 M. Christophori Laurmanni.

Liber canonis primus quez princeps aboali abin sceni de medicina edidit. translatus a magistro Gerardo cremonensi in toleto ab arabico in latinuz. Verba aboali abinsceni.

In primis deo gratias agamus sicut sui ordinis celsitudo et beneficij ipsius multitudo meretur cuius misericordie super omnes prophetas existunt.

Et post dicam quod quidam de melioribus amicis quos habere videor cui in omnibus pro quibus me deprecatus fuerit satisfacere debeo de re quam possuz: me rogauit vt ei librum de medicina faciam: eius regulas vniuersales et particulares taliter comprehendentem: vt explanatio cum breuitate in eo coniungatur: et secundum plurimum afferam quantum est afferendum de declaratione in verbis paucis. Quod equidem concessi. Et mihi placuit vt in primis loquerer de rebus communibus et vniuersalibus vtriusque partis medicine theorice vz et practice. Postea vero loquar de vniuersalibus iudicio et virtutum medicinarum simplicium. et post hec de particularibus eorundem deinde loquar de egritudinibus que in vnoquoque contingunt membro. Prius tamen incipiam ab anatomia illius membri et eius iuuamento. De anatomia n. simplicium membrorum: et similiter iuuamentis in libro primo vniuersaliter iam tunc locutus ero. Cum autem membri anatomiam consumauero in quamplurimibus locis demonstrare incipiam quomodo eius conseruetur sanitas. Deinde sermone absoluto ostendam eius egritudines vniuersales et causas et semitas cognoscendi eas: et vias eas medicandi in sermone etiam vniuersali. Postquam autem has res vniuersales expleuero ad egritudines redibo particulares: et in quamplurimibus earum etiam demonstrabo in primis iudicium vniuersale in eius diffinitione et ipsius causis et significationibus. Deinde ad iudicia reuertar particularia. Post ostendam regulam vniuersalem in medicando. Deinde descendam ad medicandum particulariter cum vnaquaque medicina simplici aut composita. Ad illud autem quod prius dicam de iuuamentis medicinarum simplicium: in egritudinibus in libro medicinarum simplicium in tabulis pictis: quas bonum est fieri: sicut in discipline modo aspicies cum ad ipsum peruenies non reuertar ad dicendum nisi modicam rem.

De medicinarum quoque compositarum que mihi videbuntur in antidotario melius ponende iuuamentis et quomodo misceantur vsque ibi loqui dimittam.

Placet autem mihi vt postquam hunc librum consumauero: alium librum componam de rebus particularibus in quo sit proprietas nominandi egritudines: que cum accidunt non sunt vni eidem membro proprie: in quo etiam de pulchritudine loquemur: et vt in hoc libro eo calle procedam quo in libro particulari quem ante ipsum processi. Quod si mihi deus auxiliatus fuerit et hunc consumauero librum addam postea in vno libro antidotarium. Non est autem bonum vt huius libri plurimum non sit apud vnumquemque et in eius memoria qui huius doctrine nomine vocari et per eam lucrari desiderat: minus namque quod medico necessarium est: comprehendit. Quod vero super ipsum additum est: incomprehensibile est. Quod si deus meum prolongauerit terminum: et secunda successerit fortuna. me ad alia preparabo. Nunc autem hunc componam librum: quem in quinque sic diuidam libros.

Liber primus est de rebus vniuersalibus scientie medicine.
Liber secundus est de medicinis simplicibus.
Liber tertius est de egritudinibus particularibus que fiunt in membris hominis a capite vsque ad pedes manifestis et occultis.
Liber quartus est de egritudinibus particularibus que cum accidunt non sunt vni membro proprie et de decoratione.
Liber quintus est de componendis medicinis et ipse est antidotarium.

Libri primi sunt quatuor fen.

Fen prime sunt sex doctrine.

Doctrine prime sunt duo capitula.

Doctrine secunde est vnum capitulum.

Doctrine tertie sunt tria capitula.

Doctrine quarte sunt duo capitula.

Doctrine quinte est vnum capitulum et quinque summe.

Summa prima est de ossibus cuius sunt .xxx. capitula.

Caplm.x.est de causis dislocationis.
Caplm.xj.ē de causis malicie vicinitatis cū ꝓpinqtate
Caplm.xij.ē de causis malicie vicinitatis cū elōgatiōe
Caplm.xiij.est de causis motuum non naturalium.
Caplm.xiiij.ē de causis augmēti quātitatis ⁊ numeri.
Caplm.xv.est de causis diminutionis.
Caplm.xvj.est de causis solutionis continuitatis.
Caplm.xvij.est de causis vlceris.
Caplm.xviij.est de causis aposthematuꝫ.
Caplm.xix.est de causis doloris absolute.
Caplm.xx.est de causis vniuscuiusqꝫ dolorum.
Caplm.xxj.est de causis sedandi dolorem.
Caplm.xxij.est de eis que proueniunt ex dolore.
Caplm.xxiij.est de causis deliciarum.
Caplm.xxiiij.ē de causis qūo ex motu ꝓuenit dolor.
Caplꝫ.xxv.ē d̄ cāis qūo ꝓueīt dolor ex hūorib⁹ malis
Caplm.xxvj.ē d̄ causis qūo ꝓuenit dolor ex vētositate
Caplm.xxvij.est de causis retentionis ⁊ inanitionis.
Caplm.xxviij.est de causis fastidij ⁊ repletionis.
Caplm.xxix.est de causis debilitatis membrorum.

Doctrine vero tertie: fen secunde: sunt.xj.capitula: ⁊ due summe.

Caplm.j.sermo vlis est de accidētibus ⁊ significatōib⁹
Caplm.ij.est de signis differentie inter egritudines proprias ⁊ que sunt in communitate.
Caplm.iij.est de signis complexionum.
Caplm.iiij.est de comprehensione signorum equalis complexionis.
Caplm.v.ē de signis eius q egredit̄ ab eq̄litate supflue
Caplm.vj.est de signis significantibus repletionem.
Caplm.vij.est de signis quibus significatur quando qlibet humorum est superans.
Caplm.viij.est de signis significantibus opilationem.
Caplm.ix.est de signis significantibus ventositates.
Caplm.x.est de signis significantibus aposthemata.
Caplm.xj: ē: de signis significātib⁹ solutōeꝫ ꝯtinuitatis.

Summa prima: doctrine tertie: fen secunde: est d̄ pulsu: cuius sunt.xix.capitula.

Caplm.j.est locutio vniuersalis de pulsu.
Caplm.ij.est de pulsu equali ⁊ inequali.
Caplm.iij.est de speciebus compositi pulsus.
Caplm.iiij.est que ex speciebus pulsus sit naturalis.
Caplm.v.est de causis specierum pulsus.
Caplm.vj.est de eis que faciunt causas retentiuas in suis diffinitionibus.
Caplm.vij.est de pulsu etatum masculoruꝫ ⁊ feminaꝝ
Caplm.viij.est de pulsu complexionum.
Caplm.ix.est de pulsu temporum.
Caplm.x.est de pulsu regionum.
Caplm.xj.est quid operetur in pulsu quod comeditur ⁊ bibitur.
Caplm.xij.quid agat somnus ⁊ vigilia in pulsu.
Caplm.xiij.est de iudicijs pulsus exercitij.
Caplm.xiiij.est de iudicijs pulsus coꝝ q balneati sunt.
Caplm.xv.est de pulsu qui est mulierum proprius ⁊ ē pulsus pregnantium.
Caplm.xvj.est de pulsu dolorum.
Caplm.xvij est de pulsu aposthematum.
Caplm.xviij.est de iudicijs pulsus accidentiuꝫ aīaliuꝫ
Caplm.xix.est de mutationibus reruꝫ que sunt contra naturam ⁊ forma pulsus cum sermone vniuersali.

Summa secunda est de vrina ⁊ egestione: cuius sunt.xiij.capitula.

Caplm.j.est sermo vniuersalis de vrina.
Caplm.ij.est de signis colorum vrine.
Caplm.iij.est de signis substantie vrine ⁊ qualitate ei⁹.
Capm.iiij.est de signis odoris vrine.
Caplm.v.ē de significatōibus que colligunt̄ ex spuma
Caplm.vj.est de significationibus specieꝝ hypostasis
Caplm.vij.est de significationibus multitudinis vrine ⁊ ipsius paucitatis.
Caplm.viij.ē sūma sermonis de vrina digesta sanatiua
Caplm.ix.est de vrina etatum.
Caplm.x.est de vrina virorum ac mulierum.
Caplm.xj.est de rebus vrine animalium ⁊ quomodo est diuersa ab vrina hoīs quibus probantur medici.
Caplm.xij.est de rebus liquidis que vrine similes existunt ⁊ differentia inter eas ⁊ inter vrinam.
Caplm.xiij.est de significationibus egestionis.
Capitula ergo fen secunde sunt nonagintanouem.

Fen autē tertie est capitulū vnū. ⁊ doctrine qnqꝫ

Capitulū singulare ē de causis sanitatis ⁊ egritudinis ⁊ necessitate mortis.
Doctrina prima est de nutritione.
Doctrina secunda est de regimine cōmuni albaleghin
Doctrina tertia est de regimine senum.
Doctrina quarta ē de regimine cuiuslibet corporis cuius complexio non est bona.
Doctrina quinta est de mutationibus.

Doctrine prime que est de nutritione sunt quatuor capitula.

Caplm.j.est de regimine infantis ex quo nascitur vsqꝫ quo incipit ambulare.
Caplm.ij.est de regimine ablationis mamille ⁊ ante.
Caplm.iij.ē de egritudinibus que accidunt infantibus
Caplm.iiij.est de regimine infantium cum peruenerint ad pueritiam.

Doctrina secūda est de regimine qd̄ est commune albaleghin cuius.xvij.sunt capitula.

Caplm.j.est summa sermonis de exercitio.
Caplm.ij.est de speciebus exercitij.
Caplm.iij.est de hora incipiendi exercitium ⁊ mensurandi ⁊ ordinandi ipsum.
Caplm.iiij.est de fricatione.
Caplm.v.est de balneatione ⁊ nominatione balneorū.
Caplm.vj.est de ablutione cum aqua frigida.
Caplm.vij.est de regimine comestionis.
Caplm.viij.est de regimine aque ⁊ vini.
Caplm.ix.est de somno ⁊ vigilia.
Caplm.x.ē de eo quod oportet vt postremetur ab hoc loco.
Caplm.xj.est de confortandis membris debilibus.
Caplm.xij.ē de lassitudine que sequitur post exercitiuꝫ.
Caplm.xiij.est de alicibus ⁊ oscitationibus.
Caplm.xiiij.ē de medicatōe lassitudinis exercitialis.
Caplm.xv.est de alijs dispositionibus que exercitium sequuntur ⁊ alijs.
Caplm.xvi.est de medicatōe lassitudinis q̄ p̱ se accidit
Caplm.xvii.est de regimine corporum quorum complexiones non sunt bone.

Doctrina tertia est de regimine senuꝫ cuius sunt sex capitula.

Caplm.i.est sermo vniuersalis de regimine senum.
Caplm.ii.est de comestione senum.
Caplm.iii.est de potu senum.
Caplm.iiii.est de apertione opilationis senum.
Caplm.v.est de fricatione senum.
Caplm.vi.est de exercitando senes.

Doctrina quarta est de regimine cuiuslibet corporum quoꝝ complexio non est bona cuius sunt quinqꝫ capitula.

Caplꝫ.i.ē d̄ rectificatōe ꝯplexiōis cui⁹ calitas ē supflua

Omnia igitur capitula huius primi libri sunt ducentuinsexagintatria.

¶ Capitulum primum Fen prime doctrine prime libri primi de diffinitione medicine.

Dico ꝙ medicina est scientia qua humani corporis dispositiões noscuntur ex parte qua sanatur: vel ab ea remouet̄ vt habita sanitas ꝯseruet̄: ⁊ amissa recuperet̄. Potest aūt aliqs dicere ꝙ medicina diuidit̄ i theoricā ⁊ practicā: sꝫ tu totā ipsaꝫ posuisti theoricā: cum dixisti ꝙ est scientia. Nos autē respōdebimus tūc ⁊ dicemus ꝙ artiū quiddā ē qđ ē theorica ⁊ practica. ⁊ đ philosophia ꝙ ē theorica ⁊ practica: ⁊ đ medicina dicit̄ ꝙ est theorica ⁊ practica. In vnaquaqꝫ autē harum diuisionū aliud volum⁹ dicere cum dicimus theoricā: ⁊ aliud cum dicim⁹ practicaꝫ: nō tñ nobis necesse est declarare diuersitatē que inter eas existit nisi in medicina. Cum ergo de medicina dixerimus ꝙ eius ē theorica ⁊ ex ea ē practica. Non ē existimādū ꝙ velimus dicere ꝙ vna diuisionū medicine est scire: ⁊ altera operari: queadmodū multi hūc locū perscrutātes existimāt. Sed debes scire ꝙ illđ quod volumus ē aliud: ⁊ ꝙ nulla duarū diuisionū medicine ē nisi scientia: sed vna earum ē ad sciēdū pricipia: ⁊ altera ad sciendū operādi q̄litatē. Post vero primā eaꝝ noie sciētie aut theorice appropriauimus: ⁊ alteraꝫ appropriauimus noie practice. Per theoricā vero ipsius volumus ꝙ quādo eā sciuerimus sciētiaꝫ: tantū acquiremus: ita ꝙ i declaratione qualitatis operatiōis nos nō imittemus: sicut dicit̄ i medicina ꝙ genera febriū sunt tria. ⁊ cōplexiones sunt nouē. Et ꝑ practicā ipsius volumus non operationē i effectu: neqꝫ laborem motionum corporeaꝝ: sed diuisionē operationis medicine: que cuꝫ eam sciuerimus auxiliabit̄ nobis ad inquirendū scientiam vel sententiam: ⁊ ipsa scientia erit in qualitate operationis. Sicut dicitur in medicina ꝙ apostematibus calidis adhibenda sunt in principio que repellant ⁊ infrigident ⁊ inspissent: ⁊ postea repellentia cuꝫ resoluentibus tēperabimus. Et post statuꝫ postea in declinatione sufficienter mollificātia resoluentia. Preter in apostematibus que sunt de materijs quas membra expellunt principalia. Hec igitur doctrina in sentētia tibi auxiliatur. Et hec scientia est declaratio qualitatis operationis. Cumqꝫ duarum diuisionum qualitatem sciueris iam scientiaꝫ scientialem. ⁊ scientiam operatiuam adeptus eris ⁊ si nunqꝫ operatus fueris. Neqꝫ etiā aliquis dicere potest ꝙ dispositiones corporis humani sunt tres egritudo sanitas ⁊ dispositio que non est sanitas neqꝫ egritudo: cum tibi due suffecerint. possibile nanqꝫ ē vt cum huiusmodi dictor bene considerauerit nō iueniat vnā duarum rerum affirmantem hanc trinitatem neqꝫ negantē. Amplius si hec trinitas necessaria fuerit qđ diximus tibi remoueri a sanitate colliget infirmitatem. ⁊ dispositioneꝫ tertiam. quā non habere sanitatis diffinitionem posuerunt: que est habitus aut dispositio ex qua operationes subiecti ipsius sane proueniūt. Neqꝫ huius diffinitionis oppositum nisi sanitatem diffinierint queādmodum desiderauerint ⁊ posuerint in ea cōditionem qua non indiget. Preterea cum medicis in hoc non litigemus. Neqꝫ enim sum qui cum eis in huiusmodi disputare debeam. Neqꝫ litigiū hoc eis neqꝫ illis ꝙ ꝯtra eos sunt i medicina auxiliabit̄: huius enī rei certitudo alterius doctrine pricipijs ptinet.

¶ De subiectis medicine. Capitulū secundum.

Quoniam medicina corpus humanū ex parte vnde sanatur ⁊ a sanitate remouet̄ cōsiderat. ⁊ cuiusqꝫ rei sciētia nō acquiritur neqꝫ cōpletur cum cās habuerit nisi per sui causas sciatur: ergo debemus in medicina scire sanitatis ⁊ egritudinis causas. Et qa sanitas ⁊ egritudo ⁊ earum cause plerūqꝫ sunt manifeste: plerunqꝫ occulte. que non sensu neqꝫ nisi per significationes accidentium comprehenduntur. Debemus etiam in medicina scire accidentia que in sanitate accidunt ⁊ egritudine. Jam autem declaratum fuit in scientijs veridicis ꝙ rei scientia non acquiritur nisi per sciētiam causarum ⁊ principiorum ipsius si causas habuerit ⁊ pricipia aut non completur nisi ex parte sciendi eius accidentia ⁊ concomitantia essentialia. Causarum vero quatuor sunt species: materiales efficientes: formales ⁊ finales. Cause vero materiales posite i quibus sanitas ⁊ egritudo mensurantur: sunt: subiectum quideꝫ propinquum membrum aut spiritus: ⁊ subiectum quidem longinquum humores: ⁊ eis longiora sunt elemēta. Et hec duo sunt subiecta secundum compositionē: licet sint cum alteratione. In cuiusqꝫ autem rei compositione ⁊ alteratione que sic componitur ad aliquā huiusmodi peruenitur vnitateꝫ. Et hec vnitas ad quā huiusmodi reuertitur multitudo: aut ē complexio: aut forma. complexio vero est secundum alterationem. ⁊ forma secundum compositionem. Efficientes auteꝫ cause sunt cause permutantes ⁊ conseruantes humani corporis dispositiones sicut sunt aeres ⁊ que eis continuantur: ⁊ comestiones: ⁊ aque ⁊ potus ⁊ que eis continuant̄: ⁊ euacuatio: ⁊ retētio: ⁊ regiones: ⁊ ciuitates: ⁊ loca habitabilia ⁊ que eis continuant̄: ⁊ motus ⁊ quietes corporei ⁊ animales. ⁊ ex eis sūt somnus ⁊ vigilie: ⁊ alteratio in etatibus: ⁊ diuersitas in eis: ⁊ in generib⁹: ⁊ in artibus: ⁊ in moribus: ⁊ in rebus que in humano superueniunt corpore ipsum tangentibus siue sint cōtra naturam: siue non sint contra naturam. Formales vero cause sunt complexiones ⁊ virtutes que post eas eueniunt ⁊ compositiones. Cause autē finales sunt operationes. Et in scientia quidem operationum est scientia virtutum proculdubio. ⁊ scientia spirituuꝫ qui sunt virtutum subiecta quemadmoduꝫ nos declarabimus. Hec ergo sunt subiecta doctrine medicialis. Unde aliquis iquirit de corpore humano quomodo sanatur aut infirmatur. Huius autem inquisitionis perfectionem scilicet vt sanitas conseruetur ⁊ egritudo remoueatur: oportet etiam habere partes secundum istarum duarum dispositionum ⁊ suorum instrumentorum causas. Et huiusmodi quidem causa est regimen cum comestione ⁊ potu: ⁊ electio aeris: ⁊ mēsura motus ⁊ quietis ⁊ medicatio cum medicina: ⁊ medicatio manualis. hoc autem totum apud medicos est secundum tres species: sanorum: ⁊ egrorum: ⁊ mediorū quos modo nominauimus: ⁊ dicemus quomodo inter duas diuisiones inter quas proculdubio non ē medium media vocentur. Et postqꝫ iam diuiserimus has demonstrationes tunc iam collectum est nobis ꝙ medicina tractat de elemētis: ⁊ complexionibus: ⁊ humoribus: ⁊ membris simplicibus ⁊ compositis: ⁊ spiritibus: ⁊ virtutibus eorum naturalibus: ⁊ animalib⁹: ⁊ vitalibus: ⁊ operationibus: ⁊ dispositionibus corporis scilicet sanitate: ⁊ egritudine: ⁊ medio: ⁊ causis earū scilicet comestione ⁊ potu: ⁊ aeribus: ⁊ aquis: ⁊ regio-

nib⁹: ⁊ motibus ⁊ quietibus corporeis ⁊ animalibus ⁊ etatibus: ⁊ generibus: ⁊ extrinsecus accidētibus que corpori eueniūt ex rebus extraneis: ⁊ regimine cuȝ comestionibus ⁊ potibus: ⁊ medicinis: ⁊ manuum operationibus ad sanitatem conseruandā: ⁊ vnanquāq; egritudinem medicandam. Harum vero reruȝ quedam sunt de quibus medico nihil aliud ē agendum nisi vt quid sint tantum essentiali formatione informet: ⁊ vtrum sint vel non sint doctori sapientie physicalis credat. Et earum sunt de quibus in sua arte ratiocinari debet. Que ergo earum sunt sicut principia vtrū sint vel non sint credere debet. Scientiarum nanq; particularium principia credita recipiuntur. Et ī alijs sciētijs que secundum ordineȝ sunt ante eas ratiocinātur: ⁊ ita fit donec scientiarum omnium principia ad philosophiam primam que metaphysica nuncupatur eleuētur. Cumq; aliquis medicorum loqui īceperit ⁊ affirmare elementa ⁊ complexionem ⁊ que ista sequūtur eis que scientie naturalis subiecta existūt egressus fuerit errabit ideo ꝙ in scientiam medicine mittit quod ei⁹ non est. Et errabit quia se aliquid declarasse existimabit cum nihil declarauerit. Eius vero de quo medicus formare debet quid sit: ⁊ vtrum sit vel non sit cuius esse non est manifestum: credere hec est summa. Elementa an sint: ⁊ quot sint: ⁊ quomodo sint ⁊ que sint: ⁊ complexiones que sint: ⁊ quot sint: Et humores an sint: ⁊ quot sint: ⁊ quomodo sint. Et virtutes vtruȝ sint: ⁊ quot sint. ⁊ spiritus vtruȝ sint: ⁊ quot sint: ⁊ vbi: ⁊ que q; mutatio habet dispositioneȝ: ⁊ eius mora habet causam. ⁊ cause quot sint: membra autem ⁊ eoruȝ iuuamēta sensu ⁊ anatomia discernere debet. Ea auteȝ de quibus formādo ratiocinari debet: sunt egritudines: ⁊ earum cause particulares: ⁊ earum signa ⁊ qualiter egritudo remoueatur: ⁊ sanitas conseruetur. Et cuiuscūq; earum esse occultum fuerit: ad illud declarādum demōstrationem afferre debet ipsum diuidendo: numerādo: ⁊ complendo. Galienus nanq; cuȝ demonstratiuā argumentationem super diuisionem primaȝ facere aggressus est: non debet aggredi inquantuȝ est medicus: sed inquantum est philosophus. In scientia eniȝ naturali debet loqui sicut alphachi: qui cuȝ affirmare aggressus fuerit quod comunitatem sequi debent: non debet loqui de hoc inquantum est alphachi: sed inquantum ipse est mutachelin medicus enim inquantum est medicus: ⁊ alphachi inquantuȝ est alphachi: non pōt ď hoc ratiocinari. ꝙ si nō: peruenienus ad circuitōeȝ.

Doctrina secūda ē de elementis cuius ē vnū Cap.

Elementa sunt corpora ⁊ sūt partes prime corporis humani ⁊ aliorum: que in corpora diuersarum formarum diuidi minime possunt ex quorum cōmixtione species diuerse generatorum fiunt. Medicus autem physico credere debet: ꝙ sunt quatuor ⁊ non plura. quorū duo sunt leuia: ⁊ duo grauia. leuia sūt ignis ⁊ aer: grauia terra ⁊ aqua. Terra est corpus simplex cuius locus naturalis in medio totius existit in quo naturaliter manet quieta: ⁊ ad ipsum cuȝ ab eo separata fuerit naturaliter mouetur. Et hec quidem eius naturalis grauitas existit. Cuius quidem natura frigida est ⁊ sicca. Ipsa eniȝ talis existit ꝙ si dimissa fuerit: neq; altera res extrinseca eam conuerterit: apparebit ex ea frigiditas sensibilis ⁊ siccitas. Eius vero esse in generatis iuuamentum prestat ad retentionem faciendam ⁊ fixionem: ⁊ ad conseruandas figuras ⁊ formas. Aqua autem est corpus simplex cuius naturalis locus est: ut sit circundans terram: ⁊ circundata ab aere cum in suis sitibus naturalibus permanserit. Et hec quidem est eius grauitas comparatiua: que frigida est ⁊ humida. s. eius natura talis existit: ꝙ si dimissa fuerit sicut est: neq; vlla causa extrinseca ei contraria fuerit: apparebit ex ea frigiditas sensibilis: ⁊ dispositio que est humiditas. ⁊ ipsa quidem est eius generatio in creatione sua que reddit eam aptam ad spargendum ⁊ extendendum pro qualibet re quāuis sit pauca. Et recipit omnem figuram que est: sed nō retinet. Cuius esse in generatis iuuamentum prestat ad figurandas formas: quas in suis diuisionibus aliqui figurare volunt: ⁊ ad figurandum: ⁊ ad lineandum ⁊ tēperandum. Humidum enim licet cito formas figurales amittat: cito tamen eas recipit: sicut siccum licet eas duriter suscipiat: duriter tamen retinet eas. Cumq; humidum ⁊ siccum se ad inuiceȝ temperauerint: adipiscetur siccum ab humido vt cito suscipiat tensionem: ⁊ facile figurari possit. ⁊ acquiret humidum a sicco vt retineat firmiter quod ī eo accidit ex rectificatione ⁊ equatione. Et propter humidum prohibetur siccum a sua separatione: ⁊ propter siccum prohibetur humiduȝ a sua fluxibilitate. Aer auteȝ est corpus simplex cuius naturalis locus est ut sit super aquaȝ ⁊ sub igne. hec. n. est eius leuitas comparatiua Ipsius enim natura calida est ⁊ humida secundum regulam quā diximus. Cuius quidem esse in generatis iuuat vt rarificetur: ⁊ alleuientur: ⁊ subtilientur: ⁊ ad superiora eleuent. Ignis vero est corpus simplex cuius naturalis locus sup oēs elementarias existit partes: qui est concaua celi superficies. ipse nanq; ad celum peruenit. Et hec quidem est eius leuitas absoluta. Cuius natura calida est ⁊ sicca. ⁊ eius esse in generatis prestat iuuamentum vt maturet: ⁊ subtiliet: ⁊ permisceat: ⁊ vt eius penetratione currat per ea substantia aerea: ⁊ vt duorum elementorum grauiū frigidorum puram frigiditatem frangat: ⁊ vt de elemētaria proprietate ad cōplexionalitatē redeant. Duo autem grauia plus iuuant ad membrorum generationem ⁊ eoȝ quietem. Et duo leuia plus iuuant ad generationem spirituum ⁊ motionem eorum. ⁊ ad mouenda mēbra: licet motor nō sit nisi aīa. hec sunt elementa.

Doctrine tertie de cōplexionibus. Cap. primuȝ.

Complexio est qualitas que ex actione adinuicem ⁊ passione contrariaȝ qualitatum in elementis inuentarum: quorum partes ad tantam paruitatem redacte sunt: vt cuiusq; earum plurimum contingat: plurimum alterius prouenit. Cum enim ad inuicem agunt ⁊ patiuntur suis virtutibus: accidit in earum summa qualitas ī toto earum similis que est complexio. Et quoniam virtutes prime que sunt in elemētis predictis sunt quatuor: caliditas: frigiditas: humiditas: ⁊ siccitas: tūc manifestum est ꝙ complexiones in corporibus generatis ⁊ corruptis sunt per eas. Et illud quidem est secundum ꝙ oportet per diuisionem rationalem cum consideratione absoluta absq; vlla comparatione ad rē aliquam. Et est duobus modis. Quorum vnus est vt sit complexio equalis ita vt quantitates qualitatum cōtrariarum incomplexionato sint equales: non superantes: neq; superate: ⁊ sit complexio qualitas ī medio earum vere. Alter vero modus est vt nō sit complexio qualitatum contrariarum media absolute: sed ad vnaȝ magis declinet extremitatum: aut in contrarietate que est inter caliditatem ⁊ frigiditatem: aut in contrarietate

que est inter humiditatem et siccitatem: aut inter utras-
que. Quod autem in doctrina medicine consideratur e-
quale aut extra equalitatem: non est hoc: neque illud. Sed
medicus physico credere debet quod equalis secundum hanc i-
tentionem quam diximus impossibile est aliquo mo-
do inveniri: quanto magis ut sit hominis complexio:
aut membri humani. Debes autem scire quod equa
le de quo medici in suis inquisitionibus tractant non est
denominatum ab equalitate in qua equalitas cum pon
dere equaliter existit: sed denominatur a iusticia in divi
sione. Et hoc est quod in complexionatis in primis at
tenditur: sive sit corpus totum: sive sit membrum: quod
ut sit in eo de elementis cum suis quantitatibus et qualitatibus men
sura quam humana natura habere debet secundum meliorem
proportionem et divisionis equitatem. Accidit autem
ut hec divisio cum homo eam habuerit vere equalita
ti quam primam diximus valde sit propinqua. Equa
le vero equalitati que secundum humana attenditur corpora
et que est in comparatione aliorum que hanc non ha-
bent equalitatem neque habent propinquitatem equa-
litatis quam prius nominavimus quam habet homo:
octo considerationum accidit modi. Aut enim erit
secundum speciem comparatam ei que ab ea diversificatur et est
alia ab ea. Aut secundum speciem vel aliter secundum unam ma-
neriem speciei comparatam ei quod est diversum ab ea et eo quod est in
ea. Aut erit secundum aliquam partem speciei comparatam
ei quod ab ea diversum existit et est extra ipsam et in eius
specie. Aut erit secundum partem speciei comparatam ei
quod diversum est ab ea et eo quod est in eius parte sue spe-
ciei. Aut erit secundum singulare comparatum ei quod est diversum ab eo
et est extra ipsum. Aut erit secundum singulare comparatum suis dispo
sitionibus que in ipso sunt. Aut erit secundum membrum com
paratum ei quod ab eo diversum existit et eo quod est
extra ipsum in corpore suo. Aut erit secundum membrum
comparatum suis dispositionibus in se ipso. Pri-
mus modus est equalitas que in homine attenditur
comparatione aliorum generatorum: et est res magnam
habens latitudinem que diffinitione minime potest com
prehendi: neque etiam qualitercumque contingat existit: sed
inter multitudinem et paucitatem duas obtinet extre-
mitates: ab utraque quarum cum egressa fuerit non pote-
rit esse humana complexio. Secundus vero modus
est medialis qui inter duas extremitates huius latе com
plexionis existens invenitur in individuo quod est in ul-
timo equalitatis et specie que est in fine equalitatis et in
etate in qua augmentum ad suum pervenit finem. Et hec
quidem equalitas etiam licet non sit equalitas certa quam
in huius capituli principio nominavimus eo quod hanc
inveniri non est possibile: est tamen ei propinqua. Et
hic etiam homo equalitati non qualitercumque vicinus
existit: sed secundum suorum membrorum alterationes vel alternationes
calidorum sicut cor et frigidorum sicut cerebrum: et humidorum
velut epar: et siccorum sicut ossa. Cum ergo ponde
rabuntur et equabuntur erit vicinus equalitati certe.
In consideratione vero cuiusque membri non nisi unus
quod est eius quemadmodum postea dicemus. In com
paratione autem spirituum et membrorum principalium
impossibile est ipsum huic certe equalitati esse propin
quum: sed egreditur ab ea tendens ad caliditatem et hu-
miditatem. Vite et enim principium sunt cor et spi-
ritus que quidem ambo vehementer calida existunt
ad superfluitatem declinantia: et vita quidem existit per
caliditatem. Et augmentum per humiditatem. Et etiam
caliditas in humiditate existit et ab ea nutritur. Mem
bra vero principalia sunt tria sicut declarabimus et ex
eis quidem est unum frigidum quod est cerebrum cuius
frigiditas non pervenit ad cordis caliditatem tempe-
randam et equandam caliditatem temperandam. Et ex eis unum
est siccum aut siccitati propinquum: et ipsum est cor: sed
eius siccitas non pervenit ad humiditatem cerebri et equa-
tio temperandam. Neque etiam cerebrum tantum est fri
gidum: neque cor tantum est siccum: sed cor compara-
tione aliorum duorum est siccum et cerebrum aliorum
duorum comparatione est frigidum. Modi vero
tertii latitudo angustior est latitudine primi modi. s. e-
qualitatis specialis latitudinem tamen habet magnam et
est complexio que alicui gentium congrua existit secundum com
parationem alicuius climatis et alicuius aeris. Indi
namque complexionem habent in simul qua sani exi-
stunt. Et sclavi aliam habent complexionem qua sani
degunt. et unaqueque earum per comparationem ad suam
speciem sue speciei comparatione est temperata: que com
paratione alterius non est contemperata. Corpus namque
indi cum secundum complexionem sclavi qualis fiet: aut infir-
mabitur: aut morietur. Et similiter cum sclavi comple
xione indi qualis reddetur: erit corporis dispositio con
traria. Quecumque igitur species in terra habitabili com
morantium habebit complexionem eis propriam ae-
ri sui climatis convenientem: et habebit latitudinem.
Cuius quidem latitudo duas habet extremitates mul
titudinis et paucitatis. Quartus autem modus est
medium quod est inter duas extremitates latitudinis com-
plexionis climatis: et ipsum est complexio complexio-
nibus speciei temperatior. Modus vero quintus est
angustior primo et tertio: et est complexio quam debet
habere individuum designatum qua vivum et sanum
reperitur. Que etiam latitudinem habet ad quam
due terminantur multitudinis et paucitatis extremita-
tes. Debes autem scire quod omne individuum debet
habere complexionem sibi solummodo propriam in
qua alium ei associare est impossibile. Sextus autem modus
est medium quod est inter istos duos terminos quod est
complexio quam cum habuerit individuum erit melioris com
plexionis quam ipsius esse oportet. Modus autem septimus
est complexio quam unumquodque membrorum speciei habe-
re debet in qua aliud diversificatur. Equalitas namque
ossis est ut siccitas in eo plus habundet. et cerebri ut hu
miditas in eo plurimum habundet. et cordis ut in eo sit
plus caliditatis et nervorum ut in eis plurimum habun
det frigiditas. Modus autem octavus est comple-
xio membri singularis quam cum habuerit erit meliori
dispositionis quam habere potest. Cum autem specie-
es consideraverimus inveniemus homines certe equa
litati propinquiorem. Cumque regiones attenderimus
certificatum erit nobis: quod si fuerit locus qui inhabi-
tabitur sub equatione diei. Neque aliqua de rebus terre
nis obviando impedierit videlicet montes aut maria.
oportebit ibi habitantes equalitati certe propinquiores
existere quam alicuius regionis. Hoc autem nobis af
firmatum est quod opinio que accidit quod excessus ab equa
litate est causa propinquitatis solis: est falsa. Rectitudo
enim solis super capita minus ibi malum operatur: et mi
nus mutat aerem quam rectitudinis propinquitas apud
nos: aut apud eos qui sunt in maiori latitudine: quam
nos: licet rectitudines non habeamus. Amplius au
tem omnes dispositiones morantium in linea equinocti
ali sunt dispositiones nobiles similes. Neque aer ibi impedit
impedimentis sensibilibus: sed eorum complexionibus semper
est similior et ad hanc sententiam affirmandam iam secimus
dictiones. Post istos autem qui in quarto morantur cli

mate magis temperati existunt. Non enim aduruntur propter morам recumbentis solis super eorum capita neque elongantur ab eis parum quemadmodum fit in climate secundo et tertio neque congelantur sicut contingit his qui in extremitate quinti climatis habitant: et quorum latitudines sunt remotiores: propterea quod sol ab eorum capitibus est remotus. In membris vero iam manifestum fuit quod membra principalia non sunt equalitati certe multum propinqua, immo oportet ut scias quod caro est membrum illi equalitati magis propinquus quam cetera membra cutis tamen est inde propinquior est: quasi enim non patitur ab aqua equaliter temperata cuius medietas sit nix et altera medietas sit aqua feruens. Et sic fiat calidatis venarum et sanguinis et neruorum frigiditati in ea equatur. Similiter quoque non patitur a corpore quod bene temperatum existit ex siccioris corporibus et humidioribus duorum in eis equalia fuerint.

Et nos quidem scimus quod non est causa quare non patiatur nisi quia non sentit illud neque est tale quale illud nisi quia propter ipsum non patitur: nisi etiam tale esset quale illud propter illud pateretur. Res etiam que vnius sunt originis et in naturis opponuntur vna ab alia patiuntur sed ab eo quod eis in qualitate communicat res non patitur. Quod autem in cute magis existit temperatum est cutis manus. Et quod in cute manus temperatius est est cutis vole. et temperatius eius est quod est super digitos. Et temperatius eius est quod est super indicem. Et quod temperatius eius est quod est in pulpa extremitatis eius: propter illud est melioris sensibilitatis. Et quod in cute vole magis existit temperatum est quod in digitorum extremitatibus inuenitur: quia propter extremitates digitorum aliorum quasi indices existunt qualitatum natura tactarum. Debet enim decimatio indicis equalis existere ad vtrumque extremitatum ad egressum ab equalitate et a medietate percipit. Debes autem scire ultra hoc quod sciuisti quod cum dicimus de medicina quod est temperata: nolumus dicere quod sit temperata certe quoniam illud est impossibile: neque volumus dicere quod temperamento humano in sua complexione sit temperata. Si enim ita esset: tunc esset ex ipsamet humana substantia. Sed volumus quod cum propter calorem naturalem qui in corpore existit humano patiatur qualitate efficitur que hominis qualitates non supergreditur in aliqua duarum extremitatum equalitatem excedentium: non ergo in ipso operabitur effectum equalitatem excedentem. Consideratione igitur sue operationis in corpore humano est equalis. Et similiter cum dicimus quod est calida aut frigida nolumus dicere quod in sua substantia sit vltimitatis caliditatis aut frigiditatis: nec in sua substantia sit calidior corpore humano neque frigidior: si enim ita foret eius complexio esset sicut hominis complexio esset temperatum. Sed volumus dicere quod propter ipsam in corpore hominis perueniet caliditas aut frigiditas maior illa quam ex se habebat. Quia propter vna medicina plerumque est frigida humani corporis comparatione: et comparatione corporis scorpionis calida: et humani corporis comparatione calida et frigida corporis serpentis comparatione. Immo quandoque etiam vna medicina existit calida comparatione corporis petri magis quam comparatione corporis pauli. Ideoque precipitur eis qui medicantur vt cum complexionem mutare voluerint et vnam adhibuerint medicinam que non conuenerit ab ea discedant. Postquam igitur de complexione temperata que dicenda erant complevimus: ad loquendum de complexionibus distemperatis redeamus. Dicimus itaque quod complexiones distemperatas equale est sine comprehendere sin comparationem speciei aut partis: aut indiuidui: aut membri: quod sunt octo et sunt omnes collecte in hoc quod complexio in temperate sint opposite. Et he octo proueniunt quemadmodum diximus. Et est quod egressio ab equalitate aut est simplex qui equalitatem non excessit nisi secundum vnam contrarietatem aut est composita qui equalitatem secundum duas contrarietates excessit. Et simplicis quidem quod secundum vnam excesserit contrarietatem: aut est excessus secundum contrarietatem agentem: quod est aliquo duorum modorum quoniam aut est calidior quam debet sed nec est humidior nec siccior: aut frigidior quam debet sed neque humidior neque siccior: aut sin contrarietatem patientem, quod est vno duorum modorum, quoniam aut est siccior quam debet, sed non est calidior neque frigidior: aut humidior sed non est frigidior neque calidior. Iste tamen quatuor non diu permanent. Caliditas namque maior quam debet: reddit corpus siccius quam oportet. Et frigiditas maior quam debet facit corpus humidius quam oportet humiditate extranea. Et siccitas maior quam debet eis reddit ipsum frigidius quam oportet. Et humiditas maior quam debet si valde fuerit superflua velocius reducit ipsum ad frigiditatem quam siccitas maior. Que si plurima non fuerit conseruabit ipsum prolixiori tempore: ad vltimum vero reddit ipsum frigidius quam debet. Tu tamen ex hoc intellige quod equalitas et sanitas magis pertinent caliditati quam frigiditati. Et he quidem sunt simplices quatuor. Composite autem sunt in quibus fit egressus ab equalitate secundum vtrasque contrarietates: velut si sit complexio calidior et humidior simul quam oporteat: aut calidior et siccior simul quam oportet. aut frigidior et humidior simul quam oportet: aut frigidior et siccior simul quam oportet. Non enim potest esse frigidior et calidior simul neque siccior et humidior simul. Vnaqueque autem harum octo complexionum. Aut est sine materia. Quod quidem est cum complexio corporis qualitate solummodo afficitur quod corpus hac qualitate non afficitur propter humorem in ipsum penetrantem qui hanc habeat qualitatem ad quam mutatur corpus neque sit nisi sicut cum caliditate eius qui calefit ad ignem: aut frigiditate eius qui ad niuem infrigidatus est. Aut est cum materia. Ad quidem est cum corpus non afficitur qualitate huius complexionis nisi propter vicinitatem humoris in ipsum penetrantis in quo hec equalitas superabundans existit: quemadmodum corpus humanum cum vitrei phlegmatis infrigidatur aut cum cholerici humoris prassini calefit. Tu autem in libro tertio et quarto cuiusque xvi. complexionum exemplum inuenies. Et est tibi sciendum quod complexio cum materia duobus modis est. videlicet quoniam quandoque exterius cum materia madefactum est quandoque materia penetrat et retinet in foraminibus et ventriculis ipsius. Et est cum receptio et penetratio est apparens et quandoque non. Hec est de complexione dictio. Medicus autem physico credere debet sine sensu et in positionibus quod non est ei manifestum per se.

De complexionibus membrorum. cap. iii.

Quia deus cuique animali et cuique membro donauit ex complexione quod magis meretur: et quod eius actionibus et dispositionibus secundum possibilitatem melius existit: hoc autem certificare philosophi est et non medici. Donauit autem homini complexionem temperatiorem quam in hoc mundo esse est possibile cum suarum virtutum conuenientia quibus agit

et pauci et vniciam in membro donauit de complexione quam meruit. Posuit ergo quedam ex membris calidiora: et alia frigidiora: et alia sicciora: et alia humidiora. ¶ Quod autem in corpore est calidius est spiritus et cor a quo procedit. Deinde sanguis licet in epate generetur quia enim cum corde continuus existit ab eo plus acquirit caloris quam epar habeat. Postea epar quia est sicut sanguis congelatus. Post quod est caro que quanto est calidior quam epar propterea quod neruorum villi et cordarum sunt qui sunt frigidi. Deinde sunt musculi qui minoris sunt caliditatis quam caro simplex: propter illud quod de neruis et ligamentis eis admiscetur. Postea est splen propter illud quod est in eo de fece sanguinis. Postea renes eo quod non multus in eis existit sanguis. Deinde arteriarum tunice non propter ipsarum neruosa corpora: sed propter illud quod recipiunt de calefactione sanguinis et spiritus qui sunt in eis. Postea sunt venarum non pulsatilium tunice propter sanguinem solum. Postea cutis vole temperate. ¶ Frigidius vero quod est in corpore est phlegma. Postea pili. Deinde os. Postea cartilago. Post ligamentum. Deinde corda. Post panniculus. Deinde neruus. Postea nucha post cerebrum. Deinde adeps. Postea pinguedo. Postea caro. ¶ Humidius vero quod est in corpore est phlegma. Postea sanguis. Postea pinguedo. Postea adeps. Postea cerebrum. Postea nucha. Postea caro mamillarum et testiculorum. Post pulmo. Postea epar. Deinde renes. Postea musculi. Post cutis. ¶ Et hic quidem est ordo quem Galienus disposuit ea. ¶ Scire tamen debes quod pulmo in sua substantia et natura. Non est humidus vehementi humiditate. Omnis enim complexio membri naturalis similis est ei quo nutritur: et secundum suam accidentalem complexionem similatur ei quod ab ipso superfluit. ¶ Pulmo autem nutritur calidissimo sanguine et multe admixto cholere. et hoc quidem ipsemet Galienus nos docet. In ipso vero multa humiditatis superfluitas colligitur propter illud quod ad ipsum ascendit de vapore corporis et propter illud quod ad ipsum descendit ex catarris. Postquam igitur sic est res: epar multo magis humidum est pulmone humiditate naturali. Et pulmo magis est madefactus: licet humiditatis mora ipsum in sui etiam substantiam meliorem fecerit. Et dispositiones phlegmatis et sanguinis ita intelligende sunt. Phlegmatis namque humectatio est secundum modum madefaciendi: et sanguinis humectatio est secundum modum augmentum faciendi in substantia. ¶ Licet phlegma naturale aqueum plerunque sit maioris humiditatis quam sanguis. Ex sanguine enim cum digerenti debet digeritur multum humiditatis ex eo resoluitur que erat phlegmatis naturalis aquaquod ad ipsum conuersum fuit. In sequentibus autem scies quod phlegma naturale est sanguis qui aliqua conuersio est conuersione. ¶ Res autem siccior que est in corpore sunt pili: sunt enim ex vapore fumoso qui eleuatur. Resolutum namque fuit quod in eo de vapore mixtum erat et pura fumositas congelata. Postea est os ipsum namque omnibus membris durius existit: humidius tamen pilis est. Ossis namque generatio est ex sanguine: et ideo ossis est finis qui humorem naturalem exiccat lochianus in eis. Quapropter os multa nutrit animalia. Pili vero corpus nullum nutriunt: aut fortasse si nutriunt ex eis aliquod valde est rarum et est areum: sicut existimant quidam quod vespertiliones eos digerant et in eis delectentur. Nos autem cum duas quantitates ossis et pilorum in pondere equali assumpserimus: et eas in cucurbita alembi

eo superposito distillauerimus: egredietur ex osse plus aque et plus olei: et remanebit minus fecis: os ergo pilis humidius est. Post os autem in siccitate est cartilago. Postea ligamentum. Post corda. Post panniculus. Post arterie. Post vene. Post nerui motiui. Post cor. Post nerui sensitiui: motiuis enim nerui frigidiores simul existunt temperato. Nerui autem sensitiui frigidiores quidem sed non multum sunt temperato sicciores et fortasse sunt ei propinqui: et neque etiam in frigiditate sunt ab eo valde remoti. Postea est cutis.

¶ De complexionibus etatum et generum. Cap. tertium.

Etates omnes sunt quatuor. Etas adolescendi que vocatur etas adolescentie et est fere usque ad .xxx. annos. postea est etas consistendi que vocatur etas pulchritudinis: et est fere usque ad .xxxv. aut .xl. annos. Et etas minuendi cum virtus non amittitur. et hec est etas senectutis que fere est usque ad annos .lx. Et est etas minuendi cum manifesta virtutis debilitate: et hec quidem est etas senium et finis vite. ¶ Adolescentie vero etas diuiditur in etatem infantie. Et hec quidem est cum membra pueri nondum ad motiones et ambulandum sunt apta. Et in etatem dentium plantatiuam que est post ambulationem et ante quam sit fortis. Et illud est cum nondum gingiue sunt omnibus dentibus replete. postea est etas concussionis quod quidem est post vehementiam et natiuitatem dentium et antequam pollinantur. Deinde est etas alguelematis vel algradi et rehac id est cum ab eo egreditur sperma que est quo usque barbescat. postea est etas fortitudinis que est donec desinat crescere. ¶ Infantium vero solum ab infantia usque ad iuuentutem complexio in calore fere temperato: et in humiditate fere superflua existit. ¶ Medici autem antiqui inter se disceptauerunt de duabus caliditatibus puerilitatis et iuuentutis. Fuerunt enim eorum quidam qui dixerunt quod caliditas pueri est maior: et propter illam plus crescit. Ideoque omnes eius operationes naturales desiderii et digestionis sunt maiores et diutius durantes quoniam calor innatus qui in est eis ex sperma tanto magis est aggregatus: et est minoris temporis. Et ex eis fuerunt qui dixerunt quod calor innatus in iuuenibus est valde fortior: quoniam eorum sanguis est maioris quantitatis et magis spissus. Ideoque accidit eis fluxus sanguinis ex naribus plus et fortius: et quod eorum complexio plus ad choleram declinat: et puerorum complexio plus declinat ad phlegma: et quod iuuenes vehementiorum motionum existunt. motus vero non est nisi propter calorem. Et ipsi etiam vehementioris libidinis existunt et sunt melioris digestionis. Et hoc ex calore. Desiderium namque non est ex calore sed ex frigiditate. Ideoque caninus appetitus ex frigiditate sepius contingit. Signum autem quod vehementioris libidinis illi existant est: quod neque nausea accidit eis neque vomitus: neque fastidium quemadmodum contingit pueris propter digestiue eorum multitudinem. Et signum quod eorum complexio magis cholere pertinet est quod omnes eorum egritudines sunt calide: sicut febris tertiana: et eorum vomitus totus est cholericus. Egritudines autem plurime que pueris eueniunt sunt frigide et humide: et eorum febres phlegmatice: et plurimum quod vomunt est phlegma. Et augmentum quod est in pueris non est propter fortitudinem caliditatis eorum neque est nisi propter multam ipsorum humiditatem: maximum etiam eorum desiderium significat calorem eorum diminutionem. Hec quidem sunt duarum sectarum sententie et

ipsarum rationes. Galienus ambabus vero sectis contradicit. dicit enim quod eorum caliditates in radice sunt equales: sed puerorum caliditas est maioris quantitatis et minoris qualitatis scilicet acuitatis: et iuvenum caliditas est minoris quantitatis: et maioris qualitatis. scilicet acuitatis. Et huius quidem declaratio sicut ipse dixit est ut opinemur unam solam caliditatem in mensura: aut corpus subtile calidum unum in quantitate et qualitate in substantiam humidam multam semel penetrasse sicut aquam: et alia vice penetrasse in substantiam siccam et paucam: sicut lapis. et cum sic fuerit inveniemus caliditatem aqueam maioris quantitatis et mollioris qualitatis: et caliditatem lapideam minoris quantitatis et acutioris qualitatis: ita debes agnoscere caliditatem que est in pueris et iuvenibus. Pueri enim non fuerunt generati nisi ex spermate quod est multum calidum. et huic calori nondum accidit res que ipsum extinguat. puer namque augeri non cessat: sed crescendo graduatur: neque adhuc stetit nedum quod iam retrocedat. In iuvenibus vero nihil accidit quod eorum calorem augmentet innatum neque etiam aliquid quod ipsum extinguat: sed ille calor in eis conservatur humiditate minoris quantitatis et qualitatis simul donec ad declinationes perveniat neque tamen huius humiditatis diminutio est adhuc diminutio que caliditatem retinere non possit neque est nisi quia augmentum facere non valet: quasi humiditas ita erat primo quod duas res facere poterat custodire videlicet calorem: et super esse etiam ad augmentum faciendum: ad ultimum vero ad hoc devenit et quod neutram duarum rerum efficere valebit: oportet ergo ut in medio talis existat quod possit unam rem efficere et non alteram. Falsum autem est ut dicamus ipsam posse augmentare et non posse retinere calorem innatum. Quomodo enim in re augmentum prestare potest quod radicem non valet custodire. Restat ergo ut dicamus quod calorem custodire potest et in corpore augmentum prestare non potest. Et scitum est quod hec est etas iuventutis. Quod autem dixit secunda secta quod augmentum quod est in pueris non est nisi propter humiditatem: et non propter calorem: est dictio falsa humiditas namque augmenti est materia. Et materia non patitur per seipsam per se creatur. Immo apud operationes virtutis in eam agentis. virtus autem hoc agens est anima: et natura precepto dei. neque agit nisi cum instrumentis: et illud est calor innatus. Quod autem dixerunt etiam quod vehemens desiderium quod est in pueris non est nisi propter frigiditatem complexionis eorum: est dictio falsa. ex malo namque desiderio quod est propter frigiditatem complexionis non provenit stomachi meliora nutrimentum. puerorum enim stomachi meliores est quam esse potest in pluribus horis: neque in eorum corporibus nisi foret propter hoc de permutatione eius quod comeditur plus provenit quam sit illud quod dissolvitur: propter quod crescit. Aliquando vero accidit eis malitia stomachi propter eorum gulositatem: et quia eorum comestiones malis disponuntur ordinibus: et comedunt res malas et humidas: et multas: et desuper multis moventur motibus. Et propter de superfluitatibus plus in eis adunatur. unde purgatione indigent et precipue eorum pulmones. Ideoque eorum anhelitus est spissior: et velocior: magnitudinem tamen non habet eo quod eorum virtus nondum ad complementum pervenit. Hec est dictio de complexione puerili et iuvenili quemadmodum Galienus declaravit: cuius nos sumus interpretes. Preterea sciendum est quod caliditas post tempus consistendi minui incipit propterea quod aer circumdans materiam eius que est humiditas exiccat. Calor quoque innatus qui est intus ad hoc adiuvat: et labor proveniens ex motionibus corporeis et animalibus que necessarie sunt in vita: et defectus nature ad resistendum illi toto semper. Omnes enim virtutes corporee sunt finite. hoc autem iam ratiocinatum fuit in scientia naturali. Eius ergo operatio non semper existit in materijs. Amplius si hec virtus infinita foret et semper permutationem in corpore faceret eius quod dissolvitur equaliter et uno modo: dissolutio tamen uno modo non esset: immo semper quotidie augeretur: et corpus dissolutiones tollerare non posset et dissolutio humiditatem fieret quanto magis cum due res se iuvent ad minorationem faciendam: et retrocedendum. Et postquam sic est oportet necessario ut materia destruatur: et calor extinguatur. et precipue cum ad eius extinctiones adiuvatur potest vel propria materiei deficiens alia causa. Et illud est humor extraneus qui accidit assidue propterea quod cibus primus digestione: et adiuvat ad extinguendum ipsum duobus modis. uno suffocando et tegendo. Alio qualitati obviando. hic enim humor est phlegmaticus frigidus. Et hec est mors naturalis cuique individuo destinata secundum suam primam complexionem usque ad terminum quem in sua potentia habet ad suam humiditatem conservandam. unumquodque enim eorum terminum prefixum habet qui in individuis diversificatur propter complexionum diversitatem. Et hi quidem sunt termini naturales. Sunt vero et alii termini abbreviati. totum tamen divino proveniens precepto. Iam ergo ex hoc acquisitum est quod puerorum et iuvenum corpora quantum ad equalitatem sunt calida. Et corpora senum et decrepitorum sunt frigida. Sed puerorum corpora cum hoc sunt humidiora propter augmentum: et hoc quidem nobis insinuat experimentum quod de mollicie ossium est: et nervorum vel membrorum ipsorum et consideratio: quoniam parum est ex quo fuerunt sperma: et spiritus vaporalis. Senes autem et decrepiti propterea preter hoc quod sunt frigidiores: adhuc sunt sicciores. Et hoc quidem scitur experimento quod habetur de duritia ossium eorum: et asperitate cutis eorum et consideratione eo quod prolixum est tempus ex quo fuerunt sperma: et sanguis: et spiritus vaporalis: et in pueris quidem et iuvenibus est igneitas equalis. sed in pueris plus abundat aereitas et aqueitas. Et in senibus et decrepitis plus abundat terrestreitas quam in illis duobus: et est in decrepitis plus. Iuvenis autem habet complexionem magis equalem complexione pueri. Comparatione tamen pueri est eius complexio sicca: et senis et decrepiti comparatione est humida: decrepitus vero est siccior iuvene et sene in membris simplicibus: et humidior verumque humiditate extranea madefaciente. Secundum vero diversitatem complexionum generum femine frigidioris existunt complexionis. Ideoque sunt in creatura minores masculis: et sunt humidiores. ergo propter complexionum earum frigiditatem multiplicantur earum superfluitates: et propter paucum ipsarum exercitium. et substantia carnium est rarior. licet viri caro ex parte complexionis eius quod ei admiscetur sit rarior. Sua namque spissitudine plus prohibetur ipsam penetrare quod a venis et nervorum villis ad eam profluit. Qui vero terras inhabitant septentrionales humidiores sunt. et qui artes exercent aqueas humidiores existunt. Et qui ab illis diversificantur diversi existunt. Signa autem complexionum narrabimus

ubi universalia signa et particularia referemus.

¶ Doctrina quarta. Doctrine quarte ad sciendam quid sit humor et eius divisiones. Cap. primum.

Humor est corpus humidum liquidum: in quod in primis nutrimentum convertitur. Eius vero est humor bonus: et est illud de cuius proprietate est ut fiat pars substantie nutriti solus: vel cum alio: et assimilari ei solus: vel cum alio. et in summa materia restaurationis eius quod ex ea dissolvitur: et eius superfluitas est humor malus. Et est quod illud quando non consueverit nisi raro in bonum convertitur humorem. Unde antea a corpore expelli et proiici debet. ¶ Dicemus ergo quod humiditatum corporis quedam sunt prime quedam secunde. Prime sunt quatuor humores quos paulo post nominabimus. ¶ Secundarum vero due sunt divisiones. aut enim sunt superfluitates: aut non superfluitates. Superfluitates vero in sequentibus nominabimus. Et que sunt non superfluitates sunt humores qui a principali dispositione conversi membris delegati fuerunt: sed nondum alicuius membrorum simplicium operatione perfecta pars effecti sunt. quorum sunt quatuor species. Una est humor in foraminibus extremitatum parvarum venarum contentus membris simplicibus propinquarum imbibentium ea vel eam.

Alia est humor per omnia simplicia membra infusus membris: sicut ros qui in nutrimentum converti est aptus: et cum corpus nutrimento caret: et ut membra humectet: cum aliqua causa fortis motus aut alia ea exiccaverit. Tertia est humor qui parum ante congelatus fuit. Et est nutrimentum quod in substantiam membrorum ex parte complexionis conversum est. Sed ex parte essentie complete et similitudinis nondum conversum fuit. Quarta est humor qui est intus in membris simplicibus a principio nativitatis: per quem partium eorum continuitas existit: cuius principium est ex spermate. Spermatis vero principium est ex humoribus. Et dicemus etiam quod humorum humorosi boni et superflui vel non superflui quatuor continentur generibus. genere sanguinis qui omnibus illis melior existit: et genere phlegmatis: et genere cholere rubee: et genere cholere nigre. Sanguis vero natura calidus existit et humidus: cuius sunt due species naturalis et non naturalis. Naturalis autem est cuius color est rubeus malo carens odore et est valde dulcis. Non naturalis vero sunt due divisiones. Unus enim est qui a complexione bona fuit mutatus: non propterea quod aliquid ei admixtum fuerit: sed quia eius complexio in se variata fuit. verbi gratia. quia aut fuit infrigidatus: aut calefactus. Et est alius qui non fuit mutatus nisi propter humorem malum qui ei admixtus fuit. Quod est sin duas divisiones. aut enim ad eum humor de foris venit et penetravit in ipsum et corrupit Aut in ipsomet fuit generatus humor verbi gratia. aliqua eius pars putruit: et eius subtile in choleram rubeam: et spissum in choleram nigram conversum est. Et remanserunt ambe: aut una earum in eo. Et huius quidem divisionis partes sin illud quod ei admiscetur et ipsius species de speciebus phlegmatis: et speciebus cholere nigre: et speciebus cholere rubee diversificantur: et aquositas eius plerumque ergo fit turbidus: et aliquando fit subalbidus: et aliquando niger multa infectus nigredine et quandoque albus. Similiter quoque in odore suo: et sapore mutatur nam aut amarus aut salsus: aut acetosus.

Phlegmatis autem aliud est naturale: et aliud non naturale. Naturale est quod est aptum ut in aliquo tempore fiat sanguis: quoniam est sanguis non plene coctus.

Et est quidam modus dulcis phlegmatis quod non valde existit frigidum: imo corporis comparatione est frigidum: parum et sanguinis vero comparatione et cholere rubee est frigidus. Et est etiam phlegma dulce quod non est naturale quod non est phlegma saporem non habens: quod nominabimus: quod fit cum non accidit ut cum eo sanguis misceatur naturaliter: et quod multotiens in reumatismate et in saliva sentitur. Dulcis vero naturalis receptaculum. Dixit Gal. naturam non fecisse membrum proprium quemadmodum duabus fecit choleris. hoc namque phlegma sanguini propinquam habet similitudinem: et eget eo membra omnia: ideo ipsum fecit natura ut cum sanguine vadat. Dicimus autem quod hec indigentia est propter duas res. Una est necessaria: et altera utilitatis. Necessaria vero est propter duas res. Una est ut sit iuxta membra ad hoc ut cum membra nutrimentum quod ad ipsa consuevit venire amiserint quod est sanguis bonus propter retentionem materiei eius que a stomacho sit et epate, propter aliquas causas que acciderunt: operentur in eo virtutes naturales eorum et coquant: et digerant: et nutriantur ex eo. Et sicut calor innatus digerit ipsum et rectificando facit ipsum sanguinem: similiter calor extraneus ipsum plerumque putrefacit et corrumpit. Hanc vero necessitatis partem non habent due cholere. Due namque cholere phlegmati in hoc non conveniunt quod calor naturalis ipsum rectificat: et facit ex eo sanguinem: sed in hoc conveniunt ei quod calor accidentalis ipsum mutat: et facit ex eo rem putridam et corruptam. Altera est ut sanguini admisceatur: et ipsum aptum reddat ad membra phlegmatice complexionis nutrienda in sanguine: eorum qui ea est nutrimentum phlegma actualiter esse sin mensuram notam sicut est cerebrum. Et hoc quidem in duabus est repertum cholerís.

Iuvamentum vero est ut humectet iuncturas et membra que multe existunt motionis: ne siccitas eis accidat propter calorem qui ex motu provenit et fricatione. Et hoc quidem est iuvamentum stans in terminis necessitatis.

Non naturalis autem phlegmatis: aliud est superfluitas diverse essentie usque ad sensum. et illud est mucilaginosum. Et aliud est in substantia equale in sensu: et in veritate diversum: et est phlegma crudum. Aliud est valde subtile: et ipsum est aquosum. Aliud est valde grossum album videlicet: et est illud quod vocatur gipseum: et ipsum est cuius subtile fuit resolutum: ideo quod in foraminibus et iuncturis diu fuit retentum: quod omnibus existit grossius. Et ex phlegmate est quoddam quod est salsum quod omnibus phlegmatis speciebus acutius est et siccius et levius. Omnis vero salsuginis causa est: ut aquose humiditati pauci saporis: aut parum saporis terree partes adusste complexionis sicce: et saporis amari equali temperamento misceantur. Si enim multe fuerint amarus sapor provenit: et ex hoc quidem similiter sunt sales: et aque salse. Et est etiam cum sal fit ex cinere alchali: et calce. et ex aliis cum in aqua coquuntur: et colantur: et coquitur illa aqua donec in salem coaguletur: aut ita dimittitur donec per se coaguletur. Similiter quoque phlegmati tenui quod saporem non habet: aut cuius sapor adeo est parvus quod non superat cum cholera sicca natura sermisceurit adusta equalitatis admixtione ipsum faciet salsum: et calefaciet. hoc igitur phlegma est cholericum. Galienus vero dixit phlegma hoc salsum fieri propter ipsius putredinem aut aquositatem que ei admixta fuit. Et nos quidem dicimus putredinem ipsum salsum efficere ideo quod in ipso adustionem facit: et ciineritatem: que cum eius humiditate commiscet. Sola autem aquositas cum ei admiscet salsedinem in ipso efficere non valet: cum

ibi q illa alia non fuerit causa. Et mihi quidem videtur q illa acetositas non permutationis est sed continuationis: nec eius decoctio completa erit. Et ex phlegmate est quod est acetosum. Et quemadmodum dulce est secundum duos modos: dulce per suam essentiam: et aliud propter rem extraneam que ei admixta fuit. Similiter acetositas phlegmatis acetosi secundum duos contingit modos. Uno ideo quia res extranea ei admixta fuit que est cholera nigra acris quam in subsequenti nominabimus. Altero propter causam que in ipsomet contingit: et illud quidem est ut phlegmati dulci quod diximus ipso dulci existente accidat sicut accidit aliis succis dulcibus qui primo bulliunt et postea acescunt. Et est aliud ponticum cuius dispositio est quemadmodum hec dispositio: fortasse enim erit eius ponticitas propterea q cholera nigra pontica ei admixta fuit. Et fortasse erit eius ponticitas propter causam quia in se vehementi infrigidatione infrigidatum est adeo q eius sapor ad ponticitatem sit conversus, ideoque eius aquositas congelata est et ad siccitatem parum et terrestritates altera est. Et neque fuit calor debilis qui ipsum bullire faceret et converteret in acetositatem: neque calor fortis qui ipsum coqueret. Et est phlegmatis species vitrea ipsum grossum vitro liquefacto similis in sui viscositate et ponderositate. Quod plerumque est acre: et plerumque sapores non habebit. Et videtur q illud ex eo quod est grossum sapores non habens sit crudum: aut convertatur in crudum. Et hec quidem est illa phlegmatis species que in principio vel erat aquosa frigida: que neque putruit: neque res alia ei admixta fuit. Sed sic permansit recondita donec fuit ingrossata: et frigiditas fuit ei addita. Iam igitur declaratum est q corrupti phlegmatis modi ex parte saporis ipsius sunt quattuor: salsum: acetosum ponticum: et insipidum. Et ex parte sue essentie sunt quattuor: aquosum: vitreum: mucillaginosum: et gipseum. Crudum vero in collectione mucillaginosi continet.

Cholera autem rubea alia est naturalis: et alia est que est superfluitas non naturalis. Naturalis est spuma sanguinis cuius color est rubeus clarus et est levis acuta: et quanto magis fuerit calida erit eius rubedo maior. Que quum in corpore generatur: in duas dividitur partes. quarum una cum sanguine vadit. et altera ad cistim transmittitur fellis. Illud vero quod de ea vadit cum sanguine cum eo penetrat causa necessitatis et iuvamenti.

Necessitas vero est ut sanguini admisceatur ad nutrienda membra: in quorum complexionibus magnam cholere rubee partem esse oportet secundum modum quem meretur de divisione: sicut pulmo. Sed iuvamentum est ut sanguinem subtiliet: et in viis ipsum penetrare faciat. Quod vero de ea colatum ad cistim transmittitur fellis causa necessitatis transmittitur et utilitatis.

Necessitas autem: aut est secundum totum corpus quod est ipsum a superfluitate mundare: aut secundum unum ipsius membrum quod est fel nutrire. Utilitatis vero duo sunt iuvamenta. unum est intestina a stercore et phlegmate viscoso abluere. Et aliud intestina et ani musculos pungere: ut quid sit ei necessarius sentiat: et egestionem eritat. Ideoque sepe accidit colica causa oppilationis que fit in foramine quod a felle descendit ad intestina. Non naturalis vero cholera alia est que a natura egreditur propter causam extraneam que ei admiscetur. alia est que a natura egressa est propter causam in se: quia eius substantia est non naturalis. Partis prime est alia que est scita et famosa: et est illa cui extraneum illud quod est admixtum est phlegma cuius generatio magis est in epate. Et alia est que est minoris fame: et est illa cui extraneum quod est admixtum est melancholia. Nota autem et famosa aut est cholera citrina: aut est cholera vitellina. phlegma namque cui admiscetur cholera quandoque est tenue: et generatur inde prima. quandoque est grossum et generatur inde secunda. s. cholera que ovorum vitellis similis existit. Que autem minoris est fame est illa que cholera vocatur adusta. que aliquo duorum generatur modorum: unus est ut cholera in se aduratur: et accidat in ea cineritas. sed eius subtile non separetur ab ipsius cineritate: immo cineritas in ea contineatur. Et hoc quidem est peior. Et alius est ut cholera nigra extrinsecus ad eam veniat: et cum ea misceatur: et hoc quidem est melior. Huius autem speciei cholere color est rubeus: sed non est clarus neque floridus: immo est magis similis sanguini: sed est tenuior et plerunque a suo colore propter aliquas mutatur causas. Que vero in sui substantia extra naturam est. Alia est cuius generatio sepius est in epate. Alia est cuius generatio magis est in stomacho. Et illa quidem cuius generatio magis est ab epate est una species. Que est quum quod in sanguine est subtile aduritur: cuius spissitudo cholera est nigra. Et que in stomacho magis generatur duas habet partes: prassinam. s. et viridem ut erugo eris. Et mihi quidem videtur q prassina ex vitellina generatur quum aduritur. Cum enim advenerit adustio in ea efficit nigredinem ex qua cum citrinitate mixta generatur viriditas. Ziniaria vero videtur mihi q generetur ex prassina quum tantum aduritur donec eius humorositas siccatur: et ad albedinem redire incipit propter suam siccitatem. Calor namque in humido corpore in primis nigredinem efficit: deinde denudat ipsum nigredine quando eius omnino finit humiditatem. Et quando superfluit in eo ipsum albificat: et hoc quidem in lignis attende que primo in carbonem vertuntur: deinde in cinerem. Calor enim in humido efficit nigredinem: et in eius contrario albedinem: et frigiditas in humido albedinem operatur: et nigredinem in eius contrario: hec tamen duo iudicia que in prassina et zinaria iudicam extimativa sunt iudicia. Hec autem species que dicitur zinaria omnibus cholere rubee speciebus calidior existit: et peior et magis perniciosa. et dicitur q est de substantia venenorum. Cholere autem nigre: alia est naturalis: alia non naturalis superfluitas. Naturalis est boni sanguinis fex et turbulentia et superfluitas in comparatione ad sanguinem: quia omnes humores dicuntur superfluitates ad comparationem sanguinis. cuius sapor inter dulcedinem et ponticitatem existit. Que quum in epate generatur in duas separantur partes. quarum una in sanguinem penetrat. et alia ad splenem transmittitur. Pars autem que cum sanguine penetrat vadit cum eo causa necessitatis et utilitatis. Necessitas vero est ut sanguini admisceatur eo modo quo debet in nutrimento cuiusque membrorum in quorum complexionibus magnam melancholie partem esse oportet sicut sunt ossa. Utilitas vero est ut sanguinem constringat et confortet et inspisset ipsum. Et pars eius que ad splenem transmittitur est illud quo sanguis non indiget: que ad ipsum vadit causa necessitatis et utilitatis. Necessitas vero aut est secundum corpus totum. s. ut a superfluitate mundetur: aut secundum unum membrum quod est ut splenem nutriat. Utilitas vero ideo accidit quia in os stomachi quasi mulgendo profluit. Et hec quidem utilitas duobus est modis: uno quia os stomachi stringit et confortat et inspissat. Alio ut in ore stomachi commotionem faciat propter acredinem: et excitet ad famem: et faciat desiderium. Debes autem scire q cholera rubea que ad cistim transmittitur fellis est illud quo sanguis non indiget. et illud quod a

felle egredit̄ ē illō q̄d fel n̄ idiget. ⁊ sic cholera nigra q̄ ad splenē trāsmittit̄ ē illō q̄ sāguis n̄ idiget. Et illō qd a splene egredit̄ ē illō q̄ n̄ idiget splē. Et queadmodū illa cholera rubea postrema cingulat virtutē expulsiuā inferius sic cholera ista nigra postrema virtutē appetitiuā cingulat supi⁹. Uñ sit deo oib⁹ meliori factorib⁹ lau⁹. ¶ Melācholia vo non nā'is n̄ ē ad modū hypostasis ⁊ fecis: imo ē ad modū adustiōis ⁊ cineratatis. Res nāqȝ hūidę cū reb⁹ terrestrib⁹ admiscēt. sepat terrestritas ab eis aliq̄ duorū modorū: aut ad modū hypostasis ⁊ tale q̄le illō de sāguie ē melācholia nālis: ⁊ ad modū adustiōis q̄ ē cū resoluit̄ subtile ⁊ spissū remanet ⁊ tale q̄le illō ē ō humoribus est melācholia n̄n nālis. ⁊ ista qdē vocat̄ cholera nigra. Et neqȝ habuit hypostasim nisi sāguis.

Ex phlegmate n. pp̄ sui viscositatem nihil descendit sic ex oleo. Et ex cholera rubea pp̄ sui subtilitatē ⁊ sue terrestritatis paucitatē ⁊ sui motus assiduitatē. Et p̄pterea illō q̄ de eis a sanguine separat̄ i corpore ē paruū nō descēdit res de qua sit curādū. Nec cū separat̄ moratur nisi paruum sed potius citius a corpore expellitur. Et q̄n putrescit eius subtile resoluitur: ⁊ spissum remanet ⁊ fit cholera nigra adusta ⁊ nō hypostasis. ¶ Melācholia autem que est superfluens. Alia est q̄ est cinis cholere: ⁊ quod de ea aduritur q̄de est amara: inter quā tamen ⁊ choleram rubeam quam adustam vocamus erit differentia q̄ illa est cholera rubea cui cinis hic fuit admixtus. hec vero nō est nisi cinis per se cognitus eo suo subtile fuit resoluto. Alia est que est cinis phlegmatis ⁊ quod de eo adustū fuit: ⁊ si phlegma valde subtile ⁊ aquosum fuerit cinis eius erit salsus: ⁊ si non trahit ad acredinem aut ponticitatem. Alia est que ē cinis sanguinis ⁊ qd̄ de eo est adustum. Et hec quidem ē salsa ad paucam trahens dulcedinem. Alia est que ē cinis melancholie naturalis. Que si subtilis fuerit erit eius cinis ⁊ quod de ea adustū est valde acre sicut acetum quod quum super terre faciem cadit ebullit: ⁊ eius odor est acris a quo musce fugiūt ⁊ alia: ⁊ si grossa fuerit minoris erit acredinis cū ponticitate pauca. ¶ Mala igitur cholere nigre species sunt tres: cholera rubea quum aduritur ⁊ eius subtile resoluitur ⁊ due alie diuisiones quas post eā diximus. ¶ Melācholia vero phlegmatica est tardioris impedimenti ⁊ malitie. Et melancholia cholerica est que est fortioris malitie ⁊ velocioris corruptionis. Ueruntamen est susceptibilior curationis q̄ ille. De aliis vero duabus diuisionibus que magis acris est deterior existit. Si tamen in eius principio auxilium presto fuerit citius medicationē recipiet.

Tertia vero que minus super terrā ebullit: ⁊ minus in membra penetrat: tardius perimit: sed ad resoluendum: ⁊ ad maturandum: ⁊ medicationem recipiendum magis est efferens. Hec ergo sunt species humorum non naturalium ⁊ superfluentium. ¶ Inquit. G. ille q̄ dixit q̄ humor naturalis solūmodo est sanguis: ⁊ alij humores sunt superfluitates quibus non egetur nō dixit verum. Si enim solus sanguis esset humor q̄ mēbra nutrit omnia in suis complexionibus ⁊ essentiis similia forent: os autem carne durius non existit nisi q̄a sanguis cui substātia dura melancholica fuit admixta ipsum nutriuit: neqȝ cerebrum mollius est carne nisi q̄a sanguini qui ipsum nutriuit substantia mollis phlegmatica fuit admixta. Ipsum quoqȝ sanguinem aliis inueni mus admixtū humoribus qui ab eo separantur. Cū n. extrahit̄ ⁊ ordinat̄ ponit̄ aliq̄n vis discernit̄ q̄ separat̄ i pte q̄ ē sic spuma: ⁊ ē cholera rubea. ⁊ i pte q̄ ē sic fex ⁊ res turbida ⁊ ē melācholia: ⁊ i pte q̄ ē sic albumē ouorū ⁊ ē phlegma ⁊ i pte aq̄ q̄ ē aq̄ositas c⁹ superfluitas i vrina exit. Aqui tas nāqȝ n̄ ē ex humorib⁹ secūdis. nȝ ē nisi ex eo q̄ bibit̄ ⁊ n̄ nutrit: nȝ ē necīaria nisi i nutrimēti attenuatiōe ⁊ penetratiōe. humor nāqȝ ē q̄ ex eo q̄ bibit̄ ⁊ comedit̄ ē nutritus. Qd̄ āt dico nutriēs volo intelligi q̄ ē i potētia simile corpi. Qd̄ āt i potētia corpus. Uñ similitudinē hȝ ē corp⁹ cōmixtū n̄ simplex. Et aq̄ q̄dē ē simplex. ¶ Sūt āt qdā homines q opināt̄ corporis virtutē sāguis seq̄ multitudinē: ⁊ ipi⁹ debilitatē seq̄ ei⁹ paucitatē. Sȝ n̄ ē ita. Qd̄ vo accidit ē dispō ei⁹ q̄ntitat̄ q̄ ē eo corp⁹ igredit̄. ¶ Et sūt qdā q opināt̄ q̄ cū humores aucti fuerint aut diminuti. Postq̄ corpa humana sm̄ cōpatiōnē fuerit q̄ debēt i q̄ntitate vni⁹ ad alterū sanitas erit pseruata. sȝ n̄ ē ita. humores nāqȝ p̄ter illō mēsurā i q̄ntitate pseruatā hēre debēt: n̄ i cōpatiōe alteri⁹ humor imo ī se cū custodia mēsurationis quā hēt i cōpatiōe vni⁹ ad alterū. ¶ Adhuc qdē remāsit d̄ rebus humorum questionū: q̄ nō medicis sed mīr pertinent philosophis. Ideoqȝ eas p̄termisi.

¶ De qualitate generationis humorū. Cap. scdm.

Atriens masticatiōe aliq̄s hȝ digōnē: n̄ simplicia n. oris superficia sibi paria q̄ cōtinua ē ac si vna eēt superficies: ⁊ in eo fi⁹ digestiua ex ipo. Quāqȝ masticatū tetigerit aliq̄ ipsū cōmixtōe permutabit. Et i hoc q̄dē auxiliat̄ saliua acq̄sita p digōnē i q̄ cadit calor inat⁹. Ideoqȝ triticū masticatū i maturatiōe furūculorū ⁊ emturatū opat̄ q̄ n̄ opat̄ triticū cū aq̄ mixtū: illō q̄ cū aq̄ cogt̄. ¶ Et diceri q̄daȝ q̄ signū osidēs nob q̄ masticatū iā paruū icipit digeri ē q̄ nȝ p̄m⁹ odor: nȝ p̄m⁹ sapor i eo inuenit̄. ¶ Deide postq̄ stōm igredit̄ itegra digerit̄ digōnem pp̄ stōi calorem: n̄ īsȝ pp̄ calorē mēbrorū q̄ ipsū circūdāt ⁊ ad extra qdē epar: ⁊ a sinistra splē: splē nāqȝ calefac̄ n̄ pp̄ sui sbāȝ sed pp̄ arterias ⁊ venas multas q̄ i eo sūt: ⁊ ab āterori qdē est zirbū adipinū q̄ cito suscipit calorē eū adiuuāt ⁊ ad stōȝ reducit̄ supi⁹ qdē cor mediāte diaphragmate ab eo calefacto. ¶ Quāqȝ nutrim̄ sm̄ digerit̄ fit sua ētia i mlto alalū auxilio ei⁹ qd̄ ei admiscet̄ ō eo q̄ bibit̄ plerūqȝ ebull⁹: ⁊ ē sba liqda psilane i spissitudie similis: deide ei⁹ sbale a stō ⁊ itestis attrahit̄ ⁊ p vias venarū q̄ mesaraice vocāt̄ ipellit̄ q̄ sūt vene sbtiles dure oib⁹ itestis cōtinue. Quāqȝ p eas ipellit̄ ad venā puenit q̄ porta vocat̄ ⁊ penetrat i epar i diuisiōib⁹ ⁊ ramis porte similib⁹ ⁊ semiorib⁹ ⁊ sbtilib⁹ ad modū capillorū de currētib⁹ officio diuisionū radicū vene q̄ a gibbo epar ascēdit. Et n̄ fac̄ ipāȝ penetrare i illas cōagulatiōes nisi melior cōmixtio aq̄ bibite sup id q̄ idiget corp⁹. Cū ergo i istarū venarū villis diuidit̄ fit q̄si q̄ totaliter tāgat h⁹ chili totalitatē. ⁊ pp̄ illō tūc ei⁹ opatio ē vehementior ⁊ fortior: ⁊ velocior: ⁊ tūc cogt̄. ¶ In oī āt decoctiōe q̄ ē h⁹ mōi ē res q̄ ē sic spuma: ⁊ res q̄ ē sic hypostasis: ⁊ res fortasse erit cū eis aut q̄ ad adustionē p̄uenerit decoctio sua pfinalis: aut res q̄ n̄ ē hn̄ coctarū decoctio sua minor q̄ debuit. Spuma āt ē cholera rubea. ⁊ hypostasis ē melancholia q̄ ambo sūt nāles. Adustū vo sbtile ē mala cholera rubea: ⁊ ei⁹ spissū ē melācholia mala n̄ nālis: ⁊ q̄ nō hn̄ coctū ē phlegma ē. Qd̄ āt d̄ hoc toto res colata ē q̄ ē hn̄ cocta ē sāguis. Qui tn̄ q̄ȝ diu ē i epe subtilior existit q̄ȝ debȝ pp̄ aq̄sitatē superfluitatē q̄ pp̄ rē quā diximus ē mista.

Istō vo q̄ ē sāguis cū ab epe separat̄ ab aq̄ositate superflua illico mūdat̄: q̄ necia n̄ ē nisi pp̄ cās q̄dā q̄ iā subla tae. Extrahit̄ ergo aq̄ositas a sāguie i venā q̄ ad renes descēdit: ⁊ fert secū sāguinē q̄ ad renes nutriēdos sua q̄ntitate ⁊ q̄litate bon⁹ existit. Natura qȝ renes vacuositas h⁹ aq̄sitat̄ ⁊ sāguineitat̄: deide aliō q̄ remanet ad vesicā tēdit: ⁊ post ad virgā. Sāguis āt cēntie bonē p̄ venā magnā ad gibbositatē epatis ascēdēt̄ vadit ⁊ tendit p venas q̄ ab ea vt rami separāt̄ deide i gedegal venarū

postea sedimentum eius generatur post illud quod sequitur hoc: deinde in venis que sunt sicut villi capillares: et postea sanguis ab earum orificiis resudando labitur in membra et post destillat. Sanguis ergo causa efficiens calor est temperatus. Et causa materialis est quod de nutrimentis est temperatum et de potibus bonum. Et formalis causa ipsius est decoctio bona. Et eius causa finalis est ut nutriat corpus. Efficiens vero colere rubee causa est igneus calor superfluus et proprie in epate. Et eius causa materialis est quod de nutrimentis est subtile calidum dulce et unctuosum et hoc est quod de nutrimentis est subtile acutum. Et eius causa formalis est decoctionem ad superfluitatem procedere. Et eius finalis causa est necessitas et utilitas quas nominavimus. Efficiens autem phlegmatis causa est caliditas attenuata. Et eius materialis causa est quod de nutrimentis est grossum humidum viscosum et frigidum. Et eius causa formalis est decoctio eius diminuta. Et eius finalis causa est necessitas eius. Et utilitas ipsius quas nominavimus. Melancholie autem hypostasis sive quidem causa efficiens est calor temperatus. Secunda causa efficiens adustive est caliditas que ab equalitate est egressa. Et eius causa materialis est quod de nutrimentis est vehementer grossum pauce humiditatis et eorum calidum est fortius illo. Et causa eius formalis est fex hypostasina sanguinis ipsorum mediocrium que neque labitur neque resolvitur. Et eius causa finalis est necessitas eius et iuvamentum ipsius quod nominavimus. Melancholia autem sit multa aut propter caliditatem complexionis aut in splenis debilitatem aut propter frigus aut vehementem congelationem aut propter oppilationem plurium viarum aut propter egritudines que multe et prave fiunt: atque propter illos humores facti sunt cinerei. Cum quis melancholia multiplicatur et inter stomachum et epar sanguinis et bonorum humorum generatio cum ea minoratur: ergo sanguis minuitur. Debes autem scire quod generationis humorum cause sunt caliditas et frigiditas cum aliis existentibus causis. Sed caliditas equalis sanguinem generat. Et superfluitas choleram gignit rubeam. multaque superflua melancholiam generat propter superfluitatem adustionis. Et frigiditas quidem phlegma generat. Et multa superflua generat melancholiam propter superfluitatem congelationis.

Debes autem attendere quod status possibilitas cum virtute actuum erit diversa. Neque oportet ut sit credulitas quod omnis complexio sibi generat similem: et non sit contrarium per accidens si sit per contrarium. Complexioni namque multotiens accidit ut contrarium generet: frigida namque complexio et sicca plerumque generat humiditatem extraneam: si propter convenientiam propter digestive debilitatem. Et huiusmodi quidem complexionem habens est homo macer cuius iuncture sunt laxe et est lenis: et ipse est amorosus et frigidus tactu et vene angusta: et simul est huic quod generat senium phlegmaticum: certa senii complexio frigida sit et sicca. Debes autem scire quod sanguis et quod cum eo labitur est una vena digestionem eius per membra dividitur ut unumquodque suum recipiat nutrimentum habens digestionem quartam. Superfluitas igitur digestionis prime que est in stomacho per intestinorum egreditur viam. Secunde digestionis que fit in epate superfluitas plurimum cum urina egreditur. Quod autem ex ea remanet ad splenem et fel tendit. Duarum vero digestionum remanentium superfluitates per resolutionem que non sentitur et per sudorem et per sordidem exteriorem egrediuntur. Earum vero est quod per foramina egreditur sensibilia sicut per nares et aures aut non sensibilia sicut per poros aut extra naturam sicut per apostemata cum aperiuntur aut quod nascitur ex additionibus in corporibus sicut pili et ungues. Debes autem scire quod si aliquis humorum sensibilis existunt eorum evacuatio cum debilitate multum nocet in sua formatione. Pororum amplitudo propter quod resolutionem sequitur debilitas et quod humores sensibiles ad evacuandum et resolvendum sunt faciles. Ideo autem ad resolvendum et evacuandum est facile spiritum facile associari potest in sua resolutione cum eo igitur resolvitur. Et debes scire quod quemadmodum humores illi in sua generatione colorem faciunt in suis membris habent causas. Membrorum namque et eorum calide sanguinem moveri et choleram rubeam: fortasse movebunt melancholiam: et colorem facient eius. Albus vero phlegma fortiter reddit et aliquando melancholie ipsius et etiam ipsemet extenuationem movet humorum. Cuius gratia sanguinem namque movet ideo facies rubeas quoniam propter quod videmus illum ex cuius naturis sanguis fluit ideo splendore habitus rubeum aspicere. Et hec quidem diximus de humoribus et eorum generationibus. Longius vero his perscrutari investigatores debent sapientiarum philosophi et non medici.

Doctrine quinte ad sciendum quid sit membrum et sue partes. Capitulum primum.

Membra autem sunt corpora que ex prima humorum commixtione generantur quemadmodum humores sunt corpora que ex prima ciborum generantur commixtione. Sicut aliqua sunt ex prima elementorum commixtione generata elementorum. Membrorum autem alia sunt que sunt simplicia: et alia sunt que sunt composita. Et simplicia quidem sunt quorum cuiuscumque sensibiles assumpseris partes in nomine et definitione erunt toti convenientia sicut caro in suis partibus et os in suis partibus et nervus in suis partibus et his similia. Ideoque similium vocantur partium. Composita vero sunt illa quorum cuiuscumque acceperis partem in nomine et definitione toti convenientia non erit sicut manus et facies. Pars namque faciei non est facies neque pars manus est manus: et vocantur membra instrumentalia eo quod sunt anime instrumenta ad complendum motus et operationes. Primum membrorum similium est os quod durum est creatum: quoniam ipsum est corporis fundamentum et sustentaculum motus. Post ipsum vero est cartilago que osse existit mollior. Ideoque flectitur potius quam os: aliis membris durior: cuius iuvamentum in creatione sunt ut ossium cum corporibus mollibus per ipsam melior fiet coniunctio: ut durum cum molli non absque medio coniungeretur: durum namque molle lederet et proprie in bona percussione et constrictione. Et non solum est compositio ordinata sicut est in osse spatule et hypocondriorum: sicut in ossibus costarum: et sicut est epiglottalis cartilago et illi qui sunt sub torace: et ut per ipsas etiam locorum mollium membrorum se adiunctione insita vicinitatis et sua durities rumperentur: et etiam ut cum aliquo musculo se extendendo ad aliquod pervenerit membrorum in quo non existat os iniuria et ad quod nititur sicut palpebrarum musculi: et ut in his sustentaculum cordis corii et extensionis: plerumque etiam in multis locis est necesse ut aliquis rei altior iuvaminis qui in se dura sit in ultimo sicut epiglottis. Postea sunt nervi qui sunt corpora a cerebro orta aut a nucha: alba: ad flectendum mollia: et ad separandum dura ad hoc creati ut per eos membra sensus habeant et motum. Post nervos sunt corde que quidem sunt corpora que ab extremitatibus musculorum oriuntur et nervo similantur: et ad membra tendentes mobilia plerumque sua retractione retrahunt membra propter musculi contractionem et congregationem: et propter remotius relaxationem et quibus relaxatur laxatione sui, propterea quod musculus dilatatur cum ad suum redit situm supra mensuram quam eius habet longitudinem: et supra compositionem quam habet cum in suo naturali existit situ accidit sicut in quibusdam videmus musculorum quidem fieri. Plurimum sunt composita ex nervo qui ad musculum tendit: et ex alia parte egrediuntur et ex corporibus de quibus post cordarum relationem tractabimus. Et hec quidem sunt que ligamenta vocantur: que etiam sunt vilis et corrupte nervose existunt et ab ossibus veniunt ad musculum vadunt et fiunt fila ipsa et nervi in corpore ergo est supra musculi vocatur caro: et quod ab eo separatur et ad iuncturam vadit et membrum mobile colligat in seipso et permutat corda. Post eas autem sunt ligamenta que prediximus que etiam sunt corpora nervo similia quorum quedam sunt que absolute ligamenta vocantur et quedam sunt que nomine alabtacab vel alchabab appropriantur. Illud vero quod ad musculum extenditur non vocatur nisi ligamentum. Et illud quod ad musculum non extenditur: sed tantum quod est inter duo extrema ossium iuncture continuat: aut inter alia membra. Et etiam cum aliis simul conectit propterea quod ligamentum vocatur: et quoque nomine alabtacab vel alchaab appropriatur. Ligamentorum vero nullum sensum habuit ne propter motus multiplices fricationem doleret. Iuvamentum autem ligamenti ex eo quod premissum est perspicuum.

Et post ligamenta sunt arterie q̄ sunt corpora que a corde nascunt concaua in longitudinē extensa neruosa et in sui substantia ligamentalia habētia motiones dilatando se et constringendo q̄ ex generibus discernūt. Que quidem ad hoc fuerunt create vt cor euētet: et fumositas vapor ab eo expellatur et spūs mēbris corporis distribuat. Post sunt vene q̄ arterijs similes existunt sed sūt ab epate. Et sunt grete. Que quidē fuerūt create ad hoc vt sāguis mēbris q̄ sunt in corpore partiat. Deinde sunt panniculi q̄ sunt corpora de filis neruosis non sensu pce ptio texta: quorū spissitudo tenuis existit dilatata aliorum corporū superficies cooperientia et continentia ea pp iuuamenta ex qb⁹ est vt sāmtatē eorū i sua figura et factura custodiat. Et ex eis ē vt ea ab alijs corporib⁹ suspēdat et eis annectant mediantib⁹ neruis et ligamentis q̄ illa facta fuerūt ex qb⁹ ligata fuerūt sicut stoico dorso. Et ex eis ē vt mēbra sm̄ sui scdam sensum nō hītia p ipos habeant superficiē sui essentiā sentientē q̄ illud qd ei occurrit sentit: et accidentaliter sentit qd in corpore accidit qd eis inclusū ē. Et hec qdē mēbra sūt sicut pulmo et epar et splē et renes hec. n. sua sbā nullo mō sentiūt: sz neqꝫ sentit illō qd i eis pcussionē facit nisi qd ē panniculis sup ea existit. Cūqꝫ i eis accidit ventus aut apostema sentit. Sed vētum sentit panniculus accidentaliter pp extensionē q̄ cōtingit i ipso apa vero sentit pncipiū panniculi et eius appensionē accidētaliter. ideoqꝫ mēbrū apatis gr uitate latat. Postea ē caro q̄ est locorū vacuorū impletio q̄ in hoc mēbrorū situ in corpore existūt et ipsorū fortando q̄ sustētat. In vno quoqꝫ vero mēbro ē virtus naīis q̄ ei eius nutrimēti cōplet. Et hoc qdē ē nutrimentū attrahere et retinere et assimilare et vnire et superfluitatē expellere. Et post hec qdē mēbra diuersificant sunt. n. eorū qdā q̄ pter hāc virtutē insup aliā virtutē hūt q̄ ab eis ad aliud pcedit. et qdā sunt eorū q̄ hoc nō hūt: et alter qdā eorū sunt q̄ pter hāc virtutē insup virtutē hūt q̄ eis ab alio influit: et sunt eorū qdā q̄ nō. Cū ergo cōpositio fiet sequet q̄ ē mēbrū suscipiēs et tribuēs et mēbrū tribuēs et nō suscipiēs: et mēbrū suscipiēs et nō tribuēs: et mēbrū neqꝫ tribuēs neqꝫ suscipiēs. De mēbri autē tributio et susceptiōe intentione nō dubitamus In cerebro nanqꝫ et epe oēs cōuenerūt medici qd vnū qdqꝫ eorū virtute vite suscipit et calorem nālē et spūm a corde et vnūqdqꝫ eorū pncipiū hꝫ virtutis quā alijs tribuit. Sz cerebrū qdē pbet sensum sm̄ quosdā absolute et sm̄ quosdā nō absolute: et epar ē pncipiū nutrimenti sm̄ qsdā absolute: et sm̄ qsdā nō absolute. De mēbri aūt susceptiōe et nō tributiōe intentione nō dubitamus sicut caro ē q̄ sentiēdi virtutē et vite suscipit: et non est aliquis virtutis pncipiū: quā alij vllo mō tribuat. De alijs vero duab⁹ diuisionis ptib⁹ in vna earū medici a magnis philosophorū diuersificati sunt. Philosophorū nanqꝫ magnus dixit q̄ mēbrū tribuēs et nō recipiens ē cor ipm. n. ē omniū virtutū pma radix: et ōibus alijs mēbris suas tribuit virtutes qb⁹ nutriunt et viuūt et qb⁹ cōprehendūt et qb⁹ mouent. Medici aūt et qdā primorū philosophorū has virtutes i mēbris partiti sunt: et nō dixerūt q̄ sit mēbrū tribuens et nō suscipiens. Et philosophi qdē sermo cū subtiliter certificat ē veracior. Sed medicorū sermo in pmis cū aīcdāt est magis manifestus. Postea i alia diuisionis pte diuersificati sunt medici inter se et philosophi inter se vtā. n. secta dicit q̄ ossa et caro nō sentientia et eorū similia nō pdurāt nisi p virtutes pprias q̄ sunt in eis q̄ nō ab alijs pncipijs eis influxerūt. Sz p illas virtutes cū nutrimentum eis trāsmittit sibi sufficiūt: et neqꝫ ipsa alij rei virtutem tribuūt neqꝫ etiā aliud mēbrū eis aliā tribuit virtutem. Alia vero secta dixit q̄ virtutes iste nō sunt eis pprie sed ab epe et corde i generatiōis pncipio eis influxerūt: et i eis grete pmanserūt. Medico vn̄ nō attinet vt i sequēdo demonstratiua pcedat argumētatiōe. vnde de his duab⁹ diuersitatib⁹ ad veritate examīa pueni atneqꝫ pꝫ ei sermīs ad hoc iquātū ē medic⁹. neqꝫ hoc ipm i aliq̄ suarū pscrutationū et suarū actionū impedit. Debet autē scire et credere i diuersitate pma qd nō ē ei curādū: vtrū cor sit pncipiū sentiēdi et motionis cerebro et virtutis nutrientis epati aut nō sit. Cerebrū nanqꝫ sine p se siue post cor habeat pncipiū aīalū actionū existit cōparatione aliorū mēbrorū. Et epar similiter actionū naturaliū nutrimēti pncipiū existit aliorū mēbrorū cōparatione. Et de alia qdē diuersitate dꝫ scire et credere q̄ nō est ei curādū vtrū virtus nālis i tali ossē ē ooi pncipio generatiōis ab epe venerit: aut eam p suamet cōplexione mereat aut nihil sit eorū. Sz dꝫ credere q̄ hec virtus ad ipm nō pfluit nisi ab epe nā si iter ea via clauderet et eo nutrimēti ipm haberet eius actio destrueret quēadmodū fit in sensu et motu cū neruus q̄ prouenit a cerebro stringit. virtus vero illa ossi nālis facta ē dum eius pmansit cōplexio. Et nūc qdē explanabit ei diuisionis habitudo. et videbit mēbra pncipalia q̄ sunt: et mēbra pncipalib⁹ deseruiētia: et mēbra non pncipalia absqꝫ seruitio. Mēbra vero principalia sunt mēbra q̄ pmarū virtutū que i corpore existūt que ad hoc sunt necessarie vt singulare aut spēs perdurēt pncipia habentsm vero singularis dur abilitatē sūt tria pncipia. Cor qdē est pncipiū virtutis vite. et cerebrū qdē est pncipiū virtutis sentiēdi et mouēdi. et epar qdē ē pncipiū nutriēdi. Sz sm̄ spēi durabilitates sunt pncipalia hec tria: et etiā aliud quartū qd spēi existit pprium et sunt testiculi q̄ vni rei sunt necessarie: et ad rē aliā vtilitati. Necessitas vero ē ad spma generādū qd generosū pseruat. Iuuamentū vero ē ad hoc vt cōplenctus forme det: et cōpletio masculina et feminina pseruet q̄ spēb⁹ aīalis accidētia sunt iseparabilia: et nec sunt ex reb⁹ i aīalitatis essentiā igrediētib⁹. Mēbrorū vero deseruientiū alia sunt que seruitute deseruiūt pparatoria alia q̄ seruiūt seruitute latoria. Et pparatoria qdē seruitus vocat vtilitas. latoria vero seruitus absolute vocat. Seruitus aūt pparatoria ē antecꝫ pncipale opet. et latoria seruitus postqꝫ pncipale opat. Cordis vero seruiēs pparator ē sicut pulmo. et eius seruiens lator ē sicut arterie. Cerebri vō seruiēs pparator est sicut epar. et alia nutrimēti mēbra et custodie spūs. et lator ē sicut nerui. Epis vō pparator seruiēs ē sicut stomachus. et lator ē sicut vene. Et testiculorū qdē seruiēs pparator sūt sicut mēbra q̄ antecꝫ ipi generāt spma. Sz eorū seruiēs lator ē virga i viris: et vene q̄ sūt iter eos et ipam: et i mulierib⁹ similiter sunt vene q̄ spma ad locū pceptionis impellūt et mulieres insup hūt matricē p quā spmatis com plet vtilitas. Gal. aūt dicit q̄ mēbrorū alia sūt q̄ opatione nō efficet hūt. alia q̄ iuuamēti nō, et alia sūt q̄ opatione et iuuamēti hūt. pmū ē sic cor: sz ē sic pulmo scdm sic epar. Dico aūt q̄ p operatiōnē oportet intelligi illō qd eis re solūmodo opationū i vita singulari igrediēti cōplet: aut i spēi pmanētia sic cor i generatiōe spēi. Et p iuuamēti dꝫ intelligi illō qd pparat ad alteri⁹ mēbri opationē suscipiēda: et nūc erit opatio cōpleta ad cū dē singulari vitā aut spēi pmanētia quēadmodum pulmo aere pparat. Ipm vō epar secūdū suā pficit pmo digestiōes. et digōni tertie et qrte apparatū pstat. ergo ipsū digōnē secūdā adeo pfectā efficit q̄ ad sāguis ad ipm met nutriēdū sit bon⁹ actionē opat⁹ ē. Et iquātū opatōnē effic q̄ i alia expectata opatōe auxiliat iuuamētū effic.

¶ Et etiam dencto dicemus q̃ mẽbrorum alia sũt que generãt ex spermate q̃ sũt sĩlia parũ mẽbra pter carnẽ ⁊ adipẽ: alia sũt q̃ ex sanguie generãt sicut adeps ⁊ caro. qḋ n. ẽ pter hec duo ex duob' generãt spermatibus masculorũ spermate ⁊ spermate mulierũ. Sꝫ scḋm sermonẽ eoꝝ q̃ ex sapiẽtib' verificauerũt spermate masculi generat sicut generat caseus ex coagulo: ex spermate mulieris generat sicut caseus generat ex lacte. Et sicut principiũ coagulatiõis ẽ i coagulo: ita principiũ coagulatiõis forme ẽ i spermate viri. Et sicut principiũ coagulatõis ẽ i lacte ita principiũ coagulatõis forme .s. virtutis patiẽtis ẽ i spermate mulieris. Et quẽadmodũ vnũqḋq; duorũ coaguli sꝫ ⁊ lactis ẽ pars sbe casei q̃ fit ex eis: ita vnũqḋq; duorũ spermatũ ẽ pars sbe embrionis: hoc aũt verbũ nõ parũ imo multũ verbis Gal. ẽ contrariũ. Sibi nãq; videt q̃ vtriusq; duorũ spermatũ isit virtus coagulatiua ⁊ virtus coagulationẽ suscipiens: ⁊ pp hoc n̄ se phibet qn dicat q̃ virtus coagulatiua i masculi ẽ fortior: ⁊ virtus coagulationẽ suscipiens ẽ fortior i femia. Qualit aũt sermo i hoc certificet inueniet i nr̄is libris q̃ sũt ex sapiẽtis radicalib'. Postea vo sanguis qui i tpe menstruo: ũ a muliere separabat fit nutrimẽtũ. Sꝫ alia pars eius ẽ que i similitudinẽ puertit sbe spermatis ⁊ mẽbrorũ que ex eo generãt: ⁊ erit nutrimẽtũ augmẽtãs ipsa. Alia pars eius ẽ que si nutrimẽtũ fit adhuc sꝫ ẽ puenies vt coaguletur ad implẽda loca mẽbrorũ primorũ vacua ⁊ fit caro ⁊ adeps. Et alia pars eius ẽ superfluitas que nulli harũ duarũ rerũ ẽ bona ⁊ remanet vsq; ad horã part' q̃ꝫ vt potentia superflua expellit. Cũ igit illa parturit sanguis que ipius expar generat h' sanguis vices supplẽs ⁊ generat ex eo qḋ ab illo sanguie generabat. Et caro quidẽ ex sanguie generat spisso quẽ caliditas ⁊ siccitas coagulãt: adeps vo ex eius aqueitate ⁊ vnctuositate generat quã frigus coagulat: idcirco ipam caliditas resoluit. ¶ Mẽbra aũt que ex spermate sũt creata cũ solonẽ continuitatis patiũt certa continuitate nõ restaurãt nisi pauca ex eis ⁊ i paucis hũiditatib' ⁊ in etate pueritie: sicut ossa ⁊ ramuli venarũ paruinõ n. magnarũ arteriarũ. Cũ n. aliq̃ eorũ pars se iõgat nihil loco eius nascit. Et hec qḋe sũt sic ossa ⁊ nerui. Illa vo que ex sanguie sũt creata renascũt p' perditionẽ suã ⁊ ptinuãt ea sicut ea q̃ illo sũt ipa sic caro. Et illud quidẽ qḋ ẽ creatum ex sanguie i q̃ adhuc virtus existit spermatis dum nondum inter ips' ⁊ sperma tẽp' intercessit nisi paruũ: illud mẽbrũ q̃n tollit iterum nasci pot sic dentes i etate pueritie. Cũ aũt sanguis ad aliã puersus fuerit cõplexionẽ n̄ iterũ renascet. ¶ Et dicemus etiã q̃ mẽbrorũ sentiẽtiũ mobiliũ plerũq; motus ⁊ sensus simul principiũ ẽ vnus neruus: ⁊ plerũq; separãt: ⁊ erit principiũ cuiusq; virtus nerius. ¶ Et etiã dicemus q̃ oĩa viscera que panicul' sũt inoluta panicul' ex vno paniculorũ procedunt: ventrẽ cooperientiũ nascunt. Sꝫ eorũ que i pectore sũt paniculorũ origo sic diaphragmatis ⁊ venarũ ⁊ arteriarũ ⁊ pulmõis ẽ ex paniculo interiore qui costas tegit ⁊ mẽbroꝝ quidẽ ⁊ venarũ que sũt i ventre paniculi oriũt ex siphac qui interius ventris cooperit musculos. ¶ Oĩa quoq; mẽbra carnosa sũt aut villosa sic caro que ẽ i musculis: aut villis carẽtia sic epar. Et nullus quidẽ mot' fit nisi per villos. Vo luntarius vo motus fit cũ villoꝝ qui sunt i musculis. Et nat'lis sic motus matricis ⁊ venarũ. Et cõpositus sic motus trãsglutiẽdi sit villis ppiis per formã ex situ lõgitudis ⁊ latitudis ⁊ trãsuersõis. Attractiui vo sunt villi qui i lõgitudinẽ pcedunt ⁊ expulsiui villi qui i latitudinem tẽdunt: cõstringẽtes ⁊ retẽtiui villi qui ex trãsuerso vadunt. ¶ Mẽbroꝝ aũt que vnã hñt tunicas sic venaꝝ ⁊ vesice tres villoꝝ spẽs ad inuicẽ sunt texte. Et mẽbroꝝ que sunt duas hñtia tunicas villi qui i latitudinẽ tẽdunt semper i extrĩseca existunt eoꝝ tunica ⁊ alij duo i tunica eoꝝ intrĩseca. Illi nã qui i lõgitudie pcedunt ad superficiẽ magis õdunt ĩ extrĩsecã. Qui tales n̄ creati fuerũt nĩ ne attrahẽdi ⁊ expellẽdi villi simul existãt: imo melius ẽ vt villi attrahẽdi ⁊ retinẽdi sunt simul nisi i intestino n. multa idigẽt retẽtiõe sꝫ attractiõe ⁊ expulsiõe. ¶ Et dicemus etiã q̃ mẽbroꝝ neruosoꝝ corpora a sui sbã aliena continentiũ: alia sunt que vnã hñt tunicã ⁊ alia que duas. Que aũt duab' cõsistũt tunicis nõ tales creata fuere nisi pp unũ iuuãẽta multa. Quoꝝ vnũ ẽ multa necẽitas multe custodie fortitudis sue cõpositiõis ne findat: cũ fortitudis motus eius q̃ ptinet i eis sic arterie. Scḋm est multa necẽitas multe custodie i re corporis q' i eis est recõditũ ne resoluat ⁊ egrediat. Resolutiõis vo timor puenit eis sue rarit' si vnã haberẽt tunicã. Et exitus timor ẽ iõ q̃ pp hoc eis ad scindẽdũ ẽẽt apte ⁊ hoc qḋe corpus qḋ i eis ẽ recõditũ ẽ sic spũs ⁊ sanguis qui i arterijs sũt recõditi i q̃rũ custodia valde ẽ studẽdũ ⁊ ex quib' timet ne p mĩmo recedat. Spũs quidẽ pp resolutionẽ ⁊ sanguis quidẽ pp scissurã. Ex hoc nãq; maximũ timet malũ. Tertiũ ẽ q̃n cũ alicui mẽbro fuerit necẽ riũ vt sit ipius attractio ⁊ expulsio motu vehemẽti scḋm ẽ vniciuq; eaꝝ singulariter instrũm sine permixtiõe ⁊ hoc est sic stomachus ⁊ intestina. Quartũ ẽ q̃n cũ voluntas fuerit vt vnaquaq; mẽbri tunica operatiõi que ẽ ei ppa sit pparata: ⁊ vnaquaq; duarũ operationũ accideret ppter cõplexionẽ ab alterius operatiõis cõplexiõe diuersam fuit melius inter eas diuidere: sic stomachus i q̃ fuit volũtas sentiẽdi vitaẽ eẽq; quidẽ n̄ fit nisi i mẽbro neruoso ⁊ digerẽdi q' fiat n̄ fit nisi per mẽbrum carnosum.

Vnicuiq; igit harũ duarũ rerũ tunicã posuerũt perfectam tunicã neruosã virtutis sentiẽdi ⁊ tunicã carnosã digestiui. Et nã quidẽ intrĩsecã tunicã fecit neruosã ⁊ extrĩsecã carnosã. Potest nãq; digestiua operatio ad id q̃ digestũ ẽ i potentia sine occursu peruenire. Sentiẽs vo id qḋ sentit n̄ pot sentire nisi obuiãdo ei sicut vꝫ tactus. ¶ Et dicemus etiã q̃ sũt quedã mẽbra q̃rũ cõplexio sanguini ẽ ppinq̃. n̄ ergo idiget sanguis i eoꝝ nutrimẽto mutatiõis puerti sic carnis q̃ ppter i eã neq; foramina facta fuere neq; ventriculi i quib' aliquãto tpe nutrimẽtũ q̃ ei digerit moret ⁊ deinde caro ex eo nutriat: imo illico cũ ei nutrimẽtũ occurrit i ipam puertit. Et sũt ex mẽbris quedã q̃rũ cõplexio a sanguis cõplexiõe valde ẽ remota. Ideoq; eis necesse fuerit sanguinẽ eã nutriẽs oporteret vt i similitudinẽ sbe eorũ multis puersiõib' ordinatim puertat sicut os. Qua pp i creatiõe eaꝝ vnã posuit sui foramẽ q̃ eorum nutrimẽtũ tẽps cõtineat tpore q̃nto illo i eius similitudinẽ cõuertat sicut osse cruris ⁊ adiutorij aut foramina multa i ipis diuisa sicut osse mãdibule i inferiori. Et mẽbris quidẽ que sic sũt necesse ẽ vt nutrimẽto amplio ri q̃ꝫ eis nũc sit necesse repleat: vt paulatim ⁊ paulatim pcedat illud in sui similitudinem conuertendo. ¶ Mẽbra aũt fortia superfluitates suas ad mẽbra debilia sibi vicina expellunt sicut cor ad ascellas ⁊ cerebrum ad loca que sunt post auriculas ⁊ epar ad inguina.

¶ Summe prime doctrine quinte ⁊ est sermo vniuersalis de ossibus ⁊ iuncturis. Cap. primum.

Icemus q̃ ossiũ q̃ sunt i corpore: alia sunt q̃ sunt sicut fundamentũ quoniã super ea ẽ corpus fabricatum sicut spondiles dorsi. Spõdiles nãq; ille corporis sunt fundamentũ super quas ipm fabricatũ est quẽadmodum nauis super lignũ fabricat qḋ in ea primũ ponit. ¶ Et alia sunt q̃ sunt in corpore sicut clipeus ad tuẽdũ sicut os cranei. Et alia sunt q̃ sunt sicut arma q̃bus bellatores impedientes repellunt sicut ossa q̃ vocant sinenia ⁊

sunt ossa que sunt sup spondiles dorsi sicut spine. Et alia sunt qbus iunctura & vacuitates replent. sicut ossa sisamina q inter ossa digitorum existut. Et sunt alia q sunt ad corpora suspendenda q suspensione indigent sicut os laude assimilat quod e masculi gutturis lingue & aliorum suspensorum. Omnia aut ossa corporis sustentaculu sunt & erectio. Et ossa qdez q ad sustentandu tantuz sunt. aut defendendu & ad mebra mouenda necessaria no existut solida facta fuerut. licet sint in eis vacuitates & foramina parua & pori q fuerut necesse i eis ee. Eorum vero q propter motum etia necessaria fuerut in quatitate cocauitatis augmentu factu fuit & ipsoru cocauitas i medio eorum posita fuit & remanet corpus eius receptaculu nutrimenti paruis & separatis indigeret quonia lapsum ide fieret imo duru factu e eius corpus & ipsius nutrimentu quod e medulla in eius iteriori e aggregatu iuuamentum igit additionis concauitatis intrinsece e vt sit leue.

Et iuuamentu vnitatis cocauitatis intrinsece e vt sit corpus ipsius durius. Et duritiei sui corporis iuuamentum e ne in bora fortissimoru motuu rupat. Et iuuamentum medulle q est in eo est vt nutriat ipsum sicut ante diclarauimus: & vt ipsum semper mollificet ne frangatur ideo q motus ipm exiccat & vt sit durus habens & forte & solidu. Cocauitas vero e minor cu firmitudo magis e necessaria. Et e maior cu plus necessaria e leuitas.

Ossa aut porosa facta fuerut sicci nutrimenti quod nominauimus causa: & pp additione necessitatis causa vel alicuius q necesse e vt i ea penetret sicut odor q cum aere attrahit in osse colatorio simili: & cerebri superfluitates q per ipm expellunt. Omnia vero ossa vicina sunt & coniuncta neqz inter aliquod os & os quod ipsi se quat magnu existit spaciu. Inter aliqua tame eorum inuenit spaciu paruu quod cartilaginosa iplent ligamentis aut cartilaginibus similia q pp iuuamentu creata fuerunt pp quod & cartilagineos. Et vbi qdem de iuuamento illo no e curandu iunctura inter ea sine ligaubicata facta fuit sicut in mandibula inferiori. Vicinitates vero q inter ossa existut multis sunt modis. Sunt n. ossa quorum vicinitas vicinitas iuncture est large. Et sunt alia quoru vicinitas e vicinitas iuncture no large neqz multu stricte: & sunt alia quoru vicinitas iuncture multus stricte est vicinitas sine aut almodrusu: aut mulsabac. Et iunctura qde larga e cuius vnu ossiu suoru suis motibus facile potest moueri ita q os no moueat sicut est iunctura rasete cu asoid. Et iunctura dura no valde stricta e illa cuius vnius ossiu motus p se no e facilis neqz e nisi qdda modicu sicut iunctura q e inter rasetam & pectinem: aut iunctura q inter duo ossa pectinis. Iunctura vero valde stricta e illa cuius nullu ossiu vllo modo moueri pot sicut iunctura toracis. Et fixa qde est cuius vnu ossiu habet additamentu & aliud habet foramen i quo figit illud additamentum fictione i qua non mouet sicut dentes in suis originibus: & almodrus qdez e cuius vnu quodqz ossiu hz vacuitates & dentes sicut serra: & dentes vnius taliter sunt pparati q alterius ossis vacuitates ingrediant quemadmodu etiam eris tabulas componunt: & hec qde iunctura vocat serensen adore: sicut sunt iuncture ossiu cranei. Et mulsabac qde alia e q in longitudine e coniuncta sicut iunctura q e inter duo ossa asseid: alia e q in latitudine coniungit sicut iuncture spondiliu inferiorum et spondilibus dorsi. Earum enim que superius sunt iuncture non valde sunt stricte.

De anatomia cranei. Cap. secundum.

Omniu qde ossiu cranei iuuamentum e q sunt vt clipeus cerebri ipm cooperientia & ab omnibus malis defendentia. Iuuamentum vero quod multa creata fuerunt: & no fuit vnu tantu os in duas partes summa. Eorum vna psiderat sm res que sunt in coparatione ipsius ossis & alia psiderat in coparatione eius quod ipm os colligit. Prima vero summa in duo diuidit iuuameta. vnu e q si cranio impedimentum in vna sui parte euenerit fracture aut putrefactionis no erit toti cranio comunis quemadmodu eet si vnu foret os. sm e ne in partibus vnius ossis diuersitas in duritie & mollitie & raritate & spissitudie & subtilitate & grossitie habeat. Et hec qde diuersitas est necessaria pp intentione qua in primo diximus summus. Summe vero secunde iuuamenta sunt q p adore coplent. Quoru quidam sunt q sunt in coparatione ipsius cerebri: vapores enim grossi q ab eo resoluti egredi no valerent si eet vnu os egrediendi aut hnt via in adore q ab eo separant vt cerebru pp resolutione mundificet. Et aliud e in coparatione eius quod o villis neruoru a cerebro egredie q p mebra capitis vadut vt via habeat. Et sunt alia duo iuuameta comunia iter ossa & inter alias duas res: vnu e in coparatione venaru & arteriaru q interius igrediunt in capite vt via habeat. Et aliud e i coparatione dure matris spisse & grauis vt alique eius partes cu adore teneantur & a cerebro eleuent ne ei grauamen inferant. Et huius qde naturalis figura ossis e vt sit rotundu pp duas res & duo iuuameta vnu e pp coparatione ad interius figura namqz rotunda e maioris dimensionis ea qua recte linee coprehendut figure: cu earu comprehensiones equales sue inter aliud e in coparatione ad exterius quoniam figura rotunda pp ter ipulsiones non patit quemadmodu angulos habentes patiunt. Et ipm qdez licet sit rotundum in longitudine tame factum e q eis origines neruorum a cerebro i longitudine sunt posite: & sic oportet vt no coagustet. Et duas habet eminentias ante & retro vt neruos defendat q descedut ad frote & ad nuchaz. Et hec qde figuras tres veras habet adore & duas hz medolas. Et in primis vna adore froti e comunicans arcui illi hoc mo. C. & vocat coronalis. Et alia adheret adore q directe trasseo i longitudine diuidit caput in duo media & per se psiderata vocat sagitalis & i qua tu e piugita coronali vocat neruialis. Et huiusmodi qdem figura arcui similat i cuius medio linea recta sicut perpendicularis erecta q e hoc mo. Et adore tertiam iter occipit & basim ipsius comunis existit cuius puncto cu ipsa sit sm figura anguli extremitas sagitalis cotinuat & vocat adorem laude eo q laude littere grece similis existat q e ita. Cuiqz duabus adorem qo priusnominauimus piungit sit figura talis. De vero adorem medose sm capitis longitudine sunt pcedit vtrinqz equidistates sagitali q pfunditate integra i ossibus no pfodiunt. Et he due corticales vocantur. Non nullis aut capitis figure sunt treterma e vt anterior eminentia minuat: & pptrea o adore minuat adorez coronalis.

Et alia e vt posterior minuat eminentia & ad hoc deadore pdat adore laude. Et tertia e vt vtreqz pdat eminentie & fiet caput vt spera longitudine & latitudinem hns equales: hac qde figura summus medicoru Gal. dixit q pptera q dimensiones i ea sut equales oportuit sm equalite vt dimensiones adore eent equales: & diuisiones adore i primis erat tres i longitudie & due i latitudie. Erit itaqz in hac adore vna i longitudie & sitr adore vna i latitudine.

Et erit adore qde latitudinalis in medio latitudis ab aure ad aure sicut longitudinalis adore i medio longitudinis. Dixerit etiam summus medicoru Gal. impossibile e caput aliam figuram quartam non naturalem habere scilicet ita vt sit longitudo minor latitudine cu de ventriculis cerebri aut de ipsius corpore aliquid minue-

rerum quod quidem vite est dignius et compositio prohibens bonitatem.
Et hec quidem primi medicorum hip. dicta processit quod dixit capitis figuras quatuor tantum existere.

¶ De anatomia eius quod est sub craneo. Capi. iii.

Caput post hoc quoque habet ossa quorum quatuor sunt ut parietes et unum est sicut basis. hi autem parietes cum eo facti sunt duriores eo quod casus et percussiones ad eos secundum plurimum accidunt et quia necesse fuit ut cranei extra eorum secundum est mediationum similiter earum propter duas res vena est ut vapores inde egrediantur qui resolvuntur. Et altera ne gravamen cerebro inferat. Et de parietibus quidem posterior durior factus est eo quod a sensus custodia est remotus. Paries primus est os frontis cuius superior terminus est adorem coronalis et inferior adorem que ab una extremitate coronalis procedens transit super oculos apud supercilia et continuatur cum fine alii extremitati coronalis. Alii vero duo parietes qui a dextra sunt et a sinistra sunt ossa in quibus sunt aures et vocantur petrosa propter sui duritiem. Quorum unumquodque terminatur superius ad adorem coronalis et inferius ad adorem que procedit a summitate adorem laude et pervenit usque ad coronalem et ab inferiori per coronalis et posterius per adorem laude. Quartum vero parietem terminat superius adorem laude et inferius adorem que est communis inter caput et paxillum et iungit inter duo extrema laude. Basis autem cerebri est os quod omnia alia sustinet ossa et vocatur basillare cuius quidem durum propter duo iuvamenta fuit creatum. unum est quod durius ad portandum iuvat. Et aliud quod durum minus suscipit putrefactionem superfluitatum: et hoc quidem os sub superfluitatibus que super ipsum sese descendunt positum est ideoque fuit melius ipsum esse durum.
In unaquaque preterea duorum temporum parte sunt duo ossa dura que cooperiunt nervum qui transit in tempore. Quorum situs est secundum longitudinem temporis ex transverso et vocantur hec duo ossa pari.

¶ De anatomia ossium mandibularum et narium. Capi. iiii.

Ossium quidem mandibule et ipsorum numerum declarabimus adorem mandibule declarando.
Et dicemus quod superiorem mandibulam terminat superius adorem communis inter eam et frontem transiens sub supercilio a tempore ad tempus.
Et inferius terminatur eam dentium origines et a duabus partibus adorem que a parte auris venit communis inter eam et os basillare quod est retro post dentes. Deinde alia extremitas que est eius finis usque quo eminendo ad domesticum pariter declinat et est adorem que dividit inter hec et adorem quam nominavimus que est illa que in longitudine super palatum secat. Ibi quidem eius sunt termini. Adorem vero terminos eius ingredientium quedam est que secat in longitudine quod in palato est supremum: et alia adorem est que incipit inter duo supercilia et vadit ad oppositum quod est inter duos dentes duales et est adorem que in principio incipit huius adorem et descendendo declinat ab ea ad oppositum quem est inter quadruplus et caninum a dextra: et alia qualis illa a sinistra. Et ex his quidem tribus adorem scilicet media et duabus extremis et inter oppositionem originum dentium predictorum fiunt duo ossa triangula. Sed triangulorum bases non sunt apud dentium origines sed ante hoc scilicet in medio adorem secans circa basim narium. et ideo adorem hanc secantem in locis predictis transeunt et sunt sub duobus triangulis duo ossa: quorum ambo horum triangulorum et origines dentium continent bases et duas partes adorem extremarum. Et unum eorum separatur ab alio illo quod de media adorem descendit.
In uno quoque ergo illorum duorum ossium sunt duo anguli recti apud hanc adorem secantem et acutus eius apud duos caninos: et expansus eius apud nares. Et de adorem mandibule superioris est adorem quedam que descendit ab adorem communi superiori et ad partem dirigitur oculi: et cum pervenit ad orbitam in tres separatur ramos: quorum unus progreditur sub adorem que cum fronte est communis et super oculi orbitam donec supercilio continuetur. Et alia adorem est sub ea et similiter continuatur preter quod orbitam non ingreditur. Et alia adorem tertia similiter continuatur postquam orbitam ingreditur. Et quod de illis inferius existit in comparatione adorem que est sub supercilio longius est loco quam illud quod superius tangit. Ideo vero quod adorem prima transit separat est maius. Et post illud quod separat secunda.
¶ Nasi autem iuvamenta manifesta sunt que sunt tria. unum est quoniam cum foramine quod est in eo in odoratione iuvat donec plus aeris in eo contineatur: et etiam temperetur prius quam in cerebrum penetret. licet plurimum aeris qui attrahitur ad pulmonem vadat: magna tamen eius pars ad cerebrum ascendit. Et cum aeris etiam attractione cum quis odorare vult multus in uno loco aer coram instrumento odoratus adiungitur et fit apprehensio plus et copiosior. In uno igitur iuvamento sunt hec tria iuvamenta. Secundum autem est quod ad literas iuvat distinguendas et ut earum exitus sit facilis in incisione: et ne totus aer apud locum cuius litterarum accidit incisio componatur secundum suam mensuram. Et hec duo iuvamenta in uno consistunt iuvamento. Et tantum est quod facit nasus in mensuratione aeris harum literarum quantum illud quod facit foramen perforatum absolute post fistulam quod nihil obturat. Tertium vero est ut superfluitates a cerebro egredientes tegmentum et defensionem a visibus habeant et etiam est instrumentum iuvativum ad ipsas expellendas cum exsufflatione. ¶ Et ossium quidem nasi compositio ex duobus est ossibus ad modum duorum triangulorum quorum duo anguli superius concurrunt et bases apud unum angulum se contingunt et in duos separantur angulos. Et unumquodque duorum ossium unicuique duarum adorem supponitur extremarum quas nominavimus. et super duas eorum inferiores extremitates sunt due cartilagines molles. et inter eas secundum longitudinem adorem mediastinum est cartilago cuius superior pars inferiore est durior quam tota aliis duabus cartilaginibus durior existit. huius vero medie cartilaginis iuvamentum est ut nasus in duas partiatur nares. ideo ut cum a cerebro superfluitas descendit secundum plurimum ad unam earum declinet et non totam attrahendi aerem viam obturet: que a cerebro aerem defert qui quod ibi de spiritu existit excitat. Duarum vero cartilaginum extremarum iuvamenta tres res existunt. una est iuvamentum omnibus cartilaginibus quod super ossium existunt extremitates commune quod iam exposuimus. et secunda est ut expandantur et dilatentur si necesse fuerit aeres superflue attrahere aut expellere. et tertia est ut ad vaporem excutiendum cum suo motu et quatione et tremore iuvet cum exsufflaverit. ¶ Et duo quidem narium ossa facta fuerunt minuta et levia: quoniam levitas magis est hic necessaria quam firmitudo et precipue quia a membrorum continuitate sunt separata que nocumenta sunt recipientia et sunt posita cum custodia sensus. ¶ Ossium vero mandibule inferioris forma et iuvamentum scita sunt. Ex duobus namque consistit ossibus que structa sub mento conveniunt iunctura. Et in summitate cuiusque duorum aliorum extremorum eorum secundo facta est seratura cuiusque cum additamento et ingenio se separato componatur: quod ex osse nasali quod ad eam pervenit quamvis unaqueque ligamentis fuit ligata.

¶ De anatomia dentium. Cap. v.

Dentes quidem sunt. xxxii. est tamen cum contingat quosdam homines non habere negregidos qui sunt quatuor extremi: et tunc non erunt nisi. xxviii. Eorum vero duo sunt duales: et duo quadrupli superius: et totidem inferius ad incidendum: et duo canini superius et duo inferius ad frangendum: et molares ad molendum ab utraque superiores et inferiores quatuor aut quinque. Et huius totius summa est aut. xxxii. aut. xxviii. quatuor duales

⁊ q̄tuor q̄drupli. ⁊ q̄tuor canini. ⁊ octo molares. ⁊ quatuor neguegid. Et neguegid qdem fm plurimū nascūt in medio tempore augmenti. Et hoc qdem est post spmatis emissionem ⁊ ante ɔsistentiam ⁊ ɔsistentia est circa .xxx. annos. Ideoqʒ dentes isti sensus vocāt. Et dentes etiam hñt radices ⁊ capita acuta q̄ in foraminibus figunt ossiū duarū mandibularū i quibus ɔsistūt. Et super marginē cuiusqʒ foraminis additamentū magnū rotūdū oritur qḋ dentem circundat ⁊ stringit vt ei forciora sint ligamenta. Unusquisqʒ vero dentiū pter molares vnū hʒ caput. Sed molarū in inferiori mandibula fixorū q̄sqʒ ad minus duo hʒ capita: ⁊ est etiaʒ cū hʒ plura ⁊ pcipue neguegidij qui q̄tuor hñt capita. Sed fixorum i mandibula superiori q̄sqʒ ad minꝰ tria hñt capita ⁊ fortasse plura ⁊ pp̄ hoc neguegidij q̄ plura hñt capita. Capita vero molarū multa facta sūt qm̄ sunt magni: ⁊ qm̄ eorum opatio est maior. Et superioribus qdem additamenta sunt eo qḋ sunt suspēsi: ⁊ qḋ grauitas facit eos ad oppositionē partis suorū capitum declinare. Inferiorū vero pōderositas infixioni eorum nō existit ɔtraria. Nullū preterea ossiū vllo mō sentit preter dentes. G. n. dixit qḋ experimentū nobis dēmōstrauit eos sensum habere de quo natura sollicita fuit ⁊ fecit ipsi eum virtute que a cerebro prouenit. Idcirco vt ipsi etiam inter calidum ⁊ frigidum discernant.

¶ De iuuamento dorsi. Cap. sextum.

Dorsum pp̄ quatuor iuuamenta fuit creatum. Unū est vt sit nuche semita q̄ in permanentia aīalis est necessaria pp̄ter illud qḋ in suo loco de nuche iuuamento clare narrabimus. Nunc autē sūmā aggregatā de eo referemus. Et hoc est qḋ si nerui oēs a cerebro nascerent esset necessariū caput multo maius eē q̄ʒ sit ⁊ sic grauaret supra totum corpus. Neruus quoqʒ esset necessariū grande p transire spaciū ⁊ lōgum donec ad extremorū finē perueniret: ⁊ esset nocumentis expositū ⁊ ad incidendū. ⁊ eius qdem lōgitudo ipsius debilitaret fortitudinē ad attrahendū membra grauia ad ipsorū pncipia. Ideoqʒ deꝰ cuius nomen sit benedictū misericorditer egit faciēs ptem cerebri q̄ est nucha ad inferiora corporis incedere: sicut canales a fonte quatenus ex ea neruorū diuisiões a duobꝰ suis laterībꝰ ⁊ eius extremo fm eius oppōnē ⁊ vicinitatē cū mēbris egrediant. postea factū est dorsū semita eius ⁊ custodia. Et fm qdem est qm̄ dorsū est custodia ⁊ clipeus mēbrorū nobiliū q̄ sunt posita corā ipso. Ideoqʒ in creatiōe facte fuerūt ei ⁊ spine ⁊ sumenia. Et tertia de cā qḋ dorsum creatū fuit vt sit aliorū ossiuʒ pncipiū sicut lignū qḋ in exordio nauis pmo ponit cui alia ligna insigunt secundo: ⁊ annectuntur. Ideoqʒ dorsum durū creatū fuit. Et q̄rtū est vt possit hō stare: ⁊ ad multas se mouere ptes. Ideoqʒ dorsus de spondilibus ordinatis fcm̄ est nō de osse vno neqʒ de ossibus magnis. Iuncture quoqʒ inter spondiles facte sunt nō laxe: quoniam standi potentiam debilitarent: neqʒ valde stricte: quoniam prohiberēt inclinare.

¶ De anatomia spondilium. Cap. septimum.

Spondilis est os in cuius medio ē foramē p qḋ nucha trāsit. Et est cū spōdilis q̄tuor hʒ additamēta a dextera ⁊ a sinistra ⁊ a duobus lateribus foraminis. Et ea qdē q̄ sursū tendant sursū aspiciētia dicunt. Et que sunt inferius tendentia inferius aspicientia ⁊ inuersa. Et ē etiaʒ cū additamēta sunt sex: q̄tuor ab vna pte ⁊ duo ab alia. Et est cū sunt octo. In his vero additamentis existit iuuamentū vt p ea ɔiunctas que est inter spōdiles ɔtinuitate iunctural. ordinet cū cōcauitatibꝰ in qbusdā earū ⁊ capitibꝰ bucellis similibus in qbusdā. Sūt preterea ex spōdilibus que alia hñt additamenta nō pp̄ter hoc iuuamētū sed pp̄ter defensionē ⁊ clipeū ⁊ repulsionem eius qḋ percuit ⁊ sup ea tenuit horū additamētorū ligamenta. Et sunt ossa ampla ⁊ extra fm spōdiliū lōgitudinem posita. Que autē ex eis retro posita fuerunt spine vocant ⁊ sumenia. Et q̄ ex eis a dextris ⁊ a sinistris sunt posita vocant ale. Ipsa vero sunt ad defendendum illud qḋ in lōgitudine corporis ex neruis ⁊ venis ⁊ musculis pfundius q̄ʒ ipsa igredit. Et quedā ex alis que ad ptē costarū tendunt aliud pp̄rium hñt iuuamentū. Quod qdem est vt in eis create vacuitates qbus capita costarū gibbosa mirabiliter ligent. In vnaquaque n. ala ex eis sunt due vacuitates: ⁊ in vnaquaque costa sunt duo additamenta gibbosa. Sūt preterea ex alis que duo hñt capita: ⁊ ale duplici similant. Et hoc qdeʒ in spōdilibus existit colli cuius iuuamentū nūc noīabimus. Spōdiles quoqʒ pter foramen medium alia hñt foramina: pp̄ter illud qḋ ab eis egredit de neruis ⁊ qḋ in eis igredit de venis. Quedā autē illorū foraminum sunt q̄ cōplent in vna vnius spōdilis eminentia: ⁊ sunt quedā eorū que cōplent inter duas spōdiles cōiter. Et locus eorū est cōmunis terminus q̄ inter eas existit. Et plerūqʒ ē eius illud a duabus ptibus. s. superius ⁊ inferius existit. Et plerūqʒ est in vna pte. Et est etiā eiʒ in vnaquaqʒ spōdiū est semicirculus. Et est cū in vna earum est maior ⁊ in altera minor. Et hec qdem foramina a duobus lateribus spōdilis posita fuerunt ⁊ nō retro pp̄ defensionis defectū illic eius qḋ egredit ⁊ qḋ igreditur ⁊ q: pcussionibus esset expositum. Neqʒ fuerūt posita anterius eo q: i locis eēnt ad que corpus sua nīi pōderositate ⁊ suis etiā voluntariis motibꝰ declinat. ideoqʒ motus debilitarent. Et nō fuit possibile vt essent stricti ligamenti: vt anterius egrederent ⁊ postea retro redirent fuit īpossibile: qm̄ declinatio etiā esset sup neruorū egressiones q̄ eis faceret coangustationē ⁊ nocumētū. His autē additamentis q̄ pro defensione existunt superposita fuerunt ligamenta ⁊ nerui: ⁊ leuia facta fuerūt ⁊ lubrica ne tactu carni inferant nocumentum. Additamentorū quoqʒ cōiuncturarū dentiū est hec. Sunt n. ad inuicē fortiter ligata ligamento vehementi vndiqʒ veruntamen ligatura anterius est plus stricta ⁊ posterius plus lata. qm̄ anterius curuari ⁊ ɔflecti ē magis necessariū q̄ʒ posterius flecti ⁊ curuari. Et pp̄terea qḋ ligamenta q̄ sunt posterius facta fuerunt lata ipleta fuerūt spatia q̄ ibi pculdubio sunt hūoribꝰ viscosis. Spōdiliū autē dorsi quedā sunt q̄ valde bene ligant cū albedinibꝰ ac si eēnt vnū os creati ad fixionē ⁊ qetē: ⁊ quedā sunt q̄ sunt laxa ac si eēnt ossa multa creata pp̄ter motū.

¶ De iuuamēto colli ⁊ anatomia ossiū eiꝰ. Ca. viij.

Collum fuit creatū pp̄ter tracheā arteriā. Et trachea qdem arteria fuit creata pp̄ illud qḋ narrabimus de creationis eiꝰ iuuamentis in suo loco. Et pp̄terea qḋ spondiles colli ad sūmū superiores sunt ordīate sup eas q̄ cū sint dorsi ⁊ sunt sub eis oportuit vt fuissent minores. Quod n. deferī deferente leuius esse eoʒ eū placuerit vt motus qdeʒ sint fm sapiētie ordinē. Et qm̄ necesse fuit initium nuche grossius eē ⁊ maius sicut ɔcauitatū pncipiū eo qḋ illud qḋ ex diuisione neruorū superiorum parti est pp̄rium ē plus eo qḋ est pp̄rium ei qḋ est inferius oportuit in spondilibus colli foramina magna ampla fore. Et quia paruitas ⁊ foraminis amplitudo earū attenuauerūt corpora oportuit firmitudinē ibi assūpsisse q̄ illud qḋ duceret q̄ narrabimus ɔbilitauerūt emendaret. Oportuit igit eas ossibus aliis spōdilibꝰ duriores creari. Et q: cuius

qz spondilis earū corpꝰ fuit subtile creata fuerūt eorum
foramina parua. Magna n. si creata forēt spondiles eēnt
exposite rupture ⁊ nocumentis eo ꝙ eaꝝ foramina eos
occurrerūt fortes. ⁊ qꝛ eaꝝ foramina fuerūt parua forte fu-
erunt ale eaꝝ magne duo duplicia hētes capita. ⁊ qm̄
motus magis fuit necessarius ꝙ̄ firmus eo ꝙ ipse ñ mul-
ta fuerūt ossa quēadmodū ille q̄ sunt inferius dorsi faciei
fuerūt spondiliū eaꝝ iuncture cōparatiōe iuncturaꝝ eaꝝ q̄
sūt inferius. Et qm̄ q̄nū dīnt eis ex firmitate ꝓp latita-
tē eādē recupat aut plus eo ex pte eius qd̄ eas circun
dat ⁊ sup eas gradit̄ d̄ neruis ⁊ musculis ⁊ venis. iō nō
fuit necessaria multa firmitudo i iūcturis. Et qꝛ nō fuit
necessariū multū firmare iūcturas ⁊ suffiēt eis iūctura
q̄ ex ea attributa eis fuit. iō eaꝝ additamēta cōiūctiona
lia sursū aspiciētia ⁊ infra i forma nō fuerūt creata ma-
gna ⁊ multe latitudis quēadmodū illa q̄ sūt sub collo
Uerūtamē eaꝝ bases posite sūt longiores ⁊ earū li-
gamēta latiora. Et neruorū egressiones i eis posite
fuerūt commune sic diximus: q̄ñ nō fuit possibile vt in
vna q̄ꝙ̄ illarū spondiliū eo ꝙ sit subtilis ⁊ parua ⁊ forañ
p qd̄ trāsit nucha amplū eēt ꝓpe nisi i illis q̄s declara-
bimus. ⁊ q̄rū dēmōstrabimus dispōnes. Nūc autem
dicemus ꝙ spōdiles colli septē sūt numero. Hec nāqꝫ
iūctura i logitudie ⁊ numero sunt eq̄lis. ⁊ q̄ꝫ earū oīa.
n. pfecta hēnt additamēta pter pmā. s. foramiā ⁊ duas
alas ⁊ q̄tuor additamēta cōiūctionalia sursū aspiciētia.
⁊ q̄tuor inferius aspiciētia. Et vnaqueqꝫ ala duobꝫ ra
mos. Et circulus egressiōis neruiiter eōs duas spōdi-
les diuidit i duo media. Prima aūt spōdiliū ⁊ scd̄a
q̄sdā hēt ꝓpetates q̄s ñ hūt alie. In pmis vō ē nbusiē-
dū ꝙ motus capitis a dextris ⁊ a sinistris sit iūctura q̄
ē iter caput ⁊ spōdilē pmā. Et q̄ñus motus anteriul
⁊ posterius fit iūctura q̄ ē iter illā ⁊ spondilē scd̄am.
Est igit̄ nobis d̄ iūctura pmūs pmis loquēdū. Di-
cemus igit̄ ꝙ sup laboriosā ptē spōdilis pme a duabus
ptibꝰ q̄ sūt supius create fuerūt due vacuitates i quas
duo ossis capitis additamēta igrediūt. Et cū vnū eorū
eleuat̄ ⁊ alterū deprimit̄ dēclinat caput ad ōpositū. Et
qd̄ i hac spōdili alia structura impossibile fuit. Ibi
igit̄ alia facta fuit spōdilis pte q̄ ē scd̄a ex q̄ creatos a
pte eius anteriore q̄ ē ad iferiora additamētū lōgū du-
rus oriri fecit qd̄ ptrāsit ⁊ i greditur foramē. ꝓpe eorū nu
cha foramē iter eas commune foramine qd̄ a posteriō
ribꝰ ad anteriora ē lōgius q̄s a dextra ⁊ sinistra: quoniā
iter posterius ⁊ anterius sūt duo igredictia q̄ maiorem
occupāt locū q̄s vnū ex igredictibꝰ occupaeret. Latitu
do formine sm̄ vnū igrediēs qd̄ ē maius. Et hoc q̄-
dē additamētū vocat̄ dēs a q̄ q̄dē occupata sunt nucha
ligamētis fortibꝰ q̄ternis dentis extremitas a nuche ex
tremitate separet. ne dēs suo motu nuchā petiat ⁊ ei co-
angustatiōnē faciat. deīde additamētū hoc a spōdili p̄-
ma eleuat̄ ⁊ vacuitatē q̄ ē i capitis osse igredit̄ qd̄ vacui
tas q̄ i osse existit capitis anterius ⁊ posterius circūdat
Et hic q̄dē dēs nō ad iferius sunt factus nisi ꝓp duo
iuuamēta. q̄rū vnū ē vt sit amplius custodiū. ⁊ alterius
vt latus spōdilis qd̄ ē magis subtile sit iterius ⁊ nō ex-
terius. Et pme q̄dē spōdilis ꝓpetas ē ne foramiā ha
beat iō ne cū iferat grauamē ⁊ ne ꝓp ipas nocumētis sit
exposita. Additamētū nāqꝫ qd̄ repedit iquātū ē fortꝰ
q̄mmet fe ē aūt ⁊ nocumētū afferet ei qd̄ ē debilius ⁊
ē ne musculos ⁊ neruos multos q in eius circuitu sunt
posuit ledat. Et qꝛ ēt parū idigemus hic spina custo
dētibꝰ. Hec. n. spōdilis ē q̄si submersa ⁊ sepulta custo-
dis scd̄e q̄ ip̄ꝫ a nocumētis custodiūt. ⁊ ꝓp has q̄-
dē scd̄o eā ñ. ꝓpe ei facte fuerūt ale. Neruorū. n. ⁊ mu-
sculorū plures i duobꝰ eiꝰ laterībꝰ positiōe ipsa posi-
ti sūt ꝓpterea ꝙ frecipio sūt ꝓpiq̄. Ideoqꝫ ale locū ñ
habuerūt ibi. Amplius ex ꝓpetatibꝰ hꝰ existit spō-
dilis ꝙ nerui ab ea ñ p duo eius egrediūt latera. s; per
duo foramiā q̄ i ea posterius ad ptē tēdūt superiorē. Si.
n. eas neruorū egressiōes eēnt vbi duo capitis additā
mēta osi ficiis eigūt faiet: vbi motus eorū sūt vehemē
tes vehemēti spōdilmōto caput ipediret. Sūt q̄ꝫ si eēnt
vbi scd̄a ōgiunt ad ōgiunctionē sꝫ sua additamēta q̄
igrediūt i ipā ex suis duobꝰ additamētis q̄ sup eam ie
dūt: ⁊ vbi iter eā ⁊ iter scd̄ā iūctura sit laxa q̄ anterius
mouet ⁊ posterius. nꝫ sūt pūcta vt anteriꝰ ⁊ posteriꝰ
egrederet ꝓp eā q̄s i dēclaratiōe eē aliarū spōdiliū de
mōstrauimus. neqꝫ a duobꝰ laterībꝰ ꝓp ossis ibi existētis
subtilitatē eā dēns. q̄ ꝓp fuit necesse vt parū sub iūctura
capitis eēt posterius a duabꝰ ptibꝰ. s. i medio eiꝰ qd̄ ē i
ter id qd̄ est posterius ⁊ latius. Oportuit igit̄ vt duo
foramia eēnt pua. q̄ ꝓp necesse fuit neruos fuisse paruos.
qꝛ vō i spōdili scd̄a ipossibile fuit neruorū egressiōē
supiꝰ fuisse. sic fuit ipossibile i hac. eo ꝙ si i ea eēnt nerno
rū suorū egressiōes fieri pma timeret ne cōq̄ssaret ⁊ ni
perēmetu pme spōdilis sup eā cū caput anterius aut
posteriꝰ mouet. Neqꝫ ēt fuit possibile vt anteriꝰ egre
derēt ⁊ posteriꝰ ꝓp illō qd̄ diximus. Nec fuit possibi
le vt a duobꝰ egrederēt laterībꝰ q̄uiā si eēt ita eēt cū pri
ma communis. ꝫ qd̄ iter eas oriret essꝫ valde subtile: ne-
qꝫ pmorū corrigeret ꝓuitatē: ⁊ qd̄ cōpādēderet essent
paria cōsilia simul iūcta: ⁊ si cū pma eēt communicatū. n.
cognouimus cāmpme ⁊ q̄ eēt corruptus si eā a duobꝰ
pforaret laterībꝰ. Ergo oportuit foramia i scd̄a esse
inter duo latera foramiū ⁊ duobꝰ pme opposita laterībꝰ
q̄niā corpꝰ pme cū eis associabit ñ ledet eos. Et dēs q̄-
dē q ex scd̄a oritur dū pme ē iunctus ligamētis fortī.
Et iūctura capitis cū pma ambe cū scd̄a sūt laxiores
q̄s earū spōdiliū iūcture. iō ꝙ motꝰ q p eas fiunt valde
sūt necāri ⁊ iūctura vt eēnt firme ⁊ manifeste. ⁊ cū caput
mouetur vnꝰ spōdilis: alia manet separabilis i alia ⁊ea
iūctura sic opposite facie ad faciē. Et cū caput ante-
rius mouetur ⁊ posteriꝰ stat cū pma spōdili ac si ambo
eēnt vnū os. Et cū ad duo latera sine trāsitiōe mouetur
sit spondilis pma cū scd̄a sic vnū os. Hoc ē qd̄ d̄ spō
dilibꝰ colli ⁊ earum ꝓpetatibus narrare voluimus.

¶ De anatomia spōdiliū pectoris ⁊ eorū iuuamentis.
Capitulum nonum.

Spondiles pectoris illi sūt cū qbꝰ iū-
gūtur coste ⁊ an̄acterius
dēs membra cōpxhēdūt. ⁊ sūt spondiles. xii. fi
menia habētes ⁊ alas. ⁊ vna q̄ alas ñ hꝫ. Sūt igitur.
xii. spōdiles. Earū vō foramina ñ sūt eq̄lia. Que n. ex
eis sūt eorū mēbris q̄ sūt nobiliora maiora sūt ⁊ forno
ra. Et spōdiliū q̄dē pectoris ale aliis duriōes exīstūt
ꝓpterea ꝙ cū eis coste iūgūt. Septē āt supponarū
spōdiliū foramina sūt magna. Et ip̄arū ale grosse vt cor
fortissime iūcat̄. Et iō qꝛ earū corporeitas i hoc fuit di-
minuta. facta sūt ip̄arū additamēta cōiūctionalia curta
⁊ lata. ⁊ illarū q̄dē sup̄ dēcimā additamēta cōiūctiōalia q̄
sursū tēdūt sūt illa i qbꝰ ē vacuitas bucelle. Et illa q̄ in
ferius tēdūt sūt illa i qbꝰ egrediūtur gibbositates q̄ va-
cuitates egrediūtur q̄rū foramia ad iferiora curuatur.
Decime āt foramiū ē recta ⁊ ñ curuā. ⁊ eiꝰ additamēta
cōiūctiōalia vtriqꝫ hēnt vacuitates q̄ eorū bucellis exi-
stūt: q̄ supiꝰ ⁊ iferiꝰ simul bucellarū sūt receptiua. postea
vō illarū q̄ sub dēcima existūt bucelle sūt ad superiora ⁊
eorū vacuitates ad iferiora ⁊ ip̄arū foramia ad supiora
curuātur. Et nūc hꝰ totꝰ iuuamentū noiabimus post.
Duodecima vero spondilis alas nō hꝫ. q̄m nō ñ ne
cessitas multa que costarum cū iterat iꝫ est diminute

sed firmitudo alio mō est ingeniata i quo firmitudo cū alio iūgit iuuamēto. Et hꝰ qdē existit declaratio qꝛ spōdiles alchatim nimia indiguerūt magnitudie ꝛ iūcturarū multa firmitudie. qꝛ ferūt totū qḋ ē supra ipsas. Ideoqꝫ necesse fuit vt i iuncturis vacuitates ꝛ bucelle plures numero fierēt. qrū iūcturarū earuꝫ additamēta duplata fuerūt. Et fuit necesse vt p⁹ duodecime q̄ est vsus pēt illarū similis illis fieret: qpp eius additamēta ꝯiūctionalia duplata fuerūt. In hꝰ igr̄ additamētis ꝯstructa fuit res et q̄ digni erat vt ale fierēt. post hoc amplissime fuit dilatata: ꝛ qḋ ex ea ampliatū fuit fere ale simile existit. Duo igr̄ iuuamēta simul i hac creatura ꝯiūcta fuerūt. Et hec qdē duodecia ē illa cū q̄ diaphragmatis iūgit extremitas. Ille āt q̄ sup hāc existūt spōdiles i hac idiguerūt firmitudie i multiplicatiōe additamētorū ꝯiunctionaliūimo qḋ eis ꝯuit de fimeniza ꝛ alio magnificatū fuit. qre earū corpꝰ ad hoc occupanā fuit. Et ꝓpterea qꝛ pectoris spōdiles maiores existūt spōdilibꝰ colli nō fuerūt posita foramia īter duas spondiles cōmunia eq̄liter diuisa. sꝫ paulatī fuerūt ordinata quoniā i illis q̄ sūt superius fuit factū augmētū. ꝛ in eis q̄ sūt īferius fuit facta diminutio donec totū foramē vna remāsit. Et hꝰ qdē finis i decima existit spōdili. Earū vo q̄ ex spōdilibꝰ pectoris remanēt: ꝛ spōdiliū alchati corpora tollerare potuerunt a dextris ꝛ a sinistris vt in eis fiat foramē cōpletū. fuit ergo i spōdilibꝰ alchati foramē a dextrꝭ ꝛ foramē a sinistꝭ ꝓpea vt neruꝰ egrederet

¶ De anatomia spondiliū achatim. Cap. decimuꝫ.

Alper alchatim vero spondiles sunt firme nis ꝛ ale late. Et ipsorū qdē additamēta ꝯiunctionalia īferiora dilatāt ꝛ assimilantur aliis descendētibꝰ. Et spōdiles iste sūt qnqꝫ alchatim vo cū: alhauim ē sic basis totius dorsi. ꝛ ipe qdē sustinēt ꝛ dīcit os femoris ꝛ sūt a qbꝰ nerui pedis oriunē

¶ De anatomia albauis. Cap. vndecimum.

Sſa albauis sunt tria q̄ magis igeniose sūt ꝯiuncta q̄ oēs spōdiles. Et earū iūcture sunt firmiores. Et ipsarum ale sunt magis ample. Et neruus qdē q̄ dī foramine i eis existēte egreditur n̄ exit a certitudie duorū laterum ne ancbe iunctura ipsum cōprimat: sed est magis remotius ꝛ multo plus spissus ad anteriora ꝛ posteriora. Et ossa quideꝫ albauis similia ossibus existunt alchatim.

¶ De anatomia albosos. Cap. duodecimum.

Albosos est cōpositus ex tribꝰ spōdilibus cartilaginosis q̄ non hn̄t additamēta. Et neruus qdē a foramibꝰ illaruꝫ cōmunibꝰ oritur sic ē i collo ꝓpterea qꝛ sunt pue sed a foramie tertie neruus egreditur impar.

¶ In quo est sermo qui est sic finis de iuuamento dorsi Cap. decimumtertium.

Iam locuti sumus de ossibus dorsi verba moderata. Nunc āt d̄ toto dorso v̄ba loquamur ꝯtinētia sūmā. Dicemus igitur qꝛ totuꝫ dorsuꝫ ē sic res vna. ꝓpꝫ hūs figurā aliis figuris meliorē q̄ ē circularis. Hec nanqꝫ figura remotior ē a receptiōe nocumētoruꝫ ex percussiōe vel ipulsiōe euenientiuꝫ q̄ oēs alie figure. ꝛ pp hoc capita coruꝫ que superius ad īferiora fuerūt curuata: ꝛ eorum que sunt īferius ad superiora ꝛ ꝯuenerunt se apud mediam que ē decima. Hec vo ad nullas curuata fuit ꝑtiō vt sup eā due simul ꝯuenirēt curuitates. Et decima qdē īter smenia nō sm̄ numeꝝ sꝫ lōgitudineꝫ media existit. Et qꝛ qn̄ꝫ ē necesse dorsuꝫ ad aliquod duoꝝ curuari lateꝝ: ꝛ illud nō fit nisi vt dēclinet mediū ꝛ ꝯuū ptes: ꝛ declinet illud qḋ est supra ipm: ꝛ sub ipso ad illā ptē ac si duo extrema dorsi ad sibi obuiandū declinarēt: ꝓpterea i medio nō facte fuerūt bucelle sꝫ vacuitates tm̄ ꝛ facte fuerūt bucelle superiores ꝛ īferiores ad ipm declinantesꝫ superiores descēdētes ꝛ īferiores ascēdentes. Ideo vt earꝫ ablatio ad ꝯtrariū ptis dēclinatiōis facilis sit ꝛ vt superiores curuēt ad īferiora: ꝛ īferiores ad superiora.

¶ De anatomia costaꝝ. Cap. decimumquartum.

Coste sunt iuuamētū eius qḋ ex īstrumētis attractionis aeris ꝛ ex superiorībꝰ īstrumētorū nutrimēti circūdāt. Et ipe qdē nō facte fuerūt vnū os ne grauarēt: ꝛ ne si aliquod accideret nocumētū foret cōmune: ꝛ vt facile essꝫ dilatari cū necessitas addit sm̄ illud qḋ est i eis ꝛ iplent īteriora nutrimēto ꝛ īflatione: ꝛ idigerēt loco magis amplior ꝛ pp aerē q̄ attrahit: ꝛ vt īter eas musculi pectoris q̄ in opationibꝰ attrahēdi aerē iuuāt ꝛ eius qḋ ꝯtinuat cuꝫ ipo icidērēt. Et ꝓpterea qꝛ pectus circūdat pulmonē ꝛ cor ꝛ qḋ est cū eis necessaria fuit cautella vehementissima i eorū defensione: qꝛ nocumentoruꝫ ipressiones q̄ eis accidunt sunt maiores ꝛ cū hoc coruꝫ minutio vndiqꝫ nō ea angustatuꝫ eis noceat. Et ideo septē coste superiores create fuerūt ꝯtinētes illud qḋ est i eis sibi apꝓcassum obuiātes ꝛ mēbrū circundātes ꝑncipale ab oībus ptibus. Ille vo q̄ existunt in pte instrumentorū nutrimenti create fuerunt sic posterius minute vbi sectio nō puenit vsꝗ sꝫ anterius nō fuerūt ꝯtinuate imo paulatim ordinate fuerūt cū sectione fuerunt q̄ superiores ꝓpinquius habentes spatium inter duo extrema egredientia: ꝛ īferiores longinquius. Et illud oīno fuit vt cuꝫ cautella mēbrorū nutrimenti s. epis ꝛ splenis ꝛ aliorum amplitudo loco stomachi iungerēt ne cū iplerēt nutrimētibus ꝛ in slorbus comprimerēt. Septem vero coste superiores pectoris coste vocant q̄ ab vnaquaqꝫ pte sunt septeꝫ: sed due q̄ sunt in medio sunt maiores ꝛ longiores: ꝛ ille q̄ sunt in extremitatibꝰ sunt breuiores. hec .n. figura vt cōprehensuꝫ vndiqꝫ cōprehendat melior existit. Et coste qdē iste i pmis supra sui gibbositatē ad īferiora sciniāt: ꝛ deinde redeūdo ad superiora ascēdūt ꝛ continuāt cū torace sic noiabimus postea. Ideo vt sit earū cōprehēsio i locis amplior: ꝛ duo ꝓterea cuiusqꝫ earū ad elamēta duas ꝓfundas igredīūt vacuitates q̄ sunt in vna quaqꝫ ala q̄ ē sup spōdiles ꝛ ꝓuenit iūctura dupla Et sic existūt ale septē cū ossibꝰ toracis. Quinqꝫ āt curuate q̄ remāserūt sūt ossa posteriora ꝛ coste falseꝫ quarū capita create fuerūt cū cartilaginibꝰ ꝯtinuata vt sint secure a fractura cū percussiones affuerunt ꝛ ne occurrant mēbris lenibꝰ ꝛ diaphragmati cū sua duritie: sꝫ occurrat ei i corpore qḋ īter eas ꝛ mēbra lenia existat mediū ꝛ īter duritiē ꝛ lenitatē mediocritatem habeat.

¶ De anatomia toracis. Cap. decimumquintum.

Torax est septeꝫ ossibꝰ ē cōpositus ex vno āt ossiū sūt creatus pp iuuamētū qḋ i aliis locis sciuisti: ꝛ ꝓpterea vt sit laxus vt ꝯueniēs sit ei qḋ colligit ex mēbris attrahēdi aereꝫ in dilatatione. Ideoqꝫ create fuerunt nō solida cū cartilaginibus ꝯtinua vt in ipsoruꝫ interiori motu adiuuēt licet sint iuncture eorum firme. Que etiaꝫ septeꝫ create fuerunt secundum numerum costarum que cuꝫ eis iunguntur. Cuꝫ inferiori posterea parte toracis os cartilaginosum latum continuatur cuius inferior extremitas rotunditati attinens vocatur epiglotalis eo qꝛ epiglotis sit similis. Et ipsum quidem est iuuamentum oris stomachi ꝛ medium īter toracem ꝛ membra lenia ideo vt continuitas eius cum lenis sit melior quemadmodum multotiens diximus.

¶ De anatomia furcule. Cap. decimumsextum.

Furcula est os positū sup vtrāq3 duarum ptium oris qđ in torace est supremū curuatū corā anbar. a loco q est in inferiori pte gule. ꝛ pp sui cōcauitatem accidit foramen i q penetrat vena ad cerebrū subiēs ꝛ neruū ab eo descendens ꝛ declinat ad ptē siluestrē ꝛ cōtinuaꝛ cū capite spatule ꝛ cū ipso spatula ligaꝛ ꝛ cum eis ambobus adiutoriū3.

De anatomia spatule. Cap. decimūseptimū3.

Spatula fuit creata pp duo iuuamenta. Unū ē vt adiutorium ꝛ manus ab ea suspendant ne adiutoriū cū pectore sit cōtinuū: qm̄ facilitas motus vniuscuiusq3 duarū manuū ad alterā destrueret ꝛ coāgustatio fieret: Ipa vero creata fuit a costis separata ꝛ ptes motuū ad illā fuerūt ampliate: Et alterū ē vt sit defensio firma mēbrorū q intra pectus existūt: ꝛ vt eleueꝛ i loco simenior spondiliū ꝛ clauiū spatū vbi nō sunt spondiles q peussiōes repellāt neq3 sensus q eas sentiat. Spatula vō a pte silūestri subtiliaꝛ ꝛ a pte domestica ingrossaꝛ: ꝛ sup extremitatē ipsius siluestrē ē sit vacuitas pfunda quā rotūda adiutorii ingredit extremitas. Et ipa qdē duo h3 additamēta. vnū ē ad supiora ꝛ posterius ꝛ vocaꝛ destructū ꝛ rostrū corui: ꝛ p ipm ligaꝛ spatula cū furcula ꝛ ipm est qđ phibet ne adiutoriū ad supiora de suo moueaꝛ loco: ꝛ aliud est iferius ad iferiora qđ etiā phibet ne caput adiutorii dislocet. Postea sine itermissione dilataꝛ quātū plus ad ptē icedit domesticā ꝛ ideo vt sit eius cōprehensio plus defendens. Et ipa qdē supra sui dorsū additamentū h3 sic triāgulū cuius basis est ad ptē siluestrē ꝛ ipsius angulus ad ptē domesticā ne dorsi supficies fieret: si n. foret basis ad ptes domesticā eleuaret cutē ꝛ cū peussiones adessent efficerent dolorē. Et hoc qdē3 additamentū est cuīe ūmetia spōdilib⁹ creatū ad defendēdū ꝛ vocaꝛ oculus spatule. Ultima vō spatule dilatatio est vbi est cartilago cum qua continuaꝛ cuius extremitas est rotunda que cum ea continuatur pp causā quā in aliis dicimus cartilaginibus.

De anatomia adiutorii. Cap. xviij.

Adiutorii os rotūdū fuit creatū vt a nocumentorū receptione magis foret remotū. Cuius qdem superior extremitas est gibbosa vt spatule vacuitatē igrediaꝛ cū iūctura leua si valde firma ꝛ laxitatis cū iūcture hui⁹ accidit ei frequēter dislocatio. Iuuamētū vō qđ i hac existit laxitate sūt due: necessitas ꝛ securitas. Sz necessitas ē facilitas motionū ad oēs ptes. Et securitas ē qꝛ h3 adiutorio sit necessariū vt diuersis motōib⁹ ad ptes possit moueri diuersis remotiōes tñ iste n3 sunt multe n3 pdurit: vtiq3 quis timeaꝛ ne ei⁹ rūpāt ligamēta ꝛ dislocetur: imo adiutoriū i plurib⁹ dispōnib⁹ est qetū: ꝛ aliud qđ est ex manu est mobile ꝛ pp hoc alie iūcture firmiores facte sunt q3 adiutorij. Adiutorij vō iūcturā quattuor amplectūt ligamēta. Unū eoꝛ ē dilatatū pāniculare iūcturā circūdā sicut oēs alie circūdant iūcture. Et duo alia ligamēta q a rostro corui descēdūt. quorū vnū ē lēuo extremitatē dilatatā ꝛ circūdat adiutorij extremū: ꝛ alteꝝ ē maius ꝛ durius descēdens cuz qrto qđ etiā descēdit ab additamēto rostrali i tenuitatē eis pparatā quorū figura ad latitudinē trahit ꝛ pse cū adiutorio tāgunt. Et ipa qdē3 solent occultari sub adiutorio ꝛ cōtinuari musculis q in eius iteriore extensi sunt sequentes adiutoriū. Adiutorii ꝑterea a pte domestica est pcaui: ꝛ a pte siluestri gibbosū: ꝛ pp hoc qꝛ sup ipsius ex musculis ꝛ venis ꝛ neruis disponiꝛ assimetrē: vt hō bene amplectaꝛ qđ vult amplecti ꝛ qꝛ vna manus ad alterā pueniat. Sup inferiorē autē adiutorij extremitatem duo additamenta cōtinuata cōposita fuerunt et quibus illud qđ est ad interiora est lōgius ꝛ subtilius cum nulla re h̄ns iuncturā: qm̄ nō est nisi neruoꝝ ꝛ venaꝝ defensio. Sed eius eo qđ est ad exteriora cōplet iunctura cubiti p bucellā q in ipso existit sm modū quē nominabimus ꝛ inter ea procūldubio subtilitas existit. Et in duabus qdē3 h⁹ subtilitatis extremitatibus due sūt vacuitates supius ad anteriora ꝛ inferius ad posteriora. Et eaꝝ supior domestica cōcauitas est lenificata ꝛ non existit sup eā separatio sed siluestris cōcauitas ē maior eius qđ ad finē siluestris cōcauitatis tendit nō est lenificatū: n3 est ipius ploratio rotunda sed est sicut paries rectus ita vt cū additamēto asseid in ipsa ad ptē moueꝛ siluestrē ꝛ cū ad ea peruenit stet. Et nos qdē declaratōnem necessitatis eaꝝ cito afferemus. Has vero concauitates duas vocat Hippo. duo limitos.

De anatomia asseid. Cap. xix.

Asseid ex duob⁹ ossibus in lōgitudine coniunctis est cōpositū3 ꝛ vocaꝛ focile. Superius vō ex eis qđ ad pollicē tendit ē subtilius ꝛ vocaꝛ focile supius. Et inferius ex eis qđ vadit ad auriculares est grossius qm̄ est defferens ꝛ vocaꝛ focile inferius. Superioris vō focilis iuuamentū est qꝛ ipm est motus asseid ad reuoluendū ꝛ resupinādum. Et iferius focilis iuuamentū est vt p ipsū sit motus asseid ad cōstringendū ꝛ dilatādū. Cuiusq3 vō ipsoꝝ mediū attenuatū fuit: qm̄ grossitudine nō indiget pp illō qđ ex musculis grossis suo ipsa iacet ꝛ ipoꝝ duo extrema ingrossata fuerūt. ppterea qꝛ sup ipa multa ligamētoꝝ origo est eis necessaria qꝛ frequenter accidūt ibi rupture ꝛ peussiones fortes cū motus est iuncturarū: ꝛ ppterea qꝛ carne denudaꝛ ꝛ musculis. Supius vō focile est tortū qsi veniat a pte domestica: ꝛ paulilū tortuose ad ptē siluestrē gibbosū fiat. Et iuuamētū i hoc existit ppa ratiōis bonitas ad motū torquēdi: hic iteꝝ ē focile rectū qꝛ hoc ad cōstringēdū ꝛ dilatādū melius existit.

De anatomia iuncture cubiti. Cap. xx.

Cubiti vero iunctura ex iūctura focilis superioris ꝛ iferioris focilis iūctura cū adiutorio cōponiꝛ. Supius qdē focile i sui extremitate vacuitatē igeniose factā h3 in quā bucella siluestris extremitatis adiutorij ingrediꝛ ꝛ ligaꝛ cū ea ꝛ ex ipsius circuitu i vacuitate illa. puenit motus resupinus ꝛ tortionis. Inferius aūt focile duo h3 additamenta inter q existit tenuitas q sime grece littere similaꝛ ꝛ est ita Σ. Et huius qdē tenuitatis cōtorquet supficies illa q est in ipsius cōcauitate ꝛ bene sit facta eius introitus in cōcauitatē q ē in extremo adiutorij qđ cōcaui existit sed sue cōcauitatis figura gibbositati circulisimilaꝛ. Et bona igiꝛ igressione subtilitatis q iter duo focilis iferioris additamēta existūt illā iferiorē tenuitatē iūctura cōponiꝛ cubiti. Cūq3 tenuitas vl pars sup tenuitatē vel ptē ad posteriora moueꝛ ꝛ iferius extēdiꝛ manus ꝛ cū parietalis tenuitas eā retrenat a vacuitate bucellā tenente tenet eā ꝛ phibet a dilatatiōe superflua. Stat igiꝛ adiutoriū ꝛ asseid sm rectitudinē. Cū vō vna duarū tenuitatē sup aliā ad anteriora ꝛ supius mouet cōstringiꝛ manus donec asseid tangat adiutoriū ad partem domesticam ꝛ ab anterioribus. Et duo quidē focilia superius simul iungunt sicut res vna ꝛ accidit in eis vacuitas ampla cōmunis cuius plurimum in focili existit inferiori. Quod autē superfluit ab hoc vacuitate remanet gibbosum lenificatum vt sit longinquum a nocumētorū receptiōe. Et posteri⁹ qdē ex vacuitate focilis iferioris oriꝛ additamētū qđ ad lōgitudinē quādā trahit. Et qđ h⁹ tota⁹ inuasitio loqmur si de⁹ volunt

¶ De anatomia rasete. Cap. xxi.

Rasceta ex multis est cōposita ossib⁹ ne no cumētū si accideret cōmune fiat: et vt p ipsam plāta cōcauari possit: cum corpora rotunda cōtinendi voluntas affuerit et cū liqda contenta retinere voluerimus. Et hec qdē ossa iuncture sue similiter et bene ad inuicem sunt ligata ne separent et plāta debilis illud teneat qd̄ colligat et qd̄ tenet: ita vt si cuius plāte excoriarei inuenirent hec oīa ossa cōtinua quo nō separatio a sensu sit lōginqua. Et cū hoc ligamentū firmiter stringit vnum cum vno. sed in eis existit obediētia ad paruas cōstrictiones ex q̄ puenit vt interius plāte cōcauet. Rascete vero ossa sunt septem et vnum additū. sed septē radicalia in duab⁹ cōsistunt aciebus: vna acies ē ad ptem ascid cuius ossa sunt tria: qm̄ ppterea q̄ est ad ptem ascid oportuit vt esset plus subtilis. Et alterius aciei ossa sunt quatuor que sunt ad ptem pectinis et digitorum: vnde pp hoc oportuit vt essent magis ampla. Et tria qdem ossa ordinata fuerunt. Eorum n. capita q̄ sunt ad ptem ascid subtiliora sunt et melius ad inuicem collecta et plus cōtinuata. et earū qdem capita q̄ sūt ad ptem aciei alterius sunt latiora et minus bene collecta et cōtinuata. Octauū vero os nō cōsistit in duab⁹ rascete aciebus: sed fuit creatū ad defendendū neruū qui est in plāta. Et acies secūde in extremitas ex piunctione capitū ossiū eius et ingredit vacuitatem quā nominam⁹ q̄ est in extremitate duorū focilū. Fit ergo iunctura dilatatiōis et astrictiōis. Additamētū vo pdictū quod est in focili inferiori vacuitatem ossium rascete ingredit et fit inde torsionis et resupinationis iunctura.

¶ De anatomia pectinis manus. Cap. xxii.

Ossa pectinis plāte sunt q̄tuor ppterea qz quatuor cōtinuant digitis et sunt cōiūcta a pte q̄ est ad rascetā: ideo vt cū ossibus q̄ sūt sic cōnexa et cōiuncta bene cōtinuent que in pte digitorum parū p dilatant: vt cū ossibus q̄ sunt distīcta et separata bene cōtinuent: et fuerunt ad inferiora curuata pp illud qd̄ iā sciuisti. Rascete vero iunctura cū pectine cōposita p cōcauitates q̄ in extremitatib⁹ ossium rascete cōsistunt: in quas buccelle ossium pectinis que iā cartilaginibus inuestite fuerunt ingrediuntur.

¶ De anatomia digitorum. Cap. xxiii.

Igitur sunt instrumēta q̄ ad colligendū res iuuant. Et ipsi qdē nō fuerunt creati carnei ab ossib⁹ vacui: et si tn̄ hec diuersis motibus possint moueri queadmodū multi vermiū et piscū potentia debili mouerent: et hoc ideo ne eorū operationes forent debiles et etiā debiliores q̄s inuenirent: etiā in vno creati fuerūt osse ne eorū operatiōes forent difficiles queadmodū accidit patientibus eis et ipsis qdem tria suffecerūt ossa. qm̄ si eorū numero adderet in augmento numeri motuū ipsorū iuuaret: sed debilitas pculdubio incidendo illud qd̄ ipsos in superflua sit iunadine eius tenere pueniret: q̄ si ex paucioribus q̄s trib⁹ creati fuissēt queadmodū si creati fuissent ex duob⁹ ossib⁹ eorū firmitudo maior sed motus minuerent ab eo qd̄ sufficit: et nos qdē plus indigemus motib⁹ diuersis q̄s augmēto firmitudinis terminū trāscendentis. Ipsi vo creati fuerūt ex ossib⁹ quorū bases sunt latiores et ipsorū capita sunt magis tenuia. Et q̄ eis sunt inferiora sūt maiora sz ordinē eius vt q̄ in eis sunt subtiliora sint extremitates animal: et hoc qdē ē pp decorationem cōparatiōis q̄ inter portantem existit et portatū. Ipsorū aūt ossa creata fuerūt rotunda timore nocumentorū. Et scā fuerūt dura nō habentia cōcauitatē nisi medullā vt essēt fortiora et ad cōstringendum et ad figendū in motib⁹ et attrahendū. Et fuerunt creata interius curua: et exterius gibbosa ppter vt illud qd̄ tenēt melius retineāt et melius fricēt et melius pmāt illud qd̄ fricāt et pmūt. Et inter vnūquodqz et aliud nō fuit in medio cōcauitas nisi gibbositas vt bene tāqz res vna cōueniant cū necessitas fuerit vt et eis iuuamētū q̄si vni⁹ ossis habeat. Eorū vo extremi sic pollex et auricularis gibbositatē ad ptes in q̄ nō est digitus hāt: vt sit eorū summa cū applicant simul figure rotūde q̄ a nocumētis tueatur. Et intrinseca eorū ps fuit carnosa vt sustinēt eos et vt cedāt sibi obuiantib⁹ cū ea stringerint. Ab foris vo nō taliter facti fuerunt ne grauarent et vt pugnū esset arma dolorem faciēs. Verumtn̄ in animal plus carnis positum fuit vt bene apud cōcursum q̄si cōiūcta applicent. Et mediū qdē ex lōgiorib⁹ fecit fuit iuncturis. Et postea anularis. Deinde index. Et postea auricularis. Ideo vt eorum extremitates apud cōprehensionē equent: et nō remaneat apior: et cū hoc vt digiti et planta sup rotūdum cōcauent cū colligit. Pollex vo oīum q̄tuor digitorum instantia existit q̄ si nō in suo poneret loco eius iuuamentū destrueret. Si. n. intus i planta poneret plurimis operationū q̄s p plātā hēmus destrueret nobis. Et si ad ptē poneret auricularis: vna manus ad aliā ad tenendum illud in q̄ iungit nō pueniret. Et hoc qdem remotius existit: q̄ si retro poneret et pectini pollex non alligaret: lōgitudo iter ipm̄ et alios digitos si coāgustaret. Cū ergo alij q̄tuor digiti rem aliquā ab vna pte cōprehenderet et pollex ab alia pte adiuuaret: possibile esset vt plāta rem magnā cōprehenderet: et pollex ab alia pte esset sic applicās illud qd̄ planta cōstringit et tenet et auricularis et anularis sic cooptorii pollex⁹. Oia āt digitorū ossa cōtinuata fuerunt cū tenuitatibus et cōcauitatibus intrantib⁹ inter q̄s humor existit viscosus q̄rum iuncturas ligamēta cōprehēdūt fortia q̄ sibi obuiant cum panniculis cartilaginosis. Et vacuitates quidē implent que in iuncturis existunt pp augmentum firmitudinis ossa minuta que sisamina vocantur.

¶ De iuuamento vnguis. Cap. xxiiii.

Vnguis ppter q̄tuor fuit iuuamēta creatus. Unum est vt carnis extremitas digitorū podiū existat ne cū sup aliquā pferit rem debilitet. Et aliud vt digitus p eā res minutas possit capere. Et tertiū vt p eas valeat scalpere et mundare. Et q̄rtū vt q̄si sit arma. Tria vero pma spetiei humane digitus cōuenit. Et q̄rtū ceteris aīalibus. Et vnguis qdē extremitas rotunda creata fuit pp illud qd̄ scis. Et ipsa ex ossib⁹ creata fuit lenib⁹ vt sub eis flecteret q̄ ipm̄ pcutiūt ne scinderet. Et vngues quidem create sunt semper crescentes: ppterea q̄ sunt apte vt fricent et radantur.

¶ De anatomia ossium femoris. Cap. xxv.

Oram albanim sunt duo ossa a dextris et a sinistris que in medio firma cōtinuant iunctura: et ipsa quidem sunt sic omnium superiorum ossium fundamentum et portantia et mutantia localis inferiora. vnūquodqz autem ipsorum in quatuor diuidit partes: illud quod est ad partem silvestrem vocat albarasa et os ilei: et illud quod ē ad anteriora os vocat femoris: et illud quod est ad posteriora vocat os anche: et domesticū quod est ad superiora vocat pixis eo q̄ in ipso est concauitas quam caput coxe gibbosum ingredit: et super hoc os membra posita sunt nobiliora sicut vesica: et matrix et spermatis receptacula i viris: et siceris et intestinum rectum.

¶ Est sermo aggregatus de iuuamento rigi.

Capitulum. xxvi.

Oium iuuamenta in duabus psistit reb⁹ vna est figere ꝛ stare ꝛ hoc est p pe dem: ꝛ altera mutatio equalis in ascendedo aut descendendo: ꝛ hoc fit p coxam ꝛ p crus. Qñqꝫ pedi no cumentum accideret stare ꝛ figere difficile erat sed muta ri nō: nisi tm̄ qntũ necessaria fuerit mutatio multe sicuto rio q̄ est ad vnũ pedē: cũ autē musculis coxe aut cruris nocumentũ accideret figere erat facile: ꝫ moueri difficile.

De anatomia ossium coxe. Cap.xxvij.

Rimum ex ossibus rigidũ est coxa. Et ips qdem est os maius qđ in corpe existit: q̄a ipm est deferens illud qđ est supra ips ꝛ mutans illud qđ est sub ipso. Cuius superior extremi tas fuit facta rotunda vt ipsi ridem anche bene ingrederet.

Et ipm qdem est gibbosum ad ptem siluestrē: ꝛ cur uatum ad ptem domesticam: ꝛ ad posteriora. Si.n. ips foret positum fm rectitudinem ꝛ p rādis equidistantiā accideret inde aliqo claudicationis motus: quēadmo dum accidit ei cuius talis est creatio: neqꝫ bene distende ret musculos magnos ꝛ neruos ꝛ venas: ꝫ ex hoc to to recta res generaret: ꝫ sedendi forma esset bona. Am plius si curuũ ad ptem domesticam nō fuisset reductum pueniret ide alterius modi claudicatio neqꝫ statio illi media foret: ꝛ fieret ei cōmunis declinatio neqꝫ esset eq lis. Et in ipsius extremitate inferiori sunt additamenta duo pp poplitis iuncturā. Nos tamen prius de cru re ꝛ postea de iunctura loquemur.

De anatomia ossium cruris. Cap.xxviij.

Rus est quemadmodũ ascid ex duob⁹ os sibus cōpositum. Vnũ ē maius ꝛ lō gius ꝛ ipm est domesticũ ꝛ vocat̄ cāna magna. Et aliud est minus ꝛ breuius: non.n. peruenit vsqꝫ ad coxam imo ab ea breuius: inferius tñ peruenit ad locũ ad quem pueniat maius ꝛ vocat̄ cāna minor. Crus etiam hꝫ gibbositatem ad partem siluestrem. postea ap extremitatem inferiorem hꝫ gibbositatem aliam ad ptē domesticam ppterea vt p eam melior sit statio: ꝛ cāna qdē maior equat̄ q̄ pro certo est crus: ꝛ minor creata fuit qꝫ coxa: ꝛ illud ē ppterea q̄ adiuuātes fuerunt res pp quas ei in magnitudine fuit addendũ. ꝛ hoc est figere ꝛ defer re qđ est supra ipm. Et res pp quam fuit addendum ei i ptate est facilitas ad motũ. Et res secūda magis cōue niens fuit intentioni, p qua fuit facti crus minus: ꝛ res p̄ ma intentioni, p qua fuit facta coxa maior. Duo autem cruris ossa sunt qntitas tempata adeo q̄ si vnum eorum ad deret accideret de obtusitate ꝛ duritie motus illud qđ ac cidit habētibus elephātiam ꝛ varices. Et si vnius minueret accideret de debilitate ꝛ duritie motus ꝛ de in potentia deferendi illud qđ est supra ipm illud qđ accidit crura habētibus de nā subtilia. ꝛ pp hoc totum sufficientũ fuit ꝛ fortius factũ est cum cāna minore. In cāna preterea minore alia existunt iuuamenta sicut neruos ꝛ venas ꝛ q̄ sunt eas cooperire: ꝛ cōmunitas cāne minoris i iūctura pedis: vt velox ꝛ fortis fiat iūctura dilatatiōis ꝛ torsiōis.

De anatomia poplitis. Cap.xxix.

Iunctura poplitis puenit pp ingressum duorũ additamentorũ q̄ sūt su per extremitatē coxe i duas vacuitates q̄ sūt ca pite ossis cruris: q̄ firmata fuit ligamēto cingēte ꝛ alio ligamēto in pfundum tendēte ꝛ duobus ligamētis for tibus a duabus ptibus cuius qdem pp anterior bene facta fuit cū rasfga.i.patella hoc est oculo poplitis ꝛ est os ad rotunditatem trahens. Cuius iuuamentũ ē re frenare illud qđ timet cū est necesse sup digitos pedum curuatū stare ꝛ suspēsum sedere ex ruptura ꝛ dislocatio ne. Et iunctura qdem laboriosa sustentata fuit ppterea q̄ suo motu defert corpus: ꝛ positus fuit loc⁹ eius ad an teriora qm̄ plurimũ qđ ei accidit de labore inclinatiōis est ad anteriora. nō.n. hꝫ ad posteriora inclinationem laboriosam: ad duas vō ptes vero modicā declinatiōē hꝫ. Tota vero eius declinatio est ad anteriora ꝛ accidit ei ibi labor in hora incedēdi ꝛ standi sup digitos pedū cū aliqo quasi suspensus curuus stat ꝛ hoc similium.

De anatomia pedis. Cap.xxx.

Es creatus fuit vt sit instrumentum figēdi ꝛ facta fuit figura eius ad anteriora vel fi gura lōga vt in stādo ꝛ in appodiādo sup ipm auxiliũ pbeat cui in pte domestica teniutas creata fuit vt sit pedis declinatio i hora stādi ꝛ ppē vacuitatem ad p tem pstrariam ptem pedis dicti inequalitatis existentibus qđ os pstringi ex rictu super ptem bene claudēdi pedem eleuatũ ꝛ vt statio sit tempata: ꝛ etiā vt sit facile calcare sup res exeuntes ꝛ absqꝫ magno dolore ꝛ vt pes bene circundet illud qđ gradibus ꝛ extremitatibus corp p q̄ fit ascensio similat. Et pes qdem ex multis ossibus creatus fuit pp iuuamēta ex qbus est vt bene retineat ꝛ circundet illud sup qđ incedit ex terra cū necesse fuerit. Pes nāqꝫ plerumqꝫ tenet illud sup qđ incedit quēad modum manus retinet illud qđ recipit ꝛ cū tenens pre parat̄ vt moueat̄ suis ptibus ad aliqꝫ formam vt p eiꝫ retentio fiat melior erit melius q̄ vt totũ sit vnũ frustuꝫ ne figura post figuram figuret. Et ex eis est iuuamen tũ toti cōmune cuius ossa sunt multa. Pedis vero ossa sunt viginti sex. Cahab p qđ iūctura pedis cū crure complet̄. Et calcaneus qđ est sustentamentum inferius. Et nauiculare p qđ est teniutas. Et quatuor ossa rasete cū qbus pecten pstituit̄ quorum vnũ est os grādinosum ex agonis simile positũ ad ptem siluestrem pp qđ pars il la sup terrā bene figit. Et qnqꝫ pectinis ossa: Alcabab vero humanũ magis subtiliatũ est ad exteriora ꝛ magi ingrossatũ ad interiora qꝫ alcabab omniũ aliorũ aīali um: ꝛ ipm est quasi nobilius ossibus pedis in motu iu uantibus sic calcaneus est nobilius ossibus pedis in fi gendo adiuuantibus. Et alcabab qdem inf duo ex trema positũ est a duabus cānis egredientia ipm a suis ptibus circūdantia. s. a supremo ipsius ꝛ a suo loco ꝛ a duab⁹ suis ptibus siluestri ꝛ domestica: ꝛ ei⁹ duo extre ma i duas vacuitates q̄ sunt in cānis sicut ingrediunt̄. Al cabab preterea inter crus ꝛ calcaneũ mediũ existit: p ipm .n. melius pstituit̄ ꝛ iūctura iter ea firmat̄ ꝛ secura fit a dislocatiōe: ꝛ ipm qdem pcerto in medio est positũ: ꝫ existimeri qdam q̄ ad domesticā sit declinatio pp pcaui tatis teniutatē. Ad alcabab vero os nauiculare ab an terioribus piunctionalr ligat̄. Et hoc qdem nauicula re cū calcaneo posterius piungit̄: ꝛ anterius cū trib⁹ ossi bus rasete a pte siluestri. Os vero grādinosum est il lud qđ Si maius vocat os solitariũ: ꝛ si volueris pōes quartũ ossiũ rasete. Calcaneus aūt sub alcabab po situs est durus rotūdus ad posteriora vt percussionibus ꝛ nocumētis resistere valeat ꝛ iferius lenificatus vt me lius calcet ꝛ pes melius cooperiat illud sup qđ qescit cum stat: cuius qntitas magna facta fuit vt corp⁹ portare qat: ꝛ fuit factus triāgulatus ad lōgitudinē: ꝛ subtiliādo pau latim pcendit donec finiat̄ ꝛ ambiet corā teniutate ad ptem siluestrē: iō vt subtilitatis concauitas sit ordinata supius ad suũ mediũ. Raseta vero a palme raseta est diuersa qm̄ hec est vna earũ ꝛ illa due ordinatꝫ q̄ ei⁹ os sa sunt numeri multũ minoris: ꝛ i hoc qdē iuuamentum existit: qꝫ i palma motus fit plus necessarius ꝛ cōpre hensio qꝫ i pede: ꝛ maius iuuamētũ qđ i pede cōsistit ē figere. Multiplicare aūt diuisiōes ꝛ iūcturas in reti nendo nocet ꝛ i cooperiēdo illud sup qđ stat: ppterea q̄ p

poplite ad retinendum

uenit ide latitas ꝛ apertio multa quēadmodū si nulla foret ibi latitas noceret: ppea ꝙ dilatatio equalis q̄ est cōueniēs decēs. Jā.n. scitū fuit ꝙ circūdare ꝛ retinere cū eo qđ ē numeri maioris ē melius ꝛ bñ stare ꝛ bñ posse deferre cū eo qđ ē numeri minoris ꝛ maioris q̄titatis est melius. Pedis vero pectē de quīqꝫ ossibus fuit creatū vt cū vno quoqꝫ ipsoꝝ quiqꝫ digitorū q sūt gnqꝫ ɔtinui in vna acie ɔtinuetur: qm̄ in eis nō fuit plus firmitudo necessaria q̄ cōprehensio ꝛ circūdatio qđ in ossibus manus fuit necessariū. Quilꝫ aūt digitus preter pollicē ex tribus ɔsistit ossibus. Jā꞉ de ossibus locuti sumus quātū suffic̄. Et hec q̄dē ossa cū cōputata fuerit erunt ducenta ꝛ quadraginta octo: preter sisamina ꝛ ossa q̄ des quod laude lre grece similatur.

Summe secunde doctrine quinte: ꝛ est verbū vniuersale de neruis musculis cordis ꝛ ligamenti. Cap.j.

Qnoniam motus voluntarius membris nō complitur nisi virtute a cerebro eis mediātibus neruis adueniente: ꝛ neqꝫ erat cōueniēs vt nerui ossibus ɔtinuarent̄ q̄ ꝓcerto sunt mēbroꝝ nobiliū radices in motu ꝑ intentionē primas. q꞉ ossa sunt dura ꝛ nerui sunt subtiles ppea misericorditer egit deus ꝛ ex ossibus rē neruo similem extraxit q̄ cōnerū ꝛ ligamentū vocat̄: ꝛ ipsam neruo adiunxit ꝛ ex eis rete faciēdo quasi rem vnā effic̄. Et ppea ꝙ corp⁹ qđ ex neruo ꝛ ligamento cōponit̄ penitus fuit subtile: qm̄ corporis nerui augmentū cū ad membrū puenit non ē tm̄ ꝙ ab ipsius corpore ꝛ grossitie cuꝫ est in sui ortu remoueat̄ tāta longinquitate de qua sit curādū cū neru⁹ nō cōsequat̄ augmentū faciēs adipisci corp⁹ eius peruenire ad mēbra cōsecutionem lōginquā sup corp⁹ suum in ortu suo ꝛ sua grossitie cōsequionē de q̄ sit curandum. Et eius corpus cū est eius ortus est tm̄ q̄tus ipsius cerebri corpus ꝛ nucha ꝛ capitis cōcauitas: ꝛ neruoꝝ egressiōes tollerare possunt: sic. n. si neruus mēbrorū motiuis affirmaret ipsis in sua corporeitate possibili existentib⁹, ꝛ ꝑpter cuꝫ diuidunt̄ ꝛ ꝑfunt̄ ꝛ ramificant̄ in mēbris. ꝛ sic illud qđ ex eis vni accidit mēbro multo subtilius q̄ radix. ꝛ cū a suo principio ꝛ ortu elōgat̄: esset in hoc corruptio manifesta. Sua igit̄ sapiētia deus ipsius gubernauit. grossitiē ei attribuēdo: q̄ ꝑuenit ꝑ corporis ex eis ꝛ ligamēto cōpositi villoꝝ cōfusionē q̄rū vacuitates carne impleuit: ꝛ hoc ipm pānicilo texit: ꝛ ipsi⁹ medio ppēdicularē sic megar de sba nerui posuit. Et h⁹ summa scā est mēbrū ex neruo ꝛ ligamēto ꝛ coꝝ villis ꝛ carne implēte ꝛ pānicilo cooperiēte cōpositū. ꝛ hoc quidem mēbrū est musculus: ꝛ ipm est q cuꝫ colligit trahit cordā q̄ ex ligamēto ꝛ neruo cōponit̄ illa. s. q̄ ab eis ad mēbri ptem trāsit ꝛ colligit̄ ad mēbrū attrahēdū ꝛ cū dilatatur laxatur corda ꝛ elōgatur membrum.

De anatomia musculoꝝ mouentium qui sunt i facie. Capitulum. ij.

Ex eo qđ scitur est ꝙ musculi faciei sunt fm numeꝝ mēbrorū mobiliū q̄ sunt i facie. mēbra aūt mobilia q̄ sunt i facie sunt frōs ꝛ oculi: ꝛ palpebre superiores: ꝛ maxilla i cōitate cū labijs ꝛ labia sola: ꝛ due auriū extremitates ꝛ mādibula inferior

De anatomia musculorū frontis. Cap. iij.

FRons aūt p musculū tenuē dilatatū particularē mouetur q sub cute frontis dilatatur. ꝛ cū ipsa adeo miscetur donec sit q̄si eiūtie cutis pō ꝛ fiat īpossibile ipm ab eo excoriari: ꝛ mēbro q̄dē qđ per ipm mouetur absqꝫ corda obuiat qm̄ illud qđ p ipm mouet̄ est cutis dilatata leuis ꝛ mouere tale q̄le ipm est p cordam nō est bonū. Et h⁹ q̄deꝫ musculi motu eleuant̄ supcilia. Et est ēt cū ad claudēdū oculū iuuat ꝑp suaꝝ virtutū dimissionē ꝛ sui laxitatē.

De anatomia musculoꝝ oculi. Cap. iiij.

Musculi vero oculū mouētes sunt sex q̄rum quatuor in quatuor eius lateribus ɔsistunt. sursū ꝛ deorsum ꝛ duo almechebeni vnusquisqꝫ. n. ipsoꝝ ad suam ptem mouet. ꝛ sūt duo musculi ex trāsuerso incedētes q fm rotūditatē mouēt. Ab occlo vero posterius ē musculus q neruū obtinet quem post nominabimus sustentat ppea ꝙ cum eo miscet̄ ꝛ ɔtinuat̄ ꝛ eleuat ipm ꝛ ꝓhibet ipm a laxitate ex q̄ ꝑuenit albod ppea ꝙ retinet ipm cū iterit intuet. Et h⁹ q̄dem musculi pāniculis ligamētalib⁹ accidit ex diuisione vnde in ei⁹ eē ad dubietatē ꝑuenit. Sūt nāqꝫ ex anatomicis qui tenēt ꝙ ē vn⁹ muscul⁹: ꝛ sūt ex eis q duo: ꝛ sūt ex eis q tres: q̄cūqꝫ ei mō sit eius caput vnū exhibet.

De anatomia musculoꝝ palpebre. Cap. v.

PArum vero inferior motu nō indiget. iterio nāqꝫ ꝑuenit ꝛ cōplet motu superioris solū: ꝛ eo cōplet̄ oculi clausura ꝛ aspect⁹ q fit intente. Voluntas. n. dei fuit vt instrumenta q̄to plus possibile fuerit sint pauciora cū nō ꝑuenerit ipedimentum: qm̄ in multiplicatiōe coꝝ ꝑuenit ex nocumētis illud qđ est sanū. Et possibile q̄dē erat vt palpebra superior q̄escat̄ maneret ꝛ inferior esset mobilis. Sꝫ factoris voluntas est vt operationes suis approximent principijs ꝛ eās ad suos fines eleuet superiori via ꝛ remoti semita

Superior aūt palpebra neruoꝝ origini propinquior existit: vnde nerui cū adipās tēdūt reflexione ꝛ reuolutione nō indigēt: ꝛ q꞉ palpebra superior duobus indiget motib⁹ eleuationis cū apit oculū: ꝛ depressionis cū claudit: ꝛ clausura idiget musculo trahēte ad inferiora ꝑp qđ fuit necessariū vt musculus ei adueniret ad inferiora declinās ꝛ ipellēs. Et si vnus sufficiēs ipossibile foret vt ɔtinuaret nisi aut cū extremitate palpebre: aut cū ipsius medio: Et si cū palpebre medio ɔtinuaret cooperiret pupillā cū ad ipam eleuaret. Et si cū extremitate palpebre ɔtinuaret nō ɔtinuaret nisi cū extremitate vna ꝛ nō ꝑueniret palpebre coopertura equalis sed transuersaret: q̄a clausura in pte vbi esset corda ɔstringeret̄ fortior ab alia debilitaret pte: ꝛ coopertura nō esset equalis sed similis esset cooperture palpebre bolis torturā patiētis: ꝑp hoc ei nō vnus creatus fuit musculus sed duo q a ptib⁹ duorū almechebeni nascētes palpebrā ad inferiora simul deponūt attractiōe. In aptione aūt palpebre vnus sufficiebat musculus q ad mediū ꝑueniret palpebre ꝛ ei⁹ corde extremitas sup palpebre dilataret extremitatē ꝛ quꝫ est ɔheret̄ apiret: ꝛ ppea ad hoc vnus creatus fuit q fm rectitudinē inter duos descēdit pāniculos ꝛ dilatat̄ ꝛ cōtinuat̄ cū corpore cartilagini simili: Et expandit̄ sb pilorum palpebre origine.

De anatomia musculorū maxille. Cap. vi.

MAxilla duos h̄ꝫ motus. vnus ē sequēs motus mādibule inferioris. ꝛ alter ē ei cū labio cōis. Motus aūt ei que h̄ꝫ motū alterius mēbri sequētē sunt musculi illius mēbri. Et motus quē cū alio mēbro h̄ꝫ cōmunē ei est musculus q ē ipsius ꝛ illius alterius cōmuniter. Et iste q̄dē musculus i vnaquaqꝫ maxillarū gena vnus existit latus q ꝛ hoc noīe sol. Unusquisqꝫ aūt eorū ex q̄tuor cōpositus ē ptib⁹ q̄ꝫ villi a q̄tuor ei adueniūt locis. Un⁹ origo ē ex furcula cui⁹ fines cū extremitate labiorū ad inferiora ɔtinuāt̄ ꝛ trahūt oblique⁹ ex trāsuerso. Et secūdi origo existit inter thoraces ꝛ furculā a duab⁹ ptib⁹ ꝛ ipsorū villi trāsuersi ꝓcedūt: ꝛ ille q a dextro ortꝰ cuꝫ eo qđ a sinistro nascit̄ transuersando iungit̄ ꝛ penetrat. Et ɔtinuat̄ ille q nascit̄ a dextro cū inferiori pte extremitatis

sinistre labii et ille q a sinistris nascitur eccõtra. Quiz vero huiusmodi colligitur angustat os et ipsum ad anteriora pertrahit sicut bursa efficit corrigia q bursas claudit. Et tertius oritur ab osse qd rostro corui spatulis similatur et continuatur iferius ab osse qd rostro corui spatule similatur et continuatur iferius ad extremitatem illius musculi et trahit labium ĩ duas ptes attra- continuitate illius musculi et trahit labium ĩ duas ptes attra ciõe simili. Et quartus oritur a fimento colli et trãsit circa ãnlos auris et continuatur cũ fine maxille et mouet maxillã motu manifesto quẽ sequitur labium et fortasse valde appro ximatur loco vbi ẽ auris igressus ĩ plerisq hoibus et con- tinuatur cum ea et mouet aurem.

De anatomia musculorum labiorum. Cap.vij.

Musculo vero labij similiter qs diximus et maxille cõtes est. Et ex musculis eius sunt q sunt ipsius ppri et sunt musculi quatuor. par vnũ adueniẽs ei a superiori i rectitudine duarum genarum maxillarum et continuatur ppe ipsius extremitatẽ et duo ab iferiori. Et hi qdem quatuor ad hoc vt solũ labium moueatur sufficiunt. vnaquequ .n. pars eorũ qui mouet ad ptẽ illã mouet. Quiq duo ad duas mouent ptes ad duas dilatãs ptes. Additur igitur ei ẽm cõplanãtiam motus ad quatuor ptes nõ villã hz motus nisi istos. In his igitur quatuor adest ei sufficientia. Et isti qdẽ quatuor musculi et summa musculorũ cõmuniũ cũ cor pore labij miscẽt talr q fol a sba labij sma ipos discer nere non valz propterea q labium est membrũ molle carneum eo non habens.

De anatomia musculorum nasi. Cap.viij.

Um extremitate vo leporis duo pui continuãtur musculi fortes. guttas aũt credẽt nesuper alios musculos plus necãrios eo gustatis sunt: qm mẽbrorũ maxille labij mouẽdos plures sũt neccrox et frequẽtius sũt: et pleruẽq plus: et plus sũt neccẽ q motus extremitatis leporis. Fortes aũt creati sunt et eorũ fortitudie illis qd ei deficit pp ossis defeciũ emẽdetur: sẽm adnẽt ẽ a pte gene maxille et misceẽt pũs cũ villis porũ maxille. nõ aũt a pte gene maxille adducte sunt nisi vt ipsum ad eum moueant.

De anatomia musculorum mandibularum superio ris et inferioris. Cap.ix.

Mandibule iferiori absq mãdibula supi ori motus atqe attribuitur fuit pp iuuamẽta ex qbus ẽ qd leuioris motus ẽ melior. Et ex eis ẽ q dimittere ad mouẽdũ superiorez mẽbra nobilia cõprehẽdẽtia q motus i ipsa nocumẽtũ efficẽ digni et salubris. Et ex eis ẽ q si supior mãdibula tali mõ esz q ipsius motus facilis foret ñ firm et iũctura q ẽ in ter ipsaz et caput firm: ppterea i mãdibla iferiori motus plu res q̃s tres ñ fuere necãrij. Motus aperiẽdos. s. et clau dẽdi ipsum et motus masticãdi et molẽdi. Apiẽs aũt mã dibulã ad iferiora discẽdere fac. Et claudẽs ipsam ele uat. Et molẽs ipsaz circuire facit et ad duas ptes declinat. Manifestũ ẽ igitur q oz vt motus claudẽdi sit p musculos q a superiorib descẽdũt et ad supiora retrahũt et apiẽdi e- contrario: et molẽdi cũ trãsuersiõe. Quapp ad claudẽdũ duo creati sunt musculi q duo tpĩmusculi vocãtur. Ipo rũ vo q̃ntates i hoie pue fcẽ fuerũt: qm mẽbrũ qd p eos mouetur i hoie pue existit q̃ntatis i medio vacuitatis hũs et ẽ i põder leuc. Nãq motus q huic accit mẽbro p hos duos venientes musculos mag sũt leuiores ceteris qui aĩa lib iferior mãdibla ẽ maior et q̃uior q̃ sit i hoie. Ubi p eos mouetur i motu mordẽdi: et eos comedẽdi diuros et icidẽdi et eradicãdi ẽ ossicili. Et hi qdem musculi duo sũt molles ppea q iuxta pncipiũ existũt qd ẽ cere- brũ qd ẽ corp i virio molle et nõ ẽ iter ipos et cerebrũ nisi vnũ os. Ubi nũ pp hoc nũ pp illud qd timet ex so cietate cerebri cũ eis i nocumẽtis si accideret ei dolori- bus ĩ eis uenit: ita adeo q ille cui accidisset ide ad phrenesiz peruenires: et ad eos q sũt illeo eis ex egritudinib sepelaut eos creator ap ipsorũ originẽ et egressionẽ a cerebro in osse pie: et ipos penetrare feci eos goratra q illi ẽ canalis et ẽ cõposita ex duob ossib pie: et tortuositas foramini p q trãsit q eũ eis vadũt eorũ vestiẽtes extrema magno spatio doec par pertrãseit vt eorũ sba paulatĩ iduret et a lo co vbi om fuerit paulati elõget. Unicuiq sit duorũ horũ musculorũ magna generat corda q sup mãdibu le iferioris icedit extremitatẽ et ipsaz qũ abũt eleuat. Et hi qdẽ duo musculi ab alijs duob adiuti fuerũt musculi q iferioris bucce icedẽtes ad mãdibulã discẽdũt iferi orẽ i fomicem qm i claudẽdo q̃ue ẽ necũ ipsos igeniose rege re et sollicitari. p ipos quasi pluo bẽant fortitudie. Et corda eis q ex illis duob nascit musculi et ipsorũ coit me diate et nõ ex eorũ extremitatib: pp firmitudinẽ. Et corde que nascẽtes ex istis duob musculis pcedũt ex me dio corũ: et ñ ex eorũ extremitatib pp firmitudinẽ. Mu sculorũ vo apiẽdi et mãdibulã descẽdere faciẽtiũ vnũ ex additamẽto nascit adhubũtis q retro pus aures creata sunt et discẽdit et vnũ et sũt eo musculi: pus sepãlt et sũt corda vt firmitudinẽ augeãt: et eide neru rarificat et carne repleat et sit musculus ne pp sui tẽsionẽ ad nocumẽta recipiẽda sit pparatus: eide mãdibule reflexio meo ob iuuãt qũ abt trahit mãdibulã retro et discẽdit. peuldu bior ppea q nãis q̃ntas i discẽdẽdo adiuuat duo ius sunt et nõ adiutorio eguerũt. Masticãdi vero musculi sũt duo ab vnaq̃q̃ .n. pte vnũ musculo triãgulato qbz eius cap posiñ fuerit triangulus q et suis angulis i facie ps sint duo. pcedũt later: vnũ ad mãdibulã discẽdit iferio rez: et alterũ ad ptẽ par ascẽdit: et iter ea basis continuat re cta et miscet q̃s angulus ei qd aũ ipm existit: ppea vt musculus iste diuisus i cõbedo bẽat pteres ñ sit ei motus eũ lateris diuisio posit iclinari iclinatiõib: ideo vt per eos motus et masticatio compleatur.

De anatomia musculorum capitis. Cap.x.

Caput motus hz proprios et motus cum quinq colli spondilibus cõmunes per quos est motus compositus ex declinatio ne capitis et declinatione colli simul. Unusquisq vero duorum motuum. s. proprius et cõmunis aut erit cur uatio anterius aut curuatio posterius aut inclinatio ad dextram aut sinistram. Et inter ipsos quidem secun dum circundandi formam motus generatur conuersio nis. Musculi autem qui caput ad inferiora propere curuant sunt duo musculi qui a duabus descẽdunt par tibus qui cum villis suis miscent retro post aures a su perioribus et ab osse thoracis ab inferioribus et dicũt sicut contoui. Est etiam quam quidam existimant q sit tres musculi duo ñ nisq vnius eorum extrema rami sicant et duo capita sunt eis. Quanq vero eorum mo uet caput ad inferiora curuat. et quum ambo mouentur caput ad anteriora temperate curuatur. Musculi vero qui caput et collum simul anterius curuant sunt par sub meri positum quod ad partem spondilis prime et secunde vadit: et cum eis miscetur. Quanq pars ip sius que est ad partem meri contrahitur curuatur ca put solum: et si pars cum duabus spondilibus continu ata operatur curuat ad anteriora etiam collum. Sed musculi qui solum caput ad posteriora curuant qua tuor sunt paria sub partibus que nominauimus posi ta. Et horum quidem parium origo supra iuncturam existit: et ex eis etiam sunt que ad simenia perueniunt: et ipsorũ origo est longinquior medietate q est posterius et sunt ex eis q ad alas puenit quorũ origo ẽ a medio Et istis sunt par quod ad duas prime spondilis a- las puenit sup par qd ad duas scdm puenit simeniuz

par cui' villus ex ala fine ossi ꝛ vadit ad iuncturā scḋs Et ei' qḋē ꝓprietas ē ꝺecapitis ꝺeclinatōes quā ip̄s cur uat ad nāle ꝺiātet ꝺispōnes sui trāsuersione. Et ex eis ē ꝑ q̄rtū qḋ a supiorib' incipiēs penetrat sub tertio cū trāsuersione ad partē silvestrē ꝛ cōmitat̄ fine spōdilis ali. Duo pma paria caput posteri' sine ꝺeclinatōe aut cū ꝺeclinatōe valde parua curuāt. Et tertiū ꝺeclinatōis rectificat tortura. Et q̄rtū trāsuersione manifesta ad posteriora curuat ꝛ qn̄cūq̄s tertij ꝛ q̄rti solus ꝺeclinauerit iclinabit caput ad suā partē. Et quā ambo retrahēt mouebit caput ad posteriora ꝯuersus absq̄s ꝺeclinatōe. Musculi v̄o q caput cū collo curuāt sunt paria tria ꝓfunda ꝛ par vnū coopiēs vnūquodq̄s impar coꝝ ē triāgulus cui' basis ē posteri' os cerebri: ꝛ qḋ ex ea remanet ad collū ꝺescēdit: ꝛ aūt paruū sub eo expāsoꝝ. Unū sup duo latera spōdiliū ꝺescēdit. Et aliḋ musculi ꝺeclinat ad alias. Et aliud p mediū trāsit inē duo spōdiliū latera ꝛ duo extrema alaꝝ. Musculi aūt q caput ad duo inclināt latera sūt duo paria capitis iūcturā cōcomitātia. Uni' paris coꝝ loc' ē anterius ꝛ ip̄m ē qḋ inē caput ꝛ spōdilē ꝯtinuat scḋaꝝ cui' vnū impar est ad ꝺexteram ꝛ alterū ad sinistrā. Et par scḋm coꝝ ē cuius loc' ē posterius ꝛ ꝯtingit inē spōdilē pmū: ꝛ caput cuius vnum impar incedit a ꝺextra ꝛ alteꝝ a sinistra: ꝛ quodcūq̄s vnū ex istis ꝯtrahet caput ꝺeclinabit ad partē ip̄sius cū trāsuersione. Et qn̄cūq̄s duo ab vna parte ꝯtrahētur ꝺeclinabit ad eos caput absq̄s trāsuersione: ꝙ si anteriores mouebunt inclinabūt in curuādo caput ad inferiora ꝛ si posteriores mouebunt reducēt caput ad posteriora.

Et si vt oēs q̄tuor simul mouebūt stabit caput recte.

Et hi qḋē q̄tuor musculi alijs musculis sūt minores.

Ueritamē eis locoꝝ ipsoꝝ bonitate: ꝛ q2 sub alijs ꝺescēdūt musculis restauratū fuit q̄ntū alij p magnitudinē hūt. Iūcture preterea capitis due res necessarie fuerūt qbus due intentōes ꝯtrarie erāt oportune. Una ē firmitudo ꝛ hec qḋē pēdet ex affirmāda iunctura: ꝛ vt paꝝ motib' obediat. Et altera ē multitudo numeri motuū: ꝛ hec pēdet ex facilitate iūcturaꝝ ꝛ laxatōe eaꝝ. Factū ē igit̄ vt iūcturaꝝ laxitas ꝑtiāret cōplemētū firmitudinis q̄ ꝑ musculos multos q sunt cingētes eas ꝛ circūdātes acquirit. Duc igit̄ intētione ei acq̄sitē fuerūt. vñ ꝺenus oībus factoꝝ huius melior sit benedictus.

De anatomia musculoꝝ epiglotis. Capi. xj.

e Piglotis ē mēbꝝ cartilaginosū creatū vt vocis sit instr̄m: qḋ q dē ex tribus cōpositū ē cartilaginibus. Una ē cartilago quā sensus cōprehēdit corā gula: ꝛ submēto que vocat̄ peltalis ꝛ clipealis quoniā eius vēter ē concauus ꝛ dorsus gibbosū pelte similis ꝛ clipeo paꝝ eius.

Et scḋa ē cartilago post illā posita ad partē colli cū ea ligata ꝛ vocat̄ que nomē nō h3. Et tertia ē sup illas coopiēs que cū ea q̄ nomē nō h3 ꝯtinuat̄ ꝛ obuiat peltali absq̄s ꝯtinuitate ꝛ inter ipsā ꝛ illā que nomen nō h3 ē iūctura ꝺupla ꝑ ꝺuas ꝯcauitates que sunt in ip̄sa in q̄s duo addita mēta nō hñtia nomē ꝺecēter igredi uni cū eis ligamētis ꝯiecta ꝛ vocat̄ coopertorialis ꝛ cymbalaris. Et ꝓpterea ꝙ peltalis qn̄q̄s adiūgit̄ nō habenti nomē ꝛ qn̄q̄s elōgat̄ ab ea ē epiglotis amplitudo ꝛ ei' coangustatio. Et ꝓpterea ꝙ cymbalaris coopit clipealē ꝛ ipsam cōmutat̄ ꝛ ꝓpterea ꝙ ab ea separat̄ est epiglotis apertio ꝛ clausio ipsius. Ubi aūt ē epiglotis ꝛ corā ipsā ē os triāgulare lauda vocatū: qḋ laudā grecā līam sigt̄ ꝛ ēta. In creādo v̄o os hui' ꝯstituit iuuamētū vt sit origo ꝛ pncipiū ex quo villi musculoꝝ epiglotis oriuntur. Epigloti preterea musculi fuere necessarij q clipealē nomē nō habēti applicēt ꝛ musculi q cymbalarē applicēt ipsis ꝛ eas cū ea cooperiāt: ꝛ musculi q cymbalarē ab alijs ꝺuab' elōgēt vt epiglot̄ apeniat̄. Et musculis v̄o epiglotim apientib' ē par qḋ ab osse laude nascit̄ ꝛ vadit ad anteriora peltalis ꝛ ꝯtinuatur ꝛ expādit̄ sup ipsaꝝ ꝛ cū ꝯtrahit trahit cymbalarē ad anteriora ꝛ ad inferiora ꝛ ꝺilatat̄ epiglotis ꝛ par qḋ numerat̄ inē musculos gule ad inferiora trahētes: ꝛ nobis qḋem videt̄ vt ip̄m numeret̄ inē eos q inē eas sūt cōmunes: cuius origo ē interi' in thorace ꝛ vadit ad peltalē. Et v̄o ꝛ multoꝝ aialiū motū aliud associat̄ par ꝛ duo paria quoꝝ vnū ad cymbalarē puenit posterius ꝛ ꝯtinuat̄ cū ea. Quūq̄s ꝯtrahunt̄ ad cymbalarē eleuāt ꝛ cū ad posteriora trahūt ꝛ separat̄ ab applicatōe sui cū peltali ꝛ ꝺilatat̄ epiglotis. Et alteri' paris musculi ad duos cymbalaris margines veniūt q quū ꝯtrahūtur ipsam a peltali separāt ꝛ i latitudinē extēdūt ꝛ in ꝺilatādo epiglotim adiuuāt. Et musculis autē q epiglotim coangustāt ē par qḋ a parte laude venit ꝛ ꝯtinuatur cū peltali postea ꝺilatat̄ ꝛ cingit̄ sup illā que non h3 nomē donec duo extrēa duoꝝ ip̄aꝝ ipsi' p' illā q̄ nomē nō h3 vniāt̄ ꝛ cū ꝯtrahit coangustat. Et ex eis sūt q̄tuor musculi ꝛ forsitā existimat̄ ꝙ sint duo musculi ꝺupli ꝯtinuantes peltalis extremitates cū extremitatibus eius que nomē nō h3 qui quū ꝯtrahūt̄ inferiora epiglot̄ coangustant. Et sunt q existimāt ꝙ vnū par ipsoꝝ sit occultū ꝛ alteꝝ manifestū. Et sinibus vero musculoꝝ qui claudūt melior fuit vt i inferiorib' epiglotis creati fuissent ita vt quū ꝯtrahūt cymbalarē ad inferiora traherēt ꝛ eā claudēdo coopire facerēt: ꝛ ꝑ hoc par creati fuerūt ꝙ ꝺe radice peltalis nascit̄ ꝛ eleuat̄ interius ad duo cymbalaris extrema ꝛ ad radicē ei' que nomē nō h3 a ꝺextra ꝛ a sinistra ꝛ quā ꝯtrahūt iuncturā stringūt ꝛ epiglotis tali clausura claudunt q̄ musculos pectoris ꝛ ꝺiaphragmatis refrenare valeat in ꝓhibendo aeris attractionem. Qui qḋē parui creati fuerūt ne in inferioribus epiglotis coangustatōes facerēt: ꝛ fortes fuerūt creati vt eoꝝ fortitudinē quā ipediti fuerint i claudēdo epigloti ꝛ ꝓhibendo aeris attractōem ꝺefectus multus corrigat̄ q eis ex paruitate aduenit ꝛ ipsorū via est scḋm rectitudinē ascēdētiū cū ꝺeclinatōe parua ꝑ quam sit ꝯtinuatio ꝯuenies inter peltalē ꝛ nō habētē nomē. Et ē ēt quūs duo inueniūt̄ musculi sub cymbalari positi q hoc pdictū par iuuāt.

De anatomia musculoꝝ gutturis. Ca. xij.

g Uttur in summa duo h3 paria q̄ ip̄sum ad iferiora trahūt vnum coꝝ est par qḋ iam i capitulo epiglotis noīauimus: ꝛ alteꝝ est par etiā ex thorace nascēs qḋ eleuat̄ ꝛ cū lauda ꝯtinuatur pmo postea cum gutture: ꝛ trahit ip̄s ad iferiora: gutturis v̄o musculi sūt duo musculi gutturosi q sunt duo musculi apud gulam positi in transgluttiendo adiuuantes.

De anatomia musculoꝝ laude. Capi. xiij.

l Auda v̄o musculos h3 q sibi sunt ꝓprij ꝛ musculos in qbus aliud mēbꝝ cū ipso ꝯicat. Sed qui laude sunt ꝓprij tria sūt paria: vnū par venit a duobus mādibule marginibus ꝛ cū linea recta que sup os existit cōtinuatur: ꝛ ip̄m est qḋ ip̄m ad mādibulā trahit: ꝛ par qḋ oritur sub mento ꝛ incedit inferius sub lingua ad linguā ꝛ ad extremitatē superiorē huius ossis ꝛ illud etiā trahit hoc os ad partē mādibule. Et aliud par oritur ex additamēto sagittali q̄ sūt apud aures ꝛ ꝯtinuat̄ cū extremitate iferiori ꝛ recte sup hoc os. Illi v̄o quos h3 cū alijs cōmunes iā nominati sunt ꝛ nominabunt̄.

De anatomia musculoꝝ lingue. Capi. xiiij.

Musculi linguã moventes sunt novẽ duo sunt latitudinales ab additamẽtis silaminis venientes: ⁊ cũ duob⁹ ipsi⁹ laterib⁹ cõtinuant̃. Et duo lõgitudinales a superiori osse laude nascentesq̃ cũ medio lingue cõtinuãt. Et duo q ea i trãsuersũ mouẽt: ⁊ nascũt a latere qđ ẽ inferi⁹ ex duob⁹ ossis laude laterib⁹: ⁊ penetrãt i linguã inter lõgitudinales ⁊ latitudinales. Et duo musculi linguã resupinãtes ⁊ cõuertẽtes eã q̃z loca sub istoz̃ loca q̃s nota bim⁹ existũt ⁊ ipsorũ villi sũt expãsi fuerũt sub eis i latitudine ⁊ cũ toto osse mãdibule cõtinuati fuerũt. Insũma pterea musculorũ lingue noĩ inuenit qdã musculũ solitariũ q int linguã ⁊ os laude cõnuit ⁊ vnũ ad aliud trahit: ⁊ nec ẽ lõge qn musculus q linguã ad exteriora i lõgitudinẽ mouet moueat eã sic. Inest. n. ei vel extẽsione i seipsa moueat̃ quẽadmodũ inest ei vel icuratõe i seipsa moueat̃.

¶ De anatomia musculorũ colli. Capi. xv.

Musculi q collũ mouẽt sũt duo paria: vnũ par a dextra ⁊ alterũ a sinistra: s; q̃cũq; eorũ solũ ꝯtrahit collũ ad suã partẽ trãsuersẽ trahẽs: ⁊ q̃cũq; duorũ eorũ q sũt ab vna parte sil ꝯtrahent inclinabit collũ rectũ i parte illa nõ cũ trãsuersiõne: sꝫ mo cũ rectitudine. Et cũ oĩa q̃tuor sil erit opatio stabit collũ absq; declinatõe aliq̃.

¶ De anatomia musculis pectoris. Capi. xvi.

Musculorũ q pect⁹ mouẽt qdã sũt q tãtũ dilatãt ipm ⁊ nõ ꝯstringũt ex qb⁹ sũt musculi diaphragmatis iter mẽbra aerẽ attrahẽdia: ⁊ mẽbra nutrimẽti deuigantes qđ postea notabimus. Et par sub furcula positũ a parte nascit̃ q̃ ad caput p̃cedit spatule qđ postea notabim⁹ ⁊ ẽ ꝯtinuũ cũ costa p̃ma a dextra ⁊ sinistra ⁊ cũ ipso vnit̃ par vnũ cũ vno vnũquodq; ipar ẽ duplãs ipm ⁊ faciẽs ipm duas ptes q̃rũ superior cũ collo ꝯtinuat: ⁊ ipm mouet: ⁊ iferior earũ mouet pect⁹ ⁊ miscet̃ cũ musculo ei⁹ quẽ nũc notabim⁹: ⁊ ipse ẽ ille q ẽ ꝯtinu⁹ cũ costa q̃nta ⁊ sexta. Et par qđ ẽ i loco spatule decliuis isusũ ⁊ cũ q̃ par ꝯtinuat qđ a spõdilib⁹ ad spatulã descẽdit ⁊ sũt sicut musculus vn⁹: ⁊ cũ costis ꝯtinuant̃ posteriorib⁹. Et par tertiũ qđ nascit̃ a sexta spõdiliũ colli ⁊ a p̃ma ⁊ sexta spõdiliũ pectoris ⁊ ꝯtinuat̃ cũ costis thoracis: ⁊ isti sũt musculi dilatãtes.

Musculorũ vo pect⁹ ꝯstringẽtiũ alij sũt q pect⁹ i latitudine ꝯstringunt ⁊ ẽ diaphragma quãs q̃escit. Alij sũt q scđm cõmunẽ. Et ex istis ẽ par qđ sub radicib⁹ costarũ superiorũ ẽ extẽsus cui⁹ opatio ẽ stringere ⁊ aggregare. Et ex eis ẽ par apud extremitates istis⁹ cũ thorace vel adherẽs thoraci iter epiglotale ⁊ furculã ꝯtinuatũ ⁊ cõtinuat̃ cũ musculis vẽtris q sũt recti. Et alia duo paria q̃ ipm cooperiũt. Musculi vo q sil ꝯstringũt ⁊ dilatãt sũt musculi q sũt iter costas: veritamẽ p scrutatõe in cõsiderãdo cognoscitur q ꝯstringẽtes alij sũt a dilatãtib⁹

Inĩ oẽs. n. duas costas sũt ex eis q̃tuor p̃ pectoris musculi: ⁊ q̃dã existimãt q sit vn⁹ musculus. Et hic q̃dẽ q vnum existimãt musculũ ex villis p̃textus ẽ transuersis quoz̃ qdam sũt intrinsecus: qdam q cooperiũt. Eorũ q cooperiũt qdã sũt q sũt ad partem extremitatis cartilaginose coste: Et quidam sunt qui sunt ad partem sũt q sũt ad partẽ alterius extremitatis que ẽ fortis. Quod vo interi⁹ existit eorũ in situ cooperiẽte est diuersus. Et illud qđ est in extremitate coste cartilaginose diuersus est in situ ab eo qđ ẽ sup aliã extremitatẽ. Et q̃n q̃dem hec q̃tuor habent villi numero op; vt musculi sint numero q̃tuor. Et q ex eis sunt superius positi sunt dilatantes. Et q ex eis sunt inferius positi sunt ꝯstringentes. Per hoc itaq; fit oĩũ musculorũ pectoris numer⁹. lxxviij. musculi. Et est ẽ qui musculos pectoris duo alij iuuant

musculi q a furcula ad spatule caput venientes ad p̃mũ ei⁹ ꝯtinuant̃ lat⁹ ⁊ ipm sursũ eleuãt ⁊ in dilatãdo pect⁹ adiuuant.

¶ De anatomia musculoz̃ mot⁹ adiutorij. Cap. xvij.

Ex musculis mot⁹ adiutorij sũt illi q mouẽt spatule iũcturam: ⁊ sũt tres musculi q ei a pectore adueniũt ⁊ ipm mouẽt ad inferiora. Et musculus q inferius sub mamilla oritur ⁊ cui; parte adiutorij ascẽdente ꝯtinuat̃ apud ascẽdẽtẽ partes marginis cartilaginis ꝯcauitatis: ⁊ ipse ẽ q adiutorium ad pect⁹ applicat cum cõcauitate q̃ spatula ipsum sequit̃. Et musculus q a supp̃mo thoracis nascit̃ ⁊ efficit vt domestici capitis adiutorij cooperiat ⁊ ẽ applicãs ipsũ ad pectus cum ipulsione pauca. Et musculus duplus magn⁹ q a toto osse thorace ꝯtinuat⁹ cum infimo ascẽssionis adiutorij qui quã opat̃ cum villo q in superioris partis ei⁹ est adiutorium ad pect⁹ ducit ipm eleuãdo: ⁊ cũ alia parte ducit illud ad ipm faciẽs ipm ad inferiora descẽdere: ⁊ cũ eis ambob⁹ ducẽ ips ad pectus scđz rectitudinẽ. ⁊ alij vero musculi q a pe nascũt dij magni ini⁹ ꝯtinuatis sũt ꝯtinuitas magni musculi q a thorace ascẽdit. Vnus eoz̃ ẽ magn⁹ veniẽs a loco q ẽ apud ilia ⁊ a costis posteriorib⁹ ⁊ trahit adiutoriũ ad costas posteriores directe ⁊ alt̃ ẽ subtilis q nascit a cute ilij ⁊ nõ ab ei⁹ osse ⁊ dũ clinat magis ad medietatẽ q̃ ille ⁊ ꝯtinuat̃ cũ corda illo q a parte mamille ascẽdit ⁊ ꝯfũdit̃. Et hi q̃dẽ operatiõis p̃mo q̃ efficiũt scđm modũ adiutorij s; vl̃ ad posteriora parũp declinãt. Et q̃nq; musculi q ab osse spatule nascũt vni⁹ musculi eoz̃ ortus ẽ ab osse spatule quũ implet illud qđ ẽ int̃ sepa ⁊ costã superiorẽ villis ⁊ penetrat ad partẽ superiorẽ capitis adiutorij silvestrẽ declinatione penetrat ad domesticã. Et duoz̃ musculoz̃ ex illis declinãs parũp ad domesticã: ⁊ ipse etiam cum penetrãt q̃nq; origo ẽ a latere superiore spatule quoz̃ vn⁹ ẽ maior ⁊ villi ipsi⁹ vadũt ad inferiores ptes sepantis. Et implent illud qđ ẽ int̃ separãs ⁊ lat⁹ inferi⁹: ⁊ ꝯtinuãt̃ valde cuz capite adiutorij a parte silvestri ⁊ penetrãt cũ declinatione ad silvestrẽ. Et alt̃ ẽ cũ hoc p̃mo ꝯtinu⁹ adeo q ẽ q̃si ei⁹ pars ⁊ penetrat cũ eo ⁊ ipsi⁹ opatõẽ efficit. Ille vo nõ multũ pẽdet a summo spatule ⁊ ei⁹ ꝯtinuitas ẽ scđm trãsuersionẽ in manifesto adiutorij ⁊ declinat ad silvestrẽ. Et q̃rt⁹ ẽ muscul⁹ q locũ ꝯcauũ ossis spatule implet cui⁹ corda cũ pars⁹ inferiorib⁹ i lateris domestici capit̃ adiutorij ꝯtinuat̃: ⁊ ei⁹ opatio ẽ efficẽ vt adiutoriũ posteri⁹ circulet. Et alt̃ muscul⁹ ẽ q ab iferiore extremitate lateris spatule inferioris nascit̃: cui⁹ corda superius ꝯtinuat̃ scđm ꝯtinuitatẽ magni ab illo ascendentis ⁊ eius opatio ẽ trahere supp̃mũ capitis adiutorij ad superiora. Adiutoriũ pterea aliũ h; musculũ duo hñtẽ capita q duas efficit opatõẽs ⁊ opantẽm cõem. Et ipse q̃dẽ sub furcula venit ⁊ a collo deglutiẽs capitis adiutorij buccellã ⁊ puenit vsq; iuxta locũ ꝯtinuitatis corde musculi magni a pectore ascẽdẽtis. Quidã aũt dixerũt q vnũ capitũ ipsius inferius ẽ sup manifestũ spatule apud eius infimũ ⁊ declinat ad exteriora cũ trãsuersione pauca: ⁊ quũ opat̃ cum duabus partib⁹ eleuat̃ scđm rectitudinẽ. Sunt pterea hoĩm q̃dam qui duos addiderunt musculos: musculum paruum qui ad mamillam venit: ⁊ alium qui in spatule iunctura est sepultus: ⁊ forsasse ponunt cubiti musculos cum eis habere cõmunitatem.

¶ De anatomia musculoz̃ brachij. Capi. xviij.

Musculoz̃ brachiũ mouẽtiũ alij sũt q ips ꝯtrahũt alij sũt q ips dilatãt: ⁊ isti positi sũt sup adiutoriũ alij sũt q ips gyrãt: alij sũt q ips supinãt ⁊ sũt existũt sup adiutoriũ. Dilatãtes vo sũt pauci: c⁹ vnũ

et suis imparib⁹ cū declinatōe ad inferiora expandit: q2 eius ortus est superius ab ascessiōe adiutorii τ a latere spatule inferiore τ ɔtinuat cū cubito illic vbi sūt partes ei⁹ interiores τ impar secūdū expādit ad inferiora cū declinatōe adiutorij qm̄ ab adiutorij collo ꝓuenit: τ cū extransuerso cubiti partib⁹ ɔtinuat. Quiqz ambo operant ꝓculdubio scḋm rectitudinē extēdūt. Cōstringentes vo ſſ par aliud cui⁹ vnū impar qḋ est maius trahit ad inferiora cū declinatōe quoniā eius origo ē a margine cartilaginis paruule īferiore τ a rostro: vnicuiqz q̄ ꝓpe inest caput τ ɔtinuat corda ipsius q̄ est neruosa cū parte focilis supioris interiora ātecedēte. Et scḋm impar trahit cū declinatōe ad exteriora: q2 ei⁹ ortus ē a manifesto adiutorii posteri⁹: τ est musculus duo carnosa hñs capita: quoꝝ vnum ē in posterioribus adiutorij: τ alteꝝ in anterioribus τ occultant hi duo in suo incessu parūper donec ad antecedētē partē focilis inferioris vadāt. Et cū eo qḋē ɔtinuatū fuit q̄ ipm inclinat trahēs inferius ad exteriora τ cum eo qḋ inclinat trahens superius ad interiora vt sit tractio melior.

Et quā isti duo musculi in suis ɔiungunt operatiōib⁹ scḋm rectitudinē stant ꝓculdubio. Et duos qḋē musculos dilatantes vestit musculus q os adiutorii circundat. Et hic⁹ ē vt sit pars aliuis musculi ɔstringentis. Facientes vo brachiū iacere supinū sunt par cui⁹ vnū ex imparib⁹ ē positū in exterioribus duoꝝ focilū τ obuiat focili supiori absqz corda. τ alteꝝ subtile ꝓlongatum nascit a supiori absqz corda. τ alteꝝ subtile ꝓlongatū nascit a supiori parte adiutorij ab eo qḋ ei⁹ manifestū seqt: τ maior pars eius vadit ī ascēd τ penetrat donec ꝓpinquum sit iuncture rasete τ venit ad partē occulti focilis supioris: τ ɔtinuat cū eo corda pānicular⁹.

Gyrantes aūt ſſ par positū extermus: cuius vnum ex duobus imparib⁹ a supmo domestico capitis adiutorij incipit τ ɔtinuat cum supiori focili sub iunctura rasete: τ alteꝝ est magis curuū ipso τ ei⁹ villus ad latitudinē est declinis: ſ3 eius extremitas ē plus neruosa τ incipit ab ipsomet supiori focili τ ɔtinuat cū ei⁹ extremitate superiori apud rasete iuncturam.

¶ De anatomia musculoꝝ motus rasete. Capi. xix.

Musculoꝝ vero iuncturaꝝ rasete mouētiū qḋam sunt ɔstringētes τ qḋam dilatātes: τ qḋam gyrātes τ qḋam resupinātes super collū. Ex dilatātibus vero ē vnus musculus cum alio ɔtinuus ac si ambo vn⁹ essent musculus. Et istius qḋē origo ē a medio focilis inferioris cuius corda cum pollice ɔtinuat per quē pollex ab indice elōgat. Et alteri⁹ origo ē a focili supiori cuius corda cū ꝓmo ossium rasete ɔtinuat. s. posito corā pollice. Quiqz isti duo sil mouent dilatant rasetam cum gyratiōe paucā. Et quum scḋs solus mouet facit ipsam iacere resupinam. Et quā ꝓmus mouet solus ꝓlongat inter pollicem τ indicē. Et musculus q iacet sup focile supius a parte siluestri cui⁹ ortus ē ab inferiori parte capitis adiutorij a quo ꝓcedit corda: duo hñs capita: quoꝝ vnū cum medio pectinis corā indice τ medio ɔtinuat: τ alterius capitis corda ē caput inferi⁹ super focile superi⁹ apud rasetā τ dilatat rasetā expandendo cum gyratōe.

Cōstringentes aūt musculi sunt par sup lat⁹ brachij siluestre: quorum inferior incipit ab inferiore duoꝝ capitū adiutorij τ ꝓuenit ad pectinē corā auriculari. Et superior vtroruqz incipit altius q̄ ille τ puenit ibi. Et est cū eis musculus q incipit ab iferiorib⁹ adiutorij partibus loca ꝓdictoꝝ medians qḋ duo hꝫ extrema que ad modū crucis transuersant: τ postea cū loco qui est inter pollicē τ medium ɔtinuant: cūqz ambo mouent ɔstringūt. Et isti qḋē ɔstringentes τ ipsimet dilatantes gyratiōem efficiunt τ resupinatiōem quiꝫ duo oppositi ex eis scḋm trāsuersionē mouent. Sꝫ musculus cū pectine ɔtinuus corā auriculari cū solus mouet gyrat plantam. τ quum musculus pollicis quem noiauimus ipm adiuuat plenarie plātam resupinā iacere facit: τ quā ille q ē cum raseta ɔtinuus corā pollice solus mouet gyrat ipsaꝫ parūper: τ cū auriculari quē nominabim⁹ efficit gyratiōem cōpletam.

¶ De anatomia musculorū mot⁹ digitoꝝ. Capi. xx.

Musculoꝝ vero digitos mouētiū qḋam sūt q sunt in plāta: qḋam sunt q sunt i brachio: q2 si oēs in plāta ɔiungerent ꝓp carnes multam grauarēt: τ ꝓpterea q̄ illi q sūt ex eis in raseta a digitis elōgati fuerūt: corde ipoꝝ necessario fuerūt lōge. Manifestū ergo fuerūt pānicul⁹ q eis ab oībus aduenient partibus: τ ipsoꝝ quidē corde rotūde τ forteꝫ create fuerūt τ nō dilatātur nisi quā ad medioꝝ puenerūt.

Ibi igit dilatant ad membroꝝ motum bene comphēdant. Oēs autem musculi digitos dilatātes sup brachium sunt positi τ sūt ipsos ad anteriora mouētes. Et ex dilatantibus qḋē ē musculus q in medio manifesto brachij positus nascit a parte supprema capitis adiutorij inferiori: τ quatuor digitis cordas q̄ ipsos dilatāt mittit.

Et eis vo qui eos ad inferiora inclināt tres ad inuicē in parte illa⁹ ſſ cōtinui. Quoꝝ vn⁹ a parte media capitis adiutorij siluestris inter duo ipsius additamēta ortū τ duas cordas auriculari τ annulari transmittit.

Secū⁹ a sūma duorū musculorū duplorum q ſſ duo ex his tm̄⁹ ortū sub duob⁹ additamētis adiutorij interius: τ a margine focilis inferi⁹ τ duas trāsmittit cordas medio τ indici. Tertius⁹ coꝝ τ est illeq remāsit ortū a supꝑmo focili supioris τ corda pollici mandat: τ apō hāc iuncturā est musculus q est vnus duoꝝ musculoꝝ inter musculos mot⁹ rasete noīatoꝝ τ nascit a loco medio focilis inferioris cui⁹ corda pollicē ab indice ꝓlōgat. Cōstrigētiū aūt qḋā sunt q sup brachiū existunt τ qḋā q sup volā plante. Et illi qḋē q sunt sup brachium sunt tres musculi quoꝝ vnus⁹ scḋm aciē in medio sup aliū ē posit⁹. Ex qbus nobilior ē inferi⁹ q inferi⁹ est sepult⁹ τ cū osse focilis inferioris ɔtinu⁹ qm̄ eius operatio existit nobilior. Quapp oportuit vt ei⁹ locus magis eēt custodit⁹. Cuius principiū ē a medio capitis adiutorij siluestris ad interiora: deīn penetrat τ dilatat eius corda τ in quīqz partī cordas q̄rum quēqz ad interiora digiti puenit. Illarū vo que ad q̄tuor puenīunt q̄que iuncturā ꝓmā ipsi⁹ ɔstringit τ terciā. Primā vo ꝓpterea q̄ sibi annexa ligamētis qḋ sup eā ē cīctū: τ terciaꝫ ꝓpterea q̄ ei⁹ caput puenit ad eā τ ɔtinuat cū eaq̄ aūt ad pollicē vadit ei⁹ cōaꝫ τ terciā ɔstringit iūcturaꝫ q2 nō ɔtinuat nisi cū eis. Et scḋs qḋē musculus q ē supra istū ē minor ipso τ icipit a capite īgrediēte qḋ ē vnū ex capitib⁹ adiutorij τ cū focili inferiore parūp ɔtinuatur τ trāsit p terminū cōeꝫ q ē inter lat⁹ siluestre τ domestici: τ ē supior supficies focilis superioris: τ quā ad ptē puenit pollicis declinat parūp ad iferiora τ cū iuncturis medijs q̄tuor digitorū cordas mādat vt eos ɔstrigāt.

Ad pollicē vo nō puenit nisi ram⁹ pu⁹ q nō ē ex corda ei⁹: imo ab alio loco. Et ꝓmi qḋē origo ē post ꝓmū capitū noīatū qḋ ē a capite focilis supioris τ īferioris.

Et scḋi origo ē a capite focilis īferioris. Factū ē aūt q̄ pollex vno musculo ī hac ɔstrictiōe sit ɔtētus ꝫ q̄tuor duob⁹ ɔstrīgūt musculis quoniam nobilior ex operationib⁹ quatuor est constrictio τ ex operationibus pollicis nobilior est vt dilatetur τ ab indice elongetur.

Tertius autem musculus non est ad constringendū

si eius corda interius in pl'ata penetrat et dilatat desup ad hoc vt in eā adipsa faciat sensum, et infrigido vnita mētū pbeat: et pilos in ea nasci phibeat. et ad sustentandū illud qd̄ ē in inferioribus plāte et vt fortis fiat ad suas actiōes pagendas. hi qdē sunt illi qui super rasetam exi stūt. Musculi vo qui sunt in plāta sunt .xviij. in dua bus aciebus ordinati adinuicem sibi superpositi. Vna acies ē ad inferiora et intus. Et alia acies ē sup eā ex teriorē. Qui aūt in acie existunt īferiore numero sūt septē quorū quinq; digitos ad superiora inclināt: et q ex eis dele gatus ē pollici a pricipio ossis rasetenatur. Et sextus ē eiꝰ et latus eius villus ē trāsuersus et ipsius caput pēdet a pectine manꝰ donec perueniat in rectitudine me dij eius corda cū pollice ɔiunḡit: et ipsum ad inferio ra inclinat. Et septimꝰ ē apud auricularem incipiens ab osse pectinis quod in eiꝰ rectitudine existit et ipm ad inferiora inclinat. Nullus vo hoꝝ septem est ad cō stringendū sed quinq; sunt ad eleuādum et duo ad flectē dū inferius. Illi vo q sūt in acie superiore sub muscu lo sup plātam expanso qui quidem ē musculus quem solus cognouit. Galie. sūt musculi vndecim ex quibus sunt octo quoꝝ duo cum prima iunctura quatuor digito rū ɔiungunt. s. vnus sup aliū vt hāc ɔstringant iuncturamq; q ex eis ē inferior ɔstringit cū depositiōe et refle xione: et alius q ē ex eis superior ē strictura cū modico eleuatiōe et ad superiora ascensionis. Quinq; ɔiuncti fuerint directe: et eorum tres pollici sunt ꝓprij: quorū vnus primam ɔstringit iuncturam: et duo secūdam sicut sci uisti. Dilatātes ergo quinq; sūt. Et de reflectētibꝰ excep tis pollice et auriculari vnicuiq; inest vnus pollici vero et auriculari vnicuiq; assunt duo. Et de ɔstringenti bus vnicuiq; digito assunt q̄tuor. Et de his q ad su periora inclinare faciunt vnicuiq; digito adest vnꝰ.

¶ De anatomia musculoꝝ dorsi. Capi. xxj

m Musculoꝝ dorsi alij sunt qui ipsum ad po steriora flectūt: alij q curuant ad ante riora. Et istis n. oēs alij oriūt motꝰ. Ad posteriora vero flectentes sūt illi q ꝓprie dorsi vocitur musculi. Et sūt musculi duo de quibus existimat q vnus quisq; eoꝝ ex .xxx. compositus existat musculis: quoniā vnicuiq; ipsorum ab vnaquaq; spondili aduenit mus culus: ab vnaquaq; nanq; spōdili aduenit ei villus trā suersus nisi a prima. Et isti quidem musculi quum equa liter tendunt stat dorsum: et quum superflue tendunt de clinant ad posteriora. Et quinq; illi qui in uno existūt latere mouent dorsū ad illud inclinat. Musculi ve ro curuātes sunt par desup positum q sūt ex musculis ca put et collū mouētibus: qui a duobus meri veniūt late ribus: quorum inferiores extremitates cum quinq; spō dilibus pectoris superiorbꝰ ɔiungunt in aliquibꝰ ho minibꝰ: et in pluribus hoībus cum q̄tuor. Et eorum su periores extremitates ad caput perueniunt et colli. Et par qdem sub isto ē positū et vocat̄ renale: que ambo a decima et vndecima pectoris incipiunt: et ad inferiora d scendūt: et plerūq; curuant flectentes. Et modico qdē in suis motibus hoꝝ musculoꝝ sufficit iuuamen: quoni am incuruatione et inclinatōe a dextra et a sinistra dua rum extremitatū sequit̄ motus.

¶ De anatomia musculoꝝ vētris. Capi. xxij.

m Musculoꝝ autem ventris sunt octo q in iu uamētis cōmunicant: ex quibꝰ est iuua mēti pbere in exprimendo illud qd̄ ex ster core et vrina i inferioribus continet̄ et q̄ in matricibꝰ na ta existit. Et ex eis ē q diaphragma sustinet et ipm quū adest exsufflatio que est in ɔstrictione adiuuant. Et ex eis est q intestina calefaciūt et stomachū ꝓpterea q ea cooperiunt. Ex his autem octo est vnum par rectum qd̄ secūm rectitudinem ab epiglotali descēdit cartilagi ne: cuius villus in longitudine vsq; ad femur extendit: et duo extrema in eis que sūt co: ā ipsis expanduntur. Secū dus vo paris sub a sui pricipio vsq; ad ipsiꝰ finē carno sus existit. Et duo musculi qui cum istis in latitudi ne secant. quoꝝ locus ē sub panniculo qui sup totū ex tensus ē ventrē: et sub duobꝰ longitudinalibus. Sectio aūt que inter istorum duorum: et duoꝝ primoꝝ villos accidit est secūm angulos rectos: et duo paria que p trā suersum vadūt quorum vnūquodq; est in latere a dex tra et a sinistra. Et vnūquodq; eoꝝ par ex duobꝰ exi stit musculis se ad inuicem ad modū crucis secantibus a cartilaginis costarum nō copletarū extremitate vsq; ad femur: et ab illo vsq; ad epiglotale. Et duoꝝ pa rium extremitates sibi a dextra et a sinistra apud femur obuiāt. et alioꝝ duoꝝ extremitates apd̄ epiglotale q̄ su per carnosas partes ab vnaq̄q; parte duoꝝ musculoꝝ latitudinaliū sūt posite. Et hi qdē duo paria semp carno sa incedūt donec rectos musculos cū cordis latitudina libus tangāt que pānicullis sitant. Et hec etiā duo pa ria sub duobus longitudinalibꝰ sūt posita que sub duo bus posita sūt latitudinalibus.

¶ De anatomia musculoꝝ testiculoꝝ. Ca. xxiij.

t Testiculorum aūt viroꝝ musculi sūt quatu or: ꝓpterea vt testiculos custodi ant et eos eleuēt ne lateant. Quisq; testiculꝰ hꝫ par sibi ꝓpriū. Mulieribꝰ vo vnū par sufficit. l. cuiq; testiculo impar ꝓpterea q eaꝝ testiculi nō sūt ex teriorbꝰ: neq; sūt suspēsi quēadmodū viroꝝ.

¶ De anatomia musculoꝝ vesice. Capi. xxiiij.

s Super os vesice vnꝰ existit musculus qui ipsam circūdat: cuius villus sup ipi us os dilatat. Et eiꝰ quidē iuuamentum ē vri nā vsq; ad horā voluntatis retinere. Et quū voluntas expellēdi affuerit eius laxabit ɔstrictio et vētris muscu li vesicam vrgebūt: et vrinam expulsiua adiuuante ex pellent.

¶ De anatomia musculoꝝ virge. Cap. xxv.

m Musculi qui virgā mouēt duo sūt paria duo vnius paris musculi i duobꝰ virge la teribus sūt extensi qui quū tendunt foramē di latāt et ipsū amplificāt et penetratio rectificat: et sperma i ip sa cū facilitate decurrit. Aliud vo par qd̄ a femoris osse orit̄ et cū radice virge secūm trāsuersionē ɔiungit̄ et quū rectificat̄ tendit et instrm secūm rectitudinē eleuat: et quū ɔstringit reducit ipm ad posteriora. Qd̄ si vni eo rū acciderit tēsio ad ipsiꝰ partē declinabit.

¶ De anatomia musculoꝝ secessus. Capi. xxvj.

s Secessus musculi sūt q̄tuor. Vnꝰ eoꝝ ē ma sculus q ipsiꝰ cōmittitur os et cuiꝰ caro eiꝰ carne vehementer miscet̄ q̄ principaliter mu sculoꝝ labioꝝ similat̄ et ipse qdem coherceat et ɔstringit anū et sua expulsione stercoris reliquias q̄ sūt in ipso exeu nt. Et musculus q ē positꝰ magis infꝰ q̄ iste: cuiꝰ situs ē secūm operatiōes capitis hois et existimat q sūt hōis duo extrema cuiꝰ extremū cū radice virge ꝓpterea ɔiungit: et par qd̄ sup hos oēs trāsuersū existit: cuiꝰ iuuamētū ē lōgationes sursū eleuare et neq; accidit lōgationē egre di nisi ꝓp ipsius laxitatem.

¶ De anatomia musculoꝝ coxe. Capi. xxvij.

Ex musculis coxe maior ē ille q eā extēdit: de inde ille q eam ɔbit. Et suis nāq; opera tiōibus nobiliores sūt isti duo situs. Veruntamē extēsio ɔtractione nobilior existit quā status non conue nit nisi cum extensione. Postea sunt musculi qui

elongant: deinde illi qui approquinquant: post illi qui circuire faciunt. Ex musculis aut coxe iuncturā extendentibus ē unus q ē ols in corpore musculis maior: ɀ ipse ē musculus q os femoris ɀ anchā cooperit ɀ sup totā coxā voluit ab interiorib⁹ ɀ exteriorib⁹ ɀ posteriorib⁹ donec ad pollicē perueniat. cui⁹ villi diuersa hñt principia: q̄ propt ipsi⁹ operatões scdm diuisas spēs. Et ipsius nāq3 villis ē q ab īfimo ossis femoris nascit ɀ declinādo ad domesticū dilatat. Et ē aliud ex villis cui⁹ origo ē parꝫ altior orru illi⁹ q coxā ad superiorē eleuat. Et ē aliud ex villis cui⁹ ortus est valde altior ortu illius q coxā ad superiora ad domesticū declināte eleuat.

Et ē ex eis ali⁹ cuius origo ē ab osse anche q fatia coxaꝫ scdm rectitudinē dilatat. Et ē ex eis musculus q totā anche iuncturā posterius cooperit tria hñs capita ɀ extrema duo. Et hec qdē capita ab ilio ɀ ancha ɀ albo sos nascunt quoꝝ duo sūt carnosa ɀ vnū pāniculare. Duo vo extrema cū posteriore capitis coxe parte pciunguntur ɀ sicut vno traxerit extremo cū declinatōe ad ipm dilatabit: ɀ si cū duob⁹ traxerit extremis scdm rectitudinē dilatabit. Et ex eis ē musculus q ex tota ossis ilij superficie orit: ɀ cū supremo maioris additamenti pciungit ɀ vocat circhamentra maior: ɀ parꝫ ad interiora extēdit ɀ cū declinatōe ad domesticū dilatat. Et ē ali⁹ talis q̄lis iste q in pmis cū īfimo additamēti minoris pciungit deinū descēdit ɀ illi⁹ operatōe operat. Veruntamē cuius ē paruū dilatatōes ɀ multū efficere declinatōes. Cuius origo ē ab infimo superficiei ossis ilij. Et ē ex eis musculus q ab infimo ossis anche orit ad posteriora declinās ɀ dilatat ipsaꝫ ɀ eā ad posteriora parūp declinare facit: ɀ ad domesticum sufficienter declinare facit. Ex musculis vero coxe iuncturam constringentibus ē musculus vnus q cū declinatōe ad domesticū parūp pstringit: ɀ ē musculus rect⁹ q a duabus descēdit originibus quarum vna cū fine lomboꝝ ɀ altera cū osse ilij pciungit.

Et ipe qdē sunt q cū minore additamēto domest co pciunguntur: ɀ musculus q ab osse femoris nascit ɀ cū īfimo additamēti minoris pciungit. Et musculus ad duo latera ipsius trāsuerse extēsus q ē sicut paro maioris.

Et q̄ttuo q a re pparata sūt post os ilij orit ɀ ipse ēt crus pstrāgit colligēdo coxā. Et musculus vo q ad anteriora declinare faciūt qdē noīati fuerūt ubi dilatātio nu: ɀ pstrictōis mētōes fecim⁹: ɀ hec qdē mouēdi species hꝫ musculū q ab osse nascit femoris ɀ adeo fit longus vt ad pollicē perueniat. Declinare vo ad exteriora facientes sunt duo musculi: vn⁹ coxꝫ ab osse venit lato. Sꝫ circuire faciētes sunt duo musculi quoꝝ vn⁹ a silue stri femoris: ɀ alter ab ipsi⁹ orit domestico: ɀ quaꝫ sibi obuiāt trāsuersant ɀ fiūt carnosi apud locū pfundū circa posteriora additamēti maioris. Et qcūq3 coxꝫ solus traxerit coxā ad sui pt cū pauca dilatatōe torqbit.

¶ De anatomia musculoꝝ mouentium iuncturā cruris ɀ poplitis. Ca. xxviij

X musculis aūt iuncturā poplitis mouētib⁹ sunt tres in anterioribus coxe positi qui musculis in ipsa met coxa positi sunt maiores. Et eorum operatio est dilatare. vnus autem horum triū ē sicut duplus duo habēs capita: quoꝝ vnū ab additamēto incipit maiore: ɀ aliud ab interiore coxe. ɀ duo hñt extrema: quoꝝ vnus ē carnosus: ɀ cū rasga anteriori corda fiat pciungit: ɀ alterū ē pānicularē cū domestica duaꝝ extremitatū coxe cōtinuatum. Aliorum vero duoꝝ vnus ē ille q inter coxam pstringentes nominatus. Ia sep irantie quod ē in osse ilij nascēs: ɀ alt ab additamēto siluestri quod est in coxa oritur. Et isti qdeꝫ duo continuantur ɀ vnum-tur ɀ generatur ex eis corda vna que dilatatur ɀ circūdat rasgā ɀ ipsam cuꝫ eo quod est sub ea conuenienter affirmat: deinde cum capite cruris continuatur: ɀ poplitē dilatat ɀ crus extēdit. Dilatatio vo vnum habet musculum qui ab obuiatione ossis femoris nascitur ɀ incedendo descendit in latus coxe domesticum: fin transuersionem; deinde cum parte venosa supreme partis cruris continuatur ɀ crus declinans ad domesticū dilatat. Et musculum alium in quibusdam anatomie libris ei oppositum in parte siluestri qui incipit ab osse anche ɀ fm transuersionem in latus siluestre tendit donec ad locum perueniat venosum. Et neqꝫ est musculus maioris transuersionis illo ɀ cum declinatione ad siluestre dilatat: ɀ quum ambo dilatant est dilatatio recta. Et eis vero qui crus contrahunt est vnus musculus angustus ɀ longus qui ab osse ilij oritur ɀ femoris circa originem dilatantis ingrediens a separante qd ē in medio illi: fm transuersionem penetrat ad interiora duarum extremitatum poplitis: postea egreditur exterius ɀ vadit ad eminentiaꝫ que est in loco poplitis ɀ venoso ɀ cum ea vnitur. Et ipse quidem est quo crus ad inferiora trahitur declinans cum pede ad partem inguinis. Et tres musculi: domesticus: ɀ siluestris: ɀ medius. Sed domesticus ɀ medius cum declinatione ad siluestrem contrahunt. Et siluestris contrahit cum declinatione ad domesticum. Et domesticus quideꝫ oritur ab axe ossis anche deinde transuerse incedit per posteriora coxe donec perueniat ad locum cruris venosum in parte domestica ɀ vnitur cum eo cuius color ad viriditatem trahit. Et aliorum duorum etiam origo est ab axe ossis anche sed declinant et cum loco venoso lateris siluestris continuantur. In iunctura preterea poplitis est musculus sicut in sinuositate poplitis sepultus qui operationem efficit qualis huius medij est sic operatio. Et quidam existimant q paruo eminens musculi dilatantis dupli a separante est quum poplitē accidētali pstringit: ɀ est qui ab eius origine egredit corda que anche pendent tenet: ɀ cum ea ɀ cuꝫ ipso quod sequitur ipsam continuatur.

¶ De anatomia musculorum pedis iuncturam mouētium. Capi. xxix.

X musculis autem pedis iuncturam mouentibus sunt quidaꝫ qui ipsum ad superiora eleuat. ɀ quidam qui ipsum descendere faciunt. Ex eis autem qui ipsum eleuant est vnus musculus magnus qui est positus in parte antecedente cāne domestice cuius principiū est pars siluestris capitis canne domestice. Et ipse quidē qui ad exteriora egreditur inclinatur super crus ad parteꝫ pollicis vadens ɀ continuatur cuꝫ eo quod radici poplitis est propinquum: ɀ pedem ad superiora eleuat: ɀ alter oritur a capite siluestris ex quo nascit corda que cum eo quod est iuxta radicem minimi continuatur: ɀ pedem ad superiora eleuat ɀ ppter quando cum eo cōuenit primus musculus ɀ fuerit hoc fm equalitatem ɀ rectitudinem. Facientium vero descendere est vnum par cuius origo est a capite coxe quod postea descendit ɀ cruris ventrem carne replet ex quibus corda nascitur que ex maioribus existit cordis ɀ ipsa quidem est corda nerui qui cum osse alcahab continuatur: ɀ ipsum ad posteriora transuerse ad siluestrem trahit: ɀ est hec causa fixionis pedis super terram. Et ipsum quidem adiuuat musculus qui a capite siluestris oritur cuius color est melongianus ɀ descendit donec ipsamet absqꝫ corda quaꝫ mādat: ꝫ carneus remanēs continuatur cū postrema alcahab pte sub pstātate cꝫ āte di ri

nis. Quisqȝ musculi istis aut ipsorum cordis nocumentum ac cidit pes claudicat. Et musculi ex q̄ bus nascunt corde q̄ꝝ vna pedē ↄstringit: ⁊ altera pollicē dilatat. Illud vo ē qm̄ iste musculus a capite cāne domestice orit vbi ipa silvestri obuiat ⁊ descēdit inf exterior in duas diuidit cordas q̄ꝝ vna sub rasceta in anteriori pollicis parte ↄstrīa tur cū q̄ ē corda pedis existit humilitas. Et altera cor da q̄ ex parte illi generata musculi p̄me corde ꝑuīsit originē ⁊ p̄mo pollicis ossi cordā mādat: ⁊ ipsū cū trās uersione ad domesticū dilatat. Et cū ē a capite coxe sil uestri oriē musculus ⁊ cū vno duoꝝ musculoꝝ achiba lū ↄtinuatur: deinde ab eo separat quū occultū cruris ptā siteret q̄ orit corda q̄ ad inferiora pedis puenit ⁊ sub eo toto dilatat: quēadmodū facit musculus q sup plante occultū dilatat ꝑp iuuamētū tale q̄le ē eius.

¶ De anatomia musculoꝝ digitoꝝ pedis. Cap. xxx.

c Ex musculis vo pedis digitos mouē tib⁹ q sūt ↄstringētes mus culi sunt multi ex qb⁹ ē musculus q a capite cāne silvestris oritur ⁊ extēsus sup ipsā descēdit ⁊ cordā vnā trāsmittit q̄ i duas diuidit cordas q̄ mediū ↄstringit ⁊ mediū. Et alius istoꝝ minor eius oritur ē a postremo cruris: eius⁹ corda cū ipsa trāsmittit i duas diuiditur cor das que indicē ↄstringit ⁊ minimū. Et diuiditur ab vna q̄ꝝ duaꝝ p̄mū corda que cū eo q̄d ab alia diuiditur cō tinuatur ⁊ fit corda vna que ad pollicē puenit ⁊ ipm ↄstringit. Et tertia corda quā iā noīauim⁹ a silvestri duaꝝ extremitatū que i cāna existit domestica oritur: ⁊ inf duas descēdit cānas ⁊ ex se partē trāsmittit ad pedē ↄstringēdū ⁊ partē ad p̄mū os pollicis. Et hoꝝ qdem musculoꝝ digitos mouētiū q̄s noīauim⁹ sit⁹ ē sup crus ⁊ posteri⁹. Alij vo q̄ꝝ sit⁹ ē sup plātā pedis. x. sūt mus culi: ⁊ i hoc qdē anatomici decepti fuerūt. Sȝ p̄mi⁹ qui illud sciuit fuit Galie. Ipsi vo cū quoqȝ ↄtinuitur digit .i. cū vnoqȝ duo lacerti a dextra ⁊ a sinistra ⁊ mouet vt ↄstringāt sm rectitudinē si simul mouerit ⁊ vt declinēt si vn⁹ mouerit. Et ex eis qdē sūt quos sup rasetā: q̄ꝝ vnus vnicuiqȝ digito delegat⁹ ē ex duo q ꝑpē sūt ad ↄstrigēdū pollicē ⁊ minimū. Et isti qdē musculi adeo sūt ꝑuini vt quū vni eoꝝ accidit nocumētū ꝑuenit in vt reliquoꝝ opus debilitetur i eo q̄d eoꝝ ē ꝑpriū vt vicē illi⁹ aliq̄ mō gerit in eo q̄d huic est ꝑpriū: ⁊ hac de cā difficile est vnū digitoꝝ pedis ꝑpe absqȝ alio ↄstringere. Et ex musculi qdē pedis sūt quoqȝ sup a pedē positi q ad sil uestrē declinare solet ⁊ quoqȝ sub eis positi quoꝝ vnusq̄ q̄ digitū ad illud q̄d ipm seq̄ trahat a parte domestica ⁊ ipm cū motu ad partē eleuat domesticā. Et isti quoqȝ sunt cū duob⁹ q pollici ⁊ minimo sūt ꝑpij sȝ similitudinē septē q sunt i plāta pedis ⁊ sūt decē p̄mi. Oēs igr̄ cor poris musculi sunt quīgētī ⁊ viginti.

¶ Sūma tertie doctrine quīte ⁊ ē sermo vniuersalis de ner uis ꝑpie. Capit. i.

i Iuuamentorum neruoꝝ alia sūt q̄ sūt sȝ eēntiā: alia sunt que sūt p accidēs. Q̄d vo sm eēntiā: ē q̄ ce rebri eis mediātib⁹ oībus alijs mēbris iuuamētū p̄stat dādo eis sensum ⁊ motū. Sȝ q̄d ē p accidēs ē ad hoc vt caro corroboret ⁊ corp⁹ forti⁹ fiat. Et ex eis ē ē per pere id q̄d ex nocumētis mēbris accidit sensu carentib⁹ sicut epar ⁊ splē ⁊ pulmo licet .n. mēbra ista sensū non hēant sup ea tñ circūdatiū posuit ē neruosus ⁊ panniculo tecta fuerūt neruoso q̄ quū apostēmata fuerit aut vētosi tate tēsa pueniet apostēmosi grauedo aut vētosita tis partis ad circūdātiū in ipsi⁹ radices: ⁊ accidet ei ex grauedine attractio ex vētositate extēsio ⁊ sentiet ipsum. Et neruoꝝ qdē p̄ncipiū scdm̄ modū sēni est cere

bꝝ: ⁊ illud ad q̄d istoꝝ puenit̄ extrema ē sup̄ficies cu tis. Cū cutē .n. villi iuuēnt minuti ⁊ ipsa nerui paruit. quorūdā eoꝝ ē p̄ncipiū secundum sui essentiam ⁊ alio rum est principiū mediante nucha que currit ex eo: q ei a mēbris que ipsi viciniant aduenit. Q̄d vo ce rebꝝ neruoꝝ p̄ncipiū existit duob⁹ est modis: quoniam ex neruis qdē q a cerebro egrediūt nō iuuant mēbra in sentiēdo ⁊ mouēdo nisi capitis ⁊ faciei mēbra ⁊ visce rū interioꝝ aliq̄ vo mēbra hec iuuamēta nō habēt ni si a neruis nuche. Et Galie. qdē iā ostēdit nobis sol licitudinē magnā que neruis a cerebro ad viscera desce dētib⁹ ē ꝑpria. Creator .n. de eoꝝ munitiōe sollicit⁹ ali ter ipsos muniuit q̄ȝ alios neruos: ⁊ illud ē quoniā p̄te rea q a p̄ncipio elōgati fuerūt opoᵗuit vt sufficiēter superflua affirmatōe a musculis fortib⁹ q eos tegeret pā niculi ⁊ a corpore cui⁹ essentia inf neruū ⁊ cartilaginē ē media sūt ei q̄d corpori nerui accidit quū torquet.

Et istud qdē ē ex trib⁹ locis quoꝝ vn⁹ ē apud epig lotū. Et scdm quū ad costaꝝ radices venit. Et tertius quū pectoris locū trāsit. Factū ē aūt vt alij nerui a cerebro ꝑgredientes in qbus existit vtilitas i sentiēdo iuuamētū p̄stare penetrarēt a sui p̄ncipio sm rectitudinē ad mem bꝝ ad q̄d dirigūt: q̄m rectitudo ad id ad q̄d dirigi: ꝑpinquiore deberet via: ⁊ illic ex hoc ē impressio que ma net ex p̄ncipio fortior ⁊ ꝑpterea q i neruis sensibilib⁹ nō querit de duritie que facit necessitatē elōgādi a subā cerebri cū circuitiōe ꝑpterea vt ad sui similitudinē in leni tate ordinati elōget q̄tū i mēbris querūt mot⁹ anīmo q̄sto plus fuerūt leniores plus fuerūt v̄tute sentiēdi dig tes. Sȝ factū ē vt motui ad id ad q̄d dirigūt eū post cir cuitiōem in q̄b⁹ ipi icedūt ꝑpterea ut a p̄ncipio elōgat ⁊ i duritie ordinent. In vnoqȝ ē duoꝝ modoꝝ ad id q̄d ex duritie ⁊ mollitie in ipso ē necessariū adiuuerīs oīm ipsoꝝ sube plurimi nāqȝ eoꝝ q sensū tribuunt ab anterioꝛe oriunt cerebri. Et partis qdē que ē cere bri anterior ē eēntia mollior: Et plurimi eoꝝ q motū p̄bēt a postremo oriūt cerebri. Et partis q̄ est cere bri postremū eēntia ē mag̅ spissa.

¶ De anatomia neruoꝝ egredientium a cerebro ⁊ eo rum vijs. Capi. ij.

a Cerebro septē neruoꝝ paria oriūt p̄mi par̄ p̄ncipiū ē ex sūdo duoꝝ ventriculoꝝ cerebri anterioꝝ apud duorum additamētoꝝ viciniaē mamillarū extremitatib⁹ sili ū qb⁹ sit odorat⁹. Et ipm qdē ē paruū vētre hñs. Et ille q a sinistra orit dextrat ⁊ ille q a dextra orit sinistrat: deīs sibi sup sectōes cruceā obuiāt postea ille q a dextra oritur ad pupillam dextram penetrat: ⁊ qui nascitur a sinistra ad sinistram pupillam: quorum adeo dilatan tur orificia donec humorem qui vocatur vitreus com prehendant. Quidam vero qui non est Galienus dixit q ad sectionem cruceam sine reflectione penetrant ⁊ dixerunt q in hac sectione tria existunt iuuamenta.

Unum est propterea ne spiritus qui ad vnam currit pupillam ad alteram ire prohibeantur quum accidit nocumentum ⁊ propter hoc vnaqueqȝ duarum pupil larum quum alter clauditur oculus in videndo fit for tior ⁊ clarior quam ipsamet esset si altera intuente inue retur. Et propter hoc foraminis duci dilatatio augu mentatur quum alter clauditur oculus ⁊ hoc quidem est propterea q spiritus vehementer vadit ad ipsum.

Secundum vero est, ꝑpterea vt duo oculi vnus ha beāt defereēs quod visui similiter eis afferat ⁊ ibi vnia tur ⁊ sit duob⁹ vidē oculis vnū videre ꝑpterea q sima lacrū in termino vnitur communi. Iōqȝ luscis accidit vt ex re vna videāt duas: quū vna pupilla sup⁹ eleuat

sunt inferius deprimitur et destruitur rectitudo penetrationis foraminis ad sectionē et ab eodem sinuum accidit terminus tortura nerui. Et etiam ē vt vnusquisqʒ duorum neruorum ab alio sufficiat et illi innitatur et fiat ac si ad pupillā ex ꝓpinquo veniret. Secūdum autem par neruorum a cerebro ꝓcedentium nascitur post ortum primi paris et ab eo ad silnestrē declinat et a foramine qd̄ ē in orbita que totā cōprehēdit oculū egreditur: et in musculis partitur oculi et hoc qdē paruvalde ē grossū. Ideo vt cū grossitie sue pari fieret mollitiei quā here debuit ꝓpterea qꝫ ē circa principium et plorāt in faciēdo motū et ꝓpter cū adiutorē nō beat cū minus par sit ꝯuersus ad mouēdū magnū membrum qd̄ ē mādibula inferior: q̄re ei nō remanet superfluitas imo adiutore alio a se idiget sicut mō fierem. Tertij vō paris origo ē termino cōmuni inter antecessionē cerebri et ipsius postremū. s. ab infimo basis cerebri qd̄ primo cū q̄rto pari paulisp miscet: deinde ab eo separatur et in q̄tuor ramis ramificat. Unus ramus ab ingressu egreditur vene subetie quā postea nominabimus et descēdendo sup ceruicē vadit donec diaphragma pertranseat et in visceribus que sunt subdiaphragmate partitur.

Et hec qdē partis egressio ē a foramine qd̄ in osse existit tēporis que cū egreditur cū neruo ꝯiūgitur q a q̄rto diuiditur partecū mō nobis dispositiōes. Et ramus tertius in foramine descendit a quo sīm egredit par q̄rtū ipsius directio ē ad mēbra in anterioribus faciei posita. Et neqʒ fuit cōueniēs vt in penetratiōe primi paris vētrē habētis penetraret qꝛ nobilior neruorum eo ingustatione faceret et ipsum cōpmeret et via cooperiret.

Et hec qdē pars cū separat in tres distribuit sectiones. Quarum vna ad partē lachrymalis declinat et vadit ad musculos tēporum et masticāti: et supcilij et frontis et palpebre. Et pars secūda p foramē vadit apud oculos creatū et inde ad nasi tēdit interiorē supficiē et in tunica spargitur que ī iterioribus nasi ē expāsa. Pars aūt tertia ē pars nō parua in ꝯcauitate descēdēs barbachi q ī osse maxille ē facta et duobus ramificat ramis. Unus vadit ad interiora ꝯcauitatis oris et in dētibus spargit. Sʒ illud qd̄ inde puenet dētibus ē manifestū: qd̄ vō ū alijs puenet ē visui sicut occultū et in gingiua eī spargit superiore. Alt aūt ramus in mēbrorum spargit supficieb que sūt disiicut cutis maxille et extremitatis nasi et labij superioris. hec qdē sunt sectiones partis tertie paris tertij. Quartus aūt ramus tertij paris vadit penetrāns a foramie suo qd̄ in mādibula existit supiore et vadit ad linguā et ī eā manifesta diuidit tunica et tribuit ei sensum ꝓpriū q est gustus et illud qd̄ remanet in dētium radijs inferiorum et in ipsorum gingiuis diuidit: et in labio inferiori: sed pars q puenit ad linguā subtilior ē qʒ neruus oculi: q̄m iste: vrine et illius mollitiē tēperant grossities illius et subtilitas istius. Quarti vero paris origo ē post tertiū sʒ ad cerebri basim ē magis declinās et cū tertio quēadmodum diximus miscet: deinde ab eo separat et ad palatum vadit et dat ei sensum qd̄ qdē ē paruū sʒ ē plus durum qʒ tertiū qꝛ palati et palati panniculus durior ē lingue panniculo. Sed vnūquodqʒ paris quī impar cū duobus nascit medijs sīm duplī formā: imo multi illorum tenēt qꝫ vnūquodqʒ ipsius impar ē par cuius qdē origo a duobus ē cerebri lateribus. Et pars qdē prima quintī paris ipsius ad panniculū vadit q ī interioribus instrumenti auditus ē dilatatus et in eo diuidit totus. Et huius qdem diuisionis origo ꝓculdubio ē a parte cerebri posteriore et ꝓpterea ē audiendi sensus sʒ secūda diuisio ē maior prima. Ipsa nāqʒ egredit a foramine qd̄ in osse p̄forāti ē petroso. Et ipse qui dē ē q vocat monoculus et cecus ꝓpterea qꝫ multū torquet et eius vie in obliquitatibus incedūt ideo ꝯuolutas af fuit ꝓlongandi spacium vt eius finis a principio remoueret. ꝓpterea vt neruus antequā inde egrederet a principio esset lōginquus ideo vt duritiem ei ūi acquireret. Cumqʒ egredit cū neruo tertij paris miscet quorum plurimi ad maxillā et ad palati vadūt musculū: et qd̄ remanet ad musculos ꝓceditur tēporum. Quintus aūt in q̄rto creatus fuit neruus. Et auditus in q̄nto q̄m instrumento auditus fuit necessariū vt esset discoopertū ne aeris via ad ipsius clausa foret: et instrumento gustus fuit necessariū vt esset munitū ꝓpterea oportuit vt nerui auditus essent duriores. Et ideo origo cerebri eorum postremo fuit ꝓpinquior: et neqʒ oculis musculis vero sufficit neruus: et musculorum tēporum nerui multiplicati fuerūt nisi qꝛ foramini oculi multa necessaria fuit amplitudo ꝓpterea qꝫ neruus ꝓuitatē afferēs visus multa indiguit grossitudine ideo qꝛ ei necessariū fuit vētrē here nō ergo os qd̄ ad cōprehēdēdū oculū ē pforatū multa foramina tollerare potuit. Tēporis vō neruis multa fuit duricies necessaria: sʒ grossitudine multa nō indiguerunt: imo grossitudo esset faciēs motus difficultatem et eī egressio quā in osse duro petroso hēnt pōt foramina tollerare multa. Par vō sextū a postremo oritur cerebri cū q̄nto ꝯiunctū et cū eo panniculū et ligamētis ligatū ac si essent vnus neruus: deinde separat ab eo et egredit a foramine qd̄ ē ī extremitate adore qd̄ lande simulat. Et ipsum qdē antequā egressum esset iā in tres diuisū fuit partes q cū sit ab hoc egrediunt foramie. Una earum ad gule musculos suos ꝓcedit itinere et ad lingue radices ꝓpterea vt par septimū in ipsorum adiuuet motu. Et pars secūda ad musculos descēdit spatule et eius qd̄ ē circa eā: et ipsius plurimū in musculo spargit lato q ē sup spatulā: et hec qdē pars ē magne q̄ntitatis et suspēsa penetrat donec perueniat ad qd̄ dirigit. Pars vō tertia q maior ē ex tribus partibus ad viscera descēdit in ascēsione vene subeti et ē illi annexa et cū ea ligata ex q cū rectitudine ē epiglotis separāt rami q ad musculos veniūt epiglotales quorum capita sunt ad superiora q epigloti et ipsius claudit cartilagines. Quinqʒ epiglotis ꝓtrāsit ex eis ascēdūt rami q ad musculos vadūt capita ad inferiora hētes: et ipsi sunt q ad cymbalaris claudēdā sunt necessarij quis ad inferiora trahere necessariū ē: et pp hoc vocant nerui retro redeuntes. Hic aūt neruus retro rediēs nō egressus fuit a cerebro et nō a nucha nisi ꝓpterea qꝫ si a nucha ascēderet ab ipsorum principio subiret trāsuersū et non recti et ad inferiora attractio cū eis nō ꝓueniret sʒ actionē decētē. Et ipsi qdē nō de sexto pari creati fuerūt nisi ꝓpterea qꝫ illud qd̄ ex neruis ē molle aut molli vicinū s. illud qd̄ fuit ex eis alijsqʒ sextū iā in musculis faciei et capitis et ī eo qd̄ ī eis fuit diuisum: et septimū et nō sīm rectitudinē descēderet quēadmodū sextū descēdit imo ꝓculdubio trāsuersitas eos comitaret: ꝓpterea qꝫ illud qd̄ ascēdit et redit q̄nqʒ idiget re firma cui innitatur ad similitudinē girguli vt sit sup ipsū reuolutio ascēdēre ex ea adiuuetur vt sit sibi durus et fortis et lenis et iuxta positus nō fuit ibi ad hoc idoneū sicut arteria maior. Et illud qd̄ ex ipsis ramis a sinistra ascēdit hāc inuenit arteriā ipsa recta et grossa ergo sup eā reflectitur nō multa idigēs firmitudine. A dextra vō ascēdētibus nō videtur arteria ad modū primi sʒ videtur ei possibilis iā accidat ei paruas pp ramorum diuisionē q ideo ex eo egressi fuerūt cū etiā iā deberet rectitudo ī situ qꝛ transuersus fuit ad ascēsū declināndo: fuit ergo necessariū vt ipsi re aliq̄ affirmarētur cui innitērētur cū ligamētis in qbus rami stringerētur: ideo vt p ipsos illud qd̄ defuit ex rectitudine grossitie in situ corrigeretur. Et sapiētia quidē in hoc redeuntes ramos elōgandi ē vt talis quia est hec suspensio proximi sūt et propter elongationem a principio fortitudinē habeāt et duritiē. Ex neruis autem

redeuntibus fortior est ille qui in duobus musculis m3 epiglotis spargitur nunc cum aliis neruorum adminiculum ramis postea illud quod ex hoc remanet neruo descendit a quo rami separantur qui in panniculis sparguntur diaphragmatis ⁊ pectoris: ⁊ in musculis splenis: ⁊ in corde: ⁊ in pulmone: ⁊ in ventre: ⁊ in intestinis que ibi sunt. Illud vero quod remanet penetrat in diaphragma: ⁊ associatur ei quod ex parte tertia descendit ⁊ in panniculo panniculis spargitur discerum: ⁊ perueniunt ad os lati. Septimi autem paris origo est terminus communis qui est inter cerebrum ⁊ nucham cuius plurimum incedit se in musculis spargendo linguam mouentibus ⁊ in musculis inter pectalem ⁊ os laude communibus ⁊ est cum ipsius residuum in aliis spargitur musculis qui huic musculo sunt vicini: non tamen semper est illud ⁊ propterea quod alii nerui ad alias reducti fuerunt necessitates: ⁊ neque fuit bonum vt foramina in anterioribus neque in inferioribus multiplicarentur: fuit melius vt ad lingue motum neruus ab hoc loco veniret: quia ipsius sensus iam ei ab alio venit loco.

¶ Capitulum .ij. de anatomia neruorum nuche ⁊ colli ⁊ vijs eorum.

Nerui qui ex nucha nascentes qui per colli vadunt spondilos octo sunt paria. Vnius paris egressio a duobus est spondilis primis foraminibus quod in capitis musculis solum spargitur: ⁊ est paruum manifestum: quoniam melius fuit vt locus a quo egreditur sit angustus quemadmodum in capitulo de ossibus diximus. Et secundi quidem paris egressio est inter spondilem primum ⁊ secundum a foramine in loco vel capitulo de ossibus nominato cuius plurimum capiti tegendi sensum defert, transiectis enim ad id quod in spondilibus est supremum ascendit ⁊ ad anteriora reflectitur: ⁊ super tunicam extrinsecam aurium spargitur. Et quod par primum minus facit propter sui paruitatem ⁊ abbreuiationem ob quam expansio expedire non poterat ⁊ dilatari locis quibus sequitur ipsum complete emendat. Quod autem ex hoc remanet paris ad musculos qui sunt in posterioribus colli ⁊ ad musculum latum venit ⁊ eis dat motum. Et paris tertij origo ⁊ ipsius egressio est a foramine quod est inter secundam ⁊ tertiam. Et vnumquodque eorum in duos partitur ramos. Ab vno ramo sparguntur rami in profundo musculorum qui sunt ibi ⁊ propter caput cum collo mouentium: deinde ad spondilium ascendunt spinam ⁊ cum in earum rectitudine venit ⁊ ad radices tenentis earum: post ad ipsorum eleuantur capita ⁊ cum ligamentis nascentibus panniculis quibus que ab illo nascuntur postea ad partem aurium reflectendo penetrant ⁊ in non omnibus ad aures perueniunt ⁊ aurium musculos mouent.

Et ramus secundus ad anteriora vadit donec ad musculum perueniat latum. Et cum hoc quidem primum cum nascitur miscetur ⁊ venit ⁊ musculi qui ipsum cooperiunt propterea vt in ipso sit fortior. Et est etiam quasi cum musculo miscetur temporum ⁊ cum musculo aurium in bestijs. Plurimum tamen sparsionis ipsius non est nisi in musculo maxillarum. Quarti vero paris egressio est a foramine quod inter tertiam existit ⁊ quartam ⁊ partitur sicut ille qui est ante ipsum parte ascendente ⁊ parte posterius consequente: sed pars eius que ascendit est prima ⁊ ipsa cum quinto miscetur. Et quidam iam dixerunt quod ab ea penetrant rami sicut aranee tela extensi super venam subeunt donec ad diaphragma perueniunt separatim super duo latera diaphragmatis pectoris ⁊ duo media partientis incedentes. Sed eius pars maior ad posteriora reflectitur: ⁊ in fundo musculorum profundatur donec ad summitatem vadit ⁊ musculis mandat ramos qui inter caput ⁊ collum sunt communes: deinde iterum suo ad anteriora reflectendo vadit: ⁊ cum musculis maxille ⁊ aurium in animalibus communicatur. Et dixerunt quod ab eo ad dorsum descendit ramus. Quinti autem paris egressio est a foramine quod est inter quartam ⁊ quintam quod etiam in duos partitur ramos vnus ramus. Iste quidem est ascendens ⁊ ipse minor ad musculos peruenit maxillarum: ⁊ ad musculos qui caput anterius curuant ⁊ ad alios musculos qui capiti ⁊ collo sunt communes. Et ramus secundus in duos diuiditur ramos. Vnus ramus inter primum ⁊ inter ramum secundum est medius ⁊ peruenit ad spatulam supremum ⁊ miscetur cum eo quod est sexti ⁊ septimi. Et ramus secundus cum ramo quinti ⁊ sexti ⁊ septimi miscetur ⁊ ad medium penetrat diaphragmatis. Par vero sextum ⁊ septimum ⁊ octauum ab aliis secundum ordinem egrediuntur foraminibus: sed octaui egressio est a foramine communi inter finem spondilium colli ⁊ inter primum spondilium dorsi: ⁊ eorum rami deinde communi commiscentur mixtura. Sed plurimum sexti ad spatulam peruenit superiorem ⁊ pars eius maior parte que est ex quinto ⁊ minor parte que est ex quinto peruenit ad diaphragma. Et plurimum septimum peruenit ad adiutorium licet sint quedam ex ipsius ramis qui ad musculos capitis ⁊ ad colli ⁊ ad dorsi cum ramis quinti associati vadunt ⁊ ad diaphragma perueniunt. Sed octaui post communionem ⁊ societatem vadit ad brachium ⁊ aliquid peruenit ⁊ neque est aliquis eorum qui ad diaphragma perueniat secundum quod ille qui ex quinto ad partem manus tendit non transit spatulam ⁊ ex septimo non transit adiutorium: sed ille qui ad spatulam peruenit ad brachium est ex octauo mixto cum primo ramo qui nascitur ex spondilibus ⁊ ad dorsum vadit. Nerui autem isti in diaphragmate partiti non fuerunt nisi nerui nuche: propterea vt ad ipsum venientes ab alto forent descendentes locorum: ideo vt eius partitio in ipso esset melior: ⁊ propterea quod prima eorum directio fuit principium panniculi pectoris per medium partientis. Et impossibile quidem erat vt nerui ad ipsum a nucha directe venirent absque fractura cum angulo. Et si descendentes nerui qui ad diaphragma descendunt a cerebro procederent ipsorum prolongatio necessaria: ⁊ neque eorum neruorum continuitas cum medio diaphragmatis posita fuisset nisi propterea quod non fuit conueniens vt in ipso secundum latitudinem ⁊ equalitatem spargerentur sicut cum extremitate ⁊ non cum medio continuarentur: aut sicut cum tota continuarentur circuitione ⁊ esset hoc contrarium vie que est necessaria: quoniam musculi non faciunt aliquid moueri nisi extremitatibus suis: propterea illud quod ex diaphragmate mouetur est illud quod est circuitus. Oportuit ergo vt in ipso finirentur nerui ⁊ non vt in ipso inciperent. Et quoniam necessarium fuit eos ad medium venire oportuit necessario vt penderent. Oportuit ergo vt ipsi descenderent ⁊ panniculis cum munitione tegerentur. Facti ergo panniculis fuerunt cum munitione descendentes in quo associatur panniculus qui pectus per medium partitur super quem nimirum perreterunt ⁊ quia huius membri operatio fuit nobilis facta fuerunt nerui eius principia multa ne eius operatio propter aliquod destrueretur nocumentum quod vni accideret principio.

¶ Capitulum .iiij. de anatomia neruorum nuche spondilium que sunt in rectitudine pectoris.

Primi ex paribus ipsorum egressio est inter primam spondilium ⁊ secundam pectoris quod in duas diuiditur partes que maior in extrinsecus musculis spargitur costarum ⁊ musculis dorsi. Et quod remanet super primas costas extensum procedit ⁊ octauo neruorum colli obuiat ⁊ simul ad manus procedunt donec ad adiutorium ⁊ spatulam perueniant. Par vero secundum a foramine egreditur quod predictum sequitur foramen: cuius pars ad adiutorium tendit superficiem dans ei sensum: ⁊ ipsius residuum cum aliis partibus que remanserunt aggregatur ⁊ ad musculos spatule qui super eam sunt postea descendunt ipsius mouentes iuncturam ⁊ ad musculos perueniunt dorsi. Qui igitur ex neruis illis spondilium pectoris oriuntur ⁊ ramus qui ad spatulam non procedunt ad musculos dorsi vadit ⁊ ad musculos qui sunt inter costas positos in posterioribus pectoris po

sitas. Qui vero ex spōdilib⁹ falsarū nascunī costarū ad musculos veniūt q sūt iter costas ꝛ ad musculos vē tri. Cū istis aūt neruoꝝ ꝑterea ramis arterie ꝛ vene gete curūt ꝛ nucbā igrediūt ꝑ loca iferiora vn̄ ipi egrediūt

℄ De anatomia neruorū nuche alchati. Cap. v.

Erui alchati in hoc cōmunicāt q pars eo rū ad dorsi musculos puenit: ꝛ pars ad musculos ventris: ꝛ ad musculos q sunt in dorso exp̄sit. Tria aūt supiora cū neruis miscēt q a ce rebro sunt descendētes ꝛ nō alia. Et duo paria iferio ra ad partē cruriū multos transmittūt ramos cū qbus rami tertij paris ꝛ ramus nerui primi ex albauis miscet sed isti duo rami nuche nō transeūt iscturū: sed i ipsius spargunt musculos: ꝛ illi eos ptransiunt incedendo ad crura. Neruorū aūt cruriū ꝛ pedes forma a neruis manuū separat i hoc q nō eos cōiungunt ꝛ declinant submersi incedēdo ad occultū: nō .n. est forma ꝯtinuita tis adiutorij cū spatula sic forma ꝯtinuitatis coxe cum anchbaꝫ eius ꝯtinuitas cū origine suorū neruoꝝ sic ꝯtinuitas ipsius cū suorū neruorū origine. Et isti qdeꝫ nerui ad partē cruris diuersis tendūt itinerib⁹. Sūt .n. ex eis q occultant ꝛ sunt ex eis q manifestant ꝛ sunt ex eis qui submergunt sub musculis cooperti. Et qꝛ musculi q a parte ossis femoris oriunt vias ad vtrosqꝫ pedes nō habuerūt a posterioribus corporis nꝫ ab oc culto coxaruꝫ ꝑpterea q sunt ibi musculi multi ꝛ vene scīt fuit vt pars neruorum qui sunt ꝓprij musculorum qui sunt in pedibus curreret ꝛ penetraret in foramine qđ ad testiculos descendit donec ad musculos vadat fe moris ꝛ descendat ad musculos poplitis.

℄ De anatomia neruorum nuche albauim ꝛ alboso Capitulum sextum

Rimum par ex albauim miscet cū ner uis alchatim sicut diximus. Alia vero paria ꝛ ipar quod ab extrēo oritur alboso in musculis spargunt siclerie ꝛ ipsius virge: ꝛ in musculo vesice ꝛ matricis ꝛ in pānicullis ventris: ꝛ i partibus domesticis interioribus ossis femoris: ꝛ i mu sculis qui nascuntur ab osse albauim.

Capitulum primū summe quarte doctrine quinte: Et est sermo de forma arteriarum.

Ene pulsatiles sunt arterie que create fuerūt ꝑter vnā earum duas habētes tunicas q rū durior est occulta: quoniā ipsa ē illa que pul sationi obuiat: ꝛ forti motui substantie spiritus q celari voluit: ꝛ ipsius receptaculū custodiendū ꝛ corrobo rā dum fuit. Arteriarum aūt origo ē a sinistro vētriculo duorū ventriculorū cordis qm̄ dexter eorum epati est ꝓpinquior: quia ꝑp oportuit vt ipse poneret occupatus in attrahendo nutrimentum exercendo ipsum.

℄ De anatomia arterie venalis. Capitulū scdm.

Uod in primis a sinistro oritur ventricu lo due sunt arterie vna ad pulmonē vadit ꝛ in ipso partitur: propterea vt aer attra hat ꝛ sanguis q pulmonē nutrit a corde deferat a cor de q ꝛ tr̄ sītus nutrimēti pulmonis est ad cor ꝛ a corde vadit ad pulmonē Et h⁹ qdē partis origo est ex parti um cordis subtiliore ꝛ vbi vene ad ipm penetrant q est vnā hñs tunicā ab oīb⁹ alijs arterijs diuersa ꝛ ꝑp hoc vocāt ipsam arteriā venalē. Et vna aūt creata fuit tu nica vt sit mollior ꝛ lenior ꝛ ad dilatandum ꝛ ad ꝯstrin gendū magis obediēs: ꝛ ad resudationē eius faciēdaꝫ q ab ea ad pulmonē resudat ex sanguie subtili vaporo so q sīc pulmonis magis est ꝯueniēs sit apta. f. qui com plemēto digōnis in corde iaꝫ ꝓpinquus fuit. Et iꝫ est ei necessaria superfluitas digōnis sic ea indiget sanguis qui in vena currit venter habente quā mō nolabimus ꝛ ꝑ pter qm̄ eius locus est iuxta cor ꝛ vadit ad ipꝫ eius vir tus calida facile digerens ꝛ etiā qꝛ membrū in q pulsat est raꝝ ꝛ non timet qū pulsauerit in illo raro ꝛ percusserit q ipsius durities ei noceat ꝛ ꝑp hoc in corpore ipsius nō tñ duritiei fuit necessariū quāto alie indiguerūt arte rie q sunt mēbris duris vicine. Uena aūt arterialis quā dicā lꝫ pulmoni sit vicina nō tñ ei vicinat nisi ipsius postremū a pte dorsi: ꝛ hec arteria venalis in ascēdēte pulmonis pte spargit: ꝛ in ipso submergit q iam qdem in ptes ꝛ ramos diuisa est. Sed qū inter duas h⁹ ar terie necessitates cōparatū fuerit q attēdunt sm̄ firmitu dinē ꝛ lenitatē q fac ei dilatationē facilē ꝛ ꝯstrictionē; ꝛ resudationē eius qđ ab ea resudat inuenit q lenitas ma gis est ei necessaria qꝫ spissitudo ꝛ firmitudo. Aliam aūt arteriā q est maior quā Aristoteles vocat orthi in p̄mis qū ex corde orit duos transmittit ramos ex qbus maior in circuitu cordis reuoluit ꝛ in suis ꝯuertit parti bus: ꝛ minor reuoluit ꝛ in ventriculo spargit dextro. Quod aūt post duos remanet ramos qū separat i du as diuidit partes vna pars est maior ꝛ ad descendēduꝫ apta ꝛ altera est minor ꝛ est apta ad ascendendū. Et q ē apta ad descendendū creata fuit in q̄titate sua sup aliaꝫ addens. q̄m ad mēbra tendit q numero sunt plura ꝛ in q̄titate maiora ꝛ hec qdeꝫ sunt mēbra q sub corde sūt posita. Sup orthi aūt essentiā vel egressionē tres du ri ꝯsistunt pāniculi ab anterioribus ad posteriora: si eniꝫ vnus aut duo fuissent nō pberent iuuamentū qđ in eis querit neqꝫ ipsius q̄titatē aut ipsoꝝ q̄titates magnificā do ꝛ fieret motus ꝑp ipsos difficilis. Qđ si etiꝫ quattuor fierent valde parui ꝛ destrueret iuuamentū eoꝝ ꝛ si i su is q̄titatibus magni fierent vnū coangustarēt. Uena sin arteria duos hꝫ pāniculos ad iteriora declināter ꝛ duo qdeꝫ sufficerūt qꝛ nō est ibi vn̄ necessitatis benefa ciendi formā q̄ui est hecin subtiliando vo est ibi plus necessitatis ideo vt fumosus vapores expellere sit facile ꝛ sanguineꝫ ad pulmonem euntem in parte orthi q ex duabus partibus est ascendens.

℄ De anatomia arterie orthi ascendētis. Cap. iij.

Ars aūt q a duabus orthi est ascendens i duas diuidit ptes quaꝝ maior ad pte lebrian ascendendo tendit deinde ad ptem trā suersal dextrā donec ad carnem laxā mozo similem pue nit q est ibi. Et in tres diuidit ptes quaꝝ due sunt due arterie q subeteni vocant ꝛ ad dextrā ꝛ ad sinistrā cum duabus ascendit guidegis ꝓfundis qs postea notabi mus ꝛ i diuidēdo cum eis associant sic post referemus. Pars aūt tertia in thorace spargit ꝛ costis p̄mis ꝛ i sex spōdilib⁹ colli supiorib⁹ ꝛ i pub⁹ furcule donec ad cap̄ pueniat spatule: postea ex ide ad manuū ptransit mēbra: pars vero minor ex pub⁹ orthi ascendens ad ptem ascē le vadit ꝛ diuidit sic pars tertia maioris partis.

℄ De anatomia duaꝝ arteriaꝝ q subeteni vocantur. Capitulum. iiij.

Naqueqꝫ duaꝝ arteriaꝝ q subeteni vo cant qū ad collū puenūt in duas separat partes: ptem anteriorem ꝛ posteri orem: Anterior vero pars i duas sequestrat ptes occul tam: q ad linguā tendit ꝛ ad musculos occultos q sunt musculi mādibule inferioris ꝛ ad ptem q manifestat ꝛ ascendit ad illud qđ est corā duab⁹ aurib⁹ ꝛ ad muscu los tempoꝝ ꝛ ptrāsit eos postqꝫ in eis relīqt ramos mi nores ad capitis cacumen tendit: ꝛ obuiant sibi dextre eaꝝ existentes cū extremitatib⁹ sinistre. Pars aūt se cūda in duas diuidit ptes posterior quaꝝ minor plus ad posteriora eleuat ꝛ in musculi q capitis sūt ꝯtinentes

tinentiã spargit. Et q̃ etiã est q̃ ad basim posteriori cerebri tendit i foramẽ ingrediẽs magnũ qd ẽ apud dorez laudã. Maior aũt corũ foramine i foramie petroso ad rethe ingredit imo rethe ex ea texit. s. ex venis i venis et tenuib' sup nucam et rugis sup rugas; ita vt nemo ex eis vnã solã apprehẽdere posset nisi cũ alia pannã et cũ ea ligatã sic rethe et spargit ad anteriora et posteriora ad dexterã et sinistrã et vadit p totum rethe deinde aggregat ex ea pte sic erat aũt et format ei panniculus et ascendit ad cerebrũ et spargit i ipso panniculo subtili postea iterato i cerebro i suis ventriculis et sup hac ventriculorũ ipius et ramorũ suorũ orificia sibi obuiãt q̃ ibi ascẽderũt quẽadmodũ ramorũ venarũ orificia n̄ pulsatiũ q̃ descẽderũt.

Nõ aũt fcã fuerũt ista ascẽdentia et illa descẽdentia nisi ꝑ pterea q̃ illa sũt rigãtia et fundẽtia sanguinẽ qui melior est sub' fuorũ vasorũ rigãtiũ ẽ vt eorũ extremitates sunt capita ad iferiora habẽtes sed ista innamẽti ꝑstat i vadendo spũs. Et spũs qdẽ est subtilis ad supiora mobilis. Et nõ est necesse suorũ vasorũ capita ad iferiora reducere donec fundat imo si hoc fieret multa inde ꝑueniret effusio sanguis q̃ ei associat et difficultas motus ipso i eis qñ ipius motus ad supiora est facilior et pp illud qd in ipsũ existit ex motu et subtilitate sufficit i eo q̃ ex ipso ad cerebrũ vadit illud qd ẽ necesse vt calefaciat ipsu. Et sub cerebro qdẽ nõ fuit expãsum rethe nisi vt rededido iceda signis q̃ ẽ i arteria. et spũs q̃ i ea existit cõplexioni cerebri post digõnẽ silef. et deinde sm ordinẽ ad cerebrũ vadat. Et rethe qdẽ iter os et panniculũ durũ ẽ positum.

¶ De anatomia ptis orĩbi descẽdetis. Cap. v.

Pars aũt orĩbi descẽdẽs ꝑmũ fm rectitudinẽ icedit donec sup quĩtã miũt spõdiles cũius situs capitis cordis linũ est oppositu' et ibi qdẽ est pulmo sic accubitans et sustentamentũ ipsi ad hoc vt iter ipsm et ossa dorsi separatiõnẽ faciat. Meri quoq; qñ ad hũc ꝑuenit locũ ab eo ad dextras declinat et nõ sm rectitudinẽ trãsit deinde cũ panniculis appensus icedit qñ ad diaphragma ꝑuenit ne ipsm coangustet. Et hec qdẽ arteria descẽdẽs qñ ad spõdilẽ .s. ꝑuenit ad iferiora trãsit extẽdẽdo se supra dorsũ donec ad os ꝑueniat qd ẽ ex albaum. Et qñ est i pectore rectitudie trãsit inde et dimittit ibi ramũ subtilẽ primũ et dispgit i receptaculo vase pulmonis qd ẽ ex pectore et ꝑuenit extrẽa ipsi' ad cõiũ pulmõis et ipsa qdẽ n̄ cessat dimittẽdo i oib' sponidilib' p quos vadit ramus q̃ iter costas et nuchaz icedit.

Auãq; ptrãsit pectus ex ea due diuidũt arterie q̃ ad diaphragma ꝑueniũt et i ipso a dextra spgũt et a sinistra. Deinde dimittit arterĩa c' rami istõ et epe et splene spgũt et ipi' rami ab epe egrediũt et ad vesicã vadũt. Et postea orit arteria q̃ ad gedegunũ q̃ sũt i circuitu minutorũ intestinoz et colõ vadit. Deinde post hos tres ab ea separati rami q̃ ꝑũ minor reni sinistro ꝑprius ẽ et i ipi' spgit seipo et i corporib' q̃ ipsm circũdãt et eis iuuamẽtũ pbet dãdo eis vitã. Alij aũt duo ad duos vadũt renes icõ vt cũ eis renis sanguis aqsitate trahit qm multotiẽs a stõ et itestis sanguinẽ trahũt n̄ purũ. Postea vero due separãt arterie q̃ ad testiculos vadũt s; q̃ ex eis ad testiculũ pueniũt sinistrũ ei sp associat q̃ ad renẽ ꝑuenit sinistrũ. Immo forsitã ẽ qñ n̄ cũ illõ qd ad sinistrũ ꝑueit testiculũ nisi tñ ex rene sinistro. Et ei' q̃ ad dextrũ ꝑueit testiculũ origo sp ex maiore arteria et raro cõtigit vt cũ aliq̃ ei' q̃ ad dextrũ ꝑueit renẽ associet. Postea ab hac arteria maiore due separant arterie q̃ i vasi vẽtz spgũt q̃ i circuitu recti sũt intestini et rami q̃ i nucha spgũt i foramie spõdiliũ egrediũt et vene q̃ ad duo vadũt ilia et alie q̃ ad testiculos vadũt. Ex istis' aũt sũma par eq̃ cedit ꝑmũ qd ad vuluã vadit ꝑter illõ qd noiabim' postea. Et illud ẽ i viris ad muscleis' et misceĩ cũ eis vene n̄ pulsatiles. Postea hec maior arteria qñ ad finẽ ꝑueit spõdiliũ diuidit cũ vena nõ pulsatili q̃ sibi associat sic dicimus i duas ptes sm similitudinẽ laudei i scriptura greca hoc mõ. Una pte earũ dextrat et altera sinistrat qrũ vtraq; sup os albaum extat vadẽs ad coxas. Uerũtñ añq; ad coxas ꝑueniat vtraq; q̃s ipsarũ venã dimittit q̃ ad vesicã tẽdit et ad lumẽ et sibi apud lumẽ obuiãt et i n̄ natis manifeste appent s; i cõplexi earũ extrẽa sũ siccata fuerit et radices remãserit earũ. Et ab ipis qdẽ diuidũt rami q̃ i musculis spgũt q̃ sup os albaum sũt posita. Et illõ qd ad vesicã ꝑueit ex eis i ea poi' extrẽa ꝑueniũt ad virgã et ipi' residuũ i mulierib' vadit ad matricẽ et ẽ par ꝑmũ. Due vero ad pedes descẽdẽtes i eorũ i duos diuidũt ramos magnos .s. siluestrẽ et domesticũ et i siluestri et ẽ declinatio ad domesticũ et ramos i musculos q̃ sũt sibi positi dimittit: postea descẽdit et declinat ex eo ad anteriora ram' magn' iter pollicẽ et i dicẽ et qd remãsit occultat. Et ipe qdẽ i plurib' ptiũ pedis penetrãt sicut sub ramis vẽarũ n̄ pulsatiliũ q̃s postea noiabim'. Ex his aũt pulsatilib' sũt q̃ n̄ pulsatilib' n̄ associãt sic due q̃ ab epe ad lumẽ i cõpeb' n̄ natorũ ꝑueniũt et ram' pulsatil n̄ pulsatil et pulsatil q̃ ad spõdile penetrat quitã et ascẽdẽs ad bilebilũ et declinãs ad ascellã et due sbetum q̃ spgũt i reni et i secũdia et illa q̃ penetrat vl q̃ ꝑueit ad diaphragma et illa q̃ ad epar cũ suis penetrat ramis. et illa q̃ ad stõs et epar et ad splenẽ et testia vẽit et ille q̃ sb mirach vẽit' descẽdit et vene q̃ sũt i osse albaum solũmõ. Aliq; arteria vene associatur n̄ pulsatili sup dorsũ extat arteria sup venã n̄ pulsatilẽ ppea vt ignobili' amborũ sit dẽfensio nobili'. In membris aũt manifestis arteria sub vena nõ pulsatili submergit iõ vt sit magis coopta et magis tecta et sit vena n̄ pulsatilis sic clipeus ei. Arterie aũt n̄ fuerũt venis associate nisi pp duas res. vna ẽ vt vene panicul liget q̃ sũt coopertes arterias et qescãt vene i villis mẽbrorũ iter q̃ vadũt. Et altera ẽ vt vtraq; illarũ alterã iuuat. Sũma quarta d' venis q̃ qnq; ptinet capitula.

¶ Sũme quarte qd ẽ d' mõ vẽarũ n̄ pulsatiliũ. Cap. i.

Omniũ aũt venarũ qetarũ origo est ab epe. Et qd i ꝑmis ab epe oriũtur due vene vna a pte ipius cõcaua orit' c' iuuamẽtũ i attrahẽdo ad epar nutrimẽtũ et vocat porta. Et altera orit' a pte ei' gibbosa c' ẽ iuuamentũ nutrimẽtũ ab epe i mẽbra dẽferre et vocat vẽnẽ habens.

¶ De anatomia vene q̃ vocat porta. Cap. ii.

Incipiemus vene q̃ porta vocat anatomiã. Et dicemus q̃ pte extrẽitas q̃ i epis sbmergit vẽnicul i ꝑmis i quinq; diuidit ptes et rãos a se emittit donec ad gibbosaz epis ꝑueit extrẽitates ex qb' vna vena ad fel tẽdit. Et istq; dẽ rami sic arborũ radices q̃ ad fundũ origo ipsarũ vadũt. Extrẽitas vero q̃ ei' ꝑximitatẽ sequit cũ ab epe egredit i. viij. diuidit ptes qrũ due sũt pue et sex sũt maiores. Et vna qdẽ ex duab' minorib' cũ pte itestini diuiat qd duodenũ vocat ad hoc vt ab eo nutrimẽtũ attrahat et ab eo etiã diuisi fuerũt rami q̃ separati fuerũt i corpe qd vocat encharas. Et pars a i ferioib' diuidit stõi apud portanariũ qd ẽ os stõi iferi' iõ vt nutrimẽtũ trahat. Una aũt sex remanẽtiũ ad ptẽ stõi latã tẽdit ad ipi' supficiẽ manifestã nutriẽdũ. Occultã nãq; stõi ꝑmũ nutrimẽtũ qd ẽ i ipo tãgit et ex eo p tactũ nutrit. Et pars a ad ptẽ ꝑuenit splenis ad splenẽ nutriẽdũ a q̃ añq; ad splenẽ nutriẽdũ ꝑueniat separãt rami q̃ corp' qd encharas vocat' et clariore ei' pte qd i ipo penetrat ad splenẽ nutriẽdũ deinde ꝑuenit ad splenẽ et ex ipsa cũ eo ꝑtinua reuertit ram' magnus q̃ i lat' stõi sinistrũ ad ipm nutriẽdũ ptẽ. Et qñ illud qd ex ipsa penetrat i splenẽ i medio ponit ascẽdit ex

ea paro ꝛ descēdit ex ea paro. Et ex ascendēte qdem spargit ramusi medietate stōi supioꝛe ad nutriendum ipam: ꝛ altera po i splene ad ipm nutriendū. Et po al tera egredit donec ad stōi puenit gibbositatē: ꝛ deide i du as psi ptes. vna po i manifesto sinistri stōi spargit: ꝛ alte ra ad os stōi submergit ad supfluitatē pōticā acetosam cholere nigre ibi ꝓiciendā q cū supfluitatib⁹ egredit ꝛ os stōi titillicat titillicatōe desideriū excitāte ꝛ tā ipsam aū nolaumus. Paro vo ex ea descēdeo i duas etiaꝫ diuidit ptes vna⁹ qrū rami in iferioꝛe splenis medietate diuidūt ad ipm nutriēdū. Et altera ad reticulū vadit ꝛ i ipo ad ipm nutriēdū. Et po tertia ex sex pmis ad la tus vadit sinistrū ꝛ i oib⁹ vijs venarū q i circuitu recti cō sistūt iestini spargit ad sugēdū illud qd ex reliquijs nutri menti ē i sterco. Et po qrta ex sex ad modū capilloꝛū sepaꝛat ex qb⁹ sūt q i manifesto dextri gibbositatis stōi oppositi pti q i sinistro ad ptē splenis ad eū venit spgūt: ꝛ ex eis sūt q a dextra reticuli pte vadūt ꝛ i ipo spargūt oppositi pti q ad ipm a pte sinistra venit ex ramis vene splenetice. Quīta vo ex sex i gedegul spgit q sūt i cir cuitu iestini colō ad nutrimētū ex eo sumēdū. Et sex ta ē sic hec ꝛ ipius plimū i circuitu ieiuni spgit ꝛ qd rēa net in circuitu tunicarū minutarū ꝛ cum monoculo cō tinuatur ꝛ trahit nutrimentum.

¶ De anatomia vene hītis vētrē ꝛ ei⁹ q ex ea ascēdit. Capitulum. iii.

Ed ventrē hītis radit i pmis i ipomet epelo gū i ptes que sūt sic capilli ad attrahēdū nutrimētū a pib⁹ porte que ē sic capilli priūt. Partes vo vētrē hītis a gibbositate epis ad ipi⁹ vētrē sūt venietes. Et rami qdē porte sūt venietes a peaui tate epis ad eius vētrē postea ei⁹ stipes apd epis eleuat gibbositatē ꝛ i duas diuidit ptes: vnā ascēdētē ꝛ alteras descēdētes. Sꝫ ascēdēs ex ea rūpit diaphragma ꝛ pene trat i ipm ꝛ duas i diaphragmate dimittit venas q i ipso spgūt ꝛ dāt ei nutrimētū: deinde cassule cordis opponit cui multos trāsmittit ramos q ad modū capilloꝛ diui dūt ꝛ eā nutriūt. Et postea i duas diuidit ptes qrum vna q ē magna puenit ad coꝛ: ꝛ i ipm penetrat apd dex trā cordis aurē. Et hec qdeꝫ vena venis cordis maioꝛ existit ꝛ nō est hec vena alijs venis maioꝛ nisi ꝓpterea q alie vene sūt ad aerē attrahēdū: ꝛ hec ē ad nutriēdū: sꝫ nu trimētū grossius ē aere: opoꝛtuit ergo vt ei⁹ penetratio eēt amplioꝛ: ꝛ illō i q stat eēt mai⁹. Et huic qdē quꝫ coꝛ igredit tres creāt pānicli qrū situs ē sic ab exterio rib⁹ ad iterioꝛa ꝓpterea vt coꝛ attrahat qū trahit ab eis nutrimētū ꝛ postea nō reuertat qū dilatabit. Et hi qdem pānicli oib⁹ alijs pāniculis duriores sūt. Hec āt ve na i opposito cordis apud extēsionē ei⁹ tres dimittit ve nas: qrū vna ab ea ad pulmonē vadit apud arteriarū origīnē nascēs iuxta sinistrā ꝛ i vētriculo dextro ad pul monē reflectit. Et ipa qdē ā creata fuit duas sic arte ria hīs tunicas: ꝛ iō eā arterialē vocāt venā. Iuuamē āt iuuamētū i hoc existit vt sit illō qd ab ea refudat sanguis i ulti° subtilis pulmōis: q hec sūt pars qm pars ē ex q sangui bic a corde exiuit nā i eo talis existit digestio qlis ē ei⁹ q ad arteriā effūdit venalē. Et sim existit iuuamētū vt i ea sanguis multū digerat. Secūda vo ex his trib⁹ pub⁹ i circuitu cordis reuoluit postea i iterioꝛib⁹ ipi⁹ igredit ad ipꝫ nutriēdū. Et hec qdē ē qū fere vena vētrē hīs venit vt submergat apd aurē dextrā iuxta ad coꝛ. Sꝫ po ter tia i oib⁹ ꝓpe ad ptē declinat sinistrā. deīn vadit ad qntā spōdilē pectoris ꝛ sup eā accumbitat ꝛ i octo costis iferi orib⁹ spgit ꝛ i eo qd ipas segt ex musculis ꝛ alijs coꝛpi b⁹. Ex ea vo q ex hīte vētrē post tres penetrat ptes qū ꝓtē ptrāsit cordis ascēdēdo spgit i supp̄mo pāniculi pe ei⁹ p mediū pectoris ꝛ i supp̄mo cassule ꝛ i carne mera q moꝛū vocat ptes capillares. postea apd furcule ꝓpiq tatē duo ab ea sepaꝛāt rami qrū ābo ad ptē furcule trās uersā icedūt. ꝛ qlibꝫ plus vadūt ad iuicē elōgāt ꝛ fit vt qsꝫ ramus ex eis duo rami s. vn⁹ i vnoqꝫ latere d scēdētes sup extremitatē thoꝛacis a dextra ꝛ sinistra donec ad epiglotū puenit ꝛ i suis itineꝛib⁹ ramos dimittit q i musculis spgūt q iter costas existūt qrū orificia vētꝛ obuiāt orificio q i ipis penetrāt ꝛ egredit ide collectio ad musculū pectoris extrīsecū. Cūqꝫ ad epiglotale p uenit egredit ab eis exterius collectio ad musculos cō colcatos spatulā mouētes ꝛ spgit i eis ꝛ alia collectō i il musculis rectis descēdit ex q i eis spgūt ptes qrū extre mitates cū pib⁹ ascēdētib⁹ ꝯiungūt vene albanzas qui mō nolabimus. Secūdū āt vniuscuiusqꝫ coꝛꝫ ꝛ est par venaꝫ qdeꝫ duoꝫ i spatiū qnqꝫ dimittit ramos vnus ex eis i pectoꝛe spgit ꝛ qtuoꝛ supioꝛes nutrit costas. Et alter ramus ad musculos submersos vadit q sūt i collo ad nu triendū eos. Et alter ramus penetrat i foꝛamib⁹ sex spōdiliū supioꝛ q sūt i collo. ꝛ ide ad caput trāsit. Et al ter ramus magnus q illis existit oibus maioꝛ ad ascellā ab vno qꝫqꝫ vadit latere: ꝛ i qtuoꝛ diuidit rāos pmos i musculis q sup thoꝛacē spgit: ꝛ ipi qdē sūt ex illis q spa tulā iūcture mouēt. Et secūdus i carne laxa ꝛ i pāni culis q sūt i ascella. Et tertius eoꝛ descēdit icedēs i supp̄ mo pectoris ad mirach. Et qrtus oib⁹ illis ē maioꝛ ꝛ i tres diuidit ptes: vna po spgit i musculo q i ꝯcauita te existit spatule. Et altera po i musculo magno q est in ascella. Et tertia ē maioꝛ ipis oib⁹ sup adiutoriū ten dēs ad manū ꝛ ipa ē q ascellaris vocat. Et illō qd ex ra mis remanet pmis qrū vnū ex spatib⁹ i multas partes fiebat ptes ad partē colli ascēdit ꝛ anqꝫ multū ascēdat i duas diuidit partes: vna ē guidez manifesta: ꝛ altera est guidez submersa. Et guidez qdē manifesta illico cū a fur cula ascēdit i duas diuidit partes qrū vna illico cū sepa rat ad anterioꝛa tēdit ꝛ ad lat⁹: ꝛ altera vadit pmo ad an terioꝛa ꝛ descēdit ꝛ postea ascēdit ꝛ reuoluit super furculā deīn eleuat ꝛ manifesta ascēdit super collū donec ad pmā partē peruenit ꝛ miscet cū ea ꝛ fit ex eis guidez manife sta q est sola. Verūtū anqꝫ cū ea misceat sepaꝛāt ab ea due partes qrū vna ad latitudines tendit. deīn sibi apd furculā duaꝫ obuiationū obuiat i loco ꝓfūdo. Et se cūda i collo manifesta trāsfiat ꝛ duo ei⁹ i pariā sup⁹ hec sibi obuiāt. Et ex ista qdeꝫ duobus ipartibus rā se parāt araneales q sensui absconsi. Et sūma āt ramoꝛ illius nō pariā. ꝓpe tres vene iā separate sūt: sentit per cepte qūtates hītes: sꝫ alie sūt nō percepte sensu. vna vo haꝫ venaꝫ super spatulā extēdit ꝛ ipa est q vocat spa tularia ex q est cephalica. Et due ad duo illius spatu lar⁹ latera ipaꝫ vsqꝫ ad caput spatules sū cōmitātes vna vo eaꝫ ibi toꝛqt vt spōno ꝛ nō ptrāsit cū imo ibi spar git. Sꝫ ea anterioꝛ eaꝫ ē ptrāsit ad capd adiutoꝛū ꝛ ibi spargit. spatular⁹ qꝫ eas āhas ptrāsit ad vlnimū qd ē i manu ꝛ hec est. Guidez āt manifesta postqꝫ eius duo ipa ria miscent i duas diuidit partes qrū vna occultat ꝛ se parat ex ea rā parui ꝛ i manifesta spargūt supioꝛa. Et alij rami multū maioꝛes illis i manifesta iferioꝛa spargūt Ramoꝛū āt duoꝛū modoꝛū pariū i circuitu lingue spar git ꝛ i manifesto partiū musculoꝛū q sūt ibi positi. ꝛ paꝛs altera manifesta i locis q sequūt caput ꝛ aures spargit.

Guidez vo submersa cū trachea ꝛ meri ꝛ ascendit cū eo dire cte ꝛ i suo itinere dimittit rāos q miscent cū rāis q a gui dez manifesta veniūt ꝛ eos i meri ꝛ i epiglotū ꝛ i oib⁹ par tibus musculoꝛū ꝓfūdoꝛū spargit: ꝛ penetrat extremitā eius ad fines dorsi laude ꝛ spargit illic rāi a dextro q in membris spargūt q sūt iter spōdiles pmā ꝛ fam ꝛ inde

vadit vena capillaris apud iuncturam q̃ est inter caput ⁊ collum ⁊ ramis separatis q ad panniculum venit q est cooperiens craneum ⁊ venit ad locum vbi duo emigrantes sibi obuiant ⁊ submergunt se in craneo. Quod aũt post hanc venarum transmissionem remanet ad cranei ventrem penetrat sine lambdoides ⁊ inde spargit ramos in duob᷒ cerebri panniculis ad nutriendum eos ⁊ ad ligandum panniculum durum cum eo quod est in ipsius circuitu ⁊ sup ipsum postea egreditur ad exteriora ⁊ panniculum q cooperit craneum nutrit. Deinde a panniculo subtili ad cerebrum descendit ⁊ in ipso dispergitur sicut arterie dispergunt quas dura panniculus grossi replicatio stringit ⁊ eas ad locum amplum q platea vocatur defert in quem sanguis funditur ⁊ congregatur. Deinde ab eo separantur inter duas replicationes ⁊ vocatur torcular. Ista quidem ratio qua ventriculo medio ppinquus fuit est necesse vt magne sint vene ⁊ ex torculari fugit ⁊ ex suis vijs que ab eo separantur. Deinde a ventriculo medio ad duos anteriores ventriculos tendunt ⁊ arteris ad locum illum ascendentibus obuiant ⁊ texunt panniculus qui recte vocatur secundinum.

De anatomia venarum manuum. Cap. iiij.

PRimum autem quod ex spatulari diuiditur vena que est cephalica que in rectitudine sistit adiutorij ⁊ in eius ⁊ partes musculorum spargitur manifestas postea iuxta cubiti iuncturam in tres diuidit partes quarum vna est brachij funis que super manifestum superioris focilis extenditur. Deinde ad silvestrem inclinatur ⁊ ad focilis inferioris gibbositatem declinans ⁊ in eo quod in inferiorib᷒ partib᷒ rasete silvestrib᷒ est spargitur. Secunda aũt ad cubiti flexionem tendit in manifesto ascendit ⁊ ramo ascellari commiscetur ⁊ fit inde vena nigra. Tertia aũt submergitur ⁊ in profundum cum ramo ascellari miscetur. Ex ascellari vero in primis quando oritur procedunt rami qui in adiutorio submerguntur ⁊ in musculis q sunt ibi sparguntur ⁊ ibi finiuntur excepto vno eorum q puenit ad ascellaris. Cumque ascellaris circa cubitum puenit iuncturam in duas diuiditur partes quarum vna submergitur ⁊ ramo cephalice commiscetur q profundatur cum q parum processit sed postea ab eo separatur ⁊ declinat vna earum ad domesticum dorsi ad articulares ⁊ anularem puenit ⁊ ad medium medij ⁊ paruo eleuatur ⁊ in partib᷒ manus extrinsecis q tangit eos diuidit. Secunda aũt prius ascellaris apud ascendit inferior partes ramos quorum vnus in inferiorib᷒ ascendit diuiditur ⁊ ad rasetam tendit. Et iterum diuiditur super diuisiones primi eius diuisiones sicut siccilla diuisiones. Et tertius sit diuisio in medio ascendit. Quartus vero est maior eorum ⁊ ipse est q manifestatur ⁊ eleuatur a q procedit ramus q ad venam cephalice puenit ramum ⁊ fit ex eis vena nigra cuius residuum est basilica que est occultatur ⁊ submergitur alia vice. Vena aũt nigra a domestico incipit ⁊ sup supius focile eleuatur. Deinde ad silvestrem puenit ⁊ in duas ad lambde grece similitudinem diuiditur partes quarum superior ad extremum superioris focilis tendit ⁊ vadit ad rasetam ⁊ in pollicis dorso spargitur ⁊ inter ipsum ⁊ indicem. Pars aũt eius inferior ad extremum focilis inferioris vadit ⁊ in tres diuiditur ramos quorum vnus ramus ad locum tendit q est inter medium ⁊ indicem ⁊ ramo q ad indicem a superiore procedit parte coniungitur ⁊ fit inde vena vna. Ramus vero ipsius secundus ⁊ ipse est secunda procedit ⁊ inter medium ⁊ anularem diuiditur. Et profundatur tertius ad anularem ⁊ minimum. Et isti postea coniunguntur ⁊ in digitis sparguntur.

De anatomia vene ventre barbis descendentis. Cap. v.

IAm quidem compleuimus sermonem de parte ventre barbi no ascendente que est duarum partium ipsius minor. A parte vero descendente primum quod diuiditur illico quando oritur ab ea est aliquis sup dorsum appodiatur ⁊ rami capillares q ad fascias dorsi renis vadunt ⁊ spargunt in eis ⁊ in eo quod circa eas existit de inferiorib᷒ ad nutriendum ea. Postea procedunt ab ea due magne vene q emulgentes vocantur ⁊ ad renes vadunt ad sanguinis aquositatem colandam. Renes. n. attrahunt nisi nutrimentum suum quod est sanguinis aquositas. A sinistra aũt venarum emulgentium vene procedunt vene que ad sinistrum masculorum ⁊ feminarum testiculum vadunt eo modo quo in anterioribus diximus. s. n. alteratur in hoc ⁊ in hoc quod post diuiduntur due vene que ad duos tendunt testiculos. Et illa que ad sinistrum tendit ipsa sinistra harum duarum accipit ramum ⁊ sufficit ei quibus tota eius origo erit inde. Illa vero que ad dextrum solitarie a dextra illarum duarum emulgentium accipit ramum meliorem eius commiscetur ⁊ in eo alteratur quod a renibus puenit ad testiculos ⁊ in foramine in quo ma rigent ⁊ albificatur quod sunt rubei pp multitudinem tortuositatum suarum venarum ⁊ suo lateri suarum ⁊ quod ad eas est puenit a corde. Eiusmodi quidem vene persimiliter in virga ⁊ in collo matricis sunt quemadmodum in arterijs declarauimus. Postquam vero due emulgentes ⁊ earum rami nascuntur ventre barbis cauum supra dorsum appodiatur ⁊ descendere incipit a q cordis spondilis separatur ramus ⁊ in ea egreditur ⁊ spargitur ⁊ in musculis q apud eas sunt positi ⁊ vene separantur q ad duo tendunt ⁊ ad ventris musculos vadunt. Postea vene que p foramina spondilium ingrediuntur ad nucham q que ad extremum puenit spondilium in duas diuiduntur partes quarum vna ad dextrum ⁊ altera tendit ad sinistrum ⁊ vnaqueque ipsarum ad venam tendit coxe. Ab vna quaque quidem earum antequam ad coxam puenerint decem separantur ramos q ad duos tendunt in eas. Sexta vero earum partes labales sunt ⁊ capillares q ad inferiora pecti ipsi hac tendunt. Tertia aũt in musculis spargitur q sup coxe eos existunt. Quarta spargitur in musculis q sunt in ano ⁊ in manifesto ex albus.

Quinta vero ad collum matricis mulierum vadit ⁊ in ipso spargitur ⁊ in eo quod ei coniungitur ⁊ ad vesicam tendit. Sed illa que ad vesicam vadit in duas diuiditur partes quarum vna in vesica spargitur ⁊ altera ad ipsius tendit collum. Et hec quidem pars in viris est valde magna pp virgam sed in mulierib᷒ est parua. Sexta vero ad musculos sup os femoris positos vadit. Et septima ad musculos tendit q in rectitudine corporis sup ventrem sunt positi.

Et he quidem vene cum extremitatib᷒ venarum coniunguntur quas in pectore diximus ad mamillas venire descendere. Et ex harum quidem venarum radice egreditur in mulierib᷒ vene que ad matricem tendunt. Et a duob᷒ quod lateribus venarum q ad matricem tendunt diuiduntur vene que ad mamillas ascendunt p quas mamille matrici associantur. Octaua vero ad virorum ⁊ feminarum receptaculum vadit. Et nona quidem puenit ad musculos eius quod in coxa est occultum ⁊ spargitur in eis. Decima vero a parte emulgentis manifesta veniens ad duo tendit ilia ⁊ cum extremitatib᷒ venarum descendentium coniungitur ⁊ postque eam que a pte manifesta ventris descendunt ⁊ fit ex eis pars magna que ad natium musculos vadit. Quod vero ex illis remanet ad coxam tendit vbi puenit rami quorum vnus in musculis diuiditur q sup ascendit coxe parte sistit ⁊ alius in musculis eius quod in coxa inferius est ⁊ in ipsius domestico profundatur ⁊ alij multi rami in coxe profundo sparguntur. Quod aũt post hoc totum remanet postquam poplitis ancuram parum cooperit in tres diuiditur partes quarum silvestris sup canna extenditur minorem vsque ad calcanei iuncturam. Et ipsarum media in flexione poplitis extenditur descendens ⁊ in lacertis occultis cruris facit descendere ramos ⁊ in duas diuiditur partes quarum vna occultatur in eo quod inferiore cruris parte existit. Altera vadit inter duas cannas extensas ad anteriorem pedis ⁊ ramo silvestri miscetur quem noiauimus. Tertia vero ⁊ ipsa est domestica ad locum cruris venosum declinat ⁊ extenditur ⁊ ad cauillam ad extremitatem canne maioris gibbosam ⁊ ad pedis domesticum descendit ⁊ ipsa quidem est saphena. Iste vero tres sunt vene quarum due silvestres ad pedem veniunt a parte canne minoris. Et venarum domesticarum vna sup pedem tendit ⁊ in summo eius a parte minimi spargitur. Secunda vero est illa que cum domestico radix silvestris miscetur partes quam noiauimus. Et spargitur ambo in partib᷒ inferiorib᷒. Isti quidem sunt venarum numeri. Et iam eorum membrorum consimilium partes anatomia compleuimus. Co

positarū vo instrumētaliū cuiusq3 anatomiā nolabimus̄ ī dictiōe q̄ eorū dispōnē τ medicamēta comprehēdit.
Nūc ō virtutibus loqui incipiamus.

Doctrina sexta cuius est sūma vna τ vnū capitulū.
Summa est de virtutibus cuius sex sunt capitula.

Sūme q̄ ē doctrie sexte q̄ ē dictiōis pme qd̄ ē ō generib' virtutū sm̄ sermonē vniuersalem. Cap. i.

Virtutum τ operatio nū ad inuicē alie ex alijs cognoscūt. Quia .n. virt' opatiōis existit iniciū: nā absq3 opatio ,pcedit nisi ex virtute. Jdeo qz vtrasq3 ī vno posuim' cap. Uirtutū ī genera τ opationū ex eis pueniētiū apō medicos sūt tria. Que sī gen' vtutū vitaliū τ gen' vtutū naliū τ gen' vtutū aīaliū. Et multi qdē philosophoz τ medicis oib' τ peipue. G. videt q2 vnaq̄q3 virtutū mēbrū pncipale h3 qd̄ ei' existit minera τ a q̄ ei' pcedūt opatiōes. Et videt eis q2 vtutis aīalis sedes sit cerebrū τ q̄ ei' ab eo pueniāt opatiōes. Et q2 vt' nālis duas h3 spēs: τ spēs ē c' finis ē custodire idiuiduū τ cōseruare ipm: q̄ mistrat ī ré nutrimēti q̄usq3 ad finē crescentie ei' nutriat corp'. Et h' qd̄ spēi sedes τ opationū ipi' pcessus ē epar. Altera vo spēs ē c' finis ē spēs ɔuare q̄ ē mistrās ī re generatiōis q̄ separat ex hūoib' corporis spmatis sbām: deīn ipz īformat sm̄ creatoris precepto. Et h' qdē spēi hītatio τ opationū ipi' pcect' st testiculi. Uitalis vo vt' ē illa q̄ spm eē ɔseruat sensus τ mot' vehiculū existit: τ ipm reddit aptū ad corpa ipsius sūios recipiēdas qñ ad cerebrū puenit: τ facit ipm potētē dādi vitā vbicūq3 expādit. Et h' qdē vtutis sedes τ opatiōis ipi' pcessus ē cor. Quib' ī phis maior i. Aristotelē videt q2 oiuz istaz opationū pncipiū existit cor: sz pmaz opationū eaz māifestatio ī his pdictis existit pncipijs quēadmōz apō medicos cerebrū ē sensūū pncipiū: τ post hoc q̄sq3 sensus h3 mēbrū i q̄ eius apparet opatio. Poterea cū ɔsiderāt sic ōbet τ certificāt inueniūt rē sic ut Aristotiles: τ n̄ quēadmōz opio eoz: τ īueniūt tractat' suos ex dictos eoz positōib' sufficiēnt': τ n̄ est ñecessarijs ī qb' n̄ assequūt nisi qd̄ exteri' apparet. Medico āt ī q̄stū medicus n̄ attinet vt ɔsideret q̄ sit haz duaz rerū vitaoz3 illō ɔsiderare philosophus aut physicus debet.

Medicus āt qū pcedit ei mēbra hec pnotata istarū vtutū pncipia existere n̄ curat ī eo qd̄ de eē medicatiōis ɔsiderat an ex alijs hēant pncipijs q̄ sī ipsi priora vl' n̄ nisi illō ex eis existit q̄ philosophus nō ei leuia facit.

De virtutib' nālibus qbus ministrat. Cap. ii.

Virtutz vo nāliū alie sūt q̄ sunt mistrātes alie sūt q̄ mistrate. Et mistrataz qdē duo sūt genera. vnū genus mistrat ī re nutritiōis ad hoc vt idiuiduū remaneat qd̄ ī duas parat spēs nutritiuā τ crescitiuā. Et alterz genus mistrat ī nutriente ad hoc vt remaneat spēs qd̄ et ī duas diuidit spēs ī generatiuā τ formatiuā. Uirtus vo nutritiua ē illa q̄ nutrimē ī nutrimē pueniat similitudinē iō vt p ipm restauratiōne ei' recuperet qd̄ dissolutū fuit. Uirtus āt crescitiua ē illa q̄ ī toti us corporis diametris addit sm̄ pportionalitatē nālē qñtitatis ipm ad finē augmēti pducat p illud qd̄ ipm ex nutriēte igredit. Nutritiua vo vtus crescitiue seruit eo q2 nutritiua q̄nq3 affert nutrimētū ei qd̄ dissoluit eqle q̄nq3 minus q̄nq3 plus. Sz crescitiua n̄ erit nisi qñ qd̄ igredit pl' fuerit eo q2 dissoluit. Nō tn̄ totū q2 tale existit ē crescitiua. Jmpinguari .n. post macredinē ī etate ɔsistētie ē h' secte n̄ tn̄ ē crescitiua. Nō ē .n. augmētū nisi illō qd̄ sz nālē pportionalitatē ī oibus existit diametris qñtitatis ipsi ad crescētie pducit cōplementū. Precepto vo post hoc nullo mō est ibi crescentia τ si sit ibi impinguatio quēadmodū ī ɔsistentiā n̄ existit etiam additas τ si sit ibi macredo sz illō lōgius existat τ a necessario exiōs magis.

Et nutritiue qdē opatio tribus particularibus cōplet opationibus vna est pmutatiōis ī hec cōpsōnē illius q̄ est sanguis aut humor q̄ ē ī potētia ppinq̄ ī effectu similis mēbro. Qd̄ q̄nq3 fallit quēadmodū ī egritudie cōtigit q̄ atrophia vocat q̄ ē nutrimēti defectus. Et alia ē adhesiua q̄ ē vt hoc receptū nutrimētū cōpleto effectu efficiat .s. vt mēbri pars fiat qd̄ plerūq3 fallit quēadmodū in hydropisi ɔingit carnosa. Et tertia ē similitudo q̄ est vt hoc receptū qd̄ iā sem ē pars mēbri ponat ei ab oibus ptibus sīe ōisq3 ī cēntia τ colore. Qd̄ q̄nq3 fallit quēadmodū ɔtigit ī baras τ morphea. Cabiuā τ adherentia iā ibi sūt repta sz similitudo n̄ ibi ināl. Et hāc qdē opationes effic vtus imutatiua q̄ ē vna ō vtutib' nutritiue τ ē ī hoie vna ī genere τ pncipio pmo sz ī mēbris similium ptiū diuersificat. Jn vno qq3 .n. mēbro existit virtus sm̄ eius cōplexiōez q̄ nutrimētū ī eius ɔuītit similitudinē diuersa a vtute q̄ nutrimētū ī similitudinē alterius pmutat. Jnmutatiua vo q̄ ē ī spē opationes effic toti corpori cōmunes. Generatiue vo vtutis due sūt spēs vna e q̄ ī masculis τ feminis spma generat. Altera ē q̄ diuidit vtutes q̄ sūt ī spmate τ pmiscet eas tēperādo sm̄ q2 vnicuiq3 ɔuenit mēbro dās nerui cōplexiōnē ppas τ ossi ɔpones ppas: hoc tn̄ totū prouenit ō spmate similiū ptiū τ similis pmutiōia. Et hāc qdē vtutē vocāt medici vtutē imutatiuā pmā. Uirtus vo informatiua ī spmate ē illa ex q̄ pcepto sui creatoris procedit mēbroz lineatio τ ipsoz figuratio τ ɔcauitas τ foramia τ lenitas τ aspitas τ eoz situs τ ipsoz ɔiunctio τ ad vltimū opatiōes q̄ ex his ā dimensionib' eorū pendent. Et hec qdē virtutes mistrātes sunt que rez nutrimenti mistrāt ad spēi custodiendā τ sunt virtus nutritiua τ crescitiua.

De virtutibus nālibus ministrātibus. Cap. iii.

Virtutes vo nāliū q̄ mistrāt vtuti nutritiue sunt mistrātes q̄ sunt q̄tuor vtutes: attractiua retentiua: digestiua: τ expulsiua. Attractiua vo fuit creata ad attrahēdū nutrimētū q̄ qdē opat hoc villis mēbri ī q̄ est sm̄ lōgitudines protensis. Et retentiua fuit creata vt humanitū retineat dū vtutis ipm imutatiua ī eo opat̄ q̄ ab ipso alimentū suscipit qd̄ eqdem effic villis q̄ ex trāsuerso protendūt. Et est eciā qñ villi q̄ sm̄ latitudinez secdūt auxiliū pbent. Digestiua vo est illa q̄ qd̄ attractiua attraxit τ retinuit retentiua ī eēntiam ɔuertit aptā vtuti ī eā pmutatiōes faciendi opatoi τ cōplexionez q̄ ɔuiuiōi nutrimentis ī effectu est cōpetēs.

Hec ē .n. eius opatio ī imutatio q̄ vocat digō. Eius vo opatō ē ī superfluitatibus vt si possibile fuerit eas ī hāc mutet dispōez que etiā vocat digō. Aut vt earū egressiōez a mēbro ī q̄ sūt recētē faciles efficiat cū expulsione earū attenuādo eēntiā si qd̄ prohibēs fuerit grossities aut ingrossando si qd̄ vetat fuerit tenuitas aut sciendo si qd̄ prohibēs fuerit viscositas. Et hec qdē opatio vocat maturatō. Et nō qñ digō τ maturatio synonyma dicūt.

Expulsiua āt ē illa que superfluitatē expellit ex nutrimēto residuā que ad nutriēdū n̄ ē ɔueniēs aut que excedit mēsurā q̄ sufficit ad nutriēdū: τ q̄ n̄ est necessaria cū aīt ī receptaculo sibi apto sīc vrina ī vesica. Et hec qdez vtus has expellit superfluitates aut p poros τ foramia q̄ sūt eis pparata vel si n̄ fuerit ibi foramina pparata amodū expellit ad ignobile τ a duro ad lene. Qnq3 ī hec expulsiōis fuerit declinatio mēbi superfluitat n̄ ɔuītit ad vtus expulsiua ab illa semita in q̄stū possibile fuerit. Nō āt q̄tuor vtutibus nālibus q̄tuor pme fuerūt q̄litates .s. caliditas frigiditas siccitas τ humiditas. Sz caliditas fuerit oibus q̄

mor p certo est commune. Siccitas vo qui alicui cari fuit accidentaliter e non naturaliter. Quod n. siccitati est con naliter est ut oib⁹ virtutib⁹ sit socia qm ois virtuti operatio nes p motu existit. e hoc quidem i attractione e expulsione nec p motu existit e hoc qdez i attractione e expulsione manifestu existit. Sz i digestiue etiam qm virgo cople. per pros eius qd sunt i grossata e superfluitatib⁹ augendo e adiungendo ei qd attenuatu sunt e subtiliatu. Et hec qdez motiones sunt separatiue e temperatiue. Retentiua vo operat villos mouendo transuersos sm figura coprehensionis bn fcm. Et siccitas qd est paliatiu faciens e mortificans e ab oib⁹ p. habens operatiob⁹. Ad retentiones ui faciendi accidentaliter offert qm villos sm hoc coprehensionis figura ve. Nos ergo in operatiob⁹ virtuti essentialiter ingredit sz tali pparat unitus dissoluq ips sua custodia operatoes. Et expulsiua qd a siccitate iuuat. ppterea qr ventositat hoc fieri dissolutoes q ad expulsioni iuuat e qr i ea auxiliat grossitie e ppterea qr villi q sm latitudines pendunt expmant et istat e expulsiua ips. Et hoc e cuius sz pparare e sic ipa met operatoe auxiliu ferre. Et frigiditas n iuuat i suma ha rii virtuti nisi p accns. Si. n. i ipsi met ingrederet operatoib⁹ noceret e motios phiberet. Siccitas vo i illis virtutib⁹ operatoib⁹ necia existit q sunt due mutatiue localiter e retentiua. Duab⁹ vo localiter mutantib⁹ q sunt attractiua e expulsiua phet siccitas auxiliu eo qr multa sunt eis sui stratoes q i motu e necessariu vz spo q hae virtutes ad suas offert operatoes i expulsione vehementi q sit e talis quo est ipsa humoralis pbibz siccitas q i ista fuerit spo aut istis sz retetiue pp astrictoes. Digestiua at pl⁹ idiget humiditate. Post hec at qm iter qualitates actiuas e passiuas copa ratio i qntu iste virtutes eis idiget repice virtute retetiua pl⁹ i digere siccitate qz calitate eo qr tpe i q quiescere vz vel huo retetiue mai⁹ e tpe i q moueri vz vel q sm amplitudine tedit ad astrigedu. Na tpe qd e ad mouedu est lud qd calitate idiget e e breue e totu reliquu tpe eius operatois e ad tenedu e ad quiesedu. Ergo puerorz com plexio pl⁹ declinat ad humiditate id vt hec i eis pl⁹ e obil.

Attractiua vo pl⁹ idiget calitate qz siccitate qm calitas adiuuat i attractione i eo qr maior pars sue operatois e mouere e pl⁹ necesse e ei mouere pter sui istis qz retetio facere e cu siccitate strigere. Hec. n. vt e nu idiget isto motu sz plerusq ei motu idiget vehementi. Et attractio qdem fit aut virtute attractiua quemadmodu magnes attra hit ferr. aut ipsi do vacuu sicut aq trahit i asaracha. aut calore sicut i lapade attrahit oleu sz hec po tertia reducat medio ad spiedu vacuu apd sensibiles isto est ipamet. Cu ergo vt⁹ attractiua calitatis habuerit auxiliu for tior erit attractio. Expulsiua vo mi⁹ idiget siccitate qz attractiua e retetiua. n. idiget astrictoe retinuerit sz i separabilitate attractiue e astrictione ei⁹ e circudatoe at tracti medio pteo illis donec ad illas alter⁹ ptio attrac tio pueniat. Et ad vltimu nullo mo idiget expulsiua qete sz motu e separatoe pauca q ad exprimedu e ad ex pellendu tali adiuuet mesura ipsi p ipam remaneat istis figura expulsiois e astrictiois aut quemadmodu i rete tiua tpo logii e i attractiua tpo breue e necessariu donec pum attractio vno applicet alii illos siccitate parum indiget. Que at pl⁹ eis oib⁹ idiget calitate e digestiua q siccitate i idigent sz humiditate vt nutrie efficiat e ad penetrand i foramia e ad figuras recipiedas aptu reddat. Neqz pot aliqs dicere qr si humiditas i digerendo esset iuuatiua pueri possent eos durios digerere. Non. n. pueri puer. sic possesto e iuuentib⁹ posse e p hoc sz pp hogena e hoge nee elegmoaie. Quod. n. ex reb⁹ dure existit coplexioi puerorz si e hogenea. Virtutes igit digestiue eorum eos si oper sz vz ipsu recipiut retetiue sz eis ipm expellut expulsiue. Juuenu vo coplexioib⁹ e id pueriois e ad eos

nutriedos puerios. Et ex hoc qde collectu e qr retetiua idiget astrictione e figurarum astrictionis fortioe logo tpe e pauco motionis adiutorio. Et attractiua astrictione i. diget e fortioe e astrictionis tpe breuissimo e i motu mul to idiget auxilio. Et expulsiue e necessariu strigere tm sine fi tione q sic curandu. Et idiget adiutorio ad motu fa ciendu. Et digestiue e necessariu calere e teperare ideoqz virtutes iste qualitates illas quatuor in equaliter operari faciut e eis in equaliter indigent.

De virtutibus animalibus. Cap. iii.

Virtutes et aiales itelligi volui p illas vir tutes q qm i mebris recepta fue rit pparabit ad recipiedu virtute sensus e mot⁹ e operatois vite qb⁹ et admiscet timoris e igit motioes p ptera qr i eis repunt dilatatione e astrictiones q accidut spui q huic coparat⁹ e virtuti. Nos at explanabimus sumi hac e dicemus qr quemadmodu ex humoribus spissitu dine sm alicuius coplexione sba generat spissa q e mebrum dicit sm alios coplexione sba generat spissa q e mebru ant po mebri. Ita ex huoz vaporib⁹ e eoru subtilitate sm alicuius coplexione sba generat subtilis q e spo. Et sic apud medicos e par forme generatois e pncipium ita cor generatois spo pncipiu existit. Et hic spo qui sm coplexi one pueniet qua vz habere ad hanc virtute recipiedam pparat deinde ois illa pparat mebra ad recipiedu eos alias virtu tes aiales e et reliqs. Virtutes eqde aiales i spu qde e i mebris n pueniut nisi postqz hoc vitalis pueniat e i mebris. Quoqz sz virtutes aiales alicui⁹ mebri destruat vnu i me bro adhuc existit nisi hec vt⁹ i eo fuerit destructa. Non e vides qr mebru stupidu aut paralyticu vnuqdqz sz hi tudine e ablata sensus nz mouicat pp coplexione q pro b. hz ipm eos recipe aut pp oppilatione q accit iter cere bru e ipm i neruis q ad ipm pueniut e ti ipm e viuum. Et mebro in cui accit e ablato sensus nz motus e accit ei vt putrefiat e corrupat. In mebro ergo paralytico est vt⁹ q ei⁹ custodit vita donec qu remetu fuerit qd phibz psluat ad ipm vt⁹ sensus e mot⁹. Ipm nqz pparatu erat ad suscipiedu ea pp virtute vital sanitate i eo. Pro hibens. n. phibuit nisi vt sic a i essentia recipet sz mebru sic e mortuu. Et pparatio n e vt⁹ nutriedi tantu iu vt dicamus qr qndiu vt⁹ nutriedi affuerit viuu erit e qn de struct erit mortuu qndiu hoc ipm vbi ptum afferent⁹ nu tritiue. forsitan. n. plerusq i aliqu eius operatio destructa e mebru viuu remanebit e forsitan plerusq remanebit ei⁹ oratio e mebru tedit ad morte. Et si vt⁹ nutritiua in quantu e nutritiua esset ipa vt⁹ q pparat ad sentiendu e mo uedu vegetabilia pparata forent ad sentiendum e motu recipiend. Restat ergo vt sit ppara alia res q phas sequit coplexione q vocat vt⁹ vitalis. Et ipa qde e pma vt⁹ q i spu pue nit qn spo ex subtilitate humoru pcedit. Deinde spo hz phibz Aristotle p ea recipit sincipiu primu e alam pma et q alio. psluit virtutes aut vo virtuti operatoes ab hoc pos nunt spu i pncipio reliqs et sensus apud medicos si pro ueni p spm aiale q e i cerebro nisi ad eius illos deinde pene trat aut ad ligna aut ad alia. Cu ergo po spo ventri culu puenerit cerebri coplexione recipiet e erit puctios vt et eo pueniat virtutu operatoes q i eo pmo repte sit e sic ut epe e sic i testicul. Et apd medicos qd nisi postqz spus i cerebro ad alia virtute coplone si ppat ad recipied alas q e pncipiu mot⁹ e sensus e similit i epes pmi coplexio ia inuenit ad recipien virtute prima vitale. Et similit i vno qqz mebro cap eos. n. vnuqdqz operationi gen⁹ alia vz alas. Et nz e aia vna ex q virtutes iste psluit qndiu h⁹ sunt me aggregatio e aia. Et si qd prima coplexio vt⁹ adiu uit ad virtute prima recipiedam e id dicit vitale vbi puest spo e vt⁹ q sit ei⁹ pfectio. Hec at vt⁹ qd eou sola suffices vt spo p phas eos alias suscipiat virtutes nisi ppa pueni

complexio. Postea dicitur quod virtus hec prior hoc quod ipsa est preparatio vite est virtus specialis, similiter principium ad membra et principium constrictionis et dilatationis aeris attractioni et pulsui. Afferunt autem admonitionem in comparatione vite quod est passio et in comparatione operationum alie et passio prior animalium quod est sensus. Et hoc quod virtus vitalis est virtutibus naturalibus similatur quia non voluntate provenit vel prohibetur. Et similatur virtutibus animalibus propter operationum earum diversitatem: ipsa enim dilatat et constringit simul, movetur ergo duobus motibus contrariis. Philosophus autem qui animam dicit animam tertiam dicere voluit perfectionem corporis naturalis instrumentalis. Et voluit dicere principium omnis virtutis ex quo incipiunt motus provenientes et operationes diverse. Erit igitur hec virtus secundum philosophorum similitudinem virtus animalis sicut virtutes naturales quas nominamus apud eos virtutes vocari animales. Quod si voluerit dicere animam secundum hanc intentionem sed voluit dicere virtutem que est principium comprehendendi et movendi quod ex alia provenit comprehensione voluntarie. Et naturalem voluit dicere propter omnem virtutem ex qua operatio provenit in suo corpore secundum hunc modum diversitatis, non erit virtus animalis sed erit naturalis et animalis media quam seu virtus quam medici vocant naturalem. Et si naturalem vocaverit illam que rem nutrimenti ministrat et provenit finem ad hoc ut remaneat individuum sive ut remaneat species, non erit hec naturalis sed erit tamen genus. Et quia ira timor et similia eorum huius virtutis sunt passiones accidentie sed eorum principia sunt sensus et estimatio et virtutes apprehendentes, nunc in comparatione sunt virtutum. Huius autem virtutis declarationem certificare et an sit una an plures quam vita in sapientia continet naturali que philosophie pars existit.

De virtutibus animalibus comprehendentibus. Cap. v.

Virtute autem animali due copulantur virtutes que rami ipsius esse generis: una est virtus comprehensiva et altera virtus motiva. Et comprehensiva quidem est sicut duarum virtutum genus. Una virtus comprehensiva est manifeste et altera virtus comprehensiva occulte. Et virtus que manifeste comprehendit est sensibilis que est genus secundum quosdam quinque virtutum et octo secundum alios. Quod si dixerimus quod sunt quinque erit virtus videndi et virtus audiendi et virtus gustandi et virtus tangendi et virtus odorandi. Et si dixerimus quod sunt octo erit hoc causa pluribus certificatio. Nam videtur quod tactus sit plures virtutes, quatuor, et ponunt propter unamquamque quatuor generum tactus virtutes propterea sed in membro sensibili sunt communia sicut gustus et tactus in lingua et visus et tactus in oculo. Hoc autem certificare est philosophi. Et virtus que comprehendit occulte est sicut sensitiva est genus quinque virtutum: una est virtus que vocatur sensus communis et phantasia apud medicos, que sunt una virtus sed apud certificatores qui sunt ex philosophis due sunt virtutes. Sensus enim communis est illa que omnia sensata per ea recipit et propter eorum formas patitur que in ipsa copulantur. Phantasia vero est illa que eas custodit postquam coniungit et retinet eas post sensus absentiam. Et que harum duarum est recipiens alia est custodiens. Hoc autem certificare est philosophi. Sed qualitercumque fuerit earum sedes et operationis eius principium anterior cerebri ventriculus. Et secunda quam est virtus quam medici vocant cogitativam. Sed certificatores vocant quandoque imaginativam quandoque cogitativam. Si enim imperaverit ei virtus estimativa animalis quam postea nominabimus et imperaverit ad suam proprie operationem vocatur eam imaginativam. Et si virtus rationalis ei imperaverit et reduxerit eam ad illud quod ei prodest vocatur virtus cogitativa. Quocumque autem modo fuerit inter hanc virtutem et primam est differentia quia prima est recipiens et custodiens id quod ad eam pervenit de formis sensu perceptis. Ista vero est illa que secundum ea que in imaginatione recondita sunt exercitio componendi et dividendi et singulas efficit formas quemadmodum ad eam pervenit a sensu, et alias formas ab eis diversas sicut homines qui in monte volat smaragdino. Sed phantasia non ponitur coram te nisi quod recepit a sensu. Et huius virtutis sedes est ventriculus cerebri medius. Et hoc quod virtus est instrumentum quod procul dubio in animali est occulta comprehensiva et est estimativa ipsa quod est virtus que animal indicat quod lupus est inimicus et filius est diligendus et quod amorem prebere conveniens est amicitia a quo non est fugiendum. Et hoc iudicium secundum modum existit non rationalem. Amicitia enim et inimicitia non sensu sunt percepte neque sensus eas comprehendit neque eis iudicat nisi virtus alia. Et licet non sit comprehensio rationalis est tamen procul dubio aliqua apprehensio non rationalis. Homo etiam plerumque utitur hac virtute in multis suorum indiciorum et procedit in hoc quemadmodum animal non rationale. Et hoc quod virtus dividitur a phantastica quia phantastica sensu percepta retinet et hec in perceptis sensu intentiones discernit non sensu perceptas et separatur ab ea quam imaginativam vocamus et cogitativam quia illius operationes nullum sequitur iudicium sed istius operationes non solum iudicium sed etiam iudicia sequuntur. Et illius operationes sunt in sensu perceptis compositionem facere et istius operatio in sensu perceptis iudicare intentiones extra sensum. Et quemadmodum in animali sensus est iudicans de formis sensu perceptis sic estimativa est iudicans de intentionibus illarum formarum que ad estimationem pervenit et non ad sensum. Quidam autem volunt sunt qui sumunt et hanc virtutem imaginativam vocant sed non est nobis cura quia de nominibus non disputamus sed intentiones et differentias intelligere debemus. Et medico quidem non est curandum de hac virtute sicut [illegible]. Impedimenta namque operationum eius impedimenta operationum aliarum virtutum que sunt aliquas ipsa sequentia sicut phantasia et imaginativa et memorialis quam postea nominabimus. Et medicus quidem non curat nisi de virtutibus ex quibus que in suis impedimentis accidit lesio provenit egritudo. Quod si lesio accidit operationi alicuius virtutis cum impedimentum quod accidit propter operationem alterius virtutis que est ei, fueritque impedimentum illud secundum malitiam complexionis alicuius membri aut corruptionem compositionis, sufficit medico ut sciat impedimentum illud propter malitiam complexionis membri aut sue compositionis corruptionem accidisse ad hoc ut qua medicina ei subveniat aut ipsum ab eo custodiat. Et non curat scire dispositionem virtutis cui quod accidit non accidit nisi illo mediante postquam sciverit dispositionem eius cui accidit illud quod accidit sine medio. Tertia vero illarum quam nominant medici est quarta aut quinta quam certificaverimus que est virtus conservativa et memorialis et est thesaurus eius quod pervenit ad estimativam de intentionibus in perceptis sensu extra formas eorum sensu perceptas sicut phantastica est thesaurus eius quod pervenit ad sensum ex formis sensu perceptis et eius quidem locus est posterior cerebri ventriculus. Hic vero est locus considerationis philosophice utrum virtus conservativa est memorialis et virtus que reducit illud quod est absens ad memoriam ex eis que ab estimativa sunt reposita sit virtus una aut virtutes due. Medico tamen non est idem curam quia nocumenta que eis qualitercumque sint accidunt sunt huius generis. Sunt enim nocumenta que in ventriculo cerebri posteriori accidit vel de genere complexionis vel de genere compositionis. Ultima vero comprehensiva que est una de virtutibus alie comprehendentibus est humana rationalis. Et quia medici virtutem estimativam non consideraverunt propter causam quam diximus hanc virtutem non consideraverunt. Non enim fuit eorum consideratio nisi in operationibus trium virtutum tantum et non in aliis.

De virtutibus animalibus motivis. Cap. vi.

Motiva vero virtus est illa que cordas et lacertos propter quod moventur membra et iuncture dilatando sua et flectendo. Et eius quidem penetratio est in nervis qui sunt cum lacertis continui. Et est genus quod secundum specificationem principii motus specificatur. In unoquoque autem musculo est quia nunquam est sequens iudicium estimative aut que provenit communis consensus.

De operationibus hic docendis. Cap. septimum.

Dicemus quod operationum singularium alie sunt que ab una complentur virtute ut digestio. Alie que a duabus complentur virtutibus sicut cibi desiderium quod completur a virtute naturali attractiva et a virtute sensibili que est in ore stomachi. Attractiva vero operatur ex hoc quod movet villum qui secundum longitudinem procedit retinendo illud quod attrahit

ꝛ suggēdo ex humoribus qđ ē sibi ꝓpriū. Scđs dico ꝙ opat̄ i hoc qđ hac sentit passionē ꝛ qz sentit modicatō nec dubie nigre q̄ ē excitās desideriū cı᷑ ex noīauim᷑. Et hāc qđē opationē n̄ dicemus duab᷑ cōpleri virtutib᷑ nisi iō ꝙ qñ sensibili accidērit nocumētū destruct̄ actio q̄ vocat̄ famēs ꝛ desideriū nō desiderabit ciba᷑ lz eo corp᷑ indigeat. Et sic trāsglutiēdi opatio duab᷑ cōplet̄ virtutib᷑: vna ē attractiua nālis ꝛ altera ē attractiua voluntarie. ꝛ p̄ma qđ suā cōplet opationē p̄ villū q̄ s̄m lōgitudinē ꝓtēdit̄ q̄ ē i ore stōi ꝛ isophago. Et hec cōplet opatio p̄ villū latitudinis trāsglutiēdi. Cūqz vna duaꝝ virtutū destruct̄ trāsglutiēdi opatio dupliciter ꝓueniet: qñ nō fuerit destruct̄.

Sz qñ illa n̄ opata fuerit erit trāsglutiēdi opatio difficilis. Nōne vides ꝙ qñ desiderius n̄ recte ꝓcedit dupliciter ꝓueniet opatio trāsglutiendi illō qđ n̄ desiderat: imo qñ abhorremus aliq̄ rē ꝛ eā postea trāsglutire voluerimus ꝛ tēia fuerit ab ea v᷑ nr̄a attractiua desideratiua dura erit ꝓpt̄ vo voluntarie trāsglutiēdi. ⁋ Tertiaz v᷑o qz nutriendi p̄sicit virtute mēbri ipsētiis a q̄ ꝓcedit ꝛ attractiua mēbri ad qđ accedit. ⁋ Et sic sup̄fluitatū egressio q̄ sit p̄ duas vias. ⁋ Et soluta p̄riū ēpit opatio p̄ncipius due virtutes. Lualis ꝛ nālis. Et solutiuē plerūqz exit eı᷑ cū villis ꝛ q̄litatis sicut vngidatio q̄ ꝓhibet nālis ꝛ imag. expulsiua igitur sic sup̄fluitati q̄ discēdit a mēbro ꝛ detat ꝛ i sacie reddiderat. Et sciat qđ ē q̄litas q̄ ꝓp duas ꝓhibet res. l. cū ēnīa sbaz eı᷑ qđ effūdit igrossando ꝛ coagulādo porros. Et res tertia q̄ ē ꝓp accio q̄ est q̄ calliditas exeūt attractiua. Et q̄litas calitatis attrahit p̄ illud qđ sibi opponit̄ modo qđ ꝓdixim᷑. Et caliditati qđ qualitas vocitas vacuū n̄ attrahūt i ꝓmis nisi illō qđ ē sbale ꝛ postea qđ ē sp̄ualū. Uirt᷑ v᷑o attractiua nālis n̄ attrahit nisi qđ ē magis ꝯueniēs ꝛ qđ nō ē eı᷑ ē ꝓpriū attrahere ꝛ plerūqz qđ ē mag. sp̄ualū ē mag. ꝓpriū ꝛ mag ꝯueniēs.

Fen scđa libri p̄mi canonis capit᷑ sub doctrinis tres.

Doctrina prima est de egritudinibus.

Doctrina secunda est de causis.

Doctrina tertia est de accidentibus.

Doctrine prime sunt octo capitula.

De declaratiōe ꝛ egritudinis ꝛ accitis. Cap. i.

D Icemus ꝙ causa in libris medicoꝝ ē id qđ p̄mo ē ꝛ ex q̄ ꝓuenit inceptio alicui᷑ dispōnis i corpore hūano aut eius fixio. Et egritudo ē dispō nō nālis i corpore hūano ex q̄ i opatiōe essentialiter ꝓueniat nocumentū ꝓuēti p̄mo ꝛ ē aut cōplio n̄ nālis: aut cōpositio n̄ nālis. Et acciō ē res q̄ hāc seqt̄ dispōez q̄ ē n̄ nālis siue sit nālis ꝯtria sic dolor i colica siue n̄ sit ꝯtria sic rubedo maxylle i pipneumōia. Cāe exēplū ē putredo. Egritudis exēplū ē febris. Exemplū accidētis ē sitis ꝛ dolor capit᷑. Cāe q̄dā exēplū ē repletio i receptaculis que ad oculū descēdūt. Exēplū egritudis oppilatio i vuea q̄ ē egritudo sīlis vel cōpositiōalis. Exēplū accitis est destructio visus. Exēplū cāe ē rheuma acuti᷑ acut᷑. Exēplū egritudis ē apa i pulmōe. Exēplū accitis ē rubedo ambaꝝ maxyllaꝝ ꝛ gibbositas vnguiū. ⁋ Secūdū dō in vocat̄ acciō respectu sue essētie aut cōparatōe eı᷑ cui accit ꝛ vocat̄ signū respectu ꝯsideratiōis medici ad ipm ꝛ ꝓcessionis eı᷑ ab eo ad sciēdū egritudis essētiam. ⁋ Et ē qñ egritudo fit alteri᷑ egritudis cā sic colica sincopis aut paralysis aut epilepsie. ⁋ Accio q̄qz plūmū ē cā egritudis sic i colica dolor fortis q̄ fit cā vt accidat sincopis. ⁋ Et sic dolor vehemēs q̄ fit cā apatio ꝓpterea ꝙ mēb. ad locū descēdūt doloris. ⁋ Et plerūqz ē ipm accio sit egritudo quēadmodū dolor capit᷑ q̄ ex febre accit qñ q̄sz figit̄ ꝛ eā diu sit māsiuus dolor sit egritudo. Et ē etiā qñ vna res cōparatiōe sui ꝛ rei q̄ ē an ipaz ꝛ rei q̄ ē post ipaz ē egritudo ꝛ accis ꝛ cā quēadmodū vbi egra febris ethica q̄ ē accio apat᷑ pulmōis ꝛ ē egritudo s̄m se ꝛ ē cā debilitatis stōi ꝛ sic dolor capit᷑ q̄ accit ex febre qñ dolor ille figit̄ qz ē accio febris ꝛ egritudo i se ꝛ plerūqz ꝓuenit ex eo febris ꝛ fit ipsius causa.

De diuisionibus dispositionum corporis humani ꝛ de generibus egritudinum. Cap. ii.

C Orporis humani dispōnes s̄z .G. sūt tres. Sanitas q̄ ē dispō p̄ quā corpus hoīs i sui cōplone ꝛ cōpōne tale existit vt ex eo opationes eı᷑ oēs ꝓueniāt i columes. Et egritudo q̄ ē dispō i corpore hoīs huic ꝯtria. Et dispō q̄ ē apud eū nō sanitas nō egritudo aut iō ꝙ n̄ ē sanitas i vltio quēadmodū corpora seniū ꝛ ꝯualescentiū ꝛ puerorū aut iō ꝙ ambe res i vno tpe i duob᷑ sūt copulate mēbris aut in vno mēbro sz i duob᷑ generib᷑ remotis sic q̄ ē i cōplone san᷑ ꝛ i cōpōne eger exēplū cā aut i vno mēbro duorū generū ꝓpinquorū sic q̄ ē san᷑ i figura ꝛ n̄ san᷑ i q̄titate ꝛ situ aut q̄ ē san᷑ i duab᷑ q̄litatib᷑ passiuis ꝛ n̄ san᷑ in duab᷑ q̄litatib᷑ actiuis aut vicissitudie duarū rerū i duob᷑ tēporib᷑ sic q̄ sanat̄ i hyeme ꝛ ifirmat̄ i vere. Egritudinū v᷑o alie sūt q̄ sūt simplices ꝛ alie sūt q̄ sūt composite. Simplices dicūt q̄ sūt vna ex spēb᷑ egritudis cōplonis aut vna ex spēb᷑ egritudis cōpōnis quā postea noīabimus. Cōposite v᷑o sūt i qb᷑ due spēs aut plures ꝯiungūt ex qb᷑ vna cōponit̄ egritudo. ⁋ Incipiemus igit̄ p̄us loq de egritudib᷑ simplicib᷑. Et dicemus ꝙ egritudinū simplicium genera sūt tria. Primū ē genus egritudinū q̄ mēbris cōparat̄ q̄rū ptes similes ꝛ sūt male cōplonis spēs. Et ipe qđē n̄ sūt cōparate mēbris q̄rū ptes sūt siles nisi iō ꝙ i p̄mis ꝛ essentialiter ꝓpriis accit silibus ꝛ p̄ eas mēbris accidūt cōposit̄ ita vt possibile sit imaginari eas cōprehēsas ꝛ repertas eē i q̄cuqz mēbroꝝ volueris q̄rū ptes sūt siles ꝛ n̄ cōposit̄. Et s̄m gen᷑ est egritudis mēbroꝝ officialiū q̄ sūt egritudies cōpōnis que mēbris cōposit̄ accit q̄ ex mēbris cōponūt q̄rū ptes sūt silit̄. Mēbra n̄ officialia sūt opationū istra. Et tertiū ē genus egritudinū cōis q̄ mēbris accit q̄rū ptes similiū ꝛ accit illis alib᷑ ipsorū sūt istrumēta ꝙ n̄ solū eas istra lib᷑ accidet ꝓpea ꝙ simplicib᷑ accideret. Et hec qđ sic q̄ ꝯtinuitat̄ solutio vocat̄ ꝛ ꝯpario dissolutio. Solutio. n. ꝯtinuitatis plerūqz accit iūcture ita ꝙ simplicib᷑ mēbris ex qb᷑ iūctura sūt cōposita nullo mō accit. Et plerūqz accit neruo aut ossi aut venis solū mō. ⁋ Et ad vltimū q̄ dē egritudinū tria sūt genera. Egritudies q̄ cōplonis sequūt̄ malitiā. Et egritudies q̄ sequūt̄ malitiā cōpōnis. Et egritudies q̄ ꝯtinuitatis solutionem sequūt̄. Et ōis egritudo q̄ vnā harū seqt̄ ꝛ p̄ eā existit ei cōpat. ⁋ Egritudies āt cōplexionū sole q̄ sūt sexdecī q̄s noīauimus.

De egritudibus cōpositionis. Cap. iii.

C Ompositiōis egritudies q̄tuor cōphēdūt generibus. ⁋ Egritudies creature. egritudies q̄titat. ⁋ Egritudies nūeri. ⁋ Et egritudies situs. ⁋ Et creature qđ egritudies q̄tuor cōphēdūt generibus. Egritudies figure ꝛ est vt figura a suo cursu nāli mutet̄ ꝛ ex eius motu ꝓueniat i opatiōe nocumentū sic est tortura recti ꝛ rectitudo torti q̄dratura rotūdi ꝛ rotūditas q̄drati. Cuiusmodi ē capitis rotūditas cū latitudie qñ ꝓuenerit ide ipedimentū ꝛ multa stōi rotūditas ꝛ vt in crystallo idē n̄ sit p̄ua latitudo. Et s̄m est egritudies viarū q̄rū sūt tres spēs qz aut dilatāt sicut dilatat̄ oculus ꝛ sic febel ꝛ varices. aut ꝯstringūt sicut ꝯstringit̄ oculus ꝛ penetratio attrahendi aerem ꝛ meri. ⁋ Aut claudunt̄ sic oppilatio foraminis vuee ꝛ vena

rū cpatis ⁊ aliorū. Et tertiū ē egritudines receptaculorū ⁊ vēriculorū qui sūt q̄tuor spēs q̄r aut fiūt maiora ⁊ dilatāt sicut testiculorū dilataī folliculus aut minorant ⁊ astringūt sicut minoratio ⁊ astrictio stō̄i ⁊ astrictio vētriculorū cerebri quū ē epilēpsia. Aut opilāt ⁊ implēt sicut opilāt vētriculi cerebri quū ē apoplexia. Aut euacuāt ⁊ deserūt sicut euacuāt vētriculi cordis sanguie quū maximū gaudiū pdnosū adest aut mult⁹ timor pestiferus. Et q̄rtū ē egritudines superficierū mēbrorū. Et si q̄r aut sit lene qd̄ d3 eē asp̄m sicut os stō̄i ⁊ itestia quus leuiāt aut exaspat qd̄ d3 eē lene sicut trachea arteria qū exaspat. Egritudinū aūt q̄ntitatis due sūt spēs q̄r aut sūt ex gñe augmēti sicut ē elephātia ⁊ magnitudo virge ⁊ ē egritudo q̄ vocaī the sin⁹ aut sicut accit cuidā hoī q vocabat Nicomach⁹ cui⁹ oīa mēbra adeo creuerūt q̄ se mouere nō potuit. Aut sūt ex gñe dīminutiōis sicut siccitas ligue ⁊ pupille aut vt ptysis. Nūeri aūt3 egritudines aut sūt ex gñe augmēti. Et hoc qd̄ē augmētū aut est nāle sic deno addit⁹ aut digit⁹ addit⁹, aut ē ñ nāle sic glādula aut lapis. Aut ex gñe dīminutiōis. Et dīminutio hec ē nāis sicut quū alicui nō creat digit⁹ aut ñ nālis sicut quū alicui absciditur digit⁹. Egritudines vo sit⁹. Et sit⁹ qd̄ē fm. S. rē p loco ⁊ dī p societate sit q̄tuor. Erit⁹ mēbri a iūctura sua aut vt a suo moueaī situ ita q̄ ñ egrediat sic fissura q̄ cōpat itestis. Aut vt moueaī subito motu i eo nō fm cursū nāle nȝ volūtariū sic tremor aut i suo figaī loco ⁊ nō moueaī ab ipo quēadmodū accit ei qū iūcture in egritudie podagre idurāt. Egritudies vo societatis oēm colligūt dispōēs quā h3 mēbrū cōpatiōe sui ad aliud qd̄ sibi vicinū existit ut ei approximāt siue ab eo elōget nō fm cursū nāle. Et si due r̄ spēs vna ē vt accidat ei phibitio mot⁹ sui ad ipsū aut ab eo; sūt sic post. q̄ pole erit sic digit⁹ quū sibi vicinū tāgē phibet aut quū accit ei vt ab eo mouerī phibeat aut vt sepet ab eo p⁹q̄3 erat pole aut sit dīfficile sic palpebrā laxatō ⁊ iūctura r̄ laxatio i palysi ⁊ duritico aptiōi manū ⁊ aptiōi oculum.

De egritudinibus solonis cōtinuitatis. Cap. iiij

Solutiones vo cōtinuitatis egritudo plerūq3 accit cuti ⁊ vocaī excoriatio aut scarificatio. Et plerūq3 accit carni q̄ ē ei ppinqua i q̄ nōdū sciēs ē pus ⁊ vocaī plaga. Sed quū pus fit ibi vocaī vlc⁹. Fit aūt pus i ea ppea q̄ superfluitates i eā eū int eo q̄ ē debil' ⁊ ppea q̄ sui nutrimētū digerere nō valȝ ⁊ superfluitas ē i ips cōuertit; plerūq3 nō dī plaga ⁊ vlc⁹ solo cōtinuitaī q̄ accit cuti ⁊ non carni. Mūȝ et accit ossi qd̄ ipȝ i duas frāgit ptes aut i ptes magnas aut pua aut ē cadēs fm lōgitudinē scidēs ipȝ aut cōtingit vt cadat i cartilagib⁹ fm tres dīmēsiōes aut vt accidat neruio. Sȝ si latitudini acciderit vocaī isio.

Et si acciderit fm lōgitudinē ⁊ ei⁹ nūer⁹ nō fuerit mult⁹ vocaī fissura. Et si ei⁹ nūer⁹ fuerit mult⁹ vocaī cōtusio. Plerūq3 ē sit i ptib⁹ musculi q̄ si i extremitate acciderit musculi vocaī attritio siue cadat i neruo siue i corda. Et si fm latitudinē musculi pueīat vocaī sepatio.

Et si acciderit fm lōgitudinē ⁊ fuerit ei⁹ nūe⁹ pu⁹ ⁊ fuerit ei⁹ cōcauitas magna vocaī amplificatio. Et si fuerint ptes ei⁹ multe ⁊ dilatet ⁊ cōcauetur vocaī attritio ⁊ dissolutio est. Etiam quū dī dissolutio ⁊ attritio liq̄factio oē qd̄ ē i medio musculi accit quocūq3 cōtigat. Qd̄ si i arterijs aut i vēis acciderit vocaī apio ⁊ si cōtigat fm ei⁹ latitudinē vocaī isio ⁊ sepatio ⁊ si pcesserit fm ei⁹ lōgitudinē vocaī fissura ⁊ ē et quū hoc cōtigit fm modū apertionis orificiorū earū ⁊ vocaī pforatio. Qd̄ si arterijs acciderit ⁊ nō clausa fuerit ⁊ ex ea sanguis ad receptaculū qd̄ ipsā circūdat exierit donec receptaculū illud impleat ⁊ quū pmū ad arteriā reuertaī vocabīt mē sā

guinis ⁊ alij ñt boies oēs sāguis egressionem ab arterijs mīcȝ sāguis vocāt. Debes aūt scire q̄ nō oē mēbrū i ptes dissolōem tolerat. Cor. n. nō tolerat q̄r fbiīo accit mors. Qd̄ si i pāniculī cadit ⁊ i diaphragmatib⁹ vocaī ruptura. Et si iter duas ptes mēbri cōpositi cadat ⁊ vnā ab alia sepat ita vt mēbro simplici nō accidāt nocumētū ei⁹ sepatio cōtinuitatē vocaī sepatio ⁊ dislocatio.

Et si acciderit neruio q̄ se de vno loco remouit vocaī ruptura. Et q̄sq3 ē sit i forāmib⁹ cōtinuitas solo ⁊ dilatāt.

Et plerūq3 sit i loc vbi ñ sūt forāmia ⁊ faī ibi forāmia q̄ ñ suerāt. Et solo qd̄ē cōtinuitatis ⁊ vlceratio ⁊ his silia qū i mēbro fuerit bone cōplonis cito sanāt. Et quū fuerit i mēbro male cōplonis lōgo resistūt tpe. Maxīe pl⁹ quū i corpib⁹ cōtigūt eorū q̄ patiūt hydropsis aut cōstrictōis mālās ⁊ lepra. Et dēs scire q̄ quū vlcera ista sīt stricta pueīt ex eis herpes estiomen⁹. ⁊ tu inuēies i libri particularib⁹ pscrutatōēs rei resolōis cōtinuitatis: dīmitta mus ergo usq3 ibi.

De egritudinibus compositis. Capi. v.

Egritudinib⁹ aūt cōposit' dicōēs pscrutes. Dico ergo q̄ quū egritudie dicim⁹ cōpositas nō q̄s3 egritudies cōiunctas itelligi volum⁹ fȝ egritudies ex qb⁹ oīb⁹ quū cōiūgīt pueīt ex eis res q̄ ē vna egritudo ⁊ hec qd̄ē ē sic apa, ⁊ eminētia i cute ē ex gñe apaī. Eminētie. n. sī apata pua sic apata sūt eminētia magna, ⁊ i apate qd̄ē oia egritudinū gñā reptūt. In eo nāq3 repit egritudo male cōplonis. Nullū nāq3 accit apa nisi ex cōplonis malitia cū mā, ⁊ i ipo ē iaciūt forme ⁊ cōpōnis malitia. Nullū. n. sit apa qn cū eo pueīat lesio i figura ⁊ i dīmēsiōe; ⁊ plerū3 ē adest cū eo egritudo sit⁹. Et iueīt i ipo egritudo cōis q̄ ē cōtinuitas solo. Nullū. n. accit apa nisi pculdubio cōtinuitas soluaī quū i mēbro apato mā eīauit superfluitas ⁊ iter ptes penetrāt ipsi⁹ ⁊ sepatōēs int eas facit ⁊ alias ⁊ sibi loca capiāt. Apa pterea mēbri accit mollib⁹, ⁊ ē et quū ossib⁹ accit res q̄ apaī silat p quā eius īgrossaī cōcauitas ⁊ eius augmētaī buitas. Neq3 ē mīr vt sit illd qd̄ nutrimētū recipit augmētū superfluitatē rapiēs quū i ipo penetrauerit aut i ipo acciderit, ⁊ oē qd̄ē apa qd̄ ci3 nō h3 māifestā ⁊ eius cā corpal mōstrat mā3 d̄ vno mēbro ad aliud qd̄ ē sb eo fuisse mutatā vocaī catarrus. Et ē quū cā māl ex q̄ apata ⁊ eminētie gñant ē i aliqb⁹ formis bōōrib3 nō fm suas ipedictibs q̄litates. Nūq3 būores illi bōi aliq̄ eīonis mō posīca fe eīauerit aut nāli si aut mulierib3 accit quū pariūt aut nō nāli sic eis accit q̄ vlnerāt quū egredīt sāguis bōus ⁊ remanēt būores illi mali puri singlares ⁊ ipediūt p eos nā ⁊ expelit eos. Et ē quū expulsiōis modus ē ad cutē ⁊ faciūt apata aut bothor. Apata vo diūsis differūt d̄ eis sed q̄ magis sūt cōsiderāde sūt d̄ē q̄ pp eorū existūt eis q̄ qd̄ē sunt mā ex qbus generant apata. Mā ē vo vn sunt apata sunt sex būores q̄tuor ⁊ aquositas ⁊ ventus ⁊ apa qd̄ē aut erit calidū aut nō calidū. Neq3 existimādū ē q̄ apa calidū sit illd qd̄ ex cholera aut sāguine gñaī tm̄ sed ex q̄cūq3 mā sit se calida pp suā cōmūis sit accidat ei calidas pp putrefactionē3 ē hec genera fm spēi diuisionē cuiusq3 mā diuidaīt. Sāguis vo ē i apatibus vel eis spālr pserat dēō. Et si igiur qd̄ē purū phlegmonē appellaī cōcuerit ⁊ qd̄ ex cholā rubea ⁊ pura herisipilā.

Et ex eis ē cōpositū noie cōposito super q̄ sponēdo nomē q̄s3. n. phlegmonē herisipiladē dicit ⁊ q̄q3 herisipilā phlegmonidem. Et quum cōgregaī vocaī exitura.

Quūq3 exitura in carnibus fit laxis ⁊ sub ascellis ⁊ post auriculas ⁊ in igunibus ⁊ est ex genere corrupta qd̄ i suo particul in loco nominabimus vocaī tauun.

Et apata qd̄ē calida hūt pncipiū in q̄ humor ad exteri

ora egredit͂ ⁊ apparet ꝙ ↄ̄cauitas augeť. Deīn capa
citas cū eo ↄ̄ augeť ⁊ dissolū. Postea stat quā egritudo
ad maiorē puenit statū i q̄ ē eoꝝ. Post ipsa minuit ⁊
maturat pus ⁊ declinat ei᷒ eē aut ad resolutionē aut ad pu
tris collectōes aut ad puerntō i duritiē. ¶ Nō calla vō apa
ta sꝫ aut de mā melica aut phlānica aut cōsa aut vētosa.
¶ Et illoꝝ qd̄ q̄ ex mā ſꝫ melica ima ſꝫ gña duritiea ⁊ cā
cer ꝙ pgnā ſꝫ acutaꝝ glādulaꝝ gen᷒ ex qb᷒ ſꝫ ſcrofu
le ⁊ nodi. Inter gen᷒ vō glādulaꝝ ⁊ iter alia duo gña
ē diā eo ꝙ gña glādulaꝝ ſꝫ ſeparata ab eo i q̄ ſtāť ſicut
glādule pūc aut ſupficiei ei᷒ ſꝫ retēte tñi ſicut ſcrofu
leꝫ illa alia ſꝫ mixta ⁊ ↄ̄fuſa i ſubā mēbꝝ i q̄ ſtāť. Et iter
cācꝝ ā ⁊ duritiē ē diā q̄a duritiea ē apa gena ſedatuꝫ
deſtruēs ſēſū ⁊ permanēs i mēbro i eodē ſtatu cū q̄ nō
ē dolor ⁊ cācer ē mobilis iūdēs ledēs ⁊ hꝫ radices īue
rās mēbro nīs eoꝫ vt per ipſꝫ deſtruať ſēſus niſi elōgatus
fuerit ei᷒ tpe ⁊ mortificet ei᷒ mēbꝝ ⁊ deſtruať ei᷒ ſēſus.
Neqꝫ mihi diſtat qn diā īter cācꝝ ⁊ duritiē cōſtat per
accntia iſeparabilia ⁊ ſꝫ ꝓpter diās ſubales. Apata vō
dura melica pleriqꝫ a pncipio ſue gñatōis ſopiut cū do
rēte ⁊ pleriqꝫ i duritie mutaťʼ ⁊ ꝓpe ſignifica. Et ē qm
hoc qnqꝫ ↄ̄tigit i phlāuc. ¶ Phlāmōꝝ vō apatū gen᷒ i
diās diuīť ſpēs apa latā ⁊ glādule molles. Et hē qdēꝫ
diſt q̄a glādule ſꝫ ſeparate ⁊ īuolute i coopertorio ⁊
apa latū ē mixtū ⁊ nō ſeparatū. ¶ Apata pterea hꝫ eis
pleriqꝫ ſꝫ phlegmatica ita vt illoꝝ q̄ ſꝫ calla ſꝫ color al
bꝰ. Et glādule qdē ⁊ his ſilia ⁊ a nodoꝝ diſt nodoſita
te eo ꝙ nodoſitas mag ſꝫ i ſuo loco māſiua ⁊ ei᷒ tact᷒
ſētī nodoſuſ: ⁊ quū ſtgēdo tāgiť ſpargiť ⁊ redit ad locū
ſuū ⁊ quū forti medicamie ſpargit abſqꝫ ↄ̄phēſiōe non
redit. Et plurimū ei᷒ accit ꝓpter laborē ⁊ deſtruiť ꝓpter
pōderoſa ſic phlābū ⁊ e᷒ ſilia. Et abi qdē ſcrōda ē ꝙ apa
ta phlāuca diuiſiciť ſꝫ diuſitatē groſſitiei phlāť ⁊ mol
litiē ipſi᷒ ⁊ ei᷒ ſubtilitatē ⁊ lenitatē ipſi᷒ ⁊ durities ita vt
quaſqꝫ melic ſint ſilia ⁊ qnqꝫ videať vētoſa. ¶ Phla ꝑte
rea ſubtile multotiēs deſcēdit i rheumatiſmo i vocata
tēq̄ ē i villis neruoꝝ ita vt perueniat ad muſculos q ſub
epigloto ⁊ ad ea q̄ ſꝫ ſub illis. Veſſa aut apata ſꝫ ſic hy
dropiſis ⁊ hernia acqſa ⁊ ſicut apa qd̄ accit i cranco de
aqſitate ⁊ hoꝝ ſilia. ¶ Et vētoſa qdē apata ſm duas di
uerſitates ſpēꝝ vna ē caccia ⁊ altera ē inflatio. Int caccia
vō ⁊ inflatōeꝫ ē diā duob᷒ modis vn᷒ ē cōmu ⁊ alla ē cō
mixtura. Et declaratio alī᷒ ē ꝙ vēt᷒ huiuſmōi i cacc
ſia i mēbri ſuba ē admixt᷒ ſꝫ i inflatōe ē aggregat᷒ ⁊ ſepa
rat᷒ ⁊ nō admixt᷒ mēbro. Et caccia qdē inuenit ſenſus
mollē ſꝫ iflatio ſēnt refiſtētiā reſiſtētia multa aut pauca.
¶ Impi᷒ hothoꝝ ſꝫ ſm nūeꝝ apatū. Eaꝝ n. alie ſꝫ ſi
giee ſic varioleꝫ alie ſꝫ ex chola rubea pura ſic eſſēr cho
lerice ⁊ eſſiadatōes. Et alie ſꝫ ex eis mixte ſꝫ morbill᷒
⁊ formica ⁊ claui ⁊ ſcabies ⁊ veruce ⁊ hoꝝ ſilia. Et ple
riqꝫ ſꝫ aqſe ſicut ampulle ⁊ qnqꝫ vētoſe ſicut inflature.
Tu aūt i libro q̄rto inuenies diſtīctōes q̄ tibi i diſpōni
b᷒ ſufficiet apatū ⁊ hothoꝝ de q̄ puenies ē vt i ipſo ſit ſi
deus voluerit.

De rebꝰ q̄ cū egritudib᷒ numerantur ⁊ non ſunt egri
tudines. Capi.vi.

q

Uedam res ſꝫ q̄ extra egritudines exiſ
⁊ cū eis nūerať. Et res qdē
ille ſꝫ q̄ i decoratōe igrediūť. Quaꝝ alie cō
ſiſtūť i pilis alie i colore alie i odore alie i figura poſt co
lorē. ¶ Et egritudinū qdē piloꝝ gen᷒ ↄ̄ſiſtiť alopetia ⁊
denudatōe ⁊ paucitate ⁊ vt ſint curti ⁊ vt ſcīdať ⁊ ſint ſb
tiles ⁊ groſſi ⁊ multa criſpitudie ⁊ multa lenitate ⁊ cani
tie ⁊ coloris alteratio qnqꝫ mō fuerit. ¶ Et nocumētū
coloꝝ q̄tuor ↄ̄ſiť generib᷒ vnū ē gñal mutatōis ei᷒ ꝓp
malā ↄ̄plexionis cū mā ſicut ictericia aut ſine mā ſic

gypſeitas q̄ ſit i colore ꝓp ↄ̄plōnē valde frigidā ⁊ citrini
tas q̄ accit ꝓp ↄ̄plōnē valde calidā. Et gen᷒ mutatōe ē
ꝓp cām manifeſtā quēadmodū ſol ⁊ ſingul ⁊ vēt᷒ mutat
colorē. Et gen᷒ expāſiōis corporꝫ colores habētū ex
trāceos ſup cutē q̄ colorē deferť ſicut morphea nig: aut
q̄ ibi naſcūť ſicut lentigies ⁊ macule. Et gen᷒ veſtigiorū
q̄ puenit ex ↄ̄ſolidatōe ſolonis ↄ̄tinuitatis q̄ accit ſicut
varioláꝝ veſtigia ⁊ vlcerꝫ foramina. Et nocumētū figu
re p᷒ colorē ſꝫ aut macies ſupflua aut graſſities ſupflua.

De horis egritudinū. Capi.vij.

ſ

Cire debēs ꝙ egritudinū pleriqꝫ q̄tuor hñt ho
ras horā pncipij ⁊ horā augmēti ⁊ ho
rā ſtat᷒ ⁊ horā declinatōis. Que vō extra iſtas
ſꝫ ō hore ſūt ſanitať. Quūqꝫ dicimus horaꝫ pncipij
⁊ horā augmēti nō volum᷒ itelligi duo extrēa i qbus
egritudīs nō māifeſtet diſpō ſꝫ ꝙ vnūqꝫqꝫ coꝝ hꝫ ipa
ꝑceptū ſēſu qd̄ ꝓpꝰ hꝫ iudiciū. ¶ Et hora qdē pnci
pij ē tps i q̄ egritudo appet ⁊ ei᷒ ſilant diſpōes ⁊ nō ap
pet i ea augmētū ei᷒. ¶ Et hora augmēti ē tps i q̄ egritu
dis māifeſtať ↄ̄ſtrictio oi hora p᷒ horā. ¶ Et hora ſta
tus ē hora i q̄ egritudo i oīb᷒ ſuis ꝑtib᷒ ſꝫ vnā mānet diſ
pōnē. ¶ Et hora declinatōis ē tps i q̄ ei᷒ appet diminu
tio ⁊ q̄nto pl᷒ ꝓcedit ei᷒ minoratio ē magꝫ manifeſta. ¶ Et
he qdē hore qnqꝫ attēdūť ſm egritudinē a pncipio eiuſ
vſqꝫ ad finē ei᷒ i ſuis ꝑoxiſmis ⁊ vocāť hore vlēs. Qnqꝫ
ↄ̄ſiderāť ſm vnūqꝫqꝫ ꝑoxiſmum ⁊ vocantur hore
particulares.

Ad cōplēdum ſermonē de diſpoſitionibus egritu
dinum. Capi.viij.

e

Gritudines multi mōis ſortiūť noīa
qnqꝫ a mēbris i qb᷒ ſꝫ ſicut
illa q̄ ē lateris ⁊ illa q̄ ē pulmōis aut a ſuis accidē
tib᷒ ſicut epilepſia aut a ſuis cāis ſicut dicim᷒ egritudi
nē melicā aut a ſui ſilitudie ſicut dicim᷒ egritudinē leōi
nā ⁊ egritudinē elephātinā aut cōpatie ei cui pzio acci
diſſe dr ſicut dicim᷒ vlcera balchia aut cōpatie ei cu᷒
fama fuit ꝙ medicādo eas curabať ſicut dicim᷒ vlcera
chironiā aut a ſui ſuba ⁊ eſſētia ſicut dicim᷒ febris ⁊ apa
ſꝫ. Egritudines aut ſꝫ manifeſte q̄ ſēſu cognoſcūť
aut ſꝫ occulte q̄s facile ē cognoſcere ſicut dolores ſtōi ⁊
pulmōis aut q̄s difficile ē cognoſcē ſicut egritudines epis
⁊ canaliū pulmōis aut nō ↄ̄phēſe niſi cū cōſiſtatōe ſicut
egritudines q̄ renib᷒ accit vel. ¶ Egritudines qnqꝫ ē quū ſꝫ ꝑ
ſe ⁊ ē quū ſūt ſm ſocietatē. Et mēbꝝ qdē alij mēbris
i egritudie ſua aſſociať aut q2 nā ſꝫ ↄ̄tinuit iter q̄ alij cō
tinuať iſta ſicut cerebꝝ ⁊ ſtōis ꝓp ↄ̄tinuitatē neruoꝝ i
ter ea aut mīr ⁊ mālle ꝓp ↄ̄tinuitatē venaꝝ iter illa aut
q2 vnū ē via alter᷒ ſicut iguia apat crur. Aut q2 ſꝫ vicia
ſicut pulmo ⁊ cerebꝝ. ¶ Et ē n. mēbꝝ qd̄ alij aſſociať
ꝓpe quā vnū coꝝ alteri vicinū debile ē inuenit locū ſui re
cipit ſupfluitates ſicut aſelle cordis aut q2 vnū ē pncipi
uꝫ ⁊ radix opatōis alteri᷒ ſicut diaphragma pulmōis i
attrahēdo aerē aut q2 vnū ſunt alteri ſicut nerui cerebro
aut q2 alij tertio mēbro aſſociať ſicut cerebꝝ aſſociať re
ni ꝓpea ꝙ vnūqꝫqꝫ coꝝ aſſociať epi. Et ē quū ſocietas
puenit ad cāſū quēadmodū cerebꝝ quū egrotať ⁊ aſſoci
ať ei ſtōis ↄ̄ſolutať n. tūc ei᷒ digō ⁊ mādať ipſi ſtōis va
pores malos ⁊ nutrimētū nō digeſtū ⁊ augeť ipſi᷒ cere
bri egritudie ⁊ ſic ex hac egritudine puenit paucies ad
durabilitatē ⁊ circuitōes. ¶ Corporꝫ vō ordines iter ſāita
tē ⁊ egritudinē ſꝫ ſex corp᷒ qd̄ ē i vltio ſanitať. Et cōp᷒ qd̄
ē ſanū ſꝫ i vltio. Et corp᷒ qd̄ ē nec ſanū nec egꝝ quēad
modū diſt. ⁊ cōp᷒ egrotatiuū qd̄ egritudinē cito recipit.
Et corpus egri q paruā hꝫ egritudinē. Et corp᷒ egri
q hꝫ egritudinē in vltio. ¶ Quo vō egritudines aut ſūt
ſanatiue aut non ſanatiue. Et ſanatiua qdē egritudo

ē quenō hȝ qđ ꝓhibeat qn medicet vt oꝫ: nō ſanatiua ſo ē cū q̄ ē aliqđ ꝓhibēs ⁊ nȝ ꝯcedā medico vt medicet ſic oꝫ ſicut dolo capiꝰ ſifiēt cū eo ſbīatiūs. ¶ Et ē ubi ſciēt ꝙ egritudo ꝓpōtōāl cōpōi et mī ⁊ ipi ē minor lumo rie ea q̄ ei nō ꝓpoītō antēo.n. accit hoc niſi pp cāceⁿ magnitudinē. Debes aūt ſcire ꝙ qđā egritudinū ſūt q̄ ad aliaſ mutāſ egritudieſ ⁊ oſtnuū ipē ⁊ i hoc ꝯſiſhit bonitas ⁊ ē vna egritudo alteriᵘ egritudio medicamentū ſicut q̄rtana ex q̄ multotiēs ſanat epilepſia ⁊ podagra ⁊ varicos ⁊ articuloꝝ doloꝛes. Et qdā etiā ſanāſ a ſpaſmo pp ſcabieȝ ꝓ ruitū ⁊ bothoꝛ ꝓceter q̄ȝ ſūt ſanatur pp oculoꝝ egritudinē. Et lyēteria ſanat ipa lateria.

Et ſūt aūt veraꝝ apud oībᵘ ꝯſert medicis egritudinibus ⁊ doloribus ſcie ⁊ dolo abᵒ renū ⁊ miricia. ¶ Et ē qui egritudies i alias mutāſ egritudies ⁊ ꝓpter hoc ſit diſpō maioris malitie ſicut quā mutaſ ipa lateria i ipa pl monia ⁊ ſicut quā mutaſ ꝑrenesis i letargiā. ¶ Et ē ꝑterea ex egritudibᵘ quedā que de vno ad aliū traſit ſic lepa ⁊ ſcabies ⁊ variola ⁊ febres peſtilētial ⁊ apata putrida ⁊ ꝑpipue quā domᵒ ſtricte ſuerit ⁊ ſūt quā vicinᵒ fuerit ſub vēto ⁊ ſic opthalmia ⁊ ꝑpipue cū q oculis eū intuēt ⁊ ſic ꝯgelatio quā imagiaſ aliqſ ꝙ accioſū illō opereſ ⁊ ſic ꝑthiſis ⁊ albaras. ¶ Et ſi egritudinū quedā q̄ i ſcine hēditaſ ſic albaras albū ⁊ tinea calluꝛ ⁊ podagra ⁊ ꝑthiſis ⁊ lepra. ¶ Et ſi egritudinū qđā q̄ ſi gualeo que ſi alieni gēti ꝓcreaāt i aliq̄ ſguōe mores inbᵘ aut i eis multū abūdāt. ¶ Debes ꝑterea ſcire ꝙ mēbroꝝ ōbūtas cōplexionis ſeqē malitiā ⁊ ſolonē ſubaciatiōis.

Doctrina ſcda ſeu ſcde. Cuiᵘ ſunt due ſumme.

Sūma ꝑma ē de rebus que accit ab vnaq̄q̄ȝ cau ſaꝝ eōꝝm. Cuius ſunt. xix. capitula.

Eſt verbum vniuerſale de cauſis. Capi. i.

Auſe diſpoſitionuȝ corporis q̄ ſit ꝑmiūmᵘ variatōes. ſ. ſanitatis ⁊ egritudis ⁊ diſpōis q̄ inter eas media ē et ſūt tres aſſcedētes ⁊ ꝑmitiue ⁊ ꝯiūcte. ¶ Antecedentes ⁊ ꝯiūcte cōicāt i hoc ꝙ ambe ſūt res corporee. ſ. hūoꝛales aut cōplexionales aut cōpōnales. ꝑmitiue vō ſūt q̄ extra corpus exīt ſubaȝ aut ex parte corpoꝝ extrinſecoꝝ ſic qđ ex vberatōe accit et caliditate aeris ⁊ ex cibo calo ⁊ frido q̄ cōrpi aduentāt et ꝑtē aīꝫalia.n. aliđ ē a corpe ſicut qđ accit pp irā ⁊ timoꝛē ⁊ ſilia. Et cāe qdē añtes ⁊ ꝑmitiue cōicāt in hoc ꝙ iter eas ⁊ diſpōnes q̄s nolauimᵘ aliqđ eēt mediū. ¶ Et cāe ꝑmitiue ⁊ ꝯiūcte q̄ncȝ cōicāt i hoc ꝙ iter ipas ⁊ inſ ꝑdictas diſpōnes nō iuenit mediū. Antece vō cāe a ꝯiūctis diſſerūt eo ꝙ cū cāe añtibᵘ nō aduenit diſpō ſȝ iter eas alie erūt cāe q̄ ſūt diſpō ꝓpinq̄ores añtibᵘ. Et cāe añtes diſſert a ꝑmitiis i h̄ ꝙ ipe ſūt corpales ⁊ ēt iter añtes ⁊ inſ diſpōnē ꝓculdubio iuenitur mediū ſȝ i cāſ ꝑmitiis nō ē hoc necīuȝ. ¶ Cāe q̄ȝ ꝯiūcte a ꝑmitiis diſſerūt i h̄ ꝙ ſunt cōpales ⁊ ēt ꝙ iter eas ꝯiūctas ⁊ iter diſpōnē nō ē mediū. In cāſ vō ꝑmitiuis non eſt hoc neceſſarium: imo diuerſos i eis ſūt poſſes. ¶ Cāe ergo añtes ſunt cāe corpales. ſ. hūoꝛales aut cōplonales aut cōpōnales. ⁊ ipſe qdē ſūt ex qbᵘ aducit diſpō nō ꝑmo aducit ſȝ adueniat ex eis aliq̄ mediāte. ¶ Et cāe ꝯiūcte ſūt cāe corpales ex qbᵘ diſpōes ꝓueniūt aducit ꝑmo. ſ. abſq̄ȝ medio. Et cāe ꝑmitiue ſūt cāe nō copales et qbᵘ ꝓueniūt diſpōes aducit ꝑmo aut nō ꝑmo. Exēplū cāe añtis ē repletio febris ⁊ repletio receptaculoꝝ oculi vt aq̄ i ipſis deſcēdat.

Exēplū cāe ꝯiūcte ē putredo febris ⁊ hūoꝛ q ad foramē deſcēdit oppilatiōe ⁊ oppilatio cecitati. Exēplū cāe ꝑmitiue ē caliditas ſolis aut fortitudo motus triſticia aut vigilia aut cōedē res calefaciētē ſicut allea ⁊ hoc eēt febri aut percuſſio dilatatōis ⁊ deſcenſui aq̄ ad oculi. ¶ Et vō āt cāe aut ſi cāe ſȝ cōtinuā ſic piꝑ qū calefac ⁊ opiuȝ quū infriāt aut ſi cāe ſm accidēs ſic aq̄ fria quū calefacit ꝓpterea ꝙ ſpiſſat cutē ⁊ tenet caliditatē ⁊ aq̄ calā infriat ꝓpterea ꝙ reſoluit ⁊ ſicut ſcamōea quū infriat iō ꝙ hūorē expellit calefacientē. ¶ Nō oēs vō cāe q̄ corpi aduenit i ipſo opaſ: imo ꝑter hoc tria ſūt neceſſaria ſcōrdo. ſ. ſue vtus agētis ⁊ fortitudo ſue corporis ꝑpatiētis ⁊ poſitio ꝓmiſſetā vnū tāgere aliđ tāto tpe quāti ſiali q̄e illud poſſit ex vno ꝓuenire opatio i aliđ. ¶ Et aūt quū cāꝝ diſpōeſ diuerſificaſ i eo ꝙ ꝓuenit ex eis. Et.n. quū ex cāe vna i corpibᵘ diuerſis diuerſe ꝓueniūt egritudies. ⁊ ē quāȝ eiᵘ opatio diuerſificaſ i debili ⁊ forti ⁊ forti ſēſus ⁊ debilis ſenſus. ¶ Cāꝝ ꝑterea alie ſūt q̄ ſūt vicarie. alie q̄ nō. Et vicarie qdē ſūt q̄ꝝ quū ſepant remanet affectio. Nō vicarie vō ſūt ex q̄ꝝ ſepatiōe ꝓuenit ſanitas. ¶ Dicēdū ēt ꝙ cāe que mutāt diſpōes corporꝫ ⁊ ille que ꝯſeruāt aut ſūt necie a qbᵘ ipoſe ē hoīeȝ egredi i toto ipe ſue vite aut nō necie. Et neciaꝝ qđ ſex ſūt gīa. Genᵘ aerꝫ circūdāſ. Et genᵘ ē qđ cōedit ⁊ bibit ⁊ genᵘ motᵘ ⁊ q̄eſ corpee. Et genᵘ motuū aīaliū. Et genᵘ ſōni ⁊ vigilie. Et genᵘ euacuatonis ⁊ retētōis. De gnē ergo aeꝛ ē nobis ꝑus loquēdū.

Eſt de affectōe aeꝛ q circūdāt corpa. Capi. ii.

Er ē elemētū nr̄oꝝ corpoꝝ ⁊ ſpūuȝ ⁊ ꝑter h̄ ꝙ ē elemētū nr̄oꝝ corpoꝝ ⁊ ſpūuȝ eſt ēt tēꝑamētū nr̄is adueniēs ſpūibᵘ ⁊ ē eā mediatōis coꝝ nō tm̄ ſicut elemētū ſȝ ēt ſic factōs. ſ. tēꝑans.

Jā aūt declarauimᵘ i bis q̄ ꝑceſſerūt qđ volumᵘ itelligi quū ſpū dicimᵘ nō.n. dicē volumᵘ illō ꝙ ꝑhi aīam vocāt. ¶ Et hoc qdē tēꝑamētū qđ ex aere nr̄o aducnit ſpūibᵘ ex duabᵘ pēdet opatōibᵘ q̄ ſūt mūdificatio ⁊ euētatio. ¶ Euētatō vō ē tēꝑamētū cōplonū ſpūs calā qū ſupflunt pp ꝯſtrictōes ſȝ ꝑlm ⁊ pp alīđ. ſ. tēꝑamētū qđ ſu tēꝑamētū relatiuū qđ ſciuiſti. Et hoc qdē tēꝑamētū attribuit nobꝫ aeꝛ attractio a pulmōe ⁊ a poris euētatiōe pulſus q̄ ſūt cū arterijs ꝯiūcti. Aer āt q̄ nos circūdat valde ē friūs i cōplōe ꝯpatōe ſpūs inati q̄uis pl ꝯplonia q̄ accit pp ꝯſtrictōes. Quūq̄ȝ aer ad ipſos ꝓuenit ipellit ipſos ⁊ miſcet cū eo ⁊ ꝓhibȝ ipſos ne ad ignealitatē ꝯūtaſ ꝯſtrictiuā ex q̄ ipe ad malitiā ꝓuēit ꝯplonis p quā remouet a ꝑparatōe ad effectōes recipiēl aīales i ſe q̄ ē eā vite ⁊ ad reſolonē ſumēt ſubē vapoꝛal hūide. ¶ Mūdificatio vō ē pp ſocietatē ipſiᵘ qū reīni ſac anhelitᵘ illō qđ ei attribuit vlᵘ ſepatiua ex vapoꝛe fuūoſa eiᵘ cōpatio ad ſpūs ē ꝯpatio hūoꝛi ſupflui ad corpᵘ quū aer expellit. Tēꝑamētū ergo eiᵘ ē ꝓpterea ꝙ ſpūi aducit aer quāȝ attrabit ⁊ mūdificatio ē pp eiᵘ exitū quā expellit. Aer.n. q attrabit i ꝑmis quū igredit ad tēꝑerādū neceſſe ē vt ſit i effectu friās: ſȝ poſtq̄ȝ ꝯūtaſ ad q̄litatē ſpūs ꝓpē calorē longitudie moꝛe oſtruit eiᵘ iuuamētū ⁊ nō īdiget eo ⁊ ē aer nouᵘ neciᵘ q̄ igrediaſ vt illᵘ alterᵘ ſupleat vicos. Oꝫ igiť neceſſario vt egrediaſ ad hoc vt ſuo vicario locus cīdaſ ⁊ vt ſūoſe ſuperfluitates ſbe ſpūs cū eo expellāt. ¶ Et aer qdē dū ē tēꝑeratᵘ ⁊ clarᵘ nȝ ſba extrāea ꝯploi ſpūs ꝯtrā ei admiſcet eſt ſanitatē efficiēs ⁊ ipaȝ ꝯſuat. Et quū mutaſ ſue operatiōis ꝯtrā operaſ. ¶ Aeri ꝑterea accit mutatōes nāles ⁊ mutatōes ñ nāles ⁊ mutatōes curſū egredictēs nāle ei ꝯtrie. Nāles vō mutatōes ſūt mutatōes tēꝑorales qū i vnoq̄ȝ tēꝑoꝛe ad aliā ꝓuenit cōplexionē.

De natura tēꝑoꝝ. Capi. iii.

Debes āt ſcire ꝙ tpa alia ſȝ medicos alia ſūt ab eis q̄ ſūt ſȝ aſtronōicos. Quattuor nāq̄ȝ tpa ſȝ aſtronōicos ſūt mutatōes ſol i vnaq̄q̄ȝ q̄dra circūli ſignoꝝ a pūcto icipiētes ꝟnali. ¶ Scdȝ medicos vō ver i tēꝑo tēꝑatiūs ē tpe i q̄ ſi tm̄ ſit neceſſarie veſtes ca

lesactãeo pp frig⁹ vtũ sit multũ curatiõ nõ excitatio gp ca
lorē. Et in ipso quidem est principium frondendi arbo
rū. Et ei⁹ tpe ē tps extio inf eqlitatē tnalē aut añ ip
sã paz donec sol sit i medio thauri. Et autũn⁹ ē huic op
posit⁹ itaũ⁹ q̃lis sit nře fre. In aliis vo fris ē posse
vt pcedat ver τ vñdet autũn⁹. Et estas quidē ē totũ tpus
calm. Et hyems totũ tps frigz. Unũqdqz aũt duoz
tpoz veri τ autũni ē mag⁹ breue fm medicos qz vtrũqz
q̃z duoz tpoz estat τ hyẽis. Et hyems qdē est tps
estati oppositũ aut mun⁹ eo aut mai⁹ eo fm eras. Et vi
q̃ ver sit tps floz τ initiũ pomoz. Et autũn⁹ tps muta-
tõis colois folioz τ pncipiũ casus eoz. Et qd est pter
illud ē hyeis τ estas. Et dicem⁹ q̃ veri cõplo ē tpata
nõ ē sic qdā estimãt cala τ hũida: certificat vo illud nisi
ta inuestigatõe ē i pte nãl phie credẽ aũt debem⁹ q̃ ver ē
tpanũ. Et estas ē cala ppterea q̃ sol oppõi capiti ē p
pinquo τ fortitudo erit radii q ab eo pcedit q imaginat p
uenit retro i estate aut sup angulos valde acutos aut lu-
per leps i lineis i qb⁹ penetrauit τ ppterea ispissat radi⁹
hui⁹ vo cã p certo erit eo q̃ casus radii solaris⁹ ē q ē sic
casus axis coluñe τ pyramidis sicut fit a cẽtro corporis so
lis penetrãt ad illud qd ē ei oppositũ. Alı⁹ ē q ē sicut su
pficies τ circũferẽtie aut q ē ppinq⁹ circũferẽtie: τ e⁹ qd
vr⁹ erit i aere eo q̃ ipressio adueit ei ab oibus extremitate
bo q ē i pte extremoz ē mag⁹ debil. Nos aũt i estate sum⁹
cadentes i axe aut circa ipsz τ pdurat hoc tps sup nos q i
isto moramur latitudib⁹. Et i hyeme sum⁹ circa circũ
ferẽtiã. Idõqz i estate lumẽ erit mag⁹ splẽdidũ lz spaciũ
nõ qd ē a nro loco ad locũ solis sit lõgi⁹ cũ sol circa lõd
erit augẽ. Illi⁹ vo lõgitat τ ppinqtat cõpatio i pte
astronomica p̃ disciplinã phie declarat τ certificatio forti
tudinis caloris τ fortitudinis luminis monstrat in par
te naturalis philosophie. Et estas preter hoc q̃ est
calida ē et sicca pp rsolonē hũoz q sit i ea nisa calidita
te τ pp rsolonē subē aeris τ ipsi⁹ siltudinẽ cũ nã ignea τ
pp paucitatẽ ei⁹ qd cadit i ea de rore τ pluuia: τ hyẽs q
dẽtria ē τ hũida pp hoz cãz cõria. In autũno vo iã ca
lor diminut⁹ fuit τ fritas nõdũ puenit ad cõplementũ.

Et sic erit q̃ iã i medio sitũ lõgitudis q ē int aeres
eqñ noctiũ⁹ τ iter circũferẽtiã ppinq⁹ igit erit tpan
do qd iter calitatẽ erit τ fritatẽ. In hũiditatẽ at τ siccita
tẽ nõ erit tpat⁹. Quõ.n. hoc erit qñ sol iã siccauerit
aerẽ τ nõdũ acciderit ex eius hũectatib⁹ qd sit exsiccati
oni eis exsiccat oppositũ. Dispõ qz q ē ad ifriãdũ ē
queadmõz ea q ē ad hũectandũ qm puersio q ē ad ifrãdũ ē
leuis lz puersio que ē ad humectandum non ē tam faci
lis nã et puersio q fit ad hũitatẽ pp frig⁹ sicut puersio q fit
ad siccitatez propter calorẽ. Conuersio namqz que it
ad siccitatẽ pp calitatẽ ē facil qñ qlz calitas exsiccaret
nõ qlz fritas hũctat imo pleruqz qlz calitas fortis erit
i hũectãdo qñ mãz soluit qz sit qlz fritas i eodẽ: qlz.n.
calitas euapoz atõez facit τ nõ resoluit lz qlz fritas nõ i
spissat τ strigit τ aduãat. Idõqz nõ ē dispõ q faciat re-
manẽ ver i hũiditate hyẽis sicut ē dispõ q facit remanẽ
autũnũ i siccitate estatis. Ver⁹.n. hũitas tpat i tãto tpe
pp calitatẽ i q̃to nõ tpat siccitas autũni pp fritatẽ: et vt
q̃ hũectatio illa τ exsiccatio sicce sint opatõib⁹ his τ pua
tõis τ nõ duoz cõrioz opatõib⁹. Exsiccatio naqz i hoc
loco nõ ē nisi sube hũide destructio; hũectatio nõ ē sic
et sube destructio lz sube hũide acqsitio quã.n. i hoc lo
co dicim⁹ aerẽ hũidũ τ aerẽ siccũ nõ itelligim⁹ ei⁹ formã
nõ eius q̃litatẽ nã lenz de hoc in hoc loco cogitatio aut
multũ sollicitur. Et qñ aerẽ dicimus hũidũ nõ volum⁹
itellige nisi aerẽ cuius amixta fuerũt vapores multi aq̃i
aut aerẽ cuius spissitudo cõsa sunt z siltudie vapor⁹ aq̃
sic aerẽ dicimus siccũ aerẽ vz ex q̃ resolutũ fuit qd de va-

porabl⁹ aq̃sis ei erat amixtũ q̃si se cõuit ad siltudine
subẽ ignis pp resolõnẽ τ cui q̃ amixta fuerunt i extremis sũ
q fre i ima siccitate illi⁹. Superfluitas igit hũitat hyẽa
lis minuit ex re pp q̃lz calitatẽ q̃ in ipo accit pp qd sol
oppõi capiti ppinquo erit. Autũni vo subã nõ pp q̃lz
fritatẽ q i ipso accidat hũectat τ quũ hoc cognosce vo-
les cõsiderab an res sicce i aere frio tã cito hũectat qz ci-
to res hũide i aere calo exsiccant postqz ponent fris i fritia
te sua sicut calm i calitate sua fere. Quũ hoc.n. cõside-
rauer⁹ iuẽies rẽ int ea diuisã: lz h erũt res alia maior illa
τ ē q̃ hũitas i aere calo τ frio sit nõ pmanẽs nisi pp ema
natõis pmanẽtiã ad eas veniẽtis lz siccitas idigeat nulla
emanatõe. Hoc at q̃ hũiditas nõ pmanet in corporibus
aeri dispoit: τ i ipso aere nulli ppf emanatõez nõ ē nisi
ppterea q̃ aer nõ dz ēē fortis fritas nisi per cõparatõez
nroz corpoz. nã eius fritas peruenit apd nos i fine hia
tis tãta qn aliqñ nõ resoluat. Immo i oibus resoluit ab
oibus ppf illd qd i eo erit de vtute sol τ stellaz. Quũ
ergo abscidit emanatio τ perdit at rsolo eius aduẽit sic
citas. In re at illd qd resoluit ē plus eo qd euaporat. τ
huius qdẽ cã ē eo q̃ euaporatõez due res efficiũt: vna ē
calitas subtilis pauca in eo q̃ ex spacio manifestũ erit: τ
calitas fort iter ea abscõdita ex q̃ ad fre supficiẽ res p
ueniũt subtil. Ob.n. de tra occultũ ē i hyeme vehemẽti ca
lore calz erit queadmõz i sapiẽtiis nalibus pncipalib⁹
declaratũ fuit: τ ē calitas aeris pauca. Due igit res ad
hũectatõez cõueniũt: q̃ sunt sublimatio τ ispissatio τ q̃tona
q̃ qz et fritas i hũa ipsius aeris operat ispissitudinẽ τ cõud
sionẽ ad vapozatões. In re at resolo aeris ē mag⁹ fortis qz
eius euaporatio τ calor abscõditus occultus valde minu
τ apparet ex eo qd superficies tre aduenit subito recõgel
lo moz qz vaporatio aut res q subtil erit euaporatõis p
pterea q̃ multũ separat mãz τ subtiliat τ inuenit eius pau
ca euaporatio calorẽ minũ i aere τ cõplet rsolo pp hoc
hoc est fm plus τ fm cãz cãz singularitates absqz aliis
cãis ex qbus he ale. puenerũt ole pter eas qs noiauim⁹.
Amplius aũt nõ est ibi mã multa q illd qd hũi sublima
tũ τ subtiliatũ restauret. Et ppterea oz vt nã veris hũitat
ad eq̃litatez int hũitatez τ siccitatez sic est tpanũ inf calita
tez τ fritatez lz nõ pbibemus qn pncipiũ eius trahat ad
hũitatez qz diũ τ tũ nõ est lõgiquũ ab eq̃litate sicut est ie
cũs autũni ab eq̃litate. Ppterea si nõ iudicauerim⁹ q̃
i autũno sit fort eq̃litas int calitatez τ fritatez nõ erit ab
eq̃litate lõgiqñ erit eo ipso dici q̃ sit aũ mẽdies τ post
se estiue. Ver nãqz autũnali est fort siccitat τ valde ap
tus ad recipieñ caliditates τ cõsim ad similitudinez igni
tat ppea q̃ estas ipsz ad hoc ppat τ eius noctes τ aue
matutia sicca pp solis lõgitudinez i autũno ab oppõe
capitũ τ ppea q̃ subale resolutũ forti recipit opaciẽ
eius qd ifriat. Ver at mag⁹ est eē eq̃litatez i q̃uabus q
hũibus iõ q̃ aer ipsius nil recipit ex eis q̃ eis q̃ ē i autu
no suo erit alld qd recipit autũn⁹ ex calitate τ fritate.
Eius igit nox nõ multũ lõge ē a die suo ipsi⁹. Ob si ali
qs dixerit q̃ rõe nox autũni ē frio: nocte vo qñ opor-
teret vt eius aer eet calior eo q̃ sit mag⁹ subtilis. Rñde-
m⁹ τ dicim⁹ q̃ aer q ē fort rariat cit⁹ recipit calitatẽ τ
fritatẽ τ sil aq fort rariat ideo qñ iã calefecerit aqz τ
volueris ipsã cõgelare cit⁹ cõgelabit qz fria ppea q̃ fritas
i ipsã penetrat pp ei⁹ raritatẽ. Corpa at nõ tñ sentiũt
ex fritate vis q̃si sentiũt ex fritate autũni eo q̃ corpa ire
resisteñtia a siccitate ad calitatẽ cõsueta i fritate τ i autũ
no sit ad hoc cõria lz autũn⁹ ad hyemẽ tẽdat τ ver ab eo
recedat. Et ē tibi sciẽdũ q̃ tpoz diuisitas facit cõmoue
ri in vnoquoqz climate aliquam egritudinum modum.
Et medicus quidem debet hoc in vnoquoque cli-
mate cognoscere ad hoc vt in ipso sint constructe

custodia ⁊ regio p̄missio. Sūt ēt quū vn⁹ dies aliquitem poꝛ̄ filio erit ⁊ nō alij. Est nāqꝫ ex dieb⁹ q̄ ē̄ vnalis ⁊ ē ex eis q ē estiualis ⁊ ē ex eis q ē autūnalis q in die vna calefacit ⁊ infrigidat.

¶ De iudicijs tēpoꝝ ⁊ eoꝝ mutatōib⁹. Cap. iiij.

o Omne tēps q cōplexionē h3 sui p̄potionale ē ex puenientib3 q̄ mala ē cōplexionis h3 p̄portōale diuersificat ab eis3 quū multa ab eq̄litate egressio acciderit p̄portōale ⁊ p̄portionale ab eo diuersificabit iō q̄ vt⁹ debilitabit. Vnūquodqꝫ ēt tp̄s cōplexioni egrotorū puenientis ipsi⁹ cōtrariū ē. Quū q3 duo tp̄a a sua egressa fuerit nā ⁊ fuerit eoꝝ cōtr⁹ cōr⁹ neqꝫ fuerit ibi superfluitas lōga quēadmodū si fuerit hyems meridiana ⁊ superuenerit ei ver septētrionale erit ad ūtē scdm sup p̄mū cōtrario corpib⁹ ⁊ ipsa tēpās eo q̄ septētrionalitas veris ē opposita meridionalitati hyemis ⁊ similiter si hyems valde sicca fuerit ⁊ ver fuerit valde humidū: tūc ver hyemis siccitatem temperabit: ⁊ si humiditas nō fuerit multa neqꝫ prolongabit q̄ ve mitō nō mutabit aliō ei⁹ tēpamētū i hūectatōes ipediēte. ¶ Mutatio ptereā tp̄is i vno tpe ē mīn⁹ affert cū moꝛtalitates q3 ei⁹ mutatio i mult̄ tp̄ib⁹. ſ. mutatio adducens mortalitates ⁊ nō ēt mutatio emendās illō qō p̄ma attulit mutatio sic dixim⁹. ¶ Et ex cōplexōib⁹ aer̄ dignior ē corruptōi ad putrefactōe3 est cali ⁊ humidi aeris cōplo. P̄mū vō qō accit aeris mutatōes est sicut diuersitas situū ⁊ i. p̄ñditatib3 vallū ī3 i collibus ⁊ i ār̄ pauce p̄pt ec̄ta ⁊ ē̄ puēis vt tp̄a sicut debēt puenient vt sit estas cal'a ⁊ hyēs frīa ⁊ sīt vnūquodqꝫ tp̄s. Cū si plerūqꝫ nō ita fuerit erīt eā mala ꝑ egritudinū. Ānn⁹ ptereā i q̄ oīa ei⁹ tp̄a fm̄ nā eueniūt q̄litatē anni ē malus: quēadmōdū si tot⁹ ann⁹ fuerit hūid⁹ aut sicc⁹ aut calidus aut frigid⁹. Ann⁹. n. q ē sic ē multaꝝ egritudinū sic q̄ira tū p̄portōaliū q̄ꝫ tp̄a postea erūt. pl'ra. vnū nāqꝫ tp̄s multū cōmouet egritudinē sibi p̄portōale q̄3 magis totus ann⁹. Tp̄s. n. frīus quū corp⁹ inuenit phlegmaticum cōmouet epilepsiā ⁊ palysis ⁊ apoplexiā ⁊ tortura ⁊ spasmū ⁊ fīa. Et tp̄s calīn quū inuenit corp⁹ cholericum cōmouet maniā ⁊ febres acutas ⁊ apata acuta q̄stoma q̄3 si tot⁹ ann⁹ fm̄ vni⁹ tp̄is nām icedit. Amplū⁹ quū cito p̄uenit hyēs cito hyemales adueniūt egritudines. Et quū cito p̄uenit estas cito estiue adueniūt egritudines ⁊ mutatē egritudines q̄ erit aū fm̄ iudiciū tp̄is. ¶ Quū q3 aliqd̄ p̄logat tp̄s multe ei⁹ sūt egritudines ⁊ p̄cē estas ⁊ autūn⁹. ¶ Debes autem scire q̄ effect⁹ mutatōes tēporū nō sit pp cām tp̄is vn̄ ē tp̄s ē3 p̄ptereā q̄ cū eis mutata q̄litas magnā efficit opatōe3 i mutatōib⁹ dispōnum sic q̄3 si aer i vna die mutat de caliditate i frigiditate mutabū tur fm̄ eas corpora. ¶ Et i tp̄ibus q̄dē sanius erit ver sit autūn⁹ pluuiosus ⁊ hyēs tēpata neqꝫ sit nō frigiditatē bōa nō vult sit p̄luuia i cōpatōe regionis. Etiā ver pluuiosus fuerit ⁊ estas nō absqꝫ pluuia fuerit erit illō qō sani⁹ ē pōt.

De aere bono. Cap. v.

a Aer bone subē ē aer cui nō admiscet ex vaporib⁹ neqꝫ ex fumis res extranea ⁊ q ē discoopt⁹ celo neqꝫ ē inf parietes ⁊ tecta cōstrictus. Quū vō i aere acciderit putrefactio cōis discoopt⁹ nūc erit ipsā3 magis recipiēs q̄3 cōstrict⁹ ⁊ occultatus. Alr̄ aūt discoopt⁹ melior erit. Et hic q̄dē bon⁹ aer p̄manet clar⁹ nisi cū eo vaporis misceāt lacuū ⁊ stagnoꝝ ⁊ p̄ñditatū aqꝫ cōnectiū ⁊ terraꝝ q̄ sūt laue ⁊ locoꝝ vbi nascūt olera ⁊ p̄cipue vbi talia q̄lia sūt caulea ⁊ erucā ⁊ oīs aliꝫ arbores viscose ⁊ arboꝝ malaꝝ complorū sicut sebat ⁊ nuces ⁊ ficus ⁊ odores putridi: p̄pter hoc nō remouēāt ab eo vēti boni q̄ sufflāt ex terra illa ab eo̅. Et aer hic nō ē cōclus⁹ i terra pluuia q̄ ei to calefit quū sol orit ⁊ cito ifriat quū occiditneqꝫ ē sint ei⁹ inf parietes q pars ē ex quo fuerit cōstnieti cū sebergi ⁊ hoꝝ sīa ⁊ nōdū integre ad siccitatē p̄cesā puenit neqꝫ obstūt attractōi aeris sic q̄ quū stringit. Et aīt q̄dā iam scīsti q̄ mutationum aeris alie sunt naturales alie sunt nāe cōtrarie alie sunt q̄ nō sūt nālea neqꝫ extra nām. Debes aūt scire q̄ mutatōes aeris q̄ nō sūt fm̄ nām sine sint ei cōtrarie sine nō cōtrarie quū eueniūt fm̄ circuitū ⁊ quū nō sunt circuitū. Et ex dispōnib⁹ q̄dē tēpoꝝ sanioꝝ ē vt existāt tp̄a fm̄ suā nā3 quā eoꝝ mutatōes afferūt egritudines.

De mutatione qualitatū eaꝝ ⁊ eis que ex temporib⁹ pueniunt. Cap. vj.

a Aer calidus dissoluit ⁊ laxat. Et si ei⁹ caliditas pauca fuerit tempata tū rubificabit colorē eo q̄ sanguinē ad exteriora trahit q̄ si multa fuerit colorē efficiet citrinū p̄ptereā q̄ resoluit illud qō attraxit. Ipse q3 multū efficit sudorē ⁊ minuit virinā ⁊ digōnē debilitat ⁊ sitī facit. Frigid⁹ vō aer cōstringit ⁊ digōnē fortiorē reddit ⁊ vrinā efficit multā iō q̄ humores cōstringit p̄ptereā q̄ i sudorē paꝝ resoluūt ⁊ hōs sīa ⁊ minuūt egōes p̄ptereā q̄ musculi uni se exprimunt ⁊ iō q̄ rectū intestinū paꝝ obedit vel pp destructōes obedientie vie stercor⁹ nō descēdit q̄ pp multū moram ⁊ ei⁹ aquositas i vrinā resoluit. ¶ Aer vō hūid⁹ cutē lenit ⁊ corp⁹ hūectat. ¶ Et sicc⁹ exsiccat cutē ⁊ denigrat corp⁹. ¶ Et aer turbat⁹ infusticat aīas cōmiscet hūores. Aer vō turbat⁹ ali⁹ ē ab aere grosso. Aer. n. grossus ē ille q i natura sue substantie sit. Et turbat⁹ ē ille q cui3 reb⁹ miscet grossis. ¶ Dicitur vō rex sicutius ē q̄ stelle minus ap parēt ⁊ q̄ splēdo ei⁹ qō ex stell' sicut sic ei⁹ qō sūt apparēt splēdet. Et e⁹ qō cā extit vaporis in ū ⁊ fumi nisi ⁊ vēt n boni pauci. Hic aūt illū sinonē ad hāc reducem⁹ sētētiē ⁊ cōplebim⁹ ip3 quū de mutatōib⁹ aeris q̄ ē p̄ter nāꝫ tractabim⁹. ¶ Et oē q̄dē tp̄s qō puenit scdm q̄ ōr iudicia h3 p̄tā. ¶ Et sūt q̄dē cuiuſqꝫ tp̄s sui marcio tēporis qō ē p⁹ ip3 i iudiciū duoꝝ tēpoꝝ cōicat ⁊ i egritudinib⁹ ipsoꝝ. Ver aūt quū ē fm̄ suā cōplonē ē mēd⁹ tp̄s ⁊ ē p̄portōale cōploni sp̄ūs ⁊ sanguinis ⁊ h3 cū sua existat eq̄litate quā nōiam⁹ ad calitatē tn̄ subtilē declinat paruis sopitā ⁊ ad hūid aūt nāle ⁊ rubificat colorē eo q̄ sanguinē attrahit tēpate ⁊ non puenit ad resolui quēadmōs estas puenit estiuale. Sed h̄ q3 qūi mouētur egritudines chronice: facit. n. fluxioꝝ q̄ sūt eteri currētes ⁊ eliquatas. Ideo q3 melius pariētū melius cōmouet. Et ille i q̄ multitudo exuberat hūoꝝ i hyeme pp ei⁹ quietatē ⁊ exercitū ei⁹ puritatē sui vō egritudib⁹ ūre⁹ q̄ ex illis cōmouet̃ materijs p̄ptereā q̄ ver eas resoluit. Quū q3 ver plōgat ⁊ tēpat estiue egritudi pauce sūt. Adueniūt egritudines si sanguis egō ⁊ fluxus sanguinis ex naribus ⁊ melie ebullitōs q̄ de nā exit cholera ⁊ apta ⁊ carbūculi ⁊ sināces ⁊ sī plerūqꝫ ruinose ⁊ alie erupte. Et ipsos multū cōgit vēaꝝ scissure ⁊ sputū sanguinis lenis ⁊ tussis ⁊ q̄cī eo qō ex ipso ē hyēale ⁊ hyēs finalis sūt eoꝝ dispōnes multe q has hūs egritudines ⁊ p̄cē ptbesis. Et ptereā q̄ ip3 i phlegmatic nā3 p̄phlegmatic mouet decidi ēo apoplexia ⁊ palysis ⁊ iūcturaꝝ dolores. ¶ Et cū vō q̄ oncit ad hoc ē aliqs soꝝ moꝝ ex motib⁹ corpis ⁊ aīalib⁹ ⁊ comestio ētēꝝ calefaciētū eo q̄ aer adiuuāt nāꝫ. Fit ll3 aūt res ē q̄ ita tueat ab egritudib⁹ v̄is quēadmodū phlebotomia ⁊ farino ⁊ diminuto comedendi ⁊ augmentū bibendi ⁊ debilitas pomi ebrietatis ⁊ ipsius diminutio ⁊ temperamentum. Ver ptereā pueris est conueniens ⁊ eis qui sunt circa ipsos. Hyems vero ad digerendum est melior propterea q̄ caloris innatū subaꝫ comprehēdit: vnde fortior efficitur ⁊ non de-

soluit: τ ideo qz fruct⁹ sūt pauci τ q̄ non comedit nisi leuia nutrimēta: τ qz boni mores post repletōem sūt pu⁹: τ qz ad loca ingrediunt calefactiua. Ipsa ū qz cholerā plus debilitat qz oīa tpa sua siccitate τ sui dici breuitate τ sue noct. ptractioe. Et ipsa ē magis cstringens mīo. Et ipsa est siccitate. Et ipsa ē magis cstringēs mīo. Egritudinū aūt necessariū assumere ea q̄ iacidit τ subtiliāt. Egritudines vero byemales plimes sūt phlanice τ ipsa phlegmatica. Est multū τ plimū qd̄ ē ī eo qd̄ vomitu expellit ephla. Colores q̄s tpaū ī ea s̄z plimū ad albedinē trahit τ ī ipsa abūdat catarrus: τ icipit catarr⁹ qui est autūnal mutat quem postea seqt̄ apata lateris τ apa pulmonis: τ raucedo τ dolor gutturis: demū accidit dolor lateris ipsi⁹ τ dorsi τ neruoꝝ nocumēta τ capit dolor chronicus imo apoplexia τ epilepsia. Et hoc totū ppterea qm̄ mahe cstringunt phlanice τ qz multiplicit̄. Senib⁹ vo nocet hyems τ eis sūt q eis sīles ēēt s̄z media nutrimētū pstat. In hyeme ppterea hypostasis ī vrina multitudo erit cōparatōe estat: τ ei⁹ et q̄titas ē maior τ minuit ī ea sanguis τ angēt phla. In estate vo angēt cholera rubea s̄z postea ī ei⁹ fine cholera nigra angēt ppterea qz subtile resoluit τ grossū retinet τ cstrigit. Et iuuenes senes τ q eis sīlant ī estate fortiores. Et estas qdē humores resoluit τ virtutes debilitat τ opatōes nālea eā mīte resoluit τ citrinat colorē ppterea qz resoluit illud qd̄ ex sanguine rarabit. Egritudinū q̄s tpa ī ea abbreuiant: s̄z n. virtus fortis fuerit aerē iuuat ad resolucō̄ adiuuatōe τ ad egritudinis mīs maturatō̄ τ expellet eā extra. Qd̄ si debil fuerit calor aeris ū addet debilitatē ppterea qz laxat τ dissoluet τ moriet eger. Ampli⁹ estas calā τ sicca cito icidit egritudines: bnida vo ē in afficatōes ūt egritudinū tpa. plegātioēs plim vlceꝝ ad herpetē estiomenū puēnt. Et accidit ī ea hydropisis τ lyēteria τ leuit̄ nā τ ad hoc totū adiuuant būores multi q a supiorib⁹ ad iferiora descēdūt τ pp̄e a capite. Eius vero egritudines sunt sicut febres terciane τ sinoch⁹ τ causon τ corporis extenuatio. Et ex dolorib⁹ dolores aurīū τ ophthalmia τ ī ea multiplicāt ppē quā si fuerit ventosa herisipila τ herpes q̄ sunt cuiā natura ei⁹ ē ipsa. Cū vo estas fuerit finalē erūt febres hōc dispōis ū brēes alpitatē τ acuitatē siccā τ multiplicabūt ī ea sudō τ expectabūt ī crisib⁹ ppterea qz calitas τ hūiditas huic pportionāt q̄a calitas resoluit τ hūiditas laxat τ poros dilatat. Cūiqz estas fuerit meridiōal multiplicabūt ī ea mortalitates τ egritudies variole τ morbilli septētriōal vo estas ē sana ī q̄s exprimēdi egritudies ī ea multiplicāt. Egritudies aut iste exprimēdi sūt egritudines q̄ pueniūt ex cursu manēt pp calorē occultū aut manifestū quā pcuiāt eā siccitas manifesta τ pmit. Et he qdē egritudines si sicut egritudini τ q̄ ipsos sequūt. Cūiqz estas fuerit septētriōal sicca phlanice cueit τ mulierib⁹ τ cholerā hēntib⁹ rubeā accidet ophthalmia sicca τ febres acute lōgi tpis τ puenit ex adustione cholere cstrictio τ cholere nigre exuberatio. Autūn⁹ vo multaꝝ erit egritudinū eo qz in ipso hō sub sole calo multū iceditre ī nocte puēit ad frig⁹ τ ppterea qz fructuū ē multitudo q̄ būores faciūt malū τ pp dissolutōnē virtutū ī estate būores ppterea sūt ī autūno mali pp mala cibaria τ pp subtilē resolutōnē τ qz finaret spissū τ pp ei⁹ adustionē. Cūiqz aliqs būor ebulliet ppterea qz nā ī ipsū nō expellit τ resoluit ī ducit ipsū ing⁹ ad stringat. Sāguis q̄s in autūno multū minuit ī mo sāguis ī sua cōplexōe cōtraria erit. Nō ergo ad ipsū generandū iuuat. Et et resolo iā pcessit q̄ estas sanguinē resoluit τ ex ipso minuit. In ipso aūt accidit ex būorib⁹ chola rubea residua ab estate nigra ppterea qz būores ī estate sūt cinis τ iō ī ipso chola multiplicat nigra q̄a estas adurit būores τ autūn⁹ facit ex eis cinerē sm

epūt qdē autūni senib⁹ aliq̄ mō cuenies erit τ ei⁹ finis eos ipedit in aīo ipedimēto. Autūni aūt egritudines sūt scabies q̄ exeuūt τ ipetigines τ cācer τ iūcturaꝝ dolores τ febres cōmuniter febres q̄rtane pp cholere nigre multitudinē τ pp illo qd̄ de ei⁹ opatōe declaravimus: iōqz ingrossat splen ī eo τ accit ī ipso et vrīa guttati emittāt pp illo qd̄ dicet accit et dissolutiōe cōplexionis ī caliditate τ siccitatē. Difficultas q̄s accit vrine qd̄ plus accit q̄s qz vrīa guttatī emittat. Et accit ī eo ictericia τ hoc qdē ē ppterea qz hitas expellit illo qd̄ et būorib⁹ ad interiora corpis ē subtile τ sic ī eo sciat accit ī eo suū ea acuta cholica τ ī de phlanica q̄a pncipiū cuiusqz būoris eaꝝ ē et būore quē effecit ipsoq̄ autūps sūt ī ipso et multiplicāt etiā sicca. Et ē quā ī eo accit apoplexia τ egritudies plimōis τ dolores dorsi τ coxaꝝ pp motiū supfluitatū ī estate pmū τ postea cito cstrictiōes. Et multiplicāt ī ipso vmeo ī ventre pp debilitatē virtutis digerēdo τ expellēdo. In ipso et τ ppe ī sicco multiplicāt variole τ pcipue quā aū ipsū fuerit estas calida. Et ī ipso et multiplicāt mania ppter būoꝝ cholericoꝝ malitiā τ qz chola nigra eis cōmiscet. Autūn⁹ ppterea ē tps qd̄ ī ipsū monebātib⁹ apa ē veteri⁹ q̄ sit būtes ptisis: τ ipse deteget occultū ī sua dispōe quā aū ipsū iniciū būerit τ nō fuit manifestabat. Etiā q̄s būtib⁹ singulariē ē ipse deteri⁹ ipo cā sue exsiccatiōis. Ampli⁹ autūn⁹ ē ē mastor reliq̄s egritudinū estas. Et autūn⁹ q̄ melior erit ī q ē magis būid⁹ τ plimōis. Et deterior ē illeq ē sic⁹.

Capi. vi.

De iudicijs dispōnum tpm.

Qum hyems meridionalis fuerit supueniret ver septētriōale qd̄ postea estas sequtur valde vaporosa τ multiplicate fuerit aq̄ τ ver cfluxuerit in ā̄sf ēq. ad estatē multiplicabūt autūno mortalitas ī pueri τ multiplicabūt dysenteria τ iustlio pcera τ tertiana nota plura. Cūiqz hyēs multaꝝ fuerit aq̄s abūdāt ille q̄ sit ī vē partes ppterea abortabūt aliqs et q̄ si pepercerit erit qd̄ pariet debile aut morituē aut gracile būo malitiā. Et ī boib⁹ multiplicabūt ophthalmie τ sanguis eges. Et catarri nūc multiplicabūt τ ppea senib⁹ τ descēdēt ī mēbra eoꝝ oculata τ eo q̄s morte moriūt subita iō qz dispōis subito ex multitudie optilantur. Et quā ver pluuiosū τ meridionale fuerit post hyemē supueniēt septētriōale multiplicabūt ī estate febres acute τ ophthalmie τ nāe solute τ sanguis egestiō plim hoꝝ ei⁹ cstiget ppter rheumatisatiōes ppterea qz phla q̄d ī hyeme adunatū fuit ad foramina descēdet occulta eo qz ipm mouebit calor τ ppterea ī būidas būtib⁹ cōplexiōes sicut mulierib⁹ τ multiplicabūt putrefactio τ ipsi⁹ febres q̄d sī ī aliq̄ estate cueniret pluuia tpe q̄ canis eleuāt τ postea venerit vēt⁹ septētriōal boni iuduna hebēt τ resoluent egritudies. Mulieb⁹ aūt pl⁹ nocet hec tpa sic mulieres τ pueri. Et q ex eis euasit ad q̄rtanā deueniet ppter būoꝝ adustionē τ qz fuit cineres post q̄rtanas pueniet ad hydropisi τ ad dolores splenis τ ad epatis debilitatē ppter h. In senib⁹ aūt τ ī corpore ī q̄ est imor frigor⁹ est ei⁹ nocumentū paruū. Cūiqz vo estas sicca septentriōali supuenerit autūn⁹ pluuiosus meridiōal pparabūt corpa ad hoc cueniat ī hyeme dolor capitis τ tussis τ raucedines eoꝝ guttura τ fluent q̄a consumpti accidet eis. Et sīlr quā estas sicca meridiōal supueniet autūn⁹ pluuiosus septētriōal multiplicabit eā ī hyeme dolor capitis τ p⁹ rebum autūn⁹ τ tussi⁹ τ raucedo. Et quā estas meridiōali autūn⁹ supuenerit septētriōal multiplicabūt ī eo egritudies exprimendi τ cstringēdi τ iā scimus hoc. Et quā autūn⁹ τ estas ī hoc cōueniant vt sint ambo meridionales humidi multiplicabūtur humores τ quā venerit hyems veniet egritudies

exp̄medi q̄s noīauim⁹ neq3 ē lōge gn ad ↄ̄strictiones ꝛ materiaꝝ ↄ̄culcatōes puenial eo q̄ ſi multe ꝛ q̄ vapores nō hūt viā egrediant⁹ vt ad putrid to pducat egritudines neq3 fallet qn hyems ſit iſirma ꝓpterea q̄ inueniet malas mīo ↄ̄strictas ꝛ multas. Quū vo ambo fuerint ſicci ſeptētrionales innuabūt eū cui noc3 humiditas ꝛ mulierib⁹ ꝛ q ē talis q̄lē ipe ſunt accidēt opthalmia ſicca ꝛ catarrus lōgi tpis ꝛ febꝛes acute ꝛ media. Hyems aūt q̄ ē fria ꝛ pluuioſa ardoꝛē efficit vrine. Et quū eſtatis caliditas foꝛtis fuerit ꝛ eī⁹ ſiccitas puenient ſināite pnitioſe aut nō pnitioſe ꝛ q̄ apient aut q̄ nō apientur ꝛ ille q̄ apient aut erūt interi⁹ aut exteri⁹ ꝛ variola ꝛ migēdi difficultas ꝛ moꝛbill⁹ ꝛ ambo erūt ſalut ꝛ opthalmia ꝛ ſanguinis coꝛruptio ꝛ triſticia ꝛ meſtituꝛ ꝛ ſpun teretio ꝛ quū poſt hyemē ſiccā fuerit ver eī⁹ ſiccū erit malū. Ampli⁹ moꝛtalitas coꝛrūpit arboꝛes ꝛ vegetabilia: lōgq3 coꝛrūpunt ex aīalib⁹ q̄ ea comedūt ꝛ iō hoies q eis veſcunt coꝛrūpunt.

De accidētib⁹ aeris ipꝛeſſionib⁹ q̄ nō valde curſui nature cōtrarie exiſtūt. Capi. viij.

Nunc aūt decē3 cōplere debem⁹ de alijs mutatōib⁹ aeris nō nālib⁹ neq3 cōtrarijs nāe q̄ ſm res celeſtes ꝛ res terreſtres eueniūt. Et iā qdē multas eaꝝ inuim⁹ i narratōe tempoꝝ. Ille vo q̄ res ſequūt celeſtes ſi ſicut ea q̄ ſtellaꝝ cū accidūt. Eſtā quū multe ex ſtellis i vno ↄ̄iūgunt loco ꝛ ↄ̄iungunt ſoli: ꝛ puenit ex hoc calefactio multa eis quoꝛū capita ſūt ipſis oppoſita aut locis q̄ ſunt circa eas. ꝛ ē quū ab oppōne capitū multa remouent lōgitudine ꝛ minuit calefactio. Impſſio. n. rectitudinis capitis i calefaciēdo nō ē ſicut ipꝛeſſio durabilitatis reccuſſiōis ꝛ ꝓpinquitatis. Reꝝ aūt terreſtriū alie ſt q̄ ſt pp cāim latitudinū terraꝝ alie ſt q̄ ſūt pp altitudinē ciuitatū ꝛ pp earū ꝓfūditatē ꝛ alie ſunt q̄ ſt pp cām mōtiū: ꝛ alie ſt q̄ ſt pp mariū cām: ꝛ alie ſt que vtroꝝ cā ex iſtēt: alie ſt que ſt pp cām terre. Ille aūt que ſt pp cām latitudinū ſt q̄ ſi terra fuerit que ſit circa reuolutōē3 capitis cācri i ſeptētrione aut reuolutōē3 capit capricoꝛni i meridie erit magis cala q̄3 illa que elōgabit ab ea ad ptē linee eqnoctialis aut ad ſeptētrionē. Credere vo oīt ex eis ſmones q̄ vī q̄ terra que ē ſub circulo eq̄dis diei ē circa eq̄litatē q̄nū cū celeſtis calefaciēs ibi ē cū vna que ē ſol oppō capit: ꝛ hec qdē oppō ſolinō magnā efficit ipꝛeſſionē. Qd aūt magnā efficiet ipꝛeſſionē ē durabilitas oppōis. Idq3 caloꝛ imedigte hoꝛe octaue ē maioꝛ caloꝛ q̄3 in medio diei ꝛ ꝓpterea quū ſol ē i poſtremo cācri ꝛ i pncipio leonis ē maioꝛ q̄3 ē quū ē i fine ſue declinatōis. Et iō quū ſol a capite cācri ꝓcedit ad illud qd̄ ē minoꝛis declinatōis q̄3 ip3 ē ei⁹ caloꝛ maioꝛ q̄3 ſit quū ē in tūta declinatōe ꝛ nōdū puenit ad capit cācri. In terra vo vbi ē linea eqnoctialis nō oppōit ſol capiti niſi paucis dieb⁹ ſ3 poſtea cito elōgat. Augmētū nāq3 prius declinatōis apud duas mōs mūlti ē ſi mai⁹ q̄3 augmētū qd̄ erit apud tropicos uno foꝛtaſſe apō duos tropicos nō opabūt mot⁹ triū dieꝝ aut q̄nq3 aut plū in pſſionē ſcili pceptā deīn ſol moꝛat ibi in latitudine vna aut circa lōgo tpe ꝛ inceſſant calefacit q̄ꝓpter ꝓfria tenet ē q̄ terre q̄3 latitudines ſt ꝓpinque declinatōi toti ob⁹ terris ſt calioꝛes ꝛ poſt ipſas ille q̄ ab ea in duob⁹ elōgat latib⁹ ad pteꝛ duoꝝ poloꝝ q̄ſitate gndeci gradui. In linea vo eqnoctiali nō ē caloꝛ ill⁹ ſupſtitatis quā facit oppō circa reuolutōē3 capitis cācri i locis habitatis. Fritas aūt i terris q̄ ad ſeptētriones lōge ſt ab illa reuolutōe ē maioꝛ. Et hoc qdē ē illud qd̄ ē ſm diuerſitatē latitudines terraꝝ ita vt i oib⁹ alijs diſpōnib⁹ ſuis exiſtit. Illud vo qd̄ ē ſm terre ſitū ē q̄ q̄ſq3 i alto ↄ̄ſiſtit loco q̄ſq3 i ꝓfundo. Et loc⁹ qdē ꝓfundus ē calidioꝛ. Et loc⁹ alt⁹ ſemp frigidioꝛ. Illud vo qd̄ ē circa terrā i hoc ſpatio i q̄ ſum⁹ ē calidi⁹ ꝓpterea q̄ ſolis radi⁹ circa terrā ſit foꝛtioꝛ ꝛ qd̄ ab eo ad terrā illā elōgat ē mag⁹ friim. Et ei⁹ qdē cā i pte nūllis p hoc ↄ̄iinctur. Quāq3 ꝓfūdū pter hoc fuerit unū plus cōprehēdit radiū ꝛ ē mag⁹ calm. Illud vo qd̄ cā mōtiū exiſtit ē illd in q̄ mons erit ſm iſtatōē3 habitādis ē ſgrediēs i dimiſionē quā noīauim⁹. Et ſic ē illud qd̄ ē ſm iſtatōē3 vicinitatis ē id de q̄ loq̄ nūc volum⁹. Dicem⁹ ergo q̄ mons in ſpatio duob⁹ opāt modis ꝛ vn⁹ ē ex parte vī ſup ciuitatē ſol radios reducit aut ipſos ab ea icigit. Et alter ē ex parte vī vētū ꝓhibȝ ꝛ ei⁹ exuberatōē3 refrenat. Prim⁹ aūt eſt ſicut ſi a parte ſeptētrionis alicui⁹ regionū q̄ ſūt ſeptētrionales fuerit mōtes ꝛ eleuet ſup eā ſol i ſua reuolutōe reflectet ipſi⁹ calefactio ad regionē ꝛ calefaciet eā l3 regio ſit ſeptētrionalis ꝛ ſilr quū mons ē a pte occidētis ꝛ diſcooprit ab oriēte. Et quū mons erit a pte oriētis min⁹ ē q̄3 illud i hac iſtatōe. Sol nāq3 quū mouet ꝛ ſup mōtē illū eleuat i omni hoꝛa ab eo elōgat ꝛ radij q̄litas ſe minorādo ꝓcedit q ab ipſo ſole ad illā tedit. Quū vo mons ē ab occidēte nō ē ſic: ſol. n. q̄q3 hoꝛa ei appropinqā icedit. Mod⁹ aūt vētū ꝓhibendi ē q̄ mōs aut claudit a ciuitate flatū vēti ſeptētrionalis infrīantis aut multiplicat flat⁹ meridionalis calefaciētis aut ē ciuitas iter duo cacumina mōtiū ſita directa obuiatōi alicui⁹ vēti cui⁹ exſufflatio ibi foꝛtioꝛ erit q̄3 ſit in terra plana: ſolet. n. aer quū p viā incedit anguſtā tracti ꝓcedere ꝛ nō ceſſare ꝛ ſilr aq̄ ꝛ alia. Et hui⁹ qdē cā i nālib⁹ ē ſcita. Ciuitates vo magis tēpate ex pte montiū ſiue diſcoopte ſi q̄ ab oriēte diſcoopte ſt ꝛ a ſeptētrione ꝛ coopte ab occidēte ꝛ meridie. Ex marib⁹ vo puenit aſſidue ciuitatib⁹ q̄ ſt eis vicine humiditatis augmētum. Qd ſi maria fuerit a pte ſeptētriōis erit hoc adiuuās ad ſtriāneas pp reuolutōē3 vēti ſeptētriōalis q̄ i nā ſui ſrīuo erit ſt aq̄ facit. Et ſi a pte fuerit meridiei puenit ex eis groſſitiei meridialis augmētū ꝛ ꝓpe ſi penetrādi locū nō inuenerit ꝓpterea q̄ mōs ſibi i faciē reſiſtit: ꝛ quūs a pte fuerit oriētis erit hūectatio aeri ab eis maioꝛ q̄3 ſi i pte fuerit occidētis ſol. n. ſine ceſſatōe ſitſionē augebit q̄3 to plus appꝛopinquuerit: ſ3 i occidētalib⁹ nō ſic efficiet. Ad ſūmū vo ex maris vicinitate puenit i aere humiditas poſtea ſi fuerit vēti multi ſibi ſuccedētes q̄s nō refrenauerit mōtes erit aer mag⁹ a putrefactōe ſalu⁹. Qd ſi vēti exſufflare neqerit erit putrefactōi ꝓpiue ꝛ vt humoꝛes putreſcit. In hac ât iſtatōe vēti q̄ ſi meliores ſt ſeptētrionales p⁹ oriētales p⁹ q̄s ſt occidētales. Et deterioꝛes ſt meridionales. Sermo vo de eo qd̄ ventoꝝ cā giat duob⁹ mōd exiſtit: vno vo vlis abſolut⁹ ꝛ ſmo ſm illd qd̄ vnicuiq3 ciuitati ꝓpꝛiū erit. vlis vo hnō ē q̄ meridioal ſm plimas ciuitati calus ē ꝛ hūid⁹. Sȝ calus ꝓpterea q̄ a pte ſol vicinitate calefcā venit ꝛ hūidus ꝓpterea q̄ plꝛmariū a nobis ē meridionale ſt pter hec q̄ ſt meridiei oriētal opaſi eis ſol foꝛtiter ꝛ euapoꝛāt ex eis vapoꝛes q vētis ↄ̄miſcēt: ꝛ iō meridioales vēti erūt laxātē. Septētrioales vo ſt ſri eo q̄ ſt mōtes trāſiūt ꝛ ſt terras friaſ multaꝝ niuiū ꝛ ſt ſicci ꝓpꝛea q̄ eis nō multi aſſociāt vapoꝛes q̄uiā refolo a pte ſeptētriōis ſūmun⁹ neq3 trāſeūt ſt aq̄s marias: ſ3 trāſeūt h3 plimū ſt aq̄s ↄ̄gelatas aut ſt ſtitas. Et oriētales qdē iter caliditatē ꝛ fritatē ſt tēpati ſ3 ſūt occidētalib⁹ ſicioꝛes. Septētrioales nāq3 oriētis min⁹ hūt maria q̄3 ſeptētrionales occidētis. Et nos ꝓcldubio ſeptētriōales ſum⁹. Occidētales vo parpl⁹ ſt hūidi q̄uiā ſup maria trāſeūt ꝛ q̄ ſol eos ſuo diuiſificat motu: vnuſq̄ſq3. n. hoꝛ duoꝝ. ſ. ſolis ꝛ ipſoꝝ alteri ſuo motu quaſi ↄ̄trarius erit. Ideoq3 non tantum

resoluit eos sol quando orientales resoluit ventos et propterea quia maior orientalium exsufflatio est in principio diei et maior occidentalium exsufflatio est in fine diei. Et ideo occidentales minoris erunt caliditatis quam orientales et magis ad frigiditatem declinatos. Et orientales maioris caliditatis sunt ambo comparatione ventorum meridionalium et septentrionalium sunt temperati.

Quique vero in ciuitatibus ventorum iudicia sunt alias res mutant. Est enim quod in quibusdam ciuitatibus contingit ut venti meridionales frigidiores sint quia circa eas montes fuerint meridionales et quando venerit septentrionales ad frigiditatem ideo quia super ipsos transeunt. Et etiam septentrionales meridionalibus calidiores erunt quando circa eos deserta fuerint adusta. Sed aliquando autem sunt venti qui per deserta transeunt valde calida aut sunt venti de genere fumorum qui in spatio ligna efficiunt. Deserta [illegible] quoniam quando sunt graues ibi accidit eis successio et combustio et subtile separatur et quod graue est descendit in quo ex adustione et ignitatione remanet. Oes venti fortes sicut videtur sapientibus philosophorum non incipiunt nisi a superiori sed materierum eorum principium fit ab inferiori: principium motuum et exsufflationum et turbinis eorum est a superiori. Et hoc autem est indicium a [illegible] plurimum.

Et hec certificatio in parte naturalis philosophie conuenit. Et nos quidem nunc nominabimus capitulum huius modi in locis habitationis. Ciuitatum vero diuersitates sunt secundum terram quoniam earum alie sunt lutose alie sunt que sunt petrose alie sunt que sunt arenose alie sunt que sunt lenose [illegible] aut cenose alie sunt super quarum terram est vir mo metallina superanteque hoc totum in eius aere et aqua operatur.

¶ De impressionibus serierum mutationum malarum cursu naturali contrariarum. Capi. ix.

Mutationes vero non egredientes sunt aut propter conuersionem in substantia aeris factam aut propter conuersionem in qualitatibus ipsius. Quod vero in eius existit substantia est ut eius substantia ad malitiam conuertatur non ideo quod aliqua harum qualitatum valde fortior facta fuerit sed augmentum est diminutiones et hec est pestilentia. Et est putrefactio que accidit aeri similis putrefactioni aque remanentis fetide. Nos namque quando aerem dicimus nolumus dicere aerem simplicem mundum quoniam ipse non est aer qui nos circundat et si inuentus fuerit purus fortasse erit aliud. Ipse enim et vnumquodque simplicium modorum non putrescit sed aut in sua qualitate aut in sua substantia in aliud conuertitur simplex sicut aqua conuertitur in aerem. Quando autem aerem dicimus nolumus dicere nisi corpus in substantia sua commixtum. Et est corpus commixtum ex aere certificato et partibus aquis vaporosis et partibus terreis in fumo et nubibus fingentibus et partibus igneis. Et nos neque dicimus illam aeream quo dicimus aquam maris aut lacuum aquam sed non sit aqua pura simplex sed mixta ex aere et terra et igne sed superiora in ea est aqua: hic ergo aer putrescit quique et conuertitur eius substantia ad malitiam sicut aqua lacuum putrescit et conuertitur eius substantia ad eam. Pestilentia illi et aeris putrefactio fit plurimum euenit in postremo estatis et in autumno. Et nos quidem nominabimus accidentia que ex pestilentia in aliis locis eueniunt. Quod vero in ipsius existit qualitatibus est vt sit in caliditate aut frigiditate ad qualitatem perueniat intollerabilem in tantum vt perdantur messes et grana corrumpantur. Et hec quidem est aut conuersio homogenea sicut rabiolitas estatis quando fortior fit aut conuersio contraria sicut frigoris malitia in estate quia propter aliquod euenit accidens. Ex aere vero quando mutatur proueniunt in corporibus accidentia. Quando enim putrescit putrefacit humores et incipit humorem putrefacere qui a corde circundatur et quando ad ipsum propinquius accedit quam ad aliud. Et si fuerit calefactiuus relaxat et humores resoluit: ergo in sui augmentum prestat et resoluit spiritus et debilitat virtutes et phlebotomus et digestiones propterea quod calor est in natura occultam resoluit quia est in [illegible] colorem efficit citrinum propterea quod humores resoluit sanguineos colorem rubificantes et quia choleram alios facit superare humores et cor calefacit calore non innato et facit humores fluere et ipsos putrefacere et defert eos ad concauitates et membra debilia et corporibus sanis non est bonus. Est tamen quando hydropicis conferet et paralyticis et alteratis frigido et spasmo humido et torture humide. Aer vero frigidus calorem in intus ad interiora redire facit, vbi tale adeptus fuerit fortitudinem per quam ad interiora ingrediatur: hic namque est motus excitationis. Aer preterea frigidus non multum [illegible] materierum fluxum et continet eas sed facit catarrum et debilitat neruos et tracheam arteriam magis ledit impedimento. Et quando non fuerit fortis digestionem efficiet et fortiores et efficiet fortiores et operationes occultas operationes efficiet fortiores et excitabit appetitum. Ad vltimum vero est magis sanis conueniens quam aer multe caliditatis. Sed eius quidem nocumenta sunt ex parte opilationum que ex neruis pendent et ideo quod claudit poros et quia fit illud quod intus existit in ossibus. Aer vero humidus pluribus complexionum est bonus et colorem efficit bonum et cutem et reddit eam mollem et poros dimittit aptos sed ad putrefactiones preparat. Et siccus quidem huic existit contrarius.

¶ De naturis ventorum. Capi. x.

Iam ventorum dispositiones narrauimus in capitulo mutationum aeris nominando aliquid. Nunc vero in eis sermonem volumus proferre aggregatum sed alium ordinem incipientes a septentrionali.

¶ De vento septentrionali.

Septentrionalis corroborat et indurat et quod manifeste fluit prohibet et claudit poros et digestiuam fortem efficit constringit ventrem et indurat et prouocat vrinam et aerem putridum pestilentialem sanat. Quando vero meridionalis septentrionalem precedit et sequitur eum septentrionalis accidit a meridionali fluxus et a septentrionali expressio interius et quique prouenit inde sciatura ad exteriora. Ideoque multiplicat nunc fluxus materierum capitis et pectoris egritudines et egritudines quas septentrionales sunt dolores neruorum de quibus sunt vesica et matrix et difficultas mingendi et tussis et costarum dolores laterum et pectoris et horripilationes.

¶ De vento meridionali.

Meridionalis laxat fortitudinem et aperit poros et turbat humores et mouet eos ad exteriora ab interioribus et in sensibus efficit grauitatem. Et ipse est ex eis que existunt ad corrumpendum et egritudinem efficit recidiuationes et debilitat et super exituram et podagram efficit pruritum et commouet epilepsiam et asthmatibus et facit febres putridas sed non exasperat guttur.

¶ De orientalibus ventis.

Venti isti si in postremo noctis et principio diei flauerint veniunt ab aere quem iam temperat et propter solem et subtiliat et eius humiditas iam fuit mutata ideoque sunt sicciores et subtiliores quod si in fine diei et principio noctis flauerint erunt res contraria. Orientales vero vltra occidentales semper existunt meliores.

¶ De occidentalibus ventis.

Venti isti si flauerint in fine noctis et principio diei veniunt ab aere in quo sol operatus non fuit. Spissiores igitur et grossiores erunt quia si in fine diei et noctis principio flauerint erit res contraria.

¶ De his que proueniunt ex habitationibus locis. Capi. xi.

In capitulo mutationum aeris iam nominauimus dispositiones quasdam locorum habitabilium. Nunc vero etiam in eis sermonem volumus proferre compendiosum secundum alium ordinem neque est nobis cura si aliquid ex his que dicimus reiteremus.

¶ Locorum habitabilium indicia.

Iam scisti quod locorum habitabilium dispositiones in corporibus diuersificantur cum altitudinum et profunditatum in ipsis et cum dispositione eorum que eis vi-

cinatur cum hoc ex montibus et dispositionis terre ipsius si sit lutosa aut humefacta aut cenosa aut si cum ea vir num minere et dispositio multitudinis aquarum aut paucitatis earum dispositio eorum que in eis vicinant sicut arborum et mineralium aut foueaum aut cadauerum aut boum similium et sciuisti quoniam aerum complexiones ex laudibus ciuitatum cognoscunt et ex terra ipsarum et montium et marium vicinitate quam habent cum eis et ex ventis earum. ¶ Et nunc quidem diximus summatim quod omnis aer quando eis stringitur quum sol occidit et eis calefit quum ipse oritur est subtilis. Cui vero huic est contrarius est e contrario. Deinde omnibus aeribus deterior est ille qui cor constringit et aeris attractionem angustiat: post hoc vero deinceps nunc ciuitatis loci habitabilis dispositiones.

De locis habitabilibus calidis.

I Loca habitabilia calida nigrificant capillos hominum et crispant quod eos quum colligunt piperis siccos efficiunt et digestiuam debilitatem et quum in eis maria fuerint resolutio et minuitur humiditas eius aduenit senium sicut in terra nigrorum. Illis namque qui ibi morantur aduenit senium in annis .xxx. et eorum corda sunt timida propterea quod spiritum resoluunt. Corpora preterea in locis habitabilibus calidis morantium sunt magis lenia.

De locis habitabilibus frigidis.

I In locis habitabilibus frigidis morantes sunt fortiores et audacie maioris et melius digerentes sicut sciuisti. Que si fuerint humida erunt ibi morantes crassi et carnosi et multa abundantes adipe quorum vene erunt grosside et iuncture occulte et ipsi erunt teneri et albi.

De locis habitabilibus humidis.

I In locis habitabilibus morantes humidis plerumque sunt facierum bonarum et cutes sunt lenes. Et quum exercitati cito aduenit eis lassitudo. Et eorum estas non multum calefit neque hyems valde infrigidat. Et eis quando adueniunt febres multe morantur et venter et sanguinis multus erit et menstruis et hemorroidibus. Et multiplicantur in eis hemorroides. Et vlcera putrida et putrefactio et multiplicatur in eis epilepsia.

De locis habitabilibus siccis.

I In locis habitabilibus siccis morantium exsiccantur complexiones. Et ipsorum offuscantur cutes et exsiccantur. Et eorum cerebris cito aduenit siccitas, et eorum estas est valde calida. Et hyems quidem multum frigida.

De locis habitabilibus altis.

I In locis habitabilibus altis morantes sunt sani et fortes labores multum patientes et viuunt diu.

De locis habitabilibus profundis.

I In locis habitabilibus profundis morantes in vaporositate existunt multa et ipsis debilitate et aqua abundantia non frigida, et propter si fuerit stantes aut aque lacuum aut stagnorum et quemadmodum sciuisti eorum aeres sunt mali

De locis habitabilibus petrosis et discoopertis.

b Quorum aeris in estate sunt valde calidi et in hyeme multum frigidi. Et eorum corpora sunt dura et solida et multorum capillorum fortia et iuncture manifeste et vincit in eis siccitas et sunt multi vigilantes et sunt malorum morum inobedientes et in eis bellorum fortitudo et solertia in artibus et acuitas.

De locis habitabilibus montuosis et niuosis.

I In locis montuosis niuosis morantium iudicium est sicut aliarum terrarum frigidarum. Et eorum terre sunt ventose et omnis natura moratur quando in eis boni venti sed cum resoluunt sunt montes hunc vento prohibeant sunt vaporosa.

De locis habitabilibus maritimis.

b Quorum spiritus caliditas et frigiditas propter sunt humiditatis ad passionem inobedientis et ad rei

preditum illud quod in ipsa penetrat. In humiditate vero et siccitate proculdubio ad humiditatem declinant. Et si septentrionalia fuerint eum maris vicinitas et habitationis profunditas magis temperata eis. Et si meridionalia fuerint casa erit econtrario.

De locis habitabilibus septentrionalibus.

b Quorum habitabilium locorum hominis iudicium est sicut iudicium ciuitatum et temporum frigidorum in quibus multiplicatur exsiccandi et constringendi egritudines et multiplicantur in eis humores in occulto corporis congregati. Et solet in eis esse digestiue bonitas et vite longitudo et multiplicatur in eis eruptio sanguinis ex naribus propter multam repletionem et resolutionis paucitatem vene ergo aliqui scindunt. ¶ Epilepsia vero non eis accidit propterea quod sunt interius sani et quod calor eorum intus est multus quod si acciderit erit fortis quum non eueniet nisi propter fortem causam. In corporibus preterea eorum cito vlcera sanantur propter eorum fortitudinem et sanguinis eorum bonitatem et propterea quod exterius non est causa que ea lauet aut ea detergat. Sed propter multam caliditatis cordium eorum sunt in eis mores lupini. Mulieribus preterea eorum accidit ne a menstruis perfecte mundentur quoniam earum menstrua non sufficienter fluunt cursu propter viarum constrictiones que non est ibi quod ipsa faciat currere et lauet. Et propter hoc deuenit quidam quod sunt steriles que earum matrices non sunt mundate hoc tamen diuersum est ab eo quod in pectore terris videmus. Ego autem dico quod calor innatus earum fortitudo purificat et consumit ex eis quod fluere faciunt et lauant exterioribus. Et euenit quod raro accidit eis ut abortum patiantur. Et hoc quidem demonstrat quod virtutes morantium in istis habitabilibus locis sunt fortes. Et plus ad uenit eis durus quam menstrua earum parandi stricta sunt et solida. Non vero abortum sunt simpliciter propter frigus. Earum quoque lac paucum est et grossum propter frigus non permittens penetrare et currere. Est et quum in hac terra accidit et populi debiles huiusmodi, fluxus et mulieribus eorum et precisio et eis propterea quod parum accidit eis precisio eorum frequenter, propterea quod vehementer se exprimunt ex dum te pena. Vene ergo que sunt in parte pectoris scinduntur et plures aliquot ex neruis et villis.

Et primo igitur accidit precisio et ex vero cures. Mirach quoque venter propterea et ad scindendum apud vehementem expulsionem

Et pueris accidit ramex aquosa que ab eis remouetur quum crescit et puellis accidit aqua ventrium et matricum que quum crescit recedit. Ophthalmia vero raro accidit eis et que accidit est fortis.

De locis habitabilibus meridionalibus.

c Quorum iudicia sunt iudicia terrarum et temporum calidorum simpliciter autem aquarum que sunt in eis est salsarum et sulfurearum. Et capita morantium in illis sunt plena humiditate materia quoniam meridies hoc operatur. Et eorum ventres sunt soluti propter illud quod ex eorum capitibus ad stomachum descendit. Membra quoque eorum sunt laxa et debilia, et sensus ipsorum graues. Et desideria comedendi et bibendi debilia et quoque vino grauantur propter quod eorum capita et stomachi grauia erunt vlcera quoque eorum durities sanantur et mollificantur. Mulieribus vero accidit menstruorum sanguinis multiplicatio eius non constringitur nisi cum difficultate. Et frequenter abortiuntur propter multitudinem egritudinum earum et non ab alia causa. ¶ Viris quoque accidit a ventre sanguinis exitus et hemorroides et ophthalmia humida que cito sanatur. ¶ Senibus vero quum transcedunt quinquaginta annos accidit paralysis propter eorum catarros. ¶ Et accidit omnibus eis propterea quod sunt eorum capita plena asma et tussis et epilepsia. ¶ Et accidit eis febres in quibus caliditas et frigiditas coniungitur et febres longe hyemales et nocturne. Acute vero febres parum accidunt eis propterea quod eorum ventres multum resoluuntur dissoluunt subtile quod est in eorum humoribus.

De locis habitabilibus orientalibus.

c Ciuitas q̃ ab oriẽte ẽ aperta et in opposito occidẽte posita ẽ sana et boni aeris. Sol .n. in principio diei sup eã eleuatur et aerẽ eius clarificat. Postea recedit ab ea aere iã clarificato et eius flãt sup ipsã vẽti subtiles q̃s premittit ei sol. Deinde ipsemet eos sequitur et pueniunt ipsorum motus.

De locis habitabilibus occidentalibus.

f Ciuitas q̃ ab occidente ẽ discoopta et ab oriẽte coopta nõ venit ad eã sol nisi tarde Et illico quã venit ad ipsam incipit elõgari ab ea q̃ nõ ei appropinquã recedit. Nõ ergo eius subtiliat aerẽ neq3 exsiccat sed dimittit ipsũ humidũ grossum: et ventos ei mittit matutinos ab occidẽte et in nocte. Iudicia ergo tẽporum frigidi climatis ciuitatũ humidarum secũdum cõplexionẽ eadem habitant tẽperatam grossã. Et nisi eẽt propter illud q̃d ex spissitudine puenit, siccitas ruinã veris nãe sue existeret. Sanitas vero in eis minus erit q̃ in illis orientalibus cũ diminutione multa. Neq3 audientia sit vba eius q̃ dicit absolute q̃ sit huiusmodi vtique veris cõparatione aliarum frãtum valde bonarum. Illud vero in ea vehementer erit malũ ẽ q̃ sol nõ adueniet eius possq3 iã inclinauerit ad calefaciendũ clima. Ideo q̃ eẽt aliis sup eã igitur post frigus noctis ab hoc subito elonga. Sed propter humiditatem cõplexionis aeris eius fiũt eos homines rauce et efficit auxilio propter rheumã et tenorem ipsorum.

De eligendis locis habitabilibus et eis preparandis.

q Qui loca digit habitabilia cognoscere debet frãgentiam et quõ erit eius dispositio sed altitudinem et pfunditatem et discoopturam aut coopturam. Et eius aquam et subam aq̃ ipsius et quõ erit secundum eius preparationes et eius discoopturam aut secundum sui occultationes et ipsius pfunditatem. Et si fit ventis exposita aut in terra pfunda. Et debet cognoscere ventos ibi flãtes si sunt sani frigidi. Et q̃d ei sit vicinum ex marib9 et pelagis et mõtib9 et mineris. Et debet scire q̃lis sit terra secundum sanitatem et egritudines et q̃ egritudines illic cõmorãtibus euenire solent. Et debet cognoscere illic cõmorantiũ fortitudines et eorum desideria et digestiuã et nutrimẽtorum eorum bonitatem. Et quõ existat eius structura et si sit ampla spatiosa aut sint eius introitus angusti et locus vñ vapor egredi sit cõstrictus. Post hoc debet vt fenestre et porte sint orientales et septentrionales. Sitq3 illud vel magis sollicitari debet vt venti orientales structuras ingredi valeant: et vt sol ad vnũ quemq3 locum intrare q̃at q̃ ibi erit quoniam ipse ẽ q̃ aerem rectificat. Vicinitas autem aquarum dulcium mobilium currentium profundarum et mũdarum et q̃ hyeme infrigidantur et estate calefiunt et ãte cõsiderationes ab eis q̃ occultãtur eos pũdio et adiutoriũ pbeo. Et iã q dẽ locuti sumus de aere et locis habitabilib9 vbis exposito-rijs. Nunc aũt loq debẽus de cãis q̃ illa sequũtur q̃ cum eis numerate sunt.

De eis q̃ pueniũt ex motu et quiete. Capi. xij.

m Motus operatõ in corpore humano diuersificat secundum q̃ ẽ fortis aut debil aut paucus aut multus: et propter illud q̃d ei ex quiete admiscetur. Et illud qdem apud sapientes ẽ diuisio per se. Et propter illud q̃d in ipso exercent homines ex mistione. Et mot9 qdem fortis et multus et paucus et cũ quiete mixtus oẽs cõicit in hoc q̃ calorẽ efficiant fortiorẽ sed fortis nõ multus differt a multo nõ forti et a mixto quieti admixto qm ipse vehementer calefacit corpus et si resoluit parum resoluit. Multus vero paulatim resoluit plusq3 calefaciat. Et cũ quisq3 eorum multus erit infrigidat propterea q̃ vehementer calorẽ resoluit naturalem et exsiccat. Sed quando ipse in aliq̃ exercebitur modo plerisq3 modis illa efficit q̃d eius adiuuabit operatões: et plerũq3 facit q̃d ipsas diminuit. Vbicũq3 si motus fuerit motus aut sufflatus puenit ex ea infrigidatio et humiditate angmentũ. Et si motus fuerint motus aut fortiorum accidit ex ea in caliditate et siccitate augmentũ. Quies vero semp ẽ infrigidans propter priuatões viuificationis caloris et propter cõstrictiões q̃ ẽ suffocatio et humectatio propter defectum resolutionis superfluitatum.

De his q̃ pueniũt ex somno et vigilijs. Capi. xiij.

s Somnus quã vehementer fit is erit. Et vigilie valde se mouentes ipso. Ambobus tñ corpus post hoc sit pparatio q̃ sit cõsideranda. Dicemus ergo q̃ somnus oẽs operationes naturales fortes efficit propterea q̃ calorẽ cõtinet innatũ: virtutẽ laxat animalem ideo q̃d cordis vias humectat et eas laxat et q̃ spũs subam turbidã efficit et prohibet illud q̃d resoluit. Laxitudo vero modo oẽs remouet et fortes reficit cũ totõ. Motus namq3 ei q̃d ad currentem aptũ ẽ currẽdi ad augetur virtutẽ nisi sint mãe q̃ ad pte cui existant. Somnus .n. qñq3 ad expellendũ eas iuuat propterea q̃ calorẽ interius cõtinet et nutrimẽtũ in corpore pñt et expellit illud q̃d ẽ iuxta cutẽ propterea q̃ illico q̃d ẽ longe cõstringit. Vigilie vero hoc plus efficiunt sed somnus plus efficiat sudorẽ q̃s vigilie. Sudor namq3 quẽ efficit somnus ẽ secundum modũ exuberãdi mãm et nõ secundum modum resolutionis subal cõtinuam. Qui aũt in somno multum sudat nisi sit hũo cãs nutrimẽto plenus erit q̃d toller ut necesse. Cũ somnus mãm iuuat ipsã ad digerendũ et maturandũ ad sãgõ mãm eã cõtinet et calefacit ipsã et trãsit calor per corpus et calefacit corpus calore nãli. Qñ si humores iuuat calor cholericos et pdurauerit eius spũs calefac eos vel corpus calore extraneo.

Et si ineuntiu9 acuitatẽ infrigidat propter hoc q̃ resoluntur humores q̃ vtique digestiue sit obediẽtes infrigidãt propter illud q̃d expandit deorsum. Vigilie vero hoc totum cõtrariũ efficiunt. Cum aũt sint multe cõplexionẽ corrũpunt cerebri aliq̃ siccitatis modo et debilitãt ipsum et cõmiscẽt rõnẽ et adurunt humores et egritudines faciũt acutas. Somnus aũt multus huius efficit cõtrarium.

Opilat .n. virtutẽ alalem obtusionẽ et capitis grauedines et egritudines frigidas: et illud ẽ propter illud q̃d ipse in resolutione prohibet. Vigilie vero desideriũ augent et famẽ efficiunt propter illud q̃d de mã resoluũt: et de digestiua minuunt propter illud q̃d de virtute resoluit. Et somnus qdẽ inter vigiliã et somnũ in oib9 dispositionibus ẽ mala. Qñ ãt ex dispõe somni ẽ stupãs ẽ q̃d in ipso calor occultat et frigiditas manifestãt: et propter hoc oib9 mẽbris tãq3 necia sit opinentia q̃ in vigilijs nõ sentitur. Deinde dicitis vero somni et de eo q̃d de ipso cõsiderat et de q̃bus dispõibus vba multa iacẽt in libris q̃ sequunt si deus voluerit.

De his q̃ pueniũt ex motu et quiete. Capi. xiiij.

o Omnia aie accidentia sequũt aut eis associat motõs spũs interius aut exterius. Et illud aut erit subito aut paulatim. Et eius motõs ad exteriora sequit frigiditas eius q̃d interius erit. Et fortasse suffocat illud q̃d resoluit. Subito ergo infrigidat exterius et interius et sequit eã sincopis aut mors. Et motũ qdẽ eius ad interiora sequit frigiditas eius q̃d ẽ exterius et caliditas interior. Et est quã multa cõangustatõe cõstringit et infrigidat interius et exterius et sincopis magna aut mors sequit ipsum. Et motus qdẽ ad exteriora aut fit subito sicut quã ẽ ira aut fit leniter et paulatim sicut cõtingit quã adsunt delitie et gaudiũ tẽperatum. Motus vero ad interiora aut ẽ subito sicut quã timor adest aut ẽ leniter et paulatim sicut quã adest tristitia. Et suffocatio qdẽ et resolutio pcedẽ nũq3 sequũt nisi illud q̃d subito euenit. Diminutio vero et prohibitio nãe nũq3 sequit nisi q̃d leniter et paulatim venit. Qñq3 diminutões dico intelligo suffocatões q̃ ordinati et paulatim accidit et nõ subito. Et quã dico prohibitionem nãe intelligo resolutionẽ q̃ fit leniter et paulatim et nõ subito: et ẽ quã accidit vt in hora vna ad duos moueat partes quãdo accidẽs duo cõcomitãt accidentia sicut eleuari. Est .n. quã accidit cũ ira et tristitia et diuersificant duo motus et sic verecũdia q̃ fit pmo cõstrictio ad interiora deinde redit rõ et cõstrictã et dilatat illud q̃d ẽ cõstrictum et egredit exterius et rubificat colorẽ. Et ẽ cũ qui corpus patit propter affectões aiales aliquas ab illis q̃ nõ habent sic sicut imaginatões aiales perfectẽ. Ipoint nos nullos quẽadmodum accidit vt puer ei solet eius forma imaginata sua pũdio et vt sit eius color ppinquus

colorē ei⁹ quem viderunt quam sit casus. Et iste quidem sunt res quas homines credunt abhorrentes q difficilis dispositio nō nouerunt similitudines. Illi vero q sapiēs diligit si negant eas quēadmodū negant res q est nō pst. Et huius quidem gratia est mot⁹ sanguinis et secretio ei⁹ q apparet ad eum quem multa in tēpus fuerit ad considerandum res rubeas. Et istius capli est congelatio dentium propterea q alius acredinē comedit. Et similiter dolores mēbri propterea q tale quale illud dolet alii quis de eo cogitauerit. Et illius capli est mutatio complexionis propterea q imaginatur de re q timet ne cadat in eā.

De his que proueniunt ex his que comeduntur et bibuntur. Capi. xv.

Quod comedit et bibit in corpore humano tribus operatur modis. Aut .n. in ipso sola sua qualitate operationem efficit aut sua materia. Aut operationes facit tota sua substantia. Et forsan res quas ex his trib⁹ intelligit vnus propinquiores erunt sua ligatione consideratores. Sed cum de his loquimur in intētione exprimere volum⁹ quo modo notabimus. Sua vero qualitate agens est illud quod calefacit postquam est in corpore hominis aut infrigidat et calefacit caliditate sua aut infrigidat sua frigiditate ita q nō ei assimiletur. Et sua quidem operatio materia est illud quod a sua conuenit natura et recipit formam alicui⁹ singulorum mēbrorum humanorum sed cuius materia sed formam illam recipiat: est enim quum accidit vt aliquam suarum qualitatum quas habebat quo suo modo fortior erit quam humani corporis qualitas ipsa remanet eā faciat a principio rei donec compleatur coagulatio et assimilatio sicut sanguis q generatur ex decoctis quoniam in ipso est plus frigiditatis quam in complexione hominis sed sit lacti⁹ sanguis et sit bonus ad hoc vt mēbra hominis possint fieri et sanguis q ex alio generatur huic erit contrari⁹. Sua vero substantia operatio cum forma sua specifica agens et est illa quam ipsa est id q est et si qualitatis similiter q corpori simile fiat aut fiat dissimile ei corp⁹. Materiam vero dico qualitatem materiam quatuor qualitatum intelligo. Qualitatem igitur sua operationem materiā in opere ingressus nobis. Qua igitur operatio materia est illud cui⁹ materia quam de substantia quam habebat alterata alteratione quam in ea facit virtus q est in corpore restaurat illud quod ex eo fuit dissolutum primo et accedit calorē innatum propterea q in sanguine facit augmentū eius. Et est etiam quum operatur suis qualitatibus q remanserunt in ipso tertio.

Et sua quidem operatio substantia est illud quod formam suē speciei operatur quam acquisiuit post complexionem quod quum ei⁹ simplicia se commiscuerunt et ex eis generata sunt res vna preparauit se ad recipiendum speciem et formam additam super illud quod habent simplicia. Hec ergo forma nō est qualitas prime quas habet materia neque est complexio quam generatur ex eis sed est perfectio quam acquisiuit materia secundum aptitudinem quam fuit ei acquisita ex complexione sicut in magnete virtus attractiua et sicut natura cuiuscunque speciei vegetabilium et animalium. Et illa quam habet complexionem propter complexionis preparationem et non est de simplicibus complexionibus neque ipsamet complexio quia nō est caliditas neque frigiditas neque siccitas neque humiditas neque simplices neque commixte sed est vt sapor aut color aut odor aut alia aut alia forma de nō percipit sensu. Et istius forme que generatur ex materia quandoque est perfectio passio alicuius quum hec forma est virtus passiua et quandoque est earum perfectio faciens et non aliud est quam hec forma est virtus agendi et nō aliud sed quum est agens et in alio quandoque est eius actio in corpore hominis et quandoque nō. Et eius quidem forme que post complexionem prouenit aliquando accidit vt sit perfectio passio ab alio quam fuerit hec forma virtus passiua. Et quandoque accidit vt sit perfectio eius in alio actio. Et quandoque accidit vt sit hec forma virtus super operationes in alio. Et quandoque euenit vt sit hec forma adiuuans super operationes in alio. Sed quum fuerit operatiua in alio aliquando euenit vt sit eius operatio in corpore hominis aliquando nō. Et si est virtus in corpore hominis agens aliquando efficit operationes conuenientes corpori quandoque operationes nō conuenientes. Tota autem operatio hec nō prouenit ex eius complexione et eius forma speciei adueniente post complexionem. Et propter hoc vocamus huiusmodi operationes a tota substantia s. forma specifica et nō qualitate. Et nō aliqua quatuor qualitatum neque eo quod est earum commixtio. Conueniens vero est sicut peonie operatio q destruit epilepsiam.

Nō conueniens autem sicut virtus napelli que hominis corrumpit substantiam. Redeamus ergo nunc et dicemus q quum dicimus q res quam comeditur aut quam fit inunctio est calida aut frigida volum⁹ dicere q est sic in potentia et nō in effectu: et volumus dicere q est in potentia plus calida quam corpora nostra aut plus frigida quam corpora nostra. Et quum hanc potentiam dicim⁹ volum⁹ dicere virtutem consideratam per operationes caloris quam nostra corpora in ea efficiunt quoniam quum eius portio a calore innato q est in nobis patitur accidet in ea tunc illud in effectu. Et est quum hanc potentiam dicimus et volumus rem aliam dicere. Et est vt sit potentia cum intentione bonitatis apparitionis sicut quum dicimus q sulfur est calidum in potentia. Et est quum dicimus q res calida aut frigida et attendimus illud quod in eius complexione ex quatuor primis elementis est magis superans et nō consideram⁹ operationes quas in nostris efficit corporibus. Est et quum de medicina dicimus q est in potentia sic quam fuerit eius potentia in intentione habitus sicut potentia scribe qui iam dimisit scribendi operationem et tamen habet in scribendo potentiam quemadmodum dicim⁹ q napellus in potentia est corrumpens. Inter hoc vero et primam erit differentia quia prima nisi postquam corpus passione manifesta ea patitur nō exeunt ad effectum. Illud autem agit operatur ipsamet obuiatione sicut venenum viperarum aut per qualem contactum in sua qualitate sicut napellus. Et iste potentias quidem primas et istas potentias quas nominauimus est alia potentia media que est potentia medicinarum venenosarum. Preterea dicimus q medicinarum graduum sunt quatuor positi sunt. Et gradus quidem primus est illud quod quum comeditur et bibitur et quam sit inunctio efficit in corpore sua qualitate operationes nō perceptas sicut quam calefacit aut infrigidat et nō percipitur. neque sentitur calor aut frigus nisi postquam iterum illud fecit et multum factum fuerit. Et gradus secundus est vt sit operatio fortior illa sed tamen nō prouenit ad impediendum operationes manifeste neque cursum earum naturalem mutat nisi per accidens aut quum multotiens adueniat et est multum. Et tertius quidem gradus est vt ex operatione eius eueniat sic prouenit impedimentum manifestum sed nondum se prouenit ad mortificandum et corrumpendum. Et quartus est gradus vt illud ad mortificandum perueniat et corrumpendum. Et hec quidem est species medicinarum venenosarum: hoc est illud quod erit per qualitatem. Cum vero sua substantia mortificat est venenum. Dicimus autem denuo q totum illud quod corpori aduenit quod est ex eis iter que currit agens et patiens. Aut mutatur a corpore et nō mutat ipsum aut mutatur a corpore et mutat ipsum aut nō mutatur a corpore et mutat ipsum. Illud vero mutatur a corpore et nō mutat corp⁹ mutatione de qua sit curandum aut conuenit in similitudinem corporis aut nō conuenit.

Illud autem quod in ei⁹ conuertitur similitudinem nutrimentum est absolute. Et illud quod nō in ei⁹ conuertitur similitudinem est medicina temperata. Illud vero a corpore mutatur et ipsum mutat non est possibile quin aut si quum mutatur a corpore mutat corp⁹ et post⁹ corpus mutat ipsum ad vltimum et destruat ei⁹ mutatio. Aut nō sit ita sed ipsum ad vltimum et destruat ei⁹ mutatio. Aut nō sit ita sed ipsum mutet corp⁹ ad vltimum et destruat ipsum. Et prima quidem diuisio aut conuertitur in similitudinem corporis aut nō conuertitur in similitudinem corporis. Si in corporis conuertitur similitudinem erit medicinale nutrimentum et si in corporis nō conuertitur similitudinem erit medicina absolute. Secunda autem diuisio erit medicina venenosa. Illud vero quod a corpore nullomodo mutatur et ipsum mutat est venenum absolute. Quum autem nos dicimus q a corpore nostro nō mutatur volum⁹ dicere q nō calefiat in corpore per operationes innati caloris in quocunque plurium venenorum si operatur in corpore nisi calefiat per operationes caloris innati q est in ipso. Sed volum⁹ dicere q nō mutatur in sui forma nullo modo nec cessat ab operatione ei⁹ virtute et forma manentibus donec corp⁹ corrumpatur. Et est quidem quum ei⁹ natura est calida et adiuuat tunc suam proprietatem naturā eius ad resoluendum spiritus sicut venenum viperarum et napelli. Et est quum natura ei⁹ est frigida et adiuuat suam proprietatem naturā

cito ad ꝯgelatē spūs ⁊ debilitatē sicut venenum scorpionis ⁊ hyrisq; ami. Totū vō istud qd nutrit siue rei nāli muta tōe corp⁹ mutat. Et ē calefacē qui quū i sanguiē ꝯuer tit. ꝓculdubio i calefaciēdo augmētū ꝓbet sicut lactu-cē ⁊ cucurbite tali calefaciat qr illud calefacere erit. Quū vō calefacē dicim⁹ nolum⁹ calefacē illud sȝ illud qd ex q̄litate sua ꝓuenit a^a rem intrāte spē. Et medicina q̄ dē nutrimētū a corpe ꝑ sui mutat subāz. Et mutat ab ipso ꝑ sui q̄litatē spūm mutat i sui q̄litate. ⁊ alia q̄dē mutatē priori ꝯsideratiōe cibale sicut allea. Et ē alia q̄ mutat ꝑ ꝯ frigiditatē ⁊ sicut lactuca. Quūq; ei⁹ ꝯuersio i sanguinē cōpleta ꝑ sui opatiōe ei⁹ ē calefacere. ꝓpterea q̄ i sanguine augmētū efficit. Quo. n. nō calefaciat quū iā factū sit ca lida ⁊ sua frigiditate se exposuit. Si vnicuiq; cap̄ eius aliqd in sui q̄litatē assotiat post ꝯuersionē in subāꝫ quā in sanguine q gnat ex lactuca aliq̄ remanet frigiditas ꝫ i sangui-ne q gnat ex allio aliq̄ calefactio sȝ ē hoc vsq; ad spūs.

Medicina p̄terea nutrimētū alia ē q̄ medicatiō ma gis erit ꝓpinq. Alia ē q̄ nutrimēto ē vicinior. Qnē admodū ipsorū nutrimētalia sicut q̄ sūt vicinior ē sube sanguis sicut vinū ⁊ ouorū vitelli ⁊ aq̄ carnis⁹ alia sicut panis ꝑsic lōginquiora sicut panis ⁊ caro. Et alia sunt que sunt vale de longinqua sicut nutrimēta medicinalia. Amplius dice m⁹ q̄ nutrimēto mutat corpus dispōnēt q̄litate sue ꝯsimilitate Mutat vō q̄titate sicut mutet iā sensisti. Quātitate aūt qui aut augmētabit ⁊ ꝑueniet ex eo ad fastidiū ⁊ oppila tōes ⁊ postea ad putrefactiōes aut minuet ⁊ ꝑueniet ex eo ad ꝓsōlum. Sȝ augmētū i q̄titate ex nutrimēte sem ꝑ ē sicut inanis ꝓuenit ex eo putredo ⁊ calefactio q̄ ca lefaciat sicut n. putredo ñ accit nisi ꝑ calorē extraneꝫ ita ꝓpterea et calor accit extraneꝰ. Dicem⁹ etiā q̄ nutrimēto aliud ē subtile aliud ē spissuꝫ aliud ē tēpatū. Et subti le qdē ē illud ex quo sanguis generatur subtilis ⁊ spis sus ex q̄ sanguis generatur grossus: vnūquodq; aūt harū diuisionū aut ē ei⁹ nutrimētū multū aūt ē paucum Exēplū subtilis ⁊ multi nutrimēti ē aq̄ carnis ⁊ vinū ⁊ o ua sorbilia calefacta aut tremētia. Ista. n. multi erūt nutri mēti q̄n plurimū subeūt ipsorū i nutrimētū ꝯuerunt. Exēplū spissi ⁊ pauci nutrimēti ē caseꝰ ⁊ caro salita ⁊ melāgia ⁊ his silia. Res. n. q̄ ex eis i sanguinē ꝯuertit ē pauca. Exē plū subtilis ⁊ pauci nutrimēti ē iuleb ⁊ olera q̄ i sbā sui tēpata erūt ⁊ i sui q̄litate. Et ex fructib⁹ maciana ⁊ ma la grata ⁊ q̄ eis silant. Et exēplū spissi multi nutrimē ti est ouū lixa ⁊ caro vaccina. Vniuscuiq; ēt harū duouꝫ alie sicut q̄ sūt boni chimi alie sicut q̄ sūt mali chimi. Exēplū subtilis multi nutrimēti boni chimi ouorū vitelli ⁊ vinū ⁊ aq̄ carnis. Exēplū subtilis pauci nutrimēti bōi chi mi lactuce maciana ⁊ mala grata. Exēplū subtilis pau ci nutrimēti ⁊ mali chimi ꝑsimo ⁊ caro anguillarū. Ex emplū spissi multi nutrimēti boni chimi oua lixa ⁊ ca ro annualis agni. Exēplū spissi multi nutrimēti ma li chimi caro vaccina ⁊ caro anatis ⁊ caro equina. Exē plū spissi pauci nutrimēti mali chimi caro salita. In hac aūt summa inuenies tēpamētū.

De dispōnibus aquarū. Capi. xvi.

Qua vitū ex iis elemētorū q̄ sola ī ter oīa ele mēta hꝫ ꝓprietatē vt i eo qd comedere ⁊ bibere igrediat nō ad vt nutriat sȝ qr nutrimē tū penetrare facit ⁊ ei⁹ rectificat subāz. Et nō aūt dicim⁹ q̄ aq̄ nō nutriat nisi qr nutrimēti i potētia ē sanguis ⁊ i alia potētia lōgiori ista ē po mēbri boī. Corp⁹ vō simplex nō ꝯuertit ad formā sanguineā recipiēdā neq; formā mem bri hūani nisi cōponat. Sȝ aq̄ ē sub a q̄ adiuuat ad li q̄factiōē nutrimēti ⁊ subtiliatē vt cito currat ⁊ penetret i venas ⁊ i foramina neq; eē pōt absq; hoc auxilio ei⁹ cō plemētū rei nutrimēti. Amplius aq̄ diuersificant nō so

lū i sūba aquatū: verū ēt sm illud q̄ eis admiscet. ⁊ sm q̄ litatē q̄ i eis ē supāns. Aq̄ vō q̄ sūt eius meliores sūt aq̄ fōtiū. Neq; tū oium fōtiū nisi fōtiū terre libere in cu ius territorio aūt nulla dispōnū q̄litatū extranearū supat aut aq̄ q̄ sit petrose qr sit dignior ne terrestri putrefactiōe pu trescit. Illa tū q̄ ē terre libere melior est petrosa neq; ex omni fonte terre libere sȝ illa tātum q̄ preter hoc est currēs. Neq; ois currēs nisi currēs q̄ ē sola ⁊ detecta disco opta: hoc n. q̄ꝫ ē ex eo q̄ currēs nobilitate acquirit. Non currēti vō ē eam acquirit ꝑ discooptura malitia talio q̄ha nō acquirit ꝑ ꝓfunditatē ⁊ cooperturā. Neq; ois cur rēs discoopta nisi illa q̄ sup lutū incedit. Et dicūt sorte q̄ q̄ sup lutū vadit melior ē ea que sup petras fluit: lutū. n. mūdat aquā ⁊ aufert ab ea res extraneas sibi admixtas que sīt i ea ⁊ colat ipsā sȝ lapides nō faciūt illō. Sȝ ās vt lutū ꝑ qd transit sit liberū ⁊ nō sit lutū fetidū neq; laco nosū neq; aliō. Qd si hoc aq̄ fuerit multa ⁊ fortis exiē rit cursu que ꝑ sui multitudinē illud qd ei admisceat i suā ꝯuertat naturā ⁊ que suo cursu ad solē tēdat s. ad oriē tē ⁊ ꝓprie ad eius estiuū erit melior ꝯco ⁊ q̄tomagis q̄ multū a suo elongabit p̄ncipio. Et post hāc q̄ ad se ptētrionalē vadit. Illa n. q̄ ad occidētē tēdit ⁊ meri diē est mala ⁊ ꝓpriē q̄n meridionales extiterint vēti.

Et illa qdē q̄ a locis descēdit altis cū aliis bonitati b⁹ est melior. Et illa q̄ est sic ē q̄si dulcis q̄ dulcis ē cuius gināl nec vinū tolerat vt ex ea sibi admisceat nisi pars ⁊ est i pōdere leuis ⁊ cito infrigidet cito calefit. ꝓpterea q̄ est resoluta frai hyeme ⁊ cala i estate i qua nullo mō la por supat aliquis ꝫ aliquo odor ⁊ cito descēdit ab hypo condriis ⁊ qd i ea coqt cito coqt ⁊ cito dissoluit. De hoc āt scias q̄ pond⁹ ex experimēto est adiutoriū ad co gnoscēdā aq̄ dispōes. Aqua n. q̄ ē leuior i plurimis dispōnū est melior. Est āt qū cognoscit pond⁹ ꝑ mē surā. Et qū cognoscit si i duab⁹ aq̄s diuersis duo panni intīti coctu vni⁹ ponderis madefiunt ⁊ postea vehe mēter exiccent deinde pōderent qr aq̄ cui⁹ coctū fuerit le uius erit melior. Sublimatio p̄terea ⁊ distillatio aquā rectificat malas. Et si illud nō fuerit decoctio rectificat. Aq̄ enī cocta sicut testificati fuerūt sapiētes minoris est ifla tiōis ⁊ velocioris descēsiōis. Et torpidi qdē medico rū existimāt q̄ aq̄ coctē subtile resoluat ⁊ spis⁹ remane at spissū vel i coquēdo ipsaꝫ n erit nutrimētū quoniā spis situdinē i aq̄ augmētat. Scire āt dēs q̄ aq̄ i hac aquatio nis diffinitōe erit ex ꝑib⁹ i subtilitate ⁊ spissitudine li b⁹ qr est simplex sȝ n spissat nisi ꝓpterea q̄ frigoris q̄ litas sup eā ꝓualuerit aut ꝑ ꝑs forte terrestrium ꝑtiū ꝯmixtio nē q̄ ob hoc q̄ sūt ꝑuissime ab ea nequeūt separari nec de scēdere i ea qr nō sūt tāte q̄titatis vt ꝯtinuitatē aque sci dere valeāt ⁊ i ea descēdere ob multā paruitatē. Sȝ er go vt eis accidat ꝯmixtio eius subā aque. P̄t est hoc de coctio spissitudinē remouet q̄ ꝓpē frig⁹ accit ꝑtes dēde ptes aque vehemēter rarificat donec fiat subtiliores sube vt possint ab ea separi ꝑtes grauiores terrestres i ei⁹ spissi tudinē retētē ⁊ astringūt eā descēdētes ⁊ ꝓpē descēdū ab ea separent ⁊ remaneat aqua pure ⁊ simplici. ꝓpterea ⁊ erit illud qd ꝑ calefactiōes sūt separatū hōgeneū ei qd remisit ⁊ nō lōginquū ab eo qr qū aqua a ꝯmixto se parat eius ꝑtes i subtilitate silantur ꝫ multū iterū itē il lud qd subit ⁊ iter illō qd remanet decoctio ergo si sub tiliat aquā nisi ꝓpterea q̄ aufert spissitudinē frigoris ⁊ qr facit qd ei ꝯmixtū ē descēdere. Et hui⁹ qdē signū erit quoniā qū aque grosse dimittunt lōgo tpe eū desce dit ex eis res de qua sit curandū: sȝ qū coquunt illico desce dit ex eis res multa ⁊ fit aqua que remanet in pondere leuis ⁊ clara. Et descēsiōis qdē cā ē subtilitas que ex de coctiōe acquirit nōne video q̄ aqua magnorū fluminū

sicut fluminis gion et precipue ille que in postremo eius su-
munt illico qui sumunt vehementer sunt turbide et postea
in breui tempore in vna residentione subito ita clarificantur quod si alia
vice residere faceres non descenderet in eis res de qua esset cura.
Sunt autem que aquam nili maria laude extollunt et eius bonita-
tes in quattuor comprehendunt. In longitudine manationis eius
et bonitate locorum per que vadit. Et quia in cursu suo a meri-
die tendit a septentrione subtilitas ipsius quod in ipso currit ex aquis.
In multitudine vero sui autem colocant ei. In aquis autem aliis
si quotidie eas de vno vase in alio mutares quotidie ma-
nifesta videres descensiones sicut in primis. Et propter hoc non
descendit ex eis quod descendere conueniat nisi paulatim et non cito
et cum hoc non perfecte clarificatur. Et huius quidem causa est quod commi-
stiones terrestres leuiter a substantia subtili descendunt in qua non
est grossitudo neque viscositas neque ventuositas sed a spisso
si tamen facile descendunt. Amplius decoctio subtiliat aquam subtilitate et post decoctiones conuersus. Et aquas quidem laudabi-
libus sunt aque pluuie et precipue ille que in estate cecidunt et
ex nubibus cum quibus accidit tonitrua. Turbidanis autem va-
poris vim generant venti maximi cum nubibus venientes tur-
bidant nubes ex quibus venit pluuia ideoque eius substantia est sal-
sa et non pura. Sed tamen aque pluuiali cito aduenit putredo licet
sit aqua melior propterea quod est valde subtilis et quia in ipsa cor-
rumpens terreus et aereus cito operatur et sit eius putredo cum
corrumperetur caput et pectus et impedit pectus et vocem. Quidam autem
deterius huius causam esse quod aque pluuie generantur ex vapo-
re qui fuit ex humiditatibus diuersis subtiliatis. Sed si hoc esset cum
aqua pluuie vitupabilis esset et non laudabilis sed non est ita
immo propter multam suae subtilitatem quoniam omnis subtilis substan-
tia plus recipit passiones quod si aqua pluuie ebullierit eius receptio
putrefactionis minuitur. Acetosa quoque que conceduntur nunc
quando necesse fuerit vti pluuiali aqua opponuntur putrefactioni et
ab impedimento eius securitatem faciunt. Puteorum vero aque
et aque ductuum sunt male comparatione aquarum fontium: sunt enim aque
constricte terrestreitatis longo recipientes tempore ideoque et non potest
quin in eis aliqua sit putrefactio quoniam extracte fuerunt et com-
mote virtute cogente et non virtute que sit in eis declinante ad hoc
vt manifestentur et expellantur nisi ingenio et arte quae via propin-
qua eis fuit adhibita per quam incesserunt. Et ex eis tamen alie sunt
deteriores quibus ex plumbo vie facte fuerint quoniam ex eius
virtute aliquid assumunt et frequenter ad dysenteriam ducunt.
Aqua autem paludis deterior aqua putei erit quia manatio aque pu-
tei acuitur propter illud quod de ipsa extrahitur vel perdurat eius mo-
tus et non multum moratur in constrictione neque manet in loco vbi
manat longo tempore. Aqua vero paludis pro-
pterea quod longo tempore moratur in foraminibus ter-
re putrefaciendo et eius motus in manando et ingredien-
do est motus tardus qui non prouenit ex fortitudine sue
expulsionis propter largitatem materie ipsius neque est nisi in terra cor-
rupta et putrida. Niuose vero aque et glaciales sunt grosse
Et aque stantes lacunales precipue discooperte male sunt et
graues quia in hyeme non infrigidantur nisi propter niues ideo generant
phlegma et calefiunt in estate propter solem et propter putrefactiones vnde ge-
nerant choleram. Et propter spissitudinem quidem ipsarum et com-
mistiones terrestrium cum eis et propter resolutiones subtilis earum
generantur in eis qui eas bibunt splenes et eorum mirac subtiliantur et
interiora ipsorum ingrossantur et eorum extrema macrescunt et hume-
ri et colla et comedendi desiderium superatur in eis et siti et constrin-
guntur eorum ventres et difficile vomere possunt. Et est etiam quod perueniunt
ad hydropisim propterea quod aquositas in eis retinetur. Et
est quod perueniunt ad apostemata pulmonis et splenis et ad dysen-
teriam et siccantur eorum pedes et manus et ipsorum epata debilitan-
tur et nutrimentum eorum minuitur propter splenem et generantur in eis
mania et hemorrhoides et varices et apostemata lata et propterea in
hyeme et mulieres durius impregnantur et cum difficultate pariunt
et pariunt pueros apostosos et frequenter fit in eis mola et impre-

gnatio mendosa et eorum pueri sepe patiuntur ramicem et ma-
gni varices et crurium vlcera neque eorum plage sanantur et acre
fit eorum desiderium et solutiones durities. Et est cum nocumen-
to et apparent in estate et quartana abundantia et in senibus febres
sunt adurentes propter siccitatem nature ipsorum et ventrium.
Aqua vero in currens quocunque modo fuerit sit non conueniens. Et in
dicium quidem eius quod ex canalibus hauritur est indicium aque non curren-
tis. Est tamen melior aqua non currente propterea quod non longo tem-
pore in vno moratur loco et quando non currit proculdubio aliquid
in ea erit grauitas. Et forsitan in multis earum erit supinatas
et conuertuntur cito ad calefactionem ideo non sunt valentes febris habenti-
bus et illis in quibus cholera superat. In egritudinibus vero in quibus re-
tentio et maturatio sunt necessarie sunt meliores. Aqua pre-
terea quibus substantia admiscetur metallina aut eius simile et aqua san-
guisugarum omnes male sunt. In quibusdam tamen earum erit iuua-
mentum. Plana nam quam vis feri superat iuuamentum prestat ad hoc
vt interioribus fortitudo tribuatur et vt decursus prohibeatur et vt
virtutes desideratiue omnes procedant. Et nos quidem eius dispositi-
ones notabimus et eius que est quales ipsa post. Nix vero et
aqua glacialis quando munda fuerit et non commista alii rei virtutem
habens malam sue soluatur et fiat ex ea aqua siue que ea de foris in-
fretur aqua siue ipsa mittetur in aqua erit bona. Et suarum quidem diuisi-
onum dispositiones diuersificantur diuersitate multum extranea
sed est spissior quam omnes aque et nocet debilitati habentibus neruosi
sed quis cogitur ad bonitatem redit. Quando aque glacialis ex
aquis in alio fuerit aut fuerit nix virtute habens mala et extra
nea a locis in quibus cecidit erit melius vt cum ea infrigetur aqua que
ab illius commistione sit occulta. Aqua frigida temperate frigida sanis
melior est aquis omnibus sed neruos impediat et ipsa in interioribus
habentes ledat. Ipsa enim appetitum excitat et stomachum forte efficit.
Aqua vero calida digestionem corrumpit et facit naturam cibum neque
illico extinguit sitim et est que ad hydropisim adducit et ebi-
cat et consumit corpus. Aqua autem calefacta quando fuerit tepida fa-
cit nauseam et que fuerit calidior quam hec et in ieiunio bibita
fuerit multotiens stomachum lauabit et ventrem soluet cum tamen freque-
ter bibere est malum quia stomachum debilitat virtutem. Illa vero que mul-
tum est calida est que colicam resoluit et splenis ventositates frangit.
Et illi quidem quibus aqua calida auxilium amentum prestat sunt epi-
lepsiam habentes et melancholiam et capitis dolorem frigidum et asthma et oph-
thalmiam et bothor in gutture et siccitatem et apostemata post aures
habentes et rheumatismos et vlcera in diaphragmate et ipa-
ris solutionem in pectore pectoris. Menstrua preterea prouocat et vri-
nam et dolores sedat. Aqua vero salsa macrescere facit et de sic-
cat et prius facit ventrem per eius radicationem que in ea erit. Postea re-
stringit ventrem in fine propter siccitatem que est in eius natura et corrum-
pit sanguinem ergo pruritum generat et scabiem. Aqua vo
turbida lapidem generat et opilationes. Hoc post ipsas res
concedenda est prouocatiua sed ventrem habenti plerique conferat ipsam et
omnes reliquas aque grosse et quarum propterea quod in eius ventre tenen-
tur neque cito descendunt. Ex cuius quidem transitu ex ipsis res vincitu-
ose et dulces. Aqua autem salsa ammoniaci ventrem relaxat si in
ea sederint aut ex ea biberint aut ex ea clisteri fuerit clistere.
Aqua preterea aluminosa menstruorum superfluitatem curat et provo-
cat neque sputum sanguinis et prohibet illud quod de hemorrhoi-
dibus egreditur sed corpora que febribus sunt apta fortificat ad eas pro-
ducit. Et ferrea quidem splenem resoluit et non coire valentes
adiuuit. Erea vero corruptioni complexioni valens erit. Quia
aqua diuersis et bone et male commiscebitur fortior superabit. Et
nos quidem declarabimus regimen aquarum corruptarum in capitu-
lo de regimine iter agentium. Et quod de iudiciis aque remansit
proprietatibus et modis suarum proprietatum remansit in capitulo aque
quod est in medicinis simplicibus notabimus si deus voluerit.

De eis que proueniunt ex retentione et cibatione. Ca. xvi

Retentio eius quod naturaliter euacuari oportet est ex de-
bilitate virtutum expulsiuarum aut ex fortitudine
virtutis retentiue et retinetur ab ea aut propter debilitatem

vimentum digestiuarum vnde elongatur mora rei in receptaculo ideo q[uod] retinent eam ibi virtutes nullos doleat vigo ex[...] pleat aut pp viarum coangustationem aut pp oppilationes q[uae] sunt in eis aut pp grossitudinem materiei aut pp ipsius visco sitatem aut pp eius multitudinem quam expulsiua nequit superare aut pp defectum sentiendi illud q[uo]d necesse est expelli quemadmodum accidit in colica iecteria q[uia] ita est quasi virtus voluntaria adiuuans in expellendo aut q[uia] virtus naturalis ad aliam partem sendit sicut in eis accidit retentio vrine aut stercoris propterea q[uod] eius [illegible] est per altera. Cuius retentio eius q[uo]d etiam ri eis accidens prouenit egritudines. Que autem sunt ex egritudinibus compositionis sunt oppilatio et laxitas et spasmus humidus et q[uae] cum illis erunt. Sed et morbi egritudinum complexionis sunt putredo et calor [illegible] constrictio et ipsius ignitatem concurso et calor [illegible] eius pluritate constrictionis et eius fortitudine quoniam cum frigido sequitur ex superfluitatibus humidis super corpus. Loco vero egritudines sunt receptaculorum fissura et eorum [illegible]. Fastidium quoque est una causa deterioribus harum egritudinum et hec qui euenerit postquam consueuit euacuari vacuitas sicut accidit in multa saturitate in anno fertili ita post superfluitatem famis et in anno sterilitatis. Ex egritudinibus vero compositionis sunt apata et bothor. Euacuatio autem eius q[uo]d oportet retineri est aut propter fortitudinem virtutis expulsiue aut pp debilitatem retentiue aut propterea q[uod] materia nocet quantitate pp sui multitudinem aut deiectiones pp [illegible] aut pp mordicationes sui acrimonia et acuitate aut pp materiei subtilitatem q[uae] fit sicut q[uo]d eliquatur per se vel ad expellendum fiet facilius. Est etiam quod ipsas vias amat amplitudo quemadmodum accidit [illegible] propterea q[uod] in longitudine scindantur aut incidunt aut in [illegible] aut quia earum aperiuntur oscilla sicut accidit in [illegible] sanguinis ex naribus. Et est quod accidit hec largitas pp causam q[uae] exterius accidit aut interius. Cuius euacuationis eius q[uo]d retineri eis accident prouenit pp ipsius complexionis [illegible] pp eius materiei q[uae] erat apta ad accidendum et q[uia] calor naturalis [illegible]. Et fortasse proueniet in calore complexionis quum illud q[uo]d euacuabitur complexionis fuerit sicut phlegma aut fuerit circa complexionis sicut sanguis q[uoniam] causa caloris superabit superfluo sicut [illegible] et calefaciet. Et ex ipsa quidem semper accidet siccitas [illegible]. Et est quod ex ipsa prouenit humiditas [illegible] rationes quam nominamus in accidentalitate calitana. Et est quod [illegible] siccitas euacuabit superflue pp calorem [illegible] defectum quod nutrimentum [illegible] non valet [illegible] phlegma accrescit hec in humiditate complexioni non [illegible] nec est innata sicut calor ille non est innatus. Non [illegible] superflue eam sequitur ipsius [illegible] et siccitas [illegible] membrorum et in eorum [illegible] alicuius ipsorum calor accidat extraneus et humiditas non [illegible]. Egritudines quidem [illegible] alios que euacuationes sequuntur superflua sunt oppilatio pp superfluam et [illegible] siccitate et pp earum constrictiones. Et sequitur eam spasmus et [illegible]. Retentio vero et euacuatio que sunt [illegible] in bona prouenit que est necesse [illegible] sunt et [illegible] sanaz. Et iam quidem locuti sumus de rebus que sua generalitate sunt necessarie [illegible] sunt non necessarium. Nunc ergo ad alias causas procedamus.

Est sermo vniuersalis de causis que casualiter corpori accidit et non sunt necessarie neque impedientes. Ca.xviij.

Loquamur nunc de causis non necessariis et non impedientibus. Et sunt que sua generalitate non sequuntur aliquas naturas [illegible]. Et iste quidem sunt cause corpori obuiantes preter aerem qui est necessarius sicut balneatio fricandi ipsius et alie. Incipiamus autem et dicamus q[uod] cause que in corpore hominis sunt agentes exterius pp obuiationem duobus operantur modis. Operantur enim in ipso aut penetratione illius q[uo]d ex eis subtiliatur in poris per virtutem penetratiuam que est in ipsis. Aut quia membra sibi attrahunt eas per poros suos. Aut ideo q[uod] veniunt istorum ab altero [illegible]. Alter vero modus est ut nulla operentur commixtione sed qualitate pura conueniente corpori. Est illud q

[illegible] aut ideo q[uod] hec [illegible] aut cum effectu sicut epithima [illegible] in effectu q[uo]d [illegible] aut complexionis eius [illegible] in effectu q[uo]d calefaciat est propterea q[uod] [illegible] hec est in potentia sed calor [illegible] nobis commouet [illegible] in ea et adducunt ipsas ad effectum aut pp [illegible]. Quia autem ex rebus que obuiando mutant et que ingrediuntur corpus non mutant sicut [illegible] ad modum emplastri corpori [illegible] vulneratis [illegible] recepte non vulnerat. Et sunt ex rebus alie que ad hoc [illegible] sicut cerusa que quum bibitur vehementer mutat sed quum ex ea sit epithima nihil ex hoc operatur. Et sunt ex eis que [illegible] modo [illegible] operantur. Et huius quidem [illegible] est quod cum tale aliquid [illegible] corpus virtus digestiua [illegible] frangere ipsum et cito mutat eius complexionem et debilitat eam et non diminuit eam in [illegible] tempore [illegible] illud possit efficere suas operationes et iterum [illegible]. Et alia est q[uod] simplicium concedit [illegible]. Et tertia est q[uod] commiscet [illegible] receptaculis nutrimenti aliis [illegible] que ipsas submergunt et eius frangit fortitudinem. Et quarta est q[uod] quum [illegible] in vno ponitur [illegible] non quietat se mouendo. Et quinta est q[uod] ex ventro multum [illegible] non adherendo.

Et sexta est quoniam quum est interius preparationes eius ipsa natura [illegible] regit et cito eius expellit superfluitatem et bonam in sanguinem conuertit. Eius vero q[uo]d ex cerusa dispositione [illegible] est q[uod] cerusa est grosse nature et grossarum partium propter quod est de foris non penetrat in poros et si penetrat non peruenit ad poros [illegible] ad membra principalia quum [illegible] hec. Et est non venenosa que est in ea non efficit operationem nisi impressione superflua a calore innato qui est in nobis in corpore hoc quidem non acquiritur ipsa obuiatione extrinseca. Et nos fortasse reiterabimus ubi in libro de simplicibus medicinis verba manifestius.

De eis que proueniunt ex balneatione et fricatione ad solem. Capitulum. xix.

Quidam ornate loquentius dixit. Et balneum melius est cuius fabrica est antiqua et cuius aer spaciosus et cuius aqua est dulcis. Et alius addidit et balneator igne suum mensuret secundum complexionem eius qui ipsum vult ingredi. Debes autem scire q[uod] operatio nullius balnei est calefacere suo aere et humectare sua aqua. Et prima eam calefaciunt et humectant. Et secunda calefaciens et humectans. Et tertia calefaciens et desiccans. Et [illegible] verba illius qui dixit q[uod] aqua non humectat membra interiora quum bibitur aut quum ei obuiatur. Supple [illegible] ex balneo post illud q[uo]d nominamus de [illegible] b[illegible] et mutationibus aliis accidit mutatio. Harum quidem sunt accidentes et quidam sunt permanentes. Est namque quod accidit balneo ut suo efficiet aere propterea q[uod] multum caloris resoluit in aere et membrorum [illegible] propterea q[uod] vehementer humores resoluit nullo sed extraneo augeat humores. Cum q[uod] eius aqua multe est calitatis eius ex eis [illegible] sunt eius pori. Quare eius humiditate nihil vadit ad corpus sed resoluit. Est [illegible] eius aqua calefaciens et est quod infrat. Sed eius quidem calefacere est ideo q[uod] multum est calida et quum ipsius calor [illegible] est minor quam tepide infrat et humectat propter constrictiones que fuerint [illegible] q[uoniam] calorem constringit q[uae] ex eius aere est habitus et [illegible] ipsis visceribus quum obuiauerit corporis ipsa exulte [illegible]. Eius vero infrare est quum in ea aliquis est multum balneauerit [illegible] et est quia aqua [illegible] calore accidentali calefacit q[uae] permanet sed tollit et remanet operatio nullius pp illud q[uo]d ex aqua penetrauit in corpus et est infrans et est q[uod] aqua sue sit calida sue frigida est humida. Ideo quum multum humectauerit calorem constringit intus propter multam sui humiditatem et extinguet ipsum et infrabit. Est etiam quod balneum resolutione calefacit quum inuenit nutrimentum q[uo]d non fuit digestum aut inuenit humores [illegible] que non sunt maturati. Illud enim digerit et hunc maturat. Est preterea quod ingreditur balneum ipso sicco et exiccat et prestat hydropisim hu[illegible]

buo et lenitatem. et est qui ingrediuntur ipsum eo humido et bibectat. Est et qui in ipso diu morant et exiccat propter resolutione et sudore. et e qui in ipso parum morant et bibectat qui corpus ab eo exiccat antequam egrediat sudor. Et e qui balneum ingrediunt ieiuni et vacui et vehementer exiccat et macrescere facit et debilitat. et e qui ipsum ingrediunt illico post satietate et impinguat propterea quod materia ad exteriora trahit corporis. Verum oppilationes efficit propter quod suci a stomaco et ab epate nutrimentum ad membra trahunt non cocti. et e qui in fine post digestione et antequam adsit vacuitas ingrediuntur et confert et impinguat mediocriter. Qui autem balneum ingrediunt propter ea ut humectent sicut ethici pacientes faciunt debent in aqua mergi nisi debilitet et postea ex oleo ungantur ut in humectatione fiat augmentum et ut teneat aquitas que in poros penetrauit et constringat iter cutis et non longa sibi moret mora et loci eligant temperamentum in balneis tercium multum prolongant aquam ut vapor elarget et aer humectet. et a balneo deferant sine sollicitudine et labore quae eis accidat super lectum et ungatur vel odorent illico qui egrediunt ex hiis redolentibus frigidis et dormiant in domo in qua boleos denudant bona via donec eis attractio aeris temperata ad eos redeat et ad potam tribuat eis parum ex humectantibus sicut aqua ordei et sic aliene. Non sit quod corpus multum in balneo facit morari ut ne superueniat ei sincopis propterea quod calefit cor et commouet sincopis. In balneo preterea cum mixtio et humanitatis adsit nocumenta. Facit namque superfluitates ad membra in quibus est debilitas leuiter descendere et laxat corpus et impedit neruos et resoluit calorem innatum et concedit obdormire dolorem et coeundi debilitat virtutem. Balneum quidem omnes vires habet a parte aque que in ipso fluit. Si n. fuerit nitrose aut marie aut sulfuree aut cerucie aut salse non aut igneas. Et quia in eis aliquid horum apponat aut in eis coquat sicut lapbdagia aut sic bacce lauri aut sic sulfur aut his similia resoluent et subtiliabunt et auferent lenitate et prohibebunt humorum descensiones ad opera et venas humidis curatione conferet. Ferree vero aque et ferree et salse etiam iuuant in egritudinibus que sunt ex frigiditate et humiditate et in doloribus articulorum et podagre. Et conferunt lacerati et alinati et egritudinibus renum et fracture restaurationem forte efficiunt et conferunt carbunculis et vlceribus. Et aree quidem oris conferunt et vulue et oris laxo et hilaritatibus aurium. Ferree vero stomaco iuuant et splenem. Et nitrose quidem et salse capitibus et pectori aurium plus quam materiam recipere solent et conferunt stomaco humido et hyi hydropisis et inflationes. Ago aluminose et atramentalibus balneari conferunt sputo sanguineo et egressione sanguinis ab ano et menstruis et nausee et vomitui siue cum quocumque et multo sudori. Sulfuree vero aque neruos mundificant et dolorem dissolutionis et spasmi sedant et corporis superficie a bothor et vlceribus malis antiquis et signis violaceis mundificant et a panno et morphea et albaras et resoluunt superfluitatem ad iuncturas et splene et epar descendentes et vulue conueniunt conferunt secundum stomachum laxat et desiderium deiecit. Pariter autem aqua caput eius qui in eis balneatur replet. Ideoque qui in eis balneantur caput in ipsis ponere non debent et in eis que post ipsas corpus calefiunt complexiones et prohibemus et vesica et colon. Et sic omnes sunt male et grauos. Qui autem in thermis voluerit balneari oportebit ut balneum in eis quiete et leniter et ordinari et non subito. Et nos fortasse reiterabimus in capitulo de conseruatione sanitatis sermonem de eo balnei et conuenientia erit quod ibi dicemus ei quod hic iam diximus. Et sic loquimur qui de potu aque frigide tractabimus.

Debis que proueniunt ex virtu solis. Ca. xx.

i Naturam sepelir et voluntari in ipsa et in oculo balneari et super faciem aque rotari et in sole calido fricari et perpetue se mouendo et quanto plus mouendo se motu forti sic cito cundo et saliendo est ex eo quod superfluitates vehementer resoluit et diminuit et sudorem efficit et inflationes egredi facit et soluit apostemata laxa et hydropisis et confert in asmate et in aereo attractione in qua est necesse alas tendere et resoluit dolorem antiquum secundum capitis et cerebrum cuius est complexio frigida fortius efficit. Qui autem quod est ab eo non fiet lenta sed remanebit eius loco siccitas confert doloribus iecoris et renum et doloribus lepre et suffocationibus matricis et mundificat matricem. Non si aliquis in sole steterit impinguabit corpus et indurabit et exiccabit ipsum quemadmodum cauterium super ipsa poros oportet et prohibebit resolutionem. In sole autem in vno loco morari est deterius in adurendo cutem quam in ipso ambulare et est plus prohibens resolutionem. Et arene quidem quae in desiccando humores sunt fortiores in parte eius sunt arene marine. Et est qui super eas calidas existens sedent et est qui in eis sepeliunt. Et est qui sunt corpus paulatim aspergit et resoluunt dolores et egritudines predictos in capitulo de sole. Ad victum vero vehementer exiccant corpus. Semicupium vero ingredi plenum ex tali oleo est oleum est quod confert lacitudinem habentibus et febres pacientibus longas frigidas et eis qui cum febribus dolores habent neruorum et articulorum et habentibus spasmum et curues et vrine retentiones. Et oportet ut oleum extra balneum sit calefactum. Non si in ipso vulpes cocta fuerit aut dalion et sciis fuerit quemadmodum notauimus erit medicamentum melius quod est potens dolorem habentibus iuncturarum et podagram. Facit vero madefacere et super ipsos aquam rotare vrinam vrinificat quod est laxat a nocumento et inflammatione febrium et qui adest sincopis. Et proprie ex aqua rosacea et aceto. Et est etiam qui desiderio medicatur et ipsum erigit et obest rheumatismos patientibus et dolorem secundum capitis habentibus.

Summa secunda ad materiam vniuersalium causarum cuiusque accidentium corporalium que .xix. continet capitula.

De eius calefacientibus. Ca. primum.

c Calefacientium multe sunt cause ex quibus sunt nutrimentum in quantitate temperati et motus temperati in quibus ingrediunt exercitia temperata et temperata fricatio et temperata emplastro et ventosarum absque scarificatione positio. Que n. cum scarificatione est infrigidat per euacuationes. Motus etiam que parum proprie fortitudinis et multitudinis et nec est superfluus et nutrientium calidum et medicina calida et balneum temperatum sicut scimus quod suo aere et aqua calefacit et artificium calefaciendi non superflue calefaciendum obuiatio sicut aer et emplastrorum et vigilie equales et somnus temperatus secundum conditiones predictas. Et ira sunt omnes dispositiones et tristitiam que non talia fuerit ut inferet et gaudium temperatum. Et est etiam putredo cuius proprietas est ut caliditate extranea euenire faciat et non amplius et eius quidem operatio est aliud a calefactione absoluta et ab adustione. Calefacere enim minus est proculdubio quam adurere multotiens. n. accidit et non efficit putrefactionem. et est quam ante putrefactionem accidit.
Putrefactio enim sepe accidit quum in corpore remanet postquam ab ea cum extranea calefactione separat et caliditas extranea in materia humida accedit et eius humiditatem mutat ab eo quod complexioni subiecti que erat conueniens ita quod eam ad aliam complexionem specialem naturalium non conuenit. Est namque quam calidus et humidus mutat ab hoc quod eius complexioni conueniunt et sunt alie complexionum naturalium contrarie quod quidem non est putrefacere sed digerere. Adurere vero est ut substantia humida a sicca separet subtilia ita quod illa sublimet et illa descendat. Calefacere autem simpliciter est ut omnes humores secundum suas species remaneant nisi quod plus sunt calidi. Et de calefacientibus quidem est spissitudo superficiei corporis calefacit n. propterea quod vaporem retinet et raritas intus in corpore quae calefacit propterea quod vapores dilatat.
Sal. autem hac omnes causas in quocumque generibus complexionibus conueniunt. s. motus non superfluus et obuiatio eius quod non superflue calefacit et minima calida quae corpori aduenit et spissitudine et putrefactione.

De infrigidantibus. Ca. ii.

i Infrigidantium etiam multe sunt species. s. motus superfluus qui calorem innatum superflue resoluit. Et quies superflua quae coadunat et claudit calorem et nutrimentum

misiā τ supfluū ostū aut debitū. Et ex eis supflua paucitas τ nutrimentum frigidum τ medicina frigida. Et obuiare ei qd̄ supflue calefacit ex aerib^9 τ emplis τ aqs thermarū: hec eis laxat corpus τ resoluūt ab eo caloris inat^9. Et obuiare ei qd̄ tpate calefacit longo tpe sic multa i balneo mora: qm̄ calorē suffocat inatū. Et obuiare ei qd̄ fz potētiā infrigidat: τ i psal hora calz euiscat. Et retētiōis supfluitatū: qm̄ calorē suffocat innatū.

Et i cāis de supfluitatib^9 q̄ inat caloris materia destruūt: ppterea q̄ ipsū cāt τ oppilatiōes q̄ fiūt ex supfluitatib^9 sequūt. Et de illis ē vehementer stringere mēbra τ vt stricta pmaneāt: qm̄ infrigidat τ ppterea q̄ calori vias claudit. Et tristitia supflua τ tiōr nimius τ gaudiū nimiū τ vigilie supflue. Et anxietas infrigidāt τ cruditas q̄ putrefacti ē opposita. Egritudo medicop̄ pncepo cāa i scioli spādere eis i motu supfluo τ qete supflua τ obuiatiōe eius qd̄ istat aut qd̄ vehemēter calefacit dolorē resoluit τ materia infrigidās τ vehementia spasmi et nimia nutrimenti paucitas.

De humectantibus. Ca.3.

b Humectātiū multe sūt cāe. Ex eis nanqz cāe quies τ sōnus τ illūs ei retinere qd̄ eūari solebat τ būox ē siccitatē eūare τ nutrimentū multū τ būectās nutrimētū τ medicina būectās τ būectātibus obuiare τ pcipue balneo τ post comestionem pse. Et obuiare ei qd̄ infrigidat cū būox ē retinet. Et obuiare ei qd̄ calefaciēdo tempate calefacit quoniā būox ē currere facit τ gaudium temperatum.

De desiccantibus. Ca.iiii.

d Siccitātia quoqz sūt multa velut motus τ vigilie τ vehementer eūare. Et ex eis ē coitus. Et nutrimētū paucitas τ vel rei sicca. Et medicine desiccatiōes motum aiāū frequēs τ desiccātib^9 obuiare. Et ex illis ē aqa balnear stipticis. Et ex eis ē ing^9 qd̄ cōgelat quoniā pbibet mēbra sibi nutrimētū attrahere τ ppterea q̄ ipsa stringit τ opilatiōes i eo accidūt q̄ nutrimētū penetrare nō pmittūt τ ex eis ē obuiare ei qd̄ est caloris vehemētia q̄ supflue resoluit τ cetera ex eis ē multum balneari.

De cāis figurā corrūpentibus. Ca.v.

e Corrūpētiū figurā corrūpētib^9 sūt cāe q̄ in pancipio creature acciderūt pp quas vetum informatiue aut digestiue q̄ sūt i spermate sue operatiōis cōplemētū defecit. Et ex eis sūt cāe q̄ accidūt quā mēbra egrediūt. Et ex eis sūt cāe q̄ accidūt qū i fantis ligat τ qū tenet. Et alie cāe pmitte q̄ extrinsec^9 adueniūt sicut casus aut percussio. Et ex eis sūt cāe q̄ accidūt ppterea q̄ se vult mouere anteq̄ mēbra durescāt τ anteq̄ ābulare possit. Et ex eis sūt cāe egritudinales sic lepra et pthisis τ spasm^9 τ cruditas τ paralysis. Et ē quā pueniūt pp pinguedines nimiā. Et ē qū accidit pp supfluā maciē τ qū pp apata τ ē qū pp vlceratiōes sanati τ ē qū accidit pp cōsolidatiōes vlcerum malarum.

De cāis oppilatiōis τ cōgustatiōis cānaliū. Ca.vi.

o Oppilatio accit aut pp cāz extraneā q̄ i cānali cadit: τ hoc aut erit extraneū i suo genere sic lapis aut extraneū i quātitate: sui sic fex mixta aut extraneū i sua qualitate τ hoc erit aut pp suā grossitiē aut q̄z ē cōgelatū sic sanguisuga illa q̄ cōgelata ē: τ de hoc sūt etos ei^9 qd̄ oppilat ppterea q̄ i cānali cadit: τ ex hoc sūt q̄ i suo loco i cānali sca manet τ ē ex eis qd̄ i suo loco ē mobile. Et ē qū accit oppilatio ppterea q̄ cānaliū sūt forāmē pp vlceris cōsolidatiōem qd̄ ipsos secūs fuit aut pp nascētiā addātē ei sic carnis per vlceris claudētia. Aut q̄a cānalis pp apatis cōpraměta vicinitatē cōpressus aut pp cōstrictiōez q̄ sit pp forte frigus,

aut pp vehemētē siccitatē q̄ pp stipticitā accidit: aut pp virtutis retentiue fortitudinē aut pp forte ligaturā. In hyeme quoqz multe fiūt oppilatiōes ppterea q̄ supfluitates multū retinent τ ppterea q̄ frigus stringit.

De cāis amplitudis cānaliū. Ca.vii.

c Anālis amplificat aut pp retētiue debilitatem aut pp forte expulsiue motū. Et ex hoc qdē mō ē anhelitū retinere aut pp medicinas appetitiuas aut pp medicinas laxātiuas calias τ būidas. Et cānalis qdē ex cōtrijs harū cāz cōgustāt τ pp oppilatiōes.

De causis asperitatis. Ca.viii.

a Asperitas accit aut pp cāz medicine q̄ vehemēter abstergit sua lesiōe ē acutū τ acetosū sic fluitates aut sua resolue sic spuma maris τ supfluitates acute aut pp cāz stiptici q̄ exaspat pp suā siccitatē sic res pontice aut frē q̄ exaspant ppterea q̄ cōstringūt aut pp res terrestres q̄ sup mēbrum iacēt sic puluis.

De cāis lenitatis. Ca.ix.

l Lenitatis cā aut ē glutinās pp sui viscositatem aut subtilē resolutiōe q̄ materiā subtiliat τ ipsam currere facit τ spissitudinē a mēbri supficie remouet.

De cāis dislocatiōis τ sepatiōis a situ. Ca.x.

m Mēbri remotio ē aut pp cām extēdentē sic cū aliquot trahūt mēbra τ extēdūt vōes dislocatur: aut ex motu forti sī ruptiōnē q̄ mēbra a loco suo remouet sic qū alicui^9 pes flectit aut cā laxās τ būectās quēadmōz accit i ramice aut ppt cām ligamenti subās corrūpētē ipsa corrodēdo aut putrefaciendo aut laxū reddēdo quēadmōz i lepra accit τ sciatica.

De causis malitie vicinitatis que separationem prohibet. Ca.xi.

c Causa eius est aut grossities aut viscositas aut spasmus aut lapis aut humor siccatus in iunctura q̄ ibi fit lapis aut cui q̄ria natus fuit.

De causis malitie vicinitatis que dilatationē phibet. Capitulum. xii.

i Prius causa est aut grossities aut vestigiū incarnatiōis vlceris aut spasmus aut cum qua nascitur.

De cāis motuū nō naturaliū. Ca.xiii.

e Motuum cā est aut siccitas debilitās sicut tremor siccus aut siccitas spasmificās sicut cā singultus sicci τ causa spasmi sicci aut superficies calefacientes aut superficies infrigidantes aut cause virtutis viam claudentes mēbros suā prohibētes penetratiōnē eius oppilatiōne aut supfluitates que nocent aut propter suā frigiditatē sicut rigor aut ppter pūctiōnem sicut horripilatio aut propter caloris innati sub mersiōez aut ppter sui paucitatē τ ppter illā accit i multorū superficiebus frigus τ puenit debilitas q̄ vult resolui τ exire sicut saltus. Et nūc qdē dicimus q̄ hec nocumentalis materia aut erit vaporalis pauca τ accidens ppter eā alicos: aut erit plus ea τ cōtingit propter ipsam latitudo penalis si fuerit qeta aut proueniet ab latitudis spōs qo noiabitur si fuerit mobilis. Et si fortior fuerit accidet ei horripilatio. Et si fuerit magis fortis pueniet ei tremor. Et materia qdē ventosa quam musculo tenet pueniet ppter ipsam palpitatio.

De cāis augmēti τ magnitudis τ numeri. Ca.xiiii.

b Motuum cause sunt materie multitudo τ virtutum attractiuarū i se ipsis fortitudo aut virtutū attractiuarū fortitudo ppter intentiōis adiutoriū τ calefactiōis cū emplis sicut cū emplo de pice τ quod ei assimilat. Et hoc quidem est magnitudinis propriū τ non numero.

De causis diminutionis. Cap. xv.

b Egdē sit q̄ aut i pncipio puenerūt creature sic mēi diminutio aut sui lactricio error aut ei⁹ oblitas aut nocumēta q̄ qñs extrīsec⁹ adue niūt sic lesio aut pcussio aut corruptio q̄s sec ing⁹ ⁊ qñs itrīsec⁹ sic herpes estiomenus aut putrefactio.

De causis solonis ɔtinuitatis. Cap. xvj.

i Sic q̄ se aut itrīsec⁹ aut extrīsec⁹. Que vo fiunt itrīsec⁹ sūt huōr cōcedēs ⁊ comburēs aut huōr acutus ⁊ lacrās aut siccās ⁊ findens aut sic replo ventosa pūgēs aut huōr extēdēs ppterea q̄ se cōstrigēdo mouet aut penetrādo i corpe ppterea q̄ fortis mot⁹ ipm seqt aut huōr pūgēs. Et hec qdē oēs aut sūt pp mot⁹ fortitudinē aut pp mēi multitudinē aut sic forti tudo mot⁹ expulsiue n̄ fm nālē cursū ⁊ sic monis sup re pletionē. ⁊ ō hec q̄ eis simil'r ē vox fortis ⁊ salt⁹ ⁊ sicut aptani apius. Que aūt q̄ extrīsec⁹ sūt sūt sic corp⁹ extēdens vt funis ⁊ pōdera aut q̄d incidit vt ensis aut q̄d adurit sic ignis aut q̄d ɔtūdit sic lapis ⁊ qñ huiusmōi si vacuū iue nerit contundet aut si repletus receptacula findens aut sic corpus q̄d pforat vt sagitta aut q̄d pungit aut mor det sic canis rabiosus aut vipera aut homo.

De causis vlcerum. Cap. xvij.

c Ansc vlcerus sunt apa q̄d apit aut plaga q̄ facit pus aut sordes qui se comedūt

De causis apostematum. Cap. xviij.

b Arum causaꝝ q̄dā sūt q̄ sūt ex mā ⁊ q̄das sūt ex dispōne mēbri. Que vo sunt ex pte mēi sūt repletones ex sex reb⁹ pnoiatis, ⁊ q̄ ex pte dispōnū mēbrorū sūt sic vt⁹ mēbri expellētis ⁊ debilitas mēbri recipiētis ⁊ q̄d ē pparatū ad supfluitates recipiēdas aut pp sue sbē nām qñ ipm sic creatū sic cutis aut pp sui laxitatē sic caro laxa q̄ ē i trib⁹ refletionib⁹ l. post aurē i collo ⁊ i ascella ⁊ i igune aut pp viarū que ad ipm puenīūt dilatationē ⁊ carū q̄ ab ipso vadūt coangu stationē aut ppterea q̄d itri⁹ positū ē aut pp sui puritatē qñ illud q̄d ex cibo ad ipm venit colligere nō valet aut pp debilitatē sui qñ illud q̄d ad ipm venit ex cibo digerere n̄ pōt pp nocumētū q̄d ē i ipso aut pp pcussionem q̄ mēbrū i ipso retinet aut ppterea q̄ resoluti⁹ dūe ei q̄d ab eo resolui solebat pp exercitiū aut pp calorē supfluū q̄ ē i ipso vel ɔbū. Et ille qdē calor aut est n̄ālis sic carnis aut n̄ nālis quē dolor euenire facit aut mot⁹ valde supflu us aut aliud ex calefacietib⁹. Ex fractura q̄qs pueit apa pp vnā ex istis reb⁹ q̄s pdiximus sic ɔcussio ⁊ mēbri cōpssio ⁊ extēsio qū ipm os restaurat. In dētē quoqꝫ plm fit apa qñ nutrimēti recipit augmētū ⁊ ifusionē ⁊ putre factionē ergo recipit apostema.

De causis doloris absolute. Cap. xix.

c Tqñ dolor ē vna ex dispōnib⁹ n̄ nālib⁹ q̄ cōpori alalis accīt. In causis ei⁹ sermonē faci emus vniuersalē. Dicim⁹ igit q̄ dolor ē sensibilitas rei ɔrie. Dē vo doloris causē i duob⁹ cōphendū generib⁹. l. genere mutatois cōplonis cito fcē ⁊ est malitia cōplonis diuerse ⁊ genere solonis cōtinuitatis. Per malitiā cōplonis diuerse itelligimus vt mēbra sūi sba ɔplonē habeāt mālīā deide adueniat eis ɔplo extranea hec ɔria ita vt sit pluis calida aut pluis frīa q̄s erat. ⁊ n̄ sensibilis rei aduētū sentiat ɔrie ⁊ fiet dolor qñ do lere n̄ ē nisi ɔrie rei ɔrietatē sentire. Malīta āt ɔplonis mālīse nullo mō effic dolorē n̄s sentit velut si ɔplo ma la q̄ iā ē i mēbrorū sba mālīa corrūpit ɔplonē sncipa lē ⁊ fcā ē ac si ipa eēt pncipalis. Istam. dolorē n̄ effic qñ ipa n̄ sentit. Q̄s.n. q̄ sentiēs ab illo q̄d sentit patiatur. Res nāqꝫ n̄ pati⁹ pp dispōnem mālīā q̄ ipas n̄ mutat im mo n̄ patit nisi pp ɔriū aduenies q̄d eā mutat ad illō q̄d nō erat. Ideoqꝫ ethica hūs n̄ tm̄ sentit iflāmatiōis q̄ntum hūs ephimerā aut tertianā lꝫ ethice calor calore tertiāe sit maior. Calor.n. ethice ē mālīs⁹ ⁊ i sba mēbrorum pncipaliū iflx⁹. ⁊ tertiāe calor ē vehemēs a vicinitate ve niēs cali huōris ad mēbra i q̄b⁹ adhuc nālis ipsorū cōplexio ita ɔseruata ē. ¶ Qō si huōr recesserit mēbra in sua remanebūt ɔplonē n̄s calor ille in eo fuget nisi egritu do i ethicā mutata fuerit, ⁊ ɔplo q̄d mala n̄ existā nō sit mālīa i mēbro nisi ordiari. Est ēt q̄ñ i dispōne sani tat iuenī hoc itellectui ɔrimū ⁊ hoc ē q̄niā ei q se i hyeme balneat n̄ se cū aq̄ calia imo tepida lauat accit ei ex ipa horripilatio q̄niā corporis ei⁹ q̄litas ab eo ē lōgiq̄ ⁊ ei ɔria ɔpostea vo vni ea ⁊ dlectat ex ea ⁊ ita ordiat ad resolonē frigoris q̄d i ipso erat agēs. Deīn āt qū aliq̄ ho ra i cala balnei itonoē sedent fiet corp⁹ ei⁹ aq̄ illa calid⁹ ⁊ qū illa eadē aq̄ pma repēte eo iscio super eū ɔpiciatur horripilationē ab eo patiet ⁊ sentiet ex ea frīatē. Qū igit hoc sciuisti dicem⁹ q̄ lꝫ vnū ex generib⁹ cārū dolo ris sit malitia ɔplonis diuisē tñ oīs malitia ɔplonis di uersi sūs calim cētialr ⁊ frīm cētialr ⁊ siccū accītalr ⁊ huīdū nullo mō dolorē faciūt. Calor.n. ⁊ frītas sunt due q̄litates agētes ⁊ siccitas ⁊ huīditas sūt due q̄litates patietes q̄rū virtutes n̄ sūt vt per eas corp⁹ ipinat i corp⁹ lꝫ vt per eas corp⁹a corpore ipinat. Siccitas vo p accīs fac dolorē q̄niā alteri⁹ generi eā seqt eā q̄ ē ɔtinuitas soloo. est.n. qū siccitas pp sue ɔstrictōis fortitudinem sit cā solonis ɔtinuitat. ¶ Gal. vo qū vbicat itentio ad hoc ea reduc vt cētialis cā doloris n̄ sit nisi solutio ɔtinuitatis ⁊ n̄ ampli⁹. ⁊ q̄ calim dolores n̄ fac nisi ppea q̄ ɔtinuitatē soluit ⁊ n̄s ēt frīm dolorē effic nisi ppea q̄ ɔtinuitatis solo ipm cōmitat pp multā nāqꝫ spissitudinē ⁊ coadunationē ips ɔculdubio seqt vt ptes ad locū trahāt vbi spissat ⁊ vt a loco separet a q̄ trahūt, ⁊ i q̄dā suorū librorū fm hāc viā i tātū ɔcessit dōce opiari fec q̄ oīa sensibilia nocumētū faciūt pp h⁹ vꝫ faciūt nocumētū pp ei⁹ separationē aut pp coadunationē quā separatio seqt. ¶ Nigrū itaqꝫ visibilib⁹ dolorē effic pp sue coadunatonis fortitudinē ⁊ albū propter sue disgressiōis vehemē tiā ⁊ amarū ⁊ salsū ⁊ acetosū i gustat dolorē efficiūt ɔpterea q̄ fortiter dispargūt ⁊ pōticū iō q̄ vehemēter coadunat q̄d ɔculdubio sparsio seqt ⁊ i odoratu sūt. ⁊ ɔpter hoc i fortib⁹ sōis fit dolor iō q̄ dispargit propter mot⁹ aeris fortitudinē q̄ sibi obuiat. ¶ Certa āt decō i hoc mō ē vt ɔplonis mutatio pōat gen⁹ ex q̄ dolor cētialr pronāt lꝫ cū eo ɔtinuitatis separatio ɔtigat. h⁹ tñ d̄ claratio vbicata i medicīa nō ɔtinet lꝫ i parte sapiētie nā lr idōqꝫ ad ipsi⁹ sūmā paruper ituem⁹. Dicem⁹ igit q̄ qū dolor ē similiū partium in membro dolente ⁊ continui tatis solutio nullomodo similiū erit partium sed dolo rem i dispōnibus i q̄bus cōtinuitatis n̄ existit separatio nō cōtingit inueniri propter cōtinuitatis solutionē imo propter cōplonis malitiā. Et etiā frigus fac dolores vbi cōstringit ⁊ coadunat ⁊ oino ibi ifrigidat ⁊ solutio qdē cōtinuitatis nō ē vbi ifrigidat imo i extremitatibus locorū ifrigidatorū. Amplius dolor proculdubio ē ɔriū subito ipressorē sentire vel ipse est ɔriū ⁊ dolere faciēs. Nōne vides q̄ si q̄s frigus cōplonē corrūpens senserit vel cōplexionē corrūpit ⁊ fuerit sic n̄ accēs propter ipm cōtinuitatis separatio illud sentire an erit ɔriū ⁊ an dolorē faciēs. Ex hoc itaqꝫ scio q̄ mutatio cōplexionis subito causa existit doloris quēadmodū solo cōtinuitatis ⁊ dolor qdē calidit̄atem turbidat ⁊ sic forti or dolor. ¶ Est etiam quum post dolorem remanet res que sensum doloris habet nec tamē est dolor certus lꝫ est ex summa rerum que per se resoluūt. ⁊ torpidus qdes in medicando laborat ⁊ nocet ei.

De causis cuiuslibz doloris. Cap. xx.

Dolorum genera q̄ nota h̄ût hec sūt pruritiu⁹ asperatiu⁹ pūgitiu⁹ cōpssiu⁹ extēsiu⁹ dissolu⁹ frāgitiu⁹ laxatiu⁹ gfo:atiu⁹ acualis stupefactiu⁹ pulsatiu⁹ grauatiu⁹ fatigatiu⁹ mordicatiu⁹. Ista q̄ sūt qndecī genera. Cū aūt pruritiui dolor ē hūo: acu t⁹ aut saliso:⁹ dolor asperatiui cā ē hūo: asp. Et cā doloris pūgitiui ē hūo: q pānicullum extēdit i lat⁹ ita ut sit cius separās ꝯtinuitatē: τ ē qū i stā n̄ ē cōsio aut ꝑpterea q illius sup q̄ extēdit pānicullus aut illius ex eo q̄ in uehitū ē pter i durute τ leuitate n̄ sit sicut fluo sic furcula τ pānicuło q si costas ē inuestitius quū ipsa i ipsi ad sup ioꝝ cius trahūt: aut n̄ sūt ipius pter i suo motu sicut sic diaphragma illi pānicuło aut ꝑpterea q pter corpis mēbrū n̄ similat aut ꝑp nāz aut ꝑp nocumētū q̄ alicui accit suaꝝ ptiū τ n̄ alijs. Extēsiui dolor cā ē vētositas aut hūo: q neruū aut musculū extēdit ac si ipm ad suas trahat extremitates. Et dolor q̄ cōpssiui cā est mā q mēbro suū coāgustat loci aut vētositas q ips coāgustat τ sit ipsi ꝑ sup cōprimēs τ ꝯtinētes. Sz cā corrosiui doloris ē mā q iter suū musculū τ suū pānicullū resoluit τ pānicullū extēdit τ ꝯtinuitatē soluit q iter pānicullus existit τ mēbrū. Et cā dolor frāgitiui ē mā aut vētositas q iterpōit media iter os τ pānicullū q tegit ips aut frig⁹ q̄ illū pānicullū fortiter strigit. Cā vō dolor laxatiui est mā q carnē musculi extēdit τ n̄ ipius cordā. Et h̄ q̄ nz vocatus ē laxatiuus nisi ꝑpterea q musculus neruo laxior existit τ pānicullo. Et gfo:atiui doloꝝ cā ē mā grossa aut vētositas q retinet iter tunicas mēbri duri τ grossi sicut īestinū colon q icessāter ipm rūpit τ i ips penetrat similitudie ac si terebello pforaret. Acualis aūt doloris cā ē ipa eadē mā ꝑ mēbro sz ē retēta i hora qua rūpit. Et stupefactiui dolos cā ē aut fortis frigor ꝯplo aut porosū penetratiōis spo sensibilis q ad mēbrū vēit clausura cuz ligatura aut receptaculoꝝ repletio. Cā vō doloris pulsatiui ē apa calin τ n̄ firm. Fm ei q̄ quoqꝫ mō fuerit siue sit durꝫ siue sit molle dolorē n̄ effic nisi i casu q̄ ꝯuertat. Neqꝫ enī dolor pulsatiu⁹ ex apate calo accidit nisi hoc mō ꝗ qū apa ꝯtigerit τ mēbrū q̄ ē ei vicinū fuerit sensus circa q̄ erit arterie q̄ se pulsant. Qūs .n. mēbꝝ sanū fuerit arterie mot⁹ n̄ sentiet ꝑp ipi⁹ ꝓpendicitatē sz qū i flāmat τ apat ei⁹ pulsatio dolorē effic. Et doloris q̄ grauatiui cā ē apa i mēbro n̄ sensibili sicut pulmone rene τ splene. Illud.n. apa sua grauitate trahit i feri⁹ τ mēbꝝ i feri⁹ trahit p sensibilē fasciā ipm circūdātē τ suspēsoriū a q̄ ē ꝯt fascia: τ fascia q̄dē τ suspēsoriū sentiūt qū i feri⁹ trahūt. Aut apa i mēbro sensibili c⁹ sensꝫ ipa egritudo iā dissoluit sicut cāc̄r i orefitōi cui⁹ pōderositas sentiē nec tā dolorē effic ꝑpterea q̄ ipe sensus destruit. Fatigatiui aūt doloris cā ē aut labor τ vocat labor ille fatigatio laboriosa aut hūo: extēdens τ vocat q accit ex eo fatigatio extēsiua aut vētositas τ vocat illud q̄ accit ex ea fatigatio iflatiua aut hūo: mordicās τ vocat illud q̄ accit ex eo fatigatio vlcerosa. τ ex eis q̄dē ꝓueniūt cōpositōes quēadmodū eas i locis suis declarabimus q sūt eis ꝓpria. Et ex sūma cōpositiōe est fatigatio q̄ apsa vocat q̄ ē cōposita ex extēsiua τ vlcerosa. Et mordicatiu⁹ dolor ē ex hūo:e q̄ qualitatē h̄z acutā.

De causis sedandi dolorem. Cap. xxi.

Causa quo dolorē sedat ē aut q̄ cāz ex q̄ ꝓuenit existit ꝯtrariat τ ipas eiciat sicut anetū τ lini semē q̄n sup locū dolentē ex eis sit emplastrū cū q̄ mollificat τ subtiliant τ sensibil fit⁹ ad suā redit opationē sicut medicāīa aut cū q̄ ifrigidat τ stupidꝫ effic sicut oīa narcotica. Sedās īn certū est primū.

De eo q ꝓuenit ex dolore. Cap. xxii.

Dolor virtutē dissoluit τ mēbra a suis ꝓprijs opationib⁹ ꝓhibet adeo vt mēbra spirituala ab aeris ꝓhibeat attractiōe aut ei⁹ destruat opatiōnē τ fac̄ eā iterfectā aut frequētē τ ꝓpt hō nō fm nālē cursuz. τ est q̄ i ꝓmis calefac̄ mēbra postea infrigidat ꝑp illō q̄ resoluat τ vicit v̄ spiritu τ vita.

De causis delitiaꝝ. Cap. xxiii.

Delitiarū quoqꝫ cāe i duob⁹ sunt cōpzehēse generib⁹ vnū ipsoꝝ ē gen⁹ q̄ ꝯplones nālē subito reducit ad hoc vt ipa sentiatur τ alteꝝ ē illud q̄ nālē ꝯtinuitatē subito reducit. Nā sanz.n. eos q̄ n̄ subito venit sentit nz delitie ex ea h̄nur. est nāqꝫ delitia sentire ꝯueniēs. Et oē q̄dē sentire p̄ virtutē ē sensibilē τ sentire ē ꝑp passiones sui. Utiqꝫ sentire fuerit eius ꝯueniēte aut n̄ ꝯueniēte erit delitie aut dolor sz illud q̄ ipatur. Et ꝑpterea q tact⁹ oiū⁹ sensib⁹ ē ipsior τ magis retinēs illud q̄ recepit ex ipressiōe ꝯueniēte aut n̄ ꝯueniēte iō ei⁹ sentire illud q̄ ē ꝯueniēs quz nā ei obuiat ē maior delitiaꝝ τ sentire q̄ ē ꝯtrariū ē deterioris doloris q̄z illō q̄ alijs virtutib⁹ existit ꝓprium.

Ad sciēd quō mot⁹ dolorē efficit. Cap. xxiiii.

Motus dolorē efficit propter illud q̄ cū eo accidit ex extensione aut concussiōe aut ruptura.

Ad sciēd quō mali hūores dolorē efficiūt. Ca. xxv.

Humores mali dolorē efficiūt aut ꝑp ipsorū calitatē sicut qū mordicatione faciunt aut sua multitudine sicut quum extendunt aut propterea q vtraqꝫ coniunguntur.

Ad sciēd quō vētositates dolorē efficiūt.

Capitulum. xxvi.

Uentositas dolorē effic̄ ꝑp extēsionē τ vētositas q̄dē ē extēdēs aut erit i mēbroꝝ ꝯcauitatib⁹ τ ipoꝝ vētriculis sicut iflatio i stō aut i iuenis mēbroꝝ τ eoꝝ villis sicut colica vētosa aut i tunicis musculoꝝ τ sub pānicullis τ sup ossa aut i eis cum musculoꝝ iter ipsos τ carnē latā τ cutē aut occultata i mēbro sicut musculi pectoris sūt occultat. τ ipsi⁹ q̄ resolutiue subita sit siue multo morē ꝑp sua multitudinē sicut mē τ ipi⁹ paucitatē existit aut grossitie sicut mē τ subtilitate ipi⁹ aut spissitudinē aut ipsius raritatem.

De cāis ei⁹ q̄ reliet aut cuat. Cap. xxvii.

Extensionis τ euacuationis cās sciē erit ei facile q ea contrariantur q̄ de retentione dictu⁹ τ euacuatione. Illud igit ibi legat.

De cāis fastidij τ repletionis. Cap. xxviii.

Ergo aut est extrisece τ si ꝯmiue sicut cū aliquis egrinte vel vi multa ꝓuocit humectato τ corp⁹ n̄ idiget humectatōe cibi τ pot. τ iō quz hec duo ꝯiūcta fuerit simul multiplicabit i corpe mā τ corrūpet opatio nē i ipa sicut multotiēs igredi balneū τ papue post cōmestionē τ resolonē ꝓhibētia sicut q̄s τ diminuit exercitiū τ euauonē. Et i coedēdo τ bibēdo ipotunitas τ ꝯgruis malitia. Aut itrisece τ sic sicut virtus digestibilitas q n̄ digerit aut debilitas virtutis expulsiue aut retentiue virtutis fortitudo q ꝑp remanebunt humores τ excrētia non exibunt aut canaliū coangustatio.

De causis debilitat mēbroꝝ. Cap. xxix.

Causa debilitat aut erit vētos sic cor⁹ mēbra aut sz ips q̄stū virtutem lator q̄ i mēbro mittat aut sz ipaz virtutē. Illa vō c⁹ cā i mēbro ꝓpa erit ē aut malitia ꝯplonis mālima τ ꝓpe est sz cū sit q̄ calor illō efficiō q ei⁹ opatio fiat opatiōi superius similis existit propterea q corrūpit cōplonē ipo quēadmodū accit ei q multū i balneo moras facimo ei cui adueit sincopis τ siccitas ꝑpterea q virtutes penetrat ꝑ

hibet id q̄ spissat. Et humiditas ppterea q̄ lavat ⁊ oppi
lat aut aliq̄ ex egritudib⁹ cōpositis. Sȝ q̄ ex illis ma
ior ē, ꝑpetrate hȝ ne i hoīe appeat nȝ nocumentū nȝ egri-
tudo nȝ dolor ē raritas texture illi⁹ mēbri i suis neruis
Mēs nāqȝ opatōes nāles ⁊ voluntarie p villos ⁊ ipo-
rū ꝯplonē coplet. Signū aūt q̄ bona ⁊ media ē relatio
fm ꝯgruā dispōnē. Et hec qdē p villos existit. Illud
vo i q̄ ē cū spūi ꝓpa ē aut pp oppilatōis malitiā aut pp
resolutionē euatōe sc̄a q̄ ē ei ꝓpa aut fm modū sequeli
euatōes alteri⁹. Et illd qd ē virtuti ꝓpȝ ē opatōnū mul
titudo ⁊ ipar̄ reiteratio qm̄ virtutē debilitat lȝ spō resolu-
tio cū eo associet quēadmodū associat cū vnaqȝq̄ cā.
Aliqȝ cāe fm aliā ꝯnumeratiōem⁹ modū ⁊ rimatas
cās cū eas miscuerim⁹ q̄ ꝯiūctarū cārū erit cāe incidēnt⁹
ex eis cās ex malitia ꝯplonis ⁊ cās ex corruptiōe aer⁹ ⁊
aq̄ ⁊ cōdītiōis. Et ex eis sūt q̄ spūs euacuāt q̄ñ nulla feto-
ri ē silis ⁊ papue fetori aq̄ ⁊ venenosarū virtutū expāsio i
aere aut i corpe. Et sūma cārū ꝑterea debilitāt sunt q̄
ex euatōe pēdēt sic sāguis eux⁹ ⁊ vēter ⁊ ꝑfe i subalib⁹
būoab⁹ ⁊ aq̄ hydropicorū icisiōe pactāis extracta qū
ei⁹ q̄ntitas multa subito extrahit ⁊ p̄orat magni spa
tis qū ab eo multū pus subito exierit sine ipm̄ p se apia
tur ⁊ sudor mult⁹ ⁊ exercitiū plim. Dolois ēt spūs resol
uūt lȝ ēt ꝯplonē pmutēt. Et ex sūma istorū qd dolorū
sūt q̄ maior erit ipressionis ⁊ sic dolor oris stōi siue sit
excidiū siue mordicatiū. Et ois dolor q̄ ē cū ꝓprietate
pti cordis. Febres q̄ sūt ex eis q̄ debilitate faciūt ꝓ
pter resolutionē ⁊ euātionē sāguis ⁊ spō ⁊ ꝯplonis mu-
tationē. Amplitudo q̄ poror̄ ē ex eo qd ad hoc ad-
iuuat vt debilitās resolutōes accidat. Et multa fames h⁹
existit modi. Et ēt qū tot⁹ corpos debilitas vni⁹ mēbri
aut q̄ mēbra seqt debilitatē quēadmodū corpos debili-
tas pp malitiā q̄ ori stōi accit q̄ tāta ē vt ei⁹ ic⁹ resoluat ⁊
qū alie⁹ cor ⁊ cerebrū ⁊ silib⁹ nocumētū vehemēt pa
titur erit hō hic velocis euatōis ⁊ q̄ ex pauca resoluit cā.
Et ē qū cū debilitas erit multitudo tolerantie egritudi-
nū. Et ē qū aliqd mēbrū i creatōe ē debil⁹ q̄dā aut aliqd
bili⁹ existit sic pulmo ⁊ cerebrū idōqȝ erit receptōs qd for
ti⁹ nā a se ipso expellit loc⁹. n. cerebri ꝓpter si aliud n̄ esset
ex tali mō res puenirēt quam tolerare non posset nȝ
eius virtus cum ipso remaneret.

Doctrina tertia Fen he c⁹ sunt. xi. cap. ⁊ est summe.
De accidib⁹ ⁊ significatōibus. Cap. i.

Ccidentia ⁊ signifi-

catiōes fm vnāquāqȝ triū pdcitarū
dispōnū vnā triū declarāt significetur:
aut rē pñcē d q̄ dic. S. q̄ soli ꝯfert in
firmo i eo qd facit cognit rē pñtā
d q̄ dicit. S. q̄ soli ꝓdest medico q̄-
niā declarat ipm̄ i sua arte excellētem
⁊ ei⁹ ꝯsilio magi credūt aut rē futurā d q̄ dici. S. q̄ vtris
q̄ ꝯfert medico vo q̄ demōstrat ipm̄ i sua scia excellētē ⁊
infirmo q̄ demōstrat qliter ipe sit regēd⁹. Signorū sa
narū qdā sūt q̄ ꝯplonis signt eqlitatē q̄ i suo loco noia
bim⁹. Et qdā sūt q̄ signt eqlitatē cōpōnis ex qbus
sūt debilitas q̄ ꝓdigia sūt vt sic forma ⁊ sic⁹ ⁊ q̄titas ⁊ nūe
r⁹ fm q̄ pȝ. Et hec qd dispōnes dixisse fuerit. Et ex eis
sūt accitales sic decoratio ⁊ pulchritudo. Et ex eis sūt n̄
nales ⁊ ipe si q̄ sūt ex cōplemēto opatōnū q̄ icedēdo
fm ꝯfectiōnē ꝓueniūt. Mēs. n. mēbri e⁹ opatio ꝯplet ē sa
nū mod⁹ āt ex opatōib⁹ cognoscēdi ē fm mēbrorū pn
cipaliū dispōnes: fm cerebrū qd ē p dispōnē opatōnū
volūtariarū ei p dispōnes sēsus ⁊ p opatōes existiatōis.
Et fm cor qd ē p pulsū ⁊ p anhelitū. Et fm epar qdē
ē p egestiōne ⁊ vrinā: ipi⁹ n̄ q̄ debilitatē egō ⁊ vria lotur ⁊

ē carnis silis sequit. Accitiū āt q̄ egritudies signt
qdā sūt q̄ ipas demōstrāt egritudinē sic diuisitas pulsus i
febribus siue febre ipe nāqȝ ipas signt febrē. Et qdā sūt q̄
egritudis signt locū sic pulsus serr⁹ cui i ple pectoris fue
rit dolor q̄ñ signt q̄ apa ē i pāniculo ⁊ i diaphragmate
⁊ sic pulsus vndosus q̄ñ signt q̄ apa ē i corpore pulmo-
nis. Et qdā signt egritudis cām sic signa repletōis p di-
uersitatē suarū dispōnū q̄ñ q̄sq; mod⁹ alique repletōis
modū signt. Simpli⁹ accitū qdā sūt ꝓdolsa q̄ cū egritu
dīe sequūt ⁊ sumūt sic febris acuta ⁊ dolor pungitiu⁹ ⁊ coā
gustatio anhelit⁹ ⁊ tussis ⁊ pulsus serr⁹ cū apata lateris.
Et qdā sūt q̄ nota bonā n̄ hūt ⁊ egritudinē qq̄ȝ sequūt
q̄ȝ n̄ sic dolor capit cū febre. Et sūt qdā q̄ i fine rei
eueniūt d qb⁹ sūt signōes crisis ⁊ maturitat signōes ⁊ signt
ones ꝯbibitōis maturitat ⁊ signa mortis drarū āt plime
sūt i egritudib⁹ acut. Signorū ꝑterea alie sūt q̄ i eo qd
d mēbr appȝ signt q̄ sūt ex eis supra q̄ ꝓfe senitūt sic
dolorū dispōes ⁊ dispōnes tact⁹ i duritie ⁊ mollitie ⁊ in
calitate ⁊ sitate ⁊ i frigo aut ex his q̄ cōtter sentit ⁊ sunt
ea q̄ sūt supra ex forma mēbrorū ⁊ spōrū subal ⁊ mori
b⁹ ⁊ qētib⁹. Et fortasse illa signt ipōrū dispōnes oc-
cultas sic labij salt⁹ vētri. Spōrū ꝑterea q̄titates aug
mētate si fuerit aut diminute ⁊ eorū nūeri fortasse occul
torū dispōnes signt mēbrorū quēadmodū curtitas di
gitorū q̄ epati puitate signt ⁊ ē rīgo. Et cognitōes qdē
dispōnē eorū p cgōnē si ē niḡ aut caria ⁊ sup qd signt sūt
res visibiles. Et ex magnitudīe sōnationē ⁊ malitiā cognoscūt
ē audibileb i q̄ sūt cognitōes p odois ⁊ sapores ⁊
relīq. Et cognitōes pibilis ⁊ eribit p vnguiū gibbo-
sitate sūt visibiles lȝ sūt d cap. eorū q̄ senūt cōter. Et
āt qū qd manifeste sentit rē signt occultā quēadmodū rubō
pomi maxille pulmōis portēdit apa ⁊ gibbositas vn-
guis vle⁹ pulmōis. Et cognitōib⁹ vo q̄ hūtur ex mo
tib⁹ ⁊ qetib⁹ trahit res quā mō narrabim⁹. Signōes vo
q̄ sumūt ex mō qet sūt sic apoplexia ⁊ epilepsia ⁊ sinco
pis ⁊ paralysis. Et q̄ ex motu sumūt sūt sic horripila
tio ⁊ tremor ⁊ singult⁹ ⁊ sternutatio ⁊ oscitatio ⁊ alcq̄ ⁊
tussis ⁊ salt⁹ ⁊ spasm⁹ qū icipit spasmari. Et carū sūt qdā
q̄ ꝓueniūt ex opatōe nāe pncipalr sic singult⁹ ⁊ qdā q̄ ꝓ
ueniūt ex operatōe nāe accitalr sic spasm⁹ ⁊ tremor. Et
carū qdā sūt volūtarie pure sic extuatio ⁊ fricatio d la
tere ad lat⁹ ⁊ qdā sūt cōposite ex nāli ⁊ volūtaria sic ins
fio ⁊ mict⁹ ⁊ eg. Et istarū qdē qdā sūt i qb⁹ nā superat
volūtatē sic tussis ⁊ qdā i qb⁹ volūtas superat nām sic
mictus ⁊ egō qū volūtaria n̄ cās vult efficer. Accitiū
āt a nā sine volūtate ꝓuēnētiū qdā sūt q̄ demōstrāt sensū
sic horripilatio ⁊ qdā q̄ sensus n̄ demōstrāt q̄ñ n̄ senūt
sic salt⁹. Sȝ āt motus diuisificāt aut ꝓpter diuisitatē suarū
cārū q̄ñ tussis i se ipa fortior existit q̄ saltus aut ꝓ
pter diuisitatē neruorū motorū q̄ñ sternutatōis nerui
motorū plores sūt q̄ motorū tussis. Tussis. n. cōplet mo
tiōe mēbrorū pectoris sȝ sternutatio cōplet ꝯiūctiōe mo-
tuū mēbrorū pectoris ⁊ capit silr. Sȝ q̄ntitas tuos i eis ē
q̄ñ motus singultus sicci maior ē motus q̄ motus tus-
sis lȝ sit tussis fortior ꝑter qd āt nā iuuat ē qū qȝ adiu-
uat per istis q̄ eiāle ⁊ pncipale sic qū iuuat i expellēdo
stercus a musculis vētris. Et ē qū per istis iuuat ei trāctū
sic iuuat i tussiēdo ab aere. Pricipiorū vo carū diuisi-
tates aut sūt ex mēbris sic tussis ⁊ nausea aut ex diuisitate
virtutū agētiū q̄ñ saltus pncipiū ē nāle tussis pncipiū ē
aiale. Sȝ ⁊ per mē diuisitate q̄ñ tussis ē ab excretiōe
⁊ salt⁹ a ventositate. Hec ergo signōes signt i eo qd de mē
bris appet. Et plima eorū demōstratio ē fȝ dispōes mani
festas. Et tū qū occultas demōstrat dispōes sic rubedo
pōi maxille q̄ pulmōis apa declat. Et d signis eius sunt
q̄ egritudies demōstrāt occultas. Aliq̄ ꝯ os illi qui

egritudines vult cognoscere occultas vt anatomie notitiã adeptus sit ad hoc vt per eã sciat si hec causa cuiusq3 eoꝝ acqratur si est carnosũ aut ñ carnosũ ⁊ cuiusmodi est eius forma sicut vesicat. Verbigratia si apa hoc qḋ hʒ hãc figurã est in eo sit vesicat. Verbigratia si apa hoc qḋ hʒ hãc figurã ẽ i eo aut ñ ex pte vñ sue figure ẽ cõgruũ aut ñ ⁊ sciat si ẽ possi ꝙ i ipso aliqd reticeat i sinꝫ ad latere sue qḋ recipit sic scia ꝙ i ipso aliqd reticeat aut ꝙ aliqd ab eo labi ⁊ si ẽ possibile ꝙ i ipso aliqd retineat aut ꝙ aliqd ab eo labi debeat q res sit cũ i ipso fuerit sit possibile aut ab eo labi doceẽ eius locũ sciat quẽ ꝑ ipm iudicet de eo qḋ i ipso sentit de dolore aut ipe si ẽ i ipso aut ab eo longinquã. ¶ Et sciat eius societatẽ ita vt iudicet si hʒ dolorẽ p se aut pp societatẽ ⁊ si mẽ ab ipso met pcesserit aut a suo socio sibi illatũ. Et si separatũ qḋ ex eo separat ẽ de sba ipius an ipm ẽ via per quã mẽ i ipm penetrat qḋ ab alio separat docet sciat illḋ qḋ cõphendit vt noscat si ẽ possibile illḋ qḋ exiuit ab ipso exiamẽ fuisse. Et vt mẽbri operationẽ sciat docet ipsũ cognoscat egritudinẽ ex nocumẽto qḋ i eius accidit operatione. Totũ vo hoc per anatomiã scire potes. ¶ Scias preterea ꝙ medico q vult egritudines igr q i mẽbris erũt occulte necia ẽ anatomiã. Cũq3 anatomie scia ei acquisita fuerit oportebit per hoc totũ ipm studere i cogitatione egritudinum occultarũ sm hec regulas. ¶ Quaꝝ prima ẽ de nocumento operationũ ⁊ eo qḋ operationes cũ suis qualitatib9 ⁊ quantitatib9 iã nosti ⁊ scũdi gñ signi ẽ prima ⁊ perdurans. ¶ Scda vo ẽ de eo qḋ exiat eius signi perdurans qḋ ẽ sꝫ ñ ẽ prima. Et perdurans qḋ ẽ ppterea ꝙ sp a seper cõsidũt. Et prima qḋ ñ ẽ ꝙ signũ maturationẽ aut maturatiois ꝓhibitiõem mediate. Tertia aũt ẽ dolor. ⁊ qrta ẽ de apatõe ⁊ qnta ẽ de situ. ⁊ sexta ẽ de accñtib9 manifestis ⁊ cõparatis. Et eoꝝ signo nõ ẽ prima nʒ perdurãs ⁊ i vnaqq3 eaꝝ sermonẽ diuisim faciã.

¶ Et operatõib9 vo signũ habet qñ qñ operatio ñ ẽ naturalẽ pcesserit cursus q ẽ cũ signũ ꝙ venit accidit nocumẽtũ ⁊ venit nocumentũ egritudinẽ sequi q ẽ i mẽbro i q ẽ eius Operationũ vo nocumẽta sꝫ sm tres modos. Operatões eñ aut minuit sic oculi minuit visio ⁊ rẽ videt minorẽ ⁊ a p pinquõ spatio. Et sic stomach9 qñ virt9 digerit ⁊ tarde ⁊ minorẽ qntitatẽ. Aut mutat sic ei ocul9 viderit illḋ qḋ ñ est aut videt rẽ ñ sic ẽ ⁊ sic stomach9 qñ cibũ dissipat ⁊ ipsꝫ male digerit. Aut destruit sic ocul9 qñ ñ videt ⁊ stomach9 quãnullomõ digerit. ¶ Et eius aũt qḋ exiat ⁊ qḋ retinet signũ est nõ sꝫ modis aut .n. signũ ex pte substãtie ñ nãlis sic qñ retinet res q solebat exiari quẽadmodũ accidit illi cui9 vrina retinet aut egõ aut signũ ex pte exiatõis ñ nãlis. ¶ Et hoc qdẽ aut erit de sba mẽbroꝝ aut ñ erit ita. Sꝫ qḋ ẽ de sba mẽbroꝝ trib9 significat modis aut .n. p sui ipi9 sbãꝫ significat sicut trũli q expuit herpetẽ estiomenũ i cãnalẽ pulmõis significat aut signũ p qntitatẽ sui sic corticeo qñ i dysenteria egrediũt nã si fuerit grossus signũ ꝙ vlc9 in grosso erit intestino aut signũ p colorẽ sui quẽadmodũ hypostasis petalo ideo q si fuerit rubea signũ ꝙ ẽ i mẽbro carnosa sic renib9 Et si alba signũ ꝙ ẽ i mẽbro neruoso sic i vesica. ¶ Qḋ vo signũ illḋ qḋ ñ ẽ de sba mẽbroꝝ signũ aut ꝙ ipi9 egressio ñ ẽ nãlis sic humores sani ⁊ sanguis qñ exeũt aut ꝙ est ñ nãlis i qlitate sui sic signis corrupt9 aut cõsueuerit exire sicut ꝙ ẽ ñ nãle i sba absolute sic lapis aut ꝙ ẽ ñ nãle qñtitate sui sꝫ nãlis sit ei9 exit9. Et illud ẽ aut ppea ꝙ auget aut ppea ꝙ minuit sic stercus ⁊ vrina qñ pauca sunt aut multa aut vt sit ñ nãle i qlitate sui sꝫ extre soleat sic stercus ⁊ vrina q sit nigra aut si egrediat a pte ñ nãli sꝫ exire cõsueuerat sic stercus ⁊ vrina cũ egritudie ilij p superiora egrediat. ¶ Dolor aũt signũ est i duob9 cõphendit generib9. Et illḋ est qñ dolor aut signũ p suũ locũ verbigra qñ si fuerit i dextra erit epar ⁊ si i sinistra splen. Et est qñ p suã spẽꝫ signũ q sit ipe9 cũ quẽadmodũ veniẽt i doctrina eius verbigra qñ si fuerit grauatiuus signũ apa qḋ ẽ i mẽbro q sentire aut eius sensus destruct9 ẽ. Et extensiu9 multã signũ ĩ nʒ. Et mordica

tiu9 mãm signũ acutã. ¶ Apa aũt signũ de trib9 exeũt modis aut .n. sꝫ ex sba sui sic herisipila q cholerã signũ rubeã aut scliros q cholerã demõstrat nigrã aut ex loco sui sic qñ fuerit i dextra signũ verbigra ꝙ ẽ ap epar aut in sinistra signũ ꝙ ẽ ex pte splenis aut p figurã sui qñ qñ apa dextrã fuerit ⁊ fuerit lunare signũ ꝙ ẽ i ipso epe ⁊ si longa fuerit signũ ꝙ ẽ i musculo q ẽ sup ipm. ¶ Situ9 vo signũ aut sit ex locis aut ex cõitatib9. Et ex locis qḋ appartẽt sit. Et ex cõitate qḋ ẽ sit sic p nocumẽtũ qḋ ẽ i digito et cũ afficiente cognoscit ꝙ est pp nocumentum qḋ i cerebro ex partibus neruorum accidit.

De signis distinguentibus inter egritudines proprias ⁊ associatas eis. Cap. ii.

Tquoniã ẽ qñ egritudines i pricipio accidit in mẽbro ⁊ ẽ qñ accit pp associationẽ quẽadmodũ caput sb i sua associat egritudib9 stomac os vt ordinemus differẽtiã iter has duas res p signa dicemus. ¶ Dicemus igit ꝙ os nos cõsiderare q suo accit ⁊ numerabimus ꝙ ipa ẽ pricipalis ⁊ altera ẽ ei associata. ¶ Tñ qñ ex hoc puenit error ⁊ hoc ẽ qr iã forsitan egritudo pricipalis ñ erit pcepta sensu nʒ dolorosa in pricipio sui sꝫ postea sentiet eius ipedimentũ postq3 associata egritudo appartuerit q pcerto ẽ illa q postq3 ipas accidit ⁊ ẽ eã sequitur. Existimabit ergo ꝙ associata ⁊ accidentalis sit illa q ẽ pricipalis egritudo. Et e qñ nõ popit nisi accidentalis tãtũ ⁊ pricipalis vel origo oblivioni traditur. ¶ Scientia vo obstãdi se ab hoc errore ẽ vt medicus mẽbroꝝ noscat cõitatẽ qḋ qḋ erit ex sua scia i anatomia. ¶ Et nocumẽta sciat q vnicuiq3 accidit mẽbro qḋ qdã sit sẽsu pcepta q dã ñ pcepta ⁊ moueat i egritudie ⁊ nʒ iudicet de ea ꝙ sit pricipalis nisi postq3 cõsiderauerit qḋ in possibile ꝙ accidat ipsꝫ sequẽs. Egrũ ergo iterroget de signis omib9 egritudinũ q mẽbri egro mẽbro associat possibile ẽ accidere q ñ prius erãt scẽu pcepte nʒ dolorose ita vt appareat primo nʒ cõmonẽtes accidentia q sunt eis ppinqua sed nec et eas sequuntur res q nisi ab eis sint longinq a sensu pcepte.

Eger qñq3 ignorat ꝙ sint accidentia illi longinqua radiis. Istis vo ñ dignoscẽt nisi sapientia medici. Plim vo qḋ et eo ad memoriã reducẽ ẽ qñ opationũ ipedimentũ cõsiderat. Cũq3 opationũ ipedimẽtũ fuerint alio indicabit ꝙ egritudo illa ẽ associata sꝫ qdã mẽbroꝝ sunt sua ꝙ plim dispõnũ ipsoꝝ ẽ vt sint eoꝝ egritudines aliorum mẽbroꝝ egritudines sequẽtes. Capitis .n. sm plurimũ sanũ dispõnũ sunt egritudines p societatẽ stoi. Sed illud cõuenire est perparuꝫ. Et nos qdem eorũ nũc mãibus ponemus signa cõplexionũ pricipaliũ ⁊ accitaliũ sm modũ cõem. Nũc vo vnicuiq3 mẽbro sui ꝓpe i suo dicet capitulo. Quecuq3 aũt ex significãtib9 egritudinũ cõponit manifeste fuerit sensus dignoscet. ¶ Sꝫ q occulte fuerint excepta replone ⁊ oppilatõe ⁊ apatib9 ⁊ solutione cõnuitatis i dictione vniversali cõpre hendere est difficile. Et sic illud qḋ ex replonib9 ⁊ apatib9 ⁊ solutione cõnuitatis vnicuiq3 membro p prium exiit. Medius igit ẽ vt doctorum dictatib9 referatur particularibus.

De signis complexionum. Cap. iii.

Igitur genera quib9 cõplexionũ dignoscit dispõnes sani decẽ rerum eorum est tactus. Et modus qdem quo cognoscit est vt consideret an tactus sani sit equalis i termo temperatis ⁊ aere temperatorum si equalis fuerit significabit equalitatẽ. Qḋ si patiatur ab eo tactus complexionem habens sanam ⁊ infrigidet aut calefiat aut ipsum sentiat materia molliorem aut duriorẽ aut asperiorem qꝫ natũ alis neq3 fuerit ibi causa ex aere aut balneatione cũ aq̃ sra aut aliare q mollitiem addat aut si

pitat͡e ē nāc ex 9plone ī tēperatā. Et ex dispōne q̄ vnguiū ī mollitie ⁊ siccitate ip̄o⁊ posse ē cognoscere 9plonis corpis disponēs mollities ⁊ duritia iudiciū ī sit stabiliēti p̄uo eq̄litas iter calitate ⁊ frītate sigillo perfecte ritnā ī ī ita fuerit posse erit vt calitas dur̄ tactū ⁊ asperū mollificet neq̄ illū q̄ ē tēpat⁹ pp resolonē ipi⁹ ⁊ facit cuttiant q̄ sit mollis ⁊ hūid⁹ nā ⁊ vt frītas mollē tactū iduret ne vt illū q̄ ē tēpat⁹ ppterea q̄ multi 9gelat ⁊ inspissat ⁊ oplabi q̄ sit sicc⁹ sic nix ⁊ sol. Et nix q̄d ppterea q̄ coagulat ⁊ 9gelat. Et sol qdem ppterea q̄ igrossat. ¶ Co⁊ āt plimi q̄ sūt 9plonis corpa mollia sūt ls sit macra qm̄ cruditas multa 9sistit ī eis. ¶ Scdm̄ vo ē gen⁹ signo⁊ ex carne ⁊ adipe assūpto⁊ qm̄ caro rubea qñ multa fuerit hūiditatē significabit ⁊ calitatē ⁊ erit ibi solidītas. Et si pauca fuerit ⁊ adeps mult⁹ ī ibi affuerit signat siccitatē. Piguedo āt ⁊ adeps frītatē signt ⁊ ē cū eis laritas. Et si cū hoc fuerit venā⁊ angustatio ⁊ sāguis paucitas ⁊ hoc bñ adueniet obditas ex fame ppter minoratonē sāguis nāles q̄ ē ppparat⁹ ad illud q̄ mēbra ex nutrimēto idigēt signū q̄ 9plo h⁹ ē fm nām. Et si hec illa sigā nō affuerit signāt q̄ ē 9plo acqsita. Piguedis āt ⁊ adipis diminutio sp calitatē signt qm̄ piguedo ⁊ adeps ex māa sāguis ē vnctuositas ⁊ ex⁊ factoꝛ ē frītas ⁊ pp hoc i ee minoāt ⁊ sūt i testis multe. Et nō sī sup cor multe plurīs sī epar nisi pp mām̄ si n. pp 9plonē ⁊ formā ē pp curānē pōdāt a mū illi sū. Piguedo āt ⁊ adipis 9gelatio sup cor⁹ minuit ⁊ augel fm minoratonē caloris ⁊ ipi⁹ augmēti. ¶ Et cor⁹ q̄d carnosū absq̄ multa adipe ⁊ piguedie ē cor⁹ calidū ⁊ hūidū. Nō si fuerit caro rubea multa cū piguedie ⁊ adipe pauca signāt humiditatē supfluā; si supflua fuerit hūiditat ⁊ frītat sigbūt supfluitatē ⁊ q̄ corp⁹ fm scdm̄ ē ⁊ hūidū. ¶ Et ex corpib⁹ q̄d q̄d mag⁹ ē macr⁹ ē fm ⁊ sicci ⁊ postea calidū ⁊ sicci deīn sicci q̄d i calitate ⁊ frītate tēpatū existat postea calidū q̄d ē i hūiditate ⁊ siccitate tēpatū. ¶ Tertiū vo gen⁹ ē signo⁊ sūpto⁊ ex capillis. Et ipa sī q̄ sūt da sī ex pte ho⁊ modo⁊ q̄ sī velocitas origis ⁊ ei⁹ tarditas ⁊ multitudo eo⁊ ⁊ paucitas ipo⁊ subtilitas ⁊ grossitudo eo⁊ planities ⁊ crispitudo. Et eo⁊ color ē vna ex radicib⁹ i hoc. ¶ Signa vo ex velocitate natiuitat eo⁊ aut tarditate aut phibitōe origis ipso⁊ supra sūt q̄ illi q̄ tarde nascūt aut nō nascūt qm̄ affuerit significatōū q̄ cor⁹ perus⁹ sāguiēs ī hēc omō lībet signt q̄ 9plo vehemēter ē hūida. Nō sī festināuerit nō erit corp⁹ ill⁹ hūiditas imo ad siccitatē declinabit. Ipsi⁹ vo calitas ⁊ frītas ex alio signo q̄ iā diximus cognoscūt. ¶ Qñ āt calidītas ⁊ siccitas 9iūgūt capilli multo cit⁹ nascūt ⁊ erūt multi ⁊ grossi qm̄ multitudo caliditatē sig̃ ⁊ grossities meliā sumositatē ideo i iuuenib⁹ ē ampli⁹ q̄ i pueri qm̄ iuuenes pueroꝝ mē vaporose sūt ⁊ ō fumose. Et hoc ū 9ria ipo⁊ sequūt 9ria. ¶ Signo aūt ex pte figure ē q̄ crispitudo sig̃ calitatē ⁊ siccitatē. Est tñ qm̄ foraminū ⁊ poroꝝ incātas tortuositatē ls ista ī resoluū qm̄ alterāt 9plo. Due vo fme res mutāt ⁊ planities h⁹ sig̃ 9riū. ¶ Ex pte aūt coloris nigredo sig̃ caliditatē ⁊ sub albedo sig̃ frītatē. Et citrinitas ⁊ rubedo eq̄litatē signt ⁊ albedo sig̃ aut frītatē aut hūiditatē vehemētē sic canities aut fortē siccitatē sic accit vegetabilib⁹ qm̄ siccāt q̄ ex sua nigredie aut viriditate trāseūt ad albedinē ⁊ hoc q̄d ī accit hoib⁹ nisi i fine egritudinū siccarū. ¶ Et canities q̄d eī ap̄ Aristotelem ē 9uersio ad colorem phlegmatis ⁊ apud G. ē alteratio vniq̄ q̄ nutrimētū cōmittat q̄d ad capillos venit qm̄ frīn fuerit ⁊ fuerit ipso motu⁹ ei⁹ ⁊ ipi⁹ penetratio in poris tarditas. Nūq̄ duas dictōes 9siderauerīs inuenies eas ppter ppinq̄ ē qm̄ cū i albedie color phlegmatis ⁊ cū i albedie alteratio vniq̄ ē vna. Et ō hoc q̄d p̄b⁹ sic⁹ tractare

ds. Post hoc aeros ⁊ regiōes ī re pilo⁊ opatiōnē hñt q̄ ē obseruādā. s. n. timet q̄ i nigro sic capill⁹ flau⁹ q̄ eq̄litatē cōplexionis ipi⁹ significet qm̄ eā habuerit s in capillis sclauī nigredo q̄ cōplexiōis ei⁹ significet caliditatē qm̄ ipo⁊ gen⁹ eā habuerit. ¶ Et 9tra etiā ī re capillorū operat̄ qm̄ iuuenes sūt sic meridiōales ⁊ pueri sic septētriōales ⁊ senect⁹ ē sic media. Pili preterea i puero multi signt q̄ ipi⁹ cōplexio qm̄ crescet ad melācholiā cōuertet ⁊ i sene sig̃ q̄ i prīn ē melācholic⁹. ¶ Quartum vo gen⁹ ē signo⁊ sumptū ex colore corporis. Albedo n. signū ē pn mōis sāguis aut paucitat ipius cū frītate qm̄ ē sī cū caliditate est ⁊ hūore cholerico est citrinitas.

Et rube⁹ q̄d sig̃ multū sāguis. Et russus ⁊ subrussus signt caliditatē. Sz subrussus pl⁹ sig̃ cholerā rubeā ⁊ russus sig̃ sāguinē choleticū. Est tñ qñ subrussus sanguis sig̃ puationē ls ī sit ibi cholera rubea quēadmodus accit i 9ualescētib⁹. Fusc⁹ āt vehementē sig̃ frītatem ob quā minuāt sāguis ⁊ 9gelāt ille pauc⁹ ⁊ ad nigredinē 9uertit ⁊ eius mutat colorē. Et brun⁹ sig̃ caliditatē. Et melācogiaf frītatē sig̃ ⁊ siccitatē qm̄ i calor est q̄ pur ā cholerā nigrā sequ. Sz gypsena frītatē sig̃ ⁊ rem phlegmaticā. Et frīn⁹ frītatē ⁊ hūiditatē sig̃ cū pauca re melācholica qm̄ ī ē albedo cū pauco viriditatis; erit ergo albedo sequēs colorē phlegmatis ⁊ cōplexionē humiditatis ⁊ viriditas sequēs sāguinē 9gelatū qui trahit ad nigredinē q̄ cōsīt⁹ phlegmati scdo sūt viridis ⁊ eburneus frītatē sig̃ phlegmatici cū pauca cholera rubea. Et scdm plurimū q̄d mutāt color ppter epar ad sbrufsedinē ⁊ albedinē ⁊ ppter splenē ad subrufsedinē ⁊ nigredinē. Et i egritudibus hemoroidarū ad subrufsedinē ⁊ viriditatē hoc tñ ī ē sēper imo ē qm̄ mutāt. Cognoscere vo ex colore lingue cōplexionē illi ⁊ testiorus ē difficile. Et fortasse ē qm̄ i vna egritudie duoꝝ colorū diuisio i duobus 9iūgit mēbris sic qm̄ albescit lingua ⁊ nigrescit facies i vna egritudine quēadmodū icterina q̄ ppter vehemētiā acuitatis cholere rubee accit. ¶ Quintū vo ē genus signorū ex forma mēbro⁊ assumpto⁊ quoniā cōplexionē calidā sequit̄ pectoris amplitudo ⁊ extremitatū magnitudo ⁊ ipa⁊ cōplemētū i q̄titate eorū absq̄ coāgustatōe ⁊ sine curitate ⁊ pcipue manuū ⁊ pedū ⁊ venarū amplitudo ⁊ earū appitio ⁊ puls⁹ magnitudo ⁊ fortitudo ipi⁹ ⁊ magnitudo musculorū ⁊ pporītas eorū ex iūcturis qm̄ opatōes augmētatiue ⁊ cōpositiue forme calitate cōplēt. Et frītatē sequit̄ oīum horū 9ria qm̄ pp eā minoāt virtutes nāles ⁊ ī cōplēt opatiōes naturas ⁊ creatōes. ¶ Et 9plonē siccā sequūt asperitas ⁊ curuitas ⁊ iūcturarū manifestatio ⁊ appitio cartilagīnū i epigloti ⁊ naso ⁊ ē nās eq̄lis. ¶ Sextū vo ē genus signorū sūpto⁊ ex velocitate passiōis mēbrorū. Mēbrū. n. qm̄ cito calefit absq̄ difficultate ē calide 9plonis qm̄ ī 9trīo i genere ppomōali ē facilior 9uersōe ad 9riū ⁊ si cito isfrīdatur erit ē 9rio. Nō si aliqs dixerit q̄ os ⁊ res sit huic 9ria. Nos nāq̄ pcerto scim⁹ q̄ res ī patit̄ nisi a suo 9rio ⁊ ī a suo simili ls ex hoc vbo q̄d tu pmisisti pponit vt passio a simili sit exigior. Rāsio erit q̄ simile a q̄ ī patitur res ē illō c⁹ q̄litas ⁊ q̄titas illi⁹ q̄d ei simile erit ē vna spē ⁊ nā. Nō āt calidi⁹ ē alio ī ē simile ei q̄d ē min⁹ calidū imo duo calida q̄rū vnū ē calidi⁹ diuisificat ⁊ illō q̄d q̄d ē min⁹ calidū cōparatōe ei⁹ q̄d ē calidi⁹ ē frīn. Patet ergo ex hoc vō ē frīn cōparatōe illi⁹ ⁊ ī calidū. Patet ēt ab eo q̄d ē ipo frī⁹ ⁊ a frō vnū tñ eorū ipi⁹ q̄litatē auget ⁊ p hs ei augmētū q̄d ē ipo forti⁹ ⁊ alterū q̄litatē. Ipsius ergo alteratio ad id q̄d i sui q̄litate psistat augmēntū ⁊ mutat illō q̄d i ipo ē fort⁹ erit facilio ls sic hic alia eā q̄ aliciū eorū q̄ i q̄litate cōsciāt ē ppa ⁊ 9dic̄ sī illō q̄d i sui nā calide erit cōplexiōis sī cito rcipit i se calidi opatiōnē nisi

propterea q caliditas destruit operationem contrarii qd e frim eo q refrenat illud qd cõplo calida vult efficere o augmẽto i calefactiõe. Qñ ergo sibi occurrunt r phibent se strenue inuicẽ ambo i calefaciẽdo r corp adiutoriũ seqt duarũ q̃litatũ fortitudo cõpleta. Qñ vo extrinseca caliditas q̃litatẽ destruere voluerit calor inatus q̃ e ei" erit eo fortior i resistẽdo adeo vt venena calida nõ refrenet nec expellat nec ipsorũ corrũpat formam nisi calor inatus.

Calor nãqz inat" nõ e ĩstrm qd caloris curuietis expellit nocumentũ ꝓpterea q spũm mouet ad ipsm expellẽdũ r ad ei" vaporẽ remouẽdũ r ad ipm resolueñ r ipi" mãz aduerti. Et frĩ ẽt aduenieñ nocumẽtũ p ɔ̃riũ expellit. Hõc vo ꝓprietatẽ n hz frĩtatẽ n. n. ipugnat nec refrenat nisi adueniẽtẽ calitatẽ p ɔ̃riũ tñtũ q: n ipugnat adueniẽtẽ frĩtatẽ. Et calor qdẽ inat" ẽ ille q hũores nãles mcẽ ne eis calitates extranee dominẽt. Calor nãqz inat" qñ ẽ fort pot nã ipo mediãte i hũorib" ministrare fm modũ maturãdi r digerẽdi r custodire eos fm sanitatem r mouet hũores fm modũ ministratõis ipi" r phibet mouet fm modũ ministratõis calor extranei q: n putrescunt. Sz qñ calor ille ẽ debilis fuãgalnã r a regie hũorũ abstinet pp istã debilitatẽ qd inter ipsaz r hũores ẽ mediũ r stat: r calor extrane" inueniẽs hũores n ipeditos ab administratiõe. Cõprehẽdũt ergo ab eo r fũt eos obedientes r motu extraneo ipos mouet r accit putrefactio.

Calor igit inat" hũiũ oium ẽ istrm sz frĩtas ẽ ei iconueniẽs r nec ꝓdest nisi accñtalr. Ide q3 ẽ calor inatus r n ẽ frĩtas inata nec opat frĩtati ex coloredẽa corporis illud qd opat caliditati. Septimũ it gen" signorũ ẽ qd sumit ex cogitatõib" r a reb" multũ ɔ̃sideratis q nã hoiis q̃s plin apsẽdẽdi vtuis r opal ɔ̃situdine q̃litatũ sed dicam" i sõnis eo q corp" ẽ istrm aĩe. Octauũ it gen" ẽ qd sumit a signis opationũ. Qñ. n. opatões fm nãlẽ cursuz ꝓcedũt plene r pfcẽ signt ɔplonis equalitatẽ. Qñ si a pfcẽ sua ad mor" mutãt sup̃fluos signt ɔplonis caliditatẽ. Et sili si ꝓpauerit qui caliditatẽ signt sic augmẽti velocitas natiuitat capilloz r natiuitat dentium. Qñ si debilitẽ r ociose fiũt r tardẽ signt ɔplonis frĩtatẽ. Est tñ qñ eorũ debilitas r ociositas r tarditas fiũt eadẽ pp ɔplonẽ calidã lz illõ ẽẽ n possit absqz mutatione a cursu nãli cũ debilitate. Et ẽ ẽt qñ plures nãliũ opationũ deficiũt pp caliditatẽ r minuũt sic son" qñ fortasse ẽ qñ destruit pp calorẽ ɔplonis calide aut minuit. Et similiter ẽ qñ augẽt aliq̃ dispõnũ nãliũ pp frĩtatẽ sic son" sz tñ n erũt ex suma cõparationũ n nãliũ absolute imo ɔ̃ditiõaliter r p eãm. Sõni nãqz necitas i vita r sanitatẽ ẽ necitas absoluta imo ꝓpterea vt ipe ab ipediẽti b" ipẽ pp illd qd ei accit ex lassitudie aut ꝓpterea q ẽ ei necũz icibere pp digonẽ cibi r ꝓpterea q n pot durare eo. Sõni igit necitas n ẽ nisi ex pte alicui" ipotẽtie r ẽ eni" a necitate nãli lz sit exit" ille nãlis ab eo vsi ẽ necũ" nãlis n. dicit o necio cõtrarie nois. Firmior vo signis qui hoc nomẽ hz n ẽ nisi vt dicat ex ɔplone eq̃li r illud ẽ vt opatiõe equet r cõpleãt. Et" vo signis sup caliditatẽ r frĩtatẽ r siccitatẽ r hũiditatẽ ẽ signis ꝓbabilis. Ex genere at opationũ forũ q̃ calorẽ signt ẽ acuitas vocis r ei" grossitudo r loquẽdi velocitas r ipi" cõmutatas r ira r ifestinatio motionũ r palpebrarũ citatio lz su quam ista aduenint n pp eãm cões imo pp eãz mẽbra opationis ꝓpãz. Nonũ vo gen" ẽ expulsio sup̃fluitatũ a corpe r q̃litates eorũ q̃ expellũt. Expulsio. n. qñ n aufert r illõ qd ex stercore r vrĩa egredit r sudore r aliis ẽ acutũ hñs odorẽ fortẽ r ticturã ex eis q̃ tincturã hẽre ɔ̃sueuerũt r adustionẽ r decoctionẽ ex illo q̃ assationẽ r decoctionẽ solẽt hẽre ẽ calin. Qñ vo diuersuz ẽ ab hoc ẽ frin. Et gen" qdẽ decimũ ẽ sumptũ ex dispõib" vitãnis aĩe i suis opatiõib" r passiõib" sic ira fortẽ r estimatio r pceptio r itellect" r audacia r verecũdia r suspicio bõa r bõa spes r ipietas r ipigritia r motũ virilitas r parca ociositas r paruitas pati ab vnaq̃qz re signt caliditatẽ. Eorũ aũt ɔ̃ria frĩtatẽ. pseuerãtia seruoris r sollicitudinis r imaginari r rememorari r reliquorũ signt siccitatẽ. At passiõib" vo cito remoueri signt humiditatẽ. Ex hac qdẽ secta ẽ isomnietas r sõniũ qñ ille i cuius cõplexiõe ẽ dominiũ caliditati videt se quasi ad ignẽ calefieri aut sicut ille q sedet ad solẽ. Et ille i cuius cõplexiõe est frigiditas dominãs videt se sicuti eẽt i niue aut quasi i aq̃ mitteret frigidã. Ampli" vnusquisqz hũorẽ hñs dñantes videt illõ qd suo ptinet humori quẽadmodũ dixit. Hoc aũt totũ qd noiauimus aut plurimũ eius ẽ o mõ significationũ cõplexionũ pncipaliũ q̃ sũt ab initio creature. Cõplexionũ vo extranearũ accñtaliũ q̃ ẽ acuta significat iflamationẽ i corpore nobilẽ febres ꝓcedẽs r fortitudis destructionẽ apud motus rebellionẽ caliditatis r siti sup̃fluã r adustionẽ i ore siccitatẽ r amaritudinez i ore r pulsum q latitudini attinet r velocitati vehementi r frequẽtie r cui oĩa calefaciẽtia in regie adhibita nocent r q frigidãtia curãt r cuius dispõ i estate mala existit. Cõplexiõis aũt frigide n nãlis signa sũt paruũ digerere r sitis pauca r iuncturarũ laxitas r ex phlegmate febres multe r cui rheumatismi nõ nocẽt r frigidãtia i regie adhibita r vt per calefaciẽtia curet r vti hyeme malã hẽat dispõnẽ. Signa vo hũiditatis n nãlis sũt ꝓpinqua signis frigiditatis r ẽ cũ eis laxitas r saliue fluxus r mucilaginis r vẽtris solutio r digerendi malitia r ipedimẽtũ qd ẽ a regie qd ẽ hũidũ r multus sõnus r iflatio palpebrarũ. Sz signũ siccitatis n nãlis sũt asperitas r vigilie r macies accñtalis r lesio a regie in q̃ ẽ siccitas r malitia dispõnis in autũno r curari p id qd humiditatem efficit r curatio pñs per aquam calidã r oleũz subtile r fortis receptio eorum.

De cõpbẽtione signorũ ɔplonẽ hñs eq̃lẽ. Ca. iij.

Signa eius aggregata accepta o aliis q̃ ei" primus sũt eq̃litas tactus i caliditate r frigiditate r siccitate r hũiditate r mollitie r duritie r eq̃litas coloris i albedie r rubedie r sigt medietas iter q̃lĩtẽ r maciẽ q̃ tñ magi dclinet ad q̃lĩtẽ. Et ipsius vene sũt iter submersas r sup carnẽ ꝓcedẽtes q̃ sũt separate r egrediẽtes r capilli iter pilositatẽ r lenitatẽ r crispitudinẽ r planitiẽ r i tpe pueritie trahũt aliq̃ntulũ ad rubedinẽ r i tpe iuuẽtut ad nigredinẽ aliq̃ntulũ. Et eq̃litas dispõnis sõni r vigilarũ r mẽbrorũ in suis motibus ɔ̃tinuatia r sanitas r fortitudo i imaginatione r itellectu r memoria r i motibus mediocritas iter sup̃fluitatẽ r diminutionẽ vz iter multã audaciã r timorẽ r iter irã r patiẽtiã r pietatẽ r misericordiã r iter stabilitatẽ r pseuerantiã r i opatiõib" oib" complementũ r sanitas r bõitas augmẽti r velocitas i ipo r ꝓcer" stat". Et erũt ipi" sõnia delectãtia r spẽ bonã faciẽtia ex odoribus bõis r sõnis delectãtibus r palatiis nouis. Et hãc qdẽ hñs ɔplonẽ facit hilarẽ amabilẽ r iocũdã habebit. Et erit tẽpatus i desiderio cõedẽdi r bibẽdi r erit hõc istam hre i stõ r cõe r venis r assimilatõe i toto corpore. Et tẽperatus in expellẽdo sup̃fluitates a se ex cannalibus qui illud efficere consueuerunt.

De signis ei" q egredit ab eq̃litate sup̃flue. Cap. v.

Sic ẽ e" ɔplonos mẽbrorũ n silarẽ imo fortasse mẽbra ipi" pncipalia i erũt ab eq̃litate sibi ɔ̃ria exit r vnũ eorũ ad vnam egredi ɔplonẽ r aliũ ad ei" ɔ̃riũ. Qñqz ei" cõpositio dissilis sit erit mal" i signis sui r itellectu sicut ille q mgni hz vẽtrẽ r digitos curtos r faciẽ r cap rotũda r staturã magnã

aut ille q̃ h̃z puũ caput ⁊ i facie ⁊ frõte carnis multitudi nẽ ⁊ ẽt in collo ⁊ pedib⁹ ⁊ ẽ ei⁹ facies medie spe silis. Et si ip̃i⁹ mãdibule magne fuerit erit valde dinsus ⁊ silr si caput ⁊ frõs rotũda fuerit sz facies valde rotũda ⁊ collũ vehemẽter grossuz ⁊ i oculis mot⁹ habuerit tarditatem erit hoib⁹ omnibus a bonitate remotior.

De signis repletionẽ significãtibus. Cap. vi.

Repletio fm duos existit mõ͡s. Est eni repletio fz foramina ⁊ ẽ repletio fz ṽtutẽ. Repletio vo fm foramina ẽ vt sint hũores ⁊ spũ ⁊ si i suis q̃litatib⁹ boni existãt i q̃ntitate sui supflui adeo q͂ foramina ipleuerit ⁊ extẽderit. hoc ãt hũo fm ũmorẽ motus existit. Est nãqz qñ repletio venas scindit ⁊ ad suffocãtia fit fluxus ⁊ accit suffocatio aut epilepsia aut apoplexia. Cuius qd sanatio ẽ vt cito cũ minutiõe succurrat. Sz q̃ pp maliciã q̃litatis hũo͡ꝝ ↄ͛igit ipsos nocumẽtũ facere tñ ⁊ ñ q̃ntitate iõ vicit ṽtutẽ. ¶ Scd͛z ṽtutẽ vo repletio ẽ vt hũores q̃ntitate sui nocumentum ñ faciãt fz malitia q̃litatis ipo͡ꝝ tñ q̃ pp ṽtutẽ maliciã sue q̃litatis vicit ⁊ sit iobedientes ad digerẽ ⁊ maturari. Et hoc qd hũo ex egritudib⁹ timet putrefactionis. ¶ Repletiõis vo sig̃ vniuersalr fi mẽbro͡ꝝ q̃uitas ⁊ i motibus pigritia faciei rubedo ⁊ vena͡ꝝ iflatio ⁊ cut' extensio ⁊ plenitudo i pulsu ⁊ tictura i vria ⁊ spissitudo ⁊ paucitas desiderij ⁊ visus debilitas ⁊ somnia q̃ q̃uitatẽ portẽdunt sic ei⁹ q̃ videt se q̃si mouere ñ posse aut onus q̃ue deferre aut loq ñ posse sic videre se volare ⁊ motiuũ velocitas hũores sigt subtiles ⁊ i q̃litate tẽpata. Et repletiõis q̃dẽ fm ṽtutẽ sig̃ sũt qd q̃uitas ⁊ pigritia ⁊ desiderij paucitas q̃ ei ⁊ pp̃e repletõi si cõia. Sz qñ repletio fm ṽtutẽ ẽ simplex ñ si vene adeo iflatez cut' vehemẽt extẽsioneqz pulsus adeo plen⁹ ⁊ magn⁹ nz vria multũ grossa nz color valde rubeus ⁊ ↄcussio q̃qz ⁊ lassitudo ñ ↄueniunt i eo nisi post motũ ⁊ icessus. Et videt i somnio pruritus ⁊ mordicatione ⁊ lesiones ⁊ odores fetidos. Humor etiã dñans cognoscit p sig̃tiones ipius q̃s notabimus.

Et fm plm repletio fm ṽtutes generat egritudinẽ aũ q̃ eius compleant significationes.

De signis dominij cuiuslibz humo͡ꝝ. Cap. vii.

Sanguis sig̃tiões qñ dñans sig̃tiõib⁹ repletionis fm foramina vicie exit ⁊ pp hoc accit ex dominio ei⁹ q̃uitas i origie oculo͡ꝝ ↄp̃e ⁊ in capite ⁊ tpib⁹ ⁊ alices ⁊ oscitatiões ⁊ nausea ⁊ dormitio multa ⁊ i sensib⁹ pturbatio ⁊ i itellectu tarditas ⁊ lassitudo absqz pcedẽte labore ⁊ dulcedo i ore pter soliũ ⁊ rubedo i lingua ⁊ forsasse i corpe apparebũt ademiãl ⁊ i ore bothor ⁊ sanguis fluxus accit a locis q̃ facile scidunt sic narib⁹ ano ⁊ gingiuis. Et ẽ ẽt qñ illõ dmostrant cõplo ⁊ regimẽ pteritũ ⁊ regio ⁊ etas ⁊ tps ⁊ ↄsuetudo ⁊ tps lõgũ a minutiõe. Et sõnia q̃ illõ sig̃t sic qñ hõ in sõnijs res videt rubeas aut sanguinẽ multũ ex suo corpe exire aut se i sanguinẽ nãre aut his silia. ¶ Dñij vo phlãs sig̃tiones sit albedo i colore supflua ⁊ lassitas ⁊ mollities ⁊ frigas ⁊ saliue multitudo q̃ sit viscosa ⁊ sit paucitas nisi salsuz fuerit ⁊ pcipue i senectute ⁊ digerendi debilitas ⁊ otyremia ⁊ vrie albedo ⁊ sõn⁹ mult⁹ ⁊ ociositas ⁊ mẽbro͡ꝝ laxitas ⁊ pig͛ tia ⁊ p ↄ͛ulsio lenitas q̃ tardiati ⁊ raritati attinet. Ampli⁹ etas ⁊ ↄsuetudo ⁊ regimẽ pteritũ ⁊ aer ⁊ regio. Et somnia i qb⁹ videt aq̃ ⁊ flumia ⁊ niues ⁊ pluuie ⁊ frig⁹ dmõstrãt illõ. ¶ Sig̃tiões autẽ dñij cholere rubee sit color ⁊ oculo͡ꝝ citrinitas ⁊ oi⁹ amaritudo ⁊ lingue aspitas ⁊ ip̃i⁹ siccitas ⁊ nariũ ariditas ⁊ ventositas ⁊ sit multa. Et pulsus festinus ⁊ desiderij cõedẽdi debilitas ⁊ nausea ⁊ võit⁹ cholerici⁹ ⁊ viridis ⁊ vẽtris mordicatiu⁹ ⁊ horripilatio ad modũ puncture acuũ. Ampli⁹ pcedẽs regimẽ ⁊ etas ⁊ cplo ⁊ ↄsuetudo ⁊ regio ⁊ hora ⁊ tps ⁊ aer. Et sõnia i qb⁹ videt ignes ⁊ vexilla citrina ⁊ videre res q̃ ñ sit citrie citrinas ⁊ videre sectionẽ aut calorẽ balnei aut solis aut his silia sig̃t illud. Dñij vo cholere nigre sig̃tiões sit corpis macies ⁊ vt sit sic⁹ ⁊ sanguis nigredo ⁊ ei⁹ grossities ⁊ vigilie multe ⁊ multa solicitudo ⁊ ardor oris stõi ⁊ desideriũ mẽdosũ ⁊ vrina fusca aut nig͛ ⁊ grossa ⁊ vt corp⁹ sit nig͛ ⁊ pilosũ q̃m cholera nig͛ raro generat i corpib⁹ albis ⁊ lenib⁹ ⁊ vt frequẽt accidãt morphea nig͛ ⁊ vlcera mala ⁊ egritudies i splene. Et pt hoc etas ⁊ cõplo ⁊ ↄsuetudo ⁊ regio ⁊ aer ⁊ hora ⁊ tps ⁊ regimẽ pteritũ. Et sõnia terrorẽ facientia ex tenebris ⁊ cruciatu ⁊ reb⁹ nigris ⁊ terroribus.

De signis q̃ oppilationẽ demõstrãt. Cap. viii.

Quãdo autẽ ↄtingit ⁊ sig̃tiões eis dmõstrãt ⁊ sentit extẽsio ⁊ ñ sentiũt sig̃tiões repletionis i toto corpore ⁊ oppilatiões, pculdubio ibi adesse itelligit. Veruntamen q̃uitas i oppilatiõib⁹ sentit qñ oppilatiões i cãnalib⁹ exit p q̃s multas currere materias ẽ necesse sic i oppilatiõib⁹ q̃ i epe sũt q̃m qñ illud qd ex cibo ad epar puenit oppilationes penetrare ↄhibetur collige ex ea res multa ⁊ retinebit ⁊ q̃uabit vehementius q̃s apa ⁊ discernet ab apate p multã q̃uitatez ⁊ febris ↄuatione. ¶ Qñ aũt oppilatiões i alijs fuerit cãnalib⁹ ñ sentiet q̃uitas sz sentiet retẽtio penetratiõis sanguinis ⁊ extensio. ¶ Ampli⁹ plurimi oppilatiões i venis hñtur colorẽ hñt citrinũ q̃m sanguis per foramina sua ad cutis superficiem non accedit.

De signis q̃ ventositates sig̃t. Cap. ix.

Ventositates cognoscũt p id qd ex dolorib⁹ accit mẽbris sensibilib⁹. Et hoc q̃dẽ seq͛ illud qd ip̃e ex solone ↄtinuitatis efficiũt. Et cognoscũt p motus q̃ eis accidũt mẽbris. Et cognoscunt etiã p sonos. Et cognoscũt p tactũ. ¶ Dolores aũt extẽdentes ventositates sig̃t ⁊ pcipue si vehementes fuerint. Qd si illic puntatio ex dolore fuerit iã sig̃tio completa erit. Et hoc qd ñ erit nisi qñ ↄtinuitat solo i mẽbr͛ fuerit sensibilib⁹. In eis ãt q̃ sũt sic ossa aut sic caro glãdosa ñ apparet hoc p dolorẽ. Est tñ qñ i ossib⁹ sũt ventositates q̃ ossa rũpẽdo frãgit vbi ñ ẽ dolor nisi sequẽt pũcturã q̃ os fractũ illõ qd ẽ corã ipo frãgit. Cognitiões aũt ventositatũ ex motib⁹ mẽbro͡ꝝ sũt sic cognitiões ex saltu accite ex ventositatib⁹ q̃ generãt ⁊ mouẽt ad hoc vt extẽdãt ⁊ resoluãt. ¶ Ex sonis ãt cognoscũt q̃m soni aut erũt i ipis eisdẽ sic vẽt⁹ rugit⁹ ⁊ eis silia ⁊ sic sonit⁹ i splene qñ ei⁹ dolor ex ventositate fuerit aut son⁹ i eis fiat p pcussionẽ queadmodũ dignoscit hydropisis iter ascitẽ ⁊ tympanitatẽ p pcussionẽ. ¶ Ex tactu ãt cognitiões ex pte tactus sũt vbi g͛ra q̃ tact⁹ discernit iter iflationẽ ⁊ tumorẽ cũ hũoribus ppterea q͂ iflatio ẽ ibi cũ extẽsiõe ⁊ cedit pssioni ⁊ ñ imã fluida ⁊ liqda aut hũore viscoso. sentit. n. tact⁹ iter ista discernit. Et dña qd iter iflationẽ ⁊ ventositatez ñ ẽ i silibz imo i forma mot⁹ iflatiõis ⁊ cõpressionis.

De signis apata declarantibus. Cap. x.

Opa reru apata qd declarãt sci⁹ ⁊ pscientia. Dolo͡ꝝ vo calida dmõstrãt febris cõitãs ea ⁊ q̃uitas cũ dolorẽ pũgitiuo si mẽbrũ apatũ sẽsũ habuerit. Et ex eis ẽt q̃ ipa declarãt aut declarãdo innuãt ẽ nocumẽti i operatiõib⁹ illi⁹ mẽbri igrediẽs. Et ex illis q̃ ipa vehemẽter sig̃t est sentire iflationẽ i pte illi⁹ mẽbri si sẽs⁹ ad ipm sentirẽ habuerit. Fz ãt dolor pculdubio ñ cõitat. Ex⁹ vlia signa dmõstrat ẽ difficile. Que si facilia scã fuerit notio erit tediosa. Medic⁹ ergo ẽ vt sermo de eis posteri⁹ ad dictiões cuiusqz mẽbri particulares referãt. Qd ãt hic dicim⁹ ẽ q͂ qñ sentiẽt q̃uitas ⁊ ñ dolor ⁊ fuerit cũ eo sig̃tiões dñij phlegmatis existimãdum erit q͂ si phlegmatici. Et si cum eo fuerint sig̃

dominij melācholie erit melācholicū et prope qū tāget et fuerit duri. Duritiesnāq; ē ō cōuenientibus significātibus ad spm declarā. Qū āt apata calida i neruis fuerit erit dolor vehemēs et febres fortes q̄ cito ad extrē fionē et turbationē intellectus pducet et i motibus dilatatiōis et ɔstrictiōis faciet nocumētū. Ampl' oia ꝗterorū apata i mirac tenuitatē et macredinē efficiunt. Quiqs collectionē faciet apata i viscerib' et sm exiture ſeruitam pcesseru ıkſtaba dolor vehemēter et febr et exaspabi lingua valde et vigilie fortes fiet et accitia augmētabit et accrescet grauitas et fortasse sentiet grauitas et inflatio. Est et qū i corpore subita apparet maties et i oculis repētina pcauitas. Nāqs illud qđ collectuz est fit maturū febris fortitudo et dolor et pulsus sedat et loco doloris res ad uenit q̄ est hic pruritus et si rubedo et duricies ibi affuerit minorabit rubedo et mollificabit durities vt cōpressio i cedat et sedabit accitia oia dolore facietia et grauitas ad fininē puenit. Quiqs aperiet accidet ꝑuus tremor mor dicationē fanies sequeo deide apparebit febris pp exitū materiei et erit pulsus varietati et diuersitati aptus et lec det sm viā debilitatis et raritatis et paruitatis et tarditati et i desiderio appebit casus et sepe calciū̄t p ipsā extrema. Materia autē expellit p cām suę ptis aut i itinere spuē di aut mingendi aut egrediēdi. Et significatio qdem bona post aptionē ē vt febris ex toto qescat et anhelitus fiat facilis et virtus mūdificet et mā eius i parte sua egrediat. Est autē qū i occultis apatibus mā de mēbro ad mēbrū mutat. Et est qū hec qdē mutatio est bona et est qū est mala. Bona autē ē qū de mēbro nobili ad ignobile mutat mēbrū sicut cū de apatibus cerebri mutat ad id qđ est post aures et de apatibus epatis ad iguina. Et mala ē qū de mēbro ignobili ad mēbrū eo nobili' mutat aut qđ minus posse tolerare illud qđ ei accit sicut qū apa lateris ad partē cordis aut pulmonis mutat. Mutatio pterea occultorū apatū et iclinatiōes magnorum apatū ad supiora aut iferiora significatione hēt. Nā si motib' ipsorū ad iferiora declinauerint i ypocondriis apparebit extēsio et grauitas. Et si i motione sui ad superiora declinauerit demōstrabit illud nobis dispōnis anhelitus malitia et eius coāgustatio et ipsi' difficultas et pectoris ɔstrictio et ardor ab iferiorib' icipiens et ad supiora tendens et grauitas in parte furcule et capitis dolor. Et ē etiā qū signū apparet i adiutorio et aseid. Et illud qdē qđ ad superiora declinat si cerebro fuerit insi xuz erit malū et terrificū. Verūtamen si ad carnē laxā q̄ ē post aures declinauerit curationis fiducia i ipso erit. Fluxus pterea sanguinis ex narib' i talib' apatibus ē signū boni et i oib' etiā iteriorū apatib'. Tu autē ad hoc ingrediendū expecta i eo qđ postea dictum fuit' vbi sermone de apatibus inuestigabimus et dispōne cuiusqs occultorum membrorum nominabimus.

De signis solutionis ɔtinuitatis. Cap. xi.

Solutionem ɔtinuitatis si i mēbris acciderit apparētibus sensus declarabit. Qđ si mēbris acciderit occult' dolor eā demostrabit pforatius aut pūgitiuus aut corrosiuus et pcipue si si cū eo affuerit febris. Et ipsaz qdē multotiens ɔtrat humoris spissi cū sanguine exitus ad amplitudinē descendens et purulente materie egressio si post significationes apatū fuerit et eorū maturationē. Que autē ē post apatā et qū significat apatis aptionē cū maturatione et ē qū nō. Et i vo cū maturatiōe fuerit febris cū apertione quiescet et euacuabit pus et qescet grauitas et alleuiabit. Qđ si nō ita fuerit dolor fiet maior et augmētabit. Est etiā qū ɔtinuitatis solutio ex mēbri dislocatiōe a suo loco et recessione mēbri a suo loco et si nō dislocet sicut ru ptura dignosci. Et ē qū ipsa cognosci relatione eius qđ euacuari ɔsueuerat ex canalibus qū fortasse ad canalis aut amplitudinē quā ɔtinuitatis solutio facit descendit et nō sm nālem separat viā queadmodū illi ɔtinga cui testiculus rūpunt quem egestio foras exire illi ꝓhibet. Et est qū ɔtinuitat solutio nō apparet neqz pꝰ signa cognosci vniuersalia q̄ notata sunt: vñ i eius declaratione dispōnes particulares sunt necessarie q̄ sunt sm vnum qđqz mēbrū. Et hoc qdē erit vt mēbrū sensum nō habeat et cōprehendit humorē et currit qđ est in ipso pruitus bis et separat a loco suo et nō sustentat sup mambr et se parat p dislocationē eius quā habuerit humor: vn si scperit q ab eo effluat neqz a suo loco moueri potest et alij mēbro nō adheserit' dislocationēz moueat. Et in qdē: sicut deis q apata et ɔtinuitat solutio q̄ de mora hāt accitia sūt q̄ i mēbris erit neruosis q̄ sunt fortis sensus qū est qū sunt ɔtinuosa sz sincopis et spasmus ea semp cōitant: sincopis qdem pp doloris fortitudinē et spasmus pp mēbri neruositatē deide illa q̄ sunt sup ancturas qū tarde meliorationē recipiūt pp vehementes iunctiue motū et ppterea q amplitudo q̄ ē ap̄ iūcturas ē apta vt mā ad ipsam descēdat. Et qm pulsus et vrīa eis ex significatiōib' dispōnū vtilib' eo eis igit loquemur.

Sūma ßma doctrina se de pulsu: Cuius sunt. xix. cap.

De pulsu et est sermo vniuersalis. Cap. i.

Pulsus est motus receptaculor spūs ex diastole et systole compositus ad regendū spm p aerē attractū. Consideratio aūt q̄ attendit i pulsu aut ē vniuersalis aut particularis sz vnāqsqz egritudinē. Et nos qdē hic de vniuersalibus regulis sicut pulsus loquemur: et particulares ad loquendū de egritudinib' particularib' in posteriorib' reseruabimus. Dicem' ergo q qsqs pulsus ē cōpositus ex duob' motib' et duab' qetib'. Dico nāqs pulsus ex diastole et systole ē cōpositus. Post hoc vo necesse est vt iter duos motus qetes iteruenirat. Impossibile ē nāqz motus vnus alij motui ɔtinuet postq spatio eorū applicat terminus et extremitas i effectu hoc vt i sciētia nāli declarabit. Postqs igit hoc ita ē possibile ē qn i vnoqsqz pulsu ansqs aliud ɔsequat qtuor iteruenirant partes. motus duo et qetes due. s. motus eleuationis et qes iter ipam et depssionē. motus depssionis et qes iter ipam et eleuationē. Depressionis vero motus ap plurimos medicos nullomodo sentit sed apud alios est qū aut sorti pulsu sua fortitudine sentit aut in pulsu magno pp eleuationē sui aut i duro pp multā sui refrenationē aut i tardo pp lōginquitatē tēpor sui motus. Gal. quoqz dicit lōgo tēpore nō fui solicitus ex depssione. Postea vo nō cessi tāgēdo donec ex eo aliqd pcepi et postea illud compleui. Nā postea porte pulsus mihi apte facti. Qui vo ista studuerit vt ego pcipiet illud qđ ɔsecut' fui. Et lz ita sit vt dicit. In plurimis tñ dispōnibus depssio nō est sensu pcepta. Causa vo ob quā statutū fuerit tāgere venas brachij ē facilitas ɔbediēs et qđ nō est solicitus vt ipm discooperiat et rectitudo sit ipi' pp rectitudinē cordis et eius qđ est iuxta ipm. Et qđ qđ vesit tactum int sup latus ē est qū sm anius sup vola plāte extēdat i latitudie augmēta pbet et ex eleuatiōe diminutionē fac' et etiā diminuit ex lōgitudie et ppe i macilentis. Et resupinata augmentat i eleuatiōe et longitudine. Oportet pterea vt tactus fiat i hora q̄ ille c' pulsus ē sit ab ira remotus et gaudio et exercitio et oib' passionibus et saturitate q̄ grauedinem fac' et fame et dispositione relinquendi consuetudines et renouandi eas.

Et oportet etiam vt sit de pulsu experimentum tem-
peratu nobilis ita vt alius ei cōpet. Ampli⁹ dicimus q̄
genera ex qbus medici pulsus dispōes cognoscūt sc̄dm
q̄ ipsi retulerūt sūt .x. q̄rū aūt aūt fuerit necessariū vt posuis-
set ei nouē. Gen⁹ qdē qd̄ ē sumptū ex quātitate dia
stoles. Et genus quod est sumptū ex qualitate pcussio
nis vene i digitos. Et gen⁹ qd̄ ē sumptū ex tpe cuiusq̄
motiōis ⁊ gen⁹ qd̄ ē sumptū ex cōntia istius. Et gen⁹ qd̄
est sumptū ex eius euacuatione aut repletione. Et gen⁹ qd̄ est
sūptū ex caliditate tactus ipsi⁹ aut frigiditate. Et gen⁹ qd̄ ē sū-
ptū ex tpe qetis. Et gen⁹ qd̄ ē sumptū ex pulsus eq̄litate
aut diuersitate. Et gen⁹ qd̄ ē sūptū ex ei⁹ ordinatiōe in
diuersitate sua aut i ordinatiōe. Et gen⁹ qd̄ est sumptum
ex pondere. Gen⁹ vo q̄ntitatis pulsus sumit̄ ex q̄nti-
tatib⁹ suorū triū diametrorū q̄ sūt ipsi⁹ lōgitudo ⁊ latitu
do ⁊ ei⁹ pfunditas. Sūt ergo i eo nouē pulsus dispo
sitiōes simplices ⁊ cōposite. Et nouē qdē simplices sūt
lōgus curt⁹ ⁊ mediocris ⁊ lat⁹ strict⁹ ⁊ mediocris ⁊ pfū
dus apns ⁊ mediocris. Lōg⁹ autē ille est cuius ptes
in longitudine plus sentiūt q̄ naturalis absolute q̄ est
pcerto ei⁹ q̄ cōpōnē hz tpatā aut naturalē q̄ est cuius
q̄ huic ē ppiquis ⁊ cōparat⁹ cui ē oppositū. Et in qdē ia psō
sensibilis dia iter eos. Curtus vo ei Ꝯrius. Et iter eos est
mediocris ⁊ in qdē indicabis sc̄dm hāc regulā i ser q̄ re
manserūt. Cōpositarū vo ex his simplicib⁹ qdā sūt q̄
nomē hūt ⁊ qdā q̄ noīe carēt. Ille .n. q̄ i lōgitudine ⁊ al
titudine ⁊ latitudine ē augmētat⁹ vocat̄ magnus ⁊ q̄ in
his oib⁹ ē diminut⁹ vocat̄ puus. Et q̄ iter eos erit tepa-
t⁹. Qui vo i longitudine ⁊ altitudie est augmētatus vocat̄
grossus. Et q̄ i eis est minutus d̄ subtilis. Et q̄ ē iter eos
est eq̄lis. Generis āt qd̄ ex q̄litate pcussiōis vene i di-
gitos sumptū ē tres sūt spēs fortis ⁊ ipse ē q̄ apud digito
le tactui resistit ⁊ debilis q̄ est ei opposit⁹. Et eq̄lis q̄ est
iter eos. Generis quoqz qd̄ ē tpe cuiuslz motiōis sum-
ptū est tres sūt spēs velox ⁊ ē q̄ motū i breui tpe cōplet.
Et tard⁹ ei cōtrari⁹ ⁊ eq̄lis iter eos existēs. Generis
vo qd̄ ex cōntia istius sumit̄ tres sūt spēs. Mollis q̄ ē re-
cipiēs redditū ad iteriora ⁊ cōpssionē facile. Et dur⁹ q̄ ē
ei Ꝯrius ⁊ iter eos mediocris. Generis āt qd̄ ē sumptū
ex eo qd̄ cōtinet tres sūt spēs. Plen⁹ ⁊ ipse ē q̄ sentit sic
si i eius forāmine eēt huīor iplens de quo solicitatū ē vt
pure euēl. Et vacu⁹ ē ei Ꝯrarius. Et iter eos mediocris.
Et generis qdē qd̄ ex suo tactu sumptū ē tres sūt spēs
calidus ⁊ frigidus ⁊ tepat⁹. Generis vo qd̄ ē sumptū ex tē
pore qetis spēs sūt tres. Freqns ⁊ ipse ē quo tpa sensa
tū qd̄ erit iter duas pcussiōes ē breue q̄ et vocat̄ Ꝯtinu⁹
⁊ spissus. Et ei Ꝯrius rarus q̄ et d̄ larus ⁊ resolut⁹ ⁊ iter
eos mediocris. Et hoc qdē tpa ē sm q̄ ex systole co-
gnoscit̄. Si vo systole nullo mō cognita fuerit erit tē
pus qd̄ iter oēs duas diastoles pānuit. Et si ipsa co-
gnita fuerit erit sc̄dm duo tpa duorū extremorū. Gen⁹
vo qd̄ est sumptū ex eq̄litate ⁊ diuersitate ē aut eq̄le aut
diuersū. Et eq̄le. Et hoc qdē ē p cōpatiōnē similitudis aut
dissimilitudinis pulsuū aut ptis vni⁹ pulsus aut vni⁹ p-
tis pulsus i q̄nqz reb⁹ magnitudine ⁊ puitate aut fortitu
dine ⁊ debilitate ⁊ velocitate ⁊ tarditate spissitudie aut
raritate duritie ⁊ mollitie donec Ꝯtingit q̄ vn⁹ pulsus ē
posterior sue diastoles cui⁹ pp vehemēte calorē aut de-
bilior pp debilitatē. Nō si voluerit dilatabis sermo
nē ⁊ Ꝯsiderabis i eq̄litate ⁊ diuersitate i trib⁹ generibus
pdictis alias ptes ꝫ Ꝯsiderationū fortitudo ad istas re
ducta q̄ pulsus vo eq̄lis absolute ē ille q̄ i his oibus ē
eq̄lis q̄ si aliquo eorū solo fuerit eq̄lis i eo solo dicet eq̄
lis sicut si diceremus equalē in vtute aut eq̄lem i veloci-
tate. Et sile diuersus ē ille q̄ n̄ ē eq̄lis aut absolute aut
i aliqua re. Gen⁹ āt qd̄ ex ordinatiōe ⁊ i ordinatiōe

sumptū ē duas hz spēs diuerse ordinat⁹ ⁊ diuerse i ordi-
nat⁹. Ordinat⁹ āt ē ille cuius diuersitas hz ordinē Ꝯser-
uatū sup quē trāsit ⁊ ē sc̄dm duos mōs aut ordinat⁹ ab-
solute ⁊ est q̄n totū illud qd̄ ex eo puenit nō hz nisi vnā
diuersitatē vnā. Aut ordinat⁹ q̄ est ppxe ⁊ ipse est q̄ hz
duas diuersitates aut plures sicut si ibi eēt circulus ⁊ ali⁹
circulus ab eo diuersus ꝫ ambo ad suū redirēt ordinē
sicut si eēt verus circulus. Et i ordinatus est q̄ est ei Ꝯrius.
Quā cū certificaueris inuenies q̄ hoc decimū gen⁹ ē sicut
eēt nō generis spēs itrās sub medio. Debes āt scire q̄ in
pulsu repit̄ natura musice q̄m quēadmōdū ars musice cō-
plet p adunatiōes sonorū sc̄dm pportiōes Ꝯstitutas eos
iter acuitatē ⁊ grauitatē p circulos cātus ⁊ tpor̄ q̄ sūt in
ter eorū pcussiones sic ē dispō pulsus q̄r pportio suo
rū tpor̄ i velocitate ⁊ spissitudine ⁊ debilitate ⁊ i q̄nti-
tate ē sicut pportio adunatiōnis eius. Et quēadmo-
dū tempus sonorū ⁊ q̄ntitas sonorū ē qd̄ sūt cōuenientia
⁊ est qd̄ nō sunt cōuenientia sūt ē qd̄ ibi debilitatē sūt or
dinate ⁊ est qd̄ sūt i ordinate. Et pportio eius dispōnū
pulsus i fortitudie ⁊ debilitate ⁊ i quātitate ē qd̄ ē cōue-
niēs ⁊ est qd̄ nō imo diuersa ē. Et hic qdem est egre-
diens a genere Ꝯsiderandi ordinē. Gal. āt dē q̄ id qd̄
pōt sentiri ex pportionalitatibus ponderū est sc̄dm vnā
pportionē musicarū noīatarū aut nō nominatarum.
Nominatarum vero aut secundum proportionem to-
nus ⁊ q̄nq̄ ⁊ ē pportio tripli q̄n est pportio dupli ad
iuncta ei pportione ad dextra medietatē ⁊ q̄ ē q̄ dē
pportio p q̄ntas. Et secundū pportionem q̄ est pro
tum ⁊ est dupla ⁊ secundū pportiones q̄ est p q̄nqz
⁊ est addens medietatē sc̄dm pportiōes q̄ est per
q̄tuor ⁊ est addens tertiam ⁊ secundum pportionē
addentem q̄rtam postea nō sentit. Et ego qdem mi-
ror q̄uo pportiones iste p tactus discerni pñt dico tn̄
q̄ ei est facile q̄ in arte tangendi Ꝯsueuit ⁊ pportiones
tur sonos p artem possibile est ei pportia cognoscēdi mu
sicā acq̄sita ⁊ cōpabilis soni p stotilē tūc qui suā in-
tentiōnē ad pulsum reduxerit huiusmodi poterit discer
nere pportiones p sensum. Genus vo qd̄ ex ponde
re est sumptū est p cōpatione pportionis q̄ntitatū pro-
portionū quattuor tempor̄ q̄ sūt duobus motibus ⁊
duab⁹ qetibus. Et si sensus totum hoc discernere n̄ pōt
tn̄ est p cōpationē pportionis q̄ntitatū pportionā
tempor̄ diastoles ad tps qd̄ ē iter duas distoles ⁊ ad
vtimū tpis i quo est motus ad tps i quo ē qes. Qui
āt ponit in hoc capitulo cōpationem tpor̄ motus
ad tps motus ⁊ tpis qetis ad tps qetis mittit capitulū
i capitulo ꝫ huiusmodi missio sit tolerabilis ⁊ nō sit in-
cōueniens ꝫ tn̄ nō est bonū. Et pōdus qdem est illud in q̄
pportiones musice cadunt. Et dicimus q̄ pulsus aut
est boni ponderis aut mali pōderis. Ill⁹ qdem q̄ est
mali pōderis sunt tres spēs vna est illius cuius pōdus
est mutatum ⁊ est iuxta pondus ⁊ iste est cuius pondus
est pōdus etatis q̄ est iuxta etatem illum cuius est
pulsus sicut quum iuuenes habent pondus pulsuū pue
ror̄. Et altera ē separati pōderis sicut qn̄ pueri hūt pō-
dus pulsus sicut senū et tertia est egrediens a pondere
⁊ est ille cui⁹ ponderi pulsus boīs nō silat̄ et multa egres
sio pulsus a pōdere magnā i dispōib⁹ signt mutatiōem.

De pulsu equali ⁊ diuerso. Ca. ij.

[D]Icunt q̄ diuersi pulsus diuersitas aut ē in
multis pcussionib⁹ aut i vno pul
su. Sz q̄ in vno pulsu diuersificat̄ aut in multis
diuersificat̄ ptibus. s. in locis separatis in quibus ca-
dunt digiti aut in vna parte. s. in loco vno digitiē illi
us q̄n ei i multis diuersus erit pulsibus est diuersus
gradatiis equaliter currens. et ipse quidē est q̄ ab vno

incipit pulsus, et permutatur ad maiorem eo aut ad minorem et procedit sic secundum hanc regulam donec perueniat ad finem in termino aut in augmento postquam ordine deinde intersecatur et ad primam in magnitudine redeunt rediens et permutatur et ad primam in simili regula in ambabus dispositionibus. Alii ponunt regulam eius similem aut diuersificans postquam venerit a principio quod est huiusmodi ad finem quod est huiusmodi. Et est quidem ad finem perueniens et est qui intersecatur ab ipso et est qui addatur supra ipsum donec intersecatur quis intersecatur fortasse intersecatur in medio cessando et est quidem agitur ab hoc diuersum et illud est ut in medio sui intermittat motus. Et pulsus quidem cessationis huius est diuersitas in quo expectatur motus et venit quies. Et ille qui in suo medio habet motum est diuersitas in quo expectatur quies et venit motus.

Diuersitas vero pulsus in multis partibus unius pulsus aut est in situ suarum partium aut in motu suarum partium. Diuersitas que est in situ suarum partium est diuersitas propositionis partium venae ad pisas. Et quando pisas fuisset erit illud quod in eis cadit et diuersitate similiter. Diuersitas autem que est in motu aut est in velocitate et tarditate aut in consecutione et precessione. Et ut moueatur pars eius ante horam sui motus aut post horam aut in fortitudine et debilitate aut in magnitudine et paruitate et hoc totum diuersitas secundum ordinem equalem aut diuersam in augmento et diminutione. Et illud quidem aut erit in duabus partibus aut in tribus aut in quattuor secundum casum digitorum. Et sui quidem componere potes et ordinare. Et ex diuersitate vero pulsus in una parte est ille qui est intersecatus et rediens et continuus. Intersecatus autem est ille qui in parte vna cum suo motu sequitur et suo quiete quod est eo intersecatur cum quiete qui duo extrema diuersificant in velocitate et tarditate et in similitudine. Rediens vero est ut pulsus magis recedendo fiat primo in vna parte deinde in reditu simili redeat. Et huius quidem magis est ille cuius quidem species in aliis ingrediuntur et hoc est ut sic sit pulsus sicut duo propter diuersitatem aut duo sicut vnus propterea quod alii in aliis ingrediuntur. Et illud quidem est in similitudinibus eorum que in hoc non conuenerunt. Continuus autem est ille cuius diuersitas est ordinata in continuitate non sine percepta separatione in eo ad quod ipse mutatur ex velocitate ad tarditatem aut econtra aut ad equalitatem aut inequalitatem in eis aut ex magnitudine aut paruitate aut contrario in eis ad aliquod eorum ad quod mutatur. Et hoc quidem est quod secundum similitudinem suam procedit. Et est quod accidit ut cum pertinuatione sua sit in aliquibus suarum partium plus diuersitas et in aliis minus.

De speciebus pulsus diuersi que nomina habent propria. Ca. iij.

Ex eis est gazellinus qui est diuersus in vna parte qui sicut tardus inest et deinde intersecatur et fit velox. Et ex eis est vndosus et ipse quidem est qui est diuersus in magnitudine partium vene et earum paruitate et eleuatione ipsarum ad superiora et in latitudine et in consecutione et precessione in principio motus pulsus cum mollitie que est in ipsa et ipse quidem non est valde paruus et habet latitudinem quandam et assimilatur vndis quarum alie alias sequuntur secundum rectitudinem cum diuersitate que est inter eas in eleuatione earum ad superiora et descensione ad inferiora et velocitate et tarditate. Et ex eis est vermicularis qui est illi similis sed est paruus multe spissitudinis cuius spissitudo consequitur velocitas sed non est. Et formicans qui est valde minor et vehementioris spissitudinis et vermiculosi quidem et formicantis diuersitas in eleuatione ad superiora et percussione et precessione et consecutione in sui est manifestior ipsorum diuersitate in latitudine sine qua non apparet id. Et est ex eis terminus qui vndoso in pulsu diuersitate similatur et in eleuatione ad superiora et latitudine et percessione et consecutione sed est durior et cum durities ipsius grossioris diuersificatur constituit. Et serrinus quidem est pulsus velox spissus et durus cuius partes in magnitudine diastoles diuerse existunt in duritie et molli-

tie. Et ex eis est cauda soricina et est ille qui ordinatur in diuersitate suarum partium ex diminutione ad augmentum aut ex augmento ad diminutionem. Et cauda quidem soricina est que est in pulsibus multis et est que est in vno pulsu in partibus multis aut in parte vna, et eius diuersitas propria est illa que ex magnitudine pendet. Et est que est in comparatione velocitatis ad tarditatem aut fortitudinis ad debilitatem. Et ex eis est reclinans et ipse qui ex diminutione procedit ad aliquem terminum in augmento postea reclinatur inferius ad suum ordinem donec ad primum terminum diminutionis perueniat.

Est ergo sicut due caude soricine que continuantur apud maiores earum extremitates. Et ex eis est bispulsans et in ipso quidem discordantes sunt medici. Quidam enim quidem qui ipsum vnum pulsum ponunt diuersum in precessione et consecutione. Et sunt alii qui ponunt ipsum duos pulsus quorum vnum alterum consequitur et ad estimationem inter eos non existit reliquum quod dilatetur ad colligendum systolem deinde diastolem. Non enim omne ex quo consequuntur due percussiones oportet vt sint duo pulsus. Aliquin ille cuius intersecatur diastoles et deinde redit esset duo pulsus. Neque etiam oportet vt sint duo pulsus nisi quando incipit diastoles et postea redit ad tendendum faciendo systolem deinde redit iterum et diastolem facit. Et ex eis sunt quietem habens et cadens in medio quos prediximus. Sed differentia inter cadentem in medio et gazellinum est quod gazellinus secunda ante venit quam compleatur prima, sed in cadente in medio est pulsus qui venit in tempore quietis quam compleat percussio prima. Et ex aliis quidem que originalia sunt pulsus spasmosus et tremulus et retortus quasi filo quod torqueri assimilatur. Et ex ipsis diuersitatis in precessione et consecutione et in situ et latitudine. Et spasmosus quidem est ex summa retortione similatur tremulo sed tamen in tremulo diastoles est magis occulta et similiter exitus ab equalitate sitio in eleuatione ad superiora est in retorto occultior sed tensio in cordoso est manifesta et est cum eius torsione ad vnam partem tantum. Plurimum vero tales accidunt qualis illi solitari cordosus et retortus ad vnum latus declinans in egritudinibus siccis.

Pulsuum vero compositorum species quasi infinite sunt et neque habentes nomina.

De primo qui ex speciebus pulsus est naturalis. Ca. iiij.

Alios generis prioralium in quo est superfluus augmenti vel diminutionis naturalis est equalis in fortitudine quidem naturalis in eo est augmentalis. Et si aliquod aliorum generum non augmentum prebuerit nisi fortitudinis augmentum sequens et factum fuerit maior vel longior ipse erit naturalis propter fortem. Aliorum vero generum que neque augmentum neque diminutionem tolerant naturalis est medius eius et ordinatus et qui est boni ponderis.

De causis specierum pulsus predictarum. Ca. v.

Causarum pulsus quedam sunt communes necessarie essentiales in constitutione pulsus ingredientes et vocantur continentes. Et quedam sunt in constitutione pulsus non ingredientes. Et harum quidem alie sunt inseparabiles quarum permutatione permutatur iudicium pulsus et vocantur cause inseparabiles. Et alie sunt separabiles que vocantur mutantes absolute. Continentes vero cause sunt tres virtus vitalis que est in corde mouens pulsum et iam quidem scisti eam in capitulo de virtutibus. Et secunda est instrumentum et est vene pulsantes quod iam scisti quando numerauimus membra. Et tertia est necessitas extinguendi est adueniens per quantitatem aliorum extinctionis

que remouatur in termino caloris opposita in suo incendio aut extinctiõe aut eq̃litate sua: ⁊ hec q̃dẽ causarũ pectinarũ operatiões mutantur ſm id qđ adiungitur eis ex causis ĩſeparabilib⁹ ⁊ mutãtib⁹ absolute.

De his q̃ pueniunt ex cãis pectinis solũmõ. Ca. vi.

q Uum instrumentũ fuerit obediens sui lenitate ⁊ virt⁹ fortis ⁊ necessitas ad extinguendũ vehemens erit pulsus magn⁹. Verũtñ necessitas inuatior his trib⁹ ẽ ad hoc. Quõ si virtus fuerit debilis pulsus puruus erit pculdubio sequet. Et si cũ hoc instrumentum fuerit durũ ⁊ necessitas pauca erit minor. Est et qñ duritieo efficit paruitatẽ in pulsus cuius cã ẽ duritie; sequit a paruitate cuius cã ẽ debilitas. hoc q ẽ duritis ẽ debilis ⁊ breuitas eius ⁊ paruitas nẽ multa sicut ẽ qñ ẽ virtus debilis. Pauca quoq; necessitas paruitatẽ efficit sȝ debilitas non erit. Et iã ẽ alia harũ trium q plus efficiat paruitatẽ quã debilitas. Et paruitas quidẽ duritiei cũ virtute plus ẽ quã paruitas suspitiõis necessitatis cũ virtute. Virt⁹ nãq; cũ paruitate necessitatis ñ minuit multũ ex eo qñ a diastole phibetur sȝ. Et nõ declinat ad hoc vt nõ multũ sup tẽpamentũ addat nisi ĩo q ñ multã hȝ necessitatẽ. Si vo necessitas multa fuerit ⁊ virt⁹ fortis ⁊ instrumentũ inobediens pp suã duritiẽ magnitudinẽ ñ poterit eẽ quã fiat velox ⁊ velocitati restauret id qđ deest ex magnitudine q si virtus fuerit debilis ⁊ pulsus ñ poterit magnificari ⁊ velocitari eo nõ opitulatur ñ poterit eẽ quã fiat spissus q spissitudie restauret illud qđ ei defuerit ex magnitudie ⁊ velocitate ⁊ multe vices tenebũt locũ vni⁹ vicis sufficiẽtis ⁊ magne aut duarũ velociũ.

Et hoc qdẽ ẽ sicut qñ hoĩ necesse ẽ res ferre ponderosam quã si poterit vna vice totã ferret. si vo nõ diuideret eã in duas ptes ⁊ festinabit ⁊ si nõ i multas ptes ipsam distribuet ⁊ ferret quãs pte quocũq; mõ poterit cũ spatiositate aut velocitate deĩn ñ cessabit iter quasdȝ earũ onerationes eius sȝ si ẽ eis tarditas q si multe fuerit debilitatis stabit ibi ⁊ feret eas festine ⁊ redibit cũ tarditate. Si at virtus fuerit fortis ⁊ instrumentũ obediens sȝ necessitas erit maior fortitudine tẽpari virtus augmẽtabit velocitatẽ cũ magnitudie. Et si necessitas fuerit fortior erit cũ magnitudine ⁊ velocitate spissitudo. Longitudinẽ quoq; magnitudinis cãe pectoris efficiunt qñ aliqd phibẽt amplitudinẽ phibuerit ⁊ eleuatiões ad superiora nõ pmiserit fieri sicut duriciei instrumenti vbi gra q amplitudinẽ phibet ⁊ depilatis carnis ⁊ cutis q sursũ eleuari nõ permittũt. Sȝ ẽ et qñ in amplitudie addit materie. Et amplitudinẽ qdẽ efficit aut vẽarũ vacuitas vt p ipsã tunica superior super inferiorẽ declinet ⁊ dilatet aut mollities istius lenitas. Spissitudo at cã ẽ debilitas aut multa necessitas aut caliditas. Et raritatis qdẽ cã ẽ virtus q necessitatẽ i magnitudine superat aut frigus multũ extinguẽs a necessitate aut nimia ictio diastoles aduect⁹ pertiõi primi⁹. Cãe vo debilitatis pulsus ex mutatiõib⁹ qdẽ sũt tediũ ⁊ vigilie ⁊ eiũ aios ⁊ inanies ⁊ huoz nociu⁹ ⁊ exercitiũ superfluũ ⁊ huõz mot⁹ ⁊ ipsoz obuiatio mẽbri fortis sicut aut cordi vicinis ⁊ totũ illud qđ vehementer resoluit. Et duritiei pulsus cãe sunt siccitas corporis vene aut ei⁹ fortis extẽsio aut vehemens frig⁹ congelãs. Et ẽ qñ pulsus i crisib⁹ durescit ex fortitudie pugne ppterea q mẽbra p ipsas extẽdũt ad pcẽ impulsionis nature. Lenitatis vo cãe sũt cãe naturales mollificantes sicut humiditas ⁊ egritudinales mollificãtes sicut hydropisis ⁊ lethargia aut ea q̃ nõ sũt naturalia nõ egritudinalia sicut balneatio. Et diuersitatis qdẽ ei cum perseuerantia virtutis est grauitas materiei cibi aut humoris. Et cũ debilitate virtutis ẽ peior cãe ⁊ egritudie. Ex cãis quoq; diuersitatis ẽ repletio venarũ ex sanguine sȝ qđ hunc ẽ simile remouet minutio. Et plurimũ qdẽ fit diuersitas qñ sanguis ẽ viscosus suffocãs spũs q mouet i arteriis ⁊ ppe qñ depilatis fuerit circa cor. Ex cãis preterea ipsi⁹ q cã i breui efficiũt ipe sũt stõi repletio ⁊ tristitia ⁊ cogitatio i aliquo. Sȝ qñ istõ malus fuerit huõr ñ cessabit diuersitas ⁊ forsitan ex eo pueniet tremor cordis ⁊ fiet pulsus tremulus. Et serrinus qdẽ pulsus cã ẽ diuersitas eius qđ i corpore vene ẽ fusũ i putrefactiõe sui aut ipsi⁹ cruditate aut sui maturatiõe aut diuersitas dispõnũ venarũ i duritie sua q mollitie aut apta i mẽbris neruosis.

Dispulsatiõis vo cã ẽ virtutis fortitudo ⁊ plurima necessitas ⁊ duritiei istius q̃re nõ obedit ei q virtutis ipsi sepiũt de diastole in vna vice sicut qñ qs vult vna pulsione aliqd incidere ⁊ ñ obedit ei adiuuat ab alia ⁊ precipue qñ necessitas subito augmẽtat. Deciduus vo pulsus cã quidẽ ẽ virtus debilis q de labore ad qtẽ ordinate pcedit ⁊ de qete ad laborẽ sȝ ille q i vna permanet dispositione plus ẽ virtutis debilitatẽ significãs. Et cauda qdẽ soricina ⁊ q eis silis erit ẽ plus significãs fortitudinẽ alioꝝ q debilitas nõ ẽ i fine sȝ eis deterior ẽ cauda soricina deĩn in ultima: postea cauda reddita. Cadẽs at in medio cã ẽ virtutis lassitudo ⁊ eius defect⁹ aut accidẽs subito veniẽs ad qđ illa ⁊ nõ subito redeũt. Et spasmosi qdẽ pulsus cã ẽ mot⁹ nõ naturales i virtute aut malitia i cẽntia istius. Pulsus at tremulus pcedit ex fortitudine ⁊ istõ duro ⁊ necessitate forti. Sine istis n. ñ pueniet tremor. Undosi at ẽ qñ eius cã erit virtutis debilitas ſm plurimũ ⁊ nõ pot fieri diastole nisi paulatim ⁊ paulatim. Et ẽ et qñ istius lenitas eius cã erit sȝ virtus ñ sit valde debilis. Istiũ nãq; molle ⁊ humidũ pcussiões ⁊ motũ nõ recipit q i vnãqũq; penetrẽt ptẽ quẽadmodũ siccũ qđ ẽ durũ recipit qñ siccitas pcussiõi ẽ apta ⁊ tremori.

Et duri qdẽ sicci finis sui principiũ motu mouet: molis vo humidi pte pos ẽ moueri ⁊ alia pte motu ipsi⁹ nõ pati. ppterea q cito recipit separatiões ⁊ flexiõem ⁊ diuersitatẽ i figura. Et vermiculosi qdẽ pulsus ⁊ formicantis cã ẽ fortis debilitas ita vt tarditas ⁊ spissitudo ⁊ diuersitas i partib⁹ pulsus coniungantur qñ virtus istum i vna hora dilatare nõ valet sȝ paulatim ⁊ paulatim. Cã at pulsus mali ponderis si pulsus qdẽ fuerit in disposib⁹ tẽporis qetis ẽ augmẽtũ necessitatis. Et si i disposib⁹ tẽporis motus fuerit ẽ augmentũ debilitatis aut necessitatis priuationes pulsus tẽporis motus pter velocitatẽ diastoles alia⁹ ẽ ab hoc. Et cãe qdẽ pleni ⁊ vacui ⁊ calidi ⁊ frigidi eleuati sursũ ⁊ submersi inferius manifeste sunt.

De pulsib⁹ etatũ ⁊ masculoꝝ ⁊ feiaꝝ. Ca. vii.

m Asculoꝝ pulsus maiores sũt ⁊ fortiores valde ppter vehementiã virtutis eoꝝ ⁊ necessitatis ipsoꝝ. ⁊ ppterea q eoꝝ necessitas in magnitudine cõpletur ẽ eoꝝ pulsus tardior pulsu mulieꝝ ⁊ rarior sȝ plȝ. Et oẽs qdẽ plurimũ i q pcurat et⁹ ⁊ ẽ spissior: sȝ pculdubio q sit velocior ẽ. n. qñ at ẽ velocitas q spissitudo propter hoc igit sicut pulsus masculoꝝ ẽ tardior ita ẽ rarior. Pueroꝝ vo pulsus lenior propter humiditatẽ ⁊ ẽ debilior ⁊ spissior qñ calor ẽ fortior sȝ virt⁹ nõ est fortis eo q nõdũ sunt cõpleti. Pueroꝝ vo pulsus cõparatiõe qñtitatis corporis eoꝝ ẽ magn⁹ qñ eoꝝ istum ẽ valde molle ⁊ ipsoꝝ necessitas ẽ valde fortis ⁊ eoꝝ virtus cõparatiõe paruitatis corporis ipsoꝝ nõ ẽ parue qñtitatis. Verũtñ eoꝝ pulsus comparatiõe pulsus cõpletoꝝ ẽ nõ magn⁹ sȝ ẽ velocior ⁊ spissior ppter necessitatẽ. In pueris nãq; multiplicat vaporis fumosi collectio propter multam digestiõẽ eoꝝ ⁊ frequentiã eius i eis. Et propter hoc valde ẽ necesse ipsũ extrahere ⁊ calorẽ ipsoꝝ innatũ euētare. Iuuenũ vo pulsus est multe magnitudis ⁊ nõ ẽ multe velocitatis imo ipsa

est valde diminutus et in spissitudine et ad raritatem tēdēs. Et illorū qdē pulsus q in pncipio iuuentutis existit est maior. Et eorū q sunt in medio iuuentutis est fortior. Et nos qdē iā declarauimus q calor i pueris et iuuenib' iste est similis: ergo necessitas i eis erit ppinq̄ sz virt' in iuuenibus est augmētata: habebitur ergo ex magnitudie q ipsis restaurat qd defuerit ex velocitate et spissitudie. Et i pncipio qdē rei vñ puenit magnitudo est virtus sz necessitas est appetēs et istrumētū qdē ē adiuuās. Senum āt pulsus est minor pp debilitatē et minoris velocitatis pp hoc et et pp diminutiōes necessitatis et pp hoc ē rarior. Et pulsus qdē senū q iā puenerūt in annos est paruus et rarus et tardior et ē q̄ est mollis p pter humores extraneos et non propter naturales.

De pulsu cōplexionum. Ca. viij.

p
Ulsus calē cōplexionis vehemētis est necessitatis. Nō si virtus cōuenerit et istrumētū erit pulsus magnus. Si ergo vnū eorū diuersificabi erit qēadmodū dixi ē in precedentibus. Et si caliditas q̄dē nō male fuerit cōplexiōis imo naturalis erit cōplexio fortis et sana et virtus multū fortis. Et neqꝫ existimes q calor inatus si fuerit fortis quācūqꝫ siminuat ex virtute imo ex eo puenit in substātia spū fortitudo et animi audacia. Calor vō cōplexionis malitiā sequit quato plus augmētat' fuerit tāto i virtute plus debilitatē augmētabit. Cōplo vō fria declinat pulsus ad pte diminutionis sē pprie est paruus et pprie tarditas et raritas. Quāqꝫ istrumētū fuerit molle latitudo eius augmētata erit et eius similiter tarditas et raritas. Nō si durū fuerit erit minus hoc. Et debilitas qdē quā mala cōplo fria hereditare facit maior ē ea q̄ mala cōplo calida facit hereditare q̄m caliditas s. calor inatus magis ē amicus. Cōplone vō humidā seqt inundatio et dilatatio. Et siccā qdē seqt coangustatio et duricies. Amplius si virtus fuerit fortis et necessitas multa accidet bipulsatio et spasmosus et tremulus. Tu vō deinceps cōpone obseruando pncipia. Et pterea q̄m vni hoi accidit vt duorū laterū ipsius diuersificet cōplo. Erit ergo vnū ipsorū fim et alterū calidū et accidet vt diuersitate q puenit ex caliditate et frigiditate horū duorū laterū pulsus diuersi sint. Erit qꝫ pulsus calidi lateris pulsus calide cōplonis et lateris frigidi pulsus cōplonis frigide. Et ex hoc qdē scit q pulsus i diastole sua et systole nō ē fm motū accessionis et recessionis cordis. Immo fm motū diastoles et systoles ipsius corporis arterie.

De pulsu temporum. Ca. ix.

I
Uere qdē ē q̄ pulsus ē pirus nō sit i. eq̄le et est in fortitudine augmētatus. In estate vō ē velox et spissus pp necessitates et paruus et debilis pp virtutis resolutionē q ē pp resolutionem spūs q fit p per calorē exteriorē dominātē supfluū. Et in hyeme ē maioris raritatis et tardioris vibrationis et cū hoc ē paruus quoniā virtus debilitat et i quibusdā corporib' accidit vt calor in profundo teneat et adunet et virtus fortior fiat et hoc q̄n cōplo calida est dñans et refrenātio frig' et nō per ipsa patiēs nec frigiditas ad fundū vadit. In autūno aūt ē pulsus diuersus et trahit ad debilitatē quādā sed ipsius diuersitas est pp multitudinē cōuersionis cōplonis accidētalis i autūno nūc ad calorē nūc ad frigiditatē. Et ipsius q dē debilitas ē et pp hoc cōplo n. diuersa semp deueri' efficit nocumētū q̄ illius et eq̄lis sz sit mala. Et q autūnus ē tps nature vite ptrariū q̄m calor i eodem debilitat et siccitas fit fortior. Temporū vō pulsus q̄ sūt inter ipsa tēporibus proportionantur que sunt circa ipsa.

De pulsu regionum. Ca. x.

r
Egionū q̄dā sūt tēpate vernales et q̄dā sūt calide estiue et q̄dā sūt frigide hyemales et quedam sicce autūnales. Judicia igit pulsuum erunt in eis fm modū quē locuti sumus i de pulsu tēporū.

De pulsu q prouenit ex cibo et potu. Ca. xi.

e
Xterius corpori aduenientia et ipsius ingredientia pulsus dispōnem mutāt q̄litate sua et q̄ntitate. Sz qualitate q̄m si ad calefaciēdū declinauerint aut ad frigiditatem mutabūt ipsius fm illud. Et q̄ntitate qdē q̄m si eq̄lia fuerint fiet pulsus i magnitudie augmētatus et velocitatis maioris et spissitudinis pp augmētū virtutis et caloris et pmanebit hec mutatio aliquādiu. Et si pluralitate magnitudinis valde fuerit erit pulsus diuersus absqꝫ ordine propter grauitatē nutrimentis supra virtutē quoniā ex eius grauitate puenit i pulsu diuersitas. Et qdē existimauit archigenes q eius velocitas est nō multo maior q̄z ipsius ordo. Et hec mutatio est fortior eo q̄m cū plenitudine sz sit multitudinis minoris hec aūt est diuersitas ordinata. Nō si pauce fuerit q̄ntitatis erit pulsus minoris diuersitatis et magnitudinis et velocitatis nec eius mutatio diu pdurabit q̄m materia paucitas exigent. Amplius si virt' deficiat et debilitet ex multitudine aut paucitate q̄ntitatis fuerit illos erit pulsus in paruitate et tarditate vsqꝫ in spiendi. Nō si natura fortis fuerit in digerendo et cōuertēdo fiet pulsus igitur. Et vinū etiā proprietate hz et est q̄m ex multitudine ipsius licet sit subtile prouenit diuersitas. Et ipso tn nō puenit q sit tantū q̄ntū illud qd puenit ex nutrimentis q subtiliani et hoc qdē pp raritatē subē ipsius et subtilitatē eius et leuitatē. Qui āt vinū in actu ē fim prouenit ex eo qd prouenit ex aliquo frigido in minorando et rarificando et tardando velocitate sue penetrationis. Deinde qui in corpore calefit remouet velocitatē qd ex eo puenit. Una pterea q̄m in corp' penetrauerit et fuerit calidū nō elongabit multū a natura et accidet velox resolo. Nō si q̄d est fim penetrauerit fiet ex nocumētis qd nō sit ex aliis frigidis rebus q̄m ille tardant donec calefiat nec eorū penetratio est ita velox vt illius. Illud n. velociter penetrat q̄ cōpleat calefactionē eius qdē ipedimētū est magnū et pn pauci corporibus q̄ ipsius sunt apta. Si nō sit sicut ipedimētū calefactionis ipsius q̄n ipsum calidum penetrat quoniā eius calefactio i principio obuiatione i peruenit ad hoc vt magnū faciat ipedimentū imo natura ei obuiat cū ptiōe et distributiōe et resolōne. Frigidū vō est q̄n naturā deficere facit et eius virtutē extinguit ante quā ad ptiōnē et distributionē et resolonē puenit. Et hoc quidem prouenit ex vino multitudine sue q̄ntitatis et calefactiōe ipsius et frigiditate. Nō āt ipsū cōsiderauerit fuerit vnde fortitudinem efficit alia habebit iudicia quoniā ipsius sua efficitū fortes efficit sine q ptrarietā q velociter pficit augmentū i substātia spūs. Sz si calefactio et infrigidatio q ex eo sunt pluribus corporum ipediant ē tn q̄n vtrūqꝫ eorū cū aliq̄ cōueniat cōplexione et ē q̄n nō cōueniat. Est nāqꝫ q̄n res frigidas fortes reddit q cōplexionē calidā malā hñt sicut dixit Galienus q̄ fuerat calefactiō semp fortior efficit et hydremel infrigidatos semp reddit vigorosos. Una pterea vñ ē calidus natura aut fim natura ē q̄n quosdā fortiores facit et quosdā debilitat. Nō tñ sermo nr est nūc de hoc imo i virtute eius qua velocior ad spūs puenit quoniā hoc semp hz per sui essentiam. Quod si vinum bonum eius nūqꝫ ipsius in aliquo corpore inuenit pugnemabit in secundo fortitudine et si ei extrinsecū extiterit min' fortitudinē faciat. Secundum hoc igit ipsius pulsum ptrahit secundū hoc quoniā si fortitudinē faciat in pulsu augmentabit fortitudinem et si calefaciat in necessitate efficiet augmentum et si infrigidabit minorabit necessitatē. Et sz pluralitā i fortitudine faciet augmentum. Numquam autem necessi-

tate efficit augmentum quin in velocitate addat. Aq̄ vero propterea q̄ nutrimentum penetrare facit vigorē re similitudinē operationis vini operat. Et quoniam nō calefacit imo infrigidat nō tamē augeri ī necessitate quantum vini.

De eo q̄ somnus et vigilie ī pulsu operant. Ca. xij.

P Ulsus quidē indicia in somno diversificat fm horā somni et fm dispositionem digestionis.

Pulsus igit in principio somni est paruus et debilis quoniā mot⁹ caloris naturalis tūc est ad constringendū et submergendū et non ad dilatandū et manifestandū quoniā ipse ī hora illa totus tēdit ad occultū. propterea q̄ ipsum aīa mouet ad nutrimenta digerēdū et maturandū superfluitates et est sicut fugatus et obsessus proculdubio. Et pulsus etiā ē maioris tarditatis et raritatis quoniam licz in calore accidat augmentū fm constrictionem partiū et coadunationē in profundo ē augmento qd' licz ī hora vigilie propter motus calefacientē. Et motus quidem ipsius ē ad inflamandū et inclinandū ad partē maliciē complexionis. Sz constrictio et eorū coadunatio tēpore minoris fit inflammationis et min⁹ extrahit calorē ad extremitates. Et in quidē hoc sciēdū est hoc q̄ anhelitus licz ī ipsius extremitatis multo maioris sit anhelitu et extimatōe eius cui⁹ calor ē constrict⁹ propter eū q̄ similis ē somno verbi gratia submersi in aq̄ tēpore frigidatis q̄ sit expergefact⁹ licz calor constringat et fugiat ex hoc nō tamē augmentū anhelitus eius peruenit ad id ad qd' peruenit labor et exercitiū q̄ sunt ei ppinqui. Nūc tū si cōsideraueris nō inuenies aliud qd' calorē vehementius ī cēdat q̄z labor et mot⁹. Et vigilie quidē calorē nō efficiunt motu corporis ita vt quū corp⁹ quieuerit nō sit ipse necessarius imo faciunt calorē. propterea q̄ spūs ad exteriora mouet et mot⁹ eius ad eā est secūdū cōmunitatē quā ista est eius generatio. Quū aūt cibus digestus est in somno redit pulsus et fit fortior. propterea q̄ virtus augmentū recipit a nutrimēto et redit illud qd' ad profundū descenderat ad regionē nutriēs ad exteriora et ad suū principiū. Et propter hoc etiā magnificat tūc pulsus multū et propterea q̄ cōplexionis caliditas propter nutriēs augeri quēadmodū dixim⁹ et instrumētū eius augetur leuitas p id qd' ad ipsum ex nutrimento penetrat. Verūtamē sua magnitudine nō auget velocitatē neq̄ spissitudinē quia hoc nō ē illud qd' ī necessitate prebet augmentum et hoc etiā nō ē prohibēs restaurari ex eo q̄ necessaria est magnitudine sola. Deinde quū eius dormientis somn⁹ prolongatur fit pulsus debilis propter caloris innati constrictionē et virtutis cōpressionē sub superfluitatibus que eueniūt et aūt secūdū eius modū nō g sunt vigilie ex quibus est exercitiū et eius modi q̄ nō sentiunt. Cū aūt somnus in principio eius nō inuenerit et nec inuenit aliquid ad qd' digerendū tendat declinabit cōplexionē ad partē infrigidationis generaliter tunc ergo pulsus et tarditas et raritas in pulsu et incessanter augmentabunt. Vigilie et eius conuersa hūt indicia: quū enī dormiēs euigilabit natura sua declinabit pulsus ad magnitudinē et velocitates ordinate deinde ad suā naturalē redibit dispositionē. Sz subita eius euigilatio accidit vt pulsus eius illico quū a somno remouetur generat quia virtus totaliter eo qd' subito euenit victa est. Et deinde post hoc redibit ad eū pulsus magnus velox spissus et deuersus ad tremorē. Et quoniā mot⁹ iste est similis violēto idō nō inflāmat etiā ipsum. Et quū virt⁹ subito mouet ad repellendū naturaliter illud qd' accidit ergo mot⁹ accidit diuersi et tremit pulsus licz tamē fm hoc nō longo perseuerat tēpore imo ad equalitatē eius redit quia licet eius cā sit quasi fortis ei⁹ tamē durabilitas est pauca et cognitio destructionis ipsius est velox.

De iudicijs pulsus exercitij.

Capitulum. xiij.

I N principio quidē exercitij et dū est tēperatū pulsus fit magnus et fortis et hoc quidē propter augmentū caloris innati et fortitudinē ipsius et fit etiā velox et spissus valde propter superfluū necessitatē quā facit motus. Quod si perseverauerit et fuerit plurimum aut licz fuerit breue erit tamē fortissimū et destruet qd' ex fortitudine peruenit et debilitabit pulsus et fiet paruus propter resolutionez caloris innati: licz ipse fiet velox et spissus propter duas res q̄z vna est augmentū fortitudinis et necessitatis et alia ē quia virtus retrahēs ne magnitudini sufficiat. postea velocitas incessanter minuit et spissitudo augmentat fm quātitatem ei⁹ qd' ex virtute debilitat. Deinde ad vltimū si exercitiū perdurauerit et debilitauerit fiet pulsus formicans propter debilitatē et spissitudinē forte. Postea si magis superfluum fuerit et ex ipso quasi ad mortē peruenit efficiet qd' oīa faciūt resoluentia et reducet pulsū ad hoc vt sit vermiculosus deinde faciet ipsum declinare ad raritatez et tarditatem cum debilitate et paruitate.

De iudicijs pulsuum balneatorum. Ca. xiiij.

B Alneatio aūt erit cū aq̄ calida aut cū frigida. Si aūt fuerit cū aq̄ calida ī principio peruenit ex ea fortitudinis et necessitatis indicia. Quū aūt multū resoluerit debilitabit pulsum. Galien⁹ quibusdam erit tunc paru⁹ tard⁹ et rar⁹. Dicemus ergo q̄ debilitat quidē et purificat pulsus proculdubio exitus aq̄ calida quū interiorib⁹ corporis calefactionē efficiet calorē accidentalē forsitan nō durabit licz ad suā naturā q̄ ē essendi redibit et forsitan durabit et permanebit. Quod si accidentalis qualitatis iudicium superauerit fiet pulsus velox et spissus. Et si superauerit qd' ex natura sui peruenit fiet tard⁹ et rar⁹. Et si ei⁹ calefactio accidentalis ad tantā virtutis resolutionē peruenerit vt sincopis fit. propterea fiet et pulsus tardus et rarus. Sz balneationis cū aq̄ frigida fecit frigidas si penetrauerit debilitabit pulsum et faciet paruū et efficiet raritatē et tarditatē. Et si non penetrauerit imo calorē coadunauerit augmentabit fortitudo et crescet par et minuet velocitas et spissitudo. Et ago vero ī thermis eorū q̄ sunt exiccantes dicetur ī pulsu augmentatē et ex eius magnitudine minuunt. Sz calefacientes velocitatē in pulsu augmentāt. Si autē virtutē resoluerit erit quod iam diximus.

De pulsu qui mulieribus est proprius et est pulsus pregnantium. Ca. xv.

N Ecessitas quidē ī eis est multa propter egēitatē filij in attractione aeris. Ipse n. quasi duabus attrahunt necessitatibus et pluribus aeris attractionib⁹. Sz virtus proculdubio nō augmentatur licz etiā minuit nisi quia eos propter lassitudinē paucā q̄ perueniunt ex pondere pregnationis propter hoc igit iudicium virtutis mediū et necessitatis fortis vincit et augmentat pulsus et fit velox et spissus.

De pulsu dolorum. Ca. xvj.

D Olor mutat pulsum aut propter fortitudinē sui: aut q̄ ē ī membro principali aut propter longam morā sui. Et dolor quidē quū in sui principio fuerit faciet virtutē ebullire et mouebit ipsam ad resistendū et refrenandū et īflāmabit caliditatē. Fiet ergo pulsus magnus et velox et maioris spissitudinis quia sicut magnitudinem faciet et velocitatē. Quū dolor ad finem sue fortitudinis peruenit propter illud qd' diximus de morbo. perdet minorando et redibit ad inferiora donec magnitudinē perdet et velocitatē et vicē earum supplebunt spissitudo fortis et pulsus formicularis et vermicularis. Et si augmentat⁹ fuerit adducet ad raritatem z perditionem.

De pulsu apostematum. Ca. xvij.

P Ostematum quidē alia sūt q̄ febres efficiūt. Et hoc aut propter eorū magnitudinē aut propter nobilitatem membri in quo sunt. Et pulsus in

toto corpore mutant secundum has mutationes febris ppriã τ nos ipsam dicemus i loco suo. Et alia sunt q̃ sc̃ hic est facilis τ mutat pulsum mebrũ i quo fit ppriũ p esse. nã. Et est eius q̃ reliq̃ corporis pulsum mutat p accñs. Et nõ pp hoc qđ ē apã ſʒ pp hoc q̈ dolorẽ efficit. ¶ Apã autẽ qđ pulsum mutat aut ipʒ mutat p speciem suã aut p sui tpa aut p quãtitatẽ suã aut p mebrũ i quo ē aut p accñs qđ sequit ipsũ τ comitat. Modo vo p sui speciem mutat sicut qđ sequit ipsũ τ comitat. ... apã calidũ ex quo p suã spẽʒ puenit vt muset pulsus ad serratũ τ ad tremorẽ τ horripilatõeʒ τ velocitatẽ τ spis situdinẽ nisi ei cõtraria sit eã humectãs q̃ ppetatẽ serrati destruat τ vice ipsius vndositatẽ supplere faciat. Serratũ tremor τ velocitas τ horripilatio τ spissitudo ipsius semp cõmitãt. Et quẽadmoʒ eãʒ q̃dã sunt q̃ serrati ppetatẽ phibẽt sic sunt q̃dã eãʒ q̃ serrati ppetatẽ augmẽtãt τ ipsaʒ apparere faciũt. Et molle qđẽ ipa pulsũ facit vndosũ. Et si fuerit valde sẽʒ ipʒ efficiet tardũ τ rarũ. Durũ vo apã ppetatẽ serrati augmentat. In cõtrariũ at q̃ sit collectio ipsa pulsũ puertẽ de ppetate serrati ad vndosi ppetatẽ pp huiusmõi τ lenitatẽ q̃ ipsaʒ sequuntur τ phet augmẽtũ i diuersitate pp suã q̃titatẽ velocitas at τ spissitudo alterat pp caloris acuitatẽ q̃ ea tẽca maturatiõis. Mutatio vo ipsius eã suoʒ tpoʒ est q̃ñ cũ causa ipsa erit i augmẽto ppetas serrati τ q̃ cõgrediũt̃ sufficit i augmẽto τ eius duritiẽ semp sñi gnerat pp ectioneʒ q̃ augef τ i tremore pp dolorẽ. Mõ q̃ ad statũ puenerit oĩa augmẽtanĩ accñtia pter il lud qđ solliditudinẽ sequit̃ ipsũ magis debilitat i ipsa τ spissitudine τ velocitate augmẽtũ phet vnde si plongabi tur velocitas destruet τ redeundo fiet formicãs. Modũ at mittet τ resoluet aut apiet fiet pulsus fortis ppterea q̃ ... exonerabit a pondere τ cessabit ipsius tremor pp ... dolor exclusus minuet. ¶ Scdm q̃lit̃ at vo lũ q̃ñ magnũ facit et siue et disposcõs mãior est τ magis augmẽtatẽ τ pulsus villus variores τ pulsus. Et sic q̃ñ medij q̃ñ et mebris neruosis puenit augmẽtũ i pori te pulsus. Et ppetatẽ quã hʒ ipsũ ipẽ sicut et vehemens qđẽ puenit augmẽtũ i magnitudine sua τ debilitãtẽ τ defsatio multa τ paupati q̃ eis sugere fuerit antecedẽ i splene τ pulmone τ nõ durabit huiusmõi magnitudo nisi q̃ñ placer autẽ sonando τ mebris. Nõ autẽ neruosa. Et mẽbra ipʒ sunt vndosũ sicut cerebrũ τ pulmo. ¶ Mutatio vo q̃ apã mutat pulsũ aliquo mediãte efficit apã tio pulsum qđ facit pulsum tremulũ τ sic apã epia qđ facit ipʒ inclinat. τ apã rẽs qđ facit ipʒ sit aguãtẽ τ apã mebris fortis ... diaphragmatis facit ipʒ spasmosũ τ sincopiʒantẽ.

¶ De iudicijs pulsus accñtiũ aĩe. ¶ Ca. xviij.

IRa qđẽ ppterea q̃ virtutẽ feruere facit τ spũs subito dilatat pulsũ facit magnũ ad su periora se eleuatẽ velocẽ τ spissũ q̃ quo fi ẽs diuersitatẽ cadere quoniã passio excitatẽ nisi timor ei admisceat q̃ vna vice super τ hoc alia super eũ τ sic si verecũdia ei admisceat aut sĩʒ neclib qđ discessi q̃ facere poposcit τ se teneat ad malũ inferẽdũ illi cui irascit. ¶ Et ex desit̃ qđẽ ppterea q̃ ad exteriora paulatĩ mouent si puenerit ad illud qđ puenit ex ira i velocitate τ spissitudine imo ẽq̃ñ ei magnitudo fortior necessitati τ est tar dus τ rarus. Et sic pulsus letitie quoniã ipẽ sit magnus ʒ pim cũʒ lenitate τ animet tardatẽ τ raritate. In tristitia vo propterea q̃ calor suffocat τ submergit τ fortitudo debilitat̃ ẽʒ vt sit pulsus puus τ debilis rarus τ tardus. ¶ Timor vo q̃ subito venit pulsũ facit velocẽ τ diuersũ τ i ordinatũ. Sẽʒ ĩfactus τ qui ordinate puenit mutat pulsum sm̃ modũ mutatiõis sollicitudinis.

De summa mutatiõis rerum ptraria ꝑ naturẽ essen tie pulsus. ¶ Ca. xix.

AB eis sit mutatio aut pp hoc q̃ accñs de eis ex malitia cõplonis. Et iã q̃lit̃ iam scimus pulsum cuius cõplonis aut ppterea q̃ virtutẽ pstringit τ pulsũ facit diuersũ τ si pstrictio valde fuerit fortis erit sine ordine τ absq̃ pondere τ pstrictiõeʒ q̃ dẽ facies est oĩs materialis multitudo sive sit apã sive n̄ sit apã aut ppterea q̃ virtutẽ dissoluit τ facit pulsũ debilẽ. Et oĩa deciũt sicut dolor fortis τ egritudines animales que sunt fortis resolutionis.

¶ Summa secunda doctrine tertie sen secunde de vrina τ egestione τ est continens. xiij. cap.

¶ Est sermo vlis de vrina. ¶ Ca. i.

DIe significationis dispositionũ vrine n̄ oʒ credere nisi postq̃ cõditiões obseruate fuerit. Oʒ n. vt vrina q̃ cõsiderat sit prima vrina q̃ in mane colligit nõ permaneat longo tpe τ nõ sit ex nocte reseruata. Neq̃ sit ille cuius dñs aq̃ʒ nõ bibit τ cibũ nõ cõedit. Et nõ sit q̃ cibo aut potu retingente accepit sicut crocũ τ cassia fistula q̃ñ vrinã tingẽdo ad citrinitatẽ τ rubedinẽ mutat τ sic olera q̃ tingẽdo mutãt ad viriditatẽ τ almuri qđ ad nigredinẽ τ vinũ qđ mutat vrinã sm̃ suũ colorẽ. Neq̃ sit q̃ exteriora sint retingente sicut q̃ñ sic alkanna q̃ñ q̃ñ et ea aliqs tingit fortasse eũ vrinã et ea ... Neq̃ sit q̃ eq̃ cũ vrina aliquẽ huõrẽ expellit assũpsit sic qđ cholerã aut phla expellit. Neq̃ sic exercitũ morbus corporis aut opatiõib aut dispositiõib q̃ sunt extra cursũ nature q̃ vrine colorẽ mutãt sicut ieiunium aut vigilie aut labor aut ira aut timor. Oĩa n. hec vrinã tingũt scdʒ citrinitatẽ aut rubedinẽ. Et coit̃ vrinã valde ipinguat. Et si cui vomit τ etiã q̃ñ hec colorẽ mutat τ substãtiã q̃ in vrina ẽ eʒ. Sic q̃ñ ipsa mult p mĩsit hoĩs. Qui pp dicunt q̃dã q̃ post sex horas inspicieda nõ eq̃ñ ipsius signũ debilitat τ color mutat τ hypostasis dissoluitur aut mutat τ sepius: q̃ilig̃o dicã q̃ nec post horã vrinã. ¶ Vrina ptereã tota integre colligeda ẽ i vrinali magis ne et ea aliqđ effundat. Et q̃ qđẽ dispõ illico q̃ñ mingit nõ ẽ cõsiderãda neq̃ ante pofisqʒ i vrinali resideat. Et obseruãdũ ẽ ne sol eã tãgat neq̃ vẽt ne patiatur τ ne pgelet donec hypostasis ipsius separatio cõplicatur nõ ẽ. de cãt illico q̃ñ mingit ipsius sine matura tiõis. Et nõ colligat i vrinali i quo alia fuerit vrina nisi pri fuerit ablutũ. ¶ Amplius ne pueroꝝ signũ ẽ puia τ paupe istũ ppterea q̃ sicut humũ τ q̃ materia in eoʒ q̃ñ ẽ g̃nerat τ submerfaci eorʒ quo q̃ñ natura eius et debilia est τ mĩta dominde qđ multa significatione preteat. Et insuñ qđẽ collegẽdi vrinã ẽ corpus p vni lubʒ dso mũdã sic vitrũ clarũ aut crystallũ. Scũs ãt q̃ vrina q̃ñ pis eã ibi appoximãtio spissitudo augmẽtat τ q̃nq̃ elegas eã ante augmẽtat i eã claritas τ p hoc differt ab oĩb falsitatib q̃ sunt in ea q̃bus medici expũt q̃ñ eis ordinã. Cũ vrina i vrinali colligit custodiẽda ẽ a mutatiõe frigoris τ sol τ venti. Et oʒ vt i fine aspiciat ita q̃ sup eãʒ sol cadat radius imo ab ipso tegat τ sic i ea iudicet de accñtib q̃ i ipsa apparent. Scito etiã q̃ p oĩa signa q̃ vrina hʒ est de disposit̃e epatis τ viaʒ aquosaʒ τ sup disposcõs venaʒ τ eis medientibus aliaʒ demonstrat egritudines. Fortiores aũt eius signis est illa que de dispõe eius est τ ppue de dispõe gibbositatis ipsius. ¶ Amplius significationes q̃ ex vrinis hũtur ex septẽ sunt accepte generib genere coloris τ genere subẽ τ genere claritatis τ turbulentie τ genere hypostasis τ genere q̃titatis i paucitate τ multitu

dine ꝛ generis odoris ꝛ genere spume. Sunt vero quidam qui inter hec genera ponunt gen⁹ tactus ꝛ genus sapo ris. Quū͂ dicimus genus coloris intelligimus illud qḋ visus in ea sentit ex colorib⁹. s. albedinē aut nigredinē aut q̄ inter eas est. Et qū͂ subē gen⁹ dicim⁹ intelligim⁹ dispōēs ipsi⁹ i grossitudine aut tenuitate. Et qū͂ dicimus genus claritatis ꝛ turbulētie intelligim⁹ q̄ penetratio visus i ea ē facilis aut nō ē. Inter hoc at̄ gen⁹ ꝛ genus subē erit dr̄ia q̄ pleruq̄ȝ ē subā grossa ꝛ clara sicut albumē oui ꝛ gluten piscium liquatū ꝛ vitrum liquidū ꝛ oleū ꝛ pleruq̄ȝ est res subtilis subē turbida sicut aqua turbida q̄ ē magis tenuis q̄ȝ albumē oui. Turbulētie ꝟ cā est pmistio ptiū colorꝫ h̄ntiū extraneos fuscos aut alios colorib⁹ i̅fectos q̄ ab inspiciēte sigla nō sūt pcepti ꝛ phibēt puritatē ꝛ nō p se pcipiūt. Inter eā vero ꝛ hypostasim erit dr̄ia q̄ visus pleruq̄ȝ cognoscit hypostasim. Et inter ipaȝ ꝛ colorē erit dr̄ia q̄ color p totam humoris subāz pcedit cū maiori pmistione.

Designationibus coloris vrine. Ca. ij.

Ex colorib⁹ vrine sūt q̄dā citrinitatis sicut paleus. Deinde citrin⁹ post flāmus deinde rufus postea citrāgularis postea igneus q̄ tincta ē croci assimilat ꝛ ipse q̄dē ē vehementer citrin⁹ postea croceus q̄ sīlat capill zabafarani ꝛ iste q̄dē ē q̄ vocāt rubeu clarꝫ. Qꝫ at̄ q̄ sūt post citrinū caliditē signāt sed in sm̄ suos gradus sufficient adiuu. Et ē q̄dē qū accit p̄p vehemētiā mot⁹ ꝛ p̄p dolores ꝛ p̄p famē ꝛ p̄p aq̄ abstinētiā. Post istos vo q̄dā post colores erūt q̄dā rubedinis sicut rubeus q̄ rose ꝛ rubeus obscur⁹ ꝛ rubeus pulverulentus. Et odo q̄dē sanguinis ꝛ q̄d signāt. Et i oibus ꝛ q̄bus ē color zabafarani annexꝫ ē signū prūm cholere rubee. Et i oibus q̄ pulverulēto annecti est indicio dominij sanguinis. Et igne⁹ q̄dē magis signat calorē q̄ rubeus ꝛ pulverulēt⁹ sicut cholera i sē calior ē q̄ȝ sanguinis. Color q̄dē vrine i egritudinibus acutis i̅cedēdo⁹ trahat ad colorē zabafarani ꝛ igneitatē. Qꝫ si ibi fuerit tenuitas absq̄ȝ maturatiōis signāt dispōēs ꝛ q̄ā leque ꝛ si nō appareat i subā. Si at̄ citrinitas fortior fiat ꝛ vrā ad igneitatis pueniat terminū ꝛ ad finē i ea significat q̄ calor incessanter pcedat ꝛ ille q̄dē ē finis citrinitatis. Qꝫ si in ipsis claritas augmentet calor iā scḋz diminutionē recedit. Et est pterea q̄ i egritudinibus acutis sanguineis vrina sicut ipse sanguis mingit aptoꝫ vene ꝛ signāt repletōes supfluaq̄ȝ si paulatī mingēdo cōtinet ꝛ est eiꝫ odor malus est significatio timoris ꝛ timet ex ea ne sanguis ad loca subtilia fusus derivet. Et peior q̄dē eā ē q̄ ē subitus i colore sui ꝛ dispōē. Qū at̄ ex ea multū mingit ē q̄ ē significatio bōa i febrib⁹ acutis ꝛ cōmistis q̄ ē q̄ est significatio crisis ꝛ sanitatis. Q̄ i pncipio subito invenit̄ absq̄ȝ sit bōa cū illo q̄ nūc erit recidivatiōis significatio. Et sic si tenuitas post crisis ordinatā nō fuerit. In iecteria vo qū vrina adeo fuerit maioris rubedis donec ad nigredinē trahat ꝛ pānū tīc tingat ne removeri possit. Et q̄to plus fuerit citrinū ꝓ q̄ vrina i ipsa fuerit alba aut rubea pallor rubedinis iecteria i sua dispositiōē mīnātur timet ex eā hydropsis. Fumos quoq̄ȝ ē ex eis q̄ vrinā vehementer tingit ꝛ ipsaꝫ valde acuit. Post vo sūt q̄dā viriditatis sicut vrina cui⁹ color colori fusco annectit deinde cui⁹ color ē illius colori erugiis eris postea illius cui⁹ ē color illius colori irrorꝫ deinde cui⁹ color sīlat indico porri q̄ illis ē succo porri. Significat vo signāt ꝛ sunt ocul ꝗ⁹ erit frigias pter eā q̄ erugini eris aut succo porri sīlat. Hec nāq̄ȝ vehemēt signāt icēdiū. Verūtū succo porri sīla salior ē eā q̄ erugini eris sīlat. Et illa q̄dē q̄ erugini eris sīlat post laborē signāt spasmū. Vrinā vo ipse ris spasmū signāt. Que vo colorē irrorꝫ h̄z signāt vehementē scḋz p̄ssi signāt ꝛ añ ipaꝫ pcedit vrina viridis. Et q̄dā dixerit q̄ signāt venenū i potu fuisse haustū ꝛ si fuerit i ea hypostasis ipes erit vite ꝛ si nō timetur. Erugini vo eris similis vehemētē signāt pditionē. Gradum at̄ coloris nigri ali⁹ ē niger q̄ ad nigredinē tēdit sm̄ via coloris croci sicut ē i icteritia ꝛ significat cholere rubee spissitudinē ꝛ eius adustionē ꝛ cholaꝫ nigrā q̄ accit ex cholera rubea ꝛ signāt icteritiā. Et ali⁹ ē q̄ ex liuido pueniūt ad nigredinē ꝛ signāt cholerā nigrā. Et ali⁹ niger q̄ pueniūt ex viriditate ꝛ colore liuido nisi ꝛ signāt cholerā nigrā purā. Et ad signū q̄dē vrina nigr signāt aut vehemēs icēdiū aut forte frig⁹ aut mortē aut calorꝫ naturalis supatōēs aut crisim ꝛ expulsiōēs nature q̄ ipsa cholerē nigre expellit supfluitates. Qꝫ at̄ ex icēdio ē cognoscit q̄ illud est solū ardorē añ ipaꝫ fuit vrina citrina vel rubea ꝛ hypostasis ē diminuta ꝛ icēdiū ꝛ icteritia ꝛ nō ē vehemētius nigredinis imotrahit ad colorē croci ꝛ citrinitatē aut ad intensitatē ꝛ si ad citrinitatē trahit significat multā icteritiā. Verūtū qḋ ex frigiditate sit cognoscit ex añ ipaꝫ habeat vrina q̄ ad viriditatē trahat aut liuiditatē ꝛ ascedūt pauci fluctu ac si esset ꝛ nigredo ipsa ē plurior. Et est et̄ q̄ inter eas cōplexionis dr̄ia notat q̄ q̄ eiꝫ vrina nigr fortis odor fuerit significabit caliditatē ꝛ q̄ fuerit cū ex odoris pueniūs aut fortitudinis ꝛ debilitas signāt frigiditatē. Qū.n. natura valde fuerit supata odor nō erit i vrina. Illud at̄ qḋ ex casu caloris accit in ari cognoscit pptorea q̄ ipsum sequit fortitudinis casus ꝛ eius debilitatis. Et illud q̄dē qḋ accit sm̄ mōs purgatōis ꝛ crisis cognoscit sicut q̄ accit i fine q̄rtanaꝫ ꝛ q̄ splenē egritudinis resoluit ꝛ dolores dorsi ꝛ minuit febres ꝛ nocumēta q̄ ex mēstruoꝫ accit retētiōe ꝛ retētio eaꝫ qḋ ex sanguine fluere solebat p anū ꝛ sepe ꝛ q̄ natura ꝛ aro i pnocido mīnātur ꝛ signāt accidit mulierib⁹ q̄ᵹ menstrua retinēt ꝛ nō reuertit natura sanguinis supfluitatē p pterea q̄ añ ipsas pcessit vrina indigesta aquosa ꝛ pptoerea q̄ post ipsaꝫ advenit corpis alleviatio ꝛ eiꝫ ipsi⁹ q̄s fuit maxima copiosa. Qꝫ si nō ita vrina fuerit nigr signā crisis ma ꝛ pcipue i acutis egritudinib⁹ ꝛ q̄ncipl⁹ si eius q̄ntitas fuerit pauca q̄ ex sua paucitate ē signā q̄ humorē iā cōstrinūt adustio ꝛ q̄tomag̃ fuerit grossa fuerit deteri⁹ ꝛ q̄to magis fuerit tenuis erit minoris malitie. Et ē q̄dē q̄ accit vt vrina nigr aut rubea obscura mingit p̄p vini potōēs qḋ h⁹ h̄z colorē q̄ nullam nō tā aliq̄d i eo op̄a fuerit ꝛ pueniūt sm̄ suā dispōēs si i hoc ē timor. Et ē q̄ hōc crisis significatio erit ꝛ i acutis egritudinibus sicut si eger cā tenuē mīnxerit ꝛ fuerit i ea suspēsio i pnb⁹ diuersis multotiens.n. significat fortitudinē capit ꝛ vigilias ꝛ surditatē ꝛ despecitiā ꝛ pcipue si paulati eā mīnxerit ꝛ i lōgo tpe fuerit suspēsa ꝛ fuerit ei⁹ odor acutus ꝛ fugit cū febrib⁹ q̄ nūc vehemētē significabit capitis fortitū ꝛ despiciētiā q̄ assuerit dissolvit ꝛ surditas ꝛ despiciētia ꝛ fortit⁹ capitis significabit sanguinis fluxū ex narib⁹. Et est etiā q̄ erit cā lapidis in rene. Rursus nigr vrina nigr bona ē i egritudinibus renū ꝛ egritudinibus lapidis q̄ ex humoribus pueniūt grossis ꝛ ē significatio mortalis i egritudinibus acutis. Dicit etiā q̄ vrina nigra ē mala in egritudinibus renū ꝛ vesice q̄ vehemētes ardores adest. Videra ergo glā figura. Vrina nigra i senib⁹ nō ē bona p̄p illud qḋ senior vrina in eis nisi ex corruptione mala ꝛ sic i mulierib⁹ vrina nigra p⁹ laborē significat spasmū. Ad summā vero vrina nigra in pncipio febrium est permanēs ꝛ similiter in earum fine q̄ nō cū ea fuerit alleviatio moēs significat crisim. Vrina autem alba sm̄ duas intentiones est sciendū ꝛ vna earum est q̄ ipsa ē tenuis

transluceus quoniam vulgus quod translucens est albus vocat sicut ẽ vitrũ qđ ẽ clarũ ⁊ crystallũ clarũ vocat alba. Et altera ẽ q̃ proprio ẽ alba cuius color ẽ disgregatiu᷒ visus sicut lac ⁊ pigmentũ ⁊ illa q̃dẽ nõ translucet ve visus ipsi penetret ꝑ translucentiã. Proprio ĩ ẽ nisi colo⁊ paruitas. Album igit̃ scd̃z similitudinẽ translucentis significat frigiditatẽ eius ⁊ cũ absentia digestionis ⁊ si cũ grossitudine fuerit significabit phlegma. Sz alba proprio nõ ẽ nisi cũ grossitudine. Et eius q̃dẽ alia ẽ cuius albedo ẽ mucilaginosa ⁊ significat multitudinẽ phlegmatis ⁊ humorũ crudorũ. Et alia ẽ cui᷒ albedo ẽ vnctuosa ⁊ sigt adipis liquefactionẽ. Et alia ẽ cui᷒ albedo ẽ similis albule ⁊ sigt phlegmatis liquefactionẽ q̃ accidit aut accidet. Et alia ẽ cuius albedo ẽ similis albedini q̃ ẽ i fungo cũ tenuitate ⁊ sanie ⁊ sigt eruptionẽ ulcerosã i instrumentis vrine ⁊ si absq; sanie fuerit erit ꝓp superationẽ materie multe crude nõ mature. Et ẽ q̃ ẽ cũ lapide vesice. Et ẽ alia q̃ spermati similat q̃ qñ phlegmaticorũ ap̃ruit adest crisis ⁊ laxitas in tensorũ ⁊ egritudinũ q̃ ex phlegmate accidit virorũ. Qñ vero vrina spermati similis erit ⁊ nõ ẽ sm modũ crisis ẽ ꝓp apata phlegmatica. Immo qñ i senio peruenit pronosticabit apoplexiã aut paralysim. Et qñ i hoĩbus sanis febriũ alba fuerit vrina eius i quartanã digredit. Et plurima q̃dẽ sine hypostasi ẽ valde mala. Et lactea ẽt i acutis egritudinibus ẽ pniciosa. Albedo p̃terea vrine i febrib᷒ acutis quocũq; mõ fuerit post tincturã q̃ p̃cessit significat q̃ cholera rubea ad aliq̃d mẽbrũ declinauit q̃d apparet aut ad fluxũ ventris ⁊ q̃d magis significat q̃ declinauit ad caput. Et sic qñ vrina rubea ẽ i febribus deinde subito fit alba significat desipiẽtiã. Et qñ vrina i sanitate pseuerauerit i colore albo significat priuationẽ digestionis. Et albule simile q̃ lacti similat acetoso i febrib᷒ acutis mortẽ significabit qm̃ phrenesim. Et q̃d dicit q̃ possibile ẽ vt vrina sit alba ⁊ cõplexio calida ⁊ cholerica aut vrina rubea ⁊ cõplexio frigida phlegmatica. Cholera n. rubea qñ declinat a via vrine ⁊ nõ admiscet vrine remanet vrina alba. Debes ergo vrinã albã considerare qm̃ si fuerit eius humor multus ⁊ luminosus ⁊ ipsius sedimẽ nõ multũ ⁊ grossũ ⁊ e᷒ substãtia hoc tribuit ad grossitudinẽ debes scire q̃ albedo ẽ ex sanitate phlegmatis. Sz qñ vrina nõ fuerit luminosa clara nec e᷒ sedimẽ multũ neq; grossum ⁊ albedo ad liuiditates traxerit scire debes q̃ cholera rubea ẽ occultata ⁊ si in egritudine acuta fuerit alba ⁊ fuerint in ea significationes malitie ex quibus nõ timetur phrenesis ⁊ ille sunt sicut ipsas debes scire q̃ cholera rubea declinauit ad aliũ cannalem ⁊ ad intestina ⁊ accidet constrictio. Causa vero ob quas vrina exit rubea in egritudinibus frigidis est vna harum rerũ aut fortitudo doloris q̃ cholerã rubeã resoluit sicut i colica accidit frigida aut oppilatio que facta fuit ex superatione phlegmatis in cãnali q̃ ẽ iter fel ⁊ intestina quapropter fel ad intestina naturaliter non descendit sicut solebat in quo vrine societas est ei necessaria cum qua egrediatur quemadmodum accidit i colica frigida aut propter debilitatem epatis ⁊ sue virtutis defectum que inter aquositatem ⁊ sanguinem separationẽ facere non valet sicut accidit in hydropisi frigida ⁊ in egritudinibus debilitatis epatis secundum plurimum quoniã propter ea vrina est similis loture carnis recentis aut propter constrictionem quã oppilationes fecerunt ⁊ mutat colo⁊ phlegmatis in venis propter aliquam putrefactionem que ei accidit: ⁊ eius quidem signum est aquositas vrine ⁊ e᷒ sedimen secundũ mõs que diximus ⁊ eius tinctura ẽ tincura debilis non luminosa. Cholere enĩ rubee tinctura est luminosa. Vrine quoq; multotiens in principio egritudinum erũt albe sed postea fiet nigra ⁊ fetebit sicut accidit in ictericia. Amplius vrina post constrictionem albescit neq; sic cessat donec digestio fieri incipiat tunc enim incipit vrina tingi. Et propter hoc vrine vigilantius sunt albe ⁊ adiuuat ad hoc caloris interni resolutio sed non luminose cum somno accidunt ꝓptan̄ q̃ ꝑ paruificationem digestionis. Tinctura rubea in egritudinib᷒ acutis melior est q̃z aquosa alba ⁊ eius etiam substantia melior est q̃ aquosa. Sed rubea que est sanguinea maior est securitatis q̃z rubea cholerica. Rubee quoq; cholerica non tanti est timoris quã cholera citrina manet. Sed si extat mobilis magni est timoris. Amplius vrina rubea in egritudinibus tenui est mala quoniã secundũ plurimũ calidũ significabit apostema. Et in doloribus capitis desipientiam portendit. Quãs vrina in egritudinibus acutis rubere ceperit ⁊ sic permanserit ⁊ non inferius descensum fecerit perditionis egri timorem affert ⁊ tenuitatẽ ipsa significabit. Qñ si cũ rubedine fuerit turbida ⁊ talis permanserit apostema in epate ⁊ caloris ĩmensi significabit debilitatem. Amplius colorum vrine sunt quidam compositi ex quibus est colo⁊ qui carnis recentis loture assimilatur qui etiam sanguini in aqua dissoluto similis existit ⁊ est ex debilitate epatis. Et q̃n etiã est ex multitudine sanguinis. Verũtñ sepius existit ex debilitate epatis ex quacunq; cõplexionẽ superuenerit malitia vincente quã digerendi debilitas deueniabit ⁊ virtutis dissolutio. Qñ si virtus fortis fuerit tunc non existit ex sanguinis multitudine ⁊ eius augmento vltra mensurã quã virtus disgregatiua penitus separare non sufficit. Et ex eis est quã color oleaginus ⁊ est citrinitas cui admixta est subalbitas ⁊ colo⁊ olei similatur propter viscositatẽ que est in ipso ⁊ translucentiam cum rubore adipiro ⁊ cum splendore substantie ad quandam spissitudinem trahit. Et in pluribus dispositionibus significat malitiam aut nõ significat bonum neq; maturationem neq; meliorationem sed fortasse raro magnorum viscosarum euacuationem secundum modum crisis significat ⁊ hoc quidem non est nisi quãn post ipsas aduenit requies. Hec vero ex ea est perniciosa est illa cuius vnctuositas est fetida ⁊ propter illa ex qua parua mingitur quantitas. Quum vero ei aliquid miscetur quod est simile loture carnis recentis est deterior. Et hoc quidem plus contingit in hydropisi ⁊ pthisi ⁊ colica mala. Et est quum oleagina post nigram sequitur vrinam que precessit. Et nunc quidem est significatio bona. Dixius autem quod vrina significat oleagina est q̃ in die quarta indicat egrũ in die septima moriturum in egritudinibus videlicet acutis. Ad summam vero oleagine vrine tres sunt species. Alia enim ex ea est que tota est adeps ⁊ alia est cuius inferius est tantũ adeps ⁊ alia est cuius superius est adeps. Et ex ea etiam est que in suo colore tantum est oleagina sicut est in pthisi ⁊ propter in sui principio aut in sui substantia tantum aut in ea vtrisq; quemadmodum est in egritudinibus renum ⁊ in perfectione pthisis ⁊ eius fine. Et ex eis est cuius cõmixtio q̃ maius est ⁊ pessimus quoniam vtriusq; cholere significat adustionem. Et quandoq; est colo⁊ subfuscus in quo currit nigredo ⁊ significat febres compositas ⁊ febres que ex grossis fiunt superfluitatibus. Cui si clarior sequit̃ ⁊ nigredo ad ipsius summitatẽ declinauerit apostema significabit lateris.

De significationibus substantie vrine in quantitate ipsius ⁊ in claritate sui aut turbulentia.

Capitulum tertium.

Substantia vrine que est subtilis aut grossa aut mediocris. Valde vero tenuis i oĩb᷒ dispõib᷒ maturationis significat prauitates aut vẽtosi oppilationes aut epatis debilitatẽ ⁊ cal-

n aliā vrine q nō attrahūt nisi qđ tenue ē aut attrahūt ꝫ extra nō exeunt nisi qđ natura subtile excitat aut multā aque potationē aut vehemētiā siue sitis cōpletionē cū siccitate. ¶ Et in acutis q̄dē egritudinib⁹ significat multā digestiue debilitatē ꝛ maturationis puationē. Et est etiā q̄ reliquarū virtutū tantā signat debilitatē vt nullo modo in aq̄ operent nisi quēadmodū ingrediunt ita labūt. ¶ Et vrina q̄dē tenuis vide sm hūc modū deterior est in pueris q̄ in iuuenib⁹ q̄m in istis puerorū vrina spissior est vrina iuuenū iō q̄ sunt humidiores ꝛ q̄ eoꝝ corpora pl⁹ attrahunt humiditates ppterea q̄ materia superfluens est eis necessaria ēā augmēti. Si ergo eorū vrine in febribus acutis multū sunt tenues iam valde elongati erūt a sua naturali dispositione. Et si hec in eis plurerant ut nō signat nisi pdurationē qm̄ q̄ pdurat signat pditionē nisi bona sint adiuncta signa ꝛ spūs stabilitas tūc ꝛ et naturā signat q̄ accit ꝛ ppter inferi⁹ signa pgāg grano. ¶ Et si hec in sanis pmanserit ꝛ se nō couenient ab eis signat apa qđ accidet illic vbi dolorē sentiūt. Et sm plm accidet eis vt cū hoc i alchatin ꝛ in renib⁹ dolorē sentiant. Et signat aptitudinē ad apa. Nō si dolor ꝛ grauitas vni mēbro pprio nō fuerit immo sunt cōes signat dolorē ꝛ variolas ꝛ apata q̄ corpori erunt cōia. Tenuitas q̄ vrine i cruī sitē ordine reditur anonē pnosticat. ¶ Vrina autē multū spissa sm plm signat manifestationis puationē ꝛ sm minima humorū grosse subē maturatione. Erit ergo in statu huiꝰ solarisque febris ꝛ in aphore apatū. ¶ Et plm qui dē qđ in acutis sunt egritudinib⁹ cū aliquāderit tenuitatis turbulitas plus signat mali. Spissitudo namq̄ in dāt signat digōne q̄ q̄dē sube cōferi in corpꝰ digōnē signat ꝛ q̄ spūs expellēdi hꝫ potentiā eiā in quo sedēa habet. Et in eius materia signat corruptionē ꝛ eiꝰ multitudinē ꝛ maturationis phibitionē separatio ad fundū descendere significat malū. Quid autē sit illud qđ iter duas res supatur⁹ est cognoscit ex eo qđ post eā adueniit ex regere aut succedit ex debilitatis augmēto. ¶ Et vrinarū q̄dē spissarū i febribus sanior est illa de qua manet subito eius. Illa vero q̄ paulatim euacuat multoꝝ horarū est signa ꝛ debilitatis vtriusq̄ post illā q̄dē q̄ vrilitatem affert sequit mediocris vrina sic cū rege. Qū autē tenuis vrina i acutis egritudinib⁹ ad spissitudinē cōuertitur postq̄ nō aduenit reges signat liquefactionē. Cumq̄ in sanis vrina pleuerauerit spissa ꝛ in parte capitis dolorē senserit ꝛ coquassationē indicabit ei febrem. Est tamē q̄ū hoc est ex superflua expulsione aut apertione aut vlcerib⁹ in partibus viarū vrine. Nō autē subtilitas ꝛ spissitudo veresp maturationis signat puationē nisi q̄ maturationē habe cōtraē mediocritas. Spisse ergo maturatio est vt digerēdo ad tenuitatē mutet. Et tenuis maturatio est vt coquēdo mutet ad spissitudinē. ¶ Ampli⁹ vrina spissa quēadmodū duo dicimus q̄s est clara translucens q̄s est turbida. verū inter spissam translucentē ꝛ tenuē existit diā q̄ spissa translucens cū mota fuerit nubes sunt pars ipsi⁹ mūdatē multū paruenio magne in ea accidit vt ꝛ eiꝰ motus sunt tardi cū spuma multa cū ampullarū ꝛ ipsi⁹ impulse nō cito rūpunt. Et q̄ qui dē huiusmōi erit ex phlāte generat bene digā aut cholera vitellina si est in ea tinctura ad citrinitatē trahens. Et si tinctura nō ē in ea signat phlātis vitrei resolutionem: ꝛ hoc q̄dē in epilepticorū vrinis multū erit. In tenui aūt in q̄ nulla eiꝰ tinctura scitur tincturā non esse pp̄ter digestionē. Aliq̄ñ digōnē in prima nō magis opat sedam q̄ coloris pmissione: pp̄ria siq̄dē digōnis opatio ē substantiā efficere deinde ipsam tingere. Et digōne q̄dē in sā vrina melior est q̄ in colore. Et pp̄ter hoc qū vrina tenuis in acuta egritudine pleuerat signat malū ꝛ q̄ virtus

digestiua ē sopita. Qū autē vrinā videris tenuē i cui⁹ fūdo sit rubedo ꝛ citrinitatis fuerit diuersitas laborē cognoscens inflāmante. Et si tenuis fuerit fuerintq̄ i ea res q̄ sunt sicut furfures egritudie in vesica nō existēte signū erit hoc ē ꝑpter phlāmis adustionē. Spissa autē vrina in febrib⁹ acutis ad summū multos signat huores ꝛ spissatio signat liquefactionē. Et ipsa q̄dē est q̄ cū vna prima hora cōgelat ꝛ inspissat. Ad vltimū vo turbulentia vrine est ppter terrestritatē cū ventositate q̄ aquositati admiscet: illis nāq̄ q̄ admiscent puenit turbulentia ꝛ ex ipsorū ab inuicē separatione puenit claritas. ¶ Ampli⁹ tres debes attēdere dispōnes. Est nāq̄ q̄ū tenuis mingitur ꝛ deinde inspissat q̄ signat q̄ natura laborat in maturando ꝫ nōdū mā q̄ vndiq̄ obediuit ꝛ est patiē ꝛ fortasse est q̄ū mēbrorū signat liquefactionē. Aut mingit spissa ꝛ postea clarificat ꝛ sepat ab ea grossum subsistens ꝛ signat q̄ natura iā superauit materiā ꝛ ipsā maturauit. Et q̄to maior fuerit claritas ꝛ maior descensus inferius ꝛ eiꝰ magis signat maturationē. Aut est dispositio media inter p̄mā ꝛ alterā et q̄ q̄ pdurauerit vt natura fuerit fortis ꝛ virtus sua sciet q̄ nō ad maturationē puenit integrā. Si vo virtus sua nō fuerit timendū ne pditio pueniat maturationē. Qū autē pdurauerit ꝛ tinnitus sanguinis non affuerit signat capitis dolorem qm̄ signat ebullationē ꝛ ventositates vaporosas. Illa vero q̄ ex tenuitate ad turbulentiā puenit ꝛ sic pcedit melior est q̄ i turbulentia pmanet sm plimas horas. ¶ Vrina q̄ multotiēs sit spissa ꝛ est hoc ppter calidi vitiū ꝛ nō ppter iniē expulsionē. Si vrina q̄ aquosa mingit ꝛ aquosa remanet signū ē puationis maturationis penit⁹. ¶ Et vrina spissa laudabilior est q̄ ad exeundū est facilis ꝛ multe separationis simul. Ex huiusmōi nāq̄ sanat paralysis ꝛ qđ est ei simile. ¶ Qū vrina grossa mingit ꝛ deinde pcedendo sm ordinem attenuat si multa ē cōuenientia existit. Et qui spissa post spissam ꝛ turbidā ꝛ pauca sequit est signū boni. Et hoc q̄dē est q̄ū spissa q̄ turbulēta est que q̄ mingitur paulatim ꝛ subito inde multa sicut mingit vrina: cū hac enim multorū dies resoluit egritudo siue ipsa sit vna febriū acutarū siue sit vna aliarū egritudinū ex replōne puenienciū siue sit replō ex q̄ nondū manifesta accidāt egritudo. Et iste q̄dē vrine modus est extraneus. ¶ Qū eiꝰ vrina naturalis coloris superflua est spissando plerumq̄ signat bonitatē expulsionis multarū materierū cui exeundi associat facilitas: et plerūq̄ signat pditionē ppterea q̄ humorū signat multitudinē ꝛ virtutis debilitatē: ꝛ hoc q̄dē demōstrat egrediendi difficultas ꝛ paucitas eiꝰ qđ egredietur. Vrina q̄dē spissa bona est q̄ est crisis egritudinis splenis ꝛ sedm̄ pmittarū in q̄ nō expectat eq̄litas q̄m natura i expellendo spēdit. ¶ Vrina ad vltimū turbulenta signat humorū multitudinē ꝛ naturam ab eis occupatā in maturādo eos. ¶ Vrina spissa in qua sedimen erit arenosum signat lapidē. ¶ Vrina spissa q̄ apatū significat apus nō cognoscit et eo qđ ei admiscet ꝛ ex eo qđ pcessit. Ex eo enim qđ admiscet sicut pure qđ malus odor demōstrat et exeuntib⁹ q̄ cū ea sep arant sicut petala alba ꝛ rubea aut sicut furfur aut alia ab illis ex eis per q̄ cognoscitur: et eo q̄dē q̄ pcessit quoniā ibi prius fuit significatio apatis aut vlceris in vesica aut rene aut epate aut in partib⁹ pectoris ꝛ signū hui⁹ apatis apeiōnē si aū ipsam vrina fuit similis lotura carnis recētis q̄ est ex gibbositate epatis. Et si egō talis fuit apatis q̄ est in eius concauitate: si anhelitus coangustatio precessit ꝛ tussis sicca ꝛ dolor in mēbris pectoris pungitiuus tunc apatū quod apertum est lateris ꝛ exiuit a parte arterie magis ꝛ si in pure illo est maturatio conueniens est. Et est q̄ū sanus cū tanto qui exercitium relinquit mingit vri-

nã sicut pus τ vrina tenuis quã ipsi⁹ purgat corpus τ eius aufert lauadã quã exercitũ dimissiõe consequit⁹ est. Et est etiã qũ in epate fuerit eo qđ est coez ipso sunt opilationes τ plerũqz cõtingit vt earũ apertione sit vrina spissa ꝓpterea φ earũ egredietur mũ. Et hec talis spissitudo nõ est pus. Sꝫ in ipsa q̃ est post spatio apertionẽ est pus. Et qũ hec vrina fuerit cũ spissitudine τ ad nigredinẽ traxerit τ cum ea fuerit in latere sinistro dolor: erit tunc ex parte splenis. Et sm̃ hanc cõsiderationem si tunc ex parte splenis. Et sm̃ hanc cõsiderationem si supra femur fuerit aut in sinistrate vẽtris erit tunc ex pte stomachi. Et hoc ei sepi⁹ est ex pte epatis τ cãnalis vrine. Urina turbulẽta multotiens sigt casum virtutis. Quãs vrinis condẽsitates superabit q̃ erit sicut illa q̃ extrem⁹ infrat. Urina turbulẽta q̃ in alio vino sitat aut aque ciceris est vrina pessima aut bestia apata ca la lõgi tẽporis in interiorib⁹. Urina q̃ vrinis asinorũ aut alaliũ assimilat τ est q̃ sinulachach ꝓpterea φ est multũ turbida corruptione humoris corporis sigt qđ in magis sigt est pbsla crudũ in qua aliq̃ calitas opata sunt τ ipsum cum grossa ventositate ebullire fecit: τ ꝓpter hoc plerũqz significat capitis dolorẽ venturũ aut alabachal τ quos p sequerat significat lethargũ. Urina q̃ coloris alicuius membri similat qũ ꝑdurat egritudinẽ in illo membro sigt. Et qđã dixerũt φ qũ in iteriori parte vrine fuerit aliquid qđ plurĩ sit sit aut fumo ꝓlongabit egritudo τ si in tota ꝑdurat egritudine ꝓnosticat mortẽ aut pbsla crudũ qđ a pte discernit fetore. Urina hñs pleis diuersas sigt φ q̃to plus pleis in ipsa fuerint maior cõtrarios pl' nature opatio est studiosior τ natura plus potẽs τ potẽs plus aperit. Urina in qua videtur q̃si fila ad inuicem mista sigt φ sunt mixta postq̃ cõtrarie sunt cõplexiõis.

De significationib⁹ odoris vrine. Cap. iiii.

Dixerunt qđã se nunq̃ vidisse egrũ cui⁹ vrine odor sit sicut odor vrine sani. Et nos qđẽ dicim⁹ φ qũ vrina nullũ hñs odorẽ hꝫ cõplexionis frigiditatẽ sigt τ superflua cruditatem. Et plerũqz eius sigũ in acutis egritudinib⁹ mortẽ natire. Odor aũt odorẽ hñs fetidũ τ maturationis significatio in ea fuerint erit ipsius cã scabies aut vlcera in vasis vrine q̃ sunt cognoscunt signũ. Ubi si maturatio nõ affuerit pot erit vt sit ex hoc τ pot vt sit ex putrefactione. Quãqz hec i febrib⁹ fuerit acutis τ nõ fuerit cã mẽbror vrine erit signũ malũ. Et quãm ad acredinem traxerit significabit putrefactionẽ q̃ est i humorib⁹ frigidã habẽtib⁹ subaꝫ quos calor superauit extrane⁹ τ significabit mortẽ caloris naturalis τ eius frigitatis in natura cũ calore extraneo. Odor vero q ad dulcedinẽ trahit sanguinis sigt dominiũ. Et q̃ multũ est fetida est cholica. Et fetida ad acredinẽ trahens est melica. Ũnq̃ vrina fetidi odoris in sanis plerũqz euenit sigt febres q̃ ex putrefactione accidit aut mitis anotis putrefactionis q̃ in ipsis ẽ retenta. Et hoc qđẽ veniabit si illico alleuiationes habuerint. In acutis egritudinib⁹ qũ fetor vrinã cõitabit τ postea ab ea remouebit fuerit qz ablatio hec subito τ post ipsum non subsecuta fuerit requies significatio erit casus virtutis.

De significationib⁹ vrine ex spũa assumptis. Cap. v.

Spuma accit cũ humiditate τ ventositate pie ctam in vrinalis est ꝓiectione vrine. Ventositas vero cũ vrina egrediens sm̃ quã procul dubio fit in subã vrine τ ꝓpe qũ ventositas in corpore supauerit quẽadmodũ i vrina accit oppilationes humiũ in qua multe sunt ampulle. Et spuma qđẽ q̃s cũ suo sigt colore sicut sigt sua nigredine τ rubedine in icteritia. Et est eũ puritate sui τ magnitudine sigt qũ ipsius magnitudo sigt viscositatẽ. Sui vero minitudie τ pau

citate qũ ipsius multitudo sigt vẽ cositatẽ τ multã ventositatẽ. Et ipsa qđẽ sigt ꝑ rupturã suarũ ampullarũ cito factã aut tarde qũ ruptura ampullarũ tarda sigt viscositatẽ. Et parue qđẽ ampulle remanẽtes in egritudinib⁹ remã sigt ventositates τ viscositatẽ. Ad summũ vero humor viscosus in egritudinib⁹ remã est mal⁹ τ significat humoris malos τ frigitatẽ. Et illud significant grauiũ q̃ nominauimus.

De significationib⁹ spẽrum hypostasis. Cap. vi.

In primis dicam⁹ φ medicorũ cõmunitati mẽ noia hypostasis τ sedimĩnis tũ recedit a vrã cognita. Dicitur nã hypostasis aut sedimentũ illõ tũ qđ iterius descendit sed oẽs sub aꝫ q̃ spissiores erit cõitie φ accolitas τ cã ca bilia sinceia ipsiorũ saue sit supra. Dicamus igr φ hypostasis multo cognoscit modis s. ex subã suiꝫ q̃titate τ cõplexione situ suarũ ptiũ τ loco suo τ tpe q̃litate sui pñsitionis. Significatio vero ei⁹ ex subã sui est qũ hypostasis aut etiã naturalis laudabilis pene suo digões τ maturationẽ ñ liquabilis. Hec eni alba τ descendens illũ τ sic ei⁹ ꝑtes coniunguntur τ similes τ equales τ ipsa vrẽbit vt sit rotunda hñs sigt signa laudabilis hypostasi aque roseẽ. Et ꝓpterea fuerit significatio sup maturationẽ maĩ i toto corpore ẽ sicut ꝓportio significatio materie puerilis abilis in filio cõitista ꝑ maturationẽ apãas. Sed pus ẽ spissuꝫ τ hoc est sebile. Et hypostasis qđẽ τ sedimĩnis significationes sunt bene lꝫ tinctura deficiat τ eq̃litas. Uerũ eq̃litas apud anã quos melior est tinctura. Equalis nãqz qũ nõ mest albaꝫ rubea est melior alba q̃ ẽ aspera. Simplici⁹ pimẽ hypostasis aꝫ colorẽ vrine erit lꝫ ex eis q̃ diuersificant alba ẽ melior post illã rubea τ post ipsaꝫ citrina τ postea illa q̃ est et arsenicũ τ malina qđẽ a lentinosa loquitur. Laudã nõ albedo illiũ qđ alij dicũt nã: albedo cruditatis nõ ꝓpter maturationẽ τ equalis nõ est nisi ꝓpter maturationẽ. Et de albedine q̃ est ꝓpter vehementẽ ventositatis cõmixtionẽ. Mala aũt hypostasis iscõmunitas meliorẽ ẽ ipsi⁹ cõtinuitas. Et hypostasis qđẽ mala est quã natio fetea. Non aũt hypostasis de q̃ loqmur pur al sitat τ pbsla crudo qũ terreis sigt. Uerum pus ab ea differt ꝑ fetorẽ. Et pbsla crudũ sepe ab ea cõsideratione suarũ ptiũ. Et ipsa ab vtrisqz differt substãtia τ lentate. Et hec qđẽ hypostasis nõ q̃ri nisi i egritudinib⁹ q̃m in sanitate nõ requirit τ illud est q̃m nõ dubitas quin i corpore egri mãle recte sunt mãe et venis ipsius q̃ nisi mãtureretur pueniret corruptione. In vrina aũt sani nõ semp oẽs ẽ humorẽ q̃ sit excretiõi dusior si estimat⁹ ẽ φ hoc significet ex eis supfluitates q̃ in eis supfluunt et cibo a regiõne sua te vbi de sigt supfluitates q̃ in vrina sit hypostasis sue matura sue nõ matura. Et in ratione quidẽ est sedimen paucus qđ descendit sm̃ sanitatis dispositionẽ τ ꝓprie q exercitio vtitur τ cibis se exercent laboriosis τ nõ multiplicatur huiusmodi hypostasis nisi in corporib⁹ pinguiũ ociose viuentiũ. Et ꝓpter hoc eti i vrinis egrorũ macrorũ nõ est expectanda hypostasis tantũ q̃ntum in vrinis egrorũ pinguiũ q̃ corũ egritudo multotiens recedit i q nihil descendit τ multotiens hypostasis in eorũ vrinis nõ puenit ad hoc vt descendat sed tñ plerunqz est modicũ ei⁹ in eis in rato aut pendens τ in mediis qđẽ vrinis hypostasis sicco qũ mingit descedit nisi in eis q̃ valde mature sint mo in eis parũ expectat est. Et pleis et hypostasis coloris sunt sm̃ pim aꝫ colorẽ vrine sed melior et nõ q̃ diuersificant est alba post quã est rubea deinde citrina. Hĩs nõ aũt hypostasis aut ẽ silio rasure intestinorum corticalis q̃ ẽ sursurea aut herbina aut similagines aut similis arsenico rubeo aut ei quod est valde citrinum

alia est carnosa: alia est adipina: et alia est saniosa: et alia est mucilaginosa: et alia est que est sicut frustula fermenti in aqua soluti: et alia est sanguinea sanguisugalis: alia est capillaris: et alia est arenalis granosa: et alia est cinericia. Diuisio vero rasure intestinorum competit: alia est petaloides magnarum partium rubearum aut albarum que significant secundum plurimum quod separate fuerunt ex membris que sunt propinqua membris a quibus veniunt vrine: et albe significant quod sunt ex vesica propter vlcera que sunt in ea aut scabiem aut corrosionem. Rubee autem carnose significant quod sunt ex rene. Et ex petaloidibus quedam sunt que sunt coloris fusci et obscuri aut squamis piscium similes: et hec est vehementer mala: et cum omnibus speciebus hypostasis quas nominauimus deterior significat petalorum membrorum radicalium rasuram: et nisi duo preter ipsius genera nullomodo impedimentum immo plerumque vesicam mundando sanant. Et dixerunt quidam: quidam homines se in potu tribuisse cantarides que cortices albos qui venenose minant que qui in aquositate inueniebantur resoluebantur: et tingebant vrinam rubea que factum est sanus et vixit. Et ex carnosis quedam est sicut rasura intestinorum: est quedam que est minoris latitudinis quam due predicte et spissioris rubedinis que si rubea fuerit vocatur herbina: et si rubea non fuerit vocatur furfurea. Et herbine quidem si fuerit ruber partes plerumque sunt partes epatis adulte: et plerumque est sanguis in eo adustus: et plerumque est etiam ex rene. Sed que est ex rene est maioris continuitatis carnositatis vero due plus assimilatur ei que non est carnosa: et fracturas est magis recipiens: et que vehementer trahit ad citrinitatem est ex rene procul dubio: quoniam illa que est ex epate ad rubedinem trahit fuscam: et quando associatur ei in hoc illa que est ex rene. Furfurea vero hypostasis quando est ex scabie vesice et quando est ex liquefactione membrorum. Et omnia inter eas est quod que illic in radice membri fuerit prurimus: et fetor miter ex vesica: et propter que pus per minctum fuerint: et propter que alie significationes vrine demonstrauerint maturationem: et fuerit vene superiores sane complexionis: et non fuerit in eis macula immo in vesica. Sed si cum inflammatione fuerit et virtutis debilitate: et membrorum mingendi incolumitate: et color fuscus aut cinericius erit tale ex liquefactione humorum. Et crinoides vero plurimum est ex adustione sanguinis que ad rubedinem trahit. Et multotiens est ex liquefactione membrorum et eorum rasura si albedini annectitur. Et quando etiam est ex vesica scabiosa sed minus. Et alibi quidem posuimus demonstrationes differentie inter eas intelligas per illud quod iam scriuimus. Si autem nigredini attingit est ex sanguinis adustione et propter splene. Omnis preterea petaloides hypostasis que non sunt ex ea que fit in vesica et rene et canalibus vrine in egritudinibus acutis malum portendunt periculosum. Et ita quidem iam scriuimus ex hac summa carnosi dispositionem et quod plus eius est ex rene: et quando ipsa non est ex rene. Nam ex rene non est nisi que caro est sine carnositatis: et non est in corpore liquefactio. Et vrina quidem mixta venit et significat sanitatem que renum egritudinibus maturationem non prohibent vrine que ipsa superat ipsos exit. Hypostasis vero adipina adipis et pinguedinis et etiam carnis significat liquefactionem: et earum peior est que aurum aquositati. Duo autem ipsius precipua cognoscuntur ex paucitate et multitudine et continuatione et separatione: quoniam que continua et separata existimatur quod sit ex pice tenuis et propter liquefactionem sit adipis: et sicut magnus et maioris continuationis est ex locis magis remotis. Et est quoniam in vrina fructum album granosum sic velum fuerit: et erit ex adipe renum. Saniosa vero vlcerosa significat quod apertum sit: et propter in membris mingendi et precipue si ubi fuerit sedimentum laudatum ad fundum descendens.

Et mucilaginosa que significat humorem spissum crudum aut quod est in corpore multitudinem aut ex insitiis vrine egrediens aut erit in aptis vene sciatice aut doloris iuncturarum. Et hoc quidem cognoscitur ex alleuiatione que post ipsam sequitur. Plerumque enim sublauatur et attenuatur et purgatur hypostasis laudabilis. Quapropter in acutis egritudinibus non est confidendum in eo quod apparet simul multitudine laudabilis hypostasis quando nondum fuerit maturationis hora nec partes sue fuerint eius significationes. Et etiam est quando vehementer complexionis renis frigiditatem significat. Inter saniosam vero et crudam differentia quod saniosa erit cum febre et precedunt ipsas significationes apertionis: et eius partes faciles sunt ad coniungendum et separandum et quedam ex ea est que cum aquositate vehementer miscetur: et quedam ex ea que separatur sed cruda est: et turbida: et spissa: et non facile coniungitur nec facile separatur. Et vrina quidem in qua plurima mucilaginosa hypostasis apparet quando est cum vberrima que in fine podagre apparet: et dolorum arteticorum significat bonum. Capillaris autem est propterea quod humor occultus consolidatur ex calore in ipsis agente que quando est alba quando est rubea: et eius consolidatio est in rene. Et fuerunt quidam quod in eius longitudine plerumque palmi mensura inuenitur. Que autem sicut frustula in infusi frustulis similis existit debilitatem significat et digestionis et digerendi malitiam in ipsis: et est plerumque cum eius cernere lac et caseum. Arenosa vero semper significat lapidem que consolidatur aut consolidando procedit aut que resoluitur. Et que quidem est ex eis rubea est ex rene. Et que non est rubea est ex vesica. Plurimum autem que cinericia est prolixa significat aut pus cum per longam moram accidit caloris mutatio et fecis partium: et est quando propter adustionem que ei accidit. Significationes vero hypostasis si vehementer est mixta epatis debilitatem significat: et si minus hoc significat vulnus in canalibus vrine: et continuitatis solutionem in ipsis. Et si fuerit separata plurimum eius erit in vesica et in virga. Et nos quidem presentabimus hoc in particularibus egritudinibus in capitulo de mictu sanguinis. Et si vrina fuerint sicut sanguis: tunc rubee eiusmodi splenis hoc resolutionem splenis ipsius. Scito autem quod in egritudinibus vesice non multis egreditur sanguis quoniam eius vene multe sunt in ipsius corpore calcate et anguste et pauce. Hypostasis vero significationes ex quantitate ipsius sumpta multitudine quidem sui et paucitate declarat causam ipsam ipsius multam aut eius paucitatem: et ex qualitate quidem illi in magnitudine aut paruitate sui est: quemadmodum diximus in hypostasi mucilaginosa. Eius autem significatio ex qualitate sui est ex colore quidem ipsius que quoniam ex ea nigra est significat malum secundum diuisiones quas nominauimus. Hic tamen ex ea sanior est illa eius hypostasis est nigra et aquositas non est nigra. Et rubea quidem sanguinis significat proprietatem et fastidium. Et viridis quidem significat coloris aut caliditates et egritudinis insidiosas. Et ex ea quidem que alba est quedam est bona sicut diximus et quedam est mala sicut mucilaginosa aut saniosa aut purulenta maturationi contraria. Viridis quoque similis est ad nigras. Ex odore vero eius est quemadmodum diximus in his que premissa sunt. Ex ipsius vero positu et ex leuitate quidem sui et diuisione quoniam leuitas et equalitas in hypostasi laudabili est melior: et in non laudabili est deterior. Sed diuisio significat ventositatem et digerendi debilitatem. Eius autem significatio ex loco sui est quoniam aut est natans et vocatur nubes aut pendens. Et hec quidem est in medio stans quod est maioris maturationis quam prima. Et ex pendente illa est melior cuius ruge et fimbrie ad inferiora declinant aut ad fundum descendens que est melioris maturationis: et hoc quidem est de hypostasi laudata. Non laudata vero que leuior est melior existit sicut nigra: et hoc in febribus acutis. Et sic si humor est phlegmaticus aut melancholicus quoniam ea que est ut nubes melior est ea que inferius descendit quoniam eius debilitatem nisi cum causa natationis fuerit multa ventositas: et si non fuerit ita natans est melior quam pendens: et inferius descendens est deterior. Et causa quidem natandi superius est calitas cum qua est ventositas et ventositas. Hypostasis autem diuisa in fine significat natat et propter quam sit leuior et in terra descendit...

rino et ppe quasi sit granio. Quis in principio egritudinis apparz pcedens et natura postea preualuerit significat quod curatio eius certa veniet. Ypostasis vero egritudo plerumque reconuet sedis bono nisi ante ipsam ponderis quemadmodum diximus in precedentibus. Et quando inter nephilis et enchimata et hypostasis fuerit aliquid simile cerie aranee aut depilatis erit signum malum. Et multotiens qd de nouo sedimen non bonum appar3 ex q pfectum cibos. Sed illud erit principium maturationis et permutatio ad bonitatem postea pcedebit deinde descendet et erit signum non malum. Nos sup ipsi simile puenerit hypostasis sedimenti que in prima habebamus fieri necessarium. Signo vero hypostasis ex suo tpe et quasi velociter postquam mingi descendit, est signo bona fm maturitatem. Et quando tarde descendit est signo prolongationis maturationis fm qualitate sue dispositionis. Signo autem forme commixtionis ipsius est sicut diximus quum de mictu sanguinis et adipis mentionem fecimus.

De significationibus multitudinis vrine et paucitatis ipsius. Cap. vii.

Urina que paucior erit quantitate bibitionis significat debilitatem. Et illa que est minus eo quod bibit resolutionem significat multam et ventre habere et aptitudinem ad hydropisim. Illa vero que est multe quantitatis quamuis significat liquefactionem et superfluitatum luxiciem in corpore in vrina exeuntem. Et nos quidem differentiam inter eas cognoscere possumus fm virtutis dispositionem. Urina autem coloris mali signo quanto plurima fuerit tanto erit magis salutis nuntia. Et quando perfecta fuerit plus mali signi sicut nigra et grossa. Urina duciarum dispositionum que quamuis mingit multa quamuis pauca et quamuis retinet est signo pugne et laboris nature et est signo mala. Urine multitudo in acutis egritudinibus quando non post ipsam advenit regressio est signo debilitatis et spasmi et inflammationis et sine sudoris. Urina que in acutis egritudinibus guttatim inuoluntarie mingitur significat in cerebro nocumentum quod neruis accidit et musculis. Et si febris acuta fuerit et signa apparuerint salutis pronosticat sanguinis exitum ex naribus. Sed prima dispositionis pronosticat et corruptionem. Quando autem sani vrina minuitur et attenuatur et generat hoc totum et senitu quantitate et dolorem in renibus significat quoniam in partibus renum. Et quando in egritudine cholica multiplicatur plerumque porrectum exitum et propter quod est alba et ad egrediendum facilis.

De vrina sana et optima existente. Cap. viii.

Hec est mediocris subtiliter et subtilis inclinare ad citrinum trahens et hypostasis si ibi fuerit bona ex albedine et lenitate equalitate et figure rotunde et odoris temperati neque fetida neque extincta. Quidam autem dixerunt quod quando huiusmodi vrina subito in egritudine que est in vasis accidat vasa fuerint sanitas sic signum aderit.

De vrinis etatum. Cap. ix.

Infantium vrine ad lactis propinquitatem trahunt ex parte nutrimenti eorum et propter bulitate complexionis ipsorum et tunc declinant magis ad albedinem. Puerorum autem vrine sunt spissiores et grossiores vrinis iuuenum et turbidiores. Et nos iam posuimus huius causam. Iuuenum vero vrine ad igneitatem trahunt et ad subtilitatem declinant. Et vrine senum ad albedinem dubietatem. Est tamen quamuis sunt grosse fm superfluitates in eis existentes quando eius multiplicatur. Decrepitorum vero vrine maioris sunt albedinis et tenuitatis. Est tamen que predicta grossities eis accidat sed raro et quando vrina vehementer fuerit grossa apta erunt ut lapis eis accidat.

De vrinis virorum et mulierum. Cap. x.

Mulierum vrine semper sunt maioris grossitiei et albedinis et minoris preclaritatis quam virorum vrine. Et hoc quidem est propter debilitatem digestionis earum et propter superfluitatum ipsarum multitudinem, propter amplitudinem etiam canalium vasorum egrediuntur ea que ab eis exeunt et propter illud quod ex earum vesica fluit miscetur et ad vrinam strictis tendit. Masculorum vero vrinas quando mouentur turbantur et declinant earum turbatio ad superiora et est quod fm plurimum turbidentur. Sed mulierum vrine sere non turbidentur. Et quidem est propter pauca separatione sui et habitum fm plurimum supra superficiem suam spumam rotundam et si turbide fuerint earum turbatio spissa erit. In vrinis vero earum illico quando mulieribus commiscentur fila ad inuicem texta. Urine pregnantium sunt clare et supra earum superficiem est nebula que trahit ad colorem ceruleum aut aque ceceris aut aque pedum canis et in ipso est initio et supra superficiem earum est nebula sicut quocunque modo fuerit in medio videbitur sicut coctum cammanati. Et aliquando in eis sunt velut grana que ascendunt et descendunt. Quoque in imis manifestior fuerit erit impregnationis principium et quum loco ipsius fuerit rubedo erit in fine impregnationis et propterea si turbantur quando mouentur. Parturientium vrina fm plurimum est nigra et in ipsa est velut cinnamonum et sicut sordicies.

De rebus vrinis animalium et diuersitate ipsarum ab vrinis hominum. Cap. xi.

Plerumque confert medico quando alialium vrinas cognoscit propterea quod quandoque ipse eis experientiam tudine facit et hoc quidem difficile est. Quidam autem dixerunt quod vrina aliqua est sicut butyrum liquidum cum turbitate et grossitie citriore. Et subringuntur vrine cituntur fm suam citrine et videbis quod superior mediocras vrinis sic clara et inferior mediocras sunt turbida. Ouium vero vrine sunt albe ad citrinitatem trahentes propinque vrinis bouum fm substantiam non habent et earum sedimen est sicut oleum aut sicut amurca. Et quanto magis nutrimentum fuerit viride erit vrina clarior. Urina vero caprarum vrinis bouum et ouium similis fm substantiam habet nisi sedimen et clarior vrinis ouium.

De rebus aliis que vrinis similantur et differentia inter eas et vrinam. Cap. xii.

Sirupum acetosum et omnes liquores que sunt ex aqua et melle et aqua zuccarum et reliquos qui fiunt ex croco et eius similibus quando ipsi ubi appropinquaueris eum in claritate magis augmentatur et quanto plus elongaueris ea consideras an ipsi augmentetur grossitudo. Urina vero ab hoc est diuersa hydromelli preterea spuma est continuata aque sicut sedimen a latere descendit et non in medio neque ordinate neque habet motum. Sit ergo sufficiens in nominandis dispositionibus vrinarum. In libris vero particularibus preueniunt ad te diuisiones dispositionum vrine.

De significationibus egestionis. Cap. xiii.

Egestio plerumque declaratur ex sui quantitate quod est ut videatur si est minor eo quod comeditur aut maior aut equalis. Et notum quidem est quod ipsius augmentum est propter ipsorum multitudinem et paucitas propter ipsorum paucitatem quod et ipsa in intestino monoculo et in colon et in lasciis multum sint retentum quod est signum colicam precedentis aut propter expulsiue debilitatem. Et cognoscitur etiam ex eius qualitate quod ex ea humidum est aut propter oppilationes aut digestione mala et plerumque significat malam epatis debilitatem que humorem non sugit. Et quamuis est propter capitis rheumatismum aut propter egestionem que egestione habetur. Non autem humida viscosa est plerumque significat liquefactionem et hoc est cum secesserit plerumque significat maiorum humorum et viscosorum multitudinem et hoc non cum multa erit lenitate. Et plerumque significat nutrimenta viscosa que comedita fuerunt et non pauca cum calefactionem in complexione et non sint inter ea digestio bona. Sed quod ex ea est spumosum fortitudinis caloris significat

ebullitionē aut multarum rerum ventositatum permixtionem. Alis aūt ex egōe est siccū aut laborē sig̃ɫ ꝛ resolutionem aut multā vrine pꝛouocatiōes aut ignei caloꝛē aut nutrimentū siccitatē aut multā moꝛā in ieiunio sicut in suo decimo capitulo. Utiq̃ʒ huius sicco qd̄ est duꝛ admiscet sig̃ɫ ꝙ eius siccitas ē ꝓpterea ꝙ multū fuit retenta i humanis ipsaʒ exire ꝓhibebatur ꝛ ꝓp priuationē fellis pūgētis ꝛ fellis lauātis qm̄ ibi nō est longa retētio neʒ humiditas i lectio adiunt signoꝛes cū in ipsa ē suꝑfluitatis saniose ꝛ pungentis effusio q̄ ab epate fluit in eo qd̄ est coꝛaʒ ipso ꝛ cū nō ē in q̄ntitate donec cōmisceat. Et est et qū coloꝛe sui dignoscit egō. Et vero caloꝛ nimis igneus est leuis et ignea qua si augmentat fellis sig̃ɫ multitudinē ꝛ si minuitur sig̃ɫ cruditatē ꝛ maturatiōis priuationē. Et si albus fuit qꝛ est eius albedo ꝓp opilationē in canalib⁹ fellis ꝛ hoc sig̃ɫ icteritiā. Et si cū albedie est virus sanici hēs odoꝛē magnū ipsa sig̃ɫ aptionē. Sanus q̄ʒ q̄ nō exercitat multotiēs egerit duo ꝛ sanē q̄ est ei purgatio ꝛ est ei laudabilis qm̄ ꝓp hoc remouet ab eo lassatū q̄ ei ꝓp priuationē exercitij accideret quēadmodū diximus in vrina. Propterea scito ꝙ egō coloꝛe ignei vehementē suꝑfluitatis multotiēs in hoꝛa finiū egritudinū sig̃ɫ maturatiōeʒ ꝛ multotiēs sig̃ɫ despōsio malitia. Et nigra qdeʒ sig̃ɫ taliter q̄liter sunt vrine nigre significationes sig̃ɫ. s. aut adustiones foꝛtē aut egritudinis melancholie maturationē aut nutrimentis nig̃ eius aut potionē rei q̄ nigrat et illaʒ q̄ sunt ꝓpria ē mala. Et illa qdē q̄ ē ꝓp purā nigrā nō sufficienter cognoscitur ex coloꝛe suo imo cognoscenda ē ex acredie sui ꝛ pōderositate ꝛ bullitione terre ex ipsa. Et ē mala siue sit egō siue vomit⁹ ꝛ ex ipsius ꝓprietatib⁹ ē ꝙ i se luminositatē hʒ.

Ad vltimū vero humoꝛ melancholic⁹ purus ꝓuocatus est sin plʒ qū egredit. s. est moꝛt signatio. Chimi vero nigri exit⁹ multotiēs cōfert ꝛ illō est qm̄ melie radicalis eius vltiaʒ coꝛpoꝛis adustionē sig̃ɫ ꝛ humiditati ipsius ꝓ consumptionē. Uiridis aūt egō caloꝛis inati sig̃ɫ extinctioeʒ ꝛ sic fusca. ¶ Egō quoʒ pleruq̃ʒ ex sui cognoscit foꝛma ex absentia inflationis sue aut ex inflatiōe qm̄ inflata fuerit sicut fluere vocce sig̃ɫ ventositatē. Et est qū ex hoꝛa sui cognoscit qm̄ qū egōis exitus festinat ꝛ hoꝛa q̄ egredi solebat anteceder signū est malū qꝛ fellis sig̃ɫ multitudinē ꝛ humoꝛis retentiue debilitatē ꝛ si eius tardat exit⁹ digestiue sig̃ɫ debilitatē ꝛ intestinoꝝ siccitatē ꝛ humiditatis ꝛ sonitus multitudo ventositates sig̃ɫ inflatiuas. ¶ Coloꝛes quoʒ extranei ꝛ diuersi mali exeūt ꝛ nos ipsos i libro nō nabim⁹ particulari. ¶ Que vero ex egōe est melioꝛ ē mixta q̄ est silus planum ꝛ i quo aūt eius siccitas ꝛ est vehementer admixta ꝛ c⁹ spissitudo ē sicut mellis spissitudo ꝛ c⁹ exitus est facilius ꝛ nō pungit ꝛ c⁹ coloꝛ attinet citrinitati ꝛ nō est multi fetoꝛis neʒ est puta fetoꝛe ꝛ nō hʒ gargulationē neʒ rugitū ꝛ nō hʒ spumaʒ. Et exit⁹ est in hoꝛa in q̄ solet ꝛ sui q̄titatē q̄ ei qd̄ comedit est ꝓpinq̄ in q̄titate sui. Et scito ꝙ nō ois egōnis equalitas est laudabilis neʒ ois eius lenitas qꝛ q̄s sunt ꝓp vehementē maturationē in oi pte lenem ꝛ q̄s sunt ꝓp adustionē ꝛ liq̃factionē siles ꝛ tunc q̄lē sunt ex dictis nob⁹ significationib⁹. Et scito ꝙ egō q̄ est tepate etiam q̄ est ad tenuitatē ꝛ est laudabilis nisi qū nō fuit cū ea rugitus neʒ ventositates neʒ in sui exitus paululū inueniatur ꝛ si nō poterit vt eius exit⁹ sit ꝓp intus molestias qd̄ est ei admixtū ꝛ nō permittit vt cōiungat. Est aūt qū pleriq̃ʒ soliciti fuerunt de significationib⁹ q̄ in ludoꝛe ꝛ alijs apparent rebus, verū nos de ipsis loq̃ ꝓprius est in sermone particulari. In sermone q̄ʒ particulari sit reperiet expositio augmentū in regimis ꝛ vrine ꝛ reliquoꝛuʒ.

¶ Fen tertia cuius est capl'ʒ vnuʒ ꝛ doctrine quinq̃.
¶ De cāis sanitatis ꝛ egritudinis ꝛ necessitatis moꝛt.
Capitulum singulare doctris. tertie.

Edicina in prima divisione in duas divisit partes in ptem theoricā ꝛ ptē practicam q̄ tn̄ ōes sunt sciē specul indu. Quod autem noīe theoricē ꝓpꝛie designat ē illō quod demrando sententias tm̄ cōsertita ꝙ in demōratione operationis nullo mō ausiliū ꝓbet sicut pō in qua res sciunt cōplonuʒ ꝛ hūoꝛū ꝛ virtutum ꝛ spēꝛ egritudinū ꝛ accītuuʒ ꝛ cāꝝ. Et illud cui nomen ꝓpꝛiū practice attribuit est qd̄ in demrando opationis ꝛ regis q̄litates auxiliabit sicut pō que nos iuuat ad demrandū q̄liter sanitates coꝛpoꝛū qd̄ in illa ꝛ ex illa dispositione exit custodiam⁹ ꝛ q̄liter coꝛpus qd̄ talē hēt egritudinē medicemur. Et nec estimes ꝙ pō q̄ dicitur pratica sit opatio ꝛ actio sʒ ē illō q̄ docet nos q̄liter sit opandum ꝛ agendū. Et nos qdem iaʒ declarauim⁹ tibi hoc in his que sunt ꝓmissa. Et postq̄ʒ ei expleuim⁹ doctriʒ ꝓmā ꝛ secundā in his q̄ sunt ptis medicine q̄ est theorica vtilis, ergo nr̄um studiū nunc reducam⁹ in duabus q̄ remanserunt ad ptē ipsius practicā sʒ modū dicēʒ. Pars aūt ipsius practica in duas distribuitur ptes q̄rū vna ē scia regendi coꝛpoꝛa sana q̄liter in suo remaneāt sanitatem ꝛ hec qdem custodiendi sanitatē scia vocat. Et poct⁹ scda ē in scia regendi coꝛp⁹ egruʒ qualiter ad sanitatis redeat dispōtionē ꝛ vocat scia medicandi. Et nos q̄dem incipiem⁹ ꝛ scribētis in hac doctrie sermonē cōpendiosū de custodienda sanitate. Et dicētis ꝙ ꝓpterea ꝙ generationis nr̄oꝛū coꝛpoꝛuʒ pncipiuʒ res due fuerūt quaꝝ vna est sꝑma viri cuius essentie cert⁹ est ꝙ locus tenet factoꝛis ꝛ altera est sꝑma mulieris ꝛ sanguis menstruus cui⁹ rei certius ē ꝙ locū tenet mãei ꝛ he due sibi i hoc cōueniunt ꝙ vnaq̄q̃ eaꝝ est fluida ꝛ hūida sʒ postq̄ diuersificent ꝛ aq̄tas ꝛ terreitas in sanguine ꝛ sꝑmate mulieris plus abundant ꝛ aeritas ꝛ igneitas in sꝑmate viri superat. Opoꝛtuit aūt vt coagulatio hoꝛū duoꝛū pncipiū esset coagulatio hūida sʒ terreitas ꝛ igneitas sic iuncte in eo qd̄ ex eis fluit ꝛ terreitas cū eo qd̄ in ea exit ex duritie ꝛ igneitas cū eo qd̄ ē in ea ex virtute maturandi inuenerūt sic ꝛ coagulatū durū fecerunt ꝛ coagulationē q̄ndaʒ ei attribuerunt ꝛ duritiē, verūtn̄ hoc ad terminus coagulationis duroꝝ coꝛpoꝛū nō puenit sicut lapides ꝛ vitrū ita ꝙ ex eis nihil resoluat aut resoluatur quod ē scitū popfē tunc nāq̃ʒ secura eēnt a nocumētis q̄ ꝓpter assiduā accēt resolonem ꝛ longissimā sol res nō ē ita. Utraq̃ꝝ coꝛpa nr̄a duabus nocumentoꝛū spēbus sunt exposita q̄rū vnaq̄q̃ cām hʒ intrinsecā ꝛ cāʒ extrinsecā. Et vna qdem nocumenti spēs est humiditatis resolutio ex q̄ creati sum⁹ ꝛ hec qdē oꝛdinate venit. Et scda ē huioꝛi putrefactio ꝛ ei⁹ corruptio ꝛ ipi⁹ alteratio vsq̄ formento vite puenientis nō est. Et hic qdeʒ a pmo nō est alius sʒ sua ipi⁹ malitia ad siccitatē adducat, ꝓpterea ꝙ coꝛpoꝛis humiditatē pmo exiccari facit ꝛ ex eo quod nobis conueniens est coꝛpoꝛib⁹ coꝛrumpit deinde ad vltimuʒ a putrefactione resoluitur qm̄ putrefactio in pmo cōrumpit humiditatem postea ipsam resoluit ꝛ remanet siccaʒ dimittit cinericiā. ¶ Hec igit̃ duo nocumenta ab alijs nocumentis sunt aliena que ꝓp alias accīt cās sicut sitas congelatiua ꝛ venena ꝛ species solutionis continuitatis periculosa ꝛ reliqūe egritudines. ¶ Sed due ꝓdcē spēs huic nostre inuestigationi sunt ꝓpinquoꝛes ꝛ dignioꝛes qꝛ eaꝝ mutatio est in dispōe sanitatis. Et vnaq̄q̃ ipsaꝝ adueniunt ex causis extrinsecis ꝛ cāis intrinsecis ꝛ extrinsece quidē cāe sunt sicut aer dissoluens ꝛ putrefaciens ꝛ intrinsece quidem cause sunt sicut caloꝛ innat⁹ q̄ in nobis existit nostras resoluēs humiditates ꝛ caloꝛes ex

tranei in nobis a nostris nutrimentis nos generati & reliqua nostras putrefacientia humiditates. Omnis vero esse iste se ad invicem iuvant in exiccando nos. Scientum perfectio & integritas nostra & potentia perficiendi operationes fientur propter multam siccitatem que nobis accidit. Deinde siccitas incessanter procedit donec nos perimat. Hec igitur siccitas que nobis accidit res est nobis necessaria. Nos siquidem a principio rei in vita consistimus humidam. Hoc proculdubio os vero calor eam superet quam si non in ipsa fuisset vel proculdubio ipsas assidue agendo & ipsas carere procedit igitur proculdubio in ipsas assidue agendo & ipsas semper exiccando incessanter. Non tamen ex eius exiccatione apparet in principio etatis atque quum nostra corpora temperate siccitatis pervenerint terminum calore existente ut erat non est siccitas secundum suum siccitatis preteritam quantitatem imo fortior quia materia est minor & propter hoc est magis recipiens. Inde proculdubio sequitur ut siccitas supra siccitatem temperatam augmentetur & non cessabit proculdubio quin assidue augmentum sumat donec humiditates consumat. Calor igitur innatus est causa existendi se ipsum accidentalis propterea quod sit cum sui ipsius materiam consumendi sicut lampadis flamma que extinguitur propterea quod suam consumit materiam. Et quantoplus siccitas secundum augmentum procedit calor innatus secundum diminutiones incedit ergo accidit defectus eiusque cessatio usque ad ultimam que est defectus restaurandi humiditatem loco eius quod resolutum fuit. Deficit igitur semper augmentum. Siccitas ergo duobus augmentatur modis. Unus eorum est propter diminutiones potentie recipiendi materiam. Et alter minoratio humiditatis ipse propter calitatis resolutionem. Augmentatur igitur caloris debilitas propterea quod siccitas in membrorum substantia datur & propter naturalis humiditatis diminutiones que est sicut materia & sicut oleum flamme lampadis. Flamma namque duas habet humiditates aquam & oleum una quarum consistit & altera extinguitur. Similiter calor innatus humiditate consistit naturali & ad augmento extranee extinguitur que provenit ex debilitate digerendi & est sicut aqua humiditas flamme. Et quum siccitas ad complementum accedit calor innatus extinguitur & mors subsequitur naturalis. Corpus autem non permanet tempore quo perdurat eius propterea quod ipsius innata humiditas primam resolutionem resistit caloris mundani & caloris sui corporis & nature sue & eius quod ex motibus accidit suis longam resistentiam quamquam ipse sit ea in ceteris sua debiliorem imo ipsum stare non facit nisi illud quod restaurat illud quod ex ea resolvitur & est nutrimentum. Amplius non iam declaravimus quod virtus non operatur & ducit eo nisi usque ad terminum. Et ars quidem sanitatem custodiendi non est ars que a morte securos nos faciat nec corpus ab extrinsecis nocumentis munimentis ut unumquodque corpus ad ultimam vite longitudinem perducat que est secundum hominis absolutione de duabus rebus securitatem prebet. Putrefactionis penitus prohibitione & defectione humiditatis ne cito resolvatur & in ipsius quidem fortitudine consistit ut ipsa usque ad debitum tempus secundum suam primam complexionem permanere faciat. Et hoc quidem erit propter regimen rectum restaurationis que fit in corpore loco eius quod resolvitur secundum quantitatem possibilem & propter regimen prohibens ultimam eam siccitatem accelerare facientium exceptionis que faciunt siccitatem debere esse & per regimen custodiens a generatione putrefactionis propter tutela corporis & custodiam a potestate caloris extranei extrinseci aut intrinseci. Quoniam omnia corpora non sunt equalia in fortitudine humiditatis radicalis & caloris innati imo corpora in hoc existunt diversa. Uniuscuiusque propterea corporis terminum habet in quo resistat siccitati necessarie complexione sua & calore suo innato & quantitate sue innate humiditatis a quo non removetur est tamen quum aliis adveniunt causis siccitatem adiuvantes aut alio modo procedentes. Et multi quidem hominum dicunt quod isti sunt termini naturales & termini accidentales sunt alii. Et quia custodiendi sanitatem ars existit illa est que corpus humanum ad naturalem perducat terminum secundum convenientia conservat. Huius autem custodie administrationi duc attribuitur sunt structo quibus deservit medicus

una earum est naturalis & vocatur nutritiva que restaurat illud quod ex corpore resolvitur cuius substantia terrestri & aquatica continet. Et altera est animalis & ipsa est virtus pulsativa que restaurat quod ex corpore resolvitur cuius substantia est aerea & ignea & propterea quod nutrimentum non fuit simile nutrito nisi in potentia ideo creata fuit virtus immutativa que nutrimentum nutriti in similitudinem nutrimentorum in effectu & ut processus sit nutrientis in effectu & ad hoc creata fuerunt instrumenta & canales que sunt ad attrahendum & expellendum & retinendum & digerendum. Dicimus ergo quod habentem in arte custodiendi sanitatem consistit in equalitate earum predictarum continuum. Ille tamen in quarum equalitate maior necessaria est sollicitudo sunt septem res. Equalitas complexionis & electio eorum que comeduntur & bibuntur & purgatio superfluitatum & custodia compositionis & rectificatio eius quod per nares attrahitur & custodia tangentis & moderamen motionum corporearum & animalium inter que etiam somnus & vigilie quodammodo numerantur. Et tu quidem iam scivisti ibi que sunt premissa quod neque equalitas unum habet terminum neque sanitas in aliqua ex complexionibus in hoc ingreditur quod sit aliqua sanitas aut aliqua equalitas in aliquo tempore est id quod inter duas res existit.

Incipiemus igitur in primis declarare regimen infantis qui in ultima complexionis equalitate consistit.

Doctrina prima declarationis tertie que est de nutricatione .iiij. continens capitula.

De regimine infantis ex quo nascitur usque quo incedit. capitulum. primum.

Regnantium autem regimen & mulierum que prime sunt dicere in doctrinibus scribemus particularibus. Infantis vero tempore complexionis quum nascitur plerique sapientum dicunt umbilicum in primis debere incidi super quatuor digitos & cum lana ligari munda que bene & subtile sit retorta talis ne doleat & oleum cum panno super ipsum poneri & propter umbilici incisiones precepit ut venarum cuminum & sanguinis draconis & sarcocolle & cymini & vince & myrrhe pecie simul eque & tere umbilico supponatur. Et festinandum est ad corpus ipsius saliendum cum salsimo tenui sal quatenus umbilicus eius inde resiccat & ipsius cutis dura fiat. Et salibus vero ille melior erit cum admixta sunt sedenogi & costus & sumac & fenugrecum & origanum. Et ipsius quidem nasus non saliatur neque os. Cum vero quod nobis necessarium est eorum cutis durum facere est quia illico quum nascitur omnia que ipsum tangit ei nociva sunt sive calida sive frigida sive aspera sentiat ea & hoc quidem est propter cutis eius subtilitatem & propter calorem eius quia omne quod ipsum tangit sentit durum & firmum & asperum. Et si nobis necessarium fuerit iterum salire faciemus & hoc quidem augemus quum multe fuerint sordities & multarum humiditatem. Deinde aqua tepida ipsum lavabimus & eius nares assidue purgabimus digitis quorum ungues sint incisi & in eius oculos parum olei proiciemus. Deinde propterea est faciam minuto digito in circuitu eius est moveri ut aperiatur obstruendum est neque ipsum frigus tangat. Cumque eius acciderit umbilicus quod est post tres aut quatuor dies erit melius ut super ipsum ponatur cinis coclearum aut cinis calcinarum vitulini aut plumbi adusti & triti cum quocumque fuerit cum vino. Cumque volumus ut faciemus nutrix eius membra suaviter tangere & quod dilatandum fuerit dilatare & quod subtiliandum subtilietur & de membrorum secundum convenientiorem figuram figurare & hoc totum sub tali compressione cum extremitatibus digitorum quod quidem multotiens erit vicibus. Et oculi assidue erunt tergendi cum re que sicca est et sicca. Vesicam quoque eius premere convenit ut eius custodia fiat deinde manus eius extendantur & ipsius brachia ad genua ducantur. Et ipsius caput insita liget & pileo ci

imponat q super ipsius caput cōstringat. In domo p̄terea temꝑati aeris q̄ nō sit frā ad dormiendum ponat. Oꝫ autē vt domus vmbre attineat ꝛ tenebrositati aliq̄ tali que a sup̄nite radio nō illuminet. Nūq̄ dormient oportebit vt caput ei⁹ toto reliquo corpore sit altius. Et obseruādū est ne qū dormiunt aliqd colli ipsius aut extremor ei⁹ aut dorsi torqueat. Ipse quoq̄ in estate aq̄ suaui equali balneādus est. In hyeme vō aqua ei⁹ ad caliditatē trahat nō pungētē. hora vō ad ipsius lauandū melior est post ei⁹ longū somnū. Et plerūq̄ qdē est conueniēs vt ipse bis in die lauet aut ter ꝛ ordinate ad id qđ sit magis tepidū mutet si tēpus fuerit estiuū. In hyeme autē nō sit frior aqua q̄ in caliditate tēꝑata existere quoq̄ nō lauet nisi vsq̄ quo ei⁹ corpus calefiat ꝛ rubeat. Inde postea extrahat ꝛ eius aures custodiant ne aqua i eas ingrediat. Et oꝫ qdē vt qū in hora ablutiōis accipē fuerit hunc mōꝫ accipiat manu dextra ꝛ sup brachiū sinistrū sup pectus suū appodiet ꝛ nō sup ventrē. ❡ Ampliꝰ in hora ablutiōis ipsius studendū est vt ipsius plante ad dorsum ei⁹ eleuent ꝛ eius pedes ad caput ei⁹ subuertant ꝛ suauit̄ educant. deinde mollib⁹ pannis extergat ꝛ suauiter extergat. Deinde fiat vt in p̄mis super ventre suo iaceat postea supra dorsum ꝛ preter hoc totum incessanter fricetur ꝛ ꝑornatur ꝛ figuretur deinde ad ipsum cum panno fasciādū est redeundum postea in ipsius nares oleum dulce proiiciatur: qm̄ ei⁹ oculos lauabit ꝛ ipsorum tunicas.

De regimine lactationis ꝛ remotionis a lacte. Cap. ij.

Qualitas vō lactationis ei⁹ ꝛ ipsius ablactionis hoc mō obseruat. Oꝑꝫ modis q̄bus est possibile lac m̄ris infanti ad sugēdū dandū est ipsi. qm̄ est nutrimēto qđ magis sile existit substātie nutrimēti p̄teritorū q̄bus alebat dū in ventre erat. s. menstruorū m̄ris qm̄ ipsa sunt q̄ cōuertunt ꝛ fiunt lac ꝛ ipse magis est recipiēs hoc ꝛ magis est ei cōueniens ita vt iā experimēto certificatū sit q̄ extremū māmille m̄ris in os infantis ponere valde cōfert ad remouendū q̄cquid ei nocet. Bis autē aut ter in die sugere māmillas oꝫ ei sufficere ꝛ in p̄mis nō est multū lactand⁹. Oꝑꝫ autē ne sit ei⁹ m̄r q̄ ipsum p̄ꝰ lactat donec m̄ris cōplo tēꝑet. Et melius qdē est vt parū mellis eidē tribuatur deinde lactet. Et lacte quoq̄ qđ puer sugit i mane bis aut ter emulgendū est deinde māmilla ei tribuēda ꝛ p̄cipue qū in lacte fuerit macula. Lac autē malū. s. acutū a nutrice infanti nō est dandū dum est ieiuna. Et preter hoc etiā due res sunt faciēde iuuamē ei cōferētes ad hoc vt ei⁹ cōplo fortis fiat. quarū vna est lenis motus: ꝛ altera est cōsonātia musice ꝛ vox cantilene quēadmodum mos est dum infantes in locis ponuntur in q̄b⁹ dormire debēt. Et q̄ntitate enim recipiēdi hec duo sciet q̄nꝫ sit apt⁹ exercitio ꝛ musice quoq̄ vnū est corporis alterū aīe. Oꝫ si aliq̄ res ꝓhibitoria m̄ris lac dari non permiserit cū debilitatis ipsius siue corruptiōis lactis ei⁹ siue q̄ est deliciosa eligēda est nutrix s̄m cōditiōes q̄s dicemus. Quarū qdā attēdunt in etate ei⁹ ꝛ qdā in ipsius figura ꝛ alie in eius moribus ꝛ alie in forma suarū mamillarū ꝛ qdā in q̄litate lactis ipsius ꝛ alie in q̄ntitate tēporis qđ est inter eā ꝛ partū ipsius ꝛ alie q̄ sunt ex genere infantis ei⁹. Nūq̄ s̄m has cōditiōes reꝑta fuerit oportebit vt eius nutrimēta renouādo sint bona ex triticea ꝛ pella ꝛ carne agnorū ꝛ hedorū ꝛ piscū quorū caro nō putrefit nec est dura. Laudabiles quoq̄ sunt nutrimēta qđ laudabile ꝛ amigdale ꝛ auellane. Ex oleribus vō deteri⁹ est eruca ꝛ sinapis ꝛ betadoꝛ qm̄ sanguinē corrūpunt. Et temꝑata est a⁹ virt⁹. ❡ Nūc autē dicem⁹ nutricis cōditiōes ꝛ a cōditiōe etatis ipsi⁹ incipiēdo. Dicimus itaq̄ q̄ melī⁹ est vt sit etatis q̄ est inter xxv. ꝛ xxxv. annos qm̄ hec etas est iuuentutis ꝛ sanitatis ꝛ cōplemēti. Cōditiones vō figure ipsius q̄ attēdunt i cōpe ei⁹ sunt q̄ oꝫ ipsam boni coloris esse ꝛ collū hēre forte ꝛ pectus hēre forte ꝛ amplū ꝛ musculosam ꝛ durā hēre carnē inter pinguedinē ꝛ macie tēꝑatā ꝛ carnosaꝫ nō adipe abundātē. ❡ Secūdū mores veros suos cōsiderat qm̄ ipsam oꝫ bonorū morū ꝛ laudabiliū eē q̄ tarde a malis aie passionibus patiat sicut ira tristitia ꝛ timor ꝛ reliq̄ ab istis. Hec enim iste corrūpunt cōplonē ꝛ fortasse a lactatiōe abstinebat ꝛ ꝓpter hoc ꝓhibuerit qdā ne stolida lactet. Et preter hoc totū malitia morū ipsi⁹ eas pducet ad hoc vt infantis parui i hēat solicitudinē ꝛ ei parū blandiat. ❡ Cōditiōes vō q̄ in forma māmillarū ipsius attendūtur sunt qm̄ oꝫ ipsas eē solidas ꝛ magnas ꝛ sui magnitudine nō sint laxe neq̄ debēt esse excedēte magnitudinis: ꝛ oꝫ etiā vt iter duritiē ꝛ mollitiē sint mediocres. ❡ Secūdū q̄litatē vō lactis ipsi⁹ cōsiderat q̄ oꝫ vt ipsi⁹ subā ꝛ q̄litas sint tēꝑate ꝛ ei⁹ color attineat albedini q̄ nō sit fuscus neq̄ viridis neq̄ citrin⁹ neq̄ rubeus. Eius q̄ odor sit bonus in quo nō sit acredo nec ponticitas ꝛ ipsius sapor dulcedini attineat in quo nō sit amaritudo neq̄ salsedo neq̄ acredo ꝛ oꝫ vt trahat ad multitudinē ꝛ vt ei⁹ partes sint silōs ꝛ vt nō sit subtile fluidū nec multū grossum caseatū neq̄ diuersaꝝ partiū neq̄ mixte spume. Et ei⁹ q̄dē subā q̄s expit q̄ est vt de ipso sup vnguē mulgendo destillet qđ si fluit est subtile. Et si vnguis inclinet ꝛ non currat ē ip̄ grossum. Ipsum etiā experit qm̄ in ampulla ponit ꝛ parū myrrhe sup ipsum ꝓiicitur ꝛ digito miscetur ꝓpter hoc enī sciet aquositas ipsi⁹ ꝛ caseositas ipsi⁹ q̄ntitas. Lac .n. laudabile ꝛ tēꝑatū est in quo aquositas ꝛ caseitas sunt equales. Quod si aliq̄ nobis necessitas fuerit lac tale hn̄s ipꝫ ꝑparabim⁹ ex pte lactationis ꝛ pte nutricis. Ex pte qdē lactatiōis qm̄ lac qđ grossius fuerit ꝛ mali odoris meli⁹ est vt nō det nisi postq̄ mulgēdū fuerit ꝛ in aere morā fecerit ꝛ qđ vehementis fuerit caloris cōueniēs est vt nullomō ieiuno det. Et nutricis qdē reginē est q̄ si ei⁹ lac grossum fuerit dabit ei oxymel despumatū qđ cū subtili ciborum apozimate sumat sicut menstastru ꝛ isopū ꝛ basce ꝛ origanū mētastrū ꝛ tribuent ei ad comedēdū albaret ꝛ q̄ eis similant. In cibo quoq̄ ipsius ipōnat parū croci ꝛ p̄cipiat ei vt cū oxymelle calido euomat ꝛ tēꝑato vtat exercitio. Et si ei⁹ cōplo fuerit calida dabit ei i potu oxymel cum vino subtili sil' line sepatū. Oꝫ si ei⁹ lac subtile fuerit p̄cipiet vt q̄escat ꝛ ab exercitio remoueat ꝛ cibis nutriat q̄ sanguinē faciūt grossum. Et fortasse dabit ei ad potan si nō fuerit ibi qđ ꝓhibeat vinum dulce aut mustū coctū ꝛ p̄cipiatur ei vt diu dormiat. Oꝫ vō eius lac paucus fuerit cōsiderabit q̄ sit cā i hoc vtrū sit malitia cōplonis in toto corpore: aut in mammillis ipsius ꝛ hoc quidē cognoscetur per significationes p̄dictas in capitulis q̄ sunt p̄missa. Et post cingant⁹ māmillas ꝛ si signum fuerit q̄ sit in eis calor nutrietur tali q̄ntitas ē aqua ordei ꝛ spinachie ꝛ q̄ eis similāt. Et si significatū fuerit q̄ sit in eas frigiditas cōplexionis ꝛ oppilationis aut debilitas virtutis attractiue augmētabit eius nutrimēto subtile ad caliditatem declināns ꝛ ventose sub māmillis ponent absq̄ ratione cōpressione. Ad hoc quoq̄ confert semen baruc anisi ꝛ ipsi menta bautic ad hoc iuuamentum ꝑbunt. Oꝫ si causa ei⁹ fuerit nutrimēti paucitas nutriet tunc lacte ex ordeo ꝛ furfure ꝛ leguminibus. In iuribus quoq̄ ipsius ꝛ in cibis ponende sunt radices feniculi ꝛ semen ciceris ꝛ anetum ꝛ nigella. ❡ Quidā autē dixerūt q̄ comedere vbera ꝓpe couili ꝛ caprarū cum lacte qđ in eis con

tinet valde est utile ad hoc .ppter illud qd in eis est sibi ex
similitudine aut ppter proprietatem q est in eis. ¶ Quidā
etiā experti fuerūt vt .ʒ.i. canci aut vnum terrenorū sicco
rum in aqua ordei multis dieb⁹ sumat ꝛ reperierūt opti-
mū. Et silr elixatura capitū salsorū pisciū in aqua ancti
mū. Et eis quoqꝫ q lac multiplicāt est vt butyri vaccini .ʒ.
i. sumat ꝛ inuas in q paruū ex eo vinū miscat ꝛ bibat. Aut
sisamū i mola trituī accipiat ꝛ cū vino misceat ꝛ colatꝫ
ad bibēdū det. Ampli⁹ māmille ex stercore turdorꝫ cū
lacte asine ꝛ oleo more empli liniant aut ex eo qd est in
interiore pte melōgie ēdi rane .ʒ.i. sumat ꝛ cū digitis in vi
no dissoluat ꝛ ad potan det. ¶ Medicamen validū.
℞. semis aneti .ʒ.iij. semis andagoge semis porri ana .ʒ
i. semis salle semis fenugreci ana .ʒ.ij totū cū succo feni
culi ꝛ melle ꝛ butyro misceat ꝛ in potu sumat. Et quā
lac nocumentū fecerit sui multitudine .ppterea q coſtri
ctione retinet ꝛ .ppter suā spissitudinē minuat p id qd pa
uci erit nutrimēti ꝛ cōctione ei⁹ qd paruꝫ nutrit ꝛ em-
plo pectori ꝛ māmill suppolito ex cymino ꝛ aceto aut
luto absoluto ꝛ aceto aut lentib⁹ coctis in aceto ꝛ post
ipsius potū rei salse vtat ꝛ silr cōctione mente. Et mam-
millis qdē blandis manib⁹ multūs fricare lactis eſſioe
multitudine. Lac vō mali būs odorē medicat est dan
do in potu vinū boni odoris ꝛ ad cōedēd dando cibū
boni odoris. ¶ Regimē autē qd est tractū ex pte part⁹
nutricis est qm oꝫ vt ptus sit .ppinquo nō tamen valde
imo sit a tpe quo pepit mēsis vnus ꝛ dimidius ad min⁹
aut mēses duo sitqꝫ ille quē pepit masculus ꝛ sit partus
ei⁹ sm tēpus nāle ꝛ nō sit ipsa q abortū fecit nꝫ abortꝫ
facere cōsueuerit. ¶ Nutrici pterea est pcipiendo vt tē-
perato vtat exercitio ꝛ vt nutrimētib⁹ boni chimi alat ꝛ
ne vllo mō aliqs cū ea coeat: hoc enī sanguinē puocet
mēstruū ꝛ lactis odorē corrūpit ꝛ ipsi⁹ minuit qtitatēꝫ
imo fortasse ipregnat in quo nocumentū duobus am-
nis filijs erit. Et nutrici qdē .ppterea q illd qd i sangui
ne ē subtile ad embryōis nutrimētū redit ꝛ embryoni
qdē .ppterea qd id qd ad ipsū venit ex nutrimēto est pa
rū ideo q alius lacte indiget. In tota pterea ipsi⁹ lacta-
tiōe oꝫ ꝛ .ppie in ei⁹ lactatiōe pma vt aliqd lactis mul-
geat ꝛ vt fluat ꝛ vt ipsum ssione iuuet ne cōtingat vt ex
multa suctiōe gule lodant insira ꝛ meri ꝛ faciāt ipsum de
bilitari. Et si añ lactationē qqꝫ vice mellis ad lambēdū
dederimā mēn erit ꝛ si cū pauco vino fuerit erit bonum.
Ne qꝫ multū lac ad sugendū vna vice dan est imo meli⁹
est vt parū ei det ad sugend ꝛ sepe paruis interpositis spa
tijs. Nā ꝫ enī qñ ad sugen ei dat vice vna añ vt sit ei cō
tingit extensio ꝛ inflatio ꝛ ventositatū multitudo ꝛ albe
do vrine. Si ergo hoc accit oꝫ ne lactet ꝛ vt famelicus
longo tēpore teneat ꝛ vt studiū ipendat ad hoc donec
illud digerat. Et sm plm in pmis dieb⁹ quā lactandus
est vt in pma die ter lactet: ꝛ si q in pma die ipsū lactaue-
rit alia fuerit qꝫ mr ipsi⁹ erit meli⁹. ¶ Si vō si nutrici mala
acciderit cōpso aut egritudo dolorosa meli⁹ erit vt alia
ipsū lactet donec sanet. Et silr si necesse fuerit dare ei me
dicinā q virtutē ꝛ qlitatē habeat diuinas. Nunqꝫ post
lactationē dormiturus est ei⁹ cuna vehementi motu nō
est mouenda qm lac in ipsi⁹ stō conceuit imo suauē mo
uenda est. Flet⁹ quoqꝫ paruus añ lactationē ei confert.
Naturale autē tēpus lactādi est tēpus duorū annorum
Nō si infans aliud a lacte desiderauerit ordinate nō est
ei trībuēdū nō tñ est ei violēter .phibendū. Postqꝫ vero
dentes apparere ceperint dentes ipse ad nutrimēta moueri
dus erit ordinate qd fortē fuerit. Res tñ dura ad masti-
cañ nō est ei dandā imo pmo det ei panis quē ei masti-
cauit nutrix ꝛ deinde panis cū aqua mellis aut cū vino
mixto aut cū lacte. Et tunc qdē parū aque ei tribuat ꝛ in

aliqb⁹ vicib⁹ q cū pauco vino sit mista nec pmittat ad
repletionē puenire. Nō si vōmitus sponte superuenerit ei ꝛ
ventris inflatio ꝛ albedo vrine ab oī re abstinenti ꝛ me
lius est vt ipsius nutriens ei tardet donec iungat in bal
neo. Deinde quā a lacte āmouēdus erit ad id qd ē ex
genere sorbendi ꝛ carniū leuium mutandus erit. Et oꝫ
etiā vt a lacte ordinate āmoueat ꝛ nō subito ꝛ vt siant ei
glandes ex pane ꝛ zuccaro. Nō si pñde māmillas ipie-
rit ꝛ eas semp sugere voluerit ꝛ fleuerit sumēde sūt myr
rhe ꝛ mentastri ana .ʒ.iiij. ꝛ terende ꝛ ex eis more empli
māmille epithimāde. Ad summū autē dicimus q iftan
tis regimen est humectatio .ppterea q ei⁹ cōplo ad hoc
est cōueniēs ꝛ q ea in sui idiget nutrimēto ꝛ augmento
ꝛ exercitiū tēperatū ꝛ nō multū: ꝛ hoc qdē est eis sicut
naturale qm natura quasi accipiēdo cū augmēto. Qñ
autē ambulare inceperit ꝛ moueri dimo motib⁹ nō est
pmittēdus nec ad ambulañ ꝛ sedeñ est ponēdus antēqꝫ
femnāri ei desideriū fiat ne crurib⁹ ipsi⁹ ꝛ dorso nocu-
mentū accidat. Et melius qdē est vt i pmo qñ sedet aut
sup terraꝫ ambulet ponat in corio leui ad sedēdū ne te-
re asperitas scalpat ipsum ꝛ fustes aut cultelli ꝛ his silia
ex eis q pungūt aut incidūt rēouēdī ne sint corā eo ꝛ
custodieñ ne ab alio labat loco. Nūqꝫ caninus appa
ruerit ab oī re q ad masticandū est dura abstinendus
erit ne mā vō canini creant resoluat .ppter masticatio-
nē quā desiderat: ꝛ tūc qdē ipsius gingiue ex cerebro le
poris ꝛ adipe gallinaceo fricari debēt: ob hoc enim ori
go fit facilis. Nūqꝫ gingiue scindunt caput ꝛ collū ex
oleo abluto cū aqua calida cōquassato fricanda sunt ex
oleo in aures ipsius parū guttatim infundat. Qñ autē
iam pole fuerit et cū eis mordeat tunc sunt masticare de
sideret digitū .ppter tūc ei dandū erit frustum radicis
sicce q nondū valde siccata fuerit: hoc nāqꝫ in metis
ei cōfert ꝛ vlcera in gingiuis ꝛ dolorē .phibet. Et simili
ter oꝫ eius fricari oꝫ ex sale ꝛ melle ne dolores isti acci-
dant postea iam quꝫ bene nati fuerint aliquid erit dan
ex succo liqritie aut radicis ipsius q nondū vehemēter
exsiccata est vt in ore teneat pterea cōfert collū ipsius
fricari qñ canini nascunt ex oleo dulci aut alio dulci oleo
deinde post hoc quā loqui cepit dentes erunt fricandi
ꝛ precipue eorum radices.

De egritudinibus q infantibus accit. Cap. ij.

Intentio pmissa de medicādis infantibus est
nutricē regere. Et si affuerit suspitio q ei
ipsa sit sanguis replo minuēda erit aut vento-
sanda. Et si replo ex hūore fuerit ipē erit eu andus. Nō
si necesse fuerit naturam cōstringere aut soluere aut va-
porem a capite .phibere aut mēbra anhelitus rectificare
aut cōplexionē malā permutare medicari erit p ea q cōe
dunt ꝛ bibunt que ad hoc sunt conuenientia. Nunqꝫ
medicabit ventris solone aut vōitu ei de nā euenerit ꝛ sic
erit multis aut medicabit vōitu aut venerit ei nāliter ad
uentu fortē meli⁹ erit vt ipsum ea die alia lactet. ¶ Nōie
mus ergo particulares egritudines q infantib⁹ accit.
Et ex eis qdē sunt apata q eis fiunt in gingiuis qñ den-
tes nascunt ꝛ apata q eis accit in cordis q sunt in pib⁹
mandibularū ꝛ spasmus q fit in eis. Nūqꝫ hoc accide
rit ipse digito suauiter pmendus erit ꝛ ex oleis in cape
tulo ōrginis dentiū noianto fricandus est ꝛ ex melle cū
oleo camomillino cōquassatis aut melle cū terebinthi-
na ꝛ super caput aqua calida ab alto proijciatur in qua
cocta camomilla ꝛ anetum fuerint. Et ex eis autē que in
fantib⁹ accit est ventris fluxus ꝛ .ppie qñ dentes nascun
tur de qua quidā sunt q dicunt q sit .ppterea q superflui
tatē salsam saniosam sue gingiue cū lacte sugūt: pole tñ
est ne sit ita. Immo propterea q nā impedita nō bene

digerit τ id q dolor accidit τ ipse qdē est qui digōnē ꝓhibet in debilibus corporib⁹. Et si hoc paucis fuerit nō de eo abi cura erit, sed si timor affuerit q ex eo aduenat superfluitas succurrēdi erit ei embrocando ventrē ei⁹ ex anitera aut cymino aut aniso aut semine apij aut ventri ipsi⁹ empīs supponēdo ex cymino τ rosis in aceto infusis aut spelta in aceto cocta. Et si non fuerit hoc hedi coagulū fecta pars .ʒ.i. τ qd est supra cū aq̄ frīa dāda erit τ tūc quoqꝫ cauendū erit ne in ipsi⁹ stō lac caseus fiat dando ei die aliqd qd vicē lactis obtineat sicut oui vitellus mollē aut micas panis in aq̄ coctas aut triticū fractum in aqua coctū. Et est etiā cū eis accit ventris constrictio qbus i potu tribuēdū est stercus muris aut suppositoriū ex solo melle vehementer coctū faciendū aut cū menta stro aut cū radicib⁹ ireos sicut sunt aut cōbustio aut ad cōcedēdū dē eis parū mellis aut terebinthine sm q̄ntitatē vmi⁹ ciceris τ venter ei⁹ fricādus subtilr est cum oleo aut sup ipsius femur vaccinū fel ponēdū τ bucor manē. Et qñqꝫ etiā in ipsius gingiuis fit acuitas que sunt epithimande ex oleo τ cera. Caro qꝫ putrida q est salita eis cōfert. Et est etiā qñ eis accit τ ꝓpꝛie qñ est origo dentiū spasmus q plm accit ei ꝓpter digestiuē corruptionē τ ex multa neruoꝝ debilitate τ ei ꝓpriē q corpus hēt grossus τ humidū est ergo medicādus ex oleo irino aut oleo liliaceo aut oleo alkāne aut oleo keirino. Et est ei qñ eis accit alcuzez q tunc medicādus est cū aquis in q̄ coquant sicidis aut ex oleo violaceo mixto cū oleo sicionio. et si existimet q spasm⁹ q accit sit ex siccitate ꝓpterea q post febrē accit aut post febrē vehementem τ q parlat aduenit inungēde sunt iūcture ex oleo violaceo solū aut cū pauco cere albe cōquassato: τ sup ipsius cerebrū ꝓiciendū est oleū violaceū τ reliq̄ ab illo vehementer: sir faciēdū est si cū zez sicca eis accidat. Et etiaꝫ qñ ei accit tussis τ rheumatissimus. Et in his qdā iam pcepcrūt qdā vt mista aqua calida sup ipsius caput ꝓiciatur cū hoc accidit τ vt ipsius lingua ex melle multum liniat deinde lingue radix pmat vt multū phlris euomat τ lanceat aut gūmi arabicū τ dragagantū τ semina cydoniorū τ succus liq̄ritie τ penidi sumant τ quaꝫ tūc parus ex eis cū lacte illito mulcto detur est qñ infanti anhelit⁹ multa accit. Qz ergo ex radicibꝫ aurū ei⁹ τ radix lingue ex oleo inungant τ fiat ex ipse euomat sir eius lingua dilatet qñ vehementer cōfert τ aq̄ calida guttatim in os ei⁹ distillet τ parū seminis lini cū melle ad lambendū tribuat. Et est qñ accidit alcula multi qñ panniculi lingue ipsi⁹ τ oris vehementer sunt molles vt nō patiat ipsi tangi ex nimia ipsoꝝ mollitie q̄ꝫpropter rasura aquo sitatis lactis qñ hoc est qd multū ei nocet. τ ducat ipsus ad cola. Et deterior qdē alcola est q nō est matura τ nigre τ est mortalis τ q sanior est ē alba aut citrina. Et q ei patit medicandus est ex aliquo leui medicamine alcula nolato sū i libris ꝑticulanb⁹. Et est qꝫ viole inte sole eis sufficit aut cum rosis τ psidorario misce. Et est qñ succus lactuce τ solatri τ portulace ei sufficit. Et si fortior ista fuerit radix liq̄ritie trite τ est qñ i holbor bu rudis τ cola cōferūt myrrha τ galle τ cortices turis vehemēter trite τ cū melle mistē τ ē etiā qñ eis sufficit rob de moris solum acetosum τ rob de succo vue acerbe τ est qñ cōfert ei abluere eas cū vino aut cū aqua mellis postea cōseqūter adhibere eis aliqd corū q diximus ex desiccatiōe. q si medicamē forti⁹ hoc necessariū fuerit vene rū mominerū τ corticū granate balausti.iruꝫ τ sumac ana.ʒ.vi. sum⁹ aū τ gallarū ʒ.iiij. aluis ianicī.ʒ.ij. τ terātur τ cribellent τ puluerizent desup. Et est etiā qñ auribus ipsi⁹ fluxus accit huius qñ ipsius corpus τ ꝓcipue cerebrū vehemēter est humidū. Lana igit in melle

τ vino pontico mistis cū pauco aluis aut croci aut pauco nitri inungēda est τ auribus inicienda. Et est qñ sufficit vt lana in vino pontico aut in quo parum croci sit missuꝫ inungat τ in aurib⁹ mittat. Et plerunqꝫ etiā accit ei dolor auris ex ventositate τ humiditate q medicādus est ex lino τ origano τ sale τ zuccaro tabarzet τ sebibus τ myrrha τ seminib⁹ colloquinde τ cedri. Omniaqꝫ corū fuerit coquat in oleo τ in ipsius guttatī ꝓiciat. Et est qñ in cerebro infantis fit aq̄ calida τ vocat sulbundū. Et est qñ multorū ei⁹ dolor ad oculum puenit τ gumur τ fit inde sacies citrina. Cereb ꝝ igit ei⁹ est infridandū τ humectandū ex cornib⁹ cucur bite τ citroli τ succo solatri τ succo portulace ꝓpꝛie cum oleo rosaceo: qd cūqꝫ tū fuerit assidue mutet. Et est qñ in cerebro infantis accidit aqua cu⁹ curā iā nominum⁹ in cura capitis τ est qñ oculi eius inflant. Sup ipsos igit lanū cū lacte ē epithimādū deinde in aqua cū q̄ cocta fuerint camomilla τ albedarūgi abluant. Et est qñ ei accidit ex multo fletu albedo in suis pupillis q medicādus est cū succo solatri. Et qñqꝫ accit cooperture oculi inflatio filacium ex fletu. Et cura ei⁹ ē etiā succus solatri. Et accit ei febris τ tūc mel⁹ est vt nutrix regat τ ei etiā det aliqd sicut succus granate cū oxymelle τ melle τ succus citroli cū pauco camfor τ zuccaro deinde fiat vt sudet qd fit qñ carnē recēter pmunt τ eaꝝ succus sup vertice τ sup pedes ponit τ ipse coopit qñ cū hoc sudat. et est cū accidit ei dolor ventris τ torsitur τ flet: ventri ergo supponēda sunt aq̄ calida τ oleū multū calidū τ parū cere. Et est qñ ei accidūt sternutationes frequētes: τ est qñ hoc cōtingit ꝓpter apa in pnb⁹ cerebri. et si ita fuerit medicanū erit apa infrigidādo τ epithimando τ vngendo ex infrantib⁹ succis τ oleis. Qd si nō fuerit ex apate qd ei accit bellarūgi tritū narib⁹ ei⁹ erit insufflādū. et est qñ in corpore accit ei bothor ꝫ qd ex eis ulcerosū est τ nigrū est mortale: τ etiaꝫ si nō fuerit nisi alcola nāq erit mortale q̄ꝫ tā magis qñ expandet. Qd aūt est albū est sanius τ sir rubeū. et ē qñ i ei⁹ egressione multa sequit vlitas. et ipse qdē medicādus erit ex subtilib⁹ desiccatis in aq̄ solutis et q ipse lauetur τ in ea coctis sicut rose τ myrtus τ folia arboris mastici τ tamarisci τ olea etiā istarū rez. Bothor vō si sane sint dimittēde sunt donec maturētur deinde currēt. et si vicerate fuerint fiat eis vnguentū ex cerusa: τ est etiā qñ necesse est lauare eas cū aq̄ mellis τ pauco nitro τ sir alcola. Qñ aūt ipsis exfuerint indigebūt eo qd sit forti⁹. Lauabunt ergo tunc ex aq̄ burrac cū lacte mista ideo vt tolerari possit. Qd si fiat eaꝝ caro velīct vaporabit τ illindet ex aq̄ in q̄ cocte fuerint myrtus τ rose squinātū τ folia arboris mastices. Sꝫ anq̄ hoc totū fiat nutricis nutriens melior τ coueniet. et est qñ ꝓpter multū fletū fit in inguine tumor aut accidet aliq ex cāis fissure In quo qdē iā pcepcrū est vt amcos terat τ cū albumine oui cōspgat τ desup ponat τ cū panno subtili lineo sup ipsū stricura fiat aut lupini amari adusti ifundant i vino τ myrrha τ cocta desup ponant. Illis aūt fortiora sunt calida siptica sicut myrrha τ cortices cupressi τ ei⁹ nuces et aloes τ acatia τ illud qd i capl'o de fissura dicemus. et est etiā qñ infanti accit τ ꝓpꝛie qñ vmbilicus icidit apa. et tūc qdē accipiēda sunt assakel q ē aluiamis τ terebinthina i oleo sisamino sūt soluēde τ infanti adhibēde τ ex eis sup vmbilicū epithima faciēd. et ē ei qñ in fin accidit ne dormiat τ icessāter ploret τ vt eos assidue vagēdo moueat. et tūc qdē necesse ē vt si poss ē fiat q eius dormiat cū corticib⁹ papaueris τ ipsius semine τ oleo τ lacturis τ oleo de papauere supponendo ex eis tēporib⁹ τ vertici τ erit cōueniens. Qd si necessarium fuerit aliud illis fortius fiat hoc medicamen. Seminis

le nux bened͛ pap incer albū semen lini gūa͛ cbasia poz
tulace semen platagmis semen lactucarū ⁊ semē semu-
li ⁊ anisum ⁊ cymunū sumant͛ ⁊ ex vnoquoqꝫ horū ali
qd paulatim terat͛. deinde oia terant͛ ⁊ cum eis para vna
pisti tosti ⁊ nō puluerisati ponat͛ ⁊ oia hec cū vino sue
caro q̄titū ipsa sunt misceant͛ ⁊ ex eis infanti q̄titas vna
rum .3. i potu tribuat͛. Si autē voluntas fuerit vt hoc sit
fortⁱ cū eo tm̄ opii ponat͛ q̄tū ē tertia hui⁹ ꝑtis aut mi
nus. Et est etiā qū infanti accit singultus cui tunc dād a
est mētha indica cū zuccaro. Et est qū infanti accit vomi
tus forti⁹ cui forsan dabit͛ medietas dani⁹ vni⁹ gariofi
li. Verūtn̄ q̄ꝫ ei confert stō supponere emplm ex ali
quo cōstringentiū vomitū debiliū. Et est qū infanti ac
cidit stō debilitas. Cuius qdem stomacus tunc ex mu
scho cū aqua rose est liniēdus aut cū aqua mirti ⁊ ei in
potu succus cydoniorū tribuat͛ cū parua gariofilo͛ruz
q̄titate ⁊ zuccaro aut .iꝫ. oct .ie .3. i⁹. galie muscbate cū
parua q̄titate miste. Et est qū infanti accidunt somnia
terrefacientia in somno q̄ plm̄ eueniūt ꝑpt͛ repletionē
ipsius facti ex multa gulositate. Qū ergo cib⁹ corrupe
tur ī stō hoc sensu ꝑcedet nocumentū a v̄tute sensibili
ad virtutē formatiuaꝫ ⁊ imaginatiuā ⁊ apparebunt ei
somnia terrefacientia. Oꝫ igit͛ ne stō ipsi⁹ valde ple-
no cogat͛ dormire ⁊ vt ex melle ei ad lambēdū det͛ q̄ dige
rat id qd̄ ē in stō illo ⁊ deponat. Et est qū infanti accidit
spa͛ gule iter dꝫ ⁊ mori q̄ꝫ quꝫ extendit͛ eiꝫ ad musco-
los ⁊ spondilos colli ⁊ tunc qd̄ ipsius venter suppoli-
torio solucēdus ē deinde ipse ē medicādus cum aliquo
qd̄ sit sicut rob demoro ⁊ eis sibi simib⁹ et est etiā qū
infanti dum dormit vehementer accidit oregmon cui se-
men lini tritū cū melle ad lambēdū est tribuēdū aut cymi-
nū tritū melle cōspersū. Et est qū infanti accidit ventris
inflatio cuius medicationē iā nominam⁹ in caplo de egri-
tudinib⁹ capitis. Verūtn̄ hic referam⁹ rē ei vehementer
cōferentē. et est vt origanū castorei ⁊ cymini partes su-
mant͛ eq̄les ⁊ inīc cōmisceant͛ ⁊ ei in potu tribuant͛ quo
rū sit pondus vni͛ grani et cadē. et est qū infanti accit
vt ei⁹ lesiūā egrediat͛. Et nūc qd̄ē cortici granat͛ ⁊ myr
ti recentis ⁊ cuppularū glandiū ⁊ rosā siccaruꝫ ⁊ cozna
cōbusti ⁊ aluis lamenti ⁊ vngularū capararū ⁊ balau-
starū ⁊ gallaꝫ partes sumende sunt eq̄les ⁊ in aq̄ adeo
fortiter coquēde donec coꝫ ū vino egrediat͛ deinde in eo
rū apozimate sedere cogat͛ ipso tepedo. et est quem infā-
ti accit tenasmon. ꝑpter frigus qd̄ ei supuenit cui cōfert
vt mastix ⁊ cymi ana .3. ii. sumant͛ ⁊ trita cribellentur
⁊ butyro veteri vaccino cōspersa ad bibēdū cum aq̄ sta
deni est preterea qm̄ in ventre infantis vermes minuti ꝑ
creant͛ ei nimis nocui ⁊ plm̄ circa annū in quo etiā logi
generant͛ sed tñ raro ꝑcreāt͛ in ipso. Longi autē medi
cant͛ ex aqua ascēb de q̄ modicū in lacte in potu est tri-
buendū sm̄ ei⁹ fortitudinē. Et fortasse necessariū erit ventri
ipsius emplm̄ supponere ex borosiū ⁊ caule ⁊ vaccino
selle ⁊ collognitidarū pulpa. Sꝫ ad paruos curandos
q̄ sunt in ano eleni ⁊ venarū rubearū ana po vna sumē-
da est ⁊ zuccari sm̄ sui magnitudinē ⁊ deinde cū aq̄ ad
bibēdū det͛. Et est qum infanti in coxa accit excoriatio: ⁊
tunc qd̄ē myrt⁹ trita puluerisanda est desup aut radix
ireos puluerisata aut rose trite aut ciperū aut ordei fari
na aut lenticula.

De regimine infantiū qum mutantur ad etatem pue
ritie. Cap.iij.

Portet vt tota intentio sit in moderādo
mores pueri ⁊ moderādo ipsos
⁊ hoc qd̄ē ē vt obseruet ne fortis ira neqꝫ timor
vehemēs ei accidat neqꝫ tristitia neqꝫ vigilie: ⁊ istud sit
ꝑuiderādo semꝑ vt ei adhibeat͛ qd̄ desiderat ⁊ appetit ⁊

nō ꝑmittat͛ eē coꝛā eo aliqd qd̄ ipse abhorreat: ⁊ in hoc
due cōsistūt vtilitates vna in ipsius aīa vt crescat ipso a
pueritia sua existe bonorū morū ⁊ fiat ei bitus suus: ⁊
altera est in corpe ipsi⁹ qm̄ sicut mali hūores malitie cō
plonis ipsarū sunt sequēces ita qm̄ ex cōsuetudine accide
rint seqūt eos cōplonis malitia. Ira nāqꝫ vehementer
calefacit ⁊ tristicia multū exiccat: ⁊ pigritia v̄tutes laxat
et aloꝛ: cōplexionē ad phlaīa cōpetētē declinat. In ipse
rametō ergo morū custodia sanitatis aīe ⁊ corporis sil
cōsistit. Qū autē puer a sōno excitat͛ balneādus ē dein
de dimittendus ē ludere bora vna postea aliqd ad cōe-
dendū ei dandū deinde dimittēdus est ludere. plus po
stea balneādus deīde cibādus ⁊ q̄tū plus possibile est
aquā sup cibū bibere nō ē ꝑmittēdus ne cib⁹ crud⁹ pe-
netret anteq̄ꝫ digerat͛. Qū autē sex habuerit annos ma-
gistro tradēdus erit q̄ eū doceat ⁊ quo etiā gradatī eto:
dinād⁹ ⁊ neqꝫ ē cogēd⁹ assidue ī scholis morari. Mꝫ
ad hāc puenerit etatē min⁹ erit balneādus ⁊ ei⁹ labor
ante cōestionē erit augmētād⁹ neqꝫ vinū erit ei dandū
⁊ ꝑpte qm̄ aliqs calide cōplonis fuerit ⁊ hūide qm̄ nocu-
mentū qd̄ ex vino timet ⁊ ipsius est cholere rubee ī pota
tosib⁹ generatio ei cito adueniet͛ vtilitas q̄ ex vini po
tatione generat͛ ē vrine ꝑuocatio ⁊ hūectatio sicutaꝫ
quorū nō idiget ipse. Nō enī ei⁹ cholera rubea stimula
q̄ in vrina sit ꝑuocanda nꝫ ei⁹ siccitate hūectatōe idigeat
sꝫ ꝑmittēdus est aquē dulcē limpidā sꝫ desideriū ipsi⁹
tū sumere. Et hoc qdē erit cursus regendi eos donec ad.
xiiij. puenīāt annos cū solicitudine illi⁹ quem diximus cō
scia ē ex minor anōe hūiditatū ipsorū ex ꝑfectiōe circa
mōtis ⁊ iduratōis. Ordinādi ergo sunt minorādo exer-
citiū ⁊ sepando ab eo qd̄ eos laborare facit itē pueruli
am ⁊ adolescētiā ⁊ sepetatū cōmune exercetiuꝫ. Post
hāc vō etatē sit eorū regimē regimē sanorꝫ ⁊ cōsuetudo si
mitatis. Nos igit͛ ad ipsā mutem⁹ ⁊ sermonē de reb⁹ ꝑce
mittemus in quo cōueniūt ei habentes in regimine ado-
lescentiū necessarie ⁊ ab exercitio incipiamus.

Doctrina scđa dictiōis tertie de regimine qd̄ ē cōe ad
balegibus cuius sunt .xvj. capitula.

De regimine adolescentiū cōmuni ⁊ sermonis sum
ma de exercitio. Cap.primo.

Ropterea q͛ plurimuꝫ
regi o cōseruatōis sanitatis ē vt eos exer
cere postea cōestio deinde doctrinā re-
giminis sermonē ab exercitio icipe re-
bem⁹. Dicem⁹ nāqꝫ q͛ exercitiū ē mo
tus voluntari⁹ ꝑpt͛ quē anhelit⁹ magn⁹
⁊ frequēs est necessari⁹. Et ad ipsꝫ qdē ꝑagēdū pueritia
sm̄ mōs sue q̄titatis ⁊ ī bora sua nullo idiget eorū me-
dicamētorū q̄ materialib⁹ necessaria sūt egritudinib⁹ ⁊
egritudinib⁹ q̄ ea sequūt ⁊ ex eis accidūt: ⁊ hoc quē est
qm̄ reliqū ei⁹ regiminis puenies ē ⁊ rectifi hui⁹ qñꝫ de-
claratio ē qm̄ quēadmōꝫ scis nutrimēto idigētes sum⁹
⁊ sīc cōseruatio sanitatis ē ex nutrimēto nobis puenie
qd̄ cōgle erit ī q̄titate sui ⁊ q̄litate. Nullū autē ex nutri-
mentib⁹ q̄ sunt ī potētia eū oī totalitate sui ad nutrimentū
mutat͛ ī effectu: imo semꝑqꝫ digestē aliq̄ ex eo superflu
sumus ad quas ꝑuāndā studet nā. Verūtn̄ nāe cursus
solūmō nō ē eius cōpleta imo ꝑiculo ex insistui
tate cuiuscꝫ digōis remanet abstrso ⁊ ipōsitio. Qūꝫ
hoc frequēter fiet ⁊ iterabit͛ ⁊ aggregabit͛ ex eo aliqd me-
sura hūo ꝑueniēt ex ei⁹ aggregatōe superfluitates male
corpis a mīus ledētes pub⁹. Qū eni putrescere egritudi
nes generabunt putridas. Et si ipsarū q̄litas fortis fuit
malinā generabūt cōplonis ⁊ si earū q̄titates multiplā-
ceū ꝑuenient inde accītia replētōis pdicta. Et si ea ali-

quod mēbrū fluxerit apāta generabūt ꝛ ipsarū fumi sꝫ est ipsius cōplonē corrūpent. Nobis ergo necesse est eas ꝑ pauldubio curare. Earū autē euacuatio sm plurimū nō complet neqꝫ ē conueniens nisi cū medicinis sūt venenosis q̄ ꝑ calidubio nām frangūt q̄ etiā si venenose nō essent non posset esse q̄n eas bibere nāe laboriosū esset: quēadmodū vidi in ꝑp. ꝙ medicina purgat ꝛ inueterat. Et preter hoc totū cū his et superfluo eūant et buitanb⁹ nālibus ꝛ spūs q est vite subā grē magnā: ꝛ hoc gdē totū est ex eo qḋ virtute mēbroꝝ principaliū ꝛ eius virtutē debilitat: hec ergo ꝛ alia sūt īpedimēta repletionis qū in sui dispōne dimissa fuerit aut qū curabit. Amplius exercitiū est res q̄ magis ꝓhibet ne repletionis mā congregetur qualia regia cōueniat ei ꝛ eā q̄ calor innatus renouat ꝛ corpori leuitatis cōfert usus. Ipsū nāqꝫ subtilē applicari facit calorē ꝛ qḋ ex superfluitatib⁹ congregat quottidie dissoluit ꝛ mot⁹ eius in salīēdo minuit ꝛ ad loca vñ egredi solēt ꝓducet. Cib⁹ ergo cib⁹ nō cōgregat superfluitas de q̄ sit curādū ꝛ ꝑter hoc ē sicut dixim⁹ ꝙ calorē innatū accrescere facit ꝛ iuncturas ꝛ cordas duras efficit. Quāobrē ꝛ opandos efficere p̄it ꝛ a passionib⁹ secure fiūt ꝛ mēbra apta reddit ad nutrimentū recipiendū ꝓpt illud qḋ ab ipsis ex superfluitatib⁹ expellit. Virtus igitur attractiua mouet ꝛ mēbroꝝ oppilatiōē resoluit ꝛ mēbra facit leuia ꝛ humiditatē subtiliat ꝛ poros dilatat. Exercitiū autē relinquēs in cibi cum frequenter incurrit q̄m mēbroꝝ debilitant virtutes ꝓpterea ꝙ motū dimittit q̄ innatū eis defert spūm q̄ vite cuiusqꝫ mēbri instrumentum existit.

De spēbus exercitij. Cap. ij.

Exercitiū aliud ē ad qḋ puenit ex occupatione aliquē⁹ humanarū opationū aliud est exercitium purū qḋ est illud qḋ intendit. s. qḋ est exercitiū tm̄ ex quo exercitij ꝓueniunt iuuamenta qḋ hꝫ dicam⁹. Mā exercitiū aliud ē multū aliud ē paucū aliud ē forte ꝛ vehemēs aliud ē debile ꝛ lene ꝛ aliud ē velox ꝛ aliud est tardū ꝛ aliud est ambiū. s. cōpositū ex fortitudine ꝛ velocitate ꝛ aliud est lanū ꝛ inter oia duo extrēa reperit eq̄le. Exercitij vero spēs sūt luctari ꝛ manus manib⁹ cōtorquere ꝛ pcutere i mandibulis ꝛ currere ꝛ incedere di velocitas ꝛ iacere cū arcu ꝛ salire sursum ad rē a qua fiat suspēsio ꝛ sup pedē vnū. Et cū ense aut cū lancea serimire ꝛ equitare equos ꝛ cascbu manib⁹ qḋ est vt hō sup pedū extremitatē stet ꝛ man⁹ suas ante ꝛ retro velociter extēdat motu. et he qdē sunt exercitij spēs notabiles. Ex subtiliū vero exercitiorū spēbus est exercitiū qḋ fit in vndationib⁹ ꝛ in cunis stādo aut sedēdo aut iacēdo aut puā nauiculā īgrediendo aut nauiculā piscatorū. Illis autē forti⁹ ē vectari i equo ꝛ camelis ꝛ lecticis ꝛ in plaustris vehi

Et ex fortiorib⁹ qdē exercitijs sunt ea q̄ fiūt cāpestrib⁹ armis ꝛ ē vt hō cursuꝫ stringat suū in loco cāpestris ludi vsqꝫ ad finē deinde retro redeat ꝛ incessanter spatiuꝫ q̄qꝫ reuersione minuat donec i medio stet capite reuerso. Et ex eis est loca costarū q̄ sunt sub ascellis manib⁹ ad anteriora porrectis brachijs verberare ꝛ manus ad inuicē pcutere ꝛ in plano salire ꝛ in alto ꝛ ludere cū virgis alchessen in rotatis. Et cū pila magna ꝛ parua ꝛ ludere cū reuolutione virgarū. et in adiutorij musculis se ad inuicē capiēdo ꝛ eleuare lapidē ꝛ equos currere ꝛ ipsos i circuitu retroducere. Ambubatiae quoqꝫ multas habet spēs. Et qḋ est vt vterqꝫ luctantiū i medio sui comparis man⁹ suas teneat ꝛ ipsas astringat ꝛ vterqꝫ ipsoꝝ laboret vt a suo socio soluat altero ipsuꝫ tenēte. Et est etiā vt manus suas supra suū cōparē cōtorqueat ꝛ dextrā suā ad sui cōparis dextrā porrigat ꝛ sinistrā ad sinistrā ꝛ facie ipsi⁹ ad illi⁹ faciē cōuersa ꝛ ipse eleuet eū ad superiora deinde reuoluat eū ꝛ q̄nqꝫ inclinet ꝛ q̄nqꝫ erigat. et ex eis est impulsio q̄ duob⁹ sit pectorib⁹. Et ex eis est vt vterqꝫ eorū sui cōparis collū teneat ꝛ ipsū ad terrā trahat. Et ex eis est pedes torquere ꝛ ipsos sinere ꝛ calcaneos sui cōparis suis calcaneis apire ꝛ q̄ his similia existūt ex modis quos luctatores faciūt. Ex exercitijs vero velocib⁹ est vt vterqꝫ duorū cōpariū locū cū suo cōpare velociter pmutet ꝛ saliēdo ad posteriora retrorsum tendat ꝛ altera ad anteriora sm ordinē aut absqꝫ ordine. Et ex eis est exercitiū qḋ fit duab⁹ acub⁹ subselliorū ꝛ frequenter ad posteriora saliēdo ꝛ est vt hō stet i aliq̄ loco deinde a duobus sui laterib⁹ duas subselliorū acus in terrā figat inter q̄s sit vnus passus postea recedat mutādo q̄ a dextra est ad sinistrā ꝛ quoqꝫ sinistra ad dextrā ꝛ fit hoc q̄ȝ velocius pole fuerit. Ex exercitia qdē fortia ꝛ velocia sunt cōposita: ex exercitijs similib⁹. Amplius exercitia fieri dēnt sꝫ diuersos mōs ꝛ nō sm vnū est standū. Vnūquodqꝫ preterea mēbrū exercitiū hꝫ sibi ꝓpriū. Et manū qdē ꝛ pedū exercitiū nō est res occulta. Pectus vero ꝛ mēbra anhelit⁹ q̄nqꝫ exercitant voce graui ꝛ magna ꝛ q̄nqꝫ acuta ꝛ inter eas mista. Et hoc etiā exercitiū ē oris ꝛ vuule ꝛ lingue ꝛ collo ꝛ decorat colorē ꝛ mundat pectus ꝛ ipsū exercitat cū exsufflatione ꝛ retētione anhelitus: ꝛ hoc erit toti corpori aliqḋ exercitiū ꝛ ipsi⁹ dilatat canales verūtamē magnā longā ꝑe efficere vocē est timorosum ꝛ si q̄ fortis est pducet necessaria sit multa aeris attractio in q̄ est timor. Et si sit lōga erit necesse multū expellere aerē in quo magnus erit timor. Ad legēdū preterea suauiter est īcipiēdū deinde vox ordinate est exaltāda postea qū vox fortior facta fuerit ꝛ creuerit ꝛ longa fuerit tēpus ipsi⁹ ponēdū erit tēperatū quoniā tunc magnū affert iuuamentū. Mō si ei⁹ tēpus ꝓlongabit erit in ipso timor tēperantie ꝛ sanie. Vnusquisqꝫ preterea hō sm se hꝫ exercitiū. Exercitiū vero qḋ ē debile sicut reuolutio i cunis illis est cōueniēs quos febres debilitauerūt ꝛ conualescentib⁹ q̄ se mouere nō possūt neqꝫ sedere ꝛ quos belleboꝛi potus debilitauit ꝛ q̄ sicut ipsum sunt ꝛ egritudinē in diaphragmate habēt. Mō aūt leuiter fiet dormire faciet ventositates dissoluet ꝛ cōfert reliquis egritudinū capitis sicut stupori ꝛ obliuioni ꝛ cōmouebit desideria ꝛ naturā excitabit. Qū autē sup lectū fiet motus erit cōueniēs ei q̄ hꝫ sicut hemitriteū ꝛ febres cōpositas ꝛ phlegmaticas ꝛ hīt hydropisim ꝛ dolores podagricum ꝛ egritudines renū qm̄ hec inūdatio materiam efficit aptā curationi. Et debile qdē ei q̄ est debilior ꝛ forte ei q̄ est fortior. In plaustris autē vehi hanc efficit operā sꝫ duorū magis q̄ȝ huiusmōi ebullire facit. Et est etiaꝫ q̄n qdā plaustris vehunt facie retrouersa qḋ visus debilitati ꝛ ei⁹ obfuscationi magnū affert iuuamentū. In paruis vero nauib⁹ ꝛ magnis ferri cōfert lepre ꝛ hydropisi ꝛ apoplexie ꝛ frigidi stomachi ꝛ ei⁹ inflationi qm̄ qui cōti litoribus maris fuerit cōmouebit ei vomitus ꝛ deinde quiescet ꝛ cōfert stō sꝫ nauib⁹ ferri i mare aliud est fortius i remouendo egritudines quas notauim⁹ ꝓpterea ꝙ secūdū alias leuitas ꝛ tristitias diuersificant ꝛ sm mēbra nutriēdi corp⁹ ergo exercitiū corporis exercitiū est sequens. Visus pterea exercitat res inspiciēdo minutas ꝛ q̄nqꝫ ordinando ipsas vt res lumīosas leniter intueat. Auditus etiā exercitat sonos ascultādo debiles ꝛ q̄nqꝫ ascultādo magnos Vnūquodqꝫ etiā membrū exercitiuꝫ hꝫ sibi ꝓpriū ꝛ hoc qdē i cōseruatiōe sanitatis cuiuscunqꝫ mēbri referēmus quā librū disponem⁹ particularē. Exercitio pterea vtēs sibi cauere dꝫ ne exercitij calefactio ad id qḋ ex mēbris suis est debile pueniat nisi sm modū cōsequendi verbigratia dꝫ vt cui varices acciderint pedes in exercitio q̄ vtit nō multū moueat sed ipsius diminuat ꝛ sum pficiat exercitiū cum eis q̄ sunt corporis superiora sicut col

lo et capite et manibus. Ideo et exercitij operatio ad ipsius pedes et superiora perueniat. Corporis preterea debilis exercitium oportet esse debile et forte esse forte. Et est tibi sciendum quod vnumquodque membrum per se habeat exercitium quod est sibi proprium et quemadmodum oculo est proprium inueniri quod est subtile et gutturis vocem grossare vel augmentare postquam hoc ordinate fit et similiter dentes et auris. Et eodem modo omne in suo cap.

De hora incipiendi exercitium et mensurandi et ordinandi ipsum. Cap. iij.

b Hora quidem inceptio exercitij preparat oportet vt corpus sit mundum et neutrum prolubus intraneorum et venarum chimi similiter et mali existat quos exercitium in corpore diffundat et vt cibus exterius iam sit digestus in stomacho et epate et venis et vt alterius cibi hora iam adueniat. Et hoc quidem declarat vrina secundum substantiam et colorem maturatio et erit hec prima hora digestionis. Cum enim iam longe fuerint et nam aliquid quod in nutrimento ministrare debent et ignotas in venas accessa fuerint et euinatio nisi termino trahent exercitium ipedimento erit quoniam virtutem deijciet. Et propter hoc oportet quidem quod quamuis forte exercitium necessarium est bonum est ne sit stomacus vehementer inanis immo sit in eo pauco nutrimento et in hyeme quidem sit grossius et in estate subtile. Amplius quod exercitat si est plenus melius est quam si exerceret cum est vacuus et melius est vt exerceret cum est calidus et humidus quam vt exerceret dum est frigidus et siccus. Et ex horis quidem ipsius melior est aliis autem cum exercitium hominis calefacit et facit completionis ad egritudinem perducit quam igitur dixerint ab eo sanabitur. Oportet preterea vt qui exercitat incipiat et superfluitates ab interioribus expellat sanitate et vesica deinde exercitium venienti preparationem fricatione primus vtatur quam minime sufficit et poros dilatet et oportet vt fricatio cum re aspera fiat deinde oleo inungatur dulci postea secundum ordinem inungatur donec membrum passione non vehementius penetrationis comprimat et fit hoc manibus multis et diuersis obuiantibus sicut iam et hoc ad omnes musculos perueniat parum deinde dimittatur fricatio et exercitari incipiat. In tempore autem veris horarum ipsius melior est quam est ante meridiem in domo temperata et in estate oportet ipsum precedere. In hyeme vero etiam contrario erit vt sere vsque ad noctem tardaret sed alia prohibent hora hoc vetant. In hyeme igitur locus tepefieri debet et temperate calefieri deinde exercitio vtendum in hora quam melior existit secundum illud quod diximus ex digestione nutrimenti et expulsione superfluitatum. In quantitate autem exercitij tres res sunt consyderande: vna earum est calor quamdiu in ipso bonitas augetur adhuc est hora. Et secunda motio quamdiu leuem operatur adhuc est hora. Et tertia membrorum dispositio secundum ipsorum inflammationem quamdiu ipsorum augetur inflammatio adhuc est hora. Cum autem dispositiones ille minui ceperint et sudor vaporosus et relaxatio ligata facta fuerint dimittendum erit. Cum autem dimissum fuerit redeundum est ad olei quod sudare facit deinde si anhelitus sui exercitatus fuerint. Cum vero die primo terminum exercitij ipsius cognoueris et ipsum nutrimento et nutrimenti quantitatem quam tolerare vales cognoueris nisi in secunda die minuas secundum nutrimentum ipsius et exercitium in die secundo mensura secundum eius terminum in die prima.

De fricatione. Cap. iiij.

f Fricatio alia est dura que extendit vel ipsum fricat alia est mollis que laxat et alia est multa que macrescere facit et alia est temperata que ingrossat. Cumque hec componentur perueniunt paria nouem. Et est etiam fricatio que est aspera scilicet cum panno aspero que sanguinem ad exteriora velociter trahit et alia est lenis cum palma aut cum panno leni qui sanguinem coniungit et ipsius membris continet. Quod autem ex fricatione quarum est corporum rarorum inspissatio et mollium induratio et spissorum rarificatio et durorum mollificatio. Est preterea preparationis fricatio que est ante exercitium et incipit fieri suauiter quoniam voluntas figendi adest stringere et indurare. Et est fricatio reductionis que est post exercitium et vocatur etiam fricatio quietis et faciens et quod in ea intendimus est superfluitatum in musculis retentarum resolutio et eo quod per exercitium non eiiciuntur et vapores et non accidat fatigatio. Et oportet quidem vt hec fatigatio molliter et suauiter fiat. Oportet quod ex ea melior est est prima que est cum oleo que cum duritie et grossitie et asperitate facienda non est quoniam membra sic exasperantur et pueri ab augmento prohibentur sed in adolescentibus est eius impedimentum minus. Cum sic fricationem contingat error que ad partem duritie declinet est sanior errore qui ad mollitiem partem declinat quoniam forte resolutionem faciens est corrigere quam molli fricatione ad recipiendum corruptionem preparare sed fricatio dura et aspera cum superflua fuerit in corpore puerorum ipsos crescere prohibeat. Et tu quidem nunc inuenies post approximationem hore fricationis et reductionum ipsius fricationi in hac hora reductionis declaratores addemus. Dicunt autem quod ipsa percussio est actio alia est altera pars exercitij in qua cum oleo incipiendum est et fortitudine deinde cum ea ad mediocritatem est declinandum nisi dum in sua extremitate fortitudine est diminuenda. Et melius quidem est vt dum fit multe super eam coniungantur manus. Fricatio preterea membra sua fricata post fricationem extendere oportet vt ab eis superfluitates expellantur et sanguinem sumat quod ad partes membrorum omnium ipsius extensio procedat et quatenus plus potest suum contineat anhelitum et precipue cum musculi ventris lassi fuerint et pectoris musculi similiter fuerint extendendi postea cum musculi ventris sine rei parum extendantur vt intestina ideo aliquis habeant reductionem et inter hoc et hoc eat et se subsistens percutiat et suos pedes pedibus sui comparis conficiat. Exercitium vero excellentes arte inter sua continet exercitia sed tamen reductio quam in medio interponunt exercitio. Ipsum namque diminuant et deinde ad ipsum redeunt si prolongandi exercitium voluntas affuerit. Non autem multa indiget fricatione cum oleo qui vult reductionem nisi in ipso dispositio fuerit que sibi non placet et nisi non reductionem querat quia si fatigationem senserit oleo inungatur sicut nos diximus et si scit quod si senserit fricatio augmentanda erit donec ad equalitatem perueniat. Fricatio preterea quamque iuuat et fortis compressio quam tempus est dormiendi quoniam corporis alleuiat et humiditates ad iuncturas prohibet fluere.

De balneo et ordinando balneo. Cap. v.

b Hic autem homini in cuius regimine nostrum consistit sermo balneatio resolutionem faciens non est necessaria quoniam corpus ipsius est mundum et neque balneo indiget nisi ipso nisi vt ab ipso habeat calorem subtilem et humiditatem temperatam. Quapropter isti in ipso non multi debent facere moram. Cum sic in fonte descenderint in ipsum ingrediantur quousque ipsorum rubeat et inflat superficies et incipio resolutionis ab eo remoueant. Et aer in circuitu eorum aque dulcem fundendo humectent deinde velociter lauentur et egrediantur. Oportet preterea ne exercitatus ad balneum velociter pergat donec plorate quiescit. Balnearum vero dispositiones et earum conditiones iam declarauimus et in alio loco reddidimus. Veruntamen quod hic dicere debemus est quod oportet balneandi secundum ordinem balnei casas ingredi debent et neque in domo casa moreri nisi secundum quantitatem que eis nocumentum non inferat et regescere faciat propter superfluitatum resolutiones et corporis ad nutriendum preparationem a debilitate ipsum custodiendo et ab aliqua forti causarum febrium putridarum. Qui vero impinguari desiderat balneum post comestionem ingrediatur si securus fuerit ne oppilationes accidant. Et qui bene se custodire voluerit si calide fuerit complexionis oxymel bibat propter oppilationum prohibitionem: et si frigide fuerit complexionis diamarascum sumat et diatriopipereon. Qui autem vult resolutionem et macrefieri balneandus est dum est sanus ieiunus et ibi multum moretur. Sed qui sanitatem vult

ɔseruare balneū ingredi d3 postq3 digestus est qd est in stō ɀ in epate ɀ si timet ne cholera ebulliat rubea si hoc fecerit ɀ se ieiunus balneauerit ast balneationē resume- re d3 subalē quā cōedat. Et q̄ vero calide erit cōplonis chola abundās rubea hoc est ei necessariū ɀ hui⁹ ab ingressu domus balnei calitate ꝓhibēdus est. Ex eis autē qb⁹ isti cibant melius est panis in succo fructuū i- fusus aut i aq̄ ros. Et se custodire dēt ne rē fra3 actu bi- bant i egressione balnei aut i balneo qm pori sunt aper ti q̄ re frīitas nō tardat qn ad mēbroꝝ ꝑncipaliū corpo- ra ꝓcedat ɀ ipsoꝝ corrūpat virtutē ab oi quoq3 re ve- hemētis calitatis se custodire dēt ɀ ꝑcipue ab aq̄ qm si eam sumpserit timeri cū ne cito ad mēbra penetret ꝑn- cipalia ɀ accidat ꝓthisis ɀ ethica. Preterea sibi caue- ant ne cito balneū egrediant ɀ caput post ipsū discoope riāt ɀ corpus ad recipiendā frīitatē exponant. A bal neo vero egredi debēt si tēpus fuerit hyemis laris bū coo perti pāno. Os q̄ febrē h3 a balneo se custodiri oz i ho ra febris ɀ q̄ solonē h3 cōtinuatis aut apā. Et tu q̄ de3 iā sciuisti ex eo qd p̄cessit q̄ balneū est calefaciens ɀ īfri- gidans ɀ hūectās ɀ desiccās ɀ iuuans ɀ īpediens. Et eius quidem iuuamēta sunt somnū facere ɀ apire abra dere ɀ resoluere ɀ digerere ɀ nutrimētū ad cutis supfi- ciē attrahere ɀ ipsius iuuamētū nō est nisi i resolonē ca⁹ q̄ resolui volunt ɀ i expulsiōe eius q̄ vult pelli i parte nāli ɀ i reiectiōe ventris ɀ remotiōe fatigatōis. Eius autē īpedimēta sunt debilitare cor si multū morati fuerint ɀ facere sincopī ɀ nauseam ɀ hūores quietos mouere ɀ eos ad putrefactionē ꝑparare ɀ cū eis ad mēbroꝝ de- bilium receptacula declinare: ergo ab eis accidit apata i occulto mēbroꝝ ɀ in eoꝝ supficie.

De albutione q̄ fit cū aqua frida. Cap. vi.

b De qdē cōueniens nō est nisi eis⁹ regimē vn- diq3 cōseruat ɀ cui⁹ etas ɀ vtus ɀ figura ɀ tēpus sunt cōueniētia ɀ neq3 fastidiū neq3 vo mitū neq3 ventrē neq3 vigilias n3 rheumatismos h3 ne q3 ē puer neq3 senex ɀ in hora in q̄ ipsius corpus ē leue ɀ motas cōuenientes. Et est q̄ hoc fit post ablutionem aq̄ cali facti ad hoc vt exteriora fiant fortiora ɀ vt ca- lor retineat nālis. Qd si volūtas affuerit vt illud fit oz ne aq̄ multū sit frīa imo sit tēperata ɀ ē qm hoc sit post exercitiū ɀ tunc qdē oz vt fricatio ante ipsa3 fiat fortior q̄ solebat sed vnctio sit ex oleo quēadmodū solebat ɀ sit exercitiū p⁹ fricationē ɀ vnctionē tēperatum aut sit parū velocius q̄ solebat. Deinde post exercitiū3 in aq̄ fra subito natet et ipsius mēbra sic cura fiant postea p- seueret in ea fm mēsurā sue leuitatis ɀ q̄nū tolerare va let anteq3 sup̄ueniat horripilatio deinde cū egressus fue rit fricet sicut nolabim⁹ ɀ ei⁹ cib⁹ augmentū suscipiat ɀ potus diminutionē. Et cōsideret tēpus reuersionis sui coloris ad ipsum ɀ caloris ei⁹ ex quo si velox fuerit scie tur q̄ ei⁹ mora fuit moderata ɀ si tarda fuerit sciet q̄ mora plurior fuit q̄ debuit. Ipse igr̄ alio die mēset fm q̄ ex hoc sciū fuerit. Et est qm post fricationē ɀ coloris ɀ caloris reuersionē iterū aquā igredit sed q̄ hoc agere voluerit gradatī in ipso ꝓcedat ɀ calior die q̄ ē i esta- te hora feruoris pri⁹ incipiat ɀ sibi caueat ne ventus sit ibi ɀ ne illud post coitū pagat neq3 post cibū q̄ nō sit di gestus neq3 faciat hoc post vomitū neq3 euacuationē neq3 post coīncā passionē neq3 vigilias neq3 corpis debili tatē neq3 stō n3 p⁹ exercitiū nisi q̄ illud agit valde sit for tis fm mōz quē dixim⁹. Cū aq̄ aūt fra latam ī3 mo dos quos dixim⁹ calorē nālē subito ad interiora pellit. Postea ɔfortat ipsū vt fortior fiat ɀ egrediatur extra multum.

De regimine ei⁹ qd cōedit̄ ɀ bibitur. Cap. vij.

o Portet vt sanitatis ɔseruator studeat ne ei bi ipse⁹ subā sit aliqd nutriens3 medicinaliū sicut olera ɀ fructus ɀ reliq̄ ab ip- sis q̄m substātia sanguinē sunt aduenientia ɀ grossa sunt ipsu3 phlaticū faciētia ɀ corpus q̄ntitia. Os aūt vt ci- bus sit talis q̄les sunt carnes ɀ ꝓpe carnes hedoꝝ ɀ vituloꝝ lactentiū paruoꝝ ɀ agnoꝝ annaliū. Et tritī cum ab extraneis reb⁹ purgatū qd ex messe sana fuerit collectū cui nullū accit nocumentū ɀ eis dulcis cōueni entis cōplonis ɀ vinū bonū odorē bonū hns. Alia au tē ab isto nō respiciat nisi fm modū fuerit medicationis aut fm ɔseruationē. Fruct⁹ si nutrici magis similes sunt ficus ɀ vue valde mature ɀ dactili i regiōib⁹ ɀ ciui tatib⁹ in qb⁹ esse cōsueuerūt. Uerūtū qm aliquis hec cōederit si supfluitas inde ꝓuenerit ad ipsa3 festinet eua cuandā. Os p̄terea ne aliqd cōedat nisi post desideri um n3 i hoc tardet qm desideriū ebulliunt nisi fuerit me dosu3 vt ebrioꝝ desideriū ɀ hntū fastidiū qm tolera- re famē ītorum putridis replet hūorib⁹. In hyeme p̄ terea nutriens actu cali3 cōedat ɀ i estate frīm aut qd par- ue sit calitatis ɀ neq3 calitas n3 frītas ad rē ꝓueniat quā sustinere nō possit. Sciās autē q̄ nihil est deterius sa nitati i tpe fertilitatis quā sūes sequit i tpe sterilitatis ɀ eō dūtius ī3 ei cōuersio est deterior. Uidimus enī mul tos qb⁹ in tēpore sterilitatis cib⁹ defecit: postea qm i tē- pore fertilitatis abundauit repletos fuisse ɀ mortuos ī3 vehemēs replo in q̄libet dispōe sit precabū sine ex co mestione sit siue ex potu. Quot nāq3 hoīes supflue se repleuerūt ɀ suffocati interierūt. Qm autē error ceciderit i comedēdo aut bibēdo aliqd medicinaliū nutriēnū regēi erit quō digerat ɀ maturescat ɀ ipse custodiend⁹ a malicia cōplonis q̄ ex eo timet accipien p⁹ ipsum qd sit ei cōtrariū donec digerat. Qd ergo frīm fuerit si- cut cucumer ɀ cucurbita tēperet cū eo qd ei erit cōtrari um sicut allia ɀ porri. Et si fuerit calin tēperet cū eo eti- am qd ei fuerit cōtrarium sicut cucumeres ɀ portulaca. Et si oppilatiuū fuerit sumat qd apiat ɀ eiiciet deinde fa- mē diu toleret. Et neq3 ipse n3 oēs q̄ sanitatē custodire volūt aliqd cōedant nisi desideriū fuerit certū ɀ stōūs ɀ supiora intestina a ꝑmo nutriēte euacuata fuerint. Qd enim in corpore ē deteri⁹ est nutriens sup nutriens qd nō est di- gestū mittere. Et p̄terea nihil est deteri⁹ q̄ fastidiu3 ɀ ꝓpe qm fuerit fastidiū ex malis nutriētib⁹ quoniā qm fastidiū ꝓuenerit ex grossis nutrientib⁹ hereditare faci et iuncturarū dolores ɀ renū ɀ vesicā ɀ podagrā ɀ sple nis ɀ epatis grossitiē ɀ phlaticas egritudines ɀ melicas ī3 qm ex subtilib⁹ accidunt nutriētib⁹ ꝓueniēt ex ipso fe bres acute ɀ erratice ɀ maligne ɀ apata mala acuta. Uerūtū q̄s necesse ē aliquē cibū aut rē cibo silem mit- tere sup aliū cibū q̄ sit ei sicut medicina v̄bi grātia, sicut illi q̄ nutriētia cōedūt acuta aut salsa deinde post tēpus in quo nōdū cōpleta fuit digō cōsequēter eis adiungūt res humectātes et nutrientib⁹ saporē nō hntib⁹. Et isto qdē hoc sufficit regimē ɀ exercitiū nō est eis neces- sariū. Et hoꝝ cōtraria dispositioni est dispositio eoꝝ q̄ grossis cibarijs post aliqd tēpus cōsequūter admiscent qd velociter digerit ɀ est acutū. Ampli⁹ paruus mot⁹ p⁹ cōestionē ipsa3 in stō q̄escere facit ɀ ꝓpe qm dormien di p⁹ ipsā volūtas affuerit. Necessitas p̄terea aic horribi- lis ɀ mot⁹ corporei fortes digōnē fieri ꝓhibet. Et in hyeme qdē cibi pauci nutrimēti nō sunt edēdi sicut ole ra3 nutriens magis ē edēdū qd est ex grano ɀ fortis cuā so lidanos: ɀ in estate h⁹ ɔrūi. Et cibus cuā nulli⁹ ita ē replē dus vt nō sit ibi locus supflu⁹ ī3 a b eo est remouendus reliqis desideriū adhuc in aīa remanētib⁹ ɀ ne eius famis reliq̄e post horā vnā destruant. Et in hoc visus est con-

seruandus qm deterior cōestio est q̄ stōi facit grauitates
et deterior porro est q tēperamētū egredit̄ et in stō na-
tare si aliquo die supfluerit sequenti die fame dic̄ maneat
et somno vtat̄ plurioꝛi i loco tēpato i q̄ nō sit calor neq̄
frigus. Q̄ si somno ei nō aduenerit motu vtat̄ lento sua
uit̄ et cōtinuo i q̄ nō sit quies neq̄ regies et paꝛū puri vini bi-
bat. Ruffus inquit. Incessus hic mihi placet et ꝑpter p̄
predictū qm̄ bonitatē operis cene ꝑparat. Q̄ꝫ preterea
vt p̄ cōestionē primo sup dextrū lat̄ dormiat pauco tē-
pore deinde sup sinistrū reuoluat̄ postea reuoluat se sup
dextrū. Et debes scire q̄ multis cooperiri pannis et ceruī
cal eleuare ex illis est q̄ i digerēdo iuuāt. et ad vltimū
qdē vt mēbrorū sit̄ ad īferiora sint declinātes et nō ad
īferiora. Et ubi qdē mensuratio existit fm̄ visum et vir-
tē et vt mēsa ei̊ i eo q̄ fame est virtus sit talis qm̄ ipsius re-
cipit q ei grauitatē nō afferat et hypocōdria nō tendan
tur neq̄ inflet et rugitū nō faciat neq̄ natat. Et non accidat ex
eo nausea neq̄ caninū desideriū neq̄ casus neq̄ segnicies pi
gritia neq̄ insomnitas neq̄ ipsi̊ sapor i ructibus p̄ tem
pus reperiat̄ qm̄ qm̄ p̄ longū tēpus sapor i ore repert̄
fuerit erit deteri̊. Declarat aūt q cib̊ sit temperat̊ qm̄
ex ipso nō ꝓcreat magnitudo in pulsu et in anhelitu par
uitas hoc nāq̄ nō accidit nisi ꝑpterea q stōus cōprimit
diaphragma et ꝑpter hoc sit anhelit̊ paruus et inspissat̊
et cordis necessitas ex pluribus augmētū. Magnificat ergo
pulsus qm̄ in virtute nō erit debilitas. Ille preterea cui
post cōestionē accit calitas et calefactio nō vna tm̄ co-
medat hora sꝫ paulati p īterualla ꝑpterea ne ei ex replo
ne dispositio accidat q̄ in sicut tremor quē postea sequa
tur calor sicut sociis febris qm̄ calefit cib̊. Simpli̊ q
qm̄ ei sufficit digerere nō pōt cōcedēdi numerū mltipli
cet et q̄ntitatē minuat. Melācōs preterea nutriētē indiget
vehemēter huectatē et paꝛū calefaciētē. Cholericus
vo eo q̄ hūectat et infrigidat: ille qdē in quo sanguis cali
dus generat̄ et bon̊ nutrimēt̊ indiget friis et paruis nu-
trimētis et hic i q̄ sanguis generat̄ phlegmaticus nutrientib̊
paucis nutrimēti idiget in qb̊ caliditas sit et subtilitas. Nu
trimēta preterea ordine i sui receptione hēt i quo sanitatis
cōseruatoꝛ solicit̊ e: oꝫ ne illud qd̄ subtile est et cito di-
gerat̄ p̄ forte nutrimēto qd̄ sit eo duri̊ i cibo sumat q: pri
us digeret̄ q̄ ipsius et sup illud natabit nō hēns viā q pe-
netret putrescet ergo et corrūpet̄ et corrūpet illud qd̄ ei
admiscebit̄. Ille ēt nō primo cōedere oꝫ cibū labilem
ita vt p̄ ipsū cibū forte et durū i cibo sumat qm̄ cū ipso
labet cū ad itestina penetrabit eo nōdū tā integre dige-
sto q̄ntū debebat. Pisces q̄ et q eis silant p̄ labo-
riosū exercitiū cōedendi nō sunt. corrūpent. n. et corrū
pent huores. Hoim preterea sunt qdā qb̊ cōcedit co
medere illud i quo virtus erit stiptica antequā sumā cōedāt
cibū. Et illi qdē sunt stōi lariutatē hētes ex quorū stōis
cibi descēdūt se velociter et nō in eis morat̄ donec dige
rat̄. Quapp stōi dispō eoꝝ cōplo sp est cōsideranda.
Et est cui aliqs hoium i c̊ stō cib̊ corrūpit̄ subtilis q
cito digeri solet et fortis q tarde solet digeri in ipso dige-
rit. Et hic qdē est c̊ stōus est igne̊. Et ex eis est q huic
erit cōtrari̊ quorū q̄sq̄ fm̄ sui visum ē regēdus. Re
giones q̄ꝫ nāq̄ hēt ꝓprias et vsus sunt res extra rōnem et
hoc qdē obseruandū est et oꝫ vt expimentū i hoc rōnem
vincat. Est nāq̄ cib̊ q solet cōedi i quo aliqd̄ erit nocu
mentū et ē cōueniētioꝛ bono nō vsitato. Vnusquisq̄ pre
terea figura et cōplo hois cibū hꝫ cōueniētē et cōsuetū ad
quē mutari si voluntas ei affuerit nocumentū ei faciet et i
pedimentū. Ex hoib̊ quoq̄ est cui aliqd̄ nutrimentū
bonorū et laudabiliū nocet ipsius ergo relinquere est ei
cōueniēs. Ille vo in quo mala digerunt̄ nutrimēta ob
hoc nō decipiat̄ qm̄ p̄ dies in ipso mala generabit hu-
mores egritudines facientes et pnecantes. Et sepe etiā
cōcedit ei i cui̊ corpore mali hūor huores vt cū bene ā
largiter comedat et ꝑpter qm̄ non pōnit ventre sibi solui
ꝑpterea q est debilis. Cui vo alicui̊ corpus rarum
fuerit et ad resolueri facile nutriendus erit ex nutrientibu
midis qd̄ cito digerat̄ sꝫ rara corpora magis tolerare
possint nutrimēta grossa et diuersa et sint longiora ab
hoc vt eis intrinsece ea ledat et magis apta recipe cum-
secarū cū ipedimenta. Simpli̊ q multi cōsueuit co
medere carnē si ociosus fuerit freqnter sibi minuere oꝫ
Et ille c̊ cōplo ad siccitatē declinat sanguinis bibere
oꝫ et inferas et ex eis q stōum et itestina et venas q sūt in-
tra ea mundificare cōsueuerūt. Et nihil qdē deteri̊ ē
q̄ diuersa nutrimēta simul adiūgere et p̄ i cōedēdi tēpus
ꝓlongare. Cū. n. postremū nutriēs aduenit primū iam i
cepit digeri: nutritiū ergo ptes in digerēdo nō similant
Oꝫ preterea te scire q nutriēs medi̊ ē qd̄ medi̊ sapit ꝑter
ea q stōus et virtus retētiua vehemēter ipse applicarī qm̄
bene fuerit sube̊ et fuerit oīa ꝑncipalia mēbra fm̄ opo-
nē sibi ad inuicē cōuenientia et sanat et ista qdē est cōditio
q si cōplones sane nō fuerint et mēbra in suis cōplexi-
bus diuersificent: fuerint q ēpara stō diuersum fm̄ diuer
sitatē q̄ sit supra nāle nō erit illud cōsiderarī. Et ipedi
mētis vo nutriētis hñ sapores vehementer grossiū est q
pole ē vt hō ex eo minū cōedat. Ex viāb̊ preterea sanan
tis cōestiōis melī̊ est vt hō vna die semel et altera bis
mane et vespere cōedat: veruntā i hoc visus vehemēti est
ꝓseruatis qm̄ si ille q bis i die cōedere cōsueuit semel co
medit debilitabit̄ et laxabit̄ ei̊ virtus. Oꝫ q digerendi de-
bilitatē hꝫ bis cōedere oꝫ et raro cōedat semel in die. Et
q semel in die cōedere cōsueuit si ad bis cōedendū redi
bit accidet ei debilitas et pigritia et lassitudo et si sine cōedē
cene ꝑmāserit nocte illa debilitabit̄ et si cenauit nō dige
ret et accidēt ei ruct̊ accidi et malitia aīe et nausea et oris
amaritudo et lenitas vētris ꝑpterea qd̄ stō imisit rē quā
nō consueuit et accidet ei aliqd̄ accitiū q̄ accidit ei cuius
nutrimēta non hñt sunt digesti q mie scies. Et ex eis qdē q
accit ei sūt dolor oris stōi et mordicatio et videbit̄ sibi
q oīa ei̊ iteriora et intestina sunt suspēsa ꝑpter vacuitatem
stōi et ꝑpterea q i se ipso colligit et dirabit̄ et minget vri
nā ardentē et egeret rē ardentē. Et est etiā qm̄ i ertricen-
b̊ accit frigus ꝑpterea q cholera rubea stōm iflāmaūt.
Et hoc qdē ē magis i cholericis hñtib̊ cōplones et in
fin eis q hñt i stō cholerā rubeā et nō i toto corpe et cor-
rūpet somnus et de latere i lat̊ reuolueri. Corporū p
terea hñtib̊ i qb̊ cholera rubea magis adunat ē necē
se separatī cōedere et vtrū velocit̄ sit q̄ntū̊ se antequā balneū
alia vo ab eis exercitari debēt et etiā balneari deinde e-
bari sꝫ cōestio balneatione non pcedat q si alicui necē
sariū fuerit cōedere an exercitiū solū panē talī sumet oꝫ
mixtura vt digeri possit antequā sui tēpus nectū. et quēdā
modū oꝫ motū q ē an comestionē debilē non cēnta ne-
cesse ē ei ne mot̊ q ē p̊ ipsā sit multū mollior et suauior.
Corrupto preterea desiderio qd̄ ad res declinat acutas et
neq̄ dulces diligit neq̄ vnctuosas nil ē melī̊ q̄ vomitus
cū tali q̄le ē oxymel cū rhaphano p̊ pisces ꝓuocare.
Cui autē ex hoib̊ pinguis erit oꝫ ne illico qm̄ egredit̄
balneū comedat sꝫ expectet et parū dormiat somnumque
huic qdē semel comedere i die est conueniēs. Simpli
us non illico p̊ comestionē ē dormiēti cibo natante ca
loꝛi motū q̄ntū plus pole est abstinendū ne cib̊ antequā
digerat̄ penetret ei aut sine digestione labat̄ aut ꝑp inuidatio
ne corrūpat̄ sꝫ post ipsum multa bibenda est aq̄ q̄ iter
ipsum et corpus stōmaci separationē faciat et ipsius faciat
natare. Sed expectandum est et non est bibeū donec de
stomaco descendat. Et hoc qdē declarat superioris ven-

tris lenitas q si sitis ei necessitatē fecerit modicū aq̄ frigide sugēdo sumat. ⁊ quo plus fuerint ita tāto minus ex ea sufficiet. Et hec quidē q̄ntitas stomacum alleuiat ⁊ colligit. Ad summū vo oz vt post cōmestionē bibat qd ⁊ nō ī hora comedēdi q̄ntitatē aliq̄ q̄ cibo ꝯferat. Siti aūt tolerare ⁊ cū ea dormire infrigidatis ⁊ humectatis cōfert ⁊ febres ex cholera rubea hn̄tib' nocet ⁊ silr tolerare famē. Cholera ꝑterea rubea abūdātib' ex tolerantia famis accit vt cholā rubea ad ipsoꝝ descendat stomacum. Et q̄ aliqd cōederit ipsorū corrūpent cibi ⁊ i somno ⁊ i vigilijs accidet eis illud qd nolaum' ex eis q̄ et accidunt cui' corrūpit cib'. Eis quoqꝫ accidet vt cōedendi volūtatē amittāt. Quib' tūc dandum est aliqd qd hoc deponat ⁊ eoꝝ resoluat nāz cū eo qd est lene ⁊ non fastidiēs sicut pasta ⁊ parū durescet. Quoqꝫ desiderium ieiunium fuerit cōedunt. Et corpora hūida cū humiditate nisi hūtes velocē resolutionē sūt apta nāz ut famis tolerātiā. Corpora sicca pauce humitatis hntes nisi humiditatib' plena fuerit aliis ab eis q̄ sunt in subā mēbroꝝ eorū quꝫ bone fuerint ⁊ educantes ⁊ recipientes vt nā eas in nutrimentū in effectu cōpleti cōuertat. Vinū quoqꝫ post cibū est ex reb' magis ipedientib' qm̄ digerit velociter ⁊ penetrat ⁊ facit penetrare cibū qm̄ nondū sit digestus ⁊ facit herediṫare oppilatiōes ⁊ putrefactionē. Res ꝑterea dulces ad faciēdas oppilatiōes sunt veloces qm̄ nā eas trahit anq̄ digerant. Et oppilationes quidem ad vltimas pducūt egritudines tales qualis ē hydropisis.

Grossities ꝑterea aeris ⁊ aque q̄ maxime ī estate ē ex eis q̄ cibū corrūpunt. Ideoqꝫ non est malū vt sup ipsū vinū temperatū bibat aut aq̄ calidā in q̄ cocta fuerit ziloaloes ⁊ mastix. Et ꝑterea c' intestina cala fuerit ⁊ fortia q̄ grossum comederit cibū frequenter accidet vt ipsi' in ieiunis vētositates efficiet ⁊ stomacus ⁊ epar ei' tēdētes ⁊ egritudo mirachia inde etiā pcedit. Qui aūt stomachū hz vacuū qm̄ rē comedit subtilē stomac p' ipsam stringit ⁊ si postea rē comedere voluerit grossam refugiet ab ea stomacus nāz cū digerat q̄re corrūpit nisi iter ea tēpus positū fuerit. Et in huiusmōi quidē dispositiōe meli' est vt grossus cib' paulati ꝑmutet qm̄ stomacus tūc a subtili non terebit. Cui aūt in aliq̄ comedente repletio superfluerit aut quia in eius stomacho aliquis inundauerit motus aut aliquis admiscebitur potus ad vomendum erit ꝑperan. Qd si hoc ei defecerit aut vomere nō potuerit aq̄ calidā paulati bibat qm̄ repletionē deponet ⁊ somnus afferet. Ad dormiēdū ergo se ꝑternat ⁊ q̄ntum voluerit dormiat. Qd si hoc nō suffecerit aut ei nō aduenerit cōsiderat si tenā ex causabit expulsione bonū erit ⁊ si non iuuat ipsūz cū eo qd venē lauatiue soluit et calefacit quedez cū tali qlis ē turbit ⁊ zuccarū rosē egōnē faciēs aut misbū cū origano murabato ⁊ ex'tranqꝫ cū tali q̄le est cyminū murabatū ⁊ feniculē ⁊ talib'. Et potu quidē ipleri meli' est q̄ ipleri cibo. Et ex eo qd ē conueniēs sumere est aloes p' tale q̄lis ē cib' hic ad magnitudinē triū ciceꝝ aut mediaz. 3. aloes ⁊ mediā. 3. mastic ⁊ sextaz. 3. baurac. Et ex eo qd ē lene est sumet ex terebintina sz q̄ntitatem duoꝝ cicerū aut triū. et est qm̄ ei admiscet q̄ntū ipa est aut mi' ex baurac. Et ex eo qd cōuniēs ⁊ vehementer laudatū est parū epithymi cū vino. Qd si nihil hoꝝ suffecerit dormiat somnū longū ⁊ die vna a cōestione abstineat. et si alleuiatū fuerit balneet se ⁊ panniū calidū ventri supponat ⁊ nutriēs subtiliet. Et si cū hoc totū nō digestus fuerit ⁊ q̄ntitatē ⁊ tēsionē ⁊ pigritiā fecerit scias q̄ eius vene replete sunt ex his superfluitatib' qm̄ nutrimēti istis ⁊ superfluis sz accidat vt in stomaco digerat: raro tū digerit ī venis imo in ipsis remanet crudū ⁊ extēdit eas ⁊ q̄s scindūt ⁊ generat pigritiā ⁊ laborē ⁊ alicos ⁊ oscitationes. Ipse igit medicādus est cū eo qd ex venis expellit. Qd si nāz hoc senserit imo fatigationē tū aliq̄ tpe quiescat deinde fatigationis spēm q̄ accit mediocr' cuz eo qd nos noiabim'. Si vo aliqs in annis multis ꝑcesserit neqꝫ ipsi' corp' ex nutrimēto tantū recepit q̄ntum suscipiebat dū esset iuuenis ⁊ ei' nutrimēta sūt superfluitates nō tantū oz comedere q̄ntū solebat imo min'. et q̄lis ille q regimē igrossare cōsueuerat regimē subtiliauerit ⁊ ingrediet ex aere in foramina ⁊ hoc ē qd regio grossitudo ipediebat sz iā nulla regio grossitudo ipedit ea. In subtilitate vo regie q̄ ad ipsā ingrossādo redit accit oppilatiōes. Et calorū nutrimētū ipedimēta emendētur cū sirupo acetoso ⁊ q̄smarie de seibus q̄ ipse ē magis iuuans q̄ oēs spēs sirupi acetosi si fuerit de zuccaro. Is si fuerit de melle simplex sufficit. Et frigoꝝ q̄ ex eis sunt cū hydromelle ⁊ sirupo ipsi' ⁊ diacyminio. Et q̄ ex eis sūt grossa ꝯplonē hn̄s calaz cū sirupo acetoso de fortibus fcō' ⁊ cōplonē hn̄s frigidā ea corrigat cū pauco diatrionpiperon aut diacalamēti. Nutrimēta vo subtilia magis sunt sanitatis cōseruatiua ⁊ virtutē min' iuuant ⁊ fortitudinē ⁊ grossa sunt istis ꝯtraria igit q plurāitade indiget nutrimēta fortia q̄ntū sūt necessaria ⁊ vehemētis famis cōtrariū. Verūtn̄ ex eis nō multū cōedant id vt digerant. Exercitati ꝑterea ⁊ multi laboris magis sunt tollerātes nutrimēta grossa quos fortitū in digerendo iuuat fortis somn' ⁊ q2 in ipso sūt ꝑfundi. Sed accit eis ꝑpterea qd multū sudant ⁊ ex eorū corporib' multa resoluit q̄ntitas q ipsoꝝ epata ex nutrimēte rapiūt illud qd nōdū fuit digestū ⁊ preparat eos ad egritudines prauas ī fine vite aut in ei' pncipio ⁊ ꝑpter q2 sunt in sua cōsidēties digestiua qd ex sua hn̄t dormitione q destruitur qm̄ eis frequenter accit vigilie ꝑpter qm̄ senescūt. Fruct' ꝑterea recētes nō sunt boni nisi laboriosis exercitatis cholā rubea abundātib' ⁊ in estate eos añ cōmestionē cōedant. Et ipsi quidē sunt sicut chrysomila ⁊ mora ⁊ melones ⁊ persica ⁊ pruna. Qd si alijs regant rebus ⁊ nō istis erit meli' qm̄ oēs res q̄ sanguinē aquositate īplet q̄ in corpore ebullit sicut succus fructuū extra licet ea hora nō nocumentū ꝑbet tū ipsū ad putrefactionē parat ⁊ silr illud qd sanguinē humore iplet crudo sz q̄s ꝯferat sicut cucumeres ⁊ alcheret. Et ꝑpter hoc q his nutriētib' multū vtunt febrib' sunt apti sz pauas incurrent. Et tu quidē scire debes q humori aquoso plerumqꝫ accit vt fiat puo ⁊ hoc erit qm̄ nō resoluet ⁊ in venis remanserit ⁊ quum isti exercitijs vti ceperint antequam huiusmodi aggregent aquositates ⁊ illico qm̄ fruct' cōederint eiū exercitētur resoluent aquositates illc ⁊ minuet ipedimentū qd ꝑ eas habent. Scire quoqꝫ debes q qm̄ in sanguine pbla erit crudū aut aquositas pꝛohibet ne cibi nutrimētum corpori adhereat. Oz ꝑterea vt q fruct' comedit post ipsos incedat deinde p' ipsos cōedat aliqd ad hoc vt lauant. Nutrimēta vero q aquositatē generant ⁊ humorē crudū ⁊ cholam generāt febres ꝑpterea q ea q̄ ex ipsis sunt aquosa faciūt sanguinē putrefieri ⁊ q ex eis sunt viscosa ⁊ grossa ꝑpterea q foramina claudunt ⁊ ex eis cholica id q corpus calefaciūt ⁊ ꝑpter sanguinis acuitatē qm̄ ꝑ ea generat. Olera vo cholica q̄s multū cōferūt in hyeme quēadmodū q̄ ex eis sunt insipida q̄qꝫ multū conferūt in estate. Qd si alicui necessariū fuerit nutrimenta comedere mala paucis vtatb' ⁊ nō frequētib' eis vtatur ⁊ cum eis misceat qd sit eis contrarium. Et cui quidem res dulces nocumentum prebet acetosa bibat sicut acetum ⁊ granata ⁊ sirupum acetosum factū ex vino acri ⁊ cydonijs ⁊ his similia ⁊ vsum habeat euacuandi. Et cui acetosum nocuerit post ipsū mel sumat aut vinū antiquū ⁊ hoc quidem faciat añ ma-

turationē ⁊ digestionē ⁊ silr vẽtuosi nocumentū pontico emendat sicut sunt castanee ⁊ gña myrti ⁊ siliq̃ de syria ⁊ alnabac ⁊ zarur ⁊ amaro sicut endiuia murabat ⁊ salso ⁊ acuto sicut cangiamee ⁊ allio ⁊ cepe ⁊ cōuerso. Cū vero alicui⁹ corpus malis fuerit repletū humorib⁹ cū subtilitate ipsū nutriētib⁹ laudabilib⁹ copiose reficere. et illū cui⁹ corpus ad resolutiõem facile fuerit nutri humido qđ velociter digerat. Gal. inqt humidū nutriens est qđ ab oib⁹ qualitatib⁹ est separatū ⁊ est q̃si insipidū quod neq̃ est dulce neq̃ acetosum neq̃ amarū neq̃ acutū neq̃ ponticū neq̃ salsum. Uarū pterea est magis tolerās nutriens grossum q̃ solidū. Nutrimenta quoq̃ sicca assidue cōcedere fortitudinē cadere facit ⁊ colorē corrūpit ⁊ naturā siccat. Et ex vẽtuoso fit oclositas ⁊ aufert desiderium. Ex stiptico fit oclositas ⁊ subtilitas ⁊ ex acetoso fit senium ⁊ silr ex acuto ex salso fit stō nocumentū ⁊ salsum est ipedit oculū. Amplius qui vẽtuosum nutrimē ⁊ cōuenienter cōcedere p⁹ malū nutrimē corrūpet ipsos. Nutrimētū quoq̃ viscosum est tardi⁹ ad descendendū ⁊ silr citroli cū suis corticib⁹ velocius descendūt q̃ excorticati ⁊ silr panis cū suo surfure veloci⁹ descēdit q̃ cribellat⁹. Laboriosi pterea regimen qui subtiliat ⁊ p⁹ rē comedit grossum sicut risum cū lacte p⁹ famē acuit sanguinē ⁊ fit vt ipse ebulliat vnde minutiõis puenit necessitas licz parū sit ex quo fuit minut⁹ ⁊ sit irā hēs. Scire pterea decz ꝙ dulce nutrimē rapit nā aliq̃n̄ mansuescat ⁊ digerat ⁊ corrūpit sanguinē. Nutrimētū q̃ iudicia q̃si sunt ex pte cōpēnis ipsorū. Experimēta doce namq̃ indi ⁊ alij si dixerit ꝙ lac cū reb⁹ acetosis edeti nō est neq̃ pisces cū lacte quoniam inde ad egritudines puenit permanentes sicut lepra neq̃ cōedi oz nisi cū rhaphanis nz carnib⁹ volatiliū nz sanguis p⁹ risū cū lacte neq̃ in pulmento ponat oleū aut res vẽtuosa q̃ in cineo fiente vase neq̃ cōedat assatura q̃ fuit assata sup prunas rep̃t. Cibaria quoq̃ diuersa a duab⁹ ipediūt ptib⁹ vna earum est ppter diuersitatē eorū in digerēdo ⁊ q̃si qđ ex eis est digestū ei admiscet qđ nō est digestū. Et scda quia aliq̃ plus pōt cōedere ex vno cibario. In tēpore quoq̃ antiquo q exercitab inei si suggerunt ab hoc. Coten̄ ti enī erant solius carnis cōestione in mane ⁊ solū⁹ panis in cena. Et in estate qdem melior comeđdi hora existit q̃ est frigor. Famē q̃s tolerare stomachū q̃ q̃s malis replet humorib⁹. Amplius scire debes ꝙ alcubeb qui digerit mali existit nutrimenti sed tarde descendit ⁊ in mouēdo mora facit ⁊ surabez est nutrimē bonū cumq̃ in ipsa fuerit cepe ventositates expellit ⁊ qū cepe nō fuerit cōmouebit ventositates. Ex hominib⁹ pterea sunt q putant vuas p⁹ capita assata valere existere sz nō est quēadmodū existimant imo vehementer sunt mala ⁊ silr nabut. Sed ⁊ cōcedenda sunt talia q̃ sunt grana mali granati absq̃ suis ossib⁹. Scire quoq̃ decz ꝙ tamen est sicca ⁊ ventrē stringens sz pullus est humidus ⁊ ventre soluens. Ex gallinis vero assatis melius est q̃ in ventre hedi aut agni assatur q̃m ei⁹ pseruantur humiditas. Et cū scire decz ꝙ ius pulli vehementer tēperat humores ⁊ plus q̃ ius gallinarū sed tamen ius gallinarum est magis nutriens. Hedus pterea quando fuerit frigidus erit melior propterea ꝙ eius quiescit vapor. et agnus quando est calidus est melior ppterea ꝙ ipsius malus odor resoluat. Zebrabegi quoq̃ quando calefactio datur nō oz et sic in eo crocus sed nō calefactio in eo ē debet crocus. Assatas quidē dz et zuccaro fiant sicut psidiarūsz male tñ sunt ppterea ꝙ oppilatiões faciunt ⁊ sitim. Amplius scire decz q impedimentum panis quando non digeritur est multum. Sed carnis nutrimentum quando non digeritur est minus hoc.

De regimine aque ⁊ vini. Cap. viij.

Complexionibus tēperatis aqua cōueniētior est q̃ in frigiditatis fortitudine tēperata existit ⁊ corpus infrigido cū niue de foris sit ipsius si nix mala fuerit. Et in niue etiā mala huiusmodi existit dispositio q̃si qđ ex ea resoluit neruis ⁊ mēbris anhelitus nocumentū facit ⁊ oib⁹ nutrimentib⁹ intolerat cū nisi vehementer sanguineus ꝙ si nō illico nocumentum alicui fecerit fm longitudinem dierum facit ⁊ q̃n in annis pcesserit. Empicoꝝ autē quidē dixerūt ꝙ iter aq̃s puteis ⁊ fluuiis nō est facienda cōmixtio nisi quando vna earū descenderit. Et aq̃ quidē electe nēiam veniat stramnus ⁊ silr emendatione ei⁹ q̃ ex ea mala est sz si aceto misceat rectificat. Scias autē ꝙ bibere aquā quando aliquis est ieiunus ⁊ post exercitiū ⁊ balneationē ⁊ ppter ventre vacuo ⁊ silr fm mēdole nocturne obediā quē admodū crapulatis accidit ⁊ ebriis ⁊ qū nā in digerēdo studet facietate aq̃ iam sufficienter pcedēte vehementer est ipedimē ⁊ si multa quidē fuerit necessitas oz vt aere sito tēperet ⁊ collutiõe oris ex aqua frā. Deide si hoc nō fecerit cū vase bibat stricti orifitij licz hoc q̃s ebrius esse rat ⁊ non ipediatur a potu aqua ieiunus. Qđ si q̃s ieiunus abstinere non poterit quiñ aquā bibat ⁊ ppter p⁹ exercitiū bibat prius vinū aqua cala tēperatū. Et si quidē mendosa ipediam scire debet ꝙ dormire ⁊ sitim tolerare ipsam sedat. Natura enim tunc māni sitim resoluet ⁊ ppter quā inter tolerantiā ⁊ somnum cōiunctio fit. Qm̄q̃ nā digestiua extinguet ppter potum ⁊ obedientiam eius reddat sitis mendosa ppterea ꝙ hanc sitim faciens clamat eam. Oportet pterea ne sitim habens mendosam aquam in gurgulido firmat animo sugendo. Multam quoq̃ aquā frām bibere est malum. Qđ si vehementer necessariū fuerit sit post sufficientem comestionē. Amplius aq̃ tepida nauseam facit. et q̃ magis calefacta est q̃s ista qui frequenter bibit infirmat stōm sed quando raro bibit stōm lauat ⁊ ventrem soluit. Uinū vo albū ⁊ subtile calefactio est medias non enim capitis efficit dolorē sed fortasse humectabit ⁊ dolorē capitis alleuiabit qui ex stomaci ardore prouenit. Et loco quidē ipsius ponitur illud qđ tortellis aut pane clarificat ⁊ ppter quando factum fuerit duabus horis antequā bibat. Uinū vo grossum qđ est dulce ē melius illi q pinguis vult eē ⁊ fortis. Ab oppilationibus autē eius sibi caueat. Uetus autē rubeum est melius oppilationē hēn̄ frigidi ⁊ phlanci. Et vinū quidē post cōibet oium cibariorū bibere est malum quēadmodū hui⁹ cās iam integre declaum⁹. Non ergo bibatur nā postq̃ ipsū fuerit digestū ⁊ descenderit. Super cibū vero mali chimi bibere vinū dum cōedit est autē eius postq̃ digerit est malum q̃m facit malum chimū ire ea corporis penetrare ⁊ silr sup fruct⁹ ⁊ ppter melones. Et a paruis quidē liqueri melius ē q̃s a magnis. Sup cibum tñ duas bzalas aut tres bibere non nocet ei qui consueuit ⁊ silr sano post minutionē. Uinū pterea cholera abundantibus rubea confert ppterea ꝙ cholerā rubeā vrinā prouocando expellit. Et humidis ppterea ꝙ humores maturat. Et quo magis ei⁹ odor fuerit bon⁹ ⁊ ipsū fuerit meli⁹ ⁊ saporis melioris ⁊ magis pferens. Uinū quoq̃ est cibo bon⁹ penetrator in toto corpore ⁊ indigestū ⁊ resoluit ipsū ⁊ debolam rubeā i vrina ⁊ alias extrahit ⁊ cholerā nigrā labere facit ⁊ facit leniter ⁊ ei⁹ flectu nocumentū pp̃ cōtrarietatē ⁊ dco resoluit nodos sine multa calitate extranea. Et ipsi⁹ quidē spēs i suo loco notabim⁹. Ille autē cui⁹ cerebrū fuerit forte nō cito inebriabitur nz eius cerebrū malos vapores ascēdētes suscipit nz ad ipsum perueniunt ex vino ratiõ

cius conuenientis calor et ipsius tantum clarificatur ingenium quantum aliis vicibus non clarificaretur. Qui vero ab isto diuersus fuerit erit ei diuersum. Et ille quidem qui in pectore debilitatem habuit quia eius anhelitus in hyeme coangustatur vinum multum bibere non potest. Amplius qui multum vinum bibere voluerit comestione non repleatur et diuretica in suo epulo ponat. Quod si ex cibo aut vino repletio acciderit ipse euomat et hydromel bibat et postea ipsum etiam euomat deinde os suum aceto et melle abluat et faciem aqua frigida. Et cui quidem vinum nocumentum fecerit per calefactionem in corde et ignitum fuerit epar sit eius nutrimentum vbique illud quod fit cum succo vue acerbe et que eius similantur et sint ea que post comestiones vel dum bibit talia quia sunt confectata cum acetositate. Et ille quoque ex pte sui capitis impedierit minuat ex ipso et quod est temperatum et clarificatum bibat et ea que post comestiones vini dum bibit sint talia quilia sunt cydonia. Quod si istud nocumentum fecerit et ipsum calefecerit comedat folia myrti torrefacti et parum ex trociscis de caffora sugat et illud in quo est stipticitas et acredo. Et ille quidem qui in isto patitur dolorem ex siccitate ventris post comestiones dum bibit cipero et gariofilo et condiatur citri. Et tu quidem scias quod vinum vetus est quasi medicina et pauci est nutrimenti. Nouum vero vinum impedit epar et ad epaticam perducit dysenteriam propter inflammationes suas et propterea quod facit ventrem. Et scias etiam quod ex vinis illud est melius quod inter vetustatem et nouitatem est equale et est clarum quod ad rubedinem trahit bonum habens odorem equis saporis et quod neque est acre neque dulce. Et bonus quidem vinum quod ablutum vocatur est quod ita fit. Tres mensure sumantur pretereа et aqua vna commisceantur et coquitur quousque quarta pars minuatur. Quod si alicui ex vini potatione mordicatio acciderit mala granata post ipsum sugat et aquam frigidam et sirupus absinthei mane. Et balneum ingrediatur postea aliquid parum comedere. Scias preterea quod mustum velociter inebriat propterea quod cito penetrat. Amplius sapiens sibi prohibere debet ne ieiunus vinum bibat aut antequam membra in humectatione requiescant aut post motum fortem quia hec duo magnum cerebro faciunt nocumentum et neruis et ad spasmum perducit et ad amentiam quasi in egritudine aut in specialo. Frequens quoque ebrietas est mala quia epar et cerebri complexionem corrumpit et neruos debilitat et ad neruorum egritudinem perducit et apoplexiam et mortem subitaneam. Vinum preterea multum in quotidiano studio in malis choleras rubeam conuertit et in aliorum studio in acetum parum et eorum amborum nocumentum est magnum. Quibusdam vero visus est quod semel in mense aut bis inebriari confert propterea quod virtutes alleuiat animales et regescere facit et vinum prouocat et sudorem et superfluitatem resoluit. Et scias quod maius nocumentorum vini non est nisi in cerebro et ex ipso igitur nemo debilem cerebrum habens bibat nisi parum et mistum. Et ei quidem qui vino impletus melius est vt ad vomendum festinet si facile fuerit quod si non aquam solam multam super ipsum bibat aut cum melle. Et post vomitum in tina balnei deinde ex oleo multum iungatur et dormiat. Et pueris quidem vinum ad bibendum dare est sicut ignes igni addere in lignis debilibus. Sed senibus quantum tolerare potest dare et iuuenibus dare ipsis temperate. Regio preterea frigida vinum tolerat sed calida minuit. Qui autem vino repleri voluerit cibo non repleatur neque rem tunc dulcem comedat sed bibat rafeas ventosas et micas ventuosas comedat et carnem pinguedine mistam et iungatur et non laboret et post cibum quum bibere voluerit vtatur amigdalis et lentibus salitis et cangiamet de capparibus et si comederit caules coctos cum carne et olus de aqua et eius folia confert ei et iuuabit in bibendo vinum. Et similiter omne quod vaporem alleuiat sicut semen caulium de syria nabati et cyminum et ruta sicca et calamentum et sal napticus et ameos. Nutrimenta preterea in quibus est viscositas et congregatio vapores ingrossant et hec quidem sunt velut res ventuose dulces viscose quod ebrietatem prohibent si non multum recipiatur vinum propterea quod tarde penetrat inebriat-

tis enim velocitas est aut propter cerebri debilitatem aut propter multos humores qui sunt in eo aut propter vini fortitudinem aut propter cibi paucitatem aut propter regionis malitiam in ipso aut in eo quod cum ipso continuatur. Et eius quidem qui propter cerebri debilitatem est medicatio est rheumatismi antiquo sedatio ex quibus iam diximus in capitulo primo nominatis et ne ex eo bibat nisi paucum. Semper quoque ebrietatem tardat succi aliorum caulium pars vna et succi granatorum acrium pars vna et aceti pars media sumantur et seruetur ebullitionibus aliquibus et sumatur inde antequam vinum bibatur. ℥ i. Sumantur etiam grana salis et rute et cymini nigri et siccentur et comedatur inde granum post granum. Sumatur et semen caulium de syria et cymini et amigdale amare excorticate et ramnus et absinthium et sal napticus et ameos et ruta sicca et sumatur inde in potu quantitas nocumentum non timet duarum ʒ. pondus cum aqua frigida ieiunus. Ex eis preterea que ebrii remouent ebrietatem est vt ei ad bibendum detur aqua et acetum multis vicibus aut aqua dimissa aut roob acetosum et sic vt ipse odoret camforam et sandalum et super ipsius caput ponantur infrigidantia repercussiua sicut oleum rosaceum cum aceto de vino. Ebrietatis vero sanationes in particularibus nominabimus. Quod si quis cito sine aliquo impedimento inebriari voluerit in suo vino infundat vinee aut lignum aloes indus. Et qui fortiter vult ebrietatem incurrere ideo vt membrum medicatione dolorem faciente sanetur in suo vino aquam lolii ponat aut sumat fumi terre et opii et hyusquiami ana ʒ. s. et nucis muschate et galie muschate et ligni aloes crudi ana ʒ. i. et fiat et inde ad bibendum detur in vino quantum est ei necessarium aut hyusquiamum nigrum cum corticibus mandragore in aqua coquatur donec rubea fiat et cum vino admisceat.

De somno et vigiliis. Ca. ix.

D E sermone cause somni naturalis et iubet et contrariorum ipsorum et vigiliarum et insomnietatis et quid faciendum sit in medicando vnumquodque eorum et in remouendo ipsum quando fuerit impedimentum et quid vnumquodque eorum significet et reliqua ab eis iam in suo loco parumper pertransiuimus et in medicatione particulari adhuc dicemus. Sed quod in hoc loco dicemus est quod somnus temperatus virtutem naturalem potentem efficit perficiendi suas operationes et est animalem virtutem quiescere facit et in ea labori augmentum prohibens et fortasse redeat propterea quod iuuat ad prohibendam spiritus qualiscunque fuerit resolutiones et propter hoc digerit cibum secundum digestionem nominatam et succurritur eius eo debilitati que accidit ex spiritibus resolutionis que est ex fatigatione aut coitu aut ira aut religione ab illis. Somnus preterea temperatus quum humorum inuenit equalitatem in quantitate et qualitate est humectatio et calefactio et est eo magis proficuo senibus quum in eis humiditatem conseruat et ipsam in eis reducit et propter hoc dixit Gal. Comedo quoque nocte olera ex lactucis facta cum aromatibus. Ex lactucis quidem propterea quod dormire faciunt. Et cum aromatibus ad emendandam eorum frigiditatem. Et dixit quod ego sum nunc diligens somnus nam ego sum nunc senex et confert mihi humiditas quam somnus mihi facit. Et hoc quidem est regimen conueniens ei cui rebellat somnus. Et si permittatur ve ipse balneetur postquam cibum quem sumpserit compleuit digestionem et super ipsius caput multa aqua calida proiiciatur erit hoc conueniens adiutorium. Regimen vero hoc somnus in medicationibus nominabimus. Scire ergo de eis somni cogitare debent vt ipsius temperate exhibeatur in sua hora et non superflue et ab impedimento sibi caueant quod cerebris ipsorum et omnibus suis virtutibus afferunt vigiliae. Iam preterea multotiens vigilare cogitur et somnum a se repellere timore syncopis et casus virtutis sicut quoque somnus est sicut quod

est profundus. Et melior similiter somnus est ille qui pro
uenit postq̃ cibus a superiori uētre descēdit: τ p⁹ quē cibus
quē sortitū fuerit ipse ex illa dispositione τ rugitibus qui dormire su
per hoc intendit impedit modo imo nō sapit nec cōmiscet ab i
stabilitate τ reuolutiōe ab latere in latus: τ ē impeditio τ cū suo
impedimēto nocet dormiēti. Quapropter si descensus tardauerit
parum sedere debet postea dormiat. ‖ Amplius super va
cuitatē dormire ē malū τ uirtutē deiicit τ super repletiōes
antequā a superiori ventre fiat descēsio ē malū qñ nō erit profūd⁹
sicut erit cū reuolutiōe de latere in lat⁹. Qui ei nō i ipso so
licitat cū eo quo solicitari solet i hora somni ex digestiōe
decretās expergefactio τ disturbatio ei retroducit τ sit nō
stupida τ corrūpit digestiō. ‖ In die quoq̃ dormire est ma
lū: generat n. egritudines humiditatis τ rheum mittit τ
corrūpit colorē τ generat splenē τ laxat neruos τ efficit
pigritiā τ debilitat desideriū τ generat apostemata τ febres
frequēter. Et ex causis suorū nocumētorū ē vt cito iter
rūpatur τ nō ab eo in q̃ erat stupidū reddat. ‖ Ex somni
aūt nocturni bonitatib⁹ ē q̃ ē cōtinu⁹ τ profundus: τ q̃ i die
dormire cōsueuit ipsum subito interrumpere nō est absq̃ ordine.
‖ Sz que ex figuris somni ē melior ē vt super dextrū incipiat
lat⁹ τ deinde ad sinistrum reuoluat. Ex q̃ si eius acceptio super vē
trē fiat auxiliū feret satis magnū in digestiōe: pptera q̃ ca
lore retinet illū τ ipsū cōpellit digestiōe augere. Resupine
aūt dormire ē malū τ ad malas preparans egritudines si
cut apoplexiā τ phrenesim τ incubū: q̃ñ superfluitates ad
posteriora declinare facit τ retinent τ per suos nō incedūt
canales nobiles q̃ sunt ab anterioribus sicut nares τ palatum.
Et somnū qui resupine fit solet incurrere infirmi debiles prop
ter illud q̃d musculis corporis accidit ex debilitate τ corporis mediocris
τ quia vnū lat⁹ aliud ferre nō pōt imo cito resupinari volun
tur quā dormiēs latere forti⁹ erit. Et propter hoc aptos ore dor
miēt propter debilitatē musculorum quibus mādibule stringun
tur. Et hoc quidē in libris particularib⁹ capitulū habet integrū.

‖ De eo quod ab hoc loco ad posteriora referuandum est. Ca.x.

q Quod ab hoc loco ad posteriora referuare de
bem⁹ ex eo q̃d hic dici solet ē cont⁹ τ ipsi⁹ tē
peramēti τ emēdatio impedimēti ei⁹. Et nos q̃
dē ad posteriora referuabimus loq̃ de eo i libro particula
rib⁹. ‖ Ex eo q̃d hic dici oportet ē rememoratio medicinarū ventrē soluē
tiū τ ablatiōis impedimēti earū: τ nos quidē i quibusdā corporum
referuabim⁹ sermōes ad nos de dosibus de medicatiōib⁹ τ i q
buscī corporum ad sermōes nros de medicis ventrē soluētib⁹
‖ Verūtū dicemus q̃ sanitatis cōseruatori vtile est cū natiōe
ē sit cū solutiōe τ diuretica τ sudore prouocātib⁹ τ sputū
producētib⁹. ‖ Et mulieres q̃dē cū menstrua prouocātib⁹
ex eo quod modo declarabimus τ te scire faciemus.

De confortatione membrorum τ corporis debiliū
τ impinguatione τ magnificatione corporis vel carni
um ipsorum. Ca.xi.

m Membra debilia τ parua cōfortāt τ augmētāt: in
eo. q̃dē q̃ adhuc i tpe erūt augmēti τ in tpe
etiā augmenti fricatiōe tēperata τ exercitio assi
duo q̃d sit eis proprium deinde emplastro ex pice. ‖ Retētio
quoq̃ anhelit⁹ i hūc ingredit modū τ propter q̃ū mēbrū pecto
ris τ pulmōis fuerit vacuū vbiq̃ perspicimus illā partem peur
rere q̃ crura habet gracilia postea tēperatā ei adhibebimus
fricationē: deinde ex pice emplastris apponemus: postea secūda
die fricatiōes custodiem⁹ sicut erat τ tertia similiter τ augmēta
bim⁹ exercitiū nisi amplitudo venarū appuerit siccitatio τ
desiccatiōis materie q̃ñ timor nūc erit i vnoquoq̃ mem
bro ne ipsa accidat τ nocumētū ex repletiōe veniēs q̃d
ē ipsi proprium quēadmodū timetur hic varices τ elephātia.
Qd ergo aliquid h⁹ generis appuerit minuem⁹ ex exer
citio q̃d primo minimū fuit τ ex fricatione deinde facie
mus ipsum quiescere τ resupinū iacere τ elevabim⁹ mēbrū il
lud vbiq̃ vel primo q̃ habet cruis siccū per pedē suū τ fricatio
nē faciemus propter cōtrarias s. postremo ad radicē. Qd
si voluerim⁹ hoc efficere i mēbro q̃d sit iuxta membra
anhelit⁹ fricā vbiq̃ pect⁹ ligabimus q̃d ē sub eo ligaturā
q̃ i stringēdo sit media τ i latitudine cōsilio postea pcipie
m⁹ ei vt vtat exercitio manuū τ forti anhelit⁹ emittēdo
voces τ clamorē magnū τ fricatione leui. In libris
pterea particularibus peruenit ad te q̃liter hoc summa eorum
fit diuidatur. Illud igitur in libro decoratiōis considera
bimus si deus voluerit.

‖ De lassitudine q̃ sequitur exercitia. Ca.xij.

l Lassitudis spēs sūt tres q̃b⁹ addit q̃rta. Et mo
di q̃b⁹ accit sūt duo. Tres vero spēs sunt tres
vlcerosa extēsiua τ apostēosa. et pōia q̃dē q̃ hic addi
tur ē lassitudo q̃ vocat desiccatiua τ arefactiua. Vlce
rosa igit̄ ē lassitudo ex q̃ q̃ eā incurrūt i superficie corporis ta
ct⁹ vlcerū similitudinē sentiūt τ i cutis profūditate τ odoratio
profunditatis ipsius τ est qū hoc sentit q̃ñ ipse tangit τ est
q̃ñ hoc eā sentit illud i suo motu. Et ē qū sentit q̃si pun
cturā spinarū τ abhorret mot⁹ ita vt extēdētes alas eas
extēdāt cum debilitate. Quūq̃ fortior fit accidit ei
horripilatio. Et quum augmentatur accidit ei tremor
τ febris. ‖ Et ipsius q̃dē causa est multitudo superflui
tatum subtilium τ acutarum τ liquefactio carnis τ adi
pis propter motus fortitudinē. Et ad vltimum humo
res mali qui si per venas discurrerent bonus sanguis q̃
est in venis corrumpet. Et propterea q̃ ad res curas de
clinauerunt minimum fuit nocumentum. Minus nāq̃
malū q̃d efficere pōt ē vt hoc lassitudinis gen⁹ accidat τ
si parumper moti fuerint accidet horripilatio. τ si plus
moti fuerint accidet tremor. Et est etiam quū humores
acuti ab illis separant τ crudi remanent in venis. Et est
etiam quum crudi in carne erūt. ‖ Extensiuā vero ha
bens sentit suum corpus quasi fractum τ sentit calorem τ
extensiones τ abhorret motus et quo abhorreat re
supinando ad posteriora flecti τ propterea si ex labore fue
rit. ‖ Et ipsa q̃dē est ex superfluitatibus retentis in mus
culis que tamē bone sunt substantie τ nō est in eis mor
dicatio aut ex ventositate. Inter eas vero cōsistit separa
tio cum dispositione leuitatis τ grauitatis. Et ipsa ē
multotiens accidit ex somno non completo. Quum eni
post somnum accit cōpletus alia est ibi diuersitas q̃ spēr
peior est. Et q̃ ex ea peior est quum musculorum villi sm
rectitudinem tendunt. ‖ Apostēosa autem lassitudo est vt
corpus sit solito calidius τ sit inflato simile in magnitu
dine sui τ colore τ accidit ei nocumentum quum tangi
tur τ mouetur τ sentit eius extensionem. ‖ Lassitudo
autem desiccatiua τ arefactiua est dispositio per quam sen
tit hō in suo corde ac si fricaret ariditate superflua. Et ip
sa q̃dē accit aut ex multo exercitio cum bono cibo aut
ex redditione aspera. Et q̃s etiam accit ex siccitate aeris
τ ex diminutione nutrimēti τ ex multo ieiunio. ‖ Mo
di autē q̃bus accit lassitudo sunt duo. Et ipsi quidem
sunt q̃ lassitudo aut accidit propter exercitium τ hec ē
magis secura cuius sanatiōis via mōs habet q̃ ei est propri⁹.
Aut accit ex se τ hec q̃dem egritudinis est aiccessio cu⁹
sanatiōis via propriū habet mōs qui sibi proprius ē. ‖ Et ē
ē quum via aliū cōiungit sm futurā materiē cōponam
aut per se ipsas aut p exercitiū. Quāq̃ simplicium none
ris regimen illud mouebis sm regulam quā tibi dixi.
Et hoc est q̃ in primis oportet te maiorē habere sollici
tudinē de re q̃ maiores incurrit terrores regendo illud
etiā q̃d est sub ea. ‖ Et forsitan quod magis terrefacit
magis est terrefaciens propter tres res aut propter forti
tudinem aut propter nobilitatē aut propter substantiā. Quāq̃ in

eo q͛d oz ex istis ꝯditiõib' due aut tres ꝯiungeret erit hoc magis terrefaciẽs nisi via q̄ remãserit duab' fortior fuerit adeo vt ipsis resistat vbiq;. lassitudo nãq; apostẽ fortior ẽ ⁊ nobilior vlcerosa ꝯz si vlcerose subiã a tẽperamento ⁊ cursu naturali valde fuerit remota duob' apostemo dis ꝓp nobilitatẽ ⁊ fortitudinẽ resistet ⁊ ꝑmittet s͛ ipaz. Si vo nõ valde remota fuerit aposta sup ipsam ꝑmittet.

De alicibus ⁊ oscitationibus. Ca. xiij.

a Licet sũt ꝓp superfluitates q̄ i musculis ꝯgregant. Et ꝓp hoc multũ accidit p' somnus. Qñ hũores illi plus abundauerit fiet horripilatio ⁊ tremor ⁊ qñ plus exercuerit faciet febrẽ. Oscitatio vo mo' ẽ alicium q̄ accit i mãdibulaꝶ musculis ⁊ thoracis. Qñq; sanis i pris absq; cã acciderit ⁊ nõ i hora qñ multa fuerit erit malũ. Et q̄ qdẽ ẽ ex ea melior ẽ ꝑma q̄ ẽ p' finẽ rigoris qñ ẽ ꝓp superfluitatũ expulsiões. Et ẽ et qñ alices ⁊ oscitatiões efficiũt frig' ⁊ cutis spissitudo ⁊ pauca resolõ ⁊ expgefactio a somno añq; compleatur ⁊ expulsio ꝯprimens. Vinum vero ad medium temperatum alicibus ⁊ oscitationibus ẽ ꝯueniẽs qñ nõ est ibi alia prohibens causa.

De medicando lassitudines ex exercitio prouenientẽ. Capitulum. xiiij.

d Jtem' ꝙ studiũ ipendere i medicãdo lassitudinẽ ẽ a multis securari egritudinib' ex qb' sũt febres. Oz ãt vt qñ lassitudo vlcerosa apparuerit ex exercitio minuat si ipsum fuerit cã ⁊ si cã ea multitudo fuerit hũoꝶ expellant. Qd si breuis tpĩs fastidia affuerit ipsoꝶ nocumẽto succurrẽ erit cũ feme ⁊ niatõe ⁊ resoloe e' qd ꝓuenit ad pte cutis cuz fricatiõe multa ⁊ leui cũ oleo i q̄ nõ sit põticitas. Et i die tertio reditõis fiat exercitiũ. Et nutriat ipe i die ꝑmo ex eo qd ꝯsueuerat i q̄litate ⁊ q̄ntitate minuat. Et i die tertio hũectãtib' nutriat ⁊ si vene fuerint mũde ⁊ pbla crudũ i adipe fuerit iestinoꝶ fricatio ipm qñz maturat ⁊ ꝓpe qñ calefaciẽtiuz medicinaꝶ ad ipm penetrauerit vtus.

Oleũ pterea de salicib' i hoc multum ꝯfert ⁊ oleũ de aneto ⁊ camemilla ⁊ his silib' ⁊ apozima radicũ sicle ⁊ e' oleũ i infũo duplici ⁊ vnguentũ ex radicibus malue ⁊ oleũ de radicib' cucũeris asinini ⁊ brioie ⁊ oleũ d̄ vi ncc ⁊ oẽ oleũ i q̄ vines recipiũ. In lassitudis ãt extẽsiue medicatiõe itẽtio ẽ lassare illõ qd idurauit fricatione leui calefaciẽte i sole ⁊ aq̄ tepida balneari ⁊ i ipsa longo morari tpe. Et si i solũ alia vice aut duab' descenderit i die erit ꝯueniẽs ⁊ p' vnaq̄uãq; iungãt balneatiões. Qd si necesse fuerit ꝓp ventꝶ abstersiõem ⁊ ppterea ꝙ oleũ i eis siccat ad inũgẽdũ oleo redire fiat ⁊ nutriente hũido nutriat ẽt pauce q̄ntitatis qñ plus indiget nutrimẽti paucitate ꝙ̄ vlcerosa. Et hãc qdẽ lassitudinẽ resol uit exercitiũ ⁊ modificat. Qd si p se acciderit ꝓp grossas superfluitates necesse erit eas cũare. Et si fuerit ꝓp cãm viscositatis extẽdẽtis resoluet eã tale q̄le ẽ cyminũ ⁊ carui ⁊ anisũ. In tertio ãt i ꝯpositaz lassitudinẽ regẽdo ẽ tres res lassare qd extẽsũ fuit ⁊ qd calefactũ istare ⁊ superfluitatẽ cũare. Et hoc qdẽ ꝯplet oleo multo tepido ⁊ fricatiõe vehemẽter leui ⁊ plura mora i aqua q̄ parũp ad calitatẽ declinat ⁊ qete. In arefactiua vo nil de regie sanoꝶ mutet nisi ꝙ oz vt aq̄ i q̄ balneat sit maioris calitatis qñ i aq̄ vehemẽter calida ẽ qd ispissat cutẽ ⁊ nõ ẽ eius ipedimẽtũ sic ipedimẽtũ aq̄ꝶ frãꝶ qñ cũ eo qd i spissat ei eis ambiguitas mala ⁊ frãtis ipoꝶ penetratio i corpe qd iã siccatũ fuit ⁊ ẽ qñ sue materiei cã ẽ cutis ipsius raritas imo hoc ẽ fm pl'm. In die ãt scdo reducitõis exercitio leuiter ⁊ subtil' vtat ⁊ balneo ꝑz dispõnẽ dei ꝑme deinde precipiatur ei vt aquam fraz subito ingrediatur q̄tenus cutis e' inspissetur ⁊ sit eius resolutio paucatã ⁊ cũ hoc ꝯferuet i suo humiditas. Obuiabit nã ꝙ aq̄ corpi i q̄ ẽ nimia calitatis ꝙ resistat ipso iã inspissato.

Et iste qdẽ due cãe ad inuicẽ se iuuãt i remouẽdo nocumẽtũ frigoris ipsi' ⁊ ꝓpe qñ submergit subito ⁊ egredit ⁊ nõ morat qñ cũ mora nulla ẽ securitas. Ipse pterea nutriat mane i fine ꝑme hore cibo hũectãte pauco ideo vt ipse alia vice in tra noctẽ fricari possit ⁊ tũc cenã tardet. Studiũ quoz adhibeat i expellẽdo superfluitates ab eo fricatiõe olei de salicib' cũ q̄ vẽtrẽ suũ nõ tãgat nisi lassitudinẽ i musculis sui vẽtris senserit qñ tunc illos leuiter vngere ꝯuenit. Et e' nutrio sit largi' ⁊ i eo ꝓcedat cauẽdo ne e' nutrimẽtũ sit multe calitatis. Ampliꝰ oẽs lassitudinẽ cui' cã ẽ mot' dimittere qñ eius signũz iceperit ꝓhibet ne accidat postea reuersio exercitio vtat et motu tẽpatus ad cutẽ materias expellat ⁊ eas fricatio resoluat q̄ sit iter illos mot' in ipsoꝶ ꝯsistentia. Dispositio preterea ipsius balneationem experiatur nam si ex balneo accidat ei tremor tunc res terminuz pertransiuit qñ stomagus si febres generauerit quoniaz tunc non ẽ balneandus imo cũandus ⁊ eius ꝯplo rectificanda. Qd si nihil eorum ex balneo accit erit conferens qñ e' aq̄ fuerit tẽpata. Qñ autẽ i eius venis crudi fuerint hũores i primis lassitudo erit regenda cuz eo qd oportet postea studendus erit i eo qd crudos maturat ⁊ subtiliat ⁊ expellit hũores. Et si multi fuerint tunc quies erit iniungenda ⁊ exercitium dimittendum quoniam quies est magis digerens ⁊ minutiones relinquat quoniã sm pl'm mundũ expellit ⁊ crudũ dimittit. Vẽ ter quoz e' añ maturationez nõ ẽ soluendus quoniam hoc nõ ꝯfert immo damnum infert. vrinã vero prouocare non nocet ei. Sed res multum calefaciens non est ei dãda qñ crudũ humorẽ i corde diffundi faciet. Sit ꝙ e' operatio leuiter ⁊ cuz q̄ntitate equali. In e' pterea nutrientibus ponẽda sunt pip ⁊ capparꝰ ⁊ ziziber ⁊ acetus de cappáribus ⁊ acetuz de allis ⁊ acetuz de assringit ⁊ eorũ etiã ipsoꝶ exhigeris fota sm mensuras. Post maturationẽ autez ⁊ apparitionez hypostasis in vrina ⁊ maturationẽ plurimus da ei vinuz vt maturatio ꝯpleat ⁊ fiat vrine prouocatio. Sitq; eius vinum quod subtile est ⁊ clarum ⁊ vomitum non faciat.

De alijs dispositionibus que sequuntur exercitium ⁊ reliqua ab eo. Ca. xv.

p Rimo loq̄mur de istis dispõib'. Postea mutabimus nos ad regim̃ lassitudinẽ q̄ vẽit p se. Et ex istis qdez ẽ raritas q̄ corpori accidit Et accidit multotiens ex fricatiõe pauca ⁊ balneo. Ipsa vero est medicanda fricatiõe sicca ad extremum parũ declinante ⁊ cum oleo stiptico. Et ex eis est spissitudo que ex frĩtate accit aut ex re stiptica aut ex multitudine superfluitatum aut ex earum grossitie aut earum viscositate vnde prouenit vt in poris cutis retineantur. Aut erit spissitudo cã exercitij quod ipsos ex profundo extraxit non exeuntibus ibi causis antecedentibus aut erit e' causa locus puluerulentus aut fricatio fortis ⁊ dura.

Illius autem est ex frĩtate ⁊ stipticitate signum est color albedo ⁊ calefactionis tarditas ⁊ sudor ⁊ corporis reuersio ad rubedinem quum adest exercitium. Et hi quidem in balneis calidis sunt balneandi in quibus de latere in latus ⁊ super ventrem ⁊ supini reuoluantur super pauimentum equalis caliditatis donec sudent ⁊ inungant oleis subtilibus calidis ⁊ resoluentibus. Illorũz autẽ q̄ ad hoc deuenerũt ex exercitio signũ ẽ ꝙ nõ hũt hoc signum ⁊ resudat cutis. ⁊ ipsi qdem medicandi sunt expulsione si ibi fuerit superfluitas ⁊ postea regimẽ adhibeatur quod resoluat ex balneo ⁊ inunctione. Qui vero in hoc incidunt ex puluere aut ex forti frica-

ıtē magis ē eis balneū necessarius ꝙ̃ iunctio ex oleis. Et ipsi qdē fricatōe molli vti dēnt an balneū ꝛ post ipsū. ¶ Et quos qū accīt eis post supfluū exercitiū cum pauca fricatiōe debilitas cū raritate. ꝛ ē qui accīt ei ex superfluo coitu ꝛ ex balneo frequēter. Ipsi igit medicādi sūt cū exercitio reuersiōis ꝛ fricatiōe sicca q̄ ad duritiē trahit cū oleo stiptico. Et nutriēna cōcedāt humectātia pauce ꝙ̃titatis in caliditate ꝛ frigiditate tēpata aut q̄ parūp ad caliditatē trahant. Et silr fiet si debilitas accidat aut vigilie aut tristitia aut accīt siccitas in neruis. Nō si ei accidēt malitia digerēdi cibū nō cōfert eis reuersiōis exercitiū neq3 aliqd exercitioꝝ ullo mō. Et pter ea qū accīt ex supfluitate balneādi ꝛ multitudie comedēdi ꝛ bibēdi ꝛ coeūdi vt hō i suis mēbris bulitatiōē sentiat supfluitatē ꝛ ppie i lingua eius vt opatiōes mēbroꝝ ledāt. Nō si hoc ex eo fuerit antecedēte i particulari medicatiōē indiget. Et si ex aliquo eoꝝ fuerit q̄ nūc ex ꝑxīo noiauimus fiet vino aut multa ociositate aut multa balnei bulitate erit ei sanguis de foras vtal exercitio ꝛ fricatiōe aspa ꝛ sicca sine oleo aut fricatiōe cū pauco oleo calefaciēte. Supflua āt siccitas quā q3 bz secūdū suā naturā ē ex genere lassitudinis arefactiue. Et ipsius sanatio est eius medicatio.

De medicatiōe lassitudinis pṗe venis. Ca. xvi.

Lerotū qdē dispō cognoscēda ē si humor eā efficiēs sit intus i venis aut extra venas. Nō āt si fuit i venis ex fatore declaraf vrine ꝛ ex dispositiōib' nutriētiū piorꝝ ꝛ ex hoc ꝙ supfluitatum multitudo i venis generari solebat aut eaꝝ paucitas ꝛ ēt velocitas expellēdi eas a se aut cū necessitatē medicādi eas faciebat. Et ex dispōne vini eius si erat clarū aut turbidū. Et si hec qdē significatiōes apparuerit declarabif ꝙ in venis existit ꝛ si nō sūt extra. Nō si lassitudo ē super fluitatibus ē extrinsecis ꝛ sūt vene itēr' mūde sufficit ei exercitiū reuersiōis ꝛ augmētū regiminis qđ in capitulo vlcerose diximus q̄ accīt pp exercitiū. ¶ Nō si alia diuisio fuerit nō cogiteș exercitare eū imo fac eum ociari ꝛ dormire ꝛ cē sancie ꝛ iunge ipsum semp circa ventrē ex oleo balneē cū aq̄ tēpata si balneū tollerare poterit sm̄ cōditiōes quā diximus. Et nutriaf ex eo qđ dixim' cuius tū cibus sit bonus qđ sit ex genere eoꝝ que sorbent ꝛ sit illud i quo nō ē viscositas neq3 multū nutrimētū. Et hoc qdē ē sicut ordei ꝛ spelta ꝛ ex carne volatiliū ꝛ de simplis sit sirup' acetosus cū melle ꝛ hydromel ꝛ vinū albū ꝛ subtile ꝛ huiusmodi vinū ei nō ꝓhibeas qm̄ ē maturās ꝛ pueciōs: veruntū ipsi in ꝑncipio dare debes illud in quo sit paꝝ acetositatis. Postea ex eo mutet ad album ꝛ subtile. Nō si hoc regimen ei ꝓfuerit humores ibi adesse supante ergo eum. Et si supans fuerit sanguis aut cū eo fuerit sanguis minueo eū ꝛ si nō ventres solue aut facies hoc ꝛ hoc sz ꝙ tibi videbif de sanguine. Tibi tū caueas aliqd hoꝝ facias si cognoueris ꝙ virtus sit debilis. Gen' āt humoris cognosces p vrinā ꝛ sudorē ꝛ dispōes somni ꝛ vigiliaꝝ. Nūc somn' le remouet rēt te regēte eū cū regie bono erit signū mala. ¶ Nō si cognoueris ꝙ bon' sanguis i corpe sit paucus ꝛ ꝙ humores crudi sūt supaucos fac eū quiescere ꝛ da ei ad cōcedēdū ꝛ bibēdū rē q̄ subtiliet ꝛ nō des ei ad bibēdū rē q̄ multū hēat caliditātē sz da ei ad bibēdū aliqd i q̄ sit incisio sic sirupus acetosus de melle. Nō si tibi necesse fuerit i yōre subtiliādi augmētū ꝓhere pōe illud qđ cōedit ꝛ i aquā ordei quā bibit paꝝ piperis. et si necessaria fuerit diacyminū diatrionpipereon pp hūoꝝ cruditatē da eiso tibi videbif ai cōctiōes aut post ipaz aut i ipe dormiti onis: ꝛ sit ei' mēsura coclearis pauli ꝛ diacalamēti qdē si ē bonū qm̄ ptrāsit terminos i calefaciēdo. Si āt ꝑcerto scieris hūores crudos i venis nō ēē sz i radicalib' iū neri mēbris fricatiōes adhibe ꝛ pfice in maturatis cum oleis laxatib'. Et da ei ad bibēdū ex calefacietib' vt ipso rū calefactio ad cutē puēiat ꝛ iūge ei genē logā: postea fac eū aq̄ tēpate cala balneari ꝛ da ei ex diacalamito absq3 timore sz tū oꝫ vt si anq̄ cōedat ꝛ exercitet. Nō si p' cōctionē necessariū fuerit ei qđ subtiliet intus ꝛ des ei qđ sit vehemēter penetratiuū sic diacalamētus sz sic diacyminū ꝛ diatrionpipeon: sine qđ ex quolib3 eoꝝ dabis res modica aut diacydonium. Et pole qdem ē vt qđ ex diacydonite dabis sit plus eo qđ dabis ex illis postq3 ꝯsideraueris ne corp' sit vehementius caloris accensius ex dātē illa. Ipsius preterea ꝯfert oleo iungi camomillino ꝛ anetino ꝛ amaratino ꝛ reliqis ab istis. Aut ꝯfouet cū resina aut cū resina ꝛ duodecuplo ipsi' olei. ¶ Nūc āt si tertio humores i venis ꝛ foras sūt ex esto de maiori solicit' ꝛ tū min' nō dimittas. Nō si hec duo cōtia fuerit ꝑuo iēde ad digestiōē cū diatrionpipeon i q̄ si volueris ad iunge petroselinū cū folijs sūt ad hoc vt sit magis diureticū. Et si volueris admisce ei paꝝ diacalamēti postquā minueris ex eo qđ accepit de diacymino ꝛ diatrionpipeon ꝛ ꝓcesseris i hoc sm̄ ordinē donec ad vltimū multos postremū eius cū diacalamēto ꝛ remaneat illud donec ad vltimū paꝝ remaneat diacalamēti. Nūc āt illud qđ ē i venis digeref ꝛ egrediet remanebit solūmodo eius qđ est extra venas diacalamētus quēadmodū scis erit ad hoc ꝯferēs ꝛ ipedimēto ꝑmus. ¶ Istos vero in qbus res due pungunt ab oīe vehementer trahēte ad exteriora aut interiora custodire dēs. Quapropter nō cito vomitū eis dare dēs nisi qđ ventres inferius depōnant nisi ante pmiseris que subtiliant ꝛ incidant ꝛ maturent neq3 etiā exercites eos. Nūc lassitudo quiescit ꝛ color meliorabif ꝛ vrina maturabitur fricabis eos multū ꝛ pauco exercitabis exercitio ꝛ considerabis si aliquid egritudinis reuersum fuerit quoniā tunc dimitte eos ꝛ si nil reuersum fuerit duces eos ad suos vsus ordinate donec peruenias ad illud quod solebat vti ex balneatione ꝛ iunctione ꝛ fricatione ꝛ exercitio ꝛ ad vltimum tandem vnguentorum qbus vtunē virtute ꝯfortata. Nō si alicui istorum lassitudo reuersa fuerit cum sensu vlceroso redi ad eum regimen ꝛ si absq3 vlceroso sensu reuertāt ipm cū reuersiōe rege. Et si iniste tibi ad uenerint significationes ꝛ fortis lassitudo sensu pcepta non apparuerit permitte eum quiescere. ¶ Lassitudinis autem extensiue causa hec est repletio sine humoris malitia. Et eius quidem medicatio in corporibus male ꝯplonis ē minutio ꝛ regio subtiliatio. In corpore vo de quo loquimur est subtiliatio ꝛ incisio: ut postea ad iunctus eius quibus debet. ¶ Pole autē medicatio est succurrere eoꝝ minutione ex vena q̄ ꝑtinet mēbro i q̄ est pluraliū lassitudinis ꝛ in quo lassitudinis apparuerit ꝑncipiū ꝛ ex matrice si non inter membra fuerit inequalitas. Et forsan necesse erit ipsū scda die minuere immo adhuc etiā i tertio. Ergo ipsum in ꝑma die minue illico qū appz ꝛ non tardo illud ne in ipso infundantur. Et in scda die ꝛ tertia minue eum in solis occasu. Opz ꝑterea vt sit eius nutrieuo i die ꝑmo aq̄ ordei aut succus spelte simplex nisi acciderit febris. Sed si febris superuenerit aqua ordei sola. Et die secundo sit illud eiꝫ oleo infante aut temperato sicut oleo amigdalino. Et i die tertio sit sicut caro cum lactucis aut cucurbitis aut maluis hortulanis aut acetula ꝛ ex piscibus petrosis in tassa ꝛ in hac die qui itus pole fuerit a potu aque ꝓhibeatur. Nō āt in die tertio sā nō poterit tollerare neq3 poterit cibū bene appetere ꝛ digerere dabif ei hydromel aut vinū albū subtile aut tēperatū. Et caue ne post has

euacuationes ei tribuas quantum est necessarium et ci
bo subito qm̄ cib⁹ idigest⁹ ad venas trahet trib⁹ mōis:
vnus eoꝝ erit qm̄ cib⁹ fuerit pauc⁹ stōus erit auar⁹ ⁊ cō
trariū erit ei⁹ ꝟtus retētiua ꝟtuti cpatis attractiue qm̄
multus fuerit nō erit ex eo stōus auar⁹ imo fortasse aura
cius cpatis iuuabit sua ꝟtute expulsiua ⁊ silr oē recepta
cului qd ē ibi pcedēs cōpatiōe ei⁹ qd ē p⁹ ips. Et scdo est
qm̄ mult⁹ nō bn̄ digerit isto. Et terti⁹ qm̄ mult⁹ multū
venis transmittit nutrimentum quod vene etiam dige-
rere non valent.

De regie corpoꝝ q̄ꝝ cōplones ñ sūt boñe. Ca. xvij.

C Orpora ista aut sūt qb⁹ supuenit error aut in
creatiōe male fuerūt ipedita. Et illa qdem
qb⁹ supuenit error sūt quoꝝ cōplos nālos si cō
uenīētes s acquisierūt cōplones malas i hora pp lōgū
errorē i regie bñēt i eis generit. Male ꝟo ipedita sūt q̄ꝝ
cōplexiones a radice sūt cōueniētes. Eoꝝ ꝟ qb⁹ supue
nit error erroris psl q̄ntitate ⁊ q̄litate scieda ē ⁊ cū cōtrio
medicāda ⁊ hoc fortasse cognoscitur ex dispōe figure
corpis. Impedita ꝟo male sūt dispōsit⁹ q̄ꝝ accit cor
ruptio ex cōplone eoꝝ. ppa aut ex coꝝ cōpōe. Ab eis
igit icipiem⁹ noiando senes.

Doctrine tertie dccīa tertie ⁊ est sermo ꝟniuersalis in
regendo senes. Ca. j.

T Ummia regio eoꝝ est op ꝟ ut qd calefaciat ⁊
hūectet sic ex nutrientib⁹ ⁊ balneis ⁊ poti
bus ⁊ somno pliro ⁊ mora multa i lecto ⁊ ma
iorē q̄ iuueni ⁊ ex assidua vrine eoꝝ puocatiōe ⁊ ex
pulsiōe plans ex coꝝ stōis p uiā itestinoꝝ ⁊ vesice ⁊
vt nature leniat eis vētrē. Eis pterea multū pfert fri
catio tēpata i q̄ntitate ⁊ q̄litate cū oleo deide equitatio aut
sessio si debiles fuerit ab eq̄tatiōe. Ad illū ꝟ q̄ ex eis
debilis fuerit fricatū semel aut bis redeundū erit. Et
cōfortatio⁹ pterea aliqd bn̄ redolens odorare dēnt ⁊ pp̄e
qd calm temperate existit. Et oportet vt post dormi
tionē cū oleo inungāt quonia hoc ꝟtutē excitat ⁊ alie
deinde equitent aut incedant.

De nutriendis senibus. Ca. ij.

N Utriō senū paulati ē ⁊ particus ⁊ paulati bis
aut ter nutriēdi sūt s digōnē coꝝ ⁊ forti
tudinē ⁊ debilitatē. Et cōedāt i hora scda panē
bn̄ scdi cū melle ⁊ i hora septia p⁹ balneatione qd ven
trē leniat ex eis q p⁹ illud noiabius. Et i ultia nocte cibū
laudabilis nutrimēti. Et si fuerint fortes i cena sua aug
mētū puum faciāt ⁊ ab oī nutriētē sibi caueāt ex q̄ mlta
gnerat aut pblā. Et ab oī caso ⁊ acito ⁊ desicca
tiuo sic caugi amich ⁊ sigiedel nisi fm mōs medicatio
nis absolueat. Qd si et hoc aliqd fecerint qd nō debe
bāt ⁊ ex bis q sūt pme spēi cōederint sic qd salitū ē ⁊ me
lōgias ⁊ carnē siccā salitā ⁊ silr̄ū aialiū ⁊ pisces dure
carnis tūc vtāt melonib⁹ ⁊ arecbijs ⁊ cucūerib⁹. Et si se
cūdū cōtrariū errorē ⁊ cōederit caugi amich ⁊ sebene
⁊ bāca medicet ex cōtrio s tū eis ñ sūt dāda nisi subtilia
tiua qū senū fuerit q̄ i eis sunt supfluitates. Qui ꝟ mā
dati fuerit nutriant ex hūectātib⁹ deinde paucis ex sub
tiliatis cū cibo vtant sicut i ipso dicem⁹. Lac ꝟo eis
q ex ipsis bn̄ appetit ⁊ digerit pfert ⁊ p⁹ ips eructiōes in
pte cpatis ⁊ vētris nō sentiūt paruū nec dolorē qm̄ lac
nutrit ⁊ hūectat: verūtn̄ qd ex eo mli⁹ ē est lac caprinū
⁊ asininū. Et ex pfectib⁹ qd ē lactis asini ē q nō sit ca
lens ⁊ decēdit eis ⁊ pcipue si fuerit cū eo sal ⁊ mel. Oz
tū vt locus i q pascunt obsuet ne herbe q ibi nascūt sint
pōntices nec acute nec acetose nec multū salse. Sicca ꝟ ⁊ fru
ct⁹ qb⁹ senes vesci dēnt sūt sicisicla ⁊ apiū ⁊ parꝝ porroꝝ
q coedere dēnt cdita cū almuri ⁊ oleo ⁊ pp̄e i pricipio
cōestionis ipsoꝝ iō vt i coꝝ āim mollificando iuuent.

Eis quoq conferts si in horis cōsueuerūt dormire dor
miant. Zinziber pterea murabā ē ex medicinis q eis
pferunt. Et similiter plurima coꝝ q sunt ex murabā ca
lidis simulq cū q̄ntitate q tn̄ calefaciant ⁊ digerant ⁊ nō
quia corpus siccent qm̄ oz vt eoꝝ nutrientia corpora
sint humectantia que non patiant ab illis nisi secundus
viā calefaciendi ⁊ digerendi ⁊ nō fm viā siccandi. Ex
eis ꝟo qbus vescunt ad suas leniēd naturas ⁊ cōueniūt
corporibus eoꝝ est volubilis cocta cū aqua ⁊ sale vt
boni sit saporis cū almuri ⁊ oleo cōdita ⁊ radicis poly
podij qm̄ in iure galline posita fuerit aut in iure sicle aut
in iure caulium. Et ex eis quidem qbus in cibo vti
tur ad suas mollificandas naturas ⁊ ipsoꝝ corporib⁹
cōferunt sunt ex fructibus ficus ⁊ pruña in estate ⁊ ficus
sicce cocte in aqua ⁊ melle si tempus fuerit hyemis ve
rūtamē oz vt hoc totū sit ante cōestionē. ppterea vt eo
rū leniat ventres. Qd si eorū nature tēpe habuerint vt
vna die leniant alia nō excusat solutiuū ⁊ lubricatio ter
tiana. Quod si fuerint nature eorū leniē die vno ⁊ cō
stringantur duobus diebus sufficiet ei aliquid tale sicut
volubilis ⁊ aqua caulium ⁊ illud qd est intra semen car
tami cū kist ordei ⁊ terebinthina ad magnitudinē vni⁹
auellane aut duarum ⁊ vt multum triū quoniam ipso
rū naturā sua mollificat. ppietate ⁊ abstergit interiora
sine lesione. Medicina quoq cōposita ex medulla
cartami ⁊ decuplo ipsius ficuum siccarum pfert eis.
Sumqz illud qd ex ea i potu sumit vt magnitudo nucis.
Enēa quoqz cum oleo eis confert quoniā in ipso cū
euacuatione est virtus mollificandi intestina ⁊ proprie
qm̄ ex oleo dulci fuerit. Ab aceto autē clisteri sibi caue
at quoniā ipsoꝝ siccabit intestina. Humidus vero cli
stere ⁊ viscosum est ex rebus magis eis pferens qm̄
ipsoꝝ ventres aliquot dieb⁹ cōstricti fuerint. Sūt pte
rea alie medicine ventrē solutiues q in antidotario no
minabimus. Oz ēt vt i senib⁹ ⁊ decrepitis fiāt cū andos
absq minutiōe q̄ro pl⁹ pōsse fuerit quoniā ipsoꝝ vētrē
tēpate soluere est eis maius pstans iuuamentum.

De vino senum. Ca. iij.

V Inū eis meli⁹ ē vetus rubeū vt vrinā puocet
⁊ calefaciat sil. A nouo autē ⁊ albo vīo sibi
caueāt nisi se post cōestionē balneauerint ⁊ siti
habuerint. Tūc eni dabit eis vinū albū ⁊ subtile pau
ci nutrimēti ideo vt sit loco aque. Ab ꝟino vero qd ex
vis est dulce ⁊ oppilatiuum sibi caueant.

De aperiēdis senū oppilationibus. Ca. iiij.

S I eis acciderint oppilatiōes quaꝝ facilior ē
ea q ex vini pueniūt potatiōe erunt aperien
de cū diacalamēto ⁊ diatrionpipeon ⁊ pulueri
zatione piperis sup vinū. Et si allia ⁊ cepas comedere
cōsueuerint comedant. Tyriaca quoqz eis multum cō
fert ⁊ pp̄e qm̄ oppilatiōes acciderint ⁊ silr athālia ⁊ ho
morusia. Ipsi vero post eas mollificandi sunt cū bal
neo ⁊ oleo ⁊ nutrientibus sicut aqua carnis in spelta ⁊
ordeo ⁊ si biberit hydromel confert eis ⁊ securos eos
faciet ne eis accidant oppilationes ⁊ dolores iunctura
rum postquam in ipso additum fuerit si oppilationem
in aliquo senserint mēbro aut pparatiōnē ad ipsā illud
qd sit ei. ppriū sicut semen apij ⁊ eius radix i mēbris vri
ne. Qd si oppilatio petrosa fuerit aperiat ex eo quod ē
fortius sicut petroselinum. Et si oppilatio fuerit in pul
mone aperiatur cum aliquo quod sit sicut ysopus ⁊ ca
pillus veneris ⁊ casia lignea ⁊ bis similia.

De fricatione senum. Ca. v.

O Portet vt i qualitate ⁊ quantitate sit tēpa
ta. Et ne vllo mō mbra dbilia cū ea tāgā
tur neqz dolentia. Et si fricatio vices hūerit in

terpositas in vnabus panis grossis aut manibus aspe ris fricentur: hoc namq; eis confert & interpollatos egritudi num membrorum eorum prohibet.

De exercitio senum. Ca.vi.

Exercitium senum diuersificatur secundum dispositionem corpo rum eorum diuersitatem & secundum illud quod eis ex egri tudinibus accidere solet & secundum vsus ipsorum in exerci tio. Nam si eorum corpora in vltima fuerint equalitate posita conueni entia eis erunt exercitia temperata. Et si fuerit in eis membrum quod non sit in sua meliore erit dispositione eius exercitium alia sequi exercitia [illegible] alicui semper in capite accidere vertigo aut apoplexia & materie ad collum descenderint & frequenter con sueuerint ascendere vapores ad caput & cerebrum non con fert ei exercitium in quo caput erigitur aut declinatur sed exerci tio vti debet quod sit in sedendo & currendo & equitando & omne exercitio quod fit ad subtilianda inferiora. Et si egritudo in pedibus fuerit exercitio vtatur quod fiat ex superioribus sicut ma nibus [illegible] & lapides & eleuare. Et si egritu do fuerit in medio sicut splene & epate & stomacho & intestinis erunt ei vtilia exercitia duarum extremitatum nisi sit aliquid quod pro hibeat. Nam si egritudo in pectore fuerit exercitium inferiorum erit ei necessarium. Et si in rene aut vesica fuerit non confert ei nisi superiorum exercitium. Et hec membra in exercitio partium non ordinentur ad hoc vt ex eo fortiora fiant. Et hoc quidem in senibus diuersum est ab eo quod est in aliis etatibus & in [illegible] senibus quibus confert plurimum eius quod confert senibus. Illi namq; mem bra debilia fortiora facere debent ordinare secundum modum exerci tii quod est eis conueniens & in quo sunt. Membra vero illorum qui exer citantur & eorum qui hoc non perdunt. [illegible] quum fuerit calida aut sicca aut fuerit in eis materia que ad putrefactionem declina uerit & non fuerit in eis maturatio.

Doctrina quarta de regimine corporis cuius est complexio conueniens. Et sunt quinq; capitula.

Doctrine quarte distinctionis tertie de rectificatione comple xionis superflue caliditatis. Ca.i.

Dicemus quod malitia com plexionis calide aut est cum equalitate amba rum passiuarum aut cum victoria siccitatis aut humiditatis. Nam si ambe passiue fue rint equales sciemus quod caliditatis augmentum erit secundum terminum & non erit superfluum quamuis non siccaret. Quum autem calidum erit cum siccitate possibile est vt comple xio ista in sua dispositione longo remaneat tempore. Calida vero cum hu miditate societas non durat quum humiditas quamuis superat caliditatem & extinguit ipsam. Et quia caliditas superat humiditatem & siccat eam. Dispositio igitur humida complexionem in qua humiditas superat melioratur in complemento [illegible] & fit equalis in eo. Nam autem descen derit humiditas extranea augmentari incipiet & caliditas minui. Ergo dicimus quod summa regendi complexionem habentes calidam in dua bus consistit intentionibus: vna quarum est quod est voluntas reducen di eos ad equalitatem & altera est qua est voluntas conseruandi sanitatem sicut est. Primam vero bene non possunt ociosi quamuis sua dormierint alias secundum plurimum tolerantiam in tempore quo ordinate ad equ alitatem reducuntur ipsos namq; absq; ordine regere perducet eo rum corpora ad egritudinem secundum & secundum possibile est si sit eorum regi men ex nutrimentis que ipsorum sint conuenientia complexionibus ita vt con seruet sanitatem que est in eis recta. Quicunq; autem complexionem habentium calidam in duabus passiuis temperatis fuerit sanitatem in principio rei ipsorum properabunt erunt & faciet illorum complexio decorem & pilos velociter nasci & erunt facundi & clari in [illegible] & veloces in [illegible] su. Quum autem in eius processerit vincent eis caliditas & augmen tabitur siccitas & accidet eis complexio melancholica & in multis quidem eorum multa cholera rubea generatur. Ipsorum vero re gimen in prima etate eorum est sicut temperatorum regimen. Et quum muta buntur sua mutabunt regimen ad illud regimen in quo elabora

bitur vt ipsius prouocet vrina & cholera eiiciatur rubea secundum vnam duarum partium ad quam declinant superfluitates. scilicet per inferius vel per superius aut per ipsius vomitum. Nam si sola natura ad deponendum humores & eiiciendum non sufficerit vomitu quidem adiuuetur & rebus lenibus sicut potu multe aque calide solius aut cum nabet. Et in solutione quidem ventris sit cum aliquo quod sit sicut violaceum mirabolanorum & tamari ndi humidi & terniabin & [illegible] pluraq; exercitium erit alleuians. Et oportebit vt cibus detur eis quod sit bonum chy mi. Et forsitan necesse erit vt balneationem in die secundum oportebit etiam vt ab omni re calefaciente prohibeatur quod si ex bal neatione post comestiones sentiat repletiones & infirmitatem per quam [illegible] securare ea vtatur: & si aliquid horum acciderit apponat eis bene sicut apozima absinthii & medicina ex aloe & aniso & amigdalis amaris & oximelle & balneationes post comestio nem dimittat. Hoc autem apozima eis danda est postquam primus cibus digestus fuerit & antequam secundum sumatur. In hora vero inter quam & [illegible] stiones secundum spatium inueniatur temporis: & hoc quidem est inter exer citationes matutinales & horam in qua balneantur. Ipsi proterea sit oleis suppiangendi & vnguentis albis & subtilibus in potu imbuen di est & debilitat eos aqua frigida. Et illi quidem qui a principio in complexione habent calidam & siccam hoc toto sunt digniores. Qui vero complexionem habent calidam & humidam & putrefactiones sint apud eos & materie ad membra descendant exercitio vti debent quod non sit resolutio & leniter calefaciat cauendo a motu in quibus [illegible] ebullitiones apparere faciat. Qui vero plus ab exercitio sibi cauere eos est illos qui conueniunt. Et melius quidem est vt exerci tentur post euacuationes & vt balneentur antequam comedant & resudent expellendo superfluitates omnes. Quibus in vere interueniunt tempo re conferunt minutione & euacuatione.

De rectificatione complexionis in qua est frigiditas cum augmento. Ca.ii.

Alia quorum spacio tres sunt. In illa ergo que ex ea in duabus passiuis equalis fuerit elaborandum erit vt eius [illegible] calor secundum augmentum perdat augmentantibus calorem inter humiditatem & siccitatem temperatis & vnguen tis calidis & electuariis magnis & euacuantibus [illegible] per potus & balneationibus sudorem facientibus & exercitiis multis [illegible] corporis. Non aliquod tempus in humiditate sint temperata accidet in eis vt humiditates in ipsis per frigiditatem generentur. Illorum autem in quibus cum hoc est siccitas regimen eorum est vt ipsi sumat regimen senum.

De regimine corporum que velociter egritudinibus inar rant. Ca.iii.

Sunt autem ad hoc sunt parati per resolutionem sui. Et hic quidem in ipsis reparanda est humorum qualitas aut per humores crudos qui in eis existunt: & his quidem temperanda est ipsorum humorum qualitas & di gerendum est eis ex nutrimentis illud quod nutrimenti habet medium inter multum & paucum. Et humorum qua litas est cum equalitate quantitatis nutrimenti & augmen to exercitii & fricationis antequam balneentur si exercitii & fricationis vsum habuerint aut cum leuiore eorum si non consueuerint & vt eis cibus detur priusquam non vna vice suam compleant satietatem quod si in ipsorum corporibus sudor fuerit facilis & consueuerint sicut vt illi aliquibus sudent vici bus. Et si tarditas comestionis ipsorum non fecerit vt cholera rubea in eorum fundatur stomacho retardetur ipsa vsq; post balneum quod si fecerit premittatur ante quam balneentur. Et hora quidem temperata si prohi bitus ibi non affuerit est post quartam horarum diei equ alium. Si autem propterea quod cholera rubea in ipsorum funditur stomacho cibus fuerit sumendus paulo antequam balneentur & oppilationis in epate significationes senti rint cum apertiuis potionibus suis conuenientibus complexionibus medicentur. Et si cum hoc in capite nocu mentum senserint cum ambulatione succurratur. Et si eius cibus in stomacho corruptus fuerit & postea descenderit per se eu

hoc iuuat: qꝛ si non deponatur cum diacymino aut fiat ipsi⁹ cū sene cartami cōpsita. Cui⁹ cōfectio ē nota.

De impinguando macrum. Ca. iiij.

c Ausarꝫ macici fortior sic diriuis ē siccitas cōplexionis ꝛ meseraice ꝛ siccitas aeris. Meseraice ei qū siccam nutrimentū nō recipit ꝛ augmē tal siccitas ꝛ macies. Fricatio igit ipi adhibēda ē antequā balneet q̄ sit media inter asperā ꝛ lenē donec rubeat cutis deinde fricatio fortior fiat: postea ēpls ex pice sup ponat deinde ꝑ atē exerceat postea absqꝫ tarditate balneet deinde siccis mādilib⁹ exiccet postea pauco inungat olo deinde cibū sumat sibi cōueniēt. Et si ipsi⁹ etas ꝛ ipso ꝛ cōsuetudo aquā tolleraueit fras ex ea sup se fundat.

Finis āt fricatiois q̄ ad picis empl̄ꝫ pmittit ē ut inflatio ī incipiat cōtiunī. Et hoc qdē ē ꝓpinquā ei qd̄ ī augmē tādo mēbꝛ pui diximus. Cōplementū vo locutiōis de hoc inueniet in libro de pulcritudine quarti libri.

De macrefaciendo pinguē. Ca. v.

i Pinguio regimē ē ex descēsus cibi a stō cius ꝛ pitissima sit velor ne cōpleat mesaraica ꝫ suctio in ipso ꝛ vt cibū sumat q sit multe q̄titatis ꝛ pauci nutrimenti. Et frequēter balneet anq̄ꝫ cōedat ꝛ exercitium sustinet ꝛ olea resolutiua. Et de electuarijs trisera minor ꝛ electuariū de lacca ꝛ tyriaca ꝛ vt ieiunus bibat acetū ꝛ almuri. Et nos qdē noiabimus hoc in sermōe decorationis.

Doctrina qnta ē mutationib⁹ ꝛ ē ca. i. ꝛ sūma. i.

Doctrine sexte tertie de regimine temporum cum rectificatione aeris. Ca. v.

i In ueris quidem principio succurrēdū ē ad minuēdū ꝛ ad bibēdū cathartica scꝫ qꝛ necesse ē ꝛ scꝫ cōsuetudinē. In ipso quoqꝫ ꝓpter vōit⁹ prouocādus ē. Et oīs res mīmū calefacies ꝛ humectās ē dimittēda ex carnib⁹ ꝛ potibus ꝛ nutrimētis subtiliās. Et exercitio vtēdū ē tēpate qd̄ sit mai⁹ exercitio estiuo. Cibo quoqꝫ nō repleat qn imo ipsius priat ꝛ ī potu sumat sirupos ꝛ rob extinguētes: ꝛ a rebus abstineat calidis ꝛ ab oīb⁹ amaris aut salsis aut acutis. In estate vo minuat ex cibis ꝛ potib⁹ ꝛ exercitio ꝛ maneat qet⁹ ꝛ extinguētia bibat. Et si poterit vōat ꝛ sp̄ ī vmbra moret ꝛ ī loco cooꝑto. In autūno aūt ꝛ ꝓpter eo q ē diuersi aeris cōseruatō facienda ē regie medio re ꝛ oīa siccātia sūt dimittēda. Et cauēdū ē a coitu ꝛ a potu multe aq̄ frē ꝛ ipsi⁹ fusiōe sup caput. Requiescat in loco suo dormiat ī q̄ eius cutis hora pulsui repleat dormiat. Et caueat sibi a calore estiuo ꝛ frigiditate matutinorū: ꝛ sui custodiat caput ne frigiditati obuiet. A frigorib⁹ quoqꝫ q̄ sunt ī tpe pmo sibi caueat nꝫ ex eis multū cōedat nꝫ balneet nisi cū tepida. Quādo dies cū nocte fuerit eq̄lis caueatur ne superfluitates ī hyeme cōstringant scꝫ ī multis corporibus similius ne ī autūno aliqd faciāt vnū humores ferueant ꝛ moueāt imo medi⁹ ē eis vt ipsi qeti pmaneāt. Qui dā ē tā venerit ne vōit⁹ ī autūno fiat qui ad febrē ꝑduci. Vinū pterea vehemēter vsꝫ oē aq̄tū ꝛ nō sit superflue. Sciās quoqꝫ qꝛ ī multis pluuijs ī ipso cōsulitur curatio ab ipsius malitia. In hyeme vo multū laborare debēt ꝛ copiosius comedere nisi fuerit meridionalis: q̄tū si sic fuerit exercitiū erit augmētādū ꝛ cib⁹ minuēd⁹.

Oꝫ pterea vt triticū panis hyemis sit forti⁹ ꝛ fortioris solicitatis q̄ panis estatis. Et sic ē illud qd̄ ē ī carnib⁹ ꝛ eis q̄ sunt sic ipse. Et vt sint olera q̄b⁹ vescat sic caulicꝫ cidia ꝛ apiū ꝛ nō atriplicos nꝫ blitas nꝫ portulaca nꝫ scariola. Ampli⁹ corpis tamē raro accidit egritudo ī hyeme: q̄b⁹ ī accidunt medicādo succurēdū ē ꝛ etiam do si oportuerit. In posterū ē vt q̄sꝫ accidat egritudo nisi ꝓp magnā cāꝫ ꝛ ꝓpter si cala fuerit. Calor ei inat⁹ q ē regim⁹ ī hyeme vehemēter fit fortio ꝓpterea qꝛ a re solone saluat ꝛ cōstrictiōe cōiungit. Qui pterea nasco frigidus suas medi⁹ ꝑficit opōes. Hip. quoqꝫ vsū ē qꝛ me li⁹ ē ī ipso vētrē soluere q̄ minutiōes facere. Et abhorret vōitū ī ipso ꝛ vē ei qꝛ ī estate sit bon⁹ q̄ꝛ humores in estate sunt natātes ꝛ ī hyeme ad subsidēdū vel nātes ipsꝫ ergo imitent. Aer vo qū corrūpit aut sit pestilētial obuiādū ē exiccādo corp⁹ ꝛ repādo domū cū reb⁹ q̄ sua frigiditate īfrant ꝛ humectāt. Et hoc qdē ē qd̄ magis ē faciēdū ī pestilētia. Aut calefaciat ꝛ faciat qꝛ sit cōtrariū ei qd̄ ex aeris corruptiōe puēit. Odores pterea boni sūt res in hoc magis cōferētes ꝛ ꝓpter quꝫ putauerit qꝛ sint cōplexioni aeris cōtrarij. In pestilētia quoqꝫ necessitas minui aerē attrahēdi ē minuēda: ꝛ hoc qdē fit cū ocio ꝛ quiete. Aer terra pterea multotiēs eleuat aeris corruptio ꝛ tūc qdē cōueniēt ī locis sedere ꝛ hospitia q̄rere vehemēter alta q̄ a ventis rumpant. Multotiēs quoqꝫ ē pncipiū corruptiōis aeris ab ipso aere ꝓp illud qd̄ ei aduenit ex corruptiōe vicinitatis aeris. Aut ꝓp rē celeste cuius q̄litas nō ē nobis cognita. In huiusmōi ergo ad domos subterraneas ē fugiendū aut ad domos q̄ parietib⁹ vndiqꝫ sūt circūdate ꝛ ad cauernas. Suffumigationes āt q̄ aerē putrefactiōes sūt rectificātes sūt sic cipi ꝛ turis ꝛ myrti ꝛ rose ꝛ sandali. Acetū pterea ī cibo ꝛ potu vti ī pestilētia ē nocumentū ipsius securatio. ꝛ nos qdē ī libris pticularib⁹ noiabimus cōplementū eius qd̄ ē dicēdū de hoc.

Sūma doctrine qnte fen tertie cui⁹ sūt. viij. capitula.

Summe doctrine qnte fen tertie ē ad succurrendum accītib⁹ q̄ pnosticant egritudines. Ca. j.

i Ille cui tremor cordis assidue accidunt de se ipso sit solicit⁹ ne subita incipiat morte. Ille cui frequēter accidunt scub⁹ ꝛ scotōia de se ipso solicit⁹ existat ꝛ humorē eius grossū ne ad epilepsiā pueniat ꝛ apoplexiā. Qui mult⁹ ī toto corde fuerit sit⁹ regat pleatiōe euacuatiōe ne hoc huius spasmū incidat ꝛ apoplexiā. Et sic qū pdurauerit ne sensus sint turbidi ꝛ motionū adsit debilitas cū replone. Qui mēbris multotiēs accidunt vt sopitꝫ amittāt regat cui hoc accidit eū euacuatiōe pleatiōe ne ad paralysis pueniat. Qui faciem mītū salient cui hoc accidunt regat purgatiōe cerebri anq̄ꝫ ad tortura deueniat. Qui facies vehemēter rubuerit ꝛ ocul⁹ ꝛ lachrymi fluxerint ꝛ lumē effugerit ꝛ capitis dolor habuerit minutiōe regēdus erit ꝛ solone ventris ꝛ his sīlib⁹ ne incidat ī phrenesim. Qū q̄ꝫ multa absqꝫ cā fuerit tristitia ꝛ timor regēd⁹ erit adusti humoris euacuatiōe ne ad melācholiā deueniat. Facies quoqꝫ qui rubet ꝛ tumet ꝛ fuscitatem attinet ꝛ sic hoc pdurās ꝓcedit leprā. Qui cor⁹ fuerit q̄nē ꝛ lassus sit ꝛ vene apparuerit minuēdū erit anq̄ꝫ venī scissura accidat aut apoplexia aut mors subitanea. Qui ī facie parū tumor apparuerit ꝛ ī palpebris ꝛ in extremitatib⁹ corpori eparis ē succurrēdū ne incidat ī hydropisim. Qū fetor corporis multus fuerit regie vtēdū erit resoluendo a venis putrefactionem ante quā ad febres perueniat: vrine tamē significatio ē in hoc deterior. Qūꝫ lassitudinē ꝛ fracturā videt sic qꝛ febris accidat. Qūꝫ comedendi appetitus cadit aut augmentatur significat egritudinē. Et ad summum omnis res que de suo mutat via. s. desideriū aut egō aut vrina aut coeūdi voluntas aut somnus aut sudor aut corporis potentia aut ingenij subtilitas aut sapor gustus aut somniorum visus quā augmētant aut diminuunt aut suā mutāt qualitatē pnosticat

egritudines. Et sic visus non naturalis sicut hemorroi darum sanguinis fluxus aut menstruorum aut vomitus aut et n in tribus sanguinis fluxus aut consuetudo desiderandi res aliquas sunt mala si sunt nō sunt mala quando visus est sicut natura. Et propter hoc nō d3 abstinere qa nisi a multū malis q tn ex eis dimittere d3 ordinate dimittat. ¶ Et preterea qui res particulares particulariū rerum sunt demonstrantes plenitudinis namq3 dolores capitis et emigranea dilatationem prenosticant pupille et descensus aque i oculū. ¶ Imaginari corā facie sicut culices et reliqua qui mālīnū sūt et stabile et visus cū hoc assidue debilitatur pronōdi descensū aq̄ in oculū. ¶ Cū grauitas et punctura in parte dextra perseuerauerit epatis significabit egritudinē. ¶ Grauitas et tēsio in inferioribus dorsi et ilio cū mutatiōe dispōis vrine ab eis nocumentū in renibus prenosticat. ¶ Stercus nō habens tincturā sicut solebat significat ictericias. ¶ Cū ardor vrine perseuerat vlcera significat q i vesica accidit et fiat. Ergo in ano adustionē faciēs prenosticat dysenteriā. ¶ Desiderij casus cū vomitu et inflatiōe et extremitatū dolor prouenitū coricā. ¶ Pruritus i ano qui pp vermes ibi nō affuerit, prenosticat hemorroidas. ¶ Multitudo carbunculorum naturas et nodorum magnitudinem significat apā. ¶ Serpigo albaras prenosticat nigrā. ¶ Et morphea alba pronosticatur albaras albam.

Et est de co visio de regie iter agentiū. Ca.ij.

¶ Et agēs a reb' abstineat qb' uti cōsueuerat qui cū eis suis familiaribus labores antiqs et dolores ei accidit qpp studiū ipende re d3 ad hoc vt vesica solicitudine ne ad magnas perueniat egritudines. Et illud de quo pl' solicitus esse d3 est natricā et lassitudo. Cui vo nutritio meliorari d3 et facere vt sit debilis et propinque mansure et nō multe ideo vt nō digerat et superfluitates i ventris ipsius nō congregentur. ¶ amplius equitare nō d3 plenus ne ei cibus corrumpatur et necessitate habeat bibendi aquā et angeat sommo et dilatatio sui imo expectare cibū d3 vsq3 ad horā hospitandi nisi fuerit pp eam quā postea dicemus. Nō si multū ei necessariū fuerit res modicā cōedat s3 mōs separati et tū ne pp ipsas bibendi aquā necessitatē habeat sine sit ei' iter nocturnū siue diurnū. Lassitudo quoq3 eius regēda est ex eo qd i capitulo de lassitudine dictū est. ¶ Ds preterea ne cū i vino repleat' sanguie aut alio s3 corp' sui mūdificet deinde incedat et si fastidius fuerit fastidiosus fiat et dormiat et fastidiū resoluat postea in viā pergat. Ds preterea vt q iter aggredi' viā codie et pap pl' solito exerceatur. Et si in suo itinere necessariū fuerit vigilare assuescat vigilare paruz: et sic si timet ne famem ei accidat aut sitis aut aliud ab istis d3 ea assuescere et d3 vti cibo quo in itinere vult nutriri et d3 constituere de eius cibus sit in quantitate paucus et multi nutrimenti. ¶ Olera preterea dimittat et fructus et quicquid huiusmodi generat crudus: ni fuerit pp necessitatē et ex eo modicē. ¶ Et fortasse iter agenti necessitas superueniet tollerādi famē donec deinde ra diminuatur. Et eis autē q ipsū iuuāt i hoc sūt cibi friti ex epatib' assatis et his similibus. Et e quē ei sūt prius le cū viscositatib' et adipib' liquefactis fortib' et amigdalis et oleo amigdalino et ex adipes sicut adeps vaccinus quarum vnū qui cōederit famē logo tpe tollerabit. Quidā quoq3 retulerunt q vn' hō lib.i. olei violacei quo adeps resolutus fuit donec in empli similitudinē puersa fuerit decem diebus postea comedere nō desiderauit. Et similiter cōtingit quā necesse est ei tollerare sitim. Decet ergo deferre d3 ex medicis sitis extinguētibus quas in libro tertio in capitulo de siti diximus et pp'rie ex semine portulacae iij.3. cū aceto bibat. Et diminuat nutritiēta sitis facientia sicut pisces et capparos et salsa et dulcia et minuat loquelam et molliter incedat. Quū3 aquā cū aceto biberit parum ex ea ei sufficiet in sedando sitim vbi non multa inuenitur aqua.

De regimine cauendi a caliditate et proprie in itinere et regimine iter agentium in ipsa. Ca.iij.

b ¶ Os etiā nisi se ipsos regant reos in suo fine ad hoc perducet q debilitabunt et corum resoluent virtutes ita q se mouere nō poterunt et superabit sitis et fortasse sol eorū3 ipediet cerebra. Quapp studere dēnt vt vehementi cooptura a sole sua tegant capita. ¶ Et sic debēt iter agētes pectora sua custodire et epithimare ex tali q̄le est mucilago psillij et succus portulace. ¶ Iter preterea agētes i calore q̄s3 necesse est aliqd comedere antequā eāt sicut sunt ordei et sirupū de fructibus et reliqua ab eis quā qui egredit et i corum iteriorib' ueni hil ex eis nimiū debilitat eos resolo et nō erit i eis restauratio. Sumere ergo debet ex eo qd diximus aliquātulū et deinde moueri donec de stō descendat et nō vidēt.

In via preterea vnire d3 oleū ros. et viol. et quo hora post horā i suis dorsis iungat. ¶ Multotiens preterea qb' i via ex calore accidit nocumentū redeūt dispōes pp natiōnē in aq̄ frigida verūtamē melius est ne hoc eis fiat s3 pani ex pe ctent deinde ordinate ad ipsas accedant. Cū autē venena timuerit narēs et os insuta sibi ligare d3 et tollent labore i hoc eis ēt prius cū lacte absq3 butyro cepas comedere et pp accumus cepe i ipso fuerit mutatus aut noctē vna illic cōedat cepas et sorbeat lac. Et cepe vnire cepe antequā in adeo mutant fortis incisiones. Et preterea illud qd odorat oleū rosaceū et oleū de seminibus cucurbite quā malitiā venenorum remouet quā timet. Cū si venenū ei nocumētum fecerit sup extremitates p suis aqua proiciatur fria et faciēs ea lauet. Sūtq3 cibaria ex oleib' fria et sup ipsius caput ex oleis fundatur frigidis et sup ipsius caput ex oleis fundat frigidis sicut oleo rosacco et ex salicibus et succo frio sicut ima calaris succo deinde lauet: et a coitu sibi caueat. Salsi quoq3 pisces ei coferūt qui conuenit qd diximus quoq3 supera ei coferut. Lac preterea est melior cibus si febricitauerit. Et si hēat febrē q non fuerit ex febribus putridis imo ex diuturnis bibat dorh acetosū3. i. lac absq3 butyro. Quosq3 hēnt post venena succurrat ex collatione oris cū aq̄ s3 nō bibat ex ea donec satiet q sui sitibus moriet sed teperandū ex collutiōe oris eis3 aq̄. Nō si multa ei necessitas bibēdi ignuerit semel ex ea gustat pap i secūdo et tertio et deinceps. Cūs conuenit illud qd ex sui ei admisti fuerit bibat. Et si antequā bibat inceperit bibere oleū rosaceū et aq̄ multus et postea bibat aq̄ erit melius. ¶ Et ad summū ille quē calor ipedit loco d3 manere frio et pedes ablue ex aqua fria. Et si fuerit sitiens aquā frigidam paulatim bibat. Et ex cibo qui eis digerunt nutriatur.

De regendo iter agentes in frigore et congelatione. Capitulum. iiij.

b ¶ Ico q iter agere in forti frigore est res magni timoris s3 multū custodiat se cum miat oibus q sunt necessaria et qui stomago qui nō totū qd necessariū est preparauerit. Quā plures nāq3 iter agētes oibus q necessaria erāt se reterunt et postea frigore mortui sunt quos frigus interfecit et prius spasmo aut alcuzez aut congelatiōe aut apoplexia et moriuntur qdem morte eorū3 q opiū biberint aut mandragora. Nō si eorum dispō ad mortē nō peruenerit multotiens i famē incidunt q vocat bolismus in qua qd sit diximus et in aliis egritudinibus iam in suo loco diximus. Et res qdem nō melior est vt poros claudant et nares et os custodiant ne in eo aer frigidus subito igrediatur et vt

extrema custodiant cum eo quod nominabimus.
Cũ vero iter agẽs i frigore hospitat nõ illico se calefacere
debz imo i hoc paulatĩ ordinet i calore pũo ⁊ ad fortẽ ca
lorẽ ñ cito accedat imo si ad ipz nõ accesserit erit meli⁹.
Qð si vehemẽter ei fuerit necessariũ fm ordinẽ ad ipm
accedat. Et ille qdẽ cui ɔuenien⁹ ab eo separi ẽ qui cito
vult ire ⁊ ad frigus egredit hoc ẽ qm frig⁹ nõ ad hoc pue
nerit vt iter agẽtẽ debilitet ⁊ ei⁹ diĳciat fortitudinẽ. Sz si p
gelatõ i ipo opꝫ necesse ẽ vt festinet ad se calefaciẽdũ ⁊ le
niẽdũ ex oleis calefaciẽtib⁹ ⁊ ꝓpe illis i qb⁹ tyriace ꝓpe
tas erit sicẽ oleũ de lilio. Cũz iter agẽs in frigore hos
pitat⁹ fuerit ⁊ fuerit familie⁹ ⁊ rẽ cõcederit calaz accidet ei
calor sicut ex febre mirabil. Iter agẽtes pterea nutrimen
ta hñt q̃ rẽ facilẽ frigoris eis faciũt. Et hec qdẽ sunt nu
trimẽta i qbus multi ponunt allia ⁊ nuces ⁊ sinapi ⁊ as
sa. Et ẽ qñ i eis mittunt cepe vt dõi sit saporis ɔdite cuz
alliis ⁊ nucib⁹. Butyꝝ quoqz ẽ eis bonũ ⁊ ꝓpe qñ
p⁹ ipz forte hauserit vinũ. Oz pterea vt iter agẽs i fri
gore nõ ambulet dũ ẽ vacu⁹ imo ipleat nutrimento. Et
vinuz loco aq̃ bibat ⁊ moret dõec illð i suo vẽtre gerat
⁊ calefiat ⁊ postea exeat. Allia quoqz ẽ ex eis q̃ i frigo
re ɔgelatũ calefaciũt ⁊ ꝓpe qñ ipsa i vino ei ad potãdũ
dat cui⁹ integra dosis ẽ ʒ.i. allie ⁊ vini lb.i. Ampli⁹ iter
agẽtes i frigore hñt vñ fiat epithima qð coꝝ muniat cor
pa ne a frigore patiant ex qb⁹ ẽ pix ⁊ alia ab ea. Allea
quoqz sũt ex reb⁹ ei valib⁹ q̃ ab aere venerũt frigido.

De custodiendis extremitatibus a nocumento fri
goris. Ca.v.

Iter agẽs extrema i pmis fricare dz donec ca
lefiat deide ex oleo calo ea liniat qð sit ex
oleis bñ redolẽtib⁹ sicut oleũ de lilio ⁊ oleuz de
benꝫuiscois quoqz ẽ epithima eis ɔueniẽs ⁊ si ipz ñ hñe
rit oleũ ⁊ ꝓpe qñ i ipo posuerit pip aut piretꝝ aut castor
biũ aut assaz fetidã aut castoreũ. Ex epithimatib⁹ pte
rea extremitates custodiẽtib⁹ est vt supponat eis galba
nũ ⁊ alia q̃ ẽ securatio aut sicẽ alkitrã. Et nõ oz vt sotu
lar aut calciamẽtũ q̃ pedes tegit sit strict⁹ ita vt pes i eo cõ
moueri nõ possit qm mot⁹ mẽbri ẽ vna ex reb⁹ ꝓhibẽti
b⁹ ab eo frig⁹ mẽbꝝ quoz suffocatũ durũ fuerit frig⁹.
Et qñ ipz qdẽ pgamẽo coopit ⁊ aliqd ei supponit ⁊ ni
hil supponit ẽ magis ipz custodiẽs. Cũ aũt man⁹ aut
pes frig⁹ ñ senserit ⁊ ex frigore nihil diminutũ fuerit nec
sollicitudo pma fuerit custodiẽdi ipz regis ɔueniẽti sci
as q̃ iste iã ẽ i itinere destructiõis ⁊ q̃ frig⁹ iã effecit i ip
so opõnẽ suã. Huic igr̃ ex cogitare debemus qd i ipo sit
faciẽ q̃ si frig⁹ i mẽbro epabit ⁊ inanit q̃ i ipo erat extin
xerit calorẽ ⁊ ɔstrinxerit illud qð resoluebat ex eo i eius
subã ⁊ ipz putrefactiõi aptũ effecerit erit qñs necessariũ
facere totũ qð i capitulo de vlcerib⁹ ẽ dictũ ⁊ ꝓpe õ her
petib⁹ estiomẽis malis. Sz qñ frig⁹ ipz ipedierit ⁊ non
dũ cõputruerit sz i illo ɔsistit ꝓcessu melius erit vt extre
mitates ponant i aq̃ vapoꝝ ꝓpe aut i aq̃ in q̃ sic⁹ cocte
fuerit ⁊ i aq̃ caulũ ⁊ i aq̃ myrti ⁊ i aq̃ aneti ⁊ i aq̃ came
mille totũ hoc ad supponẽdũ ẽ eis ɔueniẽs ⁊ aq̃ sorbe
⁊ aq̃ napũ. Et napis quoz emplz apponere ẽ medi
camẽ eis ɔueniẽs ab igne pterea sibi cauere dz ne ad ip
saz accedat. Et oz qdẽ vt velociter incedat a pedẽ mo
ueat aut extrema aut exerceat ipz ⁊ fricet postea iungat
⁊ sup ipz aquã calaz ab alto fũdat cũ eo qð diximus.
Et scias q̃ dimittere extremitates suspẽsas ⁊ getas in frigore
ne moueat ⁊ vt nõ exerceãt ẽ ex maiorib⁹ cãis q̃ faciũt
extrãs vt ea super frig⁹. Sũt pterea doluz qdã q̃ po
nũt i aq̃ ista ⁊ faciũt vtilitatẽ ac si nocumẽtũ ab eis re
moueret q̃nadmõz fructib⁹ accit ɔgelatis. Qñ ei i aq̃z ppl
nũt frasciũt q̃nadmõz si ab eis extraheret cõgelatio ⁊
ab eis labr ⁊ simul ⁊ cõgnũt ⁊ si ea igni applicãt corrũpet

Sz quõ fit illud nõ ẽ medico necessariũ. Qñ aũt vna
extremitas obfuscari cepit scalpellãda ẽ erit ⁊ sanguis ab
ea extrahẽd⁹ mẽbro in aq̃ cala posito pterea ne aliqd
sanguinis i orificio plagaꝝ ɔgelet ⁊ ñ egrediat sz egredi
dimittat dõec p se restringat postea ipa epithimet ex bolo ar
mẽo ⁊ aceto tẽpatis qm hoc ei⁹ remouet lesiões. Aliaz in
quoz i pncipio ⁊ fine mutamẽtũ pbet. Cũz res ad nigre
dinẽ trãsierit aut viriditatẽ ⁊ ɔplexit ipam ipa sz putrefa
ctionẽ ꝓcedẽte nõ laboret nisi vt auferat illð qð ɔputru
it ne et sanũ qð i ei⁹ ɔsistit vicinitate putrefiat ⁊ putrefa
ctio paulatĩ ad interiora procedat sed faciat illud quod i
suo diximus capitulo.

De conseruãdo colorẽ faciei in itinere. Ca.vi.

Acies ẽ epithimanda ex reb⁹ viscosis i qb⁹ erit
ɔglutinatio sicẽ mucillagine psilĳ ⁊ mucilla
gine portulace ⁊ sicẽ dragagãto i aq̃ resoluto ⁊
gũmi arabico i aq̃ resoluto ⁊ sicẽ albuĩe oui ⁊ sic totelãs
de simila i aq̃ resolutis ⁊ trociscis quos ɔbetuã notauit
qñ aũt vẽt⁹ eã scinderit aut frig⁹ aut sol regimẽ eius que
res in sermone de decoratione.

De conseruando iter agentem a nocumẽtis aqua
rum diuersarum. Ca.vij.

Quaꝝ iter agẽtẽ ad egrẽdũ magꝫ pducit
q̃z nutrimẽti diuersitas. Et hec sollicitudo
ẽ hñda ⁊ res aq̃ corrigẽda. Deci⁹ aũt emẽda
tõe ẽ vt vehemẽter colet ⁊ fiat vt a resudãte coꝝ mittã
p resudatiões egrediat ipaz quoz cogit q̃nadmodũ iã
i hoc demõstrauimus oãz ei qñs colaret iter pure aq̃ subaz
⁊ id qð ei admiscet separatiões faciat. Et mai⁹ hoc toto ẽ ip
saz sublimãdo distillare. Est ẽt qñ ex lana retorta sit ly
chinũ cui⁹ vna extremitas i vase plenuz põit altera i vas
vacuũ ⁊ guttati aq̃ ad vacuũ distabr ⁊ ẽ clarificãdi mo
d⁹ idone⁹ ⁊ ꝓpe qñ mixõnis fcm̃ fuerit silr quoz qñ aq̃
amara ⁊ mala cogit ⁊ pĳciat i ea dũ ipa bullit lumi libe
rũ ⁊ guttati distillabr cũ lana admõz pmc. Et silr ẽt qñ
aq̃ pure admiscebr lutũ liberꝫ i q̃ ñ erit mala q̃litas ⁊ p
pe qð i sole sint adiustũ ⁊ postea colabr erit ex eo qð ei⁹
ꝓhibz maliciã. Aq̃z qz cũ vio bibere ẽ ex eo qð eius
remouet maliciã qñ ipsi⁹ malicia fuerit ex genẽ pauce pe
netrãciois. Aq̃ ẽt qñ pauca fuerit ⁊ ñ inuẽit sepata cũ
aceto erit bibẽda ⁊ ꝓpe i estate qm hoc a milio excusat
potu. Aq̃ pterea salsa cũ aceto ẽ bibẽda ⁊ sirupo aceto
so i quã siliq̃ ⁊ myrti gña sũt pĳcẽda ⁊ sorbe. Et p⁹
aluiosaz qdẽ aq̃z ⁊ põtica biberi ẽ totũ illud qð mãz sol
uit. Vinũ quoz ẽ ex eo qð p⁹ ipaz potatũ ɔfert. Sup
amarã quoz aq̃z exhibẽda sũt dulcia ⁊ vnctuosa ⁊ ipsa
cũ melle ẽ miscẽda ⁊ añ ipaz aq̃ cicerꝫ ẽ bibenda ⁊ eiꝰ
volitas adest remouebr ei⁹ ipedimẽtũ. et silr cõedẽ cicera.
Añ vo aq̃z stãtẽ ⁊ paludestrẽ i q̃ erit putrefactio ñ st
gustãda nutrimẽta calã supra quã stiptica sũt exhibẽda
ex fructib⁹ sicut ⁊ mica sicẽ cydonia ⁊ mociana ⁊ acetula.
Sup aq̃s qz grossas ⁊ turbidas vtẽi ẽ allea. Et ex
eo ẽt qð eas clarificat ẽ alumẽ iameni. Ex eis qz q̃ diuer
saꝝ aq̃ꝝ remouẽt maliciã sũt cepe qð sũt vt tyriaca b⁹ ⁊ p
pe cepe cũ aceto ⁊ allea ẽt. Et ex reb⁹ frigidis sũt lactuce.
Ampli⁹ et regis viatoꝝ ɔueniẽte i diuersitate aq̃rũ ẽ vt
ex aq̃ sue terre ferat ⁊ cũ aq̃ misceat terre i q̃ pũs hospi
tabr ⁊ ferat ex aq̃ cuiusqz hospitĳ ad hospitiũ qð ẽ p⁹
ipz ⁊ admisceat ei cũ sua aq̃ ⁊ ita faciat dõec pueniat vbi
vult ⁊ silr si ex luto sue terre sũpserit ⁊ cũ oĩ aq̃ ad quã p
uenerit admiscuerit ⁊ ipz i ea ɔquassauerit ⁊ ei dimit quo
usz clarificet. Aq̃ pterea pãno iterposito bibẽda ẽ ne
sanguisuga cũ errore egrediat ⁊ ne qð ex mal pmissiõi
b⁹ vehemẽter ẽ minutũ trãsglutiat. Ex reb⁹ qz aceto
secum deferre vt ea cũ vnaquaqz diuersarum aquarum
misceat est regimen conueniens.

De regimine viatoris in mari. Ca.viij.

Viatoris in mari plerumque accidit vertigo et renouatur eis ea et commouetur in ea nausea et vomitus: et hoc quidem in primis diebus: sed postea residet et quiescit. Et oportet ne festinanter retineatur nausea et vomitus: sed dimittatur donec per ipsum mundetur: si superflua fuerint retinendum: incipiendo tamen ne vomitus accidat non est mala. Et hoc est ut ex fructibus comedat sicut cydonia et malum granata. Semen quoque apii quod bibitum fuerit prohibet nauseam ne commoueatur: et sedabit eam quod commouebitur et absinthium similiter. Ex eis etiam quod id prohibet est ut acetosis odoribus confortentur: et vaporem ne ad caput ascendat prohibentibus nutriatur. Et hoc quidem fit sicut lenticula in aceto et succo vue acerbe et panis calamenti et absinthii et panis lauati in vino bene redolente aut in aqua frigida. Et est quasi in eam ponatur absinthium.

Narres quoque eius iteri cum cerusa sunt epithimande.

Explicit fen tertia huius primi canonis. Et incipit quarta.

Fen quarta de diuisione modorum medicationum secundum egritudines vniuersales. Incipit.

Doctrina quare est locutio vniuersalis de medicatione. Ca.j.

Dicemus quod res medicationis ex vna trium rerum completur: vna earum est regimen et nutrimentum: et alia medicinarum est exhibitio: et tertia est opus manuale.

Per regimen autem intelligimus administrationes quae sunt causarum necessariarum ministratio: quarum enim visum fuit cum dictis et quibus est nutrimentum. Et medicina quidem regio ex parte qualitatis earum fit proportionalis medicis medicinarum. Nutrimentum vero ex eis omnibus medicinis habet quod sunt ei proprie ex modo quantitatis. Nutriens enim quandoque prohibet quod minuatur quantitas: quandoque augetur. Sed non prohibet nisi quando medicus vult ut natura occupetur in maturando humores. Et non minuit nisi quando vult virtutem cum hoc custodire: ergo sequitur minuit custodiendo potentiam virtutis et sequitur minuit custodiendo pro materia ne natura nunc occupetur in digerendo multum cibum. Pone quod sepe fit solicitus de eo quod magis suspectum est: et est virtus si fuerit valde debilis aut egritudo si fuerit multum fortis. Nutrimentum quidem ex duabus minuitur partibus: vna earum est ex parte quantitatis: et altera est ex parte qualitatis: et altera est ex parte qualitatis: et ubi quidem possibile est ponere coniunctiones duarum priorum diuisiones tertiam. Differentia autem inter duas doctrinas quantitatis et qualitatis est quia nutrimentum quandoque est multe quantitatis et pauci nutrimenti sicut olera et fructus quoniam quod ex eis multum comedit ex quantitate nutrimenti multum recipit absque eius qualitate. Et quandoque est nutrimentum pauce quantitatis et multi nutrimenti sicut oua et gallorum testiculi. Nobis autem quandoque est necessarium quantitatem minuere et qualitatem augmentatam facere: et hoc quidem est quando desideria fuerint superiora et in venis crudi fuerint humores et volueritis desiderium sopire per stomachi repletiones et a venis multa prohibere magis ideo ut natura maturet illud quod est in venis aut propter declinationes aliquas ab illis. Et quandoque necessarium est nobis in qualitate augmentum facere et minuere quantitatem: et hoc quidem est quando voluerimus virtutem confortare et stomachus non multum digerere non valet. Plurimum autem quod nos laboramus in minuendo cibum aut prohibendo est quando egritudines medicamus acutas. In egritudinibus quidem chronicis minuimus sed minus quam in acutis. In egritudinibus namque chronicis plus de virtute solliciti sumus quam sumus quod earum crisis est longinqua et ipsarum status est remotus. Quapropter nisi virtus custodiatur usque ad horam crisis stare non poterit neque illud quod in longo digerendum tempore digerere valebit. In acutis vero egritudinibus crisis est propinqua et confidimus quod virtus ad statum non resoluetur si hoc minuerimus nutrimento non plurimum minuendo. Et quanto egritudo plus principio propinqua fuerit et accidentia magis acuta nutrimentum virtutem confortet. Et quando egritudo sinem augmenti pertransierit et accidentia adhuc etiam augmentata fuerit minuemus dietam propter solicitudinem quod in eodem et propterea ut natura alleuietur in hora laborationis. In tempore quoque status

regimen vehementer subtiliamus. Et quando magis egritudo fuerit acuta et crisis propinquior erit ut regio subtilis ad maiorem nisi cum accederit quod nos ab eo prohibeat quadmodum in libris notabilius prosequemur. Nutrimentum preterea secundum hoc quidem est ex eo quod sit nutrimentum duas alias habet operationes quarum vna velocitas penetrationis sicut dispositio vini et tarditas penetrationis sicut assatorum dispositio et frixorum et inspissando habet causas quod ex ipso generatur in sanguine et eius reictio sicut est dispositio nutrimenti carnis porcine et vituline aut ipsius substantias et resolutionis eius necessitas sicut est dispositio nutrimenti quod fit ex vino et ex ficubus. Et nobis quidem est necessarium nutrimentum quod cito penetret quando casum virtutis alicui succurrere volumus et eius resolutionem et non potest stomachus et virtus tolerare ut nutrimentum digerat quod tarde digeritur et nos quidem a nutrimentis terremur quod cito digeritur quod accidit ut nutrimentum precedat quod tarde digeritur et tamen minus ne cum eo misceatur et fiat secundum modos que iam declarauimus. Et terremur etiam a nutrimento grosso quando per certo scimus quod accidunt oppilationes. Sed eligimus cibum fortis nutrimenti et tarde digestionis propter eum quem confortare volumus et exercitio fortibus preparare. Raro quidem nutrimentum eligimus propter illum cui velociter accidit porositas in spissitudo. Medicatio autem quae fit cum medicinis tres habet regulas: et vna earum est regula eligendi eius qualitatem scilicet eligendi ipsam calidam aut frigidam aut humidam aut siccam. Et secunda est regula ipsius eligendi quantitatem: et hoc quidem est regula diuidendi in regulam mensurandi pondus eius et in regulam mensurandi ipsius qualitatem scilicet caliditatis quidem aut frigiditatis aut reliquorum ab illis. Et tertia est regula ordinandi suam horam. In electione autem qualitatis medicine absolute sit bona cognitio nisi per cognitionem ipsius egritudinis quoniam quando egritudinis qualitas scita fuerit erit medicina danda que in sua qualitate sit contraria egritudini suo medicamini contrario et reuertatur sanitas suo simili. Cum quantitate autem ipsius medicine ex duabus cognoscitur partibus secundum modum manifeste artificialem ex rememoratione: et quantitate egritudinis et rebus quae super illam sunt significantibus ipsius conuenientia et compatientie ipsarum quae sunt genus et etas et consuetudo et tempus et regio et ars et virtus et forma. Natura vero membri cognitio quatuor rerum continet cognitiones. Complexionis membri et creationis eius et situs eius et ipsius virtutis. Et complexionis quidem membri quoniam quando eius naturalis complexio scita fuerit et ipsius complexionis egritudinis sciuerit per mensuram extra naturam qualitatis eius complexionis naturalis cognita fuerit: sciet ergo medicina quantitatem quae ipsa reduci possit ad temperamentum. Vbi si complexio sanatiua complexio fuerit frigida et egritudinis sua calida: medicina in summa elongatione erit a complexione sua: et tunc multa indigebit in infrigidatione: et si ambe fuerint calide sufficeret quantitas. Et creationis quidem membri iam dictus quod creatura membra in .iiij. diuidit modos et nos quidem cum ibi consideramus de membris diximus quod membrorum quedam sunt quae in fortitudinibus suis sunt facilia et subtiliora sicut sunt cum aliter aut ceteri loca vacua per quae expellantur superfluitates medicina subtili et tempora. Et cum alia quae non sunt talia secundum medicina indiget fortiore sicut est ossa: et cum est quod est spissum. Et raro quidem medicina sufficit subtilis et spissorum medicina forte necesse est quod autem forti medicina magis indiget illud quod in nulla cura primam periculum habet neque receptaculum. Et post ipsum est illud quod habet in vna parte et post ipsum est illud quod a duabus partibus habet receptacula secundum est solidum et spissum sicut regio pectoris est illud quod cum habet a duabus partibus et erat sicut pulmo. Et situs quidem membri quoniam per situm cognoscitur quemadmodum in suo aut locato aut societate. Virtus vero quae ex societate prouenit cognitione est magis propria et propterea quod potius magis eligo ad quam medicina trahitur et ad quam eam declinare faciendum quando fuerit in gibbo epatis cum his cum per vrinam et si in epatis concauitate fuerit cum his cum per ventre quoniam epatis gibbositas membris vrine est associata et eius concauitas est associata intestinis. Sed eius virtus quae ex parte secunda locum prouenit est nimis monstrat eorum est eius longitudo et ipsius propinquitas quoniam si fuerit propinquum sicut stomachus puenit ad ipsum medicine temperate operabuntur in ipso et si longinquum fuerit sicut pulmo medicinarum

scipitur & virtutes corrumpet antequam ad ipsum perveniat. Quare ergo erit necessarium ut in eius virtutibus augmentum fiat. Oportet itaque ut quando membrum est propinquum cui obviat medicina sit virtus ipsius medicine secundum mensuram qua egritudini sit opposita & si interea fuerit longitudo & spatium & est egritudo cui est medicina necessaria quantum ut penetrare faciat tunc necessarium est in virtute medicine plus addere quam prius erat ei necessarium sicut accidit in emplastro sciatice & reliqua. Et secundus modus est ut sciat quod medicina sit admisceri ex qua illud velociter ad membrum perveniat quemadmodum medicinis membrorum urine admiscentur diuretica & medicinis cordis croceus. Et tertius quidem modus est ut sciamus qua parte medicinam ad ipsum transire faciamus verbi gratia si sciverimus quod ulcera in inferioribus existit iniectio per clisteria utimur & si sciverimus quod sint in superioribus per illud quod bibunt afferemus. Et nunc etiam consideratur loci & societatis sue sollicitudinem habere: & hoc quidem est in eo quod facere debemus quando fuerit materia iam in membro existens & in eo quod facere debemus quando materia adhuc existit quando sciverimus quod materia fuerit adhuc in descensu a suo loco materiam extrahemus postquam quattuor conditionum curam habuerimus: certa est parte diversitas quemadmodum a dextra ad sinistram trahimus & a superioribus ad inferiora. Et secunda est ex societatis curam habeamus sicut menstrua ventosis retinentur quod mamillis supponimus socio attrahentes. Et tertia rectitudinis curam habere quemadmodum in egritudinibus epatis in dextra minutionem facimus basilica & in egritudinibus splenis in basilica sinistra. Et quarta quidem est cum sollicitudine elongationis ne quod extrahitur valde sit propinquum ei a quo extrahitur. Oportet quando accidit ut tota materia iam sit existens vero eius consecutum ex propinquo si volueritis accipiemus ei ex ipso membro: & si volueritis trahemus ipsam ad membrum propinquum quod associatum est & eam ab eo extrahemus quemadmodum venas minuimus saphenas in inferiorum egritudinibus & venam que est sub lingua quam medicari volumus ipsa duarum amigdalarum. Quando ad diversum trahere volueris membra quo protrahis dolorem prius sedari. Et caveto tibi ne transitus super principale fiat. Et utilitas quidem que legem ex parte virtutis membri est tria sententia membra est dignitatis & principalis curam habere quando super membra principalia non faciemus aliquid cum forti bus medicinis in quo sit ambiguitas quemadmodum non poterimus ne nocumentum toti corpori conferatis. Quapropter ex cerebro & epate non evacuabimus illud quod ab eis evacuare debemus in una hora nullo modo vehementi infrahimus infra tota & quando epati emplastra supponemus ex medicinis resolventibus nostris relinquimus quin in eo res retentivas & boni odoris ponamus propter virtutem custodiendam. Et sit in eis quod propter eam ad bibendum damus. Et autem inter omnia membra hac tota custodia dignius erit est cor & postea cerebrum & postquam epar. Et sententia quidem sequitur est curam habere complexionis membrorum associatis non sit principale sicut stomacus & pulmo.

Quapropter in febribus cum stomacus debilitare aliquis si in ponit quod sit vehementis frigiditatis non damus. Et sciatis quod dare ea pura que laxa facit principalibus membris & eis que sunt eorum ipsa est valde periculosum in re vite. Et sententia tertia est habere sollicitudinem acuitatis sensus & eius ebetudinis quod non scitis cavere ne membris acuti sensus nervosis det medicinas malarum qualitatum & medicamina & nocumentis sicut sit tumai & reliquie ab eis. Medicinam vero aliquam damus nobis cavemus species sunt tres resolutiones & vehementer stipantes: & contrarias habentes qualitates sicut flos eius & ceruse & calcescere aut sit & eius filia: hoc quidem est electionem medicine diligere secundum membra in nobis. Et istis vero egritudinis quantitatem quando illi verbi gratia corpus cautas egrotarum est vero & acutus est ipsas extrahere cum medicina que sit in infrigido sensibus & sic eius accidens sit eius est fortis est necessarium est calefacere cum medicina forti calefactione & sic vero non fuerint fortes medicine debilis eius qualitatis nobis

sufficient. Ex parte autem egritudinis est ut sciamus in quo suo nunc tempore sit egritudo verbi gratia quod ipsa in principio fuerit super ipsam pondus quod solum repercutiat, et cum in statu fuerit ponentur illud quod solummodo resolvat: in medio autem misceribus utraque & si egritudo fuerit acuta ipsa in principio existente temperate regimine subtiliabimus. Et si in statu fuerit in subtiliando studebimus & si fuerit prolixa non tamen in principio subtiliabimus sed in statu temperata utemur subtiliatione sed multas per sitarum egritudinum preter febrem subtiliativum resolvat regimine. Egritudo quorum si multe ebullitionis materie fuerit in principio eam evacuabimus non expectantes maturationem. Et si medioeris fuerit maturabimus eam & postea evacuabimus. Cognitio autem eius que sua signa convenientia est ad scientiam tibi faciat & aer quidem quod ex earum erit summa est egritudo: cuius res custodire oportet & an sit medicine iuvamentum post una an egritudini.

Et dicimus quod in egritudinibus in quibus est timor & non fatiemus securi ex defectu virtutis si quod facere debemus tardaverimus aut ex eo aliquid alleviaverimus a forti medicamine primo incipere debemus. Ille vero in quibus non erit timor secundum ordinem ad fortiorem procedit si non sufficerit eis debilia. Propter hoc quorum tibi caveto ne a rectitudine recedas sed videris quod ipsarum tardet iuvamentum nisi in errore moveris & si videris quod eius non appareat impedimentum. Et cum hoc non secundum unam medicationem cum una tibi stant est medicina immo in una medicatione medicinis permutatis quando ab ipsa quod consuetum est non sit passio & utriusque quidem corporum immo omnium membrorum immo unius corporis & unius membrorum in una hora & non in altera istis proprietas ab una medicina pati & non ab altera. Cum autem ignoras que sit egritudo relinque eam nec & non provoces quando aut natura superabit egritudinem aut ipsam manifestabit. Cum egritudo dolori coniuncta fuerit aut causa dolori aliquo, prout sunt dolor sicut est percussio aut casus ipsius sedare dolorem. Et si ubi necesse fuerit stuporem inducere non transcendas tale quale est papaver aliquid cum suo stupore est domesticum. Cum vehementi caloris membris ubi nocumentum fecerint nutri ex eo quod sanguinem debemur ingrossat sicut frumentum coctum. Et si ex hoc quidem regimine non alleviabimus nutri cum infrantibus sicut lactucis et eius similibus. Scias preterea quod ex coniugis medicationibus que convenit est iuvamentum quod sit ex eo quod virtutes confortat animales & vitales sicut letitia & obviare ei quod sibi placet & assidue sedere cum eo cum quo gratulatur quis et consert sedere cum eo a quo verecundatur & que erubescit quis egrotus probet a rebus que ei nocent. Et ex eis preterea que huiusmodi medicationis sunt, propinqua est mutatio de terra ad terram & de aere ad aerem & de forma ad formam & incipere cum formas efficere & motus quod membrum dirigitur ut propter complexionem mutet quemadmodum puero ludo precipimus vestibus intueatur aut rem que ei appetitur sicut precipimus tonsuram panem & ut speculis intueatur calidis quod hoc producit eum ad hoc ut laboret in rectificando faciem suam & frontem & oculum & fortasse unitur reddibit ad hoc ut mediocret. Et regulis preterea quod observare debes est fortes differre medicationes in temporibus fortibus quanto plus poteris sicut ventrem vehementer solvere aut provocare vomitum aut aperire & adurere in estate & hyeme. Et rebus quorum in quem medicande subale est addubius studium est quando in una coniungit egritudinem duo quod fieri debet diversa que quorum verbi gratia ut egritudo infrigidat & eius causa calefaciat aut econverso: que quorum ut egritudo calefaciat & eius causa infrigidat sicut materia colice indiget calefactione & incisione & subtiliatione: & quorum ut fortitudo doloris eius infrigidet & stupefaciat & econverso. Amplius scire debes quod non solum repletio, nisi solum complexio mala sua medicatur diversa ex eis modis & oppositione immo multotiens sufficit mala regis bonitas in repletione & malitia complexionis.

De medicationibus egritudinum male complexionis. Ca. ij.

Licet [q] tio quidē sine m̄a erit ɔplo tm̄ p-mutabilis si cum m̄a fuerit ipsa eua-buit: et plerūqꝫ qdē ei sola sufficit euacuatio si ɔplo-nis infuse q̄ potentia ē malitia nō ibi reliquerit: et qñqꝫ nō sufficit nobis illud si ɔplonio dimiserit maliciā imo erit nobis necesse ɔplonē permutare q̄ in euacuando finē fece-rimus. Dicimus ergo q̄ malitie ɔplonis medicatio mi-nis sit modus. Complexio nanqꝫ in illa aut erit infusa et erit ipsius medicatio ex contrario absolute: et hec ē me-dicatio absoluta: aut erit in femino vt ipsa generetur: et erit eius sanatio sanatio que fit cum permissione serva-tionis quemadmodum putrefactionem que est cum fe-bre quartana medicatur cū trifera et aqs frigidis i terciana vt a-nimo vt extinguat. Et exemplū permissionis sanationis ē eua-tio in quartana q̄ fit cū helleboro et in terciana cū scamo-nea cū p̄servatione interpollationis q̄ accidit ꝓhibet volumus.

Et exemplū permissionis servationis solūmō ē euatio qr-tane apte ꝓp melioē simationē cū helleboro et febri ter-tiane ꝓp cholere dñiū cum scamonea. Qñ aūt in aliq̄ egritudine ɔgitauerimus an sit cum calefactionibus et si ex-periri volueris nō experiaris cū superfluo: et cave ubi ne ō-riatur te ipressio q̄ erit accidentalis. Et oꝫ scire q̄ infri-gidatio et calefactionis tēpus est diuturnū in infrigidando est plus timorosū q̄ calidas ē amica nature: et i humectando qdē et exiccando ē tutior calidis sꝫ humectandi tēpus est lōgius.

Vñ aqꝫ: siccitas humiditas et siccitas ɔservat ꝓp sicut ex ɔseruationē et permutatur ꝓp eius sꝫ ipsius fortitu-dinis augmētū. Et caliditas quidē sit fortior calidas rñ iā explicuimus sermonē eius ꝓp multitudinis et est su-perfluitates expellere et repletionē et oppilationē aperire ō inde: et eo qd̄ ipsaꝫ ɔfuat: et hec ē humiditas tēperata: siccitas vero fortior ē cū q̄ ipsius aforcat cālitaꝫ et calitate suf-focat et ex eo q̄ ipsius superflue resoluit et siccitas eius effici-tur et calido sui ɔcilio. Qui aūt caliditate superfluitatē cū oppilationibus medicat sibi cauere ōꝫ ab inflatione superflua ne in ɔuertendo oppilationē in lapidē augmē-tus faciat: et ne ē ɔplonis maliciā augmētet imo pau-latim primo medicari oꝫ cū eo qd̄ abstergat: et si qd̄ inflat ei sufficerit sicut aqꝫ ordei et succus scariole erit ɔuenie-ns: et si nō sufficerit illud tūc cū illo qd̄ tepefaciat erit et si hoc nō sufficerit tūc cū eo in quo subtilis erit calo-r et hoc sic solliciti qm̄ iuuamēti eius de ipso dicitur in inflando nō erit qꝫ sit nocumēti qd̄ facit ei calor q̄ ad extinguēdi ē facilis ꝑ actionē. Et ē ēt cū acuto-rū humor: vigiō extinguēdi superfluitatē ꝓhibet: sꝫ quidā homines sunt qui pervenient ad hāc destruendā sinas et igno-rent q̄ fortis extinctio destruit virtutē et qñ magis ē cor-poribus q̄ ab egritudine debilitata fuerit: sꝫ aliquo di-centis mōr mās reficeret qd̄ est qñ post ipsa aliq̄ pueri aut egritudines aut ex malitia ɔplexionis simplicis aut ex materia sūe ɔplexioni ɔrio qñ reficeret. Com-plonē vero frās calefacere q̄ difficile est qñ iaꝫ ē infusa et multū facile in principio ad ultimū calefacere fm̄ in principio rei ē facilius q̄ calidi in principio infrigidare: sed calidum infuse infrigidare res sꝫ difficile est tamē facilius q̄ frigidū i fine calefacere: qm̄ supfluus frigiditatis ē ipsa mora inqꝫ calor in aut ei propinquā. Et oꝫ scire q̄ infrigidatio qñqꝫ siccitati ɔiūgit et qñqꝫ humiditati et qñqꝫ ab vtrisqꝫ seruatur: verūtamē siccitas magis se maiūfesta cuꝫ frigiditate ō sensit: humiditas ē magis addere siccitates q̄ ac-cidit. Etiaꝫ quidē oꝫ calorē esse qñ superfluitas in exiccādo iuuaret: qñ etiā oꝫ efficatiore esse qñ superflue fuerit in humectando ignis. Et multa odores rea ad hoc tā-tis pervenire qñ ab odoratione assidua: balneatio ē sacil-lis in ima. Et nos quidem te scimus scire hoc in eo qd̄ est promissum. Vinū preterea tēperate bibitū i humectā-

do est forte. Amplius scire oꝫ q̄ cuiꝫ serenitr ē siccitate indiget et humectatione nō sufficit ad hoc illud qd̄ ipsaꝫ ad equalitatem reducit immo quod ipsam transire faciat ad complexionē frigidam et humidā q̄ ei debetur: qñ ipsa lex sit accidentalis est tū ei q̄ nāli. Scire quoqꝫ debes q̄ sepe est nobis necessariū in permutando ɔplexiones dare illud qd̄ huiusmodi colorat ɔplonē qñ admodū est nobis ne-cessariū dare acetū cum medicis calidis alicui mēbro ō vt ipsaꝫ penetret virtutes: et sicut ē nob necessariū dare cro-cū cū medicis infrigidantibus cor ꝓpterea vt eas ad ipsum fe-rat. Et multociens qdem est medicina vehemētioris opera-tionis in permutando ɔplonē sꝫ ꝓp sui subtilitatē nō permanet donec suā perficiat opationem. Est ergo nobis necessariū ei aliqd admiscere qd̄ ipsam inspisset et retine-at sꝫ ex ea sic opationis ꝓueniat cōtrarius sicut balsa-mo admiscemus cerā et reliqua ad hoc vt ipsum tanto tē-poris teneant in quo suā perficiat opationē.

Ad sciendū q̄lr et q̄n oꝫ euacuari. Cap. iii.

Es [r] q̄ demōstrat rectitudinē iudicij in euacuando sꝫ decē: replo et virtus et ɔplo et accidentia et ɔve-nientia sicut si cōtingeret q̄ nōm soluere velle-mus: et de ide accideret ventris solutio: qñ ventrē soluere sit per ventris solutionē ē timorosum et figura et etas et tēpus et terra et regionis dispō et ɔsuetudo euandi et ars euandi. hec n̄ aqꝫ qñ fuerit ɔtraria sꝫ sibi ꝓp qd̄ res facienda erit ꝓhibebit euatiōnē. Vacuitas itaqꝫ sꝫ dubio euatiōnē ꝓhibet. Et sic q̄ debilitas cuiꝫ euiqꝫ trū virtutum fuerit verum qñ plus ē egimus alic̄ virtutis debilita-tē qꝫ ipedimentū retinēndi euatiōnē: et hoc quidē ē in vir-tutibus sensibilibus et motiua qñ fiduciā habeius fuerit rendi rei timorose si acciderit et sic i alijs virtutibus.

Cōplo quoqꝫ cala et sicca ad hoc ꝓhibet et frā et hu-da caliditatē nō hñs aut debilē hñs ab ea ꝓhibet: n calida aūt et humida facile faciem illud et somnum. Fi-gura aūt ē superfluitatis materi aut raritas ab ea ꝓhibꝫ ꝓp doloreꝫ ne ipsius resolvat: et similiter oꝫ in regēdo debi-le et macrū multā cholaꝫ rubea in sanguine hñtem et ei blandiendo et nō ipsum euere: et eum nutrias et eo cō-bonū generat sanguinē ad sanitates et humanem et esma-tes qm̄ ex hoc sin hñs ɔplonis resiccabitur aut forsitan ipsius fortē efficies et euatiōnē tolerabit: et sic oꝫ ne illaꝫ euacuatio infirmo q̄ ex ɔsuetudine parū cōcedit qñ diu ab eius euatiōne abstinere poteris. Superflua quoqꝫ pin-guedo ab eo ꝓhibet ꝓp dolorem ne frigido dicitur et ne ea-ro ventro ɔprimat et eas extinguat qñ vacuus fuerit: et calorē suffocet iuuaꝫ aut superfluitatis exprimendo ad interiora expellat. Egritudo quoqꝫ mala sicut appe-titudo colerice passionis et spasmo ab ea ꝓhibet. Etas pre-terea ēt que nōdū 15 ad augmētū ɔplementū ꝑuenit aut ad cōsumptionis terminū est transiens ab ea ꝓhibet. Hora quoqꝫ multū calida aut multū frā ab ea ꝓhi-bet. Et regio qdē meridional vehemēter calida ab ea ꝓhibet qñ plura corporis que ventrē soluūt sunt cala et duraꝫ acuitatē euātio tolerare nō pōt qñ virtus i eā debilis erit: et dissoluet: qꝫ exterior calor mās ad ex-teriora trahit: et medicina ipsam trahit ad interiora: qꝫ in de ꝑuenit in diversas ptes ꝓtractio et ad resistentiā ꝑducit. Et septētrionalis multū frā ab ea ꝓhibet. Parua quoqꝫ euandi ɔsuetudo ab ea ꝓhibet. Pro-ēt q̄ multa sit euatio sicut seruiēdi in balneo: et onera dō-lo deserviendi ab ea prohibēt: et ad vniuū q̄ agit labo-riosa. Scias preterea q̄ inanitio in ei euāde ē vna ēt qꝫ reū. Aut eius illius qd̄ ē euatiōnē et sequi ipsum procesiōn-bio trāgsilationis q̄ recipaculoꝫ lassitudo ipsaꝫ sequi-tur aut calfactio ebullitio aut febris ephimera aut alie egritudines q̄ cōmitantur sicut excoriatio qñ ventris so-

tusio in inteſtino facit aut vlcera q̄ vrine prouocatio i ve-
ſica facit: ⁊ hoc quidē ꝫ inuamentū ↄſeratq̄ ꝑ vrinas
nō ſentitur imo q̄ꝫ pſtiali dolet donec accēns reuocat
¶ Et ſcḋa ē ↄſideratio p̄ſis ſue declinatōis ſicut nauſea q̄ vō-
tu mūdat: ⁊ mordicatio i vētre q̄ ventris ſolōne reuocat
¶ Et tertia ē mēbꝝ egreſſionis eiꝰ a p̄te declinationis
eiꝰ ſicut baſilica dextra in egritudie epatis ⁊ nō cepha
lica dextra q̄m ſi error ↄuenerit in tali ↄſiderat illud q̄ꝫ
ſequel iſtiōr. Et oꝫ q̄dē vt ſit membꝝ egreſſiōis igno
biliꝰ illo a quo fit euō ne mā ad illud declinꝫ qḋ eſt no
biliꝰ. ¶ Opꝫ p̄terea vt ſit reꝰ euāꝰ nā ſicut membꝛa
vrine globoſitati epatis ⁊ inteſtina ↄcauitati ipſius. Eſt
tū q̄ñ mēbꝛū a quo expedit ē ipm mēbꝝ per qḋ euō fa
cienda ē ſed ē in ipo egritudo vet' aut recēs pp quā eſt
timēḋ de curſu huōꝝ ſup ipꝫ. Ipſi ergo ad aliud qḋ ſit
mediū tranſponēdi ſunt: ⁊ eſt ca q̄ñ ex ſupatiōe huōꝝ
ſtictur ſup ipm egritudo ſicut q̄ñ tractū ſit ab oculo ad
gulam: q̄m ſtictur ne illi q̄ꝫ ſupueniat ſuffocatio iō ↄſiderē
huiuſmōi ſuauiter ⁊ molliter fieri dꝫ. ¶ Nā quoꝫ p̄te-
riūꝫ taliter opatur ⁊ euāt ꝑ p̄tē q̄ ↄſueuit iō vt mēbꝝ
cuſtodiat q̄ñ debile fuerit: ⁊ plerūꝫ ei ē vt ſit illud quod
nā euāt p̄us lōginq̄ ⁊ opoſite ⁊ rēaneat cū ipo ābigui-
tas ſicut q̄ñ a capite ad anū aut enus aut pedē euāt: nō
eni ꝑcerto ſcit ſi ex toto ſit cerebꝛo aut ex vno vētriclo
¶ Et q̄rta quidē ē hora euōnis ipiꝰ: nā dicit Gal. poſi
tus ꝙ in chꝛonicis egritudinibꝰ maturatio tūc ⁊ nihil
plus expectāda ē. Et tu q̄dē iam ſciuiſti qḋ ſit matura
tio ⁊ anꝫ euāꝰ pꝰ maturationē ex ſubtiliatio in potu
tribuere dēs ſicut aq̄ꝫ iſopi ⁊ baſie ⁊ ſimꝫ. ¶ Sed ⁊ in
acutis ēt egritudibus maturationē expectare meliꝰ eſt
⁊ p̄cipue q̄ñ q̄ete fuerint. Qḋ ſi mobiles fuerit tunc ad
euāndū māꝫ feſtinare erit meliꝰ q̄ñ ipedimentū motꝰ
mīꝰ ē mālꝰ q̄ꝫ ſue euātōis anq̄ꝫ ipſa ſit matura ⁊ p̄p̄e
q̄ñ huōꝛes fuerint ſubtiles: ⁊ p̄cipue q̄ñ in ↄcauitatibꝰ
venarꝫ fuerit ⁊ non in mēbꝛis ingredientes. ¶ Qñ aūt
huōꝛ in vno fuerit mēbꝛo ↄphenſus nullo mō moueā
tur donec maturēt ⁊ ↄtinuꝫ heat tēperatā quā tu ſciui-
ſti i ſuo loco. ¶ Et ſilr q̄ñ nō fueriuſ ſecuri ꝙ virꝰ vſꝫ
ad maturationis horā pdurēt euābimꝰ eū poſtq̄ꝫ nobiſ
cauerius vt eiꝰ ſubtilitatē ⁊ groſſitiē ſciāꝰ: q̄m ſi ipſa
fuerit ⁊ groſſa ipam mouere nō debemꝰ niſi pꝰ ſubtilia
tionē. ¶ Euāꝰ vō groſſitiē cognoſcētis ꝑpterea ꝙ ſaſti
diū fueritū iaꝫ ꝑceſſit aut ſub hypocōdrijs dolor extē-
ſiuus aut aduentus ſpāſis in iſterioꝛibus. ¶ Qḋ aūꝫ
magis cuſtodire debēꝰ ⁊ huiuſmōi diſpōe eſt būdo
cāinalū neq̄ ꝑi ſint clauſi: ⁊ poſt hoc q̄dē totū poſſe tibi
erit vt aū maturationē ventrē ſolueꝰ. ¶ Et ſciās ꝙ ma
teriei euāꝰ ⁊ ipiꝰ de ſuo loco eradicatio ē ſꝫm euāꝰ duoꝝ
mōꝝ: vnus coꝝ eſt pp attractionē q̄ fit ad lōginquā di
uerſitatē: ⁊ alter pp eā q̄ ad ꝑpinquā. ¶ Et ſuarꝝ quidē
horarū dignioꝛ ē q̄ñ in cōꝛpe nullo mō eſt aliꝰ mate
riei repleō. ¶ Ponāꝰ itaq̄ꝫ ꝙ ab oꝛe viri ſupiꝰ mīꝰ
fluat ſanguis ⁊ ab hemoꝛoidibꝰ inferius ſuꝑflue fluat
ſanguis. Unū itaq̄ꝫ duoꝝ faciēmꝰ aut trahēꝰ p decli
nationē q̄ fit ad ꝑpinq̄ꝫ diuerſitatē: ⁊ opoꝛtebit tunc vt
māꝫ ad nares declinēꝰ faciendo ſanguinē ex naribus
fluere: ⁊ in altero ad anū ꝑuocādo mēſtrua: aut ſi vo
lueriꝰ ad lōginq̄ꝫ diuerſitatē attrahere euābiꝰ i pri-
mo ſanguinē a venis ⁊ locis q̄ ſunt i iferioꝛe p̄te coꝛpis
⁊ in ſcḋo a venis ⁊ locis q̄ ſunt in ſuppꝛema parte coꝛpis
¶ Et nō oꝫ quidē vt i duas diametros ꝓlōgationē fa
ciās ſꝫ in vna tm̄ q̄ ſit diameter magis lōginq̄: nā ſi mā
fuerit i ſuppꝛemo dextre p̄tis nō erit trahēda ad iſimū ſi-
niſtre imo ad iſimū ipiꝰ dextre. Et hoc q̄dē ē illud qḋ ē
magis neceſſ̄: aut ad ſiniſtrā a ſuppꝛemo ſi fuerit tm̄ lon-
ginq̄ ↄſilē ab huōꝛo ad huōꝝ ⁊ nō fuerit diſpō euāꝰ ſi

erit diſpō duoꝝ laterū capitis. Qḋ ā nāq̄ꝫ ſi i dextra ca
pitiſ fuerit eā ad inferioꝛa ⁊ nō ad ſiniſtrā trahēꝰ capit
¶ Qūꝫ māꝫ ad lōginquū trahere volueris loci dolorē
pꝰ ſedabis vt ipe iō minuat ↄpleſſio p attractionē q̄m do
loꝛ ē trahēs. ¶ Qūꝫ ad locū ſi obedit ad quē ipaꝫ tra-
hēs nō violēter agꝫ: ⁊ q̄m q̄ꝫ violētia illa ipam moue-
bit ⁊ ſubtiliabit ⁊ nō trahet ⁊ fiet velociꝰ declinans ad
dolentē locū. ¶ Et foꝛſitan tibi ſufficiet vt trahas lꝫ ſi
euēs q̄m ipa attractio eiꝰ iter ad mēbꝝ ꝓhibet lꝫ nō ex
trahat: per ipſā ergo attractionē ad iſtētionē ꝑuenīꝰ
lꝫ cū ipa nō euāueris ſꝫ declinatiōe ↄtentꝰ fueris q̄ ſit li-
gādo mēbꝛa oppoſita aut vētoſis ⁊ medicis rubificātibus. Et ad ſummū cū oī qḋ dolorē efficit. ¶ Ex mate
rijs aūt q̄ ad euāꝝ ſunt facilioꝛes ſunt ille q̄ ſunt i venis
deīn ille q̄ in mēbꝛis ⁊ iūcturis q̄m q̄ꝫ ē difficile eas ex
trahere ⁊ euācuatiōꝫ neceſſe ē vt q̄ñ euābunt aliē cum
eis egrediātur. ¶ Euātio p̄terea ē neceſſariū ne ꝑpterea
cōcedēt nutrientia multa ⁊ mala q̄ nā indigeſta trahat.
Qḋ ſi aliqd ex hoc fieri neceſſe fuerit opoꝛtebit vt pau
latis ⁊ ſuauiter fiat donec ſit ſꝫ ordinē: ⁊ vt ſit qḋ coꝛpꝰ
igredit digeſtū ⁊ cōuenies. ¶ Diminutio quoq̄ꝫ ē euāꝰ
huōꝛibꝰ eq̄liter augmētatis ꝓpꝛia. ¶ Euāꝰ vō huōꝛi q̄
in q̄ntitate ſolū augmētat aut corrūpit ꝓpꝛia ē alia a mi-
nutiōe. Oīa p̄terea euāꝰ q̄ ē ſupflua hm̄ pūm febꝛes ge-
nerat. Qūꝫ ventris ↄſtrictio q̄ fluere ſolebat aliq̄ꝫ egri-
tudinē poſſidere fecerit illiꝰ euōnis reuerſio ſꝫm pꝫ ipꝫ
medicabit ſicut ab eo quē ↄſtrictio ſanguī aniuū aut mu
coꝛū naria vtiginē poſſidere fecit eiꝰ reuerſio ipaꝫ rēo-
uebit. ¶ Et ſcito ꝙ reſiduū materiei dimittere qḋ neceſſe
erat euāre minꝰ nocumēti ē q̄ꝫ ex q̄ſitiſſe euāre ⁊ pue
nire in ipa ad hoc vt virꝰ terreat q̄m multociēs nā hoc
reſoluit reſiduū. ¶ Qūꝫ huōꝛ illiꝰ fuerit generis cuiuſ
recēs ⁊ eger tolerat pōt ſi terreri dēs ex ſupfluitate. q̄ꝫ
ē ↄtigit q̄ñ te euāre oꝫ vſꝫ ad lipotōiaꝫ. ¶ Qūꝫ aliqūꝰ
virtus foꝛtis fuerit ⁊ ipſoꝛuꝫ humoꝝ materia multa ⁊
mala ipaꝫ paulatī euā. Et ſilr q̄ñ mā vehemēter fuerit pe
netratia aut eū ſanguine maliū mixta ſi poteris ipa vita
vice euāre ſicut eſt in ſciatica ⁊ artetica lōgi tpis ⁊ cācro
⁊ ſcabie antiq̄ ⁊ carbūculis veneroſis. ¶ Et oēs ſcire ꝙ
ventris ſoſo a ſupioꝛibꝰ trahit ⁊ ab inferioꝛibus eradi
cat. Duabꝰ ergo attractiōibus eſt apta ↄuenientia ⁊ diā
ſe q̄ ē eſt pꝰ materieꝝ q̄etē eſt ↄueniēs. ¶ Qū ergo mē
fuerint a ſupioꝛibus ad diuerſū trahet eas: ⁊ ipſas euāꝫ
eradicabit a locis vbi ſunt vōitu vō ſit attractio ⁊ eradi
catio ecōuerſo. ¶ Minutiōis p̄terea diſpō diuerſificat
ſꝫm loca a q̄bus ſanguis accipit ſicut ſciuiſtiꝰ itaq̄ꝫ
euāctis hoībus euōne dignus ē ille cꝰ cibus bonus fue
rit ⁊ digō bona. ¶ In regionibꝰ q̄ꝫ calidis moꝛātes
euacuatione parum indigent.

De regulis cōibus vōitus ⁊ ſolutiōi ventris ⁊ q̄liter
trahat id qḋ ventrē ſoluit ⁊ vōere facit. Cap. iiij.

Poꝛter vt illas cibus cuiꝰ ſoluēdus ē vē-
ter aut vōitus ꝑuocādus paruiſ vt
qḋ ei in vna die ſufficiebat multis cōmedat vi-
cibꝰ: ⁊ vt ſint cibi diuerſi ⁊ potus ēt diuerſi. ¶ Ex hoc
māꝫ diſpōe accidit ſtō vt expellere deſideret qḋ eſt in eo
ſupiꝰ aut inferiꝰ. Ex cibo aūt nō diuerſo nꝫ ſup aliuꝫ ci
bus igredientē ſtōꝰ ē amarus ⁊ ipm ſoꝛti cōuēt retētiōe
⁊ ꝓpe ſi fuerit eiꝰ q̄ntitas parua. ¶ Molle vō hñs ven
trē nihil ex hoc facere dꝫ. ¶ Et ſcias ꝙ vōitus ⁊ ven
tris ſolutio ⁊ q̄ eis aſſimulāt nō aiuuāt ei q̄ bono vtitur
regie. q̄m ille q̄ bñ regit nō indiget niſi eo qḋ ſit iſtis le-
uius: ⁊ foꝛtaſſe excuſabūt eas exercitiū ⁊ fricatio ⁊ bal
neū. ¶ Ampliꝰ ſi eiꝰ coꝛꝰ repletꝰ fuerit pūn tal reple-
tōis q̄ ſi eſt ipiꝰ erit ex eo q̄ huōꝝ melioꝛ ē. ſ. ex ſangui
ne. ¶ Minutio igr̄ ē illud qḋ ad ipm mundificādū erit

necias τ nō vētri ī solo. Cū aūt minutio necia fuerit τ vētris solo et aliq̄ q̄ fit vt helleboro τ violēte medicine a minutiōe incipe vō qm̄ hoc ē ex pceptis Ypo. in li. epi. dimiaz: τ hoc ē veritas. Et ſilr ſi hūores fuerint pblati cū sanguie ſiſſ ꝙ ſi viscoſi: τ ſi fuerit fortaſſe minutio groſſitudinē τ viscoſitatē eis augmētabit. Incipiēdū ergo erit a ſolōe vētris τ ad ſūmū ſi hūores fuerit equalē pmitte minutionē: τ ſi poſtea ſupabūdauerit eis: ꝙ ſi eqles nō fuerit in ꝑmis ſupabūdantē cū hūore donec eq̄tur poſtea minuerit ei q̄ aū minutionē pmiſerat medicinā qñ minutionē pmittere debebat pꝰ ꝑpetrat minutionē diebus paucis: τ cū pm̄ interceſſit ſpaciū ex quo minutꝰ fuit τ ei nō indiget medicinā ſumere ē ei pueniēs. Multotiēs ꝗ̄terea ex hauſtu medicie ille q̄ minui debebat puenit ad febrē τ ad eſtuationes. Et ſi ex eis q̄ qeſcere facit nō ꝯuenit ſcias ꝙ minutionē pmittere debebat. Nō odo ꝗ̄terea eis nō ſunt neccie ꝑp ſuꝑfluitatē replonis imo qñ ſunt neceſſarie ꝑp egritudīs magnitudinē τ ꝑp replonē ſm q̄litatē τ nō ſm q̄ntitatē. Et multotiēs qdē ē eis neccia ſ; ſupueīt aliqd quod ꝓhibet τ nō ē ibi ingeniū niſi ī ſeruādo τ dormiendo τ in emendādo ꝯplexionis malitias q̄ ex replōe puenit. Amplꝰ eis ꝗ̄dā ē q̄ ſm mōs ꝑſeuatiois ſcientiā indiget ille cui podagra euenire ſolet τ epilepſia τ reliq̄ ab his in hora cognita τ ꝓpe in vere. Et ergo neceſſariū ē vt pſeruatōe vtat̄ an̄ ſuā horā τ euenta q̄ ꝓpe in ipſis egritudine ſunt euāda ſunt ſi minutio ſ; necia ſit. Deinde fortaſſe deſcēdit ad ꝑtē inferiorē τ medicinas abſterſivas ē ſuare q̄ñ adinoz hydropiſim paſſuros facit. Dūs ē neceſſe ē te dare medicinas q̄ ſit ex genere euādi hūoris in q̄litate ſicut eī ſcamōea ē ubi neccia ad euacuāū cholerā rubeā: et ergo admiſcēdus ē illud q̄ ipam ī q̄litate diuerſificet τ in ventrē ſoluēdo cui ei ꝯueniat τ ipas ab euacuatiōe nō ꝓhibeat ſicut myrobal. Et emēdetur cōplexiōis malitia ſi poſt accidērit. Mintū quos ſ terioribꝰ ap̄a ventrē ſoluere ē difficile τ facere vt vomat. Qd̄ ſi tibi neccium fuerit da eis q̄ ſit ſicut volubil τ ſemē croci borāgis τ apoſima polipodij τ caſiā fiſtulā τ his ſimilia. Ypo. quoq̄ inq̄t q̄ fuerit macer τ fuerit nāe eis vomere ſit facile melius erit in mundādo ipm vt ad vōitum adducat τ vt ſit hoc in eſtate aut vere aut autūno τ nō ī hyeme. Et vō q̄ mediocris fuerit figure ꝓmutatiōe ē ventris ſolutio: ꝙ ſi ſibi eis q̄ ſit vōitu neccia fuerit uſq̄ ad eſtatem expectet ab ipo ſi ſibi caueat qñ eo nō indigeat verūtñ anq̄ vētris fiat ſolutio aut vomitꝰ pmittēda ē hūoris ſubtiliatio q̄ euiandus τ ap̄licatio τ inaliā τ iporum aptio: qm̄ hoc ē ex eo q̄ corpꝰ a pena ſecurum reddit. Et ſcito ꝙ facere nāe ꝯſuetudinē leuitatis τ obedientie ei q̄ vis ex ſolutiōe vētris τ vōitu facili anq̄ medicia detur aut vōitus eſt ex regimībꝰ appetibꝰ. Amplꝰ ventris ſolutio τ vōitus cū macredie vētris ē difficilis τ laborioſus τ doloroſus. Medicina quos vōitū faciens q̄s ſi vētris ſolutia qñ ſtōū fuerit ſorū aut bibita fuerit ſup ſorū famē aut q̄ ei bibit hūrich paſſionē coleri cā τ nāe lenitatē aut ſi vōere nō ꝯſuenerit: aut ſi medicina in ſua ſubā ſpiſs fuerit τ velocis ꝯſectionis. Et vētris ſolutia facit vomitū ꝑp debilitatē ſtōi aut ꝑp multam ſeci ſui deſiccatiū ꝓpterea: τ medicia abhorret: aut ꝓpterea ꝙ bibitor faſtidiū hēre ſolet. Dis ꝗ̄terea medicina q̄ vētris ē ſolutia qñ nō ipm ſoluit aut ſoluit ſ; nō id q̄d ē mittit: mouet hūorē q̄uem vs ſoluere τ dilatat ips in corpe ſup at ergo corpꝰ τ ꝯuertunt ad ipm hūores aliq̄ ꝙ hūor iſte in corpe multiplicat. Et hūoribus quos ē q̄ ē velocitatis obediētie vōitui ſm plim ſicut cholera: τ ex eis ē q̄ vōitui rebellio exiſtit ſicut melia

τ ex eis ē q̄ inter hoc τ hoc ē medius ſicut phla. Et ſebrē qdē hñtis ventrē ſoluere meliꝰ ē q̄ facere vt ipſe vōat: τ cuiꝰ hūor deſcendēs fuerit ſicut lyenteriā hñtis facere vt vomat ē incōueniēs. Medicinaꝝ ꝗ̄terea ventris ſolutionē facientiū deterior eſt q̄ ex medicis ē cōpoſita multe diuerſitatis ī ſpē ī quo ſoluēdo ē venter qm̄ ventris ſolutio ꝯturbat: τ prima ventrē ſoluit anq̄ ſcē qs̄ prima ipam ſuas expellit. Amplꝰ q̄ hēbit aliqd vētris ſolutionē aut vōitū ſibi faciēs corpe ipiꝰ ſapidō neceſſe erit vt q̄ ſingo accidat aut mordicatio in ventre τ āguſtia τ q̄d ab eo expellet egredit cū difficultate: ad vltimū qdē dū medicia ſuꝑfluitates cūat nō erit ſeq̄ eſtuatio: q̄ñ q̄ medicinā bibentī eſtuationē hēre expertū cūat q̄d ſuꝑfluū non eſt. Hūores ꝗ̄terea q̄ vōitū aut vētris ſolutiōe cūat qñ ad aliū mutabꝰ hūorē ſignū ꝙ iā corpꝰ ē mūdificatū a ſuꝑfluo hūore quē cūare volumus. Qd̄ ſi mūdificatio uſq̄ ad ſiſtinoꝝ raſurā puenerit τ ad res nigrā fetidū hētem odorem erit malum. Sōnus quos qñ pꝰ ventris ſolutionē aut vōitū fuerit multus demōſtrabit ꝙ eis iā pfecte mūdauit corpꝰ τ ꝯualuit. Et ſcio ꝙ qñ ſitis pꝰ ventris ſolutionē aut vomitū fuerit fortis maxias τ vltimā purgatiōis bonitates ſignificat. Scito etiā ꝙ medicia vētris ſolutia expellit illud q̄d cūat cū virtute attractia q̄ attrahit hūc cūdēs hūores τ fortaſſe attrahit groſſus τ relinqt ſubtilem q̄nadmōdū facit illi q̄ melācholiā expellit. Alius ꝗ̄terea ſibi q̄ dicit ꝙ ipa q̄ntitate illud q̄d attrahitur: ꝙ ipam attrahit id q̄d eſt ſubtile nō eſt illud. Et Gal. quidē ſ; hoc ſentiat: pmꝰ tñ dicit ꝙ medicia ventris ſolutia ī q̄ nō eſt venenoſitas qñ ventres nō ſoluerit τ digeret generabit hūores quē attrahere ſolebat: ſ; huiuſmodi dei nō ſunt ꝯuenientia. Et ꝯ̄ qdē ꝙ Gal. ex hoc quod certificat ſentiat ꝙ inter attrahentes medicias τ hūores attractus ſit ꝯuenientia ī ſubā. Et ꝑp hoc attrahit ipm ſ; hoc nō eſt veritas: ſi attractio fieret cū ꝯuenientia ferꝝ attraheret ferꝝ quꝰ ipm ſuparet: τ aurus attraheret aurū quꝰ ipm ſuparet q̄ntitate ſ; hoc tñ certitudine nō eſt medici. Et dēs ſcire ꝙ humoꝝ attractū quē ſit potu mediciaꝝ ſoluentium ventres aut vōitus facientiu nō ē niſi ī venis ſ; qꝰ venerunt donec ad inteſtina puenīat τ ſtōm; τ hic nāa mouet ad hoc vt eos expellat extra. Et raro qdē accīt vt qñ ventris ſolutiuū bibꝰ ad ſtōm aſcendat: τ ſi aſcenderit ad vōitū declinabit. Qd̄ aūt ad ſtōm aſcendere nō dimittit nō eſt niſi ꝑp duas cās: vna q̄ ē qm̄ medicia vētris ſolutiua velocius penetrat ad inteſtina. Et altera eſt qm̄ qñ medicia vētris ſolutiua bibꝰ nā ꝑpat ad hoc vt ex venis mebaicis ad inferiora expellat τ nō ad ſupiora qm̄ hoc ꝓpinquꝰ ē τ ſ; aliꝰ: τ q̄ illud q̄d eſt pꝰ eis nō ē ipa ꝯſenſit. Et hoc qdē ē ex eo q̄d nāa mouet vt ex ꝓpinquiorꝰ expellat viis. Qd̄ ſi medicia virtutē hēret attractiuā q̄ hūorem comitaret eſſet nāa virtutis expulſiue magis digna vt ī ſtōo τ ſorū ſuparet ſ; medicia nō attrahat niſi ad viā ſuā. Medicine vō vōitū faciētis deſpō eſt diuerſa ab hoc qm̄ q̄ in ſtō fuerit ī eo morabꝰ τ hūores ab inteſto ad ſe ipam attrahet τ ſua virtute ſupat ad reſiſtēdū virtuti nāe. Et ſcias ꝙ plin attractōis hūoꝝ quos medicie attrahūt nō eſt niſi ex venis τ ex eo q̄d eſt multe ꝓpinquitatis qm̄ attractio fit ī venis τ ī eis q̄ ī ſunt vene ſicut hūmores q̄ ſunt ī pulmōe q̄ ꝑp vicinitatē ad ſtōm τ inteſt ſ; trahūt ſ; ī venis nō vadāt. Et dēs ſcire ꝙ attractiō q̄ ſit p marcos ex medicia ſpecis ē cū euādi hūores a corpore ſicut in hydropiſi.

In ſermōe purgatiōis ventris τ regulis eiꝰ. Ca. v.

Am in precedenti ſmone oſtēdimꝰ qño ſit corpꝰ ꝑparatū ad recipiēdū id q̄d vētrē ſol

uit anteq̄ purgetur cū ampliticatiōe pororū et leuificatiōe nāe et ppe in egritudinib⁹ frigid: et ad summū nām mollificat an-teq̄ venter soluat: et oportet regulā quiētis securitas nisi in eo q colice passioni valde est apt⁹: et hoc nāq̄ nihil ipsi est facien q̄m est causa superfluitatis q̄ ei accidet. ¶ Soluto no nāq̄ ventris aliq̄ntul quies est isterea admittenda et in q̄ se virtus vētris ne ppter descēdere de stō anteq̄ suā pficiat opatōē: imo expedit in ipso duarū medicinarū virtutes et pfici-at ventris soluta operatōē suā et voluntas sua eccōuerso illi⁹ ¶ Tenuli quoq̄ sunt ex eis q colice passiōi sunt appati fortiter igit nō tolerāt medicinas ipsoꝝ ut plurimū colica iterū passionē et rheumatismus suoꝝ capitū. ¶ Ex eis p tenta tiorosa est vt medicia vētris soluta sumat fece in intestinis existe sicca imo expellēda est saltē cū clisteri aut fare mollificatio. ¶ Balneū quoq̄ ingredi anteq̄ ven-tris solo fiat aliq̄ntis dieb⁹ est ex eis q̄ bn̄ ppārāt aliqd phibuerūt: et oportet qdē vt iter balneū et haustū medicie p̄ uiii interuciat tempꝰ medicinas quos si ingrediat qd bal-neū q̄m trahit materiā ad exteriora et nō est bonū nisi ad ventrē stringeri pter in hyeme q nō est timeri primas balnei casas ingredi tali mō ne calor sit vllo mō ipedi-ens ad attrahendū sit ad mollificatiō. Et ad vltimū oportet vt aer illi⁹ q pharmaciā bibit sit calitatis puriore ne su-dorē faciat nō turbationē q̄m hoc est ex preparatoriis. ¶ Fricatio quoq̄ et ex oleis ungi est illi ex preparatoriis. Qui aūt aliq̄ medicie assuet⁹ nō est nō cū bibit melius est medico vt sibi caueat ne vētris soluta violentius vir-tus bibita ei tribuat. ¶ Fastidiū vo bn̄ib⁹ et bn̄bꝰ vi-scosos et in hypocōdriis adhōnē aut q in suo interiorib⁹ hn̄ iflāmationē aut oppilatiōē nō est dāi aliqd donec illa redicet nutrictib⁹ mollificantib⁹ et balneo et rege et dimissiōe ei⁹ qd mouet et ei⁹ q̄ inflāmat. ¶ Illis vo qui frātes bibūt aquā et bn̄ib⁹ splenē sortes medicine sunt necessarie. ¶ Cū aliqs medicinā vētris solutiuā bibe-rit meli⁹ erit ei si medicia fuerit fortis vt sup eā dormiat anteq̄ opet q̄m opabit meli⁹: et si debilis fuerit meli⁹ erit ei ne sup eā dormiat q̄m nā digeret medicinā. Cū āt medicia opari cepit meli⁹ erit ei ne sup eā dormiat q̄cū q̄ modo fuerit. ¶ Ampli⁹ q̄n aliq medicinā bibat nō il-lico sup eā se mouere dz sz dz sup eā quiescere vt ipam nā circūdet et in eā opet q̄m nisi nā in ipsa opata fuerit nō opabit ipa in nā. ¶ Odorē quoq̄ nauseā phibentes olfacere dz sicut est odor mēte et rute et apiū et cydonioꝝ et boli cōrasseni aq̄ rosacee et pauco aceto asp̄s: et si ex odore medicie qd euenit qn̄ medicinas bibit narcis cō-stringat et q medicinā abhorret dz masticare parum ex tarchōniō vt sui oria pel odoris virt⁹ stupida fiatq̄ si vdere fuerit extremitates cōstringat: et qui ipas biberit de sup res stipticā bibat. ¶ Medici pterea pillas q̄s ei da-turi sunt q̄s in melle voluūt et q̄s sup eas pcipiūt mel coctū aut zuccarū coctū docēt eis in faciūt nucas. Et eo quoq̄ qd est ignitū vtile est vt sup eas ponat cera cū pau-co oleo mollificata: et ex eo qd est magis cōueniēs ignitū est vt os aq̄ aut alia re ipleat: deīn pilale sicut sunt bib̄ sup ipam: aut q aliquo hoꝝ igeniorū aptare fuerint at-tinuerit itaq̄ cogita q medicie opatio nō cognoscet. Et oportet vt apozima tepidū bibat: et pilule cum aq̄ tepida su-mant. Si pterea stōus et pedes calefaciendi sunt. Cūq̄ ipi⁹ alia secūda fuerit ambulet et moueat paulati q̄m mo-tus hic est adiutoriū. Et interpositiōe horarū ex aqua calida bn̄ bibat q medicinas nō liq̄faciat et expellat ipas et ei⁹ debilitet virtutē nisi fuerit in horā q̄ necesse est vt vomitus stringat solo. In potu quoq̄ aq̄ calide malitie me-dicie erit debilitatio. ¶ Qui aūt medicinā bibere vo-luerit calide existēs cōplexionis et debilis cōplexionis et debilis stōi cū cōm ei⁹ vt eā bibat postq̄ pauca biberit aliquid

qd sit sicut aq̄ ordei aut succus granatoꝝ aut vt vir dicā q̄n stōus recepit nutrimētū subtile et leuē: q si ita fuerit erit ei meli⁹ vt eā ieiunus bibat. ¶ Plūmi pterea qbus da-tur medicia vētris soluta in estate ex ea puenitur ad fe-brē. Oportet ergo ne medicie potator cōedat vl bibat do-nec medicia sui pfecerit operatiōē: et ne q̄diu medicia opat dormiat nisi voluntas affluerit vt restringat. Quod si ipi⁹ stōus nō tolerauerit ne cōedat: ppterea q stōus ei⁹ est cholericus et cito descēdit ad ipsū cholera: ppterea q a cōmestione vehemēter abstinuit et famē tolerauerit det ei parū panis infusi pauco vino sup medicinā anteq̄ venter soluat q̄m hoc est ex eo qd medicinā fortasse adiu-uat. Oportet pterea ne assumat aq̄ frigida sed cum calida. ¶ Quidā etiā dixerūt q pillule q̄ sunt cū apozimatib⁹ dā-de sunt dāde cū apozimatib⁹ q̄ sūt cū euforbio genea. Pi-lule nāq̄ q cholas expellūt rubeā cū apozimate dāde sūt alic⁹ qd sit verbi grā sicut fumus terre: et q melan cholā cū apozimate alic⁹ qd sit sicut epithymū aut polipodium aut his silē: et q phlegma expellūt cū apozimate alicuius qd sit sicut cēt aurea. ¶ Qui aūt etiā are voluerit corpora siccā carnē hn̄tis dare aut medicia forti sicut helleboro et his silib⁹ vehemēter studeat i huectando ipm nutrimēti-bus vnctuosis: ad vltimū q̄n fortes medicie multi sic tiorio tales vt q̄lis est helleborus q̄m in corpe multo est sicut spasmū et replent corpus cōmouet humiditatē motu turbido et ad inedia trahit illud qd ei difficile est expel-lere et hn̄tis venenosi sicut mezerio et scebram et ear ipe dimentū qn̄ superat rōnē rādix. ¶ Ampli⁹ medicina multotiēs sui odorē i stō dimittēt ergo sicut si medicina ibi remanerēt⁹ medicamē est aq̄ ordei q ipm lauat q̄ qdē melior erit eoꝝ q in potu sumūtur. ¶ Cū sepius plo-gabit et medicia opari nō cepit si alleuiatio fieri poterit vt nihil moueat fiatq̄ si qd affuerit tiorio meli⁹ erit vt hydromel trāsciat aut ei⁹ sirupū aut aq̄ i qua nitrum resolutū fuerit aut subiciat ei collyriū aut fiat ei clister. ¶ Ex eis vo pp q̄s medicia nō opat est cāa aliū coan-gustatio venē aut pp cōplexionē aut pp egritudie vicina-te: i hn̄tib⁹ ei paralysim aut apoplexiā medicinā vir ad suos mēbros cōgustaq̄. Accit ergo vt difficile sit face-re quatenus venter eis currat. ¶ Duas pterea medicinas ventrē solucites i vna die pmigere est tiorosū et extra rei-tudinē. Cū quoq̄ medicia q̄ alicui hūo est ppa qn̄ ipsa nō inuenit quid turbat et vertit eas difficultate fiat: et sit si ipm i suo dō illius inuenerit. ¶ Cū pterea medicia hūorē i pmis extrahit q est ei ppi⁹ deinde illū q est p⁹ ipm i multitudie et subtilitate et reliquos fm hūc ordinē pt sanguinē q̄m nā vsq̄ ad postremū cū eo dicere recedit: hūorē vo ex lōginqū attrahere est possibile. ¶ Ampli⁹ qn̄ tiorr affuerit ne nausea aut sincopi accidat postq̄ medicinā biberit oportebit fieri vt anteq̄ medicinā bi-bat trib⁹ dieb⁹ aut duob⁹ cū aq̄ raphani vomat et vt rapha-nū cōedat. ¶ Oportet pterea ne multū saturetur in cibis ei⁹ q medicinā vult bibere. ¶ Multotiēs quoq̄ ex haustu medicie puenit ad nauseā et anguistiā et sincopim tremorē cordis et vētris mordicatione et pp̄ea qn̄ nō solōne sece-rit aut sudorē: multotiēs pterea est nobis necesse vt cum faciam⁹ vōitū: et multotiēs excusat nos ab hoc dare ei refecti et facere vt aq̄ ordei bibat q̄tenus venter soluat et medicie malitia remoueat: et qd i intestino retentū fuit ā med. ¶ Ille vo ei⁹ cōplo fuerit frigida et sup alios hūores uenit phlegma superabūdās dz sumere p⁹ medicinā caput⁹ opponē nasturtiū aq̄ calida ablutū cū oleo. Et qui calide fue-rit cōplexionis psiliū bibat cū aq̄ frigida et olo violaceo et zuc-carū tabarzet aut iuleb. Et ille qdē q temperate est cōplones semē lini. ¶ Si aūt q ex cōmotione fuerit i intestinoꝝ boli armenui cū succo granati dei. Sūere et dz quod dicim⁹

pº sumpti ventris τ si nõ ipsȝ reficiebit. Qui preterea pharmaciã biberit cui postea aduenerit febris melius est aquã ordei.

Sirupº do acetosus est econtrariu τ id tardãdus est vsqȝ ad duos dies aut tres donec i intestinis ĩtus sudeat.

Ille quoqȝ q medicinã bibit sicut dic est balneũ intratur. Etiã et bñodorib' ipsiº aliqd fuerit relictũ balneũ ipsȝ mūdare poterit. Nã si videris q balneũ sit ei sapidũ τ ipso delectet erit hoc signũ q balneũ ipsȝ ab eo qd reliciũ ẽ mūdificat. Ipsuȝ qȝ i eo dimitte si inueneris q i ipso nõ delectet imo i eo estuationẽ patiat expelle eum. Scias preterea q ei q iectionẽ patit debilitas plerũqȝ ex medicis ventrẽ soluẽtib' aduenit pp̃ solo somno τ plõgabit ei res τ multis indigebit medicis donec reficiatur i sanib' et sit sicut ex ventris solutione ipseº nocuũtũ. Et scito q ex potionibº post medicinas ventris solutiõis ad sebres puenit τ ad estuationẽ. Pº solutionẽ qȝ ventris et minutionẽ multotiẽs i epate aduenit dolor quem aq̃ calepot' remouet. Et scito q tpsº q̃ maior causa accidit τ frigoris fortis nõ est tps sumẽdi medicinas. Medicina eni i vere aut autũno e bñdicta. Et ver qdẽ est qñ nimis de morbº cadunt. Et pº ver qdẽ ventris estas in q nõ ẽ sumẽda nisi res fabulis: Autũnº vo ẽ ĩ sȝ. Simpliº nõ nõ est faciẽda cõsuetudo bibẽdi medicinas cũ q necesse sit mollificare ventrẽ qz fiet cõsuetudinaria q hoc bñs ad ĩpedimentũ in dolentia pueniet. Unũqȝqȝ et q fuerit sic ex cõplexione peior fortis medicina. Os preterea vt sup debilẽ medicinã et motu minuat ne eiº viº resoluatur. Ex medicis qȝ debilib' bñdicta sunt viole cũ zuccaro. Et ille cui i hyeme necesse fuerit medicinã bibere ventũ obstruẽt meridionalẽ. Et i estate deterit qdam corp conuerso: hoc qdẽ dimissionẽ bȝ. Eger qñ debilit indigenit solone τ nõ opabit non magis moueat sȝ ditat. Egritudo qȝ multotiẽs ebullire facit ventris solonez τ accit febris q ẽ qñ minutio sufficat.

De superfluitate medicĩe ventrẽ soluẽtis τ de hora cõstringendi eam. Cap. vi.

X signis' qbº cognoscat hora q̃ est cẽbantem cõstringẽ eius. Cũ ergo ventris solutio pseuerauerit τ sitis nõ acciderit nõ erit timẽdũ q superfluitas puenerit. Uerũtn̄ sitis qȝ accit τ nõ pp multitudinẽ solutiõis ventris nõ pp eiº superfluitatẽ imo pp cãȝ dispõnis qm̃ si fuerit calidus aut siccus aut vtrunqȝ faciat cito sitis: aut pp cãȝ dispõis medicĩe qñ fuerit calida peregrina: aut pp cãȝ mãe in se ipsa qñ qñ fuerit calida sicut cholera aut i talibus q̃les sunt cẽe huiusmõi nõ erit lõge qn festina veniat sitis et si cũ hoc bat rex accit õnũ nõ erit lõge qn penitº sitis cũ tarditate veniat. Cũ ergo videris q sitis iã superflua τ q ventris solo iã sit pauca cõstringe τ pãtiue qñ cẽe festinatiõis sitis τ velocitatis ipsiº nõ fuerit i meditẽtõm in huiusmõi nõ des tardare cõstrictionẽ qñ sitis appuerit. Qȝs et coitus eiº qd egredit est demõstratiº hore cõstringẽdi. Qui ei cholerã expellit rubeã qñ viderit q iã puenit ad phlã sciat q iã medicina superflue opat τ quãto magis si ad cholerã pueniat nigrã. Sanguis vo maioris est timoris τ terroris periculi sicut pp medicinas mordicatiõis superuenire p cõsiderationẽ erit illud quod in cap. de mordicatione dicimus.

De modo succurrendi dispõi eius in quo superfluit ventris purgatio. Cap. vii.

N anitus superfluit aut pp venarũ debilitatẽ: aut pp orificioȝ ipsaȝ aptitudinẽ aut pp̃ea q pharmacia eas pungit orificia aut pp̃ea q ex cõplexionis malitia corpi acquisita fuerit: aut ex ea q est sicut ipsa. Cũ ergo ventris purgatio superfluit liga extremitatẽ supiº τ inferius scapulis ab ascellis τ inguib' descẽdendo ab eis τ in potu pat tyriace aut filonii mithridatis τ si poteris fac ipsȝ sudare i balneo aut vapore aq̃ calide sub pãnis suis capite eius extra ptecto. qũ enĩ sudaõis cõstrictiã ad potandũ da ei τ fricet. Et fiat ei epithimata ex rebº bñ redolentib' ex aq̃ myrtoȝ τ sandaliq τ cãfora τ succo fructuũ. Debes preterea ipsiº extremitates fricare dein τ calefacere ventosis cũ igne sub hypocondrijs posit similiter spatulas ipsiº. Qs si tibi necesse fuerit sto ipsiº τ in testis supponere ipsa ex ordeo frixo τ aqe stipticis facit ex oleis oleo de cydonijs et oleo õ mastice. Ipse preterea ab aere frigido est sepãdus qm̃ frigiditas ipsiº resoluit ventrẽ τ ab aere calido: qm̃ ipsiº laxat virtutẽ. Cõfortari qȝ os et reb' bñ redolentibus τ ex stipticis ad transmitti dandũ τ ex tortellis i vino suaui redolẽte. Qs tñ vt sit cãse τ vt pãs cũ succo fructuũ ĩ ipercessit et sit a sangui τ cõmeres papaueris albi min. Et eo qȝ exp est vt gumi mastuturii pondus mũ. ʒ sumat τ torrefiat deni i vino cõ q̃ni donec coaguletur τ ad bibẽdũ tribuat. ni qȝ vltim' ibi tandẽ pterea vt eiº minuere sit stiptici iã cũ mire q̃le qd sit ex succo vue acerbe τ sibi similib' ex eo et qd in retinẽdo solonẽ iuuat ẽ vt ventº puocet cũ aq̃ cala τ eiº in extrema i ea minuat τ nõ siccetur. Qñ sit alicui corp sicco pũ supponi da ei vinũ ad potandum τ si hoc iuuat si cõuenit misce cũ fine rei narcotica τ medicamina fortia nõ q sit in cap. de phlebotomie fluxº ventris. Medico sit ẽ vtilº vt pusor eriat i pãdo mortiũ τ pãd pociõis anq̃ sit bõus vt et sit pusõ τ i cuentib' τ ipsoȝ illis.

De eo q bibit medicinã τ nõ solutº fuerit. Cap. viii.

N am pharmacia solonẽ nõ fecerit τ fecerit mordicationes ventris τ angustiã i ipso τ q̃ stipsit ipsa ermanẽt τ scotomiabit τ dolebit caput τ patiet alicoy τ cõstrictiõ eo succurre dei cũ enemate τ collirijs faciens q ipse q̃dẽ bibat masticis. ʒ. iii. in aq̃ tepida. Medicina qȝ qȝ opat pp stipticoȝ bibitiones τ cõfectionem talium sicut cydõia τ maniana ppea q ori stõchi cõfirmat τ qd sb eo est τ pp qd nauseã sedat τ medicinã a suo motu q ẽ ad superiora vertit ad pp̃ie mouet inferiora τ pp̃ea q nõ ei infert. Qs si enim nõ iuuat τ mala sequuntur accidentia extẽsione corpis τ oculi exeunt extra τ fuerit motº ad superiora necessaria erit minutio. Et qñ medicina ventrẽ nõ soluerit τ mala eiº nõ secuta fuerit accidentia medĩ et erit vt ipsaȝ cõsequat minutio saltẽ pº duos dies aut tres nam nisi hoc factum fuerit timendũ ẽ in ipso ne humores ad venam principalium mebroȝ moueantur.

De dispõib' medicinaȝ ventrẽ soluentiũ. Cap. ix.

E dicinaȝ ventrẽ soluentiũ q̃dã sunt q̃z malignitas magna est sic helleborº niger τ turbit qñ si fuerit bonũ imo fuerit ex specie ipsiº qd citrinum τ agaricũ qd nõ fuerit albũ rpurũ imo nigredi attinent τ sic laureola. τ qz eos iste male sunt et si bibite fuerit τ mala i de accidentia pueniunt meliº erit vt medicina a corpe expellat quanto plº poteruit vomitu aut purgatõe τ medicet cũ tyriaca. Multaȝ preterea exp recuperant malitia τ prouocatio quã faciunt eis dando in potu aq̃ vehemẽt frigid τ sedẽdo i ipsa sic turbit citri putridi. Sic qȝ res q̃ acuitate sua gluttinãde τ lenificãde τ vntuositate i q̃ sit dulcedo ad hoc cõfert. Quedã et medicinaȝ q̃s aliqb' pporaõalis erit cõplexionib' τ aliis nõ cõueniunt. Scias nãq̃ q i eoȝ q in frigidis morant regionib' nõ opat nisi debilit nisi magna in dosi q̃ntitas sic ẽ mortiº i fra scholoȝ et quis est neius qbusdã corpibº (aliqb' regiõib') vt medicinaȝ cõpa dosis sȝ similes eap mie ẽ necesse et vt medicis soluentibº ventrẽ bñ redolentes medicĩe misceant pp̃ea vt membroȝ ventrẽ eis cõfert. Medicĩe qȝ cordis ad hoc iuuamentũ cõferunt pp̃ea q ipsis malitie venenositatis mẽbroȝ cõfortãtes plane qȝ eap sbtilitate sua τ facilitate iuuant. Due preterea medicĩe qȝ cõiungit q̃ vna suũ humorẽ cito expellit τ alia tardet vna ergo suũ operatiõis efficiet postq ipsa iã aliaȝ i suo cũ humore cõplexiõe τ opabit in ipsaȝ τ eiº cõculitabit virtutum

Quũ secunda post operari ceperit erit flebil virtutis mo
tũs τ nõ piceos q̃re erit aliq̃d ei admiscẽdũ qd̃ ipaz fa-
ciẽt reddat τ festinare faciat sic ʒinziber turbit qm̃ ipz stu-
pefieri ñ pmittit τ siir fiet si eas bñ fecueri prmicẽ. Am-
pli⁹ ↄsiderare oꝫ pncipia q̃ i vtutib⁹ medicinaꝝ vẽtr̃ so-
lutiuaꝝ declaratiua qñ locuti sum⁹ de pncipijs virtut⁹ me
dicinaꝝ simpliciũ. Medicina pterea solutiões faciẽs psim
opabit illã solucẽdo pꝓpetate sui sic turbit τ pleriq̃ ee
eit illã exprimẽdo sui pꝓpetate sic myrabolã τ qñ opaẽ
illã lenificãdo pꝓpetate sui sic sene ↄsiliũ q̃ opus id labe
factãdo sic mucilago psilij τ prunia. In plib⁹ ẽq̃ violẽ
taꝝ medicinaꝝ erit aliq̃ venenositas τ solonẽ vẽtr̃ efficiũt
fm̃ modũ q̃ nũc violẽtia iferi. Hec igit sunt aptãde medi
cinis i qb⁹ existit hec nuã. Pleriq̃ ẽt adiuuant ama
ritudo τ acuitas ẽ põticitas τ stipticitas τ acetositas in
opatiõib⁹ medicine quã ei⁹ pꝓpetas ei pᵒsse afficerit: amari-
tudo nãq̃ τ acuitas i resolucẽdo iuuãt: põticitas τ sti
pticitas i pmẽdo: τ acetositas i scissiõez faciẽdo q̃ ad lã-
bendũ pparat. Ampli⁹ qd̃ libẽr facit ñ ẽ ↄnigẽdũ ei qd̃
i pmẽdo iuuat salẽ vt sunt coꝝ cõsilia sinẽ cito mediᵒ ẽ
in huiusmodi vt vini p⁹ aliõ tardei vt sit vbiq̃ vna duaꝝ
medicinaꝝ q̃ lenificat pꝓg sui pꝓcipalis opatiões qñ ea q̃ p
mut deiñ adueniat expulsiua τ expellat qd̃ lenificauit sunt
τ i reliq̃s scd̃z hanc consideranonem.

De eo qd̃ ex hoc capitulo i alijs locis iereẽdũ ẽ. Ca. x.

m Edicine vẽtr̃ solutiue τ lenificatiue q̃ bibũt τ
Cõpũbimãt τ reliq̃ ab eo i nr̃o antidotario sũt
relinquẽde τ fz etates vnuscuiusq̃ꝫ medicia-
rũ simplicium melioratio τ q̃lit sit ei succurrẽdũ τ quõ sit
ei i potu tribuẽda i medicis regrat simplicib⁹. Pillu
le pterea ad bibẽdũ dãde ñ sũt postq̃ desiccate sũt τ facte
fuerit vt lapideoꝫ ẽt qñ sũt molles ne penetrẽt τ reti-
neãt fz sint sic qñ siccari cepit τ a digitis cedũt si ↄpmãt.

De vomitu. C. xj.

Omines qui sunt rẽtiores ab hoc vt medi-
cinas eos vomere faciat leniter: alii ꝓpẽt
... mur ã sũt holes q pectus habẽt strictũ τ q̃ña
se anhelant τ q ad sanguine ipuendũ sunt apti τ holes
colla habẽtes gracilia τ apanib⁹ q̃ in ipsorũ nascuntur
gl̃dule apti τ sicut hos habẽtes dedices τ milũ pingues
qñ illis cõmouẽt⁹ est vt vẽter soluat. Et macris melior
est vomit⁹ choleris ipsorũ aptus. Aut propter visum ho
mines qb⁹ difficile est vomere nẽ vomẽdi habẽt cõsue-
tudinẽ qm̃ si istis vomit⁹ prouocatus fuerit fortib⁹ vo
mitib⁹ nõ remanebit quin ipsoꝝ vene in mebris anheli
tus scĩdant τ perueniat ad ptisis. Qñ aut aliqs⁹ reg
q̃lis sit ignorabit vomitib⁹ leuib⁹ pᵒus erit experiend⁹ q̃ si ei
fuerit faciles erim⁹ ei fortes ausi dare sic illũ q sit ex hel-
leboro τ sibi silib⁹ si ñ oportuerit vt sunt q̃tũnis vomũt
aut fuerit vinis cui necessari ñ erit dare vomitũ psepara
ipz añ ↄsũe ei ↄsuetudinẽ τ mollifica ipi⁹ nutrimẽta τ fac
ea vnctuosa τ soluta τ fac eũ qescere ab exercitijs τ po-
stea da ipz ei τ da i potu vnctuosa τ olera cũ vino τ ad
cõcedũ da ei aliq̃ vomit⁹ nutrimẽta bona τ pꝓpcꝓi vomit⁹ sũt
ñ dedignauerit fortasse ñ vomet ipz imo nã ipz retinebit
τ melᵒ ẽ vt bonũ retineat q̃ malũ. Qñ p⁹ cibũ quẽ co
medit ei vomẽdi vomuerit ardꝫ coctiõez deceptiõis
sit fortis τ seda sit ei⁹ cũ aliq̃ qd̃ sit sic sirupus magnorũ-
rũ sine aq̃ τ ñ cũ iuleb neq̃ sirupo acetoso qm̃ vomere
facit. Cib⁹ ãt q ẽ ei vtilis ẽ pullus i carbõe τ ñ ꝑdiz-
le veri p⁹ ipz. Stille qd̃ẽ q acetosũ voluerit τ ñ stircat
τ i pulũ aliq̃d signũ febris ꝑuerit cõcetionẽ vsq̃ ad me
diũ diei tardet τ ñ ipaz aquã calaꝫ rosaceã bibat. Cui
sic acciderit vt cholaꝫ vomat nigrã ipi⁹ stõ spõgia ace-
to calo ifusa supponat sic melᵒ qd̃ ẽ vt sit cib⁹ q ad vo-
mitũ sumit diuersus qm̃ qd̃ ẽ vti⁹ qm̃ ipz amplectat stõ⁹

τ i deuincẽdo ipz sit auar⁹. Post vomitũ ãt ipsi⁹ supstuũ
ↄseruit aures pue τ pulsi qñ abiurare seipsũ τ ossa tñ suaꝝ
extremitatũ ñ cõcedat q̃ sũt pꝓpria τ illã tardãt τ fac ei i-
gredi balneũ. In hora ãt vomẽdi curr it τ exercitet
τ stat vel laboret p⁹ vomatilisq̃ hoc i media die. In
hora pterea vomẽdi oꝫ vt oculi ligent suppositio pᵒsiõ
duabus deide vẽter leni fascia tẽpate fasciet. Res qz
q̃ vomit⁹ sũt pꝓpatoꝫ sũt eruca τ raphan⁹ τ canica τ
calamẽtũ montanũ τ recẽs τ cepe τ porri τ aq̃ decoctã cũ
fece sua τ melle τ pultes fabaꝝ cũ dulcedine τ vinũ dul
ce τ nuces cũ melle τ q̃ sũt eis silia τ mica q̃ scã ẽ ex pa
ne azymo τ oleo τ melones τ cucumeres τ carui sein aut
aliq̃d ex coꝝ radicib⁹ i vino τ i q̃ ifusio cũ dulcedie τ her
mod actili τ rhaphan⁹. Qui ãt vinũ biberit scdm̃ ad
hoc vt euomat ñ incipiat vomẽ dõec adhuc parũ bibit
sz bibat multũ. Suchaba qz qñ bibita fuerit cũ melle
p⁹ balneũ faciet vomere τ soluet vẽtrẽ. Ampli⁹ q vo
mere voluerit ñ fortiter masticare oꝫ ꝓpe ipz. Qui ãt
aliq̃s forte vult vomitũ sumẽ sic q̃ sit ex helleboro ip-
suz bibẽ oꝫ nisi fuerit qd̃ ꝓhibeat τ p⁹ duas horas diei
τ postq̃ stere⁹ ab intestinis exierit. Et si qñ pᵒsta vomuerit
bene erit τ si nõ moueat parũper si ñ i balneũ mutat.
Pena qz q̃ sit vomit⁹ iungẽda ẽ ex aliq̃ qd̃ sit sic oleũ si-
saminũ: si icẽsio acciderit τ angustia stõi det ei i potu aq̃
calidã ei aut oleũ qm̃ aut vomitũ faciet aut vẽtrẽ soluet.
Ex eo pterea qd̃ ad hoc iuuat ẽ stõi τ extremoꝝ cale-
factio qm̃ hoc nauseã facit. Qñ medicinaꝫ vomẽre fa-
ciẽs ꝑparauerit τ sua scdm̃ opatiõez vomitor: qescere oꝫ τ
odores bonos olfacere τ ei⁹ extrema ↄpmẽdo sũt fri-
cãda τ paꝝ aceti ẽ ei i potu tribuẽdũ τ coed it maniana τ
cydonia cũ pauco mastice. Et scito q̃ mot⁹ facit magis
vomere τ qes min⁹. Si estas ẽ tpᵒs i q̃ mag ẽ digna vt
i ipso fiat vomit⁹ x p si aliq̃ necessariũ fuerit τ nõ fuerit fi-
gure ipsiꝰ ↄueniẽs τ estas erit dignior hora dei ea pce-
dat. Et finis vomit⁹ lõginquior scd̃m modũ purgatõis p̃-
me ẽ stõi sol⁹ τ ñ intestinoꝝ τ ad modũ qd̃ẽ purgatõis
sic capiꝫ τ toti⁹ corporis. Hui⁹ vero attractio τ eradicatio
ẽ ab itẽrioribus. Et in qd̃e cognosces vomitũ ↄferẽtes
ab eo q̃ ñ secit iuuãmẽtũ ex eo q̃ ipz sequit alleuiatio τ
ↄsideraꝫ boni τ anheli⁹ τ pulsus bonitas τ sũt ex dispo
sitiõib⁹ aliaꝝ vtutũ. Eius ãt iceptio ẽ nausea. Et peior⁹
qd̃e mali qd̃ efficit ẽ mordicatio fortis i stõ τ adustio si
medicina fuerit fortis sic helleborus τ qd̃ ex eo sit qm̃ sci
pit a saliua q̃ fluit deiñ sequit ipaz vomitus multi pᵒblatio
malitõez post quẽ sequit vomit⁹ rei hũde tenacis. Mor
dicatio quoq̃ τ dolor erunt mansiua ita q̃ alia accidẽ-
tia non inuenit nisi i nauseã τ angustiã. Et qñ solunt ẽt
vẽter postea i hora q̃rta icipit qescere τ ad regerit dedi-
nat. Mali ãt ẽ vt vomit⁹ ñ ꝑaciat τ magnificet angustia τ ac
cidat itio τ egressio oculoꝝ ad exteriora τ fortis rube
do i eis vrinisq̃ τ sudor multus τ iterfectio vocis. Si
ergo alicui acciderit nisi ei subueniat pueniet ad mortẽ
iã. Illud aũt q̃ ei succurrit est enẽa τ potio mellis cuz
aq̃ calida τ i potu ei dare olea in qb⁹ ꝑfrixe sint cũ si
aut oleũ de lilio. Et labora donec vomat q̃ si vomerit nõ
suffocabit τ adhibe ei enema qd̃ sit apud te pꝓparatũ. Et
egritudines qd̃ẽ q̃ sunt digniores eo vt i eis fiat vomitus sũt
cholice sic hydropisis τ epilepsia τ melãcholia τ lepra τ po
dagra τ sciatica. Vomitus pterea cũ suis iuuamẽtis ple-
rũq̃ affert egritudines sic qñ generat surditatẽ. Am-
pli⁹ minutio nõ ẽ cũ eo ↄtinuãda sz tardãda trib⁹ dieb⁹
τ pᵒpue si in ore stõi fuerit hũor. Vomitus qz multo
tiẽs fit difficilis ꝓp hũoris subtilitatẽ. Ipse igit ẽ i grossã-
dus pᵒtiũ fame τ granis grauati. Et scito q̃ exit⁹ ma
teri e p̃teriora p⁹ vomitũ ẽ signũ q̃ illud qd̃ faciebat fa
stidiũ descẽdit iferi⁹. Et vomit⁹ p⁹ ascellatiõe ẽ signum

q est ex accidentibus ascellade. Hora pterea vomendi in estate melior est dolorosa i meridie est. Et vomitus corpori confert si oportet nocumentum facit. Amplius faciendus non est ut pungitiva vomant quia superfluitates corporis ipsius i eam non egredientur. Et vomitus et labor eius ad effusiones perducentur faciendum est igitur ut quiescat. Alij vero quibus accidit vomitus sunt iuvandi.

De eo quod agatur post illeque vomit. Ca.xij.

q Cum illeque vomuerit a suo vomitu cessaverit os suum et faciem post vomitum abluere debet ex aceto aqua tepida ut gravitas que quibusdam capiti accidit removeatur et paruum masticis cum aqua maliorum bibat et caveat sibi a comestione et potu aque et diu quiescat et ipsius iniungant hypocondria et ingrediatur balneum et abluat se velociter et egrediatur. Et si necessarium ei fuerit dare comedendum sit res boni saporis et bone substantie et velocis digestionis.

De iuvamento quod affert vomitus. Ca.xiij.

b Ipocrates precepit vomitum fieri i mense quos mense duobus diebus continuis ut i secundo emendet id quod i primo die fuit difficile et ut expellatur id quod advenerit stomacho. Ipse namque sequitur facit quod cum eo conservatur sanitas et hoc aut plus est in malum. Et vomitus quidem qui est huiusmodi curat phlegma et choleram et mundificat stomachum. Ipse namque non habet quod ipsum mundet sicut intestina habent cholas rubeam que ad ea descendit et mundat ea et removet gravitatem que accidit capiti et clarificat visum et confert fastidium. Confert ei ad cuius stomachum descendit cholera que ipsius corrumpit cibum quia quando precesserit vomitus ei cuius stomachus venit et removet abhominationes que sunt propter unctuositatem et casum desiderij ipsius. Inmeritum quod facit desiderare acutum et acetosum et ponticum et confert lassitudini corporis et ulceribus que sunt i renibus et vesica et est lepsione medicamenti et malitie coloris et epilepsie stomachice et ictericie et asmati et tremori et paralysi et est ex curationibus que conferunt habentibus ulcera nigra magna. Ipse quoque fieri debet i mense semel aut bis post repletiones ita quod non obstruat revolutionem sequentis neque fluxus dierum. Et ille quod cum maius iuvamentum affert vomitus est cuius complexio signa est cholerica et est macer.

De malitijs que provenit ex superfluo vomitu. Ca.xiiij.

f Multiplicatus vomitus stomacho nocet et ipsum debilitat et resolvit ipsum et facit eum aptum ita ut nil liberetur ad eum perveniat et obest pectori et visui et dentibus et antiquis capitis doloribus nisi eius sit proprietas stomaci et facit nocumentum epilepsie capitis quod non est cum illorum membrorum.

Superfluitas quoque que est in ipso nocet epati et pulmoni et oculo et aliquam venarum quis scindit. Et horribilis pterea est qui vult ei eo conservari et tolerat immo sequitur ad vomendum. Et actio huius est eius est que provenit cum ad malarum egritudinem mansuras. Ipse ergo a repletione prohibendus est et in ipsius cibum et potum mensura.

Ut succurratur dispositionibus que accidunt vomitui. Ca.xv.

d De prohibitione autem vomendi diximus illud quod oportebat. Calori vero et dolori que sub hypocondrijs sunt confert ponere aquam calidam infusam et suppositum et oleis lenificantibus et deriose cum igne. Forte autem modicationes illorum remanentes removet bibere vina unctuosa que cito digerantur et vigore locum et aliquid quod sit sicut oleum violaceum mistum cum oleo karii et pauca cera. Singultum vero si cum eo acciderit et permanserit remediabit sternutatio et dare ei ex aqua calida ad trahendum paulatim. Et de sanguine quidem iam diximus i capitulo de ipedimentis vomitus. Alienationes vero et egritudinibus syncopis et intercisioni vocis que accidit post ipsum confert ligare extrema et stringere ea et supponere ei pannum infusum oleo in quo cocta fuerit ruta et similia et dare ei bibendum mel cum aqua calida. Et habent quidem aliud debet fieri hoc in autem eius misitatur.

De eo in quo superfluit vomitus. Ca.xvi.

f Fiat ut ipse dormiat et ingeniet quantum plus potest fieri quod dormiat et ligentur eius extrema taliter qualiter ligantur qui fluxum ventris retinere volumus. Et ipsius ventri ad stomachum cum emplastro ponticis fortitudinem facientibus. Quod si vomitus superfluerit et incessanter egrediantur humores donec sanguis exeat da ei ad bibendum lac decoctum i vino mistum ante omnes cum quia medicine vomitus malitiam reprimit et sanguinem prohibet et naturam sanat. Quod si post pectoris et stomachi a sanguine cum hoc malum difficile dissolutione et eo aliquid coagulet da ei ad bibendum sirupum acetosum sive sit ex melle sive ex zuccaro cum aliue infrigidatum paulatim: cum hoc quoque quandoque confert bibere succum portulace cum bolo armeno. Cum ergo territus factus fuerit pro aliquo in quo superfluit medicina fac ipsum vomere. Et oportet quidem te querere medicinas vomitivas secundum suos gradus et quomodo quantum eorum ad bibendum sunt dande et precipue hellebori in antidotario et medicinis simplicibus.

De enemate. Ca.xvij.

c Enema est medicamen nobile in expellendo superfluitates que sunt i intestinis et in sedando dolores renum et vesice et operatur ipsorum et egritudines colice et in attrahendo superfluitates a membris principalibus et superioribus. Que vero ex eis sunt acuta debilitant epar et perducunt ad febrem. Ex enematibus pterea sunt iuvamen in expellendo reliquias quas mansurentia reliquit. Formam vero clisteris et quomodo clisterizetur iam retulimus i capitulo de colica. Videtur quoque quod clisterizati sit melius sit ut supinus iaceat deinde revolvatur se ad latus dolens. Et clisterizandi hora melior est quando est aeris frigiditas quoniam sequitur inde ne augmentatur gravitas et dolor et extensio et nausea. Balneum pterea solet facere ut ebulliant humores et spargantur. Clisteris quoque conditio est ut aerem et humores membrorum attrahat. Et propter hoc secundum plurimum non est bonum ut balneum enemati premittatur. Si i eo in intestinis pustulas habens ipso indiguerit causa febris aut alicuius egritudinis et timuerit ne enema retineatur superponere debet ano suo et femori et locis que sunt in circuitu spetillum calefactum cum panno.

De epithimatibus. Ca.xviij.

c Epithimata sunt ex medicinis bonis que ad ipsas perveniunt egritudines. Et medicina fortasse duas habet virtutes: unam subtiliativam et alteram ingrossativam: erit maior necessitas subtiliative quam inspissative. Quamquam enim inspissatio fuerit temperans subtiliationem quando ex ea fiet emplastrum penetrabit subtilitas et remanebit spissitudo: illa quidem que penetrat confert sicut facit coriandrum cum ordeo fracto quando ex eis fit emplastrum super scrotibus. Emplastra pterea sunt talia qualia epithimata: sed emplastra sunt dura et epithimata contraria. Est quoque quod epithimata fiunt cum pannis que membris principalibus superponuntur sicut epati et cordi et non fuerit ibi quod prohibeat conferunt panni suffumigati ex uno aloe crudo et vinitibus epithimatum bonum tribuit odorem quem principalia diligunt.

De embrocatia. Ca.xix.

c Embroce sunt medicamenta congrua ei quod ex capite et alijs membris ops resolui et illi cui complexionem necessarium est permutare. In membris autem quod embrocatur os ex calido et frigido si non i eo sunt superfluitates que descendunt fiat prius embroca ex calida eo deinde fiat ex aqua frigida ut constringantur: si vero non descendit fiat sic ita a frigida incipiatur.

De phlebotomia. Cap. xx.

P Hlebotomia est euacuatio vniuersalis que multitudinem euacuat. Multitudo autem est augmentum humorum super equalitatem ipsorum in venis. Et nemo quidem est phlebotomandus nisi vnus duorum: vnus eorum est egritudinibus preparatus qui quum ipsius sanguis multiplicatus fuerit cadet in eas. Et alter est cadens in eas. Unusquisque autem eorum aut phlebotomatur propter sanguinis multitudinem aut propter ipsius malitiam aut propter vtrunque. Et his quidem egritudinibus preparatus est sicut qui est expositus sciatice et podagre solutionibus et arthetice sanguinee: aut ille cui accidit sputum sanguineum ex fissura vene que in pulmone eius existit tenuiter consolidata: quando ipsius multiplicabitur sanguis finditur: et aptus epilepsie et apoplexie et melancholie cum sanguinis multitudine et squinantie et apostematibus interiorum et ophthalmie calide et ex eis quibus hemorroidarum sanguis qui fluere solebat est retentus et mulieribus quibus menstruus sanguis est restrictus: horum autem colores non demonstrant quod phlebotomari debeant propter ipsorum obscuritatem aut albedinem aut viriditatem. Et illi qui in lateribus membris cum complexione calida debilitate patiuntur. Nam istis melius est vt in vere minuantur licet in his nondum acciderit egritudines. Et illis quibus percussio accidit aut casus quum quis minuitur tamen ideo ne eis accidat apostema: et qui habet apostema in qualitate est quum timetur ne apiat antequam maturetur licet non indiguerit et non fuerit ibi multitudo. Et debes scire quod cum iste egritudines timentur et nondum in eas ceciderit plus secure eis concedatur minutio et qui in eas ceciderit in earum principio peius phlebotomia conuenit: quia humores subtiliat et eos per corpus fluere facit et eos sano sanguini admiscet. Et est etiam qui nihil euacuat ex eo quod oportet et facit quod necessaria sint medicamenta alleuiantia. Nunc maturatio apparuerit et egritudo principium aut statum preterierit: si oportuerit vt minutio fiat si non fuerit quod prohibeat fiat phlebotomia. Phlebotomia quoque neque eius ventosa est facienda in die motus egritudinis qui est dies regressionis et ingrediendi somnium et dies ebullitionis egritudinis. Et quum egritudo est habens crisim in cuius tempore est longitudo nullomodo sanguis multus est minuendus sed si possibile fuerit quod est faciendum: quod si non fuerit possibile vt quod fiat ex eo parum minuatur: et in corpore sanguis thesaurus recondatur ad phlebotomiam faciendam si apparuerit et virtus conseruetur ad resistendum in crisibus. Quod si multi preterierint temporis ex quo quis minutus fuerit et in hyeme fuerit conquestus quod se quum frenum seruiat minuatur et sanguis pro thesauro recondatur. Amplius quia phlebotomia propterea quod ad diuersum trahit nam secundum plurimum retinet. Nunquam ex multa minutione debilitabitur virtus multum generabuntur humores. Sincopia propterea accidit in prima minutione quum subito euenerit ei qui non consueuit sed vomitum premittere est ex eo quod est prohibere sic vomere hora qua accidit. Et debes scire quod minutio est perturbans donec quiescat. Phlebotomia quoque et colica raro simul conueniunt. Pregnans propterea et menstruata non minuantur nisi propter magnam necessitatem sicut est necessitas retinendi fontem sanguinis sputi quum virtus fuerit conueniens. Et debes scire quod non quotiens nominata signa repletionis apparuerit oportet vt minuatur: cum quando est repletio ex humoribus crudis: et est tunc phlebotomia multum impediens quoniam si minueris non maturabis eos et timebis ne eger pereat. Non autem est inconueniens vt ille in quo melancholia superabundat minuatur postea in medicina solutiua eligatur. Sed sollicitus esse debes ex dispositione coloris secundum conditionem quam nunc dicemus et considerare tensionem quoniam propter tensionem per totum corpus in taedium magis eris consideratus quod phlebotomari debeas. Cum vero sanguis alicuius fuerit bonus paucus et fuerint in ipsius corpore multi mali humores phlebotomia bonum rapiet et malum relinquet. Et quum alicuius malus sanguis fuerit paucus et declinauerit ad membrum aliquod quod eius declinatio vehementer impedit et fuerit necessarium vt ipse minuatur ex eius sanguine parum erit assumendum et cibo bono erit alendus deinde erit minuendus iterum post dies propterea vt malus sanguis ab eo extrahatur et bonus restauretur. Quod si mali humores cholerici in eo fuerint ingeniemur quatenus subtili pharmacia euacuentur aut vomitu: aut vt sedentur et similiter in hoc vt eger quiescat et digeratur et ordinetur. Et si grossi fuerint antiqui preceperunt vt balneetur et in suo ministerio moueatur. Et dabant ei ad bibendum ante phlebotomiam et post ipsam antequam alia fieret minutio sirupum acetosum subtiliatiuum coctum cum hyssopo et basilicon. Quum autem phlebotomia necessaria fuerit cum debilitate virtutis causa febris aut aliorum humorum partire phlebotomiam sicut diximus. Amplius phlebotomia stricta magis est conseruatiua virtutis sed tamen subtilem et clarum interdum sanguinem fluere facit et spissum et turbidum tenet. Ampla vero velocior est ad sincopim et magis operatiua in mundificando et tardior ad consolidandum sed tamen est dignior ei qui secundum perseuerationem phlebotomatur et in grossis. Et amplam quidem efficere in hyeme est dignius ne congeletur sanguis et angustam efficere in estate est dignius si necessarium fuerit. Phlebotomandus praeterea supinus iaceat quando phlebotomatur: quoniam hoc est conueniens ad hoc vt ipsius conseruetur virtus: et ne ei superueniat sincopis. In febribus autem minutione conuenientius est. Cum his que vehementes sunt calefactionis et inflammationis et in essentia non acutis febribus in sui principio in die periodica. In febribus praeterea cum quibus aduenit spasmus est a minutione cauendum licet fuerit necessaria: quoniam quum spasmus accidit vigilare facit et sudare multum et debilitat virtutem quapropter sanguis thesaurus est demittendus. Et similiter oportet vt ex minutione febricitantis cuius febris non est ex putrefactione minoratio fiat propterea vt ad resolutionem febris thesaurus relinquatur. Et si fortis inflammatio non fuerit et fuerit febris putrida attende decem regulis et post hec intuere in vrinalibus: et si vrina fuerit grossa et rubedini attinens: et pulsus etiam fuerit magnus et facies tumida et febris in suo motu non properet phlebotomia in hora qua stomachus a cibo est vacuus. Et si vrina fuerit subtilis aut ignea aut facies a principio egritudinis fuerit tornatilis caue tibi a phlebotomia. Quod si interpollatio in ea fuerit et quies febris in ipsa fiat minutio. Dispositionem quoque tremoris considera quoniam quum tremor fuerit fortis a minutione tibi caueri erit. Amplius sanguinis qui egreditur colorem attende et si fuerit subtilis albedini attinens ipsum illico retine. Et sincope tibi caue ne egrum ad eam euacuationem perducas rerum humorum cholericorum ebullitionem et frorum cruditatem. Nunquam in febre te oportebit phlebotomare nisi attendas quod quidam dicunt scilicet quod non est bonum vt post quartum diem fiat quoniam bonum est vt fiat etiam si sit post quadragesimum diem et hoc secundum sententiam Galieni licet praemittere et separare sit melius quum significationes certe fuerint. Quod si hoc erratum fuerit quandoque hora inueneris egrum et oportuerit phlebotomare ipsum postquam decem rerum sollicitudinem habueris. Multotiens praeterea phlebotomia in febribus licet necessaria non sit efficit vt natura fortis fiat super materiam propterea quod eam efficit paucam: et hoc quidem quum fuerit figura et etas et virtus et reliqua talia permittat. In febre autem sanguinea necesse est vt cito fiat minutio non superflua in principio et superflua quum affuerit maturatio febris quoniam multotiens remouet in hora phlebotomie. Tibi quoque cauere debes a minutione in complexione vehementis frigiditatis et in regionibus fortis frigiditatis et in hora fortis doloris et post balneum resolutiuum et post coitum et in etate que est minor xiiii annis quanto plus poteris et in etate senum quanto magis poteris nisi in figura consilius fueris et in soliditate muscu-

losā ⁊ venarum amplitudine ⁊ earū repletione ⁊ colorū rubed nec bon nāqz ex adolescentib⁹ ⁊ senib⁹ phlobomare audebis. Adolescentes vō secundum ordinē ad phlomā paulatim pcedere debes cū pauca minutio ne. In corporib⁹ quoqz forcis mancis ⁊ fortis grossiciei ⁊ raris ⁊ albis ⁊ lassis ⁊ citrinis sanguinē nō hītib⁹ a minutione tibi quātum plus poteris cauere debes. Ampli⁹ in corporib⁹ q̄ pcuran perpessa sūt egritudines caue tibi a phlomia nisi sanguinis afferit corruptio q̄ te ad hoc pducat q̄ nūc phlomabis ea. Et considera sanguinē ⁊ si ipsū videris nigrū ⁊ spissū extrahe eū ⁊ si ipsū videris albū ⁊ subtilē cū illico cōstringe q̄ in ipso erit vehemēs timor. ¶ A minutione pterea tibi cauere debes sup cibi repletionē ne mās nō maturā ad venas trahas loco ei⁹ qd ab eis euadi. ¶ Et oz ēt vt tibi caue as ab ea irepletione stōci ⁊ intestinorū facta ex feceias confortam ⁊ gngnazimo in eā euāndo stude. et illud qdē qd ē i stōaco aut coeā eo vomitu. Et qd in intestinis stercorib⁹ q̄ poteris ⁊ sīnō alio sīue clisteri. Caue pterea tibi ne fastidiū phlomes sed prolōga ips ab hoc vt eius fastidiū digerat. Et tibi etiā caue ne subtilitates stomacis stōaci hīte aut ipsius debilitatē phlomes ⁊ insicie ex generatione cholere rubee in ipso huiusmodi nāqz tibi cauere oz a nimia q̄z audatia in minuēdo sibi cauere oz ⁊ prope eū est ieiunio. Scias vō subtilitatē oris stomachi hñtem dignosces propterea qd mordicatiua traqcere ei nocet. Et habētē os stōachi debilitatē cognosces ex desiderij ipsius debilitate ⁊ dolorib⁹ oris stōi ⁊ habentē os stōi aptū receptioni cholere rubee in q̄ ipsa multū generat dignosces ex pleueratina nausee ipsi⁹ ⁊ ppterea q cholerā quacūqz hora vomit ⁊ ex oris ipsi⁹ amaritudine. Hos namqz qū phlomati fuerint oris stōachi cōseruatione nō pmissa accidet inde timor magn⁹ ⁊ qñqz mortis inde. ¶ Subtilitatē vō sensus habentē ⁊ debilitatē buccelle mūdi panis in rob alectoē bonū hīte odorē infestint baude. Et si fuerint debilitas cōplexionis frestint intincti in aliq̄ qd sit sicut aq̄ cū zuccaro cū alcesanī aut i sirupo mēte muscbato aut in mita muscbata postea minuaf. Aptitudinē vō generationis chole hñs est mundandus vādo i pota ei multitudinē aq̄ calide cū sirupo acetoso postea dant ei buccelle panis ad manducanū deiñ fiat vt parūp qescat postea minuaf. Porpan pterea est vt qd ex bono sanguine resolutū fuerit restaurel si fuerit fortis eū affatura carnis q̄ sit sup pennarū q̄ si digerit nō multū ⁊ benē verū tñ oz vt sit pauca q̄ si stōchus ppter phlomiā est debilis. ¶ Ampli⁹ vene qñqz phlomani ppterea vt fluxus sanguis ex narib⁹ ⁊ matrice ⁊ ano ⁊ pectore phibeant aut ex alijs eñtrib iō vt sāgnis ad id qd a sle illā est diuersus ptrahat ⁊ hoc qdē medicamē est forte in iuuando. Oz vō vt phlom⁹ sit vehemens q̄ sistet ⁊ sint vices multe q̄ nō sint i vna die nisi magis necessitas cau sa fuerit: sed in die post diē ⁊ qñqz vice minoris nō fiat q̄ntū possibile fuerit. ⁊ ad summū meli⁹ est vt phlomie vices sint multe q̄ vt ipsi⁹ q̄ntitas sit multa. Et phlomia qdē cū nō est necessaria cholerā rubeā ebullire facit ⁊ postea aduenit lingue siccitas ⁊ q̄ sibi sunt similia. Est igit ei succurrēdū cū aqua ordei ⁊ zuccaro. ¶ Cui autē secūdare volueris ⁊ nō accidenti ex pma minutione multa paralysis aut qd sit sibi sile venā man⁹ i longitudine phlomare debes ppterea vt cicatrice modo ipsi⁹ phibeat cōsolidationē ⁊ vt amplificet. Nō si cū hoc timor affuerit q cito cōsolidet supponatur ipsi pānus oleo cū pauco sale infusus ⁊ desup liget. Et si phlom⁹ etiam oleo intinct⁹ fuerit qū fiet phlomia phibebit consolidationis velocitatē ⁊ minuet dolor. Et hoc qdē est vt sup ipsum oleū aut sibi simile leuif iungat aut ipse i oleo mitat postea cū phlāco exiccet. Inter phlomiā q̄z ⁊ secūdationē dormire phlomie cōsolidationē festinare facit. ¶ Recordare pterea ei⁹ qd diximus de eū enci hyeme cū medicina q dies ē eligēda austrina q̄ similit i phlomia. Et scire debes q qū minuunt medici ⁊ epilepticj ⁊ alij q̄s minuere oz in nocte i hora dormiēdi oz vt sit angustius phlomie iō ne sanguis citi⁹ accidat. Et similiter i eib⁹ q̄ ratiōe nō idigēt. Scire q̄z debes q secūdatio sm debilitas mēsurā ē tardanda et si debilitas qdē non affuerit sit vltia ei⁹ tardatio vna hora. Qui voluerit eā facere vt sanguis ipsi⁹ euadat sit dies vnus. Amplius phlia transuersa melior est ei qui secundationē vult in eadē. Et illa q̄ est secundū latitudinē ei q vult secūdationē in eadē hora. Et illa q̄ est secundū longitudinē ei q vult nō vna esse cōtinua secūdationē imo in eodē tpe q eā p multos faciet dies quarqz erit. Quādoqz phlomie dolor maior fuerit tāto erit ei⁹ consolidatio tardior. ¶ Multis pterea i sanie eius sincopis affert nisi fuerint post q̄z assumere aquā sūpserint. Inter phlomiā q̄z ⁊ sanationē dormire phibet ne supfluitates q extrahunt cū sanguine recedāt, ppterea q supfluitates in sōno ad corporis pfundū trahunt. Ex iuuamēto vō sanationis est q phlomati virtutē cū plecnōe sue euōnis q̄ est necessaria conseruat. Et melior qdē secūdationis termin⁹ est vt duobus aut trib⁹ tardet dieb⁹. ¶ Ex dormitione vero phlomie propinq̄ plerūqz accidit mēbrorū cōtractio. Balneatio q̄z anteqz minutio fiat plerūqz aggrauat minutionē propterea q cutē ingrossat ⁊ eā lenificat ⁊ ad laudem aptā efficit nisi phlomādus multū sanguis hūeat grossitie. Et oz ne phlomat⁹ in se replēdo sit audax sed secundū ordinē nutriat ⁊ cibū pmutus subtiliet. Et similiter oz ne post ipsā exercitet sed declinet ad hoc vt ipse nutus faceat neqz post eā balneo vtat resolutionē faciēte. ¶ Qui autē aliq̄s phlomat ⁊ postea ipsi⁹ brachium apatur ex altero brachio minuat secundū q tollerauerit ⁊ sup ipsū emplastrū de ceruse ponat ⁊ ex fortiter infra ab⁹ in circuitu ei⁹ fiat cataplasma. ¶ Cūqz aliq̄s corporib⁹ phlobotomat in quoq corporib⁹ supabūdantes existunt hūores phlomia fit eā ebullitiōis illoq hūoru⁹ ⁊ eorū cursus ⁊ ipsoq pmistioneē sit ergo frequens phlobotomia eis necia. ¶ Sāguis q̄z melancholicus facit vt frequēs minutio sit necessaria q̄ in plenti qdē alienat et in sōno puenit ad mala egritudines ex qb⁹ est apoplexia. ¶ Ampli⁹ phlia multotiens cōmouet febres ⁊ multotiens resolutionē putrefactionē. ¶ Quo q̄z fiat q phlobotomat iō qd i capitulo de potu diximus accipe ds. ¶ Et debes scire q venaq̄ q̄ phlebotomant: alie sūt q̄ sūt in vene ⁊ alie sūt q̄ sūt in arterie. Arterie vō minuit phlomie propt terrorē ei⁹ qd ieis erit de timore cursus sanguis. ¶ Et fuat qdē iuuamēn maior est qd ex ea prouenit apostema. Et hoc qdē ē q̄n secura fuerit vehementer angustia. ¶ Qū aūt fuerit securitas q ex ea sanguis nō fluat maxie ē iuuatiua i egritudinib⁹ ppriis propt q̄s phlomant. Mai⁹ ei iuuamētū qd ex minutiōe arterie puenit nō ē nisi qū i mēbris sibi vicino male sūt egritudines q̄z cā est sanguis subtilis ⁊ calid⁹. Quāz arteria phlomabi q̄ est ei vicina i q̄ nō erit timor maximū afferit iuuamenti. ¶ Vene pterea manus q̄ phlomant nō pulsantes qdem sunt sex cephalica nigra i cbasilica ⁊ funis brachij ⁊ sciles ⁊ illa q̄ ppriis noie ascellaris vocat: ⁊ ipsa qdē est ramus basilice et vero saiō: olbus est cephalica. Ops autem vt omnes tres supra iunctaras aperiantur ⁊ non iō ea neqz in ea ideo vt egrediatur sanguis bene taliter vt saluat ⁊ vt sit securitas a nocumētis neruorū ⁊ arteriarū ⁊ sūt cephalica. Cap vō phlias

q̄ fit secundū longitudinē ad consolidandū est tardior
qm̄ ipse sunt cōiunctionalesiū nō cōiunctionalib⁹ ve-
ro res est ad hoc cōuersa ⁊ in sciatica qdem ⁊ sceilez ⁊ in
aliis venis medi⁹ est vt secundū longitudinē phlobomēt.
Et cū hoc oꝫ in cephalica vt a capite musculi mōueaᵗ
ad lōgitū lentē vz scilicet phlobom⁹: ⁊ phlebotomus phle
botomiā nō cōsequaᵗ qm̄ faciet ap̄a. Plurimū autē
errois q̄ euenit in minuēdo cephalicā nō puenit ex p-
cussione vna lz sit magna imo nō accidit nocumentum
nisi ppter iterationē pcussionū. Et q̄ ex ipsius phle-
botomia plus tardatur est illa q̄ fit in longitudine: cui⁹
qdē phlobomi dilatandi sunt sī voluntas affuerit vt sano
fiat. Qū autē eā non inueneris quere aliquē rāmum
ei⁹ q sunt in silvestri ascidit: in vena qdē nigra est timor
ppter neruū qui est sub ea: ⁊ qm̄ etiā est inter duos ner
uos: vbi igr̄ cauere debes vt ipsā in longitudine phlo
mos ⁊ ad inferiora. Et fortasse sup ea erit neruus subtilis
tenuis sicut corda. Et nūc qdem oportebit vt hoc co-
gnoscaᵗ: ⁊ caueaᵗ ne pcussio in eo cadat ⁊ proueniat
inde stupor pseuerans. In eo autē cui⁹ nerui sunt gros-
siores ramus iste est magis manifestus. Et error qui
dē in ipso est deterioris nocumenti q̄re qui error accidit
⁊ neruus ille pcussus fuerit nō consolideᵗ phlobomiā:
imo sup eam pone qd̄ ipsius phlebeat cōsolidationem.

Et ei⁹ qdē medicamentū est sicut medicamentū vul-
neris neruorū. Et nos iam locuti sumus de ipo in libro
q̄rto. Cauē vbi preterea ne res infrans ad ipsum perue
niat qd̄ sit vbiq̄ sicut solatrū ⁊ sandali: sed ipsum ⁊ totū
corpus oleo calido frica. Funis autē brachij melius
est vt intuieris minuas nisi vtrūq̄ lateri flexuosa: qm̄
tunc in longitudine phlebotomie. Basilica q̄ ma-
gni est timoris ppterea q̄ arteria cadat sub ea ⁊ q̄ ner-
ui ⁊ musculi etiā sub ea cadunt. In ipsam ergo phlo
mando vbi caueas qm̄ si pcussio fuerit in arteria sanguis
nō restringeᵗ aut restringeᵗ difficulter. Hominū q̄qꝫ
sunt qdā quorum basilice sunt associate arterie quarū
vna qū ligata fuerit estimabis q̄ iā sit secunda ⁊ for
tasse pcutietur altera: hoc enim scire debes. Aliq̄ l ga-
neris secundū plurimū rei accidet ibi inflatio qm̄ ex ar
teria qm̄ ex basilica: sed q̄ntecūq̄ fuerit ligaturā solue
re debes ⁊ inflationē molliter inungere deinde ad ligan
dum redi ⁊ si inflatio reuersa fuerit redeat: q̄ si nō inue-
nis qd erit in hoc si basilicā dimiseris ⁊ ad ramū q ascel-
laris vocaᵗ redibis que qdē est q̄ sup domesticū ascēd
tendit ad inferiora ⁊ inflatio maiꝯ error est multotiens ef-
ficit ⁊ ligatura sepe arterie pulsum quiescere facit ⁊ ipsam
tenuat ⁊ pone ipsam supponas ⁊ existimat q̄ sit vena ⁊
phlomaᵗ. Aliq̄s quālibet ligaueris venā ⁊ ex ligatura
sup eā puenient qd̄ sit simile lenti aut ciceri fac in ipsam
qd̄ in basilica dixim⁹. In basilica quoq̄ phlebotomā
da q̄nto plus ad brachiū descēderit erit tam⁹. Phlom⁹
preterea in venā procedere debet ad diuersitatē partis ar
terie. In basilica q̄ non solū contingit error ex par-
te arterie sed etiā musculus sub ea est ⁊ neruus propter
quos etiā puenit error: hoc qd̄ iā alibi dixim⁹. Signū
vero erroris in basilica ⁊ q̄ arteria iam sit pcussa est q̄
sanguis egrediᵗ subtilis rarius q saliēdo manat ⁊ lenifi-
caᵗ cū eo tact⁹ ⁊ ipsā sanitas fortiꝯ: tunc ergo succurre ex
in vulneris orificio pannū pilo leporis pone cū pau-
co puluere turis ⁊ sanguinis draconis ⁊ aloes ⁊ myr-
rhe ⁊ pauco alcool sotur ⁊ alsegi ⁊ sup ipsas ex aqua fri-
gida qm̄ poteris roꝫ ⁊ sup locū ipsū phlebotomatus
ligaturā appone tenacē. Nō si sic fuerit vsq̄ ad tres
dies nō soluas ⁊ post etiā tres dies q̄nto plus poteris ti
bi cauere debes ⁊ loco emplastrum ex stipticis suppone.
Multi preterea hominū arteriā illā incidunt, pau⁹

vt ipsa contrahatur ⁊ caro desuper eam cooperiatur
⁊ teneat. Amplius plerīq̄ hominum propter san-
guinis exitum moriuntur. Et quidam eorum sunt qui
moriuntur propter fortitudinem doloris ligature quā
voluerunt propter fortitudinem prohibitionis fluxus
sanguinis arterie donec membrum factum est secun-
dum vīā mortua. Et scias q̄ cursus sanguinis quādoq̄
puenit etiā ex venis. Preterea scire debes q̄ sanguis
q plurimū de cephalica euacuaᵗ est q ex collo ⁊ eo qd̄
est parū supra ipsū ⁊ parum sub ipso egrediᵗ ⁊ terminū
partis cp̄tis nō ptransit ⁊ hypocondriorū ⁊ inferiora
nō taliter mundificat vt inde sit cura. Nigre vero iu-
diciū inter cephalicā ⁊ basilicam est mediū. Et basili
ca qdem euacuat qd̄ est a parte furcis ⁊ ventris inferius.
Funis vero brachij similis est cephalice. De scei-
lez vero dicunt q̄ q̄ dextra est dolorib⁹ epatis confert ⁊
que sinistra doloribus splenis ⁊ q̄ sanguis fluere dimit
tatur donec p se stringaᵗ. Manus quoq̄ illi⁹ qui phle-
botomaᵗ in calidā aquā est ponēda ne sanguis cito re-
stringaᵗ ⁊ vt facile egrediaᵗ si ei⁹ egressio debilis fuerit
sicut est in plurib⁹ corꝫ q ex sceilez minuunt. Et sceilez
qdē phlebotomia melior est ea q̄ fit i lōgitudie. Ascel
laris autē iudiciū est sicut iudiciū basilice. Arteria vo
man⁹ q̄ phlebotomaᵗ est arteria q̄ inter pollicē existit ⁊
indicē ⁊ ei⁹ qdē iuuamentū in antiquo dolorib⁹ epatis ⁊
diaphragmatis est mirabile. Et Gal. qdē iā vidit hoc
in somnis papiebat .n. homini hāc facere phlebotomiā
cū dolores quē incepat habebat q eā fecit ⁊ sanus effect⁹ ē.
Plerīq̄ etiā phlebotomaᵗ alia arteria q̄ ad interio-
rē partē palme declinior hac existit cui⁹ iuuamentū ē p
pinquū iuuamēto illi⁹. Qui aūt venā man⁹ phleboto
mare voluerit ⁊ nō potuerit nō erꝫ in ligādo eā fort ⁊
cū euolutiōe ⁊ iteratiōe faciēdo sed vna die aut duab⁹
dimittat. Uerūtū si pcussionē iterare necessariū fuerit a
prima pcussione se remoueat ⁊ nō ab ea descēdat. Liga
tura vō preterea fortis ap̄a affert ⁊ inflatio parit: ipsi⁹ ou
medianis ex aqua rosē aut aq̄ infrata ē bona ⁊ cōueniēs
Oꝫ etiā ne ligatura cutē de suo loco ati phlebotomiā
aut p⁹ eā remoueat. Et corporib⁹ qdē macris ligatu-
re fortitudo est eā euāde venis ⁊ retinedi sanguinē ex
eis. In crassis autē corporib⁹ ppter latitudinē vene
nō apparēt nisi cōstringant. Omnino aūt preterea sunt
qdā q ingenium q̄nta dolor regaᵗ stupefaciēdo manū
cōstrictione brachij ⁊ dimissione hore vni⁹. Et sunt q
dā q phlebotomiā oleo inungūt: sz hoc totū sicut iā di-
xim⁹ dolorē lenit ⁊ cōsolidationē retardat. Et si vene
qdē q̄ in manu notauim⁹ nō apparuerit sed apparue-
rint ipsarū rami ponat man⁹ digito, ptrahēdo iferi⁹. Et
si sanguis cito ad se ipsū retractus fuerit qū digi⁹ remo-
ueᵗ ⁊ iterum vt phlebotomeᵗ ⁊ si nō nō minuaᵗ. Aliq̄
dilatādi affuerit voluntas cutis trahaᵗ: ideo vt percus-
sio cooperiaᵗ ⁊ fiat ablutio deinde ipsa ad suū situm re-
ducaᵗ. Pannus quoq̄ eminentia habens rectificeᵗ
qui est melior quam pilū habet ⁊ desup ligeᵗ. Qū au-
tem in orificio pcussionis adeps egreditur molliter intro-
rsus reducēda erit ⁊ nō erit incidenda. Et in bonū qdē
sanationē nō est fiducia habēda sine pcussione: ⁊ hoc qui
dē in fine capituli vehementer pscrutabimur: nā sermo
iste accidentaliter hic ingressus est. Amplius scire debes
q̄ sanguinis retētio ⁊ pcussionis ligatio terminatā ha-
bēt horā licet sit diuersa: nā qdā sunt q tolerare possūt
etiā si febricitantes essent vt q̄nq̄ aut sex sanguinis libras
auferant. Sunt ⁊ alij q nō possent tolerare ipsis etiam
sanis vt vna sanguinis libra auferatur: differunt inter eos
in hoc consyderande sunt dispositiones q̄rū vna est leni
tas corporis ⁊ ipsius latitudo: ⁊ alia est color sanguinis

nam in hoc etiã multotiẽs accidit error qm̃ in principio sui egredit subtilis et albus: q̃re quom replectionis ibi affu erit signo et oportuerit te phlomiã facere nõ decipiaris propter hoc: nã color sanguinis eius q replectionis signa habẽt gruiscet qm̃ sed in inde nõ est curandũ. In eis est qui opata hñt color sanguinis errorẽ facit: qm̃ apostema sanguinẽ ad se ipsum trahit. Et tertia est pulsus a quo recedere nõ debẽt. Si ergo ptransierit pulchritudo coloris aut mutabit color sanguinis aut mutabit pulsus et ꝓpe ad debilitatẽ retine. Et similr si aduenerit oscitationis accidens aut alicuius aut singult⁹ aut nausee aut si cito mutabit color aut pulchritudo iunitere pulsus.

Qui vero magis preparati sunt ad hoc vt sincopis eis velociter accidat sunt illi q calaꝝ existunt cõplexionuꝫ macri lata habẽtes corpora et q sunt pparati ad hoc vt illud eis eueniat tarde sunt corpora habẽtes tẽperata et carnes duras. Propterea vt minores phlomos habeas multos quorũ qdã sint pilũ habẽtes et qdã pilo carentes. Et pilũ qdẽ habentes sunt cõmunitiores venis latentib⁹ sicut grauides. Et vt habeat glomorẽ ex cucullo aut serico. Et insistim vomitiuũ ex ligno aut penna et vt feci teneat pilos leporis et medicamentũ ex aloe et thure et folliculũ muschi et diamuschatum et trociscos de muscho. Ideo vt si sincopis acciderit q est vna ex reb⁹ que ex minutione timetur fortasse habens hoc nõ vomuerit succurrat et glomorẽ in os eius mittat et ipsũ cũ instrumento vomere faciat et folliculũ ei ad olfaciendũ tribuat et faciat ipsũ traiicere aliqd ex electuario diamuschato et ex trociscis eius: propterea vt eius virtus viuificetur. Et si accidat vt ex arteria sanguis egrediat succurrat et repleat vulnus pilis leporis et cũ medicamine ex aloe ipsos retineat. Sincopis vero raro accidit sãguine egrediente imo secundũ plurimũ non accidit nisi post retẽtionẽ nisi superfluus fuerit sanguinis exitus licet in febribus sinochis nõ curem⁹ si vsqꝫ ad sincopim puenit et in principio apoplexie et in sinãcis et in magnis apatibus permixtis et fortib⁹ doloribus: hoc tamen facere nõ debemus nisi qñ virt⁹ fuerit fortis. Etiam qdẽ accidit nobis vt in venis manus sermonẽ amplificauerimus secundũ aliorũ sententias et obliuisceremur venis pedis et aliis venis. Iam ergo in eis sermonẽ nostrũ cõtinuare opꝫ.

Dicemus ergo q ex venis pedis est sciatica q̃ phlomatur a parte siluestri alcahab aut sub eo aut supra ipsum. et ligat illud qđ est supra ipsum a summitate coxe vsqꝫ ad cahab et inuoluit fascia fortiter aut insuta. Et meli⁹ quidẽ est vt ante balneet in aqua calida et vt ipsa in longitudine phlomet. Quod si ipsa fuerit occulta aliquis suorum ramorũ phlomet qui inter minimũ et secundũ digitũ ab eo existit. Et iuuamentũ quidem in phlomia sciatice est magnũ in dolore sciẽ. et similiter in podagra et in varice et in elephantia sed sciatice scissio est difficilis. Et ex eis est saphena q̃ est super partẽ domesticã alcahab et ẽ manifestior sciatica: et ipsa quidem phlomat propterea vt euacuet sanguis ex mẽbris q̃ sunt sub epate et vt sanguis a partib⁹ superiorib⁹ ad inferiores declinet quare menstrua vehementer prouocat et hemorroidarũ orificia aperit. Et vno qdẽ facit oportere vt sciatica et saphena similis existant iuuamentũ sed experimentũ facit vt operatio sciatice plurimũ cõueniat dolori scie sicut si hoc esse debitũ. Et saphene qdẽ phlomia melior est que fit transuersaliter latitudinẽ ad inuicẽ. Et ex eis est vena curuature que phlomat sub genu poplitis que tñũ efficit qñum et saphena sed ẽ fortior saphena in prouocatione menstruorũ et in dolorib⁹ ani et hemorroidibus. Et ex eis est vena que est post alarcheb que est qñ ramus saphene et operat qñum ipsa. Et ad summũ quidem

venarũ pedis phlomia confert egritudinib⁹ q̃ sunt ex materia ad caput declinãtib⁹ et egritudinib⁹ melãcholie. Et ipsa qdẽ magis debilitat virtutẽ q̃ phlomia venarũ manus. In venis autẽ q̃ phlomantur et sunt in pte capitis excepta guidez melius est vt transuerse phlomentur earũ qdẽ qdã sunt q̃ sunt vene et qdã q̃ sunt arterie. Vene ergo sunt sicut vena frontis q̃ inter duo est supercilia. Et ipsi⁹ qdẽ phlomia cõfert grauitati capitis et ꝓprie illi que est in posteriore parte capitis et grauitati oculorũ et stupori et dolori capitis perseuerãti antiquo.

Et vena q̃ sup caput phlomat ꝓpter emigraneã et vlcera capitis. Et due vene tẽporũ que flectuntur inuoluũtur et due vene q̃ sunt in angulis oculorum lachrymalib⁹ et secundũ plurimum non apparẽt nisi per cõstrictionem suffocantem. Et in ipsis quidẽ phlebotomus non est profundandus q2 fortasse fient fistule ex percussione ossis et ex eis non egredit sanguis nisi paucus. Iuuamentum vero phlebotomie ipsarum venarum existit in dolore capitis et in dolore emigraneo et ophthalmia antiqua et lachrymis et panno et scabiei palpebrarum et earum bothor et nictilopia. Et tres vene parue quarum locus est post illã vbi extremitas auris tangit quã peruenit ad capillos. Et vna qdem harum triũ est magis manifesta que phlomat in principio agritie et quã caput stomachi recipit sanitatem. Et propter hoc cõfert vlcerib⁹ auriũ et colli et posteriorum capitis. et Galien⁹ quidẽ negat quod qdam dicunt qđ due vene que sunt post aures phlomantur vt qui filios gignunt ipsos nõ gignant. Et ex venis illis sunt guidez q̃ sunt due: continui in principio lepre et fortis serrantie et coangustatione anhelit⁹ et asmate acuto et raucedine vocis. Et in habẽte apia in pulmone et asthma q̃ est ex multo sanguine calido et egritudinib⁹ splenis et laterũ. Et oportet vt dormitus ante vt phlomo pilũ habẽte minant. Modus vero ligandi eas est q̃ oportet ti habere caput ad contrariũ partis phlomie vt vena extendendo fiat sicut cordarũ cõsideretur q̃ parũ sit magis declinans et fiat phlebotomia ex cõtrario partis illi⁹. Oportet prterea vt eius phlebotomia fiat in latitudine et nõ in longitudine et sicut fit in saphena et sciatica. Et cũ hoc toto oportet vt ipsi⁹ phlebotomia cadat in longitudine. Et ex eis est vena q̃ est in lepore cuius phlebotomie locus est ipsi⁹ extremitas que digito percussa in duo partit: vbi qdẽ fit phlebotomia sed sanguis qui inde egredit est paucus. Et ipsi⁹ quidẽ phlebotomia cõfert caligini et turbationi oculorũ et hemorroidibus et bothor que in naribus nascuntur et pruritui qui fit in circuitu tamen plerumqꝫ accidit ex eo coloris rubedo pleuratis que similantur fabal et corrũpit faciem et est ipsius impedimentũ maius suo iuuamento. Et vene qdẽ que sunt sub alseſe a parte nocte quarum phlebotomia cõfert egritudini oculorũ antiqꝫ que est ex sanguine subtili et antiquis capitis doloribus. Et ex eis sunt vene que sunt in labijs et sunt quatuor et super vnumquodqꝫ eorũ existit par que conferunt vlceribus oris et alcola et dolorib⁹ gingiuarum et earum apostematib⁹ et ipsarũ laxitati et vlcerib⁹ et fistulis et fissuris q̃ sunt in eis. Et ex eis est vena q̃ est sub lingua sup occultũ menti q̃ minuit in sinancis et apostematib⁹ duarũ amigdalarũ. Et ex eis sunt vene q̃ sunt sub lingua et existentes super ipsam linguam et minuuntur propter lingue grauitatem que est ex sanguine que quidem in longitudine sunt minuende quia sanguinem cohibere qui fluit ex phlebotomia in latitudine facta est difficile et ex eis est vena alanfaca que inter mentum et labium est inferius que phlebotomatur propter oris fetorem.

Et ex eis est vena furcule que phlebotomatur in

medicationibus oris stomachi. Et arterijs vero que
sunt i capite est arteria tempora q̄ quādoq3 phlebomat̄ ₇
q̄nq3 incidit̄ ₇ q̄nq3 extrahit̄ur ₇ q̄nq3 adunt. Et hoc fit
propterea vt acuti rheumatismi ₇ subtiles cōstringant̄
q ad oculos descēdunt ₇ ꝓpter amplificatiōis princi
piū. Et due arterie q̄ sunt post aures q̄ phlebomant̄ ꝓpter
speties opthalmie ₇ pricipiū aque ₇ panniū ₇ nictilo
pas ₇ antiquū dolorē capitis. In eas tamē phlebomia sē
p̄ est timor ₇ cū hoc tardat̄ cōsolidatio. Galienus q̄
q3 dixit q̄ cuiusdā i gula vlnerati arterij ꝑcussio parū p
tegit et qua magna sanguinis pars manauit sed Galie-
nus ei subuenit cū medicamēto thuris ₇ aloes ₇ sangui-
nis draconis ₇ myrrhe ₇ restrict̄ fuit sanguis ₇ dolor
antiquus quē in exteriore parte corꝑe posteri⁹ ꝯsueuerat
h̄re recessit. Et ex venis q̄ in corpore phlebomant̄ sūt due
vene sup ventrē q̄rum vna super epar consistit ₇ altera
sup splenē est posita. et phlebomat̄ cetera in hydropisi ₇
sinistra in egritudinib⁹ splenis. Scito preterea q̄ phlebo
tomia duas h3 horas horā electā ₇ horā necessariam
hora vō electa est eius q̄ est in lumine diei ₇ post digesti
onis cōplementū ₇ superfluitatum expulsionē ₇ hora ne
cessaria est hora q̄ fieri oꝫ ₇ q̄ tardari nō potest ₇ i qua
eius phlebotoria nō attēdit. Sciās etiam q̄ phlebomus
obtusus est magna ipedimēto qm̄ errat ₇ nō consequit
.Qd oꝫ ₇ apostemare facit ₇ dolere. Cū ergo phlebo
mo operabis nō manu premendo ipellas sed summer
blandiendo ₇ etiā fortem agas vt phlebomi extremitas
ad interiora vene ꝑueniat qm̄ si illud duriter feceris se
pe caput phlebomi intus in vena occulta rumpet fractu
ra ₇ facit vt vena refugiat ₇ nō vulnerabit venā. Et sup-
fici ostie instituris vt cū eo phlebomes augmētabis malū
am ꝓpter experiri debes qualiter phlebomus ingre-
diat̄ cutem anteq3 cū eo phlebomes ₇ qm̄ ꝑcussionē iterā
dare volueris si tibi necessariū fuerit. Tibi preterea cauē-
re debes ne venā ipleas ₇ sanguinē infles quoniā nūc la
psus ₇ remotio min⁹ erunt. Cūq3 vena tibi rebellaue
rit vel occultauerit ₇ ipsi⁹ repletio sub ligatura nō appa
ruerit solue ipsam ₇ multotiens liga ₇ iunge eā ₇ com
primēdo descende ₇ ascēde donec eā manifestare ₇ ap-
parere facias. Et hoc q̄dē experieris cū duob⁹ digitis
mū quēq3 locorū tangens in qbus scis venas extendi.
Et q̄nq3 tangens vtroq3 ₇ q̄nq3 vno ipsorū ₇ cū altero
facies sanguinē incedere donec altero cadente ipsi⁹ sen-
tias sanguinis accessionē quā ad ipsū pducit sanguis ₇
ei⁹ recessionē quā diminuit. Et scito q̄ caput phlebomi
habet spatiū i quo penetrat qd̄ si non est longū ne ad
arteriā aut neruum penetret. Et ipsū q̄dē plurimū ipel-
lere debes qm̄ vena fuerit magis subtilis. Oꝫ autē vt
phlebomi apprehēsio fiat pollice ₇ ipudico ₇ dimittat̄ in
dex ad palpandū ₇ vt i medio ferri fiat apprehēsio pol
lice ₇ nō apprehēdat̄ supius q̄m non bene tenebit̄ imo
erit vacillans. Cūq3 vena remouēdo se ad partē vnā3
mutabit oppones ei ligaturā ₇ strictură ecōtrario par-
tis illius ₇ qm̄ remouēdo se ad duas partes aliter mu-
tabit non debebis eam in longitudine phlebomar̄. Et
scito q̄ opꝫ vt strictio ₇ cōpressio sint scōdū q̄ntitatem
dispositionis cutis in duritie sui ₇ grossitie ₇ in multitu-
dine carnis ₇ abundantia. Et oꝫ vt etiā ligatura sit ꝓo-
pinqua. Cūq3 ligatura venā occultauerit fac signū
sup eam ₇ caue tibi ne a signi rectitudie remoueat̄ qm̄ li-
gaturā facies ₇ cū hoc toto impelle phlebomū. Cū au
tē vene declinatio ₇ ipsi⁹ eleuatio tibi rebelles extiterint
sicde locū qui est super eam in corporibus macris pro
prie ₇ cū vnguino operare. Casus preterea ligationis ₇
cōstrictionis in iunctura ꝓhibet venarū impletionem
Cūq3 volueris lau are o gito tuo scinde cutem vt a re

ctitudine remoueantur foraminis deinde lana ₇ extica ₇
pone pannū eminentiā habentē ₇ dimitte cutē vt ad lo
cum suum redeat. Et scito q̄ qui multum sudat causa
repletionis est phlebomia indigens. Et multotiēs etiam
habenti febrem ₇ habenti dolorem capitis qui ex con-
silio phlebomia esset medicandus superuenit fluxus ven-
tris naturaliter qui phlebomiā excusat.

De ventosis. Cap. xxi.

Ventose cutis partes magis mundificant q̄ phlebomia ₇ plus extrahūt san
guinē subtilē q̄ grossum. Et apparet q̄dē3 in
namentū in corporib⁹ corpulētia grossis ₇ crassis gros
sum habentib⁹ sanguinē est paruū quoniā ex illis non
extrahunt sanguinē neq3 extrahunt sicut oportet: imo
qui ex eo vehementer est subtilis ₇ cū difficultate ₇ in mē
bris ventosatis debilitatē efficit. Quidā autē preci-
piunt vt ventose in principio mensis nō apponant̄ quo
niā humores nondū animoti fuerunt neq3 ebullierunt
neq3 in fine mensis qm̄ humores tunc sunt minuti sed i
medio mensis qm̄ humores sunt ebullientes ₇ in sui aug
mento luminis in corpore lune augmentū sequentes ₇
augmentat̄ cerebrū in cranio ₇ aqua in fluminib⁹ ac
cessionē ₇ recessionē habētib⁹. Ex suis vero horis
diei melior est hora secunda ₇ tertia. Et opꝫ q̄dem vt a ve
tosis sibi q̄libet caueat post balneū nisi cui⁹ sanguis fue
rit grossus qm̄ ipse se prius balneari debet ₇ vna hora
morari ₇ postea ventosas apponere. Plurimi autē
hominū abhorrent ventosas in anteriorib⁹ capitis ap
ponere ₇ repererūt in hoc sensum ₇ itellectū ipediri. Et
ventose q̄dē sup noerā q̄ est in collo posite nigre vicarie
existunt ₇ cōferūt superciliorū grauitati ₇ alleuiāt pal-
pebras ₇ cōferunt scabiei oculorū ₇ fetori oris. Et sup
alchedel vicē tenēt basilice ₇ cōferūt doloribus humero
rū ₇ gule. Et sup alchada posteri⁹ sunt vicarie cepha-
lice ₇ cōferunt tremori capitis ₇ mēbris q̄ sunt i capite
sicut facies ₇ dentes ₇ mole ₇ aures ₇ oculi ₇ gula ₇ na
sus. Ventose autem que noere superponuntur obli-
uionē hereditare faciunt veraciter sicut quidā3 dixerūt
quoniam posterior pars capitis est locus conseruatio-
nis quem ventose debilitant. Alchedic vero debili-
tant os stomachi. Et propter alchadā quidē quādoq3
accidit capitis tremor paruper ita q̄ mutamus nos a
noera ₇ ab alchedel paruper ascendamus nisi qm̄ fuerit
necessarie propter fluxū sanguinis ex nasi quoniā tunc
cū eis est descendendū ₇ nō ascendendū. Et he q̄dē3
ventose que alchedel supponunt ₇ iter duas spatulas cō
ferunt egritudinib⁹ sanguineis ₇ spasmo sanguineo ₇
asmati sanguineo sed stomachū debilitant ₇ cordis tre
morem generant. Et ventose quidē que cruribus sup
ponuntur sunt minutioni propinque ₇ mundificāt san
guinem ₇ prouocant menstrua. Et ei quidem que ex
mulieribus alba existit ₇ laxa sanguinem habens sub-
tilem ventose in cruribus posite sunt meliores q̄ phle-
botomia que fit in saphena. Quidam preterea dixe-
runt q̄ vētose super occiput posite ₇ sumitatem capitis
conferunt amentie ₇ scotomie ₇ tardant canos quēad-
modum dixerunt. In hoc consideratio est habenda
nam illud in hijs operantur corporibus ₇ non in alijs
quoniam plurimis corporum festinare faciunt canos
₇ impediunt intellectum ₇ cōferunt egritudinibus ocu
lis ₇ hec quidem est maior earum vtilitas quoniā con-
ferunt oculorum scabiei ₇ bothor ₇ alinsferagi ₇ egestio
ni eius sed intellectum impediunt ₇ faciunt hereditare
stupiditatem ₇ obliuionem ₇ malinam cogitationes ₇
egritudines permanentes ₇ nocent aquis in oculo ha
bentibus sed forsasse si hora se presentauerit qua illud

fieri debet non impediat. ¶ Ventose autem sub mento posite prosunt dentibus repletis et faciei et gutturi et mundant caput et mandibulas. Et ventose renibus sup posite conferunt apostematibus coxarum et earum scabiei et bothor et podagre et hemorroidibus et elephantie et ventositatibus vesice et matricis et pruritui dorsi. Quandoque ventose iste fuerint cum igne sive sint cum scalpellatione sive absque scalpellatione. Et ille que fiunt cum scalpellatione ea immutabunt etiam in bothor. Sed ille quidem que fiunt cum scalpellatione non sunt fortiores potentes in ventositate. Nam que sine scalpellatione sunt in removendo ventositates frigidas et extra scalpellationem sunt fortiores. Ventose dicimus evellunt hic et ubique sunt fortiores. Ventose preterea in anteriori parte coxarum testiculorum apostematibus conferunt et vulneribus coxarum et crurum. Et ventose posite in posteriori parte coxarum supposite prosunt apostematibus et exitura que in natibus fiunt. Et ventose posite sub poplite conferunt pulsationi poplitis que ex causa generatur humoribus et exituris malis et ulceribus putridis in crure et pede. Et ventose sup ossum ascabe conferunt prohibitioni menstruorum et sciatice et podagre. ¶ Ventose autem sine scarificatione quandoque ponuntur propterea ut materia a parte sui motus trahatur sicut qui mamillis supponuntur ideo ut cursus sanguinis menstrui retineatur. Et quandoque queruntur ut apostema a profundo ad exteriora trahatur ideo ut medicamentum ad ipsum perveniat. Et quandoque requiruntur propterea ut apostema ad aliud ipsum perveniat. Et quandoque mutetur membri quod ignobilius in vicinitate existit. Et quandoque ut membrum calefiat et sanguis ad ipsum requiruntur propterea ut membrum calefiat et sanguis ad ipsum trahatur et ipsius resolvantur ventositates, et quandoque requiruntur propterea ut membrum ad suam naturalem locum reducatur a quo remotus fuit sicut fit in ruptura inguinis. Et quandoque requiruntur ideo ut dolor sedetur sicut qui supponuntur umbilico in dolore colice vehementer cogente et in ventositatibus ventris et in doloribus matricis qui accidit apud motum menstruorum et proprie in adolescentibus. Et sup latitudinem partis exterioris coxe sicut fit in sciatica et qui timet ossis exitus a fractura et inter duas anchas prosunt doloribus anchis et doloribus partibus inferioribus coxarum et hemorroidibus et habenti rupturam inguinis et podagricis. Ventose quidem sup nates posite a toto corpore trahunt et a capite et conferunt intestinis et menstruorum sanant corruptionem et alleviant per eas corpus. ¶ Et dicemus quidem quod in ventosis cum scarificatione tria existunt iuvamenta. Primum eorum est evacuationis ex ipso membro. Secundum est reposationis substantie spiritus ne evacuationem humoris qui educitur sequendo eum. Tertium est quod non curatur ut ex principalibus membris fiat evacuatio. Scarificatio vero est profunda ut ex profundo trahatur. ¶ Locus preterea ubi ventosa adhe ret quandoque apostematur et fit difficile ad ipsam removendam. Pannus ergo aut spongia in aqua tepida infusa que calidi tatem amineat sumatur et cum ea in circuitu fiat embrocca. Et hoc quidem frequenter contingit qui sup mamillarum partes ventosas ponimus ut sanguinis menstruorum fluxus et ex naribus arceatur. Ideoque sup ipsas mamillas eas ponere non debemus. Quandoque locus ventose intumgetur propter ipsam suspende et non tardes sed ad scarificandum festina. Et quandoque prima positio levis et cito removeatur ipsa deinde secundum ordinem tardetur ipsius remotio et tolerantia. Et oportet quidem ut ventosatus post unam horam cibetur. ¶ Infans preterea in tertio anno ventosetur et post transactionem duobus annis quidem prius non debet ventosari quam est unus anni. In ventosis quoque sit securitas ne materie ad inferiora descendant. Et choleri cus quidem ventosatus post ventosas comedere debet grana mali granati et ipsorum succum et succum scariolarum cum succo aut lactucas cum aceto.

De sanguisugis. Cap. xvi.

Indi dixerunt quod in quarundam sanguisugarum natura exit ventositas ab eis igitur cavendum est que sunt ex genere magna habentium capita et quarum colores sunt antimoniales et nigreant quarum color est viriditas et que sunt lanuginem habentes et similes mesaimaz et sup quas existunt fila coloris azuli et quarum colores similatur madion. In omnibus enim istis existit ventositas et proveniunt ex eis apostemata et sincopis et sanguinis fluxus et febris et latitas et ulcera mala. Eas quoque non accipias ex aquis malis in quibus limus aluta est niger et eius fun et motus statim turbat aquam et fetet sed illas elige que in aquis colliguntur cochalis solubiatu et in quibus morantur rane. Neque attendas illud quod quidam dicunt quod si sunt in aquis ubi morantur rane sunt male. Et quarum color similatur sup quam existit viriditas et tendantur sup eas fila duo colore arsenici habentia et rufe rotunde que sunt coloris epatis. Et ille que similantur parve locuste et que cauda murina similes existunt et minute parva habentes capita omnes iste eligende sunt. Et nullas magis eligas quam habentes ventres rubeos et dorsum viride et precipue si ex aquis fuerint currentibus. ¶ Extractio preterea sanguinis a sanguisugis se cundum profundior est extractione que fit cum ventosis. ¶ Et ipse quidem antequam ponantur quasi per unam diem colligende sunt et constrictione faciendum est ut eiciant donec quod in earum est ventribus egrediatur si hoc fieri poterit. Et ipsis parum sanguinis agni aut alterius rei prohiciatur ut inde nutriantur. Et quando ponantur deinde sumantur et earum viscositas et sordicies cum aliquo quod sit ut spongia mundentur. Locus preterea ubi sunt apponende cum baurac lavetur et fricatione rubificetur postea quam voluntas apponendi sanguisugas affuerit in aquam proiiciantur dulcem et emundentur deinde apponantur. ¶ Et eo autem quod eas efficit voluntarias ad se suspendendas est ut locus luto liniatur aut sanguine. ¶ Quandoque hec fuerint plene et eas proiicere volueris pulverizza sup eas parum salis aut cineris aut baurac aut sete combuste aut linteami spongie combuste aut lane combuste et cadent. Et melius quidem est ut postquam cadunt locus ventosa sugatur et ex sanguine loci parumper accipiatur ut morsure ipsarum malitia removeatur. Quod si fluxus non constringetur galle combuste aut calcis aut eis aut tegula combusta et subtilis pulverizata supponatur aut reliqua ab istis ex eis que sanguinem constringunt. Et hec quidem oportet ut sint apud eum preparata que sanguisugas apponit quam ipse se suspendant. Appositio preterea sanguisugarum confert egritudinibus subcutaneis sicut sahafati et cuabe et eis similia.

De retentione eorum que evacuantur. Cap. xvii.

Ea que evacuantur retinentur aut propter matricis declinationem absque alia evacuatione aut propter inclinationem cum alia evacuatione aut propterea quod ipsamet evacuatio minuitur aut medicinis infrigidantibus aut stipticis aut viscosis aut adurentibus aut stricturam. ¶ Et retentio quidem eius propter attractionem sine alia evacuatione sicut appositio ventosarum sup mamillas facta ad hoc ut sanguinis fluxus ex matrice prohibeatur. Sed melior attractio est cum qua existit sedatio doloris illius a quo trahitur. ¶ Et ea quidem que fit propter attractionem que est cum evacuatione est sicut phlebotomia basilice facta propter hoc aut retentio vomitus fluxui ventris aut fluxus ventris vomitui aut utrorumque retentio provocatione sudoris. ¶ Et evacuatio quidem iuvamentum est sicut stomachi et intestinorum mundificatio ab humoribus viscosis malis laberem facientibus cum prius sicut studium quod adhibetur ad hos stomachi mundificandum vomitum propter inclinationem materie ventris mansive. ¶ Et medicine quidem infrigidantes ligide congelant et orificia constringunt et coangustant. ¶ Et stiptice quidem medicine materias coartant et canales constringunt. Et viscose quidem medicine oppilationes in canalium orificio efficiunt que si fluxus

acute et excoriatiue plus opilabunt illud. Et adurentes qdem corrosiones efficiunt vt sup canalis orificiū maneant τ ipsū claudit τ cōsimiliter sed tñ earū ipedimentū timetur. Et hoc est qm possibile est vt cortex rūpat τ eradicet τ amplificatio foraminis augmentet. Et ex adurentib' qdē sunt qdā in qb' est stipticitas sicut atramentū: τ qdā in qb' nō sicut calx nō extincta. Et adurentes qdē stiptice sunt necessarie vbi volūtas est τ cortex sit fix'. Et alie sūt necessarie vbi volūtas est vt cortex cito cadat. Et cu' qdē q sit strictura: alia ē cū clausa foraminis τ coarctatione ad hoc vt ipsi' pcos in vnū cōducant sicut cōstringit illud qd ē supra cubitū qm phlebotomator in basilica extra peruit arteriā: τ alia est q sit oppilatiōe orificij vulneris τ clausure v.c. cū in sicut pilos leporis in vulnus ponimus. ¶ Dicimus ergo q si sanguinis cursus ex apertione orificiorū venarū fuerit stipticis medicabit' vt orificia venarū cōstringant. Et si ex ruptura fuerit stipticis glutinosis sicut terra sigillata. Et si ex corrosione fuerit eo q' carnē nasci facit cū eo qd corrosionē abstergit.

De sanationibus oppilationū. Cap. xxiiij.

Oppilationes autē sunt ex hūorib' grossis aut viscosis aut multis. ¶ Et multorū qdē humorū qm cū eis alia non fuerit cā malitia remouebit ex extractione ipsorū phlebotomia aut ventris fluxu facta. Et si grossi fuerint indigebūt eis q resoluāt. Et si fuerint viscosi τ materies fuerint subtiles erunt eis necessaria ea q incidūt. Et tu qdē iam sciuisti differentiam inter grossum τ viscosum τ q est sicut differentia inter gluten liquidū τ lutū: τ grosso qdē resolutiuū est necessarium ideo vt ipsum attenuet τ ei' expulsio fiat facilior: τ viscoso incisiuū est necessariū ideo vt inter ipsū τ id cui adhesit penetret τ inter ea separationē faciat τ vt ipsum in parua secet frustra qm viscosum oppilat, ppterea q adheret: τ propter suam partiū cōtinuationē. ¶ Oz aut vt in resolone grossi a duab' cōtrarijs caueat reb' s quarū vna est resolutio debilis q in raritate materiei augmentū efficit τ ipsi' locū augmētat ita q ad resolonē nō pueniet q re oppilationē augmentat: τ altera est resolutio fortissima q ei' subtile sit vapor τ spissum ipsi' sit lapis. Qm ergo resolo fortis est necessaria iunet leuificante subtili cū mā in q nō sit grossities sed sit in ea calor teperat' q iunet in resoluēdo totū illud qd ē oppilans. ¶ Et ex oppilationib' qdē peiores sunt oppilationes venarū: τ deteriores eis sunt ille q sunt in arterijs: τ adhuc peiores sunt ille q in mēbris existunt pncipalib' ergo qm in apertiuis stipticitas τ subtilitas cōiungent erit melī' qm stipticitas remouebit a mēbro subtiliatiui grauamen.

De medicationib' apostematū. Cap. xxv.

Apostematū qdā sunt calida qdā sunt frigida fluxa τ qdā sūt frigida dura τ ea iā dixim'. Et ipsorū qdē aliqua aut sunt pmitiua aut antecedentia. τ antecedētia qdē sūt sicut repletio: τ pmitiua sunt sicut casus aut percussio aut morsus. Medicādi vero q sunt ex cā pmitiua sīc q si cū corporis repletione se repient τ qm eueniant cū equalitate humorū. Et ea qdē q sunt, pter causas antecedētes aut pmitiuas cum repletione corporis repētata: aut sunt in mēbris q pncipalib' sunt vicina sicut emuntoria aut nō sunt: τ si nō sunt nullomō aliquid ex resoluētibus oportet applicari in pncipio imo mēbrū expellens est melificando si ibi fuerit mēbrū expellens aut totū corporis mediocri si nō fuerit ibi mēbrū singulare ꝯtenuu ad ea fuerit id qd refrenat τ ad diuersū trahit τ stipticū est qm si cū diuersitate illi' mēbri fit attractio ad illud qd in alio latere diuerso est positū, pter exercitiū ipsius aut, pter res pōderosas sup ipsū delatā nā multotiēs a manu aposita trahit mā qm cū alia res defert pōderosa

τ hora vna tenet. Oz aūt vt stiptica cōstrictia repercussiua sic cōplexio parte existāt si apata fuerint acuta. Ds si apata fuerint frā oz q aliq sint admista in quo vis sit calefactiua cū retētione sicut squinantū τ blacte bisantie. ¶ Qm aūt maturare volueris minues retētiuū τ admiscebis ei qd sit resolutiuū donec ad statū pueniat: tūc ei ipsa admiscēda erit eqliter. Qm autē declinatio fuerit nō sit ibi nisi qd resoluat τ laxū efficiat. Et oz qdem vt illud qd frā sura resoluit sit abstergens τ exiccans τ hoc qdē plm inuenit in calis. Ea autē q propter cās accidit pmitiuas vbi nō ē humorū repletio medicari debent in pncipio rei cū eis q fluxa faciant τ resoluāt: τ si nō cū eo qd sit sicut illud quo pmū medicatū fuit. Si vero membrū apositum mēbri pncipalis emūctoriū fuerit sicut loca glādosa in collo q sunt in circuitu aurū cerebrum aut ascelle cordis: τ inguia epatis: nullomō erit ei applicari aliqd qd refrenet nō ideo q hoc non sit medicamentū apatū eorū qm hoc est ipsorū medicamentū: sz q nolum' ipsorū medicari apata imo studiū ad hoc impendere vt ea augmētemus τ māz ad ipsa trahamu' τ nō curam' si malitia in mēbro augmētata fuerit: nō eni curam' nisi de eo qd mēbro pncipali est meli'. Et rationē īo q si mā retrocesserit' redibit ad membrū pncipale τ peruenim' inde ad illud qd emēdare non poterimus. Quapp volum' vt malitia in mēbrū cadat ignobile cū pncipali cōtulerit mēbro ita vt studiū impendamus in attrahēdo māz ad mēbrū ignobile τ facere vt ipsius apel. Et si nō cū alio saltē cū ventoso τ emplastro attractiuo acuto. ¶ Qmqz ad collectionē puenerint huiusmodi apata aut relīq ab eis qm aperiunt p se aut maturatiōis adiutorio, et qm indigēt maturatiōe τ sectiōe simul. Maturatio vero cōplet ex eo in q cū calore existit oppilatio τ glutinatio vt p ipsā calor retineat. Qui autē maturationē efficit cū aliq qd sit sicut huiusmodi maturatiuū attendere dēs vt si videris calorē in atū debilē τ q mēbrū iam declinet ad hoc vt corrūpat remoueat ab eo glutinosa τ oppilatiua τ ponat apertiua τ scarificationē faciat pfundā deinde adhibeas medicinas in qb' est resolo τ desiccatio sicut de eis inuenisti quēadmodū in libris particularib'. Multotiēs ꝑterea erit apa pfundū τ erit nobis necessariū trahere ipsū ad partē cutis τ si nō cū alio saltē cū ventoso igneo. ¶ In apate aūt duro qd statim terminū ptransiuit remediū in eo est vt mollificet qm cū eo in quo erit calitas τ siccitas pua Ideo ne qd ex eo spissum est, pter multā resolutionem fiat lapis imo totū ad resolutionē pparet postea sup ipsum resolo fortior fiat deinde si timet ex resolone ei' qd resoluit ne qd remāsit lapis fiat: ꝯuertēdū ad mollificandū ipsū scd̄o redeat τ incessanter fiat hoc donec totū finiat inter mollificādi τ resoluēdi vices alter vices. ¶ Inflata autē apata curent ex eo qd calefacit subtilitate sua sabē, ꝑterea vt ventositates resoluat τ poros amplificet: nā cā in apatib' inflatio ē vētositatis grossities τ pororū clausura. Studiū qz est adhibedū in phibēdo mām ex q ventosus generatur vapor. Ex apatib' ꝑterea sunt que sunt vlcerosa sicut formica q sunt infrigidanda sicut phlegmon sz nō sunt mollificāda: τ sz, ꝑterea q sunt apa sit mollificāda imo sūt siccāda qm accidit hoc ideo superuenit cōtractio. n. est vlcerositas de q timet q accidat aut q iā acciderit. Et vlcerositas qdē medicamētū ē desiccatio τ res ei magis cōtraria ē mollificatio. ¶ Sectaror aūt apatū mā minorāda ē phlebotomia τ ventris solone. Et oportz vt ea habēs a balneo τ vino τ motib' corporis τ mālibus superfluis sicut ira τ sibi silib' caueat: pterea in pncipio rei adhibeat ei qd absqz nimia superfluitate repercutiat τ pcipue si in mēbro fuerit qd sit sicut stomachus aut epar.

Quandoque hora resolvendi affuerit non [illegible] debes dimittere quin superponas medicinas bonum habentes odorem admixtas sicut in precedentibus tibi narravimus. Et epar quidem et stomachus plus indigent hoc quam pulmo. Oportet preterea ut mollificantia subtilia que illis adhibentur sint medicine in quibus existit maturatio et sint apostemati conferentes sicut folium et cassia fistula. Solatrum namque proprietatem habet resolvendi apostemata calida que sunt occulta. Et ea quidem habentium non est dandus cibus nisi subtilis et non in hora paroxismi, si ibi fuerit neque in magno saniei propter multam debilitatem fiat.

Qui autem in fine suppurant propter collectionem apostematis in pectore eius cum causa sua in [illegible] morbis erit quando usus non subtiliatur nisi [illegible] et nutrimentum est eo magis [illegible]. Ergo si resolutum fuerit valde bonum erit. Et si apta fuerint danda sunt eis que ea laudunt sicut aqua mellis et aqua succara et postea deinde eis quando sanies maturatur cum secundum postea in fine rei non adhibentur nisi exsiccativa et in quidem [illegible] hoc ex libro de particularibus egritudinibus colligis secundum declarationem. Est preterea quando in apostematibus occultis que sub ventre existunt contingit error. Quoniam quedam non sunt apostemata sed rupture erit in [illegible] ea timor. Et plerumque apostema occultum non erit [illegible] in periculo sed in ipso intestino et est in aperiendo ipsum timor.

De sectione. Cap. xxvi.

Quando plagam secare volueris oportet ut sectio incedat secundum rugarum collectionem que sunt interius in illo membro nisi fuerit tale quod illis est frons quoniam incisio incedet sicut procedunt rugarum ipsius collectiones incidet transversalis in fronte et cadet supercilium. Et sunt in membris rugarum quarum incessus diversificatur ab incessu villorum lacertorum musculorum ergo de sectione ex anatomia [illegible] anatomiam nervorum et venarum et arteriarum ne errores [illegible] quod ex eis. Et oportet ut locum deferat multas et multitudinis sanguinis constringentibus et cum [illegible] dolorem sedantibus et nutrimento quod ad hoc pertinet; habeat ergo secum quod sit sicut medicina Galieni et sicut pulvis [illegible] et [illegible] arenee et albumine oui et ferramenta quibus adiuvatur. Quando hoc sanguinis fluxum prohibet sive ex errore ipsius [illegible] necessario et ut medicinas deferat que fluxu [illegible]. Cumque extiterit plorant et quod in ea continet extra [illegible] deinde eo adhibere oleum neque aquam neque emplastrum in quo sit oleum neque sepum superabundans sicut basilicon [illegible] aliquid quod sit sicut emplastrum ex calcanto quod apponatur quam eo [illegible] et deinde superponatur spongia in vino stiptico infusa.

De egritudinibus corruptionis membri et de incisione. Cap. xxvii.

Quando membrum propter malam complexionem cum materia aut sine materia corrumpitur et non proficit ei scarificatio neque epithimari et eo quod confert conveniunt de eis que in libris particularibus dicta sunt necesse est ut caro corrupta que est super ipsum removeatur [illegible] que erit ut sit sine ferro si possibile fuerit quando ferrum plerumque [illegible] musculorum et venarum pulsatilium periculum [illegible]. Si hoc non contulerit corruptio et in carne processerit necesse erit ut ipsa scindatur et ut locus incisionis oleo ferventi aduratur. Et hoc enim preparat securitatem ab [illegible] que ipsius et restringit sanguinis exitus et nascitur super incisionis locum caro et cutis extranea non [illegible] [illegible] magis carni similis existit propter [illegible]. Cumque incidendi voluntas affuerit tanta pars erit [illegible] in circuitu ossis volvendo donec quod [illegible] teneatur [illegible] et ubi dolor sit fortior quando [illegible] ibi initium quando est terminus sanitatis et ubi [illegible] rectitudinis debilitatem totum erit ex collectione eius quod est incidendum. Cumque ante plorant illud quod circuidat os quod via

incidere ita quod foramina circundent ipsum ergo superponatur per ipsum et incidetur quicquid serat. Cumque hoc facere volueris separa inter incidentem et plorantem et inter carnes ut non redeat. Ex ergo ipsum os quod est necesse incidere sicut frustum eminens quod non possit apparere ita ut debet neque sit eius rectificatione fiducia et timeat ne corrumpat et corrumpat illud quod est coram ipso sublevabimus carnem ab eo [illegible] scindendo deinde ligando et ad diversitatem partium illius extendendo aut aliis ingeniis que scivimus demonstrat et separabimus inter ipsum et membrum nobile si ibi affuerit cum pannis quibus ipsum ab eo elongabimus et postea incidemus. Et si os fuerit tale quale est os coxe et fuerit magnum et nervus et arterie et vene propinque et fuerit eius corruptio multa debet medicus ab eo fugere.

De medicationibus solutionis continuitatis ipsorum ulcerum. Cap. xxviii.

Solutio continuitatis in magnis membris indiget equatione et ligatura convenienti que in doctrina restaurationis dicta est et ibi in suo loco postea veniet cum quiete et consolidatione ubi coagulatum in quo habet fiducia quod ex ipso nutrimentum generet carnem glutinosum quod labia fracture claudat et in unum conducat sicut cibus qui fit de extremitatibus animalium. Impossibile enim est ut os restauretur et proprie in corporibus consistentium nisi secundum hunc modum quando nullomodo redibit ad continuitatem. Et nos quidem de restauratione sermonem et quidem loquimur in libro particularium. Intentio autem in medicando solutionem continuitatis que in mollibus accidit membris est trium propositorum curam habere. Primum eorum est quando si causa fuerit fixa in ea que oportet illud retinere illud quod fluit et constringere cum [illegible] fuerit currens. Et secundum est securare consolidare cum medicinis et cibis convenientibus. Et tertium est putrefactionem prohibere quanto plus fuerit possibile. Cumque ab uno trium te excusaveris redi ad cogitandum de duobus remanentibus. Tu vero iam scis quod illud quod fluit retineatur sed consolidatio fit adiungendo labia et adiungendo et [illegible] cando et coedendo glutinativa. Et scias quod intentio in medicando ulcera est exsiccatio ergo ex eis munda fuerit tantum exsiccet. Et in illud quod ex eis putridius fuerit mediante acute corrosive mittantur sicut calcantum et auri pigmentum et arsenicum et calx que si non contulerint necessarius est ignis. Et medicina que est composita ex flore eris et cera et oleo quando ipsa flos eris mundificat et prohibet mordicationis superfluitatem oleo et cera ipsa ergo in hac re medicina existit temperata. Et dicimus quod omnia ulcera aut sunt simplicia aut composita. Et simplicia quidem quando fuerint parva et nil ex eorum humiditate corrodet [illegible] coniungenda erunt ipsorum labia et liganda custodiendo ne inter ipsa aliquid olei aut pulveris cadat quoniam consolidabuntur. Et similiter magnum de cuius substantia nil perditum fuerit et cuius una pars alii applicari potest. Magni vero cuius partes applicari non possunt sive sit figura sive concavitas vel spatium plenariter et iam aliquid ex substantia membri perditum est curatio est exsiccatio. Si ergo illud quod perditum est tantum fuerit cutis et necesse erit ut cicatricem inducat. Et hoc quidem per essentiam cum stipticis: et per accidens quidem cum calidis quando et eis parum quod sit adustum superponetur sicut alzegi et calcantum quoniam magis exiccant in exsiccando et magis perducunt cutim nam si multum fuerit corrodet et in ulceribus augmentum faciet. Si autem illud quod perditum fuit fuerit caro sicut est in ulceribus profundis non erit festinanda in cicatrizando eius primo erit studendum ut caro [illegible] nascatur. Et caro quidem non generatur nisi ex eo cum

siccitas nõ multũ gradũ suũ trãscendit veruñ hic cõ ditiones attēdunt de qbus cura est habēda. Et ex eis ē cõsideratio dispositionis cõplexiõis mēbri principalis ꝛ cõplexiõis vlcerosi. qm̃ si mēbrũ ĩ sui cõplexione fuerit mul te humiditatis ꝛ vlcus nõ fuerit multe humiditatis sufficiet siccitas pauca ĩ primo gradu. qm̃ egritudo nõ multũ fuit elongata a nã mēbri. Si aũt mēbrũ fuerit siccum ꝛ vlcus humiditatis multe erit necessariũ illud qd̃ exiccet ĩ secũdo gradu ꝛ tertio vt reducat ipsũ ad suã naturalē cõplexi onē. Et ĩ temperatis quidē dispõ erit equanda. Et ex eis est cõsideratio cõplexionis tot' corporis: nã qñ corpus fuerit multe siccitatis ꝛ mēbrũ augmentatũ in humiditate fuerit temperatũ sm̃ corp' eq̃le ex temperamēto erit exiccã dũ. Et sic si corpus fuerit ĩ humiditate augmētatũ ꝛ mē brũ in siccitate. Et si ambo ad augmētũ deueniãt nunc si egressus fuerit ad humiditatē amplior exiccabit siccita te: ꝛ si fuerit ad siccitatē minori exiccabit siccitate. Et ex eis est cõsideratio virtutis siccantiũ. qm̃ si ex siccantibus carnē nasci facientib' exiccatio fortis nõ q̃rit: sꝫ exicca tio q̃ sit talis q̃lis est illa q̃ phibet mãm que descēdit ad mēbrũ qd̃ sit aptũ ad hoc vt carnis generatio fiat ex ea nutrimẽti ea q̃rit in siccatiuis q̃ nõ sit ad hoc vt caro p ipsam generet sꝫ vt cicatrizatio fiat p ea. ex eo. n. q̃rimus vt sint plus abstergētia ꝛ magis lauãtia plagas siccitia ex qb' nõ q̃rimus cicatrizatio ꝛ cõsolidatio ꝛ cõtinua tio. Et oẽs quidē medicine q̃ sine mordicatiõe desiccant sunt ingredientes ĩ gen' earũ q̃ carnē nasci faciũt. Omne preterea vlcus qd̃ ĩ loco erit nõ carnoso ē inobediens ad hoc vt cito medicet ꝛ sic rotundũ. Medicinis autē siccãtib' ꝛ stipticis q̃ in vlcerib' occultis adhibent sint medicine mũdificãtes sicut mel ꝛ medicine loco ꝓprie sicut auretica medicinis vlcera infixorũ urine curãtib'. Qñq3 cicatrizare voluerim' ponem' medicinas cũ sti pticitate sua viscosas sicut terra sigillata. Et scito q̃ q̃dã sunt vlceris sanitatē phibētia ex qb' ē malitia cõplexionis mēbri q̃re studere debes vt ipsũ rectifices. et malitia cõ plexionis sanguinis q̃ ad ipsum aduenit q̃re succurrere debes cũ generatiõe boni chimi. et multitudo sanguinis q̃ ad ipsũ fluit ꝛ humectat ipsũ cui succurrere debes cũ eua cuatione ꝛ subtiliatiõe cibi ꝛ faciēdo vt exercitet si possibi le fuerit ꝛ ossis corruptio qd̃ ē sub eo ꝛ qd̃ ei ꝯiunctũ est sanē. Et huiusmõi quidē curatio nõ ē nisi ossis illi' melio ratio ꝛ ipsi' fricatio si fricatio totã ipsi' corruptionē re mouere potest ꝛ accipere ipsũ ꝛ scidere. Multotiēs pre terea est necessariũ medicũ vlcera vt secũ deferat empla stra attractiua vt eis frustra ossiũ ꝛ res extranee carni infixe euellant ꝛ si nõ phibebit vlcus meliorari. Vlcera qꝫ nutrimēto indiget ꝓpterea vt cõfortatio fiat ꝛ minoratio nutrimēti ꝓpterea vt saniei mã restringat. et inter hec duo cõtraria erit diuersitas qm̃ sanies debilitat q̃re con fortare necesse est: ꝛ multiplicat q̃re necesse est nutrimē tũ phibere. Medicus ergo de hoc solicit' eē ds. Qñ vlcus in principio fuerit nõ ds eger balneũ ingredi nec ipsũ aq̃ tangere calida qm̃ attrahet ad ipsũ qd̃ in ipse augmentũ faciet sed qñ vlcus generit ꝛ saniē fecerit fortasse tunc fa cile fiet ei. Omne preterea vlcus qd̃ cito reuertit postq̃ carne repletũ ē ꝛ cõsolidari ds ē in semita puertẽdi ad fi stulã. debes ergo semp inueri colorē saniei ꝛ colorem la biorũ vlceris: ꝛ si pus multiplicabit sine multiplicatiõe nutrimēti est ibi alhase. Loquur ergo nũc de curatiõe alhase. Et dicam' qm̃ ꝓpterea q̃ alhase ē cõtinuatis so lutio aut ipsa cutē profundi: ꝛ manifestũ ē q̃ ops vt eius me dicamina sint fortiora q̃ ei' qd̃ discoopertũ est. et ꝓpterea q̃ multã sanguis ad ipsũ fluit ē necessariũ illud qd̃ illã resoluit: veruñ ds vt ei' resolo sit cũ multa siccitate ve nõ resoluat qd̃ ibi subtile ē ꝛ faciat lapidē qd̃ ibi spissũ est. Qñqꝫ ex resolone psecerim' illd̃ qd̃ nobis necesse ē debem' apponere cõsolidatiuũ qd̃ sit desiccatiuũ ne sit saniei ĩ pcauitate q̃ exire nõ valeat ꝛ fiat lapis ꝛ postea q̃libet cũ putrefiat aut eradicet ꝛ redeat cõtinuitatis solo. Qñqꝫ autē alhase fuerit profundior scarificabit locus vt medicamen magis penetret. In medicãdo aũt alhase ꝛ cõtusionē leuē fortasse sufficiet phlebotomia. et si alhase fue rit ĩ primis cũ percussione medicet p̃ius percussio medicami nib' percussioni aptis donec sit possibile medicari alhase. et alhase quidē si magna fuerit medicabit cũ siccantib': ꝛ si fuerit parua vt punctura acus ꝯmittat eē ei' ipsi nisi si nõ fuerit venenosa pendens: aũt fuerit fortis doloris: aũt se tetigerit neruũ ꝛ timeat ide apostatio generatio ꝛ pul satio. In cõtorsiõe aũt sufficit mollis ligatura nõ dolo rosa ꝛ vt sup ipsas ponant medicamina cõtorsioni apta. In his aũt q̃ sũt sicut casus ꝛ percussio necessaria ē phlo tomia ex pte diuisa ꝛ subtiliãdũ ē nutrimẽ ꝛ diminuẽda est caro ꝛ q̃ sũt sicut ipsa. Et regēdus est ex apozimatib' ꝛ potionib' scriptis ad hoc in libris pticularib'. Ser monē autē in solutib' cõtinuitatis factis in neruis ꝛ os sib' reseruabim' posteri' ad libros particulares.

De cauterizatione. Cap. xxix.

Cauterizatio ē medicamē valde vtile in iuuando ad phibendũ ne corruptio spargat: ꝛ ad cõfortandũ mēbrũ ei' cõplexionē volum' rectifi care: ꝛ ad reste suctũ mãs corruptas in mēbro retentas ꝛ ad restringendũ sanguis fluxũ. Res vero q̃ cauteriũ fit meli' est aurũ: ꝛ locus quidē q̃ cauterizat aut ē manifest' ꝛ ponit cauteriũ sup ipsũ sensibil: aut est profundus ĩteri' ĩ mēbro sicut in naso aut ore aut ĩ ano. Et huiusmodi q̃ dē forma indiget sup quã ponatur q̃ sit sicut tale: aut ma grã i decto illius postea ponãt sup ipsas pãni aqua rosa cea vehēment infusi aut succo alicui' ꝛ mittat canale ita vt loc' cauterizand' ei' buccella fiat deinde imittat cau teriũ ꝓpterea vt ad locũ perueniat ꝛ ĩ circuitu nõ impediat ꝛ ꝓpter qñ cauteriũ subtil' fuerit qꝫ forme vacuitas ne lateribus forme obuiet. Cauterisator preterea sibi cauere ds ne fortitudo cauterizatiõis ipsi' ad neruos perueniat nec ad cordas neqꝫ ad ligamēta. qm̃ si ꝓpter sanguinē q̃ flu it cauterizaueris oportebit vt cauterizatio sit fortis vt crusta grossitiē habeat ꝛ spissitudinē ne cito cadat qm̃ ex casu cruste cauterizatiõis facte ꝓpterea vt carnē corru ptã p̃cidas ꝛ vt sanguis fluxus phibeat perueniat ad ma lũ deteri' eo qd̃ erat. Qñ cauterizaueris ꝓpterea vt carnē corruptam p̃cidas ꝛ terminũ sani scire volueris erit vbi dolet. Et fortasse necessariũ erit tibi cum carne cauterizare os qd̃ ē sub ea ꝛ supra ipsũ morari donec tota ipsi' destruat corruptio. Qñ ergo fuerit qd̃ sit ĩ cute cranei subtile ipsũ opare ita vt cerebrũ nõ ebulliat neqꝫ ipsi' panniculi corrugent: ꝛ in alio osse ab ipso non curas perquirere.

De sedatione doloris. Cap. xxx.

Iam scĩuisti dolorũ causas in duarũ cõpre hendi diuisionib'. s. mutatiõe ꝯplexionis subito ꝛ solone ꝯtinuitat. postea scĩuisti q̃ po stremũ diuisiõis eap̃ puenit ad malitiã ꝯplexionis calide aut frige aut humide aut sicce absq̃ mã aut cũ mã chimosa aut ad ventositatē aut apostã. doloris ergo sedatio ex ꝯtra rietate hap̃ causap̃ erit. Et iã scĩuisti q̃liter vniuscuiusqꝫ earũ ꝯtrariũ sit. Et scĩuisti quõ malitia ꝯplexionis ꝛ apã ꝛ vē tositas medicent. Et omnis quidē dolor q̃ sit fortior in terficit qm̃ ex eo in primis accidit frigiditas corporis ꝛ tremor postea sit pulsus paruus deinde destruit ꝛ po stea mors. Et qd̃ summum id q̃ dolores sedat est aut id quod ꝯplexionē mutat: aut qd̃ resoluit materiã: aut qd̃ stupefacit. Et stupefaciens quidē remouet dolorē qm̃

destruit sensum membri. Eius vero sensum non aufert nisi propter vnam duarum causarum: aut propter multam infrigidationem: aut propter multam venenositatem que est in ipso contraria toti illius membri. Ea quidem que fluxa faciunt sunt ex summa eorum que mollit resoluunt quia sunt anetum et semen lini et melliloti et camomilla et semina apij et amygdale amare et oleum eorum in primo gradu calida et propterea quando fuerit cum ea glutinandi potentia sicut gummi pauorum et amulus et cerusa et crocus et laudanum et altea et amomum et caulos et napi et apozima eorum et adipes et ysopus ceroti et olea sicut diximus in antidotario et ventre solutiua et euacuatiua omnino fuerint sunt huiusmodi. Et stupefacientia quidem sunt sedata primum curatiua si necessarium fuerit curare dolorem magis refrigidas quam ad membrum descendit. Et etiam illud totum quod apostem immaturat aut quod ea aperit. Omnibus autem stupefacientibus fortius est opium. Et ex eis sunt poma mandragore et eius semen et corticis radicis eius et papauer et bengi et iusquiamum et solatrum stupefaciens et semen lactucarum: et ex eis sunt nix et aqua frigida. In doloribus preterea multotiens accidit error quoniam eorum cause existunt extrinsece sicut calor: aut frigus: aut ceruicalis eminentia: aut loci corruptio: aut casus qui fit in ebrietate: aut alia ab his et quam cause eorum sunt in corpore peruenit error: quapropter scire debes hoc et cognoscere si est ibi repletio aut non: et si sentitur ibi esse repletio adiuuet te quod etiam admenit exterius. Dolor iterum fit in insitura sicut quando aliquis bibit aquas frigidas et accidit ei fortis dolor in parte stomachi et epatis. Et multotiens quidem non est multum necessaria curatio et sibi similia quoniam sepe sufficit sibi balneum et fortis somnus in eo. Et sicut quando euenit res calas et infert ei fortem capitis dolorem et sufficit ei aquas frigidam bibere. Et quia est res in qua secura est quod dolor ea remoueatur aut tarde operatur ita quod dolor ille vsque ad horam illam tollerari non potest sicut custodia materiei dolorem facientis colice retente in vellio intestinorum: aut cum opiatio est et ex ea timetur sinis vehementer malus: sicut stupefactio membri debilis in colica cum medicinis que hoc operari solent et sit medicus in hoc ambiguus. Debes ergo bene considerationis fortitudinem habere vt sciat quod duorum temporum sit longius aut tempus finitionis et in aut tempus doloris. Et etiam quod duarum rerum sit ei deterior an dolor an malus finis qui ex stupidatione timetur vt eligat studium impedere quod magis est impediendo fortasse. si dolor remanserit fortitudine sua et magnitudine interficiet. Et stupidatio forsitan non interficiet sed ex alia parte impediat cuius impedimentum fortasse corrigere poterimus et redibit forsitan et tu redibis medicina conueniente. Et propter hoc totum stupefacientis complexionem considerare debes et ipsius quantitatem et vt quod ex eo est facilius donetur et tribuas id quod est cum suis tyriacis compositum nisi res fuerit maxima quam forti indigeat stupefactione. Sunt preterea membra de quibus non curamus: et si eis superponas narcotica quoniam non idem ad vehementer malum sunt peruenium sicut dentes quando ei apponimus stupefactiuum. Et fortasse quidem bibere etiam erit melius in huiusmodi sicut bibere quod stupefaciat propter dolorem oculi: quoniam ex hoc minor malitia peruenit oculo quam vt iterum ponatur. Et fortasse facile erit corrigere malitiam quam ex potu alio accidit membro quod eo autem quod est sicut colica magnificatur malus finis quoniam magis augmentat frigus et congelationem et clausuram. Simplicius stupefacientia plerumque sedant dolorem propterea quod dormire faciunt quoniam somnus est vna ex causis ipsius sedationis doloris et propterea quando cum eo facta fuerit famen et in dolore malum. Et stupefacientia quidem composita que fortitudines alie debilitant medicine sicut tyriaca sunt magis secura quemadmodum filonium et trociscus quibus nomen ponitur temanij sed eorum stupefactio est debilior: quod autem ex eis est recens maioris est stupefactionis. Et in antiquo fere nulla est stupefactio et quod est medium. Et ex doloribus quidem quam sint multe fortitudinis et sint ad medicandum faciles in quibusdam horis sicut dolores ventositatis quoniam sedantur et sufficit vt super eos aqua calida euacuetur veruntamen in hoc timor existit vnde ab eo tibi cauere debes quoniam plerumque ea erit ipsa et existimabitur quod sit ventositas. Et si fortasse factum fuerit ei embrocatio ex aqua calida et propter in sui principio ei affert magnum malum. Et propter hoc quique per clisterium ventose efficiunt que ventositatem resoluere non potuerint et in quantitate ipsius spatij augmentum faciet. Et vaporationes etiam sunt ex medicationibus ventositatum. Et ex eorum quidem melior est cum quibus est id quod exiccat sicut milium cum in membro fuerit quod illud tollerare non valet sicut oculus. Fiat ergo tunc vaporatio cum pannis. Et vaporationibus etiam sunt que cum oleo calefacto fiunt et ex vaporationibus quidem fortius est de ordeo farina cum aceto coquitur et postea frigatur et fiat ex eo vaporatio. et minor eo etiam est vt furfur coquitur sicut hoc. Sed alius autem vapor est pungitiuus sed mihi est melior et debilior. et plerumque etiam fit vaporatio ex aqua in vase posita que est in columis et lenis sed operationem efficit et quam nominauimus si illud non fuerit obseruatum. Ventose etiam cum igne sunt istius modi et sunt fortes in sedando dolorem ventosum et si eas iterum adhibueris dolor penitus destruet. Veruntamen plerumque ex eis accidit illud quod precessit ex eo quod diximus. Ex sedantibus preterea dolorem est molliter longo tempore incedere propter illud quod in ipso existit ex virtute dissoluendi flatus. et sunt adipes subtiles mollis et olea que nominamus et dulcis cantilena et propterea quando ex ea prouocatur somnus et occupari in eo quod gaudium efficit doloris vehementiam sedat.

In quo precipitur qualiter curationibus incipiamus. Capitulum xxvi.

Quando multe coniunguntur egritudines ab ea incipere debemus in qua vna horarum trium proprietatum existit. Vna earum est quod alia sanari non potest antequam ipsa sanetur sicut apostema et vlcus que coniunguntur: medicamur enim apostema donec complexionis malitia que cum eo venit remoueatur absque cuius sanatione vlcus sanari non potest. postea medicamur vlcus. Et secunda earum est quando vna egritudo causa fuerit alterius sicut quando accidit oppilatio et febris: medicamur. n. oppilationem primo deinde febrem: et si nobis necessarium fuerit oppilationem aperire cum eo in quo aliqua existit caliditas non curabimus de febre: et medicamur quidem pulmonis apostema cum desiccantibus et non curabimus de febre: quoniam possibile est vt febris remoueatur causa ipsius remanente. Et cause quidem eius sanatio est exstirpatio quam febris nocumentum facit. Tertia vero quando fuerit vna earum ea de qua maior sollicitudo sit habenda sicut quando coniunguntur sinochus et paralysis medicamur. n. sinochum curigando et phlebotomando: et de paralysi non curabimus. Quando integritudo et accidens coniunguntur a sanatione egritudinis incipimus. et si accidens superauerit tunc accidentis curam habebimus et egritudinem non considerabimus sicut in colica damus stupefacientia propterea vt doloris fortitudo remoueatur sed ipsa colice superdominium faciat. Et cum hoc quoniam tardamus quod facere debemus propter stomachi debilitatem: aut propter ventris fluxum qui precessit aut propter presentem nauseam. Et quoniam si tardamus sed operamur eam totam remouere causam sicut in egritudine spasmi. n. totum expellimus humorem. imo ex eo aliquid dimittimus vt ipsius spasmus remoueatur melius ne humorem resoluat naturaliter.

Operationis sigillatio et gratiarum actio.

Intentionis huius nostri sermonis compendiosi de principijs vniuersalibus doctrine medicinalis sufficiens. Deinceps in laborem vt de simplicibus medicinis librum componamus si deus voluerit. Et ipse quidem nos iuuabit et sunt gratie eius sed sui innumerabiles misericordias.

Explicit est liber primus canonis quem princeps aboali Abinsceni de medicina edidit: impressus venetijs p Dionysium Bononiensem. Anno christi opti. M.cccc.lxxxix.die vi. nouemb. Amen.

Incipit liber canonis secundus Auicenne verba principis aboali.

b

Omnium librorum quos in hoc dicta specificauimus primus est de iudiciis vniuersalibus in medicina. Et secundus eorum est hic liber aggregatus de medicinis singularibus. Et nos quidem hunc librum in duos diuidimus tractatus. Quorum primus est de canonibus vniuersalibus quos te scire oportet in re medicinarum: et est sciencia virtutum medicinarum in medicina. Et secundus eorum est de cognitione virtutum medicinarum particularium.

Primum vero tractatum in .vi. diuidimus capitula.

c Capitulum primum est de complexionibus medicinarum singularium.

Capitulum .ij. est de cognitione complexionum medicinarum singularium per experimentum.

Capitulum .iij. est de cognitione complexionum medicinarum singularium per rationem.

Capitulum .iiij. est de cognitione operationum virtutum medicinarum singularium.

Capitulum .v. est de iudiciis accidentium medicinarum extrinsecus.

Capitulum .vi. de collectione medicinarum et conseruatione ipsarum.

In secundo autem tractatu posuimus medicinas singulares in areolis.

i In prima namque areola posuimus nomina medicinarum singularium et cognitiones essentie ipsarum.

In .ij. areola electiones bonitatis ipsarum.

In .iij. areola rememorationes qualitatum et naturam ipsarum.

In .iiij. areola proprietates operationum earum et dispositiones ipsarum vt est resolutio et digestio et conglutinatio et stupefactio et que illis sunt similia ex operationibus quas in tractatu primo diximus: ex proprietatibus aliis sibi inuicem et fecimus earum descriptiones cum colore vt sit facile ipsas colligere.

In areola .v. operationes earum que pendent ex decoratione aut in cute sicut remotio lentiginum albarum et pororum et verrucarum: aut in capillis sicut conseruatio ipsorum et prolongatio: et coloratio quoque in decorationes ingrediuntur: et signauimus id totum signis depictis vt per illud facilis eius inquisitio fiat in tabulis donec colligantur omnes medicine singulares que in eis cadunt velociter.

In areola .vi. operationes earum in apparentibus doloribus id est pustulis eminentibus que sunt sicut pustule et terminauimus etiam omnes specierum dolorum in eis cum colore proprio vniuscuiusque earum.

In areola .vij. similiter vlcera et vulnera et fracturas depictas coloribus suis.

In areol. viij. egritudines iuncturarum et neruorum depictas sunt.

In areola .ix. egritudines membrorum capitis omnes depictas suis coloribus.

In areola .x. egritudines membrorum oculi depictas sunt.

In areol. xi. egritudines membrorum spiritus depictas coloribus suis

In areola .xij. egritudines membrorum nutrimenti depictas suis coloribus.

In areola .xiij. egritudines membrorum expulsionis depictas etiam

In areola .xiiij. febres et que eis conueniunt depictas sunt.

In areola .xv. proportiones medicinarum ad venena.

In areola .xvi. permutationes earum et quasque conuenit in medicina vna omnes areole: et quasque non conueniunt: et forsitan non reperiuntur quedam nisi in quibusdam areolis.

Namque complendo ex tabulis recessero et signis virtutis medicinarum particularium sigillabo tractatum firmiter: et illic sigillabo hunc librum procedendo ab eo ad tertium librum.

Trac. primus De complexionibus medicinarum singularium. Ca. i.

i Iam declarauimus in libro primo intentiones sermonis nostri. s. hec medicina est calida et hec medicina est frigida et hec medicina est humida et hec medicina est sic

ca. Et ostendimus illic quod illud est per comparationes ad corpora nostra et premisimus quod omnium compositorum mineralium et vegetabilium et viuentium elementa sunt materia .iiij. et quod ipse commiscentur ad inuicem et agit in se donec consistant secundum qualitatem: sint secundum dominium in eo quod est inter eas. Et quod consistit secundum illud est complexio verarum quod complexio que est existentia in composito preparat ipsum receptioni virtutum quarum proprietas est vt sint in ipso. Et ostendimus vere secundum quot diuisiones est complexio: et quid queritur per complexionem equalem in hominibus: et quid per complexionem equalem in medicina. Et ostendimus quod per hoc non intelligimus nisi quod corpus hominis quod obuiat ei et agit in ipsam calore innato non perualescit in eo in corpore hominis ipsam agit iste attemperatam caleficationem: aut humectationem: aut desiccationem vltra eam que est in homine.

Non tamen per illud non significamus quod complexio eius sit similis complexioni hominis. Complexio namque hominis non est nisi in homine. Et scias quod complexio est secundum duos modos. complexio prima et complexio secunda. Complexio itaque prima est prima complexio proueniens ab elementis. Et complexio secunda est complexio que prouenit a rebus que in se ipsis habent complexionem sicut verbi gratia complexio medicinarum compositarum vt complexio tyriacee et tyriacee quorum enim medicinarum singularium tyriace complexionem habeat sibi propriam: deinde commiscentur et componuntur ita vt vniantur et adueniat eis commixtio et aduenit complexio secunda. Et hec quidem complexio secunda non est ita quod non sit tota nisi ab artifice est quandoque etiam a natura: lac enim commixtum in veritate est ex aquositate et caseitate et butyrositate. Et vnumquodque horum non est simplex in natura: immo est commixtum et habet complexionem sibi propriam. Et hec quidem complexio secunda est ex operatione nature non ex operatione artis. Complexio autem secunda est secundum duos modos: aut complexio fortis aut complexio debilis. Complexio vero fortis est verbi gratia vt vnumquodque simplicium alii sit vnitum tali vnitione vt eius separatio calori nostro innato non solum sit difficillima sit aliquando cuius separatio calori igneo sit difficilis sicut corpus olei. Conseruabunt humiditatem et siccitatem ipsius ad hoc peruenit vt igneitas deficiat separando inter eas: immo quando igneitas aquositatem soluit: vt eam subleuet tenent eam oleositatis partes eius propter terrestreitatem non valet efficere earum sublimationes vt terree substantie: sicut potest illius simile videri in argento viuo in plumbo et stanno. Quando ergo est complexio cum firmitudine est hec firmitudo fortior: non est longe quin sit complexio a separatione simplicium cum calor innatus qui est in nobis dissoluit: et quandoque ita est hec complexio firma: Si ergo fuerit calida remanebit in corpore calida vsquequo resoluat eius forma et corrumpatur. Et si fuerit declinans ad vtrumque remanebit in corpore secundum suum debitum vsque quo corrumpatur eius forma. Et vt quidem non prouenit ab ea nisi operatio vna. Quando autem complexio non est firma: sed debilis facilis ad disgregationes tunc possibile est vt eius simplicia separentur quando nostre nature operatio existit in ea et remoueatur vnum ab illo et sint diuersarum virtutum et faciat vnum eorum operationem vnam et aliud contrarium ipsius. Et quando medici dicunt quod medicine illius virtus est composita ex virtutibus contrariis non oportet vt ipsi intelligant a sapiente: simul ab eis quod sit per vnam formam frigiditates et caliditates simul operationes vniuscuiusque earum singulariter sicut ille qui sunt diuise: nam illud non est possibile: sed sunt in duabus partibus eius diuersis ex quibus ipsa est composita cum sua singularitate. Et etiam non oportet vt existimes quod aliud genus medicinarum non sit compositum ex virtutibus contrariis: quia omnes medicine sunt composite ex virtutibus contrariis: oportet vt intelligas ex hoc quod ipsi significant per illud quod est actu habens virtutes contrarias aut potentia propinqua actui: quia in ipsa sunt partes diuerse quarum vna non est fixa in aliam actu integre facientem totam similitudinem virtutum secundum similitudinem completam et non adherent et vniantur ita vt quando earum vna in per membra confert: consequatur alteram cum ea coniunctio: quia si ita fuerit commixtio virtutis non diuersificabitur eius operatio in corpore penitus. Et si est adherentium partium et diuersarum virtutum possibile est etiam vt non

diuersificet eius impressio in corpore: immo sit vt quum pars simplicis i medio continet conueniat ei qd ei adhe ret ex simplici alio: z perueniat ex eis operatio z impressio quam ad ipm ducunt ambo opationes in omnibus partibus illius membri sm eqlitatem qm fit cum vnaq̃ qz partium eius impedimentum a complemento actio nis suum in ea nisi sit pars membri recipiens ab vno quoqz duo simplicium absqz alio z nã vtat vno cons z alte remanet: z hoc qdem est multotiens: noster tamē timo non est i hoc imo est in specie q est diuersificat ipressio nis pp rem in seipsa non pp rem i alia. Et illa quidē res est qm simplicium eius commixtio ē debilis recipiens di scretionem z simplicia ei9 ipam commiscentia sunt debilia vbi recipiunt ipressionē ab ipressione nostri caloris. Iste aūt medicine simplices quibus dicimus iesse virtutes contrarias sunt i qbus non ē illa commixtio vniuersalis.

De eis ergo alie sunt q̃ sunt fortioris commixtionis: z nõ possunt decoctio z ablutio facere separatōem inter virtutes ea rũ sic camemilla i q est virtus resolutiua z virtus stiptica: z qñ coquitur i emplastro nō separantur ab ea vtreqz virtutes z alia sunt i qbus decoctio separare pōt inter eas sicut caules: substantia enim ipsorum commixta ē ex materia terrea stiptica z ex materia subtili abstersiua nitrosa. Qñ ergo coquit i aq̃ resoluitur substantia nitrosa abstersiua ab ea i aq̃: z sub stantia terrea stiptica remanet z fit aq̃ ei9 solutiua z corp9 ei9 stipticum: z sic lens z fruct9 mādragore z sic allei: cū ipso nāqz ē ei9 abstersiua z adustiua z bonitas gaudes: z decoctio separat inter eas: z similiter cepe z rhaphan9 z siq. Et pp hoc dicit q rhaphan9 digerit z nõ digerit. Digerit n. z si cū eo d9 prius9 finesz cū sba subtili eius q̃ ē i ipso. Qñ ergo resoluit ab eo remanet sba spissa q̃ ē i ipso inobediens virtuti digestiue viscositas illa i sba nõ iocidit viscositatē.

Et ex hoc capto sunt alia inter quoz simplicia ablutō se parare valet: sic ēdiuia z plurima olerum9 n. i sba eē cōpo sita ex mā terrea frã plurima z ex mā subtili pauca: q̃ ius sit ei9 infrato cū mā pma z oppilatōes apertio ab ea z penetratio ipi9 plurima cū mā altera: z plurimā huius mãri subtile ē expãsi sit fricatōem eius. Iã n. deuata est ad eā z aspsa sr ipas. Qñ ergo abluitur cū aq̃ resoluit z nõ remãet ex ea aliqd vnd fit curādi: ergo pp hāc cāz pce perunt ne abluat sz legē z medicias. Et hac d cā plurie medicias qñ hõ sumit eas iffrant vehemēt: z qñ ex eis sit ēpim resoluit virtus sic coriādri: qñ n. sunt ei9 iffratō for tior sit. Et qñ ex eo sit ēpl3 qs resoluit virtu scrofulas z pse pinguis cū sauche: z illo ibo q̃ sic ē apositū ex i sba ter rea aquosa multe iffratōis z ex i sba subtili resoluta. Qñ ergo sunt aducit calor inat9 z resoluit ab eo i bam subtilē z nõ ē plurime q̄ntitat ita vt i aplone ipressionē faciat: i mo dsicit z remãet i ba ei9 singulari vltima in infratōe.

Qñ aūt ex eo fit ēpim videt q i sba terrā nõ penetret i po ris neqz efficit i eis ipressiōes eis sz i sba subtilis sa pene trat i eis z digerit. Si ergo associatur aliqd ex i ba frã iu uat ad penetrādū z vicit calorē inatū: z hoc qdē ppiquum ē ei qd ondim9 i libro pmo d adustione cepe quz ex ea sit ēpim z d ei9 icolumitate qñ comedit. Et quum nos posuerim9 vnā eam i ea ppiqui huic oportebit vt sit hec intētio nota certe. Et ex medicis qdē sunt i qb9 viden tur eē due i be diuerse sz nõ absqz pmistione ois. Et ex eis itaqz sunt q̃ sit sensui apparētes sic pteis citri. Et ex eis sunt q̃ sunt magis occulte: videt n. q cortex psilij z qd ē sup ei9 corticē sit forti iffratōis z farina medulle q̃ est i ipso sit fort calefactōis ita vt forsitā sit medida rubificans aut vlcerās z cortex ei9 sit sicut velam distinguens inter ea. Si ergo bibit z nõ tritū nõ dimittit diuiticis sue corticis vt pene tret vt9 medulle ei9 z qd ē itra ipm ad sua ext9: imo op atur cū eo qd ex ipso appet ex sua mucilagie. Quod si cōteratur forsitā illd qd dicit d ipso q ē venenū: ē pp ap ertiōe medulle ei9 z sui iterioris. Et videt q illd qd ex eo ē ptritū dissipat extra eum. Et illd qd ē ingrediet eo faciat eas crudas z stringet eas pp hāc cāz. Sufficiat quātum ad hec in dando hanc radicem.

De cognitōe virtutum cōplonum medicinarum singula rium p experimentū. .C.ij.

Medicinarum cognoscuntur virtutes ex duabus vijs. vna earum ē semita experimēti. Et altera ē ratiocina tōis semita. Nos d9o i experimēto sermonē pre mittam9. Dicim9 ergo q experimentum ad cognitōē virtutis medicine cū fiducia nõ pducat nisi p9 obseruatōes cō ditōnū. Vna earum ē vt sit medicina vacua a qualitate acqsita ex caliditate accidentali aut a fritate accidentali aut qualitate q accidat ei ex alteratōe i sua i ba aut vicinitate alterius Aq̃. n. qñuis frã sit nã tñ qñ calefit calefacit dū permanet calida. Et euforbiū qñuis sit nã calidū tñ qñ infrãt infrat dū permaneat sm. Et amigdala qñuis sit eqlis subtilis tñ qñ fit rancida calefacit potētia. Et caro piscium qñuis sit frã tñ qñ sa lit calefacit potētia. Et sa ē vt illd i quo expert egritudinē bē ar singularē: nā si egritudo ē cōposita z in ea sit due res signato duas curādas contrarias z experiat i ambabus medicina z ei cōferat nescimus causam in illo vere verbigratia quum homo habet febrem phlegmaticam z da tur ei in potu agaricus z remouet febris eius non debemus iudicare agaricū eē sm qñ cōfert egritudini calide q est febris: imo forsitan non dicit nisi ppea q resoluit mām phlegmaticam z euacuat eādē z quum deficit materia remouet febris phlegmatica. Et hoc qdem vere ē iuua mentum p se p̃mistū iuuamento p accidens. p se qdē est in cōparatōe ad materiam sz p accidens cū cōparatōe ad febrem. Et tertia est vt medicina sit experta in duabus cōtrarijs ita vt quum vtrisqz eoz simul cōferat nō iudice q sit cōtraria cōploni alteri9 eoz z forsitan cōferet vni eo rū per se z alteri secūdū sicut scamonea si experiamur ipsam in egritudine frã nõ ē longiquum qn conferat z calefacia. Et qñ experimur ipam i egritudine calida sicut est febris terciana non elongatur quin conferat in euacuando co leram. Quum ergo ita sit non acquirit nobis experimentū fiduciam caliditatis aut fritatis nisi postqz sciam9 q vnā duarum rez efficit p se z efficit alterā p accidens. Et q̃ ta ē vt sit virtus que ē in medicina opposita ei qd cōtraria ē de potentia egritudinis. Sunt n. medicine quedā quaz ca liditas minorat a fritate egritudinis alicuius. Quare pe nitus in eam non agit. Et qñqz quum administratur in fritatē aliqua leuiore illa facit calefactiōem. Quare ergo vt experiatur prius in debiliori z sm gradus sit processio pau latim donec sciat virtus medicine z nõ dubitet. Et quinta ē vt obseruetur tēp9 i quo appet eius impssio z opatio. Nam si in primo qñ administrat appet pfidet facit q efficit illud p se. Et si fuerit opatio q i pmis appet ex ea cōtraria eā q appet in fine: aut in pncipio rei nõ appet ex ea opatōes z in dō i fine rei appet ex ea opatio: tūc erat loc9 ambiguitatis z dubietatis forsitā n. efficit illd qd opat per accidens qn efficit i pmis opatōem occultā qz sequit p accidens hec opa tio alia apparens. Et hec qd dubietas ē z ambiguitas de fiatis in virtute medicine. Existimo vero q ei9 opa tio non sit nisi per accidens qñqz vigorat qñ ei9 opa tio non appet nisi post separatōem obuiatōis mēbri: nã si p se efficeret z oparet dū obuiaret: impossibile n. ē vt sb ficiat dum obuiat z operatur dū non obuiat. Et hoc qdē ē iudicium plurimum sufficiens. Quis d9o dicunt ē vt i quī dam corporibus efficiat suam opationē q est p se post opatōes suā q ē p accidens. Et illd ē qñ sit acqsita virtutem extraneam vincentem virtutem naturalem sicut aqua calida in pāti eni calefaciat in die vero secundo aut i ho

ra in qua remouet ab ea eius impressio accidentalis fa-
cit puenire i corpe frigus. procul dubio pp puersionē par-
tiū pullarꝫ ad dispōnes nālē frigoris qđ ꝯ̄ habere. ¶ Et
sexta est vt obseruet. pcessus opatōis eius fm assiduatio-
nem: aut fm plurimā si nō fuerit ita tūc pcessio opatōis
ab ea est p accñs qm res nālē. pcedunt a pncipijs suis
aut semp aut fm plm. ¶ Et septima quē est vt experimen
tū sit in corpe hoiꝰ nā si expiat in corpe non hoīs possi
bile est vt fallat duob' modis. vnꝰ eorꝫ est qm possibile
est vt sit medicīa opata ad corpus hoīs calida ꝛ opata
ad corpus leonis ꝛ equi frā qm hec medicīa est calidior
hoīe ꝛ frigidior equo vel leone. ꝛ vel fm ꝙ existimo ꝙ sit reu-
barbarꝫ frigidū opatū ad equꝫ ꝛ sit opatū ad hoiem ca-
lidū. ¶ Et scḋus qm quoqꝫ opata ad vnuꝫ duorꝫ cor-
porꝫ hꝫ pprietatem q non hꝫ opata ad corpus sꝫ sicut
napellus. Compat'. n. ad corpus hoīs hꝫ pprietatē ve
nenosam quā non hꝫ opatus ad corp' turdi. Isti ergo
sunt canones quos obseruare oꝫ in cognitione virtutū
medicinarū ex via experimenti. ¶ De cognitione vir
tutū medicinarū singulariū per ratiocinationē. C. iij.

Ognitionis aūt virtutū medicinarꝫ singularium p
rōcinationē canones. Alij sumunt ex velocita-
te puersiōis earꝫ ad ignē ꝛ calefactionē ꝛ ex tar
ditate puersiōis ipsarꝫ. ¶ Et ex velocitate pgelationis ea
rū ꝛ tarditate pgelatōis ipsarꝫ. ¶ Et alij sumunt ex odo
rib' ꝛ alij ex saporib'. ¶ Et quidā sumūt ex colorib' ꝛ
quidā sumunt ex opationib' ꝛ virtutib' notis ex qb' argu-
unt sicut̄ eo sit manifeste sup virtutes ignoratas. ¶ Via
aūt pma est qm rerū similiū in pstitutione essentie. Lrar-
nitate ꝛ spissitudie que quidē recipit calefactionē velocius ē ca
lidior: ꝛ que recipit inflāmationē velocius est frigidior. Et ex
vna earꝫ in hoc ē qm res quidē calefacit velocius alia ...
te existete vno: qm in se ipsa ē calidior altera ꝛ neqꝫ infrat
ipsa nisi frigus accñs. Quidē aduenit caliditas exterior
ꝛ pseruata ipsi ī suo calida inata q ē in ipsa equat alij i cū ex
terior ꝛ superflua illi i frate q ē in ipsa ꝛ fit calidior. Et sꝫ
hoc cognoscens respōnes eius q inflāmatur velocius. Ex post il
lud i oxida eā eius ē fumo plurius ō q intromittit se ille q longe
i pncipijs nālib' pter medicū. ¶ Nā si vna earꝫ est ma
ioris raritatis ꝛ altera maioris spissitudis tūc illa q ē ma
ioris raritatis quis sit similis alij i frate ꝛ caliditate ipē
uertitur pati velocius ppter debilitatē sui corpis. ¶ Res
aūt quarū pprietas est vt pgelent ꝛ ille quarū pprietas ē vt i
flāmentur tūc ignāter possibile esset ad inicē pparentur ergo
que quidē ē velocioris pgelationis ē eius essentia ē sicut essentia
alterius ē frigidior ꝛ que quidē ē velocior inflāmatōne ē eius essentia
ē sic essentia alterius calidior tp illā qđ dixim' prius. ¶ Non. n.
non dicim' ꝙ res sit calidior ꝛ frigidior nisi eaꝫ pparatio-
ne ad ipressionē caliditatis inatæ i ipsa q ē i nobis. Et quā
ipsa ē longiquior a pgelatione ꝛ velocior ad inflāmationē
tūc iudicium' ꝙ ipsa ē i ipressione a caliditate nrā inata
illo modo. Pricipia vō ista demonstratione oña sꝫ
sicut oꝫ i scīa nāli. ¶ Nā aūt due res diuersificātur i rari
tate ꝛ spissitudie: deinde inenit spissior ex eis inflāmationis
vehementioris ꝛ tardioris pgelationis tūc iudica pcul-
dubio ꝙ ē calidioris sbe. Et sic cū inuenis rarā tardior:
inflāmatōis: tūc scias ꝙ ē fortioris frigoris. ¶ Si aūt inue-
nis rarā ex eis velocior inflāmatōis nō puenit tibi vt iu-
dicū debes ponas ipam pp hāc cām fortioris calidita-
tis. Forsasse. n. raritas ē cā i velocitate inflāmatōis eius:
Sꝫ sic inuenis rarā ex eis velocioris pgelatōis nō pue-
nit tibi ōis vt des iudiciū ꝛ ponas eā pp hāc cām velo-
cioris frigoris. Forsitā. n. raritas ē cā i velocitate pgela
tōis eius ppter debilitatē corpis ipsi' ꝛ velocitatē passibilita
tis eius sic vinū quis. n. ipm sit calidioris pplexiōis q̄ ole
um de cucurbita tñ velocius pgelat q̄ illud oleū imo il
lud oleū coagulat ꝛ nō pgelat sed vinū pgelat. Rep. n. q̄

dam sunt q̄ pgelant absqꝫ pdēsatōe. Et sunt quedā earꝫ q
pdensant absqꝫ pgelatōe hui' aūt cognitio i scīa exsis
nāli. ¶ Rerꝫ aūt que pgelantur pdēsatione eū equant i con
stitutiōe substātie q magis recipit pdensatiōnē ex frigore
ē frigidior earꝫ. Et plurime quē res nō pgelantur nisi i ca
lore. Et res quarū pprietū ē i calore pgelari oēs resoluunt p
frigus sic res q congelant ex frigore oēs resoluuntur calo
re. Calor aūt pgelat siccitate ꝛ frig' cōgelat spissitudine
secūdū sniam Galieni. Verūtñ snīa philosophi ꝑmi
diuersa est ab ea in re medicinali sed illi' pscrutatio in alia
ptinet scientia. ¶ Et quā sunt quedā medicine ꝛ calidio-
res sed sunt grossiores possibile ē vt ipe suscipiāt pgela
tionē sicut suscipiūt ille q sunt frigidiores eis pp grossi-
tudines suā. Et quā sunt quedam frigidiores sed sūt subtiliores
possibile est vt suscipiāt inflāmationē sicut recipiunt ille
q sunt calidiores eis ppter subtilitatē sui. ¶ Cōdēsatio
aūt ꝛ pgelatio nō signāt augmētū in caliditate neqꝫ aug-
mentū i frigiditate: plerūqꝫ. n. pdēsat terrestris q ē i eis ꝛ res
ppter multitudinē aqueitatis ꝛ aeritatis rarificant. Et
multotiēs accidit aeritati vt infrigidet ꝛ puertat in aqueita-
tem ꝛ rarificet ppositū ꝛ fiat spissum. Et multotiens i alio
resoluit aqueitas sua ppter igneitatē feruētē in eis ꝛ cō-
uertit eam i aeritatē ꝛ cōdensat ipsam quēadmodū acci-
dit spermati ex cōdensatione. Cum ergo separat ab eo
calor igneus substātiā ꝛ nō phibet terreitas q̄ sit eius ea
igneitas superflua: ꝛ est possibile est vt sit pūsio pma vehe
mentis caliditatis. Et nō phibet aqueitas qn eā ingre-
diat aeritas nō superās virtutē ei' ꝛ sit pūsio secūda ve
hementis frigiditatis: aut igneitatis vincat ꝛ sit vehemē-
tis caliditatis valde. ¶ Ex alijs aūt canonib' necesse ē
medicos rem vnā scire: qm non est possibile vt sapores
dulcis ꝛ amarus ꝛ acutus sint nisi in substantia calida:
neqꝫ pōtica stipticus ꝛ acetosus nisi i substātia frigida.
¶ Et similiter odores boni acuti nō sunt nisi i subā cali
da: ꝛ colores albi in corporib' cōgelatis iqb' est humidi
tas nō sunt nisi i substantia frā: ꝛ in corporib' in qb' est
siccitas ꝛ pulueris: nō nō sunt nisi i substātia calida: ꝛ ni
gri in vtrisqꝫ reb' sunt ecōtrario. Frigus. n. albificat hu
midā substātiā ꝛ denigrat siccā. ꝛ calor denigrat humi-
dam ꝛ albificat siccā. Et hoc quidem verꝫ est ꝛ necessariū
verūtñ hic est cū alia ppter quā ligones isti quoqꝫ diuer-
sificant ꝛ ponici dolore ꝛ colore ꝛ pp̄e i colore suo. Et
illud est qđ nos iā ostēdimus ꝙ corpa medicinalia cōmi
scent ex elemētis ꝯ̄ris quoqꝫ cōmixtōe pma: ꝛ quoqꝫ cō-
mixtōe nō pma: imo magis digna vt vocet cōplo secū-
da. possibile est ergo i hac cōplone secūda vt vni duorꝫ
elemētorꝫ iaꝫ adueniēt pplo q meret colorē aut odo-
rem: aut saporē ꝛ adueniēt ei illud qđ iā meret ꝛ vt alij
elemētis il adueniēt pplo diuersa illi ppleriōi: ꝛ sit pos
sibile vt i ea mereat colorē ꝯ̄riis illi colorizant odorem
aut saporē ꝯ̄rios pmis. Et sit possibile vt ea non mereat
ꝯ̄riū pmo. ¶ Nō si eā meret colorē ꝯ̄riū illi: deinde sint
equalis q̄titatis puenit i cōmixtiō suo color cōposit' ex
duob' colorib'. Et si sunt diuersa cōtinet in suo cōmixtio
color magis declinās ad vnū duorū colorū. ¶ Si autē
secūdū nō meret colorē oīoꝫ similiter odorē aut sapo-
rem ꝛ sint q̄lia q in eis repit color est pmus ꝛ odor est
pmus. Et si sint iam fracta ppter cōmixtionē partiū mi
nutarū alijs ꝯ̄riis ꝛ color suo nō sit impressio penitus: qm
hoc etiā frāgit fractiōe pui pmisti colorator ꝛ quasi illō
corpus videt verbigr̄a. albus: ꝛ est possibile vt sit virtus
eius nō virtus albi p hoc qđ est albumē sed est ei virtus
alia opposita pme. Nā quum est corpus permiscēdū
p̄ tua i colore ita vt sciat: est equalis q̄titatis sit equa-
lis in potentia est virtus cōposita inter duas virtutes
eqles. Si aūt est fortius plurimū coloratis est impressio
virtuti cōtrarie virtuti corporis afficiati albedini: ꝛ est

albedo verbigratia faciens necessarius vt saffrum et ips̄ est casm subito hoc est q̄ est eq̄lis q̄litatis. Mus aūt est verbigr̄a. hoc q̄d nō h3 colorē aut h3 colorē ōniū pau ce q̄ntatis cū cōpatōe ad illud p̄imie q̄litatis et virtutis nō imp̄imit penit⁹ imp̄ssionē in colorē alius alteri⁹ et vi cit illud v̄tute victoria vehemēti ita vt sit color ei⁹ q̄si nō habeat v̄tutē inanī oīno. Cōsidera ambas dispōnes in lb. lactis cui si p̄miscens duos aureos euforbii ita per miscēdo vt sint q̄si res vna est p̄mistū ex eis calefaciens i vltiōe: scias n̄ discernit eufo. sbiū ex eis vtrisq̄ neq̄ colo rē ei⁹ nec fumatōes ip̄i⁹ et colorē si ē fumatū colorē: et neq̄ vi det nisi albedinē purā: et nos qdē veraces erim⁹ q̄ hec al bedo ē sbe f̄re v̄bigr̄a. si posuerim⁹ q̄ lac ē s̄ru3 et mēte mur si dixerim⁹ q̄ hec s̄ba cōfusa ē f̄ra. Et illud ideo q̄m hec albedo nō est color hui⁹ corporis cōfusi p̄misti ex parte vī est cōfusu3 et p̄mistū: sed est color vni⁹ simplici um ei⁹ vicentis q̄ntate victi virtuteq̄ sensata est ex eo: et ita o3 vt tu formes dispōnes i albo natura q̄ est p̄mistio ni que est i vltimo calitatis: et videt q̄ sit s̄rum sicut pip album. Quēadmodū n. hoc est p̄mistū aūt sit q̄q̄ cō miscet nā et est forma ex̄o hec forma. ¶ Harū quidem q̄litatū sensatarū: q̄dā sunt digniores vt efficiat i eis i p̄ssionē manifestā illud q̄d eis p̄miscet ex ōnoc: et dum p̄cureāt q̄litates earū vere sentiūt: et nō sentiunt in eis ō ne earū si vicerint v̄tutē: et hoc qdē ē i sapoīb⁹ nō sm q̄ sit necessariū sm q̄ est p̄im: et post sapores ē in odori b⁹: et post vtraq3 est i colorib⁹ et i colorib⁹ qdē est sic sine fiducia cū eo. ¶ Et ex causis qdē in q̄b⁹ sapores vicunt odores in hoc capl̄o est adiuent⁹ eorū ad sensum cū ob uiatōe. Sūt ergo digniores vt p̄ducit ex oīb⁹ partibus medicie virtutē. sed odores et colores imp̄imūt sine ob uiatōe suo: et corporū q̄re possibile est vt p̄ueniat ad sen sus ex partib⁹ habēt̄b⁹ odorē vapor ex subtili partium ei⁹: et inobediēs fiat vapor spissus partiū ei⁹: et nō vapo ret: et possibile est vt p̄ueniat ad ip̄m color manifestū: et ē vincens sine victo occulto. ¶ Et q̄m odores q̄dā sigūt sapores sicut odor dulcis et acetosi et acuti et amari tunc sunt odores sequentes sapores. Sapores ergo i signōe sunt plus veri deide odores post colores. Amplius si i sapoīb⁹ nō caderet et hec ōpositio p̄dicta nō eēt opi um i amaritudie sua cū f̄ritate suplla. hic aūt error q̄ ac cidit i sapoīb⁹ cadit i parte frigoris plusq̄ in latere ca loris. s. vt isti medicie sapor signo calitatē q̄ sit f̄ra hec. n. plus est q̄ vt medicie insit sapor signo frigus q̄ sit cali da: q̄ calor in plurib⁹ dispositōib⁹ est fortior et spissa tōis et manifestioris opatōis et magis penetrans. Si ergo f̄ro sit p̄mistū i cōplone nāli calim sūma v̄tutis cu ius sit sūma frangēs frigus q̄d ei oppōit est dignus vt appareat ei sapor frāgens saporē ip̄i⁹ q̄ sit calim i oībus dispōnib⁹ magis penetrās et magis vicens et digni⁹ vt se rat sapores et odores. Et pp̄ hāc cām non inuenis aceto sum: aut pōticū i q̄ nō est p̄mistio sensu q̄ sit calim sm p̄s sue ōplonis sicut inuenis amarū et moderatiuū f̄rum sm p̄im sue ōplonis. verūt̄ hoc est p̄s et multo pluris p̄s rimitatis q̄ aliud: sed nō ē necessariū. ¶ Et postq̄ scis canonē istū o3 nūc vt narremus ubi illud q̄d dicit medi ci de sapoīb⁹ et odorib⁹ et colorib⁹. Ip̄i. n. ponūt sapo res simplices nouē: et q̄uis sit penit⁹ octo sapores tn̄ p̄uat⁹ sapore: et est insipidus vel almasch: vel ex q̄ ei⁹ sa por penit⁹ nō cōprehēdit sicut aqua. Ip̄i. n. noiant sapo rem oē q̄d gustu indicat tali iudicio q̄d est actu: aut indi cio q̄d ē potētia nō efficiēs ois: et ē illud q̄d nō h3 sapo rem: et est sm duos modos. s. aut insipidū p̄uatū sapore se cūdū verit: et: aut insipidū p̄uatū eo apud sensum. In sipidū aūt sm veritatē est cui nō inest sapor sm v̄itatem. Et insipidū apd sensu3 ē illud q̄d i sensu h3 saporē. Ve

rū pp̄ter vehemētiā sue spissitudis nō resoluit ex eo al q̄d q̄d lingue admisceat: et ōphendat ip̄m: deide q̄n inge niat vt resoluant ptes ei⁹ et vesubilent sentit saporē ei⁹ sicut es adustū et ferrū. lingua. n. nō ōfegitur ex eis sapore q̄m nō resoluit ex subā ambo: aliqd p̄uenies ad humi ditatē positā in lingua q̄ est media i sensu gustus. Et si ig nes vti p̄ces minimas cōuertat apparebit ei⁹ sapor sen tis. ¶ Sapores aūt sunt octo q̄s ip̄e dicit q̄ sunt versa pores post insipidū. Et sunt dulcedo amaritudo acuitas salsedo acetositas pōticitas stipticitas et vnctuositas. Et dicit q̄ subā ferēs saporē: aut est spissa terrea: aut est sub tilis: aut media: et ei⁹ v̄tus ē calida aut f̄ra: aut equal. Spis sa igit terrea si ē calida tūc ē amara: et si est f̄ra ē pōtica: et si est eq̄lis: tūc ē dulcis. Et subtilis si ē calida tūc est acuta: et si ē f̄ra tūc est acetosa: et si est eq̄lis tūc est vnctuosa. Et me dia i spissitudie et subtilitate si est calida tūc est salsa: si ē f̄ra tūc est stiptica: et si est eq̄lis tūc dicit q̄ est insipida et insipi da sunt v̄ba. ¶ Acutū aūt est calidius: deide amarū: dei de salsū: q̄ acutū est forti⁹ ad resoluēdū et ad incidēdū et abstergēdū q̄ amarū: deide salsum est sic amarū ōfractū cū huiditate: ex q̄d siḡ illud q̄d dixim⁹ i mō generatōis ei⁹: et sl̄r q̄ salsus calefit a sole aut igne: aut separatōe aq̄ tatis frangētis v̄tutē caloris fit amarū et similr borax et sal amarū calidius ē sale q̄d comedit. ¶ Ponticū vō est f̄ridius deide stipticū postea acetosum: et pp̄ hoc i q̄b⁹ fructib⁹ q̄ dulcescūt p̄us est pōticitas vehemētis infatis. Qū ergo currūt i eis aq̄tas et acritas ita vt tempe tur paruper cū acritate et calefactiōe solis digestiua deni nāt ad acetositatē sicut agrestā: et ē illud trahūt ad sti pticitatē pariper cū pōticitate: deide p̄mutant ad dulce dinem q̄ agit i eis caliditas digestiua. Et q̄q̄ p̄mutan tur ex pōticitate ad dulcedinē absq̄ acetositate sicut ol. ue: acetosum vero q̄uis sit minus f̄rm q̄ stipticū: tn̄ in plurib⁹ est pluris infr̄dās eo pp̄ sui subtilitatem et pene trationē sua. pōticū aūt et stipticū sunt in sapore p̄pinq̄ sed stipticū nō ōbit nisi q̄d de lingua manifestū est. pō ticum vō ōbit et exaspat q̄d manifestū est et occultū. Et ex eis qdē q̄ valēt ad exaspatonē ei⁹ est q̄ ip̄m non dis sol. pp̄ter suā spissitudinē i ptes: minias velociter neq̄ ei tennant ad inuicē velociter. Et pp̄ter has duas causas ipsarū casus i lingua separat sensibiliter. q̄re diuersificat p̄ pter stipticitate sum in pub⁹ ei⁹ et diuersificat suis cani et exasperatiō. Et ad illā diuersitatē iuuat diuersitas p̄ti mēbri i poris suis et suis cōtinuatōib⁹. Et ponticū dem ē subtile et magis intr̄ās. Acutū vero et amarū sunt lingua radētia: sz fiē sed amarū nō radit nisi q̄d de lingu apparet. Acuti aūt abrasio et ei⁹ separatio est p̄funda q̄ ē subtilis substāte p̄fundā: sed amarū ē q̄uis substatie sicce. Et pp̄ illud ip̄i⁹ p̄ū nō recipit putrefactionē et q̄ aial generet neq̄ pu ip̄i⁹ nutrit aial et pp̄ siccitatē sum amarū q̄d abradit: abrada cū exaspatōe aliq̄. Et ex aūt q̄ caliditatē acuti amari caliditatem fortiorē efficit ē ip̄i⁹ penetratio: eō q̄re vehementer incidit et vehementer re soluit ita vt corrodat et putrefaciat et p̄ueniat ad hoc vt interficiat. ¶ Dulce vō et vnctuosu3 ambo dilatāt lingu et leniūt ea faciēdo currere illud q̄d frigus lesit et cōglaunt absq̄ resolutōe et remouēt ip̄i⁹ asp̄itatē. vex̄ vnctuosū facit illud absq̄ calefactōe manifesta: et dulce facit illud cū calefactione. Q̄uapp̄ dignit dulce plus dicūt medi ci. Dulce nō factū ē suaue vel delectabile: nisi q̄ tali abstergit grossitudinē q̄ ē apta: et lenit eā et currere fa cit ipsam: et remouet ip̄edimēti ōgelationis ei⁹ absq̄ in cisione et separatione ōtinuitatis et obuiatione laboriosa: et neq̄ calefacit cū calefactione nocuazimo delectabili si cut ē dlectatio aque tēperate calide q̄n effundit sup eā⁹.
Sermo vō differentie in hoc apud illū est q̄ ē aliorū

gradus q̄z medici. Et nō os qdem vt sit illud qd est vel cuius nutribilis neq̄z illud qd est sicut in nutribili: q̄nia sit impossibile qn in oi nutriēte apud medicos sit dulce do alq. verūtamē nutrimentū aliq̄ idiget additiōib⁹ preter dulcedinez hāc. Et vnctuosū cōpatū ē dulci. Spissū vero qd ad vtrūq̄z eoꝝ cōuenit: cōpatiōe caliditatis proportionalis cōuenit ad dulcedinē qm est in imo sue substantie cū aquositate ꝛ pauca acuitate ꝛ cōuenit ad vnctuositatē qm est in termino sue subtiliatiōis cū aquositate delectabili ꝛ proinde ei acuitas pluria caius ītroitus ad aq̄tatē sit vehemēs. Amarum aūt ꝛ salsū linguā abradūt. verūtamē salsū abradit leniter ꝛ lauat ꝛ nō exasperat ꝛ si iuuat ipm ad illō adventus obviationis sue medio ad oēs pres ei⁹ cū equalitate ppter sui subtiliationē sed tñ ip̄z ledit eo q̄ stomaꝰ vo abradit ita vt exasper ꝛ iuuat ip̄z ad illō diuersitas locoꝝ suoꝝ sm q̄ dixim⁹. Acutū vo ꝛ acetosū mordicāt linguā: sed acutuz mordicat eā vehemēter cū calefactiōe. Et acetosū mōdicat eaz medio criter absq̄z calefactiōe. Et salsus qdē puenit ex resolutiōe amari in liqdo aquoso qui ergo cōgelatur sicut aq̄ cinerī fit salsum. Et acetosū puenit ex cōuersiōe dulcedinis cū diminutiōe caliditatis: aut digōne pōticitatis cū augmēto hūiditatis ꝛ caliditatis: ꝛ ei⁹ ibi sm sūmā rei ē hūida. ꝛ sit dulce. siuē n. ei⁹ ad hūiditatē puenit. sed subāuiari ꝛ pōtici ad siccitatē. Opatiōes aūt dulcis sunt digestio ꝛ lenificatio ꝛ multiplicatio nutrimenti ꝛ nā diligit ipm ꝛ vtuo attractiua attrahit ipm. Et opatiōes amaritudis sunt abstersiua ꝛ exasperatiua. Et opatio pōticitatis ē cōtractio si ē debilis. ꝛ expssio si sit fortis. Et opatiōes stipticitatis sunt cōtractio ꝛ ispissatio ꝛ iduratio ꝛ retētio. Et opatiōes vnctuositatis sūt lenificatio ꝛ lubrificatio ꝛ coctio pua. Et opatiōes acuitatis sūt resolutio ꝛ lesio ꝛ putrefactō. Et opatiōes salsedis sunt abstersio ablutio: ꝛ exiccatio: ꝛ phibet putrefactionē. Et opatiōes acetositatis sunt isfatio ꝛ lesio. Et q̄nq̄z aggregātur duo sapores i subā vna sicut ē aggregatio amaritudis ꝛ stipticitatis i licio. ꝛ noiat bombilitas: ꝛ sicut aggregatio amaritudis ꝛ salsedis i lacub⁹: ꝛ noiat turpitudo ꝛ sicut aggregatio acuitatis. ꝛ dulcedis i melle cocto. ꝛ sicut aggregatio amaritudis ꝛ acuitatis ꝛ stipticitatis i melōgena. ꝛ sicut aggregatio amaritudis ꝛ acuitatis ꝛ spissitatis i endiuia. Et q̄nq̄z adiuuāt se ea q̄ puenīūt ex duob⁹ saporib⁹ ad cōfortādū illud qd prouenire debet ex vno sapore. Acuitas n. ꝛ mordicatio remanentes i aceto ex vino faciūt ip̄z vehemētioris isfatiōis qm acuitas ꝛ mordicatio agunt trāsitū: ꝛ adiuuant ad penetrādū ꝛ nō puenīūt i aceto ad hoc vt ipm calefaciant ita q̄ ide sit curādū: ergo sit isfatio aceti magis profundā. Et q̄nq̄z iuuāt se ea q̄ prouenīūt ex duob⁹ saporib⁹ ad cōstrīgēdū illud qd prouenit ex vno sapore sicut acetositas ꝛ pōticitas i acerba. pōticitas n. acerbe phibet ei⁹ acetositatē ab isfatiōe viscerū. Et q̄nq̄z esētia iuuat q̄titatē: q̄nq̄z ē cōtrariū eius. Qdē ē sicut subtilitas q̄ associat acetositati: ꝛ ponit isfatiōnē ei⁹ magis profundā. Econtraria vo est sicut spissitudo q̄ associat lacti aceto so ꝛ ponit isfatiōnē ei⁹ breuiori spatio. Et q̄nq̄z accidit vt sint qdā sapores nō puri. ꝛ deide purificent sm ip̄os sicut aq̄ agrestis: q̄n. n. sup ipam plōgat tempus purificatur ei⁹ acetositas pp multitudinē ei⁹ qd residet ex ponti eo ꝛ reliq̄s. Et q̄nq̄z accidit vt sint qdā sapores puri ꝛ purificet eos ip̄o cū aliq̄s sic mel. ip̄o eni ipm amarū efficit ꝛ acuit augmētata acuitate ꝛ amaritudie. ꝛ sic vigorat amaritudo tporis quā facit ip̄us ꝛ ei⁹ acuitas expssionē due. nā ip̄o i pmis dat amaritudinē ꝑmixta terra. deide iāpit in ip̄a puritatē ꝛ clarificationē facere. Et ei ergo proinde pōticū ꝛ amaꝝ sit abstersio cū stipticitate

ꝛ ē cōuenies cōsolidatiōi exituraꝝ in qb⁹ ē lauatio putrida: ꝛ cōuenit oi solutiōi cui⁹ cā est oppilatio. ꝛ cōfert ipsi vehemēter si amar tudo nō ē ia eo debil. Et oia qdē q̄ sunt huiusmōi cōferūt stō ꝛ epati. Amaꝝ. n. absolutuz ꝛ acutū absolutū nocet viscerib⁹. Et si associat eis stipticū cōferūt nā ip̄a su i amaritudie radit ꝛ qd est eis ō stipticitate seruat vtutē viscep. Et q̄nq̄z ē i stiptico amarositas in stiptico i q̄ nō apparet multitudo amaritudinis vtus solutiōis cholerā citrinā ꝛ aq̄sitatē cū expssiōe ꝛ non ē i ip̄o vtus solutiōis phlā viscosiuz: ꝛ ppē stipticitas est fortior amaritudie ꝛ hoc ē sic apsinthiū. Dē aūt dulce cū stipticitate viscerib⁹ ē amicū qm ē sinate ꝛ cōfortās ea. Et phibet exasparatione meri qm est sile ip̄so. Et omē exiccatiuū pp pōticitatē suā: aut stipticitatē quā est i eo vnctuositas: aut i spissitat aut dulcedo: ꝛ vl̄r qd phibet mordicationē ē grātiuū carnis. Et aūt ē stipticuz cum acuitate ꝛ amaritudie ꝛ ē cōpositū ex subā ignea ꝛ terrea est cōueniēs vlceribus ꝛ exituris in qb⁹ ē hūiditas mala: ꝛ ē cōueniēs valde ad cōsolidādū. Et q̄nq̄z sit cōpositio ex vtutib⁹ istis sm cōpositionē materieꝝ eaꝝ: ꝛ sapores sm rōcinationē quā cōditionauim⁹ ante. Hec ergo sūt q̄ dixim⁹ de saporib⁹ ꝛ q̄ sequūt ex ip̄aꝝ pncipia. Sermo aūt verificās i his reb⁹ ē sapiētum nālium sed medico q̄titas hec sufficit assūpta ex eis. Odores vo puenīūt a calitate ꝛ puenīūt a frigitate sed coꝝ olfacio ꝛ ip̄oꝝ sternutatio ē calitas sm plin qm cā pluria i ppgatē odorū ad vtutē odorādi ē subā subtilis vaporosa. q̄nia fit iam cōcessū q̄ sit sm sentētā cōuersionis aeris pter resolonem alicui⁹ rei ex hāc odorē. verūtū est pmū sedm plin. Omnes ergo odores ex qb⁹ senti mordicatio aut declinat ad latus dulcedinis sunt calee illi ex q̄bus sentit acetositas ꝛ charagiam rosalis omnes sunt frigidi. Et bene redolēti i sm plin sunt calā nisi illa q̄bus associat rosalitas: vt musc ꝛ sedatio spūs ꝛ anhelitus ꝛ cifora ꝛ nenufar. Corpora. n. amboꝝ nō euacuat ex subā i infinitate associata odori vsq̄ ad cerebruz. Omne ergo bene redolēs est calz. ꝛ sic oē alefmam ḡre pp illō sunt facientia dolorē capitis. De colorib⁹ iam locuti fuimus ꝛ scim⁹ te scire q̄ ipi diuersificant sm plin. ꝛ nō sunt sicut odores sm plin: sed ipi demōstrant in tutē vna demōstrationē plimā. Et est qdem quz speciei vnius diuersificant modi. ꝛ qdam coꝝ sunt declines ad albedinē: ꝛ qdam coꝝ sunt declines ad tincturā rubeaz vnī nigrāūtie ad albedinē declināntes si sunt in spē frigidi: sunt friores: ꝛ declināntes ad alia duo sunt min⁹ frigidi. Et si nō trahit ad calitatem: tūc res ē ecōuerso. Et hoc qdem q̄nq̄z diuersificat i reb⁹. verūtū illud qd ē sm plin est qd dixi ante. Loquamur ergo nūc de opationibus medicinaꝝ singularium.

De opatōib⁹ medicinaꝝ singulariū. C. iiij.

Dicamus q̄ medicine simplices hāt opationes vlēs ꝛ opatiōes pticulares: ꝛ opatiōes similes vlībus. Opatiōes itaq̄ vlēs sunt sicut calefactio ꝛ isfatio ꝛ expulsio ꝛ attractio ꝛ vlceratio ꝛ cōsolidatio: ꝛ q̄ sunt silia illis. Et opatiōes particulares sūt sicut iuuamentū in cācro ꝛ iuuamētū in hemoroidib⁹ ꝛ iuuamētum in ictericia ꝛ silia his. Et opatiōes que sunt similes vlībus sunt sicut puocatio ꝛ solutio: ꝛ q̄ sūt similia illis. he eni q̄uis sint pticulares: q̄ sunt in membris ppriis ꝛ cū instrumētis ppriis tñ sunt similes vniuersalib⁹: qm sunt opatiōes reꝝ quaꝝ iuuamēta ꝛ nocumēta sunt cola cū hoc q̄ patit ab eis corpus totū non p accēs. Nos vero nō rememorabimur hic nisi opationū eaꝝ vlīuz: ꝛ siliū vlib⁹. Vniuz itaq̄z opationū alie sūt q̄ sūt pme. Et alie sūt q̄ sunt scde. Et pme qdē sunt opatiōes quattuor q̄ sunt infrigidatio calefactio humec-

catio ɀ exiccatio. Secundo sunt alie q̄ sunt ille eedez opa
tiones sed sunt mixturate: aut cōpate cū termio additio
nis aut demiutiōis sicut adustio ɀ putrefactio: ɀ sicut
cōgelatio. nam ille eedem sunt calefactio ɀ infrigidatio:
sed sunt mixturate ɀ cōpate. ¶ Et alie sunt q̄ sunt opationes
alie sed sunt pcedētes ab illis sicut stupefactio ɀ sigillatō
ɀ attractio: ɀ lubrificatio: ɀ apatio: ɀ cōglutinatio: ɀ q̄ sunt
silia illis: sed alio vo simili sunt sicut venenis solo ɀ puo
catio ɀ sudoris eductio. ¶ Et ante q̄dem q̄s loquamur
de opationib' eaꝝ loquamur de ppietatib' q̄s i se ipsis
hñt. ¶ Dicimus ergo q̄ ppietates quas medicie in se
ipsis hñt. alie sunt ipe q̄litates q̄tuor: notete alie sunt odo
res ɀ colores: ɀ alie sunt ppietates famose quaꝝ sunt
ille subtilitas ɀ ispissitudo ɀ pulverisādi ppietas ɀ vi-
scositas: ɀ cōgelatō ɀ cursus: ɀ mucilaginositas: ɀ olea-
ginositas: ɀ spongiositas: ɀ levitas: ɀ gravitas. ¶ Me
dicina aūt subtilis ē cui' ppietas est vt q̄n a virtute pa
titur nāli q̄ i nobis est. dividat i corpib' nris i ptes mi-
nimas sicut croc' ɀ cinamomū. ɀ hec q̄dē medicina mag
pfert i oīb' suis impssiōib' q̄s oēs medicie. ita vt licet in
ei' desiccatōe nō sit mordicatio. tñ cōseqr desiccationes
ei sortis mordicātio. ¶ Et intelligo p spissam cui' nō est
illud de suis ppietatib' sicut euforbiū ɀ gypsum. ¶ Per
viscosam vo signus oīm medicinā cui' ppietas ē acta
cum potētia q̄ ē ei' opatio q̄ñ calitas inata i eā ipssionē
efficit vt recipiat extēsionē suspēdēdo ɀ nō abscidat q̄n
extēdit. Et ē illa cui' duab' extremitatib' q̄n duo adhe
rēt corpa ɀ moueñ ad elōgationē possibile ē vt eius eio
moueat pter illud q̄d ē iter eas abscindat sicut mel. ¶ Et
pulverisabilis q̄dē ē q̄ in ptes diuidit pvas pp cōpssio-
nē pvā cū siccitate aut cōgelatiōe sicut alces bonia. ¶ Et
cōgelatiua ē illa cui' ppietas ē vt pmittat tal' q̄ moueat
ptes ei' ad dilatationē a q̄cūq3 loco ponat. verūtamē ē
sicca sm suā figurā ɀ sui situ pp cām sicut valde sic cera
ɀ alie ē cui' ppietas ē vt fluat nō tñ actu fluit. ¶ Et medi
cina q̄dē decurrēs ē medicia q̄ nō firmat sm suā figuras
ɀ sui situ q̄n sistit sup corpus durū. sed mouent ptes sui
superiores ad iferiores in pub' ad q̄s eaꝝ pcessus ē possi
bilis sicut fluxibilia oīa. ¶ Et medicia mucilaginosa ē
illa cui' ppietas ē vt q̄n in ifundit i aq̄ aut in corpe aq̄so
separent ex ea ptes parue cū hūiditati ɀ pueniat sba ag
gregata ex eis ad lubricitatē sicut psiliū ɀ altea: ɀ semia ma
ɀ lagiosa solaūt cū lubricitate nisi assit ɀ sit corꝝ mucila
ginositas ɀ cōglutinositas retieat. ¶ Et oleagia ē medicia i
cui' sba ē ab q̄d uctuositatis sic q̄na. ¶ Et spōgiosa ē me
dicina q̄ ē sicca i actu sicca cui' ppietas ē vt q̄n obuiat ei
aq̄: aut hūiditas liq̄da pfundet aq̄ in ipsa ɀ penetret aq̄
in meatib' ei' occultis ita vt nō videat sic calx nō extin-
cta. ¶ In leui aūt ɀ gravi res est manifesta. ¶ Medicinarū
aūt opatiōes famosas os nos numerare sm ordinē p-
dictas. deide cōsequēter ponam' descriptiōes ɀ expōnes
nominū eaꝝ sm ordinē verū. Dicit ergo medicia calefa
ctiua subtiliatiua resolutiua abstersiua carminatiua vl ex
siccatiua exaspatiua apitiua mollificatiua maturatiua di
gestiua icisiua fragitiua ventositatis attractiua mordica-
tiua rubificatiua pruritum faciēs: vlceratiua corrosiua
adustiua: frāgēs disrūpēs: putrefactiua cauterizatiua ex
coriatiua. Iste ergo sūt. xxi. opatiōes. ¶ Et ē ordo ali'. i-
frigidatiua cōfortatiua repercussiua igrossatiua. crudū faciēs
stupefactiua. Et iste sunt sex opatiōes. ¶ Et ē ordo aliud
hūectatiua inflatiua lavatiua sordidatiua lubrificatiua
planatiua. Iste itaq3 sūt sex opatiōes. ¶ Et ordo ali' ē
siccatiua expssiua stricta oppilatiua glutinatiua cōsolida
tiua generatiua carnis sigillatiua. Iste ergo sūt octo opatō
nes. ¶ Et ē aliud gen' ppietatū sm opatiōes eaꝝ pvino
sa venenosa tyriaca bezahar. Et etiā ē solutiua puocati

ua sudoris eductiua. ¶ Oēs ergo iste sūt. xlix. opatiōes
q̄s elegim' de summa opationū pportionataꝝ vel parē
tiū. ɀ nos q̄dē narrabim' vnicuiq3 haꝝ opationū sua
descriptiōē. Calefactiua ē nota. ¶ Subtiliatiua ergo ē
medicia cui' ppietas ē vt ponat essentiā hūore subtilio
rē cū calitate tpata sicut isop' ɀ albaker ɀ camella. ¶ Re
solutiua vo ē medicia cui' ppietas ē vt separet humorē
faciēdo ipm vaporē: ɀ extrahēdo ipm a loco in q̄ fuerit
retētus. i. pte post partē donec assiduatōe illi' opatiōis fi-
niat illud q̄d ex eo remanet sm mediū sue caliditatis sicca
florū. ¶ Et abstersiua q̄dē ē medicia cui' ppietas ē vt
moueat hūiditates viscosas ɀ cōgelatas ab orificiis po
roꝝ in superficie mēbri ita vt elōget eas a loco sic aq̄ mel-
lis. ¶ Oīs aūt medicia abstersiua essentialr leue ē. tamē
lz i ea nō sit virtus solutiua. Et oē amaꝝ est abstersiuū.
¶ Exaspatiua vo est medicia q̄ ponit superficiē mēbri di
uersaꝝ partiū i latitudie ɀ pfunditate. aut pp sortitudiē
cōpositionis sue cū spissitudie sube sue sm q̄ simili: aut pp
vehementiā sue acuitatis cū subtiliatione sube ɀ siccitatē ɀ
destruit eq̄litatē aut pp suā abstersionē a superficie aspa in
pncipio vl i radice plana p accessionē cū obsterge: amē
bas grosse essentie cui' superficies ē aspa: ɀ partū sine di
uersitas hūiditatē viscosaꝝ currēte sup eā ɀ faciēte pme-
re superficiē extraneā planā egredit asperitas plurima ɀ pce
dit. Et hec medicia ē sicut corona regia. Et mag' ma
nifesta opatio ipi' i exiccādo nō ē nisi i oib' eoꝝ ɀ ei
tā gñib' ɀ min' manifesta i cute. ¶ Apitiua aūt ē me
dicia cui' ppietas est vt moueat māz exitēs itra corpa
vl aīē meatuū ad exteriora vt remanere faciat orificia
te meatuū apta: ɀ hec q̄dē ē sortior abstersiua sic pro-
fūdū. Et ipa q̄dē nō efficit hoc nisi q2 est subtilis: ɀ reso
lutiua aut q2 ē subtilis ɀ icisiua: ɀ in scio iicisiue aut ichoatē
lenit: aut q2 ē subtilis ɀ lauatiua. ɀ scio sictiones lauatiue
post. ¶ Oē aūt acutū ē apitiuū. Et oē amaꝝ subtile est
apitiuū. Et omne subtile liq̄dū est apitiuū q̄n ad calita
tē aut ad eq̄litatē declinat: ɀ omne subtile acetosiꝝ ē ape
ritiuū. ¶ Mollificatiua vo medicia est cui' ppietas est
vt ponat essentiā mēbroꝝ hñtiū spissos poros lenioꝝ
calitate ɀ hūiditate sua ɀ accidit ex hoc vt pori fiāt late
res ɀ expulsio supfluitatū q̄ i eis cōtinent facilior sit eo-
plm de ineio ɀ semie lini. ¶ Maturatiua ē medicia q̄
ius ppietas est vt acquirat humori digestionē q̄m calita
ti: eā eq̄litate ɀ in ipa est virtus cōtractiua retinēs humo
rem vsq3 digerat ɀ nō resoluat laboriose ɀ separet hu
miditā ipi' ab e' sicco ɀ est adustio q2 facit adustio vl se
parat. ¶ Et digestiua est cuius ppietas est vt acquira
bo digestionem: ɀ ita sā scauslis illud in hiis q̄ ptieram.
¶ Fragens aūt ventositates est illa cui' ppietas est vt
essentiā efficiat ventositatis subtilē aereā pp calidatē ɀ ex
siccationem suā: q̄re resoluit ɀ fugat ab eo in quo reten
ta erat sicut semē rute. ¶ Et icisiua est medicina cuius p
prietas est vt penetret subtilitate sua in id quod est inter
duas superficies. humoris viscosi ɀ superficie in quē
inuiscatus ɀ remoueat ipm ab eaꝝ pp: ter hoc admi
parabus eius superficies diuerse operationis pter q̄
ipa separat eas q̄re fa facilis expulsio eaꝝ a loco in quo
site erāt sicut sinapis ɀ oxymel. Et icisiua q̄dem op-
posita est viscose faciēti adherere sicut resolutiua ē op
posita igrossatiue: ɀ subtiliatiua opposita est ispissatiuę.
Et numerū vniuscuiusq3 eaꝝ ɀ diffinitiōes eaꝝ q̄ copar
est ei i rememorationē ɀ nō est q̄dem cōditionis incisiue
efficiat in essentiā humoris aliquid: sed i cōtinuatiōes'
ɀ forasse separat ipm i partes: ɀ vniuscuiusq3 ipaꝝ ē sm
mūditudinē essentie pme. ¶ Attractiua vero est illa cui'
ppietas est vt moueat hūiditates ad locū cui obuiat: ɀ
illud est pp ter subtilitatē sui ɀ calitatem suā sicut calx.

rem. Et medicina vehementis attractionis est ea cuius proprietas est ut moveat humiditates et extrahat eas ex profundo et est sicut valde sciatice passioni et doloribus iuncturarum. Et fiunt ex ea emplastra post purgationem et per eas educunt spine et sagitte ex locis in quibus remanent. ¶ Mordicativa vero medicina est in qua est qualitas penetrativa valde subtilis faciens pervenire in continuitate separationem plurimi numeri propinquam in situ per quantitates que unaqueque earum non sentitur singulariter sed sentiuntur totum quasi dolor unus sicut emplastrum sinapis cum aceto et aceti ipsum. ¶ Sed rubificativa est medicina cuius proprietas est ut calefaciat membrum cui obviat fortiter ita ut ad ipsum vehementi attractione sanguinem attrahat pervenientem ad eius exteriora et rubefaciat ipsum et hoc est sicut sinapis et napellus et calamentum. Et medicine rubificative efficiunt operationem cauterizativam propinquam. ¶ Permutativa autem faciens est medicina cuius proprietas est propter acuitatem et calefactionem suam ut attrahat ad poros humorem mordicativum parvum faciente et non pervenientem ad hoc ut exulceret. Et quosque adiuvant ipsum sunt pilose eorum corporum non sentiat sicut kebikegi. ¶ Et ulcerativa quidem medicina est cuius proprietas est ut consumat et resolvat humiditates continentes inter poros cutis et attrahat materiam malam ad eam et perveniat ulcus sicut anacardus. ¶ Sed adustiva est medicina cuius proprietas est ut resolvat subtile quod est in humoribus et membris et faciat remanere cineritatem eorum sicut euforbium. ¶ Et corrosiva est medicina cuius proprietas est ut resolvat et corrodat ex eius resolutione et ulceratione quantitatem de substantia carnis minuatur sicut flos eris. ¶ Ruptiva autem medicina est cuius proprietas est ut quando humores inveniunt lapideum minorem poros eius et frangat eos sicut saxifraga et sicut lapis iudaicus et reliqua. ¶ Putrefactiva vero est illa cuius proprietas est ut corrumpat complexionem ipsius perveniendo ad membrum et complexionem humiditatis membri eius cum resolutione ita quod non est preveniens ut sint pars illius membri et non pervenit ad hoc ut adurat ipsum et corrodat et resolvat humiditatem eius immo dimittit in ipso humiditatem corruptam in qua agit non calor innatus et putrescit. Et huiusmodi quidem exemplum est arsenicum et gima rube agrestis. ¶ Cauterizativa autem est medicina que carnem corrodit et cum adustione quod induret et exiccat eam et ponit ipsum quasi adustum et sit substantia illius cuius obstaculum meatus humores currentis et aut ejectio in facie ipsius et nocivi escara et administrat in retentione sanguinis ex arteriis capitis fluxio et his similibus sicut draganti et colcotar. ¶ Et corrosiva autem est medicina cuius proprietas est propter nimietatem sue abstersionis ut abstergat poros cutis corruptas sicut costus et aristologia et omne quod confert morphee et panno et similibus. ¶ Infrativa vero nota est. ¶ Et confortativa est medicina cuius proprietas est ut temperet essentiam membri et complexionem eius vel ut prohibeatur accipere superfluitates ad ipsum effusas et impedimenta aut propter proprietatem que est in ea sicut terra sigillata et smaragdus aut propter qualitatem complexionis sue que infert illud quod est calidus et calefacit quod est frigidus secundum quod visum est Galieno de oleo rosaceo. ¶ Repercussiva vero medicina est contraria attractive et est medicina cuius proprietas est propter frigiditatem suam et in membro faciat pervenire frigus et inspisset ea et constringat poros ipsius et frangat caliditas eius attractiva et congelet illud quod ad ipsum currit et inspisset ipsum et prohibeat pervenire ad membrum currat et prohibeat membrum a receptione ipsius sicut solatrum in apostematibus. ¶ Et ingrossativa est contraria subtiliative et est medicina cuius proprietas est ut faciat essentiam humiditatis grossiorem aut congelando ipsam aut inspissando aut permiscendo. ¶ Crudum vero faciens contraria est digestive et maturative et est medicina cuius proprietas est ut sua frigiditate destruat operationes caloris innati etiam extranei in cibo et humoribus ita ut remanent indigesti et non cocti. ¶ Et stupefactiva est medicina frigida ex infrigidatione cuius quam in membro facit pervenit ut

ponat substantiam spiritus deferentis ad ipsum virtutem motivam et sensus sicut in complexione sua et grossam in substantia sua que non veniunt eo virtutes animales et resolvuntur corpus membri propter illud et et non recipit impressionem virtutum animalium sicut opium et hyosciamus et lactuca et papaver nigrum et mandragora et similia eis. ¶ Humectativa autem est nota. ¶ Et inflativa est medicina in cuius substantia est humiditas extranea grossa in qua cum calor innatus operatur non velociter resolvitur sed convertitur in ventositatem sicut sunt faseoli. Et omnia in quibus est inflatio sunt facientia fedare nocentia oculis. ¶ Ex medicinis vero et cibis sunt quorum humiditatem complexionis resolvit digestio ad ventositatem que est inflatio eorum in stomacho et resolutio inflationis eorum in ipso et in intestinis. ¶ Et ex eis sunt quorum humiditas superflua que est in eis est minus inflationis non patitur in stomacho aliquid donec ad venas vadat aut non patitur in stomacho totaliter sed pars eorum remanet ex eis que patitur in venis et ex eis sunt que patiuntur totaliter in stomacho et convertuntur in ventositatem et tamen non resolvitur sua ventositas in stomacho immo penetrat ad venas et ventositas eius remanet in ipso. Et universaliter quidem est omnis medicina in qua est humiditas superflua extranea propter illud quod ei permiscetur est inflativa sicut zinziber et semen eruce. ¶ Et omnis medicina cuius est inflationem facere in venis est virilis membri inflativa. ¶ Lavativa vero est omnis medicina cuius proprietas est ut abstergat non virtute agente in ipsa sed virtute patiente quam iuvat motus. Et significo per virtutem patientem humiditatem et per motum significo cursum currentis in subtile quod vadit super orificia venarum lenit humiditatem suam superfluitates et removet eas suo cursu sicut aqua ordei et aqua cucurbite. ¶ Sordicidas vero ulcera est medicina humectativa que permiscet humiditatibus ulcerum et facit eis plures et prohibet desiccationem et consolidationem. ¶ Lubrificativa autem est cuius proprietas est ut humectet superficiem corporis obviationis meatum et retenti in ipso ita ut removeat ipsum ab ea et faciat poros eius susceptibiliores cursu suo propter lenitatem earum acquisitam per admissionem eius deinde moveant a loco suo gravitate sua naturali et virtute expulsiva sicut prunum in solutione sua. ¶ Applanativa vero est medicina viscosa cuius proprietas est ut dilatetur super superficiem membri aspri dilatatione plane superficiei et fiat manifestum illius corpus per eius planum recte aspritatem aut currat ad ipsum humiditas velata hac extensione.
¶ Et desiccativa quidem medicina est que consumit humiditates sua resolutione et subtiliatione. ¶ Contractiva vero medicina est que facit evenire in membro partibus superfluum motum currentem ad aggregationem et inspissentur in suo situ et oppilentur meatus.
¶ Sed expressiva est medicina ex qua pervenit propterea quod constringit et aggregat poros ad hoc ut necessario faciat pervenire humiditates subtiles sitas in vacuitatibus eorum ad expressionem et separationem. ¶ Oppilativa autem est medicina sicca que remanet propter suam spissitudinem et siccitatem aut propter suam glutinationem in transitu et facit evenire in ipso oppilationem. ¶ Conglutinativa est medicina sicca in qua est humiditas pauca viscosa que adheret super orificia et oppilat ea et tenet materiam currentem. Et autem currens lubricum cum ipso operatur igitur in conglutinativum oppilativum retentivum. ¶ Consolidativa est medicina que exiccat et inspissat humiditatem stantem inter duas superficies vulneris propinquam ita ut convertantur ad conglutinationem et viscositatem et adhereat una earum alteri sicut sanguis draconis et aloes. ¶ Carnis vero generativa est medicina cuius proprietas est ut permutet sanguinem pervenientem vulneri in carnem propterea quod equat complexionem eius et coagulat ipsum cum exiccatione. ¶ Et sigillativa est medicina exiccativa que exiccat superficiem vulneris ita ut fiat cortex super ipsam custodiens ipsam ex nocumentis usquequo generetur caro naturalis. ¶ Et est omnis medicina equalis in duabus actionibus exiccatione absque mordicatione. ¶ Medicina vero preciosa est medicina que convertit complexionem ad corruptionem superfluam sicut euforbium et opium. ¶ Et venenum est medicina que corrumpit complexionem non cum contrarietate tantum sed cum proprietate

que est in ipso sicut napellus. ¶ Albezahar autem et tyriaca sunt duo medicine quarum proprietas est ut conservent sanitatem et virtutem in specie: ut ex eis expellatur nocumentum veneni a se. Et quasi nomen tyriace artificialibus dignius convenit et nomen albezahar singularibus cadentibus secundum naturam dignius. ¶ Et videtur quod vegetabilia et mineralia ex artificialibus digniu nomine tyriace sumantur: mineralia nomen albezahar. Et vide etiam quod non sit inter ea magna differentia. ¶ Solutiva autem et provocativa et sudoris eductiva sunt note. ¶ Omnis vero medicina in qua solo coniungitur cum constrictione sicut hermodactilus est constrictio in doloribus iuncturarum quoniam virtus solutiva incipit et attrahit materiam: et virtus constrictiva incipit et constringit meatum inferiorem. quare non reddit ad ipsum materiam neque succedit ei alia. ¶ Omnis medicina resolutiva in qua est constrictio est conveniens et confert mollificationi iuncturarum et spasmo earum et apostematibus prolaticis. Et constrictio et resolutio in unaquaque earum confert in exsiccando. Cum ergo aggregantur constrictio et resolutio fit fortior siccitas. ¶ Medicine vero solutive et provocative secundum plurimum sunt phlebotomium operationum nature: provocative secundum plurimum exsiccant feces. ¶ Et medicine in quibus aggregantur virtus calefactiva: et virtus infrativa sunt iuvative valde in apostematibus calidis que ad statum suum pervenerunt: quoniam ipse propter ea quod constringunt repercutiunt: et propterea quod calefaciunt resolvunt. ¶ Et medicine in quibus aggregatur virtus tyriace cum frigiditate sunt iuvative ethice vehementer. ¶ Et ille in quibus aggregatur virtus tyriace cum caliditate conferunt frigiditati cordis plurimis aliis. ¶ Virtus autem que dividit et ponit unicuique compositionem ad plenum quam meretur ita ut non ponatur virtutem resolutivam in pectoris materiei que effunditur ad membrum neque infrativam in laterem materiei effusionem ab eo est natura docta obedire creatori sublimi et glorioso.

De iudiciis quarundam medicinarum extrinsecis. C. v.

Medicinis accidunt iudicia secundum dispositiones que eis eveniunt per artem. Et ille quidem sunt sicut decoctio et contritio et adustio cum igne et ablutio et congelatio in frigore et positio in propinquitate aliarum medicinarum. ¶ Sunt enim medicine quarum iudicia alterantur per illud quod eis accidit ex istis dispositionibus: et quarum non alterantur earum iudicia. propterea quod alias permiscentur medicinis quibus de hoc loquitur in conveniendo in compositione medicinarum. ¶ Dicimus ergo quod medicinarum sunt quedam spissa habentes corpora quare suas virtutes in decoctione non amittunt: nisi nimium in decoquendo eas laboretur sicut radix capparis et Aristol. et zedoaria: et que sunt illis similia. ¶ Et earum sunt quedam medicine equales quibus mediocris sufficit decoctio: et si in eis violenter laboretur resolventur earum virtutes: et recedent sicut semina urinam provocantia ut sticados et sibi similia. ¶ Et ex eis sunt medicine in quarum decoctione non pervenitur ad decoctionem equalem. Immo modica eis sufficit decoctio: quare si addatur ultra servorem primum ebullitio una resolvuntur earum virtutes: et separantur cum decoctione et non remanet eis impressio sicut epithimum nam quando eius decoctio fit multa destruitur eius virtus omnis. ¶ Et ex medicinis sunt quedam quarum virtus propter contritionem destruitur sicut scamonea: quare oportet ut vel tenui subtilitate teratur ne ex contritione caliditas eam consequatur corrumpens eius virtutem. ¶ Plurime propterea gummarum sunt huiusmodi. Et ipsarum quidem resolutio in humiditate convenientior est quam contritio. ¶ Et omnium medicinarum in quarum contritione superflue elaboratur operationes destruuntur: non enim quoniam quanto minoratur corpus virtutem suam secundum quantitatem suam: et secundum proportionem minorationis eius servat. immo possibile est ut diminutio corporis perveniat usque ad terminum: ne post ipsum corpus aliquid sue operationis que sibi propria est agat: quoniam non est necessarium quod virtus alicuius corporis faciat motum aliquem: ut medietas illius corporis moveat illud quod est motum ab eo: sicut decem homines movent onus aliquod

quod in die uno per miliare unum. Non ergo est necessarium ut quisque moveat illud aliquantulum: neque medium quod ipsum moveat per medietatem miliarii: neque medietas illius oneris ita ut sit singularis ut quisque singulariter eum assumat et valeat ipsius facere permutationem. Immo possibile est ut suscipiens permutationem non patiatur a medietate virtutis penitus quoniam ipsum est cum singularitate id quod est cum totalitate. et medietas eius non est recipiens a medietate illius quod recipit in singularitate dispositionem quoniam est continua cum medietate altera non preparata ad hoc ut moveatur ab ea singulariter: et propter hoc non quandocunque minoratur corpus medicine: et minoratur virtus immutativa in minore sibi simili: neque oportet ut hoc cum quantitate proportionis suae minorationis efficiatur in patiente a toto eius operationes licet quibusdam videatur quod propter minorationem non destruatur forma et virtus sed eorum verba in compositis sunt veraciores ad hoc ut eorum incredulitas vires non sumat. ¶ Et medicinarum quidem que aliquam operationem habent in earum contritione superflue elaboretur. possibile est ut ad ipsam alteram operationem permutetur. nam ubi gratia si potentes sunt in evacuando humores aut longe deficiunt ab hoc et sunt evacuantes aquositatem propter eius virtutis earum: et quoniam ipse propter parvitatem suam sunt magis penetrantes et citius velociter perveniunt ad membrum aliud a membris in quibus stant qui sunt magne et perdit operatio ab eis. Et in quo sit eius narrat gal. sibi accidisse. Inquit enim superflue contrita cymini quod permutatum est et factum est urine provocativum quod purgativum fuerit in natura sui solutiva nature. Oportet ergo ne ad summum perveniatur in conterendo medicinas subtilis substantie. Immo non oportet ut ad summum perveniatur nisi in conterendo medicinas spisse substantie: propterea quod est volumus ut earum penetratio perveniat ad finem elongationis et sunt spisse difficilis motus sicut medicine pulmonis que sunt facte ex corallo et margaritis et lapide sedenigi: et que illis sunt similia. ¶ Iudicia vero adustionis sunt ista. nam ex medicinis sunt quedam que aduruntur ut minus earum minoretur. et quedam sunt que non aduruntur ut vis eorum augmentetur. ¶ Et omnes quidem medicine acute substantie sicut arsenicum quando aduruntur minuitur earum caliditas et ipsarum acuitas: quoniam illud quod est substantie ignee resolvitur illa in eis sicut armoniacum et coctum. ¶ Medicinis vero quarum substantia est spissa et ipsarum virtus non acuta neque calida adustio acquirit virtutem calidam sicut calx. Ista enim fuit lapis in quo non fuit acuitas. Cum ergo aduritur convenit in acuitate. Medicina vero propter unum quodque accidens aduritur: aut ut frangatur de eius acuitate: aut ut acquirat acuitatem: aut subtilietur substantia eius spissitudinem ut preparetur ad conterendum aut ut destruatur malitia que est in eius substantia. Exemplum primi est arsenicum et colcotar. Exemplum secundi est calx. Exemplum tertii est cancer et cornu cervinum quod aduritur. Exemplum quarti est serici quod ipsum administratur in confortando cor: et si administretur insolutum contusum quod si administretur adustum sed quoniam sericum non leviter migrationem pertinet sufficientem nisi cum labore aduritur. Exemplum quarti est adustio scorpionis in iterum administrationis eius ad lapidem. ¶ Ablutionis autem iudicia sunt quoniam removet ab omnibus medicinis illud quod ei permixtum est de substantia acuta subtili. et solvit illud in ea et separat ipsas. Et sunt ex eis quo destrat per calorem superfluum. Et propter hoc ablutio ab omni medicina removet igneitatem quam ab adustione acquisivit sicut calx ablutus remanet enim spissa: et aufert eius ablutio. Et sunt ex eis igitur non est intentio eius in illa ratione tamen immo intentio eius est possibilitas ut mordicationem partes earum spissiora ut ad ultimum finem perveniat sicut ablutio tutie in aqua. Et ex eis sunt que abluuntur ut removeatur ab eis virtus que displacet sicut summum studium in abluendo lapidem armenum et lazuli ita ut separetur ab eis virtus nauseativa. ¶ Congelationis autem iudicia sunt quoniam in omni medicina congelata virtus subtilis destruitur et additur frigus sicut est frescle. ¶ Vicinitatis vero iudicia sunt quoniam medicine aliquando acquirunt per vicinitatem qualitates extraneas eas a nostris ut resolvunt earum operationes. nam multe medicinarum frigidarum sunt calide ipsarum propterea quod acquirunt ex vicinitate illarum calidis et cursibus et calidis i

muschi eqlitate calidā. Et plane medicinaꝝ calidaꝝ fa
cte sūt fte ip̄ressiōis pp̄ea qꝛ adepte sūt ex vicinitate calore
ꝛ sādali q̄litate frā. 03 ēgo vt sciās hoc ō ē medicinarū
ꝛ alica gnā diuisa q̄rūdā a vicinitate aliaꝝ. ¶ Judicia vo
pmistiōis sūt qm̄ medicinaꝝ opatiōes qꝫ sunt fortes pp
pmistiōes: ꝛ qꝫ destruūt ipaꝝ opatiōes pp admistratio
nē: ꝛ qꝫ rectificāt ꝛ remouet ipaꝝ malitia. Exēplū p̄
mi ē qm̄ q̄dā medicie sūt qb⁹ ē vt⁹ solutiōꝫ tñ idigent v
tute adiuuatiua: qm̄ i ipaꝝ nā nō sūt adiutoriū forte. Cuꝫ
ēgo eis adiutoriū associat opant fortiꝰ sic turbit. scꝫ. a.
vt⁹ solutiōꝫ ipa ē debil qꝛ resolutē nō potest euacuat ēgo
quod pfis e et subtili pbsāe. Cuꝫ ergo ei associat. 33.
soluit cū adiutorio sue acuitatis hūores viscosā pīm vi
tratē: ꝛ fit velocior ei⁹ solutio. Et similitē epithimū tarde
solonis ēquū ergo associat ei pip ꝛ medicie subtiles sol
uit velociꝰ qm̄ ipe adiuuāt ipꝫ in soluēdo. et similiter in
reubarbaro ē vtus ꝯtractiōis fortiꝰ tñ cū ea ē virtus
apertiua minuēs eius opatiōem. Si ergo pmisceat cum
bolo armeno. aut cuꝫ acatia ꝯbit vehementer. et qꝫ per
miscētur vt penetrare faciāt ꝛ repellant sicut crocus per
misceat cū rosa ꝛ cāfora ꝛ corallo: ut faciat ea penetrare
ad cor. Et qꝫ pmiscent eis ꝓpter ꝯtrium illius sicut
semen raphani pmisceat cuꝫ subtiliatiuis ꝛ penetratiuis
vt retineat ea i corpe tāto spatio quo ꝯpleat i ipo opatō
q̄ itendit: qm̄ ipe qm̄ i cpe subsistat sua penetrāt ꝑtranse
unt velocit ante ꝯplementū operatiōis: semē ēgo rapha
ni ꝯuenit ad vomitum: quare figit ad illud qꝺ ad vētre
mouet p cōtrarium. ¶ Ille aūt q destruūtur pp commi
stionem sunt sicut si sint due medicie vnā efficientes opa
tionem: sed duab⁹ potentijs ꝯrijs. aut qꝫ ꝯrijs. tunc qm̄
aggregant si cōtingat qꝛ vna eaꝝ āteceddat ad opationē
suam efficiet operationem. et si nō antecedit vna earuꝫ
ad aliā ꝓhibebit se sicut viola ꝛ myrobalani. viola enim
soluit leniendo ꝛ myrobalani soluunt exp̄mēdo ꝛ ipsꝫ
sando. Cū ergo superueniūt materiei amboꝝ opatiōes ꝯ
strauūtur vl destruūt se: si myrobalani antecedūt: deinde
superuenit viola nō ierit aliqua ipoꝝ opatio et si antecedat
viola ꝛ leniat: deinde superueniāt myrobalani ꝛ exp̄mant
erit opatio fortior. Tertij vo exemplū sunt aloes ꝛ bdel
lium ꝛ dragagantum. Aloes enī soluit ꝛ mundat itestina
sed tñ excoriat ꝛ aperit venaꝝ orificia. Cū ēgo associat
ei dragagantū ꝛ bdelliū: ꝯglutinat dragagantū qꝺ abra
sit aloes: ꝛ cōfortat bdelliū venaꝝ orificia ꝛ ē icolume.
Isti vo sunt canones ꝛ exempla iuuantia ad cognoscē
das naturas medicinaꝝ ꝛ eaꝝ administratiōem.

Capitulum sextū ꝺ collectiōe medicinaꝝ ꝛ ipaꝝ ꝯseruatiōe.

M edicinaꝝ alie sunt ꝺ plantis: alie sunt ꝺ mineris
alie ꝺ aīalibus. ¶ Eaꝝ vo q sunt ꝺ mineris me
liores sunt q sunt ꝺ mineris qbus cognoscitur
sicut calcadis cubrisi: ꝛ atramentū carmeni. deinde sūt
munde a pmistione extranea: īmmo sit illō qꝺ colle
ctum est i ipa pura substantia ꝺ suo genere non fractum
in suo colore ꝛ gustu q sunt ei ꝓprie. Eaꝝ vo q sunt
de plantis: alie sunt folia. alie semina: alie radices: alie v
ge: alie flores: alie fructus: alie gūmi: alie tota planta sic
est. ¶ Folia aūt colligere oꝫ postqꝫ integre incipiūt hr̄e
q̄titatem quā debēt ꝛ remanēt fm formā antequā ipo
rū color alteret ꝛ frangant nec dum qꝛ cadāt ꝛ attrita sint
¶ Sꝫ semina sunt colligenda postqꝫ ipoꝝ termin⁹ figi
tur ꝛ exiccat ab eis cruditas ꝛ aquositas. ¶ Et radices
similiter sunt qm̄ casus foliorū tempus est. ¶ Flores vo
colligere oꝫ post apertionē integram ante et tenuationeꝫ
ꝛ casum. ¶ Sꝫ vge sunt colligende qm̄ iam ad itegrita
tē puenerit ꝛ nō icepit exiccari ꝛ ꝯbi. ¶ Et fructus qdē
sunt colligendi postqꝫ fuit ꝯplementū eoꝝ ꝛ anteqꝫ sint
ꝑparati ad cadendū. ¶ Illud vo qꝺ sumit totum oꝫ vt

sumant fm vigorē suū. ꝛ qm̄ ipius semina terminū suuꝫ
sunt ꝯsequuta. et quoniscūqꝫ radices fuerint mī⁹ ꝯra
cte ꝛ vge minus extenuate. ꝛ semina pinguiora ꝛ pl⁹ plēa
ꝛ fructus solidiores ꝛ pōderosiores erūt meliores. Et
nō excusat magnitudo cū extenuatiōe ꝛ arefactiōe: sꝫ si ē
cū pōdere ē valde melior. ¶ Ille plante q in claro aere
colligunt sunt meliores collectis in dispōe humiditatis
aeris ꝛ vicinitatis temporis pluuie. ¶ Siluestres ēgꝫ
omnes domesticis sunt fortiores ꝛ minoris quātitatis
fm plurimū. Et de siluestribus montane sunt fortiores
Et ille quarum collectionis loca sunt ventosa ꝛ sub
limia sunt fortiores alijs. Et ille hoꝝ collectiōis quaꝝ
pluuia nō defuit sunt fortiores eis qbus defuit pluuia i
tpe q debuit. et totū hoc fꝫ pīm. et quoniscūqꝫ fuerit
eaꝝ color magis tinctus ꝛ sapor magis appetens ꝛ odor
fortior: erūt fortiores i genere suo. ¶ Simpli⁹ herbe debi
litantur p⁹ duos aut tres annos: nisi medicine numerate q
excipiunt sicut duo ellebori: qꝛ i. a. ambo longiori tpe p
manēt. Gūme vo colligende sūt post ꝯgelatiōem ꝛ p⁹ ente
catiōeꝫ ꝓpatā pluerizatiōi. et vt⁹ plurimaꝝ earū nō remāet
post tres annos ꝛ ꝓprie euforbij. verūtamen fortiorum
eu⁹ cūqꝫ ordis spatiū duratiōis ꝓlōgat fꝫ ipaꝝ bōitatē
Cū āt recēs ē hoc forē. ꝓculdubio stat ꝯpetū vetere debil
loco ei⁹ i oī re. ¶ Illas vo q sunt ex aīalib⁹ assumet oꝫ ex aīa
lib⁹ viuētib⁹ ꝑpe vīa. ꝛ eligāt alia seniora corpa bōita ꝛ
integriora mēbra. Et oꝫ vt qcqd ē eis tollit tollat cū ꝯcol
lata sunt. ꝛ caueat ne illō qꝺ assumit sit ex aīalib⁹ morti
is ab egritudibus eis accidentib⁹. ¶ Isti ergo sunt cano
nes vlēs quos apō medicū ꝓpatos ē oꝫ isse medicina
rū singulariꝫ. Nūc vo in fo tractatu icipere volo. Lo
quamur ergo ꝺ naturis medicinarū singularium a no
bis cognitarū. ꝛ earū q̄rum cognitio nobis possibilis
erit ꝯsequimur earuꝫ ipressiones attēdēdo signa in eis vꝫ
Et dimittemus narare medicinas ꝺ qb⁹ nihil nouim⁹
nisi nomina tātum. ꝛ ordinabim⁹ areolas ꝑdictas cum
suis colorib⁹. Et signabim⁹ i pꝛimis numerū egritudiꝫ
cuiuscqꝫ tabule ꝛ fꝫ tincturam cuiuscūqꝫ egritudinis cuꝫ
voluntate ꝺl excelli ꝛ bonitate ipius animi.

Tractat⁹ secūd⁹ libri secūdi. ꝺ bā pcipio abo ali

I am significauimus i tractatu pmo ordinē areolarū qꝫ ordinauim⁹. Et nos ēt volum⁹ hic afferre illō qꝺ signāt res cadentes i oī areola ꝛ tincturas q sunt eis ꝓprie. Areolarū āt aīum pmaꝝ res apparētes sūt. In illis vo q sunt post eas: q idigent di
finitione caploꝝ ꝛ tincturaꝝ nō estimes nos voluisse
studere i inuestigatiōe numeri ei⁹ qꝺ numerauimus. nos
enī n̄ fecim⁹ illō: sed assuluimus qꝺ iuenim⁹ i caplis me
dicinaꝝ singulariū q̄s narauimus ꝺ iuuamētis ꝛ iudi
cijs sibi ꝓpriis. et areola pma huius sūme qꝫ igredit̄ tin
cture est areola opatiōum ꝛ ꝓprietatum.

Areola opatiōum ꝛ ꝓprietatū.

O btusiua spissa viscosa exiccatiua: subtiliatiua ispis
satiua: incisiua: ꝛ resolutiua: abstersiua: ꝯglutia
tiua: exaspatiua: applanatiua: apertiua orificiorꝫ
venaꝝ: clarum facientes: icisiua: ꝯrumpēs vētositates: at
tractiua: mordicatiua: repercussiua: mūdificatiua: sedatiua
doloꝝ ꝛ est ꝓhibens effusionem mēbꝝ: rubificatiua pru
ritum faciēs: vlceratiua: corrosiua: adustiua: rectificatiua
putredis: putrefactiua: cauterizatiua: roboratiua: digesti
ua crudum faciens: stupefactiua: oppilatiua lari ꝛ rari
inflatiua: lanatiua: lubificatiua: exp̄ssiua: contractiua: ex
tinctiua: clarificatiua sanguinis: sudoris prouocatiua:
retentiua sanguinis: retentiua sudoris: laudabilis chi-

mitritiu perabilis cbimi:expulsiua nocumenti cibi mul ti nutrimenti.pauci nutrimenti confortans membra.confor tans viscera mali humoris conuertit ad omnē humorē cō- fert egritudinib' melācholie gnāt melāchólias generat cholerā citrinam generat phlā expellit nocumētū phlā tis cōfert senib' operatiōes extranee.operatio eius i act facit penetrare solutiua. Areola decoratiōis.

Vndas:morbas:remouet saba:conferit mor
m phee z fordib':z albaras:facit prouenire alba- ras.ipetigini:panno:lētiginib':facit euenire pā- num z lentiginem:vestigia vlcerum vestigia variolarū: fissuris labiorū:fissuras facit z capillorum rubificat colorē cōfert fissuris pedū.Eradicat barulos verucas. Odori ascellaꝝ z corporis.lepre facit possidere lepram extrahit furculos z sagittas z spinas.abluit dētes.eradicat den- tes z odori narium.fetori oris fac possidere fetorē ābeli- tus.ipinguatiua facit macrescere.pedicalis fac pedicu- los.cōfert panaritio.dētib' muris.vnguib' torsionē vngui b' corrosis pūctis albis i eis custodit mamillā z testicu lū.fac bonum colorē:anhelitū efficit bonū.denigrat ca pillos.dealbat capillos.plōgat magnificat rubificat cōfor tat lenificat applanat findit.phibet fissurā.tyrie.alopitie cōstrāctiōi.prohibet caluitiū.facit cadere.facit caluitium abradit:facit nasci capillos.

Areola apostematum z bothor.

Postematibus calidis.apātib' fris apātib' in
a trisecis.phlegmoni.apātib' flatis.inflatiōi.cancro apātib' duris.scrofulis.alsubd.alchubeliz itirioi bus.herisipile formice.essere.dessudatōib'.vesicis.igni psico.pestilētie ābulatiue.apātib' vlcerosis.alasaph.bo- thor.z lacteis.apātib' neruoꝝ.apātib' lacertoꝝ.apāti bus q̄ sunt sub aurib'.apātib' subascellis ramici a∫se. ramici ex intestinis.ramici ventose.apātib' epatis.apāti bus splenis.apātib' stomachi.apātib' ventri.apātib' matricis.apātib' vesice.apātibus mamillaꝝ.apātibus testiculorum.apātib' fistulis.gnāt apāta calida.gene- rat apostemata flata.generat apostemata dura generat cancrum. Areola vulnerum z vlcerum.

Recentibus ābulatiuis vlceribus malignis vlceri-
v b' vetustis.vlcerib' fordidis.fordidat vlcera.fi stul cōfert columbicie cōsolidat.gnāt carnē.destruit carnē augmētati sigillat cōfert scabiei z pruritui.cobici vlcerose.scabiei melācholice.adustiōi ignis.elicōeno.vl cerib' lacteis.pustulis oris.putrefactōi mēbroꝝ.signēti ro.ossibus lenit dicaras.infirio in mēbris.

Areola instrumētoꝝ iuncturaꝝ.

Olori iūcturaꝝ dorsi lacertoꝝ alsefe.alhek
o torsiōi:contusiōi lassitudi dolori neruoꝝ duritiei iūcturaꝝ.Egritudi iūcturaꝝ frē dissiccat neruos cōfortat neruos apāti neruoꝝ.vlceribus neruoꝝ:nocet neruis:dolorib' dorsi:sciatice:casui:percussiōi:spasmo:te tano:alcusez:paralysi:tremori:dislocatiōi:ramicibus: rupturis:dolori dislocatiōis:dolori pedis podagre fa cit egridi cortices ossium.

Areola mēbrorum capitis.

Odia cale:soda frē:emigranei:galee nocet cere
o bro debili:facit soda:cōfortat caput augmētum facit in cerebro:purgat cerebrū:resoluit vento- sitates i cerebro:apit oppilatiōes cerebri:sōture applies gnat caput:fac subetg:fac sōnū:fac scotomiā:tardat ebrie tatē:cōfert vigi z scotomie:cōfert subeti:cōfert manie z timo- ri.cōfert manie.cōfert epilepsie mouet epilepsiā tioni puer roꝝ i sōno.z alioꝝ.cōfert memori cōfert phrenesi cale.su bez alsubari.congtatiōi cōfortat cōseruatiōnē.fac possidere obliuionē.cōfert ebrietati.phibet ebrietatē.cōfert dolori auris.cōfert sonitui z tinitui.cōfert surditati sonitui z debili.

cōfert catarro z corize cōfert fluxui sanguis ex naribus. facit fluere sāguinē ex narib'.fac sternutā.remouet ster nutationē.cōfert bothor oris z cala.cōfert egritudinibus oris.cōfert fluxui saliue.cōfortat dētes.cōfert dolori den- tiū.facilē efficit eradicationē dētiū.cōfert natiuitati dētiū infantiū facit cadere dētes.cōfert stupori.cōfert apātib' lin gue.cōfert ranule.cōfert vlceribus gingiuaꝝ.cōfert gingi uis sanguineis furfuribus.

Areola membrorum oculi.

Obthalmia cala.obthalmia vetusta.sebel vl
o cera lippitudini albe.altarfati.vestigia vindi. varietati.albugini.Extrure grossitudi cornee la chrymis attrahit lachrymas cōfortat visum phibet ca- tarrū.aptiōi.cōstrictiōi aq̄ fistule.vngule lippitudi con seruat sanitatē oculi.scabiei z prurituï.silac.pilis ipedi tibus.alnusarat vlceribus oculi.

Areola mēbrorum pectoris z anhelitus.

Onfortat mēbra āhelit' nocet mēbris āhelitus
c cōfert apātib' vterū qz amigdalaꝝ z vuue.li nātie.z sgnantie.sanguisuge ipedimētis anhe- litus.asmati dilatatiōi āhelitus.asperitati pectoris.dilu ctiōi vocis.clarificat vocē facit bonā vocē.tussice.tussi antiq̄.pleuresi pipneumonie.sanici.ethice:mūdificat vl cera vlcemis.sputo sanguis.dolori lateris.sangui con gelato i pulmōe cōfortat cor rectificat itellectū.malitie cōplexiōis cordis cale.malitie cōplōnis cordis frē.sin copi.tremori cordis frō tremori cordis calo.apātibus mamille fac abūdare lac.

Areola membrorū nutrimēti.

Onfortat stōm debilitat stōm digerit malā effic
c digōnē.destruit desideriū.deijcit desideriū.de siderio corrupto mala stō confert singultui.nau see facit nauseā facit angustiā.eructatiōi facit eructat mollificat stōm aperit oppilatōes epatis z stōi pparat stōm mordicat stōm lubricitati stōi cācro i stō fac sitim sedat siti:ifflat stōm.sedat iflatiōnē stōi cōfert dolori stōi apāti stōi cōfortat epar nocet epati dolori epatis oppila tiōi epatis facit epar possidere oppilationē apāti epatis calido apāti epatis frō.duritiei epis idurat epar debilitat epar ictericie citrie ictericie nigre facit possidere ictericiā hydropisi ascitis hydropisi hiposarce hydropisi tym panitē facit possidere hydropisim dolori splenis apāti splenis inflationi splenis.

Areola membrorum expulsionis.

Soluit cholas soluit humiditatē z humores grossos
o soluit melias soluit aquositatē soluit viscositatē sol uit sāguinē stringit cōfert solutiōi fluxui sāguis cū egōne fac excoriationē colice passiōi fac possidē cole ricā passionē lubricitati viscerū tardat i itestis dysente rie z vlcerib' itestiorū.pūgitiuo dolori facit pūgitiuū dolorē itestinō colice frē colice calide colice ventose co lice apōse apāti itestiorū ileos lūbrib' dolorib' viscerū fetori stercoꝝ facit fetē sterc'.puocat vrinā.puocat mē strua.puocat vtriq̄z retētiōi vrie ardori vrie distillatiōi vrie.lenitati vrie.mictui sanguis mictui puri.cōfortat re nes.nocet renib'.diabeti.lapidi renū lapidi vesice dolo ri renū vlcerib' renū vlcerib' vesice scabiei vesice z pru ritui ei' dolori vesice mollificatiōi vesice cōfortat vesicas nocet vesice dolori mēcis retiet fluxū mēcis.mūdificat mēcē.retiet mestrua cōfert.apātib' mēcis.duritiei mē- cis.coarctatō.oris mēcis.pfocatiōi orificij mēcis cale facit mēcē cōstrigit mēcē cōfert ventositatib' mēcis.vlce rib' mēcis eminētie mēcis phibet ipregnationē.facit heditat sterilitatē.cōfortat ebryonē.educit fetū.z deijcit ipm.z itersicit eū.iuuat ad ipregnādū facit egridi secun dinā.facilē efficit partū.mūdificat pruritum.prouocat

menstrua retinet menstrua. incitat appetitū coeūdi. multiplicat sp'ma minorat sp'ma. minorat polutiōes. polutioni plurime multiplicat polutionē erigit: cōfert satyriasi. apatibus veretri. egressiōi ani. cōfortat anū. cōfert apatibus ani. vlceribus ani. ragadijs ani. fluxui sanguinis ani. mollificandi ani. hemoroidibus ani.

Areola febrium

Chebulus callo. antiquo ipatib' frigidis. febrib' 1 putridis. terciane causonidi sinocho. qrtane. quotidiane pestilēciali. ethice febrib' ephimeris. febri diei oppilatiue. febri diei apostē. febri antiq. medicē tertiane permixte. tremori. febri sincopali.

Areola venenorum.

Tyriaca bezahar interficit venenosa. expellit venenosa. venenū medicina preciosa napello extremi 1 tati caude cerui. felli vipere hyusquiamo nigro. opio. berz. lithargyrio fungis. cantaridib'. strāgulatori leopardi. et tthib. lepori marino interficit mures. morsui serpentis. vipere scorpioni. rutele. aranee a litarali interfectori vulturis. morsui canis. morsui hōis. cani rabioso. draconi marino. ranule mugali. sagittis venificatis albelenī. sagitte armene. felli leopardi.

De Aniso. C.i.

Anisū quid est. Est semē feniculi romani et ē minoris acuitatis q̄3 nabathi. et in ipso est dulce a do et ē acuitas q̄3 nabathi. ELECTIO Romanū pōderosius est. NAtura Inquit Gal. est calm in sc̄o. siccū in tertio. dicit. Dia. est vtrūq3 i tertio OPErationes et p̄prietates. Est apritiuū cū stipticitate pauca et est sedatiuū dolor et resolutiuū ventositati et p̄prietas assē. et in ipso q̄dē est acuitas q̄ medicis adiuueniūt vrinā. VEnena et vlcera. cōfert infiationi faciei et apatibus extremitatus. MEMbra capit. Si ex eo fiat suffumigatio. et naribus vapor eius attrahat sedat soda et vertiginē. et si terat et misceat cū oleo ro. et distillet in aure sanat q̄d accidit in interiori ptē ei'. et soda a cōpssione aut pcussione. et doloreo eius. OCRIstudieo oculi. Confert sebel antiq. MEMbra anhelitus et pectoris. Prouocat lac. MEMbra nutrimēti. Absciudit sitū factā ex hūiditatibus baurachijs. et cōfert oppilatiōi epatis et splenis grāde ex hūiditatib'. MEMbra expulsionis. Prouocat vrinā et mēstrua. et mūdat matricē a fluxu hūiditatū albarū. Et est motiuū coit'. et q̄nq3 cōstringit ventrē. Et adiuuat ipsū ad illō ei' puocatio. Et aperit oppilatiōes renū et vesice et matricis. FEbres. Cōfert antiq. VEnena. Expellit nocumēti venenorū et venenosorū. PERmutatio. Loco ei' carui q̄dtum est ipsum.

De apsinthio. C.ij.

Apsinthiū qd est. Est herba sīlis folijs origani. a Et in ipso est amaritudo et stipticitas et acuitas. Inquit hunain. Apsinthiū est plurū spēru. Ex eo eni est corasceuū. Et ex eo est orietale et allatū de mōte libani et susin et nabathi et tarsense. Et dixerūt alij omni quorū spēs ei' quinq3 sunt. tarsense. et susin: et nabathi: et corascenū: et romanum. Et in nabathi quidem est bonus odor. Et ad vltimū in ipso est substantia terrea quā trahit et substātia subtil q̄ soluit et apit. Et est etiā ex spēbus seba: et p̄pter hoc vocauerūt ipm q̄dā sapientes seba romanū. Et ei' succus est fortior folijs ipius: et est cōparatione succi prassij. ELEctio. Quod ex eo meli' est susin. et tarsense: et est mirabil coloris. et odoris aloes cicotrini. Et q̄d ex ipso est recens et silustre. Rectificatur potionis cū coriādri. 3. iii. NAtura. Est calidū i sc̄o. siccū in to. et ei' succus est calidior. Et dicunt quidā q̄ est siccū in tertio et est cōi venitus. OPErationes et p̄prietates. Est apritiuū et stipticū: et ei' stipticitas est fortior ipsi' amaritudine: sed nabathiū est fortioris stipticitatis et minoris caliditatis: q̄ propter nō soluit colera etiā ex illō neq3 per ipm sit iuuamentū in hoc: et eius operatio in pulsare et media. Et in ipso etiā ē resolutio. Et ex p̄prietatibus ei' ē vt p̄hibeat pannos a tineis et corruptione vermiū: et p̄hibet encaustū ab alteratiōe et chartas a corrosione. IMDecoratione. Facit bonum colorē. Confert tyrie et alopitie. et remouet vestigia sub oculo et in alijs locis. Et confert grossitiei palpebrarū. VULNERA et vlcera. Cōfert dunitijs intrīsecis in emplo positū aut bibitum. EGRITUDINES mēbrorū capitis. Exiccat caput: et ipi' succ' facit soda: et existimo q̄ illud ē propter suū nocumentū qd in stō facit: et vapor decoctiōis ei' cōfert dolori auris. Et qn bibit ante vinū cōfert ebrietati. et qn ex eo fit emplim cū ei' in palato cōfert suffocatiōi intrīsece. Et cōfert apatib' q̄ sunt post ambas aures et cōfert dolori auris et fluxui humiditatū: et cōfert apoplexie bibitū cū melle. EGritudines oculi. Cōfert ophthalmie antiq. et p̄pē a nabathicū qū ex eo sit emplim sub oculo et pāno. Et si ex eo fiat emplim cū careno sedat pulsationē oculi et apatis ei'. Et cōfert pcussioni in eo. EGritudines mēbrorū anhelit'. Sirup' ei' cōfert tetano q est sub hypocōdrijs.

EGritudines mēbrorū nutrimēti. Reducit appetitū: et ē medicina mirabil ad illud qū bibit decoctionis ei' aut succi ipsi' decē dieb' .s. quaq3 die tres amalasat. Et sirup' eius cōfortat stomachū et efficit opatiō eo alias. Et cōfert ictericie. p̄p̄e si bibant succi eius decem dieb' .s. quaq3 die tres. Et cōfert hydropisi. Et siit emplastrū factū ex eo cū ficub' et nitro et farina lolij. et ē emplastrū splenis etiā. et q̄n3 sit emplim ambabus ex eo cū ficubus et farina lolij et nitro: et interficit vermes p̄p̄e qū decoquit cū lētibus aut rizi et comedit. Succus ei' ē malus stō: et semina ei' etiā nocumētū faciunt cū stō. p̄p̄e p̄pter ei' salsedinē p̄ter nabathi. et q̄nq3 p misceat cū spica valet est dolori stō. Et si empl3 fiat ex eo epati et stō et ilijs cōfert dolorib' eoz. Spangde et ilijs cū oleo de alcina facto cerato: et stō quidem cū oleo rosaceo aut pinurū cū rosis: et cōfert dunitijs ipor. EGRItudines mēbrorū expulsiōis. Est p̄uocatiuū vrine et mēstruorū fortiter: et si supposiū cū hydromelle. et soluit colerā. et neq3 p ipsū sit iuuamētū in pluitere et in illo qd est stō in vesthnia. Dat quoq3 potio ei' infusi aut decocti a q̄nq3. 3. vsq3 ad septē. Et puluerio eius ab vna. 3. vsq3 ad. ii. 3. Et potus sirupi ei' etiā cōfert hemoroidib' et ragadijs i ano: et qū coquit solū aut cū rizi et bibit cū melle interficit vermes cū solone vestinio leni. et sit qū coqi cū lentib'. Et ei' qdē sirupus cōfert oibus illis et mūdificat venas ab hūore cholico: et aquoso: et p̄uocat ipm. FEbres. Cōfert antique et p̄p̄e ei' succus sicut succus eupatorij. VEnena. Cōfert morsui draconis marini et scorpionis et morsui mugali: et hyusquiamo cū vino et suffocatiōi fungor: et p̄p̄e cū bibit cū aceto et ei' oleū cōfert cimicib'. et qū miscet p̄p̄e i aq̄ encausti nō corrodūt mures libr. PERmutatio. Loco eius ponit polij aut seba armenā. Et in cōfortando stomachū ex assaro q̄sī ipsum est cū medio pondere myrobalanor.

De Acacia. C.iii.

Cacia quid est. Est succus alcharabi exiccatus a deinde i trociscos mutat'. Et in ipsa ē mordicatio q̄ ablutiōe remouet. q̄m est cōposita ex substantia terrea stiptica. et ex substātia subtili ex q̄ est eius mordicatio q̄ destruit ablutione et p̄pter suā acuitatem

mordicat ⁊ infrigidat. Electio. Melior ex ea ē q̄ est melioris odoris ⁊ declinās ad nigredinē pō derosior ⁊ tunior. Natura. Que ex ea abluta ē fri gida ē ⁊ dulce ē in scđo. ⁊ nō abluta frigida ē in pri mo. ⁊ eius siccitas ē in termino scđi. Operatio nes ⁊ pprietates. Est stiptica pħibēs curſus ſanguinis.

In decoratiōe. Denigrat capillos ⁊ colore eius est bonū. ⁊ cōfert ſiſſuris accidentib⁹ ex frigore. Apo ſtemata ⁊ bothor. Cōfert eis⁹ q̄ extim⁹ in myrto. Et cōfert panaritio ⁊ cū albumine oui cōfert adustioni ignis ⁊ apostematib⁹ calidis. Instrumēta iuncturarum.

Prohibet mollificationē iuncturarū. Egritudi nes capitis. Cōfert vlcerib⁹ oris. Egritudines mēbrorum oculi. Confortat visus ⁊ subtiliat spm. ⁊ nō ē conueniens oculo ea nisi abluta ſit. sedat ophthalmiam ⁊ rubedinē q̄ accidūt in eis. Et ingreditur i medicis vngu le. Egritudines mēbrorum expulsionis. Con stringit nāmq̄ bibitā ⁊ clisterizata ⁊ pessario posita. Et cōfert dysenterie ⁊ fluxui sanguinis. ⁊ abscindit fluxū matricis ⁊ remouet eminētias ani ⁊ eminētias matricis. ⁊ cōfert mollificationibus ambarum.

De Aſſaro. C. iiii.

Aſari quid est. Est herba h̄ns ſemina plurima ra dicū cui⁹ nodus est tortuoſus. ⁊ ſiles ſūt piperi boni odoris mordicantes linguā. ⁊ h̄z florē inter fo lia apud radices. ſed cui⁹ color est purpureus ſimilis flori hyoſciami. ⁊ radix q̄dē ipſi⁹ est magis iuuās q̄ aliquid qđ ſit in ipſo ⁊ ei⁹ virtus est virtus acori nisi q̄ eo fortior.

Electio. Ex eo melius ē qđ ē fortioris odoris.

Natura. Calidū est ⁊ ſiccū ſcđo. ⁊ dicitur q̄ ei⁹ ſic citas ē maior ipſi⁹ caliditate. Operationes ⁊ pprieta tes. Aperit ⁊ ſedat dolores intrinſecos oīs: ⁊ pp̄e eius infuſio quā dicitur ſummo in capitulo hydropiſis ſubti liat ⁊ reſoluit ⁊ calefacit mēbra frigida ⁊ abſtergit. In ſtrumēta iuncturarū. Confert ſciatice ⁊ dolori ancha rū antiq̄ pp̄e ei⁹ infuſio q̄ dicta in capitulo hydropiſis.

Egritudines oculi. Confert groſſitudini cornee.

Membra nutrimēti. Confert oppilatiōi epis ⁊ du ritiei ipſi⁹ ⁊ cōferūt ictericie ⁊ hydropiſi infuſiones eius tres aurei i. vii. cum ſiſo mirti q̄ poſt duos menſes colerice ⁊ ſummū in febrib⁹ est maius: ⁊ cōfert duritiei ſplenis valde. Membra expulſionis. Prouocat vrinā ⁊ cōfortat veſicā ⁊ renes ⁊ ſoluit ſicut helleborus alb⁹ in purgatiōe ventris. Et ei⁹ q̄dem potio ſit ſeptē aureorum cū aq̄ mellis ⁊ in ſpmate augmētū efficit. Permu tatio. Loco ipſi⁹ ponit pondus ipſi⁹ ⁊ mediū acori. ⁊ ſexta ponderis eius amomi.

De Abhel. C. v.

Abhel quid est. Est fructus iuniperi ſilis zarur. ſed nō est vehementius niger: ⁊ est boni odoris ⁊ acuti. Arboris ḡo eius due ſunt ſpēs. vna ſpēs cuius folia ſunt ſicut folia cupſſi multas h̄ns ſpinas q̄ dilatant ⁊ nō elōgant. ⁊ alia est cuius folia ſunt ſicut tamari ſci. ⁊ ſapor ei⁹ est ſicut cupſſi. ſed ē ſiccior ⁊ minus calidus ⁊ q̄ de ea aſſumit duplū cinamomi ponit loco eius.

Natura. Dicunt q̄dam q̄ eſt calid⁹ ⁊ ſiccus in ter tio. Operatiōes ⁊ pprietates. Vehemētius ē reſolu tionis ⁊ inest ei deſiccatio cū mordicatiōe. ⁊ i ipſo ē ſtipti citas leuis. ⁊ ponit in oleis calefactiuis ⁊ i oleis aromati cis. Et plus ponit in oleo qđ ſit ex ſemendo. In vul neribus ⁊ vlcerib⁹. Cōfert ei⁹ puluerizatio in herpe et eſthiomeno ⁊ vlcerib⁹ putridis cū melle ⁊ pħibet ābu lationē ambulantiū ⁊ vlcera dono grata ⁊ q̄ncq̄ ſit ex eo emplm q̄ nō cōſolidat ppter ſui mordicationē. ⁊ ppt vehemētiā caliditatis ⁊ ſiccitatis ſue ſimo exiccat. Egri tudines mēbrorum capitis. Qū bulliūt nux abhel i oleo ſiſamino in cochleari ferreo donec nux nigra ſiat ⁊ diſtil latur in aure cōfert ſurditati valde. Membra expul ſionis. Prouocat vrinā ⁊ menſtrua ⁊ ... ſetum. ⁊ educit ſanguinē. Permutatio. Loco eius ponit caſia lignea. ⁊ dicit q̄ pond⁹ ei⁹ de nuce cupſſi. ⁊ dupl̄m pondus eius de foliis cupreſſi.

De Adrimia. C. vi.

Adrimia. Natura. Eſt calidū ⁊ ſiccum i ter tio. Decoratio. Confert alopicie mixta cū aceto. Inſtrumēta iuncturarū. Linitus ei⁹ cū aceto ſuppoſitus cōfert ſciatice. Membra expul ſionis. Inq̄t Dia. Qū mulier tangit menſtruū ⁊ ibi ſupponit illico facit abortū. Venena. Confert ve nenis omnibus ⁊ pp̄e morſui.

De antimonio. C. vii.

Antimoniū quid ē. Eſt ſubſtātia plūbi morta ⁊ ei⁹ virtus ē ſilis v̄tuti plūbi adusti. Electio. Quod ex eo bonū ē. eſt laminoſum ſulfis cō fractio cui eſt ſplēdor ⁊ cui nō admiſcet aliqd extraneū ⁊ neq̄ eſt ſordidū ⁊ valde velocit frāgit. Natura. Eſt frigidū in pmo. ſiccū in ſo. ⁊ ē vehemētioris defica tionis q̄ ær metū rubeū ⁊ ē ſyru. Operatiōes ⁊ pp rietates. cōſtringit ⁊ exiccat ſine mordicatiōe ⁊ abſcindit fluxū ſanguinis. Vulnera ⁊ vlcera. Cōfert vlceribus ⁊ deſtruit carnem additā ⁊ cōſolidat. Et ponit cū ad pe recēte ſup adustionē q̄ nō vlcerat. ⁊ ſi vlcerat cicatri dat ipſam qū pmiſcet cuz adipe ⁊ cerula. Membra capitis. Prohibet fluxū ſanguinis ex panniculis qui ſūt ex velaminib⁹ cerebri. Membra oculi. Conſer uat ſanitatē oculi ⁊ remouet ſordes vlcerū ſuorum. Membra expulſiōis. Qū ſupponit cōfert fluxui ſan guinis matricis. Permutatio. Loco eius ponit ſtannū adustum.

De Ammoniaco. C. viii.

Ammoniacū quid ē. Eſt gūma ex arbore q̄ no minat ... id quo aurū adheret: qm̄ per gu ma ⁊ mēbrana ⁊ limbri eo deaurant. Natu ra. Eſt calidū in fine tertii: ⁊ ſiccū in pmo. Opera tiones ⁊ pprietates. Eius reſolutio ⁊ exiccatio ſor tis ⁊ nō eſt mordicatio ei⁹ fortis. Et ex ipſi⁹ quidē ap tione puenit ad hoc ut faciat currere ſanguinē ex oribus venarū. ⁊ ingredit in rectificatiōe ſolutiuorum ⁊ in ipſo ē lenificatio ⁊ attractio. Apoſtemata ⁊ bothor. Lini tur ⁊ ſit ex eo emplaſtrū ⁊ cōfert ſcrofulis ⁊ duritiebus ⁊ apoſtematib⁹ in pncipio paruis. ⁊ poſtea magnis ſuſcipi te. Vulnera ⁊ vlcera. Cōfert vulnerib⁹ mal ⁊ corro dit carnē malā ⁊ facit naſci carnē bonā. Inſtrumēta iuncturarū. Cōfert dolori ſciatice ⁊ ilio⁊. ⁊ iuncturarū lini tū cū melle aut aqua ordei. Et qū ex eo ſit emplm cum melle ⁊ oleo reſoluit duritiē iuncturarū. Et qñ permi ſcetur cū aceto ⁊ baurach ⁊ roſis ⁊ oleo de alcāna cōfert laſſitudini. Mēbra oculi. Lenit aſpitatem palpe brarū ⁊ ſcabiē ⁊ abſtergit albuginē. ⁊ cōfert lippitudini b⁹ oculi. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Cōfert ol pie ⁊ difficultati anhelit⁹ ⁊ ei⁹ dilatatiōi cū inuiſcatiōe cū melle aut aq̄ ordei ⁊ mūdat vlcera velaminis ⁊ cōfert ſuffocationi q̄ eſt ex pħlate ⁊ cholera nigra. Mēbra nutrimēti. Qū bibit ex eo aure⁹ confert duritiei ſple nis ⁊ duritiei epatis. ⁊ ſilr cū linit cū aceto ⁊ confert hy dropiſi. Mēbra expulſionis. Prouocat vrinā ita ut ſanguinē mingere faciat ⁊ interficit aſcarides ⁊ ſo lutiōē educit. ⁊ facit exire embryonē ſine viuū ſiue mor tuū. ⁊ pnocat mēſtrua. Et linit ſup duritiē teſticulorum cum aceto ⁊ lenit eos. Permutatio. Loco eius ponitur ſordities aluearij apium.

De amiudem. C. ix.

Aluden quid ē. Et ea ē alba et nigra que ē fortior. et hec nigra nō ingredit in cibis. et ipsi⁹ radix est ppinqua sapori alasfingar. et ei⁹ natura est aerea. sed alasfingar ē tarde digestionis et nō ē hoc ordine eius quāuis sit etiā digestionis valde tarde. Alie vo que ē eius gūma caplin singulare faciā aliud. et melius quidem est. vt administret ei⁹ decoctio. aut ipsi⁹ acetū qū corpus ei⁹. Natura. Calida est et sicca i tertio Operationes et pprietates. Est subtiliatiua valde. Et radix ei⁹ inflat et qū corpus ex ea fricat et pprie cū lacte eius trahit mās ad exteriora ventosē. Decoratio. Alterat ventositatē corporis. Et si ex ea fiat emplin cū oleo sanat aggregationes sanguis sub oculo. Apostemata et bothor. Confert rubellet ininlecio. Et qū p miscet ipa et radix cū emplastro cōfert scrofulis. Instrumenta iūcturaꝝ. Cū pmiscet cū oleo irino: aut oleo de alcāna cōfert dolorib⁹ iūcturaꝝ ppe. Membra nutrimēti. Radix eius facit eructuare et stringit ventrē: et est tarde digestionis: et digerit: et calefacit stōm: et cōfortat eū et distrīpit appetitus. Membra expulsiōis. Cū decoqt cū corticibus granatoꝝ i aceto sanat hemorroidas ani et puocat. Et facit fetere odorē stercoris: et vētositatē excitat p anū et est nociua vesice. Venena. Est bazahar venenis.

De Alsfingar. C.x.

Asfingar quid est. Rectius est vt ei⁹ acetū admistret. Et est ppinq̄ aniuden in nō. sed ē calidior ea. Natura. Calida ē et sicca in fine tertij. Membra nutrimēti. Eius acetū est bonū stō et purgat ipm et cōfortat eū: et distrīpit appetitū. Sz corpus ipius facit nauseā mordicatiōe sua: et tardat mora ipius in stō et ei⁹ digō in ipso. Febres. Proprietas ei⁹ est iuuamentū febris quartane.

De Amirberis. C.xi.

Amirberis qd est. Est azarach. Et ex eo ē rotūdū rubeū cāpestre: et nigrū longū arenosū: aut mōtanū et est fortius. Natura. Frigidū ē et siccū in fine tertij. Operatiōes et pprietates. Est vincēs cholas valde. Apostemata et bothor. Ex pprietatib⁹ eius est suū iuuamētū q pfert apatib⁹ calidis sicut emplin suppositū. Membra nutrimēti. Cōfortat stōm et epar et abscindit siti valde. Membra expulsionis. Constringit et cōfert fluxui etiā fluxui sanguinis inferius.

De Alaunoch et Alababer. C.xii.

Launoch et alababer quid ē. Utrūqz est plūbū nigrū in quo ē substātia aquosa multa quā cōgelauit frigus. Et i ipso sunt aereitas et terreitas nō vehemētis multitudinis. Signū aūt humiditatis ei⁹ sicut estimat Gal. est velocitas liqfactiōis ei⁹ et aereitatis ipsi⁹ ē vehemētia raritatis eius: et q ipm crescat qū dimittit in humo roritate terre et insl... et est vehemēter infrigidās apata. Natura. Est frigidū et humidū in secūdo. Apata et bothor. Fiāt ex eo pistilli et tabula et fricet vnū eoꝝ sup aliud cū aliq̄ ex oleis et tūc illud qd ex ipso resoluit cōfert apatib⁹ calidis: et infridat ea: et saniosa ex ipsis ita q curant: et ligat ex eo lamina sup scrofulas: et glādulas: et vlcera iūcturarum: et ipsarum glandulas et destruūtur. Vulnera et vlcera. Ipsi⁹ fricatio pdicta et ei⁹ adustiō pprie ablutū confert vulnerib⁹ malignis et vlcerib⁹ cācerosis et vlcerib⁹ iūcturarū. Instrumēta iūcturarū. Cōferūt ipsi⁹ fricatio et adustio predicte vlceribus iuncturarum. Et si stricte liget sup torsionē iūcturarū et suas glandulas liq faciet eas. Membra oculi. Quod ex ipso adustū est ē iuuatiuū i vlcerib⁹ pprie qū abluit: et sūr op bibat

mie sicce. Membra āhelitus et pectoris. Quod ex eo adustū est: iuuatiuū est vlcerib⁹ māmille. et sūr ei⁹ fricatio et adustio pdicte. Membra expulsiōis. Confert hemorroidib⁹. Et ligat lamia sup loci renū: et phibet pollutionē frequentē: et sedat desideriū coit⁹. Et vtrūqz eoꝝ cōfert vlceribus veretri: et testiculoꝝ: et apatibus ipsorum.

De Amumeli. C.xiij.

Amumeli quid est. Est oleū dulce valde spissus sicut mel: et spissius eo extrahit ex cruce arboris q̄ est in terra marzie dulcior: et fit ex eo oleum si cū eo admiscet etiā oleū de flore ei⁹: et noiat amumel et oleū mell. Electio. Ex eo est melius qd ē magis clarū. et spissius. et antiquis. Natura. Calidū est et humidū et ipius caliditas plura ē hūitate eius. Vulnera et vlcera. Confert vulneribus vlcerosis illiniti. Instrumēta iūcturaꝝ cōfert doloribus iūcturarum. Membra capitis. In ipo est virtus faciendi liber. et facit pigriā. Membra oculi. Cōueniēs est tenebrositati oculoꝝ qū ex eo fit collyriū. Membra expulsionis. Tres. Lipi⁹ cū. ix. ℥. aque sol⁹one educunt cholam et hūores crudos. et faciūt pigritiā et mollificāt veritū nō ē sollicitudo hūida. neqz timendū ē ex eo qd ipm soluit. qui est iuuatiuū cū eo qd ex ipo apparet fco lume. os tū ne sup ipm dormiat ois.

De Agalogin. C.xiiij.

Agalogin qd est. Lignū indū aut arabicū boni odoris hūs cutē cooptā intrās in nūero spēru q̄ vendunt. Et in ipo ē stipticitas cū amaritudie pauca. Membra capitis. Collutio oris facta ex ipi⁹ decoctiōe odorez oris efficit bonū. Membra anhelitus et pectoris. Cōfert dolori lateris. Membra nutrimēti. Cōfert dolori epatis. Et aureus vn⁹ ex eo cōfert vēcositati stōi et debilitati ipius. Membra expulsionis. Cū bibit cū aqua cōfert vlcerib⁹ intestinoꝝ et dolori pūgitiuo calido.

De Angalem. C.xv.

Angalem qd est. Est arbor locoꝝ rusticorum nota. Natura. Est frigida et sicca. Operationes et pprietates. Est stiptica phibens sanguinē et spēs fluxus. Membra anhelitus et pectoris. Prohibet sputū sanguis. Mēbra expulsionis. Prohibet fluxū menstruū.

De Atharachic. C.xvi.

Atharachic qd est. Hec est medicia acuta q̄ nō bibit pp̄ter suā acuitatē. sz i epithimatib⁹ administrat post fractionē sue acuitatis. Natura. Est calida et sicca valde. Operatiōes et pprietates. Permutat cōplexiōē malā frigidā ad cōplexiōē malā calidā. Et noz sit audax aliqs sup ipm nisi epithimādo. In decoratiōe. Confert pānis. In apatibus et bothor. Confert bothor lenibus. In vulnerib⁹ et vlcerib⁹. Cōfert scabiei vlcerose et ipetigini. Instrumēta iūcturarū. Emplin factū ex ea cōfert sciatice.

De Azedaracth. C.xvij.

Azedaracth qd est. Arbor nota hñs fructū silez nabach. Et noiant eā i rechi myrobalanū et ita braste et kien et thabichi: et ē arbor magna: et ē ex magnis arboribus. Na. Nō ē supra ipam ē calidū in pmo. siccū in fine pmi. Operatiōes et pprietates. Ei⁹ folia aperit oppilatiōes. In decoratiōe. Aqū folioꝝ ei⁹ interficit pediculos et plōgat capillos: et pprie radices ei⁹ qū administrat cū vino. Membra capitis. Suus flos apit oppilatioēs cerebri. Membra anhelitus et pectoris. Suus fruct⁹ nociu⁹ ē pectori valde: et est periculosus. Membra nutrimēti. Eius fruct⁹ ē ma

bus stomachos corrubas. Febres. Dicit q decoctio corticu eius cu fumoterre et myrobalanis desiccata cõfert febrib' phlaticis. Venena. Succ' extremitatu eius cu melle resistit venenis oibus. Et ei' fructus interficit fortasse. Permutatio. Loco ei' in elõgatione capillorũ ponuntur folia canabis.

De Auricula muris. C. xviii.

Auricula muris qd est. Est herba cui' virtus sm Galienu e ppinq virtuti herbe q vitru abstergit. Et hoc nomẽ absolutũ e duab' herbis quarum vna est quã nominat Galien': et odorat ex ea odor mal' et nõ hz durities. et altera quã noiaut Dia. et existimant q sit filio volubi. nisi q minora hz folia separata ad spas et e herba expansa sup facie terre: pnos hñs stipites dominica bona sine odore. et nõ hz sapore forte aquilinos hñs flores cui' seme semi coriandri silat. et hirundines ex ipso comedunt. et est calã et sicce cui' origo nõ est iuxta aquã. Inngtur musabach iuvamentu ei' est iuvamentu apsi fbij et ex eo q nõ est iuventa i duab' plãtis simul. Natura. Que ex eis nota e sm Galienu e frigida et humida in gradu pmo. Et altera e ex sũma medicina calarũ Operationes et pprietates. In sũma nõ e stipticitas Et altera e desiccativa rubificativa. Vulnera et vlcera Illa quã nominat Dia. extrahit spinas et surculos et facit adherere plagas. Mebra capitis. Cõfert epilsie bibita. et ronare sternutatiõe facta ex ea vehementer: et ei' sternutatio mũdificat cerebrũ.

De Abuglise. C. xix.

Abuglise qd est. Est lactuca asini et noiat etiã simare et fincaren. Et est pilosa spinosa: aspa: nigra plurima hñs folia sup radice inerta ei. Et ei' radix in grossitudine e digiti coloris rubei valde q tingit qui tangit in estate. Et ex ea est spẽs alia citrina folia hñs coloris rubei: et ei' spẽs sunt quatuor. Abugli e cintaru': amelenias: ansubeba. Electio. Fortiores oibus sunt due prime spẽs. Natura. Dicit Gal. q ex abuglise e q e cala et sicca. Operationes et pprietates. Que ex ea noiat abuglise e sbeliaria cu stipticitate et pp hoc e pontica amara: sz pontitas e in reliq emagis apparens. Relique vo due spẽs sũt acutiores primis: et fortior calitas et radix ei' fortior e calat q folia. In decoratiõe Cu lenit cu aceto cõfert morphee. Et ipsa excoriat cuti Et ei' folia sunt debiliora radice ei'. In apatibus et dolor. Prohibet radix abuglise q est ex eis cu farina ordei fracti herisipilã: sil' rad. et amelenia'. et ipsa resoluit scrofulas qũ supponit eis cu adipe. In vulnerib' et vlcerib'. Ponit cu cera super vlcera oia et adustioe ignis pprie. Membra nutrimenti. Radix abuglise apeait stõm. Et ei' decoctio cu aq alkarati valet icteritie et dolori splenis. Membra expulsiois Decoctio ei' cu aq alkarati aut aq chamami cõfert dolori renũ et lapidi in renibus. Et qũq mulier sibi supponit radicẽ ei' abortũ facit. et ei' folia fusa cu vino stringunt ventres. sed abuglise resoluit huores cholicos et radix hñis citrina folia ex eo cu ysopo et sinapi interficit vermes et educit eos. Et sil' alsumaren absolute q ex ea citrina e et reliq. sed citrina e fortior in hoc. Febres Decoctio radicũ abuglise cu aq alkarania cõfert febribus antiqs. Venena. Qũ masticat ex citrina hñte folia citrina rubei coloris et pijcit sup venenosa interficit ea. Et due alie spẽs cõferunt morsure vipere bibite et linite et sputate.

De Alnesu. C. xx.

Alnesu qd est. Dicit q rectius esset vt de ea loqremur in caplo de min. tñ auti nos attulimus narratiõe eius i hoc caplo. vt sit magis nota. et magis famosa. Natura. Dixerũt qdã q est frigida et sicca. Et dixerũ alij q est calida et sicca cu virtute. Operationes et pprietates. Est vehemẽtis abstersionis. Et apud Dia. est adustiua et putrefactiua. In decoratione. Abstergit dentes fricãdo. Membra capitis. Dixerũt qdam q qũ tenet in ore frangit dentes. Et dixerut aut pprietatẽ aut p p venenu vipere quo ita applicat in locis i qbus ipa e. Et hec qdẽ verba sũt ei' q multa fabulose narra. et nõ cognoscit de operatiõe veneni vipere q qũ ponit e ad aliqd membrũ nõ efficit hanc operatione pp e qũ tẽpus supra ipm plongatũ fuerit. Membra expulsiõis. Dicit q qũ ex ipsa adheret granũ vnũ in extremitate siringe inectũ glutini remis et intromissi in vesicã frangit lapidẽ. Sz hoc est ex eis q a me elongant. Venena. Est venenũ mortale.

De amecb. C. xxi.

Amecb qd est. Est herba samem boni odoris silis cinamomo grosso. In decoratiõe efficit odorẽ oris bonũ. Apostemata et dolor. Confert apatib' calis pprie sicut emplim supposita. In vulnerib' et vlcerib'. Prohibet dilatatiõe vlcerũ. et cõsolidat ea siccando pter desiccationẽ q est ea sine mordicatiõe. et phibet putrefactiõe mẽbrorũ. Membra capitis. Cõfortat cerebrũ et stringit gingiuas et cõmunit egritudinib' oris. Membra oculi. Ex ea cõmestio cõfert ophthalmie. Membra anhelitus et pectoris. Cõfortat cor et oia viscera. Membra expulsionis. Stringit naturam.

De Allabuch. C. xxii.

Allabuch qd est. Dicit q est alsadar. Dico aũt q siue nõ sit hoc allabuch aut sit de veritate gñis eius vt diceamus in caplo de lem. Et est ex magnis arborib'. et fortitã gnat ad egyptũ et alteri illic nõ e ei'. Operatiões et pprietates. Confert fluxui sanguis cũ ssi sup mebrũ ponat. et abscindit eius.

De Athamaraet. C. xxiii.

Athamaraet qd est. Est medicina inda efficiens peonie opatione. Membra capitis. Ex folijs eius fiat epithima illi ad cuius caput elevat vapor et prohibetur epilepsia.

De Alblage. C. xxiiii.

Alblage qd e. Est medicina marina hñs alcorẽ oail in vere. et e silis eiã ad acorbe plimos hñs stipites. Et ei' semẽ e sicut semẽ bancie. Mebra nutrimẽti. Confert spleni valde. Membra expulsionis. Provocat vrinam.

De Alseni. C. xxv.

Seseni qd e. Existimo q e pastura candor.
Membra expulsionis. mundificat renes.
Venena. Pluriũ cõfert iuvamẽtũ morsure canis rabiosi.

De Alguasen. C. xxvi.

Alguasen qd e. Est herba silis lilio. Et noiat p pter illud lilialis. Natura e cala et sicca i primo. Operatiões et pprietates. Desiccat cu stipticitate et abstergit. In decoratiõe. Cõfert pãno et tollit totũ illud cu egilitate. Venena. Gal. dixit q est iuuatiua pprie morsure canis rabiosi. et id sanat sũt mali. et pp illud nominat grece alguasen.

De Atrausus. C. xxvii.

Atrausus qd e. Est medicina cognita cu chali. Natura. In ipsa e pars infrasiõis et nõ caret stipticitas. Operationes et pprietates. Desiccat cu egilitate et ei' virtus e virtus resolutiua cu illisione. Apostemata et dolor. Confert apatibus anficiiori morte empl. i supposita et suspensa.

De Ardisrigi. C.xxviii.

a Radisrigi qd est. Est herba similis cappari. aromatica odoris valde et q̄uis habens fructum inferius. Nā Dixit alkanzi et arabib q̄ est fortior in nā sua q̄z solatrū et alkekēgi. Apā et bothor. Cōfert apā nibus intrinsecis sm verba arabib. Et potio ipsi' iii vsq; ad ʒ.ʒ. Et linit sup apā calida extrinseca et erit mirabilis valde vbicūq; apposita. Venena. Qū linit super puncturam vespe sanat illico.

De Abutilon. C.xxix.

a Butilon qd ē. Est plāta similis cucurbite. Et dixit alkāzi q̄ hoc noīe est nota. Vulnera et vlcera. ¶ Dicit q̄ est res magis iuuatiua vulnerib' recentibus et cōglutinat et cōsolidat ea statim.

De Asio. C.xxx.

a Asius qd ē. Est lapis sup quē nascit' siccus' flos noiat' asius. et videt' q̄ sit ei' gnātio ex rore maris et ibe' q cadit sup eū. Opatiōes et pprietates. Virt' ei' et sui floris ei' ē apiua. carnis gnātiua. putrefactiua parū cū liq̄factiōe carnis putrefacte absq; mordicatione. Apā et bothor. Resoluit exituras more epi suppositū cū terebintina aut pice. In vulnerib' et vlcerib'. Valet vulnerib' difficilib' et antiq' et magnis et psidiis. Instrumēta iūcturarū. Cū farina ordei supposita valet podagre. Et q̄ ponūt ex ea ipsi' in decoctiōe ei' iuuant. Membra anhelit' et pectoris. Si trāsglutiat' cū melle cōfert vlcerib' pulmonis. Membra nutrimēti. Qū linit cū calce et aceto super splenē confert.

De Aluit. C.xxxi.

a Luit. Natura. Calid ē i sc'o. hūidū i pmo. Opationes et pprietates. Incit ei abstersio vltima. In decoratiōe. Abstergit morpheā fortiter.

De Abuio. C.xxxii.

a Abuius quid est. Medicina karmani et persica. Natura. Calida saburis.

De Anagale. C.xxxiii.

a Nagalis qd ē. Est duob' modis. vnus eorū est cui' flos ē citrinus. Et alius cui' flos ē celestis. In vulneribus et vlcerib'. Cōueniūt ābo vulnerib' et phibet ipsoz apertiōē. et extrahūt surculos et silia et phibēt vlcerū ampliatiōes. Mēbra capitis Si ex aq̄a amboz fiat gargarismus. et fiat caputpurgiū cū eis prouocat phlā pitm a capite et sedant dolores molē q̄ ē i pte illa. Mēbra expulsiōis. Qū bibit cū vino cōfert dolori renū. Et existimauerūt qdā q̄ varia declinās ad colorē cinereū reducit anū pminētē exteri' et rubeū hñs florē augmētat ei eminētiā. Venena. Qū bibit cū vino cōfert veneno vipere.

De Abrich. C.xxxiiii.

a Brich qd est. Est medicina psica. Membra capitis. Est bona seruationi et rationi.

De Auid. C.xxxv.

a Vid qd ē. Est spēs nenufaris indi. Natura Dixit filius mesuehe. Est calida et sicca.

De ardiud. C.xxxvi.

a Rdiud qd est. Est medicina sicut cepe scissum.

De Anbut. C.xxxvii.

a Nbut qd est. Est medicia cabrusia q̄ assūpta ē ex ea q̄ assimilat' ostraco. Natura. Dixit Gal. Est frigidū in sc'o. siccū i pmo. Et ei' fructus est calid' et pstrictiuus in pncipio pmi. exiccatiu' in sc'o. Opatiōes et pprietates. Cōseruat semē puerorum vt si ori eū psit i ipo spatio lōgo. Mēbra nutrimēti. Fruct' ei' cōfert icteride.

De adrumilon. C.xxxviii.

a Drumilon qd ē. Est medicia q̄ noīat' bipennis. hz enī duas acies sicut bipēnis. Nā Est calida. Et in ipsa sunt amaritudo et ponticitas. Operatiōes et pprietates. Apit oppilatiões viscerū. Instrumēta iūcturarū. Confert dolorib' iūcturarū et lati.

De Aninit. C.xxxix.

a Ninat qd ē. Est medicia inda in v̄tute testiculorū vulpis. Et oz vt cōsideret' ita vt si sit anit. Natura. Calida est et hūida. Membra expulsiōis. Augmentat coitum.

De Ala. C.xl.

a Ala qd ē. Est arbor algarab dicta i ca. de garim.

De Anacardo. C.xli.

a Nacardus qd ē. Est fructus similis ossi dactili. Et medulle ei' est similis medulle nucis dulcis. i quo nō ē nocumētū. Et cortex ipsi' ē rarus frāgibil'. in cui' raritate ē mel viscosū hñs odorē. Et sunt homines qui ipsm masticāt et nō nocet eis et pprie cū nuce. Nā Calidus ē et siccus in q̄rto. Opatiōes et pprietates Eius mel ē vlceratiuū apatum et adustiuū sanguis et humorū. Decoratio. Eradicat verrucas et aufert albaras et eradicat barulos et sanat alopitias phlaticam. Apā et bothor. Cōmouet calida apā in interioribus. Instrumēta iūcturarū. Cōfert frigori neruorū et eoz mollificatiōi et palysi et tortture. Membra capitis. Cōfert corruptiōi memorie q̄ū ei' pfectus nota anacardinū sumit. Sed tñ cōmouet alimatiōnē et melācholiā. Mēbra expulsiōis. Suffumigant' cū eo hemorroides et exiccat'. Venena. Est ex sūmis nocumētis et adurit humores et interficit. Et ei' gdez tyriaca ē lac vaccinū butyro inde extracto. Et oleū nucis ei' frangit virtutē. Permutatio. Loco ei' ponit' quīplū pōderis ei' de bōdachar et q̄rta pōderis ipsi' de oleo balsami et tertia ponderis ipsius de napta alba.

De Anate. C.xlii.

a Nas. Natura. Calidior ē oībus aib' domesticis. Et dicūt qdā q̄ ipsa calefacit frigidarū et facit calefactū possidere febrē. Opatiōes et pprietates. Ei' pinguedo ē maxima i sedādo mordicatiōnē i pfundo corporis et ē melior pīguedinib' aiū. Et ei' caro ventositati dissoluit ipi' stōi et ē plurimi nutrimēti. In decoratiōe. Ei' pīguedo clarificat colorē et caro ipi' ipinguat. Mēbra anhelit' et pectoris. Clarificat vocē. Mēbra nutrimēti. Ei' caro tardat in stō et ē grauior et ppē caro anseris. Sed leui' qd ē in ipa et med' sunt ale. Qū alit digerit' caro harū aiū ē nutribilior omib' carnib' aiū. Mēbra expulsiōis. Augmētū efficit i coitu et multiplicat spma.

De Auellana. C.xliii.

a Vellana qd ē. Est nota. Et ei' qd ē terreitas maior ē terreitate nucis eo q̄ est magis solida. et minus vnctuosa et tardioris digōnis. Natura. Declinis ē ad calitates quādas et siccitatē puam. Opatiōes et pprietates. Similis est ea choly. Et in ipa ē stipticitas maior q̄z i nuce et in ipa ē inflatio et gnāt ventositates i vētre inferiori. Decoratio. Qū ex ea adustū est tingit capillos. Mēbra capitis. Facit soda et assat et comedit cū pauco pipere et maturat coriza. Hypo. ingt aucllana i cerebro facit augmētū. Mēbra oculi. Existimauerūt qdā q̄ ipa iūcta sup verticē puerorum varios habentiū oculos dela varietatem. Mēbra anhelit' et pectoris. Comedit' cū aq̄ mell' et cōfert tussi antique et adiuuat ad spuēdū. Mēbra nutrimēti. Est tarde digōnis et excitat vomitū et tardioris digōnis q̄z nux. Membra expulsionis. Eius cortex est stipticus et stringit ventrem. Venena Confert venenis et morsibus et precipue cū ficubus et ruta et puncture scorpionis.

De agno casto. C.xliij.

Agnuscastus qd est. Est planta et est fortasse propter sui magnitudinem arbor et nascitur in locis propinquis aquis. et eius quidem rami sunt duri et folia ipsius sunt sicut folia olive. sed sunt leniora. et eius lignum nō in greditur in medicinam sed flos eius et folia et fructus. Et in fructu quidem eius et in reliquo quod ex eo administratur est subtilitas et acuitas et ponticitas: et est infra rutam siccam. Natura. Calidus i primo. siccus in secundo. Operationes et proprietates. Est resolutiuus et subtiliatiuus et disgregatiuus ventositatum. Et ipso est aperitio cum stipticitate. De coratio. Est mundificatiuus coloris. Instrumenta iun cturarum. Fit ex eo emplastrum cum foliis suis tortionibus neruorum et remouet lassitudinem. Membra capitis. Facit soda et subet bibitus. Et qui sit ex eo emplastrum confert soda. Et quod illud quod ex eo est fu(m)um comedit mun(dificat) eius cito da. Membra anhelitus et pectoris. Est ex eis quod multiplicat lac minorando sperma. Semen eius potio. ʒ.ij. usque ad. ʒ.j. Membra nutrimenti. Aperit opilationes epatis et oppilationes splenis: et valde iuuat ventrem. Et qui bibit ex eo cum oxymelle quantitatem ʒ.ij. confert hydropisi. Membra expulsionis. Sedet in eius decoctione propter dolorem matricis: et ipsa eius et bibitus cum menta distrecet vaporatus desiccat sperma. Et qui aliquid ex stipitibus eius sternit sub dorso prohibet pollutionem et virge erectiones et suffumigant mulieres qui vehemens desiderium addit. Et est prouocatiuus: et confert precipue semen eius suffusionem. et fit ex eo emplastrum cum butyro dunnici testiculi precipue cum semine eius. Venena. Confert morsui serpentis quando bibit ex eo. ʒ.j. et similiter morsui canis et lupi supposito emplastro et sufigando facta ex eo. et eius folia fugat venenosa

De Alio Ca.xlv.

Alc. Electio. Meliores earum sunt alegallinarum: et alearum sunt bone digestionis et nutrimenti. Et nō sunt leues nisi propter multitudinem motus et exercitii sui. Et earum nutrimentum nō multiplicatur nisi propter multitudinem carnis que est in eis. Apostemata et bothor. Dicit quod qui pene alarum alguaralsceni miscent cum equalitate sui de iusquiamo et adiunguntur et terunt et ponunt i pane sicut sal resoluunt scrofulas i collo absque ferro. Et similiter qui puluerizant sup panem et comeditur. Membra expulsionis. Sic itaque panis factus cum eo quod dictum est soluit valde.

De acoro Ca.xlvi.

Acorus qd est. Est radix plante que est sicut papyrus. Et oritur plurimum eius in locis aquosis et in aquis. Et sup hanc radicem sunt nodi ad albedinem declinantes in qua est odor horribilis: preter boni odoris et est calidus acutus. Et Galienus autem dixit quod non administratur nisi radix eius cuius virtus est propinqua virtuti aristologie et ireos. Electio. Melior ex eo est ille que est spissior et magis solidus: et dulcior et melioris odoris. Natura. Calidus est et siccus in principio secundi usque ad medium. Operationes et proprietates. Est resolutiuus inflationis et ventositatum subtiliatiuus: abstersiuus sine mordicatione aptatus. Et apud Gal. eius odor nō est nimis bonus. Est sine quod nos sentimus nō bonus. Decoratio. Clarificat colorem et confert morphee et albaras. Instrumenta iuncturarum. Confert spasmo et contritioni lacertorum et decoctio eius etiam ebrocata et bibita. Membra capitis. Confert dolori dentis valde et grauitati lingue. Membra oculi. Attenuat grossitudinem cornee et confert albugini: et propter in utrisque succus eius. Membra anhelitus et pectoris. Eius decoctio est bona dolori lateris et pectoris. Membra nutrimenti. Confert dolori epatis frigido et confortat iosum et confert stomacho: et confert dunnici splenis: imo extenuat splenem multum: et mundificat stomachum. Membra expulsionis. Confert dolori pungitiuo ventris et rupture. Et eius decoctio valet ad dolorem matricis: et prouocat vrinam et menstrua: et confert distillationi vrine secundum quod dixerunt quidam. Et in coitu augmentum efficit et excitat desiderium ipsius. Et confert dolori testiculorum et rasure corii frigidis. Venena. Confert puncture vermium venenosorum. Permutatio. Loco eius ponitur in depellendis ventositatibus et inflamento quod facit epatis et spleni equale pondus de cymino cum tertio pondere sui de aristologia.

De argento viuo Ca.xlvii.

Argentum viuum quid est. Argentum viuum aliud est purgatum ex minera sua: et aliud extrahitur ex lapidibus minere sue sicut cum igne fit aurum et argentum. Lapis vero minere ipsius quando est purus: et nō permixtus cum terra et lapides habet colorem vsifur: imo vsifur habet colores eius et nō consequitur eum. Et Gal. quidem et alii censuerunt quod ipsum sit arte factum sicut litargirium quando est extractum ab igne: os ergo ut aurum sit arte factum sicut litargirium: quando est extractum cum igne: et quod substantia eius est filio substantie vsifur. Existimauit itaque quod ipsum nō sit nisi vsifur i vasculo munito luto et accendit ignis sup ipsum et sublimat. sed nō est ita: imo vsifur fit ex eo cum sulfure deinde post est extrahatur ex eo sicut extrahitur et vsifur minerale quod est de substantia argenti viui. Natura. Est frigidum et humidum in secundo. Operationes et proprietates. Sublimatum est supra eum. Decoratio. Quod ex eo extinctum est medicamentum pediculorum et lendinum cum oleo rosaceo. Vulnera et ulcera. Extinctum valet scabiei cum oleo rosaceo aut cum medicis scabiei et vlceribus malis. Instrumenta iuncturarum. Eius vapor facit accidere paralysis et tremorem et rectat membra. Membra capitis. Fumus eius destruit auditum: et fumus eius facit accidere letargicum eis qui sunt prope ipsum. Membra oculi. Fumus eius destruit visum. Membra expulsionis. Dixit Paulus. Ex hoc fuerunt qui biberunt extinctum in ileon. Venena. Argentum viuum sublimatum est interficiens propter vehementes morsiones. Et eius cura fortis est bibere lac et vomere. Et Gal. quidem dixit quod nō expertus est illud in ipso. Et dixit quod quod extinctum interficit quantitate sua. Ipsum enim corrodit quod est hi obuiat quantitate sua: hoc autem verbum nō est comprehensum. Et ipsum interficit mures. Et ex fumo eius fugiunt vermes venenosi et serpentes.

De Atramento. C.xlviij.

Atramentum quid est. Differentia inter atramenta alba et rubea et citrina et viridia et inter colcotar et calcadis et calcantum et alsurie est quod atramenta sunt substantie recipientes solutionem generate lapidibus nō susceptibus solutionem. et iste sunt ipsemet substantie recipientes solutionem que iam fuerunt liquide et coagulauerunt se. Colcotar vero est citrinum. et alcalcadis est album. et alcalcant est viride. et alsurie est rubeum. Et omnia hec soluuntur in aqua et decoctione preter alsurie. ipsum enim est vehementis corporeitatis et coagelationis. Et viride est vehementius congelatum quam citrinum et vehementiores habet tunicas. Et omne quidem atramentum in quo est simile vini cuius colori etiam assimilatur. Galieni vero iam premissum est ad intellectum quod atramentum rubeum generatur ex colcotar et vidit sup colcotar vna vice cooperuit atramento rubeo puluerizato sed hoc est consideratio. Electio. Vnde egyptium est fortius quam alkabrusi sed in egritudinibus oculi alkabrusi est fortius. Et nō est adustum fortius. Et adustum est subtilius. Et subtiliora eis sunt alcalcadis et viride. Et equalius eorum est alcolcotar. Et grossius eorum est alsurie et propter hoc nō resoluitur in aqua. Et virtus quidem atramenti in quo sui spis

dores auri, ppinqua est virtuti alcolcotar. Et meli⁹ alcolcotar est illud qđ velociter frangit crecū mūdū nō antiquū. Et atramento vero quod in encaustro ponit qđ nominat sabir a melius est durū hñs quasi aureū splendorem. ⁊ virtus ei⁹ est sicut alcolcotar. Et melius alsufre est qđ affert de egypto. ⁊ frangit a nigredine. ⁊ ē hñs venas pluinas rancidi gustus stiptici. ⁊ sīr ems odoratus. Natura. Est calidū ⁊ siccū in tertio. Operationes ⁊ ppetates. Oia sunt adurētia sortentia, putrefacientia crustā stiptica. Atramētū vero rubeū minus est mordicatiuū ꝗ̄ alcolcotar. ⁊ atramētū ad coria stipticius ē omniū. ⁊ alcolcotar est eq̄lis stipticitatis. Apata ⁊ bothor. Alcolcotar, pbibet herisipilā ⁊ apata ābulatiua. Vulnera ⁊ vlcera. Oia cōferūt scabiei hūide ⁊ sabafat. Et ex colcotar qdam ex aliis q̄sq; fiunt licinia. ⁊ ponunt i fistulis ⁊ etrupūt vētositatē. Instrumenta iūcturarū. Alsufre claftrizat cū vino ⁊ cōfert sciatice. Membra capitis. Suffiat in narib⁹ ppt fluxū sanguis narīū, ppē alcolcotar. Et pferūt oīa herpeti esthiomeno ⁊ apatib⁹ malis i gingiuis. Et qñ liciniū cū melle iuoluit ipo ⁊ ponit in aurē pfert vlcerib⁹ auris ⁊ sanici in ipa. ⁊ sīr qñ cū sufflatorio in ea isufflat ⁊ pbibet corrosionē dēiū. rubeū v̄o cognitū alsufre pfirmat dētes ⁊ molares motos. Et atramētū adustū qñ pūgit cū hermodactil. ⁊ ponit sub lingua pfert ranule. ⁊ cerotū factū ex eo ⁊ ppē ex rubeo cōfert herpeti esthiomeno in ore ⁊ nare ⁊ vlceribus eoꝝ. Mēbra oculi. Alcolcotar ppē ⁊ reliqua coīter cōferūt duritiei palpebrarū ⁊ asperitati eaꝝ. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Desiccat pulmonē ita q̄ forte interficit. Venena. In ipo est virtus venenosa desiccans pulmones.

De Arsenico. C. xlix.

Arsenicū qd est. Aliud est albū: ⁊ aliud citrinū: ⁊ aliud est rubeū. Electio. Melius ex rubeo est rudeū ibibitū rubedie hñs albaras qđ est aptū teri: ⁊ suo odore silat odori sulfuris. Et melius ex citrino ē qđ est puluerizabile armenū aureū lamiosū subtile q̄si ipm esset talk citrinū. Calm est in tertio siccū in sc̄o. Operationes ⁊ ppetates. Oia sunt putrefactiua mordicatiua. Et qđ ex eo rubeū ē melius ē ꝗ̄ alcalcodicon. Decoratio. Abradit pilos ⁊ est gumma pini cōueniēs alopitie. Vulnera ⁊ vlcera. Fit ex eo emplin cū adipe sup vulnera. Apostemata ⁊ bothor. Cū adipe ⁊ oleo pfert scabiei ⁊ saphati hūide ⁊ putredini: ⁊ abstergit ⁊ adurit cutē: ⁊ pnifectur cū myrrha ad pediculos ⁊ vestigia sanguis. Et cū pice vestigiis vnguis. Et q̄sq; admistrat cū oleo ad pediculos. Mēbra capitis. Cerotū factū ex eo pfert ⁊ ppē ex rubeo herpeti esthiomeno in ore ⁊ aure ⁊ vlcerib⁹ eoꝝ. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Dat ad potādū in fusis cū aumeli ⁊ hydromelle ⁊ assumit cū gūma pini ad tussim antiquā: ⁊ sputū sanici ⁊ sanguis. Et q̄sq; ponit i pillis q̄ sunt ad alma. Mēbra expulsionis. Cōmisce cū oleo rosaceo ad bothor ⁊ hemorroidas i ano. Venena. Quod ex eo sublimatū ē interficit ⁊ albū ex eo interficit.

De Aristologia. C. l.

Aristologia qd est. Inq̄t Dia. Et ea quedā ē rotunda: ⁊ q̄dam lōga: ⁊ q̄daꝫ ē siis palmiū vitis rotūda q̄ dicit femia. Et est etiā ex lōga ⁊ rotunda: ⁊ est femia cui⁹ folia sunt silia foliis plante q̄ dicit lasso q̄ est mancries volubili ⁊ est boni odoris cū acuitate ⁊ ad rotūditatē declinans tenera: hñs ramos plurimos ex vna radice longos. Et iter florē ei⁹ est qddā rubeū fetidi odoris pilcatū hñs formā. longa v̄o ⁊ ē masculus folia sunt lōgiora: ⁊ vniusq̄sq; thyrsus hꝫ longitudinē vnius palmi, purpureū hñs flores fetidū super quē apparet sī ⁊ q̄dā flori pomi. ⁊ radix eius i lōgitudie est vni⁹ palmi. ⁊ grossitudinē digiti hñs. ⁊ ei⁹ q̄ vnius palmi filiis ē lōge. thyrsi sūt pui ⁊ folia sunt sicut folia sempuiue. ⁊ eius flos ē sicut flos rute. Et ipius radix ē superflue longitudinis, grossi hñs corticē quo venditores medicinaꝝ vtunt i creatiōe oleoꝝ. Natura. Omnes spēs ei⁹ sunt cale ad tertiū pueniētes siccel sc̄o. Opatiōes ⁊ ppetates. Est abstersiua apitiua subtiliatiua. attenuatiua. attractiua. extrahit spinas. ⁊ surculos. Et lōga est dignior i nascentijs ⁊ vlcerib⁹ qñ est magis abstersiua ⁊ calidior. sed i reliqs opationib⁹ rotunda. qñ ē fortioris opatiōis ⁊ subtiliatiōis. ⁊ v̄tus longe silis est v̄tuti rotūde i calefactiōe. imo forsitā supfluit ei nisi i subtiliatiōe. Rotūda eni est subtilior. ⁊ ppter hoc sedat dolores ventositati fortius. Et tertia ē debilior ex eis.

Decoratio. Cōfert morphee ⁊ corrodit dentes ⁊ cōfert sordib⁹ eoꝝ ⁊ ppē rotūda. ⁊ clarificat colorē. Vulnera ⁊ vlcera. Est mūdificatiua vlcerū sordidoꝝ ⁊ malignoꝝ. ⁊ cōfert excoriatiōi. ⁊ gnāt carnē ⁊ ppē lōga. ⁊ pbibet fraudē vlcerū putridoꝝ, pfūdoꝝ ⁊ qn̄ ē cū irreos replet ea carne. Instrumēta iūcturaꝝ. Cōfert contritiōni lacertorū ⁊ est cōueniens epithima sup podagras ⁊ ppē rotunda. Et ipa quide bibit habet podagram ⁊ iuuatur ab ea. Membra capitis. Mundificat sordes auris ⁊ confortat auditū qñ ponitur i ipa cū melle ⁊ pbibet saniem si generat in ea. Et qñ administrat cū pipere mūdificat superfluitates cerebri: ⁊ ipa pfert epilepsie ⁊ cōstringit gingiuam. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Est bona asmati ⁊ pprie rotūda ⁊ mūdificat pect⁹ ⁊ pulmonē ⁊ cōfert dolori lateris bibita cū aqua. ⁊ rotūda in oībus illis ē fortior. Mēbra nutrimēti. Bona ē singultui. ⁊ siliter spleni cū oxymelle. ⁊ q̄sq; linit sup splenē cum aceto. ⁊ cōfert etiā valde. ⁊ rotūda in oib⁹ illis ē fortior. Mēbra expulsionis. Qñ sumit ex ea aure. ⁊ terit ⁊ bibit solutōdo educit humores phlaticos ⁊ cholericos ⁊ cōfert stomacho. ⁊ qñ bibitur longa ⁊ rotūda cum myrrha ⁊ pipere purgāt superfluitates matricis parturiētū ⁊ puocat menstrua ⁊ extrahit fetū. Febres. Est bona rigori. Venena. Cōfert puncture scorpiōis ⁊ ppē longa. Quidā aūt dixerit q̄ qñ ex lōga bibunt ꝫ.ii. cū vino: aut emplin fit ex ea cōfert pūcture vermiū venenosoꝝ ⁊ venenis. Permutatio. Loco rotūde ponit pondus eiꝰ zurūbet ⁊ tertia pōderis de macis ⁊ medietas sui pōderis de costo. Et loco lōge ponitur pondus equale zurūbet ⁊ medietas ponderis sui de pipere.

De alcanna. Ca. li.

Alcāna qd est. Natura. Frigida ē in primo sicca in scd̄o. Operationes ⁊ ppetates. In ipsa ē resolutio ⁊ stipticitas ⁊ exiccatio sine nocumēto: ⁊ ē resolutiua ⁊ carminatiua ⁊ apertiua orificioꝝ venarū. Et ei⁹ oleū habet v̄tutē calefactiuā ⁊ leniatiuā. Apata ⁊ bothor. Eius decoctio cōfert apatibus calidis phlaticis ppt suā exiccationē. ⁊ apatibus inguinū. Vulnera ⁊ vlcera. Ei⁹ decoctio cōfert adustiōi ignis embrocata. ⁊ dicit q̄ efficit in vulneribus opationē sanguis draconis. ⁊ sup fracturā ossiū sola cū cerato. Instrumēta iūcturaꝝ. Ei⁹ sagimū cōfert dolorib⁹ neruoꝝ ⁊ ingredit in emplis paltris ⁊ terari. ⁊ ipsi⁹ oleū resoluit lassitudines ⁊ lenit neruos ⁊ cōfert fracture ossiū. Membra capitis. Linit cū aceto supra frontē ad sodā. ⁊ sīr etiā pfert vlcerib⁹ oris. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Cōueniens ꝑ pleureti ⁊ ingredit in emplis signatur. Membra expul-

sionis. Conueniens est doloribus matricis.

De Amomo. Ca.lii.

Amomū qd est. Est arbor siue botrus ligni sic
a ter inuoluti. τ hʒ florē silem bemaniti in colore
τ eiꝰ folia sunt sicut folia vitis albe quorū color
est sicut aureū. τ color ligni eiꝰ est sicut hiacynthi boni
odoris. Et ē eiꝰ spēs viridis τ grossa nascēs ī locis hūi
dis. τ eiꝰ odor ē sicut odor rute. Et est spēs egyptiaca q̄
nō est longa neqꝫ lata. neqꝫ debilis. neqꝫ grauis ad fra
gendū. imo vacalis. τ eiꝰ odor exuberat sup transiūam
rute. Electio. Meliꝰ est amomū aureū recēs armeniū
amarū boni odoris: τ scēs φ hʒ viride lignū ē malū de
bilis coloris nascēs in locis humefactis τ petrosis. τ il
lo melius ē tenuū illud qd ē recēs declinās ad albedinē
τ rubedinē. τ spissuꝫ planū extensuꝫ absqꝫ tortuositate
solidū mordicatiuū acutuꝫ. puluerizabile vō aliēnet τ
eligē illud cuiꝰ virgulata sunt ex radice vna nec sit adul
teratū. Inqt Dia. et eo meliꝰ albū. aut ad rubedinē de
clinās plenū seminē sicut botrus. grauis odoris absqꝫ se
tore vniꝰ coloris nō diuersuꝫ mordicās linguā in quo
nō ē cōtractio. Natura. Calidū ē τ siccū in sō.
Operationes τ ꝓprietates. Subtiliat τ maturat τ in
ipso est stipticitas. τ virtus eiꝰ ē sicut virtus acori. imo est
vehementioris digōnis τ maturatōis. sed acorus ē ve
hementius exiccatiuꝰ φ ipsū. Apostemata τ bothor.
Maturat apāta calida. Instrumēta iuncturaꝝ.
Eius decoctio bibit ad podagrā τ sedet in ea etiam
ad illud. Mēbra capitis. Grauat caput τ facit so
da τ facit somnū. Et q̄dā dixerūt φ qui ex eo liniē fron
temouet soda. τ ē ex sebiarūbꝰ dormire facientibꝰ.
Membra oculi. Fit embroca ex decoctiōe eiꝰ opb
thalmie calide. Membra anhelitus τ pectoris.
Confert pleuresi frigide. Mēbra nutrimēti. Apit
oppilatiōes epatis τ bibit eiꝰ decoctio ad egritudines
epatis τ ē plurime digōnis φ acorus. Membra ex
pulsionis. Facit eis ꝓuocatiōnē τ cōfert doloribus
matricis τ intrat in pessariis matricis: τ sedetur in deco
ctiōe eius ad dolorē renū τ bibit ex eo ad dolores ma
tricis oēs. Venena. Emplastrū factū ex eo cū be
darongi valet puncture scorpionis.

De assa Ca.liii.

Assa quid ē. Duarū est specierū quarū vna ē fe
a tida: τ alia ē odorifera nō forte habens odorē:
sed cal dior ē fetida. τ ē herba vehemētis ignei
tatis in se tota. Et plurimū quidē huiꝰ spēi est carnosū:
τ est gūma almaroth. Natura. Est calida in prin
cipio quarti. τ in secūdo. Operatiōes τ ꝓprietates.
Frāgit ventositates τ effugit eas ꝓpter suā resolutio
nē. τ ē cū hoc inflatiua. incidit τ resoluit sanguinē cōge
latū in ventre. Decoratio. Confert alopitie illinita
cū aceto τ pipere. Et qui administrat ī cibariis facit bo
nū odorē. τ abscidit verrucas q̄ sunt vt claui. Aposte
mata τ bothor. Cū inciduntur recte apāta fraudulē
tia mortificātia mēbrū: τ ponit assa super ea cōfert: τ est
bona in cura dubellet apparentiū τ occultarū. Vul
nera τ vlcera. Cōfert impetigini. Instrumēta iūctu
rarū. Cū bibit cū aqua granatorū cōfert cōtritioni
lacertorū τ cōfert doloribꝰ neruorū sicut tetano τ para
lysisi accipiatur ex ea cummulus fm φ dicit. τ misceatur
cū cera. τ degluti at. aut si bibat cū vino τ pipere τ ruta.
Mēbra capitis. Implet ea mole more. τ pruscē
tur cū cure τ ponit sup dente τ efficit operationē peonie in
epilia. Et cū ex ea fit gargarismus eradicat sanguisugā
gutturi annexā. Membra oculi. Est bona inūctio
aque ascolol facto ex ea cū melle. Membra anheli
tus τ pectoris. Cū dissoluit in aqꝫ τ fit ex ea gargari

smus τ sorbet clarificat vocē statim. Et confert asperi
gutturis antiq̄ τ si sorbeat cū ouo cōfert tussi āq̄ τ ptisi
si: τ efficit operationē sermogeei sapore vulue. Mēbra
nutrimēti. Si administrat cū sicubꝰ siccis confert ice
ritie: τ ipsa qdeꝫ ē ex eis q̄ nocent stō τ epati. Mēbra
expulsionis. Confert hemoroidibꝰ τ in cōtinua fortitu
dinē prebet: τ ꝓuocat mēstrua τ vrinā: τ cōfert dolo
ri ventris pongitiuo τ vlceribꝰ intestinorū. Et Gal. qdē
exstimauit in ipsa esse virtutē solutiuā per ip̄ cū super
citate sua sed sciui ē apud oēs φ ipsa cōfert soloni ex q̄
frigido. Febres. Est bona febri quartane. Vene
na. Ponit su p morsurā canis rabiosi τ vermiū ve
nenosorū: τ ꝓpē colspiciōis τ nucle τ cōfert cibꝰ illi sibi
bita τ linita cū oleo: τ expellit nocumentū fugine vene
nose. Permutatio. Loco fetide equale pondus
ipsiꝰ de odorifera ponit τ pōdꝰ semis de serapino tā
tūdē de marothe: τ medietas pōderis eis de gūma ure.

De Acetosa. Ca.liiii.

Acetosa qd est. Alia est domestica: τ alia est siluestris. Et siluestris qdeꝫ dicit scla siluestris: τ nō
a est in siluestri etiā sicut dicit acetositas: imo for
titer ē in quadā ex ea acetositas: τ siluestris ē fortior
oīre. Natura. Frigida est in primo sicca in sō.
Et eius semen frigidum est in primo. siccum in sō.
Operatiōes τ ꝓprietates. In ipsa est stipticitas: τ in
insipida ex ea ē resolo pua: τ acetosum ē magis stiptiū
τ illa que nō est vehemētis rubedinis plus matur: τ hec
quidē est sine cū dinie τ ois supat cholerā: τ eius herba
est laudabilis. Decoratio. Radix eius cū aceto
cōfert scabiei vlcerose τ excoriatiōi vnguiū. τ qū coq
cū vino cōfert emplm eiꝰ albaras τ ipetigini. Apāt
τ bothor. Ex ea fit emplm scrofulis ita φ dicit q̄
eiꝰ radix suspendat in collo hntis scrofulas iuuet ea.
Vulnera τ vlcera. Eiꝰ radix cū aceto cōfert scabiei vl
cerose τ ipetigini. Et eiꝰ decoctio cū aq̄ calida pruritui
τ sit ipamet in balneo ē vltima. Mēbra capitis.
Soluitur eius substantia cū succo eius ad dentium do
lorosum. τ similiter cū decoctiōe eius in vino: τ confert
apostematibus que sunt sub auribus. Membra nu
trimenti. Confert icteritie nigre cū vino τ sedat nau
seam: τ comedit ꝓpter desideriuꝫ luti. Membra ex
pulsionis. Ipsa τ semē eius stringunt τ ꝓpter eiusq̄
ex ea magna est: τ dicit quidē φ in eius foliis est lenit
quedā: τ in semine ipsius est cōstrictio. Et dixerunt qui
dam φ in semine acetose nō sicco est lubricitas τ leni
catio. τ radix eius trita confert fluxui matricis. τ frangit
lapidem in renibus quādo bibitur ī vino. τ vilcositas
que est in ipsa cōfert rasure intestinorum que accidit ex
siccitate superfluitatis. ipsa eni cum iuuamēto quod cō
fert rasure lubrificat. Venena. Confert puncture
scorpionis τ propter siluestris. τ si administretur semē
eius ante puncturā scorpionis nō nocebit eiꝰ punctura.

De Asino. Ca.lv.

Simus. Decoratio. Cinis carnis asini τ
a epatis eius cum oleo valet suppositus fluxis
frigoris. Apāta τ bothor. Cinis epatis
asini cum oleo valet super scrofulas. Vulnera τ vl
cera. Sanat lepram. Instrumenta iunctura
rum. Contracti ex siccitate sedent in aure carnis τ li
nimentū. τ etiam caro eius est iuuatiua. Mēbra
capitis. Epar eius assatum τ a ieiuno comestum cō
fert epilepsie. τ similr eius vngula adusta. τ si: eius po
tio omni die duo cochliaria. Membra expulsionis.
Dicitur φ eius vrina cōfert dolori renū. τ vrina si
uestris frangit lapidem in vesica fm φ dicit Galienus.

De apio. Ca.lvi.

Petrosilinum. Aliud est montanum. et aliud silvestre et aliud domesticum: et aliud est quod oritur in aquis minus domesticorum cuius virtus est sicut virtus domestici. Et eius species est alia que nominatur smirnion minus domestico habens cruces declinans ad albedinem declive. et diversificantur etiam in regionibus. Eius enim aliud est romanum. et aliud est aliud. et negetur omnino montanum petroselinum. immo est aliud petrosum. Electio. Fortius est romanum montanum. Natura. Est calidum in primo. et siccum in secundo. Ruffus vero dixit quod domesticum est humidum. verumtamen radix eius est sicca cum convenientia. Operationes et proprietates. Est resolutivum inflationis. aperitivum oppilationis faciens sudare sedativum doloris. et silvestre est impeditivum ulcerativum. et quod ex eo nutrimentum est. est magis conveniens calefactio. Decoratio. Silvestre confert bonum alopitiam et fissuris unguis et verrucis et fissuris frigoris: et domesticum oritur odore et efficitur bonum valde. Apostemata et bothor. Resolvit phlegmatica in principio et dura. et cum proprie quod nominatur smirnion. Vulnera et ulcera. Silvestre ulcerat quod ex eo fit emplastrum. et similiter confert scabiei et impetigini et vulneribus usque ad sigillationem et proprie smirnion. Instrumenta iuncturarum. Smirnion convenientes sunt odores eius sciatice. Membra capitis. Est malum epilepticis excitans epilepsiam epilepticorum. Et dicitur quod si suspenditur radix eius in collo confert dolori dentis. verumtamen frangit ipsos.

Membra oculi. Apium domesticum ingreditur in emplastris dolorum oculi. Membra anhelitus et pectoris. Confert tussi et proprie smirnion et asmati et stricture anhelitus et difficultati eius. Et apium quidem est ex emplastris apostematum mamille calidorum. Membra nutrimenti. Confert epati et spleni movet eructationem propter resolutiones suas et non est velocis digestionis et descensionis. et in semine quidem apii est aliquid quod facit nauseam et vomitum nisi affert. Quidam autem dixerunt quod omnes species eius conferunt stomacho. Et Ruffus dixit non. immo quicquid trahit ad ipsum humiditates malas aquosas. et crudum de eo in stomacho prolongatur et facit nauseam verum romanum stomacho melius est. Et Galenus quidem dixit quod ipsum est ex eis que convenientes est comedere cum lactuca. Ipsum enim temperat frigiditatem lactuce. et conveniens est ut eius acceptio sit post cibum. et semen eius confert hydropisi. et mundificat epar et calefacit ipsum. Membra expulsionis. Provocat urinam et menstrua. et est malum pregnantibus. et purgat renes. et vesicam. et matricem. et omnes species eius et precipue ipsius conferunt. Et semen eius et folia non solum sed in radice eius est solutio. et montanum frangit lapidem et apium quidem confert difficultati urine. et extrahit secundinam proprie smirnion et replet humiditate dentium matricem cum comestio eius est in consuetudine. Quidam autem dixerunt apium excitat coitum ita donec dixerunt quod ut ablactatio prohibeatur ab acceptione eius. ut non corrumpatur lac eius propter excitationem desiderii coitus. Et romanum quidem est bonum colon et vesice et renibus. Venena. Eius decoctio cum lentibus fit vomitus post potionem venenosam et smirnion est ex eis magis conveniens. Et quem scorpio pungit comedentem ipsum fortior sit reus periculi.

De Anulo. C. lvii.

Anul quid est. Virtus eius est sicut virtus eius quo adheret anulum. Natura. Est Calidum in secundo siccum in tertio. Operationes et proprietates. Inest ei virtus eradicativa putrefactiva. et abstersio eius cum amaritate et stipticitate pauca. et in ipso est adustio et ulceratio. Decoratio. Deiicit verrucas. Membra oculi. Bonos efficit pilos palpebrarum et prolongat eos. et est ultimum sicut dicitur in illo. propter proprietatem que est in ipso. Et dicitur preterea quod ipsum evacuat humores malos. prohibens oriri pilos bene. Membra anhelitus et pectoris. Confert asmati. Membra expulsionis.

Provocat menstrua sufficienter bibitum et in matrice suppositum. et solone educit mel? am. et quod sanguini est commixtum in quo est grossitudo. et confert dolori renum. et eius potio est usque ad iiii. kerrnet. et usque ad .x.ii. et medium per nutrium medicinis. De amigdalis. Cap. lviii.

Amigdale que sunt note sunt. eorum virtuositas minor est virtuositate nucis. quoniam in eis sunt virtuositas plurima cuius causa rancidantur. Sunt vero velocioris est digestionis quam ipse et velocioris conversionis ad choleram. et gumma quidem eius que dulcis est sunt quam quidam existimant ex prima dispositionibus gummi arabici. Natura. Que dulcis est equalis est ad humiditatem parum declinans. Et amara est sicca in secundo. Operationes et proprietates. Gummi amigdale amare constringit et calefacit. et in omnibus speciebus amigdale est mundificatio et abstersio et apertio. sed dulcis est plurimus debilior quam amara in operatione sua. quoniam est subtiliativa abstersiva. et est per accidens inflativa. et dicitur quod in ipsa omnino non est stipticitas. et eius nutrimentum est parvum sed propterea amare est quod ipsa non stringit omnino. et quod ipsa interficit vulpem. et amara est medicina absque nutrimento. Dulcis vero bonum prebet nutrimentum licet parvum. Et oleum quidem amigdalarum lenius est corpore ipsius. Decoratio. Amara confert posita super pannum et impetigines et cicatrices. et pessulos. et applanat contractionem faciei. Et quando radix amare coquitur et linitur super pannum est medicina fortis et comedere amigdalas dulces impinguat. Apostemata et bothor. Amara cum vino est bona ad cessare. Vulnera et ulcera. Linitur cum melle super ambulativa et formicam. et cum aceto et vino super impetiginem. Et amara est magis ultima in omnibus illis.

Membra capitis. Sunt bone valde dolori auris et sonitui in ea. et proprie oleum amare. et contrita cum sua dispositione. et quando caput abluitur cum eis et cum vino purgat humiditatem et furfures. et faciunt somnum. Et quando amigdale amare bibuntur ante vinum prohibent ebrietatem. et proprie quinque numero. Et arbor quidem amigdalarum amararum quando optime terunt et permiscentur cum aceto et oleo rosarum. et fit inde emplastrum fronti confert soda. et similiter oleum amigdalarum amararum confert ei. Membra oculi. Confortat visum. Membra anhelitus et pectoris. Amigdale amare cum amilo tritici sunt bone sputo sanguinis et conferunt tussi antique et asmati et pleuresi. et proprie oleum amigdalarum dulcium. Et sanich de amigdalis confert tussi et sputo sanguinis. Membra nutrimenti. Aperiunt oppilationes epatis et splenis et proprie amare. Ipse namque aperiunt oppilationes accidentes in extremitatibus venarum. et quando comeduntur recentes cum corticibus multiplicant humectationem stomachi. et sunt difficilis digestionis et boni humoris. et pauci nutrimenti. Et quando comeduntur cum zuccaro descendunt velociter et tunc sanich est commovens choleras sua dulcedine. Membra expulsionis. Que amare sunt aperiunt oppilationes renum. et oleum amararum mundificat renes et vesicam. et frangit lapidem et proprie cum ireos bibitus. Et quibus confert facto emplastro cum eo et oleo rosarum. Et confert doloribus matricis et inflationibus eius callo et duritiebus eius. et provocat urinam ipsius et difficultati urine et dolori renum et supponitur et provocat menstrua. et dulces conferunt colice propter suam abstersionem. et amare sunt magis curative. et tunc oleum est lenius corpore eius. Venena. Conferunt morsui canis rabiosi.

Aqua. Electio. Aque bone. De aqua. C. lix. et laudabiles iam dixi in primo libro. Illic igitur scias. Male autem aque sunt stantes. et que sunt in lacunis. et super quas dominatur sapor extraneus. et conturbat ipsas quasi pondus. et que cito in lapidem convertuntur. et super quo natat spuma albamala. et in quarum superficie congelantur res extranee male. Et scias quod nitrositas nocumento in aquis succurritur cum lacte et vino grosso et amilo. et melius est cum vino subtili odorifero.

ro ꝛ antiquo crudo. ꝛ cucumerib⁹ imaturis ꝛ olerib⁹ solutiuis ꝛ cũ prouocatiuis. aq̃s ꝙ grossas cõturbatas rectificant subolitatiua: ſcʒ aſſeũ eque potui. ꝛ bibere vi nũ poſtea remouet mali ei carũ ꝛ pꝑ ꝑmixtum eis. Et aq̃ quidẽ aſpera nõ eſt nisi aut groſſa: aut acũs eis. Et aq̃ quidẽ aſpera nõ eſt nisi aut groſſa: aut acutis abſterſiua: ꝛ dicit q̃ſq̃ aqua aſpalla q̃ vehementer mũ dificat illã qui ea ablui. amarã aũt rectificant dulcificet aquã ſalſam rectificãt ꝛ loca ructe ſyre ꝛ genera myrti ꝛ poma q̃ dicunt zaroꝛ ꝛ lumĩ calin ꝛ ſaucib: ꝛ aq̃s ma- las vlr rectificat acetũ. Natura. Aqua maris eſt acris calx. aq̃ nitroſa eſt calefactiua exiccatiua. aq̃ erea ꝛ ferrea cõferũt viſcerib⁹. Opationes ꝛ proprieta- tes. Aqua frigida nocet hñtib⁹ oppilationes. verũ ipſa cõfert hñtib⁹ raritatẽ ꝛ curſum gcunq̃ curſus fue- rit: ꝛ ex quocũq̃ mẽbro fuerit: ꝛ eis q hñt egritudines cauſa ei⁹: ꝛ cõfortat oẽs virtutes in opationib⁹ ſuis q̃ ſunt cũ ęq̃litate. ſ. digeſtiuã attractiuã: retẽtiuã: ꝛ expul- ſiuã. Decoratio. Aqua marina cõfert ſiſſuris ac- cidẽtib⁹ ex frigore antequã vlcerent: ꝛ necat pediculos ꝛ reſoluit ſanguinẽ cõgelatũ ſub cute. Et aque ſulfuree ſũt bone morphee ꝛ baras. Apoſtemata ꝛ bothoꝛ

Aque ſulfuree cõferũt aſpatib⁹ iuncturaꝝ ꝛ duritijs ꝛ verucis pẽdẽtib⁹. Vulnera ꝛ vlcera. Aqua dul cis ad bibendũ eſt mala vlcerib⁹ ꝓpterea ꝙ humectat ꝛ eſt diuerſa ei qð cõuenit regimini vlcerũ. Aque mari- ne vlus cõfert pruritui ꝛ ſcabiei ꝛ impetigini: ꝛ aque ſul furee etiã ſũt bone ipetigini ꝛ ſcabiei ſi ex eis fiat balnea tio: ꝛ ſilr ſaba ſati. Inſtrumẽta iuncturarũ. Aqua marina ꝛ ſilies cõferũt egritudinib⁹ neruoꝝ ꝛ ꝓprie q̃ſi balneatio fiat cũ eis ſicut tremor ꝛ paralyſis ꝛ ſtupor. ꝛ ſimiles. ꝛ aque ſulfuree etiã ſilr ꝛ cõferũt oibus doloꝛi- bus iuncturaꝝ ꝛ neruoꝝ frigidis. Mẽbra capitis.

Epileptici iuuant ab aq̃ tepida ꝛ lędũt ab aqua calla Vapor autẽ marine cõfert epilepſie. Et aq̃ aerea cõfert oris ꝛ auri. Mẽbra oculi. Aqua aſpalti eſt mala oculis. Mẽbra anhelit⁹ ꝛ pectoris. Aqua frigida valde eſt mala pectori quãuis aq̃ eſt nociua carne pul monis ꝓpter humectationẽ q̃ eſt in ipſa. q̃ ipſa indige at exiccatione. Aqua tepida. eſt bona aſpatib⁹ gutturis ꝛ pectoris. Et aq̃ marina ſit embrocca aſpatib⁹ mamillę. Aqua nitroſa q̃ſq̃ confert pulmoni. Aqua aluminoſa cõfert ſputo ſanguinis. Aqua ferri cõfert ſpleni ꝛ ſtõ. ꝛ aq̃ aerea prima ẽ illi. Mẽbra nutrimenti. Aqua frigida valde ꝓꝓe nocet hñtib⁹ oppilationes. Aqua ma rina ꝛ ſilies male ſunt ſtõ. Vapor aque marine confert hydropiſi. Aqua nitroſa q̃ſq̃ cõfert ꝓpter nitroſitatem ſtõ humido. Aqua aluminoſa ꝯfert vomitui ꝛ ꝓhibet ipſum ꝛ ſilr aque thermaꝝ ſtiptice. Aque ſulfuree cõfe- runt aſpatib⁹ ſplenis ꝛ dolorib⁹ ei⁹ ꝛ ſilr epatis. Mẽ bra expulſiõis. Ex aq̃ marina ſit cliſtere ad dolorem pungitiuũ vẽtris. ꝛ q̃ſq̃ bibit ꝛ ſoluit. deide poſt ipſam bibit ius galline: ꝛ ſedat mordicatio ei⁹. Aqua alumi- noſa ꝓhibet abortũ ꝛ fluxũ ſãguinis mẽſtrui. Aque ſul furee cõferũt dolorib⁹ matricis. Aqua frida valde ma la eſt coitui ꝛ ſtringit ventrẽ ꝛ ſedat motũ ſpmatis ꝛ ei⁹ curſum. Aqua ſalſa ſoluit. deide ſtringit exiccatiõe ſua Et oẽs aque minerales faciũt vrine difficultatẽ ꝛ partu riẽdi ꝛ meſtruoꝝ. ꝛ plurimũ eaꝝ ſoluit ꝛ exiccat. Et q̃- dam earũ ſicut aluminoſa ſtringit. Et q̃ſq̃ faciũt eueni re colicã etiã. Aque vero ferree ꝛ eree ſunt bone renib⁹ ꝛ colice. Et aque turbate faciũt euenire lapidẽ in renib⁹ ꝛ veſica. Et aq̃ qðẽ in qua extingũt ferrũ confert ſputo ſanguinis. Febres. Aque ſulfuree ꝛ lutoſe ꝛ turbi de: ꝛ ſeide faciũt accidere febres. ꝛ groſſe faciũt eueni- re q̃rtanas. Venena. Ad morſus vipe ſedet in aq̃ marina ꝛ iuuat ab ea: ꝛ ſilr ſit i rẽdigo vermib⁹ pręcioſis.

De Amilo. Cap. lx.

Amilũ. Natura. Frigidũ eſt ꝛ ſiccũ in pri a mo. Opationes ꝛ ꝓprietates. In ipſo ẽ mũdificatio ꝛ lenificatio. Et oſ quidem vt ma para amili coq̃ cum triplo ſui de aqua. Decoratio. Cũ ex oẽ ſuppoſitũ pãno delet ipſam. Vulnera ꝛ vlcera. Cõſolidat vlcera ꝛ ſanat ea. Membra oculi. Prohibet curſum mẽbroꝝ ad oculũ. Mẽ bra anhelit⁹ ꝛ pectoris. Lenit pect⁹ ꝛ ſorditiones la- cea ex eo ꝓhibet fluxũ a pectore. Mẽbra expulſio- nis. Amilũ ſolũ ꝛ cum lenib⁹ ſtringit uẽtrẽ ꝛ ꝓhi bet fluxũ cholere. De ameos. C. lxi.

Ameos qd eſt. In ipſo eſt amaritudo paucę ꝛ a acuitas. Electio. Magis iuuatiuũ q̃d eſt in ipſo eſt ſemen ei⁹. Natura. Calidũ ꝛ ſiccũ in tertio. Opationes ꝛ ꝓprietates. Apit op pilationes. Et in ipſo ẽ cũ exiccatione lenificatio. Deco ratio. Ei⁹ potus ꝛ linimẽtũ cũ eo factũ cõuertit co- lorẽ ad citrinitatẽ ꝛ ponit in medicinis q̃ ſunt ad mor- pheã ꝛ albaras. ꝛ cõficit cũ melle: ꝛ ponit ex eo empl̃ꝫ ſup occultationẽ ſanguinis vbi eſt. Mẽbra anhe- litus ꝛ pectoris. Cõfert ſanici pectoris. Mẽbra nutri mẽti. Cõfert madefactiõi ſtõi ꝛ ſedat nauſeã ſtoma- chi ꝛ ſubuerſionẽ eis. ꝛ eſt bonuꝫ epati ꝛ ſtomacho fri- gidis. Mẽbra expulſionis. Daſ ad bibendũ cũ vino: ꝛ prouocat ꝛ comedit ꝛ remouet difficultatẽ vri- ne. ꝛ extrahit lapidẽ fractũ. Et vlr mũdificat renes ꝛ ve ſicam: ꝛ cõfert ventoſitatib⁹ ꝛ dolori vẽtris pungitiuo ꝛ ſuffumigãt cũ eo matrĩ cũ gũma pini ꝛ mũdificat ei.

Febres. Cõfert febribus antiquis. Venena.

Decoctio ameos effundit ſup morſicationẽ ſcor pionis ꝛ ſedat. Et bibit ad puncturã vermiũ venenoſo rum. De bartanita. Cap. lxii.

Bartanita qd eſt. Illud qð de eo adminiſtrat b eſt radix ei⁹. ꝛ ẽ buchor marien. Et nos quidẽ in ipſo locuti ſum⁹ ſm verba Dia. ꝙ hꝫ capi ta ſicut capita ciceris. ꝛ folia ei⁹ ſunt ſicut folia caulis ꝛ eius radix eſt nigra ſilis radici rape. ſed hec ſpẽs nõ eſt ſpẽs q̃ cognoſcit in iſto tẽpore. nã q̃ nunc bartanita co- gnoſcit eſt ſpine ſpiſſe breues q̃ hñt radicẽ q̃ latã. lat Et ꝓpetaico q̃ narrauim⁹ ſũt iſte. Et videt ꝙ ſit oĩn traſlatoris. Opationes ꝛ ꝓprietates. Eſt incſiua reſolutiua. Inſtrumẽta iuncturarũ. Eſt bonũ do loribus iuncturarũ ꝛ vtriuſq̃ anche. Mẽbra capi tis. Facit ſternutationẽ ꝛ vehemẽter aperit ꝯſtricio nẽ nariũ ꝛ oppilationẽ colatorij. Mẽbra nutrimẽ ti. Cõfert ſingultui. Mẽbra expulſiõis. Eicit fetũ. Venena. Eius decoctio valet pũcturis ve- noſis. ꝛ ſilr ſtrupus ei⁹. Permutatio. Loco eius ponit in aborsũ ꝛ in iuuamẽto qð efficit in ventris pẽ dus eẽſe de ariſtol. lõga ꝛ ſemine citri ꝛ mẽtaſtro.

De ambra. C. lxiii.

Ambra quid eſt. Ambra ſm ꝙ exiſtimo eſt ma a natio fontis in mari. Illud vero qð dicit ꝙ eſt ſpuma maris aut ſtercore alalis maris longin quũ eſt. Electio. Melior eſt griſſia fortis albidi u. deinde varia poſt eã citrina ꝛ deterior eſt nigra ꝛ ſi multotiẽs aſſumit ex vẽtre piſcis qui eã comedit ꝛ mo ritur. Natura. Eſt calida ꝛ ſicca. Et videt ꝙ ſic ca liditas ei⁹ in ſo. ꝛ ſiccitas ipſius in ſcdo. Opatio- nes ꝛ ꝓprietates. Cõfert decrepitis ſubtilitate ſue ca lefactiõis. Decoratio. De almẽdi eſt ſpẽs q̃ iuuat denigrat corpus ꝛ cõuenit ad cõſequendũ ꝓpꝫ pꝛinci pis te- linitionis. Mẽbra capitis. Cõfert cerebro ꝛ ſenſi bus. Mẽbra anhelit⁹ ꝛ pectoris. Cõfert cordi.

De Aranea. Cap. lxiiii.

Ranee. Apostemata ꝛ bothor. Tela ei⁹. a strīguit fluxū sanguinis qñ ponit sup vulnera. Vulnera ꝛ vlcera. Qñ ponit tela eius super vlcera: ꝓhibet ea apari, ꝛ sup vulnera. Febres. Dixerūt qdā ꝙ tela aranee qñ miscet qbusdam emplastris. ꝛ ponit sup frontē ꝛ ipa sanat febrē tertianā, et existimat eūt qdā ꝙ tela spēi cui⁹ tela est spissa alba qñ stringit in cute ei⁹ ꝛ suspēdit sup collū aut adiutoriū sanat febrē tertianā.

De argēto. C.lxv.

Argenti. Natura. Est infrigidatiuū ꝛ exiccatiuū. Opationes ꝛ ꝓprietates. Scoria ei⁹ est stiptica valde, ꝛ in ipsa est attractio ꝛ exiccatio. Et qñ permiscet cōfricatio ei⁹ medicinis aliis, confert humiditatib⁹ viscosis. Vulnera ꝛ vlcera. Est bonū valde labiei ꝛ pruritui. Mēbra capitis. Cōfricatio ei⁹ cōfert fetori oris qñ pmiscet pmixtionibus aliis. Mēbra anhelit⁹ ꝛ pectoris. Cōfricatio ei⁹ cū cōmixtionibus confert tremori cordis.

De afagara. Cap.lxvi.

Afagara qd est. Granū sīle ciceri habēs granū sicut mahaleb. ꝛ in cōcauitate ei⁹ est granū nigrū sicut ascedmegi seminē canabis ꝛ apportantur de ascheluti. Natura. Calm est ꝛ siccum in tertio. Opationes ꝛ ꝓprietates. In eis est stipticitas. Mēbra nutrimēti. Ponit in medicinis rectificantib⁹ stomachū ꝛ epar frigida ꝛ expellit maliciā digestionis frigidā. Mēbra expulsionis. Cōfert solutioni frigide. ꝛ stringit ventrē.

De aloe. Cap.lxvii.

Aloes qd est. Est succus cōgelat⁹ iter rubedinē a ꝛ citrinitatē existēs. Et ei⁹ aliud est succotrinū aliud arabicū. ꝛ aliud est semegenū. ꝛ dixerūt quidā ꝙ planta ei⁹ est sicut planta emule. sed nō est ita. Electio. Illud qđ meli⁹ est. est succotrinū. cui⁹ aq est sicut aq croci ꝛ odor ei⁹ est sicut odor myrrhe. splendidus frangib⁹ lis mūdus a gypso. ꝛ arabicū est min⁹ eo in citrinitate ꝛ pōderositate ꝛ in splendore. Et viscositas ei⁹ est illud qđ durescit. Et alsemegenū ē fetidi odoris coopertum parue citrinitatis cui nō inest splendor. Cūqꝫ aloes antiqtur fit nigrior. Natura. Est calidū vsqꝫ ad tertiū siccū in ipso. ꝛ dixit ꝙ est calm ꝛ siccū in tertio. sed nō est ita. Opationes ꝛ proprietates. Virt⁹ ei⁹ est stiptica exiccatiua corporis. faciēs somnum. Et inde qdē plurimi est iuuamēti. est enim exiccatiua sine mordicatione. ꝛ in ipso est stipticitas parua. Et de paucitate mordicationis ei⁹ est ꝙ ipsē nō mordicat vlcera mala. Decoratio. Cū melle sup vestigia percussionis cōfert ꝛ cōsolidat panaritiū vlceratum. Et qñ in vino ponit sup capillos cadētes ꝓhibet casum eoꝝ. Apostemata ꝛ bothor. Cōfert apatib⁹ ani ꝛ testiculoꝝ. ꝛ ꝓpē apatib⁹ lacertoꝝ qui sūt ab vtroqꝫ latere lingue qñ est cū melle aut cū vino. Vulnera et vlcera. Et est cōueniēs vlcerib⁹ difficilis cōsolidationis. ꝛ ꝓpē in ano: ꝛ virga ꝛ naso. ꝛ ore. ꝛ fistulis. Instrumēta iuncturarū. Cōfert dolorib⁹ iuncturarum. Mēbra capitis. Mūdificat supfluitates cholericas q̄ sunt in capite. ꝛ qñ linit sup frontē cū oleo rosaceo cōfert soda ꝛ sanat eā. ꝛ cōfert vlcerib⁹ nasi ꝛ oris. ꝛ est ex medicinis cōferētib⁹ ꝯtusiōi nasi ꝛ auris. ꝛ apatib⁹ lacertoꝝ q sūt in vtroqꝫ lacertoꝝ lingue leni⁹ cū vino ꝛ melle. Et i medicīa tamē aloes solone educit cholerā nigrā ꝛ cōfert melic. Et aloes qdē pficit acuit rationē ꝛ acuit os stōi. Mēbra oculi. Cōfert vlcerib⁹ oculi ꝛ apatib⁹ ei⁹. ꝛ dolorib⁹ ipsi⁹. ꝛ cursui lachrymalis anguli. ꝛ exiccat hūiditatē ei⁹. Mēbra nutrimēti. Mūdificat supfluitates cholericas ꝛ phlegmaticas que sunt in stō. Et qñ bibunt ex eo duo cochlearia cum aq̄ frigida aut tepida stringit appetitū fal um ꝛ corruptum. Et est cōueniēs adustioni ꝛ inflatiōi factis in vena ex caliditate cholere in stō. ꝛ qñ assumunt de eo in mane ꝛ sero pillule pmixte cū rectificantib⁹ ipsm soluunt ventrē ꝛ nō corrūpunt cibū. Et qꝛ cōfert dolorib⁹ stōi in diebus. Et apit oppilatiōes epatis. sed ipse ledit epar. Et aufert icteritiā soluēdo ipsam. Mēbra expulsionis. Aureus ꝛ ß. de eo cū aq̄ calida soluūt. ꝛ tres aurei mūdificant cōplete ꝛ tēperate. duo aurei cū aq̄ mellis educunt phlegmata ꝛ cholam solone. Et qñ ponit in medicinis solutiuis expellit nocumētū eaꝝ a stō. Et ipse ē cōueniētius solutiuis aliis stō. Et ille q est ablut⁹ debilioris est solonis. sed est magis cōferēs stō. Et pmixtio ipsi⁹ cum melle minuit virtutē ei⁹ adeo vt forsitan nō soluat attrahēdo. sed extrahat qđ ei obuiat. qꝛ ꝙ virt⁹ eius qđ purū est nō penetret ad illa q in corpore sūt longinq. imo nō pertrāseat epar. Et qñ arabicus in potu sumit conturbat ꝛ facit dolorē ventris pungitiuū ꝛ soluit ꝛ remanet virt⁹ eius in tunicis stōi in die vno ꝛ duob⁹ dieb⁹. Dare autē aloem in potu in dieb⁹ frigoris est timorosum. Qꝛ n. educit sanguinē solutiōe q̄licūqꝫ sit aloes. ꝛ quecūqꝫ aloes. Et qꝛ ponit cū vino dulci sup hemorroidas eminētes ꝛ fissuras ani ꝛ abscindit sanguinē currentē ex eis ꝛ sanat apata ani ꝛ virge lenitus cum vino. Mēbra expulsiōis. Qñ dat ad potandū in diebus frigoris timet ꝙ faciat solutione exire sanguinem. Permutatio. Loco eius ponit duplū ipsius de licio.

De arundine. Cap.lxviii.

Arūdo. Natura. Est vehementis infrigidationis ꝛ cinis ei⁹ est calius. Opationes ꝛ ꝓprietates. In radice ei⁹ est abstersio paucalis acuitate. ꝛ in foliis ipsi⁹ etiā. Decoratio. Corticeus ipsi⁹ ꝛ radix ei⁹ cōferūt alopitie. ꝛ cortices ipsi⁹ ꝛ radix abstergūt sordes. ꝛ radix ei⁹ cū cepa siluestri extrahit carni infixa. Apostemata ꝛ bothor. Ponunt folia ei⁹ sup herisipilā ꝛ cōferūt. Instrumēta iuncturarum. Sedat torsionē neruoꝝ. Mēbra capitis. Lanugo que est flos ei⁹ qñ cadit in aurē facit eueniresurditatē. qñ inuiscat ꝛ nō egreditur. Mēbra expulsionis. Prouocat vrinā ꝛ mēstrua. Venena. Cōfert mordicatiōi scorpionis.

De abrotano. C.lxix.

Abrotanū. Natura. Est calm in pmo. siccū in scdo. Opatiōes ꝛ ꝓprietates. Est subtile amarū. ꝛ in ipso sunt terreitas ꝛ subtiliatio. Inquit Gal. flos ei⁹ est magis ad finē declinis ꝙ apsinthiū ꝛ in ipso est apertio. Decoratio. Illud quod est adustū cōfert alopitie ꝓprie. ꝛ cū alkerua. aut oleo de raphano. Et abrotanū qdē cōfert ad hoc vt nascatur barba q̄ ē tarde natiuitatis qñ decoquit cū qbusdā oleis ꝓpē suā apertionē ꝛ ꝯstringit sanguinē gingiue. Apostemata ꝛ bothor. Resoluit apata phlegmatica. Et qñ decoquit cū cydoniis cōfert apatib⁹ difficilis resolutionis. Vulnera ꝛ vlcera. Nō ē cōueniēs vlcerib⁹ recētib⁹. imo mordicat ea. Instrumēta iuncturaꝝ. Ei⁹ decoctio cōfert cōtusioni neruoꝝ ꝛ sciatice antique ꝛ difficili. Mēbra capitis. Qñ coquit cū oleo calefacit caput. ꝛ remouet frigiditatē ei⁹. Mēbra anhelit⁹ ꝛ pectoris. Ei⁹ decoctio cōfert difficultati anhelit⁹ dilatatiōis. Et qđ de eo meli⁹ ē. ē decoctio ei⁹ qđ ē in ipso super⁹. Mēbra nutrimēti. Qñ decoquit cū oleo calefacit stōm ꝛ remouet frigiditatē ei⁹. Mēbra expulsionis. Prouocat mēstrua ꝛ expellit fetū. ꝛ frāgit lapidē vesice ꝛ renū. ꝛ oleū ei⁹ cōfert coarctatiōi mictus ꝛ difficultati vrine. Febres. Cōfert rigori qñ cōpūcto

ex eo cū oleo fit linitio. Venena. Qñ bibit cum vino cōfert venenis. Et qñ sternit̄ interficit vermes venenosos: immo fugat eos.

De arbore marie. C. lx.

Arbor marie qd est. Est bachor mariem: τ dicit̄ ei q̄ est de ea τ est triū spēꝝ. τ in ipsis eius est siccū. Et de ea τ est nesruem. τ due cū fructu. Operationes τ proprietates. Cōfert contra frigide. Membra oculi. Confert descensui aque in oculum.

De alumine. Cap. lxi.

Alumen qd ē. Inquit Dia. spēs aluminis sūt plurime. sed ille que ex eis in curā medicine ingrediunt̄ sunt tres: scissum: humidū: τ rotundum. Scissum v̄o est alumen τ est albū ad citrinitatē declinans. τ stipticū in quo est acetositas τ est q̄si sit flos aluminis. Et inuenit̄ spēs petrosa in q̄ nō inuenit̄ stipticitas apud gustū. Et ipsum q̄dē nō est de genere aluminis.

Natura. Est calim τ siccū ad terciū. Operationes τ proprietates. In ipso ē phibitio τ exiccatio: τ phibet fluxū ois sanguinis. τ phibet cursum superfluitatū τ effusionē earū τ ei' stipticitas maior ē stipticitate hederē. τ ppřie corticis τ radicis ei': τ sil' est fortitudo eius.

Decoratio. Cū aq̄ lenit̄ it alcarad τ pediculos et fetorē oris. Vulnera τ vlcera. Cū fece vini τ sulphure aluminis desiccat vulnera difficilia τ herpetem esthiomenum: τ cū sili pondere sui de salgēma corrosiuo: τ adustioni ignis. Membra capitis. Ei' decoctio cōfert quādo ex eo colluit̄ os dolori dentiū.

De aneto. C. lxii.

Aneti. Natura. Eius calefactio est inter secundū τ terciū: τ ei' exiccatio inter pmū τ secundum. τ qñ aduritur fit ei' exiccatio in secundo.

Operationes τ proprietates. Est maturatiuū frigidorū humidorū: τ sedatiuū dolorū τ carminatiuū ventositatū. τ sil' eius oleū τ in ipso est lenificatio clama. τ ei' cōpso est propinqua maturatiuo aperitiuo τ q̄ siccū est. vehementia est resolutiua. Apostemata τ bothor. Est maturatiuū apostematū. Vulnera τ vlcera. Eius cinis cōfert vlceribus tremul. Instrumenta iuncturarū. Oleū ei' cōfert dolorib' neruorū τ similium. Membra capitis. Facit somnū. ppřie ei' oleū τ eius succus confert dolori auris melico τ exiccat humiditatē auris. Membra oculi. Multiplicatio comestionis ei' debilitat visum. Membra anhelitus τ pectoris. Anetū τ semē eius lac abundare facit: τ ppřie in sorbitionib' lenib' q̄ multiplicant lac. Membra nutrimēti. Cōfert singultui replionis facto ex natatione cibi in stō. Inq̄t Gal. Et nocet stō. τ in semine ei' est vomitatio. Membra expulsionis. Cōfert dolori ventris pungitiuo τ interficit sperma q̄n fit cōsuetudo eius: τ cōfert sedere in ipso: τ eius semen abscindit hemorroidas otian. τ eius cinis est bonus ano τ virge: τ testiculis.

De Adipe. C. lxiii.

Adeps. Natura. Adeps anatis ē calidior τ siccior. deinde adeps castrati. τ adeps castrati decrepiti est lenior. Operationes τ proprietates. Adeps anatis est subtilis valde: τ est calidior adipe galline τ adeps galli τ adeps cerui sunt vehementis calefactionis. τ adeps vacce ē media inter adipem leoninā τ caprinā. Et adeps aīalis ē subtilis. Et adeps masculi in oib' eis est fortior. Et adeps decrepiti est lenior. et adeps caprina est magis stiptica oib'. τ adeps hircina est vehementioris resolutionis. Decoratio. Adeps vrsi τ adeps anseris conferūt alopitie. τ adeps asini valet ad vestigia cutis. τ adeps anseri valet ad fissuras faciei τ labij. Apostemata τ bothor. Adeps porci valet ad asafati: τ adeps leonis resoluit duricies apostematum. Vulnera τ vlcera. Adeps porcina valet ad adustionē ignis. Membra capitis. Adeps anserina sedat dolorē auris. τ sil' adeps vulpis. ipsa n. est mirabilis ad illud valde. Adeps galline cōfert aspati lingue.

Membra oculi. Adeps piscis confert aque oculi. τ acuit visum cum melle. τ adeps vipere recens confert pāno τ aque τ vt nō nascantur pili cuiusli ex palpebris.

Instrumēta iuncturarū. Adeps cerui cōfert spasmo. Membra expulsionis. Adeps caponis confert mordicationi intestinorū quādo administrat̄ τ confert vlcerib' eorum. Et adeps quidē caponis fortior est in cura vlcerū intestinorū q̄ adeps porcina. Et illud ē propter velocitatē cōgelationis eius. sed adeps porcina vehementi' sedat mordicationem. Adeps que est in gibbo cameli suffumigata cōfert hemorroidib'. τ ois adipes lenes sicut adipes galline τ alioꝝ confortant dolorib' matricis. τ antique sunt eis male. τ sil' adeps in senis cōfert matrici. Venena. Adeps porcina cōfert puncture vermiū venenosorū: τ adeps elephantis τ cerui qñ fit ex eis liniamētū fugāt venenosa. τ adeps caprina cōfert clirandib'.

De Arbore cimici. C. lxiiii.

Arbor cimici. Natura. Est frigida in primo. τ sicca in ipso. Decoratio. Linit̄ super excoriationē cum aceto. Vulnera τ vlcera. Cōsolidat vulnera recētia. τ linit̄ super excoriationē cum aceto τ sanat eam τ inuoluit̄ contexture super vulnera τ cōsolidat ea.

De alleo. C. lxv.

Alleū qd est. Alleū aliud est domesticū τ ortolanū. aliud est alleū porcinum. τ aliud siluestre. et in siluestri quidē sunt amaritudo τ stipticitas. τ est illud qd' nōiat̄ alleum serpentis. porcinū aūt est cōposite virtutis ex alleo τ porro. Natura. Est calefactiuū exiccatiuū in tertio vsq̄ ad quartum. τ siluestre plus illo. Operationes τ proprietates. Resoluit inflationē valde: τ est vlceratiuū adustiuum cutis τ confert ad mutationē aquarū. Decoratio. Bibit̄ decoctio montani τ interficit lēdes τ pediculos τ iungitur super eos. τ eius cinis qñ linitur cū melle sup morphea τ excoriationē oculi cōfert. τ cōfert alopitie ex materie putridis. Apostemata τ bothor. Aperit dubelati intrinsecus τ cinis ei' est cōueniens sup bothor. Vulnera τ vlcera. Exulcerat cutē τ cinis ei' cū melle super impetiginē. τ scabiem vlcerosas. τ alleū qdē siluestre est coberere vulnera fraudulēta qñ ponit̄ sup ipsa recēs.

Instrumēta iuncturarū. Qñ ex eo fit clistere confert sciatice qñ solone educit sanguinē τ humorē choleritum. Membra capitis. Alleū facit soda. τ oportet q̄ alleū τ assat̄ τ sedat dolores dentiū τ collutio oris ex decoctiōe ei' ɔfert ēt dolorib' dentiū. τ ppřie q̄n permiscet̄ ei olibanū. Membra oculi. Debilitat visū τ trahit bothor in oculū. Membra anhelit' τ pectoris.

Clarificat vocē τ guttur decoctū τ cōfert tussi antique τ dolorib' pectoris ex frigore τ extrahit sanguisugas ex gutture. Membra nutrimēti. Cōfert siti τ ppřie decoctio q̄ ipsius vtunt̄ q̄ fit cuꝫ oleis τ lacte.

Membra expulsionis. Qñ sedet̄ in decoctiōe folioꝝ allei τ ciurū ei' pnocat vrinā τ menstrua. τ extrahit secūdinā. τ sil' qñ supponit̄ τ bibit. τ sil' cib' ipsius ꝓdict' fact' ex eo cōfert valde. τ qñ teritur de eo quantitas auri cū aq̄ mellis exbibit̄ pbla. τ ipm extrahit vermes τ ab ipso ē solo nāc. Eius aūt opatio in coitu ē. qm ipse ppter vehemētiā sue exiccationis τ resolutionis q̄ꝫ nocet q̄ lac coagl' in aq̄ donec ei' acuitas resoluat̄ nō cōgat̄ quam sit illo q̄ de eo remanet i clirantura ei' pauce caliditas q̄ nō exiccat τ gnāt ex eo mlt̄ spermatis. ita vt posit mlo pblaticas i ꝓplonib' pblancis cinerē τ si posu eas calidas

Et qñ in venis cõtinetur in võtositates nõ elongat quin adiuuet ad desideriũ coitus. Venena. Cõfert punctture vermiũ venenosorũ et morsui serpentiũ qñ bibitur cũ vino. Et nos qdẽ iam experti sum⁹ illud. Et sic morsui canis rabiosi et qñ fit emplz ex alleo et folijs ficus et comino sup morsuz magis cõfert. De altea. C.lxxvi.

Altea qd ẽ. Nomẽ ei⁹ in greco derivatũ ẽ ex nomine plurimi iuuamẽtorũ. Natura. Calida est cũ eq̃litate. Operationes et ppietates. In ipsa sũt lenificatio et maturatio et mollificatio et resolutionẽ et radix ipsi⁹ sunt in virtute ei⁹ et fortiora plurimũ et exiccatiua subtiliatiua. Decoratio. Linit super morpheã cũ aceto et sedet in sole et semẽ ei⁹ est fort⁹ in illo. Apostemata et bothor. Mollificat apata et phibet ea et resoluit sanguinea et maturat vulnera et cõfert apatib⁹ inflatis et scrofulis et supponitur cũ gũma albotin ad durities mirscis et poni cũ cantib⁹ sup scrofulas. Instrumẽta iuncturarũ. Sedat dolorẽ iuncturarũ et pprie cũ adipe anseris et cõfert sciatice et tremori et attritiõi medij lacertorũ et extẽsioni neruorũ. Membra capitis. Qñ fit ex ea emplz cõfert apatib⁹ q̃ sunt in glãdib⁹ aurii. Mẽbra oculi. Resoluit tumorẽ et inflationẽ q̃ sunt in palpebris. Mẽbra anhelit⁹ et pector. Cõfert semẽ ei⁹ tussi calide et facile efficit sputũ et phibet sputũ sanguinis cũ virtute sue stipticitatis q̃ est in ipso et cõferunt folia ei⁹ apatib⁹ mãmillarũ et ponitur in emplis pleuresis et pipneumonie. Mẽbra nutrimẽti. Sua gũma sedat sitim. Mẽbra expulsiõis. Decoctio radicis ei⁹ cõfert qñ bibit ardori vrine et ardori intestinorũ et etiã apatib⁹ ani et sic folia ei⁹ et sic dolori matr. et supponitur semẽ eius cũ gũma albotin ad duritiẽ mirscis et eo irritationẽ ei⁹. Et sic decoctio ei⁹ foliorũ i. et mundificat suppositorio secarũ. et decoctio radicis ei⁹ qñ dat in potu cũ vino cõfert difficultati vrine et lapidi et pprie senectuti⁹ et gũma eius retinet ventrem.

Venena. Qñ linit cũ aceto et oleo prohibet nocumentũ venenosorũ vermiũ et cõfert decoctio ei⁹ cũ aceto cõmixta aut vino pũcture apis. et illud fit linimẽto siccũ enstlimo. De aphodilo. C.lxxvii.

Phodilus qd ẽ. Folia ei⁹ sunt sicut porrũ de sicco. et nõ hz ei⁹ planũ sup cui⁹ caput est flos et habet radices longas rotũdas sicut glans et est acris. Natura. Est calidus et siccus. Quidã vero dicunt q̃ est frigidus et hũidus et eligendi sunt. Operationes et ppietates. Est abstersiuus resolutiuus et pp̃ter radic ei⁹ et qñ teritur fit calefactiuus et exiccatiuus et plus eo radic ei⁹ et virt⁹ ei⁹ est sicut virtus draconitee crisp. Decoratio. Cõfert alopitie et serpigini et pprie cinis radicis ei⁹ et qñ linit ad augmentũ morphee albe et sedet in sole cõfert. Apostemata et bothor. Radix ei⁹ cũ fece vini ponitur sup apata glãdulosa oĩa et sup carbũculos. Et qñ ex ea fit emplm cũ farina ordei confert in tepidẽ apatũ calidorũ. Vulnera et vlcera.

Qñ ponitur rad. et cinis cũ fece vini sup vlcera fraudulẽta sordida cõfert eis. Instrumẽta iuncturarũ. Confert cõtritiõi lacertorũ et cõtorsioni. Mẽbra capitis.

Qñ distillat succus ei⁹ folijs aut cũ ture et melle et myrrha et vino cõfert sanici in aure. Et qñ distillat in aurem diuersam dolori molaris cõfert dolori molari. Mẽbra oculi. In succo radicis ei⁹ est iuuamentũ ad oculũ.

Mẽbra anhelit⁹ et pectoris. Qñ sumit i potu de eo pondus aur. cũ vino cõfert dolori vtriusqz lateris et tussi. Et ei⁹ radix cũ fece vini est bona apatib⁹ mãmillarũ.

Mẽbra nutrimẽti. Cõfert icteritie. Mẽbra expulsionis. Prouocat vrinã et mẽstrua et ei⁹ fructus et flos qñ in potu dant cũ vino soluũt. et ex radice ei⁹ cũ fece vini fit emplm apati testiculorũ. Venena. Dantur de eo tres aur. ad morsuz vermiũ venenosorum. Et qñ dant ad bibẽdũ fruct⁹ et flos ei⁹ in vino confert magnifice mordicationi scorpionis. et dãtis q̃draginta quatuor pedes cibo q̃ soluit. De aceto. C.lxxviii.

Aceti. Natura. Est cõpositũ ex caliditate et frigiditate. et ambe sũt subtiles. et frida q̃dez est magis dñans. et illud in quo est acredo ecessius. Si vo nõ est ẽ fridũ et hũidũ. et decoctio minuit de eius frigiditate aliqd. Operationes et ppietates. Est fortis exiccatiõis et phibet effusiões mẽbrorũ ad interiora et subtiliat et incidit. Et qñ bibit aut effundit sup fluxũ sanguinis si est exteri⁹ phibet ipsum. et phibet apa vbi est pparatio vt accidat. et adiuuat ad digestiõẽ. et aduersatur phlãi. et ipsũz est cõferẽs cholericis. et nocens melicis.

Decoratio. Linit cũ melle sup vestigia sanguinis et cõfert. verũ ipsi⁹ multitudo extinat. Apostemata et bothor. Prohibet aduẽtũ apatũ. et ambulationẽ cãcrenarũ et sanat herisipilã cõmestũ et bibitũ et linitũ et phibet ambulationẽ apatis oĩs. Et cõfert panaricio et formice et herisipile qñ ex eo liniunt et prohibet vt nõ eueniat apa. Vulnera et vlcera. Qñ ponit super vulnera lana infusa in aceto phibet ea apari et cõfert vlcerib⁹ ambulatiuis. et scabiei et impetigini et cõfert adustioni ignis velocit⁹ oĩ re. Instrumẽta iuncturarũ. Est nocũtũ neruis. Et qñ embrocat sup podagra cũ sulfure cõfert. Mẽbra capitis. Qñ miscet cũ vnctio olei aut oleo rosaceo. et cõquassat. et effundit in eo lana noua abluta et ponitur sup caput cõfert soda calide et fortitudini eius et sic embrocatio ex eo et oris collutio. et pprie cũ alumine cõfert motui dentiũ. et vaporatio aceti calidi cõfert difficultati auditus et acuit ipsum. et agit oppilationẽ colatorii fortiter et resoluit somnũ. Membra oculi. Linit cũ melle sup occultationes sanguinis q̃ est sub oculo. sed ei⁹ assiduatio debilitat visum. Mẽbra anhelit⁹ et pectoris. Minorat vuaz et abscindit gargarism⁹ ex eo fluxũ humoris ad guttur. et sanat vuaz que cecidit et sorbet ad sanguisugas et ad tussis antiquã aut difficultatẽ anhelitus calefacti. Mẽbra nutrimẽti. Est cõueniẽs stõ calido et hũido et irrũpens appetitũ. et adiuuãs ad digerẽdũ. et totũ illud ẽ q̃z pparat stomachuz. et vaporatio aceti resoluit hydropisim. sed eius assiduatio quandoqz adducit ad hydropisim.

Membra expulsionis. Infrigidat matricẽ et fit clistere ex eo calefacto et sale ad vlcera intestinorũ ambulatiua post clisterẽ lenitiuũ. Venena. Effundit super morsus venenosorum et confert ei qui in potu sumpsit opium et iusquiamũ. et acetuz assumptũ de vua agresti cũ sale cõfert morsui canis rabiosi et reliquis. Et q̃ssz bibitur calefactum post medicinas mortales et cõfert.

De Auro. Cap.lxxix.

Auri. Natura. Est equalis subtile. Operationes et ppietates. Limatura ei⁹ ingredit in medicinis medie et melius cauteriũ. et velocius sanabile est qd fit cum cauterio auri. Decoratio. Retẽtio ipsius in ore remouet fetorẽ oris. et ingredit limatura eius in medicinis alopitie et serpiginis liniendis et in eis que bibuntur. Mẽbra oculi. Confortat oculum in alcohol positum. Mẽbra anhelitus et pectoris. Cõfert dolorib⁹ cordis et tremori ipsi⁹ et malitie aie. et ei q solus loqt. De aromatico. C.lxxx.

Romatici quid est. Diximus in capitulo calami aromatici. Mẽbra nutrimenti. Dicitur q̃ nõ est res melior eo ad adustiones ignis cum oleo rosaceo et aceto et confert apostematibus stomachi et epatis et hydropisi.

De Agarico. C.lxxx.

Agaricu[m] q[ui]d e[st]. Ingt fili[us] Mesue q[uod] e[st] mascu
a lus et femina. Et e[st] agaricu[m] q[uo]d e[st] sic[ut] radici an-
iuden. s[ed] exterior p[ar]s ei[us] no[n] e[st] rara sicut exterior
pars radicis aniuden. et dixerut q[ui]da[m] q[uod] generat[ur] in arbo
re corrosa s[ecundu]m fermiti putrefactio[n]e[m] et corruptio[n]e[m] et sa
pore ei[us] sut acredo et stipticitas: et ei[us] s[u]b[stanti]a e[st] aerea terrea
subtilis. Electio. Illud q[uo]d e[st] melius e[st] albu[m] veloci-
ter frangibile porosu[m] valde plenas h[abe]ns extremitates in
cui[us] amaritudine sumit dulcedo et fractu[m] h[abe]ns frusta su-
perposita et e[st] femina. Illud v[er]o q[uo]d e[st] masculu[m] no[n] e[st] bo
nu[m] et duru[m] et nigru[m] ambo sunt mala valde. Natura.
Calis in p[ri]mo sicci in s[ecund]o. Operationes et p[ro]prietates.
Est resolutivu[m] solutivu[m] grossor[um] humor[um] ap[er]itivu[m] olus
oppilationu[m] subtiliativu[m]. Et dixerut q[uo]d i[n] ipso e[st] virt[us]
stiptica et in principio gustus sui e[st] q[uae]si dulcedo, deinde
amaritudo. Apostemata et bothor. Co[n]fert spati
bus o[mn]ib[us]. Instrume[n]ta iuncturar[um]. Dat in potu cu[m]
sirupo acetoso ad sciatica[m]: et e[st] ex eis q[uae] mu[n]dificant sup
fluitates nervor[um] p[ro]prietate q[uae] e[st] in ipso. et co[n]fert egritu
dinib[us] lacertor[um] et casui: et potus ex illo su[n]t tres siliquas.
Et q[ua]n adest febris tu[n]c datur cum mellicrato aut iuleb.
Me[m]bra capitis. Co[n]fert paciu[n]tib[us] epilepsia[m]: et mu[n]
dificat sup[er]fluitates cerebri p[ro]p[ri]etate q[uae] e[st] in ipso. Me[m]
bra anhelitus et pectoris. Confert asmati et vlceri pul
monis q[uan]n i[n] potu dat[ur] cu[m] rob et sit potus ei[us] vsq[ue] ad aur.
Et q[ua]n ex eo in potu dantur tres aur[ei] aut[em] cu[m] aq[ua] [con]fert spu
to sanguinis ex pectore. Me[m]bra nutrime[n]ti. Con-
fert ictericie et dat ad bibendu[m] cu[m] oximelle ad spa[m] sple-
nis. Et q[ua]n solu[m] masticat[ur] et degluttitur co[n]fert dolori stoc
et eructationi acetose: et dat in potu de eo ad dolore[m] epa
tis aureus. Me[m]bra expulsionis. Solutione educit
humores grossos diversos melle: et phlegma et cholere
rubee q[uan]n sumi[tu]r ex eo ab aur. i. vsq[ue] ad .ii. p[ro]prie cu[m] mel-
licrato. Et q[uan]ns adiuvat medicinas solutiuas: et facit eas
pervenire vsq[ue] ad extrema corporis: et p[ro]vocat vrinam et
menstrua: et si dat dolore[m] renu[m]: et ei[us] potus ad illud e[st] au
reus et co[n]fert p[ro]vocationi menstruorum. Febres. Co[n]fert de
mori et febrib[us] antiquis grossis q[ua]n bibit ex eo aureus cu[m]
vino: et vsq[ue] ad gluncem drachme. Venena. Mihi ex
eo in potu dat cu[m] vino vsq[ue] ad aur. e[st] magni iuvamenti ad
illud: et sit ex eo emplastru[m] ad p[un]cturam vermiu[m] venenosor[um].
Capitulu[m] de l[ite]ra .B. De Blacte bizantie. C.lxxxi.

Lacte bizantie q[ui]d e[st]. Sunt frusta similia
vnguib[us] boni odoris aromatica q[uae] ad-
ministrant[ur] i[n] suffumigationib[us]. Ingt Dia.
est de genere ostracorum. Assumunt[ur] ex
insula q[uae] e[st] in mari indie in loco ei[us] vbi
est spica. Et sunt ex eis q[uae] sunt ex mari ru-
bro. Et alie sunt babylonice nigriores pur: et ambe sunt
boni odoris: et existimo q[uod] ille q[uae] sunt de mari rubro sunt
ille q[uae] noiant[ur] curafeie, et dicit q[uod] ipse sunt adherentes carnis
et cutis. Et q[uan]s cadit aliq[ui]d de albedine et plumis ear[um] sunt
meliores: extrahunt ex gedde. Et ille q[ui]de[m] medicant[ur] et
purgant[ur] et sunt bone. Electio. Ex eis meliores sunt
ille q[uae] ad albedine[m] declinant inve[n]te in mari rubro: et i alie
men: et due ob[scure] manib[us]: s[ed] babylonice sunt nigre pur val
de. Venditores v[er]o medicinaru[m] dicu[n]t q[uod] bone ex eis sunt
duor[um] mariu[m]: deinde meccbi: deinde algeddin. et forsitan
aliq[ui]d caditer eis ad albedine[m]. Natura. Calida sunt
et sicca in s[ecund]o: et earu[m] siccitas forsitan vicina e[st] tertio.
Operatio[n]es et p[ro]p[ri]etates. Sunt subtiliative. Me[m]
bra capitis. Earu[m] suffumigatio co[n]fert epilie. Me[m]
bra expulsionis. Ear[um] suffumigatio excitat illas que
habet p[ro]vocatio[n]es menstruor[um]. Et q[uan]n bibu[n]t cu[m] aceto movent
ventre[m] quodcu[m]q[ue] genus earu[m] fuerit.

De behen. C.lxxxii.

En q[ui]d e[st]. Est seme[n] magnu[m] maius cicere decli
b nas ad albedine[m] q[ui]da[m]. et h[abe]t medulla[m] lene[m] ve-
nosa[m]. Natura. Cal[idu]s in tertio sicci in s[ecund]o.
Operatio[n]es et p[ro]p[ri]etates. Est mu[n]dificativu[m] et p[ro]p[ri]e
ipsi[us] medulla. et incisivu[m] humiditatu[m] grossar[um]. et ap[er]itivu[m] ace
to et aq[ua] oppilatio[n]es viscer[um]. et in arbore ipsi[us] e[st] amaritu
do plus et stipticitas. et p[ro]pter illud e[st] in ipso virtus carmi
nativa. et ei[us] cortex e[st] stipticus plus. et oleu[m] ipsi[us] no[n] e[st]
a stipticitate. et in ipso toto e[st] absterio et incisio. De-
coratio. Seme[n] ei[us] co[n]fert lentiginib[us] magnis et paruis
et pa[n]no. et morphee. et vestigijs vlceru[m]. et sit ex ei[us] oleum.
Apostemata et bothor. Co[n]fert apostematib[us] duris
o[mn]ib[us] q[uan]n ponit[ur] in emplastris et verucis. Valitera et sic-
ra. co[n]fert cu[m] aceto vlcerationi et scabiei vlcerate. et ex-
coriationi. et [con]fert bothor lactatis et sahafati. Instrume[n]
ta iuncturar[um]. Calefacit nervos et lenificat paralisi. et
durit[iem] nervor[um] et p[ro]p[ri]e oleum ei[us]. Me[m]bra capitis.
Abscindit fluxu[m] sanguinis stipticitate sua et co[n]fert
oleu[m] ei[us] dolori aurium et sonitui q[uae] e[st] in ipsa. p[ro]prie si ad
pe[n]atur. Et decoctio radicis ei[us] co[n]fert dolori dentiu[m]
q[ua]n os ex ea colluitur. Me[m]bra nutrime[n]ti. Co[n]fert du-
ritiei epatis et splenis q[ua]n bibit[ur] cu[m] aceto mixtu[m] ex eo pon
dus dragmi. 5. Et q[ua]n co[n]iungit[ur] cu[m] stercore aut farina lu-
pi et aq[ua] alkarati aut farina herbi. aut lupini. et sit ex eo em-
plastru[m] spleni. Et ipsius q[ui]de[m] e[st] mala[m] stomaco nause[am] et
si bibit[ur] ex eo aureus. i. cu[m] melle facit vomere fortiter. et
solutio[n]e educit. et sit ex ei[us] fruct[us]. Me[m]bra expulsionis.
Aureus. 5. ei[us] solutio[n]e educit phl[egm]a crudu[m] q[ua]n bibitur
cu[m] melle. et sit ex ei[us] oleu[m] et sit q[uan]n supponit[ur] lana[m] infusa[m]
in ipso. Permutatio. Loco ei[us] ponit[ur] q[uan]titas ipsi[us] s[i]
de rubea. et medietas sui de cortice casie lignee. et decima
po[n]deris ei[us] de mace. De Bedeguard. C.lxxxiii.

Edegard q[ui]d e[st]. Est spina alba. et e[st] similis al
b bahchen. veru[m]tu[m] e[st] vehemen[ter] alba et h[abe]t lon
giores spinas. et similant[ur] spine eius folijs anoni
veru[m]tu[m] sunt subtiliores et vehementius albe. Et ei[us] q[ui]
dem stipes q[uan]nq[ue] guentit ad duos cubitos. Et ei[us] flores
purpurei et seme[n] ipsi[us] e[st] sicut seme[n] cartami. veru[m]ti[m] e[st]
vehementioris rotunditatis. Natura. In radice ei[us]
est frigiditas et exiccatio cu[m] resolutione equali. Semen
eius e[st] calidu[m] et subtile. Et dixeru[n]t q[ui]da[m] q[uod] tota e[st] calida
valde. Operatio[n]es et p[ro]prietates. In ipsa e[st] virtus
solutiva et apitiva. et p[ro]p[ri]e in semine eius. et in ipsa e[st] re-
tentio fluxus sanguinis. et eius retentio e[st] equalis.
Apostemata et bothor. Co[n]fert apostemib[us] phlacidis
propter illud q[uo]d e[st] in ipso de resolutione et contractione.
quare fiat ex ea emplastru[m]. et ex radice eius proprie. In
strume[n]ta iuncturar[um]. Co[n]fert spasmo propter illud q[uo]d
est de co[n]tractione equali cu[m] resolutione. et semen eius co[n]fert
infantibus q[uan]n bibu[n]t ipsum propter corruptione[m] i[n] mo-
tibus lacertor[um]. Me[m]bra capitis. Collutio oris
eius ex succo ei[us] sedat dolore[m] dentiu[m]. Me[m]bra pecto
ris. Co[n]fert sputo sanguinis et p[ro]p[ri]e ei[us] radix. Me[m]
bra nutrime[n]ti. Co[n]fert debilitati stomachi et ap[er]it oppilationes.
Me[m]bra expulsionis. Co[n]fert solutioni ant que. et fe-
rose stomatice. et p[ro]p[ri]e radix ei[us] et e[st] p[ro]vocativa. Febres
Valet febrib[us] phlaricis lo[n]gis. et cui[us] ca[us]a e[st] debilitas
stomachi et o[mn]ib[us] febrib[us] antiquis. Venena. Co[n]fert li-
siccet. et postea supponat[ur] puncture scorpionis. Auribus
enim venenu[m]. et si bibit[ur] seme[n] ei[us] co[n]fert morsure venena-
tor[um] reptiliu[m]. Permutatio. Loco ei[us] in febribus
ponit[ur] fumus terre. De Balsamo. C.lxxxiiii.

Alsamus q[ui]d e[st]. Est arbor egypti nascens in lo
b co q[ui] dicit[ur] oculus solis tantu[m]. cui[us] folia codeo
rute similant[ur]. sed in ipsa declinat ad albedinem et

cius statura est statura arboris mirti. et ei⁹ qđ ē oleū est
melī⁹ semine ipsi⁹. et semen fortius ligno ipsius in oīb⁹
modis eius. Eius vo oleū sumit ita vt incidat cū ferro
post ortū ei cerabet z aggregat qđ de eis resudat cū cot
tone. necq₃ ptransit in anno qđ est inter quinquaginta vsq₃
ad sexaginta lib. Electio. Experientia olei ipsi⁹ est
cognitio lactis statim qū sup ipsum distillat: z prmixtio
ei⁹ cū aqua: z spissatio ipsi⁹ z cōseruatio sue soliditatis
in aq: z ablutio ipsius a cotto z subtilitas odoris eius.
Adulterat aūt cū oleo de pino: z oleo de mastice: z ce
ra dissoluta in oleo de alcāna. Et qđ ex eo meli⁹ ē: est
recēs. grossum autē z vet⁹ nō h₃ virtutē. Natura.
Eius l gnū est calidū z siccū in sc̄o. z ipsi⁹ semen ē ca
lidius eo parū: z oleū ei⁹ ē calidi⁹ vtrisq₃. z ē in principio
tertij calidi: z nō est in ipso de calefactiōe qđ existimāt.
Operationes z proprietates. Apit oppilationes
z cōfert viscerib⁹ grossis. Vulnera z vlcera. Mū
dificat vlcera. ppter cū ireos. z extrahit fracturas ossiū.
Instrumēta iūcturarū. Cōfert sciatice bibitū z p
pter spasmū bibit ei⁹ decoctio. Membra capitis.
Cōfert vlcerib⁹ capitis z mūdificat caput ips₃. z con
fert epilepsie z vertigini. Mēbra oculi. Abstergit
pannū ei⁹ ips₃ z ei⁹ oleū. Membra anhelit⁹ z pecto
ris. Lignū ei⁹ z ipsi⁹ semen cōferūt dolori vtrorūq₃
laterū. z cōfert asmati grosso z stricture anhelit⁹ z dolo
ri pulmonis. z cōfe rt tenie ei⁹ peripneumonie frigide. z
tussi. z sit ipsi⁹ oleū. z ad summū ē maturatiū de eius q
sūt sup myrach. Mēbra nutrimēti. Cōfert debili
tati digōnis z ipsi⁹ decoctio dissoluit malā digōnis. z
mūdificat stōm z cōfortat epar. Mēbra expulsio
nis. Prouocat vrinā z cōfert dolori pūgitiuo. z cō
fert dolorib⁹ matricis. z exiccat hūiditates ei⁹ vapora
ei z hūidū z cōfert ipsi⁹ frigori. z extrahit embryones
z secūdinā z cōfert qū ex eo sit suffumigatio oib⁹ dolo
rib⁹ matricis. z ipsi⁹ decoctio apit os matricis. z cera
tū ex ipso cū oleo rosaceo z cera cōfert frigori matricis
z est iuuatiuū difficultati vrine. Febres. Eius ole
um aufert rigorem. Venena. Resistit venenis z cō
fert morsure vipere. z ei⁹ oleū cōfert iusqamo qū bibit
cū lacte z venenosis z ppue scorpionibus.

De Been. C.lxxxvi.

b Een qđ est. Frustra aspera q̄ sunt radices ex sic
citate cōtracte carnose z sunt duarū specierū quarū
vna est alba. z altera ē rubea. Natura. Ca
lidū ē z siccū in sc̄o. Decoratio. Est ipinguatiuus.
Mēbra anhelit⁹ z pectoris. Cōfortat cor valde
z cōfert tremori cordis. Mēbra expulsionis. Ma
nifeste augmētat sperma. Permutatio. Loco ei⁹
ponit qntū est ipsum bdelij z medietas ponderis eius
lingue auis. De Berngesif. C.lxxxvii.

b Erngesif est abrotanū. z est planta filio absin
thio cui inest hūiditas viscosa. z ei⁹ qđ ē est vna
spēs. abrotano bōis boni odoris. z minora folia eius
sunt cū folia minuta pua sūbnlia alba z citrina z appēt
cture. Inquit Gal. sunt due herbe vicini sporis noīate
hoc noīe. Natura. Cala z humida est in primo.
Operatiōes z pprietates. Est subtilissima apti
ua valde cū⁹ empls. phibet attractiōem morborū ad
mēbra. Mēbra capitis. Cōfert soda frigide loco
empli supposita z embrocata. z laq̄ cocta sit magis se
tura z cōfert oppilatiōē narīū et coriize. Mēbra ex
pulsiōis. Frāgit lapidē in renib⁹. z pvocat mēstrua
sedēdo in ei⁹ decoctiōe. z cōfert vlcerib⁹ ei⁹ z vicit secū
dinā z fetū. z cōfert eo adiuuandū ōrio mīcie. z apit ips
z vrine ei⁹ bibita. z more empli supposita z potat ex
ea vsq₃ ad. ȝ. v. De Baurach. C.lxxxviii.

b Aurach qđ ē. Est fossil⁹ sale. z est ex genere fra
tris ei⁹. sz stipticitas nō inest ei. z qūq₃ adurit in
ostraco sup carbones inflāmatos donec albet.
Electio. Ex eo meli⁹ ē armeniū. leue laminosum
frāgibile spōgiosū albū. aut purpureū. aut roseū mor
dicatiuū. z coparatio qđ ē aphronitri ad reliq̄ baurach
est cōparatio baurach ad salē. sed baurach nō comedi
tur nisi ppter magnā cām. z spuma baurach est subti
lior qz baurach. z in ei⁹ virtute. z ex eis melior ē spuma
marmorea laicle frāgibilis. Natura. Cal₃ z siccū
in fine secūdi. z ei⁹ siccitas fortasse declinat ad tertium.
Operatiōes z pprietates. Abstergit fortiter lauat
z ppue aphronitrū. z mūdificat z extenuat. z incidit hu
mores grossos. z in baurach qđ ē est stipticitas pauca
cū abstersione bona ppter sui salsedinē. nisi in aphroni
tro. In eo enī₃ nō est stipticitas. sed abstersio pura mul
ta. z in sale est stipticitas. z nō est i ipso nisi resolutio par
ua. Decoratio. Attenuat capillos pulueriʒatū su
per eos. z qū ex eo sit empls attrahit sanguinē ad illud
qđ apparet de corpore. z facit vt color sit bon⁹ z cōfert
i₃ fortasse denigrat ei⁹ plurima cōestio colorē. Vul
nera z vlcera. Cōfert pruritui. ppterea qđ resoluit vi
rus z ppue aphronitrū cū aceto z cōfert etiam scabiei.
Instrumenta iuncturarū. Fit ex eo ceratū paralysi
ppue posteriore. z precipue cū iam declinat z confert cor
rosioni neruorū. Mēbra capitis. Cōfert surduri
bus z quū spuma ei⁹ cū melle distillat in aure mundi
ficat z aperit z cōfert surditati. z cū vino aut cū₃ sirupo
cū ysopo confert sonitui. Mēbra nutrimenti. Est
malū stomacho corrūpens ipsum. z aphronitrū cōmo
uet vomitū. z si nō faceret vomere esset plus mūdificatiuum
humorū stom. achi q̄ reliq̄ baurach. Et ex eo qđ ē cū₃
ficub⁹ fit empls hydropisi z extenuat eū. Mēbra ex
pulsionis. Soluit qū supponit. Et qū comedit cū ruta z
cymino. aut decoctione rute z aneti sedat dolorē ventris
pungitiuū. z cū hoc z similibus vincit salē. z bibitū cū₃
quibusdā medicinis interficit lūbricos vermes educit eos
z sit qū sinit ex eo vēter z lūbrici. z sedet q sinunt ē iuxta
ignem z. vicit eos. z per hec z alia distinguit inter ipsū
z salem. Venena. Cōfert omne baurach z preci
pue aphronitrum pfocationi fungorū valde. sue sit
adustū. aut nō adustum. z sit eius spuma z potat cū₃
adipe aūm. aut sit sup morsus canis. z bibit cū₃ aqua
frigida ppter potū cantandarū. z qđ ex eo nominatur
baurach aū nitrum bibatur cū anisi dem ppter nocumē
tum sanguinis tauri. De Balbo. C.lxxxix.

b Albus qđ est. Est cepe qđ comedit paruū simi
le cepe narcisci. z eius folia sūt similia foliis por
ri. z ipsius rosa est similis viole. z est quedā ei⁹
spēs que cōmouet vomitū. Quidā vero dixerit q ipse
ē cepe agr. z dixerūt qdā alij nō. sed est de genere porri.
z videt q sit anagallis. prudentem⁹ ergo intētiones nr̄as
ab hoc. Natura. Propinquus est nature cepe. et
fortasse est siccus in sc̄o cū hūiditate superflua. Ope
rationes z pprietates. Est inflatiuus z sudatiuus z exasperat
linguā. Decoratio. Linit sup pannū. ppue in sole z
cōfert. z sit pfert vestigia vlcerū. z exasperans palati z
linguā. z linit cū vitello oui sup verucas z cū oxymelle
sup vlcera lenia. Vulnera z vlcera. Cū assat cū ca
pite piscis z aloe. z ponit sup vlcera mēbri erad cat ipm.
Instrumēta iūcturarū. Cū ex eo sit empls cū aceto
ē cū micis attritiōi mēbri lacertorū. z sit ex eo empls po
dagre z dolorib⁹ iūcturarū. z sit ex ipso solo empls tor
sioni neruorū. z est emplm vnguis z auris z similium. et sit
ex eo emplm cū fenico. Mēbra capitis. Est me
dicamen surfuribus et vlceribus capitis. et linit sup pla

gas capitis q̃ nō sunt fractiōes: ⁊ pmiscet cū vitello oui et linit. MEmbra oculi. Solus administret. ⁊ cū vitello oui. ⁊ qñ adiungit ei acetū ē medicamen bonū ad garab ⁊ apatb⁹ lacrymaliū. MEMbra nutrimēti. Qui ex eo ē dulcis ⁊ rubeus ē bonus stomacho: ⁊ fit ex eo emplm̄ cū melle dolorib⁹ stōi. ⁊ amarus ē melior ⁊ digerit cibū ⁊ multiplicat ei⁹ nutrimētū i ipo licet nō sit nutrimētū suū laudabile: ⁊ pcipue ei⁹ qđ est crudū ⁊ qñ nō digerit pūgit ⁊ inflat. MEMbra expulsiōis. Excitat coitū. De Bugenio. C.xc.

Bugenio qđ ē. Magis qđ ex ea administrat est radix ei⁹. ⁊ ipsa qđe hȝ gūmā ⁊ succū. ⁊ ei⁹ gūma ē fortior succo ipi⁹ ⁊ qñ pmiscet cū oleo et muri: ⁊ pauco vino: ⁊ cōcutit donec grossuȝ fiat. ⁊ sm quātitatē eq̄litatis quā hȝ in grossitie ē eius bonitas. NAtura. Est cala in tertio sicca in ipso. OPErationes ⁊ pprietates. Est resolutiua. VULnera ⁊ vlcera. Abradit ossa corrupta pp̄ter vehementiā desiccatiōis ⁊ mūdificat vlcera. INstrumēta iuncturarū. Cōueniēs ē neruis. MEMbra anhelitus ⁊ pectoris. Cōfert superfluitatib⁹ grossis in pectore: et cōuenit pulmoni ⁊ vlcerib⁹ ei⁹ bibita ⁊ suffumigata. MEMbra nutrimēti. Cōfert duritiei splenis.

De Basuro. C.xci.

Basurū ⁊ baluū qđ sunt. Nota sūt. NAtura. Frigida sūt ⁊ sicca in scđo. ⁊ albasurū magis est stipticus q̄ȝ cassab. OPEratiões ⁊ proprietates. Inflāt ⁊ pprie qñ post ipsa bibit aq̄: ⁊ qñ sūt dulcia faciūt euenire rugitū plm̄: ⁊ faciūt euenire oppilatiōes in viscerib⁹. Et decoctio albasuri sedat inflatiōnē cū ɔseruatiōe caloris in ea: ⁊ plurim⁹ visus amborū generat in corpore humores grossos. MEmbra capitis. Albasurū facit soda ⁊ inebriat: plurimū ⁊ ābo sūt bōa carni q̄ ē iter dētes ⁊ gingiuas. MEmbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Ambo sunt mala pectori ⁊ pulmoni. MEmbra nutrimēti. Preparāt stōm ⁊ faciūt cōtingere oppilatiōes epatis ⁊ ipsoꝝ digō est tarda: ⁊ frāgibile ē minoris digōnis: ⁊ nutrimētū ipsoꝝ est paruū ⁊ algasaguerui ē minor tarditas. MEmbra expulsiōis. Unūquodqꝫ eoꝝ stringit ventrē pp̄e qñ miscet cū vino pontico: aut cum aceto ⁊ albala facit abūdare lac: ⁊ qñ bibit cū aceto pōtico pꝓhibet fluxum matricis. ⁊ pꝓhibet fluxū sanguinis hemorroidarū. FEbres. Usus eoꝝ plim⁹ facit cadere in tremorē ⁊ horripilatiōnē. De Bundes. C.xcii.

Bachū qđ ē. Est res delata de iamen. Quidaȝ aūt dixerūt q̄ ē ex radicib⁹ arigulen qui mouetur ⁊ cadit. ELectio. Meli⁹ ē citrinū et leue boni odoris. Albū vo ⁊ graue est malū. NAtura. Est calȝ ⁊ siccū in pmo. sm quosdam est frigidū in scđo. OPEratiões ⁊ pprietates. Cōfortat mēbra. DEcoratio. Mūdificat cutem ⁊ exiccat hūiditates q̄ sūt sub ea: ⁊ facit odorē corporis bonū: ⁊ abscindit odorē pilosori. MEmbra nutrimenti. Est bonū stomacho. De Batecha. C.xciii.

Batecha qđ est. notū ē. NAtura. Frigida est in pncipio scđi: ⁊ hūida in fine ei⁹. Et quȝ ei⁹ semē desiccat nō ē humectatiuū. imo desiccat in pmo: ⁊ ei⁹ radix est desiccatiua. OPEratiões ⁊ pprietates. Que matura ē ē subtilis ⁊ imatura ē spissa. Batecha pterea cinericia matura i nā existit cucumeris: ⁊ in ipso ē aptius quocūqꝫ mō sit. Melo autē melioris est humoris q̄ȝ reliq̄: ⁊ ei⁹ caro ē digestiua abstersiua: ⁊ pp̄e ei⁹ semen matura vo ⁊ imatura ambe sūt abstersiue: ⁊ semē ei⁹ ē fortioris abstersionis. Et ipsa qđeȝ cōuertit ad quēcūqꝫ humorē quē in stomacho inuenit. ⁊ est ad phla vehementius declinans q̄ȝ sit ad cholerem qualiter ergo ad mliam. melo vo nō cōuenit velociter.

DEcoratio. Mūdificat cutē ⁊ pprie simē ei⁹. et illud qđ ē i interiori pte ipi⁹ cuiā cōfert pāno ⁊ morphee ⁊ furfurib⁹. et pprie qñ cōficit qđ est ei⁹ interius siccat et cū oleo de frumento ⁊ exiccat in sole. MEmbra oculi. Fiat ex cortex ei⁹ fronti adhereat. ⁊ pꝓhibet fluxū ad oculū fieri. MEmbra nutrimēti. Est vomitiua. ⁊ pprie radix eius. Nā due. ȝ. ei⁹ cū vino mouēt vomitū sine labore qñ bibitur ex eis obolus. Quiqꝫ batecha nō digerit bene generat colicā passionē. melo aūt est tarde digōnis nisi qñ comedit cū eo qđ est interi⁹ n⁹ ⁊ ipi⁹ qđe nutrimētū est recti⁹ ⁊ ei⁹ humor est cōueniētior. Mȝ pterea vt cibū seqtur aliū. batecha n. si nō seqtur aliqđ aliud facit nauseā ⁊ vomitū. Post aūt ipa eiectus⁹ bibat oxymel. ⁊ humectat̄ cibū aūt zinziber nutriuū ⁊ vinū. MEmbra expulsionis. Prouocat vrinā qđ ex eo maturū est ⁊ crudū ipi⁹. ⁊ cōfert lapidi in renib⁹ ⁊ vesica qñ est paruus ⁊ pcipue lapidi renū. Et melo qđe est minoris penetratiōis. ⁊ ē magis abstersiuus ⁊ velocioris descensionis pcipue q̄ est mollis.

VEnena. Quum corrūpit in stomacho cōuertit ad naturā venenosaȝ. Mȝ ergo vt quum grauat extrahatur velociter. De Bule. C.xciiii.

Ule qđ est. Dicit alkansi q̄ est cucumer indus ⁊ est similis cucumeri capparis. ⁊ silis ginzber. NAtura. Calidū est ⁊ siccū in scđo: ⁊ apud quosdā i tertio. OPEratiões ⁊ pprietates. Est stipticus cōfortatiuus viscera. INstrumēta iūcturarū. Cōfert duritiei neruoꝝ ⁊ hūiditati eoꝝ ⁊ egritudib⁹ ipoꝝ frigidis sicut paralysi ⁊ torture. MEmbra nutrimēti. Accēdit ignē stōi ⁊ cōfert vomitui ⁊ trat in algaguarsct. MEmbra expulsiōis. Constringit ventrē ⁊ siccat ventositatem.

De Belliricis. C.xcv.

Elirici qđ sunt. Sūt propinq̄ nature emblicorū. ⁊ eoꝝ medulla ē dulcis pp̄inq̄ albundachi. NAtura. Frigidi sūt in pmo. sicci in scđo. OPEratiões ⁊ pprietates. In ipsis est virtus subtiliatiua. ⁊ virt⁹ cōtractiua. MEmbra nutrimēti. Cōfortāt stōm cū aptatiōe ⁊ aggregatiōe ⁊ pꝓhibēt mollificatiōnē ei⁹ ⁊ humiditate ipsius: ⁊ nihil eīq̄ ita pparet stomachū sicut ipsi. MEmbra expulsionis. Fortasse stringūt ventrē. ⁊ apud quosdā leniūt ventrē usū ⁊ est manifestū. ⁊ ipsi qđe cōferūt intestinorū et ano. De Bederēzego. C.xcvi.

Ederēzegū qđ est. NAtura. Est calida ⁊ sicca in scđo. OPEratiões ⁊ pprietates. Cōfert oib⁹ egritudinib⁹ phlāticis ⁊ melācholicis. Decoratio. Efficit odorē oris bonū. VULnera ⁊ vlcera. Cōfert scabiei melice. MEmbra capitis. Cōfert oppilationib⁹ cerebri. ⁊ remouet fetorē oris. MEmbra anhelitus ⁊ pectoris lenificatiua est ⁊ cōfortatiua cordis. aufert tremorē cordis. MEmbra nutrimēti. Iuuat digōnē ⁊ cōfert singultui. PERmutatio. Loco eius ponatur in kmificando pondus ipi⁹ de seta ⁊ due tertie pōderis ipius de cortice citri.

De Baurach kebuli. C.xcvii.

Baurach kebuli qđ est. Est semen sendiā. aut ȝdū. ⁊ habet duas spēs q̄rū vna est parua absqꝫ rugis. ⁊ alia magna cū rugis. ⁊ earū melior est parua. INstrumenta iuncturarū. Eradicat phlā ex iuncturis. MEmbra expulsionis. Soluit ex intestinis vermes ⁊ ascarides. ⁊ est in hoc valde bona.

De Beberenigi. C.xcviii.

Cherenegi quid est. Est ex aromaticis. Operationes et proprietates. Resoluit inflationem in omni loco eius embrocatio. Membra capitis. Eius flos est bonus ventositatibus grossis in capite. et qui eius folia odorant similiter. Membra expulsionis. Soluit ventrem.

De Buzeidem. C.xcix.

Buzeidem quid est. Est medicina lignea indica in qua est virtus filio virtuti been. Electio. Illa que ex ea bona est est alba grossa multarum linearum absque lenitudine et tenuis ligni et pauce albedinis et male: et adulterant eam cum lisabam barbarica. Natura. Calida est in secundo. sicca in primo. Operationes et proprietates. Est subtiliatiua. Instrumenta iuncturarum. Confert dolori iuncturarum et podagre. Membra expulsionis. Augmentat coitum. Venena. Confert venenis.

De Buckida. C.c.

Buckida. Natura. Frigida est. Operationes et proprietates. Est absterfiua et est in ipsa stipticitas: et in tectione et in fructu eius est bonitas. Decoratio. Abstergit faciem. Vulnera et vlcera. Ponitur super vlcera et scabiem et conglutinat plagas propter stipticitatem et abstersionem suam. et propter corticem arboris eius et aspergitur cum eis et fit embrocatio cum decoctione radicis eius et foliorum cum ipsis super ossa fracta. Membra expulsionis. Cortex eius grossus soluit phlegma qui bibitur ex eo aureus cum aqua frigida et vino.

De Bisbar. C.ci.

Bisbar quid est. Est illa que vocatur benfem. i. oculus vacce. rosa eius citrini coloris rubea in medio: grossior rosa camamille. Natura. Calida est in secundo. sicca in primo. Membra capitis. Eius odor confert ventositatibus grossis in capite.

De Busiri. C.cii.

Busiri. Operationes et proprietates. Resoluit propter eius florem et bene apparens et abstergit cum equalitate. Decoratio. Siluestris bisbe florem bene apparentem rubificat capillos. Apostema et bothor. Decoctio foliorum illius confert apatibus. Vulnera et vlcera. Cum melle more emplastri ponitur super vulnera et vlcera. Instrumenta iuncturarum. Eius decoctio confert attritioni lacertorum. Membra capitis. Colluitur os cum decoctione eius propter dolorem dentium. Membra oculi. Eius decoctio confert opthalmie calide. Membra anhelitus et pectoris. Decoctio ipsius confert tussi antique. Membra expulsionis. Bisbe folia alba: et bisbe folia nigra conferunt solutioni vetuste.

De Babeke. C.ciii.

Babeke quid est. Similis est viride lentium et est difficilioris digestionis. Natura. Est equalis declinans ad siccitatem. Operationes et proprietates. Est stipticus et lenis: et generat melias. Apata et bothor. Est bona vtrisque et fiet ex ea emplastrum hernie et rupture infantium. Membra expulsionis. Stringit ventrem.

De bekegnasen. C.ciiii.

Bekegnasen quid est. Est coriandrum putei. et psice est bekegnasen et syriace est capillus porcinus. et arabice est capillus algul. et est herba parua cuius ortus est in saltibus et cursibus aquarum et fluuiorum: et iuxta in puteis et similis coriandro humidiorum eius thyrsi ad rubedinem et nigredinem declinat sine stipite existens. Natura. Galenus equalis. Ego autem dico quod fortasse declinat ad caliditatem valde parum et siccitatem. Operationes et proprietates. Est resolutiua subtiliatiua aperitiua: et in ipso est stipticitas propter bonis curis. Et quod permiscet cibo gallorum et coturnicum facit eos fortiores et ad dimicandum et ad interficiendum. Decoratio. Eius cinis cum aceto et oleo confert alopicie et tyrie: et ipse cum oleo mirtino et vino prolongat capillos et prohibet eorum casus. Apata et bothor. Confert aldubelet et delet scrofulas. Vulnera et vlcera. Confert fistulis et vlceribus fraudulentis et humidis. Membra capitis. Eius cinis confert serfuribus. Membra oculi. Confert algarab. Membra anhelitus et pectoris. Confert pulmoni purgando ipsum valde. Membra nutrimenti. Confert cum vino fluxui superfluitatum ad ventrem et stomachum et confert dolori splenis. et confert ictericie. Membra expulsionis. Prouocat vrinam. frangit lapidem. prouocat menstrua: et extrahit secundinam: et purgat mulierem fetam: et abscindit fluxum sanguinis. et apud plures stringit ventrem. et semen filius Mesue inquit soluit. Venena. Ipse cum vino confert morsibus serpentum et canis rabiosi et venenosis aliis. Permutatio. Loco eius in aimate ponitur pondus ipsius de flore viole cum medietate ponderis ipsius de succo liquiritie.

De Bedarangi. C.cv.

Bedarangi quid est. Est ozimum fluuiale et dicunt quidam quod est bedarabina. et est alacb et est notum. et olei eius in ipso est olarum album verum est debilius eo. et in ipso quedam sunt virtutes contrarie. Natura. Calida est in primo declinans ad siccitatem. sicca in primo. et in ipso est humiditas superflua cuius fortassis humanus summa ad se declinat non in substantia. Operationes et proprietates. In ipso est stipticitas et solo. extrahit enim nisi inueniat superfluitatem preparatam. Si autem inuenit humorem soluit: et in ipso sunt resolutio. et digestio. et inflatio et velocitas ad putrefactionem. et generat humores malos melias: et eius semen confert ei in quo generant melia. Apostemata et bothor. Confert quod cum aceto et oleo ro. liniuntur super apata calida. Membra capitis. Eius succus distillatus confert fluxui sanguinis et naribus precipue cum aceto vini et canfora facto licinio et intincto in ipso et remouet stupores dentium. et est ex eis que sedant sternutationes in complexione vna et mouet eas in complexione alia. Membra oculi. Confert pulsationi oculi more emplastri suppositum et facit peruenire tenebrositatem visus comestibus: propterea quia remouet humiditatem eius et perturbat eam et eius succus confortat visum facto collyrio ex eo. Membra anhelitus et pectoris. Confortat cor valde. et desiccat pulmonem et pectus: et sacratum ex aqua eius confert stricture anhelitus: et eius aqua est bona sputo sanguinis et facit abundare lac. Membra nutrimenti. Difficilis est digestionis et putrefactionis velocis. et est malum stomacho propter folia eius. Membra expulsionis. Constringit quod si inuenerit humorem preparatum soluit et prouocat et nocet ano. et eius semen confert difficultati vrine. Venena. Ponitur super puncturam vespe et scorpionum et draconis marini.

De bertaniki. Ca.cvi.

Bertaniki quid est. Dicitur quod est acrior. et dicitur quod est folium quod assimilatur foliis acetose siluestris. veruntamen est vicinius nigredini et est grossius. Operationes et proprietates. Eius folia sunt stiptica. Vulnera et vlcera. Consolidat vulnera et vlcera. Membra capitis. Eius succus est melior rebus vlceribus antiquis que sunt in ore et alcola. Et oportet ut fiat ex eo rob. et confert alcola.

De bilomon Ca.cvii.

Bilomon quid est. Est alsarfac siluestris. et est ex titimalis et eius semen est igneum sicut sunt titimala. Membra expulsionis. Soluit.

De bebilisi Ca.cviii.

Bebilisi quid est. Est illud quod dicitur papauer cordosum et spumosum. et ipsum efficiat operationem titimali in solutione sua. Natura. Calidum est multum. Membra expulsionis. Soluit sicut titimali.

De benec guariden Ca.cix.

Enec guariden. Mēbra expulsionis. Cō
b fert doloribus matricū ꝛ renū postq̄ ei⁹ frigi
resolutio cū oleo ꝛ cera ꝛ vitello oui q̄ renō in-
durat ꝛ ꝓuocat vrinā ꝛ mēstrua. ꝛ facit abortū. ꝛ cum
cordumeni valet hemorroidib⁹. Febres. Cōfert
rigori. Venena. Cōfert venenis q̄ sunt ex veneno
hominorbus. Permutatio. Loco eius poni-
tur eboffore.

De barasican Ca.cx.

Barasican qd est. bedeshet ex cui⁹ semie nigri ar
b millas faciūt ꝛ est herba Gal. cala in principio
primi. sicca in secundo.

De Bithar. C.cxi.

Ibar qd ē. Est virga pastoris. ꝛ nos q̄des nar
b rabimus ꝓprietates virge pastoris in ca. de bain.

De Baisderbendis. C.cxii.

Baisderbendiū q ē. Est collyriū albū allatū de
b armenia. Apata ꝛ bothor. Administrat apa
tibus calidis ꝛ bothor calis. Instrumenta
iūcturaꝝ. Fit emplm ex eo sup podagrā calidā.

De Balaustia. C.cxiii.

Balaustia qd est. Est flos grāati silvestris persici
b aut egypti: ꝛ ipa q̄dē q̄nq̄ ē rubea ꝛ q̄nq̄ est al
ba: ꝛ q̄nq̄ rosea. Et succi ei⁹ mā ē sicut succi bar
berys. Ingi pandus. virtus ei⁹ ē sicut vtus pulpe gra
nati. Natura. Frida ē i fine pmi. sicca i sc̄o. Opa
tiones ꝛ ꝓprietates. Glutinativa est ꝛ retinet fluxū ꝛ
grāūt mediam. Decoratio. Bona ē gingiue sigui
nee. Vulnera ꝛ vlcera. Cōsolidāt plagas ꝛ vlcera
antiq̄ ꝛ albocos ꝛ paulisonē pulverizata. Apata ꝛ
bothor. Fit ex ea emplz q̄d adheret rupture. Mē
bra capitis. Fortificat dētes motos. Mēbra
anhelitus ꝛ pectoris. Prohibet fluxū sanguis.
Membra expulsiōis. Stringit ꝛ cōfert vlcerib⁹ in-
testinoꝝ ꝛ fluxui matricis: ꝛ fluxui sanguis. Permu-
tatio. Loco ei⁹ ponit cortex grāati ꝛ capus grāati.

De butyro. C.cxiiii.

Butyrū. Natura. Calm ē ꝛ hūidū in pmo
b ꝛ ei⁹ gdus in hūitate ē altior. Opatiōes ꝛ ꝓ
prietates. Est maturativū resolutivū molli-
ficativū. ꝛ eius resolutio ē in corporib⁹ mediis nō duris
ꝛ in corporib⁹ teneris ē cū facilitate: ꝛ eius fum⁹ exicca
tiu⁹ ē. ꝛ est sedativ⁹ doloꝝ interioꝝ: ꝛ materierū effusa-
rū ad mēbra. Decoratio. Linit ex eo corp⁹ ꝛ vē
ter ꝛ nutrit ꝛ impinguat. Vulnera ꝛ vlcera. Cōfert
vlcerib⁹ neruoꝝ ꝛ iplet vlcera ꝛ purgat ea. Mēbra
capitis. Bibitur cū eo medicine q̄ sunt ad exituras
velāmi cerebri: ꝛ ad apata radicū auriū ꝛ nariū ꝛ oris
ꝛ ad apata gingiue ꝛ ad colla: ꝛ linit ex eo caro gingiua
rū infantū: ꝛ fit facil ortus dentiū. Mēbra anhelit⁹ ꝛ
pectoris. Cōfert tussi sicce ꝛ frigide ꝛ ꝓprie cū ami-
gdalis ꝛ zuccaro. ꝛ silr in pleuresi ꝛ peripneumonia ꝛ
sputū facit facile ꝛ maturat. ꝛ silr cū oleo amigdalino ē
ei⁹ maturatio plima. Solū aūt qū est ei⁹ mūdificatio ē
minor maturatiōe ei⁹ ꝛ cū zuccaro ē econuerso: ꝛ ꝓhi
bet sputū sanguinis ꝛ cōfert vomitui sanguinis ꝛ saniei qū
ex eo bibitur quātitas. ℥. i. ꝛ. cū melle. Mēbra expul
sionis. Lenificativū ē ꝛ plim⁹ visus ei⁹ soluit: ꝛ fit ex
eo clistere ad apata calida: ꝛ dura in intestinis ꝛ matrice
ꝛ testiculis. ꝛ ponit in medicinis vulnerū orificii vesice.
Venena. Resistit venenis precipue quā ex eo li-
nitur morsus vipere.

De barba hircina Ca.cxv.

Barba hircina qd est. In ipsa ē parū caliditatis
b ꝛ frigiditatis: ita q̄ repelacit calitatē ei⁹ ꝛ q̄si nō
sit vehemētis frigiditatis imo frigiditas eius est in fine
pmi. ꝛ siccitas ei⁹ ē vehemēs perueniēs ad tertiū. Ope
rationes ꝛ ꝓprietates. Est stiptica vsq̄ ad terminū: ꝛ
radix ei⁹ est fortioris stipticitatis ꝛ ponit in tyriaca ad
cōstringēda mēbra. ꝛ succ⁹ eius ē in stipticitate sicut rosa
rū. Vulnera ꝛ vlcera. Folia ei⁹ qū exiccant cōso
lidāt ꝛ cōferūt vlcerib⁹ antiquis ꝛ ei⁹ flos in ol⁹ illis est
fortior. Mēbra capitis. Radix eius ē ex medici
nis abstergētib⁹ sordiciē auris ꝛ exiccātib⁹ vlcera eius
ꝛ cōferētib⁹ odoratui. Mēbra anhelit⁹ ꝛ pectoris.
Flos ꝛ folia ꝛ radix ei⁹ quocūq̄ fuerit qū bib̄ cū
aq̄ ordei vlcerib⁹ pulmonis cōfert ꝛ succ⁹ ei⁹ sputo san
guinis. Mēbra nutrimēti. Cōfert stomacho ꝓhi
bet effusiones materierū ad ipm: ꝛ ꝓpe succ⁹ eius.
Membra expulsiōis. Est fortior medicina ad vlcera
intestinoꝝ qū bibit aut flos ei⁹ ꝓprie. aut succ⁹ ei⁹ cum
vino ad fluxū sanguis ex matrice i modū empli sup-
positus: aut bibitus.

De Bdellio. C.cxvi.

Bdelliū iudaicū ꝛ bdelliū mecchiū qd ē bdelliū
b iudaicū: aliud ē siciliū: ꝛ aliud arabicū q̄d ē aliud
a bdellio palmarū silvestriū ꝛ ambo sūt ꝓpe
mis silvestrib⁹. Mecchiū aūt est ex fructu arboris pal-
marū silvestriū. Electio. Melior duaꝝ gūmaꝝ
est illa q̄ ē varia clara: ꝛ amari saporis: ꝛ est munda si
gnis: ꝛ est facilis resolutionis boni odoris: cui⁹ fumus
odor ē picis ꝛ qū antiquat bdelliū iudaicū egredit a
mificatiōe ad exiccatiōes. Natura. Mecchiū est fri
gidū ꝛ siccū: ꝛ aliud ē calm in fine pmi lenitivū: ꝛ ꝓpe
siciliū: ꝛ arabicū exiccat tempus. Opatiōes ꝛ ꝓprieta
tes. Resoluit itaq̄ sanguinē ꝓgelatū: ꝛ ē lenificativū
maturativū. dissipit ventositates. Et siciliū ē vehemētis
mificatiōis. ꝛ arabicū ē siccius eo nisi recens. Apata
ꝛ bothor. Resoluit apata dura: ꝛ ꝓpe dissolutionē
saliua ieiunii: ꝛ silr resoluit reliqua frigida. Et mecchiū
q̄d nō est ex fructu palmarū silvestriū: ꝛ ē bdelliū ara-
bicū aufert scrofulas: ꝛ bibit decoctū ad apata matricis
ꝛ dura. Vulnera ꝛ vlcera. Linit cū aceto sup li
hasat. Instrumēta iūcturaꝝ. Cōfert cōuulsioni
torsis: ꝛ spasmo: ꝛ duriciei neruoꝝ. ꝛ coagulatiōi ꝓpe.
Membra anhelit⁹ ꝛ pectoris. Cōfert dolori
cāne pulmonis. ꝛ apatib⁹ ei⁹. ꝛ cōfert tussi antiq̄. ꝛ dolo
ribus lateris. Et arabicū cōfert apatib⁹ epiglotis: gu
turis. Membra expulsiōis. Cōfert hemorroidi-
bus bibitū ꝛ suppositū ꝛ suffumigatū. ꝛ retinet sangui
carū. ꝛ cōfert lapidi renū. Et qū ponit in solutiōe ꝓhi
bet abrasionē intestinoꝝ. ꝛ ꝓuocat vrinā ꝛ mēstrua. Et
de mecchio etiā estimat q̄ ipm ꝓuocet. sed nō estimat
tas q̄ ipm stringat ꝛ frangit lapidē. Bdelliū vo arabi
cū clarū rubeū qū terit ex eo quātitas duorū aur. ꝛ bi
bit cū aqua mellis minuit phla. ꝛ bdelliū vtrūq̄ resol
uit ramices aq̄ ꝛ apit os matricis clausū: ꝛ educit fetū ꝛ
mūdificat matricē ꝛ resoluit apata ani ꝛ testiculoꝝ.
Venena. Cōfert morsibus venenosoꝝ.

De butyro. C.cxvii.

Butyrū recēs qd est. Est faciēs opationes buty
b ri crudi. ꝛ fortius in maturatiōe ꝛ mollificatio
ne. ꝛ lenificatiōe. ꝛ calefactiōe. ꝑmittimus ergo
de ipo q̄d dictum ē in caplo de butyro crudo in litera
tertia. ꝛ adiūgamus ad hoc. Natura. Calm est
pmo. hūidū in ipo. Opatiōes ꝛ ꝓprietates. Est ma
turativū resolutivū. ꝛ ipm q̄dē nō opat nisi in corpib⁹
teneris mediis. nō i duris. Apata ꝛ bothor. Ma
turat apata ꝓpe illa q̄ sūt in radice auris. ꝛ ꝓpe in
fātū ꝛ mulierū. ꝛ neq̄ pōt tale aliqd in corporib⁹ duris.
Mēbra capitis. Maturat apata q̄ sūt p⁹ aures

in corpib⁹ tenerio. Membra anbelit⁹ ꝛ pectoris. Lenit pectus ꝛ maturat superfluitates in ipso proprie cū melle ꝛ zuccaro ꝛ amigdal amario. Mēbra expulsionis. Ipm cū amigdal qñqꝫ stringit ventrē ꝓpter stipticitatē q̄ ē in ipso: ꝛ qñqꝫ soluit. Venena. Est tyriaca venenis in potu sumptis.

De bitumine iudaico. C.cxviii.

b Itumē iudaicū qd ē. Dixerūt q bitumē aliud est qḋ manat de qbusdā mōtib⁹. ꝛ aliud est qḋ natat i qbusdā meatib⁹ aq̄. Et nigrū qdē est ma stisse pici. ꝛ est frustū nigrū leue ex q̄ qū masticat egredit sapor picis. sꝫ ipm ē frangibile. Electio. Illud qḋ melius ē est purpureū clarū cū splēdore forte ponderosus. Nigrū vero sordidū ē malū. Natura. Calꝫ est in tertio siccū ad ipm. Operatiōes ꝛ ꝓprietates. Virtus ei⁹ est ꝓpinq̄ vtuti picis: ꝛ ipm cōsolidat mēbra ꝛ dissoluit sanguinē ꝯgelatū i ventre qñ bibit. Decoratio. Cōfert albedini vnguis linitū. Apata ꝛ bothor. Cōfert scrofulis. Vulnera ꝛ vlcera. Linit sup impetiginē: ꝛ sup apatiōnē vulnerū ꝛ nō pmittit ea apiri. Instrumēta iūcturarū. Est emplꝫ podagre ꝛ bibit: ꝛ linit ad sciaticā. Mēbra anhelit⁹ ꝛ pectoris. Cōfert tussi ꝛ vlcerib⁹ pulmonis ꝛ iuuat ad spuendū: ꝛ extrahit saniē ex pectore: ꝛ cōfert asmatib⁹ ambarū amigdalarū ꝛ sqnantie. Mēbra expulsiōis. Cōfert eu mei matricis ꝛ qñ supponit fum⁹ ei⁹ cōfert exitui matricis ꝛ dolorib⁹ eius. ꝛ qñ fit clistere ex eo cū aqua ordei confert dysenterie.

Capitulū de litera. C

De coagulo. C.cxix.

c Oagulū qd est. Coagula sunt plura. ꝛ nos dicturi sumus vnūqḋqꝫ coagulū i caplo rememoratiōis alal cui⁹ ē. Electio. Ex eis meli⁹ est i spē coagulū leporis. Natura. Oia sunt calia ꝛ sicca ignea. Opatiōes ꝛ ꝓprietates. Resoluit oē coagulatū sanguis ꝛ lactis caseati. ꝛ hūores grossi: ꝛ coagulat oē liqdū: ꝛ oē est incisiuū ꝛ ꝓhibet omnē fluxū sanguis: ꝛ cursū sanguis mulierꝫ ꝛ oē est subtiliatiuū: ꝛ nō ē dubiū qn cū hoc sit desiccatiuū. Inqt Gal. nō admiscet qḋ ex coagulis acuti ē in loco vbi necessaria ē cōstrictio. Mēbra capitis. Cōferūt oia qū bibunt epile ꝛ ꝓpe caniduā. Mēbra anhelitus ꝛ pectoris. Resoluit sanguinē coagulatū in pulmone. Mēbra nutrimēti. Resoluit lac caseatū in stō qñ bibit cū vino: ꝛ resoluit sanguinē coagulatū in stō: ꝛ est malū stō. Mēbra expulsionis. Qñ supponit post purgationē mēstruorꝫ iuuat ad impregnādū: ꝛ si bibatur post purgatiōēs iuuat ad impregnandum ꝛ cōfert ꝓuocatiōi matricis: ꝛ ꝓpe coagulū cameliui: ꝛ cōfert vlceri intestinorꝫ. ꝛ ꝓpe coagulum pulli equi. Venena. Oia sunt bezahar. ꝛ cōferunt b'ruſgamo nigro ꝛ magis iuuatiua ad illud sūt coagulū hedi ꝛ muli. ꝛ ceruorꝫ. ꝛ vituli. ꝛ agni ꝛ sanant a venenis. ꝛ morsib⁹ oib⁹ ꝛtes anulofet. Si qꝫ potio ipsorū. ꝛ lrat cū linimēto. ꝛ coagulū hedi ē bezahar culorbij.

De Citro. C.cxx.

c Itri qd ē. est notū. ꝛ oleū ipsi⁹ factū ex eo. ꝛ ex cortice ei⁹ ē forte. ꝛ factū ex flore ipsi⁹ est debili⁹ in oi caplo. Natura. Cortex cius ē calid⁹ in pmo. sicc⁹ i fine secūdi. ꝛ ei⁹ caro ē calida i pmo. ꝛ hūida in iūo. Quidā aūt dixerūt q ē frida ꝛ hūida in pmo ꝛ eius fritas magis ē. Et ipsi⁹ acetositas fra est ꝛ sicca in tertio. Et ei⁹ seme ē calm i pmo. ꝛ siccū in so. Operationes ꝛ ꝓprietates. Caro ei⁹ iflat ꝛ folia ipsi⁹ sedāt inflationē. ꝛ ei⁹ flos ē subtilior eis. ꝛ ei⁹ acetositas ē stipticasiggmo cholerā rubeā. Et ei⁹ semē ꝛ cortex ipsi⁹ sunt resolutiua. Et cū ponit ei⁹ cortex i pānis ꝓhibet tineas ꝛ eius odor rectificat corruptiōēs aeris ꝛ pestilentiā.

Decoratio. Eius acetositas abstergit colorē ꝛ aufert pānū. Et qḋ ex cortice ei⁹ adustū ē bonū ē albaras linitū. Et decoctio ei⁹ bonū efficit odorē oris. Et ē ipinguatiua corporis. ꝛ cortex ei⁹ retētiua odorē oris bonū efficit. ꝛ ei⁹ decoctio etiā silr qū tenet in ore. Apata ꝛ bothor. Acetositas ei⁹ valet ipetigini illinita. Instrumēta iūcturarꝫ. Eius oleū valet mollificatiōi neruorꝫ: ꝛ nō fiat nisi ex cortice ei⁹ ꝛ cōfert palysi ꝛ ipsi⁹ acetositas est mala neruis. Mēbra capitis. Cōfert tortura oris.

Membra oculi. Fit collyriū cū acetositate eius ꝛ remouet icteritia oculi. Mēbra anhelit⁹ ꝛ pectoris. Ei⁹ acetositas sedat tremorē cordis calidū. ꝛ nutritū ē bonū gutturi ꝛ pulmoni. ꝛ ei⁹ acetositas ē mala pectori. Et medulla citri qū cogit cū aceto ꝛ ponit ex ea medietas alla ꝛ aiati iterficit sanguisugas transglutitas ꝛ eas educit. Membra nutrimēti. Caro ipsi⁹ ē mala stō inflatiua tarde digestiōis quāuis vt comedat cū almuri: ꝛ silr mixta cū melle ē sanior. ꝛ magis recipiēs digestiōnē nisi sit plura. Et eius qdem folia cōfortāt stōm ꝛ viscera. ꝛ postea flos ipsi⁹ ꝛ cortex ipsi⁹ qū ponit i cibariis sicut semina q̄ ꝓ cōdimēto ponūt adiuuāt digōnē. Ipse tñ cortex nō digerit ꝓpt duritiē sui. Et ipsi⁹ decoctio sedat vomitū. Et rob ei⁹ ꝛ ē rob acetositatis ꝯparat stōm ꝛ aqua acetositatis ei⁹ valet icteritie ꝛ sedat vomitū cholericū ꝛ facit appetitū. Et os qdē ut citrus comedat singulare q nō cōmisceat cibo ante se neqꝫ post se. Mēbra expulsionis. Ei⁹ caro facit vētrē se possidē colicā. ꝛ ipsi⁹ acetositas retinet vētrē ꝛ cōfert solutioni cholerice. ꝛ ei⁹ semē cōfert hemorroidib⁹. ꝛ in ei⁹ seie ē virt⁹ solutiua. ꝛ succ⁹ acetositatis ei⁹ sedat infirmitatē mulieris. Venena. Seis ei⁹ pōdus. ꝫ.i. cū vino ꝛ melle ꝛ aq̄ calida illinitū resistit venenis oibus: ꝛ ꝓpe veneno scorpionis bibitū aut linitū. ꝛ eius cortex est vicinus illi. ꝛ succus corticis cōfert morsioni vipere bibit⁹. ꝛ cortex ei⁹ pro emplō suppositus ē vicinus illi.

De cerusa Ca.cxxi.

c Erusa quid est. Et cinis plūbi aut alaunoch ꝛ tñ in ea q̄ fit ex alaunoch multū elaborat i adurēdo. Fit alasreng. ꝛ acqrit supfluā subtiliationē. Qñqꝫ vo fiūt oēs ceruse cū aceto. ꝛ qñqꝫ cum salib⁹. ꝛ qñqꝫ fiūt plumb⁹ modis sm q sol in libro hui⁹ artis.

Natura. Frigida ꝛ sicca ē in secūdo. Opatiōes ꝛ ꝓprietates. Que fit cū aceto ē vehemētis subtiliationis ꝛ magis ꝓfundās ꝛ in alia nō est vehemēs subtiliatio ꝛ ē glutinatiua: ꝛ ꝓpe alasreng. Apata ꝛ bothor. Lenificat apata dura ꝛ frigida. Vulnera ꝛ vlcera. Ponit in emplis ꝛ replet vlcera: ꝛ gnāt in eis carnē ꝛ corrodit ꝛ ꝓpe alasreng carnē malā. ꝛ alasreng etiam fortior ē in gnātione carnis. Mēbra oculi. Confert bothor oculi. Mēbra expulsionis. Est ex medicinis q̄ cōferūt ex fissuris ani. Venena. Est ex venenis: ꝛ expō rememoratiōis ei⁹ ē in caplo de venenis.

De camemilla Ca.cxxii.

c Amemilla qd est. Ex ea ē alia cui⁹ flos est citrinus. ꝛ alia cui⁹ flos ē purpure⁹. ꝛ alia cui⁹ flos est alb⁹ ꝛ nota ē. Et folia quidē ipsi⁹ ꝛ flos reseruant si fiāt ex eis trocisci. ꝛ ei⁹ radix desiccat: ꝛ ipsa qdē est sm Gal. ꝓpinq̄ virtuti rose in subtiliatione sua: sꝫ est calida. ꝛ ei⁹ caliditas ē sicut caliditas olei. s. ꝯuenies.

Natura. Calida ē ꝛ sicca in pmo. Opationes ꝛ ꝓprietates. Est apitiua subtiliatiua spissitudinis mollificatiua resolutiua cū pauca attractiōe imo absqꝫ attractiōe. ꝛ ē hec ei⁹ ꝓprietas int medicias. Apata et bothor. Sedat apata calida mollificando ꝛ resoluēdo

apsa lenificat dura q nō sunt stricta valde: et bibit̃ propter
apertionem viscerū ipsius. Iuncture. Mollificat
tetanū et cōfortat mēbra nervosa oīa. et ē ex medicinis
plus cōferentib' lenitudini q̄ relique. qm̄ caliditas ei' ē similis
caliditati aīal. Membra capitis. Est cōfortatiua cere
bri cōferens soda frigide et ad euacuādos mīs capitis
quā resoluit absq3 attractiōe. et hec ē ei' ꝓprietas. et cōfert
pustulis oris. Membra oculi. Sanat algarab vel
ruptū more emplastri supposita. Membra anhelit' et
pectoris. Alleuiat spūm. Membra nutrimēti.
Aufert ictericiā. Mēbra expulsionis. Prouocat
vrinā et egredi facit lapidē et ꝓpē q ex ea ē purpureū florē
et cū camemilla qdem vaporat vesica ꝓpl dolores fri-
gidos. et prouocat mēstrua bibita et sedendo in aq ipsius
educit embryonē et secūdinā. et cōfert illoco. Febres
Fit iniectio ex oleo ei' in febrib' periodicis et bibit̃ ꝓp
febres antiquas sine caū. et ꝯfert oī febri absq3 forti acui
tate quā apsa calida nō ē in viscerib' et ꝓp ea et quoq3 con
fert apostemati quā nō est calidū. et ē ei' maturatio etiā q iā fir
mata ē vigorē. Permutatio. Loco ipsi' ponit̃ in cō
fortatione cerebri et iuuamēto qd cōfert in soda beren-
gelif et est abrotanum.

De cepe. Ca.cxxiiii.

Cepe qd ē. Notū ē. sīno in ipso ē acuitas incisiua
c amaritudo et stipticitas. Comestū ho ex eo qd ē
longius ē acuitas. Et rubeū ē acui' albo. et siccū
humido. et crudū assato. Natura. Est calidū in tertio
et ē in ipso humiditas superflua. Operationes et ꝓprietates
Est subtiliatiuū lesiuū ꝓpē qd comedit̃ et in ipso cū
stipticitate quā h3 ē abstersio et apit fortis'. et in ipso ē infla
tio et in ipso ē attractio sanguinis ad exteriora: et ꝓpē ē rubifi
catiuū cutis: et i nō cocto qd ē nō generat nutrimētū de
quo sit curandū et zinbera cū cepe minus o ē inflatiuū eo
qd ē sine cepe. et nutrimētū ei' qd decoqt̃ etias ē humor
grossus. Cepe pterea qd comedit̃ ꝓpē cōfert nocumen
to aqrū. et ex eis q velent scrpiginē ē ipsum qui ꝓicit eius
scopha. Decoratio. Rubificat faciē et semē ei' de
let morpheā: et qū fricat̃ ex eo circuitu loci alopitie cō
fert valde: et ipsum cū melle eradicat verrucas. Vulne
ra et vlcera. Aqua ei' valet vlcerib' sordidis: et ꝯfert
cū adipe galline excoriatiōi q fit ex calciamētis. Mē
bra capitis. Quādo fit caput purgiū cū aq ipsi' et ꝯfert
capiti et mūdificat ipsum et distillat̃ i aurē ꝓpl grauedinē ca
pitis et tinnitū et putredinē i aurib' et aquā. et ē ex eis q sa
ciūt soda. Et plinius ei' visus facit subet. Et ē ex eis q no
cent intellectui ꝓpter ea q generāt humorē malū. et ipsum mul
tiplicat saliuā. Membra oculi. Succ' ei' qd co
medit̃ cōfert aq descendēti i oculū et abstergit visū et ex
fece ei' fit alcohol cū melle ad albulā oculi. Mēbra
anhelit' et pectoris. Assata cepe cū melle ꝯfert suffoca
tioni. Membra nutrimēti. Siluestre ē difficil' di
gestiōis. et qdā ipsa ei' mouet vomitū et qd ex eo come
dit̃ ꝓpter suā caliditatē ꝯfortat stōm debilē et facit appeti
tū. et qd h3 decoctū ē ē multi nutrimēti faciēs sitī. et cō
fert ictericie. Mēbra expulsiōis. Apit orificia he
morroidarū et ōe alspēs cepe excitat coitū. Et aq qdē ce
pe coctū ꝓuocat mēstrua et lenit aluū. Venena.
Cōfert morsui canis rabiosi quū linit̃ sup ipsum aq ei' aut
emplast̃ ex eo cū sale et ruta et cepe qd comedit̃ expellit
nocumētū vēositatis venenose: et dixerūt q ipse generāt
in stomacho humorem humidū plurimū frangentem
nocumentum venenosorum.

De corallo. Ca.cxxiiii.

Corallus nascit̃ in maribus q sunt in ꝑphorie: et
c dicit̃ q si terat̃ et impleant̃ eo cōcauitates dētiū
infirmorū eradicat eos. et cōfortat gingiuas: et ē

summus in cōfortatiōe gingiue. Et Gal. quidē examina
uit q qū ex corallo adusto et abluto sumitur pōdus 3.
i. cū quarta tertii pōdus danch gūme arabice et cōf cū eis
albumine oui: et bibit̃ cū aq frigida cōfert sputo sāguis
et ei' elevationi: et suo fluxui ubi et ꝓpē corallus rube'
et cōfert oībus egritudinib' stomachi: ita ut suspēdat̃ su
per ipsum directe. Et dixit Gal. Ego expertus sum et suspē
di i collo eius q habebat dolorē stomachi: ita ut esset co
rallus sup os stomachi et remot' fuit dolor. Quū ergo
accepi ipsum redijt sicut expertus fui lignū crucis in hīte
epilepsiā. Et q suspēderit in collo suo in dieb' sanitatis
sue corallū rubeum securi' erit a dolore stomachi: et ꝓpl
hoc appēdunt in collis puerorū. Quid ē. Notus est. Et
corallus qdem ali' est alb' ali' rubeus. et alius niger.
Natura. Frigidū est in pmo siccū in scdo. Ope
rationes et ꝓprietates. Stiptic' est et ꝓhibet fluxū san
guis. et eius exiccatio maior ē q ipsi' stiptico. nā eius
exiccatio ē vehemēs. Vulnera et vlcera. Abscidit
carnē addiā. Mēbra oculi. Cōfortat oculū ab
stergēdo et exiccādo humiditates infixas in eo: et ꝓpē qd
est adustū ex eo qd est ablatū: et abstergit vestigia vlce
rū et ē puenies lachrymis. Mēbra anhelit' et pecto
ris. Retinet fluxū sanguis et adiuuat ad expuendū.
et ꝓpē niger precipue qū ex eo adustum ē et ablatū: et est
ex medicinis ꝯfortātibus cor et cōferētib' tremori cor
dis. Mēbra nutrimēti. Bibit̃ cū melle ꝓpl apa
splenis et ē iuuatiuū eius. Mēbra expulsiōis. Cō
fert apostematibus intestinorum.

De cepe asir Ca.cxxv.

Cepe asir qd ē. Est silio cepe muris in virtute cū
c pore suo: et administrat̃ loco eius s3 ē debilior eo.
Membra expulsiōis. Sedat dolores matri
cis frigidos. Venena. Cōfert venenis et pūcture
scorpiōis et nitelle bibitū: et more emplastri suppositū cū
miscet̃ cū ficub'. Permutatio Quātū ipsum est
zedoaria et due tertie ipsius de gariofilis.

De Castoreo. Ca.cxxvi.

Castoreū qd est. Est testiculus alalis marini q
c submergit̃ et inuenit̃ par suspēsum ex radice vna
sicut duo folia vaccina exiccata et h3 conuictio
nē q quolibet tactu frangit̃. Electio. Eligēdū ex eo
est q duo testiculi sūt sibi adherētes pariter. illud eī q̄ nō adul
teratū ē: et ei' qdē adulteratio fit ex oppoponaco et gū
mi cōfectis cū oleo et pauco castoreo: et deiiciūt̃ i vesica
Qui aūt laborat accipe hoc mēbrū alalis. et os et cū
findit eius q est supra ipsum extrahat humiditatē cū eo qd in
ipso cōtinet: et ē humiditas sicut mel. et exiccat eā sol. Na
Est subtilis' et forti' oī qd calefacit et exiccat. et os ei'
fit calidū i fine tertij vsq3 ad qrtū. siccū in scdo. Opatio
nes et ꝓprietates. Resoluit inflationē et qū ex eo linit̃
calefacit corp' et res gūmosa q est i medio ei' medici
na ē vehemētis calefactiōis. Apata et bothor.
Cōfert apatibus calia. Vulnera et vlcera. Cōfert
vlceribus pniciosis. Iuncture. Cōfert
neruis et calefacit: et cōfert tremori et spasmo humido et al
cuzez humido. et stupori et paralysi. Membra capitis.
Cōfert oblivioni et lethargie cū aceto et oleo rosaceo et
subet etiā: et si sit cū febre acuta si bibat̃ cū melle et pipere
confert et nō nocet: et fit eius potio cochleariū. et resolat
ipsum sode frigide et ventose more emplastri suppositū et cōfert
surditati frigide: et neq3 ē aliqd magis iuuatiuū vētosi
tati i aure q ipsum qū ex castoreo accipit̃ quātū est len
ticula: et dissoluit̃ in oleo nardino et distillat̃ i eā. Mē
bra anhelitus et pectoris. Attractio p nares et suffu
migatiōe ei' cōfert apatibus pulmōis et i sternutatiōib' ei'
Membra nutrimēti. Bibit̃ cū aceto ꝓpl singultus

& facit fiiim. Mébra expulsiōis. Delet dolorem ventris pūgitiuū bibitū cū aceto. resoluit vētositatē & pꝓuocat mēstrua & extrahit secūdinā q̄n bibitur ex eo. 3. ij cū mētastro & melle post pblomiā sapbenē: & q̄n tunc pꝓuocat sine nocumēto: & extrahit fetū & remouet frig⁹ matricis & ei⁹ vētositatē: & frigus testicul. Venena.

Cōfert morsui venenosoꝝ puoꝝ: & ē tyriaca pꝓuocati cū bellēboro: & qd̄ ex eo ē variū declināns ad nigredinē est venenū. Et quicq̄ interficit i die vna: & cadit qui ab eo madit i bursen. Cuius vō bezahar ē acetositas citri. et etiā acetū de vino. & etiā lac asine. Permutatio. Ponitur loco eius quātū ipsū ē de acoro: & quātū medietas ipsius de pipere.

De Caseo. C.cxxvij.

Caseus qd̄ ē. Caseus q̄dā fit ex lacte q̄dā ex sero. & ē ille q̄ noiat recocta. Natura. Recēs est frigid⁹ & hūidus i tertio. & salitus antiqu⁹ ē calidus & siccus i eo. in aq̄ vō casei ꝑpterea q̄ in ipsa sunt nitrositas acq̄sita ex sanguie pmū & po cholica ē calida no q̄dā. Electio. Melior ē q̄ medius ē īter illū q̄ extēditur et visc⁹ & frāgibilē. ambo eñi sūt mali & q̄ ē boni sapor. & declinās ad dulcedinē: & sanitatē eqlis i sale q̄ nō remanet i visceribus plīm: & factus ex acetoso melior ē eis. Et subtiliātia q̄dē augmētāt maliciā ei⁹: q̄ñi faciūt ipsū penetrare & ipediūt eū & caseus capraꝝ q̄ veteū ar subtiliatiuis melior ē caseo capraꝝ q̄ vesalē nil & robilis. Operatiōes & ꝓprietates. In ipso ē abstersio: & recens ē nutritiu⁹ & impinguatiu⁹. & comedit p⁹ ipsū mel & vetus ē calid⁹ abstersiu⁹ mūdificatiu⁹: & comestus efficit ex eo strictus huōrē: & salitus nō vetus ē inter vtrūq̄. Aq̄ vero casei impinguat carnes & nutrit eos. Et i recocta ex summa caseorū ē vētus resolutiua. Decoratio. Bibere aquā casei cū medicis mūdificatiuis melle cōfert pāno & recens cocta cū tāto vino q̄ntū ipsa est in cortice granati donec cōsumat ꝓhibet spasmū faciei. Et caseus q̄dem salitus vetus extenuat. Apta & bothor. Recens nō salitus ꝓhibet apari plagas. Vulnera & vlcera. Vetus bonus ē vlceribus malis & vulneribus: & recens vulneribus leuib⁹ recentib⁹. Recens enī fortior ē in hoc & ꝓhibet apatiōnē coꝝ ꝓprie cū folijs du b: & acetose siluestris. & bibit ei⁹ aq̄ ꝓpter scabiē. Instrumēta iūcturarū. Terit vetus cū oleo aut cū aq̄ pedū porcorū salitoꝝ & fit ex eo emplm sup dolorē iūcturarū: & extrahit ab eis sic q̄ rpsuz sine ipedimēto: & ē valde magni iuuamēti. Mēbra ocli. Ex nō salito & salito fit epilis opththalmie & extremitati palpebraꝝ ꝑcusse. Mēbra anhelitus & pectoris. Cū cogit in aq̄ & vat i potū ab lactantib⁹ multiplicat lac eaꝝ. Mēbra nutrimēti. Salitus ē malus sto. & sale n̄ salit⁹. In salito vō ē aliquā tulis expulsio. & Dia. q̄dē dicit q̄ recēs ē bon⁹ sto: & illō est ex eis i q̄bus ē ambiguitas. Salit⁹ aūt nō vetus est intra eos: & ē velocior i digōne q̄ ille & veloci⁹ descēdit recocta vō est min⁹ nociua sto q̄s caseus nou⁹. Mēbra expulsiōis. Generat lapidē i renib⁹ & vesica & ꝓprie bēdinar: & ꝓpe q̄ comedit cū seminib⁹ penetrare facientib⁹ nō salit⁹ vō lenit nām. & ei⁹ aq̄ solumodo educit cholas & adiuuat ipsaꝝ abstersio ei⁹ ꝓpter nitrositatē q̄ ē in ipsa. & miscet cū melle & fit magis iuuatiua. Et medicia q̄dē q̄ ex eo admistrat fit ex illo q̄ fit ex lacte capraꝝ & ouiuꝝ. & caseus q̄dē cōfert vlceribus q̄ sunt i intestinis & ꝓpe assatus & ꝓhibet solutionē. Et q̄cq̄ terit ille q̄ ē assatus. & fiet eo clistere cū oleo ro. & oleo & cōfert surgentū ad assellandū cū sanguie. Venena. Dicit q̄ cū calamēt o mōtano epithimat sup venena.

De Cinnamomo. C.cxxviij.

Cinamomū qd̄ ē. Notū ē. & ei⁹ q̄dē ē vna spēs bona ad aliq̄ntulaꝝ declinās nigredinē: & mōtana grossa & breuis. & ex eo ē albū latū inflatū frāgibile hñs radices declinatā ad mollitiē. & spēs nigra ē plana parū nodosa. & ē ex eo spēs odorē hñs sicut casia lignea ad veritatē declinās e⁹ cortex ē sic cortex ei⁹ rube⁹. Et ē ex eis q̄ntū virt⁹ lōgo durat tpe. & ꝓpe si terat. & fiūt ex eo trocisci cū vino. Cinamomi periria ē spēs q̄ noiat cinamomū mōdosuz & hz odorē q̄ndā & ē aspū. & ipi⁹ vt⁹ ē debilis & fit ex eo oleū. Electio. Melius ē illud qd̄ ē boni odoris. & acutū hz saporē sine mordicatiōe: & color ei⁹ est purus. nō cōmixtus. Inq̄t Dia. Melius ē ni grū ad igneitatē & rubedinē declināns planū ramos hñs ꝓpinquos subtiles in q̄ sunt dulcedo & salsedo. & mordicatio pura. & nō ē valde frāgibile. Et ex bonitate q̄dē ipsi⁹ ē vt vincat omnē odorē ꝑter suū. & nō sētiat cū eo. Malū vō ē in q̄ ē odor myrti. aut tuno. aut salsedo. aut aliq̄ntulū mali odoris & albū frangibile. & etiā cōtractū & planū grosse radicis ē malū. Eius aūt vtus ꝯseruat si ex ipso fiāt trocisci post cōtritionē. & si nō debilitat post spaciū. xx. annoꝝ & vltra. Et oz vt ex illo assumat qd̄ sup vnā existit radicē. & fractū ei⁹ ē falsificari aptū. Natura. Calm ē & siccū i tertio. Operatiōes & ꝓprietates.

Virtutū est in subtiliatione attractiuum aperitiuum rectificatiua putrefactionem: & omnē vētē corruptam. & omnē anxositatē huōꝝ corruptoꝝ. Oleū vō ei⁹ ē calm valde resolutiuū & liq̄factiuū. Decoratio. Ponit sup pāni & maculas lētiginosas & cū aceto ē cōueniēs bothor leni. Vulnera & vlcera. Est cōueniēs ipetigini & vlcerib⁹. Instrumēta iūcturaꝝ. Oleū cinamomi ē mirabile i tremore. Membra capitis.

Confert coriza & ei⁹ oleū ꝗnat caput. & ipm mūdat caput attrahēdo hūitates ex eo. & ē ex summa coꝝ q̄ sedant dolorē auris & ponit i medicis ei⁹ Membra oculi.

Cōfert pāno & tenebrositati comestuz & collyrio ex eo facto. & liq̄facit hūitatē grossaꝝ oculi. Mēbra anhelitus & pectoris. Est lenificatiuū & ꝯfert tussi & mūdificat qd̄ ē i pectore. Mēbra nutrimēti. Apt ē oppilatiōes epis & ꝯfortat ipm. & cōfortat stōm & desiccat hūitatē ei⁹ & cōfert hydropsi. Mēbra expulsiōis.

Cōfert doloribus matricū & renū. & apatib⁹ eoꝝ postq̄ frangit ei⁹ resolo cuz pauco oleo & cera & vitello oui vt nō liq̄fluat & idurat. & ipm ꝓuocat vrinā & menstrua. & facit abortū & cū condimenti ꝯfert hemorroidib⁹. Et vero oleū ꝯfert dolorib⁹ matricis q̄n frigit cū oleo & cera: & si n̄ idurat vehemētia sue resolonis vltra hoc q̄ eo indiget. Febres. Cōfert rigori ꝓprie ei⁹ oleū inūctū. Venena. Cōfert morsui vermiū venenosoꝝ & fit ex eo emplm cum myrrha pūcture scorpionis.

Permutatio. Loco ei⁹ ponit cortex casie lignee simplic⁹. aut duplū ipi⁹ de cubebe. aut duplū ei⁹ ex beabel

De cerebro C.cxxix.

Cerebrū. Electio. Meliora coꝝ sunt cerebra volatiliū & ꝓprie mōtanorū. & ex cerebris quadrupedū cerebrū arietis. deīde vituli. Natura. Frigidū est & humidū. Operatiōes & ꝓprietates. Gnāt pblā & humores grossos. Mēbra capitis. Cerebrū gallinarū cōfert fluxui sanguis narīū ex velamine. & cerebrū camedi q̄n exiccat & bibit cū aceto vini cōfert epilepsie. Mēbra nutrimēti. Ipm facit nauseā apud digestionē suā: & delet appetitū. Et oz quidē ut comedat cū seminib⁹. Qui aūt post cibū vomere vult sumat ipm sup cibū suū & ē tarde digestionis inolutū faciēs stomachū. Mēbra expulsiōis. Lenit vētrē: & cerebrū anatis ē ex medicinis ꝯpatum ani.

Venena. Cerebella salubria sunt in haustu venenorū & morsibus animaliū q̄ñ comedūtur.

De croco Ca.xxix.

c Rocus. Electio. Melior ē recēs boni co lōris subtil odoris sup cui⁹ pilos ē paululū al bedinis nō plimū grossus sani⁹ nō velociter fin gēs nō inuiscās neq₃ frāgit. Natura. Calidus ē in scdō. siccus in pmo. Operatiões ⁊ pprietates. Est stiptic⁹ resolutiu⁹ maturatiu⁹ ⁊ ppter illud qd' in eo est de stipticitate ipsi⁹ glutinatiu⁹: ⁊ ei⁹ caliditas sparata ē aperitiu⁹. Gal. vo dixit q' ei⁹ caliditas ē fortior stiptici tate ipsi⁹. Et eius oleū est calefactiuū. Alkanzi inqt ipe nunq₃ alterat humorē ipso cōferat eū sm eq̄litatem ⁊ rectificat putrefactū ⁊ cōferat viscera. Decoratio. Potus ipius colorē efficit bonū. Apata ⁊ bothor. Resoluit apta ⁊ linit ex eo herisipila. Mēbra ca pitis. Facit soda ⁊ ipe nocet capiti ⁊ bibit cū rob ad ebrietatē ⁊ ē faciēs somnū ⁊ obtenebrās sensus. Qui ei bibit i vino iebriat ita vt ad voena pducat ⁊ cōfert apa ti calido i aure. Mēbra oculi. Abstergit visus ⁊ pbibet fluxū ad ips. ⁊ valet ad pānū. ⁊ fit ex eo alcosol ad varietatē acq̄sitā i egritudinib⁹. Mēbra anheli⁹ ⁊ pectoris. Cōfortat cor ⁊ ē lenificatiuus: ⁊ odorat ipm hēs pleuresis ⁊ patiēs birsen vt dormiat: ⁊ q̄ pc ipē us olei. facit anhelitū facilē: ⁊ cōfortat instrā anheli⁹. Mēbra nutrimēti. Ipse facit nauseā ⁊ deijcit ap petitū: ppterea q' oppositus ē acetositati q̄ ē in stō: et q̄ est appetit⁹. sed ipse cōfortat stōm ppt illud qd' i ipo est ex calitate ⁊ ⁊ paratōe ⁊ stipticitate: ⁊ dixerūt qdā₃ qd' crocus ē bonus spleni. Mēbra expulsiōis. Exci tat coitū ⁊ puocat vrinā ⁊ cōfert duritiei matricis ⁊ ei⁹ cōstrictiōe: ⁊ vlcerib⁹ frandulētis i ipa qū admistrat cū ea suo: aut cū medulla cū duplo ipsi⁹ de oleo. Quidā aūt dixerūt q' ipm i potu dederūt ad plurā pōl: ⁊ factus ē petus statim. Venena. Dicit q' tres aurei de ipo in sicit lenificādo vel lenificando. Permutatio. Si mile pōdus ipsi⁹ de costo ⁊ q̄rta pōderis ei⁹ de spica: ⁊ pōdus ipius de cortice casie lignee.

De colloquintida. Ca.xxx.

c Olloquintida qd ē. Collo quintida alia est mascu lus ⁊ alia ē femina. Mascul⁹ vo ē villosus: ⁊ fe mina ē lata alba foliis. Electio. Que ex ea eligēda ē est alba vehemēter albedinis leuis. q̄ a ea est nigra: ē mala. ⁊ dura mala ē. Et oz qdem vt nō ex trahat qū colligit ei⁹ pulpa ex ventre ipsi⁹ sed imo dimittat in ipo sicut ē. ipa eni debilitat si fiat illud ⁊ neq₃ colligat dū nō incipit i citrinitatē mutari: ⁊ si expoliat ab ea viridi tas integre. ⁊ sinō nūc ipa ē nocens ⁊ mala. Et dixerūt q dam oz vt alienet cortex ⁊ semē ei⁹. Et qū nō ē sup ar borē nisi collo quintida vna ē pniciosa. Et masculus qdē villosus fortior ē femina laxa. Et oz vt i ei⁹ cōmixtiōe ad sūmū ponatur. Et neq₃ sit aliqs cōtentus q' ipa sit valde trita. ps ei minima ei⁹ i sensu qū iuenit humiditatē inflat ⁊ ad heret pub⁹ stōi ⁊ inuolutiōib⁹ intestinorū ⁊ apatib⁹. q̄ ī oz vt qū terit hydromelle: sed aliud sicce ⁊ terat. Et rectificatio qdē ei⁹ ⁊ expllio sue malitie ē cū dragagāto melior q̄₃ cū gūmi qm gūmi magi⁹ vincit fortitudine me dicie. Na. Calida ē i tertio. sicca i ipo. Alchidi⁹ vo exi stimauit q' ipa sit frida ⁊ hūida. ⁊ elōgatus ē a vītate ve hemēter. Operatiões ⁊ pprietates. Est resolutiua ioli ua attractiua ex lōgiquo. ⁊ ei⁹ qdē folia viridia abscidūt fluxū sanguinis. Decoratio. Fricat sup leprā ⁊ ele phāciā. Apata ⁊ bothor. Eius folia viridia resol uūt apata ⁊ maturāt ea. Instrumenta iuncturarū. Cōferūt dolorib⁹ neruorū ⁊ iūcturarū ⁊ sciatice ⁊ poda gre frigide. Membra capitis. Purgat cerebrū ⁊ decoquit radix ei⁹ cū aceto ⁊ colluit ex ea os ad dolorem dentiū. aut apit ⁊ piicit qd ē in ipa ⁊ coquit acetū i ipa cū cinere calido. ⁊ qū coquit i oleo ē illud oleū distillatū cōferē sonitui i aure. ⁊ facit eradicationē dētiū faciliē. ⁊ qū eu a bit illud qd ē in colloquintida ⁊ impleti aceto. ⁊ decoqūt sup cinere ⁊ colluit ex eo os cōfert dolori dentium. Membra anheli⁹ ⁊ pectoris. Cōfert eius facta pro dilatatiōe anhelitus vehemēter. Membra nutrimēti. Radix ei⁹ cōfert hydropisi. ⁊ ē mala stō. Mēbra expulsionis. Solone educit pdia grossus ex inter ns ⁊ neruis pfe. ⁊ soluit etiā choleram. ⁊ cōfert colice hu mide ⁊ ventose valde. ⁊ fortasse soluit sanguinē ⁊ suppo nit ⁊ iterficit fetū ⁊ velocitatē sui exit⁹ ex intestinis nō p uenit i ipssiōib⁹ q̄ timent ex amaritudie sua. ⁊ cōfert egritudinib⁹ renū ⁊ vesice. ⁊ ipsi⁹ qdē potio iit duo her. met. s. iij. kirat. ⁊ oz vt cōterat ⁊ q̄ s q₃ extrahēt qd est in eius cōcauitate a supiori pte. ⁊ impleat rob de vuis. au vino veteri dulci ⁊ dimittit die ⁊ ac nocte. ⁊ q̄s q₃ ponit sup cinerē ignis vsq₃ quo calefiat satis ⁊ dat in potu. Venena. Que colligit viridis soluit superflue ⁊ facit vomere supflue. ⁊ cōturbat ita vt fortasse iterficiat eum ad potādū eū cū ēq̄li pōdere sui de dragagāto ⁊ ex singu lari nascēte sup radicē suā solā fortasse iterficiūt duo q̄ nich. ⁊ ex semie suo ⁊ cortice ipsi⁹ dantur vino. ⁊ radix eius cōfert morsui vipere ⁊ ē ex medicis magnis iuui tiuis ad pūcturā scorpiōis. Et qdā₃ iā narrauit q' vni arabū dedit in potu que scorpiones i q̄tuor locis pupu gerant. s. ex ea ⁊ sanat⁹ ē statī ⁊ si militer cōfert epithima factū ea. Permutatio. Loco eius grana alkerua ⁊ dixerunt triplū eius de cucumere asinino. ⁊ diol̄ aricu lum siccum in melle.

De cicere Ca.xxxij.

c Icer quid ē. Aliud ē albū. aliud rubeū. aliud ni grū ac herbū. Et hurū spēcū aliud ē domesticū aliud siluestre. Et siluestre quidē est melius ⁊ a gestibili⁹: ⁊ vehemētioris calefactiōis. ⁊ efficit opera tionē domestici in plo. Verū nutrimētū domestici ē mai⁹ nutrimento siluestris. Natura. Albū est calidū ⁊ siccū in pmo. ⁊ nigrū est forti⁹. Operatiões ⁊ pprie tates. Ambo sunt inflatiua ⁊ lenitiua ⁊ in ipso ē inditio ⁊ nutrimētū qd pbet ē forti⁹ nutrimēto fabarū: ⁊ ma gis solidū. ⁊ neq₃ ē aliqd in suis figuris qd magis plē nutriat pulmonē. ⁊ qd ex ipso ē humidū plus ē grā ibus sufflantani qs qd ex eo siccū est. Decoratio. Ab stergit lēntigines ⁊ colorē efficit bonū linitū ⁊ comestū. Apata ⁊ bothor. Cōfert apatib⁹ calidis ⁊ duris ⁊ reliqs apatib⁹ q̄ sunt ex eis in glādulis. Vulnera ⁊ vlcera. Ei⁹ oleū cōfert ipetigini. ⁊ ipsi⁹ farina vlceri bus frandulētis ⁊ cācrosis ⁊ prurītui. Instrā cion ranū. Cōfert dolori dorsi. Mēbra capitis. Cō fert bothor humido in capite. ⁊ cōfert eius infusio dolori molarū: ⁊ cōfert apatibus gingiue calidis ⁊ duris. ⁊ a postematib⁹ q̄ sunt sub aurib⁹. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Clarificat vocē ⁊ nutrit pulmonē melius q̄ reu aliis: ⁊ ppter hoc fiūt ex eo sorbitiones. s. ex farina ciceris. Mēbra nutrimēti. Ei⁹ decoctio vtilis est hydropisi ⁊ icterītie ⁊ apit ⁊ ppter qd est ut herbū: ⁊ ni grū oppilatiōes epatis ⁊ splenis. ⁊ oz ut cicer comeda tur neq₃ in pncipio cibi neq₃ in fine ipsi⁹ imo in medio eius. Mēbra expulsionis. Decoctio nigri frāgit lapidē in vesica ⁊ renib⁹ cū oleo amigdalino ⁊ rapha no ⁊ apio ⁊ totū qd ex ipso ē extrahit fetū. ⁊ ē malū vl cerib⁹ vesice. ⁊ vehemēter addit in coitu. ⁊ propter hoc nutrit musculina aialia ⁊ camelos. ⁊ ei⁹ infusio facit en gere mēbrā fortiter qn bibit cū vino. Et totū lenit sinū ⁊ aperit oppilationes renū ⁊ proprie nigrū ⁊ qd ē ut herbū. Et dixerūt quidā q' quādo infundit in oleo ⁊ aliqs ex eo comedit ieiun⁹ ⁊ morat sup ipsū p modū de

interficit vermes. Hip. dixit q in cicere sunt due substā tie q separant cū decoctione qrū vna est salsa ꝛ lenit naturam. ꝛ altera est dulcis ꝛ prouocat vrinas. ꝛ dulcedo in ipso est inflatiua ꝛ excitat coitum.

De Columbis. Ca. cxxxiii.

Columbe qd sunt. In pullis q volare nō possunt est caliditas ꝛ humiditas superflua sed ille q volāt sunt leuiores. ꝛ oua eorū sunt calida valde. Operatiōes ꝛ ꝓprietates. In pullis ē grossitudo ꝓpt humiditatē superfluā. Mēbra capitis. Sanguis columbe abscidit fluxū sanguis narium qui est ex velamine cerebri. Mēbra nutrimēti. Uolantes sunt leuioris digestionis ꝛ melioris humoris q̄ pulli ꝛ ꝯs qdē vt calefacti comedant eos cū acresta ꝛ coriādro ꝛ medulla citroli: ꝛ ei⁹ oua sunt mali saporis.

De Cantora. Ca. cxxxiiii.

Anfora qd ē. Canfore spēs sunt alkanfuri ꝛ arnagie ꝛ deide alczeid ꝛ aleferk ꝛ ē illa q̄ ē purificata ex ligno suo ꝛ ex eo qd sublimatū ē ex ligno ei⁹. Quidā aūt dixerūt q ē arbor magna faciēs vmbram hoīb⁹ cui leopardi adherēt nō ergo puenit ad eā nisi in tpe noto ānis ꝛ ē spōgiosa marina: hoc ē sm q ꝯsuli maxenit qdā. Lignū vo eius iā multotiēs vidim⁹: ꝛ est lignū albū frāgibile leue in cui⁹ ramis q̄q ꝯtinet aliqd de vestigijs caloris. Natura. Est fra ꝛ sicca i tertio. Decoratio. Accelerare facit caniciē visus ei⁹. Apata ꝛ bothor. Prohibet apata calā. Membra capitis. Prohibet cū aceto fluxū sanguis ex naribus: aut cū expressione dactilorū imaturorū aut cū aq myrti: aut aq albedarugi ꝛ ꝯfert soda cale. Febres. Facit vigilias ꝛ ꝯfortat sensus calefactoꝝ. ꝛ confert alcola vehemēter. Mēbra oculi. Cōfert medicis ophthalmie cale. Mēbra expulsionis. Abscidit coitum ꝛ generat lapidem renuꝫ ꝛ vesice. ꝛ constringit fluxum ventris cholericū.

De camepitheos. Ca. cxxxv.

Amepitheos qd ē. Stipites ꝛ flores rubei declives ad nigredinē ꝛ virides subtiles. ꝛ ei⁹ flos est amari saporis cū stipticitate pauca. ꝛ ei⁹ acrimonia ē minor amaritudie ꝛ ei⁹ folia sunt herbalia sub eā sedentia sup terrā. ꝛ sunt silia folijs albebar. verū sunt subtiliora ꝛ molliora ꝛ maioꝝ floꝝ q̄ ipsa. ꝛ ei⁹ flores sunt citrini. Na. Calidus ē in sc̄o. sic in tertio. Operatiōes ꝛ ꝓprietates. Est apitiu⁹ abstersiu⁹. ꝛ ei⁹ abstersio i mēbris iterioribus ē maior calefactiōe ipsi⁹ ꝛ in ipso est vrus solutius. Apata ꝛ bothor. Ponit sup duritiēs ꝛ ꝓpe duritiē māmillarū ꝛ ꝓhibet incisiones formice. Uulnera ꝛ vlcera. Cōsolidat vulnera cū melle facto emplo ex eo ꝛ vlcera putrida. Instrumēta iūcturarū. Cōfert sciatice ꝛ ꝓpe qñ bibitur cū aq mellis. Et dixerūt qdā q qñ bibit cū hydromelle xl. dieb⁹ sanat sciaticā ꝛ resoluit duritiē podragre. Mēbra nutrimēti. Apit oppilatiōes epis ꝛ ei⁹ egritudines ꝛ splenis ꝛ ꝯfert ictericie nigre qñ bibit. vij. diebus ꝯtinuis. Mēbra expulsiōis. Apit oppilationes matricis ꝛ ꝓuocat vrinā ꝛ mēstra. ꝛ remouet difficultatē ei⁹ ꝛ ꝓhibet dolores renū. ꝛ supponit cū melle ꝛ mūdificat matricē. ꝛ qñ ex duob⁹ aur. de eo cū sicub⁹ aut melle fiūt collyria deponit ꝓlā sufficiēter. Uenena. Cōfert nocumēto venini nolati cisson. Permutatio. Loco eius ponit medietas pōderis de silicos ꝛ q̄rta ponderis ipsius de cassia lignea.

De camedreos. Ca. cxxxvi.

Amedreos qd ē. Stipites ꝛ folia frangibilia in grossitudie myrti ꝛ maiores ad viriditatē declives. Et herba ei⁹ noiat apud grecos querc⁹ terre. qm̄ hꝫ folia pua silia folijs quercus amara. ꝛ eius radix declinat ad purpuritatē. Electio. Ds vt colligat dū hꝫ semē. Natura. Inqt Gal. ē calid⁹ ꝛ siccus i tertio. ei⁹ tñ calefactio fortior ē desiccatiōe ipi⁹. Operatiōes ꝛ ꝓprietates. Est apitiu⁹ incisiuus subtiliatiuus. ꝛ i ipo ē calefactio corpoꝝ. Uulnera ꝛ vlcera. Confert cū melle vlcerib⁹ antiqs. Instrumēta iūcturaꝝ. Qā qd ex eo recēs ē bibit: aut ei⁹ decoctio ꝯfert cōtritiōi lacertoꝝ ꝛ ei⁹ sirup⁹ ꝯfert spasmo. ꝛ quāto pl⁹ antiquat ē melior. Mēbra oculi. Fiūt ex eo pille ꝛ exiccant ꝛ admīstrāt i vlcerib⁹ oculi. ꝛ fit ei⁹ decoctio in oleo. aut qd ex eo tritū ē cōfert fistul lachrymalium. Mēbra anhelit⁹ ꝛ pectoris. Confert tussi antiq. Membra nutrimenti. Detumescere facit grossitiem splenis. ꝛ cōfert ictericie nigre ꝛ hꝫ sirupū q cōfert mali ꝯe digōis valde. ꝛ quāto magis antiquat ē melior. ꝛ cōfert pncipio hydropisis. Membra expulsionis. Prouocat vrinā ꝛ mēstrua ꝛ extrahit fetū. Uenena. Fit ex eo epī̄a morsib⁹ vermiū venenosoꝝ. Permutatio. Loco ei⁹ ponūt folia eupatorij ꝛ scolopedrie.

De candeos Ca. cxxxvii.

Andeos quid ē. De hoc quidē plurimū administrat radix ꝛ ē notū. Natura. Est calidū ꝛ siccū in tertio pueniēs ad quartū. Operationes ꝛ ꝓprietates. Est abstersiuū mūdificatiuū vlceratiuū ꝯe mordicatiuū excitās vomitū incidit ꝓlā ꝛ cholerā nigrā. Decoratio. Abstergit albaras et morpheā ꝛ ꝓpe nigrā. Apata ꝛ bothor. Confert scabiei. Mēbra capitis. Facit sternutationes ꝛ ē ex sūma medicinarū mūdificatiuā aurē ꝛ abstergentiū sordes q sunt in ea: ꝛ de ꝓprietatib⁹ eius ē resolutio ventositatū ex narib⁹ ꝛ cōfert alchasem apiendo oppilationes colatorij fortiter. Mēbra nutrimēti. Facit vomē fortiter ꝛ soluit duritiē splenis. Mēbra expulsionis. Est solutiuū ꝓuocatiuū vrine: ꝛ supponit ꝛ ꝓuocat mēstrua: ꝛ extrahit fetū: ꝛ frāgit lapidē. Permutatio. Loco ei⁹ in vomitu ponit nux vomica eiusdē pōderis cū tertia sui pōderis de pipere.

De cubebis Ca. cxxxviii.

Ubebe qd est. Eius vnus est silis rubee. verū est subtilior. Natura. Dixerūt qdā ipsa est cū caliditate vir⁹ infrigidatiue: ꝛ ē vere calida ꝛ sicca pueniēs vsq ad secūdū. Operatiōes ꝛ ꝓprietates. Est apitiua subtilis ad acuitatē declinis: ꝛ neq puenit ad hoc vt loco cinnamomi ponat. Uulnera ꝛ vlcera. Est bona vlcerib⁹ putridis in mēbris ꝛ gingiuis. Mēbra capitis. Est bona alcola putridis in ore. Mēbra anhelit⁹ ꝛ pectoris. Qñ tenet i ore clarificat vocē. Mēbra nutrimenti. Est fortis in apiendo oppilatiōes in epate. Mēbra expulsionis. Mūdificat vrine vias ꝛ ꝓuocat arenosam: ꝛ extrahit lapidē renū ꝛ vesice: ꝛ sputum masticantis eas delectat eam qua vtitur.

De cuscute Ca. cxxxix.

Uscute qd est. Res inuoluta sup spinas: ꝛ arborē silis villis mechilis: ꝛ nō habet folia: sꝫ hꝫ florē paruū albū in quo sunt amaritudo ꝛ stipticitas. sed qd i ipso magis vicit ē substātia amara. Na. Est calꝫ parū i pncipio pmi. siccū i fine secūdi quāuis ipm sit hūs virtutes ꝯrias. Optiōes ꝛ ꝓprietates. Est mūdificatiuū ꝛ extrahit superfluitates subtiles ex venis ꝛ ꝯfortat illas ꝓpt suā stipticitatē. ꝛ mūdificat venas ꝛ extrahit superfluitates q sunt in eis cū facilitate labrificans superfluitates subtiles. Mēbra nutrimēti. Confortat stōꝫ ꝓpe qd ex eo frīū est. ꝛ qñ bibit cū aceto sedat singultū ꝛ apit oppilatiōes epis ꝛ stōi ꝛ cōfortat ea.

Et cinis aqua est mirabilis ad ictericias. et succus ei⁹ q̄d de eo ē silvestre qū terit ꝛ. ꝓijcit sup vinū forte efficit sic de eo. Membra expl. Et ipm qdē mūdificat vēnas ꝛ cas sordes vētris seruo ꝓpterea qa mūdificat venas ꝛ ꝓuocat vrinā ꝛ mēstrua. ꝛ cōfert dolori pūgitiuo vētris ꝛ supponit ꝛ retinet fluxū sanguis. ꝛ q̄d ex eo trīt est cōstringit ꝛ mūdificat fluxū matricis. Febres. Cōfert valde febrib⁹ antiquis semē eius ꝛ aqua ipsius.

De Cymino. C.cx.

Cyminū qd ē. Eius aliud ē karmenū. ꝛ aliud persicū. ꝛ aliud cmiū. ꝛ aliud nabatheū. karmenū vero ē nigri coloris. ꝛ psicū ē forti⁹ cmio. nabatheū vo ē illud q̄d inuenit i alijs locis. Et ex oībus aliud est silvestre ꝛ aliud domesticū. Silvestris itaqz acrimonia fortior ē. Et de silvestri qdē est spēs quedā cui⁹ semē est silē semini lilij. Electio. Karmenū ē forti⁹ q̄z psicū. ꝛ psicū forti⁹ alijs. Nā. Est calidū i tertio. sic cū i secūdo. Opatiōes ꝛ ꝓprietates. Expellit ventositates ꝛ resoluit. ꝛ i ipso ē incisio ꝛ exiccatio. ꝛ i ipso ē stipticitas. Decoratio. Qū lauāt facies ex aq ipsi⁹ clarificat eā. ꝛ silr ei⁹ vsus ꝛ acceptio ei⁹ cū mēdura. Ei⁹ nāqz nimius vsus facit citrinat. Apata ꝛ bothor. Administrat cū cerato aut oleo ꝛ farina fabarū sup apata i testiculis imo cū oleo aut oleo ꝛ melle. Vlnera ꝛ vlcera. Cōsolidat vlnera ꝓpe silvestre c⁹ semē ē silē semini lilij qū eo ipleri sīt vlnera. Membra capit. Qū terit cyminū cū aceto. ꝛ fit odor ipsius ex eo abscidit fluxū sanguinarū. Et silr qū ex eo itromittit lenitiū i nares. Membra oculi. Qūqz masticat ꝛ miscet cū oleo ꝛ distillat sup vngulā. ꝛ sup coagulatū sanguinē sub oculo ꝛ cōfert. Et qūqz masticat cū sale ꝛ distillat sputū sup scabiē ꝛ sebel. ꝛ vngulā abscissas ꝓhibet adherētias. ꝛ succus silvestris abstergit visus ꝛ attrahit lachrymas. ꝛ nolat grecsum⁹. ꝛ ipm etiā ponit i cauterijs euulsiōis pilorū i oculo ꝛ nō nascit. Membra anhelitus ꝛ pectoris. Qū bibit cū aceto mixto cū aq cōfert difficultati anhelit⁹: ita dixit Gal. ꝛ anhelitui dilatatiōis. ꝛ tremori cordis sco.

Membra expl. Administrat cū oleo sup apata testiculi ꝛ qūqz administrat cū cerato. ꝛ qūqz administrat cū oleo ꝛ farina fabarū ꝛ frāgit lapidē. ꝛ ꝓpe silvestre. ꝛ cōfert distillatiōi vrine ꝛ mictui sanguis. ꝛ dolori pūgitiuo ventris ꝛ iflatiōi. ꝛ succus silvestris trit⁹ ꝛ i aq mellis soluit ventrem. Inquit Rufus. Cyminū nabatheū soluit ventrē. karmenū vo nō solutiuū stringit. Et herba silvestris ꝓuocat cholam i vrina. Venena. Dat in potu cū vino ad morsus vermiū venenosorū. ꝛ ꝓpe silvestre cuius semē est simile semini lilij.

De karui. C.cxli.

Karui qd ē. Est ꝓximū dispōnib⁹ anisi. Nā. Calin ē ꝛ siccū in sc̄o. Opationes ꝛ ꝓprietates. Expellit ventositates ꝛ exiccat. ꝛ nō est in subtiliatiōe cymini. Membra anhelitus ꝛ pectoris. Cōfert tremori cordis. Membra expulsionis. Est bonū vermibus. interficit eni eos.

De Cappare. C.cxlii.

Capparis qd ē. Est frutex ꝛ h̄z radicē. ꝛ h̄z fructū illū q̄ ē ficut cucūeris nō capparia. ꝛ ē acrio cala q̄ ponit i musto. ꝛ cōseruat ips̄ ab ebullitiōe sicut sinapis. ꝛ ei⁹ radix ē amara acris. ꝛ q̄dā spēs ei⁹ est cui̇ summitas faciēs i ore bothor vsqz ad terminū q̄ vesicet ꝛ apat gigiuā. Electio. Iuuamēt⁹ q̄d i ipa ē sit cortice radicis ei⁹. Nā. Grāta i terra cala ē calidior ꝛ calor totius ꝛ ei⁹ siccitas ē i sc̄o. Opatiōes ꝛ ꝓprietates. Est resolutiua apitiua ꝛ abstersiua. ꝛ ipse⁹ radix ē lesiua subtiliatia mūdificatia. apitia i eius cortice sūt amaritudo et acrimonia et stipticitas et nutrimētū. fruct⁹ ei⁹ est parū precipue qū salit. ꝛ q̄d ex ea est viridium est magis nutrimētū q̄z q̄d siccū ē. Apata ꝛ bothor. Ei⁹ radix resoluit scrofulas ꝛ duritias ꝛ admiscetur ei q̄d frāgit virtutē ei⁹: ꝛ folia ei⁹ iā expta sunt ad illud. Vulnera ꝛ vlcera. Cortices radicis ei⁹ ponūt sup fraudulenta ꝛ sordida. Iustra iūcturarū. Cortices radicis ei⁹ conferūt sciatice ꝛ dolorib⁹ anche: ꝛ qūqz fit dissen ex succo ei⁹ ꝛ cōfert paralysi ꝛ supponit: ꝛ stringit mēbra ꝓpter stipticitatē q̄ ē in ipa: ꝛ silr cōfert attritiōi acetitū i capitibus lacertorū ꝛ i medio eorū. Membra capitis. Cortices radicis ei⁹ masticate extrahūt humiditatē a capite: ꝛ sedāt dolorē frigidū i eo: ꝛ ei⁹ succ⁹ distillat in aure ꝓpe vermes ipsi⁹. Et qūqz stringit cortex radicis ei⁹ cū dente solo ꝛ cōfert ꝛ ꝓpe qū ē humidus: aut folia eius et sic collutio oris cū aceto i quo decoquit aut vino: aut qūqz cū aceto: ꝛ qūqz cū vino. Membra anhelit⁹ ꝛ pectoris.

Cōfert q̄d ex eo saliti ē patientib⁹ asma. Membra nutrimēti. Ipa ē res magis cōferēs spleni ꝛ duritie ei⁹ bibita ꝛ more empli supposita cū farina ordei ꝛ silr⁹ ꝛ ꝓpe cortex radicis ei⁹. Et multotiēs euacuat ex splene mās grossam melicas ꝛ succedit ei sanitas. Membra expulsiōis. Dolore educit humorē crudū grossū ꝛ ꝓuocat mēstrua: ꝛ interficit serpētes ꝛ ēmes i intestinis. Et cōfert hemorroidib⁹. Et augmentat coitū. Et q̄d ex ea salitū est ante cibū sumptū soluit. Venena. Est tyriaca.

De Caule. C.cxliii.

Caul. Nā. Corp⁹ humidi⁹ ē solio ꝛ silvestris calidior ē ꝛ siccior. ꝛ ipse tot⁹ ē calid⁹ in pmo. ꝛ siccus i sc̄o. Et caul qdē ali⁹ ē domestic⁹. ꝛ ali⁹ silvestris. ꝛ ali⁹ marin⁹. ꝛ ali⁹ caul aq. Silvestris vo ē amarior ꝛ acutior ꝛ remotior ab hoc ut sit cib⁹. Et decoctio qdē radicis caul cū aq ḡnatorū ē bona. Caro ei⁹ generat grossi nutrimēti i grossū sanguinē qū nō dissoluit: ꝛ fluit vsqz ad pres furcule ꝛ laterū: ꝛ facit dolorosū corp⁹ ꝛ ē mutabilis ad dolorem. Opatiōes ꝛ ꝓprietates. Est maturatiu⁹ lenificatiu⁹ desiccatiu⁹ ꝓpe qū decoquit ꝛ fundit ab eo aq pma. Et cinis qdē stipiti ei⁹ ē fortis cauteriōis: ꝛ h̄z ꝓprietatē i sedatiōe dolorū: ꝛ ei⁹ nutrimētū paruū: ꝛ humidi⁹ nutrimēto lenitiū: ꝛ sanguis ei⁹ ē mal⁹. Qū ergo coqtur cū carne pingui ꝛ gallinis fit bon⁹ parū.

Apata ꝛ bothor. Silvestris ꝛ marin⁹ ꝛ domestic⁹ maturāt phlegmones ꝛ duritias. Vulnera ꝛ vlcera. Cōsolidat ꝛ ꝓhibet ābulationē fraudulentie: ꝛ ponit cū albumine oui sup adustionē. Iustra iūcturarū. Cōfert tremori. ꝛ qūqz ponit cū fenugreco sup podagram embrocat decoctio ei⁹ sup dolores iūcturarū. Membra capit. Ei⁹ decoctio ꝛ ipsi⁹ semē detardāt ebrietatē ꝛ cōfert surditatib⁹. ꝛ qū cū succo eius fit caputpurgiū purgat caput. ꝛ ex ꝓprietatib⁹ ei⁹ fit exiccatio lingue ꝛ somnū. Membra oculi. Obtenebrat visū: cū decoquitur ponit i alcohol. Membra anhelit⁹ ꝛ pectoris. Fit gargarism⁹ cū succo eius aut decoctio ipsi⁹ cū oleo sumino. ꝛ cōfert suffocatiōi: ꝛ comestio ei⁹ clarificat vocē.

Membra nutrimēti. Est malus sto: ꝛ ei⁹ succ⁹ cū vino de passis cōfert spleni ꝛ icteritie. ꝛ ei⁹ cāma ē tarde digestiōis. Membra expulsionis. Prouocat vrinā ꝛ mēstrua ꝛ ei⁹ semē cū aq lupinorū interficit vermes. ꝛ eius prouocat mēstrua etiā. Qū ergo supponit cū ipse succus ei⁹ cū farina scole interficit fetū. ꝛ qū supponit ei⁹ semē p⁹ coitū corrūpit sp̄ma. ꝛ cinis radicis ei⁹ frangit lapidē. Et caulis q est marin⁹ declinat ad salsedinē ꝛ amaritudinē ꝓpter illud ergo lenit nām. ꝛ soluit ꝓpe cū carne pingui. ꝛ folia ei⁹ sunt sicut folia aristol. q̄ ex vna radice oriū. Venena. Eius succ⁹ cū vino cōfert morsibus. ꝛ est cōferens morsui canis rabiosi.

De coriādro. Cap. cxliiij.

Oriandrū qd est. Aliud ē hūidū. & aliud siccū.
c Dicit Gal. q virt' ei' est cōposita & qđ in eo do
minatur est terreitas q̄dāq̄ & aqueitas tepida. & in
ipso ē pōticitas pua & stipticitate. Apud me vero aquei
tas in ipso frigida ē nō tepida oīno nisi sit pp̄ter sb̄am sub
tilē calam pmixtā ei cui' sepatio ab eo fit velox. Et hu
nam qđē dicit etiā q Gal. remouet frigus a coriādro
& dicēdo Dia. Ego aūt ē dico q testificati sūt iam frigus
ei' rufus & archigenes & alij ab eis. Natura. Fri
gidū ē in fine p̄mi vsq ad sc̄dm. siccū in sc̄do. & apud sū
tū virtus in tertio. Apud me vō ē declināš ad caliditatē
paruā. Sed Gal. in toto facit declinationē ad caliditatē.
& forsitan illud est pp̄ter sb̄am in ipso subtilē q̄ resolu.
& nō remanet qđ bibit. & si nō pp̄ter qđ oz vt sit multitu
do succi ei' sectiōis cū insipiditate. Opatiōes & pro
prietates. In ipso ē stipticitas & stupor & succus eius
cū lacte sedat oēs forte pulsationē. Apostemata & bo
thor. Cōfert apatibus calis cū aceto & cerusa & oleo
ros. & cū melle & oleo secre. & vestigiis ignis psici. Et cū
farina fabarū aut panib' aut farina ciceris scrofulis q̄
ponitur cū eis succus eius. Inqt Gal. q̄ resoluat scro
fulas. quō ergo ē frigidū. Et possibile qđē ē vt dicat ei
pp̄ter ipsi' ppetate & q̄ in ipso est sb̄a subtilis pfun
dans penetrās & pfundat & nō pfundat sb̄a frida. Is q̄
bibit resoluit eā cū velociter & remanet agens frigidū &
dicit nō sanat ex dēsitate nisi qđ frigidatū ē. aut pmi
sū humori melico. aut phlanico. Membra capitis.
Cōfert vertigini facte a vapore cholico. aut phlan
co. & epilepsie facte ex hoc. & ei' ppetas ē phibere vapo
rē a capite & pp̄ter hoc ponit in cibo patiētis epilepsiā
ex vapore stō. & multitudo ei' humidi & eius sicci pmi
scet somnum. Et qđ hūidū ē facit somnū & phibet fluxū
sanguinis. Et puluerizatio sicci & collusio oris ex succo
hūidi cōfert colā. Membra oculi. Generat tenebro
sitatē visus. & succus ei' distillat' sedat pulsationē ocu
lo. & ppie cū lacte mulieris. & q̄ ex folijs ei' fit emplm
phibet fluxū mēbrorū ad oculū. Mēbra anhelit' &
pectoris. Cōfert tremori cordis calo & potatur ex eo
3. ij. cū aq̄ lingue arietis & retinet spūm sanguinis. Mē
bra nutrimēti. Est tarde digōnis & cōfortat stō. cu
lefactū. & qđ de eo torrefactū ē phibet vomitū. Et dicit
q ipsius sedat eructationē accidēt post cibū. & si ita est
hic facit illud pp̄terea q phibet vaporē & vomitū ei'.
Mēbra expl. Cōstringit semē ei' torrefactū. & di
cit q semen ei' cū rob solutū educit serpētes. Et coriā
drū qđē hūidū cū melle & oleo cōfert apatib' calidis &
sinistrorū. Et qđ ex eo humidū est. & qđ siccū frangit vir
tutē coit' & erectionē virge desiccādo sperma. Vene
na. Qui ex succo bibit circiter. 3. iiij. interficit q̄ facit
bolem posse dere tristiciā & sincopim. & non oz vt vt de
eo multū sumat. De cane. C. cxlv.

Anis. Decoratio. Urina canis admini
c strat sup verrucas & qđ dicit de lacte ei' q ipm
eradit pilos. & phibet ortū pilorū euulsorū
est vanū sm q existimauit Gal. in locis plurib'. & Gal.
qđā scripsit canones in qb' dicit. q sanguis canis phi
bet ortū pilorū euulsorū. Mēbra expl. Inquit
Gal. Destructiuus est sermo ei' q existimauit q sanguis
canis extrahat fetū. Venena. Sāguis canis rabio
si cōmixtus morsui ipsi'. & veneno sagitte armenie.
De carne. Cap. cxlvi.

Aro qđ est. Carnes bone sunt. caro ouina q̄ cū
c caliditate ē subtilis. & iuuencū taurorū. & capriarū &
carnes illorū q de eis sūt parui sunt magis laudā
biles digōnis & subtilioris nutrimēti. Et hedina qđē
est minor superfluitatū q̄ arietina. Caro aūt lactens a la
cte laudabili ē bona. A lacte vō nō laudabili est mala.
Et caro decrepiti qđ ē ex ouib' est mala. & sūr caro exte
nuati. Et caro nigri ē lenior & suauior. & sūr caro mascu
li. & rubea diuisa ex alijs' plurime pinguedinis. et al
ba sunt leniores & varia ē minoris nutrimēti. & natat in
stō. Electio. Melior caro & digestibilior est illa q̄
est circa os. Et dextra qđē lenior ē. & melior ē sinistra. et
que est i medio lacertorū multior est carne neruorū. Ca
ro aūt ē laxa sup quā nō est neruus forsitan ē suauis. & p
prie q̄ est pp̄ter generationē lactis sicut caro mamille.
aut pp̄ter generationē saliue sicut caro radicis lingue.
Et ei' qđē nutrimētū q̄ digerit est bonū. & in quibusdam
ortis est phlanticū. Multitudo vō nutrimēti ei' nō est ni
si multitudo nutrimēti reliquarū carniū. & caro lacertorū
nisi caro mamille. & caro testiculorū gallorū i mim' vero
bona est que creata est ad hoc vt sit sustentaculū sicut q̄
teritur inter venas & spatio & reliq. Et caro cordis & radi
cis ei' similis modo. Et mamille qđē nutrimētū est bo
nū. Quod si in ea est lac est grossum. Testiculorū vero
caro est melior alijs. Et volucris vō caro melior est q̄
aldurag & gallinarū & sb̄alior caponū. & nō sūt cū nutrime
to carniū alcubegi & atbeg & alderaig. Mōs p̄terea ala
lis sicce cōplexionis caro pui ē melior sicut caro hedi. Ipsa
enim ē bona. Capona vō nō ē bōa multū & ei' humor for
tasse ē malus valde. Porcina aūt caro ē mala absolute.
Et caro leporū ē mala. Et oēs volucres magne aquatice
& habētes colla lōga. & pauo & mulus. & palūbus & ouce et
alcata. & q̄ p̄ma generatio ē melia. & q̄ eis sūt filia. & pas
sares oēs male sūt. Ale vō auiū grossarū magnarū exer
citatarū sūt bone chimi. Caro aūt siluestris melior ē carne
gazel cū sua declinatiōe ad milias. Christiani vō dicūt
& q eos imitātur q melior caro siluestris ē caro porci sil
uestris. Nā cū hoc q ē lenior carnib' domesticis ē fortis
nutrimēti & plimi. & ē velocis digōnis. & ē melior q̄ esse
pōt i hyeme. Oz p̄terea vt cōsiderē in dispōnib' aialiū
etiā i etate. & i loco sui pastus. & sui exercicij & reliquorū q̄ di
cta sunt i lacte. Natura. Caro auis oīno siccior ē car
ne q̄drupedis. & caro vaccina siccior ē carne capina. Ca
ro aūt capina ē sicca & difficilioris digōnis carne ouina
Et caro veteris ē grossi nutrimēti & vehemētis calefactio
nis. Leporis vō caro ē cala & sicca. Carnes magnarū
auiū & anserū & miluorū ē grossa. Anatis vō caro & aqti
carū ē vehemētis humiditatis. & ē ppinq̄ i hoc carni ouine
Et existimauerūt qdā q caro eniq̄ ē humectatiua & caro
pinguis. & natiū caro ē cala & hūida. Opatiōes & pro
prietates. Caro ē cib' cōfortās corpus & ē cib' magis
ppinque cōuersiōis ad sanguinē & nutrimētū qđē ei' q̄
i patella cocta ē. & ei' q̄ assata ē ē sicci'. & nutrimētū ei' q̄
elixata ē est hūidi'. Et ei' qđē q̄ cocta ē cū seminibus &
muri & sīlib' ē nūc ē virt' seminū ei'. Pinguedo aūt et
adeps sūt mali nutrimēti & pauci & sublevāt cibū. & nō ē
cōueniēs ex eis nisi q̄ntitas parua sm mēsurā q̄ delectet
Salita vō caro q̄uis i pncipio fuerit hūida. tñ facta est
desiccatiua vehemētior ē huius desiccationē q̄ oīs caro.
Et ei' nutrimētū ē paruū. Et caro qđē pinguis lenit ven
trē cū paucitate sui nutrimēti & velocitate sue cōuersiōis
ad fumositatē & cholerā & digerit velociter. Et caro illorū
natiū deterior ē carne pingui. & ē mala in digōne & nutri
mēto. & ē calidior & grossior pinguedie. Caro vaccina
plimi ē nutrimēti grossa melēca generās egritudines me
lācolicas. & q̄ melior ē ei' ē caro vitulorū. Carnē p̄terea
vaccinā dissoluunt cortices melonū. Et melior qđē ho
ra in q̄ comedit ē ver & pncipia estatis. Christiani autē
& q eos imitātur dicūt q nō hñt cū grossitudie sua visco
sitatē nutrimēti porci. neq̄ eius spissitudinē. porcello rū
aūt caro pui ē nutrimēti pp̄ fortitudinē sue resolutionis. et
vehemētiā sue hūiditatis. Et caro qđē anatis ē plim

nutrimentu nō tñ existit in bonitate nutrimēti gallinarū ⁊ silinarū. ⁊ vētres carū sunt sumosi. ⁊ cpata carū sūt bona suauia in cibo. ⁊ boni humoris. Caro alcetraeb est frāgitiua vētositatū. ⁊ de carnib⁹ longinquor ab hoc vt putrefiat. ⁊ q̄ parū ē pinguis ē cui⁹ sba ē siccior. Decoratio. Caro vaccina gñāt morpheā. adeps asini siluestris est bona pōito linita. ⁊ silr adeps arietis ipsa gñat. ⁊ illud qđ ē adustū de carne arietū linitū sup morpheā est vtile. ⁊ qđ adustū ē de carne ranarū alopitie.

Apostemata ⁊ bothor. Caro vaccina gñāt cancrum. ⁊ silr carnes grosse ⁊ resoluunt apata dura eis.

Vulnera ⁊ vlcera. Caro vaccina generat scabiē ⁊ ipetiginē malā. ⁊ silr carnes grosse. ⁊ caro arietis adusta linit sup ipetiginē cōueniēter. Instrumēta iuncturarū. Caro vaccina generat leprā ⁊ elephātiā ⁊ varices. ⁊ silr carnes grosse ⁊ pingues ⁊ allcasai more emplastri supposita ē bona neruis ītatio. in iure carnis leporis sedet podagrici. ⁊ hītes dolores iuncturarū. ⁊ eius opatio ē pxīma opatiōi iuris vulpis. Caro dānule adminstrat more empli sup dolores iūcturarū posita. Caro dorsi asini siluestris cū oleo costino emplat supra dolores iuncturarū. Adeps asini siluestris cū oleo costino mollificata more empli ponit sup dolores dorsi ⁊ vētositatib⁹ grossis. Et caro vipe cōfert lepre sm q̄ dictū ē in cap. ei⁹. Et caro ericij ē bona lepre. Membra capitis. Caro vaccina ⁊ reliq̄ carnes grosse malē faciūt euenire alienationē ꝑpter exiccationē. Et caro dānule miscet cū vino ⁊ bibit ꝑpt soda. Mēbra oculi. Cinis carnis arietū confert albugini oculi. carnes leporū ⁊ hñtiū rostra ⁊ vngues cōferunt oculo ⁊ confortant ipē. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Cancer fluuialis cōfert extenuatis valde. ⁊ carnes pullorū excitāt ꝓuocationē nisi acetose. Mēbra nutrimenti. Carnes grosse ꝓdicte igrossant splenē. verū acetosum vaccinū cū coriandro sicco ⁊ croco ꝓhibet cursum mēbrorū ad stomachū. ⁊ caro alcata rememorat in sūma eorū q̄ cōferūt corruptioni cōplonis ⁊ hydropisi ⁊ oppilatōi splenis ⁊ epatis. ⁊ meli⁹ est vt in hydropisi cōgelata sumat vt nō cōmoueat sitim. qđ autē bonum sūt q̄ laudāt carnes leporū ad frigus stōi ⁊ hūiditatē ⁊ debilitatē ei⁹: ⁊ velocitas qđē digōnis ⁊ descēsionis ⁊ amborū tarditas nō sunt sm grossitudinē cibi ⁊ subtilitatē ei⁹. Caro enim porci siluestris ⁊ domestici sz q̄ dicit ē velocis digōnis ⁊ descēsiōis: ⁊ ē fortis nutrimēti viscosi ⁊ grossi. ⁊ carnes ceruorū cū grossitudine sua sūt velocis descēsionis. ⁊ caro qđē ericij cū oxymelle cōfert hydropisi. ⁊ caro alcata cōfert oppilatōi epatis. ⁊ debilitati ei⁹: ⁊ corruptiōi cōplonis ⁊ hydropisi: ⁊ carnē leporū ⁊ hñtiū rostra et vngues abhorret stōus. Mēbra expul. Carnes vaccine ꝓhibēt attractionē cholere ad stōum. Caro leporis assata ē bona vlcerib⁹ intestinorū. Caro ericij exiccata cū oxymelle ē bona dolori renū. ius galli decrepiti ē bonū colice. ⁊ egritudinib⁹ melācie. ⁊ adeps asini siluestris cū oleo costino ē bona dolori renū ⁊ vētositatib⁹ grossis. ⁊ caro leporū ⁊ hñtiū rostra ⁊ vngues est bona hemorroidib⁹. Ius carnis vaccine acetosus ē bonum dolori cholerice. Abscindit n. ipsas ⁊ silr cōgelatio carnis ei⁹ cū coriādro ⁊ aceto. ⁊ acetositatib⁹ ei similib⁹: ⁊ coriādro sicco ⁊ pauco croco. ⁊ silr carnes auiū assate aut nō assate cōstringūt ventrē ⁊ ꝓpe alcubegi ⁊ ateiagi ⁊ eis fortior ē alcata ⁊ alchandiri. ⁊ ꝓpe qū cibat ⁊ auferat ab ea aq̄. caro autē cameli ꝓuocat vrinā. ⁊ carnes pingues vehemēt⁹ leniūt nām q̄s alie. Febres. Caro vaccina ⁊ ceruorū ⁊ hircorū siluestriū ⁊ magnarū auiū facit euenire febres q̄rtanas. Venena. Caro dānule exiccata cū vino i potu accepta cōfert venenis. Caro arietū adusta cōfert morsib⁹ serpentū ⁊ scorpionū ⁊ algerarat. ⁊ cū vino canis rabiosi: ⁊ caro rane puncture vermiū venenosorum.

De chrysomilis. C. cxxvij.

Chrysomila. Electio. Meliora sūt armenia. nō. n. cito aduenit eis corruptio ⁊ acetositas. Et qū sumunt chrysomila oz vt accipiat masticis ⁊ anisi eq̄liter pōdus. ʒ. i. vsq̄ ad. ʒ. ii. in vino puro. aut vino de passis. aut parū mellis. Natura. Sūt frida ⁊ hūida in scđo. ⁊ oleū nucleorū ē calidū ⁊ siccū in scđo. Opatiōes ⁊ ꝓpietates. Eorū humor ē velocis putrefactiōis. Mēbra nutrimēti. Eorū esus sedat sitim. Et chrysomila qđē cōueniētiora sūt stō q̄ p̄sica. Et armenia nō corrūpunt in stō neq̄ acetiūt velociter. Ex eis vo q̄ eorū expediūt nocumētū est vt post ea sumant anisum ⁊ masticē miscicat vino de passis ⁊ zingiberi cū melle puro. Mēbra expl. Oleū nucleorū confert hemorroidib⁹. Febres. Gñāt febres ꝑpter velocitatē sue putrefactiōis. verū infusio siccorū cōfert febribus acutis.

De calce. C. cxxviij.

Alx qđ ē. Per calcē significam⁹ cineritatē corporū lapidosorū ⁊ ostracorū. Natura. Illa qđē quā nō tetigit aq̄. ⁊ illā quā aq̄ tetigit q̄ remanet extincta duob⁹ dieb⁹ aut trib⁹ tunc nō adurit. immo calefacit tm̄. ⁊ abluta qđē ē sicca. Opationes ⁊ ꝓpietates. Abscīdit sanguinis fluxū. ⁊ abluta ē exiccatiua sine mordicatiōe. ⁊ calx qđē q̄ bibit cū oleo sit maturatiua. Vulnera ⁊ vlcera. Corrodit carnem additā: ⁊ abluta cōsolidat ⁊ cōfert adustiōi ignis valde.

De cipero. C. cxxix.

Ciperū qđ ē. Est radix plāte silis porro ⁊ segali. niū nisi q̄ ē subtilior ⁊ longior in plib⁹ regionib⁹. Verūtñ meli⁹ est alcali. Et dicit q̄ ciperū indum cū croco abradit pilos. Electio. Meli⁹ est illud qđ ē spissum graue difficile ad frangendū aromaticū: cui⁹ herba ē breuis. ⁊ cui⁹ acredo est vehemens.

Opatiōes ⁊ ꝓpietates. In ipso ē stipticitas parua ⁊ exiccat sine mordicatiōe. ⁊ apit orificia venarū. ⁊ extenuat vētositates. ⁊ adunit sanguinē ⁊ ponit in emplis.

Decoratio. Colorē efficit bonū. ⁊ facit bonū odorē oris. ⁊ indum sicut dicit abradit pilos. Apostemata ⁊ bothor. Cōsolidat ea q̄ sūt difficil cōsolidatiōis. ⁊ fissa ⁊ putrida ⁊ corrosa cū oleo de grano alchadra.

Instrumēta iūcturarū. Valet ad dolorē iliū. ⁊ stringit dorsū ⁊ neruos. ⁊ ipē⁹ multitudo acquirit lepram.

Mēbra capitis. Cōfert putredini narīū ⁊ oris. ⁊ alcola. ⁊ mollificatiōi gingiue. ⁊ augmentū efficit inflatiōe. Mēbra nutrimēti. Calefacit stōuz ⁊ epar.

Mēbra expul. Extrahit lapidē ⁊ frāgit ipm. ⁊ cōfert distillatiōi vrine. ⁊ ōbiliati vesice valde. ⁊ frigori ei⁹ vehemēter. ⁊ silr opat in renib⁹. ⁊ cōfert frigori matricis valde. ⁊ cōfert hemorroidib⁹. Febres. Cōfert habētibus antiquis.

De cupresso. Cap. cl.

Cupressus qđ est. Noiat in syria arbor albora ⁊ romane cupressus. ⁊ in sapore ei⁹ sunt acredo ⁊ stipticitas pauca. ⁊ amaritudo plurima. ⁊ p̄ ticitas ei⁹ ē plus q̄s amaritudo. ⁊ caliditas ei⁹ acuitas est sm quātitatē q̄ ei⁹ virt⁹ i mēbris ꝓfundat. ⁊ facit parare stipticitatē sine mordicatiōe ⁊ diuersificat a reliquis calefactiuis qm̄ nō attrahit. Natura. Calx est in p̄mo sicca in scđo. qđam tamē existimauerūt q̄ est frigida valde. ⁊ iudicauerūt q̄ virtus ei⁹ ē cōposita. ⁊ calitas ei⁹ est sm qualitatē q̄ facit penetrare stipticitatē. ⁊ qua stipticitas ei⁹ ꝓfundat ⁊ puenit in mēbris. Opationes ⁊ ꝓpietates. Folia ⁊ nux ei⁹ sunt stiptica. ⁊ in ipsa est resolutio ⁊ resoluit humiditates. ⁊ nux qđē eius fortior ē omni re q̄s folia ipi⁹. ⁊ in ipsa est vis faciēdi adherere ei

abluendū sanguinē ita q̄ remouet putredinē. Decoratio. Cū decoq̄t cū aceto ⁊ lupinis, ⁊ linit sup vnguē remouet ei⁹ vestigia. ⁊ ei⁹ folia delent morpheā. Uulnera ⁊ vlcera. Folia ei⁹ recētia ⁊ nux ei⁹ consolidant vulnera q̄ sūt in mēbris duris qū fuerit recēter collecta ⁊ cōferūt formice ⁊ herisipile ⁊ pp̄ie cū farina ordei.
Instrumēta iūcturarū. Nux ⁊ folia ipsi⁹ bona sūt dolori cū ex eis fit ipsi emplm. ⁊ cōfert cū farina ordei su perposita herisipile ⁊ silib⁹. ⁊ cōfortāt neruos ⁊ extenu antur mēbra more emplī supposita: ⁊ roborant mollificationē ⁊ stringūt ea. Mēbra capit̄is. Cū terit̄ nux cuplissimalu cū ficub⁹ ⁊ ponit̄ lenium de eis i narē sanat carnē addicet̄ decoctio ei⁹ cū aceto sedat dolorē dentiū
Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Dat̄ ad bibendū cū vino nux ei⁹ ad sputū sanguinis ⁊ ad difficultatē anhelitus ⁊ anhelitū dilatationis ⁊ ad tussim antiquā: ⁊ silr ei⁹ decoctio. Mēbra expul. Bibunt̄ folia eius cū vino ⁊ cōferūt difficultati mingēdi ⁊ cursui superfluitatum ad vesicā: ⁊ cōferūt etiā vlceribus q̄ sūt in lesbinis. Permutatio. Loco ei⁹ ponit̄ medietas pōderis ipsi⁹ de cortice granati. ⁊ pōdus ipsi⁹ de sar cocolla rubea.

De cancro. Cap.cli.

Cancer fluuialis qd est. Not⁹ ē. Operationes et ꝓprietates. Est difficilis digestiōis ⁊ plurimi nutrimēti. ⁊ ips̄ qdē rectificat decoctio cū mer. et extrahit res acutas infixas carni ⁊ spinas sed marin⁹ est subtilior. Decoratio. Cinis ei⁹ ē bon⁹ sitturis pedū ex frigore. ⁊ qd̄ de eo adustū est ponit̄ in medicamētis morphee ⁊ pāni ⁊ cōfert. Apostemata ⁊ bothor
Cancer fluuialis resoluit apāa magnū qū ponit̄ super ea. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Caro eius confert ptisi. ⁊ pp̄e cū lacte asine. ⁊ ius ipsi⁹ etiā. Membra expulsionis. Cinis ei⁹ est bon⁹ sitturis ani. Uenena. Cōfert morsui scorpionū ⁊ rutele more emplī superposit⁹ aut comestus. ⁊ cinis ei⁹ cum melle cōfert ad morsum canis rabiosi bibit⁹. ⁊ q̄dā sumit̄ ex eo cū fumēto ad morsum canis rabiosi. ⁊ est notū. Et scies modū eius in caplo de venenis. Et existimauerūt etiam q̄ qū cū bedarugi approximat scorpioni morit̄ scorpio.

De cancro marino. Cap.clij.

Cancer marinus qd est. Qū dicit̄ cancer marin⁹ nolumus intelligere p hoc oēm cancrum maris īmmo spēm cancri q̄ pp̄e hȝ oīa mēbra dura mispis. Operationes ⁊ ꝓprietates. Qd̄ de eo adustū subtili⁹ est reliquis adustis. Decoratio. Quod de eo adustū est abstergit dentes. ⁊ delet pannū ⁊ lentigines. Uulnera ⁊ vlcera. Quod de eo adustū ē desiccat vlcera. ⁊ cōfert scabiei. Mēbra oculi. Prohibet lachrymas ⁊ resoluit cū sale vngulam ⁊ fit ex eo collyriū. ⁊ fricat̄ cū eo scabies palpebrarū. Febres. Prohibet q̄rtanā. De chrysolocana. C.cliij.

Chrysolocana qd est. Est atriplex q̄ plurimū inuenit̄ in scoui. Natura. Frigidus ⁊ hūidus est in pmo. ⁊ apud quosdā temperatus.

De coturnicibus. Cap.cliiij.

Coturnices qd sūt. Ex cōmestiōe carnis earū timetur tetanus ⁊ spasmus. nō q̄r comedāt helleborū alb. īmo q̄r in sba earū est hec virtus. ⁊ existimo q̄ nutrimētū earū ab helleboro est ꝓpter spissitudinem cōplexionis. De casia. C.clv.

Casia qd ē. Dicit̄ q̄ est cortex radicis mori albe etc. Et est spēz plurimū. q̄rū vna est rubea boni saporis ⁊ odoris. Et altera spēs ei⁹ est cui⁹ sapor est sapor spice. Et est spēs nigra ad purpureitatē declinans cui⁹ odor est silis sandalo. Et est spēs altera nigra boni odoris subtilis corticis fissa. Et ē altera species ad albedinē declinās pōderis odoris. Et est spēs nigra subtilis cinē cōcaua. Et dixerūt qdā q̄ inuenit̄ silr ea sic qd̄ cōuertit̄ ad cinamomū. Et dixerūt alij q̄ inuenit̄ sup arborē cinamomi casia huiusmōi. Et q̄nq̄ ē cōiuncta ipsi cinamomo. ⁊ casia existit in ꝟtute cinamomi. sed est debilior. Et bona ē illa q̄ cōsequit̄ cinamomū. Electio. Melior est illa q̄ est rubei coloris pura plana longi ligni grosse cinē. subtilis foraminis. solida grossa boni odoris q̄ mordicat linguā ⁊ stringit eā. Nigra vo ē mala ⁊ qd̄ de ea administrat̄ ē cortex ipsi⁹. Et in ligno ei⁹ nō ē bonitas. Natura. Calida est. ⁊ sicca in sc̄o. Operationes ⁊ ꝓprietates. Est resolutiua ventositatū grossarū. ⁊ in ipsa qdē sūt stipticitas ⁊ resolō cum acredine plurima. ⁊ subtiliatio multa. ⁊ incisio ꝓpter acredinē q̄ est in ipsa ⁊ adiuuat stiptica. ⁊ sua resolone adiuuat solutiua. ⁊ ipsa cū eo qd̄ est in ipsa de resolone ⁊ stipticitate. ⁊ subtiliatiōe cōfortat mēbra. Apostemata ⁊ bothor. Resoluit apāta calida ⁊ frigida in visceribus
Uulnera ⁊ vlcera. Linit̄ cū melle sup lactea. Mēbra oculi. Ponit̄ in medicinis oculi ꝓpter illud qd̄ in ea est de stipticitate ⁊ resolone. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Cōfert pectori. Mēbra nutrimēti. Si rupus ei⁹ cōfert epati. ⁊ vinū in q̄ casia infundit̄ confert stō. Mēbra expulsionis. Prouocat vtraq; ꝓpe in q̄libꝫ corꝫ ambo; fiunt cū hūoris grossi ⁊ confert dolorib⁹ renū ⁊ vesice. ⁊ qū fit incessus i decoctiōe ei⁹ valet dilatatiōi mēicis. ⁊ ei⁹ subfumigatiōi. ⁊ silr fum⁹ ei⁹ ⁊ sirupus ei⁹. ⁊ vinū in q̄ ipsa infundit̄ ē bonū difficultati vrine. ⁊ existimauerūt qdā q̄ ipsa facit abortū. Uenena. Dat̄ i potu ad venenū tyrie. De cydonio.

Cydoniū qd ē. Cū abluit̄ cinis ramorū ⁊ foliorū ei⁹ ē sicut tutia. ⁊ folia ipsi⁹ remanēt ꝓpter puritatē stipticitatis ei⁹. ⁊ rob pomorū acescit ꝓpter illud qd̄ in ipso ē de hūiditate aquea frida Electio. Assatū ē meli⁹ ⁊ magis cōferens. ⁊ ei⁹ qdē assatio fit q̄n cōcauat̄. ⁊ deijciunt̄ gna ei⁹. ⁊ ponit̄ i ipso mel ⁊ linit̄ luto corpus ei⁹ ⁊ ponit̄ in cinere. Natura. Frigidū ē i fine pmi. siccū in pncipio scdi. Operationes ⁊ ꝓprietates. Est stipticū cōfortatiuū fortit̄ ⁊ flos ei⁹ etiā stipticus ē ⁊ silr oleū ei⁹. ⁊ dulce ē min⁹ stipticū. ⁊ semē ei⁹ ē leniuū sine stipticitate. ⁊ phibet ipsꝫ cursus superfluitatū ad viscera. Decoratio. Retinet sudorē ⁊ confert oleū ei⁹ sciture frigoris. Apostemata ⁊ bothor.
Cōfert oleū ei⁹ formice. Uulnera ⁊ vlcera. Oleū ei⁹ ē vtile vlcerib⁹ scabiosis. Instrumēta iuncturarū
Multitudo cōestiōis ei⁹ gnāt dolorē neruorū. Mēbra oculi. Assatū ponit̄ sup apāta oculi calida. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Ei⁹ succus cōfert dilatatiōi anhelit⁹ ⁊ asmati. ⁊ phibet sputū sanguinis. ⁊ semē ei⁹ cōfert asperitati gutturis. ⁊ lenit cannā pulmonis. ⁊ mucilago ei⁹ etiā humectat ipsā; cannā. Mēbra nutrimēti.
Cōfert vomitui ⁊ ebrietati ⁊ sedat sitim. ⁊ confortat stōm recipientē superfluitates sirupus ei⁹ ⁊ ipsi⁹ iulep. ⁊ qd̄ de ipso elixatū ē. ⁊ ipso vtunt̄ in scda mēsa sup vinū ⁊ phibet ebrietatē. ⁊ fit ex eo sirupus confortās appetitū deiectū valde. ⁊ mouētū ⁊ cōfortat stōꝫ. ⁊ phibet vomitū pholaticā. Mēbra expl. Est puocatiuū ⁊ tā dictū ē q̄ illud ē p accidēs ꝯsequēs cōstrictionē ei⁹ ⁊ illud qd̄ cū melle elixatū ē. ē vehemēti⁹ puocatiuū. veꝝ tñ q̄ñ soluit vētrē ⁊ nō cōstringit ⁊ gnāt colicā ⁊ dolorē vētris pūgitiuū. ⁊ cōfert dysenterie ⁊ retinet fluxū menstruoꝝ. ⁊ cōfert asure vētre qū destillat̄ succus eius. aut oleū ipsi⁹ in virgā. ⁊ cōfert oleū ei⁹ renibus ⁊ vesice. ⁊ qū assumit̄ post cibū soluit adeo q̄ qū plurimū ex eo sumit̄ extrahit cibū ante digestionē ⁊ clisterizatur decoctio eius ad eminentiā ani ⁊ matricis.

De croco hortulano. Cap. clvij.

Crocus hortulanus. Natura. Est calidus in primo sic. in secundo. Operationes et proprietates. In ipso est stipticitas cum maturatione. Decoratio. Mundificat pannum et morpheam. Vulnera et vlcera. Ponitur cum aceto super impetiginem. Membra capitis. Ex croco hortulano siluestri quum fit linimentum cum melle confert colla puerorum. De calamento. C. clviij.

Calamentum quid est. Eius aliud est fluuiale et aliud montanum simile isopo in sapore. et similiter folia eius sunt ei similia. Et est alia species eius que nominatur albanum. Et est quedam species eius que vocatur calamentum hirci. et virtus eius est sicut virtus aliorum acris. et virtus siluestris ipsius est similis virtuti sinapi albabasie. et calamentum quod est subtilius et montanum fortius est fluuiali. Operationes et proprietates. Subtiliat fortiter sua acuitate et amaritudine sui et proprie siluestre. et proprie illud est rubificatiuum vlceratiuum. et qui bibit solum prouocat sudorem et calefacit vehementer propter id quod extrahit et profundo corporis et incidit et exiccat et calefacit valde. Decoratio. Cum decoquitur et proprie quod recens est cum vino et fit ex eo emplastrum remouet vestigia nigra a corpore et occultationem que accidit sub oculo. Vulnera et vlcera. Montanum confert rasure intestinorum et rupture et fit balneatio ex decoctione montani ad pruritum et scabiem. Instrumenta iuncturarum. Potus decoctionis eius confert contractioni lacertorum in carnibus et extremitatibus suis. Et quandoque fit ex eo emplastrum ad sciaticam et ad cutem et permutat complexionem et exhibet ex plandore et qui comedit et bibit postea aquam calefit dolor. Continuus confert elephantie et variolis. Et illud quod nominatur albanum quum bibitur confert spasmo et linitur ex eo podagra et confert et suffumigatur cum eo et confert potus calamenti siluestris non resolone sua tamen sua lesione et subtilitate etiam.

Membra capitis. Succus eius interficit vermes in aure. et in ipso est virtus faciendi soda. Et montanum quod est confert vlceribus oris et extrahit superfluitates ex vtrisque naribus et illud quod est adustum de albano stringit gingiuas. Membra anhelitus et pectoris. Eius decoctio confert dilatationi anhelitus et est somni in extractione humorum viscosorum ex pectore proprie quum comeditur cum ficubus. et confert dolori laterum. Et montanum quod est fortius flore albanum facit illud totum. super albanum vero rorat acetum et sumitur acetum ex eo quod est vicini temporis cum acetositate et odorat ipsum sincopizatus et sanatur et calamentum hirci confert tremori cordis. Membra nutrimenti. Confert paucitati appetitus et debilitati stomachi proprie siluestre singultui et confert punctionibus interiori cum abstersione et apritione sua et subtiliatione sua melica et cholicas et similiter decoctio eius et quandoque fit balneatio ex decoctione montani ad illud. et sequitur ictericia. confert hydropisi quum comeditur cum ficubus. et in montano quod est virtus faciendi appetitum cibi. et succus eius est conferens hydropisi etiam. et albanum sedat nauseam. et fit ex eo emplastrum cum cerato super splenem et extenuat eum. et similiter calamentum hirci. et est vehementer conferens tremori cordis stomachi et conturbationi et nausee. Membra expul.

Eius decoctio prouocat vrinam. et confert dolori pungitiuo ventris et cholerice passioni. et quum teritur cum dispositione sua. aut decoquitur et bibitur cum melle interficit serpentem. et prouocat menstrua. et quandoque facit vomere phlegma. et dixerunt quidam montanum abscindit coitum et proprie siluestre. et prohibet pollutionem. Et siluestre quod est soluit ventrem sufficienter et confert tussi. et interficit vermes proprie siluestre. Et montanum solone educit choleram nigram. et fit quod de eo sumitur in potu. xx. iurat cum illo. et illud quandoque operatur species calamenti siluestris. omnia illa confortant quando miscentur cum aceto et rob pauco et recti quod est vt teratur et spargatur super acetum commixtum cum aqua et sale et bibatur. et illud quod nominatur albanum extrahit superfluitates multas ex vias vrine. et calamentum siluestre quandoque operatur omnia illa.

Febres. Bibitur decoctio eius et confert rigori. et similiter inunctio ex oleo in quo ipsum est decoctum. Venena. Cum bibitur aut ex eo fit emplastrum confert puncture vermium venenosorum et approximatur linimentum ex eo in illo opere cauterium. et quum contritum est bibitur cum vino expellit venena mortalia. Et suffumigatio ex foliis eius fugat vermes venenosos. et quum sternitur etiam. Et siluestre est bonum puncture scorpionis. Et montanum quum bibitur succus eius cum decoctio confert morsui luporum.

De Cardamomo. Cap. clix.

Cardamomum quid est. Aliud est magnum sicut cicer in grano. Et quum frangitur interius habet granum album mordicans linguam sicut cubebe quod est aromaticum. et aliud est paruum sicut lenticula aromaticum etiam. Natura. Calidum est et siccum in tertio. Operationes et proprietates. In ipso cum calefactione est stipticitas et proprie in illo quod habet capitulum et proprie in capite ipso. Membra nutrimenti. Confert vomitui et nausee cum aqua masticis et ventusis granat.

De Cordumeni. Cap. clx.

Cordumeni. Natura. Calidum est et siccum in tertio. Operationes et proprietates. Est ex rubificatiuis et in ipso est virtus laxatiua. et proprietas eius est colorare membra intrinseca. Vulnera et vlcera. Confert scabiei et impetigini linitum cum aceto. Instrumenta iuncturarum. Confert egritudinibus neruorum et dolori anche ex phlegmate et confert paralysi et conuulsioni lacertorum. Membra capitis. Confert epilepsie bibitum in aqua. Membra anhelitus et pectoris. Cordumeni est mundificatiuum pectoris sedatiuum tussis. Membra expul. Confert dolori pungitiuo ventris et vermibus et ascaridibus. et cum vino dolori matricis et difficultati vrine. Et datur in potu de eo et de aliis cum cortice radicis lauri ad lapidem. et eius sunt interficiunt.

Venena. Confert morsicationi scorpionis et reliquorum puncturis. Permutatio. Loco eius ponitur baurac et squinantum. De calamo aromatico. C. clxi.

Calamus aromaticus. Electio. Melior ille qui est iacynthini coloris propinquus huius dos. qui in prima frangitur frustra et cuius canna est plena re sili tele aranee. et in administratione eius est acuitas. et quum tritum est boni odoris. et est declinans ad citrinitatem et albedinem. Natura. Calidus est et siccus vsque ad finem. Operationes et proprietates. Est subtiliatiuus et in ipso est stipticitas pauca cum acredine. et substantia eius sunt terreitas et aereitas. et sunt bone commixtionis ad equalitatem vnctionis sed eius exiccatio est maior. et in ipso est substantia subtilis sicut in reliquis speciebus que sunt et piper et cinamomum. Decoratio. Confert occultationi sanguinis mortui. Apostemata et bothor. Resoluit apostemata. Instrumenta iuncturarum. Confert contritioni nervorum. Membra oculi. Abstergit visum. Membra anhelitus et pectoris. Fit cum eo euaporatio in traiectorio gutturis. et confert tussi solus. aut cum gumma albotin. Membra nutrimenti. Confert apostemati epatis et stomachi cum melle et semine apij. et est valens ad timorem. Membra expulsionis. Prouocat ambo. et ipse cum semine apij confert renibus et distillationi vrine et confert eius decoctio dolori matricis bibita et sedendo in ea. et bibitur cum melle et semine apij ad apostemata matricis.

De centaurea. Cap. clxij.

Centaurea quid est. Duarum est specierum. Maior et minor que nascuntur in fine veris et folia sunt sicut alcibiadum et grossa duas habet species albam et citrinam in quarum capitibus est viriditas. et planta eius est magna sicut almekendiari. et ipsius potio ad febricitantes est vsque ad. 3. q. herba vero eius est similis absinthio montano et est sarcon. et cuius folia sunt sicut folia rute. et assumitur quandoque siccum ex ea quod est viridis. et quandoque ex ea quod est sicca. decoquitur etiam in aqua donec aqua eius virtutem assumat. deinde aqua illa recolicatur. Po-

tura. Calā ē ⁊ sicca in tertio. Opationes ⁊ ppzietates. In ipsa sunt abstersio ⁊ stipticitas ⁊ acredo. et parū dulcedinis ⁊ exiccatio. ⁊ ē sine mordicatiōe. ⁊ dicit φ si coquat cū carne inc̄ssa cōsūgit eā. Uulnera ⁊ vlcera. Que recēs est mūdificat vulnera ⁊ sigillat vlcera antiq. ⁊ q̄ sicca est ponit i emplīo ⁊ cōsolidat fistulas ⁊ vlcera pfunda. ⁊ vulnera mala. ⁊ q̄n replent fistule de centaurea ⁊ ligat rectificat earū dispositio. Instrumēta iuncturarū. Cōfert attritiōi in lacertis ⁊ sanie in eis. ⁊ minoz ppzie. Et q̄nqz confert clistere factū ex ea sciatice ⁊ doloz:b⁹ neruoz ⁊ cōtusioni eoz. sed minoz est magis iuuatiua ad oīa illa. Qū ergo illa soluit solone educit aliqd sanguinis subitoz ⁊ q̄n̄s fit clistere ex cinere ei⁹ cū aq̄ ad illud. Mēbra anhelit⁹ et pectoris. Prohibet sputū sanguinis ppter suā stipticitatē ⁊ cōfert q̄ grossa ē ⁊ q̄ muta difficultati anhelit⁹. ⁊ dat in potu de ea pondus. ʒ.ij. cū vino in pleuresi frida ⁊ sputo sanguinis. Mēbra nutrimēti. Confert oppilatiōi epatis ⁊ duritiei splenis. Mēbra expulsionis. Prouocat mēstrua ⁊ extrahit fetū ⁊ interficit vermes ⁊ puocat vrinā ⁊ dat i potu de ea pōdus. ʒ.i. ad dolorē vētris pungitiuū ⁊ dolorē mītia ⁊ confert colice. Et minoris q̄dē decoctio q̄nqz soluēdo educit cū pblate ⁊ crudo humore cholerā. ⁊ potus duarū spērū ei⁹ q̄n supfluat educit sanguinē solone ⁊ ppzie minoris. De cartamo. C.clxiij.

Artamus qd ē. Alii⁹ ē domesticus ⁊ ali⁹ siluestris. Natura. Qui siluēs ē calidus est i sc̄o. siccus in tertio. ⁊ mor⁹ est calidus in pmo siccus i sc̄do. Opationes ⁊ ppzietates. Oleū eius est ppinquū oleo vitice. veruntñ est debili⁹. ⁊ ē ex eis q̄ calefaciunt lacertos. ⁊ nutrimētū ei⁹ est multe pullaritatis. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Mūdificat pect⁹ ⁊ clarificat vocē. Mēbra nutrimēti. Est malus sto. ⁊ ipse calefacit lac in sto. Mēbra expulsionis. Cōfert colice ⁊ solone educit pblā adustā q̄n miscet cū ficub⁹ aut melle. et cōfert colicis. Et oleū ei⁹ q̄ domesticus ē soluit ventrē. ⁊ q̄nqz sit solo p ipz si ponat medulla granoz ei⁹ in lacte. aut fiūt ex eo ⁊ ex amigdalis ⁊ melle pillule. ⁊ sit qd de eis in potu sumit pondus aur. iij. ⁊ q̄n sumunt de medulla eius ⁊ costo ⁊ amigdalis amaris ⁊ eis anulisat. et anis ⁊ nitri cuiuslz eoz aur. cū ficub⁹ siccis ⁊ melle et recipit de eo nuc aut nuces due soluēdo educit aquositatē ⁊ q̄nqz fit ex eo nauē ad illud. ⁊ ei⁹ cōfectio est vt sumat ⁊ pinsat cū amigdal excoriatis ⁊ aniso. ⁊ mel le decocto natsen. ⁊ sumat de eo sparsim. ⁊ q̄nqz bibūtur de medulla ei⁹ recēte. ʒ.xx. Infuse in. lb. aque cū. ʒ. penidiarū albarū tritarū ⁊ solone educit pblā. Uenena. Cōferūt folia siluestris. aut fruct⁹ eius. aut ambo cōmixtis q̄n in potu tribuunt cū vino ad puncturā scorpionis. Quidā aūt hoīes dixerunt φ si morsus tenuerit in ore suo folia siluestris. ⁊ fruct⁹ ei⁹ nō sentiet dolorē ⁊ q̄n ea a se pieceret redibit doloz.

De chiran. Cap.clxiiij.

Hiran qd est. Est arboz que noiat aliterbin ⁊ ven⁹ fumi ei⁹ ē sicut ven⁹ fumi picis ⁊ fit ex eo oleū cui⁹ sepatio est cū lana sicut sepat ex pice. Natura. Est calā ⁊ sicca in q̄rto. Opatiōes ⁊ ppzietates. Cōseruat corpus mortuū ⁊ rubificat ⁊ calefacit. Decoratio. Cōfert lendinib⁹ ⁊ pediculis. ⁊ interficit vtrunqz adeo φ etiā in aīalib⁹. Uulnera ⁊ vlcera. Forte efficit carnē laxā. ⁊ cōfert scabiei vsqz ad scabiē aīaliū. ⁊ ppe ei⁹ oleū bntib⁹ q̄rtuoz. ⁊ canibus ⁊ camelis. Instrumēta iuncturaz. Cōfert cōuulsioni lacertoz ⁊ aggregatiōi puris ⁊ sanguinis in eis. ⁊ ē medicamē elephantie ⁊ variolis⁹ deglutiū ⁊ linitū. Mēbra capitis. Et recēs maxia in scd̄a soda frida ui tū capiti. Et distillat in aurē ⁊ interficit vermes auris. Et distillat cū aq̄ isopi i eā ad tinnitū ⁊ sonitū. ⁊ distillat de ipso cū aq̄ isopi i dentē dolorosū ⁊ sedat dolorē eius. ⁊ cōfert dētib⁹ corrosis. Mēbra oculi. Acuit visum ⁊ abstergit vestigia vlcerū in oculo. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Linit sup guttur ad ambas amigdalas ⁊ dolores eaz ⁊ cōfert ogluttire ex eo. ʒ.i. s. vlcerib⁹ pulmonis ⁊ sanat ea ⁊ cōfert tussi antique. Mēbra nutritiua. Fruct⁹ arboz ei⁹ ē sto malus. Mēbra expl. Interficit vermes i viscerib⁹. ⁊ ppe clisteri facto cū eo ⁊ interficit vermes oēs. ⁊ puocat mēstrua ⁊ interficit fetū ⁊ corrūpit spma. ⁊ q̄n linit ex eo virga an coitū phibz ipzegnatiōnē. Et fruct⁹ ei⁹ q̄ noiat sterbin ē malus sto ⁊ cōfert distillatiōi vrine. Uenena. Fit ex eo emplim sup morsus serpētis hntis cornua. ⁊ dat cū vino ad potū leporis marini. ⁊ soluit in adipe cerui ⁊ leniunt ex eo mēbra ⁊ nō approximāt eis venenosi vermes. De costo.

Ostus qd ē. Ei⁹ spēs sūt tres. Cap.C.clxv.

c Una eaz ē arabicus. ⁊ ē alb⁹ leuis aromaticus Et sc̄a ē idus q̄ ē magis leuis. Et iste amarus est spēs q̄uis odoris q̄ noiat gariofilat⁹. Et istarū spēz minoz ē illa cui⁹ odoz ē odoz pini. ⁊ ē ad nigredinē tendēs Et q̄ de istis spēb⁹ ē roman⁹ est silis asaruz. ⁊ hz odorē lani. bonus aūt costus q̄nqz falsificat cū radicib⁹ enule durio. ⁊ ppter illud nō mordicat linguā neqz hz odorē fortē. Electio. Melioz ē ille q̄ ē albus rec⁹ plenus nō corrosus. neqz fetidi odoris mordicans ⁊ linguā ledēs. deīde idus niger leuis ⁊ niger ascoru⁹. ⁊ melioz est marin⁹ subtilis hns corticeo. Natura. Est calus i tertio. siccus in sc̄o. Opatiōes ⁊ ppzietates. In ipso est q̄litas amara ⁊ acris valde. ⁊ calitas ⁊ acredo adeo φ ipse vlcerat ⁊ cōfert oī mēbro qd̄ idiget calefactiōe. ⁊ vt ex eo educat hūoz ex pfundo. Decoratio. Abstergit pānū cutis linit⁹ cū aq̄ ⁊ melle. Uulnera ⁊ vlcera. In ipso ē vlceratio. ⁊ ille q̄ ē amarus excecat vlcera hūida. Instrumēta iuncturarū. Cōfert mollificatiōi neruoz ⁊ cōtritiōi lacertoz. ⁊ ē bonus sciatice suppositus vt emplim. Mēbra capitis. Confert lethargie. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Cōfert dolorib⁹ pectoris. Mēbra expl. Prouocat mēstrua bibit⁹ ⁊ suffumigat⁹ i trasiectorio. ⁊ interficit fetū. ⁊ puocat vrinā. ⁊ expellit ascarides. ⁊ vermes. ⁊ dat vires ad coitū. ⁊ ipse supponit ad dolores mītia ⁊ cōfert dolori mītia frido bibit⁹. ⁊ sedēdo i decoctiōe ei⁹. ⁊ mouet nām q̄n bibit cū vino. ⁊ ipē nō dat vires ad coitū nisi φ hūiditatē supfluā iflatiua q̄ ē i ipso. Febres. Cōfert rigoribus cū oleo. Uenena. Cōfert morsib⁹ oib⁹. s. morsui vipe ⁊ aliis q̄n bibit cum vino. aut apsinthio.

Permutatio. Loco ei⁹ ponit piretri medietas pōderis ipsi⁹. De crocoma. Cap.clxvi.

Rocoma qd ē. dicit φ ē fex olei de croco. Electio. Melioz crocoma ē illa q̄ ē boni odoris pōderosa nigra in q̄ nō sūt ligna. ⁊ q̄n soluit tingit aquā colore croci. et q̄n masticat ungit dētes tinctura vehemēti remanēte. Opatiōes ⁊ ppzietates. Est calefactiua maturatiua. Mēbra oculi. Uri⁹ ei⁹ ē abstersiua oculi. ⁊ oleū ei⁹ cōfert tenebrositati ei⁹. Mēbra expul. Prouocat vrinā. De cābil. C.clxvii.

Ambil qd ē. Semē ē arenosuz qd̄ coopit rubedo q̄ ē minoz rubedine lapidis i selle bouis repti. Natura. Calz ⁊ siccū ē i tertio. Opatiōes ⁊ ppzietates. Fili⁹ Mesue inq̄t i ipso ē stipticitas vehemēs. Mēbra expl. Interficit vermes et ascarides ⁊ expellit eos.

De climia auri. C.clxviii.

Limia auri. Electio. Melior est illa que aurea est et est simile glaciei cinericii coloris et clara et laminosa grossior. Natura. Est equalis ad siccitatem declinans in tertio. Operationes et proprietates. Ipsa et quod ablutum est de ea sunt subtiliora climia argenti. et in ipsa sunt exiccatio et abstersio. Vulnera et vlcera. Implet vulnera et mundificat sordicies eorum. et corrodit carnes eorum additas: et incarnat vulnera fraudulenta. Membra oculi. Confert albugini oculi et initio aque et confortat oculum.

De climia argenti. C. clxix.

Limia argenti quid est. Ms assumit climia ex auro et argento: et quandoque assumitur ex ere et ex marchasita et est fex que eleuatur super locum in quo funditur aurum et illud quod submergitur est laminosum. Natura. Est prima climie auri sed est frigidior. Operationes et proprietates. In ipsa sunt exiccatio et abstersio cum constrictione absque mordicatione et proprie quod ablutum est de ea: et est conueniens in emplastris et eius exiccatio et abstersio in corporibus spatiosis sunt minus quam in duris habentibus carnes.

Vulnera et vlcera. Confert vulneribus et vlceribus difficilibus et humidis puluerizata in emplastris.

De calcanto. Cap. clxx.

Alcantum. Natura. Calidum est et siccum ad quartum. Operationes et proprietates. Est exiccatiuum induratiuum spissatiuum corporis et in ipso sunt constrictio et adustio. Vulnera et vlcera. Confert fistulis nasi. Membra capitis. Prohibet fluxum sanguinis narium: et quando de eo distillatur vna stilla dissoluta in aqua in nares mundificat caput et radix eius est de summa medicinarum mundificantium aurem confert doloribus eius frigidis et interficit vermes. Membra expulsionis. Dat in potu .3. de eo cum melle ad vermes et ascarides. Venena. Expellit nocumentum fungorum. De colcotar. C. clxxi.

Olcotar quid est. Inquit Gal. calcadis quandoque comburitur et fit colcotar. Natura. Est calidum et siccum in tertio. Operationes et proprietates. In ipso sunt adustio vehemens et constrictio cursum sanguineorum et exiccatio et adustio est plurime exiccationis et minoris mordicationis et in ipso est cum stipticitate plurima: caliditas plurima

Apostemata et bothor. Confert formice et herisipile quando linitur cum aqua coriandri: et puluerizatur super fraudulentum et ambulatiuum et adurit carnem additam. et facit euenire escaram. Membra capitis. Confert fluxui sanguinis narium et apostematibus gingiue. Membra anhelitus et pectoris. Confert apostemati gutturis. Membra oculi. Ponitur in alcohol ad abstergendum et subtiliandum grossitudinem palpebrarum. Membra expulsionis. Prohibet fluxum matricis. De canebiri. C. clxxii.

Anchiri. Natura. Est calidum in secundo. Operationes et proprietates. Est subtile abstersiuum incisiuum. Inquit Paulus. generat mixtum et propter illud quod coquitur cum sale. Decoratio. Abstergit pannum et morpheam. et secundum veritatem est res magis iuuatiua ad sordicies. comestum .n. et suppositum vt emplastrum remouet ipsas in diebus paucis et hoc sciunt arabes. Vulnera et vlcera. Quando ex foliis eius fit emplastrum confert vlceribus fraudulentis in mamillis. Membra capitis. Quando ex eius radice fit caput purgium confert humiditatibus grossis in cerebro. Membra anhelitus et pectoris. Aperit oppilationes pulmonis et mundificat ipsum. Membra nutrimenti. Aperit oppilationes epatis et splenis. Membra expulsionis. Aqua eius soluit ventrem: et est emplastrum ad hemorroidas et remouet dolorem ventris pungitiuum et resoluit duritiem matricis. et extrahit chimos grossos malos: et aperit oppilationes epatis et splenis. Venena. Alcanchiri est emplastrum conueniens vermibus venenosis omnibus. De ciso. C. clxxiii.

Cisus quid est. Eius species sunt tres: nigra: alba: et rubea: et odores sunt acetosi et stiptice. vna quidem species eius est quedam quod nominatur laudanum. Et cistus quidem radix est laudanum. aut aliud ambo. n. sunt propinqui dispositionum. Natura. Natura eius ad calitatem declinat et fortasse in quibusdam generibus eius est frigus. sed laudanum ipsum est calidum in fine tertii. Operationes et proprietates. Est nociuus neruis. et in ipso est stipticitas. et propter in foliis eius. et in floribus ipsius est constrictio. Ille vero qui ex tota eius summa nominatur laudanum est calefactiuus apertiuus orificiorum venarum et lenificatiuus. Decoratio. Lachryma eius est interficiens pediculos abstersiua. Laudanum autem cum vino et oxymelle abstergit vestigia vlcerum et asperitatem corium. et quando miscetur cum vino et myrrha. et oleo de myrto prohibet casum capillorum. verumtamen non peruenit ad hoc vt conferat eis que sunt sicut alopitia quoniam eius resolo est pauca.

Vulnera et vlcera. Decoctio eius cum vino confert plurimum vlceribus. et fit ex eo emplastrum et confert ambulatiui fraudulenti. et fit ex eo ceratum ad adustionem ignis. In strumentis iuncturarum. Nocet neruis. Membra capitis. Quando administratur succus eius cum oleo irino et melle et nitro soluit soda antiqua. Et quando accipitur succus eius qui niger est et calefit in cortice granati et distillatur in aurem diuersam parti dentis dolorosi confert. Et caputpurgium factum ex aqua eius est bonum ad purgandum caput. et sanat cursum antiquum ad aurem. et exiccat vlcera eius. Membra nutrimenti. Quando ex recenti fit emplastrum splenis cum aceto confert.

Membra expulsionis. Quando bibuntur tres anulati de flore albi cum vino confert dysenterie. et bibat in die bis. et quando fit ex eo quod recens est emplastrum et ex capitibus eius prouocat menstrua. Et quando fit ex eo suffumigatio post purgationem menstruorum prohibet impregnationem. Et ille qui paruus est quum supponitur ex parte capitis eius prouocat menstrua et extrahit fetum. Et ex laudano quidem fit suffumigatio ad secundinam. et vt abortum faciat. et flos eius stringit naturam. Venena. Quando bibitur radix eius cum aceto et vino confert morsui rutele. De canabe. C. clxxiiii.

Anabo. Operationes et proprietates. Semen eius fugat ventositates et exiccat. et est difficilis digestionis. et mali humoris. et fortis calefactionis et quod frixum est est minoris nocumenti sed sirupus acetosus de zuccaro expellit eius nocumentum. Apostemata et bothor. Et decoctione radicis eius que est similis ei fit emplastrum apostematibus callosis et herisipile. Membra capitis. Confert succus eius et oleum ipsius dolori auris. Et lauatur cum succo foliorum eius caput. et confert furfuribus. Et semen eius facit soda propter vehementiam calefactionis et vaporationis ipsius. Membra nutrimenti. Grana eius sunt difficilis digestionis et similiter mala stomacho. Membra expulsionis. Et coeundo qui plurimum sumit ipse interficit sperma.

De chimolea. Cap. clxxv.

Himolea quid est. Est laminosa sicut marmor et alba splendida bona in sapore suo et carens arena. Et de ipsa est quedam que splendorem non habet. eius velociter est frangibilis. Vulnera et vlcera. Confert adustioni ignis proprie cum aqua et aceto. et quod est ex ea adustum et lotum confert vlceribus difficilibus ad incarnandum.

De culcasia. Cap. clxxvi.

Ulcasia quid est. Est planta in qua est assimilatio de aliis. Natura. Calida est et sicca in secundo. Operationes et proprietates. In ipsa est salsedo cum stipticitate et propter eius non sunt sicco et est cum inflatione pauca. Membra anhelitus et pectoris. Fit ex ea gargarismus cum lacte et sale ipsi et in egypto decoquitur cum ea caro et frigitur cum oleo et cibus illic. Membra nutrimenti. Soluere educit aquam citrinam

nan: ꝑprie semē eius ⁊ succus ipsius ⁊ minoretur ex ea vt nō debilitet. Mēbra expulsiōis. Prouocat vrinā ⁊ generat sperma ⁊ expellit cholerā ⁊ aquositatē cū facilitate ⁊ potus ipsi⁹ sit ab vna tertia libre vsq ad duas tertias libre. De charta. Ca.clxxvii.

Hartas. Natura. Calida est in pmo sicca in scdo. Operatiōes ⁊ ꝓprietates. Prohibet qd adustū est de ea fluxū sanguinis. Apostemata ⁊ botbor. Quod de ea adustū ē ꝓhibet fabafit. Mēbra capit. Qd de ea adustū ē ꝓhibet fluxū sanguinis nariū. De cattaf. Ca.clxxviii.

Atta' qd est. Est illud qd dicit̄ chrysolo canna. Natura. Est cal'a ad scdm. humida in ipso. Operatiōes ⁊ ꝓprietates. In semine ei⁹ est virt⁹ lauatiua hūmi cholerā. De cucurbita. Ca.clxxix.

Ucurbita. Natura. Est frida ⁊ hūida in scdo. Operatiōes ⁊ ꝓprietates. Illa que est elixata nutrit aliquātulū: ⁊ est velocis descēsionis si nō corrūpit̄ ante digestionē propter causam aliquā ⁊ nō generat̄ ex ea humor malus: aut si corrūpit̄ in stomacho. ⁊ miscet̄ ei humor malus. est tarde cōsistētie sicut reliq fruct⁹. ⁊ humor q ex ea generat̄ ē insipidus nisi oriretur ei aliqd qd sibi sit cōueniēs. nā si cū cydoniis cōmisceat̄ hūor ei⁹ ē laudabilis cholericis. ⁊ sil'r si aque acetose ⁊ aque granati. verū nocumētū qd ipsa affert colon duplicat̄. ⁊ de proprietate quidē eius est q generat̄ ex ea nutrimētū homogeneum ei qd ei associat̄. Nā si comedat̄ cū sinapi generat̄ ex ea humor malus acris. aut cū sale generat̄ ex ea humor salsus. aut cū stipticis generat̄ ex ea humor stipticus. ⁊ est olus nociuus qb⁹ dominat̄ melia ⁊ phla ⁊ bona cholericis. ⁊ illa q dm que est romana nō ingredit̄ in medicinis neq aliqd im primit vffationis neq calefactiōis. sed qnq administrat̄ ꝑpter delectationē. Mēbra capitis. Succus ei⁹ sedat dolorē auris calm. ⁊ ꝑprie cū oleo ros. et cōfert apostematib⁹ cerebri ⁊ frenes. ⁊ est cōfer 9ra dolo ri gutturis. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Sauich cucurbite cōfert tussi ⁊ dolori pectoris factis ex caliditate. Mēbra nutrimēti. Eius decoctio cōfert sufflatis⁹ calis in stō ⁊ remouet eas. ⁊ sil'r vinū effusū in vacuitatē ei⁹. deinde administratū. ⁊ fit ex succo eius caputpurgiū ad dolorē dētiū valde. ⁊ abscidit sitim. ⁊ efficit eis que generāt egritudinē stōi valde vt in stomachis puerorū ⁊ adolescentiū. ⁊ nō est medicamē nocumēti stōi nisi vomit⁹. ⁊ nocumētū qd affert colon maximū est. Mēbra expulsionis. Cū ei⁹ aq coquit̄ cū melle ⁊ ponit̄ in ipsa nitrū lenit ventrē. ⁊ sil'r qn sepelit in panno ⁊ decoquit̄ sicut est ⁊ bibit̄ eius aqua cum zuccaro ipsa vehementer nocet intestinis ⁊ colon ꝑprie Febres. Cōfert febribus cholericis.

De cucumere. Cap.clxxx.

Ucumer quid est. Semē ei⁹ est meli⁹ semine citroli. ⁊ ille q est melior ⁊ subtilior est maturus. Natura. Frigidus ē ⁊ hūidus ad fq. Operatiōes ⁊ ꝓprietates. Sedat caliditatē ⁊ choleram. sed eius cibus ē malus ꝑparat⁹ ad putrefactionē. ⁊ excitans putrefactionē ⁊ febres prauas. barbeca vo ē velocioris corrupciōis q ipse. ⁊ in eo q̄dē q maturus ē. est absterſio: ⁊ semē ei⁹ est meli⁹ semine citroli. Curcubitus longioris ē digestiōis ⁊ discurrit in venis crudus ⁊ generat febres chronicas cui⁹ q̄dē nocumētū expellit amoꝝ a vehementia inflationis stōi. Apostemata ⁊ bothor. Ponūt̄ folia ei⁹ cū melle sup serere phlancū. ⁊ cōfert ei. Mēbra capitis. Cū hātes sincopim olfaciant ipsius odorē reuiuiscūt. Mēbra nutrimēti. Qn administrat̄ sedat sitim ⁊ est bon⁹ stō. verūtñ ipse raro digerit̄ bene. ⁊ qn bibunt̄ de radice ei⁹ duo anulsi sat cū hydromelle facit vomere hūorē subtilē. Mēbra expulsiōis. In ipso sunt ꝓuocatio ⁊ lenificatio. ⁊ cōfert doloribus testiculoꝝ ⁊ est cōueniēs vesice. sed ē minor barbeca in ꝓuocatiōe. Uenena. Folia ei⁹ cōferūt morsui canis rabiosi. De cucumere asinino

Ucumer asinin⁹ qd ē. Est arbor Ca.clxxxi. cui⁹ colligit̄ succus hoc mō. Accipit̄ ei⁹ fruct⁹ in fine estatis postq est citrin⁹ ⁊ suspēdit̄ in pāno vt curat ei⁹ aq ⁊ collat ⁊ exiccat in scutella sup cinerē ⁊ ponit̄ sup tabulā in vmbra. Electio. Bonus est ille q est citrin⁹ rect⁹ sicut cucumer vere amaritudinis. Et bonus succus est ille q ē albus planus q est silis cepe. ⁊ sup quē iam ꝑtransijt annus. Natura. Est calidus ⁊ siccus in tertio. Operatiōes ⁊ ꝓprietates. Est subtilis resolutiuus ⁊ radix ⁊ folia ei⁹ ⁊ fruct⁹ ipsi⁹ abstergunt ⁊ resoluūt ⁊ exiccāt. cortex ei⁹ magis. ⁊ virtus succi radicis ⁊ fruct⁹ ipsi⁹ est vna. Decoratio. Succus ei⁹ aut succus radicis ⁊ folioꝝ ipsi⁹ cōfert icteritie. Et puluerizatio ei⁹ qd de ipso siccū est delet vestigia in cōsolidatiōib⁹ nigra ⁊ mūdificat sordiciē faciei. Apostemata ⁊ bothor. Qū fit ex radice ipsi⁹ empl̄z cū farina ordei resoluit omnē spēm phlancū antiquū. ⁊ est disruptiuū emunctoriū ꝑprie cū gūma albotin ⁊ ꝑprie succus eius. Uulnera ⁊ vlcera. Cū puluerizat̄ qd de eo siccū est sup scabiē ⁊ impetiginē cōfert eis. Instrumēta iuncturarū. Cōfert doloribus iuncturaꝝ. ⁊ ei⁹ decoctio clisterizata cōfert sciatice. ⁊ fit ex eo empl̄m cū aceto sup podagrā. Mēbra capitis. Succus ei⁹ resoluit emigraneā grossā ꝯ caputpurgio facto ex eo cū lacte. Et leniant̄ cū eo nares cū lacte euacuabit superfluitates plimas. Et cōfert galeate passioni ⁊ soda antique. Et succus q̄dē folioꝝ ei⁹ ē debilior. Cū q distillat̄ succus in aure sedat ei⁹ dolorē. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Solo cū succo ei⁹ facta vehemētis est iuuamēti ei q anhelitus malinā h̄z. ⁊ linit̄ palatū ad ꝓuocatiōnē phlancū ex succo ei⁹ cū melle ⁊ oleo. Mēbra nutrimēti. Cōfert hydropisi extrahēdo aquositatē mirabilit̄ sine nocumēto qn in potu dat̄ de radice ei⁹ anulsat vnus ⁊ semis. Et qn decoquitur media lib. ei⁹ cū duob⁹ sust vini. ⁊ dant̄ in potu oī die tres anulsat vsq ad. v. ⁊ qn assumit̄ de radice ei⁹ anulsat. i. s. aut de cortice ei⁹ [illegible] in die facit vomere phla ⁊ cholerā rubeā. Et bibit̄ cū aq mellis. ⁊ cōfert vehemēter ⁊ manifeste. ⁊ ꝓuocat ambo facile sine lesione. ⁊ nō est stō nociuus. Ex eis autē que faciūt solutionē que eo fit bona est vt succo ei⁹ duplū salis admisceat̄. deinde fiāt inde pillule sicut herb⁹ ⁊ bibant̄ cū aq. in vomitu autē sumit̄ aliquid de eo dissolutū aq. ⁊ linit̄ ex eo radix lingue ⁊ qd sequit̄ ipsum. Et si vis vt velocius fiat ⁊ fortius fiat illud ex eo cū oleo. ⁊ oleo de lilio. Et si superfluit det in potu ei q bibit vinū cū oleo qn quiescere facit statim. Et autē nō cōfert del sauich de ordeo cū aq frida ⁊ aceto. Mēbra expulsiōis. Solutione educit phla ⁊ sanguinē. Et succus ei⁹ ꝓuocat vrinā ⁊ menstrua ⁊ corrūpit fetus suppositus. De cornu. Ca.clxxxii.

Ornu quid est. Cornu cerui ⁊ capre adustum abstergit dentes fortiter ⁊ stringit gingiuā. ⁊ sedat dolorē gingiue inflate. ⁊ os vt adurātur [illegible] nec albescat. Mēbra oculi. Cornu cerui adustuz [illegible] ablutuz ꝓhibet materias ab oculo. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Cornu cerui adustū ablutū sputo sanguinis cōfert. Mēbra nutrimenti. Decumbere facit latus. ⁊ nō nocet stō ⁊ cōfert icteritie. Mēbra expulsionis. Cornu cerui adustum ablutum cōfert dysenterie.

De curace. Cap. clxxxiii.
Uracio quid est. Est vesica.

De calatu. Cap. clxxxiiii.
Acaul. Natura. Est debilis caliditatis ⁊ ve-
hementis siccitatis. Operationes ⁊ proprietates.
Generat inflationem. Membra nutrimenti. Cõ-
fert hydropisi. Membra expulsionis. Cõ-
fert solutioni ventris.

De cobio. Cap. clxxxv.
Cobiũ qd est. Est animal marinũ cui' virtus est
propinqua virtuti animalis castorei. Membra
capitis. Caro ei' cõfert epilepsie. Mẽbra
expulsionis. Cõfert pfocationi matricis.

De cubugi. Cap. clxxxvi.
Cubugi qd est. Amingi cõficat ei i formis suis.
Natura. Caro ei' est de subtilioribus car-
nibus. Decoratio. Caro ei' impinguat.
Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Caro ei' abster-
git cor. Mẽbra nutrimẽti. Cõfert caro eius
hydropisi ⁊ cõfert stõ. Mẽbra expulsiõis. Ca-
ro ei' est lenis ⁊ stringit ⁊ augmẽtum facit in coitu.

De cambura. Cap. clxxxvii.
Ambura. Mẽbra nutrimẽti. Nõ dige-
rit nutrit plurimum: sed est tarde digestionis.

De cathimiskurcis. Cap. clxxxviii.
Athimiskurcis dictũ est in cap. de num. Mẽ-
bra expulsionis. Est bonum vlceribus re-
num ⁊ vesice.

De calab. C. clxxxix.
Alab qd est. Est almeo indũ: ⁊ est sicut semini li-
ni ⁊ maius aliquantulum ad cineritatẽ decli-
nans. Natura. Est frigidũ in secõ humi-
dũ in p̃mo. Mẽbra nutrimẽti. Delet singultus.
Mẽbra expulsiõis. Frangit lapidẽ renũ ⁊ vesi-
ce: ⁊ est bonum solutioni ventris.

De casur. C. cxc.
Asur qd est. Est alasef: ⁊ iam dictum est de eo
in cap. spume maris.

De cot. Cap. cxci.
Ot qd est. Est alsisicat ⁊ nosaf etiã alfasfasat. i.
viridis: ⁊ est cib' alalium omnium. Instru-
menta iuncturarum. Oleũ alcoe est reoma-
gis cõferẽs tremori: ⁊ remouet eum sm omnes.

De cinere. Cap. cxcii.
Inis. Operatiões ⁊ proprietates. Olo est ab-
stersiuus exiccatiuus quia diuersificat: ⁊ abla-
tio minuit eius abstersionẽ: ⁊ acqrit ei glutina-
tionẽ ⁊ exiccationẽ sine mordicatiõe. Aqua vero cine-
ris igredit in medicinis putrefacientib'. Et fortior earũ
est cinis fici ⁊ lectionii. Et abstersio reliquarũ aquarum ci-
neris ⁊ siccitas sunt minores q̃ illarũ duarũ: ⁊ cinis al-
mezerion est abstersiuus ⁊ putrefactiuus: ⁊ cinis ligno-
rum stipticorũ sicut quercus ⁊ reliquorũ retinet sangui-
nẽ. Apostemata ⁊ bothor. Cinis alathabogi su-
per scabiẽ ⁊ impetiginẽ linit ⁊ cõfert. Mẽbra ocu-
li. Cinis almezerion acuit visum. Mẽbra anheli-
tus ⁊ pectoris. Cinis almezerion cõfert squinãtie et
propriecum diabirandinis.

De cera. C. cxciii.
Era qd est dicta est in cap. de mim. Mẽbra
expulsionis. Addit in coitu ⁊ prouocat.

De capillo algul. C. cxciiii.
Apillus algul qd est. Est plãta que cũ suis era-
dicẽ venis ⁊ color ipsius est inter rubedinem
⁊ nigredinẽ ⁊ vene eius ⁊ supremũ eius sũt pla-
na curuata. Natura. Est calidus ⁊ siccus. Mẽ-
bra anhelitus ⁊ pectoris. Mũdificat pectus ⁊ pul-
monem.

De capillis. Cap. cxcv.
Apilli. Natura. Capilli adusti sunt cale-
factiui ⁊ exiccatiui fortiter. Decoratio. Adu-
sti abstergũt dentes: ⁊ aqua consistant nasci ca-
pillos. Uulnera ⁊ vlcera. Exiccãt capilli adusti
vlcera humida ⁊ sordida ⁊ tremula fortiter. Mẽ-
bra capitis. Capilli adusti abstergũt dẽtes. Ue-
nena. Capilli hõis cum aceto in modũ emplastri
ponuntur sup morsum canis rabiosi.

De casurudar. Cap. cxcvi.
Alsurudar qd est. melsurgue inquit est galange.
Natura. Est calm ⁊ siccũ. Operatiões ⁊
proprietates. Et resolutiuũ liquefactiuum.
Mẽbra expulsionis. Cõfert colice ⁊ dolori re-
num: ⁊ augmentũ efficit in coitu: ⁊ plurimum proprietas
eius est in dolore renum.

De cassia fistula. Cap. cxcvii.
Assia fistula qd est. Alia ẽ hebuisiac alia egyptia.
Electio. Melior est illa que sumit a cina
⁊ que est splẽdidior ⁊ pinguior. Et melior cin-
na ipsi' est illa q̃ splẽdida est ⁊ plana. Natura. Est
eq̃lis in caliditate ⁊ siccitate: ⁊ est hũida. Operatiões
⁊ proprietates. Est resolutiua leniua. Apostemata et
bothor. Cõfert apostematib' calidis in visceribus: ⁊
proprie gutturi quando ex ea fit gargarismus cũ aqua
solatri: ⁊ linit sup spata cura ⁊ cõfert eis. Instrumen-
ta iuncturarũ. Linitur ex ea podagra ⁊ iuncture do-
lorose. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoris. Nõ dissol-
uit manibus in aqua coriãdri hũidi cũ spuma plũ: et
deinde fit ex ea gargarismus cõfert psfocatiui. Mẽ-
bra nutrimenti. Mũdificat epar ⁊ confert ictericie ⁊
dolori epatis. Mẽbra expulsiõis. Est lenificatiua
ventris. Et educit cholera adustã ⁊ phlegma ⁊ solut
sine nocumẽto ⁊ absq̃ mordicatione adeo q̃ ipsa est
cõueniẽs pregnãtib' ⁊ soluit eas. Permutatio. Lo-
co ei' ponit pondus .5. ipsi' de terẽiabin ⁊ tripla põ-
deris ipsius de carne passe ⁊ octaua ponderis ipsi' de
turbit: et q̃nq̃ ponit loco passe liquiritia.

De carnub. Cap. cxcviii.
Arnub. Electio. Melior est illa que ẽ de
femi alnababia. Natura. Nababia est
vehementioris siccitatis ⁊ frigiditatis. Opera-
tiones ⁊ proprietates. Illa que est de femi est exicca-
tiua stiptica: ⁊ sic fructus ei' verũtñ in ipsa est dulcedo
⁊ cũ hoc stringit. Et nababia quidẽ est vehementioris
siccitatis ⁊ exiccatiõis: ⁊ nõ mordicat. Et nababia co-
medit humida: ⁊ humor ei' est granis malus. De-
coratio. Cũ fricantur verruce cũ carnub nababi
immatura vehemẽter delet eas oino. Mẽbra capi-
tis. Collirio eius ex decoctione eius est bona dolo-
ri dentiũ. Membra nutrimẽti. Illa que est de femi
humida stomacho mala est ⁊ nõ digerit: ⁊ sicca est tar-
dioris digestionis ⁊ descensionis. Inquit Gal. medul-
la huius fructus non defert ad regionem alium: ⁊ ali-
but est bona icteritie. Membra expulsionis. Exic-
catiua in decoctione eius factum cõfortat anos: ⁊ in ipsa
est prouocatio ⁊ proprie que nutrita est cum cõgulo nec
⁊ illa de femi que hũida est solut: ⁊ sicca stringit: ⁊ con-
fert solutioni ventris. Et nababia cõfert fluxui mẽstruo-
rum superfluo comesta ⁊ supposita. Et alimbut est bo-
na dolori ventris pungitiuo ⁊ solutioni.

De cubeze. Cap. cxcix.
Ubeze qd est. Est spẽs malue: ⁊ dicunt quidã
q̃ cubeze est siluestris: ⁊ maluchia est domesti-

ei. Et culbeze q dicem est spēs q̄dam que dicit mulucbia arborez: et ipsa ē albea z ē olus iudaicū: et hec ē longū qui frixum ei⁹: et est melior q̄ fit in ipsa. Electio. Siluestris est subtilior z siccior: et fortitudo agitatio domestici commouetur ex fructu ei⁹. Na. Est frigida z humida in pricipio: et domestica ē cala z sicca: et hui⁹ qdē verbi dictor fuit Paulus: et videtur q fuit eius intētio ad olus iudaicū q̄d ipsi noiant almulucbia. Opatiōes z ppe tates. In ipsa ē lenificatio: et ē subtilior q̄ ampliter: et grossior sicla siluestris: et subtilior z siccior: et dicit q domestica calefacit parū z descēdit velociter ppter humiditatē z viscositatē suā: et ppe cū almuri z oleo: et est eq̄lis digestiōis: et ei⁹ humitas sm q dicit ē grossior humitate lactuce. Inqt Paulus. z ipsa astringit z commiscet z resoluit sine mordicatiōe: et videtur q ipse voluit p illud olus iudaicū. Apata z bothor. Ipsa cōfert formice z herispile: folia siluestris cū oleo cōferūt adustiōi ignis: et sic ei⁹ decoctio embrocata. z domestica qdē cōfert leporum spatio calidi z additioni ei⁹. Vulnera z vlcera. Cū masticat cū sale cruda z ponit sup fistulas cōfert eis z ppe parunis z i oculo. Mēbra capitis. Fit ex ea emplim vlcerib⁹ capitis cū vrina z confert eis valde z masticat ad cola. Mēbra oculi. Cū masticat folia ei⁹ z administrant ex eis cū pauco sale mūdificat fistulas oculi z facit nasci carnē. Membra nutribilia z pectoris. Folia z flos ei⁹ leniūt pectus: et faciunt exuberare lac z sedant tussim euenientē a calididate z siccitate: et semē ei⁹ ē illud q̄d de ea est melius i remouēdo asperitatē pectoris. Mēbra nutrimenti. Domestica est mala stō: et in ipsa ē apio epatis. Mēbra expulsionis. Flos eius cōfert vlcerib⁹ renū z vesice bibitū cū oleo z linitū. Et semē mulucbie cōfert rasure z vlceribus intestinoꝝ. Et rami alcubeze domestice cōferūt intestinis z ve ice lenificādo nām z dolorib⁹ eoꝝ. z illud q̄d bibitur aq̄ eoꝝ. z fit ex ea sirupus. Et ei⁹ decoctio cōfert duricieb⁹ matricis sedēdo in ea. z faciēdo cū ea enema. Et in ipsa ē vino, puocās vrinā. Et de alcubeze qdē siluestri q̄ cū sole rememit ē q̄ soluit humorē crudū z choleras. z cū eis superfluit z solone educit sanguinē. Venena. Folia eius sedant puncturas vespe more empli supposita z ppe cū oleo. z sic bibitur semē eius z vomit semp z cōfert morsui rutele.

De Caucho. C.cc.

Auchū qd ē. Dixerūt qdaꝫ q est vene. Et ipsa qdē dicit memiren. Et dixerūt alii q̄ d ē ē pua memiren. z q̄ magna ē alguardaione. Opationes z ppetates. Est quoddā genus ei⁹ puū calm vlceratiuū. Apata z bothor. Ponit cū vino sup formicā z cōfert. Vulnera z vlcera. Que pua est mūdificat scabiē. Mēbra capitis. Masticat ei⁹ radix z sedat dolorē dētiū. Mēbra oculi. Cū bibitur succus ei⁹ sup prunas donec ad medietatē deueniat acuit visuꝫ. Et q̄ excecat pullus hirūdinis affert ei mater hanc plātā z reddit ad ipm visus z addit visui eius z ppter hoc nominat hirundina.

De Canderos. C.cci.

Anderos qd ē. Est tritici formantis. Na. Eius nutrimentū ē frigidius nutrimēto tritici z minoris nutrimenti. z est cū hoc bone digestiōis plenitudinis nutrimēti fortis grossi.

De Cameleon. C.ccii.

Ameleon. Opatiōes z ppetates. Nō bibitur aliq̄ sed administratur exterius. Et ē i ssima ab stergentiū exteri⁹ z i emplis lenificantiū z resoluentiū. Decoratio. Linit sup morphea. Vulnera z vlcera. Linit sup scabiē z impetiginē. z fit ex eo emplim vlceribus corrosiuis. Membra nutrimenti. Dat in potu de radicib⁹ albi z siccū in vino. z iuuat inde hūs hydropisim. Mēbra expulsionis. Radices albi interfic iūt vermes. Venena. Cū nigro ē interficit.

De Charatin. C.cciii.

Haratin. Na. Os sm q est sm q sit calidū. Vulnera z vlcera. Ex eo q̄d cōtritū est fit emplm vulneribus neruoꝝ z nō dissoluit ab eis p tres dies z ē iuuatiuū valde. Mēbra capit. Eius decoctio cū adipe anseris confert dolori auris. z q̄n distillat cū oleo sup latus dixerimus a dente doloroso. Mēbra nutrimēti. Sanat q̄n bibit cū vino ab icteritia. Mēbra expulsiōis. Teritur minuti z dat ad bibēdū cū vino z puocat vrinā z cōfert lapidi illud etiā.

De Cobzbague. C.cciiii.

Obzbague qd ē. Est granū puū sile cardamomo q̄d affert de sclauonia. Na. Est calidū z siccū in tertio. Opationes z ppetates. Eius virtus ē virtus gariofil. z abstergit z subtiliat z ē subtilius cardamomo. Mēbra nutrimēti. Est bonū stomacho z epi frigidis. z est melius stō q̄ cardamomum z retinet vomitum.

De Cauda equi. C.ccv.

Auda equi qd ē. Est plāta nascens i locis cōcauis. z in vallib⁹ hūs stipites cōcauos ad rubedinē declinātes asperos duros nodosa cū nodis. intrāsibus z apud nodos sunt sicut folia signati minuta spissa z adheret arbori cui approprīquat. deinde generant ex ea extremitates plures sicut cauda equi z hꝫ radicē duram. Na. Est frigida i pmo. sicca in sc̄o. Operationes z ppetates. Est stiptica z ppe succus ei⁹. z est vehemētis exiccatiōis sine mordicatiōe. z ē valde iuuatiua ad fluxū sanguis. Vulnera z vlcera. Cōsolidāt vlcera z vulnera mirabiliter. z si i eis sunt nerui cōsolidat etiā. Instrumēta. sic curarū. Cōfert q̄n linit. aut fit ex ea emplꝫ attritiui medii lacertoꝝ. z fit ex ea emplastrū intestinis. Mēbra nutrimēti. Cōfert epaticis stōi z epatis z hydropisis.

De Cantaridibus. C.ccvi.

Antaris. Natura. Dixerūt qdā q̄d est superflue calididatis. z dixerūt alii q ē cala z sicca in tertio sed pmū est veri⁹. Operatiōes z ppietates. Est acris acuta putrefactiua adustiua. Decoratio. Eradicat bucas linita. z fit ex ea ceratū z linit ex eo albedo vnguis z cōfert ei. z eradicat vnguē mollificatū velociter q̄n fit ex ea emplim. z remouet morpheaꝫ. z albaras linita cū aceto z q̄n ex ea trita cū sinapi fit linimētū facit nasci capillos. z sic q̄n coqt cū oleo donec inspisset. Apata z bothor. Linit sup apata cancerosa z resoluit ea. Vulnera z vlcera. Linitur sup scabiē z impetigiē. Mēbra oculi. Inqt filius M. saugue. Ipsa incidit vngula valde. Membra nutrimēti. Pax de ea, puocat vrinā valde adeo q valet etiā hydropisi. Mēbra expulsiōis. Parū de ea, puocat vrinā valde: z pax de ea etiaꝫ adiuuat medicinas puocātes ad puocādū absq̄ nocumēto z puocat mēstrua z facit abortū. Dixerūt qdā. Datur in potu vna eaꝝ ei q cōqueritur de vesica sua z nō cōfert i ea cura z cōfert. z dant i potu tres t tasanagi de ea z exulcerāt vesicā. Inqt Gal. q ipsa exulcerat vesicā. ppter ea q̄ facit māo acuitas declinare ad eā a qbus corpus nō cibatur cū ppetate que est in ipsa.

De Cola. C.ccvii.

Ola. Natura. Cola omnis cala est z sicca in pmo. z cola piciū minoris ē calididatis verū ē sicca. Opatiōes z ppetates. Omni cole iest virtus

glutinatiua ex siccatiua. Decoratio Cola de piscibus ponit i emplastris manib'. et ponit i medicis albaras et qn adunit cola de corio et cola corij vaccini et lauantur stat loco tunc i curatione lendinu. Apata et bothor. Cola de corio linit sup sabalat. et cofert velicis adustionis. et silr cola de piscib'. et cola de corio vaccinis qn linit cu aceto sup ipetigine et scabie excoriabile qu no e vehemetis pro foditatis cofert. et qn linit cu melle et aceto sup vulne a cofert eis et ponit cola de piscib' i eplastris scabiei vlcerose et cofert. Mebra capitis. Cola d piscibus ponit i emplastris vlceru capitis et cofert. Mebra anhelit' et pector'. Cola de piscib' dat i potu cu aceto ad sputu sanguis. et ingredit i sorbitionib' q fiunt ad sputum sanguinis.

Capitulu de litera. D.

De digito citrinis. C.ccviij.

Igitur citrini qd e. Eius figura e sicut vola man' comixta ex citrinitate et albedie. et e dura in q e paru dulcedis et ex ea e citrina cu parua alteratione absqz albedine. Na. Est calida et sicca in fo... Operatioes et pprietates. Resoluit supfluitates grossas valde. Decoratio. Inest proprietas mudificadi cute. Instrumeta iiicturarum. Cofert mebris neruosis i impolumetis suis. Mebra capitis. Cofert manie ppe. Permutatio. Loco ei' quantitate ponit quanti ipa e et medietas eius ex bejeriascon cu duabus tertijs ipsius de sod.

De digito bermetis. C.ccix.

Igitur bermetis qd est. Est flos bermodactili et eius virtus e virtus bermodactili.

De durugi. C.ccx.

Durugi qd e. Herba lignea radical' cuius quantitas e modus pollicis vsqz ad extremu vnguis et min' et eius qd e intrius albu et qd e exterius ei nericu declinas ad duritie et gummitate. Na. Est calida et sica i tertio. Operatioes et pprietates. Extenuat pprietates. Mebra anhelit' et pector'. Cofortat cor et cofert tremori ei' valde. Mebra expl. Dissoluit ventositates q sut i matrice. Venena. Cofert venenis et puncture vermiu venenosoru et scorpionu. et rutele bibita. et emplo facto ex ea cu ficub'. Permutatio. Loco eius ponit zurunbet equale podus. aut due tertie ponderis ipsius de gariofilis.

De darsiscaban. C.ccxi.

Darsiscaban qd e. Est arbor grossa hns spina grande q venditores medicinarum sua vnguenta exprimut. et est coposita ex pub' dissilib'. Cortex nos qz eius e acutus. et ei' flos e calid'. et lignu ei' e ponti cu in q e frigiditas qda. na in ipso eius e virtus coposita et in ipso e acuitas et stipticitas. Acuitate ergo sua calefacit et sua stipticitate infrigidat. Sunt aut qda q dicut q ipa est radix spice idice. sed no affirmat. Electio. Illa q e bona e cuius sub cui' cortice egredit rubeu ad purpureitate tendes boni odoris et sapor. Is aut a pruata odore e mala. Na. Calida est i pmo. sicca i fine secundi. vsqz ad tertiu. et dicit i pmo. sed ipa e fortioris siccitatis q illud. qda vero dicut q e ffra. Operatioes et proprietates. In ipa e resolu et stipticitas. resoluit eni ventositates et retinet cursus et fluxus sanguis et rectificat putrefactione. Vulnera et vlcera. Cofert vlcerib' ambulatiuis et putrefactis. Instrumeta iiicturaru. Cofert ppe mollificatioi neruoru. Mebra capitis. Madarsiscaban e bona fetori nariu et sit ex ea licinius. et ex decoctione ei' colut eo ppt cula. et cofernat dentes et confert valde. Mebra anhelitus et pectoris. Aqua de coctione ei' phibet sputu sanguis ex pectore. Membra nutrimenti. Cofert inflationi stoi. Mebra expulsionis. Eius decoctio costrigit ventre et cofert fluxioni et difficultati vrine et supponit et extrahit lesi et pruritu sup vlcera caude et testiculoru. et confert ventositati ipsoru. et ambulationi eoru. Permutatio. Loco ei' ponunt fractus alienbut due tertie ponderis ipi'. et similiter medietas neruoru podus ei' de asaro et medietas ei' ponderis de durungi.

De debia. C.ccxij.

Edebia qd e. Est gnu silr ordeo. et longi' et siccior'. et magis solidu amarum. Na. Inquit Mesue q e sim. et sani' e q ipsi declinet ad calidu et e siccu in tertio. Operatioes et pprietates. Est stiptica cu astringes ventre. et cu eo qd e i ipso ex stipticitate consernat vinum de duellis ab acetositate. Apata et bothor. In ipso e lenificatio bona duritieb'. Membra capitis. Est faciens scotomia. Mebra expulsionis. Costringit et valde cofert dolorib' ani. et mollificationi ei' sedendo i ei' decoctione. Et qn ex eo cofiat pond' 3.iij. cu oleo et traglutit ofert hemorroidib'. Venena. Cofert venenis. Permutatio. Loco eius ponunt i resolutione durities due tertie ponderis sui de kur. et medietas ponderis ipsi' de abbel. Venit in imp regnatione no administret abbel.

De dulb. C.ccxiij.

Dulb. Na. Cortex et nux ei' sunt vehementis siccitatis et e frigidus i pmo. Operationes et pprietates. Cortex et abrasio ipi' sunt vehementis abstersionis et desiccationis. et sensibus et desiccatiu'. et scarabei moriant ex folio ei' et abrasione ei'. et cortex ei' est vehementis exiccationis. Puluis do foliorum ei' e in sensibus et reliqs desiccatiu' valde et malus eis. Decoratio. In cortice est virtus abstersionis et exiccationis. et qnqz cofert albaras. Apata et bothor. Cofert in lia eius apatib' ppblatiois. et apatibus iiicturaru et gummu. Vulnera et vlcera. Cinis ipi' ponit sup morsionem et sup vulnera putrida et sanant. et cortex ei' cu aceto ofert adustioni ignis. Instrumenta iiicturaru. Eius folia dolorib' iiicturarum qn sit vesica. et apatib' calidis i eis et prope geniculoru. Mebra capitis. Eius cortex decoctus cu aceto e bonus dolori dentium et puluis ei' e malus auditui et auri. Mebra oculi. Puluis folioru ei' nocet oculo. Verum ipi' folia bibit da qn lauant et stecoquunt et sit ex eis emplm remouens sanu ab oculo et cofert inflationi et ephithalmie. Membra anhelitus et pectoris. Puluis ei' nocivus est pulmoni et voci. Venena. Fructus eius recens cu vino cofert puncture vermiu venenosoru. Et ex ruce eius cu adipe fit emplm puncture et morsui. Et iu qdem dicit q ipse est venenu scarabeis. et scarabei moriunt ex folijs eius et ex cortiabus eius.

De demest. C.ccxiiij.

Emest qd est. Est arbor lauri et eius grana administrant et folia. sed grana sunt meliora et fortiora eis q sunt in ipsa. Deinde cortex radicis et eius opibus aliqd dicemus hic. sed copletu eoru erit in capitulo de gain. vbi loquemur de lauro. Natura. Est calida in tertio. sicca in secundo. Instrumenta iiicturaru. Est bona mollificationi neruorum et paralysi et tortture. Membra capitis. Quod ex ea sit est bonum sternutatorii. Membra nutrimenti. Confert apatib' epatis et splenis. Mebra expulsionis. Confert colice.

De deuser. C.ccxv.

Euser qd est. Est herba cuius folia sunt silia folijs tritici. sed sunt leniora et fructus eius byrdmina duo aut tria. et sup ipa sunt qda silia pilis

ṫ hñt succus eius ꝛ seruat ꝛ est melior herba. Nã
Calida ē in pmo. sicca in sc. Opationes ꝛ pprieta
tes. In ea sunt exiccatio ꝛ resolutio. Apata ꝛ bo
thor. Leuit apata q̄ indurari incipiūt ꝛ phibet ipo
rū durit. Decoratio. De pprietatibus eius ē vt
deleat alopiciā. Mēbra oculi. Cōfert algarab.

De dirdar. C.ccxvi.

Irdar qd ē. Est arbor cimicū ex q̄ egrediunt ca
d pita inflata sicut grata i qb⁹ ē huitas q̄ fit cimi
ces. Quū eni apiunt egrediūt cimices ꝛ ei⁹ folia
comedunt virida sicut olera. Opatiões ꝛ pprietates
In ipsa sunt stipticitas ꝛ abstersio ꝛ cortex ē stiptic⁹
ꝛ radix ē ei pping. Decoratio. Humiditas capitū
ei⁹ abstergit faciē ꝛ cortex ei⁹ cū aceto qd ē humidū ab
stergit albaras. Vulnera ꝛ vlcera. Inuoluit cor
tex ei⁹ sicut ligamētū sup percussiões ꝛ vulnera. ꝛ consoli
dat ea ꝛ sūr folia ei⁹ ꝛ cortex ꝛ flos ipi⁹ cōueniūt vulne
ribus. ꝛ sūr illud qd cadit de cortice. ꝛ res q̄ est ex ea ca
dit sicut farina ꝛ phibet ambulationē frandulētie. ꝛ p
poie cū eq̄li pōdere sui de amso cōfecta cū decoctio.
Instra iūcturarū. Ex decoctiōe radicis ꝛ folior ipi
us embrocant ossa fracta. Membra expulsionis.
Cū ex ei⁹ cortice grossitur aurcus cū decoctio. aut
aqua frigida expellit phlā.

De dandar. C.ccxvii.

Eindar qd ē. Est ex genere abhel q̄ dicit pinus
d inda. Et ei⁹ lignū sitatur ligno gariby. In quo
est acuitas pra ꝛ stru. deinder ē ei⁹ lac qd ē calz
acutū faciēs stiim. Nã. Eius siccitas ē i tertio ma
ior caliditate ei⁹. Opatiões ꝛ pprietates. In ei⁹ lacte
est acuitas adherēs ꝛ i substātia ei⁹ est stipticitas. In
strumēta iūcturarū. Bona ē mollificatiōi neruorū ꝛ
paralysi ꝛ torture valde. ꝛ neqꝫ est aliqd melius ea.
Mēbra capitis. Cōfert apanb⁹ frigidis i cerebro ꝛ
apoplie ꝛ epilie. Mēbra nutrimēti. Lac ei⁹ facit
stiim. Mēbra expulsiōis. Frangit lapidē renum ꝛ
vesice ꝛ retinet ventres ꝛ remouet mollificationē insi
dendo in eius decoctione.

De dauco. C.ccxviii.

d Aucus qd ē. Est semē bauce siluestris. diffinitio
vo eius ei⁹ dicet i caplo bauce siluestris. Nã
Calidus i tertio. siccus i pncipio eī⁹. Opatiões
ꝛ pprietates. Est apitiuus valde. Membra expul
sionis. Prouocat vrinā ꝛ menstrua.

De dende. C.ccxix.

Ende qd ē. Que est sceni ex ea ē sicut fisci ꝛ al
d scetric ē illio alterua rubeo hñs pūcta nigra. ꝛ
inda ē minor alsceni ꝛ maior a scetric. ꝛ ei⁹ me
dulla ē cinericia declinās ad citrinitatē ꝛ de pprietatibus
ei⁹ ē qꝫ ipsius medulla mior al cū ipe dōce columnae. In
terra vo magis remanet. Electio. Alsceni melior
est ꝛ fortior ida. ꝛ alscetric ē mala tarde opatiōis faciēs
turbationē ꝛ dolorē pūgitiuū. ꝛ os ut excorticet scenia
cū ferro ꝛ nō tangat labia qm ipe delet corp colorē ꝛ fa
cit qsi albaras. ꝛ qn excorticat egredit ex cortice ei⁹ lin
gua pua pxima medietati grani. os ergo vt relinquat
ista lingua ꝛ accipiat medulla. Nã. Est calida val
de. Decoratio. Euacuatio facta cū dede mixta cū
eo qd ipsi ptinet cōseruat nigredinē cap illor. Mem
bra expulsiōis. Soluit cū supfluitate. ꝛ potio qdꝫ
ei⁹ est granū. i. s. ꝛ ipsa soluēdo nō educit nisi humidatē ꝛ
melan ꝛ phla q̄ sunt in iūcturis ꝛ neqꝫ bibit sola. qꝛ
qꝫ vo sumā aliqs dano ad bibendū de ea q̄ pparata ē
duos danidi sed ei q est fortis cōplonis tollerās fluxū
Opoꝫ ergo vt ter al ꝛ pmisceat cū scefcenegi ꝛ aliqn
te croco. Et si miscetur cū medicinis solutiuis nō opor

tet cū vt cū eis misceat opium. neqꝫ quelibet medicina
smo os vt misceat cū tali qual est turbit ꝛ lac ficus ꝛ suc
cus apsintbij ꝛ semen nil ꝛ kenkes quinque duobus.

De dinaraguadi. C.ccxx.

Inaraguadi quid ē. Est plāta albasce ꝛ iusere
d ꝛ diximus ipsum in caplo de ze.

De duraz Ca.ccxxi.

Uraz quid ē. Nota ē. caro eius ē melior carne
d pullorū ꝛ alfaguahit ꝛ magis opata ꝛ subtilior
ꝛ siccior carne atadrogi ꝛ minoris elitatis qꝫ
ipsa. Mēbra capitis. Caro alduraz in cerebro ꝛ
itellectu augmētū efficit. Mēbra expulsionis. Ca
ro alduraz auget sperma ꝛ coitum.

De dedikisa Ca.ccxxii.

Edikisa quid ē. Cortex indus stiptic⁹ valde.
d Opatiões ꝛ pprietates. Est stiptic⁹. Mē
bra anhelit⁹ ꝛ pectoris. Bon⁹ est spuito san
guis ex pectore ꝛ pleureli ꝛ clarificat vocē. Mēbra
expulsiōis. Cōfert vlceribus intestinorum.

De dunisatarie Ca.ccxxiii.

Unisat arie qd est. Res q̄ voluit sup arborem
d antiquā q̄ fert glādes: ꝛ illio ē afarach minor vi
ca ꝛ min⁹ frustulosa ꝛ hꝫ radicē interiā ut rete i
qua ē dulcedo cū acuitate ꝛ amaritudo ꝛ stipticitas cū
virtute putrefactiua. Natura. Est cala fortes hñs
caliditatē ꝛ siccitatē. Decoratio. Subtiliat capil
los ꝛ abradit eos ꝛ delet eos p pē suā putrefactionē et
acuitatē suā. Instra iūcturarū. Cōfert paralysi et
torture. De dragaganto Ca.ccxxiiii.

Ragantū qd est. Est gūma alcuted. Natura
d Est frigidū ad siccitatē declināo. Opatiões ꝛ
pprietates. Ei⁹ vtus ē sicut vtus gūmi ꝛ i ipso
est exiccatio pauca q̄ est sicut illa q̄ est in gūmi. Mē
bra oculi. Ponit in alcohol eo mō q̄ ponit gūmi.

De dracone marino. C.ccxxv.

Raco marin⁹. Opatiões ꝛ pprietates. In
d qt Gal. scidit ꝛ ponit sup morsū suū ꝛ cōfert.

De dhab Ca.ccxxvi.

Hab qd ē. Dhab aliud ē a lacerto iniūcto in re
d gionens quāuis sit ei silis ꝛ habeat dispōnes
ꝛ vtutes ei p̄rimas ꝛ aldhab qd ē raro ē nisi in
regionib⁹ arabū. Decoratio. Linit stercus ei⁹ sup
pānū ꝛ lētigines ꝛ cōfert. Mēbra oculi. Stercus
ei⁹ cōfert albugini oculi: ꝛ cōfert descēsioni aque.

De dhoboba Ca.ccxxvii.

Hoboba. Iam diximus in caplo de. k. summā
d iuuamenti ipsius quod facit i podagra ꝛ dolo
re iuncturarum.

Capitulum de litera. E.

De Emblico. C.ccxxviii.

Emblicus qd est. Est notus ꝛ est debilior
e myrobal auritis. ꝛ est in eo p lenitas. Quū
qꝫ in lacte infundit nolatur sirembles.

Natura. Apud iudeū ē calidus ꝛ apud
plures alioꝝ est frigidus in tertio. ꝛ apud serek indus
in ipso est calefactio ꝛ fortiter veritas est qꝛ ipse siccus est
parū habēs frigiditatis. Operations ꝛ pprietates.
Extinguit caliditatem sanguis. Decoratio. For
tes efficit radices capillorū ꝛ denigrat capillos. In
strumēta iuncturarū. Confert neruis valde. Mem
bra oculi. Confortat oculum. Mem bra anheli
tus ꝛ pectoris. Confortat cor ꝛ subtiliat ipm ꝛ intel
lectū pocbet augmentū. Membra nutrimēti.
Confortat stomachum ꝛ preparat ipm. ꝛ sedat sitim ꝛ
vomitum ꝛ facit appetitum cibi. Membra expul
siōis. Cōfortat anū ꝛ exiccat coitū ꝛ apud quosdā

stringit ventrem. Verum quod ex ipso nutritum est lenit ventrem absque labore. et confert hemorroidibus. et solvit phlegma et melancholiam.

De epithymo Ca.ccxxix.

Epithymum qd est. Est semen et flos et stipites qui c similantur et est acutum calidum pungitivum saporis seminis. Et quedam rubea cuius plante virtus est sicut virtus albasce: verum albasce est debilior eo. et dicitur quod est de genere albasce. Electio. Melius ex eo bonum est creticum et hierosolymitanum et est declinans ad rubedinem. et quod est vehementius rubeum et acutioris odoris melius. Et melius est illud quod affertur de insula crete. Et affertur etiam ex ortis domus sicut ex aliis vicinis sibi sed rubedo est fortior et similis semini cuscute. Natura. Est calidum et siccum in tertio secundum Gal. Et dixit humani quod est calidum in tertio. siccum in fine primi. Operationes et proprietates. Sedat inflationem et convenit distillationi et scabiei et removet egritudines oppilationum. Insitura ventrosum. Confert spasmo. Membra capitis. Confert melancolie et epilepsie. Membra nutrimenti. Conturbat eos in quorum complexionibus cholera rubea vincit et facit eos nauseam: et est ex eis qui sitire faciunt. Membra expulsionis.

Potio epithymi sit .iiij. aur. bibatur cum melle et sale: et solvendo educit melancoliam fortiter et educit etiam phlegma. Quidam iam dixerunt quod ex eo bibitur usque ad .v. aur. et decoctio sit usque ad .iiij. aur. et oportet volentem quod ex eo bibat cum oleo amigdalino: et non oportet uti decoquendo ipsum nimium elaborare.

De hedera Ca.ccxxx.

Hedera qd est. Est nota. Electio. Que ex b ea melior est est nigra equalis in qua non sunt lineae: et alia in suo tactu conturbatur: et est valde compacta et solida in cuius sapore est mordicatio. et quando ponitur super carbonem odorat ex eo odor bonus acutus. Natura. Calida est et sicca in secundo. Et existimatur quod quia ipsa cum calitate exigit calitatem sanguinis. Operationes et proprietates. Fricatur in aqua sicut plures lapidum. et est balaustia abstersiva. Membra oculi. Abstergit pannum oculi et albuginem: et ex ipsius fricatione fiunt collyria et sit ex ea alcofol ad medicinas oculi. propter vehementiam convenientie eius. et quando adiunitur eius serratura super sartaginem: deinde abluitur et confert ulceribus antiquis et ophthalmie sicce et scabiei oculi. Membra expulsionis. Dixit aliquis quia ipsa frangit lapidem in renibus: et dicitur quia ipsa est resolutio inflationis ventris.

De eruca Ca.ccxxxi.

Eruca qd est. Ex ea alia est silvestris. et alia hortu c lana. Semen autem eruce est illud quod in decoctione ponitur loco sinapis. Natura. Calida est in se. sicca in primo. et in humida quedam est humiditas in primo. Operationes et proprietates. Est apertiva lenitiva. Decoratio. Aqua eruce cum felle vaccino vestigiis ulcerum confert et semen eius aut aqua ipsius cum melle lentiginibus. Membra capitis. Facit soda et propter si comedatur sola. lactuca vero removet nocumentum ab ea: et similiter endivia et portulaca. Membra anhelitus et pectoris. Facit lac abundare. Membra nutrimenti. In ipsa est digestio cibi. Membra expulsionis. Silvestris facit abundare urinam removens coitum et faciens ei erectionem et propter semen eius. Venena. Qui comedit et bibit post ea vinum odoriferum est tyriaca morsui mustele.

De Elbuc. Ca.ccxxxii.

Elbuc qd est. Est vixbuc: et est subtilior quam kacula c Natura. Calida est in primo. sicca in secundo. Operationes et proprietates. Est subtilis. Membra nutrimenti. Confortat epar et stomachum frigidum et digerit cibum.

De endivia. Ca.ccxxxiii.

Endivia qd est. Alia est silvestris et alia hortula c na: et est duarum specierum. quedam lata foliis et quedam stricta foliis: et ipsa procedit cursu lactuce. verumtamen stomacho gratum est minor ea in suis operationibus. apud me vero ambe vincunt eam in aperiendo et in purgando nocumentum oppilationum epatis. quamvis inferiores ab ea in extinguendo et confortando. Electio. Magis iuvativa ex eis est que est magis amara. Natura. Endivia frigida est in primo. et siccitas sicca est in primo: et humiditas humida est in fine primi: et hortulana quedam est frigidior et humidior: et eius quedam amaritudo in estate sit fortior: et declinet ad parvam caliditatem que non efficit impressiones. Silvestris vero est minus humida et est taraxacon. Operationes et proprietates. Aperit oppilationes viscerum et venarum: et in ipsa quedam est stipticitas aliquantula: sed non est vehemens et cum aqua cum creta et aceto est mirabile epithima infrigidando illud cuius indiget. Insitura ventrosum. Fit ex ea emplastrum podagre. Membra oculi. Confert ophthalmie calide: et quedam endivie silvestris abstergit albuginem oculi. Membra anhelitus et pectoris. Fit ex ea cum farina ordei emplastrum tremori cordis et confortat cor: et quando dissolvitur cataplasma in aqua eius: et ex ea fit gargarismus confert apostematibus gutturis. Membra nutrimenti. Sedat nauseam et convenit omnes cholericos et confortat stomachum: et est de melioribus medicinis stomachi cuius complexio est calida. et silvestris quedam est melior sed quam hortulana. et dicitur quod est conveniens emplastrum oppilationi epatis quocumque modo sit. Calide quidem est vehementer conveniens. et non est nocumentum ipsius frigide nocumentum reliquarum specierum olerum frigidorum. Membra expulsionis. Quando comeditur cum aceto stringit ventrem proprie silvestris. Febres. Confert quartane et febribus frigidis. Venena. Quando ponitur emplastrum cum radice sua super puncturam scorpionis et vermium venenosorum. et vespe et serpentis quasi membra confert et similiter cum sandali.

De epate Ca.ccxxxiiii.

Epar. Operationes et proprietates. Humor c generatus ab epatibus est grossus. Et laudabilior ex eis est epar anatis pinguis et gallinarum pinguium.

Membra capitis. Epar caprarum et proprie hircorum detegit esse epilepticum. Et quando epilepticus ipsum comedit incurrit epilepsiam. Epar stellionis super molares corrosos positum sedat dolores eorum. Membra oculi. Aqua epatis caprini confert panno comesta et in alcofol posita. et inclinatio super vaporem eius. Membra nutrimenti. Epar aliud confert doloribus epatis et inde iniquit Gal. Ego quidem posui ipsum in medicaminibus epatis: et non repperi ipsum augere iuvamentum ultra illud quod ex eo solet provenire. Amplius epar est tarde incessionis vero nisi epar anatis pinguis. Venena. Epar canis rabiosi si detur in morsu ab ipso et confert. Et iam dictum est quia ipsum prohibet metum aque: et iam vicerunt per illud quidam eorum et fuerunt curati etiam curationibus aliis.

De Ere. Ca.ccxxxv.

Es quid est. Eo aliud est rubeum ad citrinitatem de c clinans: et est achebrusc quod est melius et aliud est rubeum clarum. et aliud rubeum ad nigredinem declinans et est genus eius quod dicitur talacon. Et eo quidem adustum est eris in quo etiam est stipticitas. Utique ablutum est medicamen bonum ad sigillandum in corporibus lenibus. et sine ablutione est melius. Electio. Flos eris subtilius est ipso. Natura. Calidus est et siccus in tertio. Operationes et proprietates. In ere adusto est stipticitas et acuitas et consolidatio. et ex eius quod de ipso dicuntur est quia si cum forpicibus de talacon fiat pillos: eius evulsio prohibet ortum eorum. Decoratio. Denigrat capillos. Vulnera et ulcera. Ipsum consolidat ulcera maligna ambulativa. et prohibet ea ab ambulatione: et corrodit carnem augmentatam et ablatum consolidat vul-

ner a. ꝛ dicitur ꝙ si linitur cū melle cōueniens est vlceribus duris adustis in corporib⁹ duris. Mēbra oculi. Acuit visum ꝛ cōfert duritiei palpebrarꝫ. Membra expulsiōis. Soluit aquā citrinā qñ bibit̃ cū melle: ꝛ si ex eo liniat̃ palatū excitat vomitū. ꝛ potio qdem eius in aur .i. s. ꝛ extrahit aquositatē absqꝫ nocumento.

Venena. Oportet qdem vt caueat̃ vsus diminendi illud i quo ē salsedo: ꝛ amaritudo aut pīguedo sicut sunt olera ꝛ carnes: aut acetositas: aut dulcedo i vasib⁹ cib ꝛ bibendi ex eis. ipa eni trāsmittunt ꝑcalidaio sini arum ꝛ similat est venenum

De Euforbio. C.cclxxvi.

Uforbiū qd est. Est gūmi calm cui⁹ virtus alteratur post tres aut quattuor annos. ꝛ qd antiquatur tendit ad palliditatē ꝛ citrinitatē ꝛ nō dissoluit̃ in oleo nisi cū difficultate. ꝛ recens est cōtrario illius. sed dixerūt qdā seruat virtutē suam qñ ponit̃ cū fabis concisis in vase. Electio. Quod de eo bonū est recens ē clarꝫ citrinū ad pallorē declināns acuti odoris vehemētis acredinis. Aliud vo ab hoc est adulteratū cū sarcocolla ꝛ gūmi. Operatiōes ꝛ ꝓprietates. Est abstersiuū ꝛ hꝫ virtutē subtilē adustiuā abstersiuāꝫ ꝛ qd est recens est vehemētioris calefactiōis qꝫ assa. cū tamē nō sit gūma sicut assa in calefactiōe sua. Instrumēta iuncturarꝫ. Miscet̃ cū qbusdā potionibus factis cū speciebusqꝫ sunt sicut piper ꝛ cinnamomū ꝛ silia. ꝛ cōfert sciatice ꝛ eijcit cortices ossium in die vna. Uerum os vt minuat̃ caro q̄ est in circuitu ossiū cū cerato tepefacto in vnguēto ꝛ cōprimendo fungit̃ ex eo paralysis. ꝛ stupor ꝛ cōfert valde. Membra oculi. Qñ ex eo fit collyriū est abstersiuū. sed ꝑdura eius mordicatio tota die. ꝛ ꝓpter hoc miscet̃ cū melle ꝛ reliquis collyrijs. Membra nutrimēti. Confert aque citrine ꝛ frigori renū. ꝛ cōfert hñtibus colicā. ꝛ potio de eo cū qbusdā seminib⁹ boni odoris ꝛ aqua mellis trū anulus at dixit alianij ꝙ coarctat os matricis vehemēter adeo vt prohibeat medicinas abortū facientes ejicere fetū. Membra expulsiōis. Soluendo educit phlā viscosum retentā in vertebꝫ anchis ꝛ dorso ꝛ iūcturis sm ꝙ dixerūt.

Venena. Dixerūt qdem ꝙ si illius quē aliqs vermiū venenosorꝫ pupugit cutis capitis scindat̃. ꝛ qd eaꝫ sequit̃ vsqꝫ quo cranei appareat ꝛ ponat̃ in ea hoc gūmi tritū ꝛ suat̃ nō adueniet ei nocumētū illius. ꝛ eius uncias tres. ꝫ. eius in diebus tribus exulcerādo stomachum ꝛ intestina.

De Equo. C.cclxxvij.

Quus. Operationes ꝛ ꝓprietates. Facit stercus ei⁹ operationē stercoris asini. Apata ꝛ bothor. Cornu pulli si aduratur ꝛ liniat̃ ex eo cū aqua super bothor infrigidat eas. Membra capitis. Dicit̃ ꝙ addinōes i le q̄ sunt i genu eqꝫ qñ terūt ꝛ bibent̃ cū aceto sanāt soda. Membra expulsiōis. Coagulū equi ꝓpe cōueniens est fluxui antiquo ꝛ fluxibus vlcerum ꝛ fluxui.

De Erugine ferri. C.cclxxviij.

Rugo ferri. Operatiōes ꝛ ꝓprietates. In ipa est infrigidatio ꝛ stipticitas. Mēbra expulsionis. Cōfert fluxui parturientiū.

De Ericio. C.cclxxix

Ricius qd est. Siluestris est not⁹. ꝛ montanus est ad adul hñs spinas se ignalas ꝓpinquo n̄le siluestris vel terreni. Ille vo qui ē marin⁹ ē spēs hñs ostraca. Opatiōes ꝛ ꝓprietates. Ei⁹ adeps ꝓhibet effusiōes materiei ad viscera. ꝛ sis eius epar ꝛ in carne qdē terreni ꝛ marini sūt abstersio ꝛ resolutio ꝛ acuitas ꝛ exiccatio. Decoratio. Quod de ericio terreno salitum est confert elephantie. Et caro eius qui terrenus ē cōfert lepre. ꝛ illud ꝓpter vehementiā resolutionis ꝛ exiccatiōis ꝛ qd adustū ē de cute ericij cōfert alopitie mixtum cū pice. Apata ꝛ bothor. Cu is ericij marini ponit̃ in medicinis scabiei. ꝛ caro ei⁹ ꝯfert valde scrofulis. Uulnera ꝛ vlcera. Cinis cutis ei⁹ cōfert vlceribus sordidis. ꝛ mūdificat carnē additāꝫ ꝛ caro ei⁹ cōfert scrofulis valde ꝛ nodis prauis duris. Instrumēta iūcturarū. Caro terreni salita cōfert paralysi ꝛ spasmo ꝛ egritudinib⁹ neruorū omnibus ꝛ elephantie. Membra anhelitus ꝛ pectoris. Caro ericij terreni cōfert extenuationi. Membra nutrimēti. Cōfert malitie cōplexionis. ꝛ qd de eo salitū ē cū oximelle est bonū hydropisi. ꝛ sis eius epar exiccatū i sole sup pannū. Mēbra expulsiōis. Ericius terrenus est bonus sto ꝛ lenit ventrē ꝛ ꝓuocat. Et caro ericij terreni saliti cū oxymelle cōfert dolori renū. Et caro ericij terreni cōfert ei q mingit in lecto de pueris adeo ꝙ assiduatio comestiōis ei⁹ fortasse faciet vt vrina cū difficultate egrediat̃. Febres. Confert caro ei⁹ qui terren⁹ est febribus antiquis. Venena. Ericij caro cōfert morsui vermium venenosorꝫ.

De Enula. C.ccl.

Nula qd est. Eius qdem est hortulana ꝛ est qdam spēs eius cui⁹ folia sūt ab vno palmo vsqꝫ ad cubitū vnū expansa sup terrā sicut silumber ꝛ folia lentis. Et qd in ipa magis est iuuatiuū est radix eius. Electio. Uirtus sirupi ei⁹ est fortis in operationibus suis. ꝛ melior nutritura eis est cū aceto facte ca lidatis. Natura. Est calida ꝛ sicca in sc̃o. ꝛ in ipa est humiditas supflua. ꝛ ꝓpter illud non calefacit corpus statim qñ ei occurrit. Operationes ꝛ proprietates. Cōfert oibus lesionib⁹ ꝛ dolorib⁹ frigidis ꝛ ꝯmotionibus ventositatū ꝛ inflationis. Et in ipsa ē virt⁹ rubificatiua: ꝛ ē in ea abstersio vltima. Instrumēta iuncturarū. Cōfert sciatice ꝛ dolori iūcturarū: ꝛ emplm factū ex radice ei⁹ ꝛ ex folijs ipi⁹ cōfert dolorib⁹ frigidis ꝛ ꝯtusioni lacertorꝫ. Mēbra capitis. Facit soda: verum tñ soluit emigrāneā phlaticā ꝛ ꝓpe anhelosa. Membra anheli⁹ ꝛ pectoris. Iuuat ad expuēdū deglutita cū melle. Et ē bone opatiōis qñ admiscet̃ cū electuarijs mūdificātib⁹ pect⁹. Et ē ex eis q̄ letificāt ꝛ ꝯfortāt cor. Et qꝫ fit ex ea vinum hoc mō. Sumunt̃ de ea aur .i. ꝛ po nunt̃ in .vi. anulus at musti ꝛ bibit post tres mēses: ꝛ mūdificat pect⁹ ꝛ pulmonē. Mēbra expulsionis. Decoctio radicis ei⁹ ꝓuocat vrināꝫ ꝛ ꝓpe sirup⁹ ei⁹. Et q assuetꝫ vti enula nō indiget vt mingat omni hora. Venena. Cōfert morsui venenosorꝫ vermiū ꝛ ꝓpe egyptia.

De hematite Ca.ccli.

Ematites quid est. Quiqꝫ inuenit̃ in minerio ꝛ qꝫ ubnū ante aliq in adurēdo magnetē: ꝛ qd puenit inde ē hematites i opatiōib⁹ suis. Electio. Melior ascēdenegi ē ille q est velociꝫ frāgibilis eqlis duritiei cui nō admiscent̃ sordes ꝛ in q̄ sunt vene.

Natura. Nō ablut⁹ ē calid⁹ in pmo. sicc⁹ in scdo. ꝛ ablut⁹ ē frigid⁹ ad secūdū ꝓpt ablutionē. sicc⁹ in tertio. Opatiōes ꝛ ꝓprietates. In ipso est stipticitas vehemēs: ꝛ apparet qñ fricat̃ in aq donec in ipsa resoluat̃ ei⁹ sordicies. Et ei⁹ virt⁹ ē plūbea. Et in ipo ē calefactio quedā ꝛ subtiliatio ꝛ exiccatio vltima. Et dixerunt quidā ꝙ ipse ē in virtute marcasite: sed ē siccior ꝛ minoris caliditatis pter in subtiliatiōe ꝛ abstersiōe. Uulnera ꝛ vlcera. Administrat̃ sicut pulueris at sup carnē addītā ꝛ extenuat eā. Mēbra oculi. Abstergit vlcera oculi ꝛ ꝯsolidat ea qñ administrat̃ cū albugine oui. Et

q̄ſq3 ꝯlert ſol⁹ aſpilati paſgiebatur. Et ſi fuerit illic apa calidi adminiſtref puis cū aq̄: deinde impellet gradatim: ceat ſpargat ſicut priuis ſup carnē acidi. Et q̄ſq3 confert vlcerib⁹ oculi ſoldis. Membra expulſiōis. Da tur in potu cū vino ad difficultatē vrine ⁊ ad fluxū mē ſtruoꝝ. Et in hemanite ē ꝓpꝛio rectificādi gonoꝛeā.

De helleboꝛo Ca. cccliij.

Elleboꝛus q̄d eſt. Ille qui niger eſt ē fruſta inciſis ⁊ eius acutas ē foꝛtioꝛ acuitate albi. Et illi q ipm colligūt pſeruanī ab eius nocumēto comedendo alliea ⁊ bibendo vinū. Et folia q̄dem plante eius ſunt ſilia folijs aldulb. ſed ſūt vehementioꝛis nigredinis q̄3 ipſa. ⁊ hꝫ eius hoꝛte ad purpureitatē declināt. ⁊ ei⁹ figura eſt ſicut figura racemi. ⁊ in ipſa ē fructus ⁊ habet venas ſubtiles nigras ex quiſq3 quaꝝ radice ſicut duo capita ceparū egrediunī. ⁊ qd̄ de ea adminiſtraī ſūt vene ille ⁊ oꝛtī in ſiccio. Electio. Melioꝛ eſt ille qui eſt medius inter veterē ⁊ nouū. ⁊ groſſū ⁊ extenuatū hñs coloꝛem cinericiū velociter frangibilis nō ponderoſus in cuius vacuitate ē q̄dam ſilē tele aranee ſapoꝛem hñs acutū ⁊ moꝛdicans linguā. ⁊ bonū qd̄ de eo adminiſtraī eſt vt aſſumaī lignum puū qd̄ eſt apud radices ei⁹ ⁊ infundaī ꝑ ea aqua ⁊ excoꝛiceī ⁊ aſſumāī coꝛtices illi⁹ ⁊ exiccenī in vmbꝛa ⁊ adminiſtrenī triti ⁊ cribellati. ⁊ potio eius ſit tres kermet ⁊ medius ē vt i potu detur cū petroſelino ⁊ dauco: ⁊ q̄ſq3 daī ex eo vſq3 ad aur. ij. Nā. Calidus ē ⁊ ſiccus vſq3 ad fin. Opatiōes ⁊ ꝓpꝛietates. Eſt reſolutiuus ſubtiliatiuus ⁊ eſt foꝛtis abſterſionis adeo q̄ coꝛrodit carnē moꝛtuā. ⁊ q̄n naſcit apō radicem vitis fit virtus viti ei⁹ ſolutiua. ⁊ de ꝓpꝛietatib⁹ quidē hellebori ē q̄ ipſe pmutat coꝛpus a ſua cōplone ⁊ facit ipm cōplonem bonam iuuenileȝ regreret ⁊ multi ſunt qui helleboꝛū albū ſumſit ad vomēdū ⁊ nō facit vomere ⁊ nō ſoluit. ſed facit illud qd̄ facit vomitus ⁊ ſolutio. ⁊ conuenientī ⁊ eius ad viros ⁊ viragines mulieres ⁊ foꝛtioꝛes ⁊ adoleſcētes ⁊ eoꝝ q hñt carnes teneraſ in coꝛpoꝛe ⁊ multitudinē ſanguis eſt plima. ⁊ nō ē adueniēs caſtratis neq3 mollibus. ⁊ ipſe q̄deȝ eſt cōueniēs in martio. deinde in ſeptembꝛi. verūtū oȝ vt ante ipm pcedāt tres dies penitus in q̄bus abſtineat a comeſtiōe ⁊ potatione groſſoꝝ. ⁊ vt adminiſtrenī ea que gaudere faciūt ⁊ delectari. ⁊ vt euomat. ⁊ vt eijciat poſt earum duabus vicibus aut tribus deīde aſſumat. Decoꝛatio. Liniī ſup moꝛpheam cū aceto. ⁊ ſilr loca in q̄b⁹ ſunt foꝛdes ⁊ ſilr ſup albam moꝛpheā. ⁊ eradicat verrucas. ⁊ euacuatio q̄ fit cū eo cōfert albaras ⁊ ſilr albus. Ulnera ⁊ vlcera. Liniī niger ⁊ albus cū lacte ſup ſcabiem ⁊ impetiginē cū aceto ⁊ ad excoꝛiationes liniīs valet. ⁊ fit cū eo euacuatio ⁊ fiunt ex eo ſicut licinia ⁊ imittunī fiſtulis ⁊ dimittunī p dies. ⁊ q̄ extrahūt ex eis eradicanī coꝛpoꝛa eaꝝ. Inſtrumēta iūcturaꝝ. Confert paralyſi ⁊ doloꝛi iuncturarū. ⁊ eius facta p ipm eſt medicamē eoꝝ omniū foꝛte. Membꝛa capitis. Cū decoqtur cū aceto ⁊ diſtillaī in aurē ſedat ſonitū. ⁊ q̄n os colluīt ex illo aceto ſedat doloꝛē dentiū ⁊ q̄n diſtillaī decoctio ei⁹ in aurē debilis auditus cōfoꝛtat ipſ⁹ ⁊ cōfert meliꝰ q̄ eſt cū aliquis ſolum aliena loqr. ⁊ emigranee antiq̄ ⁊ egritudinib⁹ capitis. ⁊ epilēt meliꝰ. Membꝛa oculi. Confoꝛtat viſum q̄n ponit in alcofol. Membꝛa expulſiōis. Cōfert meliꝰ ⁊ diſſo ei⁹ ⁊ ſoluendo educit ex toto coꝛpoꝛe abſq3 hoꝛribilitate ⁊ extrahit choleram etiam ⁊ phla. ⁊ extrahit omnē ſuperfluitatē mixtā ſanguini ita q̄ ab extremitatib⁹ coꝛpoꝛis ⁊ a cute. ⁊ oȝ vt ſiat ſolutio ſolonis cū ſcamonea ⁊ miſceaī ei petroſelinū ⁊ daucus. ⁊ q̄ſq3 daī in potu hoc mō. infundiī in oxymelle aut vino dulci. ⁊ dimittiī i ipſo aliquo ſpatio. deinde coquiī vinū illud cū lentibus aut cū oꝛdeo. aut gallina. ⁊ ad ſoꝛbendū daī ſuo tpe ⁊ q̄n adminiſtraī duobus aureis de eo quantitas vini ſit ſcilꝫ de ſcamonea. ⁊ q̄ſq3 decoquiī cū lentib⁹. Et iā q̄dē dictū eſt in tabulis ꝓpꝛietatē de regimine ei⁹ q̄d oȝ fieri in hoc loco etiā. Et ipſe valde cōfert apoſtib⁹ in inteſtinis ⁊ veſica. ⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ menſtrua. Permutatio. Loco nigri ponit mediū pōd⁹ ipſi⁹ de mezereon ⁊ duo tertie pōderis eius de agarico. Filius aūt Meſue dixit q̄ loco eius ponit condes.

De helleboꝛo albo. Ca. ccclv.

Elleboꝛus albus q̄d ē. Confert conſiciū ramoꝝ ⁊ diuerſe figure ſilis rei veteri albe i quo nō ē ſignū. ⁊ ſilr etiā radicib⁹ alteꝛ eius⁹ amaritudo eſt vehementioꝛ amaritudine nigri. Et ei⁹ plāta eſt ſicut plantago lanceolata aut ſicut licla ſilueſtris. ſed ē breuioꝛ ea nbeo coloꝛis. Et longitudo eius eſt vſq3 ad. iiij. digitos cōiunctos in latitudine cōcauū. Et hꝫ venas plimas i radice vna pendentes ſicut cepe. ⁊ naſciī in locis montuoſis. ⁊ colligiī in tpe meſſis ⁊ exiccaī. Electio. Ille qui ē electus. eſt planus hñs ſupficiē cū equalitate albus velociter frāgibilis plima hñs q̄ra minuta non moꝛdicans linguā ſtatim vehemēter ⁊ attrahit ſalinā. Qui aūt vehemēter moꝛdicat ſtatim ē ſuffocatiuus. ſed opationes regiminis in ipſo pdicte ſunt in capl̄o ꝓpꝛietatū. Natura. Calidus ē ⁊ ſiccus i medio ſcdi. Operatiōes ⁊ ꝓpꝛietates. Albus eſt vehementioꝛis amaritudinis. Et niger ē vehementioꝛis caliditatis. ⁊ qm mus comedit ipm moꝛiī ⁊ ex induſtria pbatū illud eſt medie de ipſo mus in ſanitate ⁊ meliꝰ. ⁊ q̄ſq3 coquit cū carne diſſoluit eam. ⁊ debilitat eam. de ipſo vero ſumunt quinq3 aur. ⁊ ponunī in nouē ʒ. aq̄ pluuialis ⁊ dimittunī in ea tribus dieb⁹ ⁊ colaī ⁊ fit tepida ⁊ bibiī ⁊ hic eſt infuſus. deinde ē ille qui ē decoctus q hoc mō pꝛeparatur libꝛa vna de eo inciſo i duob⁹ lib. aq̄ pluuial poſita tribus diebus infundaī ⁊ decoquiī donec q̄rta pars remaneat. deinde extrahitur ab ea helleboꝛus ⁊ pꝛoijciī ſuper aq̄ mellis boni collati quātitas duarū lib. ⁊ inſpiſſaī ⁊ ſumiī ex eo cochlearū magnū ſcilicet cū aqua calida. ⁊ hoc eſt ſanū ⁊ tutū. deinde eſt alter meli⁹ poſt ꝯfractus in eo poſitus. qd̄ fit ſicut ꝯdiē ut nihil remaneat in gutture ⁊ ſtomacho. deinde eſt ille q eſt puluerizat⁹ ꝓparat⁹ cū aqua mellis. ⁊ ille ē ille q plurimū nocet. ꝓpterea q̄ remanet i meatib⁹: ⁊ oȝ bibētē ipm ꝓparere res q̄bus medicaī ille q ſcilꝫ inciditi i ſpaſmū ſicut ius galline ⁊ ūguētū de ſapone mētaſtro ⁊ rute ⁊ lilies ⁊ olera boni odoꝛis ſicut ſunt eſt de cipero ⁊ lilio ⁊ narciſſo: ⁊ ut ſint apud eū odoꝛes acuti odoꝛis: ⁊ poma ⁊ cydonia ⁊ panis calidus ⁊ vinū odoꝛiferū ⁊ medicamē ſternutatoꝛiū: ⁊ pēna ⁊ odoꝛ ſi ⁊ anetū: ⁊ lectꝰ ſtrat⁹ ⁊ vētoſe diuerſe: ⁊ q̄n aſcēdat cū facilitate ſoꝛbeat aquā frigidā ⁊ odoꝛet odoꝛes bonos ⁊ cibeī ex eis quoꝝ chimꝰ bon⁹ ē. Et ſi iam accidat ei ſpaſmus ⁊ debilitas tūc deī ei panis fract⁹ in vino aut aqua mell. ⁊ q̄ſq3 oȝ ut reiterei ⁊ cibeī pane illiſo in aq̄ frigida ⁊ ſi accidat ei ſingult⁹ in medio opationis deī ei aq̄ mellis in q̄ decoct⁹ ſit raphan⁹: ⁊ ſi medicina in ipſo nō mouet poſt aliquātulū ſpatiū bibat aquā mell cū aq̄ calida in q̄ decocta ſit ruta: aut deī in potu aq̄ ⁊ oleū ⁊ vomat cū pēna intincta i oleo de cipero ⁊ de lilio ⁊ eleuet in ſuſpēſione: ⁊ ſi acciderit ei ſicut ſuffocatio ſumat i potu de decoctione hellebori quātitatē trū. ʒ. illud enī eſt ſuccurrit medicine ⁊ remouet accidēs. Et ſi vō nō inueniat cito eſſe acuti ⁊ in potu deī tres anuſas de coꝛal ut euomē faciat: ſed ut expellat ſuffocationē ⁊ ſiat ſcilicet mixta cū ſternutatoꝛijs q̄ ſi ſingult⁹ vomitu nō remouet

tur adminiſtremus tunc ventoſas ſup ſpondileos magnas que ſunt inter ſpatulas ⁊ ſuper reliq̃s dorſi ſpondiles. Valet et equali cõtorſionẽ accidẽtẽ poſt ſingultũ: ⁊ vñ gemẽbra ſpaſmata cũ oleo vehemẽtis calefactionis ⁊ cũ aq̃ balnei in tina: opat eni in iſto caplo opationes ni gri. Mẽbra capitis. Qñ odorat ille q pulueriza tus ẽ excitat ſternutationẽ. Mẽbra oculi. Acuit viſum. Mẽbra nutrimẽti. Helleboꝛ albus cõ fortat fortiter. ſed in ipſo ẽ timoꝛ qꝛ ſſocat. q̃ſq̃ vero ponit in pane vt vomere faciat. ⁊ ꝑs vt illi in quo timet ſſocatio nõ i potu tribuat ſtõ extãte vacuo. huiuſmodi eni oebilis ẽ. Venena. Interficit qõ de eo ſupſluũ eſt boies. ⁊ ẽ venenũ canib' ⁊ porcis ⁊ ſtercus bibentis ipſum interficit gallinas.

De eupatorio. Ccclxiiii.

Eupatoꝛiũ qd eſt. Eſt ex herbis aromaticis ⁊ habet folia ſicut folia canabis. ⁊ flos ei' ſicut ne nufar. ⁊ eſt illud qõ adminiſtrat ⁊ ſuccus eius.

Natura. Eſt calm in ſcdo. ſiccũ in ſcdo. Opationes ⁊ ꝓprietates. Eſt ſubtiliatiuũ incisiuũ valde. ⁊ abſterſi uũ ſine attractione. ⁊ ſine caliditate manifeſta. Et in ipſo eſt ſtipticitas pauca ⁊ põticitas ⁊ amaritudo fortis ſic eſt amaritudo aloes. Decoratio. Eſt bonũ iñio alopitie ⁊ tyrie. Vulnera ⁊ vlcera. Linit cũ adipe veteri ſup vlcera difficil' cõſolidatiõis ⁊ ei' ſucc' cõfert ſca biei ⁊ pruritui qñ bibit cũ aq̃ fumi terre ⁊ oxymelle. ⁊ ſic flos ei' ⁊ ſuccus ipſi' ẽ foꝛtioꝛ. Mẽbra nutrimẽti. Cõfert doloꝛib' epis ⁊ oppilationib' ei'. ⁊ cõfortat ſtõm. ⁊ cõfert duritiei ſpleñis ⁊ apãtib' epis. ⁊ apãtib' ſtõi. ⁊ ei' herba ⁊ ſuccus cõferũt malitiei forme. ⁊ accidẽ tibus hydropiſi. Mẽbra expulſiõis. Datur in potu cũ vino ⁊ cõfert vlcerib' veſice noꝛũ. Febres. Cõfert febrib' chronicis ⁊ antiqs ꝓpe ſucc' ei'. ⁊ pro prie cũ ſucco ꝑſantiliõ. Permutatio. Loco eius ponit pond' de aſaro ⁊ medietas ponderis ipſius de abſinthio.

Capitulum de litera. F.

De fabis. Ccclxv.

Fabe qd ſũt. Note ſũt. ⁊ alie ſũt egyptiace. ⁊ alie nabathie. ⁊ nabathie qdẽ ſũt vehemẽt' ſtiptice. ⁊ egyptiace ſũt hũidioꝛes ⁊ minoris nutrimẽti. virides vo ſũt plurie ſupfluitatis ⁊ ſi nõ eſſet tarditas ſue digeſtiõis. ⁊ multitudo iflationis earũ nõ eſſent minores i nutriẽdo bene q̃ pulles oꝛdei ⁊ ſanguis earũ ẽ groſſioꝛ ⁊ foꝛtioꝛ. Electio. Me lioꝛes ex eis ſũt groſſe albe q̃ a gurgulionib' nõ pſorãt ⁊ deterioꝛes eaꝝ ſunt recentes ⁊ eaꝝ qdeꝫ rectificatio ẽ ꝓlongatio infuſionis eaꝝ ⁊ bonitas decoctiõis ⁊ come dere eas cũ pipe ſale ⁊ baſilicone ⁊ origano ⁊ ſilibus cũ oleis.

Natura. Proxime ſunt equalitati ſꝫ ſũt declines ad frigiditatẽ ⁊ ſiccitatẽ plus ⁊ i ipſo ẽ humiditas ſupflua ⁊ ꝑ poꝛci viridib'. Deueritate vo viridiũ eſt vt iudicent ſic ⁊ hũide. Quidã aũt q ponũt frigiditatem fabarũ i ſcdo ſcdo. nõdũ crediderũt. Operatiões ⁊ ꝓprietates. Abſter gunt parũp ⁊ iflant valde. ⁊ earũ decoctio bene fiat ⁊ ſi nat ſicut pultes oꝛdei: ſic decoctio vehemẽter iterata cũ aq̃ remouet earũ iflationẽ. verũ cũ fabe excoꝛticant ⁊ moluntur ⁊ decoquũt i vaſe ſine motu ⁊ minorat eaꝝ infla tio. ⁊ q ex eis fricte ſunt pauce ſũt iflationis ſed ſũt tardi oris digeſtiõis. ⁊ cocte cũ ſuis coꝛticib' ſunt plus iflatiue ſed ſunt tardioris digeſtionis. ⁊ foꝛtaſſe earũ farina eſt minoris iflationis. ſꝫ earũ q ſunt nabathie eſt vnus ſtipti ca. ⁊ eaꝝ coꝛtex ẽ foꝛtioꝛis ſtipticitatis ⁊ nõ abſtergit. ⁊ egyptiaca ẽ ſtipticioꝛ oibus. ⁊ ipſa eſt abſterſio ⁊ gene ratur ex ea caro molli. ⁊ grãt humoꝛes groſſos. ſꝫ ip ſa coagulatur' eſt bonitatẽ nutrimẽti eaꝝ. ⁊ cõſeruatio

nes ſanitatis ab eis. ⁊ qñ ſcidunt i duo media ⁊ ponũt ſup fluxũ ſanguis ſciſſionis valent. Et de ꝓprietatib' qdẽ earũ eſt q abſcidant oua gallinaꝝ qñ nutriunt ex eis ⁊ q faciunt videre ſomnia cũ alienatõe perturbata. ⁊ q fa ciunt accidere pruritũ ꝓpe recentes. Decoratio. Qñ ex coꝛticib' eaꝝ fit emplm capillos ſubtiliat eos. ⁊ qñ fit ex eis emplm ſup femur infantis ꝓhibet bonũ pi loꝛũ. ⁊ ſic qñ ſuperiacet ſup locũ raſum: ⁊ abſtergunt moꝛphea i facie ꝑpue cũ coꝛtice ⁊ pãnũ ⁊ lentigines ⁊ faciũt coloꝛẽ bonũ. Apĩa ⁊ boꝛboꝛ. Fit ex eis emplm cũ vino ſup apĩa teſticuli. Vulnera ⁊ vlce ra. Cõfert vlcerib' lacertoꝛ. Inſta iũcturaꝝ. Cõferũt ſpaſmo lacertoꝛ ⁊ more emplĩ ponunt cũ de coctiõe lini podagre cũ adipe poꝛci. Mẽbra capi tis. Faciũt ſoda et nocẽt oibus qbus accidit ſoda et res vapid. ſꝫ q eſt i cõcauitate eaꝝ q̃ ſunt egyptiace cui' ſapoꝛ ẽ amarus qñ terit et miſcet cũ oleo roſaceo ⁊ diſtil latur i aure cõfert doloꝛi ei'. Mẽbra oculi. Ipſe cũ melle ⁊ fenugreco more emplĩ ſuppoſite faciunt ob fuſcatiõi oculi ⁊ palpitatõi: ⁊ ex eis cũ thure ⁊ roſis ⁊ al bugine oui fit emplm extinui oculi ꝓpe q eſt pupille. Mẽbra anhelitus ⁊ pectoꝛis. Bone ſũt pectoꝛi ⁊ ſputo ſanguis cõferunt etiam tuſſi ⁊ ſi miſceant cum melle ⁊ farina fenugreci cõferunt apãtib' gutturis calis ⁊ oua ꝑ amigdalaꝝ ⁊ earũ emplꝫ eſt bonũ apãtib' mã mille ⁊ caſeatiõi lactis in ea. Mẽbra nutrimẽti. Sunt difficilis digeſtiõis ⁊ nõ tarde deſcenſiõis ⁊ exitus. Et nõ ſunt generatiue oppilationũ. Et decocte cũ coꝛ ticibus ſuis in aceto ꝓhibẽt vomitũ. Mẽbra ex pulſionis. Que ex eis decocte ſunt cũ aceto ⁊ aqua cõferunt coloni antiq̃ꝛ qñ ꝓpꝛie fiunt cũ coꝛticibus ſuis: ⁊ cõferunt dyſenterie ⁊ ꝓpe nabathie. Et eaꝝ etiã ſimilr cõfert ad illud ſicut etiã caruꝫ ſoꝛbinis. Et caruꝫ ſoꝛbi ꝗ cõfert apĩi teſticuloꝝ ꝓpe decoctiõe cũ vino.

De Fece. Ccclxvi.

Ex. Electio. Melioꝛ fex ⁊ ſanioꝛ eſt fex vi ni veteris. deinde que ſilis eſt ei. Et fex quidem aceti eſt vehementis virtutis. Et oꝫ vt aduratur poſt ipſi' exiccationẽ bene ſicut aduritur ipſa in vaſe ini verata linita ex luto aut olla. Et ſinis aduſtiõis ei' ẽ vt albeſcat ⁊ pulueriẓet. Et ſic oĩs fex. Et oꝫ qdem vt oĩs fex adminiſtret dũ eſt recens ⁊ fiat qõ neceſſariũ ẽ de adu ſtione eius ⁊ tunc adminiſtret q̃ eni ex ea vetus eſt ẽ debi lis ꝟtutis. Et oꝫ qdẽ vt coopiat in vaſe ⁊ nõ appareat aeri. ⁊ q̃ſq abluit ſicut lauat tutia. Opatiões ⁊ pro prietates. Fex aceti foꝛtioꝛ ẽ aliis fecib'. ⁊ virtus ab ſterſiõis ei' eſt ſtiptica. ⁊ aduſta ẽ aduſtiua ⁊ putrefactiua virtute alia. Decoratio. Que aduſta ẽ adminiſtrat in vngue albificato cũ gummi a pini ⁊ rectificat ipm. Apoſtẽ ⁊ boꝛboꝛ. Fex nõ aduſta ẽ bona iflationi ſo la. ⁊ cũ myrto etiã. ⁊ exiccat boꝛboꝛ cũ quo ſũt vlcera. Mẽbra anhelit' ⁊ pectoꝛis. Fex nõ aduſta extĩ guit inflationẽ capitis i quo cõtinet' ẽ ſanguis. Mẽ bra nutrimẽti. Fex nõ aduſta ꝓhibet fluxũ mẽſtruũ ad ſtõm. Mẽbra expl. Qñ exteri' apponit matri ci emplꝫ ex fece ñ aduſta cõfert fluxui ſanguis menſtrui.

De fumo. Ccclxvii.

Fumus qd ẽ. Eſt terreus ſubtilis. ⁊ diuerſificat ei' ſubſtãtia. ⁊ oẽs ei' ſpẽs ſunt exiccãtes ſubſtã tia ſua terrea. ⁊ ẽ in eis igneitas pura. Electio. Foꝛtioꝛ eoꝝ ẽ fumus alchitran. deide fum' pice obu mide. deinde fum' ſtoracis. poſtea myrrhe. deide turis poſtea terebinthine. ⁊ videt q fum' napic ſit deterioꝛ oi bus. Opatiões ⁊ ꝓprietates. Fumus ẽ ſubſtantia terrea ſubtilis digeſtiua' reſolutiua'. Mẽbra oculi. Fumus turis ⁊ ſi.m' de lebũibue eaiã ponunt i medica

mentis vlcerū oculi. ꝛ phibet ꝓnū pꝛoꝝ addātozem ꝛ cursus ꝛ corrosionē ꝛ hūitates cū qb⁹ nō est ophthalmia ꝛ vlcera lachrymalū.

De flore eris. C.ccxcviij.

Flos eris. Operatiões ꝛ ꝓprietates. Est stipticus corrosiu⁹ mordicatiu⁹. Vulnera ꝛ vlcera. Corrodit carnē addītā. Mēbra capitis. Ponit in deliccat uis vlcerū auris: ꝛ qñ illud qđ ex eo albū ē terit ꝛ sufflat i aurē delet surditatē antiquā. ꝛ ex eo tangit palatū cū melle ꝓpter apata gule ꝛ vue. Mēbra expulsiōis. Quatuoꝛ aureꝰ ciꝰ soluūt hūores grossos ꝛ soluūt aquā citrinā ꝛ ponit in extrematis hemorroidaꝝ ꝛ expitaꝝ ani.

De fistula pastoris. C.ccxix.

Fistula pastoris. Natura. Calida est ꝛ sicca ꝛ fortius in ꝓncipio ſi. ꝛ dicit qđ resoluit augmētatiões. Mēmbra expulsiōis. Expꝰ est Gal. q suc⁹ eius frangit lapidē i renib⁹ ꝛ dicit q̄ quidam ꝓferet vlcerib⁹ intestinoꝝ ꝛ pūgitiuo doloꝛ ꝛ ulcerationib⁹ matricis ꝛ facit ꝓuocationē vrinaꝝ ꝛ confert sciatice. Venena. Et aureus aut duo aurei i pona accepti cōferunt ei qui bibit leporem marinū ꝛ opiuꝫ ꝛ reliqua.

De frumento. C.ccl.

Frumentū. Electio. Meli⁹ ē illud qđ ē medū inter durutiē ꝛ raritatē magnū pingue recēs planū qđ ē inter rubedinē ꝛ albedinē. Frumentū vero nigrū ē mali nutrimēti. Natura. Est calm ꝛ temꝑatū i hūitate ꝛ siccitate ꝛ ipi⁹ sanich declinat ad siccitatē. Opationes ꝛ ꝓpetates. Triticū plimē rubedinis plimi ē nutrimēti. Et frumentū elevatū ē tarde digestionis inflatiuū. verū ei⁹ nutrimētū qđ digerit ē plus. Et adarmacha qdem ē ꝓxima amilo sed ē calidioꝛ ꝛ farina viscosa p̄ nām ē nō viscosa arte. Et neqꝫ est viscosuꝫ nā sic viscosū arte. Sanich ꝑcercatritici ē tarde descensionis ꝛ plus inflatiuū idigestio dulcedinē facitꝗ̄ ipſꝫ descēdere velociter ꝛ ablutiōe cū aq calada vt remoueat inflatio ei⁹ ꝛ hūoꝛ sanich ē ꝑuus. Amilū vo est frigidū ꝛ hūidū viscosuꝫ: ꝛ frumentū ē magis nutritiuū coꝛporibus ꝗ̄uis. Decoratio. Triticū mūdificat faciē ꝛ ei⁹ farina ꝛ amili cū croco ē medicamē pāni. Mēbra nutrimēti. Sanich tritici ꝛ ordei ꝗuat. Membra expulsiōis. Triticū crudū ꝛ eciā decoctū elixatū nō mollitū. neqꝫ fractū. neqꝫ coctuꝫ ita vt sit pulsꝰ ꝛ fractū etiā sic qñ comeditur generat vermes. Venena. Triticū tritū puluerizatū super morsum canis rabiosi est iuuatiuū.

De fenugreco. C.ccli.

Fenugrecū qd est. Notū ē. Natura. Calidū est i fine ꝑmi. siccū in ſcđo. Et nō caruit ex humiditate extranea. Operatiōes ꝛ ꝓpetates. Ei⁹ vtus ē digestiua lenitiua. Et illud ꝓp illud qđ i ipso aggregat de caliditate cū viscositate. ꝛ ipi⁹ viscositas ꝓhibet ostiuꝫ nocumēn calitatis ei⁹: ꝛ ei⁹ calitas opatur cū facilitate. ꝛ ei⁹ hūoꝛ est malus licet nō sit paucus. Decoratio. Eius oleū qđ fit cū myrto ꝓfert capillis ꝛ vestigijs vlcerū ꝛ cōfert illaris frigidis ꝑ mucilaginositatē suā ꝓpe cū oleo rosaceo. Et ingredit i medicinis pāni. ꝛ facit colorē bonū ꝛ alleuiat odorē oris ꝛ facit fetere odorē corporis ꝛ sudoris. Apata ꝛ bothor. Resoluit apata phlāmatica ꝛ dura ꝛ eius farina ad apata calida apparentia ꝛ occulta qñ nō sunt inflāmata sed sunt declinātia ad duritiē quādā ꝛ lenit crebella ꝛ maturat ea. Vulnera ꝛ vlcera. Cōfert cū oleo ro. adustiōi ignis. Mēbra capitis. Mundat furfures ablutione capitis facta ex eo facit soda capiti ꝛ ꝓpe qñ comeditur cū muri quādo sit cū almuri mit⁹ nocumētū ſtō.

Membra oculi. Decoctio fenugreci sanat acarasie. Membra anhelitus ꝛ pectoris. Clarificat vocē ꝛ pulmoni inbuit aliqđ nutrimētū ꝛ lenit pectus ꝛ guttur ꝛ sedat tussim ꝛ dubiā ꝛ ꝓpe qñ coquit cū melle aut dactilis aut ficubus. ꝛ melius est vt coniungatur cū dactilis carnosis ꝛ sumat succus amboꝝ ꝛ misceat cū melle plurimo ꝛ super prunas tēperate calefiat ꝛ assumat ante cibū tēpore longo. Membra nutrimenti. Cū nitro emplm factū ex eo cōfert splini ꝛ eius decoctio cū aceto debilitati stomachi. ꝛ ꝓpe qđ ex eo recens est ꝛ eius electuariū facit nauseā. sed acetū ꝛ muri expellit nocumentū comestiōis eius. Membra expulsiōis. Fit encathisma in decoctiōe eius ad apa matricis ꝛ dolorem eius ꝛ coarctationē ipsius. Et eius decoctio cū aceto cōfert vlcerib⁹ intestinoꝝ. ꝛ sumat recens cū aceto qñ comeditur fractū. Et decoctio eius cū aqua calida est bona tenasmon ꝛ solutioni. Et eius oleū est bonū apostematibus ani ꝛ distensioni etiā ad tenasmon ꝛ doloꝛ vrinæ pūgitiuū ꝓpe cū almuri ante cibū ꝛ nō mouet ad expellendū i fecē nisi ꝓpter suā acrimoniā ꝛ ꝓpe cū melle nō plurimo vt nō mordicet fortiter ꝛ ei⁹ decoctio cū melle facit descendere hūitates grossas ab intestinis. ꝛ ꝓuocat vrinā ꝛ supponit cū anatis adipe ꝛ ꝓfert duritiei matricis ꝛ facit gnationē mēstruū facile cui⁹ gnatio est facilis ꝓpter delectationē. ꝛ est bonus in fumo hemoroidas. facit fetere⁹ bene odoꝛ. ꝛ facit fetere vrinā ꝛ sudorē. ꝛ nō ē sicut lupini in difficultate im expulsione.

De ferro. C.cclij.

Ferrū qd ē. Est tres spēs sendburicam. Et alrenich ꝛ saludab. Sendburicū ergo ē masculinū nāle: ꝛ alsaludab artificiale ē purū ex limaturā ꝛ scoria albendburicū ꝓpinqū ē scorie eius. Et ego iam scorie singulare faciā caplm in caplo de eba. Operatiões ꝛ ꝓpetates. Eius rubigo stipticū ē corrosiuū ꝛ scoria ipi⁹ ē debilior rubigine ei⁹: ꝛ ipsa ē fortior in exsiccatione oīs scoria. Decoratio. Erugo eius supposita pāniculo cū vino ē bona. Apata ꝛ bothor. Erugo ferri cū vino sup herisipilā ꝛ bothor vtilis ē. Iuncturaꝝ. Erugo ei⁹ cū vino sup podagrā cōfert ei. Mēbra capitis. Cū ferri cū aceto locis ꝛ coquit i ipa ē illud acetū medicamē sanici antiq currēti ex aure. Mēbra oculi. Est bona asperitati palpebraꝝ ꝛ vngule. Mēbra nutrimēti. Vinū ꝛ aq in qb⁹ extinguit ferrū ꝓfert apati splenis ꝛ mollificatiōi stō. ꝛ debilitati ei⁹. Mēbra expl. In ei⁹ scoria ē virtus solutiōis sed debilior ea q̄ ē in scoria eris: ꝛ eius erugo ē stiptica ꝓpe supposita abscindit fluxū sanguinis ex matrice: ꝛ ei⁹ erugo stiptica exiccat hemorroidas. ꝛ vinū i quo extinguit ferrū retinet solutionē antiquā ꝛ dysenteriā ꝛ ꝓfert mollificatiōi ani ꝛ insensibilitati vrine ꝛ fluxui menstruoꝝ ꝛ ꝓfert coitui.

De faseolis. C.ccliij.

Faseoli. Nā. Rubei calidiores sunt coꝝ. Filius Mesauge ꝛ Arsaianus dixerūt q̄ sunt in ꝛ sicci: ꝛ apud me substātia coꝝ ē sicca i q̄ est hūitas superflua ꝛ ipi ad calitatē declinat. sed rubei sunt calidiores. Opatiões ꝛ ꝓpetates. Sūt velociores digestionis ꝛ egressiōis q̄ᵐ mes: ꝛ nō sunt mīn⁹ nutritiui ea. Et dixerūt q̄ sunt minoris inflatiōis: ꝛ ē in eo cōsideratio. ꝛ veri⁹ ē q̄ ipi sunt magis inflatiui q̄ᵐ mes. vez sabe sunt magis inflatiue eis: ꝛ hūoꝛ faseoloꝝ ē hūidus phlmatic⁹ ꝛ faciūt vidē somnia mala. Mēbra anhelit⁹ ꝛ pectoris. Sūt boni pectori ꝛ pulmoni. Mēbra nutrimēti. Generāt hūorē grossū. ꝛ sinapi ꝓhibꝫ nocumētū coꝝ ꝛ similiter acetū cū sale ꝛ pipere ꝛ origano. ꝛ vt bibat sup eos vinū passum purū. ꝛ q cū aceto sūt nutriti pauce sūt hūitatis. Mēbra expl. Prouocat mēstrua ꝓpe rubei ꝛ ꝓpe cū oleo de zeradē. De fistula pastoris. C.ccliiij.

Mala pastoris. Operationes & proprietates. Virtus eius est virtus abstersiua. Apostemata et bothor. Resoluit apostemata flaua & granula in visceribus. Membra expul. Confert lapidi renum & frangit ipsum. decoctio eius & radix ipsius confert vlceribus intestinorum.

De felle. Cap. ccliv.

Fel. Electio. Fortiora fella quadrupedum sunt fel vaccinum. deinde fel aduersa & vrsi. deinde caprinum: post ouinum. Et magis fortiora fellium auium est fel galli & duragi & cubugi. Reliqua aut fella auium sunt fortiora fellibus quadrupedum qui comparantur rapaces earum pascentibus & venatores cum feris siluestribus: & fel quod est forte valde viscosum est fel rapacium & propter magnitudinem: & de eis electum est illud cuius color est citrinus naturaliter. Illud vero quod est viride: & quod est velut azul sunt mala & similiter quod est pure rubeum. Debilius autem fellium est fel porcinum. & fel quorundam alabut & piscis qui nominatur scorpio & testudinis est fortius fellibus quadrupedum. Inquit Dia. stringantur extremitates fellis & bulliat in aqua secundum quantitatem qua homo recitet versus complete: deinde extrahatur & exiccetur in vmbra in qua non sit ros & reseruetur. Natura. Omnia calida sunt & sicca in tertio.

Operationes & proprietates. Fel omne est calidum abstersiuum & diuersificatur secundum masculum & feminam: & secundum dispositionem sitis & famis. & dispositionem saturitatis. & dispositionem quietis & exercitij.

Decoratio. Fel asini siluestris eradicat morpheam & confert linitum super vestigia apostematum & ponitur in emplastris herisipile & prohibet ipsam. Vulnera & vlcera. Cum fel mixtum cum nitro & gumma pini & chimolea confert scabiei vlcerose: & fel vaccinum ponitur in emplastris conferentibus vulneribus que fiunt ab herisipila & doloribus vehementibus: & fel hircinum eradicat carnem mali. & necessitas quorundam vlcerum vt eis adhibeatur fel forte & debile diuersificatur secundum suas horas: & secundum mundificationem & sordidationem eorum. & fel quorundam est bonum vulneribus neruosis & in tempore frigoris prohibet herispilam & alcuzez qui timentur in illis eorum. Membra iuncturarum. Fel hircinum super elephantiam & varices confert: & similiter fel asini siluestris proprie: & fel adib prohibet spasmum & alcuzez qui sequuntur vulnera neruorum proprie ex frigore. Membra capitis. Fel hircinum & taurinum conferunt vlceribus recentibus in aure. Fel arachba cum oleo distillatur in aurem grauem & cum quo est surditas & cum succo porrinabatis ad tinnitum & ad grauitatem auditus. Et fel bouinum cum nitro & chimolea ad furfures valet quum lauatur ipso caput. Dicitur etiam quod qui fel adib lambendo sumit prohibet epilepsiam. Et fel testudinis confert alcola scaudula in oris pueris secundum quod dicitur. Et confert attractio odoris eius naribus epilepticis. Et omne quidem fel confert stricture narium aperiendo valde oppilationes que sunt in colatorio. Membra oculi. Omne fel confert obscuritati visus. Et fel quorundam rapacium proprie siccum confert initio aque & dilatationi pupille. Et neque conceditur vt administretur nisi post mundificationem corporis & capitis. Et fel magis conferens oculo ex quadrupedibus quidem est fel gazel. Et auium quidem fel alcubugi. Et ex piscibus fel alabut. Et fel caprinum confert cecitati et proprie nocturne. Membra anhelitus & pectoris. Ex fel le bouis linitur palatum cum melle ad prouocationem: & similiter ex fel le testudinis. Membra expul. Fel bouis aperit orificia hemorroidarum. Et omne quidem fel est solutiuum ita etiam quod fel porcinum: & qui cum eo liniunt fumen & supponunt: & fel tauri cum melle linitur ad vlcera que sunt in ano. & fit ex eo linimentum ad dolorem matricis & testiculorum & ponitur super apostemata eorum. Venena. Fel hirci siluestris est tyriaca morsibus venenosis & similiter fel tauri.

De fuligine. Cap. cclv.

Fuligo. Electio. Melior est illa que est leuioris ponderis & magis intense nigredinis. Natura. Omnis est calida exiccatiua nisi illa que est indi & Pau lus numerat eam inter infrigidantia. Operationes & proprietates. Omnis est exiccatiua. Apostemata & bothor. Cristi mam quidam que illa ponitur super apostemata calida & confert eis. Vulnera & vlcera. Illa que assumitur ex fumo ligni pini cum gumma & bdellio ponitur super adustionem ignis & dimittitur donec cadat.

De fistula. Cap. cclvi.

Fistula quid est. Sapientes albi pilosi siliquosi: & sunt plus pilosi: imo sunt toti quasi pili: & odor eius est sicut odor myrrhe. Natura. Est calida declinans ad aliquantulum aromaticitatis.

De furfure. Cap. cclvij.

Furfur. Natura. Calidus est & siccus in primo. Operationes & proprietates. In ipso est abstersio & lenificatio & mundificatio plurima. & herbus quidem ipsius sine non consequitur & resoluit ventositates & phlegma. Apostemata & bothor. Est bonus cum aceto forti in initio apostematis calidi & madefit cum vino: & fit ex eo emplastrum ad apostema quod est in mamilla calidum: & ranificat apostemata phlegmatis & ventositatis. Vulnera & vlcera. Cum aceto forti ponitur super vlcerationem scabiei fetidam emplastrum ex eo calido. Membra anhelitus & pectoris. Lenit pectus sua abstersione et proprie sorbitio aquositatis eius cum zuccaro & oleo amigdalino & infunditur cum vino & confert apostematibus mamille. Membra expul. Mouet intestina ad expellendum quod in eis est: & eius sorbitio qui sorbet bonum ventrem. Venena. Confert puncture scorpionis & serpentis more emplastri superpositus.

De folio. Cap. cclix.

Folium quid est. Est primum venenum spice. est enim leuius & eius folia & rami sunt sicut schelabel & habet florem frangibilem quod nascitur in terra indie: & sunt ei aque infuse in terris lacunalibus & erigitur super faciem aque sicut planta que nominatur lenticula aque absque suspensione radicis: & quando ligatur in loco cum filo & exiccatur: & fortasse existimauerunt quidam quod est folia nereidem idem propter similitudinem quam cum ea habet in virtute sua. oleum vero eius virtutem habet olei alacuben & olei de croco: sed est fortius. Electio. Melius est recens ad albedinem declinans quod non frangitur in minima. & est eius odor manifestus vt nereiden odor: & non est limosum neque salsum neque mollificatum. Natura. Calidum est & siccum in secundo. Operationes & proprietates. Cum in pannis spargitur conseruat eos a tineis. Decoratio. Odorem oris efficit bonum retentum sub lingua. Apostemata & bothor. Decoquitur in aqua rosacea. & fit ex eo emplastrum super apostema calidum post corruptionem. & est medicamen bonum apostematibus oculi calidis. Membra nutrimenti. Est magis conferens stomacho & epati quam nereiden. Membra expul. Ipsum vehementius prouocat vrinam quam nereiden.

Permutatio. Loco eius ponitur pondus ipsius de mace aut etiam spica.

De falamamiki. Cap. cclx.

Falamamiki quid est. dicitur quod salamamiki est ozimum gariofilatum. nam ipsum eo odoris similis gariofilo & est magis temperatum quam maiorana & simbrium & minus siccum. Membra capitis. Aperit oppilationes accidentes in cerebro & ambabus naribus comestum & odoratum. Membra anhelitus & pectoris. Confert tremori cordis accidenti ex phlegmate & melancholia: & in corde comestum. Membra expul. Est bonum hemorroidibus.

De fu. Cap. cclxi.

Fu quid est. Folia eius sunt sicut folia apij magna habentis folia & stipites. & eius caulis est vnius cubiti & plus planum tenerum cuius superius est grossum proximum grossitudini digiti purpureum habens nodos. & habet florem sicut narcissus. aut maiorem

narcisso. Et in albo ipsi⁹ est q̄si purpureitas: ⁊ inferius in radice sua emittit ramos. Et in radice sua est aromaticus odor: ⁊ virtus ei⁹ est sicut spice in rebus plurimis.

Natura. Virt⁹ radicis eius est aromatica: ⁊ virtus ei⁹ est sicut spice calefaciens. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Cōfert dolori lateris. Membra expul. Prouocat vrinā si bibat sicca. ⁊ ei⁹ decoctio prouocat mēstrua. Et ei⁹ prouocatio maior ē prouocatione spice indice ⁊ romane. ⁊ est sicut almēthelina in illo.

De usel. Cap. cclxiii.

Usel qd est. Virt⁹ ei⁹ ē propinq̄ virtuti sandali. Operationes ⁊ proprietates. Est frigida tamē cū virtute stiptica. Apostemata ⁊ bothor. Est bonū apostemati⁹ calidis grossis. Mēbra oculi. Est cōueniens ei q̄b inflationē in oculo suo. De sangikest

Sangikest qd ē. dictū est de eo in C. cclxiiij. cap. de be. De sael. C. cclxiiij.

Sael qd ē. est fruct⁹ sup quē est cortex sillis i colore corticib⁹ auellanarū. Et figura ei⁹ est sicut fistici. Et intra ipsū ē granū pingue sile grano pini qḋ nōiaf granū regū. cui⁹ color ē inter albū ⁊ nigrū ⁊ citrinū. et ē illud qḋ administraf ⁊ apportaf de terra indie. Et albil ⁊ aisel sōt eiusdē siliē ⁊ cōferūt mollificationi neruorū ⁊ vētositatib⁹ hemorroidarū ⁊ sanat eas. et ē medicina inda nota cui⁹ virtus ē sicut virtus mandragore ⁊ pomorū ei⁹. Mēbra capitis. Si fiat emplm̄ ex ea cōfert soda.

De sal. C. cclxv.

N. Natura. Calidus est in sc̄o. ⁊ siccus.

De sagara. Cap. cclxvi.

Sagara qd ē. Granū sile ciceri hñs granum sicut mabaleb. ⁊ in cōcauitate ei⁹ est granū nigrū sicut scebedenigi ⁊ apportaf de asichelili. Nā. Calidū est ⁊ siccū in tertio. Operationes ⁊ proprietates. In eis est resolō ⁊ stipticitas. Mēbra nutrimēti. Ponif i medicinis rectificantib⁹ stōus ⁊ epar frigida: ⁊ expellit in eis maliciā digōnis frigidā. Mēbra expl. Cōfert coloni frigide ⁊ constringit ventrem.

De sassalminos. C. cclxvii.

Sassalminus qd ē. Est radix pipis. Operationes ⁊ proprietates. Dicif q̄ proprietas ei⁹ est cōferre dolorib⁹ frigidis ⁊ spasmo valde. Instrumēta iuncturarū. Cōfert podagre. Mēbra expul. Est ei proprietas et iuuamē apperat colice ⁊ vētositatib⁹ frigidis. De sciurigo. C. cclxviii.

Sciurigū. Operationes ⁊ proprietates. Est vehementioris exsiccatiōis q̄ alcolcotar. cū hoc q̄ ē minoris mordicationis ⁊ est subtil⁹. Vulnera ⁊ vlcera. Remouet scabiē. De sesire. C. cclxix.

Sesire qd est. est albasyrasen ⁊ est vitis alba. Nā. Est cala ⁊ sicca in tertio. Operationes ⁊ proprietates. Est acris mordicatiua abstergit ⁊ extenuat ⁊ subtiliat ⁊ calefacit teperate. Decoratio. Radix ei⁹ cū herbo ⁊ fenugreco abstergit pannū ⁊ vestigia nigra remanētia post vlcera. ⁊ siir q̄n coqf cū oleo donec dissoluaf et auferat occultationē sanguinis ab oculo. Apostemata et bothor. Eius radix abscindit verrucas et bothor lenia. et cū vino sedat panaricium et resoluit apostemata dura et dirūpit aldubellet. et si vnaquaqz triginta dierū bibanf ex ea tres anululat cū aceto resoluit apostemata splenis et emplm̄ factū de ea cū ficub⁹ etiā est cōueniēs splenitici sedat panariciū qḋ ex eo fit emplz cū vino. Vulnera ⁊ vlcera. Ex radice eius fit emplm̄ cū sale sup vlcera mala. et ponif i emplis corrosiuis carnis et ex fructu ei⁹ deliniif scabies vlcerosa et nō vlcerosa. Instrumēta iuncturarū. Emplz factū ex radice ei⁹ cū vino eleuat ossa ⁊ bibif de ea q̄tqz die auf. i. ad paralysim ⁊ ad attritionē lacertorū valet similiter ⁊ bibita. Mēbra capitis. Bibif de ea ōi die auf. ⁊ cōfert epilepsie ⁊ vertigini. ⁊ facit q̄ꝫ in ratiōe accidere permixtionē. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Quicqz assumif de ea cū mel le regūinēd ad sfocatos ⁊ ad corruptionē anhelit⁹ et ad tussim ⁊ ad dolorē lateris. Et q̄n bibif lacteus ei⁹ cū frumēto decoctio facit exuberare lac. Mēbra nutrimēti. Inquit Gal. cōestio extremitatū ei⁹ i p̄mis qū eleuaf cōfert stō. cū sua sī pōcitate: ⁊ gustus ei⁹ ē inter paucā amaritudinē ⁊ acredinē. Mēbra expl. Cū cib⁹ pāte i p̄mis qū eleuaf cōedif ⁊ prouocat vrinā ⁊ solum ventre ⁊ de radice ei⁹ auf. iter sicut scitū. Qū ergo supponif cibū scitū ⁊ mūdificat mīrē ꝫ sedēdo i decoctiōe ei⁹. eiicere ei⁹ solone educit phlā. ⁊ ē ex medicinis bonis splen. Venena. De radice ei⁹ auf. i. cōfert morsui viperē ⁊ siir pūcture oīuz vermiū venenosorū. Permutatio. Loco ei⁹ ponitur pondus ipsi⁹ de eurigi ⁊ due tertie ponderis ipsi⁹ de macis. De sisicin. C. cclxx.

Sisicin qd est. est de genere assesire hñs folia sicut volubilis maior. et radix ei⁹ ē nigra exteri⁹ ⁊ citrina iteri⁹. Operationes ⁊ proprietates. Est sicut assesire i operationib⁹ suis: cū ē debilior parūp. Instrumēta iuncturarū. Cōfert paralyticis. Mēbra capis. Loc ei⁹ i p̄mis qū eleuaf comedif ⁊ cōfert epilepsie. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Mūdificat pect⁹. Mēbra expl. Loc sisicin si cōedif qū eleuaf prouocat vrinā.

De sagama. Cap. cclxxi.

Sagama dictū ē i cap. ha. De sciuzcharagi. Sciuzcharagi qd ē. est arbor licij C. cclxxii. q̄ hꝫ fructū sicut pip. Et similiter q̄ꝫ sumif ex ea et q̄nqz sumif ex aderesceeb. ⁊ arabicū ē ipsū alcera. ⁊ virtus assciuzcharagi ppinq̄ ē virtuti licij q̄ꝫ ex eo sꝫ est debilior parū. Decoratio. Cōfortat capillos lenitū. Mēbra nutrimēti. Decoquunf rami ei⁹ cū aceto ⁊ bibif ad splenem ⁊ cōfert vlamie ⁊ siir ianuē. Mēbra expl. Decoctio ramorū ei⁹ prouocat mēstrua ⁊ siir ipsi ⁊ si de fructu ei⁹ bibaf pōdus manalē solutio educit hūores phlegmaticū plimū. De sib. C. cclxxiii.

Sib qd ē. ē medicina turchia. Venena. Est bona ad potū insgamē: ⁊ pūctur a vermiū venenosorū data i potu cū aq̄ frigida: ⁊ siir rumiātibꝫ cōfert ⁊ oib⁹ venenis. De sarfag. C. cclxxiiij.

Sarfag quid est. Est portulaca.

De fungis. C. cclxxv.

Fungi. Electio. Melior spēs est nota q̄ nōiaf alchalabie neminē n. interficit sed adueniat ex ea colerica passio. ⁊ illi qdē q sunt sicci minus sunt mali. Nā. Frigidi sunt in fine tertij hūidi in p̄ncipio ei⁹. Operationes ⁊ proprietates. Generāt humorē grossum malū. Eorū autē rectificatio est vt decoquāf ⁊ ponanf cū eis pira humida ⁊ sicca ⁊ ozimū montanū: ⁊ bibatur sup ipsos vinū purū. Mēbra capitis. Generant stuporē ⁊ apoplexiā. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Accidit ex illis q nō interficiunt perfocatio: ⁊ propter ex interficientib⁹. Mēbra nutrimēti. Accidit ex illis qui non interficiunt colerica passio q̄n multiplicanf ⁊ sunt difficilis digestionis ⁊ mali nutrimēti. Et accidit ex mortiferis sincopis ⁊ sudor frigidus. Mēbra expul. Faciūt possidere difficultatē vrine. Venena. De eis sūt q sūt mortiferi ⁊ sunt illi qui nascunf in vicinitate ferri eruginosi ⁊ rerū putridarū aliarūqꝫ in ppinquitate mansionis reptiliū venenosorū: ⁊ apud aliquā arborū q̄rū ppetas est vt corrūpāt fungos q apud eas nascūf sicut olea: et de signis qdē eorū ē q̄ sup eas est hūiditas viscosa postē

lexur: τ cito adueniet eis alteratio τ putrefactio: τ ponit ex ipsis cōstrictio anhelit᷑ τ sincopis. Et cura eorū est cū inceliu τ oxymelle cū calamēto: τ qb᷑ itersicāt sta-tim. De silico. C. cclxxvi.

f Silicu. Natura. Dicit q̄ ē vehementioris calitatis q̄ nux τ amigdala. Et ē calin in fine se cūdi. et ē in pmo hūiditas τ estimauerūt qdā q̄ est frigidit᷑ erraverūt. Operatiōes τ ppzietates. Apit oppilatiōes epatis ppt suā amaritudinē τ aromaticā ūtutē sui τ in ipso ē pōticitas: τ nutrimētū ei᷑ est parū valde. Mēbra nutrimēti. Est bonū stō ppie decoctū sic ḡno p ai ppter illud qd̄ est i ipso de amaritudine cū pōticitate: τ apit oppilatiōes epatis ppt amaritudinē τ aromaticitatē suā τ mūdificat ip̄z ppzie τ apit meat᷑ nutrimēti: τ oleū ei᷑ cōfert dolori epatis que n ēt ex hūiditate grossa. Inq̄t qdā. Nō iuuni ip̄z faciēs in stō nocumētū multū neq̄ iuuamētū. Ego aūt dico imo phibet nauseā τ subuersionē stō τ cōfortat os ei᷑. Mēbra expl. Nō lenit vētrē neq̄ cōstringit. Venena. Cōfert morsui vermiū venenosor̄ ppie deco ctū cū vino forti. De scistila. C. cclxxvii.

f Scistilis qd̄ ē. Est aial sicut alcorat notū i fecūi ctis in lectis: τ videt q̄ sit illud qd̄ dicit apud nos igl. Mēbra capit. Qn̄ bibit cū aceto aut cū vino extbat sanguisugā ex gutture. Mēbra ex pul. Qn̄ odorat valet pfocatōi mificis τ facit parere τ q̄n terit τ ponit i foramine virge sanat difficultatē vri ne. Febres. Qn̄ de eis assumunt. vii. nūero τ ponū tur i faba τ deglutiunt antēq̄ inuadat febris q̄rtana con fert. Venena. Qn̄ deglutiunt absq̄ faba valent ad pūcturā vermiū venenosorum. De sacalcisto.

f Sacalciso qd̄ ē. ē q̄ ē spēs bu- C. cclxxviii. chozmarien: τ ē gen᷑ bartanite. Opatiōes τ ppzietates. Virt᷑ ei᷑ ē mūdificatiua cū abstersione τ lesione: τ ē calefactiua resolutiua: τ ē sudorē fa ciēs valde q̄n bibit ei᷑ radix τ vigorat. Decoctio. Si bibant de eo tres aur. nō pcūctio illud cū vino aut mellicrato pmixto aq̄ sanat icteritiā. τ oz tūc vt iace at τ coopiat pānis plurib᷑ vt sudet vehementer τ sic su dor coloris cholere τ ei᷑ radix mundificat cutē τ delet pannū τ cōfert ei᷑ decoctio scissure accitē ex frigore: τ sic ei᷑ oleū qd̄ calefit i ei᷑ radice tepefactū sup cinerē ca lidā. Apata τ bothoz. Radix ei᷑ delet bothor et succus ei᷑ resoluit dunnes τ apata splenis: τ scrofulas τ vulnus recēs aut siccus τ aufert sabafati eis. Vul nera τ vlcera. Qn̄ pmiscet radix ei᷑ cū aceto aut mel le aut sola τ administrat sanat vulnera antēq̄ antiquent. Et q̄n effundit decoctio ei᷑ sup caput ē cōueniēs vlceri b᷑ q̄ sunt in ipso. Iūcture iuncturarū. Cōfert dolori iūcturar̄ τ podagre: τ totū illud opat suppositū ut ēpl̄z. Mēbra capitis. Qn̄ pmiscet cū vino inebriat magis. Et q̄z fit ex aq̄ ei᷑ caputpurgiū ad caput cōfor tandū. Et q̄n effundit decoctio ei᷑ sup caput ē cōueniēs vlcerib᷑ q̄ sunt in ipso τ sedat soda frigidā. Mēbra ocli. Aq̄ ei᷑ cū melle est cōueniēs aque accētu in ocu lo τ obfuscat visū: τ sic caputpurgiū ex ea factū. Mē bra anhelit᷑ τ pectoris. Sunt qdā hoīum q in pota dant radicē ei᷑ patiētib᷑ asma. Mēbra nutrimenti. Fit empl̄z ex eo splenē cū aceto. Mēbra expl. Qn̄ bibit cū hydromelle soluēdo educit phla aquosum: τ pvocat mēstrua bibitū τ suppositū. Et existimauerūt q̄-dā q̄ ambulatio p ip̄z facit abortū. Et q̄n ligat in collo aut in adiutorio phibet ipegnationē. Et supponit cū lana vt soluat ventrē. Et sic q̄n liniunt ex eo sumē τ ni-treb τ alia lenit ventrē. Et educit fetū: τ itē facit fetū sponte. Et ei᷑ succus ē fortior in hoc. Et si miscet ei᷑ aq̄ cū

aceto τ liniat sup anū ei egredientē reducit ip̄z ad interiora. Et succus ei᷑ apit orificia venarū q̄ sūt in ipso ano. et radix ei᷑ pvocat mēstrua bibita τ supposita. Et si dera dice ei᷑ bibant. ʒ. v. cū melle soluit fortiter. Et usq̄ potio ei᷑ vsq̄ ad. iiii. aur. Venena. Bibit cū vino ad me dicinas mortiferas: τ venena ppe ad lepus marinum. De suca. Cap. cclxxix.

f Uca. Electio. Cōueniēt᷑ est illud qd̄ fit de pane adarmachino τ mēta τ apio. nō. n. ē si cut illud qd̄ fit de pane cocto. τ sicut illud qd̄ fit de massa azyma. Opationes τ ppzietates. Alsuca gnāt humorē malū τ ē mali nutrimēti: τ nocumētū ei᷑ mēbris aīalib᷑ ē ita q̄ si i ipso ifundit os elephātis lenit ipm̄ τ sic artificiale opari in ipso. Et illud qd̄ fit ex pane adarmache τ apio τ mēta ē boni chimi τ est cōueniēs calefactiuo. Iūcture iūcturar̄. Nocet neruis valde. Mēbra capitis. Nocet velamini cerebri. Mē bra nutrimēti. Illud qd̄ factū ē ex adarmacha ē bo nū stō calo. Mēbra expl. Factū cū ordeo pvo cat vrinā τ nocet renib᷑ τ vesice. De falunicon.

f Falunicon qd̄ ē. est medicamē ad C. cclxxx. scabiē factū ex merdasengi τ duplo ip̄i᷑ de cal cadis tritis cū aceto vehemēter forti. et ponit in vase nouo linito ex luto τ sepelit in fimo. xl. dieb᷑ in tē pore estiuo. De feniculo. C. cclxxxi.

f Feniculū τ ē pūce baralme qd est. Illi᷑ virt᷑ cu tus semē sīlat semini coriādri ē ppinq̄ vtuti sil uestris. sz ē debili᷑ verūtā ē fort᷑ silvi magno. Natura. Silvestre ē vehementior calitatis τ siccita tis. τ ē vigni᷑ tertio. Hortulani autē calitas est in scdo. Opatiōes τ ppzietates. Aperit oppilatiōes. Mē bra ocli. Acuit visum τ ppe gūma ei᷑ τ cōfert ini tio aque τ apud ip̄e᷑ descensum. Et democrit᷑ qdē exi stimauit q̄ venenosi vermes pascūt feniculū recentis se men vt eor̄ visus cōforet. τ vipe τ serpētes fricant ocu los suos qn̄ egrediunt de cauernis suis post hyemē su per ipsum vt illuminet oculi. Mēbra anhelitus τ pe ctoris. Qd̄ hūidū est lac exuberare facit. τ ppe hor tulanū. Mēbra nutrimēti. Qn̄ bibit cū aq̄ frida cōfert nausee τ inflationi stō. τ ei᷑ digestio est tarda. τ ei᷑ nutrimētū est malū. Mēbra expl. Prouocat vri nā τ menstrua τ silvestre ppie frangit lapidē. τ in ter reno qdē τ fluuiali est iuuamētū ad renes τ vesicā. τ cō fert ppie illud qd̄ est silvestre distillatiōi vrine τ mūdifi cat reticetas. τ q̄n comedit ei᷑ radix cū semine suo stringit. Febres. Cōfert febrib᷑ antiqs τ dat in potu cum aqua frida τ cōfert nausee in febrib᷑ τ inflationi stō ex eis. Venena. Cōfert eius decoctio cū vino morsui vermiū venenosorū τ cū aqua. τ terit eius radix τ poni tur sup morsum canis rabiosi τ cōfert.

De fumo terre. Cap. cclxxxii.

f Umus terre. Electio. Melior est ille q est viridis recēs acut᷑ amarus. Natura. Di citur q̄ est frigidus in pmo. siccus in secundo. Opatiōes τ ppzietates. Purificat sanguinē τ apit τ in ipso est frigus ppter illud qd̄ in ipso ē de sapore stipticitatis. τ calor ppter illud quod in ipso est de sapore amaritudinis. sed q̄n frigus ei᷑ est fortius. Vulnera τ vlcera. Bibit ad pruritū τ scabiē. Mēbra capit. Stringit linguā. Mēbra nutrimēti. Cōfortat stōz τ apit oppilatiōes epat. Mēbra expl. Lenit naz τ pvocat vrinā. τ potio ei᷑ sit a pondere. ʒ. x. vsq̄ ad lb. ß. et vsq̄ ad duas tertias lb. cū zuccaro. τ de eo q̄ siccus ē cū medicinis in decoctione vsq̄ ad. ʒ. x. Et de trito sicut est a trib᷑ vsq̄ ad. vii. Permutatio. In scabie τ se bib᷑ antiqs quātū est mediū pondaris ip̄i᷑ de se. et de

mecha. De ficubus. Cap. cclxxviij.
Icus qd ē. Ficus in seipsa nāz hз. Et folijs ⁊ la
ctē ei⁹ inest vīrus lacteū: ⁊ qñ nō reperiunt folia
ei⁹ ⁊ rami ei⁹ q̄ illius ē decoquunt cōstracti ⁊ cōfert
ū: ⁊ assumit cortex ei⁹: ⁊ de ea accipit succus sicut accipit
reliqs herbis: ⁊ gemme qdē ficus mdli sicca existunt in
opatōib⁹ suis. Electio. Melior ē alba. deinde ru
bea. deinde nigra. Et qñ vehemēter matura ē. ē melior: ⁊
pxima ad hoc vt nō noceat. Et sicca qdē in suis opatio
nib⁹ ē laudabilis. verūtñ sanguis ex ea generatus nō
est bon⁹: ⁊ pp̄ter hoc facit pediculos. verū si sit cū nuce
nūc ei⁹ cibatus fit bonus: ⁊ post nucē cū amigdala ⁊ le
nior oīb⁹ ē alba. Natura. Illa q̄ ē hūida est calida
parūper: ⁊ q̄ ē hūida plane est aquositatis. ⁊ parz ē medi
cinalis. Que vō imatura ē est abstersiua ad frīditatē ali
quātulā declinās nisi lac ei⁹: ⁊ q̄ est sicca est calida in pmo
⁊ i fine ipsi⁹ ē subtilis. Opatōes ⁊ ppetates. Que
sicca ē ⁊ pp̄ter acuitatē fortis ē absterstōis maturatiua re
solutiua ⁊ carnosa ē plime maturatōis: ⁊ in ipsa sūt glu
tinatio ⁊ incisio ⁊ subtiliatio. ⁊ silustris ē acutior ⁊ for
tior in hoc. ⁊ ficus qdē nutribilior ē reliqs fructib⁹ ⁊ q̄
vehemētis ē maturatiōis ppinq̄ est ad hoc vt nō noce
at ⁊ in ipsa ē inflatio: ⁊ qñz ingredit q̄ acris ē ⁊ sicca de ab
stersiōe ad vlcerationē ⁊ adeo vt sicca: ⁊ folia ei⁹ qñ de
coquunt cū radice altea ⁊ geron nigri fit cura scabiei alali
um ⁊ succus foliorū ei⁹ vehemētis ē calefactionis ⁊ ab
stersiōis. Et in ipsa qdē ē lenificatio vētris ⁊ expellit sup
fluitates ad cutē ⁊ facit sudare: ⁊ in ei⁹ acceptiōe est seda
tio casitatis: ⁊ silr fert q ego existimo sicca etiā expellit
ad exteriora ⁊ facit sudare. Et lac qdē ei⁹ coagulat liq
factiōe ē sanguinis ⁊ lactis ⁊ liq̄facit cōgelatū. Et illa q
dē q̄ hūida ē velocis est nutrimēti ⁊ penetratiōis in sto
⁊ corpe. Nutrimētū vō ficus licet nō existat in robore
nutrimēti carnis ⁊ granorū. ē tñ vehemētioris roboris
q̄ nutrimētū oīum fructuū. Et virt⁹ succus ramorū ei⁹
antequā frondescant ppinq̄ ē virtuti lactis ei⁹. Et aq̄ qdē
cineris ligni ei⁹ iterata in potu dat ad coagulatione la
ctis in vētre. Et aq̄ cineris ligni quercus ppinq̄ ē in iuuā
tiōe. Vinū vō ficus ē simile mali hūoris: ⁊ ramus qdē
fici inest tñ subtiliatiōis q qñ caro coquit cū eis dissoluit
⁊ in tumoris qdē est virtus attractiua ex pfundo corporis ⁊
resoluēdi illud qd̄ attractū est. Decoratio. Illa q̄
est imatura linit ⁊ fit ex ea emplm sup bailē ⁊ verrucas
⁊ spēs ipsarū: ⁊ morphee: ⁊ silr folia ei⁹. Et acceptio ei⁹
rectificat colorē corruptū cū egritudinū ⁊ apata calorē
mollit: ⁊ maturat carbūculos ⁊ pp̄rie cū ireos ⁊ nitro
aut calce. Et cū cortice granati ponit sup panariciū. Et
lac qdē alumeis pfert apostematib⁹ difficilis resolonis
⁊ scrofulis ⁊ lacertis: ⁊ silr decoctio alumeis: ⁊ confert
moro ⁊ pp̄e alumeis. Et succus foliorū ei⁹ ablandit ve
stigia algasfen ⁊ cū cerato ponit sup fisturā frigoris. et
silr lac ei⁹ in oīb⁹ illis. Et ē ipinguatiua. ei⁹ tñ impingua
tio facile resoluit. Et ē faciēs pediculos. ⁊ illud qdē con
tingit ab ea pp̄ter corruptionē hūoris ei⁹: ⁊ dicit q ipsa
est velocis expulsiōis ad exteriora: ⁊ est cōuenientis hu
moris alalib⁹. Apata ⁊ bothor. Fit ex ea emplm
apatib⁹ duris ⁊ herisipile decocta cū farina ordei. Et q̄
imatura ē ponit sup morpheā. Et ipsa maturat carbū
culos ⁊ facit accidere q̄ hūida ē albasas qñ administrat
⁊ cōfert ei⁹ decoctio apatib⁹ gutturis ⁊ apatib⁹ radicū
aurū gargarizata ad illud cū cortice granati ⁊ panari
cio cū penidio. Et sicca qdē nocet apatib⁹ epatis ⁊ sple
nis pp̄ter suā dulcedinē. Et qñ apostema ē durū nō no
cet neqz cōfert. verūtñ si cōiungat cū subtiliatiuis ⁊ re
solutiuis cōfert valde. Et alumeis qdē vehemēter resol
uit apata difficilia. Vulnera ⁊ vlcera. Succus fo
liorū ei⁹ exulcerat ⁊ linit decoctio ei⁹ cū spuma saponis
sup scabiē. Et folia ei⁹ ponunt sup essere. ⁊ super vlcera
grossarū hūiditatū. Et aq̄ qdē in q̄ iterat cinis ligni ei⁹
est corrosiua mūdificatiua vlcerū putridorū antiquorū
Et si administret cū cortice granatorū sanat panariciū. Et
cū calcanto valet ad vlcera cruriū fraudulēta. Et lac al
iumeiz facit adherere vulnera. Iuncturaz. Po
nunt cū imaturo ex eis ⁊ folijs folia papaueris. ⁊ ponun
tur sup cortices ossiū. Et aq̄ cineris ligni ei⁹ iterata est
dē sup neruos dolorosos. Et qñz dat de ea i potu quā
titas vnī⁹. ʒ. ⁊. s. Mēbra capitis. Cōfert q̄ hūida ē
⁊ q̄ sicca epilepsie. ⁊ distillat ei⁹ decoctio cū spūa sinapis
in aurē in q̄ ē tinnit⁹. Et cōferūt lac ei⁹ ⁊ succus ramorū
ipsi⁹ antequā frondescant qñ ponunt in dēte corroso. Et
cōfert ei⁹ administratio sup apata q̄ sunt sub aure qñ fit
ex ea emplm. ⁊ illa q̄ ē imatura sanat vlcera capitis pul
uerizata. Mēbra oculi. Lac ei⁹ cū melle confert
panno hūido ⁊ icceptiōi aque descēdētis ⁊ grossitudini
palpebrarū: ⁊ cū folijs ei⁹ fricat asperitas palpebrarum ⁊
scabies earū. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Cōfert q̄
hūida ē ⁊ q̄ sicca asperitati gutturis. Et ē cōueniēs pecto
ri ⁊ tussi pulmonie. Et vinū ficus pvocat menstrua ⁊
vrinā. Et silr vinū ei⁹ cōfert tussi antique ⁊ dolorib⁹ pe
ctoris. ⁊ cōfert apatib⁹ tussi pulmonis. Mēbra nu
tritiui. Apit oppilatiōes epatis ⁊ splenis. Inqt Gal.
Que hūida ē mala ē sto. ⁊ q̄ sicca ē nō ē mala. Et qñ co
medit cū alimēti mūdificat sup fluitates stoī: ⁊ est ex ea
q̄ hēsecant siām q̄ est ex phlāte salso. ⁊ excitat sitim q̄ ē
ex hydropisi pp̄e cū apiumbis. ⁊ silr bibere vinū ei⁹ cō
fert sto ⁊ icidit appetitū cibi. Et ficus qdē est velocis de
scensionis ⁊ velocis penetrationis pp̄t suā abstersionē.
Et sicca nocet epati ⁊ spleni apatis propter suā dulced
nē. sed si apa ē durū nō nocet neqz iuuat. Et administra
tio ipsi⁹ qñ ieiuniū adest: ē mirabilis iuuatiui i aperiēdo
vias cibi ⁊ pp̄rie cū nuce ⁊ amigdala. qñ tñ ei⁹ nutrimē
tū cū nuce fit plusq̄ cū amigdala. Si autē comedat cū
ingrossatiuis fit tūc nocumētū ei⁹ maximū. Et alumeiz
est mala sto pui nutrimēti. ⁊ ē cōferēs duritiei in splene
facto emplo ex ea cū ammoniaco. Et eo qdē ipsa si
cca sunt incōuenientes cursui mictū ad stoūs. Mēbra
expl. Cōfert renib⁹ ⁊ vesice q̄ hūida ē ⁊ q̄ sicca. Et iu
uat ad tollerādū retētionē vrine. et nō ē cōueniēs cursui
materie ad intestina. ⁊ succus foliorū ei⁹ apit orificia ve
narū ani. Et q̄ hūida ē lenit ⁊ soluit parūper. ⁊ pp̄e qñ
assumit de ea cū amigdala cōtrita. ⁊ silr duritiei mātris
⁊ silr si misceat cū nitro ⁊ cartamo ⁊ assumat ante cibū.
Et supponit lac ei⁹ cū vitello oui. ⁊ mundificat mātricē ⁊
pvocat mēstrua. ⁊ fit ex ea emplz ad mrīcē cū fenugre
co. ⁊ i clisteri ad dolorē vētris pūgitiuū ponit cū ruta.
Et ficus qdē ⁊ pp̄e lac ipsi⁹ cibat arenib⁹ arenā qñ ad
ministrat. ⁊ qñ assumit aq̄ casei cū lacte ei⁹ distillata sup
lac motū cū ramo ei⁹ parūp erit fortior i soluēdo vētre
⁊ i mūdificādo renes. Et dat in potu de aq̄ cineris ligni
ei⁹ iterata ei q hз colonē ⁊ dysenteriā. ʒ. i. s. ⁊ clisterizat
ex ea. ⁊ in viriūqz dispōnib⁹ miscet cū oleo. vinū aute
eius pvocat ⁊ lenit. ⁊ ē pp̄ter suā abstersionē velocis de
scēsiōis ex ventre ⁊ velocis penetrationis. Venena.
Lac ei⁹ cōfert pūcture scorpiōis iniectū. ⁊ silr rutile. et
silr ponit illa q̄ ē imatura cui folia recētia sup morsum
canis rabiosi ⁊ pfert. ⁊ fit ex ea eplm cū herbo sup mor
sum mustele ⁊ cōfert. ⁊ aq̄ cineris ei⁹ iterata cōfert mor
sui rutile i potu data ⁊ facta inūctiōe ex ea. ⁊ alumeiz cō
fert pūcturis venenosis bibita ⁊ linita. Defect.

Ex. Electio. Melior ē fcē C. cclxxix.
olei de croco grauis. Na. Fex expssiōnis
olei ē i pmo calitatis. Opatiōes ⁊ ppetates.

Ibi diximus q sex olei de croco tingit linguaz et dentes taliter q pdurat sic tinctura sex horis. Uulnera et ulcera. Sex expssionis olei est ex consolidativis ulcerum ac accidentium i corpib9 siccis. De ermetio. Ca.cclxxxv

Ermodi. Na. In ipso est calitas. humiditas vo ei9 et siccitas sunt sm quantitatem multitudinis salsedinis et nitrositatis eoz. Opationes et pprietates. In ipso e virt9 abstersiva ppter salem et nitrositatem et frumentitatem. et in ipso est virt9 infrigidativa ppt sua acetositatem atr abentem imo pfundas ad exteriora corporis et resoluit. Iuxta iuncturarum. Sit ex ea emplm ad dolorem q est in inferiori parte pectis. Capitulo de lit.G. De glande. Cap.cclxxxvi.

Lans qd e. nota e. et est stiptica. sed castanea minus ea est stiptica. Ms vo in glande vehementius est stipticum e cortex ei9 q est cortex eius interior.

Na. Glans frida e et sicca. et siccitas ipi9 est in 2o. frigiditas vo in pmo. In castanea aute est parum calitatis ppter sui dulcedinem. et folia que glandis sunt vehementioris stipticitatis et minoris exiccationis. Opationes et pprietates. In castanea est abstersio et in eis oib9 e inflatio in ventre lenior et stipticitas et phibet fluxu sanguinis et ppe cortex ei9 interior et oes confortant membra. et castanea que est tarde digestionis.sed e boni nutrimenti. Si ergo cu zuccaro misceat ei9 nutrimentum fit bonum. Gal. qz dicit q est nutribilior oib9 granis adeo q est prima granis panis verum castanea ppter illud qd in ipsa est ex dulcedine nutribilior est ea. qm tn nutrimentum oium sit hoib9 laudabile.sed fortasse earum nutrimentum poreis laudat.

Apata et bothor. Ipsa cu adipe hedi et porci salita confert duritieb9. et fruct9 que glandis confert in principio apatib9 calidis. Uulnera et ulcera. Prohibet ambulationem aluia et ulcera ambulativa qsi adurit et admiscetur. Folia pterea glandis coherere faciunt plagas qn terunt et pulverizant desup. Membra capit. Facit soda ppterea q coarctat vaporem constringendo naz. Membra anhelit9 et pectoris. Confert sputo sanguinis. Membra nutrimenti. Confert humiditati stoi. Membra expl. Constringit et confert dysenterie et ulcerib9 intestinoz et fluxui sanguinis et multiplicat urinam. Uenena. Confert venenis venenosoz. Et decoctio que cortex ei9 cu lacte vaccino confert veneno sagittaz armenioz. et caro que castanee e bona venenis. De gelouz. C.cclxxxvij

Elouz qd e. notu e. et est granu pini maioris. Et est melioris nutrimenti qz nux.sz e tardioris digestionis. Et e copositu ex sba aquea et terrea. Et acritas in ipso e pauca. Et os que et coplementum sermonis in ipso reqrat in cap. de pino. Na. Est teperatum et i ipso the calitas pua. Opationes et pprietates. Nutrimenti post forte no malu et rectificat humiditates corruptas in medullis et e tarde digestionis. Ei9 vo digo recuf cal i infrigidatis que cu melle et in calefact cu sabarzet et zuccaro. et ppt hoc augel bonitas nutrimenti ei9. Ei9 vo qd in eius e dulci acutas et acrimonia et mordicatio. et sit in ultima bitate nutriendi. ita vt puti in qno e nutrimentum puri ut ad nutrimentum amediatioe. hoc aut puti est granum pini pue repte in oi regioe. Iuxta iuncturarum.

Sanat dolores nervoz et dorsi et sciatice et valet mollificatioi. Membra anhelit9 et pectoris. Magnum mundificat pulmonem valde et confert qd in ipso est de sanie et de humorib9 grossis. Membra expl. Excitat coitum et phego ex eo nutriti e et confert sanie et lapidi in vesica. Uenena. Cu ficub9 et dactilis confert puncture scorpionis. De gentiana. Cap.cclxxxviij.

Entiana qd e. Ei9 folia q sunt iuxta radicem ipsi9 g sunt silia folijs nucis. et folijs arnoglosse. et eius color e rubeus. et ipsi9 mediu et extrema sunt subalba. Et ei9 eruus est concavum planum i grossitudine digiti et longitudine duoz cubitoz et ipsi9 folia adinvice sunt elongata. et fruct9 ei9 e in suis capitib9. et radix ipsi9 est longa silis radici aristol. q oritur in montib9 et in umbra. et locis humidis eoz. et dicitur q no noiatur gentiana nisi qz pm9 q eam agnovit fuit gentin9 rex. et ipsa que crescit in montib9 altis. Et ex ea vo assumit succus. qm ipsa infunditur i aq usqz ad qnqz dies. deide coqt postea et infrmitando disiccat. deinde cogulatur postea ispissatur sicut mel. Electio. Melior e romana. et ipsa e vehementi9 rubea et durior et est signu et vene sicut grossitudo digiti. et maius et min9. et ei9 color e citrinus declinans ad nigredinem. et qd ex ea frangitur est e vehementi9 citrinu ppinqu reubarbaro. Natura

Cala e in tertio. sicca i 2o. Opatioes et pprietates. Est apitiva et in ipsa e stipticitas. et ei9 radix ultima e in ipsis e subtiliatioe et abstersioe. Decoratio. Radix ei9 abstergit morphea pcipue succus eius pdictus.

Uulnera et ulcera. Sanat plagas et ulcera corrosiva et pcipue succus ei9 pdict9. Iuxta iuncturaz. Bibunt ex eo. 3.ij. cu vino ppter torsionem nervoz et eius qui cadit ex loco alto. Membra oculi. Fit ex ea lavatio optalmie. Membra anhelit9 et pectoris. Due 3.succi ei9 sunt bone plsi. Membra nutrimenti. Apitiva e oppilationu epatis et splenis et pondus. 3.ij. ex ea cu vino valet dolori epatis et splenis et stridoribus et apatib9 eoz et strupus radicu ei9 cobinatio e sto iuriose ex frigore. Membra expl. Provocat urinam et menstrua et supponitur radix ei9 sicut collyrium et educit secundinam et facit ipsz abortiri. Uenena. Est ultima medicina puncture scorpionis. Et pondus. 3.ij. ex ea cu vino confert puncture oium vermium venenosoz. et morsui canis rabiosi. et morsui oium lupoz. Permutatio. Quidam ipsz e et medietas ei9 ex assaro. et quartum medietas ei9 de radice capparis. De gilbenec. C.cclxxxix.

Ilbenec qd e. Ei9 opatio e prima opatioi g helebori. qda aut dixerut est semen turbit nigri. et cortex radicis ei9 e turbit citrinu et oni in said. verum qd ex eo bonu e. e indi et e sile papyro. Iuxta iuncturarum. Quida iam dederunt ex eo i podagra paralysi eo usqz ad pondus. 3. et vomuit et sanat9 est. Membra nutrimenti. Est vomitivum et qz e mortificativum ppt fortitudinem vomit9. Membra expl. Solvit et potio ex ipso e medietas. 3. sed. 3. e timorosa. Uenena. In ipso e virtus venenosa. De gerchereud. Cap. ccxc.

Gerchereud qd e. Res pineatis figure in cui9 ca g pite sunt sicut due spine. et dicitur eni q e silis amigdale. et qnqz findit et apit. Membra expul. Facit augmentum i coitu valde. De gepsin. C.ccxci.

Epsin qd e. est lapis gypsi luminosus alb9 par g uus cui9 subtilitas augmentat qn aduritur. Na. Frida e et sicca. Opatioes et pprietates. Est glutinativus et ponitur sup pectus fluxu sanguinis. et stringit sz q i suo dc cap. qm in ipso cu glutinatioe e vi9 faciens adherere. et i ipso e stipticitas cu viscositate. et qn aduritur subtiliat et addit ei9 exiccatio. Membra capitis

Linitur ex eo frons. aut coopitur ex eo caput cu pileo et retinet fluxu sanguinis ex narib9. et qd ex eo gypsatum est etia pcipue cu bolo armeno fixo et lenib9 mixtum. et ipsz distillat cu aq myrti et pauco aceto. Membra oculi. Miscet cu albugine oui ut no fiat lapus. et ponitur sup optalmia sanguinea. Uenena. Est ex summa venenoz pfocantium.

De gipa. Cap.ccxcij.

g Ypo quid est. Est sicut gypsum.

De Gentsetini. Cap.ccxciij.

Eminßemi qd ē. Ei⁹ virtus est siē virtuti secha
g cū vna lupina. Operatiōes & ꝓprietates. Est
mūdificatiuā aperitiuā sed minꝰ illa nōis & ven
tositatū ꝓpꝛie. Mēbꝛa nutrimēti. Resoluit bu-
miditates viscosas in stō & cōfert stomachis infantium
Mēbꝛa expl. Confert ventositatibus matricis.
De geȝar. C. ccxxiij.

Eȝar qd ē nota est. Fortiꝰ semen eius est semen
g siluestris. Inq̄t Dio. Est vna spēs eiꝰ cuiꝰ folia
sūt minora foliis feniculi: & ē in eiꝰ forma. & eiꝰ
crus puenit vsq̄ ad q̄ntitatē palmi. Et qđ est supꝰ eiꝰ est
cirrinū: & hꝫ sūmitatē sicut coriādrū & anetū. Et hꝫ fru-
ctū acutū albū boni odoris & masticatiōis. Et nascit in
locis spaciosis solitariis lapidosis. Et q̄ est ex ea ē bortēsis
ea sicut apio romano acuta adustiua boni odoris. Et
ꝫ. folia sunt sicut folia coriādri cum sitꝰ supiꝰ ē albū: & eius
caules sūt sumitas & fructꝰ eius. Et hꝫ sicut capita nucis
plena semine qđ ē sicut cyminū in forma & acuitate sua
Natura. Calia ē in fine scđi bāida in ipso. Vul-
nera & vlcera. Semē & folia ipsiꝰ qñ teruntᷣ & ponunt
sup vlcera corrosiua cōferūt eis. Mēbꝛa anbeliꝰ &
pectoris. Cōfert pleuresi & tussi antiq̄. Mēbꝛa nu
trimēti. Est difficilis digōnis & nutrit laudabiliꝰ est
digōnis & cōfert hydropisi. Mēbꝛa expl. Sedat
dolorē vētris pūgitiuū & ꝓpꝛe dauci. Et puocat vehe
mēter & ꝓpꝛe siler & ꝓpꝛ semē eiꝰ: & silr eiꝰ folia. Et ex
citat coitū & ꝓpꝛe semē domestice. est. n. vehemētis infla-
tiōis: & semē siluestris nō ē illiꝰ opatiōis. Si aūt sescalul
& daucia siluestris nutrirent i dauciauc ipsa magis exci
tant coitū q̄ꝫ hortulana: & puocat mēstrua & vrinā. ꝓpꝛe
siluestris bibita & supposita: & cōferūt semē eiꝰ & radix eiꝰ
difficultati ipregnatiōis. De geguera. C. ccxxv.

Eguera qd ē. Trea hꝫ spēs & similis risi in virtute
g sua. Verūtñ risi nutribiliꝰ ē: & panicū mediꝰ ē
in oībꝰ dispōibꝰ īmo q̄ꝫ miliū: ꝫ tñ ē fortiꝰ cō
strictiuū. Electio. Coquit cū lacte aut aq̄ furfuris
silr: & oleo amigdalino & ꝓbet nutrimētū boni. Na
tura. Frigidū ē & siccū in fine scđi. qđā aūt dicūt ipm
eē calm in p̄mo. & p̄mū sanꝰ ē. Opatiōes & ꝓprietates
In ipso ē stipticitas & exiccat sine mordicatiōe: & eiꝰ
vaporatio ē sedāis dolores. Qñ vo non regit gnāt san-
guinē malū & nutrit minus q̄ꝫ grana reliq̄ ex qbꝰ fit pa
nis. Et eiꝰ nutrimētū ē grossū viscosuꝫ. Et i ipso ē subtili-
tas q̄da sicut estimāt q̄dā. Verūtñ qñ cogt cū lacte
aut furfure silr sit eiꝰ nutrimētū bonū ꝑcipue cū butyro
aut oleo amigdalino. Mēbꝛa nutrimēti. Est tar-
de digōnis in stō in sua sba & in suo pane. Membꝛa
expulsiōis. Cū eo vaporat dolor vētris pungitiuus
& ē ꝓuocatiuus. De gallinis & gallo. C. ccxxvi.

Allinę & gallus qd ē. Ius gallorū veterū ꝓprieta
g tē hꝫ quā dicemꝰ. Modus vo quē Gal. narra
uit in decoctiōe eorū ē vt decolent postq̄ꝫ cibant
& nutriunt. fatigent. n. faciēdo eos currere & cadāt & de-
colleni: deinde exbat qđ in vētribꝰ eorū est: & ipleant ven
tres eorū sale & sumāt & coq̄nt cū. xx. lib. aque vsq̄ quo
pueniat ad tres congios: & bibat totū i loco vno. postea
addat illud qđ dicturi sumꝰ in eo loco. Electio. Ius
ꝓ gallorū melior ē ille q nō cantat adhuc: & gallinarū
melior ē q̄ nōdū parit oua antiq̄ vo sūt mali. Natura
Adeps pullorū calior ē adipe gallinarū magnarum.
Opatiōes & ꝓprietates. Testiculi gallorū laudabi
les sūt velocis digōnis. Iūctura iuncturarū. Ius gal
lorū p̄dictū cōuenit tremori & dolori iuncturarū. sed oꝫ
vt coq̄t cū polypodio & aneto & sale in. xx. cong. donec
remaneāt tres aut q̄tuor. Mēbꝛa capitis. Caro
gallinarū q̄ sunt pulle i itellectu augmētū efficit: cerebꝛū

gallinarū ꝓhibet fluxū sanguinis nariū accōrē ex vehe
mētibꝰ cerebri. Mēbꝛa anbeliꝰ & pectoris. Ius
gallorū p̄dictū cōfert asmati. Caro gallinarū clarificat
vocē. ius galli vetustissimi cū aneto & cartamo cōfert col
bus illis. & illi de bꝫ q̄ pullorū sedat inflationē stō. Mē
bꝛa nutrimēti. Ius gallorū cōfert dolori stōi et ven-
tositate. Mēbꝛa expul. Ius galli veteris cū poly
podio & aneto cōfert colice valde. Caro gallinarū que
pulle sūt augmētat spma. Et ius p̄dictū cū polypodio
soluit melācoliā: & cū cartamo soluit pblā. Qñq̄ꝫ vo dat
quē cū medicinis stipticis ad dysenteriā & cū lacte ad
vlcera vesice. Venena. Galline scisse sup cor huꝫ
aut gallos ponant sup locū lesum a venenis venenosis
& ꝑmittat qualiꝫ hora & ꝓhibet nocumētū venenorū
& in venenis bibitis etiā sorbet eorū decoctio cū aneto
& sale & enemat. De guasmein. C. ccxxvij.

Vasmein qd est. Est foliū nil. Natura. Est
g in fine p̄mi calin. & in scđo siccū. Opatiōes & ꝓ
prietates. In ipso sūt stipticitas & abstersio.
Decoratio. Tingit capillos. De gures. C. ccxxviij.

Vres qd ē. Res rubea declināo ad pallorē sim
g tincture croci & aportat de iamē & dē q̄ abundi
tur de arbore sua. Natura. Calia ē & sicca
in scđo. Opatiōes & ꝓprietates. Est stiptica. Deco
ratio. Cōfert pāno & lentiginibꝰ. Qñ ergo bibit con
fert sordiciei. Apa & bothor. Confert bothor.
Vulnera & vlcera. Cōfert scabiei & pruritui & ldi
sati & ipetigini. De guaresem. C. ccxix.

Varesem. Mēbꝛa oculi. Sanguis alga
g resen ē bonꝰ vlceribꝰ oculi. Mēbꝛa nutri
mēti. Caro eiꝰ difficilis ē digōnis. Mēbꝛa
expl. Caro eiꝰ cōstringit ventrē. De guanl. C. ccxxx.

Vanl qd est. Est maxima figurarū alguaȝon
g & similis ras longā hñs caudā: & paruū caput
& nō est lacertꝰ. lacertus. n. non est. aut eius sl
nisi in naribꝰ. & caput & corpus ipsiꝰ diuersa sūt algua
nl: sed fortasse ꝓximus est ei in naturis suis. Natura
Caro eiꝰ calia ē multū. Decoratio. Cōfert sa
cus eiꝰ pāno & lentiginibꝰ & ipinguant fortiter adeps
caro eiꝰ & propꝛie q̄dā mulieres. Opatiōes & ꝓprie
tates. In ipso est virtꝰ extrabens surculos & spinas.
Apostemata & bothor. Triū stercus eius erab
cat verrucas. Mēbꝛa oculi. Stercus eius sicut
stercori lacerti. valet. n. ad albuginem oculi.

De guadal. Cap. ccxi.

Vadal qd est. Est ostracū. Opatiōes & ꝓprie
g tates. Extrabit surculos & spinas. Deco
ratio. Qđ ex eo tritū est abscindit verrucas
sillas. & pēdētes cōtritū. De grano ben. Cap. ccxii.

Ranū ben. Iā diximꝰ opatiōes eiꝰ in cap. de
g q̄ diximꝰ ben. De grano lauri. C. ccxiij.

Ranū lauri. Ipsūq̄ ē granū adeneȝ. & est sicut
g auellana parua: & cortex eiꝰ ad nigredinē ten-
dis subalbidus: quod cum ꝑtundatur in duas sepa
rat partes duras declines ad citrinitatē in qbꝰ est pars
boni odoris & nos dicemꝰ operationes eius in cap. de
gaȝn. De grano azelem. Cap. ccxiiij.

Ranū azelē qd ē. ē pip nigrū. & ē grānū boni odo
g ris & sapori valde: & oꝫ i pōibus ꝓbet ꝓparacōis.
Nā. Est cal̄ꝫ i scđo. būidū i p̄mo. Decoratio
Est ipinguatiuū. Mēbꝛa expul. Augmentat
sperma. De grano anelcen. C. ccxv.

Ranū anelcen qd ē. Est grānū existēs in q̄ntita
g te piperis & in colore eiꝰ. verūtñ ē faciliꝰ frangi
le. scindit a medulla vebemētis albedinis cuiꝰ
odor est bonus. Natura. Est calm & siccū in scđo.

Mẽbra nutrimẽti. Est bonũ stõ frigido valde.
De grano nil. Cap.cccvi.
Ranũ nil qd ẽ. Est cartamũ indũ. Electio.
§ Melt' ẽ ei' põderosum planũ recens. Natu-
ra. Dixerũt qdã. Est calin τ siccũ in pmo. et
verũ estq ẽ calin τ siccũ pueniẽs ad tertiũ. Decora-
tio. Cõfert albaras τ morphee albe. Mẽbra nu-
trimẽti. Est cõturbatiuũ faciẽs nauseã. Mẽbra ex-
pulsionis. Solone educit hũores grossos. τ melius
τ fortius fortiter τ vermes τ ascarides. Permutatio.
Loco ei' in solone τ iuuamẽto in melia ponit' medie-
tas põderis de pulpa colloquintide cũ sexta põderis sui
de lapide armeno. De grano alumne. C.cccvij.
Ranũ alumne qd ẽ. Est arbor silvestris ĩ qua
§ trahẽ brachii hñs alba folia nõ tñ vehementis
albedinis cui' fruct' ẽ sicut piper. vnctuosus la-
tus. τ dixerũt qdã. Est semẽ sanienona. Natura.
Est calin parũ hñs hũiditatis. Decoratio. Est
impinguatiuũ. Mẽbra nutrimẽti. Tardat ei' digẽ-
stiõ τ qñ digerit' multiplicat ei' nutrimẽtũ. Mẽbra
expulsionis. Augmẽtat sperma τ excitat coitum.
De grano pini. Cap.cccviij.
Ranũ pini qd est. Granũ pini ẽ mĩn' siluestri cor-
§ ticẽ hñs miniũ frãgibilẽ rubeũ findit' a medul-
la alba vnctuosa sapida. τ de eis sũt magna q̃ sũt
pini q̃ nomĩat' bistrũ. paruũ vero est granũ triangulare du-
rioris corticis τ acutioris medulle. τ ĩ ipso ẽ acrimonia
τ põticitas τ paruũ est meli' ad medicinã q̃ ad cibus.
Natura. Magnũ ẽ sicut eq̃le ad calidũ declinãs
τ augmẽtat hũiditas ipsi'. Et paruũ ẽ calin τ hũidũ
in ultio. Opatiões τ pprietates. In ipso ẽ matu-
ratio τ lenificatio τ resolu τ mordicatio. τ pp̃ea recẽ-
tes ei' mordicatio delet' si infundat' in aq̃ τ cõplent' tũc
ei' applanatio τ glutinatio q̃ ambo fiũt ante illã ambo
repta in ipso ĩegre. τ ei' siba ẽ torrea aquea in q̃ ẽ paruã
acuitas. Decoratio. Est impinguatiuũ. Instra iũ-
curarũ. Granũ pini magnũ cõfert mollificatiõi τ de-
bilitati corpis comestus τ exiccat hũiditatẽ corruptã q̃
est ĩ eo. Mẽbra anhelitus τ pectoris. Paruum τ
magnũ cõfert hũiditatib' pulmonis putrefactis. τ pu-
ri sanguinis fluxui τ tussi. τ pp̃e cũ rob recente pp̃ter
acuitudinẽ paucã q̃ est ĩ ipso. Et q̃ñ coq̃t cũ vino dul-
ci est ad mũdificã pus pulmonis bonũ valde. τ sili' eius
cortex τ lignũ q̃ ponunt' in electuarijs. Mẽbra nu-
trimẽti. Qñ ex eo fit emplm cũ apsinthio sup stõm
cõfortat ipsum. Et est difficilis digõnis lniẽs cibũ. vir-
tus eius mordicat stõm nisi infundat' in aq̃ cala. Co-
medit ergo ipz calefacti cũ tabarzet τ frigidati cũ mel-
le τ sic digerit' τ fit bonũ. τ ẽ bonũ stõ. Ingt Dia. Est
malũ stõ. sed videt' q̃ nõ sit ita nisi qñ aduritur aut rãcidat'
τ q̃ si iuncturas bonũ qñ rectificat ei' corruptio. τ frãgit'
eius vẽtositas. Et q̃ñ bibit' cũ portulaca sedat' ei' mordi-
catio eius. ita vt nõ sit mordicans. Mẽbra expul.
Augmẽtũ facit in coitu plimũ qñ comedit' cũ sisamo
τ tabarzet τ melle. τ penidijs. τ saturati ex eo. τ puo fa-
ciẽt dolorẽ vẽtris pungitiuũ. sed ei' tyriaca est granũ
granati amarũ qđ fugit post ipz. τ ipsum vehementer ab-
stergit hũiditates renũ τ vesice. τ cõfortat eos ad reten-
tionẽ vrine. τ sanat distillationẽ τ phibet vlcera vesice τ
lapidẽ. τ puocat τ cõfert ex eo cum apsinthio facto em-
plastro. De grano alkilkil. Cap.cccix.
§ Ranũ alkilkil qd ẽ. Est sicut pip albũ mai' cor-
tice nõ pure rotundũ τ frãgit' a medulla vnctuosa ho-
ne ipo ne. Quidã autẽ dixerũt est semen granati silue-
stris τ dixerũt alij ei' radix ẽ almagat. Instra iũcura-
rũ. Cõfortat corpa mollificata. Opatiões τ pprie-
tates. Mõ ex eo frixũ ẽ exsiccati'. Decoratio. Est
impinguatiuũ. Mẽbra capitis. Facit soda. τ pp̃ie
qñ in ea mẽsa comedit' sup vinũ. Mẽbra nutrimenti.
Plurimus eius ei' facit fastidiũ τ colericã passionẽ
τ qñ comedit' cũ tabarzet τ zuccaro τ melle digeritur τ
qđ ex eo frixũ ẽ est meli' τ nõ est eius humor malus τ
paruũ vehementer mordicat stomachum.
De grano viridi. Cap.cccx.
Ranũ viride qd est. In fructu ei' ẽ stipticitas. τ
ipsi' iuuamẽtũ sic ẽ iuuamẽto masticis. τ eius
gũma ẽ melior gũmis post masticẽ. τ que ex ea
magna ẽ dicit' atbaro. τ ei' qdem arbor nõiat' albotin.
Natura. Dixerũt qdã q̃ in ei' oleo est lenificatio τ
stipticitas sicut ẽ in oleo ros. τ veritas ẽ. calefactio gra-
ni viridis ẽ calefactio nõ minor. ei' vero exiccatio vĩ ple-
nier et hũida est parua. τ qñ exiccat est ĩ tertio. τ ei' gũ-
ma est cala in q̃ ẽ siccitas pauca. Opatiões τ pprieta-
tes. Est calefactiuũ lenificatiuũ τ mũdificatiuum. τ in
ipso ẽ stipticitas. τ ei' gũma ẽ plurime resolonis q̃s ma-
stix. qm̃ ẽ amarior. τ in ipsa sunt parũ stipticitatis. τ est
fortis abstersiõis. τ in ipsa est apius bona τ maturatio
τ lenificatio. τ extrahit ex pfundo. τ in plib' bonis po-
nit' loco masticis τ suffumigatio albotin elongat a mo-
tu sicut suffumigatio turis. τ ei' oleũ ẽ cõpositũ ex virtu-
tibus trib' cũ virtute cõstrictiua. τ extimauerũt qdã q̃
in ei' oleo ẽ infrigidatio q̃dã. Decoratio. Abstergit
pannũ τ faciẽ. τ viscus albotin confert lassitudo faciei.
Apata τ bothor. Ei' gũma maturat exituras
duras. Vulnera τ vlcera. Abstergit scabiẽ τ ipe-
tiginẽ. τ ĩgreditur ei' gũma ĩ emplis ad purgãda vlcera τ
exiccat saniẽ τ sanat vlcera manifesta. τ confert pruritui
vlcerum τ scabiei vlcerose τ scabiei phlẽatice τ bothor
phlẽatice. Instra iũcturarũ. Ponit' ei' oleũ ĩ ole-
is q̃ sũt ad lassitudinẽ τ emplis ad paralysim τ tortura.
Mẽbra capit. Ei' gũma cũ melle τ oleo ẽ bo-
na hũiditati auri. Mẽbra oculi. Ei' fum' igre-
dit' ĩ alcohol oculi τ cõseruatiõe capillorũ τ medicamẽto
corrosiuis palpebrarũ. Mẽbra anhelit' τ pector.
Cõfert dolorib' pector' more empli suppositi τ ini-
cti. τ ei' gũma ẽ bona vlceribus pulmonis τ tussi antiq̃
deglutita sola aut cũ dulcib'. Mẽbra nutrimẽti. Iu-
uatiua ẽ splenis τ pp̃ie ex albotin. τ ipsa delet appeti-
tũ cibi. τ sili' mũdificat epar. Mẽbra expl. Prouo-
cat τ excitat coitũ. τ gũma ei' etiã puocat τ lenit ventrẽ
qñ accipit' ex ea auellana τ nux ĩ iciunio absq̃ nocumẽ-
to. τ mũdificat viscera τ abstergit renes. Venena. Bi-
bit' gũma eius τ fruct' eius cũ vino ad morsum rutele.
§ Entũ qd ẽ. Est tolsiet. gũ. De gẽto. C.cccxi.
ma ruie mõtane. De gebut. C.cccxij.
Embut qd ẽ. Est rosa venec sicut qdã sapientes
§ dixerũt. τ ẽ alkarnub anabath. ũ. τ de ipso qdẽ
iã dictũ ẽ ĩ cap. de eba. Natura. Ei' frigus
τ caliras sũt pua. τ ẽ siccũ ĩ iiº. Opatiões τ pprietates.
Ei' fruct' vomitũ facit sine mordicatiõe. Mẽbra
expl. Prohibet fluxũ vẽtris. Venena. Decoctio
algebut interficit pulices. De gramine. C.cccxiij.
Ramẽ. Vulnera τ vlcera. Facit coherere
§ plagas sanguineas. Mẽbra expl. Eius
decoctio cõbit lapidẽ. Et semẽ ipsius puocat et
constringit. De glutine. Cap.cccxiiij.
Lutẽ qd ẽ. Iã locuti sum' de glutine alimbat
§ τ resina pini. τ reliqo ĩ suo loco. Na. Gluten
alibat ẽ calz. deide glutẽ cupssi. deide ẽ gũma pi-
ni. Opatiões τ pprietates. Est resolutiuũ. τ gũma
pini τ glutẽ cupssi nõ sũt vehementior' resolonis q̃s glutẽ
alibat q̃uis sint calidiora eo. De gallis. C.cccxv.

G Allc. Electio. Meliores sunt summitates et ponderose quare glandes vo molles sunt parue virtutis: et adulterantur supponunt. Natura. Sunt frigide in primo. humide in sc̃o. Operationes et proprietates. Constrictio earū est vehemens et prohibet humiditates a cutia. et illa earū est frigida terrea. Decoratio. Denigrat aqua earū capillos. Vulnera et vlcera. Linitur in aceto sup impetiginē et auferunt eam: et si puluis earū sternatur sup carnē additā remouet eam. Mēbra capitis. Prohibet cursum humiditatum corruptarū ad linguā et gingiuā et cōferunt cola: et proprie cū aceto: et cōferunt qn̄ ponuntur in corrosione dentium. Mēbra expulsionis. Spargitur puluis earus sup aquā et bibitur ad vulnera intestinorū et ad fluxus antiquū: et iste qn̄ ponitur in medicinis conuenientes est ad hanc operationem. De galia. C. cccxvi.

G Alia qd est. Galia vera est simia facta ex emblicis nunc autē quā illud est difficile sumitur pondus ipsorū de gallis: et albella et sic sim q sit alia mek. Natura. Que pura est est calida in primo. sicca in secūdo. et aromatica calida est in secūdo. Operationes et proprietates. Est stiptica cōfortans viscera: et in aromatizata sunt apertio et resolutio. Instrumēta iūcturarū. Est bona dolori neruorū. Mēbra expulsionis. Existimauerunt quidam q galia aromatica augmentū efficit in coitu et stringit ventrē et cōfert fluxui.

De gummi. C. cccxvii.

G Ummi. Electio. Quod melius est est arabici purū parū habēs ligni. Natura. Species gūmi oēs calide sunt. Operationes et proprietates. Est stipticū et glutinatiuū cū exiccatione et glutinatione. Et gūmi quidē acatie est fortius valde. et ponitur propter hoc in medicinis tyriace. Mēbra anhelitus et pectoris. Lenit tussim calidā et expellit nocumentū vlcerū pulmonis et clarificat vocē. Mēbra nutrimēti. Cōfortat stomachum.

De gariofilo. Cap. cccxviii.

G Ariofilus qd est. Est sicut sambacus: sed est nigrior: et q masculus est est sicut nucleus oliue et longior et vehementius niger: et est fructus arboris in insula Indie: et gluten ipsi⁹ existit in virtute glutinis albotin. Electio. Ille qui est melior est simile nucleo sicco suauis odoris et acut. Natura. Calidus est et siccus in tertio. Decoratio. Corporis odorē bonum efficit. Mēbra oculi. Abstergit visum et confert panno. Mēbra nutrimēti. Cōfortat stōm et epar et cōfert vomitui et nausee.

De galbano. C. cccxix.

G Albanū qd est. Est duarū speciē: vna species eius est q est spinnosum leuis ponderis vehementis albedinis: et altera est eius qd est spissius et grani⁹. Electio. Meli⁹ amborū est illud quod est spissius. Natura. Est calidū in secundo. et exiccatiuum in tertio. Operationes et proprietates. Virt⁹ eius est lenitiua resolutiua carminatiua ventositatū: et est ex eis que corrūpunt carnē: et in ipso sunt calefactio et inflammatio et attractio et resolutio. Decoratio. Eradicat lentigines. Apostemata et bothor. Cōfert apostematib⁹ et scrofulis. Vulnera et vlcera. Linitur sup vlcera lenia cū aceto. Instrumēta iuncturarū. Confert lassitudini et alcanzes et spasmo lacertorū. Mēbra capitis. Cōfert sode et epilepsie: et qn̄ epilepticus ipm odorat reuiuiscit. et cōfert scotomie et cōfert dolori molaris et denti corroso subito. et cōfert doloribus frigidis in aure et resoluit apostemata ei⁹: et dolores ipsius sine impedimento. et illud qn̄ soluitur in oleo de lilio et tepidū sit et distillatur in aurē. Mēbra anhelitus et pectoris. Cōfert asmati et tussi antique. Mēbra expulsiōis. Prouocat menstrua fortiter et extrahit fetum. et facit eos abortiri suppositū. et cōfert praefocationi matricis bibitū cū vino. et remouet difficultatē vrine. Venena. Est tyriaca veneris que sibi bibunt sagittae qn̄ bibitur cū vino et venenis serpentū et scorpionū: et fumus ei⁹ fugat venenosos vermes. et qn̄ fit ex eo linimēt nō approximant ei q linitus est. et qn̄ ex eo fit linimētū cū sandalon et oleo interficit ille qui de vermib⁹ venenosis ei qui linitus est appropinquat. Et ipsum qdē oī veneno resistit minus tñ q̄ sit resistentia serapini. Permutatio. Loco eius serapinū ponitur.

De granato. Cap. cccxx.

G Ranatū. Natura. Illud qd est dulce est frigidū ad primū et humidū in ipso. et acetosum est frigidū et siccū in secūdo. Operationes et proprietates. Acetosum reprimit cholerā et prohibet cursum superfluitatū ad viscera. et proprie vinū eius et in oībus speciebus ei⁹ vsq ad acetosum est abstersio cū stipticitate. Apostemata et bothor. Grana granati cum melle liniunt ad panaricium. Vulnera et vlcera. Grana granati cū melle liniunt ad vlcera fraudulenta. et eius cortex ad vulnera et percipit adusta. et balaustie qdē cū calcantho faciūt adherere vulnera. Et dulce qdē lenificat et nutrimētū ipsi⁹ est paruū nutrimēti et est bonū. Mezū vo q̄ est magis iuuatiuū stō q̄ poma et cydonia. sed ei⁹ granum est malū et qd de partib⁹ ei⁹ est magis stipticū sunt capita. et grana ei⁹ stiptica sunt sine sint grana dulciū siue dulciū. Mēbra capitis. Grana granati cū melle conferunt dolori auris. et sunt linimentum interiorū narū et cōferūt grana granati cū melle cōtrita et cōtrita cola linita. Et si grana dulcia decoquantur cū vino deinde terant sicut sunt et fiat ex eis emplastrū auri cōfert apostemati ei⁹ bene. Et vinū granati et rob eius conferunt ebrietati et rob acetosi proprie et confert choleram.

Mēbra oculi. Succus acetosi cōfert vngule.

Mēbra anhelitus et pectoris. Acetosum exasperat pectus et dulce lenit ipsum et cōfortat pectus. et quādo dantur in potu grana granatorū in aqua pluuiali valent ad sputum sanguinis. et ipsum totū cōfert tremori cordis et abstergit os stōi. Mēbra nutrimēti. Granatū mezū cōfert inflationi stōi. Et dulce est conueniens stomacho propter illud qd est in ipso de stipticitate sua. et acetosum nocet stomacho. et cū hoc grana granati sunt mala stomacho. Et eius sanich est conueniens desiderio pregnantiū et similiter rob eius proprie acetosi. Et vetat febrēs de ipso post cibū suū et prohibeat eleuationē vaporū est meli⁹ q̄ vt premittat ipsum et subleuat materie ab inferiorib⁹. Mēbra expulsionis. Acetosum est plurime prouocans vrinas q̄ dulce et ambo sunt prouocatiua. et grana granati cum melle cōferūt vlcerib⁹ ani. et qd acetosum est nocet stomacho et intestinis. eius sanich cōfert dolori cholerice et cōfortat stōm. et cortex radicis granati cum vino extrahit vermes et ascarides et assumitur cum sua dispositione aut sumitur ei⁹ decoctio.

Febres. Granatum mezum cōfert febribus acutis et inflationi stomachi sed dulce multotiēs nocet acutas habētibus febres. De galanga. C. cccxxi.

G Alanga qd est. Frustra inuoluta rubea trāgit mesinobe et est calfurdaru ipsum. Natura. Est calidū et siccum in secūdo. Operationes et proprietates. Est subtile resolutiuū ventositati. Decoratio. Odorē oris efficit bonū. Mēbra nutrimēti. Est bonū stomacho et est digestiuū cibi. Mēbra expulsionis. Cōfert colice et dolori renum et renū ad

coitū. Permutatio. Loco eius ponit̄ herbat gariosi latū. De Subera. C.cccxxij.

Ubera. Nā. Frigida ē in pmo. sicca i fine
g s. Opatiōes τ pperates. Retinet omnez fluxū τ ē mioris cōstrictiōis τ stipticitatis quā zarur τ repugnat cholere effuse ad viscera. τ qñ ipsa ad ministrat i sua media detardat ebrietatē. Mēbra anhe litus τ pectoris. Cōfert tussi calide. Mēbra nutrimenti. Retinet vomitū. Mēbra expulsionis. Cōfert rasure cholice τ retinet ventrez τ vomitū τ sir zarur τ cōfert multitudini vrine.

De Gualsineo. C.cccxxiij.

Uasineū qd ē. Est soliū nd. Nā. Est calz
g in fine pmi. siccū i s°. Opatiōes τ pperates. In ipso sunt stipticitas τ abstersio. Decoratio. Tingit capillos.

De Sagate. C.cccxxiiij.

Agates qd ē. Lapis leuis boni odoris asphalti.
g Instrumēta iūcturaꝝ. Cōfert podagre. Mēbra capitis. Cū suffumigat ex ipso epileptici cōfert ei. Mēbra. expl. Cōfert pfocati oni matricis. Uenena. Effugat fumus ei⁹ vermes venenosos. De Galim. C.cccxxv.

Galim. Decoratio. Est boni odoris.
g Opatiōes τ pperates. Est exsiccatiuū cōgelatiuū lactis τ i ipso ē parū acuitatis τ phibet eruptionē sanguis. Uulnera τ vlcera. Confert adustioni ignis. De Gusume. C.cccxxvi.

Uiume qd ē. Est quoddā genus tuberū fūgoꝝ
g qd exiccat τ coarctat sicut cartilago cui⁹ figura ē sicut figura vasis pui cōtracti q̄ pāni lanarii τ ingrediu i accōsio τ ē ei suauitas sicut ē suauitas carti lagnū τ pluo. Nā. Nō exsistit i frigore reliqꝝ tuberum neqꝫ est mali hūoris sicut tubera τ exsistit i sopore eius carnositas quedā τ aquositas.

De Garab. C.cccxxvij.

Arab qd ē. Administrat cortex ei⁹ τ administrat
g gūma ei⁹. τ egredit cū icisiōe τ generatur sup ipsaz borach bonū τ ē de melioribꝰ spēbus borach ad comedendū. Opatiōes τ pperates. Flos ei⁹ τ folia ipsi⁹ τ amboꝝ succ⁹ sunt exsiccatiua sine mordicatiōe i ipsa ē stipticitas τ ei⁹ cortex ē in vtute ei⁹ sed ē fortior. Et ex foliis qdē eius sumit succus τ exiccat sine mordicatiōe. Decoratio. Cinis arboris ei⁹ cū aceto exiccat verrucas τ icidit eas siue sint iuerse siue sīt iuerse τ cortex radicis ei⁹ egredit ad linimētū capilloꝝ.
Uulnera τ vlcera. Cortex τ folia ei⁹ trita qñ ponūt sup incisionē τ vulnera recētia cōferūt. Instrumēta iūcturaꝝ. Decoctio ei⁹ ē embrocca bōa podagre. Mēbra capitis. Qñ distillat succ⁹ folioꝝ ei⁹ cū oleo rosaceo bullito i cortice granati i aurē confert dolori auris τ sir cortex ei⁹ huīdus qñ sit eo illud τ ei⁹ decoctio ē ablutio furfurū. Mēbra oculi. Abstergūt gummositas ei⁹ obscuritatē visus. Mēbra anhelit⁹ τ pectoris. Fructus ei⁹ cōfert sputo sanguis τ cortices ei⁹ etiā. Mēbra nutrimēti. Succ⁹ ei⁹ extrahit sanguisugas.

De Galia. C.cccxxviij.

Alia. Apata τ bothor. Galia lenit apata
g dura. Mēbra capitis. Dissoluit i oleo de ben aut keiri τ distillat i aurē dolorosas τ eius odoramentū cōfert epileptico τ appoplectico τ viuificat cor τ sedat soda frigidā. τ qñ dat de ea i vino sebaias. Mēbra anhelit⁹ τ pectoris. Odor galie cōfortat cor. Mēbra expl. Algalia cōfert doloribꝰ matricis frigidis supposita τ aperit orificia eius turis τ phlatis τ puocat mēstrua τ facit matricē descēdere pfocatā τ in

clinata τ mūdificat eā. τ pparat ipsaz ad impgnationez.

Capitulum de littera. H.

De Homine. C.cccxxix.

Homo. Decoratio. Dicitur φ spma
b hois abstergit morpheā: τ sir sal vrinarū infātiū assūpt⁹ i ore abstergit pānū. τ fortitā ei⁹ stercꝰ cōfert sorditiei. Apata τ bothor
Fex vrine hois sedat herisipilā sm φ dicit τ sir ei⁹ stercꝰ calm τ cinis capilloꝝ ipsi⁹ sanat bothor. τ qñ ponit sect cū butyro phibet apata ambulatiua. Uulnera τ vlcera. Ei⁹ vrina abstergit scabiē vlcerosā τ pruritū τ phibet serpiginē τ pp spma ei⁹ cōfert impetigini.
Instrumēta iūcturaꝝ. Dicit φ sanguis mēstruū sedat dolorē podagre τ sir spma hois τ lac ei⁹ cū opio τ cū cera τ oleo. Mēbra capitis. Adustio capilloꝝ eius cū oleo rosaceo distillat i aurē. τ vero dolorē sedat sꝫ φ dixerūt. Et saliua ieiuni extrahit vermes ex aure. τ os hominis adustū dat i potu epileptico. τ sorditiei auris hois cōfert emigrāce. Mēbra oculi. Urina ei⁹ qñ coqt cū melle i vase ereo abstergit albuginem oculi τ cōfert palpitatiōi. τ adustio capilloꝝ ei⁹ cū lithargyrio phibet scabiē τ pruritū i oculo. Mēbra anhelit⁹ τ pectoris. Dicit φ vrina īfantū qñ bibit cōfert difficultati anhelit⁹ τ distillatiōi ei⁹ τ est curatio mala. Et lac mulieris cōfert valde i cōsūptionē τ ē cura leporis marini.
Mēbra nutrimēti. Dicit φ lac mulieris sedat mordicationē stōi. τ φ ascaraiani vrine ei⁹ cōfert icteritie ppter cū aq̄ mellis τ aq̄ ciceris. τ sir stercꝰ ei⁹. Mēbra expl. Lac hois puocat vrinā τ dicit si supponat sanguis mēstruus par⁹ phibet īpgnationē. Lac mulieris cōfert vlceribꝰ matricis τ vulneribꝰ ei⁹ ēbrocatū τ suppositū. Et vrina hois dicit abscīdere solonē τ purgare matricē sm quātitatē duarū terciaruꝫ libre decocta cuꝫ porris. Febres. Stercus siccū cū melle aut vino qñ bibit i febribꝰ periodicis phibet eaꝫ periodos. Uenena. Lac mulieris ē tyriaca leporis marini. Et dētes hois triti τ pluerizati sup morsurā vipē aut adusti τ pluerizati. Et stercꝰ ei⁹ pluerizat sup morsurā hois τ ei⁹ spūtū dū ē ieiunus o iterficit scorpiones τ serpētes.

De Holere alimeni. C.cccxxx.

Olus alimeni qd ē. Secūdū Dia. In ipso nō est
b uirtus medicie oio. Et ē aquosū sicut atriplex qd saporē nō hꝫ. τ i hoc plus abūdat oibꝰ oleribꝰ. Et ē vehemētioris hūiditatis φ lactuca. τ cucurbita. Et ei⁹ nutrimētū ē paucū. Et ei⁹ penetratio nō ē velox τ ppea φ penit⁹ nitrositate puatū ē. Nā. Inqt Gal. Frīm τ humidū ē i s°. Apata τ bothor. Fit ex eo emplim apatibꝰ calis. Uulnera τ vlcera. Fit ex eo emplim ex radice ei⁹ mellitis vlceri. Mēbra capit. Permiscet ei⁹ succ⁹ cū oleo ro. τ cōfert soda accītū ex adustione solis. Mēbra anhelit⁹ τ pectoris. Cōfert tussi τ sedat eā τ pp decoctū cū oleo amigdalino. τ aqua granati dulcis τ sir sedat tussim calidam.

De Herba iudaica. C.cccxxxi.

b Erba iudaica. Nā. Calitas ei⁹ ē sup eqlitatē τ ē herbū. G. calm i pricipio pmi siccū in s°.

De Hezeriascen. C.cccxxxij.

Hezeriascen qd ē. Fruct⁹ ei⁹ est siue elbanakid τ
b venit ipso ppatores corpoꝝ. τ quēdā sūt apud eos q faciūt sirpū ex ipso frusta grossa simil frustis psici siccis. Et ē i pricipio sue masticatiōis rācidus τ deīn appet ei amaritudo. τ loqmur de eo exqsite in ca. de seire

De Harcoman. C.cccxxxiij.

b Arcoman qd ē. Est grāū cui⁹ spēs ē sicut vi⁹ ordei. imo ipe ē mediū īter triticū τ ordeū. τ ipse saniб τ pultes ei⁹ magis sūt stiptice φ sanich ordei τ

ctos pulices. Nã. Est equalie declinans ad hũidita-
tez. Operatiões z pprietates. Exiccat sine mordi
catiõe z in ipoest resolo z stipticitas simul.

de Bentisiden. C.cccxxxiiij.

Entisiden qd ẽ. Succ⁹ pľte q̃ di herba hircia
b Et ei⁹ succ⁹ ẽ frid⁹ z stiptic⁹: z dicet in ca. barbe
hircine. Nã. Declinat ad siccitatem.

de Bernuc. C.cccxxxv.

Ernuc qd ẽ. Est sĩle pipi nisi q᷑ citrita᷑ appro-
b pinquat boni odoris sĩle xiloaloes qđ fert de re-
gione sclauoꝝ. Nã. Est equale. Mem
bra nutrimẽti. Confortat stõm z digẽstionem.

de Bearselo. C.cccxxxvi.

Earselus qd ẽ. Est lactuca asini q̃ dicet in ca. de
b cha. Nã. Est frĩa z hũida z i ipsa ẽ exiccatio
z calefactio pua. Operationes z pprietates. In
ipsa ẽ stipticitas. de besiden. C.cccxxxvij.

Esiden qd ẽ. Lignũ indũ notũ. Insifa iun-
b cturaꝝ. Ei⁹ pprietas ẽ iuuamẽtũ forte poda
gre. de basce. C.cccxxxviij.

Basce qd ẽ. Est herba hñs florẽ albũ declinãtẽ
b ad rubedinẽ z cinas subtiles plimas silẽs cine
fignanti aut calami aromatici. Et flos ei⁹ ẽ flos
rotũdus. Et folia ei⁹ pua subtilia plima. Et sup ipsi⁹ ex-
tremitatẽ sunt capita pua purpurea. Dia. dicit ẽ arbor
cui⁹ species sunt parui quaꝝ circuitus sũt folia pua subtilia
q̃ plim nascit sup lapides. Nã. Calia ẽ z sicca gue
mẽs vsqꝫ ad tertiũ. Rufus vo inqt. Est siccior calamẽ-
to. Opatiões z pprietates. Est resolutiua lesiua ita
vt etiã sanguinẽ ɔgelatũ incidat z resoluat: z ẽ calefactia
ita vt ei⁹ sirup⁹ phibeat hoc ripilationẽ hyemis. De
coratio. Resoluit verucas. Apata z botbor. Fu
et ex ea emplm cũ aceto apatib⁹ phlegmonie recẽtibus.
Insifa iuncturaꝝ. Bibit ad debilitatẽ neruoꝝ. Et cũ
fanich z vino fit ex ea emplz sup sciaticã: z sirup⁹ ei⁹ cõ
fert do lorib⁹ q̃ sunt sub hypocõdriis. Mẽbra oculi.
Mĩ fecit cũ cibis z confert itatẽ visus: z remouet ei⁹ de-
bilitatẽ. Mẽbra anhelit⁹ z pectoris. Mũdificat
pect⁹ z pulmonẽ z adiuuat ad spuẽdũ: z sedat dolores
hypocõdrioꝝ z pulmõis cocta z degluta cũ melle. z
ppter suã exiccationẽ phibet sputũ sanguis. Mẽbra
nutrimẽti. Adiuuat digẽstionẽ z ei⁹ sirup⁹ remouet ma
liciã digẽstionis z paucitatẽ appetitus. Mẽbra expl.
Prouocat vrinã z mẽstrua: z solutione educit vmos. Et
qñ bibit ex ea qđ ẽ inter. ʒ.ij. vsqꝫ ad .iiij. soluẽdo educit
phlã absqꝫ ipedimento sufficienter. Permutatio.
Ponit loco ei⁹ origanũ mõtanũ: z dicit epithymũ. z
basce loco eius. de Balek. C.cccxxxix.

Balek qd ẽ. Quĩ siluestris ẽ terrestris ẽ plime. Et
b domestic⁹ ẽ plime aquositatis. z vir ẽ substãtie hu
midę: z ei⁹ ẽtitas nõ ẽ plima z sbstãtie sicce cui⁹
ẽtitas nõ est pauca. Nã. Balek sm Dia. duas hz
spẽs que sunt frẽ z sicce. Alij aũt dixerũt q᷑ ẽ calid⁹ i pn
cipio pmi. z sicc⁹ in pmo. Et est magis sĩle balek nẽ ter
re. Opatiões z pprietates. In ipso ẽ phibitio effu
siõis mẽsiũ ppter suã stipticitatẽ z maturatio z lenificatio.
Apata z botbor. Prohibet accidere apata calia z
effusionẽ mẽsiũ. z ẽ bon⁹ apatib⁹ gutturis. Vulnera z
vlcera. Cõfert vlcerib⁹ antiqs z putridis i carne cũ
melle. Mẽbra capitis. Est bon⁹ vlcerib⁹ gingiue
putridis. Mẽbra oculi. Iuuat succ⁹ ei⁹ i alcohol.
Mẽbra anhelit⁹ z pectoris. Cõfert apatib⁹ circum-
dãtib⁹ lacertos gutturis. Mẽbra expl. Augmẽ-
tũ efficit i coitu z frãgit lapidẽ renũ z vesice. z sĩr ei⁹ suc
cus z ɔfert difficultati vrie z colice. Venena. Due
ʒ. fruct⁹ siluestris morsui vipere: z due. ʒ. ei⁹ cũ vino ve-

nenis pnciosis cõferũt: z ex decoctiõe eius aspgit lo-
cus z interficit pulices. de Barnel. C.cccxl.

Barnel qd ẽ. Nota ẽ. Opatiões z pprietates.
b Est lesiua z subtiliatiua. Insifa iuncturaꝝ.
Est bona dolori iũcturaꝝ z sciatice q̃ si sup
linit. Mẽbra capitis. In ipsa ẽ virus faciẽs ebrie-
tatẽ q̃ ẽ sicut ebrietas vini i vrig. Mẽbra ocli. Dia.
dixit q᷑ ipsa trita cũ melle z vino z felle alcatragi z galli
naricę z aq̃ feniculi ɔueniẽs est debilitati visus. Mẽ
nutrimẽti. Facit nauseã fortiter. Mẽbra expl.
Prouocat vrinã z mẽstrua cũ virtute bibita z linita: z
cõfert etiã colice ventose bibita z linita.

de Bauli. C.cccxli.

Baul qd est. Est medicina inda sĩlis hermoda
b ctilo albo. Nã. Calia ẽ z sicca i tertio. In
strumẽta iũcturarũ. Pot⁹ ei⁹ ɔfert podagre
z dolori iũcturarũ. Mẽbra expul. Soluẽdo
cit phla z humorẽ crudũ z vermes z ascarides z hu
mores grossos. De barsiato C.cccxlij.

Barsiatum qd ẽ. Est quedã ex spẽbus alcaude.
b Nã. Est apta ad caliditatẽ declinãs humida
ad scdm gradũ. Alcãzi inqt. Est frĩa z hũida.
Inqt mulsaia. Est sĩc asparag⁹ in opatiõib⁹ suis calida z
hũida in pmo. Alij vo dixerũt q᷑ ẽ calia i pmo hũida i
scdo. z iã ɔpata fuit Gal. q᷑ ipsa ẽ apud eũ calida i sdo
Apud me vo ẽ q᷑ ei⁹ gnã plurima sunt diũsarũ nãꝫ.
Opatiões z pprietates. Mũdificat pãnũ z citra
z in ipsa ẽ subtilitas. Alcãzi dixit q᷑ ipsa gnãt melãcõia
elõgat⁹ ẽ. Decoratio. Cõfert linita alopicie z ij
ei⁹ necat pediculos i capite ablutõ ex ea z remouet fo
rẽ ascellarũ z p ɔuocationẽ suã vrinã fetidã z cũ sup
pcietate quã hz in se. Apata z botbor. Resoluit
apata dura. Vulnera z vlcera. Aqua ei⁹ ɔfert pru
ritui duro sicco. Mẽbra capil. Aqua ei⁹ delet fu
fures. Mẽbra nutrimẽti. Facit nauseã z spẽ sil
tana z pcipue radix ei⁹: z ei⁹ gũma ẽ alcunkar: z de ipo
loquar postea i caplo de kel. Mẽbra expul. Ad
dit in coitu z addit in ɔuocatiõe vrine: z cibat ventre
mollẽ z lenit nãm z educit phla z multotiẽs ɔstringit v
trẽ q̃ñ bibit cũ vino. De bãdacocha. Ca. cccxliij.

Bandacocha qd est. Ex ea alia ẽ siluestris z alia
b ẽ domestica: z alia ẽ egyptiaca: z fit ex ei⁹ semi
panis. Nã. Inqt sili⁹ isaac. Calida ẽ et sic
ca in fine scdi. Inqt fili⁹ mesuę: ẽ calida ẽ in medio s
cũdi. Et vr q᷑ domestice caliditas sic ppinq̃ in fine pmi
Opatiões z pprietates. Domestica ẽ cũ his ablu
tionis z exiccatiõis. z i siluestri ẽ stipticitas cũ calefactio
ne. z ei⁹ oleũ valet ad ventositates grossas. Decora
tio. Siluestris ɔfert pãno. z sĩr domestica. Vulne
ra z vlcera. Succ⁹ domestice cũ melle mũdificat vl
cera. Insifa iũcturarũ. Ei⁹ oleũ ẽ bonũ dolorib⁹
iũcturarũ et vẽtositatẽ: z apud aliquos ẽ ɔtẽptiõis z si sim
pl sũt eo qđ ẽ. Mẽbra capitis. Facit soda. Et q̃ si
caput purgiũ ex succo ei⁹ ɔfert ei qui cadit ex epila.
Mẽbra oculi. Succ⁹ domestice ɔfert albugini ocu
li: z pãno ipsi⁹ z pse cũ melle. Mẽbra anhelit⁹ z pe
ctoris. Cõfert dolori laterũ ex phlate z ppie sic
strictis: z facit accidẽ dolorẽ gutturis ad ɔuocationẽ ipso
rum cũ ei⁹ succum cũ coriandro z lactuca z endiuia.
Mẽbra nutrimẽti. Cõfert dolori stõi frĩ z ventositati: z
ei⁹ oleũ ɔfert pncipio hydropis. Membra expl.
Prouocat vrinã. z mẽstrua z siluestris cũ vino: z sic
molochie ẽ bona dolori vesice: z ei⁹ oleũ valet ẽ dolo
intestinoꝝ z dolori matricis. z siluestris ɔfert cholice pas
sioni z ɔstringit vẽtrẽ z ipa z semẽ ei⁹ excitat coitũ. Fe
bres. Dicit vt hñs tertianã i potu sumat tria ex folijs

circuant tria ex granis ipsi° ꝛ alterabūt circuitus febris ꝛ q̄rtane q̄tuor ex qb° illoꝝ duoꝝ voluerit. Uenena
Qñ aspgi° aq̄ ei° sup puncturā scorpiōis sedat dolorē statim. ꝛ si aspgi° sup mēbꝝ sanū excitat mordicatio nē ꝛ dolorē. ꝛ ei° semē ē forti° i curatiōe puncture scorpionis. De lauro romano. C.cccxliij.
Lauri romanū qd ē. Nomi°t arbirosa. Nā
b Calefacit vehemēter i tertio. ꝛ exiccat i pmo. ꝛ ei° flos ē vehemētioris calefactiōis. ꝛ ipsi° gūma ē vltima i calefactiōe. Mēbra capitis. Ei° fru ct° cū aceto ꝯfert epilsie De halacch. C.cccxlv.
Alcecb qd ē. Dixerūt qdā q̄ ē balaustia albaꝛ
b rc. Instr̄a iūcturaꝝ. Nocet neruis. ꝛ fac̄ currere spasmū. De herba vitri. C.cccxlvi.
Erba vitri qd ē. Hec ē herba q̄ vitrū abluit.
b Opatiōes ꝛ ꝓprietates. In ipsa ē stipticitas cū humiditate. ꝛ ē faciēs adherere lenificatiua mūdificatiua. Apata ꝛ bothor. Sedatiua ē apatū. Et dā tur i potu folia ei° ad herisipilā ꝛ adustionē ignis ꝛ ꝓci pue apata ꝓblanca. ꝛ ei° succ° cū cerusa de plūbo poni° sup herisipilā ꝛ formicā. ꝛ fit ex ea gargarism° ad apata ambaꝝ amigdalaꝝ. Instr̄a iūcturaꝝ. Cū cerato sup podagrā ponit. Mēbra capitis. Ei° succ° cū oleo ro. ꝯfert dolori auris ꝛ ex succo ei° cū police poni° in palato ad apata ambaꝝ amigdalaꝝ. Mēbra anhel° ꝛ pectoris. Sorbet succ° ei° ad tussi3 antiquā. Mēbra expulsiōis. Remouet hemorroidas.
de harbato. C.cccxlvij.
Arbatū qd ē. Et dicit̄ angustius semē ei° triāgulatū ē sicut lācea ꝛ ei° folia sunt triangulata silia
b folijs scolopēdrie. Nā. Domestice calitas est pauca: ꝛ siluestris calitas est i ꝯo. Ulnera ꝛ vlcera. Cōsolidat recēs vulnera. Mēbra nutrimēti. Ei° cortex cū aceto sup splenē ꝯfert. ꝛ ei° folia sicca qñ i potu sumūt sanāt splenē. Mēbra expl. Prouocat ꝓpter folia illi° cui° folia sunt silia folijs scolopēdrie.
de halibis. C.cccxlviij.
Alibiū qd ē. Plāta q̄ noiat̄ alibiē. qm ei ꝯest ꝓ
b ꝓetas sanādi apata emūctorij more epli suppo sita ꝛ suspēsa ꝛ ꝓp hoc noiat̄ alibien. Et ē cōpo sitaꝝ ꝟtutū sicut rosa. Nā. In ipsa ē ꝟtus inflatiua cū acrimonia q̄ ē i ea. Opatiōes ꝛ ꝓprietates. Est resolutiua ꝛ ipsa est ꝟtus īflatiua ꝓparatiua. Apata ꝛ bothor. Sanat apata accidētia i emūctorio qñ suspē dit̄ sup ipsa ne dū si more empli supponat̄.
de baye. C.cccxlix.
Baye qd ē. Est zuferꝛ ē aldin arugina. Et iā di
b ximus de ipso in his q̄ ꝓterierunt.
de balaso. C.cccl.
Balasum qd ē. Est medicīa armena. ꝛ dicit̄ etiā
b plica. ꝛ dixerūt aliqui q̄ est fortior eufordio. ꝛ cū ei° potio augmētat̄ sup. 3. interficit. Nā. Cal° ē ꝛ sicca i q̄rto. Opatiōes ꝛ ꝓprietates. Est adustiua saporis mali. Mēbra nutrimēti. Est adurēs stom ꝛ faciēs vomitū. De lauro. C.cccli.
Laurū qd ē. Dicit̄ q̄ gūma ei° q̄ ex hac arbore ē
b romana ē karabe. ꝛ nos q̄dē de karabe singula re faciem° caplm. Nā Est eq̄lis ad siccitatē declinās paucū. Opatiōes ꝛ ꝓprietates. Est subtil ꝛ ei° semē subtili° ē. ꝛ nō ē vehemētis calitatis. Instr̄a iūcturarū. Auf. ex fructu ipsi° arboris ꝯfert sciatice. ꝛ emplm factū ex folijs romane cū aceto ꝯfert dolori podagre. Mēbra capitis. Tepefit succ° folioꝝ ei° ꝛ distillat i aurē ꝛ sedat dolorē ei°. ꝛ fructus ei° ꝯfert epilsie. Mēbra ocli. Ex ei° fructu cū melle fit alcohol ꝛ ꝯfortatiuū ocul. Mēbra expl. Auf. ex fructu ei° cū vino ꝯfert distillatiōi vrine. ꝛ auf. ex fructu eius cū aceto p° purgationē mēstruoꝝ ꝓhibet impgnationē. ꝛ silr folia ei°. De barbe. C.ccclij.
Arbe qd ē. Nota ē. Mēbra oculi. Dicit̄
b q̄ ei° sanguis ꝓhibet pilos oculi euulsos oriri. Uenena. Dicit̄ q̄ ei° oui est venenū pnici osus. ꝛ nos dicturi sum° illud in libro quarto.
de herbo. C.cccliij.
Erbū qd ē. Dixerūt qdā q̄ ē ḡnū minus q̄z almetice i magnitudie lentis nō cū ꝯpressiōe rotūdū s3
b lateratū. Et ei° color ē īter cinericiū ꝛ citrinū. ꝛ ipsi° sapor ē īter saporē almes ꝛ lētis qd comedūt boues ꝛ nutriūt̄ ipo. Alrazi vo existimauit q̄ ē ḡnū sile grano cydonij. apud me vo ē almelic. ꝛ ꝓpter illud qd ē siluestre. Ipm pterea qdqz ē albū declinat ad citrinū sicut dicit̄. ꝛ qdqz ē rubeū. Inqt Dia. herba ei° ē pua minuta hās folia. ꝛ semē ipsi° ē in siliquis. Nā. Est calm i pmo vsqz ad fin. ꝛ siccū i tertio. Opatiōes ꝛ ꝓprietates. Est abstersiuū apitiuū ꝛ iest ei hūor mali°. ꝛ ipsi° rectificatio ē sicut rectificatio lupinoꝝ. qd aūt de ipo declinat ad albedinē magi° ē medicinale q̄z rubeū. Qñ ergo decoqt̄ bis destruit̄ ei° abstersio ꝛ remanet terreitas ipsi° q̄ re nutrimētū ꝓbet siccū. Decoratio. Linitū sup morphea pānū ꝛ lēntigines ꝛ cicatrices ē bonū ꝛ colorē efficit bonū. ꝛ fit ex eo sanich. ꝛ dat̄ de eo extenuatis sicut nux. ꝛ remouet extenuatio. ꝛ ei° decoctio poni° su ꝑ fisuras frigoris ꝛ prurituū ei° accidētes manib° ꝛ ꝯfert lactee. Apata ꝛ bothor. Lenit duritiem ꝛ māmillaꝝ duritiē ꝓpter. Ulnera ꝛ vlcera. Mūdificat vl nera cū melle. Et ꝯfert sahafat ꝛ lenit duritie vlceruꝫ mortificantiū carnem. ꝛ membrū ꝛ ꝯfert igni ꝑsico ꝛ melino. Mēbra anhel° ꝛ pectoris. Cōfert duritiei māmillarū. ꝛ facile efficit sputū sanie grosse.
Mēbra expl. Plimus vsus ipsi° facit mīgere sanguinē ꝓp fortitudinē sue ꝓuocatiōis ꝛ soluit vētrē. Et qñ cū aceto miscet̄ ꝛ bibit̄ ꝯfert difficultati vrine. ꝛ sedat tenasmō ꝛ dolorē pūgitiuū vētris. Uenena. Fit ex eo emplm cū vino sup morsum vipere. ꝛ morsum canis rabiosi ꝛ hois ieiuni. De hermodactilo. C.cccliiij.
Ermodactil° qd ē. Est radix plāte hñtis rosas
b albas ꝛ citrinas. Et apit̄ i pmis qñ apiūt̄ flores ꝛ exīstit i planicieb° mōtiū eriū i angulis eoꝝ. ꝛ folia ei° expāsa sunt sup terrā. Electio. Melior est albus i ītroitu. ꝛ itēr° dur° ad frāgēdū. Et niger ꝛ rube° sunt mali ambo. Nā. Calid° ē ꝛ sicc° puenies ad fin. Et i ipo ē huīditas supflua. Et existimauerūt qdāꝫ q̄ i albo ē calitas subtil. ꝛ i aliis ꝟtus fortis. ꝛ si nō solueret. Et existimauerūt alij q̄ si esset calid° mordicaret vlcera purus. s3 i ipo nō ē mordicatio penit°. Et existimauerūt alij q̄ ē calid° valde. Opatiōes ꝛ ꝓprietates: Cū ipo ē ꝟtus solutiua. Et si sit i ipo stipticitas. Ulnera ꝛ vlcera. Albus ē bon° vlcerib° antiqs. Instr̄a iūcturarū. Cōfert podagre ꝛ sedat dolorē statī3 more empli supposit°. Et qñ ex eo multotiēs fit empl3 indurat apa ꝛ i lapideā nām ꝯuertit. ꝛ ē ꝯferēs tyriaca oīb° doloꝛib° iūcturarū. ꝛ ꝓpter bonis fluxuū. Mēbra nutrimēti. Est malus stō debilitās eū. ꝛ rube° ꝛ niger retinēt medicias solutiuas i stō. ꝛ attrahūt nocumētuꝫ maximū. Mēbra expul. In ipo ē ꝟtus solutiua ꝛ efficit augmētū i coitu ꝓpter cū zizibere ꝛ mētastro ꝛ cymino. Uenēa. Rube° ꝛ niger sūt venenū. Permutatio. Loco ei° poni° i dolorib° iūcturaꝝ pōd° ei° de folijs alcāne. ꝛ medietas pōderis ipsi° de bdelio vario. De beiren. C.ccclv.
Eiren. Opatiōes ꝛ ꝓprietates. Est resoluti
b uū Mēbra capitis Cōfert egritudib° frigi

dia i cerebro. ⁊ ꝓhibet cõsiſtẽtiã. Mẽbra oculi. Aqua ei⁹ acuit viſus.

De bauſegi. C.ccclvi.

Bauſegi qd ẽ. Eſt rube⁹ ⁊ i cõcauitatib⁹ fruct⁹ a
b gb⁹ ꝓcedit ſtipes q̃ imel ſunt folia. Apata ⁊ botbor. Folia olus ſpẽrũ ei⁹ ↄferũt herſipile ſuppoſita vt empl.

De bauſtro. C.ccclvii.

Bauſtrũ qd ẽ. Arbor arabica lanea ⁊ ẽ vna de
b lactiniis. ⁊ qdã dixerũt q̃ bauſtrũ ẽ q̃dã ſpẽs i ſinoẽ ſedẽs i vmbrã ei⁹. Nã. Eſt cala ⁊ ſic ca ad tertiũ. ⁊ ſiccitas ipſi⁹ ẽ i q̃rto. Opatiões ⁊ ꝓꝓ̃tates. In ipa ẽ ſtipticitas tẽꝑata. Apata ⁊ botbor. Confert ſabafati linita ⁊ ipetigini. Vulnera ⁊ vlcera. Linit cũ melle ſſ alcola i ore ſſantiũ ⁊ remouet. Mẽbra expl. Soluit ṽtrẽ ⁊ debilitat viſcera. Venena. Quedã ſpẽs ei⁹ ẽ q̃ nocet ſedẽti i vmbra ei⁹ ⁊ q̃nq̃ʒ interficit eũ. Caueat ergo ab eo: ⁊ lactis ei⁹ tres. ʒ interficiũt i duob⁹ diebus frãgẽdo epar ⁊ pulmonẽ.

de hirundine. C.ccclviii.

Irudo. Mẽbra capitis. Dixit Dia q̃ q̃n
b ẽm⁹ vẽtet hirũdinis ſcidit inueniũt i ipo duos lapides: q̃ʒ vn⁹ hʒ vnũ colorẽ ⁊ alter hʒ colores ꝑlurimos: q̃ q̃n ponunt i pelle vituli añq̃ʒ ei accidat vt co ire appetat ad coitũ lateri: ⁊ ponũt ſup adeſtorũ epile pticans colli ei⁹ iuuat inde. Inq̃tũ expertus illud fuit ⁊ ſanat⁹ ẽ epilepſie⁹. Mẽbra oculi. Comeſtẽ hirũdinẽ acuit viſum. ⁊ q̃nq̃ʒ exiccat ⁊ dat in potu de ea q̃q̃ʒ die. Et ẽ potio ei⁹ aur. i. Et ꝓpe adiuſtũ matris ⁊ filii in vitro q̃n ex eo fit alcofol cũ melle cõfert. Et dicit q̃ cerebrũ ei⁹ cũ melle ↄfert ꝑncipio aque. Et ſilr cerebrũ velp alioꝛ. Mẽbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Tãgat palatũ ex cinere ei⁹ ad ſq̃nãtiã ⁊ ↄferi: ⁊ ſilr q̃n ſale ⁊ exiccat ⁊ bibit de ea pondus aur. confert ſq̃nantie.

Capitulũ de littera. I. De Ireos. C.ccclix.

Reos qd ẽ. Eſt radix ſilij celeſtis: ⁊ ẽ ex herbis
i bñdis ſupiẽ ⁊ ſup ipm ſũt flores diuerſi ↄpoſiti ex albo ⁊ citrino ⁊ celeſti: ⁊ purpureo: ⁊ pp hoc nolat ireos. ſ. arcus celeſtis. Et ille radices ſũt nodoſe ⁊ folia ei⁹ ſũt pua. Et q̃n veteraſcũt a vermib⁹ ꝑforat. Electio. Mo ex ea bonũ ẽ eſt durũ ſpiſſũ cõpactũ breue declinans ad rubedinẽ aliq̃ñtulũ boni odoris: nõ odorat ex ea odor limi. Et ẽ mordicatiua lingue ⁊ mouet ſternutationẽ cũ fortitudie. Nã. Eſt cala ⁊ ſicca i fine tertij. Opatiões ⁊ ꝓꝓ̃tates. Eſt digeſtiua aptitiua abſterſiua mũdificatiua: ⁊ ei⁹ ſucc⁹ reſoluit cũ aq̃ mell ⁊ purgat pħlã groſſã: ⁊ educit ipã. Decoratio. Cũ eq̃li q̃ñtitate helleboꝛi purgat pãnũ ⁊ lingines ⁊ efficit illud ſola. Apata ⁊ botbor. Que ex ea cli xata ẽ lenificat duritie ⁊ apata groſſa: ⁊ ſcrofulas ⁊ botboꝛ lenes. Vulnera ⁊ vlcera. Cõfert vlcerib⁹ ſordidis: ⁊ facit carnẽ naſci i fiſtulis etiã ſi puluerizet ⁊ veſtit os carne. Iuſtã iũcturaꝝ. Ei⁹ oleũ reſoluit laxitudinẽ: ⁊ q̃n bibit cũ aceto aut vino ↄfert paſmo ⁊ cõtritõi lacertoꝝ: ⁊ cliſterizatio ei⁹ cõfert ſciatice. Mẽbra capitis. Facit dormire ⁊ remouet ſoda antiquã. ⁊ q̃n pmiſcet cũ oleo ro. ⁊ aceto vini ꝓhibet ſoda ſola ⁊ facit ſternutatiões: ⁊ collutio oris ex decoctiõe ipſi⁹ ſedat dolorẽ dẽtiũ: ⁊ ſedat oleũ ei⁹ cũ aceto ſonitũ auris ⁊ ꝓhibet rheumatiſmos antiq̃s: ⁊ auſert oleũ ei⁹ fetorẽ nariũ. ⁊ ei⁹ decoctio etiã ↄfert ꝓ emoꝛi. Mẽbra ocli. Attrahit lachrymas. Mẽbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Sedat dolorẽ lateris ⁊ pleuri. ⁊ cõfert tuſſi ⁊ ꝓ̃piue ab hũitate groſſa ⁊ ꝑipneumonie ⁊ difficultati anhelit⁹ ⁊ ſq̃nãtie. Et expellit ſupfluitates i pectore reſidẽtes q̃ꝛuʒ expulſio ẽ difficil cũ ſubtiliatiõe ſua vltima cũ apſide ⁊ bibit i egritudib⁹ pectoris cũ rob. ⁊ collutio oris ex eo facta nocet vuule. Mẽbra nutrimẽti. Sedat dolores epatis ⁊ ſplenis ſroꝝ q̃n bibit cũ aceto ⁊ ꝓꝑ: ipſe nis ⁊ ↄfert hydropiſi. Mẽbra expl. Apit oꝛificia venaꝝ hemorroidaꝝ ⁊ remouet dolorẽ pũgitiuũ ⁊ ↄfert gonorreã ⁊ plimã pollutionẽ: ⁊ ꝓuocat mẽſtrua cũ vino ⁊ ſit encathiſma i decoctiõe ei⁹ pp duritiẽ matricis ⁊ dolores ei⁹ ſroꝝ ⁊ admiſtratio ſuppoſitorij ei⁹ cũ melle facit abortũ. ⁊ ei⁹ oleũ inunctũ ẽ matricis ⁊ ſolando educit aquã citrinã ⁊ cholerã ⁊ pħlã q̃n bibit ex dẽxtro ei⁹ ↄtractio. ⁊ ei⁹ q̃dẽ potio debet eẽ ab. ʒ. ſ. vſq̃ ad aur vii. Febres. Ei⁹ oleũ remouet frig⁹ ⁊ tremorẽ. Venena. Q̃n bibit cũ aceto cõfert veneno oibus.

De Iuſquiamo. C.ccclx.

Iuſquiamũ qd ẽ. Ex eo dẽtri⁹ ⁊ fraudulẽt⁹ ẽ ni
i grũ. deide rubeũ. ſʒ albũ ẽ magis icolume. ⁊ eſt illud qd admiſtrat. Et meli⁹ ẽ vt nõ admiſtrẽ. Et flos q̃dẽ nigri ẽ armeni coloris armeni. ⁊ flos rubei ẽ citrinus. ⁊ flos albi ẽ alb⁹ ⁊ declinat ad citrinitatẽ. In eo ṽo q̃ vtunt eſt vnctuoſa hũitas. Electio. Eius meli⁹ ẽ albũ. Si ergo n̄ repit admiſtrẽt rubeũ ⁊ aliud nigrũ ſemp. verũtñ ſucc⁹ thyrſoꝝ ei⁹ q̃ñq̃ʒ admiſtrat ab eo opij. Nã. Nigrũ frm ẽ ⁊ ſiccũ i fine tertij. ⁊ albũ i ꝑncipio ipſi⁹. Opationes ⁊ ꝓꝓ̃tates. Eſt ſtupefactiuũ ⁊ abſcidit fluxũ ſanguis. ⁊ ſedat ſua ſtupefactione dolores pcuſſiuos. Decoratio. Ingredit ipa gũãdo ꝓpea q̃ coagulat ſanguinẽ ⁊ ↄgelat ipm. Apata ⁊ botbor. Sedat dolores coꝝ ⁊ reſoluit duritiẽ ſticuloꝝ. ⁊ ↄfert herſipile. Iuſtã iũcturaꝝ. Sedat dolorẽ podagre epithimatũ. ⁊ bibunt tres karat ex eo cũ hydromelle ſñe. ⁊ ſi bibit ex folijs ei⁹ tria aut q̃tuor cũ vino ſanat corroſionẽ oſſiũ. Membra capitis.

Succ⁹ cuiuſlibet generis ipſi⁹ accept⁹ ſedat dolores auris. ⁊ cũ aceto ⁊ oleo ro. dolorẽ dẽtiũ. Et ſilr ei⁹ ſemẽ ⁊ radix ipſi⁹ decocta i aceto: ⁊ ei⁹ oleũ i oib⁹ iſt ⁊ claneis ſubet ⁊ facit dormire. Et ſi ex folijs ipſi⁹ comedat aliqd quãtitatẽ hñs ↄturbat rõnẽ. Et ſilr ſi fiat cliſtẽ ex decoctiõe folioꝝ ei⁹ ⁊ ex oleo ipſi⁹ ⁊ diſtillet in aurẽ ſedat dolorẽ ei⁹. Mẽbra oculi. Linit ſup oculos ſemẽ ei⁹ aut ſucc⁹ folioꝝ ipſi⁹: ⁊ tunc ſedabunt dolores acuti ꝑui: ⁊ admiſtret rob ei⁹ aut ſucc⁹ folioꝝ ipſi⁹. aut ſemẽ ei⁹ linitũ ⁊ ꝓhibet flux⁹ ad ipm. Mẽbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Q̃n bibunt ex ſeie ei⁹ duo anulaſat ↄfert ſputo ſanguis ſupfluo: ⁊ fit ex folijs ei⁹ emplim ſup apata mãmille: ⁊ q̃ſdã poſt in medicis q̃ ſũt ad ſedãdũ tuſſiʒ. Et linit ſup apata mãmillaꝝ poſt ꝑgnationẽ ⁊ ꝓhibet ⁊ delet ipa. Mẽbra expul. Ei⁹ ſucc⁹ valet dolori teſticis ⁊ abſcidit fluxũ ſanguis ei⁹: ⁊ fit emplm cũ folijs ipſi⁹ ſup apata teſticuli. Venena. Eſt venenũ ſi ꝑmiſcet. ⁊ deſtruit memoriã. ⁊ facit puenire ſ̃focationẽ ⁊ maniã.

De iumar C.ccclxi.

Iumar qd ẽ. Notũ ẽ. Nã. Eſt frm in ſole
i cũ in ꝑmo. Opationes ⁊ ꝓꝓ̃tates. Eſt ꝑuũ. Mẽbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Cõfert aſpitati gutturis. Mẽbra expulſiõis. Cõſtringit ſolonẽ ⁊ fluxũ ſanguis. Venena. Eſt bonũ pũcture veſpe mori empli ſuppoſitũ.

De iumoiʒ C.ccclxii.

Iumoiʒ qd ẽ. Inueniũt in egypto ⁊ ſyria ſimilit
i cui. ⁊ dicet de ipſo in cap̃lo de ficu.

De iar fluminis Ca.ccclxiii.

Iar fluminis qd ẽ. Eſt plãta ſtãs ſilis nenufari ⁊
i ẽ ſubmerſa in aq̃ ex q̃ parũ appet. ⁊ ipſa q̃dẽ ꝓpinq̃ ſtanti albitudar. Nã. Fria ẽ ⁊ ſtiptica. Vulnera ⁊ vlcera. Cõuenit ẽ vlcerib⁹ frãudulẽtis ⁊ ꝑuritui.

de icſu Ca.ccclxiiii.

Icſus. Proꝓ̃tates. Eſt ꝑima nãe ⁊ ſu
i ti galbeneh. ⁊ ei⁹ q̃dẽ potio ẽ pondus. ʒ. ſ.

De ipericon Ca.ccclxv.

Pericon ⁊ noiat arabice albarib. ⁊ noiat ſyriace vua demõis. qd ẽ. Thyrſi ⁊ flos paleoꝛũ
i

ma.⁊ eius gũmi est citrinũ ad rubedinem declinans et ẽ i(n) similio figure sumach. verũtñ nõ ẽ in eı⁹ rubedine. Electio. Gal. dixit vel in potu ex sese eı⁹ ⁊ nõ in potu⁹ aliquid ex eı⁹ solo. Nã. Calid⁹ ẽ in .ii. sicc⁹ i fine eı⁹. Opatiões ⁊ pprietates. Est subtiliatiuũ spirituũ hñs sectam resolutiuã. Apata ⁊ bothor. Cõfert apa nib⁹ fine ⁊ duri magnis. Vulnera ⁊ vlcera. Emplm foliox eı⁹ ꝯfert adustiõi ignis. ⁊ ꝯsolidat plagas ⁊ vlcera mala. ⁊ qñ terif ⁊ pulueriçat sup vlcera tremula ⁊ putrida ꝯfert. Iuncture. Cõfert dolori ãche ⁊ sciatice decoctũ cũ vino ppe qñ bibit. xl. dieb⁹ cõtinuis ipm ei sanat sciaticã. Mẽbra expul. Prouocat vrinã ⁊ puocare mẽstrua ẽ eı⁹ proprietas. ⁊ eı⁹ succ⁹ solutiuo educit cholas. Permutatio. Loco eı⁹ põit põdus ipsi⁹ de sinapi. ⁊ põd⁹ ipsi⁹ de radice capparis.

De Ysopo humida. C.ccclxvi.

Ysopus hũida qd est. Est sordicies aggregata sup lanã ouiũ i armenia ⁊ sternit sup pbãs ꝯtrã caloꝝ ⁊ accipit ꝟtutes ⁊ lac eaꝝ et fortasse ẽ ouis. ergo cogit et pparat ibi. Nã. Calia ẽ i tertio hũida i pmo. Opatiões ⁊ pprietates. Est maturatiua resolutiua. Apata ⁊ bothor. Resoluit apata dura cũ ex ea fit emplz. Mẽbra ocli. Cõfert apatib⁹ oculi linita et bibita. Mẽbra nutrimẽti. Cõfert frigidati cõio linita et bibita. Mẽbra expl. Resoluit duricies q̃ sũt i pud⁹ vesice et matricis ⁊ ꝯfert frigiditati reꝝ ⁊ frigiditati renũ. De Ysopo sicca. C.ccclxvii.

Ysop⁹ sicca qd ẽ. Alia ẽ mõtana: ⁊ alia ẽ domestica. Nã. Calia ẽ ⁊ sicca i tertio. ⁊ ẽ subalis sic origanũ. Decoratio. Si pot⁹ colorẽ efficit bonũ. ⁊ eı⁹ gumi abstergit vestigia i facie. Apata ⁊ bothor. Resoluit apata dura bibita cum vino. Mẽbra capitis. Eı⁹ decoctio cũ aceto ⁊ oxymel sedat dolorẽ dẽtis ⁊ vapor decoctiõis eı⁹ cũ ficub⁹ cõfert sonitui i aure cũ trãsiectorio sũpt⁹. Mẽbra oculi. Cogit dẽm si ex ea cõpz tarfan ⁊ sanguĩ mortuo sb palpebra. Mẽbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Cõfert pectori ⁊ pulmõi patiẽtib⁹ a dispnia ⁊ tussi antiq̃. ⁊ eı⁹ decoctio cũ ficub⁹ ⁊ melle sir. ⁊ apatib⁹ duri ⁊ abscissui dilatatoris. ⁊ gargarism⁹ ex ea ꝯfert et sufocatiõi intrisece. Mẽbra nutri. Emplm sõn ex ea cũ ficub⁹ ⁊ baurach cõfert spleni. ⁊ ifusio eı⁹ bibita ⁊ ꝯfert hydropisi. Mẽbra expl. Soluẽdo educit pbla ⁊ ascarides ⁊ lũmos. ⁊ qñ miscet cũ condimẽti ⁊ ireos cõfortat eı⁹ solo. Permutatio. Loco eı⁹ ponit sansuco tãtũdẽ ⁊ mediũ.

De iabrol Ca.ccclxviii.

Iabrol qd ẽ. Radix mãdragore siluestris. ⁊ est radix ois mãdragore mag̃ similis forme hois. ppt hoc ergo nolat mãdragora. Mãdragora enĩ ẽ nomẽ imagis nãl. s. sic plãta ex qua i forma hois. Eg̃ enĩ ẽ sine sectiõis hui⁹ nois incidantur ñ incta. mlta nãq̃ nolia sũt fm intrãsitões ñ incta. Forma ãt mãdragore incta ẽ lignũ cinericiũ declinãs ad citrinitatẽ magnũ sicut colli magn⁹. Nã. Est fria i tertio. sicca i pmo. ⁊ i ipo ẽ aliquantula caliditas fm q̃ existimãt qdã. Radix vo ẽ fortis desiccatiua ⁊ cortex radicis ẽ debil. folia ãt admistrãt recẽtia ⁊ hũida ⁊ ꝯferũt. ⁊ i mãdragora ipa ẽ hũiditas. Opatiões ⁊ pprietates. Est narcotica ⁊ hz lachrymã: ⁊ hz succũ ⁊ eı⁹ succ⁹ ẽ fortior lachryma ipi⁹. Cui enĩ vult vt aliqd ex mẽbris suis secet bibat tres anulas succi eius i vino ⁊ faciet subet. ⁊ dr qd qñ cũ radice eı⁹ cogit dis depdĩtis, vl doris leuit ipm ⁊ sũt faci obediẽtia eı⁹. Decoratio. Fricat cũ folijs eı⁹ albaras p eb domadã ⁊ delet absq̃ vlceratiõe ⁊ ppe sũ iacituit hũida ⁊ lenia. ⁊ lac mãdragore euellit lẽtigines ⁊ pãnũ sine mordicatiõe. Apata ⁊ bothor. Admistrat sup apata ⁊ bothor dura. ⁊ delet ⁊ scrofulas ⁊ cõfert. Et qñ terit radix eı⁹ multũ ⁊ ponit cũ aceto sr herisipilã sanat eã. Iuncture. Ex radice eı⁹ cũ sanib⁹ fit emplm ad dolorẽ iũcturarũ. Mẽbra capitis. Facit subet ⁊ facit somnũ. ⁊ qñ ponit i vino inebriat vehemẽter ⁊ qñq̃ supponit i ano ⁊ facit subet. ⁊ odoratio eı⁹ facit subet vehemẽter. ⁊ hec ẽ hñs folia alba q̃ eius nõ hz ⁊ dicit masculus. ⁊ qñq̃ sit ex ea ad expellendas vigilias ⁊ ad attrahẽdũ sõnũ sirup⁹ ⁊ remouet vigilias. ⁊ ẽ vt ponãt ex cortiaib⁹ radicũ eı⁹ tres entic i metrolijs vini dulcis ⁊ bibit ex eo tres anulas. Et qñq̃ decoquit cortices etiã i vino donec assumat vini fortitudinẽ eı⁹ ⁊ admistraf ex eo ad hoc vt faciat subet pl⁹ ⁊ ad hoc vt dormire faciat min⁹. Et qdã medicoꝝ faciũt vtẽ eo sedẽ i aq̃ vehemẽtis sẽa donec sanet. Et existimo q̃ intẽtio i hoc ẽ aggregatio calitas. Mẽbra ocli. Eı⁹ lachryma i medicis oculi sedat dolorẽ supfluũ ⁊ sit ex folijs eı⁹ cũ emplm. Mẽbra nutrimẽti. Sumit ex lachryma eı⁹. ʒ i. cũ melicrato ⁊ vomitu educit cholas ⁊ pbla sicut hellebor⁹. Mẽbra expl. Suppõit medicatas cum lana ex lachryma eı⁹ ⁊ puocat ⁊ extrahit sẽni. Et semen mãdragore mũdificat matricẽ qñ bibit. ⁊ si misceat cũ surfure qd ignis nõ tetigit. ⁊ suppõat ipz mulier absconditet fluxũ mẽstruo. Lac mãdragore soluẽdo educit pbla ⁊ cholas. Qũ ei pu⁹ puer mãdragorã credo assũit accidit ei vomit⁹ ⁊ solo ventris. ⁊ fortasse morit. Venena. Cũ melle ⁊ oleo ponit sup pũcturas. Et dixerũt q̃ pbẽspẽs q̃ videt habẽ folia alba. verũtñ folia eius prima sũt bezabar vue lupine pnicose ⁊ illã q̃ ex ea pnicosa ẽ aũcedũt accidẽtia sufocatiõis matricis. ⁊ rubedo faciei. ⁊ extil⁹ oc⁹ oꝝ ⁊ tumor faciei etiã ac si esset ebri⁹. Cur⁹ qdẽ cura sũt butyrũ ⁊ mel ⁊ vomitus.

De eo quo aurũ adheret. C.ccclxix.

Id q̃ aurũ adheret qd ẽ. Hoc nomẽ puẽit a mo niaco de q̃ nos iã locuti sum⁹. Et qñq̃ puenit cuidã rei q̃ sit ex vrina isanniũ mota i mortario ereo cõ aceto i sole donec coagulet. Et qñq̃ ẽ ex minera gñali ei i minera ex vapor ⁊ resoluit aq̃ cala. dein coagulat. Et hoc ẽ illud d q̃ nũc loq̃mur. Electio. Clarũ mũdũ ⁊ ppe citũ ⁊ artificiale ẽ forti⁹ ⁊ subtili⁹ eo mi nerale adustũ. Nã. Cal ẽ valde. Opatiões ⁊ pprietates. Est abstersiuũ cõstrictiuũ calefactiuũ putrefactiuũ subtiliatiuũ mordicatiuũ paꝝ ⁊ resolutiuũ cũ fortitudie. Et eı⁹ resolo ẽ vehemẽtior mordicatiõe eı⁹. ⁊ similr eı⁹ desiccatio. Et ipz dissoluit absq̃ mordicatiõe plurima ⁊ qd de eo ẽ artificiale ẽ vehemẽtis exiccatiõis. ⁊ minor mordicatiõis pp subtilitatẽ suã addita. Qñq̃ minerale adurit augmẽtat eı⁹ subtilitas ⁊ ẽ pumicõ ad sũmũ i hoc capitul. Vulnera ⁊ vlcera. Elidit carnẽ. ⁊ ẽ medicatio optimũ vlcerib⁹ difficil ꝯsolidatiõis. Mẽbra nutri. Est desiccatiuũ ꝯstrictiuũ. De Iunipero C.ccclxx.

Iunipus qd ẽ. Est cupressus siluris ⁊ eı⁹ qdẽ alia ẽ parua. alia magna. Et arbor mltiplicat i terris romãoꝝ ⁊ i occidẽte. ⁊ assumũt ex ea ligna ad fabricas magnas. Nã. Est declinãs ad calitatẽ ⁊ siccitatẽ ⁊ semẽ eı⁹ ẽ calz i pmo. siccũ i .ii. Opatiões ⁊ pprietates. Est calefactiua subtiliatiua carminatiua. ⁊ i fructu eı⁹ cũ hoc ẽ stipticitas ⁊ ñ ẽ i ipa stipticitas i reliq̃s pab⁹ arboris eı⁹. Iunctura iuncturaꝝ. Est bõa antiquitati iacẽtoꝝ. Mẽbra anh. ⁊ pecto. Est bõa dolorib⁹ pector ⁊ tussi. Mẽbra nutrimẽti. Mũdificat ⁊ apit oppilatiões leis. ⁊ ẽ bona sic bibita ⁊ ad inflatiõẽ i pmo. Mẽbra expl. Prouocat vrinã ⁊ ẽ bõa sufocatiõi mẽstrua ⁊ dolorib⁹ eı⁹. Venena. Expellit nocumẽtũ pũcture ãialiũ venẽosoꝝ ⁊ suffumigatio ex folijs eaꝝ ⁊ ex q̃bus pte arboris eı⁹ facta effugat vermes venenosos.

De Jniubis. C.ccclxxi.
i Jnube. Electio. Meliores sunt maiores
ca. Na. Fre sūt in pmo. cālēs i scūitate τ
hūitate τ sūt declinātes pa ad hūitatē. Opatiōes τ
ppetates. Cōfert acuitati san. calē τ existimo q illō
ē ppea q ingrossāt san. τ uiscosū faciūt ipm: τ illo τ existi
matio q putāt q ipse clarificāt san. τ lauāt eū. ē existimatō
corrupta ad quā ego nō declino: τ nutrimētū ca τ di
go ē difficilia. τ sēmo qdē i eis bon' ē ille quē dixit Gal.
Nō repi inubas i pseruāda sanitatē τ remouēda egri
tudine aliqd opatiōes: s repi eas diffical digōnis τ pauci
nutrimēti. Mēbra anhe. τ pecto. Cōferūt pectori τ
pulmōi. Mēbra nutri. Sūt male stō diffical digō
nis. Mēbra expl. Existimat qdā q pferūt dolori
renū τ vesice. De imterfectore adab. C.ccclxxii.
Jnterfector adab. Opatiōes τ ppetates.
i Virt' ei' ē de' irrigulator' leopdi: nisi qr ei' pp
tas ē i adibē. De interfectore canis. C.ccclxxiii.
Jnterfector canis. Mēbra capit. Facit ac
i cidē fluxū san. nariū. Mēbra anhe. τ pecto.
Facit accidē sputi sāguis. Venena. Jnsti
cit canes velocit τ facit euenire i hoībus fluxū sanguis
narium τ sputum sanguinis.
Capitm de littera. K. De Karabe. C.ccclxxiiii.
Karabe qd ē. Gūma sic sandaraca declīas ad
k citrinitatē τ albedinē τ puritatē. τ qñs decli
nat ad rubedinē q attrahit paleas τ fructu
ras plātarū ad se: τ pp hoc noiat karabe. i.
rapiēs paleas psice. Ex ipa qdā ē pposita ex aqūitate tepi
da τ terreitate iā subtiliata: τ est gūma arboris q dicit
nux romana, q ē pposita ex terreitate subtili τ aqūitate sic
ca. Na. Est cala parū τ sicca i sō. Opatiōes
τ ppetates. Est restrictia τ phē sāguis cuiuscūq loci
fuerit: τ ei' vt' ē silis vtuti floris sue arbor' .i. floris nucis
s ē fortior. Apata τ botho. Dixerūt qdā q la
pēdit sup apata cala τ pfert eis. Mēbra capitis.
Retinet fluxū san. nariū τ descēdētis a capite ad pulmo
nē. Mēbra anhe. τ pecto. Karabe pfert tremori
cordis qñ bibit ex eo medietas aur. cū aq fra τ phibs
sputū sāguis valde. Mēbra nutriti. Retinet vo
mitū τ phibet mās malas a stō: τ cū mastice cōfortat
stōm. Mēbra expul. Retinet fluxū san. ex matri
ce τ ano τ fluxū ventris τ pfert tenasmoni.
De karmezik. C.ccclxxv.
k Karmezik qd ē. Est fruct' tamarisci de q iā locu
ti sum' i ca. de tamarisco. Na. Est frigid' i
pmo. sicc' i sō. De kulele. C.ccclxxvi.
Kulele qd ē. Est lignū sicut rubea qd nigrū do co
k op i. Na. Est cals τ hūidū i terminis pmi.
Opatiōes τ ppetates. Est glutinatiuū: τ frā
git vtutē medicīa τ acuta sicut gūmi. Deco
ratio. Est ipinguatiuū. De kamelio. C.ccclxxvii.
Kamilon qd ē. Est spēs mezerion mīg mortifera
τ ē etiā notū noie hamelin. Et nos qdē iā dixim' ips in
capl'o de ha. De kebikengi. C.ccclxxviii.
Kebikēgi qd ē. Et' spēs sūt qtuor dixit Dia. vna
k spēs ei' ē cui' folia sūt silia foliis coriādri: s sūt
latiōra folio ei' ad albedinē declinātia τ flos
ei' ē citrin' τ qñq ē purpure' cui' lōgitudo pueīt vsq
ad duos cubitos. τ ei' radix ē nō grossa. τ ipsi' radix ē
alba τ hs vgulta silia vgultē bellebori. τ orit i ripis cur
sus aqrū. τ spēs ei' alia lonti' cinericia q illa lōgiores
hēs radicē folia hēs regulata q noiat lupin' illustris. τ ē
aliq pua valde auri coloris. τ qrta ē silis tertie. verū
flos ei' ē alb' lacte'. Na. Est cala τ sicca in terno.
Opatiōes τ ppeta. Oēs sūt calide acute vlceratie ab
stersiue excoriatiue mordicatiue cutis facietis pruritū.

Decoratio. Folia τ stipites ei' adhuc delicati eradi
cāt albaras τ albedinē vnguū. Apata τ bothor.
Eradicat scabiē τ sanat verucas τ q sūt ut claui τ glā
las pēdētes qb' nocet fing'. Vul. τ vlce. Decoctio
ei' cocal sanat cū aq ei' tepida τ pfert. Mēbra cocal.
Ei' radices sūt exiccātes fermētatiōib' fortib'. τ qd ex
eis fit ē pfert pcussiōib' dēnū. De kekēgi. C.ccclxxix.
Kekēgi qd ē. Virt' ei' ē pxima vtuti vue lupine
k τ ppē ei' foliop ei'. Na. Est fra τ sicca ad
fin pueniēs. Vulnera τ vlcera. Succus eius
cōseruat vlcera τ delet dūnitē fistular τ vlcera antiq
tiq. Mēbra anhe. τ pecto. Cōfert asmati τ fluxi
ni τ difficultati anhelit'. Mēbra nutri. Cōfert ic
ritie. Mēbra expl. Cōfert vlcerib' vianī vrine.
De kenkezred. C.ccclxxx.
k Enkezred qd ē. Est gūma alcodiol. q ā dixi ē
de eo qd ē karket. Na. Est cals τ sicc i sō.
De kulbekusti. C.ccclxxxi.
k Kulbekusti qd ē. Est silis foliis inuolutis ad in
uicē qr mēcīus sm plin ē. v. τ inuolutū sr radicē
vnā τ ei' color ad nigredinē declinat τ citrinitatē: nō hs
plin saporē. τ dixerūt qdā q ē calbariekar. Alij vo dixe
rūt q vt' ei' ē sicut vt' albariekar τ hoc ē san'. Na.
Est calid' τ sicc' i sō. Opatiōes τ ppetates.
Est subolis. De kidaru. C.ccclxxxii.
Kidaru qd ē. ē asarara. τ nos qdē loqmur de ipa
k i loqndo' i ca de hin. De kemekir. C.ccclxxxiii.
Kemekir qd ē. Est i dispōib' aliculis: s ips ē fo
k n' plin. Na. Est calin τ siccū i terno fine
sc. Opatiōes τ ppe. Est lāxfactiuū resolu
tiū. Mēbra expul. Prouocat vrinā τ mēstrua:
calefaciē vtuose. τ vt' ei' i hoc ppe rēnō hēs neqs hē
parē soluēdo aqūitatē. De kormidenen. C.a.ccclxxxiiii.
Ormidenen qd ē. Est grānū qd medici laudāt.
k Mēbra expul. Prouocat vrinā τ mēstrua
et calefacit vulua valde: τ soluit lenitē τ aqū.
De keisaugen. C.a.ccclxxxv.
k Eusangue qd ē. Est nomē herbe: τ existimo q
keisangue ē ligna bouis psice. Mēbra anh.
τ pecto. Ppetas ei' ē lenitiue τ mūdiuā ramoū.
De karon. C.ccclxxxvi.
k Karon qd ē. Est lignū idū cui' allatio ad terra
nrā s multiplicat. nō ergo elōgat qn sit almagi
idū. Jncisiua fracturar. Est magni iuuamēti i negoci
fracturar τ torsiōis τ dislocatiōis. De keisin. C.ccclxxxvii.
Keisin. Na. Semē τ radix ei' calefactiuū
k Et semē ipi' ē calefactiuū τ exiccatiuū in sō.
Opatiōes τ ppetates. Expellit vētositates
capit. Mēbra nutritiua. Est maturatiuū digestiuū
resolutiuū vētositatis pcipue i stō τ pfortat ips. Mē
bra expul. Pond' . 3. i. ex colofone eductū vermes τ
ascarides: τ puocat mēstrua vtuose. Semē ei'. Vene
na. Cōfert pūcture vermiū venenosorum.
De kaskenden. C.ccclxxxviii.
k Kaskendē qd ē. Est res leuis sicut albusnati la
tea: τ i rakia noiat stere' colūbar: τ i baldach
τ i egypto noiat kēdē. Electio. Que ex ea melior
ē barbarica est s rakia ē debilis. Na. Est cala τ hu
mida i pmo. τ dr q inflat parū ps nō ē firmatū. Opa
tiōes τ ppetates. Exiccat τ ipa ē exitiosa. τ dixerūt
qdā q ipa icidit sāguinē τ ex ppetatib' qdē ei' ē q ass
muni decē lb. melli τ. xx. lb. aq τ kikie ex ea: τ pcutit
bene τ coquit os vasis τ fit vinū stati. Decoratio.
Jnpinguat. Mēbra expl. Augmētū coitus icora
De kebenzkeisenz. C.ccclxxxix.
k Kebenzkeisenz qd ē. Quidā de gnē tuber sol
dā adunatū i magnitudine ideiculi. τ ei' i ē ro

tucatū hñs verrucas ꝓfundas: qd̄ nascit̄ i arena sicut nascunt̄ tubera ⁊ fungi suauē valde qd̄ infra terra multiplicat̄ i locis q̄ sūt vltra flumina: ⁊ i corasceni etiā: ⁊ nos qd̄e nō audiuim⁹ ab aliq̄ vnq̄ꝫ ꝙ tātū ītrat nocumētū quātū fūgi ⁊ tubera. Quãꝫ ipoꝝ sapoꝛ tuberū sapori ꝯpat̄ ⁊ parū ꝑ declinãs ad dulcedinē. Rā. Mꝫ frītatē maiorē frītate cuiusq̄ꝫ tuberū ⁊ fungoꝝ: ⁊ neq̄ꝫ ē vacuū ab būitate cīnea cū siccitate substātie. Opatiões ⁊ ꝓpetates. Est extinguimo grossum.

De kerse aromatici. C. cccxc.

k Kerse aromaticū qd̄ ē. Est cortex grossus colorē hñs purpureū qd̄ hꝫ saporē gariofili absq̄ꝫ dulcedie cinamoī quã̄uis sit oculo⁹ ꝗ̄ gariofili⁹. ⁊ ē debilius i opatiōib⁹ suis ꝗ̄ gariofil⁹. Rā. Est calī ⁊ siccū in fo.

De kerse cinamomi. C. cccxci.

k Kerse cinamoī qd̄ ē. dr̄ ꝙ ē de cinamomo ⁊ dr̄ ꝙ ē alteri⁹ generis. ⁊ ip̄ꝫ qd̄ē ē durū sic cinamomū de ipso tñ ē q̄ddã qd̄ nō dirūpit̄. ⁊ de ipso ē qd̄ ē lineatū. ⁊ aliud ē albū frãgibile velocit̄. ⁊ ipm̄ qd̄e cinamomū ē debili⁹. ⁊ dictū ē de ipo i capitulo cinamomi.

De kitim Ca. cccxcii.

k Kikē qd̄ ē. Est gūma horribilis saporis. ⁊ asportat̄ de regiōe occidēt. ⁊ existimaverūt qdā ꝙ ē sādaraca ſꝫ nō ē firmū. ⁊ q̄ꝫq̄ꝫ qdeꝫ suffumigat ex eo cū myrrha ⁊ sigia. Opatões ⁊ ꝓpe. In ipa ē mundificatiuū. Decoratio. Mūdificat vlcerū vestigia velocit̄. ⁊ i ipa ē extenuatiua vt⁹ q̄ꝫ q̄ꝫ die bibunt de ea tres ꝗ̄te. s. ꝫ. cū oxymelle aut aq̄. Mēbra capitis. Nihil ꝯpat̄ ei i remouēdo doloꝛē dētū ⁊ casū gīgiue. Mēbra oculi. Acuit visū. Mēbra anhe. ⁊ pect. Cōfert asmati cū melle ⁊ vnūt ea lactantes. Mēbra nutri. Q̄ i de eo bibit trib⁹ dieb⁹ cū oxymelle extenuat splenē valde. Mēbra expul. Prouocat menstrua cū aq̄ mellis.

De kotto Ca. cccxciii.

k Ouū. Rā. Semē ei⁹ ē calefactiuū lenitiuū. Mēbra anhe. ⁊ pecto. Grana ei⁹ sunt bona pectori ⁊ tussi. Mēbra expul. Semia ei⁹ sūt lenitiua ventris. ⁊ succus folioꝝ eius cōfert solutioni puerorum.

De kered Ca. cccxciiii.

k Kired qd̄ ē. De gūma ei⁹ dictū ē in caplo de kerf. cui⁹ qd̄ē gūma ē dragagātū. Rā. Est frigidū ⁊ siccū.

De kali Ca. cccxcv.

k Kali. Opa. ⁊ ꝓpe. Est calī adustiuū abstersiuū corrosiuū forti⁹ ꝗ̄ sal. Decoratio. Cōfert morphee. Vul. ⁊ vlce. Cōfert scabiei et corrodit carnē addīā.

De kimolea Ca. cccxcvi.

k Kimolea qd̄ ē. Kimiola ē sic marmoꝛ alba splēdida bona. i sapoꝛe suo ē cū sorditas ⁊ de ipsa ē q̄dā q̄ splēdoꝛē nō hꝫ. oīs velocit̄ ē frãgibilis. Vulne. ⁊ vlce. Cōfert adustiōi ignis ꝓpe cū aq̄ ⁊ aceto. Ergo ex ea ē adustiōe lauatā cōfert vlcerib⁹ difficilibus ad incarnādū.

Capitulū de litera L.

De lepore siluestri Ca. cccxcvii.

l Lepus siluestris qd̄ ē. Coagulū hui⁹ lepori sa cū oīa q̄ diximi⁹ i ca. de coagulis subtiliuo ⁊ melī⁹. ⁊ iest opatiōis addiciō. Rā. Frigid⁹ ē ⁊ sicc⁹. ⁊ rectificatio ē cū melle. Electio. de coagulo emib⁹ nascit̄ adusto sūt i potu medicinas. Decoratio. Si⁹ sāguis mūdificat pãnū. ⁊ cinis capit ei⁹ ē cū medicamē bonū hñti alopiciā: ⁊ ꝓpe marini. Qū q̄ venter leporis sumit̄ sicut ē cū viscerib⁹ ⁊ frigēdo suꝑ lanuginē adurit̄ ē medicamē originis piloꝝ sup caꝑ cū coꝛrū ⁊ administrat̄ cū oleo ro. Iūctura iūcturarū. Ei⁹ cerebꝛū assatū cōfert tremori accūti ex successione egritudis. Mēbra capit. Qū iungit̄ gīgiue īfant cū cerebro ipi⁹ ꝓpetate q̄ ē i ipso velocit̄ oriūt̄ dētes: ⁊ sa

ciet exire: sine doloꝛe: ⁊ sic q̄ꝫ soluit cū butyro veteri aut recēti aut melle: ⁊ q̄ꝫ bibit ei⁹ coagulū cū aceto ꝯfert epilē. Mēbra nutri. Mūdificat stō3. Mēbra expul. Coagulū ei⁹ q̄ꝫ bibit trib⁹ dieb⁹ cū aceto p⁹ purgatiōēꝫ menstruoꝝ ꝓhibet īpregnatiōē. ⁊ mūdificat būitatē currētē ex matrice. Et sāguis qd̄ē leporis in ⁊⁹ cōfert dysēterie ⁊ apostemati ītestinoꝝ ⁊ soloni antiq̄. Venena. Coagulū l porsis cū aceto est tyriaca ⁊ bezahar venenis. Et sāguis leporis frig⁹ as aufert venenū sagitte.

De Locusta. C. cccxcviii.

l Locuste. Electio. Ex eis sūt meliores grosse q̄ alas nō hñt. Decoratio. Pedes eaꝝ eradicāt verrucas ſꝫ ꝙ dr̄. Mēbra nutri. Sumant ex rotūdis eaꝝ. xii. q̄ꝫ ta. ⁊ abiiciūt capita ⁊ extremitates eaꝝ ⁊ p̄t cū eis paꝝ myrti sicce. ⁊ bibūt pp hydropisiꝫ sicut sūt. Mēbra expl. Cōferūt guttandi vrine. ⁊ q̄ cū eis fit suffumigatio ꝯferūt difficultati ei⁹. ⁊ spē pne i mulierib⁹. ⁊ sic cū eis cupatoꝛio hemoꝛroidib⁹. Venēa. Grosse q̄ alas nō hñt assant ⁊ comedūt pp puncturā scorpiōis.

De lepore marino. C. cccxcix.

l Lepus marin⁹ qd̄ ē. Est alal ostraceū luteus declinãs ad rubedinē aliquātulū. īter pisces c⁹ sūt q̄ dāntia solis alamē. Decoratio. Ei⁹ sāguis ē calid⁹ mūdificās morpheā ⁊ pãnū. Et ei⁹ caꝑ adustū ꝯnāt pilos i alopitia ꝓprie cū adipe vrsi ⁊ in tyria valde. Mū ergo ex eo fit epls sicut ē abradit pil os. Mēbra ocli. Abstergit visū more ēpli suppositi. ⁊ sic collyrii. Venēa. Nūcrat iter venenosas medicinas q̄ īterficit cū vlceratiōe pulmōis.

De lōgo pipere. C. cccc.

l Longū pip qd̄ est. Res parua sicut digiti i figura floꝝis salicis q̄ cecidit. ſꝫ ip̄ꝫ ē min⁹. ⁊ ē durū solidū. ⁊ sapoꝛ ei⁹ i acuitate ꝓrim⁹ ē sapori piperis ⁊ ē ꝓm⁹ fruct⁹ piperis ꝙ̄ꝓpt̄ ē būid⁹ ⁊ comedūt ⁊ nō mordicat i ꝓmo gustū. Electio. Bonū ē illud qd̄ nō ē fractū ⁊ nō dissoluit i aq̄ tepida etiā si i ipa remaneat tota die. ⁊ ē sic piperi i saporē suo. Rā. Calꝫ ē i tertio. siccū i fo. Opatiões ⁊ ꝓpetates. Est resolutiuū ⁊ remouet egritudies frās. Mēbra ocli. Cū aq̄ epaticapitis assati ꝯfert pãno oculi. Mēbra nutri. Digerit ⁊ fac̄ appetitū ⁊ ꝯfortat stō3. Mēbra expl. In lynmate fac̄ augmētū ⁊ valet vt zinziber.

De licio. C. cccci.

l Liciū qd̄ ē. Magis vices ſꝫ existimatiōnē ē qd̄ idū ē. ⁊ ē succus aliciuꝫ abaragi ⁊ falsificat̄ ita ꝙ latet ꝓbos medicos. ⁊ illud fit cū succo azerde coq̄t ei i aq̄ dōec coaguletur ⁊ iuuo ei⁹ ē ꝓpinq̄ substantie ignee subtili ⁊ terree sic. Qd̄ aūt ō mecha ē ē ros arbil ei alie. Electio. Indū ē forti⁹ ꝗ̄ illd̄ de mecha i re capilloꝝ ⁊ ꝯfortatiōe eoꝝ ⁊ illd̄ de mecha i apāib⁹ ē forti⁹. Rā. Est tēpatū i caliditate ⁊ frītate. ⁊ siccū i fo. Opatiões ⁊ ꝓpetates. In indo ē resolo ⁊ stipticitas ꝑuaꝫ ꝯfert oi fluxui san. ⁊ ei⁹ resolo est plima stipticitate ipi⁹ ⁊ ē i fo i resolone. ⁊ ē stipticitas ei⁹ mioꝛ exiccatiōe ipi⁹ ⁊ i ipo ē v⁹ subtilia. Decoratio. Rubificat capillos ⁊ ꝯfortat os ⁊ ꝓpe idū ⁊ sanat pãnū. ⁊ ꝯfert omne licinū pãnarinis. Apata ⁊ bothoꝛ. Cōfert apatib⁹ fluxis ⁊ formice. Vulnera ⁊ vlce. Cōfert vurūq̄ꝫ vlcerib⁹ fraudulētis. Iūctura iūcturaꝝ. Cōstringit ī mēbra. Mēbra capitis. Indū ꝯfert fluxui sanici ab aur̄ ⁊ vlcerib⁹ ei⁹ ⁊ cū eo tāgit̄ palatū ꝑ alcola ⁊ sanat ⁊ vlcera gīgiue ⁊ egritudiē ei⁹ curat. Mēbra ocli. Cōfert opthalmie ⁊ abstergit coꝛnē ⁊ remouet pãnū ei⁹ ⁊ sanat scabiē ocli. Mēbra anh. ⁊ pecto. Indū i potu dat̄ ad sputū san. ⁊ ad tussiꝫ. Mēbra nutri. Bibit idū ⁊ ꝓhibet ictericiā nigrā ⁊ splene ⁊ sic liciū. ⁊ ipi⁹ arboꝛ opat̄ illd̄. ⁊ ꝯfert fluxui stōatico. Mēbra expl. Cōfert fissure ani ⁊ bibit aut suppōit

solani antiq̃. ⁊ eiq̃ ē ex debilitate stōi ⁊ dysenterie: ⁊ puo cat menstrua ⁊ ei⁹ fruct⁹ recēs soluēdo educit phla aq̃sus ⁊ ɔfert vlcerib⁹ ani: ⁊ ꝓhibet sciaticā ⁊ ɔfert hemoroi dib⁹. Venēa. Ei⁹ fruct⁹ ɔfert pnicioso: ⁊ idē dat i poti ad morsū canis rabiosi. Permutatio. Loco ei⁹ ponit̃ sēla zabaragi eq̃le pōd⁹ ⁊ aggregat̃ saufel ⁊ sī dato eq̃le pōd⁹ ip̃i⁹. De lacerto. C.cccci.

Acert⁹ qd ē. Est arbab ⁊ ei⁹ nā vicina ē nāe stel liōis: ꝫ ē meli⁹ stelliōe ꝓp illud q̄ nutrit. Mē bra ocli. Ei⁹ sterc⁹ albugini ⁊ pannui cōfert ⁊ acuit visū. De limacia. C.ccccii.

Limacia qd ē. Est ex fimo, stercoꝝ. Opatio nes ⁊ ꝓprietates. Extinguit sāguinē. Mēbra oculi. Ei⁹ sterc⁹ adulū ɔfert vlcerib⁹ oculi. De lapide iudaico. C.cccciii.

Lapis iudaic⁹ qd ē. Est lapis sīc nux pua ad lon gitudinē pauca declinās, p̄im⁹ figur̃ amigdale aut dactili: quē secāt linee i suis extremitatib⁹: ⁊ linee alie latitudinales ei eq̄distātes q̄ se secāt ⁊ finaneāt ex eis ū cut sq̄me pne lucide. Mēbra nutri. Debilitat stōꝫ ⁊ nō ɔumit ei ⁊ deiicit appetitū. Mēbra expl. Cō fert lapidi renū ⁊ exhib: ip̃m ex potio ei⁹ fit, ⁊ amalgat cū aq̄ calida: ⁊ dicit qdā q ip̄e ɔfert lapidi vesice: ꝫ n̄ ē ita: ⁊ ip̄e ē ex eis q̄ abscidūt fā ani. De lapide vesice. C.ccccv.

Lapis vesice. Mēbra expl. Dicit q ip̄e frā git lapidē renū ⁊ vesice. Gal. vero dicit q nihil boꝝ est. De lapide spongie. C.ccccvi.

Lapis spōgie qd ē. Est lapis inēt i corpe spōgie Mēbra expul. Frāgit lapidē renum. De lapide lacteo. C.ccccvii.

Lapis lacte⁹ qd ē. Cū iste lapis fricat̃ cū aq̄ egr dit ex eo qddā qd ē sicut lac. ⁊ hic qdē lapis ē ei nericij coloris dulcis saporis: ⁊ terit̃ cū aq̄ ⁊ seruat̃ qd resolui⁹ ex eo i pyxide plūbi. Nā. Est tēpatus. Apata ⁊ bothor. Cōfert initio apatū caloꝝ: ꝫ si pue nit ad h vt tale iunasitū ɔferat apud statū ipoꝝ q̄ ɔseq̄t sanitas. Mēbra ocli. Ex fricatiōe ei⁹ cū aq̄ fit al. colsis ⁊ ꝓhibet cursus sup fluitatū ad oculū: ⁊ vlcera ac cidētia i ipo. De lapide molari. C.ccccviii.

Lapis molaris. Apata ⁊ bothor. Vapor aceti ab eo ꝓhibet fluxū sanguis. ⁊ apata calia. De lapide i quo acuit. C.ccccix.

Lapis i q̄ acuit. Decoratio. Fricatio ei⁹ sr̄ māmillā ⁊ testiculū poīt vt n̄ magnificet. Apa ta ⁊ bothor. Fricatio ei⁹ bōa ē apatib⁹ māmille calid. De lapide alagi. C.ccccx.

Lapis alagi. Opationes ⁊ ꝓpe. Exiccat ⁊ abstergit ⁊ retinet sāguinē. Vulnera ⁊ vlce. Prohibet fluxū sanguis ex vulnerib⁹ ⁊ vlceribus. De lapide alkali. C.ccccxi.

Lapis alkali qd ē. Est lapis q hꝫ fricationē sup. flue dulcedinis. verū ē sicut lapis lacte⁹ i oibus suis opatiōib⁹. Nā. In ipo ē caliditas q̄dā ⁊ hꝫ ṽtutē assedenegi. De lapide lune. C.ccccxii.

Lapis lune qd ē. Ip̄e dicit̃ splēdor lune ⁊ iuenit̃ apud augmētū lune: ⁊ iuenit̃ i terra arabū leuit̃ Opatiōes ⁊ ꝓprietates. Suspēdit̃ fm q di cit̃ sup arborē ⁊ fructificat. Mēbra capit. Sanat epilētiam ⁊ suspēdit̃ sup epilepticū q fm terminū assumit̃ ab ea. De lapide semeito. C.ccccxiii.

Lapis semeit qd ē. iste lapis i opatōib⁹ suis ē sic he matites. ꝫ ē mior. De lapide nigroꝝ. C.ccccxiiii

Lapis nigroꝝ qd ē. Lapis q dessert ex nigris de clinās ad cinericitatē fricat̃ ⁊ egredit̃ ex eo frica tio mordicās ligūa silis lacti. Mēbra oculi. Mū dificat pānū oculi q̄ nō ē cū apate ⁊ ophthalmia: ⁊ cō fert vestigijs vlcerū i eo: ⁊ eradicat vngulā lenem.

De lapide afrogion. C.ccccxv.

Lapis afrogion. Opatōes ⁊ ꝓpe. Exiccat cū stipticitate ⁊ mordicatione ⁊ resolutiōe. De lapide serpētis. C.ccccxvi.

Lapis serpētis. Mēbra expul. ici q ip̄e frāgit lapidē i vesica: ꝫ Gal. negat illud. Ve nena. Dicit̃ q ip̄e ɔfert sua supposīne morsui serpētis Inqt Gal. Reuulit illud q̄dam homo verax. De lapide q extigūt in oleo. C.ccccxvii.

Lapis q extigūt i oleo. Opatōes ⁊ ꝓpe. Lapis iste extiguit̃ oleo ⁊ istal eū. Venē. Ex lapide isto fugiūt vermes venenosi. De lapide anelseb. C.ccccxviii.

Lapis anelseb. Mēbra nutri. Est iuuatiu⁹ stōi valde. Et Gal. qdē dixit q q̄ sit ex eo lapi de fodiū eq̄ distās stō ⁊ suspēdit ɔfert mori ⁊ stomacho. De lapide alcickisa. C.ccccxix.

Lapis alcickisa. Mēbra pectoris. Cōfert apatibus ⁊ vlcerib⁹ q̄ sunt i eius vasis. De lapide armeno. C.ccccxx.

Lapis armen⁹ qd ē. In ipo est aliqūtulū ṽi colorus. nō ṫn ē i colore azuli: ⁊ nō ē i ei⁹ solidi tate: ꝫ ē i eo arenositas q̄dā. ⁊ q̄nq̄ viuūt eo tinctores ⁊ pictores loco azuli ⁊ ē lenis tact⁹. Mēbra nutri. Est mal⁹ stō: ⁊ ille q ē abluī⁹ nō facit nausea. ⁊ i dispēi h⁹ ē malus stō. Mēbra expul. Solūdo educit mel' az fort⁹ q̄ lapis azuli. ⁊ ia dicē. sūt eo ⁊ cōnatione helleboꝝ nigꝝ ꝓp illud qd inuenitū i eo ad egritudines melācholicas. De luto sigillato. C.ccccxxi.

Lutū sigillatū qd ē. Hoc lutū affert ē terra in loco q notat̃ lacuna. ⁊ ē notat̃ lacuna naq̄ q ē terra plana ꝓpīq̄a i q n̄ ē herba aliq̄ ulq̄ i Et iā retulit mihi qdā ꝓpo ore q vidit eū. Ꝫ ali laute lutū dūntū. Et illud id. q̄m p̄m⁹ q ip̄m accepit hā mi dula i dieb⁹. f. fenerio ⁊ ip̄m qdē et mog ḋ euiā q̄ ip̄ verē est magra q̄ d luna q̄ notabat hartemite acceptabat ⁊ ad ciuitate deferebat ⁊ ponebat iñ aqua ⁊ siebat sicut pulti ⁊ dimittebat ip̄aꝫ post motionē sortē grosse dōec residebat ⁊ effūdebat ab ea illā aquā ⁊ accipiebat rē grossā ⁊ ꝓiciebat eā. ⁊ videbat quod ex ea pingue erat ⁊ viscosū: ⁊ siccabat ex eo lutū sic cera. Apud ho. ho ē lutū speciē illi⁹ loci ɔfectū cū sāguie hircoꝝ. ⁊ ꝫ qdē q̄nq̄ adulteratū ita vt pēti⁹ nō cognosceret. Electio

Melius ē illud qd nō hꝫ odorē nisi odorē aluminis ⁊ retinet sāguinē qū currit ex ore: ⁊ sanat signu: ⁊ sepis ex ea. Opatōes ⁊ ꝓpe. Inqt paul⁹. Nō ē medicīa mag' abscidēs sāguinē q̄ ip̄m ⁊ cāe⁹ q̄ lutū fem⁹ ita q mēbra nō tollerāt acuitudinē ei⁹ q̄ hꝫ apatās ꝓp̄ē temerantio sentit ex eo ip̄eitatē quādā ⁊ ē singulariter glutinosū. Apata ⁊ bothor. Cōfert in principio apatū calidoꝝ. Vulne. ⁊ vlce. Cōsolidat vulnera recētia ⁊ vlcera difficilia ⁊ ꝓhibet vlcerationē adulteriā ⁊ sanat vlcerationē ei⁹. Iuncturarū. Cō seruat mēbra apud casū ⁊ restaurat ⁊ ꝓhibet effusionē materiā ad man⁹ ⁊ pedes ⁊ ꝓhibet corrosionē. Mēbra capit. Prohibet catarrū ⁊ ꝓhibet cursū oīa q̄ gignit. Mēbra anhel. ⁊ pecto. Cōseruat vlcera apud casū ⁊ ɔfert excreationē: ⁊ ei sputo sāguis ꝓp̄ē q̄ exiccat vlc⁹ pulmōis. Mēbra expul. Cōfert vl re intestinoꝝ malignē bibitū ⁊ clistērizatū ⁊ ꝓp̄ē p⁹ exci rīgationē cū hydromelle declinat ad putritiē: vnde q̄ sat. Venena. Resistit venenis ⁊ morsib⁹ bibit̄a cū vino ⁊ linitū cū aceto. Et qd ex eo parū ē q̄ bibit nō cessat facē nauseā ⁊ facit venenū vomitu exire ꝓp̄ē q̄ an ip̄m bibit. Inqt Gal. medicamē grā gaminat luti ex eo expertus sum i lepore marino. ⁊ cantharidibus: ⁊ ītu ti ip̄m vomitu educēs ea statim. Et iam quidē expertus

sui ipsi in morsu canis rabiosi cū vino τ liniūt ipsius sup morsus vipe cū aceto τ posui sup ipsi post liniū ū folia scordeon aut cētaurei. De luto absolute. C.cccc.xxij.

Uñ absolute. Nā. Lutū omne infidatiuū ē. Opatiões τ pp̄e. Est desiccatiuū absterſi-uū τ lutū qđ ē calz terre solano ē desiccatiuū cor poꝝ latoꝝ absq3 mordicatiōe ꝑpᷓ sui glutinositatē τ q̄ cū nō admiscet nisi adustū qđ ē sicut testa τ parietes adusti i sole aūt i ipso ē vr̄ resolutiua. q̄ si vice alia lauet fit desiccatiuū cū eq̄litate i caliditate τ frigiditate subtile. De coꝛio. Cōstringit carnē laxā. Apata τ bothoꝛ. In cerato ponit sup scrofulas τ duritios. Mēbra nutrimēti. Ex luto terre solario liniūt hydropici τ sple netici. τ iuuant manifeste τ sanat carnem mollioꝛem.

De luto armeno. Cap. cccc.xxiij.

Uñi armenū qđ ē. Est lutū rubeū declinās ad cinericiū notū τ alennū ē ei ꝓpinquū i opatione Nā. Frigidū ē i pmo. siccū in scđo. Opatiões τ pp̄etates. Retinet sanguinē: qm̄ ei9 exiccatio ē i vltio Apata τ bothoꝛ. Cōfert apatib9 pestilētialib9 bibi tū τ linitū: τ ꝓhibet ambulationē putredinis mēbroꝝ. Uulnera τ vlcera. Mirabile ē i re vulnerū. Mē bra capit. Prohibet catarrū τ cōfert cola. Mē bra anhelit9 τ pectoꝛ. Est bonū sputo sanguinis τ ꝓ hibet ptisim ꝓpterea q2 exiccat vlcera pulmonis: τ est cura stricture anheli9 ex catarro. Mēbra expl. Est bonū vlcerib9 intestinoꝛ τ soloni τ fluxui sanguinis mēstruo. Febres. Cōfert febrib9 cibicis τ pestilētialib9 ꝓ pter τ plures qđē iā sanati sūt ex pestilētia magna ꝓpter cōsuetudinē bibēdi ipsi i vino subtili. Et si bibit in febre pestilētie necessariū ē vt vinū ꝑducat ipsi ad coꝛ τ misce al vinū illud cū aq̄ rosa.

De luto famio. C.cccc.xxiiij.

Uñi samiū qđ ē. Inqt Gal. Nos vidim9 eo ex hoc q̄ noiat stella samia. ego aūt dico q̄ hois9 vi q̄s illud sit talk. verū de talk iā dixerūt veridi ci q̄ ipsi inueniūt i terra grecoꝛ i insula cypri. Opatiões τ pp̄etates. Lutū samiū. dixit Gal. ē sicut sigillatū i retētiōe sanguinis τ reb9 aliis τ ē plus acutas q̄s sigilla tū ꝓpt ē leui9 imo ē vehemētis leuitat: τ ē tenaci9 τ vi scosi9 q̄s sigillatū: s3 sigillatū ē foꝛti9 eo. Nā Hoc ē viscosū tenax glutinatiuū nō indigēs ablutione τ lotione ē purū τ sedatio plima. Apata τ bothoꝛ. Pro hibet apata calida i receptiōe τ bothoꝛ vehemēti9 q̄s reliq̄ lutoꝛ cōfert apatib9 mamillaꝝ. Et si lauat nō sentit i eo aliquas calefaciēs sicut sentit ex sigillato. Uulnera τ vlcera. Et ꝓpt vehemētiā sue tenacitatis nō cōfert vlcerib9 adustiōis ignis sicut sigillatū. Iuncture. Cōfert i pncipio podagre linitū. Mēbra capi. Cōfert apatib9 q̄ sūt post aures. Membra expl. Cōfert eruptiōi sanguinis a mīrice τ egressiōi sangui nis cū egestiōe. De luto qđ comedit. C.cccc.xxv.

Uñ qđ cōedit. Opatiões τ pp̄etates. Est oppilatiuū corruptiuū cōplonis. verū ipsi cōfortat os stōi: τ delet eleuationē cibi: τ cum hoc ego nō diligo vt administret. Et h3 pp̄etatē i ꝓhibēdo vomitū. Qđ aūt i ipso dicit de bonitate anhelit9 est fm cōparationē desiderātiū ipsi: τ delectatiū in ipso ꝓpter il lud qđ accidit de gaudio ꝑ ꝯsecutionē ei9 qđ desiderat.

De luto terre mastice. Cap. cccc.xxvi.

Uñ terre mastice. Opatiões τ pp̄ietates. Est abstersiuū lauatiuū generatiuum carnis.

De luto cretico. Cap. cccc.xxvij.

Uñ creticū. Opatiões τ pp̄etates. Est plus tinge acuitatis: τ ē sic reliq̄ lutis ꝑdictis. verū ē debili9 reliq̄s τ abstergit absq3 mordicatiōe τ debilitat fluxus. Mēbra oculi. Cōfert vlcerib9 aq τ inflāmationi eoꝝ. Mēbra expl. Alleuiat partu

riūtionē fm̄ q̄ dicit τ cōseruat pregnātes suspensum sup eas. De luto kimolea. C.cccc.xxviij.

Uñ kimolea. Opatiões τ pp̄etates. Qđ de eo purū ē plimi extersiōis iuuamēti. τ in ipso ē in frigidatio τ resolo. s3 qū lauat destruit ei9 resolo. Apata τ bothoꝛ. Cū aceto ponit sup apata q̄ sub dolo sunt. Uulnera τ vlcera. Prohibet initiū adu stionis ab vlceratiōe. De luto vino. C.cccc.xxix.

Uñ vina. Opatiões τ pp̄ietates. Exiccat nō longe a moꝛdicatiōe τ in ipso ē aliqˢtulū re solonis. De luto magra. C.cccc.xxx.

Uñ magra. Electio. Meli9 ē baldagdiū purū nō pmixtū lapidū declinās ad rubedinē. τ illud ē qđ dē sphece cassara. Opatiões τ pp̄e tates. Existimat Paulus q̄ ipsi ē i opatiōib9 similis tis τ exiccatiōis meli9 q̄s sigillatū. Uulnera τ vlcera. Cōsolidat vlcera. Mēbra expl. Interficit vermes τ soꝛbet sup ora soꝛbilia. τ retinet naturā τ cōfert valde.

De lacticinio. Cap. cccc.xxxi.

Lacticinia qđ ē. Est oīs planta q̄ h3 lac acutū so lutiuū incisiuū adustiuū. Et eo aūt famosa sunt septē alsalor τ alsecbras τ alobe τ bartanite τ τ almenemberia τ almese: ion τ pētaphili qđ ē hūt folia q̄nq3. oīa vō sūt moꝛtifera. Plurima vō fiēdo i eis ē la cte ipsoꝛ τ inueniūt qđē lacticinioꝝ spēs q̄ sūt pter hec fa mosa sicut q̄dā spēs auricule muris τ q̄dā spēs volubi lis τ poꝛtulaca agrestis τ reliq̄. Lac aūt lacticinij abso lute ē lac alobe τ vē q̄ sit illō qđ noiat syriaca alkarnes τ albusengi. τ dixerūt ēt q̄ lacticinia sūt septē gnā. ad vl timū lacticiniū qđ dē masculus. τ ei9 nomē ē karakilus τ p9 ipsi oēs sūt femie τ eoꝝ foꝛti9 ē qđ silat myrto τ no minat barasti9. deīde ē arboreū q̄ nūq̄ lter lapidis. dei de illud qđ assilat citrolo. τ noiat caurapescian. s. soluī deīde alsbana litboꝛū qđ noiat marinū q̄m nascit i ipso Et dixerūt vice alia lacticinioꝝ foꝛti9 ē in siculus ꝑdict9 τ radix ei9 lōgioꝛ cubito ad rubedinē declinās plena la cte. τ ei9 rami sūt siles ramis oliue. s3 sūt lōgioꝛes τ stri ctioꝛes. τ radix mōtana τ ossis i altis locis absq3 in mōta nis. Femine aūt q̄ ctā noiat macalia. Planta ei9 est sicut plāta herbe muri. s3 ē maioꝛ τ foꝛtioꝛ τ capita folioꝛū sūt spinosa τ egrediūt ex radice ei9 stipites longitudinē palmi bisios. τ fructificat vno anno τ nō fructificat alio τ fruct9 ē moꝛdicatiuus ē lingue silis nuci. τ ē ilet9 ꝑ mo i faciēdo vomitū. τ origo ē sicut origo masculi. ma rinū aūt qđ dē panariniū h3 stipites palmoꝝ declinātes ad rubedinē ꝑparatos sup q̄s sūt q̄nq3 aut sex folia sub tilia pua lōga parū. τ ei9 fruct9 ē sicut herbū. τ sūt ei9 fo lia silia folijs lini. τ ei9 capita sūt dupla rotūda τ floꝛes ipsi9 al. τ dixerūt hoc ē lacticiniū qđ dē almeioria qđ est poꝛtulaca. s3 ei9 folia sūt pūma. s3 sūt stricioꝛa τ vehemē ti9 rotūda ex cui9 radice egrediūt stipites rubei pleni la cte q̄s nūer9 ē. iij. aut. v. τ ipsi9 stipites hūt comas sicut anetū. τ i ipsis ē fruct9 ei9. τ ei9 origo sūt oēm9 oderis τ circuit9 ciuitatū s3 plm. Seruū aūt h3 stipitē in mēsura vni9 palmi τ maioꝛē. τ sūt folia ei9 silia folijs capilli τ pi ni. s3 sūt subtilioꝛa τ hūidioꝛa. Petrosus aūt qđ noiat arboreū h3 folia sicut folia myrti pua. τ sicut folia lacti cinij masculi τ ipsi supma h3 hūida τ plumas h3 comas τ hic ē spēs lacticinij alia silis citrolo τ radix ei9 τ folia ipsi9 soluūt oēs aq̄tatē. Electio. Foꝛti9 qđ i lacticini is ē ē eoꝝ lac. deīde semē postea radix. deīde folia q̄ū dē lac lacticinij ē lac alobe. Nā. Ei9 lac ē calz τ siccū in q̄rto. reliq̄ vō ipsi9 sūt i scđo. vsq3 ad tertiū. Opa. τ pp̄e. Est vlceratiuū interfectiuū. q̄nq3 i lacticinij pōit pisces deī eleuāt sup aq̄m. Decoratio. Eradicat moꝛes τ verru cas τ alcōmelim. τ carnes augmētatas i lateribus vnguē τ ei9 lac abradit pilos q̄ū liniūt ex eo τ pōit i sole. τ q̄n sūt p9 illud sūt oblicor q̄ū iterat nō nascūt oīno

pruriscet cū oleo et frāgaī ei⁹ malina ⁊ admistraī ad abradēdū. Uulnera ⁊ vlcera. Ex ei⁹ radice cū aceto liniūt cortices q̄ ē circa ulta fistulaꝝ: ⁊ resoluit eam: ⁊ eradicat impetigīnē: ⁊ ē cōueniēs vlcerib⁹ putridis ⁊ corrosiuis qñ ponit in cerato ⁊ scabiei ulceri ⁊ igni ꝑsico ⁊ herpeti estiomeno ⁊ cancerosis. Mēbra capitis. Ei⁹ lac distillatū sup dentē corrosum frāgit ip̄s ⁊ deiicit ip̄s: ⁊ qñq₃ ponit cū aluīe vel sermagio frangunt radic ei⁹ ⁊ melius ē vt eius loco muniat cera, deide distillet in ip̄s p⁹ illud lac ⁊ qñ ei⁹ radix i aceto decoqit ⁊ ex eo os colluit sedat dolor dentiū. Mēbra oculi. Lac eius eradicat vngulā. Mēbra expl. Eradicat hemorroidas ⁊ soluit phlā ⁊ aquositatē: ⁊ si distillent ex lacte ei⁹ duę guttę aut tres sup ficū: ⁊ desiccet ⁊ assumat soluit sufficiēter. et sūt i sanicib ⁊ pane: ⁊ qñ bibit ⁊ ē purū nō ē melius ꝗ assumat i cerato aut in cera ⁊ sano vt nō vlceret os ⁊ guttur. q₃ aūt assumunt stipticos lacticinij humidi: ⁊ toxicaūt sup cōcham ostraci paulati ⁊ terūt ⁊ dat ex eis q̄ntitas duorū kermet cū sanicib ⁊ effunditur desup aq̄ ⁊ bibit. Ei⁹ nāq₃ stiptici sicci debiles valde sūt. ⁊ ipsū qd ē q nominat caruptios stipatos assumūt ⁊ i vmbra siccant de qb⁹ cortices assumūt ⁊ accipiunt ex eis nouē karmet. ⁊ infundit i vino veteri die ⁊ nocte: deide colat ⁊ sit tepidū postea bibit ⁊ soluit absq₃ ipedimento. Permutatio.

Loco ei⁹ ponit eiusdē aq̄ositatē ⁊ phla triplū pōderis eius dē ireos ⁊ duc tertie pōderis sui. De laudān.

Laudanū qd ē. Est humiditas pi- | Cccccxxxi.
I dēs i pilis capraꝝ pascētiū ⁊ barbis earꝫ cū pascūt plantā q̄ nominat cistus. Cadit.n. sup eā ros ⁊ aggregat i ea humiditas ⁊ pruriscet ulceros relinquenti solioꝝ illi⁹ plāte. Qñ ergo idicant eo pili capraꝝ ⁊ suspēdit i eis assumit ab eis laud anū. ⁊ illud qd ē qd purū ē ē qd pēdet i barbis earū sp pilis carū q a terra elevati sūt. Et malū eni qd pēdet i pub⁹ iferiorib⁹ earū q̄n cōculcant ip̄s cū arena ⁊ terra. Electio. Meli⁹ ē illud qd ē pingue pōderosum ⁊ cabrosi boni odoris qd ad citrinitatē declinat. ⁊ i q nō ē arenositas ⁊ resoluit totū i oleo. ⁊ ex q̄ nō remanet fex. Nigrū vo piceū ē nō bonū. Nā. Est calidū i fine secūdi sicci in sc̄o. Et dicit alcanzi q ē frigidū ⁊ stipticū ꝑ nō ē ita. Qd aūt ē i regionib⁹ meridionalib⁹ est calūis. Operatiōes ⁊ ꝓprietates. Est subtile valde ⁊ ē i ipso pauca stipticitas: ⁊ ē maturatiuū humiditatū grossaꝝ viscosaꝝ: q̄ cū cōstitate resoluit i q̄ ē vi⁹ attractiua. Et ē calefactiuū apitiuū orificioꝝ venaꝝ ⁊ igredit in sedatiōe doloꝝ. Decoratio. Facit nasci pilos ⁊ inspissat eos ⁊ ꝓlōgat eos ⁊ cōseruat ꝓpe cū oleo myrtino ⁊ cū vino ⁊ nō facit hoc nisi q̄ ip̄s ē subtile ⁊ ꝓfundat resolutiuū ⁊ mūdificat corruptionē corrodentē carnē ⁊ attractiuū. attrahit.n. māꝫ bonā ad pilos. verū ip̄s nō valet cōferre caluicie qñ icipit ⁊ casui piloꝝ qñ apparet cutis ⁊ fluunt capilloꝝ ⁊ nō puenit ad hoc vt saluet alopiciā: q̄ in ā alopitie nō resoluit nisi v̄tute q̄ ē in ipsa v̄tute resolutiua ei⁹ ⁊ v̄tute fortiori magis vacua stipticitate ei⁹. Uulnera ⁊ vl. In cathageniis laudanū cōsolidat vlcera dure cōsolidatiōis. Mēbra capit. Distillent cū oleo ro. i aurē dolorosas ⁊ igredit i medicinis soda ⁊ pussanōis. Mēbra anhe. ⁊ pc. Cōfert tussi. Mēbra expl. Resoluit apata mricis suppositā i pessario. ⁊ ꝯfert sētū mortuū ⁊ secūdinā suffumigatione facta ex eo i trasiectorio: ⁊ qñ bibit cū vino antiq constringit vētrē ⁊ ꝓuocat vrinā. De lubec. C.cccccxxxii.

Lubec qd ē. Est arbor sic. arbor lubec est ma
I gna cui⁹ folia ⁊ lignū sūt silia arbori cydonioꝝ ⁊ hꝫ fructū albū silem gallę. Et i ipso est granū pingue. Et illud qd ē i ipsa ē meli⁹ ex q exp̄mit oleum: ⁊ cortex hui⁹ arboris ē storax ⁊ siccat: ⁊ ei⁹ aq̄ accipit qñ incidit ita vt exeat ⁊ ē mel lubec. Et illud qd egredit ex gūmis ei⁹ dicit scire q storacis liqdi ⁊ gūmi hui⁹ arboris hermitici: ⁊ ē gūma alba. Et illud ē lubec est storax. Et de illa q liqda ē mel allubuc ⁊ storax. ⁊ illa arbor q ē sicut cydonioꝝ. Et nos qd ē iā diximus in cap. storacis illud qd diximus. Et nos reiterauim⁹ sūmā eius i eo sermonis. Et iā dē q ē oleū arboris alber in mare. Electio. Melior spēꝝ storacis ē illa liquida ꝑ se ipsas mellina gūmosa boni odoris puenies ad amaritatē ⁊ nō ē nigra farfurea. Et q₃ inueni de ea liquida mlia sanies: ⁊ q₃ adulterat cū oliua ⁊ melle. ꝓpola i eis in sole deide exp̄mit. Nā. Cala ē in p̄mo. sicca in sc̄o. Operatiōes ⁊ ꝓprietates. Inest ei vi⁹ maturatiua leniua vel de calefactiua resolutiua ⁊ eius lux⁹ filio sum obtenti ⁊ i ipso ē stipticitas nā. ⁊ ei⁹ oleū qd ex ea sit scori lenificat fortior: ⁊ ei⁹ fum⁹ ē sicut fum⁹ olibani. Apata ⁊ bothor. Cōfert durissia i carne i lini sup bothor humidū ⁊ siccū cū oleis. Uulnera ⁊ vlcera. Linit sup scabiē siccā ⁊ humidā ⁊ ē epithima bona sup eā. Iusti a iūcturarū. Cōfortat mēbra q habe spasmū ⁊ scionē iūcturarū bibita ⁊ linita ⁊ ponit i eis lassitudinis. Mēbra capit. Retinet qd ex ea humidū ē ⁊ qd ex ea siccū ē catarrū suffumigatū ⁊ ad corꝫ ꝯ ē vtile: ⁊ ipsa ē vi⁹ sacrano iubet ⁊ ꝓpue i dolor.

Mēbra anhe. ⁊ pecto. Cōfert tussi antiq ⁊ phla ⁊ dolori gutturis ⁊ clarificat vocē atenuaci eius leuiat vehementi. Mēbra nutri. Digeri. Mēbra expl.

Lenit subtile ⁊ ꝓuocat vrinā: ⁊ ꝓuocat mēstrua ⁊ uteri vtiliter bibita ⁊ supposita ⁊ lenit duritiē matricis: ⁊ qd ex ea siccū est stringit ventrē ⁊ cū ex storace aut ex liquida bibit aut. cū eq̄li pōdere de gūmma amigdalarū soluit phla viscosum absq₃ ipedimento. Permutatio. Loco ei⁹ ponit eq̄li pōdere castoreū ⁊ duplū ei⁹ de oleo samino. De lacca. C.cccccxxxiii.

Lacca qd ē. dixerūt qdā de qb⁹ ē Psalas ē hec
I gūma herbe silis myrrhe boni odoris ⁊ q igit vt admisceat cū cauda. Alij vo erraūnt ⁊ putaūt hoc ē karabe. Et dixerūt qdā q hec ē lacca nō lacca i plerisq₃ ꝓpecatib⁹ ē i v̄tute karabe. Operatio. Est extenuatiue v̄tute vehemēti. Mēbra anhe. ⁊ pecto. Cōfert tremori cordis. Mēbra nutritiua. Cōfert epati ⁊ cōfortat stōm. ⁊ cōfert icterie ⁊ hydropisi ⁊ dolorib⁹ epatis. De lebibach. C.cccccxxxiiii.

Lebibach qd ē. ē arbor rara hñs rosas humoris
I ris parū quā apes pascūt. ⁊ videt q sit arbor q nominat farara q̄uis illud nō vere sao. Et ei⁹ qd ē vi⁹ est ꝓportionalis passio. verūtñ est debilior: qz ⁊ est lacticinū. Nā. Est cala ⁊ sicca in sc̄o. Et q̄ est cala ⁊ sicca vsq₃ ad q̄rtū. Operatiōes ⁊ ꝓprietates.

Qui piscet ex lacte ei⁹ i gurgite pisciū aliqd sup aquā eleuant eos. Mēbra nutrimēti. Facit vomitū vomere. Membra expul. Soluendo educit aquam.

De lubab at barbarica. C.cccccxxxv.

Lubab at barbaricā qd ē. ē qddā qd ē simile
I modactili ⁊ affert de pub⁹ ꝑbarice ⁊ adulterat cū eo hermodactili. Nā. Calꝫ ē ⁊ sicca i sc̄o. Mēbra expul. Mouet coitū. De lingua auis.

Lingua auis. Nā. Est cala i | C.cccccxxxvi.
tertio. humida i p̄mo. Operatio. ⁊ ꝓpc. Est i ipso ei⁹ ꝯstrictio ⁊ mūdificatio ⁊ vis cōsolidatiua. Uulnera ⁊ vl. Folia ei⁹ cōsolidant ⁊ vlcera humida interne replet. Iustiā iūctu. Cortices ei⁹ cū aceto sup ꝯstrictionē lacertoꝝ posita cōferūt. Mēbra anhe. ⁊ pecto. cōfert tremori cordis. Mēbra expl. Addit coitū.

Permutatio. Loco ei⁹ in mouendo coitū ponit eq̄le pōdus de nuce excorticata ⁊ pōdus eius de sisele rubeo. De lingua bouis. C.cccccxxxvii.

I Lingua bouis qd ē. Herba lata hñs folia sim

almaru. ꝛ cima ei° ē plana. ꝛ rami eius circa eā sūt sicut pedes locustar̄. ꝛ color ei° ē ex viridi ꝛ cit ino. Electio. Oꝫ vt administret illa que est cortices grossa habēs folia super quorum facie sunt puncta q̄ue sunt radices spinarum ꝛ pilo ꝑ exeuntiū ab ea. Que autem in bacteria reperit ꝛ aq̄ vtunt medici plimū. eius ē genus almaru: et nō est lingua bonis ꝛ neqꝫ cōfert vt innuamentū illius est.

Na. Proxima ē eq̄litati in calore. ad caliditatē a. declinat paū: ꝛ ē i fine pmi in hūiditate ꝛ q̄ sicca ē et minoꝛ hūiditatis. Et dixerūt aliq ꝗ ē frida ꝛ hūida in fine secundi: ꝫ illud ē longinquū. Opatiōes ꝛ ꝓꝑetates. Vnī° ei° q̄ adusta ē remou et alcula q̄ sūt i imb° ꝛ sedāt īflāmationē oris. ꝛ sile ipsamet. ꝫ ipsa ē debilior. Mēbra anhelit° ꝛ pectoꝛ. Est lenitiua cōfortatiua cordis bona melie ex sollicitudine ꝛ tremori cordis in vino ꝛ dispōnib° melicis. ꝛ qñ ī in potu cū tribuit ad tremorē cordis calidū cū luti armeni pōdere. ii. ʒ. ꝛ cōfert tussi ꝛ aspirati eiue ꝛ ꝓꝑe qñ coq̄t cū hydromelle ꝛ zuccaro.

De lingua arietis. Cap. cccccxxix.

Lingua arietis qd ē. Est duoꝝ generū s. parua ꝛ magna. Inq̄t Dia. ipsa noiat pluriū costarū ꝛ hꝫ vii. costas. Et folia q̄dē magne maiora sunt foliis parue: ꝛ ei° ſba ē cōposita ex aquitate ꝛ terreitate. ꝛ aquitate q̄dē infrigidat: ꝛ terreitate cōstringit. Electio Earū iuuatiua ē maior. ꝛ fruct° q̄dē ꝛ radix sūt ꝓpinq̄ui nā foliis. Verū sūt magis sicci ꝛ min° frigidi. Na. Et radix ei° siccior ꝛ min° hūida: ꝛ frigus ei° ē minus superfactiōe ipsi° ꝛ siccitas ei° est infra ipsi° mordicatiōe. ꝛ ꝑꝑter illud ē vltima ad vlcera ꝛ ē subtilis. ꝛ ꝓpriē q̄escat. Inq̄t Gal. Est frigida ꝛ sicca in tertio. Opatiōes ꝛ ꝓꝑetates. Folia ipsi° sūt cōstrictiua repercussiua cū aquitate frigida. ꝛ ꝓpter illud sūt vincētia cursum sanguinis. ꝛ siccitas ei° nō est mordicatiua. ꝛ ꝓp illud ē iuuatiua ad cōsolidāda vlcera antiq̄ ꝛ recētia. ꝛ neqꝫ ē aliqd mch° ea. ꝛ in ea ē aptio ꝓpter abstersionē q̄ est in ea. Sed ꝛ radix ei° suspēdit sup collū hñtis scrofulas.

Apata ꝛ botbor. Est bona apatib° calidis ꝛ adustio nigris. ꝛ formice ꝛ scere ꝛ herisipile ꝛ apatib° radicū auris ꝛ scrofulis. Vulnera ꝛ vlcera. Est bona vlcerib° frandulētis ꝛ igni ꝑsico ambulatiuo ꝛ vlceribus antiq̄s ꝛ vulnerib° ꝓfundis. ꝛ ē sublimis vir in his capitis. ꝛ cōfert cū kimolea ꝛ cerusa q̄ ponit sup herisipli. Instrumentorū. Fit ex ea emplꝫ ad elephantiā ꝛ ꝓhibet augmētū ei° ꝛ ipaꝫ denigrescere facit. Mēbra capitis. Cōfert dolori auris ex caliditate. Et decoctio radicis ore ea colluto cōfert dolori dētiū. ꝛ pulmētū lentiū in q̄ ponit ipsa loco sicle confert epilepsie. ꝛ qñ distillat succus folioꝛ ei° in aurē illi° q̄ dolorē patit aurā sedat dolorē. Et qñ masticat radix ei° aut colluit os ex succo ipsi° sedat dolorē dentiū. ꝛ sile aq̄ folioꝛ ei° sanat alcola. Mēbra oculi. Cōfert ophthalmie ꝛ dissoluit collyria ophthalmie cū succo eius ꝛ cōferunt.

Mēbra anhelit° ꝛ pectoꝛ. Semē ei° cōfert sputo sanguineo. ꝛ pulmētū lentiū i q̄ ponit ipse loco sicle cōfert asmati. Mēbra nutrimēti. Radix ꝛ semē ꝛ folia ipsi° sūt bona i cura oppilationū epatis ꝛ reni. ꝛ ex eo q̄dē decoq̄t pulmētū lētiū ꝛ ponit ipa loco sicle. ꝛ cōfert hydropisi. Mēbra expl. Cōfert vlcerib° intestinoꝛ ꝛ solutiōi aquose potus sole ei°. ꝛ clisterizatio cū succo ipsi° ꝛ fluxū sanguinis hemorroidaꝝ retinet. ꝛ bibit folia ei° cū vino ad dolorē vesice ꝛ renū. Febres Dicit ꝗ cōfert febri triangule. s. tertiane. ꝛ ꝗ oꝫ vt ad tertianā bibant tres radices ei° in ʒ. iiii. ʒ. vini cōmixti. ꝛ ad q̄rtanā q̄tuor radices ei° sile. Venena. Ponit ei sile sup morsus canis rabiosi. De lingua. C. ccccxl.

Lingua qd ē. ſba cōposita ex carne larta i q̄ pene tra vene ꝛ arterie ꝛ lacerti. ꝛ hūor ei° ē hūidus.

De lucharidis. C. et ccxli.

Vcharidis qd ē. Est lapis egyptius q̄ fullones vtunt i dealbādo pānoꝝ lanoꝝ q̄ i aq̄ velociter soluit. Opatiōes ꝛ ꝓꝑe. Est glutinatiuus ꝛ exiccatiuus absqꝫ mordicatiōe stipticus ꝓhibēs fluxū materiei ad mēbrū. Vulnera ꝛ vlcera. Est agglutinatiuum vulneꝝ ꝛ vlcerū ꝛ ꝓpe i mēbris lenib°. Mēbra oculi. Cōfert fistulis ꝛ igredit in medicinis vlcerū oculi. Mēbra anhelitus ꝛ pectoris. Est bon° sputo sanguinis. Mēbra expl. Cōfert solutiōi antique ꝛ dolori vesice. ꝛ supponit ad abscindēdū fluxum sanguinis. De lul. C. ccccxlii.

Vl qd ē. Alia est plana. ꝛ alia ē crispa. ꝫ crispa ē calidior ea q̄ dē lul serpētis ꝛ plana. Et in plana q̄dē ē terreitas plurima. q̄p ꝓꝑt minorat ei° abstersio ab abstersiōe crispe ꝛ ſi ambe sūt abstergētes. Inquit Dia. Folia ei° sūt sīlia foliis diaceniū ꝛ minora ꝓpter diuersitatē vestigiorū i eis. Et radix ei° ē vni° palmi ꝛ ei° radix ē sicut radix medicine ꝑdicte. similis pistello mortarij ꝛ fruct° ei° ē cimin°. Crispa autē est sicut oliua.

Na. Plana ē cala in fine pmi ꝛ sicca. ꝛ crispa in fine sc̄i ꝛ in calefactiōe. ꝛ forti° q̄d ē in ipsa est semē ei° ꝛ in uanī° q̄d est in ipsa ē radix ei°. Opatiōes ꝛ ꝓꝑetates. Est apitiua oppilationū solutiua hūidoꝝ grossoꝝ viscosoꝝ cū eq̄litate ꝛ in ipsa ē abstersio. Et crispa q̄dē in oīb° illis est fortior q̄ꝫ alie ꝛ ꝓpe plana terrea. Decoratio. Radix crispe abstergit pānū ꝛ morpheā ꝛ lentigines paruas ꝛ magnas. ꝛ ꝓpriē cū melle ꝛ linit cūꝫ vino sup fissuras frigoris. Apostemata ꝛ botbor. Cōfert apatib° idigētib° abstersiōe. Vulnera ꝛ vlcera. Permiscet radix ei° ꝛ ꝓpe radix crispe cū vite alba. ꝛ ponit in emplis frandulētis. Et illa in q̄ ē hūiditas ē cōuenientioꝛ vulnerib° q̄ꝫ sicca q̄ ē acutior q̄ꝫ illud quo indiget in vulnerib°. Et qñ cōtusa sumit loco licinij empli ad oīa vlcera ꝛ fistulas ꝛ fiūt ex radice ei° glādes ad fistulas. Et folia ei° sūt bona vulnerib° malis.

Instrumentorū. Radix illi° cū stercore vaccino valet supra podagrā ꝛ cōtusionē lacertoꝝ. Mēbra capitis. Succus vue ei° q̄ ē domestica cōfert dolori auris. Et qñ ponit in aures cū oleo ros. ꝓhibet corrosiones ꝛ cancrū facit i eis. Et qū accipit succus vue lul serpētis q̄ ē sup ei° extremitatē ꝛ qñ miscet succus ei° cū oleo ꝛ distillat in aurē sedat dolorē. Et radix q̄dē ei° est ex medicinis abstergētib° sordes ei° exiccātib° humiditatē ꝛ cōferētib° auditui. Et semē lul sanat hemorroidas q̄ sunt i narib° ita ꝗ cancerositatē curā ꝛ cancrū ipsꝫ ꝛ cōsiliū ē vt ponat in narib° cū lana. Mēbra oculi. Cōfert radix ei° vlcerib° oculi. Mēbra anhelit° ꝛ pectoris. Facit spuere ꝛ cōuenit asmati ꝛ dilatationi anhelit° ꝛ coq̄t in aq̄ aliquotiēs donec remoueat medicinalis vis ei°. deide comedit in dilatiōe anhelit° ꝛ in asmate antiquo. ꝛ radix ei° facit illud. sed in crispa fort°.

Mēbra nutrimēti. Ex ei° cōestione generat hūor grossus. Mēbra expl. Crispa mouet coitū in vino ꝛ mūdificat renes ꝛ cōfert hemorroidib°. ꝛ dē ꝗ qñ ex fructu crispe sumunt triginta numero cum aceto mixti aut vino eijcit fetū. Et qñ supponit glans ex ea facta ꝛ facit abortū. ꝛ qñqꝫ facit abortū odoramētū hui° plante apud arefactionē floris ei°. ꝛ qñqꝫ ꝓuocat vrinam.

Venena. Qñ fricat radix ei° sup corpus non mordet ipsum vipera. De liminio. C. ccccxliii.

Liminiū qd ē. Fruct° ei° ē stipticus. Mēbra expl. Cōfert solutiōi ventris ꝛ sanguinis ꝛ dat ad hoc in vino. ꝛ sile fluxui sanguinis. ꝛ potio eius est bñficij.

De lacte. Cap. ccccxliiii.

Lac qd ē. Lac ex trib° compositū est substantijs

aquitate τ caseitate τ butyrositate: τ in vaccino quidem multiplicatur butyrositas. Lac vero camelarum paruu vicinarum minus hz butyrositatis τ caseitatis: τ ē subtile valde. τ lac asinarum etiā minus existēs butyrosum ē subtile. Caprarum vero lac ē tēperatum: τ lac ouinū ē grossum valde. Et lac vaccinū ē pingue τ grossius. Equarū vero lac est sicut lac camelarum paruu vicinarum subtile aquosum.

Electio. Lac qd melius ē oibus ē lac mulierum: τ lac melius ē qd ex vbere sugēdo bibitur aut sicut mulgetur. τ melius ipsius ē qd est vehementis albedinis equalis essentie qd super vngue destillatum figitur: τ nō currit: τ est pastus animalis ipsius planta bona: τ nō est in ipso sapor extraneus declinans ad acetositatē: aut amaritudinē: aut acredinem: aut odor extraneus horribilis. Et oz vt administretur statim vt mulgetur antequā conuertatur. Et lac quidē cuius animalis cuius pregnatio ē prolixior pregnatione mulierum ē malum. Et propter proportionale est illud qd est primum sicut vaccinum. Natura. Aquositas ē calida τ butyrositas ad equalitatem tēdit: licet ad caliditatē declinet. Et lac acetosum est frigidum τ siccum.

Opatiōes τ ppetates. Aquositas ei ē subtiliatiua lauatiua solutiua. Et in ipsa nō ē mordicatio. Et lac quidē ē nutritiuum τ equat chimos τ confortat corpus τ ablu it. Et qn bibitur cū melle mūdat vlcera interiora ab humoribus grossis τ maturat ea τ lauat: τ est boni chimi: τ facit exuberare sanguinē: augmentum faciēs in cerebro: τ proprie lac mulierum. τ lac quidē est ppinque digestionis τ quō nō quasi sit generatum ex sanguine qd ē in summo digestionis cuius superuenit digestio quedā alia cū sit ex mēbro qd ad frigus declinat. nō. n. nutritur ab eo donec fiat dispone cibi q in diget dispone prima τ clarificatiōe post clarificationē: immo qn donat ei calitas bona reducit ipsū ad naturā sanguinis equalis velociter. O quā bonū est qd Rufus dixit de eo: τ si nō ei iudicatur ppter declinationē suā ad frigus aliqd nocet pblatiōis: q̄ caliditas eorum nō conuertit ipsum ad sanguinē sicut oz. Et corpus vtitur ipso ante cōuersionē eius: ppterea q ē ei propinquum: τ ppter hoc cōfert habētibus cōplonē calidā τ siccā quū in ipsorum stōis nō ē cholera. Amplius lac cū corporibus ppoitionalitates hz quarum cause nō cōprehēdūtur. Illum autē q bibit lac postquā gescere oz vt nō corrūpat τ nō acescat. verū oz vt nō super ipsum dormiat neq3 suspiret super ipsū cibū aliū donec descēdat: τ est magis cōueniēs cōsistētibus q adolescētibus calidā habētibus cōplonē. nā conuertitur in ipsis ad choleram: τ cōfert senibus etiā ppterea q humectat τ remouet pruritū q eis ē ppter ipsius oz vt assumat ad ipsū digerēdū cū melle. Et multotiēs quidē incipit lac soluere τ extēdere superfluitates q sūt i ptibus intestinorū: deinde incipit nutrire τ expādit i corpus τ retinet nās: τ ē inflatiuū quousq3 feruere incipiat τ ē cōpositū ex soluēte qd ē ei aquitas τ cōstringēte qd ē caseitas ipsius. Et cololstra ē tarde digestiōis τ grossi humoris τ tarde descēsiōis. Mel vero ipsum rectificat τ acquirit ex ea corpus nutrimentū plimū. τ acetosi crudi humori τ qd decoctū ē τ ppē qd ē grossius ē magis cōstrictiuum. τ omne quidē lac facit possidere opplatiōes τ ppe i epate nisi lac camelarum fetarum q̄ filius ppter paucitatē caseitatis eius τ abstersionē a quantitate ipsius: τ cōfert materiebus q effundūtur ad mēbra interiora τ ledūt ea sua acuitate τ mordicatiōe. debilitat. n. eas q̄ lauat ipsas vltra ablutionē aq: ppter abstersionē q ē i aquitate sua: τ nō ē i aq τ q̄ ei equalitate cū intra ea cōuertunt τ fiat sicut mēbro: τ deinde glutinat eas super ipsū. l. inter mēbrum τ inter humorē malignū ergo obuiat ei humor nudo. Et ipsum nocet habētibus fluxū sanguinis. Lac ppterea nō ē bonū visceribus: τ lac caprarum ē minus nocēs visceribus q aliud. Nā q plimū eius q pascit ē astrictiuum. Ouinū vero lac acetosum ē ecōtrario: τ nō ē laudabile τ i ipso ē inflatio. et lac quidē i sua sbā ē velocis cōuersiōis τ ppe ad caliditatē τ neq3 ē aliqd nocibilius corpi q lac malū. Et lac quidē asinarū ē aquosum. τ lac scrofinū aquosum ē nō maturū: τ lac vernale ē aquosum cōparatū ad estiuū. τ similr lac aialis cuius pastus ē ripa aut terra limosa qn plātē vix sūt adhuc cōparate ad plātas estiuas. Et quāto magis ingredit vel accedit estas ad autumnū tāto fit magis grossum. τ qd melius ē est illud qd ē i medio estatis: verūtamē timetur i ipso q calor ipsum cōuertat postquā potatū fuerit. Illud vero nō timetur i vere. Vaccinū pterea ē plimi butyri. Et ouinū plime caseitatis τ butyrositatis s3 caseitas i lacte camelino ē pauca postea i lacte equino deinde asinino τ ppter hoc raro cōfert in stō τ sapiosius, veris plusquā aliud. Et in lacte quidē ea melius ē caseo ppterea q diligit acetosū τ hoc ē melius lac τ est hoc vel q ē vehemētis tarditatis i stō τ sapiosius vētris. Et scias q lac diuersificatur s3 spēs aialū τ sm etatē si ē puū aut magnū aut mediocre τ s3 formā bestie his carnis aut dure pinguē aut extenuatū album aut alius coloris. Et debilius quidē lac s3 q dr ē lac albi τ ē velocioris descēsiōis. Decoratio. Plurimus vsus lactis gnāt pediculos s3 q quidā existimauerūt τ nō cōgaudeant ipsum. abstergit cicatrices sedas i cute linitū τ colorē efficit valde bonū bibitū. vez ipsū facit multotiēs accidentia deo nisi lac camelarum recēter fetarū. ex ipso. n. raro accidit fodatiōes. Et qn bibit cū zuccaro colorē efficit valde bonū τ ppe mulierū τ impinguat ita etiā q aq casei impinguat habētes cōplones calidas τ siccas quū solutiui potus cōpetit sua cā τ nō impinguat eos nisi ppterea q humectat τ cōfert humorē malū qre rectificat nutrimentū. Et lac quidē alrub est scoria impinguat illos velociter. Aq vero casei debet plures τ cicatrices linitū τ qn cōfert eis bibitū. Apata τ bothor. Multotiēs sanātur illi qbus accidit apata mala τ bothor τ albrecete τ scabies τ pruritus bibitione lactis quū i cōplonibus eorū nō fuit qd corrūpat ipsum τ cōuertat ad cholerā. Et lac quidē nocumētū ē habētibus apata interiora.

Vulnera τ vlcera. Lac rectificat vlcera intrinseca p hoc q lauat τ q glutinat τ q mūdificat τ quū nō ē i cōplone qd corrūpat ipsum τ ad cholerā cōuertat habētibus vlcera: τ aq quidē casei cū myrobal. scabiei ē cōueniēs. Iustitia nerurum. Lac malū ē neruis τ habētibus egritudines neruorū ppe frigidas τ phlaticas. Mēbra capitis. Lac caprinū cōfert catarris τ retinet eos τ ipsorum acredinē sedat. Et cōfert vlceribus palati τ lac ē cura oblitatiōis τ tristitie τ alienatiōis. Et lac quidē nocet dētibus τ corrodit eos τ putrefacit τ cōsumit eos τ ppe quū dētes ē frigide cōplonis τ laxā efficit gingiuā imo oz vt post ipsum colluat os cū melle τ vino τ oxymelle. Lac asininū s3 q dr q colluit ex eo os cōfirmat dētes τ gingiuā τ nō ē cōueniens habētibus soda τ vertigine τ tinnitū τ ppe dormire super ipsum τ vltr nocet debilia habētia capita. Mēbra oculorum. Lac facit euenire tenebrositatē visus τ caliginē. verūtamē quū mulgetur i oculo cōfert ophthalmie τ nocumentū materierum calidarum effusarū ad oculos τ aspirati. Et si q̄ permiscet cū albumine oui τ oleo ros. crudo τ ponatur super oculū τ cōfert emollitio eius in ipso intarsati. Mēbra anhelitus τ pectoris. Lac asininū τ caprinū bona sūt nisi ex eminatiōe τ sputo sanguinis s3 q sigillat locus eius. Et lac ouinū amatiuū ē sputo sanguinis. Et iterum lac ē ex medicinis vlcerū pulmonis τ extenuatiōis τ plerosq cōfert ex ipso τ gargarizato suffocatiōi τ squinātie τ apostemati vue τ amigdalarū. verūtamē ē nociuum habētibus tremorē cordis habēdū quocūq3 modo sit ex sanguine aut phlate. Et lac quidē camelarum nouiter fetarū cōfert asmati τ strictiōi spūs. Et lac ē cōuenientius pectori q capiti τ stomacho. Mēbra nutrimēti. Lac facit possidere opplatiōes in meseraicis τ aq casei cōfert icteritie. Et lac caprinū τ lac camelarum recenter fetarum ambulatiui. τ lac asinarū cōfert hydropisi τ cōferūt oia illa veteranis. Lac camelarum nouiter fetarū cū oleo de alcanna

cō̃ueniēs duricieb⁹ intrinsecis ⁊ facit euenire īflationē in illis ⁊ dolorē ⁊ ꝓpe colostra ⁊ ambo cōmouēt singultū ⁊ eructuationē fumosam ⁊ ꝓpe lac ⁊ nocet splenetico ⁊ epatico ⁊ indigētib⁹ regimine sabuliatiuo nisi lac camelarū fetarū ipsū.n. cōfert egritudinibus plurimis splenis ⁊ epatis ⁊ renouat epar. Et lac qdē camelaꝝ nouiter feta rū ꝯfert hydropisi valde ⁊ ꝓpe qñ bibit cū vrina camelarū nouiter fetaꝝ arabicaꝝ ⁊ excitat desideriū cibi ⁊ satietatem. Et lac qdē acetosuꝫ ē tarde digestiōis valde ⁊ ē crudi humoris vez ꝗ̃ñ ē calidus nisi aut acetositas digerit ipsum ⁊ iūtat cū ipso ⁊ nō eructuat fumose ꝓpt ablutionē butyri ab ipso. Mēbra expul. Aq̃ casei solutiua educit cholerā adustā ⁊ cū epithymo soluit melā am adustā. Et lac facit euenire lapidē. ⁊ lac qdem decoctū donec cōsumat ei⁹ aquositas cōstringit ventrē ⁊ retinet fluxū sanguinis p inferiora. Et lac qdē camelarū nouiter fetaꝝ puocat mēstrua. Et illō de q̄ cōcedi ebutyꝝ ē bonū solutioni cholerice. ⁊ sic clistere ex lacte nouiter mulcto ad vlcera intestinoꝝ ⁊ mūdicia. Lac caprinū valet vlceribus vesice ⁊ lac succurrit nocumento coit⁹ ⁊ vigorē fert ad coitū ⁊ facit ꝓuenire īflāmationē i visceribus. Omne fetera lac grossuꝫ excitat cholerā ⁊ generat lapidē ⁊ colicā ppriē ⁊ lac qdē excitat coitū ita q̃ etiā lac acetosum ⁊ mēst in corporib⁹ calide cōplexiōis hoc facit. ꝑpterea q̃ huectat ⁊ q̃ īflat ⁊ sepe lenit ventrē ⁊ ppriē lac equinū camelinū ⁊ asininū deinde lac vaccinū postea lac caprinū ⁊ q̄to plus minuit aquositas. ⁊ qñ soluit vētrē multitudo ipsi⁹ quā nō digerit. Et sal qdē iuuat ad solutiōē ipsius ⁊ ad solonē aque lactis. Decoctū vō ⁊ in q̄ ex tincti sūt carbones ⁊ calefactū cū lapidib⁹ ignitis ⁊ laminis ferri ꝓculdubio vētrē cōstringit. Et lac qdē confert vlceribꝫ intestinoꝝ. Et lac acetosuꝫ cōstringit fluxum cholericū ⁊ sanguineū. ⁊ lac qdē camelarū recēter fetarū cōfert hemorroidib⁹ ⁊ qñ lac ponit sup apata ani et vlcera ei⁹ ⁊ apata femoris ⁊ vlcera ipsi⁹ confert ⁊ sedat dolorē acutē in his mēbris. Febres. Lac caprinū ⁊ lac asininū sūt bona ethice sꝫ q̃ determinat i loco suo Et lac acetosuꝫ multotiēs expellit febres ethicas qñ aufert ei⁹ butyrū ⁊ sorbitur ita q̃ bene digerat. Lac vō recenter mulsum grossum multotiēs facit icurrere febres ⁊ nō oꝫ appropinquare ei patientē febrē penitus. Venena. Lac cōfert potui medicinarū mortaliū ⁊ ei q sumpsit in potu leporē marinū ⁊ gūmā rute agrestis ⁊ iusquiamū ⁊ hiꝫ ⁊ ꝓpe q in potu sumpsit cātarides ⁊ leporē marinū ⁊ gūmā rute agrestis ⁊ helleborū ⁊ strangulatorē alib ⁊ leopardi ⁊ oēs medicinas putrefactiuas ⁊ est curati⁹ q in potu sumpsit benꝫ reducit. n. ipsꝫ ad rōnē suā.

De lipa de alcatrub. C.ccccclvi.

Anpas alcatrub qd ē. Est plāta prima i(?)po. Electio. Quō de ea administraf ⁊ semē ipsi⁹ Na. Est calā in pmo. sicca in sco. ⁊ est in fine sci. Opatiōes ⁊ ꝓpetates. Est apritiua ⁊ magis dominās in ea ē stipticitas ⁊ abscidit fluxū q̄cūqꝫ mō sit. Vulnera ⁊ vlcera. Cōsolidat. Mēbra capitis. Fiet ex ea emplꝫ ⁊ abscindit fluxū sanguinis ex narib⁹ Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Prohibet sputū sanguinis. Mēbra expul. Cōfert vlcerib⁹ intestinoꝝ clisteriꝫato ex ea. De lilio. C.ccccclvii.

Iris qd ē. De ireos qdē iā diximus. Et i illo qdē hortulano ē terreitas subtilis acq̃ rēl amaritudinē ⁊ in ipso est aquositas equis ꝯplonis. Na. Albū hortulanū qō noiat liliū azeth ē calꝫ ⁊ siccū i sco ireos vō silui⁹ ē vehemētioris exiccatiōis. Opatiōes ⁊ ꝓpetates. Radix ei⁹ ē magis abstersiua. Et oleum ei⁹ ē vehemētioris resolonis ⁊ lenificationis sicut sit aromaticū sicut nō sit aromaticū. ⁊ ireos qdē in oib⁹ illis ē fortior. ⁊ ē stipticus cū hoc ⁊ in ipo ē vt⁹ sanādi dolores ⁊ putrefactiōes. Decoratio. Cōfert panno ⁊ lentiginib⁹ ⁊ ꝓpe radix ei⁹ ⁊ mūdat faciē ablutiōe ⁊ remouet cōtractionē ei⁹. Apata ⁊ bothor. Suterant folia et semina mulni ⁊ fiat ex eis emplꝫ sup herisipilā cū vino confert ei valde ⁊ silr sup apata phlāatica imatura ⁊ scabiē vlcerosaꝫ ⁊ ulceraꝫ ⁊ fabaꝫ ⁊ ꝓpe qñ ꝓmiscemus ea aliis medicinis. Vulnera ⁊ vlcera. Radix ei⁹ confert adustiōi aque cale qꝛ exiccatiua ē mollificatiua abstersiua cū eqlitate ⁊ silr folia ei⁹ decocta ⁊ cōsolidat. Et meli⁹ qdē ē vt sit administratio ei⁹ cū oleo ros. Succus vō ireos ⁊ radicꝫ decoqꝫ i aceto ⁊ melle ⁊ in vase ereo ⁊ valet ad vlcera antiq̃ ⁊ vulnera. Et domesticū qdē ē meli⁹ medicinaꝝ q̄ sūt adustiōi aq calē. Iuncturarū. Est bonū icisiōib⁹ neruoꝝ. Mēbra capit. Ex decoctiōe radicis ei⁹ fit oris collutio ad dolorē dentiū ⁊ ꝓpe ei⁹ qō silue stre ē. Et oleū qdē ei⁹ est cōueniēs vlceribus capitis ⁊ furfurib⁹ ei⁹ ⁊ qñ distillat i aurē sedat dolores ei⁹ ⁊ sonitū. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Confert radix ei⁹ anhelitui dilatatiōis ⁊ ꝓpe ireos. Mēbra nutrimēti. Cōfert spleni ⁊ ē malū illō ꝓpe oleū ei⁹. Mēbra expl. Oleū ei⁹ est resolutiuū apritiuū lenitiuū duriciei mēcis ⁊ bibitū ⁊ inunctū. Et silr qñ decoqꝫ radix ei⁹ cū oleo ro. ⁊ nō ē ei par i egritudinib⁹ mēcis ⁊ silr oleū ireos ⁊ ex hō sem ⁊ cōfert dolori vētris pūgitiuo. Et si decoqꝫ radix ei⁹ sola cū aceto aut cū semine iusqiami ⁊ farina tritici sedat apata calā accidētia testiculis. Et qñ bibit ex oleo ei⁹. ℥. i. soluit ⁊ ē cōueniēs hūi ileos cholericū. Oleū vō irinū apit orificia venarū hemorroidaꝝ ⁊ silr radix lilij q̄cūqꝫ mō sit. Venena. Cōfert puncture vermiū venenosoꝝ ⁊ ꝓpe scorpiōis ipsꝫ ⁊ succus ei⁹ ⁊ sirupus ⁊ semē ipi⁹ bibita ꝯferūt oib⁹ puncturis. ⁊ olꝫ ei⁹ ē tyriaca contrā ⁊ rigoꝛ. De ligitia. C.cccclviii.

Igitia. Na. Radix ei⁹ apata ē ⁊ si declinat ad aliqd declinat ad caliditatē ⁊ humiditatē. Apata ⁊ bothor. Succus ei⁹ cōfert sup panariū ⁊ silr radix ei⁹. Vulnera ⁊ vlcera. Ei⁹ succus valet ad vulnera. Mēbra oculi. Radix ei⁹ ꝯfert vngule ⁊ succus ei⁹ ē fortior. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Lenit cannā pulmonis ⁊ mūdificat eā ⁊ cōfert pulmoni ⁊ gutturi ⁊ clarificat vocē. Mēbra nutrimēti. Sedat sitim ꝓpt humiditatē suā ⁊ silr ꝯfert īflatiōi stō. Mēbra expl. Cōfert ardori vrine ⁊ valet ad vlcera renū ⁊ vesice ⁊ scabiei ipi⁹. Febres. Confert febribus antiquis. De lente. Cap.cccclix.

Lens qd ē. Lēns ē quoddā gen⁹ qō comeditur ⁊ ē notū. Et ē aliud gēus silue malū ⁊ ē valde amara ⁊ manifeste calefaciens i q̄ ē siccitas et parū stipticitas et ē sꝫ q̃ dixit dia. herba lōga pluū stipitū subtiliū ramoꝝ colorē hñs cydonij lōgioꝝ et strictioꝝ i qb⁹ ē aspitas q̄dā et sūt declines ad albedinē. Electio. Melior ē illa q̄ ē veloci⁹ matura et est al. lata et qñ cadit i aq̄ nō denigrat eā et oꝫ vt hñ maturetur in decoctiōe. Na. Gal. vult ꝫ ē q̃ ipsa ē eqlis i caliditate et siccitate aut est declinis paꝝ ad caliditatē et ꝓpt illud nō īfrīdat apud comestionē sui neqꝫ qū ē in stō neqꝫ descēdēs. Opationes ⁊ ꝓpetates. Est īflatiua et ꝯposita ex vtute ꝯstrictiua et abstersiua et facit videre somnia mala ⁊ stipticitas corticis ei⁹ ē plurima ⁊ i ipsa tota ē īflatio plurima ⁊ īspissat sanguinē ⁊ nō currit i venis et ipsa minorat vrinā et mēstrua ꝓpt illud. et generāt ex ea humores melācolici et egritudines melīce et forsitā sicut ordei ē ei ꝯtrariū et qñ aggregat ex cōcestiōe eoꝝ nutrimētū valde bonū et forsitā erit ex sūma melioꝝ nutrimētoꝝ et oꝫ qdē vt sit sicut ordei min⁹ quātitate lētis et lēs etiā cū si da nutrimētū ē laudabile qñ sūt ꝯtrariaꝝ dispositionū q̄ ambe sūt ipate et ponit in ipsa ordeū ⁊ mentastrū ⁊ cetera⁹ qō dec ꝯpēcū lente miscētur. Et oꝫ qdē vt ꝓijci int sup vnā eminā lentis nouē anime

eque ⁊ decoquant valde. Apata ⁊ bothor. Cū decoq̄t cū aceto ⁊ fit ex ea empl'z resoluit scrofulas ⁊ apata dura. Et in ipsa qdē cū repercussiōe ē aggregatio sanie ita ut ipsi° multitudo gn̄at cancerū ⁊ apata dura q noiant lu sidus. Uulnera ⁊ vlcera. Cū coq̄t cū aceto replet vlcera ꝓfunda ⁊ eradicat sordes vlcerū ⁊ minorat fortidines eoꝝ ⁊ si fuerint magna tūc apponat cū eis q̄ sunt magis stiptica sicut sūt cortices ḡnatoꝝ ⁊ reliq̄. Et cum aq̄ marina ad herpetē estiomenū ⁊ formicā ⁊ fissuras accidētes ex frigore. Iuncture ⁊ iūcturaꝝ. Est mala neruis ⁊ si ex ea cū sanieb' ponit empl'z sup podagrā ꝯfert ⁊ multitudo ei° facit possidere leprā. Mēbra oculi.

Illi° q plurimū ei° cōestiōe vult visus obtenebrat ꝓpt vehementiā exiccatiōis ei°. Et q̄n ex ea fit empl'z cū corona regia ⁊ cydonio ⁊ oleo ro. sanat apata oculi calida.

Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Fit ex ea empl'z decocta in aq̄ marina sup apata mamillē facta ex cōstrictione sanguinis ⁊ lactis. Mēbra nutrimēti. Est difficilis digōnis mala stō ⁊ gn̄at inflatiōnē ⁊ granat. Et q̄n ex eo iu[n]cant de ea .xxx. grana ⁊ deglutiunt cōferunt fm ꝙ dicit mollificatiōi stō. Et nō oꝫ qdē vt lēti admisceatur dulcedo. Ipsa .n. tūc faciet possidere oppilatiōes plurimas i epate. Et ex eis q̄ sūt necessario in ea lētis est ꝙ ipsa est iuuatiua hydropisis ⁊ vē. ꝓpt exiccationē eius.

Mēbra expl. Cū decoq̄t absq̄ cortice suo stringit vētrē aut cū cortice suo q̄n decoq̄t cū aq̄ ⁊ expellit ab ea aq̄ prima illa nōq̄ prima aq̄ soluit ventrē. Et decocta qdē cū cortice, picta aq̄ magis ē strictiua q̄ʒ excorticata q̄m in cortice ipsi° ē vntus stipticitatis valde vehemens ⁊ fit fortior strictura ei° vētris q̄n decoq̄t cū endiuia ⁊ lingua arietis ⁊ portulaca ⁊ eis sicla q noiat nigra ꝓpter vehemētiā sue vtut aut cū rosa aut cū aliq̄ stipticoꝝ postq̄ʒ bene fit elixata ante illud ⁊ sic nō mouebit ventrē. Et ex ea fit empl'z cū mellicrato ⁊ cydonio ⁊ oleo ros. ad apata ani. Et si fuerit maximū cū eo qd̄ est magis stipticū. Et lens qdē siluestris ⁊ ē lens amara soluit sanguinē. Et lens minorat vrinā ⁊ mēstrua, ꝓpterea q: ipsa spissat sanguinē ⁊ nō ꝓuocat penit°. nō ergo approximet ei bēno lesionē in vrina ex pte distillatiōis: ꝫ amara facit abo descēdere ⁊ prouocat vrinā. De lana. Cap. ccccl.

Lana. Uulnera ⁊ vlcera. Adusta cōfert vlceribus ⁊ carni addite. De lupino. C. cccclī.

Lupinus qd ē. est ḡnū cōpssē figure amari saporis pcussum i medio ⁊ est faba egyptiaca.

Electio. Siluestris ē fortior lolib° q narrant de opib° ei° sed ē minor. Natura. Est calidus in pmo siccus i sc̄o. Opatiōes ⁊ ꝓprietates. Est stipticus cū vtute. Et lupin° in q̄ ē amaritudo abstergit ⁊ resoluit sine mordicatiōe de q ingt Gal. Lupin' a q ablata ē amaritudo ē grossus ⁊ nō ē longū q̄n sit glutinatiuus ⁊ nō remanet i eo abstersio ei°: ⁊ ex toto qdē ē malus difficilis digōnis generās hūorē crudū i venis q̄n non digerunt ipsū bene. Ille vō q cū bonis cōdit° ē plurimi ē nutrimēti. Et q̄n ei° decoctio fit bona ⁊ digerit eū nō mali hūoris ⁊ in ipso sūt siccitas ⁊ viscositas. Et ipse qdē infundit vt ei° amaritudo remoueat deinde decoq̄t ⁊ penit° ē medicine propinquior q̄ʒ cibo. Decoratio. Subtiliat capillos abstergit pannū ⁊ morpheā ⁊ vestigia ⁊ occultatiōnē ⁊ bothor ⁊ abstergit faciē ⁊ ꝓpe q̄n decoq̄t cū aq̄ pluuiali donec dissoluat ⁊ cōfert administratio liboꝝ de decoctiōe ei° ad albaras. Apata ⁊ bothor. Cōfert bothor i facie ⁊ vlcerib° expāndib° calis ⁊ scrofulis ⁊ dunilib° aut cū aceto ⁊ melle aut sicut oꝫ in vnoq̄q̄ corpore. Et ei° decoctio q̄n fundit sup cācrenas cōfert corruptiōi eoꝝ. Uulnera ⁊ vlcera. Cōfert scabiei ita ꝙ ipse cū radice almezerion nigri remouet scabiē bestiaꝝ

⁊ cōfert herpeti estiomeno ⁊ albasal ⁊ vlcerib° malignis fraudulētis ⁊ sedat farina ei° cū farina ordei dolorē vulnerū ⁊ cōfert igni pfico. Iuncture iuncturaꝝ. Fit ex eo empl'z sup sciatica ⁊ cōfert. Mēbra capitis. Farina ei° cōfert vlcerib° capit hūidis. Mēbra nutrimēti.

Apit oppilatiōes epatis ⁊ splenis ⁊ ꝓpe q̄n decoq̄t cū aceto ⁊ melle ⁊ ꝓpe cū melle ⁊ ruta ⁊ pipe. Et ille q amaritudinē nō hꝫ sed ad nauseā ⁊ pncipit appetit sed ille cui° amaritudo egredit est difficilis penetrationis.

Mēbra expl. Et hic vermes ⁊ ascarides decoct° cū mi° sup semē ⁊ deglutit° cū melle aut potat° cū aceto mixto. Et cōfert dolorib° mulieꝝ ⁊ ꝓuocat mēstrua exhibit fet° cū ruta ⁊ pipe suppolit° ⁊ bibit°. ⁊ q̄n suppōnit cū ruta ⁊ melle ad illud ⁊ cēbit vermes bibit° cū melle ⁊ aceto. Et silr ꝓuocat vrinā ⁊ in ipso ē cōstrictio ventris: dulcorat° vero fm ꝙ qdam dicūt neq̄ soluit neq̄ stringit. De lactuca. C. cccclij.

Lactuca qd ē. Illa q̄ ē siluestris in vtute est papaueris nigri. Nā. Gal nō ē in frītate eius q̄ hortulana ē applicatio ad vlūmū ꝫ ei siccitatis aque lactuce. Et hūiditas ei° ē grossior hūiditate siele ⁊ amplius ⁊ subtilior humiditate malue. Et ꝓpe ipsa ē in hūectatiōe ⁊ exiccatiōe iter caules ⁊ amplius ⁊ bliteu. Dico aūt ꝙ ille q dixit ꝙ ē frida in tertio indicauit de ipsa qd̄ ē mali nutrimēti ⁊ pauci ⁊ nō eius tū ꝙ ipsa sit in sc̄o. Opatiōes ⁊ ꝓprietates. Nō ē in ipsa abstersio neq̄ stipticitas neq̄ solo ꝑ cūonē sua a sīsitudine ⁊ pōtionare ⁊ reliq̄. Sanguis vō ex ea gn̄at° ē melior sanguine gn̄ato ex olerib°: ⁊ q̄ nutribilior est. Illa q̄ ē elixata ⁊ ipsa cōfert diuersitati aq̄ꝫ: ⁊ illa qdē q̄ non est oblata ē melior. Ablano .n. addit ei inflatiōnē ⁊ ꝯ oib° olerib' fridis ⁊ ē velocis digōnis ⁊ q̄n administrat in medio vini prohibet egritudines ebrietatis. Et illa dē q̄ ē siluestris in vtute est papaueris nigri. Apata ⁊ bothor. Cōfert apastbus calis ⁊ herisipile lancea vtraq̄ nō fuerint magna ⁊ vehemētia. Uulnera ⁊ vlcera. Est empl'z cōueniēs sup cōtorsionē. Mēbra capitis. Facit somnū ⁊ remouet vigilias eius aut vīda ⁊ cōfert alienatiōe ⁊ adustiōi solis in capite ⁊ ē medicamē oppilatiōis i narib° facte. Mēbra oculi. Lac ei° q̄ siluestris ē abstergit vlcera cornee, et lac domestice pinguū ē ei ⁊ ex ea fit empl'z ophthalmie cale. Et lac siluestris cōfert fistulis lacrymalū et assiduatio cōstrictionis ei° obtenebrat oculū. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Addit in lacte. Mēbra nutrimēti. Cōfert stō ⁊ calefact stō ⁊ ifatiōe ei°. Et hortulana qdē est bona stō ⁊ ē velocis digōnis ⁊ acceptio ei° cū aceto facit appetitū ⁊ ꝯfert ei° cōestio icterie. Mēbra expl. Et semē exiccat sperma et sedat desideriū coit° et ꝯfert multitudini pollutiōis et oleus ei° min° ē in illo q̄ʒ semen. Et de lacte qdē lactuce qū i potu dat medietas .ʒ. cū ꝙ ⁊ melle solōne educit chimū aquosū. Et lac hortulane propinquū ē lacti siluestris. Ipsa vō lactuca nō stringit neq̄ soluit q̄n nō ē calida neq̄ abstersiua ꝫ ē prouocatiua ⁊ siluestris qdē lac prouocat mēstrua. Uenena. Lac siluestris in potu dat morsui rutele ⁊ scorpionis.

De lactuca asini. C. cccclīij.

Lactuca asini qd ē. ē sicut folia lactuce habēs plurimū ad nigredinē declinās plus pilosa ⁊ sibi ei° radici adherēt nata ab ea spina ⁊ color radicis ei° ad rubedinē ē declinis ⁊ tingit terrā ⁊ manū colore rubeo ⁊ oritur i terra bōa ⁊ ē ex sba aquea ⁊ terrea ⁊ nominat ⁊ iā dictū ē de ea. Electio. Tenera ē fortior ⁊ abstergitiua debil. Nā. Calida ē ⁊ sicca i pncipio sc̄i. Opationes ⁊ ꝓpe. Est abstersiua optima ⁊ qd̄ de flore ei° ē fortior cū ē fort° i illo. ⁊ nā qdē radicis ei° ē ꝓpria naturis

cius sol radix est fortior ⁊ ꝓprie sicca. Inqt Paulus ⁊ in ipsa est virtus attractiua ex ꝓfundo adeo ꝙ extrahit surculos. Apostemata ⁊ bothor. Cōfert apātib⁹ variis velociꝫ sine. Uulnera ⁊ vlcera. Q̄ñ ex eo fit cerati cōsolidat ⁊ silr aq̄ ei⁹ in cerato. Iunctura. Est nociū emplm sup podagrā ⁊ silr cū aceto super sciaticā. Mēbra capitis. Succus ei⁹ ē mūdificatiuus capitis facto caputpurgio ex eo ⁊ administrat cū melle in cola ⁊ cōfert lentiū. Mēbra oculi. Qd de ea siccū est mūdificat vestigia remanentia in oculo ⁊ grossitudinē ⁊ extremitatū palpebrarū. Mēbra nutrimēti. Mūdificat epar ⁊ q cū aceto cōdita ē valet ad splenē comesta ⁊ vt emplm supposita. Mēbra expl. Prouocat mēstrua fortiē ⁊ interficit embryonē viuū ⁊ educit mortuū ⁊ cōfert apātib⁹ durio in matricē supposita ⁊ sedēdo in aquam ei⁹ ⁊ est res magis ꝓuocans menstrua ⁊ magis cōueniens. Et qd de ea in oliuino ad menstrua est ut ... bibit⁹ ⁊ supposit⁹. Et administrat cū cerato sup ragadias ani. De lentisco. C.cccliiii.

Lentiscus qd est. est nota. ⁊ rob qdē lentisci ⁊ est gūma ei⁹ defert ad medicī ⁊ noīat hoc nomine. Natura. Cali ē in tertio. hūida in primo. Operatiões ⁊ ꝓprietates. Est abstersiua resolutiua attractiua ex ꝓfundo corporis. Et gūma ei⁹ est gūma inter botealenes ⁊ ē sicut laudanū ipotētia ⁊ ē boni odoris ⁊ ingredit in odor amētio mulierū in balneo. Mēbra capitis. Rob lentisci cōfert valde fluxui oris ⁊ vlceribus ei⁹. Mēbra expul. In ipsa est virt⁹ cōstrin giti ventrē. De lauro. C.ccclv.

Laurus qd est. granū ei⁹ ē fm figuram auellane parue sup qd sūt cortices nigri subtiles qd cum pressione frangit in duas ptes q̄ sunt grani nigri ad citrinitatē boni sapor a ⁊ ei⁹ odor est redolēs ⁊ eius folia sūt sicut folia myrti ptēr ꝙ sūt maiora ⁊ ei⁹ fruct⁹ est rubeus. Ipsa vo oritur in locis mōtuosis ⁊ virtus ei⁹ est in folijs ⁊ fructu. Natura. Grana ei⁹ sūt caliora ⁊ cortices ei⁹ sūt minoris caliditatis ⁊ est oīno cali ⁊ sicca in sc̃o. Operatiões ⁊ ꝓprietates. In granis ei⁹ est mollificatio ⁊ in ipsa tota est calefactio. Et grana ei⁹ sūt caliditora folijs ipsi⁹ ⁊ calefactio partiū ipsi⁹ ⁊ exiccatio earum diuersa sed grana sūt vltima ⁊ cortex est debilior ⁊ minoris caliditatis ⁊ ei⁹ oleū est calius oleo nucis. Decoratio. Lauat sup morpheā cū vino. Apāta ⁊ bothor. Cōfert cū pane ⁊ sanich apātib⁹ calis. Iustura iuncturarū. Cōfert dolorib⁹ neruorū oib⁹ ⁊ ei⁹ oleū resoluit lassitudinē. Mēbra capitis. Resoluit sodam ei⁹ oleū etiā ⁊ silr ambo faciūt ad dolores auris frigidos ⁊ elongationē audit⁹ ⁊ cōferūt vrinnini ⁊ catarro. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Cōfert stricture anhelit⁹ ⁊ difficultati dilatatiōis deglutita cū melle aut cum rob ⁊ silr cursui superfluitatū ad pulmonē ⁊ fiūt ex ea loch cū melle ad vlcera pulmonis ⁊ anhelitū dilatationis ⁊ ꝓpter granis ei⁹. Mēbra nutrimēti. Oleū ei⁹ cō fert dolori epatis qñ bibit cū vino odorifero ⁊ silr cortex ei⁹: verū ipsa ⁊ grana ei⁹ sunt mollificātia stoꝰ ⁊ cōmotiua vomitū. Mēbra expul. Eius oleū facit nauseā ⁊ facit vomitū ⁊ in ipsa ē ꝓuocatio mēstruorū ⁊ vrine ⁊ decoctio folior ei⁹ cōfert egritudinib⁹ vesice ⁊ matricis adeo ꝙ sedēdo in ea ⁊ potio eius ad solonē sit 30. cū aq̄ mellis ⁊ oxymelle. Et qñ de cortice ei⁹ bibit cū frangit lapidē ⁊ interficit fetū ꝓpter suā amaritudinē addita sup amaritudinē aliorū ⁊ sit potio .ix. keratos ⁊ grana ei⁹ frangant lapidē etiā. Febres. Oleū ei⁹ cōfert bomplationi initiū. Uenena. Cōfert mordicatiōi scorpionis cū vino ⁊ rob ⁊ est bona vespe ⁊ api qui pungant ⁊ vino est tyriaca venenis bibitis oībus.

Permutatio. Loco ei⁹ ponunt folia silimbrij.

Cap. de lr̃a m. De meliloto. C.ccclvi.

Meliloti qd ē. Flos plante coloris palee in q̄ est lunaris figura cū rarītate sua quā dā hñs duriciem. Et ex eo qdē aliud ē albū ⁊ aliud citrinum. Electio. Ex eo meli⁹ est qd est duri⁹ ⁊ cui⁹ color declinat ad albedinē parūper ⁊ sapor ipsi⁹ amarior fuerit ⁊ cui⁹ odor ē manifestior. Inqt dia. Meli⁹ ex eo ē illud in quo ē croceus color ⁊ ē acutior odoris q̄uis odor ipsi⁹ ipsius in pncipio sit paruus ⁊ debilis ⁊ sit in colore ei⁹ color fenugreci. Na. Est calm in primo siccum in scdo. Et ad vltimū ē cōpositū ⁊ caliditas ipsi⁹ est dominātior frigiditate ipsi⁹. Inqt dia. Est eq̄le in frigiditate ⁊ caliditate. Operatiões ⁊ ꝓprietates. In ipso est stipticitas pauca cū resolone ⁊ ꝓpter illud digerit. Inqt dia. Est in quefactiuū supfluitatū. Et dixerūt alij ꝙ succus cū carneo sedat dolores ⁊ est resolutiuū subtiliatiuū ⁊ cōfortatiuū mēbror. Apostemata ⁊ bothor. Cōfert apātib⁹ calis ⁊ durio ꝓpe cū carneo ⁊ etiā pniciū cū vitello oui ⁊ farina fenugreci ⁊ se. lini ⁊ papaueris sm locus. Uulnera ⁊ vlcera. Cōfert vlcerib⁹ hūidis ⁊ ꝓpe mellino lenitū cū aq̄ ⁊ cū aliq̄ desiccatiuor appolito cū eo qd sit sicut galle ⁊ lutū lene ⁊ lētco. Mēbra capitis. Cōfert apātib⁹ auriū ⁊ dolori ambarū superposito emplo ex eo cū carneo ⁊ reliq̄ q̄ dicta sunt ⁊ distillatio ne facta in eis ex succo ei⁹ ⁊ ei⁹ iuuamentū in dolorib⁹ est veloci⁹. Ex ipso q̄ñ fiūt embrocce ⁊ sedāt soda. Mēbra oculi. Cōfert apātib⁹ oculi facto emplo ex eo cū carneo ⁊ cū eis q̄ dicta sunt. Mēbra expl. Cōfert apātib⁹ ani ⁊ testiculor facto emplo ex eo cū carneo ⁊ cū eis que dicta sunt decocto cū vino.

De myrto. C.ccclvij.

Myrtus qd ē. Nota est. Et in ipsa est amaritudo cū ponticitate ⁊ dulcedine ⁊ frigiditate: propter ponticitatē suā ⁊ ipsi⁹ bunchū cōfert ⁊ fiūt ex eo trocisci cū sirupo stiptico. Et in ipsa qdē est suba terrea ⁊ suba subtilis pauca: ⁊ ipsi⁹ qdē bunchum est qddā sup virgultū ei⁹ in colore virgulti eius hñs formam plante vel volemanus ⁊ figurā ei⁹. Et in oleo ipsi⁹ sunt oīa iuuamenta q̄ dicunt. Electio. Fortior q̄ ad nigredinē declinat ⁊ ꝓpe rotūda hñs folia ⁊ ꝓpue mōtana ex ea tota. Est flos eius melior est albus ⁊ succus. fruct⁹ ei⁹ est melior: ⁊ ei⁹ qdē succus qū veterascit debilitat ⁊ fit costeri: ideoqꝫ oꝫ vt ex eo trocisci fiāt. Na. In ipsa ē calitas subtilis ⁊ magis dominās in ipsa est frigitas et eius quidē stipticitas est maior frigiditate eius. Et videt ꝙ ei⁹ frigiditas sit in primo et siccitas ipsi⁹ in termino sc̃i. Operatiões ⁊ ꝓprietates. Retinet solones et sudorē et oēs fluxū sanguinis et oēs cursus ad mēbra et qñ cū eo fit fricatio in balneo cōfortat corpus et desiccant hūiditates q̄ sūt sub cute et embrocce qdē decoctionis ei⁹ qū sup ossa effundunt veloci⁹ fit ipsor restauratio et qd ex ea adustū ē loco tunc ponit ad hoc vt bon⁹ fiat odor corpis et cōfert oī fluxui sanguinis lenitū et loco empli suppositū et bibitū. et silr ei⁹ rob et rob fruct⁹ et ei⁹ scdo fortior ē infrā de ei⁹. Et ipsi⁹ qdē nutrimētū ē paruū: et sirupus qdē mō ē q̄ cōstringat dolores pulmonis ⁊ tussis ꝓpter sirupū ei⁹. Decoratio. Ei⁹ oleū et succus et decoctio ipsi⁹ cōfortat radices capillor et ꝓhibet casus et ꝓlōgat eos et denigrāt et ꝓpe ipsi⁹ semina. Et decoctio seminū ei⁹ i butyro ꝓhibet sudorē et rectificat rasurā venarū et folia ei⁹ sicca ꝓhibet fetorē ascellar ⁊ ipsi⁹ cinis loco tunc ponit ⁊ cōfert pano. Apāta ⁊ bothor. Sedat apāta cala ⁊ herisipilā ⁊ formicā ⁊ bothor ⁊ vlcera ⁊ qd ē sup ābas volas ⁊ adustionē ignis cū oleo ⁊ vino p⁹ ipsi⁹ cōmixtionē cū eis ⁊ silr ei⁹ oleū et vnguētu

factū ex ipsius oleo ⁊ cōfert ipsius succus qñ proijcitur sup pannicula ⁊ silr cerotū ex eo. Et qñ decoquitur cū eius fructus cū vino ⁊ fit ex eo emplastrū sanat vlcera q̄ sunt in ambobus volis manuū ⁊ i vtrisq3 pedib᷒ ⁊ adustio nē ignis ⁊ ꝓhibet eos a vesicatiōe ⁊ silr ei᷒ cinis cū cera to. Iūctura iūcturarū. Emplm factū ex fructib᷒ ei᷒ decoctis cū vino ē cōueniēs mollificationi iuncturarū.

Mēbra capitis. Retinet fluxū sanguinis ex narib᷒ ⁊ abstergit furfures ⁊ exiccat vlcera capitis ⁊ vlcera au ris ⁊ ipsi᷒ pus qñ ex ipsi᷒ aq̄ in ipsas distillat ⁊ ꝓfert ipsi us succus mollificationi gingiue ⁊ ei᷒ folia qñ in vino decoquūt ⁊ fit inde emplm sedat soda vehemēter. Mē bra oculi. Sedat ophthalmiā ⁊ cutū ⁊ qñ coquitur cū ordeo sanat carū apata ⁊ ipsi᷒ cinis ingredit in medici nis vnguēt. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Con fortat cor ⁊ aufert tremorē cordis ⁊ cōfert fruct᷒ ipsius tussi ꝓpter dulcedinē suā ⁊ retinet ventrē pcipue eo si est solut᷒ sua stipticitate ⁊ cōfert fruct᷒ ipsi᷒ sputo sangui nis ⁊ etiā ipsi᷒ rob silr. Mēbra nutrimēti. Confor tat stomachū ꝓpter rob ei᷒ ⁊ semina ꝓhibēt cursum superflui tatū ad stomachū. Mēbra expl. Succus fructuū eius est ꝓuocatiuus ⁊ ipsemet cōfert ardori vrine ⁊ vesice ⁊ est bonū in ꝓhibēdo ꝓuocationē menstruoꝝ. Et eius aqua stringit naturā ⁊ retinet solutionē cholericā ⁊ melicā linita. Et ipsa cū oleo sisamino exprimit ꝓbsa ⁊ cū solutio ne emittit ipsā. Et decoctio fructuū ei᷒ confert fluxui hūi ditatū inficio ⁊ cōfert emplastro idē facto hemorroidi b᷒ ⁊ cōfert apatu testiculi ⁊ ei᷒ decoctio cōfert exitui ani ⁊ inficio. Venena. Cōfert morsui rutele ⁊ silr fru ctus ei᷒ qñ potat cū vino ⁊ silr pūcture scorpionis.

De melongena. Cap. cccclviij.

Melongena qd est. Nota est. Electio. Que m et ea est antiq̄ est mala. Et eius nā est sicut frixi ei᷒: recēs vero est sanior. Natura. Secun dū filiū mesangue est frida. verūtñ verū est q̄ virt᷒ in ipsa dominās est caliditas ⁊ siccitas in sō ꝓpter amarita dinē ⁊ acuitatē ipsi᷒. Opatiōes ⁊ ꝓprietates. Ge nerat melās ⁊ gnāt oppilatiōes. Decoratio. Cor rūpit colorē ⁊ denigrat supficiē corpis ⁊ citrinat colorē ⁊ q̄ ex melogenia sūt parue cōedant excoriate ⁊ ipse qdē faciūt possidere pannū. Apostemata ⁊ bothor.

Generat cancros ⁊ duritiē ⁊ leprā. Mēbra capi tis. Generat soda ⁊ oppilatiōes ⁊ facit multiplicare tristitiā i eis. Mēbra nutrimēti. Generat oppila tiones epatis ⁊ splenis nisi illa q̄ cocta est in aceto: ipsa enim aqū oppilatiōes epanis fortasse. Mēbra expl.

Generat hemorroidas: verūtñ si ex capitib᷒ ei᷒ in vmbra siccis ⁊ cōtritis fiat epithima cōfert hemorroi dib᷒. Et melongena qdē nō hʒ proportiones ad strin gendū aut soluendū: verūtñ qñ coquit in oleo soluit. ⁊ in aceto stringit. De mace. Cap. cccclix.

Macis qd est. Est filius folijs cōpositus venenosis m siccis declinās ad rubedinē ⁊ citrinitatem sicut cortex ⁊ ligna ⁊ folia mordicās linguā sicut cu bebe. Filius mesangue est cortex nucis muscbate.

De musaiaba. Cap. cccclx.

Musaiaba qd est. Est filius virtuti nerenisk sed ē m sabalior eo. Natura. Inqt Paulus est eq̄ lis. Et dixerūt alij ē calida ⁊ sicca in sō. Et non est dubitatio qdē in caliditate ⁊ siccitate ipsi᷒. Opatio nes ⁊ ꝓprietates. Resoluit inflationē ⁊ in ipsa est stiptici tas. Apostemata ⁊ bothor. Resoluit duritiēs gros sas cum ponunt in cerato. Decoratio. Oris odo rem bonū efficit. Mēbra capi᷒. Ex eo cum oleo violaceo fit caputpurgiū ad soda frigidā ex ventositati bus grossis in capite ⁊ ad emigraneam. Mēbra nu

trimēti. Cōfortat epar ⁊ stomachū. Membra expl. Cōstringit stomachū ⁊ cōfert dysenterie ⁊ est bonū tristis.

De myrobalanis. Cap. cccclxi.

Myrobalani qd est. Eoꝝ alij sūt citrini immaturi m alij sūt nigri indi ⁊ sunt illi q̄ citrini sūt in matu ritate ⁊ sunt pinguiores ⁊ alij sunt kebuli qui sunt maio res oīm: ⁊ alij sunt sinij q̄ sūt minuti ⁊ leuiores. Ele ctio. Meliores sūt citrini vehemētis citrinitatis de clinātes ad viriditatē graues grossi duri: kebuli autē sunt meliores q̄ sunt grossiores ⁊ grauiores ⁊ submergūt in aq̄ ⁊ sunt declinātes ad rubedinē. Et sinij meliores sunt illi qui rostrū hñt. Natura. Dicit q̄ oēs calores sūt nigris. ⁊ dicit q̄ indi sūt minoris frigiditatis q̄ kebuli. Et oēs qdē sunt fridi in pmo. sicci in sō. Opatiōes ⁊ ꝓprietates. Mēs extingūt cholerā ⁊ cōfert ita. De coratio. Nigri clarificant colorē. Apata ⁊ bothor.

Myrobalani oēs cōferūt lepre. Mēbra capitis.

Kebuli cōferūt sensib᷒ ⁊ sensuatiōi ⁊ rationi ⁊ cōferūt etiā soda. Mēbra oculi. Citrini valēt oculo mūdi ficato ⁊ cōferūt matricib᷒ q̄ currūt facto ex eis alcohol.

Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Cōferunt tremori cordis ⁊ tristicie ex amore hebuli. Mēbra nutrimēti.

Cōferūt dolori splenis ⁊ cōferunt nutrimēto visce rib᷒ ꝓpter ambo nigri. Ambo. n. cōfortāt stomachū ⁊ ꝓ pter nutriūt ⁊ digerūt cibū ⁊ cōfortant stomachū totaliter pa rādo ip: ⁊ nutriēdo ⁊ exiccādo. Et citrini qdē op time ꝓparāt stomachū ⁊ silr nigri. Et sinij sūt debiliores eo rumq̄ ⁊ kebuli. Et in kebulis qdē est vis iuuādi memoriā ⁊ kebuli cōferūt hydropisi. Mēbra expl. Kebuli ⁊ indi friti cū oleo stringūt ⁊ citrini soluūt cholerā ꝓpa rū ꝓbsatio. Et nigri soluūt melās ⁊ cōferūt hemorroi dib᷒ ⁊ kebuli soluūt meliam ⁊ phlegma. Et oēs qdē ke buli cōferūt colice kebulorū autē potio ad soluēdū in fusorū sit a. v. 3. vsq3 ad. 3. xi. ⁊ nō infusoꝝ vsq3 ad. 3. i. ⁊ dico q̄ sit vsq3 ad plus. De citrinis vō qs liba. i. po nit vsq3 ad. x. ⁊ plus intus ⁊ infusis in aqua. Febris.

Cōferūt kebuli febrib᷒ antiquis.

De muscho. Cap. cccclxij.

Muscū qd ē. Fluuiale est aquarū terrarū ⁊ mari m nū ē vehemētioris stipticitatis sed muscū pe trosum ē furfur lapidū ⁊ nos eū dicim᷒. Na tura. Est frigidū. Opatiōes ⁊ ꝓprietates. Reti net sanguinē in oī loco luuiū ⁊ marinū vehementius.

Apostemata ⁊ bothor. Ponit sup apata calida ⁊ herisipilā ⁊ formicā ⁊ silr qd est ex ficco muschū cum la nich. Iūctura iūcturarū. Sup podagrā calidā ⁊ do lores iuncturarū calidos valet ⁊ qñ seruat in oleo ali quo leniū neruos. Mēbra expulsionis. Fiūt emplastrū ramici intestinorum ⁊ deiunescere facit ⁊ glutinat. De mādragora. Cap. cccclxiij.

Mandragora quid est. Nota est ⁊ nos iam ple m tati fuimus eius narrationē i capitulo de albo. Natura. Secundū me est frigida vsq3 ad ter tiū in ⁊ humida.

De muscho. Cap. cccclxiiij.

Muschus qd est. muschus est folliculus anima m lis sicut gazel ipse nisi quia habet duos dentes albos flexos ad interiora sicut duo cornua.

Electio. Melior est sm suam mineram arabum et dicitur immo asaltic. deinde turgium: deinde indus marinus et ex parte pastus q̄ pascit vtriusq3 bona spi cam deinde almani. Et melior ex parte coloris nobi lis est pomalis citrinus. Natura. Est calidus ⁊ sic cus in secundo. et qd ex eo sictum est apud quosdā fi matus. Opatiōes ⁊ ꝓprietates. Est subtilis ꝓfor tatiuus. Decoratio. Vaporat quando ponit in

cibo. Mēbra capit. Quī fit caputpurgiū ex mus. cho cū croco ꝛ pauca cāfora ꝯfert foda frīc ꝛ fōt⁹ cī. ꝓpt illud qḋ i ipo ē de resoloē ꝛ ūtute ꝛ īpe ꝯfortat cerebꝝ gtaū. Mēbra oculi. Cōfortat oculū ꝛ exiccat hūi ditatē ei⁹ ꝛ abstergit albuginē subalē. Mēbra anhe. ꝛ pecto. Cōfortat cor ꝛ sanat tremorē cordis ꝛ melā. cholii ex solitudine. Uenena. Est tyriaca vene. noꝝ ꝛ pſpē napelli. De mastice Ca.cccclxv.

Astix qd ē. Alii⁹ ē romanū⁹ alb⁹. ꝛ ali⁹ ē nabathi ad nigredinē declinās. ꝛ arboꝝ qdē ei⁹ ē ex posi ta ex ꝗ̄tate pauca ꝛ frcitate plima ꝛ ē in babōꝝ ꝛ magis damāas ꝗ̄ ei bani. Electio. Melior ē ille q est alb⁹ magn⁹ mūd⁹. Et ei⁹ rectificatio ē resolutio ipi⁹ ꝛ dimissio i aceto p aliqḋ dies deīde exiccat. Nā. Cali dus ē ꝛ sicc⁹ i secūdo ꝛ ē minoris calefactiōis ꝛ exiccati. ōis ꝗ̄ ei bani. ꝛ i arbore qdē ei⁹ nō ē infrigidatio ꝛ ca lefactio vehemēs ꝛ ipo ē calefactio maior ꝗ̄ ea q̄ ē i ar bore ei⁹. Opatiōes ꝛ ꝓpeta. Est stiptic⁹ resolutiu⁹ ꝛ oēs ptes ei⁹ ꝛ arboris sue sūt stiptice. Et ei⁹ qdē ē ex posi to ex sba aq̄ tepida ꝛ sba terrea. Et radices ei⁹ ꝛ corti. ces radicū ei⁹ ponunt loco acatie ꝛ hipoquidos ꝛ loco ei⁹ ꝛ silr succ⁹ folioꝝ ei⁹. Et ex fructu qdē eius fit oleū vehe mēter stipticat. Gal. aūt vꝫ videt i cib⁹ ꝓpib⁹ ei⁹ cū stipti tate lenificationē ꝛ silr sūt olera ei⁹. Nabathi bo q trahit ad nigredinē stipticitas ē minor ꝛ exiccatio ē maior: ꝛ ē magis ꝯueniēs i eo ꝙ necesse ē resolui fortiter. Et totus qḋ i ipo ē de stipticitate ꝛ lenificatiōe ꝛ exiccatiōe ē sine i ꝓdimēto ꝛ ē subtile valde ꝛ lenificat ꝓp suā subtiliationē ꝛ lenificationē ꝛ calitatē suā subtilē pbla ꝛ ē cū hoc mio ris anxietatis ꝛ spissitudinis ꝗ̄ reliq̄ gūme. Decoratio.

Ponit i dentificiis ꝛ i gomariis ꝛ facit possidere pul. chritudinē. Apata ꝛ bothor. Cōfert ꝓp illud qḋ i ipo est de stipticitate ꝛ lenificatiōe apanib⁹ viscerū. Et ni grū nabathi ē ꝯueniēti⁹ oīb⁹ lenificatis. ꝛ nigꝝ ꝯfert apanib⁹ vomicalib⁹. Uulnera ꝛ vlcera. Prohibꝫ succ⁹ ei⁹ ꝛ decoctio folioꝝ ipi⁹ ambulatiua ꝛ olei arbo. ris hu⁹ cōfert scabiei ita ꝙ scabiei pecudū. ꝛ canū. Et est fundit decoctio folioꝝ ꝛ succ⁹ sup vlcera ꝛ gnāt carnes ꝛ silr sup ossa fracta ꝛ restaurat. Mēbra capitis. Masticatio ipius extrahit pbla ex capite ꝛ mūdificat ipm ꝛ silr collutio oris ex eo facta ꝯfirmat gingiuas. Mēbra oculi. Adhererī eo pili inuersati. Mēbra anh. ꝛ pecto. Cōfert tussi ꝛ sputo sanguis ꝛ ꝓpe deco ctio radicis ei⁹ ꝛ corticis ei⁹. Membra nutri. Con fortat stōm ꝛ epar ꝛ apit appetitū ꝛ stōm efficit bonū ꝛ mouet eructuatiōes ꝛ lenificat pbla ei⁹ ꝛ cōfert apanibus illi ꝛ ꝯsio statim. Mēbra expul. Cōfortat epar ꝛ intestina ꝛ cōfert apanib⁹ eoꝝ ꝛ decoctio radicis eius ꝛ corticis ipi⁹ ꝯfert fluxui sanguis p iferiora ꝛ dysenterie ꝛ ꝓlaꝑe. Et silr ipa folia fluxui sanguis matricis ꝛ oīb⁹ dolorib⁹ matricis ꝛ cursui hūitatis ex malo ꝛ angīnē to matricis ꝛ ani ꝛ silr oleū arboris ei⁹ ꝛ fōs ei⁹ ꝓuocat mēstrua. De mu Ca.cccclxvi.

Uqd ē. Est frusta diūse figure i colore agarici et hꝫ puluerē trahēs ad stipticitatē ꝛ amaritudinē ꝛ ē boni odoris pūgēs lignū ꝛ ē radix plāte. nō cū administrat de eo nisi radix ei⁹ ꝛ multiplicat i terra me dia. Electio. Meli⁹ ē illud qḋ ē albū magnū mū dū. Et ipi⁹ qdē rectificatio ē resolo ipi⁹ ꝛ dimissio ei⁹ in aceto p aliqt dies deide exiccatio ipi⁹. Nā. Est ca. lidꝫ ꝛ siccū i tertio ꝛ i ipo ē hūiditas ex̄nea nō matura infixa. Opatiōes ꝛ ꝓpe. Est subtile abstersiuū ꝓuocatiū sic spice i ūtute: verū ipm ē fortioris calefactiōis ꝛ stipticitas. Iuncta ꝛ incurarū. Cōfert bibitū ꝛ lini tū dolorib⁹ incurarū. Mēbra capitis. Facit soda ꝓpt ꝓpeꝫ ei⁹ ꝛ illud ꝓpt supfluitatē hūiditatis ei⁹ ꝯge-

lare i ipso. Mēbra expul. Cōfert difficultati vrine bibitū ꝛ more emplī suppositū: ꝛ silr doloribus vesice ꝛ ꝯstrictiōi supfluitatū i ea. ꝛ ꝓuocat mēstrua ꝛ ꝯfert dolo rib⁹ mirīcū ita ꝙ encatisma i aq̄ ei⁹. ꝛ cōfert dolori pūgi tiuo ventris ꝛ rugitui ꝛ īflationi. De mezereō. C.cccclxvii.

Ezerion qd ē. Est laetīciniū magnū qḋ ē duoꝝ modoꝝ. vnū eoꝝ est magna hūs folia subtilia ꝛ alterū est pua hūs folia spissa ꝛ hoc ē deterius amboꝝ. Et qḋ nigrū ē est pnicios. Electio. Meli⁹ mezerion ē in q̄ sūt folia plura ꝛ silia foliis oliue ꝛ subti liora. Qḋ bo folia pua hꝫ q̄ sunt crispa ē malū. sed qn ꝗ̄s maturitas ꝯ mezerion frāgit cū resoloe. Nā. Est calꝫ ꝛ siccū in q̄rto. Opatiōes ꝛ ꝓpe. Est acutū mūdifi catiuū excoriatiuū ꝛ eius acrimonia est vehemens.

Decoratio. Omnes spēcies admīstrantur ad mor. pheam ꝛ ad albaras ꝛ ad lentigines ꝛ inūctiones qñ qs admiscetur ei sulfur i ipso. Uulnera ꝛ vlcera. Omnes spēs eius admistrant ad ipetiginē ꝛ vlcera sor dida cū melle ꝛ eradicāt cornices ꝓpt illud qḋ ē i eis de sba resolutiua corrosiua ꝛ silr exiccat scabiē. Mēbra capitis. Colluit os cū decoctiōe ei⁹ ꝛ ꝓpe decoctiōe ni gri ꝛ sedat dolor dētiū. Et qnq̄ aliqd eis adhibēt cū pipe ꝛ frustō sauī sup dentē corrosū ꝓpt dolorē. Mēbra nutri. Nocet epati valde. Mēbra expulsi. Sol uendo educit aquā ꝛ ꝓpe qḋ accipit hūidā hora sui flo ris. Et ei⁹ aūt acetas frāgit si īfūdat in aceto: deide exiccet Et ex eo qdē infuso i potu sumūt sex aur. decoctio i lib. ꝛ s. aq̄ donec de ea remaneat medietas ꝛ ꝯta ꝛ bibitur ꝛ solone educit lūbricos ꝛ ascarides ꝛ ꝓpe acūnet ꝛ i di. coctiōe calamēti mōtani. Et qnq̄ sumūt. ʒ. xiii. de eo ꝛ ponūt i duob⁹ vncris vini dimittūt sic duob⁹ mēsib⁹ dei de colant ꝛ p⁹ dimittūt duob⁹ mēsib⁹ daūt dāt i potu ad hydropisiꝫ ad purgatōēꝫ mlieꝝ q̄ peperit ꝛ ꝯferūt. ꝛ ei⁹ decoctio ꝯfert difficultati vrie vehemēt. ꝛ dixerūt ꝙ ipꝫ etiā solone educit melas ꝛ hūores pbla ticos ꝛ ꝓpe qñ miscet cū duplo epitimi quātū ipꝫ ē. Et qdā eoꝝ sūt q assumūt deco aur. cū duplo ipi⁹ de epitimio cōfecto cū melle decocto ꝛ faciūt ex eo collyria. ꝛ oꝫ qdē vt si sit ad soluēdū aq̄s citrinā admisceat ei alia solutiua q̄ ipas soluit. Et si q̄rit vt eo soluat melā fiat ex eo silr ꝛ misce tur ei qḋ soluat meliam. Uenena. Mezerion bi. bit cū vino ad morsum ōmiū venenosoꝝ ꝛ ē ꝓpe nigrū venenū mortiferū. Et qñ miscet cū farie ꝛ cōiungit cuꝫ aqua ꝛ oleo interficit mures ꝛ canes ꝛ porcos Et qḋ de eo interficit homies ē pond⁹. ʒ. ii. interficit eni cū turba. tione ꝛ vomitu ꝛ solone. De maru. C.cccclxv.

Aru quid est Dicunt indi ꝙ ē spēs psi a. Est eni qdā spēs eius q̄ est boni odoris ꝛ ē marina coꝝ ꝛ est calidior ꝛ siccior. Et est spēs alia q̄ ē mi noris odoris ꝛ dicit sumuse ꝛ ē calida ꝛ lenis. Et tertia spēs nomiat almaru albū q̄ est tēpata ꝛ in ipa est ūtus lenificatiua. Et existimo ꝙ illa in qua ē ūtus lenificatiua est lingua bouis. Et alia spēs que noiat marumaus ꝛ ē calida ꝛ sicca subtiliatiua. Et est spēs q̄ noiat merisebar ꝛ est frigida fm ꝙ dicit narrator ei⁹. Nā. Est calꝫ ꝛ siccū in ho. deide diuersificat. Opatiōes ꝛ ꝓpetates

Omnes spēs sunt rarificatiue subtiles resolutiue ūta. tionū ꝛ pblās apitiue oppilationū obs lute. Mem bra capitis. Distillat cū aqua lactis in aure dolorosā Et merisebar qdem confert soda calide ꝛ reliq̄ spēs al maru cōferut soda frigide: sed qḋ de eo odoriferū ē facit soda ꝓpe qñ odorat sup vinū. Mēbra nutrimēti. Resoluit pbla ex stō ꝛ cōfert dolori stōi ꝛ cōfortat ipm Mēbra expl. Cōfortat intestina ꝛ semē ei⁹ qñ fr gāt cōfert rasure intestinoꝝ ꝛ dysenterie ꝛ si nō frigi so lutione educit phlegma.

De marmacora. C.ccclxvi.

Armacora qd est. Flos est. Et flos qdem ei' est m cinericius ad albedinē declinās & boni odoris q̄ de eo ē aromatic'. Ra. Inqt Dia. Almarmacora ē calidior maiorana & fortior & ē calida ī tertio sic ca in sō. Opatiōes & ppetates. Est subtilis resolutiua sedatiua ventositatū apitiua oppilationū phlegmaticarū vbicūq̄. Mēbra capitis. Inebriat velociter quā ponit ī vio & facit soda odorat' ei' cū timet verū resoluit odoratus ei' & multitudo ipi' & declinatio sup embrocā ipi' odis vaporos & sodafros & est sēsus sodis a ipsius. Mēbra nutrimēti. Cōfortat stōm & apit oppilatiōes viscerū & exiccat hūiditatē stōi. Mēbra expulsionis. Cōfortat intestina.

De mugath. C.ccclxvii.

Ugath qd ē. Dixerūt qdā q̄ ē vene gūmi silueste sed nō est cōueniēs hoc qd dixerūt qm̄ sonē ei' m est pueniēs coitui & mouet ipm fortiter. Ra. Est calidū pueniēs ad tertiū & hūidū ī sō. Opatiōes & ppetates. Est cōfortatiuū mēbrorū. Decoratio. Est ipinguatiuū. Iuxta iūcturarū. Cōfert quis eo eo sit emplm torsioni fracture & attritioni lacertorū & dislocatiōi & pfert podagre & spasmo & ē bonū desiccatiuū & duritiei iūcturarū. Mēbra anhe. pecto. Lenitiuū ē duritierū q̄ sunt in gutture & pulmōe. Mēbra expulsiōis. Mouet coitū & pfert semē eius.

De merdelenz. C.ccclxviii.

Erdelenz qd ē. Merdelenz plūbū adustū & qn̄ m qd sit absq̄ plūbo & punū ad summū rectificati oīo ipi' aut qn̄ decoq̄t in aceto: aut vino puro deīde adurit vice vna aut duab': aut adurit sup prunas & aufert ab eo qd sup ipm eleuat: aut decoq̄t cū aq̄ & fumēto & cū ordeo donec findat & remouet ab eo frumētū & illa aq̄ decoq̄t cū aq̄ recēti dōec purificet deide submergit ab illa aq̄. Fit hoc de eo multotiēs deīde mūdificat cū sale multotiēs sicut scis. & qn̄q̄ sit aliud. Ra. Inqt Gal. Declinat ē ad exiccationē & ē debil' calefactionis & lauatiōis. Apud alios vo ē declinat ad aliquātulā frigoris. Et illud qd ē abiutū ē p̄culdubio sim Opatiōes & ppetates. Est cōstrictiuū & exiccatiuū & abstergit parum cū stipticitate & glutinatione & subtiliat grossum & stipticitas & abstersio ipsius sunt pue. Et ipm quidē est mūdificatiuū emplorū. Aggregat eni medicinas & frigit superfluitatē resolonis & corrosiōis & stipticitat etiā. Decoratio. Efficit odorē corporis bonū & ascellarū & phibet ralurā corarū & abstergit pānū & cicatrices nigras & sanguinē mortuū & pfe illud qd est abiutū & delet vestigia variolarū & phibet sudorē. Ulcera & vlce. Crescit carnē in vlcerib' p accīns. Sed Gal. est ex eis q̄ dicūt q̄ ipm nō mūdificat & nō sordidat & nō generat & nō cōtrahit sed ē mūdificatiū emplorū & pfert rasure intestinorū & rasure almagabin & coxarū. Mēbra oculi. Illud qd est absq̄ abiutū ponit in alcolol & abstergit oculū. Mēbra expulsiōis. Si bibat phibet vrinā. Et multotiēs qdē in regiōe nra dant ipm ī potu ppe fluxū vētris & vlcera intestinorū & qn̄q̄ pyciunt ipm in vasis aq̄ & minuit eius nocumētū. Uenena. Est pnicios reti nens vrinā & inflat ventrem & duo emūctoria & pstringit linguā & pfocat & stringit anhelitum.

De mescatramescir. C.ccclxviii.

Escatramescir qd ē. Capitis siloe alsebelcebrā m sicco ex quo nō assumit ī pricipio absq̄ sapor plimus neq̄ odor deīd succedit amaritudo & acuitas. Et qn̄ pascunt ipm pecudes facit emulgere sanguinē & excusat a calamēto imo ē eo fortius plim. Et ē duarū speciez quaz vna ē mescatramescir: vez & altera ē medium salsum & ē ei sile: verū hz dispōnes debiliores dispōnibus illius. Ra. Est calidū & siccū ad tertiū pueniens. Membra anhe. & pecto. Ipm extrahit hūiditates viscosas ex pectore & pulmone. Mēbra nutrimēti. Sirupus ei' cōfert stomacho hūido & nausee. Membra expulsiōis. Prouocat mēstrua fortiter & vrinā ita q̄ facit mīgere sanguinē & extrahit fetū hūiditas & suffumigiū & suppositū & ei' sirup' puocat sanguinē partus.

De muni. C.ccclxix.

Um qd ē. Mū purū est ptc̄m: cerō quod apes in m glebus faciūt oua & pullos & adueñ locu eius. Et mū qdē nigrū ē sordes fenestrarū forasse. Ra. Est calidū. Opatiōes & ppetates. Est mūdificatiuū & replet vlcera sordide & hūectat p acciñs qm̄ pglutinat & oppilat poros & ē mū eplorū siccatiuū & calefactiuū oīum & nō ē dubitatio qm̄ in eo sit maturatio pus & aliquātulū resolonis ex multitudine resolonis melius. Et mū qdē nigro qd ē sordes fenestrarū fortasse' ē attractio vehemētis ex pfundo. Attrahit eni assiduo q̄ca qn̄ fixe sunt & spinas: & in ipso sunt subtilitas & mūdificatio pauca & lenita o vltima. Apata & bothor. Lenit nūc apatū. Uulnera & vlcera. Lenit cicatrices & ipsa vlcera sordidit & nigrū extrahit surculos & spinas. Juxta iūcturarū. Lenit neruos. Membra capitis. Mū nigrū sui odoris fortitudine facit sternutationē. Mēbra anhelit' & pectoris. Cōfert asperitati pectoris liniti & deglutiti pfe & qn̄q̄ cōcutit cū oleo violaceo: phibet lac coagulari i mamillis ablactatiū. Mēbra expulsiōis. Bibunt ē eo. & iceni in qbusdā sorbilibus de milio & risi ad vlcera intestinorū. Uenena. Dicit q̄ ipm extrahit venena & ponit sup vulnera ligatarū venenosarū linita & nō nocent.

De magnete. C.ccclxx.

Agnetes qd ē. Est lapis q̄ attrahit ferrū q̄doq̄ m adurit sic bematites & fit' ei' ē sic vinositas'. Electio. Melior ē niger bibit' rubedine par'i q̄ nō ē pmixtio. Opatiōes & ppeta. Est absterti' ei dificatiu'. Mēbra expul. Dat in potu ad bibulo limature ferri qn̄ remanet i ventre scoria ferri. Ipa eni extrahit ipsas & associat ei apud exitū. Et dē q̄ qn̄ i potu sumit ex eo tres anulalis cū melicrato educit solere bōrē grossū malū.

De marchasita. C.ccclxxi.

Archasita qd ē. Est plures speciū. alia eni ē aurea m & alia argētea. & alia erea. & alia ferrea. Et omnis speēs silat sibi eni cōparl i colore suo. & ipsi quidem noīant eā lapidē adesteni. s. lapidē luminis ppe iuuamēti qd visui affert. Ra. Calida ē in scdo. sicca i tertio. Opatiōes & ppet. In ipsa ē pstrictio & calefactio maturatio & resolo & abstersio & ē sit' ei fortis. verū subtiliatio ī hoc sit nō apparet ei' iuuamētū. Decoratio. Cōfert qn̄ linit cū aceto sup morphea & baras & lignos & resoluit hūiditates pcitas sub cute & subtiliat capillos & crispat eos. Apata & bothor. Qn̄ pmiscet gūma pini cōfert apatib' durris & resoluit ea & ponit in emplis resolutiuis pp illud qd i ipa ē de resolutiōe & maturatiōe. Uulnera & vlcera. Cū gūma pini cōsolidat vlcera & eradicat carnē augmētatā. Juxta iūcturarū. Resoluit qd aggregat in pūb' lacerti dorsi sili fanici. Mēbra capitis. Dicit q̄ si suspēdat sup collum infantis nō timebit. Membra ocli. Abstergit oculū & cōfortat ipm adusta & nō adusta.

De magnesia. C.ccclxxii.

Agnesia qd est. Est in dispōnibus marchasite & m est melior ea.

De maiorana. C.ccclxxiii.

Aiorana. Ra. Est calida & sicca in tertio. Opatiōes & ppetates. Est subtilis resolutiua

aperitiua cum fortitudine et virtus olei eius est calefactiua subtiliatiua acuta. Decoratio. Aqua eius ponitur in vesicis et ponitur sup membrum post expletionem ventositationis prohibet ei albedinem que accidit a carnationibus post ventositationem. Et quod ex ea siccum est linitur cum melle sup nigredinem sanguinis et viriditatem eius que sit sub oculo. Apata et bothor. Est epithima sup apata phlegmatica. Iuncture et nervorum. Ponitur in ceratis et linitur sup torsiones nervorum et confert dolori inguinum et similiter cum melle ad lassitudinem. Et oleum eius cum est medicamen palysis declinantis colli ad posteriora et reliquam paralysim. Membra capitis. Aperit oppilationes cerebri et confert emigranee et soda et bumani et soda medice et ventositatibus grossis et dolori auris embrocata et distillata et ponitur in ipsa commixtum infusum in oleo maiorane et confert oppilationi eius. Membra nutri. Confert decoctio eius in hydropisis. Membra expul. Confert decoctio eius difficultati urine et dolori ventris pinguinis et oleum eius calefacit et subtiliat et confert constrictioni mirincis deducentium ad provocationem ipsius. Venena. Et ex ea cum aceto fit emplastrum ad puncturam scorpionis.

De mumia. Ca.ccccclxxiiij.

Mumia quid est. Ipsa est in virtute picis et aspalti commixtorum et mumia invenitur, verum est ultima et ampliori est eius iuvamentum. Ra. Est cal. sicca. Operationes et proprietates. Est subtilis et resolutiua. Apata et bothor. Confert apatibus phlegmaticis. Iunctura iuncturarum. Est bona doloribus delicatis et fracture et casus et percussionis et palysi et torture bibita et cum pressione in vncia. Membra capitis. Confert emigranee et soda frigide et epilentie et vertigini et fit caputpurgium ex ea secundum quantitatem unius grani cum aqua maiorane et in aurem ponitur dolorosam unum granum cum sambucino et ad fluxum saniei ex aure ponitur de ea quantum est unum granum ordei cum oleo rosaceo et aqua agrestis absinthii. et ad grauitatem lingue bibat unum cum decoctione origani pirici. et ad galeam passionem et ad sodam antiquam granum unum cum modico vino castorei cum oleo de ben facto caputpurgium. Membra anh. et pecto. Prohibet sputum sanguinis ex pulmone. Si aliquid de eo in potu sumitur quantum sunt tria grana ordei in vino coc. Et cum quod expuit est bibat ad provocationes cum oxymelle. Et ad dolorem gutturis bibat cum rob de moris aut de decoctione lenticule. Et ad tussis tali gradu aqua iuiubarum et aqua ordei et subestari mibus diebus colli nisi quando est ieiunio. Et ad tremorem cordis bibat cum aqua cymini et anisi et carui. Membra nutri. Et ad debilitatem stomachi bibat cum aqua cymini et anisi et carui. Et similiter ad nauseam phlegmaticam et ad casum sup pectus et stomachum et epar bibat cum duobus danichis de luto armeno et danich uno croci in aqua solatri aut calefiscule. Et ad singultum granum unum cum decoctione seminis apii. Et dolorem splenis bibat cum aqua succari. Membra expul. Est bona ad vlcera que sunt in locis virge et vesica et bibitur de ea quantitas bibat cum lacte et si aliquid de ea misceatur cum farina et supponitur confert patientibus tollerantie ad retentionem urine. Venena. Et ad venena duo grana cum decoctione basce et alamude. et ad scorpionem bibat cum vino puro et ad puncturam eius bibat cum butyro vaccino.

De myrrha. Ca.ccccclxxv.

Myrrha quid est. Est gumma currens sup arborem in alamenti que dimittitur donec congeletur deinde colligitur sicut galbanum et oppoponacum in terra nostra. Et eius quidem alia est pura et alia et est adulterata. Electio. Melior est illa que ad albedinem declinat et rubedinem non continua ligno et cuius arbor est boni odoris. Aliquis vo adulterat ei quodam laticinio pretioso et fit ipsa pretiosa. Et hoc quod lamonium nolunt alteriss et est arbor pretiosa. Ra. Est cal. et sicca in sec. Operationes et proprietates. Est aperitiua resolutiua ventositatum et in ipsa sunt stipticitas et adherentia et lenificatio et eius lumen est conveniens ei cui ipsa committitur sed est vehementioris exsiccationis et est subtilis absque mordicatione et est in homogeneositate sumi oleum et ponitur in medicinis magnis propter multitudinem eius sui iuvamenti et prohibet putrefactionem ita quod ipsa retinet mortuum et conservat ipsum ab alteratione et fetore et extrahit superfluitates crudas. Illa vero que asportatur de ciuita est vehementioris calefactionis et maturationis et lenificationis. Decoratio. Cum miscetur cum oleo myrtino et laudano iuuat ad decorandum capillos et ad ipsum addendum eos et abstergit vestigia vlcerum et oris odorem bonum efficit quod in ipso retinet et removet fetorem oris et linitur prouta cum vino et alume sup ascellas et removet fetorem earum et prouta cum melle et casulig. illinitur sup verrucas. Apata et bothor. Confert apatibus phlegmaticis. Vulnera et vlcera. Consolidat et cooperit ossa nuda et administratur cum aceto sup impetiginem et sanat vlcera putrefacta. Membra iuncturarum. Ipsa prouta cum carne ostracorum illinitur sup cartilagines lesas sicut est auris et reliquis. Membra capitis. Inquit Gal. odor myrrhe sanis facit sodam ne cum patientibus soda et ipsa est ex medicinis propriis membis et opio et castoreo que conferunt confusioni auris et facit scotomiam et somnum et collium ex ea ol cum vino et oleo et consolidat dentes valde et colorat eos et prohibet corrosionem eorum et constringit eos et renovet humiditatem eorum et spargitur sup vlcera capitis et exsiccat ea et administratur cum castoreo et memithe et opio ad vlcera auris dolorose et ad saniem. Et administratur ex ea naribus ambe ad fluxus narium et constringit eos. Et quisquis sit caputpurgium cum pondere est tamen de ea et mundificat cerebrum. Membra ocli. Abstergit vestigia vlcerum in oclo et implet vlcera eius et abstergit albuginem ipsius et confert asperitati palpebrarum et resoluit saniem in oclo absque mordicatione. Et quisquis resoluit aquam in principio sui descensus que est subtilis que tamen fortior est in alcofol et illa que est adulterata cum laticinio. Membra anhelit. et pecto. Est bona tussi antique humide et asmati et anhelitui dilatationis et doloribus lateris et clarificat vocem et totum illud propter suam abstersionem subtilem absque asperitate et ponitur sub lingua et deglutitur aqua eius ad asperitatem gutturis. Membra nutrimenti. Confert myrrha pura mollificationi stomachi et aqua citrine et inflationi stomachi. Membra expulsionis. Prouocat menstrua et prope cum ea clistere iata cum aqua rute et aqua apsinthii aut aqua lupinorum et extrahit fetum et vermes et ascarides propter suam amaritudinem et lenit concretationem oris matricis et lauatur in potu quantitas sabe de ea ad vlcera intestinorum et rasuram et dolorem. Febres. Faba de ea accepta cum pipere et aqua ad initium rigoris prohibet ipsum. Venena. Datur ad bibendum ad puncturas scorpionum cum vino. Permutatio. Loco eius ponitur medietas ponderis sui de pipere nigro sim quod est simile nihil est.

De muran. Ca.ccccclxxvi.

Mura quid est. Est fructus cuiusdam arboris comeditur quando non est vehementis ponticitas in ipso et superflua. Operationes et proprietates. In ipso est stipticitas et exsiccatio. Vulnera et vlcera. Modo de cortice eius adustus est cum aqua sup scabiem vlcerosam ponitur. Et ipsa penitus aliquantulum stipticitatis vehementiam consecuta est quod fructus eius consolidat vulnera grossa. Venena. Si succus eius mura cum vino bibatur aut ex eo fiat emplastrum confert morsui vipere. Et est quod scrapura ligni eius interficit quando bibitur.

De memithe. Ca.ccccclxxvii.

Memithe quid est. Est sile gladibus citrini coloris ad nigredinem declinans facile frangibile et in ipso est amaritudo et substantia aquea et terrea et stiptas aquea non est vehemens sicut lacium et eius principium est herba que est in membige et in littoribus rieni et est manifesti odoris et amari saporis et croceis succi. Ra. Est sic a et sicca in primo.

Opatiões τ ɋ̄petã. Stipticitatē habet multam. Apta τ bodor. Cōfert spasmo cū aliis grossis τ sa natur beneficiū nō fortē magnā in corporib⁹ durius. ad ꝑnas in corporib⁹ teneris qm̄ i eis ē īg fluc exiccabō is. Mēbra ocli. Cōfert i medicis ophthalmie in pncipio.

De mabaleb. C.cccclxxix.

Abaleb. Electio. Melior ē qui est albi coloris purus. Nã. Est calid⁹ in pmo τ nō ē vehementis siccitatis. Opatiões τ ɋ̄pe. Est abstersiu⁹ subtilis resolutiu⁹ sedatiu⁹ dolorū. Instra iūcturaꝝ. Est bonus dolorib⁹ q fiunt aliis τ dorso. Mēbra anhelit⁹ τ pectoris. Cōfert sincopi bibit⁹ cū aq̄ mellis. Mēbra expulsiōis. Cōfert colice τ lapidi in renibus τ vesica.

De magra. C.cccclxxx.

Agra. Electio. Melior ē mūda τ q̄ crescit τ augmentat in aq̄. Nã. Est frīa in pmo. sicca in ʒo. Opatiões τ ɋ̄petates. In ipsa ē glutinatio τ stipticitas. Mēbra nutrimēti. Cōfert doloribus epis. Mēbra expulsiōis. Est fortior in cōstrictiōe vētris q̄ȝ lemū sigillatū τ interficit vermes.

De mebenbebene. C.cccclxxxi.

Ebenbebene qd ē. Est illud q̄ḋ dr̄ granū regū τ arbor ei⁹ nominat in terra nr̄a alubet τ folia ei⁹ sunt silia pici i lōgitudine vni⁹ digiti τ fructus est silis auellane maior τ q̄nq̄ȝ ē minor τ hȝ i flore cuiuscȝ fructus tria grana nigra. Nã. Est calla τ sicca tertio. Instra iūcturarū. Sua solone cōfert dolorib⁹ iūcturarū τ podagre. Mēbra nutrimēti. Cōfert hydropisi τ facit vomē fortiter τ neq̄ȝ cōuenit stō. Mēbra expulsiōis. Soluit sicut laticinia τ decoquunt folia ei⁹ in iure galli decrepiti τ ɔfert colice τ, puocat τ q̄ā ex ḡnis ei⁹ sumunt. vii. grana. aut. vi. τ fiūt pille aut bibūt ita q̄ inde nō fiūt pille τ deīde postea potat aq̄ frā solone educit colam τ phła. Et sepe q̄dē sumunt i potu de eis. x. grana ex suis ḡnis magnis τ. xx. ḡna ex suis ḡnis pusillis. Q̄ȝ voluntas adest vt sit ei⁹ solo magis ad sumū puenīcs sit bona ei⁹ masticatio. Et q̄ñ est volūtas vt sit ei⁹ solutio lenior reguletur cū sua dispositione.

De maroth. C.cccclxxxii.

Aroth qd ē. Est radix aniudē τ ē minus assa in fimet iuuamēto. Et si q̄dē dictū ē in ea. aniudē illud q̄ḋ oȝ pmittam ad maroth. Opatiões τ ɋ̄petates. Est senificatia maturatia. Mēbra nutrimēti. In ipsa est difficultas digōnis τ nocet stō nisi sit frigida q̄ñ tūc cōfortatur ipsa.

De mesaim. C.cccclxxxiii.

Mesaim qd ē. Est similis in oī re albesci mīgulate forme ad citrinitatē declinans boni odoris. Herbositas ei⁹ alia ē domestica tria hñs folia τ alia ē siluestris τ egyptia τ ex ea fit pfio τ vr̄ q̄ sit ipsa albarba. Nã. Domestica est tēpata τ siluestris ē in ʒo in calitate τ siccitate. Opatiões τ ɋ̄petates. Domestica q̄ hȝ tria folia ē fortis exiccatiua parūp. τ siluestris ē fortior.

De melgiab. C.cccclxxxiiii.

Elgiab qd est. Est medicina de sceni cognoscit illic hoc noīe τ ē lignū sicut nodi pūctati τ est declinc ad nigredinē parūp. Instra iūcturaꝝ. Aul. i. de eo cū melliterato accept⁹ cōfert orthomi lacertorum.

De maredascon. C.cccclxxxv.

Aredascon qd ē. Est flos τ stipites subtiles frāgibiles hȝ ad cinericitatē τ citrīatē declināns. Et ei⁹ vnus est sic bedeoard apud quosdā. τ ē de eo q est vehemēt⁹ declinis ad albedinē. τ ē de eo q magis ē declinis ad citrīatē. Ingēs fili⁹ mesaugue ē sic bedeoard τ dicit q̄ ē myrtus siluestris τ dixerūt alij q̄ ē spēs rōani.

Et dixerūt alcanȝi est i virtute apsinthij romani τ vehementius stipticus. Nã. Est calid⁹ τ sicc⁹ in ʒo. Mēbra capitis. Cōfert ad soda τ hūiditates i cerebro. Mēbra nutri. Cōfortat stōm τ epar ɔfert τ calisȝ viscera. Mēbra expul. Supponit ad fluxus ani.

De melba. C.cccclxxxvi.

Elba qd ē. Est sicut rānus τ folia ei⁹ sūt sicut folia oliue τ lanosa τ comedūt sicut olera. Opatiões τ ɋ̄petates. In ipso sunt salsedo τ stipticitas τ hūiditas cruda inflat. Mēbra anhe. τ pecto. Aul. cū melliterato exuberare facit lac. Mēbra nutri. Aul. cū melliterato sedat dolorē ventris pungitiuū.

De memiran. C.cccclxxxvii.

Emirē qd ē. Est lignū sicut nodi declinās ad nigredinē i quo ē reflexio pua τ est calius ē croce tinctor. Nã. Est calm τ siccū in fine ʒi. Opatiões τ ɋ̄petã. Est abstersiuū mūdificatiuū. Decoratio. Abstergit albedinē vnguium. Mēbra capitis. Cū succus eius abluit hūiditates grossas capitis τ mūdificat superfluitates cerebri τ radix ei⁹ ɔfert dolori dētiū. Membra ocli. Mūdificat albuginem oculo τ acuit visum q̄ñ ex eo fit alcofol τ abstergit hūiditatē grossam τ ɋ̄pe succus ei⁹. Mēbra nutrimē. Radix ei⁹ cōfert ictericie. Membra expulsiōis. Cōfert dolori vētris pūgitiuo τ in ipso est puocatio.

De mabezeheregi. C.cccclxxxviii.

Ebezeheregi qd ē. Est arbor sicut arbor lectul verūtñ est lōgior i cui⁹ ē colore cinericitas ad cinnitatē declinās. Quidā do homines nūcupant ipsam inter lacticinia. Nã. Calla est i tertio. sicca in ʒo. Opatiões τ ɋ̄petates. Qñ de ea aliqd pōit i gurgitē inebriat pisces τ eleuat eos. Instra iūcturarū. Cōfert podagre τ dolori scie τ iūcturarū τ dosi τ ad τ destruit ventositates q̄ñ ponit in medicinis solutiuis. Mēbra expulsiōis. Solutione educit hūores grossos τ phlegma.

De meisce. C.cccclxxxix.

Eisce qd ē. Est prim⁹ spē fabarū. Et melior eaꝝ ē cuius ei⁹ ē citrin. Nã. Est tēpat⁹ i hūiditate τ siccitate τ q̄ ē ex eo declinat⁹ ē tēpat⁹ τ ē excorticat⁹ ad siccitatē declinat q̄ñ i cortice ei⁹ ē pōticitas. Opatiões τ ɋ̄petã. Nō inest ei inflatio fabaꝝ quātū in ipso inflatio q̄dā: imo ē in ipso minor q̄ i eis τ nō ē abstersio fabarū i ipso τ neq̄ȝ ē i ipso frig⁹ sensibile. Et qñ ex eo ponit parū carnem rectificat eo. Instra iūcturaꝝ. Est emplm iuuatiuū ad dolorē mēbroꝝ ɋ̄petiuorum τ vino decocto cū croco τ sup ɔtusionē τ in inlaxationē carnis rupturā. Mēbra nutrimēti. Chimus eius laudabilis τ ɋ̄pe excorticati τ nō est i ipso tarditas dissolutionis fabaꝝ. Et q̄ñ decoq̄t cū oleo amigdalino dat laudabiliores hūores. Mēbra expulsionis. Et decoq̄t in aq̄ post aquā i qua decoct⁹ est expulsiuus stringit nōs ɋ̄pe q̄ñ fit acetosa cū ḡnis ḡnati τ sumac in ipso ē nocumētū coitus sm̄ q̄ dixerūt quidam.

De manna. C.ccccxc.

Anna qd ē. Est olor ros cadēs sup lapidē τ arborē τ fit dulcis τ coagulat sicut mel: τ cōcrescit gūma quēadmodum tereniabin τ sicharchost τ mel ɋ̄portatū de terra cusurā siluestri. Et nōȝ dē iā dixim⁹ vnūquodq̄ȝ i suo capło. Et ipm assumit de natura ei⁹ sup q̄ḋ cadit vtute τ adiūgit illā ad id q̄ḋ exigit bonitas τ dulcedo sui.

De maluchia C.ccccxci.

Aluchia qd ē. Est malua τ nos q̄dē ꝑcurabimur ei⁹ rememorationem i capło de k. Nã. Frīa ē in pmo. hūida i ʒo. Membra nutri. Aperit oppilationē epatis.

De musa C.ccccxcii.

Ma qd' ē nota ē. Opatiões ⁊ pՒet. Nutrit m velocit ⁊ ē lenificatiua ⁊ multitudo ei⁹ gnāt opilatiões ⁊ addit i cholā ⁊ phlāte ſm cōplexionē. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Cōfert aduſtioni guttur ⁊ pectoris. Mēbra nutrimēti. Stomacho ꝯuenies ē ⁊ multitudo ei⁹ ſtō ē grauis valde. Et oʒ qdē ut ſanāt poſt ipſam calefact⁹ oxymel cū ſeibus ⁊ inſtanus mel. Mēbra expulſiōis. Augmētū efficit i ſpmate ⁊ ꝯuenit renibus ⁊ ⁊ puocat vrinam.

De medulla. C.cccciiij.

Edulla. Electio. Cōuenientior eſt medulla m vituloꝝ ⁊ cerui deide tauri ⁊ poſtea capraꝝ deide ouiū. Et medulle qdē hircoꝝ cū teſticulis ⁊ tauroꝝ pՒe nō caſtratoꝝ ē magis ſicca. Et medulla ex venitaꝝ eſt magis pinguis. Opatiões ⁊ pՒetates. Eſt calefactiua leniētiua abſterſiua multi nutrimenti ſi digerat. Apata ⁊ bothor. Eſt bona duritieb⁹ ⁊ lapiditati q̄ eſt ſicut medulla vituloꝝ ⁊ cerui nō ſicut medulla hircoꝝ ⁊ ſilueſtriū hircoꝝ ⁊ illoꝝ emi ſicca ē ⁊ neq̄ eſt bonū in ea. Mēbra nutrimēti. Cōturbat ſtōꝫ ⁊ delet appetitū ⁊ oʒ vt comedat cū pipib⁹ ⁊ ſalib⁹. Mēbra expuls. Supponit ex medullis laudabilib⁹ pessariū in matrice ⁊ cōfert duriciei ei⁹. Venena. Dicitur q̄ liniēnti ex ea ⁊ pՒe ex medulla cerui fugat ꝯmas venenoſos. De muri. C.ccccxiiij.

Uri. Ni. Eſt calm ⁊ ſiccū puenies ad tertiū m ſtu⁹ mel migne. Inqt ex piſcib⁹ factū ē maioris caliditatis ⁊ ſiccitatis quā qd ex ordeo ſed ego illud nō credo. Opationes ⁊ pՒetates. Abſtergit humores groſſos ⁊ lenit ⁊ exiccat ⁊ in ipſo ē ſtipticitas ⁊ mūdificatiōis pՒlatia. Decoratio. Oris odorē bonū efficit. Vulnera ⁊ vlce. Eſt bonū vlceribu⁹ putridis ⁊ factū ex piſcibus ⁊ carnib⁹ ſalitis pՒibet ambulatiōes huiuſmōi. Iuſtra iūcturaꝝ. Cōfert dolori ſciee ⁊ ſciatice. Mēbra oculi. Fit ex eo alcofol in pncipio variolaꝝ ⁊ pՒibet bothor ab oculo. Membra nutrimēti. Cōfert ad hūiditatē ſtōi ⁊ abſtergit hūiditates a viſceribu⁹. Mēbra expul. Ponit i enemate colice ⁊ enemate mūdificatiōis vlcerū abraſiōis pՒe. Venena. Cōfert morſui canis rabioſi.

De maſal. C.cccccv.

Mal. Opatiões ⁊ pՒetates. Eſt malū habitis mellis valde. Et qñ decoqt cū carne pigui m rectificat paruꝫ. Mēbra nutri. Eſt nociuū ſtō. Mēbra expul. Nociuū eſt ano.

De menta. Ca.ccccxvi.

Enta Nā. Eſt calā ⁊ ſicca in ſo ⁊ in ipſo ē hūiditas ſuꝑflua. Opatiões ⁊ pՒet. In ipſa ē m virtus calefactiua ſtiptica pՒibes ⁊ ē ſabuloſis ſiēt oleū q̄ comedit. Quāq̄ fruſta ipſi⁹ i lacte dimittūt nō caſeat. Et qū bibit ex ea ei⁹ ſuccus cū aceto abſcindit curſuꝫ ſanguis ab interiorib⁹. Apata ⁊ bothor. Fiet ex ea cū ſanib⁹ emplſm ad dubellat. Et ipſa qdē nō ē ſilueſtris qñ i metaſtro nō ē potētias ⁊ ſunt i ipſo ⁊ ſalo ⁊ calefactio ⁊ exiccatio ſuꝑflua ipediēs. Mēbra capitis. Ex ea fit empl's frōti ad ſoda ⁊ pՒe cū ſanib⁹ decoctis ⁊ fricat cū illo aſꝑitas lingue ⁊ remouet ⁊ ſuccus ei⁹ miſcet cū mellicrato ⁊ diſtillat in aurē doloroſaꝫ. Mēbra anh. ⁊ pecto. Prohibet fluxū ſanguis ⁊ ſputū ei⁹ ⁊ coagulationē lactis in mamillis more empl' ſuppoſita ⁊ ſedat eoꝝ apoſtemata. Mēbra nutri. Cōfortat ſtōm ⁊ calefacit ipm ⁊ ſedat ſingultū ⁊ digerit ⁊ pՒibet vomitū pՒlaticū ⁊ ſanguineū ⁊ ꝯfert icteritie ⁊ pՒe ſirup⁹ ei⁹. Mēbra expulſiōis. Adiuuat ad coitū ꝓpt inflationē q̄ eſt in ipſa ⁊ hūitatē ventoſitatē q̄ nō eſt i metaſtro ⁊ oppilat vaſa ſpmatis ⁊ interficit vermes ⁊ qñ ſupponit ante horā coitus pՒibet inpregnationē. Et qñ bibunt de ea fruſta cū granis granati ſedat colicā paſſionem. Venena. Cōfert morſui canis rabioſi ⁊ eſt propria ad illud.

De melle. C.ccccxvij.

El qd ē. Mel ē ros occult⁹ cadens ſup flores ⁊ m ſup reliq̄ qd colligūt apes ⁊ ē vapor q̄ eleuat ex ꝯuenit ⁊ maturat i aere ⁊ ꝯuertit ⁊ ingroſſat in nocte ⁊ mel factū cadit ⁊ qñq̄ cadit mel ſicut ē circa caſeram. diuerſificat aūt ſm ea ſup q̄ cadit q̄ ſunt arbor ⁊ lapis ⁊ manifeſtū ipſi⁹ colligūt homies. Qd vo occultus eſt colligūt apes ⁊ extimo q̄ apū labor i ipſo aliquā hꝫ impreſſionē ꝫ q̄ qdē ipm nō colligūt niſi vt eo nutriant ⁊ ipſꝫ reponāt. Et melius ē genus aere venenoſus. Electio. Melius mel ē illud qd ē ī ꝯcordia boni odoris declinās ad acredinē ⁊ ad rubedinē ⁊ qd ē vt palea i color qd nō eſt ſubtile ⁊ viſcoſus qd nō adſcidit. ⁊ meli⁹ ē vernale. deide eſtiuū: hyemale aūt ē malū. Nā. Mel apū ē calm ⁊ ſiccū in ſo. mel tabarzet ⁊ de cānis ē calm in pmo. ſed nō ē ſiccū ⁊ poſt eſſe vt ſit hūidū in pmo.

Opatiōes ⁊ pՒetates. Virtus ei⁹ eſt abſterſiua aptiua orificioꝝ venarū reſolutiua hūiditatū ⁊ expellit hūiditates ex pfundo corporis ⁊ prohibet putrefactionem ⁊ corruptionē carnis. Decoratio. Linimētū factū ex eo prohibet pediculos ⁊ lendines ⁊ interficit illos. Et cū coctū ē linimētū pāno proſe antiquū ⁊ mel cū ſale ē ꝯueniēs veſtigiis percuſſiōis melogenicis. Vulnera ⁊ vlcera. Mūdificat vlnera ſordida. pfūda ⁊ qd coctū eſt dōec igro ſit facit adherere vlcera recētia. ⁊ qñ coqt cū aceto ſanat ſpetiginē. Mēbra capitis. Admiſcet ei ſal gēma ⁊ diſtillat tepidū i aurē ⁊ mūdificat eā ⁊ exiccat eā ⁊ cōfortat auditū ⁊ olfat⁹ ei⁹ qd ē acre ⁊ venenoſū auſert rōnē: qūo ergo ei⁹ comeſtio. Mēbra oculi. Mel abſtergit tenebroſitatē viſus. Mēbra anhe. ⁊ pectoris. Tangē cū ipſo palati ⁊ gargariſmū facē ſanat ſuffocationē ⁊ ſbas amigdalas. Mēbra nutri. Aq̄ mellis cōfortat ſtōꝫ ⁊ facit appetere cibū. Mēbra expulſiōis. Mel cānarꝫ lenit ventrē ⁊ mel tabarzet. Et mel cui⁹ ſpuma nō ē electa inflat ⁊ ſoluit vētrē: ⁊ ſi auferat ſpūa ipſi⁹ minorat illud. Et decoctū nō mouet ventrē imo qꝫ ſtringit pՒlaticos ⁊ nutrit plm ⁊ decoctū cū aq̄ prouocat vrinā plm. Et dico ꝙ mel ⁊ ei⁹ aq̄ ſi inuenerint ꝑparatiōnē cibi vt penetret ſtringit. ⁊ ſi viderint moraꝫ ⁊ paucitatē ꝑparatiōis cibi ad penetrādū ſoluūt. Venena. Si bibat mel calefactū cū oleo ro. cōfert morſui ꝯmiū venenoſoꝝ ⁊ ei q bibit opiū ⁊ deglutis ipſi⁹ ē cura morſus canis rabioſi. Et radix fugi pnecātis ⁊ illud qd ē decoctū ꝯfert venenis ⁊ q p ipſm vomit ſanat. Et mel acre cui⁹ odor ſanitatē ⁊ ipſi⁹ cōeſtio facē poſſidē ablationē rōnis ſubito ⁊ ſudorē ſtꝫ. ⁊ ei⁹ cura ē comeſtio piſcis ſaliti ⁊ bibē aq̄ mellis ⁊ vomē cū eo. De mure. C.ccccxviij.

Us. Decoratio. Sanguis ei⁹ eradicat ꝟrucas. Et ſtercus⁹ muris ſup alopitiā ꝯfert ⁊ pՒe linitū cū cepe ⁊ pՒe illud qd ē aduſtus. Mēbra m capitis. Qñ aſſat ⁊ ſiccat ⁊ dat ad comedendū infāti abſcidit fluxū ſaliue ab ore ei⁹. Mēbra expulſionis. Si bibat ſtercus⁹ muris cū ture ⁊ aq̄ mellis frāgit lapidē. Et ſi ſupponat collyriū ei⁹ ſoluit vētrē pueri ⁊ qñ decoqtur cū aq̄ ⁊ ſedet i ea q difficultatē patit vētri ꝯfert ei. Venena. Cōuenerūt homies i hoc ꝙ qñ ſcindit ⁊ ponit ſup pūcturā ſcorpiōis ſanat eā. De moris Ca.ccccxix.

Orū qd eſt. Mori ſunt due ſpēs. Una earū eſt m aūſtedu qd ē dulce ⁊ eius ſm ſentiā ſic⁹ in maturatiōe ſed ē deterioris nutrimēti ⁊ minoris exſiccatiōis ⁊ mag' deſtruēs ſanguinē ⁊ deteri⁹ ſtō. Reliq̄ vo ſic⁹ diſpōnes hyeſiniſten⁹ ea. Amarū aūt qd noia

nt morsu de semi sua nūc illud de q̄ plimū loquitur. Q̄s igitur imaturū ē q̄ ericeat stat loco sumach. Rā. Dul ce ē calidū z humidū. z acetosū ē sceni ē ad frigiditatē z hūi ditatē declinat. Opatiões z ppeta. In ipso ē stipticitas z inflatio. Et succ⁹ mori ē stiptic⁹ z ppe qd decoquit in vase ereo z phibet fluxū materiaz ad mēbra z qd imaturū est ppter z imaturū ē sicut sumac. Decoratio.

Qū coquitur folia ei⁹ z folia vitis z folia fic⁹ nigre cū aq̄ pluuie denigrāt capillos. Apata z bothor. Acetosus retinet apa oris z gutturis: z folia ei⁹ sūt vtima ad squinātiā z sfocationē. Uulnera z vlcera. Mō acetosus ēferet vlcerib⁹ frauduletis. I. siccū ipsi⁹ z succ⁹ ei⁹.

Mēbra capitis. Rob ei⁹ acetosus z ferēs bothor oris. Et decoctio radicis ei⁹ mollificationi dentiū. Et collutio oris ex succo foliorū acetosi. Et decoctio radicis ei⁹ est bona dētī doloroso. Mēbra nutrimēti. Morū est malū stō: corrumpit enī in eo ppter alliscdū: z quæ non corrumpitur in stomacho alliscdū velociter non nocet. Et oz qdez vt comedant omnes spēs eius ante cibū z recipiant in stō i quo nō sit corruptio. Illud vō de sceni nō nocet stō cholico z nō ē in ipso de mala sumitēcia stō qd ē in surfedu quādo sit i ipso z nō ē nausea i ipso z nutrimētū ei⁹ ē paruū z facit appetitū cibi z facit ipsm lubricū z extrahit ipsm velociter z oio descēsus ei⁹ a stō sit velociter s; ei⁹ descēsus ex intestinis ē tardus. Mēbra expulsiōis. Morū qd sāguinū ē z ericeatū retinet vētrē vehemēt z ēfert disenterie. Et lachryma qdē mori soluit z in cortice ei⁹ sūt mūdificatio z solo: z folio ei⁹ est plumbā z in moro qdē dulci ē velocitas descēsiōis aut ppē suam humiditatē aut ppē acredinē ei admixtā. Inqt Archigines est tarde egressiōis z ē puocatiuū. Existimo aūt acetosū esse z cū hoc q̄ ē in ipso de nā solutiue phibet qūqz solo nē antiquā z vlcera intestinoz z ppe qd ericeatū ē. Et in oībus qdez spēb⁹ mori ē prouocatio vrine. Et morū de sceni quādo velociter a stō egredial: ipm tñ ē in intestinis tardū. Uenena. Cortex arboris mori est tyriaca hyrsaguini. Et qui bibit de succo foliorū ei⁹. ʒ. z. s. cōfert morsui ruti le z tenit nāz lubricitate sua z inflatione.

Capitulum de littera n.

De napello .Ca.d

Napell⁹ qd ē. Uenenū pniciosū. Rā. Est in summo calitatis z siccitatis. Decoratio. Delet albaras nigrū z b. hoc etiā qū ex ei⁹ ꝑgueritur i pōm sumit z sūr cōfert lep. Opatiões z ꝓprietates. Est venenū destruēs ūb ētē semaios depostio ē medicatur s. i. z si me min⁹ hoc iter fiet. Tyriaca vō ei⁹ ē mus napelli z ipe qdē ē mus q eo nutrit. Cōmiceo vō ex eo cibant z nō moriūt. z ex oīb⁹ ꝓfectiōib⁹ diamaschū ei resistit.

De napello moysi capitulum. d. i.

Apellus moysi qd ē. Inqt Joānes. Est herba nascēs cū napello z quāqz ei appropinqātū cresciat arbor e⁹ z ē maior tyriaca napello. z in ipso sunt oīa iuuamēta q̄ sūt i napello z albaras z lepra. Napell⁹ vō moysi ē aial z ūsat illi qō morat i radice napelli sicut mus. Decoratio. Cōfert albaras. Insita ūcturarū. Cōfert lepre. Uenena. Est tyriaca oī veneno z vipere.

De nuce. capitulum. d. ii.

Ux qd est. nota est. Et ē cala cui⁹ tyriaca est qū dat calefactiōis oxymel z hēnt⁹ oībil ē stōs muri cū aceto. Rā. Calida ē i tertio. sicca i pncipio ii. Et ei⁹ siccitas ē minor calitate ipsi⁹. Et in ipsa ē humiditas grossa q̄ delet qū antiquat. Opatiões z ppeta. Insita est stipticitas plima z folia z cortex ipsius oia sunt strigentia fluxus sanguis. Et cortex ei⁹ adustus ē desiccatiu⁹ sine mordicatiōe. oleū vō vetuste ē sicut oleū vetus z abstersio antiq̄ ē fortis. Decoratio: Cortex ramb⁹ iii emplm sup vestigia pcussiōis. Apata z bothor. Masticata medulla ei⁹ ponit sup apa mesicam vlcerosiz z cōfert. Uulnera z vlcera. Ei⁹ ḡnis cōfert vlcerib⁹ calis ipsa sup ea i emplm. Insita iūcturarū. Cū melle z ruta cōfert torsioni neruoz. Mēbra capitis. Facit soda z destillat succ⁹ folioz i aure z cōfert fumici in aur. dixit alcanzi q̄ ipsa ḡnat lingui z sic cito bothor i aure. Mēbra ocli. Et vō olei cōfert herpeti z thomio z herisipile z fistulis in palp'ocul.

Mēbra anhelit⁹ z pectoris. Succ⁹ cortici ei⁹ z rob ipsius prohibet pfocationē z nocentis tussi. Et olei aūt quarz facit emere z dolorē gutturis z ex oīb⁹ qdē ipsi⁹ nucis dixit alcanzi fieri emplm maxille opesc z ppe et regali magna. Mēbra nutrimēti. Est difficilis digestionis z mala stō sed nutrit z recēs ē melior stō z minoris nocumēti z illud qū frāgit a duob⁹ corticib⁹ ius. Et nux qdez nutrita cū melle cōfert stō sto. Dico vō q̄ nux nō ē nō nocumēti stō calo tñ. Mēbra expul.

Facit bothor z sedat dolorē vētris pūgnatiui z sicut pōpur frica. Et ei⁹ cortex retinet fluxū sanguis menstrui z q̄ nutrita est ēfert renib⁹ fris valde. z cinis corticis ei⁹ prohibet mēstrua cū vino z supposi⁹ rus. Et qui comedit cū muri soluit. multis vō vlus ei⁹ educit lūbricos z ascarides. Et ē ex eis q̄ cōferūt orbo. Uenena. Est cū ficub⁹ z ruta medicina oīb⁹ venenis z et ea cū ope tales sunt emplm sup morsus canis rabiosi z reliquoz.

De nuce muscbata capitulum. d. iii.

Ux muschata qd ē. Est nux z quātitas gallaz fructus z frāgibilis subtil corticis bonū hēs odorē ex tū. Rā. Dixit masa. ē cala z sicca i scdō. Opatiões z ppeta. In ipsa ē stipticitas. Decoratio. Cōfert lentigib⁹ z odorem oris bonū efficit. Mēbra oculi. Cōfert asebeb z plorat visū. Mēbra nutrimēti. Cōfortat epar z splenē z stōm z ppter odor ei⁹. Mēbra expulsionis. Cōstringit z pascit z cōfert difficultati vrine. Et qū in oleis ponit ꝓfert tolubus z ilir i pessarijs z phibet vomitū. Permutatio. Loco ei⁹ pōit spēce essē pōd. De nuce beden. Ca. ii.

Ux bendē qd ē. Est terra īgola sicut citri alba declinās ad citrinitatē q̄ expotat et Bardus et eo z sceni et q̄ cū melle sit vinū. Rā. In qua paulus hs vitē inefatuā extinctiuā ericeatiuā superiorū. Opatiões z ppeta. Abscidit fluxū sanguis. Decoratio. Impinguat. Uulnera z vlcera. Sanat ipetiginea. Mēbra expulsiōis. Excitat coitū.

De nuce cupessi Ca. n.

Ux cupessi. Uulnera z vlcera. Est emplm rupture. De nuce indica Ca. n.

Ux indica qd ē. Est neregil. Electio. Elige ex ea bona est ē recēs vehemētis albedinis z q̄ est in ipsa ē suauitas z qū in ipsa nō lucet aliqd q̄ est amq̄. z oz qdē vt ab eo tollat cortex medulle ei⁹.

Rā. Calida ē in pncipio scdi. sicca in pmo z ipsa qdē est humiditas supflua de q̄ curat imoq̄ et ea veda est ē humida in pmo. Opatiões z propeta. Est generatiua nō mali nutrimēti. Insita iūcturarū. Olei vetris neregil ēfert dolorib⁹ dorsi z geniculoz. Mēbra nutri. Grauis est stō z s; cū pauco nocumēto sed boni nutrimēti z cortex medulle ei⁹ non digerit ergo inferat: z oz ut post ipm nō sumat cib⁹ nisi post bona aūt oleū recēs melioris chimi ē qz butyrū nō enī lubrificat stōm neqz mollificat ipm. Mēbra expul. Regenerat i coitu. Et ei⁹ oleū est bonū hemorroidib⁹ z proprie oleū antiq̄ precipue cū oleo de cheyrionū qū in potu sumit ex vnoquoqz eoz aut. Et qū antiquat

caridos ⁊ vrmes ⁊ solone educit eos comesta.

De nuce romana Ca.d.vij.

Nux romana qd est nominat^r acrusex. Na.
Calefacit vehementer i tertio. ⁊ desiccat i pmo. Et
ei^s gūma ē vltima i calefaciēdo. Mēbra ca-
pitis. Eius fructus cū aceto pferst epilepsie.

De nuce tamarisci. Ca.d.viij.

Nux tamarisci qd ē. Est alkarmezath. Na.
In calidtate ē q̄si cōjūcta aut i pncipio pmi. Et eius
exiccatio ē i fine pmi. aut vltra ipm. Et apud
quosdā eoz ē i fra i pmo. Opatiōes ⁊ pprietates. Est
bona ad abscindēdū fluxū sanguis. Mēbra capitis.
Colluit ex ea os cū aceto ad dolorē dētiū. Mēbra
nutrimēti. Decoctio ei^s cum aq̄ ⁊ aceto valet tumnei
splenis. De nuce methel Ca.d.ix.

Nux methel qd ē. Est venenū ⁊ ē stupefactiua si-
mil nuci sup quā sūt spine grosse breues ⁊ ē similis
nuci vomice ⁊ ei^s semē est sile sci citri. Opatio
nes ⁊ pprieta. Est stupefactiua. Mēbra capit. Fa
cit febre ⁊ ē mali cerebro. ⁊ pōdus dranch.i^s. ex ea ine-
briat. Venena. Est inimica cordi. Et.3.i. ex ea sum
pta ē venenū diei sue. De nasturtio Ca.d.x.

Nasturtiū qd ē notū ē. Et virtus ei^s similis ē vtuti sina-
pis ⁊ seis rhaphani auctoz. Et dr q̄ sinapis et
semē eruce auctā ⁊ folia ei^s minorant in opatio
nib^s suis ab eo. ppt suā hūiditatē ⁊ q̄ desiccant sūt pro
pinq̄ siliudi ei^s ⁊ fortasse cōsequit^r ipm. Na. Cali-
dū est ⁊ siccū ad tertiū puenies. Opatiōes ⁊ pprietates.
Et resolut uū manifestum cū lenitate ⁊ exiccat putredi-
nē ventositatis vētris. Decoratio. Retinet capillos
cadētes bibitū ⁊ inūctū. Apata ⁊ bothor. Est bonū
apatib^s phlegmaticis ⁊ carbūculis emplo facto ex eo cū aq̄
⁊ sale. Vulnera ⁊ vlcera. Cōfert scabiei vlcerose ⁊ i
petigini ⁊ cū melle mellino ⁊ eradicat ignē psicū. Jn-
strumēta iūcturarū. Cōfert sciatice bibitū ⁊ emplo fa
cto ex eo cū aceto ⁊ farib^s de ordeo. Et q̄nq̄z fit clistē ex
eo sciatice ⁊ cōfert. ppe qz soluendo educit aliqd cui ad
mixt^s sit sanguis ⁊ pfert ol mollificatiōi neruoz. Mē
bra anhelit^s ⁊ pectoris. Mūdificat pulmonē ⁊ pfert
asmati ⁊ ponit in medicinis asmatis ⁊ i sorbitionib^s q̄ fi
unt asmati propē illud qd est in ipso de incisione ⁊ subti-
liatiōe. Mēbra nutrimēti. Calefacit stōm ⁊ epar
⁊ pfert grossitiei splenis ⁊. ppe qz ex eo fit empl3 cū mel
le ⁊ ē malū stō ⁊ videt q̄ sit. ppt vehemētiā mordicatōis
sue ⁊ ipm facit cibi appetitū. Et q̄n bibit ex eo decemcl
facit vomē cholam rubeā ⁊ educit cā solone ⁊ facit il-
lud tres q̄rte.3.i. Mēbra expulsiōis. Augmētū ei
sūt i coitu ⁊ soluendo educit vrmes ⁊ puocat mēstrua ⁊
abortiuū ⁊ qd ex eo frixū ē retinet ⁊. ppe quem nō tenet de
strui eni ei^s viscositas pcussione ⁊ cōfert colice. Et q̄ bi-
bunt ex eo trito.3.iiij. vel. vectē aq̄ calla soluit nās ⁊ resol
uit viscositates intestinoz. Et dicit qdā q̄ babylonicū
q̄n ex eo bibit decemcl soluēdo educit cholam ⁊ facit
vomitū cū ea ⁊ facit illud vsq3 ad tres q̄rtas.3. Ve
nena. Cōfert pūcture venenosoz vmiū bibitū3 ⁊ morsc
q̄n suppositū cū melle ⁊ cū ex eo suffūigat effugat eos.

De narcisso. Ca.d.xi.

Narcisus qd ē notus ē. Opationes ⁊ pprieta
tes. Eius radix extrahit ex pfūdo ⁊ abstergit
⁊ lauat ⁊ exiccat ⁊ ei^s oleū ē i dispōnib^s olei sam
bacini3 ē debili^s. Decoratio. Radix eius extrahit
spinas ⁊ stipites ⁊. ppe cū faria lolii ⁊ melle. Et narcisc^s
q̄ abstergit panū ⁊ morpheā ⁊. ppe radix ei^s cū aceto
⁊ pferst radix ei^s alopitie. Apata ⁊ bothor. Radix
ei^s cōficit cū melle ⁊ berbo ⁊ ripus aldabelet difficilima
tamēs ⁊ ex radice ei^s fit emplm apatibus neruoz.

Vulnera ⁊ vlcera. Desiccat vulnera ⁊ facit ea cohere
re vehemēter ita q̄ secnōes corde ⁊ trita cū melle cōfert
adustioni ignis ⁊ vulnerib^s neruoz ⁊ vlcerib^s pfundis
⁊ si misceat cū berbo ⁊ melle mūdificat sordes vlcez.
Instra iūcturaz. Cōfert oleū eius neruis ⁊ ex radice
ei^s fit emplm apatib^s neruoz ⁊ durities sine pstractioni ⁊
nodatiōi ipsoz ⁊ dolorib^s iūcturaz. Mēbra capit.
Apit oppilatiōes cerebri ⁊ pfert soda hūide ⁊ melice
⁊ silr ei^s oleū ⁊ ē magis cōueniēs ⁊ facit soda capitib^s ca
lidis. Mēbra anhelit^s ⁊ pectoris. Eius oleū resol
uit apata dura ⁊ i fra i velamie qz pmēdo iūgit sup pe
ctus. Mēbra nutri. Radix ei^s q̄n comedit sicut ē
exiccat vomitū ⁊ silr succ^s ei^s. Mēbra expul. Cō-
fert dolorib^s mīcis ⁊ vesice ⁊ q̄n bibunt ex eo.iiij.3. cū
aqua mellis eijcit fetus viuos ⁊ mortuos. ⁊ oleū ei^s apit
coarctationē oris matricis ⁊ cōfert dolorib^s eius.

De neradin. Ca.d.xij.

Neradin. Dicetur in capitulo de spica ⁊ ipsa est
spica romana.

De nil. Ca.d.xiij.

Nil qd ē. Eius aliud est domesticū ⁊ aliud siluestre
opatio ē opatio domestici. Na. Calim est in
pmo. siccū i sco. Opatiōes ⁊ pprietates. Est
stipticū ⁊ phibet fluxū sanguis. ⁊ qd ē domesticū exiccat
fortiter sine mordicatiōe. ⁊ i siluestri ē acuitas ⁊ ē vehemē-
tioris exiccatiōis ⁊ extrahit mām ex pfūdo. Decoratio
Abstergit panū ⁊ morpheā ⁊ pfert alopitie. Apa
ta ⁊ bothor. Nil detumescere facit apata ⁊ pfert exituris
malis i mēbris duris ⁊ vbi pueniūt ol apata in pncipio ⁊
formice ⁊ herisipile ⁊ administrat cū farina ordei sup ea.
Vulnera ⁊ vlce. Cōsolidat vulnera cala i corporib^s
duris ppt fortitudinē sue exiccatiōis. hoc qdē fruct^s do
mestici efficit. Et i siluestri qdem ē acuitas ⁊ est bonū vlceri
bus putridis ⁊ ē mirabilis opatiōis i eis. s3 domesticū ē me
lius i cura vlcerū ppt paucitatē sue acuitatis ⁊ pfert vlce-
rib^s putridis cū melle inūctū sup adustionē ignis ⁊ vulnera
neruoz ⁊ extrahit spinas ⁊ surculos ppe cū faria lolij.
Mēbra anh. ⁊ pecto. Cōfert tussi pueroz vehemēti
q̄ facit eos vōere ⁊ succ^s ei^s etiā vlcerib^s pulmōis. ⁊ pfert
succ^s ei^s etiā pleuresi melice. Mēbra nutrimēti. Cō
fert spleni ⁊ ppe siluestre. De nefrin. Ca.d.xiiij.

Nefrin qd ē. Est sicut sambac^s i vtute s3 ē debilior
eo ⁊ sicut narcisc^s. ⁊ oleū ei^s ē pximū vtuti olei
sambaci s3 ē debili^s. Na. Calid^s ē ⁊ sicc^s in
tertio. Opatiōes ⁊ ppta. Eius spēs ei^s ē mūdificati
ua i substātia ⁊ flos ei^s ē magis approbat^s i hoc. Jn
stra iūcturaz. Cōfert frigori neruoz. Mēbra ca-
pitis. Interficit vrmes i aure ⁊ pfert tinnitui ⁊ sonitui ⁊
cōfert dolori dētiū. Et ex siluestri qdē linit frōs ⁊ sedat so-
da. ⁊ spēs ei^s apiūt oppilationes nariū. Mēbra an
helit^s ⁊ pecto. Cōfert apatib^s gutturis ⁊ amigdalaz.
Mēbra nutrimēti. Qn de eo bibūt.iij.aur. sedat vo
mitū ⁊ sedat singultū ⁊ ppe siluestre.

De nenuf. Ca.d.xv.

Nenuf qd ē. Est simbaū. Na. Calidū ē i sco
siccū i pmo resistēs putrefactiōib^s. Opatiōe
⁊ pprietates. Interficit pediculos. Apata ⁊
bothor. Cōfert apatib^s frio ⁊ phlegmoni vehemētis duri
tiei. Mēbra capitis. Decoqt cū aceto ⁊ miscet cū
oleo rosē ⁊ pfert obliuiōi q̄n linit ex eo caput ⁊ silr pmi
xtiōi sensus ⁊ lethargie ⁊ karabito ⁊ decoqt cū aceto ⁊
ponit cū oleo ro. sup ipa ⁊ pfert. Et sic empl3 ex folijs si
ūtis sup caput ⁊ frōtē ad soda ⁊ pfert. Mēbra nu tri.
Cōfert singultui q̄n ex eo bibit cū vino ⁊ semē ei^s est
forti^s ⁊ pfert apatib^s epis frio. Mēbra expul. Cō
fert vrmib^s ⁊ ascaridib^s ⁊ extrahit fetū mortuū ⁊ prouo

cat vtrũq3 ꝛ proprie petrosus ꝛ illud qd est siluestre qñ bibit cũ vino ꝓhibet distillatiões vrine ꝛ extrahit lapides. cõfert dolori várie pũgitiuo cũ vino crudo. Venena. Confert pũcturis ꝛ ex eo fit emplm pũcture vespe ꝛ bibit ad pũcturã eiꝰ pondus. ȝ. ij. de eo cũ oxymelle.

De nenufare. Ca. d. xv.

n Enufar qd ẽ. Quiq3 vocauit ipz Gal. caule aq̃ ꝛ nolat gñu eiꝰ gñu spõsum ꝙ dẽ. sed i ipo est cõnexus. Et radix qdẽ nenufaris indi exit in iudicio mãdragore. Electio. Fortius ẽ illud qd hz albã radicẽ: est eni fortiꝰ eo qd hz radicẽ nigrã ꝛ eiꝰ semẽ est fortius sẽc ipsiꝰ. Nã. Flos eiꝰ est frius ꝛ humidus in fo. ꝛ sirupus eiꝰ ẽ vehementius extinctiõis. Et nã indi est nã mãdragore. Opatiões ꝛ ꝓprieta. Eius sirupꝰ ẽ subtiliatiuꝰ valde. Decoratio. Radix eiꝰ supposita morphee cũ aq̃ cõfert ꝛ ꝓfẽ nigre. Et radix eiꝰ cũ pice sup alopiciã vtilis ẽ ꝛ ꝓfẽ nigre radicis eiꝰ. Apata ꝛ bothor. Radix eiꝰ cõfert bothor ꝛ apatibꝰ calis ꝛ apati splenis. Vulnera ꝛ vlcera. Semẽ ꝛ radix ipsiꝰ cõferunt vlceribꝰ. Mẽbra capitis. Facit somnũ ꝛ sedat sodã calidam cholericã sed m̃ debilitat. Mẽbra anhelitꝰ ꝛ pectoris. Sirupus eiꝰ est bonꝰ tussi ꝛ pleu. Mẽbra nutrimẽti. Cõfert radix eiꝰ apatibꝰ splenis bibita ꝛ vt emplm supposita. Mẽbra expulsionis. Minuit pollutionẽ ꝛ frangit desideriũ coitus cũ de eo bibit ȝ. i. cũ sirupo de papauere ꝛ cõgelat spma cũ proprietate q̃ est i ipa ꝛ ꝓpe radix eiꝰ ꝛ cõfert radix eiꝰ doloni antiq̃ ꝛ vlceribꝰ intestinoꝝ ꝛ cõfert radix eiꝰ doloribꝰ vesice in modũ empli supposita. Semẽ vo eiꝰ ẽ fortius in oi re ita ꝙ ꝓhibet dolores vesice ꝛ fluxũ mẽstruoꝝ ꝛ radix eius qd citrinũ ẽ ꝛ semẽ eiꝰ qñ bibunt cũ lacte vitiosũ cõferũt cursui humiditatis antiq̃ ex vrice. Et sirupꝰ eiꝰ lenit ventrẽ. Febres. Sirupꝰ eiꝰ cõfert febribꝰ acutiori ẽ vehementis exaltationis.

De neremisch. Ca. d. xvi.

n Eremisch qd ẽ. Est flos ꝛ cortex ꝛ capita sil anf macis sed ẽ minus rubeꝰ ad citritatẽ declinãs ꝛ ẽ aromaticus ꝛ hz parũ pũticitatis ꝛ appropinq̃t neridẽ in vtute. Nã. Est calidus ꝛ siccꝰ i tertio. Opatiões ꝛ ꝓpeta. Est subtilis resolutiuꝰ. Membra nutrimẽti. Est bonus stõ ꝛ epati frio ꝛ cõfert sicut ẽ iuuamẽtũ spice. Permutatio. Loco eiꝰ ponit qñta põderis ipsiꝰ de zinziber ꝛ medietas põderis eiꝰ de sisticio ꝛ tertia ponderis ipsius de spica.

De nankas. Ca. d. xvij.

n Ankas qd ẽ. Est medicina acuta ꝛ i vẽtre eiꝰ est pulpa viridis stiptica ꝛ cũ oleo ꝓuocat sudorẽ. Opatiões ꝛ ꝓpeta. Insufflat in nares ꝛ abscidit fluxũ sanguinis nariũ. Membra anhe. ꝛ pe. Medulla eius recens valet ad spuendũ qd aggregat in pectore de sanguie. Membra expulsionis. Medulla eiꝰ ꝓhibet fluxũ antiquũ. Venena. Quãdo bibit cũ vino cõfert morsui vipere.

De nitro. Ca. d. xviij.

n Itrũ qd ẽ. Est baurach armenũ ꝛ de ipo qdẽ iã dictũ est. De nersesendaru. Ca. d. xix.

n Ersesendaru qd est. Existimo ꝙ in ipso est permutatio in arabico ꝛ est herbe scendaru ꝑ henon per m3 ꝛ est virga pastoris.

De nabach. Ca. d. xx.

n Abach. Nã. In ea que est humida ꝛ q̃si sicca exiccatio ẽ ꝛ subtiliatio. Et illud ẽ in oibꝰ ꝑ pulũs hac arboris. ꝛ suffumigatio qdẽ assadar est vehementius stipticitatis. Opatiões ꝛ ꝓprietates. Est stiptica ꝛ ꝓpe eiꝰ ianich. Decoratio. Prohibet casũ capilloꝝ ꝛ ꝓlõgat eos ꝛ cõfortat ꝛ lenit ipsos. Et gũma qd ẽ sadar delet furfures ꝛ superfluitates minutas q̃ sũt i cute ꝛ bonificat capillos. Apata ꝛ bothor. Folia assadar leniunt apa calidã ꝛ resoluũt ipm. Mẽbra capitis. Gũma assadar delet furfurẽ ablutiõe cũ aq̃ calida cũ ea. Mẽbra anhelitus ꝛ pectoris. Foliaꝰ cõferũt asmati ꝛ egritudinibꝰ pulmõis. Mẽbra nutri. Cõfortat stõm. Mẽbra expul. Stringit fluxũ ꝛ cõfert fluxui sanguinis ꝛ mẽstrui ꝛ nõ mẽstrui ꝛ vlceribꝰ intestinoꝝ ꝛ ꝓpe eiꝰ ianich. Et cõtra solutiõi facte ꝓpter debilitatẽ stõi ꝛ sic est sistere ex decoctiõe assadar ꝛ bibit ad has egritudines ꝛ ad fluxũ mẽstruoꝝ ꝛ iudiciũ eiꝰ quãtũ est est iudiciũ eiꝰ qd est hõogeneũ cũ ea de cydoniis ꝛ sorbis ꝛ pomis ꝛ pirisenã qd de ea est acrẽ stringit. Et q̃ nõ ẽ matura ꝓpterea ꝙ si digerit ꝛ ꝙ expellit cã nũ creat cholericam passionem. De nuchos. Ca. d. xxi.

n Uchleus. Opatiões ꝛ ꝓprietates. Ipsius est stipticitas ꝛ glutinatio. Vulnera ꝛ vlcera. Quod ex eo adustũ est cõfert vlceribꝰ humiditatis. Mẽbra oculi. Aduritur ꝛ extinguit ꝛ abluit ꝛ stat in alcohol loco tutie ꝛ retinet pilos palpebrarũ ꝛ facit eos nasci cũ nereidẽ ꝛ est bonum vlceribus oculi ꝛ casui pilorum. De nabam. Ca. d. xxii.

u Abam qd est. Quidã medicoꝝ magnificauerũt carnẽ eius. Nã. Dixerũt qdã medicoꝝ ꝙ caro eius est calida pinguis ꝛ lacit desiderare cibũ ꝛ cõfortat corpus ꝛ est cõueniens qui digerunt tamẽ ipsa est debilis ꝛ vacua grossa ꝛ nõ digeritur. Mẽbra expulsiõis. Augmentũ efficit in coitu.

De nigella. Ca. d. xxiij.

n Igella. Nã. Calida ẽ ꝛ sicca in tertio. Opationes ꝛ ꝓprieta. Est acria incisiua ꝓhibens ꝛ ab sterius ꝛ resoluit ventositates ꝛ inflationẽ ꝛ eiꝰ mũdificatio ẽ vltima. Decoratio. Abscidit fructus vniuersas ꝛ colores pallidũ ꝛ morpheã ꝛ bara ꝓprie. Apata ꝛ bothor. Ponit cũ aceto sup bothor leuia ꝛ resoluit apata phlegmatica ꝛ dura. Vulnera ꝛ vlcera. Ponit cũ aceto sup vlcera phlegmatica ꝛ scabiẽ vlceratam. Mẽbra capitis. Cõfert coryze ꝓprie torrefacta ꝛ posita i pãno lineo ꝛ ligata ꝛ liniat sup frontẽ illiꝰ q habet dã frigus. Et qñ infũdit in aceto ꝑ noctem deinde in mane ꝛ fit ex ea caputpurgiũ ꝛ ait infirmũ adeo si prima ut ipsam naribus attrahẽdo odorat cõfert doloribꝰ antiq̃s in capite ꝛ torture ꝛ ẽ ex medicinis aperientibus valde oppilationẽ q̃ est in collatorio. Et decoctio eiꝰ cũ aceto cõfert dolori dẽtiũ ore ex eo collato ꝛ ꝓpriꝰ cum ligno pini. Membra oculi. Qñ ex ea mitti t caput purgiũ cũ oleo irino prohibet initiũ aque. Mẽbra anhelitus ꝛ pectoris. Cõfert etiã dilatationi anhelitꝰ qñ bibit cũ nitro. Mẽbra expulsionis. Interficit vermes ꝛ ascarides etiam si liniat sup fame ꝛ ꝓuocat mẽstrua. Et qñ administrat aliquãtis diebꝰ ꝛ dat in potu cũ melle ꝛ aq̃ calida ad lapidẽ in vesica ꝛ in renibꝰ cõfert. Febres. Resoluit febres phlegmaticas ꝛ melancolicas proprie ꝛ remouet eas. Venena. Eiꝰ suffumigatio fugat vermes venenosos. Et existimauerũt qdam ꝙ ex ea multitudo interficit ꝛ ẽ ex eis q̃ cõferunt ad mortiferum, le qñ de ea bibit aũr. De niue. Ca. d. xxiiij.

n Ix. Opatiões ꝛ proprietates. Est malaꝰ nibꝰ ꝛ eis in qbꝰ gñanĩ humores frĩ. Mẽbra capitis. Aq̃ niuis sedat dolorẽ dẽtiũ calidũ. Infra iũcturas. Nix ẽ nociua neruis ꝓpe ꝙ coarctat vapores calos currẽtes in eis ꝛ retinet eos ne [illegible] nant. Mẽbra nutri. Est nociua stõ ꝓpẽ dũ i qa generat humores frĩ. Et aq̃ niuis qnq̃ facit sitĩ ꝓpterea ꝙ coadunat caliditatem.

Capitulum de litera. o. De opio. Ca. d. i.

Opiū quid est est succus papaueris nigri et cg rpui ips seminat. Et ei⁹ qd́e potio nō ad dī supra duos danich. Quiqz vo sit opius aliā ex sede lactuce agrestis q̄ est stupefactiuuz debile subtile. Opiū pterea assat sup laminā ferreā ignitā et sit rubeū. Electio. Qd́ ex eo electū ē ē qui⁹ acuti odoris frāgibile et facile resolutū in aq̄ et non cōgelat in liq̄factiōe et resoluit in sole et nō extinguit can delā q̄ ex eo inflāmat. Citrinū aūt ingenio aquā asperuz debilis odoris clari coloris hoc tale est falsificatū cū memitē et qsz adulteratū cū lacte lactuce siluris et ē debilis odoris et adulterat cū gūmi et ē splēdidū clarum valde.

Re. Frigidū ē et siccū in q̄rto. Opatiōes et ppeta. Est narcoticū sedatiuū oīs doloris siue sit bibitū siue liniti. Et potio ipi⁹ sit quātitas lēticule magne. Apata et bothor. Cōfert apatib⁹ et pcipue calid. Uulnera et vlcera. In ipso ē exiccatio vlcerū. Iūstra iūcturaꝝ. Permisceat cū vitello oui assati et liniat ex eo podagra et sic sedat dolor et pp̄e cū lacte. Mēbra capit. Facit dormire etiā si supponat cū licinio aut absqz licinio. Et sedat etiā qū distillat cōmixtū in oleo ros. i aure in frontē cū myrrha et croco et sedat soda antiq̄z et sanat ex ea. Et ipz ē ex eis q̄ destruūt intellectū et sensūs. Mēbra oculi. Sedat dolores ophthalmie et apata ei⁹ cū lacte mulieris. Plures aūt antiq̄ꝝ fuerūt q nō fuerunt eo vsi in ophthalmia ppt nocumētū qd́ viuiscrt. Mēbra anhelit⁹ et pecto. Sedat tussim cōtinuā et plurimū sedat eā illa q̄ ex ea clamosa ē. Mēbra nutrimēti. Stomachus q̄ꝫ iuuat eo et aggregat et illud qū est laxus ex calore et humiditate. Et in pluib⁹ dispōnib⁹ qū bibit solus absqz castoreo destruit digōnē aut diminuit eam valde. Mēbra expl. Retinet solōnē et cōfert dysenterie et vlcerib⁹ intestinoꝝ. Uenena. Interficit cōgelādo et naturā extinguēdo calorē inatū: et ei⁹ qd́e tyriaca ē castoreū. Permutatio. Loco ipi⁹ ponit īmplū seis iusqami et amplū ei⁹ de sele mādragore.

De ouis. C.d.xcvi.

Ua. Nota sit. Electio. Meliora ex eis sūt oua galline recētia. Et medi⁹ qd́ ē i eis ē vitellus. Et meli⁹ coꝝ artificiū ē vt nō cū alio cōgelet. Post aūt oua galline sūt oua auiū q̄ cursu ei⁹ pcedūt q̄ ut anderas et odoras et alcabegi et atchengi. Oua vo anatis et siluz sūt mali hūoris. Re. Sūt ad eq̄litatē tēdētia sz coꝝ albumē ad frigiditatē et vitellus ad caliditatē et illo sūt hūida pcipue albumē: et ex eis sicciora sūt oua anseris et struti. Opatiōes et ppe. In ipsis ē significatiu et ppe vitello coꝝ assato. Eoꝝ autē albumē sedat dolores mordicatiuos pp sui glutinatiōnē et qū ipm tenet et remanet q̄ī nō remouet velocit sicut lac. Magis cōgelata vo sūt tardioris digōnis et plurimi nutrimēti: et meliora coꝝ sūt sorbilia cocta i aq̄ et sunt melioris penetrationis. Decoratio. Fiat epithima ex albumine coꝝ et sic phibebit corruptionē colos a sole et remouet eas et qū vitellus assat et terit ē epithima vtile pāno et nigredini. Oua aūt auiū tarde sūt tinctura bona sz q̄ dē et experi bora q̄ pparata sūt ad illud cū filo lane penetrāte in ea et demittit donec cōsiderēt an nigrescat et sic oua aliorū sz qd́ dī. Apata et bothor. Ponunt i emplis apatū et i clisterib⁹ pp vlcera et apata et liniūt sup⁹ herisipili cū oleo. Uulnera et vlcera. Cōferūt cōtaris aui et petinis et adustiōi ignis vtere eis cū lana et cōferūt ad vlcera cadit i adustiōe aq̄ etiā. Iūstra iūcturaꝝ. Am bo leniūt neruos et cōferūt oib⁹ dolorib⁹ iūcturarum. Mēbra capit. Ponunt i medicamētis abscindentib⁹ fluxū sanguinis p feniculi cerebri et cōferūt coryze. Et vitellus oui galline cōfert apatib⁹ calid i aure. Et dicit q cū testudine siluris cōferūt epilepsie. Mēbra oculi Ipsoꝝ albumē sedat dolorē oculi et vitellus cū croco et oleo ros. cōfert pcussiōi oculi valde. Et qū ex eo fit emplz cū farina ordei phibet fluxū ab oculo et sic linit cū ture sup frontē pp fluxū oculi. Mēbra anhe. et pecto. Cōfert asperitati pecto et gutturis sorbilia ex eis et tussi et ptisi et ulcere et raucedini vocis ex caliditate et stricture anhelit⁹ et sputo sanguinis ppe qū sorbet vitellus coꝝ tepidus. Et oua qd́e testudinis siluris expta sūt tussi itantur. Mēbra nutrimēti. Cocta sicut sūt i aceto p bibēt effusionē materierū ad stōiz et intestina et phibent aptitudinē meri et stōi et q̄ ex eis sūt assata penitus ad fumositate. Mēbra expl. Cocta sicut sūt i aceto phibet fluxū vētris et dysenteriā. et ipoꝝ vitellus cōfert vlceri renū et vesice et pcipue si sorbeat crudus. et q̄ ex eis sūt assata sup cinerē sine fumo cōferūt solōni vētris et dysenterie qū cōedunt cū aliqb⁹ stipticis et aq̄ acresce et cōferūt asperitati intestinoꝝ et vesice. Et ex albumine qd́e ipoꝝ fit clistere cū meliloto pp vlcera intestinoꝝ et putrefactionē coꝝ et cōferūt exitui ani et pectinis. et supponit licinium infusuz in eis et i oleo ros. ppt apata ani et pcussionē ei⁹. ex albumine pterea ouoꝝ fit pessariū cū oleo de alcāna et cōfert vlcerib⁹ matricī et lenit matricē et qū sorbet sicut ē crudū cōfert fluxui sanguinis et mictui ei⁹. ampli⁹ oīa oua pcipue oua passerū augmētū faciūt i coitu. et dē q qū oua anseri miscent cū oleo et distillant tepida i matrice pruocāt menstrua post q̄tuor dies.

De oppoponaco. Cap.d.xcvii.

Oppoponacū qd́ ē arbor ē q̄ nō eleuat a terra et similat ipi⁹ folia foliis ficus vehementis viriditatis rubea lēas hūis ptes rotūda. et ei⁹ crus ē sicut cuicū sup qd́ sūt pili puluerulēti et ei⁹ folia sūt pua valde sup cui⁹ extremitatē ē corona silis corone anisi. et ei⁹ flos ē citrin⁹ et folia flos sūt boni odoris et vocat ipi⁹ pl̄ime q ramificat et radice vna grossus hñs cortice et ei⁹ odore ē ponticu⁹ aūt gūma exhit cū incisiōe sue radicis i primis qū crus apparet et qz fricat ē ei⁹ iciū sz colorē croceum. q̄ aūt huic ipi assilat nūcrat a. spēb⁹ oppopo naci sz crus ē mi⁹ qd́ eleuat vno cubito deide ramificat sicut folia feniculi sz cōbi⁹ et etiā mech ns thubeur cui⁹ folia sūt sicut folia camomille al. et qd́ ē sup ipz ē aureū. Electio. Qd́ i radice ei⁹ meli⁹ ē ē illud qd́ ē al. mordicās linguā et q̄ nō ē fetio boni odor. et ex fructu ei⁹ meli⁹ ē illud qd́ ē sup crus et terminū medicīe qd́ ex gūma ei⁹ ē meli⁹ ē illud qd́ ē valde amarū intrīsecus albū et extrīsecus croceū frāgibile qd́ dissoluit i aq̄. nigrū vo lene ē adulteratū cū ammoniaco. Re. Cal. ē et siccū i tertio. Opatio. et ppe. Est resolutiui vētositati lenificatiuū abstersiuū. Apata et bothor. Lenificat duricies et qd́ sup ipz ē lenificat valde bothor. Ualne. et vl. Ei⁹ radix ē ad medicādū ossa nuda et cū melle ē cōueniēs vlcerib⁹ antiq et igni pfico et qd́ sup ipz ē etiā vulnerib⁹ et bothor. et ad similū oēs ptes ei⁹ cōferūt vlcerib⁹ fraudulēt. Iūstra iūctu. Bibit cū aq̄ altiratiu et cū vino pp attritionē la certoꝝ et cōpressiōe. qd́ā vo dicūt. q ē malū neruis et q̄ sit malū neruis sanis sine dubitat. et ē cōferēs sciatice et bibit ad ipz succus ei⁹ etiā et remouet lassitudinē et cōfert dolorib⁹ iūcturaꝝ oīuz et podagre more emplz suppositū. Mēbra capi. Cōfert conuolsiōi dēuū qū eo spicat et sedat dolores coꝝ et cōfert soda et epilepsie et melancholie. Mēbra oculi. Acuit visuz qū ex eo fit collyriū. Mēbra anhe. et pecto. Ex foliis ei⁹ fit epliz sup dolores lateri. Oppoponacū q̄z cōfert dolori vtriusqz lateris et tussi qū sūt sicci. Mēbra nutri. Ei⁹ succus cōfert duricici splenis more empli suppositus et bibit⁹ cū aceto ponunt. n. ex eo. x. aut. i duobus vreeolis musti et clarificantur post duos menses et cōfert spleni valde. Et mustū hoc cōfert hydropisi. Mēbra expl. Lenit ouetiā matricū et cōfert guttatiō. vrine et auellana vna ex

eo bibit cū aq̄ calā ad ꝓuocandā vrinā ⁊ mēstrua ⁊ ad
matricē frigidā ⁊ ei⁹ etiā fruct⁹ abūdare facit mēstrua ⁊ ꝓ
pterea apsinthio ⁊ aristolog. est ei ⁊ ꝓpter radix ei⁹. Ipsa
nāq̄ aborsū facit supposita ⁊ bibita. Et cōfert ꝓuocatio
ni vrinis ⁊ extenuat ventositatē ⁊ durintē ei⁹. Et cōfert co
lice ⁊ soluēdo cibum bū ⁊ crudū ⁊ cōfert pruritui vesi-
ce. Febres. Bibit cū aq̄ karabis ad rigorem ⁊ febres
periodicas. Venena. Et eo cū pice fit emplā ⁊ ad bene
mētū bonū morsui canis rabiosi ⁊ cū aristol. ad puncturas
bibitū ē tyriaca ⁊ sil'r eius succus. Permutatio.
Loco ei⁹ ponit scorodon ⁊ castimo ꝙ ammoniacū est ei
ꝓpinquū. De oleādro. Cap. d. xxviij.

Leāder qd ē. Ei⁹ alia est siluestris ⁊ alia fluuialis.
Siluestris vo folia sūt sicut folia portulace sꝫ sunt
strictiora ⁊ ei⁹ thyrsi sūt lōgi expansi sup terrā ⁊
apud folia sūt spine ⁊ nascit in domib⁹ desertis. Fluuialis
aūt oriē in ripis fluuiorū cui⁹ thyrsi a terra eleuant ⁊ spine
ei⁹ sūt occulte ⁊ ipsius folia sunt sicut folia salicis ⁊ folia
amigdali lata ⁊ sapore valde amari ⁊ superiora extrinsecus ei⁹
sūt grossiora inferiorib⁹ ipsi⁹ ⁊ ei⁹ flos ē sicut rosa rubea
bon⁹ valde ⁊ sup ips egredit qddā sīle pilis ⁊ ei⁹ fruct⁹ ē
durus aptus plenus re q̄ ē sicut lana. Na. Cala ē i ter
tio, sicca i sc̄o. Operatioēs ⁊ ꝓprietates. Est resolutiua
valde ⁊ ex ei⁹ decoctiōe sternunt domus ⁊ interficit puli
ces ⁊ vermes terraneos. Apata ⁊ bothor. Ponūt
folia ei⁹ sup apata dura ⁊ sūt iciōes mirabiles valde magne
Vulnera ⁊ vlcera. Bona ē pruritui ⁊ scabiei ⁊ ex-
coriatiōi ⁊ ꝓpe succus foliorū ei⁹. Instrumenta iuncturarū.
Dolori dorsi antiq̄ ⁊ geniculis valet mire emplā sup-
posita. Mēbra capitis. Flos ei⁹ facit sternutatio-
nē. Venena. Est venenū ⁊ q̄cūq̄ miscet cū vino ⁊
ruta ⁊ potat ⁊ liberat a venenis vermiū venenosorum.
Ego tn̄ dico ꝙ ē i hoc timorosus ⁊ ipsa ⁊ ei⁹ flores sūt ve-
nenū hoīb⁹ ⁊ bestijs ⁊ canib⁹: veruntn̄ cōfert cū bibit quā
vino decocta cū ruta sꝫ ꝙ dī. De oleo. Ca. d. xxix.

Oleū. Oleū de balsamo iā dictū ē. oleū vero de
kerua ⁊ oleū de raphano sūt silis virtutis sunt. n.
ambo resolutiua: sꝫ ipsorū forti⁹ ē oleū de kerua
⁊ oleū de rhaphano ē calz ⁊ ē sīle oleo antiq. Na. Ca
lidū ē ⁊ siccū i tertio. oleū de lilio ⁊ oleū sambacinū cala
sūt i tertio. oleū de vitica ⁊ oleū de cartamo cala sūt in p̄
mo. hūida i sc̄o. oleū autē de narcisco calz i sc̄o. hūidū in
p̄mo. oleū de kerri ē calz ⁊ hūidū i sc̄o. ⁊ sīlr oleū de ben
⁊ sīlr oleū amigdalinū amarū. Oleū de extremitatib⁹ vi
nū ⁊ almabū ⁊ mādragoratū ꝓxima sūt i frigiditate ⁊ sim
plicitate ⁊ oleū de cydonijs etiā ⁊ oleū camomillinū cali
dū ē cū equalitate ⁊ oleū anetinū sīle ē ei sꝫ est eo calidius ⁊
oleū narcisinū ꝓximū ē in virtute ⁊ operatiōe oleo anetino
sed ē acuti odoris ⁊ nō ē conueniēs hoīb⁹ eo mō q̄ oleū
anetinū. In oleo vo violaceo nō ē simplicitas sꝫ ē in ipso
infrigidatio qdā. oleū vo rutaceū ē resolutiuū. Nos autē
nō dicem⁹ hic artificiū oleorū imo dicem⁹ ea i antidota
rio. Et nos etiā nō dicemus olea cōposita ex medicinis
plurib⁹ sicut oleū costinū ⁊ oleū de darsisabā eorū cōpo
sitionē ⁊ eorū iuuamēta nisi in antidotario. Operatio. ⁊
ꝓprie. Oleū amigdalinū ⁊ ꝓpe amarū aperitiuū. Et
in oleo de pomis ⁊ cydonijs ppe ē simplicitas ⁊ infrigidatio
Oleū vo camomillinū sedatiuū ē dolorū ablatiuū spissi
tudinū resolutiuū vaporū. Et oleū de lilio ē lenitiuū con
fortās mēbra ⁊ cōfortat ea ⁊ infrigidat ea plusq̄ illud de cy
donijs ⁊ ꝓhibet mās aduenientes. ⁊ oleū de ruta ē reso-
lutiuū inflatiōis valde ⁊ ē sicut oleū laurinū sꝫ ē calidius
eo ⁊ ambo sunt sedatiua dolorū antiquorū ⁊ resolutiua
ventositatū. oleū de costo iuuat i diuersitatib⁹ dispōnū
pestilētie ⁊ efficit i dolorē vasis ⁊ aeris bonū. Decora
tio. Oleū laurinū alopitie ē vtile. oleū myrtinū cōstrin

git origines capillorū ⁊ cōfortat eos ⁊ denigrat. oleū co
stinū cōseruat iuuentutē i capillis. oleū amigdalinū cū
melle ꝓpe amarū ⁊ radix lilij ⁊ cera hūs facta ꝓxime amy
gdali i facie ⁊ p̄ no ⁊ vestigijs ⁊ alib⁹ ⁊ conicientiā sua
cū decocto sup squāmas ⁊ furfures. ol. vo de kerua ē bo-
nū sanguinib⁹ ⁊ pano. Et oleū de fenugreco ē bonū colo
ri corrupto ꝓpe i albis oculorū. Apata ⁊ bothor.
Oleū amigdalinū cōfert apatū māmille. oleum de lilio
duritiē antiquā resoluit. Vulnera ⁊ vlcera. Oleū
de kerua valet bothor grosso ⁊ scabiei. et de fenugreco
scabiei. oleū myrtinū cōfert vlcerib⁹. oleū de costo re-
mouet scabiē ⁊ pruritū velociter. Instrumenta iuncturarū.
Oleū amigdalinū cōfert sciatici. oleū camomillinū cō
fert lassitudini ⁊ oleū de lilio etiā. ⁊ oleū de croco ⁊ cūs
ei quē frigus lesit. Mēbra capitis. Oleū amigdali
nū cōfert surditati ⁊ pulsatiōis auris ⁊ tinnitui ⁊ sibilatiōi
in aure. oleū amigdalinū amarū plurimi ē iuuamēti surdi
te ⁊ plurimi iuuamēti ipsi⁹ ē i aure ⁊ oppilatiōib⁹ ei⁹ ⁊ ti
nitui ipsi⁹ ⁊ vētuib⁹ factis i ea. ⁊ oleū ros. ē valde bonū
inflāmatiōi sīli ⁊ p̄ne pro apparitiōis apatū ⁊ augu
tū efficit i vētrib⁹ cerebri ⁊ in intellectu ⁊ ē declinatio ad q̄li
tatē. Et ꝓpter hoc dixit Gal. ꝙ ipsū calefacit corpus vene
mētis frigidatis ⁊ infrigidat calz. Et magis vincet ex nā
tio ei⁹ apud me ē ꝙ corpora cala q̄ ipsū tēperat sūt plu
ra corporib⁹ frigidis q̄ ipsū calefacit. oleū laurinū ⁊ oleū
rutaceū sūt bona dolorib⁹ capitis antiqs ⁊ oleū de fenu
greco cōfert surditatib⁹. oleū de kerua cōfert alopecie ⁊ il
cerib⁹ i capite et apatib⁹ factis i eo et dolori aure.
Mēbra nutritiua. Oleū amigdalinū ē bonū pectori ⁊ p
grauitati sitis. Mēbra expl. Oleū de kerua cū oleū
de sesame croci bonū solutū vētrē. ⁊ oleū ro. q̄ū solutū
cū sumit mīs q̄ indiget lubrificatiōe ⁊ q̄ū remanet solut
cholericā. oleū de kerua soluit ⁊ educit ascarides. oleū
amigdalinū ē bonū dolorib⁹ renū ⁊ difficultati vrine
lapidi ⁊ dolorib⁹ vesice ⁊ matricis ⁊ ꝓuocatiōi mīsis. Et
oleū de lilio partū efficit facilē ⁊ sedat dolores matri
bitū ⁊ pessariū. Et i oīb⁹ illis oleū de fenugreco iu-
uatiū ē ⁊ etiā duritiei matricis ⁊ bubellet ei⁹ ⁊ difficulta
part⁹. oleū de kerua cōfert apatib⁹ eius ⁊ puglitionib⁹
matricis ⁊ ei⁹ cōuersiōi. Febres. Oleū camomilli
nū i febrib⁹ ꝓluris melt⁹ ē oleo ros. oleū anetinū bonū
est rigori. Permutatio. Ponit loco olei de bal
samo myrrha liquida aut eq̄le pōdus olei adeiby commi
dio pōdere sui de oleo alneregil ⁊ quarta pōderis sui ex
oleo antiquo ⁊ ꝓmutatio olei laurini ē per hūdē ꝓpe
mutatio olei de vitica ē oleū de cartamo sꝫ ē debili⁹ eo:
loco olei de alcina ponit oleū sansucinū. ⁊ loco olei ro.
oleū neufarinū ⁊ oleum violaceum. ⁊ loco olei de kerua
oleū rhaphaninū ⁊ oleū lini preter comestionē in oleo
de lino. De oliuis. Cap. d. xxx.

Aiae qd ē. Oleū q̄dq̄ exprimit ex oliuis im
maturis ⁊ q̄dq̄ exprimit ex oliuis vltime maturis
Et oleū omphacinū ē illud qd exp̄s sꝫ ē imma
turis. Et q̄ū exp̄mit ex oliuis rubeis medijs inter imma-
turas ⁊ vltime maturas cui⁹ operatio ē inter illas duas. ⁊
oleū pcerea q̄ū sit ex oliuis domesticis ⁊ q̄dq̄ sit ex oli
uis siluestrib⁹. oleū vo vet⁹ i cōplexiōe i virtute ē olei de kerua
⁊ olei de rhaphanō ⁊ de lilio sꝫ ē calidius ⁊ ē ꝓpinquū ope
ratiōi ipsorū. Mūq̄ aliqs vult educere ramos colaturo ⁊ lo
lia earū os velimēt cū melle. Electio. Ol'z sanis melū
omphacinū ⁊ melior gūma ei⁹ ē gūma siluestris q̄ mordi
cat linguā. s. n. nō mordicat linguā nec nō ē ꝓximū ip̄i.
Na. Omphacinū frigidū ē ⁊ siccū i p̄mo. Rasis vo
ipso dicit eē hūiditatē. ⁊ oleū de oliuis vltime matur⁹ ē calz
⁊ mitigatiue ⁊ declinat ad humiditatē. q̄ū sit tamē ē operatiōi in calore
⁊ siccitate ⁊ mīs calz. ⁊ oli' oliue mature sūt cale ⁊ calz ori

ad hūiditatē declinat vtpatā ⁊ īmature sūt frigide ⁊ ligna ⁊ folia earū sūt frigida. Qū autē antiq̄t oleū omphacinus valde firmū oleū de oliuis dul. ib⁹. Operationes ⁊ p̄pe tates. Oleū oleū ipōs corpora cōfortāt mollit alleuiat ⁊ sūt extrinsice. Et oleū qd̄ de oliuis siluestrib⁹ decoq̄t i vasicco donec coaguletur ⁊ fit p̄mū virtutū licij. Et aq̄ de oliuis salitis fortior ē aq̄ oliuarū i mūdificatiōe. Et oleū qd̄ sanis melius ē oleū omphacinū: oleū vō antiq̄ acuitas nō cōtegēt mordicatiōnē. ⁊ oliue qd̄ sūt ex eis q̄ nutriūt parū. Decoratio. Folia oliuar siluestriū bona sūt panariciis ⁊ p̄hibēt sudorē vnctio oleū de oliuis siluestrib⁹ ē sicut oleū rosē. in plurimis iūctionib⁹ ⁊ cōfortat capillos ⁊ p̄hibet velocitatē canicieī qū administrat oleū. Et folia qd̄ oliue decoquūt in aq̄ acresce donec fiat sicut mel ⁊ sunt sup dētes corrosos ⁊ euellit eos. Apa ta ⁊ bothor. Siluestres beniplā ⁊ formicā ⁊ scere ⁊ apata calida soluūt ⁊ hūiditas currēs a lignis earū q̄ inflāmāt cōuenit scabiei ⁊ ipetigini. ⁊ fex oleū est medicamē apati calorē in glādulis ⁊ p̄pe cū foliis suis. Vulnera ⁊ vlcera. Oleū de oliuis siluestrib⁹ expressū de īmaturis cōfert vlcerib⁹ hūidis ⁊ siccis ⁊ scabiei. Et folia oliuar siluestriū vlcerib⁹ ābulatiuis ⁊ frandulētis ⁊ sordidis ⁊ formice ⁊ scere. ⁊ qū p̄misceē fex oleū cū carne lenta sanat scabiē ita q̄ etiā bestiarū scabiei cōuenit p̄pter infusionē lupinor. Aq̄ ex oliuis de aq̄ cōditis cū aq̄ ⁊ sale sit emplī ad adustionē ignis non vesicat ⁊ purgat vlcera sordida. Et gūma oliuarū siluestriū ꝯfert scabiei ⁊ vlcerib⁹ ⁊ ipetigini ⁊ ponit in emplis vulnerum.

Iūctura iūctura. Aq̄ oliuarū salitarū distēsa ad sanitatē. Et oleū ablatū ē cōueniēs dolorib⁹ neruorū ⁊ scabiei. ⁊ oleū vet⁹ cōfert podagricis qū liniunē ex eo.

Mēbra capit. Oleū oliuarū siluestriū ē sicut oleum rosē i iuuamēto suo locali. ⁊ assumūt succus siluestriū ⁊ exsiccat ⁊ fiūt ex eo trocisci ⁊ reseruant ad curādū fluxū auris. Et oleū de oliuis siluestrib⁹ ꝯfert gingiue sanguinē colliquādo eas ex eo ⁊ cōfirmat dētes motos. Et gūma siluestriū cōfert dolori dentiū corrosor q̄ siplent ea. Et oleū de scorpionib⁹ ē ex sublimioribus medicinis doloris auriū distillatū. ⁊ oliuarū siluestriū folia bona sunt cala masticata. Mēbra oculi. Fit collyriū ex aqua q̄ tenebrositati oculi ⁊ fex ei⁹ ponit i medicinis oculi ⁊ folia ear adusta ponunt loco tutie oculo. Et gūma earū antiq̄ cōfert panno ⁊ albugini ⁊ grossitudini ei⁹ ⁊ grossitudini cornee ⁊ succus folior ear egressioni oculorū ⁊ vlcerib⁹ cornee ⁊ fluxib⁹ sed domestica sūt cōueniētiores oculo q̄ siluestria. ⁊ gūma earū etiā abstergit oculus ⁊ sordes vlcerū ei⁹ ⁊ abstergit aquā ⁊ albuginē. Mēbra anhelitus ⁊ pectis. Oliue nigre cū flore suo sunt ex illis vapor q̄ sūt asmati ⁊ egritudinib⁹ pulmonis.

Mēbra nutrimēti. Fex oleū vtilis ē sup ventrē hydropici. Et oliue qd̄ cū ꝯdiūtur sua sūt difficilis digestiōis ⁊ grosse earū salite sublevat appetitū ⁊ cōfortāt stomachū ⁊ generāt humorē stipticū. et acetose magis receptibiles sūt digestionis q̄ nec ⁊ veloci⁹ ⁊ etiā oleū omphacinū bonū ē stō. Mēbra expl. Comedunt cū muri ante cibus ⁊ lenit ⁊ assumūt. ⁊ it. cū aq̄ cala aut aq̄ ordei ⁊ soluūt ⁊ coquūt cū ruta ad dolorē vētris pāgitiuū ⁊ vermes ⁊ cōferūt colice apostē ⁊ fit ex eo clistere colice facte ex fece ⁊ supponūt succus ear fluxui mēstruo ⁊ fluxui sanguinis ei⁹ ⁊ fit ex eis emplī cū farina ordei ad cursus antiq̄. et oleū vet⁹ spatū cū aq̄ acresce cōfert q̄ ex eo sit clistere vlcerib⁹ ani intrinsecis ⁊ sūt mūdificatiō. ⁊ ear gūma prouocat vrinā ⁊ extrahit fetū. Venena. Cū oleo ⁊ aq̄ cala fiat nausea ⁊ rūpit virtutē neruor. Gūma oliuar siluestriū naturaliter medicinis mortiferis. De olibāo. Ca.d.xxx

o Libanū qd̄ ē. Notū ē. ⁊ ipsum qd̄ alteratur cum gummi ⁊ gumma pini sz olibanum iflammat: gūma vō pini fumat ⁊ nō inflāmat ⁊ similiter omne adulteratum nō iflāmat. ⁊ olibanū qd̄e quoddā ē qd̄ ē indū ad viriditatē declinē ⁊ quoddā ē rotūdū qd̄ colligit q̄n ramū deinde cōcutit i vale donec rotūdū fiat ⁊ volubile ⁊ hoc q̄n sustetatur sit rubeū ⁊ de eo ē albū leue hūidū sicut masticē q̄n q̄z vō ex olibano administranī in anīo minutū ⁊ cortex ⁊ fumus ⁊ pres arbor ei⁹ oēs ⁊ p̄pe folia. Electio. Meli⁹ ē masculū albū rotundū ueri⁹ tenax ⁊ aureus qū frāgit. Na. Cortices ei⁹ sūt exiccatiui i. ⁊ sunt par fortiores olibano. ⁊ olibanū calz ē i b. exiccatiuū in p̄mo. ⁊ cortex ei⁹ exiccatiuus ē i termino b. Operationes ⁊ p̄prietates. Nō inest ei exiccatio fortis neq̄z stipticitas nisi debilis ⁊ exiccatio corticib⁹ ei⁹ inest ⁊ ipso qd̄e ē maturatio ⁊ nō ē in cortice ei⁹ acuitas ⁊ neq̄z corrodit carnē ⁊ retinet sanguinē. plurim⁹ vō vsus ei⁹ adurit sanguinē. Et fumus ei⁹ ē vehementioris exiccatiōis ⁊ stipticitatis. Quidā aūt dicunt rubeū ē magis abstersiuum albo. Et fuus minuti est debilior virtute olibani.

Decoratio. Ponit cū melle sup panariciū ⁊ delet ipz ⁊ ei⁹ cortices sūt boni vestigiis vlcerū. Et cōferūt cū aceto ⁊ oleo lini dolori q̄ noiat cōposit⁹ ⁊ ē dolor ex q̄ puenit i corpore sicut vermes cū q̄dā re q̄ ē sicut ābulatio formice. Apata ⁊ bothor. Cū chimolea ⁊ oleo rosē. ponit sup apata cala i māmillis ⁊ igrediē in emplis remouētib⁹ apata vlcerū. Vulnera ⁊ vlcera. Consolidat valde ⁊ p̄pe vulnera recētia ⁊ p̄hibet fraudulēta dilatari. ⁊ sup ipetiginē ponit cū adipe anatis. ⁊ cū adipe porci sup vulnera ostracata. ⁊ sup fissuras frigoris ⁊ est cōueniēs vlcerib⁹ factis ex adustiōe. Mēbra capit.

Cōfert sensui ⁊ cōfortat ipz. Et qdā homi sūt qb⁹ p̄sit de ei infusiōe ei⁹ ieiuni assuete i potu sumāt. sz ei⁹ plurimus vsus facit soda ⁊ lauat ex eo caput ⁊ q̄n q̄z miscet cū nitro ⁊ mūdificat furfures ⁊ exiccat vlcera ei⁹ ⁊ distillat in aurē dolorosam cū vino ⁊ q̄n p̄miscet cū oleo aut pice aut vino de vuis passis cōfert contritiōi circuit⁹ auriculi ⁊ abscindit fluxū sanguinis nariū ⁊ cū q̄ est ex velamine ⁊ ē ex medicinis cōferētib⁹ contritioni auris.

Mēbra oculi. Cōsolidat vlcera oculi ⁊ replet ea et maturat apa antiquū i eo ⁊ itē fum⁹ ei⁹ cōfert apati calido ⁊ abscindit cursus hūiditatū q̄ sūt in oculo ⁊ consolidat vlcera mala ⁊ p̄hibet cancerū in oculo. Mēbra anhe. ⁊ pecto. Q̄n p̄misceē cū chimolea ⁊ oleo rosē. p̄hibet apata cala q̄ accidūt i māmillis mulierū ⁊ ingredit in medicamētis cōe pulmonis. Mēbra nutrimēti.

Retinet vomitū. ⁊ cortices ei⁹ cōfortāt stōm ⁊ stringūt eū ⁊ ē magis calefaciēs stōm ⁊ i digōne magis iuuāis ⁊ cortices magis colligūt stōm mollificati. Mēbra expl. Retinet fluxū vētris ⁊ fluxū vētris cū sanguine ⁊ fluxū sanguinis ex mēbro ⁊ ano. Et cōfert dysenterie ⁊ p̄hibet expāsionē vlcerū malignor i ano q̄n ex eo fit licinū. Febres. Cōfert febrib⁹ antiq̄s p̄banicis si ei⁹ vsus cū vino plur⁹ fit iterficit ⁊ similiter cū aceto.

De origano. Cap.d.xxxi.

o Riganū qd̄ ē. ē i portiōa sicut hasce ⁊ siruppus ei⁹ ē sicut siruppus albasce. Electio. Q̄s fortius est siluestre. Na. Est calz ⁊ sicū i b. Operationes ⁊ p̄pe. Est resolutiuū carminatiū subtiliatiū et ē vehemētis abstersiōis ⁊ i ipso ē acuitas ⁊ illud p̄p illud qd̄ i ipso ē de virtute adurētē. Decoratio. Est bonū ad cauandū dētiū. Iūctura iūctura. Cōfert dolorib⁹ vertebrarū anche. Mēbra capitis. Masticat ⁊ sedat dolorē dētis ⁊ sanat gigiuā stricā p̄p virtutē suā adurētē. Mēbra anhe. ⁊ pecto. Mel ei⁹ cōfert pectori ⁊ pulmoni. Mēbra nutrimēti. Cōfert epati ⁊ stō. Mēbra expl. Prouocat vrinā ⁊ extrahit vermes ⁊ ascarides.

De ossib⁹. Cap. d.xxvi.

Ossa. Opatiões ꝛ ꝓprietates. Ossa adusta sūt exiccatiua resolutiua. Decoratio. Dicit ꝙ calcaneus porci qñ ex eo sit linimētū sup albaras cōfert. Iustra iūcturarū. Dr ꝙ ossa bois cōferas cōfert. Membra capitis. Tūt in potu data dolori iuncturarū. Dicit ꝙ bois ossa i potu dant ad epilepsiā. Inqt Gal. Fuit hō q secrete dabat hoc in potu ꝛ auferebat eorum epilepsia ꝛ ē ꝯstitutio illi⁹ bois. Membra nutrimēti.

Dicit ꝙ calcaneus hirci cū oxymelle aufert splenem. Membra expl. Dicit ꝙ calcaneus hircinus exiccat coitū ꝛ crura vaccina adusta abscindūt fluxū sanguinis ꝛ solonē vētris. De ostraco. Cap. d.xxvii.

Ostraci. Opatiões ꝛ proprietates. Caro ostraci sūt fluxus gūteris ꝛ linit ex ea corpus delicat fortior ꝛ qđ de ostraco purpureo adustum est virtutē h₃ carminatiuā abstersiuā ꝛ hr⁹ eius est virtus cadens cito ꝛ i toto ipsi⁹ ē attractio eorū q carni infixa sūt ꝛ ossiū qñ administrat cū depōne sua. Decoratio.

Des tunice ostraci ꝛ cortices ipsi⁹ qñ adurunt abstergunt morphea ꝛ sūr ostracū cū depōne sua exhibit asellos magnos carni ifixos. Et ostracū purpureū qñ decoquit cū oleo ꝛ inūguit capilli ex eo retinet casus eoꝝ.

Apostemata ꝛ bothor. Viscositas limaciarū que nolat virus cū olibano ꝛ aloe ꝛ myrrha eqūalia donec fiat i spissitudine mellis exiccat apata acetita i radice auris. Et si inenit būditatē ꝓfunda i ea exhibit eas ꝛ sanat ab ea. Vulnera ꝛ vlcera. Mđ de ostraco purpureo adustū ē abstergit vlcera ꝛ cōsolidat ea ꝛ mūdificat ea ꝛ qđ de eo adustū ē cū sale cōfert adustioni ignis puluerisatū desup ꝛ dimissus donec exiccet ꝛ totū quod adustū ē de ostraco cōfert scabiei. Et ostracū qđ cū carne sua cōfert vulnerib⁹ ꝛ ꝓfectis q̄ sūt sup neruos cōtritū cū ture ꝛ myrrha ꝛ positū sup ea ꝛ sūr cū puluere mollēt et Gal. qđ ē ex eius ē limaias sicut sūt. Iustra iuncturaꝝ. Sedat dolorē podagre ꝛ apatū eius ꝛ sit empl₃ ex eo sicut ē sup oia apata iuncturarū. Membra capit. Mđ adustū ē de ostraco purpureo abstergit dētes ꝛ pcipue qđ aduritur cū sale: ꝙ si ostracū terat sicut est cū aceto abscindit fluxū sanguinis nariū. Membra oculi. Mđ aduritur qđ adustū ē de ostraco cū carne sua et ponit i alcofol delet grossitudinē palpebrarū ꝛ albuginē i oculo ꝛ pānū ꝛ qñ aduritur caro eius qđ nolat limacis antiq ꝛ miscet cū alkitrā ꝛ terit ꝛ distillat sup palpebras nō permittit pilos nasci ꝛ viscositas q̄ ē sup illud qđ sūr ē facit cohererere pilos germinatos sup palpebras. Et viscositas limaciaꝝ q̄ dicta ē ante qñ ex ea linit frides ꝓhibet māo ad oculū effusas ꝛ facit pilos eius adherere super palpebrā. Membra nutrimēti. Caro ostraci qđ nolat carnis ē bona sto ꝛ carnes ostracorū nō decocte aq̄ neq₃ assate sedāt dolorē sto. Ostracū purpureū qñ bibit cū aceto extenuat splenē ꝛ qñ fit empl₃ ad hydropisim ex ostraco nō separ donec minoret eam ꝛ os vi dimittat donec cadat ꝓse ꝛ ostracū sūr ē fort⁹ i illo ꝓpter vehemētiā exiccatiōis. Membra expl. Caro purpurei nō lenitiua ꝛ caro ostraci nolati lenitiua qñ ē recens lenit vētrē ꝛ ꝓfectus ei⁹ ꝛ sūr ius eoꝝ ostracorū ꝛ qñ mūcio ꝓuocatiōnē būtis et ostraco suffumigant purpureo iuuant ꝛ hoc suffumigatū exhibit secūdinā. et suffumigatio ei⁹ qđ est aromatici odoris ꝛ albedi ꝛ plici qđ est sup litora etiā cōfert in ꝓuocatiōe mēstruo ꝛ excitat epilepticos etiā ꝛ ipso ē castoreis i odore. Et ostracū ꝓuocat mēstrua suppositū. Inqt ꝛ illud qđ nolat caugiel ē abstersiuū qñ aduritur sicut ē ꝛ ꝑmiscetur cū cinere gallaꝝ viridiū ꝛ pipe albo cōfert vlcerib⁹ accētib⁹ i testinis dū reccētia remanēt ꝛ nō putrefiūt magnifice. et pōdus qđ cineris ostraci sit q̄ntos ꝑtes ꝛ gallarū due ꝛ piperis p. i. ꝛ pulueriset sup cibū ꝛ i vino det ad potandū. Venena. Cōfert caro ei⁹ morsui canis rabiosi.

De ordeo. Cap. d.xxviii.

Ordeū qđ ē est notū. ꝛ siligo ē spēs ei⁹ sine cortice. Et ei⁹ opatio ē ꝓpinq opatiōi ipsi⁹. Na. Est fridū ꝛ siccū i ꝑmo. Operationes ꝛ ꝓprietates. In ipso ē abstersio ꝛ ei⁹ nutrimētū minus ē nutrimento tritici. Et aq̄ ordei ē nutribilior sanieb ipsius. Et ambo frāgunt acuitatē būoꝝ ꝛ aq̄ ordei alielcb ē būidior et eius aq̄ ordei ē lauatiua. Decoratio. Suppurat admin. fit de eo epithema calī. Apata ꝛ bothor. Fit ex eo decoctio cū aq̄ sicut sorbitiōes cū pice ꝛ colophonia empl₃ sup apata dura ꝛ solo ꝛ cū sulfure fao super apata cala. Vulnera ꝛ vlcera. Mđ sit linimētū ex eo cū aceto forti ꝛ ponit more empl₃ sup scabiē vlceratā sanat eā. Iustra iūcturaꝝ. Fit ex eo empl₃ cū cydonia ꝛ aceto sup podagrā ꝛ ꝓhibet fluxū būditatū ad iūcturas. Membra anhelit⁹ ꝛ pectoris. Aq̄ ei⁹ cōfert egritudinib⁹ pectoris. ꝛ qñ bibit cū sēie feniculi facit abūdare lac ꝛ sūt empl₃ ex farina ei⁹ ꝛ meliloto ꝛ cortice papaueris ad dolorē lateris ꝛ aq̄ ei⁹ ē mala sto. Membra expl. Ei⁹ sanies retinet vētrē ꝛ sūr decoctio sanieb ei⁹ ꝛ furfur ei⁹ ꝓuocāt vrinā s₃ aq̄ furfuris tritici q̄ bibit ē vehementioris ꝓuocatiōis. Febres. Aq̄ ei⁹ ē infrigidatiua būmina febriū calida qđ ē pura ꝛ infridio cū apio ꝛ feniculo. Et dat i potu et illud qđ coctū ē cū sicub⁹ ꝓiectū cū ind. litratis ad febres ꝓbiaticas. De palmarū. Cap. d.xxix.

Palmarū qđ ē. ē secbesa sabrā albumini. Na. Inqt sūa mesangue. i ipso ē calitas ꝛ ē lenitiuo. Et ꝓlsa bouis dicūt ꝙ ē fridū qñ ei⁹ calore calefact⁹ nō ledat s₃ iudiciū frigora ei⁹ ē i ꝑmo ꝛ qñ ei⁹ ē ē ꝙ ꝓit ei⁹ ē cōposita ex caliditate cū friditate ꝛ potē vesit frido i ꝑo vincēs. Opatiōes ꝛ ꝓpe. Cōsert calefacti ꝛ ꝓpe qñ moratur sup ip₃ aq̄ ros. Vulnera ꝛ vlcera. Fit ex eo empl₃ adustiōi. Membra capitis. Cōfert valde ad cola albumini ꝛ apit oppilatōes cerebri. Membra expl. Albumeniū dat i potu ꝛ est frixū ad fluxū vētris antiquū cū oleo ros. ꝛ aq̄ frigid.

Capitulū de sūa p. De ranis. Cap. d.xxx.

Rana qđ sūt. Nota sūt. Electio. Illa q̄bi colorē palee sūt fortiores nigris. ꝛ citrina fortiora rubeis ꝛ alba sūt magis grauia que solonsa ꝛ armena sūt meliora oib⁹ ꝛ vehemētis solutiua ꝛ maiora sūt magis pinguia. Na. Frida sūt i ꝓpinq būida i fine tertij. Opatio. ꝛ ꝓpe. Ei⁹ gūma habet lauatiua lenitiua ꝛ glutinatiua ꝛ i damascenis ē solutio ꝛ stipticitas apud dia. nō apud Gal. Et in crudis nō sūt matura ē stipticitas ꝛ eoꝝ nutrimētū ē paucū modicū aut ante cibū ꝛ bibat q būcetur⁹ ē postea assumi. lip ꝛ vinū de passis. Vulnera ꝛ vlcera. Ei⁹ gūma lip ꝛ vinū de passio. Vulnera ꝛ vlcera. Ei⁹ gūma consolidat vlcera ꝛ cū aceto abscindit ipetiginē ꝛ ꝓpe si fuerit cū camel aut vaccaꝝ ꝛ pcipue in pueris. Membra capitis. Mđ ex folijs prunoꝝ collutiōes ꝓhibet fluxū fieri ad vtraq₃ amygdalā ꝛ vuā. Membra oculi. Ei⁹ gūma ꝓfortat visus qñ sit ex ea collyriū. Membra anhe. ꝛ pectoris. Muza ex eis sedit īflāmatōnē cordis. Membra nutrimēti. Que dulcia sūt ex eis mollificāt sto₃ būditate ꝛ infridāt eū ꝛ peius⁹ nō sūt ei cōuenientia muza ꝛ ex eis fort⁹ resistūt cbole q̄ illa. Membra expl. Que ex eis sūt dulcia vehemēti⁹ soluendo educūt cbolā. ꝛ būida et sūt vehemētius solonis qñ ea ꝛ eoꝝ solo fit ꝓpter viscositatē eoꝝ. Damascena autē stringūt vētrē s₃ quędā. Et in siluerib⁹ qñ nondū sūt cocta valde ē stipticitas ab omnibus concessa. Inqt Gal. Errauit dia. in verbis suo quia dixit damascena

cū bringēt in vino soluit ⁊ gūmā eorū stringit lapidē vesice eorū q̄ provocat mēstrua ⁊ quāto plus fit minor tāto plus est eorū solo minor. De psilio. C.d.xxxvi.

Psiliū qd ē. Est duorū colorū hyemale ⁊ estiuū ⁊ pōdus cuiuslibet illorū sit pōdus.ʒ.ij. Electio. Melius ē illud qd̄ ē maius grossius qd̄ submergit in aq̄. Na. Est frigidū ⁊ humidū in sō. Opatiōes ⁊ ꝓprietates. Qd̄ ex eo frixū ē inuolutū i oleo ros. stipticū ē ⁊ sedat dolorē more empl̄i suppositū cū aceto. Apā ⁊ bothor. Administrat cōquassatū cū aceto sup apā calida ⁊ formicā ⁊ herisipilā ⁊ ꝓpe q̄ sūt sub auricl'is ꝓpe spiritualia. Iūctura. Fit ex eo empl̄z ꝓhibēs humores ⁊ ipsos in spasmo ⁊ podagre ⁊ doloribus iuncturaꝝ calidā cū aceto ⁊ oleo ros. Mēbra capit. Qui ex eo supponit suo capiti emplastrū cōfert soda ex calidi. Mēbra anhe. ⁊ pectoris. Lenit pectus. Mēbra nutrimēti. Sūt mucilago cū oleo ros. cōfert sub ardoria cholerice. Mēbra expl. Et qd̄ frixū ē pōdus .ij. infrigidatū in oleo ros. stringit ⁊ cōfert dysenterie ⁊ ꝓpe inflatū ⁊ qd̄ ex eo mucilaginosius ē ⁊ ipsa mucilago ei' cū oleo violaceo soluit. Febres. Valet ⁊ cū sedatione inflāmatiōnē febriū acutaꝝ.

De portulaca. Cap.d.xxxvii.

Portulaca qd ē. Nota ē. Electio. Succus ei' est illud qd̄ in ea ē magis virtute operationis. Na. Frida ē in tertio. humidū i sc̄d. Opationes ⁊ ꝓp. In ea ē stipticitas ⁊ ꝓhibet fluxū sanguinis ⁊ fluxus humoꝝ ⁊ ipsi' nutrimētū ē paruū ⁊ illud ab ipsa generatū ē cholere valde. Decoratio. Ex ea fricata verruce eradicātur ꝓpter ꝓprietate sua nō q̄litate. Apā ⁊ bothor. Fit ex ea emplm apā ⁊ calidis in qb' ē fortis ꝓpt erisipila. Mēbra capitis. Cōfert dolori capitis ab estu et ex ea capite cōmixta cū vino ⁊ oleo supposita dentiū ꝓpter q̄ lenit asperitatē ⁊ sedat sodā. Mēbra oculi. Cōfert ophthalmie ⁊ inguli in alcohol. ⁊ nimio vsu ei' facit accidere spasmū oculo. Mēbra anhelit' ⁊ pectoris. Et succus ꝓhibet fluxū sanguinis ꝓpter virtute suā ponticā. Mēbra nutrimēti. Cōfert inflāmationi stomachi bibita ⁊ more empl̄i supposita ⁊ cōfert epati inflāmato ⁊ ꝓhibet vomitū cholericū ⁊ debilitat appetitū. Mēbra expl. Succus eius cōfert dysenterie intestinoꝝ ⁊ solutioni colericum ⁊ cōfert doloribus renū ⁊ vesice ⁊ vlceribus eorū ⁊ abscindit plurimū desideriū coit'. Et existimauit filius meus quod ex ipsa reuersū facit coitū ⁊ vr qr sit illud i ꝓpone calidi ⁊ sicce ⁊ ipsa retinet fluxū mēstruoꝝ ⁊ cōfert vlceribus ⁊ cōfert aq̄ ei' hemorroidibus sanguineis ⁊ fluxui ... alcandeo. Et si assēt portulaca ⁊ comedit ... soluit. Febres. Cōfert febrib' acutis.

De polypodio. Cap.d.xxxix.

Polypodiū qd est. Est lignū cinericiū nodosum declinās ad rubedinē ⁊ nigredinē parūper minutos h̄ns ramos sicut vermis plurimorū pedū. Et ipsoꝝ ipsi' ē vtilior eo cū stipticitate. dixerūt qdā q̄ nascit sup arbores in nemore ⁊ dixerūt q̄ nascit sup lapides. Electio. Meli' ex eo ē q̄ est subtilior grossius ... declinans ad rubedinē ⁊ extremitatē soli ... q̄ est amaritudo occulta ⁊ bon' sapor cū pon ... sapore ē sapor gariofili. Na. Calz ē in sc̄do ... mediū in exsiccatiōe. Opatiōes ⁊ ꝓprietates. Et resoluit ventositatē ⁊ humiditatē. Iūctura. Empl̄z fact ex eo cōfert torsioni neruoꝝ. Mēbra expl. Solvēdo educit melius sine pericio ... decoqui in iure gallorū ⁊ exhibet ꝓpt colicā cū iure olerū. Si ergo spargit ... sup aquā alkaratū ⁊ bibit soluit cholas ⁊ phlegma

Et potio qd̄ ei' fit. vi. hermet. hermet. n. ē. vi. keratos in modo fit vsq ad. ʒ.3. Et os vt bibat cū sirupo de melle mixto cū aq̄ ⁊ ante ipsū aliqd de taracdia ⁊ i decoctio fit vsq ad. iiij. Permutatio. Loco ei' ponit epithymus ⁊ mediū pōderis ipsi' de salicido. De papyro. C.d.xl.

Papyrus qd ē. Not' ē. ⁊ ex ipso qdem fiūt charte ⁊ ipse qd ē i potentia ē charta. ⁊ qd̄ ex eo adustū ē vehementioris ē exsiccationis. Na. Est frigidus ⁊ siccus. Opatiōes ⁊ ꝓprietates. Cōfert fluxui sanguinis ⁊ ꝓhibet eū ipsi' cinis. Vulnera ⁊ vlcera. Puluerizat sup vlcera recētia ⁊ cōsolidat ea: qñ sū mādē i aceto ⁊ exiccat ⁊ imponit i fistulis ⁊ oīb' vlcerib' ābulatiuis ⁊ vulnerib'. Mēbra capitis. Ei' cinis cōfert corrosiōi oris. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Ei' cinis retinet sputū sanguinis. Membra expul. Suāt ⁊ inuoluat lino ⁊ dimittat donec exiccet deinde ponat sup hemorroidas ⁊ ꝓfert eis. De polio. C.d.xli.

Poliū qd ē. Est spēs de herba i q̄ ē caliditas ⁊ acuitas pauca. ⁊ qd̄ ex eo min' ē ē acuti' ⁊ amarius ⁊ sūt i eo thyrsi ⁊ flores ⁊ ipsū ē pilosus albū declinat ad citrinitatē vsq ad mēsurā palmi plenū semine ⁊ ei' caput ē sicut spera i q̄ sūt sicut pili albi ⁊ ... odoris cū q̄ dā aromaticitate ma' aūt ē debili' qd̄ etiā ē amarus et in ipso ē acuitas qdā. ⁊ mōtanū ē min'. Na. Minus ē calidū in tertio siccū in sc̄d mai' ē calz ⁊ siccū in sō. Opatiōes ⁊ ꝓprietates. Est apitiuū subtiliatiuū ⁊ ꝓpter min' ē ad apiendū oppilatiōes intrinsecas. Vulnera ⁊ vlcera. Cōsolidat qd̄ ex eo viride ē plagas recētes ⁊ ꝓpe mai' ⁊ qd̄ ex eo ē siccū vlcera fraudulēta ꝓpter min' siccū. Mēbra capitis. Facit soda capit. Mēbra nutrimēti. Ipsū cū aceto ē q̄bus ⁊ educimēto apā b' splenis ⁊ duritiei ipsi' ⁊ nocet stō ⁊ cōfert icteritie nigre ⁊ ꝓpe decoctio ei' qd̄ ex ipso mai' ē ⁊ cōfert hydropisi ⁊ ē vir mala stō. Mēbra expl. Provocat vrinā ⁊ mēstrua ⁊ soluit ventrē ⁊ confert ascaridib' valde. Febres. Cōfert febrib' antiq. Venena. Cōfert pūcture scorpionis ⁊ decoctio maiori morsui vermiū venenosoꝝ oīuz ⁊ eo suffumigat ⁊ sternit ⁊ fugat venenosa minora. Permutatio. Loco ei' ponunt i extractiōe vermiū ⁊ puocatiōe vrine ⁊ mēstruoꝝ pōdus eq̄le de lignis granati viridib' ⁊ tertie due pōderis ipsi' de corticib' lignorū casie lignee.

De pellibus. Cap.d.xlij.

Pelles. Electio. Meliores ex eis sūt pelles lacteratū ꝓpt humiditatē ipsoꝝ. Opatiōes ⁊ ꝓprietates. Nutrimētū eaꝝ ē paruū viscosum ⁊ ꝓpinquū ē i viscositate ⁊ dispōnib' suis nutrimēto pedū. ⁊ talara qdē pellis caprine q̄ ponit sup cursus sanguinis retinet eū. Decoratio. Pellis vipe adusta ⁊ lenita sup alopeciā cōfert. Apā ⁊ bothor. Dicit q̄ pellis eq̄ni q̄ ē i aq̄ q̄ ponit sup bothor infridat ipsum. Vulnera ⁊ vlcera. Ponit cinis pellis mulaꝝ ⁊ similiū sup adustionē ignis ⁊ vlcera calida q̄ nō sunt cum apte ⁊ ē medicamē excoriatiōi pedū ex calciamēto ⁊ cotrarii ⁊ fistulis. ⁊ pellis recens ouis sup percussionē ponit in hora ⁊ ꝓhibet nocumētū ex ea et ē cōuenies vlcerib' fraudulētis et scabiei ⁊ pruritui. Mēbra nutrimēti. Pellis intrinseca q̄ ē i stōo auiū ⁊ i gutture eaꝝ ꝓpe gallorū qñ siccat ⁊ terit ⁊ bibit cū vino ꝓfert dolori stōi. Venena. Di. q̄ recēs pellis calida capitū q̄ ponit sup morsus vipe attrahit venenū. De pice. Cap.d.xliij.

Pix quid est. Est duarū speciēꝝ: vna est marina ⁊ nigra liquida que ponit in emplastris et est de genere picis: ⁊ alia est montana ... ⁊ alia ... alia est liquida ⁊ ē ex arbore ... ⁊ modis alijs pinia ꝓma vo ē spēs ei' humida. deinde desiccat cū decoctio

ne: ꝑ plim qdē ipsi⁹ ē ex albut ⁊ est arbor cadim korasc. Olei ꝟo picis ꝓ primū ē alcbitrā. Et ei⁹ oleū fit vt distil let ei⁹ hūidū vbi decoqꝰ vt deficeret aut suspendat sup ipsā lana ⁊ madefiat ex vapore ei⁹ ⁊ qū madefacta fuerit exprimat in vase alio. Oūt fit possibile vt distillet in cucurbita ⁊ alembico meli⁹ ꝙ illo mō ⁊ magis seruat illud qđ sublimat. Opatiões ⁊ ꝓprietates. Est maturatiua hūo: grossoꝝ abstersiua calefactiua. ⁊ hūida ē vehe mēti⁹ maturatiua ⁊ sicca forti⁹ ē desiccatiua ⁊ pōit i emplastris. Decoratio. Extirpat albedinē vnguiū ⁊ attrahit sanguinē ad mēbra ⁊ ipingtit ea ꝓpe qꝛ iterat ei⁹ adhesiōe ⁊ euulsio subito cū violētia ⁊ linit sup iuncturas pedū ⁊ reliquoꝝ mēbroꝝ vt sanet eas. et emplꝫ factū ex ea facit nasci pilos i alopitia. Apata ⁊ bothor. Lenit apata dura ⁊ ꝓpe hūida ⁊ administrat cū farina ordei sup scrofulas ⁊ ꝓhibet qū pmiscet sulfuri aut cortici arboris aliqbus ambulationē formice ⁊ ꝓhibet crementa glandulaꝝ oium. Vulnera ⁊ vlcera. Delet spōgiositatē ⁊ gnāt carnē i vulnerib⁹ ꝓfundis ꝓpe cū puluere turis ⁊ cū melle ⁊ mūdificat vlcera corruptarū hūiditatū ⁊ sicca i hoc ⁊ in vulnerib⁹ ē vehemētior i exiccationis.

Instru iuncturaꝝ. Cōfert spasmi i iuncturis. Mēbra capit. Sicca ⁊ hūida bona ē vlcerib⁹ capitis. Mēbra ocul. Fum⁹ picis bonū efficit marginē oculi ⁊ facit oriri pilos palpebraꝝ ⁊ ꝓhibet lachrymas ei⁹ ⁊ im plet vlcera i oculo ⁊ cōfortat visum. Mēbra anhe. ⁊ pecto. Cōfert tussi frigide ⁊ sicce ⁊ ꝓpe cū amigdalis ⁊ zuccaro i pleuresi ⁊ pipneumonia ⁊ facit sputū facile ⁊ maturat ⁊ sit cū oleo amigdalino ē ei⁹ maturatio plurima. Sola ꝟo qū ē ali ei⁹ mūdificatio ē minor maturatiōe ei⁹ ⁊ cū zuccaro ē ecōtra. Et ꝓhibet sputū sanguinis ⁊ ꝓhibet sputū saniei qū libri ex ea drachma .i. ⁊ .s. cū mel le. Et pice aūt hūida qū linit palatū ē vtilis ꝓuocationi.

Mēbra expul. Lenificatiua ē ⁊ plus⁹ visus ei⁹ soluit ⁊ fit ex ea enema ad apata calia ⁊ dura in intestinis et mirice ⁊ testiculis. Et ponit i medicinis vulnerū ossium vesice. Et qū linit pix sup fracturas aui sanat eas. Venena. Resistit venenis ⁊ cōfert qū linit sup morsus vipe

De porro. C. d. xliii

Porrū qd ē. porri aliud ē scemiū ⁊ aliud ē nabathū: ⁊ aliud ē qđ dē porrū silue. ⁊ ē illud qđ ē iter porrū ⁊ alleū qđ ē meli⁹ i medicina ꝙ i cibo ꝫ nabathū magis igredit i cibariis ꝙ scemiū. Na. Nabathū ē calꝫ i tertio siccū in sō. Et silvestre ē calid⁹ ⁊ sicci⁹ ꝙ illud ē decetiu. Decoratio. Scemiū cū sumach cōfert verrucis. Apata ⁊ bothor. Scemiū cū sumach delet esse. Vulnera ⁊ vlcera. Scemiū cū sale cōfert vlcerib⁹ frandulētis. Et qđ ex eo ē silue vlcerat corpus. Mēbra capit. Abscindit fluxū sanguinis ex narib⁹ ⁊ suffumigat ex scie ei⁹ cū alchitran dētes i q̄ ē fenis ⁊ interficit vermē ⁊ exicit illū ⁊ ipsi⁹ comestio facit soda ⁊ facit imaginari ⁊ videre sōnia mala ⁊ ipsi⁹ cūis cū oleo ro. ⁊ aceto vini ē cōueniēs auri dolorē. Et ē ex eis q̄ corrūpit gingiuā ⁊ dētes ⁊ findit eos ⁊ ꝓpe scemiū. Mēbra oculi. Nocet visui. Mēbra anhelitus ⁊ pecto. Cū aq̄ ordei cōfert asmati facto ex mā grossa ⁊ ꝓpe nabathium ⁊ ꝓpe cū melle ⁊ cōfert ad apata pulmonis ⁊ maturat ea ⁊ dare ex scie ei⁹ .ʒ. ii. cū equali pōdere sui de grais myrti ad sputū sanguinis. Mēbra nutrimenti. Est malū stō ⁊ silue ē deteri⁹ domestico qꝛ ē amari⁹ ⁊ acuti⁹ ⁊ magis mordicatiuū ipso: ⁊ porrū qdē totū ē inflatiuū: oꝫ ergo vt elixet in duab⁹ aqs qꝛ allimant inflatio ⁊ nocumētū ipsi⁹. Rufus ꝟo dicit ꝙ ipsꝫ abscīdit eructuationē acetosas ⁊ ē vix tarde digōnis. Mēbra expul.

Prouocat vrinā ⁊ mēstrua ꝓpe nabathū ⁊ silue ⁊ nocēt ambo vesice ⁊ renib⁹ vlceratis ⁊ cōfert hemoroidib⁹ qđ ex eo elixū ē cōestū ⁊ more empl̄i supposit ⁊ cōmouet coitū ⁊ sit ei⁹ semē torrefactū. Et semē qđ ei⁹ torrefit cū grāis myrti ad scena imon ⁊ sanguinē atin sedat i decoctiōe lotio: ei⁹ cū aq̄ ⁊ cōfert cōstrictiōi ueris ⁊ dentes q̄ ē in ipsa ⁊ decoctio radicis ei⁹ cū sicdebet cū oleo de cartamo aut oleo amigdalino aut sisamino cōfert colice ⁊ ei⁹ succus siccus ē ex sūma cōz q̄ sistunt sanguinē. Venena. Succus ei⁹ cū melicrato est cōueniēs morsib⁹.

De pira. Cap. d. xlv.

Pira qd sūt. In ipsis sūt terreitas ⁊ aquositas in nisa qdē terra est spēs q̄ dē scenabarid ⁊ b; magnā capacitatē ⁊ ē vehemēter refrigidatio ⁊ sub tilis corticis boni coloris q̄si pauū ⁊ q̄si ipsꝫ sunt aq̄ zuccari coagulata cōgelata plurimū sed nō ꝓpter spissitudinē sb; boni odoris valde qđ qꝛ ab arboribus cadūt sup terrā destruūt ⁊ ista sūt in qb⁹ nō ē nocumētū de spētieb⁹ piroꝝ. Na. Pira q̄ nolant scenia frigida in primo sicca in sō: scenabarid ꝟo tēperata ē hūida. Operationes ⁊ ꝓprietates. Oēs spēs ei⁹ sunt stiptice intrantes in emplis retētiōis matricis. Et quicq; abstergit partes ⁊ eorū hūo: est plurim⁹ ⁊ laudabilior hūore pomorū sm ꝙ dicit rufus. Ea aūt q̄ dicta sūt scenabarid in terra corrūpere absq; alijs sūt lenitiua nature ⁊ hōi ebrio vtilis. Vulnera ⁊ vlcera. Cōsolidāt vulnera ꝓpter siluestria exiccata. Mēbra nutrimēti. Stiptiquantia stōm ⁊ scenia ꝓpe cōfortāt stōm ⁊ abscindūt sitim ⁊ sedāt cholerā. Mēbra expl. Cōstringūt ventrē ꝓpe q̄ sunt exiccata: ⁊ in pirū qdē est ꝓpe euali cidū euenire colicā qꝛ oꝫ vt b. bai p⁹ ipsa hydromelli spēbus q̄ sunt vt pip ⁊ cinamomū ⁊ his silia. ⁊ coꝝ rob cōfert fluxui vētris cholerico. Venena. Ligna coꝝ vehemētis stipticitatis ⁊ tarde maturatiōis ē cum fungorū mortificantiū. Et qū coqūt cū fungi cū pomis minorat nocumētū ipsoꝝ.

De pedib⁹. Cap. d. xlvi.

Pedes. Operatiōes ⁊ ꝓprietates. Generat humorē viscosas nō grossum sed ipse ē laudabilis ⁊ paucarū superfluitatū. Mēbra anheli⁹ ⁊ pectoris. Cōfert tussi cal ⁊ ꝓpe cum pultibus ordei. Mēbra nutrimēti. Boni sunt digōni boni chimi viscosi nō grossi. Et significatio bonitatis digōnis eoꝝ ē velocitas ēsitiōis ipsoꝝ ⁊ dissolutionis in decoctiōe verū eorū nutrimētū nō est multū. Mēbra expl. Soluūt cū viscositate q̄ ē i eis.

De palma. C. d. xlvii.

Palma qd ē. Est arbor dactiloꝝ nota ⁊ omnes ptes eius sunt stiptice ⁊ sermo dactiloꝝ iam preterijt.

De petroleo. Cap. d. xlviii.

Petroleū qd est. Albū notē spēi ē ⁊ nigrū est cū mēdi picis babylonice ⁊ reliqꝝ. Na. Calidū ē ⁊ siccū vsq; ad qrtū. Opatiões ⁊ ꝓprietates. Est subtile ⁊ ꝓpe albū resolutiuū lenificatiuū ꝓ tiuū oppilationū. Instru iuncturarū. Confert dolorib⁹ anchaꝝ ambarū ⁊ dolorib⁹ iuncturaꝝ ⁊ ꝓpe albū. Mēbra capitis. Petroleū vanū cōfert doloribus auris frigide. Mēbra oculi. Cōfert albugini oculi ⁊ aq̄ descēdēti ⁊ nigrū ex eo cū. Mēbra anhe. ⁊ pecto. Cōfert asmati ⁊ tussi antiq̄: bibit. n. pars ex eo cū aq̄ calida. Mēbra expl. Sedat dolorē vētris pūgitiuū ⁊ vētositates. Et qū fit ex eo licinū iectat ventreo ⁊ ꝓpe nigrū. ⁊ cōedere pōdus .ʒ. i. de eo frāgit vētositatē vesice ⁊ frigus matricis. Venena. Cōfert picture epithimati.

De pentaphilone. Cap. d. xlix.

Pentaphilon quid est. Est nolatus quinq; folia. Operationes ⁊ ꝓprietates. Est stiptice exiccatiōis sine acuitate ⁊ adustione ⁊ mordicatione ⁊ fit ex eo emplꝫ ad fluxū ⁊ sedat ipsum. Apostemata ⁊ bothor. Fit ex eo emplm ad dubellet ⁊ scrofulas ⁊

bertiis pblancas z panaritios. Uulnera z vlcera. Decoctio radicis eius valet ad vlcera ambulatiua. z q̄ñ de eo decoctū ē cū aceto ad formicā z cōfert in herisipila z panaritijs z scabie. Instra iūcturarū. Confert dolorib⁹ iuncturarū z sciatice z cōfert ramici bibit⁹ z mo re emplastri suppositus. Mēbra capitis. Decoctio radicis ei⁹ valet ad linguā dolorosas qū ex ea fit emplastrū ad colū. Et folia ei⁹ cū vino ad epilepsiā valēt bibita. xxx. dies. Mēbra anhelitus z pecto. Fit gargarisma cū decoctiōe ei⁹ ad asperitatē gutturis. z succus radicis ei⁹ ad dolorē pulmonis. Mēbra nutrimēti. Succus radicis ei⁹ valet ad dolorē epatis z ictericias qū bibitur diebus cum sale z melle z potio eius sit tres annulsatis. Mēbra expl. Cōfert radix ei⁹ dolori z vlceribus intestinorū z hemorroidib⁹ z sit decoctio radicis eius. Febres. Folia ei⁹ cū aromati aut cū vino cōferūt quartane z quotidiane. Uenena. Succus radicis ei⁹ est malis pernitiosis. De piscibus. Cap.d.i.

P Isces. Electio. Meliores pisces sunt illi q nō sentiūt igni valde neq hīt carnē durā neq siccā z in qb⁹ nō ē pinguedo ita q̄ ū frigāt ne q̄ mucilago z in qb⁹ nō est malus sapor vel odor z q̄ sunt lucide. Et mediocres inter iponis sūt cōuenientes z q nō pinguat nō superflua pinguedinē habēt neq grossa neq viscosi neq acre z illi qb⁹ nō cito adueni fetor qn extrahunt ab aqua. z dig. q dē ex piscib⁹ durā carnē habētib⁹ sūt minores. Et ex habēt⁹ mollē carnē ille qui ē maior. illo qui nō aliq. Et ille q hz durā carnē salit⁹ melior ē eo q̄ ē recēs. Sagimenib⁹ autē alabot sunt meliores deinde debitani postea alnerenense z aliceba marini nō sūt multū molles z pingues ambo sūt grossi alcharabab Et alnerenense z alcarfal sunt boni valde. Ja locis aūt in qb⁹ morant ē electio qui illi q morant in locis petrosis sūt meliores deinde in arenosis z aqs dulcib⁹ currētib⁹ in qb⁹ nō sūt sordes z nō sūt limose neqs lacunales neq stipites z nō sūt de lacunis puis q flumina nō intrant z in qb⁹ nō sunt sordes: z pisces qdē marini sunt laudabiles sabulos. Et melior ipsos eorū ē illorū q nō sūt in aqs marī z pelagini z illi q morant in aqs discoopertis fatis ventorū sep se sūt meliores eis q sūt eōtrario z illi q morant in aqs multarū agitationū z vndarū sunt meliores z vehementiori indigent exercitio q̄ illi q habitāt in aqs stantib⁹. Et pisces qdē marini sūt optimi sabulosi et petrosi qui ipsorū habitatio ē in litoribus petrosis et arenosis: z pelagini qdē q sūt de mari plurimi sunt meliores. Et illi q vadūt de mari ad flumina dulcia q̄ in ea loca existūt aq natura eius sunt sabulos z plurimi eorū. Secūdū cibū aūt illi qui cibant herbis bonis z radicib⁹ plantarū sūt meliores his q comedūt sordes q̄ egredi in ciuitatib⁹ ad loca infusionū z radices plātarum z ita q̄ eius sit in vltimo boni saporis. Modus et melior in q pisces comedunt est alesisdabegi deinde alio q̄ lit assati sup testā. Friti vo sūt cōuenientes habēb⁹ stomachū z cū scib⁹ z assati qdē sūt nutribiliores z tardioris digestionis z elixati sunt eōtrario. Et melior ipsorū decoctio ē vt coquī aqua donec seruent deide piscant in ea. Salsi autē sūt meliores q sunt recētes. deide illi q sūt ppinq termino q sūt salsi. Et meliores illorū sunt illi q sunt cōditi cū aceto z cōtrub⁹ cōsimilib⁹ cibariē z illi q̄ sūt q̄ dicunt pisces salsi z ppter alicui sūt vehementer adsiccationis z ponī in clisteribus exsiccatiuis.

Na. Ois piscis frigidus ē z humidus. verū qdam pisces sunt calidiores sm cōparationē ad cōplonē pisciū sicut alseslegi z alieni z almernegi. Et salsi qdē sunt calidi z sicci z quāto plus antiquant tanto plus i ambob⁹ augmentant. Et aq qdē piscii salsorū similis ē altam in dispositionib⁹ suis. Opationes z pprietates. Qui sūt recētes gn̄ant phlā aquosū z mollificāt neruos z nō sūt cōuenientes nisi illis calis valde z sanguis eorū ad subtilitatē declinat z cutis piscis q nolat salusfon z ē in pub⁹ domus odoris qū cutis puluerizat in oculos albus delet eorū albuginē z spōsa qdē piscii salsorū extrahūt ea q̄ in fixa sunt i carne ex locis i qb⁹ tenet z ppe alianie. Uulnera z vlcera. Capita semeros adusta eradicāt carnē addītā i vlcerib⁹ z phibēt eas ambulationē z eradicāt verrucas z morū. Et aq pisciū salsorū cōfert vlcerib⁹ putridis z ablutio ea. Et alanie z piscicali sūt boni i cariis vl cerū putridorū. Instra iūcturarū. Qū clisterizat cū succo salito ē multotiēs cōfert valde dolori ancharū. Et q recētes sūt mollificāt neruos. Mēbra capit. Pisces puri q̄ illi de scemi noiant asir qū colliunt os pisces alcola fraudulēter ex almiri q sit ex eis cōferūt z qū alrabada vinto appoxima capiti patiētis soda stupeta et ipsa nescientiat soda. Mēbra oculi. Cū cutis sua cō fricat palpebre scabiose z cōfert. Et cutis ei⁹ adusta etiā ingredit in medicinis oculi. z alcosol facto ex eo cū sale delet vngulā z cōestio aurculeqū ē recētis acqrit certatē oculo inito ois piscis. Mēbra anhelit⁹ z pecto. Alia rie recēs mūdificat cannā pulmonis. z clarificat vocē et sit salit⁹. Et capita pisciū salsorū exiccata z cōferūt vuē apatē z glutē qdē pisciū ponit in sorbitionib⁹ z phibet spuitū sanguinis. Mēbra expl. Uenter saraditos lenit ventre cū difficultate sue egēstionis. Et caro aliarie le nit ventrē z oia iura pisciū leniūt ventrē. Et capita pisciculorū salsorū recōditorū sūt medicamē boni sīture ani z cauligi ppe z tebeul z almerennegi. z alcauligi z aliarie odis augmentant coitū. Et ois piscis recēs cōctus dū est calius augeti coitū. Uenena. Capita semeros salsorū adusta ponūt sup morsū canis rabiosi z puncturā scorpionis z pferūt: z sit ois pisces z iura eorū z ius ois piscis cōfert i venenis bibitis z pūcturis. z piscis q nolat curar as ius bibitū z vomit⁹ p⁹ ipsū multotiēs puo canis sm cōtinuationē cōfert morsui serpētis comuni z canis rabiosi. De piretro. Cap.d.ii.

P Iretrū qd ē. Plurimū qō de hac plā administrat ē radix ei⁹. Electio. Melr⁹ est illud qō acutū ē z mordicatiuū lingue z magnitudo ei⁹ est sz quātitatē digiti. Na. Estimant qdā eorū i qb⁹ nō ē visus q̄ ē siūdū subtile sz ipsū nō ē nisi calū z siccū i tercio. Opationes z pprietates. Extrahū phla masticatum z virt⁹ ei⁹ ē adustiua z puocat sudorē qū ex eo cū oleo abstergēdo inūgit corpus. Decoratio. Si miscea cū oleo z abstergēdo inūgat ex eo puocat sudorē. Instra iūctu. Fricatio facta ex eo z decoctiōe eius z oleo ei⁹ cōfert mollificatiōi neruorū anteq̄ z stupori eorū z phibet gn̄ationē alcuzes ab eo a q gn̄at alcuzes. Mēbra capitis. Uehementer apit oppilationes colatorij z cōstrictionē narium z ei⁹ decoctio cōfert dolori dētiū z ppe frido z ei⁹ acetū cōfirmat dētes motos si decoqt cū aceto z teneat fore. Febres. Qū fricat cū eo corpus ante paroxismū rigoris cū oleo confert rigori facto cū febre z absq febre. De peruchio. Cap.d.iii.

P Eruchi. Na. Calsūt z humidi i pmo z ppe ē bi z sūt humidiores alijs. Opatio. z ppe. Sūt grossiores zuccaro. Mēbra anhe. z pectoris Sunt boni tussi. Membra expl. Sūt lenitiui ventris. De pipere. Cap.d.iiii.

P Ip qd ē. Jngt Gal. i primis qū cleuat fruct⁹ ei⁹ est lōgū piper: deide separat i ipa piper: z ppter hoc cū sit piper humid⁹ z iō corroditur z mordicat par⁹ p⁹ pncipiū sui gust⁹. z radix ei⁹ ē silis costo nigro sz ē vehementi⁹ acris. et albū ē debilioris caliditatis z humiditatis.

Quidam vero dixerunt quod nigrum iam exiccatum est et cecidit virtus acuitatis eius et remansit in albo quod non puenit ad vehementiam exiccationis. Na. Est calidum et siccum tendeno ad quartum. Opationes et proprietates. In ipso est attractio et resolo et abstersio et masticatur cum vua passa et eradicat pblegma viscosum. Et est ex sodatiuis dolo et calefa citneruos et est conueniens sanis. Decoratio. Ipsum cum cineribus et est conueniens sanis. Decoratio. Ipsum cum nitro abstergit morpheam et extenuat cum nitro. Apata et bothor. Ipsum cum pice resoluit scrofulas. Iniustura curat. Calefacit neruos et lacertos adeo quod in hoc alii ad non est ei par. Mebra capitis. Cum aceto confert dentibus. Mebra oculi. Confert albugini positum in alcohol et abstergit. Mebra anhe. et pecto. Qui administrat in electuarijs est conueniens tussi et doloribus pectoris et est conueniens cum melle positum in palato ad squinantiam et mundificat pulmonem. Mebra nutrimenti. Est digestiuum cibo appetitum et bibitum cum folijs lauri recentibus et confert dolori ventris pungitiuo et inflatiui et est cum aceto bibitum et linitum bonum apatibus splenis. Et album magis conueniens est isto et vehementius confortat ipsum. Et longum piper facit cibum descendere facile. Mebra expl. Prouocat vrinam et eijcit fetum et post coitum corrumpit sperma cum fortitudine et pauci eius prouocat vrinam et multi eius soluit ventrem in dextrum scamonee et est exiccatiuum et consumit sperma. Longum vero piper et album augmentum efficiunt coitu ppter humiditatem ipsius superfluam. Et quod bibitur cum melle et folijs lauri recentibus confert dolori ventris pungitiuo. Febres. Fricando sit inunctio ex ipso cum vnguento et confert rigori. Venena. Peruenit illud quod est album syriacis et sunt longum piper et confert morsui venenosorum et vermium linitum cum oleo. De pipe aque. C. d.liij

Piper aquaticum quid est. Est herba que est de oliuis masculis in quo est ei primus eius gustatus sapor piperis sed non est ei acuitas piperis. Opationes et proprietates. Calefacit sufficienter sed minus quam piper. De petroselino. C.d lv

Petroselinum dictum est in cap. de apio. De passio

Pessum quid est. Est herba amari sapor. C.d.lvi.

Na. Inquit Oribasius. Non sunt calefactio eius et exiccatio ipsius fortes. Alij autem dixerunt quod est calidum in tertio siccum in se. Opatio. et pprietates. Est apitiuum abstergit et liquefacit et resoluit et incidit. Mebra capitis. Eius succus confert dolori auris antiquo et mundificat et apit meatus auditus et remouet antiquum dolorem eius. Mebra oculi. Succus eius cum melle est conueniens ad acuendo visum. Mebra anhe. et pecto. Mundificat pectus et pulmonem pductionem sputi. Mebra nutrimenti. Est apitiuum oppilationum in epate et splene et renibus. Membra expulsionis. Prouocat menstrua et mundificat matricem. Venena. Fit ex eo emplastrum cum sale ad morsus canis rabiosi. De peonia.

Peonia quid est. Est alia est masculus nia. C.d.lvij

et alia est femina. masculus quidem est radices habens albas grossas et digiti stipticum habens gustum. et femina habens radicem plures pecia diuisas et ramos. Na. Est calida et sicca vehementer. Opationes et pprietates. In ipsa sunt exiccatio et stipticitas cum resolutione et apitione et subtiliatione et incisione et abstersione et quod masticatur via bora apparet post eam ipsa acuitas ad stipticitatem declinans. Decoratio. Abstergit vestigia nigra in cute. Iniustura iuncturarum. Confert podagre. Mebra capitis. Confert epilepsie adeo quod etiam suspensa et iam quidem experta est et apensio et inuenta est phibere epilepsiam quamdiu remanet et cum eius ablatione copertum est redire epilepsiam. Et iudeus quidam igitur. Suffumigatio facta cum semine eius confert demoniacis et epilepticis et sanat eos. et sunt si sumatur fructus eius et bibatur cum melle ros. confert vehementer. Ego autem dico quod forsitan hec est species peonie tornantene nam illa que ex idia fert ad nos non habens magnum effectum in hoc cap. et bibitur ex se. eius. xv. grana cum mellicrato aut vino et confert incubo valde. Mebra nutrimenti. Retinet namque quod decoquitur cum sirupo porrosis et phibet mala effusio ad stomacum et semen eius confortat stomachum et sedat dolorem eius et mordicationem eius. Et confert radix eius icterice et apit oppilationem que est in epate. Mebra expl. Et quod bibitur cum vino et puocatis mouet menstrua et post eius puocat vrinam eius. Et quod sumunt de semine eius. xv. grana cum mellicrato confert psocantibus matricis et si bibant. Et sua eius cum vino absoluit fluxum sanguinis. Et quod non potuerunt sero de radice eius quantitas amigdale mundificat eos a superfluitatibus partus prouocatur educere superfluitates et confert de radice eius quantitas auellane dolori renum et vesice et decoctio eius cum vino stringit ventrem et per vocat.

De pino. Cap.d.lviij.

Pinus quid est de grano nux pini iam diximus in cap. de ba et nos nominauimus nisi vt loquamur de ligno et arboris pini. Electio. Virtus corticis maioris fortior est et cortex eius quanto ei fuerit est debilior.

Opationes et pprietates. In cortice eius est stipticitas plurima et vermis que est in ipsa existit in tenuiter extenditur. Vlnera et vlcera. Cortex eius confert vlceribus corticalibus. Et in ipso est virtus consolidatiua et in cortice ipsius est stipticitas ac quod puenit ad hoc vt faciat abrasionem quod super eam ponitur et pulueriatus cortice confert adustioni exsiccatis. De folia eius faciunt coherere vulnera pulueriata et intertrita est conueniens locis paussionis et consolidatis. Folia eius sunt conuenientiora ad illud quod sunt humidiora. Mebra capitis. Gargarismus factus ex decoctione radicis attrahit phlegma plurimum. decoctio corticis eius cum aceto est conueniens quod colluit et ea os ad dolorem dentium et quod ponunt in eo acetum et ex eo gargarismus attrahit phlegma. Mebra oculi. Fumus eius confert cilio palpebrarum et corrosioni anguli lachrymalis. Mebra anhelitus et pectoris. Granum eius confert tussi antique. Mebrum nutrimenti. Cortices foliorum eius quod bibuntur confert solutioni epatis. Mebra expl. Granum eius retinet menstrua fructus eius cum semine cucumeris in vino prouocat et confert vlceribus in renibus et vesica et cortex eius retinet ventrem etiam. Venena. Vermis viridis que in pino est in ea cantarida nena.

De pupilla oculi. Cap.d.lx.

Pupilla oculi quid est. Est eruca aque et de ea quid aque et est boni odoris et ori eius est in ago fluidus. Opationes et pprietates. Est calefactiua resolutiua. Mebra expl. Prouocat menstrua et vrinam et frangit lapidem in renibus et vesica et confortat quod aut elitata et confert vlceribus intestinorum.

De pasto columbarum et camelorum. C.d.lx.

Pabulus columbarum et camelorum quid est. Est herba habens granum sicut granum myrti et est in ipsis tamen est vehementius ad cinericitatis ipso vis sit in medulla eius in colore et gustu sicut ex corticatione quod est aliquid talium dulcedinis. Na. Est calida in primo. humida in.

Opationes et proprietates. Est subtilis et vanum camelis quod pascit ipsam. Venena. Est vehementer in morsibus venenosis. Decoratio. Eius decoctio nigrat capillos. De pede locuste. Cap.d.lxi.

Pes locuste quid est. Curit cursu olerius sane.

Mebra anhelitus et pecto. Datur cibo et confert extenuationi. Febres. Iuuamentum decoctionis eius est sicut iuuamentum chopsolocke et reliquorum in febribus quartana in nodis et humiditis.

De pede cornino. C.d.lxij.

Pes corninus. Mebra expulsionis. Redit huius herbe gum decoquitur confert solutioni antiquo et dixerunt Paulus et alij quod stercoratum et efficit operationem hermodactylorum absque nocumento.

De pulmone. Ca.d.lxiij.

Ulmo. Operationes et proprietates. Eius nutrimentum est paruum declinans ad phlegmaticum et hoc est consideratio. Ulcera et vlcera. Pulmo arietis mitigat excoriationem calcanei ex calciamento quando superponitur calidus. Membra nutrimenti. Et digestio est tarda. Membra expul. In ipso est constrictio ventris.

De pomis. Ca.d.lxiiij.

Oma. Electio. Magis temperata sunt alsemia et illa que sunt insipida sunt mala et putrefacientia et non agunt aliquid et similiter immatura. Na. Illa que sunt constrictiora et humidiora propter illud quod est in eis de aquositate et pontica et stiptica et acetosa sunt frigida grossa et dulcia sunt equalia et sunt declinatiora ad caliditatem quam alia quanto magis dominatur in eis sapor. Et sunt diuersa et similiter folia eorum et arbores sunt diuersa. Et omnino illud quod in illis dominatur est humiditas superflua frigida et fortasse illa que sunt vehementius dulcedinis in caliditate temperata aut declinant ad eam. Operationes et proprietates. In ipsis est prohibitio superfluitatum et proprie in illis eorum et in pomis quidem est siluestris et proprie in eis que non sunt dulcia et illa que sunt pontica et stiptica sunt aquea terrea. Et dulcia sunt aquea et insipida sunt aquea valde ad [illegible] declinata et propter hoc seruet eorum [illegible] et mel conseruat succum eorum et generatur quidem ex pomis et ex eis que sunt stiptica humor terreus et acetosa et immatura generant phlegma et putredinem et febres proprietate sui humoris et sue cruditatis et quia recipiunt putrefactionem. Humor de acetosis est subtilior humore stiptico et vinum quidem pomorum et reliquorum antiquum melius est quam recens propter resolutionem vaporum nubilorum ab eo. Apata et bothor. Conferunt sorbitiones succi eorum inceptioni apatum calidorum. Ulcera et vlcera. Folia et cortices eorum consolidant et similiter succus eorum qui sunt stiptica. Iunctura iuncturarum. Assiduatio comestionis pomorum facit euenire dolorem neruorum et propter ventositatem. Membra anhelitus et pectoris. Confortationes proprie odorifera de semine et odorifera dulcia et acetosa. Et sunt illic angustia et caliditate sunt magni iuuamenti eorum faucibus etiam. Membra nutrimenti. Confortant debilitatem stomachi et que stiptica sunt conferunt stomacho si est cum caliditate aut humiditate et similiter pontica et acetosa conferunt debilitati si non est in eo humor grossus frigidus valde propter suam grossitudinem. Et assantur quidem in pasta et conferunt paucitatem appetitus et succus pomorum confortat stomachum et prohibet vomitum. Membra expulsionis. Dulcia et acetosa que sunt ex humido humore grossus quoniam deponunt ipsum in egestione et si [illegible] retinent. Et ea que in massa assata sunt conferunt ad ventris [illegible]. Et que ex eis sunt [illegible] dysenterie [illegible] et eorum succus nisi [illegible] lenitas succari. Febres. Quando generant ab illis que sunt immatura febres [illegible] suorum humorum. Uenena. Conferunt venenis et similiter succus et folia ipsorum.

De papauere. Ca.d.lxv.

Apauer quid est. Papaueris sunt species hortulana et campestris et similiter est nigrum et species communis quod est maius et fructus eius est curuus et species spumosi heracleum. Electio. Quod melius et sanius est est album. Et eorum que [illegible] capita papaueris cuiuslibet speciei recentia et [illegible] et reseruent et administrent. Na. Hortulanum est frigidum et siccum in secundo et nigrum in tertio et dicitur quod vsque ad quartum. Operationes et proprietates. Species papaueris [illegible] et non est in ipso glutinositas quam sit curandum. Et [illegible] quod est nigrum est ingrossatiuum exiccatiuum et papauer marinum communi cuius fructus est curuus sicut cornu [illegible] est abstersiuus mediocri et est vehementius abstersiuum [illegible] quidem campestris mundificat vestigia vlcerum in oculis [illegible]. Apata et bothor. Leniunt species eius propter materiam [illegible]. Ulcera et vlcera. Folia communi valent ad vlcera sordida et corrodunt carnes addita propter sui abstersionem et eradicant escaras et similiter flos eius et non est conueniens vlceribus manifestis propter superfluitatem sue abstersionis. Et ex campestri quidem sit emplastrum cum oleo super vlcera et eradicat ea. Iunctura iuncturarum. Liniunt cum sale super podagram et confert. Et quando decoquitur radix papaueris campestris in aqua donec consumatur medietas et datur in potu confert sciatice.

Membra capitis. Facit somnum et proprie illud quod nigrum est et est stupefactiuum et in lecto supponitur et facit dormire et prohibet catarrum et qui habent vigilias fronti ex eo emplastrum supponitur et iuuat inde et similiter quando embrocatur decoctio eius et quando ex eo spumoso sit vomitus bibitus secundum quantitatem [illegible] in mellicrato iuuat in ipso epilepticis. Et oleum eius cum oleo rosaceo est conueniens soda quando ex eo inungitur caput et quando ab eo abstinetur quantum plus potest est melius. Et quando [illegible] decoctio in aurem cum doloris et sedat dolorem eius.

Membra oculi. Administratur illud quod simile est in doloribus oculi vehementibus apud necessitatem sed in ipso est cauere [illegible] sicut diximus in opio. Membra anhelitus et pectoris. Confert tussi calide et fluxibus ad pectus et sputo sanguinis. Et similiter ex eo lohoch conferens tussi calide valde et proprie quando miscetur cum acatia et succo barbe hircine. Similiter vero mel augmentat. Semen nigri mundificat pectus et corticis eius manifestior dispositio est quia adiuuat ad spuendum et in toto sale est mundificatio. Membra nutrimenti. Confert humiditatibus stomachi. Et quando radix eius quod marinum est [illegible] decoquitur in aqua donec medietas aque confert egritudinibus epatis et illis in cuius ventre est humor grossus. Et semen spumosi facit vomere. Et dicitur similiter cum huic in campestri. Membra expulsionis. Album et nigrum quando teruntur multum et dantur sepe cum vino nigro et pontico secant fluxum ventris antiquum et nigrum quidem eius non est vacuum a virtute solutiua et cum hoc resolutiua resoluitur in aqua et ex decoctione eius vehementia quando sit clistere confert dysenterie et quando bibitur semen eius cum limpo caradi leniunt ventrem et quando in potu datur de spumoso quantitas [illegible] in mellicrato facit vomere et soluit semen spumosi phlegma et humorem crudum et similiter semen speciei egyptii datur ad bibendum in naui et [illegible] et semen eius quod domesticum est cum melle augmentat sperma.

De persica. Ca.d.lxvi.

Ersica. Na. Sunt frigida in fine secundi humida in primo in ratione finis eius. Operationes et proprietates.

Que sunt humida velocius sunt putrefactionis lenificatiua et in ipsis est stipticitas aliqualiter et eis stiptiora sunt ea que sunt incisa et siccata et in ipsis est prohibitio cursus et immatura sunt stiptica etiam. Decoratio. Abscidunt folia eius quando ex eis sit linimentum odorem pilorum. Membra capitis. Distillatur succus foliorum eius in aurem et interficit vermes et confert oleum eorum emplastrum et doloribus aurium calidis et sicis. Membra nutrimenti. Matura sunt bona stomacho et in eis est virtus faciendi appetitum cibi. Et eorum quidem vt non comedantur post alium cibum quando corrumpuntur post cum et corrumpunt ipsum sed precedant alium cibum et ea que sicca sunt sunt tarde digestionis et non sunt boni nutrimenti quamuis sint plurimi nutrimenti. Membra expul. Sit ex eis et foliis ipsorum emplastrum super ventrem et interficit vermes ventris et similiter si bibatur succus eorum et que sunt eorum siccatiora et foliorum ipsorum et illa que matura sunt leniunt ventrem et immatura stringunt. Et dixerunt quidam quia ipsa adducunt coitum et videtur quod illud sit in corporibus siccis et calidis.

De pane. Ca.d.lxvij.

Anis quid est. Qui est panis mundus similiter massam [illegible] coctus bene et tenor venit [illegible] nocte generaliter. Et quod comeditur eius idem sicut est. Panis enim calidus non est apud nos receptibilis et acceptio eius que est de furno et reliquorum similiter est mala et panis de similia est melior eo qui est de farina et quanto plus fuerit mundior

oꝫ vt fermentet ꝛ dimittat donec cōsequat̃ plene: ꝛ panis qdē furni nō ē sicut panis aliarū s incipiet decoctionē ab vtroqꝫ latē. Et panis de patella ē crudus interi⁹: ꝛ ab latere qdē ē infl̃ mus ꝛ ē pauci nutrimēti ꝛ natat i stō ꝛ est nutrimēs calefacie ꝛ nō gnāt oppilatiōem ꝛ nō calefa cit. Mod⁹ vō ablutiōis ei⁹ ē vt sumat medulla panis q iacuit vna nocte ꝛ mūdat in aqͣ calida deinde effundat ab eo aqͣ q sup ipm natat ꝛ remouet sup ipm aqͣ donec ab eo recedat vt⁹ formēti ꝛ relīqͣ ꝛ cōsequat finē sue ablutiōis.

Electio. Panis de simila nutribilior ē qꝫ ab⁹ ꝛ ei⁹ nutrimētū ē melius sed est tardioris penetratiōis ꝛ adar macha sequit ipm in suis dispōnib⁹. Opti⁹ vō q est plurimi furfuris velocis ē penetratiōis sꝫ est minoris nutrimēti et deterioris. Et ille q nō decoqt bñ ē plurimi nutrimēti ꝛ similiter panis bñ fermētatus sed ei⁹ nutrimētū oppilat nisi illos q sūt plurimi exercitii: ꝛ panis de patella ē bru⁹ generat ei⁹ nāqꝫ pars interior raro decoqt bñ. Et panis qdē ablutus pui ē nutrimēti elōgatus a similagineo l. vis digestiōis ꝛ pōderis. Et panis frumēti rari in iudicio exit optimi Et panis alcatat gnāt hūores grossus ꝛ albus ē inflatiu⁹ tarde digestiōis: ꝛ q melior de eo ē est ille q ē mixtus cū oleo amigdalino: ꝛ oꝫ qdē vt ei⁹ exiccatio fiat in vmbra. ꝛ panis factus i lacte plurimi ē nutrimēti ꝛ tarde descēsiōis ꝛ ē oppilatiu⁹. Et emplm qdē factū ex pane calid⁹ ē emplo facto ex frumēto. Decoratio. Panis q ē de frumēto nouo ipinguat velociter. Apata ꝛ bothor. Panis de frumēto cū melicrato ꝛ faccis cōueniēb⁹ bon⁹ est apanib⁹ calidis tenit eni ea ꝛ infert. Vlnera ꝛ vlcera.

Qñ panis decoqt cū aqͣ ꝛ sale ꝛ infundit ex eo impetigo ꝓfert. Mēbra nutri. Panis calid⁹ facit sit sua calitate ꝛ natat pp suā hūiditatē vaporosas ꝛ faciat velociter pp illud: ꝛ calid⁹ qdē est velocis digestiōis ꝛ tarde descēsiōis. Mēbra expulsiōis. Panis expr⁹ ē leuiuus nīe ꝛ adarmacha stringit ꝛ fermētat⁹ leuit ꝛ azimus stringit ventrē ꝛ ille q ē i patella coct⁹ est ex eis q stringūt ꝛ panis antiqu⁹ sicc⁹ stringit si nō admiscet ei aliud ꝛ panis alcatait stringit vētrē ꝛ panis subalis stringit vētrē plusqꝫ ille qui est de simila.

Capitulum de litera.q.

De quinqꝫfolio. Ca.d.lxviii.

Quinqꝫfolia quid est. Est pentaphilon ꝛ iaꝫ dictum est de ipso.

Capitulum de littera.r.

De rizo. Ca.d.lxix.

Rizi qd est. Ri. Est calid ꝛ sic eni est siccitas ipsi⁹ est manifestior calitate sua: verū q dā dicit ē qꝫ calidi⁹ frumēto. Opatiōes ꝛ ꝓprietates. Nutrimētū ꝓbet multū ad quā dā siccitatē declināo Et qñ decoqt cū lacte ꝛ oleo amigdalino mai⁹ est nutrimētū ꝛ meli⁹ ꝛ remouet ab eo exiccatio ꝛ cōstrictio quā facit ꝛ ꝓpe qñ infundit nocte vna i aqͣ furfuris. Et ipm ē ex eis q tarde inflant ꝛ in ipso ē ꝯstrictio. Mēbra expulsionis. Decoctū cū aqͣ stringit vsqꝫ ad terminū ꝛ decoctū cū aqͣ i spumate et fricit augmētū ꝛ neqꝫ stringit nisi ꝓpter frictione in cortice suo ꝛ studeat i destruēdo aquositatē ei⁹ ꝛ ꝓpe ei⁹ qd infusꝫ ē in aqͣ furfuris ꝓpter quā destruit eius siccitas.

De rosis. Ca.d.lxx.

Rosa qd ē. Est vtutis cōposite ex suba aqͣ ꝛ terrea ꝛ i ipsa est acuitas ꝛ stipticitas ꝛ amaritudo cū stipticitate ꝛ pauca dulcedine. ꝛ i aqͣitate pars ea liditatis cū rei pp quā ē dulcis ꝛ amara ꝛ in ipsa ē subtilitas faciēs ipsi⁹ stipticitatē penetrare qꝫ accidē facit contrarium. Et vtus qdē amara i ipsa remōet dū ē recēs. qñ aūt siccat minorat ei⁹ amaritudo ꝛ ꝓpter hoc q recēs ē soluit qñ pōp⁹. ʒ.x. ex ea in potu sumit. Illa vō q noiat rosa se cunda est calida ꝛ est radix ei⁹ sicut piretrū adusta. Ri.

Dixit Gal. q rosa nō ē vehemētis siccitatis ꝯpatione sui facta ad nos: ꝛ dixit oꝫ vt sit sicca in femo. Ego aūt dico q ei⁹ siccitas ē i ꝓncipio sꝫ paꝛ ē i delicata. Opatiōes ꝛ ꝓprietates. Ei⁹ exiccatio ē fortior sua stipticitate qꝛ amaritudo ei⁹ ē fortior stipticitate sui saporis ꝛ ē mitiga valde ꝛ sedat motū cholere ꝛ ē tenet ei⁹ ꝓpter ꝓpriū qd ē in ipsa ꝛ sic pars q sūt i medio ei⁹. ꝛ in toto ꝓpe est ꝯfortatio mēbrorū interiorū ꝛ ei⁹ stipticitas nō ꝓhibet eā resolutiōe. Et sicca qdē ē magis stiptica ꝛ frigida. Eligēdꝫ q in ea ē vtus exterius furculos ꝛ spinas ꝛ reliqͣ contraria. Et ei⁹ succ⁹ bonus est exiccatus i. albi et siccati in quib⁹ ꝛ exsiccat i vmbra. Decoratio. Remouet fetorē sudoris qñ i balneo administrat Et ea quoqꝫ ꝯficiūt lenitiōes sꝫ hūc modū Sumat rosa cui ros n adunat ꝛ teri donec extenuet deinde sumūt ex ea. x. aur. ꝛ ex spicato nardo. l. aur. ꝛ ex myrrha. vi. aur. ꝛ sūt inde trocisci pauci qꝫ vō adhibet i eis costi ꝛ lilii ambor aū. ʒ. i. ꝛ qꝫ ponūt eos mulieres i manibꝫ ꝛ abluūt malū odorem sudoris. Apata ꝛ bothor. Dixerūt qdā q ipsa sedat vtuosas omēs qñ administrat vnita ꝛ qñ rosa coqt tenet ꝛ nō exp̄imit. ꝛ fit ex ea emplꝫ apanib⁹ calidis salutare ꝛ sic cōfert herisipile. Vulnera ꝛ vlcera. Cōsert recentib⁹ scissure abrasiōib⁹ in corio ꝛ in ancha ꝛ gūme i ꝓfundis. Et dixerūt qdā q ipsa cōbit ea q inueniūt i carne ꝛ spinas trita. Mēbra capitis. Sedat dolorē qd ex ea hūidū ē. Et decoctio aqͣ ei⁹ ꝛ oleū ei⁹ facit nutritionē qñ odorat. Et dixerūt qdā i sternutatio q fit ꝓpea qꝛ retinet vaporē ꝛ fortasse illud eciā est ꝓpter sui abstersiuā ꝛ ꝓ ꝓhibitionē i cerebro hūid⁹ ꝛ superfluitates. Et ipsamet facit sternutare illi cui⁹ cerebrū ē calidū ꝛ ei⁹ semē stringit gingiuas ꝛ sic succ⁹ ei⁹ decoctio ꝛ ꝓfert etiā dolori aurium. Mēbra ocli. Sedat dolorē i oculo ex calitate ꝛ sic decoctio ex ficuū liueniēs grossitiei palpebrarū qñ ex ea fit alcohol ꝛ sic oleū ꝛ succ⁹ ipsi⁹: ꝛ ipsa qdē nō ꝓfert opthalmie nisi ex ea abscidit addimēta ipsi⁹ alba. Mēbra oris ꝛ pectoris. Qñ aqͣ ro. bibit ꝓfert sincopi ꝛ ei⁹ succ⁹ ꝛ ei⁹ vngula ē bōa sputo sanguis ꝛ sic capita ipsi⁹. Mēbra nutri. Aqͣ ro. ē bona cōi ꝛ cōfortat q ex ea mista est cū melle ꝛ ē gelenial ꝛ iuuat ad digerendū. Et rosa qdē ꝛ ei⁹ succ⁹ cōferūt hūorositati sto. Nā ipsi rosaceū extīguit inflatiōē sto. Et sic epithima facit ex rosa ipsa. ꝛ ei⁹ sirup⁹ ꝓfert ei q i sto mollificatōe.

Mēbra expulsiōis. Sedat dolores ani ꝛ lauat cū pena ꝛ dolores mīctis ex calitate ꝛ sic decoctio sit ex sicca ꝛ cōfert dolorib⁹ recti intesti. Et sic cū ꝛ coctiōe ei⁹ vlcerib⁹ intestinorū ꝛ sic sirup⁹ eius bibit illud. vomitire vō sup locū ex ea strenū abscidit vlceratiōe. Et que recēs ē fortasse soluit si sumat pōd⁹ ʒ. x. ex ea vel eos. Sicca vō nō soluit Et oleū rosaceū soluit ventrem.

De renibus. Ca.d.lxxi.

Renes qd sunt. Noti sūt laudabiliores et meliores renes hedi lactātis. Ri. Sūt cōplex ad humiditatē declināt. Opatiōes ꝛ ꝓprietates. Putui sūt nutrimēti ꝛ humor eorū ē malus ꝛ laudabiliores eorū sunt renes hedi. Mēbra nutrimēti. Sūt tardis digestionis ꝛ horridi saporis.

De rob. Ca.d.lxxii.

Rob. Mēbra anhelitus ꝛ pectoris. Iuuat ad spuēdū ꝛ ponit in sirupo de papauere ꝛ ꝯfert dolori renū ꝛ vesice. Mēbra expulsiōis. Cōfert dolori renū ꝛ vesice.

De ruta. Ca.d.lxxiii.

Ruta qd est. Siluestris vehemētioris ē rigiditatis qꝫ albarmel. Electio. Cōueniētior i medicina domestica q nascit apud arborē fici. Ri. Humida calida ē ꝛ sicca in scđo. Et sicca i calida ꝛ sicca i

tertio, sicca vo silvestris ē calā ⁊ sicca in q̄rto. Opatio
nes ei ⁊ pprietates. Est incisiua resolutiua carminatiua
valde mūdificatiua venarū vlceratiua stiptica. Deco
ratio. Cū nitro ponit̄ sup morphea albā ⁊ sup ver
rucas ⁊ mori: ⁊ remouet odorē alleoꝝ ⁊ ceparū ⁊ ɔfert
alopitie. Apata ⁊ bothor. Silvestris q̄n terit̄ ⁊ fit ex
ea emplm̄ mēbro sup qḋ est apa calidū cōfert. ⁊ q̄n poni
tur sup scrofulas gutturis ⁊ ascelle resoluit eas ⁊ gūma
ꝯ̄ cōfortiōe morib' illis. Vulnera ⁊ vlcera. Ponit̄
cū bauro ⁊ melle sup impetiginē ⁊ cū aceto ⁊ cerusa su
p formicā ⁊ berūsipilā sanat ābaꝫ. Instra iūcturaꝝ.
Cōfert spasmi ⁊ sciatice ⁊ dolorib' iūcturarū bibita ⁊ mo
reimpli supposita cū melle. Mēbra capitis. Au
fert odorē alleoꝝ ⁊ ceparū ⁊ fit ex ea ēplm cū sauich ad
soda antiq̄. Et q̄n q̄ꝫ fit ex ea emplm cū aceto ī naso ad
fert sanguis narium ⁊ reincit ipm. E succꝰ eiꝰ calefactus
in cortice granati distillat ī aurē ⁊ mūdificat eā ⁊ sedat do
lorē tinnitū ⁊ sonitū ⁊ interficit vmes ⁊ amalfi cū ea vlcera
capitis. Mēbra oculi. Ipsa acuit visuꝫ ⁊ ppe sue
cus eiꝰ cū succo feniculi ⁊ melle collyrio fōd ex ea aut cō
mista. Et q̄n q̄ fit ex ea emplm sup pulsationē oculi.
Mēbra anhe. ⁊ pe. Decoctio eiꝰ q̄ bulita ē cū ane
t̄ sicco ɔfert doloři pectoris ⁊ difficultati anhelitꝰ ⁊ꝫ te
simoniū rusi. Membra nutrimenti. Fit ex ea
emplastrū cum scubar ad hydropisis hyposarcham
⁊ datur in potu vini in quo decoqueā ruta eā. Et q̄n de
semine eius bibitur ab vna. ʒ. vsq ad. ʒ. ii. ad singultum
ꝑtinentē sedat ipm. Et ipsa qdē digerit ⁊ facit appetitū ei
bi ⁊ cōfortat stōꝫ splen. Mēbra expulsiois. Ex
icat spina ⁊ abscidit ipm ⁊ deijcit desideriū coitꝰ ⁊ con
cubitꝰ tam q̄ꝫ spō eiꝰ stringit ⁊ sedat dolorē pūgitiuū. Et
secet ea distiret cū oleo ad dolores colice ⁊ ponit cū mel
le sup vlcera ani et bibit cū oleo ⁊ bibit pp̄ vmeos. ⁊ sibe
spēs expellūt suffocatōes corporis cū pvocatōe ⁊ sīr re
tinet eꝝ. Et fit ex ea emplꝫ cū folijs lauri sup testicu
los ad apata ipsoꝝ. Febres. Et sīr cōfert rigori
cōmestio ipsiꝰ ⁊ vnctio ex oleo eiꝰ. Venena. Resi
stit venenis ⁊ bibat q̄ sibi fiat ne in potu sumat venenū ⁊
pūgia venenosa de sede eiꝰ pōdꝰ. ʒ. i. cū folijs lini cū vi
no ⁊ ꝓprie si bibit cū nuce ⁊ bolo oībus contritis ⁊ cō
mixtis ⁊ plurimū ipsius sumere de silvestri est periculosum.

De rubo. Ca.d.lxxiiij.

Rubus qd ē. Dixerūt qdā q̄ est albausegi ⁊ est q̄
dā spēs eiꝰ q̄ noīat rubus canis ⁊ hꝫ fructū q̄ est
sicut oliua b̄ste inter' lanā. Electio. Succꝰ
eꝰ coagulatus cū exiccatiōe ī sole forti. Nā. Est frus
tusꝰ ⁊ fructꝰ eiꝰ maturus ē calitas q̄dā. Opatiōes ⁊
ꝓprietates. Est stiptic' desiccatiuꝰ cū oibꝰ ptibꝰ suis ⁊
bla eiꝰ sūt minora ī hoc ꝓpter suā aq̄itatē. Decora
tio. Decoctio stipitū ⁊ folioꝝ eiꝰ tingit capillos. Apa
ta ⁊ bothor. Prohibet ex folijs eiꝰ emplꝫ ābulatiōnē
bustelia ⁊ formice ⁊ ē bonū sup berisipilā etiā ⁊ eius
bōr ē grossus. Illud enī qḋ de eo exiccatū ē stringit ma
gis ⁊ sīr flos eiꝰ. Et ī radice qdē rubi est subtilitas cū
stipticitate ⁊ pp̄ hoc frāgit lapidē. Vlnera ⁊ vlcera.
Cōfert vlcerib' q̄ sunt sup caput ⁊ cōsolidat vlnera.
Mēbra capitis. Qñ masticāt folia eiꝰ stringūt gingi
uas ⁊ sīr fit alcola ⁊ sīr fructus eiꝰ ⁊ folia ipsius sanāt do
lores gingiue ⁊ succꝰ folioꝝ eiꝰ sanat os casum ⁊ foliaeiꝰ la
nāt vlcera capitis ⁊ multitudo fructꝰ albausegi facit so
di. Mēbra oculi. Cōfert exiture oculi. Mēbra
anhelitꝰ ⁊ pectoris. Cōferūt ptei eiꝰ sputo sanguis.
Mēbra nutrimēti. Ex folijs eiꝰ fit emplꝫ stō debili re
tinētē mās ⁊ cōfortat eū. Mēbra expul. Stringit
ventrē rubꝰ qdē canis qū accipit a fructu eiꝰ lana q̄ ē i
eo ⁊ decoqꝫ stringit eiꝰ decoctio vētrē ⁊ abscidit cursum

hūiditatis antiq̄ ex matrice ⁊ cōfert hemorroidibꝰ notis i
ano ex quibus currit sanguis facto ex eo emplo. Et ipse
⁊ flos eiꝰ ɔferūt vlcerībꝰ intestinoꝝ ⁊ foloni ⁊ frāgūt lapi
dem sabulē in eis. Venena. Est cōueniens morsui
animalis qḋ nominat̄ kanter.

De rubea tinctorum. Ca.d.lxxv.

Rubea tinctorū qd ē. Est pōtici saporis. Opa
tiōes ⁊ pprietates. Abstergit cū caliditate ⁊ pōi
tur sup impetiginē cū aceto ⁊ sanat eā ⁊ mūdificat
cutē ab oī vestigio. Instra iūcturaꝝ. Dat ī potu cū
mellicrato ⁊ cōfert sciatice ⁊ paralysi q̄ est cū nocumēto in
vtrisq̄ laterib' ⁊ ī senis ⁊ dat in potu de ea. ʒ. i. cū duabꝰ
ʒ. rauedsceni ad percussionē ⁊ casum cū vase vitreo terreo
de vino passarū. Mēbra nutrimēti. Dat ī potu fru
ctus eiꝰ cū oxymelle ad apata splenis ⁊ mūdificat epar
⁊ splenē ⁊ apit oppilatiōes eoꝝ ⁊ ē ei ꝓprietas ī hoc.
Mēbra expulsiōis. Prouocat vrinā adeo vehemē
ter q̄ q̄nq̄ facit mingere sanguinē. Et os vt q̄ eā bibit q̄ꝫ
dic balneū. Et q̄n supponit ꝓuocat mēstrua ⁊ extrahit
fetū. Venena. Stipites eius cū folijs suis cōferūt
morsui venenosorum vermium.

De raphano. Ca.d.lxxvi.

Raphanus qd ē. Fortꝰ qḋ ē in ipso ē semē ipꝰ
deīde cortex eiꝰ postea folia ipsiꝰ: deīde caro eiꝰ.
Et oleū qdēꝫ eiꝰ exsistit in vtute olei de kerua nisi
q̄ ē vehemētior in caliditate ipso ⁊ silvestre ī oībꝰ narrati
onibꝰ cōicat ei: sꝫ ē fortꝰ eo. Electio. Fortꝰ qḋ ē in
ipso ē semē eiꝰ. Et ille q̄ ē magis ipatꝰ ē ille q̄ est citratus.
Nā. Lignū eiꝰ ē calidū in pmo ⁊ hūidū. ⁊ semē eiꝰ
est calidū in tertio. Opatiōes ⁊ pprietates. Sūt vē
tositates sꝫ semē eius ipsas soluit ⁊ ī ipso ē subtilitas for
tis ⁊ ꝓpe in sede eiꝰ. ⁊ q̄ est silvestris ē inflatiuꝰ. Et ille q̄ ē
citratꝰ ē nutribilior ꝓpter sep̄ationē illiꝰ ab eo qḋ ē medici
nale. Et nutrimētū qdē eiꝰ ē pblaticū ⁊ paucū cum hoc.
Et in ipso ē sba q̄ velox ē ad putrefiendū ⁊ illud ꝓpter il
lud qḋ in ipso ē de nocumētis. folia aūt in alia q̄n citran
tur ⁊ comedunt cū oleo ⁊ almuri nutriūt plus q̄ꝫ radix.
Decoratio. Si misceat cū eo farina lolij facit nasci
pilos in alopitia. Et q̄n fit ex eo empꝰ in cū melle eradi
cat vestigia accītia sub oculo q̄ sunt cū oculatiōe. ⁊ cō
fert semē eiꝰ lētiginibꝰ factis in mēbris ⁊ reliq̄s colorib'
extraneis ⁊ vestigijs ⁊ percussiōibꝰ ⁊ pāno ⁊ ipm cū cōdi
ti lini remouet morpheā nigram ꝓpe in balneo. Et
ipse multiplicat pediculos in corporibꝰ. Apata ⁊ bo
thor. Cū farina lolij adhibitꝰ bothor lenibꝰ abstergit
eas. Vulnera ⁊ vlcera. Qñ ex eo fit emplm cū mel
le eradicat vlcera fraudulēta ⁊ vlcera lenia. ⁊ semē eiꝰ cū
aceto eradicat vlcꝰ cācrenarū integre. ⁊ sīr operatur sup
impetiginē. Instra iūcturaꝝ. Semē eiꝰ expellit pul
sationē q̄ ē in iūcturis ⁊ ē bonū dolori iūcturarū valde.
Mēbra capit. Nocet capiti ⁊ dētibꝰ ⁊ palato: ⁊ suc
cꝰ eiꝰ ⁊ oleū ipsiꝰ ɔferūt vetositatibꝰ ī aure valde. Mē
bra oculi. Nociuus est oculo veruntā abstergit ipm q̄n
in eo distillat aq̄ eiꝰ ⁊ delet vestigia q̄ sunt in oculo sub la
chrymali. Insitꝰ melangue folia eius acuunt visum.
Mēbra anhelitꝰ pecto. Qui ē citratꝰ ē cōueniēs tussi
antiq̄ veruste ⁊ chimo grosso grāto ī pectore ⁊ ipse ɔfert
pfocatiōi accīti ex fūgo mortifero. Et si decoq̄t cū oxy
melle deīde fiat ex eo gargarismꝰ cōfert pfocationi. Et in
ipso cū hoc ē nocumētū gutturis ⁊ ē addēs in lacte.
Mēbra nutrimēti. Est malus stō faciens eructare.
Et pꝰ cibū lenit vētrē ⁊ facit cibū penetrare ⁊ aū cibū fac
natare cibū ⁊ nō q̄escit ⁊ ppter hoc facilē efficit vomitū et
ꝓpe cortex eiꝰ cū oxymelle ⁊ ɔuēit lateri ⁊ splenī suppo
sitꝰ vt emplm. Et semē eiꝰ cū aceto facit nausea valde ⁊ re
soluit apa splenis. Filius vo melangue dixit. Si come-

dat p⁹ cibū digerit ⁊ ꝓpe folia ei⁹. Et aq̄ foliorū ei⁹ apit oppilatiōes epatis ⁊ remouet ictericiā. Et dixerūt q̄dā folia ei⁹ digerūt ⁊ corp⁹ ei⁹ facit nauseā ⁊ semē ipsi⁹ resoluit inflationē in vētre ⁊ facit facilē egressionē cibi ⁊ facit appetitū ⁊ aufert dolorē epis ⁊ aq̄ ei⁹ ē bona hydropisi.

Venena. Cōfert morsui vipe ⁊ cū vino morsui cornute etiā. Et semē ei⁹ cōfert venenis ⁊ ōnib⁹ venenosis. Et si pōat frustū ei⁹ sup scorpionē morit ⁊ aq̄ ei⁹ expta ē in hoc ⁊ ē fortior. Et si momordit aliquē scorpio qui raphanū comedit nō nocebit ei.

De reban. Ca.d.lxxvii.

r Eban. Mēbra expulsiōis. Cōfert hemorroidibus. De rebā salamōica. Ca.d.lxxviii.

Eban salamoica qd ē. Inuenit i mōtib⁹ ispahā r ⁊ ē filio arctis būicō. Et dr̄ q̄ folia ei⁹ sunt sicut malua ⁊ poma ei⁹ sūt parua ⁊ inuoluit sup arborē sicut volubilis. Et dr̄ q̄ sit in ipso diuersitas ⁊ vī q̄ sermo eius sit inuēto ad hoc q̄ ipsa ē plāta q̄ noiat basaleū. Vulg⁹ ei credit q̄ ē rebā salamōica. Opatiōes ⁊ ꝓpetates. Est subtilis ⁊ exiccatiua resolutiua. Apata ⁊ bothor. Cōfert posita cū aceto sup herisipilam ⁊ linit sup apata phlāmatica. Vulnera ⁊ vlcera. Linit cū aceto sup vlcera ambulatiua. Instr̄a iūcturaꝝ. Linit sup podagrā ⁊ ꝯfert ei ē ei⁹ ꝓpetas. Mēbra capit. Cōfert torture. Mēbra expul. Supponit cū oleo ro. ad dolorē matricis. Venena. Linit sup mordicationē scorpionis. De roba. Ca.d.lxxix.

Oba qd ē. Est auellana idica ⁊ ē fruct⁹ magnus r i magnitudie auellane silis papauero ⁊ sepat a ꝓno sicut nergil. Na. Et ē cala ⁊ sicca. Apata ⁊ bothor. Est epūbila sup scrofulas cū aceto puniceis. Vulnera ⁊ vlcera. Cōfert scabiei ⁊ pruritui. Instr̄a iūcturaꝝ. Dissipit vētositates ipedicitos i dorso. Mēbra capitis. Fit ex ea caput purgiū ad torturā ⁊ plurī cōfert ei ⁊ silr ꝯfert emigranee ⁊ soda. Et est caputpurgiū ꝯferēs epilēsie ⁊ scotomie ⁊ manie ⁊ melā. Et iā q̄dā expti ē caputpurgiū ei⁹ i tortura trib⁹ dieb⁹ ⁊ fecit currere hūiditatē ex narib⁹ ⁊ fecit fluere phla plurī ⁊ remouit egritudinē i trib⁹ dieb⁹. Et oz vt paciēs torturas moret i domo tenebrosa ⁊ cōfert vētositatib⁹ crudis.

Mēbra oculi. Cōfert aq̄ i oculo alcofol fcō ex ea ⁊ ꝓpe succ⁹ mirois ei⁹ ⁊ vētositati alchel ⁊ pāno ⁊ caputpurgio fcō ex ea cū aq̄ amaroci ⁊ fit ex ea alcofol cū antimonio tortos hūmib⁹ oclos. Mēbra anhe. ⁊ pectoris. Dat in potu de radice ei⁹ pōd⁹ .ʒ.ij. cū vino ad pleuresis ⁊ asma ⁊ tussis antiq̄s ⁊ sputū sāguis ex pectore ꝓp illud qd̄ i ipsa ē de stipticitate. Mēbra expul. Cōfert colerice passiōi ⁊ dat de eo in potu pōd⁹ .ʒ.ij. ad mūdū ⁊ dolorē matricis. Et pessariū suppositū de eo qd̄ ex ipsa fricatiōe dissolutū ē puocat mēstrua ⁊ extrahit fetū ⁊ silr succus ei⁹ ⁊ solone educit cholerā nigrā ⁊ phla ⁊ aq̄sitates etiā ⁊ cholerā ex corpe toto absq̄ difficultate ita q̄ sanat albaras ⁊ remouet eā ⁊ ictericiā ⁊ pannū ⁊ silia ⁊ resoluit colicā ⁊ ei⁹ potio ē triū kermet ⁊ kermet ē sex keratos. Et bibit cū vino dulci aut oxymelle de dat cū petroselino ⁊ dauco. Et scamonea mouet ei⁹ solonē q̄n ipa admiscet ⁊ ꝯfortat ipās ⁊ quātitas ei⁹ ē cū vno q̄q̄ aut .ʒ.ij. ꝓponāt tres anulsat de scamonea ⁊ q̄nq̄ assumit de ea pōd⁹ .ʒ.ij. ⁊ terit ⁊ pōit cū vino dulci aut i oxymelle ⁊ dimittit aliquāto spatio deide coq̄t vinū illud cū lētib⁹ aut ordeo cū carne galline ⁊ dat ad sorbēdū iuo ei⁹ ⁊ miscet ei de scamonea. Febres. Cōfert febrib⁹ q̄rtanis.

Venena. Est tyriaca morsui scorpiōis ⁊ rutele. Et q̄dā studēt ad hoc vt sumāt de cortice ei⁹ supiore sicut lenio ⁊ plicāt in fissuram pūcture.

De reubarbaro. Ca.d.lxxx.

Reubarbarū. Electio. Q̄n q̄ adulterat hoc r mō. Decoq̄t ⁊ assumit ei⁹ aq̄sitas ⁊ dimittat succ⁹ ei⁹ deide exiccat sub̄a ei⁹ p⁹ illud ⁊ vēdit siccā. Verū ipm ē nūc spissi⁹ ⁊ vehemēti⁹ stipticū ⁊ purū ē vehemēti⁹ rap ⁊ min⁹ stipticū ⁊ ē croce⁹ ficture. Opatiōnes ⁊ ꝓpetates. Sub̄a arboris ei⁹ ē comixta ex aq̄sitate ⁊ acrcitate ⁊ i ipso ē terrestas amara ꝓp actiōes ignitas i ipso ⁊ silr ei⁹ mollities ⁊ stipticitas sūt ex terrestate ei⁹ ⁊ seq̄t ipsā i stipticitate ei⁹ terrestas imo ē nuamēti iter cōplet ei⁹ opo cū q̄litate sue terrestatis ⁊ qd̄ de ipso purū ē ē min⁹ stipticū. Decoratio. Cōfert pāno ⁊ vestigio remanētib⁹ sup cutes q̄n linit cū aceto ⁊ curatur cū eo. Apata ⁊ bothor. Fit ex eo epītē cū q̄bus hūiditatib⁹ ad apata calid. Vulnera ⁊ vlcera. Cōfert ipetigini epūbimanti cū aceto. Instr̄a iūcturaꝝ. Cōfert valde casui ⁊ pcussiōi. Et in q̄ntitate ij potio ei⁹ liq̄ cū vino pmixto ⁊ cōtussiōib⁹ q̄n dat i potu cū vino odorifero ⁊ silr q̄n inūgit ex oleo ei⁹ ad cōtritionē lacertorū ⁊ dolorē eoꝝ ⁊ extēsionē ⁊ ꝯfert rupture. Mēbra anhelitus ⁊ pectoris. Cōfert asmati ⁊ sputo sanguis.

Mēbra nutrimēti. Est cōferēs epi ⁊ stō ⁊ debilitati amboꝝ ⁊ dolorib⁹ eoꝝ ⁊ dolorib⁹ intrinsecis ⁊ singultui ⁊ rupture ⁊ extenuat splenē. Mēbra expul. Cōfert aderēb ⁊ dolori pūgitiuo vētris ⁊ dysenterie ⁊ dolori renū ⁊ vesice ⁊ dolorib⁹ matricis ⁊ fluxui sanguis. Febres. Cōfert febrib⁹ antiq̄s ⁊ hūtib⁹ periodos. Venena. Cōfert morsui ōnium venenosoꝝ ⁊ spēal ⁊ q̄ntitas potus eius est sicut q̄ntitas potus agarici.

De ramech. Ca.d.lxxxi.

r Ramech. Na. Est fra ⁊ sicca. Opatiōnes ⁊ ꝓpetates. Est stiptica exiccatiua sub̄a cōstrictiua. phibēs effusiones materiarū ⁊ debilitatē. Mēbra nutrimēti. Cōfortat stōm q̄n in dat cū aq̄ myrti. Mēbra expul. Cōstringit ventrē. De ratienigi Ca.d.lxxxii.

r Ratienigi qd ē. Noiat colofonia ⁊ ē gūma que noiat arbor ei⁹ in sermi aldecs. Na. Est calida ad tertiū sicca in ꝓmo. Opatiōes ⁊ ꝓpetates. Gnāt carnē corpoꝝ teneroꝝ ⁊ cōmiscet hūores in corpib⁹ teneris ⁊ q̄nq̄ sanant ea vlcera cū hūidis ⁊ venis ⁊ silib⁹. De ribes Ca.d.lxxxiii.

r Ribes qd ē. Inest ei vt⁹ acetositatis citri ⁊ acidi. Na. Est fra ⁊ sicca i tertio. Opatiōes ⁊ ꝓprieta. Est exiccatiua ⁊ abscidit sanguinē stringit calliditatis ⁊ ꝯfert apāmb⁹ pestilētie q̄ sebis incidit. Mēbra oculi. Acuit visū q̄n fit alcofol fcō ex eo ei⁹. Mēbra expul. Cōfert solutioni cholerice. Apata ⁊ bothor. Cōfert variolis ⁊ morbillis ⁊ apāmb⁹ pestilētialib⁹ ⁊ pestilētie. De rachamat Ca.d.lxxxiiii.

r Rachamat. Mēbra capitis. Dist ill⁹ cū oleo violaceo i latere diuiso ad emigranea cōuerso ad dolorē auril. Et fit ex eo caputpurgiū insītib⁹ aut distillat in narib⁹ ipoꝝ ꝓpe illud qd̄ mouet de vētositatib⁹ pueroꝝ. Mēbra oculi. Fit alcofol ex selle ei⁹ ad albedinē oculi cū aq̄ua fra. Mēbra expulsionis. Dicit q̄ flere⁹ ei⁹ eijcit fetū vaporatū. Venena. Inq̄t fili⁹ alpatrich. Et fel exiccat in vase umbra ⁊ fit ex eo alcofol in latere morsus vipe ⁊ n̄ noceat illud. Et quidam dixerūt q̄ expertū fuit ad venena scorpiōis ⁊ serpētis ⁊ vipe maioris ⁊ iuuat. Et n̄ est q̄ simile fecit ē. De rasas Ca.d.lxxxv.

r Rasas qd ē. Jā dictū ē in caplo de plūbo ⁊ boit stānū. ei⁹ aut cerusa ⁊ spēs faciēdi eā dicent⁹ in tractatu. Electio. Q̄d in eo sūt electi qd̄ adustū ē ex cerusa ⁊ oz vt timeat odor eiq̄ adusti.

Na. Est sīm ⁊ hūidū. Opatiōes ⁊ ꝓprietates.

Jnco qḋ est adustū est lenificatio ⁊ subtiliatio ⁊ resolu-
tio ⁊ infectio sanguis. Et eiꝰ cerusa ē glutinatiua inter oīa
eaꝰ ⁊tutꝰ ē ⁊tutꝰ eiꝰ adusti. Et scoria qdē rasas ē i ⁊tute ii
dne ⁊tutꝰ rasas adusti. Apata ⁊ bothor. Qñ fri-
cat cū vino aut alio aut aliq̄ succoꝝ frōꝝ cōfert apātbꝰ.
Ulnera ⁊ vlcera. Cōfert vlceribꝰ fraudulētis ⁊ sbu-
lueas. Et cerusa replet vlcera ⁊ glutinat ea. Uenena.
Qñ fricat eiꝰ cerusa sup pūcturā scorpiōis marini ⁊
draconis marini cōfert. Et oꝫ vt tīmeat eiꝰ odor apud
adustionē. De rabadat. Ca.d.lxxxvi.

Rabadat. Mēbra capitis. Dr̄ q̄ rabadat
r positꝰ sup caput patiētis soda remouet soda.
Gal. ro lgr. Existimo q̄ ipsa faciat illud cū ē viua
mortuā cū iam exp̄tꝰ sui ⁊ nihil inueni.

De reiben. Ca.d.lxxxvii.

Liben qḋ ē. Est lapis q est sicut calcer. Nā
r est siccꝰ ⁊ hūidꝰ in so. Opatiōes ⁊ pprietates.
Exiccat ⁊ abstergit ⁊ eiꝰ ⁊tus est pxima virtuti
cancri. Mēbra oculi. Acuit visum.

De rubien. Ca.d.lxxxviii.

Rhē. Opatiōes ⁊ pp̄e. Est cōuenies cibꝰ
r iis falsꝰ antiquꝰ grās melam. Mēbra expul.
Augmentū efficit in coitu.

De rubibe. Ca.d.lxxxix.

Rubibe. Nā. Filꝰ me sangue inḡt. Est cali-
r dior q̄ rubie. Mēbra expul. Exiccat coitū.

De rauba. Ca.d.xc.

r Rauba qd est. Est alcor. Et iam diximus de ea.

De rania. Ca.d.xci.

Rana. Opatiōes ⁊ pprietates. Cinis ranū qñ
r poni sup locū sanguis retinet eū. Decoratio.
Et ipsa qñ decoqt cū sale ⁊ oleo ē sm q̄ ē hesa
be lepre ⁊ venenosoꝝ ⁊tutū cōesta. Justa iuctura
Cius in cōfert apātbꝰ cordarū qñ sup ea effundit.
Mēbra capitis. Dr̄ q̄ ex succo rane fluuiatis collutio
ad dolorē dētiū ⁊ sedat illi ē in ea qḋ ē in ea. Et cornꝰ
rane ⁊ pp̄e pinguedo eiꝰ ē ex eis q̄ faciliē dētiū eradicatio
nē faciūt. Et existimo q̄ ē hoc ex petrosa nō domestica:
hec aūt ipsa ē ex eis q̄ testant medici ⁊ experimētatores co
munis eiicere dētes aialiū qñ ipsā sumūt i cibo ⁊ ipsa
ha. Uenena. Si qs cōedit sanguinē eiꝰ aut cornꝰ
eiꝰ ipsi cornu eiꝰ ⁊ fit ipsiꝰ color plūbeꝰ ⁊ expellit ipsum
dōc moriat. Et dicit q̄ qñ coqt cū sale ⁊ oleo ⁊ comedit
absorbat lepre ⁊ vermibus venenosis.

Capitulū de litera .s. De squilla. Ca.d.xcii.

Squilla qḋ ē. Est cepe murinū q̄ sic noiat ppea q̄
s ipsa interficit mures. Et ē pūgitiua acuta sed deco
ctio ⁊ assatio frāgūt eiꝰ fortitudinē. Et forma ipsiꝰ
qñ sicuta ē e forma pūci desiccat. Et color eiꝰ ē citrina de-
clinās ad albedinē ⁊ ex ea ē genus venenosus mortale.
Et aliū inuenit qdā q̄ ipsa sit napellus pp qḋdā signū
qḋ ita repit ꝫ errauerut. Electio. Que ex ea bona
est fortis coloris splēdida i cꝰ sapore ē dulcedo cū acu-
ite ⁊ amaritudine. Nā. Calida ē in tertio. Sicca i ter-
tio fi. Opatiōes ⁊ pprietates. Et resolutiua attra
ctiua sanguis ad exteriora ⁊ supfluitati adustiua vlcera
ua subtiliatiua valde chimoꝝ grossoꝝ incisiua cū ⁊tute
sua fortitudine calefactiōis. Et ipsiꝰ acetū ꝯfortat corpꝰ
debile ⁊ acquirit ei sanitatē. Decoratio. Eradicat ⁊-
rucas illinita cū oleo ⁊ gūma pini. Et facit pilos nasci i
alopicia ⁊ tyria illinita ⁊ fricata ⁊ liturio calcanei pp̄e.
Et sic vsꝰ eiꝰ ⁊ ipsiꝰ acetū bonū efficiūt colorē. Ul-
nera ⁊ vlcera. Desiccat vlcera exteriora ⁊ nocet vlce-
ribꝰ vlcerū cōmesta ⁊ exulcerata fricata. Justa iūctu-
ras. Nocet neruis sanis parū p cōcrēdo doloribus
neruoꝝ ⁊ iūcturarū ⁊ podagrā ⁊ sciatice pp̄e ⁊ sic eiꝰ aceū ⁊ sirupus ipsius. Mēbra capitis. Cōfert soda
⁊ melle ⁊ cōstringit eiꝰ acetū gīgiuas ⁊ cōseruat dētes mo
tos ⁊ cōfert fetori oris. Mēbra oculi. Eiꝰ comestio
acuit visū. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Cōfert asmati
valde ⁊ tussi antiq̄ ⁊ asperitati vocis ⁊ potiō ex ea i eo anū
lasat cū melle ⁊ ꝯfortat guttur eiꝰ acetū ⁊ cepe ipsius.
Mēbra nutrimēti. Cōfert duritiei splenis ⁊ ꝯforta
stōm ⁊ digōnē ⁊ cōfert sublimatiōi cibi. Et sic acetū eiꝰ
⁊ succꝰ ipsiꝰ bibitū pp splenē diebꝰ .xl. Et dr̄ q̄ si suspēdat
sup illū q hꝫ splenē diebꝰ .xl. liqfacit ipsiꝰ splenē ⁊ cōfert
hydropisi ⁊ icteritie. Mēbra expulsiōis. Prouo
cat vrinā fortiter ⁊ sic eiꝰ acetū ⁊ sirupꝰ ipsiꝰ ꝯferūt diffi-
cultati vrine ⁊ puocāt mēstrua donec cū faciat abortū
⁊ sic acetū ⁊ sirupꝰ eiꝰ ꝯferūt pfocationi matricis ⁊ soluit
grossos hūores pcipue qḋ ex ea assatū ē agregat ita cū sex
culpo salis ⁊ eiꝰ pondo sit duoꝝ mubarabeni qḋ ē iciunꝰ
⁊ sic qḋ ex ea ē citrinū ⁊ eiꝰ semē hꝫ tritū ⁊ positū i vase
sicco ⁊ pmixtū cū melle ⁊ comestū lenit nās ⁊ ꝯfert dolo
ri ani ⁊ morsicia ⁊ stōi ⁊ cōfert dolori pūgitiō. Febres.
Acetū eiꝰ cōfert tremori antiq̄. Uenena. Qñ su
spēdit eiꝰ totū sup portas sm q̄ dr̄ phibet venenosa ab
eis ⁊ ēt rīrcs venenosis ⁊ interficit mures. Permuta
tio. Tantū q̄ntū ipsa ē de cordamomi ⁊ tātū q̄ntū ipsa
est ⁊ tertia ipsius acori ⁊ tertia ipsius amomi.

De squinātio ⁊ flore eius. Ca.d.xciii.

Squinātū ⁊ flos eiꝰ qd sit. Ex eo aliud ē arabicū
s ⁊ boni odoris ⁊ aliud ē qḋ ē minimū agrimū ⁊
ē durꝰ ⁊ ē grossū ⁊ ē terreū ⁊ nō hꝫ odorē. Jngr
Dia. Squinātū ē duarū spēꝝ: vna eaꝝ est q̄ nō hꝫ fructū
⁊ altera q hꝫ fructū nigrū. Electio. Melꝰ ex eo ē
arabicū rubeū fortioris odoris ꝫ illud qḋ ē sup ipm ad
aliquātulū declinat rubedinē ⁊ qñ findit sit purpureū
mordicās liguā ⁊ adurēs eā sua acuitate. Nā. Jn
agrimio ē ⁊tus inflatiua ⁊ apud illū virtꝫ totū ē sim
⁊ eiꝰ radix est vehementioris stipticitatis ⁊ eiꝰ flos calefa
cit parū ⁊ eiꝰ stipticitas ē minor calefactiōe eiꝰ ⁊ fortius
est arabicū sed i sua nā ē calm ⁊ siccū i so. Opatiōes ⁊
pprietates. Jn ipso ē stipticitas ꝓpter q cōfert eiꝰ flos flu-
xui sanguis vndecūq̄ ⁊ eiꝰ oleo suffūsio ⁊ i eiꝰ prio ꝫ
ipsiꝰ radix ⁊ fortior i hoc ⁊ pstringit nās ⁊ ē i ipso sui digō
⁊ lenificatio. Et orificia venarū apit ⁊ sedat intrinsecos do
lores ⁊ pp̄e i intrīsece ⁊ resoluit ventositates. Ulnera
⁊ vlcera. Eiꝰ oleū cōfert pruritui ita vt illud cū agat i
aliubꝰ. Apata ⁊ bothor. Cōfert apātbꝰ calidꝰ eiꝰ de
coctio ⁊ duritiebꝰ intrīsecis bibitū ⁊ suppositū p emplā
⁊ decoctū i apātatibꝰ frīs i visceribꝰ. Justa iūcturas.
Cōfert lacertis ⁊ spasmo qñ ex eo bibit q̄rta aurei cū
pipe. Et ipm remouet lassitudinē. Mēbra capitis.
Grauat caput pp̄e illō qḋ ex eo ē agrinū. ꝫ minutū eiꝰ
facit soda ⁊ grossioris semē facit dormire ⁊ stupefacit ⁊
totū ipsiꝰ colorat carnē rubeā q̄ est iter gīgiuas ⁊ delic
cat humiditatē earū. ⁊ eiꝰ flos purgat caput. Mēbra
anh. ⁊ pectoris. Cōfert dolori pulmōis ⁊ eiꝰ flos cōfert
sputo sanguis. Mēbra nutrimēti. Eius radix cō-
fortat stōꝫ ⁊ facit appetitū ⁊ sedat nauseā acceptis auro
ex ea ⁊ pp̄e cū pondere sui ex pipe ⁊ ipsiꝰ flos sedat do
lorē stōi ⁊ cōfert apātatibꝰ eiꝰ ⁊ apātbꝰ epis. Mēbra
expul. Cōfert doloribꝰ matricis pp̄e ⁊ encathisma in de
coctiōe eiꝰ apātbꝰ matricis calidis. Et sic qñ distillat i eā
aut vaporat qñ eiꝰ frāgit lapid. ⁊ stringit nās pp̄e qḋ ex
eo ē agrinū. Et abscidit fluxū sanguis matricis ⁊ pp̄e
eiꝰ flos. Et cōfert dolori renū ⁊ fluxui sanguis ipsoꝝ ⁊
cū bibit ex radice eiꝰ aur cū pipe ꝯfert hydropisi. ⁊ ipsiꝰ
flos cōfert apātbꝰ ani. Uenena. Opꝰ eius grossa
qñ ex folijs eiꝰ recentibꝰ q̄ sunt iuxta radicē sū cupīꝫ est
iuuatiua morsure venenosoꝝ.

De sarcocolla. Ca. d. xciiij.

Sarcocolla qd est. Est gũma arboris spinose ⁊ i
ipsa ē amaritudo. Electio. Que ex ea bōa
ē ē illa q̄ ad citrinitatē declinat ⁊ ē silis olibano.
Nã. Dicit q̄dā q̄ ē cal'a in scdo. sicca i pmo. Inqt sãr*
iuregi ē calida valde. Opatões ⁊ ꝓprietates. Est glutinatiua ⁊ pp hoc cōsolidat ⁊ creat carnes ⁊ admistrat in emplis. Et i ipsa qdē ē virtus adherēre faciēs opplatiua ⁊ alia amara ⁊ pp hoc in ipsa ē rigō ⁊ dolo. Decoratio. Cādidū facit potus ei' frequēs ⁊ ꝓpē senib'.
Apāta ⁊ bothor. Sedat apāta oia more empli supposita. Vlnera ⁊ vlcera. Corrodit carnē mortuā ⁊ cōsolidat plagas recētes ⁊ restaurat cōtorsiones. Et administrat ī dolo ei' ⁊ dolo radicis ei' desiccata ad illud silr.
Mēbra capit. Si lac mulieris sumat ⁊ melle illinitum voluat i sarcocolla pulueri zata ⁊ mittat i aurē ex q̄ egre dit virus sanat hoc scdo pater q̄ retro. Mēbra oculi. Cōfert ophthalmie ⁊ lippitudi ꝓpē ⁊ fluxui oculi ⁊ ꝓpē nutrita cū lacte asine ⁊ educit lippitudinē ex oculo. Mēbra expul. Soluit būorē crudū ⁊ phla grossū ⁊ ꝓpē ex ancha ⁊ sciaticis. De storace. Ca. d. xcv.

Storax qd est. Dicunt oia q̄ ipsa ē spēs storacis ⁊
apud quosdā ē gũma oliue ⁊ ipsi' qdē suffumiga
tio pōit loco suffūigatōis turis i oi re. Electio.
Melior ex ea est q̄ est acutioris odoris. Nã. Est
cal'a i tercio. sicca i pmo. Opatōes ⁊ ꝓprietates. Lenitiua ē valde. Insīra iūcturaꝝ. Permiscet cū me
dicis laxatiuis. Mēbra capitis. In ipsa ē virtus fa
ciēdi subet ⁊ grauat caput ⁊ facit soda ⁊ cōfert corize ⁊ ca
tarro. Mēbra anhelit' ⁊ pecto. Cōfert tussi ⁊ raucedini vocis. Mēbra expul. Ei' oleū ꝓfert duritiei
matricis ⁊ ꝓuocat menstrua ⁊ apit matricē ⁊ cū trāsglutit cū
aliquāta terebīthina lenit eās. De sticados. Ca. d. xcvi.

Sticados qd ē. Est plāta hñs spicā sicut spica gra
ni ordei ⁊ ei' folia sunt lōgiora ⁊ i ipso sūt stipites
cinerici sicut i epithymo ⁊ ē sine lac acutus cū
amaritudie pauca cōposit' ex subā terrea sīca ⁊ ignea sb
til. Nã. Est calid' i pmo. sicc' in scdo. Opatōes ⁊
ꝓprietates. Resoluit ⁊ i bibat amaritudie sua. Et silr ei'
sirup' ⁊ apit opplatōes ⁊ abstergit ⁊ i ipso qdē ē stipti
citas pauca ⁊ ꝯfortat corp' ⁊ viscera ⁊ ꝓhibz putrefactio
nē. Insīra iūcturaꝝ. Eius decoctio sedat dolores
neruoꝝ ⁊ iūcturaꝝ ⁊ laterū ⁊ ipsi' sirup' ē ex eo magis iuua
tia egritudinū frigidaꝝ i neruis q̄r oꝫ vt assidue veat eo q̄ ō
bileo hz neruos ⁊ q̄ ex frigiditate i ipso patit. Mēbra ca
pitis. Cōfert melie ⁊ epilie. Mēbra nutrimēti.
Cōturbat illū in cui' ꝯplone cholera dñat ⁊ facit cū vo
mere ⁊ ē ex eis q̄ faciūt sitim. Mēbra expul. Cō
fortat insīra vene ⁊ soluēdo educit phlegma ⁊ melanc.
Gal. dō nōdicit hoc eēt ⁊ vltima qdē potio ipsi' ē xij
kelamēē cū vino puro ⁊ oxymelle ⁊ modico sale.

De spōgia maris. Ca. d. xcvij.

Spōgia maris qd ē. Corp' marinū laxū rarū
sicut lanā. Et dr̄ q̄ hz aial motū i eo cui adheret
⁊ nō separat ab eo. Electio. Illa q̄ ē recēs est
fortior ⁊ vehementioris exiccatōis pp fortitudinem nāe
maris. Nã. Est cal'a in pmo. sicca i scdo ⁊ ipsi' lapis
ē ei ꝓpinqui' ⁊ min' calidus. Opatōes ⁊ ꝓprietates.
Fortis ē exiccatiōis ꝓpē qd ex ea ē recēs q̄ñ adurit cū
oleo. Et silr ei' cinis cōfert ꝯtra ruptiōē sanguis pp scissionē
aut aptionē. Inflāmat eni ex ea ignis sup locū ⁊ cauteri
zat ⁊ cū hoc q̄ ipsa ē substāntia retinēs sanguinē ⁊ cū̄ sumit
ex ea licinia ⁊ ꝯ orificijs venaꝝ ponit ⁊ retinet sanguinē
⁊ fluxū sanguis ⁊ ei' lapis subtiliat absq̄ calefactione ⁊
exiccat ⁊ abstergit. Apāta ⁊ bothor. Exiccat apa
ta phlātica. Vlnera ⁊ vlcera. Infūdit i aceto ⁊ po
nitur super plagas ⁊ consolidat ⁊ ⁊ decoquitur cū melle
⁊ cōsolidat vlcera pfūda. ⁊ silr ponit sicca sup ipa cū
infusa in aq̄ aut i vino ⁊ exiccat būida antiq. Mēbra
anhelit' ⁊ pecto. Cū spōgia adurit cū oleo ē ꝯtrarie
eius curatōis sputi sanguis. Mēbra expul. Lapis
in ea inuētus frangit lapidē vesice apud q̄sdā ⁊ Gal.
eni ab hoc elōgat vt virtus ei' ad vesicā penetrat sz adla
pidē renū. De stinco. Ca. d. xcviij.

Stinc' qd ē. Est gñatū aq̄ti c' q̄ ripis nili egypti
capit. Et dr̄ q̄ ē de nāta altera q̄n q̄ñ patet aq̄
⁊ creat ex ea ⁊ ē sm formā alterā. Electio.
Qui ex ē eo melior ē ille q̄ vere capit ⁊ i hora q̄ sur
ad coitū ⁊ q̄ ex eo ē maior ē melior. Et magis pingui
melior ⁊ ex mēbris ei' melius ē sumē. Insīra iūctura
rū. Cōfert egritudib' isti' i nerui. Mēbra expul.
Ei' sal excitat coitū quāto plus caro eius ꝓpe sit ex
lumis ⁊ q̄ sequi renes ⁊ ꝓpe adeps eoꝝ.

De spinachia. Ca. d. xcix.

Spinachia. Nã. Frā sūt ⁊ būida i scdo.
Opatiōes ⁊ ꝓprietates. Sūt lenificatiua ⁊ ei'
nutrimētū meli' cucurbitis cherisolocine ⁊ bete
q̄ in ipso ē virtus abstersiua lauatia ⁊ velox chosium. Et
forasse refugit stomachus a iure eoꝝ ergo auferant a iure eo
⁊ comedant. Mēbra anhe. ⁊ pecto. Cōferūt se
linui ⁊ pectori ⁊ pulmoni calo. Insīra iūcturarū.
Cōferūt doloribus dorsi sanguineis. Mēbra expul.
Lenificatia sūt vētris. De scolopēdria. Ca. c.

Colopendria dicetur in capitulo de sc. loco
voluerit. De semine lini. Ca. ci.

Semē lini qd ē. Virt' ei' ē ꝓpria viuit frumēto.
Nã. Calidū ē in pmo cōmēsuratū in būidita
te ⁊ siccitate. Et dr̄ quidē q̄ decoctio lini ē tem
cuis recētis ei' a ipso eni ē būiditas superflua. Opatō.
⁊ ꝓprietates. Est maturatiuū ⁊ abstergit ⁊ sedat ꝓpē
tudinē suā sufficiēter ita q̄ illud qd ex eo frixū ē tollit
agit cū stipticitate i frixo manifesta ⁊ cōmēsurata ⁊ nō
frixo manifesta pmixta cū lenificatione. Et resolutiuū do
lorē min' q̄ camemilla. Decoratio. Ex pisto lini
pārā cū nitro ⁊ bolo ⁊ pāno ⁊ bothor leni ⁊ ꝯponit
ni vnguiū ⁊ fissurio ⁊ fracturis carū q̄ frigescut cū cō
mēsura nasturtij ⁊ ꝓlicit cū melle. Apāta ⁊ bothor.
Lenit apāta calida exteriora ⁊ interiora ⁊ apa q̄ spli
mitur cū aq̄ cineris ⁊ apāta dura. Insīra iūctu. Pro
hibz spasmū ⁊ Scrofulā vnguiū q̄ gñātur cū cera
le. Mēbra capitis. Ei' suffumigatio ꝓfert coriz
sit suffumigatio ipsi' lini. Mēbra anhe. ⁊ pectoris.
Cōfert tussi ꝓhlance ⁊ ꝓpē qd ex eo assatū ē. Mē
bra nutri. Malū ē sto. ⁊ destruit digestiōis ⁊ pauca nu
mēti. Mēbra expul. Qd ex eo frixū ē ꝯstringit
tē ⁊ nō frixū ē cōmēsuratū ⁊ ei' prouocatio ē debilis
ꝯfortat cū assatione. Et q̄ñ sumit cū melle ⁊ pipe mouet
coitū. Et ex decoctiōe ipsi' sit pessariū matrici ⁊ sedet in
⁊ iuuat ea a mordicatione q̄ ē in ipsa ⁊ apāta ⁊ dura
strio ⁊ ab ea sit iuuamētū ad vlcera vesice ⁊ renū. Et
decoctiōe qdē seis lini sit clistē cū oleo rosa. magnū
iuuamētū ei' i vlceribus intestinoꝝ. De saliua. Ca. cij.

Saliua. Electio. Fortior opatōis ē illa q̄ ē
media ⁊ ieiuni ⁊ ꝓpē cui' cōplo ē cala. De
coratio. Valet ad impetiginē. Mēbra oculi.
Confert palpitationi palpebre ⁊ albugini. Venena.
Interficit venenosa oia ⁊ serpentum ⁊ scorpionum.

De stercore animalium. Ca. ciij.

Stercus aialiū. Decoratio. Stercus adip
cōfert lētiginib' magnis ⁊ pāno pp suā abstersi
onē. Et sterc' cameli mūdificat ⁊ destruit
eā q̄ magnē sūt. Mēbra capitis. Sterc' adip ꝓfert

furfuris ꝑp suã abstersionẽ. ⁊ sterc' cameli abscidit fluxũ sanguis ex narib' ⁊ qñ bibit cũ medicinis epilepsie cõfert. Membra oculi. Sterc' adib abstergit albuginẽ oculi. Uulnera ⁊ vlcera. Sterc' cameli resoluit odor ⁊ vlcera. Et silr sterc' pecudis sup melinũ. Apata ⁊ bothor. Sterc' caprarũ resoluit scrofulas fortr ⁊ silr sterc' cameli ⁊ sterc' pecudis bene ꝑpile. Iustra iũcturaꝝ. Sterc' cameli sedat dolores iũcturarũ ⁊ apata eaꝝ. Membra expul. Stercus caprarũ iuctũ cũ lana ꝓhibet fluxũ mẽstruũ. Uenena. Recipiat sterc' caprarũ decoquẽdo. ʒ. ex eo cũ. v. asacrais ti vini nigri ⁊ coctis ex eo cũ ⁊ fit ex eo emplr̃ morsui vel pessarius sui ⁊ sterc' pecudis adustũ ꝓcipue cõfectũ cũ aceto linit sup morsum canis rabiosi.

De sanguine draconis. Ca.dcciij.

Sanguis draconis ⁊ ẽ scem qd ẽ. Est succ' rube' notus. Nã. Nõ ẽ ei' caliditas multa. Et dicit qdã q ẽ frĩa ei' vo siccitas ẽ in sẽo. Opatiões ⁊ ꝓpetates. Est cõstrictiu' ⁊ ꝓhibet fluxũ sanguinis. Uulnera ⁊ vlcera. Glutinat vlcera ⁊ plagas recẽtes. Membra nutrimẽti. Cõfortat stoꝫ. Membra expulsiõis. Cõstrigit ⁊ cõfert dysenterie ⁊ fluxui ani. Permutatio. Loco eius ꝫ q existimãt qdaꝫ ponitur acacia in omnib' opibus eius.

De sanguine. Ca.dcv.

Sanguis qd ẽ. Sanguis bois ⁊ sanguis porci sũt silr in olre. Et carnes amboꝝ sunt ꝓxime in olre ita q qdã fuerũt q vẽdebãt carnẽ bois acsi essent porci ⁊ occultatũ fuit illud vsq̃ quo inuẽti fuerunt ossa bois ica. Et dixerũt qdã q q expiri voluit aliqd i sanguie bois expiaĩ illud i sanguie porci: nã ꝫ sit dubiũ ꝓ ratõis sanguie bois tñ ẽ cũsilio. Et nos qdẽ iã scribemus nũc q dicta sunt de sanguie ꝫ ꝓlima coꝝ sũt de qb' nõ curaĩ ⁊ sunt qdã de qb' curaĩ. Electio. Oẽs vel sanguis q in medicis admistraĩ sit assũptio ex alalib' sanis in ea' colore nõ ostẽ hũor neq̃ putredo. Opatiões ⁊ ꝓpetã. Sanguis q ẽ adustiu' ⁊ putrefactiu' ẽ exiccatiuus digeõis ꝓcipue q grossus ẽ. Decoratio. Sanguis leporis calid' supponiẽ morphee ⁊ pãno ⁊ ꝯtrar. Sanguis vespertilionis sm q dr ꝓhibet ortũ pilorũ ꝯ ẽi vitas. Sãguis vo ranaꝝ viridiũ ⁊ sãguis albe hirundinis ꝓhibeo. Et sanguis vespertiliõis ꝫ q dr ꝯseruat mãmillã sm dispõnẽ suã ꝫ ñ vificaĩ. Apata ⁊ bothor. Sanguis leporis maturat apata calã ei. Et silr sanguis hirci admistraĩ p' cõgelationẽ. Et sãguis mẽstru' sm q dicit linit sup herisipilã. Et sanguis turturis calid' sup apata dura. Et sanguis leporis calidus sup apata cala leuis. Iustra iũcturaꝝ. De q sãguis mẽstru' distillaĩ sup podagrã calid' ⁊ cõfert ei. Sãguis colũbe ⁊ gnarasce ⁊ turturis distillaĩ calid' sup excoriatiões capitis ⁊ dolorosas ⁊ ꝓhibet generari apa qd pos tenta cãs qñ cõmiscet cũ ole rosaceo tepido. Dixit Gal. illud est ꝓ ꝓpositõe qñtatis sue nõ ꝓp rẽ aliã. ⁊ ñ dimittaĩ ⁊ admistrari loco ei' olei ros effcit opatiõnẽ ei' ⁊ silr est i sanguie gallinaꝝ. Sãguis vo asini ꝓhibet fluxũ sanguinis ex vulnie cerebri. Et sãguis testudis siluestris sanat epilepsiã cũ vino. ⁊ silr sanguis agni. Et dr q sanguis canum ꝯfert epilepsie illud vo nõ ẽ verũ. dixit Gal. qñ ipse nõ ẽ cũ medicõe forti. Ego aũt dico forsitã ñ illud vificat ex ꝯpimẽto nõ cõpal ad vtutẽ apparẽtẽ imo ad ꝓprietatẽ q ẽ in ipo. Membra oculi. Sanguis guard ⁊ lacerti viridis ꝓhibet ortũ pilos in palpebris. Et silr sanguis ranaꝝ viridiũ sm q dr sed ex ꝯpimẽto nõ vificauit illud. Sanguis colũbe ⁊ alguarase ⁊ turturũ ⁊ ꝓpe sanguis venaꝝ alle distillaĩ sup vlcat. ⁊ silr sanguis assabahi ⁊ silr ñ distilleĩ radices

pẽnaꝝ sanguinecbaꝝ auiũ sup eã. Et dixit Gal. sine illo est excusatio. Membra anhelit' ⁊ pecto. Sãguis bubonis valde cõfert almatĩ ⁊ silr ius ei' ⁊ caro ipius. Et dixerũt qdã q sanguis vespertiliõis ꝯseruat mãmillas ita vt remaneat: stãs ⁊ nõ ẽ ei radix. Et sanguie aũt hedi recẽte anq̃ cõgelet si accipiaĩ. ʒ. ⁊ cõmisceaĩ cũ aceto ⁊ bibaĩ i mb' diebꝯ ꝯcalefaciũ qdẽ testificati sunt q cõfert ad hoc. Membra expul. Sãguis mẽstru' suppositus ꝓhibet ipgnatiões sm q qdã existimauerũt. Sanguis hirci ⁊ cap ⁊ cameli exiccat' ⁊ fritus retinet fluxũ. Et sanguis cap qñ bibit cũ melle cõfert dysenterie. Et sãguis hirci exiccat' frãgit lapidẽ renũ. Uenena. Sãguis hirci ⁊ cameli ⁊ leporis fritus cõfert nocumẽto sagitte armene qñ bibit cũ vino ⁊ silr sanguis canis ⁊ etiã sanguis rabiosi ꝫ q dr vulgaliĩ ꝯfert morsui canis rabiosi ⁊ ꝓpe dyascorides. De sparago. C.dc.vi.

Sparag' qd ẽ. Nã. Eqlis ẽ apud Gal. Dixit enĩ q in ipo nõ ẽ calefactio neq̃ infrigidatio appenas nisi in petroso. Ego aũt dico nõ elõgaĩ a caliditate ⁊ quãto plus incipit idurari roboraĩ caliditas ⁊ appet sup ipm vestigiũ animaloꝝ mordicãs valde. Opatiões ⁊ ꝓpetates. Uirtus ei' ẽ abstersiua apit oppilatiões oĩuꝫ viscerũ ꝓpe eptis ⁊ renũ ⁊ i ipso ẽ resolo ꝓpe in petroso. Iustra iũcturaꝝ. Bibit eius decoctio ꝓp dolorẽ dorsi ⁊ sciatice. Membra capitis. Decoctio ei' ⁊ ꝓpe radicis ei' qñ coq̃ cũ aceto ⁊ silr ipa radix ⁊ semẽ ei' bõa sũt eia dolori dẽtiũ. Membra nutrimẽti. Apit oppilatiões epatis ⁊ cõfert icterie ⁊ i ipso ẽ vis faciẽdi nauseã. Membra expulsiõis. Existimauit rufus q ipse strigit ⁊ forsitã illud ẽ ꝓp ei' ꝓuocationẽ. Alij vo dixerũt q est ei' lenit: plures vo dixerũt q ipse cõfert colice ꝓblatice ⁊ dolose ⁊ decoctio radicis ei' ꝓuocat vrinã ⁊ cõfert difficultati vrine ⁊ augmẽtat spmate ⁊ coitu ⁊ ꝯfert difficultati impgnationis. ⁊ silr semẽ eius qñ supponit ꝓuocat mẽstrua ⁊ appit oppilatões splenis. Uenena. Qñ coqĩ cũ vino cõfert pũcture mitele. Et ei' decoctio ꝫ q dr interficit canes. De sordite. C.dc.vij.

Ordites. Nã. Sordities aluearis calefactiua ẽ i fine si. ⁊ melior ex ea ẽ viridis. ⁊ sordities balnei q ẽ i plũb' ei' est calefactiua cũ eq̃litate ⁊ sordities luctãtiũ etiã ꝓria ẽ sordities balnei. Luctãtiũ vo sordities duas hꝫ spẽs: vna eaꝝ ẽ q aggregaĩ in corporib' coꝝ: qñq̃ eni iũguñĩ oleo ⁊ pmiscẽt pulueri. ⁊ sa ẽ illa q ꝯgregaĩ sup parietes ex vaporib' ⁊ sudoribus eoꝝ ⁊ q cõgregaĩ sup terrã ludi. Opatiões ⁊ ꝓpe. Ambe sũt resolutie maturatie cũ eq̃litate. Sordities vo aluearis abstergit cũ eq̃litate ⁊ attrahit valde. Et ob extrahit surculos ⁊ spinas. Decoratio. Sordities auris cõfert panaritio ⁊ linit sup fluxũ labij. Apata ⁊ bothor. Resoluit excituras sordities luctãtiũ ẽ bona apatib' mãmille ⁊ sordities balnei vesicis. Uulnera ⁊ vlcera. Sordities parietũ luctãtiũ ẽ vtilis vlcerib' senũ ⁊ rasuris. Sordities aluearis abstergit ꝓpetiginẽ valde. Iustra iũcturaꝝ. Sordities corporũ luctãtiũ vtilis ẽ sciatice qñ poniĩ sup eã spissa sicut emplr̃ ⁊ ꝯfert duritieb' iũcturis. De spuma maris. C.dc.viij.

Puma maris qd ẽ. Spẽs ei' sunt qnq̃. Spõgiosa i figura sua rancida i odore suo silis odori piscis qui ẽ spissa limosola maris ⁊ spõgiosa lenis longa lenis teololi odoris ⁊ rosea ⁊ purpurea silis lane sordide lenis: ⁊ quita hꝫ formã fungi exteri' plana i teri' aspera q nõ hꝫ odorẽ. Nã. Calida est ⁊ sicca i tertio. Opatiões ⁊ ꝓpe. Mũdificatia ẽ sordiũ et abstersiua adustiua. ⁊ tertia ẽ subtilior alijs. Decoratio. Adusta ⁊ ꝓpe tertia facit alopitie. Et sanguis admistraĩ i abrasiõe piloꝝ ⁊ ꝯfert morphee. ⁊ due qdaꝫ

spongiose ingrediunt in ablutionib⁹ ⁊ in medicinis bo-
rhor lacte ⁊ pãni ⁊ vestig. oꝝ i facie ⁊ reliq̃ i abrasione pi
loꝝ. Mēbra capitis. Et plana ē magis ꝯsumitiua
abstersiõi de ea ⁊ ē vniuersalr vehemētis abstersiõis den
tiū. Apata ⁊ bothor. Plana ē ꝯueniēs apatib⁹ q̃
sūt vt claui supposita ⁊ rosea scrofulis. Vulnera ⁊ vl
cera. Cōferūt scabiei ulcerose ⁊ impetigini ⁊ pp̄e spōgi
osa. Insta iūcturaꝝ. Rosea valet podagre cū cera
⁊ oleo rosaceo. Mēbra nutrimēti. Rosa confert
spleni ⁊ hydropisi. Mēbra expul. Rosa confert
difficultati vrine ⁊ ad purgādū arenā q̄ ē i vesica dolori
renum. De stercore. Ca. decc

Stercus. Stercora diuersificant̄ fm̄ diuersitatē speciꝝ
aīaliū imo q̄ꝯ diuersificant̄ fm̄ diuersitatē ciborū ea
rū sp̄e vni⁹ ⁊ pp̄e bouis. Stercus aratis si ad
ministraf p̄ superfluitatē caliditatis sue. Et sterc⁹ accipitris ⁊
cristatele ⁊ basilisc ⁊ reliq̄ꝝ rapaciū raro administraf q̄z
superflua sūt valde. Nā. Nullū ex stercorib⁹ ē ista
rū neq̄ huic eq̄atiuū. Et sterc⁹ colūbaꝝ ē calidissimū ster
coꝝ q̄ administrant ⁊ coꝝ q̄ i domib⁹ nutriunt minoꝝ a
stercore eaꝝ q̄ pascūt. Opatiões ⁊ ppeta. Sterc⁹
capraꝝ ⁊ pp̄e mōtanaꝝ administraf i cursu sanguis. ster
cus asini adustū ⁊ nō adustū i oī cursu sanguis. Stercus
colūbaꝝ ē ex rubificātib⁹ ⁊ cū farina ordei ē resolutiuū
sterc⁹ capraꝝ adustū i scrofulis⁹ ⁊ ē calid⁹. Decoratio.
Sterc⁹ ouiū cū aceto ē cōueniēs verucis formicalib⁹ ⁊ q̄
sūt vt claui ⁊ vt mora. Et stercus locustaꝝ cōfert pāno ⁊
morphee ⁊ sil̄r sterc⁹ turdoꝝ comedētiū risi. ⁊ sil̄r sterc⁹
lacerti ⁊ stellionis ⁊ facit colorē bonū. Sterc⁹ capraꝝ ⁊
p̄pe mōtanaꝝ adustū ꝯueniēs ē alopitie. ⁊ sil̄r stercus
talpe ē magni iuuamēti. Sterc⁹ colūbaꝝ ē ex medicinis
bonū facientib⁹ colorē. sterc⁹ lacerti abstergit pānū ⁊ exp
tū ē. Apata ⁊ bothor. Sterc⁹ vaccinū cū acetū sup
exituras calidas positū sedat eas. sterc⁹ capraꝝ ⁊ sterc⁹
equi cū aceto sup adustionē ignis cū cera ⁊ oleo ro. con
ueniēs ē. sterc⁹ colūbaꝝ cū melle ⁊ seie lini vtile est exiture
ignis p̄sici ⁊ adustiōi ignis. sterc⁹ capraꝝ valet excoria-
tiōi. sterc⁹ colūbarū ⁊ sterc⁹ auis turde valet impetigini ⁊
sil̄r turdoꝝ comedētiū risi. Vlnera ⁊ vlcera. Ster
cus canis ab ossib⁹ cū melle ꝯfert vlcerib⁹ antiqs. In
sta iūcturarū. Ex stercore vaccaꝝ fit emplm̄ sup scia
ticā. sterc⁹ capraꝝ p̄pe mōtanaꝝ cū adipe porci po-
dagre suppositū cōueniēs ē ⁊ sup sciaticā. sterc⁹ porci sic
cū cū aceto bibit ad infirmitatē lacertoꝝ ⁊ cū cerato pōit
sup torsionē i neruis ⁊ sup duritieꝯ omnes. stercus colū
barū sup dolores iūcturaꝝ ꝯueniēs ē. stercus capraꝝ ē
ex eis q̄ sunt expta duritieb⁹ iūcturaꝝ ⁊ apatib⁹ eaꝝ. pp̄e
cū aceto cōmiscet ⁊ ē ex experimētis Gal. ⁊ sil̄r cū farina or
dei ⁊ ē ei cui⁹ caro ē durior ⁊ spissior magis ꝯueniēs.
Mēbra capitis. Stercus asini odorat ad fluxū san-
guinis narū fortē aut expressus humiditas ei⁹ i narē ⁊ retine
atur ⁊ sterc⁹ colūbaꝝ cōfert labafati. Inq̄t Gal. Qui ad
ministrat sterc⁹ colūbaꝝ nutritarū i domo cui fit cruste in
soda q̄ noiat galea ē vtile. Stercus vaccinū apatib⁹ que
sūt p⁹ aures ꝯuenit. Mēbra oculi. Sterc⁹ stellionis
⁊ lacerti ⁊ crocodili valet albugini oculi. stercus hirūdi
nū mirabile ē i hoc iā expertus sū ipm̄. Mēbra anhe.
⁊ pecto. Sterc⁹ porcinū cū aq̄ ⁊ vino ꝯfert sputo san
guis ⁊ dolori lateris. sterc⁹ canū ossa comedētiū cū digi
to i palato pōit ad squināciā. ⁊ sil̄r sterc⁹ infantiū ita vt qñ
exeuit a phlebotomia sz os vt infans cibet pane cū lu-
pinis vt minoret fetor. sterc⁹ vaccinū ē ex eis q̄ dant pulmōi
impedito ⁊ sil̄ib⁹. Mēbra nutrimēti. Sterc⁹ capraꝝ
⁊ p̄pe mōtanaꝝ ad ictericiā bibit cū q̄busdā speb⁹ q̄
sunt vt pip ⁊ cyminū ⁊ sil̄ia ⁊ ē exptū ⁊ cōfert hydropisi
morē eplī suppositū ⁊ bibitū sz q̄ꝯ ex eo ⁊ epithia sūt
in sole. Mēbra expul. Ex stercore tauri fit suffumi-
gatio emineus mitiens. stercus capraꝝ ⁊ pp̄e mōtanaꝝ q̄
bibit cū aliq̄b⁹ spēb⁹ q̄ sūt vt piper ⁊ cinamomū ⁊ p̄uo
cat menstrua ⁊ facit abortū ⁊ resoluit duritiē. plana ⁊ eo
siccū ē tenit ⁊ supponit fluxui sanguis ex matrice p̄pe
cū thure ⁊ est exptū. sterc⁹ gallinaꝝ valet colice ⁊ stercus
aīalib⁹ ꝯueniens etiā colice q̄ nō ē ex apate bibitū i eiꝰ decoctione
coctio aut i decoctiōe speꝝ q̄ sūt vt piper cinamomū ⁊
sil̄ q̄ assumit ex spinis aut ex planta eleuata a terra albi
quo si ossa ita vt suspēdat i pelle albis lata aut lanis
de lana ouis ex albis aut cute cameli. Inquit Ga-
lenus. Gal. q̄ posuit ipm̄ i vase argēteo. Et os gdē vt quod
illū suspēdat ⁊ ꝯfert colice. ⁊ q̄ bibit ⁊ administrat i cu
getis ei⁹ p̄hibet ips fm̄ q̄ testificat⁹ est Gal. eis aut
tum ordinat cū lenitate p̄hibēdo. sterc⁹ arachnarū sal
abortū suffumigādo. sterc⁹ muris cū thure bibitū frangit
lapidē ⁊ supponit ⁊ soluit ventrē infantiū. Et sterc⁹ colūba
rū ꝯfert dolori colice qū administrat i clisteri. Et sterc⁹ ca
nis comedētis ossa ꝯfert soloni ⁊ vlcerib⁹ intestinoꝝ
sterzatū aut bibitū i lacte decocto cū ferro aut lapidib⁹
suppositū. stercus elephātis fm̄ q̄ dr̄ p̄hibet impregna
tione. Venena. Stercus capraꝝ ⁊ p̄pe mōtanaꝝ ex
coctū cū aceto ⁊ bibitū ꝯfert pūcture animaliū venenosoꝝ
imo ꝯfert tiste Gal. morsui vipe. Et sterc⁹ asini pulueri
siccati cū vino pūcture scorpionis ē valde bonū. sterc⁹ gal
linaꝝ tyriacū ē fungis strāgulātib⁹ exptū ē ⁊ sil̄r ꝯfert
bibēti venenosus grossū. ⁊ in stercore capraꝝ ē iuuamen
tum rō aīalib⁹ cui venenū vespe. stercus tauri p̄pe rē
fugat o mnes venenosos ⁊ cimices quādo. cū eo fit suf-
fumigatio.

De sempervivo. Ca. dcc.

Empe ua q̄d est. Est sucharū ⁊ dicitur iupi
ter sin. *sicenio*

De serpente. Ca. dcc.

Serpēs q̄d ē. Ius ex serpēte coctū ē cū aqua sa
le ⁊ aneto admīistraf. ⁊ addit ei q̄sq̄ oleū. Et
administrat ei⁹ sal q̄ est in virtute carnis eoꝝ
administrat cutis eius. Nos vo serpētum spēs in libro
quarto dicemus. Electio. Eius caro melior est ca
ro femine. Et melior cutis eius est cutis masculi. Na
Exiccatio in carne eius est fortis sed calefactio eius
est vehemēs. Et eius cutis ē vehemētis exiccatiōis.
Opatiões ⁊ propietates. Propietas carnis eius
est q̄ ipsa facit generari superfluitates ad cutē ⁊ p̄pe
qū homo nō est mūdificatus. quidam enī accidit cu-
mestione eius exitura in collo eius magna quā apuit
⁊ exiuit caro eius tota conuersa in pediculos ⁊ eo
quidē eius qū in vsu habet prolongat vitam ⁊ ꝯfert
senectuti ⁊ ꝯseruat sensus ⁊ iuuentutē. Decoratio. Com
estio ei⁹ facit pediculos ⁊ corrumpit apta q̄ expellit
sic tateo ad cutē ⁊ ꝯfert lepre magnifice ⁊ q̄ administrat
i alopitia magnū aufert iuuamētū. Apata ⁊ bothor.
Caro ⁊ ius ei⁹ p⁹ piectionē extremitatū suaꝝ p̄ohi
bēt augmētationē scrofulaꝝ ⁊ sil̄r ei⁹ cutis. Iūcturā
earum. Et⁹ ius postq̄ ex capite ⁊ cauda ei⁹ p̄pe
mēsurā q̄tuor digitorū abscisus fuerit ⁊ decoq̄t fm̄ q̄
rim⁹ qū sorbet ⁊ sil̄r ei⁹ caro qū cōedit ꝯferunt dolorib⁹
neruoꝝ ⁊ sil̄r cutis. Mēbra capit⁹. Qū cutis n coq̄t
i vino ⁊ distillat i aurē sedat dolorē ei⁹ ⁊ collat os et ac
to in q̄ cutis ei⁹ decoq̄t ad dolorē dētis Cutis aūt n me
lior ē cutis masculi. Et Gal. q̄dē existimant q̄ q̄ ad
paūt sila plana ⁊ p̄pe ticta ex singulis manicis ⁊ strāgulat
eis vipera ⁊ inolat vnū coꝝ i circuitu colli hēns apata
vue ⁊ gutturis appet ex eo iuuamētū maximū ⁊ mirabi
le. Mēbra oculi. Ius serpentis ⁊ caro eius p̄hibēt
cōfortāt visus. Et cōuenerūt q̄dā q̄ adeps vipe p̄hibet

deferrum aq̄ i oculis̄ h̄ bō nō audet facere illud. Vulnera ⁊ vlcera. Findit ⁊ ponit̄ sup morsū vipe ipi⁹ et sedat dolorē.

De spodio. Cap.dcxij.

Spodiū qd ē. Radices cannarū adustē. dicit̄ .n. ꝙ ꝓtē aduritur ꝓpt̄ fricationē suarū extremitatū quā ventus eas ꝓfluat. Na. Frigidū ē i fō. ⁊ siccū i tertio. Opatiões ⁊ ꝓpe. In ipso ē stipticitas ⁊ ꝓparatio ⁊ parū resolutiōis ⁊ ei⁹ infrigidatio ē plima ⁊ ei⁹ resolo ē ꝓp amaritudinē paucā i ipso. ex resolōne igit̄ eius ⁊ stipticitate fit exiccatio fortis ⁊ ē cōposita ꝯ siccitati sicut rosa. Mēbra capitis. Cōfert alcola ⁊ melle. pucuē a ex soliditudine. Mēbra oculi. Spodiū ꝯfert spāsmis oculi calido. Mēbra anhe. ⁊ pecto. Confortat cor ⁊ cōfert tremori ei⁹ calo ⁊ sincopi facte ex effusione cholere ad stōm ⁊ bibini ⁊ linitū ⁊ cōfert melle ex solitudine ⁊ timori de preteritis ⁊ terrori de futuro. Mēbra nutrimēti. Cōfert tussi ⁊ inflāmatiōi stōi ⁊ debilitati⁹ ⁊ ꝓhibet effusionē cholere ad ipsū ⁊ cōfert cōturbationi. Mēbra expl. Prohibet solonē cholericā. Febres. Cōfert febrib⁹ acut.

De splene. C.dcxiij.

Splen. Electio. Melior splenū ē splen porci cui bocal ē mali chimi. Opatiões ⁊ ꝓprietas. In ipso ē stipticitas q̄dā ⁊ gnāt sanguinem melācolicū. Mēbra nutrimēti. Est tarde digestiōis ꝓpter sui stipticitatē.

De sabuco. Cap.dcxiiij.

Abucus. Na. Alba ē calior citrina ⁊ citrina purpurea ⁊ ē vlr calia ⁊ sicca i tertio. Opatiões ⁊ ꝓprietates. Est subtiliatiua humiditatū ⁊ caleficatiua ei⁹ oleū. Decoratio. Delet pannū qd ex humidi ē ⁊ qd siccū ⁊ facit possidere rubedinē mulcendo odorē tamen ei⁹. Iuncturaꝝ. Ei⁹ oleū cōfert egritudinib⁹ frigidis in neruis ⁊ senib⁹. Mēbra capit. Ei⁹ odor facit soda ꝯ veruntā cū hoc resoluit soda facta a ꝓlatē qd odorat̄ ⁊ purū oleū ei⁹ facit fluere sanguinē ex narib⁹ calefacti quum ipsum odorat.

De sillare. Cap.dcxv.

Ulbe qd ē. Notā ē. Na. Calidū ē ⁊ siccū ad tertiū ꝑueniēs. Opatiões ⁊ ꝓprietates. Est subtiliatiuū attractiuū. Decoratio. Est ex medicinis albaras ꝓpe cū nō tangit ipsū ignis. Et qñ miscet cū plūa albotin eradicat vestigia q̄ sūt i vngulb⁹ ⁊ cū emplaustrat̄ sup morphea. Apata ⁊ botbor. Ponit sup adustionē ⁊ vlceratiōnē ⁊ abstergit impetiginē ⁊ ꝓpe cū nitro albumbat ⁊ ꝓpe eius cū aceto ⁊ cū nitro ꝓpt̄ ꝓru subtiliat ex eo corpus. Iuncturarū. Ipm est cū nitro ⁊ aq̄ sup podagrā linimētū cōueniens. Mēbra capitis. Restringit coriz̄ā suffumigatū ⁊ administratū cū aceto ⁊ melle sup contritionē auris.

De saliua. Cap.dcxvi.

Aliua qd ē. diuersificat̄ fm ꝑpō ⁊ fm cōplones singulariū. ⁊ virtus ei⁹ oīno ē maturatiua resolutiua. Decoratio. Abstergit pannū ⁊ lentigines ⁊ sanguinē mortuū. Vulnera ⁊ vlcera. Fricat̄ i pedes cū saliua hoīs ieiuni ⁊ cansora. Mēbra capit. Saliua ieiuni qñ distillat̄ i aurē lesam a vermib⁹ liberat eos ⁊ educit eos statim. Venena. Saliua resistit venenis. Et qñ ieiunus expuit sup scorpionē mulsotiēs moritur.

De staffisagria. Cap.dcxvij.

Taphisagria qd ē. Est vna passa mōtana ⁊ est granū capitis ⁊ i mōte libano inueniē de capituri nū ⁊ ē granū nigrū sicut cicer nigrū. Na. Est calia ⁊ sicca i tertio. Opatiões ⁊ ꝓpe. Est adustiua corrosiua acuta ⁊ acria. Decoratio. Interficit pediculos ⁊ ꝓpe cū arsenico ⁊ cōfert alopitie antique linita. Vulnera ⁊ vlcera. Staphisagria cū arsenico ⁊ ꝯfo. ⁊ ponit̄ sup scabiē ⁊ excoriationē. Mēbra capitis.

Masticat̄ ad extrahendū phlā ⁊ humiditatē ex cerebro ⁊ coq̄t̄ i aceto ⁊ collutū ex ea ꝯ ad dolorē dentiū et humiditatē gingiue ⁊ sanat cū melle alcola malū. Mēbra nutrimēti. Bibant̄ de ea .x. grana cū mellicrato ⁊ facit vomere chimū viscosus. Mēbra expl. In bibitiōe ipi⁹ ē timor. ipsa .n. vlcerat vesicā ſ3 qñ fuerit cū rectificatiōib⁹ ⁊ cū quātitate ꝯpata mundificat eam.

De storace. Cap.dcxviij.

Torax qd ē. dixerūt storax humida alia ē q̄ extrahit̄ p se ipsaꝝ gūmi: ⁊ alia ē q̄ extrahit̄ cum decoctiōe ꝯ se ait extracta ē citrina ⁊ qñ antiq̄t declinat ad aureū colorē ⁊ ē abundātio ſ3 q̄ extrahit̄ ex cortice est nigra: ⁊ illud iō qñ extrahit̄ cū decoctiōe corticis illius arboris ⁊ qd extrahit̄ ē storax humida ⁊ qd remanet sicut fex ⁊ vinacia ē sicca. Opa. ⁊ ꝓpe. Ii dixim⁹ de virtute humide ⁊ sicce ꝙ i eis ē ꝓpaciao ⁊ exiccatio. Et dixerūt q̄dam ꝙ ē calia ⁊ sicca ⁊ remouet humiditatē ex cerebro ⁊ mūdificat ipsum ſ3 hoc ē cōtrariū ei qd credit̄ i ipsa qñ ipsa facit soda. Mēbra nutrimēti. Sicca cōfert humorositatib⁹ stōi. Mēbra expl. Storax sicca retinet ventrē.

De sale. Cap.dcxix.

Al qd ē. In sale sūt amaritudo ⁊ stipticitas. ⁊ sal qdē ē ꝑm⁹ baurach. Et ali⁹ ē sal frāgibilis ⁊ ali⁹ ē cauar⁹. ⁊ ali⁹ ē salgēma q̄ est sicut crystallus: ⁊ ali⁹ ē napticus niger cui⁹ nigredo ē ex pte naptici tatis q̄ ē in ipso q qñ radix suffumigat̄ videt ab eo napticitas remoueri remanet sicut sal gēma ⁊ ali⁹ ē indus q ē niger nō nigredine napticitatis q̄ sit in ipso ſ3 ꝓp solam ipi⁹. ⁊ marin⁹ qdē qñ aq̄ obuiat illico liq̄fit ⁊ nō ē ita terre⁹. Na. Est calius ⁊ siccus i fo. ⁊ q̄to plus ē amarior tāto plus ē calior. Opatiões ⁊ ꝓpe. Est abstersiuus resolutiuus ꝯstrictiuus exiccatiuus cui⁹ fortitudo operationū ē ꝓp resolōnē ⁊ stipticitatē suā ⁊ ē ꝯstrapositus ventositati ⁊ ille q̄ ē adustus vehementior ē desiccatiuus ⁊ resolutiuus ⁊ ipse cōfert putrefactiōi ⁊ cōfert humoribus grossis ⁊ ꝯp⁹ aūt flos eo ē subtilior ⁊ illo q̄ ē adustus ⁊ puluis ei⁹ ē ipsi ꝓpinquius ⁊ ambo resoluūt plusq̄ sal ⁊ sūt cōstringētes min⁹ ⁊ cauar⁹ ē minoris resolonis ⁊ min⁹ subtilis nisi sit parui saporis sicut aluminosus. Ipse .n. ē stipticus resolutiuus ⁊ cauar⁹ qñ lauat̄ multotiēs exiccat sine mordicatiōe: ⁊ frāgibilis est magis abstersiuus ⁊ qñ admiscet̄ cibis frigidis dissoluit eos. Sal gēma vō effugat ventositates ⁊ niger ē fortior resolonis. Et oēs isti liq̄faciūt humores ꝯgelatos. ⁊ amarus ē vehementioris resolonis ⁊ calefactiōis. Decoratio. Sal adustus mūdificat dētes a lapidib⁹ ⁊ remouet nigredinē sanguinis vbicūq̄ ē linit⁹ ⁊ ei⁹ vsus cū melle bonus efficit colorē. Apata ⁊ botbor. Ex ipso cū melle ⁊ passis fit emplm̄ cōueniēs carbūculis ⁊ cum mētastro ⁊ melle ꝯpanib⁹ phlāticis ⁊ prohibet formicā a dilatatiōe.

Vulnera ⁊ vlcera. Corrodit carnē additā ⁊ morsum ⁊ cōfert scabiei vlcerose ⁊ impetigini ⁊ ex ipso cū aceto ⁊ oleo fit delinitio iuxta ignē vt sudare faciat ⁊ sedat pruritū ⁊ ꝓpe phlātici ⁊ cū oleo sup adustionē ignis ⁊ ꝓhibet vesicationē ⁊ ꝓpe ille q̄ ē baurachi⁹ ⁊ apbrican⁹. Baurachij vō nō colligunt̄ aliquē salē i adurēdo ⁊ exiccādo. Sal .n. vehemēti⁹ resoluit ⁊ exiccat illud qd ē ex humiditate accidētali⁹ adiuuat ⁊ forti⁹ cōstringit illud qd remanet in ꝓfūdis mēbri. Iuncturaꝝ. Cū farina ⁊ melle ponit̄ sup torsionē neruoꝝ ⁊ fit emplm̄ ex eo podagre ⁊ miscet̄ cū oleo ⁊ fit ex ipso inunctio cōpetēs ad lassitudinē. Mēbra capitis. Linit̄ ex eo cū pulpa colloquintide bothor capitis. Et salgēma qdem acuit sensum ⁊ sal cōstringit gingiuā mollificatā ⁊ ꝓprie salgēma. ⁊ cū aceto cōfert dolori aurium cū emplm̄ suppoit⁹. Mēbra oculi. Corrodit carnem additā

in palpebris et vngulā. et flos ei⁹ ppe ꝯfert pāno et albugini oculi. et ex sale qdē cū oleo et melle fit emplm super oculū et resoluit offuscationē sanguinis cōgelati in ipso.

Mēbra anhe. et pecto. Et eo q ē napticus leuit palatū cū melle et aceto et cōfert squinantie et epiantib⁹ vue et gargaroni. et salgēma qdē et napticus et reliq̄ speciōs salis incidūt pbla eurea et viscosum i pectore. Mēbra nutrimēti. Sal iuuat ad vomitū et ppe napticus et salgēma ei⁹ ppe et cōfert dolorib⁹ stōi frīdis. Mēbra expul.

Sal ois facilē efficit supfluitatis egressionē et descēsionē cibi. et napticus expellit pbla putridā et aquā et cholerā melicā et ponit i enematib⁹. Et niger q ē vehemētis nigredinis qui nō ē ppe napticus solone educit pbla et melias. et sal amarus etiā solone educit melias fortiter. et salgēma educit pbla crudā fortiter et soluit melias. et sal qdē ipse vlum⁹ ē ad dysenteriā et adiuuat medicinas solutiuas ad eradicādū melias et humiditates viscosas de partib⁹ mēbri. Et cū mētastro mōtano et betyro et fermēto cōfert apatib⁹ testiculoꝝ pblemicis. Et silr cū mentastro et melle et cōfert vlcerib⁹ virge. Venena. Fit ex eo emplz cū se. lini ad pūcturā scorpionū. et cū mētastro mōtano et ysopo et melle ad morsum cornute. Et cū aceto et melle ad morsum bēstie. et illi. et vespe et cus oxymelle nocumēto opij et fungosū mortiferorum.

De serratura. Cap. dcxx.

Serratura. Nā. Natura ei⁹ est sicut arboris ipsi⁹. Opatiōes et ppeta. Serratura corrosionis est mūdificatiua. et inest ei resolo et exiccatio si fuerit in arbore ipsi⁹. Vulnera et vlcera. Serratura ligni corrosi cōsolidat et ppe q̄ ē accepta ex arborib⁹ stipaciis sicut qdā genera spinarū et deinde aggregat cū tāto auro quātā ipsa ē cū vino et adurit deinde teritur Nā quā spergit sup vlcera formicalia cōfert eis.

De sale ammoniaco. Cap. dcxx.

Sal ammoniacus. Electio. Ille ē melior q est ve boraz clarus crystallinus. Nā. Calus est et siccus i sine terij. Opatiōes et ppeta. Est subtiliatiuus liq̄factiuus. Mēbra oculi. Cōfert albugini oculi. Mēbra capit. Cōstringit vuā q̄ casum patit et confert squinantie.

De sandaraca. Cap. dcxxii.

Sandaraca. Nā. Cala ē et sicca i fo. Opa. et ppeta. In ipsa ē stipticitas et pprias retinēdi sanguinē. et luctatores ipsa vtunt vt leues et fortes fiāt et nō incurrāt difficultatē anhelit⁹. Decoratio In ipsa ē virt⁹ macredinē faciēdi valde qn bibunt de ea q̄s die tres q̄rte. 3. i. l aq̄ et oxymelle. Vulnera et vl. Desiccat fistulas qn cū ea suffumigent. Mēbra capitis. Ei⁹ fum⁹ phibet catarros et ipsi⁹ iniunctū i sedando dolorē dētiū vehemēs est et magnū valde neq̄ aliqd inuenit cōpar ei i hoc et rectificat gingiuā. Mēbra anhe. et pecto. Prohibet tremorem cordis sicut karabe et prohibet fluxū sanguinis et phibet asma hūidū sua exiccatiōe. Et silr vtunt ea luctatores vt difficultatē anhelit⁹ nō incurrāt. Mēbra nutrimēti. Dat de ea in potu splenaticis et cōfert. Mēbra expl. Est bona solone antique et fumus ei⁹ cōfert hemorroidib⁹

De sarace. Cap. dcxxiij.

Sarax qd ē. Est illud qd grece nolat chālidaris et frustra radicis ei⁹ sūt cōposita ex paleas sup q̄s sūt cortices q velociter ab eis tolluntur. Et ei⁹ qdē ali⁹ ē masculus et ali⁹ femina s3 masculus ē fortior. Nā Calius ē et siccus i fo. Opatiōes et ppe. Exiccat sine mordicatiōe et i ipso ē amaritudo et stipticitas. Vulnera et vlcera. Cōsolidat vulnera. Mēbra expl. Interficit vermes et ascarides et pprie cū sirupo mellis. Si itaq̄ potio ipsi⁹ pōdus aur. iij. et ppe cū scamonea aut helleboro et os qdē vt comedant ante ipsas potionē allea et sic interficit eum.

De silen. Cap. dcxxiij.

Silen qd ē. ē medicina romana. Nā. Cala ē et sicca apud q̄rtū. Opatiōes et ppe. Decoratio cutis. Mēbra capit. Cōfert tortur qn fit caputpurgiū ex vino q̄rto ipsi⁹ cū aq̄ silde. Mēbra oculi. Rarificat spata palpebraꝝ et illat ea et apta accidētis sub oculo. De scordeon. Cap. dcxx.

Scordeon qd ē. ē allea agrestis min⁹ plāta q̄ hortulanū. et h3 folia et cruo longū et sup qd est flos alb⁹. et ipsi⁹ qdē rememoratio iā antecessit cap. num. Nā. Calm ē et siccū ad q̄rtū gradū. Opatiōes et ppe. Est subtile apium ū abstersiuū. Vulnera et vlcera. Cōsolidat vulnera magna et fraudulēta. Iuxta iuncturarū. Est bona attractiōi nouorū.

De sadar. Cap. dcxxvi.

Sadar qd ē. dicim⁹ dispōnes ei⁹ vbi dixim⁹ in bach. De spolio serpentis. Cap. dcxxvij

Spoliū serpētis. dictū est de eo in cap. de serpēte.

De sedeguaram. Cap. dcxxviij.

Sedeguarā. Nā. Frigidā ē in fo. siccā in secūdo. Opatiōes et ppe. Retinet sanguinē. Decoratio. Prohibet casum capillorū. Permutatio. Loco ei⁹ ponit pōdus ei⁹ de seluzi et tertia ponderis ipsi⁹ de radice canne.

De silseos. Cap. dcxxix.

Siseos qd ē. est alaminde romanū et est sile alaminde: verū ē lōgi⁹ eo parū et vehemēti⁹ albū. Nā. Cal3 ē et siccū in fo. Opatiōes et pprietates. Est subtiliatiuū resolutiuū mūdificatiuū carminatiuū. Et silr radix ei⁹ et lone ipsi⁹ cōfert dolori iteriori et liq̄facit pbla cōgelatū. et de ipso datur in potu aialib⁹ et multiplicat potu ipsoꝝ. i bellino et phibet frigus et nocumētū ipsi⁹ in itinere et ppe pipe. Iuxta iunctura: Cōfert dolorib⁹ dorsi. Mēbra capitis. Cōfert valde soda. Mēbra anhe. et pecto. Cōfert asmati et difficultati anhelitus et anhelitui dilatationis et tussi antique ppe radix ipsi⁹ et semen ei⁹ simul. Et qn cōficit radix ei⁹ cū melle et deglutit mūdat pect⁹ ab humiditatib⁹ viscosis. Mēbra nutrimēti.

Resoluit iflationē et sedat dolores viscez et digerit dix ei⁹ ppe cibū et est bonū itō. Mēbra expl. Resoluit dolorē pūgitiuū ventosū et facilē efficit pūctionib⁹ aialib⁹ et remouet difficultatem vrine et resoluit dolores intestinorū et prouocationē ei⁹ et cōfert dolorib⁹ vteri. et succus crudus hui⁹ plāte et semen ipsi⁹ qū sunt mixta bibunt ex eis tres aurilasas cū arob. x. dieb⁹ sanitatē renū et est iuuatiuū penitus renum.

De sirengi. Cap. dcxx.

Sirengi qd ē. Est pcim⁹ vnū aledinegi ino de formoz. Nā. Frigidus ē et siccus. Opatiōes et ppe. Est stipticus et i ipso ē ex cetera frigiditate verū subtilior plurimū eius phibet fluxus. Vulnera et vlcera. Ponit in cerato sup adustionem ignis. Mēbra expl. Prohibet fluxū sanguinis.

De scamonea. Cap. dcxxxi.

Scamonea qd ē. succus volubilis cuius diximus vt⁹ vsq̄ ad. xxx. pdurat annos. Electio. Melioris ppetatis ē illa q ē varia ad albedinē colorata et ē q̄si sit fragmētū ostrei et ē pulueri3abilis velociter solubilis varia q qū resoluit in aq̄ facit ipsas lacteas Et melior qdē q ē vendā ē q affert in pomo rol. q sūt sicca aqua apij qn remouet ei⁹ malitia. et aliammaiori qdem est mala. Eā q̄ vo rectificat scamonea qū assat

pomo ꝑparato in massa ⁊ pmiscet cum aniso ⁊ dauco ⁊ solut cū oleo amigdalino. Nã. Calidã ē ⁊ sicca in ter tio ⁊ eius caliditas maior ē siccitate ipsi⁹. Opationes ⁊ ꝓ prietas. In ipsa sūt absterſio ⁊ resolutio ⁊ ē inimica stō ⁊ epati. Decoratio. Mūdificat morpheā ⁊ albu ras ⁊ pannū. Vulnera ⁊ vlcera. Cū decoqȝ cū mel le passo ⁊ fit ex ea epl'z sup vulnera resoluit ea. Apa ta ⁊ bothor. Ponit cū aceto sup scabiē vlceratam. Iuncturaꝝ. Cū aceto ⁊ sanich ponit sup dolo res iūcturaꝝ ⁊ anche more empli. Mēbra capitis. Radix ei⁹ ⁊ succus radicis ipsi⁹ ponit sup soda anti quā cū aceto ⁊ oleo ros. Et qñ ipsa scamonea admiscet eis ambob⁹ ⁊ ponit sup caput ei⁹ q̄ hȝ soda antiquā sa nat eā. Mēbra anhe. ⁊ pecto. Est ex eis q̄ nocēt cor di. Mēbra nutrimēti. Nocet stō ⁊ epati valde sed eius malicia frāgit cū assatiōe ⁊ scie apij. ⁊ ipsa qdē ē cōtur batiua ⁊ facit nauseā ⁊ dīstruit appetitū cibi ⁊ facit sitim. Mēbra expl. Solutiōe educit cholerā fortiter. ipsa s i regiōib⁹ diuersificat adeo ꝙ ego vidi i q̄busdam li bris medicoꝝ dosim ei⁹ plurimi pōderis. ⁊ etiā ipsa no cet intestinis ⁊ supponit ad abortū ⁊ qū ex radice arbo ris ei⁹ bibit pōdus aurei soluit cholerā citrinā ⁊ phl'a. Et dixerūt qdā qñ ex scamonea bibit plurima q̄titas ⁊ supflua ⁊ ē medietas .3. retinet ꝑmū deīde cōturbat ⁊ fa cit nauseā ⁊ ꝓuocat sudorē frigidū deīde qñ̄ȝ aduenit ei⁹ solo ei supfluitate ⁊ ē interfectio. Et dixerūt qdā ꝙ qñ ex maiori sumit q̄titas parua ꝓuocat ⁊ non soluit et pomo ipsi⁹ cū aloe ē minor ad ista ⁊ sūt cū lupinis salsis ⁊ se minib⁹ redolētib⁹ ⁊ qñ supponit in lana sterficit fetū. et qā ei⁹ tenemus melancholiā rectificam⁹ eā qñ cōficim⁹ ipsam cū aq̄ cydoniorū ⁊ acetosoꝝ ⁊ pomoꝝ aut aq̄ ros. ⁊ qñ ponit in ipsa lunac tm q̄titatē q̄ possit cōfici ⁊ sic uti ē ē fecē sa subules ⁊ exiccāt i vmbra ⁊ administrāt scd'm q̄titatē necessariā. Venena. Confert puncture scorpionū bibita ⁊ linita. De serapino. C. dcxxxij.

Serapinū qd ē. Serapinū ē gūmi arboris in q̄ nō est iuuamentū sȝ i gūma ei⁹ ⁊ dicit ꝙ est q̄dā spēs galbani q̄ resoluit ⁊ fit serapinū. Electio. Melior duarū spēꝝ ei⁹ ē illa q̄ ē spissior ⁊ clara cui⁹ pa ries ad rubedinē declinat ⁊ exterior ad albedinē ⁊ re soluit velocit in aq̄ nō sicut adulteratū cū galbano quā do galbano albo fit sile ⁊ qđ medi⁹ ē de eo ē illud de ipsa bona. Nã. Calȝ ē i tertio. siccū in sc'o. Opatiōes ⁊ ꝓꝓ. Est resolutiuū subtiliatiuū carminatiuū calefacti uum absteriuū. Iūctura iūcturaꝝ. Cōfert paralysi ⁊ rupture lacertoꝝ ⁊ cōdurationi eoꝝ. Et soluit māo q̄ sūt in ore anchis cū eo isati ⁊ bibiti ⁊ sūt dolorib⁹ iun cturaꝝ malis. Mēbra capit. Resoluit soda frida ⁊ antiquā ⁊ cōfert epilepsie. Mēbra oculi. Cō fert obscuritati oculi i alcosol ⁊ grossitudini palbebraꝝ ⁊ refrigio i oculo ⁊ ē de melioꝝ medicinis q̄ sunt ad aquā descēdentē in oculū ⁊ liniat cū aceto ⁊ ponat sup morsū. Mēbra anhe. ⁊ pecto. Cōfert do lori pectoris ⁊ lateris ⁊ tussi antique ⁊ bibunt cū aq̄ rutepusse meo q̄nc. 3. i. ad maliciā anhelit⁹ ⁊ ipsȝ mūdifi cat pectus fortiter ⁊ eiicit hūores crudos. Mēbra nu trimēti. Cōfert hydropisi ⁊ educit aquā citrinā. Mē bra expl. Cōfert colice bibitū ⁊ clisterizatū ⁊ dolori renis pūgitiuo ⁊ extrahit lapidē ex ambob⁹ ⁊ augmē tū ei in colica ⁊ cōfert dolorib⁹ matricū. Et qñ bibit cū oxymelle ꝓuocat mēstrua ⁊ sterficit fetū: ⁊ ipsȝ qdē leniū ventrē cū facilitate ⁊ extrahit hūorē viscosum ⁊ aquā ci trinā. Febres. Cōfert febrib⁹ piodicis. Venena. In vino dat ad bibēdū ad pūcturā vermiū veneno sorū ⁊ ad oīa venena mortifera: ⁊ ei⁹ opatio ē fortior opa tione galbani: ⁊ qñ cōfert delinitū i oib⁹ locis. Per mutatio. Loco ei⁹ ponit gūma cedri ⁊ dixerūt gūma pini masculi ⁊ dixerūt pōdus ipsi⁹ ⁊ mediū de oppopo naco. De scolopēdria. Cap. dcxxxiij.

Scolopēdria qd ē. dicit ꝙ est plāta petrosa q̄ na scit i loco plurimoꝝ fontiū: ⁊ dixerūt qdā ꝙ est spēs siliq̄ ⁊ dicit aliud. Nã. Calida ē i pmo. sic ca in sc'o. Opatiōes ⁊ ꝓꝓ. Est subtilis resolutiua ⁊ i ipsa nō ē plurima caliditas. Mēbra nutrimēti. Cō fert splenī magnifice: qñ. n. sumit eiȝ oxymelle facto ex aceto in q̄ decocta sūt folia ei⁹. xl. dieb⁹ delet splenē. ⁊ cō fert singultui ⁊ icterine. Mēbra expl. Frāgit lapi dē in renib⁹ ⁊ vesica. Et dicit ꝙ suspēsa ad collū ꝓhibet ꝓegnationē. De subal. Cap. dcxxxiiij.

Subal qd ē. Est exiba calida acri. Nã. est ca lida ⁊ acris cū eq̄litate. Apata ⁊ bothor. Fo lia ei⁹ rūpunt aldubelleth ⁊ resoluūt ea in dispōne ꝓncipij eoꝝ. ⁊ q̄ reccēs ē maturat apata lobediētia matu rationi. Vulnera ⁊ vlcera. Eius reccēs ē eradicat sca biē vlceratā. Mēbra oculi. Ponit i medicinis acue tib⁹ visus. Mēbra anhe. ⁊ pecto. Dr ꝙ ē optia medi cina tussi ⁊ anhelitui dilatatiōis adeo ꝙ ex ea fit suffumi gatio ⁊ cōfert. De sesaron. Cap. dcxxxv.

Sesaron qd ē. Est lignū vsuo ⁊ ē in ipso amari tudo ⁊ stipticitas. Nã. Calȝ ē ⁊ siccū in sc'o. Opatiōes ⁊ ꝓꝓetates. In ipso ē resolutio et stipticitas pauca. Mēbra nutrimēti. Decoctio radi cis ei⁹ cōfert dolori stō. Mēbra expl. Decoctio ra dicis ei⁹ ꝓuocat.

De simio. Cap. dcxxxvi.

Simiū qd ē. Est curcul albani exiēs in aq̄s stanti b⁹ ⁊ i ipso ē bon⁹ odor. ⁊ dicetur in cap. de cal. Mēbra expl. Medulla ei⁹ decocta ⁊ nō de cocta cōfert lapidi ⁊ prouocat ⁊ cōfert dysenterie.

De sucuto. Cap. dcxxxvij.

Sucutū qd ē. dr ꝙ ē sempuiua. Et dicit ꝙ ē spōgia scie mādragore: ⁊ dr aliud ⁊ ē duaꝝ spēꝝ: q̄rȝ vna ē petrosa: ⁊ alia ē nō petrosa. Nã. Nō sca magis dñat ē frigus ⁊ siccitas ⁊ ipsa ē hūiditas ca lida tpata ⁊ subtilitas ⁊ actio ⁊ viscositas ⁊ neqȝ hȝ odo rē ⁊ hȝ dulcedinē quādā ⁊ aq̄ ei⁹ attrahit spūm ⁊ aggre gando pices carnis in vase facit eas rē vnā. Opatiōes ⁊ ꝓꝓetates. Est eq̄lis ⁊ subtilis ⁊ icidit ⁊ viscositate ce pali resoluit ⁊ aliqd ē i ipso p q̄d aggregat ⁊ cōstringit. Iuncturarū. Decoctio ei⁹ cōfert attritiōi ner uoꝝ ⁊ lacertoꝝ i medio eoꝝ in extremitatib⁹ ipsoꝝ ⁊ reccēs cōsolidat. Mēbra anhe. ⁊ pecto. Sanat aspi tatē gutturis ⁊ ꝓhibet spūm sanguinis. ⁊ i aq̄ mellis mū dificat pulmonē. Mēbra expl. Cōfert vlcerib⁹ in testinoꝝ ⁊ abrasioni ⁊ rupture siguine adse et dolorib⁹ re nū et retinet fluxū sanguinis mēstrui. Permutatio. Loco ei⁹ ponit succus folioꝝ lactuce: aut aq̄ solatri.

De sumach. Cap. dcxxxviij.

Sumach qd ē. aliud ē coriarioꝝ et aliud ē cōmu minus coriarioꝝ rubeū simile similitudinē bōis et est cōueniēs ei cui cōuenit acatia et ros. Et qñ de coqt cū aq̄ deīde ei⁹ decoctio ispissat sicut mel cōuenit ei cui cōuenit liciū. Nã. Est frigidū in sc'o. siccū in tertio. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Est stipticū cōsolidatiuū cōstrictiuū et acetū ē subtili⁹ eo et ꝓhibet fluxū ita ꝙ qdā dicūt ꝙ ap pēsuȝ retinet illō et ꝓhibet attractionē chole ad viscera. Decoratio. Decoctio sumac q̄ tinctores vtunt et co rioꝝ ꝑparatores denigrat capillos. Apata ⁊ bothor. Fit ex eo emplm sup percussionē et ꝓhibet apata et vi riditatē et cōfert panaritio et ꝓhibet additionē apatā. Vulnera ⁊ vlcera. Prohibet ambulationē frāudu lentis. Iūctura iūcturaꝝ. Embrocat ex decoctione

eius torsio et nō apas. Mēbra capitis. Prohibet senectā auris, et gūma ei⁹ qū ponit̄ i corrosione dentiū se-
dat dolorē eorū. Mēbra nutrimēti. Preparat stō⁹
cōfortās ipz̄ et sedat sitim et facit appetitū decoctiōe sua
et sedat nauseā cholicā. Mēbra expul. Cōstringit
et retinet mēstrua et fluxū et phibet saluram clarificat ad
dysenteriā et cursum matricis et hemorroidas.

De sicla. Cap. dcccxxix.

Sicla qd ē. Est duarū spēz: vna ē nigra ppter ve
hemētiā viriditatis: et altera ē illa q̄ ē rota. Nā.
Apud q̄dā ē calida et sicca i pmo. Et h̄z veritatē
est apposita ei⁹ vinū. et apud q̄dā ē frigida et nō ē dubiū q̄n
in ei⁹ radice sit humiditas. Opatio. et ppe. In sicla
ē virtus bauracis sabulariana. et ipsa ē cum odore et aptio for
tior resolutione ampliori et lenificatio et ea q̄ est nigra ē sti-
pticitas et ppe cū lenib⁹. Et bauracitas q̄ ē in ipsa ē reso-
lutiua et terrestritas ē aq̄tiua et totū ei⁹ cibū est mali chimi et
tamē ei⁹ ē parui nutrimēti sicut reliq̄ olera. Decoratio.
Prohibēt succus ei⁹ et decoctio folioz eius scissuras
frigoris et cōfert alopicie et cōfert pāno qū ex folijs eius
administrat emplm̄ p⁹ ablutiōne loci cū nitro et qñ ab
scindit verrucas succus ei⁹ et interficit pediculos. Apa-
ta et bothoz. Ex ea citrata fit emplz apatibus et resol
uit et maturat ea. Vulnera et vlcera. Folia ei⁹ bo
na sūt decocta adustiōi ignis et cōferūt impetigini linita cū
melle. Mēbra capit. Et aq̄ ei⁹ cū sit ille grūis sit
caput purgiū et delet tortura et valet ad refricandū narib⁹. et ei⁹
aq̄ tepida distillat i aurē et sedat dolorē et lauat caput cū
aq̄ ei⁹ et aufert furfures. Mēbra nutrimēti. Re-
dit ei⁹ ē mala stō saciēs nauseā, et pluribus illi⁹ ē ppe bau
racitatē ei⁹ mordicatiuā et ē mali chimi et lauat bauraci
tatē sua adeo vt mordicet stō⁹ fortis sensus et ei⁹ nutri-
mentū est paucū et aptio ei⁹ ē parua et ad oppilationes
epatis fortior ē aptiōe malue ppe cū sinapi et aceto. Et
sit ex ea splenī et oz vt comedat cū muri et cū spēb⁹ q̄ sūt
ad cōdiēda cibaria. Mēbra expl. Dī q̄ illa que ē
nigra stringit et ppe cū lenib⁹ qū altera lenit et ppe cū len
ib⁹ h̄z nō ē dubiū q̄n citrata pisa cū aq̄ cū patella in
furno ponit cōstringat et sitis ea discere ad exhibēdo secē
et tamē ei⁹ generat inflatiōnē et rugitū et dolorē ventris pūgiti-
uū. Et est bona colice qū assumit cū spēb⁹ condientib⁹ et
muri. De stinco. Cap. dcccxl.

Stincus qd ē. Est gnāl de nilo q capit i egypto
Et existimauerūt qdā q̄ sit de partu crocodili in
campos. Electio. Meli⁹ qd ē i ipso ē illud
qd ē i pleniū. Mēbra expl. Augz auget coitū
adeo vt nō sedet nisi sorbitiōe carnis lactucarū et lentiū.

De sucilen. Cap. dcccxli.

Sucilen et nolal mulcerta. Nā. Sūt ensi ipate.
Opatio. et ppriet. Sūt leniūt. Mēbra
anhe. et pecto. Leniūt pecr⁹ et guttur. Mē-
bra nutrimēti. Sedāt sitim et ppe lene ei⁹ cū leggenen
Mēbra expl. Leniūt ventrē. De semabras.

Emabras. Decoratio. Fit ex eo Cap. dcccxlij.
emplz sup spinas et ea q̄ carni sūt infixa et sup ver-
rucas cōtritio et extrahit eas et sup ea q̄ sūt ve claui et
eradit. et dī q̄ illud qd de eo siccū ē q̄ū cōmiscet cū oleo
facit nasci capillos sup tineā. Mēbra capitis Dicit
q̄ expar ipsi sedat dolorē molaris dētis. Mēbra expl.
Vrina ei⁹ et sanguis ipi⁹ mirabilis iuuamēti sūt in ru
ptura infantiū qū sedēt i decoctiōe ei⁹, et qñ ponit in vri
na ei⁹ vt i sanguine ipsi⁹ aliqd de miscibo et ponit i vir
ga infantis et sit vltimi iuuamēti i ruptura. Venena.
Fundit et ponit sup pūcturā scorpionis.

De spica. Cap. dcccxliij.

Spica qd ē. Spica ē due spēz: q̄rum vna ē spica
aromatica et ē spica indica: et altera ē nardin et ē spica ro
mana. Et alibi vna debilior ē ida et syra i odo⁹ apparatu⁹
suis nisi i prouocāde et alibi vna ē i virtute prima syra: et
qdē arbor pua ē et euellit cū luto suo et egredit que qñq̄
adulterat cū plāta q̄ ē sibi silis. Inter eas vō discernit
qm̄ plāta illa ē hornibilis odoris et nerdiā et ēceta ōdū
ē medicina cui⁹ folia sūt sicut folia crocei hortulani. Et sti
pites ei⁹ h̄z sūt citrini plani nō i modū retis sicut ipi⁹
res h̄z radices. Et duas aut plures et nō h̄z eius neq̄ fru-
ctū neq̄ florē. Electio. Inq̄t dia medico ē cui⁹ pili
plures et declinat ad ruffedinē et ē boni odoris leui q̄
et pua spica mordicans linguā et hec ē syra. Inda fort
debilior et lōgior et plus oi spica inuoluta bombili odo-
ris et rūpit velociter cū fumo suo q̄ villosus et cadit eius
puluis niger magnus et adulterat q̄ decoq̄ p⁹ illinit
cū aq̄ cala occidēti q̄uo cū antimonio posita vitri. qñ
vō lignit ei⁹ albedo et color antimonij et debilitat virtu
ei⁹ et debilitas saporis ipi⁹ et odoris ei⁹. nigra fortis
melior ē rubea. et nerdiā qdē melior ē illa q̄ ē eius bo-
ni odoris plures h̄z radices grossas q̄ nō frāgit. Mala
q̄ h̄z eius declināt ad albedinē et ppe imedietē nō h̄z
aliqd ppe q̄ ē horribilis odoris. Nā. Calida i pri
mo. sicca i sco. Opatiões et ppta. Est aptiua et lē
initiua. Et i ida qdē ē stipticitas plurima et cū nerd⁹ mi
nor ē h̄z ē leuis et i pmo qū gustat ē rācida debilis pōdē
et ea calitas et acuitas et et spica aromatica i spiritu p
bibēs sudorē plurimē: et lurū qdē spice ē abstersiua corporis
ē bonū ad bonū odorē faciēdū. Apata et bothor.
Resoluit apata et bothor. Mēbra capit. Prohi
bet rheumatismos et cōfortat cerebrū. Mēbra ocul.
Facit nasci pilos i palpebris qū ponit i alcohol cū
hui rad⁹ inuolu⁹ i puluere sup palpebras. et nardin ē
fortior i hoc h̄z q̄ existimo. Mēbra anhe. et pecto.
Cōfert tota tremori cordis et mūdificat pect⁹ et pul
monē et phibet effusionē materie ad ea et fluxū. Mē
bra nutrimēti. Apit oppilatiōes epatis et dilatat vētri
tat ea et cōferūt ōes icterine et phibēt effusiones mate
rie ad stō⁹ et sedāt mordicationē ei⁹ et qñ bibit quāq̄
spēs ipsius fuerit cū vino cōfert splenī. Mēbra expl.
Mēs prouocat et alibi vna ē fortior qū ē calida et mate-
ris stipticitatis et phibet apata matricis ois sedens a
ea et cōfert doloribus renū et phibet cursum materie
ad intestina et h̄z proprietatē in retinēdo fluxū lapsus
a matrice. De sinikb. Cap. dcccxliiij.

Sinikb qd est. Iam dictū ē in cap. ... et cete.
Mēbra anhe. et pecto. Cōfert pectori pul
moni. De sisamo. Cap. dcccxlv.

Sisamū qd ē. Est semē plurie ... at q̄
lig̃ scia. et ppt hoc rācidū sit facile. qdā aūt dicūt
q̄ ei⁹ oleū nō cōfert nisi melicie vt corpū
et bacca. et cū simil qd ē ē gen⁹ quoddā sisami albi
lis saporis. Electio. Corpus ei⁹ ē fortior oleo ipi⁹.
Nā. Calz ē i medio pmi humidū i fine ei⁹. Opati
ones et ppe. Est glutinatiuū lenificatiuū cū sit calidita
tis et sit oleū ei⁹ et decoctio ipi⁹. et ē mollificatiuū et ide
ei⁹ ē grossitudo et qd torrefactū ē minoris ē nocumēti.
Decoratio. Resoluit viriditatē percussiōis et sanguinem
cōgelatū et sferā assure et aglutinat medico⁹ bibitū et hu
et ē ipinguatiuū et ppe excoriatiū et prolōgat capillos
et ppe succus arbor ei⁹ et folioz ipi⁹ et lēta eos et remo
uet furfures et oleū ei⁹ i quo decoquitur myrtus cōfert
capillos et facit eos fortiores et duros. Apata et bothor.
Resoluit apata calida. Vulnera et vlcera. Po
nitur sup adustionē ignis et oleū eius bibitū aufert pu
ritū phlāticū et sanguineū propter eius infusionē cū
et aqua vt patet. Instrumenta auris. Ex eo fiunt

plastrū ad grossitudinē nervoꝝ. Mēbra capitis. Cōfert oleū eiꝰ cū iuuce rose soda adustiue ꝛ succus arboris eiꝰ sanat furfures. Mēbra oculi. Cōfert sup positū pulsatiōi oculi ꝛ apāti eiꝰ. Mēbra anhelitꝰ ꝛ pectoris. Est bonū cōstrictioni anhelitus ꝛ asmati.

Membra nutrimēti. Est malū stō faciēs nauseaꝫ pōnēs desideriū satiās velocit̄ ꝫ qñ cōdit̄ cū melle re mouet eiꝰ malitia ꝛ tardat eiꝰ digō ꝛ mollificat viscera. Ergo torrefactū ē ē minor nocumēti. ꝛ eiꝰ nutrimētū ē paucuꝫ valde ꝛ i ipso ē vtꝰ faciēdi sitim ꝛ sit velox eiꝰ desc̄sio cū cortice suo. qñ aūt excorticat̄ tardat eiꝰ desc̄sus. Mēbra expl. Cōfert intestino colon. ꝛ iūsio q̄dē siriani ē vehemēs i prouocatiōe mēstruoꝝ adeo q̄ ipa cicetani ꝛ qñ frāgit̄ ꝛ cōdit̄ cū sēie papaueris ꝛ se. lini cū zīziue augmētat spma ꝛ coitū. Venena. Cōfert mor sui canis rabiosi ꝛ serpētis lēticulari. De sacūdulion.

Sacūdulion. Apāta ꝛ bothor. C.dcxlvi.

Ponit̄ cū ruta sup formicā ꝛ ad fistulas. Mē bra ca. vir. Suffumigat̄ cū eo patiens suber ꝛ cōprimēdo i̇ngit̄ ex ipso cū acetosa bōo karabinā ꝛ le thargū ꝛ distillat̄ succus būidi i aurē saniosam ꝛ cōfert valde soda. Mēbra anhe. ꝛ pectoris. Cōfert diffi cultati anhelitꝰ ꝛ asmati. Mēbra nutrimēti. Cōfert ictericiꝰ dolorib' epatis ꝛ cōfert ictericie. Mēbra ex pul. Solone educit pb̄la ꝛ cōfert pfocatiōi matricis.

De sasid. Cap.dcxlvij.

Sasid. Ni. Calz ē ꝛ siccū i tertio. Opatio nes ꝛ pprie. Est mordicatiuū acre. Venena. Cōfert venenis olbꝰ. De senurion. C.dcxlviij.

Senurion qd ē. Est apiū siluestre ꝛ iam dictuꝫ est de eo. De squilla. Cap.dcxlix.

Squilla qd ē. Est cepe marina ꝛ eiꝰ folia sūt sicut folia lilij ꝛ bꝫ oleū ad nigredinē declinās. Ni. Est calꝫ ꝛ siccū i sc̄o. Opatiōes ꝛ pprietates. Est incisiua ꝛ i ipso ē viscositas adustiua. Decoratio. Ponit̄ cōfecta cū melle sup alopiciā ꝛ serpiginem. Mēbra anhelitꝰ ꝛ pecto. Eiꝰ acetū exasperat guttur ꝛ siccat carnē ipiꝰ ꝛ est bonū asmati ꝛ orthopnoici ꝛ tus si antique. De solatro. Cap.dcl.

Solatrū. Electio. Melꝰ qd de ipso admi nistrat̄ ē bōo folia viridia ꝛ citrinū semē. ꝛ ē q̄tuoꝝ spēꝝ. Ni. Frigidū ē i p̄mo. siccū i sc̄o ꝛ stupe factiuū ē frigidū ꝛ siccū i tertio. Operationes ꝛ pprieta. Ipoꝝ tamē ē frigidatiuū cōstrictiuū ꝛ ē quoddā genus eiꝰ stupefactiuū faciēs sōnū sicut opiū in pprietatib' suis ꝛ ipē debilꝰ eo ꝛ ē quoddā genꝰ eiꝰ qd est mortale.

Apāta ꝛ bothor. Est empl̄ꝫ bonū apātib' calidis olbꝰ intrinsecis ꝛ extrinsecis ꝛ bibit̄ aq̄ eiꝰ ad apāta cala intrinse ca ꝛ ponit̄ aq̄ eiꝰ cū cerusa ꝛ oleo rosē sup herisipilam ꝛ formicā more ēpl̄i ꝛ cortex radicis eiꝰ est vehemētis exic cationis. Mēbra capit. Si bibat̄ ex eo qd est stupefa ciens vltra .iij. ꝫnta facit euenire maniā ꝛ qñ ex aq̄ eiꝰ fit gargarisma cōfert apātib' lingue. Et si bibat̄ ex cortice radicis pōdus aurei cū vino attrahit sōnū ꝛ qñ salataꝫ opime linit̄ ꝛ fit ex eo empl̄ꝫ capiti sanat soda ꝛ resoluit apāta radicis auris ꝛ apāta velaminis cerebri ꝛ confert distillatū dolori auris. Mēbra oculi. Sanat fistu las oculi lachrymalis fructꝰ ꝛ succus spēꝝ eiꝰ vsq̄ ad illū q̄ facit sōnū qñ fit ex ea alcohol cōfortat visuꝫ. Mē bra expl. Semē stupefactiui ē prouocatiuū vrine mun dificatiuū renū ꝛ vesice ꝛ ois spēs qñ supponit̄ absin dit fluxū mēstruoꝝ ꝛ ē ex eis q̄ infrigidāt ꝛ phibēt pollu tionē ꝛ ē spēs solatri fleer alkekengi ꝛ fleer bomularū et flee stupefactiuū pdictū qñ cōeduntē ex eo .iiij. aurꝰ. licet si ūt ꝛ aq̄ foliorꝰ eiꝰ facit possidere maniā ꝛ nō ē in eo iu uamentū solatri nisi ad emplastrū faciendum.

De scorpionibꝰ. Cap.dcli.

Scorpiones. Mēbra capitis. Oleum scor pionū cōfert dolorib' auris valde.

De sudore. Cap.dclij.

Sudor qd ē. ē aq̄itas sanguinis cui pus ebolici cū ē admixtū ꝛ os vt administret dū nōdū ē exic cat̄ decimo dū i eo ē būiditas ꝛ ipse qdē magis ē digestus q̄ṁ vrina eē. n. superfluitas vnctuositatis ꝛ būidi tatis pꝰ digōnē vltiaꝫ ꝛ ē vrina sc̄e digōnis supfluitas.

Opatiōes ꝛ pp̄e. Est magis degestus q̄ṁ vrina ꝛ di uersificat̄ s̄ꝫ alalia ꝛ i ipo ē resolo nō paucs. Apāta ꝛ bothor. Sudor athletarū cōfert apātib' sguinis imo resoluit ea. Mēbra anhe. ꝛ pecto. Sudor siccus lu ctantiū cū oleo de alcāna ponit̄ sup apāta mamille ꝛ re soluit ea ꝛ cū oleo ro. ad cōgelationē lactis in mamilla: alteratio vō magna ꝛ alteratio parua fuit cū cētaurea ma iore ꝛ minore. De sandalo. Cap.dcliij.

Sandalus. Electio. Dixerūt Gal. ꝛ aliꝰ me sangue. Rubeus ē fortior: ꝛ dixerūt alij albus ē fortior. Ni. Est frigidus i fine sc̄i vsq̄ ad tertiū puenies siccus i sc̄o. Opatiōes ꝛ pp̄e. Prohibet at tractionē ꝛ pp̄e rubeꝰ. Apāta ꝛ bothor. Resoluit apāta acuta ꝛ pp̄e rubeꝰ ꝛ linit̄ ex eo herisipila. Mē bra capit. Cōfert soda. Mēbra anhe. ꝛ pecto. Cō fert tremori cordis acciñti i febre linitꝰ ꝛ bibitꝰ. Mem bra nutrimēti. Cōfert debilitati stō i casū bibitꝰ ꝛ linitꝰ.

Febres. Cōfert febrib' calidis ꝛ pp̄e albus.

De sapone. Cap.dcliiij.

Sapo. Opatiōes ꝛ pp̄e. Est vlceratiuus pu trefactiuus. Mēbra expl. Resoluit colicā ꝛ soluit būorē crudū. De sadanc. C.dclv.

Sadanc. Opationes ꝛ pp̄e. Est abstersiuum exiccatiuum mali būoris. Vulnera ꝛ vlcera. Facit possidere scabiē ꝛ pruritū. Instrumētu rap. Cōfert dolori ancbe pblatico. Mēbra capitis. Remouet fetorē oris i factū ex stō ꝛ corruptionē eiꝰ ꝛ ab stergit būiditatē stō i ꝛ exiccat eā. De safurubun. c.dclvi

Safurubun qd ē. ē auis cuiꝰ nomē ē hoc nomen in francia. De sarsar. Cap.dclvij.

Sarsar qd ē. Est sep. Mēbra capit. Qñ coq̄t̄ cū oleo aut infūdit̄ i ipso deīde coq̄t̄ ꝛ distillat̄ i au rē remouet dolorē eiꝰ ꝛ pūlsationē ipiꝰ. De salaf.

Salaf qd ē. Est salix. Cap.dclviij.

De sakaik. Cap.dclix.

Sakaik qd ē. Viola sakaik anchamē ꝛ ē rosa ru. vehementer. Ni. Est cala i sc̄o, būida i ipso.

Opa. ꝛ pp̄e. Est abstersiua resolutiua. ingt Gal. Est abstersiua lauatiua attractiua aperitiua resoluti ua. Decoratio. Denigrat capillos mixta cū cortici bꝰ nucis ꝛ qñ administrāt̄ folia eiꝰ ꝛ stipites ipiꝰ sicut s̄t aut decocta cū sorbitiōe ordei ꝛ decoquit̄ prouocant lac.

Apāta ꝛ bothor. Linit̄ ex decoctiōe eiꝰ sup apāta q̄ nō sūt dura ꝛ fit eāo p eā sup carbūculos ꝛ bothor ca lidas. Vlcera ꝛ vl. Illud qd de eo siccū ē confert vlcerib' sordidis ꝛ siccat ea ex excoriatiōe ꝛ ipsa mū dificat vlcera cōferēs excoriationib' ꝛ scabiei vlcerose.

Mēbra capitis. De eiꝰ succo fit caputpurgiuꝫ ad purgādū caput ꝛ cerebrū. ꝛ eiꝰ radix masticat̄ ad extrā dās būitates a capite. Mēbra oculi. Succus eiꝰ cō fert tenebrositati oculi ꝛ visus ꝛ albugini eiꝰ ꝛ vestigiis vlcerū. ꝛ qñ decoq̄t̄ cū vino ꝛ fit ide emplastrū sanat apā ta dura i palpebꝰ oculi. Mēbra anhe. ꝛ pe. Si coquā tur folia eiꝰ cū faseolis pinguib' ꝛ cū succo ordei sorbilibus ꝛ comedat̄ facit abūdare lac. Mēbra expl. Pro uocat mēstrua.

De schedinigi. Cap.dclx.

Chedenigi qd ē. ē semē arboris canabis τ nos iā locuti sum⁹ de canabe: nos ergo ꝑ cōiūgam⁹ iter cōsideratōnē q̄ ē in vtriꝗ capitulis simul. Et de scheden igi qd ē aliud ē bortulanū notū: τ aliud ē capestre: būias vo dicit q̄ arbor capestris egredit in de sertis sm q̄ntatē cubiti τ sup folia eius occultat albedo. Et ei⁹ fruct⁹ ē sicut pip τ silat ei⁹ granū grano assumati qd est q̄nū de q̄ exprimit oleū. Et nos iā locuti sum⁹ de grano assūnati. Nā. Est calȝ τ siccū i tertio. Opatiōes τ ꝓpe. Canabis capestris resoluit vētositates τ exiccat fortiter τ būoꝛ ei⁹ ē paucus malus. Apata τ botboꝛ. Canabis capestris qñ ei⁹ radix decogi⁹ et fit ex ea empl̄z apatib⁹ calis i locis duris i qb⁹ sunt chimi viscosi sedat caliditatē τ resoluit duritiē. Mēbra capitis. Faciunt soda sua caliditate τ ei⁹ succus distillat ad dolorē auris oppilatiuū τ ad būiditates auris. τ sūr oleū ei⁹ τ folia ei⁹ eradicāt furfures in capite. Mēbra oculi. Obtenebrat visuȝ. Mēbra nutrimēti. Nocet stō. Mēbra expl. Exiccat spermā. τ lac qd ē alschedenigi campestris soluit cū facilitate τ mediocritas iβ. de succo ei⁹ resoluit cōstrictionē τ solenē educit pblā τ cholerā τ ꝑdit sm seruitā fcis croci bominē in cōstrictiōē.

De scitaragi. Cap. dclxi.

Citaragi qd est. Ille q̄ ē indus ē trasta ligni parua subtilia τ cortices sicut gariofili. Et ille q̄ est fruct⁹ declinat ad rubedinē τ nigredinē. Et alscitaragi qd ē oꝛit in pieub⁹ antiqs τ vbi nō ningit τ bȝ folia sicut sūt folia nasturij. τ i estate sūt folia plima τ minorant τ augmētaꝰ minoratio adeo vt foꝛtiā nō appareat τ nō sit in eo odoꝛ τ ē sicut nasturtium cui⁹ sapoꝛ τ odoꝛ silant condimenti τ folia ei⁹ sūt ipsi silia. Natura. Est calidus τ siccus i sine iii. Opatiōes τ ꝓpetates. Est acutus apertiuus. Sılat. n. sapor τ odoꝛ condimenti τ sūr vi⁹ ei⁹. Decoratio. Cōfert linit⁹ cum aceto sup morpheā albā τ albaras. Vulnera τ vlcera. Linit sup excoriatiōnē τ scabiē cū aceto τ eradicat eā. Instrūmentura. Bibit ad dolorē iūcturarū τ cōfert. Mēbra nutrimēti. Linit sup splenē τ extenuat ipsū. Mēbra expl. Suspēdit ei⁹ radix sup aurē ei⁹ q̄ bȝ dolorē vesice τ sedat ipsū sm q̄ d̄r. Permutatio. Loco ei⁹ ponit rubea.

De scnlem. C. dclxii.

Colē. Nā. Gal. ponit q̄ ē i p̄mo calefactionis. Opatiōes τ ꝓprietates. Est subtile absterſiuū resolutiuū. Decoratio. Linit super morpheā cū sulfure τ cōfert. Apata τ botboꝛ. Resoluit apata τ scrofulas cū fēce lini τ dirūpit ea cū stercore colūbino τ se. lini. Vulnera τ vlcera. Linit illud qd oꝛit cū tritico sup vlcera τ puluerizat sup ea τ cōfert τ linit sup ipetiginē τ q̄ñ ponit sup vlcera cū corticibus rhaphani vt empl̄z τ ꝓfert. Instrūmentura. Decoquit cū mellicrato τ fit inde empl̄z sciatice. Mēbra capitis. Sedat scotomiā. Mēbra expl. Qñ fit ex eo euaporatio adiuuat ad ipinguādū τ ꝓprie cū ordeo

De sceba. Cap. dclxiij.

Ceba qd ē. sceba sūt due spēs: vna eaꝝ ē spinosa bñs folia sedreia cōcauū lignū τ nō administrat nisi i suffumigatiōne. Et alia bȝ folia vt tamariscus. τ reperit ei spēs tertia q̄ noiat scebun armena citrina τ noiat apsinthiū marinū. Electio. Melioꝛ ē armena. Nā. Est cala i sō. sicca i tertio. Opationes τ ꝓprietates. Oēs spēs ei⁹ sūt leniter resolutiue vētositatū. τ i ipsa ē stipticitas minoꝛ stipticitate apsinthij τ ei⁹ calefactio maioꝛ ē caliditate ipi⁹ τ amaritudo est maioꝛ. τ i ipsa ē salsedo. Decoratio. Ei⁹ cinis cum oleo aut oleo amigdalino linit⁹ cōfert alopitie. Et ei⁹ oleū facit nasci barbā q̄ tardat. Apata τ botboꝛ. Sedat apata τ carbūculos. Vulnera τ vlcera. Probibet berpetē estiomenū. Mēbra capitis. Facit soda. Mēbra oculi. Fit vapoꝛatio ex aq̄ ei⁹ i calido caput ad opbthalmiā τ resoluit eā. Mēbra anbe. τ pectoris. Cōfert difficultati anbelit⁹. Mēbra nutrimēti. Nocet stō τ ꝓpe tertia. Mēbra expl. Et trabit vermes τ ascarides τ iterficit eos τ ꝓuocat menstrua τ vrinā τ ē foꝛtioꝛ apsinthio i p̄mo. Febris. Ei⁹ oleū cōfert frigoꝛi rigoꝛis. Venena. Confert pūcture scorpionū τ rutele τ venenis.

De sciniar. Cap. dclxiiij.

Ciniar qd ē. ē lactuca asini bñs folia q̄ sunt sicut folia lactuce acuta. τ ē spinosa ad nigredinē declinās: τ i estate rubedit ei⁹ lignū i cuius sanguis i q̄ tangit manū. Electio. Folia ei⁹ sūt oblonga i sua ipsa. Nā. Frida ē τ sicca i p̄mo vsq̄ ad scdm. Opationes τ ꝓpe. Illa q̄ noiat apsinthiū ē stiptica τ ipsi amaritudo τ illa q̄ noiat fulusia ē vebemētioris stipticitatis. τ illa q̄ noiat analus vebemētioris ē q̄z ambe: et acrioꝛ: τ illa q̄ nomē nō bȝ ꝓpinq̄ ē ei τ in oīb⁹ eis est stipticitas τ exiccatio τ q̄ñ miscet cū oleo τ stringant ipsa cōpe modo facit sudare. Decoratio. Linita fert morphee τ icterie. Apata τ botboꝛ. Fit ex ea empl̄z scrofulis cū adipe τ linit sup excoriatiōes τ durina ordei sup berisipilā τ ꝓpe spēs q̄ noiat analus.

Vulnera τ vlcera. Incarnat vlcera qñ ei cinis administrat. Mēbra capitis. Est res q̄ magis cōfert dolori auris. Mēbra nutrimēti. Cōfert stomachi bita ꝓpe acutbia τ ꝓpe doloꝛib⁹ splenis τ cortices ei⁹ ꝓparāt stoꝝ. Mēbra expl. Qñ i potu datur q̄ nomē nō bȝ cū. i. s. cū condimenti aut isopo τ ꝓpe eiicit vermes τ ascarides: τ illa q̄ noiat analus aut dolori renū. Venena. Illa q̄ nominat analus cōfert moꝛsui vipe valde qñ administrat vt empl̄z τ bibit τ illa q̄ nomē nō bȝ ē illi ꝓpinq̄.

De scel. Cap. dclxv.

Cel qd ē. est medicina ida silis ȝinȝiberi. Nā. Calida ē τ sicca i tertio. Opatiōes τ ꝓpe. Est amara stiptica acuta dirūpit vētositates i stōmaco melius τ eius ē cesio mirabilis τ subtiliatiua. Instrūmēta iūcturaꝝ. Cōfert venenis τ cōmistionibus

De siscaram. Cap. dclxvi.

Uscarā qd ē. Iusq̄ana. Crus bui⁹ plāte est sicut crus ferule τ folia ei⁹ sūt sicut folia canabis τ bȝ florē albū τ semē sicut anisum. Rufus vo dicit folia ei⁹ sūt sicut folia mādragoꝛe τ minora τ vebementioris citrinitatis τ radix ei⁹ ē minuta fructū nō bñs et semē ei⁹ exiſtit i coloꝛe amœs sȝ ē minus eo sine sapore τ sine odoꝛe τ bȝ muclaginē. i. nigi melana. Est q̄dā albus τ nō bene dicit. Ego aūt dico q̄ i libris inuēitur q̄ ē cuſobiū i greco τ trāslatū sup siscarā τ iā trāslatū ē albeꝛ: q̄ñ. n. ꝓpoꝛtionat ad cuſorbiū accidit albor bois dissiſicanti i eis. Nā. Frȝ ē τ siccū i tertio vsq̄ ad q̄rtū. Opatio. τ ꝓpaieta. Probibet fluxū τ congelat sanguinē τ stupefacit. Decoratio. Qñ linit eo sup locū euulsiōis piloꝝ ꝓbibet sfriditate sua nasci pilos. Eo τ fit ex eo ēpl̄z mānulle τ nō magnificat. Apata τ botboꝛ. Succus ei⁹ sedat berisipilā τ formicam.

Instrūmēta iūcturaꝝ. Linit sup podagrā calȝ. Mēbra oculi. Succus ei⁹ administrat i doloꝛib⁹ oculi.

Mēbra capit. Succus ei⁹ ē bon⁹ buiatib⁹ q̄ sunt i aure. Mēbra anbe. τ pectoris. Fit ex eo ēpl̄z mamille τ nō magnificat τ ꝓbibet exuberatiōnē lactis. Mēbra expl. Retinet mēstrua τ cōfert dolori matricis. τ fit ex eo ēpl̄z testiculo τ nō magnificat. et iungunt⁹ eo mēbra spmatia τ ꝓbibet pollutiōnē. Venena.

Est venenū moꝛtale. Et ei⁹ cura est vinū purum.

De scecaul. Cap.dclxvij.

Scacul. Na. Est calm in fo. ad humiditaté quádā tendēs. Opatiões ꝛ ꝓpe. In ipso ē lenitas ꝛ vtus ei⁹ qđ nutritiū ē. est sicut vtus bau cie. Mēbra expl. Excitat appetitū coit⁹. Permu tatio. Loco eius ponit buzeiden.

De schenenigi. Cap.dclxviij.

Schenenigi qđ ē. Est iura fabeam campestre. Na. Calidū ē ꝛ siccū in tertio. Opationes ꝛ ꝓpe. Est resolutiuū ꝛ subtiliatiuū valde. ꝛ qñ ponit sub ceruicali sternutū cōfert fluxoꝛ oris eoꝝ. Iu̾ncturā iūcturaꝝ. Cōfert paralysi linitū ꝛ caput pur go ex eo facto cū vino. Mēbra capit. Quā fit caput purgiū ex aq ei⁹ mūdificat cerebrū ꝛ cōfert etiā torture ꝛ epilepsie bibitū cū vino. Mēbra nutrimēti. Cōfert humiditatib⁹ stō ꝛ fluxori oris infantiū qñ ponit sup capi ta eoꝝ sin ꝙ extiterat maneritur gdā. Mēbra expl. Cō fert ventositatibus matricum.

De scebaba. Cap.dclxix.

Scebaba. Mēbra capit. Cōferunt ipsa et radix ei⁹ ꝛ fruct⁹ ipsius doloꝛi aur. Mēbra nutrimēti. Cōfert stō ꝛ epati. Mēbra expl. Decoctio radicis eius ꝓhibet fluxus mulierū ꝛ ipsa supposita ꝛ encathismate facto i eo cōfert apātibus ani. Febres. Cōfert febrib⁹ antiqs ꝛ ꝓpe infantium.

De scebram. Cap.dclxx.

Scebrā qđ ē. Onē in hortis hñs cānā subtilē eq lem ꝛ hꝫ pilos ꝛ folia sunt sicut tarcon sꝫ ꝙ extri stius ꝛ hꝫ lac. Electio. Illud qđ meli⁹ est est hoc ad rubedinē declinās sicut cutis inducta subtilē hñs ceruicē ꝛ illud qđ ē cū dextrib⁹ carnis ꝛ est leuis carnis ꝛ gressam parue rubedinis ꝛ durū: ꝛ qđ ē ve silū ē malū ꝛ pessū ē malū ꝛ nō oꝫ vt aliqđ de eo administretur. Na. Ingi huiꝰ. Est calm in ꝑncipio sc. siccū in fine tertij. Lac ꝟo ei⁹ ē vltimū in ambob⁹ simul imo in qrto gradu. Opatiões ꝛ ꝓpeta. In ipso sūt stipticitas et acuitas ꝛ disruptio orificioꝝ venaꝝ ꝛ illud ē vnū ꝓpter qđ repellit ꝛ qñ rectificat nō ē iuuamentū in eo i suo loco ꝓpter illud qđ diximus ꝛ est ex toto nociuū ꝛ ꝓpe cōplexi onibus calidis. Mēbra capit. Lac ei⁹ adiuuat i eradi catione dētiū. Mēbra nutrimēti. Nocet stō ꝛ epati et datur ad bibēdū in curatiōe hydropisis. Et oꝫ qđ ē ex pri mo infundat in succo endiuie ꝛ feniculi ꝛ solatri trib⁹ die bus deinde exiccet ꝛ fiāt inde trocisci cū modico salis in di ꝛ turbit ꝛ myrobal. aut aloes ꝛ erit fortius iuuamenti. Mēbra expl. Solone educit melius ꝛ ꝓbsa ꝛ aquā. Secundo ingi⁹ qđ ē fuit ei⁹ administratio cōsueta i solutiuis deinde fuit dimissum ꝓpterea qꝛ nocet coitui ꝛ spmati ꝛ qꝛ disrūpit venas ani ꝛ qñ rectificat nō ē iuuamētū i ipso ꝛ illud qđ opter⁹ rectificatio fit hoc mō. Infundit nō cō mūi in lacte recenter mulcto die ꝛ nocte ꝛ renouat illud mutationis ꝛ illud ē ex eis q debilitāt ipsꝫ ꝛ destruūt opa tionē ei⁹ ibidē ob⁹ malo. Qui ꝟo excusationē nō inuenit quin ipso vtat gmiscetur ipsi anisum ꝛ feniculū ꝛ cyminū. Et qđ de eo in potu sumit sit ab vno danich vsq ad qrt. Et hec qdē de herba ei⁹. In lacte ꝟo ipsi⁹ nō ē bo num: ꝛ nō vr mihi ꝙ sit in potu dandū ꝛ qū ei⁹ solo su perfluitas eius q ipsa abscindūt est sedere in aq frigida: et qñ in potu dat colice bibere cū ammoniaco ꝛ bdellio ꝛ serapino ꝛ modico stercoris adib narrato i cap. colice. Febres. Repellit ꝓpterea qꝛ gnāt febres. Venena Pōdus. ʒ. ii. de ea interficit. De sciḡ. Cap.dclxxi.

Sciḡ qđ ē. Est napus q̃ sicut dictum ē ante in cap. de sem. De scerbin. Cap.dclxxij.

Scerbin qđ ē. Est arbor alkitran. ꝛ nos qdē iam locuti sum⁹ de alkitran. Nūc ꝟo narrem⁹ opa tiones que sūt ꝓprie arbori ipsi⁹. Et hec qdē arbor est de genere arboris pini ꝛ hꝫ fructū silēꝫ fructui capressi sed ē minor eo. ꝛ hꝫ spinas ꝛ ē duoꝛū specierū: qꝛ vna ē lō ga: ꝛ altera curta. Opatiões ꝛ ꝓpe. In cortice hui⁹ arboris ē stipticitas. Mēbra capitis. Digo de fructu hui⁹ arboris plimū assumit facit soda ꝓpt calefactionē ꝛ ꝓpterea qꝛ cōficat stō i mordicatiōe quā ei facit. ꝛ qñ colluit os ex aceto in q decoquunt folia ei⁹ sedat doloꝛēꝫ dentiū. Mēbra anhe. ꝛ pecto. Fruct⁹ ei⁹ cōfert tus si. Mēbra nutrimēti. Fruct⁹ ei⁹ ē malus stō mordi cans ipsꝫ sed ipse cōfert epati. Mēbra expl. Ei⁹ fruct⁹ ei⁹ cōfert distillatiōi vrine. Et si bibat cū pipe ꝓuocat vri nā. Et qñ ex cortice ei⁹ fit suffumigatio expellit fetū ꝛ secū dinā ꝛ qñ bibit stringit ventrē ꝛ qñꝫ stringit vrinā. Ve nena. Dat in potu fruct⁹ ei⁹ cū vino ad potū lepoꝛis marini. Et si misceat cū adipe cerui ꝛ inungat ex eo cor pus nō approximant ei vermes venenosi.

De senescbic. Cap.dclxxiij.

Senescbic qđ ē. Est silis abrotano in virtute. Na. Est calm ꝛ siccū in fo. Mēbra capi tis. Cōfert epilepsie ꝛ abscindit fluorē saliue currētis ꝛ ꝓpe ex orib⁹ pueroꝝ. Permutatio. Lo co ei⁹ in iuuamēto sit epilepsie ꝛ aliis ponit sansucus.

De sicudus. Cap.dclxxiiij.

Sicudus. Na. Virt⁹ eius est cala. Opa tiōes ꝛ ꝓpetates. Bibit eius succus ad dolo res. Decoratio. Recēs cū vino linit super morpheā. Vulnera ꝛ vlcera. Facit coherere vlcera antiq ꝛ puluerizat sup carnē additā. Iu̾ncturā iūcturaꝝ. Linit cū aceto sup podagrā ꝛ fit ex eo cerotū ad dolo rē dorsi. Mēbra anhe. ꝛ pectoris. Fiūt ex eo cum dulcib⁹ bucelle ad tussim. Mēbra nutrimēti. Bi bunt ex eo. ʒ. ii. cū hydromelle ad mordicationem stō. Mēbra expl. Due. ʒ. cū hydromelle valēt ad dy senteriā ꝛ difficultatē vrine. Et qñ mulier subiicit sibi ipsꝫ ꝓuocat menstrua. De spina alba. Cap.dclxxv.

Spina alba qđ ē. est bedeguard. Na. Frigida est ꝛ sicca in p̄mo. Iu̾ncturā iūcturaꝝ. Eius decoctio cōfert instrio iuncturarum ꝛ podagre. Mēbra nutrimēti. Cōfert mollificatiōi stomachi.

De spina indica. Cap.dclxxvi.

Spina idica. Na. Est cala. Opatiões ꝛ ꝓ prietates. Est subtiliatiua resolutiua. Iu̾ncturā iūcturaꝝ. Cōfert alcusꝫ. Mēbra capitis. Colluit os ex decoctiōe ei⁹ ad doloꝛē molariū. Mē bra anhelit⁹ ꝛ pectoris. Cōfert sputo sanguinis.

De spina egyptia. Cap.dclxxvij.

Spina egyptia. Na. Est frida i p̄mo. sicca in fo. Opatiōes ꝛ ꝓprie. Est abstersiua abscindēs catarros. Vulnera ꝛ vlce. Ra dix eius ꝛ ꝓprie semen vehemētis sunt cōsolidationis. Mēbra anhelit⁹ ꝛ pecto. Cōfert apāti gutturis. Mēbra nutrimēti. Cōfert apostemati stomachi.

De sinapi. Cap.dclxxviij.

Sinapis. Na. Cala est ꝛ sicca vsq ad qrtum. Opatiões ꝛ ꝓpe. Incidit ꝓbsa ꝛ oleū ei⁹ ē calius oleo rhaphani. Et fugiūt ex fumo ei⁹ ver mes venenosi. ꝛ illa q ē illuꝰo gnāt hūoꝛē m ilū ꝛ i ipsa sūt abstersio ꝛ resolo: ꝛ bolos qdē cōedūt folia ei⁹ ꝛ radi cem ipsius elixata. Decoratio. Mūdificat faciē ꝛ aufert occultationē ꝛ vestigia sanguinis mortui: ꝛ sil vestris empiꝫ bonū sordities ꝛ exiccat linguā ꝛ confert alopitie. Apāta ꝛ botbor. Resoluit apāta cala et omne apā antiquū ꝛ ponit cū caulib⁹ super scrofulas. Vulnera ꝛ vlcera. Cōfer scabiei ꝛ ipetigini. Iu̾ncturā iuncturarū. Cōfert doloꝛi iuncturaꝝ ꝛ scia

nicos. Mēbra capitis. Mūdificat humiditates que sūt in capite: τ sit ex ea emplm̄ capiti eius q patit lethargiā. Et aq̄ eius distillat ad oēm dolorē auris τ molaris: τ sic eius oleū: τ ꝓpter hoc decoq̄t ī ea affa: τ ē de medicinis apientib⁹ colatorij oppilationē. Et dixerūt qdā q̄ si bibat a ieiuno intellectū efficit bonū. Mēbra oculi. Administrat ī alcohol oculi ad pānū τ albugīnē. Mēbra anhelit⁹ τ pectoris. Siterat τ bibat cū aq̄ mellis aufert asperitatē antiquā ī cānā pulmonis. Mēbra nutrimēti. Extenuat splenē τ facit sitim. Mēbra expl. Confert prouocationi menstruis τ facit desiderium coit⁹. Febres. Confert febrib⁹ periodicis τ antiquis.

De strangulatore adib. Cap. dclxxix.

Trangulator adib qd ē. Suffocat adib τ porcos τ canes τ ē ꝓuocatiuus τ nō administrat lic ei⁹ neqꝫ extra.

De strangulatore leopardi. Cap. dclxxx.

Trangulator leopardi qd ē. Suffocat leopardos τ lynces τ reliq. Et nō administrat intus neqꝫ extra. Et dī q̄ q̄n appropinqt scorpioni congelat eū. Venena. Ipse interficit adib. τ id dictū ē de eo.

De salice. Cap. dclxxxi.

Salix qd ē. Quāqꝫ egredit ex folijs ei⁹ quāqꝫ scindit gūma fortis. Operationes τ ꝓprietates. Fructus ei⁹ τ folia ei⁹ sūt stiptica sine mordicatiōe. τ inest eis exiccatio sufficiēs. Et cortex ei⁹ ē vehementis exiccationis. τ q̄n ex ea fit emplm̄ retinet fluxū sanguinis. τ q̄n scindunt folia ei⁹ τ egredit gūma ab ea vehementis abstersionis subtiliatiua. Decoratio. Ei⁹ cinis eradicat verrucas linit⁹ cū aceto. Vulnera τ vlcera. Fit ex eo emplm̄ ad vulnera magna τ ꝓpter ex fructu ei⁹ τ folijs ei⁹ τ cinis ei⁹ remouet formicā q̄n linit cum eo cum aceto. Mēbra capitis. Nō ē ei⁹ succ⁹ τ aq̄ ei⁹ sūt sedātia soda. τ nō ē aliqd magis ꝟtimū q̄s succus foliorū ei⁹ in cura saniei q̄ currit ex aure. Mēbra oculi. Ponitur succ⁹ τ aq̄ ei⁹ sup percussionē pupille. τ ei⁹ gūma confert valde visui debili. Mēbra nutrimēti. Aq̄ eius cōfert oppilatiōi epatis τ ictericie. Membra expul. Fruct⁹ ei⁹ cōfert habētib⁹ fluxum sanguinis.

De scarabeo. Cap. dclxxxij.

Carabeus. Mēbra capitis. Oleū ī q̄ frigit valet ad dolorē auris q̄n ī eā ꝯfundit τ sic corpus ei⁹ qd̄ optime cōtritum est.

De scoria. Cap. dclxxxiij.

Coria. Electio. Scoria fortioris exiccationis ē scoria ferri. Nā. Scoria ferri ē sicca ī tertio. τ scoria eris ē ei ꝓpinq. reliq̄ vo scorie sūt minus calide. Operationes τ ꝓprie. Oēs sūt exiccatiue. τ q̄ fortior ē exiccatiōe eis oib⁹ ē scoria ferri. τ oēs exiccāt humiditates. Apata τ bothor. Scoria ferri resoluit apata calida. Vulnera τ vlcera. Scoria argēti cōfert scabiei τ sabasat τ cōsolidat vlcera τ ꝓhibet fluxū hemorroidarū τ fistulaꝝ. Mēbra oculi. Scoria ferri cōfert asperitati palpebraꝝ. τ scoria stāni cōfert vlcerib⁹ oculi τ ī hoc loco merdalegni. Membra nutrimēti. Scoria ferri cōfortat stomachū τ exiccat superfluitates ei⁹ τ remouet mollificationē ei⁹ q̄n ī potu dat ī vino antiq̄ aut bibit cū vino. Mēbra expl. Scoria ferri ꝓhibet fluxū hemorroidarū τ ꝓpter q̄n sed ī vino antiq̄ ex admixto. τ ꝓhibet ipregnationē τ abscindit fluxū sanguinis mēstrui τ ē eis vtilima τ sic in vrina. τ coarctat anū lirida. Venena. Scoria ferri cū oxymelle ꝯfert nocumētis medicine q̄ vocat coniū. Caplm̄ de līa T.

De Tri. Cap. dclxxxiiij.

Ri qd ē. Est sicut corrigie factū ex azymo qd̄ coqt in aq̄ cū carne τ sine carne τ vocat in terra nostra rasne. Nā. Est calin. Et hūiditas eius ē ingrossa. Operationes τ ꝓprietates. Nō ē dubiū q̄n ipsū sit tarde digestionis τ descensionis a stō q̄n est azymum non fermētatū. Et coctū sine carne est leui⁹ apud quosdā fortasse eo nō ē sim q̄ dōe τ q̄n cū eo ponūt pipis parū τ oleū amigdalinū rectificat ei⁹ dispositio parū. τ q̄n digerit multiplicat ei⁹ nutrimētū valde. Mēbra anhelit⁹ τ pectoris. Cōfert pulmoni remouēdo tussim a sputo sanguinis τ ꝓpter q̄n decoqt cū posmatis. Mēbra expl. Est lenificatiuum ventris.

De terebinthina. Cap. dclxxxv.

Erebinthina. dicetur in capitulo de grano viridi. De tarcon. Cap. dclxxxvi.

Tarcon qd ē. Est notū. Et dixerūt q̄ ipsum ē radix altarcon montani. Nā. Manifestū est q̄ ē calin τ siccū in fn̄ q̄ntitas sit in ipso virtus stupefactiua. Quidā vo dixerūt de qb⁹ nō ē curandū q̄ ipsū ē frigidū τ siccū. Operationes τ ꝓprietates. Est siccatiuū hūiditatū τ exiccatiuū cap. τ in ipso est indignatio qdā. Mēbra capitis. Cōfert cola tū masticat τ tenet ī ore. Mēbra anhelit⁹ τ pectoris. Facit accidere dolorē gutturis. Mēbra nutrimēti. Est difficilis digestiōis. Mēbra expl. Ꝓhibendi defectū coruandi. De taraxacon. Cap. dclxxxvii.

Taraxacon qd ē. Notū ē est species endiuie. Nā. Frigus ei⁹ ē plus hūiditate ipsius eius hoc in ipsa est hūiditas. Operationes τ ꝓprietates. Est in frigidatiua aperitiua. Mēbra oculi. Ei⁹ lac abstergit albuginē. Mēbra nutrimēti. Ei⁹ succus cōfert hydropisi valde τ apit oppilationes epatis. Venena. Resistit venenis. τ ex ea fit emplm̄ ad puncturas τ ꝓprie ad puncturam scorpionis.

De tamarisco. Cap. dclxxxviii.

Amariscus. Operationes τ ꝓprietates. Inest stipticitas τ abstersio τ mundificatio absque exiccatiōe vehemēti. τ ei⁹ aq̄ est abstersiua vel calida eius abstersio ē plus exiccatiōe ei⁹. Et plus exiccatio ē cū stipticitate. sed ē fruct⁹ ei⁹ vehementioris stipticitatis τ in tamarisco qd ē subtilitas pauca τ in rebus aliis administrat loco galle viridis. Decoratio. Ei⁹ decoctio administrat in embrocca ad pediculos τ lendes eoꝝ. Apata τ bothor. Ex ei⁹ folijs fit emplastrū sup apata fixa. Vulnera τ vlcera. Ei⁹ cinis exiccat vlcera humida τ variolas τ spongiā q̄n nutritā est τ cinis ei⁹ sup adustionē ignis τ vlcera humida τ fruct⁹ ei⁹ τ cinis ipsi⁹ exiccāt vlcera difficilia τ reddūt carnē addictā. Mēbra capitis. Decoctio radicis ei⁹ cū vino cōfert dolori dentiū collutio ore ex ea τ ꝓhibet corrosionem eoꝝ ꝓprie fruct⁹ ei⁹. Mēbra oculi. Ei⁹ fruct⁹ stat loco lapidis τ galle in egritudinib⁹ oculi. Membra anhelit⁹ τ pectoris. Cōfert sputo sanguinis τ ꝓprie fruct⁹ ei⁹. Mēbra nutrimēti. Ei⁹ ramuli folium ī aceto cōferūt spleni emplastro ex eis facto. τ si splenē bibit vinū in q̄ decocta sūt folia ei⁹ τ ipsi⁹ virgula. τ faciūt splenetici ex ligno ei⁹ vasa. Mēbra expl. Cōfert fluxui antiq̄ τ sedet in decoctiōe eius ad curas matricis τ supponit granū ei⁹ ei τ bibit fruct⁹ ei⁹ diam. Venena. Cōfert fruct⁹ eius morsui vipere.

De taraxbit. Cap. dclxxxix.

Taraxbit qd ē. Crusta ligni nodosi grossitudine virgā habētis τ ei⁹ longitudo est minor. Et plurimū eius est stiptici saporis τ est cinericij coloris. Et sēus ei⁹ est sicut virtus balaustie. τ vocat q̄ ipse affertur ex rumbus. Operationes τ ꝓprietates. Est stipticus τ ꝓhibens motum sanguinis in mēbris oībus. Iuuat mēta iuncturaꝝ. Cōfortat iuncturas mollificatas.

Mēbra nu trimēti. Cōfert mollificatiōi stōi ⁊ epa tis. Mēbra expul. Stringit ⁊ retinet fluxū sanguis excoriatiōnē sanguis i egōne ⁊ dysenterie bibitū in lacte capre decocto. Permutatio. Medietas ponde ris eius de cortice ouis dulsto abiato ⁊ tertia pōderis eius de gallo ⁊ decima pōderis de gūmi arabico.

De talk. Ca.dcccxix.

Alk qd ē. Dixerūt quidā q in bibitione ei⁹ ē ti mor ꝓpter illud qđ in ipso ē ex retētione sui cus pub⁹ stōi ⁊ villositate ei⁹ ⁊ cū gutture ⁊ meri. Et qā necessariū ē ut soluat soluit i pāno in q̄ pōunt frusta glaciei aut lapides ⁊ percutiat donec resoluat ⁊ si fuerit lapi des necessariū ē ut submergant in aq̄. ⁊ si voluerit hō de inde ipsū in pāno deinde excutiāt ipm in vase ⁊ excipiat qđ excussū est ⁊ vtat eo cū aq̄ gūme ⁊ erit bonū sue intē tōi. Electio. Qđ ex eo calcinatū est ē forti⁹ ⁊ subti li⁹. Na. Frīn ē in p̄mo. sicci in scđo. Operatiōes ⁊ ꝓpte. Stipticū ē ⁊ retinēs sanguinē. ⁊ admistrat in pilulis sicut cōsiliauit paul⁹ ⁊ aliquit sit ei⁹ desiccatio maior. Ipm eī nō aduritignis nisi cū arte. Apata et bothor. Prohibet apata mamillarū ⁊ testiculorū ⁊ eorū post aures sunt ⁊ reliq̄rū carniū laxarū in principio. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pectoris. Retinet sputū sanguis ei sputū sanguinis. Mēbra expul. Retinet sanguinē nares ⁊ ani bibitū. ⁊ qđ ex eo ablutū est ⁊ linitū con dysenterie. De talsafar. Ca.dccc.

Talsafar qd est. Est cortices indi in quib⁹ est sti pticitas ⁊ acuitas ⁊ odoris boni pariter in ipsis est sba terrea plima ⁊ subtilitas pauca. Na. Apud Gal. nō est om̄n ipsos hic calidū nec nequitē nisi scđm eius idā. Quidā aūt dixerūt q sūt calidi ⁊ sicci i scđo. Opatiōes ⁊ ꝓpte. In ipsis sunt stipticitas ⁊ exiccatio forte ⁊ resolu. ⁊ sunt ꝓpositi ex substātijs plu rib⁹. ⁊ terreitas i eis ē plus. Mēbra expul. Cōfe runt dysenterie ⁊ vlcerib⁹ intestinoꝝ ⁊ fluxui sanguis mēstrui et ani ⁊ cōfert hemorroidib⁹. De tarisson. Ca.dccci.

Tarisō qd ē. Plāta nascēs i vere ⁊ flos ei⁹ ē simil̄ flori borraginis. Venena. Decoctio ei⁹ qū effundit sup morsū vipe sedat dolorē eius. Et si effundit sup mēbrū sanū facit i ipso cōtingere sīle illi qđ cōtingit ex morsu vipere de dolore.

De tuberibus. Ca.dcccij.

Tubera qd sunt. Sūt ex substātia terrea plus ⁊ aq̄amin⁹. Et i ipsis ē terrestras ⁊ subtilitas pau ca ⁊ sunt sine sapore. Electio. Meliora tp̄amosa alba i qb⁹ nō ē odor malus ⁊ q̄ ex eis sunt arenosiora sūt humida ⁊ illa qdē q̄ eliguntur p⁹ excoria tōnē ⁊ scissionē cū cultello cū aq̄ ⁊ sale. deinde coquunt cū oleo ⁊ calamēti ⁊ spēb⁹ cōdientib⁹ aūt alia sūt meliora. Et deteriora eoꝝ genera sūt fungi ⁊ ꝓpe qū nascūt sub arbo rib⁹ ⁊ tunc mala. Opatiōes ⁊ ꝓprietates. Sūt gros sa valde ⁊ gñāt nutrimentū grossuꝫ melicū ⁊ nō approprie quantū sibi hoc aliqd. Et eoꝝ qdē tyriaca sunt vinū purū cōdimētis ipsōs. Et si eliguntur deinde coquit cū eis generatur nutrimētū grossuꝫ nō malū. verū sapore nō hñt. Iuuamentum. Timet ex eis paralysis. Mēbra ca pitis. Timet ex eis applexia. Mēbra oculi. Eoꝝ aq̄ sicut ē abstergit oculū. ⁊ hoc qdā laudauerūt ⁊ cōces serūt multa medicatores alij. Mēbra nutrimēti. Sūt tarde digestiōis ipediētia ꝑacuatiā stōm grossi chimi. Gal. tū quod a loco aīt nō sunt mali chimi. Mē bra expul. Faciūt icurrere colicā ⁊ difficultatē vrine.

De turra. Ca.dcccīij.

Iuxura qd est. Electio. Melior ē illa q̄ ē leuior pōderi ⁊ magis intensē nigredinis.

Na. Omīs ē cāsa exiccatiua nisi ida qđ sci ⁊ paulus numerāt eaꝫ inter infrigidatiua. Operatiōes ⁊ ꝓprietates. Qo est exiccatiua. Apata ⁊ bothor. Ex istimauit qdā q inda ponit sup apata calia ⁊ cōfert eis. Vulnera ⁊ vlcera. Illa q assumit ex fumo ligni pini cū gūma ⁊ bdellio pōit sup adustionē ignis donec cadat

De testudine. Ca.dccciiij.

Estudo. Mēbra capitis. Sanguis ei⁹ q sil uestris ē iā dictū est q ꝓfert epilēe adherēs. Et fel testudis valet ad colū ⁊ distillat i nares epilepti coꝝ. Mēbra anhelit⁹ ⁊ pecto. Oui eius valet ad tussiꝫ. ⁊ fel ipsi⁹ illinitū ad scrofulas. Venena. Illa q est marina cū coagulo est bona morsui ōmiuꝫ venenosorum ⁊ ei qui bibit lacticinium.

De tamarindis. Ca.dcccv.

Amaridi. Electio meliores sūt teneri recētes q nondū senecauit ⁊ nō exiccant ⁊ q̄rꝫ acetositas est vera. Na. Frigidi sunt ⁊ sicci i scđo. Operatiōes ⁊ ꝓpte. Sūt solutiui ⁊ sūt meliores pru nis ⁊ minoris humiditatis. Mēbra nutrimēti. Confe rūt multitudini vomit⁹ ⁊ siti in febribus ⁊ stringūt stōm mollificatū ex multitudine vomitus. Mēbra expul. Solutione educūt choleram. Et potio ex decoctiōe eoꝝ sit propinqua medie libre. Febres. Conferūt febribus habentiū sincopim ⁊ cōturbationē ⁊ proprie quum necesse est naturam lenire.

De tuderi. Ca.dcccvi.

Tuderi quid est. Inquit Dia. Est herba hñs folia similia folijs prassij ⁊ radices quadratam ⁊ eius radix mensurā habet medij cubiti. ⁊ habet capita in quibus sunt semina longa nigra ⁊ est hec ēsta taduri. Siluestris vero semē est rotūdum. Na. Calida ē in scđo. humida in p̄mo. Operatiōes ⁊ ꝓprietates. Iacit ei acredo nasturtij. Et in ipsa est clee ratio. Apata ⁊ bothor. Confert cancris qui nō sūt vlcerati linita cū aqua mellis. Et cōfert olbus apamb⁹ duris. ⁊ fit ex ea emp̄lm super tumorē. Iuncturarum. Fit ex ea emplastrū super duritiem podagre. Mēbra capitis. Cōfert apostematib⁹ radicū auriū.

Membra oculi. Quiꝫ ex ea siccū ꝓmiū cū melle mūdificat vlcera oculi. Mēbra anhe. ⁊ pectoris. Adiuuat quādo ponit in electuarijs in expuēdo humo res postq̄ʒ assumit ⁊ bullit in aqua deinde ponit in va se ⁊ assatur. Mēbra expulsiōis. Adiuuat in coitu ⁊ proprie in decoctio quod est ex vino.

De tenub. Ca.dcccvij.

Tenub quid est. Arbor nota ⁊ cauli est spēcies eius ⁊ calmecoras est semē arboris ei⁹ ⁊ piper sil uestris ex ea assumit. Operatiōes ⁊ ꝓprietates. Semen aūt eius calmecoras. ⁊ virtus ipsius est stiptica ⁊ est subtilis calefactiōis. Apata ⁊ bothor. Ex fo lijs huius arboris fit emplastrū apatib⁹ calidis. Vul nera ⁊ vlcera. Folia ⁊ semē eius quādo miscēt cū adi pe anseris ⁊ merda sengi ⁊ cū farina iunis cōferunt vlce ribus manifestis. ⁊ qū permiscēt cū cero ⁊ oleo myrtio cōfert vlceribus teneroꝝ corpoꝝ ⁊ omnibus vlceribus recentibus calidis. ⁊ cortex eius est cōueniens vlcerib⁹ putrescentis. ⁊ quādo administrant folia eius super vl cera recentia prohibent corruptionē eoꝝ. Mēbra capitis. Colluit os ex ea ⁊ decoctione ei⁹ ⁊ proiicit cū aceto ad dolorem dentiū. ⁊ quādoq̄ʒ funditur lignum ei⁹ ⁊ coquit in aceto ad illud. Mēbra oculi. Fumus eius in alcohol cōfert oculo. Mēbra anhe. ⁊ pecto. Semen eius quod est calmecoras adiuuat ad sputū dum ex pectore. ⁊ gumma quidē tenub maximi est iu uamenti ad tussim aut iquā valde. ⁊ est spēcies picis. Mēbra nutrimenti. Confert ad ea pondus aur. cū

aqua melius ad epar lesum. Membra expulsionis. Si bibatur stringit ⁊ retinet ventrem.

De teremiabin. Ca.dcxcviij.

Teremiabim quid est. Hic est ros qui plurimū cadit in corascen ⁊ in locis qui sunt vltra flumiū ⁊ plurimū casus eius in regione nostra est super lapides. Electio. Melior est recens albū. Natura. Est equale ad caliditatem puerinis. Operationes ⁊ proprietates. Est leniatiuū cōueniens ad abstergendū. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Confert tussi ⁊ lenit pectus. Membra nutrimēti. Sedat sitim. Membra expulsiōis. Solutione educit choleram facile. ⁊ eius solutio est cum proprietate que est in ipso ⁊ eius quidē potio est a .x. aur. vsq3 ad .xx. aur.

De tutia. Ca.dcxcix.

Tutia quid est. Origo tutie est fumus qui eleuatur vbi purificat̄ es a lapidibus qui ei admiscētur ⁊ a stāno quod ei admiscetur. ⁊ quādoq3 sublimatur climia ⁊ illud quod sublimatur est tutia bona ⁊ quod residet inferius est climia que nominat̄ succudus, tutia vero alia est alba ⁊ alia est citrina ⁊ alia ad rubedines declināns. ⁊ inda quidē est illud quod in ablutione tutie aggregatur sicut fex sub aqua quia ipsa abluitur ⁊ illud est succudus, differentia vero inter succudum ⁊ tutiam: est q̄ tutia sublimatur ⁊ illud nō sublimatur sed remanet inferius in canalibus per quod currit es ⁊ hoc est sicut climia eris ⁊ quādo hoc sublimat̄ sublimat̄ ex eo tutia. Electio. Melior est alba volatilis, deinde citrina deinde que habet colorē fisticorum alcameni. ⁊ illa que est in auo vetusta omnibus est melior. Na. Frigida est in pri° ⁊ sicca in secundo. Operationes ⁊ proprietates. Est desiccatiua sine mordicatione. ⁊ illa que est ablata est melior desiccatiuū. Decoratio: Confert lendibus. Vulnera ⁊ vlcera. Illa que est ablata confert vlceribus ita q̄ vlceribus cancerosis. Membra oculi. Confert dolori oculi ⁊ prohibet ne superfluitates fraudulentis coacerūtas i venis oculi penetrare in tunicas propriē illa que est abluta. Mēbra expulsionis. Confert vlceribus ani ⁊ testiculorum ⁊ apostematibus eorum.

De tincar. Ca.dcc.

Tincar quid est. Aliud est minerale. ⁊ aliud ē artificiale ⁊ dicitur capistrum auri. Membra capitis. Confert dolori molaris ⁊ corrosioni dentium sua proprietate.

De tamarach. Ca.dcci.

Tamarach. Natura. Calidus est ⁊ siccū. Operationes ⁊ proprietates. Est stipticū fortiter.

De tinia. Ca.dccij.

Tinia. Membra oculi. Stercus eius confert albugini oculi. Fit emplastrum ex adipe eius super morsum ipsius ⁊ sedatur dolor eius statim.

De tembul. Ca.dcciij.

Tembul. Natura. Frigidum est in primo: siccū in secundo. Operatiōes ⁊ ꝓprietates. Est stipticū exiccatiuū. Mēbra capitis. Cōfortat carnes que est inter dētes ⁊ masticāt ipsas indi ad illud semp. Membra nutrimēti. Confortat stōm ⁊ ꝓpter illud masticant semper indi.

De tesilie. Ca.dcciiij.

Tesilie quid est. Est gūmi arbor agrestis ⁊ iam dictū fuit in the. Electio. Non confert nisi que est recens. ⁊ qū sup ipsa pertransit annus debilitatur. Et nō est in ipsa iuuamentū ꝓpter resolutionem humiditatū que sunt in ipsa supfluitatū. Na. Calida valde adustiua fortis calefactiōis ⁊ exiccatiōis. Et in ipsa est hūiditas supflua extranea causa cui° nō medicatur statim. Opatiōes ⁊ ꝓprietates. Est mūdificatiua solutiua maturatiua corruptiua ⁊ ꝓpter hūiditatem suam supfluam nō adurit nisi post horam ⁊ est ex eis que attrahit vehementer ⁊ violenter ex profūdo corporis ꝑ post spatiū, ꝓpter hūiditatē suam supfluā. ⁊ nō est a pari alterando complexionem ad caliditatē. Decoratio. Facit nasci pilos ⁊ confert alopitie valde ⁊ raro inuenitur par ei in illo. ⁊ iam diximus administrationē eius i capite ipsius. ⁊ cōfert occultationi sanguinis. sed nō ꝑ... sup ipsam preter horam. Et similiter confert vestigiis ⁊ pannis ⁊ albaras. Instrumenta iuncturarum. Inungunt cū compressione sup mollificationē iuncturarum ⁊ super podagram ⁊ super iuncturas frigidas ⁊ ... cū ea ad arteticam. Membra anhelitus ⁊ pectoris. Confert sputo sanici ⁊ difficultati anhelitus. ⁊ dolori amborū laterū ⁊ propter dolorem ipsorū ... linita ⁊ vt emplastrū supposita ⁊ cū ea ... iuuat ad expuendas superfluitates linita ⁊ ... ta in administrando eas in electuarijs. Membra expulsionis. In radice eius ⁊ corticibus ip° ⁊ ... ma eius est solutio. Febres. Sumitur de ... ei° tres aur. ⁊ de succo tres aureus ⁊ de lachryma e° aur. ij. ⁊ qū multiplicat̄ eius vsus nocet. Permutatio. Loco eius ponitur due tertie pōderis ei° de ... to ⁊ tertia eius de euforbio.

De tubit. Ca.dccv.

Tubit. Electio. Melius est album ... ter ⁊ c. minimum habens foramina que ... canne subtilis foramina ⁊ planum ... gibile ē ⁊ non est grossum ⁊ ipsiū cōrodē ⁊ debilitat ⁊ leue valde ⁊ perforatum est debile. sed ... est ut fricetur cortex eius exterius donec ... bus ⁊ coniungatur quod de eo contritum est cum oleo amigdalino. Operationes ⁊ proprietates. ... rit vsus eius siccitatem ⁊ exiccationem in corpore quoniam extrahit humiditates subtiles ⁊ propter hoc administratur cum oleo amigdalino. Instrumenta iuncturarum. Confert egritudinibus neruorum. Membra expulsionis. Solutione educit phlegma ... mum ⁊ soluit aliquid ex humoribus adustis parum. ⁊ hoc quando assumitur tritum. decoctum vero contrario. Inquit mesangue. solutione educit humores ... scosos grossos. Et dixerunt qdā sol° educit humorem ... dum ex anchis. Et quod verius est est q̄ solutione educit phlegma subtile ⁊ si consocietur cum zinziber ... quod habet acuitatem virtutis educit grossum ⁊ ... humorem. Solum vero non soluit grossum nisi ... et in stomacho fixum ⁊ in intestinis. Et eius potio ... vsq3 ad .ʒ.ij. ⁊ in decoctionibus vsq3 ad iij.

De turisie. Capi.dccvj.

Turisie quid est. Est ammoniacum ⁊ iam dictum est de eo in capitulo alif.

De tubel. Cap.dccvij.

Tubel quid est. Fortius tubel est tubel ... indie eris ⁊ est illud quod cadit ex percussione per ea. Et omne quidem est exiccatiuum. ... quidem dictum est de eo.

De thymo. Cap.dccviij.

Thymum. Natura. Semen eius est ... caliditatis. Membra expulsionis. Pro... nocat ⁊ extrahit embrionem mortuum ⁊ solutione educit sanguinem ⁊ humorem colericum. Et potio eius sit medietas .ʒ. ⁊ extrahit vermes.

De shel. Capitu. decix.

Shel quid est. Dicitur quod est seidchen. Na. Frigida est et sicca in primo, et proprie radix eius recens. Operationes et proprietates. Virtus eius est stiptica. Et in ipsa est mordicatio et prohibet eius fortis attractiones materierum ad viscera. Vulnera et vlcera. Confert vulneribus recentibus quando ponitur super ea et proprie radix eius et in ipsa est consolidatio. Membra capitis. Prohibet catarros omnes. Membra oculi. De succo eius et ipsa decocta in vino et melle in pondere equaliter sumptis ponitur in medicamine quod ad oculum est bonum. Et illius quidem medicamini compositio est hec. Sumitur succus et quantum est medietas eius de myrra et tertia eius de pipere et de mirobalanis de oliban et permiscentur et est medicamen bonum, et oportet quod deponatur in vase ereo. Membra nutrimenti. Abscindunt semen et radix eius vomitum. Et prohibet attractionem fieri ad stomachum et semen eius omnino est [illegible] stomacho. Membra expulsionis. Semen eius deglutitum est provocativum et disruptivum lapidis propter illud quod in ipso est de siccitate aut amaritudine. Et [illegible] radix eius, et decoctio eius confert vlceribus vesice.

De shelsie. Ca. decc.

Shelsie quid est. Iam dictum est in she. Et iam diximus eam.

De testiculo vulpis. Ca. decci.

Testiculus vulpis quid est. Est quiddam bonum dulce. Natura. Est calidus in primo, humidus in ipso et in ipso est humiditas superflua. Iustificatio iuncturarum. Confert spasmo et tetano qui sunt a posterioribus et paralysi. Membra expulsionis. Facit appetitum coitus et adiuvat ad ipsum et proprie cum vino et stat loco stinci. De testiculo canis. Ca. deccii.

Testiculus canis quid est. Est sicut testiculus vulpis et est duarum specierum. Vna earum est minor et est habens mollitiem et est duorum parium quorum vnum par est absonum, et aliud par est sursum et vnum eorum est mollius alterum est plenum, et est species maior, et in specie maiore est humiditas superflua. Apostemata et bothor. Resolvit apostemata phlegmatica. Vulnera et vlcera. Mundificat et vlcera et prohibet formicam dilatari, et aperit fistulas et internat vlcera fraudulenta corrosiva. Membra capitis. Confert alcola. Membra expulsionis. Quando vir maiorem amborum sumit fit masculus fortior. Et si mulier sumat debiliorem fit magis femina, et dicitur quod ille qui est humidus facit augmentum in coitu, et siccus abscindit ipsum, et vnusquisque amborum destruit alterius operationem. Et iam dictum est totum illud in maiore et minore.

De testiculo. Ca. decciii.

Testiculus quid est. Est de genere carnis mollis. Electio. Melior testiculus est illius cuius bonus est testiculus, et qui est adolescentium. Et testiculus qui est magnorum hircorum et que eis similantur de arietibus et taurus non digeruntur, et non est sicut testiculus gallorum proprie impinguatorum, nam ipse est bonus valde. Operationes et proprietates. Non habet bonitatem nutrimenti [illegible] nisi testiculus gallorum impinguatorum. Ipse tamen est boni nutrimenti plurimi, et omnes species testiculi quando digeruntur proprie que sunt difficilis digestionis plurimum. Membra nutrimenti. Plurimum in ipsorum [illegible] difficilis digestionis plurimi nutrimenti et proprie qui sunt de [illegible] magnis grosse carnis.

De testa. Ca. decciiii.

Testa. Operationes et proprietates. Est exiccativa abstersiva et proprie testa olibani, et subtilior quidem testa est testa cancri marini, et tegula quidem est in virtute solii. Decoratio. Testa cancri marini est exiccativa et abstergit pannum et lentigines. Apostemata et bothor. Fit ex testa ceratum super scrofulas. Vulnera et vlcera. Emplastrum factum ex testa est fortis consolidationis, et confert vlceribus et in ipsa abstergit scabiem et proprie testa cancri marini. Instrumenta iuncturarum. Testa olibani. Tingitur super podagram. Membra oculi. Confert cum sale metallino vnguis.

De thalio. Ca. deccv.

Thalium quid est. Dictum est de eo in capitulo de struthione.

De litera V. De Vnee. Ca. deccvi.

Vnee quid est. Cortices tenues subtiles circumvolute super arbores ferentes glandes et pinum et nucem, et habet odorem bonum. Electio. Que ex ea bona est alba, et nigra mala est. Natura. In ipsa est frigiditas pauca et ad debilitatem declinans et stipticitas equalis, et existimaverunt quidam quod est calida in primo, et sicca in secundo. Inquit Alcanzi Est frigida vehementis siccitatis. Operationes et proprietates. Insunt ei virtus stiptica et resolutio simul, et lenificatio, et precipue que est de pino et eius stipticitas est equalis, et aromaticum eius aperit oppilationes et stringit carnes mollificatas. Apostemata et bothor. Linitur super apostemata calida et sedat ea et resolvit duritiem et sedat apostemata carnosa flura. Iustificatio iuncturarum. Cadit in vnctionibus lassitudinis et resolvit duritiem iuncturarum, et similiter eius decoctio. Membra capitis. Cum infunditur in vino facit dormire potantem ipsum. Membra oculi. Abstergit visum. Membra anhelitus et pectoris. Confert tremori cordis. Membra nutrimenti. Retinet vomitum et confortat stomachum et removet inflationem eius precipue eius infusio in vino stiptico, et confert dolori epatis debilis. Membra expulsionis. Aperit oppilationem matricis. Et qui sedet in aqua eius confert dolori matricis et provocat menstrua. Permutatio. Ponitur loco ipsius de cordumeni. De vehuen. Ca. deccvii.

Vhuen quid est. Ex ea alia est alba et alia est citrina sed alba est fortior. Et est virge minute super quas sunt flores albe habentes folia sicut flores [illegible] amaro acuti odoris et saporis. Natura. Est calida in tertio, et sicca in secundo. Operationes et proprietates. Est digestiva et aperitiva oppilationum, et in ea que est rubea est stipticitas et prohibitio specierum [illegible] cum eo quod in ipsa est de resolutione sed eius stipticitas est propter ipsius exiccationem et est provocativa sudoris, et similiter eius oleum inunctum et aperit orificia venarum resolutivum subtiliativum. Electio. Recens viridis. Apostemata et bothor. Resolvit apostemata calida in fine et sanguinem congelatum in ipso et confert apostematibus [illegible]. Vulnera et vlcera. Confert fistulis et corrosivis corticeis et vlcera et confert vlceribus nervorum. Iustificatio iuncturarum. Confert torsioni nervorum cum in decoctione ipsius intingitur spongia et ponitur super eos. Membra capitis. Facit subet et quando odoratur humidum eius facit dormire et eius oleum confert doloribus auris. Membra anhelitus et pectoris. Confert asmati quando bibitur sicut bibitur epithymum. Membra nutrimenti. Mala est orificio stomachi vomitum resolvit et exiccat quod ad ipsum attrahitur resolvit sanguinem congelatum in eo. Membra expulsionis. Provocat fortiter et resolvit sanguinem congelatum in vesica cum aqua mellis et frangit lapidem, et quando bibitur cum floribus et cum eo quod est super ipsum vino provocat menstrua, et similiter suppositorium olei eius, ipsum enim fetum provocat et suppositorium olei eius etiam resolvit duritiem matricis et aperit oppilationem matricis, et ipsa quidem bibitur sicca in oxymelle sicut epithymum et solvit melancoliam et phlegma et confert apostematibus [illegible] calidis, et aperit hemorroidas ipsa et eius oleum, et confert ramici ex aqua postquam scinditur, et confert colice et dolori vesice et duritiei splenis.

De vine. Ca. deccviii.

Sanē qd ē. Est plus specꝫ subtilior eaꝝ est alba ꝛ
v nolam ꝯc° pallecꝫ ꝛ calidior eaꝝ est viridis.
Operatiões ꝛ ꝓprietates. Est abstersiua mūdifi
catiua apta. Mēbra expul. Pōd°.3.5.ipi° resol
uit difficultatē vrine Et pōd°.3.v.eĳcit ꝑtū viuū ꝛ mor
tuū ꝛ.3.5.ꝓfice vsqꝫ ad.3.i.ꝓuocat mēstrua.ꝛ pōd°.3.iij
soluēdo educit aq̄sitatē hydropisis. Venena. Pō
dus.3.ꝛ.a° est venenū periculosuꝫ ꝛ ex suffumigatiōe ei° q̄
ex ipsa est viridis effugiunt venenosa pura.

De vrtica. Ca.dcccix.

Urtica quid ē. Color semis ei° ē sicꝫ colorꝫ por
v riꝫ tñ est min° ꝛ subtil° ꝛ nō ē in ei° lōgitudine
ꝛ mordicat qd ei obuiat ita ꝙ enā lesiua. Nā
Urtica ꝛ semen ei° sunt calida in ꝑnc pio tertii. ꝛ sicca
in scđo. sed semē ē minoris siccitatis ꝙ̄ ipsa. Opa-
tiōes ꝛ ꝓprietates. Est attractiua vlceratiua resolutiua
ꝛ in virtute adustiua. ꝛ sunt qdā qui dicūt calefactionē ei°
nō esse fortē. sed in ipsa qdem ē virtus agentis: ꝛ in ipsa ē
abstersio fortis. ꝛ in ipsa non ē mordicatio vlcerū. ꝛ q̄n
cū carne coquit caro soluit in veloci ꝛ operatione eius.
Apata ꝛ bothor. Expūit ei° cū rhaphano disrū-
pit dubellet ꝛ ꝯfert eis: ꝛ ꝯfert duritieb°. ꝛ ꝯfert semen
eius cācro in emplo. ꝛ silr ei° cinis. Vulnera ꝛ vlcera
Cinis eius cū sale ꝯfert vlcerib° q̄ accidūt a morsu-
ra canū ꝛ vlcerib° malignis ꝛ cācro. Iūctura iūctura-
rū. Emplm ex ea cū sale ꝯfert torsioni neruorum.
Mēbra capitis. Ei° folia ꝯtrita abscindūt fluxū
sanguis ex narib°. ꝛ semē ei° ꝯfert stricture nariū ꝛ ape
rit oppilationes colatorii fortiter. ꝛ ex semine ei° factū
emplm facit eradicationē dentiū faciles. ꝛ emplm ex ea
ꝯfert apatib° q̄ sunt post aurē ꝛ est abstersiuū. Mē-
bra anhelit° ꝛ pectoris. Nā bibit cū aq̄ ordei mūdifi
cat pect°. ꝛ cū decoquitur folia ei° in aqua ordei educit
humores grossos q̄ sunt in pectore. sed ei° semē est for-
tius ꝛ ipm remouet asma ꝛ ipsam dilatationē ꝛ frigidā
pleuresim. Mēbra expul sióe. Excitat coitū pro
prie semē ei° cū vino ꝛ aperit orificiū matricis q̄re ma-
nit recipit sperma. Et silr si comedat cū cepis ꝛ ouis. et
q̄n supponit cū myrrha ꝓuocat mēstrua ꝛ aperit matricē
ꝛ silr si bibat ei° decoctio cū myrrha. ꝛ folia ei° recentia
reducūt matricē exeūtē loco emplī posita: ꝛ soluēdo edu-
cit phlegma ꝛ humorē crudū sua abstersione nō cū vir
tute solutiua q̄ sit in ipsa. ꝛ oleū ei° plus soluit phlegma
ꝙ̄ oleū cartami. ꝛ decoctio folioꝝ cū ostracis lenit ven-
trem. ꝛ si vis ut ipsa facili° soluat accipe medullā seminis
ei° ꝛ pone ipsam cū sauicb ꝛ ꝓiice eā in vino ꝛ bibe eā et
oportet ut post ei° haustuꝫ bibat aliqd de oleo rosaceo
ne aduratur guttur bibentis. Et q̄nqꝫ fiūt ex ipsa collyria
cū melle ꝛ supponūt ꝛ soluūt. De viola. Ca. dcccx.

Uiola qd ē. Nota ē ei° cōmixtio. ꝛ opatio radicis ei°
v est vicina operationi ipsi°. Nā. Frigida ē et
humida in pmo. ꝛ dicūt qdā ꝙ ē calida in pmo
sed in siccitate folioꝝ ei° nō ē dubitatio. Operatiōes ꝛ ꝓ-
prietates. Dr̄ ꝙ ipsa gnāt sanguinē eq̄lem. Apata ꝛ
bothor. Sedat apata cala mora empli supposita cuꝫ
sauicb de ordeo ꝛ silr ei° folia. Vulnera ꝛ vlcera.
Uiola cū pthisia bōa est scabiei. Mēb. capi. Sedat
soda sāguinē odorata ꝛ illita. Mēbra ocli. Cōfert
opthalmie cale. Mēbra anhe. ꝛ pec. Cōfert aus
licalide ꝛ lenit pectus ꝛ ꝓpē q̄ ex ea ꝑuita ē cū zuccaro
ꝛ ipsi° sirup° ꝯfert pleuresi ꝛ pulmoni ꝛ ē melior ꝙ̄ iuleb in
hoc ca. Mēb. nu. Ualet inflatiōi ꝓōi. Mēb. ex
pul. Sirup° ei° ꝯfert dolori renū ꝛ ꝓuocat vrinā. Et
q̄ ex ea sicca ē soluēdo educit choleram. Et ipsi° etiā sirup°
lenit uām cū facilitate ꝛ ꝯfert cinēctie ani.

De vrina. Ca.dcccxi.

v Urina qd est. Nota est. Electio. Ex vrinis
natiuis magis est vrina cameli arabici qui est magis bo-
vrina bois est debilior vrinis ūi ea sit debiliores vrine
porcoꝝ domesticoꝝ castratoꝝ ꝛ eis fortiores sit. ꝛ
vrina qdē castrati eis gñis ē debilior. ꝛ ex vrinis magis
abstersiua ē vrīa bois. Nā. Est cala ꝛ sicca. Opa.
ꝛ ꝓpe. Mēb abstergit ꝛ vrīa qdē bois ponit cū me-
diis sup locū fluxꝰ sanguis ꝛ sistit. Urīa ꝰo cameli. In
furfurib° ablutiōe sua ex ea ꝛ silr vrīa tauri. Decora-
tio. Abstergit morpheā. Vulnera ꝛ vl. Urina tau-
ri ꝯfert vlcerib° ābulatiis ꝛ humidis ꝛ vrīa bois cū ꝑte
antiq̄ ꝛ ꝯfert excoriatiōi ꝛ pruritui ꝛ albaras ꝛ ꝓpē
cū nitro ꝛ aq̄ acetose. ꝛ ex vrīe ponit sup hēsipili ꝛ ꝯ-
fert similita scabiei ꝛ sahafatib ꝛ vlcerib° neruosis ꝛ vlcerib°
pedū q̄ mingit ꝛ cōtīn donec sanent. Iūctura iūctu. Cō-
fert dolorib° neruosis ꝛ ꝓcipue vrīa capraꝝ domesticaꝝ ꝛ
mōtanaꝝ ꝛ ꝓpē spasmo ꝛ extēsioni ꝛ silr sic capraꝝ
gñā extēsiōi. Mēb. capi. In vrīa tauri qū dissolui-
myrrha ꝛ distillat i aurē subtilat sedat dolorē ei°. Et silr
vrina capraꝝ sola ꝛ cū myrrha. Et vrīa bois antiq̄ ꝑ-
bibet fluxū putredīs ab aure ꝛ vrīa cameli ꝯfert stricture
nariū ꝛ aperit oppilatiōes colatorii cū vehemētia vīs.
Mēb. oculi. Coagulet i vase ereo ꝛ ꝯfert albugini ꝛ
scabiei. ꝛ ꝓpē vrīa puerorū ꝛ silr cocta cū porris. Mē-
bra anhe. ꝛ pec. Urina īfantiū lactentiū ꝯfert ortho-
pnoi anhelit°. Mēb. nu. Quidā hōi̇ plurimi° inq̄-
unt ꝙ ꝓcipiebat ei i sōno ut vrinā suaꝫ biberet ꝛ sic ut
sanaret. q exꝑt° ē illud ꝛ inuenit mirabile. Et vrina qdem
bois ꝛ vrīa cameli ꝛ ꝯferūt hydropisi ꝛ ea lenit ꝓ-
cipue cū lacte cameli. ꝛ vrīa capraꝝ valet hyposarce
eaꝝ ꝓcipue q̄ sunt mōtane ꝛ ꝓcipue cū spica bene odo-
ꝛ silr vrina antiq̄ porcoꝝ i huiusmōi ē bōa cū nō sit
Mēb. expul. Urina porci frāgit lapidē in renib° ꝛ
vesica ꝛ ꝓuocādo educit ex ībob°. ꝛ vrīa sua [illegible]
loci renū. Et vrīa bois decocta cū porris ꝯfert dolori°
matricū qñ sedēt i ea mulieres vnaq̄q[illegible]
Venena. Urīa bois ꝯfert morsui vipe bibit
effūdit sup eū ꝛ ꝓpē vipe petrose ꝛ cū nitro sup morsū
canis rabiosi ꝛ ꝯ morsui ꝛ pūcture valet. Et q est an-
tiqua est ꝯfert venenis omnib° ꝛ lepori marino.

De visco. Ca.dcccxii.

v Uisc° qd ē. Est not°. ꝛ ei° qdē nuc° est i modo
nigro nō sine rotūditatis sigillu° [illegible]
mat° infixit. ei° aūt mīera ē arbor in eo glādes ꝛ ma°
pur° i q̄ aūt vt° acerca ꝛ aq̄ multiplicatur valde. Electio
q ex eo bon° ē ē recēs plan° coloris porri int° [illegible]
teri° teni ꝛ lauat dū coqt. Nā. Nō caret mi°
mo ā lōgā sic gūma rubea agrestis ꝛ ē debilior cū [illegible]
i ipso qdē ē humitas superflua nō digesta ꝛ ē calid° cū
tertio. Opa. ꝛ ꝓp. Est resolutiu° resoluit [illegible]
teo grossas ex ꝓfūdo ꝓter fortitudinē suā attracti-
uā. ꝛ dixerūt qdā. si sit ei opō i huiusmōi reb°. De
corati. Eradicat vngues malos qū fit cū pota[illegible]
nico. Apata ꝛ bo. Resoluit apata sia ꝛ ꝓpē [illegible]
cū calce ꝛ ꝯfert syrie ꝛ silib° noctis. Uul. ꝛ vlc. L-
nit vlcera antiq̄ ꝛ vlcera mala. Iūctura iūctu. Lenit
cicatras cū vrīa cera quāt° ipsi ē ꝛ sino eq̄l pōdē de resina
pini. Mēb. ca. Cōfert apatib° ꝛ iap° aure mal°
cū gūma pini ꝛ cera. Mēb. nu. Emollit splen
qū ponit sup ipm cū aliquāb° rebus ipm ꝯfortāt°
sicut est calx. De verme. Ca.dcccxiii.

Uermis qd ē. Est vnu° gñe ꝛ ē vmo [illegible]
v ē sicut vt° ceruse. venatū ē subalbor ꝛ mag [illegible]
i ꝓfūdū. qdā aūt dixerūt ꝙ colligit [illegible]
ex reb° ꝓfūdis ita ꝙ colligit ex arboa° [illegible]
bus. Nā. Uermicul° gñe recēs i sua° ē [illegible]
est siccitas q̄ulitatē hōs. Opa. ꝛ ꝓpe. Uermic°
gñe q ē vmo īnctoꝝ ē purpureus ꝛ [illegible]

calide. Et Galien⁹ quidem dicit q in ipo est stipticitas temperata. Vulnera et vlcera. Vermiculus grane cōfert vulnerib⁹ neruoꝝ trit⁹ cū vino aut aceto cū mel- le. Dicit aūt q vermis pluriū pedū q morāt sub lagenis sm q oi qui bibit ex eo aure remouet spasmū et alcases nocēcs. Mēbra capitis. Vermis pluriū pedū q ē sub amphoris quītent cū cortice grani et cū oleo ros. et distillat i aurē sedat dolorē. Mēbra anhe. et pecto. Vermis rubeus q ē sub vrceis aq q hꝫ pedes plurimos et qui tagi rotūdat qn cū eo tangit palatū cū melle valet sfocatōib⁹. et silr qui cōedit cōfert asmati et dilatatiōi an helit⁹ sꝫ q dō. Mēbra nutrimē. Puluis⁹ hois pu ro pedes cōfert itericie bibit⁹ cū vino. Mēbra expl. Vermis pluriū pedū q ē sub cisternis et vrceis bibitus cū vino ē bon⁹ difficultati vrine. Venena. Vermis vlcerosi cōtrit⁹ linit sup pūcturā vermiū venenosorum et caliditatē. De visur. Cap. dccxxiiii.

Visur qd ē. dicerūt qdā q ei⁹ virtus ē virt⁹ cerusse et dixerūt alij virt⁹ ei⁹ ē sicut alscodenegi. Mi. Visur⁹ ē vt sit calm et siccū et vt qsi sint ambo i sī mili. qd aūt oīs ptet hoc ē dictū p ignorātiā. Opa. et p. pse. Apud qdam ei⁹ stipticitas ē fortior qꝫ ipsius acuitas. et apud alios ei⁹ acuitas ē fortior stipticitate ipi⁹. Vulnera et vl. Cōsolidat vulnera et gnāt carnē i vlce rib⁹ et phibet adustionē ignis et ostracoīnatē. Mē bra capi. Prohibet corrosionē dētiū. De vitro. C. Itri qd ē. Vitrū inter lapides ē sī. dccxxv. cut sulp⁹ iter dolea. declinat. n. ad oēm tincturā et tingit ea et frāgit et abscidit cū eo. Mi. Calꝫ et siccū. lcviii i fo. Decoratio. Abstergit dētes et fa- cit pilos qn cū oleo sambacino inūgit. Opa. et p pse. In ipso ē stipticitas et subtilitas. Mēbra capi. Mūdificat furfures qn cū eo fit ablutio et abstergit dētes. Mēbra oculi. Abstergit oculū et delet ei⁹ albu ginē. et adustū ē forti⁹. Mēbra expl. Mō ex eo tri tū ē et adustū cōfert valde lapidi vesice et renū quum bibit cū vino. De vua passa. Cap. dccxxvi.

Va passa dicet in cap. de vua. De vētre. C. Calet. Opa. et pro. Pruuiēnu. dccxxvij. Ventriculi mali chimi et silr qd sumit ex visceribus. Quis ei⁹ bona sit digō. verūtū pluris est nutri- mēti q̄ pulmo. ventres aūt auiū qsi digerūt sūt meliora nutrimēti et plurimi et pcipue gallinarū et anserū. Mē bra nutri. Est tarde digōnis. De vite. C. dccxxviij.

Itis qd ē. Iuxgit vua. vitis silūris et mōtana hꝫ ra mos lōgos sic illis q facit vitis. et earū folia sūt sicut folia vue lupine domestice sꝫ sūt latiora et līuu⁹ pilosus ē. et fruct⁹ ei⁹ est sicut vua q fit rubeus apud maturationē et grāū ei⁹ ē rotundū et cōcdunt folia ei⁹ statim qū nascunt. Opa. et pse. Cinis ramorū ei⁹ ponit i medicinis cauterizātib⁹. et oleum vitis ē sicut oleū ros. verūtū nō ē i eo illi⁹ subtilitas. et oleū qdē mu- stī ē cōstrictiuū et calefactiuū et flos silūris ē vehemētis sti- pticitatis. Decoratio. Lachryma ei⁹ valet sup ver rucas formicales. et vitis qdē silūris abstergit panniū et lēntigines sꝫ domestica ē debilis. et lachryma silūris for tius eradicat pilos cū oleo et pp̄e q assimil ex ramis ei⁹ recēib⁹ qn īflāmat. et oleū ei⁹ ē forti⁹ oīb⁹ oleis. Vul nera et vlcera. Lachryma vitis ē bona scabiei et īpetigi ni. et fruct⁹ vitis silūris phibet apari vulnera. Instru mētoꝝ. Cinis vitalis ei⁹ qd remanet cū aceto cōfert toilliōi neruoꝝ. et cinis ramoꝝ ei⁹ cū oleo ponit sup cō tusionē lacertoꝝ et mollificationē iūcturarū. et qūs bibit cum ei⁹ ex ea vin. et oleū musti ē bonū dolorib⁹ later ꝫ et neruoꝝ et laxitudini. Mēbra capit. Folia ei⁹ ponūt i emplo ad soda calas. et radix vitis nigre et al be silūris ē ex summa medicinarū abstergentiū i soldas

auris et ē ex medicinis cōferētib⁹ surditati. et cortex ei⁹ q silūris est cū melle sanat gingiuā sanguineā. Mēbra oculi. Folia vitis cū farie ordei more empli suppōsi ta oculo phibēt fluxus ad ipm. Mēbra anhe. et pe cto. Succus foliorū domestice cōfert sputo sanguinis et sīr fruct⁹ silūris bibit⁹. Mēbra nutri. Empl̄ꝫ factū ex folijs et filis ei⁹ cū farieb ordei valet sup cōstā stōi et īflationē eius et succus foliorū ei⁹ cōfert dolori sto machi ex caliditate et qū bibitur radix ei⁹ cū aq silūris aut vino cōfert hydropisi. et solone educit aquā et fruct⁹ vitis silūris est bonus stō et nausee et conturbationi et acetositati cibi. Mēbra expl. Succus foliorū ei⁹ est cōueniēs dysenterie et dolori ani ex caliditate. et ei⁹ la chryma q est sicut gūma bibit cū vino et frangit lapidē et cinis eius qd remanet post expressionē cū aceto ponit sup hemorroidas et mora. et fruct⁹ ei⁹ bon⁹ ē ano. pro ca.n. et stringit. Venena. Cinis ei⁹ qd remanet est tyriaca morsui vipere.

De volubili. Cap. dccxxix.

Olubilis. Mi. Est cqlis ad caliditatē qua- dā declinās et siccitatē plurimā et ē lenificatiua et apud alcanzi ē frida. Opatōes et pse. Est resolutiua optima. Et nota q notat cinis papaueri con stat ex terreitate cōstrictiua et aqitate lenitiua et acredine ignea sꝫ exiccatio destruit aqitatē ei⁹ et ipsa ē mūdificati ua. Decoratio. Lac volubilis magne abradit pilos et īterficit pediculos. Vulnera et vlcera. Folia funis pauperū recētia cōueniētia sūt vlcerib⁹ magnis. et cōso lidāt ea decocta i vino et ex eis emplm factū suppositum adustiōi ignis et pp̄e cum cerato et ad hoc nō est ei par. Mēbra capi. Distillat succus ei⁹ in aurē doloro- sam cū costo pp̄e cū oleo ros. et pp̄e qū ē apa calidus et cōfert soda antique. et succus ei⁹ cōfert materiei attracte ad aurē si ē antiq et vlcerib⁹ antiqs in ea. Mēbra an he. et pecto. Est bona pectori et pulmoni et mundificat asma. Mēbra nutri. Apit oppilatiōes epatis et fo lia ei⁹ cū aceto sūt bona sploni. Mēbra expul. Aq ei⁹ soluēdo educit cholerā adustā et qē nō decoqt ē for tior. et ē qdā spēs volubilis mala solone educēs sangui nem. De virga pastoris. Cap. dccxxx.

Irga pastoris qd ē. Est albatbat et ē masculus et femina. sꝫ masculus ē fortior. Opa. et pse. In ipsa ē stipticitas sꝫ ps aquea i ipsa ē plurima et pp̄t multitudinē repulsiōis materierū essusaꝫ existimāt q est exiccatiua et silr phibet fluxū. Apam et bothor. Fit ex ea emplꝫ phlōi et herisipile et formice et ē valde cōferēs apātib⁹ vlceratis. Vulne. et vl. Cōsolidat vulnera recētia. Mēbra capi. Succus ei⁹ īterficit vermes auris et exiccat vulnera ei⁹. Mēbra anhe. et pecto. Aq ei⁹ cōfert sputo sanguinis. Mēbra nutri. Fit ex ea emplꝫ ad īflāmationē stōi īfrīdati. Mēbra expl. Prohibet fluxū sanguinis ex intice et sanat vl cera intestinoꝝ. Et dia. qdē existimauit q ipa puocat vri nā et sanat illū qui retinet eam et nō potest mingere.

De vua. Cap. dccxxxi.

Va. Electio. Alba laudabilior ē qꝫ nigra qū equant i reliqs pperatib⁹ spissitudinis et sub tilitat et dulcedinis et reliqꝫ et dimissa p⁹ collectio nē duob⁹ dieb⁹ aut trib⁹ melior ē collecta i eadē hora. Mi. Cortex vue siccus ē et sicc⁹. Opa. et p. Collecta i eadē hora ē inflatiua et suspēsa dōec detumescat cortex ē boni nutrimēti et ē fortior corporis. et ei⁹ nutrimētū ē sīle nutrimēto fcuū i pauciate malicie et ē plurimi nutrimēti qꝫ uis sit min⁹ nutritiua sicuū. et matura melior ē nō maturis qꝫ nō matura. et qū nō digerit vua ei⁹ nutrimētū ē crudū. et nu trimēti qdē vue cū sua dispōne pst⁹ ē nutrimēto succi ei⁹. sꝫ et ex ei⁹ ē velo. dos penetratiōis et dīgestiōis. et vuā stiptica

speratur q resoluat appensio. Acetosa vero non est ita. Mebra nutrimenti. Una passa est amica epati et stomacho. Mebra expul. Una et vua passa cu3 suis interiorib⁹ bone sunt dolorib⁹ intestinorum. et vua passa cōfert renib⁹ et vesice. et vua qdē in eadē hora collecta mouet ventrē et inflat. et ois vua nocet vesice.

De venis tinctorum. Cap. dccxxvi.

Uenetinctor. Nā. Sunt calide et sicce declinantes ad finem. Opationes et ꝓprietates. In ipsis est abstersio fortis. Mēbra capit. Cōfert capit masticatio dolori dētiū. Mēbra oculi. Succus earū ē bonus in acuēdo visum et abstergēdo qd est coram pupilla de aq̄ et albugine. Mēbra nutrimenti Cōfert ictericie facte ex oppilationib⁹ et ꝓprie cu3 aniso et vino albo.

De ventrib⁹. Cap. dccxxvii.

Uentres. Opationes et proprietates. Uentres auiū plurīs sūt nutrimēti et illi q sunt gallinarū3 nō digerunt velociter. Membra nutrimenti. Expertum inuenerūt q tunica interior ventriū exiccata cōfert ori stomachi et dolori eius. Filius mesuegue et ꝓprie ventris galli.

De vulpibus. Cap. dccxxviii.

Ulpes. Opationes et ꝓprietates. In ipsa est resolu. et eius pellis ē calidior pellib⁹ et eius qdem pelle iuuant humectati ꝓpter ipsius resolonem Instrā iuncturarū. Qñ vulpes coquunt in aqua et cum bro canī iuncture dolorose ex ea cōfert vehementer. et silr oleū qñ vulpes decoqt in ipso imo hoc est valde fortius. et oportet qdē vt prolongetur ei⁹ sessio in ipso: et meli⁹ est vt sit post euacuationē et purgationē vt nō attrahat cū fortitudine sue acuitatis et resolonis humores ad iuncturas et qñ euacuat corpus post illud nō attrahit ad iuncturas aliqd. q si residead erit leue. et silr adeps vulpis qsq3 attrahit aliqd plus eo qd resoluit et qñ decoqt in ipso decoctū. et quecūq3 ambarū administrat resoluit illud qd est in iunctura. Mēbra capitis. Eius adeps sedat dolorē auris qñ in ea distillat. Mēbra anhelitus et pectoris. Eius pulmo siccus cōfert asmaticis valde et ei⁹ pondo ē pōdus. ℥.i.

De vespertilione. C. dccxxix.

Uespertilio qd est. dicit q scirazirac est lac ei⁹ et dicitur q est vrina ipsius. Nā. In scirazirac est abstersio et vehemēs calefactio. Opatiōes et ꝓprietates. Unguentū vespertilionis ꝓhibet māmillas puellarū a magnificatione et ꝓhibet ortū pilorū fm q dicit. sed nō est verum. Mēbra oculi. Cerebrū ei⁹ cū melle cōfert pncipio aque descendētis in oculū et eius cinis acuit visum et scirazirac confert vngule.

De vbere. Cap. dccxxx.

Uber. Nā. Est frigidū et siccum propter neruos plurimos q sunt in ipso. Electio. Nutrimētū vberis pleni lacte qñ digerit propinquum est nutrimēto carnis et illud est melius ex quo ē lac et qd ē alalegueati qñ ipse velociter faciūt descēdere ips et ē de animali bone carnis boni humoris grossi fortis.

De vngula. Cap. dccxxxi.

Ungula qd est. Quum ex cinere vngule capre cū aceto linit alopitia cōfert valde.

De litera X.

De xiloaloe. Cap. dccxxxii.

Xiloaloes. Electio. Melior species xiloaloes est alnudidū. et apportat de medio regionis indie fm quosdam deinde est illud qd dicit indū et est mōtanū et supfluit sup almandilium qñ nō generat pediculos et est magis dans odorē panis. Quidā vero homines sunt qui nō discernūt inter mandiliū et indū bonū. et de meliori xiloaloe est alsemedeari qd est de abstersione indi. deinde alcumari qd est de abstersione indi postea alsenafius. et est spēs tertia et post illud est alcetiliū. alsebriū et alkadiū et aliis q nominat alcasamurū et est bonū valde. et sim⁹ illo est algelin et almētali et algnali et alrantat sed almādiliū totū est bonū. deinde melius de alsemendari est variū pondero sum et durū plurime aque grossum in quo nō est abodo et remanēs sup ignē. Quidā vero existimāt nigrū super variū. et melius alcumari est nigrū mundū ab albo ponderosum remanens sup ignē grossum plurime aque. et vniuersaliter melius xiloaloes est illud qd magis submergit in aqua. Natans vero est priuati vna et ipsum est mali. et xiloaloes qdē est vene arboris que incidunt et sepeliunt in terra donec earū lignū et cortex putrefiant et remanet xiloaloe purū. Natura. Calidū et siccū in fo. sicut existimo. Operationes et ꝓprietates. Est subtile aperiens oppilationū frangitiuū ventositatū remouens superfluitates humiditatū. et confortat viscera et prohibet eā. Decoratio. Masticatio eius facit oris odorē bonum. Instrumenta iuncturarum. Cōfortat neruos et acquirit eis mūdificationem et viscositatē subtilem. Membra capitis. Xiloaloes cōfert cerebro valde et cōfortat sensus. Mēbra anhelitus et pectoris. Cōfortat cor et letificat ipsū. Membra nutrimenti. Si bibat de xiloaloe pondus ℥.i. remouet humiditatē putrefactam stomachi et confortat ipsum et epar. Membra expulsionis. In ipso est virtus cōstringens naturam et cōfert dysenterie valde.

De litera Z. De zedoaria. Cap. dccxxxiii.

Zedoaria qd est. Portiones sunt mithrigie. minores tñ ea et est in sua vtute. Fortior qdem est illa que cū napello crescit. Ei⁹ vicinitas debilitat plantam napelli. Filius mesuague dicit q ipsa in opatione sua est fortior durnigi. Uerumtñ est debilior ea. dico autem q si ipse voluit per hoc q zedoaria est debilior ea tūc iam errauit in qñ stimauit. et si voluit per hoc q durnigi est durior. non elongat illud. Apud me vero non confert q iste mesuague quum huius diffinitionē expertus est habui in hac cōsideratione electionem pertinentē propter hoc propter sermonē ei⁹. Etiam scierūt q zedoaria solis napello. q. ergo est debilior durnigi. Uenena. Est tyriaca venenosorum oīum vipere et napelli et aliorum. Permutatio. Triplū pōderis zurumbet et pondus tamarisce.

De zinzibere. Cap. dccxxxiiii.

Zinziber qd est. Notū ē et est simile piperi nostro suis. sed nō inest ei ipsius subtilitas. et acuit ei et corrodat propter humiditatē suam superfluam. et propter illud calefactio eius tardior est calefactione piperis et illud est propter spissitudinē suaui sicut in nasturtio et sinapi et gūma ruteagrestis. Natura. Calidū est in fine tertij. siccū in fo. et in ipso est humiditas supflua et nutrimē calidū est et siccum et de ipso multitudo humiditatis superflue. Opatiōes et ꝓprietates. Ei⁹ calefactio est fortis sed nō calefactiui post ipsum propter illud qd in ipso est de humiditate supflua sed eius calefactio est fortis. Est lenitiuū resolutiui flatuū qñ nutrit mel accipiēs qdā humiditatis ei⁹ superflue et coquit plurimū ei⁹. Mēbra capitis. Augmentū facit memorie ratiōe. et abstergit humiditate a partib⁹ capitis et gutture. Mēbra oculi. Abstergit tenebrositatē oculi ꝓpter humiditatē suā facto ex eo alcofol et bibitū. Mēbra nutrimenti. Digerit et cōuenit frigidati epatis et stomachi et tenebrositatē stōi. et qd accidit in eo ex humiditatibus comestione fructuū. Mēbra expul. Et ita cibus nutritiuū et nō nutritiuū et lenit ventrē leuiter. dixit aliquis q retinet. Ego autē dico qū sūt amalaia vigēns et rigiditate humoris viscosi. Uenena. Confert venenis vermiū venenosorū.

De zurūbet. Cap. dccxxxv.

Zurumbet quid est. Est herba similis cipero sed est maior et minus odorifera. Natura. Calida est et sicca in tertio. Operationes et proprietates. Resolvit ventositates. Decoratio. Est impinguativa et abscindit odorem vini et alleorum et ceparum. Membra anhelitus et pectoris. Letificativa est cordis. Membra nutrimenti. Retinet vomitum. Membra expulsionis. Stringit naturam et confert ventositatibus matricis. Venena. Confert mordicationi venenosorum vermium valde ita ut propinqua sit zedoarie. Permutatio. Ponitur loco eius in venositatibus quantitas ipsius et medietas eius de durungi et due tertie ponderis eius de taraxacon silvestri et medietas ponderis eius de granis citri.

De zinzibere canino. Cap. dccxlij.

Zinziber caninum quid est. Est olus notum et est sicut piper aque. et eius folia sunt sicut folia salicis nisi quia sunt magis citrina et eius virgulta sunt rubea habentia saporem zinziberis. et ipsum interficit canes. Natura. Calidum est in secundo, siccum in primo. Decoratio. Recens contritum cum semine suo abstergit vestigia que sunt in facie et pannum et lentigines in ea. Apostemata et bothor. Recens resolvit apostemata dura quando teritur et semen eius quum fit ex eo emplastrum similiter.

De zernabo. Cap. dccxliij.

Zernabum quid est. Arbor magna et non fructificans existens in monte libano de sceni cuius folia administrantur et eius virgulta sunt virgulta parva rotunde figure inter grossitiem magne acus qua subtilia laminantur et grossitiem calami cum quo scribitur nigra ad citrinitatem declinantia que non habent multum saporem neque odorem. et parum odoris quem habent est bonum et est odor citri et virtus eius est virtus nucis muscate sed est subtilior capparis et ingreditur loco cinamomi. Natura. Calida est et sicca in secundo. Operationes et proprietates. In ipsa est stipticitas et resolutio ventositatum. Membra capitis. Fit ex ea caputpurgium cum aqua et oleo ro. ad soda frigida. Membra nutrimenti. Confert epati et stomacho infrigidatis. Membra expul. Stringit ventrem.

De zinjar. Cap. dccxliiij.

Zinjar quid est. Species faciendi zinjar sunt cum exasperatione eris in fece aceti et rotatione limature eius cum aceto et sepultura ipsius in loco humido. Et inclinatur vas ereum super vas in quo est acetum et dimittitur quousque in ipso fiat zinjar deinde fricatur zinjar eius et pulverizatur cum sale ammoniaco. et sepultura eius in loco humoroso est nota. et fit ex zinjar species subtilis valde. Assumitur enim acetum sublimatum et ponitur in mortario ereo cum pistello ex ere et sine intermissione teritur in sole calido estivo donec exasperetur. deinde ponitur in ipso alumen et sal cum mensura et sine intermissione teritur. Cumque conficitur illud quod teritur et exiccatur aspergitur super ipsum acetum et vrina infantium et teritur et dimittitur in loco humoroso. deinde aggregatur et exiccatur et quandoque invenitur zinjar quod generatur super lapidem in mineris eris et quandoque invenitur aliquid ex eo in mineris. Electio. Illud quod eminens est minerale et fortius quod est assumptum ex cardo et ere adusto et acetosum est levius eo quod factum est cum sale ammoniaco. Natura. Calidum est et siccum ad quartum perveniens. Operationes et proprietates. Est abstersivum corrosivum carnis dure et lenis similiter sed ceratum temperat ipsum et facit ipsum abstersivum sine mordicatione. Vulnera et vlcera.

Prohibet vlcera ambulativa et consolidat cum cerato. et mundat vlcera sordida. et ipsum cum adeb albam et aceto est medicamen scabiei vlcerose et albaras et morphee. Membra capitis. Alzinjar assumptum cum sale ammoniaco et alumine et aceto quum teritur et sufflatur in naribus et impletur os aqua ut non perveniat ad guttur prohibet fetorem narium et vlcera mala in ipsis. et zinjar ferreum cum aceto stringit gingivas et fit ex ipso ceratum ad apostemata gingivarum. et similiter zinjar ereum. Membra oculi. Prohibet grossitudinem palpebrarum et earum inflationem et abstergit oculum. et ponitur in medicinis vlcerum oculi et provocat lachrymas valde. Cumque zinjar administratur in alcohol. rectius est ut oculus vaporetur spongia infusa in aqua calida. Membra expulsionis. Ponitur in medicinis hemorroidarum et fit ex ipso et ammoniaco licinium et adimplentur eo hemorroides.

De zafere. Cap. dccxlv.

Zafere quid est. Arbor cuius granum simile est alaniuden que dicitur albaze et est similis rute et dicitur durarugina. Natura. Calida est et sicca. Operationes et proprietates. Resolvit inflationem. Membra expulsionis. Radix eius et semen in exiccatione spermatis sunt similis virtutis cum ruta. Venena. Confert puncture scorpionis bibita et linita.

De zeiderac. Cap. dccxlvi.

Zeiderac. Instrumenta iuncturarum. Confert sciatice. Membra expulsionis. Aqua foliorum eius cum rob confert difficultati vrine et menstruorum et extrahit sanguinem congelatum in vesica. Venena. Confert morsui venenosorum vermium.

De zarur. Cap. dccxlvij.

Zarur quid est. Alzarur alia est nota et nominatur triangulus latinorum. et ex zarur est species quam nominant greci teschimon et sentabohum et quandoque nominatur cum malum silvestrem. Arbor enim eius similis est arbori malorum ita quod etiam in foliis suis nisi quia minor et est saporis pontici. Operationes et proprietates. Est stiptica que est magis stiptica quam algobera vincens cholera et retinet cursus plus omni fructu. Membra capitis. Teschimon est faciens soda. Membra nutrimenti. Teschimon est mala stomacho. Membra expulsionis. Stringit et retinet ventrem.

De zeduar. Cap. dccxlviij.

Zeduar quid est. Inquit di. Est algeduar sicut quod existimo.

De zabarat. Cap. dccxlix.

Zabarat quid est. Est planta cuius vna species folia habet ut lenticula et thyrsos erectos et lenia folia parvas radices. et nascitur in terra salsa exposita soli et in ipsius sapore est salsedo et altera est similis campitheos et est melioris coloris et purpureitatis. Vulnera et vlcera. Est consolidativa eorum. Membra capitis. Subducit superfluitates ita quod secunda confert epilepsie bibita cum oxymelle.

De zinzania. Cap. dccl.

Zinzania quid est. dico quod zinzania ab omnibus dicitur secundum duas res. vna earum est granum sicut frumento ex quo homines faciunt panem et dicunt quod zinzania est plurima. et quidam alij nolunt rem quandam inebriantem malam que in granis provenit. sed loqui de hoc est preter illud in quo sumus. Electio. Melior est illa que est levis ponderis non vetus neque frangibilis sed est viscosa quum masticatur declinans ad rubedinem et in ipsa est ponticitas parva.

De zuccaro. Cap. dccli.

Zuccarum quid est. Arundo zuccari in natura zuccari cristia et est vehementioris exiccationis quam ipsum. Natura. Frigiditas est tabarzed et est sabuloso. Et vniuersaliter est calidum in fine primi. Et antiquum declinat ad siccitatem in primo et est temperatum in ipso. et quanto magis antiquatur tanto plus exiccatur. Operationes et proprietates. Est lenificatiuum abstersiuum lenitiuum. Et sulimenus est magis lenitiuum et proprie alfenid itemque mel arundinis et zuccarum non sunt inferiora melle in abstergendo et mundificando. et quanto plus antiquatur zuccarum tanto fit sabulosum. Membra oculi. Assumptum sicut gumma ab arundine abstergit oculum. Membra anhelitus et pectoris. Lenit pectus et remouet ipsius asperitatem. Membra nutrimenti. Est bonum stomacho in quo non generatur cholera. Ipsum enim ledit propterea quia ad choleram conuertitur et est aperitiuum oppilationum. et in ipso est virtus faciens sitim minorem sitis quam facit mel. propter antiquum generat etiam antiquum sanguinem feculentum et abstergit phlegma stomachi. et in arundine quidem zuccari est iuuamentum ad vomitum. Membra expulsionis. Soluit et propter illud quod super arundinem inuenitur sicut sal et sulimenum quidem et rubeum vehementioris sunt lenificationis et quandoque inflat et quandoque sedat inflationem et ipsum quidem cum oleo amigdalino confert colice.

De zuccaro albusar. Cap. .dcc.

Zuccarum albusar quid est. Manna cadens super albusar et est sicut frusta salis. et in ipso quidem est cum abstersione et resolutione ponticitas et amaritudo et de ipso aliud est diamentum album et aliud est agizium ad nigredinem declinans. Operationes et proprietates. Est abstersiuum cum ponticitate in ipso. Membra oculi. Zuccarum albusar acuit visum. Membra anhelitus et pectoris. Confert pulmoni. Membra nutrimenti. Confert hydropisi cum lacte camelino vtiter fete. et non facit sitim sicut reliquae species zuccari quia eius dulcedo est parua et est bonum stomacho et epati. Membra expulsionis. Confert renibus et vesice.

Expletus est liber secundus canonis quem princeps Auicenna de medicinis simplicibus edidit. Impressus Venetijs per Dionysium Bertocum.

Fen prima de universis egritudinibus capitis ex libri canonis in medicina. Tractatus primus de anathomia cerebri et dispositionibus eius.

De utilitate capitis et partibus eius. Cap. Primum.

Inquit Galienus

Intentio in creando caput nō est cerebrū: neq3 auditus: neq3 odoratus: neq3 gustus: neq3 tactus. Hec enim mēbra et virtutes in aīalibus reperiunt capite carentibus. Sed intentio in ipso est bonitas dispositionis oculi in ipsius conversione que ei creata est: ut oculus bēat elevationē et sublevationē sup oīa mēbra corporis in oībus partibus. ¶ Cōparatio namq3 oculi ad corpus est propinquā cōparationi speculatoris ad exercitū. ¶ Et locorū quidē qui speculatoribus est melior et cōvenientior locus est altus. ¶ Et iterū oī oculo nō est necessariū creare caput absolute: sed aīali leui habenti oculū cuius oculus indiget multa cautela et loci affirmatione. Multiplicibus aīalibus capitibus privatis duo sunt creata additamenta a corpore sublimata: sup que oculi eorū huiusmodi cōstituti sunt: ut ipsorū unusquisq3 speculationem et sublimationē suo habeat visui. ¶ Amplius in conversionibus oculi ipsorū nō est caput creare necessariū propter duritiē nuche ipsius. ¶ Et neq3 caput est necessariū oīnino aīalibus quorū oculi capacitate indiget. Et quibus nervos adiunire necesse est: propter diversitatē motuū nuche et palpebrarū: nā huiusmodi nō est cōvenientior nervorū elongati gracile. et nos quidem pscrutabimus illud in capitulo de oculo. ¶ Partes vero capitis est sensus et que eas sequunt sunt capilli. deinde cutis. deinde pannis deinde panniculus: postea cranei. deinde panniculus durus: postea panniculus subtilis noīatus secundū deinde cerebrū. s. substantia eius et ventres ipsius: et illud qd in eis existit. postea duo panniculi sub eo: deinde rete: postea os quod est cerebri basis.

De anatomia cerebri. Cap.ii.

Cerebri autem hominis anatomia est hec. Cerebrū. n. dividit in substantiā velatiuā et substantiā medullarē et ventres in ipso spiritu plenos. Nervi vero sunt sicut virgulta ab eo procedentia: nō tñ secundū q sunt partes substantie ipsius proprie. ¶ Et totū quidē cerebrū in sui longitudine mediationē hz penetrantē in ipsius superficie et medulam eius et eius ventres: propter illud qd in parilitate de iuvamēto nervorū existit: et sic parilitas in ventre anteriore solū sensui magis apparens. ¶ Cerebri vero substantia creata est frigida et humida. frigida quidē ne ipsum inflāmaret multitudo que ei advenit ex fortitudinibus motuū nervorum et passionibus sensuū et motibus spiritus in alterationibus imaginationis et cogitationis et memorialibus: et ut eo temperetur spiritus a corde egrediens et ad ipsum penetrans in duabus venis ascendentibus ab eo ad ipsum. Et humidū quidem creatū est ut ipsius motus nō exiccent: et ut eius figura sit bona. ¶ Et creatū est pingue et molle: et eius quidem pinguedo est. n. sic qd ex nervis oritur viscosum: et lenitas quidem eius ... in ipso existere ut eius figura bona fiat et ipsius alteratio cū imaginationibus. leue enim alterationes facilius suscipit. hoc ergo est qd ipse dixit. Dico autē creatū est leue ut sit pingue et ut nutrimentum qd nervis gradatim tribuit duris sit bonū. nervi etiam ex cerebro nutriūtur et nucha. Amplius substantia dura nō augmentat durū quōd ipsum augmentat leue. Et ut in eo qd ab ipso oritur sit flexibilitas qū quedā ab eo oriētia indurari apud suas extremitates sit necesse: propter illud qd rememoraturi sumus de nervorū iuvamētis: et propter ea q ... nascentibus indurari necessariū est secundū gradus. Et quia ipsorū duritiess est durities flexuosa oportet ut substantia originis eius sit subtā flexuosa et pinguis pingue. n. et viscosum leue est procul dubio: et etiā ut spiritus qui ipsum circundat et q motus velocitate indiget sit humiditate sustētatus: et rursum ut ipsius raritate alicuius qd. n. in mēbris durū est gravius est leui humido raro.

¶ Verūtamē cerebri substantia etiā in lenitate et duritie medio existit. nā pars eius anterior est lenior: et ipsius pars posterior est durior: et inter duas partes gradibus velamenis duri cuius rememorabil in ipso in sequētibus existentiā est. Anterius autē cerebrū nō est factum leue: nisi qm plurimū nervorū sensus et propter q sunt visus et auditus oriunt ex eo. ¶ Sensus. n. speculator est. et speculatoris inclinatio ad partē anteriorē est dignior. ¶ Et plurimus nervorū motus oritur ex posteriore ipsius et ex ipso oritur nucha q est eius nuntius et vicarius in cursu corporis et ubi necessariū est ex ipsa oriri nervos fortes. Nervi autē motus indigent duritie superflua qua nō indiget nervi sensus. Sed lenitas est ei cōvenientior eius. s. nuche. Igitur origo facta est durior. ¶ Velamen autē in ipso. s. cerebro nō gradatim existit: nisi ut sit diva et dicit ut sit leue separatū a cōtactu duri: et manifestū quidē est q in ipso accidit multū propter hanc vero reflexionē sunt etiā iuvamēta alia. Nā vene ad cerebrū descendentes et in ipso divise aliquo egēt cui innitant: et eas fortes faciat. Posita est ergo reflexio hec sustentaculū earū. ¶ Et sub postremo quidē huius reflexionis et in posterioribus eius est torcular: qd est sanguinis effusio in amplitudine quadā q est sicut lacuna: et ex ipsa quidē in ea ramificant vene in quibus separat sanguis et cerebri substantie assimilat: deinde vene sive originis suggēdo eam exiccant: et ad duas venas ipsam cōiungunt: sicut rememoraturi sumus in illius anatomia. Et ex hac quidem reflexione pvenit iuvamentū ad hoc ut ligamētorum velaminis adherentis cerebro sit origo in equidistantia cōmissure cranei q est corā ipso. In anteriore parte vero cerebro oriunt duo additamēta mamillaria quibus fit odoratus: que quidē a lenitate cerebri parūper differunt: sed postea cōsequit ea nervorū durities. ¶ Amplius totū cerebrū duobus cooperit panniculis: quorū unus subtilis sequit ipsum et alter spissus sequit os: qui quidē duo creati sunt: ut sint duo distinguētia inter cerebrū et os: et ut cerebri substantiā ossis nō cōtingat et ne ad ipsum ex osse nocumēta pveniant. hic autē tactus nō accidentis in dispositionibus additionis cerebri in substantia sua: aut in dilatatione q ei accidit successione cōstrictionis. ¶ Cerebrū preterea quāz elevat ad craneū: quām quedā adsunt dispositiones sicut voces forte. ergo propter huiusmodi iuvamēta inter cerebrū et os cranei duo ponitur distinguentia media inter ea in lenitate: et in duritie: et duo quidem ponuntur ne sit illud cuius obviatio ossi nō est bona absq3 medio illud idē cuius obviatio cerebro est bona absq3 medio. sed distinctū est inter ea. est ergo cerebro propinquius subtilius: et ossi propinquius est spissius: et cū hoc sunt sicut tātamē vnū. hic aut pānicul9 propter qd est cerebri tātamē est ligamentū venarū q sunt i cerebro quietarū: et pulsātiū. Et est sicut secundina ser.

nato sinum venarū in ipso textanū. Qua ꝓpter ingreditur etiā cerebri substantiā in locis multis cōmissuraruȝ eius: ⁊ tendit ad ventres ipsi⁹: ⁊ peruenit apud postremus sectis: ꝓpterea ꝙ nō eget eo ꝓpter sui .s. postremi durinē panniculus vero spissus cerebro nō heret: neqȝ subtilis ita vt in omni loco sit vecliter sinus sup ipsum: sed est ab eo eleuatus: ⁊ inter ipsos quidem non continuat nisi venę penetrātes in spisso ⁊ peruenientes ad subtilem. Spissus aūt vadit ad craneū cū ligamentis panniculantibus ortis a spisso stringentib⁹ ipsum ad cōmissuras ne sup cerebrū vehementer grauet: ⁊ hec qdē ligamenta ex cōmissuris eleuanť vsqȝ ad exteriora cranei: ⁊ ordinanť illic ita vt ex eis texať panniculus cranei cooperiens: ⁊ p illud affirmat ligamentū panniculi spissi etiā cū cranco.

Cerebrū pterea in longitudine sua tres habet ventres ⁊ sic vnusquisqȝ venter in sui latitudine duas habet partes. Et anterior qdē pars sensibilis est separationis in duas partes dextram ⁊ sinistrā. ⁊ hec pars iuuat ad odoratū. ⁊ ad expulsionē supfluitatū cū sternutatione: ⁊ ad partiendū plurimū spiritus sensibilis: ⁊ ad operationes virtutū formantarū que sunt de virtutib⁹ apprehēsionis interiora. Venter autē postremus est etiā magnus qm̄ ipse implet magni medii vacuitates: ⁊ qm̄ est principiū magne rei .s. nuche ⁊ ex eo pānt plurimū spiritus motiui. ⁊ illic qdē sunt virtutis seruatiue operationes sed tamen est minor anteriore: ⁊ eo cuiusqȝ duorū ventrium anteriorum: ⁊ cū hoc minorať gradatim vsqȝ ad nucham: ⁊ inspissať vsqȝ ad duritiē. Medius aūt venter est sicut transit⁹ a parte anteriore ad partem posteriorem ⁊ est sicut vestibulum inter eos: ⁊ ipse qdē ꝓpter illud magnificať ⁊ elongať: qm̄ est redditus de magno ad magnū ⁊ per ipsum cōtinuatur spirit⁹ anterior cū spiritu posteriore ⁊ peruenit ad amplitudinē curuitatū memorialiū predictarū. ⁊ principiū huius ventris primū cooperiū ita ꝙ videť illud qđ est interi⁹ sicut spericum ⁊ p id qdem eleuaťet sit transitus: ⁊ cū hoc elongatur rotunditate sua a nocumentis ⁊ fit fortis ad tolerandū qđ sup eum sustentať de velamine qđ est secundū gradatur: ⁊ illic cōiungunť duo ventres cerebri anteriores ita ꝙ separantur a posteriore in hoc transitu. ⁊ ille qdē locus notatur cōiunctio duorū ventriū: ⁊ hic idē transitus est venter. Et qm̄ est transit⁹ deferens a formatione ad seruationē e melior locus cogitationi ⁊ imaginationi secundū ꝙ sensit. Quod autē ventres isti sint loca earum operationū significať ex nocumentis que accidunt eis: destruiť enim cū nocumēto cuiusqȝ partis ei⁹ operatio: aut ingrediť in ipsa lesio. Et panniculi subtilis pars cooperit: ⁊ cooperit ventres cerebri vsqȝ ad cambadini: vel occiput similiter ꝙ est tunica. ventres vero eius qđ est post illud suffiunt ipsi loco cooperture velaminis. Cōmissuratio aūt que cōsistit in ventribus cerebri est: vt spiritus aialis in substātia cerebri transitū habeat sicut in ventres eius qm̄ non omni hora sit venter dilatať ⁊ apertus ⁊ spiritus aialis sit paucus vbi vel inquantū ventres tātummodo aperiunť. Et etiā quia spiritus alteratio parū cōplent a cōplexione que est cordis vsqȝ ad cōplexionē que est cerebri: ideo in ipso fiat eius decoctio assumpta ex eius cōplexione. ⁊ est qr in primis qm̄ ad cerebrū puenit vadit ad vacuitatē eius primā: et in ipsa coquaťde inde penetrat ad ventrē mediū: ⁊ augmentať in ipso decoctio: postea cōpleť ei⁹ decoctio in ventre posteriore. Decoctio vero optima fieri nō posset nisi p coniunctionē ⁊ cōmissionē ⁊ penetrationē in partibus cocti: sicut est dispositio cibi in epate secundū ꝙ narrauimus sinimus in his que expectamus. Cōmissura autem anterior plura habet singularia qȝ cōmissura posterior: est ꝓportio cōmissure ad cōmissurā est sicut ꝓportio membri ad membrū fere. ⁊ causa qdē minorationis posterioris ab anteriore inuenit in cōmissura. Et inter hos ventrem ⁊ ventrē priorē sub eis est locus qui est partitio duarū venarū magnarum ad cerebrū ascendentium [illegible] remēmoratarum sinus in ramis ipsarū ex quibus [illegible] cundum a sub cerebro ⁊ illi qdē rami inueniunť [illegible] ri de genere glandularū implentia qđ est inter eos ⁊ [illegible] net eos. Sicut est dispositio in reliquis partib⁹ [illegible] vacuitatis .n. que inter eas cadit cadē ꝓportione [illegible] impleať carne glandosa: ⁊ ille qdem glandule figura morū predictorū figuranť secundū formā partitionis narrate. Quēadmodū ei⁹ ramificatio p eis [illegible] a stricto incipiūt: ⁊ in amplius finiunť [illegible] nē. Similiter caput hui⁹ glandule factū est [illegible] me cuius caput est sequens initiū [illegible] cedit cū eo tendens versus finē eius vsqȝ ad cōplementum suspensionis ramorū: ⁊ est illic cōtentū [illegible] multitudinē secture secundine: ⁊ requiescit in ipso [illegible] cerebri cōprehendentis sup hunc ventrē medi [illegible] tas eius. Et ipsius partes q sunt [illegible] laris forme cōmissure ex cōmissuris positis in longitudine sui ligate ad inuicē: vt possit extendi ⁊ [illegible] eut vermis reuolutus ⁊ superius eius interius coopertum est panniculo: qui cooperit cerebrum vsqȝ ad posteriorem: ⁊ est cōpositum cum duobus additamentis cerebri rotūdis comprehēsis longitudine [illegible] re vicine ad cōtactum. elōgate ad separandi [illegible] noiant corde: vt ab eis nō remoueaťvt [illegible] dit ⁊ eius lat: do stringitur [illegible] tamenta vsqȝ ad cōiunctiōem et oppilat meatum [illegible] trahit oderē mundum et augmētatur latitudo [illegible] ad separādum. ⁊ apiatur meatus. Quod autē [illegible] quitur posterius cerebrū e minus: ⁊ puenit ad [illegible] tum vacuitatē vel cōcauitatem ⁊ fit in posteriori hoc: sicut ex eo intrās in itroitu. ⁊ eius quidē [illegible] latus ipsius posterioris scđs formā quam [illegible] rat. duo vo predicta additamēta noiant [illegible] qdem neqȝ cōmissure sunt sed sunt lenia. [illegible] eius ⁊ coopermentū sunt fortiora: ⁊ vt ipse [illegible] ad motiōem ꝓpter motū alteri⁹ rei sit magis [illegible] dientie rei ipsi⁹ vnius. Expulsio preterea superfluitatum cerebri duos habet meatus. quorum vnus est [illegible] tre anteriore ⁊ apud terminū cōmunē qui est [illegible] ⁊ illū q est post eum. ⁊ alter est in ventre medio. Posterior vero venter meatū singularē non habet: ⁊ [illegible] ideo qm̄ in postremo positus est: ⁊ etiā est [illegible] ratione sui ad anteriorem non tolerans [illegible] uersationē. medius vero meatū habet communē [illegible] ipsum ⁊ se ⁊ hoc ꝓpter. Nuche quoqȝ duo [illegible] exitus per quos quedam eius superfluitates [illegible] ⁊ expellantur. ⁊ isti duo meatus qui [illegible] ventribus ⁊ penetrant etiā in ipsum cerebrum [illegible] sunt versus obuiationē apud transitum [illegible] dum cuius principium est velamen subtile ⁊ [illegible] mum est eius inferius: ⁊ est apud velamen [illegible] strictum sicut caput rose. incipiens ab amplo [illegible] vsqȝ ad spiritum prouenientem: quapropter nominatur caput rose: ⁊ nominatur etiam infusorium. [illegible] go penetrat in panniculum durum obuiat ille meatus glandula quasi spera compressa a duobus lateribus opposita superius ⁊ inferius: ⁊ sunt inter [illegible] durum ⁊ meatum palati. deinde reperitur [illegible] tus qui est in cōcauitatib⁹ colatori in superiori palati.

Sermo vniuersalis de egritudinibus capitis [illegible] tibus egritudinibus in ipso. Cap. ii.

o **Portet** te scire q egritudines numerate omnes accidunt capiti. Uerum tamen nostra intentio hic quum dicimus caput est cerebrum ⁊ ipsius velamina: ad capillorum vero egritudines hic nõ declinamus in hac hora. Dicimus ergo q cerebro accidunt species malitie complexionis octo. s. singulares ⁊ composite facte cum materia: aut vaporose: aut habentes substantiam: ⁊ multiplicantur in ipso egritudines humiditatis. In omni enim cerebro in principio creationis humiditates superflue existunt aut ex eo q acquisiuit a matrice: aut postea: quas mundificare necesse est. Nam si purgate nõ fuerint magnificantur inde res: ⁊ est tota aut in corpore cerebri: aut in venis eius: aut in velaminib⁹ ipsius. Et accidunt ei egritudines composite: aut in quantitate: sicut si sit minus q oportet vel maius: aut in figura: sicut si sit eius figura mutata a cursu naturali: ⁊ accidat inde lesio in operationibus suis: aut canales siue meatus ipsi⁹: ⁊ vasa sunt oppilata: ⁊ oppilatio sit: aut in ventre anteriori: aut in ventre posteriori: aut in vtrisq ventribus simul diminuta aut integra: aut in venis: aut in arteriis: aut in originib⁹ neruorum: aut dissoluuntur ligamenta velaminum eius: aut cadit separatio inter velamina ipsius. Et accidunt egritudines ei continuitatis propter resolutionem singularis in ipso: aut in arteriis: aut in venis ipsius: aut in velaminibus eius: aut in cranco. Et accidunt ei apostemata: aut in substantia ipsius cerebri: aut in panniculo eius subtili ⁊ spisso: aut in rete: aut in panniculo extrinseco: et totum hoc a materia vnius humorum calide: aut frigide: et frigidis quidem putrefactio consequitur apostemata calida ⁊ frigida ⁊ quiescit faciunt apostemata: q nominari oportet frigida. Et tu quidem non reperies aliquam egritudinum cerebri: nisi redeuntem ad istas: aut contingentem ex istis. Egritudines preterea cerebrales sunt propter ipsum: aut fiunt propter communitatem: ⁊ quandoq magnificatur res in egritudinibus communitatis in ipso: adeo vt fiant egritudines propter permutationem: sicut enim expelluntur ad ipsum in egritudinibus pleuresis ⁊ sinanchie materie perforantes ⁊ pungentes: ⁊ sepe peruenit ipsum ad apoplexiam pernitiosam propter nocumentum aliud in membro communicante.

De significationibus ex quibus oportet cognoscere dispositiones cerebri. Cap. iiij.

p **Rincipia** ex quibus peruenitur ad cognitionem dispositionum cerebri sunt ex operationibus sensibilibus ⁊ moralib⁹ memoria ⁊ cogitatione ⁊ formatione ⁊ virtute memorie ⁊ conseruatione: ⁊ operationibus mobilibus: ⁊ sunt operationes virtutis mouentis membra mediantibus lacertis: et qualitate superfluitatum euacuatarum ab eo in substantia sua ⁊ colore ⁊ gustu. s. acuitate sua ⁊ salsedine ⁊ amaritudine ⁊ insipiditate: ⁊ ex quantitate ipsarum in paruitate ⁊ multitudine ⁊ fluxibilitate sua ⁊ ex ipsarum retentione omnino. Et ex hoc q aeres ⁊ cibi conueniunt ⁊ diuersificantur ei ⁊ nocent ipsi. Et ex magnitudine capitis: ⁊ ex paruitate eius: ⁊ ex bonitate figure eius secundum que dicte in c. de ossibus ⁊ malitia ipsius: ⁊ ex grauitate capitis ⁊ leuitate eius. Et ex dispositione tact⁹ capitis ⁊ ex dispositione coloris eius ⁊ coloris venarum ipsius. Et ex vlcerib⁹: ⁊ ex apostematibus que in cute eius accidunt. Et ex dispositione coloris oculorum ⁊ venarum ipsorum ⁊ sanitatis ⁊ egritudinis eorum ⁊ tactus ipsorum propter: ⁊ ex dispositione somni ⁊ vigiliarum. Et ex dispositione capillorum in quantitate sua. s. paucitate ⁊ multitudine: ⁊ grossitie ⁊ subtilitate: ⁊ qualitate sub figura ipsorum in crispitudine ⁊ planitie ⁊ colore eorum in nigredine ⁊ albedine ⁊ castaneitate: ⁊ velocitate susceptionis canicici ⁊ tarditate: ⁊ in perseuerantia secundum dispositionem sanitatis: aut remotionem ab ea cum scissione ipsorum: aut casu: aut depilatione ⁊ reliquis dispositionibus ipsorum. Et ex dispositione colli in crossitudine ⁊ subtilitate sua ⁊ sanitate ipsi⁹ ⁊ multitudine casus apostematum ⁊ scrofularum in ipso ⁊ paucitate ipsorum. Et similiter ex dispositione vue ⁊ duarum amigdalarum ⁊ dentium. Et ex dispositione virtutum ⁊ operationum in membris neruosis communicantibus cerebro que sunt sicut matrix ⁊ stomachus ⁊ vesica. Significatio autem secundum communitatem est secundum duos modos. vnus eorum est ex dispositione membri communicantis cerebro in eo quod accidit cerebro. ⁊ secundus est ex dispositione membri cuius communicatione cerebrum infirmatur ⁊ inquiritur quod membrum sit ⁊ quid sit in ipso ⁊ quomodo peruenit ad cerebrum. Et ex istis quidem significationibus significantur dispositiones que sunt presentes ⁊ ille que sunt future ⁊ nondum sunt presentes: sicut ex longitudine tristitie ⁊ horribilitatis significantur melia ⁊ almutil ⁊ alcutub euenientes ex proximo: ⁊ ex ira que intentionem non habet epilepsia: aut melancholia: aut mania: ⁊ ex risu absq causa. congelatio aut amentia.

De significationibus vniuersalibus operationum cerebri. Cap. v.

s **Ignificatio** quidem assumpta ex genere operationum quum sunt sane adiuuat ad significandum cerebri salutem. Et si sunt lese significant lesionem in ipso: lesiones autem operationum quemadmodum exposuimus sunt tres que sunt debilitas. ⁊ mutatio ⁊ permutatio deinde destructio. Et sermo quidem vniuersalis in significationibus operationum est q ipsarum diminutio ⁊ destructio fiunt propter frigus ⁊ grossitiem spiritus ex humiditate ⁊ nõ fiunt ex caliditate nisi magnificet ⁊ perueniat ad hoc vt deiciat virtutem. permutatio autem ⁊ que motui comparantur fiunt ex caliditate. ⁊ fiunt ex siccitate.

De significationibus sumptis ex operationibus animalibus ⁊ moralibus ⁊ motiuis. Cap. vi.

As operationes ingreditur lesio secundum q cognoscitur destructionis aut debilitatis. aut permutationis. verbigratia in sensibus quidem. ⁊ incipiamus a visu quum visum ingreditur lesio. aut et destruatur. aut debilitetur. aut vt in ipso permutatio fiat ⁊ mutetur a cursu naturali ⁊ imaginetur q nõ inueniuntur exterius sicut phantasie ⁊ culices ⁊ pili ⁊ fumus ⁊ reliqua. Ex his enim nocumentis que non sunt propria oculo significatur lesio in cerebro ⁊ phantasie etiam quandoq suo colore significant: q si aliquis dixerit quomodo phantasia alba significat phlegma dominari quod est frigidum quum hoc comparatur permutationem ad calorem. dicemus quod illud est propter complexionem non propter accidentia materierum que accidat vel accidunt virtuti sane integre cum caliditate innata. Et in auditu quidem sicut si debilitetur ⁊ nõ audiat nisi quod propinquum est ⁊ forte. aut permutetur ⁊ audiat quod nõ reperitur exterius sicut tonum similem percussioni aque: aut percussioni malleorum: aut voci tympanorum: aut sono foliorum arborum: aut sufflationi ventorum aut reliquis: ⁊ significent per illud: aut complexio sicca presens in parte media cerebri: aut significent per illud ventositates ⁊ vapores in ipso retentas: aut ad ipsum ascendentes ⁊ reliqua de quibus significatio habebitur aut destruatur omnino. Debilitas vero ⁊ destructio fiunt propter multitudinem frigoris. ⁊ quod aliquis audiat quasi audiat ex longin-

quo fit ꝓpter humiditatē. Quod autem fit in odora-
tu est quia priuat: aut quia debilitat: aut permutat ⁊ sen-
tit odores qui nō reperiunt exterius sensus: aut nō sen-
tidos ⁊ significat secundū plurimū humorē retentū in
cerebro facientē ipsos similes propriū fuerit cū strictu-
ra nariū. Gustus autē ⁊ tactus hoc cursu procedunt
nisi quia ipsorū mutatio a cursu naturali secundū pluri
mū significat corruptionē ꝓpriam in instrumētis ipso-
rū ꝓpinquā: ⁊ secundū minus cōmunionē cerebri: ⁊ ꝓ-
pter sicut quando est cōmune sicut stupor toti corpori.
Et sensus qui cōicant in spē debilitatis ⁊ fortitudinis
significantes dispositionē in cerebro plenariē q̄ est p-
turbatio ⁊ claritas: nō est enim oīs debilitas cum pertur-
batione: q̄m quādoqꝫ est debilitas cū claritate sicut ho-
mo si videat aliqd ꝓpinquum ⁊ parui radij bene ⁊ clare
⁊ videat res paruas: deinde quā elongat aut multipli-
cant ipsarum radij deficit. Nā perturbatio ⁊ claritas
quandoqꝫ sunt simul in debilitate: ⁊ claritas quandoqꝫ
est ꝓculdubio cū virtute. Verū perturbatio semper
significat materiā ⁊ claritas significat siccitatē: ⁊ hec quidem
perturbatio fortasse subito sequitur ⁊ est ex ea oppilatio: ⁊
significat materiā vaporosā in ventris cerebri ⁊ reti eiꝰ.
Judiciū autē de significationibꝰ harū lesionū est: quo-
niā que ꝓcedit cursu permutationis secundū pluranum se
quit cōplexionē calidam ⁊ siccam: ⁊ que currit cursu di
minutionis ⁊ debilitatis secūdū plurimū sequit frigus
⁊ debilitas ⁊ destructio sequit frigus: nisi sint cū vehe-
mentia appositione corruptionis ⁊ casus virtutis: tunc en
fortasse illud plurimū erit ex caliditate: verūtamē caliditas
cōueniens est virtutibus cōparata frigori: cum nocumē
tum cōplexionibꝰ ab ea non magnificat: ⁊ eius corru-
ptio virtutis diminutionē posteriorē facit. Oportet er-
go ut nō cōfidas tunc in istis significationibꝰ nisi cause
as significationes alias predictas causasqꝫ earū signi-
ficationū cōplexionū. Et destructio quidem quādoqꝫ
significat festinationē causarum diminutionis si fuerit ꝓ
pter causam cerebri: ⁊ non fuerit ꝓpter nocumenta in i
strumentis corruptionis ⁊ incisionis ⁊ oppilationis: ⁊
vniuersaliter remotionis a bonitate sua ꝓpter nocumē
tum: aut ꝓpter causam in ipso membro sensibili. Ex
melioris aūt sensibilibus qd est valde cerebro ꝓpinquꝰ
nocumentum ab ipso recipit nisi nocumentū sit in ipso
cōmune sicut auditus ⁊ odoratus: plurimū enim nocu-
menta ipsius qd purgatione ⁊ cōplexionis cū mensura
tione non remouet est ex cerebro: qua propter reliqui
sensus cū suis leduntur sensatis nō significant nocumē
tum in ipso caliditatis: aut siccitatis nō peruenientium
ad hoc ut virtutem prosternant. Auditus autē ⁊ gu-
stus secundum plurimū significant q̄ illa cōplexio est i
cerebro. De operationibus vero moralibus sciendum
est q̄ñ fortitudo meditationis ⁊ perscrutationis significat
fortitudinē cerebri omnino ⁊ earum debilitas signifi-
cat lesionē fortitudinis i ipso. Quare oportet ut demō-
stret q̄ operationū sit lesa: ex ipsis enim est corruptionis
virtutis imaginationis ⁊ formationis ⁊ eius vel earuꝫ
nocumentum. Hec namqꝫ virtus q̄ est formis iuuat
ad significandam anterioris cerebri sanitatem. hec aūt
virtus nō est formatiua quā homo bene potest seruare
formas sensatorū utpote figurarū ⁊ sculpturarū ⁊ mo-
rum ⁊ gustuū ⁊ vocū ⁊ modulationū ⁊ reliquorūꝫ. est
enim aliquo hominū cui inest virtus integra secundum
hoc capitulū adeo ut qui ex geometris optimus est cō
sideret simul figurā lineatā: ⁊ figuret in ipsius anima si-
mile ei ⁊ eius situs: ⁊ narret questionē eiusqꝫ ad finē ip-
sius nō indigens iterata cōsideratione in figura: ⁊ simili
ter est dispositio quorūdam secundū cōparationem ad
modulationes ⁊ dispositio quorundā cū cōparatione
ad gustus ⁊ reliquos: ⁊ ex hoc capitulo ꝓcedit bo-
tas cogitationis pulsus. ipsa enim indiget imaginatis
formis figuratis in anima ex tactis. Hic autem ratio
q̄ accidit nocumentū: aut destruit operatio ⁊ nō rema-
net in ipsa forma imaginationis sensate post remotionē
eius a ꝓportione q̄ est inter ipsam ⁊ sensum q̄ eius se-
it: aut debilitat ⁊ minuitur: aut mutat a cursu natura-
aut imagines qd non est significat eius debilitatē. Di-
minutio v̄o eius ⁊ destructio operationis ipsius secundū
plurimū significant superfluitatē frigoris: aut siccitatis
anterioris cerebri: aut humiditatis. Sed frigus est cau-
sa essentialis ⁊ due reliquie sunt cause ꝓ accidens quo-
niam afferunt eam: ⁊ mutatio operationis eius ⁊ pmuta-
tio ipsius significant superfluitatē caliditatis. Et quo-
dam omnia sunt secundū plurimū ei ⁊ secundum q̄ di-
ctum est in virtutibꝰ sensibilibus. Et hec quando qui-
doqꝫ accidit sana intelligentia vel ratione: ita ut potē-
⁊ cōplete cognoscant pulchrū ⁊ fedū: ⁊ sint eorū ver-
ba cū hominibus sana: sed imaginantur quosdam potes
qui exterius nō reperiunt ⁊ imaginant voces [illegible]
siarū ⁊ reliqua sicut narrat G. accidisse Theophilo medi-
co. Et ex ipso est corruptio in virtute cogitationis ⁊
imaginationis. [illegible] aut destructio: ⁊ nominat hec [illegible]
nis rationis: aut debilitas ⁊ noiat amentia: ⁊ cui prin-
cipium est frigus anterioris cerebri: aut siccitas [illegible]
miditas eius: ⁊ illud plurimū secundū q̄ [illegible]
mutatio ⁊ permutatio: ita ut sit in eius cogitatione [illegible]
tum ⁊ vērū faciat: dicendo q̄ nō est rectū: ⁊ [illegible]
multis rebus: ⁊ significat aut apostemata [illegible]
lericam calidū ⁊ siccam: ⁊ est demonū [illegible]
multis eius est melancholia: aut materia melancho-
⁊ est melancholia: ⁊ est eius permistio cum [illegible]
mentionis ⁊ cum cogitatione absqꝫ compositione.
Qui autē ex illo morbo ad amorē declinat di-
mags significat eius frigore ⁊ ex eis declinat ad in-
dacia ⁊ iram est magis significatiuus caloris: ⁊ sunt
differentias que sunt inter eos ⁊ nos postea [illegible]
eas. Et fortasse erit illud ꝓpter cōicationem [illegible]
alterius: ⁊ illud quidē cognoscet significationibꝰ [illegible]
culanibus qs postea narrabimus. Et vniuersaliter q̄
cogitationes plurimū mouentur motibus [illegible]
mutant ⁊ variantur: tunc illic est caliditas. Et quādoqꝫ
etiā accidit permutatio cogitationis in egritudibꝰ [illegible]
de materie qū a caliditate non [illegible]
sis rōnis in lethargia. Et ex ipsis est lesio in me-
moria: ⁊ ledit aut ut debilitetur: aut ut destruat si-
cut narrat G. q̄ pestilentia preuenit in parte [illegible]
eis accidit propter cadauera multa relicta post [illegible]
lum: ⁊ fuerunt pestilētia illa eiusqꝫ ad tres [illegible]
dit ergo eis ut causa illius fuerit cadere obliuionē [illegible]
nec eis adueniret dispositio secundum quam homo [illegible]
mineret sui ipsius obliuisceret ⁊ filij sui. Et plurimū [illegible]
accidit debilitas in memoria ꝓpter corruptionē [illegible]
stremo cerebro ex frigiditate: aut humiditate: aut [illegible]
tate: aut ꝓpter eum qui permiscet: ⁊ accidit [illegible]
mozatur eius qd nunqꝫ ei addidit significat cōplexionē
calidam absqꝫ materia: aut cū materia: sed materia [illegible]
ca ad illud est magis cōueniens: ⁊ illud [illegible]
plexio nō superfluit ⁊ virtus non cadit. Dicamus [illegible]
tem nūc sermonē communem q̄ destructio harum ope-
rationum qñ fit ꝓpter dominium frigoris: aut in corpore
cerebri: ⁊ est ex eo qd dominat super cerebrum: aut [illegible]
per ventres eius: ⁊ quandoqꝫ fit ꝓpter frigus cum hu-
miditate: ⁊ quandoqꝫ affert ipsaꝫ siccitas: ⁊ similiter [illegible]
rum debilitas: ipsarum autem mutatio fit propter [illegible]

significaret cōplexionem cholericam aut melancholicā cū corpus aduritur. Et significatio dispositionū sōnoꝝ est ex eo qꝺ oportet adiungi hoc loco plurimū: nam visiones rerū citrinarū calidarū significant dominiū cholere: et similiter plurimū visiones rerū cuiꝗ cōplexioni proportionaliū quas numerare nō est necesse: et somnia quꝺ impermixta significant caliditatē et siccitatē et similiter apparent in egritudinibus acutis cerebri. Et similiter sunt somnia terribilia: et illa quoꝝ nō recordatur significāt frigiditatē et humiditatē secundū plurimū.

De significatione operationū motiuarū et quod eis simile est ex somno et vigilia. Cap. vii.

Significationū autē assumptarū ex genere operationū motiuarū destructio et debilitas significant humiditatē superfluam in instrumētis ipsarū sīt subtilē plurimū et significat in quocunꝗ mēbro fuerit lesionē in cerebro, veruntamen eis magis proprium est ꝙ in toto corpore fiant sicut applicatur i par te vna sicut paralysis et tortura faciei: et quandoꝗ conueniunt ambe ad significandū destructionē et debilitatem caliditatis cerebri aut siccitatis in ipso: aut i aliquo mēbroꝝ longinquorū ab eo: verū illud erit post egritudines plures et paulatim paulatim secundum dies. Quod autē in vno mēbro fasciunt mollities et similia eius: quandoꝗ est propter egritudines proprias illius mēbri: et quandoꝗ est ab expulsione superfluitatis cerebri ad ipsum. Eius vero mutatio si est subito significat humiditatem: et si est paulatim significat siccitatē in instrumētis. Que autē cerebro propria est sicut mutatio motuū epilepticū quando adest epilepsia que est spasmus cōmunis: et ipsa quidem non fit nisi ab humiditate: quoniam ipsa fit subito: ex tractatione mēbri alteri⁹ secundū ꝙ declarauimus: et significat oppilationē nō perfectam: sicut tremor capitis: omnia enim hec significant materiā grossam in illo existentē: aut debilitatē, aut siccitatem si fuerit post egritudines antecedentes: et si fuerit eorū aduentus paulatim paulatim. Ex eis autē qui sunt in mēbris a cerebro longinquis⁹ sermo est illud quod diximus multotiens. Et dispositiones egrediunt a cursu naturali: et dixim⁹ ꝙ quando homo impiger est ad motus cōplexio cerebri eius secundū plurimū est calida et sicca: et si est declinis pigritie: similiter eius complexio est frigida et humida: et qui habet egritudinē et motus ipsius primus est ad inquietudinē tunc est calidus: et si que eū attinent et virtus nō est vehementis, casus: et tunc declinat ad frigus. Et ex eis que huic capitulo proportionant est significatio dispositionū somni et vigiliarū. Scias ergo ꝙ somnus semper significat cōplexionis humide frigide aut frigide cōplexionis motū virtuti sensibili: aut vehementē spirit⁹ resolutionē propter superfluitatē motus: aut propter expulsionē virtuti ad interiora vt materia digerat: et expulsum eius spiritus aialis propter cōsecutionē quadmodū fit post cibū. Somni autē causa qui nō secundum cursum naturalē procedit neꝗ sequitur labores et motū est humiditas et congelatio: quod si non cadant cause cōgelationis et significationes nō significant superfluitatē frigoris: et quibus rememorabimur: tunc causa eius est huiditas. Amplius non ois humiditas facit somnū. Senū. n. humiditate cōplexionū ipsoꝝ prolongant vigilie. Et hoc quidem videt ꝙ illud est ex qualitatibus humiditatū ipsarū narcoticarum. Ipse enim vigilare faciunt propter nocumentū quod cerebro inferunt. Veruntamen siccitas secundum omnem dispositionem vigilare prolixius facit.

De significationibus sumptis ex diminutione operationum naturalium ex eo quod expellitur et ex apostematibus et vlceribus et ex capillis. Cap. viii.

Significationes autē accepte ex genere operationū naturalium apparent vtpote ex superfluitatibus per ipsarum diminutionē in quātitate et qualitate earū: et per ipsarum prohibitionē. Earum vero expulsio fit ex palato ex naso et auribus et ex eo quod apparet sup caput de vlceribus et bothor et apostematibus: et ex eo quod oritur de capillis. Capilli enim oriunt ex superfluitatibus cerebri. Et ex capillis quidem sumitur significatio ex velocitate ortus ipsorum: aut tarditate et reliquis dispositionibus quas iam numerauimus. Rememoremur ergo vie significationū expulsionū superfluitatum a sermone predicto. Iste quidem superfluitates quum multiplicant significant materias predictas: et significāt causam quare superfluitates in mēbro multiplicantur: quadmodum scivisti et ꝙ expulsiua nō est debilis. Cum autem prohibentur aut minorant et incurrit cū hoc aut grauitas aut punctio aut mordicatio: aut extensio: aut pulsatio: aut reuolutio et tinnitus significat oppilationē et debilitatē virtutis expulsiue et repletionē. Sensus vero eius i. superfluitatis significat quoniam mordicatiua: aut punginua: adustiua partis grauitatis citrinās colorē faciei et oculi significat ꝙ materia est cholerica. Expulsatiua grauis rubificans colorē faciei et oculi inflans venas significat ꝙ ipsa est sanguinea et lacrimas faciens pigritiam cum qua mutatur color ad plumbeitatē et ducens ad somnū et dormitationem significat quoniam ipsa est phlegmatica: et si color obfuscat in dispositione illa et corrumpit cogitatio et caput est minoris grauitatis: et somnus cū hoc non est dominans: et non sunt reliqua signa significat ꝙ ipsa est melancholica: et si aliquid ipsorum est cū tinnitu et reuolutione et permutatione loci significat ꝙ materia generat ventositatē et inflationē et vaporem: et ꝙ habet caliditatem in ipsa agentē: et si adest superfluitatū retentio cū leuitate capitis significat siccitatē absolute: et hoc quidē capitulū quod intulimus est proprium quantitati: vel qualitati expulsionis et prohibitionis. Qualitas autē eius est si. cut si tendit ad citrinitatē et subtilitatē et caliditatē et exuberationē venarū significat ꝙ ipsa est sanguinea. Et salsa et dulcis cū priuatione reliquorū signorū: aut nitrosa frigida tactu significant phlegma in quod agit caliditas. Et insipida crossa frigida tactu significat ꝙ est phlegma crudum: et iste quidē sunt significationes qualitatis expulsūt in colore suo et gustu et tactu et substantia. Odoris vero eius est quoniam putredo odoris et acuitas eius significant caliditatē. Et priuatio odoris fortasse frigiditatem non tamen sicut prima significat caliditatem. Que autē pendent ex eis que apparent in cute capitis: et quod sequitur eam ex vlceribus et bothor et apostematibus significant secundū plurimū materias que fuerint et expellunt: et non significant dispositionē cerebri in illa hora manifeste nisi forsitan sint in augmento. Tu autē scivisti causas apostematū calidorū et frigidorū et durorū et cancerosorū et vlcerū ambulantiū et quietorū et reliquorū ex his que dicta sunt: nō sunt ergo tibi difficiles cognitiones eorū secundū dispositiones capitis eorū. Et iam etiā scivisti in libro primo causas coitus capillorū: et scivisti causā crispitudinis ipsorū et planitiei et multitudinis et velocitatis canitiei et tarditatis eius. Et nos quidē docebim⁹ et causam scissionis ipsorū et casus eorū in capitulis propriis. Cognosces ergo ex eis qualitatem significationum capillorum: et nos quidem deferemus illud vsꝗ ad illum locum sugimentes multiplicationem et elongationem.

De significationib⁹ sumptis ex cōuenientia et diuersificatione et velocitate passionū et tarditate. Cap. ix.

Signa autem assumpta ex genere convenientie et diversificationis et velocitatis passionum et tardidatis eius sunt hec. Convenientia autem et diversificantia impossibile est quin aut maneant in dispositione in qua posita nichil de sanitate negat que ipsum tenet aut in dispositione in qua est eius exitus a sanitate et mutatur eius complexio a natura. Convenientia ergo eius in dispositione sanitatis que ipsum tenet est assimilatio complexioni eius. complexio igitur ipsius cognoscitur ex illo: quod autem diversificatur ab eo in dispositione illa est contrarium complexioni ipsius. In dispositione autem in qua fit eius exitus a sanitate et mutatur eius complexio ab ipso iudicium est e contrario. Non quidem iam declaravimus in eo quod est pertinens de dictis universalibus quod sanitas in corporibus omnibus non est secundum complexionem unam: et quod possibile est ut sit sanitas corporis a complexione cuius similis est ex eo quod affert egritudinem corpori alteri si haberet illam complexionem. Verumtamen oportet ut consideres quod sit eius diversificatio in extremitate alia etiam sicut diversificatur ei hoc in hac extremitate alia vel extimatione secundum quantitatem complexionis quam habet. Due enim extremitates simul sunt diverse impedientes procul dubio: et non est continuatio sanitatis aliqua extra equalitatem nisi dum non vehementer superfluit. Et cerebrum quidem quod complexionis calide malitia habet iuvatur aere frigido et cibis et odoribus frigidis: hec sunt boni sicut camforam et sandalum et nenufarum et eis similes: sive secundi non benefaciunt in nosi et albi [illegible]: et iuvatur tranquillitate et quiete. Et quod habet malitiam complexionis frigide iuvatur eo quod est illi contrarium. Iuvatur ergo aere calido et odoribus calidis et lenificantibus et calefacientibus et exercitiis et motibus. Et quod habet malitiam complexionis sicce ledit eo quod et ipso evacuatur. Et quod habet malitiam complexionis humide iuvatur eo quod et ipso evacuatur et minuitur ab eo. Significationes vero velocitatis passionum eius sicut si velociter calefiat: aut velociter infrigidetur sunt hec. Quod enim calefit velociter significat caliditatem complexionis secundum conditiones predictas in libro universali. Et similiter quod velociter infrigidatur et similiter quod velociter exsiccatur. Illud enim quidem fit propter paucitatem humiditatis ipsius: et quandoque fit propter subtilitatem humiditatis ipsius aut propter caliditatem complexionis. Verumtamen differentia inter ea est quoniam quum primo reperiuntur reliqua signa siccitatis cerebri sicut vigilie et reliqua de quibus rememorabimur in capitulo signorum complexionum cerebri: et hoc secundum est quum siccitas non accidit ei nisi in horis que sunt apud motum laboris et sumit caliditatem fortem aut quod precedit cursus eius ex causis siccitatis inductis. Amplius si non affuerit ei in reliquis horis significatio siccitatis. Cum eo vero quod fit propter caliditatem complexionis eius sunt reliqua signa caliditatis in complexione. Quod autem velociter humectatur quandoque fit propter caliditatem substantie eius: et quandoque fit propter frigus substantie ipsius. et quando quidem fit quum complexio substantie ipsius radicalis fuit humida: et quandoque fit quoniam complexio substantie eius radicalis fuit sicca. Quod si fuerit ex caliditate erunt illic signa caliditatis. amplius erit illa humectatio non ex eo quod semper est sed ipsa erit successiva caliditatis superflue cadentis in cerebro et attrahentis humiditates ad ipsum que ipsum implebunt. deinde si remanserit complexio calida vincens succedet siccitas et cum diminutione. et si humiditates vicerint fiet cerebrum frigidum et humidum: et si equabuntur provenit secundum plurimum putredo et egritudines putride et apostemata. quia hec humiditas non est innata. convenit ergo ut in ea caliditas innata.

Verumtamen non convenit in ipsa nisi convenientie extranea que est putredo: quod si fuerit propter complexionis frigiditatem non erit exercitatio humiditatis subtracta secundum dies. deinde eveniet humectatio et fiet cum velocitate: et erunt signa frigiditatis cerebri reperta. Quod si illud fuerit propter humiditatem cerebri ipsius erit velocitas in illo propter unam duarum rerum: aut quia humiditas si est frigida et frigus corrumpit virtutem digestivam mutantem illud quod pervenit ad cerebrum de nutrimento: et propterea humectatur. Cum ergo fuerit frigus sua natura humectatio post ipsum sequitur subito: et quando accidunt oppilationes in meatibus accidunt [illegible] superfluitates retineantur. deinde erit hoc semper et inseparabile et non erit ex eis que sunt raro. Eius autem quod fit propter cerebri siccitatem causa est desiccatio adveniens subito quum siccitas accidit uno momento et est cum signo siccitatis predicto et est similis ei que provenit a caliditate nisi in eo in quo ambo diversificantur ex signis caliditatis et ex signis siccitatis. Iste ergo sunt significationes assumpte ex velocitate passionis et non oportet ut dicamus passionum tarditatem propter debilitatem virtutum naturalium precipue in humectatione quando velocitas vel debilitas virtutum naturalium sequitur earum malitiam. Omnia autem convenientia et diversificantia non sumuntur ex qualitatibus uno sumuntur ex temporibus quemadmodum evidentius habentur egritudines que nominantur eorum eligere desuper [illegible] de significationibus commutationis hic.

De significationibus sumptis ex parvitate capitis. Cap. x.

Significatio vero facta secundum parvitatem capitis et magnitudinem eius est quod oportet scire quoniam causa parvitatis capitis est paucitas materie: sicut causa magnitudinis est materie multitudo. i. materie spermatis parvitas apparentis que capitis est naturalis. Amplius si materie paucitas equalis fortitudine virtutis formative provenit bone forme: et erit minus malum eo quod parvitas capitis adiungitur figure malitia in creatura. Cum significat debilitatem virtutis secundum quod ipsa est efficiens malitie in forma cerebri et debilitatem virtutis et debilitatem mentis virtutis moralis et naturalis debilitatem. Quapropter physonomici dicunt quod hic homo fit stultus timidus velocis ire festinans in rebus. Et quidem dicunt quod caput parvum omnino non vacat significatione malitie forme cerebri: et qui magnum caput habet assiduam significationem bonitatis dispositionis cerebri dum non sunt ei comparate bonitas figure et grossitudo colli et amplitudo pectoris. Ipse enim comparatur magnitudini dorsi et costarum et apparitioni magnitudinis nuche et eius fortitudinem que consequitur fortitudinem cerebri. Cum enim multitudini materie compar existit fortitudo virtutis formantis capud dicendum hanc formam. Et eius autem que illud significant est ut illic sit proportionalitas reliquorum membrorum. quod si cum eis compar fuerit quoddam in debilitate malitie figure debilis colli parvi dorsi erit illa que eo continentur et ab eo oriuntur secundum quod quantitas accidit ex augmento capitis et magnitudine quod est secundum naturam pueris quibus accidit apostema capitis et magnitudo eius que non sunt innata sed secundum formam egritudinis: et causa in quo est multitudo materia ascendentis: et similiter accidit adultis ex doloribus capitis provenit: et quandoque accidit ut caput minoretur et tempus planum fiat quum eius humiditas super cerebrum. Iam ergo [illegible]

tiones paruitatis capitis et magnitudines eius. Et ex significatis bonitatis eius quidem cerebri est ut non patiatur ex vaporibus nisi que cum eis narrabimus: et que patitur et subtilitate et caliditate eius etiam ut addatur motus eius.

De figura capitis. Cap. xi.

Significationes vero figure eius sunt iste. Iam enim docui te in capitulo ossis capitis que sit naturalis figura capitis et que sit mala et quod figura mala quum accidit aliqui partium capitis sequitur procul dubio prauitatis operationum illius partis cerebri que in ea est. Et quod aliquas sit acuta et quadrata sunt vituperabiles semper: et eminentia extremitatum est vituperabilis nisi causa sit in ipso fortitudo virtutis formatiue cum sit superabundans in operationibus suis: et significat etiam fortitudinem huius virtutis forma colli et ipsius quantitas et pectus.

De significationibus sumptis a grauitate et leuitate capitis et sanitate et ex doloribus. Cap. xij.

Significationes autem sumpte ex grauitate capitis et leuitate eius sunt quoniam grauitas capitis semper significat materiam in ipso: sed materia cholerica facit grauitatem minorem et adustionem vehementiorem et melancholica facit grauitatem minorem et siccitatem magnam. Et sanguinea facit grauitatem maiorem quam ille: et pulsationem et dolorem in radicibus oculorum et propter penetrationem humi calidi et rubedinem et inflationem in venis vehementiorem: et phlegmatica facit grauitatem maiorem quam omnes alie et dolorem minorem quam sanguinea et cholerica et somnum maiorem quam melancholica et tarditatem ad cogitationem et pigritias et paucam agitationem. Significationes vero assumpte ex caliditate et frigiditate sunt quod ex eis tangitur caput in se ipso: et quod tangit aliud exterius non occultantur tibi. caliditas quidem significat caliditatem si perseuerat in eo cum perseuerantia: et si accidit et nocet accidentaliter: et similiter est iudicium frigidi secundum eius considerationem. Et similiter est iudicium aridi et sicci secundum suam considerationem in eo quod venerit exterius ex asperitate et arefactione. Et similiter est humidi si non fuerit calor internus superans. Et dolores quidem corrosiui qui imaginari faciunt in capite hominis incisionem s. scilicet et rei cum corrosione et mordicatione significant materiam calidam: et pulsatio significat apostema calidum: et si sit subitus significat et non concomitatur eum febris. Et grauitas et compressio significant materiam frigidam. Et extensio materiam ventosam: et permutatio subitum illud. Et dolor qui est sicut percussio cum malleo significat sicut ouum et emigraneam et similia. Et dolores etiam significant partem suam: et dolor qui est propter communitatem stomachi sit secundum modum: et qui est propter communitatem epatis secundum modum alium quemadmodum narrabimus. et cum hoc quandoque significant secundum suam perseuerantiam dolor enim quum perseuerat in anteriore capitis parte et posteriore eius significat cum parte sua carabitum.

De significationibus membrorum que sunt in cerebro sunt propagines ut oculus et lingua et os collum et nervi. Cap. xiij.

Significatio autem oculi qui est de summa illorum est ex dispositione venarum eius et ex dispositione grauitatis et leuitatis ipsius et ex dispositione coloris eius in eminentia sua: aut lotus sit aut decolor aut plumbeus aut rubedine eius et dispositione taciturnitatis: et omnia ista valde vicina sunt in significatione eius quod est in ipso cerebro. Et quandoque significat per illud quod fluit ab eo de lachrymis et lippitudine: et quod accidit ipsi ex clausura et palpitatione: et ex dispositionibus oculi que considerantur secundum profunditatem et exitum eius ad exteriora et magnitudinem et paruitatem et infirmitates et dolores. Nam si oculus siccatur significat siccitatem cerebri et fluxus lippitudinis et lachrymarum quum non sit propter egritudinem in ipso oculo significant humiditatem anterioris cerebri: et magnitudo venarum oculi significat calefactionem cerebri in substantia: et fluxus lachrymarum absque causa manifesta significat in egritudinibus calidis inflammationem cerebri et apostemata eius: et propter quum currunt ex vno oculorum: et quum lippitudo pupillam tegere incipit sicut tela aranee: deinde adunatur tunc est mors propinqua. Et oculus qui remanet apertus et non mouetur sicut fit in carabito et quandoque in lethargia et quod clauditur: et fit eius apertio difficilis sicut fit secundum plurimas vices in lethargia: et fit etiam in carabito apud resolutionem virtutis significat lesionem magnam in cerebro: et plurimum autem motus significat inflammationem et calefactionem et demoniacum: et adherens suo inuium vel loco qui est declinans et terrefactus alienationem et melancholiam. Et quandoque significatur ex motibus eius error cerebri et timiditatibus ire et angustie et timoris et concupiscentie. Et ad exteriora exitus significat apostemata et repletionem vasorum cerebri. Et profunditas significat resolutionem plurimi substantie cerebri sicut accidit in vigiliis et alienibus et concupiscentia quamuis horum forma diuersificetur in hoc quemadmodum distinguemus in locis suis: et similiter quandoque significat congelationem cerebri et eius mortem. Significationes autem assumpte ex dispositionibus lingue sunt sicut quod lingue multotiens color significat cerebri dispositionem quemadmodum sua albedine significat lethargiam. Et citrinitate sua primo et nigredine sua secundo carabitum: et sicut significat dominium citrinitatis super sanitatem viriditate venarum que sunt sub ea caducationem propterea: et non est quidem significatio ex colore lingue sicut significatio ex colore oculi. Nam illud vehementiorem habet cum cerebro propinquitatem color autem lingue quandoque significatur stomachi dispositionem. Uerumtamen quum scitur quod lesio est in cerebro non elongatur significatio ab eo. Assumpte autem ex colore faciei sunt plures. Et iam quidem scis significationes colorum complexionum. Et eius autem pinguedine et macie sunt: quia eius pinguedo significat dominium sanguinis et ipsius macies cum citrinitate significat dominium cholere: et eius macies cum tenebrositate significat dominium siccitatis melancholice: et inflammatio modica significat dominium aquositatis in sanguine victo: postquam non fuerint iste dispositiones domini principales: et postquam sciueris quod egritudo non est in corpore mutans formam nisi in latere cerebri. Assumpte vero ex dispositione colli sunt quoniam si est forte et grossum significat fortitudinem virtutis cerebri et eius abundantiam: et si est cursum et subtile econtra: et si est preparatum ad recipiendum scrofulas et apata: tunc cum in hoc non est debilitas in ipso: et tunc etiam quod vicinum est ab illo non est cum in hoc fortitudo eius. verumtamen cum in hoc est debilitas virtutis digestiue que est in cerebro propter aliquam speciem complexionis quam narrabimus et fortitudo virtutis expulsiue partes n. colli recipiunt quod cerebrum expellit et carnes molles glandose que sunt in ipso. Et sic est etiam dispositio significationum assumptarum a dispositione vue et duarum amigdalarum et etiam dentium. Assumpte vero ex dispositione membrorum neruosorum inferiorum sunt ex sensu auditionum communitatis: Necessarium n. est ut cerebrum et nuche communicent: sicut qui lesiones super ea peruenit afferunt cerebro speciem egritudinis que est in eis. Et quandoque ad-

uenit eis illud ex cerebro. et neruus quidem qui fortes fuerint et ingrossantur et vie ipsarum fiunt fortes que eis create sunt principales significat fortitudinem et contrarium illius significat contrarium eius.

De significatione communium membrorum quibus communicat cerebrum. Cap. xiiij.

Um membra cerebro communicantia fortia erunt fiunt tamen cerebrum est forte. et si plurimas habet lesiones propter causas manifestas eis ad uenientes tunc cerebrum debilitatur aut leditur: et fortasse sunt operationes ille in membris aliis propter communitatem virtutum cerebri: sicut contingit ut non vadat eger ad vrinam et egestionem indigens eis propter permutationes sensus sicut accidit in lethargia et clausura oculorum vigilantium: aut propter grauitatem motus super ipsum: sicut in eis et in carabito: et sicut defectio transgluciendi et sorbendi in ferac et quando aqua ingreditur tracheam arteriam in illis egritudinibus: et sicut significationes anhelitus. Anhelitus enim quidem abscinditur et destruitur per causam lesionis que est in cerebro peruenientis ad velamen et membra anhelitus: et eius multitudo et magnitudo fiunt magis significantia sibare et strictura et paruitas eius sunt magis significantia dominationem vigilantie et lethargiam.

De significatione membrorum cuius communitate cerebrum patitur. Cap. xv.

Oniam stomachus est ex membris plurimi communicatione sua ledentibus cerebrum tunc oportet ut significet illud ex dispositione desiderii et digestionis et eructationis et singultus et dispositione singultus et nausee et dispositione tremoris stomachalis. In qualitate vero borborismorum secundum stomachum considerest vbi loquemur de stomacho. Et significat etiam ex dispositione vacuitatis et repletionis. Communitas enim cerebri cum stomacho qui est repletus aut habet inflationem apparet in dispositione repletionis eius: et si eius communitas cum ipso propter caliditatem et cholera rubea et dolores ipsorum qui fiunt inde: et ex fortitudine caloris apparet in dispositione vacuitatis: et plerumque fit ex repletionis causa ad equandam complexionem et oppilandum inter rapore calidum et cerebrum: et propterea significatur illud secundum locum doloris in principio sui et ipsius mansione. Egritudines enim cerebri communicatione stomachi facte iam significat dolor qui incipit a synciput. deinde effunditur ad illud quod est inter vtrasque spatulas et sub fortis: apud caput. Et quis egrotat caput in communicatione epatis et est tunc declinatio doloris ad dextram sicut quando fit communicatione splenis et declinatio doloris ad sinistram. Et quisque multiplicat communicatio cerebri cum mirac: et cum eo quod est coram sedet: est ergo dolor declinis ad anteriora valde: et quis communicat matrici et sit cum egritudinibus matricis et eius significationes dicte sunt a ipsius et sit dolor in vertice synciput. Plurime autem communitates cerebri cum membris eueniunt propter vapores ad ipsum ascendentes: et via quidem ascensionis ipsorum aut est illud quod est coram anteriore parte ascensus et sentit ipsius extensionem eius ad superiora: et est extensio ut corda et pulsatio in venis iuxta ipsam: et sentit principium doloris anterius: aut illud quod sequitur partem colli et sentit principium doloris posterius: et tendantur vt corda vene et arterie posite posterius et sentit illic pulsationes.

Quando considerasti accidens membri communicantis oportet ne accidens sit accidens illi membro in seipso sed propter communitatem fuerit quam habet cum cerebro et non propter communitatem cerebri cum ipso. Quis enim significet ex nausea quod egritudo cerebri sit propter stomachi communitatem tunc non elongatur quin oriatur et sit egritudo hec in cerebro patet in oculis [illegible] quod apparet nausea in stomacho nisi propter communitatem suam cum cerebro in egritudine occulta aut que est.

Oportet ergo ut redeas ad precipua que [illegible] bus partis quibus cognoscas egritudines proprias ab egritudinibus communicationis.

De signis cerebri in sua complexione equali. Cap. xvi.

Erebrum in sua complexione equale est quod est forte in operationibus sensibilibus et [illegible] et mobilibus et commensuratum in expulsione eius quod ab eo expellitur et in ipsius retentione et forte ad resistendum accidentibus impedimentorum exterioribus. Capilli habens in pueritia glaucos: et in adolescentia [illegible] rubeos et ad nigredinem declinantes: circa complementum [illegible] et augmenti medios inter crispitudinem et planitiem et ipsorum ortus et tempus nascendi totum est in [illegible] et ipsorum canities non est festina neque tarda ab hora tamen: et caluitium non cito euenit.

De signis complexionum malarum cerebri in [illegible] conceptione. Cap. xvii.

Ustum est. G. quod caliditas generat [illegible] pro [illegible] et alienationem [illegible] et nos illis adiungamus subitationem et [illegible] tem casus in motorum et permutationis voluntatum et quod frigiditas generat stoliditatem et quietem motus: et nos adiungimus illis tarditatem intellectus et retentionem cogitationis et pigritiam. Et quod siccitas [illegible] et ipsam significant vigilie. Et nos quidem in hoc [illegible] vel [illegible] quod non sit ab humiditate [illegible] non est cum grauitate in cerebro et [illegible] ne euacuationis superfluitatum et reliquis significationibus humiditatis. Humiditas enim sola [illegible] sic ipso. Gal. facit insomnietatem sicut in [illegible] ditas vero facit somnum profundum: et [illegible] ma sua conditione predictam. Et G. quidem [illegible] quod significatio ad ostendendum quod complexio est [illegible] nana sine materia est priuatio fluxus superfluitatum significationem male complexionis. Significatio [illegible] ipsa dominet cum materia est fluxus superfluitatum. Et nos quidem perserutemur et dicamus si non sunt [illegible] tiones et debilis virtutis expellit et illius significatio est quod predicimus et perscrutamus. Significatio vero cerebri calide complexionis sunt velocitas [illegible] capillorum in principio natiuitatis aut in [illegible] do ipsorum in principio: et nigredo eorum post [illegible] cedinem velox et crispitudo eorum et similia et [illegible] pletionis capitis et ipsius grauitas ex calidis [illegible] sicut odoribus et similibus et lesio eius ab odoribus [illegible] et paucitas visus somni cum leuitate eius et [illegible] venarum oculorum et acuitas ipsorum et velocitas [illegible] tionis in consilio et voluntatibus sicut est dispositio [illegible] mi et significat illud tactus et rubedo coloris et [illegible] superfluitatum effusarum et expulsarum et qualitas [illegible] in substantia cum comparatione ad alias. Significationes vero complexionis frigide sunt augmentum expulsionis superfluitatum secundum quod ex conditione predictum [illegible] et planities capillorum et paucitas nigredinis eorum et velocitas canitiei et velocitas [illegible] et [illegible] multitudo rheumatismi intus ad palatum et [illegible] coriza propter leuem causam et occultatio [illegible] lis. Et multitudo somni et eius somni est [illegible] dormitantis tardus est palpebrarum motus: et [illegible] tas secundum voluntates sicut est dispositio [illegible]. Sic ce vero complexionis significationes sunt [illegible] mentum superfluitatum et claritas sensuum et [illegible]

vigilando ⁊ fortitudo capillorum ⁊ velocitas nativitatis ipsorum propter siccum complexionis in etate prima ⁊ velocitas calvitiei ⁊ crispitudo capillorum. Sed humide complexionis significationes sunt planities capillorum ⁊ tarditas nativitatis ipsorum ⁊ tarditas calvitiei ⁊ perturbatio sensuum ⁊ multitudo superfluitatum [illegible] ⁊ [illegible] ⁊ profunditas somni subeat. Calide ⁊ sicce complexionis significationes sunt privatio superfluitatum ⁊ claritas sensuum ⁊ potentia vigilandi ⁊ paucitas somni ⁊ velocitas ortus capillorum in principio ⁊ fortitudo ipsorum ⁊ nigredo ⁊ crispitudo eorum ⁊ [illegible] calvitiei velocitas ⁊ caliditas tactus capitis ⁊ ipsius siccitas cum rubedine manifesta in ipso ⁊ in oculo. [illegible] in voluntatibus ⁊ velocitas in eis. Et fortitudo intellectus ⁊ memorie ⁊ velocitas in eis operationum [illegible]. Significationes vero complexionis calide ⁊ humide sunt iste. Nam si complexio illa non est valde remota ab equalitate color est bonus. ⁊ vene sunt [illegible] ⁊ tactus est calidus ⁊ lenis ⁊ superfluitates sunt plures ⁊ magis cocte ⁊ capilli plani declinantes ad glaucedinem absque velocitate calvitiei ⁊ calvitio ⁊ humectatio sint ei velocior. Quod si ab ea fuerit elongata erit egrotativus recipiens casus calidi ⁊ frigidi ⁊ egritudines putridas in substantia sua velociter: ⁊ [illegible] illius cuius est cerebrum gravati perturbati oculi eius debiles ⁊ [illegible] absinenti a somno ⁊ [illegible] debilis ⁊ permutabilis. Significationes autem complexionis frigide ⁊ sicce sunt iste. Nam caput est frigidum ⁊ [illegible] color vene sunt in ipso occulte ⁊ [illegible] capillorum ortus ⁊ sunt castanei ⁊ [illegible] tarditas calvitiei propter siccitatem est magis dominans eius siccitas quam frigiditas ⁊ nocetur frigidis secundum conditiones predictas ⁊ sensus sunt clari in [illegible] sua ⁊ quum procedit in etate debilitatur velociter ⁊ [illegible] apparet spasmus ⁊ contractio in partibus capitis eius ⁊ fit sanitas instabilis. Quandoque enim [illegible] capitis ⁊ viarum apertio ⁊ quandoque est econtrario. In complexione autem frigida ⁊ humida est bonum [illegible] somni ⁊ profunditas in ipso [illegible] sensuum [illegible] malis evacuationis superfluitatum ex capite significat ipsas tarditas calvitiei ⁊ velocitas ⁊ [illegible] [illegible]. Apostematum vero significationes [illegible] dicemus in definitionibus.

De signis causisque egritudinum capitis. Ca.xviii.

b Oe capitulum ⁊ quod est ante ipsum sunt sicut conclusio principiorum que dedimus de dispositionibus significationum capitis. Et oportet quidem ut has significationes servemus in memoria ⁊ non sit necessarium iterare in unoquoque capitulorum in quo loquemur de egritudinibus partium capitis. Quod si nos dixerimus eas in aliquo c. iterabimus [illegible] ad [illegible] ad [illegible] ad hos [illegible] in [illegible] in quibus [illegible] contenti erimus [illegible] quod [illegible] in illo capitulo [illegible]. Similiter oportet ut animum [illegible] super illud quod [illegible] de [illegible] ad canones universales in curis particularibus capitis nisi in quo in universalibus non [illegible] ⁊ est necessarium ipsum dicere in particularibus.

De signis male complexionis calide sine materia. Capitulum. xix.

i Plus significat inflammatio ⁊ privatio gravitatis ⁊ vigilie ⁊ inquietudo in motibus ⁊ permutatio in imaginationibus ⁊ agitatio ⁊ velocitas in ira ⁊ rubedo oculorum ⁊ iuvamentum ab infrigidantibus ⁊ nocumentum a calefacientibus.

De signis male complexionis frigide sine materia. Capitulum. xx.

f Entitur frigus eius privatione gravitatis ⁊ pigritia ⁊ tepiditas ⁊ albedo coloris faciei ⁊ oculi ⁊ detrimentum in imaginationibus ⁊ declinatio ad timorem ⁊ nocumentum a calefacientibus ⁊ nocumentum ab infrigidantibus.

De signis male complexionis sicce sine materia. Capitulum. xxi.

l Enitas ⁊ antecessio evacuationum ⁊ desiccatio strictura narium ⁊ dominium vigiliarum.

De signis male complexionis humide sine materia. Capitulum. xxii.

p Ignitia ⁊ cupiditas cum privatione gravedinis ⁊ paucitas [illegible] eius quod effluit; [illegible] equalitas ⁊ superfluitas oblivionis ⁊ dominium somni.

De signis complexionum compositarum absque materia. Ca.xxiii.

c Ommixtio signorum earum complexionum. Et significatur quidem dominium caliditatis cum siccitate per vigilias ⁊ commixtionem rationis. Et super dominium frigiditatis cum ea per dispositionem similem egritudini que nominatur congelatio ⁊ fortassis advenit ei. Dominium quidem humiditatis cum caliditate significatur ex dominio somni quoniam est propter [illegible] subet [illegible] pluralitas somni. Et dominium frigiditatis cum humiditate per somnum [illegible] ⁊ adiunge ad illud quod audivimus de reliquis signis compositis ex significationibus singularibus.

De signis dominii materierum calidarum. Ca.xxiiii.

c Olence quidem gravitas non [illegible] ⁊ [illegible] dicatio ⁊ inflammatio ⁊ adustio vehementis ⁊ siccitas ⁊ strictura narium ⁊ sitis ⁊ vigilie ⁊ citrinitas coloris faciei ⁊ oculi ⁊ rubedo coloris. In sanguinea quidem significat ipsum augmentum gravitatis ⁊ fortasse associat ei pulsationem ⁊ est cum eo inflatio faciei ⁊ oculorum ⁊ exuberatio venarum ⁊ fortis somnus subet.

De signis dominii materierum frigidarum. Ca.xxv.

f Rigus sensatum ⁊ longitudo lesionis ⁊ eius assiduatio ⁊ privatio rubedinis coloris ⁊ faciei ⁊ oculi sunt cum pigritia ⁊ tepiditate ⁊ albedo coloris faciei ⁊ oculorum ⁊ paucitas caliditatis eorum cum gravitate sensata. Verumtamen illa gravitas cum materia phlegmatica est maior ⁊ est pigritia ⁊ tarditate ⁊ [illegible] subet somni ⁊ oblivione ⁊ plumbeitate coloris in facie ⁊ oculis. In melancholica vero est gravitas minor ⁊ sunt vigilie plures ⁊ alienatio ⁊ cogitatio corrupta ⁊ tenebrositas coloris faciei ⁊ oculorum.

De signis apostematum calidorum. Ca.xxvi.

s Ebris inseparabilis ⁊ gravitas ⁊ pulsatio ⁊ dolor perveniens ad radices oculorum ⁊ fortassis ad exteriora [illegible] cum eo oculi ⁊ permixtio rationis ⁊ velocitas pulsus ⁊ caliditas. Quod si fuerint in ipso cerebro erit pulsus declinans ad undosum: ⁊ si fuerint in velaminibus erit dolor fortior ⁊ pulsus erit declinans ad serratum.

De signis apostematum phlegmaticorum. Ca.xxvii.

o Blitio ⁊ somnus nimius ⁊ multitudo gravitatis ⁊ pulsus undosus ⁊ latus ⁊ excitatur.

De signis apostematum melancholicorum. Ca.xxviii.

v Igilie ⁊ alienatio ⁊ gravitas sensata ⁊ duritia pulsus. Et nos quidem diximus illud cuius nos oportuit rememorari hic de significationibus

debilitatis cerebri et fortitudinis eius et signis humo-
ris in ipso dominantis et significationibus egritudinum
eius propriarum: et que sunt propter cōitatem cōside-
tes in eo quod allaturi sumus de hoc in c. de soda. Il-
lic ergo requiratur. quoniam in loco illo afferetur et ex eo
perveniemus nos ad reliqua capla.

De canonibus universalibus curationis. Ca. xxix.

Quum materiā eius declarare voluerimus. cōtem-
plamur tunc si significatio ostendit
sanguinē cū ipsa abundantē esse et in sanguine
non est diminutio. quicūqʒ sit materia incipiemus a phle-
botomia cephalice et venarum capitis predictarum in
ea phlebotomie sicut venarum frontis et nasi et venarū
partis auris: et oportet ut fiat earū phlebotomia in cō-
traria parte doloris quia lites est magna et sanguis domi-
natur minuemus quidē et non declinamus nisi ad di-
minutionem et si alii etiam dominentur humores tamē
ab ea incipiemus. quoniam phlebotomia est cōmunis
humorum evacuatio. Quod si materia fuerit sanguis
tantum sufficiet phlebotomia completa et sola. Et si fue-
rint humores alii considerabimus tunc si est cum com-
munitate corporis totius evacuabimus corpus totum
deinde intendemus ad caput solummodo. Et admini-
strabimus evacuativa que sunt ei propria ad hoc tamē
non pervenimus nisi post corporis totius eva-
cuationem si fuerit in corpore humor et totum illud fa-
ciemus si sciverimus materiam in ipso esse decoctam. Et
illud quidem cognoscitur testimonio eius quod ex ip-
so educitur si nō fuerit subtile valde aut valde grossum.
Et si egritudo iam pervenerit ad statum et nos iam pro-
cessimus cum digestione que fit in unctionibus et embro-
cis et emplastris digestivis: evacuabimus ex capite proprie
per gargarismum si non timuerimus nocumentum in
pulmone et fluxus evacuati per gargarismum non fue-
rint de genere humoris acuti et mordicativi et homo nō
fuerit susceptibilis egritudinum pulmonis et fuerit ei po-
tentia cavendi a fluxu eius male ad pulmonem: aut fuerit
dispositio capitis vel maioris solutionis eius dispo-
sitione pulmonis. Et administrabimus etiam odori-
fera apertiva sternutationem facientia et caputpurgia s.
pulveres vel liquores qui per nares mittuntur et embro-
cas que materias de capite deponant. Et quandoqʒ fiet
etiam emplastrum capiti post abrasionem capitis ex medici-
nis solventibus genus humoris qui est in ipso quum
non timuerimus ex illo emplastro corruptionem comple-
xionis et consideraverimus quod materia effusa facilis fuerit
ad evacuandum: et cum hoc cavebimus ne evacuatio
addatur et ea solvat quod subtile est et retineatur gros-
sum. Via autem qua ad hanc intentionem pervenia-
mus est ut evacuemus post lenificationem factam cum
lenificantibus digestivis. Quanto enim magis ergo evacuati-
onem administraverimus ipsam sequi faciemus lenifi-
cationem. Et cavebimus in evacuationibus humo-
rum acutorum in quibus procul dubio necessarie sunt
medicine calide in quibusdam horis sicut sunt hiere et
scamonea et turbit cum siccado ne post contingat ma-
litia complexionis calide. Verum elaborabimus ad hoc
ut non remaneat post eas illud: et illud est ut succurra-
mus solutioni facte per eas et evacuationi pervenienti per
gargarismata et reliqua cum emplastris infrigidativis et ut
caveamus eorum administrationem nisi post solutionem
sumptam ex consuetudine egri quod illud quod ipse bibit
de hoc solvit ipsius et evacuatio ita ne sit potio nostra ei cā
ad perveniendum ad corruptionem quod si humores fuerint
non digesti digeremus prius utrasqʒ partes eorum sicut
rememorabimus et si humores fuerint ascendentes a la-

teribus aut corpore toto trahemus ad contrarium. Et si
fuerit ex inferioribus corporis totius administrabimus
clistere et suppositoria et ligaturas extremitatum et propter
pedes vel emplastra supponantur extremis et extrahantur
membra. Verbi gratia si fuerit stomachus cum hepate
aut splen. cum eo quod ei est proprium et similiter uni-
cuiqʒ membrorum et regemus totum secundum reg-
imen suum quod est ei proprium. Isti ergo sunt cano-
nes universales de esse materierum. Et quoniam ma-
teria evacuata fuerit tunc si causa ipsius provenit mali-
tia complexionis medicabimur per contrarium. Et re-
autem in quo materie humorum diverse que sunt in ca-
pite cōficiant secundū intentionem cauterii autem est ut fi-
at cauterium ubi pervenerint index et anularis [illegible]
ab extremitate nasi et ubi pervenit medietas [illegible]
longitudo est ab aure ad aurem capitis [illegible]
Nunc autem ad distinguendum redeamus. San-
guis quidē in toto est corpore et in capite maxima cu-
bitus cōmittitur phlebotometur cephalica. Sed si non
dū continetur: sed est in hoc ut cōtineatur [illegible]
gra i. media que matrix dicitur: et si timeatur cephala-
gia antequam incipiat pervenire ad hoc et contineatur
eius si contingat per causam attrahentem humorem [illegible]
cum capitis ex caliditate eius inferiori aut percussione
reliqua phlebotometur basilica: et si vis ut extrahas plu-
rimo phlebotoma saphenam. Et eruri [illegible]
pone super calcaneum parum et phlebotoma [illegible]
pedis. Et si fuerit propter cōmunitatem membrorum phle-
botoma venam utriusqʒ cōmunem: si vis evacuare [illegible]
hodie simul et materia ē quieta et si vis [illegible]
tem cum evacuatione membri cōficiantis phlebotoma
veni in cōficiante membro accidente cum egritudine [illegible]
dat in cōtrario partis capitis. Simpliciter qui [illegible] ad
caput solū: aut sanguis a principio non soluendus [illegible]
tunc quod fuerit eidem in vel minibus [illegible]
na secundum quod rememorabimus in egritudinibus par-
ticularibus: aut egritudo sentiatur propinqua [illegible]
et vis curam facere appone ventosam [illegible]
fistula aut nō separatur eius attractio ad [illegible]
nis phlebotoma venas frontis propter si colle [illegible]
mus. Et post acceptionem quidē sanguinis [illegible]
evacuativa que sunt ex [illegible]
et si remanet necessitas administretur clistere. Et si egri-
tudo fuerit prava sicut [illegible] apoplexia sanguinis
phlebotoma ex quidē i. vena que est in [illegible]
[illegible] Digestiva vero si materia fuerit phlegmatica [illegible]
cholica sunt materia medicinarum que in eius digestione ad-
ministrantur in quibus est subtilitas et incisio [illegible]
verbi gratia amaracus et folia lauri et [illegible]
bicum et abrotanum et squinantum et camomilla [illegible]
lilotum et anetum et polypodium et epithymum [illegible]
magis propter melancholiae et [illegible]
et ruta et albernegi [illegible]
quod iam scripsimus [illegible] resolutionis et digestionis
dicimus calidarum [illegible]
melancholica diversa [illegible]
[illegible] medicinarum [illegible] materia [illegible]
[illegible] et vehementia [illegible] ponentur medicine
calide fortes ita ut sint [illegible]
et reliqua [illegible] materie [illegible]
[illegible] valde et timemus quod [illegible]
totalitas et faciet extensiones dolorosas et [illegible]
ut incipiamus et [illegible]
piat. [illegible] in digestione humorum [illegible]
[illegible] cura et emplastro [illegible]
Et administra [illegible] ligationes [illegible]

Quod si fuerit pauce quantitatis et fuerit debilis qualitatis contenti erimus eis in quibus non multa existat calefactio secundum subtiliationem que sunt in gradu primo et si fuerit media mediis. ¶ Mo si materie melancholice fuerint non erimus contenti illis medicinis ita ut in decoctionibus addamus et precipue si fuerint melancholica preter naturam imo sit adusta. Sed indigebimus in maturatione materie melancholice lenificatione et humectatione preculdubio. Deinde succedimus eis maturantibus resoluentibus subtili resolutione que sunt in gradu secundo et tertio. Et melius est ut coniungas lenificantia et humectantia cum calidis incalefacientibus resoluentibus. Materie vero calide digestionem faciunt mediante eius aggregatione substantie et aptione cum hoc et incisione. Et illa quidem sunt infrigidantia et humectantia in quibus est abstersio et ablutio sicut aqua ordei et lac capre, ac recenter mulsum. Lac tamen vitet qui ex eius debilitate cum sedis habuerit et vigilias que sunt cum illis conditionibus. Et vtatur aquis in quibus decocta sunt solatra et viole et nenufar et virga pastoris et herbe frigide omnes descripte in tabulis suis que sunt medicina regularis mixte cum aliquanto aceti ut eas profundet et penetrare earum penetrare faciat. Quod si in eis fuerit parum grossitiei addantur camomilla et malua. Et si fuerit eger vigilie afficitur et voluntas fuerit ne vigilet ponatur in eis cortices papaueris. Dico autem quod accidit communiter omnibus materijs. Eius enim infrigidatio possibile est et leui causa frangatur amplius tenacitas profundans eius cum medicinis et ipsius infusio hoc quidem est quando administrantur in materijs frigidis. In maturatione autem medicinarum calidarum non eligitur supra ipsam. Et olea calida omnia dicta in antidotario que sunt ex oleis odoriferis et floribus et plantis ingrediuntur in digestione frigidarum. Et si materia fuerit vehementer frigida et eius multe quantitatis aut difficilis resolutionis tunc olea adhibenda sunt que sunt facta cum gummis calidis et speciebus fortibus odoriferis et oleum de bedes et lambacinum et de narcisco et lilio et zafarano et lauro et amaraco et de duabus speciebus aut oleum olive in quo decocta sunt ruta humida aut calamentum aut anetum humidum aut camomilla humida et his similia de quibus rememorabimur in antidotario et ille colligat. Additio autem balsami propter suam subtiliationem velociter resoluitur et non multum prebet iuuamentum in epithimando et in vngendo conueniente facto mundari. ¶ Et hoc quidem materie opponimus euacuando et trahendo humori contrarium et iacendo vtrique simul. Attractio vero ad contrarium est attractio que fit ad manus et pedes et illud iuuat ipsorum fricatio cum sale et oleo et vnctio cum oleo camomillino secundum oppositionem cum ea que ipsa egritudine administramus hoc est exercitium in quo leuatur caput ita ut non moueatur cum corpore et non moueatur nisi inferiora tantum et est exercitium in quo homo suspenditur in funiculo pendet ex parte et retinentur superiora corporis eius et non cessat mouendo pedes et sequitur ipsum et hoc post euacuationem. Fricatio vero extremitatum et earum constrictio a ligaturis ad inferiora et huiusmodi et propter quam debet. ¶ Et quandoque purgatur caput solum lenitiuo sicut incatione et expeditione donec ad peruenerint partem et administratione odorum ex sicut fit in fine lethargie. Rasio et aggregatio duo regimina simul sunt clistere et suppositoria et diuretica et sudore procurare secundum materia et virtutem et alia que ministrata sunt in antidotario. ¶ Solutiua autem que euacuant caput cum communi corporis sunt pillule de hiera et pillule cho

chie et pillule de sticados et iste que conuenientiores sunt humoribus adustis in quibus dominatur cholera et in quibus cum hoc est grossities vnde sunt sicut communicantes cholericis et phlegmaticis. Et omnibus illis fortius est infusio aloes que sit cum aqua endiuie et propter eius quod est fortius ex eo est illa que scripta est in antidotario aut infusio de hiera et vomitus ex oxymelle cum se. simplicis. ¶ Decoctio vero myrobalanorum et prunorum et fumiterre et sirupus de fructibus et sirupus violaceus et decoctio cassie fistule et que sunt istis similia facta fortia cum scamonea et reliquis secundum dispositionem corporis et vacuitatem ipsius a febre eius aut essentiam eius in ea secundum dispositionem etatis et virtutis et horam similium sunt conuenientia humoribus cholericis subtilibus. ¶ Verum hiera archigeniis et hiera ruffi et hiera logodion et hiera Gal. et pillule facte cum lapide lazuli et elleboro secundum quod rememorabimur conueniunt humoribus crassis et melancholicis. Et similiter omne in quo recipitur sticados. Et vtrisque etiam conueniens est vomitus factus ex porro oxymellis et semine raphani et pulpa colloquintide cum reliquis medicinis mouentibus humores viscosos ex eis quas terminauimus et diximus et reliqua composita distincta in antidotario secundum quod ipse ordines habent. Primus est quod est cum hiera et turbit et epithimo et agarico et castoreo et que istis sunt similia et pillule magne. Deinde hiere. Deinde duo belli niger melancholice et album phlegmatici et cetera. lapis lazuli et lapis armenius absque cautela et timore. Et oportet ut inopinamus a debiliore et gradatim et cetera mus donec sciamus ex dispositione egritudinis quod ipsa iam est abscisa. Solutiua vero facilia ad purgandum caput sunt vel assiduatur ex quibus sumitur pillula magna vel parvum pondus operatione efficacissima cum modica et non nocet propter paruitatem suam et ratio et dormiatur super ipsam ne destruat motus et vigilie eius operationem. Et canon quidem in eis est aloes et hiera deinde cadit in eis mastix ad confortandum stomachum et recipiantur in eis myrobalani ut prohibeant vaporem acutum calidum si in stomacho generatur a capite quod si voluntas adest ut humores cholerici educantur sit in eis iuuamentum cum scamonea et similibus ei. Et fortasse vtinur scamonee cum aloetica administratio propter purgationem ipsius cerebri aut stomachi si egritudo cerebri est cum eius communitate prohibet enim calefactionem superfluam propter superfluitatem more ipsarum et excitat eas abbreuiatas a complendo purgationis eo quod innititur ad purgandum. Quod si voluntas adest ut iuuamentum fiat in extractione humorum phlegmaticorum iungetur cum pulpa colloquintide et cum .3. et turbit et sticados. Et si adest voluntas ut fiat hoc in humoribus melancholicis iungantur cum pauco elleboro et epithimo et polypodio et eis similibus. ¶ Et sunt pillule magni diuersitatis descriptionum quas reperies in antidotario et scies ipsarum iuuamentum et ipsarum electionem. Inde ex mundificatiuis autem que capiti sunt propria sunt gargarismata in quibus omnibus aliquid sit administrandum. Quod si humores fuerint cholerici parum non vtaris in ipsorum mundatione gargarismate timendo descensum ipsorum ad pectus quum iam adeo sunt superfluum acuitate ex medicinis purgantibus acutis. Nisi subtilitas cholericorum cum facilitate et subtilitate et quod sit cum eis compositio non multum agit in gargarismate. Quod si aliquid horum est iuuamen oxymel de seminibus cum endiuia solummodo. Et oxymel squilliticum et oxymel recipiens scamoneam et aquam lupuli et aquam prunorum et sirupus violarum et tamarindi cum pauco scamonee et que huius curam producunt.

¶ Quod si humores cholerici fuerint cum grossitie tunc gargarisma fiet cum aliumi et aloe et hiera et oxymel de sc. et squilitico cum hiera: et ex his fiet illud cum scamonea et pauco turbit: et supra illud nihil addatur. ¶ Quod si humores fuerint grossi phlegmatici tunc addatur supra illud pulpa collo. et 33. et sticados et turbit et hiera archigenis et basilidis et fortasse ad gebis vt cum eis administres sinapim et piretrum et piper cum mastice: et vis propter illud fortitudinem operationis medicine qui fuerint humores vehementis fortitudinis: et similiter fortasse facio masticare piretrum et piper et 33. et acorum ita vt perueniat ad vltimum ad staphilagrium: et que eis sunt similia. Et in his quandoque admiscentur substantia sicut hisopus et cinamomum et cassia lignea et origanum et corticeis radicum capparis mentastri et que eorum cursu procedunt. ¶ Sternutatoria autem que conuenit humoribus cholericis sunt sicut vapor aceti in quo parum castorei dissolutum est et odor foeni graeci acetosi. Et phlegmaticis conuenit et piper et cepe et alium et sinapis et nasturtium et baurac et que cursu eorum procedunt. Et in his medicinis quandoque assumimus epithimata et accipimus ex eis epithimata super tempora. ¶ Caputpurgiorum autem alia sunt vt per ea perueniat infrigidatio et humectatio et alia vt resolutio et alia vt confortatio. Quisque caputpurgia administras resolutiua confortantia gradus in ipsorum administratione obserua: administra itaque ea prima vice cum oleo ro. et lacte et que tali cursu currunt: et vice secunda cum expressione sidec et similibus et tertia etiam vice cum aqua amaraci et similibus. Quod si principium materiei et vaporum non est nisi a stomacho attende substantiam humoris in stomacho et procedentem quam comprehendens per ea que scies in capitulo egritudinum stomachi et curationis eius. Quum autem materia descendens est vaporosa aut ventositas reficit oportet vt eos resoluas cum aqua in qua decocta sunt sticha et epithymum et albasec et medicine predicte in capitulo sireon: et distilletur etiam oleum sambacinum et laurinum et amaracinum in aure. ¶ Quum autem corpus cerebri vis confortare et prohibere humores cholericos ne a stomacho ad ipsum ascendant: et ab eis que sequuntur ipsum oportet vt ipsius cibos fructibus acetosis et proprie granatis acetosis et pomis et piris et acerbis et proprie post cibum. Curatio autem eius in oppilationibus sit cum embrocis aptimis semper. Et oportet vt sit effusio eis embroce administratio in omni accidentia loco alto vt eius virtus plurima pendeat et caput prepatur vt cadat super principium super posteriorem capitis partem et membra dura et sint etiam masticationes paruule de sesar et olea resolutiua. Et si egritudo fuerit ventositas in stomacho purga deinde affer oleum ro. dulce cum aqua decoctionis radicum et fenugreci et coriandri et his similibus aut affer oleum cum infusione aloes: aut cum coriandro et his similibus. Quum autem curas apostemata calida oportet vt in eis incipias primo cum eo quod expellit quod facit infrigidantibus predictis mixtum cum aceto et aqua ro. nisi illic fuerit dolor vehemens: tunc enim aliena acetum et cadat in eis administratio olei ro. infrigidati sufficienter non tamen superflue commixti cum aceto multo: aut pauco in fronte et capite: et aqua vue lupine et sandali et croco et sandalo et sisimenite et bolo armeno et lentibus excorticatis et similibus: et aquis in quibus cocta sunt stiptica frigida. et ex calidis stipticis confortatiuis in quibus etiam sit compositio et commixtione eorum frigoris sicut aliubus. Curatio vero a medicinis vehementer frigidis facta ex eis que sunt sicut papauer et opium et reliqua est tibi necessaria nisi apud vehementem necessitatem et fortem dolorem. Et camomilla quae frangit aliquid ex acuitate narcoticorum in epithimatibus. ¶ Vomitus vero est ex eis in quibus non sit iuuamentum in curis egritudinis capitis nisi fiat propter comitatem materiei in stomacho: et melior modorum expulsionis eius est vomitus. Inquit G. non est dispositio soda in vehementi necessitate narcoticorum sicut dispositio colice. Colice enim dolor quando eis peruenit ad hoc vt pimat. Sed soda non est sic in vehementi necessitate narcoticorum secundum plurimum quia si materie non fuerint vehementis acuitatis administrabis aquam fructuum stipticorum predictorum. Deinde vero materiae minus remanebit in materiis acutis postea administrabis in quo sit parum resolutionis sicut aqua in quibus decocta sunt ordeum fractum et radices apii.

Et ex oleis oleum camomillinum recens solum: aut mixtum cum oleo ro. secundum acuitatem egritudinis et substantiam materierum et propinquitatem temporis status. Et post ipsum ex aquis in quibus cocta sunt radices apii et feniculi et furfur cum seminibus suis et fenugreci et milium et corona regia et alacoe alba. Et ex oleis oleum anetinum et similia etiam dum peruenit ad statum et post statum tunc. Et etiam emplastra que fiunt ex his. Euacuatio autem necessaria antecedat in eis secundum materiam. Et administrent in cibando habentes apostemata cholerica proprie medicine leuiter humide. ¶ In apostematibus vero frigidis incipiatur primo sicut in aliis cum repercussione et administremus in eis illud in quo coquitur de keiua et oleum amigdalarum amararum et pira et similia: et reliquis potentibus notis cum aqua radicum.

Et oleum fumo ex apostemis oleo ro. in pompeo et misce cum eo substantia sicut albasec et calamentum et castoreum proprie deinde administra squillam proprie et acetum eius faciendo emplastrum aut gargarisma si fuerit illud possibile. Et fortasse sumunt in potu sibi rei vatis tertio aut. et proprie patientes letargium deinde administra maturantia in quibus sit mollificatio et parum resolutionis et de quibus predictum est deinde post illud et apud statum administra apud vtrasque resolutionem frigidam et calidam mollificantia. Et sit administratio frigidorum mollificantium integre et resolutiuorum cum nigrorum ex emplastris aquis et oleis. ¶ Et scias quod omnes conqueruntur de egritudine facta in capite nocet frigus et mora in balneo. Et omnis qui habet egritudinem in velaminibus cerebri leditur ab aqua frigida vehementer. ¶ Curationes autem malitie complexionis calide solum sunt cum eo in quo est infrigidatio et humectatio oleis frigidis infrigidantibus sicut oleum rosaceum et nenufarinum et violaceum et elegantius illis est oleum nenufaris et oleum de seminibus cucurbite et citroli et de seminibus lactuce et oleum de se. papaueris et fortasse vtuntur oleo de seminibus iusquiami quando vehemens est dolor. Et melius ex illis est cum radix expressa est ex oleis que emittuntur tinent non salsitie et folia eius in quo cremata fuerint dicantur et est recens. herbas vero et que herbarum cursu procedunt nosti omnia. Et ipse quidem sunt sicut lactuca et portulaca et rasura cucurbite et que sunt illis similia: et etiam folia nenufaris et virga pastoris et semperuiua et aqua citroli et cucurbite et similia eorum cum aceto et aqua rosa. et canfora et sandalo et acatia et lentum cum oleo rosa. et aceto. Et non peruenies illud vsque ad ea in quibus est vis narcoticandi et congelandi spiritum nisi propter vehementem necessitatem. Inquit G. et non oportet quod vi aceti sit vehementis acuitatis et ventositas in ipso existit nocumentum. Et ex illis quod sit mucillago psilii cum aceto et aqua coriandri et folia eius. Et os vt aliene hec emplastra et epithimata a posteriori cerebro quod est neruorum origo. hec enim non iterum cerebrum nisi ex via commissure que est in principio cerebri.

fit coronalis. Ex via autem posterioris cauendum est ne perueniat ad ipsum cerebrum ⁊ corrumpat ordinem neruorum. Ex eis autem quibus fit curatio est vt olfaciat odores frigidos ⁊ fiat eis caputpurgium cum his oleis ⁊ expressionibus. Et sint cibi ex lentibus decoctis ⁊ ex faseolis ⁊ ordeo fracto ⁊ spinachijs ⁊ cheiri (?) solocarua ⁊ ciceribus fractis ⁊ que illis sunt similia. Et sternantur iste herbe ⁊ folia in mansione eius ita vt sit in domo in qua strati sunt rami infrigidantes. Et quandoque precipitur vt in ea sint scecebras (?) ⁊ folia alcanne. Et cubitus qui rectius est vt sit propinquum in eo ex scecebras quod est aspersum aqua frigida. Et similiter iuuat eum fumus frigidi ⁊ glacies ⁊ aque copiose quod si non inuenerimus cum caliditate siccitatem sed humiditatem absque materia ⁊ hoc valde parum est in egritudinibus cerebri tunc facies epithimata ex aquis fructuum in quibus est stipticitas: quemadmodum diximus: ⁊ precipue in principio apostematum calidorum. Et oportet quidem vt omnes illi prohibeantur a motibus animalibus ⁊ intrinsecis ⁊ agitatione pupille ⁊ suis aspectibus ⁊ abstineantur ab aspiciendo coloresscilicet diuersos ⁊ pictura: ⁊ similiter eorum audiens regatur: quod si est mala complexionis frigide administra epithima ⁊ aquas simplices ex medicinis calidis predictis: ⁊ olea predicta precipue oleum nardinum calefactum: ⁊ si necessarium fuerit vel ipsis addatur confortatio admisceat ei euforbium. Et similiter oleum laurinum ⁊ amaracinum ⁊ his similia. Et si cum hoc est mala: ⁊ mala est naturalis aut phlegmatica calefac ipsum cum humectatione: sed si fuerit adusta aliena quod desiccatum calefacit ⁊ sis continuus humectationi ex lactibus ⁊ oleo violaceo. ⁊ embrocis ⁊ emplastris ex cibis: quod si cum frigiditate est siccitas aggrega etiam inter humectationem ⁊ calefactionem. Et si cum siccitate est humiditas administra euacuantia predicta ⁊ medicinas in quibus est desiccatio cum caliditate de illis quas tibi diximus in tabulis. Et oportet vt tu scias quod liquida administrantur super caput destillando sicut diximus: ⁊ administrantur retenta in retentione facta ex pasta aut lamina (?) qua caput coronatur. Et sit ipsorum effusio ab eo quod est coram anteriora parte synciputis. Et quod ex eis est sine non oportet vt linimentum eius super ipsum dimittatur sed lauetur. ⁊ non dimittatur ipsum in retentione coronali tempore multo: Sed remoueatur quoniam ipsum velociter putrescit. Et melius hoc est vt administretur post abrasionem: ⁊ similiter omnia emplastra ⁊ unctiones. Nunquam cibas patientes egritudines capitis materiales sicca extrema ⁊ dura (?).

Tractatus secundus de doloribus capitis qui sunt sine (?) capite: ⁊ conforta eum apocrusticis speciebus sode.

Sermo vniuersalis de soda. Ca. j.

Soda est lesio in mem-

bris capitis. omnis autem lesionis causa est mutatio complexionis: aut eius diuersitas: aut est solutio continuitatis: aut aggregatio amborum simul. Mutatio autem complexionis est via de sedecim notis quamuis humida non faciat dolorem nisi cum materia mota ad solutionem continuitatis. Et continuitatis solutio nota est: ⁊ eius species secundum causas ipsas sunt note. Duarum vero causarum dolorum concursus simul est in apostematibus. Et apostemata sicut nosti numeratas habent species. Et eorum species sunt quattuor. ⁊ omnia illa quandoque sunt in substantia cerebri ipsius: ⁊ quandoque sunt in velamine circundante ipsum: ⁊ quandoque sunt in duobus velaminibus circundantibus ipsum: ⁊ quandoque sunt in venis: ⁊ quandoque in panniculo extrinseco a cranio propter illud quod est inter ea de suspensorijs predictis in anatomia narrata. Et quandoque fit causa ledens quod cumque horum membrorum fuerit causa missa in membro ipso: ⁊ quandoque fit propter communitatem non integram: aut membri inter quod ⁊ membra capitis continuatur mediatione neruorum sicut stomachi ⁊ matricis ⁊ velaminis ⁊ aliorum membrorum si fuerint: aut membri inter quod ⁊ cerebrum continuatur inuolutione venarum facta ex venis ⁊ arterijs: sicut cordis ⁊ epatis ⁊ splenis aut membri vicinantis ei alia vicinitate sicut pulmo positus sub eo ⁊ adducit ei nocumentum: aut membri communicantis membro vno modo ⁊ cerebro alio modo sicut communitas eius cum renibus in doloribus ipsorum: aut propter communitatem corporis sicut fit propter febres. Que autem est cum communitate quandoque fit cum periodis ⁊ paroxismis secundum periodos ⁊ paroxismos cause que est in membro communicante sicut que fit propter communitatem stomachi quum est propter effusionem materierum cholericarum ⁊ aliarum ad ipsum cum periodis sicut que fit cum periodis augmenti specierum febrium. Et soda quidem diuiditur alio modo. Nam ex ipsa est cuius causa est aliqua specierum primitiuarum sicut soda ebrietatis. nam dum perseuerat soda ebrietatis ⁊ non fit fixa propter firmitatem cause augmentationis illa generatur ex ea ⁊ sicut soda propter comestionem rei calide sicut alliorum ⁊ reliquorum. Et ex ipsa est cuius causa est antecedens iam collecta ⁊ est mansiua ⁊ manet ipsa propter eam. Et quandoque est accidens deinde fit egritudo ⁊ quum remanet egritudo post febres acutas nunciat egritudines cerebri ⁊ significat defectum nature ab expulsione materiei perfecta fluxu sanguinis per nares ⁊ reliquis. Ex egritudinibus sunt quibus nunciatur suber aut apoplexia aut demonium aut mollities aut surditas secundum substantiam materiei ⁊ secundum motum eius. Soda quoque diuiditur secundum loca sua. quandoque enim est in vno laterum capitis ⁊ que ex ea est consuetudinaria nominatur emigranea ⁊ quandoque est in anteriore capite ⁊ quandoque est in posteriore capite ⁊ quandoque totum caput continet. Et que ex ea est consuetudinaria inseparabilis nominatur ouum ⁊ galea (?) eius assimilatio est ouo armorum quod super totum caput comprehendit. Et soda etiam diuersificatur secundum fortitudinem ⁊ mediationem ⁊ debilitatem. Soda enim alia est valde fortis ita vt quum obuiat synciputi infantis leuia habentis ossa separat ipsum ⁊ frangit commissuram eius ⁊ alia est que est debilis sicut plurimum fit in lethargia. Et debilis quidem alia est que est inseparabilis ⁊ alia est que est non inseparabilis. Et quandoque soda cuius causa est debilis accidit quibusdam ⁊ non alijs. accidit ergo ei cuius cerebri sensus est fortis ⁊ non accidit ei cuius cerebri sensus est debilis. Et vniuersaliter quidem cuius cerebri sensus est fortis ipse est aptus vt recipiat sodam ex omni causa faciente sodam ⁊ si debilitatur. et omnino tunc cerebrum velociter recipit facientia sodam aut propter debilitatem suam ⁊ tu quidem iam scisti in vniuersalibus quod debilitas sequitur maliciam complexionis aut propter fortitudinem sui sensus ⁊ leditur ab omni causa ⁊ sit lesio ⁊ iterum soda alia est cui non sunt accidentia ⁊ alia est que ad accidentia perducit partibus capitis propria sicut si proueniat ex fortitudine doloris apostema in partibus capitis. ⁊ alia que perducit ad accidentia peruenientia ad membra sicut est lesio ⁊ nocumentum ⁊ apostematio quae (?) radices

neruorum et perueniat spasmus aut perueniant inde aliquid ad stomachum et contingat casus desiderij et singultus et nausea et debilitas digestionis et similia. Et scias quod soda temporalis aut fit propter plectoram aut propter malitiam aut debilitatem capitis aut ex apostemate incipiente indurari aut iam indurato. et est illud quod plurimum est.

Et soda quidem et omnes egritudines diuersificantur: quoniam egritudo est salua: et salua quidem est in qua non prohibetur de regimine eius quod ei sit necessarium in se ipsa. et alia est que non est salua: cum sit habens sodam: et fortasse prohibet ex regimine suo necessarios: sicut si sit soda et rheumatismus: nunc fit contrarius rheumatismus soda in necessitate regiminis quam habet. Soda quoque diuidit quoniam secundum alias considerationes. Soda namque alia est que accidit subito sano non habenti egritudinem. Et alia est que accidit habenti apostemata et labores. Et ex corporibus quidem sunt quedam que sunt preparata sode: et sunt corpora que habent caput debile et membra digestiua debilia: quare in eis plurimus generatur vapor effundens ad stomachos eorum humores cholericos facientes sodam. Et iterum in receptis sunt quedam que faciunt sodam iam predicta in tabulis medicinarum singularium. Et omnia alleviativa sunt facientia sodam: et proprie casia lignea: et costus et zafaran et cinamomum et amomum. Et omnia aromata sunt facientia sodam sive sint calida sive frigida. Verumtamen quum succedant expellunt. Et quum perdit illud quod nocet quum caliditate vaporis sui. et succedit ei quod vapore facit frigidum: aut econuerso. Quum autem lesio sit non qualitate solum sed quantitate: nunc non confert ipsorum successio immo nocet. Et soda frigida quandoque multiplicatur constricta in hyeme. Et quando estas fuerit septentrionalis pars pluuiosa. Et quum autumnus est meridionalis pluuiosus multiplicatur soda in hyeme. Soda vero plurimum fit propterea quod arterie afferunt capiti vapores fraudulentos.

De soda facta ex malitia complexionis. Ca. ii.

a Feramus itaque sermonem exponentem vnamquamque harum summarum. Et hec est distinctio prima. Dicamus ergo: complexionalis quidem summa est quando a complexione calida: et a complexione frigida: et a complexione sicca quandoque contingit dolor secundum quod scivisti in principijs vniuersalibus: quia sit dispositio in complexione sicca secundum quod scivisti parum facit dolorem. Et complexio quidem humida secundum quod est complexio humida non efficit dolorem nisi illic sit materia humida faciens dolorem ex grecamporanibus: aut euentus ventositatis facientis solutionem continuitatis. Et calida quidem et sicca et frigida et sicca dolorem faciunt virtute qualitatibus: et faciunt etiam dolorem motu soluente continuitatem. Calida vero et humida: et frigida et humida non faciunt dolorem nisi vnde sunt calide et frigide: et non vnde sunt humide nisi secundum modum predictum. Et complexionis quidem calide causa: aut est materia calida sanguinea: aut est cholerica: aut est composita acuens inflammans faciens qualitate sua impressionem: aut est causa eius ventositas: aut vapor calidus: aut est causa eius motus calefaciens corporeus: aut animalis secundum quod scivisti ex diuisione eius in rebus vniuersalibus: aut eius est causa sicut obuiatio ignis: aut adustio solis: aut acceptio cibi calefacientis: aut medicine calefacientis: aut vicinitas membrorum quorum communitate iam calefactum est. Et cause quidem complexionis frigide facientes sodam sunt opposite istorum quarum numerus est apud te. Et cause siccantes sunt extrinseca exterius resolutione et adustione sicut diei caniculares et emplastra calida: aut rubedinem facientia naturaliter aut accidentaliter subito et non subito prohibentia cibum penetrare ad caput. et siccantur membra ipsius primo: aut propter abscisionem potus et resolutionem humiditatum principalium: aut desiccantia interius resolutione: aut euacuatione eorum: aut quia eorum virtus est desiccatiua: et quia nutrimentum ex eis factum est siccum aut pauce humiditatis: aut vicinitas membrorum que iam sunt sicca eorum et ipsorum communitas et motus animales et corporei superflui desiccantes: et propter superfluitatem euacuationis et resolutionis. Et similiter coitus exuberatio: et fluxus sanguinis et exercitium forte. Et euacuantia quidem alia sunt euacuantia in membris que sunt alia a membris capitis quibus caput communicat: sicut euacuantia vniuersalia ex toto corpore: aut euacuantia particularia euacuantia ex vno membro: et alia sunt euacuantia in membris capitis: sicut rheumatismus et catarrus et fluxus sanguinis ex naribus et species eductionis acquisite per caputpurgia: et sternutatoria: et gargarismata: et ex eius summa est abscisio materierum humiditatis quibus non fit euacuatione: sicut ieiunium et dimissio cibi: aut eius priuatio.

De speciebus sode facte propter solutionem continuitatis. Ca. iii.

c Continuitatis solutio quandoque accidit in velaminibus cerebri: quandoque accidit in substantia ipsius: et quandoque accidit in venis et in durunt: et quandoque fit sicut scis ex morsibus vaporum et ventositatum incipiendo: aut propter oppilationem et quandoque fit propter humorem corrodentem: et quandoque fit ex percussione: aut casu: aut interius incisione. Quum autem fit interius fortasse non repletur carne: sed remanet vlcerosa ledens caput et perseuerat faciens sodam perpetuo. autem et casus quandoque sunt leues adiutorio et curantur: et quandoque perueniunt ad hoc vt cerebrum propterea permutetur et pereat. Quidam vero medicorum dixerunt quod quandoque est causa in soda vermes generati in partibus capitis motu suo ledentes. Et quidam mouerunt hoc: sed non est necessarium vt renouetur. Nam vermes multotiens nascuntur in anteriore capite super locum qui est in strictura narium: et possibile est vt nascantur apud velamina et si raro contingat.

Distinctio specierum sode facte ab apostemate. Capitulum. iiii.

a Apostema a quo prouenit soda quandoque est in velaminibus cerebri: et quando est calidum: et vocatur sirsen: et quandoque est frigidum: et nominatur lethargia. Scilicet et quandoque est compositum. et nominatur dispositio habentis dormitionem vigilatiuam. Et quandoque est durum. Et quandoque fit in ipso cerebro et substantia eius. Et est aut calidum phlegmonicum. aut herisipila. aut frigidum. Et huius distinctio est ex eis que tibi adueniunt venturas. Et hoc multotiens resoluitur si contingat vt egrediatur in aure et religo pus. aut sanies. aut materia aquosa.

De qualitate accidente sode ex materijs. Ca. v.

d Scimus quod materie sunt cause sode aut per se aut per accidens. Que autem sunt per se sunt quoniam mutatur complexio per se aut soluitur continuitas per se. Complexio autem non mutatur per se nisi secundum duos modos. aut per vicinitatem aut per permutationem. Per vicinitatem quidem quoniam fit humor commixtus frigidus. aut calidus. Et calefacit aut frigidat et quum separatur humor ab eo quod ei commixtum est finitur et euanescit et non fit mora in de qua curetur. Que autem est per transitionem fit quoniam humor iam fixit impressionem et affirmauit eam: et quamuis separetur euacuatione et resolutione: tamen remanet qualitas fixa. Sed ipsarum est materia fit eis sode per se sua sonitu solutionis continuitatis quum illis mouet eas et separat mordicatione et corrosione sua. Et plurimum quidem fit soda per motionem si ventositates continentur in illa

quidē plurimū faciunt materie frigide quas percussit calditas q̄ noviter facte sūt calide: aut cibi pmisti calidi tat. Mordicatiue aūt et corrosiue sunt hūores calidi. ¶ Soda aūt facta ab eis per accñs ē q̄ā accit oppilatō pp̄ ipsā: aut nō pp̄ ipā. et oppilationē seqtur mutatio cōplonis sicut sousse et ipas sequit̄ solutio cōtinuitatis. Et illud ē q̄ā materie quas nā mouet in corpe aut mouet fm̄ semitā expulsiōis: aut secundū semitā sepatōnis et diuisionis nutrimēti. Et hoc qdē nō fit nisi cum siib⁹ nisibus ꝯn q̄ā oppilantur pbibet. et q̄ā dilatant resistit. Et resistentia quidē facit extensionē. Extensio facit solutionē cōtinuitatis. Et oppilatio qdē q̄ñ accit in locis cerebri. Et q̄ñ contingit in venis que sunt i ipso et q̄ñ sit in arterijs eius: et quādoq3 cōtingit in viris que sunt velamīb⁹ ipsi⁹. Et oppilatio q̄ñ accit ab hūorib⁹ accip pp̄ ipsoꝝ viscositatē: aut eoꝝ grossitudinē: aut propter eorum multitudinem. viscositas vero non reperitur nisi in phlate: et grossitudo etiam est in phlegmate et melancolia. Et phla quidē oppilat viscositate grossitie et multitudie: et mlā oppilat grossitie et multitudie. Et cholera oppilat multitudine et silr sanguis. Soda ergo generica est de genere sode cuius cā est motio naturalis secundū semitas sepatōis. Et soda que fit p sucessionē digestionis cibi est de genere soda cuius causa est motio nāis fm̄ semitā expulsionis. ¶ Cōprehensio nis aūt materie impedientis i mēbro oportet nos remoueam in caplo pncipio et vniuersaliū postq̄ā sciuerim⁹ q̄ pcursi est aūt q3 cōprehensionis et retētionis: aut est ab alio .s. generata in illa hora a cibo generati a nocumēto subsistētia sua et qualitate sua cū corruptōe in ipso cibo et ordine suo: aut quantitate sua: aut digestione sua: aut reliquo modo corruptionis sue pdicti in caplo suo: et ex hoc genere est soda corruptōis aliorū tpe et hnapia: et soda ebrietatis et soda ab acceptōe frigidoꝝ. et oportet qdē vt reminiscamur motiū materiarū in mēbris ex pncipijs vniuersalibus. ¶ Et motio quidē ex summa est materieꝝ facientiū soda et spēs sode extensione. Et illud est q̄ā transitus naturalis cū cōstringit creatio strictior q̄ā oportet ei i hora sua intrinsecus vt faciat peruenire transitū non naturalem. Et oportet etiā ex tota illa summa agitat aut qualitate sua aut cōprehensione hūoꝝ in locis suis: et mouet eos. Et ventositates quidē et vapores q̄ñ generant in corpore et in cerebro ipso. et q̄ñ odorando attrahuntur ab extrinsecis: aut adueniunt ex partibus poroꝝ: deinde mouent in cerebro: et faciunt sodas. et ex hoc genere est soda laboriosa et soda boni odoris. ¶ Et scias q̄ ventositates phlatice et vapores phlatici sunt grauiores et tardioris motus. Et mlici sunt facientes mltitudinē siri minoris quantitatis et venenosas qualitatis. Sicuti vero hūores sanguinei ventositates sed vapores. Et vapores quidē sanguinei sunt dulces minoris nocumenti sua qualitate q̄ā vapores alij. Sed sua quantitate magis nocet et cholerici sunt acuti inflammantes.

De speciebus sode facte per cōitatem. Cap. vi.

S Oda facta per cōitatem: alia est que est cū cōitate absoluta et alia que est cū cōitate non absoluta. Communitas vero absoluta est vt ad partē cerebri ex membro cōicante nihil perueniat corporeū per quod sit ipsi nocumentū. Et cōitas non absoluta ē vt ad substātiā cerebri ex ipso membro perueniat materia ventosa aut vapor. Prime aūt partis sunt species sode facte in tetano: et spasmo: et extensione: et ventositatibus gibbosis et doloribus iuncturarū: et sicut que sit podagra et sciatica doloribus. Et fortasse aduenit ex qualitatibus cōibus qualitas simplex que ē ex qualitatibus naturalibus: aut qualitas extranea non proportionata calo neq3 frō. sicut qualitates venenose: et fortasse in aliquibus membris erit hūor venenosus male substātie cuius qualitas adueniat. Et fortasse ex materieb⁹ aduenient materie extranee in natura sua. Et fortasse nocebunt fortitudine suarum qualitatum: aut augmento suarum quantitatum. Et fortasse erit impediēs materia extranea generata in quibusdam membris generatione extranea corrupta: sicut fit in pcfocatione matricis: aut fit ei cui tpus coitus elongatū est: aut creat i matrice eius humor malus: aut in aliqua extremitatum suarum: et quādoq3 fit qualitas ipediēs ad aduēiēs ad cōprehendendum materiam ledentem etiā: et illud est secundum duos modos: quoꝝ vnus est vt corrumpat illa qualitas quod inuenit in partibus cerebri de materiebus bonis: aut qd̄ ad illas puenit de cibo bono. Et secundus est vt ponat cerebrum receptibile materierū malarū: et hec receptio est secundū duos modos. Vn⁹ eoꝝ est receptio ab attractione eius: sicut si calefiat cerebrum et attrahatur ei a quo cerebrum calefiat. Et secundus est receptio a debilitate resistentie: et iam sciuisti i pncipijs q̄ q̄ā membrū debilitatur recipit quod ei aduenit ex materijs. ¶ Et cōitas quidē que est cū toto cōpore: aut est pp̄ qualitatem expansam in toto corpore: aut propter materiam expansam in toto corpore sicut fit in febribus: et soda crenica est propter illam. ¶ Quæ autem febribus acutis soda sit fortior: cuius fortitudo ē signum malum immo periculosum: quia reliqua mala signa ei cōparia sunt: q̄ si singularis fiat significat crisim venturam: et fluxus sanguinis ex naribus: et quandoq3 significat crisim vomitu. ¶ Membrorum aūt cōicantium primum et dignius eorum est stomachus: quandoq3 enim in stomacho superfluunt humores: aut generantur in ipso: aut ad ipsum effunditur materie cholerice secundum periodos: aut absq3 periodis: aut est creatio cholere ita vt effundaf cholera ex vase suo ipso siue subili ad stomachum secundum q̄ exposuim⁹ in caplo suo: aut retinentur in ipso ventositates: aut eleuantur ex ipso vapores: et fit soda. Et ebrietas facit sodam cum euaporatione: et velociter aduenit ei frigus propter resolutionem partium eius. Et matrix ē ex eis quibus cōicat cerebrum fortiter: et iniur ac etiam et epar et splen: et velamē: et renes: et extremitates omnes: et partes dorsi. Primum ergo quod cerebro cōicat est illud quod ipsum circuit de panniculo cooperiente craneum. Et plurimum quidem fit soda cōitatis apud permutationem materiei apostematum membroꝝ inferiorum cōicantium quum mouentur ad superiora.

Sermo vniuersalis de signis ostendentibus species sode et modos eius. Cap. vij.

S Oda quidem facta a causis extrinsecis scitur sicut percussiōe: aut casu: aut concursu rerū calidarum: aut frigidarum: aut cibis caniculantibus desiccantibus: aut ventis bene redolentibus: aut fetidis: aut retentione ventorum in naribus et aure. significantur ex inuentione earum: q̄ si earum obliuiscitur redeant ad ipsoꝝ vestigia: et elaborentur in earum significatione: secundum q̄ nos iam declarauim⁹. ¶ Illa aūt que fit a debilitate significat eius excitatio cum parua vel qualibet causa: et cum pertur batiōe sensuū: et inuentione impedimenti in operationibus cerebri. Et illam que fit a fortitudine sensus cerebri significat velocitas patiendi etiam ex parua causa in cerebro sensata. Ex vocib⁹: et odoramibus: et reliquis. sed sensus est bonus cerebri et meat⁹ si mūdi: et oportet cerebri si fit lese

Omnes aūt que fiunt a causis mālibus cōicant in se ex iractīa in hūiditate narīs. Et qñ fuerit ex mā acuta τ fuerit cū ea rubedo τ caliditas τ pcipue in ea que ē ex materiis grossis ab'; fortasse associabit ei pulsatio. Sȝ hūiditas narīs qñq̄ minorat quū fuerit materie grosse Et siccitas qdem stricture narīū in huiusmōi soda nō significat priuationē mātē qm̄ grauitas ei associatur.

Cholerica ei ppie est cū mordicatiōe τ adustione vehemētī τ punctiōe τ qñq̄ fit illud i ea forti' q̄ in alijs cū siccitate stricture narīū τ siti τ vigilijs τ citrinitate colori τ grauitas in ea est minor. ¶ Frigidas autē sigcant frigus τ tpora τ color. Et si illuc sequit repletio a societate et iuscatiua significat eas dēstructio desiderij τ pigritia Et mās hūidas si frigide sint aut calide sigīt saber.

Psolatice aūt τ milice nō vehementer dolorē faciunt Et cū materiis qdam siccis minorat grauitas τ multiplicant vigilie frigide aūt vacue sunt ab inflāmatione τ multiplicat cū eis cogitatio corrupta τ obtenebrat color. ¶ Aliqñ vero significat eis humor p colorem faciei τ oculoꝝ τ fortasse fit diuersitas in paucitate. Cū aūt in hoc aut ē expulsio hūoris inflāmati ad oculum aut cōstrictio in ipo: aut attractio mātē calidaꝝ absq̄ materieb' dolorem facientib' frigidis vsq̄ ad partem oculoꝝ τ faciei pp dolorem. Nam cū dolor ingreditur mēbrum attrahit ad ipz τ ad illud qđ est ei vicinū. plurimū aūt attrahit ad mēbrū in hac dispōne illud qđ ē sanguis τ quandoq̄ attrahitur aliud. Cū ea vero que facta est a ventositatib' minoratur grauitas τ multiplicatur extensio. Et fortasse ē cū punctiōe. τ fortasse cū corrosione. In ventosa quidē nō est grauitas. Ventosam aūt vaporosaȝ significat quādoq̄ sonitus τ tinnitus τ fortasse exuberant cū ea quidē multi. Et qñ multiplicatur cū ea permutatio. Doloris de loco ad locū τ qñ multiplicantur vapor fit pulsatio fortior capitis τ imaginatur imaginatiōes corruptas τ associat ei scotomia τ vertigo. ¶ Signa aūt facte a cōplexionibus puris sūt retentio illaꝝ cōplexionū cū priuatione grauitatis τ siccitas in strictura narium. siccitas enim stricture nariuȝ est significatio pportionalis illi. In calidis quidē sentit eger ipse τ sentit tangens caput eius caliditatem τ inflāmationem τ est illic rubedo oculi τ iuuatur ab infrigidantibus τ frigore. In frigidis vero est res ecōtrario τ nō est in faciebus eoꝝ extenuatio maciei neq̄ rubedo coloris τ neq̄ fit dolor superfluus τ si fit teporalis. Siccas vero significat precessio euacuationum: aut exercitioꝝ aut vigiliaꝝ plurimarum: aut coit': aut angustia τ pprietas eaꝝ est vt augmētent cum iteratōne alicuius horū. ¶ Facta aūt pp cōitatem cōtingit τ destruitur τ fit fortis τ debilitatur secundum q̄ accidit in membro cōi ex dolore: aut destructione: aut fortitudine aut debilitate: quod si non fuerit propter coitatem erit in reliquis operatōibus cerebri nocumentum: sicut tenebrositas in oculis τ grauis sōn' τ grauitas perseuerans cum bonitate dispositionis reliquorum mēbroꝝ. ¶ Quiq̄ nocumentū est in ipsis velaminib' cerebri τ est fortē sigū illud aduentus doloris vsq̄ ad radices oculoꝝ. Et si nocumentū est i panniculo extrinseco: aut i loco alio nō peruenit dolor ad oculos: sed cutis capitis facta dolet. Facta vero cū cōitate stōi significant inuētō angustie τ nausea τ paucitas dēsiderij: aut ei' destructō aut malitia digestionis: aut paucitas ei': aut ipsius destructio p' inuentionē significationū antecedentiū. Et quum est pp effusionem materieꝝ ad ipsum fit fortior cū vacuitas adest τ supsonitum τ salinam. Et fortasse soda fit pp causam in cerebro τ facit in ore stōi istas dispositiones τ ipedimenta secūdum sonitū cōitatis stōi cū cerebro τ nō secundum sonitū principij et stomacho τ cōicatione cerebri. Oȝ ergo vt perseueres in cognitione huiusmōi τ cognoscas dispositiones vtriusque q̄ duoꝝ membroꝝ in sapiētia rōcinando distinguas antecedens ab eo quod est antecessuȝ. Ex his ergo illud significat de stomacho pcipue sunt diuersitas dispositionis in digestione τ absq̄ digestione τ diuersitas dispositio in vacuitate τ repletiōe. Nā dolor stomacali est ex cholera excitatur qñ est vacuitas. Et si est ex hūore frigido est minor in vacuitate τ sedat ipȝ famen. Et qñq̄ famen excitat ex ipso vaporem τ ipodit. Verūtū cū hoc cōstio nō integre sedat ipsum multotiens τ fortasse sedat eum: sed raro. Inter inflāmationem vero τ adustionē destinguit eructatio. Et ea qdē cognoscas significationes eructatiōis in suo loco. τ similiter distinguuntur eas reliqua signa quorum rememorabimur in capitulo stōi τ quandoq̄ significat illud quod vōitu expellitur egreditur. Et significat illud diuersitas dispositionis in soda secundum diuersitatem dispositionis reliquorum que stomacho superueniunt. Et multi quidem hoīes sunt ad quorum stomachos cholera effūditur. Et qñ illi excitantur τ comedunt aliquid quiescit. Illud igitur est significatio q̄ ipsa est pp cōitatem stomachi: τ ip hoc quiescunt si choleram euomūt: τ significationes significant illud: sed τ illud qñq̄ significatur ex parte doloris: quoniam enim fit cū cōitate stomachi plerunq̄ incipit in anteriori parte synciputis τ fortasse declinat ad mediū syncipitis: deinde remouet. Et illa que fit ex epate declinat ad latus dextrum. Et que fit ex splene declinat ad latus sinistrum. Et que fit cū mirac declinat ad inferiora valde. Et que fit cū matricis exit in magis synciputis: τ fit plurimū eius post partum: aut abortum: menstruoꝝ retentionem: aut ipsorum paucitatē. Signa aūt que dicta sunt de soda a vermibus generata sunt que. Indus dicit. Inquit enim signa sode facte a vermibus sunt ut corrosi stōi fortis τ fetor odoris: et soda fortior cū motu τ eius sedatio est cū quiete τ fit ex renibus τ mēbris dorsi est declinatio ad posteriora valde: que aūt est pp cōitatem doloris in mēbris alijs fit cū excitatione eoꝝ. τ quum ipsum fortiorem. Que vero est cū febribus τ crisis' sternutatio: τ quiescit cū eis τ debilitatur eaꝝ quiete τ debilitate. Et quandoq̄ ēt significat ipsam albedo vrine: τ similitudine febris pp declinationē humoꝝ cholericorum ad superiora. Et multotiens sunt res subtilium causa sode. propterea q̄ aperiunt viā vapori ad cerebrum τ si sint nō calide sicut ozymel τ similiter eis dispositionem migrance. Et regimē quidem subtilians nocitiuum est ei qui habet sodā cū cibi grossi pp cholerem. Et fortasse augmētatur soda in se ipsa pp vehementiam doloris sui τ attrahit vehementia doloris eius augmentum in ipso.

De signis nūciantibus sode i egritudinibus. Capitulum

Rina similis vrinis aīaliū significat q̄ sedatur aut fit aut est existens: aut erit. Et similiter albedo vrine τ subtilitas eius in febribus horis crisis significat permutatiōes materieꝝ ad caput τ illud qdem est ex eis que pculdubio faciunt sodam.

Regimen vniuersale in soda. Capitulum

Scias q̄ soda est exemplū reliquis egritudinibus in necessitate abscisionis sue cause a oppsitione ei eum cōtrario. Et post hoc scias q̄ ex rebus in rememoratione soda iuuantibus est paucitas comestionis τ potus τ pprietatis τ multitudo sōni. Veruntamen nimia paruitas comestionis in soda est nocumentū affert augmentum in ipsa faciens.

De soda temporali. Cap. x.

Nihil est adeo conueniens soda temporali sicut tranquillitas: et dimissio totius quod mouet sicut coitus et cogitationis et reliquorum. Et oportet festinationis in curatione cholericam ex ea in attractio ne materiarum ad inferiora saltem cum clisteribus calidis. Et oportet quidem et confortes donec sit possibile eas euacuare a partibus epatis et stomachi. Ex rebus fortibus vero in attractione materie sode ad inferiora in vigilante ex soda est fricatio pedum. Multotiens enim dormit super ipsam patiens sodam. Et quando sit eius assiduatio in pedibus donec resoluitur soda. Si autem vis vti epithimatibus et emplastris et egritudo est fortis temporalis calida siue infrigida oportet vt caput radatur. Illud enim est magis iuuatiuum ad hoc vt medicine virtus in ipso penetret. Et ex eis que ad hoc iuuant est coronatio syncipitis cuius malaxatur cum lana vel rebus subtilibus que super ipsum effunduntur retineantur a cursu: et cerebrum cum earum completa euacuationem et earum virtutem non expoliet aer velociter. Filagorius dixit quod phlebotomia vene frontis et ventosas apponere capiti et in inferioribus extremitatibus et positio earum in aqua calida et deambulatio parum: et dimissio ciborum inflatiuorum et vaporosorum et de significationis iuuant valde ei qui vult vt eius soda recedat et non reuertatur ad eum. Ego autem dico quod quandoque effundimus aquam calidam super extremitates patientis sodam et assiduamus illud: et fertur quod soda ex capite ad eas extremitas descendit cum qua descensione resoluitur. Et scias quod ibi acetosum non conueniunt patienti calidam sodam que est propter communitatem stomachi: quibus licet de genere eorum que preparant os stomachi et confortant ipsum et prohibent effusionem materierum ad ipsum. Ubi autem sode temporali associatur ex lesione accidens impediens declina in tuo regimine ad illud quod festinatius illud accidens causa augmenti in ipso cui illud accidens accidit sicut vigilie que accidunt propter sodam. Deinde sunt fortes sunt ex causis augmentandi sodam. oportet ergo vt ipsum embrocces cum aliquibus que sunt sicut oleum de cucurbita et oleum de salicibus et oleum nenufarinum et sicut lac odoriferum cum castorea et opio. Et quandoque est ibi necessarium vt parum per stupefaciatur et dormire faciat. In omni autem soda cum sociatur rheumatismus non declines ad infrigidandum caput et humectandum cum oleis et similibus. Sed lege id euacuandum et stringendum extremitates et fricandum eas et ponendum in aqua calida. Cum autem vis super caput ponere aliquid cuius virtus penetret ad interiora capitis non est tibi necessarium nisi anteriori parte eius sunt fontanelle: et vbi est commissura coronalis et apud syncipitium: apud vtrasque enim confidio de penetratione eius quod penetrat. In posteriore vero cerebro quoniam os quod ipsum continet est durius illo non penetrat illud quod ad cerebrum penetrare est necesse: quod si in hoc elaboratur non prouenit inde iuuamentum quod adiuuet super illud quo iuuamentum sit. Sic autem conueniens parte anteriore et tonsione syncipitis. Et cum hoc etiam oportet si medicina fuerit infrigidans afferre plurimum nocumentum et originem nuche nocumentum quo non indigemus. ¶ Soda autem percussiva apostematibus [illegible] associatur et frigidis et est qualis sicut pulsans et fortis vel calida administra infrigidantia in quibus est [illegible]. Et vtere etiam ventosis nocere et appositione sanguisugarum super vtrumque tempus et ligatione extremitatum. Si autem frigida est declina ad illud quod calefaciat et permisce cum eo etiam in quo sit vis confortandi et frigus aliquod sicut si misceatur cum oleo rosaceo ruta aut menta. Cum ergo huiusmodi soda adeo sit fortis vt in pueris ad hoc deueniat quod ipsorum commissuras disrumpat laudatur in curis ipsorum: vene contritio vehementer et commisce cum oleo ro. et aceto linire postquam administrabis capitis ablutionem cum aqua et sale. Cum autem vteris capitis purgiis resolutiuis confortatiuis gradatim vtaris eis secundum quod dictum est in canone. Et vbi quidem conuenit ne declines ad narcotica quantum potes: veruntamen nos ipsos iam modo diximus in capitulo sedantium soda cum stupefactione. Et scias quod vomitus non est de curis sode cum stupefactione. Sed vehementer nocet eo patienti eam nisi sit causa stomachi et consimiliter ipsius quoniam vomitu iuuatur. Et soda quidem que fit in posteriore capitis si non fuerit febris cura est euacuatio cum decoctionibus prius secundum quantitatem virtutis deinde phlebotomia: quando autem tenuerit sodam in capite suo permutari quam frigido sedat forsitan phlebotomie et ventose sunt ei necessarie vt doloris assiduatio in capite superfluitates euenire non faciat.

De cura sode calide absque materia: aut adustione solis et reliquo ex materia calida: aut sanguinea. Ca. xi.

Intentio in curatione huiusmodi sode est infrigidatio. Et in ea quidem que est incipiens nihil magis iuuatiuum est quam oleum ro. parum infrigidatum super caput effusum. Et melius hoc est vt syncipiti circumdetur paniculo predicto et neque oportet sicut sciuisti vt in posteriore capite fatigeris. Quod si oleum ro. solum non confert commisce inter ei expressiones herbarum et specierum plantarum frigidarum. Et quandoque forsitan nihil magis iuuat ipsam quam facere ogro caput perfusum cum lacte: aut oleo rosarum violaceo infrigidato super niuem: et conueniens est vt oleum ro. cum aceto misceatur: acetum enim iuuat ad penetrandum secundum conditiones predictas in canone. Et quandoque iuuat potatio aceti cum multa aqua nisi vehementer. Cuius autem que fit ab adustione solis que est de hac summa curatio est hec etiam addita cautela in commutatione aeris et infrigidatione ipsius: et reditione ad loca frigida: et administratione emplastrorum et embrocarum et vnctionum ex oleis que omnia sunt frigida natura: et infrigidata niue: et similiter attractionum per nares: et embrocarum et odoramentorum: et iam sciuisti illud. Et vbi quidem necessarium est vt in hoc et in alio dimittas totum quod mouet impetuose ex vocibus multitudine cogitationis: et coitus et famis. Et illa quidem que est ex adustione solis quum in sui principio consideratur facile mutatur. Quum autem negligitur et tardatur non est longum quin eius cura crescat: aut difficilis fiat: aut adueniat ei superfluitas proprietatis. Et multotiens quidem accidit ex sole soda: non ex hoc quod calefacit tantum: sed ex hoc quod eleuat vapores: et mouet humores quietos. Cum huiusmodi itaque non est excusatio ab euacuationibus secundum modos predictos. Et quandoque etiam in ea in qua vapores non eleuantur neque humores mouentur est necessitas euacuationis: et illud quidem quum sentitur repletio: et timetur in ipsa materiei attractio ad locum dolorosum secundum quod sciuisti ex principio. Illic enim si oblitus adhibere euacuationis humoris dominantis non erit securitas quin impedimentum sit agilitas. Quum autem caput vehementer inflammatur in speciebus sode calide et calefit valde et transgreditur terminum: formantur sandali et psilium et miscentur cum aqua virge pastoris et infrigidantur et fiat ex eis capiti emplastrum. ¶ In ea vero que facta est a materia calida sanguinea oportet vt incipiatur a phlebotomia

Vene in naribus

venarum afcid: ꝗ ſi et illa que vis non conſequuntur ⁊ re
manet modus eius cū diſpoſitiōe ſua ⁊ vene exuberāt
vniuerſaliter ⁊ video in capite ⁊ in facie ⁊ oculis repleti
onē manifeſtā opoꝛtet vt phlebotomenť vene quaꝝ mi
nutiōe cerebꝝ euacuet ſicut phlebotomia venaꝝ q̄ ſūt
in nare cuiuſq; lateris. Et minutio vene q̄ ē i frōte ip
ſa namq; eſt ven͛ enim phlebotomia plurimū egritu
dines capitis extirpat. Et opoꝛtet qd̄ē vt i hoc doloꝛe
pars attēdať. Nā ſi fuerit lateris poſterioꝛis vena q̄ eſt
lateris anterioꝛis minuať. Et ſi fuerit lateris anterioꝛis
vena q̄ i pte eiꝰ oppoſitā minuať. Cū aūt i pte oppoſita
de ſunt vene ventoſas loco phlebotomie pone. Et Ar
chigenes iā dixit q̄ ſi illud non ſufficit opoꝛtet vt vēto
ſe ſup alchedel ponanť: ⁊ ſanguis multꝰ inde extrahať: ⁊
locꝰ vētoſaꝝ ſale trito aſpgať: ⁊ loco lana ſuppōať infuſa
i oleo ⁊ i mane ſuperponať ei medicamē vulneratiuum
⁊ illud qdē nō ē i hoc ſolū imo i oībus ſpēbus ſode
a poꝛlis ex materia fraudulenta qualitercūq; ſit mate
ria: ⁊ quādoq; etiā cōfert plurimū i hac ſpēe ſode ⁊ q̄
hec mō curat phlebotomia ſaphene ⁊ crurium vento
ſatio. Et hoc qdē eſt ipſoꝝ regimē ex pte phlebotomie.
¶ Quoniā illic aliqd materiei cholerice ſentiť ⁊ nō ē na
tura ipſaꝝ euacuare cū eo qd̄ naturā leniat: ſubiicet mate
riā cū eo qd̄ i capitulo ſoda cholerice dicemꝰ. Et opoꝛ
tet vt lenificatio nature vniuerſaliter pueniret ſicut cū iu
re alhaſegie [illegible] ⁊ de pruno ⁊ iure [illegible] ⁊ almeira [illegible]
meo abſq; coꝛpe ipſoꝝ: ⁊ vt eger nutriať cibis frigida
tiuis generatiuis ſanguinis frigidi trahētis ad ſiccitatē
⁊ groſſitiē aliquātulū: ⁊ declinet ad ſtipticitatē ſicut que
fiunt cū ſumac ⁊ granatis ⁊ lentibus cū aceto ⁊ ciceris
fracto niſi timeať ſiccitas nature. Et ſi qdē ad curādas
capitis egritudines lenificatiōe multū nature idigeo ſi
cut in hac diſpoſitiōe. Sup eſt ergo ubi vt hec ſtipticē
[illegible] cū manna ⁊ ſiracoſt ⁊ oībus q̄ reſoluūť cū lenita
te. Et opoꝛtet vt cibi eiꝰ ſint boni chimi. et ut minoꝛa
de quātitate coꝝ ⁊ nō fiat ex ipſis repletio. ¶ Et qū ad
miniſtras embrocas ⁊ vnctiōes adminiſtra ex eis eas
in qbus ſit infrigidatio ⁊ in qbus nō ſit humectatio foꝛ
tis ſed ſit i eis repulſio aliqua ⁊ ſtipticitas aliqua ſicut
ē aqua granatoꝝ ⁊ expreſſiōes frigide ſtiptice fructuū
⁊ folioꝝ ⁊ radicū ⁊ mucilago pſilij cū aceto ⁊ aqua vir
ge paſtoris. ¶ Cura aūt facte ex materia cholerica eſt
hec. Nā ſi cū ea video aliquātulū motū ſanguinis cura
eſt vt ſanguis parūp euacueť: ⁊ ſi nō icipiať ab euacua
tiōe ſicut cū myrobolanis ſi nō fuerit febris ⁊ ſi nō cū ta
marindis: ⁊ cū eis i qbus nō ſit expulſio: ⁊ aliqtas foꝛ
tis ſicut cū ſiracoſt ⁊ ſirupo de fructibꝰ ⁊ aq̄s lupuli. Et
quandoq; etiā euacuať cū fumoterre ⁊ chiſeribus lau
[illegible]. Et ſi materie cholerice fuerint groſſe ⁊ fuerint umbi
[illegible] ſtomacho et neq; vomitu expellanť ne
q; lubrice fiāt ſolutiuis lubricatiuis neceſſariū erit eua
cuare cū hiera pigř. cū ſcamonea ſm̄ de expulſiōe dictaꝝ
aut augmētare eā ⁊ aſſerere eā ſup lubricatiuis euacua
re ⁊ aſſerere eā cū decoctiōe myrobal. ſecūdū q̄ videbis
in antidotario: deinde p̄nuta ꝯplexionē cū eo i quo ſit
infrigidatio ⁊ humectatio coꝛpoꝛis qdē cū cibis ⁊ ſiru
pis vel potibus ⁊ capitis qdē ſi i ipſo ſolū eā fuerit cum
curis pdictis i canone ⁊ cū omni quo maliꝰ ꝯplexio
nis calide ⁊ ſicce curať. Et ſecūdū cauſas cōcocaldo ⁊
cōeo ſicco. Et ex epithimatiꝰ qdē ꝯcretibus ſoda ſunt
troc. de croco ⁊ vigilijs et oſſeriū. Quoꝝ deſcriptio ica
pu. R. croci auř. vi. amyli be auř. iij. ex pſilio acreſtecal
cadio gūmi oīum trium auř. i. ⁊ medij aluminis iameni
auř. viij. colcotar auř. v. medicine iſte bene pulueriʒate
cū vino pōtico tēperenť ⁊ ex eis troc. ſoꝛment. Quoꝝ
neceſſariū fuerit vnus coꝝ ſoluať i aceto miſto cū aqua

ro. ⁊ linať ſup vtrūq; ipſo. ⁊ ſodā qdē calidā in ſebribꝰ
multiplicat viſus epithimatū vapoꝛes curenť qmnia
tum ⁊ ſanat eā attractio aceti ⁊ aqua ro. pura.

De cura ſode de frigide abſq; materia cauſas natura
phlaīe [illegible] inſlici. Ca. xi.

Confert illi vapoꝛatio cū eo qd̄ calefaciť ua
c ex pānis calefactis ⁊ ex milio calefacto ⁊
ſale calefacto. Et malaꝝ quidē eſt ſabꝰ ⁊ ma
gis equalis quandoq; vero oēs eos iuuat ⁊ pꝛīcip; ex
eis ſunt cōgelati qū coꝝ coꝛpoꝛa ſūt mūda ⁊ nō ſuit
in aliquo coꝝ moꝛbꝰ humoꝛis ſi ipſoꝝ capiti ſoꝛo ...
dčtur poſitoꝝ i oxicrate eius vſq; quo lenitē ⁊ ex ſola
reſoluať. Et cōgelato qdē neceſſariū ē ⁊ eius cibu
minoꝛ ⁊ ipſius natura ſoluať: ⁊ ſi nō cū cholericis
cliſteri ⁊ ſepetur inter ipſū ⁊ inter moꝛꝰ coꝛpoꝛis [illegible]
malos ⁊ cogitabiles ⁊ phibeať poꝛus frigidus ⁊ [illegible]
cai ei exire extra propter frigus. Et oīs qdē q̄ hab[illegible]
dam ex frigoꝛe poſt purgatiōe nē ſi ea indigent [illegible]
cnōcos ⁊ caputpurgia ⁊ fuctiōes naribus ⁊ [illegible]
⁊ embrocē ⁊ empla calefactiua remenoꝛa. Et [illegible]
qdē que eos iuuant eſt bibere vinum odoꝛiferū [illegible]
foꝛte cū ſeminibus. cū eis que ſunt vt ſemē [illegible]
niculi ⁊ ſe. bautie ⁊ aniſum ⁊ cyminum ⁊ [illegible]
roſelinuꝫ ⁊ que taliter currunt. Nā hec noſ[illegible]
eunt humoꝛes ſtomacho cōp̄hendi ad ſeruē[illegible]
ciendum paratos. Et quū infirmus ſitiēs nō habet [illegible]
met vt foꝛtis ſiat. Et iuuant eos empla [illegible]
nia empla rubificantia ⁊ pꝛoꝛe quando [illegible]
ſinapis ⁊ gūmi rute ſiliceſtꝰ ⁊ epithima ex [illegible]
to iam expertum eſt. Et ſimiliter vene cum [illegible]
dalino amaro iniicte ⁊ totum illud ſit poſt [illegible]
Et comeſtio alliorum etiam eſt ex eis que [illegible]
frigide. Curatio autem ſode frigide cum materia [illegible]
tica eſt vt euacuetur coꝛpus ſi fuerit in eo [illegible]
deinde adminiſtretur cibi minoꝛatio ⁊ [illegible]
⁊ adminiſtrentur ſomnia que nō faciūt ſodam ⁊ adm
iniſtrentur ſubtiliatiua vel maturatiua ⁊ [illegible]
termiſata incipiendo a minoꝛe: deinde ſiāt cure [illegible]
in canone ⁊ adminiſtrentur ea que cū doloꝛe [illegible]
Et omnia quibus neceſſariū eſt vti i cura frigide [illegible]
mide. Et adminiſtretur tyriace confecte in [illegible]
ſemel. ¶ In cura autē ſode frigide cum materia [illegible]
opoꝛtet in eā etiam fieri ſecundū q̄ diximꝰ [illegible]
ō phlebotomia ſi neceſſaria eſt propterea q̄ ſanguis
vincens ⁊ coꝛrumpens. Et manna ſecūdū [illegible]
poſt digeſtiua continua: deinde p̄nuta complexionem
vis pꝛedictis ⁊ adminiſtra qd̄ generet ſanguinem [illegible]
lem laudabilem humidum tenuem. Et ſermo [illegible]
cōplexiōis eſt in ipſo. Et ex eis aūt que ipſi [illegible]
ſunt grana papaueris. Et nos renouemus [illegible]
hic quod dixit. Archigenes in capitulo phlebotomie
alchedel: ⁊ nos iam ſtatuimus illud.

De modis epithimatum conferentiū ſode frigide.
Ca. xij.

Recipiatur a raſione capitis [illegible]
i [illegible] aure. eufoꝛbij ⁊ aure. baurac [illegible]
de ſe. armel. ⁊ duo aure. ſiliceſtris rute ⁊ [illegible]
re. ſinapis ⁊ terantur ⁊ temperenť cū aqua [illegible]
atur caput ex eis. ¶ Et ex bonis epithimatibꝰ [illegible]
R. pipis auř. i. fecis olei de croco auř. ⁊ [illegible]
recentis auř. i. ſtercoꝛis columbini auř. ij. [illegible]
ma poſt cōmixtionē cū aceto foꝛti: deinde linať ex eo [illegible]
eius rubificandus. ¶ Et iterum epithima ex [illegible]
ſale ⁊ baurac ⁊ ex eufoꝛbio ⁊ aloe ⁊ [illegible]
arabico ⁊ caſtoꝛeo ⁊ croco ⁊ aniſo ⁊ ſarcocolla ⁊ [illegible]
ſio ⁊ iure ⁊ fiat ex eis epithima cū aqua rute. Et [illegible]

thimatibus bonis omni egritudini nuche et emigranee frigide est et liniat locus cū lapide egyptiaco quoniā est vehementis iuuamenti. Et etiā piperis al. croci ambori .3.q. eufoz .3.i. stercoris columbini silvestris pondus .3. misceant cū aceto et liniat inde frons. Et item aloes myrrha eufozbij castoreum epithimus cost piretrus piper liniant cū vino antiquo. Et etiā medicine aliud stercus columbarū et ē valde forte. Et item piperis cōmixtiōis croci .s. troc. de croco pdicti, ambo rū aure .s. eufozbij aure. stercoris columbarū aure. .s. et cōspergent cū aceto secundū quantitatē necessitatis.
Et iste quidē medicine quādoqz administrant cōquassate cū sambuco: et cōmixtiōe lactis aut albedine oui quādoqz pure et gradus illorum sunt diuersi.

De modis caputpurgiorum iuuantium sode frigide. Capitulum. xiiii.

Ex eis est caputpurgium de nigella predictum in singularibus. Et ex eis est qd fit ex mumia cū castoreo et muscho. Et existimauerūt quidā q quū fit caputpurgium ex septē foliis origani et septē granis sinapis tritis cū oleo violaceo est iuuans.
Et eis vero q sunt experta est ut ex muscho et figa et ambra cōmixtis quātitas lentis vnius sumat et inde caputpurgiū fiat in omni hora. Et ex eis qd ad illud fit caputpurgiū et calefaciūt et euacuant est oleū de pulpa colloquintide: aut oleum in quo soluta est expressio cucumeris asinini. Et ex eis quidē que quidā existimāt esse vehementis iuuamenti ad illud est ut sumat expressio foliorū eiusde expressioz sine aqua et fiat caputpurgium cū eo distillando i de tres guttas i narē quāz ē iuuans deinde post horas cōsequenter adhibeat oleū violatum et sorbeat illud: q̄ multe ventuositatis. Et ex eis quidē que iuuant huic modo est ut sumat fellis tauri ciborum pondus .3.iij. et mumie pondus .3.ij. et muschi .3.i. et aliore medietatē .3. et fiat caputpurgium cū eo. Et item sumat gūmi rute acresto aure .i. radicis lilij melli cōlati al. aure .i. et .3. cōiungant oīa cū expressiōe sicle: et distillent in nares. Et etiā caputpurgiū iuuans de dormentem sicci aure .iij. butire sumat amboz aure .iij. teran bene et in nares cū canna insufflent et eger caput suū erigat et fortiter naribus attrahat. Et item nigelle aure .iij. expressiōis cucumeris asinini aure .ij. salis ammoniaci aure .ij. misceant cum oleo de alcanna et oleo cucumeris asinini et liniat ex eis locus intus i naribus et eger naribus fortiter sugendo anhelitū trahat.
Et quāqz post moram ex capite rex multa descenderit tunc lauetur caput cum aqua calida.

De modis oleorum quibus iniungitur caput eius q patitur sodam frigidam. Ca. xv.

Ponderanti ei oīa olea calida in quibus cocta sūt ea q sunt sicut anetū et calamentū et amaracus et sticha et .3.3. et ruta et folia lauri et ea q ia diximus in canone. Dispositio vero olei balsami est quasi in similitudine illoz hoc etiā cōuenies est caputpurgio et distillationibus aure. Insufflatio cōferēs illi q hz sodā temporalē. Et expressiōes cucumeris asinini buchoz narē verū terant et i nares insufflent aut nigella et expressio cucumeris asinini aut nigella et porum gummi ruta arcebo.

De cura sode sicce sine materia. Ca. xvi.

Iam sicca quidē q fit cum materia cholerica aut sanguinea sermo iā pterijt et nō restat sermo nisi i soda sicca sine materia. Principium ergo cure eius est regere egrum cū cibis humectantibus boni chimi et ppe iusti nutrimenti sicut vitellus oui et brodiis galloz vel pulloz pinguiū et cubugi et tabeis et sorbitiōes pinguis cū oleis humidis: deinde detineatur a rebus calidis et frigidis ad illud qd est cōuenientius. Et ex eis quidē que cōferūt est administratio caputpurgioz humidoz cū oleis laudatis sicut oleū amigdalinū amarum et oleū de cucurbita et reliqua. Q si ex hoc necessarium est ad cōpletionē equandā eius infrigidatione et calefactiōe misceat ex eis aliqd ex oleis equātibus ipsam.
Et fortasse siccitas facit euenire in substantia cerebri diminutionē manifestā et prolongabit ipsius dolorē. Oportebit ergo illic ut administrent caputpurgia ex medullis ex potu vaticiis q sunt extracte ex cruribus ouium et vituloz et pinguedinibus et gallinaz tabeis catarum et ex stercore vaccarum et caprarum. Et ex eis q cōiuuant ē capiti apponere emplastrum ex polenta subtili facto ex simila tritici et simila ordei secundū necessitatē et zuccaro albo et oleo amigdalino aut de cucurbita aut essu fio subtilis ex eo sup synciput. Et quādo cōfit in argo cū coronatiōe ex massa ppter id quod effundit sup caput.

De cura sode ab apostemate. Ca. xvii.

Cuiusqz autē spēz sode facte ab apostematibus curam in capitulo singulari dicemus.

De cura sode oppilationis. Ca. xviij.

Cura sode oppilationis est cum maturatiōe per ea que solo: deinde euacuatiōe postea cū vlis a sibaiaret: deinde cū resolutione per embrocas et empla et odoramēta et gargarismata. Postea cū maturatiōe: deinde fiat administratio: deinde resolutio donec remoueat: et sic sit qualitas illius i loco suo. Q si i capite est cōpletio calida aut ppter oppilationem grossam curatio sibi fit difficilis. Oportet ut administrentur apertionē facientia: deinde quū excitat soda aut nocumentū capitis apparet: q curatio sit cū calido succurre illi cū infrigidantibus cū qbus ē mollificatio i qbus nō est stupefactiua: postea quū cessat reitera: et nō cesses faciēdo donec oppilatio aperiat. Et hoc totum iam diximus.

De cura sode ex ventis et vaporibus detentis in capite per causam extrinsecam. Ca. xix.

Que autē facta est a ventis grossis medicāda est cū hieris primū deinde cum alienatione totius quod vaporat et inflat: sicut nux et dactili et sinapis sive sit calidum sive frigidum: et administrent embroce et empla pdicta et odoramēta et caputpurgia narrata in canone. et odoret castoreū et muschū ppter. Et si quis est ieiunus ingrediat balneū: cōfert in huiusmodi capitulo. Q si ipsoz principium a stomacho fuerit: in ipsoz cura administrent euacuantia pdicta. et ppter ea quoz descriptiones recipiunt oleum de keruę: et eius loco recipiunt oleum a tiquū et vtantur diacymino et que taliter currunt de qbus rememorabimur in cura egritudinū stomachi et cōforteē caput post curā eius cū oleo myrtino et laudanino et oleo de lilio et expressiōe capelli et alchechēb et aperi. et i quo ē calefactio et stupefactio et adhibeat et scarificatio i extremitatibus ut trahat ad partes eius. Habemus vero eam que fit a vaporibus si fuerit eius generatio in ipso capite: et eger nō inuenerit i stomacho suo inflationes et rugitus neqz in hoc augmentat et minuit ppter repletionē et euacuationē et ppter cibos vaporosos et parui vaporis: cura est embroce carminantes nocte et cōfortatio capitis cū emplastris resolutiuis et in qbus fit stupefactio parua et odoramēta subtilantia et i eis est sufficientia. Si autē fuerit in stomacho: tunc ex eis q ipsi cōferunt est illud qd stomachū cōfortat: sicut mastix gelēiaben deinde diacyminū et que sunt illis similia. Et quāqz cibus recipitur et incipit vaporare et facit sodā: recipiant post ipsū

mucillago psilii ⁊ coriandrum siccum cum zuccaro.

Et si timet frigus stomachi ex mucillagine psilii admi nistretur mucillago seminis lini cū coriandro sicco ⁊ cō forta caput cū eo qd scis postq ipsum curaueris ⁊ seda ueris eius eo quod oportet ut ipsa sedet ex embrocis ⁊ odoramentis narratis ⁊ ppter cū amaracus forsan enim ipsum solum erit causa liberationis integre ⁊ uere attractio ne ad contrarium. Cum ergo senseris q in materia vaporo sa sit caliditas superfluitas per id qd inuenit de signis ca liditatis alienabis subtilitates multe calefactionis vehe menter sicut castoreum ⁊ reliqua. Jmo sapies primo attrahere ad contrarium ⁊ purgare cum gargarismis ⁊ administrabis embrocas temperatas in balneo.

De cura sode venientis ex vento qui penetrauit ad interiora capitis. Ca. xx.

Quum autem soda capitis fit ex ventositate intrante extrinsecus cōsiderent hoc an sit ventus calidus estiualis aut frigidus hyemalis: deinde considerent locum introitus ipsius. Nā si est calidus ⁊ eius introi tus est auris: distillet in ea oleū camomillinū tepidū: aut oleum albenini: aut oleū anetinū cōquassatū cū pauco oleo ro. Et similiter si fuerit eius introitus nasus distil letur illud in nares. Et administra embrocas eius eis q facile resoluit ex eis q diximus: q si malitia cōplexionis ei succedat calide cū eo qd facile est mediocret ⁊ incipiatur ab eo qd est parū frigidū. Si aūt nō iuuat augmentet. q si frigida fuerit pones oleū ad quantitatem duarum extremitatum necessariū fuerit ipm administrare calidū: ⁊ in ipso sit castoreū ⁊ muschus. Et minora ⁊ multiplica secundū quātitatē necessitatis: ⁊ administra embrocas ⁊ empla pdicta secundū illud resolutiua calida: ⁊ alterna totum quod inflat ⁊ lenit naturam.

De cura sode cōtingentis ex vaporibus malis aduenientibus capiti exterius. Ca. xxi.

Et similiter sunt cure vaporum malorum extrinse cus aduenientium. quandoq sunt frigi di raro tamē sicut vapores locorum aluminosorum re gionum limosorum: secundum plurimum vero sunt calidi: quos quidem resolue cū embrocis tēperatis si ex eis plurimū retineatur: ⁊ imagines scotomiā ⁊ vertiginē: ⁊ naribus at trahant odores tēperati boni sicut rose ⁊ oleū eius nenu faris ⁊ viol. q si vehemēs fuerit caliditas camfore ⁊ san dali ⁊ administret ablutio capitis in balneo cū aqua ca lida ⁊ multa. Frigidis vero cōferūt odores muschi ⁊ castorei ⁊ illud sufficit. Si autē vapores sint fumo si necessaria ē humectatio fortis cū oleis pdictis cū infrigi dantibus determinatis: ⁊ ingeniet ut nares abluant cū huiusmodi oleis ⁊ naribus ex eis fortiter sugat trahen do ad superiora: ⁊ seruādo illud in ipsis: deinde effluere di mittat: postea remouet opus illō assidue. Et similiter cū aqua ro. ⁊ aqua d salicis ⁊ aqua cucurbite ⁊ sup vapo res harū aquarum plurima suscitatio. q si ex eis impedi mentum malitie cōplexionis generet: ⁊ sicut fit ex fumo sul furis ⁊ fumo arsenici ⁊ similiū administret cāfora ī oleo cucurbite: vel humectet vnū ipsorum ⁊ infrigidet alterum. Et similiter administret cāfora in oleo lactuce ⁊ oleo viol. Et sternet locum totum ex foliis salicis ⁊ odoriferis hu mectantibus.

De cura sode pungentis ex odoribus bonis. Ca. xxii.

Aqde que fit ab odoribus bonis sicut calidi ⁊ nocēt caliditate sua nō siccitate tantū: cu retur odoribus bonis frigidis: sicut si nocumē tū cōsequēs sit ex odore muschi ⁊ croci curet cū camfo ra ⁊ sandalo. Et cōsequens ex camfora curet cū muscho ⁊ croco ⁊ si fuerint etiam nocētes cū hoc eius desiccatiōe ⁊ siccitate tūc cura erit ut non sis cōtentus in cura noc

mēti muschi verbigratia cāfora sed si cōpositis debes ter re cū caputpurgiis ex oleis humectantibus infrigidā tis quoniam iam sufficiet ⁊ si non fecerit cum cōsolida tis dissoluta ⁊ similiter econuerso.

De cura sode contingentis ex odoribus fetidis. Capitulum. xxiii.

Aute vero ex odoribus fetidis cura est cū bonis oppositis eius in cōplexione: ⁊ si illis odo ribus fuerit desiccatio ingeniet ut sint odores illis oppositi humectātes sicut odor ex nenufare ⁊ viol. ⁊ salicis ⁊ ad hoc est oleum. Lolū salicū habet ius huius proprietatem supra odū odores oppositos odoribus fe tidis ⁊ fetidis caliditate nocētibus temperatis ⁊ humidis.

De cura sode ex ebrietate. Ca. xxiiii.

Nsoda aūt contingēte ex ebrietate primo oportet ut administret stomachi purga tio: aut vomitu facto cū oxymelle ⁊ sic cephal aut oxymelle cū aqua tepida: aut cū vomitibus ⁊ medijs de illis quos in antidotario scimus q si pri mis non fuerit obediens ⁊ timet eius administratio ne cū hiera cōfortata cū scamonea de eius medicinis gerat q si tibi fuerit aliquid phibēs ab administratione eius quod est calidus pp ter egritudinē calidā: solue cū decoctiōe myrobalanorum: aut sirupo de fructibus tiuo. Et si anima abhorruerit huiusmodi solutiua: solue cū aqua utrorumq granatorum cū pulpa secundū q scimus in antidotario vigorata cū scamonea purga tiō ⁊ metas pp ter ipsius caliditatē. Et si est aliquis qui pe ret ab ebriantibus cuiuscūq modi fuerit ut dormire quousq digeratur qd in eorum stomacho conti net de vino. Et illud quidem apparet ex colore vrine eius tinctura. Et frica pedes eorum cū sale ⁊ oleo ro saceo. Et sup ipsorum extremitates distilla oleum ca momillinum. Deinde fac eos ingredi balneum: ⁊ caput ipso rum inungant oleo ro. infrigidato nō tamē vehemēter ⁊ cibent lentibus ⁊ acetosa ⁊ similibus. Et huius causa quidem est ppietas qua vapores a capite phibent. Et ingr. si cibas illos pullis columbarum nō erras. Et nō q causa sit sebulitas sanguinis ex eis generata ⁊ iuuan do eius ad resoluendum vapores. Et oportet ut nu tribuas fructus stipticos: ⁊ ut sit potus aque. Et nō aūt nisi stomachus fuerit debilis ⁊ timet ipsius lesionem ex eis phibe eos a multitudine potus aque frigide: ⁊ po ta eos aqua granati acetosi ⁊ ribes ppter ⁊ rob ha acetositate citri pp ter ⁊ rob ipsius ⁊ cydoniorum ⁊ mali rum ⁊ transglutire coriandrū siccū cū zuccaro secundū pondus ⁊ pondus cōferi eis. Deinde fac eos dormire ⁊ quiescere quoniā est radix ī cura ipsius: q si ppter hoc nō quiescunt reitera illud eadē die ⁊ in mane. Et potē bum ipsorum q habent infrigidationē ⁊ humectationē ⁊ subtiliatione sicut est vitellus oui: ⁊ sup eos fundit aqua calidā multe resolutiōis. Et administra eis serum ipsius potos: deinde quum remouet nausea fuerit ⁊ rema net soda effunde oleum ro. ab eis quoniā nocumē tum post illud quum primo fuerit necessarium ad cōfortandū caput ⁊ phibendum vaporē. Et quandoq remouet in instanti: ⁊ oportet ut statim administres oleum camomil linū loco eius fricando ad resoluendum: q si ppter illud non remoueatur adhibeat oleum de lilio quoniā ipsum est vtimum ⁊ expertum. Amplius quum ebrietas incipit alleuiari ⁊ descendere fac eos ambulare paulatim ⁊ pa latim. Et ciba eos tunc carnibus pisanum perdicum ⁊ fasianis gallorum ⁊ pullis cū herbis frigidis. Et opor tet quidem ne super cibus ambulent sed post tres horas. Et vniuersaliter melius est ut cōsideres digestionem ⁊ ei rus cū somno aut quiete longa donec stomachus purg

essentur. Deinde administretur oxymel zuccarinum si fuerint calefacti: aut mellinū si fuerint humectati & infrigidati: & redi sup fricatiōes pedū suoꝝ. deinde ambulet nō laboriose: aut moueant alio modo non laborioso: & sint q̄s ꝯs a puro aceto & almuri fieri alienos: q̄ si abstinere nō potuerint veniet eo q̄d nō est acutū. Quūq̄ parū leuauerit eos ambulare administra eis tinā & balneū: deinde ad vltimū oportet vt eos infundas cū embrocis equalis resolutionis & cibos eos carnibus leuibus.

Medicamē optimū ebrietati. ℞. seminis endiuie seminis cucu. berberis mūdati ex semine suo & sumac & lentium excorticatā & rosaꝝ spodij oīum equaliter commisceātur oīa: & bibat ex eis pondus triū ʒ. cū syrupo vel ebriata cū siroc. ʒ. aque granatoꝝ: aut aque ribes: aut acetositas citri & rob eius.

De cura sode euenientis ex coitu. Ca. xxv.

b Et sode accidit qdem ꝓpter siccitatem quā ipse fecit ipsū possidere. Et eius cura est quā dicimus in capitulo curationis sode sicce. Postq̄ declinēs cum humectantibus ꝓpter repletionē in corpore: cui superuenit motus coitus cōpositus ex corporeo & animali & eleuat vapores fraudulentos.

Oportet eni vt cui illud accidit successiōe coitus: aut qui repletionē h̄s incipiat primū a minutiōe: aut cū solutione si vnaq̄q̄ fuerit necessaria: aut vna eaꝝ: deinde cōfortet cerebrum cū oleis confortatiuis: sicut oleo ro. aut oleo nenufaris: & nutriat eis q̄ sunt velocis digestionis & boni chimi & remoueāt coitū: q̄ si nō inueniat eius mutationem non coeat dum est ieiunus.

De cura sode facte ex percussione: aut casu & regimē de eius cui accidit cōmotio cerebri & vulnꝰ. Ca. xxvi.

o Portet vt sit tua volūtas & studiū rei tue & tua intentio in eo qui habet sodā euenientē a casu aut percussione ad hoc vt dolorē sedes quātū potes & elonges materiā quātū potes a loco leso: aut cū euacuatiōe: aut attractiōe ad ꝯtrariū vt nō apostemet. Et medica plagā si acciderit vt carne repleatur. Sed nō est possibile vt carne repleat malitia cōplexionis manente: quare oportet vt in ipsius incarnatiōe cōplexiones partis eius tēperes. Et scias q̄ si in illo q̄ habet hoc impedimentum appet febris & perturbat intellectus: tunc iam incipit apostemari. Primū ergo q̄ te oportet facere in eius cura est phlebotomia cephalice: aut nigre: et apostematio ꝓhibeat. Si aūt illic cōplexio oportet vt ꝓria clisteribus acutis saltē cū pilis colloquintide. Verūtamē si habuerit febrē tunc clisteri q̄libet q̄ si clisterem non ꝯuenit oportet vt cura tu ei aliquo quod sit sicut pilule ebochie si febres nō habuerit: q̄ si habuerit calorē q̄ si febre sit minor: nō p̄mitto ipsoꝝ potionē necessaria est enim euacuatio vt seruetur apostema. Deinde oportet vt consideres. Nam si illic fuerit vulnus medicetur prius. Et necessarium est temperare locum in ꝯplexione sua donec recipiat curam: q̄ si nō fuerit emplastret locus ex eo quod locum confortet: sicut sunt empla quorum aque sunt sicut aqua myrti & salicis. Et quoꝝ olea sunt oleum myrtinum & liliorum & ro. Et eorum permixtiones sunt in quibus est stipticitas sabalitas & resolutio pauca: sicut sunt amelilotum & calamus aromaticus & camomilla & boliꝰ armenū & aliene lanient cū vino odorifero. Et fortasse cōtentus eris oleis ex eis: & recte agis qui eis vteris ipsis. Et fortasse dolor & timor apostematis fa ... et pariter infrigidatiꝰ: & oportet vt caueas balneū & vinum & ira & cibi vaporosi & calefacientes: q̄ si locus incipit apostemari tunc necesse est administrare cū ipsa locus stipticitatio & infrigidatiōis sicut

cortices granati & balaustias & lentes & rosas embrocādo caput ex aquis eorum & faciendo emplm ex fece ipsorum: deinde post illud fiat permutatio ad illud in quo cū hoc sit sabalitatio: sicut cupressus & myrica & cydonia & olibanum. Et quum percussio fuerit cōmouēs caput oportet tunc vt incipias dare ad potandū sticados cū aqua aut sirupo mellino. Ipsi enim cum eo liberantur: & scias quoniam quum lesio puenit ad velamē cerebri est in ipsa timor. Et quum ingreditur ꝓpter percussionem sanguinis ex cerebro oportet vt patientē potes cerebellis gallinarum quantū possibile est. deinde potes sup illud aquā granati acetosi: & quum soluitur apostema multiplica potum cerebellorum vsq̄ ad tres dies & post phlebotomiam.

De cura sode facte a debilitate capitis. Ca. xxvii.

c Jus cura est permutatio malitie cōplexionis quā habet: & ipsius cōfortatio cū cibis odoriferis ꝯfortantibus caput in quibus est sabalitatio & stipticitas cū aggregatione causarum motiuarum.

Et multotiens quidem causa agens cōpar causis passiue debili est aggregatio humorum malorum calidorum in stomacho. Oportet ergo vt curaueris id q̄d est eis cōueniens: & vt afferas cibos adiungens ad terminum eiꝰ quod ab eo resoluit virtus resolutiua & suscipiens digestionē. Et si nō reperiūt vtreq̄ ꝓprietates postrume singulꝰ melior est. Et melior quidē hora in qua cibandꝰ est: est post introitum balnei. Et oportet vt cibus eorū certus: & vt ipsoꝝ cibi sint sicut capparis & oliue cū caseo vt cōfortentur eos stomachi eoꝝ. Vinū autē concedatur eis in potu vinū absolute. Et G. elegit vt sermillent aut sabulet: & vt aggregentur viridis & suma cū pane.

De cura sode facta a fortitudine sensus cerebri. Capitulum. xxviii.

c Jus cura est vt sensus parūꝑ fiat piger cū cibis qui nutrimentū cerebri ingrossent: sicut caput assumptio cū frumento & ordeo & carnes bouine si digestio est fortis: aut cibis factis cū lactuca & portulaca & caro piscium: & quandoq̄ administrāc reliqua narcotica: sicut sirupum de papauere & sicut semē lactuce: & quandoq̄ sit inde epithima.

De cura sode que facta est accidentis in febribꝰ & egritudinibus acutis. Ca. xxix.

b Uius alia est que accidit cū fortitudine egritudinis & eius paroxismo deinde remouetur. Et aliqua est que remanet post remotionē egritudinis: aut eradicationem eius paroxismi: & illa quidem que ex ea accidit in febribus quandoq̄ inquietat egrum adeo donec in causa eius que est febris augmentum faciat. Et ipsam quandoq̄ significat albificatio vrine subito: & eius alteratio in similitudinem vrine asinorum. Sed assimilatio vrine asinorū quandoq̄ significat essentiā suā in dispositione: & quandoq̄ significat resolutionem: oportet ergo vt reducatur ad reliquas significationes. ¶ Cura autē eius ꝯueniens est abrasura in oleo cum ... acceptio sit cū oleo ro. aut oleū ro. visitatio cū ... cū aceto & tepidus in hyeme: & in lenita te febris infrigidatum in estate & in fortitudine febris: & ad ipsam iuuat embrocca ex decoctiōe ordei & papaueris & rosaꝝ & violarū nisi vapores noceant sua acuitate: q̄ si ita nocent in fortitudine tunc nihil boni facias imo cura ea & administra quod cum facilitate resoluat: sicut oleū in quo cocte sunt balaustia & virga pastoris & ... cum virga pastoris si eis resoluere. Jta q̄ quibusdam antiquorum visum est vt camomilla epithimetur.

Quod si narcotica & somnifera tibi necessaria sunt propter doloris vehementiam vtaris eis cum cautela &

timore. Et quādoqȝ prohibetur eleuatio materiei in ipsa cum sanie ꝛ psilio in principio: ꝛ detur in potu eius: ꝛ quandoqȝ prohibetur coriandrum ꝛ oleuȝ ro. Et quādoqȝ ventosatur in ipsam. In ligatione autem extremitatum ꝛ ipsarum fricatione ꝛ administratione regiminis ciboꝝ est rectitudo cōueniens valde. Quumqȝ extremitatum ligatione uteris oportet vt cōprimas eas quumqȝ sit fricatio in aqua calida. Et si non sedat propter omnia illa radatur caput ꝛ implastretur cū camomilla ꝛ malua ꝛ viola ꝛ alathalscebs pinsitis: ꝛ illud qdē post rasionem capitis: ꝛ quādoqȝ indigemus ventosis ꝛ sanguisugis. Et quandoqȝ remanet soda post febrem ꝛ post egritudines acutas. Et ipsius qdē cura est infrigidatio ciborum ꝛ eorum humectatio ꝛ irroratio capitis ex oleo ro. cum camomillino: ꝛ vt effundatur sup vtrasqȝ manus ꝛ vtrosqȝ pedes aqua calida bis in die mane ꝛ sero ꝛ inungatur cū oleo viol. deinde iuuetur cū euaginantibus quando apparet declinatio manifesta.

De cura sode cretice. Ca. xxx.

Si soda qdē cretica cōsideretur an infirmus inueniat nauseam ꝛ subuersionem anime ꝛ tremorem in labio ꝛ vertiginem. Et vniuersaliter signa declinationis nature cum materia ad superiora: ꝛ tunc iuuetur cum vomitu facto ex oxymelle caleſacto cuȝ leniuus frigidis. Et an inueniat rugitus ꝛ inflationem in vtrisqȝ lateribus: ꝛ vniuersaliter signa declinationis nature cuȝ materia ad inferiora. Et tunc iuuet solutione ꝛ super lenificationem nature cuȝ lubricatiuis lenibus cuȝ sirupo de prunis ꝛ prunis infusis in iuleb post incisionem vt intumescat ꝛ bibat violas ꝛ sirupus de tamarindis ꝛ vt assit non pondus magnuȝ: sed quātitas eius sit. ȝ. v. ꝛ que cursu illorum currunt: aut vtrius inueniat grauitatem in partibus renuȝ ꝛ sub costis dorsi ad posteriora tendentem. Et vniuersaliter signa declinationis materie ad vias vrine: ꝛ medicetur cum diureticis sicut cum oxymelle cui supponatur pondus duarum. ȝ. se. melonis ꝛ citroli sc. mediando: ꝛ detur cydonijs quoniam prohibent vapores ꝛ exuberationes faciunt. Aut verum inueniat radios ꝛ rubedinem in oculis ꝛ imaginationes citrinas ꝛ elongetur hoc: ꝛ nō fluat sanguis ex naribus tunc cum aceto sit fermentatio ꝛ cum eius vapore: ꝛ in naribus insufflatur ꝛ commoueatur nasus eius cum aliquibus asperis: aut apponat oculos suos radio solis si possibile est subito ꝛ inuicem ipsum: deinde dimittat ipsum. Et si inueniet pulsum undosum ꝛ inuenerit leuitatem in cute administrent vnctiones fricando ꝛ bibendo ꝛ super caput: ꝛ oportet vt sint temperate: q̄ si inuenerit similitudinem mordicationis ꝛ doloris lassitudinis sub aure sua: aut ascella sua: aut inguine suo fiant super ea empl'a calida attractiua sicut menta ꝛ apium cum butyro antiquo. Et fortasse indiget vt ventose absqȝ scarificatione apponantur vt materia ex cerebro expellatur ad illud ad quod declinat ꝛ apostematur.

De cura sode que dicitur fieri causa vermium. Capitulum. xxxi.

Oportet vt purgatio fiat cuȝ purgatione corporis ꝛ cerebri ꝛ deinde fiat caputpurgiū cum hierapicra pauca. Et fiat illud in ebdomada aliquotiens: ꝛ administrentur omnes medicine que dicentur i. capitulo de fetore narium. Et omnia que vermes in ventre necant sicut expressio foliorum persici ꝛ expressio radicis mori ꝛ aloes ꝛ iuuatur sternutatorijs ꝛ caputpurgijs purgantibus cerebrum.

De cura sode que excitatur successione somni ꝛ dormitionis. Ca. xxxii.

Oportet vt cum ea purgetur corpus ꝛ caput per ea que scisti: ꝛ addatur ad ipsa in temporibus ꝛ fronti fiat emplm ex cinere ꝛ aceto: ꝛ cum eo melior est cinis de lignis fici.

Regimen specierum sode facte per communitatem. Capitulum. xxxiii.

Oportet vt solicitus sis in omnibus speciebus sode facte propter communitatem membrorum de illis membris: ꝛ vt ea curas cum eis que sunt eis propria: ꝛ vt ipsorum permutes complexionem: ꝛ cum hoc conforte caput cum embrocatio vt non recipiat si fuerit in principio cum frigidis ut oleo ro. ꝛ aceto: post illud autem si materia fuerit calida ꝛ qualitas calida facias illud idem opus semper. Et si fuerit frigida permuta te ad oleum camomillinum cum oleo mirtino: aut oleum in quo dissoluatur gummi cupressi: aut sit factum cuȝ folijs cupressi ꝛ rapsone eius ꝛ tamarici. Quumqȝ opus membri epatoris considera an accidens conuersione sit egritudo ipsa. Et an fiat causa soda sita in capite. Et ta qualitatem cognoscas materiā ꝛ qualitatem ergo fac quod scis. In illa quidem que fit propter communitatem matricis habens eam sentit quasi aliquid eleuetur ex matrice: oportet vt si illic sit repletio manifesta phlebotometur saphena: aut ventosentur crura ꝛ pungel eius corpore cū ventosis. Et si non fuerit ibi repletio manifesta stringantur duo crura vsqȝ ad inguina: ꝛ fiat fricatio pedibus eius cuȝ sale ꝛ oleo de keiri. Et si sol lenis non incipit cauterizetur ꝛ administretur super ipsum medicamen vlceratiuum vt vlceret ꝛ aperiat. Cura vero specierum sode facte causa vaporum ascendentium ex membris corporis ad caput: si causa fuerint vapores ascendentes a stomacho ut fumantur ante prandium fructus: ꝛ si non fuerit presentes aqua frigida qualitas sit iuuatiua. Et de fructibus conuenientiora sunt cydonia. Et coriandrum est ex eis que in ipsa iuuant. Et est ex eis que prohibent ascensionem vaporum. Et similiter est dispositio eius que fit propter communitatem epatis. Et iuuatur ad illud propter diuretica vel exuberātia ꝛ emplastratio epatis ex eo que materiam retinens. Cura autem speciei sode propter communitatem cuius causa est debilitas stomachi ꝛ propter debilitas oris eius ita vt insipiens materie ꝛ corrumpantur in ipso cibi. Et illud secundum plurimum non excitatur nisi secundum vacuitatem stomachi: gluttiat buccellas infusas in aqua acetose ꝛ aqua mali granati ꝛ que illis sunt similia: aut in rob fructuum stipticorum boni odoris. Et vt sorbeat sorbitionem panis aut farine tritici torrefacte cuȝ aliquo quod fit ex granum granati ꝛ similia. Quum enim hec multiplicantur confortatur os stomachi ad hoc vt faciant illud. Quumqȝ nauseam inuenit eger euomat choleram [illegible] ꝛ quiescet. Et si stomachus cū hoc fuerit frigidus administrentur hec seminata cum alefangina boni odoris aut fiat in iuleb cum alefangina ꝛ intingat buccellas in eo quod inde factum est epar. Et si acetositas ꝛ mordicatio [illegible] conueniunt ei ꝛ excitant ipsius nocumentum [illegible] buccellis in iuleb aut puro: aut cum [illegible] dum qȝ eius est necessitas ꝛ hic homo multus [illegible].

Si autem soda incipiat ꝛ cogitat buccellas [illegible] beat sorbitionem ꝛ quum sentit declinationem in cibi digestionem eius sumat aliquid de illis in quibus est ponticitas sicut sunt buccelle panis in rob fructuum stipticorum aut panem cum capparibus: aut oliuis.

In ea autem que fit causa humorum in ipso ponam quod oportet est vt incipias cum purgatione: ꝛ post illud ꝛ cum ea vt nutriatur cibis subtilibus facile digestibilibus

laudabilibus boni chimi: deinde declinet cum equalitate sua ad illud quod est necessarium ⁊ sint cum hoc in eo resolutio ⁊ digestio ⁊ solatio: ⁊ si nō iuuenerit lauatio ⁊ generatio sanguinis boni compos generi alteri eligat lauationem ⁊ generationem boni sanguinis potius illis vt super eas. Et melius illo est vt sit post introitum balnei. Et illo quidem necessarius est vt desiccentur eorum humiditates ⁊ ipsorum vapores. ¶ Et si humores sunt cholerici. Cura cū eo quod te docui in canone cū cura confortando cerebrum cum oleo ro. aut cū oleo myrtino. Si autem humores sunt phlegmatici frigidi in quib⁹ excitantur ventositates fortes tunc administra vomitus qui sunt fortiores ⁊ subtiliantes ⁊ si non remouetur hieras magnas cum decoctione epithymi. Et ad illud quidem iuuat incisio duarum arteriarum temporis: aut duo cauteria lenia super tempora: ita vt nō adurantur caput ⁊ sit strictio super duas arterias. Et arterie quidem multotiens extrahuntur: aut inciduntur ⁊ cauterisant.

Et conuenientius cauterizatio est vt arteria discooperiatur ⁊ cauterizetur ipsa arteria ita vt vestigium eius nō cadat super eam. Et cauteria quidem sunt sicut acus ignis, verumtamen quantum possibile est vt vitetur ⁊ maxime in estate vitetur. Et oportet vt ei⁹ cibus sit sorbitiones ⁊ non masticet ⁊ aliquid vsq3 ad decem dies. Et sit hora comestionis eius in estate frigida. Et oportet etiam vt non multiplicet sermones. Et similiter vt suplica super arterias adhereant cum quibus misceantur sarcocolla ⁊ crocus. Et nos narrabim⁹ illud in antidotario. Et quandoq3 ponitur super eas plumbū ⁊ stringatur cum vitta vt non pulsent ⁊ faciant dolorem ⁊ similiter lignum. ¶ Cauterizatio autem fortis que in illo dicta est est vt tria ponantur super medium capitis ⁊ duo super duo tempora ⁊ vnum super nucham apud posteriorem partem capitis. Et oportet vt alienetur vinus secundum omnem dispositionem. ¶ Si autem causa est vapores ascendentes ex stomacho: tunc est cura secundum omnia que precepimus in cura sode facte ex vaporibus ascendentibus ad cerebrum ex membris alijs: ⁊ huius quidem generis est cura sode que excitatur post syncopem. Hoc enim etiam fit propter debilitatem stomachi. Et melior cura eius est vt habens eam potet parum vini odoriferi ⁊ commisceat cum eo aquam suam quam bibit: ⁊ vt non impediat os stomachi. In regimine vero suo que fit communitate renum ⁊ mirac ⁊ matricis ⁊ reliquorum sufficit que premisimus in principio huius sermonis ⁊ de soda scotomiam iam diximus.

De cura grauitatis capitis. Ca. xxxiiij.

Si ipsam iuuat euacuatio ⁊ visio alsebari. Et si sanguinea fuerit eius cura erit cum phlebotomia: deinde minuatur vena frontis ⁊ proprie si fuerit grauitas posterius, et etiam minuantur vene colli ⁊ due arterie que sūt post aures ⁊ proprie si fuerit grauitas in anterioribus.

De soda que nominatur ouum ⁊ cauthari. Capitulum. xxxv.

Species soda nominatur ouum ⁊ cauthari propter suam comprehensionem super totum caput est soda comprehendens mansiua chronica. Cuius paruitas excitatur omni hora etiam a parua causa motus ⁊ potationis vini ⁊ receptionis vaporis: et excitat ipsam vox fortis, et quandoq3 excitat ipsam ad remedia ita vt eam habens odio habeat voces ⁊ lumen ⁊ permixtiones cum hominibus: ⁊ diligat solitudinem ⁊ tenebras ⁊ quietem ⁊ resupinationem. et qui quidem diuersificantur in eo quod eos ledit et causa predicta. Quidam enim eorum leduntur ab aliqua ipsarum. ⁊ quidam ab alia re leduntur: ⁊ sentit omni hora quasi caput eius malleo percutiatur: aut attrahatur tractione aliqua: aut scindatur scissione aliqua: ⁊ peruenit dolor eius vsq3 ad radices oculorum. Et G quidem ponit allatorem huius egritudinis debilitatem cerebri: aut fortitudinem sensus eius, et causa eius generatiua est humor malus aut apostema calidum aut frigidum secundum q̄ plurimum fit ab apostemate melancholico aut duro, et plurimum quidem fit in medio velaminis: aut extrinseci a craneo: aut intrinseci. et tu iam sciuisti q̄ quando cause sunt apostema aut aliud ⁊ non est nisi in velamine intrinseco i craneo sentitur dolor extensus vsq3 ad oculum. et quoniam panniculus ille comprehendens super neruum motiuum concauum extenditur pars eius vsq3 ad pupillam. et quum est in velamine extrinseco sentitur dolor: tacta manus et patiēs odit calidus tactus laboriosi super eam. et multotiens contingit ab egritudinibus antecedentibus que debilitauerūt substantiam cerebri ⁊ velamina ipsius intrinseca ⁊ extrinseca ita vt ledatur morbis paruis qui sunt ex morbis corporis cibalibus ⁊ vaporalibus ⁊ motibus extrinsecis ⁊ recipiat superfluitates ledentes. ¶ Medicorum vero quidam non obseruant in ouo has conditiones. Immo dicunt ouum omnem dolorem comprehendentem super totum caput: extra craneum ⁊ intra. et fit eius causa ex vaporibus stomachi: aut vaporibus capitis: aut materie: aut phlegmon in ipso cerebro aut velaminibus ei⁹: ⁊ fit cum grauedine ⁊ pulsatione: aut herisipila ⁊ fit cum inflammatione ⁊ mordicatione absq3 multa grauedine: aut ab humoribus alijs si non fuerit herisipila. et sunt illic signa humorum frigidorum ⁊ medicatur totum secundū modum suum. verumtamen nomē oui in veritate coniunctum apud prudentes medicos est secundum q̄ est per conditiones predictas.

De cura. Ca. xxxvj.

Si sciuerimus q̄ illic est sanguis plurimus. ⁊ q̄ est causa prima: aut causa motiua eius ē sanguis phlebotoma: q̄ si signa exhibent q̄ humores sunt frigidi ⁊ tempus secundum egritudinē est elongatum. et tu iam administrasti in principio etiam quod repellit: tunc vtere embrocis ex aquis in quibus resoluentia modice sint calefacientia cū repercussione modica ⁊ stipticitate: sicut flos squinanti ⁊ camomilla ⁊ menta ⁊ reliqua que sciuisti in canone. et gradatim procede ad fortiora ⁊ maiora cū eis que conueniunt ⁊ administratio pill. de aloe ⁊ masticis est de eis que multis cōferunt in ea: ⁊ fiat illud in omni tertia nocte vtatur chochijs in euacuationibus suis si necessitas est vt dent eis fortiores. et sumat ei in potu decoctiones cassie fistule cū quatuor aur. olei de keruą. ¶ Et scias q̄ quum purgasti superest tibi vt conforteas cerebrum ⁊ velamina eius cū aliquibus que ipsum confortant ex eis que sciuisti, et ex ipsis quidem sunt odoramenta musci ⁊ ambre ⁊ camfore etiam illis commiste. et quandoq3 permiscent cum eis aloem vt coniungant cum confortatione resolutionem. et adhibe ei empla calida ⁊ stupores attrētia que sciuisti. Quum ergo declinat administra balneum ⁊ empla confortantia. Dum autem in principio perseuerat ⁊ scis q̄ materia est calida tunc forsitan declaratum est tibi ⁊ sciuisti illud in canone regiminis cerebri. et frequenter pota cum medulla cassie fistule cum oleo amigdalino diebus frequentibus. et quandoq3 iuuat eos caputpurgium cum memita in oleo viol. ¶ Et scias q̄ ouum antiquum temporale non eradicat nisi quod est fortis resolutionis ⁊ calefactionis. et quādoq3 iuuat eos si fiat eis caputpurgium ex troc. stelle ⁊ sechie ⁊ eis

musculis ⁊ que procedunt curia eorum dissoluto quod cumque eorum fuerit in lacte lactantis puelle: ⁊ propter quam dolor fit fortis ⁊ vincant vigilie. Phlebotomia vero ⁊ cauterizatio arteriarum ⁊ earum incisio inconueniens sunt secundum quod fuerunt in soda antiqua. Libus autem fit quod non vaporat de eis que scivisti ita vt permutatur ad leniendum cum oleo amigdalino dulci ⁊ similiter oleo fabarum. Et non est malum vt cibentur qui ex eis sunt infrigidati cum huiusmodi propter paruitatem vaporis eorum. Epithimata autem oportet vt declinent quousque ad illud quod parum stupefaciat sed sit maior intentio resolutio. Et ex illo quidem epithimantibus est opium ⁊ sanguis draconis ⁊ croc⁹ ⁊ terbintina fiat ex eis epithima ⁊ liniatur ex eis tempus vsque ad tempus apud necessitatem indigentis stupefactione. Et ex eis est crocus ⁊ galle ⁊ troc. stelle. Nam quandoque ex illo liniet tota frons erit iuuatiua. Et in quidem redi ad antidotarium ⁊ ad tabulas medicinarum singularium.

De emigranea. Ca. xxvij.

Migranea est dolor in vna medietate capitis exeuntis. Et G. diffiniuit eam dicens quod ipsa est ambulator mediocris. Causa quidem causa est intra craneum ⁊ quandoque est in panniculo cooperiente cranium. Et plurimum quidem fit in lacertis temporis quod fit est exterius quandoque peruenit ad hoc vt non toleretur tactus. Et materie sunt peruenientes ad locum eius ex venis atque arterijs extrinsecis: aut ex cerebro ipso ⁊ velaminibus eius: ⁊ eleuatur plurimum illius ex via commissurarum. et quando quoque fit ex vaporibus expulsis a toto corpore aut membro illius partis. et emigranea quidem secundum plurimum est habens periodos. et ipsa quidem non fit nisi secundum dominationem humorum. ⁊ non fit emigranea quantitatem habens ex malitia complexionis singularis. Et illa quidem que fit ex humoribus fit quandoque ex humoribus calidis ⁊ quandoque ex humoribus malis frigidis: ⁊ quandoque ex ventositatibus ⁊ quandoque ex vaporibus: ⁊ tu iam scivisti signa. Verumtamen inuenis cum frigida quietem cum calefactione ⁊ extensionem propinquam. et cum calida calefactionem tactus ⁊ pulsationem in temporibus ⁊ quietem cum infrigidantibus: ⁊ cum qua cum frigida sentit frigus: ⁊ cum calida sentit calor ⁊ illud apud vehementiam doloris.

De cura. Ca. xxviij.

Eius cura est phlebotomia secundum quod scivisti in ouo ⁊ reliquis ⁊ propter venae frontis ⁊ temporis ⁊ solutio ⁊ clisteria ⁊ attractio ⁊ totum cum eo quod conuenit ipsi secundum quod tibi preceptum est in canone. Et ex eis quidem que conferunt calide est infusio aloes in aqua endiuie dicta in antidotario cuius potio fit inter ʒ.i. ⁊ vi. ʒ. Et in ipsa confert phlebotomia frontis ⁊ vene nasi valde. Quum periodus adest oportet vt purget corpus ante ipsum ⁊ permutet complexio post purgationem: ⁊ si materia fuerit calida pone narcotica super tempora sicut opium ⁊ corticis mandragore ⁊ anetum ⁊ iusquiamum ⁊ camforam ⁊ infrigidabis locum secundum quod scivisti de quibus dictum est in canone. Et quandoque iuuari ex incaustro scriptorum linito super partem in qua est emigranea. Et epithimantibus frontem habentium emigraneam est crocus. et iuuantur ex emplasto facto ex ruta ⁊ menta cum vino ⁊ oleo ro. et similiter epithimate ex troc. pauli dictis in antidotario. et similiter administratione emplastrorum de quibus est hoc baccarum lauri foliorum rute ambarum partes equales: sinapis partem mediam commisceantur cum aqua ⁊ administrentur. Et quod magis confert ei est cerotum lauri ex cantaridibus ⁊ positum ⁊ dimissum donec locum vlceret: aut ex gummi rute acrestis quoniam ipsum est vlcerativum ⁊ enunciat iuuamentum cauterizationis. Quod si materia frigida fuerit vehementis frigiditatis facias emplastrationem ex eufforbio ⁊ sinapi ⁊ piretro ⁊ similibus. Egritudo autem cuius tempus prolongatum est: frigida secundum omnem dispositionem ⁊ indiget resolutione ⁊ quod calefaciat cum fortitudine. Et epithimata quidem ⁊ embroce communia ⁊ propria emigranee dicta sunt in antidotario: ergo administrentur. Quumque epithimata administrauerim tu iam euacuaueris ex corpore ⁊ purgaueris caput procede inungendo lacertos temporis in parte dolentis digito tuo ⁊ cum mandili aspero apud horam post deinde lini. Et quum necessarium est super eam quia dolor pulsatiuus fit fortior nunc confert liniri super arterijs in tempore quod est coram loco opium cum sinapi colla ⁊ stipticum ⁊ stringatur plumbum aut lignum per ipsum decenter positum ⁊ vt prohibeat pulsationem fortem faciens dolorem pulsatiuum quemadmodum ostendimus in his que precesserunt in canone de cauterizatione. Quidam postea medio narrauit medicamen emigranee temporalis expertum ... acceptum a muliere. Et illud quidem est vt decoquatur radices cucumeris asinini ⁊ absinthium in oleo ⁊ aqua donec dissoluantur ⁊ embrocetur pars dolentis ex aqua ⁊ oleo calidis ⁊ fiat emplastrum ex fece. Et mulier quidem illa quotiens administrabat hoc sanabat emigraneam: siue esset cum febre siue sine febre. Et emplastro quidem non est sicut emplastrum sinapis. Quumque egritudo prolongata est fac emplastrum ex gummi rute acrestis ⁊ corticibus rute acrestis ⁊ corticibus radicis capparis ⁊ squille ⁊ euforbio iterum ⁊ commisce cum oleo ... est enim medicamen magnum conferens ei. Et ex eis quibus iuuantur est vt inopinate frigidantur balneum ⁊ multiplicent inclinationes super aquam calidam: deinde fiat eis caputpurgium ex oleo ... Illud enim sopit dolorem illico. Amplius colligatur descriptiones scripte in antidotario ⁊ singularia declarata in tabulis medicinarum singularium.

Tractatus tertius de apostematibus capitis ⁊ solutione continuitatis eius.

Sermo vniuersalis de karabito qui est apostema pie matris.

Cap. Primum.

Igitur karabitus apostema calidum in velamine cerebri ... ⁊ grosso absque corpore quamuis corpori ipsius quandoque accidat apostema. Non enim quemadmodum quidam existimant medicorum quod cerebrum ipsum non apostematur verum hoc est ... cum. Nam quod est lene sicut cerebrum ⁊ ... ossa non extenditur ⁊ quod non extenditur non apostematur. Hic autem sermo est erroneus ... quoniam lene viscosum extenditur ⁊ ossa etiam apostemantur. Et G. illud confessus est. Et nos monstrauimus sermonem de eo in capitulo ... Iamque diximus quod omne quod nutritur extenditur ⁊ augmentatur

cum nutrimento. Et propter hoc concedendum est q̄ crescunt et augmentantur cum superfluitate et illud est apostema. Et illud est quoniam si cerebrum quando q̄z apostematur tunc karabitus et sirsen est nomen proprium apostematis velaminis cerebri quum est calidū licet in quibusdam locis quandoq̄z concedatur etiam dici de apostemate substantie cerebri et est vius propriū huiusmodi. veruntamen transumptus est ex nomine accidentis quod ipsum comitatur: et est alienatio et intellectus permixtio cū caliditate adurēte et nomē accidētale cadit sup hoc accidens et artificiale sup hoc apā. Et ratio quidē hec similis est permutandi nominis accidētis qd̄ est subet ad egritudinē facientē ipsum et significātem ipsum que est sirsen cerebri et est illud. ¶ Quidā autem homines sunt q̄ prenomina ignorātes existimāt q̄ bursen sit nomē apāe. Et q̄ sirsen sit secundo ipso: sed non ē ita. Nā bersen est dictio persica bursen est pectus et sen ē apostema. Et sirsen etiā est psicum. sir enim est caput et sen est apostema et egritudo. et sirsen qdē factum in febribus acutis factū propter humores in ore stomachi adustos et est illud qd̄ est propter apāta in partibus capitis extrinsecis aut in pāniculo extrinseco. Et sirsen factum cū bersen et est illud qd̄ fit ꝑpter cōmunitatē velaminis et diaphragmatis et apostema eius et reliquorū lacertorum pectoris: et factū in apostemate vesice et matricis et stomachi et similitudinē cadentē in hoc nomine narrantium narrationes diversificant sicut diversificant narrationes narrantiū lethargū q̄ est sirsen frigidū qd̄ nominatur oblivio. Sirsen aute verū scdm̄ visum artificialem est illud quod diximus et q̄z apostemat cum ipso substantia cerebri et cōmunicatione et permutatione: et illud est vehementer malū permixtio in quarto q̄ si ipsius grauis euadet. Et plurimi qdē q̄ moriunt ex bursen moriunt ꝑpter impedimentum in spū. Et apostema hoc habet loca diversa secundum partes cerebri diversas et q̄ cōmunicant in ipso due partes et cōicant loca oīa et plurimū quum fit nō stat eius adventus nisi in eo qd̄ sequitur vacuitatē anteriorē et in eo qd̄ mediat. Et eius quidē precipuū est sanguis: aut citrina cholera putrefact rubea putrefact aut adusta trahēs ad nigredinē et est vehementer malū et quasi nō fit secundū plurimū nisi a sanguine cholerico preter apostema phlegmaticū aut a citrino. Et quasi nō finitur nisi sudore aut fluxu sanguinis ex naribus et multotiēs apostemat velamen et vene q̄ sunt extra capitis ita ut fortasse aperiant cōmissure. Et illud qdē ex quo fit permixtio rōnis cōposita ex fletu et risu hora post aliā est malum: et quum est permutatio ex peripneumonia qū significat fortes calores humorum. Et similiter si permutet ad non verū et qū accidit ut grauitas in partibus capitis et pulmonis deinde superueniat spasmus vel vomitus et erugo eris viridis moriatur festinus in hora sua. et plurimus mora eius est usque ad duos dies si virtus fuerit fortis. Et speciebꝰ vero karabitus in qua maior est fiducia est illa in q̄ egrotat eius cū quo alienatur post alleuiationē sue febris. Et quando accidit ei rursus renouari est egritudo in qua homo semper videt est significatio laudabilis. Quum ergo laborat habēs sirsen et euomit choleram rubeam et est debilis moritur ea die aut forte et prolongatur duobus diebus. Et nullus qdem visus est habens apostema in partibus cerebri cuius urina fuerit aquosa qui euaserit. Et karabitus qdem multotiens resoluitur q̄ bonum nodam quam fluunt. Et q̄z infrigidatur et mutatur in lethargū: et quandoq̄z liberatur ab eo et cadit in alienationem si remouetur et multotiens permutatur non verū in verum. Et senes qdem raro euadunt ab egritudine karabitus. Quidā vero medicorum existimant q̄ quādoq̄z accidit egritudo similis karabitum absq̄z febre significans vacuitatē apostematis: dicunt enim q̄ sit fortis inquietudo et oscitatio et habēs eam nō tolerat quietem et fortasse saliendo ascendit parietes et currit. Et sit fortis et stringit ipsius anhelitus et sitis eius. Et quum bibit aquam strangulat ea et expellit ipsam. Et dicunt q̄ est peccans ea die secundū plurimū: et quādoq̄z extenditur usq̄z ad quattuor dies et ab ea nullus euadit post illud sed accidit ut ipsorum facies nigrescant et lingue et sint ipsorū oculi cōgelati et dispositiones sint sicut dispositiones timentium deinde ipsorū tenuent motus et cadūt eorū virtutes et pulsus et moriunt et plures mortes ipsorū sunt cū strangulatione et vides eos currētes deinde vides post illud eos statim cadere et mori. Et dico ego nō est longe quin causa in hoc sit propter cōmunitatem cerebri cū aliquo membro nobili sicut membro anhelitus quum accidit eis spasmus magnus: aut corruptio alia sicut strangulatio et perueniat ad cerebrum et permutet et corrumpat ipsum et permisceat intellectum et faciat sitim propter desiccationem partium capitis et gutturis.

De signis eius cōmunibus. Cap.ij.

Signa autem communia speciebus ipsius veris sunt ista. Alienatio superfluit quandoq̄z et abscinditur alia vice et abhominatio loquele et pigritia ab ea et permixtio intellectus et plurimum hominum circa quartum diem et inquisitio extremitatum et ex tremoribus frigus et agitatio et spiritus agitatus non ordinatus sed est magnus et extensio ossium pectoris ad superiora multa. Et tremor membrorum cum ipso et ante ipsum nunciat ipsum. Et quandoq̄z est cum eo somnus inquietus et excitantur ab ipso et clamant et quandoq̄z dormiunt et quandoq̄z vigilāt: et est eorum somnus secundum plurimum agitatio commotus cum phantasijs et somnijs corruptis terribilibus et eius excitatio est permixta cum vocibus. Et sunt sine verecundia et audacia et ira ultra consuetudinem et abhorrent radios et auertunt se ab ipsis. Et agitantur lingue eorum vehementer et stringitur eas et quandoq̄z apostemantur. Et multotiens abscinditur eorum vox et desiderant aquam et bibunt ex ea parum non multiplicantur et neq̄z ipsam etiam desiderant plurimum. et plurimum infrigidantur eorum extremitates absq̄z frigore extrinseco faciente hoc. Ipsorum autem urine sunt declinantes ad tenuitatem et subtilitatem. ¶ Et ipsorum pulsus sunt duri propter essentiam apostematis in mēbro neruoso duro. Et propter duritiem vene et debilitatem virtutis ad comprehendam materias fortis in pulsibus eorum virtutem aliquam uiquequo appropinquent timori quoniam siccitas aggregat et stringit et sūt partes constrictionis et dilatationis velociores et cum sua serenitate non euacuatur ab undositate quadam quoniam cerebrum est substantia humida. Et quando q̄z accidit pulsibus eorum ut dilatentur aliquotiens et magnificentur propter necessitatem et ut frequentes fiant et diversificentur in partibus loci et tremant: et illud quidem est ex eis que nuntiant sincopim nisi sit genus tremoris et diversitatē et tremorem faciant vertices venarum et formido virtutis quoniam tunc nō nuntiant illud et q̄z accidit pulsui ipsorum ut sit spasmosus et nūtiat spasmū. ¶ Quū q̄z video signa egritudinis acuta et febres prauas et stringit natura tūc illud nūciat sirsen.

Et est qȝ ex mūtiis sōmbus ꝓcedūt karabitꝰ obliuio rei ꝓpinque ⁊ tristitia sine causa ⁊ sōnia mala ⁊ feda multa ⁊ grauitas ⁊ repletio ⁊ antecedūt ipsū sōm plurimū citrinitas faciei ⁊ vigilie ꝓlixe ⁊ sōnus ignitus. Et accidētia hec fiunt fortiora dū medicine ꝓseuerant in itinere ꝑueniendi ad caput ⁊ resoluunt in venis suis ⁊ subtiliant. ⁊ qū appropinquāt ei ⁊ biberit cerebrū materiā inueniunt ꝑincipiū doloris in posteriore parte capitis apud locū in quo est cōmissio colli ⁊ capitis ⁊ ꝓprie in cholerico. Et qui incidūt in ipsam ⁊ apostemat cerebrū desiccant primū oculi eorum vehementer: deinde accidūt lachryme ⁊ ꝓpterea ex vno oculorū. Et multotiens accidit vt vene ipsorū forti afficiantur rubedine. Et qñ succedunt eis distillationes sanguinis ex naribus. Et plerunqȝ fricant oculos suos ⁊ declinant ad quietē ⁊ requiē in maiori parte corporis nisi in manibus: qui cū eis fortasse inquirūt ⁊ colligunt villos ⁊ fit illud plurimū cū clausione oculorū. Et qñ fit eis pupillatione ⁊ querela. Et qñ pigri fiunt in loquendo manifeste nō addūcūt sup motū lingue et quādoqȝ accidit eis distillatio vrine cū cognitione ipsorū: aut absqȝ cognitione ⁊ est in febribus de significationibꝰ fortibꝰ ꝙ sirsen est ꝑsecuta. ⁊ obliuiscunt dolores si est in membris ipsorū imo si aliqd de mēbris ipsorū dolorosū impetuose tangit non ꝑcipiūt ipsas. Nos vero addimus ⁊ dicimus ꝙ qñ apostema fit in parte anteriore cerebri eorum pꝰ imaginationē. Qui ergo est illud incipiunt colligere villos ex vestibus ⁊ paleas ⁊ q̄ sunt similia illis ex parietibus ⁊ imaginant aliq̄s phantasias q nō inueniunt: ꝙ sit in medio corrūpit cogitationē ⁊ turbat in eo quod agit ⁊ loquit cū alienatione plurima ⁊ qū cadit in eo qd est corā posteriore obliuiscit eius qd videt ⁊ agit in dispositione ita vt quandoqȝ petat aliqd ⁊ presentet ei ⁊ nō recordet se quesiuisse illud: ⁊ plurimū petat peluim vt mingat in ipsa ⁊ ponat corā ipso ⁊ obliuiscit eius.

¶ Si autē apostema cōprehendat sup partes oēs apparēt hec oīa signa. Et si cū eo apostemet cerebrum rubea fit ipsius facies ⁊ oculi ⁊ exeunt oculi exterius vehementer: ⁊ sunt rubeissimi facies apostema sit sanguis: aut citrini sunt si materia faciens apostema sit cholera pura. Factū vero ex humoribus ꝓpter cōmunitatē significat euentus eius subitos: ⁊ cōsequētia malitie dispositionis membri alteriꝰ: ⁊ postremus q est in exacerbatione fortitudinis eius ⁊ minuunt cū diminutione in dispositione alterius ⁊ augmentant ipsius augmentatiōe. ⁊ factum a sirsen cerebri accidit paulatim paulatim ⁊ sequit vel adheret. Et signa sirsen veri inseparabilia antecedūt deinde accidit egritudo. Nō verū aūt ꝓcedunt egritudines aliorū membrorū deinde apparet signa eius. ¶ Factū autē ex partibus velaminis distinguentis ⁊ lacertorū pectoris antecedūt signa hirsen ⁊ pleuresis q sunt dolor pungitiuus in latere apud anhelitū ⁊ strictura anhelitus ⁊ pulsus serrinus ⁊ tussis plurimū sicca deinde humectat secundū plurimū ⁊ expuit: ⁊ fit cū febre cōtinua cuius plurimū caloris tendit ad partes pectoris. Et in vero ad partes capitis cū quo multiplicat extensio ossium pectoris ad superiora. et proprius fit eis sensus doloris sup vertice nō cōprehendens. Et nō fiunt signa ꝑdicta eius in eo qd peciuerit fortia ⁊ multa: ⁊ eius spūsꝰ fit diuersus debilitat. n. qñ ⁊ fit frequens ⁊ magnificat alia vice ⁊ fit ei similiter ⁊ paruus ⁊ debilis plus. Et fit qñ siccitas. Sed in karabito vero fit spūs maior imo fit magnus. Et duo qdē sirsen cōsicant in fortitudine humorū. Uerūtñ sirsen sequens differt a sirsen vero i hoc qd sequit in fortitudine sua fortitudinē se. ⁊ alterat cū alteratione se. ¶ Cū eo aūt qd fit propter humorē in ore stomachi sentit mordicationē in ore stomachi ⁊ nauseam ⁊ sitim ⁊ amaritudinē oris. ¶ Et facti propter apostemata membrorū ⁊ aliorū sciuntur ꝓpter illud qd apparet de dispositionibus eius. Quoniā dum nō sunt apparētes ⁊ manifeste nō ducunt ad ꝑuisionē intellectus: ⁊ sunt manifesti. ¶ Et nūc qdē rememorētur signa specierū veri sirsen. Dicemus ergo ꝙ primū signorū eius a sanguine est ꝙ cōsicans accidentiū eius predictorū cōsimiliter accidit cū risu ⁊ accidit ei distillationes sanguinis ex naribus ⁊ magnificat eius spūs ⁊ distillationes eius ⁊ lippitudinē patiunt ⁊ nō sunt vigilie q̄ accidūt ei cū hoc sup̄flue. Et est asperitas lingue in ipso tendens ad rubedinē declinē ad nigredinē: deinde nigrescit lingua in ipso grauis. Et qñ pigrescit a locutione ꝓpter grauitatem lingue. Et sunt plurimi eius qui rubent ⁊ vene frontis ⁊ oculorū eius sunt plene. Et accidit eis frequentia sollicit ⁊ est inde absqȝ necessitate q inde habet. Factū autē fit ex cholera rubea pura vigilias plurimū facit ⁊ alienant cū eo oculi valde ⁊ exsiccatur lingua fortiter ⁊ citrinat primo: deinde nigrescit ⁊ sitis fit fortis. et multiplicat desideriū ⁊ amor surgendi de loco. Et imaginant qdam tendentia ad cōmunē ⁊ agitur in motu eorū rapacitas ⁊ multe ꝑprietates aūt eius in decipiendo ⁊ est quasi in forma cuius q insiliare ⁊ attenuant nares eorū ⁊ propter ipsarum extremitates. et accidit eis in frontibus suis attractio fortis ad pectora. Eius autē qd fit ex cholera adusta ⁊ est illud qd primi signa sunt ꝙ cōsicans accidentiū accidit cum timore ⁊ rixa ⁊ spūs magnificat ⁊ magnificatur inquietudo. Et sunt oculi eorū cōturbati ⁊ eius causa est liber et quasi ipsa. Signa vero ꝑmutationis eius hirsen ꝙ si ꝑmutatur in lethargiā ⁊ illud est qd in eis reperitur. Uides oculos ꝓfundari in clausione cum lachrymis ⁊ saliua currit ⁊ pulsus tardatur ⁊ lenis fit. Signa vero ꝑmutationis eius in sacaculos est apostema cerebelli ꝙ apparet sacaculos sic. ⁊ occultat nigredo oculorum ⁊ apparet albedo quandoqȝ ⁊ non diligit sermonē ⁊ respirat ⁊ inflat venter eius. Et extendatur dispositio eius ⁊ multiplicatur tremor membrorum eius. Et sig̃ ꝑmutationis eius in ethicam sunt ꝓlixitas colorum ⁊ sedatio febris ⁊ nigredo corporis ⁊ paruus pulsus ⁊ durities eius. ¶ Signa vero ꝑmutationis eius in spasmum nos assertimus in capitulo spasmi.

De cura specierum eius. Cap. ii.

Omnium quidē specierū eius verū ꝓphlebotomia ex cephalica ⁊ egressio sanguinis aliquātula imo multa valde. Et incipiat in hoc loco sicut incipiunt humores si nihil forte fuerit quod prohibeat. Et oportet vt sit eius phlebotomia cautela in cognoscendo dispositionem ipsius ex sincopi accidit in ipsam aut sit ei vicinus ⁊ retineat sanguis qm sincopis adest propinquitas ⁊ augmentur in cognitione illius. Nam in eis non apparet dispositio inclinata a dispositione lipotomie multū manifeste: ⁊ pulsus quandoqȝ significat ipsam. Nam quando descendit ⁊ diuersificatur absqȝ ordine ita vt inueniat vnū magnum ⁊ aliam paruum significat propinquitatem sincopis. ¶ Et oportet vt sit cautela in ligatione venis per ipsam ita vt sit firmata quam motus ipsius ⁊ agitatio irrationabilis non soluant. Quandoqȝ enim soluit eam ⁊ eiicit per se ipsum ꝓpter imaginationem corruptam ducentem eum ad illud. Deinde post hoc phlebotomia venas frontis si virtus fuerit fortis ⁊ fuerit oportere illud dispositio ⁊ fortitudo egritudinis ⁊ q virtus ⁊ dispositiones non consentiunt vt fiat phle

botomia eius vniuersalis et ex manibus eius antq̄ꝫ est tibi possibile habere man⁹ eius et ꝙ addas ei ex hoc durit ipsum ad inquietudinē et rixam fortem: tūc phlebotoma eū in fronte. Et pone sup caput eius in principio oleū ros. cū aceto infrigidatum nunc et reliq̄ que numerani tibi ex expressionib⁹ infrigidantibus. Et cho lericus quidem iuuatur si fiat capiti eius emplim ex folijs liliorum valde. Et fac eū quiescere in domo coperata in aere puro in quo nō sunt picture neqꝫ forme. Nā ipse diligit inueni imaginationes earū et illud est ex eis que ledunt cerebrū eius et velamina ipsius cerebri. Et opꝫ vt sit domus eius et circa ipsum sit multitudo redolentiū frigidorū sicut nenufar viola et rosa et camfora q̄ numera ui tibi in canone. Et associa ei amicos suos propinquos sibi caros et misericordes eius et ex quo vereā dur et cesset ꝓpter ipsum a sua permixtione et agitatione que ei nocent. Et studie et ipsum facias dormire et vt fit ab hoc aliquid opꝫ duobus cornibus frōtis eius ap. prope et naso ipsius si virtus est fortis et si nō cauē qm̄ illud est periculosum: Jmo sine opio sis contentus. Sed ad ministra qd̄ sic sicut sirupus de papauere. Et fac emplim capiti eius ex lactuca. et potes eum semine papaueris et aqua ordei. Verūtn̄ rectius est vt expellas ꝑ phlebotomiā si toleratur eā hora et nō fuerit in postremo eius tēpore: fac illud in principio duobus dieb⁹ aut tribus diebus. Amplius qm̄ phlebotomat si est possibile nō putrefactione nō remaneat in corpore sanguis quo colorentur natura ad resistendū vaporib⁹ et deficiat nutrimētū. Et forti hora illud oportet. Et postqꝫ phlebotomaueris eum tunc opꝫ vt ipsius clisteriʒes clisteri valde leni sicut decoctō. cū aqua ordei et aqua et oleū. ꝙ si eges hoc et qd̄ sit fortius hoc postqꝫ sit in gradu leuatiois fac et trahens ad inferiora cum fricatione pedū et reliquis. et funde sup eos aquam calidā: Jmo ligando et stringendo et ponēdo ventosas sup eos et ꝓpter in dispositione declinationis et grauitas fortitudinis febris si addit ei illud qꝫ facit oportere principio egritudinis dispositiois ꝓ ponant ventose in loco q̄ dicitur cheden. ¶ Et pmo tempera eius ipsum subtili nutrimēto ita vt sis contentus oxymelle: deinde post hoc die vno aut duobus permuta ipsū ad aquā ordei subtilē cū oxymelle: deinde ad grossiorem et considera in hoc virtutē et egritudinē: et quotiens videris accidētia egritudinis fortiora incipe in principio et similitudine cibi multa nisi virtutis casū times. Tūc permutant. et altera eos ab aqua vehementis frigoris ꝓpter si fuerit in velamine destinguēte apostema aut in clisteribus. Et sicut videbis egritudinē declinare gradatim in nutrimēto procede aut et ipso adde et pone vt ipsum sit ex cucurbita et herbis frigidis et alimos et granatis: aut efficiei incaut acetosum cū fructib⁹ frigidis et in hac hora inungat pane simile infuso in aqua frigida et aleb infrigidato cū nive vehementer. Et opꝫ qm̄ in principio administres repercussiua pura nisi sit egre magis et quo aperiantur vene que sūt extra caput eū continuitate velaminis. Jllic enim oportet te incipere ab eo in quo sit parū mollificationis et sedatio nis doloris deinde stiptica. Et si tibi securitas multa in clisteribus deinde administra secundū plurimū embroca infrigidantes nō cū stipticitate. Et misce in eis parū papaueris vt dormire facias et parū camemille etiā vt resistat papaueri et resoluat resolutione modica. Et qūqꝫ egritudo fuerit finita his medicaminibus et nō inuenit alterationē tunc mulge sup caput lac ex vbere et mamilla. Si vero qd̄e in ipso est fortio lac caprarū. Et si debilis quidē fuerit lac mulierū et oī mulsionē morantē sup ipsum vna hora fac succedere ablutionē cū embrocis equalibus in quibus ponant viole et radices lilij et camemilla cū rebus infrigidātibus sicut videbis in antidotario: ꝙ si egritudo prolongat et nō remouet medicaminib⁹ illis aut grauis est faciens suber et ptransiens terminū principij et quod in ea fuerit maior morū tūc altera ei eas q̄ vehementer infrigidant et ꝓpter ꝑ apparet et adde ei in embrocis tunc post septimā balsamitā et mentastrū et rutā et expressionē mente et meliloti et pone sup caput mucilaginem seminis lini cū oleo et aqua et vnge corpus eius oleo calefacto assidue. Quāqꝫ videris ꝙ virtus spiritualis post longitudinē egritudinis et postqꝫ ptransierit se primam et qd̄ est supra ipsum ubi incipit et potes ipsum parū vini permisti. Et multotiens accidit eis vomit⁹ et in natur eo. Et qꝫ potantur qdā ipsorū aqua permista cū oleo. et sit ipsorū vomitus facilis et humectat eos. et quꝫ nō mingunt ꝓpter defectū intellectus et debilitatē sensus inunge eorū vesicas cū oleo tepido. Et melius est oleū de cōmiscet aut embrocat ipsos cū aqua calida et aqua in qua cocta sit camemilla: deinde sup eis cōponi donec vrina prouocet. Et sis solicitus cū hoc ex eis omni hora et cōpaune vesicas eorū in oī hora sperans in ipsis vrinā prouocari. Si autē illud nō respondet administra embrocas secundū ꝙ dictū est. Et oportet vt stringas eos ligando si inueneris eos multiplicare permutationē et agitationē: et ledunt ab eis vehementer et ꝓpter quum phlebotomas eos et fissura nondū est consolidata. Tempus qn̄ procedunt in declinatione et exeunt a fortitudine egritudinis plurimū reges eos regimine cōualescentium et adhibe eis restaurantia leuia. Et altera ipsos ab aerib⁹ et ventis malis et calidis et canicularib⁹ diebus et sole vt nō incurrant recidiuā. Adiuua eos autē eos balneare balneis ipsos in aqua suspēcto balneationibus lenibus et facias eos dormire etiā in dormitione eorū cōsulta iuuamentū plurimū. Et ciba eos carnibus laudab⁹. Et hic quidem est sermo vniuersalis in cura ipsorū. ¶ Eius vero qd̄ diuersificat aliud est cholericū aliud sanguineū. Cholericum enī indiget in sui cura eductione cholere cū solutione plurima et phlebotomia minore. Et sit qd̄ soluēdo educat cholerā ex eo potius ex lubricantib⁹ subtilibus predictis et purgantibus sanguinem: et ubi incipit vt ponas in eis sumitere si scieris ꝙ natura obediēs sit secundus oēm dispositiones. Et quandoqꝫ ponunt in eis scamoneā quum cōsidunt de obedientia nature secundū cōsuetudinē egri. Et cholericus quum phlebotomai nō cōsequat propinquitatē sincopis. Sed phlebotometur phlebotomia bona cū cautela: inde habita: deinde solutione eua cuet. Et etiā cōueniens est vt ponas cibos eius frigidos et humidos. Cibi autē sanguinei sint frigidi. Et prefir vt sint stiptici qm̄ facta est euacuatio ex solutione et clisteribus et cibi sint sicut qui sunt cū acresta et ribes et granatis et cydoniis et pomis. Cholericis autē non conueniunt illi. Sed qui sunt sicut qui sunt ex cucurbita et alchelkeri facto ex ordeo excoriato et q̄ sunt ex spinachia et atriplicibus et alimutis. Et est q̄ sit ex alimos et similibus illis. et eorū acetosas sit ex aceto et zuccaro: aut ex pomis et q̄ sunt illis simil. et scias ꝙ cholericus indiget extinctiōe plus et sanguineus resolutione plus. et in cholerico non timet ois cautela infrigidationis q̄ timet in sanguineo: et nō alienatur aqua frigida oino. et oportet vt plurimū sis solicitus in somno ipsorū. et illud erit sicut embrocare humectātes et cū administratiōe oleorū factorū lactuce et cucurbite et que ipsis simi lantur faciendo caput purgium. ¶ Etiā cholera q̄ est adusta multiplicetur studium cū humectantibus et cū administratiōe ex omnium infrigidatiuū et humectatiuū in eis quantum possibile est.

De phlegmone accidente ipsi substantie cerebri. Cap.iiij.

Plurimũ quidẽ accidit ex sanguine putrido apostemante cerebrũ. Et qñq; separat com missuras τ ramificat: τ forsitã caput cũ ea diru pitur τ scindit: τ dolor cũ ipsa sit fortis τ oculi fiunt ru bei extantes valde τ maxille valde rubescunt. et qñq; accidit cũ ea spasmus: τ qñq; accidunt vomitus τ nau sea ꝓpter cõmunitatẽ stomachi: τ declinat ad resupina tionẽ valde secundũ cõtrariũ consuete resupinationis τ secundũ diuersitatẽ ordinis. Et est secundũ plurimus perniciosa in tertio. Si autẽ ipsũ ptransierit fiducia ha bet. Et scias ꝙ egritudo nõ est vehementer parua: alio quin nullorũ non tolerat ipsam cũ hoc essentia τ cũ hac subtilitate. Et ipsius quidẽ cura est cura sirsen τ fortior. et cõfert ei phlebotomia vene que est sub lingua vehe menter. Et illud post phlebotomiam vene cõmunis τ venarum aliarum.

De herisipila τ impetigine accidentibus in cerebro τ visacro. Cap.v.

Quandoq; etiã accidit in ipso cerebro herisipi la τ visacro. Et sit dolor fortis τ inflãmatio ve hemens. In facie vero qñq; accidit frigus pro pter occultationẽ caliditatis τ citrinitas propter illud τ propter in oculis: deinde calefit subito τ rubificat. Ve runtñ secundũ plurimũ sit tendens ad citrinitatem τ fri gus τ est siccitas vehemens in ore. et cũ eis non est tan tum ex sube quantũ accidit in phlegmone. veruntñ ac cidentia in eis sunt terribiliora τ febris est fortior τ ea rum cura est cura sibare. Et plurimũ eius perimit in tertio. Si autẽ nõ interficit in tertio euadit. Et pueris quidẽ qñq; accidit herisipila in cerebro τ ꝓfundant eis ipsa synciput τ oculi τ minorat oculus τ desiccatur to tum corpus. Medicent ergo ex vitello oui cũ oleo rosẽ infrigidato τ permutato omni hora τ cũ expositioni bus τ herbis humidis τ frigidis super caput propter cũ cucurbita τ corticibus melonis τ cucumeris.

De sibare. Cap.vi.

Dicitur sibare τ demoniũ superfluũ accidens cuz sirsen calido cholerico ita vt homo cũ hoc qđ habet sirsen alienet ꝓpter demoniũ agitatiuũ: et cũ karabito quidẽ puro fit alienatio τ rationis ꝑmixtio τ nõ est cũ ipso demoniũ si autẽ est demoniũ est sibare: τ est etiã quasi mania cõposita cũ karabito sicut karabit' est quasi mixta cõposita cũ apostemate calido τ febre. Et multotiens quidẽ antecedit in ipsa demoniũ: deinde succe dit ei apostema τ febris. et nõ fit sibare nisi quũ karabi tus est a cholera rubea pura τ adusta. Nã quũ ipsa ad cerebrũ impellit cũ principio sue applicationis facit pro uenire demoniũ: τ cũ ipso aut post ipsũ ꝓueniũt aposte ma τ est causa sibare. In karabito autẽ est demoniũ ac cidens ab apostemate τ in sibare apostema τ demoniũ ꝓueniunt simul a materia neq; vnũ eorũ est causa alte rius et quo aliud inueniat: sed si quandoq; fiat vnum quodq; ipsorũ causa additionis alteri'. Nũq; siba re incipit apparere vigilie sunt ꝑlure τ somnus inquiet' τ timor est in somnio τ excitatio τ spiritus magnus fre quens τ oblitio τ responsio nõ similis interrogationi τ oculi rubescunt τ ipsorũ agitatio adest τ grauitas est in eis τ sunt quasi lupi. Et qñq; est in eis secundũ ꝙ citri nitas citrinitas τ fit illic sensibilitas extensionis apud ipsõ dileo τ dolor propter elevationẽ vaporis: τ fit etiã in eis cursus lachrymarũ involũtarie ex vno oculo. Dein de quũ sistit egritudo induratur febris τ exasperatur lingua τ siccatur: deinde in postremo ipsius quiescunt motus palpebrarũ ꝓpter debilitatẽ τ grauitas motus puenit

vsq; ad motũ palpebrarũ: τ remanet ex demonio alie natio intercisa cũ defectu sermonis τ paucitate plurẽ secundũ hoc prouenit plurimũ colligere villos τ pale am. Et in pulsu fit augmentũ debilitatis τ paruitatis τ duritiei ꝓpter siccitatem. Et quandoq; sibare non est simplex pura. Quare ipsorũ dispositiones diuer sificantur in sermone τ memoria τ motib': plurimũq; sunt ordinati τ plurĩq; inordinati. Et ipsius quidẽ cu ra est cura sirsen cholerici cũ additione in humectatio multa. et oportet vt extremorũ ligatio assideat.

De litargia que est sirsen frigidũ cuius interpreta tio est oblivio. Cap.vij.

Litargia dicitur apostema phlegmaticũ qđ fit intra craneũ τ est sirsen phlegmaticũ τ plu rimũ quidẽ eius fit in membris substantie ce rebri absq; vel ambitus τ ventriculis τ substantia medu lle: qm phlegma raro cõgregatur τ penetrat in panniculis cerebri propter ipsorum duritiem neq; in substantia cerebri ꝓpter ipsius viscositatẽ sicut etiã plurimũ sirsen dum plurimũ est cholericũ τ raro fit phlegmaticũ pro pter grauitatem penetrationis phlegmatis in substantiã ce rebri τ. i. stãtẽ neruosum durã. Licet sit possibile alia illud in paucis ambarũ: possibile est enim vt cadat hoc apostema in substantia cerebri τ in eius velaminibus. Et hec quidem egritudo nominatur nomine sui ac cidentis. Veruntñ litargia vtiliter fallitur est oblivio. Et hanc egritudinẽ comitatur oblitio τ ꝓpter nomen eius errant in ipsa plures medicorũ ignorantes quia no in ipsa est egritudo facta ex apostemate frigido nõ existimant ꝙ hec egritudo in seipsa sit oblitio. Quo rũdã medici sunt qui nominant letargiã omne apostema frigidũ in cerebro siue sit melancholicũ siue phlegmati cum. Veruntñ plures antiquorũ phlegmaticũ hoc no mine approp͛iauerũt τ nam est vt in ipso nõ sit ma q;. Et huiusmodi quidẽ egritudinis materia ꝓpria est materie sadus: sed est vehementius confirmata. Et hec egritudo generatur ab omni quo generatur humor phlegmaticus τ in quo sunt vaporatio τ putrefactio. Quapropter plurimũ generantur a comestione aque. Et generantur ex repletione nimia stomachi τ multitudi ne potus τ multitudine comestionis fructuum.

De signis eius. Cap.viij.

Sunt fodia lenis τ febris lenta: τ ꝑficit sicut febris in omni apostemate facto ab hu more putrefacto. Et propter hoc sparsim a sube. Veruñtamen ipsa est lenta quoniam materia est phlegmatica. Et hec quidem febris quandoq; non sol uitur cũ ea τ fit cũ ea subet grauis. Et est enim habẽs aperit oculũ sic claudit τ fit cũ ea oblitio: τ ipsius cu rus τ tardius valde debilis. Et fit quasi eum stimulat pauli per τ cũ sputo τ multa oscitatione τ apertione eius τ ipsius clausione: τ qñq; remanet eius os post oscitatio nẽ apertũ ꝓpter oblivionẽ ꝙ oportet eũ ipsum clau dere τ ꝓpter pigritiã ab eo: τ si voluerit claudere et add ei singultus ꝓpter cõtrarietatẽ illius. Et albedo in lingua ni grina in respõsione τ in motu palpebrarũ τ clausio ad lectum. Et egestio secundũ ꝑs est humida τ fit secũ similiter τ tẽperate. et vrina est sicut vrina asinorũ. Et qñq; ac cidit ei tremor τ sudor extremitatum. Et fit cũ diuersi te humanũ karabitũ. Ipsi n. i lecto suo perpetuo vidẽt ra bitũ vel habẽtes clarant: τ pulsus ipsorũ fit magnus vel rarus tardus tremulus vndosus sicut pulsus ꝑipneumonici. Veruñtñ fit maioris latitudinis τ lõgitudinis τ tardior τ forti'rarus τ mino'diuersitatis: qm nocumentũ cordis ab ea factum est mino'. Et cadit in pulsu ei' casus in medio ꝓpter quia virtus vitalis in ipsa est fortior τ febris cũ ea minor

ppter longitudinē ipsius a corde. Sed eius oblivio ē maior: quoniā materia hec est in ipso cerebro ꝛ in peripneumonia elevat ex apostemate pulmonis: ꝙ si melancolicum vocat lethargia sūt eius signa: ꝙ dolor sit fortior ꝛ fiunt cū caritate ꝛ alienatio ꝛ oculi sunt aperti intuentes in uno loco. ¶ Et quam lethargia est in substantia cerebri: subet est fortior ꝛ difficultas motuū est maior: ꝛ albedo lingue est in ipsa valde vehemens ꝛ oculi ad extrā tendunt ꝛ difficultas motus ꝛ dolor ad lanitatem tendunt. Si autē est in velaminib⁹ dolor est fortior ꝛ motus sunt leviores. Et accidit in eis multotiens retētio urine ꝓpter oblivionē ꝛ propter debilitatem lacerti virtualis. ¶ Ex signis autē incessus hominis ad lethargiam est multitudo tremoris capitis cū pigritia ꝛ gravitate. Quæ ergo fortiora fiunt accidentia lethargie ꝛ multiplicatur sudor valde est tunc periculosa: ꝓpterea ꝙ sudor eicit virtutē. Et quando spus dilatat ꝛ fit bonus ꝛ decidunt accidentia tunc tendit ad salutem ꝛ ꝓprie si apparet apostemata post aures: plurimū enim crisis ca⁹ super eam.

De cura. Cap. ix.

Si nō fuerit qd prohibeat phlebotomiā primū deinde administra eis clisteri acuta ꝛ attrahentia materia ad inferiora. Et fac eum vomere cū pōtia sinapi ꝛ melle illinita. Et fac eum quiescere in domo luminosa ꝛ ꝓhibe ipsum ne in subet ꝓfundetur assidue excitādo ipsum. ¶ Et in principio rei repelle materiā cū oleo ros. ꝛ aceto. Deinde post duos dies a pricipio sui misceat eis castoreū ꝛ sit acetū squillitici. et nō potes aqua frigida ipsum nisi parumper ꝛ in principio proprie. et apud statū eius ꝛ ꝓprie in fine sui ꝓhibe illud: deinde inunge corpus eius oleo ꝛ nitro ꝛ semine urtice ꝛ laureole ꝛ pipere ꝛ piretro ꝛ similibus. et administra embrocas fortis resolutionis ꝛ odoramenta ꝛ sternutamenta ꝛ gargarismata subtiliativa i quibus sunt basce ꝛ isopus ꝛ calamentū ꝛ origanū. Et gargarismata cū melle ꝛ squilla ꝛ reliqua que scivisti in canone. et quam squillam super caput eius administras proprie humidā valde ea utatur. et administra etiam reliqua rubificantia super caput ꝛ linimentū fac ex sinapi. Et frica extremitates eius ꝛ comprime eas donec rubescant ꝛ doleant: quē est magnū iuvamentū ꝛ fiat illud assidue. ¶ Quum autē in subet ꝓfundi sunt extende capillos ipsorū ꝛ melle quosdā eorū: ꝛ pone etiam apud eos in ventosas multas cū igne absq; incisione. ꝛ fortius scio tibi necessaria est quē est necessitas evacuationis longinis. ¶ Et quum nutris nutri eos cū aliquib⁹ que sint sicut aqua lupinorum ꝛ aqua ciceris cū ordeo fracto. Quæ eos cibaveris cōprime extrema ipsorū aliquibus bonis ut vapor ad superiora nō trahat. Et si tibi necessariū fuerit ꝓpter egritudinis longitudinem ꝓpter ipsum solutivo ꝛ proprie quādo cū ipso apparent: potā ipsum duabus tertijs aur. et castoreo sicut fecimus que sit minus pondere vn⁹ danic. ꝛ si timetur superfluitas febris aliena scamoneā ꝛ fit cōtē in calore ꝛ permutatione cōplexionis absq; evacuatione. Et melior evacuationum illa est que fit cū clisteri. Si autē alia fuerint tibi necessaria da ei ad potandum hiere pōdus .5. vinus quartā .5. vinis de pulpa colloquintide ꝛ tribus .5. myrobalanorū ꝛ danic vno magis: ꝛ si febris nō est vehementis caloris ꝛ cōsidis ꝙ solutio si nō cōsidis propter illud fac ei suppositoria ex collyria vel ꝛ ad illud faciendū scimurus: deinde excita ipsum ꝛ fac ei et permitte ad egrediendum. ¶ Et quum ei accidit oblivio urine ꝛ stercoris embrocas ꝛ ungu intinctoria ꝛ ventre cum aquis in quibus cocta sint camomilla ꝛ melilotū ꝛ viola ꝛ radices lilij ꝛ cōprime vesicam ut urinam emittat. Deinde quum finitur egritudo administra restaurativa ꝛ fac eum tolerare terminum exercitij parui ꝛ adhibe ei regimen contra lesentium.

De aqua intra cranium. Cap. x.

Quoniā quandoq; aggregantur humiditates aquose intra cranium ꝛ extra ipsum. nunc sicut fuerint extra cranium sēqui eas quod propinque dicemus. ¶ Et si sunt intra cranium ꝛ locus earum supra panniculum durū sentit eger gravitatem interius: ꝛ fit eum ea difficile clausio oculi ita nō est possibilis ꝛ humectant oculi valde ꝛ lachrymantur assidue ꝛ stant aperti intuentes in unum oculum. ¶ Cura etiā huiusmodi non est ingenium.

De apostematibus que sunt extra cranium ꝛ aqua extra caput ꝛ atasim rosamū ꝛ inflationib⁹. Cap. xi.

Quandoq; accidunt in velaminibus que sunt extra caput apostemata calida ꝛ frigida. ¶ Et quandoq; accidit ꝛ proprie infantibus egritudo que est cōgregatio aque in capite. et quandoq; etiā accidit in maioribus. Et hec quidem egritudo est humiditates retente inter cranium ꝛ cutem ꝛ inter duos panniculos extrinsecos: ꝛ accidunt inflatio in loco illo capitis ꝛ fletus ꝛ vigilie. ¶ Infantibus quidem accidit illud secundum plurimū quum obstetrix errat ꝛ cōprimit caput ꝛ separat ipsum ꝛ aperiunt orificia venarū. Et currit ad illud quod est sub cute sanguis aquosus. Et quandoq; sunt humores alij ab humiditatibus aquosis: ꝙ si color cutis est cū dispositione sua ꝛ cutis est dilatata cōpressa expulsa tunc est aqua in capite. et si color est mutatus ꝛ tactus diversus ꝛ est ibi fortitudo ꝛ phlebitis ad expellendū ꝛ sentitur mordicatio ꝛ dolor: tunc ibi est apostema extra cranium. Infantibus aūt ꝛ aliis quē est apostema in capitibus eorū ꝛ hoc plurimum nonsit nisi infantibus: tunc oportet ut cognoscas an sit multa an sit expulsa ab exterioribus ad interiora violēter. Nā si taliter fuerit nō medicat. Si autē fuerit pauca ꝛ retenta inter cutē ꝛ craneū: tunc fac aut scissurā unam in latitudine aut si fuerit multa tunc fac scissuras duas sese secantes: aut tres scissuras secantes se si fuerit plurima ꝛ educitur qd est in ipso: deinde stringe ꝛ liga ꝛ suppone ei vinū ꝛ oleū usq; ad tres dies: postea solue ligaturā ꝛ medica cū unguentis ꝛ licinijs si eis indigueris ꝛ filo ꝛ pulverizatione si illud sufficit ꝛ nō indiges unguētis. ¶ Et si carnis generatio tardet ꝓpitur ut os leniter radat ut caro nascat. Si autē aqua fuerit valde pauca sufficit tibi ut resoluat humor aquosus cū emplastris. ¶ Que autē ex apostematibus extrinsecis sūt calida ꝛ q̄ frigida cognosces tactu ꝛ colore ꝛ cōvenientia eius qd ad ipsam pervenit. Et in omnibus qdē sentit dolorē compatientē cranio ꝛ quum tangis invenies dolorē. et cura ipsum medicamine lenitore et cura sicut scis. tū ꝙ tu scis securus in administratione fortioris in ipso. et ventose qdē in ipso cōferunt plus minutione. ¶ In atasim autē infantium op; ut lactis aquā potet ordei aut aquā fanie eius si infans solutionē habuerit: ꝛ infanti dest ad potandū tunc aliqd talū spodij torrefacti ꝛ se. portulace torrefacti. Solutio enim in hoc egritudine est mala ꝛ lactanti interdicat balneū ꝛ ponatur sup syncipuut eius viola infrigidata.

De subet asabari quam quidam medici eum nominant subhoreset non est ipsa imo subhos est species cōgelationis. Cap. xij.

Hec egritudo est egritudo frenitis composita ex frenesi calida ꝛ frigida: quoniā apostema est factum ex duob⁹ humori

bus simul. s. phlegmate et cholera. ¶ Et eius quidem causa est repletio quam generat gulositas et multitudo comestionis et potus et ebrietatis. Et utrique quidem humores quandoque equantur et quandoque unus ipsorum vincit et vincunt tunc eius signa. Si ergo phlegmaticus vincit nominatur subet. Et si vincit cholericus nominatur sabara subeti. Et quandoque conveniunt in egritudine una cum numero ut unusquisque eorum impugnet alterum et quandoque vincet phlegma et quandoque cholera. ¶ Et facit quidem phlegma in ipsa subet quietem et gravitatem et pigritiam et clausionem oculorum. Et difficile sit eis respondere ad illud quod queritur ab eo. Et est ipsius responsio responsio tardantis et cogitantis. ¶ Et cholera quidem in ipsa efficit inquietudinem et alienationem continuam et palpitationem. Et neque permittit ipsum profundari in subet: immo eius subet est subet aque excitat qui excitatur.

¶ Et quum phlegma vincat generatur subet et claudit palpebras quum aperit. Et quum vincit cholera excitatur et alienatur et prenit ad motum et aperit oculum absque palpitatione et non claudit. Immo ipsius superior extremitas attrahitur sicut accidit patienti sesen et desiderat resupinari et eius respiratio est non naturalis et inflammatur ipsius facies et declinat ad viriditatem et rubedinem secundum quod in dominatione dispositionum eius trahitur palpebra eius ad superiora et clamat. Et quum aperit oculum suum est ipsius apertio sicut apertio habentis sudores et congelationem absque palpitatione. Quum autem loquitur eius sermo non est ordinatus et strangulatur ab aqua ita ut plurimum redeat aqua ex naribus eius. Et similiter strangulatur a sorbitionibus. Et hec quidem signa sunt mala et multiorum accidit in ipsa retentio urine et egestionis et paucitas utriusque. Et accidit eis fricatura spum. Et quandoque similatur in pluribus dispositionibus prefocationi matricis. Veruntamen facies in prefocatione matricis est cum dispositione sua et adiuuat reliqua signa prefocationis dicta in capitulo suo: hic autem possibile est ut in ea aliquid loquendo eger annuntiet et sapiat ut intelligat. In ea autem cuius matrix prefocata est non est possibile illud eum in prefocatione perseverat. ¶ Et hec quidem egritudo similis est lethargie: sed tamen differt ab ea quia facies non est cum dispositione sua sicut est in patiente lethargiam. Et iterum eis adiunt vigilie et apertio oculorum absque palpitatione et febris est in ipsa fortior et similatur karabito sed tamen differt ab eo: quoniam subet in ipsa est maior et alienatio minor. ¶ Et pulsus quidem eius est velox et frequens propter apostema et permissionem congelationis quare diversificatur a pulsu lethargie. Et est latus et brevis propter phlegma et apostema suum. Et diversificatur a karabito ipsius quidem brevitas est propter latitudinem sui. Amplius est fortior pulsu lethargie et debilior pulsu karabiti. Et sit pulsus non extensus rarus valde spasmosus sicut fit in prefocatione matricis. Sed virtus in ipsa non remanet neque egreditur ab ordine omni illo egressu sicut fit in prefocatione matricis immo virtus cadit et pulsus fit frequens.

De cura. Cap. xii.

Cura autem eius est phlebotomia sicut scis: deinde clisteria in quorum attractione et lenitate addis secundum quantitatem in qua in venis materi et secundum signa predicta ita ut cognoscas an vincat cholera vel phlegma. ¶ Et cibus eius prohibeatur secundum quod fit in karabito et propterea eius causa fuerit multitudo cibi. Quapropter quum causa fuerit multitudo cibi fac egrum vomere et purga stomachum ipsius. Si autem causa eius fuerit ebrietas non curabis eius donec abscindatur ebrietas: deinde sit continuus humectatio caput ipsius: deinde ad ultimum curetur eo quo curatur fortis ebrietatis. ¶ Et ipsius quidem species conficiantur in embrocis et

emplastris et sternutationibus predictis et circumcationibus sub tibias eius eo quod bibuntur et distemperantur secundum hoc: et ille quidem medicine in ipsa non sint in termino frigiditatis que recipiuntur in karabito neque in termino calefactionis qui recipiuntur in lethargia: sed sint composita ex eis et utantur in eis illud quod oportet secundum quod apparet quod aliquis duorum humorum sit magis abundans. Et ubi quidem iam premissum est in canone totum quod oportet facere in huiusmodi. ¶ Et oportet ut ponas in embrocio eius si fuerit cholera superabundans folia salicis et violas et radices liliorum cum camomilla et corona regia et aneto. Et quandoque das in potu sirupum de papavere si non dormit quare venit ei dominium phlegmatis. Et ancio quidem quod in potu tribuitur est ut dormiat. ¶ Quod si utrique materie sint equales adde eis hic basilicon et amaracum. Et si phlegma est superabundans adde in eis folia lauri et nasturtium et castoreum et serpillum et castoreum et origanum. Et similiter sit sposatio in emplastris et enematibus secundum hunc modum et ubi quidem est possibile colligere ea ex antidotario. ¶ In fine autem egritudinis et postquam declinaverit largiter aliena ab eo embrocas frigidas et fac continuas similitudinis que fiunt deinde balnea ipsum et rege eum regimine convalescentium.

De plaga et incisione cutis capitis et curatione. Cap. xiii.

Separatio continuitatis in capite aut est ita ut non terminetur in osse aut manifesta: aut est in sirac aut ita quod ossa inde extrahenda sint aut sirac et ex sirac est alturatum et est ut extrahenda dilatet ad artetiora et apostemet et impinguet: et fiat sicut litura a ex eis est que fit in matre et in sericania et in eis et ancta in vulneribus quidem pertinentibus ad panniculum rebus accidit lacitas in latere vulnerum et spasmus oppositis eius. Et quum incisio non pervenit ad ventres sed ad terminum velaminis subtilis est magis incolumitas. Cum vero pervenit ad cerebrum apparet febris et vomitus colere et non est ex eis qui sanatur nisi raro. Et propinquior ad incolumitatem quidem incisio est que cadit ad futuram ventrium anteriorum. Quum enim eis securius sunt curantur. ¶ Ille vero que in duobus ventribus posterioribus fuerint sunt peiores. Et ea que fit in medio peiorii ea que fit in posteriori et remotior ut redeat ad dispositionem naturalem nisi sit valde parva. ¶ Et principium quidem consistit in emplastris et est eius rectificatio velocior. Iuvatura vero consistit principium ad prohibendum apostema eo quod tolerat dispositio. Distinctionem vero medicamentis vulneris plagarum quod est in cute et carne narramus ubi ulcerum rememorabimur in libro. iii. et dicemus rationem fracture que est ex eis in capitulo fracture et distortionis. ¶ Et medici in fractura cranei in qua eradenda sunt ossa habent duas intentiones. Quarum una quarumdam est ut declinet ad medicinas sedantes que non faciunt re vehementer quiescere faciunt et interius est alterius quibus videtur quod administrande sunt medicine vehementis desiccationis et administrant post incisionem fracture et eradicationem sectii et extractionem fracture dura medicinas attractivas in unguentis et aliis supra locum super ipsum exterius existentes epithimata et acetum sale. ¶ Et hoc modo per manus horum posteriorum pervenit maior incolumitas quam per manus priorum. Quidem non est mirum. Galienus enim dixit quod complexio offer panniculi est sicca.

Tractatus quartus de egritudinibus capitis et plurimo nocumento ipsius in operationibus suis et motibus.

De subet ⁊ somno. Cap.i.

Icitur subet somnus superfluus ⁊ grauis non tamen omnis superfluus ⁊ grauis: sed ille cuius grauitas est in materia ⁊ qualitate simul: ita vt ipsius spiritum sit prolixius ⁊ eius eleuatio fortior ⁊ debilior excitatio ipsius ab eo. Si autem excitatur tunc somnus eius est naturalis in quantitate ⁊ qualitate sua. Et eius quidem alius est grauis alius est subet profundus. Somnus autem vniuersaliter est reditus spiritus animalis ab instrumentis sensuum ⁊ motuum ad principium eius quo priuantur ipsorum instrumenta ab eius operationis in ipsis nisi que necessaria sunt ad hoc vt vita permaneat ⁊ illa sunt sicut instrumenta spiritus. Et somnus quidem naturalis absolute est causa reditus cum profundatione spiritus vitalis ad interiora vt digeratur cibus quem in ipso sequitur spiritus animalis sicut fit in motibus corporum subtilium permistorum propter necessitatem vacuitatis ⁊ quod est etiam propter quietem eius ⁊ vt spiritus adiungat sibi partem eius quo nutriatur ⁊ subsistet ⁊ augmentet substantia illius ⁊ recipiat restaurationem eius quod ex ipso in vigiliis resoluitur. Et huic quidem propinquus est quod accidit ei qui sanitati vicinius est ab egritudine sua. Accidit enim ei somnus profundus ⁊ significat sedationem egritudinis eius ipse tamen in sanis non significat bonitatem. Et quandoque etiam accidit somnus huiusmodi generis ei qui euacuatus est medicina plurimum ⁊ somnus ille confert ei reddens ipsam virtuti sue. Et plurimum accidit somnus non absolute naturalis ⁊ ille quidem credatur quasi fit ad principium propter superfluitatem resolutionis spiritus etiam non tolerat eius substantia dilatationem propter defectum sui augmenti similiter illud quod sufficit applicationi causa resolutionis facte ex motu profundatur ergo sicut fit in dispositione laboris ⁊ exercitii fortis. Et illud fit propter euacuationem superflui accidentem spiritui animali. Natura igitur fit prompta ad recipiendum quod est in substantia eius nisi consequatur ipsa ex nutrimento substantiali. Differentia vero inter ipsum ⁊ illum qui est principium est sicut differentia inter petitionem cibi a corpore sano vt sit loco resolutionis naturalis ex eo ⁊ petitionem cibi a corpore debilitato a solutione ⁊ fluxu sanguinis. Primus enim duorum somnorum petit restaurationem solutionis vigiliarum ⁊ est res naturalis. Et secundus petit restaurationem resolutionis laboris ⁊ non est naturalis. Et quandoque accidit somnus non naturalis absolute ⁊ est ex reditus spiritus animalis ab instrumentis propter eius infrigidationem substantie spiritus contrariam aut extrinsecus aut ex medicinis infrigidantibus ⁊ instrumenta adipiscuntur ex frigore inconuenientis penetrationi spiritus vitalis in eis secundum modum suum renouantem infusionem spiritus eius adiuuat corrumpentis complexionem quam recipit virtutem animalis spiritus a principio quare residuum redit ad profundum percorporis ⁊ fit piger ad dilatationem propter frigus complexionis ⁊ hoc est stupor. Et quandoque etiam accidit propter causam humectantem instrumenta ⁊ perturbantem substantiam spiritus ⁊ oppilantem viam eius ⁊ laxantem substantiam neruorum ⁊ lacertorum ⁊ mollificatio quam sequitur oppilatio ⁊ coopertimentum quod prohiberet spiritus penetrare quoniam spiritus ipsius substantia iam est ingrossata ⁊ perturbata. Et quoniam instrumenta eius iam sunt corrupta propter humiditatem ⁊ laxitatem eorum simul. Et iste est somnus ebrietatis ⁊ accidit quod est huic accidenti proximum propter nimiam stomachi repletionem ⁊ prolixitatem more cibi in stomacho: horum autem subet remouet vomitus. Et hec due cause que sunt causa quia plurimum accidit subet. Quandoque etiam adiunatur frigus ⁊ iuuat ipsum humiditas simul in causis somni. verumtamen causa antecedens tunc est ex frigore ⁊ iuuat ipsum humiditas.

Sicut aggregantur in vigiliis caliditas ⁊ siccitas ⁊ est causa vera ipsa caliditas quam iuuat siccitas. Subet preterea sunt cause alie ex quibus est vehementia potionum febris ⁊ euentus nature cum essentia super suam egritudinem ⁊ ipsius compressio sub materia ⁊ sequitur ipsam spiritus animalis sicut dictum est ⁊ propterea si materia febris est frigida phlegmatica ⁊ ipsa quidem non calefacit nisi cum putredine.

Et quandoque fit propter malitiam humorum ⁊ vaporum ascendentium ad anteriorem cerebri a stomacho aut pulmone in egritudinibus suis ⁊ reliquis membris. Et quandoque fit ex multitudine vermium ⁊ ascaridum. Et quandoque fit ex coartatione cerebri ipsius sub osse cranei: aut laesura eius: aut cortice ipsius cum cerebro aduenit percussio ⁊ vehementior venientium ad faciendum subet apud incisionem est vehementior eorum ad faciendum subet apud compressionem. Et quandoque fit propter vehementem dolorem percussionis euenientis lacertis temporis: aut secundum communitatem lesionis oris stomachi aut in matrice quare contrahitur ex eo cerebrum ⁊ oppilat vias spiritus sensibilis taliter quod eorum causa fit difficilis motus spiritus ad procedendum. Et quandoque fit propter vehementem debilitatem spiritus ⁊ resolutionem ipsius quare fit difficilis eius dilatatio. Et quoniam primi sensuum qui priuantur in somno ⁊ subet sunt visus ⁊ auditus: oportet tunc vt sit impedimentum in subet in anteriore cerebro ⁊ propter communitatem corruptionis imaginationis. Nam si non esset communitas anterioris cerebri ⁊ non accideret nocumentum nisi posteriori parti non oporteret vt visui ⁊ auditui proueniret priuatio neque esset somnus imo esset destructio motus ⁊ tactus solummodo ⁊ essent sensus reliqui cum dispositionibus suis sicut contingit in egritudinibus congelationis ⁊ sodbos ⁊ non esset nocumentum quod subet affert sensui vltra nocumentum quod infert motui. Nam ipse destruit sensum omnino ⁊ non penitus destruit motum remanet cum incolumis in anhelitu. Et oportet quidem ne oppilatio proueniens in subet sit completa neque cum multa spissitudine ⁊ si non fiat nocumentum in anhelitu. Omnis autem subet ex complexione pendens est propter frigus primo ⁊ propter humiditatem secundo. Amplius quandoque fit permutatio ad subet sicut ex peripneumonia ⁊ pleuresi ⁊ similibus. Et quidam hominum sunt quorum humores dum sedent sunt fracti non nocentes quare cooperit eos dormitatio. Aliique se prosternunt profundatur calor innatus ⁊ feruent ⁊ excitant vapores cerebri quare somnus non ipsum cooperit ⁊ precipue in eo qui non est sicce complexionis. Cum ergo multiplicantur coopertura somni indicat egritudines: ⁊ sicut aqua granatorum tardatur in stomacho que retinet vapores ⁊ liberat a vigiliis. Et nos quidem iam diximus qualiter oportet esse formam iacentium super cibum. Nunc autem dicimus quod visus recuperationis multotiens ledit dorsum ⁊ laxat ipsum. Cuius quidem cura est visus surgendi plurimus. Ex somno preterea in sole timetur capiti ⁊ qui stantiam facit possidere feretrum sanguinis qui fit cum rasceatione propterea quod luna mouet humores ⁊ causa quidem somnii guttur est coopertura oris carne quare spiritus non egreditur nisi in voce humiditatis.

De signis specierum subet. Cap.ii.

I autem subet fit ex frigore puro extrinsecus eius signa sunt vt fiat propter successionem frigoris vehementis aduenientis capiti extrinsecus aut propter frigus intra corpus ⁊ cerebrum ⁊ non inuenitur inflatio cum inflammatio neque in palpebris

etiam est color viridis et pulsus est extensus tendens ad duritiem cum raritate vehementi. ¶ Et si subet fit ex frigore potus alicuius medicinarum narcoticarum q̄ sunt opiū et iusquiamus et radix mādragore et semē mādragore et nux metel. et fungus et lac in stomacho acetosus et coriādrū humidum et semen psilii multum significatur signis que diximus de vnaquaque earum in capitulo de veneno. Et vt subet fiat cum aliis accidentibus suffocationis et viriditatis extremitatum et frigiditatis earum et apostema de lingue et permutatione odoris et sit pulsus cum casu formicans debilis non cum raritate imo frequens habens frequentiam vermiculosi formicantis. Et si fuerit rarus non erit ei odor neque fortitudo: Immo redit ex raritate ad spissitudinem et ex spissitudine ad raritatem. Scias ergo si aliquod horum in potu datum est aut ipse per se bibit et medicetur totum illud cum eo quod diximus in capitulo de venenis. ¶ Sunt autem quidam qui dicunt quod subet frigoris puri est leuius: subet materiei humide. Sed sermo ille non est vehementer sanus: Immo quandoque est fortis valde. Et omnem quidem subet factum ex frigore cerebri in substantia sua aut propter medicinam ebibitam sequitur corruptio in cogitatione et memoria. ¶ Non si subet sit ex humiditate pura sunt eius signa vt non videantur signa sanguinis neque grauitas phlegmatis. Si autem fiat ex phlegmate sentitur illud ex precedenti repletione et nimia stomachi satietate et multitudine potus et leuitate pulsus et ipsius fluctuatione cū latitudine et sentitur ex profunditate subet et grauitate ipsius et inflatione in palpebris et frigiditate tactus et regimine precedente et etate et regione et reliquis. ¶ Ex sanguine vero factus sentitur ex inflatione venarum que dicuntur guidez et rubedine oculorum et maxillarum et rubedine lingue et sentia calamitatis in capite et similibus illis que scimus. Et si cum hec sanguis et phlegma coniungantur aggregatione apostematum videbis signa karabitus et lethargie et subet asabati. ¶ Quod si causa in ipso fuerint vapores pulsi ex corpore in febribus et proprie apud dolorem pulmonis et apostema in ipso nominatum peripneumonia aut vapores stomachi facto totum sua signis. Nam si est ex stomacho precedunt ipsum vertigo et scotomia et tinnitus et phantasie et est leuis apud famem et augmentatur apud repletionem.
Si vero est ex parte pulmonis et pectoris precedunt ipsum dolor grauis et dolor in partibus pectoris et strictura spiritus et tussis et accidentia pleuresis et peripneumonie. Et similiter si fuerit ex epate precedunt ipsum significationes egritudinis in epate. Et si est ex matrice precedunt ipsum egritudines matricis et eius repletio.
Qui autem fit ex percussione facta super balbena aut super tempus sentitur suis significationibus. ¶ Et differentia quidem inter subet et apoplexiam est quod habente subet possibile est intelligere et excitari et sunt motus eius leuiores sensibus suis. Apoplecticus autem priuatur sensu et motu. Et omnino differentia inter habentem subet et illum in quo est malefactio propter debilitatem cordis est quod pulsus habentis subet est fortior et similior pulsibus sanorum. Et pulsus habentis sincopim est debilior et durior et sincopis prouenit per illatum cum mutatione coloris redeunt ad citrinitatem et ad similitudinem coloris mortuorum et frigidāt extrema. In subet autem non alteratur color faciei nisi ad illud quod est bonū et nō exsiccatur frustum faciei et nasi neque mutatur a forma dominantium nisi paruo tumore et inflatione. Et differentia quidem inter habentē subet et illā cuius matrix est suffocata est quod possibile est quod habens subet intelligat et loquatur si percipit. Illa vero cuius matrix est prefocata intelligat cū difficultate et non loquitur penitus et est motus et proprie motus colli et capitis et pedū facilior in eo qui habet subet et simili aperitio palpebrarū facilior in habentibus matricem suffocatam: et est prefocatio matricis causa nutrimenti fluxus et indicat potestatē sui et sentitur aut minoratur et sunt extendit et sit introitus in ipso in perturbatione gradatim et incipit a somno graui nisi causa eius sit frigus subito eueniens aut medicina ebibita. Scias ergo illud.

De cura subet et somni grauis facti in febribus. Capitulum

Subet autē que accidit ab egritudine existente in aliquibus mebris. Oportet curā peruenire ad membrū illud cū regimine quo purgetur et remoueatur quod in ipso est et confortatio cerebri vt materiā nō recipiat. Et illud quidē [illegible] in oleo ro. et aceto plurimo aut oleū [illegible] incipiat quum ipsum est solum cū expressionibus [illegible] confortantiū et post illud adhibeant embrocationes [illegible]. Deinde fiat permutatio ad resolutiua si fuerit cerebro retentum aliquid et tu quidē iam scisti omnia illa in canone. ¶ In eo autē qui fit in febribus [illegible] principio paroxismi oportet vt incipiat a ligatione extremitatum et a motu sternutationum assidue et odoramento aceti et vaporis eius et vnctione capitis cum oleo ro. et aceto plurimo aut aqua acerbe aut aqua granatorum [illegible] pontico. ¶ Ille autē qui fit propter potum narcoticorum curet secundum illud narcoticū et detur ergo ad potandum [illegible] ipsius quod dicti sumus in libro .iiij. ¶ Subet autem quod est ex frigore extrinsecus adueniente cura est potio tiriace et mithridati et diamusci et embrocetur caput cum aquis in quibus cocta sunt ruta et castoreum et [illegible] et vngatur caput cum oleo de ben et oleo de [illegible] cum castoreo et squilla et oleo muscelino [illegible] cū castoreo. Et similiter adhibeatur [illegible] ex castoreo et squilla et muscho et sint castorei partes .ij. et squille pars .i. et muschi quantitas parua [illegible] muschum assidue et vtatur eis que dicta sunt in calefactione complexionis cerebri. Sed est liber [illegible]. ¶ In illo autē qui factus est propter dominium sanguinis oportet vt incipiat a phlebotomia cephalice et ventose cum aut phlebotomia saphene et [illegible] clisteri temperato et fabulatione [illegible] et [illegible] factum est. Illum autē qui factus est propter dominium humiditatis pure que non est cum materia oportet vt cureo cū emplastro facto ex castoreo et fox [illegible] et costo et nuce cupressi et squilla et [illegible] et desiccentur cibus et alimenti olea et embrocationes [illegible] humectatio enim que est in oleis [illegible] virtutē medicinarum nisi sit valde fortis. Et oportet vt administratio fiat vnctionis capitis et fabulationis eius et odoratio musci. Et si fuerit humiditas cum materia phlegmatis oportet vt euacuetur cū clisteribus potu et ingenietur vt vomat: et plurimū eius quod est phlegmatis est in stomacho oportet vt eiiciatur cū eo quod phlegma incidit ex eis que diximus in loco suo et administrentur bocas digestiuas fortes et caputpurgia et sternutatoria et gargarismata et ea que scimus in canone [illegible] precepit. Et ex cura est vt eger audiat et videat ea que contristant ipsum: tristitia enim in huiusmodi egritudinibus in quibus debilitatur cogitatio et extinguitur [illegible] que commouent animam et reducunt eam ad [illegible]. ¶ Et ex medicinis quidem vigilare facientibus est epithima factum cum calcanto et absterso [illegible] aceto et constrictio extremitatum [illegible] et administratio sternutatoriorum.

De vigiliis et [illegible]. Capitulum

Jgitur quidē est dispositio animalis qua ciffundi tur spiritus aialis ad instrumēta sensus ⁊ motus et eis vtitur. Sabara vero est superfluitas in vigilia ⁊ egressus a re naturali. Et eius quidē causa cōplexionalis est caliditas ⁊ siccitas propter igneitatē spiritus ⁊ mouet semp ad exteriora ⁊ caliditas vehementius est faciens sabara ⁊ antiquus faciens. Et sabara quidē q̄ fit ex nitrositate humiditatis occultate in cerebro accidit propter dolorē ⁊ cogitationes cōmunes. et est sabara cuius causa est lumen ⁊ loci illuminatio quum pueris in huiusmodi aliqd preparatur sabare. ⁊ est sabara q̄ est propter malam digestionē ⁊ multitudinē repletionis. Et est sabara q̄ fit causa cibus qd inflat ⁊ cōmouet humores ⁊ sōna ⁊ timore in sōno sicut fabe ⁊ similia. Et est sabara que fit in febribus propter eleuationē vaporum siccorum medicatorū ad cerebrū. Et dolor quidam q̄ decrepitis accidit ex sabara est propter nitrositatē humorū eorū ⁊ fastidinē ipsorū ⁊ siccitatē substantie cerebri eorum. ⁊ est sabara q̄ fit causa apostematis melācholici: aut cancrosi in partibus cerebri ⁊ dicitur q̄ ille in quo sabara fit non dormit vnde accidit ei tussis moritur. Et nos quidem iam diximus in capitulo somni qd oportuit nos dicere.

De signis. Cap.v.

Signa igitur eius que fit a siccitate pura sine materia ⁊ nō forti caliditate sunt siccitas capitis ⁊ siccitas ⁊ siccitas oculorū ⁊ lingue ⁊ narium ⁊ q̄ non sentit in capite calor neq̄ frigus. Eius vero que fit ex caliditate ⁊ siccitate signa sunt inuentio signorū siccitatis cū inflammatione ⁊ adustione. Et quedam est cum siti ⁊ adustione in origine oculorū. Et eius quidē que fit ex nitrositate humorū signa sunt humectationis inuentio in naribus ⁊ lippitudo oculorū ⁊ sensibilitas grauitatis parie ⁊ velocitas excitationis apud somnū cum saltu. ⁊ alia quidē significant ex regimine preterito ⁊ etate. Et eius quidē q̄ fit ex illuminatione loci aut ex cibo. Signa eius sunt cause eius. Eius vero q̄ est ex apostemate melancholico signa sunt signa predicta multotiens. Sed eius que est ex dolore aut cogitationibus cōsimilibus ⁊ febribus acutis signa sunt eius cause.

De cura. Cap.vi.

Oportet quidē vt habens illā cuius causa est siccitas vtatur cibo humido ⁊ balneis temperatis propterea q̄ si ipsum balneū nō facit dormire tamen non est temperatū corporis ⁊ nō bone complexionis ⁊ atq̄ est in paucitate siccitatis: aut potestate humorum malorū quos balneū eleuat ⁊ oportet vt deserat cogitationē ⁊ coitum ⁊ laborē ⁊ vtatur quiete ⁊ tranquillitate ⁊ assiduitate inunctionis capitis cū oleis humectantibus ⁊ emulsione lactis sup caput ⁊ embrocatis humectantibus predictis ⁊ attractione in naribus eorum ⁊ caputpurgiis ipsorū ⁊ distillatione eorū in aure ⁊ propter olei nenufarini ⁊ precipue faciendo caputpurgiū ⁊ in fricatione inferiorū pedum. ¶ Eius vero q̄ est ex caliditate quum hoc regimen est cū additione facta in regimine harū medicinarū ⁊ administratio herbigrati tali ⁊ cucurbite ⁊ portulace ⁊ mucillaginis psilij ⁊ ... psillis ⁊ semperuiue ⁊ similiū. Et ex huiusmodi medicinis est somnus suauis subtilis cum quo non est hora ... cibus bonis: aut si sit cum hora sit equalis ⁊ propter illud somnio arborum ⁊ aque faciunt dormire. Eius vero que facta est ex dolore regimē est sedatio doloris. Et ipsius cura est cū eo qd propositū est in eius dolori in capitulo suo. Facta vero in febribus multotiens habenti datur in potu adiacetur pitam ⁊ sic dormit. Et oportet vt habens eā vtatur ablutione faciei ⁊ embrocatis ⁊ vnctione temporis ⁊ frontis cū oleo de papauere ⁊ lactuca ⁊ vt ponatur in sorbitionibus ipsius semen papaueris albi. Et quedam stupefaciunt ex narcoticis quorū descriptiones sunt in antidotario ⁊ troc. de citro predicti in c. de soda calida quū dissoluuntur in expressione papaueris aut aqua ros. in qua coctū est papauer aut aqua lactuce ⁊ liniatur eo frons cōferunt. Et ex eis quidem q̄ ad illud experta sunt est vt fumigantur cassia lignea ⁊ opiū ⁊ crocus ⁊ dissoluantur in oleo ros. ⁊ abstergantur ex eis nares. Et similiter epithima factū ex corticibus papaueris ⁊ radicibus mandragore sup vtraq̄ tēpora ⁊ etiā odoramenta ex eis. Et q̄ sumit ex illis quantitatē vnius grani dormit somnū temperatū. ¶ Qd si humor ad ipsum ascendens fuerit grossus fiat emplastrū frontis eius ex meliloto cū camomilla ⁊ robub. Et ex eis quidem que dormire faciunt febricitantes ⁊ alios est vt extremitates habentiū sabarā ligentur cū ligamine faciēte dolorē ⁊ corā ipsis ponatur lampas ⁊ precipiatur presentibus vt multiplicent cōfabulationes ⁊ sermones. Deinde soluatur repente ⁊ remoueatur lampas ⁊ precipiatur ibi existentibus vt taceāt repente ⁊ tūc dormient. Illa ea aūt q̄ facta sunt ex humiditate nitrosa salsa propter nitrositatē ⁊ salsedinem oportet vt acceptio olei acuti ⁊ salsi abiciatur ⁊ cibetur eam habens piscibus petrosis ⁊ carnibus subtilibus sicut ab egeri cū pauco sale ⁊ maxime cū pilulis ex sebeba ⁊ assidue fiat inunctio capitis cū oleis frigidis tepidis. Quoniam hec species sabare accidit in etate senij eius cura est parua. Verūtamē oportet vt eam habēs vtatur embroca ex aqua in qua cocta sunt ordeū ⁊ camomilla ⁊ albacum ⁊ nō aliud omni nocte. facit enim bene dormire. ⁊ similiter odorēt naribus facta ex oleo albacum aut oleo irino aut oleo de croco. Et quedam oportet vt in potu tribuamus habenti sabaram superflua virtutis cuius timet resolutio ceratarie ⁊ similia ex opio vt faciat ipsum dormire. Si vero q̄ nō habet sabaram cū huiusmodi superfluitate fortior vt laboret exerceatur ⁊ balneetur. Deinde ante cibū bibat aliquantulū vini ⁊ comedat cibus quoniam dormiet in hora.

De lesione sensus. Cap.vii.

Pericio nocumēti sensus cōtingentis in operationibus cerebri sunt propter diuersas causas ⁊ cognoscuntur tribus modis. Quā.n. sensus bolis est icolumis ⁊ imaginatio formarū rerū in sōno ⁊ vigilijs ostēsa. Deinde sunt res ⁊ dispositiōes quas videt in vigilijs suscepit in somno suo ex eis de quibus possibile est ipsum proponere remoueri ab eo ⁊ quum audit eas ⁊ testificatur nō remanēt apud eū tunc lesio illi est memorie ⁊ in posteriore cerebro quū in hoc nō est īpedimentū sed loquatur ea q̄ non sunt dicēda ⁊ timet ab eis a quibus timere nō oportet ⁊ putat esse bonū qd nō debet putari bonū: ⁊ sperat qd nō est sperandū ⁊ inquirit qd inquirendū nō est ⁊ facit qd faciendū nō est ⁊ ē potens seruare quoniā vult recordari tūc lesio est in cogitatione ⁊ in parte media cerebri. Si vero ipsius memoria ⁊ ipsius loq̄la sūt sicut esse debēt ⁊ nō cōtingit in his q̄ agit ⁊ loquitur aliqd contrariū rectitudini ⁊ imaginatur res sensibiles ⁊ colligit villos ⁊ videt singularia mendosa ⁊ igneos ⁊ nigros aut reliq̄ mēdosa: aut destruūt imaginatio formas rerū in sōno ⁊ vigilijs tunc lesio est i imaginatiōe ⁊ in ventre anteriore cerebri. Et si aggregantur duo ex illis aut tria tūc lesio est in duobus ventribus aut tribus ⁊ si cogitatio infirmet ⁊ accidat in eo abbreuiatio propter cōtrariē lesiōis memorie predictis formā facit est q̄ si infirmet cogitatio ⁊ sequitur eā egritudo memorie. Et quodcūq̄ horū est declinās ad diminutionē tūc egritudo est ex frigore: ⁊ quodcūq̄ est declinās ad permutationē ⁊ agitationē est ex calore. Et quidam existimauerunt q̄ declinatio ad di

minutionē est ꝑpter diminutionē substantie cerebri: ⁊ hoc qdem non est longinquum apud me. ¶ Causa vero eius aut est in primis in ipso cerebro aut est ex membro alio. Et qñ est ab extrinsecis sicut percussione aut casu. In curis aūt oportet te esse solicitū secundū principia que dixi i canone. Et collige ex tabulis egritudinū mēbrorū capitis in libro secundo medicinas ad oīa illa iuuamina quibus in eis vteris ⁊ cōsiderabis q̄ ex eis ⁊ quæ ex cibis ledunt eos q̄re alienabis eos in eis ⁊ inde eas cōsiderabis ⁊ alienabis eos a cibis q eos lediit in ipsis.

De ꝑmixtione sensus ⁊ alienatione. Cap. viii.

Permixtionis vero sensus ⁊ alienationis declaratio est qm̄ q̄ fit ꝑpter cerebrū ipsum ē aut ex cholera nigra: aut ex sanguine calido inflāmato: aut ex cholera citrina: aut ex cholera rubea: aut ex calore puro: aut ex vapore calido. Et illa qdē fit ex illis q̄ desiccant q̄re cerebri materia spūs inani priuat p cuius simile possibile est rōni vt ā suam seruare. Et facta ꝑpter mēbrū aliud: aut corpus est sicut q̄ fit propter stomachū: aut os eius aut miraci: aut ꝑpter matricem: aut ꝑpter totū corpus sicut in febribus. Et totū illud ē ꝑpter q̄litatē purā venientē ad ipsum sicut eleuat a digito pedis ⁊ manuū qñ apostemant ⁊ a mēbris corrupte cōplexionis apparat: aut ꝑpter vaporē calidū cholere ⁊ phlegmatis iā putridi ⁊ acuti. Et ꝑmixtio rōnis magis icolumis est q̄ est cū risu ⁊ que est secundū quietē: ⁊ deterior q̄ est cū agitatione ⁊ rixa ⁊ audacia.

De signis. Cap. ix.

Scias q̄ oīs dolor vehemēs de quo patiēs nō cōqueritur ⁊ in quo nō sentit ꝑmixtionē ⁊ vrina oleagina significat in febrib⁹ ꝑmixtionē rationis. Que vo fit ex melā est cū tristitia ⁊ alienatione mala: aut cū signis melancholie quoꝝ in capitulo ipsius rememorabimur. Et si melācholia est cholica ē cū supinositate ⁊ audacia. Et si est melā sanguinea ē cū leuia ⁊ risus cū exuberatione venarū. Facta autē a cholera citrina est cū inflāmatione ⁊ caliditate ⁊ rixa ⁊ malitia morū ⁊ agitatione vehemēti ⁊ imaginatione ignis ⁊ scintillarū ⁊ adustione angulorū oculorū iterorum ⁊ citrinitate coloris ⁊ inflāmatione capitis ⁊ extensione cutis frontis ⁊ profundatione oculorū ⁊ saltu ad oppositū. Et in illa qdē q̄ fit ex rubea sunt accidētia ista vehemētiora ⁊ magis ꝑuersa. Et huiusmōi qdē generis est ꝑmixtio q̄ fit in febrib⁹ ⁊ plm fit in pestilentialibus. ¶ Cū ea aūt q̄ facta est ex caliditate ⁊ siccitate puris non sunt grauitas neq̄ signa materierū predictarū in canone ⁊ in capitulis precedentibus. ¶ Factā autē ex phlegmate iā putrefacto ⁊ acuto habentib⁹ accidit vt eis assit cū ꝑmixtione senectus ⁊ vt eleuent supalia sua manibus suis oī hora ⁊ vt ipsorū capita grauent: ⁊ patiantur subet ꝑpter substantiā frigoris sicut ꝑmiscentur eorū rōnes ꝑpter accidentia caliditatis. Et isti qdē nō separant ab eo qd̄ tenēt ⁊ plurimū qdem accidit eis vt existimēt se ipsos bestias ⁊ aues. ¶ Et vniuersaliter quidē ꝑmixtio rōnis q̄ accidit a caliditate sicca tunc ipsam significat vigilie: aut a caliditate hūida significat: aut a phlegmate putrefacto tūc significat ipsam subet. ¶ Illa vero cuius cā est vapor ascendēs ex mēbro cognoscit ex dispositione illius mēbri dolorosi si fuerit mēbrū: aut totius corporis si fuerit cōprehendens sicut in febribus cōicantibus ⁊ cognoscit an est pura: aut est materia aut vapor. Et signa quidem omnium illorum predicta sunt in capitulo de soda.

De cura. Cap. x.

Curam autē que melancholie adhibet dicemus in capitulo melancholie. ¶ In cura autem ꝑmixtionis facte ex sanguine oportet ut incipiat phlebotomia ⁊ ab oībus q̄ separant sanguinē ⁊ ipsum ingrossant ⁊ eius essentiā rectificant. ¶ Ista vero q̄ facta ex citrina aut rubea cura est vt incipiat ⁊ euacuet ⁊ permutet cōplexio aut corporis totius aut capitis proprie ⁊ administrent infrigidationes ⁊ humectationes predicte in canone ⁊ administrent emplastra post rasionē capillorū: ⁊ si coarctat ⁊ fortior fiat regatur alio regimine ex eis qdē q̄ conueniūt ꝑmixtioni sensus cholere citrinā infrigidatū ex oleo ros. ⁊ aceto ... ⁊ oleū viol. lac ⁊ si nō fuerit febris aut oleū ... cū cautela repercussionis vaporū. ... tunc oīa epithimata non sunt ... possidere cōstrictionē caliditatis q̄re non faciat ... purgiū ⁊ faciat augmentū in attractione ... ter adhibe clistere leniuiū. ¶ In ea aūt q̄ fit ꝑpter ... bri cōstat ... capitis ... ⁊ infrigidatione ⁊ attractione ad cōtrariū: ⁊ hoc totū qdē ... ex canonibus preteritis vniuersalibus ⁊ particularib⁹. ... cū caliditate ⁊ rationis ꝑmixtionē ... tas ⁊ signa apostemati oportet vt ... tur vehementer ⁊ qñ necessaria est ... ipsius redeat ratio ⁊ qñ oportet vt caput ... cruce cauterizet si nihil aliud cōfert. Et ex eis ... ferentibus est vt fundat sup capita ipsorū ... dū ⁊ capitū ⁊ multotiens sanat eos ... bunt ⁊ cōedūt ipsum diebus aliquibus sicut ... quo alio fructuū et dulcibus inter ea que ... faciunt nō apparere.

De stoliditate ⁊ amentia. Cap. xi.

Differentia inter ꝑmixtionē rōnis ⁊ stoliditatē ⁊ amētiā q̄uis sunt duo impedimenta ... ⁊ sit causa faciens contingere vtrāq̄ similiter in ventre medio cerebri est q̄ ꝑmixtio ... sio in operationibus cogitationis secundū ... Stoliditas vero ⁊ amentia sunt lesio secundū diminutionē: aut destructionē ⁊ dispositio ... ipsius. Et ea qdē iā sciuisti q̄ ipsa operationes ... ¶ Huiusmodi aūt egritudinis cause aut sunt frigiditas pura aut cū siccitate cōprehendēs sup ventrē medium cerebri in longitudine dierū ⁊ spaciis: aut frigiditas cū aliquo phlegmatico in vacuitatib⁹ vasorū cerebri. ... causa in hoc nō est nocumentū ex frigiditate ... liditate nisi qm̄ hoc nocumentū est destructio ... nis. Quoniā caliditas est faciens cogitationē q̄ est ... ex motibus spiritus quo mouet ab anteriori parte cerebri vsq̄ ad eius postremā ⁊ ecōtrario. Et caliditas ... dē eleuat motus ⁊ iuuat ipsam. Et frigiditas ... sam. Qua propter posita est cōplexio huiusmodi ... tis cerebri declinis ad caliditatē ⁊ posita est ... fit ei reditus ab imaginatione ad memoriā. ... iam sciuisti imaginationē ⁊ memoriā ⁊ locos ... quiē egritudo curat calefactione cerebri ⁊ humectatione ipsius si fuerit cū siccitate aut resolutione ... ipso ⁊ euacuationib⁹ cū medicinis magnis ⁊ ... facto cū oxymelle squillitico aut semine ... unt a ma ⁊ os vt ex illo ꝑueniat ad ... dicinis sibi ꝑprijs sicut diamuscū ⁊ ... musera ⁊ his similia. Et nō oportet vt prolōgemus sermonē in hoc capitulo. Iam enim sciuisti modū huius regiminis in canonibus in eo qd̄ scripsi... qdem vt hospitiū eius domus luminosa fiat ... ter qdem vigilie ⁊ sabara ⁊ subtilitas cibi ⁊ ... ipsius ⁊ declinatio ad cōplexionē siccioremi ⁊ ... tionem sanguinis ad temperandam ipsum ⁊ ... ipsius ⁊ calefactio eius. Iā q̄ non sit vehementer ...

nis ⁊ calefactio. Jmo sit caliditas subtilis non feruens. Hec enim ex eis est que rectificant sensum ⁊ mundant spiritum. ¶ Et nihil est magis inimicum sensui quam repletio ex cibis ⁊ humiditatibus: ⁊ siccitas nocet sensui non vnde est diminutio: sed vnde est superfluitas in velocitate motus: aut vnde est paucitas spiritus vehementer: aut eius resolutio cum aliquanto motu.

De corruptione memorie. Cap. xij.

Ipsa est comparanda stoliditati nisi quia est in posteriori cerebro quoniam est diminutio in aliqua operationum posterioris cerebri aut destructio in ea. Et eius quidem causa prima apud. S. est frigiditas aut pura aut cum siccitate ⁊ non imprimitur in illa similitudo aut cum humiditate ⁊ non seruat quod impressum est in ea. ¶ Sed si est cum siccitate significant ipsum vigilie ⁊ insomnietates. Nam seruat res preteritas ⁊ non est potens seruare res momentaneas illius hore. Et si est cum humiditate significat eam subet ⁊ quod preterita penitus non seruat. Et solum seruat ea que sunt illius hore ⁊ momentanea spatio maiore quam preterita. ¶ Et si fuerit illic frigiditas pura erit stupor ⁊ vertigo. ¶ Et fortasse erit ex siccitate cum caliditate ⁊ erit cum eo permixtio sensus. Et illud quidem est aut in illa parte cerebri ipsius aut in ventre ipsius: aut in vasis. ¶ Et quandoque fit propter humores ⁊ malitiam complexionis ipsorum peruenientem ad cerebrum. Et quidem antiquorum iam diterminit hoc ⁊ est ex eis que edificata sunt repente. Et obliuio quidem ⁊ corruptio memorie secundum plurimum non accidunt nisi ex frigiditate ⁊ humiditate. Aliquando fit ab apostematibus cerebri ⁊ proprie frigidis. ¶ Scias quod obliuio quando accidit cum sanitate minatur egritudines cerebri propinquas sicut apoplexiam epilepsiam ⁊ litargiam.

Signa. Cap. xiij.

Potest ⁊ cognoscas illud ex canonibus predictis ⁊ non iteres eos in omni hora.

De cura. Cap. xiiij.

Illa autem que separata est a caliditate ⁊ siccitate est facilioris cure. Et huiusmodi quidem cura est cum eo quod dictum est multotiens. ¶ In ea vero que facta est a siccitate nuda oportet egrum nutriri cibis humectantibus temperatis ⁊ vt administres exercitium parui capitis cum fricatione ⁊ compressione facta cum panno aspero ⁊ motionem manuum ⁊ pedum ⁊ vniuersaliter exercitium quod non sit forte: sed sit secundum quantitatem sufficientem ⁊ procuret augmentum cibi ⁊ quietem ⁊ somnum ⁊ balneum ⁊ calefactionem cum emplastris calefacientibus. Oportet quoque cum rememorationem non iteramus: ⁊ cum ventosis super caput absque scarificatione ⁊ cum medicinis rubificantibus: ⁊ fortasse necesse erit vt plurimum sit posterius in collum sanguisugis crineo ⁊ administrent aque in quibus coquantur camomilla ⁊ melilotum ⁊ pedes caprarum: ⁊ ex oleis oleum de lilio ⁊ narciso ⁊ keiri. ¶ Quod si fuerit a materia habente frigiditatem ⁊ humiditatem cum cura ipsius post digestionem cum eo quod scis. Et habuerit in domo multa lumina. Et incipiat primum ab euacuantibus que sunt facilia sicut hiera ⁊ pulpa colloquintide ⁊ castoreum. Deinde gradatim procedat ad hieras magnas: postea administret si confidis quod non est malitia complexionis calide confectionem anacardinam quoniam est fortior in confortatione. ¶ Solius sufficienter facientis acquirere seruationem memoriarum administret reliqua digestiua ex medicinis: ⁊ gargarismis ⁊ odoramentis cum quibus sis ⁊ noscens in dissecatione eius secundum gradatim procede. Et caue ne desiccatio tua consequatur finem humiditatis principalis: ⁊ dicit quod cum frigiditas complexionis. Illud enim est ex eis que in resolutione augmentum prebent. Et oportet vt abstineat a ebrietate ⁊ inflationem ventorum ⁊ repletiones ⁊ abstineant ab ablutione cum aqua pluuiali calida quidem propter illud quod est in ea de mollificatione: ⁊ a frigida quidem propterea quod stupefacit ⁊ nocet spiritui sensus quod si eis accidit repletio substantiet regimen post ipsam. Oportet ergo vt abstineatur a cibis retinentibus ⁊ grauantibus ⁊ vaporosis. ¶ Repletio vero ex vino facta nocet valde: sed parum delectat animam ⁊ confortat spiritum ⁊ facit ipsum bonum ⁊ excusat a multiplicatione aque. Eius enim multiplicatio est res magis nocens eis ⁊ dormitio multa in meridie. Et vniuersaliter somnus multus nocet multum ⁊ proprie super repletiones plurimum. Superfluitas quoque vigiliarum resoluit spiritum ⁊ debilitat eum. Et cum hoc replet cerebrum vaporibus. Et ex eis quidem experta sunt a corporibus nutritus ⁊ piper longum nutritum ⁊ multa sunt manifeste addentia in seruatione. ¶ Et medicamen hoc expertum ⁊ eius quidem confectio. R. olibani ciperi piperis croci myrrhe partes equales communiscent. Sumatur omni die pondus ʒ. vnius ⁊ hoc etiam iam expertum est. piperis partes .ij. cymini tanti dem zuccari albi partes .iij. ⁊ expertum etiam omni die ieiunio potare in ipsa olibani .ij. quantitas autem ⁊ piperis quantitatem ⁊ iterum cymini partes .v. piperis .i. acori .ij. ciperi .ij. myrobalani .ij. medio anacardi .i. mellis duplum omnis. ¶ Et oportet vt redeas ad medicinas singulares scriptas in libro secundo: ⁊ earum locus est in tabulis egritudinum capitis. ¶ Et oportet vt sit hospitium huius domus in qua sit lumen plurimum. ¶ Facta vero ab apostematibus cerebri curatur cum eo quod dictum est in karabito ⁊ in lethargia ⁊ subet assabari.

De corruptione imaginationis. Cap. xiiij.

Ipsa eadem cognoscitur in signis narratis in aliis capitulis. veruntamen est in anteriore parte cerebri: ⁊ eius corruptio aut est vt imaginetur quod non est: ⁊ videat res quibus non est inuentio: ⁊ illud est propter dominium cholere in anteriore parte cerebri: aut propter dominium malitie complexionis calide absque materia: aut vt minuatur imaginatio ⁊ debilitetur ab imaginando res imaginabiles ⁊ neque videt visiones ⁊ somnia nisi parum ⁊ obliuiscatur eorum ⁊ obliuiscatur formarum sensatarum qualiter sunt ⁊ neque imaginetur eas. Et eius quidem causa est eadem causa que est diminutionis memorie. veruntamen plurimum corruptionis memorie non fit nisi a frigiditate ⁊ humiditate ⁊ paucitas ipsius fit a siccitate: ⁊ res hec est econuerso. veruntamen hoc instrumentum lene creatum est vt velociter fiat impressio eius quod imaginatur: ⁊ illud durum vt solutio ipsius difficilis fiat ab eo quod in ipso est impressum propter res cadentes in ipso econtrario: ⁊ corruptio quidem memorie cadit in duabus dictionibus sensatorum ⁊ in corruptione compositionis eorum ⁊ corruptio imaginationis cadit sicut in sensatio ⁊ formis ipsorum. Et hoc quidem scitur ex arte alia. ¶ Quod autem magis significatiuum est quod egritudo est ex humiditate aut siccitate est dispositio somni ⁊ vigiliarum ⁊ dispositio siccitatis oculorum ⁊ narium ⁊ humiditatis eorum. Et dispositio coloris lingue ⁊ humiditatis eius aut siccitatis ipsius. ¶ Et quando est egritudo corruptionis imaginationis non ipsius diminutio in eo sufficiens ad cognoscendum eam etiam quod est a melancholia aut cholera: aut complexione calida singulari propter illud quod dictum est ⁊ scitur. ¶ Cure autem illius sunt secundum curas que sunt in egritudinibus predictis. veruntamen oportet vt materia sit in partibus principiorum sensus ⁊ si necessaria est incisio aut ventosarum appositio fiat in anteriore parte cerebri.

De mania canina. Cap. xv.

Expositio manie est demonium lupinum. Kanina vero est species eius cuilibet cum ira p-

missa tripudio ꝛ inquisitione corrupta permista pestio ni quadmodū est ex natura canū. Et scias ꝙ materia faciens demoniū lupinū est in substantia materie faciens melancholiā: que vtreqꝫ sunt melancholice. Verumtū causa faciens demoniū est melancholia adusta facta aut a cholera aut melācholia q̄ est deterior ꝛ faciens melancholiā est melancholia naturalis multa aut adusta. Sed est facta a phlegmate aut sanguine dulcetamē parū fit a sanguine adusto. Si autē fiat ab ipsa melācholia tunc plurimū quū fit melancholia nō est nisi mania cū sua applicatione in anteriore parte cerebri ꝛ substātia eius quā ipsius applicatio ad cerebrū est sicut applicatio materie karabiti. Et melancholia q̄dē est cū malitia estimationis ꝛ cogitatione corrupta ꝛ timore ꝛ quiete ꝛ non est in ipsa agitatio vehemens. Mania vero tota est agitatio ꝛ saltus ꝛ inquisitio ꝛ lupositas ꝛ aspectus eius nō assimilatur aspectui hois. Imo res cui magis similis est aspectus luponi. Et differt ab vita spe karabiti cui eam habēs in demonio assimilat. Quoniā cū hac egritudine nō est febris secundū plurimū. Sed karabiti nō euacuat ab ipsa. Canina autē est species manie in qua est associatio vehemēs ꝛ amicitia cū obedientia ꝛ cōuenientia simul. Et ipsa quidē nō est credulitas contentionis q̄ est in mania ꝛ est quasi ad sanguineam propinquior. Hec autē egritudo plurimum accidit in autumno ꝓpter malitiā humorū. Et quādoqꝫ multiplicat in vere ꝛ in estate ꝛ est ei excitatio apud flatum septentrionis ꝓpter desiccationem septentrionis. Et hanc q̄dē egritudinē plurimū non resoluit nisi hemorroides ꝛ varices. Et qñ accidit successione eius hydropis soluit eam cū humiditate sua ꝓpterea quū eius causa est caliditas epatis ꝛ ipsius siccitas. et multotiēs accidit hec egritudo ꝓpter cōmunitatem stomachi quam vomitus sanat.

De signis manie vniuersalibus ꝛ specierum eius. Cap. xvi.

Signa itaqꝫ vniuersalia eius sunt ꝙ mutatio operationū moraliū ꝛ mobilium est mutatio p̄dicta. Signa vero indicantia ipsam sūt sicut incubus cū caliditate cerebri ꝛ sicut si replicant pedes sanguine ꝛ fiant rubei aut coagulet sanguis in mamilla mulieris ꝛ sigꝫ motus corruptionis sanguinis. Et primū q̄s sigꝫ ꝙ facta est causa corruptiōis sanguinis in membro in quo calor innatus non est fortis regens sanguinē bene. Imo corripitur in ipso sanguis aliqua corruptionis spe. Et quum accidit signū primus in fine manie fortiam sigꝫ ipsius resolutionē significatione variorum. Et multotiens accidit mania in egritudinibꝫ acutis significans crisim: ergo si reliqua signa eius inuētionē anteserunt sigꝫ ꝙ crisis erit bona. Et q̄s est vehementia manie significans crisim ipsius manie. Et signū q̄dem facte ex melancholia adusta a melancholia est ꝙ eius demoniū ꝛ lupinositas eius sunt cū cogitatione ꝛ quiete spacio aliquo. Deinde quum mouet ꝛ loquitur incipit ratiocinari cogitans. postea quꝫ iteratur sup cū non est possibile euadere ex eo neqꝫ facere salere ipsum. Et est extenuatio corporis in ipso vehementior ꝛ color ad nigredinē declinior ꝛ somnia deteriora: ꝛ q̄s vomit aliqd acetosum ex quo ebullit terra. In ea vero q̄ est ex melancholia cholerica fiunt permutationes ad cōmptionē velocius ꝛ quies ab ea velocius ꝛ nō recordat cōmptionis ꝛ odij sicut recordatur eius primus aut minorat eius quies ꝛ multiplicat motus ipsius ꝛ rixa ꝛ agitatio eius.

De cura. Cap. xvij.

In repletionē vides humorū phlebotomia. Et si vides dominiū cholere in corpore ꝛ vrinam ꝛ reliqua signa euacua cū decoctione epithymi: aut decoctione myrobal. si est cholera melancholica. Et si est melancholia pura fortasse necessariū tibi vt euacues cū epithymi puri pondere drag. 3. cum oxymelle ꝛ pilul. de lazulo. Deinde veni ad caput: euacua si est ibi repletio sanguinea: aut melancholia sanguinea ex venis que sunt sub lingua. Et adiuua ipsius euacuationē cū his pilulis. Quarū confectio: hierepicre epithymi sticados oīum tm̄ ꝫ ah partes .ij. scamonee myrobal. ambor. añ. partem .v. lapidis lazuli magne. Et post vniuersalē euacuationē ... bus separatis sumatur ex eis quaqꝫ nocte pondus ... Et ex eis que cōferunt ad illud sunt pile ... epithymi polypodij ambor. añ. 3. v. lapidis armeni myrobal. kebu. añ. 3. i. sticados 3. ꝛ salis indi ... loquitide ambor. añ. 3. iij. bellir. emblic. ... cōium añ. 3. ij. turbit. 3. ꝫ. cōficiantur cū oxymelle ... lino ꝛ administrentur. Et fiant gargarismata cū oxymelle scamoneato ꝛ nō sufficit vtaris de pilulis scribar. Sed vtere eis tanto tp̄e quo assidue ... tur in eis lenitas. Quum autē malitiā cōplexionis ... fide fortis absconde eas. Et post purgationem ... ad infrigidationē ꝛ humectationē cum embrocationibus. Et fortasse necessariū erit vt in die quaqꝫ ... cēntur ꝛ liniantur capita ipsorum ex decoctione ... ꝛ capitū ꝛ inuulgeantur super ipsa lac ꝛ ponat super ea butyrū crudū. Sitqꝫ intentio tua in humectatione ... ior intentione tua in infrigidando. Veruntamen ... fuerunt medicinas vehementis humectationis ... gidas pone cū eis camamillā. Et fortasse necessarium erit tibi vt eos dormire facias. medicamē ... in potu. Dabis ergo ei ad bibendum cum aqua granatorum dulcium vt humectet: aut cum ... nis vel similibus: aut cum aqua ordei ꝛ embrocea eos ... aqua ordei ꝛ cum aqua in qua coctum sit papauer ... dormiant. verum rectius est vt ponas in eo ... menulle: ꝛ euulge super caput lac ꝛ olea ... illud sunt bona. Et quum administratis embrocas ꝛ caputpurgia ꝛ olea humectantia. ... mant postea fm̄ dispositionē qua sit ... eis ꝛ olea facientibus subet ꝛ ꝓpter eos ... ipona imbue eis quod humectat sicut aqua ordei. ... des eis ad potandum aliqd qd ... et in quo sit subtiliatio ꝛ desiccatio ꝛ lenis. ... videris naturam duram clisteriza infirmū ... ad caput vapores impedientes ex fece. ... in aquis ipsorū des eis in potu radices ... semen eius ꝛ radicem vitis albe ꝛ est ... Sitqꝫ ipsorum ex eis potō qua ...

Si autē ea non biberint absconde illa in cibo ...

Et coram infirmo sedeat de quo verecundet ꝙ timeat ꝛ stringant corde ꝛ crura eius semper vt ... vapor ad inferiora trahantur. Quod si timet ꝙ ... ledant ligenē fortiter ꝛ intromittant in cabis ... tur in suspensorio eleuato quod est sicut ... oportet vt sint ibi ꝓ cibi secundū ... ditatē. veruntū ops ne cū sua humiditate ... oppilationes venire faciunt sicut ... ei. Illud enim valde nocet eis ꝛ nō ... nocat eis. Illud .n. in ipē nocet. Et reliqꝫ ... rum in qbꝫ oportet vt sibi timeant ꝛ ibi ... ra melācholie ꝛ nos rememorabimur ...

Aliqꝫ declinat nō est malū si ad potandū ... nū p̄im cōmisū. Nā illud humectat eos ꝛ dormire ...

De melancholia. Cap. xviij.

Dicitur melancholia mutatio extimationum et cogitationum a cursu naturali ad corruptionem et ad timorem et ad maliciam propter complexiones melancholicam facientem illustrem spiritum cerebri interi⁹ et facientem ipsum timidum propter tenebras ipsi⁹ sicut tenebre extrinsece sollicitant et timere faciunt. Sum q̄ complexio frigiditatis et siccitatis contraria est spiritui debilitans ipsum sicut complexio caliditatis et humiditatis ut complexio vini est conveniens et confortans. Quā melancholia componitur cum ira et saltu et furtiuo permutatur et nominatur mania. Et neq̄ dicimus quod causa eius est a cholera nigra nō adusta. Et melancholie quidem causa aut est in ipso cerebro: aut extra cerebrum. Et illa que est in ipso cerebro: aut est ex malitia complexionis frigide et sicce sine materia permutante substantiam cerebri et complexionem spirit⁹ luminosi ad tenebras: aut est cum materia. Et illa que est cum materia. Aut est cum materia que est in venis veniens ad eas et ex loco alio et conuertitur in eis ad choleram nigram propter adustionem ei⁹ que in eis est et fit fex et hoc est plurimum. aut est materia imbibita corpori cerebri et est impediens cerebri spiritus et substantiam suam et effundit in ventres. Et multotiens fit permutatione ex epilepsia. Illi vero cuius causa est extra cerebrum communicat eo aliquid ex quo ad cerebrum humor elevantur vapor tenebrosus. Est ergo res illa: aut in toto corpore quando ei dominatur complexio melancholica. Aut spleni in ipso remanet melia et nō potest ipsam purgare: aut debilis et nō potest trahere nigram ex sanguine: aut que in ipso prima aperta nō prouenit. Sed nocumentum aliud.

Aut propter vehementiam caliditatis epatis: aut est res alia ipsius mirac quod in ipso aduunantur superfluitates nutrimenti et vapores insensibilium et aduruntur humores ipsius et coniungunt in genere melancholie et faciunt evenire apsa: aut sine faciunt evenire eleuantur ex eis vapor tenebrosus ad caput et dicitur hec infirmitas mirachia et melancholia mirachia. Et ipsa quidem multotiens eleuatur ab apate potiena nem epatis et adurentur sanguinis mirac: et est illud quod G. posuit causam in melancholia mirachia. Et Zeorallo quidem videtur quod causa est vehementia caliditatis epatis et intestinorum. Et quidam alii ponunt causam in eis oppilationes que fiunt in meseraicis. Et si nō fit apostema. Dixit ergo quod ponit causam in illo oppilationem in meseraicis: et si non fit apsa quod nutrimentum ipsorum nō penetrat ad venas et accidit ei corruptio. Et ipsi quod dicit illud esse propter apsa longitudinis morationis cibi in eis crudi cum dispositione sua. Et hoc quidem plurimum nō fit calidum. Sed neque est illic fe. et fitio et vomitus cholerum. Et quia est causa generationis ei⁹ acetonica. Et principium quidem generationis est in cerebro quum in eo est apsa calidum et aduritur vapor ei⁹ in humiditatib⁹ cerebri. Aut est in matrice: aut in reliquis membris capiti communicantib⁹. ¶ Cuius vero que fit a frigiditate et siccitate sine materia causa est malitia complexionis melancholice in corde cum materia aut sine materia cui communicat in ipsa cerebrum: quia spiritus animalis est spiritus vitalis et ex substantia ipsius. Quum ergo complexio ei⁹ corrupta melancholica corrumpit complexionem cerebri et conuertit ad melancholiam. Et quamquam propter causas alias infrigidantes et exsiccantes nō ex corde sola. Tamen nō fit possibile ut fiat absque communitate cordis. Immo forsitan magnitudo cause in ipso erit ex corde. Et propter hoc necessarium est ut consequatur cura cordis cum cura cerebri in hac egritudine. Et scias quod sanguis cordis qui est tersus subtilis clarus letificans restituit corrupto cerebri et rectificat ipsius. Immo nō est mirum si secundum plurimum principium illius ex corde. Licet nō existat hec egritudo nisi in cerebro. nō enim est nouum neque mirum si cordis complexio primum corrumpatur et sequatur ei cerebrum et corrumpatur cerebri complexio et sequatur eam cor et corrumpatur complexio spiritus in corde et fit ad similitudinem et corrumpat quod ex eo penetrat ad cerebrum et iuuat cerebrum ad se corrumpendum. ¶ Et quia accidit in fine egritudinum materialium et propter acutarum melia et est signum mortis et nunc accidit hominum illi ut recedet morbus et moriturus plurimum. Et universaliter quidem cholera nigra multiplicatur et generatur quia causa membri operantis nutrimentum quod est epar quum aduritur sanguis aut debilitatur ab expulsione superfluitatis misce et est minus. Et quia causa membri quod est custoditorium cholere nigre et est splen quum debilitatur in duab⁹ reb⁹ quarum una est attractio fecis sanguinis et cineritatis ei⁹ ab epate. Et altera est expulsio superfluitatis que ex eo ad ipsum trahitur ad locum qui est separatus. Et quia generatur cholera nigra in membro alio, aut propter vehementiam adustionis nutrimenti eius: aut causa defectus ipsius ab expulsione superfluitatis nutrimenti sui que resoluitur eius subtile et fit fex spissum ipsius melancholicum aut propter vehementiam infrigidationis et desiccationis eius quod ad ipsum peruenit. Et quia etiam fiunt cause in generatione eius ubi generatur cholere nigre. Et quibusdam medicorum visum est quod melia contingat a demonio. Sed nos nō curam⁹ quum physicam docemus. si illud contingat a demonio: aut nō contingat postquam dicim⁹ quum si contingat a demonio sufficit nobis ut conuertat complexionem ad choleram nigram et fit causa eius propinqua cholera nigra: deinde fit causa illius cholere nigre demonium aut nō demonium. ¶ Et cause quas fortib⁹ in generatione melie est superfluitas tristitie et timoris. Et oportet ut scias quod cholera nigra faciens melancholiam quia est cholera nigra naturalis: aut phlegma quum conuertitur in choleram nigram propter spissitudinem: aut propter aliquam adustionem quamuis hoc sit parum et raro: aut sanguis quum propter decoctionem conuertitur absque adustione vehementi. Humor autem cholericus quum in ipso cadit adustio vltima facit maniam et nō est conuersus super meliam. Et vna queque specierum cholere nigre quum in cerebro est modo predicto facit meliam. Verumtamen quedam earum cum melia efficit maniam. Illa vero que est magis in columnis est illa que fit ex fece sanguinis et cum qua fit gaudium. Et melia quidem plurimum resoluitur per hemorroidas et varices. Et quia minoratur generatio huius egritudinis in albis et pinguib⁹ et multiplicatur in brunis et pilosis extenuatis et duram carnem habentib⁹. et multiplicatur generatio ipsius in eo cui⁹ cor est vehementer calidum et cerebrum ipsi⁹ est humidum. quoniam et caliditas cordis ei⁹ generatiua cholere nigre in ipso et humiditas cerebri ipsius susceptiua impressionis eius quod generatur in corde ipsius. Ex eis vero que ad ipsum sunt preparati sunt tranuli et scilla bum multotiens repetentes antequam dictionem perficiant linguas habentes lenes et oculos mobiles quorum facies sunt vehementis rubedinis et bruni et pilosi et proprie in quorum pectoribus sunt pili nigri et grossi quorum vene sunt ample et labia grossa. Quidam quidem ipsorum sunt significationes caliditatis cordis et quedam significationes humiditatis cerebri. Et plurimum sunt sicut quod apparet phlegmatici. Et hec quidem egritudo plus accidit in viris. Sed in mulierib⁹ est deterior et multiplicatur in iuuenibus et senib⁹ et minoratur in hyeme et multiplicatur in estate et autumno. Et quia excitatur in vere plurimum quoniam ver elevat humores et permiscet eos sanguini. Et quia est eius excitatio cum prodiis in quibus excitatur cholera nigra et feruet etiam. Et ad illud etiam qui preparat⁹ est melancholie eius peruenit ipsa quum assunt ei timor: aut angustia: aut insomnietas: aut retinetur in ipso consuetudo cursus sanguinis: aut vomitus melancholicus aut reliqua.

De signis specierum eius. Cap. xviij.

Signa principii melancholie sunt extimatio mala et timor sine causa et velocitas ire et dilectio soli-

dulcinis & tremor & vertigo & sonitus & tinnitus & proprie in mirac. Cum autem confirmata est timor & malitia existimationis & angustia & sollicitudo & alienatio sermonis & fastidium propter multitudinem & curiositatis et species timoris ex eis que non sunt aut sunt & plurimus timoris eius est ex eis que non timentur sm consuetudinem. Et species quidem iste sunt indefinite. Quidam enim eorum timent casum celi sup se. Et quidam eorum timent quod terra absorbeat eos. Et quidam timent latrones. et alii timent ne lupus ad eos ingrediatur. Et quia eos propterea habent in hoc in passione. Et cum hoc quia imaginantur res coram oculis suis que non sunt sane. Et quia imaginantur se ipsos factos reges aut lupos aut demones aut aves aut instrumenta artificialia. ¶ Amplius quidam eorum sunt qui rident & proprie quorum melancholia est sanguinea qui imaginantur quod placet & delectat eos. Et quidam sunt qui plorant & proprie quorum melancholia est mera pura. Et quidam eorum sunt qui diligunt mortem. Et quidam qui eam abhorrent. ¶ Signa vero eius que in cerebro est sunt proprie superfluitas cogitationis & assiduatio sollicitudinis melancholice & assiduus aspectus ad rem unam & ad terram & signum ipsam color capitis & faciei & oculorum & nigredo pilorum & capitis & grossitudo eorum & antecessio insomnietatis & cogitationum & mora in sole & que similia sunt istis. Et egritudines cerebri antecedentes & ut assint signa que diximus in doloris cerebro convenientibus permaneat & ut non appareat nocumentum quod membrum illud medicatum sed remaneat & ut sine accidentia valde magna. Signa autem que facta est cum ratione totius corporis est nigredo corporis & eius arefactio & repletio eius quod evacuatur ex splene & ob hoc quod evacuatur cum periodis ex ano & menstruis & multitudo pilorum corporis & vehemens nigredo ipsorum & antecessio ciborum malorum & melancholicorum & quos iam docuimus in libro secundo.

Et egritudines quidem quibus succedit melancholia sunt sicut febres temporales & permixte. Verum signa eius que facta est ex splene sunt multitudo desiderii propter effusionem cholere nigre ad stomachum & cum paucitate digestionis propter frigiditatem complexionis & multitudo rugitus lateris sinistri & dilatatio splenis. Et illud quidem est quod non ab eo separatur. Repletio vehemens propter inflationem. Et quicquid est cum ea febris quartana & natura est lenis: & quia mordicatio cholere nigre facit nisi sit mania. ¶ Signa autem eius que est ex stomacho sunt inventio signorum apostematis stomachi rememoratorum in capitulo de egritudinibus stomachi & augmento egritudinis cum facietate nauseativa & repletione & in hora digestionis. Et multotiens excitantur cum ea apud comestionem usquequo digerant dolorem & deinde quiescunt apud digestionem. Si autem est calidum signum ipsum inflammatio in mirac & sitis. Et plurimum illam habens est splenetricus.

Signa vero mirachie sunt gravitas in mirac & attractio ad superiora & nausea absque ardoribus & malitia anhelitus & corruptio digestionis & eructuatio acetosa & sputum humidum & rugitus & exitus ventositatis & inflatio: & ut inveniat dolorem in stomacho aut dolorem inter utrasque spatulas & proprie post cibum usquequo digeratur perfecte. Et quandoque evomunt phlegma cholericum et quandoque evomunt phlegma acetosum congelans dentes. Et accidit ei accidentia ex acceptione cibi. Immo post ipsum per horas aliquas. & erit egestio eius phlegmatica cholerica & alleviatur propter digestionis bonitatem & augmentatur diminutione ipsius & perdit plurimum ipsam apostema in mirac: aut est cum ea & invenitur tremor plurimus in mirac in quibusdam horis. Hec autem egritudo augmentatur cum facietate nauseativa & velocitate digestionis. ¶ Et dicimus quod cholera nigra faciens melancholiam que est cum sanguine est cum gaudio & risu & non concomitatur ipsam tristitia vehemens. Si autem est cum phlegmate est cum pigritia & paucitate caliditatis & quiete. Et si est cum cholera est cum agitatione & lesione & sompnio & est similis manie. Et si fuerit cholera nigra pura tunc cogitatio in ipsa erit plurima & iracundia erit minor nisi moveatur & ritatur & habet odium cuius non obliviscitur.

De cura. Cap. xix.

Oportet ut cura eius fieri incipiat antequam confirmetur quoniam facilis est in principio & tempore prima & difficilis quando est confirmata. & necessarium quidem est ut scias omnem dispositionem anime ipsius letificari tu eandem. Et sedeat in locis temperatis & humectet aer loci eius & odoriferetur sternendo odorifera in ipso. & nihilominus oportet ut semper olfaciat odores bonos & flores bonis odoris. Et sumat cibos laudabiles convenientes humectantes valde. Et fiat augmentum in hoc ut corpus eius teneriscat cum cibis convenientibus & balneo aque dulcis & effundatur super caput ipsius aqua tepida non vehementis caliditatis. Quando ex balneo egreditur si parum sitis habens est malum si parum aque potet & administret sicuti iterum faciens predicta in capitulo de confirmatione sanitatis. Et quod studium tuum in humectatione ipsius supra studium tuum eius calefactione quantum possibile est. & alimentum a siccatione ciborum vehementi. Et alienet fabas & carnes salitas & carnes & caules & vinum grossum & novum & omne salsum & quod sunt acre & acutum & omne quod est vehementis acetositatis. Oportet autem ut sumat pingue & dulce. Et quando vigilias adest ut dormiant non embrocentur caput eorum cum aqua papaveris & camomille & albatoe. Somnum est ex convenientioribus curis eorum. Verumtamen fortasse eo quod tantum afferat eis salutis quantum nocumenti prius attribuit. ¶ Si autem malitia fuerit ex malitia complexionis singularis sicce aut sicce sufficit ut administretur calefactione cordis cum letificantibus & medicinis de muscho & tyriaca & mithridato & similibus. Et cura capitis eius que dicta sunt in capitulo de stoliditate. Et que ex ea fit accidens successione alterius egritudinis calide & decurrere est ita ut embrocationibus removeatur. ¶ Si autem ex materia mixta confirmata in cerebro tunc sermo curationis ipsius est tres res. Prima earum est evacuatio materie: fortasse erit per clisterem & vomitum nisi in illo casu stomachus est debilis. Illi. n. nunquam in hoc egritudine vomere faciam neque etiam in mirachia. Et secunda est ut administre cum evacuatione humectationem assidue eas embrocas oleis calidis. Et ponas in eis ex medicinis sicut camomillam & anetum & melilotum & radicem lilii ut non augeatur humor propter resolutionem partium in quo non est lenitas neque grossitudo ut humectent & non fit in eis resolutio. Et si cholera nigra est elongata a caliditate iterum ut absorbam & folia lauri & calamentum cum humectatione earum & administra cibos generantes sanguinem laudabiles sicut pisces petrosos & carnes laudabiles iam dictas. Et in quibusdam horis vinum album permixtum per aquam & forte. Et tertia est ut administres confortationem cordis si sentis complexionem frigidam cum letificantibus calidis. Et si sentis complexionem declinantem ad caliditatem cum letificantibus temperatis. Et si caliditas est valde fortis tunc administra letificantia frigida multe frigiditatis. Et illud quidem scire potes. ¶ Incipiamus autem distinguere regimina sua & dicamus evacuatio quidem ita facienda est. Nam si videris venas plenas qualitercunque sit tunc cholera nigra cum sanguine. Phlebotomia igitur ex nigra. Immo oportet fieri cum discretione ut a phlebotomia incipiatur nisi timor vehemens debilitatis affuerit. Et scias quod sanguis sunt pauci & sanguis cerebro tantum quod tunc siccitas dominatur super complexionem.

Amplius si phlebotomas & tuo sanguine ...

nō retineas sanguinē ppter hoc qm̄ multotiens in ipso
prohibit subtile. ꝛ similiter os ve amplifices phlebotomi
am vt nō effluat quod subtile est ꝛ augeatur malitia ꝛ
remaneat grossum. Et considera quod duorum lateꝝ
capitis sit grauiꝰ et phlebotoma cephalicā q̄ seqͥt ips̄. ꝛ
qn̄q̄ necessariū erit tibi vt phlebotomes basilicā ꝛ ast
postea venaꝝ frontis moue plꝰ qm̄ inuēs signa communia.
Deinde si inuenis hūorem mūdicum ꝛ declinē ad fri
gus euacua cū pillis factis ex epithymo ꝛ aloe ꝛ belle
boro nigro ꝛ incipe a digere. ¶ Amplius euacua i pri
cipio rē cū medicinis lenibus i qbus recipiant epithy
mum ꝛ pulpa colloquintide ꝛ scamonee parum. deinde
cum decoctione i qua sit epithymū ꝛ origanū. Postea
si nō conferūt administra hieras magnas. deinde si post
illud indigeas euacuatione administra helleborū cū timore
et cautela ꝛ lapidē lazuli ꝛ lapidē armenū ꝛ pillas fa
ctas ex eis sine timore ꝛ cautela. et multotiēs quidem
iuuat eos administratio harū medicinarū predictaꝝ i
aqua casei secundū assiduationē ꝛ minorationē phleg
matis ex medicina. Si ergo nō confert reitera iterū
ꝛ in omni ebdomada eā vice vna cū pillis subtilibus
modis. Et iā spatiū illud administra miserā epithymi.
Expertū aūt qm̄ est potare eos miserā epithymi secun
dum hūc modum. Sumantur misere .ʒ.ii. epithymi .ʒ.i.
hiere .ʒ.v. ꝛ in omni mēse euacua cū aliqua forti ex hie
ra magna ꝛ pillulis magnis donec inuenias egritudi
nē iam remotā. Et administra et vomitū. post si videas
in stomacho aliqd q̄d in egritudine faciat augmētū. ꝛ si
nō est egrotādo debilitatis. ꝛ os ve fiat vo
mitus cū aqua in qua cocta sint calamentum ꝛ rhapha
nus ꝛ recipiat expressionē rhaphani in quo infusum est
helleborus ꝛ dimissus aliquot dieb' donec curat i ipso
ius q'ui cū oxymelle ꝛ sumat hunc eūdē rhaphanū sū
sum oxymelle. Quaꝝ quantitas oxymellis mū sextario
rum ꝛ q̄ntitas expressionis eiꝰ sextarij vnius ꝛ augeat il
lud ꝛ minuat fm̄ q̄ntitatem virtutis. Si aūt virtus amicos
debilitatē aūtem ellebor. Quaꝝ purgatio iā sede
ad eos cū eis que multotiens dicūtur. ꝛ hoc qdē misera
epithimi expressa est in hoc capitulo. Cū ergo antiquatur
egrotādo administra vomitū cū helleboro ꝛ administra
masticatiōes ꝛ gargarismata nota ꝛ administra odora
mēta bona ꝛ muschū ꝛ ambrā ꝛ assentiam ꝛ xiloaloen.
Et si materia fuerit declinans ad cholerā citrinā euacua cū
decoctione epithymi ꝛ pillulis stomaticis [illegible] ꝛ ex eis
qdem que euacuāt cholerā adustā sunt ea q̄ dicunt i ca
pitulo suo. ꝛ tu qdē adde in humectādo ꝛ minora et ca
lefacie q̄uis nō sit ibi excusatio ex camomilla ꝛ que
huic [illegible]. Quaꝝ administras embrocas nō ē via
ad administrādū frigida [illegible] pura sup caput. ¶ Quidam
aūt antiquoꝝ medicoꝝ laudauerūt in huiusmodi lo
co [illegible] ex aloe oi die in ieiuno aliquāliū aut degla
tiri de aqua in qua cocta sunt apsinthij .ʒ.iii. ꝛ [illegible]
tio expressionis apsinthij dissoluti in aqua ꝛ laudarunt
vt bibebat oi nocte acetū forte ꝛ precipue acetū squilli
ticū. Nos aūt timem' eo malitiā squille ꝛ aceti in hac
egritudine nisi assit fiducia q' mā sit generata ex chole
ra adusta qm̄ est calida. Vel tunc acetū est magis iuuati
uum a aliis reb' ꝛ precipue squilliticū ꝛ oxymel factum
cum oxymelle squillitico ꝛ similiter acetū in quo ponit
polipodiū aut aristol. Et q̄n̄q̄ etiam iuuat acetū qm̄
egrotādo fit cū commixtione splenis ꝛ mā est in splene ꝛ opor
tet sint bonas odores eiꝰ cū cōpositio [illegible] in quib'
recipiunt cāfora ꝛ muschus ꝛ oleū viol. ꝛ sit multi ven
tositū odore suo siccitatē cāfore ꝛ muschi ꝛ odoratū
tā frigida reliqua hūi redolentia humida ꝛ ppe nenufar.
Cū aūt cū in melācholia fuerit apostema in stomacho ꝛ
visceribus aut cōplexio calida in eis adusta succurras illi
cū eis q̄ infrigidāt caput ꝛ humectāt ipm̄ ꝛ cōfortāt vt nō
recipiat q̄d peruenit ad ipm̄ ab aliis. Et si fuerit cū mi
rac ꝛ inueniuntur ventositates ꝛ rugitus ꝛ his similia. Si
illud est apostema in mirac calidum cura ipm̄ ꝛ resolue
cū eis que sunt necessaria de qb' dictū est i capitulo d' apo
stematib' ꝛ cōforta caput ꝛ vnge ipm̄ cum oleis cōfor
tantib' ꝛ humectantib' ꝛ administra ventosas cū scarifica
tiōe euacuādo sanguinē ꝛ nō calefacias i huiusmodi di
spositiōe epar. Immo vbi attinet vt ipm̄ infrigidas qm̄ in
uenis ipm̄ calidū adurentē sanguinē sua caliditate ꝛ cō
forta splenē ꝛ pone sup mirac ventosas ꝛ medicamē d' si
napi ꝛ similia vt nō mittat ipsē ad cerebrū vapores. Et
si fuerit mirac frigide cōplexiōis inflāmans ipm̄ ꝛ nō fuerit
ibi apostema neqꝫ inflāmatio dabis ei ad potādū aquas
decoctiōis absinthi ꝛ sucū eius fm̄ q' dictū est. ꝛ embroca
stomachū ipsius cū embrocis calidis predictis ꝛ fac ei
emplm̄ cū illo emplro ꝛ administra i eis semē apij cassi
ꝛ semē rute ꝛ radicē illij ꝛ et herbā marie. ꝛ retine ēplm̄
sup ipm̄ tpe lōgo. Deinde cū ipsum remoueris pones ve
tosas sup locum ꝛ sup eum sit coctū infusum i aqua cali
da ꝛ oleum [illegible] camomilla: aut spongia ꝛ cōfert vsus
empli et sinapi sup ips̄ ꝛ sup illud q̄d est iter duas spa
tulas ꝛ ēpla [illegible] laudotano. ꝛ cōfert vt ponant sup ips̄
ventose absqꝫ scalpel. [illegible] sit apostema: aut de
los phlebetis illud. ꝛ multotiēs qdem necessarium ē vt
ad potādum detur i malitia [illegible] semē apij ꝛ cymi
num ꝛ anisum ꝛ sirupi in qbus seria sūt decoquantur
ꝛ ruta ꝛ anetum. Immo q̄n̄q̄ necessariū tibi erit vt ad
ministres semē rute ꝛ agni casti. ꝛ multotiēs indiget mi
rachia antiqua vomitu cū helleboro al. ꝛ oportet plu
rimū i mirachia vt rectificet epar ne ex eo generet
cholera nigra. ꝛ multotiēs iuuat hūc eo mūdum mirachi
am ēt vt administres infrigidantes qui sunt humectantes
ꝛ oppositi ꝓp cholerā nigram. ꝛ q2 ipse sunt phibitionē
facientes in generatione ventositatis ꝛ vaporis que vtraqꝫ i
pediūt sua eleuatiōe ad caput. Sin aūt ē iuuamentū cū fri
gido nō est inde iuuamentū veꝝ abscidens egritudines.
Sed ex frigido qm̄ est humidū nō generatur cholera
nigra ꝛ abscindatur materia eiꝰ. Neqꝫ ēt vaporat mā cō
pbensa q̄ scdm̄ est q' natura dominabit ei ꝛ rectifica
bit eā. ꝛ scias q' regimē grossum generatiuum phlāta
fortasse rectifica cholere nigre. ꝛ regimē subtiliatiuū pp il
lud quod efficit ex adustiōe facile nocet ꝛ fortasse iuuat
ipm̄. Nō ergo seducat te iuuatiuū quorūdam ppter
phla q̄d ipsi euacuāt vomendo aut egerēdo. Nā illud
nō est pp euacuationē phlatis iuuamentum ipsos. Immo
qm̄ mutando ꝛ cōponendo humorem ad inuicem re
mouetur ab eis. verum iuuamentum essentialiter est eua
cuatio cholere nigre. ¶ Et canon quidem curationis
melancolie est vt perueniat vsque ad vltimum in hu
mectatione: cum hoc non minuas i euacuatione cho
lere nigre. ꝛ quotienscumqꝫ corrumpitur cibus in ven
tribus habentium illam dic eos ad hoc vt ipm̄ euo
mant ꝛ pp̄e qm̄ sentiūt acetositatē in ore. oportet enī
vt tunc procul dubio eos vomere facias ꝛ prohibe eis
ne comedāt post cibū illū aliumꝫ ꝛ administra electuaria
confortātia os stomachi. ꝛ caueant ab ingressu balnei et
ab intromissione cibi super cibū iam corruptū. Et
oportet vt illam habētes i aliquo sit occupati quocūqꝫ
modo sit: ꝛ vt eis sit pñtes de qbus verecundētur ꝛ cuꝫ
quibus gaudeatur ꝛ vinū albū odore gratum parum ꝛ
occupent eā cū cātilenis ꝛ letificantib': nihil enī est eis
nocibilius q̄ timor ꝛ solitudo: ꝛ multotiēs qdē iuuant
eos accidētia mirabilia vt timeāt aliquid: ꝛ occupet
eā cogitatione ꝛ facere vt ipsi a cogitatione remittant ē

cura eius optima. ¶ Ms si cũ fuerit prouocatõ retẽta menstruoꝝ: aut eius quod per anum egreditur: aut reliqua puocabis illud. Si aũt accidit casus desiderij tunc egritudo est mala ⁊ siccitas est extensa. ⁊ quã accidunt in corporibus eorum vlcera significant ꝙ mors est propinqua ⁊ in cuiusque corpore fuerit cholera nigra mobil' erit magis laudabilis cure q̃ꝫ ille cuius cholera ni. non est mobilis: ⁊ eius cholera ni. apparet in egestione ⁊ vomitu ⁊ vrina ⁊ in colore cutis ⁊ lentiginib' ⁊ pãno ⁊ varicibus ⁊ scabie ⁊ varolis ⁊ elefantia ⁊ cursu ei' q̃ꝺ ex eis pfluat tunc illud signat ꝙ ipsa recipit discretionẽ a sanguine. Quicquid aliquid coꝝ in eis apparet est signũ bonitatis. ¶ Et qñ aliqb' ipsoꝝ accidit spasmus post solutionẽ ⁊ euacuationẽ: tūc ipsi sunt digniores illa q̃ꝫ acci pꝫ siccitatẽ ipsoꝝ. Ms ergo vt in aq̃ tepida sedeat ⁊ cibent pane infuso in iure ⁊ pauco vino vel eis in potu aqua mixta. Deinde dormiãt ⁊ post ipm balneent: deinde cibent qñ egrediuntur.

De cutubut. C.xx.

Pastio est mlr̃ plurimũ eueniẽs in februario q̃ facit vt hõ diligat fugere ab hoibus viuis ⁊ cupiat appinquare mortuis ⁊ sepulcris cũ maliua formatiõis repẽte ei euenientis. Et est pcessio hũius cũ nocturna ⁊ ipsius occultatio ⁊ egressio diurna. Et totũ illud facit diligẽdo solitudinẽ ⁊ elõgationẽ ab hoib' ⁊ cũ hoc nõ qescit i loco vno plus vna hora. Immo ñ cessat discurrere ⁊ ambulare secessiõe diuersa ignorãs quo vadat cauẽdo sibi ab hoib'. Immo q̃ꝫ non cauet sibi ab eis negligẽs penitus illõ ⁊ parꝫ decernẽs illud q̃ꝺ videt ⁊ ei sit pleno. ⁊ cũ hoc ipe est i vltio q̃tus ⁊ solicitudinis ⁊ q̃rimonie ⁊ cautelle: ⁊ color est citrinus faciei lingua sicca siniõ ⁊ sup crura ipsius sunt vlcera q̃ nõ consolidant: ⁊ ei' q̃dẽ cã est corruptio materie melancholice ⁊ multitudo motus pedũ ei': q̃re materie ad ipos descendunt: ⁊ pcipue q̃ est ol hora offendẽs ⁊ occurrit pedib' illi' aliqñ aut ipm mordet canis: ⁊ sit illud cũ vt exsiccatur multitudo materieꝝ ad crura ei' q̃re sunt in eo vlcera: ⁊ qm̃ remanet ꝫ dispositionẽ suã ⁊ dispositionẽ cibꝝ suaꝝ nõ consolidantur: ⁊ sit siccus visus ei' neq3 lachrymatur e cuti ipsius ⁊ ei' oculi sunt debiles ⁊ submersi: ⁊ totũ illud ẽ pꝫ siccitatẽ oculoꝝ ⁊ complexiõis ipi'. Et hoc nõ nolatur cutubẽ nisi pꝫterea ꝙ cũ hõis fugit absq3 ordine ⁊ qm̃ ei' icessio est diuersa. Ignorat ergo q̃ pre incedit: ⁊ est q̃si fugiẽs ab iduiduo appetẽte ei. Nam ipe pp̃ pruinitate sue fixatiõis ⁊ defectũ rectificatiõis consiliꝫ suscipit i pte sua moueri obuiãs alij i diuidus: q̃re nec fugit ad ptem aliã: ⁊ cutubut q̃dẽ est bestiola currẽs i supficie aque q̃ sup cã mouet diuersis motib' sine ordie. ⁊ q̃cũq3 hora aliqd accidit ei fugit ex eo q̃ꝺ ipe accidit vel de appet. ⁊ dr̃ bestiola alia nõ q̃scẽs: ⁊ dr̃ esse masculus ex sial ⁊ dr̃ esse vulpis babauiacu. verũñ magis similia nro loco sunt duo sup dcã. ¶ Et cã q̃dẽ hui' egritudinis est cholera adusta ⁊ melancholia.

De cura. C.xxi.

Ura huius egritudinis est cura ipsius mlr̃ quę fuerit cholera aut mlia adusta. Et oportet vt i ei' phlebotomia ad hoc puniat vt sanguis plurim' ex eo egrediat ⁊ malefactiõ ppinquus fiat ⁊ regat cibis laudabilib' ⁊ balneis bonis. ⁊ detur ei ad potãdũ aqua casei mb' dieb'. ⁊ post illud euacuet humor: cũ hiera archigenis deinde igeniet vt dormiat: deinde cor ei' confortet post euacuatione cũ tyriaca ⁊ q̃ cursu ei' pcedũ ⁊ cũ hoc valde humectet ⁊ ebriet cũ infrã tib' vt nõ agregent calefactio illaꝝ medicinaꝝ q̃ necessarie sunt motib' exercitatiuis: verũñ necesse est vt calefiat cor ei' cũ eo q̃ꝺ ipm confortat ⁊ humectet corp' ipius ⁊ fiat vt dormiat ⁊ impetret eius cõplo. Et cõplemẽtũ vero cure ei' est dormitatio plurima ⁊ vt detur i potagijs mũ q̃ꝫ vt gescat ei' nã ⁊ abscõdatur ei' cogitatio: q̃ in ipsa nõ conferũt medicamẽta: ⁊ cura flagellet ⁊ fiant fiedore saniat ⁊ peutiat caput eius ⁊ facies ipi' ⁊ conseruetur eius spiciput quoniam sanat ꝙ siccitas. [illegible]

De iliisci. C.xxij.

Egritudo ẽ sollicitudo melica simis mlr̃ [illegible] hõ sibi iã induxit instationẽ cogitatiõis sup pulchritudinẽ q̃ridã formaꝝ ⁊ figuraꝝ q̃ infixe sunt ei. Deinde adiuuat ipꝫ ad illõ desideriũ ei' ⁊ [illegible] tur. ¶ Et signa q̃dẽ ei' sunt pfũditas oculoꝝ ⁊ siccitas ipoꝝ ⁊ priuatio lachrymaꝝ nisi qñ flet' adest ⁊ mot' continuus palpebraꝝ risibilis q̃si aspiciat aliqd pulchrũ delectabile: aut audiat rumorẽ iocũdũ: aut cũ letitia. ¶ Et ẽ spũs ei' pluries incisionibus ⁊ [illegible] ⁊ elevatiõis ⁊ alteratur dispositio ipius ad risũ ⁊ letitiã ad tristitiã ⁊ fletũ qñ amoris cantilenas audierit: ppe qñ sit remẽoratio repudij ⁊ elõgatiõis ⁊ sit ol [illegible] ei' arefcũ pter oculos: q̃ñ ipi sũt cũ sua pfunditate sũt magne palpebre sũt grosse pp vigilias ipi' ⁊ [illegible] ei' q̃ sit cũ singultu euaporãs ex capite ei' ⁊ ei' [illegible] est ordo. ¶ Et pulsus ipi' est pulsus diuersus [illegible] dic dissidẽ est pulsus hũanũ adnũ. ⁊ ei' q̃dẽ pulsus vel positio ipius alterat q̃ñ fit remẽoratio ei' q̃ꝺ diligit pp̃ter: ⁊ qm̃ obuiat ei subito. ⁊ possibile ẽ ex hoc signũ cure q̃ꝺ sit ille q̃ diligit qñ nõ cõfiteret ipm. Cogitatio aũt ei' q̃ꝺ diligit ẽ vna viaꝝ cure ipi' ⁊ signũ hoc ẽ nomina plura dicientur iterãdo multotiẽs ⁊ [illegible] pulsu3 ipius. Quicq3 pp illud diuersificat morsiis nigra ⁊ sit illis interfectio: deinde iterat ⁊ repet illud nomen [illegible] ꝙ illud est nomẽ ei' q̃ꝺ diligit: deinde [illegible] rdetur figura ⁊ malice ⁊ illud i quo viui ⁊ [illegible] regiões ⁊ cõparet ad nomẽ ei' q̃ꝺ diligit [illegible] rũ ⁊ fuerit pulsus ita vt qñ alterat [illegible] mẽoratione mulieris agregetur ide pp̃ter ei' q̃ꝺ diligit ⁊ nolet ⁊ ex eo i q̃ pueret ⁊ cognoscet illud. Nos aũt experti sumus illud ⁊ inuenimus iuuamentũ i [illegible] rã i illo. ¶ Amplius qñ nõ iuenit cura nisi [illegible] iunctio iter eos sm modũ pmissionis fidei ⁊ legis [illegible] nos q̃dẽ iã vidimus cui redita est salus ⁊ virtus ⁊ redit ad carnẽ suã qñ iã puenisset ad arefactionẽ [illegible] ⁊ tolleret esset egritudines puas antiq̃s ⁊ sciẽs [illegible] laxatẽ virtus facta pp̃ter nimietatẽ vsus. Nisi [illegible] plicationẽ ei' q̃ꝺ diligebat cũ iuuat ꝙ [illegible] re ⁊ existimauimus mirabile esse ⁊ significauimus [illegible] dictiam nature meditationibus.

De cura. C.xxiij.

Onsidera an ei' dispositio pueniat ad [illegible] nẽ humoꝝ p signa q̃ nota ⁊ euacua. Deinde ministra eis somnũ ⁊ humectationẽ ⁊ [illegible] tũ ipoꝝ cũ laudabilib' ⁊ fac ipos humectari sm [illegible] nẽ humectatiõis notã. Et si causa eoꝝ i [illegible] ipoꝝ ⁊ occupatiõib' ⁊ confabulatio ⁊ [illegible] ib' negotiorum. Illõ n. fac eos forsitan obliuisci [illegible] aut ignoret vt ipi diligãt illud ab eo q̃ꝺ diligunt q̃ꝺ sit eis q̃ lex pmittat. Deinde cogitatio ipoꝝ a [illegible] dicat aliq3 cõueniẽti. ⁊ postq3 oblitus fuerit pmo. ¶ Si aũt ille q̃ diligit fuerit ex rõnabilib' tunc adoratio ⁊ [illegible] ⁊ vituperatio illius ⁊ coartatio illius ⁊ transformatio ad ipꝫ ꝙ illud q̃ꝺ habet nõ est nisi solicitudo melancholica ⁊ peruersio demonũ erit ex eis que multũ iuuant [illegible] cũ i hoc capitulo cõferũt. ⁊ si valde ad eũ [illegible] vituperet illud q̃ꝺ diligit ipi' ⁊ remẽoret ei' dispositionẽ [illegible] ei res aliq̃s de ipo ex q̃b' [illegible] ei de ipso vituperationes multas. Hec enim sunt [illegible]

que ledat et plurimum quantis sit ex eis que alios consolant. Et ex eis q ad illos iuuat est vt narrent vetule ei formas eius qd diligit cu similitudinibus fetidis et assimilent mebra faciei eius cu narrationibus horribilibus et assiduet illud et pseuerent in ipso. Hec. n. sunt ipsorum opera et sunt ponderosiores in hoc genio nisi mollibus. Ipso namq3 est ars nō decoris arte vetularum: et ppterea possibile est eis vt inueniant qualiter permutent amorē diligentis ad illud qd nō diligit gradatim. Deinde abscondant opus suum antequam consumet amor secundus. Et ex occupatione eius predicta est corruptio puellarum et plurimus concubitus ipsarum et renouatio ipsarum et delectatio cu ipsis. Et quidam homines sunt quos sanat letitia et auditus cantilene. et quidam sunt quos illud augmentat in istis et possibile est vt sit illud venatio: aut species ludi et dignitates assumpte ex regibus et similes. ipsos tristicie magne oia sunt sanativa.

Et fortasse necessarium erit ut illi regant regimine habentium maniam et maniam et alcutubut: et ut euacuent humores eorum predicti cu clisteriis magnis et humectent cu eo quod dictum est ex humectantibus: et illud est quod permutatur cum morbis suis et sanitate corporum suorum ad similitudinem ipsorum.

Tractatus quintus de egritudinibus cerebri in operationibus motus.

De vertigine. Ca. i.

Vertigo est ut habenti ipsam imagineter q res sup ipsum voluant et q eius cerebrum et corpus ipsius reuoluantur quare nō regit se ita vt sumetur. Immo cadit et multotiens quidem abhorret voces et accidit ei ex obuiatione ipsius sicut illud qd accidit ei q reuoluit sup se ipsum multotiens cu velocitate. Non. n. figit sedens aut stans aut aperiens oculos et illud est ppterea q accidit spui in ventribus cerebri eius et in venis et arteriis eius ex obuiatione ipsius illud qd accidit ei qui reuoluit reuolutione continua. Et differentia quidem inter vertiginē et epilepsiā est q vertigo quandoq3 manet tpe aliquo. Epilepsia vo fit repente et cadit ei habēs illā et sanat. Vertigo aut est equū homo sedet vel surgit obtenebrentur ei oculi et excecat ad hoc vt cadat et que ex ea sortio est simil est epilepsie. verum nō est ei spasmus sicut fit epilepsia. Et hec quidem vertigo quandoq3 accidit homini ppterea q reuoluit se ipsum et reuoluunt vapores et spus in se ipso sicut reuoluunt vas continens sup aquā tempore aliquo: et quoniā reuoluuntur spus imaginat homo q res voluant. Nā equale est sine et extrinseci pporcio pui spus ad res mundi continentes ipsum et q̄ spiritus sine diuersificetur illud ex parte mundi qui sunt sensibilia p eas: et sunt reuolutiones q sunt sn oppositionē. Nā qui sensitiōe mouent putant opposituri sicut ei mouent sensata. Et hec quidem vertigo quandoq3 fit ppter consideratione eius ad res q voluunt ita vt intrigatur forma illa sensata in eis. et propter hoc dicit q eos operationes sensibiles pendent ex illuminatione corporis patientis. Maior permanens et dignius est spus sensibilis. Et remanet in ipso ab omni sensato forma ipsius post eius separationē qn sensatū est forte. Omne enim sensatū nō efficit instrumento sensibili nisi formā q est sibi simil. Deinde remanet forma illa et euanescit cu3 quantitate receptionis instrumenti et fortitudine sensati. eius vero expositio in scientia naturali. Et quicunq3 fuerit corpore debilis eius passiones iste fortiores sicut in egritudine et plurimum in hoc sequit elongatione ita vt appareat ei semper q reuoluant cu paruo motu ipsorum. Nō enim indigent motu vt iungant eis quatenus in motu vehementer perseuerent propter debilitatem ipsorum. Nam spiritui eorum accidit nocumentum et passio et commotio.

Et quandoq3 quidem vertigo ex causis corporeis aut ventis in vacuitate cerebri contentis in ipso et vaporibus puenientibus in venis que sunt in ipso et in neruis: aut ex humoribus contentis in ipso cuiuscunq3 generis q euaporant cum paruo motu aut caliditate. Cu ergo mouent vapores illi mouet motu suo spus animalē q nō digeritur et rectificat nisi in venis illis. Deinde requiescit in substantia cerebri. postea dispergit in neruis ad corpus. Aut ppter multitudinē vaporum iā retentorum in ipso ascendentium ad ipsum ex locis aliis: deinde quiescentium in ipso remanentibus in ipso ab egritudine acuta antecedente: aut egritudine sua. et erunt velocitates inflatiue quas mouebit virtus digestiua et resolutiua. et quandoq3 fit nō ppter motum vaporum in cerebro sed ppter maliciā cōplexionis diuerse in ipso ex qua consequitur excitatio motus agitabilis in spu non cum motore corporeo permiscente ipsum ex vapore aut alio sicut accidit illud ex motu diuerso pueniente ex aqua et igne qui aggregantur. et quandoq3 fit ex motore spus extern9 sicut percussione capitis et fractione cranei ita vt cōprimat cerebrum et spus quietum et sequatur ipsum motus diuersus circularis vindosus sicut accidit in aq ex percussione graui sup eā aut casu verberationis fortis sup dorsum ipsius. Reuoluunt enim vnde eius et casus verbi gratia in aere. Sed corpus aereum est dignius ut non sentit. Et quandoq3 fit ex vaporibus ascendentibus ad cerebrum in dispositione sua ascensionis. et si non sint generati in substantia cerebri neq3 retenti in ipso antiquitus. Nā qui ad ipsum ascendunt mouent ipsum: et quandoq3 fit ascensus eorum ad ipsum aut in transitu neruorum et est sicut illud et ei sit sensus aut mediante stomacho et vesica et matrice et velamine quorum eis aduenient egritudines: aut mouentur humores qui sunt in eis. Illud enim plurimum fit ex stomacho et post ipsum ex matrice recipiente superfluitates: et aut in venis et arteriis: aut occulte: aut manifeste. Materia autem materia quandoq3 est cholera et quandoq3 est phlegma. et vertigo quidem phlegmatica similis est epilepsie. et multotiens fit communitas scotomie et vertiginis non propter materiam comprehensam: immo propter eam incipientem communicam cum cerebro sua qualitate et facit possidere scotomiam et vertiginem sicut accidit quum est vacuitas et fames quibusdam hominibus et propter eis q famē non tolerant propterea q os stomachi eorum leditur cui cerebrum cōicat. Et quandoq3 fit vertigo et scotomia ex sensata ens. Et vertigo quidem frequens et ppp: et decrepitis nūciat apoplexiam. et similiter vertigo eueniens successiue stuporis cōicatis membris: et quandoq3 soluit vertiginem soda accidens.

De signis eius. Ca. ii.

Ita autem ex reuolutione hominis super se ipsum: aut consideratione ipsius ad res reuolutas et luminosas quum non sedet nota est per se ipsum: et similiter q fit a percussione aut casu. In ea autē que fit a retentione materierum vaporosarum precedentium in cerebro aut generatarum in ipso cerebro est egritudo assidua et non sequens egritudinē in aliquibus mebris et nō est excitata cu repletione et sedata cu vacuitate: et quandoq3 ascendit ipsam dolores capitis et sonitus et tinitus et grauitas est in capite et mens tenebrositate in visu suo fit: et inuenit in sensibus abbreuiationes ita vt sit in gustu et odoratu et sentit in arteriis anterioribus pulsatione vehementē et inuenit grauitatem in odoratu. Et si fuerit humor qui est in cerebro: aut in alio mebris humor ex quo excitant vapores phlegmatici erit grauitas et timor vel timor et multitudo somni et signa phlegmatis predicta in canone. Et si fuerit cholera erunt vigilie et inflammatio inde multitudine generat et imaginationes

citrine aurec. Et si fuerit sanguis erunt vene inflate ꝛ facies ꝛ caput ꝛ oculi rubei ꝛ calidi ꝛ erunt grauitas ꝛ somn⁹ ꝛ lassitudo ꝛ pulsatio. Et si fuerit a melancholia erit grauitas cũ q̃ntitate ꝛ erũt vigilie ꝛ imaginatiões lamitaꝝ ꝛ capilli nigri ꝛ cogitatio corrupta ꝛ reliqua signa pdicta. ¶ Cũ si eius cã fuerit a stomacho erit eius destructiõe desideriũ: aut īpedimẽtũ in ipso: aut corruptio ne i digestiõe ꝛ tremore cordis ꝛ lassitudine spũs ꝛ erit p̃mutatio i stomacho ꝛ declinatio nocumẽti ad anteriorē p̃tē cerebri ꝛ mediũ ipius ꝛ si elongaᷣ qn puenit ad ipsius posteriorē: ꝛ diuersitas dispositionis limo: q̃nq̃ eius sedaᷣ ꝛ q̃nq̃ augmẽtaᷣ fm repletionē ꝛ vacuitatē. et fit successiõe sacietatis nauseatiue a cibo ꝑtinē ꝛ inueniũt̃ dolores i stomacho ꝛ inflãmationē i q̃busdã horis ꝛ fit in via cõitatis neruoꝝ ꝛ inueniũt̃ ab ipsas ꝛ apud eius reuersionē i postremo ipsius dolorē post frinaput apõ originē pro: ẽcm i pub⁹ colli. ¶ Et si ẽ ex materie ꝑcedũt ip̃as ꝑ fecino materie ꝛ retẽtio spmatis ꝛ mẽstruoꝝ ꝛ apostemata i ip̃a. Et similiter si ẽ ex vesicaꝝ si ẽ ex p̃ncipio mẽbroꝝ oriuntur ex origine nutrimẽti qḋ ẽ epar: aut ex origine spũs q ẽ cor ꝛ eius trãsit aut i venis ꝛ arterijs oriuntur i illis q̃ sunt post aures: aut i illis q̃ sunt i collo. et aliud qḋ signũ ẽ vt sit cũ pulsatiõe vehemẽti ꝛ tensiõe vt corde venaꝝ q̃ sunt in collo ꝛ vt nõ inueniaᷣ dolorē de quo sit curãdũ in collo ꝛ mẽbris eius neq̃ i reliq̃s neruis. ꝛ qñ video arterias extrinsecas extẽsas apud collũ ꝛ aliud cũ manu tua pulsum. ꝓhibeo aut ligamẽtis lanneꝰ: aut plumbo aut lino sup ip̃as supdicta pdicta nũc scio q̃ cursus est i eo ꝛ si nõ tũc est in alijs. Et similiter expire in aliquoꝝ si nõ inuenis tũc est in vijs ꝓfundis. Illa vo que fit a malitia cõplois diuerse soli p leuitatẽ cerebri ꝛ suationes causaꝝ pdictaꝝ ꝛ casus frigoris aut caloris repẽte exterꝰ: aut ex receptio in frigidatib⁹ ꝛ calefactiõibus subito ꝛ sequaᷣ eã vertigo. Scotomiã vo hũs sunt similiter a vino q̃ñ a potu aque. et scias q̃ scotomia ꝛ vertigo qñ ꝓlongant̃ tunc egritudo est fra. et signa qdem eretice manifesta sunt.

De cura. Ca. iij.

f Acta qdẽ a reuolutiõe hois sup se ipm ꝛ cõsiderãdo eius ad reuolutiões aut cõsideratiões ex loco alto curaᷣ cũ q̃ete ꝛ trãq̃llitate ꝛ somno si nõ eius sedaᷣ. et sumat siptica acetosa ꝛ frãgat buccellas in eis ꝛ sumat ipsas. ¶ Que vo facta est a sanguine aut humore cõsento in corpore curaᷣ phlebotomia ex cephalica. Deinde ex vena qta q̃ est post aurẽ. est enĩ optima in curatione oĩm spẽꝝ vertiginis materialiũ ꝛ eis cauterizaᷣ ꝛ ꝓpter in ea eius cã est ascẽsio vaporũ ex corpore i quacũq̃ via eleuanẽ. Vẽtose quoq̃ cõferũt nocratũ supposite ꝛ eras sup caput. ¶ Si aut fuerint cũ sanguine humores diuersi aut cã eius fuerint humores p̃ter sanguinẽ tũc incipiaᷣ ad euacuãdũ cũ pillis de hiera aut infusione aloes. Si fuerint hũores calidi aut decoctione myrobal. citrinoꝝ aut decoctiõe epithymi ꝛ pilulis stomaticis si fuerint diuersi. et post euacuationes administreᷣ clistere eius aqua coriandri ꝛ colloquintide. Deinde vẽtosẽᷣ sup nucha ꝛ caput post peruenit ad gargarismata ꝛ caputpurgia ꝛ attractiões odorũ narᷣ. bus in q̃bus sunt muschus ꝛ castoreũ ꝛ nigella ꝛ amaracũ. Quiq̃ po rũnus exercit tũc ad iunta cũ fricatione stenorũ extremoꝝ. Et si fuerit cã in hoc extrã ꝛ hũores in ipso administra vomitũ cũ aqua i qua sunt anetũ ꝛ raphanus ꝛ ponanᷣ i ipa mel ꝛ sal ꝛ reliqua vomitiua repata. Deinde euacua cũ cochijs si virtus fuerit fortis aut cũ pillis de pil. ꝛ infusiõe aloes si virt⁹ fuerit minus fortis. et scias si humores sunt cholera pura tũc. n. cũ decoctiõe myrobal. cũ fumoterre. et illo qdẽ scies p

figniones pdictas i hoc capło ꝛ i capło de fld. ¶ Et si fuerit i alijs mẽbris curabis tũ eis eo qḋ oꝫ ꝛ fomẽtabis caput i p̃ncipio sui cũ olo ros. cũ aceto ꝛ oleo camomillino ꝛ post cõfirmationē cũ olo camomillino [illegible] ri. Cũ ergo scis q̃ materia est in capite cũ ponas rosis sup caput ꝛ noctẽ. Et phlebotomes venã q̃ est post aurẽ ꝛ administreᷣ alsbaret ꝛ gargarismata ꝛ caputpurgia ꝛ attractiones odorũ narib⁹ ꝛ caputpurgia pdicta i similia sunt illis fꝫ materias fm q̃ inuẽsti [illegible] est malitiã cõplonis diuerse oꝫ vt suas [illegible] p eã q̃ scis ꝛ cura p cõsiliũ vt tẽpet cõplo naturã. Si est ꝑcussio aut casus curet̃ ꝑus cũ eis q̃ dicam i capło [illegible]. Si ergo sanaᷣ ꝛ remanet vigo cum vertigo [illegible] eis q̃ sunt ostensa. et oꝫ qdẽ vt hõ vertigine [illegible] cõsiderationẽ ad oẽs rẽ eius reuolubilẽ ꝛ aliene [illegible] cũ ꝓfunditatẽ foueaꝝ ꝛ verticũ mõtiũ: collũ ꝛ [illegible] eiꝰ suppremaꝝ. ¶ Scotomiã vo ꝛ vertiginẽ [illegible] vacuitatē stomachi sedat acceptio buccellarum [illegible] in rob fructuũ stipticoꝝ ꝛ aqs ipoꝝ ꝛ [illegible].

De aluc ꝛ est palpitatio. Ca. iiij.

o Operasi qdẽ accidit ex pre multiplicatiõe repletiõis ꝛ similiũ i lacertis ꝛ venis [illegible] q̃ est sicut lassitudo ꝓp quam extenditur [illegible] ꝛ multiplicatur oscitatio ꝛ aliarum exercitio ꝓp multitudinẽ vẽtositatis ꝛ vaporis ꝛ cũ ea rubificantur facies ꝛ oculi ꝛ grauedat inuolutionẽ ꝛ extẽsionẽ. et qñ illa [illegible] mine multiplicatur aut repletionẽ. Oportet ergo euacuet hũor sanguineus ꝛ cholericus ꝛ administret aq̃ frigida. Illud enim quandoq̃ sedat ex [illegible] sitiõe ꝓpterea q̃ temperat ebullitionẽ [illegible] ꝓprietas remouẽdi ip̃as qñ mastica aut [illegible] mit ꝛ bibitur. et fortassi cũ eo qḋ resoluit vẽtositatẽ minãtes. et similiter siccatũ cum [illegible] tores sanãt. habent eã cõstringẽdo manus sup [illegible] sup duas apoplecticas dõec homini [illegible] pis ꝛ fortasse cũ eo qḋ expoñt dispositiõ [illegible] cerebrum oĩno a fortitudine dominie [illegible] resolutiõe. Et cuius qdem ẽ causa ad [illegible] ter nemanus sup venas teneant eas quousque [illegible] nõ tolerat et in ipso eius spũs retineatur.

De incubo ꝛ nominatur strangulator [illegible] albodilon ꝛ alcharon. Ca. v.

i Incubus autẽ ẽ egritudo in qua homo sentit quãsi in somnum [illegible] ditur phantasma graue super se cadens comprimens ipsum ꝛ angustatur eius spiritus ꝛ [illegible] tur vox ipsius ꝛ motus eius ꝛ fortasse [illegible] pter oppilationes poroꝝ [illegible] excitat cum subito. ¶ Et est antecessor [illegible] nidiorum aut apoplexie aut epilepsie [illegible] quidem quan fuerit ex materieb⁹ [illegible] ꝛ non fuerint ex causis alijs non materialis. ¶ [illegible] ro causa secundum plurimum est vapor materierũ grossarum sanguinearum aut phlegmaticarum aut melancholicarum eleuatio a cerebro subito in dispositione quietis motus vigilarum resoluentis vapores cum resolutione omnis humoris [illegible].

De signis. Ca. vj.

f Igna autem omnis humoris manifesta sunt p canones antecedentes. Et quandoq̃ fit ex frigore vehementi inuenientes [illegible] subito apud somnum quare comprimit [illegible] sat ꝛ contrahit ꝛ essigit in ipso phantasia [illegible] Et illud quidem non fit nisi propter debilitatem [illegible] bri sua caliditate aut malitia cõplexionis [illegible]

De cura. Ca. vij.

Ura eius est phlebotomia et solutio ventris cum eo quod totum humorem educunt: et si humores sunt multi et grossi confert hoc solutiuum. Lauis confectio .S. caforbi quantitate .3. i. cum tertia parte .3. de scamonea et quarta .3. de pulpa collo quintide et duobus danich cum si virtus fuerit fortior: et si non cum pillulis de sqiulo: aut pillulis stomaticis et epithymo et hieris magnis. Hiera cucumeris asinini et hiera rufi propriae. ¶ Deinde ponatur caput cum eo quod scriptum est ex canone et ex eis que iuuant ad hoc et est grana preiicere in potu secundum quantitatem humani. ¶ Si accidit in ipso et lingue iunctis caput et faciat ipso hic posita sicut vel olea calida administres calefacientia supposita et emplastra subtilia et reliqua. Et non oportet vt prolongemus sermonem in ipso quoniam iam posuimus quod excusat.

De epilepsia. Ca. viii.

Epilepsia est egritudo prohibens membra aiata ab operationibus sensus et motus et erectionis non integre. et illud est per oppilationem contingentem. ¶ Plurimum vero eius est spasmus vniuersalis accidens ex nocumento adueniente ventriculo anteriori cerebri quare facit euenire oppilationem non completam. et prohibet transitum virtutis sensus et motus in eo et in membris integre fieri absque eo sectione eius saluter et prohibet a possibilitate erigendi et non possibile est homini vt cum eo remaneat erectio corporis. Et quoniam omnis spasmus quemadmodum ostendi sit aut ex repletione aut a siccitate aut a contractione propter cum ipse dicimus sic similiter epilepsia. Veruntamen non fit a siccitate quoniam epilepsia fit subito sed spasmus siccus non fit subito. et quoniam cerebrum ex siccitate sua non consequitur vt spasmet multum quin moriatur corpus primo. ¶ Tunc reliquitur quod eius causa sit aut contractio cerebri ad expellendam rem pedientem quod est aut vapor aut qualitas mordicatiua aut humoralis male substantie: aut humor faciens euenire oppilationem et spasmum non integrum in ventriculis cerebri et principijs originis neruorum. ¶ Et quoniam fit illud ex humore per motum vndosum contingentem in humore: aut propter ebullitionem calefactiuam superfluum in eo quod accidit ex oppilatione quare virtus sensus et motus non protrahit suo naturali transitu et fortasse eius accessionem non complet aliquid cum qualitate aliqua quare non permanet membra sensus et virtute motus integre: aut propter ventum grossum retentum in transitibus spirituum quod vsus est per hoc magno Ar. et vidit ipsam esse vel eius epilepsie. et quoniam ibi facit humor oppilans in cerebrum cum hoc et contrahere et expellat illud quod impediens accidit sicut ex singultu et nausea et sicut accidit ex humore quod est contractio et compressio principiorum expulsionis et cerebri eius quod ipsa expellit. Et quoniam cerebri contrahit in neruos eius diuersificantur et sequitur ipsum contractio neruorum in debilibus et alijs et diuersificantur motus ipsorum. ¶ Et sanitas quidem aut contingit per expulsionem humoris et per resolutionem ventositatis: aut per expulsionem impedientis. ¶ Spasmus autem descendens ad membra quibus associatur epilepsia cum eius materia que peruenit ad cerebrum aut nocumentum ab ipsa contrahitur contrahuntur nerui etiam quare est ipsorum dispositio dispositio eius. et illud est per tres causas. s. quia nerui habent substantiam cerebri et ledunt ab eo quo ipsum leditur: et per repletio ex humore expulso ad ipsos in principio ipsorum facit vt augmentent eorum latitudo et abbreuiet eorum longitudo. et epilepsia quidem non procedit cursu suo sanitatis et efficit contractione cerebri et abbreuiatione et non facit multiplicationes et dilatationem nisi quando cerebrum administrat in hoc expulsionem alicuius rei a se ipso expulsio vero non completur nisi contractione et expressione. Omni autem spasmo materiali confert febris. Sed epilepsia est spasmus materialis. et apud quod apparet in ipsa fortasse resoluit cum remouet materiam eius. et multotiens quidem generatur melancholia

ad epilepsiam. et multotiens quidem mutatur epilepsia ad melancholiam. ¶ Quidam autem homines existimant quod quedam est epilepsia que non est a materia. Si ergo significant per hoc quod causa in eo est vapor aut qualitas nocens cerebro et facit in ipso contractionem predictam tunc forsitan ipsorum intentionem habet. Si autem significant quod causa illius est ipsa complexio pura cum est in cerebro et efficit epilepsiam tunc illud est quod modum non habet quoniam cum qualitate illa affectum fuerit cerebrum oportebit vt sit epilepsia inseparabilis ei. et non sit ex eis que separantur in dispositione. Verum cum epilepsie est ex eis que subito fiunt et separantur in dispositione aut vincit et iterat. Et similiter non est qualitas pura in ipso cerebro sine materia: aut qualitas adueniens ei et resoluitur et fit illud ex membro alio procul dubio. ¶ Spuma vero accidens in epilepsia est propter agitationes motus spiritus propter suffocationem eius. et illa agitatio est per agitationes spasmi. et in apoplexia quidem accidit suffocatio per violentiam anhelitus. epilepsia quidem est quasi spasmus proprius proprie cerebro. et spasmus epilepsia propria primum membro alicui. Et motus sternutationis est quasi motus epilepsie leuis. et epilepsia est quasi sternutatio multa et fortis. Verum plurimum expulsionis sternutationis est ad partem anteriorem per fortitudinem virtutis et debilitatem materiei. et expulsio epilepsie ad quamcumque partem fuerit est facilior et possibilior. ¶ Et oportet quidem vt comprehendatur quod dictum est. Quoniam quando epilepsia est in ipso cerebro tunc cum in ipso est materia procul dubio faciens ventositatem retentam in meatibus sensus et motus: aut replet vtrosque ventriculos anteriores cerebri impletione aliqua. Et hec quidem materia: aut est sanguis diuinus et plurimus: aut phlegma aut melancholia aut cholera et est pura valde et post ipsam in paucitate est sanguis purus. Sanguis autem eius complexio ad complexionem cholere nigre et phlegmatis inclinatur essentiam multotiens sit causa. verum est plurima est humiditas dominata et declinans ad choleram nigram. Et plurimum enim quod accidit epilepsia accidit a phlegmate. et Hip. quidem dixit quod plurime eorum propter quos patiuntur epilepsiam quando cerebrum suum anatomizant inuenitur in eo humiditas mala fetida. et omnis causa epilepsie cerebri comparatur ad debilitatem digestionis in ipso. Non ergo euacuatur quod insurgit in substantia cerebri et velaminibus eius et deterior aut fit in panniculis ipsius et est leuior. et epilepsia melancholica fortis est deterior. Quando ergo phlegma fit plus tunc melancholia magis oppilat transitus spiritus. ¶ Et illa que apud quosdam proprio nomine dicitur mater puerorum interficit multum et quando continuatur paroxismi epilepsie interficit. ¶ Epilepsia autem cuius causa est in membro alio fit aut quia eleuantur ab ipso ad cerebrum vapores et ventositates ledentes quantitate sua ita vt ex eis aggregatur secundum semitam ascensionis aliquid. Deinde post illud inspissetur et fiat materia habens essentiam faciens essentia sua: aut eo quod ex ipsa generatur de ventositate. Aut quia ad ipsum eleuatur vapor aut ventositas impediens non quantitate imo qualitate aut congelando aut adustione aut venenositate aut malitia substantie: aut quia eleuatur ad ipsum qualitas pura tantum: aut quia eleuatur ad ipsum quod predixi duobus modis. ¶ Membrorum autem ex quo eleuantur vapores ad cerebrum facientes epilepsiam multiplicari in ipso causa est totum corpus aut spina aut stomachus aut matrix et contingit illud etiam in reliquis membris. ¶ Illud autem quod impendit vaporem male substantie et qualitatis est in toto corpore etiam ita vt fit indigius pedis et manus. Et fit causa illius retentio sanguinis aut humoris in transitu cum iam accidit oppilatio et abscinditur ab eo calor innatus et moratur in ipso et putrefit et conuertitur ad malam qualitatem. et procedit ex eo secundum deglutionem in primis materia vaporosa aut qualitas venenosa: aut fit casus super ipsum quoque

dem venenosum: et imprimit in nervis sicut imprimit punctura scorpionis super nervos. Et expellit eius venenum mediantibus nervis ad cerebrum et ledit ipsum quare contrahit ex eo et spasmatur. Et agitatur motus eius sicut accidit stomacho qui recipit quod habet mordicationem vacuus sum quod invenimus ipsum in singultu. Et quoniam essentia oris stomachi est fortis sensus, et singultus quidem est species spasmi. Cum ergo accidit cerebro ab huiusmodi cum spasmus et attractio et abbreviatio tunc ipsum sequitur attractio omnium nervorum et spasmus ipsorum. Et G. quidem de se ipso narravit quod accidit ei singultus cum recipit diapiperon et post ipsum bibit vinum propter impedimentum oris stomachi cum acuitate et nos etiam testificamur in alio quod illi est primum. Et G. et alii retulerunt et nos post ipsum testificamur illud quod multotiens sentit epilepticus elevari liquid ex pollice pedis sui quod est sicut ventositas frigida et tendit versus cerebrum ipsius. Cum ergo pervenit ad cor et cerebrum ipsius incurrit epilepsiam. Et G. quidem dicit quod qui ligat crus eius ligatione forti ante perventum ipsius prohibet illud aut alleviat, et nos testificamur nos vidisse res mirabiles huius capituli. Et quidam eorum quos cauterizavi super pollicem eius, et quidam super digitos pedis: et vapor illius per retentus est et sanati sunt. Et hoc autem capitulo est epilepsia que accidit propter lumbricos aut ascarides. Et quidam modus epilepsie est compositus cum sincopi quare forsitan extrahunt medici de capitulo epilepsie. Verum ipso est et est species eius, et ipsum nominat suffocationem matricis, et est quod quum mulieri accidit ut eius menstrua retineantur in non sua hora: aut constringantur quum retinentur ab ea propter dimissionem balnei convertitur illud in matrice sua ad qualitatem venenosam et ascendunt ei motus et vapores nocivi: aut cum prodeant sine prode quare accidit ut elevetur vapor eius ad cor et ad cerebrum et incurrit epilepsiam mulier. Et si mulier quum convenit homini vel non est sine seminalibus aggreget sperma plurimum et corrumpatur et infrigidetur et convertatur ad qualitatem venenosam et accidit ei simile ipsius. Et similiter advenit mulieri pregnanti epilepsia in pregnatione. Cumque deponit et evacuat materiam illam menstrualem removetur illud, et nobis quidem narrata fuit epilepsia incipiens a spondilibus et epilepsia incipiens a spatula et reliquis. Illa autem que fit ex miraci et ex stomacho et propter nauseativam societatem facit possidere oppilationes in venis quare ipse nutrimentum laudabile non suscipiunt et corrumpit in eis humor: aut remanet in ipsis nutrimentum laudabile coarctatum propter oppilationes quare corrumpitur et multotiens redit ad stomachum corruptum et corrumpit cibum bonum laudabilem, et multotiens accidit propter reversiones illius corrupti ad stomachum vomitus cibi indigesti. Verum secundum quodlibet dispositionem sit epilepsia cum coitate aut absque coitate principium epilepsie propinquum ex cerebro est, scilicet aut ex ventriculo eius anteriore aut ex ventriculis aliis cum eo quum sit nocumentum quo specie contingit in sensu visus et auditus et in motibus lacertorum faciei et palpebrarum quomodo reliqui sensus et membra mobilia in nocumento communicant. Nam si non communicarent in nocumento reliqui ventriculi non destrueretur intellectus neque lederetur elevatio ante abductus. Epilepsiam vero secundum plurimum antecedit spasmus. Deinde post ipsum fit epilepsia, et illud est quum si confirmatur spasmus est epilepsia, et quum expellit cum ipse dicecunt resolvitur ventositas redeunt operationes sensibiles et motive et quum quidem appetit humor expulsus visibiliter in vasis naribus et in gutture. Et multotiens fit epilepsia sine spasmo sentiatur. Et illud ideo quoniam materia faciens ipsam est subtilis et operatur cum repletione non cum malitia vehementi. Epilepsia vero plurimum accidit infantibus propter humiditatem ipsorum: et plerumque apparet in eis primum quum nascuntur, et quum fit post pubertatem. Si ergo in regimine ipsorum sit rectitudo removetur et si non remanet, et oportet quidem ut studium impendatur ad hoc ut illud removeatur ab eis ante pubertatem. Pueri vero ab hoc sunt remotiores quibus in superioribus capitis accidunt ulcera et apostemata et adest fluxus narium et equum quidem est utile in cuius cerebro est humiditas in principio creationis purgetur: et plerumque purgatur in matrice et quum purgatur post nativitatem. Si non purgatur in ea [illegible] eiaculatio quum incurrit epilepsiam plurime autem epilepsie que pueris contingit cura quum alleviatur et removetur cum pubertate quum ipsam non adiuvat malitia regiminis et [illegible]. Epilepsia autem que accidit adolescentibus. [illegible] post .xxv. annos propter egritudinem cerebri et propter substantiam ipsius erit continua et nec separabitur et [illegible] curetur in eis alleviatio a pubertate ipsius et tarditas [illegible] eius, et Hip. quidem dicit quod epilepsia remanet cum eis [illegible] quo moriantur. Senibus autem parum advenit epilepsia [illegible] palatina. Et cause moventes epilepsiam plurimum aliis cause extrinsece sicut immoderatus cibus et potus: et [illegible] tas nauseativa. Et sicut mora plurima in sole propter illud quod capitum attrahunt ex materiis, et illud quidem dispositus prohibet dilatari materias in partibus corporis quare [illegible] cas ad superiora. Et coitus plurimus est ex causis [illegible] et ex causis ipsius sunt delectatio et gaudium et [illegible] [illegible], et ex causis eius est exercitium super repletionem propter quod humores propter ipsum moventur qui resolvuntur [illegible] tegre et implent vacuitates. Et ex causis ipsius est illud quod debilitat cor et timor et aut auditus tonitruus et [illegible] bus. Et ex causis eius sunt ieiunium [illegible] stomachi [illegible] bilem, et potatio vini puri, et propter [illegible] cibi, et [illegible] quidem ille romorem faciunt [illegible] propter [illegible]. [illegible] vero ponemus has causas capitis singulares [illegible] epilepticus idcirco cum capitulum sicut eius [illegible] [illegible] et [illegible] et aqua incurrit epilepsiam [illegible] suffumigatur cum cornu capriuo et myrrha et [illegible] epilepsia in multotiens resolvitur propter febres [illegible] bus [illegible] et propter que sunt longe [illegible] propter [illegible] humiditas longitudinis sue propterea quod [illegible] melancholicam donec resolvatur et transformetur in [illegible] bus. Tremor autem eveniat vehementior quod in corpore [illegible] pacientis est de superfluitatibus. Sudor autem [illegible] rem sua expulsione. Et quemadmodum appoplecticus [illegible] paralysis similiter plurimum epilepsie convertitur ad paralysim. Quidam autem existimant quod propterea alleviatur [illegible] agitatio quum probata non perficitur in spissitudine [illegible] ler meatus integre. Melius vero integre [illegible] [illegible] fa accidit parva agitatio. Et alii existimant quod [illegible] quia multiplicatur agitatio forsitan causa est [illegible] me quantitatis aut paucitatis penetrationis in [illegible] quare ponant res econverso. Nullus vero [illegible] sermo in eo est determinatus. Inquit Rufus quum apparent albaras in partibus capitis epilepticis [illegible] resolutionem corruptionis epilepsie et [illegible] multotiens quidem resolvitur epilepsia ad paralysim et ad melancolias. Epilepsie proprie [illegible] epilepsia proprie humiditas propter etatem [illegible] bus et pueris et humectatio propter regimen [illegible] eius qui nauseativam societatem [illegible] et [illegible] habitant terram venti meridionalis [illegible] caput humiditas. Epilepsia autem [illegible] tum et omnium quorum sanguis est paucus est [illegible] propter constrictionem venarum.

De signis specierum eius. Capitulum

d Intimus quod ex signis communibus plurimis specierum epilepticorum sunt [illegible] ipsorum et viriditas venarum que sunt sub [illegible] plurimum quidem antecedit cum mutatio coloris [illegible] ne sua et gravitas in capite et propter quod [illegible]

inflatio in ventre ⁊ antecedunt eam conturbatio in motu lingue ⁊ somnia cor mala ⁊ oblivio aut pavor ⁊ timor ⁊ formido ⁊ accidit ei vt loq̃t secum ⁊ afflictio pectoris ira ⁊ scuitas. ¶ Nõ ois v̄o eius ipse recipit curã ⁊ q̃ ex eius magis ẽ lesio ẽ illa ex q̃ puenit rugo ⁊ agitatio plurimũ fortis. Deide sequunt eã qres fortius addita vehemẽter addũt ⁊ nocumẽtũ i spu qre signt multitudinẽ materie ⁊ debilitatẽ vtutis. ¶ Quũ aũt volueris scire si egritudo ẽ i cerebro aut i mẽbris aliis itẽde an semp inueniatur grauitas i capite ⁊ vertiginẽ ⁊ tenebrositatẽ i oculis ⁊ grauitatẽ lingue ⁊ sensibus ⁊ agitationẽ i motib' ⁊ diminutionẽ. Cũqz illud inueneris cũ pmissiõe i itellectu ⁊ obliuiõe assidua ⁊ anxietia aut stoliditate ⁊ nõ est grauitas ⁊ minuitur sm statũ ventris cũ eo qd pungit ex leuitate nature ⁊ eleuationib' tũc iudica q̃ illud ẽ ex cerebro tantum. ¶ Amplius si nõ inuenis i mẽbris nervosis ⁊ i splene ⁊ epate neqz i aliq̃ extremitatũ ⁊ i inuenis nocumẽtũ neqz egri sentit aliqd eleuari ad caput ex loco certificatur apud te q̃ ipedimẽtũ ẽ ex cerebro. ¶ Signa aũt epilepsie leuioris sunt vt sint accidẽtia magis sana ⁊ vt habeãt ipsi ois redeat rõ ⁊ verecundet qz sanat: ⁊ vt velociter adueniat ei incolũitas sua ⁊ ppter eã sternutationis ⁊ attractiõib' odorũ p nares ⁊ ex eis q̃ mouẽt vomitũ ⁊ ex eis q̃ ingrediunt i guttur aut q̃ vomere faciũt. ¶ Signa fortioris q̃ grauior ẽ sunt difficultas spũs ⁊ pluritas agitationũ deinde lõgitudo agitatiõis post ipas ⁊ paucitas auxilii post attractionẽ odorũ narib' ⁊ sternutationis.

Et minor illa ẽ aũt i q̃ elongat agitatio ⁊ nõ elongatur agitatio cũ q̃ plongat agitatio ⁊ minorat agitatio. ¶ Et signũ eius cuius cã ẽ ex vetositate grosse i spu generata ẽ vt si inueniat cũ ea neqz ppe eã grauitas. Imo inueniat sonus ⁊ extẽsio neqz sit spasm' eius fortis. ¶ Et signa eius cuius cã ẽ pbla sunt vt sit saliua eius calida spuma sicut grossa multa ⁊ sit i vrina eius aliqd simile vitro liquefacto. Et multiplicant i ipso pauor ⁊ timor ⁊ pigritia ⁊ grauitas ⁊ oblivio. Et qñqz cognoscit ex re vomit' ⁊ colore spume ⁊ ex colore eius sanguinis. Et qñqz cognoscit ex etate ⁊ regione ⁊ ex eius preteritis de cibis ⁊ regimine. Attende q̃ ideo q̃ eã signt sint qres ⁊ tranqllitas ⁊ color faciei ⁊ odor ⁊ reliq̃ q̃ scripsi i canone. qñ si pbla cũ hoc erit multa sm erit oblivio ⁊ stoliditas ⁊ grauitas capitis ⁊ corpis ⁊ pfunditas somni pl' ⁊ erit epilepsia magis lata ⁊ debilitas ⁊ hec spẽs ẽ mala valde. In ea v̄o q̃ fit ẽ a pblate salsa ẽ somnũ q̃ stoliditas minor ⁊ lingua cerebri leui' ⁊ mot' sanior. Signa aũt ei' cui' cã ẽ cholera nigra sunt q̃ ẽ melãcholia aut similis sanguini nigro: aut acuta aut adusta aut acetosa ex q̃ ebullit terra. Et sunt nature bñ cũ declives ad pmissiões i suo sensu ⁊ ad dispositionẽ q̃ ẽ sicut melãcholia neqz itellectus eorũ mutant qñ loqũt ⁊ significat ẽ melãcholia ex colore faciei ⁊ oculorũ ⁊ ex siccitate nariũ ⁊ lingue ⁊ regimine generatiuo melancholie. Si ergo fuerit media ex sanguis naturalis erit epilepsia eius laritate ⁊ paucitate leuioris ⁊ cũ qete ⁊ erit bñ cũ bñs cogitationes generat. Si fuerit media de genere cholere aduste ⁊ ẽ acuta tunc eius pmissio erit demoniũ ⁊ cũ multitudine sermonũ ⁊ vocum eius epilepsia erit agitabil ⁊ leuis remotiõis. et qñqz erit cũ his ⁊ pauci qui fuerit infra ei' subtil. Si aũt fuerit ex mixta sanguine erit ei' dispositiões cũ risu. et non qde cognoscere potes subtilitatẽ melie ex vomitu. Nã si est similis sanguinis tũc ẽ mixta naturalis. Et si ẽ similis vini tũc ẽ media adusta: aut si ẽ assa tũc ẽ flipitica ⁊ significat siue frigiditas ⁊ siccitas eius: aut ẽ acetosa subtilis cũ spũa ⁊ tũc ebullit sup terrã: aut si nõ ẽ acetosa est subtilis nõ bñs spũam. Signa aũt ei' cui' cã ẽ sanguis sunt ista. Dico q̃ si sanguis facit epilepsiã cũ ebullitiõe ⁊

motu absqz grauitate nõ appet ei magna opatio i colore ⁊ exuberatiõe alguides neqz ẽ dispositio pfocationis in hoĩs i qbus ẽ epilepsia neqz appet ex ea grauitas ⁊ stoliditas ⁊ lenitas ⁊ inflatio spũs ⁊ maxillaris sicut apparet cũ pblate ⁊ ẽ cũ caliditate ⁊ rubedine i oculis ⁊ vapore sup caput sanguineo. Si v̄o cũ grauitate faciat cũ signis sanguinis est exuberatio in guides ⁊ antecedit dispositio que est sicut pfocatio. ¶ Signa autem epilepsie que est ppter materiã cholericã ⁊ illud qd est secundum minus sunt vt sint nocumẽtũ ⁊ tribulatio ab ipsa vehementiora ⁊ spasm' i ea sit minor ⁊ spatiũ ei' breui'. Modus v̄o sunt ea fortiora agitatiõis ⁊ ipsiz qde signt motus vomitus ⁊ inflammatio ⁊ vehemẽtia pmissionis rationis ⁊ citrinitas coloris ⁊ oculorũ. ¶ Eius vero cui' cã ẽ ex stomacho signa sunt tremor in ore stomachi ⁊ precipue qñ tardat cibus ⁊ concussio ⁊ tremor ⁊ commotio qñ ẽ epilepsia ⁊ voces ⁊ rugit' ⁊ precipui pncipio eius sessionis et sunt cuz ea solutio stercoris ⁊ exuberatio vane ⁊ spmatis qd emittit pp implectum mulieris ⁊ viri sine coitu ⁊ spmatis cũ coitu ⁊ tremor cordis ⁊ foeda fœt ⁊ leuitas epilepsie aut ipsius remotio cũ administratione vomitus ⁊ dispositiones signat eas et corruptiones stomachi ⁊ augmẽtũ epilepsie ⁊ sunt ppter lenimẽtũ stomachi ⁊ purgationẽ ipsius ⁊ qñqz interficit hec propter frequentiã pirodorũ. Et eo itaqz est vt humor qui est in eo agat multitudine sua ⁊ multitudine vaporis sui. et hic humor est pblaticus secundum plurimum ⁊ qui indeqz admiscetur ei alius. Et signa quidem eius sunt vt accidat epilepsia in ore repletionis ⁊ facietatis nauseantis ⁊ alleuietur quum vacuitas adest ⁊ quũ venter soluit cibum ⁊ sit sm iterationem frequentem nauseantis facietatis. Si ergo fuerit permixto cum illo materie cholerice inueniet sitim ⁊ inflammationem ⁊ mordicationem ⁊ adustionem. et si fuerit cum illo melãcholia multiplicabitur eius desiderium in pluribus dispositionibus ⁊ sentiet gustum acetosum ⁊ generatur ab eo cogitatio ⁊ vt solus loquatur secum quãtum secundũ q̃ significationes pblance sunt dominãtes: et eo est vt humor q̃ in ipsa est agat multitudine sui non multitudine sua. et signa eius sunt vt epilepsia fiat i hoĩs vacuitatis. et qñ materia mouet os stomachi vacuũ ⁊ abscindat epilepsia cũ cibo puenientẽ laudabili. Si vero humor fuerit calidus de genere cholere cognosces ipsum p significationes quas diximus. Quod si est ex mirac eius signa sunt ructus acidus ⁊ inflatio ⁊ rugitus faciens dolorem tarde quietus ⁊ inflammatio in mirac ⁊ quandoqz excitatur cũ ea dolor inter vtrasqz spatulas post assumptionẽ cibi pauci non quiescens nisi apud eius digestionem: deinde redit post assumptionem cibi pauci non quiescens nisi apud eius digestionem. Cuius vero accidit secundum vacuitatẽ non accidit nisi cum durities nature ⁊ destruitur lenitas nature. et propterea si nũ inuenis extensionem in mirac ad superiora ⁊ tremorem. Et illis quidem accidit vomit' cibi indigesti propter illud quod diximus de reuersione cibi ipsorũ corrupti ⁊ oppilationibus viarum eius. Ex illa itaqz est quũ est vapor mirac faciens epilepsias cholericas ⁊ cognoscitur illud propter inflammationẽ pungentẽ ex corpore ⁊ pmissionẽ rationis declinantẽ ad iram ⁊ ad inquisitionem. Et ex illa est cuius vapor est medicus ⁊ permanent cum eo tamen medie timor ⁊ desolatio secum loquatur ⁊ vt pauor tenebrosus propter tenebrositatem materie: ⁊ accidit ex ea delectatio mortis ⁊ odium ipsius ⁊ timor ⁊ reliqua que in melancholia dicta sunt. ¶ Illum vero cuius causa ⁊ principium sunt ex epate aut ex toto corpore significant color ⁊ capilli ⁊ siccitas cu-

tia ⁊ arefactio ei⁹ cū nigredie aut spīno laxitas ⁊ pigue
docant eius maleo ⁊ roris multitudo vaporis linguis
⁊ sigt ips pulsus ⁊ vrīa ⁊ dispositō ciboꝝ pcedentiū ⁊ re-
giminis pteriti ⁊ sigt ipam retētio eius ꝗ euacuatur ex stō ⁊
matrice ⁊ vēis ⁊ reliquis. Si aūt est sanguinea tendēs ad
adustiōem video rubedinē coloris ⁊ inundationes vene
⁊ risū apō casus. Si aūt fuerit cholerica aut phlegmati-
ca aut melica cognoscis p signa eius pdcā. ¶ Illa vero
cuius cā est matrix pculdubio ē cū retētiōe mēstruo-
rum aut spmatis aut hūiditatū effusaꝝ ad matricē quā qdē
pcedit dolor i pectine ⁊ i vtriusqꝫ inguinibus ⁊ ptib⁹ dor
si ⁊ grauitas i matrice ¶ Illa vō cuius cā est splē cognoscit
quoniā egritudo est melica ⁊ sentit dolor in latere sple-
nis ⁊ est cū ea inflatio splenis ⁊ duricies euacuant cū ru-
gitu in latere ipsius ⁊ cū cōditate corpis ad ipm sm pluri
mū. Sius aūt ꝗ est ex materia venenosa eleuata ab aliqꝫ
mēbroꝝ mediātib⁹ neruis [illegible] it est extrinseci ⁊
signa illius sunt manifesta sicut punctura scorpionis aut
tarāte aut vespe quā aliqd hoꝝ accidit neruis. Aut itēm
secum ⁊ sentit qō eleuat vapor ex eo ad caput quo obte
nebratur visus ⁊ cadit. Et mēbrū illud aut est pes aut ma
nus aut dorsuꝫ aut pectē aut aliquid ex visceribus sicut
stomachus ⁊ matrix. ¶ Signa vero eius que fit ex ver
mibus sunt curias saliue ⁊ casus vermium ⁊ ascaridū.

De causis mouentibus epilepsiā. Ca. x.

P Ermutatio ad aerē est inuādis ad epilepsiā sicut
quedā eā remouēt ꝑmutatiōem ad aeres
diuersi ei. Et ois calor supflu⁹ solaris aut igneus
⁊ omne frigus ⁊ coitus plurimus. Et epilepsiā qdē cō-
mouet multitudo pluuiaꝝ ⁊ vētī septētrionales ⁊ meri
dionales simul. Septētrionales qdē qa cōprimūt mate
rias ⁊ globāt eas resolut ⁊ meridionales qdē ⁊ regiōes
meridionales ꝑpterea qa mouēt hūmores ⁊ implēt ce-
rebrū ⁊ subtiliāt eos ⁊ dicūt eos ad ipm ⁊ excitat i hye
me multotiēs. Sicut excitat in septentrione ⁊ autumno
ꝑpter corruptionē humoꝝ ⁊ minorat in regionib⁹ se-
ptētrionalibus vino parū fit quoniā nisi cū fuerit fortis
non accidet. Et odores boni qñqꝫ mouēt eam aliquo
modo ⁊ speculatio motuum velociū ⁊ circulariū ⁊ spe
culatio ab alto ⁊ longitudo more in balneo ⁊ balneum
aū digestiōēs ⁊ effusio aq calide sup caput. Et assūptio
eius qō generat sanguinē vaporosuꝫ feculentū aut tene
brosum sicut vinū feculentū ⁊ antiquū etiāꝫ ꝑpt nocumē
tum suum ⁊ nouū qō non ē clarificatū ⁊ non est trans-
mutatū ⁊ puruꝫ nocumentū faciens in cerebro ⁊ apiū
ꝑpt eius ꝑprietatē quā habet i ea ⁊ lentes ꝑpterea qꝫ
generāt sanguinē melancholicū nisi cōmisceat ordeo
confracto ⁊ fabe ⁊ allea qꝫ implēt caput vapore ⁊ cepe
lentiū quoniā eaꝝ substantia conuertitur ad hūiditatē
malam ⁊ lac etiā ⁊ dulcia ⁊ plurimū pigrositas i cibo
et omne grossū ⁊ inflatiuū ⁊ stipticū ⁊ frigidū ⁊ oē calidū
et acutū ⁊ nausea sunt ex eis que mouēt epilepsiā ꝑpte
rea qꝫ eleuāt hūores ⁊ mouent eos ad ipsāꝫ ⁊ repletio
stomachi a cibo ⁊ malitia digēonis. Et vigilie ⁊ passiōes
animales fortes ex tristitia ira ⁊ timore ⁊ ꝑmutationes
sensibiles fortes ex audita vocū magnaꝝ sicut tonitrui
⁊ percussiōes tympani ⁊ rugitus leonis ⁊ vocū duraꝝ
sicut vocis nolarū ⁊ stridorum ē sicut stridor porte.
acute ⁊ similiter ex visu splēdorū lūinosorum sicut ful-
guris rapiētis visū ⁊ splendoris oculi solis ex tractu
motuū vētoꝝ fortiū sic motuū vētoꝝ turbinū. Et qñqꝫ
excitat epilepsia exercitiis sup repletiōēꝫ siue fiat ad reso
lutiōēꝫ faciēdā siue n ⁊ coitu ⁊ modicis epilepsiā facienti-
b⁹ ¶ Medicinas autē epilepsiā facientes iā diximus et il
las que dependēt epilepsiā in tabul egritudinū capitis cū
signis sicut suffumigatio cū galbano ⁊ myrrha ⁊ cornu

caprino ⁊ cōbustio cornu hirci ⁊ olfactus odoris ꝑcutiēt
mulier quā ponitur myrra in nare eius.

De cura. Ca. xi.

O Portet quidē vt epilepsia que est in infantibus
curetur ita vt nutrimentū lactātis resoluēte
fiat conuenitēs ad caliditatē subtilē cū bonitate chi
et lactātis aliene a se oē qō generat lac aquosum [illegible]
rupta aut grossuꝫ ⁊ prohibeat sibi coitum ⁊ signa [illegible]
nem. Et oportet vt hic infās alienetur ab omni re [illegible]
est timoris subitatis ⁊ coarctatio sicut sit vox magna
sensus vel vox tympani ⁊ tonitrui ⁊ fulguris ⁊ nolarum
⁊ vox vociferātiū. Et vt alienet a vigiliis [illegible]
⁊ ira ⁊ fletu ⁊ frigore vehementi ⁊ calore forti ⁊ mala di-
gestionis. Et iungat ei exercitiū aū cibum leue ⁊ [illegible]
catur ei motus post cibum. Et si tolerauerit [illegible]
nes que sunt medicinis euacuantibus phlegma [illegible]
lud. Et eos quidē iuuat vt qñqꝫ euacuet ei [illegible]
⁊ vt potēt succarū rosaꝝ ⁊ mel ro. ⁊ oximel [illegible]
subtiliātia. Nam olfacere odoramēta que [illegible]
tasse excusat laborem in eis. ¶ Ampliatio de [illegible]
epilepticis vt vtātur cibis laudabilib⁹ quib⁹ sit [illegible]
ctatio laudabilis nō supflua ⁊ vt caueāt sibi a repletiōe
⁊ vt se custodiāt a mala digēonis. Et [illegible]
⁊ nō secunt cōplementū refectiōis. Et si [illegible]
tudo non tolerat vt semel reficiatur diuidat cibum [illegible]
qui est minor refectione sua in tres partes ⁊ det [illegible]
tertiam in prandio ⁊ tertiā eius in cena post [illegible]
subtile. Et noceꝫ multū vtāt vino quoniā [illegible]
ter replet cerebruꝫ. Deinde si excusari nō possunt [illegible]
so vtantur nil vino pauco antiquo clarificato [illegible]
te ad potentiatē. Et ex reb⁹ qdē eis nobilior [illegible]
potius successiōe balnei ⁊ frigus [illegible] oportet
ut caput muniat ab omni calore superfluo [illegible]
re superfluo ⁊ in balneo nō faciat moram [illegible]
necesse est vt alienet a se carnes grossas [illegible]
triminum ⁊ pisces oēs. Imo carnes oiuꝫ quadrupedū
magnoꝝ ⁊ sit comestio pullis ⁊ [illegible]
auibus domesticis ⁊ siluestribus ⁊ [illegible]
⁊ edis ⁊ capreol ⁊ leporibus ⁊ [illegible]
nostris valde inutilis est ei ⁊ laudā carnes [illegible]
illud qō in eis est de siccitate ⁊ paucitate [illegible]
sicut vitupant eis dulcia ⁊ pinguia ⁊ similia. Et [illegible]
a se oia olera vsqꝫ ad atriplices ⁊ [illegible]
pter apiuꝫ ⁊ cuius est ei ꝑprietas [illegible] epilepsia.

Si aūt excusari nō pōt administret ei [illegible]
diua ⁊ eis qdē cōcedit lactuca ego vero [illegible]
eā laudo ⁊ cōcedit eis coriandrūꝫ ꝑpterea qꝫ [illegible]
pore a cerebro. ego vero vitupero cūi ipm [illegible]
plicationē nisi in sanguinea ⁊ cholerica ⁊ [illegible]
cit tritū in aqua cōdita cuꝫ oleo ⁊ aliuum [illegible]
sit eius sic eius acceptio antecedat cibuꝫ ꝑpter [illegible]
nes nature cōcedit ⁊ ruta ē ex summa [illegible]
suo odore olfaci. Et quā anetū ⁊ ruta [illegible]
tur dixerunt. ¶ Et oꝫ vt alienēt a se fruct⁹ oēs [illegible]
⁊ oēs fruct⁹ grossos nisi quosdā stipticos [illegible]
tate alleuiandis pauce vt roborent os stō ⁊ [illegible]
cibum ⁊ leuificet natura ⁊ ꝑhibeāt vapores. [illegible]
tet vt vitent oēs cibos grauiores qui sunt sicut [illegible]
phan⁹ ⁊ caules ⁊ baucie. Et oportet vt alienet [illegible]
ne acre vaporosum. et sinapi quidem ex [illegible]
rum que impediunt sua vaporatione ⁊ transmissione
superfluitatum ad ipsum ⁊ eductione earum [illegible]
lud. Et quia percutit cerebruꝫ sua acuitate. Et alienet
a se ebrietatem ⁊ cuisitationem ventorum ⁊ reple-
tionem. Et caueat ablutionem cum aqua [illegible]
calida quidē propter illud quod in ea est [illegible]

cum frigida propterea q stupefacit ꝛ nocet spiritui sen- sibili. q si epileptico accidenit repletio cibi euomat ꝛ sub- tiliet regime post ipsum. Et oꝫ vt alienet a se cibos desicca- tiuos glutinosos stupefactiuos vaporatiuos. Repletio vero vini valde nocet. Qꝫ parꝝ ex ipso sumptu dilatat eius ꝛ confortat spiritus ꝛ acuit ipsum ꝛ excusat a multitudine aque. Multiplicatio .n. eius est nocibilior rem. Et mul- ti dormire post meridie nocet: ꝛ vniuersaliter somnus multus nocet ꝛ ꝓpter sup repletiões multi. Et superflui- tas cum vigilijs debilitat spiritum ꝛ resoluit ipsum: ꝛ cū hoc implet cerebrū vapore. Primū autē epilepsie regi- me est alienatio corpꝰ momentū epilepsiā quas diximus ꝛ quies ꝛ tranquillitas sunt magis eis conuenientes. q si exercitiū necessariū fuerit pꝰ euacuatiões ꝛ mūdificatio- ne corporis quarꝫ processit rememoratio oportebit vt ad ministret sup repletione exercitiū nō cōsequens lassitudi- ne. deinde quiescat post exercitiū ꝛ studeat vt caput suū sedeat ꝛ caueat ne ipsum pendere faciat inquantū pos- sibile est neqꝫ moueat ipsum plurimū qa multitudo mate- rie ad ipsum trahat: ꝛ oꝫ vt moueat inferiora quā ipse mo- uet superiora. Et eis vero q materiā ad inferiora tra- hunt est fricatio corporis gradatim scꝫ a superiorib9 ad inferio- ra incipiēdo a pectore ꝛ qd sequitur ipsum cū pānis asperis fri- cādo donec rubescat. Deinde gradatim descēdat vsqꝫ ad crura. sitqꝫ eis secūda fortior prima ꝛ sit caput in dispositionibus elevatū: ꝛ post illud iniungat ei deambulatio: Qꝫ oꝫ vt eū quiescere facias i loco exercitij sui vt redeat ad ipsum eius spiritus ꝛ quiescat eius agitatio. Et ipse qdē nō se- paret a loco suo nisi post illud. Quā ergo attracte sūt materie eius ad inferiora cōcedunt tūc ei mūdificatio ꝛ solutio vētris ꝛ vt fricet caput ꝛ vt pectinet ipsum quā cale- facit ipso ꝛ permutet eius cōplō. Et ex eis qdē q ipsū iuuāt sunt ventose sup capite posite ꝛ cauteriū sup ipsū calefacie- do cerebrū post mūdificatiões vero ꝛ solutiões ventris ꝛ quietē aliquibus diebus fiet malum si ingrediatur balneū: ꝛ fumose ponitur sup illud qd est sub hypo- condrijs ꝛ ossib9 pectoris eius ꝛ calefiat caput eius cū eo qd scivisti. Et qñ ponitur post paroxismū pila ca- dens inter dentes eius ꝛ ꝓpter ex pilis vt remaneat os eius apertū: ꝛ oꝫ vt incipias curare secundum eā: deinde procede in purgando caput cū gargarismo attractiuo.

Si autem illud accidat cū periodis ꝛ multiplicat cū multitudine huiorū euacuet cum apparēte ꝛ educat humor. q ipso debatur secundū q dicturi sumus. Et si nō fuerit quod prohibeat ipsum a minutione phlebotomet ipsum cū phlebotomia in vere ꝛ proprie in pedibus ē ex eis que ipsi cōferunt si per ipsam non sequatur infrigidatio cerebri eius secundū q dictum sumus. Quāqꝫ hora pa- roxismi pertrāsit: ꝛ tu potes facere vt ipse euomat pēna cū oleo de lilio inficta in ore ipsius missa ꝛ ꝓpter si sto fue- rit in hoc introitus vt vomat huiusmodi vmabit eo tunc: hec multitudo vomitus nocet epilepsie cerebri. Et ex cōfectionibus in dispositiōe epilepsie ꝛ in alijs sūt assa- fetida in oxymelle ō melle. Et insufflationibus aūt in epilepsia sūt pulpa colloquintide cucumer asininus ꝛ eius succus ꝛ sal armoniacus ꝛ nigella ꝛ similiter helle- borus al. ꝛ nō diū ꝛ piper ꝛ zinziber ꝛ myrra ꝛ euforbi- um ꝛ castoreum ꝛ sticados separatiꝫ ꝛ coniūctis ꝛ assa fetida ꝛ pix sicca ꝛ alkitrā. Et vaporatiōis ē peonia ꝛ. ex odoramentis est ruta in hora epilepsie ꝛ i hora qetis.

Et eis vero q huius in eligi est gūmi ruie acrestis p- mista cū farina ordei ꝛ aceto de vino ex quo fiat forme rotūde ꝛ offidat odorem cap. Et ex sirupis est oxy- mel squilliticū proprie quod singulis diebus in potu sumat: ꝛ sumat sirupus de absinthio ꝛ apozima stopi- cum origano ꝛ oxymelle squilitico sumptū in potu in

hyeme cum aqua calida ꝛ in estate cum aqua frigida. Et ex vnctionib9 q eis sunt bone sunt cū eis q dicta sūt medulla crurium camelli cū oleo ros. sup tēpora et commissuras ꝛ pectus. Suspensiōis so peōie inuamētū iā expti sunt antiq in epilepsia. Et videt q illud sit magi ꝓprium illi que ē de romania hēde. Et ex medicinis qdes quas semp in potu sumere oꝫ sunt agaricus ꝛ sfe- cados ꝛ radix aristol. ro. Et ex peōia omni hora in potu tribuat cū aqua. et iā ꝓuenit q potare oī die hēdaca tē mithridatū duabus vicib9 mane: ꝛ quā radix domi- nū est quasi ex eis qbus iā plures sanatē. Et qdā voluit vt eis i potu tribuat ex spuma maris omni die biere ex polio mōtano cū ꝓprietate sua i ea ꝛ albasie etc: ex eis que ipsos iuuāt est medicamē de squilla huiusmodi fu- mat squilla ꝛ ponat i vas vitreatuꝫ de terra i quo mel sit ꝛ caput eius stringat ligamēto forti. deinde cū corio gros- so cooperiat ꝛ dimittat .xl. diebus quorꝫ primus sit ante or- tū alchore .xx. diebus ꝛ ponat vas expositū meridiei ꝛ permutet oī hora ꝓpinque vt sit illud qd ex calore prio- rus aduenit equal applicatiōis. Deinde aspgat eo vas ꝛ inuenies squillā iā decoctā ꝛ dissolutā. ipsaꝫ igit exprime ꝛ sume succū eius ꝛ permisce ipsum cū melle ꝛ sumat i potu die quātitas coclearis vni9. Si aūt hora festinat coqua- tur squilla i aqua ꝛ aceto ꝛ fiat inde oxymel mellinum. Et ex medicinis qdes bonis est vt sumant stichados aur. iij. baccarꝫ lauri tātūdē aristol. ro. radic. peōie ambonū aur. ij. castorei trociscorꝫ squilliticorꝫ amborꝫ aur. i. mi- sceat cū melle dispumato ꝛ administret oī die cū oxy- melle. Et ex eis etiā q eos iuuāt est permutatio in regioni bus permutatio. n. i regionib9 donec aer sumat ꝓueniēs desiccatis sabulāis est sicut permutatio in etatibus ex infan tia in adolescētiā i iuuamēto epilepticorꝫ. Quā ergo ac- cidit epilepticis tortuositas mēbri aut spasim eius equa- tur fricatione cū oleo ꝛ aqua tepida ꝛ cōpositiōe forti. Et quā fuerit epilepsiā cū cerebri tūc melius ē vt eua- cuet cū helleboro ꝛ cū eis q sunt talia ꝛ pulpa colloqui- tide ꝛ scamonea ꝛ hiera ꝛ decoctione agarici faciendo solutione post solutionē in anno. Quāqꝫ necessariū est vt phlebotomia ex quocūqꝫ humore: sit oꝫ vt nō so- lū fiat phlebotomia: īmo fiat ex duab9 cephalicis simul ꝛ sequat phlebotomia vene q est sub lingua: ꝛ qñ ven- tosat sup collū vt materia i ebdomada trahat a cerebro si illic non fuerit ex cōplone cerebri ꝛ debilitate ipsi9 qd eā ꝓhibeat. Et qñ tibi necessariū ē vt phlebotomiam multiplices. Quā ergo illud feceris oportebit vt quie- scere facias p ebdomadā. Deinde solue eū potioni bus ꝛ clisteribus fortibus que sint ex cētaurea ꝛ pulpa colloquintide ꝛ hiera ꝛ reliq. Deinde fac qescere post pone ventosas apud elhed ꝛ caput ꝛ nocrati colli ꝛ sup crura. Deinde fac eū quiescere postea solue ꝛ nō cesses p cedere sm quietē ꝛ iteratione vsqꝫquo purget. Et admi nistrent post illud gargarismata ꝛ caputpurgia ē que purgāt caput solutiuis eis eis que scivisti. quāqꝫ sit ei caputpurgium cū stichados postea cum scebebic ꝛ cum aqua amaraci est iuuamentum. Et oportet quidē vt oc- currat paroxismus cum mundificatione stomachi: ꝛ si possibile fuerit ei vt euomat ante cibū ꝛ ꝓpter ab eis q sunt vt pisces salsi ꝛ alia eīt iuuatiuum. Et post illud totū permuta cōplexionē cerebri cum confortatiuis cale facientibus ex emplastro ex sinapi ꝛ que taliter procedūt ex eis que docui te ꝛ nominaui tibi ꝛ fac eum odorare rutam. Et oportet ne labores in ipso cum calefacienti- bus ꝛ permutantibus complexionē subito imo grada tim in hoc procede. Si autē inde nocumentū acciderit in operationibus suis tūc qesce. Medius aūt quo purgat illa cur9 oī ē pbla ē hiera ꝛ pulpa colloquintide ꝛ hiera

bermetis etiam. Nam si vtat biere bermetis omni die
pondere .5.3. mane et pondere .5.3. in sero magnificatur
ea iuuamentum ipsiusque si eius prolixitate est repletio vniuer-
salis tunc phlebotomia secundum quod narrauimus est ei iuuati
ua et similiter euacuatio cum turbit et agarico et sticados
et biera rufi propter ea. Medela vero soluit cum eis que
sunt sicut decoctio epithymi et helleborus et lapis aza
li et lapis armenus et sticados polypodii et myrobal.
Et ex vnctionibus medulla cruris cameli cum oleo ro.
super collum et tempora et pectus. ¶ In epilepsia vero
cholerica oportet vt sit solutio cum infrigidatione et
humectatione et propter eum distemperatione. Si autem est
adusta tunc est in iudicio melie aut inter choleram et me-
lancholiam. Et ea que nominata est mater infantium forsitan est
de genere cholerice apud quosdam: et propter illud pre-
cipiunt in cura ipsius vt administretur tina et caputpur
gia frigida et humida et effusio lactis super caput et vtatur
humectatione corporis. Et si est infans precipiunt vt
detur in potu lactanti ipsum quod lac ipsius infrigidet
et precipiunt vt in domo ipsa frigida subterranea ina
bitet: et videtur quod sit hoc apud eos epilepsia siliaria aut
mania. verum tamen huiusmodi nominis visus non est famo-
sus apud veridicos medicos. Et quum aliquibus mem-
bris epileptici accidit tortuositas aut spasmus iuuat ea
fricatio cum oleo et aqua tepida: et vt in eis toleretur com-
pressio. Quando vero est epilepsia ex stomacho tunc con
uenientiora quibus fit euacuatio sunt pulpa colloquin
tide et sticados et fiat in anno illud multotiens. Et opor
tet quidem post mundificationem stomachi: vt assidue
vtantur confortatiuis et non tribuantur eis nisi cibi velo-
cis digestionis boni chymi et reducantur secundum quod narraui
mus in loco suo. Impendatur ergo studium in comprehen-
dendo bonitatem digestionis: et oportet vt dimittant sto-
machum vacuum tempore longo. Illi vero que ex ea
excitantur secundum famem succurratur eis eo quod dictum est in capitu
lo epilepsie et reliquorum. ¶ In hac vero que fit cum ele
uatione alicuius rei ex membro oportet vt ligetur supra il-
lud membrum quum percipimus adesse: et forsitan prohibet
paroxysmum: et euacuetur humor qui est in membro: aut per
euacuationem factam si iam peruenerit ad ipsum virtus euacua
tionis: aut cum vlceratione et eductione puris in hora ge
nitis cum medicinis que vlcerant et pus faciunt currere et
cum adustione materie sicut est epithima de gummi ru
te siluestris et euforbio et reliquis. Et has quidem me-
dicinas cognouisti ex tabulis libri secundi. Et forsitan opor
tebit vt in eis eueniat gradus administrandi cantarides
et alkekenges et stercus accipitris et anacardos et reliqua.
¶ In illa autem que a toto corpore eleuatur dicunt qui-
dam quod si non esset timor in phlebotomia duarum arteria
rum apoplecticarum non in eo quod non possibile sit retentio san
guinis: sed propter frigus quod accidit cerebro et abscis
sionem spiritus et sequitur eam apoplexia esset in ea sanitas inte-
gra illius qui patitur epilepsiam cum eminentia corporis. Et pro
pter illud quod ad cerebrum ascendit ex eo. et nos quidem
dicimus si hoc non est possibile in cuiusque arteriarum asce-
dentium incisione hic timor non existit non est longe quin ma-
gnificetur multitudo iuuamenti.

De apoplexia. Ca. xi.

a Apoplexia est otiositas membrorum a sensu et mo
tu propter oppilationem contingentem in ventri-
culis cerebri et in cursibus spiritus sensibilis et mo
tiui. Nam si euacuantur ex eo instrumenta motus et anhe
latus et debilitentur non fit facilis anhelitus. Immo illic est
spiritus et ebrius vicissitudine sicut strangulati dicunt sicut vox
strangulati: hec ergo est praua significatio defectus virtutis
motiue membrorum anhelitus. et ea quidem prauior est vt non

apparet anhelitus et spiratio neque vox strangulati. Et
aut nocumentum non magnificatur in anhelitu et perstiti [illegible]
ture ipsius quod limitur neque egreditur propter ... [illegible]
sa sit in qua maior substantia habet quam alia ... [illegible]
a timore magno. ¶ Et Hip. quidem dicit quod qui apople
xia est fortis habens eam non sanatur si est debilis ... [illegible]
tio non est facilis. ¶ Hec vero oppilatio fit aut propter
clausionem aut propter repletionem: clausio autem est vt ad ... [illegible]
brum morbus perueniat quod ipsum dolere faciat ... [illegible]
et moueatur motu contractionis ab eo: aut sit qualitas [illegible]
niens ad ipsum stipticum faciens ingrossatiuus ... [illegible]
sicut frigus forte. Repletio vero aut est repletio ... [illegible]
stomacho aut est non a pano. Repletio vero ... [illegible]
vt illic coniunctam materia et oppiletur ex qua ... [illegible]
est ex speciebus apoplexie putrefacte et equalis sit ... [illegible]
teria calida: aut sit frigida. Que vero est ... [illegible]
est ea que est secundum plurimum aut est in ipso cerebro ... [illegible]
propinquitate sua in meatibus spiritus ad cerebrum. Et
illa que est in meatibus spiritus in cerebro aut est hu[mor]
sanguineus effusus ad ventriculos cerebri ... [illegible]
humor phlegmaticus et est superabundans et ... [illegible] Il
la autem que est in meatibus spiritus ad cerebrum est ... [illegible]
pilantur arterie et vene et vehementia repletionis et multitu
dine sanguinis et spiritus non habet transitum ... [illegible]
vsque quo procedat: et accidit ex illo ei quod accidit qui liga
guntur due vene apoplectice ex casu sensus et motus. Al
quum illi simile accidit ex causa ... [illegible]
mile illi actioni. Hee ergo sunt species apoplexie ... [illegible]
ipsius. Sed forsitan quandoque dicunt apoplexiam ... [illegible]
ficant per eam palpsis communem amborum laterum ... [illegible]
corporis sana. et quandoque dicunt mollificationem per
tis apoplexiam illius partis. et illud quidem ... [illegible]
Hip. iam posuit. Aliquando autem accidit vt homo apople[xia]
incurrat et non sit differentia inter ipsum et mortuum et non appa[re]
ipso aliquid anhelitus: deinde remittitur et sanatur ... [illegible]
rimos eorum vidimus quorum dispositio hec erat ... [illegible]
quidem anhelitus non apparet. Sed ipsorum pulsus ... [illegible]
cadit. Et videtur quod calor innatus ... [illegible]
euacuatione et expulsione vaporis fumosi ... [illegible]
magno propter illud quod accidit ei ex frigore ... [illegible]
volunt vt tardetur sepultura ambigui et mortui ... [illegible]
perpendatur eius dispositio. et neque sit minus ... [illegible]
duobus horis. ¶ Apoplexia vero resoluitur ... [illegible]
mus ad palpsis. et illud ideo quoniam quum natura ... [illegible]
ab expulsione materie ex vniuersis lateribus ... [illegible]
sit eam ad vnum duorum laterum quod magis est susceptibile ... [illegible]
tudinis et quod eorum est debilius et facit ipsam penetrare
vacuitatibus meatuum elongando eam a cerebro et ven
triculis ipsius significat vero quod oppilatio in apoplexia
comprehendentur super ventriculos quoniam si esset in ventricu
lo posteriori solummodo si oporteret vt otiositas ... [illegible]
esset in anteriore parte capitis. Hip. vero ... [illegible]
cidit dum est sanus dolor repente in capite ... [illegible]
rit apoplexiam tunc ipse moritur ante septimum ... [illegible]
si accidat ei febris et sit spes vt cum ea resoluatur ... [illegible]
¶ Et scias quod plurimum accidit apoplexia habentibus ... [illegible]
tes et corpora et regimina humida propter quod ... [illegible]
cum humiditate frigus. Si autem accidit cum calida com
plexionis et siccitate ipsius tunc eo est praua ... [illegible]
enim contraria complexioni non accidit nisi propter magnas
causas. et complexio quidem ab hoc elongata est ... [illegible]
Apoplexia vero raro accidit a caliditate. Quum ... [illegible]
tur materia palpsis in vtrisque lateribus ... [illegible]
sicut quum constringitur materia apoplexie ad latus ... [illegible]
cidit palpsis plurimum vero cause apoplexie ... [illegible]
bobus ventriculis posterioribus. Quandoque ... [illegible]

fuerit febris tunc ille erit apostema secundus plurimum.

Illi vero q plurimus viuunt phlebotomia pp melancholici sanguinis suis et multitudine qdez phlebotomia iuuat sed i fine decidunt qm incidunt in apoplexiam et similia ei. Preparatio vero apoplexie prodicee cum ac ... medicina p calidaz est festinatio faciens humores grossos velociter moueri p modoz ... apoplexie indicium iam diximus inde ergo legitur.

De signis. Ca. xiij.

d **D**ifferentia inter apoplexiam et subet est q apoplecticus clamat et eius anhelitu nocumentus ingreditur sed subet patiens nocumentus no est ita: et habens subet gradatim procedit de somno graui ad subet apoplectico vero accidit illud subito. Apoplexiam preterea antecedunt soda et inflatio guidez et vertigo et scotomia et tenebrositas visus et tremor in toto corpore et stridor dentium i somno et grauitas et pigritia. et multotiens qdem est eius vrina vaporosa et nigra et in ipsa est sedimen seruum et surfureus. Illa vero que est a qualibet passione aut calidi aut co[m]itate membri cognoscens ex principio q tibi iterata sunt. Que vero est ex apostemate ... et precedente signa que diximus in apostematibus. Et illa qdem que est ex sanguine significant signa sanguinis predicta multis vicibus. Et e facies rubea et oculi rubei valde et guidez et vene temporis sunt extense et plene statim phlebotomie est elongatus et sunt antecedens receptio cibus q generat sanguinem. Illa vero q ex phlegmate est significant color et forma oculi et humorositas narium et reliqua que dicta sunt. Nihil ergo simi accidit vertigo concomitantis iteratam tunc illud mutat apoplexiam.

De cura. Ca. xiiij.

e **M**uta qdez eius que facta est ex lesione extrinseca est regimen illius cause primitiue. et illius que fit ex coitate est regimen membri cui e ... qs preuit tibi in canone et preuit tibi in capitulis alijs. Regimen vero illius que fit ex sanguine est phlebotomia in hora illa et emissio multi sanguinis. lenis a ... et post phlebotomiam tunc clisteri ... qs scilicet de clisteribus et deponatur materia a capite et sebalia regimen ipsius. Et sic cohmus in capite ... et aqua ... et aqua calidi et fac ipsum olfacere qs ... cerebrum et no calefacit ... eo quod docui te.

Illa vero que facta est ex phlegmate inueniuntur signa sanguinis phlebotomet eum: deinde clisterizet cum clisteribus fortibus et supponantur collyria fortia in ... ponatur ... et sal ... postea bibat qs soluit si ... ex pillis in quarum potu habet fiducia sicut pille de euforbio. Et fiat post illud sup caput ipsius ... vaporationes calefacientes et embrocet fiat ex aqua in qua cocte sunt herbe calefacientes sicut anetum ... et amaracum et folia citri et calamentum et albasce ... et mellilotum et origanum et abrotanum. Et cum oleo ... virtus calefacientis sicut est oleum de ruta et sit dissolutum i ipso piretrum et castoreum et oppopanacum et galbanum et inungetur totum corpus ipsius ex oleo in quo sit sul... Si aut vaporationes fuerit ex gariofil et albel et ma... ... et acoro erit rectum. Et fricentur pedes ... oleo calido calefacto et aqua calida et tangitur ... ex figa et eufobio. Et ponatur sup principium nuche ... et serapinum et castoreum et eufobium. Et ex oleis que sunt eis bona sunt oleum ... et oleum ... et oleo antiquo: aut i quo sit ... p per ... xl. diebus: aut in quo sit coc... oleum ... et squille. ... i quo coquatur ... Et similiter oleum de piretro fun... vros...

qz modos predictos. et rectius qdem est vt qualitercumque fit oleum qs eis administras inspisses cum cera donec fiat vt ad ... et os qdem vt ... a debiliore vnctionum si ... et si no adde et permuta te ad illud qs est fortius. et no est malum post ... ipsius cum clisteribus et similibus de ... ipsius aliqd ap ... et ... caput ... fortia et olea ... et ignium ... et oppone ipsum capiti ipsius et vt capiti ipsius emplastra apponantur ex emplastris resolutiuis que scimus. Et si est possibile fac eum vomere cum penna imissa gutturi ipsius illinita oleo de ... aut oleo simplici. et ... qui ... q ... aut i ore ipsius ... et ... faciet eos nauseantes ... hoc ei vehementer. et in vomitu qdem ... Nam nausea et voluntas vomendi calefaciunt caput eius q ... apoplexiam ... et humidam. et os qdem vt ... resoluatur ... eo qs ... quoniam i hoc inuenitur ... Et ... incipit ad hoc ... ponatur ... remouere ... vt no ... oculos ipsius ad lucem. Et os de qu... in potu ... aut olei de ... decocti cum ruta omni die .5.3. cum aqua de radicibus et gradatim procedat donec bibat quaque die .5.v. Et si possibile est post euacuationem sum... bonitate ... ex tyriaca et mithridato et ex ... et ... et ... et q sunt similia ... de simplicibus castoreum aure. ... et oxymelle ... medicina ... bibi ... Potus aut ... sit aqua mellis ... necessitate. Et qn videris alleuiationem fac gargarismata et sternutatoria et pone ... super collum et nucham cum ... aut sine ... materie et adhibe eis ... ex ... et ... fac eos balneari post tres ebdomadas et vnge eos in die balnei cum oleis calefacientibus. Et ex gargarismatibus qdem eis ... post purgationes vniuersales est decoctio ysopi et albasce et calamenti et origani et ... in aceto cum admisceatur mel et ... aqua i qua ... piretrum et staphisagria et baurac et rose ... et ... et ... et ... collyria: deinde administrentur ... catonea et ... gargarismata ... decoctione ysopi ... mastice. Et ex eis qdem q illi ... sunt qui fiunt sicut illud sunt piper longum et piper nigrum et sinapis et calamentum et ex eis q masticantur sunt calamentum et staphisagria et piper et amaracum et sinapis ... et ... Et ... sicut rosa ... est. et acorus est ex eis que ... in hoc capitulo et ... et ... ex ... eis ... cum olis calidis ... nerui et ... et neruorum resolutionibus ... in quibus no est labor sicut est oleum de lilio et post ipsum oleum ... et oleum ... et oleum de ... et ... sup caput ... est in quo fiducia habenda est in ... capitis et ... virtutem ... et origani et calamenti et albasce et similium. Ubi autem ... apoplexiam sunt ... epilepsie et ... qdem est vt ... in ... solo. et ... quidem ... sicca est bona eis. et potius sup cibum est ex rebus magis nociuis eis. Si aut voluntas ... et ... ipsius pre... et ... membra ... aliquas. et qn aliqd ... no ... ipsum velociter: sz expectet aliquantulum donec descendat et digeratur digestione aliqua nec ... plurimum vigilet. Illud n. ... cerebrum et resoluit ex cibis vapores no digestis ... digestis.

Quidam vero dicunt eis esse bonum origanum cum ... et vue passe et amigdale et ... sunt ex ... tibus eis. Unum aut nouum no est ... eis ... illud qs in eo est de ... et antiquum ... illud qs i eo

est de velocitate penetrationis ad cerebrum et declinationis eius. Sed magis conueniens verum est eius illud quod est inter vtrumque. Cum apoplecticus sebriciat fac moram in re ipsius donec discooperiatur forsitan. n. est eius. Et usque mora vsque ad septuaginta duas horas. Si autem ita non est: sed febris est propter apam et putredinem tunc est mortiferum. ❡ Et scias quod apoplexia et paralysis constringunt meatus cibi quare non sunt medicine facientes euacuationem euacuantes ex materia faciente ipsas proprie.

Dictio secunda de egritudinibus neruorum que est tractatus .j.

Egritudines neruorum. Ca. j.

N Eruorum quidem ipsorum regimen et diuisiones et figuram et anatomiam et naturam iam scivisti. De egritudinibus vero ipsorum scias quod sunt tres egritudines: scilicet complexionalis instrumentalis et solutio singularitatis. et apparet quidem lesio in operationibus suis naturalibus et sensibilibus et motiuis. Motus vero laboriosi in faciendo egritudines neruorum introitum magnum habent supra illud quod in alio est. Ipsi namque sunt instrumenta motus. laboriosi vero motus sunt sicut extensio cum fune et elatio rei grauis. et omne in quo est extensio et expressio et attractio. ❡ Significationes autem in dispositionibus eorum sunt tres in operationibus sensus et motus et ex tactu et lenitate et duritie et ex qualitate cerebri et spondilium cum eis: et ex doloribus et maliciis que sunt proprie neruis. et plurima quidem signa quibus peruenit ad cognitionem dispositionum cerebri sunt ex nocumento operationum et ex tactu. ❡ Cum autem dubitatur de aliqua egritudinum neruorum an sit humida an sicca consideret qualiter ipsa accidit. Nam si subito accidit non est dubitatio quin ipsa sit humida. Et etiam ex hoc quod membrum vinctiones deficeat. Nam si ipsa velociter exiccat non est dubitatio quin ipsa sit sicca quando membrum non sit calefactum calefactione extranea. Exercitium vero post purgationes melius est illud quod permutat complexionem. et vnicuique membro secundum se ipsum. et omnes quidem vt a faciliori incipias et gradatim peruenias ad illud in quo sit virtus equalis. ❡ Modus vero cure in purgatione neruorum et permutatione complexionis eorum est quoniam plurimum eius quod est necessarium euacuare ab eis vniuersaliter est materia non calida et frigida. et etiam ita quidem eos sunt medicine fortes sicut pulpa colloquintide et helleborus et proprie album quando vomitus fit eo et euforbium et assafetida et serapinum et reliquie gumme fortes: et bibere magne et fortes et ex subtilibus que eos euacuant sunt balneum siccum et exercitium temperatum. ❡ Ipsorum vero complexionem permutantia sunt ea que dicta sunt in capitulo de cerebro et proprie ea in quibus est viscositas et est oleum vermium et que adipes administrantur sunt adipes luporum. Feces quoque oleorum calidorum sicut fex olei oliuarum et fex olei de lino sunt conuenientes egritudinibus neruorum frigidis et conuenientes dureciei ipsorum et oleum de costo et oleum de anacardo sunt vehementis proprietatis cum neruis: deinde embroce et expressiones secundum complexiones eorum. Verum omnes vt ipsa sint rectificatioe complexionis neruorum fortiora valde et vt ad penetrandum taliter comparentur quatenus consequantur resolutionem corporis et pororum apertionem fortiorem. Scias quod initio in curandis pluribus neruorum egritudinibus est intentio posterioris partis capitis nisi quod sit facie sit. Deinde post illud extendatur neruus quod mouet illud membrum cuius firmius est neruus. et neruus quidem nocentes quedam et iuuant a rebus quibusdam quarum multotiens rememorati sumus. Quarum quedam sunt in tabulis medicinarum singularium. et illud quod non attendunt nisi in dispositionibus et egritudinibus suis que sunt eis magis proprie. ❡ Res itaque neruos confortantes ex eis que in potu sumuntur sunt acorus nutritiuus et castoreum et semina piretri magne et cerebrum leporis assatum et sticados proprie. Cum quo potio sit ei die pondus .5. i. pillule reductiue cum [illegible] linoce et iuuant eos exercitium temperatum et olea calida. ❡ Res vero neruis nocentes sunt coitus plurimus ipsius et somnus super repletionem et potus aque frigide et multa ebrietas et vinum plurimum propter vehementiam modicationis eius [illegible] resolutionem et acetositatem infrigidationem cum hoc etiam [illegible] acetosum et stipticum et frigiditatum in potibus et phlebotomia plurima eis nocet. Et nos quidem in hoc tractatu rememorari voluimus egritudines neruorum complexionales: oppilatiuas. Ipsorum vero apata et ulcera tradidimus ad librum qui sequitur librum hunc. Et scias quod [illegible] propterea quod facit eos deficere a digestione [illegible] in eis quare in duritionem indigestum generatur. Et scias quod [illegible] confortat neruos calefaciendo et purgando.

De paralysi et mollificatione. Ca. [illegible]

P Aralisis quidem dicitur sermone absoluto: [illegible] sermone proprio: dictio vero paralysis [illegible] absolutam significat illud quod significat mollificatio in quocumque [illegible] sit. Paralysis vero proprie est illud quod de mollificatione [illegible] vni duarum partium corporis in longitudine. [illegible] a ceruice. et sunt facies et caput [illegible] que in tota parte currit a pede. lingua vero arabica paralysis [illegible] hanc intentionem paralysis. n. quibus [illegible] lingua ipsorum [illegible] medietatem. Et usque paralysis accipitur cum intentione mollificationis absolute tunc cum ea est illud quod [illegible] lateribus simul exceptis membris capitis quod [illegible] apoplexia sicut ex ea quod veni dicto proprie est. ❡ [illegible] est quod destructio sensus et motus fit quando spiritus sensibilis et motiuus aut retinetur a penetratione ad membra: vel penetrat. Sed membra non suscipiunt eius impressionem propter complexionis corruptionem. Complexio autem corrupta aut est calida aut est frigida aut humida aut sicca. [illegible] videtur quidem quod calidum non prohibet impressionem sensus [illegible] non consequitur finem quemadmodum videmus in habentibus [illegible] nodes et ethicis. In ipsis. n. cum calidum [illegible] motus ipsorum et siccus [illegible] est iudicio [illegible] vero quod prohibet a sensu et motu sed plurimum est frigidum et humidum et illud quidem non est longinquum. Firmum. n. [illegible] et non est longinquum quin humiditas faciat membrum [illegible] stupefactioni. Et causis. n. destructio [illegible] et humiditas absque materia. verum illud etiam [illegible] succurrere est facile cum calefactione. Et [illegible] plurime parti corporis aut vni lateri ipsius [illegible] alio. Immo si necessarium fuerit accidet [illegible] secundum proportionem vt sit paralysis et mollificatio [illegible] sit propter retentionem spiritus. Causa vero retentionis est oppilatio et separatio pororum et transitum peruenientium ad membra [illegible]. Oppilatio autem aut est secundum [illegible] rei aggregante [illegible] et est apa: et tunc est cum mollificatione et paralysi [illegible] sessiones spiritus a membris constrictio pororum aut repletio et apa: aut solutio singularitatis. Pororum autem [illegible] quod accidat propter ligaturam ligatio [illegible] bilis est remouenti: et est mollificatio illa et destructio [illegible] sus et motus res accidentalis que remouetur [illegible] tura. Et quandoque sit ex compressione vehementi [illegible] percussione aut casu. Et sicut accidit quando [illegible] leo et rumpunt ad vnum duorum laterum [illegible] et comprimunt neruos exeuntes a se i[illegible] ra aut ad posteriora. Sed ad anteriora et posteriora [illegible] cidit et eius lesio non coarctatur quando occurrunt [illegible] duobus lateribus ante et retro non sit super [illegible] cundum quod scivisti: et etiam neruorum [illegible] et ex duabus partibus anteriore et posteriore. [illegible] trahunt propter grossitudinem substantie medulle. ❡ [illegible]

vero oppilatiua e ex materijs humidis currentibus quibus membrorum humectatur. et currunt in vacuitates omnium membrorum prauit stanti i principijs membrorum aut ramis neruorum. Et quoniam sit in via ipsius currentis ex eis. Apostema vero quoniam accidit i longitudinibus neruorum et ramis ipsorum oppilatiuis similis. Incisio autem q̄ neruis accidit q̄ in longitudine e nō nocet sensui et motui et q̄ e in latitudine prohibet sensus et motum a membris q̄ in bibunt ex meatibus q̄ sunt sibi inter ipsa et vulnus tunc scilicet. Et scias q̄ nucha similis est cerebro i dispositionibus suis ad duas diuisiones licet sensus eas nō discernat. Quo .n. nō erit ita illud qui perdat cum a duabus diuisionibus cerebri non ergo cōtigat quin fuerit natura virtus duorum laterum purgādo et expellit materias ad latus qd est debilius et qd est magis susceptibile materiei primum et cum accidit percussio et ictus et ad quod expellitur superfluitas lateris cerebri quod ipsum sequitur. Et nō est mirandum si egritudo sit propria vni lateri absque alio latere. natura enim precepto sui creatoris ipsas discernit quod est subtilius hic. et tu quidē recordare huius ex principijs q̄ tibi dedimus in libro primo. Et sciendum q̄ multotiēs expellit materia humida ad extremitates propter dominium caliditatis i corporibus aut motu subito et fortiori aut pauore aut iracundia delicijs aut angustia. Et scias q̄ quum lesio et materia que facit paralysis sunt in vno latere ventriculorum cerebri cōtigat lateri corporis toti et lateri faciei cum eo. et similiter si sunt in meatibus lateri nuche quēadmodū si essent i duobus lateribus ventriculorum cerebri aut in meatibus esset apoplexia. Si autem sunt apud originē nuche corpus toti esset paralyticum preter membra faciei et quoniam accidit cum hoc stupor i cute capitis ꝓpter hoc trāsitus sensus qui cum capitis adueniunt neruis sensibilis ex ceruice quēadmodum ostendimus. si autem sunt in latere ꝯtagio nuche cōtigat lateri toti excepta facie q̄ sunt descēdētes ab origine sūmergendo cum i latere vno mollificatur et paralyticum fit qd sequitur illud ex membris quorum nerui sunt ex vno q̄ si nō fuerit ex nucha immo exterius mollificat qd e ꝓpriū illi neruo: sine sit i toto neruo aut in medietate eius: aut in parte eius mollificatur qd mouet illud qd sequitur ipsum ꝓpter illud qd venit ad ipsum de illis ꝓpter materiam et resolutione singulari: aut ipsa. Paralysis vero quedā est que est cum colice et multotiens remanet cum ea sensus quoniam materia e cum ea i neruis motus et non sensus. Nā quidā antiquorum dixerunt q̄ quum colica aliquibus annis cōtigat interficit plurimos. Et q cum accidit cum paralysis euenient ei quoniam .n. natura expellit illā materiam ad adiutiōs neruis et reducit eā ad exteriora et est natura vt cum sudore beneficiaret. Retinet ergo in neruis et fit paralysis. Et multotiēs quidē accidit vt i hac in hac aetate sensus cum dispositione sua. et e paralysis que e cum egritudinibus acutis qua permutat materia ad neruos. Et illud quidē e quum natura nō pot ꝓpter etatē aut debilitatē integre euacuare. quare remanet residuum materie i nucha cerebri remanet post statum fortia et grauitas capitis. Deinde expellit ipsas nā expulsione quātitatiuo expulsione euacuationis integre que accidit paralysis similis. Et paralysis quidē plurimum accidit i fortitudine frigoris hyemis. et quoniam accidit i regionibus meridionalibus raro q̄ iam peruenerunt ad annos .l. et vltra sm fortitudinem humiditatis capitis et capitibus eorum preterea q̄ meridionalis ventus plurimum replet caput. Paralytici autē pulsus est debilis tardus et rarus. Nam quum egritudo frangit virtutē debilitatur pulsus et fit frequens et eueniunt vestigia diuersitatis sine ordine. Et vrina secundum plurimum fit eius alba aut glauca valde rubea ꝓpter debilitatem renum i discernendo sanguinē ab aquositate aut debilitatē venarum ab attractione sanguinis aut ꝓpter dolorē q̄ forsitan est cum eis aut ꝓpter egritudinē eis aliā ꝓpinquā. Et quoniam accidit vt sit latus sanum paralysi instanti ac si esset i igne. et alterum paralyticum sm ac si esset i niue. et sunt pulsus duorum laterum diuersi. est .n. pulsus lateris frigidi declinans ad hoc q̄ indicia eius sunt cogitū ipsorum et quoniam peruenit ad hoc vt oculus minoretur. Et quōcumque membrorum mollificatorum et paralyticorum sm colorē reliqui corporis extiterit non minoratur neque extenuatur e de quo maior habēda e fiducia quam illud qd e conuersum ab hoc. Ad paralysis preterea fit mutatio ex epilepsia et apoplexia et colica. et ex ꝓuocatione materie et febribus temporalibus sm sententiam eius. et paralysis currens a remotione spondilium mortifera est sm plurimum et illa q̄ est ab ictu non ꝯtrahēte neruos vehementer quoniam sanatur. Si autem superfluat non est spes vt sanet. In illa autem q̄ e spes oportet incipere a phlebotomia. Et iam quidē diximus qualiter dilatet materia paralysis ad apoplexiam et econuerso.

De signis. Ca. iij.

Illam autē que e a tortuositate: aut casu: aut percussione: aut sectione cum significatis tu occultat eum sectione qui neruus est ꝓfundus. Illam vero significat q̄ subito accidit et non ꝯfert ei regimē. Que autem curā recipit est ea q̄ nō e a sectione. et sic e cum apostemate et similibus. Et si est cum apostemate calido tunc extēsio et dolor et febris signat eam. et si e ab apostemate duro significat ipsam tactus et ꝯsideratio sensibilis i neruis et dolor antecedens. Nā sm plurimum accidit ꝓpter aquas tortuositas aut aquas calidas. Si autem e ab apostemate flurido tunc significatio est dubitabilis. verumtamen secundum quasdam dispositiones non euacuat a dolore pauco et caliditate et a febre leui et ab augmento doloris et eius diminutione sm motus et cibos. et eius auctus nō fit subito immo sm dies. et et diebus illis eger sentit apud voluntatē motus quasi sit aliquid prohibēs i illo eodē loco. Paralysis autem habēs factā ab humiditate expāsa sentit eas expāsas in toto membro paralytico. Factā vero a grossitudine neruorum significat difficultas retentionis membri a ꝯtractione qua laborat i ipso eger sicut est ei possibile: aut faciat illud aliās ad dilatationē et mollificationē: et neque sunt membra leuia sicut in paralysi absoluta. et si materia est cum sanguine significat eum guides et vene et oculus et repletio pulsus et significationes ꝑdicte multotiens. Si vero est ex humiditate nuda significat eum albedo et mollities multa. Et si fit successione colice et febrium acutarum significat eā colica et febres acute. et si est eius cum malitia ꝯplexionalis singularis frigide aut humide non accidit subito neque sunt illic signa alia et iudicatur de ipso ꝑ tactū et ꝑ res agentes in membrum. et dicitur q̄ quum vrina infantis est viridis nunciat paralysim aut spasmum.

De cura. Ca. iiij.

Oportet vt sit initium cure in egritudinibus neruorum. v. s. stupore et spasmo et tremore et paralysi et similiter itentio posterioris cerebri et nō ꝓperes in vsu medicinarum fortium i principio : et etiam tarda vsque ad quartum et septimum: q̄ si egritudo fuerit fortis vsque ad quartumdecimum. et in hac quidē hora vsus est rebus subtilibus et his que leniunt et digerunt et soluunt et cum clisteribus nō e malum in hac hora. deinde post illud cuacua eum euacuationibus fortibus. In regimine autem cibandi eos oportet vt paralytico in pannis qui appareat sit contentus aqua ordei et aqua mellis duobus diebus aut tribus si tollerauerit virtus vsque ad quartumdecimum. et si nō tollerauerit virtus ciba eum carnibus auium leuibus. et sunt de vt facias cum pane famē et ciba eum siccis cibis. deinde fac eum longā tollerare famem. in melius vero secundum immo eum vti medulla nucleorum pini magne prodest et scias q̄ aqua melior est ei quā vinum. vinum enim materias i neruis penetrare facit. et plurimum quidē ipsius quandoque

accesit in corporibus eorum et sit acetum. Acetum ve
ro est ex rebus que nervis sunt nocibilis vel illa aut que
est a tortuositate et coarctatione curatur cum eo quod de-
minuit in capsa tortuositatis et compositionis posita.
si aut est a percussione aut casu tunc eius cura est prava. et
tamen cura eius omnem dispositionem est ut consideret an illa
tortuositas evenire faciat ipsa qui attrahat materiam: et cu
retur totum eius eo quod convenit ei. et oportet ut ponantur me
dicine in cura illius in quocumque loco acciderit sup loca
percussionis et sup principium ex quo egrediuntur nervi mo
tus membri paralytici potius autem medicinarum sup
membrum paralyticum est ex eis que non afferunt iuvamentum
de quo sit curandum et tibi quidem inest cognoscere origi
nem nervorum et equale est sive intentio in medicina sit pro
hibitio apostematis aut sit intentio in ea mollificatio aut sit intentio
in ipsa calefactio et permutatio complexionis. et fortasse
necessarium erit ponere iuxta membrum percussum et apostema
incipiens resolui ventosas extrahentes sanguinem ab eo ad
partem aut ad illud quod apparet de corpore aut fuerit egri
tudo ipsa paralysis occulta facta propter mollificationem nervorum

Tunc illud quod est necessarium post regimen commune
est contrarium materie cum eo quod descripsimus et diximus
in evacuatione ipsarum materierum subtilium sine additione
et diminutione, meliora quidem quibus evacuantur sunt
pille de euforbio et pillule alsciendre et pillule de serapino
et pille fetide et hiera hermetis et vomitus cum helleboro
albo cum dispositione sua. aut cum expressione raphani
in quo sit virtus eius et similiter reliqui vomitus conferunt
eis et quicquid sit superfluitas in hoc et in potu detur tyriaca po
tus vomitus dandi. Deinde addatur paulatim paulatim neque
augeatur supra 3 ii et quicquid administretur ei tiriaca diatessa-
ronis quicquid vero datur oxymel cum sua dispositione et op
oponacum cum sua dispositione cum sirupo de melle et quid
quidem potio sic ceteras bakilicon et confert eis et oportet quidem
ut distergantur cum enematibus fortibus et collyria fortia sup
ponantur et inclinent eorum materie ad inferiora et ipsorum
spondilos inungamur ex oleis fortibus et conferunt eis un
ctiones calide ex oleis et emplastra rubificantia quorum reme
moratio est iterata multis vicibus et propter eius destruit
sensus et radix quidem illi est ex medicis hec rubifica
tionis fricando cum ipsa sine modum inungendum forte
confert positio ventosarum sup capita lacertorum absque
incisione. Sed post evacuationem propterea quod calefacit la-
certos et fortasse necessaria erit incisio aliqua et oportet
ut ventose stricta habeant capita et suspendantur cum igne
multo et suctione forti et laboriosa et removeantur velo-
citer. Cum ergo ventose adhibentur oportet ut separatim po-
nantur sup loca plurima si mollificatio est plurimum separa-
ta sin non est plurima ponantur coniunctim et vertere sup ea post
illud pice et gumma pini et administra sup ea emplastra calida
rubificantia sicut emplastrum de farina grani et lilio cum melle.
emplastrum quoque de sinapi est ex eis que ipsis conferunt et in q
dam parata omne quod est debile ad hoc ut rubificet et ut
vesicet et emplastrum de ceteraceis maxime confert paralysi
humane et est apud plurimos eorum excusatio a gumma rute
agrestis et sinapi. emplastrum quoque de gumma rute silvestris
est iuvans et propter eum nitro et sulfure et fricatio cum oleo et
nitro et aqua sulfurea et aqua marina et embroce subti-
liative conferunt. Cumque sensus est debilis fortasse emplastrum
forte noceat et non sentit illud et educit illud ad lesionem et ul-
cerationem fortem. Oportet ergo ut omni custodia ab illo
caveatur et ut consideret dispositio impressionis emplastri. Nam
si rubificat et inflat et cutem non perdit et sequitur compressione
digitorum subalbi et albificat locus eius tunc impressio non
pervenit ad cutem. et si rubificatio est magis fixa et caliditas
magis apparens tunc remove. Modus vero cognoscendi

hoc est ut auferas emplastrum omni hora et consideres dis
positionem. Si ergo necessaria est ablatio remove et neces
saria est iteratio iterat. Et scias quod insufflatio et confri[illegible]
cationes eorum valde confert et similiter que sunt eis similia que
purgant cerebrum et convertunt materias sanant ea que sunt ex
a parte egritudinis et vinum antiquum parum valde confert egri
tudinibus nervorum omnibus. Plurimum vero ex eo [illegible]
est res nocibilior nervis et administratio aceti [illegible]
est ex eis que eos iuvant et similiter quidam ordinant in potando
hieras et sunt pillule cum aliquo quod sit sicut castoreum bene
pervenit ad hoc ut ex uno in potu sumatur pondus [illegible]
3 i. Et similiter potus olei de keiri cum aqua decoctionis [illegible]
valde. Quidam vero hominum sunt qui paralysim [illegible]
potum eorum die aut in tiriaca cum aut in piperis et [illegible]
et os ut qui aliquid eorum sumunt in potu non post aquam [illegible]
longetur eius mora in illo et fortasse morietur [illegible]
oportet itaque vero sumit in potu piperis aut cum [illegible]
castoreo. et illis quidem non est aliquid ita conferens ut [illegible]
mithridatum et scilie et alia tiriaca a quibus [illegible]
iuvamentum est bibita assumpta et propterea que hoc [illegible]
mintur et etiam bona aera inde. Cumque membrum [illegible]
os ut ipsum exerceat post illud et constringat et dilatet [illegible]
ut ad integrum redeat sanitatem et ipsi quod [illegible]
[illegible] vocibus et locutionibus altis et post [illegible]
mota ab eis quibus utitur. Similiter balnea [illegible]
ant balneis et in fine eius et post evacuationem [illegible]
sarium est solvere oportet ut non sint de olacibus [illegible]
tione paralysis cum aliquantula stipticitate. Cum [illegible]
ut resolutio fiat cum aliquibus que sit ut [illegible]
storeum et squinantum et que sunt similia his ex [illegible]
Et diximus de illis que facta est post cocturam [illegible]
tamen factum ex nuce romana scriptum in antidotario et
sumit eos oleum que non sit violarum [illegible]
sed sit sicut oleum de lilio et oleum de [illegible]
de narcisso et oleum de olivis et [illegible]
dica et oleum de narcisso et factum cum gumma [illegible]
acceptum iuvamentum est sua proprietate. Cumque [illegible]
tur plures eorum cum eis que infrigidant et [illegible]
materiam et qui medicantur calidis [illegible]
illud ideo quia materia subtilis [illegible]
de membro infrigidat [illegible]
[illegible] membri et pervenit ad hoc ut [illegible]
ut in eorum calefactione perveniat. Sed est necessarium [illegible]
medicine confortative cum aliquibus que sint [illegible]
sandalorum et amaracum et menta et calamentum [illegible]
eis alica et etiam illud quod aliquid infrigidationis habet [illegible]
succus liquiritie et semen endivie et [illegible]. Hec cum [illegible]
nistrantur iuvant valde. Que vero a [illegible]
non habet. Illa vero que facta est a complexione frigida
calefacientibus non curatur. Et illa cum [illegible]
potus aque [illegible] frigide [illegible] balneo [illegible]
[illegible] qui aggregantur [illegible] et febris [illegible]
cum zuccaro rosarum est conveniens medicamentis illis [illegible]

De spasmo. Ca. x.

Spasmus est egritudo nervosa qua moventur
lacerti ad principia sua et inobedientes fiunt in [illegible]
[illegible] eorum itaque alii remanent [illegible]
et dilatantur et alii eorum facile redeunt ad dilatationem [illegible]
sicut fit in oscitatione et singultu. Causa vero [illegible]
[illegible] aut cum absque [illegible] sicut caliditas et siccitas [illegible]
spasmum [illegible] est phlebotomia et [illegible] medicina [illegible]
et aliud est in apparatibus lacertorum qui resolvuntur [illegible]
cum [illegible] nervi et augmentatur [illegible]
[illegible] a sua longitudine et [illegible]
aut est [illegible] sup lacertum [illegible]
sine apparatu [illegible] in loco [illegible]

qñter sicut fit a spasmo facto propter apo. ⁊ a mã effusa pp percussiões: aut absalsiões: aut pp. rei: aliã ex causis: apparãs. Et inde ẽ q̃d lõgiq̃ q̃n fit spasm⁹ euẽiẽs a vetustate in suturis sola. Ipse eni est ex eis que plurimi accidit ⁊ re monet ibora. ⸿ Spasmus vero materialis multotiẽs accidit fm̃ ſemitas puitationẽs materiei sicut accidit in successiõe sinãcie ⁊ successiõe pleureſ ⁊ successiõe frireſ. ⸿ Et spasmus aũt qui fit pp̃ter puatõẽ mãei ⁊ hũiditatẽ ⁊ cõsi siccitatis accit vt cõtrahat longitudo ⁊ latitudo equalr. Colligit ergo ad se quẽadmodũ est dispositio cõtrahẽs posita in igne. Et in quidẽ scio dispositõẽs cordar̃ eẽ q̃ se cõtrahũt in hyeme. ppter hũectationẽs ⁊ abbreviant in estate pp̃ter desiccationẽ ⁊ similr nerui. Et q̃ñq̃ fit spasm⁹ q̃ni ad materiã non ppteriõ ad euentũ cũ rei impedimẽta a qua neruus fugiit ⁊ cõgregat ad expellẽdum ipam ⁊ cũ illa aũt est dolor ex cã dolores faciente.

Et multotiẽs ẽ ex hũore calido mordicatiuo. Aut qualitate venenosa puẽiẽte ad cerebrũ ⁊ ad neruos sic accidit ei quẽ pupugit scorpio sup neruos. Aut pp quãlitatẽ nõ venenosam sicut quñ spasmus accidit ab itrigidatiõe vehementi cõgregãte neruũ ⁊ lacertũ ⁊ ipsũ siue ipse ⁊ cõtrahitur ad caput suũ. Sic ẽ enim molificatio q̃ñq̃ diuersificat i mẽbris scd̃z principia mẽbrorũ. Et inde spasmus ⁊ tetanus in ambobus est vnus locus q̃d fit supra ceruicẽ ti anteriore parte ⁊ posteriore ⁊ in parte q̃ est supra ceruicẽ. ⸿ Spasmi aũt ex repletiõe hũiditatis essentialis aut effectus aut hũidior. ⁊ frigiditas adiuuat sm̃ congelationẽ ipsius ⁊ eius grossitiẽ qua nõ fit dilatatio aut siccitas ⁊ elitas auxt supra cõsecutiones resolutionẽ hũiditatis. ⸿ Materia vero faciẽs spasmũ dolet spasmũ ⁊ mollificat nisi ppter suã grossitudinẽ ⁊ q̃ nõ est ingressa substãtia vili p. raro introitu q̃d ẽ. Sz est coarctata i foramibus ⁊ sic q̃ñ spasmus ẽ epilepsia mẽbri: sicut epilepsia est spasmus corporis totius. Differentia vero inter vtrũq̃ est cõtra ⁊ propter q̃ epilepsia inter plurimũ resoluit velocit ⁊ fit cũ periodia.

⸿ Reliquas aũt ex asciẽs ex spasmo hũido p illo q̃d accidit lactãtibus pp. vicinitatẽ mãille ⁊ hũectationẽm lactãtis i cordis ⁊ cõgelationẽ lactis i eis ⁊ q̃ vẽtres eorũ stringunt ⁊ i vigiliis ipsorũ ⁊ multitudinẽ fletus eorũ ppter spasmat eti i febribus suis q̃uis sint lenes. ⁊ vniuersaliter illis facilr ẽ casus i spasmũ pp̃ter debilitatem neruorũ cerebrorũ eorũ ⁊ mẽbrorũ ipsorũ ⁊ lacertorũ eorũ ⁊ stricturã eius ab ipso pp̃ter fortitudinẽ ⁊ vitã spũalium ⁊ cordiũ eorũ. ⁊ q̃ hũores eorũ non sunt hẽbeditis vehemẽnis grossitudia. ⁊ pp hoc liberant a spasmo sicco velocit. ppter hũitatẽ cõplexionum suarum ⁊ hũiditatẽ cibi eorũ. Impubes vero nõ ẽ facilis aliq̃ morti eorũ q̃ tamẽ q̃ñdoq̃ accidit infãtibus spasm⁹ in illis successiõe febrium acutarũ ⁊ cum eo sint signa q̃ decernunt ex quo raro euadũt. Ille vero q̃ septẽ trãsit annos nõ spasmat nisi. ppter febrẽ valde prauã. Et preterea spasmus qui accidit ⁊ pter timorẽ ⁊ cũ debilitatis spũs nervor hũidos ⁊ faciũt sequi lacertos motos ad principia suorũ formarũ ⁊ ẽ spasmus q̃ contigit propter sudationem factã sup aliq̃d mẽbrorũ q̃d ẽ cõtractum ad q̃d fit elasio ⁊ retinet ipso aliq̃uliũ ⁊ sup formam extensionis fac. ⁊ q̃ñq̃ ẽ cũ eo accidẽs faciẽs illud: aut fit virgini sicut pondus ⁊ ut aut fit vt obdormiscat super lectũ ⁊ hoc q̃d est ex eis q̃ pse remouentur ⁊ q̃ñq̃ est ex super adueniẽs mẽbro pp̃ter reuelationem ex mã ex siccitate spũs motiui ⁊ p̃ debilitatem penetrationis eius quẽ nõ ẽ possibile vt moueat ad dilatationem faciendam ⁊ q̃ reddit viuus ⁊ cõfortat mã in dilatatione q̃ in extensione illius simile. ⁊ hoc q̃dẽ plurimũ fit post somnũ apud contractionẽ q̃ remanẽt membra cõtracta

nec extẽdunt eis q̃ñ spuo in somno fit & huius pigrior ⁊ nõ fit assiduus i faciẽdo dilatationẽ. ppter declinationẽ suã ad interiorẽ ptẽ. Spasm⁹ aũt siccus alius ẽ q̃ fit successione febriũ adurentiũ ⁊ pp̃ter in febribus siccis ⁊ successione motuũ laboriosorũ corporaliũ ⁊ animaliũ q̃ sicut sunt vigilie ⁊ angustia ⁊ timorẽ ⁊ ille est ex eis q̃bus fit casus. ⸿ Et est alius spasmus q̃ accidit i febribus cũ hoc ⁊ nõ ẽ vehemẽt malus ⁊ ẽ ille q̃ fit pp̃ter q̃ ipse facit currere aliq̃ndo materias i neruis ⁊ lacertis: ⁊ pp̃ter q̃ corpus est plenũ. ⁊ q̃ñq̃ accidit illud i eis propter caliditatẽ oris stõi ⁊ remouet ipm vomitus. ⁊ talis qualis ẽ iste spasmus ex febribus non ẽ illius prauitatis ⁊ malitie cuius est ille qui est i febribus temporalibus in quibus desiccitur nerui ⁊ lacerti: immo cerebrum ⁊ consumitur hũiditates innate ⁊ fit spasmus. ⁊ plerũq̃ est ex hoc caplo qui fit destruit velociter. ⁊ cũ i ipso ẽ siccitas cerebri pp̃ter debilitatẽ q̃ñ sequit lacertorum siccitas.

Nã q̃ maxima cũ desiccatiua cerebro aduenit reducit ad se hũiditates a neruis. Deinde q̃ natura solicitat vt cerebro hũiditatẽ acquirat sufficientẽ reddit mẽbra ⁊ sunt obediẽtia dilatationi cũ perceptiõe. ⁊ q̃ñq̃ accidit ex vehemẽtia frigoris. Multotiẽs eni accidit spasmus pp̃ter frigiditatẽ cerebri ⁊ cõtrahit ei lacerti. ⁊ spasmus quẽ ipediẽs ẽ huiusmodi factus a siccitate. ⁊ ẽ spasm⁹ cũ siccitate factus q̃ ẽ cũ spe cõgelationis hũiditatis ⁊ minorat eius q̃ñtitas ⁊ in spissat vehemẽter q̃ arctant breuem spasmat sicut accidit ex vehemẽtia frigoris ⁊ sic accidit ei qui bibit medicinas narcoticas vt opium.

Spasmus vero factus. ppter medicias ẽ sicut spasmus potus vini. Fit enim spasmus post solutiones propter siccitatẽ. ⁊ fit etiã spasmus ad ipam pp̃ter cõtrarietates ⁊ ventositatem eius q̃re nerui vehementer incurrunt lesionẽ cũ qua contrahunt. Et hic ius quẽ generis sunt spasmus eius qui euomit hũorẽ q̃ ẽ vt erugo eris nocentem ori stõi ⁊ spasmus factus. ppter fortitudinẽ stõi oris stõi q̃ ad ipm expellit cholia. Et spasmus factus. ppter egritudinẽ cerebri ⁊ inicio ⁊ egritudibus suis ⁊ vesice ⁊ reliquorũ. Et spasmus factus a punctura scorpionis ⁊ tarãtule ⁊ spasmo sup neruum: aut sectione eminẽte neruum: aut corrosione. Et factus ab egritudine i ore stõi ⁊ inficibus ⁊ nõ neruosis ⁊ vicinis illis est spasmus ancestore pp vermes. ⸿ Preterea ẽ spasm⁹ qui ẽ labio, ppe ius ⁊ palpebra ⁊ lingua. ⁊ scit q̃ eius cã est ex ipso cerebro. ⁊ q̃ corpus in spasmo declinat ad anteriora tũc spasmus est i lacertis anterioribus. ⁊ q̃ñ ad posteriora tũc spasmus ẽ in lacertis posteriorib⁹ ⁊ q̃ ad vtrãq̃ simul tũc egritudo ẽ i vtrãq̃ simul sicut in palis. Q̃ñq̃ fit spasmus adeo fortis vt ceruix torqueatur ⁊ dẽtes stridẽt. Q̃ñ aũt aliq̃s moritur ex spasmo corporẽ ipius calido tũc illud ẽ ex eis q̃ p locãdo inficiunt ⁊ neq̃ sufficit ad interficiẽdũ: q̃ lacertis anhelit⁹ spasmat ⁊ destruit motus ei⁹. ⁊ oẽ q̃d spasmus sequens vulnus est mortalis.

De signis. C. vi.

Pulsus spasmatorum est extẽsus ⁊ diuersus i situ ascẽdens ⁊ diuiditur sic sagitte euadẽtes ex arcu sagittarii: ⁊ diuersificat motus percussionũ eius in velocitate ⁊ tarditate. ⁊ vrĩa q̃dẽ ẽ calida ⁊ magis calefacta sẽ q̃ in mẽbris ⁊ ẽ corp⁹ vene collectũ nõ sicut est collectio venarũ i rigore: ⁊ neq̃ sicut illud q̃d coarctatũ est sicut fit apud durities vene pp lõgitudinẽ egritudinis: aut q̃ strin ẽ cũ dolore viscerũ. Sz sicut ẽ aggregatũ prius iterũ strin extẽsũ ab extrẽitatib⁹ suis. ⁊ ego dicã signa doloris i spasmo paulo post. ⸿ Spasmi vero facti a repletiõe signa sunt q̃ prouenit subito ⁊ non bibit velociter quod super ipsum ponitur ex oleo nisi iam aduenẽti ei calitas p

pinqui temporis. Aſiccatate vo facti ſigna ſunt q̄ ſit paulatim paulati ⁊ ſucceſſiōe egritudinū euacuantiū q̄ſcunq̄ gēis fuerit ⁊ cāionis medicinarum aut coiti ice paſſionis aut euacuationis pſe. Facti vero a nocumēto cognoſco p cauſas extriſecas: ⁊ ea q̄ bibūtur ſicut euforbiū ⁊ helleborus ⁊ reliq̄ ⁊ ſicut q̄n nocumentum eſt ex ſtō ⁊ cōicat ei cerebrū: veīd nerui ſentit ante illō ſolicitudinē ⁊ anguſtiā ⁊ obſidionē ſtōi: ⁊ q̄ns repente illō tēpoꝛe ſpaſmꝰ: ⁊ quandoq̄ ē ille ſpaſmꝰ ſucceſſiōe vomitus q eſt ſicut ſuccus porri aut erugo eris.

Et ſimilr ille qui ſit pp fortitudinē oris ſtōi. Quoniā eni effūdit ad ipm mā ſpaſmat̄ ideo ipm. Uerū precedit ipm nocumentū in oꝛe ſtōi ⁊ mordicatio. ⁊ q̄ſq̄ accidit ſimile illi i egritudibus matricis ⁊ veſice ⁊ reliquoꝝ q̄ ſocios ſūt. ⁊ ſit cū doloꝛe vehementi ⁊ propter nocumentū manifeſtū in illo mēbꝛo aſcēſio ſpaſmi in reliquis vo ſpaſmis aut ſit doloꝛ cū eo: aut ſi doloꝛ cōtingat a ſpaſmo nō ſpaſmus cōtingens a doloꝛe. Factꝰ autē ab apꝛe cognoſcit p ea que diximus. Et ex ſignificationibꝰ quidē ſignificātibus aduentū ſpaſmi eſt paruitas pulſus ⁊ ipſius raritas primū. Deinde eius pmutatio ad illō qō dixi ē: ⁊ multotiēs rubificaſ facies ⁊ appet i oculis cōtoꝛſio ⁊ inclinatio ⁊ i anhelitu interſectio ⁊ diſtin: ⁊ quādoq̄ accidit ei ſiue non ſint radices ⁊ oſtrigit nā ⁊ oſiccat ⁊ vrina ē multotiēs retinet ⁊ multotiēs ſi retinet ⁊ egredit ſcz aquoſitas ſanguis ⁊ hz ſpiritus. ⁊ accidit ei ſingultus ⁊ vigilie ⁊ ſoda ⁊ tremoꝛ ⁊ doloꝛ ſub iuncturis ⁊ pcipue ſub iūctura ceruicis ⁊ inter ſpatulas ⁊ apō iuncturam alchatim ⁊ albolos ſub illa. Spaſmus vo cōtingentē cū febꝛis ſignt ⁊ nunciant ipſ in febꝛibus cōtoꝛſio i oculo ⁊ rubificatio i extremitate oculi ⁊ i circuitu ⁊ ſtridoꝛ dentiū ⁊ nigredo lingue ⁊ cōſtrictio cutis capitis. ⁊ rubedo vrīe primū: deinde eius albedo pp eleuationē mē ad caput ⁊ pulſatā tēpoꝝ ⁊ venarū capitis. ⁊ quandoq̄ deſiccaſ in eo venī aut ſpaſmatur. Hip. quē dixit q̄ ſi accidat febꝛis poſt ſpaſmū melius ē q̄ ſi accidat ſpaſmus poſt febꝛē. Cauſa intētō eſt q̄ q̄ns febꝛis ſupueit ſpaſmo humido ſoluit eum.

Spaſmus vo qui, puenit ex febꝛe ē ſiccus qui raro recipit curā: ⁊ accidit ei aī ipm timoꝛ i ſomno ⁊ conuerſio coloꝛis ad rubedinē ⁊ viriditatē ⁊ pallidoſitatē ⁊ cōſtrictio nature. ⁊ vrina quē cruda i febꝛe ⁊ rigoꝛ cū eis aſſociātur ſudoꝛ i capite ⁊ tenebꝛoſitas i oculis ſignt ſpaſmum cuius cā ē debellan in viſceribus. Si aūr ſpaſmus ē cū febꝛe ⁊ nō ē de fortitudie illius febꝛis ⁊ longitudine tēpoꝛis eius vt adurat humitatē ⁊ finiat eā: tūc ille ē ō gñe eius cū quo nō ē illa ſiccitas tota. Et ſigna vo malis i ſpaſmo ē vt multiplicet ventoſitas i mēbꝛis ⁊ pꝛoſe q̄ſi cū eo inflat venter ⁊ pcipue q̄ ē i pricipio ſui. ⁊ vrina acuta i ſpaſmo ⁊ tetano ē mala ſignificās q̄ cā ē caliditas pura. ⁊ q̄ cū ſpaſmo ſunt pulſatio ⁊ ſaltꝰ tūc illō ē ſignū malū. Pulſatio nāq̄ vnā duarū reꝝ ſignt aut apoſtemā i viſceribus magnificās pulſationem aut exterminationē in eis q̄re appet pulſus magnus qui ē pp percuſſionē magnā. Quū aūr ſinānie materie declinat ad neruos vt ad ipos pmutate faciant euenire ſpaſmū ſignificat illō apparitio ſpaſmi i pulſu: ⁊ qū plus reſio declinat cū mā ſua ad illō ſignt illō fortitudo cōſtrictionis anhelitus ⁊ neq̄ febꝛis ē valde fortioꝝ qum pmutaſ mā ſiſen ad illō incipit cū timoꝛe ⁊ multitudie palpitationis ⁊ ſtridoꝛe dentiu: deinde toꝛquet oculus: deinde apparet ſpaſmus.

De cura. .C.vij.

Nto quidē qui factus eſt a percuſſiōe opoꝛz vt adminiſtrent embꝛoce que lauant ſcz ex oꝛdeo fracto ⁊ camomilla ⁊ malua ⁊ farina fenugreci ⁊ que illis ſunt ſimilia. ⁊ nos quidē iā oſtendimus in canone locum adminiſtrationis earum. Factꝰ vero a nocumento ſi fuerit propter potum alicuius rei tunc curetur cum eo quod cognoſcetur in capitulo de veneno. Et ſi fuerit cum febꝛe curetur cum humectatione vehementi cerebꝛi ⁊ neruoꝝ ⁊ lacticiniis cum mollificantibus vehementis humectationis ⁊ potetur ⁊ habitet in domo frigida. Et ſi fuerit propter doloꝛē ſeda doloꝛē poſtq̄ ſeueris [illegible] ⁊ [illegible] eius. Et ſi eſt propter puncturam curetur quod ſpiritu[illegible] cit cum eo quod dicetur in capitulo de punctura. ⁊ ſi ab apoſtemate curet etiā eo quod dicemus in [illegible] tum neruoꝝ. Si autē eſt a ſiccitate eius [illegible]. Uerum conuenientioꝛ eius cura eſt vnctio ⁊ [illegible] oleo humido poſt ipſam ⁊ eius iteratio poſt [illegible] totiens: ⁊ illud quum non eſt quum febꝛe [illegible] mittitur omnino ⁊ aſſidue fac illud in omnibus [illegible]. Si autē poſſibile eſt vt tina fiat ex lacte [illegible] et aquis in quibus decocta ſunt folia ſalicis ⁊ ordeum fractus ⁊ viola ⁊ nenufar ⁊ cucurbita ⁊ citrolus: aut ſit tina tota ex ſucco cucurbite: aut ſucco citrulli: aut ſit totum illud ex aqua ro. in qua decoctum eſt aliquid horum: aut aqua melonis indi: aut aqua ſalicis: que ſunt ſimilia illis. Et quum feceris eis diſtemperationes expreſſionibus ⁊ oleis ⁊ aliquibus diſſolutis humectatibus impinguantibus erit vehementius iuuamentum. Et adminiſtrentur ſuper iuncturas ⁊ ſuper o[illegible] totum olea faciendo vnctionem poſt vnctionem [illegible] dio cerebꝛi valde ⁊ compoſitionem quas iā [illegible] in humectatione cerebꝛi ⁊ infirmo detur in potu [illegible] cener multum ſecundum menſuram conuenientē ſi fuerit febꝛis ⁊ aqua oꝛdei ⁊ aqua cucurbite ⁊ aqua melonis indi ⁊ iulebꝛ ſiue fuerit febꝛis ſiue non fuerit. Ergo miſceatur cum aliquo horum parum vini ut ipſum penetrare faciat erit conueniens. Et ſimiliter ſint aque [illegible] miſte cum aliqua parte vini. et opoꝛtet vt diſſoluatur ei cura hec preter q̄ moueatur aut extractio adhereat. et ſi eſt poſſibile vt totum coꝛpus eius ſubmergatur in oleo tepido fiat. et fiat ei caputpurgium cum humectantibus que ſunt ex oleis ⁊ ſuccis ⁊ humectet capud eius cum eis que ſciuiſti. et opoꝛtet vt ſit firma ſuper capud pſilio ⁊ oleo ro. et ex eis quidem que ipſos iuuant detur in potu ſunt ſerum ⁊ tereniabin ⁊ pꝛopter infirmos. Quod ſi non fuerint lactentes: ⁊ ſi habens ſpaſmum humidum debilis fuerit virtute non abſtineatur ab eo carnis ſed ei detur ſicut carnes minutarum auium ⁊ caboꝛ ⁊ heduli ⁊ altelez. et ſi non fuerit eius virtus debilis [illegible] panis cum melle ⁊ aqua ciceris cum aneto ⁊ [illegible] ammunita cum oleo ⁊ ponatur in eo quod [illegible] piper. Cibus autem habentium ſpaſmum [illegible] totum quod humectat ⁊ lenit ⁊ omnes ſoꝛbitiones [illegible] quos lenes facte ex aq̄ oꝛdei ⁊ oleo amigdalino ⁊ [illegible] ro bono ⁊ aqua carnis aſſumpta ex carnibus agnoꝝ ⁊ hedoꝝ: ⁊ quandoq̄ ponatur et oleribus humectantis quod frangit nocumentum carnis. ſi fuerit ſine caliditas: q̄ ſi cum illo parum vini miſceatur vt ipſum penetrare faciat non erit longinquum a rectitudine: ⁊ pꝛopter quū non fuerit caliditas ſuperflue: ⁊ ſimiliter ſi miſceatur vinum cum aqua quam bibit. Cura vero ſicut ita. Si enim eſt humidus opoꝛtet vt curetur euacuantibus ⁊ purgantibus ſoꝛtibus predictis quem diximus euacuationem humoꝛis groſſi ex neruis [illegible] lutinis ⁊ cliſteribus acutis. Et ſi ea videris ſigna ſanguinis dominantia manifeſta valde phlebotomia primo ⁊ pꝛopter ſi cauſa eius ē repletio ⁊ potus ninum mirimi. Et nō extrahas totum quod neceſſarium eſt

sanguinis cuius extractio est propter spasmum aut egri tudinem aliam significantem eius extrahi nequaquam eo q̄ ex eo aliquid vt resistat spasmo ꝛ resoluamur resolu tione motuum spasmi. Et ex eius cura sunt submersio in aquis thermarum ꝛ sessio i pellibus vulpiū ꝛ luporum que dicunt in capitulo dolorum iunctura: ꝛ quē iuuat etiam sili inunctio cum adipibus luporū ꝛ oleo de lilio si nō fue rit febris: ꝛ similiter decoctio catulorū canum ꝛ sessio in aquis in quibus decocte sunt medicine subtiles sicut ab rotanū ꝛ folia radicis iunci ꝛ calam⁹ aromaticus ꝛ fo lia lauri ꝛ linimētū factū ex radice spine iudaice ꝛ semi ne spine albe ꝛ semine spine egyptiace ꝛ succo centau ree minoris siglatim ꝛ cōposite. Et scias q̄ longitudo spacij more in tina sine sit aqua siue aliud est ex eis que nocent propter mollificationes neruorum. Tu autē pōe mul titudinē numeri loco longitudinis spacij ꝛ fac ipsum sedere bis die. ⁋ Ex his autē q̄ iuuant habentē spasmū cōmu niter quando fiat tetanus ꝛ tetanus factus a māe est vt subito i aqua demergat frā sm q̄ dixit Hyp. Nā corporis ex teriora inspissant ꝛ innatus calor in interioribus clauditur quare cōfortat ꝛ resoluit materia. Nō est tamen omne corpus tolerans hoc a timore tutū. Sed corpus forte firmū carnosū qd̄ vlcera nō hꝫ ꝛ in estate. Plures .n. pōe iā eu seruit. Stille qd̄ē q vitiū ventosis sup locum ad quē partes cordis extendunt oportet vt vtaꝛ sine sca rificatiōe si res est leuis: ꝛ si nō est ita oportet vt fiat scari ficatio etiā .n. mortalis si nō scarificet nūc ꝛ nocet qꝛ at trahit materiā. Uentosarum autē loca sunt in collo ꝛ spō dilibus dorsi ab vtroq̄ latere ꝛ partes lacerti pectoris: aut vesicas vero sup renes nō facimus illud nisi quū ti memus ꝛ miserendo volumus vt sanguis egrediatur. Et oportet vt ventosas multotiens non administres neq̄ sibi simul: ꝛ loca ventosarum custodiant ꝛ cōseruen tur ne corpus infrigidetur ꝛ ex curis eius est vt applane tur qd̄ spasmatū est leniter ꝛ ex curaꝫ eius cōtingente sm naturā est etiā febris acute ꝛ ppter ea dixit Hyp. vt si accidat febris post spasmū melius est qꝫ vt accidat spasmus post febrē. Quartana quoq̄ cōfert ad illud ppter cōsumptiōem humoris eius ꝛ ppter multitudinē sudoris eius. Et cui accidit quartana raro accidit ei spasmus nā securus est ab eo: et ex curis qd̄ē mirabilibus expertis spasmo est vt ponat sup ea mēbrū spasmosū res cōstrictiua cū pingue dine sua. Deinde dimittat sup ipsum donec siccet. ꝛ mu tetur alio. ⁋ In spasmo preterea toti corpori cōmuni cō fert mūdificatio cerebri etiā cū purgatiōe facta sternuta toriis magnifice: ꝛ in eis etiam expertū est vt ex lana plu rima mollificent eis suspensoria que a collo ad vtriusq̄ brachiū pendat sup q̄ ol hora oleū calidum aspgat. Balnei quoq̄ sicci magnifice iuuat eos: ꝛ vt incline tur super lapides ignitos sup quos aspgat vinū ꝛ vt sudet cū eis cooperiendis. et ex emplastris qd̄ē bonis est emplastrum fa ctū ex storace liquida ꝛ euforbio ꝛ castoreo ꝛ cera citri na ꝛ oleo de lilio ꝛ emplastra dicta in antidotario ꝛ adipes similiter ꝛ inunctio ex fece olei sisamini ꝛ olei seminis lini fumus fenugreci: ꝛ ex vaporibus bonis ē sal calefa ctus positus super exitū neruorum. ⁋ Et ex eis qd̄ē q̄ i po tionibus afferūt se. sunt castoreū ꝛ assa fetida permista cū melle accepta sm quantitatē nucis: afferūt enī febres ꝛ resoluit spasmus statim. Et similiter oleū de keiri ꝛ aq mel cū assa fetida ꝛ decoctio carpobalsami: ex eis q̄ val de cōferūt ipso est i potus sumere tyriacā ꝛ confectiōes magnas. Et q̄sq̄ cōfert sumere diuretica. Hec preterea medicine experta est. In potū sumat ex radicibus coc ti .ꝫ.x. decoctio in duabus lib. aque donec tertia rema neat: ꝛ i potetur fortiter. ꝫ.iiij. tepid us cū ꝫ.i. olei amig dalini. Illud enī cōfert ꝛ ppriie in spasmo q̄ est in posteri

oribus: ꝛ qꝫ decoquūtur loco radicis costi carpobalsa mi .ꝫ.x. ꝛ est eius potū .ꝫ.iij. et similiter calamētū agreste. Et ex eis que vehementius sunt iuuamenti est sumere i po tu castoreū ꝛ oppoponacū ex qb⁹ qui fortis est bibat aur. i. ꝛ modicū .ꝫ.i. ꝛ custodiat nūc stomachū quoniā ipse p illud nūc debilitat vehementer. et assa etiā fetida sumpta sm q̄ntitatē seminis orobi i quātitate .iiij. ꝫ. ꝛ medietatis ꝛ ammoniaci similiter bibat costū ꝛ decoctio ysopi ꝛ in fudem ꝛ aqua castorei. Sūt enī plurimi iuuamenti ꝛ mi nimi nocumenti. Sumpto potu ex eo quantitas duorum cocle ariorum vsq̄ ad tria dei ad potandū pluribus vicibus. et sit quātitas i eo quod bibit quātitas pdicta et minus q dē nocumētū fiat in ipso si fit post cibum quocūq̄ modo fit. Nō est enim in ipso timor: ꝛ ex cura quidem eius ē vt inungatur ex oleis fortis resolutiōis pdictis sicut oleo cu cumeris asinini ꝛ oleo de keiri ꝛ oleo rutino ꝛ oleo de costo cū castoreo ꝛ piretro. est enī valde iuuatiuū ꝛ res dissolutiua ꝛ oleū narcisinū ꝛ oleū qd̄ ē huiusmodi. ℞. olei vtriusq̄ spice kiri .i. ꝛ ꝫ.ij. olei de berberis kiri .i. pōdus amoi floris mastici oium an. ꝫ.i. gariofil. eufor bij amborum an. aur. iiij. spice. ꝫ.i. olei balsami. ꝫ.i. cōmisce antur. et ex illis que conferunt eis est vt administret em plin de euforbio ꝛ est iuuatiuū valde. ⁋ In eo autē qd̄ lacerti dorsi ex spasmo accidit sint cōtente vt ipsarum iu ncturis apponat emplm ex melle cū quo cōfecta sint cro cus ꝛ radix lilij ꝛ ansium ita vt sit plurimū cortex radicis li lij post ansium ꝛ sit ex croco res parua. et cōsuescant po nere membra sua i aquis i quibus decocta sint camomil la fenugrecum ꝛ mellilotum: et quandoq̄ cōfert oleum camomillinū solū. ⁋ Uinū autē paucū cōfert habenti⁹ spasmū humiditatis resoluit enim ipsum sicut febris. Plu rimū vero ē vina ex causis eius. et oportet vt eger ex ve teri bibat ꝛ sup cibum parumper. Et scias q̄ quum spas mus est cōis corpori exceptis mēbris faciei tūc medi ci icēdūt cū emplastro ꝛ vnctiōnibus spōdiliū colli. Et qñ est in mēbris faciei tūc medici intēdūt cerebro. Et cū hoc si spasmus est ex cōitate rōis ꝛ vides signa predicta tūc incipe ꝛ fac hominē illū vomere. Fortasse enim vo met choleram acutam aut humorem putridum ꝛ libe rabitur in hora.

De tetano. Ca. viij.

Etanus est egritudo officialis phibens virtutem motiuā a cōtractione mēbrorū de quorum aptitu dine est vt contrahant ppter nocumentum in lacer tis ꝛ neruis. ⁋ Dictione vero alcuzes vtunt in significa tionibus diuersis aliī enim dicunt cuzes ꝛ signi p ipsum illum qui incipit a lacertis furcule ꝛ extendit eos ad an teriora ꝛ posteriora: aut i vtrasq̄ ptes simul. et qꝫ dicū cuzes oēs tetanū et qꝫ dicūt cuzes spasmū oculi ꝑ pelle et qꝫ signt p ipsum tetanū qui est duo spasmi aut duo te tani posterius ꝛ anterius. et qꝫ a ppriant noīe alcuzes illud qd̄ est ex frigore ꝑpter frigus cōgelatiuū. ⁋ Teta nus autē sm veritatem est cōtrarius spasmo ꝛ ingredit in genus spasmi introitu cōtrariorum in genere vno ꝛ eorum cō paratio ad causam vnam est eueniens casu cōtrariorum. Uerūtñ spasmus fit ad ptē vnā. Quū ergo duo spas mi in duabus ptibus cōtrariis aggregant fit tetan⁹ quē admodū accidit ei qui habet spasmum an ꝛ retro simul. Accidit enī ei ex duobus motibus cōtrariis in mēbris suis vt extendant. Quūq̄ tetanus iste sit duo spasmi dupli oportet vt acutior sit spasmo simplici ꝛ erit eius cri sis velocior. Et hic qd̄ē duplex nō est ex duob⁹ spasmis imo ex duobus tetanis ꝛ neq̄ euacuat spasmus i plurī mo duarum rerum a dolore vehementi. ⁋ Cause autē cuzes si miles sunt causis spasmi sm modum vnū ꝛ diuerse sunt ab eis sm modum aliū. Earum autē similitudo cū eis est

quoniã cuiꝫ qñꝫ fit ex repletiõe ⁊ qñqꝫ fit ex siccitate: ⁊ qñqꝫ fit ꝓpter nocumentũ cõsequẽs mẽbra neruosa: ⁊ i terdũ fit ex apostema tibus. Diuersitas vero eius ab eo est quoniã spasmus nisi raro nõ fit a vẽtositate: alcuiꝫ aũt plurimũ fit a vẽtositate extensiua: imo alcuiꝫ qui ẽ ꝯpositus ex duobus spasmis qñꝫ fit plurimũ ex vento sitate quũ dominat̃ i corpore. Et ẽ hec egritudo peruersa. Quũ aũt spasmus singularis accidit i mẽbro vno ex ventositate nõ est paruus: ⁊ illud ideo quoniaꝫ illud fit ꝓpter dominiũ vẽtositatis in toto corpore. Et qñ cum spasmo singulari dominat̃ ventositas est illic timor: ⁊ signũ mortis. Qualiter ergo erit duplus ⁊ diuersificant̃ isto modo: est quoniã cũ in spasmo materiali est vt cadat in loco nerui ſm formã ꝓhibitiõis dilatatiõis quoniã extendit villus in latitudine: aut cõstringit eũ ad radicẽ suã ⁊ spasmat̃. Causa vero in cuiꝫ materialiũ ẽ quoniã casus eius ẽ cõtrarius: aut enĩ humiditas faciẽs cuiꝫ currit ſm longitudinẽ in ramis villi. Deinde cõgelatur ⁊ remanet ſm durities ⁊ fit difficilis eius relatio ad cõtractionẽ: aut cadit subito ⁊ implet villũ poꝛter ꝙ diuersificet̃ eius cũ ex cũ villi. Imo cadit ſm extensionem villi ⁊ dilatat̃ ꝓter ꝙ in longitudine minuat̃. Sꝫ ipsa fert ut longitudinẽ ipsius formine. Materia aũt faciens spasmuꝫ in neruis est diuersitas in ramis neruoꝝ nõ penetrans in eis penetratione simili neqꝫ penetratiõe plurima: ⁊ videt̃ ꝙ sit trãsitus materiei alcuiꝫ q est ſm hunc modũ similis trãsitui materie mollificatiõis. Verũtñ illa materia subtilior est latii faciẽs. Et hec qñ ẽ congelata est dura non permittẽs membꝛuꝫ reflecti ⁊ ꝯtrahi. Aut erit materia i cuiꝫ. Deinde cadit i medio lacerti ⁊ corde aut nerui. verũtñ in ꝑncipio sui trahit neruũ aut cordã in longitudine ⁊ nõ põt cõtrahi neꝫ penetratiõe plurimi: ⁊ videt̃ ꝙ sit transitus materie: aut erit illic apa: aut materia cadit in ramis villi. ita ꝙ quũ mẽbꝛuꝫ cõtrahet̃ necessariũ erit vt ꝓp ipsam ꝯtrahat̃ villus ⁊ ledat̃ dolore. ¶ Causa aũt doloꝛẽ faciẽs ledens ẽ materia aut non materia cadens in principio lacertoꝝ aut cordaꝝ ⁊ fugiẽt ab ea in longitudine sicut accidit ſpẽ cuiꝫ successione vomitus laboriosi ⁊ cũationis ꝓp lesionẽ existẽtẽ in cordis ⁊ in neruis lesis a ſtõ. Hoc qdẽ ẽ cũ in cuiꝫ fit siccitas fit qñ lacerti nõ ꝯtrahunt̃ in latitudine nisi ꝓpter resolutionẽ humiditatũ augmẽtãtẽ longitudinẽ ⁊ cõtrahunt̃ ex ea trãsitus in quibus penetrat suus motiua ⁊ debilitat̃ a ꝑmutatiõe mẽbroꝝ ad cõtractionẽ ⁊ ꝓpriequũ adiuuat duritie ꝯstringẽs a siccitate ad inobediendũ. Spasmus vero siccus similis illi qñꝫ cõtrahit̃ i longitudine ⁊ latitudine simul ſꝫ ſm itã existens. Qua ꝓp siccus spasmus deterior ẽ alcuiꝫ sicco ⁊ sicut mollificatio accidit ꝓp sectiõeꝫ similiter tetanus ẽ qñꝫ fit vt quũ plaga accidit elongat̃ lacertus ſm ꝯtractionẽ. Et ex alcuiꝫ qñꝫ accidit aliqd magnũ forte ꝓp cãm fortẽ ⁊ materiã fortẽ plurimã. et qñꝫ cõtingit ſꝫ modũ euentꝰ spasmi siccioꝛ repletiuus oppilãs vias spũs ⁊ remanẽt membra extensa ⁊ nõ dilatant̃ ad hoc. Sicut remanẽt membra ꝯtracta ⁊ nõ extẽdunt̃ ad hoc vt inueniat spũ viã ⁊ trãsitũ. et hoc qdẽ plurimũ fit post somnũ: qñ spũ in ipso ientus est ad iteriora sicut diximus in spasmo: ⁊ qñꝫ accidit ꝓp formã nõ naturalẽ incõuenientẽ ꝯtrariã accidentẽ lacertis ⁊ minorat̃ virtus eius ⁊ facit doloꝛẽ non tolerãtẽ vt remoueat̃: quare remanet ſm illã figurã sicut q a fune ledit̃: aut eleuat aliqd graue: aut affert sup dorsus suũ pondus graue: aut dormit sup terrã ⁊ terra ledit lacertos eius ⁊ cõtrahit̃: aut accidit ei casus: aut percussio cõterẽs lacertos: aut sectio: aut adustio ignis faciẽs con dolere: quare deficit a ꝯtractiõe et qñꝫ est cũ hoc materia effusa ad eos: aut vẽtositas grossa generata i eis: aut ascẽdit ad eos extẽdẽs ipsos et quẽadmodũ spasmus ꝓ

prius mẽbris faciei ẽ malus. Similiter tetanꝰ qñqꝫ [illegible] palpebram aut linguã aut labium soluendo. ¶ Et quandoqꝫ contingit speciei alcuiꝫ mali [illegible] cedunt febres inseparabiles cum inquietudine [illegible] alienatione ⁊ coloꝛ fit citrinus propter eas ⁊ [illegible] os ⁊ labiuꝫ ⁊ denigratur lingua ⁊ ꝯstringitur [illegible] exasperatur cutis ⁊ extenditur. Omnis autem [illegible] a passione cui associantur singultus ⁊ [illegible] sio ⁊ destructio rationis est mortalis: [illegible] certis desiccatio ⁊ ebullitio humiditatis corꝑ [illegible] tendit eos in longitudine. deinde sequit̃ illud [illegible] desiccatione vltima sequitur inflammatione [illegible] rea multotiẽs accidit infantibꝰ ⁊ fit facilis [illegible] sunt minores ſm ꝙ dictũ ẽ in spasmo. Et qñꝫ [illegible] cuiꝫ plurimus saluus corporis ⁊ [illegible] sermonis ⁊ duritiei i lacertis ⁊ i [illegible] ad albores ⁊ difficultas deglutiẽdi ⁊ [illegible] pñter nõ delectat̃ vel desiccat̃ inde. Quoqꝫ [illegible] putredo ⁊ virus ⁊ est horripilatio ⁊ [illegible] ⁊ sudoꝛ in capite ⁊ ceruice ſꝫ extẽsionẽ i [illegible] bus futuris: qñ huiusmõi putredo multiplicat̃ [illegible] purget̃ inferius longꝰ eius ascendat et ex aliqd [illegible] et inde ad cerebrũ ⁊ ledat ipm ⁊ frangat coꝛp. ¶ [illegible] qꝫ alcuiꝫ cõtis incipit claudit os ⁊ [illegible] doloꝛ fortis: ⁊ fit ne sit ꝯuenirẽ ꝙ ipse [illegible] catur palpitatio ⁊ lachrymant oculi. Et [illegible] tanũ ⁊ spasmũ in ꝑncipio sui est ꝙ spasmus [illegible] tis quum motu. Tetani vero ꝑncipium in lacerto [illegible] cum quiescit qñqꝫ ꝯtingit permutationem [illegible] nũ et lumbos ⁊ pleuresis ⁊ similia ſm ꝙ fit in spasmo [illegible] ꝙ multiplicat̃ i regionibus meridionalibus ꝓp [illegible] onẽ ⁊ motũ humorũ ⁊ ꝓpriẽ i phlegmaticis qñꝫ [illegible] in regionibus septentrionalibus ꝓpter [illegible] tatũ ⁊ ꝓpriẽ mulierib qñ ipse iũt [illegible]

De signis. Cap.

Signum quidem tetani absolute est [illegible] lacerti respondentis ad cõtractionem: [illegible] vero signum si est in anterioribus est [illegible] homo est sicut patiens suffocatũ habens [illegible] oculos. et quandoqꝫ imaginatur ꝙ ipse [illegible] extensionem lacertorum faciei eius: ⁊ est [illegible] eum ad anteriora procedens cum extensione [illegible] quare aspicere nõ põt. et qñꝫ nõ põt mingere ꝓpter extensionẽ lacertoꝝ ventris ⁊ debilitatẽ expulsiue: quandoqꝫ mingit absqꝫ voluntate quoniam lacertus [illegible] tus est extensus non contractus. et quandoqꝫ mingit sanguinẽ ꝓpter rupturã venaꝝ ꝓp vehementiã constrictionis. et quandoqꝫ accidit ei singultus. [illegible] ad posteriora est trahit caput ⁊ spatulas ⁊ lacertos [illegible] cauos ad posteriora. et quandoqꝫ accidit illud ad posteriora propter extensionẽ lacertoꝝ ventris cũ [illegible] extensionis lacertoꝝ sectorũ: ⁊ nõ põt [illegible] testinus rectus ⁊ neqꝫ põt deponere qd est in [illegible] cibus. Et ambo quidem cõmunicant in [illegible] aut in somnietate ⁊ vigilijs ⁊ doloꝛe ⁊ [illegible] ⁊ multitudine inflammationum ventositatis [illegible] sit a lacertis. ¶ Signa autem humidi ⁊ sicci ⁊ [illegible] si ⁊ facti a lesione sunt ſm regulam que dicta est in spasmo. et multotiens quidem accidit eis colica propter [illegible] quasi egritudo fuerit frigida.

De cura. Cap.

Eadem est cura que est spasmi [illegible] tetanum vñis super membra hic plus [illegible] in spasmo. et illud ideo vt reducatur [illegible] qꝫ cum scarificatione prope super neruos [illegible] dilium ⁊ secatur. ¶ Ex eis vero que observanda [illegible] in patiẽte cuiꝫ est vt quando eius corpori [illegible]

doloris vehemētiam:aut ex medicina nō dimittat vel i-
frigidatio ei supueniat qm̄ ipm ledit. Sed oz vt desicce
tur cū lana suc̄ida ꝗ qñq3 fit vt eleat i oleo calefco qm̄ est
socio resoluēda. Et oppoponaco ꝗ qñ3 i potu det vsq3
ad.3.i. fm̄ vtutē ⁊ etas i fenda ē. Alcuzez ſperea digni
or ē vt curādo ipm̄ ſcipiat ꝙ ſpaſm⁹ qm̄ alcuzez eſt le
dens pſcētio ītēſiōis. ¶ Et eis vo q̄ dicūtur valde cē
iuuatiua i cura alcuzez ⁊ ſpaſmi ē vt ſeruetur ſuccus ane
ti ⁊ ēuulatur i ipo catulus ſaborā:aut catulus caſtratus ca
tulus vulpis ⁊ coquat donec diſſoluat. Deide iſundat
in ipo eger dio. ⁊ ſilr ſpſert ei inūctio ex pīguedīe aſini
ſilueſtris ⁊ adipe leōis ⁊ adipe vrſi ⁊ ceruī ⁊ alchinbos
ſingulr aut cū medicinis. ¶ Et pſert eis enēa ex oleo ru
teo cū caſtoreo ⁊ cētaurea. Et ſilr ſuppoſitoria mordi
catiua calida i qb⁹ ſunt baurac ⁊ pulpa colloquīde ⁊
q̄ ſunt ſimilia illis. Qō ſi niimietate ſua aduerſit ſiat cliſte
re poſt ea cū lacte aſine ⁊ vnctō renū ſingulr cū aliq̄ pdi
ctax pīguedinū. ⁊ ex rebus magis pſerentib⁹ temis ſro
bādo eſt caſtoreū:ꝗ oz vt aſſiduet. ¶ Nūq3 boles
etiā cibēt nō oz vt trāſglutiat ex cibis niſi buccellā val
de q̄ui. Et vt ſorbeat pultes ſubtiles valde:qm̄ trāſglu
tere eſt eis penſius ⁊ ſitunde ſperna i narib⁹ eox ⁊ com
mouere ipe illud augmētat eox egritudinem. Non
autē dicim⁹ medici in eis i potu ſumēt ⁊ ex qb⁹ eox mē
bra ꝯfortāt ꝯpox narēs i anidotariis. ⁊ ſilr vnctiōes
ꝯfortatiue eis ſicut oleū de alcāna ⁊ reliq̄ q̄ dicta ſunt. Et
ſilr caputpurgia ⁊ ſternutatoria. Et ſternutatoriū eius
melius eſt ſtorax aſumſerit cū qbuſdā olēis. Febris
vero q̄n naturaliter accidit eſt melior cura ei qui ex eo ē
humidus.

De tremore ⁊ signis ſpēx eius. C.xi.

Tremor eſt morb⁹ official eueniēs pp defectus
virtutis motiue a motu lacertox ſm̄ cōtinuita
tē eox ⁊ grauitatē cōpari ſtrōmitēti ſua motōe
motōe volūtariā q̄re cōmiſcetur motus volūtarij cū
morb⁹ nō volūtarius:⁊ eſt nocumētū in ꝟtute motiua
ſecūdū lapor eſt leſio ſenſibilis. Qu⁹ aūt eā aut eſt in ꝟtu
tem in ſtrumētū:aut in vtroq3 ſimul. In ꝟtute ve
ro cū debilitat pꝑterea q̄ accidit timor vel pp applica
tionem rei abſciſſe terribil ſicut aſpectus ex loco alto:aut
ſolatio ſup pietē:aut potatio eoꝝ eo ex q̄ aliq̄s vere
cūdat ⁊ q̄ timet:aut reliq̄ ex qb⁹ ꝯtrahūt ꝟtutes aīales
ex angūſtia:aut tribulatio:aut gaudiū aut deſideriū.p
pꝑ ordīato motuū ꝟtutis accidit tremor i neruis. ⁊ ıt
illud qm̄ facit ꝯtīgere diuerſitatē in motu ipſius ⁊ ex cau
ſa gde ei⁹ ſm̄ ſenitā debilitatis ꝟtutis eſt multitudo coi
tus poſt refectionē ⁊ repletionē. ¶ Qui aūt factus ē ab
inſtrumēto eſt q3 vt molliſicationē aliquā icurrāt nerui pp
qui nō ꝯſequet palyſis q̄re nō retinētur apud motionē
ſicut ē apud potū multū ⁊ ebrietatē frequētē ⁊ multitu
dinē potus aque ſrc:aut potu ei⁹ nō in ſua hora:aut vt i
neruis cōtigat oppilatio pp repletionē plurimā pue
niētē a cauſis notis ſicut eſt ſacietas ⁊ nauſeatiua ⁊ ſimil
ſicut eſt q̄re pp eas ꝟtutes pſecte nō penetrāt. Et
mania qdem ſrā:aut eſt patiens i meatibus in qbus
ipſa mouetur. Et qñq3 cum via penetratōis. Et q3 cū
via ſbſtdiōe:aut non eſt patiens ꝯce aliud qdem
ſe vt iſtēn ipſum aliquam icurrāt deſiccationem ⁊ nō
obediat reſectioni obediētia facili. ¶ Cōmunitas vero
ſtr̄ ī̄ ſtrumēto accidat nocumētū pueniēs ad hoc
moueat virtuti q̄uadmodū aduenit ei ſrigus vehemēſ
⁊ ceſſicat:aut ex punctura aſſliccant ex humoribus
et calore vehemēti ſicut apud adultionem ⁊ alia. Et
aduenit eam eis virtuti impedimentū:aut aduenit vir
tuti ſm̄ ſuam ſingularitatē impedimentum ſuū quod ē
ſibi propriū. Et membro ſm̄ ſuam ſingularitates

aduenit impedimentū ſibi propriū ⁊ cōtinuātur duo
nocumenta ſimul. ¶ Tremor autem quandoq3 eſt in
omnibus membris:⁊ qñq3 in corpore:⁊ qñq3 eſt in ca
pite ſolum ſm̄ applicationē nocumenti ad lacertū vnū
ſine lacerto alio. ¶ Et qñq3 ſit tremor in vtriſq3 mani
bus ⁊ nō in pedibus:aut qm̄ cauſa nō eſt in origine ne
cheſed in ramis penetrātibus ad manus neruox:aut
qm̄ cauſa eſt in origine nucheſed expellit eam ad ppin
quiora loca ꝓpinquitas lateris ⁊ natura ſeruat nuchā
ne penetret eā illa in ipſa ⁊ cōſequatur finem ſuum:aut
qm̄ ipſius motiuus in inferioribus corporis eſt fortior
⁊ magis vigens ſm̄ neceſſitatem illox mēbrorum quā
habent de ſuo ſimuli quare nō patiunt vehementer a cau
ſis que nō ſunt valde virtuoſe. qm̄ ſi poni inſtrumētū cō
ſeruat eius ſuperius. Manus aūt nō eſt ita:⁊ cau
ſa qdem dominans in euentu tremoris ſuit ex frigus d
bilitās neruos ⁊ ſpūm ſimul:aut humiditas liquida la
xa minor etiam molliſicatiōe humiditatis faciētis pa
lyſis. Et ſedp. quidem iā dixit. Cui accidit in ſe. cauſo
nides tremor tunc ſenſus permiſſio reſoluit eam ab ipſo
S. quidem nō cōcedit hunc aphoriſmum. Verūtamē
nō eſt ex eis que modum nō habent. ¶ Et ſcias q̄ tre
mor magis peruerſus eſt qui a ſiniſtro incipit. ¶ Et tre
mor quidem in ſenibus medicamine non remouetur.
Signa vero ſunt cauſe predicte:⁊ ſunt etiam maniſe
ſte.

De cura. C.xij.

Be qd in aliis feciſti caplo ex aptione oppilla
tionū ⁊ deſtructiōe molliſicationis ⁊ cūone ⁊ cō
fortatiōe neruox ⁊ humectatione ſi neceſſitas
ei⁹ eſt i tremore ſi ē pp debilitatē ab egritudie ⁊ calefactō
ne ſi eſt cū ſrāte repentina aut ſbibita ⁊ ꝯpreſſiōe ⁊ ſrica
tiōe ⁊ expulſiōe ſi eſt neceſſaria ⁊ ſm̄ q̄ oñdim⁹ in cano
ne ⁊ balneū i aqua maris ⁊ balnea ſicut q̄ ſūt ex aqua
nitri ⁊ arſenici ⁊ aſpalti ⁊ ſulfuris ⁊ aqua maris ſſuuia
ſiua etiam. ¶ Et ſic ē eē ei⁹ ſingus vaporatiōes ex nitro
⁊ ſinapi ⁊ inūctio cū oleo coſtino. Et ſi eſt cū ei⁹ potus
multū vini cuacta ⁊ adminiſtra oleū cucumeris aſinini ⁊
q̄ taliter pꝺdūt ⁊ aſſidua inūctionē cū oleo canabino.
Al. ū ſperea de anacarda pſerāt h3 in hoc mirabile.
Et ſilr ſi emplin ſiat ex humida ſolūmodo. ¶ Si aūt ē
ex humoribus ſbibitis aut groſſis aut ꝯſimat egritu
do adminiſtret poſitio vētoſax ſup ſpōdile primā ⁊ ſede
at in tina olei calefacti ⁊ i narib⁹ aīalū pdictis i caplo de
palyſi ⁊ ſpaſmo ⁊ alcuzez:⁊ in fine rei det i potu caſtore
um in ſirupo mellito aut cū hiera magna ⁊ detur i po
tu pille facte ex ruta ⁊ ſcolopēdria ⁊ miſcetur gdē ex ce
rebro leporis valde quare et ipſo cōmedant aſſatos. Et
ex eis qdem q̄ tremulo ꝯſerit eſt vt bibāt ſirupū melli
nū cū aqua i q̄ decocta ſint ſemia malue ⁊ ſolox dimu
chiū.3.v. ⁊ ſilr ſum it in potu ſuccū eupatorii cū aqua ⁊
velociter vtātur cū ipſa molliſicatiua. Et ſi tremor eſt i
capite ꝓpter ij et ptū ē eis ſticados pōdus.3.i. aut du
rū ſolie aut cū hiera piera. vl ex qua facte ſunt pille:aut
i ſirupo mellito. Et ex eis qdē iā eſt expertū in potu ſu
mere pillas cochi.ij.3.⁊.5.eib⁹.⁊.xxd⁹ ſemel.⁊ oz vt
cibus ſit velocis digeſtiōis ⁊ vinū qdē eis nocet ⁊ ſilr
aqua ſrā. ⁊ q̄ ex equis eſt ei melior ⁊ minoris nocumē
ti eſt aqua pluuialis ⁊ ſilr oi egritudini neruoſe ⁊ ledun
tur multitudine phlebotomie.

De ſtupore. C.xiij.

Sunt hui⁹ diffinitōis ſtupor i libris ē diuerſitas
plurimū.n. ponit dictio ſtuporis ſynonyma di
ctiōi palyſi. Nos vo ⁊ plurib⁹ boius vtimr ea
h3 hūc modū. ⁊ qdē ſtupor ē morb⁹ official faciēs eue
nire in ſenſu tactuali nocumētum.l. aut deſtructionem

aut diminutionem cum tremore si est debilitas aut molli ficationem si est oppilatio quia virtus sensibilis nō solū prohibet a penetratione: sed etiā motiua prohibet sicut expo sui multotiens cum quis i quibusdam bonis inueniat stupor absque difficultate motus pp diuersitatē neruorū motus et sensus. ¶ Cū.n. stupor aut est ex parte virtutis quā de bilitat sicut i febrib⁹ fortib⁹ et acutis ducētib⁹ ad stupo rem. Et sicut i illo q passurus est sincopi statī et apud ap propinquātē mortē: aut ex parte illius qm corrūpitur ei⁹ cō plexio pp frigus vehemens ex potu medicīe aut ex pun ctura animalis sicut scorpionis aquatici: aut tactu piscis q noīatur berille et facit contigere illud grossitudinē i spu qui ē instrumentū virtutis: aut debilitatē, aut corrūpit eius cōplexionē pp calorē vehementē sicut quē morsus dit serpētis: aut remāsit in balneo vehementis caliditatis: aut in febrib⁹ icensiuis: aut pp grossitiē substātie neruorū. quare spūs in ipsa nō penetrāt bene. Et pp hoc ptigit in ta ctu pedis cū cōparatiōe ad tactū man⁹ sicut stupor: aut fit pp oppilatiōnē ex humorib⁹ grossis. s. aut a sangui ne aut pblāte aut melia. Et qñqz possibile ē vt sit ex cho lera: aut pp oppilatiōnē et ex coarctatiōe spatij et extra re: aut coarctatiōe vehementi et ligatura et coarctatiōe si tus voluētē neruos. aut p accñs forte aut pp dolorē eius quo effundit ad mēbrū sanguis aut humor si plurimū oppilans transitur: et hui⁹ plurimū est a sanguine. ¶ Et ppter hoc qñ penetratur simul ei⁹ et remouet et recedit ab eo qd ad ipsm est effusum redit sensus. Et qñqz acci dit illud ex siccitate: et exsiccatione et oppilatiōe meatus p pter collectionē villi et ei⁹ coopturam et hoc est malū.

Et qñqz accidit oppilatio pp mollificationē factā ab hūiditate cōplexionali absqz mā et secz illā molli ficationē clausio meatuū. Cause vō stuporis qñqz sunt i ipso cerebro et nucha est vlis cois corpori toti est morta lis. Et qñqz sunt in nucha: et qñqz est ei⁹ pncipium ex spondili et qñqz est in ramis neruorū. Cuius ergo pse uerat stupor et plongatur pducit ad mollificationem.

Stupor preterea nuntiat apoplexiā et epilepsiā et spas mū aut alcusē aut paralysim cōmunē. Et ois quidē stu por ois mēbri qñ pseuerat et sit fortis nuntiat palysim aut spasmū aduenientē ei. Et stupor faciei nūtiat tor turā. Et plurimū qdē succedit pipneumonie et plesi et si ren fio stupor. Et sciās q cū stupor pseuerat et nō remo uet ipm euacuatio deinde succedit vrigo nunti at apople xiam. Et sciās q semē croci extensis positum in enema te calefacit neruos.

De signis et cura. C. xiiij.

Ipsa eadē sunt cause sicut dictū est in tremore. i Signū ergo illud ex eis augmentū stuporis eius additiōe earū et ei⁹ diminutionē. ¶ Et cura qdē est sm q dictū est i tremore eadē. Verūtñ si fuerit a san guie et extāt signa iddeo repletiōis venarū et inflatio gui des et grauitas corporis et somnus et rubedo faciei et ocu lorū et reliqua tūc phlebotomādo psequere. Nā multo tiēs remouet stuporē sola et cū rectificatiōe regiminis et alleuiatiōe cibi. Qñ ergo apparet stupor i aliquo mē brorū pp cām ascēdētem aut similiū sicut frigus: aut aliud exercitiō in pncipio neruorū eius vt nō sit ptentus eu ratiōe locis: sed sit ois cura in pncipio vie ad ipm: et ex curis qdes pferentib⁹ stupori est exercitiū illius mēbri et assiduatio motus eius.

De tortura faciei. C. xv.

Ipsa est morb⁹ officialis in facie pp quā trahi i tur pars faciei ad partē nō naturalem et alterat for ma ei⁹ naturalis et recedit bonitas obuiatiōis vero rūqz labiorū et oculorū palpebrarū ex pte. Et cei⁹ qdes cā ē aut mollificatio aut spasmus lacertorū palpebrarū et fa

ciei. Tu aūt iam sciuisti eos et sciuisti qui eorū corrigere a mollificatione vero facta est qm qñ declinat ad partē trahit cum ea pars secūda et mollificat eam et remouet et a forma sua si fuerit fortior: et si debilis mollificat illa. Et apud quosdā si est in latere mollificatio est tortura tortus: sed nō est concedēdū. et ex eis qdem est passio hec aūt facta a mollificatiōe est pp causas mollificatiōis memoratas. Facta aūt a spasmo et est ea q contingit spasmus: est qm qñ pars spasmat stupescit pars secūda et sequitur ipsam. et eā quidem in ipsa est eā que est in spasmo. Mō aūt dictū est i capitulo spasmi sicci sicut fit i febrib⁹ acutis et euacuatiōib⁹ et ex fluxu ventris et vomitu et fluxu sanguinis ex narib⁹ et alijs est periculosum. ¶ Qui dam vō dixerunt q latus egrū est in tortura latus qdē mū videt cum quis eā sit in ipso et latus sanū monstrat am ctionē ipsius et cet. Hoc aūt nō est verū simpliciter. Enim vero mia.n. et qd sciuisti de dispositiōe lacertorū faciei facit cognoscere corruptionē ei⁹ et casus hui⁹ doloris et qui sunt i ipsa eorū destruit a latere torture. Et plurib⁹ quidem hic nunc accidit ipsa i lacertis colli et est ex sima lacertis mus et adueniet eis inde tortura et aduenit ei pars extendens vsqz ad manus qm lacerti ex quo humeris certi colli virtutē motiuā origo etiā est ex spondili colli. Omnis aūt torture extensio vsqz ad. vi. mēsis forte nō speratur rectificatio. ¶ Et sciās q tortura colli pro nuntiat palysis. Immo multotiēs precedit apoplexiam. Considera ergo an illi accidat ei accessio epilepsie et apo plexie quare saepe ab euacuatiōe forti. ¶ Aliquando cristitimauerit. t q in patiētibus torturā timendum est sub tanea vsqz ad. iiij. dies eorū. Si aūt preterierit eos ma dit: et videtur q sit illud eā epilepsie fortis qui totum nuntiat.

De signis. C. xvi.

Vnt vt accidat infirmatio et spasmi mollificatio tortu f re et nō retinet saliua partis: et multotiēs pro nunciatur cū ipsa loqui et pproprie eā q est spasmoda. Co gnitio aūt q duarū partiū sit lesa est q qñ ipsa extendi et rectificat manu reditus alteri⁹ sm nō addigat illam ē lesa. ¶ Signa aūt in tortura mollificatiua sunt qm motus est debilis et sensus sunt turbati et sunt in extre mitate et in lacertis et neqz sunt extensiones: et ipsa labia inferior conuersa et videt mollicies puncti et ipsa palatū qd est ex parte illius oculi mollificatur et humi data et apparet q medietas hō et ipsa non ad istum si cū in hoc etiā est coitus hominis panniculi eā pānicula extrinseco vie lingue siccitate palati in lōgitudine et est cui ei et est cutis declinās a partibus colli et ē longa vinent difficilis fit reditus ipsius ad eas. ¶ Signa aūt spasmo se sunt quoniā sensus sunt turbati sm plus et exten sionē habet cū qua destruitur ruge et lacerti faciei sunt duri et minoratur saliua et sputū sm plurimū: et declinatio cutis ad partes colli plus et reditus eius ab eis difficilior. Signa aūt eius que est ex spasmo humido sicco sunt ex p que cognoscit et signa qde eius tor ture est q homo inuenit dolorē in extremitatibus lacerti post ē in osteis et multitudinē saltus eius.

De cura. C. xvij.

Sollicitudo est et intentio vt non moueatur te f mus vsqz ad. iiij. et vij. et cibetur etiam cum aqua subtiliatis sicut aqua ciceris cum oleo: et non siccetur cum desiccatione meliis et pullis columbarū. ¶ Quod si natura fuer sicca moueatur in declinatione cum clisteri vehementis lenitatis quoniam est conue niens. ¶ Intendere autem ad gargarismata ipsorum est nocens: et qñqz accidit qd est propterea et non sol uit crudus et spasmus in paruis sit fortis: et neque lac

... evacuationē cū debilibus non sufficientibus donec digestio aliqua vice fiat. Festinatio autē ad medicinā acutam exiccat nimis et minorat eū et desiccat neruos et debilitatur operatio medicine in extremo abstinet. et os quidem ... ad paralysim aut spasmū siccitatis sm qd peritus.

Iam autē expertū ē qđ si tostus omni die pondus .3 ij. et hiera hermetis bibat p mensem continuū forte efficiet impressionē. Nō autē expertū est ut bibas omni die est ut ... .3ß. et aceto confectis cū melle sumat mane et vespe ... ... et os ne abscidat ab eo aqua mellis. Quidam autē medici indi dixerunt qđ ex pfectionibus quibus tortura medicat est ut ... membrū lesū. et caput cum carne silvestri ... et videt qđ melior silvestri ad hoc ... et albilboa et vulpis et hirci silvestres et ceruis et asini silvestri et qui sunt minores ... absq3 ... et qui se ... et ex his que carne sua nō calefaciunt.

Et os si sit egritudo humida ... pars in qua ē morbi principiū sm formā naturalē. Si autē est spasmus in ... ab eius lenificatione. Deinde ab ipsius resolutione ... signa sanguinis phlebotomā venā que ē sub lingua et suppone ventosas spondilibus primis absq3 scarificatione. et non ē dubiū quin mā torturā faciens venit ex principio neruorū et lacertorū faciei. et ppter hoc diligenter ut medicine rubificantes supponant spondilibus ceruicis et sup mandibulā etiā quia plurimi nervi sunt venientes ... ad lacertos qui sunt in facie. Lacerti vo faciei nō sunt ... et eorū regimē est purgatio asserioris ... cerebri et similis vaporatio sicca sup spondiles et mandibulam ... et fricatio capitis ... sup famē vehementē. Et ex eis etiā que iuuāt ... ē assiduatio ablutionis faciei cū aceto et deliniri loca dicta cū aceto ... coquit substantiva et si est acetū in quo decocta ē sinapis est mirabile et ut inclinet sup decoctio ... et abrotani et albarmel et laurus et similia et ... sub eo que sunt sicut tamariscus et albeni. Qū ergo medicine nō conferūt fiat cauteriū sup venā que ē post aurē eius. Et os ut inungat ei vel gargarismo ... et administrētur masticabilia et propter acorus et ... et piretrū et ex eis quibus ī masticatione ... sunt mirobalani nigri et os ut retineat masticabile ... et sit in domo tenebrosa. et fiat ei caputpurgii ex ... aut ... cū ... expressione ... et amaraci et sale aut aq ... cū oleo de lilio aut euforbio ... et ... et curet caput cū eis que ipsum purgant de quibus diximus ī canone egritudinū capitis cuiuscumq3. et ex caputpurgiis ... ē auellana indica et propter ... et auricula muris et expressio cucumeris ... et quādoq3 misceat illa cū eis quā cū ... calefaciūt sicut castoreū et nigella et reliq.

Dignius vo quo sit caputpurgiū ē auricula muris et ... sup pōdere .3.ij. et aqua eius cum ... .3.v. olei ... Immo sanat i. v. diebus. Et quāq3 ... speculā ut sit semp co... in ... rectificatōe faciei. et specula ... sint illa ... et cū ... sunt ... aut qui aduenit tortura sine verio ... vetra minorem aliquibus diebus usq3 ad .vij. dies ... sit aqua ciceris.

De saltu et signis eius. C.xviij.

Saltus ē motus lacertosus et ... mouet eius ... cutis eius cū eis adheret et ipse quidem ē ex ventositate grossa inflatiua. Significatores autē qđ ... ex ventositate sunt velocitas resolutionis et qđ nō ē ... et ... et ... et ... calefacientia. Sz significationes quis ipse sit ... certosus carnosus neruosus sunt quidem quasi in parte qđ est lenis sicut cerebrū nō retinet ventositas. et similiter ea que est dura sicut os. Sz accidit sm plurimū ei qđ est medium in duritie et lenitate. et causē quidem saltus ex accidentibus ... plurimū et pprie ī gaudio et ... accidit est tristitia et ira et reliquis quoniā motus spūs qui ... materias in ventositatem. Et scias qđ saltus qui ... corpori nuntiat apoplexias et cures. Et qui ... nuntiat melias et epilepsiā. Et qui ... in facie nunciat torturā. Et saltus qui est sub ... quis ... de conuamentibus ipsum.

Decura. C.xix.

Aperitur cū vaporationibus calefacientibus. Illō enī remouet ipsum. Et si nō vetere oleis resolutiuis incipiendo a debilioribus et pucī ad illō qđ est fortius nam remouet. Et si nō ... in potu ... et assidua post illud medicinas calefacientes. Castoreo quoq3 cū sambuco ... in hoc capitulo. Et neq3 ... aqua congelata et vinū ... et qđ in ... et ... reddat ... cure ipsius simili. Compleam⁹ ergo sermonē de egritudinibus neruorū: hic et simus ... que sunt sensa ... et motiue et similes. De aposteris vero et solutionibus ... et reliqs tardabimus sermonē usq3 ad quartū librū si deus voluerit.

Fen tertia de dispositionibus oculorū.

De anotomia oculi. C.i.

Irtus visiuum et materia spūs visibilis procedit et penetrat ad oculū p vīā duorū neruorū concauorū quos nouisti p anatomiam.

Quāq3 neruī et panniculi eius assoc... ad orbitā descendūt dilatat extremitas cuiusq3 eorū et replet et ... ita qđ comprehendit humorē qui sit in pupilla quē medici glacialē et ipse quidē est humor clarus sicut grando. Glacialis vo ē rotundus cuius minuit rotunditatē compressio ipsius ab anteriori parte eius: et ipse quidē apprimit ut ... ut sit quantitatis et habeat ... ut videat ... magni ... formet. Et ppter hoc eius posteriorū ... et ... coopertura ī corporibus ... bona quia ipsum ... et sunt ... et dilatata a ... et ipsa bene cooperiant eū. et hic quidē humor positus est ī medio quasi est dignior locis quā sint cū custodia. Sz et post ipsum positus est humor alius ad ... ei ex cerebro ut nutriat ipsum. Inter ipsum .n. et ... sanguinē purū ē gradatio. Ille autē humor ... ē vitro liquefacto et color ... liquefacti est clarus et declinat ad parū rubedinē: clarus vero est quia nutrit clarū: qui autē est rubedio quia est ex substantia sanguinis: et ipse nō ... ad similitudinē eius qđ nutrit ... et hic quidē humor nō peruenit ab eo nisi qđ nutrit ei sanguinē a cerebro mediante reticulari et os ut sequat partē eius et hic humor ... ad medietatē posteriorē ... glacialis usq3 ad maiorē circulū qui ē in ea. In asserori parte autē humor ... albugineus ... et dicit albugineus et est superfluitas a substantia glacialis ... Sed superfluitas clari ... ē ... positus ē anterius ... et ... sicut ... Cū autē ... est quoniā ... superfluitatis opposita est parū ... Et ei ... est ut gradet tela ... luminis sup glaciale ... sicut ... Amplius extremitas nerui comprehendit vitreum et glacialem usq3 ad terminum qui est inter glacialem et albugineum et terminus apud quem peruenit ... est apud coronam sicut ... comprehendit ... quare propter nominatur retina: et nascit ex ipsius extremitate tela ara-

Glacial

Vitreus

Albugineus

nea ex qua generatur tunica subtilis cũ qua penetrãt su
ture p̃tis secũdine quã nõiabimus, ⁊ illa quidẽ tunica de
stiguit inter secũdinã ⁊ int̃ albugineũ vt iter subtile ⁊ spis
sus sit separatorũ aliq̃d ⁊ vt adueniat ei nutrimẽtũ ab ante
riore p̃te ipsius penetrãs ad ipsũ a retina: ⁊ secũdina sub
tilis nõ fuit sicut tela aranee nisi q2 si eẽt spissa ẽẽt a an
facie glatialis nõ elongaret q̃n accideret ex ea p̄p suam
spissitudinẽ vl alterationem eius qd̃ valeret lumẽ a gla
tiali et via albuginei. extremitas aũt panniculi subtilis
ipsius ⁊ tenuis ex venis sicut secũdina. Quã ipsa facit pene
trare nutrimentũ sm̃ veritatẽ. Uerũ nõ ẽ necessarium vt
sint oẽs p̃tes eius p̃pate ad iuuamentũ nutribilis: sed
pars postrema q̃ nõiatur secũdina. Illõ aũt qd̃ p̃transit
illum terminũ ad anteriora inspissatur ⁊ sit tunica vsq3 ad
grossitudinẽ aliq̃3 hñs colorẽ celestẽ int̃ albedinẽ ⁊ ni
gredinẽ vt cõgreget visũ ⁊ vt equet lumẽ opatione sua
qua cooperit visũ apud latitudinẽ indigẽte tenebris. ⁊
compositione lumis ⁊ tenebrarũ: ⁊ vt distinguat int̃ hũo
rem ⁊ int̃ forte vehementis duritiei ⁊ fiet sicut mediatrix
iustitia ⁊ nutriat corneã cũ eo qd̃ aduenit ipi a secũdina
⁊ ipsius quidẽ cõp̃hẽsio nõ cõplet ab anteriori p̃te eius
vt nõ p̄hibeat aduentũ formarũ. Sed dimisit i anteriori
parte fenestrã ⁊ foramẽ. Sicut relinquit i vua quãdo
remouetur suspẽsoriũ ipsius ab ea: ⁊ i illo qd̃ẽ foramine ca
dunt aduenientia. Quum ergo cõstringit p̄hibet visus
⁊ in anteriore p̃te huius tunice visũ ẽ rugositas vbi ob
uiat glatiali vt sit magis similis raro leniter ⁊ vt minoretur
nocumentũ tactus eius. Durior vero partiũ eius ẽ ante
rior pars eius vbi obuiat tunice cornee dur̃ ⁊ vbi finit
vt sit illõ qd̃ cõp̃hendit foramina durius. ⁊ for̃sitã qd̃ ẽ
plenũ humiditate p̄p iuuamentũ p̃dictũ ⁊ ipsũ qd̃ sigr̃ ex
tremitatis q̃ ẽ circa foramine apud p̄pinquitatẽ mortis.
Secũdus vero panniculus ẽ fortis valde vt sit bõa retẽ
tio eius ⁊ nominatur postremũ ipsius tunica dura: ⁊ ei9 an
terior pars cõp̃hẽdit totã pupillã ⁊ figura vt nõ p̄hi
beatur visus. Et est propter illõ i colore cornu subtilis
ti lamatione ⁊ abrasione: ⁊ nõiatur p̄p illõ cornea. Cla
rior aũt partiũ eius ẽ illa que ẽ anterior ⁊ ẽ sm̃ virtutem
sicut cõposita ex tunicis subtilib9 q̃rũ q̃ sunt sicut cor
tices suppositi vt si excorietur vn9 earũ nõ fiat cõmune
nocumentũ: ⁊ de ea ẽ que opponitur foramini q̃m ille loc9
est magis idigẽs fortitudine ⁊ tutella. Tertius vero com
p̃hẽdit lacertũ mot9 pupille ⁊ implet̃ toto carne alba
⁊ pingui vt leniat oculũ ⁊ palpebras: ⁊ p̄hibeat eos exic
cari ⁊ vocatur totũ ei9 coniunctiua. Lacertũ aũt mouẽ
tem oculũ iã diximus i anatomia. Palpebre vero
create fuerũt vt expellãt qd̃ ad oculũ volat ⁊ defendũt
ad ipsũ de capite: ⁊ vt equet lumẽ sua nigredine: ⁊ cũ eis
qd̃ ponitur quoddã simile panniculo q̃ similatur cartilagini
vt eorũ statũ sup ipsũ sit bona ⁊ nõ cadãt p̄p debilitatẽ
eius i quo siti sunt: ⁊ vt lacertus apiẽs oculũ hẽat suste
taculũ sicut os vt bõa fiat eius motio. Partes autẽ
palpebre sunt coopertoriũ. Deinde vna duarũ tunicarũ
panniculi: deinde eius adeps: postea lacertus eius: deinde
tunica postrema ⁊ ẽ hec superior. Inferiori vero ex palbus
deest lacertus: ⁊ locus quidẽ i cutis scissiõe ẽ nõ ẽ ex eo
qd̃ sequitur anteriorẽ partẽ eius apud initiũ lacerti.

De cognitiõe dispositionũ oculi ⁊ cõplexionũ eius ⁊
sermone vniuersali de egritudinibus eius. C. ij.

Ognitio illius ẽ ex tactu eius ⁊ ex motu eius ⁊
c ex vẽis eius ⁊ ex figura ipsius ⁊ ex colore eius ⁊
ex q̃ntitate ipsius: ⁊ ex operationib9 suis p̄prijs
⁊ ex dispositionibus eius qd̃ currit ab eo ⁊ dispositionib9
passionũ eius. Cognitio aũt illius ex tactu eius est
quoniã inuenit ei tactus calidum aut frm̃ aut durũ aut
siccũ aut lenẽ aut humidũ. Sed cognitiõ illius ex motu ei9
est vt consideres an motus ipsius sit lenis ⁊ significabit
caliditatem aut siccitatem quod tactus discernit
an sit grauis ⁊ significabit frigiditatẽ aut humiditatẽ.
vero cognitio ex neruis ei9 est vt cognoscas an sint gros
se ⁊ ample ⁊ significat illõ humiditatẽ eius an sint subtiles
⁊ stricte ⁊ significat siccitatẽ eius aut plene ⁊ significat humidi
tatẽ mateiei ipsi. Cognitio vero illius ex colore quoniã
quoniã color significat humorem dominãtẽ p̃portionalẽ
bens ⁊ citrinus ⁊ plũbeus ⁊ fuscus. Sed cognitio
ex figura ipsius est q̃m bonitas sue figure significat
titudinẽ eius in creatione ⁊ malicia sue figure
rium illius. Dispositio aũt magnitudinis
tatis ipsius est sm̃ q̃ dictum est i capite.
gnitio ex operationib9 eius p̄prijs est quoniã si
oculũ a lõge ⁊ ex p̄pinquo similiter ⁊ non ledit
ad ipsum redit a visibilibus formibus est forte
⁊ equalis. ⁊ si est debilis visus ⁊ sm̃ cõtrariũ illius
in cõplexione eius ⁊ i creatione est corruptio.
impotẽs in cõp̃hẽdẽdo p̄pinqui q̃uis sit
⁊ est impotẽs in cõp̃hendendo longinqui
est clarus sanus purus. ⁊ dixit medici q̃m nõ est
dilatationi egrediẽti p̄p subtilitatẽ sui.
tum quẽ credũt esse de summa ipsius ⁊ qd̃ egredit
visibili. ⁊ si nõ est impotẽs in cõp̃hendendo
⁊ si ap̄pinquat ei illõ qd̃ est paruũ nõ videt
ab eo sm̃ q̃ntitatẽ longitudinis videt ipsum
est multus contur bat9 nõ clarus neq3 subtilis
dus ⁊ eius cõpositio est humida. Et dicunt medici
subtiliatur neq3 clarificatur nisi motu lõgo. ⁊ q̃ndoq3
cedit radi9 in motu subtiliatur ⁊ attenuatur ⁊ i debilitate
vtrisq3 dispositionibus tũc eius ipsius ẽ grossus
Cognitiõ autẽ illi9 ẽ ex dispositiõe eius qd̃
rit est q̃m si ipse est siccus ⁊ nõ facit lippitudinẽ
est siccus: ⁊ si facit lippitudinẽ superfluẽ tũc ipse ẽ humidus
valde. Et dispositiõe aũt passionũ eius quoniã si ipse
dura calore ⁊ sanatur a frigore tũc ipse est
nis calide. ⁊ si leditur a cõtrario tũc ipse contrarius
⁊ q̃ melius i omni dispositiõe harũ specierũ est
superfluis i dispositiõe visus ipse. n. est equalis.
ter ea accidũt oẽs spẽs egritudinũ. similiter ⁊ p̃te
posite ⁊ instrumẽtales ⁊ cõmunes. ⁊ oculo quidẽ
positionibus suis que ei accidũt i forma palpebrarum
⁊ clausionis ⁊ apertionis ⁊ colore ⁊ lachrimis
iudicia pendentia et egritudinibus autẽ ⁊ operat
inquiratur in eis. Amplius egritudines oculi
doq3 sunt proprie: q̃ndo q3 sunt cum
quis vero quod ei comunicat est cerebrum ⁊ caput:
velamina exteriora ⁊ interiora: ⁊ de
nis egritudo oculi que sit per cõmunitatem velaminis
exteriorũ est magis salua.

De signis dispositionum oculi. C. iij.

Igna generationis egritudinis oculi cum
s imunitate cerebri sunt vt sint in cerebro que
dam significationes nocumentorum
predicte. Nam si mediator fuerit velamina interiora
videbit lesionem ⁊ dolorem incipere a profundo oculi
⁊ si fuerit materia calida inuenies
niunt in naso. ⁊ si fuerit frigida
⁊ raro quidem erit hec communitas
tionis singularis. Quod si fuerit communitas
laminibus extrinsecis: ⁊ si fuerit materia
sentiet extensionem incipientem in fronte ⁊
secis ⁊ apparebit nocumentum in eo quod sequitur
debis magis. ⁊ si fuerit cũ cõitatesbi
i capite ẽ cõitate cerebri cũ illõ ⁊ si fuerit illic
stõi minoratiõi vacuitate ⁊ repletiõ

Cornea

Coniunctiua

Signa vero egritudinis materialis in q̃tū est in ipso ocu lo sunt q̃m sanguineus sigt̄ grauitas ⁊ rubedo ⁊ lachryma ⁊ infiatō ⁊ exuberatō venaꝝ ⁊ pulsatō tempoꝝ et glutinatō ⁊ lipitudo ⁊ caliditas tact⁹: ⁊ ꝓpter q̃n cū eis alio cantur signa sanguinea capitis. Phlegmaticam ue ro sigt̄ grauitas vehemēs ⁊ rubedo oculi cū ꝑ̃lbositate reguali ⁊ cōglutinatō ⁊ lipitudo ⁊ tumor ⁊ paucitas lachrymaꝝ. Cholicā aūt sigt̄ puctura ⁊ inflāmatio cū rubedine ad citrinitatē tendēte q̄ nō est sicut rubedo sanguinea ⁊ subtilitas sanguis acuta ⁊ paruitas conglutinatōis ⁊ caliditas tactus. Sꝫ meliam sigt̄ grauitas ⁊ obfuscatio ⁊ paruitas cōglutinatōis. Cōplexionis vo paras sigt̄ prauatio grauitatis cū exiccatōe ⁊ inuētōe significatoꝝ q̄s p̄dixim⁹ i capło cognitōis. Unicuiqꝫ aūt egritudini istrumētalū ⁊ cōmū adueniet capłum

De curatōibus vniuersalib⁹ egritudinū oculi. C. iiij

Ure oculi sūt opposite egritudinib⁹ oculi. Et

c q̄m egritudines sunt aut mālie: aut pure: aut cōposite: aut solutō continuitatis. Tunc cura oculi aut ē olatio ⁊ igredit ipam regimē cōtrarium aut regimē cōplexionis aut rectificatio sō ine sicut ē i egressiōe aut cōsolidatio ⁊ incarnatio. Ab oculo vo euacuatur materia aut fm̄ semitā resolutionis ab eo. Conuersio aūt ⁊ eius ē sema ex corpore si est repletum. Donō ex cerebro cū eo q̄d scitū de mūdificatiōe cerebri. Deinde prauatō ab eo p vias nasi ⁊ p venas ꝓpinq̄s oclo sicut sūt due vene lachrymaliū. Extractio aūt ex eo sit p medicinas edructiuas lachrymas. Cōplexionis aūt ꝓ mutatō iuuāt medicie ꝓprie cū sed solutō continuitatis ipso aduenientes curat p medicinas q̄ habēt exiccatōnē ꝑ̃plurimā, ⁊ q̄ sunt cū elōgatione a mordicatōe: ⁊ tu scies has medicias ex sermone nr̄o de ophthalmia ⁊ aliis egritudinibus mālibus i oculo. Et oportet vt scias q̄ i egritudinibus mālibus i oclo ē necessarium vt administret minoratō nutrimenti ⁊ accētō eius q̄d generatbūō i indabilem ⁊ alienatō oīs vaporosi ⁊ oīs causa ista ē origo. ⁊ q̄m mā ꝓcedit ex mēbro inuende i phlebotomādo illō mēbrū: ⁊ qū materia adueniet ex villanie intrinseco administrabis vētosas ⁊ administrabis apoꝑ̃usica sup frōtem. Ex quorū sūma est coctio habēte ad casam ⁊ calcādis ad frām. Uene autē que phlebotomant ꝑp oculū sunt sicut cephalica. Deinde vene que in pectus capitis. Que ergo in anterioribus sunt magis iuuatur i ꝑmutatione facienda ex loco, ⁊ que in posterius sunt magis iuuātur i attractōe. Et sci as q̄ illud q̄d accidit i oculo ex māsijs ⁊ indiget permutatione eius ab eo ad mēbrū aliud tunc illō ad q̄d recuis pmutat ē caar. ⁊ illō q̄n nō fuerit i via effusiōis ad oclm ⁊ hec q̄d ꝑmutatio nō fit nisi ꝑp caputpurgia ⁊ odoramenta ꝑfecta in locis aliis vbi extrimus doloris capit regimē. Medicinarū aūt oculi alie sunt ꝑmutātes cōplexionē. ⁊ sunt aut infrigidātes sicut succi solani ⁊ virge pastoris ⁊ aq̄ endiuie ⁊ aqua lactuce ⁊ aqua rosꝫ. ⁊ succus eius ⁊ mucilago psilij: ⁊ alie sunt calefacientes sicut michue ⁊ pip ⁊ acorus ⁊ memirē ⁊ similia. ⁊ alie sunt exsiccantes sicut tutia ⁊ antimoniū ⁊ climia. ⁊ de summa earū sunt cōstrictiue sicut sief memithe ⁊ aloes ⁊ aliscanthus ⁊ crocus ⁊ rosa. ⁊ alie sunt lenientes sicut lac ⁊ dehētō lapidū ⁊ albugine oui ⁊ mucilago. ⁊ alie sūt maturatiue sicut vene ⁊ aqua fenugreci ⁊ croci ⁊ arob ⁊ ꝓparatō i quo infundit pannus. ⁊ alie sunt resolutiue. sicut sarcocolla ⁊ aqua feni. ⁊ alie sunt stupefactiue sicut succus pomorū mādragore ⁊ papaueris ⁊ opij. Et scias q̄ q̄n i egritudine oculi fuerit sodaūe oꝫ vt incipias i curatiōe ⁊ nō cures aliq̄s ipam renouecas. ⁊ q̄n eā ētō ⁊ mūdificatō ⁊ regimē cōueniēs nō iuuāt scias q̄ tunc

in oculo ē cōpło malorū mā mala infixa in tunicis corrumpēs nutrimentū penetrās ad q̄nūt aut illic ē debilitas i cerebro: aut loco in quo expellit fluxus ad oclm

De rectificatōne cōseruatōnis sanitatis oculi ⁊ eoꝝ que nocent ipsi. C. v.

Portet in ꝑmis vt ille qui laborat in cōseruā

o do sanitatē oculi caueat eum a puluere ⁊ fumo ⁊ aeribus egredientib⁹ ab equalitate i caliditate ⁊ frigiditate ⁊ a ventis crudis ⁊ a ventosis: ⁊ non assiduet intueri rē vnam aqua non mutabit: ⁊ ex eis a q̄bus oꝫ vt vere custodiat multitudo fletus. ⁊ oꝫ vt minoret aspectus in litteris vel lineis subtilibus nisi exercitū im sentiā exercitij. ⁊ nō prolōget somnus eius sup collus. ⁊ scias q̄ multiplicatio coitus ē nociuilor reꝝ oculis. ⁊ similr̄ multiplicatio ebrietatis ⁊ repletionis cibi ⁊ etiam somnus sup repletionē. ⁊ omnes cibi ⁊ potus grossi: ⁊ oīa a vapore emittētia ad caput. ⁊ de sūma eoꝝ est oē q̄d habet acuitatē sicut porrū ⁊ andacoca. ⁊ oīa q̄ exiccant superflue de quorū sūma ē sal multus. ⁊ oīa ex q̄bus generāt vappoꝝ multus sicut caulis ⁊ lens. ⁊ oīa que diximus in arcelio medicinaꝝ singularium que sunt ꝓposito ista ad hoc sunt nociua oculo. Et scias q̄ multitudo vniuscuiusqꝫ duoꝝ. s. somni ⁊ vigiliarū est vehementer nociuus oculo ⁊ magis cōueniens ei est tēperamentū vniuscuiusqꝫ eoꝝ. Res aūt quarū visus confort oculo ⁊ cōseruat virtutem eius sunt ea que sunt ex antimonio ⁊ tutia sicut spes tutie nutrite cū aqua sāsici ⁊ aq̄ feni. ⁊ facere collirū oī hora ex aqua feniculi ē mirabile ⁊ magni iuuamenti ⁊ infrigidatō grani dulcis est mirabilis ei. ⁊ puluis eius facius ex granis vtrisqꝫ cū pulpis suis decoctis ītrorsus cū melle: ⁊ sicut scies illō i loco suo. ⁊ ex eis aūt que abstergunt oculum ⁊ acuūt ipm est submergi in aqua clara ⁊ aꝑire oculum in ipa. Rerum autē visui nocibiliū alie sunt operationes ⁊ motus. ⁊ alie sunt cibi. ⁊ alie sunt dispositiones cōuersatōnis in cibis.

Operationes aūt ⁊ motus sunt sicut oīa q̄ exiccant sicut coitus plurimus ⁊ lōgitudo aspectus ad luminosa ⁊ legere subtilia superflue. Medium enī in eo confert similr̄ operatō ꝓnocū. ⁊ sōnus sup repletōnē ⁊ cenā. Immo oꝫ illū qui in visu habet debilitatē expectare donec digō fiat. deinō dormire: ⁊ oīs repletio nocet ei ⁊ oē q̄d exiccat nrā nocet: ⁊ omne q̄d sanguinē turbidat siue sit de reb⁹ salsis siue acutis siue aliis nocet ei. ⁊ ebrietas nocet ei: vomitus aūt ꝑfert ei in ꝑ̃ūū mūdificat stōm: ⁊ nocet ei in ꝑ̃ūū. mouet materias cerebri ⁊ expellit eas ad ipm: ⁊ si nō fuerit excusatio q̄n fiat. tūc oꝫ vt fiat post cibū ⁊ cū facilitate. ⁊ balneatō nocet ei: ⁊ sōnus superflue nocet ei ⁊ fletus plurimus ⁊ māsnido ꝑblēe ⁊ ꝓpterea ventos continuus nocet. Cibi vo salsi ⁊ acres ⁊ vaporosi q̄ ledūt os illi. sunt cepe ⁊ porri ⁊ allea ⁊ bedarugi cōdita ⁊ oliue mature ⁊ anetū ⁊ caulis ⁊ lēs. Cōuersio aūt in cibis est vt ita cōedāt ne coꝝ digō corrūpat ⁊ multiplicet ipoꝝ vaporatō fm̄ q̄ in loco suo demōstrabit. ⁊ ego iā ꝑmisimus illic ⁊ in scōo illō i tractatib⁹ huius tertij libri.

De ophthalmia ⁊ cōturbatōe. C. vi.

Phthalmia alia ē vā: ⁊ alia ē ei simil q̄ nomi

o natur cōturbatō ⁊ vocatū ⁊ ipā calefacit ⁊ huic tat q̄n accidit oclo ex cāis extrinsecis facientibus i ipo bothor et rubificātib⁹ cum sicut sol ⁊ socta adustiua et ephimera adusta et puluere et fumo et frigore in quibusdam horis propter constrictionem ipius et percussionem propter commotionem ab ipsa et vento procelloso propter suam prauitatem. Alia vero totius ipressio locus ē associata causeq̄ nō ita remēt post ipsam vt de ea sit curādū: et si nō medicet remouet eam tantōe cāe multotiēs ⁊ noiat greci taraxis q̄ si oē

corporea aut extrinseca inuenerit māteriam ſm̄ ꝗ̄ poſſe erit tūc et velociter pmutat in apa manifeſtū et verū. Sicut mutātur febres ephimere i alias febres. Qm̄ aūt pmutat͛ et eſt i pncipio pmutatōis nocat͛ grece aphnbē. Et de ſpēbus qdē ophthalmie eſt ꝗ̄ ſequitur ſcabie i oculo cui᷒ cā eſt ſcalpura oculi ꝗ̄ i pncipio rei ꝓcedit curſu cōturbatōis et neq; aduenit ei᷒ cura niſi poſt ſcabiei ſicationē. Ophthalmia do oīo eſt apa in ɔiunctiua: et alia qdē eſt ꝗ̄ eſt apa ſimplex nō ptrāſiens terminū. Et plerūq; eſt i eo venaꝝ exuberatio et curſus et dolor. Et alia eſt ꝗ̄ eſt magna ptrāſiens terminū i magnitudie in qua ſupabūdat albugo ſup pupillā et tegit eā et ꝓhibet clauſionē et nocatur chimoſis: et apud nos ōr alguardenſi ꝗ̄ plurimū accidit iſfantib᷒ pp multitudinē materieꝝ coꝝ et debilitatē oculoꝝ ipoꝝ. Et ipa qdem nō fit a mā calida tm̄ imo et a phlāitica et a melica. Et qm̄ ophthalmia vera ē apa in pupilla ſequēs ɔiunctiuā. Et oē apoſtema aut eſt a ſanguie aut cholera aut phlāte aut melia aut ventoſitate tūc ſilr ophthalmie nō euacuat͛ eā ab vna iſtarū cāꝝ. Et qñq; humor apans generat͛ in ipo. Et qñq; ē aduenies ei a cerebro ſm̄ ſemitā catarri p viā velamis extrinſeci coopientis caput: aut p viā velamis intrinſeci et oīs a cerebro et partib᷒ ipius. Nā qñ in cerebro aggregant͛ materie plurime et repletio tūc vix euadit oculus q̄n ophthalmiā icurrat niſi ſortis fuerit valde: et qñq; ſunt arterie que effundūt ad ipm ſuꝑfluitates ſuas: q̄m ſūt ſuꝑfluitates i ipis multiplicate: ſiue arterie ſint intrinſece ſiue extrinſece: et qꝫ mā nō ē eueniēs ei a pte cerebri et capitis. Sꝫ aduenit ei a pte alioꝝ mēbroꝝ: et ꝓpe qñ oculum iā ɔcordata ē mala ɔplonis et debilitauit eū et fecit ipm ſuſceptibilē nocumētoꝝ: et eſt ad quē effunduntur ſuꝑfluitates. Simpl᷒ de ſpēbus ophthalmie eſt ꝗ̄ habꝫ piodū et portionē ſm̄ piodū effuſionis materie et piodū hoꝝ egritudinis ei᷒. Et violentia qdē doloris in ophthalmia aut eſt pp humorē mordicantē corrodentē tunicas aut propter humorem plurimū extēſiuū: aut pp vaporem groſſum ſm̄ raritatē et inde ē raritas i dolore: et materie qdē illius ſiē ſcauſtit aut ſunt ex corpe aut ex capite ipo aut ex venis ꝗ̄ oculo afferūt mām malā calidā aut frigidā. Et qñq; ſūt i oculis ipoꝝ: et illis ſi accidat tunicis oculi corruptio cōplonis pp humorē retētū i eis: cat ophthalmia veniēs ſup eas et puertat totū qd aduenit ei de nutrimēto ad corruptionē. Et ille cuiuſcūq; ſunt oculi exterius pmīnētes ē ſuſceptibilior magnitudīs ophthalmie et fortioris ei᷒ pp humiditatē ipoꝝ oculoꝝ et apionē poroꝝ ipoꝝ. Et qñq; qdē multiplicant͛ lachryme ſſe i ſpēb᷒ ophthalmie pp pdurationē egritudinis: et multotiēs reſoluit͛ ophthalmia cū ſolutione nature. Et ſcias ꝗ̄ malitia ophthalmie eſt ſm̄ ꝗ̄litatē materie et magnitudo ei᷒ ſm̄ ꝗ̄titatē ipius. Et ſcias ꝗ̄ in regiōib᷒ meridianis multiplicat͛ ophthalmia et remouet͛ velociter. Sꝫ aduētus eius in ipis plur eſt pp curſum materieꝝ coꝝ et multitudinē vapoꝝ eaꝝ. Sanitas vo ei᷒ in ipſis velor et ē pp raritatē poroꝝ mēbroꝝ coꝝ et ſolutōnē nāle ipoꝝ: et ꝗ̄ ſi ſubito ſuꝑueniat eis frigus fit difficilis ipſoꝝ ophthalmia et ꝓhibet humorē ei᷒ a curſu. In regiōib᷒ autē frigidis et tpib᷒ frigidis minoꝝ ophthalmia: ſed eſt praua. Et prauitas qdē ei᷒ i eis eſt pp ɔgeſtionē humoꝝ in ipis et ɔgelationē coꝝ. Eius vo prauitas eſt qñ qñ ꝯ pcbēdunt i mēbro nō reſoluitur velociter pp ɔſtrictionē meatuū: et ɔgregāt extenduntur magnifice donec accidat ut et eis fundat͛ ſpbac. Qñq; pcedit hyems ſeptentrional͛ et ſequit͛ ipaꝫ ver meridiōale pluuioſum: et eſtas pluuioſa multiplicat͛ ophthalmia: et ſilr qñ hyems eſt calida et meridiana replet corp᷒ humiditatib᷒: et deinde ſeqt͛ cū ver ſeptētrionalis tūc ɔſtringit coꝝ et eſtas qdeꝫ

borealis multiplicat ophthalmiā et ꝓpe poſt hyemem meridianā: et quandoq; multiplicatur cū ieſtate eius ver fuit meridianū: et ſicca hyeme et ſeptētrional. Et qdē cōſidera corpora dura ſm̄ regiōes ſeptētrionales et corpora lenia et rara ſm̄ meridiōales regiones: et cū regiōes calide faciūt ophthalmiā ſi balnei calidi qñ hō ipm ingreditur ꝓculdubio ſit ophthalmia: et ſcias ꝗ̄ qñ adeſt ophthalmia et oculi ... mutat͛ ɔſequēs cū cura recta et purgatōe ... ē mā retenta i oculis corruptiōs nutrimēti ... cerebro et capite ſm̄ ꝗ̄ declarauim᷒ i illo ꝗ̄ ...

Signa. Ca. [illegible]

a Cās ꝗ̄ doloꝝ ꝗ̄ i oculo ɔtigit ... dicaui et alij corroſiui et alij ... dicaui qdē ſignū corruptionē ... et acuitatē ipius. et extēſiui ſigt multitudinē ... ſoſitatē: et ophthalmia velocioꝝ ſtatus ē ꝗ̄ lachryma magis currit et ꝗ̄ acuiorē hꝫ mordicatiōnē ... eſt ꝗ̄ ē mag͛ ſicca: et lippitudo qdē eſt ſignificatio ... tatiōis aut groſſitiei materiei. Lippitudo ... lor cū lenitate accidētiū excepta ꝗ̄litate oculi eſt ſig... cauſa groſſitudis materiei: et illa cui aſſocia... et cū qua eſt oculi exiccatio i ... ciet ē laudabil: et illa cui᷒ granū ē ... ua oculi bonitat͛. Paruitas aūt ... tarditatē. Qñq; palpebre ɔglutinant ... ratiōis adeſt ppinquatiōe ... inuiti adhuc poſt hoc aūt dicant᷒ ꝗ̄ ... ſoſ lenitate ſui et cū ſui et ꝗ̄litate ... thalmiā qdē ꝗ̄ eſt cū coītate capitis ... tas capit. Nā ſi via fluxus a cerebro ad oculos ... p velamē extrinſecū coopiēs caput ... exteriores ſunt plene: et ſiir iſlatio ... bra et i frōte ſunt rubedo et pulſatio ... ſecū nō app; illud et appet fluxus ... et palato: et ſi ē cū coītate ſtomaci ... turbatō et ſignū illi᷒ eſt humō ... ophthalmiā ſigt color oculi et ... pulſatō tpoꝝ et reliꝗ̄ ſigna ſāguis ... nō lachrymat plm. Sꝫ ſi ... apd ſomū. Cholicā aūt ſigt ... lor aduſtiu᷒ iſlatu᷒ vehemēter et rubedo ... me ſubtilis acute: et qꝫ exulcerat et ... mis ſicē cuacuatō ſāguie; ... hu᷒ qdē gñs ē ꝗ̄ ... ſima ɔplonē peſſimaꝝ: et qꝫ ... cerat ipm facies exulcerationē ... Ophthalmie pterea ɔſilē ē gen᷒ ... cū puitate rubedis et puitate ... ti ipe᷒ ꝗ̄titas ꝗ̄ ſit cura ... acuta. Sꝫ phlāticā ſignificāt ꝗ̄litas ... tas pua et rubedo debil. Immo i ... lippitudo et ɔglutinatō apd ſomnū ... cit ei facies et color. Nō ſi ei᷒ pncipiū ... ſociat ei nauſea. et phlātica qdē qꝫ ... exercēat ɔiūctiua ſup nigrū pp ... rūt nō eſt manifeſte rubedo neq; ... cū ea lachryme ſed lippitudo. Melica ... tas cū oſſuſcatiōe et exiccatō ... natōis eiū ventoſa aūt ē extēſio ... curſu: et qñq; rubedinē facit ...

Cura conturbationis. Ca. [illegible]

i In cura ɔturbatiōis et ophthalmie ... ſu cuius pcedit qñq; cauſe ... ſi fuerit cū iſiatua a repletiōe ſanguinis ... terius cū euacuatiōe. et qñq; ſuſficit ſolatio ...

et distillatio lactis aut albuginis oui aut alteri rei i ipso si turbatio fuerit ex percussioe distillet i oculus sanguis columbe calidus aut alteri: aut ex sanguine sui ipsius. et qnqz sufficit euaporare ipsum cum spongia aut lana in-fusa oleo ros: et decoctione lactuce aut decoctione lentis: aut distillet i ipsum lac mulieris ex mamilla calidu: qz si illud nō afferunt decoctio fenugreci et alsef. al. Illi vero que ex frigore accidit cōfert balneu si nō fuerit factus ipsa et nō fuerit caput et corpus repleta et cōfert ei vaporatio cū decoctione camamille et vini subtile post tres horas a ci bo et somnus longus post vinu est ex curis iuuantib; si-ue sit ex sole aut frigore aut aliis et ophthalmia qdē cu ius causa ē scabies et est lenis fricat scabies in fenia. De inde curet ophthalmia: et qnqz remouetur post fricatio nem scabiei p se ip sam. Qd si magna fuerit nō tollerans ppter timorem permanendi fricatio administretur sub-tiliatio et lenificatio et mundificatio ita vt fiat ophthal-mia obediens et tolleret iter se vicinitatem et iter regimē mundificationis fricationis.

De cura cōmuni specierum ophthalmie et effusionis flu-xuum ad oculum. C. ix.

c Non cōia in regimine ophthalmie materialis et reliquarum egritudinum oculi malium est minoratio cibi et ipsius exiccatio et electio eius qui generat humorem laudabilem et alienatio eius cua-porati et alienatio eius rei que est male digestionis et alie-natio coitus et motus et applanationis que est a vino et alienatio comestionis acetosi et salsi et acuti et assiduatio lenitiui nature et phlebotomia et cephalica est conue-niens sibi in speciebus eius. Et oz qdem vt visus pa tientis ophthalmii nō cadat sup albedinē et sup radios lucidos qui substernuntur ei et quo ipse circundat nigrus et viridis super faciē eius suspendatur pannus penitus ni ger apparens oculo eius. Et niger qdem fit i dispositione egritudinis et celestis i dispositione sanitatis et oz vt sit do mus i qua habitat ad tenebrositatem declinans et oz vt ad ipsum attrahatur somnus. Est.n. medicamē bonum et expedit ne pili permittant, plongari qm valde sunt noci-ui ophthalmie nisi fuerit pili i radice soluti. Illud.n. cō lenigatum exiccant humiditates attrahendo ad nu trimentum eorum et qn corpus est mundū et humor fa ciens ophthalmiam est effusus i venis. Et ex genere fi-guris grossi et, ppe i fine ophthalmie tunc balneatio in ipso i subtiliando mēbra et potus vini puri ad re pellendam ipsam et euacuandum sunt iuuantes. Et bal neum qdem post euacuationem est melius medicamen ad ophthalmiam: et ppe si fuerit vaporatio sed ā do-lorem ex eis qbus oportet regimē esse i ophthalmia et aliis egritudinibus oculi materialibus est eleuatio pul uinis et candela defectionis eius: et oz vt ex toto elonge tur fumus a capite patientis ophthalmiā qm ipsum ē ma gis vehementis nocumenti et distillatio olei et sit oleum ros. in aurem est valde magni nocumenti. Et qnqz magnifi catur ophthalmiam adeo vt stringat nunc qz si fuerit ma-ledictus ex mēbro tunc oportebit vt euacuet mēbrum illud et trahat ad contrariam partem cum qualibet re s. p cli steres aut phlebotomiā et alia. Et forsasse nō sufficit phle botomia et cephalica: et est necessaria phlebotomia ar-terie temporis et auris ad abscidendam viam p quam ad uenit: et illud qn ma aduenit oculo p arterias extrin secus. Qnqz voluntas adest scindendi arteriā capitis oz vradatur caput et cōsideretur que illarum p ncipium arteriarum si magis pulsans et maior et calidior et incidatur et pue nitur ad finem i cius attractione si est ex eis que scindunt cū partes nō magne et qn incidit illa que est sup tem-pus oz vt agat in p ncipio de inde abscidat postqz elegit il-

lud cuius fuerit reuersio ratio. s. vt sit post euacuationē et abscidatur maior minorum et calidior earum: et oz ante scissionē vt stringatur quod est i ea iferius cū filo firmo in longitudine et dimittatur ligatura in ipsa. Deinde scidat qd est post ipsam. Et qn putrefit z auferatur strictura: et ipsa q-dem est necessaria i ea que est maria. In parua vero suf ficit vt pfunde scarificet quatenus currat qd in eis est de sanguine. Illud.n. qnqz p mum est iuuamento ventosarū in nocte et positio i sanguisugarum sup frontem. Et quā-do nō sufficit illud qd sufficit phlebotomia ex lachryma-li angulo et ex vena frontis qn ē ventose nocte sunt vlti-mi iuuamenti. Qnqz plongatur egritudo administrent sief i qbus ponuntur os vstum et atramentū vstum: et qnqz sufficit facere alcohol ex aloe solo: et qn plongatur oph-thalmia et nō iuuatur ab aliquo medicinarum qz i tunica ocu li est ma mala corruptio nutrimentum superueniens cui re recedens cōfuge ad aliqd qd fit sicut abluta tutia per multa lenitiua sicut cerusa et clima aurea abluta et ami lo et pauco gūmi. Et qnqz cauteriū sup verticē est neces-sarium vt remoueat catarrus. Qnqz.n. eius plenitudo ē propter plenitudinem catarri. Qn aut iuuamū est ex velami-nibus intrinsecis tunc cura est difficilis nisi sit eius resolu tio fm euacuatōia forma cū administratione emplor con fortantium caput cogitato ad hanc rem. Sic est emplm factum de spica et rosa et acatia cum aqua coriandri hu-midi et ipso coriandro humido et sicco cū pauco croco dimissum sup locū vna hora aut duab; deinde remoueatur: et qnqz administrant in ea glutinatiua et cōmenturati-ua materie acutarum. Et qn lactis sunt ex summa coitu et nō est cōueniens vt dimittat distillatio eius i oculo tēpo re longo. Immo oz vt remoueat et renouet oi hora. Et de eis est albugo oui: et nō est necessariū in ipsa vt reno-uetur. Immo si dimittat hora aliquibus nō nocet et est laudabilior in hoc lacte et fit hic magis abstersiuum: et albuminē qdē oui aggregat cū lenificatione et applanatione sua si nō adheserit et nō strixerit poros. et decoctio fenu greci aggregat cū lenificatione sua et maturatione sua vt fa-ciat planū et sedet dolorē et oleū ros. ē hui; gñis et penit; oz vt si sint medicia administrata i oculo et, ppe i ophthal mia asperitas neqz qlitas sapor acetosi aut acuti. et oz q-dē vt Abal valde qren; ipi; rēoueat asperitas et qnto plus tibi ē possibile vt sit octius stipendio odore fetido. Naz illud est bonū. Interdū vo administrant caputpurgia mū dificatiua et q eorū cursu pcedut existētia eis q p nares materiei tūc extrahūt et ō gb; tūc nō timet qz ad oculus aliā trahāt m̄ qz gargarismata qnqz qnqz administrant i ea. Et ō medicamēta qdē iuuatiua ē vaporatio ex aqua te pida cū spongia et lana. Et qnqz administrato semel scā aut bis sat sufficit. et qnqz ē necessariū vt plurimū iteret fm fortitudinē ophthalmie et eius debilitatē. qnqz i aqua q fit vaporatio meliloti et fenugreci fuerit decocta eri vtilia i cōferēdo. Interdū pterea sup frontē linit apocrustica et, ppe qn via effusionis materiei ē velaminē extrinsecū. Et hec qdē apocrustica sūt sic cornices barbe, ppe et sicut sief memithe et sic sicus abaragi et aloes et sem ros. et cro cus et sarcocolla et q sūt sicut aq solatri et aq virge pasto ris sief rūnus et sanicodi et solatrū et cydonium. Qd si superfluitas fuerit vehementis caliditatis et tenuitatis admini strent epithimata vehemētis stipticitatis sicut sief de gallis et ba laustijs et tribulis et eplm ex eis cursib; scit mitigat adhibitionem has maximi efficaciā et hoc qdē qnmā fuerit calida. Sz si fuerit frā tūc sūt ex eis q exiccat et astringunt et cōfortant mēbrū cū calefactione sicut epithimata ex sambuco et sil fur et baurac. Et oz qdem vt oculus assidue mūdificetur a lippitudine ex lacte distillato i ipso et lana ipsa albumini oui. Quod si tact; fuerit necessarius oportebit vt sit cū

faciliter. ¶ Et oportet si fuerit ophthalmia vehemens vt fiat phlebotomia vsq; quo inueniat lipotomia. sangui nis nãq; emissio p̄mu sanat in hora. ¶ Et oz insuper pole est vt retardet in ophthalmia collyrioꝝ admini stratio vsq; ad tres dies ꝛ sufficiat regimē predictum ex euacuationibus ꝛ attractione materieꝝ ad extrema et in hora quā diximus locoꝝ ꝛ dispositionū. Deinde si post illud administret collyriū nō erit malū: plerũq; enim sanat ab ophthalmia his rebus absq; cura alia.

¶ Nature vero leniuas est res que est necessaria imo ē necessariū vt solutione educatur humor dominans san guis post phlebotomiā. ꝛ i vaporatiōe qdē nō existit bonitas ad mūdificationē magis i balneo. Et qñq; fit illud cū attrahēdi māin plurimā coopiāt tunicas ocu li. ꝛ oz vt in p̄ncipio nō administrent inspissatiua fortia ꝛ que sunt vehemēter stiptica: qm̄ inspissant tunicas ꝛ p̄ hibēt resolutionē ꝛ magnificat dolorē: ꝛ ppt̄ quē dolō fuerit fortis. Et ea ē que debilit̄ astringit in p̄ncipio nō sufficit ad phibendā māin ꝛ nocēt pp̄ inspissationes tunicaꝝ ꝛ astringunt māin i eis: q si aliqd hoꝝ p̄tinge ret succurre cum vaporatiōe ex aqua calida semp. ꝛ so lum collyriū albū dissolutum in aqua mellosi est con ueniens fortius nãq; illo cum repletiōe capitis qñq; est ei nociuū. Resolutiua vero in p̄ncipio ophthalmie ve hementer deuita: ꝛ p̄mq; est necessaria post illa stipti ca ꝛ pp̄ie qñ eis narcotica sunt admista: distillatio aq̄ zuccari ꝛ aque mellis in oculo. Nō si p̄uenit ex illo cō motio egritudinis instabis eū cum eo in q̄ nō sit inspis satio ad succurrēdum ei. ꝛ oz vt intēdas ad hoc ad mū dificationē lippitudinis cū facilitate ꝛ nō noceas oculo In lippitudine nãq; mundificatiōe est doloris allenia tio ꝛ abstersio oculi ꝛ medicinis adest possibilitas ope randi: ꝛ qñq; doloris vehementia facit necessariā stupe factiuū adhibitionē sicut succi pomoꝝ mandragore ꝛ latuce ꝛ papaueris ꝛ aliquãtule aque similes. Expel le ergo illa q̄ntum potes: ꝛ q si aliqd eoꝝ administras ppt̄ necessitatē administra ipm̄ cū cautelam. ꝛ si pos sibile est tibi vt sis p̄tentus cū albumine oui cōquassati cū aqua in qua papauer sit decoctū facie fortasse opor tebit vt ponas cū eo fenugreci vt iuuet ad sedandum dolorem ex parte resolutionis ꝛ resoluat eū ꝛ remoue at nocumentum stupefactionis. Nō si materia est subtilis ꝛ corrosiua nō est malum apud me vti opio ꝛ stupefa ctiuis. Ipm̄ nãq; est sanans eam ꝛ nō succedit dolor q̄ nō oportet credere q inquãtum visui nocet est malū. vez opio in doloribus a m̄ corrosiua puenientibus nō est malum apud me vti. Ipm̄.n. sanat celeriter. ¶ Et cu ra qdem modificationis est ex p̄glutinatiuis ꝛ infrigida tiuis ꝛ subtiliatiuis: ꝛ cura extensiōis est cum mollifica tiōe oculi ꝛ resolutiōe p ea quoꝝ vnūquodq; diximus in loco suo ꝛ p̄mutatione materie. Nō aūt egritudo fit chronica tunc est phlebotomia faciēda ex lachrymali bus ꝛ phlebotomāde sunt ambe arterie q̄ sunt post au res. ꝛ oz vt patiēs ophthalmiā ꝛ patiētes rheumatismos ad oculos deuitent quēadmodū multotiens diximus i unctionem capitis ꝛ distillationē alicuius olei in aurem ꝛ penitus cura ophthalmie est sicut cura reliquoꝝ apā tum ex repercussiōe p̄mo ꝛ resolutiōe s̄o. Verũtamē ex igitur ppt̄ mēbꝛū ipm̄ suspitia facilitas ꝛ est vt illō qō repellit ꝛ repcutit ꝛ subtiliat ꝛ qō resoluit ꝛ abstergit nō sit laboriosi tactus ledēs sensum faciens euenire aspri tatem. Et illud qdem nō p̄pletur nisi sit stipticitas eius qō refrenat temperata ꝛ modificatio eius qō resoluit le uis parua. Immo est melius vtit in illo extecatio sine modificatiōe: ꝛ vt violentia laboris eius frangat per il lud qō eis admiscetur de eis que sunt sicut albumē oui

ꝛ lac mulieris mulctum sup cōfricationem collyrij q̄ fit alcohol. Nō aūt materia iam est digesta ꝛ dolor est in summo laboris administra collyriū [illegible] uinis dies cōmistum cum eo quod sit sicut [illegible] ꝛ neq; est lōginqū quin sanet infirmus in [illegible] diatur balneū in sequenti. Qñq; illud quod [illegible] resoluendum residuū materie sicut est collyriū [illegible] ca. ꝛ qñq; hora facit necessariū vt facias ipsum [illegible] de collyrio alistiptaton in die p̄mo tum modicum [illegible] das in die s̄o de eo ꝛ erit cum eo salus. Nunq̄ [illegible] fit prauā in ophthalmia antecedens ad dissolutio tunc fortasse est aliquid quod sit simile fasce [illegible] ris asinini.

De cura ophthalmie calide cholerice sanguinee [illegible] risipile. [illegible]

r Egimen cōe ophthalmie cuius causa est ma teria cholica aut sanguinea phlebotomia [illegible] cuatio. Nam si eā fuerit sanguis [illegible] erit aut cholsa sola p̄set cū phlebotomia [illegible] decoctiōe myrobal. ꝛ qñq; ponit in ipsa [illegible] si cum ea fuerit aliquãtula grossities ꝛ [illegible] ria sit ibibita in velaminibus cerebri [illegible] hierapic. ꝛ fortasse sufficit in huiusmodi [illegible] si illic fuerit caliditas erit aq̄ i q̄ ipse [illegible] aq̄ planiaḡ aut ille ambe. ꝛ oz qdē vt i [illegible] emplm oclo ex frigidatiuis que sunt [illegible] pressio ligne arietis ꝛ expressio folioꝝ salicis [illegible] nes ꝛ distillatio eaꝝ i ipso. Deide albumen oui [illegible] cte cū eo aut solum. Deide collyriū album [illegible] lyris que nominabimus i apocrasticis [illegible] finem diaquarie ppt̄ quem iuuet ipsum [illegible] rie cōstrigant ꝛ dolor fortior fiat. Aliq; [illegible] terium p euacuationē ꝛ attractionem ꝛ [illegible] gradati tendas ad maturatiua: ꝛ sint i [illegible] apocrasticis. Est ergo i p̄ntis permiens [illegible] cum aliquo quod sit sicut aqua rol. ꝛ i [illegible] eis est p̄mo maturatiōis ꝛ i mucilagine [illegible] percussiōe maturatio quedam. ꝛ mucilago [illegible] dorum est vehementioris in maturatiōe [illegible] nugreci bona maturatiōi est sedatiua doloris [illegible] turatiuoꝝ dignior vt ab ea incipiatur ꝛ [illegible] cior. ꝛ si est necessarium ingrossare aliqd [illegible] mucilaginibus aut infrare hat cum succis: [illegible] tas est succus arboris que grece nominatur [illegible] siriace ased in p̄ncipio ophthalmie calide ꝛ [illegible] eius ꝛ fuit p̄ueniens cum, ppietate fort. ꝛ [illegible] isti qñq; coagulantur ꝛ retinent. Postea [illegible] huiusmodi ad decoctionē meliloti in qua [illegible] cocolla alba. ppie nutrita cum lacte mulieris ꝛ [illegible] aliq; descendere incipit adde in administratiōe [illegible] tium qō sit fortius sicut sarcocolla in aqua [illegible] feniculi ꝛ vaporatio ex aqua in qua decocta [illegible] ꝛ myrrha: ꝛ administra balneum si fuerit [illegible] sit mundum ꝛ da in potu post cibum [illegible] aliqd vini antiqui puri i parua q̄ntitate. Nam [illegible] post ipm̄ i aqua calida ꝛ vaporatio sit [illegible] men. ꝛ administratio etiam collyrioꝝ [illegible] antidotis ad descensionē ophthalmie [illegible] ¶ Quod si materia fuerit sanguinea adhibeas [illegible] post phlebotomiam ꝛ assiduabis fricationem [illegible] batum ꝛ p̄strictionem eorum plus q̄ in aliis: [illegible] strabis i p̄ncipio res succos p̄dictos. Deide [illegible] ei medullam panis postea infunde panem [illegible] ꝛ penifecbia i ipso. ꝛ fortasse oportebit [illegible] illo parumper opij si fortis fiat dolor. ¶ Nō si [illegible] fuerit cholerica euacuabis post phlebotomiam [illegible]

quod educit choleram. Et administrabis balneum ex aqua dulci. Et quandoqz conueniens erit effundere aquam frigidā ei sup caput ꝛ oculū. Et qñqz lauat faciem ex aq frigida cui admiscet parū aceti ꝛ confert. Et oportet vt i chole ricis sit maior audacia i administratiõe stipticoꝝ i prin cipio sine superfluitate ꝛ i administratione collyrioꝝ stipticoꝝ ꝛ olioꝝ i successū. In herisipila autē q̄ ē ex sim plici illa oportet vt administrent post euacuationē cū solatro ꝛ dilleri ꝛ empla facta ex corticibus granatorū decocto supponatur ꝛ tritis cū arob aut melle ꝛ assidue fiat euaporatio cū spōgia calida. et facere emplm ex farina orobi ꝛ frumēti decocta cū sirupo mell aut cum radice lilij iuta confert et et oportet vt assidue abluantur oculus ꝛ assidue infrigidet ꝛ humectet. Sed sufficentia in egritudinibus est ex eis que tardāt ꝛ hebetant: ꝛ quā do dissoluit egritudo ꝛ remanet caliditas fac emplm ex vitello oui assati ꝛ pinicti cū croco ꝛ melle ꝛ reliqs que scripta sunt ad herisipilā in antidotario.

De cura ophthalmie frigide. C. xj.

Si ophthalmia fuerit facta a materijs frigidis oz vt euacuet humor frigidus. Et qñ est necessariū iterare sive sit potio sive inectio sive gargarisma tio. Et vtaris initio cure a repercussiuis q̄ nō sunt infrigidantia valde. Sz sint illa i qbus est subtiliatio sicut mirra ꝛ sar cocolla. Et si administraueris collyriū de spica cū aqua cōfortatiis erit conueniens. et si in tunicis pupille nō fue rit nocumētū facies alcohol ex aqua in qua bullita sunt rose ꝛ calcadis ꝛ mel. et oportet vt liniat i principio rosis et calcadis ꝛ pp̄ie cū via materiei ē p velamen cerebri: et similiter nō ē malū si abluat faciē ex aqua in qua dissoluit calcadis ꝛ pp̄ie qñ via materie ē ex ve lamine extrinseco. et si liniant palpebre in principio ex ty riaca ꝛ sulfure ꝛ arsenico est bonū ꝛ potius tyriace ꝛ co fectionis qdē expta sunt i hoc folia alkerua ꝛ ꝛ omi sto cū aceto ꝛ folia malue decocta i vino. Nos vero dice mus in antidotario trocz cōuenientes ad liniendas palpe bras: aqua quidē fenugreci ꝛ mucillago seminis lini ꝛ ex eis quoqz distillatio in oculum patientis ophthal miā frigidā cōfert. et post illud collyriū leniens ꝛ collyriū rubeū maius ꝛ collyriū alraigene ꝛ sarcocolla dissolu ta in succo foliorū capparis. Et emplm ex folijs cappa ris valet. Et cōfert oibus istis regimen subtile. et admini strationibus ꝛ vini puri albi.

De cura alguardegi. Ca. xij.

Ophthalmie vero que facta est guardenegi: cu ra est euacuatio per phlebotomias ꝛ ventosas ꝛ noqz est tibi necessarium incidere arteriam. Quod si fuerit ophthalmia calida ꝛ euacuaueris ex to to corpore ꝛ ex venis capitis ꝛ ventosaueris oportebit vt administres sicut collyriū albū de repercussiuis ꝛ si cut eas leniens frigidi. Emplastra vero exteriora sunt sicut crocus ꝛ folia coriandri ꝛ mellilotum cum vitello oui ꝛ pp̄ie infuso in rob vue. Et quandoqz est necessa rium vt eis admisceatur de marcotico aliquid. Et lini menta etiam sint ex huiusmodi ꝛ ex memithe ꝛ litio ꝛ aloe. Et ex eis quidem que experta sunt ad eam est vitel lus oui cum adipe vel de quibus fiat sicut emplm ꝛ su ponatur sup oculū: ꝛ qñ dolor fuerit fortis infundat in spongia vue. Deinde cōteratur cū vitello oui ꝛ superpo natur oculo. Quum autē dolor fit fortis infundat cro cus cōtritus cū lacte ꝛ succo coriandri ꝛ distillet in ocu lum. Quidam vero diligunt in guardenegi vt admini strent aceruinesce ꝛ sufficiat distillatio lactis tribus die bus in oculum si dispositio illud tolerauerit. Et illi quid qui dissoluet administrātur iā experti sunt in guardēgi ad do lorem sedandū et fiat alcohol ꝛ sarcocolla ꝛ croco ꝛ si ex memithe ꝛ opio. Quod si fuerit guardēgi post ophthal miā frigidam grossam purgabis cū hieris necessario ꝛ ad ministrabis mucilaginem leuificātē factam ex succo cau lis aut aqua decoctionis eius. Et qñqz erit tibi necessari um perfricere eas cū aq̄ solatri. ꝛ qñqz erit tibi necessari um vt perfricetis eas cum mirrha ꝛ sarcocolla.

De cura ophthalmie ventose. C. xiij.

Ophthalmia aūt ventosa curat cū embrocatis ꝛ vaporationibus ꝛ balneis. Et vaporatio quidem ex milio est melior vaporationū que sunt ei. Quidā vero presumptuosi qñqz audent administrare narco tica apud doloris vehementiā ꝛ id vt sedet in hora. Sz ipse excitat post horā vehementius qz primo fuit: ppe rea q̄ prohibet resolui ventositatē.

Sermo vlis d̄ medicis ophthalmie vsitatis. C. xiiij.

Collyrium quidē albem. Naz ipsum est cōglutinati uum inflatiui sedatiuū doloris rectificatiuum humoris mordicatiuū. Qñqz admiscet ei opiū ꝛ fit vehementius sedatiuū doloris sed forsan nocet visui ꝛ plōgat egritudinē pp stupefactionē ꝛ cruditatē quam facit. Et ex eis q̄ procedūt suo cursu. Et troc. rob. est maxi mi iuuamēti in inflāmatiōe ꝛ dolore ꝛ est maior ꝛ minor. Et in quidē inuenies i antidotario trociscos ꝛ collyria hu ius generis. Et inuenies in tabulis oculi medicinaꝝ sin gularū repercussiua sicut merdasengi ꝛ dragagātū ꝛ li cium ꝛ rosa ꝛ antimoniū safam ꝛ acatia ꝛ memithe ꝛ sandaliū ꝛ galle ꝛ lutū sigillatū ꝛ reliq succi ꝛ gūmi ꝛ re liqua. Et de singularibus quidē q̄ maturāt materias gros sas sūt sicut myrrha ꝛ crocus ꝛ olibanū ꝛ spica ꝛ casto reū ꝛ parū eris rubei ꝛ aloes pp̄ie ꝛ amomū ꝛ cornu cerui adustū. Maturare aūt humorē cum eo qd̄ est fri gidus ꝛ cū eo qd̄ est calidus est illud qd̄ pertinet ad indu striam artificialē in particularibus. Reliqua vero cōmixta experta dicā i antidotario. Et ex repercussiuis expertis ad ve hementiā doloris ꝛ materiā grossam est enexustrū ꝛ ale schēcū cum melle puro: ꝛ aqua fenugreci ponat in an gulis lachrymalibus cū stillo. Sed de cōpositis sunt sicut collyriū de spica ꝛ rubeū leniens ꝛ collyriū de fe denegi maius ꝛ troc. de seminibus ex summa eorū sunt boni vtilitatis.

Tractatus secundus de residuis egritudinibus eius q̄d de oculo apparet ꝛ plurimū eius est de egritudinibus cō positionis ꝛ continuitatis.

De vesicis. C. i.

Contingunt in oculo vesice aquose in quibusdā corticibus cornee q sunt quattuor tunice. Et hec quidem aquositas coadunat inter duos cortices horū. Et eius quidem locus procul dubio diuersificat: ꝛ qui est pro fundior eorum est deterior ꝛ diuersificatur sm augmē tum ꝛ diminutionē cū quātitate ꝛ diuersificantur propter su um colorē ꝛ essentiā suam. Et qñqz diuersificat pp sua uitatem suam ꝛ acuitatem suam ꝛ corrosionem suam: ꝛ quecunque earum est ad corneam primum est mala valde quā illa prohibet visum a cōprehensiōe rerum ꝛ profun da prohibet a cōprehensione quoqz quā radius est remotior ad hoc vt ipsam faciat putā que est alba. Et plurima aq̄ sitas acuta est mala: quā ledit cū extēsiōe ꝛ corrosiōe sua: ꝛ oīa quidē q̄ ē copiosior est plus extēsiua ꝛ plus dilatāis ꝛ corrodēs. Que aūt ex ea opponit foramini nocet vi sui pp̄ie quā est corrosiua ꝛ vlceratiua.

De cura. C. ij.

Cura ipsius vero est pura ē cū medicis exiccatiuis: ꝛ cū eis q̄ sūt sicut medicamē de luto cōpositū ad

samior et est vt sumatur sief samij sorbefaci ʒ.iij. et tutie ʒ.i. et climie lauate et antimonij ablutum ambo℞ an. ʒ.ij. et scorie eris ablute. ʒ.iij. opij. ʒ.ij. gūmi. ʒ.iiij. terant̄ cum aq̄ pluuiali et fiāt ex eis collyria et administrent̄ cū aq̄ fe nugreci et q̄n multiplicat̄ curet̄ cū ferro.

De vlceribus oculi et cornee. C.iij.

Ulcere oculi generant̄ sm̄ plm̄ ab hūorib⁹ acu tis adustis et sūt septē spēs q̄tuor a supficie cor nee q̄z. G. noīauit vlcera: et accidit ppt eas aspi tas ꝑ̄ma earum ē vlcus sīlis sumo existēs sup nigr. oculi et psū occupās locū magnū et noīat̄ albedine: et fortas se noīat̄ elevatione. Deīde est spēs altera et ē ꝓfūdior et est vehemēt⁹ alba et minoris ꝓfūditatis vl q̄titatis et no minat̄ nubes: et fortasse noīat̄ et ch̄ auitē, et deīde ē spēs tria coronal et sup coronā egrediīs q̄cūq̄ occupat d̄ al bo ꝯiūctiue aliqd et vr̄ q̄ est sup pupillā albū q̄ q̄ ē sup ꝯiūctiuā rubeū, q̄rta noīat̄ adustiua et noīat̄ et lanosa q̄ existit in eo qd̄ apparet de pupilla ac si lana parua eēt sup ipām, et eē sunt ꝓfūde q̄z vna noīat̄ anulū sumersū hās ꝓfūditatē et est vlcus strictū ꝓfūdū mūdū, et secūda noīatur lūnicā. regula et ē minoris ꝓfūditatis et latio ris occupatiōis et tertia ē vlcus qd̄ noīatur albeumē s. et adustiuū et est ē vlcus sordidū hñs crustas in cu⁹ mū dificatiōe ē timor: hūiditas n. currit p corrosionē panni culo℞ et corrūpit̄ cū ea oculus vlcera vō i oculo fiūt aut successiōe opthalmie: aut successiōe bothor ppt ꝑcus sionē et mīlorito qdē est pricipiū vlceris itē⁹ et diuu pit ad exteriora et ecōuerso.

De signis. C.iiij.

Signa vlceris i eo qd̄ de oculo appet sūt q̄ ē pū ctū albū sic̄ sup pupillā et rubeū sic̄ i ꝯiūctiua et est cū eo dolor vehemēs et pulsatio: et q̄cūq̄ ē sanies q̄ sumit̄ i eo qd̄ supponit̄ alba sicut dolorē debilē et pulsationē fortē. Si vō fuerit citrina et fusca aut subal ent in illo leuio: et si fuerit rubea tūc dolor erit leuior valde.

De cura vlceris. C.v.

Cum fuerit vlcus i oculo dextro dormiat sup si nistrū et q̄n fuerit in sinistro dormiat sup dextrū et os vt subtiliet regimē in pmo. Cū ergo disru pitur vlcus declinet regimen ad extremitates et ad pul los et nō debilitet et nō ꝯsolidet vlcus et multiplicent̄ su pfluitates corporis ei⁹, et os vt nō repleat̄ et nō clamet nec sternutet q̄tū posse eneq̄ ingrediat̄ balneū nisi p⁹ maturatiōe egritudinis. Si aūt ingrediat̄ necessariū ē ei vt nō ꝓlōget morā et intēdat i mūdificando caput et stōm cū euacuatiuis trahētib⁹ ad inferiora. et similiter ꝯferūt eis ventosatio sup crura pimo: phlebotomia sa phene: et assiduatio solutiōis vētris cib⁹. iij. dieb⁹ cū eo qd̄ elinat suꝑfluitatē acutā subtilē et decoctiōib⁹ et inflū sioīb⁹: et si fuerit h̄ opthalmia curet̄ p ea⁹ cū euacuatiōe pfecta in capite suo et cū medicinis ꝑ ꝑ̄ purgat̄ mūdificatiōe dolorēs et ꝯsolidatiōe vlcer℞ cū eis q̄ sunt sicut col lyriū anzerūgi et alsedi et cerusa: et distillatio lactis mu lieris in oculo℞ si fuerit h̄ cursus principal̄ ei ill qd̄ ꝯs̄ vētrem ꝓhibitiui: et ad sūmā earum electio medicia rū in ipso est q̄n ꝯs vt eligat̄ eē qd̄ exiccat absq̄ mordi catiōe: et si calor fortis fuerit tūc administra collyriū anzero ngi leniuū: et collyriū ekdarum est valde iuuatiui. et d̄ collyriis qdē iuuatiuis est collyriū seralicū et corio et si fuerit cursus collyriū diami⁹ et smelayalion. et si fue rit cursus cū acuitate collyriū i quo ponit̄ mirrha et spi ca celtica. Qd̄ si i vlcerib⁹ fuerit sordes tunc cū sirupo de melle aut cū aqua fenugreci cū aliquo℞ collyrio℞ pdicto℞ aut cū mucilagine semis lini: aut cū lacte mu lieris. Et si fuerit corrosio vehemēs necessarium erit ad ministrare diarcamelion. et q̄n mūdificat̄ vlcus exhibē desiccantia absq̄ mordicatiōe sicut collyriū de olibano: sicut olibanū ipm̄ anzerūgi et cerusa et plūbū adustū ablu tū et collyriū albū et collyrium album ppter sic eos ostraci ablutiu cū albumie ouoꝝ aut eris ostrai magni abluti eis cū eq̄li mēsura sic desiccatiui. Descriptio colly rij subersis et ē forte. R. climie. x. et. vij. aut. cerusse ablu ʒ. i. amili et opij et dragagantinū an. aur. a. terant̄ et fiat cū aq̄ pluuiali et ꝑficiant cū albumie ouo. Aliud ei dem noīs et est forte. R. climie adusse et cerusse ablu ʒ. viij. myrrhe aur. vi. plūbi adusti ablu aur. i. amili aur. vj. plūbi adusti abluti et talk ambo℞ an. ʒ. iiij. dragagi an. ʒ. viij. terant̄ cū aqua et ꝑficiant cū albumie ouo.

De rupturis cornee. C.vj.

Quandoq̄z fit ruptura ꝑ cōtritē et q̄c̄q̄ sit ex extrinseca sic ꝑcussiōe aut casu vel ruptē: et tūc apparet vuee ꝑ sillud qd̄ de ea apparet sm̄ medica noīat̄ formical et almusaragi et q̄n auteꝫ ille ē sm̄ magnitudinē et putatē. Si aūt est magnitudo su na vt appareat i ea grāni vue noīat̄ ur vuea: et q̄n manu noīat̄ vesical. Si aūt egrediat̄ vuea valde in exteriori ter palpebras et coopturā noīat̄ clauus: et q̄n absciditur vuea nō est ei sanitas. Et scias q̄ q̄n cornea iplicat in gaudie nō vr̄ albedo. Sed vl̄ scissura et cū illa spacii la sic elōgat⁹. Et possibile qd̄ est vt hec demonstrata manifestiōe: et dicat̄ q̄ ruptura q̄c̄q̄ sit in eib⁹ partib⁹ cor nee et cornie. ei⁹: est eminētia de hīs illius vuee q̄n in q̄buldā ptib⁹ cornee: et est eminētia ei⁹ sic⁹ et apud corrosionē quorundam corneis ei⁹ et similiter vesicis sed differt a vesicis mollib⁹ et duris q̄ m̄ cas molles et duras sūt in albedine oculi rubedo cū ebrytne et pulsatio et frāgit̄ sub radio. Secūdo et eminētia vō q̄ sit ppt fracturā cornee in eib⁹ sit cū eib⁹ aut est cū aptiōe totu⁹ vuee aut cū q̄dam parte. Et⁹ aūt spēs sunt q̄tuor: pua q̄nti et formicali q̄n noīat̄ similat̄ vesice molli et vesice dure et q̄ est de ea q̄n est sm̄ colorē vuee in nigredine et viriditate: et eius medio iter eas. Qd̄ si differt colorē ei⁹ a colore tunc vuee et vesica efficit q̄cūq̄ vertite p ꝯsideratiōem ei⁹ Si vr̄ circūdans i radice ei⁹ eos albedinē: tūc q̄cūq̄ de nō est nisi extremitas rupture cornee et absolutio ꝯsolidatiōe. Et secūda est illa quā pdiximus et minimus vuea. Et tertia est maior illa et ꝓhibet corpus et dr̄ vesicalis et clauus. Et q̄rta est q̄n ꝓsiliter vesicalis vel est cronica ꝯiuncta cū eo qd̄ egredit̄ cornea ꝓcedēs ab ipso et dr̄ orbicularis et similis ma nuelis ꝯiuncte cū suo.

De cura. C.vij.

Cum ꝑuenerit i via generatiōis ei⁹ sic̄ cura vlcer℞ et bothor sm̄ q̄ diximus q̄ indiget mūdificatiōe corporis q̄tū ꝑ regimē et euacuādo p phlebotomiā et solutionē: post euacuatiōe administret balneū et aq̄ dulci ꝑp̄ qd̄ i ꝯiūctiuis acuit ꝑp̄ qd̄ morei in aere balneali: et multiplicet submersionē capitis sui i aq̄ temperata sed statim sic sit fra et neq̄z admistret olea sup caput. Et dā. n. illo℞ minuit mām ad oculū ppt resolutiōe ma teriei in cerebro et attrahit qd̄ nō est i ipso ꝑ ea mūt ipm̄ ppt ꝯspissatiōe poro℞ resolutiōis. Qd̄ si egri fuerit vacui currit ad extremitates cerebri. Et vigilet et cibi sint boni chimi tempati frigidi humidi totius corporis illi: et vō ꝑuenerit in principio os curantū. Et fiet cura vlcer℞. Qd̄ aūt vlcerat̄ tūc administret̄ i ea per ipam ampla sirupica cū abstersiuis sicut cyclam et lentes decocta cum melle et sic aq̄ grani et ola et vino cū et croco et granati musum decoctū cum pane

τ aqua agreste τ discomiī: deinde fiat emplm: aut si tollerat distillet in oculū cum amulo τ similib⁹. Qū autē fit rupta curet cū cura rupture. Formicaš vero curet cum ꝓhibitiuis stipticiš τ cū vaporatōib⁹ cū aceto τ aqua τ vino pōtico: aut cū aqua in qua bulliūt rosa τ fiat al cohol ex ex collyrijs stipticis: τ ex medicinis qdē iuua tiuis ipe sunt succus folioꝝ oliue τ succus virge pasto ris. Et ex medicis singularib⁹ stipticis sunt spica τ rosa τ plūbū adustū τ cholea τ terra sigillata τ cerusa τ ex alcohol gallaꝝ partes due: deinde antimonij ptes .x. Et ex collyrijs collyriū hamir τ bādimur τ bedui de isclo τ collyriū arabicū. Et ex eis q̄ sunt fortia est collyrium berdene uiridi τ quū ex eo distillat aliqd liget frons τ dormiat resupinus. Collyriū forte ad illud cinis saloni i quo purgat eo τ crocus τ amilū τ dragaganti ɔficiantur cū albumie oui galline nati ea die τ q̄nq̄ ponit in ea lapis iameni. collyriū bonū τ est collyriū berdenen ɔueniens spēbus bothoꝝ. R. antimonij adusti abluti. iiij. aur. cerusse plūbe adusti ablute. vj. aur. lapidis .xvj. aur. spice. viij. aur. polij. ij. aur. climie adusti ablute aur. viij sarcocolle .xx. aur. castorei aur. vij. mūdē aloes gūmi arabici .xx. aur. teraš cū aqua pluuiali τ fiat collyria. τ scias q necessariū est tibi qū lapis viciis i eminentia vt facias adherere oculo ligaturā q̄ sustēet τ supinato. Illa vero que est clauai nō est cura. Et qdā pp pulchritu dinem derelinquūt τ abscidūt eminentiā ex vuea cū musa: rege sed rem⁹ est vt non moueat: τ fortasse ei effundet materia τ permutabit ad oculū alterū.

De bothor i oculo. C. viij.

q Uod est aūt sup corneā tēdit ad albedinē. τ qd est sup ɔiunctiuā est tendens ad rubedinē.

De cura. C. ix.

p Hlebotomia τ distillatio sanguis i oculis ēs q̄ diximus in capio altaritis τ vaporatio oculi in lana infusa i albumie oui ɔquassati cū aceto τ oleo ros: τ distillatio lactis in quo ponit semē altaiau τ collyriū album τ collyriū diniacon.

De sanie in siphac. C. x.

b Ec sanies ɔuenit sub cornea: aut i ꝓfundo: aut i ɔpinquo τ similat locus cornee vngule. τ qn̄ corroditur cū ea pars nominatur calcatarem.

De cura. C. xi.

d Jn paruis curaš cū eis que sunt sic lacq̄ue ō melle τ succus fenugreci τ collyriū de olibano aut apiaš cum melitoto τ mucilagine seminis lini τ baphano humido decocto sit. ꝓhibeat ophthalmia. Et mūdificet cū eis que sunt sic collyriū ō muri ba τ humus terre. Et si nō fuerit vicus administra h collyriū calido croci amboꝝ ari. ʒ. i. mirrhe. ʒ. i. τ. ʒ. τ mellis libā. ē cū medicamē magnetis facū ad vngulam. τ cum medicamen de luto samio pdicto in capitulo de vlcus.

De cancro in oculo. C. xij.

p Lerumq̄ accidit i cornea dolor vehemēs τ extēsio in venis oculi τ pūctura fortis q̄ ledit tem pus τ ꝓpter quā mouet hūs ipsi τ rubedo i tunicis oculi τ soda τ casus appetit⁹ cibi τ ledit ab oli q̄ ē calidus τ ex eis i q̄s salute nō est spes q̄nia lis spes i se duāe eius τ nō facit dolorem cācer in aliquo membrorum q̄lis sic dolor ei⁹ quū accidit in oculo. Et administratio qdē medicinaꝝ calidaꝝ est ex eis que ledit patientē ipsi τ augent dolorē intollerabilem.

De cura. C. xiij.

f Jn nō fuerit excusatio cure ei⁹: tunc sit itēcio sedatio doloris τ mūdificet corpus τ pars capi tis ab humor ɔturbato τ nutriatur cibis boni chimi triticeis in quibus nō est calefactio τ potus lactis ɔfert ei. Et os qdē vt administret ipso albumē oui cum melitoto τ aliqd de croco τ collyriū album τ oē collyrium sedās ex eis q̄ sunt sicut amilū τ cerusa τ gūmi τ opiū τ oia in quibus ponuš reliqua lenitiua τ stupefactiua τ collyriū samurdi τ collyriū mebunum τ ceronē facti ex vitello oui τ oleo ros.

De garab τ apātibus lachrymaliū. C. xiiij.

q Uandoq̄ egreditur in lachrymalib⁹ angulo oculi extura: τ q̄nq̄ est dura q tactu mouet τ si rumpit τ est de genere glādulaꝝ τ plurimū in a lite eius est qd̄ videt eminētia in lachrymalibus τ inuenit cum expssione τ dolet eius expssio τ multiplicaš cū ea ophthalmia. Et q̄nq̄ est cutura bothoꝝ alis facit collectionē τ dirumpitur: τ qn̄ rumpitur facit fistulā sinpliciter. Et ambe coicant in hoc q̄ vnaq̄q̄ eaꝝ mouet sub tactu τ submergit cū expssiōe τ augmētaš q̄ dormitur: τ q̄nq̄ ex substantia ei⁹ bothor est ei⁹ augmentum in ꝓfundo. q̄re eius eminētia exteri⁹ nō apparet: verum ipsam significat pruritus: τ q̄nq̄ manus inuenit eam apd ɔpssione eleuatā. Et garab qdē est fistula adueniēs i angulo oculi domesticus. Et plini qdem eius succedit extura τ bothor apparentibus in loco. Deinde rumpit τ fit fistula: τ extura illa anteq̄ rūpatur nolat baulus. τ qn̄ illud membrum est subtil substātie vt ab interiori eius vsq̄ ad ipsius exteri⁹ sic pannus quem inuenio a latere ossis nasi τ a latere ei⁹ qd̄ apparet de oculo. Cum ergo rupitur remanet saniosa vel fistula ɔiunctionis quū membrum est humidū τ cū humiditate sua mouet semp τ pp hoc fit fistula: τ ei⁹ qdē ruptura q̄nq̄ est ad exteriora: τ q̄nq̄ ad interiora τ q̄nq̄ est rupta ei⁹ ad ambo latera simul: τ multotiēs fit ei⁹ ruptura ad nasum τ currit ad ipsum. τ q̄nq̄ ɔsequitur malitia sanie eius ad os τ corripit ipsum τ denigrat τ corripit cartilaginē palpebre τ implet oculū sanie que egredit ad ɔpressionē.

De cura. C. xv.

a Lgarab est egritudo chronica τ que est ex ea leuior est illa que est recēs. Nam que recens ē curatur cū medicis facilibus quas dicem⁹. Chronice vo cura est in ea cauteriū qd̄ narrabimus: aut qd̄ fiat loco eius sicut vel bardich. Incipiat ergo τ incīdat fistula pars ad oculū fiat locum cū vel bardich τ impleaš. Quid aūt existimauerit q qn̄ mundificat ab ea caro mortua deinde submergat cotū cum aqua siliquaꝝ nabati τ intromittat in ipsa ɔfert vehementer. Et si qs vult administrare medicinā absq̄ cauterio: tunc melius est vt exprimat donec egrediat qd̄ est in ipsa: deinde abluaš eis vino stiptico distillato in ipsa. τ si fuerit pars τ non egreditur dormiat vsq̄ ad duos dies aut tres ligata donec aggreget aliqd q̄ntitatē habens: deinde exprimaš post lauatur: deinde distilletur in eam collyriū algarab qd̄ Ma homet filius zacharie sibi compat τ ꝓprie qd̄ ex eo dissolutum est in aqua gallaꝝ: τ melior qdē distillatio est distillatio que fit post distillationē interueniēte hora inter eos duas distillationes. Et de melioribus qdem regimine eius est vt mensuret eius ꝓfunditas cōtenta. Deinde inuoluat radius cotto submerso in medicinis τ ponat in ipsa siue sit medicina currens siue puluis. Et os quī do administraš medicamen vt stringatur cum panno τ adhibeatur quies. Et de collyrijs qdem expertus est vt sumāt arsenici rubei τ aluminis τ cantaridaꝝ τ calcis τ salis amoniaci τ aluminis partes equales aggreget τ terantur cum vrina pueri τ siccentur τ administrens sicca. Quandoq̄ vero cōferet in principio sui τ ante corruptionem vt supponatur ei a mundum τ ponat sup ipsas ammoniacum τ menubegi τ similiter mirra rācida τ omne

Gauos

quod est fortis resolutionis. Et qñqz teruntur folia rute cũ melle cũ aqua & cinere & ponuntur sup baklum & equi contegitur os & post consecutionẽ eius cõsolidat ipsum & remittit carnem. Sed modificant in principio qui ponunt vel de nõ modificatiuis. Et qñ fit garab sicut in quo est canon est ipso ut mũdificetur in principio vel curetur. Et ex eis que mũdificant ipsum est ut sumatur lanugo arũdinis inuenta in inferiore parte eius & propinqua radici eius que quidam habent grossitudinem & submergatur in melle & adhibeatur algarab & mũdificabit ipsum. Deinde lauetur locus cum spõgia infusa in aqua mellis: & qñqz sequitur illud semper. Lanugo arũdinis siccat sola sine medicina alia exiccante & stiptica. Et ex expertis quidem est sief memithe & crocus cum aqua clarata con & sine oculi lauatione ponitur. Et ex eis est ut teratur limace cum ostracis suis & pulueriçetur cum myrrha & aloes & administretur. Et est ex eis que cõferunt in egritudine & est ad hoc pauca & nõ est aggregata: & qñqz cõfert in ea quum est vlcus. Et ex eis est guadar adustum & crocus & tara recõ siccum cũ aqua sumac sola. Et ex mirabilibus in ipsa sunt folia rute cũ aqua granatorum supposita ei. Et de proprietate eius est quod prohibet remanere vestigium lesum. Et os ut nõ curetur de modificatione eius & ex eis quidem que rumpunt exituram est emplastrum ex pane cũ semine maru & olibano cũ lacte mulieris: aut crocus cum aqua ciceris: aut myrrha cũ tertia sui de gũmi arabico cõfecta cũ felle viperino & imponatur sup ipsam & nõ moueatur donec sanet eam. Et ex medicinis algarab est vt sumatur leniũ ex floreris cõgellato cũ bdellio & ammoniaco & existimauerunt ideo quod meo masticatum sanat eã & existimauerunt quidam eorum quod myrrha sola sanat eã quum sup ipsam ponitur & ex pluribus expertis in ipsa est ut sumatur venarum pars vna & aneos due tertie partis vnius & terantur puluerizando & pulueriçetur in ipsa & etiã medicamẽ cõpositum ex sanguine draconis & aluine & sale ammoniaco & cõfert ei sanatiõe & ex medicinis eius est vt sumatur atramentum & aloes & sarcocolle & corticis radicis rutis cõmunis & memithe partes equales terantur & cribellentur & ponantur in lachrymali & aloes solũmodo cũ corticibus rutis etiã: & cõsidera reliquas medicinas dictas in antidotario & proprie medicamẽ acutũ viride & cõsidera medicinas tabularum medicinarum singularium. Cũ autẽ cõsequitur os & nõ sanatur medicis: tunc necesse est ipsas fodere & detegere a suo interiore & abscindere carnẽ mortuã si fuerit donec perueniatur ad os & cuius quidẽ regimẽ post illud est secundum tres modos: si os est sanum scilicet in gradu si apparet ipsa & soluatur aliquid ex medicinis cõsolidatiuis & supponatur & ligetur & dimittatur diu. Et si res fuerit maior ista tunc necessarium est cauterium & quando necessarium est ut in osse corrupto fiat foramẽ & intendatur cum hoc ut fiet cauterium quanto profundius potest in infimo cõcauitatis nõ declinãdo ad nasum neqz ad oculum & eleuet cõsuetum ad latus nasi in profunditate ut qui prouocatur locus vno foramine aut foraminibus paruis multis & penetrat & currit sanguis ad partem oris & nasi fiat tunc cauterium vltimum cũ fiducia: ut nõ perueniat ad partem oculi. Immo os vtere et oculos vltime deinde cauteriçetur: & pulueriçetur in ipso medicie & ligetur cũ pãno & qñqz etiam sit cauterium a foramine & sit sufficientia in ipso quantum possibile est. Et medicamẽ quidem alcohol est ex medicis bonis in illo capitulo. Et os quod fit cauterium ut pulueriçetur ipso medicamẽ. & ponatur sup ipsum oculum spõgia infusa aqua in qua madefacta est massa subtilis infirmitatis & quantumcumqz vult calefieri nocetur ea.

De additiõe carnis lachrymalis & diminutione eius.

C. xvi.

Quandoqz magnificatur caro hec adeo vt prohibeat visum. Et qñqz minuitur valde & occultatur adeo vt prohibeat lachrymas & prius eius dixit alamere medici in incidendo vngulã. Additio vero carnis medicinis solutiuis & nõ fiat radicitus & permaneat lachryma. Diminutio autẽ permiscet et istius cura nõ habet. Et cõsideret ex parte alia qñqz possibile est vt curet medicinis generatiuis carnis in quibus sunt stipticitas & exiccatio sicut medicine facte ex aloe & memithe & croco cũ vino & cõgregato vino & aloes solum quum pulueriçatur sup lachrymale et fert & vinum ipsum cõfert: & proprie quum decoquitur in ipso [illegible] virtutem constrictiuã.

De albugine oculi.

C. xvij.

Dico quod albugo in oculo alia est subtilis parua in superficie apparente & nominatur nebula & alia est grossa & nominatur albugo absolute.

De cura

C. xviij.

In qua quidem que subtilis est ex ea in corporibus tenuioribus tenerioribus os vt assiduetur vaporatio aque calide & balneis in aqua calida. Deinde administretur fricatio semper & qñqz cõfert ei succus feniculi & succus centaurei minoris. Et radix viticella & aneos due tertie partis vnius sunt ex ea & fortius eo est ut sumantur sarcocolla & stercus lacerti & spuma maris & aristolochia & baurac & sunt cum eis alcohol & etiã que cõferunt sunt alcohol assũdeni & alcohol albo forte & asiatico & targamatica. In chronica vero grossa & firma in corporibus grossis & vt administrentur albuginis cũ vaporationibus & lenificationibus predictis: & sunt collyria predicta quibus fit alcohol soluta in aqua decoctionis aut in aqua salsa & hic frequenter cũ eis alcohol in balneo & si nõ processerit balneum administretur alcohol cũ albara cũ ere vsto ex quibus fit collyrium etiã collyrium de cornibus ceruini & etiã alcohol ex stercore cerui solo: aut cũ masticatiõe aut ere adusto aut cũ salgẽma torrefacto & forti est stercus pruni vel stercus mellis & stercus senebestras fiat alcohol mane & sero. & ex eis quidem que sunt temptata est stercus sturni cũ cancro marino & climia auri & quando albugo profunda administra memithen & assigi & memithe & fel lacerti equaliter & medicamẽ magnum dictum in capitulo de vngula & qñqz administrentur tactare magis albugine de quibus est vt sumatur cadmia rosis floris gariofilorum & acacie & calcadis & gũmi omnium an. ʒ.s. ammoniaci galbani amborum an. ʒ.iij. dissoluatur cũ aqua & vino vel rosa quantum sumatur conter omnia aut caput eius in prohibendo sub albidine qui est inter grana eius & de gallis & acacie amborum ʒ.ij. calcadis ʒ.j. fiat ex eis alcohol & expertus est alcohol huius probat adusti albi crocum gummi olium an. aur. ij. cineris fumi fullonis eius albedinis aque pluuialis aur. ij. scorie eris abluite aur. j. fiat ex eis alcohol. Aliud bonum in omnibus colcotar gallarum viridium an. aur. iiij. resoluatur cũ aqua & adhibeatur multis vicibus. Aliud gallarum acacie amborum an. partes equales & terantur cũ aqua fecis in cantabrũ.

De sebel.

C. xix.

Sebel est panniculus accidẽs oculo ex inflatione venarum eius apparentium in superficie adiunctiue & coniunctiue & texitur quiddam in eo quod est inter eas sicut fumus & quidem eius est repletio illarum venarum aut a venis interioribus ad eum per viam panniculi cerebri & per viam panniculi interioris propter repletionem capitis & debilitatem oculi & idem accidit ex sebel pruritus & lachryme & panniculus & rubor manifestus et lumen solis & lumen candele & debilitatur visus eius & quum impedit & sicut ex eo exiccatione & nocet ei quod nullo ponitur ipsum vero accidit oculo paruum sebel et sit maior & minor et corpus pupille eius & sebel quidem est ex egritudinibus que hereditantur & permutantur de vno ad alium.

De signis. C.xx.

Signa sebel cuius principium est velamen exterius sunt ea que multotiens diximus de exuberatione venarum exteriorum et rubedine faciei et pulsatione vehementi in temporibus et in venis colli. Et signa alterius sunt que sunt contraria istis in eo quod declarabimus tibi in canone.

De cura. C.xxi.

Oportet ut abhorreat cum ea omnia que abhorret habens fluxum ad oculum que sunt ea que diximus in primis et non iterabimus ea nunc. Et ut utatur de evacuatione et mundificatione ea que diximus: et ut vitet olea et emplastra super caput et capitipurgia. Iam enim diximus in ea etiam abhorrendum quia ipsa in ea etiam. Sed ego non video malum in aliquo eorum qui caput est mundum. Et G. quidem concessit ut ponatur venarum dare et fieret ut post ipsum dormiret cum esset mundatum in corpore et capite: et videtur quod hoc sit conveniens in sebel levi. In ea vero que fortis est non est exceptio a collectione. Et melior quidem collectio est ut penetrent fila multa sub venis: et que adunata sunt trahantur ad superiora ut elevetur sebel. Deinde colligatur cum nuchradhi acuti capitis ad incidendum ne remaneat aliquid. Deinde administret regimen ambobus adherentiam dictam in capitulo de ungula. Et quando dolet oculus ex operatione collectionis non abscidatur ab eo vinculum tribus diebus. Illud enim sanat ipsum. Et post illud administrentur collyria rubea et viridia ut resolvatur residuum sebel et mundificetur oculus. Et melior quidem horarum ad collectionem eius est ver et autumnus. Ut per sit post mundificationem et evacuationem. Et quando est ante evacuationem dolor declinare facit superfluitates ad oculum. Medicine vero convenientes ad sebel non confirmatum recens secundum plurimum: et ex eis vero que experta sunt est ut sumatur cortex ovi recentis sic cadit a gallina et teratur acetum et dimittatur. Deinde coletur et exsiccetur in umbra et teratur et fiat ex eo alcohol. Et ex eis quidem que sunt experta est alcohol oculi cum cinere cui adiuncta est marchasita. Et ex eis que experta sunt est alcohol oculi cum urina in qua dimittitur limatura eris ipsa de urina. Et ex compositis collyrium asiaticum et rubeum leniens et rubeum acutum et viride et sarchimiticum et collyrium [illegible] et medicamen magnetis predictum. Omnia illa sunt in antidotario: et collyrium de alumine et balaustiis. Et quando comparatur sebel scabiei expertum est collyrium sumac solum: et quando ponitur in ipso pars gummi arabici et sarcocolle et fit ex eo alcohol abscidit omnino sebel et removet scabiem.

De ungula. C.xxii.

Est additio coniunctive et velaminis coniunctivo oculum incipiens secundum plurimum a lachrimali et currens semper super coniunctivam: et quandoque tegit corneam et inaditur cum ea quousque operit foramen. Et eius quidem quedam est que est durior et quedam est flexibilior. Et quandoque est citrini coloris et quandoque est rubei coloris et quandoque est fusci coloris: et est ungula cuius vicinitas cum coniunctiva est vicinitas adherentie: que velociter denudatur et liberatur per se. Et est alia cuius vicinitas est vicinitas vinculi et indiget excoriatione.

De cura. C.xxiii.

Melior cura eius est denudatio cum ferro et proprie eius que est lenis. Dure vero denudatio quando non est facilis producit ad nocumentum. Et oportet ut elevetur cum vicinio. Ut principio [illegible] facile efficiatur si prohibeatur excoriet cum capillo aut serico penetrante sub ea cum acu: aut radice penetrante. Et illud quidem non est necessarium nisi in uno loco aut duobus. Et quod si non sufficit necessaria est excoriatio sub illo cum ferro non acuto. Et oportet ut eradicetur quantum possibile est preter quod accidat carni lachrymali. Et accidat lachrymis cursus et dolor quidem distinguitur inter ambas. Et cum incideris ungulam distillabis in oculum ciminum masticatum cum sale. Deinde subvenies mordicationi eius cum vitello ovi et oleo rosarum et violarum. Et quando non administras distillationem ciminum masticatum cum sale adherent coniunctiva palpebris. Et propter hoc oportet ut moveat eger oculum etiam omni hora. Deinde post tres dies administrentur collyria acuta ut residuum extirpetur. Administratio vero medicinarum in ipsa est res qua non multum valet in ungula que est grossa: et cum hoc ipse non convenitur a nocumento pupille acuitate sua. Necessarium enim est ut ipse sit vehementis abstersionis commixte cum putrefactionis. Et ex collyriis quidem expertis est collyrium amunicon et coltarium et collyrium cesarium et basilicon acutum et rusomirunum et divaricon et omnia ista scripta sunt in antidotario. Et ad ea quidem expertum est ut sumantur eris usti et calcadis et fel hirci partes equales et fiat ex eis collyrium. Et ut sumatur calcadis et salis gemme amborum ana partes i. gummi medietas partis fiat collyrium cum vino: aut eris usti et calcadis corticeo radicis capparis et sal amoniacum et fel hirci: aut decoce cum melle: aut mel solum cum felle caprino: aut magnetis et floris eris et magre et amoniaci olium ana partes ii. et croci pars i. et vincitur cum illis administratur cum melle: et etiam ex calcanto et sale amoniaco fiat alcohol. Est enim mirabile. Et ex eis que ad ungulam sunt experta: et est propinquum imperfitioni denudationis est ut sumatur testa catinorum et fricetur ab ea liniamentum et conteratur multum: et post illud commisceatur cum oleo de seminibus cucurbite et conterantur simul. Deinde mittatur radius in cute et accipiatur cum eo medicamen et fricetur cum ipso ungula assidue omni die multotiens subtiliat enim eam et recedit cum ea. Et oportet quidem ut iciatur ante medicinarum administrationem super vaporem aque calide tamdiu donec calefiat oculus et rubificetur facientes ingrediatur balneum. Quandoque vero confert in ungula lenis ut teratur tus et infundatur in aqua calida tamdiu donec super ipsum una hora pertranseat et coletur et fiat cum ipso alcohol.

De altarsati. C.xxiiii.

Est punctum sanguinis recentis rubei aut antiqui mortui aut subrubei aut nigri currentis a quibusdam venis ruptis in oculo propter percussionem vel propter aliam causam propter quam rumpuntur vene ex repletione et apertionibus: ita ut rumpatur in ipsa. Et ex summa earum sunt clamor et motus laboriosus. Et quandoque est ex fervore sanguinis inventus: et quandoque provenit a casu percussionis fractura subtilis in pupilla et ruptura que est in coniunctiva est salubrior.

De cura. C.xxv.

Instilletur super ipsum sanguis columbe aut turturis: aut arsagarchi aut alguarasim et proprie de sub penna. Quod si fuerit in principio permisceatur ei aliquid de repercussivis sicut est lutum dictum chimolea et lutum dictum armenum. In fine vero eius commisceatur cum resolutivis usque ad arsenicum cum luto sigillato. Et quandoque curatur cum lacte mulieris cum ture et aqua salis et proprie in qua dissoluta sunt sal gemma et sal amoniacum et proprie quando ponitur in ipsa illud cum ture et distillatur ex eo in oculum: et collyrium divaricon confert valde: et medicamen factum ex lapide lazuli et piperis et sarcocolle partibus equalibus et arsenici quantum omnia: et quandoque admiscetur ei sal gemma et fit ex eis collyrium. Et quandoque fit ei emplastrum de foliis cum kali usto cum vino aut cum aceto. Et similiter ex stercore columbino cum aceto aut vino aut fit emplastrum ex passis enucleatis solis cum aceto: et reliqua que dicta sunt ad bibeatur: et proprie cum fuerit ipsa. Et similiter caseus recens et parum salitus et cortice rhaphani et meliloti cum sanguine draconis et radice lilii et croco et lenticula cum oleo rosarum. Et vitello ovi: et recinatio fiat super aquam in qua decocta sunt isopum et origanum et vaporetur ex ea sola: aut cum aceto in quo decoquitur cimis aut menta: aut illinitur olibani cum aloe: aut cum aqua croci silvestris: aut infusione croci aut decoctione camomille et meliloti: aut succo eorum: aut decoctione foliorum caulis. Et fiat emplastrum ex foliis caulis decoctis et contritis. Fortis vero et antiquus aut fiat emplastrum ex sinapi contrito commisto cum duplo sui de carne ficuum:

aut arsenico fricato cum lacte: aut fiat ei emplz ex cinere decocto in vino aut amcos [illegible] isopo cum lacte vaccino. ¶ Et si cum tarsari acciderit ruptura in coniunctiva masticet cyminum [illegible] sal: [illegible] distillet saliva in ipso. Et folia salicis conferunt ei valde qñ ex eis fit emplm.

De lachrymis. C. xxvi.

b Est egritudo est vt sint oculi semp humidi humiditate aquosa. Et quiqz cursus lachrymarum eaꝝ qdā alie sunt naturales: alie accidentales. Et de accidentalib⁹ sunt q̄ sunt inseparabiles i sanitate. [illegible] sunt alie sequentes egritudinē q̄ removent si removeat egritudo sicut fit i febribus. Cū aūt in accidentalibus cōsideratur retentio aut digestio [illegible] quo qualiter aut diminutio lachrimalis in n[illegible]: aut ppter administratōs medicīe acute: aut successiōe incisiōis vngule. Et principiū qdē illi⁹ humiditatis ē cerebrū [illegible] cursus ei⁹ ad oculū i via duaꝝ viaꝝ [illegible] multotiēs. Que aūt naturales sunt [illegible] ppter eradicatōs incisiōis lachrymalis nō sanant. Et cursus qdē lachrymarū q fit in febrib⁹ [illegible] in egritudinib⁹ acutis [illegible] ē sine eā est ppter nocumētū cerebri [illegible] apa cerebri. Et qñqz accidit i febrib⁹ vigilantis q̄ sunt ex febrib⁹ [illegible] aut febrib⁹ putridis sanguineis: [illegible] quādoqz multiplicatur cursus lachrymaꝝ i [illegible]. Et iste oēs q̄ sunt [illegible] genere eaꝝ q̄ accidūt velociter removent sequētes egritudines si removent: removentur cum ea.

De cura. C. xxvii.

c Unon in cura eaꝝ est administratio medicaminū [illegible]. ¶ Earū vō q̄ facte sūt successione incisiōis vngule aut corrosiōe ei⁹ p medicinā cura ē pulvis citrin⁹ [illegible] troc. de croco [illegible] collyrium de aloe [illegible] collyriū [illegible] croco cū [illegible] vt fiat alcohol sup lachrymale ipsius cū [illegible] aut fumo eius ppriē [illegible] cū aloe [illegible] memithe [illegible] croco. Et si [illegible] facta fuerit [illegible] ad finē [illegible] non nascet vnqz. Illa āt que facta ē non ab incisiōe vngule cū tutia [illegible] cū alcohol [illegible]. Et ppriē sicut cū alcohol de tutia predicto i capitlo de albugine [illegible] oib⁹ collyriis [illegible] sicut ē collyriū album de sarcocolla [illegible] collyriū de [illegible] [illegible] reliqua que dcā sunt i antidotario. Et ex eis q̄ experta sunt in eis ē medicamē factū ex aq̄ granatoꝝ acetosoꝝ cū medicis. Et illi⁹ qdē cōfectio ē vt decoquatur [illegible] ex eo vsqz ad medietatē. Deinde ponitur in ipso aloes [illegible] [illegible] croci [illegible] memithe [illegible] aur. [illegible] mirr. [illegible] [illegible] sub sole .xl. dieb⁹ i vase vitreo clauso. Et ex eis q̄ experta sunt i ipsis ē ingredi balneū i [illegible] morari i ipso [illegible] distillare acetū [illegible] aquā i ocls [illegible] multotiēs. Ille vō q̄ sunt naturales recipiūt curā difficiliter.

De strabositate. C. xxviii.

q Uandoqz fit strabositas ppter mollificatōem quorūdā lacertoꝝ motivoꝝ illius qd apparꝫ de oculo [illegible] declinat ab aspectu illi⁹ ptis ad ptēꝫ ei oppositā. Et qñqz fit a spasmo alicuius eoꝝ: [illegible] declinat oculus ad ptē eius [illegible] q̄ [illegible] sit. quādoqz fit ab humiditate [illegible] qñqz fit a siccitate sicut accidit in febribus acutis. Et illa quidē i q̄ spasm⁹ lacerti est cū nō fit nisi a spasmo lacerti motivi. Spasm⁹ .n. ei⁹ ē q fac [illegible] i oclo strabositatē [illegible] nocumētū. Spasm⁹ āt lacerti retinētis i radice n̄ facit apparere nocumētū. Immo cōfert valde, [illegible] multotiēs qdē accidit strabositas post quasdā egritudines cerebri sicut epilepsias [illegible] karabitū [illegible] vertigines [illegible] similes illis. Et accidit post adustionē [illegible] siccitatē aut repletionē. Et scias q̄ remotio oculi ad superiora aut ad inferiora ē illō qd facit videre rē vnā duas [illegible] ad duo latera nō infert vi[illegible] nocumētū de quo sit curādum.

De cura. C. xxix.

i Illius vero nō sanatur nisi i dispositiōe infantie vel de humidē. qñqz .n. separatur vt sanet [illegible] ppriē qñ est recēs. In hoc .n. oꝫ vt equetur cuna [illegible] ponat cādela [illegible] opposita strabositati vt laboret semp aspect⁹ ad ei. Et [illegible] oꝫ vt liget filū rubeū cū re rubea opposita strabositati [illegible] suspēdat aliqd rubeū apud [illegible] opposi[illegible] aut aure [illegible] totū illud fiat ita vt ei⁹ aspect⁹ [illegible] videat illō cū suo labore. Qñqz .n. cōfert [illegible] oculi [illegible] emissio sanguinis ē ex eis que [illegible] recēs. Illi aūt [illegible] accidit illud postqz magni [illegible] [illegible] ē cā ei⁹ mollificatio: aut spasm⁹ [illegible] mollificatiōe cerebri cū curatiōib⁹ q̄ [illegible] magnis [illegible] similib⁹ eis [illegible] subtiliatiōe [illegible] administratiōe balnei [illegible] [illegible]. Et ex medicis qdē [illegible] i strabositate ē vt fiat eis caput purgiū cū [illegible] [illegible]. Et si fuerit ei⁹ [illegible] a spasmo et [illegible] oportebit vti emb[illegible] humectatiuis. Et qñ nō [illegible] [illegible] lac asininū cū [illegible] [illegible] [illegible] oꝫ vt [illegible] coꝝ regimē. [illegible] distillet i oculū sanguis [illegible] [illegible] ovi [illegible] oleo ro. [illegible] pauco vio [illegible] liget. [illegible]

De exitu oculi. C. xxx.

i Uerū accidit egressio aut ppter vehementiā inflatiōis oculi ppter gravitatē [illegible] repletionē [illegible] ppter vehemētiā coarctatiōis eius ad [illegible] ra: aut ppter vehemētē mollificatōs [illegible] lacertoꝝ tenētiū suspēsionē ei⁹ predicti. Et illa [illegible] accidit ppter vehemētiā inflatiōis oculi [illegible] repletionis [illegible] fit ē a mā plurima i ipso oculo inflatiua [illegible] [illegible]: [illegible] qñqz ē repletio propria i ipso. Et [illegible] [illegible] cerebri [illegible] corporis sicut qd accidit apd [illegible]. Et illa qdē que est ppter vehemētiā coarctatiōnē eius ad exteriora nō est nisi apd [illegible] [illegible] ē vehemēs. et sicut fit apud tonitruū [illegible] [illegible] mulierib⁹ post ptū vehemētē [illegible] [illegible] hoc ex mā declinātē ad oculū [illegible] et qñqz ē ex corruptiōe cōmixtiōis sue [illegible] aut putrefactiōe eius. ¶ Facta aūt ppter mollificatiōnē lacertoꝝ [illegible] lacert⁹ [illegible] nervū [illegible] [illegible] nō sustinet oculū [illegible] declinat ad exteriora [illegible] qñqz ē ex mollificatiōe lacerti [illegible] nō [illegible] [illegible] quādoqz ē cū actione eius [illegible] [illegible] ambo oculi in eis q̄ sunt sicut [illegible] velaminū cerebri i [illegible] [illegible] et qñqz est causa in illo repletio [illegible] cū sanguinitate [illegible] [illegible].

De egressu. C. xxxi.

q Uoqz ē ex materia plurima aggregata [illegible] la [illegible] est cū egressione magnitudinis [illegible] est ex coarctatione qñqz ē [illegible] magnitudi [illegible] inat eaꝫ materia et qñqz nō ē magnitudo [illegible] [illegible] dispositiōib⁹ [illegible] extensio expulsiva [illegible] [illegible] [illegible] cognosci eius [illegible]. Cū illa aūt que ē ppter mollificatiōnē lacerti nō magnificat pupilla [illegible] sio vehemēs ab iterioribus [illegible] ē pupilla cū hoc [illegible].

De cura. C. xxxii.

e Gressioni vero leui sufficit [illegible] [illegible] [illegible] somnus [illegible] [illegible] bū [illegible] paruus motus [illegible] [illegible] si medicinaꝝ indigeat adiutorio adhibeat collyria [illegible] [illegible]. Que vero fortis ē ex [illegible] [illegible] mūdificatiōe eius a corpore [illegible] capite [illegible] et solutio [illegible] phlebotomia [illegible] ventosa sup [illegible] ra [illegible] collyriis acutis. et penitus quidē [illegible] ex rebus magis [illegible] [illegible] sup collū. et oꝫ vt assiduet [illegible] [illegible] lana infusa in aceto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ppriē [illegible] que decocta sunt stiptica sicut [illegible]

nū ꝯfortioꝝ ⁊ sicut papauer ⁊ endiuia ⁊ virga pastoris. Q᷒ si nō fuerit a repletione ꝯfert hoc regimē i oī hora. Et si fuerit illic repletio oportebit vt resoluaᵗ in pncipio materia cum rebus cognitis. Et si fuerit a mollificatiōe tunc oportebit vt administres hieras magnas ⁊ gargarismata ⁊ odoramēta ⁊ suffumigatiōes cognitas ⁊ post illa administra stiptica fortitudinē facientia. Illarsio que est apud partū si est a paucitate cursus sanguinis pariētium aut corruptiōe femin. puocā menstrua ⁊ extrahe femi. Et si est a contractiōe nū nūc adhibe stiptica. Et ex medicinis qdem ꝯferentibus in egressiōe ⁊ eminētia est vt fiat emplm ex farina fabarum cum rosis ⁊ ture ⁊ albumine oui ⁊ cū minucia dactiloꝝ adusti cū spica sunt boni emi nētie ⁊ egressiōi.

De ꝓfunditate oculi ⁊ ei᷒ paruitate. C. xxxiij.

Illud in febribus ⁊ ꝓpē i vigilantiis ⁊ successione euacuationū ⁊ infirmitatis ⁊ angustie ⁊ tristic. Et in illa qdē que vigilatiua est oculus sentitur grauis difficilis motus in palpebris ⁊ nō in pupilla ⁊ in angustia est qeta pupilla. Quidam autē dixit q̄ accidit quibusdā hoib᷒ diuersitas duoꝝ laterū faciei in frigore vehementi ⁊ calore vehementi. Accidit ergo oculo q̄ ē in parte frā ꝓfundatio ⁊ puitas.

De varietate oculi. C. xxxiiij.

Varietas autē accidit aut ꝓp cām que est in tunicis aut ꝓpter cām que est in humoribus. ⁊ cā qdem in humiditatibus est q̄ si fuerit glacialis in ipso plurime qntitatis ⁊ albugineus clarus ⁊ situs ei᷒ ꝓpinquus ad exteriora ⁊ equalis qntitatis ⁊ paucus erit oculus varius viridis ⁊ ꝓpe si nō fuerit ex tunica ꝓhibitio. Et si in humiditatib᷒ fuerit ꝯturbatio ⁊ glacialis fuerit paruus ⁊ albugineus plurim᷒ obtenebratio fiet sicut est obtenebratio aque ꝓfunde. Et si fuerit glacialis ꝓfundus erit oculus niger. Causa autē in tunicis ē vuea. Nā si ipsa vuea fuerit nigra erit oculus ei᷒ cā eius niger. Et si fuerit viridis fiet oculus viridis. Et vuea qdē fit vi ridescat ꝓpter ꝯuersiōe digestiōis sicut planta. Nam in pncipio qū nascit nō est apparentia tincture. Immo declinat ad albedinē. Deinde ipsa cū digestiōe fit viridior ⁊ ꝓpter hanc cām sunt oculi infantiū virides ⁊ varij. Et hui᷒ qdem varietas fit fm humiditatem vltimā. aut ꝓpter resolutionē humiditatis quā sequit tinctura qui est digesta vt videtur planta qū resoluit ei᷒ humiditas incipit albi fieri. Et hec qdē viriditas est a siccitate dominante. Et i firmoꝝ qdē oculi ⁊ senū varij fiūt ꝓp hāc cām qm̄ in senib᷒ multiplicatur humiditas extranea et resoluit innata. Aut erit illic color extraneus i creatiōe nō ꝓpterea q̄ vis admiscet vue qū nō ꝓpe fuerit. Et sit qnq̄ ꝓp claritatē humiditatis ex qua creata est. Et qnq̄ fit ꝓp vnū duorum q̄ accidit in pncipio creature ⁊ scit illud bonitate visus ⁊ malitia ei᷒. Et viriditas qdē alia est naturalis ⁊ alia est accidentalis. Varietas autē puenit ex aggregatione cāꝝ nigredinis ⁊ cāꝝ viriditatis ⁊ cōponit ex eis res inter nigredinē ⁊ viriditatē q̄ est varietas. Et si esset varietas ꝓ vtilitate fm q̄ existimauit Empedocles esset oculus viridis lesus ꝓp sui defectū ab aqsitate que est instrm visus. Quidā autē nigri minorātur a viridib᷒ i visu qm̄ viriditas nō est ꝓp nocumentū in ipsis. Et cū in hoc est: qm̄ nigredo q̄ est cū albugineo ꝓhibet penetrationē formarum coloꝝ cū declaratiōe ꝓpterea q: ꝯria est ꝓpinqua. ⁊ similiter est sicut illud qd̄ est ꝓp ꝯturbationē humiditatis ⁊ si fuerit cā ꝓp multitudinē humiditatis. Nam si est multitudo ei nō respōdet motui palpitationis ⁊ egressionis ad interiora ita q̄ idē sit curādū. ⁊ si oculus fuerit viridis ꝓp paucitatē humoris albuginei erit magis videns i nocte ⁊ in tenebris q̄ i die ꝓp illud qd̄ accidit de motu luminis materie puꝛe ⁊ impedit a declaratiōe: huius enim motus deficit a declaratiōe reꝝ sicut deficit i declaratiōe ei᷒ qd̄ est i tenebris post lumē. Niger vero cū humiditatis visus i nocte est minor ꝓpterea q̄ illud indiget palpitatiōe ⁊ motiōe materiei ad exteriora. Etenī plurima ē grauior q̄ pauca. Niger autē ꝓp tunicā aggregat visū vehementer.

De cura. C. xxxv.

Iam exptum est alcohol ex bengi siccū decoq̄tur i aqua dōec fiat sicut mel ⁊ fiat inde alcohol. Aut sumaᵗ antimonij saphani pōd. iij. ʒ. margaritaꝝ muschi camfore oium añ. pōdus danich fumi lāpadis oli aut oliuaꝝ croci amboꝝ añ. ʒ. i. aggregentur oia terēdo ⁊ admisceant ⁊ croc᷒ ipe ⁊ oleū ei᷒. Et ex eis que denigrant pupillā: sil' succus solatri: aut sumaᵗ succi tribuloꝝ pōdus. ʒ. ij. ⁊ gallaꝝ adustaꝝ pondus. ʒ. i. Olei dematerio oliuaꝝ denigrataꝝ sup arborē ⁊ olei sāmini nō excorticati amboꝝ añ. pōdus. ʒ. i. decoquant lento igne donec nigrescāt ⁊ fiat inde alcohol. Et ex eis que sunt expta est vt aduraᵗ auellana ⁊ pinsecaᵗ cum oleo ⁊ vngantur vertex infantis viridis. Et ēt vt imittaᵗ radius i collogntida humida ⁊ fiat inde alcohol: ita q̄ dicit q̄ illud denigrat pupillā eam. Et silr corticis auellane cōbusti aut sumaᵗ acatie pars. i. gallaꝝ sexta partis aggregeᵗ illud cū aqua floꝝ papaueris rufi ⁊ succo ipi᷒ ⁊ fiat ex eo distillatio. Et silr succus bendi ⁊ succus corticis granatorum.

Tractatus tertius de dispositiōibus palpebrarum ⁊ que cōitantur eas.

De pediculis i palpebris. C. i.

Materia pdiculorum

est humiditas pluria quas expulit nā ad ptem cutis. Et ꝯius ꝓparatiua generatiōis eoꝝ est caliditas nō natural. Et ille cui plm accidit illō est ille q̄ est pluris voracitatis i cibis suis ⁊ pui exercitij ⁊ immundus ⁊ neq̄ vtit balneo.

De cura. C. ij.

Recipe a mūdificatiōe corporis ⁊ capitis ⁊ ptis oculi cū eo qd̄ scivisti ꝓpe cuꝰ gargarismate facto ex aceto ⁊ sinapi: ⁊ administretur ablutio oculi ⁊ embrocatō ipsius ex aqua maris ⁊ aqs salsis ⁊ sulfureis ⁊ liniātur pili palpebre ex medicamie facto ex alumie ⁊ medietate ipsius de mebuzegi. Et qnq̄ additur ei aloes ⁊ baurac amboꝝ añ partes. ʒ. Et melius qdem est vt sit illud quo cōficiaᵗ acetū squilliticū. Sed almebuzegi cū baurac est medicamen bonū.

De silac ⁊ est grece anisene. C. iij.

Hac qdē est grossities i palpebris ꝓueniens a mā grossa male dispositiōis nitrosa ꝓp quā rubee fiūt palpebre ⁊ cadunt pili ⁊ adducit vlcerationē partiū in qbus siti sunt pili ⁊ sequitur eam corruptio oculi ⁊ plm accidit successiōe ophthalmie. et ō ipa qdem alia est recens ⁊ alia est antiqua mala.

De cura. C. iiij.

In recēti qdem cōfert facere empim ex lentibus decoctis cum aqua rose ⁊ facere empim de portulaca ⁊ endiuia cū oleo rose ⁊ albumine oui ⁊ administret totū illud nocte ⁊ ingrediaᵗ balneum post ipsum aut sumātur lentes excorticate ⁊ sumac ⁊ pulpa granatoꝝ ⁊ rose ⁊ cōficiaᵗ illud totum cū aiob in nocte ⁊ balneet mane. Et assiduatio balnei est ex reb᷒ magis conferentibus ei. In antiqua vero ⁊ chronica oportet curā ventosentur ⁊ phlebotomentur vene frontis ⁊ administret assiduatio balnei. Et ex medicamentis aūt

que ponenda sunt in ea est vt sumat̃ eris vsti medietas. ʒ.i. dragãti ʒ.iij. piperis croci añ. ʒ.i. terãtur cũ vino põtico donec fiat sicut mel subtile ⁊ administretur ĩ exterioribus palpebre. In ea aũt que fit successione ophthalmie est expertum collyriũ sm̃ hunc modũ dragãti atrimẽti ⁊ croci ⁊ spice oium añ. p.i. Sumantur de felle nigi. ⁊ pteo fiãt collyria ⁊ fricetur ex eis palpebre.

De gesse palpebrarũ. C.v.

Est vt accidat palpebris difficultas motus ad claudẽdum qñ sunt apte ⁊ ad aperiendũ qñ sunt clause cũ dolore ⁊ rubedie sine humiditate sm̃ plm̃ ⁊ cõsequitur eas plm̃ vt nõ obediãt ad aperiẽdũ cũ exiccatiõe apud somnũ. Et plm̃ qdẽ ipsius nõ est sine frustris lippitudinis separatis dure sicce: ⁊ neqȝ ẽ cũ ea cursus nisi p accidẽs: qm̃ est ex siccitate aut humore viscoso declinãte ad siccitatẽ valde sed qñqȝ est dolor ⁊ rubedo. Illa vero que fit a fricatiõe sine materia fluẽte ad ipsas noiat̃ siccitas oculi: ⁊ multotiẽs est illic cõpio calida ⁊ mã plurima grossa idigens euacuatiõe.

De cura. .Ca.vi.

Oportet vt assiduet vaporationẽ oculi cũ spongia infusa in aqua tepida ⁊ assidue vtat̃ balneo cũ aqua dulci equali ⁊ põat sup oculũ apõ somnũ albumẽ oui cõquassatũ cũ olo ros. ⁊ assidue faciat sudare caput cũ humectatiuis ⁊ oleis ⁊ embrocis ⁊ caputpurgijs humectãtibus cũ olo viol. ⁊ nenufaris ⁊ reliqȝ: ⁊ si significauerit dispositiões qȝ cũ siccitate fit materia cholerica soluat cũ solubili: qm̃ ĩ ipa ẽ. pprietas. ⁊ si cõsistat q illic sit mã grossa exiccata idigẽs resolutiõe: resoluatur cũ mucillagine fenugreci ⁊ mucillagine seminis lini acceptis cũ lacte. Ille eni ambo qñ ponunt̃ sup oleum auferũt algesse ⁊ etiam hiis dixerim ex eis q̃ ad eã experta sunt: sunt adeps gallie ⁊ mucilago seminis lini ⁊ cera ⁊ oleum ros. põat̃ illud desup semper ĩ palpebris administret quod attrahat lachrymas sic collyriũ arsastratis. Plurimũ eni cõfert ĩ materiali chronica administratio alcohol puocãtis lachrymas. Ipsi eni resoluũt materiã grossam ⁊ faciũt eã currere: ⁊ attrahũt ex humorib' subtilib' illud qõ lenit eã ⁊ resoluit ipsm̃ sua resolutione.

De grossitudine palpebrarũ. .Ca.vij.

Grossitudo est sicuti scabies ⁊ qñqȝ faciũt ipsam possidere linimẽta facta sup oculos: ⁊ cura est alcohol sosi ex lapide lazuli ⁊ lapide armeno: ⁊ ex nucleis dactilorũ adustis ⁊ spicis multis ⁊ administratio balnei assidua ⁊ abluatio vini: qñqȝ vero fricat̃ pls cum radio ⁊ collyrio rubeo leni sed fricatio cum succaro qñqȝ exiccat ⁊ attrahit.

De inflatione palpebre. C.viij.

Accidit propter materias subtiles ⁊ vapores ⁊ ppter debilitatẽ digestionis ⁊ mãlitã eius sicut fit ĩ febribus vigilantis ⁊ ĩ vigiliis. ⁊ qñqȝ fit in pricipio hydropis ⁊ cacexie: ⁊ ppter apata humida sicut pipanumonia ⁊ letargia: ⁊ qñ accidit conualescentibus indicat multotiẽs conuersationẽ. ⁊ pptie qñ in eis ẽ reliquorũ mẽbrorũ inflationis puatio ⁊ remanẽt ipe ex tali. tate ⁊ inflate: ⁊ cura ẽ abstersio eius ⁊ vaporatio.

De grauitate in palpebris. .Ca.ix.

Quandoqȝ fit pp inflationẽ ⁊ causas ei': ⁊ qñqȝ fit ppter debilitatẽ ĩtuitus ⁊ casuȝ eius in ethera: ⁊ qñqȝ fit pp grossitudinem ⁊ asarnac ⁊ similia. ⁊ qñqȝ accidit grauitas ⁊ mollificatio ĩ pricipio potuũ morum ⁊ febrium.

De fissurẽ palpebrarũ apõ lachrymalẽ ⁊ alib'. c.x.

Quandoqȝ accidit palpebre vt cõglutinent aut cũ dignitate aut cũ dictina aut cũ cornea aut cũ visu: ⁊ qñqȝ fit ĩ vno duorũ laterũ lachrymali ⁊ qñqȝ fit pueniẽdo ad mediũ: ⁊ qñqȝ fit cõis ⁊ causa eius aut est vlcera accidẽtia aut ruptura faciens alcohol qui colligit ex oculo febel ⁊ detegi vngulã ⁊ fricatur palpebra scabiẽ. deinde nõ cauterizat ipsm̃ cũ ferro ⁊ sic ⁊ similibus vltime sicut diximus: ⁊ nõ cõsiderat oĩ hora illud qõ oz cõsiderari sup eo donec accidẽ vt cõglutinet.

De moro. .C.xi.

Est caro pustulosa addita ĩ oculo. Et qñ fit apõ lachrymalẽ tũc rect' erit vt sedat. deinde cura algarab adhibeat̃ aut curet cũ alcohol cũ siboẽ ⁊ medicamie viol. ⁊ medicamẽtis vngule: ⁊ post cũ collyrio de arsenico. Et si fuerit cũ albedie ⁊ nigredie tũc cura ei' erit cura vngule.

De incisatiõe palpebre ⁊ ẽ ascera. .C.xij.

Huius spẽs sunt tres: vna rarũ ẽ vt Zhal palpebra ⁊ nõ cooperiat albũ. Et illud aut ẽ a creatõe: aut ẽ p pprisionẽ cuttiẽ palpebris ⁊ noiat̃ oculus hu' oculus leporini. Et scdã spẽs est media ⁊ ẽ vt nõ cooperiat ptẽ albi ⁊ noiat̃ abbouiatõ palpebre. Et tert' est cũ prima. der ẽ minor illa. Et tertia ẽ vt nõ cooperiat palpebra supior: īferiorẽ. Et illud fit aut ex glãdula: aut ex maceria carnis addite q̃ iã est: aut ioperi: aut spasmo accidẽte palpebre ex vlcere psolidato sup ipsm̃ nõ prius te vt palpebra supior cooperiat īferiorẽ. Et qñqȝ fit ex lacũ ex spasmo i exterior circũdantiũ palpebrã.

De grandine. Ca.xiij.

Est humiditas ingrossata ⁊ in lapidẽ conuersa in interiori parte palpebre ⁊ qñqȝ fit in albedine similis grandini.

De cura. C.xiiij.

Administret sup eã linimẽtũ cũ aceto ⁊ sandali' vlcerorũ ⁊ reliquorũ. Et qñqȝ addũtur ei olum ros. ⁊ gũmi albũ ⁊ sarcocolla aut lini ci ammoniaco cõtrito cũ aceto ⁊ cinere ⁊ assa fetida ⁊ linimẽtũ aureũ sicut dictum in capitulo ordeoli.

De ordeolo. Ca.xv.

Ordeolum est apa longum apparens sup extremitatem palpebre simile ordeo infigura sua ⁊ eius materia sm̃ plurimum est sanguis dominans.

De cura. C.xvj.

Utitur cum minutione ⁊ euacuatione ps p. ceram sm̃ qȝ scustis. deinde sumatur aliquid ex oppoponaco ⁊ resoluatur ĩ aqua ⁊ liniatur eo locus: qm̃ est bonum valde. Et conferunt ei cuperationes ex adipe dissoluto: aut farina ordei cũ galbano: aut fermentum: aut panis calefactus deratus sup ipsum ⁊ vaporatiões cum cauda muscarum: bdellium pita abscisa: aut cũ aqua in qua ordeũ bulliat: aut sanguis colũbe: aut sanguis algarasson ⁊ turtaris: aut lamina parũ baurac ⁊ galbani multi ⁊ cõmisceat̃ ambo ⁊ ponatur super ordeolũ ⁊ epithima aureũ fiat. olibani myrrhe ambor añ. ptem ĩ. laudani quarti pte cere aluminis baurac armeni oium añ. medietas: ps aggregent̃ cum fece olei de lilio ⁊ linat̃ sup ipsum.

De asarnac. Ca.xvij.

Sarnac ẽ additõ materie pinguis pinguis ĩ palpebra supiore ⁊ grauat palpebrã ab agitõe: ⁊ facit ipsam qñ mollificarã ⁊ est cõtinens ei motus sicut nodus: ⁊ plm̃ qdẽ accidit infantib' ⁊ humectis ĩ qbus multiplicãtur lachryme ⁊ ophthalmie.

De signis. C.xviij.

Et ex signis eius est: qñ cũ stringit inter duos digitos duobus. deinde separat eos eminẽs in medio eius cõstã.

De cura. C.xix.

Ura manualis est cura eius: et speciosus modus est ut sedeat eger et teneatur caput eius tractum ad superiora: et tendatur in ipso cutis frontis ad oculum et deorsum palpebra et accipiat eas medicus inter duos indices et medium suum et comprimat parum et aggregabitur materia compressa ad illud quod est inter duos digitos: et ille qui experimentat trahat cutem ex medio superciliorum. Quousque appareat eminentia: incidat cutem ab ea sufficienti sectione et subtili non grandi. Cautella namque in hoc est necessaria et utrum caveat ne faciat post incisionem: nam modus est quod ut suam subtiliter incidendo faciat incisionem. Quousque appareat per incisionem parum bonus est: et si non in anatomia addiscit fiat donec appareat: et sic si invenerit eam separatam super manum suam involvat panno lineo et accipiat alarmac separando ipsam a dextra et a sinistra. Et si remanserit residuum non obediens ei pulverizetur aliquantulum salis super ipsum ut corrodat ipsum. Et si fuerit infixa et vehementis adherentie accipiat illud quod de ea separatum est et dimittat aliud et non invadat ipsum. Sed committatur sal et colatus salis qui pulverizatur super ipsum. Deinde ponatur super ipsum pannus infusus aceto. Quousque maturatum fuerit secunde diei et securitas fuerit sanguinis curet ipsum cum medicinis conglutinativis et liniat eis linum et si el menabe et croceus. Quousque autem invadit partem eius que non separatur detegendo et excoriando cum incisione et penetrat cum hamis super ipsam: et movet a dextra et a sinistra donec separetur: tunc facit illud cum infimo pene. Et oportet ut cautella adhibeatur ipsorando ab eo ita ut non tendatur in profundum foramen: aliter incidit palpebram cum vehementia vel sit processus in foramine illud donec incidatur cutis panniculi qui est sub cartilagine: et incipit apparere adeps loci: et si quis apparuit digitis qui in se circumdati in circuitu cutis extrinsece: pruritus dolor vehementior ipsa causa: et remanet relique dum prius quam [illegible] sanat: et fortasse incidit in lacerto firmantem oculum: et [illegible] et debilitatur palpebra ab operatione recte: ideo qui de hoc in plus sanit medicine resolutive absque operatione manus.

De sulsuli. Ca.xx.

Est caro mollis eveniens in interiore parte palpebre a qua non cessat fluere sanguis rubeus et niger et viridis. Cuius quidem cura est mundificatio cum excoriatione corrosivis et collyriis acutis. Quousque sufficit corrosiva: fiunt administrabis tunc pulveres et collyria que carnis sunt generative: et ex eis qui in ulceribus palpebrarum dicuntur. Et in ultimam cura pruritus et scabia fortium curetur.

De lapidositate. Ca.xxi.

Lapidositas est apostema parvum sanguineum: et intratur in lapidositatem a quo quis liberatur manus operatione: deinde adhibeantur medicine ulcerum oculi.

De ulceribus palpebrarum et rupture earum cura. Ca.xxii.

Ulcera administretur super ea empliastrum ex lentibus et sisticio et cortice granatorum decoctis cum aceto. Quousque acciderit corrosio: et corrosio destructa fuerit administrabis super ea vitellum ovi cum croco: quando ipse consolidatur. Et si volueris administrabis desuper collyrium de oliba no et collyrium alabar cum collyrio asiatico et rubeo leni. Rupture autem palpebre recipiunt consolidationem et eandem curam rupturarum cuius dicta in capitulo suo.

De scabie et pruritu. Ca.xxiii.

Huius cura est materia salsa nitrosa ex sanguine calido ambiendo: aut humore alio acuto faciendo pruritum: pruritus fuit deinde scabiem. Cuius quidem primum sicce ab ulceribus oculi: et incipit egritudo sua cum pruritu parvo: deinde sic aspiciatur et rubificatur palpebra: deinde fit ut grana milii et ulcerosa postea adveniunt grana dura quorum vehementia fissionis adest in pruritu et apostematione.

De cura eius. Ca.xxiiii.

Quando scabies associatur ophthalmie cura prius ophthalmiam. Deinde procede ad scabiem postquam non dimiseris eam ophthalmie: et similiter sunt dispositio et iudicium si est egritudo alia. Nam si oportet ut in vehementiore earum diligenter attendas. Quando quis videris ulcerationem et apostema caveat ne administres medicinas acutas et similia eis nisi post ulcerationem cum facilitate ad possibilitatem. Nam tu trahes cum medicinis aquam vehementem. In secunda vero et tertia specie predictarum necessaria est fricatio aut cum ferro: aut cum medicinis fiat fricatio ex eis que sunt sicut spuma maris et posse generalis eius quod notatur cum fumo: aut cum foliis ficus: aut fac fricationem ex sedenigi et croco et marchasita fiat ex eis collyrium et fricetur cum eo. Illius autem que curam recipit cum medicis et est illa que non consequitur secundum sine et tertium specierum predictarum. Initium cure est assiduatio evacuationis et phlebotomie: et si non plus saltem bis in mense: et phlebotomia lachrymalium post phlebotomiam universalem et assiduatio balnei et alienatio pulveris et fumi et vociferationis et cautella vehementie stricture colli et coarctationis capitis et furoris et ire et multitudinis longe et applanationis pulvinaris et prolongationis iacendi super faciem: et omnium que ascendere faciunt materias ad superiora et trahunt eas ad faciem: et confert in principio sui quidem collyrium rubeum lene et post ipsum collyrium viride lene. Quod si fuerit fortior illa tunc accitur unoquoque eorum est tarthamanicum et collyrium arsistratis et collyrium de croco. Et quandoque curatur cum felle hirci et felle porci et cum sale ammoniaco et tutia et ere adusto et calcadis combustis et separatis et basilicon et collyrium granatorum sunt bona et medicamen arsistratis est valde bonum. Et ex medicinis confectis est medicamen huius. Recipe. kurabe partem .i. corticis granatorum partem .ii. conficiatur cum melle aut aloes partem .i. salis armoniaci partem .v. conficiantur cum melle et administrentur. Et iterum sumantur eris usti .xvi. aureos. piperis .viii. aure. clunie .iiii. aure. myrrhe croci amborum ana. aure .ii. floris eris .v. aure. gummi .xx. aure. terantur et misceantur sicut scis cum aqua pluviali.

De tremore. Ca.xxv.

Lanusac est apostema cum pruritu: et quandoque est illud quod in ipso dominatur ventositas: et quandoque est superfluitas subtilis phlegmatica: et quandoque est superfluitas aquosa: et quandoque est superfluitas melancholica.

De signis. Ca.xxvi.

Quod ventosum est quandoque accidit subito et declinat ad partes lachrymalem et est sicut quem pungit musca in illo loco: et accidit in estate et sensibus: et non est gravitas. Phlegmaticum enim frigidius et gravius et servat vestigium compressionis una hora. Quod in aquoso non remanet vestigium impressionis per horam neque dolor est cum eo. Et melancolicum vero primum concidit palpebre et oculo et est cum duritie et crudicie consequentibus supercilia et maxillarum summitatem et non est cum eo dolor de quo sit curandum: et est color eius fuscus: et plurimum eius accidit post ophthalmiam et post variolam.

De cura. Ca.xxvii.

Oportet ut incipias primum et evacues corpus et mundifices caput: et cum eo quod fuerit ad probandum de clinis administra emplastrum ex foliis malve. et fortiora eius sunt folia alberua contrita et permista cum aceto et vaporationem ex spongia infusa aceto et aqua calida: et etiam fiat linimentum ex aloe et felle abaragi et sief memithe et sandali et croco cum aqua solatri.

De multitudine palpitationis. Ca.xxviii.

Multitudo palpitationis fit ex re cadente in oculo leni: et quandoque fit ex siccitate. Et quandoque multiplicatur in habentibus ietarum et in preparatis ad ipsum et indicat in egritudinibus acutis tetanum et spasmum.

De casu pilorum. Ca.xxix.

Adunt pili oculi ex cũ materie aut cũ loci ⁊ cũ
c qđe materia: aut qñ replent pediculis sicut fit
in fine egritudinũ acutarũ ⁊ paruarũ: aut qñ cor-
rũpunt ꝑp illud qđ admiscet eis quũ nascunt sicut acci
dit i alopecia: ⁊ est vt sit i interiore pte palpebre hũiditas
acuta: aut materia nitrosa salsa nõ apparẽte i palpebra
nocumẽto sensibili: s3 ipa nocet pilis. Qui aũt ẽ cũ loci
ẽ qñ illic ẽ nocumẽtũ manifestũ. s. aut duritia ⁊ grossi-
tudo: ⁊ nõ inuenit vapor a quo generat pilus transitum:
aut asa ⁊ corrosio ⁊ significat ipa3 rubedo ⁊ mordica-
tio vehemens ⁊ dolor.

De cura. Ca. xxx.

N illo q ẽ cũ loci. Cura nocumẽti qđ ẽ in loco
i fit ꝑ qđ scis i cura cuiuslibet capli eius i loco suo. et in
illo eius cũ ẽ ꝑuatio materiei curet ꝑus corp⁹
p ea regimine largo ⁊ abundãte: ⁊ administra medicias
trahẽtes materiã pilorũ ad palpebras ꝑ ea q dicturi su-
m⁹: ⁊ q sunt dcĩ i antidotario: ⁊ i arcolis medicinarũ sin
gularũ. et i eo q ẽ cũ materia corrupte administra pur
gationẽ capitis ⁊ mũdificationẽ meatuũ. deinde cura me
dicamẽtis pilorũ: alcohol aũt imaturum ad illud sunt la-
pis armen⁹ ⁊ lazuli. et ex ꝯpositis alcohol de nucleis da
ctilorũ ex laudano dcĩs i antidotario: aut sumat đ dacti-
lis imaturis adustis põđ⁹. iii. 3. ⁊ durarũ spicarũ. 3. ii. fiat
ex eis alcohol. et ex eis q expta sunt ẽ vt terant spica ni-
gra ⁊ antimoniũ ⁊ administret cũ radio. et ẽ fiat alcohol
ex stercore muris adusto ⁊ nõ adusto cũ melle: ⁊ ꝓpter
alsalabitãt sumat ferra i q nascit vitis cu3 croco roma-
no ⁊ est alsaluli ptes equales ⁊ administret ex eis alco-
bol. et ex eis q expta sunt ad illud ex eis cũ quo fit pru-
ritus ⁊ rubedo ⁊ corrosio ẽ vt decoquat gnatũ cũ sua to
talitate ⁊ plũb⁹ suis i aceto vsqequo dissoluat ⁊ inectat
sup locũ. et oĩa qđe viscosa ꝯuenit. et ad illđ cuiã climie
colcotar atramenti ptes equales sumantur ⁊ terantur ⁊ ad
ministrentur.

De pilis innatis ⁊ additis. Ca. xxxi.

X eis q expta sunt ẽ vt sumat stercoris leporini
e adusti põđ⁹. viii. ⁊ stercoris bir cini põđ⁹. iii. 3.
cõterant ⁊ administret ex eis alcohol aut fiat al
cohol ex muscis bũb⁹ capita abscisa exiccatis: aut adu
rat auellia ⁊ terat ⁊ ꝯficiat cũ adipe caprino: aut adipe
vrsi ⁊ liniat ex ea loc⁹. Nasci. n. facit pilos: ⁊ cũ hoc de-
nigrat eos ⁊ etiã sumat antimonii adusti p. i. ⁊ piperis po.
s. ⁊ plũbi adusti abluti. iii. croci ptes. iii. ⁊ durarũ spicarũ
ii. ptes ⁊ nucleorũ dactilorũ adustorũ ptes. ii. cõterat ⁊ fi-
at ex eis alcohol. et ad vltimũ cura horũ pilorũ ẽ quĩq
modorũ. s. adherentia ⁊ cauteriũ ⁊ ordo cũ acu ⁊ abbre
uiatio palpebre cũ sectiõe ⁊ euulsio ꝓhibitiua. Inuisca
tio aũt ẽ vt eleuet ⁊ equet cũ mastice ⁊ gũmi pini ⁊ gũ-
mi ⁊ visco ⁊ ãmoniaco ⁊ glutino qđ egredit de vẽtrib⁹
ostracorũ ⁊ aloe ⁊ sarcocolla ⁊ dragagãto ⁊ tunc dissolu
to cũ albugine oui. et ex inuiscatiuis bonis ẽ vt inuiscet cũ
oleo đ semine: ⁊ melior ea ẽ cũ colla casei quã nos dicim⁹
i antidotario. Cura vo q fit acu est vt acus penetret ab
interiore pte palpebre ad exteriorẽ vbi ẽ pilus. Deinde
ponatur pilus in foramine eius ⁊ egrediat ad lat⁹ aliud
⁊ stringat pilus: ⁊ si sit difficilis introitus pili in foramine
acus ponat i foramine acus extremitas capilli mulieri
⁊ trahat acus ex illo latere. deinde ponat capill⁹ i fora-
mine ei⁹ ⁊ egrediat ex alio latere. et stringat capillus do
nec remaneat similis ansie a latere intrinseco: ⁊ ponat i ip-
sa pil⁹ ⁊ extrahat. et si necessaria fuerit iteratio acus q̃rat
loc⁹ ali⁹. Occidũtur nãqȝ pilos aliis ac⁹ dilatat foramẽ
⁊ nõ retinet pilũ. Sectio aũt ẽ vt abscidat origo eius ex
palpebra. Quidã vo pcipiũt vt scindat locus cognomi
natus egena ⁊ ẽ apđ extremitatẽ oculi. deinde ꝯsuat ⁊
nascet sup ips3 caro addita ⁊ equat pilũ ⁊ nõ ꝑmittit ip̃s
in versari. Cauteriũ aũt qđ melius ẽ vt fiat cũ acu hñte
caput curuatũ cui⁹ caput ignitũ ⁊ extendat palpebra ⁊
cauterizet cũ eo loc⁹ pili ⁊ si redibit. et q3 necesse erit
iteratiõe bis aut ter ⁊ si redibit post illo penit⁹. Euulsio
aũt ꝓhibitiua ẽ vt euellat. deinde ponat sup locũ medi
cine ꝓhibitiue natiuitatis pilorũ: ⁊ ꝓpter sup palpebrã
q sint de eis q dcẽ sunt i arcol. medicinarũ singularũ: ⁊
dicemus eas in capitulo pilorum additorum.

De pilis additis. Ca. xxxi.

n Ascuntur ex multitudine humiditatis putride
aggregate in palpebris oculi.

De cura. Ca. xxxii.

Ura ei⁹ ẽ mũdificatio capitis ⁊ corporis tota
c li cũ eis q scis: deinde administra alcohol acu
mũdificatiua palpebrarũ sicut albaliticũ ⁊ viride
⁊ collyriũ rubeũ acutũ ⁊ viride acutũ ⁊ collyriũ ber
robat ⁊ ꝓpter si fuerit illic lachryme: aut aliqđ accidẽs
hũius accidentis: qđ si nõ sufficerit curã adhibeat lo
rio euellat ⁊ liniat sup originẽ eorũ sanguis [illegible]
marũ ⁊ aranei ⁊ fel vulturis ⁊ fel caprini. et q3 pulte
sella ista ⁊ sanguineo cũ castoreo ⁊ fiat ex eis collyriũ
cui squame piscis ⁊ administrat qñ necessitas induxerit
luta saliua hois. Qui vo eo vtit media hora ꝑponit
p ip3. et ex curis qđe hois ẽ vt sumat fel erinacei ⁊ mu
ris ⁊ castoreũ s3 equalit aggreget cũ sanguine [illegible]
fiat [illegible] et ex eis q narrat sit sanguis [illegible] ⁊ ꝓpter sign
ticie cãis ⁊ sanguis ranarũ. Verũtñ expimẽtũ illorũ
illđ. et re. n⁹ qđe fiũ ꝑ euulsionẽ ẽ vt misceat cũ [illegible]
et ex eis ẽ q narrat ẽ vt administret fel vultur cu3 tenui
sale ãmoniaco ⁊ succo porri: ⁊ ꝓpter q ponatur [illegible]
sup ignẽ donec ꝯmisceat ⁊ equet. et si fuerit [illegible]
rũ erit melior. Et rubigo ferri erugo [illegible]
minio ẽ vltima ꝯtinuis dolorẽ facit. et ex eis q3 [illegible]
pta ẽ tinea cũ sale ãmoniaco: ⁊ ꝓpter [illegible]
sta cũ aceto forti. Et sit spuma maris [illegible]
eni stupefit ⁊ infrigidat loc⁹ eo nõ nascunt i ipa.

De inuiscatione palpebrarum. Ca. xxxiii.

N illis s3 plus p⁹ oppilo admaiori [illegible] admi
f nistret sarcocolle ⁊ zuccari tabarzet ptes eque
spũe mar⁹ q̃rta ptis terant ⁊ puluerizet sup [illegible]

Tractatus quartus de dispositionibus [illegible]
bilis ⁊ operationibus eius.

De debilitate visus ⁊ nocumento eius. Ca.

Ebilitatem visus ⁊ eius
nocumẽtũ efficit: aut ꝯplo [illegible]
d siccitatis [illegible] aut [illegible]
rionalis sine materia: aut vapor [illegible]
nis ex corpore: aut [illegible]
hũs materie: aut nõ hũs materiã [illegible]
ꝑp dñium caliditatis materialis: aut si materialis [illegible]
sequẽs cã3 i cerebro ipo egritudinẽ cerebri [illegible]
i substantia cerebri: aut i pte tota anteriore [illegible]
aut positio accidẽs ei quare nõ videt [illegible]
anteriore ei⁹. et p13 qđe ei⁹ ẽ hũiditas [illegible]
accidẽs successiõe egritudinũ ⁊ motuũ [illegible]
rorũ ⁊ asalia ⁊ euacuationũ superfluarũ ꝑp [illegible]
⁊ resoluit materia: aut ẽ ꝑp rẽ appropriatã [illegible]
bili ⁊ mẽbris q ip3 sequitur sicut neruo [illegible]
morib⁹ ⁊ tumorib⁹. et spũi qđe visibili [illegible]
plicetur ⁊ accidit ei vt subtilietur. Et quandoqȝ [illegible]
ei vt ingrossetur. Et accidit ei [illegible]
catio autem est melior [illegible]
tas quidez plurimũ accidit ex siccitate. et quandoqȝ [illegible]
vehementia separationis accidentis [illegible]

splendentis et similia. et quicquid perducit aggregatio valde superflua ad coarctationem resolutionem: et inspissatur ea penitus. Deinde subtiliatur valde secundo: et istud est sicut accidit apud longam moram in tenebris. Et grossitudo fit propter humiditatem: et fit propter aggregationem vehementem non ita vt perducat ad veniendum cum pulsione subtilitate. Et quia est cum in eis casibus in initio creationis: Et quia est propter vehementiam siccitatis et multitudinem euacuationum: aut debilitatem assirionis cerebri validam: aut prauitatem egritudinum et propinquitatem mortis qui resoluitur spiritus. Debilitas autem et nocumentum que sunt propter tunicas. Et plurimum eorum est propter tunicas extrinsecas sine perspicuis aut sunt cum substantie tunice: aut sunt cum multis quod est in ea. et que sunt propter tunicam ipsam sunt propter compositionem malam. et plurimum eius est retentio vaporis in ea: aut superfluitas humiditatis peruenit ei aut exiccatio et siccitas et rugificatio et corrugatio accidentes ei et propter durities cornee: aut corruptio superficiei eius propter impressionem vlcerum apparentium aut occultorum: aut. tolerantia ophthalmie plurimum: aut abscisio puritatis eius: aut color extraneus intrans eam sicut accidit cornee in icteritia ex citrinitate: aut in tarfatem rubedinem: aut denudatio coloris naturalis sicut illud quod accidit cornee et addit puritatem et fortitudinem ad hoc vt lumen vincat ipsum et separet spiritum visibilem. et quicquid accidit exiccatio et calefactio propter coherentiam firmam aeris et luminis cum humoribus: aut separatio earum propter corrosiones accidentes que non sinunt lumen in penetrando in circuitu subito penetrari in glacialem integre: aut propter ortum panniculum super eos sicut in vngula: aut inflatione et grossitie venarum earum sicut in sebel. Accidens autem foraminis: et transitum: aut est quia stringitur supra naturalem propter eas quod dicturi sumus in capitulo suo: aut dilatatur aut oppilatur integre aut non integre. Sicut quidem est defectus superiores quod dicemus ista capitula omnia sigillatim. Fit autem propter humores extraneos glacialis quidem quem est in eius mutatur ab essentia sua equali et ingrossatur: aut eius subtilitas est fortis et fit propter dilatationem luminis et coloris luminosi super fecem ex albugineo quidem quasi multiplicatur valde: aut ingrossatur: et sit illud cum admixtionem puritatem suam aut propter humiditatem et vapores qui permiscentur ei: aut mutat alteratio eius puritatem. Vapores enim et fumi extranei extrinseci nocent et equaliter ex propinquo. et omnia genera vaporosa inflatiua sunt grauia visui. Nocumentum enim quod visui aduenit ex vitreo non est propter maximo non nocet visui nisi inquantum nocet glaciali et puritati eius essentiam ab equalitate propter nimium in equalitate quem dolent. Nocumentum autem quod fit propter neruum est quasi accidit ei oppilatio: aut accidit ei apostema: aut ruptura.

De signis. Ca.ii.

Res quidem quod est cum cotate corporis signum est illud quod videmus quod sequitur compositionem totius corporis. Et illud quod fit cotate cerebri est quasi illic est aliquod signorum significantium nocumentum in cerebro cum hoc vt sint reliqui sensus lesi cum illo. Illud enim sidutam facit cotatio cerebri. Et quia et propriam visui plurimum propinquitatem eius et odoratui sine aut dein. Sicut perpessio coarctatiua quasi cadit in parte anteriore cerebri: et quia est auditus cum sua dispositione et remanet oculus apertus et non potest claudi palpebra super ipsum. Verum non vide. Et signum quod ipsi spiritui appropriatur est quod si spiritus est subtilis et paucus videt rem ex primo sine perscrutatione et non videt quod elongatur et cum perscrutatione. Verum eius subtilitas quidem est superflua non sequitur rem luminosas valde: imo fugat cum lumine claro et sequitur eam. Et si est grossus et plurimus non deficit ei perscrutatio in rebus longinquis et non perscrutatur visiones propinquas. et cum hoc apud longiores de radio est quod visus non sit nisi egressus secundum et quod obuiat ei quod videtur: et quod motus videns ad longinquum subtiliat grossitiem eius et equat essentiam ipsius quemadmodum huius motus resoluit spiritum subtilem. quare fortis non operatur aliquid. Et apud illos qui dicunt puram vedere fo

mas videndi et reliqua est quod glacialis motu fit fortior quum videt illud quod elongatur. et illud est ex eis quod subtiliat spiritum grossum habitantem in ipso: et resoluit spiritum subtilem et propter hoc paucum. Verificatio autem certior eius in his duobus sermonibus pertinet ad sapientes non medicos. Cognitio vero illius ex dispositione tunicarum et humorum perspicuorum est ex eis que sunt prauata quum non est eorum alia nisi ipsa. Alius autem recurrit ad dispositionem coloris tunicarum et humorum perspicuorum: et ad dispositionem inflationis earum et excisionis et corrugationis et extenuationis ipsarum et dispositionem puritatis oculi propter puritatem ipsius et dispositionem eius quod sequitur super ipsum de humiditate. et imaginatur de similitudine in eo aut videt in ipso de siccitate et turbatione quam manifesta est exterius. et forsitan si apparet cum eo homo oculi et forma aspicientis in ipso. et quia significat eius dispositionem cornee. et quia significat sua dispositionem albuginei. et ille cuius est videt semper inter oculos suos sicut nebulas. Si sit videns turbationes coram foramine eius et non sunt reliqua partes cornee turbate significat quod turbatio sit in albugineo et quod non est clarius. et si turbatio est cum plus cornee non est dubium quin ipsa sit in cornea. Sed remanet dubitatio an ipsa sit similiter in albugineo an non: et accidit quia albugineus siccatur et accidit quia ex illa siccitate vt aggregetur ea quidam plus eius et non sunt pure quare videt coram eis fenestra aut tenebre. et quia est illud propter vestigia vlcerum existentia in cornea occulta facientium imaginari imaginationes que cerae in eis. et existimat quod sint imaginationes et non sunt. De strictione vero autem et dilatatione et aqua et dispositione nerui postmodum loquimur. et scias quod omnis corruptio existens a siccitate fit fortior quum vacuitas adest apud exercitium resolutiuum et apud euacuationes in hora meridiei et ex humiditate e contrario.

De cura. Ca.iii.

Si fuerit causa debilitatis siccitas iuuatur humectantibus et aqua casei et emulsione lactis super caput et potu eius: et ponantur olea humectantia super caput: et propter quamuis fuerit illud in conualescentibus et conferunt ei somnus et requies et caput purgia humectantia et propter olem de nenufare: et eius que in tunica existit cura est prauita. Quod si fuerit ab humiditate administrabis tunc illud quod resoluit post euacuationes. Vomitus autem qui minus est ex eis que conferunt et propter sternutas. Sed laboriosus nocet valde: et gargarismata et sternutationes et sternutamenta conferunt. Et ex euacuationibus iuuatiuis in hoc est oleum de keruia cum infusione aloes. et administratio eius quod prohibet vaporem a capite sicut inferre: et prope apud somnum confert et iuuatur exercitio extremitatum et propter extremitatum inferiorum. Et similiter oportet vt administretur fricatio earum. Si autem causa fuerit in ea grossities eius curatur cum medicinis abstersiuis predictis in aceolo oculi. Et oportet quando administras medicinas acutas vt varies cum eis medicinis stipticis. Et ex rebus quidem iuuatiuis in hoc est tutia abluta nerita cum aqua fanifuc: aut aqua feniculi: aut aqua al bedarangi et succo prassij et assiduatio alcohol cum lilio confert oculo valde et conseruat virtutem eius vsque ad tempus longum: et facere alcohol et fricatione myrobal. cum aqua rosa confert valde quando est humiditas cum ea liditate et puritu. Et ex alcohol conferentibus in hunc capitulo est ex fellibus quum sunt singularia sicut fel alcubigi et fel tauri sabotb et auis frangentis os et tauri et vsi et leporis et vulturis et gruis et hirundinis et passeris et vulpis et adib et cani et caulis leporarii et anetis siluestris. et fellis auis tarde iest. propter hoc valde mirabilis. et composita et ex oleis quidem iuuatiuis sunt sicut oleum de keruia et oleum de narciso et de granis lauri et oleum raphani nii et oleum de fenugreco et oleum de lilio et oleum sansucinum et oleum

camomillinum et oleum alacoen. et facere alcohol cum aqua albedam ungi confert. et ex medicamentis bonis mdurans est ut adaranii duc succos et .xxx. et medicis myrobalanorum citrinorum et terant et proiciat super eos piperis adusti aur .i. et fiat ex eo collyrium. et ex medicinis iuuatiuis est ut sumatur succus granati musi et decoquatur usque ad medietatem et remoueatur ab igne et misceatur cum eo medietas ipsius de melle et ponatur sub sole et administretur. et similiter si sumatur aqua duorum granatorum et ponatur sub sole duobus mensibus in estate et colletur et ponatur in ea aloes et longi piperis et salis armoniaci: et quandoque sit sine sale armoniaco preter ista terantur omnia valde et proiciantur super lib. eius .ʒ.iii. ex eis et reseruetur: et quanto plus antiquatur tanto est melius. et ex iuuatiuis cum hoc est chelidonia et acorus cum chelidonia quando teritur sicut alcohol. et facere alcohol aqua cepe cum melle iuuatiuum est. Et collyrium quod est fellium est forte. Et fella quedam illustria sunt sicut fel accipitris et vlmiuicant sumatur tabula et pistillum quorum ambo sint ex ere rubeo et distillet super eam stilla aceti et stilla lactis et stilla mellis: deinde teratur donec nigrescat illud et fiat ex eo alcohol. et scias quod assumere carnem assidue sine sit assa: siue elixa est ex eis que conferunt et conseruant visum valde. itaque renouet debilitatem ascendentem. et si quis potest sumere carnem viperarum decoctam secundum modum quo decoquitur tyriaca: et secundum modum quo distinguitur in capitulo de lepra conseruat sanitatem oculi ultime. Et ex medicinis que senibus bone sunt et ei cuius visio debilitatur ex coitu et aliis est tutia si abluitur .vi. partes et viride eris quantum sufficit et olei de balsamo plus tutie secundum quantitatem qua conueniat teratur tutia et proiciat super ipsas oleum balsami: deinde vinum et teratur sicut oportet et reponatur medicamen in quo dicimus quod tantum erit sic iuuatiuus quod oleum tale efficiat ne ei noceat in corpus solis aspicere. R. lapidis sennicis et lapidis magnetis et lapidis hematis et calamie bone et sedenchie et calamii et succi coniungi oleum ana partem .i. fellis vulturis et fellis vipere amborum ana partem .i. fiat ex eo alcohol. et administratio pectinationis super caput iuuatiua est: et propter hoc confert sculpturis quos oportet ut administret omni die multotiens: quod attrahit vapores ad superiora et mouet eos a parte oculi. Et ingredi aquam claram videre et submergi in ea et aperire ambos oculos in ea secundum quantitatem que possibilis est ex eis que seruant sanitatem oculi et confortant ipsum: et propter hoc in immunitate et oportet propter eius quod conuenit de vaporibus stomachi et cui nocet humiditas ut utatur ante cibum decoctione absinthii et oxymelle squillitico et omni quod lenit et scindit superfluitates que sunt in stomacho.

Rememoratio rerum visui nocentium. Ca. iiij.

Rerum autem visui nocentium alie sunt operationes et motus et alie sunt cibi: et alie sunt dispositio conuersionis in cibis. Operationes autem et motus sunt omnia que exiccant sicut coitus multus et plurimus aspiciendi euidentia et legere minuta superflue et medium in eis est iuuamen et similiter actiones minute et somnus post repletiones. Immo oportet illum qui sano in visu debilitatem habet expectare donec digeratur cibus eius. Et omnis repletio nocet ei et omne quod exiccat nimis: et omne quod turbat sanguinem et res salse et acute et alia nocent ei et ebrietas nocet ei. Vomitus vero confert ei inquantum purgat stomachum: et nocet ei inquantum mouet materias cerebri expellendo eas ad ipsum. Et si fuerit necessarius oportet tunc ut fiat post cibum et cum facilitate et balneum nocet et somnus superfluus nocet: et fletus vehemens et multitudo phlebotomie: et propter eis cum ventositate continua. Cibi vero qui nocent sunt salsi et acuti et vaporosi et omnis qui nocet ori stomachi. Et vinum grossum turbatum et porrum et cepa et bedaranigi comestus et oliue mature et anetum et caulis et lentes.

De nictilopa. Ca. v.

Est ut euanescat visus in nocte et videat in die et debilitetur sine eius. Et quod est cum eius humores oculi et grossities eorum: aut humiditas spiritus et grossities eius: et propter id quod accidit habentibus oculos nigros in veritate et putantur pupille et cum multiplicantur colores et diuersa in oculis suis. Et hoc non sequitur paruitatem spiritus visibilis in oculis uel nisi et quandoque hoc est cum per egritudinem in ipso oculo et quandoque fit per communicationem stomachi et cerebri et cognoscitur illud per signa que sciuntur.

De cura. Ca. vi.

Si illic fuerit multitudo phlebotomia cephalice et angulos lachrymales et administretur quod dicimus antea nota et similiter: et quandoque euacuatur cum caudiculis et castoreo et confert et in potu datur ante cibum vinum punicum et mustum et datur in potu post digestionem integram. Et ex medicinis digestiuis uel expertis est illud quod caro et epar capri nodi diuiso cum cultello et posito super prunas. Nam quando tunc accipitur de eo quod currit et puluerizatur super ipsum salis et longi piperis et fit ex eo alcohol. Et quandoque palam fit super medicinam quam supponunt prunis: et sit ordinatus super vaporem eius et comedit de carne eius assata: et illud eliminatur: quandoque incidit faciendo sectionem latitudinis: et ponunt stratus vnus et ex pipere longo stratus vnus et ponunt stratus inferior et frigidior ex epate et assatur malo non peruenit ad vitanum: Deinde sumatur et colatur cum aqua foeniculi et fit eius ex alcohol. Et similiter epar leporis assimilatur collyrium factum ex longo pipere et illud quod est secundum descriptionem longi piperis .ʒʒ. spice pars equalis fit ex eis alcohol. Et fella etiam iuuatiua sunt: et propter fella hirci et arietum montanorum: et similiter alcohol cuius oleum balsami coequalis cum pauco opio et ex piperibus rubeis similiter sicut puluis iuuatiuus est valde. Et similiter alcohol aceti et alcohol cum melle et aqua feniculi oleo sufficienti in ipso spatio longo est valde iuuatiuum. Et similiter quod est in eo est virtus aluminis et salis armoniaci et alcohol factum ex sanguinibus animalium calidarum complexionum. Et confert alcohol ex succo cucumeris asinini coagulato cum semine portulace et collyrium alcali et collyrium floris eris confert ei et stercus lacerti et stinci et stercus hedi partes .i. piperis partes .ii. armoniaci partes .iii. conficiantur cum melle et administretur ei: et confert ei phlebotomia venarum lachrymalium.

De alibar et est ut non videat in die. Ca. vii.

Causa alibar est subtilitas spiritus et paucitas eius multa. que resoluitur cum lumine solis et aduratur in umbris: et quandoque est cum alibar per accidens videt in umbris et umbra die et nocte et debilitatur in lumine.

De cura. Ca. viii.

Est additio in humectatione et in grossitie sanguinis.

De immaginationibus. Ca. ix.

Vnt colores qui sentiuntur coram visu acsi sint missi in aere: et causa in eis est factor in plures inter glacialem et inter ea que videntur. Et alterum est ex eis quorum simile non comprehenditur in conspectibus oculorum: et neque comprehendit ipsum nisi qui est forte visu egredientis a consuetudine in comprehendendo et est ex eis que comprehendit visus quando medius sit et non est in sanitatis acuitate secundum est secundum semitam consuetudinis. Et secundum ipsum est quando visus est fortis comprehendit debile: et tum ex rebus que volant in aere prope visum que sunt ex fornis a quibus aer non euacuatur et reliqua que apparent et propter suam propinquitatem quando sunt in aere non verificantur et similiter quando sunt in interiore parte propter vestigia vaporum paruorum non manifestatur ex eis complo et cum omnis. Verumtamen hoc duo occultantur visibus quando fuerit visio acuta et similiter ymaginatio que est in memoria acuitas in visu: et ista sunt ex eis que apparent ad memoriam. Diuisio secundum altera aut existit in inicio aut existit in hac visibus et illa que existit in inicio est ut sit super maculi communem

sigium occultū valde quod remansit a variolis: aut oph
thalmia & bothor: aut aliis & nō apparet oculus exteri⁹
& apparet oculo itri⁹, ppterea ꝙ sit paruus locus in quo
est. Occultū ergo ꝑp ipm ex eo qđ sentit & acre paruo
gros vile magnū sm q̄ntitatē q̄ si sm veritatē exteri⁹ repta
fore esset ꝑo illa pua magna ꝑo foramē ei⁹ q̄ sunt i fora
mine vuee. Illa aūt q̄ existit ex humo albuo ē ꝓ duas
ꝓꝑ ꝙ aut iā ꝯuersa ē substantia eius i hūiditatē ex eo
qđ ē exteri⁹ ab ipo ad qđ iā ꝯuersa ē substantia hūiditatis
q̄ñ aūt accidit ꝑ eius malitia ꝯplonis alterās colo
rē ei⁹ & remouēs puritatē eius: q̄re nō puis similia q̄ui
tas ei⁹ ꝑp ingr⁹: aut hūiditatē: aut caliditatē. Secū illā
igit q̄ntitatē appet ipso acrius. Et ex ꝓprietate acri
tatis & vt qđ ꝑmiscet humiditati subtili pue faciat ipam
facta colorē & faciat ipaꝫ videri nō puā: aut ꝑp siccita
tē inspissante & aggreganē valde: & est illō ꝙ supuenit ei
ex ea i alio. Ergo nō est aeui q̄n aut fit accidēs ñ fixū
ē ex genere vapoꝝ q̄ eleuāt ex corpore toto: aut ex sto
mi ex cerebro: & q̄ñ sunt subtiles puenit & resoluunt
& sit cū cib⁹ & post pomitū & post irā: aut fit fixū i eo &
ꝑponēdi aqua. Et iste qđē imaginationes q̄ꝫ diuer
sificant i q̄ntitatib⁹ suis & sunt pue & magne. et q̄ꝫ diuer
sificant in essentiis suis & sunt grosse & subtiles occulte:
& q̄ꝫ diuersificant i situb⁹ suis & sunt rare: & q̄ꝫ ipse ne
bulose. Et q̄ꝫ diuersificant i figuris suis & sunt globose
& sunt circulares & sunt muscose & sunt filose & capillares
cum longitudine.

De signis. Ca.x.

Signa earuꝫ q̄ sunt ex acuitate sensus sunt vt sint
l[e]uiora nō sm modū vnū & figurā vnā & associa
tur hōi aliquo tpe sanitas sui visus preter ꝙ illa
imaginatio sequit ipm: Et illā q̄ fit ꝑp corruptionē eius ꝑ
duret & vtrigat aliquo tpe nō addēs & nō pducēs nocu
mētū i oculo ꝑer se. Et illa q̄ fit ex eo i albugineo ē vt sit
tpe lōgo & nō pducet ad nocumētū magnū & fit aut suc
cessiōe ophthalmie acute: aut successiōe cōē infirmitatis aut
ebrietatis: & ē ex eis q̄ sensu sentit & ꝑprie q̄n inuenit cor
nea tersa dura in q̄ nō ē asperitas aliquo mō. Amplius ē
ꝑp fixa & nō addit neq; pducit ad nocumētū magnū. Il
la aūt q̄ fit ꝑp vapores stomaticos & corporeos cogno
sci ꝑpterea ꝙ ipsa ꝯmouet cū vaporibus: et apd repletio
nē & digestionē & apud motus & vertiginē & scotomias
& nō mouet sm dispositionē vnā. Imo augmentat & mi
nuit & nō a ꝑpriat oculo vni: imo fit in ambob⁹ oculis.
Quāq; cū ea est nausea verificat eius significatio: & q̄ñq;
ꝯmit & maxime cū pue. et subtiliatio nutrimēti & stu
diū digestiōe remouēt & minuit eā. et tu qđē iā sciuisti i
capitulo debilitatis visus signa ei⁹ cū ⁹ ē cū siccitas albugi
nei: & alud. et q̄ꝫ ꝯtinuat sanitas oculi & leuitas ei⁹
q̄ꝫ imaginationes fer mētib⁹ ē ꝫ plurimū i securitate.
Et imaginationes q̄ sunt ascēdētes aquā nō cessant ḡdati
i turbatiōe visus vsq; q̄ descēdit cū eis aq̄ subito: & ra
ro ꝑit si medes. Qñ aūt vides imaginationes remo
ueri & redire & addi & diminui scias ꝙ non sunt aquose.
Et si q̄ aquose ꝑp tempus ꝑlongat & nō ꝯtinuat i debili
tate visus scias ꝙ ipse non sunt aquose.

Sermo de cura imaginationū & initiū aq̄. Ca.xi.

Rimū imaginationis ē vt tu venias ad curā eaꝝ
que aquā portēdūt. reliqua aūt eaꝝ q̄ sunt ex sic
citate ꝯferūt q̄ꝫ hūectātia notaꝫ si sint ab hu
miditate: & aliē q̄ nō sunt a siccitate ꝯferunt eis oīa alco
hol & abstergit. In portēdētib⁹ vo aquā oꝫ vt incipiat
& mūdificet corp⁹ & ꝑpe stōm. deinde venias ad mūdifi
catiōē capitis cū gargarismis & caputpurgiis & masticati
onib⁹. et sternutatiōibus vo siquāꝫ purgat spē aūt a
cerebro ei et ꝑpe laboriosi mot⁹ eaꝝ timet ex eis mot⁹ aq̄: &
ꝑpe ei ē eadē sub neruo & ꝑpe ipsaꝫ. et scias ꝙ hierapig̃ ē
mirabilis iuuamēti i eis & sit pille aur. et medicamēta i
q̄bus ponunt centaurea & cucumer amarus. et tu qđē iā
sciuisti i capitulo cure capitis & mūdificatiōis ei⁹ illud qđ
te oꝫ attēdere. et oꝫ vt sit mūdificatio p hierā picrā aut
pillas aureas ꝫ formā mūdificationū frequētiū valde
et neq; vtaris medicinis solutiuis & abstersiuis facientibus
alcohol nisi post mūdificationē. et ꝯfert i ꝑncipio aque
phlebotomia arteriaꝝ post aur. et oꝫ qđē vt recipiat pri
mo a medicis leniētibus sicut feniculū cū melle & oleo. et
sicut dī ꝙ odoramētū sansuci ꝯfert ei q̄ timet descensum
aq̄ in oculo suo. et sit ꝯfortatio oculi ipsi⁹ & dicit ꝙ appo
sitio sanguisugaꝝ sup tpa ꝯfert i initio sui. et q̄ꝫ ꝯfert al
cohol cū semine alkekenge dī ꝙ ipsū remouet aq̄ꝫ & resol
uit aq̄ꝫ & ꝙ ipsū ē vltimū eoꝝ q̄ puenit ḡdati ad medicinas
ꝯpositas ex serapino & similib⁹ sibi. et ex illis ē medicamē
qđ recipit serapini tres ptes asse fetide & hellebori albi am
boꝝ añ. & mell. viij. conficiat. et ex eis q̄ valde expta sit ē vt
ex capite hirūdis adusto cū melle fiat alcohol & colly
riū astrictū: & oīa fella pdcā i capitulo obscuritatis vis⁹. et for
tius ē collyriū de fellib⁹ almarasani & cū alcohol aīmi
dus & alcohol dictū i antidotario cū felle testudis & me
dicamē onbasi. cū aq̄ feniculi: aut collyriū sansuci & al
serus & almarami: & oleū balsami ꝯfert in eo. et ex eis q̄
ꝯferūt i initio aq̄ ē vt sumat fel guarseni & fel sabot sini
corpo & ponat in vase ereo & dimittat ꝑpe. x. dies vsq;
ad duas septimanas. deinde sumatꝫ ꝑp tribe & croci vn
cioꝝ & fellis testudis silvestris & olei balsami oīuꝫ añ. pō
dus. ꝫ. i. ꝑmisceat oīa & aggreget oīa vltime & fiat cū eis
alcohol: & etiā accipiat hellebori pō. i. & asse fetide pō. i.
& serapini q̄nta & decima ptis & ē tres decime ptis fiat ex
eis collyriū & fiat alcohol cū eo. et iteruꝫ hellebori al. et
piperis pō. i. & armoniaci tertia ptis fiat ex eis collyriū cū
succo rhagibani & administrabit oꝫ vt vitet cibos & pi
sces ingrossantes & vaporatiuos & potū plurime aque
etiam & vini & frequentiam phlebotomie & ventosaruꝫ:
immo postponat illud quātū possibile est: & nisi tacius
necessitatis cogat ad illud: & sit credulitas ꝙ sanguis sit
calidus plurimum.

De alsinsar. Ca.xij.

Alsinsar est vt fiat foramen vuee latius q̄ꝫ est in
natura: et quandoq; fit illud successiōe sodæ aut
propter causam primitiuam ex percussione aut
casu. Et quandoq; fit propter causas existentes in ip
sa pupilla: & illud est in albugineo: aut in vuea albugi
neus nāq; quam humectatur & multiplicatur compri
mit vueam & mouet eam ad dilatationem. albuginei ve
ro siccitas ñ facit dilatationē p se: ꝫ p accñs. sin quantum
sequitur eam siccitas vuee & vuea ipa si desiccantur: aut ex
tendūt ad extremitates suas sicut extenduntur corpora per
forata quam exiccantur: accidit ei vt dilatetur sicut dila
tant foramina illorum corporum: et ꝑprie quando cō
primitur ab humiditatibus. et quandoq; accidit ei illō
ex humiditate intrante substantiam eius & addēte i spis
situdinem ipsius. et extendente eam ad grossitiem: qua
re accidit foramen vt dilatetur. Et quandoq; accidit
illud propter apostema extensiuum ꝑueniēs in ea. et q̄n
q; ē amplitudo oculi naturalis & nocet visui. Videt eni
res minores q̄ꝫ oꝫ vt videant. et q̄ꝫ est accidētalis & q̄ñq;
est itaꝫ & q̄ꝫ ꝯsequit ad hoc vt nō videat aliqđ. Multo
tiens enim dilatat oculus adeo vt dilatatio cōsequatur
corneam & non remaneat visui aliquid de quo sit curā
dum. Et illa que est ex percussione aut casu non habet
curam.

De signis. Ca.xiij.

Am diximus ea in capitulo debilitatis oculi.

De cura. Ca.xiiij.

Lla q̄ naturalis ē curā non habet: et illi q̄ est ex siccitate ɔfert humectatio oculi cū humectatiuis ꝑdictis: et illi que ē ex humiditate ɔfert phlebotomia si i corpore ē multitudo: et ē phlebotomia lachrymaliū venarū euacuat ex loco ɔ̄ferri ei. Et sūt phlebotomia venarū tēporū: et scissio earū: et cītationes quas fecimⁱ: et effusio aq̄ salse et salitē sup caput ꝑpōe mistē cū aceto, et nō oꝫ ut multiplicent cītationes cū solutiuis: et debiliet virt⁹ et nō euacuet qḋ qrit. Imo qꝫ sufficit ei euacuatio oīb⁹. ꝑ dicib⁹ cū.3.ē.5. de pilulis cochijs: et ab⁹ sit aq̄ ciceris cuꝫ oleo sisamino: et fiat alcohol oculo alteri cū tutia: ut nō dilatet sicut i muliere: et oꝫ ut administres alcofol ꝑdicta i capitulo imaginationū et aq̄: et ɔfert ei ventose sup collū ꝓp illud qḋ i eis est de attractiōe ad posteriora. Illud aūt quo vtēdū ē i cura ei⁹ q̄ facta ē successione percussionis ē ut fiat phlebotomia: deinde vētosēt caput postea administra ūnguētāria. Et fiat emplꝫ ex farina fabarū sine corticib⁹ suis: et farina ordei cū aq̄ folioꝝ salicis: aut aqua endiuie: aut lana iīfusa i vitello oui cū oleo ro. aut pauco vino: et distillet i oculū sanguis turturū: et pulloꝝ: et i die tertio distillet in ipꝫ lac: et alcofol q̄ sūt fortiora: et penitus p̄m cure eius ē ex genere cure apꝫ calidoꝝ: et post administret collyriū fūꝫ ex tutia: et croci: et myrrhe olūꝫ an̄. pte.i. et arsenici pte.5. Medicamē in vanū oīno: et eius et distillatio fell. hedi: et fellis gruis amboꝝ an̄. aur.ij. croci.ʒ.i. piperis cētūꝫ et septuaginta grana succi ligustie.v. aur. et tertia ammoniaci duo aur. mell. s̄m qn̄titatē necessitatis: et fiat ex eis alcohol: et terantur cū aqua feniculi: et ɔficiat cū melle: et ad illā q̄ facta ē ex percussiōe medi⁹ aur. terat cū succo raphani vel aqua siccet et administret cum eo sicco alcohol: et ē ex fell. hirci aur.i. stere⁹ lacerti: et stellionis sicci aur.i.ē.5. min.5. aur. piperis fellis gruis amboꝝ an̄. aur.ij. croci aur.ʒ. ammoniaci aur.5. hellebori albi aur.i. terantur etiam cum aqua feniculi: et ɔficiantur cū melle.

De ɔstrictione pupille. Ca.xv.

Constrictio est ut sit foramē strictius qꝫ ɔsuetus fuit: et si ē naturalis ē laudabilis: et si ē accidētalis ē deterior qꝫ dilatatio: et qꝫ pducit ad oppilationē: et ei⁹ cā ē aut siccitas vuee corrugātis aggregantis eā: et ɔtrahit foramē: et accidit ɔstrictio aut oppilatio: aut humiditas extēdēs vueā a laterib⁹ ad mediū: et ɔstringitur foramē: et accidit sicut illud qḋ accidit cribris qñ madefiūt: et mollificant: et extendunt in gtos: aut siccitas vehemēs albuginei quare minorat: et sequi ipm̄ tunica ad deꝑmēdū: et aggregatiōe diuersas depositiōi ei⁹: et p̄m accidit hoc accidens a siccitate.

De signis. Ca.xvi.

Sam diximus ea in capitulo debilitatis oculi.

De cura. Ca.xvij.

Juis qdē q̄ sicca ē cura sunt humectātia q̄ sūt ex distillatiōib⁹: et caputpurgijs: et embrocis factis ex succis humidis: et reliq̄s sicut sūt cibi leues et pingues in horis: et nō inuenis necessitatē vtēdi aliquo i quo sit caliditas aliqua ꝓp attractionē materiei humide ad oculū. Et oꝫ ut administret fricatio capitis: et faciei: et oculi cōtinua bñ: ꝓp: et totū id ut attrahat. Nam administratio humectātiū pure qꝫ nocet etiā. et qñ administres alcofol attrahātia itera tunc humectatiua. et vero q̄ humida ē ɔfert alcofol ꝑdicta cognita i cap̄lo debilitatis visus: et aq̄: et imaginationū. et ex eis ē collyriū huius descriptiōis floris eris ammoniaci ūbos an̄. po.i. croci po: et tertia aloes: et grani muschi medietas grani fiat ex eis collyriū: et itez ammoniaci aur. duo floris eris aur. iiij. stercoris lacerti aur. aq̄. croci aur. ij. gūmi aur. i. ɔficiatur cū melle: et administret: et ē piperis: et ammoniaci ūboꝝ an̄. ptes. ij. olei balsami nona pte: vel aeris croci po. s. dissolvat ammoniacū i aq̄ feniculi: et ɔficiat sup ipm̄ oleū balsami: et ɔficiant cū melle: hoc nāq̄ ē valde bonū.

De aqua. Ca.xviij.

Descensus aque est egritudo oppilans: et ē humiditas extranea stās i foramine vuee inter humorem albugineū: et spheram: et cornea quare ꝓhibet penetrare formas ad visum: et ipsa qdē qꝫ diuersificat ꝑ ꝑtate: et diuersificat i q̄litate. Eius aūt diuersitas q̄ntitate: quā qꝫ ē plurima s̄ꝫ ꝓparatiōe ad foramē quare oppilat totū foramē: et nō videt oculus aliqd. Et qꝫ pauca s̄m ꝓparatiōe ad ipꝫ: et ꝑ oppilat pte eius: et remanet pte ipsius detectā. Illud ergo qḋ ē ex visibilibus coraꝫ oppilata existit nō ɔprehēdit visus. ꝫ ɔprehēdit illud qḋ ē corā pte discooperta. Et qꝫ cōprehēdit visus aliqd rei medietatē: aut pte eius: et nō ɔprehēdit reliquā ꝓp mutatiōe pupille: et forsan ɔprehēdit ipam integre uera: et nō ɔprehēdit ipaꝫ integre vice alia: et illud ꝓp hoc. Nā qñ pueniat cū integritate sua corā oppilatiōe ɔprehēdit ex ea aliqd: et qñ pueniat cū integritate sua ante partē opꝫ ɔprehēdit ipaꝫ totā. et hoc qdē oppilatio aliqꝫ qꝫ cadit ad lachrymalē superius: et ad lachrymalē: et qꝫ pueniat ut sit aliqd i dūo medij foraminis: et qꝫ circūdat discoopertū. Et tūc qdē nō videt de oculi lateraꝫ: et nō videt mediū eius: et vidēt in medio eius fenestrā aut apturā. Et itēꝫ illius ē q̄ nō videt ꝓp magnā tenebrositatē: diuersitas vo illius i q̄litate qꝫ ē in ꝓsentia: qñ alia est subtilis clara q̄ nō impedit lumē: et alia eius ē grossa valde. et qꝫ ē i colore q̄ illarū est aerei coloris: et alia eius alba ē ꝓp gypsi colorē: et eius alba ē in margaritas: et alia ei⁹ alba declinat ad viriditatē: et viriditatē uetas: et auriditatē: et qdā ē citrina: et qdā ē nigra: et quedā ē cinerea. et illa qdē q̄ magis est amabilis cure ex pte coloris ē aerea: et alba margaritas q̄ ad viriditatē declinat parū: et ad cinereitatē medicamentum intiōne. Deni⁹ aūt gypsea: et viride: et nigra plūbi vehemētis nigredinis: et citrina nō recipiūt curā: q̄ sicut acul. et ex speciēb⁹ qdē eius q̄ ē grossa ē quedā ꝓp q̄ sit dura valde. ita ut egrediat ad hoc visus: aq̄: et rege ei curā. et illa qdē que magis suscepti bilis est cure ꝓp essentie ē subtilis que qñ in eā cōpressiōe: et sup ipꝫ digito tuo compressiones tetero separabil velociter: et inde redibis: et aggregabit: dūmo nāq̄ ablato digito aliqñ merito auferendi aquam separatur. Continua autem experientie assiduitas est ex eis que continebant aquam: et faciunt curam cum instrumento distillent: et quedā expensa illud alio mōe: et est ut ponatur super oculū eius: et sufflet in ipsum vehementer: deinde auferat: et consideretur velociter an videat in aqua motus. Nā si videris eaꝫ apta est ut cū instrumento curatur: et similiter succussio oculi facit dilatationem vehementer alterius similiter que post casum: aut egritudinem cerebri vidis ab eius sanitas eius.

De signis. Ca.xix.

Signa portendentia aquaꝫ sunt imaginationes predicte que non sunt a causis aliis. Et nos quidem iaꝫ exposuimus illic earū in capitulo imaginationum: et quod accidat eaꝫ eis conturbatio luminis: et ꝓpe quando est in vno oculoꝝ: et q̄ imaginantur ei res luminose sicut candele duplices. Signū aūt vero: et oppilationem intrinsecam differen: ꝫ quoniā qñ in duoꝝ oculoꝝ ɔprimit: dilatat alteri aq̄. Sed nō dilatatur alter in oppilatione. Et illud quoniā causa dilatatiōis est expressio spūs qui est i oculo cōpressio ad alterū cū solitudine: sed qñ inuenit oppilationes pōs

rias nō penetrat: τ hoc ſʒ ꝑſtin rei τ ſine dilatatiōn in al-
tero niſi aqua ſit vehementis groſſitudinis: τ ſi nō fuerit
oppilatio ſʒ in alterū non eſt aliqd de hoc.

De cura eius. Ca. xx.

Ego qdē iā vidi hoīeʒ de hiis q ad cōphenſionē
redeūt τ ſeiſſiōeʒ cui aq̄ iā acciderat q curauit ſe-
ipſm cū euacuationib⁹ τ abſtinētia cibi τ minoratio
ne cibi τ alleuiatiōe uinū bdellii τ fuit pōtus aſſatio
thiros τ adminiſtratiōe alcohol reſolutiui ſubtiliatiue
ceſit ad ipʒ viſus eī⁹ bene: τ ſʒ veritatē qui ſuccurrit aq̄
in pncipio ſui ꝯſerit i ea regimē. Illi aūt q ꝯfirmata ēno
ē ſucceſſo niſi cura cū iſtrumēto. Oportet ergo vt re-
pellat hōs eā repletionē τ vinū τ coitū τ ſit ꝯtentus cōe
dere ſemel in meridie τ fugiat piſces τ fructus τ carnes
groſſas ꝓpōe. Vomit⁹ aūt ſumis ꝯferat ex pte mūdifi-
catōis ſtōi τ ē nocitu⁹ i ꝓſectate aq̄. Et nos qdē iā do
cuimus canones curatiōis eī⁹ cū medicis i caplo imagi
natiōis: τ nunc dicim⁹ res expertas: ex eis ē vt ſumā
tur granoꝝ lauri exsiccatoꝝ. x. ptes τ gūmi p. i. ſerā
tur cū vrina pueri nō polluti ad aquā τ ad debilitatē vi
ſus cū aq̄ pura τ adminiſtrent ad eū q nō videt. Cōfi
ciatur cū ſelle vipe τ melle τ fiat cū eo alcohol ē n. bonū
valde. Dico aūt ꝙ expti ſunt hoīes veraces fel vipe τ ii
ego opatiōnē veneni eius. Et hoc expimētū ex eis ē a q
bus cauſa minuit neceſſitas. Aliud expimētū bonum
ſucci granatoꝝ dulcioꝝ ab illis modiis τ cādrei coralli
aut aliorū ꝯficiant cū melle feniculi. In regimine aūt
cure ſi ſit cū iſtrumēto oʒ vt añ ipſaʒ pcedat mūdificatio
corporis τ capitis ꝓpōe τ fiat phlebotomia ſi neceſſa-
ria fuerit. Deinde obſeruet ne illi q cū iſtrumēto ē curā-
dus habeat in oculo rugitum: τ timeat vt accidat ei tu-
ſsis: ſi ꝯſueuit ſit aſſuetus pati tuſſim: aut ſit vehementis
ſternutatiōis. Na rixa τ ira eius ſunt ex eis q mouent
aq̄ ſuper pupillam vel reddūt: τ oportet vt fugiat vinū τ coi
tū. Et cū hoc nō oʒ vt adminiſtret cura cū iſtrumento
niſi poſtq̄ aq̄ deſiderit τ ſteterit qd deſcendere vult et
ea vt groſſata fuerit eſſentia ei⁹ pauluʒ: τ hoc eſt illud qd
vocat ꝯplexionē. Et ꝯpreſſio qdē ſubito facta τ phle
botomia nocet: cib⁹ eī ſit aq̄ ciceris τ ꝯſimilat loc⁹ ad
quē mouet curās cū iſtrumēto ſub oculos: τ ſit multo
tēpore ex principio et qui voluitas adeſt vt ſiat cura cū
iſtrumēto oportet bibat aquā vt nutriat piſcib⁹ recētibus
τ cibis humectatiuis preparata: τ adminiſtret aliqd ex
his ꝙ ſeſtinat nocumēto aque. Deinde fiat cura cū iſtru-
mēto et ad ultimū ſi aq̄ fuerit ſubtilis valde: aut groſſa
valde nō obedit cure cū iſtrumēto. et qui voluntas ē fa-
ciēdi ꝓpiat iſtrumēto aſpicere ad lachrymalē domeſticū
τ ad nares τ ꝯſeruet ſʒ illā figurā: τ nō ſit iuxta feneſtrā
neqʒ loco vehementis luminis valde. Deinde pcedat
artifex τ ſupinet τ ꝓſocet cum mucadaban τ vadat inter
duas tunicas uſqʒquo ſit corā foramine τ inueniē illic
ſtenſpanū τ ſinuoſitas. Ampli⁹ ex artificibus ē q extra
hat almadabati τ intromittit i eū caudā almuhec τ ē ale-
dat uſqʒ ad terminū foraminis vt ꝓpter extremitati acute
almuhec extrahere vt aſſuefaciat egr̄m paciētiā: deinde i-
tromittit almuhec uſqʒ ad termina diſſinitiui τ ſuſpen-
dat eo aquā τ nō ceſſat deponere eā donec clarificet
oculus: τ ocultet aq̄ poſt corneā deſubtus. deinde dimit
tit almuhec i loco ſuo aliquāto tpe vt ſtet aq̄ i loco illo.
deinde declinat ab eo almuhec τ ꝯſiderat an redeat: nā
ſi redit ſicut regimē donec ſit ſecurus. Et ſi aq̄ nō obe
dit vt currat ad ptē ad quā ſecit eā deſcēdere declina eā
ad ptē alterā τ expelle eā ad ptē ad quā ʒ declinat τ ſepa
ra ipſam. Qd ſi videris eā redire i diebus i qbus cu-
ras eā cū almuhec illo eodē foramine. Item. n. retina-
re τ ꝯſolidari: τ quā ad foramē currit ſanguis oʒ vt

deſcendere faciant eam etiam τ non dimittatur remane
re illic τ ꝯgelet τ nō ſit ei cura. Cūqʒ curā cū iſtrumēto
opatus fueris pone ſup oculū cui adhibita ē cura cū in
ſtrumēto vitellū oui cōquaſſatū cū oleo viol. τ cū cono
et oʒ vt oppilet ſanus et vt nō moueat τ ſequat cū infir-
mus τ fac eū dormire ſup collū trib⁹ diebus in tenebris.
et qñ neceſſarie ſūt iteratiōes plurime huius emplaſtra
tiōis τ ꝯſeruationes huius pparamēti τ reſupinatiōes
p viā eādem adā. et illud qdē qñ illic fuerit apa aut ſo-
da: aut aliud. Verū apa facit eſſe neceſſariū ſolutionem
ligationis ſortis τ mollificationē eius. et penitus meli⁹
eſt vt cōſeruet eger preparationē ſuā uſqʒquo remoueā
tur dolor: τ non ſoluat ligatura niſi in oībus tribus die-
bus. Et oʒ qdem vt fiat vaporatio i tēpore ſolutiōis
cū aq̄ ro. τ aq̄ ſalicis: aut cū aqua cucurbite: aut aq̄ vir-
ge paſtoris τ ſibi ſimilibus. Et hoīes qdam hñt vias
diuerſas in exercēdo curā aque q fit cū iſtrumento: ita
vt qdā ſunt q dirumpūt inferiorē ptē cornee τ extrahūt
aquā p eā: τ hoc eſt in quo eſt timor qm̄ cū aqua qñ eſt
groſſa egreditur albugineus.

De deſtructione viſus. Ca. xxi.

Deſtructio viſus qñ accidit ex cauſe debilitatis
viſus quā ſupfluitas que ꝯſideret illic. Nos do
cerū dicimus τ dimittim⁹ qd ē cū cauſa cere-
bri τ alio ꝓpoſitū illō illic intellecti ē deſtructio viſus: aut
ſit pter̄s oculi manifeſtis i ſua ſubſtātia ocul⁹: aut
ſit illō qui iā accidit eis nocumētū ſenſibile aut nō ſen-
ſibile τ q̄ meret cor pcedit. Noſter do ſimo ē de ſimo.
Nam ſi ptes oculi apparētes fuerit ſcolumes i ſubſtātia
ſua. Sʒ iā accidit eis nocumētū ex pte alia nō manife-
ſta hoībus τ vulgo: tūc aut erit foramē ſʒ diſpoſitiōeʒ
ſanitatis ſuetaut erit illic oppilatio aquoſa: aut erit op-
pilatio nō ulcerino i neruo ꝯcauo ꝓp rē cadēte i fo-
ramīe eī⁹: aut ꝓp coopitā accidēs ex ſiccitate aut mol
lificatiōe: aut ꝓp anh⁹ i lacertis ſuis ꝯpreſſis i ſapia: aut
ſequet ꝯplonē accidētē aliter ī cerebro ſʒ ꝙ expoſui-
m⁹ i hīs q pcerit: aut accidit ei attritio: aut glaciali ac-
cidet remotio ab oppoſitiōe foraminis: aut erit corru-
ptio ꝯplonis eī⁹ τ nō erit ꝯuenīēs vt ſit iſtrumētū viſus.
Et plʒ qdē accidit ꝓp humiditatē dilatātē ſup eā valde aut
ꝓp ſiccitatē vincētē ſup ipſā: quare colligi i ſeipſʒ τ corru
gat τ noīat hoc egritudo glauconia τ nō ē ei medicatio
τ ſit oculus ꝓp eā vari⁹ multoꝝ generū: aut ſi erit foramē
ſcolūe. Sʒ aūt erit iā ꝯſecuta ex eo dilatatio i ultimo fi-
ne: aut erit ꝯſecuta ipſum ꝯſtrictio cooꝑture.

De ſignis. Ca. xxii.

Signū aūt aque τ dilatatiōis τ ꝯſtrictiōis τ reli-
quoꝝ ē illud qd diximus i caplo ſuo. Et do in
ea que ſit i neruo ꝯcauo ē illō eius ꝯpreſſio ſit
difficilis p ſigna pdicta in caplo aq̄. Sʒ diſtinctio rei i ip
ſo eſt difficilis: τ fortaſſe ꝯprehēdit ſapia. et qñ illic fue-
rit palliatio τ rubedo tunc extima ꝙ ſit in neruo apo-
ſtema calidum. Quod ſi aſſuerint illic grauitas τ parui
tas caliditatis tunc extima ꝙ illic ſit apoſtema frigidū
et ſi fuerit grauitas vehemēs τ oculus humidus valde
tūc mā erit humida valde. et ſi fuerit oculus ſiccus tunc
materia erit melica. et qñ accidit ſuper caput percuſſio
aut caſus faciens exire oculuʒ prius: deinde ſequitur il-
lud pfundatio eius τ deſtructio viſus: tunc extima
ꝙ neruus oculi iam attritus eſt.

De diminutione radii. Ca. xxiii.

Illud eſt ex eis q ſignificant caleſactionē ſpūs
τ eius inflammationem, τ eius corruſcationem
τ indicat plurimum karabitus niſi ſit ꝓpter ſca
bie palpebraꝝ τ eius cura eſt quod poſui.

De albumar τ albedine vincente. Ca. xxiiii.

Et q̄doq3 accidit ex his: vincente aut albedine q q̄ aspectus assiduat i niue vt nō videat nisi paru τ videat illud ex ,p̄ximo τ nō videat illud ex longinquo ,p̄pter debilitatē sp̄us. Et q̄n aspicit colorē imaginat q̄ sup eos sit albedo.

Decura. Ca.xxv.

p Recipiat vt assidue inspiciat colores viridos τ celestes τ suspēdat colores nigros corā vultu ep si sit aggregatū fuerit cū nocumēto visus ,p̄pter suā albedinē nocumētū eius ,p̄ pter frigus ipsius destilletur in oculo aqua in qua decocta est palea tritici tepida vt nō noceat: τ q̄3 sit alcohol cū3 melle τ succo alee: τ ēt q̄3 apit oculus sup vaporē vini distillati sup lapides molares: aut vaporat oculus cū vino duro: aut inclinat sup vaporē aque in qua decocta sunt papauer τ resolutiua subtilia cognita sicut ysopus τ meliolotum τ camomilla τ similia.

Fen q̄rta de dispositionibus auris τ ē tractatus vnus. De anatomia auris. Ca.i.

a Auris est membrum creatū auditui τ factū ē ei ostracium anfractuosum vt sentiat oēs voces τ faciat tinnitū cap necessariū τ foramē icipiēs i osse petroso inolutus3 anfractuosus3 vt sit anfractuositas eius elongatio spatii aeris ad interiora cū abbreuiatiōe sub eo ad quod si factum esset foramen penetrās directe: abbreuiaret spatiū ad ip̄m vt nō subito perueniat ad interiora ei⁹ calor τ frigus superfluitatis eueniat sup ip̄3 q̄data ad ipsus. Et foramē q̄dē auris peruenit ad cōcauitatē i qua est aer stans: τ superficies ei⁹ domestica ē strata villi nerui auditus peruenientis a pari q̄nto q̄d est ex ,p̄ibus neruo,p̄ cerebri. Et superflua duritie factus est durus vt nō sit deditus passibilis a p̄cussiōe aeris τ q̄litate eius. Cū ergo peruenit vnda vocalis ad illud q̄d est illic ,p̄pēdēdit ei auditus. Et hic q̄dē neru⁹ i dispositionib⁹ auditus ē sicut glacialis i dispositionibus visus τ reliq̄ mēbra auris sunt sicut reliq̄ q̄ circūdāt glacialē ex tunicis τ humorib⁹ q̄ sūt create ,p̄p glacialē vt seruiāt ei τ custodiāt ip̄3 τ adiuuēt eū. Et alia auis ē sicut foramē vuee τ create est auris cartilaginosa: q̄n si foret creata carnea: aut pāniculari non seruaret figurā sonitus τ anfractuositatis q̄ ē i ea. Et si crearetur ossea lederet τ lederet i oī casu. Ob3 creata ē cartilaginosa bis cū ,p̄seruatione figure lenitatē τ reflexionē τ create auris sunt i laterib⁹ capitis ante⁹ suit ,p̄ueniēt⁹ rei sui ,p̄p illud q̄d sensus sit in oculo: ergo obseruatio habita sunt τ create ē sub tōsura capillo,p̄ i hoīe vt non sit sub tegimēto capillo,p̄ τ tegimēto iuncturā,p̄ τ huic q̄dē mēbro accidūt sp̄es egritudinū: τ q̄3 sūt dolores ei⁹ periculosi τ multotiēs accidit ei species egritudinū.

De ,p̄seruatione sanitatis auris. Ca.ij.

o Ponet vt i aure tēdal τ caueat vt nō ledāt ea3 calor τ frig⁹ τ res extranee neq3 eā ingrediat aliqd aq̄,p̄ τ aialiū τ vt mūdificet sordes ei⁹. Deinde o3 vt assidue destillatio olei de amigdalis amaris in ea oī ebdomada semel: ē n. mirabile. Et o3 vt custodiat ne generet i ea ap̄sa τ bothor τ vlcera: q̄n sūt corrūpētia aurē. Et si timet q̄ ei accidat bothor administret i ea distillatio siet menuithe i acetho: et i distillatiōe siet menuithe i oī ebdomada semel: ē securitas a fluxu q̄d descēdit ad ip̄3. Et ex eis q̄dē que nocēt auri τ reliquis sensibus sūt fastidiū τ repletio. τ ,p̄p̄ie somnus sup repletionē.

De nocumentis auditus. Ca.iij.

n Nocumēta audit⁹ sūt sic reliquar,p̄ opatiōu3: τ illud ē q̄n nocumēt oīs opatiōis ē vt destruat opatio τ sit loco ei⁹ destructiō audit⁹: aut minuat τ sit voce⁹ diminuatur auditus quare neq3 sibilus ,p̄cipit neq3 audiat nisi ex lōginquo: aut altero: τ sit vt ea [illegible] dicat q̄d nō audiatur: sicut est illud quod accidit circa sonitu τ tinnitu τ sibilos. Et sonus q̄ nocumētum audit⁹ aut est ab origie τ est surditas aut taraxis [illegible] naturalis: aut est accidentalis. τ tinnitus q̄dem surditas [illegible] preter intentionem taraxē. Surditas namq3 [illegible] intrinseca sanat creata sit surda in qua nō est [illegible] intrinseca quam ,p̄ductimus que est sicut [illegible] aerem qetum qui audit voces sua vndulas: Taraxeo τ grauie sunt vero ,p̄pter eas nocumētum [illegible] ,p̄uationem sensus τ nō elōgatur quin graue [illegible] structio cōicans soliditatē τ nō sit illi [illegible] sed [illegible] uno nō affert virtutem sensus: τ taraxis [illegible] absq3 destructiōe: aut ,p̄cruciant sm ,p̄uationem [illegible] ficatiōe. τ tarax q̄dem multotiens accidit [illegible] mitus τ est facilis remotionis. Et destructio q̄dem audit⁹ alia est nativa naturalis τ cui nō est curatio: τ [illegible] reliquie spēs alguacre τ altarax. τ [illegible] rales que curationem nō habent: τ alie [illegible] sed eius spacium est elōgatum τ est chronice [illegible] est ,p̄pinqua desperatiōi τ difficil cure. Recens [illegible] ping temporis que est ex tarax est recipiens cura [illegible] rum cause illius quando q3 sunt cum cōtinuitate [illegible] cum que sunt ex coitate cerebri: aut que [illegible] rum ei vicino,p̄ sicut accidit quum [illegible] tes: τ sicut accidit apud dolores dentium τ [illegible] pter nocumētum ,p̄p̄ium in auditu: aut in neruo [illegible] foramine. τ nocumenta q̄dem auditus: aut sunt [illegible] nalia: aut instrumētalia: aut resolutiua singularitatis.

¶ Nocumētum vero in neruo auditus [illegible] pter omnes causas egritudinū cōsilium partium [illegible] τ instrumētalium τ solutiōis cōtinuitatis. τ egritudines q̄dem similium partium in ipso sunt [illegible] de ,p̄plonis singularis τ ,p̄posite τ plurimum [illegible] frigore: τ q̄nq3 sit vna,p̄ earum absq3 materia τ q̄3 [illegible] cum mā melācholica: aut cholica: aut phlāica [illegible] te crudo aut ventosa. Et multotiens quidem [illegible] fluxus ventris cholicus τ succedit ei surditas [illegible] gatur quin similiter in aliis curibus [illegible] τ retinentur τ ,p̄hibentur nō in hora sua. Instrumentales vero in neruo sunt sicut oppilatio [illegible] aut saniei: aut ap̄a q̄d est dubellatum [illegible] rum: aut cooperimentum foraminis: aut [illegible] flatio: et dissolutio singularitatis in ipso [illegible] re aut ex corrosiōe. Plurimum vero eius [illegible] transitū est ,p̄pter cām intrinsecam aut ,p̄pter cām extrinsecam. Et intrinseca q̄dem est sicut [illegible] stema: aut caro addita: aut vermis τ plurimū [illegible] dēs: aut humor grossus viscosus: aut ,p̄glutinatio [illegible] ap̄te rupto. Extrinseca vero est sic [illegible] nucle⁹ ingrediens eam: aut ,p̄glutinatio sanguinis [illegible] dam pars stante ab aure τ pars eius remanet. [illegible] q̄dem q̄nq3 accidit subito. τ q̄nq3 accidit paulatim. [illegible] cumenti preterea auditus q̄nq3 accidit sm [illegible] sam τ sm sonitum permutatiōis materie in hoc [illegible] dinum acuta,p̄ τ q̄nq3 remanet post recessionem [illegible] uitas capitis: τ q̄nq3 sit nocumentū quod est [illegible] ,p̄priu: aut sm sonitū accidentis [illegible] motus crisis: aut sm sonitum accidentis [illegible] sp̄amet expulsio crisis. s. vt cū eam expulerit [illegible] ad partem auris τ firmauerit eam in ipsa nō [illegible] q̄ inuenerit eam sm sonitum [illegible] dam portendit hoc accidens [illegible] narii: τ multotiēs destruxit sp̄m fluxus ventris.

De signis eorum. Ca.iiij.

Dictū q̃dē cōitate cerebri significat dispositio in religo ex illis sensib⁹ τ cōitas auditus cū eis in ea: τ cōitas virtutis motiue eiusmo significatio magis significatiuus eius ē cōitas lingue: τ ꝓpe quā ē successiō sirsen τ successiō ꝯmilitudo intellect⁹ τ post no cumēti cerebri ꝯplone τ reliq̃ eorū q̃ dcā sunt in capitu lo egritudinū cerebri τ foraminis τ sanitas trāsit⁹ audi tus τ tpus ꝓpinqū ꝓseuerātie sanitatis auditus aūt ꝙ si ci est debilitat: aut ap a casm i ipso neruo significant ip sam febres cū qbus sunt hor ripilatio τ tremor τ cōtā tur ipē febres τ ꝓmissō itellectus τ alienatio τ i ipso est timor: nisi apūtur si nō fuerit ꝓp apa i ipo neruo ñ opor tebit vt sit febr nisi sit ꝗ indiciū febris dici τ erit extēsio τ dolor τ grauitas τ pulsus. In dolore ſo τ grauita te cū colera q̃ sunt ex apate τ materia vbicūq; sint. Qñ scã fuerit ventositas significabūt ipam sonitus τ tinnit⁹ τ q̃ erit nō cōpar grauitati. et si est vlcus τ bothor signi ficat ipas pruritus cū dolore. Oppilatio vo multotiēs facit grauitatē: τ qñ fit cū grauitate. et qñ nō ē ꝓnitas τ nocumētū τ nō ē illic malitia cōplonis vincentis nic ē ex oppilatione et regimen ascedēs qñ significat ipaꝫ cū oppilatio ē ex carbūculo τ similibus signat ipam pul satio: τ est ex sanguine signat cū cursus sanguinis antece dens. ❡ Et illā q̃ ē ex malitia cōplonis singularis signat do lor ꝓfundo sine grauitate τ nō ē extēsio. et si est frã lesi a fit τ sit somnus i illorib⁹ ꝓtib⁹ dicit. et si ē calida ē cōtra rio τ sunt inflāmationē τ mordicationē. et si illic ē mate ria cū hoc grauitas: τ ꝓpe qñ ꝓseruit i oratio ne. Et eius q̃ ē a siccitate signū ē vt sit post vigilias τ ie iunia τ oi deuestētia faciei τ oculi. et illud eui⁹ cā ē ver mis signat aff..atio commotionis cum exitu vermis in quibusdam horis.

De cura. Ca.v.

Jcamus primū ꝙ oꝫ vt sint oīa q̃ distillanē i aurē tepida ñ frigida neq; calida. et hoc dcm ē vniuer sale. deinde distinguamus rem in ipso. In eo q̃ d q̃ cholicū ē oꝫ vt euacuet̃ cholera cū solutiua venit. Plurimum enim accidit i ipso solutio nature τ rema net cū surditas sicut multotiēs accidit fluxus cholic⁹ ventris τ accidit inde surditas. Qñ si illic ē caliditas tā tū tūc cū infrigidatiuis curet̃ ex oleis τ abscindant cū suc co granati aut suc cus reducatur i cortice suo cū ali quo aceto τ ture τ olo rof. τ decoquat̃ donec fiet τ di stillet τ distillet i ipaꝫ aq̃ lactuce aut aq̃ solatri. illi āt cōplexiōe a frigore τ materia frã cōferūt oīa olea calida in qbus dissoluiū ē castoreū: τ ꝓpe oleū balsami τ co st. τ oleū amigdalarū amararū τ succus absinthij τ oleū camomillinū cū adipe vaccino τ felle taurino: aut oleuꝫ laurinū in quo decocta sit pulpa colloquinide aut radi ces eius. et qñ ꝓfert in ipo vrina tauri oꝫ qñ i ea dissolui tur myrrha τ ponit̃ distillatio τ succ⁹ cucumeris asinini τ cū illud fiat post euacuationē materiei frē si fuerit eo vtatur cū euacuatiuis q̃ scimus eoꝝ⁹ corporis. τ ꝓpe pi lulis capitis: τ post administrationē embroce ꝙ qualis sci ali τ ꝓpicilla i qua ponunt̃ folia lauri τ ꝓna ei⁹. Et exercitiū vehementis iuuamentis illoꝝ: τ similiter vocise ratio vehemens i aure τ clangores buccinarū τ similia. et qñ ponit̃ in aure caput embube vt ad ipsam perueniat fumus vapore decoctionū resolutiuū. et ꝓfert oībus illis leo narū cum melle τ castoreo τ oleo anetis τ vrina capriua τ felle ei⁹ τ ꝓpe cū galbano. et ex eis que exp. nūt in hoc ē vt sumat̃ castorei pōdus.ʒ.iij. τ nitri pō dus ʒ.i. τ si fiat ex eis quasi troc. τ administrent̃ distillā do. τ in alia descriptione bellebori tres ꝓrte.ʒ.i. τ nitri ʒ. iij. semiū lauri. cōdisi τ croci τ castorei olū ꝓtes eq̃

les bauracis ꝓtes.iiij. dissoluant̃ cū vino τ administrent̃: aut aloes τ castoreū τ pulpa colloquinide τ euforbiuꝫ τ fel vaccinū. et iā expti sunt oleū raphanini τ oleū de staphisagria τ fuerit vehementis iuuamentis aut succus absinthij aut decoctio ipsius: aut succus raphani cū sale τ ꝓpe qñ ē illisio τ oppilatio. et iā expti ē hoc vt fiat li cinium ex sinapi cōmixto cū sicub⁹: τ qñ addit i ipso nitrū et distillare aquā marinā i cā ē iuuatiui. Et bellebor⁹ ni ger τ fella sunt iuuatiua τ ꝓpe fel caprinū cū oleo ro. Quidā aūt existimauerūt ꝙ qñ bulliūt intiba i oleo si sanino in cochleario ferreo tādiu donec denigret̃ iuui. peruo ē distillatio ꝓferens surditati. et ex eis q̃ dē que ad illud ꝓferūt ē oleū anetinū τ laurinuꝫ τ desilia τ nardi nuꝫ cū castoreo aut ipsa absinthij aut succo rute. ❡ Et facti cū siccitatis cura est adherere balneo τ cibo τ vino bñcet.iuuo τ effusio olei equalis τ aque tepide super ca put τ caput purgiū cū eis q̃ sunt sicut oleū nenufarinū τ de salicib⁹ τ de semine cucurbite τ alijs facti cū oppila tionis curetur cū eis q̃ dicunt̃ i caplo de oppilatōe τ cō fert ei succus ꝓrioꝝ canabis τ succus colloquīde bñ dus ē iuuamenti valde boni. et qñ accidit tarax subito ꝓfert i ipsa aqua in qua decoquat̃ absinthiū aut succus absinthij τ misceat̃ cū eo fel taurinū aut fel sabot aut fel te studinis aut fel tauri cū oleo ro. aut bellebouis cū ace to aut spoliū serpētis. et in facto successiōe soda ꝓferunt aqua raphani τ oleū rof. τ castoreū cū grano lauri cū oleo rof. et i eo q̃ factū ē successiōe sirsen oꝫ vt incipiat̃ ab euacuatione cū hierapic. deinde distillet i aure casto reū cū oleo costino solo: aut raphanini: aut oleū amig dalinū dulce τ oleū rof. τ laurini aut castoreū cū oleo rof. et ꝓpe expti ei q̃ fit ex oppilatione τ humo re τ ventositate est vt sumant̃ turbit.ʒ.xx. τ colloquide. ʒ.τ sarcocolle.ʒ.ij.τ.ʒ. τ aloes.ʒ.vij. myrobalanoꝝ.ʒ. τ fiant ex eis pille τ deglutiant̃. Singl porio eaꝝ pōd⁹. ʒ.i. et dicamus sicut a capite stetisco verbū. Qñ ex me dicinis cōib⁹ oib⁹ illis q̃ facta sunt ex grauitate auditus τ dolore eius τ ventositate ipsius τ sonitu τ tinnitu ei⁹ cū materie frē τ frigoris post purgationē capitis sūt vt distillentur in aure baurac cū aceto τ melle τ fel omū eius oleo de oliuis τ vino: aut cū oleo amigdalino amaro τ aqua porri aut aqua cepe cū melle aut lac mulieris τ medicine cōes dicte in capitulo doloris τ hec gutte di stillate et kitrano mane τ vespe aut bellebouis alb⁹ τ nigri cū qbusdā oleis τ ꝓpe cū oleo de illio aut aqua anisi aut aqua absinthij τ aqua corticis raphani: τ simi liter oleū decoctiōis spolij serpētis: aut granoꝝ lauri: aut euforbiū τ castoreū cū vnguento: aut oleū balsami aut naphea aut sumant̃ glutis alibat.ʒ.i. τ olei alkeiri. ʒ.ii. τ olei amigdalaꝝ amaraꝝ. medietas.ʒ.i. bulliāt oīa simul τ administrent̃ ex eis tres stille mane τ sero et simi liter mel florat̃ cū oleo alkeiri: τ similiter aq̃ folioꝝ col loqntide recētiū τ succus diacōtre τ albezorhasen sunt valde vehementis virtutis τ medicine cōes dcē in caplo doloꝝ. Qñ si infantibus hec accidāt curant̃ cum oleo dedeli in q̃ decocta sunt ruta τ maiorana τ etiā saluia masticatiōes ordei cū sale ꝓna solū. et ex vaporatiōi bus iuuatiuis est aqua calida cū decoctiōe camomille τ aneti τ folioꝝ lauri τ sansuci τ alfabaca sicca τ pirethri vaporent̃ ea collūs τ inferiora auris: τ similiter embro ce predicte in capitulo capitis τ ponant̃ velamina τ op ponantur cum descensione sua auri vt ingrediat̃ vapor ei⁹ ꝓ ipaꝫ. et i euacuatiōe q̃dē habemū tarax conuenient⁹ ē vt multiplicet numerus eius τ minoret̃ q̃titas eius oi vice qua nemo cōseruet̃ virtus τ proueniat maturatio. Facium autē propter apa cura cum eo q̃ est ex calido τ quod ex frigido cum ea quod scis.

De dolore aurium. Ca. vi.

Dolor aurium aut fit a malicia cõplexionis: aut fit ca[illegible] sa apãtis: aut bothor: aut fit cũ solutiõis cõtinui
tatis τ malitia cõplexionis aut ẽ calida sine mate-
ria sicut illa q̃ est cũ aeris calidi: aut vẽti calidi τ ꝓpe q̃si
fit punctio ad q̃s a frigore subito: aut fit ablutiõ cũ aq̃
calida τ ingredit ex ea i aurẽ: aut cũ aliqua aqua ꝑ in qb⁹
dominat virtus calidatis: aut est calida cũ materia sangui
nea aut cholerica aut fra sine materia. Imo pp aliqs cau-
sas ꝓtrarias ꝑ casus ꝑdictis aeris aut vẽti frigidoꝝ. et ꝑ-
pter q̃s ad ambos eoꝝ punctio fit a calore subito: aut
aque fr: aut aq̃ in q̃ dñat aliqd frm aut ffa cum m̃: aut
ventosa ffa: aut hũorosa viscosa. Factio autẽ eius apãtis
τ bothor aut ẽ ꝓpter apã calidũ τ frm. Factio vo cau-
sa solutiõis cõtinuitatis est sicut q̃ fit a ventositate extẽsiua:
aut vlceribus: aut cõtusione: aut casu: et ex summa qdẽ
eiꝫ doloꝝ auris q̃ fiunt a solutiõe cõtinuitatis ẽ ventosi
tas generata i ipsa: aut aq̃ q̃ ingredit eã: aut animal vadẽs ad
ipsã: aut ipsius aut vermis generatio i ea. Et q̃n fit successi
siõe casus: aut percussiõis. et puerior doloꝝ auris ẽ ille q
est ex apãte calido ꝓfundo τ illud ẽ cũ febre inseparabili τ
ꝓprie q̃ꝫ pducit ad cõuulsionẽ i infectiõis. Qui aũt est do
lor i cartilaginibus extrinsecis nõ ẽ ille vehemens do-
lor neq; vehemẽs timor. Q3 ille q i ꝓfũdo dicit⁹ ẽ q̃n su-
bito interficit sicut interficit apoplexia τ ipse est magis inter-
ficiens adolescentes q̃s senes τ velocius interficit eos: τ q̃n
interfic ĩ. vij. In senib⁹ vo nõ ꝓducit ad puis hoc apa:
s; pueros plꝫ interficit: aũ suppuratiõẽ. Si aũt suppura
tur τ assunt signa laudabilia ipsa euasio. Dolor pterea
aur q̃n ẽ cũ pruritu: τ q̃n ẽ sine pruritu. et nos q̃dẽ iã
dicimus de pruritu i aure capl'z i suo loco.

De signis. Ca. vij.

Signa quidem sunt sicut signa predicta in capi-
tulo taraten.

De cura. Ca. viij.

Ponet ut obseruet canonẽ i distillãdo ad q̃d di-
stillat i aurẽ τ ẽ ut sit nõ vehementis caliditatis
aut frigiditatis. Qñ si cũ fuerit replẽtio i corpo-
re et capite os ut cu[illegible] ptem capitis ex generalibus re
pletiõis. Calid τ niq; si ẽ cũ phlebotomia τ euacuatio-
ne que fit cũ mũdificatiõibus caput a m̃a calida sin q̃ sci
uisti q̃ si hũor est grossus viscosus teneat eius pilulis asci-
bar ꝑdictis τ gargarismate. et si ẽ tenat sitis i ple auris
os ut administres post solutionẽ τ medicinas lenitiuas.
deinde ĩcide vice alia cũ eo q̃d euacuat ipm ex mẽbro.
Si aũt eã est caliditas superflua os ut infres cerebrũ cũ ex-
tinguentibus cognitis ꝑdictis i capl'o cerebri τ ut distil
les i aurẽ oleũ ros. tepidũ aut albumẽ oui. Qñ si dolor
est vehemẽs permisce cũ eo cãforã. et q̃n ẽ oleũ viol. cuꝫ
cãfora magis sedatiuũ doloris q̃s oleũ ros. ꝓp mollifi
catiõnẽ q̃ ẽ in ipso: τ etiam distilleñ i aurẽ collyria seda
tiua doloꝝ oculi cũ albumine oui τ similib⁹ albumini
mũq; oui soli inest ꝓprietas mirabilis τ lac cũ aqua so-
lani τ aqua coriandri. et melius qdẽ lac q̃d mulget τ est
calꝫ ex vbere ẽ muatiuũ. Et bulli vermes terrestres i oleo
ros. τ distilla i aurẽ: aut coquant limaces i oleo amigda
lino τ distillet i eã: aut decoquat oleũ ros. in aceto vini
q̃d sit triplũ ipsius donec acetũ cõsumat τ remaneat oleũ
τ administret illud distillãdo ẽ. n. iuuatiuũ valde puls[illegible]
tiuũ. et similiter oleũ seminis cucurbite τ oleũ nenufari-
nũ τ oleũ de salicib⁹ τ similia. et similiter succus q̃ assimi
lat succo cucurbite q fit ex corpore eius τ foliis ipsius.
et similiter oxipla ffantia exten⁹. Quidã aũt dixerũt q̃
aq̃ volubilis valde bona ẽ in huiusmodi dispositione τ
succus seminis canabis hũidi. et q̃n fortiores fiunt pul-
sus τ dolor τ timet ex eis spasmus nõ ẽ excusatio a mol

lificatiuis. Et nõ ẽ aliqd sicut butyrũ recens [illegible]
lefactũ et q̃n in ipso excusat labore [illegible] vni
be i aurẽ ingeniose fabricate sup cucurmã in q̃ sit aqua
calida ut perueniat vapor ad aurẽ q̃ꝫ [illegible] τ ces
sat ab alijs τ excusat a narcoticis τ ꝓpe q̃s [illegible]
cocta sunt ea q̃ mollificãt cũ facilitate τ ẽ [illegible]
aliquo boꝝ q̃ stupefaciũt. Cũq; necessariũ [illegible]
cotidiẽ magis incolumis est sicut [illegible]
opiũ teral τ misceat cũ lacte mulieris τ distillet [illegible]
et si fuerit cũ itoru⁹ aq̃ i ipsa curet cũ eo q̃d [illegible]
suo. et si fuerit cũ frigiditas sẽa in ꝓfundo [illegible]
oportebit ut sunt distillatiões ex oleis calidis [illegible]
ruta eũ τ oleũ anetinũ τ oleũ de spica nardi τ oleũ
laurinum τ oleum alba [illegible] τ oleũ balsami τ oleũ [illegible]
alkerua τ q̃ sunt illis similia: aut sicut oleũ i quo [illegible]
aliũ τ collat: aut oleũ i quo decoq̃l piper τ [illegible]
castoreũ: aut galie qui [illegible] i aure [illegible]
aut oleũ aliud ex oleis calidis aromaticis. et q̃n [illegible]
hũs dolorẽ vinũ purũ forte τ [illegible]
habet lesionẽ aliquã. et si est causa i ipso ex [illegible]
fer ei illud q̃d diximus in capitulo [illegible]
q̃d diximus in capitulo eius cuius [illegible]
cuius cã est frigor: τ ex eis que cõueniunt ad [illegible]
impleant ventose aqua calida τ applicent [illegible]
rio ut distillent i eã ruta τ amomũ cũ melle [illegible]
nũ τ sansucus in oleo de lilio: aut castoreũ [illegible]
decoquitur i eo τ colat: aut nitrũ τ aceti τ oleũ [illegible]
succus amigdalaꝝ. et si necessariũ fuerit [illegible]
tiuis tũc q̃d fit sicut eufor: biũ τ castoreũ [illegible]
aut costũ marinũ τ aristologia. et q̃n [illegible]
ratio cum melle τ nitro calefacto. et si [illegible]
thor tũc cũ eo q̃d diximus i capitulo de bo[illegible]
et si cã fuerit in ipso vermis in ipsa generatus [illegible]
q̃d diximus in capitulo vermis genera[illegible]
nit cã i ipso introitus aque τ lapidis tũc [illegible]
ille. et si cã fuerit apa calidũ ꝑdictũ q̃d [illegible]
pter ꝓpinquitatẽ sui ad cerebrũ [illegible]
perueniat τ suppuratiõnẽ tũc post phlebotomiã [illegible]
cuatiõnẽ os ut administres lenitiua i [illegible]
ꝓpe hoc mulieris vice post vicẽ [illegible]
liter oleũ ros. decoctũ cũ aceto ꝑdicto [illegible]
cilagines fenugreci post mucilaginẽ seminis [illegible]
laginẽ seminis altee i aqua lactis τ aqua [illegible]
ex eis q̃ cõferũt i huius hora et in ipso [illegible]
sitamũ cõtritũ. deinde administret [illegible]
cũ oleo declinãte ad caliditatẽ [illegible]
dolor τ sit cũ hoc tepidũ in quo [illegible]
tũ in extremitate radij [illegible] τ ponat [illegible]
vicẽ τ fiat emplm exterius cũ lenitiuis [illegible]
autẽ rumpit nõ fuerit vehemẽs [illegible]
oportebit ut distillet i aurẽ adeps vulpis [illegible]
basilicũ cũ oleo ros. vel oleo de [illegible]
tiscat: aut adeps [illegible] aut emplm ex [illegible]
ne τ anatis. et q̃n nõ est apa vehemẽs [illegible]
nistra in ipso medicamẽ factum ex adipe [illegible]
facto τ permisto cuꝫ pulueris [illegible]
pt quoꝝ vniusq̃sq; sit equale illi adipi [illegible]
ex eis que sunt fortiora illo τ maturãt [illegible]
lithargiri cerusse ambo ꝑ an. [illegible]
dini τ gummi pini [illegible]
ni aut capitis recentis [illegible]
fiat ex eis emplm. et forte [illegible]
nistrabis ergo sm modũ quẽ diximus [illegible]
sanie administra spẽas seminis lini cũ oleo [illegible]
camemillis τ reliq̃ que diximus in capitulo [illegible]
apã est cura aurẽ [illegible]

codei τ emplastrum factum ex farina fabarum ē bonum valde. et farina fabarum τ camomilla τ farina ordei τ malua τ mellilotum terantur τ cribellentur τ infundantur aqua tepida τ oleo viol. et quandoque sufficiunt folia rute τ farina tritici τ oleum sisamini. In dolore autem qui fiunt in aure quandoque sufficit labor τ decoctio sicut cum tritico quod distillatur in aurem aut ponitur licinium in ipsa ex ea. et quandoque sedat dolorem administratio embube secundum modum quem predicimus. et quandoque sufficit in stupefactione τ sedatione doloris illud quod diximus post dictum embube in hoc capitulo. et ex medicinis quae conveniunt ad dolores aurium τ proprie illum qui declinat ad frigus est oleum omphacinum in quo bulliat scarabeus: aut lumbrici terrestres aut vermis qui est sub vaso aque: aut fel piscis cum oleo omphacino: aut adeps lacerte: aut vulpis: aut rachamati aut gruis: aut oleum scorpionum quod ē iuvativum valde: aut aqua sambuci recentis: aut decoctio foliorum al gerab τ costi cum eis: aut decoctio lumbricorum terrestrium inde cocta colata in qua dissolvatur adeps anatis. τ si fuerit frigus vehemens decoquatur in ipsa fel tauri in oleo alkeiri absque eo ut fumet quod fel iam resolutum fuerit τ finitum. deinde reponatur illud τ administretur distillando ē enim mirabile. et quandoque necessarium est in curationibus dolorum vehementium in aure administrare narcotica. Et sit illud aliquid ex filonio cum lacte et sit troc. croci τ troc. stelle τ opium τ castoreum τ crocum in lacte mulieris. et oportet ut postponatur illud absque quo timeatur stupefactio propter hoc quod fuerint humores fri. Illud enim nocet eis valde. Quod si accidat nocumentum ex usu narcoticorum administra castoreum post illud solum. et quandoque sunt troc. ex castoreo distillato cum vino. deinde ponatur super ipsum opium cum vino deinde fiat ex eo troc. cum vino puro. et si fuerit illic dolor valde dolorosus tunc administra licinium τ opium cum lacte et fumatur. ex. amigdale excorticate τ opii τ bau rac τ aris omnium an. ʒ.i. s. croci galbani myrrhe omnium an. ʒ.i. terantur τ pulverizentur cum aceto τ conficiantur τ quum necesse fuerit infundantur oleo ros. τ distillentur. τ si fuerit illic simile loco aceti sit vinum aut mel aut oxymel.

De sonitu τ tinnitu τ sibilo. C.ix.

Et dispositio est vox quam homo incessanter audit extrinsecus. Et eius comparatio ad auditum est comparatio imaginationum τ tenebrarum quas videt homo absque sentiri ad oculum. et quoniam vocis causa ē inundatio aeris mediantis donec perveniat ad sensum: tunc oportet ut sit in hoc accidente secundum sermo de sonitu τ tinnitu motus aeris τ quum non sit aer exterius tunc est aer interior. Et aer quidem interior est vapor effusus in concavitatibus. et hec inundatio aut est occulta et forte si pervenit vapor effusus in ventribus aut est maior illa. Quod si fuerit occulta ex genere illius cum evacuatio fit dissolutio τ accidat in quibusdam hominibus et videatur a tali quoniam ipse est sonitus τ tinnitus τ non accidat in quibusdam aliis tunc illud aut est propter acuitatem sensus in quibusdam eorum τ non in aliis aut secundum comparationem quam diximus in imaginando. Imaginationem autem propter debilitatem visus patitur a quolibet inundatione sicut accidit debilibus a quolibet frigore aut calore a quolibet calore. Et species quidem debilitatis illius que scivisti ex speciebus malarum complexionum si est supra occultam τ supra illam in qua diversificatur fortis τ debilis tunc causa eius est inventio eius qui movet vaporem inundantem ei supra motionem τ inundationem consuetam inundans vaporem aut ē ventositas generata in ipso capite mota in ipso cum est sonitus sanis qui forsan generatur in ipsis τ fetor partis in partibus eius: aut motus ventositatis accidentis multotiens in meatibus eius sicut fit in febribus: aut repletio superflua in corpore τ proprie in capite sicut fit post ebrietatem plurimam: aut agitatio accidens versus cerebrum propter sicut fit post motum laboris ingentis: aut per casum aut percussionem quandoque fit illud non propter agi-

tationem motus eius propter materiam viscosam resolutam in ventositatem paucam τ assiduatur illud. et quandoque fit propter vehementiam famis τ illud est propter inquietationem cadentem in humoribus sparsis in corpore quiescentibus in ipso. τ quum non invenit natura cibum aliquem convertitur ad eos τ resolvit ipsos τ movet eos. τ quandoque accidit sonitus post medicinas quarum proprietas est ut retineant humores τ ventositates in partibus cerebri. τ causa huius sonitus quandoque est ex aure ipsa τ quandoque est cum communitate membrorum aliorum mittentium has ventositates ad ipsam.

De signis. C.x.

In illo quidem qui est continuus τ assiduus causa est aliquid stans in ipso cerebro. Sed si quiescit deinde excitatur post repletionem aut varietatem aut motum: aut quando calor fit fortis aut frigus tunc est per communitatem. Amplius forma vocis significat ipsam. est enim quandoque quasi sit vox rei ascendentis ad superiora. et plurimum eius est cum communitate corporis aut stomachi: aut quasi vox que resolvitur super seipsam: aut sicut fragor arborum τ significat illud absque subest ventositas. et si illic est febris aut dolor perducens ad timorem tunc significat collectionem purulentam. Et quando eius constrictio est secundum semitam generationis post generationem occultam continuam tunc est propter humorem viscosum. Illum autem qui est propter acuitatem sensus significat defectus causarum ventositatum τ repletionis τ mundificatio auditus τ eius excitatio apud tenuitatem τ vacuitatem. Sonitus autem a siccitate est post evacuationes τ febres. et sonitum a debilitate scies per superfluitates τ quandoque est cum complexione calida τ fit subito τ cum inflammatione τ frigida est e contrario.

De cura. C.xi.

Oportet ut omnes illi vitent solem τ balneum laboriosum τ vomitum τ clamorem τ repletionem τ ut leniat naturas suas. In eo vero qui fit propter communitatem oportet ut sit intentio medici faciens ipsam τ proprie stomachi que quare mundificetur τ intendatur cerebrum τ auris quare confortetur. cerebrum quidem cum aliquo quod fit sicut oleum myrtinum τ auris cum eo quod fit ut oleum amigdalinum τ similia. Et consideretur in hoc ad complexionem patientis τ inveniatur illud quod adiuvat illum secundum canones cognitos τ similiter factum a repletione τ oportet ut mundificet corpus τ caput cum eo quod scis τ subtilietur regimen. Et etiam oportet non ut removeatur quum removetur cum remotione febris. In eo autem qui factus ē propter velocitatem sensus sunt quidam homines qui percipiunt iuvamentum esse stupefacientibus sicut oleo ro. decocto cum aceto cuius esse predictum est cum pauco opio: aut mixto cum oleo de bengi τ hyosquiami decocto cum castoreo. Et convenientius quod reperitur est ut sumantur grana pini τ castoreum cum oleo τ decoquantur in aceto τ distillentur. Factus autem a pure curet curatione absolute τ puris. Factus autem convalescentibus quorum complexio est sicca si cum eius fuerit siccitas curetur cum nutrientibus τ humectatione cum oleis temperatis declinantibus ad frigus: aut calorem secundum necessitatem. Sed si causa fuerit debilitas tunc administra illud quod temperet complexionem accidentalem ex distillationibus predictis. In eo vero qui factus est propter materiam expulsam ad ipsam in dispositione febrium: aut humorem grossum viscosum administra omnia predicta in capitulo doloris τ tarditatis. Et ex eis que proprie sunt illi qui succedit febrem τ febri proprie est succus absinthii cum oleo rosa. aut cum aceto τ oleo de liliis: coronias est medicamen bonum. Et autem qui fit ab humore viscoso frio a proprie transiens expertus. Et est ut sumantur ellebori albi piper. iii. τ croci. i. s. τ nitri. x. fiant troc. τ administrentur. τ ex medicinis gum ad

bus aggregatis ad illuz expertis qui ē a debilitate: ⁊ ad illum qui est ab oppilatione aut humore est vt fumant garioflorum ⁊ seminis porri ambo℞ an.ʒ v. muscha-tarie vnum ⁊ distillentur cum aqua sambuci ⁊ rute: aut cum vino ⁊ similiter cū decoctiōe folio℞ pini ⁊ deco-ctione foliorum alnsar ⁊ decoctione foliorum lauri: ⁊ oportet vt alienentur in omnibus eis cēa. Quidam autē antiquorum sapientium dixerunt non est aliquid magis conferens sibilo quam medicamen alfaudengi dictum ad memoriā. Nam ipm̄ est magis iuuatiuū qd̄ creauit deus ad illud. ⁊ confert ei distillatio facta ex ysopo cum folijs pini ⁊ granis lauri ⁊ attende quod dictū ē i capło tarat ⁊ doloris ex curis cōmunibus ⁊ ppriē frigidis.

De cura sanici ⁊ puris vlcerū in aure. Ca. vi.

Quod in sanie oꝫ permittere ē substantia cibi ⁊ administratio carniū ⁊ olerū ex qbus generat hu-mor bonus dulcis laudabilis ⁊ inclinatio regi-minis ad illud qd̄ oꝫ ex tēperata qualitate. Qd̄ si cōpsio fa-cit necessariū vt sumat aq̄ ordei ⁊ sibi similia fiat ⁊ leni-tas corporis: ⁊ inclina mās ad nasus ⁊ os cū sternutatio-nibus ⁊ gargarismis. Amplius nō possunt esse vlcera q̄ sint apparētia sensui: aut sint pfunda ad q̄ nō puenit sensus. Que igit ex eis manifesta sunt cuꝫ aceto ablaunt ⁊ aqua aut oxymelle ⁊ aq̄ aut vino: aut decoctiōe mel-lis cū ros. ⁊ myrto: ⁊ post illō sufflet i aurē illō qd̄ exic-cat sicut draganti adustū ⁊ similia. Et q̄bꝫ qdē pfert sa-niosē ⁊ purulente oleū de semine canabis: ⁊ melius est vt nō reponat neqꝫ phibeat dū nō supfluit: imo oꝫ vt ab-luat ⁊ regat aliquo qd̄ sit sicut aq̄ ros. ⁊ oleo ros. Et etiā ex succo folio℞ oliua℞ cū melle administretur distillatio eo℞. Profunda āt vo alia sunt ppinq tpis: ⁊ alia sūt chro-nica. Sꝫ ea q̄ sūt ppinq tpis curent cū eis q̄ sūt sicut sief memithe cū aceto: aut collyriū ros. ⁊ myrrha: ⁊ aloes i melle aut vino ponant i aurē. et q̄bꝫ pfert distillatio aq̄ vue acerbe i qua ⁊ pce q̄ ponit mel cū ea. et sūr succus folio℞ salicis aut decoctio eorum: aut aluminis iameni adusti ⁊ myrrhe ambo℞ ʒ.i. terant cuꝫ melle ⁊ ponant in lana. aut sanguinis draconis ⁊ spume maris ⁊ sarco-colle ⁊ baurac armeni ⁊ myrrhe ⁊ thuris ⁊ sief memithe pice oīa pulueriȝēt sup liciniū inuolutū sup radiū ifu-sum melle ⁊ ponant i aurē. Qd̄ si dolor habuerit curet cū scoria ferri ꝯtrita i ea multotiens ⁊ misceat cū eo qd̄ exiccat ⁊ sedat dolorē. Et illud est sicut administratio olei amigdalini cū myrrha ⁊ aloe ⁊ croco. et q̄bꝫ necessariū est vt ꝓuiscat cū eo pax opi: ⁊ administratio medica-minis capitalis ē iuuatiua etiā. expertū nāqꝫ est cū eo qd̄ in ipso est exiccatiōe cui associat virt⁹ sedatiua doloris. et oferunt ei i hoc ꝯposita q̄ diximus i antidotario. et pfe-runt ei troc. andarō. et cōfert vt fumat ex nucleis myro-bal. ⁊ gallis adustis ꝯuictis cū oleo alkerua ⁊ fece ⁊ cō-fert ei empl℞ de cerusa ⁊ empl℞ basilicō ⁊ ꝯuista ⁊ distil-lata ea vo q̄ chronica sunt. pfunda antiq̄ submersa sunt valde mala. et q̄bꝫ pducūt ad dengēdū os ⁊ significant ipsa distillatio meatuū ⁊ multitudo saniei fetide: quare i-digēt eis q̄ sunt sicut alkitran ꝯfusū cuꝫ melle ⁊ sicut fel tauri ⁊ testudis ⁊ eo℞ administratio cuꝫ lacte mulieris aut condimenti ⁊ narū mista cū sicub⁹ mūdatio a spuo ⁊ fiat ex eis liciniū ⁊ administret post mūdificationē sor-dis ⁊ similiter in medicinis. et ex medicinis fortibus in hoc capło est scoria eris cum arsenico ⁊ melle ⁊ aceto: aut rubigo ferri aut scoria ferri ipsius frixa ꝯtrita sic pul-uis post frequētē fricationē multotiēs factā cū aceto vini donec fiat sicut mel ⁊ distillet i aurē. Et q̄bꝫ ē necessariū emplm̄ de flore eris: ⁊ illud est qd̄ antiquat ⁊ foedidat. et ex eis q̄ sunt media i hoc capło ē alumē adustū cū eq̄-litate sui d̄ melle. et q̄bꝫ addit i ipso bacillus ⁊ fortior il-lo est ꝯpositio hui⁹ flos eris eris combusti eris ambo℞ an. ʒ.i. succi porri ʒ.i. mellis puri ʒ.i. administret. Qd̄ si mul-tiplicat pus valde nūc necessaria est administratio licinij i felle taurino submersi: aut distillatio decoctionis sambuci. et fortius eo est scoria ferri abluta ⁊ similiter rubi-ginis multotiēs q̄ decoquit i aceto ⁊ administret. Qd̄ si pus antiquus fuerit dolor fundet i aurē vnū ex p̄dictis sanū cū oleo ros. aut cū aq̄ porri: aut cū aq̄ plantaginis. et q̄bꝫ dolor facit necessaria esse aloen ⁊ opiū ⁊ croci ⁊ misceant cū melle ⁊ ponant i ea. et qñ videris hūiditatē retineri pp medicinas phibitiuas exiccatiuas distil-lē i aurē oleū ros. vt cadat crusta: deinde ponas q̄ generat carnē: ⁊ oꝫ penit⁹ ne virus retineat ⁊ ne phibeat maturitas ei⁹ ⁊ exiccet vlcus ipsius. ꝗ plurimi do℞ medico℞ ipsi āt aurē purulētā ꝓ ꝑimo phibent cur-sus saniei ab ea. et phibēt lienū dolore i illo loco. nō inueniat sanies meatū: quare egredit ad locum vel-net versus carnē mollē q̄ ē i radice auriū: fiet apo-stema ⁊ pforāt ipm̄ post maturationē ⁊ curāt q̄ se ꝯtinet cursu saniei ab aure.

De eruptione sanguinis in aure. Ca. vij.

Quandoqꝫ ē sp̄es eius aliqua q̄ ꝓcedit ꝯti-nuus sanguinis narū i hoc qd̄ ē ꝯtinua ⁊ aliqñ est a repletione ꝓducēte abscisionē vene aut ꝯ-fusionē ei⁹: aut apertiōēꝫ ipsi⁹: ⁊ q̄bꝫ ē a casu aut percussione.

De cura. Ca. viij.

Restrictiua qdē nō ē ꝯueniens vt restringant ne ꝯ-ducat ad debilitatē ⁊ sincopis. Illud restrin-gat aut cū stipticis aut cū cauterijs ⁊ ꝯ-fessantibus. Stiptica vo sunt sicut decoctio gallarum cū aq̄ aut aceto ⁊ decoctio lenticis. et q̄bꝫ misceat cū vi-no antiquo aut aceto: ⁊ sūr sief memithe ⁊ similiter decoc-tio folio℞ arboris masticis aut grana de ꝯtrita ꝯ-to: ⁊ expressa ꝯfirmantia nō sunt sicut succus arnogloso-rie ⁊ arnoglosse cū vino: aut sief memithe ⁊ opiū. Cau-terizātia vo sunt sicut succus albedarig ⁊ eiusdē. Et mirabilia valde est coagulū leporis cū aceto ⁊ suc-cus porri cū aceto. et ex eis q̄ sunt expta ad illud ꝯfi-mant duo renes tauri ⁊ aliqd adipis sui deinde distil-lat media ꝯfusiōe ⁊ exprimāt aquā cop̄ i aure.

De cura foedis ⁊ oppilationis facte i aur. Ca. ix.

Cura qdē eius est lenis vt distillet ei oleū amig-dalinū de amaris montanis ꝓpe hauriat q̄ ⁊ do-nec ingrediat balneū ⁊ ponat aurē sup aquā calidā vt liquefiat sordes. Et q̄bꝫ ꝓfert aluminis ca-mēi i ea ⁊ etiā coadiens aurē i. baurac armeni mel-las aure. i. sicut alba℞ q̄tū sufficit ad ꝑcedēti ꝯfun-de liciniū aut fundat i ea media ʒ. fellis ꝯ aceto ⁊ ꝓfluū ꝯtritū aut aq̄ ꝓfluū: aut soluat baurac i ace-to ⁊ dimittat donec gelent ebullitio eius ⁊ misceat cū oleo ros. ⁊ distillet: aut misceat baurac cū sicub⁹ i q̄-bus cocta sunt grana ⁊ sunt grana ꝓuz ⁊ ponat i aure ⁊ i die tertio extrahant: associabit ei a sordes ꝯtrita ⁊ succedit ei lenitas manifesta. et q̄bꝫ ponant ei ar-meni ⁊ vetica. et ex eis q̄ sunt fortiora illo est lumbri-cio℞ colloquintide tritorꝫ distillatus. et sumat baurac arsenicū equaliter ⁊ pficiant cū melle ⁊ liquefiant ace-to ⁊ distillent i aurē ⁊ expectet post vna hora deinde ab-luat auris cū aq̄ mel: aut cū aq̄ casa ⁊ sicub⁹ qdē ba-bus nō variis nisi post euacuationē. et ex eis est lumbri-fusuꝫ in pice ⁊ oleo camomillino ⁊ oleo nardino. Qd̄ si dū aut estimatiue ꝗ cilo℞ vehementer pfert auri ⁊ videt q̄ sit tarat cholice. et ex eis qdē q̄ expta sunt est oleū de scorpionib⁹. Ipm̄ n. sanat surditates ⁊ q̄ ꝓ-sferunt ad oppilationē vetula℞ sordis ē illeniri sua ex nasturtio ⁊ baurac ⁊ adhereat auri tribus

inde extrahat et egrediet sordes plurima: et similiter fit karia cū melle.

De oppilatione accidente in aure. Ca. xvi.

Quandoq3 fit hec oppilatio sicut q̄ ē pp panniculi creatū sup foramē: et qn̄q3 fit pp sordē: et qnq3 fit pp carnē ꝯgelatā: et qn̄q3 fit pp carnē additā et verruca: et qn̄q3 fit pp lapidē aut nucleū cadentē i ea: aut aial intrās i eā et moriē: et qnq3 ē ex hūore grosso viscolo oppilāte foramē: aut meatū nerui et sentit hō ac si auris eius sit semper oppilata: et quandoq3 accidit illud post ventum vehementem.

De cura. Ca. xvii.

Illa quidē q̄ est ex panniculo aut carne oppilāte meatū i initio creationis est difficilis cure: qn̄ ē pfunda: et manifesta est facilis. Ad intrinsecā vero ingeniū inueniē cū instrumēto minuto secāte ipsaz: deinde phibet ꝯiunctas sm q̄ i pmo dicturi sumus. Et si fit manifesta os et sondat cū cultello spinoso quo scinditur bothor: in ualde nasi. deinde tēpta vel buccella ponat sup quā puluerizatū sit colocetar: aut q̄ pcedit cursu eius et ex eis q̄ phibēt natiuitates carnis: et si oppilatio fuerit ex re sicca in ea os vt distillet i aurē qd̄ fit sicut oleū ros. et olio aut ol albabia. et si qd̄ sicut eē fuerit sicut aial mortuū i eā et effundat i eā ex oleis aliqd̄ qd̄ eā apiat deinde extrahat cū mūdatorio auris facile. In facta aūt ab oppilatiōe pp carnē additā aut verrucā os vt abluatur eā aq̄ calida et nitro: et distillent i eā eo ẓ rsi: et arsenicū rubeū trita cū aceto valde ita vt adurāt carnē: deinde cura vinū. et iā dictū ē q̄ assiduatio effusionis fel porci valde ꝯfert cūt ad illud quidem qd̄ imaginat hō q̄ auris eius sit oppilata ꝯfert distillatio olei de liliis aut fellis taurini et aceto scille et succo seminis canabis. et succo colloquintide ad ꝯpaiitas humādi ad oppilationē auris. Si aūt oppilatio est sordities curet cū eo qd̄ diximus i capitulo oppilationis ex sordities: et ex eis que ꝯferūt oppilationi ex sordities. Et medicina pōt stare trib' diebus i aure tiriaca est tēa facta ex nasturtio et baurac q̄ trib' diebus tm̄ adhereat: deinde extrahat. et ex eis q̄ sunt fortiora illo et mūdificat neruū etiā sunt troc. de belleboro quoꝝ descriptio. ℞. ellebori albi aur. iii. nitri aur. xvi. croci aur. ii. ꝯstringant et terant cū aceto et fiāt trociscoꝝ. deinde qn̄ ē necessariū soluunt i aceto et distillent i aurē: sunt mirabiles valde. In oppilatiōe vo q̄ fit i creatura: et ē meatus auris nō pforata: aut i creatiōe sterius ē oppilatū: curat opatione manuali: ita vt pueniat ad discopiendū et ꝯsoliditū vsq3 ad sanac lesionē: et qn̄q3 ꝯferunt et quandoq3 non ꝯferunt.

De attritione accīte auri et pcussiōe. Ca. xviii.

Hippocrati quidē visū ē vt n̄ curet cū aliquo. Sed illi q̄ fuerūt post ipsū visū ē vt illō curet. et ex eis quibus qui curauerūt ē vt sumat acatia et myrrha tritae fiat ex eis linimētū cū aceto et albumine oui: aut medulla panis cum melle.

De pruritu auris. Ca. xix.

Ulnatur aqua absinthii et fundatur in eaz cum aliquibus oleis: aut bulliatur absinthium cum oleo et distilletur in eam.

De introitu aque in aure. Ca. xx.

Ingreditur aqua in aurē quandoq3 quā nō effundit eam ille qui balneatur aut abluitur et ledit: et quandoq3 apostemat radix auriū et vehementer incurrit dolorem.

De cura. Ca. xxi.

Ex eis que ꝯferūt ad illud ē vt cū embuba ita sugat et extrahat subito: deinde effūdat in eā oleū amygdalinū dulce. et quādoq3 extrahit eā tussis et sternutatio: aut lignū de aneto: aut sectio papyri secūdū quātitatē palmi vnius. Inuoluat itaq3 sup vnā extremitatē eius quātū ē tertia sui de cotto et submergat i oleo: et ingeniose extremitas altera i aurē mittat cū eo cū q̄ ingenitū ē i ea. et iaceat ille cuius est auris: et altera extremitas in qua est cottum inflāmet igne et dimittat inflammari vsq3 quo perueniat caliditas ad interiora auris: et nūc extrahat et egrediat subito: quare egrediet cū ea qd̄ i aure est ex aqua. et ex eis que iuuāt ad illud: et pp̄e i principio est vt iniciat scliꝫatoriū aliqd̄ et ipleat cū eo auris: deinde ponat sup eā ille cui' ē et sit saltus donec egrediat totū: et qn̄q3 etiā extrahit cū scliꝫatorio. Intromitti n. caput ei' et extrahit ipsius ppēdicularis: quare extrahitur cū ea aqua. et qn̄q3 excusat in ea q̄ pauca est effusio oleorū et effusio lactis tepidoꝝ ꝯtinue et pp̄e qn̄ remanet dolor et remouet eū. et si dolet illud vehementer vaporet auris cū coctionibus papaueris et meliloto et camemilla et viol. et malua et semine lini et farina ordei cum lacte mulieris.

De introitu animalium in aure et generatione vermium in ea. Ca. xxii.

Quandoq3 accidit pp introitū pluoꝝ aialiū i aurē vehemētia doloris cū anxietate et motus sentiunt vt aialium verme vero sentit agitatio.

De cura. Ca. xxiii.

Et ex eis q̄ oībus illis ꝯfecit ē distillatio alkitrā in aurē. Ipm eni statī sedat motū aialiū i ea et interficit ipm i. pmo: et pp̄e pus. et similiter distillatio succi cucumeris asinini solius aut cū scamonea: et similiter sulfur et aristol. longa et calcadis. ex bonis ē vt distillet i eā qd̄ fluit a carne vaccina assata. et qn̄q3 ꝯferūt vt accipiat et oleū et sumat i aurē et sedeat i sole patiēs. et succoꝝ meliorꝝ et pp̄e ad vmē ē succ' radic' cappari et succ' radic' alsarfadab et succ' folioꝝ alcok et succ' radic' prunoꝝ et succ' psici et succ' absinthii: aut centauree aut prassii et succus folioꝝ albori viridiū et similiter et folioꝝ aloes et pp̄e qn̄ decoqt cū aceto et succus cucumeris asinini et succus bellebori albi et decoctio eius et epithymi aut succus mētastri cū scamonea: aut succ' alsecha: aut succ' alni armacor: aut aq̄ mellis cū aliq̄ illoꝝ. Et similiter succus raphani et succus cepe: et pp̄e al agir et semē eius aut semē cepe cū aqua mellis: aut aliqd̄ istiū: et pp̄e qn̄ calefit in ꝯcauitate granati cū pulpa sua. et similiter decoctio grānoꝝ capparis recētiū: aut succus eius et succus lupinoꝝ: aut aloes cū aqua tepida: aut costū tritū mulsa: aut piretrū. et oīa hec i verme sunt magis maturatiua et fortiora. et ex eis que expta sunt ad vermes est vt sumat vini ℥. ii. et mell. ℥. iii. et olei ro. ℥. i. misceant cū albumine duoꝝ ouoꝝ et fiant tepida et ponant i aurē i lana infusa ex aqua ipleat aurē: et cubitet sup eā quercolas et nō dormiat: deinde subito rapiat: quare vermis multotiēs egredit subito. et quādoq3 ꝯfert nocumēto vermis effusio succi oleādri aut rubeāt absinthii: aut decoctio coruz: aut tritura coꝝ radicis capparis aut alni armacor cum aqua sansuci: aut vrina antiqua.

De apostematib' q̄ accidūt i radice auris. Ca. xxiiii.

Hec apostemata sunt ex genere apatū ac. idētiū i carnibus mollibus: et pp̄e i carnib' glandulos: et nominat vedimas et noiantur nascentia auris. et fortasse ꝯsequet qn̄q3 ex vehemētia doloris eius vt interficiat et huius quidē multotiēs pcedit ꝯmistiō intellectus et ipsius apatū sēti i samac plus interficit adolescentes q̄ iuuenes: quā est i senibus leuius. Sed adolescētes sunt calidiores ꝯplonis: et materia apatū eoꝝ dolorosoꝝ est acute qualitatis et vehemēter dolorosa et minus tolleratiua vsq3 quo collectionē faciat. et apatū que fiunt sub origine auris n a-

gis incolūe est illud quod est fm̄ semitā crisis bone.

De cura. Ca. xxv.

Illud qd̄e qḋ est a crisi cū qua nō est signū maturationis cum precedit bona crisis est malum. et hec apostata eis q̄ fiunt a mā sanguinea: aut cholerica et q̄ fiunt a melācanica aut a phlegmatica. et significāt illḋ qḋ sanguineū est rubedo ⁊ grauitas ⁊ expulsio eius ad apostemationē ⁊ constrictio in meatibus. et significāt cholericū: ⁊ fm̄ a sanguine subtili dolor mordicatiu⁹ fistulosus sine grauitate ⁊ nō constringit meatus. Sz ē cū inflātiōe vehemēti. Et phlegmaticū ē cū tremulitate ⁊ leuitate ⁊ paucitate rubedinis. et melācū est cū duritie ⁊ paucitate doloris. et est ex eis in quibus fm̄ plurimos vt intēdat i infl. ātiōe ⁊ attractiōe eius nō i repletione ipsius q̄m sit materia effusa ad ipm̄ superfluitas mēbri principalis: ⁊ pp̄e i crisib⁹ egritudinū eius sicut illud qḋ accidit crisi lethargie multotiēs et nos qd̄e iā inuim⁹ ad cognoscendū hoc in libro vniuersali. Oportet ergo vt intendas ad curā eius iquātū exigit curā apostematis adhibēdo stiptica ⁊ apertiua i principio. deinde compositionē reginis: deinde resolutiōes pur. Jmo oz vt scipias ⁊ pp̄e qm̄ acciditi febribus cū dolore capitis: ⁊ adiuues ad extrahendū materiā ad apostata cū oī ingenio etiā cū ventosis si nō fuerit velocis attractionis. et oz vt minoret materiā cū minutiōe si ipsa fuerit necessaria. Si āt vehementius fuerit adustus ⁊ attractiōis dimitte eā fm̄ materiā suā vt nō faciat currere dolorē vehementē quo febris duplicet. Jmmo oz vt sis contētus si fuerit ille dolor vehemens eo qḋ mollificat ⁊ sedat dolorē qḋ sit ex eis que sunt calida ⁊ humida. et si fuerit initiū eius cū dolore vehementi sis contētus vaporatiōe cū aqua si apparuerit si fuerit lenis sis contentus vaporatiōe camomille: aut medicaminis albaquenti aut diachilon ⁊ emplo manuthere: si nō fuerit vehementius leuitatis ⁊ apparuerit ei caput tūc administra illud qḋ ē iter glandinationes ⁊ carminationē ⁊ qḋ ē magis cōuenit ⁊ magis materiis. Et huiusmodi ē sicut farina tritici ⁊ lini cū sirupo mellicrati aq̄ fenugreci ⁊ malue ⁊ camomille: ⁊ q̄ si cruditas il q̄ nō resoluat: imo suppurationēs faciat. tūc necessariū ē ipso vt extrahat post: aut cū resolutiōe subtili si est possibile aut laboriosa: ⁊ ē cū lesiōe ⁊ suctione. et ex eis que extrahunt penitus ab ipso post sectiōes aut apertiōe ē medicinē. Et ex eis que sunt cōuenientia i hac egritudine cū sua attractiōe ⁊ resolutiōe sua ⁊ ppietate sua ē stercus caprinū ⁊ adeps anseris ⁊ galline: ⁊ ex eis est nora ⁊ kachi ⁊ adeps vaccinus nō salitus. In egritudine āut antiqua necessaria sunt cinis ostracoꝝ ⁊ algua dulci cū melle ⁊ adipe antiquo aut fumant fici ⁊ coquitur cū aqua marina: aut administret ammoniacū solutū cū aceto: ⁊ similiter pix liquida ⁊ bdelliū cū sordib⁹ alueariorꝝ ⁊ storax liquida ⁊ medulla cerui. Si aūt fuit scrofule ⁊ figuri tūc accipe emplm̄ cuius elementa sunt huiusmodi viscus albotin ⁊ pix ⁊ grana lauri ⁊ staphisagria ⁊ gūmi ⁊ cyminū ⁊ pip ⁊ radices serpētarie ⁊ galbanū ⁊ coriandrū ⁊ cordumeni ⁊ cinis corticis radicis capparis ⁊ piretri ⁊ stercus ouiū ⁊ sterc⁹ caprinū ⁊ adeps ⁊ pp̄e adeps porcinus ⁊ capraꝝ ⁊ hircoꝝ montanoꝝ ⁊ pp̄e melioꝝ. Et similiter cerebella gallinarū ⁊ alcubug ⁊ vaccaꝝ cerebella: ⁊ pp̄e siluestriū. Et olea ad illud quidē qḋ est calidioris materiei cū oleo ros. ⁊ viol. Et ad illud qḋ ē frigidioris materiei cū oleo de lilio ⁊ anetino ⁊ camomillino ⁊ d keiri: ⁊ cōfert his apostematibus quando difficilia sunt emplz̄ de resina.

De tremore auris et vocibus magnis. Ca. xxvi.

Causa i ipso consistit debilitas virtutis aīalis que ē in cerebro aut adueniētis ad auditum: quare est necessaria cura cerebri cum eo quod conforitat ipsum secundum q̄ sciuisti.

Fen quinta de dispositionibus nasi.

Tractatus primus de ossibus ⁊ nocumentis ipsius: curentibus sicut fuerunt.

De anatomia nasi. Ca. i.

Compraehendit anatomiā ossiū ei⁹ ⁊ cartilaginū ei⁹ ⁊ lacertorū mouentium [illegible]. Et q̄ sunt ex eis a quibus iā exposuimus. Et eius qd̄e in cat⁹ ambo pertingentia vsq̄ ad colatoriū posita sub duob⁹ corporibus cerebri similibus duobus capitib⁹ mamille ⁊ velamen cerebri illic perforatū ē cū foramine colatorij vt i ipm̄ penetret odor: ⁊ deinde est meatus pertingens ad guttur. ¶ Et anatomia instrumēti quo fit odoratus. Et illud qd̄e sunt duo additamenta mamillaria que sunt i anteriore cerebro: ⁊ extēdūt a duob⁹ ventrib⁹ anterioribus cerebri: ⁊ pp̄ illḋ colāt superfluitates i illo foramine: et cū his extremitatibus eius recipiūt cerebri [illegible] nata est eo odorē cū attractiōe aeris. et [illegible] de ipso intrat aeris attractio vt cōueniret aer [illegible] in ipso sicut pulsus. Quādoq̄ vero augmētā q̄ [illegible] morē ⁊ apud prouocatiōes aeris ⁊ [illegible] ra: ⁊ i duabus qd̄e extremitatibus nasi sunt [illegible] ad duo foramina [illegible] ⁊ ppter hoc gustus [illegible] ol in lingua. Virtus do odoratiua dictū [illegible] virtutū. Sz q̄ odorat⁹ sit in aere cū passiōe ipsius [illegible] latione ipsius: aut pp vaporē q̄ resoluit [illegible] nis philosophis: ⁊ recipit medicus q̄ odor [illegible] cōuersionē aliq̄ i aere fz viā [illegible] ipsius aeris aut vaporis et eo quod habet odorem.

De naso. Ca. ii.

Jam diximus anatomiā nasi ⁊ [illegible] ⁊ lacertū mouentē ambas narēs [illegible] preterierunt. Et nunc quidem nobis necessariū est vt dicamus egritudines eius ⁊ causas earū ⁊ significationes ipsarum.

De qualitate viarum administrationis medicinarum nasi. Ca. iii.

Scias q̄ curatiōes nasi alie sunt q̄ [illegible] porū vt fiant p viā nasi sicut gargarismata [illegible] menta sup caput. Et alie sunt que appropriantur ei sicut sunt vapores ⁊ odoramenta ⁊ sicut caputpurgia ⁊ sunt corpora humida que distillantur in nasū: [illegible] sunt sectiones in naribus que attrahuntur ad nasū [illegible] attractiōe aeris. Et alie sunt insufflationes ⁊ [illegible] puluerizate subtilissime vt insufflet in nasū [illegible] fluntur in [illegible]. Et ois cū aliqḋ caputpurgiū [illegible] eius qd̄e est vt os aq̄ impleat ⁊ papat ei vt [illegible] cōuertat caput suū ad posterius: ⁊ deinde [illegible] eius caputpurgiū. Et oz vt naribus sagittē q̄ [illegible] in nasū ad superiora oī mō ita vt faciat operationem et nullatiōes qd̄e succedit medicine [illegible] naso ⁊ sufflatis in ipso mordicatio vehementior [illegible]. Et q̄s sedat p se ipam: ⁊ q̄s indiget medicamine [illegible] sedet. Et rectius est vt sit sup caput quā [illegible] ex aliqua acuta mordicatiua p̄mus [illegible] da. Et q̄nq̄ fricat ad ipz cū [illegible] qḋ sup ipz effundit sicut oleo [illegible] ros. ⁊ oleo de salicib⁹. Multi caputpurgiū [illegible] operationem tunc consequetur ipsum [illegible] sum lac cum aliquo oleo: aut frigido: aut.

De nocumento odoratus. Ca. iiii.

Nocumentū ingredit odoratū [illegible] reliquas operatiōes: [illegible]

odoratus aut destruitur aut debilitatur: aut mutatur: aut corrumpitur. Et destructio quidem eius et ipsius debilitas sunt secundum duos modos: aut enim destruitur et non sentit odorem: aut debilitatur et sentit aromaticum et fetidum sensu debili et corruptio et mutatio eius etiam sunt secundum duos modos: unus eorum est ut odoret odorem fraudulentum et ut non sit inventus et secundus est ut sentiat odores qui boni non sunt bonos sicut ille qui sentit odorem stercoris bonum et abhorret aromaticum. Et causa quidem horum nocumentorum aut est malitia complexionis singularis aut est humor malus existens in anteriore parte capitis et in duobus ventriculis qui sunt in ipsa: aut in ipsis duabus rebus similibus duobus capitibus mamillarum: aut oppilatio in osse perforato ab humore: aut a ventositate aut ab apostemate aut a cancro: aut a nativitate carnis addite: aut oppilatio in velamine quod est supra ipsum. Et multotiens quidem est facta ex malitia complexionis singularis propter usum medicinarum administratarum et distillationibus distillantibus: quare calefit complexio aut stupefit et infrigidatur: aut facit accidere illud aeris superflue qualitatis. Et quandoque fit ex percussione aut casu faciente ingredi super os nocumentum.

De signis. Ca. v.

Quando accidit homini ut non comprehendat odores et accidit illic cursus superfluitatum secundum consuetudinem tunc non est oppilatio in colatorio. Si autem invenit gravitatem penetrationis respirationis in naso et nasalitatem in loquela tunc illic est oppilatio in ipsis alchaiasim et quando retinetur cursus et non fit propter malitiam complexionis cerebri: aut paucitatem superfluitatis eius et est illud quod est super colatorium ipsius tunc illic est oppilatio profunda. Et si cursus est secundum consuetudinem et non est oppilatio sub alchaiasim et non sentitur tunc nocumentum est in cerebro. Cognosce ergo complexiones eius et causas ipsius et dispositiones eius per ea que docuimus. Et similiter si est debilitas in odoratu et diminutio tunc si invenit odor putridus et naribus fugit te scire quod in ipso est humor horum loco putridus. et significatur cum simili eius quod scivisti et qui odorat similiter in egritudinibus acutis odores non consuetos neque usitatos neque ab aliquo habente odorem presentem et cum hoc sentit odorem qui est sicut odor piscium aut luti infusi aut butyri ... et sunt illic signa malorum more provenientis ecce.

Ca. vi.

Si causa eius est malitia complexionis tunc oportet ut curetur cum contrario et intendatur anterior pars cerebri cum embrocis et odoramentis et suffumigationibus que fiunt naribus et quibus in naribus et amplius dictum est in capitulo curationis capitis. Et plurimum quidem accidit ex malitia complexionis tunc complexio frigida: aut est in ambobus ventriculis anterioribus: aut in ipsis mamillaribus additamentis. Et medicine magis iuvantes ad illud sunt caputpurgia facta ex oleis calidis in quibus dissoluta sunt euforbium et castoreum et muschus. Si autem cum in ipso est humor existens in ventribus cerebri significatur illud per illud quod diximus in capitulo egritudinum cerebri et cura eius corporis totius. Si est humor dominans in toto corpore: aut cerebro cum eo quod evacuantur illi humores ab eo ex sibare et gargarismis et caputpurgiis et suffumigationibus que fiunt naribus et odoramentis subtiliantibus et similibus illis que iam scivisti et si possibile homini necessaria esset et redit in omnibus illis ad principia cure in cura cerebri. Et si cum est oppilatio in osse perforato ad quod colatorium administra embrocas aperitivas dictas in capitulo curationum capitis. embrocetur ergo ex eis et inclinet super vapores earum et naribus fugat ex eis in quibus dissoluta sunt odinum et piper et opoponacum. Et os vero et reliquie capitis adhibeantur post illud et fiat gargarisma ex rebus aperitivis calidis. Et ex eis quidem que experta sunt est nigella infusa in aceto aliquibus diebus deinde teratur cum eo bene et misceatur cum oleo. Deinde distillet in nasum et naribus fugat quanto plus possibile est ad superiora et quandoque teritur sicut pulvis deinde teritur cum oleo antiquo post teritur vice alia donec fiat pulvis subtilissimus. Et ex eis que experta sunt est ut sumatur arsenicum rubeum et mentastrum et terantur simul valde et submergantur in urina cameli arabici et in sole ponantur donec illud et resolvatur omni die bis. Nunquam medicamen exiccaverit urina iteretur super ipsam urina nova deinde vaporet nasus cum pondere .5. l. ex eo. deinde fricetur ex oleo rosarum. Et quandoque laudatur ad oppilationem ventosam caputpurgium ex oleo amygdalino amaro mentitum: aut suffletur albanum et piper album mixta in ipso. Quidam autem dixerunt quod cortex pulmonis qui exiccatur et teritur et insufflatur pulvis eius in nasum est iuvativum. Si autem cum in ipso est hemorrhoides curetur cura hemorrhoidarum. Ille autem qui sentit odores fetidos et non sentit fetida non cesses sibi facere caputpurgium cum castoreo multotiens usquequo rectificetur eius dispositio.

De fluxu sanguinis ex naribus. Ca. vii.

Fluxus sanguinis ex naribus quandoque fit distillando et quandoque fit fluendo cum velocitate vehementi. Aut cum dominio sanguinis fervente cum ventre, et quandoque fit propter eruptiones venarum cerebri et arteriarum eius et est secundum plurimum non recipiens curam. Et plurimum ipsius fit successione eventus sode et inflammationis et egritudinis acute: aut successione casus aut percussione. Et sequitur ipsum accidentia corruptionis operationum cerebri procul dubio. Et quandoque est propter vapores calidos elevatos. Et ille quidem qui fit ex arteriis discernitur ab eo qui fit a venis subtilitate sua et rubedine et caliditate sua. Et quandoque fit rediens cum periodo. et quandoque fit cadens subito. Et cursus quidem sanguinis ex naribus est ex dispositionibus que conferunt et nocent. Nam qui invenit successione eius levitatem capitis post repletionem et equalitatem coloris post rubedinem vehementem et equalitatem forme post inflationem iuvatur eo precipue in egritudinibus acutis et in apostematibus intrinsecis et precipue sanguineis et cholericis in cerebro: deinde in epate: postea in velamine: postea in pulmone. Iuvamentum autem fluxus sanguinis ex naribus in pleuresi plus est quam sit in peripneumonia. et fluxus quidem sanguinis narium crisis magna est in egritudinibus acutis militonicis et propterea in eis que sunt sicut variole et morbilli. Cui autem multus fit succedit citrinitas non completa aut plumbositas aut obfuscatio ex citrinitate et nigredine et extenuatio per transitum termini. et instant extremitates quas secundum retineatur: eius tamen finis est nocivus. et in illo cuius color convertitur in citrinitatem dominatur cholera citrina et leditur cum extractione sanguinis minus. et in illo cuius color convertitur ad plumbositatem dominatur flegma. et in illo cuius color convertitur ad obfuscationem dominatur iam cholera nigra. et isti duo vehementer leduntur per id quod minuitur ex sanguine. et universaliter quidem ille in quo superfluit fluxus sanguinis ex naribus est secundum timorem debilitatis epatis et hydropisis et reliquorum. et corpora vehementius parata fluxui sanguinis narium sunt cholerica et citrina sanguinis subtilis et evaniunt ex eo quod temporibus est fluxus sanguinis narium significatores sunt sicut splendor apparens in utrisque oculis et linee albe et rubedo et citrinitas et precipue post soda et reliqua que distinximus ubi locuti fuimus de egritudinibus acutis et crisibus earum. et quomodo significant fluxus sanguinis narium et dispositiones eius secundum dispositiones egritudinum acutarum et earum crises. etiam diximus illud in loco proprio sibi.

De curationibus. Ca. viii.

Rectius quidem et similius ei qui accidit ex sponte via est ut non curetur donec stringatur: aut sentiatur casus virtutis. et quandoque consequitur ... et eo quod oportet ut non retineatur donec vehementer superfluat. Reliquum vero curetur cum medicinis retinentibus fluxum sanguinis narium. In eo qui

factus est propter preparationem corporis ⁊ calidita-
tem eius oportet ut assiduet cucurbitas chole et eo ⁊ condu-
ratio sanguinis eius cū cibis ⁊ potib⁹. et phlebotomia
q̄ dicē melior res quia retinet fluxus sanguinis nariū qū
fit phlebotomia subtilis et latere eqdistāte coē: ⁊ ppe
qū cōstringit sincopis. ¶ Medicine vero cōstringētes fluxū
sanguinis nariū: aut sunt vehementis stipticitatis: aut sunt
vehementis infrigidatiōis: aut sunt vehementis glutinationis
⁊ ingrossatiōis ⁊ coagulatiōis: aut sunt acute cauteriza
tiue: aut sunt medicine habētes pprietatē eius: aut sunt me-
dicine aggregātes duas istarū aut tres. ¶ Medicine
vero stiptice sunt sicut succ⁹ barbe hirci ⁊ sicut acacia ⁊
sicut balaustie ⁊ lentes ⁊ galle ⁊ sicut succ⁹ foliorū sentionis
⁊ foliorū pirorū ⁊ foliorū cydoniorū ⁊ virge pastoris. In
frigidātes vero sunt sicut opiū ⁊ cāfora ⁊ semē hyusqiami
albi ⁊ semē lactuce ⁊ succus lactuce ⁊ salicis ⁊ aqua flo-
rū palme ⁊ alkakengi ⁊ arnoglosse: oia nō decocta. Gluti
natiue vero sunt sicut puluis molēdini ⁊ farina thuris. Cau
terizātes aūt sunt sicut atramētū ⁊ colcotar: ⁊ qū iste cau
terizatiue administrant' oportet ut administrent' cū cautela.
Ipe nāq3 quādoq3 faciūt euenire crustā q̄ qū cadit attrahit
deterius q̄ prius. Ille aūt q̄ opant' pprietate sunt sicut
stercus asini ⁊ aqua albedarügi ⁊ aqua minte.

De cura lenis fluxus sanguinis. Ca. ix.

Caputpurgia q̄ decēt sūt: ut sumat' aque florum pal-
me ⁊ acacie ambo℞ an. ℥. v. cāfore gr. i. ⁊ incessan
ter distillent' in nasus. Et ex eis etiā ē aqua florū
palme cum barba hirci ⁊ canfora. et etiam aqua florus
cum succo porri ⁊ etiam aqua salicis amari distilletur
in nasum ⁊ aqua coriandri. et etiam succus camemille
cū sua dispositiōe nō decocte ⁊ etiā aq̄ corticis et cāfore
et cū succo albedarügi cū cāfora ⁊ succo arnoglosse
cū terra sigillata ⁊ cāfora: aut succus virge pastoris cū
eis. Et ex eis q̄ sunt ultima i hoc capitulo ē succ⁹ stercoris
asini recētis. Si aūt sanguinis multitudinē senseris: tūc
flos eius i aceto dissolutus distillet' paulatī ⁊ cū administra ca-
putpurgiū ex infusa balaustie cōtrite optime cū aq̄ plāta
ginis ⁊ cū aq̄ i q̄ dissolutū est opiū et nō oportet ut sit supflui-
tas l' effundēdo aquā vehementis infrigidatiōis: forsitan eius
coagulabit sanguinē ⁊ cōgelabit ipm i pāniculo cerebri
et hec sunt caputpurgia scripta in antidotario iuuatiua
valde. Tēte at ita sunt sicut tēta ⁊ submergat' i encausto
⁊ pulueriset' sup ipsas dragāti dōec oia cōmisceāt': deinde mit
tat' i nasum: ⁊ cū sumat' succus foliorū vitice ⁊ colcotar ⁊
pili leporis ⁊ sterc⁹ asini sicci aut hūidi ⁊ succ⁹ porri ⁊
olibanū ⁊ fiet ex eis tenta. et ex eis q̄ sunt experta ē tēta fa-
cta ex lintheolo adusto ⁊ aq̄ bedarügi. et cū tēta ex pulue-
re molēdini ⁊ farina thur' ⁊ aloe cū aceto ⁊ albūine oui.
et cū tēta facta ex dragāto ⁊ carta cōbusta ⁊ cortice thur' cū
aq̄ albedarügi ⁊ cū tēta infusa aq̄ ros. ⁊ submersa i colco-
tar ⁊ aloe: aut tēta infusa aq̄ porri sup quā3 ē puluerisata
mēta cōmixta: aut terra et spōgia ⁊ pice liquata submersa
i aceto ⁊ fac tētā ex cādela alcotrobi: aut tela aranee cū
colcotar ⁊ dragāto ⁊ flore eius: aut sit tēta facta ex pilis le-
poris carminatis submersis in thure ⁊ aloe cōfectis cū albu-
mine oui. Et cū tēta ex dragāto adusto quab⁹ pub⁹ opij
pte i. aggregēt' oia ⁊ terāt' cū aceto, et tēta ex corticibus
oui adustis q̄ misceāt' cū encaustro ⁊ gallis: et insufflatio
nib⁹ vero est lenimū idū adustū. et cū rane aduste insuffla in
nasus. et cū puluis molēdini: aut terra teste albe: aut no-
re: et cū cortices thur' ⁊ carte ⁊ dragāti pro eq̄les sufflent' i
nasū. et cū cortices fruct⁹ aldulb exiccati ⁊ cōtriti oportet ut ac
cipiat' illos cū submersiōib⁹ sup lanā. et accipiat' lanugo
spini ⁊ pōat' i vasculo nouo cū terra sua. et sit ē cū eis ter-
ra figuli ē melius ⁊ stringat' caput ei' dōec siccet' i vmbra ⁊
terat' qū necessitas fuerit sicut atomi q̄ apparent i radijs so-

lis ⁊ sufflentur in nasum ⁊ constringent sanguinis fluxum
aut cortices oui cōtriti ⁊ cū calami aromatici ⁊ semē lī
⁊ seminis rose ⁊ gariofil oium an. ℥. v. mirrhe ⁊ galle am
bo℞ an. ℥. v. par muscli ⁊ cāfore ⁊ sufflent' i nasis ne
bus cōtriuis ⁊ qū insufflat' insufflatio ipsis tūc cōstringētur
ius vna hora ⁊ expectat' illō qd descēdit ad pectus [illegible]
insufflatio i embuba et phibeat exuberationē fluxus san
guinis nariū: ex linimētis vero ⁊ emplastris⁹ ē linimētū sup
frontē hui⁹. Ex succo foliorū salicis ⁊ foliorū vitis ⁊ folio-
rū mirti ⁊ aq̄ ros. [illegible] oia ⁊ apponant' [illegible]
ni. et istis sunt ex olibus medicis frigidis stipticis ⁊ stupefacti
uis nocuis dissolutis cū succis infusis stipticis [illegible]
eius extremitati salicis ⁊ sentionis ⁊ ramorū eius ⁊ folio
rū piri ⁊ cydonii ⁊ virge pastoris [illegible]
[illegible] vero sunt sicut stercus asini recētis. Sz [illegible]
sunt. Implet' n. cū capite [illegible] cū capitib⁹ [illegible]
[illegible] ⁊ distillat' cū cotto papyri [illegible]
q̄ expediunt ex pl[illegible]. ¶ In eo aūt q̄ [illegible]
pp feruorē ⁊ caliditatē vehemētē [illegible]
necessaria ē phlebotomia cephalice q̄ [illegible]
nima valde. et necessarie sunt ventose sup posteriora
capitis cū scarificatiōe [illegible] sup mamillā [illegible]
suspēsio eius sine scarificatiōe. et [illegible] oportet ut extrahat' san
guis per phlebotomiā vsq3 ad sincopis. et [illegible]
et vena [illegible] ē posteriorē [illegible] ē magis [illegible]
bibet sanguinē eleuari ad caput. Ipsa nāq3 [illegible]
pis pdunt sedat [illegible] ⁊ illud i fluxu sanguinis nariū
vehemētis velocitat'. Immo oportet ut [illegible]
tur vehemētia flux⁹ sanguinis nariū ⁊ velocitas e⁹ [illegible]
cadat [illegible]. Sz si nō fuerit velox vehemētia [illegible]
tanis ⁊ fuerit cū [illegible] oportebit tūc ut sit phlebo
mia paulatim [illegible] qū phlebotomia [illegible]
ad finē sufficiētē oportet ut sit [illegible] ad [illegible] san
guinē cū eo qd infrigidat ipm ⁊ cū eo qd ipm [illegible]
[illegible] nō [illegible] cū eo qd sit sicut iuiube. ¶ [illegible]
[illegible] resistere nō valet. Immo oportet in fine phle
botomia p extractionē paulatim [illegible]
[illegible] ⁊ positio [illegible] sup epar si fluxus sanguinis
nariū ē a dextra ⁊ sup splenē si ē a sinistra [illegible]
[illegible] ē ab ambobus lateribus [illegible]
rationibus ⁊ etiā oportet ut stringant' [illegible]
culi virorū ⁊ mamille mulierū. et [illegible]
rium est valde ultima. et oportet ut administret' [illegible]
ea multū cū aqua frigida: et quādoq3 necessariū [illegible]
homo in aqua frigida infrigidata [illegible]
fiant eius mēbra. et quādoq3 necessariū est [illegible]
[illegible] cū gypso infuso aqua: aut gypso [illegible]
⁊ [illegible] super caput ipsius aque infrigidat
[illegible] donec stupefiat. et [illegible] nō inueniat' [illegible]
[illegible] fontibus facto ex flore eius ⁊ ab aqua albedar-
gi cum cāfora. ⁊ a mumia pura ex equa pondere [illegible]
[illegible] caputpurgium: ⁊ ad minus [illegible]
aquā frigidam congelatam in [illegible]
[illegible] homo i fluxu sanguinis nariū [illegible]
[illegible] et eo vltra. xx. lib. vsq3 ad. xx. lib. [illegible]
tur. et quandoq3 sincopis et [illegible]
dendum ipsum. ¶ Cibi vero sint illi qui [illegible]
cum sumac aut acetosa: aut [illegible]
caseus recens humidus est et cibis conuenientibus
tientibus fluxum sanguinis narium. [illegible]
coctus donec ingrosset ⁊ oua [illegible]
ad fluxū sanguinis nariū pp coleras sanguinis [illegible]
acetosa q̄3 nocent patientibus fluxū sanguinis nariū [illegible]
inctionem ⁊ subtiliationem [illegible]
tio quidem experientia [illegible]
sunt et melioribus cibis [illegible] et melioribus [illegible]

nis ei q habet fluxu sanguinis nariu ex casu aut percussione. Verum os vt ex eo pars sumat aut fiat ei oib' comunis. Verum aut confert ingestu cosonat et nocet ingestu exiccat sanguine. Qui ergo idigeo ipso ingestu pstat comiscere ipm parupper. Et qui no est necessarium neqz fluxus sanguinis nariu facit casum virtutis, primu vtile no deo ipm inponi. Et os vt obseruet ne vomat aliqd ei' descederet ad ventre et inflet stom et debilitet pulsum et excitet sincopis. Et si aliqd descendit os vt vni in sto permanet euomat et sapiat illud qui sentitur eius descensus ad stom. Naz si ipm pertransierit oportebit vt fiat clister vt velociter egrediat et no remaneat in stomacho.

De regimine eorum que faciunt fluxum sanguinis narium. C. x.

Necessitas qnqz facit esse rectu vt fiat fluxus sanguinis nariu: et pcipue in egritudinib' cerebri. Et propter hoc antiqui fecerunt instrumenta facientia fluxu sanguinis nariu pertundendo nasum et curauerunt plimas egritudines indigentes in sui sanatione sanguinis nariu cursu. Et ex regimie qd e i faciendo fluxum sanguinis nariu e comotio fricationis extremitatib' pdicte lenis tactus: et pcipue ei' que nascit sup lignu sgnatu sicut flos et e sicut aranee tela: et collyrio facto ex eo qd e i supma pte squinanti et mirastro cu pulvere facto ex medicis acutis sicut edilis et staphisagria et eufobio ptemis cum felle vaccino.

De coriza et catarro. C. xi.

Sunt egritudines coiunctis sunt in hoc qz vtraqz earum est cursus materiei ex cerebro. Verum qdam hoies sunt q appropriant noie catarri illud qd descedit ad guttur et noie corize qd descedit ex via nasi. Et qdi hoies sunt q nolant totu illud catarru. Et nolant corizam qd descedit ex via nasi subtile et acutu frequent et phibens odoramentu effusum ad oculu et cute faciei et penit' ad cetera mebra faciei. Et catarrus spgit ad palatum et ad pulmone et ad meri et ad stom et qnqz vlcerat ea: et insultare comouet eo appetitus caninus. et qnqz descedit i tantu vsqz ad longinquora mebra. et qnqz generant ex eo sinkes et pipneumonia et pleuresis et extenuatio, pcipue et fecipue qn catarrus est acut' et calidus et dolores stom et fluxus ventris. Et excoriatio intestinorum qn est salsus aut acetosus: generat ex eo etia colica et pcipue mucosa que cruda est. Et ei oium illorum: aut e caliditas complexionis propter aut extrinseca ex sole: aut venenosi aut olfatu medicamenti calefacientiu sicut muschi et croci et euperi aut frigitas complexionis pcipue aut eueniens extrinsec' ex aere siccante spirituale et pcipue qn discopiet caput ad vtrosqz fecipue hora qua rarificat cerebru ex balneo aut exercitio aut frequenti cogitatione aut alijs. Et qnqz accidit ex phlebotomia rarificatio que pparat corpus ad recipiendu calorem aut frigus quare accidit catarrus et fecipue post phlebotomias plerimas. Et similiter ex malicia coplonis calide que accidit alicui corpori. Et qn frigitas coplonalis firforme figit in eo sicut fit i senib' dicit qd ipe no digerit nisi ipe puenit ad vltimu fine i sanitate coplonis et caliditatis eius. Et qz cerebro sto qn aducit nutrimentu debilitat in senib' et in senib' debile cerebru quare no digerit i ipso qd ad ipm peruenit pp debilitate sua et supfluit qre descedit. Et fluxus qdi e a frigore plim' e qz fact' a calore. Et hntes cplone calida vehemeti' spparati ad recipiedu calorem extrinsecus facietes corizam qz hntes coplones frigidas et humidas et habentes complexiones calidas i sepe plus sut securi ne accidat eis ex causa corporis habentes coplones frias. Cerebru. n. frum no degerit illud qd puenit ad ipm ex nutrimento et no resoluit qd ad ipm ascedit ex vaporib'. Couertunt ergo supfluitates nutrimenti et coponunt vapores sic couertu i albis fluxus qd ascedit ad ipm ex eius habitu quare assidue sut i ipso fluxus. Et catarrus qdem qnqz e grossus et qnqz e subtilis aqueus et qnqz e calidus acutus et salsus aut mali saporis et quandoqz calidus mordicatiu' et qnqz e frigid'. Et catarrus qde frius maturat febre. Calidus vo no iuuat febre et catarri qde et egritudies catarri multiplicat qn fiat ventus septetrionalis et pcipue post austrinu. Et multiplicant etiam in hyeme: et pcipue qn fuerit estas post ipam septetrionalis pauce pluuie et autu' austrin' pluuiosus, et qnqz multiplicant catarri i hyeme et pcipue etia i regionib' meridionalib' propter repletione capitis. Inqt Hip. plurib' eorum qb' accidut catarri no accidit sple. Inqt. G. qm plim q egritudine hz i mebro emoctue alia mebra hz icolumia. Dico aut fortasse qm pparat' catarris subtiliores hz humores et ille cuius hores ingrossant non pparat catarris multum. Et qn sodia est conueniens catarro addit in eo cum attractione.

De signis. C. xii.

Signu catarri acuti calidi si e coriza est rubedo faciei et oculorum et mordicatio ei' qd currit et subtilitas ei' et caliditas tactus ei'. Et qnqz accidit cu eo febris et no iuuat ea. Et si est i gutture acuitas ei' qd descedit ad guttur et vehementia adustionis ei' et attractio ips' et subtilitas ei' cu inflammatione seuit qn ips rascatur et significat ipm spum ad caliditate declinare et rubedine. Et est hic et oppilatio qnqz et nausea et comotio acuta. Frigidi aut catarri signu e frigiditas ei' qd currit si e i naso et pdotio i naso cu tetione frontis et vehementia oppilationis et nausea, et qnqz sit ips grossitudo materiei et si e ad guttur frigus eius qd rascatur et albedo ipsius et iuuamentum a febre si accidat.

De cura. C. xiii.

Cura catarri est coprehensa in accidib' diminutionis materiei et oppone cause facientis et sectione cursus: aut commutatione dirigant mot' ipsius ad partem alia et antecessione prohibitionis eius ex quo fortassis generat sicut chasis in naso et vlcera sup nares aut sicut asperitas gutturis et tussis et vlcera pulmonis et q sequunt ea et apta. Et ea omnia indigent repulsione fastidij: et diminutione repletionis et cibo et vino. Et sternutatio e nociua in principio aduentus catarri et corize prohibens maturationem humorum contentorum in cerebro q no maturantur nisi cum quiete et cu hoc ipa trahit ad ipm supfluitates alias et est post maturatione vltimi iuuamenti valde propter illud qd euacuat de supfluitatibus maturis. Et os qdem ne patiens catarru et corizam repleat ventre cibis quare repleatur caput eius: et vt assiduet calefactione capitis et elongationem eius a frigore et minuat ipsum a septentrione: et pcipue post austrum. Auster enim replet et rarificat et septetrio costringit et exprimit. et minoret potu aque congelate neqz dormiat in die et sitiat et fame patiatur et vigilet quantum potest qm sunt initium cure. Et incipiat a fluxu ventris et extractione sanguinis. Deinde a fluxu ventris post ipam. Bonu enim est si necessitas indiget ambo simul. Et raro qdem administretur phlebotomia: et pcipue in principio nisi si non tolleretur illud propter multitudinem: et melius est dimittere ipsam et non phlebotomare dum no accidit a tussi. Si autem tussis est parui sputi necessaria est parua phlebotomia lenis renouans humorum: propterea fortassis qz facit necessariam esse iterationes, et administretur sirupus de papauere si assint vigilie et succarum si non sunt vigilie. et clistere attrahat superfluitates et tu leni via cum eo quod sit sicut aqua ordei vt faciat penetrare eas, et cum inuenitur cum catarro pontio in mamillis significat qz ma declinat ad latus. Fiat ergo inceptio cu phlebotomia et suffumigationibus. et qnqz accidit febris et pilleqde ad tussim conuenientes sut ad asperitate pectoris no ad materias capitis. et sputas vt tolleret sinim et frangat eu cum comixtione sirupo

pi de papauere et aqua. Et si voluerimus confortare pectus tunc aqua ordei et sauic. Et qui cum catarro fuerit tussis non balneet. ¶ Et illi in quo plouerant catarri estate et hyeme p[ro]pter co[n]ditiones sunt ex eius magis iuuatiui: et motus membrorum inferiorum est valde iuuatiuus ad catarros propter attractionem materiarum ad inferiora. Deinde administra quod narratur ex vaporationibus et suffumigationibus cum obseruatione ne administretur sup[er] repletionem. Et ille qui consuetus est pati catarrum quandoque prohibet aduentum catarri suo subito introitu ad sudandum in balneo ante aduentum catarri. Et oportet eius dispositionem ut regatur cum eleuatione capitis et eleuet puluinar et non resupinatio fiat in somno. Materiei autem diminutio est cum administratione mundificationis capitis. In calida quidem cum phlebotomia et solutione ventris educente humores calidos et clisteribus trahentibus materiam ad inferiora. Et in frigida quidem cum medicinis soluentibus proprie a capite que sunt ex eis que bibuntur et quibus sunt clisteria. Et ad summum oportet ut minorentur comestionem et potus aque et repellatur eis omni die et nocte et remouebitur. ¶ Oppositio autem cause efficientis calide quidem est ut sit sollicitudo in infrigidando caput cum eo quod est infrigidans secundum potentiam sicut introitus balnei dulcis omni mane qui est iuuatiuus et effusio aque super extremitates et iunctio capitis et extremitatum et simili et ani et testiculorum et que sunt in circuitu eorum cum oleo viol. Et embrocce administratio facte ex ordeo et papauere et viol. et camomilla: et effusio fortiter infrigidantium aceti super caput et declinatio cum cibis ad illud quod alleuiat et infrigidat et humectat et administratio mellis rosati omni die. ¶ Oportet sollicitudo quando incipit commotio et sternutatio in calefaciendo caput et vaporando ipsum cum panno calefacto usquequo sentiatur calorem iam peruenisse ad cerebrum et obseruando caput suum illa fumi. Et quandoque necessarium est ut fiat vaporatio cum sale et milio. Et quandoque fit vaporatio cum aquis calidis ante fere quo possibile est eas tollerare. Et administrentur in eo embrocce maturatiue resolutiue et iunctio extremitatum cum oleis calidis sicut est oleum anetinum et oleum camomillinum et sansucinum. Et fortius illis est oleum rutaceum et oleum de be et oleum de alio et oleum laurinum. Iungantur eis testiculi et que sequuntur eos et anus et lumbi et extremitates et lauetur caput cum sapone constantinopol. Oleum vero in quantum potest fac ne tangat caput nisi non inueneris exsiccationem ita ut indigeas infusione seruante calefactionem et sit post exsiccationem et ut administretur super caput et frontem linimenta ex sinapi et costo et similibus et ablue ipsum cum aqua saponis et similibus: et ut declinet cum cibis ad illud quod alleuiat et subtiliat et calefacit et exiccat cum hoc ut ex eo liniatur pectus. Et quandoque necessaria est administratio medicinarum rubificantium ita ut in eis recipiatur stercus columbinum cum sinapi et ficus et mentastrum et galbanum et ruta agrestis. Ideo administratio earum et ad ultimum calefactio capitis et ipsius exiccatio conferunt et expellunt illud quod accidit. Et oportet in hoc catarro ut non ingrediatur balneum ante maturationem. Immo administrentur vaporationes sicce. Et ex eis que conferunt in eo est odoramentum muschi: et similiter impletio auris ex lana infusa in oleo calido calefacto usque ad terminum. ¶ Ab scissio autem cursus fit cum gargarismis laudabilibus frigida congelatione sicut gargarismate ex aqua frigida et aqua rosarum et aqua lentis et aqua coriandri et aqua in qua decocti sunt cortices papaueris et aqua granatorum et. Frigida quidem ad calidum et calida ad frigidum. Et sicut linimentum gutturis cum vino in quo est contrita myrrha: et proprie in frigido. Et similiter retentio auellanarum in ore factarum ex opio et storace et thure et croco precipue quando deglutiat aquositatem capitis. Et sunt sirupi qui habent proprietatem in hoc sicut sirupus de papauere purus ad calidum et sirupus de papauere factus cum decoctione in qua posita sunt sicut myrrha et crocus. Et alia ex eis que dicuntur summus in antidotario ad frigidum. Et oportet ut in potu detur sirupus de papauere cum in principio ut prohibeat a pectore. Quandoque retinetur et cum sanatum est sputum non est conueniens ut sic sirupus sicut vaporum retinetiuus administrati ita quod trahit in choaias retentos vapores. ¶ Et isti quidem vapores sunt sicut vapores ad calidum et frigidum simul: et sicut nigella ad frigidum vaporata odorata. Et costus et et nigella frixa quando odoratur ligata in panno lineo sunt iuuatiua valde. Et similiter suffumigationes notata cochia. Et similiter vaporatio vini aut aceti super lapidem molarem ignitum. Et ex eis que iuuant ad illud est suffumigatio cum thure et xiloaloe crudo et vernice et storace. Tamariscus autem et rosa ad calidum et sandali rubei et fabe et ordei infusum in lacte acetoso ex quo butyrum est extractum proprie et zuccarum et similia: furfur infusum in aceto eis fiat suffumigatio ad calidum. Et similiter vaporatio aceti a lapide molari ignito est [illegible] desiccatiua. Equatio autem essentie est sicut administratio electuariorum et receptio dragagantum [illegible] ex decoctis [illegible] permisceatur grossitudo eorum subtili quod descendit [illegible] et descendat et non inuiscetur ad profundum et fiat [illegible] sputum et administratio eius quod subtiliat illud [illegible] in sua grossitudine et viscositate sua. Et quandoque catarrus frigidus non est conueniens introitus balnei ante maturationem. Et si est calidus propter illud non erit multum nocibile [illegible] eo. Attractio vero eius ad partem aliam est sicut illud quod [illegible] tur quando timetur quod catarrus descendat ad guttur: [illegible] habetur ad nasum cum sternutationibus et oportet [illegible] rum. Et sicut illud quo facis quando catarrus [illegible] riora ex administratione ventose super mechanem et similiter [illegible] nes super embroccas factas ex odoriferis attrahentibus materiam ad partem nasi. Antecessio autem est sicut quod custodiatur et patiens a nocumento suo et pars eius cum [illegible]. In calido quidem est cum iunctione pectoris ex oleo viol. Et acceptio aque ordei cum aqua viol. [illegible] et aqua [illegible] rum dulcium. Et administratio sorbitionis facte ex amido farina ordei et fabarum et cum lacte misto si non est febris. Sed lac si adest febris et administratio electuariorum [illegible] rum et siruporum de papauere frigidorum. In frigido vero [illegible] cum oleo viol. et sambucinum et administratio sorbitionum [illegible] tum sicut tritici cum melle et sicut furfur tritici cum oleo amigdalino et melle et sicut panis cum rob. Et administratio electuariorum lenientium calorem et siruporum et [illegible] lidorum et si opus fuerit cum storace et postea [illegible] in catarris maturatis eos et expellit ab eo quod sequitur [illegible] ex membris ubicunque fuerit illud quod accidit [illegible].

¶ Et vinum quidem non est conueniens eis. Et quandoque [illegible] rat eis hoc in principio: post maturationem autem [illegible] suratum est conueniens. Et oportet ut sit in illa dispositione [illegible] cholicum [illegible] et pinguia quidem mala ad eos [illegible] maturationem in subtili principio.

Tractatus secundus de egritudinibus dispositionibus nasi.

De fetore nasi. Cap. i.

Causa fetoris [illegible] ascendentes ad ipsum ex ipsis pectoris et pulmonis et stomachi humores putrefacti [illegible] ossium aliquando talis quod sicut accidit in [illegible] ulceratis: et est putridus [illegible] rius. Et quandoque peruenit odor eius ad superiora et similiter odoramento fit aut humores putrefacti in [illegible] in cerebro [illegible] aut in anteriore parte eius aut in ea parte qua [illegible] trefactio et corruptio accidit illis ossibus [illegible] est difficilius ut per hemorroidas in naso putrefactas.

De cura. Cap. ii.

Oportet ut precedat mundificatio eius [illegible] aggregatum ab humore malo si est in [illegible] eo quod in choaiis et profundo eius [illegible] nasi et cerebro. Deinde administrentur medicine [illegible]

que sunt ex teriis et caputpurgiis et insufflationibus et reliquis que sunt excepte in hoc. Et rectius quidem est ut abluatur nasus al cas cum vino. Deinde ex illis teriis administretur teria ex myrrha et amomo et acacia facta cum melle: aut myrrha et amomo: aut myrrha cum oleo de neridem: et sunt plurimi diversitatis secundum istius medicis secundum diversitatem ponderis: et sunt ciperi et spica et rosa et sandali et calamus aromaticus et amomum et gariofili et myrti et aloes et rosa et aliquid ex sale commiscetur: aut separatim et tota resoluta in implicatio subtili super quam pulverizetur subtilis pulvis factus ex gariofil et ciperi et ramic et laudani pulvis ex quibus. et ex myrti calami aromatici nitri ros. gar. olibani ana. ʒ. i. myrrhe gallarum amborum ana. ʒ. s. mirabolani cum fece ambarum ana ʒ. iii. clamie et sal gemme amborum ana kirat iiii. administretur ex eis teria et ex caputpurgiis caputpurgiis cum succo melancie. Et meliora caputpurgia et magis iuvantia ex eis sunt urine asinorum. Illa enim nunquam fallunt. Et ex experimentis bonis est ut resoluantur troc. andara cum recepti tyriaca in vino et distillentur in nasum quia sanatur et decoctio aldarsahan cum vino odorifero est bona valde. Administretur ergo aliquibus diebus et naribus attrahatur. Et ex linimento est ut liniatur illud quod est terius cum colcotar et de folia sani im terit cum aqua et liniatur ex eis nasus. Et hoc medicamentum karitis et est myrrhe. iiii. ʒ. et due terne calsigre. ʒ. i. et. vi. et amomi similiter conficiuntur cum melle. Et ex insufflationibus est ut insuffletur in eo metastrum ipsum aut helleboris albus et ostracum adustum. Et ex medicamine predicto sine teria est ut insuffletur globallam in naso. Et ex attractionibus cum naribus ex eis que sunt experte est decoctio aldarsahan cum aqua: aut vino et administretur diebus aliquibus. Et ex eis que capta sunt in cura eius: et propter quod est in anteriori aut asino ex parte eius putredo sunt duo caute in dextra parte calue et sinistra eius coram auribus que sequuntur ad ambo tempora: aut cauterium unum super medium capitis.

De ulceribus in naso. C. iii.

Quandoque generantur in naso ulcera aut ex vaporibus acutis: aut in aliis: aut ex catarrhis acutis: et sunt aut sordida putrida: aut crustosa: aut ulcera ex bothor: aut ulcera pura: et sunt aut apparentia aut intrinseca.

De cura. C. iiii.

Nasus est membrum humidius aure et siccius oculo. Quare oportet ut sit cura ulcerum eius prima cure ulcerum auris et oculi. Oportet ergo ut sint medicine exsiccatives ulcera nasi minoris exsiccationis quam medicine exsiccative ulcera auris et vehementioris exsiccationis quam medicine exsiccative ulcera oculi. Ulcera enim nasi indigent re que sit in minus exsiccationis. Amplius sufficient materie currentes aut vapores ascendentes nunc cum eis cum mundificatione eorum et attractione ipsorum ad partem aliam sicut sciuisti. Et ad summum necessarium est ut evacuetur caput et confortetur cum eo quod sciuisti: deinde intendere in nares. Et scias quod omnes medicine nominate in hemorroidibus et alar sahereti quas dixi sumus sunt iuvative etiam in ulceribus qui sunt fortia et qui servient cum mucilaginibus: et ex eis que similiter illis donec leniuntur conveniunt omnibus ulceribus lenibus et sicca vero ulcera curentur cum unctione facta ex cera cui administratur quandoque est medietas eius de medulla cruris vacci dissoluta cum aliquo quod sit sicut oleum nenufarii et sisamini. Et convenientius ipsis me est olim ros. et post hoc ex eis emplastrum et cum curetur cum unctione facta ex oleo viol. cum dragaganto: aut pauca spuma plumbi et malue: et cum terra sisa in ysopo. Et quandoque confert phlebotomia vene in extremitate nasi post cephalica et ventosa nocte et solutio ventris. Ulcerum autem ad que currit materia acuta: aut maligna cura sit difficilis et necessaria est evacuatio. Et quandoque indiget solutione ventris ex hieris que sunt magne. Et

os ut assiduetur ablutio eorum cum nitro et sapone et post hoc qui componitur et ascidi et sapone compositio ad consumendum. Deinde administrentur medicine vehementis exsiccationis ex quibus est hoc. Recipe corticis eris et calcadis et arsenici rubei et citrini omnium ana. partem. i. conterantur et infundantur in felle tauri aliquibus diebus donec rubescant in eo et administrentur. Et quandoque addetur in eis amomum et myrrha et vitriolum et psidia et crocus et aluminis omnium pondus. i. Et medicamen Rasis expertum est ut sumantur ciperi et aluminis et galle et myrrha et crocus et arsenici et administrentur. Ulcera autem vehementis doloris curantur cum plumbo usto abluto et cerusa et merdasengi fiat ex eis emplastrum cum oleo ros. et cera. Ulcerum autem bothorosorum cura fit cum oleo ros. et cum oleo myrtino et merdasengi et aqua ros. et pauco aceto emplastro facto ex eis. Ulcera abo manifesta cum hoc emplastro curantur cerusse. lib. i. merdasengi scorie plumbi usti ambarum ana. ʒ. iii. misceantur cum vino et oleo myrtino. Et ex medicis quidem consuetum est ut sumatur quantum acetosum et decoquatur in vase ereo donec perveniat ad medietatem et liniatur ex eo tenta. deinde administretur. Et ex eis quibus curantur sunt troc. andaron quandoque infusi in vino et quandoque infusi in aceto et aqua secundum quod vides. Et ex emplastris quidem bonis est ut sumantur scoria plumbi et vinum vetus et oleum myrtinum et aggregentur omnia terendo super ignem leniter accensum et moveantur donec ingrossentur et serventur in vase ereo. Et plumbum ustum est in iudicio scorie plumbi. Et oportet ut administrentur succi sicut soluantur cum medicinis quoniam est valde iuvativus.

De cura ulcerum que nominantur ulcera bukia. C. v.

In principio quidem sufficit oleum ros. solum: aut cera et adeps gallinaceus. Et fortius illo est emplastrum de cerusa et peplue emplastrum mixtum cum mucilagine granatorum et cydoniorum. Et si exsiccationis additio egent ponatur in ipso scoria argenti: et quandoque confert sola cum oleo lentiscino. Cum autem egritudo parumper sit fortior administra hoc emplastrum. Recipe cerusse. lib. i. merdasengi. ʒ. iii. plumbi adusti abluti conterantur cum vino. ʒ. iiii. fiat ex eis unguentum cum oleo myrtino et aceto. Cum autem egritudo sit chronica et fortis valde fiat unguentum huius modi. Recipe merdasengi. ʒ. iiii. antimonii. ʒ. iiii. aluminis. ʒ. ii. fiat ex eis unguentum cum oleo lentiscino et aceto. Et fortius eo est illud. Recipe eris usti et calcanti et myrrhe omnium ana partes. vii. calcadis. vi. partes aluminis iameni gallarum scorie eris omnium ana partes. iiii. eris partem. i. et s. aceti. lib. i. et viii ʒ. coquantur in vase ereo donec fiant in substantia mellis et fiat inde linimentum.

De oppilatione in chalasis. C. vi.

Oppilatio in chalasis est res retenta in anteriori parte eius ita ut prohibeat transitum ex gutture ad nasum: et ex naso ad guttur: et quandoque est humor viscosus et tenax: et quandoque est caro nata: et quandoque est crusta.

De signis. C. vii.

Et oppilatio facit nausitatem ita quod prohibet insufflationem emissionis ad hoc ut sibilatur in chalasis quare facit tinnitum factum ex ea.

De cura. C. viii.

Utantur leniis anisi. ʒ. i. castorei. ʒ. s. opii crocei amborum ana kirat. i. myrrhe. ʒ. s. fiant ex eis pillule et fiat ex eis caputpurgium cum aqua sansuci humidi. Et multotiens quidem indiget dispositio operatione manus et ratione nasi cum radio proprio nasi quo possibilis est rasio. Rasio igitur non cesset donec minuatur: et quandoque egreditur cum rasione res plurima de casus summa mirabile homo. Forasse enim cum aquei medicata te libere. Si autem non adiuvat illud fiat quod diximus in capitulo hemorroidarum.

De cura morbi qui est sicut in equis. C. ix.

Xcuratio eius est vt fiat caputpurgiū ꝛ gargarismus cū medicamine huiusmodi decoquātur galle cōtrite cū aqua grāti dulcis submersi donec bibat ipsum. deinde exiccentur ꝛ cū eo misceat. lb. s. turis aut sarcocolle ꝛ pficiat vice alia cū aqua grāti in q̄ cocte sunt galle ꝛ administret faciēdo caputpurgiū ꝛ gargarismū dieb⁹ aliqb⁹. Et ex eis qbus curat est vt ponatur in naso ticar cū cera ꝛ oleo ꝛ fiat hoc sine intermissione donec sanetur.

De constrictione nasi. C. x.

Sanus ꝛ laudabil⁹ est vt impleat interius deinde m cōs exterius ꝛ extrahat ex eo quo plenus est paulatis donec cōs. linimēta vero iuuatiua i hoc que os ponere sup fracturā si parū aloes ꝛ croci ꝛ mel ꝛ myrrhe ꝛ sarcocolle ꝛ gallia muschata ꝛ luti armenii ꝛ luti romani ꝛ malua ꝛ laudanū ꝛ liniant cū aq̄ alatel ꝛ aqua tamarisci. Verū nos fortasse rememorabimus relatōnem huius capli in libro fracture ꝛ restaurationis.

De hemorroidib⁹ ꝛ alarnabet in naso. C. xi.

Emoroides q̄dē sūt carnes addite nascētes: ꝛ b q̄daz sunt carnes molles al. ꝛ nō ē in eis dolor ꝛ iste sunt facilis cure. Et q̄daz sunt rubee aut fusce vehementis doloris: ꝛ iste sunt difficilis cure p̄cipue qū ex eis currit sanies fetida. Et q̄daz est ex eis illud q̄d est cācer corrūpens figurā nasi ꝛ dolorem faciens cum extensione sua vehementi. Et ille est q̄ē fusci coloris male generatiōis valde i pfunditate plurima cui⁹ cura ē blā dimētū sine incisione ꝛ rasiōe. Verū inter cancrū ꝛ hemorroides malas distat: q̄ā caro nata si ē post egritudines i capite ꝛ catarros ē hemorroides: ꝛ si nō ē sui fluxim mo accidit post claritatē nasi ꝛ pturationē cursus ē cācer ꝛ pprie si fuerit ante aduētū ei⁹ i cerebro egritudo melancolica ꝛ fuerit pncipiū eius sicut cicerum aut auellana ꝛ i ceperit augmētari ꝛ accidet i palato durities: ꝛ cācer q̄dem vt i plurib⁹ est nō habēs saniē ꝛ cursus ad palatū: imo ē siccus durus ꝛ hemorroides q̄daz elōgant ꝛ fiūt hemorroides pēdētes. ꝛ q̄daz elōgātur adeo q̄ ex naso egrediūtur ꝛ palato. ꝛ oēs medicie que pferunt alarnabet pferūt hemorroidibus ꝛ q̄daz necessariū est vt frāgatur carum vernia.

De cura. C. xii.

Verū q̄ illarum sunt ex diuisiōe p̄ma incidūtur q cū cultello paruo: deinde raduntur cū rasorio multū. Et q̄ sunt ex diuisiōe secūda melius ē vt coquatur aut cū medicinis quas diximus sumus aut cū igne aut cū cauterio paruo subtili ꝛ incidat cū rasorio extrahēdo q̄d in naso est ex additiōib⁹ ꝛ superfluitatib⁹. ꝛ melius q̄dē rasoriū est illō q̄d ē vt embuba: deinde effundatur i nares post illō acetū ꝛ aq̄. Nō si melioret post ipm̄ abscisio ꝛ remoueat oppilatio bonū est: ꝛ si nō. vicinas remanēt ex eis i pfundo reliquie: ergo necessariū ē vt administret serra subtilis: ꝛ ei⁹ cū modus ē vt sumant fila ex capillis: aut seta ꝛ ligent ita vt ligatura illa fiat sicut serra hās dētes ꝛ innitat i acū de plūbo lunatā intromittēdo p nasum donec egrediat ad palatū. Deinde serret cū ea residuū carnis extrahēdo eā ex duob⁹ laterib⁹ sicut fit cū serra. Deide accipe embubam ex plūbo aut ex pēna ꝛ volue sup eā pānū ꝛ puluerisa sup eum medicinas hemorroidarum sicut medicamē de charta ꝛ medicamē andarō ꝛ reliq̄ q̄ dicem⁹ post ꝛ intromittim⁹ ipam in nasum vt remaneat locus anhelitus apertus: ꝛ q̄n fit rasoriū sic lunatū sed ē vt embuba pole est vt cōsequat eo voluntas ex mūdificatiōe. Et q̄n administrātur i hemorroidibus isti in incisiōis ꝛ abrasiōis ꝛ medicie corrosiue os vt sternutet post illud donec destruat ois putredo ꝛ serratura. Medicie do q̄bus curant ille q̄ ex eis leues sūt sunt sicut tēta facta ex cortice granati dulcis cū aqua in nec cōsiciat ꝛ administret illud sine cessatiōe. Et a capi sed ē ardū iuuamēti aut tenta ex vinē viridi pura aut ex pulpa colloquintide: aut ex trace cupsi cuz aliquibus cuiū administret aliqb⁹ dieb⁹: aut tenta subrosia ... oximi solū: aut submersa in aqua ei⁹: deinde puluerisa sup ipas sicci: aut i vino ꝛ puluerizet sup eā ... aut ex cōgelato aque vtriusq3 granatoꝝ cortice ... ex ꝛ pulpa: aut tēta cū melle ꝛ oleo rosar. ... q̄bus dieb⁹: aut insufflatō ex arsenico ꝛ calce ... cū aceto ꝛ exiccato. Medicie vero q̄b⁹ iste curant ... chronice sūt sunt tēte ꝛ pulueres ꝛ vnguēta ... sunt sicut alumē ꝛ myrrha ꝛ eo vsui ꝛ corticem ... dex lilij albi ꝛ calcitū ꝛ colcotar ꝛ atramētū ꝛ ... ex eis cū vino: aut aqua oximi: aut aqua ambob⁹ granatorum cū pulpis ꝛ corticib⁹ ... insufflatiōes administrentur. Si aūt nō pferūt fiat tēta ex huius aquis ... pluerizet res pluria ex calcadis ꝛ colcotar ꝛ cal... re eis ꝛ atramēto ꝛ alumie sui cōpitat: ... vt administret post incisionē. Si do illud nō ... administret alchalidicō. Etiam dictū ē q̄ semē ... sanat hemorroidas in naso si fuerit cicer ... via q̄ est sup extremitatē ... trōmissa i ambas nares destruet carnē additā ...

Alarnabet do est rectius vt curet curatiōe illud q̄dē post euacuatiōnē repletiōnis a corpore ... Si aūt fuerit leuis administratio ex medicinis ... dicimus foetes sicut insufflatiōnē ... rhe ꝛ aliorū ... colcotar galle ... ambob⁹ ... suffles in ipso aut fiat ex eis tēta. Et medicamē q̄d ... eligit est vt sumat aq̄ duorū granatorū cū ... bus ꝛ pulpis suis ꝛ decoctorū decoctiōe parua. Deide ponatur in vase plūbi: deide sumātur scepe ꝛ ... diu donec fiāt sicut massa ꝛ imbibat ex tēta ... aliorū granatorū cū tūc lenes. Deide sūt ... lōga ꝛ intromittant in nasum ... gelent in q̄busdā horis ꝛ extrahant a naso ꝛ ... sua tūc ꝛ palatū cū succo aliorū ꝛ ... mē. Est. n. iuuatiuū vlcerū ꝛ hemorroidarū ꝛ ... q̄dē iuuamētis ē q̄ ipm nō efficit dolorē ... ꝛ q̄n aggregat illud ex triūs granatis p̄ꝛo ꝛ ... ꝛ dulci. Sin ergo hemorroide fuerit fortis ... acetoso. ꝛ si fuerit plurime humiditatis addat ... co. Quidā vero eorū q post. G. fuerūt addiderūt ... in ipso parū colcotar ꝛ salis armoniaci ... ex eis q̄ cōferūt eis est medicamē ... te corrosiue ipsorū suffilate i ipso: ꝛ ... nec gelent. Postea administrent tēta ꝛ ... de remoueat insufflatio post remouet ... tiōe fiat illud donec cadit ꝛ ... iam expte sunt. Nā qū ipse impleuer lana ꝛ ... in nasum corrodit alarnabet sicut corrodit ... ꝛ nūc cupsi ē iuuatiua ei. Et ex eis q̄ ... terat atramētū viride sicut alcohol ꝛ ... ne ꝛ sero sanatur. ꝛ q̄n abscidūt alarnabet ... mo retinēdū⁹ sanguinē ei⁹ est latū ... eū ita vt fiat laui grossū ꝛ iferi valde ...

De sternutatione. C. xiii.

Ternutatio est motus pprius cerebri ad expellendum humorem aut materiam aliā cum o ... nilio aeris naribus attracti subito ... ꝛ oris. Et sternutatio quidem cerebro ... pulmoni ꝛ eis que secuntur ipsum. Quidam ... sum aeream q̄ cerebrum non redit ad sternutationem ... nū q̄n conuertuntur humores nocitiui ... eum cum aere naribus attracto ꝛ illō nō est necessarium.

imo nō indiget aere in hoc nisi velit corpus plenū aere cui os attractō ad pectus būorib⁹ sit cōtinua. Aius ergo cō fertur aer totus motu lacertorum pectoris et velamis labo rioso et expellit ab interiorib⁹ ad exteriora cogit cū festi natiōe pro suas lōgiores ex pectore ad extra et est adiut⁹ ad expulsiōem et ad victoriā: quā ipsum cōminuat cōmotō aeris qui sequitur ipsum et adiuuat virtutē expulsiuā ad inci dēdas materi ā re repelēdū eas. Et sternutatō quidē est nociua valō in principio catarri et corize ppē necessitatē quietis quā hēt būor: in quo queritur maturatō. Et qnqz multiplicat in febrib⁹ et eis similib⁹ nisi qz dealbat vires et replet caput superfluitatib⁹. Et qsqz excitat in febribus sebotomiaz: quare os vt sit sternutatō in retētione eius vt nō attrahat singulū nocēte cōmotiōe sua. Et sternuta tio quidē est que accidit in principio paroxismorum febrium. Judi vero existimerūt et nō excesserūt veritatē qz cōue nictor: signū capitis sternutatū i ea ē vt sit agitipsum nō iuuet expositiōem forme neqz sit cōuersus. Non ergo cōse quest cū malitia. Et sternutatō quidē est ex reb⁹ magis iuuātib⁹ ad exiccādū caput qū materia aut est pauca que expelli potest quāuis non sit maturata: aut est ventosa quāuis sit plurima: aut est vaporosa: sternutatio est ex reb⁹ magis valētib⁹ ad repletiōes vaporosā in capi te: aut est grossa que nō est digesta. Si aūt est plus hoc tunc significat fortitudinē cerebri. Et ppē hoc ille cui⁹ mors est proxima non pōt sternutare: et ille cui ex eis ad hibent ea que sternutare faciūt et non sternutat nō spat salutē eius. Et ipsa est ex eis que adiuuāt ad expellen das superfluitates retentas et faciūt ptū facilē et expulsiōes būdie et sedeant grauitatē capitis. Uerum ipsa nocet ei i cuius capite est materia que indiget quete ad hoc vt ma turet: et vt nō calefiat illō qō sequitur eā et vt nō moueat ei mēdo q attrahat ad ipsam aliud ab ipsa: ipsa ē nociua etiam ei in cuius pectore ē materia plurima aut cruda.

De medicinis prohibentib⁹ sternutatiōes. .C. xiiij.

Ex eis que prohibēt sternutatiōem sunt oleū ros. et oleū de salicib⁹ que vehementer sedāt eam. Et qsqz prohibet si sorbitō calida sorbeat aut balneet caput aq̄ et effundat oliū calidum in ambab⁹ aurib⁹ et resupinatō sup puluinar calidū positum sub collo et odoramentum pomorum et nesum et similiter odora mentum spongie marine est ex eis que abscidunt eā et cogitatio et sollicitudo eorum p que remotō fit ab ea et per accidit abscidit. Judi vero iuuātur eo qō fluit ex re b⁹ sic posiris sup ignē et assatis et sumat ahēz cogit et accipiat illō qō currit ex eis et narib⁹ fugat aut sit ex eo capitpurgii. Et ex eis q ipsam prohibēt ē vehementia fricatio in ipsa et vt retineat et est medicamē sufficiēs ei cui est debilis. Et ex eis que prohibēt ipsam ē fricatō ocu lorum et extremitatū et palati et formido oculi et ve hementia ei⁹ et cruciatio et palpitatio aspectus ad supe riora et inclinatio et prruitatio et iunctio lacertorum cū eleua tione labiorum et pssio lacertorum mandibularum et propter pro hibitio somni et timor exaltatōis procedēs et cautela a pauore et somno.

De facientib⁹ sternutationem. .C. xv.

Ut helleborus alb⁹ et castoreū et cōdisi et piper et sinapis aggrega ea: aut singulariter accipe et cū penna appōe ea i nasos aut accipiat piretrū et gal li gatia et ruta siluestris et aloes et ex eis fiat linimētū: se mia so sternutationē faciētia sunt opiū quō odorat et sti patō albedarūgi et anisol et rosa cū suo plio. Et ipsa ē ex eis q̄ faciūt sternutare calefactos et linimētū interio ris partis nasi ex medicamie sternutatōis provocatio re ctior eius infusio eius in ipsū.

Res que cadant in naso. .C. xvj.

Termutes būo id est aliqb⁹ medicis et itromitū tur i os ei⁹ et narē sanā. qnqz sternutauerit egre dietur ex ea res: et ista sunt quasi ex eis qrū relatio preterijt.

De desiccatione nasi. .C. xvij.

Uandoqz fit pp caliditatē. Et qsqz fit pp siccita tem vehemētē. Et qsqz fit pp humorē viscosum q̄ exiccat: et curatio vniuscuiusqz eorum est manife sta. Et res magis iuuātes i ipsa sunt olea et succi fri et hu midi: et extractio humoris si fuerit post lenificatione ei⁹ cū aliquo oleo aut succo ita vt nō egrediatur illud cui⁹ nō queritur egressio.

De prurītu nasi. .C. xviij.

Uandoqz fit pp vaporē calmātē pp catarruz calidū si etiam pp catarrū fortis cursus quāuis sit fruo. Et qsqz fit pp bothor. Et qnqz fit pp motū fluxus sanguinis narii et est ex signis crisis et ex signis variolarum et morbilli sm qz scies i loco suo. Et cura vni uscuiusqz eorum ē cū eo qō sciuisti ex principio facile.

Fen sexta de dispositionibus lingue et oris et est tra ctatus primus.

De anatomia oris et lingue. C. i.

Os est membrum ne cessariū ad hoc vt perueniat cib⁹ ad cōcauitatē īferiorē et coicat i hoc vt perueniat aer ad cōcauitatē superiorē et cōferat i expulsiōe superfluitatū ag gregatarum i ore illō quā elongatur et sit difficilis earum expulsio ad īteriora. Et ē vas vniuersale mē brorum locutiōis i bōie et vociferatōis i reliquo aīalib⁹ vo ciferātib⁹ ex sufflatōe. Et lingua q̄ ē mēbrū ei⁹ ē ex instru mentis cōuersiōis cibi masticati et iustio vocis et extractio lrarū et ad ipsaz ptiñ discretio gust⁹: et cuius superficies ei⁹ īterior ē cōtinua cū cute meri et īterior pte stō. Et eius strata ē diuisa i duo media corā commissura neruali: et īter ista duo est colatio i ligamētis et venarum. Et sui iaz sciuisti lacertos ei⁹ mouētū et sensibilē. Et melior lingua ē ex po tētia bene loquēdi ē illa q cōmēsurata ē i lōgitudie et la titudie sua q̄ ē subtilis apud extremitatē suā exteriorē. Et qñ lingua ē magna et lata valde: aut parua sicut spasmata būo tamen nō ē potens loq. Et substātia qdē lingue est caro mollis alba quā coopuerūt vene parue itratos san guinē rubeū et calorē ei⁹ qre alie sunt vene et alie sunt arterie. Et in ipsa sunt nerui plures pcedētes ex neruis. iii. venētib⁹ ad ipsam quos iam dixim⁹ i anatomia ner uorum. Et in ipsa ē ex neruis et venis vltra qz credat esse in suo simile: sub ea sunt duo orificia que ambo ingrediū stillas et sunt fontes saliue q̄ ad carnē pueniūt glādosaz q̄ ē in radice eius et noiant generantes saliuē. Et isti duo fontes noiant duo haurientia saliue plerūqz ro. ē lin gue. Et panniculus qdē q est in circuitu eius ē cōtinu⁹ cū pāniculo totius oris et vsqz ad meri et stōm. Et sub lin gua sunt due vene magne virides ex qbus pcedūt vene plures et noiantur due ranine.

De egritudinibus lingue. C. ij.

Uandoqz accidūt lingue egritudines facientes no cumentū in motu ei⁹ ita vt destruat aut debi litet aut mutetur. Et qnqz accidūt ei accidentia facientia nocumentū ei in sensu tactus et gustus: ita vt de struatur aut debilitet aut mutetur qnqz destruit vn⁹ duorum sensuum eius sine altero sicut gustus sine tactu. ppterea q egritudo potentiā habet eius accidit nocumentū est de bilior et maior virtutū: et egritudo qdē qnqz ē malitia cōplexionis: et qnqz est officialis: aut ex magnitudine aut puitate aut corruptiōe figure aut corruptiōe sit⁹ quare

nō dilatatur ꝑ eos neqȝ cōstringitur aut ex resolutiōe singula rie cōpositi. Et qñqȝ est egritudo cōposita sicut venū apa- tū. Et qñqȝ est nocumentū in ipso ramo nerui qui ē ei ꝓprius Et qñqȝ leditur etiā cū cōitate stōi: et qñqȝ p cōitatē pulmōis et pectoris. Et lingue quidē cōplo qñqȝ signat ex pte sapo ris vatiōis in ea ex eo qd sentit simile acetositati aut dul cedini: aut insipiditati: aut amaritudini: aut abhomina- tioni generate a putredine: aut ponticitati: aut stipticitati Qñ signō tn ex eius colore et ex eo qd inuenit i sapore qñqȝ ꝑ ali ipam vsqȝ ad egritudiēs plurēs alioꝝ mēbroꝝ Rubedo nāqȝ eius et ꝓprie cū asꝑitate signt apata sangui nea in pcib' capitis et stōi et pectoris: et albedo ipi' qñqȝ signt singos stōi et cpis et vētū phlatis in capite. Et qñqȝ signt se lenitā si color corporis est viridis. Et sapor eius signt bonitatē dñantē i corpore toto: aut stō et capite. Et qñqȝ significatō ei' habet ex pte būiditatis et siccitatis sic. Et siccitas qdē sentit sm duos modos: equoꝝ vn' est cū da ritate supficiei ligue et hec est siccitas lenis. Et hec est eius cursu biis ꝓfundi viscosi q est i ipa quā calor iā exic cauit: et hoc nō significat siccitatē i substātia: imo būidi- tatē viscosam aggregatā i ea aut ex catarro: aut ex va- porib' grossis ispissis. Et hoc est ex eis q faciunt errare medicos q qñ cognoscūt ex ūmo dispōnē exiccatiōis oris nō discernūt iter modū q ē ad ipam et iter eū. Et as- peritas qdē sequit siccitatē: et planicies sequit humidita tē. Et qñqȝ significat ligue dispositō ex dispōne mot' eius apud loquelā et ex dispōne diminutiōis ei' et leuitatis ipius et dispōne grossitiei ipius ita vt mirat oi hora et grauet motus eius et signt repletionē sanguis aut būidi tatis: et qñqȝ signt ei' dispositō ex apib' et bothor q accidūt i ea. Et tibi qdē possē eā exponere modos si- gnificationū ex hac acceptōe postqȝ ꝯprehēderis ꝑncipia vniuersalia iā pcita et pticularia que ostēdi.

De curationibus lingue. C. iii.

Quidē est curatio eius cū cōitate quā habet q cum capite aut stō pcd qd rectificat ambo: et ē ex eis quoꝝ vtriusqȝ scisti in suo caplo. Et qñqȝ est curatio ipius cura ꝓpria cū potōib' euacuā tib' fluxū ventris q sunt magis iuuatiue qȝ illa q vomi tum faciūt et ꝑmutāt cōplexionē: aut stipticitate: aut reso- lutiuis incisiuis subtiliatiuis q̄rum qd bibunt vtatur ad ipam pueniūt: et opportunius qdē bibunt huiusmodi post cibū. Et qñqȝ curat collutiōib' oris et fricatiōibus et gargarismis et olio et pillis retētis i ore factis ex spēb' que habent virtutes pdicās ꝫ necessitatē. Et melius q dem est vt sumat cōpressē: et os vt caueat i administra tiōe medicinaꝝ oris et lingue qd fuerit ex genere eaꝝ q nocēt gutturi et pulmoni vt nō attrahatur aliqd ex cur- su earum ad ipa.

De corruptiōe gustus. C. iiii.

Nocumentū ingredit in gustu ex tribus modis: et m totū illud est qñqȝ cū cōitate: et qñqȝ ꝓp egritu- dinē ꝓpriā ex malitia cōplonis aut egritudine officiali: aut cōi et signat p illud qd inuenimus.

De cura. C. v.

Cura eius si est cū cōitate ē vt cognoscas vtrū d c nem cerebri et rectifices eā cū eis que te docui- mus in caplo egritudinū cerebri: aut dispōne stōi: et tūc si cū fuerit repletio et humor malus oportebit vt euacuet. Nā si fuerit acutus euacuet cum eo qd fit ex hierapigra: aut pillis cochijs et pillis factis ex scamonea et pulpa colloquintide et sale napitico. Et si fuerit grossus tē oportebit vt euacuet cū hieris et administrent gargari smata dicta i caplo mollificatiōis lingue et cibet patiens cibis acutis sicut cepis et alleis et sinapi et aceto.

De mollificatiōe lingue et grauitate eiusdē et destructiō ne introitus in sermonē. C. vi.

Lingue mollificatō est ex sūma ꝑ pte nocumen l toꝝ ligue pdictoꝝ in eis que pcessit. Et qui dē nota qñqȝ est ex būiditate sanguinea aut [illegible] sa. Et qñqȝ est ꝓp eam ꝓpriā in cerebro. Et qñqȝ [illegible] in lacerto mouente ei: aut ramo veniente ab ipso [illegible] in sicco q fit cū cōitate cerebri et que fit absqȝ cōitate ei eis in quib' inuenit dispositio in reliquis mēbris [illegible] rentibus ex cerebro sensus et moti. Et qñqȝ signum [illegible] ria sit significa rubedo lingue et caliditas eius. Et qñqȝ signt q mā sit subtil aquosa multitudo narium [illegible] lis et paucitas iuuamēti ex resolutiuis et [illegible] quo ē stipticitas. Et qñqȝ pu enit mollificatō lingue [illegible] hoc vt ꝑueit loquela: aut fiat vel stilo vt [illegible] quidē est alsese et altites. Et ex pueris sūt qdā [illegible] sermo quoꝝ a locutiōe ꝓlōgat. Et ex eis qdā qui [illegible] tata in locutiōe su et est aliquis eius qui accidit egritudo causa solutus lingua eius ꝓpter lāsatiōem būiditatis [illegible] re cū lingua retinete in radice nerui eius et ꝓpter hoc puer alsbuga et qñ fit adolesces et temperatur būiditas [illegible] fit loquens expedite.

De cura. C. [illegible]

Poteret vt mūdificet corpus eius hieris [illegible] o deinde cū hieris maiorib': deinde [illegible] piro cū medicis sibi ꝓpriis. Et si erit [illegible] būiditate dñetur sanguis phlebotōet [illegible] tolet mentū: deinde curet cū gargarismis [illegible] gue et assiduatiōe motus eius post euacuatiōem. Et quidē iā scisti duo ꝑma capla in regimē egritudinis capitis. Medicine vero ꝓpe loco que [illegible] esse sunt ille que sunt cū resolutiuis incisiuis: [illegible] uis et gargarisatō cū aquis eaꝝ: et exempla [illegible] sunt sicut origanū et albasce et sinapis et ꝑretri [illegible] cortex radicis capparis et eius sicut sinapis et cōdit [illegible] hud cū eo qd fit sicut alumen et aceti squillitici. Et qñqȝ iuuat ex fricatiōe lingue fca cū sale armoniaco [illegible] expedita vt ex ea currat saliua plurima et [illegible] cū qñ administret ad gargarizādū: aut ad collutiū [illegible] cōfert valde et acor' est bonus mollificatiōi lingue [illegible] tati eius. Et qñ mollificatō fit vehemēs et [illegible] tiōes tūc sumat aliqd euforbij et cōdit et [illegible] catō lingue et radicis ei' cū ipsa. Et os [illegible] dicine et eaꝝ similes sup collū etiā. Et qñ [illegible] medicis et similib' eis pillē cōferentes eis que [illegible] eis a velocitate resolutiōis sicut ē laudanū et [illegible] tū et gūmi a pini et gūmi viscose. Descriptō pillularū [illegible] nētur in ore sub lingua cōferētes mollificatiōi et [illegible] gsmio albat. ʒ. i. asefetide. ʒ. i. fiāt ex eis pille [illegible] et teneant sub lingua. Et ex eis que expta sunt in hoc a plo ē gargarismus ex sale amōiaco et piper et piretri baurac et ʒʒ. et staphisagria et origano et sinapio [illegible] napitico terrātur et cribellet: et fiat cū eis gargarismus in aqua calida dieb' cōtinuis. Et ex electuariis que ad [illegible] runt ad hanc rē vtilia ē electuariū cui' descriptō ē hec [illegible] ni nigri cymini karmeni cinami grossi [illegible] anē medi' pip lōgi. ʒ. c. piperis. ʒ. cc. [illegible] et sectan' est ʒ. vi. [illegible] c. sumat ex eo oi die. Et si [illegible] ua nō valuerit et extitit materia q būiditas [illegible] rōs adiuuate cū resolutiuis stipticis sicut [illegible] pmistū cū rosis et sicut ē flos squinanti cū spodio. Et [illegible] tonicis quidē cōfert ei fricatio lingue cū aceto [illegible] Ipe enī vehemēter facit cū resolutiōe saliue [illegible] sm acetositatem sicut lac acetosū et sicut succ' [illegible] uȝ qua nō sunt maturati. Et qñ puer tardat ad loquēdū oportet vt assiduet motus lingue ei' et fricatio ipius [illegible] saliua ex ea. Et cōferunt in hoc ꝓpe qñ administrat [illegible] catiōe eius mel et sal gēma et ola que vtā sūt in qubus re būiditatis lingue. Et ex eis que mouēt linguas eoꝝ et soluūt eas est violenter facere eos loqui.

De spasmo lingue. C.viii.

Spasmus lingue quandoq; fit ex humiditate viscosa p tendente lacertos eius in latitudine. Et quandoq; fit ex melia constringente; et quandoq; in egritudinibus acutis accidit spasmus in lacerto lingue secundum viam exiccationis et siccitatis. Et spasmus etiam quandoq; facit apparere nocumentum in sermone.

De cura. C.ix.

Oportet elongatur cura spasmi lingue in canone a cura spasmi universalis predicta in sen prima huius libri. Sed secundum viam propriam cura eius est secundum quod accidit. Ex summa illius sunt vaporationes radicis colli cum eis que sunt sicut camomilla et corona regia et sarsafa et sansucus et amomi sigillati et coniunctio; et sint gargarismi cum oleis calidis et impletio oris ex aquis earum et sint tepide. deinde retentio earum in eo spatio aliquo; et administratio lenitionis oris fiet ex oleis calidis et dulcibus resolutivis et seminibus sicut fenugreci et que sunt eis similia. Et quando fuerit in febribus sint olea administrata sicut oleum viole et oleum de cucurbita et alkerua et salicibus tepidis. Et os ut embrocentur loca predicta cum aqua tepida et succis humidis tepidis.

De magnitudine lingue. C.x.

Quandoq; fit magnitudo lingue a sanguine abundante. Et quandoq; fit ab humiditate plurima phlegmatica q mollificativa exiccativa. Et quandoq; magnificatur plurima ut egrediatur ex ore et non capiatur cum eo. Et huius quidem magnitudinis relationem singularem fecimus in capitulo apostematis propter illud quod ei proprium est ex differentia.

De cura. C.xi.

Sanguinea quidem et facta ex materia calida curatur si assiduetur eius fricatio cum inessitivis acetosis et stipticis sicut ribes et acetositas citri; et facta ex humiditatibus si assiduetur eius fricatio cum sale armeniaco et sale cum pipere et aceto post evacuationes: aut accipiantur .ʒ.5. et piperis longi piperis et sal gemme teratur bene et fricetur cum eis lingua quousq; reuertatur ad mensuram suam et egrediatur quod de ea exivit. Emollificatio quidem lingue que accidit pueris sufficit in ea solutionis custodie et cibatio ex passeribus et volatilibus ambulativis. Quidam homo fuit vertiginosus fuit et passus est cum scalpello villus nervi in spondilibus pe neruum coniuncti cum lingua: quare mollificata est lingua.

De abbreviatione lingue. C.xii.

Quandoq; accidit coniunctioni ligamenti quod est sub q capite lingue et extremitati eius abbreviatio et non permittit linguam dilatari: et quandoq; accidit secundum seruitutem spasmi.

De cura. C.xiii.

Et ea quidem que facta est cum spasmi iam dictum est; eius o vero que facta est cum abbreviatione ligamenti, cura est incisio illius ligamenti ex latere extremitatis paruiper et succurrere loco cum dragito adusto et abscidatur ligamentum et summa que necessaria est ex incisione eius solutionis lingue est ut flectatur ad superiora palati et egrediatur ex ore et si non audet incidere ipsum cum ferro timendo et timendo effusionem sanguinis plurimi transeat ad hoc ut immittatur sub ligamento acus cum filo et disrumpat absq; incisione et ponatur super membrum quod prohibeat conglutinationem. Et sunt medicine cauterizantes attractive et si subtilis fuerit incisio eius cum cautela venarum que sunt sub lingua ne adueniat eis incisio et non adueniat cursus sanguinis plurimi.

De apostematibus lingue. C.xiiii.

Quandoq; accidunt lingue apostemata calida et apostemata q mollia phlegmatica et apostemata dura et cancer. Et signa etiam illorum manifesta erunt quando redierint ad illud quod dictum est in signis apostematum. Et quandoq; apostematur lingua propter potum venenosorum sicut fungorum et opii.

De cura. C.xv.

Postremata quidem calida curantur in primis cum phlebotomia et solutione ventris: et illud medicus est in apostematibus lingue quam vomitus. Et quandoq; non excusantur a phlebotomia venarum que sunt sub lingua. Deinde teneatur sub lingua fra cum est principium eorum succum endivie et succum lactuce per se et succum solatri per se et lac acetosum et aquam rosarum et aquam in qua decocte sunt rose et succus virge pastoris et fricetur cum speciebus humidis: quoniam sunt vehementis iuvamenti ad illud. Si autem non resoluantur et non apostemantur indigent ad ultimum maturativis resolutivis quibus fiat gargarismus sicut cum melle et lacte et sicut decoctio radicis lilii et sicut decoctio ficuum et fenugreci et decoctio passularum et feniculi et postea bis repetitur. Et soluantur manu ab ore stoicas sunt ibi et generaliter eorum que maturant et resoluunt sicut illi qui fiunt ex calidibus et triplicibus cum oleo sisamino et si apertum administrentur stiptica in ore sicut decoctio sumac et myrti et lenticule et foliorum oliue et vinum ponticum. Et quandoq; valet ad illud unguentum factum ex succo solatri et oleo rosarum et lentibus et cortice et rosarum. Si autem apostema est molle phlegmaticum tunc confert ei ut apostemati calido in quo est ultimus status eius ut comburatur radix feniculi et anethi. Et quandoq; in huiusmodi fiunt caputpurgia in quibus administrantur calidis in quibus est grossitudo cum hoc medicamine. Recipe bis repetitur ibororum an. tertiam partem. Lealore et muscelati iboorum an. tertiam partem .5. venus succarı tabarzet partem unam et mediam resoluatur et eo toto pondus da nic unus in lacte puelle et fiat ex eo caputpurgium. Inquit. G. apostemata fuit lingua cuiusdam homo apostemate magno quod erat se extra magnam et non fuerat consuetus phlebotomari: quare non phlebotomaui eum: sed feci eum potare pillas cochias et ut lingua eius involveret amplius ferro volui. Sed ipse erat statim inobediens medico suo: vidit itaq; in visione illa nocte ut teneret in ore suo succum lactuce quod et fecit et sanatus est in tegro et fuit communis illud et mirabile. Quando apostema fuerit durum tunc oportebit ut subtilietur regimen et cibus fiat bonus et evacuetur humor cum hiero magna predicta in capitulo predicto. Et administrentur gargarismi ita subtiliativa et teneantur in ore lisio fenugreci et decoctio eius cum ficubus et genitorum lauri cum passis mundificatis et teneatur in ore lac mulieris et alsinthii et caprifi et decoctio dactilorum et ficuum cum vino vel ei et vino de uvis et cum melle et sisicsitule et assiduet lenificationem nature cum eis que sunt ut hiere pure et cassiafistule.

De alchalel in locutione. C.xvi.

Iam diximus quedam que oportuit dici de ea in capitulo f mollificationis lingue. Nunc autem dicamus quod causas et reliqua nocumenta locutionis quandoq; sunt ex nocumento in cerebro et in quibus nervi venientes ad linguam et mouentes eam. Et quandoq; sunt in ipso ramo; et quandoq; sunt in lacerto ipso. Et illud ideo quoniam alchalel aut est spasmus: aut tetanus: aut durities: aut mollificatio et abbreviatio ligamenti: aut nodatio aplaga consolidata: aut apostema durum. Et quandoq; fit illud sicut scis ex humiditate secundum plurimum. Et quandoq; fit ex siccitate. Et quandoq; fit nocumentum in locutione et parte apostematum: aut apostematum vlcerum accidentium in lingua et propter eius. et quandoq; accidit post frenesim propter expulsionem superfluitatis ex cerebro ad neruos et in febribus acutis propter exiccationem earum. Et quandoq; est lingua in hoc ut desiccata spasmata et est rarissima. Et hoc est ex nocumento accidentibus ab origine. Et quandoq; fit nocumentum in sermone propter eius lacertorum epiglotis quoniam sunt erecti et mollificati. Et hoc quidem quandoq; est difficilius vociferatio in principio rei quoniam laborat in mouendo lacertos pectoris sui et epiglotis sue. Ita quod non tollerat laborem ipsum illi lacerto; et sunt inobedientes: quandoq; ergo suspirat in initio dictionis sue et sermonis cum eius postillo. Et os quidem ut huiusmodi homo apparet se ad loquendum cum respiratione magna et mota pectoris magnetismo festinat in ipsa velociter.

Nam quum ipse assuescit illud facilius fit ei locutio et con sueuerit facilitate in ipsa. Reliquorum vero modorum curatio nes iam dicte sunt in capitulis suis. Et forte quod post sirse con fert quasi phlebotomia duarum venarum que sunt sub lingua valde

De ranula. .C.xvij.

Et similis glandule dure existens sub lingua cuius color est similis colori composito ex colore superficiei lingue et venarum que sunt in ea et est similis rane et tamen eius est humiditas viscosa.

De cura. .C.xviij

Applicantur in ipsa medicine corrosiue in quibus resolu tiue in quibus est superflua exsiccatio sicut sal armonia cus et acetum et sal et fricatio cum flore eris et draganto. Quod si non confert administrentur medicine acute sicut medicamen andaron et medicamen ascarion et medicamen oui humidi diximus in antidotario et administratio phle botomie sub lingua et medicine forte alcola administren tur. Si autem non valuerint non erit excusatio ab operatio ne manus. Et ex medicinis laudatis in ea est ut sumantur origanum piperum et cortices granatorum et sal et fricetur cum eis lingua infantis patientis ranulam quoniam sanatur eis. Et ex eis que experta sunt in ea sunt de aginum adassus et hermodactili commista cum albumine oui et posita sub lingua.

De adustione lingue. C.xix.

Quandoque accidit illud cum caliditate in ore stomaci aut cerebro que non peruenit ad hoc ut sit se brosa aut cum receptione rerum acutarum aut salsarum: aut amararum: aut dulcium: aut propter sitim vehementem. Et quandoque fit propter causas maiores illis sicut febres acutas et apata interiora. Et cura illius in summa est quoniam oportet ut phlebotometur qui de hoc conqueritur et propter quod est ex egro ne dormiat super collum. Et ut assidue vtatur oscitatione et consueuerit vti administratione pillularum factarum ex seminibus bathe et candi et citruli et cucurbite et cucumeris et tereniabin et similibus illis. Et teneat in ore mucilagines psillii et tamarindi et zuccarum albaizes et mucilagines notas et succos infrigidantes et humectantes. Et conuenit ut super ipsam fiat abstersio si est illic humor viscosus. deinde inungatur et colliniatur cum oliis et mucilaginibus et succis et adipe volatilium. Et quidam ho mines sunt qui curant illud fricando cum menta.

. De cura fissurarum in lingua. C.xx.

Mucilago psillii teneatur in ore et transglutiat eam et sumat crura et pedes et oua mollia cocta in aqua et ex eis que experta sunt in eis est butirum recens. Et ex eis est frustum cucumeris et seuestem.

De deiectione lingue. C.xxj.

Quandoque fit propter apostemata eius magna. et quandoque fit a prefocationibus. deiicit enim na tura aut volitas linguam ut aperiatur meatus anhelitus.

De bothor in ore. C.xxij.

Plurimum quidem patitur os bothor propter statio nem caliditatis in pectoris stomaci et capitis et vaporum. et quandoque fit in febribus et iam dictum est quod quasi ap paret in febribus acutis bothor nigre in lingua moritur infirmus in die sua. Singularia vero iuuatiua in bothor in principio rei quando est necessitas infrigidationis et exsiccatio nis sunt sicut mirobolani et galle et semina rose et amilum et fructus tamarisci et sief memithe et draganthum et balau stie et duo sandali et rose et spodium et sumac et lentes et bolum armenum et capita granatorum et cortices glandium et cimia et fasfel. Et succus frigidi sicut succus lactuce et solatri et succus virge pastoris et portulace et extremitates vitis et plurimorum quidem infantium sanatur bothor

cum zuccaro tabarzet et castora. ¶ Calida vero sunt necessaria in fine rei sunt sicut chelidonia et corticis proprie et cortices nucis muschate et ciperus et ... cupsu et buglossa et piretrum et gariofili et ... et galia. Et ex medicinis sordidis est ... que necessarium est in eis que sunt vlcerat ... Et ad eas quidem que sunt grosse iam experti sunt ... cionis darsisahan. ʒ. i. et venarum ʒ. v. chelidonie ... pars. ʒ. aloes pondus ʒ. ij. croci aur. i. Et similiter ... in qua decoquuntur gariofili et nucis muschate et ... bas partes equales aut propinque. Et si aliquid bothor suppurari tunc forte necesse est necessarium ut ... tur eis mucilagines facte ex eis que sunt sicut ... cum ficubus et butiro et farina frumenti et ... fumus terre et semen malue et ista semina ... ordei et lac asininum solum aut cum aliquo ... quandoque indigent decoctione seminis lini cum ficubus ... tiro et farina frumenti et menta et fenugreco. ¶ ... vero sublimium medicorum dicitur non est ... gis vltimum quam oleum de squinanto in ... oris tepidum in ore.

De alcola et vlceribus malignis C.xxiij.

Alcola est vlcus existens in cute oris ... expansione et dilatatione. Et quandoque accidit ... tibus plurimum. Immo quod plurimum accidit nisi eis propter malitiam lactis et multi ... nis eius in stomacis eorum. Et quandoque accidit ... re et cognoscitur ex colore suo. Album enim est ... et generatur ex phlegmate salso in pluribus. Et ... cholericum et est vehementioris inflammationis ... guem est melius. Et rubeum clarum est sanguineum ... malignius omnibus est melius et quandoque ... quandoque sit singulare. Et omne vlcus ... oris est velox ad dilatandum propterea quod ... caliditas inseparabilis et cutis humida ... suauidine quidem. G. est ut nominet ei ... superficie generant. Quandoque putrefiunt et ... nominat ea colabantimo vlcera maligna ... digent medicinis cauterizantibus. Et ... cola quando multiplicatur pluuie et multiplicatur ... bothor pestilentialibus.

De cura. C.xxiiij.

Portet ut intendatur primo humor ... cienis alcola et euacuetur ex corpore ... minationem deinde ex venis que sunt sub mento: ... sunt in labiis. Phlebotomus ... tudinibus oris calidis. deinde administrentur medicine bothoralis predicte ita ut curentur fortia et ... miditatis et acuta et saniosa cum fortibus et ... bibus. ¶ Et quandoque vlcera putrescunt ... necessaria sunt valde fortia sicut alcafiol ... rima. Et oportet ut alienet ossa omnia ... oliuis. Medicine vero colligantur ex medicinis bothor frigidis et calidis quas diximus in capitulo ... bus sunt stipticitas pauca et infrigidatio ... resolutiua ad os nunc necessaria sunt ... declinant ad rubedinem et citrinitatem oportet ut addatur in infrigidatione medicine. Reliqua vero indigent ... nis eis que exsiccant et abstergunt cum ... si in initio rei. deinde eis que exsiccant et resoluunt cum ... tudine et obseruetur etiam in ... In putre ... eum oportet ut sint medicine fortes ... eorum rectificetur. In magnis vero oportet ut sint medicine eorum fortiores. et pueris quandoque ... Si autem non sunt comedentes oportet ut que ... bentur eis. Medicine vero conuenientes alcola ...

gentia sunt sicut masticationes folio2 rubi ꝛ sicut lenteo cū aceto ꝛ oēs medulle q̄ cū miscent̄ cum cydonijs sunt iuuatiue ꝛ ꝑpe medulla cerui ꝛ vituli ꝛ poma stiptica ꝛ sumac ꝛ cydonia ꝛ amberis ꝛ extremitates vitis ꝛ citroli hor tensis siccati ꝛ farina lentiū ꝛ farina risi: ꝛ fortiora illis pulueris factis ex gallis ꝛ spodio ꝛ rosis ꝛ acacia ꝛ similibus illis. Et chelidonie cū stipticis vsu vino mirabilis in cola. Et camfora est vehementis iuuamenti in cola. In omibus vero frigidis adiuua te cum abstersiuis ex calidis ꝛ ꝑpe in phlanicis ꝛ cū resolutiuis fortis resolutiōis ꝛ exiccatiōis: ꝛ ꝑpe in medicis sicut est farina herbi ꝛ mel cū gallo ꝛ rasura pergameni ē vehementis iuuamenti ibo ꝑpe in pueris q̄n miscet̄ cū aceto ꝛ maligniis draginm cū aceto. Et q̄n sunt corrosiua mala tūc necessaria ē administratio flo2is eris cū colcatar ꝛ galli i robaut galla2 ꝛ alumis ꝛ balaustie ptes eq̄les ꝛ administratio trocisco2 bursi: aut alcohol tarcamatici cū succo stiptico sicut succ⁹ agreste. Et sic medicie cōficiūt ex alumine ꝛ galli coniūs aut puluerizato ꝛ puluis fricet cū eis os multū. Et galle q̄dē ꝯferūt oī cola maligno ꝛ ꝑpe q̄n coquūt cū aceto ꝛ sale. Et sit cū eis collutio oris i cola putrida. Et crinis almezerion hz ꝓprietatē mirabilē i cola magna. Et ē ex medicis colib⁹ spēb⁹ alcola. Et sūt alumē psidiarū ꝛ aqua crea ꝛ fex adusta. Alcola vō medico nigro ꝯfert et liniat̄ cū melle cui admiste sūt passe enucleate ꝛ anisū. Si aūt illic fuerit apa et tūc administret̄ hoc vnguētū aque albedarāgi sacraiani vel olei rosacei. Sacrariani medietas scilꝫ sacraiani medietas croci pōdus duo rum aureorum fiat ex eis vnguentum.

De multitudie sputi ꝛ vsu ei⁹ i somno. C. xxv.

Multotiēs accidit ex multitudie caliditatis ꝛ humiditatis ꝛ ꝑpe in stō. Et q̄ndoq3 fit ꝓp victoriā caliditatis solius sic accidit ieiuno aut ꝓp ꝑuitatē cibi aut corruptionē ei⁹ ex sputo assiduo vsq3 cōcedat ꝛ ꝯsumat̄ ab eo, ꝛ q̄n3 accidit ex frigitate ꝛ phlate.

De cura. C. xxvi.

Si fuerit ex caliditate tūc oportebit vt phlebotometur basilica ꝑua ꝛ administrent̄ alrobab acetosa ꝛ stiptica fruct⁹ ex vino veteri cū comistione sitis, ꝛ sit cib⁹ ex piscib⁹ ꝛ carnib⁹ leuib⁹ sic carnibus edi ꝛ volatiliū. ꝛ assiduet collutionē oris cū decoctionib⁹ stipticis factis ex lentib⁹ ꝛ sumac ꝛ simil̄b⁹, ꝛ si fuerit ex frigore ꝛ phlate administra vomitū cum eo q̄d scimꝰ in ebdomada duab⁹ vicib⁹ aut trib⁹, ꝛ det̄ ei ad potādum in ebdomada semel hoc medicamē. Recipe pōdus ʒ. i. salis idi pōdus duo2ū danic anisi ꝛ cimini ana ... ꝯficiat̄ in potu cū sirupo acetoso de melle ꝛ desemibus ꝛ administrent̄ post illd tyriaca ꝛ electuaria calida. Cibi aūt ei⁹ sint pulli columbarū cocti i cassola cū spēb⁹ ꝛ piꝑe ꝛ sinapis ꝛ allea ꝛ sumat in termino ... ꝛ deinde ... aquā calidā ꝛ fricet gingiuas sicut diximꝰ, ꝛ ex medicis ꝛ curis colib⁹ ꝛ bonis ē ... oī die pōdus ʒ. i. salis trita nō subtiliter cū ... deinde administret̄ miliera ꝛ assiduet administratiō ... gingiuarū ... ꝛ muscilaginis ꝛ ... ei iuuamētū ei⁹ ꝛ ꝓpe in pueris.

De abscisione odorum horribilium ex comestio. C. xxvii.

Confert ad illud masticatio nucis ꝛ masticatio foliorum rubi ꝛ collutio oris post eas cū aceto squillitico ꝛ administratio ciperi ꝛ zedoarie in ore.

De sputo sanguinis ex ore. C. xxviii.

Si est exitus ei⁹ ex substātia oris ꝛ cutis ipsius tūc cura ipm cū trociscis ... i capitlo albothor ꝛ ... in decoctiōe ramo2 vitis ꝛ ... est ... maximū. Si aūt in alijs fuerit locis nota iam ei singulare fecim⁹ capitl̄m i suo capitulo.

De fetore oris. C. xxix.

Fetor ei⁹ principiū est gingiua ꝓp putredinē q̄ ē i ea: aut ꝓp mollificationem q̄ accidit ei: aut putrefactionē i radice dentiū: aut in ipso dēte: aut est principiū ei⁹ cariis oris ꝓp ꝯplexionem malā in ea q̄ alterat humiditatē. Et plurimū hui⁹ ꝯplexio est caliditas aut ē vt sit ei⁹ principiū stō. ꝓpter humorē putridum i dēte stō aut cholericū aut phlegmaticū. Et q̄n fit ex partib⁹ pulmonis sicut accidit in habētibus ptisim.

De cura. C. xxx.

Illo q̄ est ex gingiua ꝛ carne que est inter dentes rubea os vt liendal in mūdificatiōe dentium semp ꝛ ablutiōe eo2 cū aceto ꝛ aq̄. Si ergo valuerit illud bene erit. Si aūt nō valuerit imo fuerit illic superfluitas putrefactionis tūc oportebit vt masticet post illud fructū tamarisci ꝛ piretrū ꝛ rutā ꝛ foliū ꝛ ... aloes ꝛ masticē ꝛ cortices citri ꝛ gariofili ꝛ vt ponat sup gingiuā aloē ꝛ myrrhā ꝛ ambo2ū similia. ꝛ vt colluat os cū aceto squillitico ꝛ vt fricet cū aniso ꝛ vino ꝛ passo dulci: ꝛ si fuerit fortior illo administret̄ masticatio staphisagrie ꝛ expulsio saliue. Si aūt nō cōferet ꝛ apparet putrefactio manifesta sumat̄ draganti adusti part. i. ꝛ radicis lilij ꝛ croci ābo2 an part. ꝯficiātur cū melle ꝛ fiāt trocisci ꝛ administret̄ ꝛ colluat os post ipos cū aceto puro ꝛ misto cū aq̄ rosacea. Aut sumat medicamē forti⁹ isto ꝛ est pergameni adusti ʒ. iii. seuenti ʒ. ii. ꝛ s gallie sumac ʒʒ. piperis adusti troscisco2 calcadicō oium an ʒ. ii. fiat ex eis fricatio ꝛ linimēti ꝛ ponat̄ sup ipsū pān⁹ line⁹ ꝛ alcali solus q̄n ponit̄ sup putrefactionē eradicat eā ꝛ deiicit ipsam ꝛ facit nasci carnē bonā. Et ex eis q̄ expta sunt ad illud ē acatia arsenicū citrinū arsenicū rubeū calx alumē fiant ex eis troc. cū aceto: deide teran̄tur cū aq̄ mellis ... deide ... Sed si fuerit putrefactio i ipso dente tūc medicamē ipi⁹ erit fricatio ei⁹ si fuerit i extremitate: aut limatura ei⁹ cū lima: aut eradicatio dētis si fuerit putrefactio sequēs radicē dētis. Si aūt fuerit illic i gingiua mollificatō ꝛ fuerit cā i eis cū putrefactiōis tūc cura ipsa ꝯstringēdo ipam cū eis q̄ sunt i capl̄o mollificatiōis gingiue. Si aūt ē humo2 cholericus putrefact⁹ in stō aut i toto ore tūc nō est aliq̄d magis ꝯferēs ei q̄ chrysomila humida in ieiunio ꝛ simil̄r albarcoc aut citroli aut pisca. Si aūt chrysomila pōtia nō fuerit ꝛ pisca humida administret̄ iusio eo2ū q̄ ex ipsis sicca sūt ꝛ exiccata i ieiunio ꝛ ꝑpe exiccata chrysomila. Et ex eis q̄ iuuāt ad illud est administratō sanie cū zuccaro ꝛ aq̄ niuis ꝛ administratio pillula2 aloeticarū q̄s dicem⁹ in antidotario ꝛ sit cibus ei⁹ oē lauās intestina nō cōuertibile i cholerā. Si aūt est humo2 phlegmaticus administrent̄ hiera mūdificātes os stō ... in capitulo oris stō. Et administrent̄ trifera minor ꝛ ʒʒ nutritū ꝛ subtilis puluis aloes ꝑpe ꝛ sit cibus ei⁹ pastelle ꝛ minoret potū aque ꝛ abhorreat fructus ꝛ olera humida ꝛ assumat fricatiōes suas ex arborib⁹ amaris si cut alcherit ꝛ oliue. Et ex medicinis q̄ iuuāt eos est vt sumat omni mane ex folijs myrti cū eq̄li mēsura sua de passis etiā nucleatis ad magnitudinē nucis: aut simile ipius ex iuiube cupssi ꝛ iunipi cū passa. Et ꝯferūt eis grana pini ꝛ pillule de gariofil. ꝛ est descriptio earū. R. gar. galāge ... ana ʒ. ꝛ muschi ... ābo2 an. danic. i. pireti ʒ. i. aloes ʒ. iii. sinapis ʒ. i. fiāt pillule cū vino. Et medicine q̄dē simplices expte sunt sicut ... ꝛ ... aloes indū ꝛ cinamū grossum ꝛ cortices citri ꝛ rosa ꝛ cāfora ꝛ sandal ꝛ gar. ꝛ cubebe ꝛ mastix ꝛ macis ꝛ nux muschata ꝛ radix aladhir ꝛ alarmec ꝛ alusnē ꝛ blacte bizātie ꝛ cardamomū ꝛ agn⁹ castus ꝛ folia citri ꝛ spica ꝛ alteriusce ... ʒʒ. ꝛ reliq̄ q̄ inueniunt̄ in aīo singularū. Et ea q̄bus

medicine cōficiant sunt mirra τ ferrum τ succus citri.

Quando os remanet apertum capitulum .xxxi.

O remanet aptū aut pp vehemētē necessitatem ipsius matie inflāmatōis: aut pp cōstrictionē τ suffocationē: aut pp debilitatē lacertorū oris: qua re nō efficiūt operationē suā in sōno τ illud est in egritudinibus acutis malū. Medicina aūt loca ad distinguendū dolores dentiū sunt loca alia: τ quū dicentur egritudines acute.

Fen septia de dispōnib⁹ dētiū τ ē tractat⁹ primus.

Sermo de dentibus. C. i.

Iam scivisti q̄ locuti fuim⁹ de dentibus τ anotomia eorū τ iuuamento ipsorū. Os ergo vt tu credas qd̄ dr̄ illic τ vt scias q̄ dētes sunt ex sūma ossiū qb⁹ inest sensus pp illud qd̄ venit ad eos ex neruis a cerebro procedētibus senīb⁹. Et qn̄ dolēt sentiūt illud qd̄ accidit i eis ex percussiōe τ saltu. Et qr̄ sentiūt fricationē suā τ cōmotionem suā. Et qr̄ accidūt i eis egritudines mollificatiōis: τ fissure τ eradicatiōis τ augmēti τ alteratio colori in substā sua τ i epithimatib⁹ cōpositis sup eos. Et accidunt eis corrosio τ putrefactō τ fractura τ accidit ei dolor ex vehemēte τ fricatiōes. Et accidit eis stupor τ ē spēs dolorū ei⁹ τ accidit eis defect⁹ a masticatiōe dulcis τ aceto sis τ noceri a calidi τ frigore τ paruis tolleratie ad obuiādū vni illoꝝ aut vtrisq̄. Et qr̄ accidit ei spēs apetitus τ illud qdē nō ē mirū. Dē.n. qd̄ recipit extēsionē cum aug mēto nutrimēti nō elōgat q̄ recipiat extēsionē cū superfluitate. Nā si nō reciperēt materias penetrātes i eis aug mētū eos nō fierēt virides τ denigrarent. Illud.n.ē pp penetrationē supfluitatū in eis. Et dentes qdē crea ti sunt recipiētes augmētū τ ad dādū semp vt sit equ illud loco ei⁹ qd̄ cōterit ita q̄ dēs opposit⁹ loco ei⁹ q cēci dit τ eradicatus ē augmēteī i lōgitudie qū fit additū eo vemēs ei: τ nō opponat ei dētis. Et scias q̄ dētiū quorū nec qr̄ fisuraē ex gingiua τ color ei⁹ si est citri ē choleri ca τ alba ē phlegmatica τ rubea ē sanguinea: τ si ē ad fuscitatē τ nigredinē est melancholica.

De cōseruatione dentium. C. ii.

Ui vult vt icolumes sint sui dentes os vt obseruet .viii. res. Et qb⁹ ē vt sibi caueat a frequenti corruptiōe cibi τ potus isto pp rē i subām cibi τ ē vt sit recipiēs corruptionē velocit sicut lac τ pisces salsi τ pisces parui aut pp maliciā regiminis sue acceptionis ex eis q̄ iā sorta sunt i locis suis. Et ex eis ē vt nō niāt malis vicib⁹ vomere τ pcipue quū est illō qd̄ euomit acetosū. Et ex eis est vt vitet masticatione ois viscose τ pcipue quū est dulce sicut cōfectū de melle τ ficus viscose. Et ex eis ē deuitatio frāgēdi duꝝ: τ ex eis ē deuitatio cōgelatū. Et ex eis ē deuitatio ois rei q̄ ē vehemētis frigoris τ pcipue post calidū τ ois vehemetis caloris τ pcipue post frigus. Et ex eis ē vt assiduet mūdificationē ei⁹ qd̄ igredit dētes absq̄ pscrutatiōe multa τ cōsuetudine vsq̄ ad hoc vt noceat carni rubee τ carni q̄ ē iter dētes τ moueat eā aut moueat dētes. Et ex eis est deuitatio reꝝ nocētiū dentib⁹ pcipue sicut porri. Ipsi.n. vehemēter nocēt dētib⁹ τ gingiue τ reliq̄ q̄ dicta sunt in singularib⁹. Fricatiōes autē eoꝝ os vt admistrent cū equalitate: τ nō fiat i eis pscrutatiō tāta vt destruat huiditas eoꝝ τ adstias τ pparet eos ad recipiēdū fluxus τ vapores ascēdētes a stōco fiat eū ad timorē: τ qn̄ admistrat fricatio cū equalitate abstergit dentes τ cōfortat eos τ cōfortat carnē rubeā τ phibet lapides τ facit bonū oris odorē. Et melius qdē lignū ad fricationē faciēdā est illud in q̄ sūt stipticitas τ amaritudo

Et os vt cōsuescat fricationē dētiū qū radit dentes cū oleo. Sitq̄ illud oleū aut sit oleū rosē si ē necessaria frātio: aut sicut oleū de ben τ nardē si necessaria fuerit factio τ qñq̄ necessaria est cōpositio. Et melius qdē fricentur puro cū melle si est illic frigus: aut cū succo [illegible] ē eis ad frigus: aut pp caloris [illegible] aut [illegible] aggregat pcipue laudabiles abstersiōis τ [illegible] purgatiōis τ mūdificatiōis sed succus i [illegible] nis mellet: τ si teraf alcabarget τ cum melle [illegible] stergit τ mūdificat τ stringit gingiuā: τ deide os vt [illegible] ipsum oleū. Et ex eis q̄ cōseruāt sanitatē dentiū [illegible] tur os in melle bis cū vino i q̄ decocta ē radix [illegible] puenies ad vltimū in faciēdo bonū odorē: τ nō [illegible] nit faciēt illud dolor dētiū. Et sūr caput leporis adustū qū sit cū eo fricatio. Et sūr sal cōfect⁹ cū melle [illegible] tur aut nō adurit sed adustus ē melior: τ os vt [illegible] auellana τ ponat i pāno τ fricetur cum eo. [illegible] fricatio cū lapidis τ sūr alumē iameni cū [illegible] τ pcipue alumē adustū cū aceto. Et [illegible] istis medicis os vt admistret post eas [illegible] fricatio eos fiat aut succaꝝ: deide admistret fricatio cū oleo [illegible] q̄ narrauimus. ¶Et qū dētes separat⁹ ē [illegible] neat i ore decoctio reꝝ stipticarū eis. Et [illegible] carnē de alumine τ sale adustis sup ipsum.

Sermo vniuersalis de cura dentiū. C. iii.

Edicine dētiū alie sunt cōseruatiue τ alie [illegible] ratiue. Et q̄ subsā dētiū est siccatē [illegible] cōuenientes q̄ cōseruāt sanitatē τ [illegible] illud qd̄ os sm̄ pl̄m sunt medicine exiccātes. [illegible] τ istis [illegible] quū accidit eis [illegible] iam plm̄ recessisse. Uehemētiores igr̄ medicine [illegible] mētium ad sanitatē dentiū sunt exiccatiue [illegible] dentib⁹ q̄litatib⁹. Et ois medicia dētis est exiccatiua [illegible] illa q̄ nō est dētis qui ē dens. [illegible] accidit. Et ex exiccatiuis q̄dā sunt calide τ q̄dā frigide. Et medicinaꝝ dentiū melior est illa q̄ aggregat ad [illegible] tionē τ exiccationē abstersionē τ resolutionē [illegible] tio si ad dentē est expulsiua cū equalitate τ phibitionē materie q̄ ad ipsum attrahet cū exiccatione sua. Et [illegible] quantum frigoris declinat q̄ nō obstupefaciat [illegible] tes sua acetositate aut pōticitate sua sicut [illegible] etis agrestis τ acetositas citri τ sic galla τ [illegible] dali τ rosa τ semē ei⁹ τ balaustie τ [illegible] ei⁹ tamarisci τ galle τ karabe τ margarite τ [illegible] rina ordei τ cortex arboris mori τ folia [illegible] dit acetose. Et calor q̄ sūr vsq̄ ad terminū [illegible] calor est i subā sua. Et alie sunt q̄rū calor [illegible] ille q̄ sunt ad terminū i subā sua sūt sicut [illegible] ba adustus τ ciamomū τ sop⁹ τ flos [illegible] paris τ fosti⁹ eo est cortex radicis ei⁹ τ [illegible] scebus τ capill veneris crudus τ adustus τ folia [illegible] τ iunipi τ foliū τ cornua cerui adusta τ nō adusta [illegible] castrū τ cinis ei⁹ τ mastic τ dragagāti adustus τ [illegible] butrac τ aristol.ro. τ cinis cornus [illegible] τ cinis capitis leporis τ dacili adusti. Et calide cū [illegible] cut cinis gallaꝝ. Nā cū extiguit eā aceto est ad [illegible] ppinqua τ cinis ramoꝝ vitis τ cinis [illegible] silia. Ex [illegible] sūt sicut cornua cerui adusta qū [illegible] nux aldalb τ sic cortices arbor [illegible] Et ex eis [illegible] cine venientes ex via cōpositiōis τ sūt sicut [illegible] miscētur cū sale τ sero: deide adurit τ [illegible] kitrā τ aduritur donec fiat carbōes τ [illegible] eos ferū. Et ex fricatōib⁹ expertis ē [illegible] capit cornu cerui τ folioꝝ capilli [illegible] cū dispōne sua .ʒ.v. radicis [illegible] .ʒ.v. capill [illegible] adusti .ʒ.v. rosaꝝ mūdataꝝ a capitib⁹ [illegible]

3. q. cõteratur bene et fiat ex eis dentifriciũ. Dentifricium bonũ. R. cornu cervi adusti ciceri cũ rosaꝝ spice arabic. alumen. an. 3. i. salis gẽme. 3. quartã partẽ fiat ex eis dentifriciũ. Et dicemus de dentifricia in capitulo quod sequitur et dentifricia alia in antidotario. Incipiamus itaque et dicamus quod curatio cũ exsiccatiua est curatio sicut scis conueniens: et cũ calefactiua et infrigidatiua est curatio que est necessaria quando fuerit vehementis recessio ab equalitate proportiõis. Et medicine quidem dentalis alie sunt dentifricia et alie sunt masticatoria et alie sunt linimenta: et alie sunt que et pastilli ponuntur super dentes aut super mandibulã. Et alie sunt sicce et alie sunt fricatoria et alie sunt res implẽtes et alie sunt vaporationes et alie sunt cauterizãtes: et alie sunt eradicatiue: et alie sunt suffumigationes et alie sunt caputpurgia: et alie sunt distillationes in aures et alie sunt euacuatoria manu cum phlebotomia: aut ventosis ex propinquioribus locis. Et ex medicis dentium quedã sunt que sunt resolutiue et quedam que sunt infrigidatiue et quedam que sunt narcotice. Et narcotice quidem quum administrantur in dentibus sint res longinque a timore. Vere cauteriz multiplicatõ quoniam corrũpit substantiã dentium. Et similiter medicie vehementis resolutionis et calefactionis oportet ut nõ administrent nisi quando est necessariũ et sunt sicut pulpa colloquintide et helleborus albus et cortex asininus et reliqua: oportet ut caueat ne intret aliquid earum et recreatio ad ventrẽ. Et similiter multotiens est necessariũ ipsorum tangere dentẽ cum ipsorum dolore minuto ut per ipsum eruatur materia nociua et ut inueniãt medicine meatum ad profundum eius. Et scire quidem quod quedã sua essentia noceat dentibus cum quibus ponuntur in medicis dentium infrigidantibus et calefacientibus simul. Infrigidantibus quidem quoniam infrigidat sua substantia et non penetrat. In calefacientibus vero quando penetrat et quando adiuuat ei in infusione ad resolutionem. Eius vero nocumentũ est tunc fractũ cum medicinis dentium que eis admiscentur.

De dolore dentium. C. iiii.

Cum quod dentes quoniam dolent propter causam dolorosum etiam est in substantia ipsorum sicut quod proposuimus in eis que dicte sunt. Et quoniam est propter causam dolorosam existentem in neruo qui est in radice eorum. Et quoniam est propter causam dolorosam existẽtem in gingiua et apostemata et additiones carnis nate in ea recipientes materiam aut propter mollificationem eius et mollitiem eius: quare recipit materias malas et putrefiunt in ipsa et nocent dentibus et ei ponunt super dentes commotos. Et quoniam sit difficile pluribus hominibus patientibus in dentibus suis dolores discernere inter eos et quos ex ipsorum sunt diuerse. Dolor propter dentium causam sunt malitia complexionis pure ex frigiditate aut calore et exsiccatio et prohibitione nutrimenti sicut scis et est ista huiusmodi in suo loco ex eis: aut est cum materia aut ventositas. Et materia quidem facit dolorẽ cum multitudine aut grossitie aut acuitate. Et quoniam est materia apostemata pungente ipsum et quoniam est corrodente et qui sunt nasci vermẽ. Et materiei principium aut est ex stomacho aut est ex capite: aut ex vtrisque locis simul. Et si fuerit totum corpus plenum illa materia tunc cursus ex corpore ad dentes erit et ideo multiplicatur. Et quoniam dolent dentes in febribus acutis propter fumi cõmixtionis in malitia complexionis. Et que accidunt sub dentibus corrosio dolor et plenitudo tunc in radice eius et superfluitas sui maturatur: curentur ergo apostemata et dolor et eradicentur.

De signis. C. v.

Postea ut attendas et consideres an cum dolore dentis sit apostema in gingiua aut in partibus eius. Si ergo inueneris apostema in gingiua existimabis et iudicabis quod forsitan tunc erit in ipso dente. Et similiter si fuerit complexio super ipsas gingiuas. Si autem nõ inueneris apostema in gingiua tunc causa alia est in dente aut est in neruo qui est in radice eius. Nam si senseris in dente aut corrosionem tunc causa erit in substantia eius. Et similiter si senseris lesionem que extendatur secundum longitudinem in ea in dente. Si vero nõ senseris lesionis nisi in profundo tunc causa est in neruo qui est in radice eius: et propter quod quando inuenitur dolor expansus in carnibus rubeis

aut in mandibula et sentitur sicut stupefactio in dente. Et in quidem significabis complexiones calidas et frigidas per ea que scivisti: et sic causa per detentionem dentis et commotionem eius. Et significabis ventositatem cum permutatione doloris et extensione et humorem grossum cum submersione et mora doloris absque caliditate et frigiditate apparentibus valde. Et humorem acutum sanguineum aut cholericum cum velocitate nocumenti quod sequitur ab eo quod facit dolorem et punctionem existentem in dolore et alteratione coloris ad similitudinem humoris et caliditate acuta quando tangitur. Et scias quod initium humoris est ex cerebro aut stomacho ex repletione quã inuenies ex vno eorum aut ambobus. Cuius autem causa doloris est in gingiua nõ sufficit eradicatio: et nõ est necessaria penitus. Et si est in dente remouetur dolor cum eradicatione et quando est in neruo quandoque remouetur cum eradicatione et quandoque nõ remouetur. Et nõ remouetur quidem nisi propterea quod materia quam nature et medicina resoluere quierunt inuenit locum ampliũ in quo expellitur quando prius fuerit prouocata retenta cum dente.

De cura. C. vi.

Si dolor quidem fuerit cõmunitate membri tunc incipe a mundificatione membri cõmunicantis eius phlebotomia et ventris solutione cum eo quod fit sicut hiera et pulpa colloquintide: aut scamonea: aut sicut infusiones aut cum gargarismis mundificantibus caput: aut cum est in capite. Si autem tunc fuerit apostema sensibile in gingiua et carnibus rubeis: tunc oportebit ut incipias cum phlebotomia et scarificatione secundum quod et additiones et ut teneat in ore in principio in ore eius infrigidantia que sunt ex succis et decoctionibus et similibus sicut succis frontibus et camfora absque superfluitate in stipticitate. Et multotiens quidem sufficit ut sit cõtentus ex oleo rosaceo et mastice et oleo omphacino aut ex oleo quod sit sicut oleum myrtinum: et confert ad illud ut sumantur vinum passularum vetus et oleum rosaceum crudum decoquatur cum vino in quo sint passule decocte decoctione bona et teneatur in ore. Deinde post illud gradatim ordinetur ad resolutiua et maturatiua et caueat ut nõ currat ex aliquo fortiori aliquid ad ventrẽ. Et ordinetur in gradatim ad euacuationem et ipso membro ita ut mittantur ad radices dentium sanguisuge aut phlebotometur vena que est sub lingua: aut ventosetur sub mento cum solutione. Quod si dolor vehementior fuerit tunc oportet ut adhereat super radicem dentis piretrum cum camfora et teneatur ambo quoniam resoluuntur. Et si addatur vehementia doloris necessarium est multotiens administrare opium cum oleo rosaceo. Sed quandocunque inuenit et causatio ab illo dimittere ipsum est melius. Immo oportet ut administret maturatio.

Quod autem causa est in ipso dente aut in neruo et nõ est materia. Immo malitia complexionis curetur cum medicis dentium que ei opponuntur notis. Si autem est causa in malitia complexionis eius et debilitatio eius complexionis super causam colluat os ex oleo frigide complexionis tepido. Deinde fiat secundum actum. Et si causa malitie complexionis eius est complexio super ipsum administret loco illius ex oleis calidis sicut est oleum de nardo et oleum de ben et comprimat super vitellum oui assati calidum: aut super panem calidum: et quoniam conferunt ambo regimina in vtraque specierum malitie complexionis predicta. Si autem causa est pura siccitas tunc offert ei ut inficiet cum eis que sunt sicut butyrum et adeps anatis. Si vero est cum materia quecunque sit materia acuta aut grossa aut multa oportet ut euacuetur scis quod in ipsa est: oportet ut prius incipiat principio cum eis que infrigidant et repellunt omnibus illis quoniam sit illud in materia calida plus necessarium et ingrossantibus. Et ex rebus quidem iuuantibus ad repellendum et prohibendum in materia frigida est alumen adustum et exsiccatum cum aceto cum equali mensura salis que ambo sunt trita valde. Deinde administrentur. Deinde colluatur os postea cum vino. Et ex eis que conueniunt ad repellendum sunt galle. Quod si materia fuerit calida curetur cum succis infrigidantibus et fiat preparatio in cõfectione eius. Si autem illud nõ valet preparatio sit aut in resolutione eius: aut in ipsius stupefactione. Et si materia fuerit grossa aut plurima preparatio sit post illud quod diximus ex eo autem initium cum reso

lutuis ē: τ meli⁹ est vt sit collutio oris cū aceto τ oleo rof. Ipsa n. q̄cq̄ȝ attrahit humiditates radicales post suppositates. Et q̄ȝ est necessariū vt aggregent̄ ad resolutiuas medicie stipticē q̄ū medeerē̄ sicci. Ideo si cū ē vētositas tūc curatio fiat cū resolutiuis q̄ dicem⁹: τ p̄pe sc rapino τ galbano τ granis albarnel.

De medicinis resolutiuis. C. vii.

m Edicine administrate i dolore d̄ēciū i digētib⁹ resolutiōe. Alie sūt collutiōes oris i q̄b⁹ oib⁹ oꝫ vt teneant̄ in ore spatio lōgo sicut acetū i q̄ coctus est spoliū serpētis: aut acetū in q̄ decocta ē collognitida τ ē fortis amaritudinis valde. Et q̄ū frigus est manifestū tunc fit cū vino aut anisol. aut piretro aut assa fetida cū sinapi: aut cortices capparis aut cortices pini aut metastrū aut folia dulb τ poliū τ cortices rhaphani cū aceto aut aq̄. Et sūr folia lauri τ gar: τ sūr succus allei cum piretro: aut acetū in q̄ ponit̄ ꝯdiū teneat̄ in ore: aut piretrū τ fructus tamarisci i aceto. Et ad dolorē sanguc⁹ sicc⁹: aut radix cucumeris asinini τ ei⁹ succus i aceto: aut cū harmel q̄ sūt decocte i aceto aut serapinū. Et ad dolorē pulsatiuū decoctio gallar̄ crudar̄ cū aceto τ solatrū cū aceto τ begi cū aceto τ cornua cerui adusta decocta in aceto squilitico trita τ ꝯfecta i oxymelle. Et alie sunt gargarismata cū similib⁹ eor̄ q̄ p̄dixim⁹ de collutiōib⁹ oris. Et ex eis ē vt decoquātur passe mōtane τ allea i aq̄ τ fiat ex eis gargarisma τ vomitet̄ os aptū τ currat saliua plurima. Et alie sunt masticatiōes accepte ex medicis p̄dictis τ similib⁹ eis. Ex illis ē vt sum anī metastrū mōtanū τ piretrū τ pip al. τ myrrha τ ꝯficiātur cū carne passular̄ τ sūt ex eis auellane τ mastici ex eis oī die auellana vna. Et alie sunt linimēta τ epithimata τ rotatiōes τ ēpla facta ex medicis resolutiuis notis τ ponunt̄ i eo q̄ hēt essentiā tenacē. Et empla facta ex medicis resolutiuis notis sicut est mel aut ꝯfectiōes aliqd dissolutū i aq̄ q̄ resolutiuis: ꝯficiunt̄ cū aq̄ sol: aut accipiat̄ sursur recēs τ liniat̄: aut fumat̄ pulsatiuis sinapi trituū solū: aut cū assa fetida: aut accipiat̄ sursur recēs τ cū assa vel sagapena τ ponat̄ sup radicē dētis. Et ex eis q̄ sunt exptā ē vt sumatur medulla nucleor̄ p̄sici τ q̄ui ē medietas ei⁹ de pipe τ ꝯficiātur cū lana τ siccet̄ cū eis dēs aut nigella ꝯtrita τ ꝯfecta cū oleo applicet̄ τ liniat̄ cū ea. Et ex eis q̄ sūt expta est vt sumat̄ pipis τ piretri τ staphisagrie τ. ȝ5. oīuȝ aq̄ pol. baurac armeni po. i. τ. ꝯterant̄ bene τ fricent̄ cū eis dētes τ gingiua. q̄ū sunt vehemētis amaritudinis. Et q̄ȝ barbe sic empsī cū eis q̄ sunt sic malua τ camomilla τ acetū τ semē lini τ decoctio aneti τ oleū ei⁹ τ administrantur. τ q̄dē G. cristiani q̄ cpar stellionis: q̄ ponit̄ sup dētem dolorosum corrosiuȝ sedat̄ dolor ei⁹. Et alie sunt vaporatiōes exteri⁹ adhibite: oꝫ vt edmittant aut asi eibus duab⁹ horis: aut post ipm. iiii. horis. τ hoc est necessitas pp vehemētiā doloris sicsi fiat vaporatio cū sale τ milio: aut cū oleo calefacto: aut cū cera liqda. τ q̄ū q̄ȝ vaporat̄ barba faciēdo vaporatiōnē post vaporatiōnē vt ad ipam trahat̄ m̄. Mis. n. ap̄ barba sedat̄ dolor: τ p̄pe quā coqnit dēs cū oleo feruēte i illa hora. Et alie sunt cauterizatiōes. τ regimē q̄dē cauterij est sicut vt decoquant̄ oleū cū aliq̄b⁹ medicis resolutiuis p̄dictis aut solis. τ q̄ū sumit̄ actus τ ignit̄ τ submergit̄ in illo oleo τ fit vt penetret in cōcauitate eburne ingeniose sup dētem dolorosuȝ donec p̄ueniat ad dētē τ cauterizet ipm. Et q̄ȝ ponit̄ i circuitu ei⁹ cera: aut masticant aliqd aliud durigūs iter dētes: τ iter dētes q̄ sunt in circuitu eius τ carnes rubeas. Et nocumētū q̄dē hui⁹ ad illū i q̄ mā est i ipo dēte est plus. Et q̄ȝ distillat̄ in embuba ēt oleo feruens post ingeniū p̄dictū. τ oleū q̄dē oliue est ꝯueniētius oleis reliqs. Et q̄ȝ necessariuȝ ē i cauterizātib⁹ vt p̄fore

tur dēs p̄forato: ulo minuto vt penetret i ipo [illegible] rigatura. Et q̄cq̄ȝ nō valēt curatiōes cauterij: dē um aeu ignita tolle donec p̄ueniat ad vlterius et cauterizētiōe ei⁹: τ forsā sedabit dolor τ frāgēt dēs. Et alie sunt fricatiōes accepte ex eis dr̄i p̄dictis medicis. Et q̄dē cū melle est fricatio vtilis τ cū aceto τ sal τ [illegible] tū τ pulpa collognide τ piretrū. Alie sunt sumigatiōes. τ i eis meli⁹ ē vt sūt naturalitates. Et q̄ suffumigat̄ ex resolutiuis sic dētes colloqntide semie ei⁹: aut grana sinapi ꝯficiant vngula asini aut semie cepe: p̄pe ad dētes: aut folia myrti cū pole aut [illegible] aut piretro. Et alie sunt caputpurgia resolutiua sicut aq̄ cucumeris asinini τ succ⁹ radicis lilie τ [illegible] sansuci. Et alie sunt distillatiōes i aure q̄ [illegible] rem sic si administrent ista caputpurgia distillata [illegible] aut succus capparis humidi. Et alie sunt ip̄letiōes corrosiōis si fuerit cū dolor ex corrosiōe [illegible] τ nō ipleat̄ cum labore τ vehemētia adderēt dolorē galla cū cipio aut cū mastice: τ fortior illo est [illegible] cū serapio: aut nigella trita cū oleo aut piretrū [illegible] stac aut euforbiū: aut piretrū. aut impleatur [illegible] mine medulle p̄sicor̄ p̄dictor̄: imo ipleat̄ calidis frig τ frigidis cum calidis.

De medicinis stupefactiuis. C. viii.

q Uādoq̄ȝ administrant̄ sm̄ modos p̄dictos i resolutiōe. Uer̄ melius ē vt sint dētrū̄ [illegible] aut ip̄letiōes cū tñ q̄cq̄ȝ administrant̄ [illegible] tiōes τ suffumigatiōes. Ex eis itaq̄ est vt sumat̄ seminis hyusqiami albi τ opij τ storacis τ galbani [illegible] duo. ȝ. ii. pipis τ asse fetide de sem̄ ambor̄ ȝ. i. fiat collyriū cū coagulatis vue τ ponat̄ sup dētē dolorosū aut sumat̄ opij τ castorei p̄tes eq̄les. Et distilletur ȝ. i. aut. ȝ. ii. in oleo rof. i aure ubi ē dolor [illegible] adhereat ex radice mādragore: q̄cq̄ȝ. n. sedat [illegible] mal sm̄ q̄ ostium est ex mō suffumigatiōis cum semi hyusqami albi: aut decoquat̄ radix mādragore [illegible] aut cū hyusqamo albo cū vino τ teneat̄ in ore. Et q̄ [illegible] dant̄ in potu et narcotica sic [illegible] potet. n. [illegible] dēt suo cōquerit̄ τ accipit ex ipo in ore suo [illegible] maturat̄ egritudo ei⁹ τ quiescit dolor eius. Et [illegible] ma q̄ stupefaciūt absq̄ȝ nocumēto ē aq̄ frigida [illegible] vtilis τ ponit̄ i ore acceptō p⁹ acceptiōnē [illegible] dēt: q̄re quiescit dolor eius: q̄uis q̄ȝ sit addit [illegible]

De dente cōmoto. C. ix.

q Uādoq̄ȝ ꝯmouet̄ dēs pp cām̄ p̄mitiuā et aut percussiōe. τ q̄ȝ ꝯmouet̄ ex humiditate mollificāte neruū stringētē. τ q̄ȝ ē dēs tūc p̄pi dolde extenuat̄. τ q̄ȝ cōmouet̄ pp corrosiōnē accitē origini dētiū τ amplificat eū: aut subtiliat dēt [illegible] minuit̄ et eo τ nō facit dolorē acutum. Et q̄ȝ cōmouetur pp deminutiōnē accitē dentib⁹ pp senectutem [illegible] cuī accidit dētib⁹ cōualescētū τ senū τ eis q̄ sunt [illegible] rāt vehemēter: ꝯmouent τ abbreuiat̄ ab eo [illegible] Et q̄ȝ cōmouet̄ pp abbreuiatiōnē carnis albarum.

De cura. C. x.

o Portet vt deuitet masticationem cū illo dēt minoret locutiōnē τ nō [illegible] gua τ penit⁹ diuitet masticatiōnē τ [illegible] sorbitiōnē q̄ū̄ pōt. Mōsi cū fuerit corrosiōis corrosiōis τ reliq̄. Et si cū fuerit detritus [illegible] n̄isq̄ū tñ hoc fit ex eis quor̄ obuiam [illegible] cū humectatib⁹ curet̄ faciēdo vt adhereat τ [illegible] distillādo i aurē sicut ē oleū rof. τ de salib⁹ [illegible] lior̄ solatreus cum stipticis. Nam si ē [illegible] nē dētis nō valēt [illegible] ipsa [illegible] ipm velociter. Immo oꝫ vt caret̄ cū stipticis [illegible]

sis si accidat a percussiõe. Si õ sit puenit ab humiditate mollificãte oz vt curret cũ stipticis calefacientib⁹ ⁊ ad mundificent stiptica oppilatiua et medicis dentiũ collueri do os ⁊ stricido calefactiuis sicut collutio oris ex aq̃ in q̃ decocta sunt acedar paꝝ ⁊ folia cupssi: ut passoli q̃ deco ctũ est alumẽ cũ medietate sui de sale: aut cũ aq̃ in q̃ deco ctũ ẽ scrapnũ. Et ex adherẽtib⁹ est vt sumaẽ aluminis.ʒ. i. sil ʒ. i. anectãtur sup radicẽ dẽtis: aut cortices eris cũ aceto ⁊ radicis lilij ⁊ corticis cupssi olium añ.ʒ.iiij. ⁊ alumine p̃s.i. ⁊ sumãtur cineris tamarisci ⁊ sal eq̃liter: aut cornu cerui adusti ⁊ sal cõfecto ꝝ cum melle adustoꝝ ⁊ myrrhe aduste oĩuz añ.ʒ.x. aut myrrhe ⁊ croci ⁊ spice ⁊ masticis oĩuz añ p̃tes.ii. ⁊ atr̃ icce ⁊ sumac ⁊ balaustie oĩum p̃tes.iij. fiat ex eis dẽtifriciũ. ⁊ qd adhereat: ⁊ etiã si ponatur gummi cũ aloe ⁊ colcotar ⁊ clamia. Dentifricia puenies ad hoc capsz ⁊ ad alia cipi ⁊ rosaꝝ ⁊ spice aromatice ⁊ sal gẽme ⁊ carnezit ⁊ cornu cerui adusti p̃tes eq̃les. Et ad illud qd est cũ diminutionis carnis gigiuaꝝ sumantur alumẽ iamenũ ⁊ xiloaloes adustũ ⁊ cipi ⁊ sumac ⁊ balaustie.

De perforatione ⁊ corrosiõe dentium. C.xi.

Accidit illud ex humiditate putrefacta seis. Intentio i cura corrosiõis est p̃hibere additiones ei⁹ qd corrodit ⁊ illud fit cũ mũdificatiõe subẽ corrupte ⁊ resolutiõe materiei ledẽtis illud ⁊ p̃hibiti õe dẽtis ne recipiat illas mãs ⁊ puersiõe illaꝝ materieꝝ ab eo cũ euacuatib⁹ si eis indiget. Et medicie p̃hibẽtes corrosiõis sunt exiccatiue. Si aũt fortis indiget fortib⁹ vehemẽtis exiccãtibus ⁊ calefactiuis. Et si ẽ debil sufficiunt in eo exiccatiue ⁊ stipticatiue sic lentiũ ⁊ myrt⁹ ⁊ spica celtica ⁊ ipsaꝝ admistratõ fit ex modio q̃ p̃dicimus ⁊ cũ p̃m ei⁹ ex caplo impsionis. Et illis n. ẽ vt impleaẽ cum galla ⁊ opeo: aut galla sola: p̃hibet n. corrosionẽ ⁊ sedat dolorẽ. aut ipleaẽ mastice ⁊ cipis ⁊ myrrha aut storace aut gall viridib⁹ ⁊ litio: aut storace ⁊ opio: aut galbano: aut sulfure citrino ⁊ litio: aut visco albo: aut ⁊ pipe aut cũ galla aut albo ⁊ mẽtastro: aut cũ nigella cõtrita cõfecta cũ aceto ⁊ melle: aut cũ sulfure replẽdo aut liquide: aut cũ.ʒ.ʒ. decocto cũ melle: aut cũ aceto: q̃ñ ipm fortius ad hoc aut assa fetida: aut cũ alkitrã: aut cũ assa fetida ⁊ amoniaco: aut assa fetida sola ⁊ bulliat cũ cetero sed resoluaẽ. Est n. vehemẽs ad sedãdũ dolorẽ aut oradia: aut cũ medicis aut cũ litio ⁊ borgagiõo. Etiã cipi ẽ cifora in iplẽdo ⁊ ẽ iuuatiua in ipsa est cũ probibẽte additiõis corrosiõis ⁊ sedat dolores. Et oz vt administretur cũ eis q̃ p̃cererũt i caplo doloris dẽtiũ. Et q̃ñ administrãt i hoc opiata ex castorei ⁊ piretri ⁊ opij ⁊ galbani quib⁹ eq̃lib⁹ ⁊ pipe ⁊ cardamomo cuz melle: aut piretro ⁊ myrrha cũ melle ⁊ gũi alcadra viridib⁹ cũ melle: aut vinũ bonũ cui supfundit acetũ feruẽs: aut cũ sulfure: aut sulfure cũ eq̃li mensura lilij: aut pipe ⁊ lacterinis: aut baurac ⁊ piretro: aut galbano ⁊ semie hyusquiami albi aut si olace ⁊ opio. Medicamẽ bonũ. R. baurac ⁊ albigi ãboꝝ añ. p̃tes ij. piretri pipis amboꝝ añ p̃t.i. epithimi p̃tes. iij. ponant sup locuz. Et aliud. R. cipiũ ⁊ pipis ⁊ seminis iunipi oĩuz añ. p̃t.ʒ. Et q̃n administret ipsẽdo ex eo ⁊ epithimãdo. Et q̃nq̃ ponatur sup locũ calidicõ forte: aut simile: aut calcis p̃tes. i. sal amoniaci ⁊ aluminis ⁊ myrrhe ⁊ gallaꝝ ⁊ acacie ⁊ croci oĩum añ p̃s.i. ⁊ ordeũ adustũ ⁊ spuma maris. ⁊ q̃nq̃ addit in eo galbanũ. Et q̃z iuuat ex collutiõib⁹ corrosiõis in ore magni. si decoquatur radix capparis cũ aceto donec cõsumat medietas aceti ⁊ teneaẽ in ore. ⁊ administreẽ destillãdo i ipsa corrosiõe sicut arsenicũ dissolutũ i olo sesamini ⁊ distilleẽ i corrosiõẽ ⁊ ex eis q̃ iuuãt ẽ vt distilleẽ in latere dentis corrosi olẽ ros.

De ruptura dẽtium ⁊ eoꝝ corrosione. C.xii.

Et cã in hoc sm̃ plm est cõuersio cõplexionis eius ad humiditatẽ. Et q̃nq̃ est cã in ipso vt exiccet siccitate vehemẽti. Sed hec ẽ manifesta dẽtiũis ⁊ dolia ei⁹. Et si ẽ illic significatio alteratiõis coloris aut corrosiõis signũ cõplxonẽ humidã habẽtẽ materiam.

De cura. C.xiii.

Et curatio p̃ma est p̃hibitio materiei ⁊ mũdificatio dẽtis cũ stipticis fortib⁹ p̃dictis. Et alumẽ q̃d ẽ est fortis impssiõis in hoc ⁊ si sũt calefacientes cũ hoc nõ ẽ eaꝝ labor vanus sicut ẽ elleborus niger mixtus cũ melle. Si vero ẽ a siccitate cura ei⁹ est cura siccitatis.

De alteratione coloris dentium. C.xiiii.

Quandoq̃z fit illud p̃p alterationẽ ei⁹ qd cooperit eos ex liniamẽtis ⁊ facit accidere pãnũ. Et q̃z fit lapis in dẽtiũ radicib⁹ cui⁹ eradicatio ẽ difficilis. Et q̃nq̃z fit p̃p mãm malã penetrãtẽ in substãm dẽtis ⁊ alterat in ea ⁊ corrũpit colorẽ ei⁹ cõuertẽdo ad colorem melõgie ⁊ similium p̃ter q̃ fit sup ipm pannus.

De cura. C.xv.

Primo q̃d curet cũ eo qd abstergit ⁊ mundificat sic spuma maris ⁊ sal ⁊ nasturtiuz tritũ: ⁊ cinis ostracoꝝ ⁊ cinis radicis cãne ⁊ aristol.ro. ⁊ ordeũ adustũ ⁊ sal gẽma que oĩa sint sm̃ eq̃les p̃tes: ⁊ si vis adde i eo ostraci limatiaꝝ adustiõ: aut sumaẽ abrotani adusti ⁊ pipis ãboꝝ añ. p̃s.i. amoniaci p̃tes.iij. ⁊ folij.ij. ⁊ gipsia adusti.x. p̃tes terant ⁊ admistreẽ. Et si fuerit superflua tũc flos eris cũ melle. Et ex eis q̃ albificãt in dispõne ẽ tritura catini de fecit: aut tritura vitri: aut marsaciũe ⁊ assubedig ⁊ lapidis adamãtis. Secũdo vero curet cũ eo qd resoluit mãm ⁊ extrahit eã aut abstergit eã sic pip ⁊ mẽtastrũ ⁊ costus ⁊ aristol.ro. ⁊ assa fetida p̃misceẽ cũ abstersiuis p̃dictis ⁊ sic est dẽtifricius qd dixim⁹ añ: aut hoc dẽtifriciũ bonũ. R. radicis aristol. p̃tem.i. cornu cerui adusti p̃tes.ii. masticis p̃tes.iij. olei ros. p̃tes.v. teratur ⁊ admistreẽ. Aliud. R. abrotani ⁊ sal torrefacti ⁊ lilij oĩum añ. p̃tes.iiij. cipi p̃tes.v. spice p̃tẽ.i. pipis p̃tes.vi. Aliud. R. sal q̃ tãdiu adustus fuerit donec fuerit vt carbo p̃tes.iij. folij p̃tes.ij. ⁊ spice p̃tẽ.i. ⁊ ieꝝ cineris ostracoꝝ p̃tes.iiij. rosaꝝ siccaꝝ p̃tes.v. cipi p̃tes.iij. floris hyusquiami partem i.

De facilitate originis dentium. C.xvi.

Quandoq̃z accidit infantib⁹ vt dẽtium eoꝝ natiuitas sit difficil. Et q̃nq̃ cõicat ei solo vẽtris. quaẽ necessariũ est vt cõmisceret cũ epithimatib⁹ sup vẽtrẽ ⁊ succis p̃parãtis ⁊ retẽtiõe eoꝝ. Et est necessariũ vt liniaẽ cũ collirijs p̃dictis in libro vniuersali. Et ex eis qb⁹ ortus dẽtium fit facilis est fricatio cũ adipib⁹ ⁊ cerebellis ⁊ p̃sẽ cerebro leporis extracto ex capite ei⁹ post decoctionẽ: aut cũ alcina ⁊ butyro ⁊ oleo de lilio. Et iã dictũ est q̃ lac caninũ cõfert in hoc vehemẽter cũ p̃prietate sua. Et si dolor vehemẽtior fiat liniaẽ cũ succo solatri cũ oleo ros. calefacto. Et oz vt p̃hibeaẽ masticatio super rem que hz essentiã tenacẽ. Immo oz vt nutrix itro mittat digitũ suũ in ore ei⁹: tunc quũ incipit dolere propter ortũ dentiũ ⁊ fricet gig iuã eius vehementer vt currat ab ea humiditas et via gigiue deide fricet cũ medicinis p̃dictis. Q̃ñq̃ dentes parumper apparent oz vt fiat emplm capiti ⁊ collo ⁊ mãdibulis cum lana submersa in oleo ⁊ distilleẽ et in aure eius oleũ. ⁊ nos iaz p̃misimus talẽ q̃le est caplm in hoc libro primo.

De regimine eradicationis dentium. C.xvij.

Quoniã q̃nq̃ advenit ex dente doloroso vt non recipiat curam dolore fit vt quotiẽscunq̃z sedaẽ nocumẽtũ quo ledit in primo redeat. Amplius

sit vecinitas ei⁹ et rigo dentibus nocumentum pp illud qd ex ipso pertransit ad eos et nō inuenitur ad ei⁹ recusationē semita nisi cura ei⁹ est eradicatio. Capse qdē quisqz eradicat cū tenalijs post detectionē ab eo qd tenet cum radice ei⁹. Et oz vt attēdas ad eradicationes et consideres an egritudo sit in ipso dēte. Nā si nō fuerit nō oportebit vt eradicet et nō eradicet quū cā fuerit in gingiua aut fuerit i neruo qui est sub dēte. Illud enī quando dolorē parūp alleuiet nō tū ipm destruit, imo redit. Et nō qdē3 alleuiat ipm nisi pp illud qd resoluit ex mā ei⁹ et cū eo qd puenit ad ipm ex medicīs. Et i eradicatōe illorū dentiū q nō conmouent est timor ex quibusdā nocumētis plurimorū. qm qz .n. detegit a mādibula et putrefit pō substātie ei⁹ et ex citat dolorē vehemētē. Et qīqz excitat dolorē oculi et sebrē. Cū ergo scitur qz eradicatio est difficil aut nō tolerat eā infirm⁹ tūc nō extrahitur vt moueat cū vehementia. Illud nāqz est ex eis que in dolore augmentū faciunt quū et nō mouēdo est qīqz si fuerit egritudo ppter cām in dente. Nā si cōmoueat resoluit mā sub ipso et sedat dolor. Aliqz vero eradicat cū medicinis, et rectius qdē est vt incidat in circuitu dentis cū phlobomo et administretur sup ipm medicamē. Et ex illis est vt sumant cortices radicis mororū et piretrū et terātur i sole cū aceto forti donec fiat totū sic mel. Deinde liniat cū eo radix dētis i die trib⁹ dieb⁹ aut terat piretrū et in aceto sub sole dimittat xl. dieb⁹ deinde distillet sup illud qd incisum est et dimittatur hora vna. aut hor is duab⁹. Et qīqz inuenitur sanus cera bene. deinde extrahitur qre eradicatur. aut ponitur loco piretri radix cucumeris asinini. aut linitur cū arsenico nutrito cū aceto qm mollificat eā. aut sumitur seminis vrtice et galbani pōo equalis. aut vrtica et dure duplū ei⁹ et ponatur sup radicē dētis ei⁹. et qīqz struct cū folijs fici qm ipm frāgit eam et eradicat ipm cū facilitate. et scit accti ipi⁹ est mirabil. Et qīqz sumātur cortices mori et cortices capparis et arsenicū citrinū et piretrū et vene et radicis collogintide et sisamū et cōficiātur cū aqua aneti. aut cū aceto forti et dimittat trib⁹ dieb⁹. deinde liniatur aut sumant venarū citrinarū et corticis mori ambarum ana pō.i. et arsenici citrini partes .ij. et cōficiant cū melle et ponant i circuitu dētis toti⁹ qm eradicat eū. aut sumantur radicis abrotani et lactis timali pōo .ij. cōficiant cū melle et ponant sup ipm. et si dens est debil liquefiat cera cū melle in sole et distillet sup ipam oleum et precipiat ne masticet eum.

De fricatiōe dentis corrosi et est sicut eradicatio sine dolore. C. xviij.

Conficiat farina cū lacte timali et ponat sup ipsū aliqb⁹ horis. qm franget. Et oz vt ponant i ipso folia volubilis maioris acute et adeps rane arboree efficacissime fractiue et est rana viridis q hospitat in plātis et arborib⁹ et ascēdit ex arbore ad arborē.

De vermibus dentiū. C. xix.

Sumant seminis hyosciami albi semis porri et eorum ana pō .iiij. semis cepe pō .ij. et s. cōficiant cū adipe c. ..no ... et fiant inde pille quarum vnaqz sit .ʒ i. Et fiat suffumigatio ex vna pillularū cum coope ... capitis et cū traiectorio.

De cāstri dorso dentium. C. xx.

Stridor dētiū i somno fit pp debilitatē lacertorū mādibularū. et ē ex eis sicut spasm⁹ et accidit in famib⁹ multotiēs et remouet qn fiunt puberes. Et qn mult plicat stridor dentiū et sonitus eorū in sōno indicat epilepsiā. aut apoplexiā aut spasmū. aut sigt vermes in ventre. Et ille qui est ex vermib⁹ est habens vicissitudines.

De cura. C. xxi.

Et oz vt curet patiēs illud cū mundificatione capitis et inunctione colli ex oleis calidis odoriferis in qbus est virtus stiptica.

De dente qui elongatur. C. xxij.

Ponet vel sumat digitis aut instro cōstringat deinde limet cum lima. Postea sumat grana lauri et alumē et aristologia et fricet ei os.

De cōgelatiōe dentium. C. xxiij.

Congelatio est stupor qdam accidēs dētibus. Et illud est ppter cām reīcā et est aut stiptica aut pōtica. Et qīqz est pp illud qd occurrit dētibus ex nidis extrinsecus aut stans. Et qīqz fit pp illud qd descendit ad eos ex illo quē fuerit illic humor acetosus. Et qz sequitur imaginatio existimationis q... p... sicut acetosum masticando cū transmissione.

De cura. C. xxiiij.

Confert et masticatio portulace valde ... portulace cōtriti et infusi cū aq aut glandes ... bat: aut amigdalis et aut nucis ... et aliqd pōerant auellana et oleū omphacinū fricando ... oleū ... in vase ereo cū melle in sole aut ... collutio oris cū lacte asinino et oleo ... moni cū vino et grana lauri et aristol. ... la aut lac titimali et squilla et sal. ppterea qz appositio aceto facta cōfert valde stupefactioni.

De ebet dentium et cura eius. C. xxv.

Si vt dens nō toleret aliqd frigidū neqz calidū neqz durum. Et plus ei⁹ est ex frigiditate ... cedes dolorē dentiū. Et quando ... gro administra grana lauri et alumē et aristologia ... parationē assiduā cū ... et si ... cei cū hierapicā. Si aūt nō valet tūc cum ... um sinapinū est iuuatiuū valde. ... cū eo multotiēs iungi fricādo ... Si aūt cā fuerit complexio calida et est ... ipam color gingiue et dentis ei⁹ et tactus dentis ... oportebit vt assidue fricatio dentiū cum oleo ... facto in quo sint cāfora et sandali et administret ... go psiliū et masticatio portulace. aut seminis ...

De cura debilitatis dentiū. C. xxvi.

Conferunt ei stiptica ... et galle adusti ... cte in aceto et grana myrti albe et ... et extinctū in aceto et ... dentifricia stiptica. Dentifricium bonum R. ... myrobalanorū citrinorū ... ʒ .v ... ʒ .xv. cinamomi. ʒ .iij. ... ʒ .ij. ... monisci piperis lōgi galle croci ... sumach spparatorū ... ʒ .ij. ... damoni. ʒ .iiij. aristol. ʒ .xvi balaustie ... aggregat. Dentifricium bonum R. sandali rubei ... bebe sauel ... ana ʒ .xv. cinami grossi ʒ .ij. ... ʒ .ij. bulis ʒ .iiij. cōficiuntur cum ... Dentifricium ad hanc rem bonū sumat ... ordeū ... cum melle aut kitran pauco ... et ... submergat charta de pāno et ponatur super ... polium in radice ... Quando eius color ... extrahatur et accipiatur ex eo pars vna et ... loaloes et balaustijs et ciperis et cortice granati ... omnibus ana pars .i. terant et ... ex eis dentifriciū. ... qz sumatur ordei adusti ... pō .xx. et ciperi ... sal et alkarmeya olum ana pō .iij. et ... dentifricium.

Fen. viij. de dispositionibus gingiuarum et est tractatus primus.

De egritudinibus gingiuarū. C. i.

Gingiue accidunt apostemata sicut cadit materiei descendentis ad ipsam secundum plurimum ex capite. Et quoniam est propter contiguitatem ipsius; et quoniam accidit ei apostema in initio hydropisis et accidentium malitie forme propter illud quod ad eam elevatur ex vaporibus corruptis. ¶ Et significatur genus materiei per colorem et tactum. Et quedam sunt ex eis manifeste recipientia velocia ad suscipiendam curam et prolonganda ad suscipiendam curam tarda et quedam sunt cum se.

De cura. C.ii.

Primum cum apostema calida nunc administra evacuationem et phlebotomiam alchebric. Et cura in principio cum collutionibus oris stringentibus et sunt ex eis stupticitas sicut est aqua rosarum et lac acetosum et aqua myrti et aqua foliorum stipticorum siccorum et decoctio balaustiarum et aqua arnoglosse et infusio glandium et succus portulace. Deinde post illud sit oris collutio cum oleo omphacino et oleo arboris masticis et oleo myrtino in quorum unoquoque ponatur mastix: aut oleo in quo bulliverit mastix et siccetur rosarum: aut oleum rosarum in quo bullita sunt spica et rose sicce et mastix. Et oleum quidem arboris masticis habet vehementiam in sedando dolores gingiue et propter recidere. Resolvit enim et non extrahit et magis prohibet juvamentum cuius est in deponendo dolores. Deinde post illud administrentur que sunt sicut succus irreos et decoctio. Facit enim currere sanguinem et facit ... aut succus foliorum olive: aut fex vini: aut succus ... oleum alabani alcadra bullitum cum aqua in qua sint folia ... aut decoctione aristolochie. Si autem apostema est calidum et prolongandum causa ... non resolvitur cum medicinis: immo fit purulentum. Et quoniam indiget cura manuum. Et quoniam subtrahitur cuius pervenit ad eradicandum carnem novam. Cum ergo purulentum fit administra super ipsum floris eris et gallas: aut confice eis ... cum aceto ... et sume ... aut gallas cum aceto. Quorum cum gingiua non cessat suppurari et apostema et non sanatur indiget cauterio. Et melius est ut sumatur oleum servens cum lana involuta super extremitatem ... et totiens fiat donec detumescat gingiua et stringatur. ¶ Si autem apostema fuerit ex humiditate superflua oportebit in principio ut colluatur os cum oleo calido et cum melle et oleo et rob. Deinde administretur resolutiva fortia predicta multotiens.

De gingiua sanguinea et cura eius. C.iii.

Confert ei alumen eminentium cum aceto cum duplo ipsius ex sale et cum farine tanto quantum ipsum est et medietas eius ... super carbones et adurantur ... salsa ... sicut carbo et sumantur ex cinere eorum po. i. et ex ... pondus ii. et iterum sumantur myrti et lentium adustarum amborum ana po. i. sumac et farine amborum ana ptos. ii. florum ... ptos. iii. et commisceantur et administrentur.

De fissuris gingiuarum. C.iiii.

Usus in cura eorum cursu fissurarum labii.

De ulceribus gingiue et corrosione eius et fistulis eius. C.v.

Ulcera gingiue alia sunt pura et alia sunt incipientia putrefieri: et alia sunt incipientia corrodi.

De cura. C.vi.

Ulcerum quidem curatio est alcola. Ea vero que putrefieri incipiunt os et curentur cum eis que sunt sicut olea calida et semen iuniperi et tribuli. Si ergo iuvant erit bonum: et si non sumatur gallarum po. i. et myrrhe po. i. aggregentur cum oleo rosarum et administrentur. Et ex speciebus quidem collutionum oris iuvativis est collutio oris cum aceto squillitico et collutio oris cum lacte asinino et collutio oris cum decoctione foliorum olive et decoctione rosarum et lentium et gallarum ... rosarum et granatorum. ¶ Corrosiua autem si fuerint prohibendi ipsa os et curentur cum alcadico predicto ... in ... sic ... deinde spargantur super ea medicine stipticae. Et ex eis que sunt experta est hoc. Recipe tribulorum fructus tamarisci piperis omnium ana ʒ. iii. chelidonie ʒ. i. myrobalanorum citrinorum siccorum amborum ana ʒ. ii. fabarum et salis ammoniaci et cubebe et spume maris omnium ana ʒ. v. balaustiarum et croci amborum ana ʒ. quartam camphore ʒ. iii. fiat ex eis dentifricium et dentifricia in quibus recipiuntur aristolochia et colcotar et scorie et arsenica. ¶ In medio autem sumantur piretri et radicis lilii amborum ana po. i. sumac et gallarum non perforatarum et balaustiarum et aluminis omnium ana ʒ. ii. terantur et fiat ex eis dentifricium et administretur in medicinis ulcerum corrosiva et fistulas. Et similiter ex balaustijs et squama ferri pulverizetur gingiua et reliquatur in ea. Deinde colluatur os cum aceto squillitico aut aceto in quo decocta sunt folia olive et administretur filonium ... corrosio: quoniam est bonum: aut diacalamentum et confectiones prohibentes putrefactionem resolventes illud quod pervenit ex ea. Et ex eis est confectio de armel. Si autem non valet nunc necessarium est alcadicon. Et ex eis que approximantur ei est et ... miscetur aluminis et calcis et gallarum et duorum arsenicorum partes equales accipiatur ex eo ... post confricationem vehementer et fiat cum eo fricatio fricando bene. Deinde expectetur super eam una hora. Postea colluatur os cum oleo rosarum quoniam ponitur in ipso acetum: et est conveniens ut fiant ex eo trocisci et desiccentur et reserventur ad necessitatem. Et quandoque sufficiunt duo arsenica et calx et acetum et fiant inde troc. Et quoniam confert cauterium predictum. Et est ex eis que abijciunt corrosiones et faciunt nasci carnem sanam. Deinde administretur dentifricium ex gallis cum tertia parte myrrhe. Creat enim carnem et consolidat gingiuam. Et phlebotomia alchebric confert in eis.

De augmento gingiue et cura eius. C.vii.

Cura eius predicta est in capitulo de fetore oris.

De diminutione carnis gingiue et cura. C.viii.

Iuvantur turis masculi et aristolochie ro. et sanguis draconis et farine herbi et radicis lilii partes equales et conficiantur post pulverizationem cum melle et aceto squillitico et administrentur fricando et farine herbi ʒ. x. conficiantur cum melle et fiant inde trocisci et ponantur super locum infirmum: aut teneantur posita in inferiori parte furni donec pervenient ad hoc ut comburantur et fortiorem adurant: et super id quod adurit et comburit predictis ... sanguinis draconis ʒ. iii. et turis masculi quantum ipsum et aristolochie ro. et ireos amborum ana ʒ. ii. et fiat secundum modum predictum.

De cura mollificationis gingiue. C.ix.

Si quidem fuerit parua nunc sufficiet in ea collutio oris cum aqua in qua decocta sunt stiptica calida vel frigida secundum complexionem. Et ex eis que sunt vehementius iuvamenti in hoc est alumen decoctum cum aceto. Si autem fuerit plurima tunc rectius erit in ea ut incidatur et dimittatur sanguis currere et exprimatur quod egreditur ex eo. Deinde colluatur os post ipsum cum decoctione stipticorum secundum modum predictum in eis que premissa sunt. Et ex eis que sunt convenientia ad illud ex decoctionibus est ut sumantur fructus tamarisci ʒ. iii. et foliorum alcanne ʒ. ii. decoquatur et administretur: aut sumantur balaustiarum et corticis granatorum ana vi. partes et terenniabin et aluminis ... ana ... partes et rosarum et sumac alb... ana viii. partes et spice aromatice et florum ... ana partes x. fiat ex eis linimentum et quod adhereat et phlebotomia alchebric confert ei. Confectio linimenti convenientis ad illud quod administratur post collutionem oris. Recipe rosarum cum capitibus suis partes ... corticis glandium balaustiarum granatorum myrti viridis ana iiii. partes ... sumac ... partes: aut loco ... myrti viii. partes. Et quandoque confert tangere palatum cum hiera minori et colluere os ex ea cum aceto squillitico et administrare assiduitatem florum.

De cura carnis addite gingiue. C.x.

Pulvis in ea calcecum et myrrha quoniam purgant eam.

De labijs et egritudinibus eorum. C.xi.

Uo labia creata sunt ad cooperiendum os et dentes et ad decorem et ad retinendum in boib⁹ ad loquendum. Et creata sunt ex carne et neruis que sunt partes lacertorum qui continent ea.

De fissuris labiorum. C.xii.

Edicine quidem quibus indigetur in curatione fissurarum sunt ille que ad exiccationem et stipticitatem aggregant lenificationem.

De cura. C.xiij.

Edicine conferentes ad illud et ex illis est dragagantum quod tenetur in ore et commouetur lingua. Et ex regimine iuuante in ipsa est inunctio humidi et amplius ut liniatur sup eas butyrum recens. Et ex eis est frustum cucurbite sup aliud aut liniatur sup eas aqua seuistem: aut aqua decoctionis mucilago psilii. Et ex pinguedinibus sunt butyrum et medulla et adipes vituli et anseris cum melle aut oleum albabac alkadi: aut olei ros. et in quo sunt albumen oui et farina et precipue farina herbi et cerausi et quosque ponitur in ipso merdasengi. Et ex medicis expertis est illud quod R. gallas combustas cum ceruisa plibi amidi et dragagantum cum adipe galline. Et et galle combuste cum sisamino et ex mastix et est viscus albonz et isopus et mel fiat ex eis vnguentum. Et iterum merdasengi et lerdina et venarum vitis of um pa. 5. debenigi paru. 5. vngule capre adulte croci ambo an. ptis iij. castor. vj. ptis gummi pice. vj. cere. xvj. ptis olei ros. et et ambra soluta cum oleo balsamine: aut olei de ben aut olei de citro. iij. ptis fumantur et administretur in ipsis ceratum, et sint cibi eius pedes et extrema et oua sorbilia.

De apostemate labiorum et cura. C.xiiij.

Ponet ut incipiatur in eis cum euacuatione humoris dominantis: deinde administretur medicine locales. Apostemata vero sunt prime positionis ex iudicio apostematum sanguinis et cura fortior paruitate est magis necessaria. Medicine vero locales ad vlcera assumuntur ex stipticis sicut myrobal. de luto et semine rose et nuce cupressi et radicibus [illegible] Et quosque ponitur in eis debenigi et vngule capre adulte et capilli adusti et fumus aggregatus et vince. Olea autem que administrantur in eis sunt sicut oleum de chrysomilis et oleum de nuce indica.

De hemorroidibus labiorum. C.xv.

I autem in eis sunt hemorroides tunc ex eis que conferunt eis sunt squame ferri et merdasengi et ceruse et crocus et alumen sm partes equales sumpta ex quibus fiat vnguentum cum cera et oleo nucis indice et oleo ros.

De tremore labiorum. C.xvi.

Lurimum accidit cum colligatione oris stomachi et precipue quando in ea est nausea: aut mouetur quasi ad expellendum aliquid cum vomitu: et precipue in egritudinibus acutis et horis crisis: et quoniam est cum colligatione neruorum aduenientium ad ea a cerebro et nucha cum colligatione quam cerebrum habet cum eis.

Fen. ix. de dispositionibus gutturis et est tractatus .i.

De anatomia gutturis. C.i.

Er guttur intelligimus

spatium in quo sunt meatus anhelitus et cibi. Et de eo sunt additiones que sunt vua et amigdale et gallamac. Et iam quidem iam scuisti anatomiam meri et anatomiam epiglotis. Uua vero est subita carnosa pendens sup summitatem epiglotis sicut velamen. Et eius quidem iuuamentum est quod aer ut non perueniat suo frigore pulmonem subito et ut prohibeat puluerem et fumum: et vt sit percussiones vocis quando componitur et magnificet quasi ipsa sit porta custodiens sup exitum vocis quantitate sua et propter hoc nocet eius incisio voci et preparat pulmonem ad recipiendum frigus et nocumentum eius [illegible] eo. Due vero amigdale sunt due carnes nate in radice lingue tendentes ad superiora ac si ipse sint quasi auricule parue carnose neruose sicut due glandule vestiunt [illegible] sunt ex modo suo sicut due radices duarum auricularum [illegible] ad meri quarum ambarum iuuamentum est [illegible] apud caput canne sicut arca et ut non expellatur aer [illegible] sit attractio cordis et deficiat aial. Gallamac [illegible] caro panniculosa iuncta palato sub vua pendens [illegible] eius caput canne et supra gallamac est alius et [illegible] quattuor latera duo superius et duo inferius. [illegible] anatomiam dicemus postea.

De egritudinibus membrorum gutturis. C.ij.

Uandoque accidit in vnoquoque istorum egritudo complexionis et apostemata et dissolutio singularum.

De osse quo sit strangulatio et similiter occurrit cursu eius. C.iij.

Uando aliquid figitur magnitudine [illegible] ut incipiat et sim [illegible] collum et [illegible] strangulatio adhibendo percussionem post percussionem [illegible] non sufficit ad mouendum vomitum et quoniam est in hoc timor.

De spinis et que cursu eius precedit. C.iiij.

N spinis quidem et frustis ligni et ossis [illegible] multa [illegible] consideret [illegible] aut penna aut curuitate [illegible] aut [illegible] duplicata tunc expellatur cum ea aut extrahatur: et sic [illegible] bendens spinam recipiens [illegible] recitor [illegible] ut narrabo. Si autem sensus deficiat [illegible] bean [illegible] sorbitiones viscose. Si autem non valet [illegible] et vomitus cum digitis et cum penna et medicamine. [illegible] experta sunt est vt bibat omni die 5. [illegible] et euomat. Ipsum ut expellatur quod remanet et [illegible] eius [illegible] post [illegible] ligatur cum filo [illegible] egrediatur et deglutiunt: deinde extrahitur et egreditur [illegible] et sic sicut siccae [illegible] cum filo quod paulatim [illegible] deglutiuntur. Et quando fit gargarismus cum rob [illegible] sit sicut siccae: tunc quod istud est mouetur a loco suo. Et [illegible] rursus apponitur emplastrum gutturi in quo [illegible] ut apiatur locus et egrediatur spina et quod [illegible] et sic huic est exemplum factum ex farina ordei cum oleo [illegible]

De sanguisugis in gutture. C.v.

Uandoque contingit ut sint quidam aque [illegible] sanguisugas [illegible] occultas [illegible] re ab eis que deglutiuntur. Et quando [illegible] sto gutturis et quoniam suspicatur [illegible] ad stomachum et quando est [illegible] eius. Mitte autem [illegible] sup illud hora de qua [illegible] sanguine quantitate magna crescit corpus eius et [illegible]

De signis. C.vi.

Ccidit ei quod suspenditur sanguisuga [illegible] angustia et sputum sanguinis. [illegible] sanguinem [illegible] ipsum quoque nunc considera dispositionem gutturis eius [illegible] scit. in ipso est sanguisuga.

De cura. C.vii.

Uandoque curatur illa que [illegible] accepticio et ablactatione [illegible] Et quandoque curatur cum medicinis gargarismi [illegible] fuerit prope guttur et vaporis. Et ex eis sunt quedam [illegible] purpurigi si fuerit declinis ad [illegible] et [illegible] et vetustis solutione [illegible] et que [illegible] si fuerit stans in profundo et in [illegible] Et [illegible] [illegible] ei. Inde est vt submergat se bono [illegible] reatur i balneo calido et precipue post aliqua [illegible] de non sit deficio indefinenter aquam [illegible] sino assumere hora post horam donec [illegible]

ga que in ipso suspensa est fugiendo a calore & declinando ad penam frigoris. Si autem necessarium fuerit vt ipse expectet fm illum calorem vsquequo timeat sincopi experta sup illis: & enim regimen valde bonum in extrahendo ipsas et multotiens decoquitur ut sit potationis comestioe alleorum & mora in sole tenendo os apertum coram aqua frigida. Et quedam bdellia sunt que in potu tribuunt bdellium sanguisugam allesios & existimo quod sint species cimicum rubeorum sanguineorum similium tecbio debiles bdellium cateo quod fortassis destruunt tact. et si fuerit sa cum vel in potu cum aceto & vino: aut suffumigetur ex eis gutt cum maiec toxo. et fortasse ipsi sunt qui nominantur in terra nostra alchabebil & accipit solum qui sorbet quis extrahit eas ex gutture & propter cum sale: ex gargarismis vero est gargarisma quod fit cum aceto & gargarisma de sinapi cum duplo sui de baurac: aut sinapi cum equalitate sui de nigella: aut cum aceto vini quo decocta sunt allea & sorba & lupini & col loquintida & fracocunt aceto vini fm quantitatem duarum ʒ. in quo ponantur baurac. ʒ. iij. & alio armoniaco & alleorum duo dentes: gargarismati quedam cum succo foliorum salicis inest proprietas in extrahendo ipsam. Et similiter gargarismati ex aceto cum assa fetida aut harmal & aqua. Qui autem in profundo fuerit in sto oportebit vt imponatur sitat de hoc medicinae. Rx. sceba abrotani aspinubi nigelle lupinorum costi nasturtii menta fin alkebuli siraci omnium an. pond. ʒ ij. cum aceto commisceatur et cibet bdellio cum alleis & cepis & porris & calam. fistuale bibendo: aut sinapi podito & omni calido acuto deinde euomat postea si facilis fuerit ei vomitus. Si autem fuerint non faciliter nisi reo salite acute. Et qui eis suspensio fuerit in naso & diligitur eius casus fiat caput purgium cum aceto & nigella & succo cucumeris asinini & belleboro. Quis accident vt abscidant: nunc sibi caueat ille in quo sunt a clamore & loquella. Si autem currat sanguis aut eius maius vel solum educat cum curet toti cum eo quod scies in capitulo suo. Et hermodactili quedam habent proprietates expellendi illud. Modus autem quo accipit cum instrumento chirurgico est vt illi quod deglutiuit sanguisugam in sole & igat os suum & pinnaf ligua eius ad inferiora cum extremitate instrumenti chirurgici quod est sicut cocbliarium. Quia videtur sanguisuga ponatur instrumentum chirurgicum in radice colli eius vt non fodiat & hoc quod est instrumentum est sicut illud quo remouentur hemoroides.

De suffucationibus albada. C. viij.

Prohibitio & prohibitio penetrationis anhelitus ad pulmonem & cor est eius accessio ex causis pluribus sicut potu medicinarum suffocantium & medicinarum venenosarum & sicut ex gelatione sanguinis in quibusdam visceribus. Illa autem de qua nunc loquimur est illa que est propter causas accidentes ipso instrumento anhelitus ex propinquo epiglotti & aspirate ex coopertura aut pignitia a motu & motione instrumenti arterie aerea. Et in quedam sola quod apta opplilatur meatus vicinis. Et quod coarctato illorum vicini opplilat meatus vicini. Et seq quod lacertus mouens mebra motu attrahendi ac ea ad ea & est lacertus epiglottis quadmodum dicturi sumus in capitulo anhelitus qui dehortatur a motione sua & operatione sue pstificationes aggregata super hunc lacertum quod est interiori epiglottis & quod sequitur ipsam: aut propter mollificationem aut propter spasmum aut propter nocumentum aliud non est possibile anima et anhelitus eius meatus non sit opplilatus. Coopertura autem propter coarctationes vicini quod accidit propter remotiones spondilia que sunt in initio colli ad interiora et persessione: aut eius a quo habet curationes: aut propter apostemata in lacertis spondilium & ligamentis earum: aut in lacertis meri & ligamentis eius cum communitate & propter aliquam causam que trahit eas ad interius: aut propter spasmum qui accidit in eis et tribendo eas & detrimentum eis est siccitas: aut propter aliud nocumentum eorum propter quod sit & illud quod plurimum accidit sanguinibus propter lenitatem ligamentorum eorum. Que autem est maioris timoris est illa que est in spondilibus & que sunt supra ipsas & que est sub illa est magis salua. Et fortior causa est illa que est in spondili prima. Ipsa enim est fortior & acutior earum que sunt in capitulo vicitatus. Illa autem quod sit eius verum dicemus in capitulo difficultatis transglutiendi. dubio autem apatis sm membra aposita est quadrigata. Aut enim erit apa in lacertis extrinsecis ab epiglotti declinibus ad anteriora & inferiora: ita vt sit apa appens & appeat eius rubedo in anteriore parte colli aut pectoris aut thoracis. Aut erit in lacertis extrinsecis ab ea. Sm in illis que sunt ad posteriora & lacerti meri ita vt sint apa & rubedo eius & color ipsius apperens intus in ore & quis peruenit ad spondiles & nucha cum constrictione. Aut erit in lacertis intrinsecis meri & quecunque ipsas & stringit ibe litas propter vicinitatem & non appet sensui. Aut erit in lacertis intrinsecis in epiglotti & in panniculo vestiente eam: & est deterius quatuor & ipsas non appet sensui & quatuor alique aggregatur ex istis apatibus numerus duorum aut trium. Causa vero horum apatum quis est causa aliorum apatum. et quis est propter quosdam cibos qui sunt proprii in faciendo constringere illa apata sicut est adacocha & de quorum cura tyriaca & lactuca & endiuia. Et quis non est cum repletione in toto corpore imo est corpus mundum & neque superabundat superfluitas nisi in membro vicio membris gutturis & facit eius currere apa. Et iam diuidit hoc apa & de cum quod aliud est appens sensui exterius quem aspicit interior propter quod interius. Et aliud est quod non est appens sensui: & aliud est in meri. et aliud est intus in epiglotti & non aspicitur illud nisi cum casu lingue post aptoem oris cum fortitudine cum depressione lingue ad inferiora. et hec quedam apata quis accidit ex sanguine. et quis est colera rubea. et quis accidunt ex phlegmate. et plum suffocationis eius est cum coopertura lacerti gutturis. et ex suffocationibus quedam phlegmatica est magis scolarius & eius sanatio est velocior & facilior. et quis prolongatur. vl. diebus. Et phlegmatica quedam alia est cuius generatio est ex phlegmate viscoso grosso frigido. Et alia est cuius generatio est ex phlegmate subtili calido & cum huiusmodi descendit phlegma a capite: & ipsum quod descendit a sicca capite fm plus res nunc possibile est vt descendat ad lacertos supiores prius epiglottis propter situm eorum: aut putatur penetrationis lacerti raro quod accidit ex melia. Et dicunt quidam quod non accidit ois quam melie minorat effusio ab aliquo membro ad aliud membrorum subito. Verum non elongatur cum raritate illi quam accidat subito aut paulatim deinde suffocet. Et quis permutatur ex apate calido & sm omnem dispositionem & mala. et omne apa suffocatiuum aut iterum aut permutatur mala eius: aut collectiones facit & suppuratur. Et quis apa interius cannem non peruenit ad hoc vt suffocet. Et suffocatiuum malum faciens necessarium vt sit assiduatio apationis oris & protractio lingue nominatur canina: quis enim de illo defectio in lacerto intrinseco in epiglotti. et quis de eo quod accidit in duabus speciebus lacerti simul. et quis de illo quod accidit ex remotione spondilium. Et quis permutatur sinantia ad peripneumoniam quem expellit mala ad pulmonem & quis permutatur ad partem cordis & interficit. Et quis ad illos effundit & omnis sm intus quam mouet spasmat in primis. Et suffocatio quedam canina quis interficit inter prima die & quarta. Et quis multiplicantur sinaceo & earum filia in vere & hyemali. Qui ergo suffocatio fortior sit anhelitus ponit attractiuus in quo sit inuamentum motionem pinnatio. et sit necessarium intentionem mouetur pectus cum plurimum velocitate & frequentia adiuuentum eius & non fuerit anhelitus eorum inflatio. et quis accidit suffocatio in febribus acutis & constrictio. Et quis portendit in eis variolas. Et similiter dolor gutturis in eis quis non sit suffocatiuum. Et accidentia in suffocationis in acutis febribus sunt mala valde: quem in eis est necessitas anhelitus vehementis. Equi accidit in die eius est timorosum & periculosum. Nam enim cum apatibus suffocatio est periculosa proculdubio.

De signis. C. ix.

Nitentio communis omnibus speciebus sfocationum est constrictio anhelitus et quod os remanet apertum et difficultas deglutiendi ita ut quando peruenit patiens ad hoc ut bibat aqua et egrediatur ex naribus eius et exitus oculorum et egressio lingue in ea quam vehementes sunt eius debilitate motus eius. Et quando peruenit illud plus ad hoc ut fit loquella eius spei quam videtur quod ille loquitur cum naribus et est de contrario eius. Ille vero qui ad hoc comparatur consuetudinem hominum non natura hominis narco oppilatus. Ipse ergo de non loquitur ex naribus. Dolor autem non fit fortis in phlegmatica et dura et fit fortis in calida. Cum ergo vehementior fit dolor: tunc quando quis inflatur collum totum et facies et pendet lingua et magis inclinamus decollatio est illa cum qua anhelitus non fit difficilis et pulsus quidem habent sfocationem in principio sui est equidem diuersus deinde fit paruus rarus et concaue absoluto in hoc quod sentitur cum eius usu aut eius tactu. Ita ut sentiatur membra meri et epigloti dura et extensa et sic hoc est quod consideratur videre. et cum commotione quidem est attractio colli ad interiora et absolutio ubi commouetur spondilia et qui tangi dolet. et si facit super collum suum non delectat aliquid quod ipse deglutiat omnino. Et differentia quidem inter constrictione anhelitus secundum quod decollationis secundum quod peripneumonie est quoniam ille qui in peripneumonia non sfocatur subito et hec subito quando sfocat. ¶ Et differentia inter apostema in epiglotide et apostema meri est quoniam quando deglutire est possibilis et anhelitus est prohibitus tunc apostema est in epiglotide aut si est econuerso tunc apostema est in meri. Et quando magnificatur epiglotale apostema donec prohibeat deglutiones. Et quando magnificatur meri apostema ita quod prohibeat anhelitum et non constringit anhelitum aliquid apostema meri nisi quod est in supremo eius quod vero est in hoc non prohibet anhelitum quoniam difficilis fiat et constringatur quando non peruenit ad hoc ut opprimat cannam et extremitatem eius: et ut non ingrediatur in eam cibus. Cuius apostema est in meri et in lacertis interioribus non manifestatur si sit quoniam lingua palato adhereat vehementer. Et differentia inter apostema malum quod non sanatur et apostema quod non est cum illa malitia in eo est postremo lacerti meri est quoniam videtur quod non cum eo constringatur anhelitus nisi cum est deglutitio. Et illud est malum quod est intus in epiglotide et non apparet sensui exterius et eo aliquid nisi iterum qui in spiritu eius quoniam est prohibitum: deinde illud quod si videtur iterum et videtur exterius. Periculosiora autem mala festinat ad prohibendum anhelitum: et quando stupitur patiens eius prohibet anhelitus odor. Et quando non respiratur anhelitus fit difficilis et ipse est assidue extendit collum inquirendo anhelitum et suauitas cum lenitate et diligit expulsionem et non potest iacere. ¶ Et quando peruenit constrictio anhelitus et accessit ad extra anhelitum vapores fumosi ad hoc ut educat huius quod efficit anhelitum humiditates ad exteriora in anhelitu et apparet spuma tunc non est spes in ipso et non os ut curetur. Cum in quandoque accidat et sfocatio spumet aliquando: deinde sanetur. Et illud est quod illic fuerit fortitudo et appetitus et nutrimentum. Cum autem facies eius fit viridis et denigrentur sinus oculorum et spuma tunc ipse moritur. et similiter quando minoratur pulsus et in anhelitu extrema et grossitudo quidem lingue et spuma denigrato sunt ex signis malis. et quando est cum sfocationibus malis febris vehemens tunc mors festinat quando fit facere egrum indigere anhelitu magno et iam dictum est in signis mortis velocius: quando si quo sfocationes patiens et alteratur color postremi eius a rubedine sua conuerti ad albedinem aut ad viriditatem et fundit anhelitus et figura eius sicut dore sfocatio tunc ipse moritur in uno duorum dierum. ¶ Signa vero spei si si permutatur rubedo ad exteriora et multotiens apparet tunc oculos suos et sanitur. Et similiter quando alteratur corpus anhelitus et incipit anhelat anhelitu breui. Et illud ideo quoniam in spirituo vehementer incipit ad anhelitum longum ut ipsum postea intrare faciat. Cum autem abbreuiatur tunc iam sinouit cum sfocatione ad longitudinem et reducit membra ad dispositionem naturalem. ¶ Et similiter quando accidit apostema in latere opposito spatium cum resolutione aliqua Signa autem permutationis sin lesie sunt ut videantur in apostate dentium et solum absque apertione ad exteriora cum mollificatione sua. Deinde ut videretur pulsus, nam si sit undosus magnus et accidat cum eo tussis tunc ipsa permutatur ad peripneumonia. Si vero pulsus est spasmosus tunc ipsa permutatur ad spasmum. et si debilitatur pulsus valde et minoratur et fiunt et commouet tremorem cordis et resoluitur interitus et accidit sincopis tunc materia est effusa ad partes cordis. Si autem accidit dolor in stomacho et malitia materia effundit ad stomachum. ¶ Collectionis autem signa que superueniunt sunt senectus pauca cum permanentie super sanatione est. ¶ Et quandoque accidit sinilitie que facit apere rubedinem in collo et pectore ut generetur herisipela. Et illud est quoniam dolorum augmentum ad reditionem materie ad exteriora corporis. Aut propter euacuationem materie. Si autem est per cuiusdam intrationem tunc est in qua est spes et alterat cum est subito et aliud est malum. ¶ Et signa quidem eius que sunt sanguinis sunt signa sanguinis notata et rubedo lingue et oculorum et inuentio saporis sanguinis in ore et similis sapori vini et dolor vehementer extensus et constrictio anhelitus vehemens. Et signa choleris sunt maior caliditas et siccitas vehemens et febris vehemens et dolor vehemens mordicatiuus et amaritudo et siccitas et vigilie et non consequitur in constringendo anhelitum cum euentione eminentem ex sanguine. Et quando signa sunt color lingue et adustio loci et acuitas ipsius et est quasi sit in loco aliquid acutum mordicatiuum. dolor debilior est dolore sanguinis. Et signa quidem phlegmatis sunt salsedo aut sapor humiditatis cum caliditate et insensibilitas quoniam hoc phlegma est corruptum et putridum. Et quandoque sequitur ipsum albedo coloris lingue et pauca sitis et inflammatio. Et quandoque prosternit lingua cum mollificatione et raro accidit cum ea apostema glandularum. Et quandoque est dolor cum parum et priuatio et non sunt cum ea febres et prolongatur spatium usque ad .xl. dies. Et quoniam nitatur habens eum possibilis ei deglutire: quoniam penetrat deglutitionem molitum. Et signa melancolie sunt duritie et sapor acetositatis et ponderositas et quod accidit paulatim et quando est permutata et signa calide. Et signa facte a siccitate membrorum spiritualium quando quis fueritsint paucitas humiditatis in ore et inuenit si calida statim cum eo quod bibit et mollificatur. Et similiter quandoque accidit lingue dolor propter duo. et ab aliis in gutture eius et significat petrosum superfluitatem in partibus gutturis.

Sermo vniuersalis de curatione apostematum accidentium partibus gutturis et epiglotis et glandularum circundantium eius et vue et gallamari et duarum amigdalarum. C.

Portet ut euacuetur in principio vniuersaliter eorum materia faciendo illud cum phlebotomia et solutione ventris et ut trahatur materia ad partem diuersam saltem cum ventosis positis super loca longinqua opposita ei et ligatione extremitatum dolorosa. Et ut inquietur in ea cum medicinis simplicibus communiter cum eis habent parum abstersionis sicut mel et medicine ex his corticis nucis demde robmori. ¶ Et similiter quod ceptum gargarizandi cum aceto quandoque incipit passio ex naturalibus mantia est et ex eis quod repellunt et prohibent attractionem humiditatis plurime et est cum eo prohibatio etiam quod euacuat. Et de illo quidem medicina sicut alumen et galle et balaustie et ambo granata decocta usque ad solutionem et fiat ex eis quod deglutiatur. Et ex eis que natant ad illud est ut radatur sinciput et liniatur cum succo acetie et hoc in principio. Deinde gradatim fiat ad maturatiua cum debilitate datum ad aptius forti usque ad illud si conuenit et patiens ad ea quam dicturi sumus. Et ex eis quam conueniunt ad hoc cibum

tur cum eis que sunt sicut condisi et costus et folia olea di et sansucus. Et ex rebus expertis que faciūt sua pro prietate in apostemati ploca[n]tionū et vue et albarū amig dalarum et eis omnium membrorum gutturis iuuamē tum maximum est vt sumantur fila et prope tincta cum murice marino et prefocetur cum eis vipera. deinde cir cūdetur eis collū eius q[uo]d h[abe]t aliqd hor[um] apatū. Illud enim cōfert ei iuuamētū mirabile bonū p[ro]pter alio q[uam]titate eius q[uo]d inuen[it]. et lac q[uo]d ē ex medicis ē sublimib[us] in principio et statu ppterea q[ue] repellit et leuit et sedat dolorē. Et oportet vt [con]siderat i administrādo ea q[uae] stringūt et resoluūt aut ma turit et [con]siderē ad dispositioēs corporis i lenitate et duri tie sua et [con]ponet illud q[uo]d ē forte i duritie et leniat i lenita te et similr obseruet etas et cōplo et tēpus et [con]suetudo. Et q[uonia]m apponūt apa vue et ambar[um] amigdalar[um] et mollificatio ear[um] cū scalione. Et ego qdē ambab[us] singu lare faciā capitulum. Et ex modis curatiōis ē compressio sup boti. Et ei loca sūt tria. vn[um] eor[um] ē qū reuoluūtur spōdiles et secūd[us] est ex apanib[us] vue et albarū amigdalarū idigēti[bus] sublimatiōe sua. aut casu ēbar[um] ad supiora. et terti[us] ē apatis plocatio qū astringūtur ēbo meat[us] et iuuātur cū [com]pressione sm mūdificatiōes ip[s]or[um] et subtiliatiōes ip[s]orum

De cura decollationū et plocationū et ois suffocatio nis et omni causa. Ca. xi.

Ircalida qdē ē oportet vt icipiatur cū phlebotomia et nō extrahatur sāguis plurim[us] subito et p[ro]ptie quā icepit virtus debilitari. Immo sumant in oi hora. x. x. x. vsq[ue] ad diē terciū cū sepatiōib[us] [con]tinuis. Si virtus debilitari nō icipit tūc oportet vt sine cessatiōe extrahatur sāguis vsq[ue] quo appareat sincopis i fori. Et oportet vt declinet ur cum separatione versus conseruationem virtutis et separationem sincopis. Sincopis enim quam accidit ca dit eius. quare aggregatur ei difficultas anhelitus et casus virtus. Et p[ro]pter h[oc] idicat eis vt minorēt cibum neces sario aut voluntarie et p[re]cipue si fuerit febris. Et q[uonia]m oportet vt accedatur i re phlebot[omie] ... aliq[ui]d q[uo]d ē mag[is] integra. q[uonia]m q[uonia]m ē eo... sāguis i plocatiōe ... et p[re]cipue [con]sueti sic sā guis matrix et sāguis hemorroidarum. Et in huiusmodi ... oportet vt sit phlebotomia i latere trahētē māg ad ptē ... ē cū necessaria ē hec phlebotomia saphene et vene sciaticus. Quis enim egrediē sanguis plurim[us] tunc qui ... accidentia stati. et q[uonia]m necessaria ē iteratio i mate ... dispositionis qū ... tolerat expulsionē phle botomie vsq[ue] ad maturationē tūc illo ē mel[ius] ad hoc vt retineat ... i corpe et cadat ... ipi[us] materiei egri tudo et sufficiat emissio frequēs i dieb[us] cū. x. pōderib[us] sanguis. aut. v. pōderib[us] et sit facilis anhel[itus]. Et silr etiā gargarismata postponāt ... ē ibi repletio et fuerint gar garismata dolorosa timēdi attractioes. Immo admini strent gargarismata post mūdificationē. Et decollatiōē qdē ... qdā ... i fine ... Quā ergo fit phle botomia ... declinatiōes egritudis ... ad loci plocati onis ... qdē sed cū eo hora plocatōis ex princi pio et augmēto et statu et declinatiōe et dispōe deglutiōis et augmēti difficultas. aut casus ei et declinatio ipi[us] et ... fuerit i augmēto et nō ē necessariū vt fiat phlebotomia ... ... illo q[uo]d dixim[us]. et qū ... ē nō cū ... repletio i corpe toto. imo ē ... i pte gutturi ... ptrālit vt nō fiat phlebotomia. Immo ... ab adductiōe cap[itis] resolutio faciētiū ē necessaria ... plena. Et phlebotomiat nutrimētū vt sit corp[us] ei[us] ... sanguis ei[us] nutrimēto et ... ipm a pte apatis. ... sanguis. deide vadat ... resolutiōes et matura tiōes. Nā si phlebotomia fiat tūc ... nō tolerabit illo et ... excusatio ... et i cibatiōe ē labor et p[ro]pter h[oc] qū nō ... Et nō post ponat phlebotomia vene q[uae] ē sub lingua. Im

mo oportet vt icipiat illo saltē i eadē die. imo saltem i dispōe separatiōis pdcē et p[ro]pter h[oc] qū fuerit vene q[uae] sūt sub lingua ex tense. Et q[uonia]m necessaria ē phlebotomia alquādo. et q[uonia]m necessa ria ē scalpellatio lingue ip[s]i[us]. Et necessarie sūt ventose cū ... qū sūt [con]sueti valde. Et illā qdē q[uo]d [con]fert ē i currere ... oportet vt phlebotometur ... accidūt qū videt repletio et qū ē v. r. Et ex eis qdē q[uae] sūt vehementis iuuamētis ē i ce ptio administratōis clisteris fortiū valde nisi febris phle botomiat. tūc. n. oportet vt sit ... clisterib[us] lenib[us]. Clisteria n. q[uonia]m fortia et collyria sūt i hoc maxi iuuamiti. Et oportet vt ... ceni extrēa et circūdet collū lāa et p[ro]pter h[oc] lana ... i sula siue i oleo oliue: aut i oleo camomi lio. Ipsa enim est leni ficatiua et sedatiua doloris. deide in postremo ip[s]i[us] ad miscent ei attractiua qū nō [con]ferūt illa et sūt sic baurac et sinapis et cost[us] et castoreū et sulfur et vngūtū forte rubi ficās et ē mel anacardi et oē q[uo]d vesicat. Et oportet vt sint ... cibus suis vsq[ue] ad diē terciū oxymelle aut sirupo de melle. deinde gdatio fiat ad aq[ua]s ordei cū quibusdā medi cinis delectabilib[us]. deiñ ad vitellū oui postea qū facilis sit deglutitio administrēt sorbitiōes et cibatio. et i fine ei[us] sūt sorbitiōes ex maturatis. deide resolutiuis. Et qū deglu tio fit difficilis ponāt ventose sup collū apd spōdile secūdā cū suctione aut igne et dilatet meat[us] paulati et deglutiat illud q[uo]d sorbet ex cibis. Quādo [con]puenerit remouean tur ventose ignite. aut cadūt p[er] se ipsas. et si ē malū si scalpel let eas et egrediat sanguis illinc et ex balneacīda. deide vento sent ventosa vna sup caput et ponāt ea sup mētū ventose sub gutture et illud fiat postq[uam] abscinditur ma. Oia aūt hec trahūt materia ad diuersas ptes et minorāt eā et sūt il lud ē meli[us]. Sūt ponāt sub māmillis et sup archeel et non ē malū intromittere aliqd q[uo]d mūdificet ex alkaza rē et eis silib[us] sup q[uo]d coeunt sit i solutū. Mūdificatio nā q[uo]d dilatat. Et q[uonia]m intromittitur in gutture cānula facta de auro aut argēto aut similib[us] ambob[us] aduiuādo ad ispi rādū. et similiter qū fortior sit [con]striccio n. ē excusatio qn ventose ponant sup collū. et q[uonia]m [con]ferūt i dilatatiōe degluti tiōis et anhelit[us] cōpressio spatular[um] cū fortitudie. Me dicine aūt i principio sint stiptice et p[ro]pter h[oc] i sanguinea. et me liora qdē stiptica sūt q[uae] h[abe]t cū stipticitate sua substantiā subtilē q[uo]d submergūt. et ex reb[us] qdē q[uo]d extrahit exprimē tū ē q[uo]d stiptica primitus [com]posita mag[is] sunt iuuatiua q[uonia]m sin gularia simpl[ic]ia. et q[uonia]m dolor sit fortior i principio re. q[uonia]m re necessariū ē vt stiptic[is] admiscēat aliqd q[uo]d sedet dolo rē et leniat sicut ē sirupus viol. et penidij et lac calidum et mucilago seminis lini et altob. et q[uonia]m multiplicat effu sio. q[uonia]m re nō ē excusatio qn resolutiua eis admisceāt. Et q[uonia]m nō ē materia plurima i effusiōe et apa n. ē forte. Inci piāt ergo et admisceāt galle et sal āmoniac[us]: q[uonia]m phlebē cū fortitudie et resoluūt cū fortitudie. In cholica vo oportet vt sit plurimū itētiōis [con]uersus ad infrandū cū eo q[uo]d facit stipticū. et q[uonia]m administrāt linimēta. et q[uonia]m administrāt in ea et i oi calida gargarismata et insufflāt insufflatiōes cū suffla torio et pulueriza[ti]ones. Et ex eis est gargar. sm[us] factus cum oxymelle et aqua et aceto. Ipse enim est maximi iu uamenti in initio calide et frigide et cum rob mororum propie siluestrium. deinde cum eo in quo non est zucca rum vel mel. Et administretur in principio purum et cō fortetur cum stipticis que sunt de genere sucei sumach et acreste siccarum et sicut sunt balaustie. Et in huiusmodi quidem non ponitur mel nisi vt mundificet non vt con fortet. et similiter decoctio alkeshe cum melle. aut deco ctio sumach cum coagulato vue. Et fortius illo est succus mori recentis quoniam ipse est ex melioribus m edicinis bonorum apostematum et succus rose recentis et rob papaueris qū pinlecet cum stipticis ē vehementis iu uamenti in initio. et fortius illis est decoctio myrti et

gladium et aqua coriandri et sumac et aq̃ corticũ mcio et aqua myrti et aqua lenitiũ decoctarum valde et cydonia valde stiptica et sorbe proprie et alumen iameni habet ꝓprietatẽ in hoc, et cũ insufflet i gutture insufflatio ex semie rose et sumac et balaustijs sm̃ pteo cõfico et cũ sole medica. Et choliee adhibeat succ⁹ olex stoꝝ pmitt⁹ cũ eo qd̃ hẽt stipticitatẽ aliq̃s sicut succ⁹ virge pastori et succus solatri et succ⁹ ramoꝝ vitis, et ex eis ĩter eas in principio sunt semen rosꝭ et semẽ portulace et mucilago psilij et amilũ et spodiũ et sumac et dragagantũ et canfora ex quib⁹ fiãt pille cõfecte et teneant sub lingua. Cũ ergo abscidit attractio oꝫ vt misceãt cũ rob moroꝝ myrra et croc⁹. Myrra eñ ꝓhendat cũ vtute sue stipticitas et sue resolutiõis et fac crocũ puenit ad ꝓhiũdũ et aggregat ad maturatiões faciẽdã. Si aũt videris ipas declinare ad duritiẽ pmisce cũ moris aliqd ex baurac. Cũ ãt approximãt statu: aut peruenit i ipo oꝫ vt admistrent ea i qb⁹ est sedatio et lenific. sicut lac muliebri i quo dissoluunt squame castisstule et oleũ i rob moroꝝ, aut decoctio ficuum et fenugreci, aut rob myrti cũ rob, aut succ⁹ vuis cũ melle: aut rob aut bdellum arabicũ dissolutũ, aut rob vue qñ ẽ iuuatiuũ valde et aq̃ radicis i qua decocta sũt passe et fenugrecũ et dactuli et hec⁹ et myrra et croc⁹ et cinamomũ gargarizata cũ oxymelle: aut aq̃ mellis, et admĩnistrent emplo ẽt ad maturãdũ sicut emplm̃ aliud et castillatio olei rosꝭ. Iaut ẽ iuuatiuũ hac hora, et qñ vides q̃ nõ maturat et vides durtiẽ oꝫ vt admistres i medicinis eius causticis. Cũ aũt maturatio iã adest tũc stade in aptiõe apatis cũ gargarismate qd̃ ꝓnigit iter aptionẽ et lenificatiõẽ sicut qdã medicie acute in facie qbus fit gargarismus et si ẽ appetio et elõgat tẽpus et nõ disrũpitur nõ est mala admĩstratio ferri et ex medicis tempãtis cũ lepõe ad disruptionẽ ẽ decoctio ficuũ cũ fenugreco et dactilis et decoctio lenitiũ cũ rosꝭ et rob liqritie et semine almaru, et post illud fiat gdatio ad illud qd̃ ẽ forti⁹: q̃re misceant cũ rob moroꝝ baurac et myrra et dragagantũ et ẽt semẽ almaru dissoluto i lacte caprino et olea dissoluẽtia et ꝓpe cũ melle et galia et fiat ex eis gargarism⁹ et ex eis q̃ sunt sicut aq̃ melli qua decocta sũt ficus et calamentũ et sansucus et alumen et mẽta et sisimbriũ et radix lilij cõfunctiẽ et sepati. et costo et ꝓpe mario inest iuuamẽtũ maximũ i huiusmõi hora et i vtute stat post abstersionẽ integrã et post maturatiões cõpletã et aptionẽ cũ eis que sunt sicut baurac et nitrũ et assa fetida et myrra et piper et castoreũ et stere⁹ hirũdinũ et stere⁹ adib et fiat ex eis gargarismus cũ rob moroꝝ, imo cũ sale ãmoniaco et piretro et semine albamel et sinapis: aut semie raphani cuꝫ aquã et oxymelle et admistrent ex illo insufflatões, et iust flatio salis ãmoniaci ẽ faciens quiescere. Cũ ergo declinat egritudo admistra vinũ et balneũ et ẽb rocas. Cõfectio psilaꝝ iuuãnũ i statu, R. radicis lilij .iiij. ptes asse fetide medietatẽ ptis colligant cũ succo caulis aut coagulato vue. Et curatiõe vo ꝓbfance ẽ vt int⁹ i gutture i tromittat vga mollificata torta sup quã inoluat⁹ sit pannus quo liniat apa et quo mũdificet hũiditas, et ei qdeꝫ que ẽ antiq̃ assa fetida et cinãomũ et soluat veter cuꝫ eo cibo et hiera et similib⁹. Et clisterizet cũ clisterib⁹ valde fortib⁹. In cura aũt meliẽ ex medicinis magis ꝓferẽtib⁹ ei ẽ medicamẽ albamel gargarizatũ et liniũ exterius et interius. Et medicis vo q̃ hẽnt ꝓprietatẽ et ꝓuenientes sũt i oi hora ẽ stere⁹ canis albũ et adib albũ et ꝯ mõ colligit. Custodiat canis ne aliqd cõedat nisi ossa tñ donec stere⁹ eijciat albũ qd̃ pui custat lenoris, et similiter stere⁹ hõis et ꝓprie infantis et oꝫ vt solicitudo sit ita vt illud quo cibat sit eij q̃ntitate q̃ digerat. et qd̃ ex eo meli⁹ ẽ pãnis lupinoꝝ et q̃ntitatẽ pu⁹ et i potu tribuat post

ipm vinũ vetus deinde sumat stercus eius et eiciat enim pauci lenoris, et si cũ pane desiderat aliquid aliud tunc dentur ei cibi bone digestionis boni chimi cibi ꝯploris cũ q̃litate sic carnes galie et pdicis et carnes capraꝝ. Hec.n. cũ bõitate digõnis educũt feces quoniã [illegible], et ex medicis qdã ꝑ ꝓprietate facient hũc boi hinc aduste. Decollant.n.p⁹ et cum ligasio sup [illegible] sup: deĩ puluerizat sup eas sal et ponãt i [illegible] et ligat caput ei⁹ et ponant i furno, et vt ponat i vase [illegible] quo vase limto luto sapientie ẽ recti⁹ apud me. Et similiter stere⁹ hirũdinũ adustũ cũ [illegible]. Et q̃ſq̃ inter [illegible] ex felle taurino cũ melle et felle [illegible] capitib⁹ pisciculoꝝ salitoꝝ et ꝓpe [illegible] hõis linaciũ sale cũ melle et aceto et [illegible] apa vene, et similiter admistret gargarismata cũ oxymelle in quo decoctũ ẽ semẽ raphani. Et colcotar [illegible] cadis ibo sũt bõa apatigandis. Et ex cõpositis [illegible] dicamẽ mori cũ myrrha et croco, et medicamen [illegible] nũ et medicamẽ albamel. Et medicamẽ [illegible] recens et trocisci andarons et medicamẽ [illegible] stercoris canis albi adusti i testa et [illegible] .ij. gallaꝝ adustaꝝ corticis gnatoꝝ carnis [illegible] adhoba oluꝫ aii. .5. myrrhe costi iboꝝ aii. .3. [illegible] aut liniat cũ melle, et ẽt i fine ei⁹ et i hora vehemẽtie [illegible] ministrent stere⁹ pueri ex pane lupinoꝝ et stere⁹ canis hirũdinũ adustũ et sal ãmoniacũ inter hec [illegible] rẽs. Qñ vo apat lingua ꝓfocant ẽt et [illegible] tone ipsi⁹. Sꝫ nos iã locuti sum⁹ ꝯ apatib⁹ [illegible] qd̃ qd̃ huic loco ꝓpriuꝫ ẽ necessariũ et [illegible] qd̃ illic dcm̃ ẽ. l. et igniet post ꝓblonoꝫ [illegible] terias ad iferiora, et qñ sit illo i loco hoc cũ [illegible] Dñi.n. ꝓprietatẽ i deponẽdo hũoreꝫ [illegible] mo dnostõi et meri et guttur⁹. deide admistret [illegible] inframia et repercussiua sicut succ⁹ lactuce et [illegible] hẽo ꝓprietate quã hẽt vlso iuuamẽti n⁹. [illegible] saria ẽ resolutio sabulis fiat. Et eis aũt q̃ [illegible] mite ei⁹ q̃ ẽ et p̃ter spõdilos est vt igniet i cõpressiõe ei cũ facilitate ad posteriora. sortasse. [illegible] et illa qdeꝫ cõpressio q̃ñ sit cũ istrumẽto et cũ [illegible] uenit q̃ñ p illos reges. Instrumẽtũ vo ẽ [illegible] qd̃ in gutture i vomitu et expellit qd̃ ẽ [illegible] exteriora. Cõpssio aũt valde ẽ nociua [illegible] linaces vehemẽtiores sunt et nõ valet medicet [illegible] q̃ pditio futura sit illõ p qd̃ spat [illegible] lud ẽ cũ scissiõe ligamentoꝝ q̃ sunt [illegible] p̃ter q̃ recipiat aliqd ꝯ cartilagie [illegible] inde sumat cũ explerũ fuerit regimẽ [illegible] et sanabit. Et mod⁹ qdẽ curatiõis n⁹ ẽ vt [illegible] ad posteriora et teneat et sumat [illegible] ipso recti⁹ ẽ, est vt sumat [illegible] coopiat a cãna et findat qd̃ ẽ int duos [illegible] rã fissura cutis. deide sillet et põat sup ipas [illegible] et oꝫ qdẽ vt duplicent duo labia fissure [illegible] cõtingat cartilago et pãniculi aliquo et hoc ẽ [illegible] hui⁹ fissure q̃nus nõ cadat ad hãc iũctionẽ. [illegible] mat q̃ illis eisdẽ ligamẽtis sit apa et [illegible] vt admistret scissio. Cũ aũt sincopis [illegible] tiet q̃ ꝯpleat ꝓfocatio icipiat a clisterib⁹ [illegible] botomet vẽa q̃ ẽ sub lingua et phlebotõet [illegible] põdat vẽ iosẽ st collũ et ꝯ mẽto cũ [illegible] ẽe et si fuerit cũ ꝓfocatiõis ei⁹ et sincopis ei⁹ [illegible] ꝯuertat vt currat aq̃. Deide insufflet [illegible] tudinẽ et odorẽ bonũ odõ et [illegible] ferit suffocatiõe vehemẽti phlebotõet et clisterizet [illegible] beat aliquib⁹ cibis sorbilibus ex farina cicer et [illegible] aquaꝫ carnis i q̃ dissoluti sũt panis et vitellus ovi [illegible]

ao q̃ oĩo qui habet dolores gutturis melius est fugere sermones et quocũq; dolore.

De vua ⁊ ambab⁹ amigdalis. Ca.xij.

Sdio q̃nq; accidit catarrus apostemãs eas: ita vt pꝓhibeat anhelitũ: ⁊ q̃nq; mollificat vua propter apã ⁊ idiget eo q̃d constringit eã ⁊ exiccat et materiã ipaꝝ: ⁊ q̃nq; idiget medicine ⁊ ap.ppinq̃t curatiõi plocatiõnũ. Et curet i pncipio cũ linimẽto i quo bona sit facultatis obstuatio ⁊ admistrent cũ penna: vigilãtes q̃z i nõ sua hora q̃s labore afferũt. Et in illa q̃ magẽ ⁊ puc illamatio admistrent pontico. Infla matio vo conueniẽs ẽ illd q̃d ẽ vehemẽtis isfatõis sicut aq̃ solatri ⁊ sicut semẽ ros ⁊ folia eius: vtriusq; n. iest opa lo fortia. Et ex eis que sunt fortiora in hoc capĩo sunt gũmi arabici ⁊ dragagãtũ ⁊ sarcocolla ⁊ nescio q̃ li ⁊ etiã balaustie pteo duc aluminis pon. conterant ⁊ cribellent cũ orali ⁊ admistrent cũ spatula hñte caput incisum i latitudie. Et q̃nq; addunt i eis crocus ⁊ cãfora ⁊ admistrant linimẽdo ⁊ etiã galle trite cũ aceto ⁊ liniunt cũ pena. Et itẽ aq̃ granati acetosi cũ stipticis ⁊ est lapis ce dengi: ⁊ etiã lapis corrosi⁹ adust⁹: ⁊ ille qui nominat a dracõe ⁊ lapis alafurugie ⁊ spodiũ ⁊ terra sigillata ⁊ armoni ⁊ rob acrsie ⁊ fructus spie egyptiace ⁊ alumẽ iameni ⁊ semẽ ros. Sumant ex eis sicut est illd. Et suffũ gatio cũ ramis ancti ẽ ex eis q̃ constringũt vuã valde. Et cũ succ⁹ granati dulc contriti cũ cortice suo cũ sexta sui õ melli seu viscos⁹ ispissat⁹ ẽ limẽtũ bonũ. et oꝫ vt cuꝫ garganisma fit cũ stipticis assidue garganisma cũ aq̃ calida. Illud. n. pparat ipaꝫ vt in eo stiptica operẽt ⁊ leniũt ipaꝫ ⁊ pꝓhibet stiptica idurari ipaꝫ. Cũ si stiptica cũ acq̃rũt facile curtine ⁊ coarctatões dolorosã admistra i ea mastigino ⁊ gũmi arabici ⁊ dragagãtũ ⁊ amilũ ⁊ sarcocollã ⁊ semen malue ⁊ aquã furfuris ⁊ ordei ⁊ fiat vt sit sac⁹ extremitati ⁊ hi cũ qnta sui õ melle ⁊ aq̃ mistũ q̃d ẽ linimẽtũ bonũ. Et oꝫ vt qũ garganisma fit ex stipticis assidue fiat ante illd garganisma cũ aq̃ calida: aut decoctione rosaꝝ ⁊ sumac cũ⁹ sexta posit mell decoquat ⁊ ispissat ⁊ liniat ex eis cũ eo q̃d hẽt exiccatões ⁊ stipticitatẽ fortẽ sicut q̃d fit cũ gallis et alumine iameni. Et aliq̃d ẽ illd q̃d ẽ potentius eõdũ ad oĩa illa. Medicĩ vero gallaꝝ imaturaꝝ nucis atrimẽti ru. sumac olium aa. p̃te. aij. ⁊ tertia salis torrefacti, et pteo sumant ⁊ admistrent. Medicamẽ bonũ i dispõib⁹ ⁊ boris. R. aluminis iameni pteo aa. ro ptẽ. ii. costi pẽ. i. administret emplastum cũ pẽna vt perueniat ad vuã. Medicamẽ bonũ ad borã sua. R. succũ granati cũ cortice suo ⁊ ispissẽt cum qnta lai de melle ⁊ liniat cũ eo ⁊ etiã aluminis ptem ẽ sal amoniaci ptẽ. i. s. gallaꝝ imaturaꝝ tertiã ptis dragaganti. Et qñ puenit statim aut ap ppinquat administra mirrã ⁊ croci ⁊ ciperum ⁊ q̃ sunt eis similia ⁊ darsisban ⁊ pꝓie ⁊ flore squinati ⁊ ramos balsami ⁊ alafeschi admistrent linimẽdo ⁊ aqua eoꝝ garganizent ⁊ pꝓie quãdo administrat in eis garganisma decoctionis radicis lili ⁊ decoctionis ros. cũ melle. et distillet oleũ amigdalaꝝ i mĩto sol bora q̃s ẽ maturatiui. Si aũt collectio fiat i vtrisq; amigdalis ⁊ i eis q̃ sequũt eas administra decoctiões p̃dictas i capitulo squĩcie. Qd si dolor pcurrat ⁊ nõ sedatur neccẽdũ ẽ ad solutionẽ ventris. Si vero p hoc nõ cõplet administra ea q̃ sunt fortis resolutiõis sicut ẽ succ⁹ cucumeris asinini ⁊ cẽtaurea ⁊ nitri rubeũ cũ melle aut solũ. Et si iduret apa ⁊ plõgat nõ ẽ aliq̃d ei ita cõueniẽs sicut assa fetida. Cũ ergo lapis subaliari in loco vno ⁊ grossat i loco alio tũc icidat ⁊ q̃tũ possibile ẽ vt expellas illd ⁊ facias illi emplz cũ sale ãmoniaco ⁊ mitta ipsũ n cũ cochleari q̃d ẽ sicut frenũ ⁊ ẽ melĩ⁹. et non oꝫ vt incidat nisi q̃n radici e⁹ aduenit extenuatio: q̃n i ea est timor magn⁹. Garganisma exiccãs ulcera apostẽ garonũ ⁊ purgãs ea. R. lenius balaustiaꝝ amboꝝ aa. pteo. v. sief memithe croci costi oliũ aa. p̃te vnã coquant i aq̃ ⁊ sumat ex decoctiõe eoꝝ po. i. ⁊ misceat cũ medietate sui de rob mori ⁊ q̃nta sui õ melle ⁊ fiat cuꝫ ea garganisma.

De casu vue. Ca.xiij.

Qvandoq; cadit vua i febre: ⁊ q̃ñ cadit sine febre ⁊ eius casus ẽ vt tẽdat ad iferiora ita vt nõ redeat ad locũ suũ: ⁊ q̃ñ necessariũ sit deglutiẽti cõprimere digitis suis donec trãsglutiat.

De cura. Ca.xiiij.

Si sunt illic caliditas ⁊ rubedo phlebotoma: deinde administra garganismata p̃dicta in capitulo p̃dict sicut gargãismata cũ aceto ⁊ aq̃ ros. Deinde fricet cũ ros ⁊ sandalis ⁊ balaustijs ⁊ cãfora ⁊ rob õ moris pꝓie i instrumẽto simili freno. et oꝫ vt fiat cũ facilitate q̃to magis ẽ possibile. et si nõ sunt caliditas illic ⁊ rubedo administra garganisma cũ oxymelle ⁊ sinapi ⁊ almuri anabati ⁊ fricet cũ instrumẽto predicto. et medicamen quo fricatur est illud quod fit ex gallis ⁊ moris cõtritis. Et fortior curatio est vt sublevetur cum instrumento ad superiora extẽdẽdo ad exteriora cuꝫ medicinis stipticis ⁊ paulisp cuꝫ resolutiuis scḋm q̃ oꝫ. Et q̃nq; p̃mitãt cũ digitis linitis ex eis q̃ sunt sicut rob mororũ ⁊ nucũ ⁊ alioꝝ. et ex medicis bõis ad eleuãdũ sũt balaustie ⁊ alumẽ ⁊ cãfora. et ex bõis i eleuatõe vue ẽ gallia cũ salle amoniaco ⁊ galle cũ salle amoniaco. Sꝫ gallia est subtilior postq̃ nõ fuerit illic nocumẽtus ex apate ⁊ repletõe. Cũ ergo fiat fac garganismũ cũ aq̃ salsa vtẽdo garganismate post garganisma. et ex eis q̃ expta sũt ad illd est vt sumat semina ros. medietas libre succi barbe hircie. iij. ⁊ decoq̃tur i melle aut vĩo q̃ñ ẽ forti⁹: et ifantũ q̃dẽ vuas q̃ñ eleuãt galle aduste cũ aceto: ⁊ pꝓie q̃ñ liniunt ex eis eoꝝ principia.

Sermo vlis õ icisiõe vue ⁊ vtriusq; amigdale. Ca.xv.

Oportet vt i vua cõsideret eius subtiliatõ ⁊ dentatõ ⁊ pꝓie i iferiore pte eius ⁊ si igrossat extremitas eius ⁊ stridat ex ea sicut pus tũc ẽ melior hora ⁊ tunc incidatur cum ferro ⁊ cum medicis cauterizãtib⁹ ⁊ fiat p̃paratio cũ solutiõe vẽtris subtili p̃cedẽte ipsam ⁊ euacuatione corporis a repletiõe si fuerit i ipso ex sanguine aut alijs. Incisio nãq; cũ repletiõe ẽ timorosa. Illi⁹ aũt icisio que subtilis ẽ ⁊ longa sicut cauda muris egtans sup linguã sine repletiõe: aut rubedine: aut nigredine est pauci timoris. Et modus q̃dem icisiõis eius ẽ vt p̃mat lingua ad iferiora: ⁊ su poste accipe vuã cũ istrumẽto ⁊ p̃mat ad iferiora ⁊ nõ radicitus incidat: q̃nimo dimittat ex ea aliq̃d. Nã si tu absciderit eã ex palato sanguis forsitã nõ abscindet: olo q̃ñ tũ nõ oꝫ vt incidat eo plus ⁊ sit nocumẽtũ ⁊ remaneat cũ dispõe sua: imo oꝫ vt incidat q̃titas quã addit sup naturã. Cum autem est rubea apostemosa tũc eius incisio ẽ timorosa. Et q̃nq; manat sanguis ⁊ nõ abscidit pꝓpter aliq̃ medicinã. Ex medicis aũt incidẽtib⁹ cũ sũt assa fetida ⁊ alumẽ iamei que sine itermissiõe ponãtur sup radicẽ eius: q̃m incidũt eã ⁊ faciũt ipsam cadere. Et ex medicis facientib⁹ ipsam cadere cũ cauterio est sal ãmoniac⁹ cũ assa fetida ⁊ atrimẽto: ⁊ oꝫ vt medicie ille sup vuã ãnecte teneãt cũ istrumẽto narrato ⁊ teneat hora vna ita q̃ si deglutiat dõec egãt eaꝫ: deide iterant vsq; q̃ denigrescat. Nã si denigrat cadet post tres dies scḋm plin. et oꝫ vt sit ille q̃ curat declinis ad iferiora bñs os apertũ ita vt currat saliua ei⁹ ⁊ nõ reflectat lõc ei⁹. Due vo amigdale suspẽdant cũ vncio ⁊ trahant ad exteriora q̃to plus possibile ẽ pter q̃ cum eis attrahantur multe ⁊ abscindantur cuꝫ rotunditate desuper radicis apud quartam longitudinis cuius in

strumento incisionis preter qȝ primū instrumentū ꝛ incidat vna post alterā post obseruationem cōditionū predictarū i colore ꝛ quantitate earum. Nunqȝ accidunt ex eis qȝ abscidātur cum sanguis currere sm̄ quantitates mediocres. Et sit patiens declinis sup faciē suā ne sanguis ingrediat gutturis. Deinde colluat os ex aceto ꝛ aq̄ infrigidata ꝛ euacuat ꝛ tussiat vt mundificet interius eius: deinde ponaf sup eas quod abscidit sanguinē sicut colcotar ꝛ alumē ꝛ dragagantū ꝛ gargarizet cū decoctione sentis ꝛ foliorū myrti et sit tepida.

De rememoratione nocumentorū incisionis. Ca. xvi.

Ex eis ē nocumentū vocis: ꝛ ex illis ē detectio pulmonis frigori ꝛ calori ꝛ facit accidere tussim ab eis frigore ꝛ calore ꝛ nō tolerat eas. et ex illis est detegere ipsum malitie cōplexionis a cā pruritus et ventositate ꝛ puluere ꝛ eis similibus. et plurimi eorū fiunt aere temperatū ꝛ i pectoribus plurimorū eorū figit frigus i pulmone ipsorū donec moriuntur. et quandoqȝ accidit ex ea sputū sanguinis ꝛ non retinetur.

De cura sputi sanguinis ex incisione vene ꝛ vtrarumqȝ amigdale. Ca. xvii.

Ponet et ponant ventose sup collum ꝛ mamillas ꝛ fiat phlebotomia ꝛ vt fiat regimē eius phlebotomia venarū inferiorū cōiunctarū sicut ascellarū ꝛ eis similium intendendo ad attractionē. Singularia aūt sanguinē retinentia ꝛ linimenta administrata ad illud sunt sicut atramentus quod fiat linimentū: aut puluerizet atramentū sup ipsum ꝛ substantia acetosa sicut nix ꝛ succi sicut siluestris nota sicut succus acrestis ꝛ papaueris vini ꝛ ribes ꝛ solatri ꝛ aq̄ cydoniorū acetosorū. et ex rebus expertis quas iam cōmemorauī in hoc capitulo. et os vt administret i dispositione medicamē quod testat est sapiens nominatus diogenes ꝛ ē alcatyric. et cū succus arnoglosse quū administrat pp̄e cū trociscis de karabe ꝛ luto sigillato. et os vt nō administret ex eis calidū aliquātulum frm̄ acetū. Calidum enim cum eo quod attrahit destruit operationem medicine.

Fen. x. de dispositionibus pulmonis ꝛ pectoris ꝛ est tractatus quinqȝ.

Tractatus primus de principijs ꝛ anhelitu.

De anatomia epiglotis ꝛ canne pulmonis. Ca. i.

Anna quidē pulmonis ē membrū cōpositū ex cartilaginibus pluribus quę sunt circuli ꝛ partes circulorū quarū alie alijs cōtinuant. Que ergo ex eis obuiāt meatui cibi q est post eā ꝛ ē meri sunt diminute ꝛ sunt que semicirculis ꝛ posita ē abscissio earū ad meri: ꝛ cōtingit meri de eā corpus panniculosum nō cartilaginosum. Immo substantia eius cartilaginosa ad anteriora posita ē. et cōponunt he cartilagines ex ligamentis quę panniculus tegit ꝛ cōprehendit oīa illa intrinsecus panniculus lenis ad siccitatem ꝛ duritiē declinans aliquantulum: ꝛ sic exterius ē ꝛ caput eius superius quod sequit os ꝛ epiglotum. et extremitas eius inferior diuidit i duas sectiones. deinde diuidit i sectiones currentes i pulmone vicinitates ramis venarū pulsatiliū ꝛ quietarum ꝛ perueniunt earum partes ad orificia valde strictiora quam orificia earū que similant eis ꝛ currunt cū ipsis. Eius igit creatio facta ē ex cartilagine vt inueniat i ea aptio predictā ꝛ ne lenitas fa ceret eū indigere coopertura ꝛ vt sit duritiem eius tutamē ipsi quod sit eius situs ad anteriora: ꝛ vt sit duritie eius cā ad hoc vt proueniat vox: ꝛ adiuuet eā. et facta ē eius cōpositio ex cartilaginibus pluribus ligatis cū panniculis vt sit ei possibilis extensio ꝛ punctio apud attractionē aeris ꝛ respirationes ꝛ nō doleat ex percussionibus quę accidunt ei de foris ꝛ supra. et ex attractionibus quę accidunt ei ad extremitatē eius: ꝛ vt quū nocumentū accidit nō dilatet nisi cū eo significet. et facta est rotunda

vt sit securior ꝛ magis sit columnis ꝛ nō minuat ab eo quod ipso tangit meri nisi vt nō cōprimat bucellā transeuntē. Immo perficeat a facie eius quā extendit meri ad cōplendum sui concauitatem eius: tunc quū adiuuabit meri quod coperiet cibi ad ipsum ꝛ penetrat i ipsum ꝛ pp̄e i deglutitione ne cōtingat anhelitui: quū deglutitio necessariū sunt vt cooperiat canna pulmonis superius vt si ingrediat eā cibus vel aliud sup eā sit coopertura eius cū suppositione cartilaginis similis linguetū. et sit eius quā nominat sibi nomen quod sit deglutitio: ꝛ mit eius indigetes coopertura i hoc meatu s. est possibile sint quod sit anhelitus. et creata ē pp̄ vocificationem ꝛ terminaf lingua fistule cōstricta apud extremitatē eius: deinde dilatatur apud epiglotum: quare incipit ex cōplendo partis ad cōstrictionē deinde ad spatiū ipsius sicut est fistule necessariū ē voci cōstrictio vt retineat ꝛ huiusmodi corporis similitudinem lingue fistule. pp̄ ꝛ vt pungat ꝛ dilatet vt fiat p illud percussio vocis. Duritie vero panniculi q tegit eā interius fuit vt resistat ꝛ solus catarrus ꝛ sputis ꝛ vaporū fumosorū redeuntiū ex corde: ꝛ vt nō mollificetur percussione vocis. Magis autē diuisio i finem i duas partes quū pulmo hȝ duas partes: ꝛ ramificatio eius venis tio fuit vt ex eis accipiat nutrimentū. Cōstrictio autē orificiorū eorū fuit vt nō ingredit i eis respiratio arteriarū venarū ad cor vt nō penetret i eis ad ipsum. Nisi penetraret accideret puenire sputū sanguinis: hoc ē ergo forma pulmonis. Epiglotis autē ē instrumentū ad cōplendū vocē ꝛ tenetur anhelitus. et i inferiore parte ipsius ē corpus simile lingue fistule: ꝛ iā diximus ipsum ꝛ cū eo quod apponitur ei ex palato ꝛ ē simile additioni quę claudit caput fistule cōplendi vocē ꝛ epiglotis quidē ē coarctata cū canna cōstricta. Cū ergo meri appetit deglutire ꝛ declinat ad inferius apud attractionē bucelle cooperit epiglotis ꝛ claudit sursum ꝛ coarctatur coopertura quādā suarū cartilaginū cū aliis ꝛ extenduntur panniculi ꝛ lacerti. Nunqȝ cibus ꝛ potus ꝛ meri sunt orificium epiglotis ꝛ canne adherentes pariter: quare nō ē possibile vt ingrediat ipsum ex eo quod cōplexum ē apud meri aliquid: quare perdit ipsum cibus ꝛ potus nō cadit ad cānā aliquid nisi i quādā horā. Ipsius finit deglutitio antequā cōpleat mollificatio arterie pulmonis. ppter meri cōmunicationē cessant labores i expulsione eius cū tussi. et nos quidē iā diximus anatomiā cartilaginū epiglotis ꝛ lacertorū eius i fine libri. Pulmo autē ē cōpositus ex pluribus quarū vna est canna ꝛ secunda arterie venales: ꝛ tertia ē rami. prodiuisio quę cōplexit carno mollis rara aerea creata extenuatione sanguinis sublatoris ꝛ illud ē eius nutrimentū eius. et est plurimum mollis ꝛ rarus ad albedinē declinans. pp̄ i ipsis animalibus quorū integra est creatio ꝛ ventilatio eius vt in ipso accipiatur aer ꝛ digeratur in eo ꝛ expellatur superfluitas eius ab eo sicut creatus est per cōparatione ad cibū. et est habens duas diuisiones quarū vna tendit ad dextram: ꝛ altera ad sinistram. Eius quidem sinistra duos habet ramos: et secūdo dextra habet tres ramos. Et iuuamentum pulmonis cōmune est attractio aeris ꝛ iuuamentum attractionis aeris est preparatio aeris cordis pluris quā ipsius quo indiget pulsu eius. et iuuamentum huiusmodi preparationis est vt sit animali quū submergat in aq̄ et quando emittit vocem longam continuas impedientes ipsum ab acceptione aeris aut quas abhorret eius attractionē propter ipsius fetidas ꝛ causas ducentes ipsum ad illud ex scientia que per preparatio quę assumit cor et iuuamentū huius aeris preparati est vt temperet suū euentationem caliditatē cordis ꝛ vt restauret spiritū eius substantiam que eis magis vincens in complexione eius preter qȝ aer solus sicut existimant quidam conuertatur ꝛ fiat spiritus sicut n

sola aq nutrimebru: Uter vnuqdqz eorz aut est pp nutrimetu aut e faciens penetrare substantiam. Sed aq est ad nutrimentu corporis z aer est ad nutrimetu spus: z vnuqdqz duorz. s. nutrimetu corporis z spus e corp' compositu no simplex. ¶ Sz iuuamentu extractionis superfluitatis adu- ste spus z e eius fumositas z pulmonis e ad itroitu aeris. Ille naqz attractus iaz pculdubio couersus e ad calefactionez quare no cuenit i teperado spuz. ¶ Ramifi catio aut venarz z cane i pulmone sunt qsi cana z arteria venalis coiicit i nutriedo pulmonez ex sanguine digesto claro veniete ex corde. Carnis aut iuuamentu e vt oppi leat ramos z coniungat ramos. Sz eius raritas e vt recipi- at attractione aeris. Ne n. e vt no penetret aer nisi i ca- naliculos qui euadit ad corpus pulmonis ex eo: z in hoc est appitio i multiplicatione z vt adiuuet eu i constrictio- ne ad expulsione. est ergo pparatus duobus motib': z pp hoc apte pulmo cu sufflatione ei' aut albedo e pp do- minatione aeris sr illud quo nutrit z pp plurima ei' frigiditates. ei' vo partio in duas pecie e vt no cesset anhelit' pp nocu- mentu adueniens vni duarz ptiuz: z eius ram' ei' ramificat pp illud i duos ramos. Quinc' aut q e in latere dextro e lectus substratus vene q noiat concaua z no e eius iuua- metu i anhelitu plm. et qm cor magis sunt declinare pars po ad sinistra addit i pte sinistra q occupet spatiu pe- ctoris. et no e bonu vt pulmoni sit i latere dextro addi- to eisdem venis substratus qm ia accidit necessitas ei'. et pulmonez qde coopit panicul' neruosus vt sit sm qd sci- ens sensus aliquo aliquo modo e si no e in eo ti e coopiens que pulmo sit substratus cordi leuiens ipsu z ei' ta- mentu. ¶ Pectus quoqz diuisu e i duas concauitates in quas destingit paniculus ex' ex oppositione medi- astino thoracis: z no e transit' ab vna duarz concauitatum ad altera. et iste paniculus e i dutate duo paniculi z e co- tinuat' i posteriori pte sui cu spondilib' z superius vt descen- dat ambas furculas: et vtilitas i creado eos fuit vt sit pect' bis duos ventriculos continens si cuciat vni eorz nocume- tu sufficiat alter ad faciendu anhelitu z ei' iuuamentum. et ex iuuameto ei' e signo meri z pulmonis z mebrorz pecto- ris ad latere. ¶ Velaminis aut ia diximus formas z iuua- menta eius i anatomia lacertorz. Ipsu n. i dutate e vn' la- certorz. n e ex trib' tunicis quarz media e corda q coplet eius spacia. et tunica q e supra e sicut fundamentu z basis panicli pectoris q iter' cooperiunt ipsu: et tunica inferior e sicut spha eius. et i velamine qdez duo sunt foramina quorz maius e transitu meri z arterie magne: z p min' est trasit' vene q noiat albabari z e vehemetis suspitionis eius continuationis.

De complexionibus pulmonis z signis dispositio- num eius. Ca. ij.

b Eatus itaqz q complone calida signu amplitudo pectoris z magnitudo anhelitus. et qm dupla tur exsufflatio z vox z opatio ei'. et q parti no- cet ab aere frigido: z qd plm a calido. et q accidetia sine fe- bre eis fiue absqz pota multotiens. et accidit ei plm siti mala z tussis. Frigi vo complone signu puitas pectoris z puitas anhelit' z vox z acuitas ipsoru. et q nocet ab ei frigido. et multitudo generationis phlegmatis i ipso. et multotiens accidit ei anhelit' z aduenit ei asma z tussis. ¶ Sz plone aut humidi signu multitudo superfluitatu z raucedo vocis z sternutio z pp qd fuerit cu materia z fuerit decli- uis ad tussim z desert' ab eleuatione vocis no pp debili tate corporis. ¶ Sicca vo complone signa paucitas superflui- tatu z asperitas vocis z similitudo ei' cu voce grui. et qm cu illo desinit pp vehementia spissitudinis. ¶ Unaqz aute harz complonu qm e pulmonis nalis z qm e ei accidentalis z coicat i aliquo z differt i aliquo. Illa at in qb' coicant

sut signa pdca nisi illa q excipiem' post. Sz ea i qb' dif- ferut sut duo: eni eorz e qm qui cplo e nalis signu ei' est stabilis z mas: z si e accidetalis e ei signu accidetale et ia aduc nit ei nisi sit signu de genere eorz q no accidut nisi na: qm tuc signu e naturale ei' simile e magnitudo pecto- ris: aut puitas ei'. et sciat q magis, pp signu dispones pectoris z pulmonis e anhelit' i sanitate sua z ca liditate sua z magnitudine ei' z puitate ipsi' z facilitate ip sius z eius difficultate z fetore z bonitate odoris eius z reliqs dispoib' ei'. Et sic vox et i huiusmodi re sic illud qd sigilla q strangulata e qm nocumetu sit i lacertis dilatatib' z rauca qm nocumentu sit i lacertis costrictiuis qm nocumentu e i lacertis z sic tussis z sputu z pulsus.

Et ia declarata e tibi qualitas signoru anhelit' z qualitas signoru vocis z qualitas signoru tussis z qualitas signoru sputi. Pulsus aut z qd ipe signat sm complones z egritudi- nes ia sciuisti. Et pulmo qde vicina e cordi z signa dis positionu ei' sut sup ipsm fortiora. et pulsus est magis significativ' ei' qd seqt ramos nervorz pulmonis. et tus sis e magis signu illi' qd seqt cana z carnez pulmonis et sensibilitas qualitatis e signo pps q mo e i paniculo z lacertis: z qm no spuit nisi cu tussi leui tuc mo est, pprinq supmo cane z ei qd seqt ipm. et si no spuit nisi cu tussi plurima tuc mo e pfunda z e longinq. et qm qz associant nocumetis mebrorz pectoris signa mebrorz longinquo ru sicut vertigo in apostematibus velaminis z sicut ru bedo faciei in apostematibus pulmonis.

De apostematibus accidentibus pulmoni. Ca. iij.

p Ulmoni qm accidut apta appropriata mem- bris puti simili z egritudines officiales z pp e oppilationis i venis suis z ptib' cane ipsi': z ppe i venis grossioib' z i raritate corporis ei'. et qm qz sut pp eas oppilationis itra ipsm vsqz quo perueniat ad corrupti z egritudines eorz. Et qm multiplicant egritudines pulmonis i hyeme z autuno pp multitudinem catarri z p pter i autuno plmosi post estate sicca septetrionale: z aer frigidus nociuus e pulmoni nisi sit a calore lesus vehemē ti. ¶ Et multotiens qde pducit egritudines pulmonis ad egritudines eius sicut pducunt vehementia frigiditatis eius z vehementia caliditatis eius ad hydropisim z simi liter velaminis.

De cura pulmonis. Ca. iiij.

a Tiende qd dixi i caplo asmatis z anhelit' z p- mittet ad illud ex eo qd coicat ei i cais egritudi- nu. et qm excitat plmo eu eo qd est sic eleuatio vocis z sicut anhelit' exsufflationis z similiter p illo sup- fluitates ei': z administratio qde medicinaru pectoris inest pp sua forma. Sz n. vt administrent lacte pilale z de cturaria i plurib' retinedo ea i ore z deglutiedo qd re solut ex eis paulati vt plonget spatiu i ore eorz. inspirat sedo cana z ceteris z perueniat ad cana z pulmonez: z p poie qm dormit resupinus z humectet lacertos oris q se qunt pulmone z cana ei'. et pp inquiore modo declina tionis superfluitatu pulmonis e latus qd meri seqt: qua pp iuuat vomitu plm qm no est ibi qd phibeat.

De materijs siccis in pulmone z iudicijs earu in cu ratione. Ca. v.

m Aterie que continentur in pulmone quandoqz sunt ex genere sanguinis. et quandoqz sunt ex ge nere humiditatis. et quandoqz sunt ex genere sa niei z sunt materie calide z subtiles. et materias quidez siccarum pulmone quandoqz est difficile spuere: quare non adheret ei ventositas expellens eas cum tussi. Imo rumpitur humiditas sup ventositatē: q aa aduenit ei vē tositas nō eradicans. Sed ad vehementiā multitudinis eius cū sūt humores pectoris grossi nō puenias ad vl-

tinuum in exiccando. Primo sit occupatio cum lenificatio ne et incisione cum resolutione materiei. Et sit incisio maior durum rerum ubi receptio: aut sit studium cum incisione plus quam sit cum resolutione. et administra in eis illis medicinis aquam mellis que [illegible] faciens eas penetrare et lenificat et abstergit.

De medicinis pectoris singularibus et compositis et de forma administrationis earum. Ca. vi.

m Edicine pectoris sunt medicine que mundificant pectus et sunt bene ordinatas. Modo primo est sicut farina fabarum et aqua mellis et semen lini assum et amigdale et vinum dulce. Nam ipsa vehementer aperit oppilationem pulmonis sicut ipsa vehementer generat oppilationem epatis quemadmodum scies in capitulo epatis. Et ex frigidis semen cucumeris et citrulli et cucurbite. Butyri vero quum solum administratur maturatio est plus quam eius mundificatio. Si autem coniungatur cum melle et amigdalis amaris erit maturatio minor et mundificatio eius maior. Et fortius illo est gummi albotum et amigdale amare et oxymel squilliticum et fenugrecum et olibanum et datis herbe [illegible] fortitudine in hac intentione. Et fortiora illis sunt cyminum et piper et herba et radix lilii et radix opoponaci et castoreum cum melle et squilla assata contrita et confecta cum melle et centaurea maior et aristol. ro. et nigella et vermis qui est sub vasis quum desiccatur super testam super prunas et aut in furno donec albescat et commisceatur cum melle. et similiter enula que ponitur in medicinis et aqua eius est vehementis iuuamenti et aliqua medicinarum extranea eorum que faciunt facile sputum et siccos est valde iuuatiuum et proprie crudum. et post ipsum illud quod non est extraneum dicitura vina. et crocus confortat instrumenta anhelitus et facile facit sputum valde. et medicine quorum istæ sunt educentes etiam et sunt commiscibiles et emplastrum superposite. Ex medicinis autem compositis sunt pille Platonis et sunt pille de storace et sirupus de ysopo cum descriptionibus cum diuersis et medicamen Andromachi et medicamen Asclepiadis et medicamen G. et sirupi de papauere cum descriptionibus et medicamen [illegible] et medicamen anacardi quum myrobal. Et ex eis que faciunt sputare humores grossos et sunt medicamen quod R. serapini et myrrhe ambo aa. aur. i. coralli aur. ii. opii. et castorei amborum aa. aur. i. conficiantur cum vino dulci: cuius potio est medietas aur. Et ex eis que experta sunt est medicamen quod R. olibani. iii. myrrhe. ii. cum tribus. 3. rob coquatur cum melle et [illegible] caulis cum eis ponderi mellis: aut decoctio eius decoquatur ambo donec coagulentur et stringas igne carbonum. Et est myrrha et piper et semen urtice et serapinum et sinapis sumantur et fiant ex eis pillule et dentur in potu ex eis mane et vespere apud somnum: et etiam sinapis. 3. i. baurac. et. [illegible] succi cucumeris asinini [illegible] et sunt potio una educens superfluitates plurimas et mundificat sine lesione. Et ex medicinis fortibus est ut sumatur nasturtium et sinapis et semen urtice et succus cucumeris asinini et anisum coniungatur totum illud cum melle et conficiatur cum eo. Et ex confectionis declinantibus ad caliditatem est ut sumatur fenugreci. 3. i. seminis lini. 3. i. et herbi. 3. i. nuos quod est inter grana cotti. 3. s. succi liquiritie. 3. ii. liniantur omnia oleo amigdalino et pungantur cum melle. Et item sebesten et ficus albe et passe enucleate et radix lilii et capillus veneris decoquantur in aqua vehementer et detur ex ea ad potandum et si in hac aqua decoquatur polypodium et iuuabit [illegible] valde et scias quod multotiens retinetur aliquid in pectore et est receptio ut expellatur nisi virtus eius ab eo debilitetur: et tunc quidem oportet ut adiuuetur cum sternutatione

Sermo vniuersalis de anhelitu. Ca. vii.

a Nhelitus completur duobus motibus inter quos sunt due more sicut quas res scit hominis in pulsu: nisi quia motus anhelitus est voluntarius quum possit alterari cum voluntate a cursu naturali et pulsus est [illegible] dilatatio quidem in anhelitu est ut impleat pulmones [illegible] preparetur preparatio cordis et non [illegible] eo aeres frigidus et reddat ipsi vaporem fumosum ad hoc [illegible] cadat illi attractioni due res quarum una est [illegible] frigiditate cum calefactione eius quod in vicinitate [illegible] tur. et altera est conuersio ipsius a caliditate [illegible] admiscetur ei vapor fumosus et tunc [illegible] intentio quia sit conuersio ad hoc [illegible] quare necessaria sit eius eductio et [illegible] liter duas res sunt due more et [illegible] tractio aeris fit cum dilatatione pulmonis [illegible] corporum quibus circundatur. et anhelitus [illegible] nuitatem est illud quod educitur et apud medicos [illegible] tione quod est inter eos quorum est illud quod educitur [illegible] tie et quoque est hoc totum sicut pulsus apud [illegible] dilatationem et apud medicos ipse est [illegible] species nota. Et motus anhelitus [illegible] nocumentis complet motum voluntatis. Si [illegible] fortitudinis propter illud quod non ingreditur [illegible] ut conseruetur anhelitus ad [illegible] volunt in hoc adiutorium lacertorum pectoris [illegible] que sup primorum eius aut [illegible] Si autem est necessarium ut fiat [illegible] tio non excusatio [illegible] administratio [illegible] quoque est necessarium in eis administrare [illegible] quemadmodum in pulsu est magnus et paruus et longus [illegible] uis et velox et tardus et calidus et frigidus [illegible] et fortis et debilis et iteratus et continuus [illegible] tremulus et preter repletionem venarum [illegible] de anhelitu omnibus illi sunt [illegible] tiones sicut res sunt [illegible] tes et genera et accidentia corporea et [illegible] nis sunt iste res numerate et que sunt [illegible] res earum [illegible] et omnes res et eis [illegible] significationes. Anhelitus igitur alius est magnus: et alius est paruus et alius est longus: et alius est breuis: et alius est [illegible] dus: et alius est rarus: et alius est frequens: alius [illegible] et alius est latus: et alius est [illegible] lis: et alius est fortior: et alius est debilis: [illegible] et alius est frangens: et alius est [illegible] ex speciebus quidem anhelitus sunt que habent [illegible] anhelitus intercisus et spargatus et anhelitus [illegible] anhelitus suffocatiuus et anhelitus violentus [illegible] vel fetor [illegible] est in apoplexia et similibus [illegible] que accidunt sunt in membris anhelitus [illegible] in eis que communicant eis cum vicinitate. Et membra [illegible] litus sunt epiglotis et pulmo et [illegible] et arterie et velamen et lacerti pectoris [illegible] nocumentum quoque sit in ipso pectore [illegible] adueniet ei propter illud in anhelitu nocumentum [illegible] pia sunt cerebrum ipsum et nucha [illegible] laminis. Nascuntur enim plurimi [illegible] uorum nuche et [illegible] suum venitatem. Membra autem [illegible] sicut stomachus et epar et matrix et intestina [illegible] scera. et illa nocumenta aut sunt mala complexio [illegible] calida aut frigida aut humida aut sicca [illegible] aut cum materia humoris retenti vel [illegible] aut viscositatem grossi et [illegible] aut ventositatem: aut vapores aut egritudo [illegible] ralysi et spasmo: aut resolutio singularis [illegible] putrefactionem aut vlcerationem aut [illegible] faciunt calidos aut dolore aut ex dolore [illegible] propter illud quod narraui ubi quod anhelitus [illegible] et cum cursu pulsus [illegible]

Sic necesse ē tibi vt obserues rē nāluz ꝯuetā ī pulsu et.

De anhelitu magno ꝛ puo ꝛ eius ac significationibus eius. C. viii.

Anhelit⁹ magn⁹ ē anhelit⁹ q recipit aerē valde plurimum supra equalem ꝛ est ille cum quo dilatantur membra anhelitus in partibus oībus supabundantur pp magnitudinē ei⁹ qd attrahitur. Paruus āt ꝛ strictus dispō est i hoc ꝯrario pp puitatē eius qd attrahit ꝛ similiter ī pte extractiōis. ¶ Cause vo anhelitus magni sunt cāe pulsus magni. s. tres pdcē. Et extimat a qbusdā q puus ē ille q ꝯplet motu velaminis tanī et iō non est iuuam absolute. Nā quāuis qz sit illeq cōplet motū solius velaminis puus: qz nō ē ille eqlis. Eq̄lis enim nō eget motu nisi velaminis q velamē est forma. Et qz ē anhelit⁹ puus quo mēbra pectoris cū moueant qd sunt oīa debilia. Nā cui sufficit velamē soli ad anhelitū q ē necessari⁹ nō ē necessarius est equal. Immo ē necessariū vt oīa ei associent. Ampli⁹ nō ē oībus sufficiētia i attractōe aeris ꝛ ei⁹ eductōe accidens oībus q sāitate ei qd ē a velam̄ exclō si ē icolūe ꝛ sanū ꝛ disceptū ñ ē nī enī exit mēbrorū sufficiētia ad dilatatōes integrā neqz ill⁹ q̄ntitatis vt qñ illi aggregant adiutori⁹ anterius puenit et oībus dilatat i pulmōis eq̄lis sīt soīs. Et illō ē pp ōbilitatē virtutū: aut ꝯstrictiōe meatuū sicut accidit i pipneumonia. verum os vt sit magnitudo ābelit⁹ ꝯparata cū q̄ntitate ei⁹ qd ō aere i ipo extrcetur supius ꝛ eo q reddit: ꝛ nō ꝯplet illō nisi motu omnium lacertoꝝ pectoris ꝛ eoꝝ q sequunt eos: ō ind nō cōuertit conclusio mot⁹ oīum illoꝝ q i ipo moueāt mot⁹ oīum lacertoꝝ. Ipse n. ē anhelit⁹ magnus eximo non ē nisi qñ ad ipm moueāt oēs motu q est vltim⁹ in dilatatōe ꝛ cōstrictōe opando i aer plurimo. Et puus ē sm oppositio nem ei⁹. Et qz ꝯsequit ex vehementia mot⁹ mēbrorum anhelit⁹ ad attrahendū aerē vt fiat mot⁹ dilatādo i anteriore vsqz ad furculas. et posteri⁹ vsqz ad os dorsi ꝯ spatulis ꝛ i lateribus vsqz ad maximā pte carnis spatulis ꝛ q̄i auxiliant narib⁹: immo mouētur eis vtrisqz i plurib⁹ dispositionib⁹. Ablis vo diuersificat dispō i constrictōe ꝛ dilatatōe ex pte magnitudis ꝛ puitatis: qz. n. est dilatatō maior: qz ꝯstrictio ꝛ mot⁹ qz sm quācunqz q̄ntitatem ē motus ꝯ hz necessitatē eq̄lis cū introitu ꝛ dilatatiōe addit⁹. et q̄ntitas q idiget eq̄tione cū introitu ꝛ dilatatōe ex pte magnitudis ꝛ puitatis: ꝛ fortassē ē dilatatō q̄ntitatē ē mag necessaria ē mot⁹ q tenet cū mag addi tus. Nā si ē necessitas expulsionis vaporis fumosi pl̄ rimi pp mlitudinē q̄ntitatis eius: aut acuitatē q̄litatis ꝯ ē ꝯstrictio exsufflatiōis si ē necessitas extīguēdi ignē inflāmatum ē dilatio magna. et qñ cōtigit homine vt nō faciat attractōis aeris eximo pue: ōnō sit magne extractionis spūs vel āhelit⁹ ē illō signū q caliditas inanit ē innata: ꝛ extranea iā docet addita. ¶ Et cāe sb hoc q̄ berb oīa mēbra laborioso motu assīgant sīt q̄tuor. Aut enim aut sunt ita pp cām magne necessitatis q ē pp inflāmatōez caliditatis ī pub⁹ cordis ꝛ pulmonis. Aut pp cām ōbilitatis i ipis lacertis motiuis. Aut pp cōtrariū ꝯstrictiōꝝ sicut ē in fine ethice ꝛ ptisis ꝛ in collectōe in pectore qn ipa ōbilitat ventrem. Aut propter egritudinem instrumenti eī ꝯ̄ōem. Aut pp communitatē ei⁹ pdicatam in eo qd patit ex spasmo accidente ei: aut malitia plexiōis: aut āpostēa: aut dolore: aut alia rē: aut pp ꝯstrictōez i lacertis accidētē a dilatatōe sicut ē repletio i stomacho a cibis aut ventositas qñ ptransit terminum qñ sepat inter velamē ꝛ dilatatōez: qñ nō dilatat qz solū aut pp cōstrictiōez meatuū q sunt epiglotis ꝛ rami cāne ꝛ arterie ꝛ q cōmunicant eis ex meatib⁹ anhelit⁹ sic raritas q ē in pulmone qñ qñ ipe iplet huoribus aut multi-

plicantur i ipo oppilatōes: aut accidit i ipo apā. Et isti quidem sunt sic patientes asma ꝛ hectico sanē ꝛ pipneumonici: aut pp negligētia cū necessitate: aut paucitate necessitatis ita vt ꝓlongēt spatiū inter duos anhelitus ꝛ sit necessitas anhelit⁹ magni restaurantis illō qd accidit ex negligentia sicut ē pulsus hentis pmissionē rōnū q i nō hēt vehementez cordis frnatē: qñ ipedit ab eo: deide vltima tur i ipo. Et ex sūma huiusmōi necessitat ē magnitudo anhelitus: qñ multiplicātur i ipo vapores fumosi ꝓcul dubio ꝛ neglig i anhelitū a volūtate extractōis ābelit⁹ vsqz quo multiplicat cū ipo necessitas: ꝯre egredit ꝓcul dubio magnus. Et sic ē pulsus cōpso cordis cu⁹ nō ē cū illo calor sopietis anhelitū: ꝯ expellit ad horā necessitas ꝛ restaurat cū magnitudie qd ōditū cū expulsione

De signis anhelitus. C. ix.

Igit qb⁹ discernit int cāos mot⁹ pectoris toti⁹ sunt qñ si illō fuerit cū necessitatis ꝛ re⁹ fuerit fortis: erit ābelit⁹ plrim⁹ i introitu ipi⁹: ꝛ ex sufflatione eius ꝛ erit tact⁹ ābelitus calid⁹ Inflāmatus ē magnus significās calitas ē ꝛ erūt signa inflāmatōis recta i pectore ꝛ facie ꝛ oculis ꝛ lingua i colore suo ꝛ asperitate sua ꝛ reliqs. Si aūt nō fuerit ita ꝛ virtus fuerit non deiecta ꝛ qua si non fuerit possibilis ei dilatatio in grā rūe eā ꝯstrictōis erit i re ꝛ re eoꝝ q numerauim⁹. Si aūt mēbra oīa labores inceperit: aut mōe ini posteaqz fuerit mota motu ꝛ q sit curādita nō extēdūtur dilatatōe integra sicut qñ considerat: alios illō qd nō ē ꝛ innit oī vt eis sup ambas nares ꝛ nō fuerit ille ipis reddit exsufflatio: nic virtus motiua q est i lacertis erit lesa. Et qz cōstrictio ē ex hūiditate i cana ꝛ q sequitur ipm ē cū signis in ābelitu son⁹ eius q sternit ꝛ ē necessitas excretiōis ꝛ ē additio signi sup signū cōstrictionis totaliter si illō nō fuerit erit ei magis sobedi ens hoc. Qui ergo aduāt ꝯstrictō stertilis subito: nūc iā currit ad pulmonē puenerit deide ad cāuā i ho sanies ꝛ pus et aliquo membro: tum subito.

De ābelitu vehementi. C. x.

Si ille ex cuius magnitudie virtus laborat: ille e supsiua coarctatione ad introitū ꝛ ad exsufflādū cū exitu: qre ē cū magnitudine fortitudo.

De ābelitu alto ꝛ subtili. C. xi.

Si ipe anhelit⁹ magni i quo necessarius ē mot⁹ e fortis lacertoꝝ pectoris ꝛ nō puenit necessitas in ipo ad mouēduz velamē: illeris eo lacertos pectoris. Et iste quidem ābelitus sepius accidit i febribus pestilentialibus. De ābelitu paruo. C. xii.

Ognitio cāꝝ eius est pp cognitionē cāꝝ magni sm semitā oppositionis: qñ sepat dolor int e mēbra ābelitus ꝛ itter mot⁹ eoꝝ: ꝛ qz minorantur anhelitus cū doloris. Et qz minorat anhelit⁹ pp cōstrictionē. Et qñ associat ei raritas sigt mortificationez: qñ associatur ei frequentia significat dolorē in mēbris anhelitus ꝛ q sequunt ea et stomacus ꝛ ei similibus sicut vlcera eorum ꝛ apsta ipoꝝ. Signa cāꝝ ābelitus pui oppositū cāꝝ anhelitus magni nota sūt ꝯ oppositōem. Ipm aūt cuius puitas ē pp dolorem nō pp cōstrictionem sigt inuentio doloris ꝛ q̄ hebens dolorē si tolleret dolorē ꝛ expectas super ipm pole est ei vt magnificet anelitū: inuenit cum hoc qz accidit inter separationes anhelitus eius anhelitus magnus ad qz necessitas adducit ad tollerandum dolorē: aut adducit necessitas in ipo negligētiam doloris. Et factus a constructōne est ecōtrario illius totius.

De anhelitu longo. C. xiii.

Si ille in quo ꝓlongat spatium motus aeri i attractione spūs ꝛ eius redditu vt possit virtus operari in aere plo. Et qz qz prohibet magnuz

τ velocē dolor: aut strictio τ ponit longus i cōplemēto eiꝰ et ꝯsequitur qd̄ attractū ē ꝫ q̄ntitatē magnā τ velocis.

De anhelitu brevi. .C.xiiii.

Anhelitꝰ brevis diversus ē a lōgo τ q̄n associat ei frequentia ē causa eiꝰ dolor in instrumēto anhelitꝰ τ que sequitur ip̄m τ q̄n associat ei raritas sig̃t mortificatiōem innati.

De anhelitu veloci. .C.xv.

Anhelitus velox est ille in quo est motꝰ in spatio brevi cū ꝯsecutiōe necessitas nō sicut brevis τ parvus. Et cū in ip̄o est vehemētia necessitatis q̄ nō ꝯsequit in ip̄o sufficientia magnitudinis. aut q̄n necessitas ē supra illud qd̄ magnitudo ad ip̄as ꝯprehēdit: aut q̄n magnitudo separat sicut dem̄ est in pulsu illa separatione: aut i instrumēto: aut i v̄tute. et q̄ꝫ ē velocitas i vno duorum motuū plus q̄ȝ in alio ꝓpter similitudinē cause predicte i anhelitu magno.

De anhelitu tardo. .C.xvi.

Et cōtrariꝰ veloci τ cāe eius sūt ꝯrie cāis ip̄iꝰ. et q̄ꝫ tardat ꝓpter dolorē q̄n necesse est vt mēbꝝ anhelitus moueat cū facilitate τ spatiositate.

De anhelitu frequēti. .C.xvii.

Et anhelitus inter quē τ inē illū q ē ante ip̄m abbreviatur tempus. Et ex cāis eius ē vehemētia necessitatis q̄n non sufficit magnitudo τ velocitas: et q̄n ip̄a ē maior q̄ȝ sit illud qd̄ cōprehēsum ē ad ip̄as cū eis: et q̄n minor ea ē ꝓhibitus ex dolore: aut apate: aut cōstrictione ꝓpter mēbꝝ plurimas: aut coartatōes: aut effusionem puris in spatio pectoris: aut aliq̄ꝫ cāarum cōstrictōis. Et tu q̄dem discernes inter illū q accidit causa necessitatis τ illū q accidit cā doloris τ aliorꝝ ex eis q̄ p̄dicta sunt tibi in capitulo magnitudinis. Et anhelitus frequens sm̄ q̄ testat̄ ꝺ eo Hip. facit seq nocumētum ꝓp exsiccationē pulmonis τ destructio cū instrumentū τ abelitus in eis q̄ ip̄m sequnt.

De anhelitu raro. .C.xviii.

Significat mortificationē v̄tutis τ extinctionem caliditatis innate τ cōuersionem cōplexionis cordis ad frigorem. Et ē deterius signū i egritudinibus acutis: τ ꝓpe q̄n cū eo ē raritas in substātia. Nā tūc cōplet significatio eius sup̄ dissolutōem innati caloris.

De anhelitu fetido. .C.xix.

Et intrās i fetore oris: ꝫ separat a reliq̄s sp̄ebus fetoris oris: et q̄n in illis sp̄ebus q̄ꝫ cuentatur fetor i dispositione que nō ē anhelitꝰ τ sig̃t humores putrefactos i mēbris anhelitus .s. aut circa: aut pulmone q̄n i eis putrescit humor aut mēbꝝ.

De ꝑmutatōibus q̄ currunt inter anhelitū magnum τ anhelitū velocem τ anhelitū frequētē τ cōtrarios eorum. .C.xx.

Iam sciuisti q̄ q̄n necessitas addit̄ magnificat anhelitus. Sed si addit̄ plus fit velocior: τ q̄ si addit plus fit frequens. Si aūt recedat necessitas minuit̄ ꝑus frequentia: deinde velocitas: postea magnitudo τ sic q̄n minuitur desiderium τ ꝓhibitio τ q̄n deficit reditus i interioribus ꝑmis trib' inuenit̄ raritas plꝰ: deinde tarditas: postea magnitudo: q̄re est egritudo anhelitꝰ ad paruꝫ minus q̄ȝ ad tardum τ ad ābo minus q̄ȝ ad rarꝝ. Et sm̄ experiētia ista i dilatatōe τ strictōe sūt̄ secūdum diuersitatē duarꝝ necessitatū ꝓdeū declar abiꝫ ubi diuersitas in additōe τ diminutōe. Qu. n. cū ē magis ducēs i dilatatione ad additōem ē tempꝰ qd̄ ē añ dilatatōem breuius. Et q̄ est simil illi cāe i ꝯstrictōe est tēpus quietis q̄ est añ cōstrictōem breuius τ anhelitꝰ frequens vel seqt̄ ap̄a causant cōstrictionem ab oppilatione.

De anhelitu mouēte pulmonē .C.xxi.

Et anhelitꝰ sig̃t debilitatē v̄tutis aut vehementē vehemētiꝫ suffocatiuā in vir[illegible] lectiōem. materia: aut effusionem humoris [illegible]

Sermo vlis ꝺ malitia anhelitus. .C.[illegible]

Malitia anhelitꝰ cōicat dispōibus egritudinum mūdi i anhelitu quam nō cōseqnt accidentia sanatiōis accidentia egra ip̄edicta τ [illegible] aut difficultas anhelitus τ cōstrictio anhelitus [illegible]tio anhelitus τ intercessio anhelitus τ anhelitꝰ [illegible] τ q̄ꝫ accidit ꝓp ip̄o malitie cōplexionis [illegible] ꝓp oppilatōem τ vicinitatē coartationis spatii [illegible] eo a motu ꝓhibentis τ ꝓp vlcera in pulmone τ [illegible] pectoris: τ ꝓp casum v̄tutis ex egritudinibus [illegible] tibus τ febribus acutis τ pestilētialibus τ [illegible] tis. ¶ Et omnis q̄dē malitia anhelitus: [illegible] strictio: aut difficultas eiꝰ ꝓpter [illegible] resupinatōem τ est media apud dormitionē [illegible] alleuiat q̄n sup̄ ventrem iacet aliq̄ꝫ in [illegible] ꝓhibet apud resupinationem eiusdem.

De cōstrictione anhelitus. .C.[illegible]

Constrictio anhelitꝰ est vt nō [illegible] exercitatio sit cū anhelitu meatū ip̄e [illegible] strictus i quo nō penetret nisi paruū [illegible] ¶ Et [illegible] aut sunt ap̄ata i illo meatibus que sunt [illegible] nam τ rami eius τ arterie in ip̄a [illegible] pori ip̄sius. et ꝺ ap̄atibus eius qd̄ [illegible] anhelitum est illud qd̄ est durum. et humores [illegible] ip̄so aut grossi aut viscosi: aut aquosi [illegible] mone aut coopertura accidens ei ex [illegible] na ex ap̄ate i epate aut stomacho: aut [illegible] effusum spatio ꝓpter hydropisim: aut [illegible] tōibus ap̄ati i ventre inferiore nō [illegible] Aut spissitudo ex siccitate: aut [illegible] venicte pulmōis τ velaminum: aut a [illegible] nie τ ē mediꝰ et nocet difficultas anhelitꝰ aut [illegible] bus fumos cōstringētibus [illegible] eius. Et q̄ꝫ ē cū eiꝰ cōstrictō pectoris [illegible] bra dilatata anhelitu vbi expādent. Et q̄ꝫ [illegible] τ signū eius q̄n declināt medicie [illegible] Et q̄ꝫ sit difficultas anhelitꝰ τ cōstrictio eiꝰ [illegible] sus materieꝝ ab ap̄atibꝰ inferioris [illegible] tio τ iudicat ap̄ata post aures i eo [illegible] aut in cerebro q̄ fuerit prauior.

De signis. .C.[illegible]

Postematis suffocatiuo ꝝ [illegible] terit tibi. Signū ꝺo ap̄atis qd̄ sit pulmōis ē dolor grauatiuꝰ i lacertis τ i [illegible] ē dolor pūgitiuꝰ in iecore τ ē fortior τ [illegible] terius ē debilior τ i cartilagibꝰ pulmōis ē dolor [illegible] ē cōstrictio. Et q̄ꝫ perducit ad [illegible] dus febris. Et sig̃t suffocationi nota sit q̄ si [illegible] resupinatōs. ¶ Signa aūt humorꝝ sūt i [illegible] τ desiderium tussiēdi τ iuuat̄ ei eius [illegible] tala tussi τ cū sternutatōe. Et si fuerit pulmōis [illegible] spositio siccitatis q̄ tussis incipit a loco [illegible] nō ē sternutio nisi ꝫ q̄ntitatē eiꝰ qd̄ [illegible] itur τ si sit i spatio tūc iā ꝑmutat̄ ex latere ad [illegible] teratōe iacēdi: deinde egreditur cū sputo [illegible] cōstrictōe anhelitꝰ tussis ꝺ qua sit curādum.

De diuersitate anhelitus. .C.[illegible]

Anhelitus diuersus sit cū cāis que [illegible] diuersitatis pulsus τ est eiꝰ diuersitas [illegible] τ inordinata. De anhelitu duplo .C.[illegible]

Et ex sp̄ebus diuersi ē anhelitus [illegible] plet dilatatio: aut cōstrictio duobus motibus inter quos ambos ē mora sicut ē anhelitꝰ [illegible]

q̃ ploret. Nã sit i eo cõpssio q̃ dilatat̃ ⁊ mutatio q̃ ꝯ frigi: Et c̃ ei aut ẽ caliditas multa qua nõ iuuat eo q̃d attrahit. Immo e˘ extrãsio facit necessitatẽ i additiõe: aut ẽ debilitas i instrumẽto anhelitus noto faciẽs necessitatẽ quãto i anhelitu: aut ẽ malitia ꝯplonis debilitãs virtutẽ aut etiã ãceaut indurãs instrumẽtu ⁊ est plimũ: aut ẽ do lor in ipo aut in vicinio ei˘ apã. Et vicini sũt sicut velamẽ ⁊ epar ⁊ splẽ. Sed epar ẽ vehemẽtioris cõicatiõis q̃ splenem: nũ est egritudo officialis et eis q̃ sũ nume rati sũt multo viab˘: aut est multitudo spasmi pteriti aut futuri. Et iste anhelitus ẽ signũ malum i egritudinibus acutis ⁊ febribus. Q̃n aut accidit ex frigore mie ipse ẽ ex eis q̃ sanat febris.

De anhelitu parvo. .C.xxvii.

Si vero sit nocumẽtũ in mediciate pulmonis ⁊ sit c medietas altera incolumis: ergo ẽ anhelitus medietas anhelitus incolumis.

De anhelitu officiali. .C.xxviij.

Si vero sit exercitatiõ i aere laboꝛ sine sit strictura c siue nõ sit strictura. Et cũ i ipo est nocumẽtũ mẽbroꝝ ãbelit˘ sꝫ q̃ dolꝫ ẽ i alijs. et q̃nq̃ est pp inflãmatiõem igneã dominãtẽ cordi ⁊ supp frig˘ moꝛ tificis parem motui: aut ipediẽs cã sicut accidit quum est frig˘ velamẽ sicut frig˘ ex aere: aut frigus ex emplo positis sup ipm pp causã i ipso mẽte: aut pp cã in stõ ⁊ epe ⁊ ceditꝫ i vicinitate ei˘ ampli ⁊ iste contracte nõ sit bo nei˘ dilatatio. Et q̃nq̃ fit pp opplatiõne apud quã tenet pulmo attrahẽs aere ⁊ indiget labore donec istec tale est diversitas pp cõstrictiõem. Et q̃nq̃ ẽ opplatio ipa. Et q̃nq̃ sit pp medicinã solutiuã mouentẽ: cũ solutio cãt ppter clistera acuta ñ solutiõ. Et sit q̃ plus mi i plaerũ nõ cõsequit̃ necessitatẽ. Et oꝫ q̃dẽ vt legat illa q̃ scripsim˘ i fine sermõis nri i ꝯstrictiõe anhelit˘ h ẽ.

De preparatiõe anhelitus. .C.xxix.

Reparatio anhelit˘ est anhelit˘ q̃ nõ adueniat ha p bẽti ipm nisi pꝑet ⁊ equet ⁊ extendat collũ suũ extensione tendẽte ad supioꝛa: quaꝛ apꝫ pp illud meatus ⁊ nõ potest declinare collũ suũ: q̃n cõstringit sup ipm anhelit˘ sicut cõstrigit sup trabẽtes collum suũ ad posterioꝛa. Et sit ñ potest declinare pect˘ ⁊ dorsum ad posterioꝛa. Et q̃nq̃ remouet hec ꝑatio: ⁊ ꝓpe q̃ resupinat accidit ei vt cooperiat ex ipa pꝫo pulmonis q̃dam earũ cũ q̃busdã: quaꝛ opplit meatum: q̃n ipe i initio i huiusmodi ẽ opplat˘ i pluribus ⁊ i ipo nõ est apto nisi parua quã destruit declinatio partiũ quarũ dam sup aliã: q̃re opplãtur meatus. Et q̃nq̃ sit alia opplatio accidẽs i febrib˘ ⁊ similibus ꝓpter vapores ve dnãtes ⁊ humiditates resolutas. Et q̃nq̃ fit i virtute pp humoꝛ implẽtes ⁊ opplẽtes ⁊ apãtas: aut q̃n lacerti sũt mollificati. Q̃n ergo nõ dicendũt ad ptẽ posteriore dedendunt ad pecꝫ dorsi ⁊ pectoris coarctantur.

Sermo vniuersalis d̃ anhelitu narium ⁊ dispositiõe.

De anhelitu rarum. .C.xxx.

Rari q̃dẽ indigẽt adductiõe sup̃fluitatũ fumosaꝝ p necessitate vehementi: q̃n ergo i eis est pluria ⁊ magis assidua ⁊ nõ ẽ vehemẽs valde: q̃n ipi nõ sunt cõpleti i suis coꝛporibus ⁊ suis virtutib˘: q̃re necessitas vt cadit i anhelitib˘ ipoꝝ frequẽtia ⁊ velocitas vehemẽs cũ magnitudie aliqua nõ erit cũ illa vehemẽtia. Iuuenũ aũt anhelit˘ sunt maiores: sꝫ minores velocitas ⁊ frequẽtie ⁊ necessitas cõsequit̃ i eis cũ magnitudine. Senum vo anhelit˘ sunt minores i extensione hoc additiõis q̃ anhelitus iuuenũ ⁊ non sunt in paritate anhelit˘ decrepitoꝝ. Sed decrepitoꝝ anhelit˘ sunt minores tardiores ⁊ vehemẽti˘ rari pp id q̃d tibi ñ occlaũ.

De anhelitu repleti ex cibis caut ex pgnãtiõe: aut hydropici ⁊ similibus. .C.xxxi

Oũ anhelit˘ declinãt ad paruitatẽ: q̃n velamen c est coarctatũ a motu dilatatiuo ⁊ ꝓpterea q̃ minoꝛat coꝛ anhelit˘ nõ ẽ excusatio a velocitate ⁊ frequẽtia si ẽ sufficiẽs virtus: aut frequẽtia sola si ẽ virtus debilitata.

De anhelitu balnei. .C.xxxij.

Anhelit˘ q̃dẽ balneati aq̃ calida magnificat pp a necessitatẽ ⁊ pp lenitatẽ istrumẽti ⁊ fit velox ⁊ frequẽs pp necessitatẽ. Balneati vo frigida reo ẽ econuerso.

De anhelitu dormientis. .C.xxxiij.

Uirtus vo i ipo ẽ fortis tunc ei˘ anhelit˘ magni q ficat ⁊ fit rarus pp cãs p̃dictã in capitulo pulsus ⁊ ẽ eius constrictio maioꝛ ⁊ velocioꝛ q̃ ipsius dilatatio: q̃n digestio in ipso est plurima.

De anhelitu dolẽtis i mẽbris pectoris. .C.xxxiiij.

Sicut scivisti i eis q̃ pcesserũt tibi ex meis ꝑm. c declinat ad paruitatẽ ⁊ breuitatẽ ⁊ q̃nq̃ ad bilitatẽ: q̃nq̃ ẽ difficilis: ⁊ q̃nq̃ tardat q̃n nõ ẽ inflãmatio ⁊ sit frequẽs sic scivisti ⁊ sunt paruitas ei˘ ⁊ breuitas ipius pl˘ q̃ eius tarditas: q̃n ducẽs ipꝫ ad extẽsionẽ ⁊ paruitatẽ dilatatõis ẽ pl˘ q̃ ducẽs ipꝫ ad facilitatẽ ⁊ vt noceat cũ magnitudie dilatatõis vehemẽti˘ q̃ vt noceat cũ velocitate. Nã inflãmatio cordis ⁊ calefactiõ nõ excusãt ex velocitate q̃uis ledat eis.

De anhelitu eius cui˘ anhelitus cõstringit̃ pp q̃dã causã: ⁊ d̃ anhelitu h̃ntis asma. .C.xxxv.

Potest vt succurrat ei q sit cũ cõstrictiõe ex pte o velocitatis ⁊ frequẽtie i plurimo recipit sit anhelitus eius paruus strictus frequẽs ex anhelit˘ habẽtis asma ẽ ex eis q veloces sunt caplo suo.

De anhelitu habẽtiũ sumẽ. .C.xxxvi.

Unq̃ laborãt i dilatatiõe pectoꝛ toti˘ cũ caliditate ⁊ exsufflatiõe ⁊ nõ ẽ illic calitas neq̃ q̃d adiuuet virtutem: q̃n h̃ns hanc egritudinẽ a debilitatis ẽ i virtute. Sed virtus i habentib˘ pipneũonia ⁊ asma ẽ firmior.

De anhelitu h̃ntiũ decolatiões ⁊ suffocatiões ⁊ q̃ eis sũt similia. .C.xxxvij.

Si cũ dilatatiõe magna ⁊ cũ velocitate ⁊ frequẽ c tia pp necessitatẽ ⁊ subuersionẽ materiei ⁊ nõ ẽ ex eis exsufflatio asmatis.

De asmate. .C.xxxviij

Asma ẽ egritudo pulmõis cũ q̃ patiẽs nõ inea nit excusatiõem ab anhelitu frequẽti sicut ẽ anhelitus q̃ laborat ꝓfocatus ⁊ festinat˘. Et hec egritudo q̃n accidit decrepitis nõ fortiã sanat neq̃ maturat: q̃n eni q̃n ipa in iuuenib˘ ẽ difficilis sit sim plꝫ ⁊ augmentat ipo respiratiõem. Et hec q̃dẽ egritudo est ex egritudibus lõgis h̃ns cũ hoc paroxismos acutos ad similitudinem paroxismorũ epilepsie ⁊ spasmi. Et q̃nq̃ fit pp nocumẽtum i ipo pulmone ⁊ i eis q̃ ipi cõtinuant pp lubricatiõem humoꝝ grossoꝝ i arterijs ⁊ ramis eaꝝ ⁊ hẽrib˘ ⁊ lacertib˘ eaꝝ. Et q̃nq̃ ẽ i cãna pulmonis et q̃nq̃ ẽ i raritate pulmonis ⁊ locis vacuis. Et iste humiditates q̃nq̃ sunt ad ipm effusẽ ex capite: et ꝓpe i regionibus meridianis. Et q̃nq̃ sunt expulse ad ipm ex alijs locis. Et q̃nq̃ ẽ ei˘ generatiõis eaꝝ i ipo sꝫ eius ⁊ consũcat paulati paulati. Et q̃nq̃ sit pp humoꝛẽ nõ existẽtẽ i pulmone ⁊ arterijs ei˘ imo in stõ effusũ ex capite aut ex epe aut generatũ i stõ. et ꝓhibitio anhelit˘ adueniens quum ascensus sit est ꝓpea q̃ stõus cõprimit velamen ⁊ velamẽ cõprimit pulmonẽ: ⁊ epar q̃n infiat aut in grossat q̃n adiuuat ad cõstrictiõẽ asmatis. Et isti q̃dẽ humores q̃nq̃ nocẽt sua q̃litate ⁊ q̃nq̃ nocent sua q̃titate ⁊ multitudine. Et q̃nq̃ sit sed raro ex exsiccatiõe pulmonis

e siccitate eius ꝓpter corrugationes aggregatiois eius ad se ipsi. Et quia fit ex siccitate eius, et quia fit ꝓp nocumentū puenies ad mēbra anhelit⁹ ex neruis ⁊ mēbra ⁊ cerebro qui catarro expulso ad ipsa ex eis. Et quia fit ꝓp cōtactū mēbrorū vicinorū ꝯprimētiū mēbra anhelit⁹ quare nō dilatat: sz ē siccū plen⁹ quādo comprimit velamen. Et quia accidit ꝓp multitudies vaporis fumosi quādo coarctat i pulmōe ⁊ puenit ad eū. Et quia fit ꝓpter ventositatē coarctatā i mēbris anhelit⁹ cōprimētē anhelitū. et quia fit ꝓpter puritatē pectoris ita ꝙ nō sequit ipsm necessitas ex anhelitu. Et similiter nocumentū naturale i anhelitu sicut accidit i cibo ex puritate siccitatis quia asma fit vehemens ⁊ fit anhelit⁹ ꝑparationis. Et multociens puritat ad peripneumoniā.

De signis. .C.xxxix.

Si fuerit cū asmatio humiditas aut humiditas i cānalibus ipsa erit illic cōstrictio ꝓncipio anhelit⁹ cū excretione ⁊ oscitatione ⁊ retētione materie stitis ⁊ quātitas cū sputo rei ex loco ꝓpinquo. ¶ Et si fuerit humores ex catarro erit subito ⁊ si nō erit paulatim. Et si fuerit i venis variis ꝑseuerabit dificultas pulsus tremulosa. Et quia adducit ad tremorē cordis cōsumatū ⁊ iteratur ⁊ plim pul⁹ hūmidū asma ē ex emulsiui. Si autē fuerit extra ipsam eum quocūq3 modo fit nō erit multo et si fuerit eum cōtracte ꝓncipiorū significabit ipsa illud quod ꝑtenuit et si fuerit cū cōmunitate vicinorū ꝯ ipsa additio ipi⁹ ꝑp excitatōem materie ipsorū: aut repletiōes accidētes: eius et si fuerit a catarro significabit ipsa vsq3 eius et si fuerit ab eruptōe sanies subito ad mēbra anhelit⁹ significabit ipsm illud quod ꝑcessit d' ꝑtate ⁊ collectōe: vel de quod puenit ex eruptione.

Et si fuerit a siccitate significabit ipsa siue ⁊ ꝑuatō sputi solo ⁊ ꝙ sputū qui recipit quod humectat ⁊ administrat quod humectat. Et si fuerit ꝓp ventositatē significabit ipsa leuitas ꝑgū pectoris cū ꝯstrictione q dissilicat sz acceptiōes eius quod inflatiū ē ex ei⁹ quod nō est inflatiū. Et si fuerit ꝓpter frig⁹ ꝯplexionis pulmōis ⁊ fuerit in i deceptione eius ipsa paulatim incipit ⁊ cōfirmabit.

De cura asmat ⁊ ꝯstrictōis anhelit⁹ ⁊ ꝑpatiōe ei⁹. .C.xl.

In facto quod ab humiditatib⁹ cura ⁊ ei⁹ mod⁹ ē vt puenia ad sinedū humiditatē q sunt i pulmōib⁹ eorū cū facilitate ⁊ celeritate. Et si sciueri ꝙ nocumētū accidit i eis ē ꝓp multitudies tūc cū abus corporis peculiarib⁹ cū solutio. Sitq3 medicie solutiue subtiliatiue maturatiue ab s sz calefactōe vehemēti pducētes ad extricatōes materiei ⁊ subtiliatōes ei⁹. Et ꝓp hoc antiqui nō apposuerūt ꝯfectōib⁹ cui asmatio opiū neqz hyosciamū neqz mādragorā nisi iterū sit ꝑ illud ꝓhibitio catarri qui multiplicat: imo neqz psiliū nisi quod deus vult gloriosus ⁊ excelsus. et ꝓp hoc oportet vt assidue fiat humectatio materiei ⁊ maturatio eius quum est grossa ⁊ viscosa. Et nō sit cōtentus subtiliatōe aut incisione pura. Et quia adducūt labor eius ⁊ inobedientia materiei ad vlcus i pulmōe. Et similiter quoniā oīa q puocāt nocēt huic egritudini insuper puocant. Propterea quia extrahūt subtile ab humiditate tūc quū sentis eum asmate grossitiē in eū oportet vt pmisceas cū medicis pectoris medicinas ex genere eupatorij ⁊ absinthij. Et illud quod coniūgit iter virtutes simul vehemēter est sicut rubea tinctorum ⁊ aristol etiā. Et cū ille qui curat est puer oportet vt pmisceat tūc cū medicis lac matris eius. Et dent ei sufficiētes medicine cōsiles sicut feniculū humidū cū lacte. Et ex eis que iuuant ad maturatiōes ē ius galli veteris. Et ex regimie lauatio eius est vt administret fricatio pectoris ⁊ que sequunt ipsm cū manib⁹ ⁊ mādili aspero ꝓpe si fuerit illic anhelit⁹ ꝑparatōis sitq3 fricatio eius sicca absq3 vnguento nisi accidat lassitudo tūc enim administrat vnguentū. Et oportet vt administret i quibusdā horis abstinentiā ⁊ fiat cū eis fricatio vehemēs. ¶ Et sit ei pharma tūc necessaria ē purgatio ei⁹ cū solutio [illegible] sufficienter semē vrtice ⁊ polypodij ⁊ [illegible] pa collogntide. Et ex regimie i hoc post purgationem ⁊ vomitū ē administratio vocis cū eleuatōe [illegible] medietatē ⁊ longitudinē. Et ex regimie illic [illegible] ē administratio vomitus cōtinui ⁊ ꝓpe post administrationem raphani: aut post purgatōes aut sz. [illegible] pōdere. v. ꝫ sirupi d' melle. Et illud quod [illegible] obstant eos. Et helleborus albus valde [illegible] egritudib⁹ pectoris secu⁹ ⁊ absq3 [illegible] ē vt sumant frusta helleborj ⁊ figant i raphano ⁊ dimittant sic die ⁊ nocte. deinde extrahant [illegible] dat ille rhaphan⁹: ⁊ ei sumant [illegible] [illegible] boraci armeni ꝫ. [illegible] [illegible] sectanis aq ⁊ melle. Et [illegible] ex regimine bene i hoc ē assiduatio [illegible] ⁊ adiuuat eos ad illud receptio cap[illegible] ⁊ ouorū taxacorū antiquorū ⁊ iur⁹ galli [illegible] distilla cartami ⁊ volubilis ⁊ [illegible] ficatio del i potu aq orde i q vehemēter [illegible] euforbij. Et epithimū quod ē vehementis [illegible] egritudie. Nā si sumat ex aq i q decoctū [illegible] cū melle ē vehementia iuuamēti. Et si [illegible] re. i. cū rob. Et sit decoctio feni [illegible] sumant ex ea cū melle ⁊ ei decoctio fenugreci [illegible] p gutt⁹ cū melle plurimo administret ad [illegible] longo ⁊ renteret post ipsm. Et sit decoctio [illegible] nugreci cū aq pluuiali. Et ex regimie [illegible] in quo quādo fiat ex tarditate ad [illegible] accidet eis festinatio ꝓuocationē ꝓpterea [illegible] terrā laboriose. ¶ In cibis vero eorū oportet [illegible] et quod ꝑdixim⁹ i ceteris. Et sit eorū [illegible] bis semina vel cymini anisi ⁊ similia [illegible] ⁊ sint eorū nuclei subtiliatiui i quib⁹ [illegible] ⁊ ꝯopū ⁊ origanū ⁊ calamēt ⁊ pigandis [illegible] de adipib⁹ leporū ⁊ ceruj ⁊ gazel ⁊ ꝓpter [illegible] cipue eorum pulmonea. Pulmo eni [illegible] mē huiusmodi egritudis qui [illegible] pota pōdus. ij. ꝫ. Et sit p[illegible] carnes sunt sicut pisces petrosi [illegible] sicut pue auce ⁊ flame ⁊ pdices [illegible]. Et quia post ligna arietis i cibis [illegible] asma. ¶ [illegible] ela sint odorifera amaq i [illegible] tas ē vt multiplicet maturatio ⁊ [illegible] cipiat ex eo subtile valde. Et sirupus [illegible] ē ⁊ i vino dulcib⁹ additio cū aliquo [illegible] eis ē iuuamētū ipsis ꝓpter illud quod [illegible] ficatōe ⁊ calefactōe eqli. Et oportet vt [illegible] ⁊ nō faciet ex aq subito imo plib⁹ [illegible] quo oportet eos vitare balneū [illegible] plim⁹ ⁊ ꝓpter [illegible] nisi aduciat eis spatiū vehemēs ⁊ lassitudo [illegible] magis dormiat [illegible] et oportet vt [illegible] vincet potat p⁹ cibū siue sit aq siue vinū. ¶ [illegible] solutie forte q eis cōueniūt [illegible] pōdus ⁊ pulpe collogntid [illegible] castorei cū amōiaco ⁊ pil. [illegible] bis qui cū fit fortio. Quarum [illegible] radic' illi prassij ābo[illegible] ij. pulpe collogntid sarcocole [illegible] rob ⁊ sit potio [illegible] et ei pulpe collogntid [illegible] aut anisi semi auri [illegible] cū aq [illegible] ministret p⁹ administratiōs [illegible] ex eis q [illegible] aq [illegible] ⁊ oleū [illegible]

rorum predictarum. Et iterum pulpe collognitidis danic. ij seminis urtice. ʒ. j. epithymi. ʒ. v. conficiantur cum aqua mellis et sit potio. j. Et expedit ut sit cum turbith et dosis potionis. ij. ʒ. aur. iij. ex aqua mellis. Aut et pulpe collognitidis et scebar equalibus baurac medietas partis radicis lilij oppoponacis ana aur. ij. fiant ex eis pillule. Sumitur potio earum ex. ʒ. i. et. s. usque ad. ij. ʒ. et expectent hora. j. et detur in potu post eas media cotila aque mellis. Et etiam sinapis aur. i. sal coctus qui in pane ponitur. ʒ. aur. succi centaurium. ʒ. aur. fiant ex eis. viij. trocisci et bibat trociscum. i. ex eis una die et die alia non et potio sit cum aqua mellis. Ista enim leniunt nates et faciunt spuere cum facilitate. In reliquis vero medicinis oportet ut permutatio fiat et non continuetur cum una medicina ex eis assidue et applicetur ei natura. Et iterum inter medicinas et corpus sunt proportiones que non comprehenduntur nisi cum experientia. Quis ergo experientia consequitur quidem magis firmatum. Et oportet ut obstruatur post effusionem materie. Nisi si fuerit ex capite rege caput curatione catarri cum regimine mundificationis ipsius. Et quis ponitur in eo narcotica et laudanum armenum est mirabile in prohibendo catarrum. Reliquarum vero medicinarum est sicut medicamen diascoridis et sicut aristolochia ro. Sumatur inde in potu omni die. ʒ. j. cum aqua. Et sicut serapinum cum vino et semine iunipi et nux cupressi et aliis ut et aliis. iiij. danic. et. ʒ. cum aqua radicis et etiam et quod sufficit est de semine urtice multotiens ponderis. ʒ. ij. et semine nasturtij super quod distillatur de oleo amigdalarum dulce et radicis rube medietas et quarta. ʒ. viij. cum oxymelle squillitico. Oxymel enim squilliticum iuvativum est valde et squilla assata ipsa mixta et posita cum melle et aristolochia ro. et duo calamenta et sceba et lilium et et camepiteos et castoreum et et decoctio centauree. Et centauree due species iuvative sunt eis in hiis dispositionibus grossa ipsorum mortis in principio et minuta ipsorum quidem in postremo fiat electuarium cum melle et etiam gumi albaroth aut cum pauco piretro et aqua ro. Et oppopanacum fortiter iuvat in hac egritudine. Verumtamen est ex eis quorum malitia timenda est in nervis. Et medicamen sulfuris est ex rebus iuvantibus. Et etiam sumantur nasturtij et sisami ana aur. ʒ. xxx. et isopi sicci. ʒ. vij. et sit potio eius sicut quantitas auellanarum. Et etiam pulmonis sicci vulpis. v. calamenti montani. iiij. seminis apij folij indi amborum ana. viij. amomiapiperis ana. iiij. seminis iusquiami. ij. aut sumatur succi squille cum melle equali mensura eius spuma proiciatur et coquatur donec spissetur et detur ex eo in potu mixtum et ante cibum et tandem post ipsum. Et etiam calamentum et asse et ireos et anisum et pepo conficiantur cum melle et administretur ex eis quantitas unius auellane mane et sero. Et etiam polij et sceba armeni et camepiteos et castorei et olibani et isopi sicci ana aur. i. sumatur cum melle misceatur et et potiones due. Aut baurac. iiij. piperis albi. ij. amidi. iij. amoniaci. ij. conficiantur cum rob et sit potio eius quantitas fabe unius cum aqua mellis. Aut castorei et aristolochia ro. amoniaci olibani ana aur. i. piperis. ij. et misceatur cum rob uve et potio ex eis sit quantitas fabe. i. cum oxymelle. Et etiam prassij et costi et storacis et gumi pini olibani ana aur. i. polij et castorei amborum ana aur. i. piperis albi et cucumeris asinini eius ana aur. ʒ. conficiantur cum melle et sit potio faba una cum aqua mellis calefacta et etiam sinapis et baurac ana aur. pecu. ij. calamenti fluvialis succi cucumeris asinini amborum ana. po. i. conficiantur cum aceto squillitico et sit potio eius quantitas herbi in aqua mellis crudi in ieiunio. Aut sceba et absinthium et ruta conficiantur cum melle et coagulentur cum decoctione mellis. Et melius est sumere in potu cum oxymelle aut decoctione calamenti cum ficubus et propter quam fuerit illic caliditas. Et scias quod mula et aqua eius vehementer iuvat hanc egritudinem. Et ex medicinis forcioribus est arsenicum cum gumma pini ex quo sit pillule ad alma. Et detur in potu arsenicum cum aqua mellis et sulfur cum ovis mollibus coctis in aqua. Et ex medicinis bonis propinquis equalitati est ceruimi cum aceto commixto et est iuvativum valde ad anhelitum preparandum. Et etiam mucilago sinapis ana cum equali mensura mellis decoquatur ut electuarium et administretur. Et apud vehementiam precipitationis et constrictionem anhelitus sumatur baurac. ʒ. aur. cum. ʒ. ij. nasturtij. i. v. ʒ. aque mellis. Conferunt enim et que habent partem egritudinem flati et sunt in narsia scianc. Et olea que distillantur in pectoribus eorum et proprie sunt oleum amigdalarum dulce et amarum et oleum de pinois. Et iunctiones sunt sicut oleum de lilio et oleum laurinum et ex eis constrictiendo iungatur pectus. Et similiter oleum anetinum. Suffumigatio autem fiat arsenicus et sulfur ex quibus fiat suffumigatio cum adipe renum et etiam myrrha et costus et casia et crocus et aristolochia et etiam storax et galbanum et aloe scotrine et et arsenicum et aristolochia lon. terantur et conficiantur cum adipe vaccino et fiant ex eis aucille et suffumiget ex eis cum. ʒ. i. decem diebus fiat et omni die ter. In asmate autem et constrictione anhelitus facta propter vapores fumosos elevatos in corde et ab humoribus existentibus in arteriis cordis confert phlebotomia. Et melior est illa que fit in latere sinistro. In cura autem factorum propter viscositatem autem duo res quarum una est resolutio ventositatis cum facilitate que fit cum subtiliatione. Et secunda est apertio oppilationum ut inveniat quod inobediens est ex ea ad dissoluendum meatum. Et ex eis que conferunt ad hoc est iunctio et cum oleo de nereide et oleo laurino et oleo rutaceo. Et ex emplastris iuvativis est anetum et camomilla et similia decoquantur et vaporetur ex eis pectus et ambo latera. Et ex eis que in potione sumuntur sunt ex sagapeno et bdellio et costo et serapino et opoponaco. Et sit potio cuiuslibet eorum aur. In asmate autem et constrictione anhelitus facta propter catarrum oportet ut laboret eius cura prohibere catarrum et facere spuere quod aggregatum est. Sed illud quod existimatur esse ex constrictione anhelitus esse propter nervositatem est secundum veritatem species difficultatis anhelitus et ex malitia anhelitus et non ex capitulo constrictionis anhelitus. Iam diximus curam in capitulo difficultatis anhelitus. Facta vero a siccitate et exsiccatione confert potus lactis asinini et caprini et succi sisami et humidi et oleum amigdalarum et sorbitiones et vinum subtile habens admixta ex humectantibus et fugere calefacientia cum potentia resolutiva et exsiccativa que sunt ex eis quibus sinapi et convenientibus eis epithimata humectantia et empla et unguenta tenera. In constrictione vero anhelitus facta propter caliditatem cum qua invenitur inflammatio oportet ut administrentur empla infrigidantia et ceratum infrigidantia et est in veritate species malitie anhelitus non constrictio anhelitus. Et potio violarum conditi et aqua ordei conferunt valde in ea. In facta vero a frigore calefacientia bibita et illinita et decoctio fenugreci cum passulis conferunt eis.

De cura aliquarum specierum anhelitus. C. xli.

Si fuerit cum malitia anhelitus caliditas cordis administra medicinas infrigidantes bibitas et linitas. Et si fuerit cum multitudo vaporum qui sunt in ipso corde aut in pulmone venientium ad ipsum ex locis aliis phlebotomia basilicam et administra euacuationes cum aqua casei accepta cum oxymelle cum hierapicra et administra fricationes manuum et pedum. Et si fuerit cum humiditas subtilis administra quod temperat in ipsis cum eius ingrossatione. Et si fuerit cum humiditas coniunctio ipsa cum oppilativa administra quod abstergit sicut sunt grana pini et nuces et passe et conferunt malitie anhelitus humidi facientis ex aqua alkekengi rungi humidis aut aqua rute. Si autem fuerit humiditas grossa administra mundificativa predicta fortia absque facto sicut est squilla et decoctiones et similia eis et reddi ad illud quod dictum est in capitulo asmatis et que numerantur in pectoralibus. Et si fuerint vapores et humiditates venientes ex loco alio cura cerebrales ex eis curatione catarri et mundificatione capitis nisi sit catarrus ex debilitate sensus cerebri quorum curationes iam diximus. Et cura quod advenit ei ex locis aliis cum attractione materie ad partem alteram post phlebotomias et euacuationes. Et saepe confert pectoris eius eis que sunt sicut aristolochia et succendunium et sticados et aldeiaco pulegium et confortatum confert valde in mundificatione capitis. Et similiter

cā nēuī admīstra bif ea q̄ ipos ɔfortēt ⁊ ɔfortēt ipꝫ ī cis vivificēt ipꝫ sicut oīa būfidolētia. et si fuerit pp asa ī mea
nb⁹ aut maliciā ɔplonis cura cū ipo qd dcīnē ī suo ca-
pīo. Et si fuerit cū cōitate sroi ɔforta ilos ⁊ ɔforta ipꝫ cū
eo qd dicit in caplo suo. Et si fuerit ex frigore admīstra
ea q̄ sūt sicut agʒenca ⁊ bōisia ⁊ alkardca. Et si fuerit
ex eo siccitate admīstra q̄ sūt sic penid cū lacte mixto ⁊
que dicimī in caplo alio. ¶ Et si fuerit ex vētositatib⁹
admīstra vaporatiōes pdcās ī asmate ⁊ empla ⁊ alia.
Et sciao q̄ trocis ē ex sūma medicinaꝝ cōfectiuꝫ valde
maline anbelit⁹ ⁊ difficultati ipius. ppterea q̄ cōfortat
instrumētuꝫ anbelatiōis ⁊ facit ipsum esticē.

De cura difficultatis anbelitus ex hac sūma. C. xiij.

Ji est illud ex būditate. Oportet dari medica-
men cōfectuꝫ cū melle ī cī mele bis ⁊ sit potio
eius. xxxv. karat. Et in dici q̄ eger ipm sūit non
loqīr nec moueat asi illum die duob⁹ dieb⁹. Et in hora
septima recipiat panē cū vino cōmixto. Et in sero vitel
lum oui cū medulla panis. Et in mane habeat pullum
paruū de quo sumat ius ⁊ balneet ī sero illi⁹ diei. Si aūt
cū hoc nō remouet admīstret ablutio capitis cōfectio
adsind ⁊ medicamē andromachi. ipse qm plōgat egri
tudo. ¶ Et si egritudo fuerit ex capite admīstret ablu-
tio capitis oi ebdomada bis cū sapōe ⁊ baurac ⁊ vtat
sternutatoris ⁊ gargarizet rob de moris cū aloe ⁊ myr
ra. Et vtat exercitio inūctiōis cū fricatiōe sup dorsum
⁊ vtat ligatiōe cruriuꝫ inciōdō a supiorib⁹ ⁊ pcedendo
ad īferiora. Et admīstrentur mūdificatiua pdcā ⁊ pille
huiusmōi. scd̄a ramoꝝ rute ⁊ herbe apīiuꝫ sūāni ptea
ebeo ⁊ oī die sorbeāt ex eis ii. pille ad mōꝫ ciceri ⁊ su
mat ⁊ p⁹ eas o ⁊ mel ⁊ pse sqllitici. Et recipe aliu. B. ca
storei scd̄a aboꝝ ā. pte. i. apiuꝫ amigdalaꝝ amara
rū aboꝝ ā. pte. v. fiāt pille sic dicē. Et electuariū ō caulib⁹ ē boīs eis ⁊ ex calx siguifugꝫ q̄ si sb vrois qm adu
rit ī testa dōec fiat cinis ⁊ cōmisceat cū melle ⁊ admīni
stret ex eis oi die cochliariū vnū. Et oēs istimōi ɔferūt
qm eā ē neruosa. ¶ Si vo ē ex calore tūc trocis inuāt val
de q. B. rosarū. 3. vi. radic' liq̄. 3. xiij. almi ber. 3. ii. lace
gallol mastic' succi eupatoꝝ succi apiuꝫ būspice aniſi
semis feniculi oīuꝫ ā. 3. ii. croci. 3. 5. semis citrol. ⁊ cucu
meri ⁊ cucurbite ⁊ melōis oīuꝫ ā. 3. i. gummi dragaganti
succi liquiricie oīuꝫ ā. 3. i. Et oꝫ vt admīstret cūatō cum eo
qd educit būdo ⁊ calor. ¶ Si at fuerit pp dbilitatē aduē
ente nēuis aut nocumētū oportebit vt curet cū eo qd ɔfor-
tet spūs q̄ ē ī neruis ex oleis calis odoriferis sic ē oleū nar
dinū ⁊ oliuoꝝ sileos. Et oleū semī cū speb⁹ ⁊ pipe ⁊ cia
momo ⁊ similib⁹ ⁊ ceratoria scd̄a ex illis oleis ⁊ oleū de
crocoꝝ croc⁹ ipse ē etiam⁹ inuamēto ip̄s⁹. Et si fuerit cā
percussio aduenies ō egritudinē iliorum neruorum curet cū
eo qd oꝫ ex locis apostematis.

Tractat⁹ secundus. De voce. C. i.

Vocis factor ē lacert⁹ q̄ ē apud epiglotū cū mēsuratione aptōis ⁊ expulsiōe aeris egredietis ⁊ p-
cussiōe ei⁹ ⁊ ei⁹ istrumētū est epiglotis ⁊ corp⁹ simile lingue fistule ⁊ ē istrumētū p-
mū ī virtute ⁊ aliq̄ istrumēta st īnectētia ⁊ adiuuātia. et eni
tētes mēs ei⁹ ē velamē ⁊ lacerti pectoris asseriit allatio-
nē aeris velamī q̄ inūdat apud epiglotū. Quꝫ ita sit nunc
nocumētum accit ei aut ex cāis efficiētib⁹ aut pp cāꝫ mit
tētē māꝫ. Et ei⁹ gdē nocumētū aut ē obstructio: aut dimi
nutio: aut alteratio pp raucedinē: aut acuitatē: aut grauitatē
aut aspitatē: aut tremorē: aut aliud. ¶ Et vniūsqꝫ harū
cārū nō fit ex egritudinē nisi cū malitia ɔplonis singula
ri aut cū mā ⁊ ipse ex cataro ⁊ lesiōe accite epiglotī.
aut pp illō qd accit ei ex solutiōe singularis ⁊ incisione:
aut apate: aut dolore: aut pcussiōe aut casu. Et qūqꝫ ē
ex cursiūū ī ipsa cāsa. et q̄ suꝫ ē cū cōitate principiꝝ epiglotī
q̄ dilatat ad illos lacertos ⁊ pncipia eoꝝ ⁊ longitudinē
cerebrū. Et q̄ suꝫ ē cū cōitate mebri vicini qd ex ea
bāt nutrimētū: aut ex mēbris āhelit⁹: aut ɔuen̄ ibi ē ī
vētris ⁊ pectoris: aut ɔtinuo cū illob⁹ q̄ ē ex dispōe in
nesimo ex pulmo. Nā si alterat ad būitatē aut siccitatē ⁊ aspitatē tūc ī alterat vox. Et ex hoc gnē ē nocu
mēt ⁊ durāꝝ amigdalaꝝ. Nā bēo ei qm voci manum
cū qm cōmotorēꝫ forte faciūt ēē necessariū relaxatōꝫ. Et
qm opplāt guttura eoꝝ apō oēs vociferatiōꝫ. Et p
te defectō si qm vox alterat pp debilitatē caliditatis p
mōtrecaus fruat ei⁹: aut būitate ips⁹ pp cursū suū ad
ipꝫ ex aptatib⁹: aut pp cursū catarri ad ipsū aut siccitate
ips⁹. Caliditas it magis vocē ⁊ sitas aūt ei ⁊ minu
eā. Et siccitas exaspat eā ⁊ facit eā similē vocib⁹ grui
būitas fac eā raucā. Et plūmido eius ei ⁊ fac ipꝫ plan
eiusqm ipleat pulmo būitate ⁊ cāna ē ēmūda si epiglo
emittet vocē altā nꝫ claraꝫ qm illō ē oi q̄titate dictaꝫ
pulmōis ⁊ epiglotī ⁊ ecōtrario claritatis illoꝝ. Et ipꝫ
diuisificat vox ī q̄titate ⁊ acuitate fuaꝫ dilatatiō
pulmōis ⁊ epiglotī ⁊ stricti ōes eaꝝ. Et q̄dē ctra
curatiua pdcā ī mebris nutritib⁹ ⁊ aductib⁹ oportet
⁊ nō oꝫ vt obstruat locutō. Locutio nāqꝫ qm ospicit
anbelitū ēqꝫ sic faciebat bōnū neruo ruersino cu⁹ act
g⁹ qm ēēt necessariū vt discoopiret cū sono q̄ obstru
vox ei⁹. Et fuit ali⁹ q̄ qm curaret a scrofulis lesi sūt
duoꝝ neruoꝝ ruersinoꝝ q̄ abscisa ē medietas vocis
oꝫ lacetoꝝ. et qm nocumētū ē ī lacerto dilatatōis stricta
vca et qm ē ī lacerto medio dilatatio ē vox pfocatiue
qm accit ex eo pfocatio. Et qm ē ī lacerto medio stri
gēte ē vox suffulta. Et qm obstruit ei⁹ opatio obstruit vox.
Et q̄ accit ī ipo mollificatio nō lōgꝫ corporis ī mu
tremori tremit vox. Et qm pueit būitas ad hoc vnde
ficet raucescit vox. ¶ Raucedo igit qm accit a būita
accit ab būitate pauca ⁊ qm multiplicat parū nocu
si multiplicat plꝫ obstruit. Et q̄ꝫ raucescit vox pp clā
tōes istrumētū vociferatiōis qm accit pp eāꝫ lacertos
aptio: aut tēsiōe dtenō: ē ea ī ē p⁹ cibū. Et qm raucescit
fcit pp frig⁹ difficile ⁊ calorē suffluū cū eo qd mitt
ɔplone ⁊ sic vigilie ⁊ cibi aspi. Et raucescit pp multitu
dinē clamot ⁊ attractōes bifrolitat ei a⁹ ad inuen
coogicitē gutt ⁊ epiglotēꝫ. ¶ Et raucedo q̄ accit ex
pītis nō sanat. Et qm fuerit estas septētrionalis ⁊ eis
autūn⁹ meridiōalis plūuiosus tūc raucedo multiplicabit
ī ipo. Et varices qm appētsunt plurimꝫ cāꝫ ciuē
tium voci. Et sciao q̄ cōualescentes ⁊ debiles ⁊ egri
si ⁊ similes cum debilitate sua eis propter paucitatem
virtutum eorū sunt quasi deficientes ab operatiōe ser
plurimoꝫ quare angustiatur eorum epiglotis et vnde
tur eorum vox. Et qm nititur debilis et dilatet epiglo
tum suam ⁊ queri vox ei⁹ nō audiatur omnino.

De cura. C. ii.

Cura abscisiōis vocis ē vt si fuerit pp malitiā cōplo
nis ī qbusdā lacertis aut nocumētū curet cum eo
qd oꝫ ī caplo suo qd sit ex eis q̄ sciuit. Et
qd q̄ sūt iuuā abscisiōis vocis oꝫ vt recipiat ad curāꝫ
aliqꝫ forsi fiat. Recipiat ergo vitellū oui ⁊ diluat ī illum
excorticati ⁊ lacte boui oīuꝫ ā. cochlariū ⁊ sorbeat ī pon
cū aq̄ oi die trib⁹ dieb⁹. et oꝫ vt sorbeat qd decoqt lac
oē pte q̄ntū melissa duic decocti sepulti ī cafe calido ⁊ la
sūpti ab eo cū lōē ⁊ eradicet qd ī eo sit⁹ ē et radē qd ī
ipo ē cū spatula ⁊ effundat ī ipꝫ parꝫ aq̄ zucarꝫ et bibat
Et si fuerit ex humiditate in lacertis propinquis epiglo
ti: aut epiglotī perueniente ad finem in mollificatione
⁊ non sit illic dolor ⁊ sint illic contrabatis ⁊ grauitas
oportebit tunc vt sumantur ficus sicce ⁊ calamentum
ā ⁊ decoquantur. Deinde misceantur cum [illegible]

arabico cōtrito cū decoctiōe sua donec fiat sicut mel & deglutiatur: aut sumātur myrra & croc⁹ cū coagulato vue aut sumātur croci ʒ.ai.ʒ. myrrhe succi liquiritie aur¹ omniū ai. ʒ.i. aggregentur cū rob vue & coagulentur. Aut sumant croci.i. & asse fetide medietas & mellis.iij. decoquantur donec coaguletur & fiāt ex eis pillule & teneātur sub lingua. Et electuariū de caulib⁹ cōfert eis et & masticatio ramorū caulium viridorū & sorbitio aque ei⁹ paulatim paulatim ē cura sua. Et qui nō cōfert electuariū de caulib⁹ ponatur sup ipm parū asse fetide & farina herbi & fenugreci & porrorū de semi & anabam & cepe & succ⁹ ei⁹ & allea & fishei & vua passis hyemalis et ei sumat ai. ʒ.ss. cōditū cū lacte vel vino in nutritiōe & teratur donec fiat similis medulle. & pciatur sup ipsum medietas ipsi⁹ de lōgo pipe contrito sicut alcohol & quarta ei⁹ de croco simul & quātū ē tonū ō amilo & cōterantur cū tab aryet resoluto & ppato. aut cū mel lego qd sit parū valde. et ex cibis illis q cōfortāt sensū sunt sicut pedes & extrema & pp̄e pedes vacarū ex qbus comedat. Et os in eo qd ē a siccitate nervorū & cancellorū cōpar cū comunitate meri & ei⁹ signum ē vt nō sit cū raucedie magna īmo pua & acutate & claritate quadā que est cū aspitate & dolore te sumat ī hora dormiēdi ex oleo viol recens dulci cochleariū vnū cū zuccaro tabaryet. Et cōfert ei mucilago seminis psilij cū aqua zuccari pūlei & cibi bīdectatum & i⁹ galie festi & fidegei & i⁹ olerū norū. Et sic sunt iuvatie ad abscisionē vocis siue sit ex bīdita te siue sit ex siccitate. et medicamen sicuti ferri quā calamē to cōfortat debilitati vocis & raucedini eius.

Cura raucedis vocis & aspitatis ei⁹. Ca.iij.

Iam sciuisti cās raucedinis. Et scias q ille cui⁹ vox raucessit os vt alienet a se omne acetosum & salsum aspum & calidum acutū nisi velit p hoc curā & lesionē nā tu vtal eis penistro cū medicis lenificatiuis. Si aūt raucedo accidat ex multitudine vociferatiōis assumat ficuū & mōte & alcor pīco eqles & cōficiat ea cū rob & sorbeat ex medulla tritici & sust ordei & oleo amigdalis & croco & vtat cū vino vue & cōfert illud qd accidit i lesione vocis. & pp̄e medicamē ō assa fetida et croco. Et si est illic calidītas tūc det iuvō amplius⁹ & iulep & aq ordei & gūa cucumeris & amilū & amigdale. Et si fuerit cū frigido iuuatur et cū medicis de assa fetida & croco pdict. et vt sumant sinapis assan. ʒ.iij. pipe. ʒ.i. & myrre. ʒ.vi. storac. etiā calamite & galbani ā bey ai. ʒ.iiij. fiant ex eis pille & teneātur sub lingua: aut sumat myrrhe pōdus ʒ.ij. olibani ʒ.x. & cōiungant cū vino. Si fuerit ex vociferatiōe & lassitudine cōfert ei balneum & cōfert fuga sp̄ebus lassitudis & cōferūt ei cibi mollificati & cōglutinati sic lac & vitelli ovorū sorbilia sit siē tni & sorbitiones note & aio de amplicibus & malvis & q̄ sunt illis similia & pille sc̄e ex amilo & dragagāto & suco liqritie & gūmi & pille lenitiue digestiue. Si at fuerit ex aspite resoluat cū eis & simile gargarismata & cōfectiones molles que ibi possunt lenificatiue q sunt ex fina toti qbus curat sunt sua calida. et simile sorbitiōes q aggregit ad cōglutinatiōes & abstersionē absq mordicatiōe sicut sūt ex farina fabarū & semine lini. Et fortius hoc est gūmi alborū & cōuenunt beni hāc raucedines vt abborat vini penitus & pp̄e i pncipio. Et qū fuerit ex aspite calido bibat vinū dulce & raphanum decoctum & alium cōfert eis. Et qū ē ex būditate tūc nō ē excusatio q sint necessaria pdicta i incisione vocis. et ocō medicine ille cōferūt ei & sorbitiōes facte ex faria fabarū & ex succo decoctiō herbi q ē cuarāma i hoc caplo & reliq sunt spno gūu abstersiōis & l r ure lac vel de myrrha & sal le q̄ pdixit carsu eam. Et si fuerit hec raucedo būida & catarro dat beni eā papaū & rob ei⁹. Et ex eis que

clarificāt vocē aspā & turbidā ē masticatio cubebe. Et ex medicis removētibus raucedinē ē aq ḡnan fervens in aq: postea destillet oleū viol. & ppetur: deide butyrum & cōgelatū vue & radix lilij & rob eius. Deinde fabe cum melle & decoctio ficuum.

De medicis cōferentib⁹ lenitatem pectoris & que benasunt ei. .Ca.iiij.

Vnt fabe gūa pini & passe & fic⁹ & gūmi & fenugreci & semē lini & dactili & radix lilij & amigdale & pp̄e amare & cāne zucari & sebestē & sirupus de melle & rob pdictus post. Et ex medicinis calidis sunt myrrha & assa fetida & pip & galbanū & olibanum & glutē alborū & calamētū & gumma pini & storac calamita & acetū squiliticū qū nō ē ex caliditate & siccitate & radices oppoponacis. Et ex medicis frio sūt semina cucurbite cucūeris & amilū & dragagantis & gūmi & mucilago psilij & iuleb & succ⁹ liqritie & vitelli ovorum sūt ex cōvenientiorib⁹ medicis ad hoc vtēdi eis cōponant reliq medicine & sūt lac recentis mulierum.

De voce aspa & eius cura. .Ca.v.

Accidit aspitas vocis ex frigate & ex lesione lacerti pectoris & ex dispōe ei⁹ q ē sic spasm⁹ & ex coitu & ex vigilijs. Et cura ei⁹ ē abstinētia a rebus q̄s diximus & dimissio vini post cibū & dimissio cāni lene cū dilectatōe & vt recipiat lenificatiua pdicta i caplo raucedis & ficus būidas & siccas & passe & pp̄e iiusel olo amigdalino sūt maximi iuvamēti. Et ill qbus accidit ex i cause vue raucedo recti⁹ ē vt decoquāt coagulatū vue cū eqli q̄titate mellis ū q̄titatē q̄ finouen possit ex eo spuma deinde cōmisceat cū aq calida & fiat eis cogargarisma & i potu pauci ex eo sumat & āntiquū ei⁹ ē magis iuvatiuū q̄s recens.

De voce breui & cura eius. .Ca.vi.

Ausa brevitas vocis ē brevitas anhelit⁹ & os vt ēdet i plōgatiōe anhelit⁹ ita vt cōsuescat cōparatiōi eius anhelit⁹ & ēdet i exercitiō & ascēsu & descēsiōe i collib⁹ & ēdib⁹ & cursu faciētē necessitatē anhelit⁹ vt ēdet ad plōgandū anhelitū & plōget morā i balneo calo & in oī qd adducit anhelitū & festinat ipsū & cōtineat anhelitus suū & faciat illō totū & exerceat & balneet. Et post exitū ō balneo os vt bibat vinū nā vinū ē magis nutritiuum spūo & sit post cibū & stet plim cū anhelita vno & somnus cōfert eis.

De voce grossa & eius cura. .Ca.vii.

Quandoq accidit ex cāonimie īpletiōis sīc faciētis fastidiū mollificātio & dilatatio meat⁹ & accidit ex multitudine vociferatiōis & ei⁹ cura ē magis prava. Et q̄s accidit ei q studet i cuflatiōe plima in fistul & i bucis pp̄e pp illō qd accidit ex lesiōe anhelit⁹ cor & tractōe ei⁹ i pulmone qre dilatat meat⁹ anhelit⁹.

De voce subtili & eius cura. .Ca.viij.

Ecē sua conturbate & cāe ei⁹ sūt cōtrie illis ex vigilijs & lassitudine & sōno pp̄e post cibū & exercitio laborioso & eiūnonib⁹. Et cura eius ē vt dimittat vocē & adhereat exercitio eqli faciēte tenerū & cibis tēpatis & introitu balnei omni mane & fugiat stiptica & cicatura & coitum.

De voce tenebrosa & cura eius. .Ca.ix.

Est illa q similat voci pluibi qū fricat vnū cū alio & ei⁹ cā ē būitas grossa valde. Et cōferunt ei exercitiū & luctamē & cōtinere anhelitū & fricatō sicca cū pāno lineo & igressio balnei & administratō medicinarū subtiliātiū & icidēnū sic pisces salsi & vinū āntiqū.

De voce tremula & ei⁹ cura. .Ca.x.

Recipiatur patiens eam vt nō clamet nīs elevet vocem suā spatiō mēlio & mior et loquatē cū q̄tū

pōt ⁊ risuȝ suū ⁊ motū ⁊ saltū ⁊ ascēsionē ⁊ descēsionē ⁊ irā ⁊ dimittat q̄ntū pōt erectionē manuū ⁊ faciat eas qui clcere: ⁊ deide resupinet ⁊ laboret vt loquat̄ q̄ui iā q̄uantu est pectus suū cū eo q̄d sit sicut plūbū in frusto quodaȝ sup pect⁹ suū fm q̄ntitatē q̄ tolleret ipm ⁊ panat̄. Et cibi meliores ei sūt illi q̄ cōfortāt sensū eius ⁊ sūt pedes ⁊ extremitates laceru ⁊ ea i q̄bus sūt cōglutinatio ⁊ stipticitas.

Tractat⁹ .iͥ. eius de tussi ⁊ sputo sanguis. .C.i.

TUSSIS est ex motibus q̄bus expellit nā⁹ nocumentum a mēbro aliquo ⁊ hoc mēbrū in tussi ē pulmo ⁊ membra q̄ ei cōtinuant̄ ⁊ cōicātia. Et tussis q̄deȝ pectori ē sicut sternutatio cerebro ⁊ cōplet̄ cū dilatatōe pectoris ⁊ cōstrictōe eius ⁊ motu velaminis ⁊ ē aut propter cām ,ppriā pulmoni aut fm ȝ sensitas cōicatiōis. Et cā adducēs tussiȝ aut ē p̄mitiua aut cōiuncta aut ē añs. Et cāe tussis p̄mitiue sūt ex cāis p̄mitiuis ponētib⁹ mēbra pectoris lesa i cōplone sua: aut so īuis corum sicut frigus adueniēs pulmoni ⁊ lacertis q̄ sunt in pectore aut reliq̄s q̄re mouet nā ad expellēdū nocumētum: aut ex aliq̄ cāruȝ p̄mitiuaȝ aduenientiū ⁊ calefacientiuȝ ea: aut aliq̄ re exiccāte: aut ex asp̄ante sicut fumus: aut puluis: aut sapor cibi acetosi aut potus aut acuti: aut re extranea cadēte i meatu q̄ nō recipit difficultatē anhelit⁹ sicut accidit ex tussi pp casū alicui⁹ rei ex cibo: aut potu in illo meatu pp negligētiā ⁊ occupatōes cū sermone.

Cause aūt tussis cōiuncte sunt sicut ea q̄ accidūt ex causis corporis calefacientib⁹ cōplonem: aut infrigidantibus aut hūectantib⁹: aut exiccātib⁹ absq̄ mā: aut cū mā sanguinea: aut cholerica aut phlāatica subtili: aut grossa: aut melācholica ⁊ illo ē raro. Si aūt mā fuerit effusa ex superiorib⁹ tunc dū ipa p̄māet descurrēs sup cānā sic descurit aliqd sup parietē nō exiccat p̄mm tussis. Qūȝ aūt vult vt fundat̄ i spatio cāne cōmouet tussiȝ. Et sūt q̄ mordicatiue ⁊ sūt q̄ mā sua sit i pulmone ⁊ vult nā expellere ipā aut expulsa ex sūo: aut apē: aut ex aliq̄b⁹ mēbris pectoris q̄ ipellunt eā aut ex q̄b⁹ generat̄. Et q̄ȝ fit pp sololutionem singularis ⁊ pp apata ⁊ oppilatōes i velamine: aut in pulmone: aut i gutture ⁊ oib⁹ locis recipientib⁹ humidās ⁊ nocumēta ex pulmone ⁊ velamine distinguēte q̄d est iter cor ⁊ pulmonē. Cause aūt añcedētes sunt repletio ⁊ añcessio cāni corporeaȝ ad eās cōiūctas p̄dictas. Et tussis q̄d sit cū cōmunitate ē sicut illa q̄ fit cū cōitate corporis tot⁹ i febrib⁹ ⁊ p̄pe eā sc. adustiua: acute febre ⁊ vnius diei laboriosa ⁊ similib⁹ aut pestilētiali: aut pp cōitatē corporis absq̄ fe. Et tussis q̄dē alia ē sicca ⁊ alia ē humida. Sicca ē illa cū q̄ nō emittit sputū ⁊ fit aut propter malitiā cōplonis calide: aut frē: aut hūide: aut sicce singulariter. Et q̄q̄ fit i p̄ncipio aduent⁹ apatis calidoȝ i pub⁹ pectoris vsq̄ q̄uo maturent. Et q̄ȝ fit cum apate duro tussis sicca valde: ⁊ sic pp apata cp̄e ⁊ pus insp̄ciōis ⁊ i q̄busdā horis sic pp apata splenis: ⁊ q̄ȝ sic pp fanies replēte spatiū pectoris q̄ nō expellit̄ nisi cū tussi. ⁊ sciās q̄ q̄ȝ egredit̄ cū tussi res petrosa similis ciceri: aut grandi ⁊ cā eius ē hūor grossus quē i ipo caliditas i lapides cōuertit. Et Alex. q̄dē testificat̄ hoc ⁊ testificat̄ ipm Paulus ⁊ dixerit q̄ exiuit ex hac sp̄ei sputo. Et nos etiam testificamur illō. et tussis frequēs plerumq̄ pducit ad sputum sāguis. Et q̄ȝ multiplicat̄ tussis i hyeme ⁊ i hyeme ⁊ q̄ȝ multiplicat̄ i vē equali ⁊ multiplicat̄ qū flat septētrionalis ventus: ⁊ cū estas ē septētrionalis paȝ pluuiosa ⁊ est autūnus meridionalis pluuiosus mltiplicat̄ tussis in hyeme.

De signis. .C.ii.

Signa q̄dē i tussi frā sunt additiō eius ex frigore ⁊ diminutio ipius cū diminutione frigoris ⁊ cū calore ⁊ plumbitas faciei ⁊ pulsus sūis. Et q̄ȝ ē cum frigore catarrus ⁊ sentit q̄sdam descēdēre ad pectus ⁊ erectio eius in gutture ⁊ q̄uatas cū attractione materie ad nasū ⁊ p̄icit illō q̄d descēdit ad nasū cū rascatōe. Et videnl signa catarri in cōmotōe in vijs catarri ⁊ titillatio eius que sequunt̄ frōtē ⁊ oppilatōes in narib⁹ ⁊ reliqua ⁊ q̄ nō expuit in p̄ncipio rascatōis. Deinde expuit q̄dā phlāticū: aut declināt ad citrinitatē: aut ad viriditatē: ⁊ q̄ȝ est cū hoc febris. Et sig̃ calē sūt inflāmati ⁊ eius ⁊ sedatō ab aere frigido maior est q̄ sedati cum aqua ⁊ rubedo faciei ⁊ magnitudo pulsus. Et sig̃ hūide sūt hūiditas substātie pulmōis ⁊ q̄ ipa acuitur pp ⁊ hūmectatio ⁊ multitudo sternutatiōis ⁊ p̄pe somno ⁊ post cibū. Et sig̃ sicce sūt augmētū eius cū motu ⁊ siti ⁊ lenitas ipius qū sūt quies ⁊ repletio ⁊ q̄d balneū ⁊ potus hūectātiū. Et sig̃ pare in oib⁹ illis sunt cū sit sputi olis. Et signū eius que ē cū materia ē sputi. Et genus q̄deȝ materie sig̃ genus eius q̄d sput. Et signū eius que fit ab apatib⁹ ⁊ similib⁹ ē ex eis signa pleureseos ⁊ pripneumōie calidaȝ ⁊ frāȝ ⁊ aliaȝ que diximus in caplo suo. Et sig̃ eius q̄ fit ex inflātōe sūt sig̃ inflātōis que diximus ⁊ dolor ⁊ febris ⁊ materia humida. Et sig̃ eius q̄ fit ex vlcerib⁹ sūt sig̃ q̄ dixi in caplo vlceȝ pulmonis ex sputo crustaȝ aut pus aut frustoȝ corporis pulmōis: aut aliqd aliud q̄d est post catarrū mordicatiuū ⁊ post sputuȝ sanguinis ⁊ apata. Et plm sicce sit quȝ est illic materia p̄pe rebellionem expulsiōis: aut p̄pe anhelitū sicut dixi i caplo. Et sig̃m e⁹ q̄ fit cū cōitate. Cōitate q̄d sūt ē cū aliq̄ significatiōib⁹ egritudinū sūi ⁊ addicione sui cū additōe dispōis faciēis ei necessaria sicut repletio sine sit vacuitas ⁊ fm cibos. Et pl⁹ mouet̄ apud repletiōem ⁊ apud digēstes. Et scias cōitatem eius scil p sig̃ apatis epatis. Et qū ipa est cū febre eius cā causatio ex febre: ⁊ si nō est cā sim nō ē causatio ipsius. Deinde attende reliq̄s cōsideratiōes quas scis. Et scias q̄ res calide subtiliāt materiam ⁊ nō expellūt ⁊ res frē sicut sirupus de papauere ⁊ pulsus aggregāt materiam ad expellēdū. Verūtñ qū ipe sup̄flue coagulat frigidas sirupus diopi nō est cōueniens nisi qū sputū abstersiōi aggregati grossi. Ipse naq̄ est abstersior bonus. Et si illic nō fuerit sputū neq̄ subtile neq̄ grossū, sic q̄n est asp̄itas pectoris. Et cura sunt eius oūn nota sibi. Et q̄q̄ accidit febricitātib⁹ tussis ⁊ multiplicata tussis reddit febris ad inuiuȝ. Et sputa valde cōstringunt meatus sputi. Aqua vero ordei est bona ad aggregandum sputum. Quam ergo retinet sputus ⁊ facit tūc iā putrefit mā ⁊ facit cadē i febre p̄ pauli ad cū.

De cura. .C.iii.

Cura q̄dē cōplexiōis frē est qū sit sicut hūis pectoris ad vltimū: ⁊ ē ex cā frā cōplexio vētis cū cōplexio anhelitus. Ipse eni calefaciat pulmonem cū facilitate in mouēdo. Et si est necessarium tunc ad hoc: aut ad illō cōplonis frē cū cura eius vt teneat sub lingua auellanā ex myrrha aut storace cū cū melle aut sūat ex fece alkitrā cochlearē vnū aut ex glutino albotī cum mellicrat bibat ex illo balneum cum serapino vsq̄ ad aur .i. Et similiter saluet cū sorbitiōib⁹ ⁊ electuaria que lambūt facta ex medicinis calidis ⁊ herbis cum melle ⁊ cum aqua p̄ dulcis preparata super quam proijciatur mel aut potes ibi ⁊ administretur. Et inunctiones super pect⁹ hi sūt oleū de lilio ⁊ oleū narcisinū cum cera rubea ⁊ vnguēto. Et cōfert mel ros. cū aq̄ ficuū ⁊ passulaȝ ⁊ radix lilij ⁊ capilli veneri ⁊ oleū amigdalaȝ cū auro cū lyrij dissolutū in ipo. Et confert in ipo decoctio hyssopi

ꝛ esfan'cū ficubus ꝛ alijs. Et alij eī' sūt sorbitiões frumētalꝫ cū fenugreco ꝛ butyro ꝛ ficus ꝛ dactili ꝛ radix porri de sēni ꝛ olea sūt sic oleū sisamīnū ꝛ gūa pini ꝛ in cuius penidijs cōferūt eis. Carnes āt sūt carnes pulloꝝ ꝛ gallorū ꝛ alasidabegi ꝛ caro agnoꝝ annualiū. Et scdus mēs ꝛas subticis ꝛ gūis pini ꝛ passis cū fenugreco ꝛ carnis zuccari ꝛ ficub' ꝙ cheysomil ꝛ mussa ꝛ comestio sicā liceāꝫ cū amigdalis ꝛ nucib' abscīdit illā q̄ ex eis est ꝛ venū odoriseꝝ subtile aut qū ꝛ aq̄ mellis. Cura āt tussis calē est cū ꝛ cīgūētib' notis q̄ sunt ex succis ꝛ oleis ꝛ linimētis ꝛ vnctōib'. Et suppositoria āt ꝯcerunt eis ꝛ sumē i potu alchecur mane ꝛ sero sm descriptionē quā dicem'. Et sic electuariū de papauē. Descriptiō electuarij de papauē bona. Rx. capita. xv. papauer' nō valde recētia q̄ itundant i sext. aq̄ fontiū aut aq̄ pluuial' qō est medi' die ꝛ nocte. Deide dissoluant cū decoctiōe ꝛ colent ꝛ pijciant sup eā mp̄ē colatur' media p̄ mellis aut zuccari ꝛ spissef coquēdo vt electuariū. Et pōis eī' sit cochlariū vnū i māe ꝛ cochlariū i sero. Et ex eis q̄ ꝯferūt illis ē aq̄ ordei cū seuēlis ꝛ sirupus viol. ꝛ violarum nuerū ꝛ decoctio ysopi sic ꝛ p̄sc qū maturat' eius in fine eī' ꝛ aq̄ gūatoꝝ spissata sup quā, p̄ijciūt zuccaꝝ tabarzet ꝛ cāne zuccari ēt. Et electuaria eoꝝ q̄ lābēdo sumūtur sūt ex mucilagīe psilij ꝛ gūoꝝ cydonioꝝ ꝛ amilo ꝛ gūmi arabico ꝛ gūa ꝛ medullē q̄ dicem' i caplo pillularū tussis ꝛ qūꝫ ponūt i eis narcotica. Et alij eoꝝ sunt ex oleib' frīs ꝛ medullis sicut cucūeris ꝛ cucurbite ꝛ citrulli cū oleo amigdalo ꝛ fabe ꝯfracte dissolute i decoctiōe cū oleo amigdallo ꝛ oleo cucurbino ꝛ aq̄ ordei ꝛ sorbitiōes fcē. Et si nō fuerit declinis ad resolutionē nic adhibeant' sauic ordei cū zuccaro ꝛ tri. ꝛ si vehemēs sit tūc aq̄ ordei cū cāeris ablatis extremitatib' ablutis cū aq̄ ciceri salsa. Descriptio medicīs deīacur sh. Coterat' semē papaueris viridis cū cortice suo ꝛ dissoluat' decoquēdo in aq̄ ꝛ collet' ꝛ p̄icial sup ipam zuccaꝝ ꝛ decoquat' spissando ad spissatiōēs iulebꝫ ꝛ si nō fuerit huic dissoluāt' semē succi ꝯriti i aq̄ die ꝛ nocte: deide decoquat' i aq̄. Si aūt necessariū fuerit qō ē forti' tūc aggregetur cū eo cortex ꝛ p̄p̄e nigri. Et si res fortior fiat ponat' i eo modicū de semie byusqami: aut dissoluat' i eo parū opij. Cura aūt ꝯplonis hūide ꝛ hūiditatis in ipo pulmōe cū exiccatiuis exiccātib' ꝯmixtis cū abstersiuis ex qb' est ꝯpositū sm hūc modū. Rx. boli armeni dragagāti gūmi arabici oium aā p̄tem. i. calamēti ysopi herbe camomil rīco capilli veneris oium aā ptem. s. confitiatur ꝛ admistret. Cura aūt ꝯplexiōis sicce hec est. Impossibile. n. est qn aut sit febris: aut nō sit febris. Et siautē fuerit febris tunc conueniētior rex eis ē lac asininū ꝛ caprinū ꝛ alioꝝ cū reliq̄ regimie. Et si fuerit febris administrent' res hūectatiue ebibite ꝛ administrent' cerata infrafatua nota ꝛ administrent' aq̄ ordei ꝛ hūectatō pectoris sp̄ cū oleis ꝛ sorbeāt sorbitiões amigdalinas humectatiuas. Et si ē ꝯplexio cōposita tūc cōponat' regimē ꝛ si est illic māa subtilis matura eā cū deīacur ꝛ sim plicib' ꝛ electuarijs de papauere ꝛ mucilaginib' de qbus aliqd dicem' i antidotario. Si aūt fuerit grossa resolue eā ꝛ abstergē ipam sm cōditiões p̄dictas i eis q̄ p̄cesserūt ita vt nō calefacias nisi cum cāsilate. Immo sede i hoc lenias ꝛ lēdas ꝛ lubricū facias ꝛ administra medicīas p̄dicta. Et ex eis q̄ sunt magis p̄p̄a huic loco ē gūmi albati cū melle: aut semē croci bonū cū melle: aut capi eum cōtu mēsura sui de melle aut succi liquiricie ꝛ dragagāti. ꝫ. i. ꝛ amigdalis dulciū eq̄liter ꝛ alocos q̄ tenet i ore cū melle ꝛ ꝯferet valde: aut sumāt' tria oua dragāti ꝛ duplū eoꝝ mellis ꝛ medietas ipoꝝ de butyro. Et sumāt pipis. cl. gūa ꝯterant' ꝛ misceantur oia illa ꝛ

coagulent' absq̄ decoctiōe ꝛ lābat' ex eis mane ꝛ sero. ꝛ ēt sumāt' capita. vij. porri de sēni ꝛ decoq̄tur i trib' lb. aq̄ donec remaneat tria ꝛ colet' ꝛ p̄ijciat' cū residuo succi corticis ei' ꝛ melle ꝛ decoq̄tur ꝛ ēt sumant' rose hūide gūa. viij. pini vnū gūmi albati vnū passulaꝝ. iiij. mellis q̄ntū sufficit fiat ex eis electuariū. Medicamē bonū. Rx. calamēti fluuial. v. ꝫ. gūoꝝ pini ꝛ semis vrtice oium aā. ꝫ. i. semis lini piperis oium aā. ꝫ. iij. ꝯficiant' cū melle ꝛ administrent'. Aut sumant' dactiloꝝ carnosoꝝ. v. p̄cio nigelle. viij. p̄cos croci ꝛ piperis alboꝝ aā. p̄cio. ij. herbi. xx. p̄cio ꝯficiāt' cū melle dispumato: aut sumāt' croci spice aromatice alboꝝ aā po. i. psilij ꝛ ysopi alborū aā. iij. p̄cij myrrhe ꝛ lilij alboꝝ aā. ij. p̄cio ꝯficiant' cū melle colato. ꝛ ad antiq̄s dei i potu albatū cū melle factū electuariū aut costi idi cū aq̄ anisi decocti q̄ntitas sociatis cū cochlario olei sisamini ꝛ ēt semē lini frictū cū melle solue: aut cū piperis mēsura vna p oib'. ꝛ aut calamētis ꝛ ēt lābendo sumāt mel storacis calamite cū melle apū ꝛ oppoponacis ēt ꝛ sinapi ꝛ amigdalas amaras ꝛ ēt mtheridatū. Et pueris q̄dē sufficiūt sorbitiões decocte cū lacte nutricis donec sint i essentia mellis: aut cū aq̄ feniculi hūidi. Et si eā fuerit i ea catarrus curret catarrus. Et si fuerit necessaria i p̄hibitiōe eius administratio empli de ficub' administret' sup caput ꝛ teneat' sub ligua oi hora: ꝛ i nocte p pōe granū vnū amili ꝛ fiat gargarisma cū stipticis q̄ nō hēt saporē acetosum neq̄ saporē pōticū ꝛ cuꝫ deīacur simplici si fuerit calidū recaui cū mirrha ꝛ croco ꝛ alijs si fuerit frīus. In cura aūt tussis facte ab apatib' ꝛ vlcerib' in pulmone ꝛ pectore fiat reuersio ad illud qō diximus i caplo pleuresis ꝛ peripneumonie ꝛ apatis cīsis ꝛ ptisis.

Et ad tussis q̄dē sūt pillule q̄ tenent' i ore. ꝛ ex eis nā q̄ sunt pillule ad tussiꝫ calidā q̄ i ore tenent' de qb' sunt pillule bechichie note: ꝛ ex illis sunt pillule cōposite ex succo liqritie ꝛ gūmi ꝛ dragagāto ꝛ amilo ꝛ mucilagīe psilij ꝛ gūis cydonioꝝ ꝛ medulla gūoꝝ. s. gūorū cucumeris ꝛ cōdie ꝛ cucurbite ꝛ citroli ꝛ ex spodio ꝛ gūis papaueris ꝛ silib'. ꝛ q̄nq̄ fiūt sm hūc modū amilū ꝛ dragagātū ꝛ succū liqritie formant' in pillas cū succo lactuce. ꝛ de illis sūt pille ad tussiꝫ frām facte ex succo liqritie ꝛ tamarindis mūdatis ꝛ medulla trinci ꝛ croco ꝛ dragagāto ꝛ gūis pini ꝛ gūis com ꝛ gūis myrti ꝛ semie papaueris ꝛ cortice ipi' ꝛ amilo ꝛ aneto ꝛ myrrha ꝛ croco ꝛ penidijs. Et de illis sunt pille qb' q̄rit' stupefactio ꝛ dormitio ꝛ ē itētio i eis narcotica ꝛ admiscēt' eis medicie deꝫabar cafe. Ni ex pillis exptis ad illō ꝛ sunt sedātes tussiꝫ antiq̄s nocuā ꝛ sūt pille de storace note. Et itēꝝ sumant' storacis ꝛ castorei ꝛ assari ꝛ opij p̄cio eq̄les ꝛ fiāt ex eis pille ꝛ teneant' i ore. ꝛ ēt semis byusqami. vi. gūorū pini. ij. croci. i. ꝯficiant' cū rob ꝛ informētur pille ꝛ etiā storacis ꝛ myrrhe ꝛ opij oium aā. ꝫ. s. olei de balsamo croci oiuꝫ aā. darkimeꝫ. ij. fiāt pille ad modū herbi. ꝛ q̄nq̄ administrant' in tussi antiq̄ humida suffumigatiões p̄dicte i caplo asmatis. ꝛ qū hūiditas ē p̄ueniēs ad q̄ntitatē administra suffumigationē ex arsēico ru. ꝛ stercore lepoꝝ ꝛ faria ordei ꝛ corticib' sīsicoꝝ ꝯfectis cū vitellis ouorū ꝛ troc. formant' ex eis q̄ntū q̄lq̄ sit. ꝫ. i. ꝛ exiccent' i sole ꝛ suffūigatio fiat cū eo trib' vicib' ꝛ ēt ansiol. ꝛ storacis ꝛ galb ij eq̄les sumāt' p̄cio arsenici sm q̄ntitatē oiuꝫ ꝯficiāt' cū melle ꝛ butyro vaccio ꝛ fiāt inde sillū dices auellane ꝛ fiat suffumigatiō ex eis. Sed tussis facte i febrib' iā singulare ordiauim' regimē apō febriū acutas:

De sputo sanguinis. C. iiij.

Sanguis q̄nq̄ egreditur spuendo ꝛ est ex partibus oris. ꝛ quādoq̄ egreditur rascādo ꝛ est ex partibus gutturis. ꝛ quandoq̄ egreditur cum vehemētiore rascatiōe ꝛ est ex canna. ꝛ q̄nq̄ egredit' vo-

mendo et est ex meri et ex ore stomaci et ex stomaco et epate. Et quandoque egreditur tussiendo et est ex partibus pectoris et pulmonis.

Et in illo quidem quod est ex pectore non est tantum timoris quantum est in eo quod est ex pulmone. Illud enim quod est ex pectore sanatur velociter: et si non sanatur non habet malignitatem ulcerum pulmonis et multotiens fit ulcus fistulosum redit omni hora cum sputo sanguinis. Et cause propinque omnibus illis sunt vulnus propter causam primitivam ex percussione aut casu super pectus: aut super epar et velamen: aut rei lesionem: aut tussim frequentem: aut vociferationem: aut acuitatem vocis sine gradatione aut rixarum. Propter hoc multiplicatur in demoniacis et in illis qui rixantur ab omni re et quandoque procedit ex vomitu laborioso propter preparationem et quandoque procedit ex assumptione solutivorum acutorum: aut ciborum calorum sicut alleorum et ceparum: aut timore et angustia accidente sanguinem: aut dormitione non super stramen: aut sanguisuga adherente gutturi et radici eius. Et illud aut est in venis: aut aliis. Et id quod est in venis aut est ictio: aut profunditas: aut apatio dilatata ab acuitate: aut mollificatione: aut corrosio propter acuitatem humoris: aut propter raritatem et resudantiam. Et multotiens dilatantur meatus qui sunt inter pectus carnem et arterias supra illam que est in ea: quare resudat sanguis ad carnem. Et illud quod non est in venis aut est vulnus: aut ulcus aut ulcere: aut a corrosione aut putrefactione que eradicatur ex membro aliquid et quandoque est ab apatie sanguineo in pulmone ex quo resudat sanguis. Et huiusmodi quidem apatia est in colume: qui est sanguineum et quod resudat non est prohibita ne eius ingrossata et quandoque inveniuntur ossa iste cause in pulmone nisi sanguineo. Et harum causarum coniuncturarum sunt cause magis antecedentes et sunt aut multitudo materiei aut multitudo ciborum et dimissio exercitii: aut que ipse sunt superfluitates a preparatione nature sicut accidit illi de quo locuti sumus in libro universalium apud dimissionem exercitii: aut retentione menstruorum: aut sanguinis hemorroidarum: aut abscisionem membri: aut propter acuitatem suam: aut propter vehementiam motus sui: aut propter ventositatem in venis facientem eas laboriosas: et propter hoc in alatio que illud multiplicatur in eis. Preparationes autem accidentes membris sunt propter frigus constringens eum et faciens dilatationem eius difficilem quare non obedit virtuti laboranti in illo cum dilatatione: immo cum actione: aut propter caliditatem extrinsecam aut intrinsecam: aut siccitatem que ipsum preparant eum ad illud quod est cum spissatione et exsiccatione. Ad scissionem a quibet causa: aut propter humiditatem mollificantem eum quare dilatatur por eius: aut obviationem caliditatis aut corrosionis: aut incisionis: aut putrefactionis. Cum ergo accidit repletio sanguinea incipit natura expellere nisi ad exitus eius propter quem possibile est ei quod sit vehementius preparatum: aut sit propinquior loco superfluitatis: quare expellit eam cum sputo: aut solutione ex hemorroidibus: aut in menstruis: aut in fluxu sanguinis narium: et si vene fuerint fortes quod non resolvantur a sanguine accidit mors subito propter effusionem sanguinis ad concavitatem venarum et ille cui accidit sputum sanguinis est preparatior ut adveniat ei ulcus pulmonis. Nam sputum sanguinis secundum plurimum sit a vulnere et vulnus declinat ad hoc ut ulcus sit. Et quod succedat sputo sanguinis reicitur sputum sanguinis tunc ut ei quod sit hoc secundum accidens abvicere ad quod pervenit est vulnus primum. Et multotiens est sanguis qui expuitur ex naribus currens ex capite ad pulmonem. Et quandoque sputum sanguinis est ex partibus pulmonis comitantur ipsum duo timores. Timor superfluitatis eius et timor vulneris ne fiat ulcus. Et non est omne sputum sanguinis timorosum: immo illud quod non retinetur: aut quod est cum febre. Et multotiens quidem est sputum sanguinis cum sanitate apatio in epate aut splene.

De signis. C. v.

P Ropinquo sputo est cum tussi pauca: et longinquo est cum tussi plurima et quanto plus longinquo est expuitur cum tussi vehementiore. Et quod dormit super latus in quo est egritudo additur et creatio eius quod expuitur. Et quandoque ut consideres in primis ne sit illud quod expuitur sanguis ex naribus. Et cognitio illius est cum consuetudine fluxus sanguinis narium et eius cursu et cum alleviatione accidente capiti post ipsum. Et signa fluxus sanguinis narium sunt sicut rubedo faciei et oculi et splendor eorum oculorum et ut non sit sputum eius subito. Si ergo sanguis excreatur ex substantia carnis pulmonis ex vulnere aut ulcere sunt ut sit spumosus et sit absque suo eius quo non sit dolor et est minoris quantitatis quam venarum et maioris malitie et deterioris finis. Et quandoque expellitur spumosum plerique et pipnaumosus qui in pulmonibus eorum est caliditas ignea servida. Et quandoque expuitur spumosus ex carne pulmonis. Sed eventus eius cum aliquibus tussi pauca: et est illud quod egreditur parum eius. Et est sibi similis quandoque cum dolore. Et ille qui expuitur ex venis eius non est spumosus et est rarior et vehementioris spissitudinis quam ille quod est ex pulmone et similior sanguinis ex quo non sit ingrossatus eius quod est ex pectore. Et signa excreati ex pectore sunt nigredo coloris eius et grossitudo ipsius et congelatio eius propter longitudinem spatii cum spumositate quadam. Et sputum cum dolore in pectore significat locum egritudinis et additio eius in loco illo est tuo signum eius. Et cum illi dolori est nervositas et detractio eius: et est eius sputum paulatim non extrahitur et sputum cum tussi vehementi donec expuatur. Et signum scissionis venarum est exuberantia sanguinis. Et signum corrosionis ex antecessio causarum corrosionis et exceptione rerum acutarum et defectu caliditatis aut in sit febris et sputum saniei aut corruptio aut pus pulmonis est sputum sicut aqua carnis. Et longius sputum sanguinis pulmonis. Deinde quandoque fluit subito et expuitur res mala et color et malus. Et signum eius quod est ex apatie coniunctorum est ex repletione et non sit omnino dolor et laxitas impetus sanitatis et egreditur in primo minus que illud quod egreditur propter lesionem et rationem in principio et et plus eo quod egreditur a corrosione in pluribus horis. Et signa resudationis ab apatie sunt gravitas eius et propriam ponderositatem et reliquorum.

De cura. C. vi.

I N expositio sputo sanguinis ostendetur quod non sufficit solo replendo eius. Et quando egritudinis fuerit repletio succurratur cum phlebotomia: et postquam fuerit in creatione fuerit stricta et fuerit tussis in quo tempore. Et eius est ut sciatur sanguis eorum ad pectus secundum phlebotomiam saphene: et post ipsam est cum phlebotomia basilice et provocatione menstruorum mulieris in hora sua et sint qui fasciantur sputum sanguinis eorum sic accidit in eo retentione eorum. Et eos ut custodiantur ab omnibus causis moventibus sanguinem sicut cibis calefacientibus et sicut sunt salina et clamor et ira et coitus et ambulatio alta et locutio plurima et lamentatio et potus vini plurimi et multitudo balneationis. Et tene aptitua que sunt ex medicinis sicut epar et aloes et fumus et ruta et caseus antiquus et que est nocivus eis. Et nocivus est eis. Et cibi convenientes eis sunt omnes glutinosi et oppilativi et omne consolidativum et omnis quod incrassat sanguinem prohibens feruorem eius. Et ex eis est lac decoctum propter illud quod ipsum est cum gravitate et lac vaccinum de quo butirum extractum quod illud quod in ipso est de stipticitate et butyrum et caseus cum pecora saluti et fructus stiptica et que sunt super propterea ponuntur in quibus est stipticitas et olivas cum aceto mirtus et quandoque cum eis in eo pinguiis cibus earum et pinguis vehementer conferunt eis. In eo vero quod fuerit ipse corpore pulmonis os ut patiatur in potu decocti medicine marrubii et sicut sub luti et hermodactili cum aqua amigdale et saturn missa cum aqua. Cura vero eius a regione abiatur curatur ad phlebotomiam basilicam cum sanguis est in eis singularis subtile faciendo phlebotomiam et trocisci sanguinis expulsionibus ut quod sine dubio hoc quia ipse fit cum phlebotomie

fiat phlebotomia .n. attrahit sanguinē ad vacuū ⁊ phibet
ꝗ̄ adueniat spacia in vulnere. Et fricent eoꝝ extremitates
⁊ ligent incipiendo a supiorib⁹ ad īferiora ⁊ īterdicantur
eis res p̄dicte ⁊ temperent eoꝝ aerem. Et sint eoꝝ somni
sup latus ⁊ sm̄ formā q̄ est sicut p̄p̄ratio vt nō cadāt ali
que pro pectoris sup illam. ⁊ q̄nq̄ ē eis cōueniēs vt i po
tu sumāt aceti multū cū aq̄. Ipsū .n. phibet sanguis cur
sum ⁊ mūdificat p̄os pectoris ⁊ pulmōis et sanguie si
retinent i ipso q̄re nō cōgelat. ⁊ sumāt i potu medicinas
stipticas glutinatiuas. Nā glutinatio h̄ ē melius q̄ occupari
os. Et qñ repit cū glutinatiōe mūdificatio ē vltimū eius
q̄d q̄rit. ⁊ p̄stiū ē iuuatiuū cū īstātiōe sua ⁊ vbi ē tussis est
vehementis iuuamēti. Et q̄nq̄z est necessariū vt cū eis mi
sceant narcotica p̄p duas res q̄rū vna ē sedatio sangui
nis ⁊ eī substilatio ei⁹. ⁊ s̄a est dormitio ⁊ remotio mot⁹
⁊ ego dicā medicinas cōuenientes sputo sanguinis in fine hu
ius capli. Cū ergo accidit sputū sanguis ex catar-
ro ⁊ nō est catarr⁹ acut⁹ pungitiu⁹ valde cholic⁹ phle-
botomet hō statī ⁊ assiduet ligatio extremitatis ei⁹ de-
scendēdo a supiorib⁹ ad īferiora ⁊ fricent cū oleo d̄ oli-
uis calidis aut cū vnguēto calido sicut ē oleū cucumeri
asini ⁊ similia ei ⁊ nō inungat caput oleis ⁊ sint cibi eo-
rū leuiores cū aliq̄ pōticoꝝ sm̄ formā sorbitiōis. Et
pōtica ista ex fructib⁹ ⁊ q̄ eis similant ⁊ apud debili
tatē cibent pane infuso i aceto mixto cum aq̄ frigid. admi
strent eis clistere acutū ad attrahēdū māꝫ a ptib⁹ capi
tis q̄ꝫ nō fuerit phlebotomia p̄p phibitionem. ⁊ os vt
studiū ipendat i infūdendo caput q̄tū possibile est: ⁊ nō i-
pedat plurimū studiū i humectādo ipm. Et ex eis
q̄ sūt ut ē imbibere ipī i potu trociscos de karabe. Nun-
q̄ nō valet eis q̄ diximus nō ē excusatio cure catarri ⁊ re-
tentiōis ei⁹ cū eis q̄ sunt sicut abrasio capitis ⁊ administra
tio emplastrī facti ex stercore columbino q̄d mox emplastr sup
ponat ⁊ remoueat sm̄ necessitatē. Et .G. q̄dē dicit q̄
mulieri sputū sanguis aduenit ex catarro quā clistericza
re et illem acuto ⁊ p̄pter q̄ nō erat possibile phlebotomare eā
q̄ iā remāserat iiij. dieb⁹ ⁊ fuerat debilitata ⁊ cibauit eā
pultib⁹ ⁊ fructib⁹ in q̄b⁹ erat stipticitas ⁊ q̄rit spatium
ei⁹ cū cibo lōgi q̄ erat. ⁊ curauit caput ei⁹ cū medicamē
to columbini stercoris ⁊ pcepit eā igredi balneū p̄p medi
camē ⁊ nō infūdit caput ei⁹ vt nō humectaret ⁊ dedit ei in
potu tyriacā recētē vt faceret eā dormire. Nam hec ty-
riaca recens opus est vt dormire faciat ⁊ phibet cōmotio-
nē tussis ⁊ sedat cursus materiei cū ingrossatione. In die
vero hui⁹ medic. mis nō potuit ad mouēdum eā. Im
mo dimisit eā q̄etam trāquillā cū ñ necessaria foret ei mū
dificatio pulmōis. Et p̄m q̄ eam recit fuit q̄ fricauit ex
tremitates ei⁹ ⁊ dedit ei i potu q̄ntitatē fabe d̄ tyriaca re
cētē min⁹ q̄ herbi ⁊ fuit īctio ei⁹ vt q̄dam duceret eā ad
id vt mūdificaret eā eo pulmo: deide dimisit eā q̄etā
deīde fricuit extremitates ei⁹ ⁊ dedit ei post illud aquas
ordei cū pauco pane vt viuificaret virtus ⁊ i die. iiij. de-
dit ei tyriacā antiq̄ cū melle pluris vt mūdificaret pul-
mone ei⁹ vehementer. Et cibauit eā in reliq̄ dieb⁹ sm̄ q̄
cōpositū ⁊ rexit eā regimie cōualescētiū: ⁊ cū hoc iā po-
suit sup caput ei⁹ hora post horā ex ceratio gūme
ne sinapis ⁊ inhibuit ei balneū. Et hoc regimē ē bo-
nū. Et os vt sit tyriaca iter duos menses vsq̄ ad .iiij.
Ipā nāq̄ cōfortat faci ⁊ retinet catarrū ⁊ nō approxi
metur capilloꝝ oleo. Et necessaria ē abrasio capitis
ad administrādū illa rubificātia: ⁊ si nō aliis saltē mulieri
bus. Et necessaria ē cēnito solo cū eis q̄ sunt sicut pille
cochie si ē ibi multitudo ⁊ post illud phlebotōia: deide
adhibeāt medicie rubificātes. Et in eo q̄d ē ex scissura
vene aut ruptiōe ei⁹ ⁊ ē ei ei⁹ repletio os vt nō cibet eger
q̄tū possibile ē imo ieiunet trib⁹ dieb⁹ i quo sufficiat ei die

cib⁹ paucus et aliq̄ viscosus. Et q̄n non appet casus vir
tutis tūc expellat a cibatiōe q̄tū plus possibile ē vsq̄ ad q̄rt i
Et si timet casum virtutis timore necessario cibet eo a q̄
generat humor cōstrictiu aut declinās ad frigus ⁊ in quo sit
glutinatio aut inuscatio ⁊ tenacitas ⁊ stipticitas ⁊ p̄ bei-
grossatio sanguis sicut alkeriscam cū extremitatib⁹ ⁊ sicut
capita ⁊ sicut oua sorbilia ⁊ sicut pisce q̄d decoquitur cū
lentib⁹ ⁊ sic lentes ⁊ iuiube ⁊ q̄tū possibile ē vt nō comedat
illud q̄d sonū faciat ⁊ sit potus aq̄ ordei ⁊ pisce decocta
cū lentibus aut iuiubis: aut cydoniis ⁊ pane infuso in aq̄
frigida cū aliq̄ acetoso siue sit subfectū siue nō sit subfectū ⁊ tom
sit istatū acie ⁊ lac vaccinū de q̄ butyrū ē extractū q̄ si p
lōgat egritudo ē iuuatiuū p̄p stipticitatē ⁊ frigiditatem suas
⁊ lac cōuenit p̄p glutinationē suā ⁊ suā inuscationē. Si aūt
nō sufficit ⁊ addit i sanguie fiat phlebotōia. Et pisces ira
drati sūt vehementis iuuamēti eis. Et os vt sint cibi illoꝝ
⁊ eoꝝ q̄ possessiū eos sit actu. Et caseus recēs nō salu⁹
valde iuuat eos. Et q̄ cibat isti ⁊ sic eis carne digit
ex carnib⁹ ille q̄ sunt pauci sanguis sicce leuis sic sūt car-
nes columbaꝝ agrestiū ⁊ turturꝝ ⁊ pdicū decocte i stipti-
cis ⁊ pōticis. Et ex reb⁹ expertis l abscidendo iterationem
sputi sanguis ē masticatio portulace ⁊ deglutitio aq̄ ei⁹
q̄n q̄ .n. stati retinet. Et ex fructib⁹ cydōia ⁊ poma que
ab eo sunt stiptica ⁊ iuiube hūide ⁊ grana myrti ⁊ nolocara
et de semi ⁊ q̄ hoc cursu pcedūt. Et q̄nq̄z sit eis q̄ vtat i
sa mēsa aliqd ex luto sigillato armēo cū gūmi arabico
⁊ pauca cassora. Q̄nq̄z retinet sanguis ⁊ ponit ad q̄ntū
die os vt nutriat ⁊ cōfortet ⁊ iciplat ab eis q̄ sūt sic panis
infusus in aq̄: deinde alkereis ⁊ extremitates ⁊ cerebella.
Et si fuerit fissura ⁊ scissio cū acuitatis sanguis fiat illō
q̄d os d̄ declinatiōe sanguis ad īferiora ⁊ ad diuersitatē p
ta. Euacuet ergo cholā: deide fiat istatio cū fortitudie
⁊ fiat humectatio ⁊ administrent stiptica ei ⁊ glutinatiua
⁊ aq̄ ordei ⁊ cicer ⁊ cucurbita ⁊ medicamē adromachi
⁊ medicamē .G. In facto aūt ex aptiōe venaꝝ medi
cine q̄s os administrare sunt stiptice pōtice cōglutinatiue sic
sunt medicie q̄ necessarie sūt i eis q̄ pterierūt ⁊ sunt gluti
natiue ī comarūe cū stipticitate. ⁊ iste sunt sic balaustie ⁊
capita q̄natoꝝ ⁊ sumac ⁊ succ⁹ terani ⁊ succ⁹ rādouꝝ vi
tis ⁊ glādes ⁊ folia rubi ⁊ karabe ⁊ acacia ⁊ lini ⁊ suc-
cus ṽge pastoris ⁊ sucbaba ⁊ succ⁹ agreste ⁊ cauliculoꝝ
⁊ q̄nq̄z cōterant ista ⁊ q̄ ex eis sūt cū alumine ⁊ gallis ⁊
aloe ⁊ apsinthio. ⁊ sunt ex eis medicine cōposite ⁊ troc. p̄
parati ad hoc. ea .n. cōposit ex medicis p̄dictis. ⁊ q̄nq̄z
decoq̄t iste medicie i aq̄s pluuiali cuiusdā succo ⁊
bibit decoctio eoꝝ. Et q̄nq̄z sunt ex eis eplastra q̄nq̄z ad
misceāt eis ⁊ aggregāt medicie cordis p̄dicte ⁊ medicie
pectoris p̄dicte sint apiū ⁊ secos ⁊ anisus ⁊ spica ⁊ rama
cha. Et q̄nq̄z miscēt cū eis narcotica q̄ sūt sic cortices ra
dicis mādragore ⁊ hyusq̄ami ⁊ papaueris. Et q̄nq̄z pmi
scent eis glutinatiua sic gūmi ⁊ cortices thuris ⁊ stella ferri
ne ⁊ spodiū ⁊ semē arnoglossi ⁊ mucilago psilli ⁊ semē
ei⁹ ⁊ succ⁹ portulace ⁊ mucilago grnoꝝ cydōioꝝ. Os
q̄ ē refudatio ex apate tē cura ei⁹ ē phlebotōia ⁊ euacuatio: deī
de maturatio ⁊ nō curet cū stipticis. Illō .n. attrahit no
cumētū magnū. Imo os vt curet cura pipneumonie.
Factū aūt ex corrosiōe ē p̄ncipale cure ⁊ difficilē: ⁊ ē q̄si sic
illud de q̄ despat. Nō .n. sanat aut nō cōsolidat nisi cū re
motōe mali: ne cōplonia ⁊ illō nō fit nisi i spatio ⁊ cui⁹ sit
aut idurat vlc⁹ aut putrescit. Uerū q̄nq̄z cōfert vt nō p
mittat corrosio cōfirmari expellēdo hūorē acutū ⁊ q̄s
solutiōe educūt chola ⁊ grossū simul cū eo q̄d ē sic pille
de agarico. ⁊ si idiguerit itātiōe cōfortatiōis cōfortatiue ⁊ ige
nia et sedes cōmotionē tussis cū medicamie de semibus.
Separatur .n. et eo q̄ aliq̄d cōsolat iuuamentū. ⁊ ad sumā
cura eoꝝ ē mundificatio ⁊ euacuatio cū phlebotomia ⁊ aliis ⁊

cibi boni chimi. Et ex eis qdam que sanant corrosio nem sunt thus ꝛ myrrha ꝛ sanguis draconis ꝛ semē por tulace ꝛ radix malue ꝛ trocisci stelle i qbus addit opij me dietas partis. Et medicine ꝯposite q̄s dixit Paulus ꝛ nos dicem⁹ i antidotario. Et eoꝝ medicie ad hoc iuua tiue sunt ille i qb⁹ ponunt scodenigi ꝛ sanguis dracōis ꝛ karabe ꝛ sandaraca ꝛ lutū sigillatū ꝛ ad vltimū oīs exiccatiuū mūdificatiuū incarnatiuū ꝯsolidatiuū. Fa ciū aūt a pectore curat cū emplis ꝛ medicis i qbus est subā sualis q̄ admiste sunt eis. ꝛ sunt ille q̄s dixim⁹ ꝯ puenire ad pectus. Albedarungi vo in suo colligit iuē nalis eos qū extimat ꝙ cū sputū sanguis sit ruptura. Et medicie pdicte oēs sunt ꝯuenientes ad hoc. Et qū existi mat ꝙ cū sit frigus facies euenire sputū sanguis ꝫ mo dū pdictū: tūc cura ei⁹ est sic dixit. G. Illo. n. accidit cui dā adolescēti ꝛ curauit eū. Phlebotōauit nāq3 eū i die pmo ꝛ secūdauit ꝛ friauit extremitates ei⁹ ꝛ ligauit strīgē do eas sm ꝙ os i oī retentiōe sputi sanguis ꝛ cibauit eū sorbitiōib⁹ ꝛ posuit sup pect⁹ suū ceratariū de gumma rute ꝛ remouit ipm ab eo hora noctis vt nō adderet ca lefactionē ei⁹ sm quātitatē qūtā ꝛ cibauit eū cū sorbitiōi bus ꝛ dedit ei in potu medicamē de seīb⁹. Et postq̄ dico stia affuit visū est sup pect⁹ ei⁹ illo ceratario tribus horis. Deinde remouit ipm ꝛ cibabit ip3 aq̄ ordei tasca ta cū carne anatis. Postq̄3 igit tēperata ē ꝯplo pulmo nis ei⁹ ꝛ sublatus ē timor adurēns apatio mundificauit pulmonē ei⁹ cū tyriaca annq̄ cōpleta. Et ꝯcedauit eū ad bibēdū lac asininū ꝛ ad reliquū regimē sputi sanguis. Et dixit. G. ꝙ ois quē ex istis ꝯsequit sputū sanguis in die pmo sanat: sed alioꝝ diuersificant despōnes. Et nos iā3 testificari sumus de istis quē iuuit hec via ꝛ filio ei. Et qū extimat ꝙ cū ē humiditas ꝛ mollificatio admistra il lud in q̄ sunt exiccatio ꝛ calefactio ꝛ stipticitas sic est ra dix scnanti ꝛ mastix ꝛ cyminū torrefactū ꝛ calamentum mōtanū ꝛ calcadis ꝛ castoreū ꝛ crocus ꝛ albrengi. Et qūq3 admiscet eis stiptica ēstia sic castanee. Et qūdoq3 fuit ex istis cōposite q̄ dicent in antidotario. Et qūdo extimat ꝙ cū sit siccitas ꝛ illud est in pncipio admistra būccentes notas q̄ sunt ex lactibus ꝛ oleis ꝛ succis post regimē cōe de declinatiōe materie ad ꝯtrariū partis. Ue rū ea q̄ ptinet huic loco ex phlebotomia ꝛ aliis minora sunt ꝛ debiliora eis q̄ ptinēt aliis. Et qūdo est casus sup epar tūc cura ei⁹ ē cū isto suffuf. R. reubarbari. x. lacce. v. luti armeni. v. sitq3 dos ei⁹ cōmiti 3. i. ꝛ. s. et medicis vo cōi bus ille q̄ singulares sunt scripte sūt i libro sco i afosmo rū. ꝛ illa q̄ ex eis ptinet huic loco est hematites. Nā cū3 terit debent ꝛ fieri puluis ꝛ bibit ex eo aur. i. i qbusdā stipticis aut succis iuuat nobili iuuamie. Et qūdo masti cat portulaca ꝛ deglutit aq̄ ei⁹ tūc qūdoq3 retinet statī ꝛ aq̄ citroli ꝛ succus ei⁹: ꝛ ppe cū qbusdā3 glutinatiuis stipticis valde cū paulati trahicil. Et cornu cerui adu sti q̄n pmiscet medicis est plurimi iuuamenti. Et sir aq̄ mētē ꝛ cū succus algarab pōdere. ij. 3. Et ē illud q̄s ē su per⁹ in coriādro cū aq̄ sua pōdere. iij. 3. mane ꝛ sero. Et ē corallus q̄n ē plurim i iuuamēti ꝛ lutū semiū. Et exi stimauerūt qdam ꝙ noiat grece stella terre ꝛ noiat noi bus plurib⁹ ꝛ vr ꝙ sit nomē alkalk. ꝛ ē sumat sanguis bedi antq̄ cōgelet ꝛ sumat ex eo i potu medietas 3. tri bus dieb⁹ ꝛ ē de grnis myrti ꝛ semie arnoglosse pōdus ij. 3. i aq̄ pltaginis: aut succo rose q̄n est vltimū ꝛ cydo nia ē iuuāt ꝛ ppe assata ꝛ ē coagulū leporis cū aq̄ rosi. Aut aliud ex coagulis cū decoctiōe pōtica. Aut cū3 aq̄ albedarūgi ꝛ ppe in eo q̄s est ex pectore ꝛ lutū sigillatū ꝛ loco ei⁹ lutū semiū cū alisiso aceto ꝛ ē succutū ꝛ ē se peruiua. Et dixit vir i qbusdam q̄ aggregauit ꝙ ē spēs calamēti nascēs iter lapides q̄ terit ꝛ comedit cū3 sale ꝛ

nolatur nimusū albura silūestre ꝛ i hoc est ꝯsiderādū ꝛ huiusmodi medicia sumit in potu cū ꝯsili [illegible] ꝛ iterꝝ ex illis q̄ iuuāt ipm est vt del in potu ex [illegible] mētu ꝛ ppe ꝯstellas oūoꝝ tepefactis nō coagulatis cū ꝛ ē glutē piscis3 ꝯfert q̄n bibit ex eo. Et q̄n ꝯuenit sit eos tūc qūq3 dul i potu pōdus q̄tie 3. i. de semie hyos ciami cū aq̄ mellis. Et o3 vt detis i potu medicie ab[illegible] eos sputū sanguis cū vino pōtico vt penetret [illegible] Tūc. n. sumant i potu cū succo alio. Et ad [illegible] rē semis porri nabatie ꝛ grnoꝝ myrti ptos [illegible] leo ꝛ potet ex eis vsq3 ad. ij. 3. cū aq̄ frigi [illegible] mat succi porri de sceni. 3. i. ꝛ aceti media. 3. potet [illegible] ne. Et del in potu adustū spōgie cū aliqso vino [illegible] Et. G. qdē curauit sputū sāguis cū tyriaca ꝛ [illegible] to ꝛ medicis boni odoris: eoꝝ ipe ꝯfortant [illegible] vt sit auara sanguis ꝛ ꝯsolidat vulnera. Et [illegible] le ꝛ medicamē andromachi. Et cētaurea aggrega ad retētionē sputi sanguis ꝛ mūdificationē: [illegible] mat ex ea febrientibus cū aq̄ ꝛ alij cū vino. ꝛ [illegible] curāt cū decoctiōe radicis cētaurēe maioris. ꝛ ex qui bus ē ille q. R. succi arnoglosse pōdus 3. ii. [illegible] se pōdus 3. i. succi portulace ꝛ succi ramoꝝ [illegible] se. 3. i. terātur sine rotatiōe aq̄ sup eos ꝛ colent ꝛ [illegible] q̄tarisius dissoluat in eis aliqd de luto armeno [illegible] tur aut sumat succus ramoꝝ rose ꝛ dissoluant [illegible] hypoqstidos ꝛ endiuia ꝛ cornu ceruini adusti [illegible] tur. Et ex trociscis troc. huiusmōi. R. acatie balausti sie ruberꝝ succi barbe hircie cortici glādis [illegible] ris ptos eqlos: ꝛ iterꝝ arsenicū cornū radicis [illegible] re luti de albohera tuo acatia semē portulace [illegible] darūgi balaustie cāfora sumant ꝛ fiāt ex eo troc. [illegible] potō eoꝝ pōdus. 3. ij. cū media. 3. aq̄ aut [illegible] aque albedarūgi ꝛ ē semē papaueris [illegible] ꝛ crisithides tuo cāfora dent in potu cū aq̄ [illegible] ꝛ iterꝝ trocisci quē dixit eben serapion: [illegible] est cū gūma amigdali. Et ex oleis administratis [illegible] cutis in estate qdē ē oleū de cydonijs ꝛ [illegible] um narc⁹sum. Trociscus bonus. R. luti de albohera corallī ꝛ stelle semī⁹ rose sicce oīum aā. partē i. bar be ꝛ gummi ꝛ amili omnium aā. ptem i. terantur ꝛ fi ant inde troc. ꝛ potō ei⁹ sit. iij. aur. febrientib⁹ [illegible] stiptico ꝛ nō febrientib⁹ i vino ꝛ ppe [illegible] ꝯplis colbus ē farina ordei ꝛ farina [illegible] būtie oui. Qūq3 sanguis retinet tunc [illegible] dandū vīn⁹ ꝛ ad phibēdū ꝯpa ꝛ cōsolidatio [illegible] est cū eo q̄s sciuisti ex glutinatiuis stipticis. ꝛ phibitio apatio ē cū phibitiōe cibi ꝛ attractiōe materiꝝ ad ex trema ꝛ infriatiōe pectoris. Et o3 vt sedeat [illegible] multoties ꝛ o3 vt se custodiat post retētionē ꝛ [illegible] nem ē super eos pdictas. Aqua aūt qui potet [illegible] sit aqua pluuialis: aut aqua in q̄ ponant [illegible] ꝛ rose ꝛ aq̄ ferri ꝛ in qua extinguit ferrū [illegible] suā stipticitatē. Et q̄n timet ꝯgelatio sanguinis [illegible] mone o3 vt in potu del in pncipio aceti [illegible] nisi tussis affuerit: tūc. n. o3 vt caueat aceti [illegible] guinē ꝯgelatum medietas 3. i. [illegible] de aqua porri ꝛ cochliario oxymell. Et ex ꝯpositis ad hoc est illud q̄s. R. fenugreci decoc. 3. ij. [illegible] rhe. 3. iij. olei de lilio. 3. i. [illegible] 3. ij fiant ex eis troc. ꝛ exiccētur in vmbra ꝛ sumat [illegible] ni cū aqua feniculi ꝛ apij ꝛ cū coagulū leporis ꝛ [illegible] cineris ligni fici cū baurac: aut origanū cū mellicrato [illegible] uat venter cum eo q̄s euacuat. ꝛ medicinas q̄s sing[u] lares diximus in libro sco ꝛ ꝯpositas diximus i antido tario. Et iā lege sermonē nrm de resolutione sanguinis ꝯgelati in libro quarto.

Tractatus.iiii. de principijs speculatiois scie apatuz mēbrox paū pectoris ⁊ curaz eox pterq̄ā cordis.

Sermo vniuersalis d' doloribus partium pectoris ⁊ lateris.

De pleuresi. Ca.i.

Q Uandoq3 accidunt in velaminibus ⁊ tunicis ⁊ lacertis q̄sunt i pectore ⁊ costis ⁊ partib' eox apata se dentia valde dolorosa q̄ noiant sofari ⁊ birsen ⁊ pleuresis. Et q̄nq3 fiunt cū dolo-re i istis mēbris nō ex apate sed ex ventositate. q̄re cū se gdā ⁊ existimāt q̄ fit ex hac egr i indic. Uex nō ē pleuresis nisi apa calia i partib' pectoris. cadat i lacertis inn lecte: i velamie cooperiete pect': aut in velamie distin-guente ⁊ est illud qd est pur: aut in lacerto appārēte ex-trisecus: aut velamie extrīseco cū cōtate cuncat aut absq3 cōtate ⁊ mato ilio ⁊ terribilius ē illud qd ē in ipso ve-lamie distinguente ⁊ ē pprum' eo. Et mā gdē hui' apa-tis sm plm est colera aut sanguis cholericus q̄ si i mēbra tanto eē nō penetrat nisi subtilis cholericus. ⁊ ocē de sangui puris. ⁊ ppt hoc fit possim vehementie febriū et' sicut sm plures. ppe hoc raro accidit ei q̄ cruciat sm plim acce scq̄ qui ē phlatice cōplonis. Et cū hoc q̄nq3 fit sepe ex sangue aduito. Et q̄nq3 fit ex phlate putrido. Et q̄nq3 smoli raro ex melia putrefacta inflamata. Et nos iā osie dim' i libris vlib' q̄ apa nō ē ex cōpōe apatis calidi vera.

Et ex phlate ⁊ ex melācolia q̄nq3 fit ex phlate ⁊ melā: sm modū aut nō fit acuta nisi q̄ ē ex coleā aut sangui ne. Pleuresis ex alijs ab his duob' ē chronica: ⁊ hec ē res q̄ plures hominū nō 9prehenderunt. Et ppterea q̄ de apatis aut resolui: aut indurari: aut collectionē facit. ⁊ similr ē isp̄ō pleuresi. Uex induratio i pleuresi ē ex eo q̄ remorāt. Ipsa.n. aut resolui: aut collectionē facit i dtone dispositū. ¶ Et pleuresis qdē q̄ resolui recipit pulmo sm plim illo qd resolui ex ea ⁊ exiccat ipm ⁊ ex mordicat illud. Et q̄nq3 resoluit ad ptē alterā. Et q̄n colligit sanies indiget necessario maturatōe vt rūpat. Et q̄nq3 recipit pulmo saniē. Et q̄nq3 recipit eā vena cōcaua ⁊ egredit ad vrinā. Et q̄nq3 effudit ad meatū fecis ⁊ similr cū solone vētris: ⁊ multotiēs cadit ad loca vacua ⁊ carnes glādosas. ⁊ facit euenire apata i eis q̄ sunt sicut ignis ⁊ almagabeni ⁊ post illas aures. Et multotiēs expellit mā ad cerebrū ⁊ mēbra alia sic dicem' ⁊ accidit timor ⁊ iterfcit. Et q̄nq3 pfocat mā pulmonē multitudie sua i pfocādo meatū anhelit'. Et q̄ eius mul titudo nō est hec multitudo ⁊ nō ē mā sanies sine nō fi-

at sputū fit sīle saniei. Sed vētus fit pstratio q̄re deficit i sputo: ⁊ pp hoc o3 vt 9fortet virt' i hac hora ita vt sit fortis ad faciēdā 9strictionē vehemētē ad tussim sputi: hoc n. q3 sputū est opatio q̄ cōplet duab' virtutib' q̄nz vna ē natis maturatiua ⁊ expulsiua: ⁊ altera ē volūtaria expulsiua. ⁊ q̄n nō 9fortant ābe pole ē vt deficiant a mūdificādo. ⁊ scias q̄ difficultas sputādi non est nisi ex sputo q̄ ē debilitate ex instro q̄ instrm est lesum motu suo: aut ex motu vicini sui: aut ē ex mā q̄ est subtilis valde: aut valde grossa: aut viscosa. ⁊ in huiusmōi q dispōib' q̄nq3 accidit i pulmōe sic ebullitio pp 9ni stone iris cū mā inobediēte effusa ad pulmones ⁊ ad cānā. ¶ Et q̄nq3 nō mūdificat cū sputo i pleuresi vsq3 ad xiiii. dies tūc iā facit collectionē. Et q̄n nō mūdificat vsq3 post xl. dies tūc iā cadit i pipneumoniā ⁊ ptisim. Et q̄nq3 eripit virtus i.vij. Sz i plurib' ē i.xx. ⁊ xl. ⁊ lx. Et q̄nq3 accidit ruptura āte maturationes ppterea q̄ nā expellit mā3 nocētē pp suā multitudinē aut acuitatē sicut pp causā 9plonis etatis ⁊ tpis ⁊ regionis ⁊ receptionē faciūt eruptionē ex ebulitio āte

horā ex pte erroris medici. ⁊ ego dicā eruptionē a p': aut ex motu egri superfluo ⁊ maxie sic casu aut tussi aut voci feratōe ⁊ illud ē timorosū. Et q̄nq3 accidit vt pmutet pleuresis ad pipneumoniā ita vt recipiat pulmo mā3 apatis. Deinde si ē bonū sputū ei' ⁊ retinet i ipso q̄re apatur. Et q̄nq3 accidit vt pmutet pleuresis ad ptisim q̄nq3 mediāte pipneumonia sm modum quem dicturi sum' ⁊ q̄nq3 absq3 mediatōe pipneumonie immo vt discer mā aut sanies resoluta ab ea sbam pulmonis acuitate ⁊ malitia sua. Et q̄ndoq3 accidit vt pmutet ad spasmū ⁊ alcuzē ita vt expellat mā ad neruos 9iūctos mēbro i q̄ ē apa. Nā mēbx ē neruosū ⁊ hec pmutatio prauosa ē deinde nō seqt cū ea reliq̄ sig̃ bona. Et q̄n succedit pleuresi ⁊ pipneumonie q̄ si supor i posteriō adiutorij patiēt ⁊ i dorsalib' brachij ei' vsq3 ad extrēa digitox. Et q̄n pmutat ad ptē cordis. Et accit tremor cordis quē seqt sincopis ⁊ ad lat' cebra ē i dispōne resolonis sūe collectionē ⁊ i dispōne collectiōis. Et q̄n pmutat mā ad mēbra apparētia ⁊ fiūt exitus. Et q̄n s' pmutatio ei' hec cū penetratōe ipi' i sb ao nemox ⁊ cōd a xēīno ossium. Et q̄n declinat ad loca sferiora: deide apaunt ⁊ fiūt sīle ē illud ex cāis cū hois ⁊ nō sentit malignē noctie. Et si declinat ad iuncturas ⁊ fiūt sīle exadit ilium' ē. Sz q̄n antiq̄t mē bri ⁊ ppe q̄ non ē illic euātio alia cū stercore: aut vrina grossa plī sedimentosā: aut pp sputū plurie maturatū. Nā si fuerit aliquod hox erit salubri'. Illo.n. sūt pauci mā facietis eruraree possibil ē rectificatio ei' cū maturatōe. ⁊ extra' ille q̄ndo occultat ⁊ pfundat sig̃ nocumētū ⁊ multiplicat ppe q̄ redit mā ad pulmonē. Et q̄ndoq3 accit ex vehemētia febr' o frequētia anhelit'. Et ex frequētia anhelit' viscositas spm. Sputū.n. exiccatur cū anhelit' frequētia. Et q̄ndoq3 accit ex viscositate sputi vehemētia labor. ⁊ additio īflāmatōis. Et ex additōe inflāmatōis frequētia anhelit': ⁊ ex frequētia anhelit' viscositas ⁊ nō cessāt āde iuuare se sup mālā. ¶ Dicunt aūt q̄ spēs pipneumonie ⁊ pleuresis sunt deteriores ex illa q̄ ē i later sinistro vicia cordi: ex illa q̄ ē i later dextro. Quidā.n. posuit hāc ē deteriorē. Et qdā posuit illā deteriorē ē. Uex
ibi. ē q̄ pprinq̄ pa sinistre ē deterior. Sz ē 9uenētior ad hoc vt maturet ⁊ faciat resolonē si fuerit d' pprietate ei' vt suscipiat illā. Et illa q̄ remotior ē a pte sinistra ē salubrior. Uex ipa ē ex pte resolonis ⁊ maturitat' mag' inobediēs. Et q̄ndoq3 facit cadē i pleuresi3 replo hūox q̄ndo accit i pte capitis aut pte pector: aut i q̄buidā venis 9iūctis plib' pector. ⁊ q̄ndoq3 sic ipa3 possidē multitudo pox' aut se 9stringāt mā. tūq' additū q̄ēadmodū facit ipa3 euenire causas vehemētes ⁊ por' vēit putrido mo hūores q̄ ebullire fac. Et raro qdē pmutat pipneumonia ad pleurisis. Uex raro ē cōtrio ⁊ cū hoc illo q̄ndo q̄rē ⁊ alienat cū eo 9strictio anhelit' alienatōe alīq̄. ¶ Et pleuresis qdē plus accit in autūno ⁊ hyeme ⁊ ppe p' ver hyemale ⁊ multiplicat i ve hyemali ⁊ exsiccatōe septētrionis pp multitudinē superfluitatiū ⁊ ppe 9gregationē superfluitatū ⁊ multiplicat cū eo dolores laterū ⁊ costarū ⁊ ppe successiōe mōdicā ⁊ i estate. Et q̄ euadūt ex medios moriūt valde. Uex q̄ ē estas austrina pluuiosa: ⁊ silr autūn' multiplicat: sic autūni i habētib' cholerā pleuresis. Secū3 formā vō aliā ab hac pleuresis moriūt in senib' ⁊ i egris ⁊ vēt mediāio. Et moriūt eti i mulierib' q̄ menstruū q̄ 9plones eax declināt ad humida. ē absq3 cholera. ⁊ q̄ accit pegnātib' ē prauosū ⁊ moriūt i pluribus nā si accidat iterū ppe debilitatē virtutū ipox i sputādo ⁊ mūdificādo. ⁊ pleuresis qdā q̄n assimilat apati q̄. Nā suspēsoria q̄ extēdūt ppe ē apa eax peruenit illō ad velamē ⁊ pāniculū ⁊ sētit i ipo dolor ⁊ puenit ad 9strictiones anhelit': q̄re necessariū est tibi vt cognoscas dr̄am inter ea duo3. ⁊ q̄n assimilat sirsan. Et pleuresis q̄ndoq3 ... [illegible]

ppter magnitudinem accidentium eius τ qñqȝ interfi-
cit pp sfocationē. τ qñqȝ terŝat cū pmutatiōe ad pipne
umoniā τ ptisis aut sincopā aut aliud ex eis q dicta sūt
Et sciās q pleureŝ qñ associat ei sputū sanguis ē sīlis
hydropisi cui associat febris. Indiget ergo pmū τ ē ple
uresi cura stiptica sputi sanguis ledēte fm pleuresiȝ. Si
cut fm idiget cura calefaciēte τ enceāte aut exiccāte eā
li fm hydropisiȝ τ dūecāte īfirmāte pp febrē. Et multo
teō ē cā pleureŝ τ pipneumonie assūptio ciboꝝ grossi
nutrimēti τ grossitiō nutrimēti sicut alcinabit ē expel-
lit ad peco ... τ lateris. Et cura qdē materie subti-
lis ē cū balneo τ exeūt ex eo vel ... velocit τ alie-
net inunctionē q fit fricādo cū oleo: qui ē attractiua. Et
qñqȝ excusaī p hoc a phlebotomia.

De signis pleuresis. C. ij.

Pleureŝ pure sigā sūt manifesta τ sunt febris ise-
pabilis pp vicinitatē cordis. Et fm est dolor
pūgitiu' sub costis ... ē pānicolo ... τ
multotiēs nō apparēs nisi apud āhelitū. τ qñqȝ ē cum
pūctura tāto: τ qñqȝ est pl'u. Et tāto qdē sigā multitu
dinē: τ pūctura fortitud nē i penetratiōe τ mordicatiōe.
Et itū ē pstrictio āhelit' pp coarctationē sc̄dm ab-
spāte τ putato τ frequētia ei'. Et qntū ē pulsus serri-
nus cui' qdē diuisio augmētaī τ egredit ab ordie ap
statū pp debilitate virtus τ multitudinē materie. Et
qntū ē tussis: q̄ qȝ n. accidit i pricipio hui' egritudinis
tussis sicca: veide cū sputo: τ qñqȝ est hoc tussis in prici-
pio rei cū sputo τ est laudabile valde. Et tussis qdē
nō accidit nisi ppterea q pulmo ledit ex vicinitate ...
pl' refudat ad ipm id qd refudat ex mā egritudinis: τ rei
diget sputo ei' ... tota τ refudet ... mun-
dicaī illud qd collectū erat. ¶ Et cū ea qdē q pura est
nō ē pulsus ... est pura ... multitudie arteriaꝝ.
¶ Ampli' qñ pleureŝ est sīlis ap̄ate epis pp tussim τ fe
brē τ pstrictionē āhelitus τ pp lesionē ... τ ex
pulsionē doloris ad pāniculū ... os vt distigual
int vtraqȝ. Et itē simulaī pipneumonie pp illud τ pro
pter sputū ... os vt distiguat iter ipam τ illā. Et iterum
vt iter ap̄a epis τ pleuresiȝ est: qñ pul ... ap̄ate epis
ē ondosus τ dolor ē grauatiu' nō pūgitiu': τ facies ē con
uersa ad citritatē mali: τ tussis ē absqȝ sputo: imo tussis
ē sicca tarda: Et qñqȝ denigraī ligua ei' pp citrinitatē: τ
vrina ē grossa hydropica: τ egestio ē epatica: τ sentitur
grauitas i latere dextro τ nō cōphendit ipm tact' cū dolo
re: Et qñqȝ ē i ap̄ate epis solo illo loco τ carnis recentis
pp debilitatē virtutis. Et qñ ap̄a est in gibbositate sentit i
carne pūn: Et si est cū cōuexitate vrget ab eo āhelit' mobe
diēs qñ significet rem grauē suspecta: Et cōstrictio āheli
tus i ap̄ate epis est similis i hoc is nō vehemens valde.
Pleuretici vo tussis est cū sputo τ dolor ei' ē pūgiti
uus τ ei' vrina est bene sic τ color ei' est optim' τ con-
strictio āhelitus ei' est vehemēs: τ ē pueniens ad additio
nem plurimā: Et vt ... ambo τ iter pipleumoniam
... ē qm pulsus pipleumonie ē ondosus τ dolor ei' ē grua
tiuus τ strictura āhelitus ei' est vehemēs τ āhelit' eius
est calefact' τ sigā alia: Et qñ cū pleuresi qñqȝ accidunt
accñtia sirsen bonitalie pmistio itellect' τ alienatio τ
frequētia āheli' τ tremor cordis τ sincopis τ q sūt mi-
nora illis τ putatio angustie τ multitudo rite τ vehemē
tia sitis τ alteratio coloris faciei ad colores diuersos τ
vehemētia febris τ vomit' cholē. Et cū i istis accñtib'
ē cōitas pectoris cū pncipalib' mēbris τ vicinitas eoꝝ
os vt distiguaī iter vtrasqȝ res i. sirsen τ birsen. ¶ Et vt a
igit ē q pmistio itellectus ac. idit in sirsen i pmis. Deide
vehemētia sūt i ipso reliq accidētia τ ē āhelitus ico sa-
nior: τ postponit corruptio anheli' a pmistiōe. τ sunt
cum eo accñtia ipsius ppa sic est rubedo oculorum τ
tractio eoꝝ ad supiora. In birsen vo postponit pmi
stio itellect': τ qñqȝ nō est nisi iuxta morticinio eius τ
icolumis. Vtqȝ in ipso pcedit alteratio āheli' τ a' mali-
tia τ ē in pncipio ... i mirac ad supiora ... ad
ap̄a τ dolor pūgitiuus. Et ... in hoc est q pulsus i
sirsen ē magnus declināo ad raritatē. Et i pleuresi ...
ad frequētiā vt succurraī putatē. Et pleureŝ qñ fuerit
minor vehemētiora sūt accñtia pdicta cū ea τ ...
gua cū ea τ exasperat. Mūi ergo augmētātur accñtia ...
do in facie τ oculis τ ... vehemēs τ corruptio
anhelitus τ pmistio itellectus τ sudor īferi': τ qñqȝ
ducit ad fluxū ventris malum.

De signis eius q est pura τ nō pura. C. iij.

Quā nō est pleureŝ pura sīmo est i pāniculo ...
lite costas τ lacerto extrīseco ... signa τ ...
lor i ea τ nocumētū ad termina ... ipsi
pāniculo extrīseco cōphendit tactus. Et qñqȝ ...
eius τ apparet visui τ qñqȝ rūpit ... τ ...
num. Et hec eruptio q qȝ sanā τ qñqȝ ... Et ...
... lacerto extrīseco est pulsatio. Ita ...
tractiōe aeris i lacerto dilatāte: τ ...
certo pstrigāte: Et iam ostēdim' qñ ...
duabus tunicis simul. s. itrinseca τ extrīseca ...
ē cōphendere hūc modū pleureŝ q nō est pura ...
qdē nō pura nō est dolor pūgitiu' τ ...
litas τ tussis τ ex ... pulsus τ ... ei' τ vehemē
tia febris τ accñtū eius qd est i pura: τ qñqȝ ...
... Et qñqȝ ē ... pp ap̄a i alijs locis a ...
cū alia sit sputū saniosum aut aliud τ nō est ...
qñ nō sunt illic dolor pūgitiuus τ pulsus ...
Et nō vera ... sub ... pectoris ... dolor. ...
pura q ē in velamie desiguidē est dolor ...
pectoris: τ ē pmistio rōnis ipsa τ sūt vehemētior ...
tia τ dolor τ difficultas anhelitus: τ nō est ...
bris τ velocitas sic i alijs. Immo qñqȝ postponit ...
quo putrefiat superfluitas τ fit fortis ... valde ...
niculo tegēte pec' dolor est vsqȝ ad ... Et ...
ficaī dolor pp diuersitatē tact' ... pāniculi ...
pp diuersitatē partiū i sensu τ nō ē ... pulsus ...
dolor declinans ad partes thoracis ...
mine distiguente. Et qñqȝ est pp ... apostema
strumētis mēbroꝝ carnosoꝝ que sunt i costis τ ...
eo multus timor.

De signis malis τ signis salutis. C. iiij.

Significat salutē ei' sputū facile ...
ē albū planū equale τ pulsus ... vehemēti
durities τ serenitas τ paucitas doloris τ ...
accñtia τ icolumitas sōni τ anhelitus τ recepti ...
q eger tollerat illud qd pati τ ... calidum ...
pore cū equitate τ paucitas sitis τ ... Et ...
τ vrina τ eqd fm dispōnē laudabilē τ digestio ...
gnū bonū i ipsa: sic ei' malitia ē signū malū valde. Et
malitia egestionis τ fetor ei' τ vehemētia ... ei' ...
gnū malū: τ eptio fluxus sanguis narium ...
nis vltimis i pleuresi. τ malū ē ... accñtia ...
nes ipsius vehemētia τ fortia τ sputi ... aut ...
nō ē digestū: aut rubeū pure: aut ...
additū viscositas ei' τ difficultas τ pstrictio τ ...
reliquos: vt que numerauimus ... bono. Et ...
lis ē vt in illis vrina ... nō equa τ ...
īflāmatione cōmissuraꝝ cerebri. Et ... malis
vt sit illic calor vehemēs ...
mitatibus τ dolor tendens ad posteriora τ ad ...
lonis quando eger dormit super latus ...
dit ei aut pleuritico diuersitas in ...

ep τ iam debilitatum est τ ē malū valde τ est in pncipio sit signū bonū cū non est reo iuuāo. Diuersitas aūt q̄ venit post illud τ nō remouent cū ea difficultas anhelitus τ cr.stina fortasse itersecit in q̄nto aut ante ipm. τ tremor q̄ cadit i thorace i. pleuresi multotiēs signat cōmixtionē rōnis cū cōtrarie vel amīs. τ qn̄q3 ſit ille motus et materie velamīnis. τ mot⁹ ei⁹ fm plurim i huiusmodi egritudie est motus ascēdēs. Et ex signis malis ē vt ꝓfunditur cruos respōdēs a pleuresi absq3 sedatōe febris τ nō sit sputū bonū. Nā illō signū mortē ꝑp illud qd̄ est i eo ꝓculdubio ō reddere materia ad ꝓfūdū. De signis vō bonis τ malis q̄ sunt post suppuratonē singulariter faciemus caplm. Et sciās q̄ pleuresi quā nō ē in ea sputū tūc est aut debilis valde aut mala fraudulēta. Nā aut nō ē cū ea multitudo materiei de q̄ sit cura τ dicet aut ē inobediēs ad sputū dūz maligna. Inquit Hip. multotiēs est sputū bonū facile τ sit anhelitus τ sunt illic alia signa mala mortalia .s. spēs i q̄ est dolor ad posteriora: τ est q̄si sit dorsum patiētis cū dorsū verberatū. τ ē vrina ei⁹ sanguinea saniosa: τ raro fit bea⁹ āmo morte inter q̄rtū τ. vij. τ raro ꝓtendit vsq3 ad xiiij. τ plurib⁹ qui ꝑtransit. vij. sanat. τ multotiēs apparent in humeris patiētis ipsaz rubedo τ calefit spatula ei⁹ τ nō pōt gerere. Si aūt calefiat venter ei⁹ τ egrediat ex eo aqua citrina morit nisi ꝑtransiat. vij. τ q̄ ad ipm festinat sputū plurium specierū τ diuersorū colorum: τ deinde vehemētior sit dolor morit i tertio. τ si nō sanat. τ spēs alia ē cū q̄ sentit pulsatio cruciās a furcul vsq3 ad crura τ ē i ipsa vrina descēsio q̄ nō est sedimē τ sputū τ est mortalis ꝑp declinatōem materiei ad caput. Si aūt ꝑtransit. vij. sanatur.

De signis bonorū eius. C. v.

Cum nō ē sputū aut adest sputū subtile aut parū q aut illud qd̄ notat saliua fm q̄ diximus sumendū ē i pncipio τ q̄n augmētant accntia τ augmētatur sputū τ icipit remoueri a subtilitate τ addit i spissitate τ similitate τ icipit remoueri a rubedie ad albedinē τ si ē mīs declinās ad citrinitatē τ est ꝓportōalis rubedini ē augmētū ampli⁹ q̄n eger expuit sputū facile maturū: fm q̄ dixim⁹ de maturitate τ ē plm τ dolor ē leuis tūc illud ē signū τ bona custōia maturatōis integre. Deinde q̄n sputū icipit minui cū sedātur illa aut illa facilitate τ cū ꝑuatōe doloris τ diminutōe accntiū tunc iam declinat. Cūq3 minuit sputum post remotionē illorū accidentiū cū tūc iam complectitur declinatio.

De signis spēcierū eius fm colō ipsius. C. vj.

Tres qb⁹ signat cū efficiēs pleuresis sunt sputū c τ color ei⁹ q̄ ē simplicis coloris aut ꝑmisti coloris τ ex loco doloris τ ex febre τ vehemētia ei⁹ τ ꝑpinquo ipi⁹ sputū n ipsū qd̄ ē rubeū signat sanguinē: τ q̄d est ad citrinitatē declinās signat cholerā: τ flauus signat aggregatōem illorū. τ q̄d ē ad albedinē declinās τ nō ē maturū signat phlegma. τ q̄d ē tendēs ad nigredinē τ plūbeitatē τ nō significat eorū⁹ ex fumo: aut silib⁹ illis signat melāam.

Eritq3 dolor i phlasica τ melācia fm plm ē descēdēs ad iferiora rēdēs. Et i aliis duob⁹ est ascēsus sublimat⁹. τ nāque si fuerit febris fortis vehemēs erit ex materia calida: τ si fuerit nō vehemēs erit ex materia declinās⁹ ad frigus q̄ncunq3 fuerit. Et q̄nq3 signat ꝑ ꝑpinquos significatione bonam.

De signis ꝑmutationis ei⁹. C. vij.

Quādo nō expuit sputū laudabile velox τ non q mūdificat i. xiiij. dieb⁹ tūc iam ꝑmutat ad collectionem τ signāt initiū ei⁹ i ascēsiōe vehemētia doloris τ difficultas anhelitus τ strictio ei⁹ τ duplicitas sui⁹ apud dilatationē cū ꝑuitate τ vehemētia febris τ anxietate ꝑfice τ siccitate tussis ꝑp viscositatē materiei τ spissitudinē velamīs τ debilitatē virtutis τ casus appe-

titus τ ꝑmissio rōnis τ vigilie τ grauitas q̄ sentit in loco illo. Et q̄n collectiones facit τ cōplet collectio quiescit dolor τ febris τ augmētat gran tas. Cūq3 rūpit accidit tremor diuersus τ dilatat pulsus cū diuersitate sui τ cadit virt⁹ τ debilitat anhelitus τ multotiēs accidit febris vehemēs ꝓpterea q̄ mā mordicat mēbra τ mordicat ipsa. Cūq3 rūpit deide non mūdificat a die rupture vsq3 ad. xl. dies ꝑducit ad ptisis. Et ruptura saniosi in die. vij. ē ex eis q̄ noiant i raro. Et plm ei⁹ post illud vsq3 ad. xx. τ. xl. τ. lx. Et q̄nto plus fuit accntia collectiōis vehemētiora erit eruptō velocior. Et q̄nto plus fuerit leuiora erit eruptō tardior. τ ꝓpe febris existēs ē fīma accntiū: τ q̄nq3 apparēt signa timorosa: τ ea i testificat⁹ eo signo nem laudabilē i sputo τ aliis tūc nihil timeas. q̄n corruptiua est cū collectiōis nō ꝑp cām aliā. Et cū pleuresi cui⁹ dolor nō quiescit ꝑ sputū neq3 minutiones neq3 p alia: tūc spera ex ea saniositatē aut mortē aut ipam sz relōe signōr. Et cū videris pulsus tēsionē vehemente fieri tūc illud idicabit mortē si virtus fuerit debil. Et si virtus fuerit fortis tūc ipsa ꝑmutabit ad ꝑipleumoniā τ empimā τ ptisim: τ ad sīmū q̄d illic ē signo virtutis τ icolumitatis: deide nō q̄escit dolor cū sputo aut solone ventris τ phlomia τ vapo: atōe tūc ipsa ē mag declinās ad empima. Sed si nō fuerit signis icolumitatis fortidis virtutis τ firmidis appent⁹ τ aliorū tūc illud signabit q̄ est mortalis τ idicabit sincopi ꝑpter q̄ntis appetit⁹ cadat sz plm apd rupturā. Et rubedo maxillarū ibar: ē ꝑp illud qd̄ ad eas ascēdit ex vapore τ calefiūt digiti ꝑp illud ēt. Et q̄n rumpit ad amplitudinē pectoris facit mediarī alleuiatione aliqb⁹ dieb⁹: deide mollifica dispōnes ei⁹. Cū ergo rumpit video pulsum fm q̄ idicauimus iam debilitatū τ tardatum τ rarificatū ꝑp resolutionē virtutis cū euacuatōe τ extictione caliditatis inate τ accidit etiam sicut diximus tremor quem sequit febris causa mordicationis humorū. Si ergo fuerit materia appositōis plurima τ virtus debilis ꝑducit ad ꝑunicē: τ sciās q̄ q̄n virt⁹ est debilis τ tensio τ frequētia vehemētiores fiunt tunc illud sicut scivisti portendit sincopim. Et si est frequētia minor illa τ minor ea quā fecit ipsa pleuresi tūc quādoq3 indicat subet τ spasmū aut tarditatē maturatōis.

Et subet qdē nō accidit nisi ꝓpterea q̄ cerebrū recipit vapores humidos q̄ sunt ꝓculdubio non cum acuitate illa neq3 frequentia pulsus in ea est valde. Et cerebrum qdem recipit eos propter debilitatē suam ab expulsiōe eorum inueniuis. Et signat tarditatem suppurationis ꝓpter grossitudinem materiei τ quando ipsa nō ꝑmutatur tunc cerebrum τ nerui fortes nō recipiunt ipsam.

Et quando q̄ndicat spasmū τ illud q̄n constrictio anhelitus vehementer fit fortis τ febris non est fortior: τ quando vides egritudinē iam sedatā paruum τ occultatā τ non est illic sputū tūc fortasse minuitur materia cum vrina: aut cū egestione: aut apperitione solutionis ventris cholerice subtilis: aut apperitione vrine grosse. Si aūt illud non fuerit tūc apparebit exitura. Nam si videris tensionē ad mirac τ hypocondria τ cutem τ grauitatem indicabit illud exitura apud inguina τ crura. Declinatio eius ad ambo crura est vehemens significatio ad icolumitatē. τ in huiusmodi qdē precepit. Hip. solutionem ventris fieri cum elleboro. Quod si videris cum hoc difficultatem anhelitus τ constrictionē pectoris τ soda τ grauitatē in furcula τ mammillis τ brachio τ caliditatem ad superiora portendet illud declinationem materiei ad partes aurium τ capitis. Et si fuerit dispositio hec τ non apparuerit aposta neq3 exitura in his partibus tūc materia declinabit ad cerebrū ipsum τ interficiat plm in scdo τ tertio.

Sermo aggregatus ex sputo. C.viii.

Laudabilius sputi & qd est facilius & velocius & plus & magis maturum qd est album planus equale in quo nõ est viscositas: imo est equalis substantie. Aut qd e ppinquius huic maturatõi & cũ quo nõ est pmixtio illectus & nõ fuerit ante ipm vigilicaut accidẽs aliud malũ. & sequitur sputum illud qd est decliue i punis decl' ad rubedinẽ & decliue ad citrinitatẽ & post illõ ad spumosum. Et spumositas quidẽ cũ est vel sit ros parua humoris subtilis cui admiscet aer plurimus & sit ei' ppulsio vehemẽs valde q̃uis spumosũ nõ sit illius bonitatis. Immo est decliue ad malitiã. ¶ Et deterius eo in pncipio est rubeum purũ & citrinũ purum igneũ. & ex malis valde est albũ viscosum rotũdũ. & deterius oius est nigrum & ppe illud qd est fetidum ex eo & citrinum ẽ melius nigro & grosso sedato vel rotũdo & rotundũ est melius nõ rotundo. Et si fuerit malum tunc erit significatio grossitudis materiei & oĩs caliditatis & significat cum lõgitudie egritudis qd pueniatur ad ptisim. & rubeum est melius citrino: qm sanguis nãlis ipse & pbla eq̃ les sunt lauis nõ lacerãs q̃s cholera adustina corrosiua. & viride significat pgelationẽ & adustionẽ vehemẽtẽ & nõ remouet iudiciũ maturie sputi i subã sua facilitas exitus eius & fetidum quidem est malũ. Et expuere huiusmodi mala est ppter multitudinẽ nõ ppter maturationem. & omne sputum cũ quo nõ gestat nocumentum ẽ non bonum. ¶ Et ex pluctudie quidẽ eoꝝ est vt nominẽt pax cui nihil extraneũ admiscet maturũ: aut nihil sanguis: aut nihil cholere: aut melle salinã & nõ nominãt ipsum sputum. & huiusmodi qd piniarat & nõ pmiscet ei aliqd neqꝫ accidit ei dispositio q̃ significet q' humor est habilẽ maturationẽ tunc significat lõgitudinẽ egritudis, & quãdo est cũ pnuatõe maturatõis malum sigt pernitiẽ. Et ad vltimũ sputũ sigt suo colore & significat subã sua ex grossitudie & subtilitate sua & significat sua figura i rotũditate sua & nõ rotunditate sua & significat sua q̃titate i multitudie & paucitate sua. Et sputũ quidẽ salsum sigt catarrum corrosiuũ & sputum humoris grossissimo putrio q̃nqꝫ sit nõ ppter causam vlceris pulmonis: imo ppter cãm humiditatum pectoralium obstantium i corporib' eorum q ptransiẽt. xxx. vsqꝫ ad. xl. & remittuñt exercitium: q̃re aggregant i spatio pectoris & pcedant & accidat eis hydropisi i spatio. xl. dierum vsqꝫ ad lx. & non ẽ in ea plurimum mali.

De crisibus pleureš. C.ix.

Quando sputũ i die pmo aliqd subtile nõ maturum tunc sperat vt maturet i q̃rto & descẽdat in. vij. Si autẽ nõ maturat vsqꝫ ad q̃rtũ: aut initium sputi nõ est ex die pmo tunc cris ei' erit i. xj. aut. xiiij. Si autem nõ expuerint post q̃rtum: deinde expuit & i ipso est maturitas aliqua tunc res est media: & si nõ est i ipso maturitas tunc egritudo plongat cum sidutia: & ppter q̃m sunt illic signa bona virtutis & appetitus & etatis. & quãdo nõ sputi vsqꝫ ad septimum aut expuit sputum mundũ sine maturatiõe penitus. Immo non est nisi humor pur': tunc si inueneris virtutẽ debilem scias q' nõ maturabitur nisi post tempus: tunc si ipse deficit ante illud egritudo nõ ptransibit. xiiij. ergo nõ ptransibit. Et q̃nqꝫ interficit ante ipsum qñ crisis eoꝝ que sunt huiusmodi ẽ vsqꝫ ad. xi. aut lx. & nature debilis icolumitas nõ ptenditur vsqꝫ ad illam horã. Quod si virtutẽ inueneris fortem & videris eos desideria equalia laudabilia & videris sõnum & anhelitum secundum q' oꝫ & videris vrinã maturam bonã sperabis q' ptranseat. xiiij. deinde morial secũdum plurimũ post ipsum. Et totũ hoc cum materia q̃ egritudinẽ facit fuerit acuta & prius lõgior crisis eius q̃

facilis est est. xiiij. dies & q̃nqꝫ extendit vsqꝫ ad. xx. & est quidem dicit q' q̃nqꝫ mũdificat cum sputo vsqꝫ ad. xx. dierum aut inuenit cum eo crisis in integrum. Similiter sciamus q' sputum simplex qd est vel saliua significat longitudine egritudis. Et q̃nqꝫ pungit & sperel crisis in bonũ & accidat significatio que ponat ipsam ppinquiorẽ: aut significatio que ponat ipsam longinquiorem. Sed sputum & dispositio eius significant q' crisis erit i. xiiij. & apparet post. vij. sputũ nigrum: & ppe i die malo sicut octauo. Ipsum namqꝫ sigt q' crisis mala pcedet: & si apparet in eo eius significatio bona significatio maturationẽ laudabilem significabit q' crisis mala postponetur & bona succedet.

De peripneumonia. C.x.

Peripneumonia est apa calidum in pulmone: & ipsa q̃nqꝫ accidit incipiẽdo: & q̃nqꝫ sequitur catarrum descẽdentẽ ad pulmonẽ: aut pleuresim solutam ad pulmonẽ: aut pleuresim pcursam ad ppinquitatem & huiusmodi icterici vsqꝫ ad. vij. ¶ Et natura cõuertetur ad expuendã materiam: tunc ipsa suppõsitione facit cadere in ptisim. ¶ Et peripneumonia quidem fit ab omni humore. Vel q' plurimũ eius sit a phlegmate: et in hoc raro raro pueniet humor subtilis sicut plus pleuresis est cholericũ e contrario huiusmodi intentio q̃m membrum ẽ panniculosum spissum strictum in qd raro penetrat nisi subtilis acutus: & q̃nqꝫ fit ex sanguine. Et q̃nqꝫ fit ex genere cholere rubee & est interfectiua secundum plurimum sua acuitate: & q' vicina est cordi & q' pati membrum ab eo qd bibitur & quod loco emplastri supponitur. Illud. n. qd bibitur nõ puenit ad ipsum nisi cõminute virtute insanationis sine illud qd ei opponitur. Similiter qd ex eo emplastri supponitur non pueniet ad ipsum istinationem equalem ei. ¶ Et peripneumonia quidem q̃nqꝫ curatur cum resolutione & q̃nqꝫ puertitur ad empiema q̃ indurat & quãdoqꝫ pmutatur ad cõtritiõe & quãdoqꝫ pmutatur ad karabitus & est malum. & quãdoqꝫ pmutatur ad pleuresim & est hoc paꝝ & rarum. Et q̃nqꝫ facit succedere suppositionem sicut pcedit: est in pleuresi et plus eoꝝ que succedunt ei. Et fluxus sanguinis narium nõ cõfert in peripneumonia sicut pfert in pleuresi ppter uersitatem duaꝝ materieꝝ. Et qm attractio pulmonis longinquior est qꝫ sit velaminis & panniculi pectoris & lacertorum eius.

De signis peripneumonie. C.xi.

Signa peripneumonie omnia sunt febris acuta: & causa est apa calidũ in visceribus: & constrictio anhelitus vehemens sicut pleuresis accidit anhelanti ppter spissitudinem & q' ipsum coartat & nos quãditas in ipso vehementi & grauitas ppter multitudinem materiei in mẽbro nõ sensibilis substantie & sensibile ppter panniculum in quo inuoluitur & extenditur in pectore ppter illud & dolor sensus ex pectore & ex planis ad partes thoracis & dorsum. Et q̃nqꝫ sentit dolorem inter duas spatulas. Et q̃nqꝫ sentitur pulsatio sub spatula clauicula & mamillis: aut pruinus est aut apud tussim vel iacet vt dormiat nisi sup collũ sed sup latus pleurit.

Et peripneumonici quidem lingua rubescit prius: deinde nigrescit & est lingua eius ita q' adheret ei manus quãdo tangit eam cũ grossitudie. Et q̃nqꝫ cõmunicat i extensione & repletione faciei totius & apparent in ea q̃ maxillis rubedo & inflatio ppter illud qd ascendit eas ex vapore ppter eam nõ fiatur eam & ruborem & nõ sunt sicut sunt in cute sua. Et quãdoqꝫ vehemens sit rubedo a deo donec similetur tinctio. Et quãdoqꝫ sentitur ascensio vaporis quasi esset igne subito suspensus, & apparent inflatio vehemens & anhelitus

sitas velox propter febris magnitudinem et nocumentum eius et inflatio oculorum et grauitas motus eorum et repletio venarum eorum et grauitas palpebrarum. Et causa in eo etiam est vapor et apparet in cornea similitudo apostemationis et in pupilla similitudo extitus cum impinguatione et unctuositate et ingrossatur collum. Et quandoque aduenit suber propter multitudinem vaporis humidi. Et quandoque est cum ea frigus extremitatum. Pulsus autem est vndosus lenis: quoniam apostema est in membro leni et materia est humida. Et vndosus quidem diuersus est procul dubio in dilatatione vna. Et quandoque illud est secundum dilatationes plurimas. Et quandoque accidit in dilatationibus plurimis vicissitudo. Et quandoque accidit in eo cadens in medio: et eius pulsus secundum plurimum est magnus propter vehementiam necessitatis et lenitatem instrumenti nisi debilitetur virtus valde. Frequentia vero vehemens fit et minoratur secundum febrem et necessitatem et secundum quod virtus sufficit ad magnitudinem aut deficit ab ea. ¶ Et Hip. quidem dixit quod quando eis accidit exitura apud mamillas et ea que sequitur eas et aperiuntur fistule eis adiuit et illud est nocte cause. Et similiter quando accidit exitura et exiture sunt signa laudabilia: et quando permutatur ad pleuresim raro alleuiatur constrictio et anhelitus et ad eam punctio: et sputa eorum sunt etiam tunc secundum colores sanies coloribus pleuresis et plurimum eorum est phlegmaticum. Cum peripneumonia autem que est ex genere cholere rubee aut trahit ad choleram rubeam fit constrictio anhelitus et grauitas sentitur in pectore minus. Sed inflammatio est in vltimo vehementie. Et signa permutationis eius ad empima proxima sunt signis pleuresis in huiusmodi: et sunt vt febris non minoratur neque dolor: et neque videatur diminutio de qua sit euacuatio in sputo: aut vrina grossa habente sedimen: aut egestionum. Si autem videris egrum cum istis signis in colorum fortem tunc ipsa conuertitur ad empima: aut ad exituram: aut superius aut inferius: secundum signa predicta in pleuresi. Et si illic non fuerit virtus et incolumitas tunc time mortem. Et qui fit saliuosum dulce iam tunc fit empima et si mundificatur in .xl. diebus est bonum. Et si non prolongatur tempus et quando prolongatur tempus cum peripneumonia facit incurrere egrum inflammationem pectoris propter debilitatem nutritiue proprie in extremitatibus. ¶ Et qui declinat materia ad vesicam facit sanitatem necessario.

De apostemate duro in pulmone. C. xii.

Quandoque accidit in pulmone apostema durum et significat ipsum constrictio anhelitus cum hoc quod ipsum augmentatur cum diebus et est cum grauitate et paruitate spani et vehementi siccitate tussis et frequentia eius: et quandoque alleuiatur in quibusdam horis cum paruitate caloris in pectore.

De apostemate molli in pulmone. C. xiii.

Quandoque accidit in pulmone apostema molle. Et significat ipsum constrictio anhelitus cum saliua plurima et humiditate in pectore absque caliditate plurima et in facie non est rubedo: immo plumbeitas.

De bothor in pulmone. C. xiiii.

Quandoque accidit in pulmone bothor et signa earum sunt vt grauitas sentiatur et constrictio anhelitus cum velocitate et frequentia et caliditas in pectore et inflatio absque febre communi.

De aggregatione aque in pulmone. C. xv.

Quandoque aggregatur in pulmone aquositas et significat in ipsa commotio de latere ad latus et febris lenis et apostema extremitatum et malitia anhelitus et sputum subtile aquosum et dispositio que est sicut dispositio hydropisis.

De apostematibus aut vulneribus accidentibus carne pulmonis. C. xvi.

Signa illius sunt febris debilis et pulsatio in medio dorsi et dolor. Caro enim non est sicut pulmo in hoc quod ipse non sentit. Ergo est dolor leuis et accidit cum hac paruitas in corpore et raucedo vocis: et si vlceratur erit oris eius odor fetidus et sputum paucum.

De pure et sanie que est empima. C. xvii.

Vs in locutione medicorum venit super duas intentiones quarum vna est vsitata in omni loco quod apostema colligit saniem et est collectio saniei apostematis. Et secunda est qua vtuntur proprie in egritudinibus pectoris et volunt per illud repletionem spatii quod est inter pectus et pulmonem ex pure erumpente ad ipsum aut in ambobus lateribus simul: aut in latere vno. Et cause huiusmodi repletionis: aut sunt ex arteria effundente materiam subito: aut vlcera in pulmone ex quibus currit sanies et humor et fit empima post .xx. dies secundum plurimum deinde expulsis: aut eruptio apostematis in partibus pectoris et est plurimum. Et est illud aut sanies matura: aut res que est sicut fex. ¶ Et dispositiones illius sunt quatuor: aut enim prouocat multitudinem et interficit et apparitio illius est vt incipiat anhelitus eius constringi et si expuit aut putrefit pulmo et facit cadere in ptisim: aut mundificatur cum sputo succurrente facile: aut mundificatur cum expulsione ex via vene magne et arterie magne ad vesicam cum vrina grossa. Et est cursus eius primo ex vena ad epar: deinde ad renes: et quandoque ad intestina cum egestione et sunt ambe laudabiles et iam preteriit a nobis in rememoratione saniei eruptionis et cognitio illius est secundum fortitudinem signorum et etatis et temporis et complexionis. ¶ Et decrepiti quidem moriuntur ex empimate plus quam iuuenes propter debilitatem partium contradictionis ipsorum. Et iuuenes moriuntur in doloribus plus quam decrepiti propter vehementiam sensuum eorum.

Et nos iam diximus signa empimatis in capitulo signorum permutationis pleuresis et similiter signorum eruptionis. Signa autem repletionis spatii pectoris et puris sunt grauitas et tussis sicca cum paruitate anhelitus et dolor. Et quandoque est in pluribus eorum tussis humida faciens imaginari lenitatem cum sputo et est eorum anhelitus consequens. Et propter hoc est in eorum dolor: et frequenter sunt nares ipsorum ad coarctandum apud anhelitum et comitatur febris mixta ducens ad hydropisim. ¶ Signa autem loci in quo est sanies cognoscuntur vt dormiat eger quandoque super latus vnum et quandoque super latus aliud: et tunc latus super quod pendet grauitas coarctatur: est latus oppositum loco saniei et commotio eius et sonitus eius qui in commotione auditur. Et hominum sunt quidam qui ponunt super pectus et latera eius filum lineum infusum in luto rubeo dissoluto in aqua et considerant locum qui prius exiccatur: quia ipse est locus puris. ¶ Signa autem eruptionis incolumis sunt vt succedant rupture sedatio febris et augmentum appetitus et facilitas sputi et anhelitus: aut exeuntem eius ex exitura in latere et partibus eius quando fiunt fistule: et similiter illa que est ex eis media. Nam egreditur ex eis sanies alba munda. ¶ Signa vero mala sunt vt appareant signa suffocationis: aut sincopis: aut sputi mali: aut ptisis. Et quando coquitur aut prefocatur egreditur sanies cenosa fetida. ¶ Signa autem differentie inter saniem et inter phlegma in sputo sunt descensus saniei sputi in aqua et fetor ipsius super ignem. Et phlegma natat in aqua non fetens super ignem quia sanies quandoque expuitur in egritudine que non est ptisis secundum quod ostendimus in loco precedente. Et quidam expuunt cum sputo pus plurimum valde. Et ego iam vidi qui expuit in hora vna circiter duas eminas paruas: aut eminam magnam vnam: et plus medietate emine. Et. G.

testificat q̃ quedam ẽpicus expuebat omni die circiter .l. ʒ. ⁊ sunt fere .ix. cotile. Et iam feci te scire differentiam inter saniem ⁊ inter humiditates. Nam sanies discerni solet apud sputũ. Et quũ proĳcitur super ignem ⁊ submergitur ⁊ non natat. Signa vero permutationis empimatis ad ptisim sunt plumbeitas coloris ⁊ tensio ambarũ laterũ ⁊ colli ⁊ calefactio digitorũ ⁊ eiusmodi que non separat eam in illo cuiˀ extrema infrigidant ꝯsueuerũt in febribˀ. Et febris que addit in nocte propter cibũ ⁊ caritas vngiũ pp̃ter dissolutionẽ carnium sub eis ⁊ impinguatio oculorũ cũ declinatione ad albedinẽ ⁊ cinnitatem ⁊ signa alia q̃ dicta sunt in capitulo ptisis.

De vlceribus pectoris ⁊ pulmonis ⁊ ex eis est ptisis. C. xvii.

b Et vlcera aut sunt in pectore aut i velamine: aut sunt in pulmone ⁊ est diuisio postrema ⁊ ẽ ptisis: aut sunt in canna ⁊ iam diximus ea. ¶ Et magis sana horũ vlcerũ sunt vlcera pectoris. Et illud ideo q̃ntam vene pectoris sunt minores ⁊ partes pectoris sunt duriores: ergo non magnificat in ipso malitia: ⁊ quia virˀ nõ remanet in circuitu euitũ ad spatiũ pectoris ⁊ nõ est ita dispositio pulmonis: ⁊ quia motus eiˀ non est fortiter sensibilis sicut motus pulmonis: ⁊ ipsius fortasse est quietus: ⁊ quia ipsum carnosũ est: ⁊ carnosũ est magis susceptibile consolidationis. ¶ Et multotiens accidit pp̃ter vlcera pectoris facta a vulneribˀ putrefactiuis vt corrumpat ossa ita vt indigeant sectione eiˀ qḋ putrefactũ est in eis vt saluet illud qḋ vicinat eis. Et q̃nq; peruenit putrefactio ad illud qḋ sequit ipsum in particulo. ¶ Illa aũt vlcera velaminis q̃ penetrant non consolidant. ⁊ non penetrantia: aut cadunt in partibˀ neruosis ⁊ non consolidant: aut cadũt in partibˀ carnosis ⁊ consolidant si curant eis in principio ⁊ non demũ aut apostemant. Nã quũ apostemant ⁊ chronica fiũt non sanant. ¶ In vlceribˀ aũt pulmonis diuersificati sũt medici in hoc q̃ ipsa sanant. Dicunt enim quidam q̃ non sanant omnino: quia consolidatio indiget quiete ⁊ illic non est quies. Sed G. diuersificat ab eis ⁊ existimauit q̃ solus motˀ non prohibet consolidationem nisi adiũgant sibi reliqua prohibentia. Et significatio illˀ est q̃ velamen etiam mouet: ⁊ q̃nq; sanant vlcera eius. Sed Galieni ipsius sermo in vlceribus pulmonis est q̃ si accedant a solutione singularis si ab apostemateq; corrosione humoris corrosiui immo propter egritudinẽ aliam tunc quum permanent vlcera ⁊ nõ sũt adhuc saniosa neq; apostemant recipiunt sanitatẽ. Et similiter illa que sunt ex vlceribˀ in quibˀ aduenit sputum ⁊ non sunt saniosa. Sed que sunt ab apostemate aut corrosione non recipiunt sanitatem: quũ vlcus saniosum tunc non est possibile vt sanet nisi cũ mũdificatione saniei: ⁊ illud sit cum tussi: ⁊ tussis augmẽtũ efficit in dilatatione vlceris ⁊ disruptione eius: ⁊ commotio facta in ea addit in dolorẽ ⁊ dolor addit in attractione materiei ad partem. Et medicine exiccatiue sunt prohibentes sputũ ⁊ mũdificatiue sunt lenificantes vlcus. Et sacta ab humore corrosiuo nõ sanat absq; rectificatione eiˀ: ⁊ illud non peruenit nisi in spatio in cuiˀ simili oportet aut vlcus vlcerei ⁊ fiat fistula q̃ non consolidat omnino aut dilatet adeo donec corrodat totũ corpus pulmonis. Et in factis post apostema q̃nq; aggregant iste intentiones. Et ex adiuuantibˀ ad prauitatem consolidationis est motˀ ⁊ etiã essentia venarũ que sunt in pulmone magnarũ amplarũ durarũ. Illud nãq; est ex eis que difficilẽ faciunt consolidationem rupture. Et iterũ longitudo spatii inter introitũ medicine bibite ⁊ inter pulmonem: ⁊ necessitas debilitatis virtutis eiˀ ad hoc vt perueniant iste medicine ad vlcus sunt ex adiuuantibˀ ad hoc. Et

medicine frigide sunt tarde nõ penetrantes. Et que sunt calide addunt in febre que comitatur vlcera pulmonis. Et exiccatiue sũt nocentes ubi que comitant ea. Et [illegible] mectatiue prohibent cõsolidationem vlcerũ. Nam [illegible] cerum omniũ est exiccatio ⁊ pp̃ter huiusmodi vlcerum ad q̃ venit humiditates desuper ⁊ desubˀ. Et [illegible] dem infirmitas recipit oẽm curam quũ est in [illegible] sup pãniculum tegentẽ cãnam interius ⁊ [illegible] na pulmonis carnosa nõ est facile susceptiua [illegible] ribˀ vero ipsa non recipit. Et homines magis [illegible] biles cure ptisis sunt iuuenes. Et vlcera pulmonis [illegible] gis salua sunt illa q̃ sunt ex genere cause q̃ [illegible] causa in complexione ⁊ ipso humore q̃ [illegible] impetigĩnosum. Et q̃nq; accidit ptisico vt [illegible] eo ptisis producens cũ spatio temporis: ⁊ [illegible] datur a iuuentute vsq; ad senectutem. Et ego [illegible] berem vixisse in ptisi circiter .xx. annos [illegible] ¶ Et habentes vlcera pulmonis sudant valde [illegible] no. Et quando est ptisis est occultũ [illegible] tente eam introitˀ autũni super ipsum. ¶ Et [illegible] ptisis q̃nq; cõceditur alie egritudini [illegible] bris. Sed pulmo est susceptibilis humorum [illegible] sos ex catarro q̃ effũdunt ad ipsum semp ⁊ [illegible] tus eius: ⁊ pp̃ter patientes cadunt in [illegible] tus ⁊ tussim frequentem que perducit ad debilitatẽ virtutis eorũ ⁊ corporũ ⁊ sunt vere prodentes [illegible] communiter si fuerint motus paruis [illegible] secat curis eorũ aliquid cure [illegible]eorũ.

De causis vlcerũ pulmonis. C. xx.

c Cause vlcerũ pulmonis sunt catarrus [illegible] tus corrosiuus aut putrefactiuus pp̃ter [illegible] cinitatem cũ qua pulmo nõ sanat vlcus [illegible] turbant sanies huiusmodi generis [illegible] nem ex mẽbro alio ⁊ antecessio peripneumonie [illegible] cõputruit ⁊ iam vlcerata est: aut saniosa [illegible] pter aut aliqua causa q̃ spuit sanguinis [illegible] eius venam: aut incidens eam: aut scindens [illegible] causa intrinseca sicut ebullitio sanguinis aut [illegible] que dicta sunt siue extrinseca sicut casus aut percussio [illegible] q̃nq; sunt ex causis eorũ putrefactio ⁊ corrosio [illegible] substantia ipsius pulmonis sicut accidit membris. ¶ Et q̃nq; multiplicat ptisis quando estas borealis [illegible] cedit autũnus pluuiosus.

De preparatis ad ptisim in figura ⁊ forma [illegible] ⁊ regione ⁊ complexione. C. xx.

i Sũt sunt alati habentes pectus strictum [illegible] tes spatulas nudas carne ⁊ pp̃ter [illegible] bentes spatulas declines ad anteriora [illegible] do ⁊ quasi vtrisq; eorũ sunt due ale ⁊ [illegible] sunt absisse ab adiutoris ⁊ ante ⁊ retro ⁊ habentes colla longa ⁊ inclinata ea ad anteriora. Et [illegible] guttura ipsorũ ⁊ eminent. Et in pectoribˀ [illegible] que sequunt ea multiplicant ventositates [illegible] eis pp̃ter debilitatem pectorũ eorũ. Si autem cum hoc est debilitas cerebri eorum recipientum superfluitates: ⁊ cum hoc nõ digeritur cibus [illegible] neo ⁊ pp̃ter si fuerint humores eorũ cholerici. ¶ Et [illegible] me quidem susceptibiles ptisis velociter [illegible] predicta sunt leues albe declinãtes ad [illegible] etiam corpora dura spissa pp̃ter illud quod [illegible] de eruptione venarum. ¶ Et complexio [illegible] luis est eiˀ cuius complexio est frigidior. Et [illegible] multiplicat ptisis est illa que est inter [illegible] annum vsq; ad annum .xxx. annorũ. ¶ Et [illegible] ne frigida est plus pp̃ter illud qḋ accidit [illegible] ra venarum ⁊ sputo sanguinis plurimo. Et [illegible]

quo multiplicatur illud est utilius.

De rebus a quibus oportet ut isti custodiantur. C. xxi.

Oportet ut isti custodiantur ab omnibus cibis et medicinis acutis mordicativis et omnibus que extendunt membra pectoris ex clamore aut rixa: aut saltu.

De signis ptisis. C. xxii.

Unde ut consideret sputum sanies cum signis saniei secundum quod exposuimus in forma sua et colore et in spissatione et in aliis. Et febris minuta inseparabilis propter vicinitatem cordis cum loco egritudinis que fit vehementior cum cibo et nocte secundum partem qua fit vehementior febris ethica propter humectationem corporis ex cibo secundum quod dicemus in loco suo quamuis quandoque descendant cum ethica in ipso febres alie. Tertiana et quartana et quintana: et deterior earum est quintana: deinde media est tertiana: deinde quotidiana. Et quando accidit ptisis apparent etiam significationes quas numeravimus in fine capituli empimatis et superfluunt vene eorum omni hora: et virtutes eorum debilitantur a retentione nutrimenti et regimine suo et caliditas resolvit et liquefacit. Si autem in sputo sunt cruste et non remanet dubietas et proprie quando cause precedentes ad ptisim predicte iam precesserunt. Nam quasi corpus incipit arefieri et extremitates incurvari et capilli cadere propter privationem nutrimenti et corruptionem superfluitatum tunc iam vera est. Et quandoque plumbinus fit color in principio. Verum ipse rubescit quando ascendunt vapores et extenduntur collum et duo cornua frontis et proprie quando constringuntur et inflantur extremitates eorum et proprie pedes eorum in fine dierum. Et apostematur propter corruptionem humorum et mortificationem innati caloris extremitatum propter ariditatem complexionis. Et illi quidem ptisici quorum causa est humor corrosivus expuunt salivam que habet saporem aque marine salsum valde. Et pulsus eorum est frequens equalis cum velocitate parvus. Et quandoque accidit ei inclinatio ad ambo latera. Deinde accidit post illud in ventre rugitus et trahuntur hypocondria ad superiora et vehementius fit tussis et destruitur appetitus cibi propter debilitatem virtutis naturalis. Et quandoque fluit venter eius propter [illegible] virtutis: et quandoque expuit anulos et corpora venarum ad illud quando appropinquat mors. Et illud quod expuit de venis si est magnum est ex pulmone: et si est parvum est ex canna et multotiens expuit lapillos et expuit anulos ex canna et non est ex hoc etiam nisi ex ulcere magis [illegible] eius ingrossatur sputum et saliva deinde iterum [illegible] propter debilitatem virtutis. Et quandoque subito moriuntur: et quandoque non postponitur huiusmodi dispositio immo cadit in principio quasi ptisis est ex generatione facta ex materiis grossis que non digeruntur: et quando intersecatur sputum in fine ptisis tunc quandoque non addit super quartum diem. Et quandoque est intersectio sputi propter debilitatem virtutis et tunc forsitan constringitur anhelitus eorum usquequo fiat quasi non sensibilis. Et multotiens quidem tussis in eis fit vehemens et perducit ad sputum sanguinis continuum: et si curetur tussis eorum cum prohibitivis sputi moriuntur cum leniter advenient eis. Si autem dimittantur tussire moriuntur spuendo sanguinem. Et ex veloci morte est quod qui habet ptisim et apparet super spatulas eius granum sicut faba moritur post quinquaginta duos dies.

Tractatus quintus de principiis operationis.

De cura communi apostematum partium pectoris et pulmonis. C. i.

De rebus communibus est phlebotomia. Sed in principio ex latere diverso et magis sit una de saphena opposita in longitudine: et post ipsam de basilica opposita in latitudine. Et post ipsam de nigra opposita in latitudine. Si autem non apparet: tunc non oportet ut dimittatur phlebotomia cephalice quamuis sit eius iuvamentum minus et tardius. Deinde post aliquot dies ex latere conveniente in latitudine. Et quandoque ponuntur ventose super pectus cum scarificatione etiam ita ut attrahat materiam ad exteriora et minoretur et proprie cum premissa fuerit phlebotomia. Inquit G. si febris fuerit vehemens valde tunc time solutivum et non communis phlebotomia. In ipsa namque non timor: aut timor eius est minor. In solutivo est timor magnus. Ipsum enim quandoque movet et quandoque non solvit: et quandoque in nocte superfluit. Et oportet quidem ne narcotica eis approximes inquantum potes. Ipsa enim prohibent maturationem et sputum. Cibi autem sunt aqua ordei et aqua tritici et aqua decoctionis malvarum: et blitorum aut molochie et cucurbite et aqua fabarum et alkesmes quando non fuerit caliditas superflua et passe in posterius proprie.

Et ex eis que cursu medicinarum procedunt sunt omnia que mundificant et removent asperitatem et leniunt in gradu primo sicut aqua iuiubarum et viole et papaveris et radix liquiritie et medulla citruli et cucumeris et alia et semen endivie et lactuce: et quandoque ponuntur in eo mucilago seminis cydoniorum et gummi et dragaganti et semen papaveris: et hec omnia ante eruptionem. Et melius abstergentium mundificantium est aqua mellis si non est apostema in reliquis visceribus. Si autem fuerit apostema oportet ut administretur postquam sit sicut aqua cum multa commixtione. Sed iulep et aqua zuccari sunt convenientiores ex: et postea aqua ordei. Et post ipsam vinum dulce: et est melius vinum habentibus hanc egritudinem et proprie illud quod est album: nam illud est magis aptum non ad expuendum. Verumtamen non oportet ut bibatur in pleuresi et in peripneumonia nisi post maturationem quamuis secundum quod dicit sit calefaciens et faciens sitim quod utrisque iam succurritur. Et non oportet ut in potu sumatur illud sine cuius expulsione [illegible] est infirmus. Et post vinum dulce est vinum aquosum et ipsum est conferentius virtutem plusquam aqua et in potu ipso sunt inceso et inebriatio. Potus autem oxymellis facti ex melle et zuccaro et pauco aceto quod miscetur cum aqua est aggregans duas intentiones: scilicet incisionis et mundificationis. Nam si valde acetosum est tunc ipsum aut facit multum spuere: aut infrigidat et inviscat valde et fit adeo malignum donec illud quod incidit quandoque indiget [illegible] fortiori ad hoc ut expuatur. Si acetositas necessaria fuerit tunc oportebit ut ponatur tepidum aut misceatur cum aqua calida paulatim. Et illo vero quod temperatum habet acetositatem securatur hec malitia et est prohibens nocumentum dulcedinis et sitis et ebullitionem cholere rubee et eius generationem. Et aqua mellis est magis utilis in humectando: et aqua ordei in confortando: et quandoque est necessarium in equatione nature tribuitur acetosa cum oleo amygdalino. Aqua vero que eis in potu tribuitur in hyeme quidem sit aqua calida et aqua zuccari et aqua mellis [illegible] et in estate aqua temperata et interdicatur eis aqua frigida. Quod si tussis vehemens fiat detur eis in potu parum ex ea commixta cum iulep et oxymelle infrigidatis. Nam oxymel facit eam penetrare velociter et expellit nocumentum eius. Et apud declinationem detur eis in potu rob. Eis autem que necessaria sunt apud collectionem et maturationem et eruptionem et post eas oportet ut singulare capitulum faciamus.

De cura pleuresis. C. ii.

Oportet vt phlebeas materiam venientē ad apostema cum euacuatiōe ꝛ attractione ad cōtrarium ꝛ lege illud qḋ narrauimus in capitulo qḋ est ante hoc: ꝛ fortasse dicemus illud iterū. Dicam⁹ ergo ꝙ cura ei⁹ est phlebotomia si sanguis fuerit vincens ēm modū predictū in capitulo qḋ est ante ipm ꝛ extrahatur donec alteret color eius. Signū n. ꝙ nobilior sanguis iam euacuatus est: est scias ꝙ sanguis corporis vehementioris nigredinis est ille q est ꝓpinquus huiusmodi apostemati: q̄uis obseruatio virtutis in hoc necessaria sit. Et q̄n q̄ nō concedit virtus extractionē sanguinis heri vsq; ad huc terminus. Et est humor alius euacuatio cū eis q̄ sunt sicut mirobal. neq; in quo est stipticitas sino cū eis in qb⁹ est cū solutione lenificatio sicut reo facte cū viol ꝛ sir acetos ꝛ tereniabi ꝛ zuccar albaizez ꝛ solutant in nocte. Quidam vero sapientū dixerunt ꝙ rectius est q̄ntū possibile est vt euacuet cum phlebotomia tunc do inquietudinē quā q̄nq; cadere facit solutiuus. Et nos iam diximus illud ꝛ ꝓpter q̄ spūm est cholericū valde ꝛ ꝓpter secūdū ꝙ dixit. G. qui febris est vehemēs valde. Et G. qdez precepit eos custodiri a scamonea ꝛ nō precepit eos custodiri a turbit ꝛ elleboro simul ꝛ laudauit operationē aque ordei post administrationē solutiui ꝛ separationē ex eo. Qui ipa vero abscindit operationē eius quia oportet vt seruet pars declinatiōis doloris ꝛ lesiōis. Nam si declinatio fuerit ascendēs ad furculas ꝛ thoracē ꝛ qḋ est sup eam: tūc phlebotomia est melior.

Et si dolor declinat ad partē hypocōdrioꝝ tunc necessaria est solutio sola: aut cū phlebotomia secūdū ꝙ necessariū facit illud qḋ testificat. Et illud ideo q̄m phlebotomia sola ex basilica nō trahit de hoc loco aliqd de quo sit curādum. ¶ Et ex eis que significāt tibi vehementiam necessitatis euacuatiōis est ꝙ inuenis vaporationē ꝛ emplationē nō sedare dolorē: aut inuenis eas ex eis q̄ augmentāt ipm. Et signū illud repletionē in corpore toto qua necessaria est euacuatio ꝛ ꝓpter cū phlebotomia.

Quoq; phlebotomias ꝛ euacuas ꝛ nō sedant accidētia: tunc scias ꝙ prohibitio collectiōis quam queris difficilis est. Nō ergo iteres phlebotomiā vt nō cōgelet materia que habitura est collectionē: ꝛ illud est ex eis ꝓpter que defectus maturatiōis sanguinee cū diminutiōe virtutis nō digerit mām. Cum ergo maturatur os vt phlebeas eum fieri faciem ꝛ studeas vt mūdificeos ante illud cū sputo. Et ad vltimā q̄n nō fit phlebotomia ꝛ maturatur ꝛ emittit sputū sufficiēter: deinde vides debilitatem in virtute tunc nō phlebotomes eis. Dispositio nanq; debilitatis virtutis nō est q̄ tollerare possit phlebotomiam ꝛ solutionem necessariū est tunc vti clisterib⁹ mediis ꝛ acutis secūdū ꝙ necessariū facit illud qḋ testificat hoc: ꝛ ꝓpter quum dolor est declinis ad hypocondria. Et Hip. qdem inuit in cura peripneumonie in qua nō sentitur dolor. Vel ꝙ est vehementius declinatiōis ad hypocondria vt euacuet cum helleboro nigro cum ipsius ꝛ in alio libro cū herba siluestri que est similis portulace ꝛ habet lac ꝛ est de genere lacticinioꝝ. Quā ergo euacuaueris ꝛ inueneris dolorez leuiorem sic cōtentus aqua zuccari ꝛ aqua ordei decocti cuius ordeū sit excorticatum in aqua plurima decoctiōe vehementi ꝛ aqua alcādaruꝫ si indiges cōfortatiōe ꝛ melōibus indis ꝛ aqua iniube ꝛ aqua seuesten ꝛ violis nutritis ꝛ semine papaueris. Et oleum qdem qḋ administratur cum aliq bonū ꝛ oleum amigdalarum dulciū. Quidez aūt ꝓhibuerunt granata ꝓpter infrigidationez eoꝝ. Sed apud me in eis que dulcia sunt non est malum. Et q̄nq; fit ex istis medicinis decoctio que administratur ad mūdificādū. Et est hec. R. ordeum excorticatū ꝛ iniubas ꝛ sebesten ꝛ violas ꝛ semen papaueris ꝛ sirupum viol. ꝛ sirupum nenufaris: q̄m ambo sunt meliores tales. Et G. qdem precepit in principio vetandum esse speciebus dulcibus ꝓhibent mām ꝛ maturant ꝛ cōfortant. Et dico ꝙ necessarie sunt quum nō est excusatio ꝓpter vehementiam ... ꝛ si nō fuerit illud tunc fortasse cōgelat ... mām ꝛ ꝓhibet sputum: et si zuccar qḋ ei eo ponitur habeat nocumentum eius. Et videtur ꝙ semē ... nimium q̄ȝ cortex tunc ꝛ os vt euacuetur illud qḋ ... netur cum sputo. ¶ Et mensura maturatiōnis ... tipliceccimo sabuleo secundū ꝙ necessarium facit multitudo acuitatis egritudinis ꝛ paruitas eius ꝛ accidētium illius. Naꝫ si ipsa fuerit quieta leuis facias ... ipsius aqua ordei excorticati decocti valde. ... expuere facit incisiua ꝛ cōfortatiua. Et si volueris ... corare ipsum dulcorabis eam cum zuccaro aut melle: si fuerit inquieta sis cōtentus aqua ordei ... retur tibi dispositio ꝛ ꝓpter secundam spūs. ... multiplicantur securius eo de multitudine ... necessariam esse virtutem. Nutrias ergo eū aqua ordei excorticati ꝛ cōfortat: si retinetur subtilia regimē: sis cōtentus aqua ordei ꝛ sirupo q̄ntum potes. ¶ Et quando accidit in pleuresi solutio vētris ꝛ fiunt pleuretici ... resolute ad latus ... phlebotomie ꝛ lenificatiōis nature ꝛ si regimē eius ... sufficientia sanie ordei. Si aūt indiges phlebotomia necessario in speciebus pleuresis ꝛ nō est ... euacuatio est vt sis cōtentus q̄ntitate .xxx. pōdeꝝ ... ad secundationem cū sale ꝛ oleo super ... Et ... toteris qdem excusat solutio vētris ... a phlebotomia. Et si phlebotomie ... sincopis aut vehementia difficultatis ꝛ ... debilitas tunc illud est significatio ꝙ phlebotomia ... euat mām egritudinis ꝛ melius est ... tura.

Sermo continuus de cura dolorum pectoris capitulum tertium.

Non curees in principio nisi cū eo qḋ lene est mollientib⁹ ꝛ suppositoriis. ¶ Et maxime quia rosis est in potu tribuere infrigidantia vehementia nisi in factis ex cholera ꝛ nō detur in potu infrigidantia stiptica ꝛ cibi coꝝ sint sicut lentes ... cū ... mālibus. ¶ Et scias ꝙ dare in potu aquam frigidam ... inconueniens huic egritudini ꝛ rerumbus ... intrinsecus minor: ergo ipsum q̄ntum potes. ¶ Quod ... tussis fiat inobediens ... eam cum oxymelle ... gat fortitudinem aque: vt minoret ... nem ipsius: imo vt faciat excreare ꝛ penetret in corpore ꝛ adiuuet cū inunctione oxymelle ꝛ fabulatione ... ¶ Et scias ꝙ q̄ndo in pleuresi multiplicatur inflammatio ꝛ requirit infrigidationem: tūc nō infrigidanti sit cum eo in quo sint abstersio ꝛ benedictio sicut aqua citroli ꝛ aqua melonis indi. Aqua vero cucurbite ... ab vna parte cōferat: atq; quandoq; tamē nocet ꝛ ... cū perforatione. ¶ Ea vero a quibus est abstinendum sunt sicut portulaca ꝛ aqua endiuie ꝛ omnia in quibus est infrigidatio ꝛ inspissatio. ¶ Et oportet vt si ... gifica intentio ad hoc vt sputi facilis. Et ex eis que multiplicant sputum est dormire super latus ... quandoq; est necessaria cōtentio ... potu detur aqua que ad calidatem declinis est ... do cōtinue quoniam confert ei valde. ¶ Et quandoq; necessarium facit esse retentio sputi cōstringentis ... linum vt lambendo sumat cochliarium ... le. ¶ Et quandoq; facit esse necessariū vehementia doloris vt in potu tribuas faba vna de assa fetida ...

τ aceto τ aqua rosa. τ illud quod est vehementia doloris vo
cificare faciens. ¶ Quandoque ad ultimum peruenit inobedien
tia anhelitus conferunt oxymel cum eo assumat de nitro assato
quantitas trium digitorum τ de flore eris quantitatem unius
fabe τ parum olei τ aquam tepidam τ mellis parum.
Si autem non valent addat eis illud quod est superius dictum cum
pipere τ aceto τ sint omnia tepida: aut sirupus τ sinapis
τ nasturtium cum aqua mellis tepida: τ hoc est fortius il
lo τ sorbeat cum spuit vitellum oui ut remoueatur malitia
eius. ¶ Et si indiget in pleureticio aliquo fortiori da pisces
alcadradra τ illud cum fracta est febris. Et similiter pa
nem cum zuccaro τ butyro: quoniam adiuuat ad maturationem
τ ad sputum τ pisces elixatos cum porris τ aneto τ sale τ
stude ut alleuies partes ventris ut non comprimant par
tes pectoris τ illud fit cum lenificatione nature τ attractio
nescio si retinet cum clisteribus lenibus sicut aqua furfuris or
dei cum pauca aqua sicle. Et oportet ut phlebotomes infla
tiones. Et scias quod fumus fetidus τ eius inflatio nocentes sunt
valde in hac egritudine. ¶ Et ex eis que sollicite sunt atten
denda est ut succurras cum maturatione egritudinis an
te τ absque necessitate fames. Si autem fiat fames oportet
ut succurras cum mundificatione eius antequam corrodat. τ
scias quod necessaria est humectatio: quare stude ut facile
sit sputum τ velox. Quandoque sputum incipit in ascensione
τ penetrans quartam confortata hanc decoctionem cum ra
dice lilij τ capillo veneris. Et cum materia est grossa τ vi
scosa τ non est in neruis nocumentum non est ma
lum tribuere in potu oxymel peruasum ut leniat. Et si
lenierit materiam cum eis que sunt sicut cassia fistula cum zuc
caro τ teriabi τ siracost erit rectum. Et quandoque iuua
tur etiam cum emplastris τ vnguentis. Et primum quod
oportet administrari est ceratum factum ex oleo viol. τ ce
ra colata. Deinde gradatim perueniatur ad adipes τ mu
cilagines τ pulueres molendini. Deinde gradatim ad
illud quod est fortius sicut emplastrum de camomilla τ radici
bus ebuli τ radicibus lilij τ viol τ decoctione altee maluae
bonalane. Et si est necessarium quod est fortius admini
stra emplastrum factum ex caulibus elixatis τ feniculo elixa
to. Et item emplastrum factum ex absinthio τ radice lilij
cum aliquantulo mellis τ oleo nardino. ¶ Et scias quod si materia
est multa tunc emplastra τ epithimata ista nociua sunt: τ si est pau
ca non nocent. Et similiter si apostema iam resoluitur τ desce
dit materia cum quantitate. Et quando accidit ut euacuatio ex phle
botomia sit magna concedimus etiam ut fiat delinimentum.
Descriptio emplastri alterius boni. ℞. foliorum violarum
τ maluauisci amborum ana partem vnam radicis lilij par
tem farine ordei farine fabarum amborum ana partem .i. τ ca
momille dragagantum ana partes .ij. Et si materia est grossa τ in
digeat additione resolutionis addantur eis semen lini τ fiat
eis confectio ex rob cum cera τ oleo viol. Et si est caliditas
minor ponatur loco olei violacei oleum de lilio: aut oleum
narcisinum. Et si caliditas est fortior ponantur loco additorum
calidorum que descripsimus addidimus folia nenufaris τ ro
se τ tamarindi. Descriptio vnguenti boni. ℞. ceram adi
pem anatis τ galline τ butyrum eorum sirupum humidum fiat
ex eis vnguentum quod est bonum valde. Et ex emplastris que
ad maturationem aggregant sedationem doloris est empla
strum factum ex farina ordei τ meliloto τ cortice papaue
ris. Et quandoque adiuuantur etiam in eis cum emplastris hu
midis τ siccis. Et humida quidem sunt conuenientiora ei q
vadit ad rubedinem. Et sicca ei qui vadit ad phlegma
ticam complexionem. Uerum humida quando non iuuant non
nocent. Et sicca si non iuuant nocent magnifice. Et melius
est ut apponatur spongia infusa aqua calida. Et fortior ea
est aqua maris τ aqua salsa. Deinde post transitum illud si ne
cessarium tibi est τ fac euaporationem cum vaporatione eius
oleo τ aqua calida. Et fortius illo est illud quod fit cum ace
to τ herbis τ caulibus super lanam imbibitam oleo. Et
ex siccis subtilissimus est furfur: deinde grana milij deinde
de sal. Et vaporatio quidem resoluit omnem dolorem
altum: aut infimum quando non est prohibitio ex repletione
quam attrahit vaporatio. Phlebotomia vero plus con
fert doloribus vincentibus. Quandoque emplastra facis aut
vaporas tunc stude ut retineas eius vaporem a facie egri
ne eo excitentur tristitia τ constrictio anhelitus. ¶ Et quandoque
est egritudo vehementis siccitatis τ confert vapor empla
stri τ vapor aceti humidus temperatus quando penetrat fa
ciem τ peruenit in attractione aeris. Et quandoque adiuuant
cum electuarijs quibus vtimur τ conuenientius eorum calefa
ctiuis est cera alba colata ablata cum oleo violaceo: τ pro
prie quando est dolor vehemens. ¶ Et quandoque reditur ad
ventosas post mundificationem corporis cum phlebo
tomia τ alijs τ fiduciam quod ipsum iam sit mundificatum. Et
ventosis enim quando ponitur super locum dolorosum ap
paret iuuamentum maximum: τ quandoque sedatur doloris dolor
Et quandoque trahit ad partes extrinsecas. Et emplastrum de
sinapi si administretur in hoc loco efficax operationes ven
tosarum in attrahendo. ¶ Cum ergo penetrant septimam
preceperunt antiqui dari electuarium factum ex amigda
lis τ granis alcurat τ melle τ butyro τ visco albotim.
Et quandoque administrabant collectiones magnas sicut est atha
nasia: τ est via bona quia in credere possunt quando artem veri
ficauerunt confidentes in ipsis cum meditatione inuesti
gatrice ut succurrant si hoc regimen dederit ut possit eger
tollerare illud quare cum ea consequntur finem mundifica
tionis sufficienter. Noui autem timorosi non confidentes in se
ipsis in hoc timent mel τ ponunt loco eius zuccarum. Et
antiqui etiam innuebant utendum esse medicinis fortis
mundificationis preparatis cum melle s. pilulis que tene
tur in ore sub lingua. Et innuebant in hac hora utendum
esse medicinis τ emplastris que nominantur habetes odo
rem factis cum ... nisco τ emplastro asedebi. Et ad sum
mum ille qui procedit hac via que est antiquorum os ut ince
dat ea cum cautella τ obseruatione τ timore quod rumpat a
postemata ut extinctet calorem plurimum. Deinde annec
ti ut consolidat post illud de iuuamento festino. ¶ Si autem
egritudo remanet vsque ad quartumdecimum diem non est
excusatio a ventosis τ subtiliatione regiminis nisi. Et quando
vigilie sunt in eis vehementes tunc necessarius est siru
pus de papauere. Et quando fit anhelitus in eis frequens
tunc non succurrimus illi nocumento nisi cum humectatione cum
eis que sunt sicut mucilago psillij sorbendo ex ea aliquid post
aliquid τ sicut iulep. Quandoque autem confert ebrocatio lateris cum
aqua tepida ut alleuietur dolor τ minoretur frequentia an
helitus: quoniam est nociua secundum quod iam scivisti. ¶ Et post
declinationem manifestam administra balneum τ aliena in
frigidationem nisi in eis que sunt de genere cholere ru
bee. Et similiter aliena regimen ingrossatiuum τ admini
stra subtiliatiuum τ decoquantur in aquis τ sirupis predi
ctis caules τ calamentum in fine eius τ lambant semen
alcurat cum melle. Quod si apostema fiat inobediens τ va
dat versus collectionem regatur cum regimine quod dicetur in
capitulo illius proprie. ¶ Et os ut caueantur in duabus
ab eis pleureticorum salsa τ acuta τ famitas τ repletio sa
nitatis facientis nauseam τ ventositas τ fumus τ vox
alta τ fatuositas τ coitus. Nam si recidiuat mortem hoc
dicimus si pleuresis est calida pura. Si autem non est ita
immo non est pura τ non est vehementis caliditatis tunc
iuuat ut fricces τ emplastrum facias cum eis que sunt
sicut fenugrecum τ pix τ ut ventosas apponas. Et em
plastrum valens ad illud. ℞. cineres radicis caulium q
conficiatur cum adipe τ fiat cum eo emplastrum. ¶ Et in cura q

dem phlatici incipiatur a clisteribus acutis et solutione ventris. Et nō fiat phlebotomia et administrentur relo-lenita que sint ex emplastris et vaporationibus predictis in q-bus est virtus. Et obviantur ficia et aq̄ caulium et aqua ci-ceris et oleo de olivis: aut oleo de amigdalis dulcib⁹ et amariis et administrentur emplastra et vaporatiōes calide p-dicta. Et detur in potu decoctio ysopi vigilatoriis quā in potu damus cum oleo de keruá. In melācholico vero incipiatur a sorbitiōibus factis ex tritico fracto cū melle et oleo amigdalino dulci et electuarijs lenificatib⁹ calidis et sorbeātur olea lenificātia sicut oleum amigda-larum dulce. Et sorbitiōes facte ex fabis et pauco fenu-greco et lac mulsum et ꝓprie assinium: qm̄ ipsum est iu-vativum eis. Et ex eis que cōferunt in eo est vt sumatur costi pōdus ʒ.i. et detur i potu in aqua decoctiōis anetis et oleum balsami: aut sirupus mellis: et hoc etiā confert tussi male. Aque vero congregate in pulmone cura est lenior eis que dicemus in cura empicorū: et q̄sq̄ in-diget perforatiōe.

De cura peripneumonie. Ca. liiij.

I**n** cura peripneumonie curritur cursu pleuresis nisi q̄ oportet vt emplastra ipsius sint fortiora et vt ponantur in eis que sunt plurdātia. Et oꝫ vt sit sollicitudo ad mundificādum cum sputo magis vehe-mens et sit in ea loco iacendi super partem ꝑuendi resi-pirationis declinis versus illā partem. Cumq̄ natura i ipsa fuerit restricta oportet vt in potu sumat omni die se-mel de hoc sirupo. ℞. casie fistule et passularum enucleata-rum ambarū an̄ sextaria. iiij. et piciantur super ea. iiij. se-xtaria aque que decoquatur vsq̄ ad medietatē: que su-matur et super ipsam piciantur sextaria aque solatri. Et hoc est illud quod in potu forti datur et debili medietas eius. Et si natura lenitatē habuerit et debilitatem detur in potu rob myrti et cydōia dulcia assata et granata dul-cia. Et illius que est ex genere almesir et cholere rubee cura est sicut narrauimus difficilis. Nam si aliquid con-fert est extinctio vltima cum succis vehementis frigidi-tatis sicut olerum et herbarū et fructuū. Et detur infrigi-dantia lenificantia sicut succus endiuie et similia illi. Ob-si euacueī cholera cum eis que sunt sicut siracost et tama-rindi et terenia bi et similia illis est bonū. Et similiter quā-doq̄ est necessariū in ipsa facere phlebotomiam si fue-rit illic repletio.

De empimate. Ca. lv.

Q**uando** apparent in apostematibus pleuresis et peripneumonie signa collectionis predicta et ascendunt: tūc necessarium est vt iuuamentū fiat ad maturandum post mundificationem corporis quod fit cum emplastris et vaporationibus sicut illud quod fit ex farina ordei et vino albinbat et vino albo et dulci et ficubus humidis et ficubus siccis. Et fortius il-lo est illud cum quo ponunt stercus columbinum et ni-trum et est conveniens in fine etiam apud eruptionem. Et oportet vt dormiat ante horam eruptionis super latus infirmū: adiuuat enim ad spuendum et ad rumpē-dum. Si autem caliditas fuerit plurima detur in po-tu aqua mellis i aqua ordei: aut aqua mellis sabulis so-la. Et si caliditas est nō fortis et virtus est fortis opor-tet vt in potu tribuatur decoctio ysopi in qua cum ysopo decocta sunt asse et prassium et ficus et mel. Et in potu sumat aquam ordei decocti cum radicibus lilij. Et q̄sq̄ indiget eis que sunt sicut mithridatū et tyriaca ad ma-turandū. Et cōuenientiores hore ad potandū ipsa sunt post maturatiōem integram vt erumpat secundum con-seruationem innati. Et dactili qdem sunt vltimi in hac hora et post ipsam. Et sirupus de prassio ē vltim⁹. Tro-

ciscus maturatiu⁹. ℞. semen altee et citroli et malue et mo-mie et cucurbite et succū liquiritie et florum malorum et pa-las vel dragagāti fiāt troc. Et masticetur q̄dem [illegible] cisci cū mucilagine seminis lini et dētur i potu cū aqua [illegible]

Eorū aūt cibi in ascensiōe sint panis [illegible] aqua et melle et etiā sorbilia et q̄ [illegible] bus veniūt i secūda mensa sint grana pini maioris [illegible] noris et amigdale dulces et sorbitiōes [illegible] rina ordei et ciceris et fabarū cū oleo amigdalino et [illegible] ro cū melle. Cūq̄ peruenit hora eruptiōis [illegible] tur maturatio oꝫ vt iuuamentū fiat ad erupendū. [illegible] dimissio ipsi⁹ efficit egrū prauū et male ꝓportionatū. [illegible] fumigent guttura ipsorū cū storace calamita. Et [illegible] potu sirupus ysopi fortis quem diximus. Et [illegible] fortiora emplastra que diximus. Et dare in potu mithri-datū et tyriacam i hac hora est iuuamentū [illegible] bus neq̄ debilitas neq̄ extenuatio. Et cibo [illegible] secus salis et sumat in ore suo qū vadit dormitū [illegible] factas ex hiera et pulpa colloquintide. Et [illegible] ebie in potu sumat in hora dormiendi et suffumiget guttura eorū cū storace calamita. Et q̄sq̄ cōfert [illegible] uere sedem super quā sedet homo [illegible] las. Et cōfert ei sumere in potu sinapi cū aqua mellis et potare assam fetidā i lacte: cōfert a [illegible] nū quādo vult eruptiōem et ꝓpter id veniē [illegible] cemam i huiusmodi horis. Verū illud [illegible] q̄s enim facit possidere eruptiōem magnā [illegible] q̄s prefocat. Cū aūt erupit necessariū est vt [illegible] tur: deinde consideretur. Nam si euacuatiōes [illegible] munda spes habenda est: et si non est spes haben-da.

Cumq̄ erumpit sanies et currit et existimatur q̄ pa-ca sit et equalis. Ita q̄ possibile sit vt mundificetur cum sputo vsq̄ ad .xl. dies tunc oportet vt administretur post eam abstersiua lauatiua mundificatiua [illegible] in potu qui incipit expuilliud qō erupit. Et illa [illegible] est decoctio ysopi cum radice lilij celestis cum [illegible] melle et caules et sorbitiones ꝑdicē facte et [illegible] ceris et similibus que sunt ex medicinis: et ponatur eis etiam farina herbi: et confert etiam decoctum squille. Medicine vero singulares que sunt [illegible] huiusmodi rei sunt sicut farina herbi et [illegible] dix eius et aristolo. vtraque et piper a [illegible] et sirupus [illegible] stictum et vsq̄ ad oppoponacem etiam et [illegible] sia lignea et spica. Et q̄sq̄ ē necesse vt administretur [illegible] quid ex narcoticis cum mensura. Et ex [illegible] est scoaleon. Ipsi namq̄ est vehementis iuuamenti hoc capitulo. Et iste medicine sunt magis medicinales in hac hora iuuamēti et quibus sunt posiciones [illegible] plastra et embroce cum spongiis et oleis. Et q̄sq̄ [illegible] um ad quod virtutes eorū permutantur sicut [illegible] lilio et narcissinum et camemillinū et de [illegible] num: et sicut oleū laurinum et ꝓpriē [illegible] tio. Et q̄sq̄ ponitur quod est sicut oleum [illegible] dispositionem et horam. Et quandoq̄ ponuntur in hu-iusmodi oleis ea que sunt sicut gumma pini et [illegible] galbanum et flos squinanti et ysopus humida [illegible] cum et folia lauri et bdellium et similia illis. Et quibus-dam [illegible] est fortis non superflua in calefaciendo: quoniam debilitatur virtus propter maliciam complexionis [illegible] sicut a spuendo. Et oportet vt succurratur ad regimen [illegible] tractionis saniei post eruptionem ad pectus [illegible] in quib⁹ imaginatur eger alleuiationem. Cū autem [illegible] stimaueris in pleuresi mām plurimā et non mādificari [illegible] .xl. diebus neq̄ in paucioribus. Immo sicut [illegible] pibile: tunc necessarium est cauterium fieri cum cau-terio minuto quo perforetur pectus vt excitatur ma-

ria τ trahatur paulatim τ abluatur cum aqua mellis: τ adiuuet ad extractionē eius ad exteriora. Cūqȝ mūdificata fuerit pueri ad cōsolidandū. Et oȝ vt cognoscas partē in q̄ est pus ex modis p̄dictis de voce saniei τ sonitu ei⁹ τ hoc q̄d induit pect⁹ cum filo tīcto luto rubeo: τ cōsiderēt quis locus exiccetur veloci⁹: q̄ꝫ ipse est locus saniei. Signum ergo sup ipm̄ fiat τ cauterizet τ pforetur illic. Nam q̄cūqȝ non cauterizat: imo pforat latus cum phlebotomo: τ ponit p̄paratio taliter q̄ cū ex egredit̄ sanies de qua accipiat omni die parum absqȝ extractione plurima subito. Et in huiusmōi qdem hora necessaria ē cōseruatio virtutis cum carne τ cibo temperato τ nō considero febrem: q̄m ipsa non sanat dum sanies perseuerat remanēs. Quum aūt expuitur eradicat τ quum confortat eger ad expuendum saniem: aut ad illō quo curatur ex cauterio remouet febris p̄culdubio. ¶ Et multotiens accidit vt apostema erumpatur ante maturationem. Et est illō q̄d erumpit ab eo sanguis: τ tūc necessaria est nunc phlebotomia τ administratio ēplastrorū τ expedientium τ cōsiccantium. Emplastrum eius conueniens caulis τ aqua mellis sup descriptionem Aaron ponatur. Et emplastrum huiusmōi. ℞. piper capilli veneris ysopum siccum vrticam aristologiam rotundam fiat ex eis emplastrum cum melle.

De cura vlceris pectoris τ cura ptisis C.vi.

Qn vlcus qdem est in cāna pulmonis tūc medicamen ad ipm̄ velociter vadit: τ oȝ vt faciat dormire egrū super collum suum τ teneat medicamen in ore suo τ deglutiat saliuam eius paulatim ita q̄ non mittat plurimum subito τ excitet tussim: τ oȝ vt ipse mollificet lacertum gutturis sui ita vt descendat ad guttur ipsius absqȝ exiccatione soda. Et medicīe sunt glutinatiua τ exiccatiua quas dicem⁹ etiā i ptisi. Ulcera vo q̄ fiunt in pectore τ pulmone que diximus indigēt vt iniciatur in eis medicine lauatiue abstersiue τ suspiciatur ergo vt iaceat super latus infirmum τ tussiat τ cōmoueatur aliq̄ motu. Et quandoqȝ egredit̄ pus ex eis post missionem aq̄ mellis in vlcere cum instrumento attrahente post. Cūqȝ mundificatur sanies τ speramus q̄ non remāsit ex ea aliquid tūc administrēt medicie cōsolidatiue τ nō est i mundificatiuis abstersiuis i. huiusmōi aliqd sicut mel. Ipsum enim est mundificatiuū τ cibus delectabilis: τ non nocet vlceribus. ¶ Ulceris autem pulmonis regimen est duo: τ eorū q̄rū vna est cura ṽa: τ altera est blandimentū. Cura quidem ṽa non est possibilis nisi quando egritudo est susceptibilis cure: τ nō iā maturauit eam. Et illō est cū mūdificatiōe vlceris τ exiccatiōe ipsius τ expulsiōe materie ab eo τ p̄hibitiōe catarri τ adiutorio ipsi⁹ ad cōsolidādū. Et iam p̄cessit illō in regimine p̄hibitiōis catarri τ est radix tibi i hac cura. Et summa eius est mūdificatio corporis τ attractio materie a capite ad inferiora τ cōfortatio capitis vt non multiplicent superfluitates i ipo: τ p̄hibitio eius quod descendit ex capite ad pulmonē τ attractio illius ad aliā partem. Et oȝ vt sit mundificatio cum phlebotomia τ medicinis extrahentibus superfluitates diuersas sicut pillulis cochiis: τ p̄prie cum bdelio τ gummi additis in eis. Et fortasse necessaria sunt ea q̄ educunt bilē nigrā melancholicā sicut epithimum τ similia. Et q̄cūqȝ indiget̄ euacuationibus in euacuatiōe vt minorent̄ superfluitates in ipo. Euacua ergo eum phlebotomia τ medicina. Deinde eum sublimatiōe: τ p̄prie in corporibus fortib⁹.

Et ex rebus iuuantibus in expellendo nocumentum catarri est diacodion: τ p̄prie illud q̄d ē ex papauere τ cū eo que dicemus in antidotario τ reliqua. Et ex eis q̄ iuuant ad hoc vt natura suscipiat regimen est vt fiat permutatio ad regiones in qbus est aer exiccans τ curetur τ detur in potu lac in eis. Et oportet vt sit penetratio eius secundum plurimum ex que est p̄parant̄ bēs collū tensum ad anteriora τ ad inferiora vt equetur casus partium pulmonis pectoris adinuicem τ non remoueant̄ pars vlceris a coopertura τ positiōe naturali. Et oportet vt nō frequentetur in ipso sedatio tussis cum prohibitiōe sputi. Nam in ipso est timor magnus q̄uis meditari faciat leniationem. Blandientia vō sunt regimen i. indurādo ea τ exiccandō ea ita vt non fiat concauitas in eis neqȝ dilatentur: licet in eo non sperentur incarnatio τ consolidatio: τ in hoc est spes in tempore patientis ea q̄uis vita eius sit non dilecta τ ledatur quolibet errore. Et ista quidem exiccatiua constringant pulmonem τ exiccant eum τ claudant oculos q̄uis non consolidant ipm̄ τ si hac via processerint non oportebit vt administretur lac omnino. Et mel est vehiculum medicine ptisis τ ipsum non nocet vlceribus. Ulceris autem mūdificatiō fit cum medicinis predictis mundificantib⁹ τ cum decoctione ysopi predicta ad ptisim i. antidotario. Et fortius illo est electuarium de herbo cum granis com̄ dicti in antidotario. Et fortius illo est electuarium de squilla cum lacte asinino. Et quandoqȝ est necessarium vt aggregentur in eis viscositatem facientia glutinatiua. Et q̄n q̄s adiuuatur cum narcoticis vt prohibeat tussis τ adsumāt medicinam in operatione sua: tunc necessarius est regimen viuificabile. Etiam diximus tibi hec mundificantia in capitulo: τ principio. Et diximus etiā ea in capitulo epithimatis. Et ex eis sunt sorbitiones facte ex herbo. Et sorbitiones in quibus ponitur porrū de semi facte ex farina ciceris τ alcandarom: τ hoc ipm̄ porrum chrani τ aqua mellis in qbus coquit̄ mundificatiua incarnatiua: τ omnia illa iā preterierunt tibi. Et confectiones exiccatiue sicut diacyminum τ athanasia τ electuarium τ semine lini. Uerum mithridatū τ tyriaca quum administrantur in quibusdam horis τ p̄pe in principio τ vbi non est debilitas vehemens sūt iuuatiua. Et vbi non est febris iam peruenienti ad vltimum in arefactione. Et lutum quidem sigillatum ē res magis iuuatiua i omni hora τ lutum armenū. Et similiter oīa q̄ diximus ex emplastris τ vaporationibus τ vnguentis mundificatiuis. Cūqȝ putrefiunt vlcera in pectore τ i pulmone cōfert facere vt eger lambat cochliariū parum sulfuris viui solo aut cum melle: aut cum aliquantulo galbani liquefacto cum melle. Si aūt illic fuerit caliditas τ timentur mundificantia calida τ non conferunt frigida tunc sumantur pulmo vulpis τ semē feniculi τ succus liquiritie mundificatiui τ succus capilli veneris aggregentur cum aqua zuccari ingrossata q̄m est vltimus. ¶ Et quandoqȝ administrant̄ in hac egritudine grana suffumigationum τ exiccantiū τ mundificantium quibus fit suffumigatio cum traiectorio. Et ex eis sunt illa q̄. ℞. arsenicum τ pistant ex eis similitudines auellane cū albumine oui. Et ex eis est illa que. ℞. foliorū oliue dulcis τ stercoris vacce pregnatis τ adipis renū hirci τ arsenici τ stercoris leporis partes equales. Et ex eis ē illa q̄. ℞. corticis nabac τ arsenicum τ adipē renū hirci. Et ex illis est que. ℞. arsenicum τ butyrum de ouibus. Et ex illis est illa que. ℞. arsenici τ aristol. τ corticis radicis capparis partes equales aggregent̄ cum melle τ butyro τ etiam pinea in qua ē ſet albirā τ ē arsenici. L. cinnum cum sisamio oleo. Et quotiens calefit complexio eius superflue curetur cum trociscis de cāfora aliquibus diebus τ redeatur post eos ad exiccandum. Cibi autē sint ex perdicibus decoctio cum seminibus τ speciebus τ non prohibeatur vinum album parum in principio

sui ⁊ olfaciat super odorifera ⁊ adhereat somno ⁊ requi ⁊ quieti. ⁊ dimittat iram ⁊ rixam ⁊ non perueniat ad ipsum illud qd contristat. Et ex eis que ego multotiens sum expertus in corporibus diuersis ⁊ regionibus diuersis est vt vtatur patiens zuccaro ros. recenti sui anni omni die quantum potest quãuis multum sit ita etiam vt cum pane. Deinde attendatur esse eius tunc si constringatur anhelatio eius propter exiccationem rosarum detur in potu sirupus d'isopo secundum quantitatem necessitatis. Et si inflammatio febris veni in potu trocisci de canfora ⁊ nõ intermittatur hec cura in ipso quoniã sanat. Et si nõ timerẽ dici mendax narrare in hac intentione mirabilia ⁊ referrẽ summã qua visa est mulier ptisica peruenit res eius ad hoc vt egritudo eius ea. prolongaret adeo donec perueniret ad mortem ⁊ vocaret ad ipsam qui prepararet ea que morti sunt necessaria. Tunc quidam frater eius surrexit ad eam ⁊ curauit eam hac cura tẽpore longo ⁊ reuixit ⁊ sanata est ⁊ impinguata est: ⁊ non est mihi possibile vt dicam summa eius qd comedit de zuccaro rosaceo.

Et quicunque egent siccitas ⁊ arefactio administratione lactis ⁊ aldoch ⁊ in hoc est cibatio ⁊ equatiõ ⁊ humectiõ humoris corrupti ⁊ cõglutinatio vlceris cum cauitate ⁊ mundificatio cum abstersione aque lactis virus ⁊ saniei. Immo multotiẽs sanat hoc regimẽ vlcera pulmõis qũ nõ intenditur in regimine eorum vt indurent. Et de lactibus magis conueniens est lac mulieris suctum ex mamilla. Deinde lac asinarum ⁊ lac caprinum propter propter stipticitatem q̃ est in lacte caprino. Et lac equarum etiam est ex eis que mundificant ⁊ faciunt sputum facile. Verum non est ei cõglutinatio secundum q existimo. In lacte autem ouino ⁊ vaccino est grossitudo: ⁊ si posset fugi ex eo esset magis conueniens. Et oportet vt animalia ex quibus mulgetur pascant plantas quarum operatio est necessaria: ad incarnationem quidem sicut virga pastoris ⁊ bausigi ⁊ cõetre. i. geruo ⁊ que sũt illis similia.

Sed mundificantia facientia spuere sicut albasce ⁊ alandacocha ⁊ nidus apis. Immo sicut lactiniũ. Et ille qui vtitur potu lactis oz vt obseruet reliquum regimẽ nam si errauerit in aliquo fortasse reducet super eum malitiam. Quidã autem medicorum q medicinã comprehenderunt iam narrauerũt sufficientiam dãdi lac i potu. Et dixerunt illud cuius intentio est cum proposito nr̃o. s. quoniam oportet vt ex asinabus eligantur ille q̃ a partu elõgate sũt. iiij. mensibus aut quinque mensib⁹ ⁊ vadit ad vas i quo lac mulgetur ⁊ abluatur cũ aq. Et si lac fuerit mulctũ i eo ante lauetur cũ aqua calida ⁊ fundatur in ea aqua calida ⁊ dimittat donec dissoluat aliquid si fuerit i eo i aqua. Deinde abluatur cum aqua calida ⁊ frigida: deinde ponatur vas in quo mulgetur lac in aq calida ⁊ mulgeatur in eo medietas sacraiati ⁊ ẽ quãtitas eius qd in potu datur in die primo si egritudo fuerit salua: ⁊ si non tunc plus illo dabis secundum q putaueris ⁊ existimaueris. Et sumat in potu in secundo die duplũ illius mulctum in illa mulsione. Et si natura iã fuerit restricta in die prima ponatur in eo qd bibitur in die secundo aliquid zuccari ⁊ fac in tertio sicut fecisti in die primo. q si natura non lenificatur i secundo ⁊ propter quem nõ lenificatur vsque ad tertium: tunc in potu da duo sacraiati lactis cum duobus danic salis indi ⁊ de amido pondus. 3. s. vsque ad. 3. i. s. ⁊ non cesses dare in potu omni die põdus medietatis sacraiati. Quod si peruenerit fenuo ⁊ si respondet natura accipe ex lacte tres sacraiati ⁊ cum eis cõmisce zuccarum ⁊ salem ⁊ oleum amigdalinum ⁊ polypodium. Si autem respondet vltra tres scellaf nec non admisceas post illud ex lacte aliquid: aut minue ex lacte. Et omnino oz vt non addat natura in die ⁊ nocte super tres necnon minuat ex duobus tunc si [illegible] da ei in potu tribus ebdomadis. Etiam [illegible] dam comprehendentes q melius lac i potu [illegible] illud est qd est animalis pascentis loca in quibus [illegible] herbe stiptice mũdificatiue cũ stipticitate ⁊ [illegible] apsinthiũ ⁊ allea ⁊ sebo ⁊ abrotonũ ⁊ polĩ [illegible]. In lacte aũt caprino recti⁹ ẽ vt misceatur [illegible] etiam ẽ aliquid aque ⁊ ignianĩ lapides ⁊ [illegible] ipsum multotiẽs donec coquat ⁊ auferat [illegible] ⁊ hec est melior decoctio q̃ decoctio super ignem [illegible] attende etiam lenificatiõem nature [illegible] oz vt ponas in eo hypoquistidos [illegible] quare nic oz vt ponas in eo dragagant pondus [illegible]. Et si fuerit stomachus debilis ponatur in eo [illegible] ⁊ carui. Et lac quidem coctum cũ digere [illegible] cuius est ei cibus sufficiens: ⁊ quãdo post [illegible] lionis nic oz vt abscidat. Aldoch aũt est [illegible] vehementia est se. ⁊ quã est solutio ventris: ⁊ [illegible] num valde. Et melius est si dimittat lac [illegible] vna post acceptiõem butyri totius in loco [illegible] inde moueat in mane vehementer donec [illegible] bementer misceat. Deinde sumitur tocisci de [illegible] tici que sit simila boni panis adeo perfecti [illegible] illi qui nominantur berengi perfice ⁊ [illegible] pondus. 3. x. ex eis pondus. xxx. ⁊ de aldoch [illegible] tur: ⁊ in die secundo adde de aldoch [illegible] me de panis pondus. 3. i. fac illud assidue [illegible] ar solum lac acetosum. Deinde continue [illegible] diget aldoch ⁊ apparet sanitas ⁊ declinat egritudo [illegible] ergo cessio minuere ex aldoch ⁊ addere in [illegible] abscindatur lac. Quod si aliqui eorum habeant [illegible] um precipere ferrum ignitum in aldoch [illegible] est malum ⁊ reddi hic ad illud quod dictum [illegible] rio. Cibi autem ipsorum sint ea que glutinationem [illegible] unt sicut panis de simila ⁊ tri. ⁊ que sunt [illegible] etiam mundificat ⁊ facit nasci carnem ⁊ [illegible] decocta est glutinatiua mundificatiua ⁊ est [illegible] apud vehementiam febris: ⁊ proprie cum [illegible] rum cortex sunt ablata quorum ablatio est [illegible] aqua ⁊ cinere ⁊ proprie cum oleribus frigidis ⁊ [illegible] etiam. Et ea que accipiuntur cum cucumeribus [illegible] lis ⁊ melonib⁹ efficiunt sputum facile. Si autem [illegible] bris est lenis tunc non est aliquid sicut [illegible] gi ⁊ ea que spuere faciunt. Pisces autem [illegible] medantur semel aut bis conferunt in mundificatiõe [illegible] quum vlcus est malignum: tunc [illegible] sum. Quod si eos carne cibaueris tunc [illegible] sunt sicut caro arbasigi ⁊ galline ⁊ perdicis ⁊ [illegible] ⁊ minutarum auium: ⁊ omne qd̃ nõ impinguat [illegible] lius est vt comedant eas assatas vt sit vehementior [illegible] exiccationis ⁊ incarnationis. Et vermicelli [illegible] bone propter viscositatem earum ⁊ pisces in [illegible] cocti. Et quando desiderant [illegible] melle. Et quandoque conceditur vt ipsi [illegible] neum ante cibum ⁊ post ipsum quum non est in [illegible] ipsorum oppilatio. Ipsum enim impinguat eos ⁊ [illegible] fortat ipsos. Aque vero ipsorum quas ipsi potant [illegible] aque pluuie. Et ptisicis qui [illegible] sanguinis secundum q preteriit eius [illegible] ex troc. bonis ad illud sunt trocisci qui [illegible] iij. amili boli armeni rosarum rubearum omnium [illegible] iiij. karabe granorum myrthi ambori ana. 3. [illegible] rum adustorum seminis portulace ambori ana [illegible] eos: alli dragagant spodij sed ne omnium ana. 3. [illegible] mi seniculi succi liquiritie omnium ana. 3. [illegible] tur cum suco portulace ⁊ aqua ros. [illegible]

cis trocisci et bibant cum aqua cucumeris: aut cum aqua pluuiali. Et multotiens quidem accidit ptisico calua par et cadit in laborem et praefocationem propter ipsum. Et quandoque indiget abscissione eius.

Fen. xi de dispositionibus cordis tractatus primus eius de principijs et radicibus ad illud.

De anatomia cordis. C. i.

C

Or quidem creatum est ex carne forti ut sit longinquus a nocumentis in quo praesentes sunt species villorum fortium vehementis diuersitatis. Longitudinalium attractiuorum latitudinalium expulsiuorum et transuersalium retentiuorum ut sint ei species motuum. Et mensura est eius creatio cum quantitate sufficienti ut non sint superfluitas et quantitas et magnitudo: quoniam ex ipso est origo arteriarum et suspensio ligamentorum Et dilatatum est ut sit in origine sufficientia cum eo quod oportet. Et posita est haec pars eius altior duarum partium ipsius ut sit longinqua ab approximatione super ossa pectoris et non laedat ea cum tactus eorum. Et subtiliatiua est eius altera extremitas sicut illud quod aggregatum est ad punctum unum ut sit illud quod laeditur tactu ossium minor partium eius et facta est dura illa pars eius superflue ut sit illud quod paratum est laedi illa obuiatione melius factum. Et gradata est figura ad pineam ut ingeniosa fabricatio inferior et superior sit bona et non sit in ea superfluitas. Et positum est in panniculo solido valde subtili: qui quamuis sit ex genere panniculorum tamen non inuenitur panniculus comparatus ei in spissitudine ut sit ei clipeus et tutamen. Et separatum est corpus eius ab illo panniculo cum quantitate quadam nisi apud radicem eius et ubi oriuntur arteriae: et est ei ut dilatetur in ipso absque praefocatione: et apud radices eius est membrum sicut fundamentum simile cartilagini paruum ut sit basis firma. Et in ipso sunt tres ventres: scilicet duo ventres magni et venter quasi medius quem Galenus nominauit foueam aut meatum non ventrem ut sit ei receptaculum nutrimenti quo nutritur spissum forte simile substantiae ipsius et minera spiritus generati in ipso a sanguine subtili et iter ambos sunt ventres ille vie dilatantur in ipso quum dilatatur cor et coarctantur apud longitudinem eius: basis quidem ventris sinistri altior est basi ventris dextri: et basis ventris dextri descendit multum. Et venae pulsatiles sunt arteriae creatae et sunt nisi vna earum habentes duas tunicas. Et durior earum est intrinseca quam ipsa sit obuians percussioni et motui substantiae spiritus forti cuius intendatur conseruatio et custodia et fortitudo. Et origo arteriarum est ex ventre sinistro quod est ex duobus ventribus pectoris quoniam dexter est propinquior epati quare oportet ut sit occupatus in attractione nutrimenti et administratione eius. Et quia venter dexter cordis comprehendit grossum graue: et sinister comprehendit subtile leue temperata sunt ambo latera cum confirmatione ventris qui comprehendit grossum: et proprie quando sequitur resolutio cum resudatione: aut coarctatione propter grossitudinem meatuum et ingrossando ventrem qui comprehendit subtile. Immo positum est vas subtilioris strictius. Et temperatior sanguis eius est in medio. Et sunt ei duo additamenta super duo orificia introitus duarum materierum, scilicet sanguinis et aeris attracti ad cor sicut duae aures neruosae quae sunt rugosae mollificatiua dum cor permanet constrictum. Et quum dilatatur tensa et adiuuantia ad constringendum illud quod comprehenditur ad interiora. Sunt ergo sicut duae arcae recipientes a vasibus: deinde mittentes illud ad cor cum mensura: et subtiliatiua sunt ut sint magis comprehendentia et melius obedientia constrictioni et facta sunt dura ut sint longinquiora a passione. Et cor quidem nutritur cum virtutibus suis naturalibus cum dilatatione: quare attrahitur sanguis ad interiora eius sicut attrahitur aer. Et cor quidem positum est in medio medij pectoris: quoniam est temperatior locus et declinat magis parum ad sinistrum ut elongetur ab epate et habeat epar locum amplius. Splen vero descendens est ab eo cum elongatione: et in descensione eius est iuuamentum quod ego dicam. Et ut cor amplificet locum epati melius est quam amplificet ipsum spleni: quoniam epar est sublimius. Et ex eis quae intenduntur in declinatione cordis ab epate est ut non aggregetur calor totus in parte vna: et ut temperetur in latus sinistrum quum splen ipse sit non calidus valde: et ut ipsum minus comprimat venam concauam venientem ad ipsum praeparando ei quendam locum. Et si aliqua animalia sunt magni cordis et sunt cum hoc pauida et timida sicut lepores et cerui: tunc causa in eo est: quoniam calor eorum est paruus et exiccatur ex eo res plurima: quare non calefacit integre. Et illa quae sunt parui cordis et cum hoc sunt audacia: ideo sunt quoniam caliditas in ipso est plurima et coarctatur et fit vehemens. Verum illa quae sunt plurimum audacia sunt ea quae sunt magni cordis. Et cor quidem non tolerat nocumentum dolorum neque apostemata: et propter hoc non decollatur animal in cuius corde inuenitur ex nocumentis illud quod inuenitur in reliquis membris. Et quandoque inuenitur in quibusdam animalibus magni corporis os magnum et proprie in bobus: et hoc os est declinc ad cartilaginem. Et illud quod est plus et maius cum additione et duritie est illud quod inuenitur in corde elephantis. Etiam repertum est cor cuiusdam simij habens duo capita et ex virtute vite cordis est: quoniam quando aufertur ab animali inuenitur pulsari usque ad horam.

Jam autem errauit qui existimauit quod cor sit lacertus. Quamuis sit similium rerum in eo. Verum motus eius non est voluntarius.

De egritudinibus cordis. C. ii.

Q

Uandoque accidunt cordi in sua proprietate species egritudinum omnes sicut species malitie complexionum quae quandoque sunt materiales: et quandoque sunt purae. Et materiales quandoque sunt in venis eius: et quandoque sunt in eo quod est inter panniculum eius et corpus ipsius et proprie humiditates. Multotiens enim inueniuntur in eis locis humiditates. Et scitum est quod quando multiplicantur coarctant cor a dilatatione: quare interficiunt. Et quandoque accidunt ei apostemata et oppilatio: et quandoque accidit ei aliquid de egritudinibus suis etiam sicut aliquid quod accidit ei de coarctatione in humiditate compescitiua prohibente ipsum a dilatatione: quare interficit. Et solutio singularis quae accidit aut in ipso: aut in panniculo eius.

Cumque confirmatur in corde malitia complexionis non recipit curam. Et quum non est confirmata non est facilis susceptibilis curae. Et apostema quidem calidum est interficiens statim. Et frigidum est ex eis quae sunt difficilia. Et raro eueniunt durities et mollities in corde. Sed plurimum illius est in panniculo cordis: et quod si contingat ut in ipso eueniat: tunc ipsum non interficit in momento interfectionis apostematis calidi. verumtamen cum hoc est interficiens. Et quandoque prolongatur durum quod accidit in panniculo ex humore grosso: et non durus ex humore aquoso distillando spatium sic dispositio in apostemate quod

fuit i pãniculo cordis simil qd narrauit. G. viderat ille sumus lesus. Sed postq̃ anatomizatus est post mortẽ suã cognitũ est qd passus est in vita sua. Fuerat .n. debilitas r extenuatio. Quoq3 cor ipsum nõ tolleret vt aposte-metur: quomodo ergo tollerabit vt collectio r saniositas in ipso fiant: r qñ illic acciderint vlcera tollerabilia bodoralia: tũc ipsa interficiũt post fluxũ sanguinis nigri ex narib⁹ secũdum q̃ dr. Et q̃nq3 accidit in neruis cordis oppilatio nocẽs opatiõibus cordis. Cor aũt longinquius est ab hoc vt tolleret solutionẽ singularis q̃s apostema. Et q̃nq3 accidit corpi ipsius r penetrat vsq3 ad võtres r interficit statim: r si nõ est penetrãs tunc forsasse postponit ei⁹ interfectio vsq3 ad diẽ secũdũ. ¶ Et q̃nq3 accidit cordi egritudines pp̃ter cõmunitatẽ pãniculi sui r cõmunitatẽ cerebri r lateris r pulmonis r epatis r intestinorũ r reliquorũ viscerũ r pp̃e stomachi. Et q̃nq3 est pp̃ter cõmunitatẽ aliorũ mẽbrorũ r corporis cõmunis sicut est in febribus. Ita vt verificet p paroxismos suos r crises suas: r pp̃ter cõmunitatẽ aliorũ mẽbrorũ. Quãdoq3 sunt pp̃ter ea q̃ abscindunt ex eis sicut cõmunitate epatis quãdo debilitat in trasmittẽdo nutrimẽtũ ad ip̃3 r cerebri qñ debilitat. Et debilitat latertuo faciẽs anhelitum ab ĩbecilitate q̃nq3 sunt pp̃ter ea q̃ ex eis ad ip̃3 veniũt: ex cerebro qdem sicut qñ in ipso multiplicat humor melancolicus r penetrat in substãtia cerebri qua ex penetrat in via arteriarũ vsq3 ad cor excitãs tremorẽ cordis r casum virtutis r tristitiã cũ extractiõe malitie cogitatõis r angustie: r sicut illud qd ex eo peruenit ad ipm ex humore humido p hanc viã r facit accidere oblitionẽ r pigritiã r casum festinatiõis. Sed ex epate sicut illud qd ipsum mãdat ex sanguine malo calido r frigido aut grosso. Et q̃nq3 sunt pp̃ter cõitatẽ in nocumẽto secũdũ semitã vicinitatis sicut pp̃ter nocumẽtũ eius qd est pp apostema calidũ r frigidũ existẽs in pãniculo pcinẽte ipsum pp̃ter r reliquorũ viscerũ coiter: r nocumẽtum ei⁹ qd est pp̃ter nocumẽtũ oris stomachi: r stomachi ab humore viscoso: aut mordicatio: aut vermibus r ascaridibus: aut vomitu mordicatiuo: q̃re eueniet ex eis tremor cordis. Et q̃nq3 fit pp cõmunitatẽ in dolore quãdo vehemẽs fit r peruenit ad ipsum r multotiẽs interficit. Et q̃nq3 sunt pp mutationẽ materiei sicut ex squinantia: aut pleuresi: aut peripneumonia: quare declinat mã ad cor r suffocat r interficit. Ergo cõmunitates que cadunt inter cor r pãniculũ ei⁹ nõ oportet vt cõsequant penitiem. Et si est apostema durũ nõ est calidũ ipsum .n. e pnitiosum. Et q̃nq3 accidit in ipso ore stomachi tremor r nocet cordi. ¶ Modi aũt ex q̃bus significant dispositiões cordis sunt .x. pulsus: r anhelitus: r creatura pectoris: r ea que nascũtur super pectore: r tactus corporis r qd accidit i ipso r mores r virtus corporis: r debilitas eius: r meditatiões ei⁹. Pulsus qdem qñ velocitas ei⁹ r magnitudo r frequẽtia ipsius significat caliditatẽ ei⁹: r corũ cõtraria significant frigiditatẽ eius r eius lenitas significat humiditatẽ: r eius duritiens significat siccitatẽ ipsi⁹ r fortitudo ei⁹ r equalitas r ordinatio significãt sanitatem ei⁹: r corũ cõtraria significant cõtrarium sanitatis ipsius. ¶ Et anhelitus qdem magnus r frequẽs r velox r calidus significat calidatẽ eius r cõtraria eorũ significãt frigiditatẽ eius. Et pectus ipsũ latũ si nõ ẽ pp̃ter multitudinẽ cerebri quam significat capitis magnitudo faciens multitudinẽ cerebri facientem magnitudinẽ nuche facientem magnitudinẽ spondilium facientem magnitudinem costarũ ostãtium ex eis. Immo est illic paruitas capitis aut eius mediatis r fortitudo pulsus significat caliditatẽ ipsius: r cõtrarium illius si non facit ipsum paruitas capitis significat ipsum siccitatem eius. Et pili plurimi orti super pectore: r pp̃e illi q sunt crispi significant caliditatẽ ipsius: r nuditas pectoris r paucitas pilorũ significat frigiditatẽ ipsius pp̃ter pcinationẽ egrotatiuũ aut siccitatem pp̃ter fumationẽ materiei sum. Et si nõ contradicit humiditas cõplexionis corporis valde r cõtinuatio aeris r regiõis r etatis. Et caliditas corporis totius significat caliditatẽ ei⁹ si nõ resistit ipsi epar frigida cũ frigiditate sua: r frigiditas corporis significat frigiditatem eius si nõ resistit epar aliquo modo: r lenitas eius significat humiditatẽ ei⁹ si nõ resistit epar aliq̃ nõ resistit r duritiens ei⁹ significat siccitatẽ ipsi⁹ si nõ resistit epar. Et lenitas putride cũ sanitate epatis significat caliditatẽ eius r humiditatẽ eius. ¶ Ex vita aũt mori qñ ira naturalis ĩ est ex consuetudine r audacia r furiositas r festinantia significat caliditatem eius. Et corũ cõtraria si non est acquisita ex meditatiõibus r cõsuetudinibus significat frigiditatẽ eius. ¶ Corporis aũt fortitudo significat ipsius fortitudinem r eius debilitas si nõ fuerit nocumentũ ex cerebro r eius debilitatẽ ipsius. Et debilitas ei⁹ significat malitiã cõplexionis in ipso. Et fortitudo eius significat cõplexionis eius nimis equalitatẽ. Et est q̃ essentia caloris inest sanguinis r spũs vitalis plurima est i ipso nõ illuminata mosa: imo splendida pura. Sed accidentalis ex calidate significat vehemẽtia inflãmatiõis r ita atque. Et quandoq3 pducit nocumẽtum i anhelitu. Meditationes vero que declinant ad gaudiũ sicut fiducia r bonitas spei significant fortitudinem ipsius r equalitatẽ ipsius que fiunt i caliditate r humiditate ipsius. Et declinatio ad opinionem solitudinis r defunctionis significat caliditatẽ eius. Et declinatio ad timorem r tristitiam significat frigiditatẽ r siccitatem eius. Et dispositiões que sequuntur ipso cordi cum inflãmatio acciderit i ipso r sicut tremor q̃ sunt ex ipso calide significant per se ipsas cõplexionem eius inflãmatiõe r q̃dam non significant nisi per cõpatiẽtiam sicut tremor cordis. Tremor nanq3 cordis sequitur mutationis spũs debilitatis cordis r malitie complexionis qui r non significat rem puram i ipso. Et q̃nq3 plurimum tremoris cordis est pp̃ter fortitudinẽ sensus cordis: r accidit tremor cordis ex quolibet meditatiõe terribili: aut similibus illis ex eis que perueniũt ad ipsum. Et quandoq3 sunt egritudines cordis cum cõitate aliarum: r pp̃e capitis r oris stomachi. Et nõ euenit egritudines cerebri melancolice r epilepsie a cõitate cordis. Et quandoq3 perueniunt ad cor materie pulse ex eis que sunt sicut pleuresis r peripneumonia sunt cause timoris magni r mortis subite. Et quando accidit humoribus diminutio ex q̃titate necessaria plurimum nocumẽtum illius est in corde: quare alterat cõplexio eius. Et quando peruenit calor purus ad sanguis purum ad cor moriatur ille cuius est. Etiam vidi congelatum loqui r iam moriebatur cum sudore r sine sudore.

De signis cõplexionũ cordis naturalũ. Ca.

Cõplexionem quidem calidam naturalem significant amplitudo pectoris in creatione sua nisi resistat cerebrum r magnitudo pulsus naturalis r declinatio ipsius ad frequentiam r velocitatem r magnitudo anhelitus naturalis r declinatio ipsius ad frequentiam r violentiam r exuberatio pilorum super pectus r proprie sup sinistrũ partem nisi resistat humiditas membri alterius cõtrarietate vehementi valde, aut regio r aer: r vehementia ire r furiositatem r bonitatem credulitatis r spatiositatem spei significat magnitudo pectoris quãnon est propter cerebrum secundum q̃ dictum est. Complexionem vero frigidam naturalem significat constrictio pectoris nisi propter

conditiones predictas: et paruitas pulsus naturalis et declinatio eius ad raritatem aut tarditatem: nisi sit illic cum fuerit velocitatem: et constrictio anhelitus naturalis et declinatio eius ad tarditatem et raritatem et debilitas et pigritia et patientia non acquisita ex consuetudine et exercitio et mores similes moribus mulierum et erubescentia cum timore: et hebitatio et oblivio et passio a minimis rebus et frigus corporis. ¶ Humidam vero complexionem significant lenitas pulsus et velocitas patiendi a superuenientibus iram facientibus et lenificantibus superuenientibus et velocitas remouendi ab eis et humiditas carnis si non resistit ei par. Sed complexionem siccam significat duritiespulsus: et tarditas agendi et tarditas patiendi et tarditas quiescendi et lupinositas morum et siccitas corporis si non resistit ei par. ¶ Calidam autem et siccam complexionem significant pulsus magnus cum duritie. Et illud ideo quoniam magnitudo eius est propter necessitatem et diminutio ipsius propter siccitatem istrumenti et velox propter ad constrictionem et frequens: et anhelitus magnus velox et propter quem ipse extrahit aerem frequens et perfidia morum et iracundia et leuitas in motionibus et in blandiciis et velocitas ire propter caliditatem et tarditas pacificandi propter siccitatem et multitudo pilorum pectoris et spissitudo ipsorum propter siccitatem materiei ipsorum et crispitudo ipsorum et caliditas tactus et siccitas ipsius. In calida autem et humida sunt pili pauciores et pectus est latum magnum et pulsus est magnus verum est lenior. Et velocitas et frequentia eius sunt infra illas que sunt in complexione sicca quum equantur in caliditate et est ira eius velox non vehemens et tactus corporis est calidus et humidus si non repugnat ei par in vehementi frigiditate et humiditate si fuerint intra vehementiam et multiplicantur egritudines putride. Frigidam autem et humidam significat pulsus quum non est magnus et immo est declinis ad paruitatem et est lenis non velox neque frequens et immo est declinis ad contraria eorum secundum illud ad quod in ultimo peruenit complexio: et est habens eam piger animi tardus mouere festinationis nudus a pilis non retinens malum neque irascibilis: et est corpus frigidum et humidum si non resistit ei par cuius calefactione plurima et exsiccatione quantus non sit plurima. Frigidam vero et siccam habentis pulsus non est cum illa tarditate tota: et habens eam est tarde ire sine retinens malum lenis sine pilis frigidum habens corpus et siccum si non resistat ei par cum calefactione plurima et humiditate quantus parua.

De signis egritudinum cordis. .C.iiii.

Et illis sunt significationes complexionum non naturalium: et quicumque significant malitiam complexionis cordis debilitas et resolutio virtutis liquefactio non pertinens ad causam primitiuam aut antecedentem: aut coniunctam: et tremor cordis adiuuat in his significationibus tunc iam complet significationes et quando perducit ad sincopim tunc iam confirmata est res. Et quando in corde iterum fit malitia complexionis frigide aut calide aut sicce sine materia incipit corpus peccare in via ptisis et liquefactionis. Est ergo illa que est calida et illa ethica absoluta. Frigida species ergo ethice comparatur ad senes et decrepitos: et sicca species ptisis. Et ethica quidem diuersificatur in toto illo a ptisi facta a pulmone. Pulmo enim in hac non est lesus in seipso, et habens eam non habet tussim et diuersificat ab ea ethica cuius caliditate propter fractionem caliditatis. Signum autem malitie complexionis cordis calide est angustia pulsus in velocitate et frequentia non naturali et egressio ipsius ad magnitudinem et velocitatem et frequentiam non naturalem et vehementia eius quod sedatur cum aere frigido et sitis et fumositas in frigore et coitus et extenuatio et liquefactio absque eo cum alia et tristitia et conturbatio permiste inflammationi. Signa autem malitie complexionis frigide sunt declinatio pulsus ad paruitatem et tarditatem et raritatem non naturalem nisi cadat fere et sit necessaria frequentia ut succurratur cum eo quod appropinquat necessitati cum aliis ab eis causis et est cum debilitate anhelitus et residentia diuturna et tranquillitate ad illud quod calefacit ex speciebus eorum que tangit et olfacit et gustat et timiditas et non audacia et diffusitas in pietate et misericordia. ¶ Signa autem malitie complexionis cordis humide sunt declinatio pulsus ad lenitatem non naturalem et velocitas patiendi ab imprimentibus in anima cum velocitate remotionis eorum et multitudo cursus febrium putridarum.

Sed signa malitie complexionis sicce sunt declinatio pulsus ad siccitatem non naturalem et difficultas passionum cum fixione earum sive sint fortes sive debiles et liquefactio corporis. ¶ De signis autem apostematum sunt significationes apostematum calidorum. Ipsa enim in principio sui faciunt apparere in pulsu diuersitatem mirabilem non coniunctam et magnificant illam. Idem in corpore et propter in pectoribus membrorum ipsorum anhelitum. Et anhelans quantus attrahit maximum aerem et frigidissimum tamen est quasi priuatus anhelitu deinde sequitur ipsum sincopis successiua: et non oportet ut aspectetur in cognitione dispositionis apostematis calidorum cordis illud quod est ex duritie instrumenti sine quod currit consuetudo expectationis eius in aliis que sunt similia eis. Apostema enim non ita aduenit cordi ut per ipsum indurescat pulsus cito interficit ante illud. Singularis autem resolutio sequitur ex causis primitiis. Et dixerunt quidam quod quando accidit in corde vlcus et currit ex parte sinistra sanguis mouetur patiens. Et signum eius est dolor in loco sinistro mamillari.

De causis imprimentibus in corde. .C.v.

Causarum in corde imprimentium alie sunt que sunt ei proprie et alie sunt que ei et aliis sicut cause efficientes complexiones et cause efficientes apostemata et efficientes solutiones singulares et reliqua similia eis que sunt ex eis quas numerauimus tibi in libris vniuersalibus. Verum cordi appropriate cause antecedentes propter anhelitum et cause antecedentes propter passiones animales. Propter anhelitum quidem quoniam quando constringitur aut calefit valde aut infrigidatur valde: sequitur ex eo ut accipiat cor nocumentum. In passionibus autem animalibus oportet ut redeas ad ea que diximus in vniuersalibus et iam ostendimus impressionem earum in corde mediante spiritu et cuiusque earum quod sit eius impressione prouocationis spiritus intus ad interiora aut expansionis eius ad exteriora. Et quandoque consequitur ut faciant peruenire sincopim et immo consequitur ut interficiant. Extra quod est ex similitudine earum est minor omnibus illis in hoc. Ira non raro interficit. Vigilie vero et exercitium et similia illis debilitant cor cum resolutione.

De canonibus vniuersalibus in curatione cordis. .C.vi.

Nos quidem fecimus de medicinis cordialibus tractatum singularem quem qui bene comprehenderit iter se eius sua in medicina et cognitiones sua in principio quod sunt magis communia quam medici inueniunt. Sed vos innuimus ad illud quod oportet dici in libris medicinalibus primo propterea quod cor est membrum principale suum omni principali et laboriosius eo oportet ut sit velox studium in curatione eius cum medicinis ita ut adiuuetur absque errore vltime sive velimus ex eo cum rebus ad sine permutare ei complexionem. ¶ In curatione autem que precedit cursus presentationis ita studiose festinamus ne oporteat nos permiscere ei cum alio regimine mundificationis. Immo plus quam in ipsa obseruamus est ne superfluat et cadat virtus et ut vniuersaliter virtutem eius debilitatem pariter cum rebus vniuersalibus virtutem que debilitatur propter complexionem frigidam aut calidam. Et hec retinet appropriatas egressiones sanguinis tamen. Immo omnibus euacuationibus: quum sit extractio sanguinis vehementia necessitas ad hoc inducit. Causa autem cum quod excitamur a studio spirituum igneis alteratiua est quod egressio sanguinis non est medicamentum perueniens ad cor et quod plu

rimum repletionum cordis non sunt nisi ex sanguine et vapore a nocumento quorum duorum simul liberat phlebotomia. Et repletio quidem sanguinea remouet phlebotomia basilice dextre. Sed repletio vaporosa phlebotomia basilice sinistre. In reliquis autem eius accidentibus quod si sunt cum medicinis oportet vt misceantur medicine cum regimine predicto et regimine alio. Et illud est quoniam plures medicine euacuatiue sunt contrarie corpori: quare oportet vt eis associentur medicine cordiales. Et ipse medicine que efficiunt in corde fortitudinem cum proprietate que est in eis ita vt sint cum medicamine administratio in euacuatione humoris cordialis sociate medicine tyriacales bezahartici principes cordis: et plures quidem harum medicinarum conferunt. Immo plures earum conferunt ei ex alia parte. Et illud est quoniam ipse etiam faciunt penetrare medicinas euacuatiuas ad cor remouendo eas ab aliis locis. Permutatio autem complexionis: autem est quod conuertit regimen ad permutationem frigidi: aut permutationem calidi: aut permutationem humidi: aut permutationem sicci. Cum ergo volumus permutare complexionem frigidam audaces sumus ad illud cum medicis calidis commixtis cum medicinis cordialibus calidis cum custodia nostra ne accidat ex eis motus laboriosus hystorio cordis: ita vt extendat corpus cordis cum eo quod gradatim facit illud: aut emendatur materia apostemosa et reliqua. Cum ergo volumus permutare complexionem calidam non sumus ausi esse confisi in infrigidatiuis. Nam substantia propter quam cor creatum est est spiritus effusus in ipso est substantia calida scilicet caliditate innata non caliditatibus nociuis corpori. Et accidunt ei ex malitia complexionis cordis que est calida vt minoretur et resoluatur: et vt conuertatur in fumum et conturbetur. Cum ergo superuenit corpori cordis quod extinguat ipsam et non est permissum cuius medicinis calidis quarum proprietas est vt conforment calorem innatum non totum illud propter caliditatem earum: immo cum proprietate ipsarum associata caliditati earum possibile est vt noceat radici scilicet spiritus quamuis raro conferat et est corpus cordis propterea quia iuuat ad temperandum caliditatem cordis quam sentitur cum eo caliditas spiritus. Quia propter non inuenimus sapientes antiquos euacuasse curationem malitie complexionis calide que est in corde: et eius quod accidit ei a permistione medicinarum frigidarum cum cordialibus calidis. Considerabis quod natura si fuerit fortis discernet inter infrigidatiuum et calefactiuum et afferet infrigidatiuum cordi et afferet calidum cordiale spiritui et temperabit illud et quandoque illud. Et si non inueniunt medicamen equale faciens confortationem spiritus cum proprietate aut proximum equalitati sicut buglosam vigorant et adiuuant se cum eadem si natura fuerit debilis non confert regimen. Et quoniam cogit eos administrare medicinas calidas cordiales illud quod ipsi sciunt de grauitate substantie plurium medicinarum frigidarum cordialium et paucitate penetrationis earum et declinatione ipsarum cum natura ad fixionem et non ad penetrationem: et cogit eos illud ad hoc vt permisceant medicinas cordiales calidas quibus penetret vt non adiuuetur ad deferendum illas cordi: sicut permiscent crocum reliquis permistis trociscorum camfore. Reliqua enim permista discurrunt cum eo ad cor: deinde virtuti nihil inest vt prodeat a corde: ut inflamet ipsum cum spiritu cordis et adiuuet cum infrigidatiuis ad temperandam complexionem hoc namque melius est eis quam vt vadat infrigidatiuis puris que figuntur in principio meatuum et nolunt penetrare. Et isti qui abstulerunt crocum ex trociscis camfore et blasfemauerunt primos et fecerunt trociscos camfore pauci iuuamenti quamuis ipsi ignorent. Amplius complexio calida curatur cum eis in pomi rob de fructibus et proprietatibus pomorum de sceni et cydoniorum. Est enim bonum medicamen cum eis que sibi similia sunt que diximus et cum epithimatibus et emplastris que sunt ex vnctis permistis cum cordialibus ad cor. Et si causa fuerit materia euacuetur. Cura autem malitie complexionis frigide est cum confectionibus cordialibus magnis quas dicemus et cum vino odorifero et exercitijs temperatis et cum emplastris et linimentis calidis aromaticis cordialibus et cibis calidis cum quantitate qua digerantur. Et si causa fuerit materia euacuetur. In cura autem malitie complexionis sicce necessarius est cibus plurimus humectatiuus et vsus balnei post ipsum et administratio [illegible] cum custodia quietis et paucitas motus et tranquillitas et somnus in potu aque frigidam. Et si fuerit illic frigus abstineatur ab aqua frigida que est vehementis frigoris. Et [illegible] temporibus et multiplicetur somnus post cibum calidum. Et si causa fuerit materia euacuetur. Et iam quidem loquemur in distinctionem illius vbi loquemur de cura ethice et marcitionis. Cura autem malitie complexionis humide est subtiliatio ciborum et administratio medicinarum desiccatiuarum et exercitia temperata cum frequentia solitudine: et si causa fuerit materia euacuetur. Frigide vero et humide complexionis cura est multitudo exercitij et balnei ante cibum precipue thermarum et mansio plurima in aqua calida et administratio solutiuorum et diureticorum et vsus vini fortis resolutionis odoriferi et administratio ciborum laudabilis chimi cum quantitate non plurima: et si illic fuerit caliditas vitetur balneum et vtatur coitu. Et si fuerit materia calida et humida aut humida euacuetur.

De medicinis cordialibus. Cap.

Medicine quidem cordiales cum totius in oportet vt colligantur ex incolis medicinarum singularium et ex incolis membrorum [illegible]. Sed secundum necessitatem in hac hora nominemus de eis illa que sunt sicut capita et radices. Dicimus ergo ille quidem que ex eis sunt proxime equalitati sunt [illegible] et albehengest et abrusegi et aurum et argentum et buglosa. Calide vero sunt doronici et zedoaria et muschus et ambra et zurumbet et seta proprie et crocus [illegible] hoc sunt velocis iuuamenti et gariofili [illegible] rabiles et xiloaloes crudum et melissa et semen [illegible] scebebram et semen eius et cardamomum et [illegible] et acetosa et semen eius et folia eius et [illegible] indum et enula est mirabilis. Frigide vero [illegible] garite et karabe et camfora et corallus et sandali et [illegible] spodium et lutum sigillatum et poma. Et ex eis est coriandrum siccum et humidum.

Tractatus secundus de partibus distinctionis.
De tremore cordis et causis eius. Cap.

Tremor cordis est motus [illegible] hoc accidens cordi. Et causa eius est omne quod ledit cor et que sunt in ipso aut in panniculo circumdante continuantur ei ex membris vicinis [illegible] bus ei. Et quandoque fit a malo humorosa et quandoque fit a malitia complexionis pure. Et quandoque fit ab apostemate: et quandoque fit a resolutione singulari et fit a causa extranea: et quandoque fit a morsu venenosorum animalium. Et quandoque fit a serpentibus qui sunt in ventre: et quandoque fit a sonitu vehementi. Et materia humorosa quandoque est sanguinea: et quandoque est humida: et quandoque est melancholica: et quandoque est cholerica: et quandoque est ventosa. Et est leuior et facilior rum. Et ille qui est a malitia complexionis pu-

Ideo est quod omnis complexio dominans facit debilitatem: et omnis debilitas efficit in corde dum perseuerat in ipso residuum virtutis agitationem quandam quasi ipsum expellat a se ipso aliquod nocumentum. Et tremor quidem cordis quando superfluit permutatur ad sincopim: et quando magis superfluit permutatur ad mortem. Et vnaqueque complexionum simplicium facit illud. Alia vero calidam in principio perseuerans facit apparere tremorem cordis: deinde sincopim postea mortem. et sim est propinquum dispositioni eius. Sed quandoque interponit spatium aliquantulum. Et similiter resolutio singularis. Et similiter oppilatio existens in cursibus sanguinis et spiritus in corde et que sequuntur ipsum et in venis sensibilibus pectoris pulmonis. ¶ Factus autem a causa extranea est sicut factus a doloribus constrictiuis et permutationibus materiarum apostematum vicinorum predictorum a potu venenorum. ¶ Et factus a morsibus serpentum. Et factus a serpentibus qui accidunt in ventre: et propter quando ascendunt ad superiora mirac in cibo et fece. Factus autem a subtilitate sensus cordis est sicut habentem illum accidit tremor cordis ex qualibet ventositate generata in spatio quod est inter ipsum et inter panniculum eius: aut in corpore panniculi eius: aut in vena eius et ex qualibet qualitate frigida aut calida aduenienti ei. Ita quod succedit potui aque preter quod perducit illud ad debilitatem in operationibus suis. ¶ Factus autem cum communitate: aut est cum communitate corporis totius sicut accidit in febribus: et proprie in febribus pestilentialibus. Aut cum communitate panniculi sicut ita vt accidat in ipso apostema: aut vlcus sicut accidit simio aut gallo predictis. Aut cum communitate stomachi: et quum in ipso est humor viscosus vicinus: aut mordicatiuus cholericus aut corrumpitur in eo cibus: aut cum communitate omnium membrorum que dolent vehementer. Et quandoque multiplicatur cum communitate stomachi propter humorem qui est in eo: aut bothor in ore eius: aut attractionem succedentem laboriosam vt fortitudinem non discernatur inter ipsum et inter cordialem. Et quandoque accidit propter tremorem in ore stomachi et continuatur ille: et est similior rei tremori cordiali. Et quandoque fit cum communitate pulmonis quando multiplicatur in eo oppilatio in parte illa que obuiat cordi et non penetrat anhelitus secundum modum suorum: et illud indicat cohibitionem anhelitus non securam. Et quandoque fit causa vlcerum et motuum accidentium humoribus ad crisis. Et ego exponam illud in loco suo. ¶ Et si quis conqueritur de tremore cordis post egritudinem et habet nauseas et euomit cholera plurimam et non remouetur nausea est malum indicans spasmum in stomacho.

De signis. .C.ii.

Tremorem cordis omnes sequuntur pulsus diuersi transiens terminum in diuersitate sensu precepta in magnitudine et paruitate et velocitate et tarditate et raritate et frequentia: et multotiens assimilatur pulsui habentium asma. Et signum illius qui est humidus vehementia lenitatis pulsus et debilitas habentis eam quasi cor eius sit positum in humiditate. Et signum illius qui sanguineus est signa calidatis et inflammationis et velocitas pulsus et magnitudo eius in alia hora quam tremoris cordis et iuuatur et infrigido est econtrario. Et signum illius qui cholericus est et est raro egritudines colerice sequentes ipsum et duritiem quandam in pulsu et vehementia inflammationis. Et signum illius qui melancholicus est tristitia et sollicitudo et duritie in pulsu. Et ventosum quidem paruum sequitur velocitas resolutionis eius et leuitas laboris eius: et est paucitas diuersitatis in pulsu eius. Et signum apostematis in substantia ipsius aut panniculi eius signa duorum apostematum predictorum. Et illum qui est ex resolutione communitatis causa sua et similiter a venenis et morsibus cause sue cum proprietate reliquarum causarum. Et similiter factus a vermibus. Et factus a complexione singulari calida et inflammatione vehementi absque siccitate et humiditate in qua natet cor velocitas pulsus et frequentia eius quamuis sit non hora commotionis eius et quod est post causas spasmaticas similiter et in ethica et similibus. Et similiter factus a frigore puro sequitur esse sue ex actionibus extinguentibus calorem natiuum. Et egritudines infrantie et aereo et alia et pulsus eius diuersarius non in hora tremoris cordis. ¶ Factum autem ab oppilatione sequitur diuersitas pulsus in paruitate et magnitudine et debilitate et fortitudine cum priuatione signorum repletionis. Factus autem a subtilitate sensus cordis et a qualibet ventositate generata et nocumento adueniente ei cognoscitur ex fortitudine pulsus et sanitate anhelitus et in columitate reliquorum membrorum et fortitudo pulsus et magnitudo ipsius sunt significationes perfecte significantes ipsum et certificat ipsum si fuerit corpus cum frequentia huiusmodi tremoris cordis incolume et virtus conseruata et consuetudo in operationibus sana. Et illi quibus plurimum accidit iste sunt super quorum facies apparens vestigia passionum animalium quamuis paruum sicut ire aut gaudij: aut tristitie aut aliarum. ¶ Factus autem cum communitate corporis totius in febribus manifestus est et similiter creticus. ¶ Et factus causa stomachi sequitur significationes dispositionum stomachi et appetitus et quod ab ipso expellitur et imaginationes et nausea et punctio et quod alleuiatur in tempore vacuitatis: nisi sit a cholera cholerica effusa ad os stomachi in tempore vacuitatis: et quod fit vehementior in hora qua cibus incipit digeri. ¶ Et ille qui fit cum communitate pulmonis est quoniam habens eum est preparatus asmati reperitur in ipso signum significantibus humiditatem pulmonis et oppilationem viarum in eo quas dicemus in suo capitulo. ¶ Factus autem propter febres sequitur significationes superadicte in capitulo suo. Et ex eis que significant ipsum sunt saliua currens et dolor sicut quod fit a constrictione vnguium et puncture euenientes subito in ore stomachi.

De curationibus vtilibus tremoris cordis. .C.iii.

In materiali omni sequitur consilium cum euacuatione. In sanguineo quidem cum phlebotomia et extractione sanguinis vltima et temperamento cibi in quantitate et qualitate. Et si est illi potissimum: aut tempus in quo commouetur plurimum sicut verbi gratia veris tunc necessarium est vt precedant ante potissimum phlebotomia et subtiliatio cibi et acceptio eius quod confortet cor. ¶ In facto autem propter humorem phlegmaticum oportet vt fiat euacuatio cum medicinis quarum impressio consequitur cor. Et illarum conuenientiores sunt hiere magne euacuantes humiditates viscosas. ¶ Facti autem propter sanguinem melancholicum loci longinqui cura est phlebotomia et temperantia cibi ita vt non generet melancholiam cum eo quod dicitur in capitulo suo. Si autem est mundus humor melancholicus tunc cura est in ipso euacuatio cum eis que sunt sicut hiera Ruffi et logodion et omnia que euacuant humorem melancholicum ex locis longinquis. Deinde remanet post illud equatio complexionis et quidem cum calefacientibus et calide cum infrigidantibus: et proprie cum eis que ex eis sunt medicine cordiales. ¶ Ille vero qui est cum communitate stomachi si est ex humore grosso curetur vomitu post cibum et post acceptionem subtiliantium notorum sicut acceptionem succi raphani in oxymelle. Et solutio ventris fiat post ipsum cum hieris magnis sicut logodion et theodoricon et hierapicra confortata cum pulpa colloquintide aut agarico et epithymo. Et si fuerit propter choleram mordicantem curetur confortando stomachum cum rob fructuum odoriferorum sicut pomorum odoriferorum: et proprie et cydoniorum et post cibum et pirorum et eorum que sunt illis similia et cum declinatione nature ad lenitatem et alienationes eius quod conuertitur ad humorem cholericum et regimine temperante stomachum. Et similiter quando cibus in

ipso corrumpitur os ventris: et regatur cum eo quod confortat digestionem eius quod corrumpitur cum eo quod dicetur in capitulo stomachi. Et quemadmodum tu abscindis causam cum hoc regimine similiter oportet quod confortetur patiens quod est cor ita ut non recipiat impressionem et non sis contentus in abscindendo causam absque confortatione patientis. Immo oportet ut cum hoc intendas ad cor eius medicinis cordialibus. ¶ Et ex eis quoque iuvamentum magnificatur in tremore cordis est potare pondus medii aurei de buglossa in tempore somni noctibus continuis. Et ex eis quibus iuvantur habentes tremorem cordis et que ad ipsum experta sunt est potare quantitatem ponderis nucleo de gariofilo masculo in .xii. aureis lactis dulcis in ieiunio: aut potare aureum de sambuco sicco in aqua frigida si fuerit illic caliditas: aut in vino si non fuerit caliditas in diebus continuis. Et ex eis quibus iuvantur habentes tremorem cordis est ut secum semper sit aromaticum aliquod ex genere eorum que ei conveniunt et assidue utatur suffumigatione cum eo facta et utatur odoramento eius: et ut sint in aromatico eius qui habet tremorem cordis calidus vincentia rosa et canfora et sandalum et alia frigida cum parva permixtione medicinarum aliarum subtilis caliditatis sicut parum musci et croci gariofilini nisi metam transgrediatur recentium cum sit continuus frigus. ¶ Et si est complexio frigida tunc admisce muscum et ambram et olium de ben et oleum de citro et aquam cinnamomi et algaliam et que sunt similia illis et propinqua eis ex speciebus suffumigationis et confortationis convenientibus secundum complexionem. Et ego quidem non multiplico tibi sermonem in numerando medicinas cordiales calidas et frigidas. Tu namque invenies eas omnes scriptas in tabulis membrorum ordinatas in medicinis singularibus: et ad ultimum omnis medicina odorifera est cordialis. Et cum hoc nos iam diximus que harum medicinarum sunt antecedentes in hac intentione. Et habens tremorem cordis cum nausea eius tremor cordis existimatur esse malum. Cura eius propter si fuerit illic religio febris in potu fiat sanie de dia ablatum cum aqua calida vel infrigidatum cum pondere .x. 3. zuccari quamvis enim ipsum evomat etiam tamen iuvatur corpus si ipse abortet zuccarum propter additionem quam efficit in nausea. Recipiat loco eius grana mali granati et stringantur ambo crura et olfaciat canforam et quod similatur ei cum aceto et ponatur super pectus pannus infusus aqua duorum sandalorum et canfore et aliorum. Et multotiens quidem excitatur tremor cordis: deinde expellitur aliquid ad inferiora a dextra et sinistra et sedatur tremor cordis.

De cura tremoris calidi. .xij.

Si iste tremor cordis est cum mala et evacuatus est et remanet vestigium eius: aut est tremor cordis calidus sine materia: oportet ut abeat habens eum cum eo quod parum est et confert sicut est panis infusus in aqua rosacea in qua est parum vini odoriferi et panis cum sirupo de pomis et suco pomorum et lac acetosum sine butyro quod est temporis propinqui commotionis aut non acetosum valde et cucurbita et blitis et fructus frigidi. Si autem tollerat carnem tunc utatur alearos et balahem pullorum et alcaludugi [illegible]. Habet enim proprietatem in hac re preter istam complexionis et species acetosorum que omnes facte sunt cum succis fructuum et acetosa et pomis acetosis et aceto acuto super quod sparsa sit aqua rosacea et aqua salicis. Si autem fuerit acetositas citri et limonis et alterius magis iuvativa. Dosis eius sit vehemens et inflammatio: da ei ad bibendum aquam frigidam et aquam nivis mixtam cum rosacea aqua dando sorbitionem post sorbitionem et da ei ad sorbendum sirupos de fructibus et sirudum de malis acetosis et que sunt similia illis dando aliquid post aliquid. Et si tibi necessarium fuerit ut dissolvas in eo canforam fac. Et quandoque est tibi necessarium ut sis contentus in eo ad [illegible] acetosi in potu ab una libra usque ad .i. lib. et [illegible] addas si tibi necessarium fuerit et confortes [illegible] ex medulla panis et tortellarum fac. ¶ Si [illegible] virtutem debilem et timueris evacuationem non [illegible] quam permisceas cum hoc et cum eis que [illegible] ex cubebe et cardamomo et folio [illegible] dro et canfora cum rosacea et spodio [illegible] buglossam do sic quod [illegible] ut non timeas [illegible] ea cum omni quod in potu tribuis et [illegible] cucurrit consuetudo ut in potu tribuis [illegible] distillate. Et quandoque confert ei potare pondus [illegible] baro semen in aqua [illegible] diebus continuis. Et [illegible] ut [illegible] infrigidans ultima infrigidatione et [illegible] menta aromatizata canfora et ex sandalo [illegible] est malum ut roretur super ea aliquid [illegible] nitate quod penetrare faciat aromaticum [illegible] ex eis quibus iuvantur habens tremorem cordis calidum [illegible] mutatio ab aere suo ad aerem [illegible] sanitate. Et non oportet ut obliviscaris emplastra [illegible] super cor facta ex sandalis et aqua rosacea et [illegible] ra et rosacea et spodio et lenitibus emplastrentur [illegible] et propter febribus. ¶ Composita [illegible] ut in potu dentur trociscis de canfora cum croco [illegible] acetositatis citri et quaque ponitur in eo [illegible] muscum dulce et letificans [illegible] Descriptio [illegible] ad illum qui non est ex caliditate vehementi [illegible] xiloaloes indi galie muscate [illegible] 3. i. [illegible] orum [illegible] 3. i. canfore 3. [illegible] dragaganti [illegible] fiat cum aqua de terenniabin. Sumitur [illegible] ris medicatis unius 3. Descriptio [illegible] partes .i. canfore quarta pars [illegible] sandalorum [illegible] garitarum karabe coralli xiloaloes spodii [illegible] medietatem partis buglosse partes duas [illegible] lorum et fiat inde trocisci et quod ex eis in potu sumitur [illegible] 3. i. usque ad aureum. Medicamen [illegible] semin lactuce semin endivie spodii [illegible] minus portulace buglosse coriandri [illegible] margaritarum omnium ana partes duas canfore [illegible] quod ex eo in potu sumitur pondus ii. 3. Descriptio [illegible] armeni karabe margaritarum mellis [illegible] mentum fructi omnium ana partes [illegible] lati armeni [illegible] amborum ana partes .v. Sumitur quod ex ea in potu [illegible] aureum cum aqua mellis. Quod si [illegible] mationem et timeris quod sit vestigium apostematis [illegible] ubi necessarium ut in potu des semen [illegible] Et melius quidem est ut in potu tribuas [illegible] gore pondus [illegible] 3. i. et de opio usque ad [illegible] permixtio cum medicamine aromatizato [illegible] loe crudo et canfora et croco secundum [illegible] necessariis.

De cura tremoris frigidi. .L.

Evacuatio quidem si fuerit illic materia [illegible] feminitas quas tibi exposui. Et ex eis que experta [illegible] probationem habendi de illo sunt [illegible] cordis [illegible] est ut sumatur agarici pondus medii [illegible] 3. i. coloquintide pondus 3. i. danich et turbit pondus [illegible] pondus danic et musci et croci amborum [illegible] loaloes indi pondus danic et salis naptici pondus [illegible] est dosis una. ¶ Et ex eis que experta sunt ad [illegible] myrobalanorum nigrorum et kebulorum amborum [illegible] 3. i. epithymi medietas 3. et lapidis armeni pondus [illegible] pars 3. i. dianuschi aman pondus 3. [illegible] tanta quantitate vini odoriferi [illegible] cit assiduare administratione [illegible] in pondere [illegible] i. cum pondere danic de epithymo dando [illegible]

potu cum oxymelle ꝛ continuet. Medicine autem permutãtes complexiones ſtatim ſunt tyriaca ꝛ mithridatum ꝛ diamuſchum dulce ꝛ amarum ꝛ medicamen Leſario ꝛ ſbethe ꝛ mali ambre ꝛ diacidiũ ꝛ leuifiſcolo magnũ ꝛ collectio anabroab ꝛ trociſci de muſcho. Et quando frigus ſtiſſe indigeat eis que ſũt ſicut condimenti ꝛ dãt cum eo i potu. Et quãq3 conferet ei ſumere acetoſitatis ſila gar.xxx.auf. cũ vino in quo iam infuſa fuit bugloſſa ꝛ ci bent aqua citri ꝛ pullis columbarum ꝛ carnibus par carum ꝛ alcanabir. Et ex cõpoſitis alijs eſt medicamẽ expertum. R. bugloſſe.ʒ.i. zurũbet doronigi ãborum ʒ.ſ. ambre.ʒ.ſ. doſis eius ſit põdus.ʒ.i. i principio menſis ꝛ i medio eius ꝛ i fine ipius: ꝛ dẽ vt ſit i vino odorifero. Aliud. R. kirabe caſtorei amborum ana.ʒ.i. aſſelengemiſk gariofili galie amborum ana partem.i. doſis eius ſit medietas.ʒ. cum ſucco aluſera non colato neq3 bullito ꝛ hic ſunt medicine bone vltimo poſt alias deſcriptionum dicte in antidotario

De ſpeciebus ſincopis ꝛ cauſis ipſius ꝛ cauſa mortis ſubite. Ca. ij.

Sincopis eſt deſtructio maioris partis plurium virtutũ motiue ꝛ ſenſibilis pp debilitatem cordiũ ꝛ aggregatõs ipſius totius ad ipſũ propter cãm mouentem eũ ad interius: aut pp cãm prouocantẽ ipſum interius: aut ꝓpter paruitatẽ: aut ſubtilitatẽ ſiccitatẽ nõ ſuperflua ſup illiq3 inueniri minera. Et tu ſcis ex ſermone verificaſti vſq3 ad hanc horã q cauſe illius nõ euadunt quin aut ſit repletio materiarum prohibentis ſua multitudine: aut opilatione: aut euacuatio reſolutiõs ipſius: aut priuatio reſtauratoris eius qd reſoluitur ꝛ famis vehementia ꝛ debilitas quãdo dolor ad tollerandũ ipſas ſunt cõparati ad hoc vt neq3 ſint infirmi neq3 ſani ſicut infantes ꝛ qui ſunt in ſenio ꝛ decrepiti ꝛ cõualeſcentes. Sed in etate pueritie tollerat ipſas. Et eius tollerantia ẽ in ꝑone prima q ſtatus. Aut malitia cõplexionis iã cõfirmata: aut accidens eius magnũ ſubito: aut dolor vehemens: aut debilitas ſtati principiorum regaliũ: ꝛ ꝓprie cordis valde et vere valde epilepſie aut debilitas cõicantis ſicut oris ſtõi cũ cordis aut debilitas corporis totius ꝛ malicia ꝛ eiuſcemodi alias accidẽtium aliarum ſint q dicimus vbi i loco alio. ꝛ plurimus ẽ decrepitis ꝛ debilibus ꝛ cõualeſcentibus. aut oppoſitio virtutis cõtrarie ſubſtãtiali cõplexioni cordis ꝛ ſpũs eius amborum ſicut ẽ ex odoratu fetoris puteorum ꝛ peſtilẽtia aeris ꝛ ſicut accidit i febribus peſtilẽtialibus: ꝛ ex caderibus ꝛ ex penetratione venenorum venenoſorum ad cor: ꝛ quãq3 ẽ ꝓpter interius. Et illis eſt illud qd accidit cũ vermis aſcendit ad os ſtõi ꝛ os ventriculi ꝛ dicitur poſt hoc deſtructio plenarie. Dicamus ergo materie quedam faciunt euenire ſincopim: aut pp multitudinẽ ſuã ꝛ opilationi vias reſpiratori q3 cõprehendit ipſum totum i corde: ita vt forſitan ſuffocetur. Et huiuſmodi quidẽ generis ſunt eſſationes humorum plurimorum: aut ſanguinis plurimi ad ſtomachum ꝛ pomas ꝛ ad ambo: aut permutatio materiei a ſpatio ſinuũ ex pleureſi ꝛ peripneumonie ad pectus cordis ſubito: aut ꝓpter viſcoſitatem earum i poris q oppilant meatus ꝛ ꝓpter i membris anhelitus ꝛ quãq3 ẽ cois i oĩbus venis corporis q3 nõ faciũt illud ſua multitudine. Aut pp vehementiã ſui nocumenti cũ qualitate ſua valde: aut mordicatiua valde ꝛ adurẽtia valde. Et ſincopis quidẽ que accidit i initio potiſſimi ſcorie ẽ huiuſmodi generis: ꝛ eius cauſa ſit humores groſſi valde: aut viſcoſi: aut mordicatiui aduſti. Et quãq3 ſit illud ꝓpter ꝓpinquitatẽ cordis. Et quãq3 eſt in membris alijs cõicantibus ei ſicut cerebro. Nã qñ i eo accidit opilatio integra ꝛ ẽ apoplexia ſit ſincopis poſt dubio. Et quãq3 eſt in ſtõ pp cãm aniquam aut pp debilitatem accidentium pp quã ſit recipi-

ens attractiões materiarum ad os ſuũ ſue ſint ſic ſiue calide. Et quãq3 ſit cũ multitudinis oppilatõis in venis corporis vbicũq3 ſunt. Et iſte mãe permiſcẽ multotiens accidunt ex ſuperfluitate comeſtionis ꝛ potus ꝛ frequentia ſaſtidij pp malitiã digeſtionis ita vt ex ea ſpargatur i corpore qd replent venas ꝛ oppilet meatus abdimus. Et iſte quidem mãe pp ſuam multitudinẽ quãq3 adiuuãt ad ſincopim faciendam ex parte qua priuant corpus nutrimento: quia oppilant viam nutrimenti boni ꝛ nõ conuertunt per ſe ipſas ad nutrimentũ: quia ipſe pp ſuam multitudinẽ cõfortantur ſup naturã: quare non patiunt ab ea ꝛ cum hoc cõpſo corporis corrumpit p eas. Et iſte quidẽ materie q faciunt ſincopim ſua multitudie: aut malitia ſua ſũt q faciunt triſtitiam ꝛ nauſeam quãdo in ſtõ cadunt ꝛ ſunt minoris quãtitatis aut malitie. Facta ẽ cauſa euacuationis ſuperflue non eſt niſi q ſequitur ipſas ſpũs euacuatus cum ea vſq3 ad hoc vt reſoluat maior pars eius. Et illud ẽ aut ſolutio ventris cũ diarria: aut eſt ſolutio ventris cõtinua aut lubricitas ſtõi ꝛ inteſtinorum: aut raſura aut vomitus plurimus: aut fluxus ſanguinis narium: aut fluxus ſanguinis ex mẽbro alio ſicut orificijs venarum ani: aut pp vulnera: aut pp deſcenſum aq hydropiſis aut ꝓpter apertionem dubellati: ꝓpterea q currit ex eo res plurima ſubito: aut pp fluxus menſtruorum ꝛ partus. Aut pp multitudinem exercitij aut morã in balneo calido vehementis ſudoris: aut pp aliquam cãm ſudoris fortis ꝛ ſuperflui accidentis: aut q facit ſudorem per ſeipſum ſicut calliditas: aut preparationem ſicut raritas corporis ſuperflua aut ſubtilitas humorum in ſubſtantijs ſuis ꝛ naturis ſuis. Et quandoq3 accidit ſincopis ab euacuatione horum virtute vitali adhuc forti non eſt adhuc emendus ꝛ illa eſt ſicut ſincopis que accidit poſt phlebotomiam. Dolor autẽ facit cõtingere ſincopim ꝓpterea q ſuperflue reſoluit ſpũm ſicut fit i iliaca ꝛ colica ꝛ in mordicatione ſuperflua accidente in membris ſenſibilibus ſicut oris ſtõi ꝛ inteſtinorum ꝛ eis ſimilium. Et ſicut in dolore motuum neruorum ꝛ vlcerum eorum ꝛ morſionum eius accidentium ſicut ſcorpionis ꝛ veſpe ꝛ in vlceribus iuncturarum ꝓpter aſperitatis fricationi ꝛ percuſſioni que ſequitur eas pp effuſionẽ materiarum nocentium. Et ſicut dolores vlcerum ambulatiuorum vehementia dolorum quorum facit ſincopim pp ſuã acuitatem ꝛ corroſionem ipſorum. Et puenit ex eis corruptio membrorum donec ꝑdunt ad mortẽ. Ipſa nãq3 faciunt ſincopim in ꝑnis pp dolorem ꝛ in fine pp vehementiam inflãtionis cordis aut allatõem vaporis venenoſi corrupti ad cor ſequentis ipſam exiccationem membri ꝛ conuerſione eius ad cõtrariũ cõplexionis ꝓportional hominibus. De accidentibus vero anime iã locuti ſumus ꝛ ſciuiſti in extenuatõe eãm ꝛ oppreſſione quam cordi faciũt. Ipſa aũt facit euenire ſincopim aut pp magnitudinẽ ſuã vbicunq3 ſit apparens aut occultum. corrumpẽs complexionem cordis mediante allatõe arteriarum aut ꝓpter mẽbrum in quo eſt quum eſt ſicut panniculus cordis aut eſt mẽbrum proximum cordi in quo etiam ſi nõ ẽ apoſtema magnum valde ipſum tamen facit illud quod efficit maximum longiquum: aut propter dolores quando vehementes fit cum eo. Sed ꝛ ſtomachus qualiter ſit cauſa ſincopis. Scias itaq3 q ſtomachus eſt mẽbrum propinquum loco cordis ꝛ eſt cum hoc vehementis ſenſus. Et eſt minera collectionis humorum diuerſorum: quare ipſe facit euenire ſincopim: aut q infrigidat ipſus valde ſicut in bolſmo: aut quia calefacit valde: aut quia dolere facit valde: aut quoniam ex ipſo eſt materia groſſa mala frigida aut mordicatiua acuta ꝛ vlcera ꝛ bothor in ore eius. Sz ꝛ aliqua mẽbra qualiter ſint cauſa ſincopis. Scias q membra alia ſũt cauſa ſincopis aut

propter dolorem continuatum ex eis cordi: aut propter vaporem venenosum quem ipsa mittunt cordi sicut est illud quod accidit in suffocatione matricis. Aut propter evacuationem accidentem in eis resolventem spiritum cordis sicut debilitas vehemens in hore stomachi: aut propter oppilationes facientes constrictionem viarum spiritus et in eis que sunt in circuitu meatuum cordis: aut propter complexiones corruptas malas fortes evenientes eis sicut fit in febribus adurentibus et pestilentialibus. Et illud est ex eis que fiunt cum conitate omnium membrorum. Et scias quod sincopis confirmata curationem non habet et propterea quando perducit ad viriditatem faciei et conversionem colli forte fortasse eius non erigitur. Et ille cuius res pervenit ad hoc tunc quam caput elevat statim moritur. ¶ Et scias quod in corpore ipsius qui phlebotomatur propter necessitatem et sincopizatur super ipsam non propter multitudinem evacuationis neque propter consuetudinem in phlebotomiam assuetam est egritudo: aut in stomacho eius est debilitas per se: aut propter effusiones rei ad ipsum: et quando materia decrepit febrientis resolvitur ad stomachum suum facit accidere sincopim. Et causa qua aliquis sincopim patitur in prima phlebotomia sua est quia subitum est quod non consuevit. Et multotiens quidem accidit sincopis in crisibus propter expulsionem materiei calide ad stomacum. Et multotiens fit phlebotomia causa sincopis propter infrigidationem.

De signis. .C.vii.

Pro significantia eius sincopis et dolores eius proportionalia sunt signis predictis tremoris cordis. Non enim supra sunt debilia sunt tremoris cordis et quando sunt fortia sunt sincopis: et quando plus sunt vehementiora sunt mortis subite. ¶ Et pulsus quidem est signum significativum illius. Significat enim sua compressione et subtilitate et parvitate magnam compressionem et sua diversitate vehementiam cum vicissitudinibus et parvitate maxima resolutionem virtutis. Reliquas significationes suas secundum reliquas dispositiones iam scivisti. Et ad signum quam sincopis non fit subito: tunc ad ipsam minoratur pulsus in primis: deinde sanguis incipit occultari ad interiora et convertitur color a dispositione sua. Et fortasse palpebre non elevantur et apparet in oculis debilitas motus et alteratio coloris: et visui apparent imaginationes extra intuitionem et infrigidantur extrema et apparet ei roritas in corpore frigida. Et quandoque accidit nausea: et quandoque infrigidatur totum corpus.

Cum igitur incipit aliquid horum signorum post phlebotomiam aut solutionem ventris aut assiduationes rei necessario facientis lesiones abstineat ab ea et removeat eam quoniam iam perducet ad sincopim si non abscindatur.
¶ Et quando sincopis non habet causam manifestam precedentem et antecedentem et est cum tremore cordis frequente et non est illud quod est in ore stomachi causa faciens ipsam necessarium et generans eam tunc ea est cordialis confirmata. ¶ Illa vero cum qua est nausea et conturbatio est stomachalis.
¶ Et quando continuatur sincopis et vehemens fit et non est causa manifesta faciens eam immo est cordialis tunc habens eam moritur subito.

De cura. .C.viii.

Illa que fortis est et facta propter malitiam complexionis confirmate curationem non habet. Et illa que non est ita immo est levior: aut est sequens causas extrinsecas a corde curatur. ¶ Et patiens quidem sincopim quandoque est in sincopi: et quandoque est in eo quod est inter sincopim et sanitatem: et quandoque est in loco porrimo sincopis.
Cum ergo est in dispositione sincopis non est semper possibile nobis ut laboremus in abscisione cause. Immo nobis necessarium est ut opponamus accidenti quod accidit cum eo quod ipsi pertinet de cura. Et quandoque aggregantur nobis

due necessitates contrarie secundum duas partes [illegible] Indigemus enim in quibusdam membris [illegible] evacuatione eius quod in eis est et humectationibus [illegible] bus additione nutrimenti et restauratione eius [illegible] eis accidit de resolutione. Et in pluribus quidem [illegible] accidit ex sincopi oportet ut inspiretur et laboretur [illegible] quod nutrit spiritum ex odoribus bonis nisi in suffocatione matricis. In sincopi namque facta ex ea oportet ut [illegible] mentur naribus earum odores fetidi et propter [illegible] eritos cum hoc ori stomachi. Et odoramenta [illegible] calidi vel calami est proprietas in ea experta et [illegible] in cura calide cholerice et similiter gypso. Immo [illegible] dando in potu ad sorbendum ex vinis [illegible] et quando fuerit illic vacuitas et fames tunc non [illegible] eis vinum purum. Immo oportet ut misceatur [illegible] nis multa et commisceatur cum aqua: si non tunc [illegible] se accidens ex eo confusio rationis et [illegible] que necessaria sunt in pluribus speciebus sincopis [illegible] spissatio corporis exterius et comprimatur [illegible] tus nisi sit solutio ventris fortis valde: [illegible] gus vehemens. Et quando non est illic causa [illegible] sta, prohibens rorationem aque frigide et [illegible] bitionem aque frigide et aque rosarum [illegible] re sandalorum infecta sunt cum odoramentis [illegible] frorum. Multotiens enim sanatur [illegible] nor hac et non fit successione rei resolventis [illegible] tunc oportet ut insuffletur muscus in nares eius [illegible] galiam et suffumigetur quam necesse est [illegible] scbum si possibile est. ¶ Et si causa [illegible] odorifera frigida administretur et roretur aqua [illegible] super faciem eius in primis: et non est [illegible] atur parum muschi de eo quod administratur [illegible] victoria ex illis que sunt sicut [illegible] fortis inflationis et fit frium contra caliditatem [illegible] et muschus ut confortet calorem [illegible] aquam frigidam: quod si tolleret dispositio [illegible] no inflatio subtili tenui tunc est melius. Et oportet [illegible] ut fricetur os stomachi frequenter. ¶ Et [illegible] ut sit lectus eius in aere frigido. Et similiter [illegible] eis omnium habentium sincopim quam non est [illegible] et prope in sincopi habentium [illegible] embrocatio extremitatum et parum membrorum [illegible] regalium cum aqua rosarum et succis frigidis [illegible] cessarium est vinum infrigidatum quod [illegible]
¶ Et si fuerit illic singultus et nausea [illegible] vivificetur caliditas interius et [illegible] movendo guttur cum penna excitante vomitum [illegible] movendo spiritus ad exteriora. Et oportet ut [illegible] tractionem super eum et quantum [illegible] mutationem et si fit cum cordis. Quamquam [illegible] sternutat tunc eger moritur. Et oportet [illegible] copi que fit ex evacuatione et appropinquans [illegible] bor considerationum nisi in habentibus nauseam [illegible] accidentem cum humoribus in ore stomachi [illegible] lud approprimet eis. Et oportet ut [illegible] frameat calefactum secundum duas dispositiones [illegible] vini magis penetrabilis eis et subtilior [illegible] potis ex eo in quo est residuum [illegible] fortis in eo quod necesse est ad aggregandum spiritum [illegible] dum ipsum et oportet ut non sit ipso [illegible] reat ipsum neque grossitudo eius non penetrat [illegible] locitate. Et oportet ut sit color eius [illegible] eius stomachi et propter ipsius poros [illegible] tunc enim eligitur vinum nigrum grossum [illegible] magis facies declinare humores ad [illegible] fit resolutio et reductio spiritum in essentia sua. [illegible]

non habet egritudinē hāc: vinū cōueniens⁹ est illud qd est velocioris penetratiōis. Et tibi qdē possibile est vt ipm ex pariatis ita vt gustes ex ipso parū. Cūqʒ videris ipm penetrare ad calefaciendū cū velocitate cū bonitate substātie z odoris: tūc illud est cōueniens. Illud qd ꝗnunt. Et qñ ꝗponuntur in ipso de musco circiter. s. duo grana: aut de diamusco ꝗtitatē dosis: vtuntur medicatis eius: aut ꝗtite ipsi⁹: z illd qdez ī sincopi vehemētes sūt modicos musci ad vinos dictos ī antidotario. Et cōueniētius vinus in huiusmōi ē illd qd ē calefactū. Ipm enim ī eo cuius sincopis nō ē ex caliditate est magis penetratiuū: z qui cōfortat fortitudinē parū est magis longinquum ab hoc vt noceat. Et ex his que cōferunt ei ē mitra approbata sincopi dcā ī antidotario. Et hoīes qbus necessarius ē magis potare vinū calefactum sunt illi quoꝝ tardior est cessatio. Nā enim oꝫ vt illi sumāt in potu sirupis z sūt siccatiuus ūsꝗ ad totum corpus. Et isti sunt illi q indigēt ipso z inūctione extremitatum z stōi cū oleis calidis aromatizatis. Et si est sincopis cū materia tūc si est possibile vt expellat⁹ m̄ cū vomitu cuius spāl facultas: aut cū clisteri aut pblomia fiat illd. Et si est pp euatiōnē ex quibus inuiscerō calefiant extremitates z fricent z iungat cum oleis calidis aromatizatis: z qñqʒ est necessarium stringere eā. Et sumat in oī genere euacuatōis illud qd dixi in capitulo suo z ꝑpara in viuificatōe nāc illud qd scis. Et cōuenientius ē b'sitū illam q ex hoc caplo fit successione colerice passionis vt sumat galiam muscatam in vīo z succo cydoniorū cū aqua carnis fortis ī vino cōfortata masticans tarte z sint asambio: z nutrias cuꝫ cibos. Et si est pp euatiōnē ex pilibus extrinsecis sicut sudor z q̄ similant illis infra extremitates z pulueriza super cutem myrtus z lutum chimoleam z cortices granatoꝝ z reliq̄ stiptica z nō extrahas materiam ad exteriora eis z nō administres huiusmōi puluerizatōes in sincopi ab euacuatōe intrinseca. Immo oꝫ vt cōfortes virtutem in oī euacuatōe ꝑpinque approximādo odoriferoꝝ ꝯsideratoꝝ z similia eis de his q dcā sunt. Et si fuerit causa doloris stupefac illam doloꝝ si nō ē possibilis abscisio cause eius sicut curat colica cū filonio z similibus ei. ¶ Et si venena fuerint cū da ad sorbendū absorbar experta z dramusum z medicinas dcās in libro d' venenis. Quod si fuerit ī cessatōe z iam sanatur aliquātulū nūc sit regimen eius ē simile regimini ꝑmo ualitudine cui⁹ possibilitas sit ī huiusmōi dispositōe. Et exemplum eius ī quo ab eo dicant z qñ verbi g̃ oꝫ vt absorbendum dent medicine iuuātis sm̄ dispositiones de illis que scimē z dcē sunt in caplo de tremore cordis z similibus hoc. Et illd ī quo possibilitas ē additiōis est sicut si sit illic repletio oꝫ stōi studēdū ē vt euomat illd qd fiunt. Et similiter si sit illic repletio oꝫ vt fames adhibeatur z minores cib⁹ ei⁹ z vtatur exercitio tollerabili z si ab huiusmōi z fricatio adhibeatur oībus mēbris nisi stomacho z vesice z neqʒ cogat ipm sumere cibus nisi veram ꝑdcām ī dispōe sincopis qd necessarium est. Et plures quidē stultoꝝ medicoꝝ studēt ī cibando eius ꝯtinuo ꝗ sit ei cōueniens vt viuificet virtutem eius. Ipi ergo suffocent caliditatem ei⁹ iterum z interficiūt ipm. Et si quidem iuuant sirupo acetoso z ꝑpe illo q coquit cū aq in q̄ sit substātia z ꝓpe illo siccō z similia. Et si fuerit eā oppilatōes ī mēbris spūalib⁹ z q̄ sunt coraꝫ tunc da ei sorbendum oxymel z frica crura eius z adiutoria eius z labora in huiusmōi ad ꝓuocandū vrinas aut mox da ei in potu de vino qd subtile ē z illud si est illic caliditas. ¶ Si aūt est ab euatione z debilitate ad sorbendum dei aq̄ carnis aromatizata z fiat vt sugat panē īfusum in vino odorifero cui aq̄ rosa sit admixta. Et qñqʒ

sumat si sumat in potu lac acetosum absqʒ butyro īfrītū z illd si fuerit illic oī euacuatōe caliditas: z similiter aq̄ acrose: z melius illo ē rob acetositatis citri. Et qñqʒ ponuntur in ipso folia eius. Et ad summum illi q cum sincopi habet ꝯturbatōem z inflāmatōem: aut accidit a sudore vehementi oꝫ vt dei illd qd dat īfrigidantem: z si sit ex eis ī q̄ queril calefactio. Et ex eis q̄ cū ꝯferūt ē vt ī potu sumat aquā carnis fortis decoctionis cui admista sit decima sui de vino odorifero z aliqd d' vitello oui z aliqd d' succo maloꝝ dulcium aut muzoꝝ aut acetosoꝝ sm̄ q̄ exigit dispositio. Si aūt ꝯ fuerit carens ī ipso calefactionem neqʒ fuerit ausus dare ī potu vinum da ei ad potādum lac acetosū īfrītū in q̄ sit cōmi⁹ panis de simila z da ei ī cibis ꝑpo acetosoꝝ factoꝝ cū succis fructuum. Qd si hās sincopis fuerit frig' cū ea aut post eā: aut qñ ī potu sumit īfrītia z ꝓpe ī visceribus dubias ei ad potandum cardamomū z pip ipm z ꝓpe ūsꝗ z qñqʒ dat ī potu vinum. Et qñ curatio facit necessarium vt fiat mundificatio z timor nocumēti ei⁹ oꝫ vt ꝯforteo stōm z incipe ī hoc cū eo qd ē sicut sirupus de apsinthio decoctus cū melle z administra empla cōfortantia stōm ꝑdcta z ad bibendū da vinū odoriferū post illd z ciba cibo laudabili. ¶ Facte vo ī ꝑncipio febrium z eā ap̄atū curaꝫ dicemus vbi dicem⁹ cur ī accidētū febriū. Et primi⁹ oꝫ vt frices extremitates ei⁹ z calefacias z stringas vt nō submergat' nisi ex materia z ꝓhibeat a comestione cibi z vino z īterdicat fom⁹: nisi sit qd in ꝑncipio sui non accidat nisi pp debilitatem. Et qcunqʒ eoꝝ q sincopi patiūt indiget cibo oꝫ vt detur ante paroxismum duabus horis: aut tribus cib⁹ z sit cibus sanie d' ordeo īfrītū z panis cū aliquo qd hēat paruum acetositatem z nanb⁹ extrahat odorē bonū. Et si fuerit illic ꝯstrictio ventris sumat ꝑuo cib⁹ q lenificat sicut sunt chascalbe z similia eis z si rupus d' malio cū oxymelle est iuuatiuū in huiusmōi. Qd si necessarius fuerit vti cibis substātiosis sint sicut aq̄ carnis z vitellus oui z sorbitiones cum medulla panis z in aq̄ carnis qbꝫ necessarium ē vt misceat cū aliquāto vino. Si aūt necessitas illoꝝ fuerit ad hoc vt ꝯfortet stōm tūc oportebit vt misceat cū eis robub z succi fructuū odoriferoꝝ in qbus sit stipticitas. Sed ī hora paroxismi necessariū est vinū. ¶ Sincopi aūt scē ab accidētibus aīalibus succurritur ē cū eo qd ante dcm ē ex odoribus bonis z fricatōe nasi z vomitu z fricatione extremitatū z stōi z cibatōe ei⁹ cū aq̄ carnis. Et sint in ea tortelle in vino īfrītō: aut calefacto sm̄ q̄ scis. Et si sincopis est ex cōtinuatōe chole citrine oꝫ vt sit vinum prius in Et similiter sincopi ex dolore. Et nos qdē dicemus illd qd ꝓprium est colice in caplo suo. Et plurimus quidem sincopis q accidit successione phlebotomie accit stomaticis z hñb⁹ venas subtiles z stomacum debilē aut corpora in qbus dñat cholera citrina z ei q non cōsueuit vti phlebotomia. Et oꝫ vt isti ante phlebotomiā sumat ī potu aliqd d' robub ꝯfortantib⁹ stōm z cor. Et quando cadit ī sincopim fiat illd qd dixim⁹ z sumāt in potu vinum mistum infrītum confortans stōs eorum z cōfortans cor z ꝓpe cū succo allo. Et oꝫ vt dicamus denuo q̄ quandoqʒ eget curatio in sincopi stipticis vt ꝓhibeant euacuatōes z cōfortent membra mollificata adiuuantia ad resoluendum z vt stringat' os stōi aūt z si recipiat illud qd ponit ad ipm z eget virtute penetrante velocis penetratōis ad nutriendum spūm sicut est vinum z ambo sunt ꝓhibentia operationes. Oportet ergo vt discernatur inter administrationem vtrarumqʒ dispositionū. Administrentur itaqʒ ē stiptica ī hora sanationis aut postqʒ administrauerio aliud incipiendo ad hoc vt viuificos virtutem quam ipsa iam ꝯpressionum in

eo fecerit ꝛ fuerit vivificata. Et administra secundum in bona necessitatis velocius ad vivificandum virtutem ꝛ nõ peniteas si peccavi super illud ꝛ prohibeat penetrationem eius. Et quia necessitas perducit ad illud quod est fortior nutrimenti quam vinum ꝛ propter cum sincopis est a fame aut resolutione plurima Et quod fit vt quod vinum parum superat corporibus eorum inflicatis ꝛ facit possidere commixtionem scilicet ꝛ specialiter nunc nõ est eis aliquid ita conveniens vt aqua carnis perdicum permixta cum vino puro ꝛ succo pomorum granatorum acetosorum aut dulcium secundum duas res. Et quando nõ est quod prohibeat nunc melius est vt ponatur in ipsa quedam sicut gariofili ꝛ muscelium. Nam illud adhuc est magis recipiens eas ꝛ virtus stomachi cum ea vehementius iuvatur ꝛ cor magis attrahit ipsam. Et quandoque tibi necessarium est vt dissolvas panem similagineum in eo quod facias ipsum sorbere cum spatium a cibo longinquum est. Et fricatio extremitatum ꝛ constrictio earum: ꝛ similiter excitatio vomitus conferunt omni sincopi. nisi quod est a sudore ꝛ similibus eius propter quod movetur spiritus ad exteriora. Ipsi enim sedatione magis indigent ꝛ nõ oportet vt moveantur: aut vomant aut ligentur. Et ex eis que faciunt eos vomere est aqua tepida cum unguento: aut cum oleo: aut mista cum vino. Et oportet vt calefacias stomachum ꝛ quod sequitur ipsum ad fricationem extremitatum etiam vt facilis fiat vomitus. Et scias quod fricatio extremitatum ꝛ calefactio earum ꝛ aromatizatio ipsarum cum unguentis ꝛ aromatizatio oris stomachi cum unctionibus boni odoris sicut est oleum nardinum ꝛ calefacientia sicut sinapis ꝛ piretrum conveniunt valde ei cuius sincopizatio est ab evacuatione sanguinis. aut humorum aut repletione imo pluribus quibus adest sincopis qui nõ est motus humorum ad exteriora. Et oportet vt ligentur crura eorum ꝛ adiutoria ipsorum vinculis ꝛ fricentur ꝛ prepara illud cum eo quod necessarium sit oppositum parti evacuationis. Et isti quidem iuvantur constrictione ascellarum ꝛ roratione aque frigide ꝛ fricatione oris stomachi ꝛ similiter eius sincopis que est ab evacuatione ꝛ cum vino commixto nisi aliquid prohibeat a vino sicut apostema: aut humor immaturus: aut solutio ventris facta. Et si in aliquo magnificatur necessitas confortandi ipsum da ei in potu vinum etiam ꝛ non timeas ꝛ illud quidem in sincopi debili. Et balneum quidem conveniens est ei cui accidit sincopis ex diarria ꝛ colica passione. Et si accidat sincopis propter fluxum sanguinis est nocivum valde. Et similiter si accidat propter sudorem plurimum Et balneum etiam est conveniens ei qui invenit ex vomitibus inflammationem in ore stomachi. Si autem est propter debilitatem oris stomachi tunc oportet vt administrentur super eum epithimata confortativa sicut illud quod fit ex mastice ꝛ cydoniis ꝛ sandalis ꝛ croco ꝛ lilio cum vino stiptico valde confert fricatio extremitatum ꝛ constrictio earum. Et sincopis quidem factam ex fame quandoque sedat pondus .5. panis. Et paroxismo sincopis sicut mitigant siccitatis nature oportet vt succurratur cum buccellis panis in aqua granatorum aut sirupo de malis: ꝛ quandoque necessarium est in egritudinibus acutis propter sincopim dare in potu vinum ꝛ magis conveniens est insipidum. Et patientes quod sincopim precipiuntur vigilare ꝛ dimittere locutionem.

De casu virtutis subito. Ca. ix.

b Ut plurimum contingit ubi non est dolor neque solutio ventris neque apostema magnum neque evacuatio magna. Et non est quidem nisi propter humores concurrentes: ꝛ raro quidem contingeret sint illi humores sanguinei. Sanguis enim cum non facit accidere prius aliquod accidens ꝛ nõ succurritur cum extractione eius facit accidere casum virtutis subito. Illud autem quod sepius est est vt sit causa humores grossi in stomacho: aut in venis oppilantes vias anhelitus. Et scias quod casus virtutis quem sequitur sincopis ꝛ quandoque est infra sincopim [illegible] destruitur nisi a nervis aut lacertis ipsius [illegible] vacuis: quare homo fit non motus neque [illegible] situ ꝛ dormitione sua [illegible] dicam labor. Et casus [illegible] accidens eius quod dicimus. Nam quem vehemens est cadere invenit integre: ꝛ si fit vehementer facit cadere [illegible] tamen nervorum ꝛ lacertorum. Et multotiens [illegible] propter subtilitatem humorum in substantia [illegible] ipsi recipiant resolutionem ꝛ propter [illegible] quia eis operationes sensibiles sunt non lese [illegible] tollerabiles quia multiplicantur ꝛ [illegible].

De cura. Ca. x.

c Ura [illegible] prima est [illegible] patientem [illegible] Si curatio [illegible] esset repletio sanguinea est phlebotomia. In ea vero que est [illegible] alicuius alterius humorum grossorum oportet [illegible] vt patienti ipsam in hora [illegible] eis que sunt sicut hiere. Et quandoque [illegible] cum qua composita sunt turbit ꝛ salindus ꝛ agaricum ꝛ epithymum ꝛ que sunt similia eis. Et quandoque [illegible] dicias cum cum scamonea. Scamonea namque [illegible] que adiuvant medicinas alias. Et oportet [illegible] vt administres in ea vomitum post solutionem ꝛ [illegible] receptionem confortantium cor ꝛ odoramenta [illegible] Et fricatio quidem extremitatum est ex eis que [illegible] calorem innatum secundum quod [illegible] rationem ꝛ etiam post illud exercitio temperato [illegible] vero sit ille qui subtiliat ꝛ incidit sicut [illegible] sinapi ꝛ oleum de olivis ꝛ oleum amygdalarum [illegible] vino quidem vtatur subtili ꝛ veteri. Et [illegible] evacuationem ꝛ inungatur oleis [illegible] innatum subtiliantibus. Deinde vtatur post [illegible] vino puro ꝛ sirupo de melle ꝛ sirupo de [illegible] libus [illegible] Cumque incipit [illegible] confortativis velocis digestionis [illegible] lud ex eis que dicta sunt tibi. Et scias quod [illegible] tur cibo ꝛ vino subtili convenientibus ꝛ [illegible] ꝛ tranquillitate ꝛ gaudio ꝛ dimissione [illegible] tristant ꝛ irasci faciunt ꝛ rememoratione [illegible] lium ꝛ habitatione cum dilectis.

De regimine eius in quo apparent signa [illegible] apostematis calidi in corde. Ca. xi.

a Postema quidem quando fit [illegible] in eo inter [illegible] aut interficit. [illegible] do apparent tremor cordis magis [illegible] vehemens ꝛ signa predicta: tunc est [illegible] et quod si aliquid iuvat ipsum tunc est phlebotomia [illegible] ce. Et speratur quandoque in eius curatione cum phlebotomia arterie ꝛ [illegible] corporis ꝛ [illegible] eius cum [illegible] ꝛ camphora super apostema.

Fen. xij. de mamilla ꝛ dispositionibus eius ꝛ est [illegible] tus unus.

De anatomia mamille. Ca. i.

m Amilla est [illegible] bum creatum ad gener[illegible] lac vt nutriatur cum eo [illegible] tus [illegible] quo confirmetur [illegible] ꝛ fiat [illegible] ad [illegible] fortem solidum. Et ipsa est corpus [illegible] ꝛ arteriis ꝛ nervis inter que cecidit [illegible] replet glandosa cui non est sensus [illegible] suam albedinem quando assimilatur ei sanguis [illegible] catur illud quod nutrit ipsam ꝛ albificatur [illegible] superfluit ab ea ꝛ fit lac. Et eius quidem compara[illegible]

lac generatū ex sanguine est comparatio eius ad sanguinē generatū ex chilo. In hoc q̄ vnumquodq̄ cōuertit humiditates ad similitudinem suam in natura ⁊ colore. Nam epar rubificat chilum album ⁊ facit ipm̄ sanguinē Et mamilla albificat sanguinem rubeum ⁊ facit ipsum lac. ¶ Et vene q̄dem ⁊ arterie ⁊ nerui possunt in substantiam mamille ramificari ī ea vsq̄ ad pecorum villosa ⁊ habēt in ea reuolutiōes ⁊ circuitiōes plurimas. Cōtas autē mamille cū matrice in venis inter eas cōtentis est res quam tu iam sciuisti in anatomia venarum.

De exuberatione lactis. .C.ii.

Scias q̄ lac multiplicat multiplicatiōe sanguinis boni: ⁊ q̄n̄ minorat̄ tūc cā eius est diminutio cūius sanguis: aut penuria bonitatis eius. ¶ Et causa ī paruitate sanguinis: aut ē ex pte materie: aut ex parte complonis. Et illa que est ex causa materie est qm̄ ē cibus paucus: aut est cōtrarius generatiōi sanguis: ō eo pp̄ siccitatem suam ⁊ frigiditatem superfluam: aut ē iam cōuertitur ad ptem aliam. s. fluxus sanguinis: aut apertionis aut abortum. Et parte vero complonis q̄m est complo corporis aut mamille exiccans humiditatem eius passione non generat̄ ex ea sanguis: aut pp̄ superfluitates aquositatis eius ⁊ elongationem eius ab eq̄litate conueniente sanguinea aut aliud. Sed causa que cōmunit substantiam sanguinis ⁊ corrumpit illud quod generat̄ ex ea quare nō est cōueniens vt generetur ex ea sanguis lactis quā lactis generetur nisi ex sanguine bono est dīuisa vni ad humorum malorum cholere: aut phlegmatis: aut melic.

¶ Et declaratio quidem chole est in citrinitate coloris lactis ⁊ subtilitate eius acuitate ipsius. ¶ Et phlegmatis declaratur in vehementia albedinis eius ⁊ aquositatis ipsius ⁊ declinatione eius ad acetositatem in odore ⁊ sapore suo ¶ Et melia in vehementia spissitudinis eius ⁊ paucitate ipius. Et multitudo sortitudinis eius non elōgat̄ quin sit ideo quod sanguis pp̄ vehementiā multitudinis sue lubellit opatiōi nature: q̄r nō patitur ab ea ⁊ accit nature defectus in cōuertendo illum pp̄ coarctationem q̄s semper: hoc est ex eis quorum signa non sunt obscura. Et q̄n q̄s accidit ex exiccatione lactis ⁊ spermatis vt ergo dicatur sm̄ illum: q̄ sit sanguis q̄n sit exuberatio nō laudabilis substantie neq̄ cōueniens ad hoc vt generetur ex eo lac naturale. Et est illō q̄ generat̄ ex eo ō lacte illaudabile: ⁊ postq̄ iam sciuisti eam tunc tu prudens es in modis abscindendi eam. Et scias qō omne qō exuberare facit sperma exuberare facit in plurib⁹ corporibus lac sicut semē lactuce ⁊ semē papaueris ⁊ vber cap ⁊ ouis ⁊ similia: q̄admodum illud qō exiccat sperma ⁊ minorat ipm ⁊ prohibet generatiōem eius minorat lac etiam sicut semen can abis. ¶ Et q̄n cā in paucitate lactis ē paucitas cibi tunc multiplica cibum ⁊ fac delectari in ipso ⁊ fac vt ipse sit ex genere calidi ⁊ humidi laudabilis chimi. ¶ Et q̄n ē cā corruptio cibi rectifica ipm ⁊ reduc eum ad gen⁹ pdcm̄ Et q̄n cā est multitudo exercitij minora ipm ⁊ fac delectari. Et si cā ipo est paucitas sanguis pp̄ fluxum sanguinis ⁊ similia retine ipm. Et si ipius fluxus ē ī inferiorib⁹ ad superiora: ⁊ si est eius fluxus ī superiorib⁹ ad inferiora. ¶ Et si causa ē corruptio cōplonis pure pone cibos oppositos illie cōploni cuī essentia exuberationis chimi. Et si fuerit cū humore corruptio dīuiāns euacua cum eo qō est ōmi humore. ¶ Et pone cibum mulierū cholerice cōplonis illō qō declinat ad frigiditatem ⁊ humiditatem. Et ex eis que cōferunt eis est aq̄ ordei cum iuleb ⁊ cum seminibus citrolorum ⁊ psilium ⁊ semen cucumeris ⁊ acceptio ex cibis olerum ⁊ potus lactis vaccini ⁊ caponis ⁊ pisces uadradi ⁊ caro hedina ⁊ gallinacea pinguia: ⁊ sorbitiones sicut ex iuleb ordei cum lacte ⁊ ius maluarum

hortulanarum. ¶ Et pone regimen earum que sunt phlegmatice cōplonis ex cibis ⁊ medicinis in quibus ē calefactio ipsius ⁊ fortior cum humectatiōe: aut pauca exiccatione. Et ex hoc quidē genere sunt panis ⁊ baurie ⁊ feniculus ⁊ anetum ⁊ apium hortulanum ⁊ macis ⁊ pp̄ humide absq̄ siccitate q̄m ē calefactiuum ⁊ exiccatiuum. Et sorbitiōes facte ex farina tritici cum fenugreco ⁊ feniculo. Et q̄n lac egredit filosum pp̄ grossitudinē suā ⁊ siccitatem suam tūc cura ē ebrocatio cū eo qō humectat valdē ⁊ acceptio humectantiū ⁊ similiū ī spmate ⁊ deinde regimen cōplonis sm̄ medicinas ⁊ cibos in quibus est superfluitas calefactionis ppinq̄ ei qō declinius ⁊ humectatio vltima. Et cognoscas ē genus melancholie dīuiāns ⁊ rege sm̄ ipm. Et ex medicis quidē tēperatis facientib⁹ lac exuberare est vt sumant dēcocti apium. xxx. ʒ. ⁊ de folijs feniculi. xx. ʒ ⁊ de fassafa. xv. ʒ. ⁊ de tritico fracto. xxv. ʒ. ⁊ de ciceribus excorticatis ⁊ ordeo albo cōtrito eq̄liter de vnoquoq̄. x. viij. ʒ. ficus magne. x. numero ⁊ omnia bulliant in. xxx. lb. aque vsq̄ quo redeant ad. viij. lb. ⁊ minus. Et sit qō inde bibit. v. ʒ. cum. ʒ. ʒ. olei amigdalini dulc̄ ⁊. ʒ. i. ⁊. ʒ. succari solimin. Et pisces salsi sūt ex eis q̄ faciunt exuberare lac. Et ex medicis facientibus que lac exuberare est vt sumatur farina sisami ⁊ dissoluatur ī vino puro ⁊ coletur ⁊ bibat̄ colatura eius ⁊ emplastretur ex fece ipius mamilla ⁊ cū sumatur ex interioribus melongie pondus medij kafiz ⁊ decoq̄ ī aqua vehementer donec dissoluat̄: deinde cōmoueatur vehementer ⁊ coletur ⁊ accipiatur de colatura eius ⁊ ponatur sup ipsam. ʒ. i. butyri ⁊ bibat̄: aut sumatur infusio cicer ⁊ bibatur ī ieiunio diebus pluribus ⁊ ppe sit eius infusio in lacte ⁊ aqua ordei cū melle: aut iuleb: aut sumant seminis fassafa ptes. ⁊ cicercle ptes due cuius potio sit kermet vnā cū aqua calida aut sumant ī pota de pilio nardio. ʒ. ij. cū vino. Et ex medicis quidē bonis est vt sumatur butyri vaccini. ʒ. i. ⁊ vini cadus magnus detur ad bibendū ī ieiuno ⁊ rami papaueris rusti ⁊ folia eius decocta cū mixtura ordei sumpta sorbitiōe: aut sumant raphanus ⁊ furfur ⁊ bulliant ī vino ⁊ coletur vinum illō ⁊ bibat̄: aut sumat̄ semē papaueris assus cū fenic eq̄lib⁹ ptib⁹ cū oximelle. aut rob postq̄ infusa fuerit in quolibet eorum trib⁹ dieb⁹. Nam illud est melius. Et q̄nq̄ in pota detur nigella cū aqua melis: aut sumatur seminis aneti ⁊ seminis porri ⁊ seminis andacoche olum ana. ʒ. i. ⁊ seminis fenugreci ⁊ seminis fassafa pecis eq̄lis misceant cū succo feniculi ⁊ bibant̄ ⁊ si misceant̄ cum melle ⁊ butyro est melius.

De minoratione lactis ⁊ phibitione exuberationis eius superflue. .C.iij.

Lac quādo superfluit plurimū nocet ⁊ apostemat ⁊ affert etiam egritudines. Et q̄nq̄ aggregatur lac in mamilla absq̄ pregnatione ⁊ pp̄ q̄m retinetur menstrua. Conuertitur enim materia que non inuenit viam ad expellendi per matricem propter grauitatem ipsius ⁊ peruenit ī vbere ⁊ fit lac. Et quandoq̄ aggregatur in corporibus virorum ⁊ proprie in pubentibus ita vt rotundentur mamille ipsorum. Et tu quidem iam sciuisti in hīs quorum alij ī ī preterita ē rememoratio causa paruitatis lactis. ¶ Et illud quod ī ea plus accidit ē eē quod exiccat vehementia sue siccitatis: aut vehementia resolutionis sue ⁊ calefactionis. Et omnia que infrigidant ⁊ humectantia que sunt vehementis humectationis etiam minorant sanguinem phlegmaticorum. Et oēs medicine minorantes sperma sunt minorantes lac. Ille autem que ex eis sunt frigide sunt sicut semen papaueris ⁊ lentes ⁊ alkali cum aceto. Et ex eis que linuntur sunt succus arboris psilij ⁊ mucilago eius que retinent ⁊ stupefaciunt est farina fabarum cum oleo ros. ⁊ aceto

Calide vero sūt sicut ruta ⁊ semen eius: ⁊ ꝓprie ruta mōtana ⁊ sicut alsclemenusch ⁊ semē eius. Et dos eius vltima est vsq; ad ℥.ii. Et illud quod verius est de re albedaruugi est q̄ ipsum minorat lac ꝗ̄uis dicunt q̄da q̄ facit exuberare. Et cyminum proprie montanū exic cat lac etiam ⁊ etiam vt ex eo fiat epithima cum aceto. ¶ Et ex epithimatibus calidis est illud quod fit de ammoniaco ⁊ vino. Epithima bonum sumant radices caulium ⁊ terantur ⁊ fiat ex eis emplastrum: aut sumat farina lentium ⁊ fabarum ⁊ crocus ⁊ nux eadem ⁊ sal ⁊ fiat ex eis epithima cum aqua frigida: ⁊ etiam fiat linimentum cū succo fenugreci aut cū lacca ⁊ litbargyro ⁊ oleo ros. Et ex eis que procedunt cursu proprietatis est vt liniat mamilla cum cancro marino cōtrito: aut cū cancro fluuiali adusto.

De caseatōe lactis in mammilla. .C.iiii.

Quandoq; lac caseatur i mammilla ꝑ caliditatem exiccatiuam. Et qn̄q; caseat ꝑ frigiditatem cōgelatiuam. Et tu quidem scis ex eis quoꝝ fine morā tibi poteris significare causas hāꝝ duaꝝ rerū. ¶ De dicine autem prohibitiue caseationis sunt linimentum factum cū cera i quibusdā oleis subtiliatiuis sicut oleum alkeiri ⁊ oleum de menta ⁊ similia ⁊ epithima cum menta trita factum in modum panis. Et epithima calidum fiet ex cerato ⁊ ex mucilaginibus ⁊ oleis frigidis ⁊ cera colata ⁊ coriandrum humidum ⁊ portulaca valde iuuatiua sūt i hoc emplastrata. Et ex medicis resoluentibus caseatōem calam est acetum vini cōquassatū cū oleo ros ⁊ calefactum liniatur desuper aut folia solatri cōtrita quibus fiat emplm aut folia alkekengi ⁊ folia solatri ⁊ folia caulis: aut succo eorum ⁊ ꝓprie quādo cum eis miscentur myrrha ⁊ crocus. Et iterum acetum vini ⁊ oleum viol. ⁊ palam fenugreci sumātur ⁊ fiat ex eis epithima. Et ex medicinis resoluentib' caseatōꝫ firam est assiduatio embrocationis cū aqua. Et ꝓhibet eius saniositatem feniculum ⁊ semen feniculi ⁊ eiꝰ species q̄ ꝓuocant lac q̄ sunt de eis in quibus coquitur anetum ⁊ camomilla ⁊ balsamita ⁊ fenugrecum ⁊ abrotanū ⁊ castoreum. Et ex oleis oleum de lilio ⁊ oleū narcisinum ⁊ oleum de costo. Et ex medicinis temperatis bonus est vt sumat panis de simila ⁊ farina ordei ⁊ eruca ⁊ fenugrecum ⁊ cuscuta ⁊ semen lini contritum de vnoquoq; quantum vna manus clausa tenet ⁊ fiat ex eis emplm. ¶ Et ex eis quidē q̄ cōferunt apatōi post caseatōem est vt supponat spōgia infusa aq̄ ⁊ aceto tepido: aut myrrha cum pane aggregentur cum aqua ⁊ aceto. Et menta cū aceto ⁊ pane est bona. Et marchasita cōtrita sicut puluis cū oleo ros. ⁊ albumine oui. ¶ Et ex eis que aperiunt oppilationem lactis in mammilla est vt liniatur cū tarasi aut ex myrrha cū aqua clamenti ⁊ anisi ⁊ ex farina ciceris ⁊ folijs lauri ⁊ semine apij ⁊ cymino nabati ⁊ cardamomo cū aqua virge pastoris: ⁊ similiter aqua sicle ⁊ triticum cū nigella ⁊ etiam tuo cū sele bouis: aut sumat mel storacis calamite ⁊ misceat cum oleo viol ⁊ fricando inungatur ex eo mammilla quoniam resoluitur cum eo caseatio ⁊ apostema. Et sorbeatur aqua caliditatum: quoniam est iuuatiua ad hoc.

De putrefactione lactis in mammilla ⁊ ꝯgelatione ⁊ extensione eius q̄ accidit ei ex egritudie. .C.v.

Vmatur sicla ⁊ decoquatur tādiu dōec dissoluatur. Deinde cōmisceat cū medulla panis ⁊ farina fabaꝝ ⁊ oleo sisamino ⁊ superponat aut emplastret cum pane ⁊ herba que nominat herdikios humida cum cera ⁊ oleo ros. aut cera cum aqua ⁊ oleo cū melle ⁊ vino aut rob. ⁊ fiet emplm cum quocūq; fuerit in diebus autem ⁊ similiter sisamum cū melle aut butyro. Et si misceat cum eo farina tritici cum furfure aut farina fabaꝝ est iuuatiuū. Et vaporatio cum aqua calida ⁊ i. clinatio mamille sup vaporem eius ⁊ ꝓprie quando in ea decoquitur semen lini ⁊ fenugrecum ⁊ caules ⁊ semen cucumeris ⁊ camomilla ⁊ embrocatio cum aqua calida iuuatiua ei que non tollerat grauedinem emplastri. Et si accidat cū hoc egritudo iuuat cū hoc emplastrum laminum ⁊ interiora passarū ⁊ cōterant ⁊ cōterant cū aqua sidre ⁊ aqua alhenil. Et quando caseat in mammilla ꝑ quo assiduet eius inunctio cū oleo viol. deinde fundatur sup ipsam aq̄ calida deinde emplastretur cū emplastris ꝑdictis i principio huiusmōi capituli.

De apātibus calidis mamille ⁊ doloribus loci mamillarum. .C.vi.

In principio quidem eoꝝ administretur repercussiua cognita i hac cura ⁊ misceatur cum eis parū de subtiliatiuis. Et illud quidem est sicut vaporatio cum aceto vini cum aqua calida aut panno cū oleo ros. ⁊ farina fabaꝝ cum oxymelle ⁊ folia solatri cū oleo ros.

Et q̄ pertrāsiunt initiū parumꝑ curantur cū rebus dictis i capitulo extensionis ⁊ congelationis lactis.

Et ex eis q̄ sunt bona ad illud est vt sumatur farina fabaꝝ ⁊ mellilotum cōtrita ⁊ oleum sisaminū ⁊ fiat ex eis epithima cum aqua dulci. Et iterum panis cōtritus ⁊ farina ordei ⁊ fabarum ⁊ assafetida ⁊ fenugreci cum sesio ⁊ vitellis oui ⁊ crocus ⁊ myrrha sumantur ⁊ fiat ex eis emplastrum: ⁊ etiam fiat epithima ex semine lini cum aceto. Et multi sunt quidem resoluunt hoc apostema mamillare ⁊ est locus vbi timet plurimū saniem. Et aggregeo psilium ⁊ pone ipsum sup apostema suꝫ nō in circuitu ipsius. Et pone in circuitu eius alioq; ⁊ non vaporetur in principio ⁊ dolet caput mamille fiat phlebotomia ⁊ ... sicut sandali ⁊ acacia ita vt nō accidat ...

De apātibus frīs phlegmaticis mamille. .C.vii.

Conferet eis vt terantur apium ⁊ ponatur super aut camomilla.

De duritie mamille ⁊ nodis ⁊ glandulis ⁊ q̄ accidit ei ex circuitione papille mamille apd pubertatē. .C.viii.

Si autem declinat apostema apparentis mamille ad duritiem: tūc ex eis q̄ cōferunt a principio est vt emplastretur cū rebus ... cōmisto cum cerato facto ex oleo viol ⁊ ... deinde sanato: q̄ si apostema fiat durum liniatur cerato facto ex oleo ros. ⁊ alkitran ⁊ aqua ... Et quandoq; ponitur in ipso sel bouis. Et quandoq; inducatur cum folijs gallaꝝ ⁊ oleo. Et ex eis que conferunt est decocti veteris aut fex aceti ex qua linitur. ¶ Nodorum autem ⁊ glandularum in ipsa inducitur medicamen sumantur folia persici humida ⁊ folia ... terantur simul ⁊ cum eis fiat emplastrum q̄ ... sidum a circuitione papille pubertatis aut ... post illam ⁊ inobediens vt medicine resoluentes ... aut in ipso: tunc necessarium est vt perfecta ... nec consequatur pinguedo deinde curabitur ...

De dubellati in mammilla. .C.ix.

Quando accidit mamille apostema ... lectionem tunc ex medicinis bonis in maturatione eius est vt sumantur semina lini ⁊ ... ⁊ radicis lilij ⁊ storacis ⁊ stercoris caprini ⁊ ... lumbrici ⁊ nitri ⁊ gumme pini partes equales ... q̄ necessarium facit testimonium ⁊ fiat inde linimentum cum oleo sir agi ⁊ oleo de alkeiri ⁊ medulla ceruina ... ⁊ si vis pone in ipso rob q̄ si indiges ...

De vlcerib' ⁊ corrosionibus in mamilla. .C.x.

[S]umatur vini pontici pondus .xx. lib. et ponat in ipso de sumac tinctorum lib. i. et de gallis immaturis lib. s. et de cassia lignea media lib. de nucibus cypressi lib. i. et infundatur in vino et dimittantur .xx. dieb*: deinde decoquantur cum lignis cypressi et commoueantur donec minuatur medietas. deinde commoueantur fortiter et colentur et reducantur ad ignem et calefiat. Sitque ille ignis lenis valde et reseruet in vitriata et est bonum olcibus vlceribus que accidunt in membris mollibus sicut sunt os et lingua et alia et prohibet corrosionem. Et ex eis que constringunt mamillam paruam: aut coarctatam et prohibent eam a casu et prohibent etiam testiculos puerorum magnificari sunt ista. l. vt inungantur in exitu balnei. Et similiter pueri liniantur cerusse et chimolee amborum ana pondus .3. q. conficiantur cum aqua seminis iusquiami albi et misceantur cum aliquantulo oleo masticino et fiat ex eis linimentum et assiduetur super ipsum panno lineo infuso aqua gallarum infrata et proprie quando sunt mollificati. Et iterum experimentum mulierum liniant super eos limum barum et melius quod si ponatur in ipsa opium et panis cum aceto erit fortius: aut liniat limbarti pondus .5. xx. et iusquiami pond* .5. ii. et fiat ex eis epithima cum aceto: aut similiter sumant sanios et acatia et cerusa et liniat cum succo arboris iusquiami: aut sumat ouo et cochlee marine et farina ordei et conficiatur cum forti aceto valde et liniatur cum eis mamilla tribus dieb* aut quattuor: aut liniant cum alcobugi et storax et chimolea et liniant cum aqua psilii aut liniant cum herba iusquiami sic est terat et pingat cum aceto et dimittat tribus dieb*. et qui vult vt lauet ponat desuper spongia infusa in aqua et aceto: aut liniant succi hypoquistidos et cortici granatorum et psilii vesti cum sulfure olim ana lib. .5. aij. aluminis iameni cerusse plumbi lenius adustarum omnium ana .5. i. limacis adusti et abrotani omnium ana .5. iij. conficiant cum aqua plantaginis et liniant: aut sumat cyminum et alcali cepe lilij et melle et aqua et dimittat super mamillam trib* dieb*: aut sumat simoniacus et iusquiamum et ponat super eam tribus diebus et iusquiamum solum in diebus. Et ex eis que sine certitudine experimenti dicitur in hoc capitulo est vt liniatur cum sanguine testiculi porcini aut sanguine ericij: aut sanguine testudinis: aut liniatur oleum et alumen contritum sicut alcohol et ponatur in mortario de plumbo et moueantur tandiu donec ex ipso resoluat plumbum et assidue fiat inunctio cum eo: et similiter limum albaratum et galle immature aggregentur cum melle et liniantur cum eis.

Fen .xiij. De meri et stomacho et dispositionib* amborum.

Tractat* primus de dispositionibus meri et stomachi.

De anathomia meri et stomachi. Ca. i.

[M]eri quidem est compositum ex carne et tunicis panniculantibus planis villos habentibus longitudinales: vt per eos facilius fiat attractio in deglutione. Nam tu scis quod attractio non perficitur nisi villis longitudinalibus qui contrahunt et tegit ipsum exterius panniculus villos habens latitudinales: vt per eos facilius fiat expulsio ad illud quod sub eo est. Scias enim quod expulsio non perficitur nisi per villos latitudinales et in ipso est carnositas manifesta. Et operatione quidem duarum tunicarum simul completur deglutitio. s. per id quod attrahit villus eius. Et per id quod exprimit villus eius. Quandoque autem difficilis fit deglutio eius cuius scinditur meri in longitudine ita vt prohibeatur attractio adiuuans ad vomitum humoris. Et vomitus quidem completur cum tunica extrinseca sola quia propter est difficilis. Et locus quidem eius est super spondiles qui sunt in collo secundum rectitudinem in custodia et intellectu et descendit cum eo par neruorum ex cerebro. Et quando est in directo spondilis quarte que est ex spondilib* dorsi pertinentibus pectori deinde pertransit ipsam recedit paruper a dextera dilatando locum vene venienti a corde: deinde descendit super spondiles viij. residuos ita quod quando peruenit ad velamen ligatur ligamine quod subleuat ipsum paruper et non comprimat id quod continuatur ipsius ex vena magna et vt sit dilatatio sua neruorum cum eo sint gradationem secundando ipsum a nocumento extensionis recte apud grauitatem aduenientem stomacho. Sicque pertransit velamen declinat itaque ad sinistram sinistrum quod declinauit ad dextram. Et ille quidem reditus ad sinistram est quum pertransit spondilem .x. vsque ad .xi. et .xii. deinde dilatatur post penetrationem in velamine: et ampliatur mediando obuiando ori stomachi. Et post meri est corpus stomachi continuum: et creata est intrinseca pars meri amplior et magis spissa primo initio quoniam est transitus durioris et intrinseca pars stomachi est media. Et illud quod in ipso est lenius est apud os stomachi. Deinde in fundo est lenius et non vestitur interior pars eius panniculo extendo vsque ad postremum stomachi aduueniente ei ex panniculo tegente os ut attractio sit continua et vt adiuuet ad sublandum epiglotum ad superiora quum fit deglutio cum extensione meri ad inferiora qui verificauerint quod meri est pars stomachi continua ei cum gradatione. ¶ Et eius quidem tunice sunt tunice stomachi: quarum magis intrinseca est magis similis panniculis et ad longitudinem: et magis extrinseca amborum est carnosa grossa latitudinales habens villos: verum est plus carnosa ea que est stomachi sed est ex ea vt in fine ei* et continuatione ipsius. ¶ Primum autem intrinsecum non est pars stomachi: imo est res continua ei ex primo. Et propter hoc non gradatur ei constrictio neque tunice eius sunt sicut tunice stomachi. Nasi ba meri similior est lacerto: et substantia stomachi similior est neruis et rotundatur post illud vbi continuatur cum eo meri et obuiat velamini et ampliatur inferi* quum locus in quo moratur cib* est inferior quare oportet vt sit amplior. Et fundus est rotund* propter illud quod scis de iuuamento ei* dilatat* in posteriorib* suis vt bona fiat ipsius obuiatio dorsi. Et est ex duab* tunicis quarum interior longitudinales habet villos propter illud quod scitur de necessitate attractionis: et propter hoc contrahitur stomachus quum fit deglutitio et eleuat epiglotus. Et extrinseca habet villos latitudinales propter illud quod scis de necessitate expulsionis. Et non positi sunt villi expulsiui extrinseci nisi quia attractio est prima operationum ei* et propinquior ei. Deinde expulsio aduenit post illud et completur per expulsionem continuatur a toto vase vt expellatur quod in ipso est et permiscentur tunice intrinsece villi transuersales vt adiuuent ad retentionem faciendam et positi sunt in attractione non in expulsione: quare non commiscentur tunice extrinsece. Et separat* est ab eis meri quum non sit ad retinendum. Et tota tunica ei* extrinseca obuiat corporib* spissis. Intrinsece vero pars concaua est pl* carnosa et calidior vt sit pl* digerens. et os eius est neruosum pl* vt sit vehementi* sensibile. Et aduenit ei ex neruis cerebri ram* acquirere ipsum faciens sensum vt percipiat famem et diminutionem. Et illo quidem non indigent reliqua que sunt post os stomachi et stomac* non indiguit sensu. nisi quia eget vt excitet ipsum quando vacuus est a cibo. Nam quum extremitas prima est sensibilis acquirens nutrimentum sibi ipsi et aliis non eget illo quod est p* ipsum illo: quia illa sufficiens est ad deferendum omnis alterius. Et hoc quidem

neruus descendit ab alto reuolutus super meri: et inuol
uit sup ipsum vena inuolutionē quā ē ppinquus stō. deinde continua
stō. Et loco stōi vehementius gibbositatis supponit ve
na magis procedens i longitudine ipsi9: et mandat ei ramos
plurimos q cū eo ligant et diuidunt i ramos subtiles con
stitutī in ordine vno. Et adheret ei arteria sibi q9 pendit
ex arteria sicut illo: et inuol vnaquaque eaꝝ sup reflexiones
siphac: et continua ex sūma eaꝝ zirb9 sicut narrabo. Et sto
machus quidē digerit calitate q est i carne sua innata et
caliditatib9 aliis acquisitis a corpib9 vicinantib9 ei. Epar
enī superponit dextro ei9 ā sup. et illud ideo. qm̄ illic ro
tundat. et fit ei9 suppositio bona. et splen sternit sub eo a
sinistro elōgat9 parum p a velamine capiens in ipso. Nā
si supponeret ipse et epar simul vna suppositiōe grauaret
illud sup stomachū. Electū est igr̄ vt supponat epar ta
liter quaten9 cōprehendat ipsm̄ additiōib9 extensis sicut
digiti et substernat splen subtus. Et cum hoc ē epar ma
gnum valde secundū cōparatiōem scām ad splenem pp
necessitatem sue magnitudīs: et quō non quia splen non
fit receptaculum nisi enim superfluitatū eius. Cōsequens
ergo ē vt declinet caput stōi ad sinistrā amplificādo loci
epati. et coagustet loci sinistrum. Et declinet eius inferi
or pars ad spatiū qd̄ euacuat epar sibi9 et dilatet et locus
splenis a sinistra et deorsum. Posita ē ergo nobilior dua
rum ptiū et ē superior: et dextra est et vilior: carius opposita
eis splenis hoc est. Et additum est i eo ab afrorsibus zir
bū extensum sup ipsum et super omnia intestina hominū
propter .ppterea q sūt magis egentes adiutorio digesti
onis .ppter debilitatē stāturū ipsoꝝ digestiuaꝝ secundū
cōparationē ad alia. et factū ē spissum ut cōprehendat
caliditatē: et subtile vt leuietur eius adeps. Fit ergo cō
seruatiuū caliditatis ab afrorsibus. Adeps enī eius re
cipit caliditatē valde et cōseruat eā .ppter viscositatē suā
pinguem. Et super zirbū panniculus est siphac noīatū
berbetinē. Et super ipsū ē mirac et lacerti ventris piguef
cēs. Et iste due tunice cōiuncte sunt i supremo ambaꝝ
apud velamen: et separate ab inferiori parte earuz. Et a
posteriorib9 dorsi extendit vena pulsatilis magna sup
ipsuz calida .ppter multitudinē calitatis sui spūs et san
guinis sui. Et associat ei vena magna calida .ppter cali
ditatē multitudis sui sanguis. Et siphac quidē ex sūma
bonū est panniculus primus qui cōprehēdit viscera oia
nutritiua. Ipsum enī tegit ea et declinat ad inferiora et
aggregat apud dorsū a latere suo et cōtinuat velamini
a superiori parte sui et cōtinuat inferius vesice et duob9
alijs ab inferiori parte sui. Et illic adueniūt ei duo fora
mina apud duo inguina que sūt due vie in qbus pene
trant vene et suspēsoria et qū dilatant descēdūt per ea in
testina. Et iuuamēta qdem eius sūt iuuamen illoꝝ visce
rum et distinctio iter intestina et lacertū mirac vt nō cobo
periat ea et nō cōturbēt eoꝝ operatiōes. Et communicat
ei etiā illa que sunt in ventre nota et in tunica extrinseca
que est mirac sūt iuuamēta. Quū enī eis exprimit sto
machus p motū lacerti cū eo et p hoc q ipse mouet eū.
Extendit ergo totū super vasa de quibus sunt corpora
quoꝝ .pprietas est vt expellant expressione quadā adiu
uante ad expulsiōez fecis. Et similiter exprimunt vesicam
et adiuuant ad emittēdam vrinā: et exprimūt uētositates
inflatiuas vt exeant. quare nō descēdit intestina et adiu
uant ad pariēdū. Et siphac quidē ligat oia viscera adi
uicē et cū dorso: Et sit eoꝝ aggregatio firma et est ipse
cū dorso sicut res vna. Et quando cōtinuat velamini et
obuiant due extremitates eius apud dorsū illic ligatur
illic et ex inde est eius initiū. Eius namqz initiū est supflu
itas descēdens ex velamine ad os stōi et obuiat ei super
fluitas eius. Et qd̄ ex ipso ascendit ad dorsum et obuiat

Siphar

sibi et generat illic siphac. f. corpus panniculare nō [illegible]
sū in villos sensibiles imo corp9 simplex [illegible]
bedit stōm posteri9 a duabus tunicis [illegible]
est tunā tunice carnose que est ei: et parua ad stoma[illegible]
ligat ipm̄ cū corpibus q sunt a parte dorsi [illegible]
zio et ascensio et descensio. Et illud qd̄ ipso [illegible]
inferi9 eius et sinistrum ipsius et ē ei tunica ex [illegible]
lacerto vētris coopiens et sub ipso [illegible]
est recte siphac et ē vehementiꝰ subtilitatis [illegible]
panniculus tegens pect9 et suplantat eius [illegible]
superfluitas a duobus laterib9 et qua et ex [illegible]
ventrium. f. pulsatilis et nō pulsatilis [illegible]
zi ur siba zirbi que cōcerta est ex duabus [illegible]
plurib9 tunicis sm̄ loca suppositas pigualius [illegible]
stōm et iītestina et splenē et meseraicas [illegible]
rius. Et hoc zirbū cū sua separatiōe ē suspēsoriū [illegible]
hoc quod trāsiuit et stomacho et cōcauitate [illegible]
loca suspensionis ei9 sunt glandule que [illegible]
genera q nōiantur meseraice et iestinā [illegible]
rum ei9 suspensiones sunt pue et debiles. [illegible]
muant cū epe et costis dorsi sicut cōtinuatiōe [illegible]
suspensiones sunt fixiones zirbi. et prima [illegible]
ebus et zirbum istud ē sicut saccus in quo [illegible]
retur reuinere illis. Quum ergo verificaueris [illegible]
eius et panniculi9 q ē post ipsum et est carnosus [illegible]
posit9 i tunica q est suprema tunicaꝝ lacerti [illegible]
ta determinata odo sunt i sūma mirac. [illegible]
infima tunicaꝝ lacerti vētris cū panniculo [illegible]
veritatem siphac ē ex sūma siphac et zirbum [illegible]
rior pānus siphac et sicut exterior stōi. Et [illegible]
pora oia sunt adiuuantia i calefactiōe stōi [illegible]
rium ē i defensionē eius. Et in inferiori parte [illegible]
mē cui cōtinuat intestinū .xij. digitorum. Et [illegible]
foramē nominat portenarius et ē strica9 [illegible]
decq; ē transitus eius qd̄ digestum est [illegible]
illud ē transitus eius qd̄ est cōtrariū ei. [illegible]
mus claudit vsquequo cōpleat digestio [illegible]
q cōpleat expulsio. Et scias q stō habet [illegible]
dia. Unus eoꝝ ē ei9 quo fouet cibo [illegible]
secund9 est eius qd̄ ad ipsm̄ venit et [illegible]
dictio i anatomia venaꝝ. Et tertius ē [illegible]
effunditur i tempore famis vehementis ab epate [illegible]
ne rubeo puro et nutrit ipsm̄. Et scias q [illegible]
os stōi intelligūt qnqz introitum ad stōm et [illegible]
eius i quo nō dilatat aliq pxiū introitus [illegible]
ri. Et qnqz superiorem introitum qui [illegible]
nis inter meri et stōm. Et quidā hoīes [illegible]
nant ipm̄ alphaet et cōs sicut sunt quidā homines [illegible]
ciunt currere i sermone suo os stōi et [illegible]
municātes in nōie aut debiles i discernēdo. Et [illegible]
dem sunt valde antiq medicoꝝ. Hip. [illegible]
sabed. et sūp id os stōi sm̄ suam expositiōem.

De egritudinib9 meri. Ca. [illegible]

Quandoqz accidit meri spōs multe [illegible] et debilitat ipsm̄ ab opatiōe sua q [illegible] Et qnqz sunt in ipso egritudines [illegible] omnes et cōes et qn sūt ipso apata calida [illegible] Et illud qd̄ plurimū fit i eo d egritudinibus [illegible] bus ē oppilatio aut p coartatiōem [illegible] motarum apiate mebra vicinātia ei aut p [illegible] lacerto q mouet ipsm̄. Et sūma qd̄ egritudinū [illegible] dūt ei sepius et egritudibus communibus [illegible] guinis et corruptio eius.

De qualitate deglutitionis. Ca. [illegible]

Cias q deglutitio fit p meri cū [illegible] attrahente cibum cum villis longitudinalibus

quos adiuuant villi latitudinales propterea qꝫ retinēt intro illud quod deglutitur. Et exprimunt ipsum ad inferiora: et vomitus etiā cōpletur per meri. Uerum deglutitio est facilior: quoniā est motus secundū motū naturalē et fit cū adiutorio duarū tunicarū: quarū vna hēt longitudinales villos: et altera est cooperiens eā latitudinales habēs villos. Uomitus autē est motus nō secundū cursū naturalē: et nō cōpletur eius operatio nisi p tunicam velatiuam exprimentem tantum.

De cōstrictione deglutitorij et difficultate deglutitionis. .C.iiij.

Constrictio deglutitorij aut fit ꝓpter causam in ipso meri aut fit ꝓpter causā vicini eius. Et causa que est in ipso meri aut est apostema aut siccitas superflua: aut exiccatio humiditatis in ipso ꝓpter febrem: aut aliud aut est aliqua species malitie cōplexionis superflue: aut casus virtutis et debilitas eius et ꝓpter in fine egritudinum earum malarum timorosarum et aliarum. Et causa vicini ī cōstrictio cōstringentis. s. aut apostema in lacertis epiglotis sicut sūt squinantie et alie. Et quandoqꝫ est cū cōstrictione anhelitus earum: aut meri colli aut declinatio spondilis ad interius: aut est ventositas inuoluta in ipso coarctans: aut spasmus et cuius qui vult fieri aut iā fecit. Hoc enim sepe accedit curis et cōgelationes. Iam autē accidit cuidā nostrorum difficultas deglutiendi ꝓpter retētiones [illegible] in deglutitorio ignote et pdurarunt cū illis ad similitudinē prefocationis: et fecit eum sincopizare cū nausea cū qua euomuit ventositas plurimas: et cū quarum expulsiōe facilior facta est deglutitio et oblata est prefocatio. Et scias qꝫ causa fuit retentio corum illic.

De signis. .C.v.

In illa quidē que est ꝓpter spondilos augmentatur cōstrictio in tempore resupinationis et est deglutitio dolorosa apud spondilem remota. Et illam que est cum malitie cōplexionis debilitantis sequitur lōgitudo spacii itineris eius qd deglutitur. Et est cū leuitate et paucitate sensationis in toto spatio absqꝫ dolore: nisi sit illud ipse meri visibiliter et cōstringat illic: et sentiatur cū retentione eius qd deglutitur apud ipsum. ¶ Et in illa que est causa apostematis cōstrictio in ꝓpinquitate ipsius et fit ibi dolor et nō euadit dispositio in pluribus a febre quāuis plurimum nō sit vehemens fortitudinis. Et quoniam apostema est calidū sequitur etiā ipsum caliditas sitis. Et si non fuerit calidum non erit febris. ¶ Et quoniam est eritura nō cū illa caliditate et est illic dolor paruus cū quo accidit in quibusdam horis tremor et febris. Et quando faciunt collectionem et rumpitur et emittit saniē et sedat illud qd aduenit ex eo et fit egritudo vlcerosa. Et illa que fit in aeris cōstrictione curis et cōgelationis sequuntur cū ea reliqua significationes.

De cura. .C.vi.

Si causa fuerit apostema aut remota: tunc cura eius erit cura illius. Et si causa fuerit malitia cōplexionis: tunc si fuerit inflāmatio et adustio et caliditas in superficie oris oportebit vt administres linimenta inter ambas spatulas ex succis et medicinis friis. et sorbeat qd fit sicut lac acetosū absqꝫ butyro et que sunt similia illi. Et si fuerit ex frigore et illa que sepius accidit: oportebit vt cures cū emplastris calefactiuis quibus vteris in curatione oris stomachi frigidi et cū oleis et vnguentis calefacientibus ꝓcis in ipso et cum oleo balsami et oleo rhaphanino et oleo muscellino et similibus: et cū emplastro facto ex castoreo et amoniaco et myrrha et prassio et aliis. Qd si fuerit ꝓpter cōplexionē humidam mollem valētem scias qꝫ ex cōmunicatione superficiei oris et lingue cū eo: tunc cures cū eo in quo sunt stipticitas et calefactio ex medicinis aromaticis post mundificationem stomachi et rectificationes eius si eget ea. Et iste quidē medicine sunt sicut anisum assarum et behen duo et spica et spica celtica et foliū idum et nux et mirabolani ipsius et myrrha.

Et si necessariū est vt misceantur cū eis calefacientia fortia cū stipticis friis vel frangatur per calefacientia frigus stipticorū frorum et vehementia exiccationis sicut rosarum et balaustiarum et similium fiat. Et ipsi meri auxiliabitur vehementia auxilii in hoc. Et si fuerit causa siccitas fiat contrariū illius et administra electuaria humectantia equalis cōplexionis et oua sorbilia et adipes et butyrū et medullas et regimē corporis et stomachi. Nam meri in pluribus egritudinibus est sequens in cōplexione sua cōplexionem oris stomachi.

De apostematibus meri. .C.vij.

Quando sūt calida phlegmonica et pustularia et frigida phlegmatica et dura et plurimorum difficilis fit maturatio et tardantur.

De signis apostematum meri. .C.viij.

Significat ipsa dolor in hora deglutitionis et in nō deglutitione puenit ad posteriora spondilium colli cū cōstrictione deglutitorij et cū illo qd ex eis est calidū quandoqꝫ est febris non vehemens: et quandoqꝫ est veniens hora post horā quasi ipsa sit febris diei nō vehemens: et quandoqꝫ est cū eo horripilatio: Uerū est cū eo sitis vehemens et caliditas. Quum ergo maturatur remouet horripilatio: et quando aperitur emittit pus. Quod autē apostema est nō calidū est cōstrictū secundū similitudinē cōstrictionis apostematis calidi. Uerū est absqꝫ caliditate et neqꝫ est febris neqꝫ sitis.

De cura. .C.ix.

Medicine illius alie sunt que bibuntur: et alie sunt que exterius apponuntur. Et eorum vt medicine que exterius apponuntur ponantur in loco qui est inter duas spatulas: et eorum vt sint medicine repercussiue stiptice facte ex odoriferis et frondibus secundū operationē que est necessaria in curatione apostematū stomachi deinde addantur in eis ea que sūt sicut amoniacū et bdeliū et gumē albahar et sicut: ꝓpter qꝫ cū ista sint a stipticis ex adipibus earum qꝫ si illa nō valent et sunt necessaria illa que sūt pluris resolutionis et apostema fuerit in radice dorsalis oportebit vt misceantur cū eis ea que sunt fortis resolutionis sicut grana lauri et piretrū et cordumeni et ireos et balsamū et ariscologia. Et quandoqꝫ est ibi necessariū vt administres cū pennis emplastrizando: sicut sinapis et gūmi rute acrestis et reliqua que sunt de his que diximus in tabellam pectoris et pulmonis quousqꝫ perueniatur ad terminū stercoris colūbini. Qꝫ sit vt in cura eius qd calidum est sumantur medicine que bibuntur quarum quedam sūt electuaria: quorum sessus super locum sit sessus cōtinuus paulatim paulatim. Et sunt in primis electuaria ex eis que sunt sicut lentes et spodium et mucilago sicut psilij et sciis portulace et aqua cucurbite et similia. deinde fiat permixtio ad permixtionē ex repercussiuis et resolutiuis in qua iā positū sit aliquid ex leuibus et ex aqua feniculi et camomille. Deinde addatur et ponatur in ipsa draculi et fenugrecum et administrentur sorbitiones in primis quedam ex repercussiuis sicut facte ex farina ordei et lentibus et fiunt acetose cū eo qd sciis et non acetose. Et quando incipit maturari fac sorbitiones ex succo furfuris cū oleo amigdalino et zuccaro. Deinde pone in eis ea que sunt sicut semē lini et similia. Deinde pone in eis que sunt sicut farina orobi et ciceris. Et quando peruenit ad eruptionem tunc indigeo vt accipias in ipso tunc ex radice lilii celestis et amigdal amar et prassio et aliquid ex sinapi et ficubus et dactilis.

De cura apostematum frigidorum. .C.x.

Considera qd dictū est in apostematibus stomachi friis et administra super ea lenticina maturatiua. Intrinsecus quidē sicut electuaria et sorbitiones que diximus ad maturandum sicut que fiūt de farina ordei et farina herbi. Et illa in quibus sunt ablutio et fortitudo sicut radix lilii celestis et radix liquiritie et alia. Sed exterius est emplastra maturatiua que diximus de quibus sunt fenugrecū

& camemilla & mellilotū & bdeliū & gūmi albor & ammoniacū & ireos & sīl aromaticor q̄ s̄ declinātia ad mitigatiōes & sedatiōes sic sit dictū ē i capitulo primo & cōsidera i eis illud qd̄ dixi in capitulo stōi.

De eruptione sanguinis ex meri. .C.xi.

Iā scivisti cās eius & signa ipsius in capitulo eruptionis sanguis ex stō. Et op3 vt querantur illic. Et ex eis q̄bus fit ōra est illud qd̄ dicimus in curationib9 eruptiōis sanguinis ex stō. s. q medicine in hac eruptiōe op3 vt sint medicine habentes viscositates & glutinositatē vt nō ipellant ad stōacū subito imo currāt super locū eruptiōis cū lenta mora vt possit eis agere in eū in illā lenta mora opationē forte q̄uis redeant p viā venar & agant in ipm. Verum eū siue debili pp lōgitudinem viar & multitudinē passionis in eis.

De vlceribus meri. .C.xii.

Qñq3 accidūt vlcera i meri & fissura accidēte i ipo aut pp apata que erūpunt i eo aut ppt humores acutos transeuntes in ipo qlq̄ sit vomitus & filia & nō elongat quin eueniant qui3 est catarrus.

De signis ipsorum. .C.xiii.

Iam ostendimus in capitulo vlcerum stomachi differentiā inter vlcera stōi & vlcera meri. Illic ergo ppenditur. Verū signiōes q in meri ē vlcus & ñ apa sunt q deglutitio in apate ipedit cū magnitudine buccelle & q̄ntitate ei9 plus q̄3 ipediat cū q̄litate ipsius ex acuitate: aut acetositate: aut stipticitate. Verū secundū diuersitatē q̄ntatis in ea diuersificat in vlcerib9 ipedimētū. Et forsitan manatio equalis q̄ntitatis non impedit & parua q̄ habet q̄litatē dominātē ipedit ita vt non penetret ppterea quia cōprimit ipm sua quātitate. Sed affecta q̄litate forti ipedit & dolorē facit. Et illis qdē cui accidit vlcus a plaga antecedente cura sit difficilis & ē sup extremitatem mortis secundum plurimum.

De cura. .C.xiiii.

Si fuerit in meri vlcera nō in potu tribuem9 medicinas cōsolidatiuas illor vlcer subito sicut facimus qñ volumus i potu tribuere medicinas vlcer stōi & alior imo indigemus in illis medicis vt demus eas ad potandū paulati & vt eligamus eas grossas viscosas aut eis misceamus viscosa & grossa. Et causa i hoc est quia medicine nō morant sup meri neq3 figunt imo transeūt & separantur. Qūq3 seperant i potu & non potant subito obuiāt faciēdo obuiatiōem quare efficiūt opationē post opationem. Cum ergo inuiscant adherēt suo itinere & figunt & nō separantur subito. Illarum vero medicinarum subās dicemus in capitulo vlcerum stōi ipe enim sunt ille.

De signis cōplexionū naturaliū stōi. .C.xv.

Signa cōplexionis calide naturalis in stōacho sunt q bene digerit cibaria fortia sicut carnes vaccinas & arietinas & alia & q corrūpunt in ipso cibi subtiles leues sicut caro pullor & lac & q ipse recipit cibos q sūt calide cōplexionis melius: & q digestio vincit appetitum. Et signa cōplexionis frigide naturalis sūt vt nō sit i appetitu diminutio: & sit i digōe diminutio qui ipe nō digerit nisi cib illa subtilia leuia & vt sit melius recipiens cibaria q̄ sunt frigide cōplexionis. Et signa cōplexionis sicce nālis sunt q sitis multiplicat i consuetudine & sit cōtent9 pauca quātitate potus & aduenit nausea ex quātitate plima & est stōachus recipiēs cibos p̄ simē siccitatis melius. Et signa cōplexionis humide naturalis sunt q sitis est parua cū tolerantia potus plurimi & securitate a nausea & stōachus ē recipiens cibos humidiores melius.

De egritudinibus stomachi. .C.xvi.

In stomacho accidūt q̄3 egritudines [illegible] complexio. xvi. par & facit eum [illegible] cholica cuius species sunt aut phlegmatica [illegible] aut subtili natūre: aut hūte ebullitiōem aut [illegible] tosa aut salsa: aut mā nō sicca acetosa aut pontica [illegible] dunt ei apata & accidūt ei vlcera & [illegible] que currūt via cor ex casu [illegible] casu & percussione. Et q̄3 tolerat [illegible] citatem & q̄ pacitur [illegible] ad hoc [illegible] tur corp9 stōi cū patiens morit. [illegible] sine distemperantia stomachi. Et q̄3 accit ei [illegible] re in villis suis. Et q̄3 accit ei vehementia [illegible]. Et accit ei ex egritudibus creationis [illegible] magn9 valde: aut pu9 valde: et egritudinib9 [illegible] frigida vehementis [illegible]. Et ex egr[illegible] tia & lentans vt sit vehementis lenitatis [illegible] curiosus sit9 vt sit sit9 eius frigida vehementia [illegible] ectiorali. Et q̄3 accit ei et oppilatio i villis suis & oppilatio i meatib9 stōi ad ep & ad splenē & accit [illegible] ta ergo si fuerit illud i vijs epatis: [illegible] erit illud i vijs splenis. Et q̄3 accidit stō [illegible] flatio cū cibor & cū debilitatis sue [illegible] ad illā capitulā singulari. Et malitia [illegible] stō q̄3 sit ex cāis extrinsecis. s. ex calore & frigore [illegible] ab ambob9 & q̄3 fit ex cāis intrinsecis. Et [illegible] mibus qdem stōi sunt quedam q cōmouent calorem vehementer aut ppterea q ipe adiuuat cū [illegible] mala ad ipm aut qa adiuuat calidita [illegible] clā mās i ipo malo adiutorio nō nisi [illegible] formā nō naturalem. Et q̄3 ē cū materia [illegible] tur qm aut sit cū materia imbibita in corpore [illegible] sa aut adhrēs sup corpus ei9 aut effusa [illegible]. Et q̄3 ē humor inuentus i ipo generat9 [illegible] ex mēbro alio ad ipm sic effundit ex cerebro [illegible] ro calido aut frō & calefit pp ipm [illegible] & declinat ad cōplexionē ei9 qd̄ [illegible] mult q̄3 effundunt ad ipm ex felle [illegible] leuiter & illū in quibusdā in quibus creant [illegible] ad stōm loco aduentus sui secundum plurimum [illegible] le ad intestina quare effunditur ad stomacum [illegible] vt effundatur ad intestina q̄nq3 [illegible] cidere falsi & acuti qui sunt ex eis in stō [illegible] insipidi lenitatē & lubricitatē. Et q̄3 [illegible] pcessio ad primum intestinū eor que [illegible] corruptio appetitus & assiduitas in ipo [illegible] sunt enim quidā homines in quibus [illegible] dū contrariū cōsuetudinis & secundum [illegible] qd̄ diximus i anatomia & secundū [illegible] est plurimū i creatione venar [illegible] ad stōm [illegible] & q̄3 effundit ad ipm ex epate & ex felle i [illegible] bus creat ex felle via magna ad stōm quare [illegible] ipsū illud qd̄ erat necessariū vt effunderet ad [illegible] q̄3 effundit ad ipsum melancholia ex splene [illegible] etiam te cognoscere. Et plurimū qd̄ ad ipm [illegible] est cholera ex epate. Et quandoq3 [illegible] que si illō sit dolor vehemēs cōpsio & [illegible] bilitas virtutis eius expulsione. Et q̄3 [illegible] aut tristitia aut passio animalis et [illegible] & effundunt eam ad stom [illegible] & facit [illegible] cationem que non remouetur nisi vomitu [illegible] q3 effunditur ad ipsum cum [illegible] pter dolore humores [illegible] illis partibus vlcera & cum hoc quandoq3 [illegible] ad ipsum melancholia etiam. Et causa in [illegible] bus melancholie ad ipsum est multitudo [illegible] aut debilitas stōi & cāe mundatiue [illegible]

Et cu effusionis sanguinis ad ipm est multitudo sanguinis et commotio eius in membro nobiliore eo vicinitate eius in latere suo sicut est epar aut supra ipm sicut est cerebrum quem ex ipso effunditur sanguis ad guttur et meri et peruenit ad stomachum et virtutis ipsius expulsiue debilitas adiuuat ad recipienda ea que effunduntur ad ipm ex excausis forcibus in effusione sanguinis ad ipm et ad alia est retentio cursus menstruorum et sanguinis hemorroidarum aut sanguinolente egestiones aut dimissio exercitii exercitantis sanguinis in illo membro quare superabundat illud quod non separatur ex eo et indiget expulsione. Et quandoque expellit ex via stomachi et euomit sanguis. Et scias quod debilitas stomachi est causa fortis in effusione eius quod effunditur ad ipm. ¶ Et post quidem quod inuenitur in stomacho aut generatur ex ipso ex humoribus est phlegma. Et cum in hoc est quod chilus est nature propinque phlegmati. Qui ergo non digerunt digestione integra non fiunt sanguis et cholera et melancholia. Et atque ad stomachum non effunditur in plurimis dispositionibus cholera lauans eum sicut abluit intestina. Sed cholera non generatur nisi in quibusdam intestinis et secundum plurimum non effunditur ad ipm nisi ex parte ipsius ipsa generetur in stomacho calido qui inuenit cibum recipientem conuersionem velociter ad fumositatem. Et quandoque accidit stomacho in creatione aut cum peruenerit in egritudinum aut dolorum et malitia regiminis ut fiat corpus eius laxe texture rare substantie subtilis cuius complexio producit illud ipm ad debilitatem in omnibus operationibus suis: et est necessarium ut curetur cum labore. ¶ Et cause egritudinum stomachi sunt omnes cause egritudinum predicte extrinsece et intrinsece. Et propterea sunt ei ut sint cibi tales qui necessario faciunt malitiam digestionis. licet stomachus non sit nisi secundum saniorem dispositionum: et est dictum in suo capitulo: aut sint pauci valde ita ut perducant stomachum ad exiccationem et adustionem. Aut multiplicetur vsus medicinarum et consuescat stomachus vti adiutorio medicinarum in operationibus: aut laboret plurimum vomitu et solone ventris et propter vomitum quem ipse indiget motu laborioso non suo: et accidat ut rarificet textura villorum eius et exterminet. Et ideo vehementia sensus paratus est ledi et impediri a quolibet eo. ¶ Et omnis complexio debilitas superflue facit accidere in omni operatione diminutionem: ita quod caliditas pura quandoque mitiget cum labore curationis stomachi propter illud quod facit accidere debilitatem retentiue. Sed et caliditas cum materia sepe est cum illa. Et nocumenta quidem que eueniunt in operationibus suis: aut cadit in virtute appetitiua et attractiua et non appetit omnino aut minoratur appetitus eius: aut multiplicatur valde: aut corrumpitur eius appetitus. Et illud aut cibi aut aque. Aut in virtute retentiua ita ut vehemens fiat eius retentio aut debilitetur aut destruatur eius retentio et natet cibus. Aut in virtute digestiua ita ut destruatur eius digestio aut debilitetur: aut corrumpatur et conuertatur rem ad acetositatem et fumositatem. Aut in virtute expulsiua ita ut vehemens fiat eius operatio in ipso aut ad viam nullam: aut ad superiora: aut debilitetur eius expulsio aut destruatur. ¶ Ex omni namque re cuius prolongatur mora in stomacho et tardatur accidit vaporatio generatiua humorum et non est aliquid ita vaporosum ut fructus. Et quandoque accidit ei dolor et extensio et mordicatio et reliqua. Et quandoque sequuntur debilitatem harum virtutum omnium aut quantitatem natatio cibi: et tarditas descensionis eius: aut velocitas descensionis ipsius et debilitas digestionis: aut destructio eius et corruptio. Et casus appetitus: aut appetitus caninus: aut appetitus corruptus: et sequuntur eam rugitus et murmur et inflatio et mordicatio et alia. Et quandoque perducit illud quod euenit ex hoc ad colligantiam membrorum aliorum et propter cerebri cum colligantia inter ea per neruos plurimos quod accidit epilepsia: aut spasmus: aut melancholia: aut scotomia cadere in vere nocumentum. Et quandoque imaginantur oculo quasi cinices: aut sicut tela aranee: aut fumus: aut nebula. Et multotiens colicat cor stomachi et accidit sincopis aut propter vehementiam doloris et propter que apud ipsum sunt magnis: aut propter qualitatem superfluam caloris: aut frigoris aut conuersionis ad venenositatem. Nam debilitas meri ad hoc ut faciat accidere sincopim facit euenire estuationem et conturbationem et saltum et tremorem. Et huiusmodi quidem sunt de quibus dicit Hip. quod sumere in potu vinum mixtum secundum medium sanat eos ad hoc. Et illud propter illud quod in ipso est de mundificatione et ablutione cum confortatione. Et stomachus quidem quandoque preparatur causa vehementie sui sensus passioni a causa parua et perducat illud ad epilepsiam et spasmum. Et iste homo leditur qualibet ira et ieiunio et tristitia et causa mouente humores. Nam quando effunditur ad ipsum ex eis propter illud humor cholericus mordicatiuus ad os stomachi leditur eo propter vehementiam sensus sui: quare patitur epilepsiam et sincopis superueniat ei et spasmus propter colligantiam cerebri cum ore stomachi. Et huic quidem homini accidit sicut est illud quod accidit ex debilitate oris stomachi ex hoc quod quandoque vsque ad fastidium repletur cibo: aut superfluit in potu vini: aut contra spasmatur: aut incurrit epilepsiam. Et multotiens quidem accidit ut cadat huiusmodi vomitus porrinus: aut viridis ut erugo eris. Et quandoque plurima repletio facit eos pati subet prolixam perdurantem vsque quo vomant et exteniantur et surgant. Et quandoque est illud causa ad cadendum in melancholiam cholericam et in cogitationes et somnia corrupta. Et scias quod egritudines stomachi qui prolongantur perducunt ad raritatem texture villorum eius et sit difficile succurrere et medicari. Et ex nocumento malo in creatione est ut sit caput frigidum preparatum ad casum catarri et sit stomachus calidus quare non tollerat ea que mundificant illum catarrum sicut sunt diapapaueron et diacalamentum et diacyminum.

De modis significationum dispositionum stomachi. C. xvii.

Res ex quibus significatur dispositio stomachi sunt ex dispositionibus cibi in hoc quod stomachus tollerat eum et prauitas tollerantie eius: et ex hoc quod digerit ipsum et ex hoc quod expellit eum: et ex hoc quod ipse appetit cibum et potum: Et ex motibus eius et commotionibus ipsius sicut tremor stomachalis et singultus: et ex dispositione oris et lingue in sapore suo et infusione sua et exiccatione sua et asperitate eius et lenitate ipsius et odore eius. Et ex eis que egrediuntur ex stomacho cum vomitu: aut egestione et ventositate descendente cum sonitu: aut sine sonitu: aut ascendente que est eructuatio: et retenta que est rugitus aut ex colore faciei: aut interioris partis oris: aut ex doloribus et impedimentis ex colligantia eius cum membris aliis et ex parte eius quod conuenit ei aut ledit ipm ex eis que comeduntur et bibuntur et medicinis. ¶ Significationes autem ex tollerantia cibi et prauitate tollerantie eius sunt quia si stomachus non tollerat nisi paucum quod sit ita consuetum ei tunc in eo est debilitas propter aliquam causam debilitantem et si tollerat tunc virtus ipsius est remanens. ¶ Verum significationes ex digestione et eis que egrediuntur ex ventre sunt ex digestione quidem quia equalitas temperatie tincture et fetoris significat bonitatem digestionis et bonitas digestionis significat fortitudinem stomachi et equalitatem complexionis. Sed ille qui non digerit ex ipso significat debilitatem stomachi et malitiam complexionis cum ipso. Amplius tinctura significat materiam que est in ipso. quod si fuerit illic lenitas et fetor significat quod descendat a stomacho ante horam suam propterea quod stomachus male comprehendit eum propter debilitatem virtutis retentiue: et si non est lenitas non significat illud immo significat debilitatem digestiue. ¶ Significationes autem ex sonitu sunt quoniam iam dictum est in eis que tu scis quod descensio

eius significat fortitudinē stōi. Et magnitudo sonit⁹ ei⁹ significat bonitatem digestionis ⁊ fortitudinē ⁊ siīr par uitas fetoris ei⁹. Et rectitudo qdē in hoc est ꝙ descensus eius non signat fortitudinē imo signat debilitatem eius. Sz est debilitas que ē infra illā que facit accidere eructatio nem. Verū essentia magnitudis sonitus si est ꝑpter sub stantiā eius tūc ē ꝑpter grossitudinē suā. Et si est cū eius vtus expulsiua tūc illud signat fortitudinem aliquā. Sub tilis aūt tenuis cui nō est sonitus magis signat fortitudinē qꝫ spissa clamosa ꝑppter illa cui⁹ sonitus nō ē in volū tate missa. Sonitus aūt exitus ex se ipso signat ꝑmissionē sensus. Verū paruitas fetoris signat ꝑculdubio bonitatē digestionis. Et vehementia fetoris signat corruptionē ei⁹. Et si non ē fetor oīs signat cruditatē ei⁹. ¶ Significatiões vero ex via singultus sunt qm̄ si hō cū sentit mordicationes tunc illic ē humor acetosus: aut acutus: aut amar⁹: ⁊ si sentit cū eo extēsionē tūc illic ē ventositas: ⁊ si nō sentit il lud neqꝫ sitit tūc illic ē humor phlegmaticus: ⁊ si ē post euacuatiōes ⁊ febres tūc illic ē siccitas. ¶ Significatiões aūt ex siti sunt qm̄ sitis signat cōplexionem calidam: ⁊ si ē cum nau sea signat mām cholericā aut salsam phlegmaticā. Nā si sedat potu aque calide tūc mā in plurib⁹ dispositiōib⁹ est phlegmatica: aut materia nitrosa ⁊ si augmētat tūc mā est cholerica. ¶ Verū significatiões ex dispōnib⁹ oris ⁊ lingue sunt qm̄ qm̄ lingua in dolorib⁹ stōi est vehemētis asperitatis ⁊ rubedis tunc significat dñium sanguinis aut apostema calidū in ipso sanguineū ⁊ si ad citrinitatē tūc nocumētum est cholericū ⁊ si ad nigredinē tunc cā est melācholica ꝙ si ad albedinem ⁊ lenitatē tunc cā est humiditas ⁊ si est siccitas superflua tunc cā est siccitas. ¶ Sed significationes ex via digestionis sunt qm̄ digestio bōa nō fit nisi qm̄ post cibū ꝯprehensum nō accidat grauitas in ore stōi neqꝫ rugitus neqꝫ inflatio neqꝫ eructatio ne qꝫ sapor fumosus aut acetosus neqꝫ singultus ⁊ tensio ⁊ vt sit spatiū more cibi in stō spatium equale. ⁊ descen sus ei⁹ ab eo in hora qua oꝫ nō ante ipsam neqꝫ post eā ⁊ sit somn⁹ tēperatus ⁊ expgefactio velox ⁊ leuis ⁊ i ocu lo nō sit aq̄a ⁊ in capite nō sit grauitas ⁊ obediētia na ture sit facilis ⁊ sint inferiora vētris ante egōnem infla ta. hoc.n. signat bonitatē inuolutiōis stōi sup cibum ⁊ ꝙ ipse bene cōprehendit ipm ⁊ illud significat fortitudinē stōi ⁊ cōuenientiā cibi i qualitate ⁊ qtitate. Cum ergo stomachus nō ꝯprehendit cibū bona ꝯprehensiōe ne qꝫ fit digestio bona accidūt rugitus ⁊ frequētia eructa tionis ⁊ remanet cib⁹ in stō spatio lōgo: aut descēdit an te horā necessariā. Et cholere qdem ꝓprietas nō ē vt ꝓ hibeat digōnem ꝓhibitione destructoria aut diminuti ua aut faciēte cruditatē imo qn̄qꝫ corrūpit eam. Sz me lancholie ꝓprietas est vt ꝓhibeat digōnem ⁊ corrum pat eam simul ⁊ phlegma declinis est ipsum ad corrum pendū. Et scias ꝙ qm̄ in stō nō est aq̄a neqꝫ vlcus ⁊ i ci bo nō est corruptio deinde digestio nō fit bona tūc cā ē malitia ꝯplexionis. Et plm ei⁹ est ex frigiditate ⁊ humidita te ⁊ post eas calida ⁊ post eas sicca. ¶ Verū significatiōes ex stōi doloribus sunt qm̄ verbi grā dolor extensiuus signat ventositatem ⁊ grauatiuus signat repletionē ⁊ mordicatiu⁹ significat humorē acetosum aut acutū aut ponticū aut amarū. ¶ Significatiōes aūt ex appetitu sunt qm̄ signi ficant ex eo aut ꝑpter additionē ei⁹ aut ꝑpter diminutiō nem ei⁹ ⁊ ipsius destructionē aut ipsm ad quā ipse decli nat sicut est ꝙ ipse qn̄qꝫ est siticus ⁊ appetit frīa ⁊ qn̄qꝫ ap petit acetosum ⁊ qn̄qꝫ appetit exiccantia salsa ⁊ acuta ⁊ qn̄qꝫ aggregat appetitus acutorū ⁊ salsorū ⁊ acetosorū simul. Et ex modo ꝙ ista sunt causa in faciēdo lucrari in cisionē humoris nociui quare sunt significantia debi litatem stōi. stomachus.n. fortis declinat ad pinguia ⁊

qn̄qꝫ est appetitus declinis ad res multas [illegible] sicut appetit carbones ⁊ luteum ⁊ alia ⁊ cā in hoc est humor corruptus extrane⁹ nō paucis [illegible] bilis⁹. Cū aūt bonitas addit gustus ⁊ [illegible] appetitus saporē supra dulcem [illegible] petitus veritas aliā ⁊ abhorret dūa [illegible] cā. Nā si appetit pinguia tūc illic ē [illegible] do ⁊ siccitas. Et si nā abhorret cibos calidos [illegible] clinat ad frios ꝑpter frigiditatem [illegible] tas. Et si appetit calefacientes tunc illic [illegible] si appetit incisiua ⁊ acetosa ⁊ acuta tunc illic est humor viscosus. Et appetitus qdē in stō calido [illegible] cibi. Et qn̄qꝫ fit vehementia caliditatis ꝑpter [illegible] nem ⁊ ingestionē restaurationis. Et mediocritas [illegible] citat famē vehementē ꝙ ē ꝑpter sanis que nullo mo tollerat ⁊ associat ei sincopis ꝑpterea qm̄ tardat [illegible] appetitus in stō ad quē effundunt melācholia ⁊ phleg ma acetosum multiplicat qm̄ ē eorū [illegible] tem vocatē ad expulsionē ⁊ nō multiplicat [illegible] titus ⁊ fit caninus nisi ꝑpter illud quod dicitur [illegible] capitulo appetitus canini. Et scias ꝙ appetitus [illegible] mūi coicat mēbris oibus. Verū illa [illegible] ⁊ facta ex suspensione vocationis virtutis [illegible] attractiua. Ampli⁹ appropriat stō appetitus [illegible] sentit cū eo. ¶ Et qn̄qꝫ ꝯuenit qbusdā hoibus [illegible] ant plm ⁊ comedunt plm ⁊ neqꝫ [illegible] studiosa ⁊ neqꝫ egrediūt in egōne eorū [illegible] cū hoc corpora eorū impinguant. Et cā [illegible] dispōnis est resolutio plm velox ⁊ [illegible] attractiue ⁊ appetitiue. ¶ Verū significatiōes [illegible] poris oris sunt ꝙ amaritas signat caliditatē ⁊ choleri. [illegible] acetosas significat frigus stōi sed min⁹ [illegible] digerit cibus oīs. Et qn̄qꝫ significat calorē debilē cū humiditate faciēte ebullire humiditatē [illegible] paraf ab ea deficiēs in digerēdo [illegible] cui fit i musto. Acessit.n. qm̄ infrigidat ⁊ [illegible] fouet a caliditate debili. Et est acetositas [illegible] sione materiei acetose ex splene [illegible] splenis mutat appetitū necessario ⁊ [illegible] nē ⁊ rugitū ⁊ malitiā digōnis ⁊ facit eructationem [illegible] dā. Et ille q ex saporibus oris est insipidus [illegible] rio insipidū saporē. Et salsus signat saporē humoris [illegible] Et sapores extranei horribiles signat humores [illegible] os putridos malos. Sed significationes ex vomitu [illegible] est nausea tūc tunc materia est viscosa imbibita. [illegible] vomitus facilis significat ꝙ ipsa est effusa in [illegible] Et si sunt vomitus ⁊ nausea ⁊ nō separant signat [illegible] gationē vtriusqꝫ rei aut viscositatē humoris [illegible] sea facta ex materia imbibita ⁊ qm̄ est plurie [illegible] os stōi aut est pauca confortat qm̄ ipsa [illegible] ⁊ ascēdit ex pfundo stōi ad os stō [illegible] Quapp facilis fit qn̄qꝫ expulsio humorū post [illegible] non sit facilis ante ipsm nisi sint mali [illegible] uentus conturbationis ⁊ nausee a pocatione [illegible] teria est effusa si vero est currens tunc materia [illegible] rata in stō secūdū cōtinuationē. Et vomitus [illegible] cat per colorē ei⁹ qꝫ ingredit in ipso materia [illegible] ergo choleram ⁊ melācholiā per colorē ⁊ phlegma [illegible] treum p colorem ⁊ phlegma acetosum ⁊ [illegible] rem ⁊ saporē ⁊ phlegma descēdēs ex capite [illegible] muscholum quos associat ei ex dolētia ⁊ [illegible] ⁊ ex hoibus est q cū recipit cibum aliquē [illegible] ꝙ si mouerent superfluo motu [illegible] lud qdem significat humiditatē in stō [illegible] sed illud qꝫ est ex humiditate accidit [illegible] addit ⁊ illud quod est ex debilitate nō [illegible]

dum repletionē tantum. Sed significationes ex via coloris corporis sunt quū color est vehemens significatō dispositionis stomachi: ꝛ cōparatio fm̄ plurimū plurime .n. egritudines stomachi sunt sic: ꝛ color stomachicoꝝ ē pallidus. Et si inest eis citrinitas est citrinitas declinās ad albedinē.

Significationes aūt ex via rugitus sunt quū rugitus significat debilitatē stomachi ꝛ qꝛ ipse male cōprehendit cibū ꝛ egressionē humidi. Verū significationes ex sputo sūt quū multitudo eius ꝛ spumositas sputi significant humiditatē stomachi mittentis aquositatē ꝛ muscilaginositatē. Ex siccatio oris ꝛ paucitas saliue significant siccitatē stomachi ꝛ caliditatē. Et si fuerint illic significationes alie adiuuabūt illa in significatione caliditatis. Et scias qꝛ siccitas oris est a siccitate complexionis duobus modis. Unus eoꝝ est siccitas vera ꝛ est vt nō sit saliua. ꝛ secūdus est mēdosa. ꝛ est vt sit saliua exuberans viscosa sed sit exiccata cū caliditatis vaporose venientis ad ipsum quare oportet vt distinguatur inter siccitatē ꝛ exiccationē sputi viscosi secūdū os. Nam illa significat siccitatē ꝛ humiditatē viscosam aut procedentem a stomacho aut descendentem a capite. Sed significationes ex eructatione sunt quū eructatio quandoqꝫ ē acetosa ꝛ quandoqꝫ est fetida aut fumosa aut fetida aut lutosa aut putrida aut insipida aut similis cibo quē recipit eructatio aut pura in qua non est qualitas alia ꝛ est sanior eructatio. Nam si est fumosa ꝛ cū in hac nō est subā cibi que sit velocis conuersionis ad fumositatē sicut vitelli ouoꝝ in patella ꝛ rhaphanus aut cibus cui in artificio suo ꝛ quū sit associat qualitas fumosa sicut dulce cui superponunt ignis dūium ꝛ alia: tūc cū in ea est igneitas stomachi propter mām aut malitiā complexionis pure. Si aūt est cū mā tunc est secundū vnū duoꝝ modoꝝ predictoꝝ. Et plurimū quidem est illud ex materia cholerica effusa ad stomachum ex felle secūdū modū cuius preterita est rememoratio aut ex catarro calido ex capite ꝛ propterea quū homo nō est cholericus in complexione sua. Et significat etiam qꝛ cū caliditas est materialis aut pura ex illo modo qꝛ cibus quantumcunqꝫ fuit longinquus est a fumositate sicut est panis ordei. Nam quum huiusmodi eructat fumose tunc cū ē caliditas stomachi. Et similiter attende egestionem an est cholerica. Nam si est cholerica significat qꝛ cū est caliditas stomachi. Et si egestio est cholerica nō est necessarium vt cū sit caliditas stomachi. Quoniā .n. est malitia cōplexionis singularis ꝛ vomitus etiā cholericus magis significās per illud qđ egreditur in ipso. Et quandoqꝫ significat eructatio acetosa ꝛ fumosa vigilias cū quibus nō inuenit stomachus vacationē sufficientē digestioni ꝛ infirmatur ꝛ calefit qꝛ si est eructatio acetosa nō a cibo acetoso neqꝫ a cibo q quū superflue sumit mutat ad acetositatē tūc illud est propter frigus stomachi ꝛ propterea quū accidūt a cibis elongatis ab hoc vt acetosi fiant sicut est mel. Nam si itemus eos acetosos fieri tūc iudica qꝛ cū in hoc est frigus stomachi sine mā aut cū mā ꝛ associatur ei qđ est cum mā grauitas in ore stomachi semper. Et plurimū accidit illud habētibus cholerā nigram ꝛ splenetica. Et illi ad quorum stomachū descendit catarrus frigidus. Quandoqꝫ aūt accedit eructatio a caliditate quum inuenit mām dulcem ꝛ facit eā ebullire ꝛ facit ipsam acetosam ꝛ significat illud vt sit eructatio acetosa cū signis caliditatis ꝛ inflammationis ꝛ amaritudinis oris ꝛ siti ꝛ iuuamento cū eis que infrigidant. Et ex eis quidem quibus significat qꝛ calitas plurima superflua quandoqꝫ acetosare facit cibū ꝛ eructationē est qꝛ caliditas quandoqꝫ facit acetosare lac velocius quam ipsū facit acetosare frigiditas ꝛ quandoqꝫ sequitur per vomitū etiā mā. Et quū eructatio est fetida: quandoqꝫ significat putrefactionē in stomacho significatio arsenosis oris ꝛ quandoqꝫ significat vlcera stomachi. Et lutosa ꝛ cenosa ꝛ limosa significat humiditatē putrefactā ꝛ illa que est eructatio significat acuitatē ꝛ caliditatem cum putrefactione ꝛ est vehementior signis caliditatis quam fumosa. Si aūt eructatio nō est fumosa neqꝫ acetosa sed est afferēs saporem cibi post spatiū euntiās secūdū acceptionē cibi tūc significat debilitatē stomachi in cōuertendo cibū. Verū significationes ex eis que sūt cōuenientia aut fugientia aut impedientia sunt vt consideret an res infrigidantes sunt conuenientes ei aut res calefacientes exiccātes cōueniūt aut humectantes postqꝫ cōsiderat res vniuersaliter .n. accidit error cū dimissionis eius quum nō attendit ꝛ est qꝛ res infrigidantes multotiens frangunt ebullitionē humoris subtilis aquosi humidi aut saliedinem humoris phlegmatici ꝛ existimat qꝛ cū eis iam prouenit iuuamentū quum illic sit calitas ꝛ res calefacientes multotiens expellunt humorē calidū ꝛ resoluūt eū ꝛ existimat qꝛ cū eis iā accidit iuuamentū quando illic sit frigus in mo os vt consideret cū his duabus reliquas significationes. Significationes aūt eoꝝ in quibus inuenit sensus stomachi sunt quū si nō sentit mordicationē immo grauitatē tūc mā ē phlegmatica vitrea ꝛ si sentit mordicationē cum inflāmatione tunc materia est amara vel salsa aut mordicationē sine inflāmatione tūc materia est acetosa ꝛ si est illic mordicatio cum leuitate tūc materia est subtilis aut pauca ꝛ si ē cum grauitate tūc materia est grossa aut multa. Significationes aūt cū dispositionibus coīcantibus sunt quū cōsiderat verbi gratia an cerebrū patiat a causa catarri ꝛ mittat ad stomachum descensiōes: aut epar an sit generatiuū cholere ꝛ mittat ipsā: aut an splen deficiat in expellēdo melancholiā ꝛ sit cōpositus plurime melācholice: ꝛ hec est cognitio cause. Et consideraꝫ an imaginent corā oculis res non consuete ꝛ nō fixe: ꝛ an accidant soda aut estuatio cum repletione ꝛ minorent cū eructatione ꝛ similiter vertigo propter: an inueniat tremor cordis post repletionem an secūdū vacuitatē aut accidat sincopis aut spasmus: ꝛ hec ē cognitio accidentis. Nam si repletio fecerit accidere imaginationes ꝛ soda aut singultudinē ꝛ visiones diuersas aut tremorē cordis etiā aut subet maximē tunc stomachus erit plenus aut debilis aut in ipso est malitia cōplexionis qꝛ si tremor cordis ꝛ soda ꝛ sincopis ꝛ estuatio accidūt in dispositione vacuitatis tunc ipse est habēs receptionē cholere aut humoris mordicatiui venientis ad os eius quū est vacuitas aut humoris melancholici ꝛ cognoscit superfluitas in hoc cū reliquis signis que tibi dedimus aut humoris frigidi aut eius que est ex illis causis in inferiori parte stomachi. Nā nō magnificat illic qꝛ ex eo generatur ex soda ꝛ epilepsia ꝛ sincopi ꝛ spasmore accidentia significantia dispositionē eius cū coītate alia sunt cerebralia sicut permistio sensus ꝛ subet ꝛ cōgelatio ꝛ estuatio: ꝛ alia sunt cordialia sicut sincopis ꝛ tremor cordis ꝛ malitia pulsus: ꝛ alia sunt eoīa sicut distructiō anhelitus ꝛ difficultas eius ꝛ malitia.

De signis male cōplexionis calide stomachi. C. xviii.

Significat ipsam sitis nisi superfluat ꝛ deiciat virtutem: ꝛ eructatio fumosa ꝛ lutositas saliue ꝛ iuuari ab eis quē infrigidant secūdū cōditiones premissas in significationibus: ꝛ adustio ciboꝝ subtiliū quorum similes non adurantur in dispositione naturali ꝛ qꝛ grossi digeruntur plusqꝫ digerantur in illa nisi superfluat ꝛ deiciat virtutem ꝛ multitudo sitis ꝛ paruitas appetitus cibi secundum plurimū ꝛ propterea quando malitia complexionis est cum materia calida cholerica faciunt cadere virtutem omnino: verū digestio est bona nisi superfluat malitia complexionis vsqꝫ ad hoc vt debilitet virtutem ꝛ quandoqꝫ associatur huic complexioni febris ethica: ꝛ quandoqꝫ hec complexio propter suas superfluitatem antequā deiciat virtutem cōmouet famē vehementem per id qđ resoluit ꝛ quod autem abest sua mordicatione ꝛ quia mouet materias ad resolutionem sicut fit successione ꝛ hec quidem famis quandoqꝫ est sincopalis quū tardatur cū

ea cibus aut facit cadere in sincopim: et quando prolongatur spacium eius paruper destruit appetitum omnino. Et quandoque multiplicatur etiam propter cursum sputi secundum famem et multiplicatur secundum saturitatem caliditas resoluens stomachum quod si inuenerit humiditatem erit illud plus et hoc quidem sedant cibi grossi. ¶ Et scias quod illius cuius stomachus est igneus sanguis est malus paucus acutus feticlus quem abhorrent membra diuersa eius in complexione radicali quare non nutritur eo sed ergo ille pauce carnis et sunt vene eius exuberantes quasi sanguis eius inclusus est in eis quo non vtitur natura. Et phlebotomia extrahit ex ipso sanguinem malum.

De signis malitie complexionis frigide stomachi. C.xix.

Significat frigiditatem stomachi tarditas mutationis cibi ita vt non descendat sed expectat vomitum post spatium quoddam et non mutet mutatione que valeat: et si superfluat non alteratur propter ipsam cibus eius et non digeritur. Et quandoque significat ipsam multitudo appetitus et paucitas sitis et eructatio acetosa absque causa in cibo secundum quod diximus et hec significat malitiam complexionis eius frigide. Et ex significationibus significantibus illud est vt non sit astantibus: cuius quod est leue ex cibis sine grossis quam iam ante digeruntur et quandoque peruenit malitia complexionis frigide in stomacho ad hoc vt accidat ex cibo comesto post horas plurimas extensio et dolor magnus qui non sedatur nisi cum expulsione humiditatis acetose omni die. Et quandoque perducit ad hydropisim et asciten. Et super colorem habentis stomachum frigidum apparet citrinitas et albedo et non occultatur experientia et est ille ex melioribus cuius cui est amenus. Et quandoque communicat cerebrum in complexione habentibus secundum hanc complexionem quare sunt soda ventosa et tinnitus et similia. Et quando coniungitur malitia complexionis frigide cum complexione radicali calida multiplicantur rugitus et inflatio et exsiccatio et sitis et augmentatur corruptio quotiens indiget phlebotomia quam exsiccat eum et perducit ad ethicam. Et cuius quidem medicina est vt sumat parum vini secundum quantitatem qua infundatur ante cibum aut sint cibi eius exsiccantia et caro rubea sine iure pingui cum mictio.

De signis complexionis sicce stomachi. C.xx.

Significant ipsam sitis vehemens exsiccatio lingue superflua secundum conditiones predictas in capitulo signationum et attenuatio corporis et arefactio ipsius super factam istam et iuuamentum cum cibis humidis.

De signis malitie complexionis humide. C.xxi.

Significant ipsam paucitas sitis et terror a cibis humidis et impedimentum ab eis et iuuamentum cum minoratione cibi et cum eis que sicci sunt. Et significat ipsam multitudo sputi et saliue: et si sunt secundum famem significant caliditatem cum humiditate secundum plurimum. Et quandoque sunt ex caliditate sola. Et multotiens quidem est super os stomachi hominis humiditas infusa et quotiens habens eam comedit aliquid meditatur quasi moueretur vomeret. Et quandoque fit illud etiam ex debilitate stomachi sed associantur ei significationes debilitatis predicte et sit hoc sine vacuitatem etiam quando non comedat sed illud est apud comestionem tantum.

De signis complexionum stomachi que sunt cum materia. C.xxii.

Complexionem que est cum materia significant vomitus et eructatio et amaritudo propter comestionem et propter illud quod ipsi admiscetur et comsitetur (?) vrine nisi sit propter necessitatem transforme terminum. Et subtilem quidem calidam viruletam significant cum lenitate stomachi nausea et mordicatio et sitis et inflammatio et quando recipit cibum grossum patitur cum eo nauseam et ad summum si est plurima cum ea est semper nausea: et si [illegible] ea nausea apud cibum et similiter si est non [illegible] comprehensa in fundo stomachi quare non [illegible] quod miscetur cum cibo corrumpit in stomacho et [illegible] peruenit vsque ad os eius et facit nauseam. Et quandoque [illegible] catilla que effusa est in spatio stomachi que non [illegible] recipit habens eam aliquid abstersiuum [illegible] et zuccari ducit ipsum ad eructuationem. Et [illegible] cognoscitur ex parte eius quod erit cum vomitu [illegible] mo et reliquis significationibus predictis et eius [illegible] sea quam significat materiam pars dubio. Nam si est [illegible] no tamen tunc sunt illic adherentia et in [illegible] significat genus materie [illegible] talem eius aut salsedinem eius aut acetositatem eius. Nam si [illegible] datur cum calida tunc est phlegma salsum [illegible] ea tunc est materia cholerica. Et cognoscitur [illegible] ous aut cum eo quod expellit vomitus [illegible] sea et sitis significant illud. Et si non est [illegible] materia est frigida. Et ex significationibus [illegible] terie phlegmatice plurime viscose est vt [illegible] et non dilatet pectus propter cibum plurimum [illegible] declinet ad illud in quo sunt acuitas et [illegible] ergo accipit illum apparet inflatio et extensio [illegible] quiescit nisi cum eructuatione. Et ex significationibus [illegible] gregationis materie male in stomacho [illegible] est saliua mirac et quandoque perducit ad epilepsiam [illegible] cholicam. Et ex significationibus quod materia [illegible] cholerica est appetitus plurimus cum debilitate [illegible] et cum multitudine inflationis et cum [illegible] titudine. Et ex significationibus quod materia [illegible] lubus ventris et vertigo cum multitudine et [illegible] sio ad os stomachi et etiam illud quod egreditur in vomitu [illegible] stione ex humore mucoso. ¶ Et ex [illegible] mam est humida nocens sua ebullitione [illegible] cum defectu amaritudinis aut salsedinis in ore [illegible] ra quasi ascendentis et descendentis cum humiditate [illegible] flua in ore et capite stomachi et inflammatio.

De significationibus nocumentorum stomachi non complexionalium. C.xxiii.

Significationes quidem magnitudinis stomachi [illegible] stomachus tollerans cibum plurimum et quando [illegible] tunc adheret viscera et comprimit [illegible] eius minuit et dimittit viscera quasi suspensa. Paruitatis significationes sunt vt non tolleret cibum plurimum [illegible] tate. Et significationes quidem oppilationum cadentium [illegible] epar et stomachum sunt humiditas egestionis et multitudo [illegible] uis et sitis et paruitas sanguinis et alteratio coloris ad [illegible] dropicalem et incorporatio malitie dispositionis cuius [illegible] nomen est malitia complexionis ad malitiam habitudinis. Et significationes oppilationum cadentium inter stomachum [illegible] paucitas appetitus cum magnitudine splenis. Et significationes oppilationum cadentium inter stomachum et intestina [illegible] dena ileos et colicam. Et significationes oppilationum cadentium inter stomachum et cerebrum sunt paucitas appetitus cum [illegible] complexionis et remanentia digestionis cum dispositione [illegible] fuerit aliud quod prohibeat et paucitas [illegible] dicatiua acuta valde et non accidat singultus post [illegible] diapiperon et potum vini in ieiunio. Et vlcerationes [illegible] sunt extensio istius et lateribus et sub hypocondriis [illegible] cibi et multitudo velocitatis descendentis et [illegible] scias quod quando inuenitur sermo inter stomachum et epar [illegible] litate tunc illud est signum idcirco resolutionem [illegible].

De modo vsibus curationum. C.xxiiii.

Vtatur stomachus cum eis que bibuntur et epithimatibus et embrocis cum aquis in quibus decoquuntur medicine et linimentis et [illegible]

et oleis et emplastris factis cum ceris decoctis in aquis in quibus decoquuntur medicine. Sed epithimata et emplastra sunt meliora embrocis embrocationes enim sunt debilis impressionis. ¶ Et scias quod cura malitie complexionis que accidit stomacho utrisque qualitatibus activis facillima est propterea quod facile invenimus medicinas contrarias eis vehementis virtutis. Atque cura que accidit ei malitia complexionis in utrisque qualitatibus passivis est difficilis et proprie complexionis sicce. Nam oppositio cuiusque earum est cum virtute debilis impressionis. ¶ Et scias quod spatium quidem calefaciendi frigidum est sicut spatium infrigidandi calidum. Sed timor in infrigidando maior est precipue quia quedam membra vicina stomacho habeant malitiam complexionis frigide aut debilitatem. Atque timor in humectando et exsiccando est sicut quod spatium humectandi sit longius. ¶ Et scias quod quando egritudines stomachi sunt ex materia deinde ambigua sit materia tunc non est quod magis conferat ei quam hiera quoniam ipsa est magis adiuvans virtutes medicinarum ad rectificandum stomachum et complendas operationes eius ipsi proprias. Sed oportet ut non curetur de ea qui est malitia complexionis sine materia quoniam ipsa nocet calido et sicco et invenitur in frigido quod est fortius ei. Quando ergo evacuaveris stomachum ex humore effuso ad ipsum ab aliis conforta ipsum post illud ut non recipiat illum humorem et constrictio extremitatum et calefactio ipsarum adiuvat in retinendo illud quod effunditur ad ipsum ab eis. ¶ Et sirupus de papavere est vehementis iuvamenti ad effusionem materiei calide. Quod si humor est frigidus tunc confortativa que necessaria sunt post ipsam sunt sicut mastix et troscisci miros et menta sicca et xiloaloes et garioffili et que sunt illis similia. Et si humor est calidus tunc arobeb et troscisci sandali et rosarum et spodio et que sunt similia illis et illa que inveniuntur ex eis. Et graciale illud quod est inter stomachum et epar scimus quod oportet ut ponat cibos suos et medicinas suas aquam cordi et gradatim bibendo ipsam quaque die a. x. usque ad. xx. et usque ad centum secundum suam longitudinem et deinde fiat ... quo fit potens in bibendo ipsam in vicem una aut duabus et non appropinquet medicina evacuativa neque phlebotomia. Et hoc decoctio ad illud. Recipe masticis et troc. ciaro dam amborum ana. ʒ. iii. karabe et mente sicce et mamiracetis et xiloaloes crudi omnium ana. ʒ. ii. detur in potu cum vino antiquo aut mina. Et oportet ut administrentur in mundificando stomachum et eius quod aggregatur in vacuitate eius aut adheret ambabus medicine non permiscentes stomachum et viam permis stomachi absque vomitu longinquo ab eo. Si autem non videris necessaria iterare illud est enim melius quam evacuatio quam non sit necessaria evacuatio. Et oportet ut attendas esse egritudinis et regimen in egritudinibus stomachi. Quando ergo videris eam iam tempore rectificari tunc eam recipe stomachum rectificari. ¶ Et oportet ut non afferas in curationibus stomachi aut calefactio eius aliquid vehementis infrigidationis sicut aquam vehementis frigoris et piscium quam non consuetus est ea et non evacues medicinis solutivis propter illud quod dicitur ipso est ex superfluitatibus stipticis confirmantibus virtutem propter illud quod scis.

De cura malitie complexionis frigide et humide in stomacho. C. xxv.

T[T]unc quando illic est materia tunc evacua secundum quod scivisti in canone. Et si non est multitudo materiei tunc experimentatores habent viam in eo notam. ¶ In cura eius quidem quando materia non est tunc cibant illum cum eis in quibus est stipticitas et amaritudo ut exiccent cum stipticitate sua et calefaciant cum amaritudine sua. Et huius de genere est vinum ponticum. Et ex medicis que bibuntur medicine absinthiales et sirupus absinthii ipsius et medicine ex cydoniis. Sed ex emplastris et epithimatibus et unctionibus emplastra in quibus ponuntur medicine stiptice sicut amomi et calamus aromaticus et spica et folium et laudanum et bdellium et radix lilii et balsamum et oleum eius et grana ipsius et storax. Unguenta autem sunt cerata facta ex oleo mastichino et oleo de olivis et oleo de cydoniis. Si autem non proficit hec summa administra emplastra rubificantia et medicam de gummi rute silvestris. Et ex emplastris confortantibus est ut sumant croci et spice syriace et masticis et olei balsami omnium ana partes ii. et mellis partes tres et myrrhe asportate a civitate arusilon partes tres gummi albori partes i. et s. euforbii partes i. fiat ex eis emplastrum et ut bibat ex eis parum pertransiit. Et aliud. Recipe storacis partes quattuor cere partes tertiam medulle cervine partes ii. gummi albotis partem i. olei balsami partem i. et s. olei nardini partes ii. Et aliud. Recipe storacis tertiam medulle cervine tres aloes rubei iii. masticis partes ii. olei nardini viii. olei balsami iii. cere v. fiat ex eis ceratum. Illi vero qui ratiocinatione utuntur sapiunt in primis cum exercitio temperato et administrant cibum boni chimi facilis digestionis equalis qualitatis ad parum item aliquam declinantem secundum mensuram qua regeratur. deinde gradiatur in hoc ad ministrandas medicinas predictas et que cursum earum precedunt ex electuariis aromaticis calidis cum equalitate quidem secundum quod exigit oppositio egritudinis ita ut commensuretur complexio. Et ex illis electuariis sunt diapiperon et diacyminum. Medicamen bonum. Recipe granorum iuniperi et gummi albotum et piperis omnium ana partes i. et myrrhe asportate a civitate arusilon et et existimo quod oportet ut sint cum castoreo et spica celtica olium ana partes ii. petroselini. s. seminis apii montani et kasi amborum ana medietatem partis conficiantur cum quantitate sufficiente mellis. Et quando frigus est vehementius illo tunc oportet ut in potu tribuantur omorusia et sagapena et est ex medicis bonis ad omnes egritudines materiales humidas et grossas humidas et sirupus squilliticus et eius confectio. Recipe squille mundate ana c. tres omnias proiciantur in vase de vitro et orificium cooperiatur vaso et dimittatur sex mensibus.

De cura malitie complexionis calide. C. xxvi.

I[I]nflammationi stomachi confert in potu sumere lac acetosum et acetum proprie cum coriandro et lac acetosum vaccinum et medullam citroli et pisces recentes proprie sedant inflammationes in stomacho et aqua frigida et fructus recentes et endivia et cucumeres et persica que non sunt vehementis aquositatis quare convertantur ad choleram et lactuce et lentes et coriandrum humidum et acetum et cucurbita et que sunt similia illis mista cum canfora et sandalis et rosis si illa necessaria sunt et dantur eis in potu etiam troc. de spodio et proprie quando est illic solutio ventris cholerica et ova cocta in aceto et lentes cum condimento granatorum et cum sumachia et condimento de acresta et carnes que eis conceduntur sunt caro alhabaric et daragi et pullorum quod si eorum caliditas non consequitur mortificationem virtutis tunc ciba eos frigidis grossis sicut infrigidatis piscibus recentibus et infrigidatis ventribus et omnibus in quibus est stipticitas etiam et rob de papavere et sirupus eius conferunt ad hoc valde. ¶ Et ex eis que conferunt eis est vaporatio cum infrigidantibus et quandoque emplastratur eorum stomachi cum vesica inflata iam impleta ex aqua frigida. Quando ergo emplastras stomachum et emplastris infrigidantibus caute ne velamen ex eis infrigidetur aut separetur tali infrigidatione qua totius operationes naturales ledantur. Multotiens enim accidit inde nocumentum in anhelitu et frigus in epate. quod si perceperis aliquid horum tunc succurrere ei cum oleo [illegible] lesatis effuso super locum et emplastra ipsum cum eo et pone loco emplastrorum ea que bibuntur.

De cura malitie cõplexiõis frigide. C.xxvii.

Si fuerit hec malitia complexionis leuis sic con sentio in curatione eius trocisci rosati in q̃bus sunt agrimonia & cinamomũ cũ decoctione cymini & amomi decoctionũ in vase vitri mundo. & amomi quidem est vehementis iuuamenti in hoc. Quod si est fortior illa tunc necessarium est vti cõfectionibus calidis fortibus & semi nibus calidis & diaspiperon & tyriaca magna & mithri dato cũ vino & sagapeno & diacymino & amomusia & al chadicon & dianuscho amaro & cõfectionibus de stoma tichon. & diaolibanũ iuuatiuũ est ad hoc vbi natura est leuis & oportet vt ad bibẽdũ dentur huiusmodi in decoctio ne spice & masticis & squinanti. & eorum que sunt similia illis: & zinziber cõditũ est iuuatiuũ eius & etiã troc. rosacei cõ eq̃ li mẽsura xl. aliorum. Et iterum diaspiperon cum vino mag ipsum vehementer calefacit stomachum & significatur vtilitates sue impressionis per singulũ. Et oportet vt vtatur assa & pipere in cibis suis. Ipsa enim sunt plurimi iuuamẽti in hoc & allea etiam sunt ex rebus que magis cõferunt eis. Et ex oleis iuuatiuis in vngendo stomachum sunt oleũ camomillinũ & oleũ de alcãna & oleũ de liliis & oleũ masticinũ posito in ipsis adipe galline & si indiget superfluitate virtutis ponantur in ipsis amoniacũ & bdeliũ. Et si sunt necessaria fortiora illis tunc administrentur oleũ costinũ & oleũ de ben & oleũ samba cinũ. Et ex eis que iniungũtur vel inungantur sunt sicut li niptus de lilio cum xiloaloe & muscho & ambra. Et ex seminibus sunt fenugrecũ & semẽ apii montani & altee. Et quandoque positio ventosarum super stomachum in doloribus frigidis mari me affert iuuamentum. Et scias quod calefactio extremitatum proficiat ad calefactionem stomachi ex proximo.

De cura male cõplexiõis humide. C.xxviii.

Utatur cũ exsiccatiuis & incisiuis & eis in quibus sunt caliditas & amaritudo postquam eis admiscentur res pontice: & oportet vt vtatur vino forti pauco: & sint cibi exsiccatiui sicut illi qui fiunt in patella & assati & minorentur potus aque & trocisci rosacei cũ rob. recentibus cõferunt cõ plexioni humide in stomacho. Et ex eis quidem que remouent hu miditatem stomachi est vt bulliantur. ʒ.i. anisi & ʒ.i. seminis fe niculi in aqua & colentur super. v. ʒ. zuccari ro. dissoluti digito.

De cura male cõplexionis sicce. C.xxix.

Omnis curatio curationi ethice proxima existit. Hec enim egritudo est quedam ethica stomachi. Qui ergo cen suerit curationem eius non sufficit & neque est possi bile vt occupatio sit ad humectandum ipsum solummodo im mo humectatio eius non fit nisi cum totius corporis. Et ex humectatione igitur illorum est eorum balneatio & sessio ipsorum in tina & eorum iteratio ad balneum secundum summam siccitatis. Et quandoque necessarium facit superfluitas siccitatis que est in eis vt non concedatur eis ambulatio ad balneum & recessio ab eo sed deferantur ad ipsum & ab eo super aliquid quod cõferunt ne resoluat eos motus & ne resiccet illud quod sumpserunt ex tina. Et quando balneum est mollificatiuum fumatio tunc oportet ne ap proximet ei quod resoluat & duplicet illud & oportet vt sit bal neatio eorum subuersio ipsorum in tina & non est ei necessarius aer balnei. Et oportet vt sit aqua tine temperata. Liter illam ex qua sit horripilatio & iter mordicatiuã. Et ad vltimum oportet vt non patiatur ab ea imo delectet & humectet ipsum & ampli ficet poros. Et oportet vt sit spatiũ balneationis eius vsque dum cõsueuerat & inflat & augmentatur corpus eius antequam incipi at detumescere. Et oportet vt quando de balneo egreditur quiescat pau lulum deinde in potu sumat ex lactibus subalbidis aut lac mulieris aut lac asininũ aut lac caprinũ & quod de eo est me lius. Et melius ex eo est suctũ ex mamilla afferatur lac ho ra qua mulgetur & bibat ipsum antequam patiatur ab aere odor & vt sit illud cum lac bibit iam cibatum tanta quantitate quod

tum digerat & sit post exercitio [illegible] sit suctũ & si est aial [illegible] cognoscat [illegible] eius aut malitia [illegible] nem ipsius a fetore & equalitate eius aut humiditate aut ipsius exsiccatione [illegible] eius equalitatem aut eius [illegible] & vt fricet cũ illinimento & abstergat [illegible] de expectet in illinimento digo eius quod bibit de lacte [illegible] ordei & sit illud ex [illegible] Deinde redeat postea aut v. horas & balneet [illegible] vngantur membra eius cum [illegible] effusa in eis. Si autem fuerit consuetus balneo balnei [illegible] tertia. Et si fuerint rectius vt sit [illegible] datur in horis iterum [illegible] balneationes [illegible] que dicta est eius expositio vt sit [illegible] lac det ei in potu secundo. & si non det [illegible] cuius amicitiũ est bonũ & sapiens [illegible] tipicat deinde decoquatur tam [illegible] & cibetur pane [illegible] & piscibus aradrada & aliis volucrum [illegible] & testiculis gallorum leuium carnium [illegible] & pibibe ei [illegible] & dura & grossa [illegible] menti elige ex eis que cum [illegible] velocis digestionis facilis chimi & humidi. Et [illegible] & quantitas que non grauat neque [illegible] Uerum minoratio necessaria est in humidi. [illegible] tum est in potu tribuere ei vinũ subtile [illegible] citatem [illegible] conuersionem propter [illegible] ipsum enim facit penetrare cibũ & vinificat [illegible] potu aque frigide facietis [illegible] summa tota ne natet super stomachũ & ne [illegible] eius cibatio secunda quando iam [illegible] pareat eius cibus quantum possibile est [illegible] vt non consequatur cibus eius cibum indigestũ. [illegible] hoc regimen eius aliquibus diebus. [illegible] per addatur in exercitio & in [illegible] & cibo. [illegible] nitati appropinquat abscidatur [illegible] ordei vno die aut duobus sorbitiones [illegible] sio & addatur ei cibus ex eis quibus [illegible] piatur a pedibus & extremitatibus & [illegible] mollibus.

De cura frigide & sicce cõplexionis. C.xxx.

Quod si cõplexio est frigida & sicca [illegible] cui regio sicca & quando eius regimen [illegible] cum calefacientibus tunc altera in eis que [illegible] in siccitate propter resolutionem [illegible] fortem in ipso. Et cum [illegible] quidem [illegible] conferunt ipsi & oportet vt alimentur calefactio [illegible] illud exsiccat & addit in siccitate imo oportet vt calidis [illegible] & humectet in eo quod est iter illud & addat [illegible] ti non igneitatem. Et ex eis que faciunt illud [illegible] mistiõis & lac & aqua ordei [illegible] lata spuma eius vt multiplicet [illegible] retur eius superfluitas est bona [illegible] aromaticis que magis humectant quam calefaciunt [illegible] oleũ de spica & spica celtica & oleũ de [illegible] eis. Et quandoque misceatur cũ eo oleũ de balsamo [illegible] uas. Et melius quidem est vt misceatur cũ eis [illegible] ra eorum super stomachum. Et ex eis que [illegible] calefiat mastix & misceatur cũ oleo nardino [illegible] & eligatur ex mastice illud quod est pinguius [illegible] [illegible] non est excusatio [illegible] ciendo vt ipsa adhereat ei omni die & [illegible] & quandoque administratur illud in die bis. Ipsa enim [illegible] sanguinem nutrimentum. Et oportet vt tu cognoscas [illegible] strationis prius ex eis que dicta sunt in capitulo prius. [illegible]

ex eis que maturitatem afferunt. Iuvamentum est amplectari infantem carnosum sane complexionis quoniam ipse facit stomachum acquirere caliditatem innatam digerentem cibum vehementer. Si autem non fuerit infans tunc sit catulus canis pinguis aut cattus masculus pinguis aut quod procedit via eorum. Et oportet quidem ut non sudet infans amplexatus et frigidet sudore et post est ut humectet venter eius cum eis que prohibent sudorem et oportet ut ne eis superflue detur aqua frigida quoniam ipsa est rememorativa eius.

De cura complexionis sicce cum caliditate. C. xxxi.

Cura huius est ut aggregetur iter duo regimina que diximus. quod si calidas fuerit parva sufficit ut adhibeatur regimen habentium siccitatem et ponatur vinum eorum recens temporatum. Et oportet ut ipsum in potu sumatur infrigidatum in estate tepidum in hyeme et similiter sint reliqua cibi eorum. Et sit inunctio stomachi eorum ex oleo de cydoniis et ex oleo omphacino. Et quandoque sanantur integre ex potu plurime aque frigide et propterea quoniam non est siccitas superflua.

De cura complexionis calide et humide. C. xxxii.

Confert ei frigida exsiccantia et aggregatur iter duo regimina malitie complexionis calide et humide. et confert ei aqua rosarum facta cum rosis recentibus. Et quando illic est solutio ventris administra ceratum factum cum oleo de cydoniis.

De cura malitie complexionis stomachi cum materia et cum sua oppilatione. C. xxxiii.

Oportet ut cognoscas dispositionem materiei in stomacho an sit currens sicut currit spongia aquam aut sit imbibita submersa sicut imbibitur panniculus tenuis lanosa submersa in ipso aut adherens aut effusa in concavitate que nominatur apud quosdam natans et ut cognoscas eius initium et locum generationis eius et partem effusionis ipsius. Quod si fuerit eius generatio in ipso stomacho in curando eam incipias et rectifica in ipso eam generantem ipsam. Et si fuerit veniens ad ipsum ex membris aliis sicut cerebro aut ille aut epate aut splene evacua illud quod pervenit et rectifica membrum mandans materiam ad ipsum et conforta stomachum ut non recipiat illud quod effunditur ad ipsum. Et quandoque est effusio eius in hora famis apud motum virtutis attractive stomachi et propter expulsive quare recipit ex materiis illud quod non recipit in hora alia et isti sunt illi qui non tollerant famem. Et quandoque supervenit ei sincopis quoniam ipsa advenit et oportet ut preveniat effusionem materiei cum comestione cibi et sint cibi confortantes stomachum. Et quandoque contingit quod materia non effunditur nisi quando accidunt passiones animales sicut ira vehemens aut tristitia aut alie et non sedatur mordicatio accidens eis nisi cum vomitu. Et illi quidem qui descendit a cerebro confert piper album comestum cum aqua et apsinthium et aloes debilius iuvamentum in ipsa est sed hiera fortius fit ad illud propter illud quod est in ipsa de medicinis fortiter resolutionis et abstersionis et iam pervenit a nobis quod ex compositione difficilis cure est ut sit stomachus calidus et caput frigidum. facit enim necessarium illud quod descendit ex capite ut administrentur ea que sunt sicut diapiperion et diacyminum et illa quidem nocent substantie stomachi. Et cuius cura que ab epate effunditur indiget eis que leniunt naturam et evacuant humorem subtilem cholericum sicut aqua casei cum myrobalanis et scamonea. Et quandoque declinat ipsum ab utroque eorum similiter intentionem ad illud quod confortat stomachum et oportet ut firmetur lenificativa in cibo et faciat sequi stipticum secundum quod diximus in loco sibi proprio. Illa autem que effunditur a splene curatur cum eis que dicemus in capitulo appetitus caninus. et iam scivisti quod quandoque effunditur ad os stomachi humores acuti mordicativi et faciunt evenire sincopim et spasmum. Et quandoque perducit eorum effusio ad destructionem pulsus. Et quandoque sunt melancholici et est ubi necessarium ut confortes os stomachi ne recipiat materias attractas ad ipsum cum emplastris in quibus sunt stipticitas et aromaticitas. Et frigida quidem in dispositione curationis caliditatis in febribus sunt alcasbus et cydonia et galla et sucus agrestæ et rami albaulalie et olea sicut oleum rosarum. Calida vero ex eis sunt habentia dispositionem contrariam predictis sicut myrrha et crocus et aloes et mastix et apsinthium et olibanum et zinziber et spica et sed olea sunt sicut nardinum et oleum de lilio. Et multotiens quidem est causa aggregationis materiei in stomacho recessio evacuationum mundificantium ipsum non effusio ad ipsum. Et in huiusmodi quidem oportet ut evacues illud quod aggregatum est et aperias partes cursus eius et facias ipsum declinare a stomacho ad ipsum et neque educatur ex stomacho humor nisi ad partem declinationis ipsius in evacuatione. Si autem ambigua sit educ natantem qui sequitur ad eum vomitu et illi qui est contrarius cum solutione. Quod si humor est imbibitus intrans et non est nisi subtilis in essentia sua: tunc melius quo curatur est aloes et ablutum rectius est ad confortandum et non ablutum ad purgandum. Nam quando abluitur debilitatur eius evacuatio et mundificatio ipsius. Et hiera convenientior est ambobus propter illud quod in ipsa est de speciebus rectificantibus et adiuvantibus et prohibentibus a nocentibus et propterea pura non penitus cum melle. Commixta enim cum melle quamvis sit plurime solutionis ex medio diversis quoniam est plurimum remanens in stomacho tamen eius confortatio est minor quoniam mel frangit de fortitudine aliquid confortando et purgando que ambo simul perquiruntur. et oportet ut quando bibitur ut intentio sit post ipsam ambulare et non oportet ut aliter propter ipsam regimen suum. Et quandoque removetur egritudo potione una ex hiera. Et si fuerit siccitas suo appetitu aut nausea ponantur loco croci in hiera rose rubee. Et quando invenitur caliditas inflammata non administretur hiera quoniam ipsa quandoque addit in malitia complexionis et propterea quando existimatur quod sit illic materia. Et si non fuerit illic materia omnino tunc hiera est medicina magis conferens humoribus cholericis in stomacho et propterea cum decoctione apsinthii. Descriptio hiere ad huc modum levis. Recipe floris squinanti et xilobalsami et assari et cinamomi omnium ana partem .i. et aloes partes .vi. et quando non queritur in ipsa fortitudo evacuationis immo mundificatio equalis ponatur pondus omnium medicinarum par. Et ex sapientibus expertis iuvantibus in hoc est ut sumatur aloes .3.i. et myrobalanorum citrinorum et rosarum medietas .3. et conficiantur cum succo endivie et oxiacantie solutivum factum ex cydoniis et zuccaro et scamonea. Et quandoque sufficit ut in potu detur danic scamonee in tribus. ℥. lactis acetosi colati a butyro suo dimissi una hora donec bona fiat eorum commixtio. Et galeni habiti solutivum est magni iuvamenti in hoc et similiter sumasserie et propterea ad cholericam et decoctio apsinthii et prunorum et tamarindorum et sirupus rosaceus solutivus et propterea in estate. Et similiter aqua casei cum myrobalanis et scamonea pauca aut aloe si est volens ut evacuet materiam cholericam. Medicamen. Recipe bonum. Recipe apsinthii romani .3. v. et rosarum rubearum siccarum .3. xx. decoquantur in lb. duabus aque donec remaneat medietas lb. deinde potetur sicut est aut cum zuccaro pauco. Et aloes quidem est conveniens in evacuationibus stomachi et scamonea est nociva stomacho et inimica ei. Non ergo audeas dare ipsam nisi quando necessitas adest. Et in huiusmodi quidem materiis confert phlebotomia quando illic est repletio ut moveat humores ad venas et extremitates et sint in humoribus qui sunt in stomacho meatus in quibus expellantur. Et iam quidem expertum est sumere in potu hieram cum decoctione apsinthii quoniam est ultima. Et expertum est diacydonites huiusmodi. Recipe cydoniorum assatorum in massa quantitatem unam. ℥. et croci et apsinthii amborum ana .3.ii. et .3.s. et olei arboris mastices et olei de cydoniis .viii. darhimie conficiantur cum vino odorifero et administrentur.

confortant enim stomachū q est cū hoc modo ⁊ phibet ipm recipere humores calidos. Et ex eis que experta sunt etiā est vsitumar apsinthij.ʒ.x.cinamomi.ʒ.v.xilobalsami spice ambo⁊ aa.ʒ.iij.folio⁊ ros recentiū.ʒ.iij.tēdalorū mastici ambo⁊ ana.ʒ.i.coquant in aqua multa vsqȝquo redeat ad paruitatem.l.ad q̄titatem libre.i.aut minus ⁊ colet ⁊ infundat in ipso aloes cui⁹ pond sit q̄titas.ʒ.i.omni die vsqȝquo appareat sanitas. Et si humor est effusus nō adherens ei neqȝ grossus iuuat vomitu facto aqua rhaphani ⁊ oxymelle ⁊ aqua mellis ⁊ aqua ordei pmista cū oxymelle calido ⁊ que pcedunt cursu eo⁊ et eis que faciūt vomere leuib⁹: ⁊ quādoqȝ sufficit aqua calida sola aut cum oleo calido solo aut cū oxymelle cū aqua calida sola. Et aqua qdē calida cū melle pauco lauat mām ⁊ qñqȝ expellit eā natura cū vomitu ⁊ qñqȝ deducit eam ad inferiora: Et qñdoqȝ curat huiusmōi materia cū solutiōe ventris etiam cū eis que diximus sicut vomitu nō puenit illud qd q̄ritur aut est ad pfundū stōi magis declinās. Et quādo volueris soluere ventrē cū hiera in huiusmōi materia dabis in potu post balneū in die antecedēte aquam ordei Et qñqȝ est humor hic modicatiuus paucus ⁊ est tunc administratio sanie ordei cū aqua granato⁊ conferens ipm ppter exiccationē sanie ⁊ exiccationem eius ⁊ quia confortat aqua granato⁊ os stomachi quare non recipit ipm. Si aūt humor est grossus tūc necesse est vt incidat ⁊ subtilietur cū ponderibus incisiuis ⁊ subtiliatiuis Et medicine qdem incisiue sunt sicut oxymel ⁊ alcaganie ⁊ sinapis ⁊ cappari ⁊ olue ⁊ cū emplis subtiliatiuis deinde educat solutione vētris cū eis que educūt huiusmodi. Qđ si administret vomitus deinde ventris solutio erit rectius. Et si est inobediens qn nō eradicet tūc oz vt facias vomere cum eis que sunt fortiora sicut decoctio nucis vomice ⁊ sinapis ⁊ piperis. ¶ Medicamī facient vomere phlegma mucilago cartami dissoluatur cum aqua anetti cōtriti ⁊ piciat super ipm oleū lauratū ⁊ detur in potu infirmo: ⁊ mittat i os ipius pēna ⁊ euomat cū ea. Et qñ mūdificatur stomachus tūc admīstrētur ea que equant cplexionē ⁊ calefaciūt ipm cum subtilitate vt nō generet vice alia: ⁊ quando vis soluere ventrem in huiusmodi materia dabis ei ad potandū vno die ante ipam post balneū aquā ciceris: ⁊ oz vt administres eis illud multotiens: ⁊ balneatio in aquis thermalibus ⁊ deambulationes ⁊ motus iuuant eos. Et multotiēs est de cōsuetudine hoīs vt cōgreget in stomacho ipsius phlegma pūctualiter ergo administrent potu cum aceto ⁊ sinapi qñ sanat pptera q ista iedunt corpus humoris ⁊ ppter solutionē accidentem habēti ipm. Et si phlegma est acetosum det in potu hiera cū oxymelle ⁊ vtatur medicamine diacalamenti. Et medicine qdem solutiue rectificantes humo⁊ grossos que sunt huiusmodi sūt pilule alefangine ⁊ pilule aloetice magne ⁊ pilule stomatice ⁊ aloes in sirupo acetoso cū iebus forma habente senia facto cū melle ⁊ hiera ad illū qui grossus est. Rx seminis apii.p.vj.⁊ extremitatū apsinthij anisi seminis feniculi oium aa.p.iij.piperis al.⁊ asari ambo⁊ aa. partem.i.⁊ mediā costi ⁊ spice inde recētum oium aa.partes .iij.mastici croci ambo⁊ aa.partes.i.aloes partes.viij. Cōficiant ⁊ fiant ex eis trocisci ⁊ bibat omni die trocisci pondere aur.j. qui mundificat stōm cum facilitate. Et qñqȝ necessariū est vti hiera magna: ⁊ ex eis que cōferunt postea post potionem precedentē sunt myrobalani kebuli cōditi ⁊ sirupus de apsinthio ⁊ zinziber cōditū ⁊ cibi cōuenientes eis sunt ittra alkanabit ⁊ paruu⁊ ouium ⁊ ius columbe pullo⁊. Corpora n. pullo⁊ columbino⁊ sūt tarde digestionis ⁊ longe more in stō. Et scias q sabati

est exiccatiua stōi exiccatiua superfluitatū eius humiditatem ⁊ aqua ferri mineralis aut in qua extinguitur ferri mineralis aut in qua extinguitur ferri ignitum multotiēs est iuuatiua stōi humidiores. Et oxymel squilliticum est vehementis iuuamēti ⁊ diacyminum purgat humores calidos ⁊ illud qd est cū pipere ⁊ zinziber [illegible] terijs grossis frigidis ⁊ eius descriptio. Rx [illegible] cyminum aquoso⁊ par⁊ pontico⁊ partem.i.mellis ad [illegible] gidatum ⁊ zuccari ad calefactū partē.i.⁊ aceti fortissimi.i. aceti vini partē mediam ponat sup ignem lentum ⁊ reponat: ⁊ si volūtas adest vt sit maior eius iuuamē[illegible] ad infrigidatū ponant in ipso zinziber ⁊ piper [illegible] que cōferunt ad resolutionem materie grosse [illegible] stomacho est amplexari infantem q nō pol aūt sed [illegible] ad hoc sine vel animi. Et qñqȝ aggregant [illegible] duo humores cōtrarij ⁊ est ille q est [illegible] gsa et subtili cholerico ⁊ effusus in [illegible] so. oz ergo vt intentio sit in eo q est maior [illegible] Et quando humor impressiōis est calidus [illegible] ex quo accidūt sincopis ⁊ spasm⁹ tunc [illegible] qd diximus in capitulo sincopis. Et [illegible] succurras ē facere ipm sorbere aquā tepidam [illegible] ipi p eam euomūt humores suos [illegible] si humor nocēs effusus est melancholicus [illegible] ei decoctio calamēti cum melle ⁊ decoctio [illegible] calamenti campestris ⁊ ex eis q valent [illegible] ficiant alumen ⁊ calcadis ⁊ [illegible] super stomachū. Et oz vt ponat super stomachum [illegible] in horis prauitatis egritudinis spongia [illegible] calido valde. Qñqȝ humor fuerit frigidus [illegible] tūc sit cōueniens calefacientib⁹ [illegible] gredi in eis ea que exiccāt cū stipticitate [illegible] ximus siue sit cibus siue medicina. Et qñqȝ [illegible] multitudine sua nō sua corruptiōe ⁊ in [illegible] curatiōe administrent medicine ⁊ cibi stiptici [illegible] maxime. ¶ Curatiōi aūt apatum stōi singularia [illegible] us faciemus capitula: ⁊ sūt curatiōi [illegible] stationis. In raritate vero stōi cura administrabitur medicine calefacientes stiptice quas diximus ⁊ spe aromata in qbus est cōuenientia cordi ⁊ spiritui ⁊ [illegible] electuaria aromatica stiptica sicut de [illegible] ctuariū de cardamomo ⁊ similia que [illegible] cemus ⁊ q diximus in curatione frigiditatis stomachi humiditatis ei⁹. Et oz vt exiceentur cibi [illegible] mane in pluribus vicibus ⁊ nō grauabit stomachum nō impleat vino subito neqȝ moueat post [illegible] neqȝ bibat sup cibū. Et sic illud qd bibit [illegible] tas ad aliquātulā declinās stipticitatem [illegible] paulatim paulatim. ¶ Cura aūt oppilationū [illegible] membris ppinquis stōi q sunt ad ipm [illegible] tatis q sunt ex ipso ad splenē aut ex ipso ad epar [illegible] bibere aperitiua sicut hieras ⁊ apsinthiū [illegible] tōib⁹ obviationis ⁊ percussionis ⁊ [illegible] stomachi sunt trocisci dicti in antidotario in qbus sunt [illegible] melilotū. Emplȝ iuuatiuū ad hoc. Rx pomo⁊ [illegible] mi coctor⁊ dissoluto⁊ in decoctione [illegible] duas.ʒ.i.cōficiant cum decima [illegible] viij.⁊ aloes.ʒ.vj. conficiant oia cū [illegible] glosse ⁊ folio⁊ cupssi ⁊ misceat cum eo oleum [illegible] tepidet ⁊ liget sup stōm diebus aliqbus.

De cura eius qui leditur fortitudine sensus stomachi. C.xiii.

Q[illegible] superfluit illud nō est [illegible] nistrent narcotica cū facilitate. Et oz vt [illegible] eius illi qui ingrossant sanguinem [illegible] de frumento cocto cū multa aqua ⁊ carne [illegible]

quo sit necessarius vti narcoticis. Et similiter illud quod nocet fuerit calidū tunc oportebit vt partes stōi mundificentur cum hyera multotiēs ⁊ vt nō tardet cibus ei in vino os ibu iusmodi vt cibent in principio famis ipsorū pane cuius ro bus [illegible] aut infuso in aqua frigida ⁊ aqua rosē ⁊ quandoqꝫ in fundat in vino mixto infrigidato. Illis enim confortatio os stōi. Et si illud quod sedatur fuerit frigidum tunc plurimum quod eis accidet nō accidet nisi tremor ⁊ spasmus quare oportebit vt eorū stōi confortentur cum vino stiptico ⁊ cum medicis aromaticis stipticis sublimatis ⁊ cum eis huiusmodi quae sunt in eis.

De regimine eius cuius stomachus parum [illegible]. C. xxxv.

Oportet vt sit cibus eius ex eis que sunt in pauca quantitate multi nutrimenti ⁊ sint ex rebus conuenientibus stōi. Cibi autem magis conuenientes ei sunt illi in quibus sunt stipticitas ⁊ amaritudo sine acuitate ⁊ mordicatione. Et sani quidem iuuantur in confortatione stomachorum cum stipticis. In febrientibus vero nos oportet vt superfluat in hoc cum eis in quibus est stipticitas vehemens quoniam illud exiccat ora stōi plus eorum exiccatione nociua quare oportet vt in eis cum facilitate administrentur quae necessaria sunt. Et ex cibis quidem conuenientibus stō iuuanti bus ad debilitatem ipsius sunt quae testatur. G. sunt pelles intrinsece ventrium gallinarum ⁊ dimissio coitus confert ei in confortando stomachum valde. Et ex regimine conuenienti plurimis stomachis est vti vomitu in mense bis ita vt non congregetur in stomacho humor phlegmaticus. Et facilior vomitus est ille qui fit cum rhaphano ⁊ piscibus [illegible] expectando donec sit sitis valde ⁊ bibendo post ipsum sirupum acetosum mellinum aut zuccarinum cum aqua calida ⁊ euomendo ⁊ si oportet vt supra illud addatur quae confortet naturam eiicere superfluitates ad stōm. Et scias quod vomitus facilis leuis sine labore ⁊ non frequens in hora necessitatis est maximi iuuamenti. Et ex regimine conueniente pluribus stōis est vt sint contenti cibo vna vice pariter quod repleantur in illa vice. De solutiuis vero conuenientioribus eis sunt aloes ⁊ apsinthium herba nō succus eius quoniam succus separatus est a stipticitate retentam herba. Et quandoqꝫ iuuatur stōus ex acceptione passularum sine semine propter illud quod in eis est de abstersione equali. Et ipse quidem sunt ex eis que sedant mordicationem paruam que accidit stō sua abstersione. Magna vero mordicatio indiget sorbis illis ⁊ grana mirti conferunt stō ⁊ capparis preparata etiam ⁊ ex oleribus lactuca stō quae ad calefactionem est declinis ⁊ similiter fumusterre ⁊ apium et eius iuuamentum ⁊ similiter menta ⁊ enula condita cum aceto. Et ex eis quae conueniunt stō sua proprietate ⁊ confortant etiam est lapis qui dicitur corallus quem suspendere ita vt approximet stō aut sumitur ex eo suspensorium. Similiter ergo ingrediatur in confectionibus aut bibitur ex eo modicum .s.i.

De rebus quarum vsus nocet stōus ⁊ [illegible]. C. xxxvi.

Scias quod plures egritudines in stō sequuntur faciditatem nauseatiuam. Aliena ergo eius ⁊ aliena causam eius ex cibis inequalitate eorum ⁊ qualitate eorum ⁊ qui sunt in consuetudine ⁊ ex aeribus ⁊ ex aquis prohibentibus digestionem bonam ⁊ ex rebus magis inimicis stō est repletio ⁊ propter illud non augetur corpus gulosi quia cibum digerunt quare nō crescit ex eo corpus. Ille autem qui a cibo abstinet dum in ipso remanet adhuc aliquid appetitus augetur quoniam stōus eius bene digerit cibum. Et scias quod cibus qui est inconueniens stō in seipso non cum aggregatione sue cum alio aut est inconueniens ei propter suam quantitatem aut propter qualitatem sui ⁊ vtraqueqꝫ causa est ad leuitatem declinior natat ⁊ requirit expulsionem cum vomitu ⁊ si ad grauitatem residet ⁊ requirit expulsionem ventris ⁊ quandoqꝫ accidit vt natet parum eius ⁊ resideat pars eius propter suam diuersitatem in leuitate ⁊ grauitudine ⁊ diuersitatem motuum ventositatum euenientium in ipso ⁊ requirit vomitum ⁊ solutionem ventris simul. Et scias quod prohibitio fecis ⁊ ventositatis est maximi nocumenti. Quandoqꝫ enim ascendit propter illud fex ex resolutione ad resolutionem ad superiora donec reddit ad stomachum ⁊ impedit nocumento maximo ⁊ mouent ex eo ea quae sunt sicut ileos ⁊ accidunt conturbatio ⁊ casus appetitus ⁊ ventositas etiam quandoqꝫ ascendit ad stōm ⁊ eleuatur vapor ipsius ad cerebrum ⁊ nocet vehementer ⁊ corrumpit illud quod in stō est. Et scias quod omne quod stipticitatem non habet ex succis prope ⁊ ex aliis confert est malum stomacho. Et omnia que mollificant stōm ⁊ que ex eis est magis conueniens ⁊ magis sanum est oleum de oliuis ⁊ oleum de nucibus ⁊ oleum de sisamo. Et ex medicis ⁊ cibis stō magis nociuis secundum plures sunt grana pini ⁊ [illegible] ⁊ albedarogi ⁊ napi non dissoluta in decoctione ⁊ acetosa ⁊ atriplices ⁊ bliti nisi cum aceto ⁊ almuri ⁊ oleo. Et ex illis sunt fenugrecum ⁊ sisamum quoniam ambo subuertunt stōm ⁊ hoc est nociuum stōo sicut medulle ⁊ cerebella ex porribus qui est grossus nociuus. Et ex medicinis grana iunipi ⁊ gumma [illegible]. Et scias quod omnes medicine solutiue ⁊ omnia quae abhominationem faciunt sunt mala stō. Et contrario est ex rebus magis nociuis stomacho et dimissio eius est ex rebus magis conferentibus ei ⁊ vomitus laboriosus. Et [illegible] ex hoc purgationis nocet tamen plurimum cum debilitatione.

Tractatus .ii. huius fen.

De regimine doloris stomaci ⁊ debilitatis eius ⁊ dispositione appetitus eius. C. i.

Dolor stōi accidit aut propter malam complexionem absqꝫ materia aut propter malam complexionem cum materia ⁊ propter acuta mordicatiua aut propter solutionem continuitatis ex causa ventosa extensiua aut mordicatiua adustiua aut aggregatiua ambarum rerum simul sicut est in apostematibus calidis. Et quandoqꝫ fit ex vlceribus corrosiuis. Et ex hominibus quidem sunt aliqui quibus accidit dolor stōi qui comedunt ⁊ sedatur post digestionem ⁊ eorum plurimi sunt melancholici ⁊ patientes melancoliam mirachiam. Et sunt ex hominibus quibus accidit dolor in fine spatii comprehensionis cibi in stō ⁊ apud horam decimam ⁊ que sequitur eam ⁊ quibus sit quidam quorum dolor non sedatur donec euomant quoddam quod est sicut acetum et quo ebullit terra deinde sedatur dolor eorum ⁊ ex eis sunt quorum dolor sedatur cum descensione cibi nō cum vomitu. Et ex duabus sectis sunt qui remanent secundum tollerantiam suam longo tempore. Et causa quidem primi est effusio melancholie ex splene ad stōm. Et causa secundi est effusio cholere ad ipsum ex epate semper que ambe non ledunt in principio rei quoniam ambe cadunt in profundum. Cum autem cibus permiscet eas commouentur cum cibo ⁊ ascendunt ad os stōi. Et est ex hominibus stomacho cuius prouenit dolor aut adustio vehemens ⁊ quum comedit sedatur ⁊ eius quidem causa est effusio materierum mordicatiuarum ad stomachum quando vacuus est a cibo aut acetosarum melancholicarum ⁊ sunt raro aut acutarum cholericarum quae sunt sepe. Et ex hominibus est cui accidit propter multitudinem confectionis ⁊ iterationis eius non secundum veritatem famis ⁊ propter repletionem corporis eius ex facietate nauseatiua adustio in stomacho quasi intollerabilis. Et quandoqꝫ fit dolor stōi ex ventositate .s. aut dolor fortis aut dolor pungitiuus. Et ex hominibus est cuius vehementia sensus stomachi etiam quidem accidentia eius quod dicimus de humoribus cholericis qui effunduntur ad ipsum

sunt causa doloris maximi accidentis stomacho eius intollerabilis et quandoque facit accidere sincopim. Et quandoque provenit ex potu aque frigide dolor in stomacho effusionis eius modus et quandoque moritur subito propter adventum doloris ad cor et quandoque descendit dolor et facit pati colicam. Et timetur quidem in illo in quo prolongatur dolor stomaci quod attrahat ipsa stomaci et ponderat in preguantibus provocationes matricis. Quia dolor stomaci multiplicatur in pregnantibus. Et in libro quidem mortis legitur dicitur quod quando apparet cum dolor stomaci super pedem dextrum quedam similis vesice tunc patiens eum moritur in .xxvij. diebus et ex signis illius est quod ipse appetit res dulces et si habet dolorem ventris et apparet in superficie eius vestigium et bothor niger similis fabe deinde sit eleus tunc ipse morietur et huic quidem accidunt sudor et multitudo sompni propter frigus sue egritudinis.

De signis. .C. ij.

Signa complexionum purarum sunt signa predicta: et signa complexionum que sunt cum materiis sunt signa predicta etiam. Et mordicatio quidem cum inflammatione est signum materie calide propter quantitatem acutam aut salsam. Si autem mordicatio est non stabilis imo renovatur secundum effusionem materiei cholerice ex epate. Et quandoque facit incurrere mordicatio stomaci febrem ephimeram. Et mordicatio stabilis quandoque facit incurrere febrem tertianam inseparabilem et dolorem in latere dextro et secundum communitatem particuli velantis epar. Et quando sedatur febris et remanet mordicatio tunc illud est propter effusionem materiei ex superfluitatibus epatis aut maliciam complexionis calide aut humorem viscosum in stomaco absque inflammatione significat materiam acetosam. Et signum eius quod est ex fumo illius in quo est doloris eventus post horas super cibum cum melancholie est ut accidat vomitus aceti acetosi et sedatur eo dolor et vel siple sedatur et digestio mala. Et signum eius quod est ex illo cum cholere est ut non accidat vomitus aceti immo si fuerit erit cholericus et ut non sit digestio diminuta et sunt signa cholere manifesta et epar calidum inflammatum. et signa eius qui est ex ventositate sunt eructatio et rugitus et extensio in hypocondriis.

De cura. .C. iij.

Cura quidem eius qui est ex malitia complexionis calide est in potu sumere lac acetosum vaccinum et lac de quo extractus est butyrum acetosum et aquam frante in cibo sumere pullos et alcubugi et duragi cucumeres cucurbitam et portulacam et pisces parvos elixatos cum aceto et ex siruppis siruppum acetosum et rob acre sticum et medicis trociscos de spodio et administrare emplastra infrigidantia. Et si videris extenuationes et arefactionem administra bis tinas et potabis ipsum vino subtili misto et facies ei sorbitiones calefacientes subtiles temperatas. Et quando dolor fuerit ex humore cholerico calido evacuabis et administrabis siruppum acetosum cum aceto in quo fuit infusum apsinthium spatio longo. Et dolores quidem stomaci frigidi ventosi si sunt leves sedat vapatio cum miliis et ventosis cum igne et propterea quando ponitur ex eis ventosa magna super locum intrare ventris medium ita ut comprehendat umbilicum ab omni latere et dimittitur sic hora una absque incisione. Ipsa enim dolorem illico sedat mirabiliter: et sumere in potu vinum purum et inungi ex oleis calefacientibus et hoc etiam sedat dolores pravos. Et aristologia longa est maximi iuvamenti in sedando dolores vehementes ventosos: Et similiter castoreum quando bibitur cum aceto commisto aut vaporatur ex eo venter exterius cum oleo antiquo. Et ventositatem quidem resolvunt potus vini puri et allea et exercitium secundum vacuitatem et administratio eorum que diximus in capitulo inflationis si vehemens fuerit necessitas adhibere fortiores medicinarum. Et si dolor est ex ventositate prefocata in stomaco aut eius quod sequitur eum confert ei granum commune assatum. Et si est dolor ex melia inflata tunc ei vaporatio fiat cum absinthio alumine et [illegible] cum aceto acetoso et ut vaporetur cum tritura aneti communis. Et si fuerit dolor ex apostemate tunc cura eius erit cura quam diximus in capitulo apostematum stomaci. Et si dolor non cessaverit mollificabis cum adipibus et embrocationibus factis ex aneto et similibus. Et cura doloris qui [illegible] post spatium longum faciens necessarium et [illegible] acetosa est confortatio stomaci cum calefacientibus et cum calidis cum vino et vino puro et confectionibus magnis et cibari ex carne in patellis separatis et quorum [illegible] suffumigationes. Et faciant in stomaco calo [illegible] et [illegible] cura eius cui accidit dolor vespere [illegible] cholere aut eius extinctio si est ex cholera aut [illegible] si est ex melia aut declinare utriusque humoris [illegible] sunt stomaci propter illud quod diximus in capitulo [illegible] fortem dolor stomaci et post illud ut dividatur cibus [illegible] ambo cibo pauco in quantitate multo [illegible] bat aquam super ipsum nisi sorbendo et [illegible] famis et quam complet habundantie. Dolor autem qui [illegible] cibum et non sedatur nisi vomitu est dolor malus [illegible] est vel in potu sumant omni die aliquid [illegible] considere eius illius ex capitulo vomitus [illegible] oportet eum ex infusione aloes et [illegible] trosticle et ex eis que conferunt ad hoc est [illegible] et masticis et nigelle et ameos et costum [illegible] et aloes crudi partes equales terantur [illegible] ficiant cum melle embliticorum et sumat ex eo [illegible] tas duas .3. usque ad duos aureos. Et confert [illegible] nis coriandri et siruppus granatorum [illegible] dicimus in capitulo vomitus. Et ex eis que conferunt dolori stomaci cum proprietate secundum quod testificat [illegible] fece stomacorum gallinarum. Et propterea quod mordicatio [illegible] res frigide sicut lac acetosum et similia.

De debilitate stomaci. .C. iiij.

Debilitas stomaci est nomen dispositionis [illegible] non bene digerit et conturbat cum cibus [illegible] absque eo quod sit in cibo ex eis [illegible] pior digestio. Et multotiens cum associatur [illegible] petitus et parvitas. Verumtamen illud non est [illegible] appetitus plurimus et digestio pauca [illegible] tudines stomaci et quando est eius in fortitudine [illegible] gitus et eructatio alterata et nausea [illegible] ita quod quando sumunt cibum non possunt [illegible] cuomar et sumunt mordicationes et dolor [illegible] Quod si cum in fortitudine valde [illegible] tio aut non facilis erit [illegible] ra et lubrificabitur velociter et [illegible] lor ad sincopim et querit cibus [illegible] ei terretur ex eo aut sumit remedia [illegible] pro quolibet ei et apparet in eo [illegible] Et scias quod debilitas stomaci forsan est [illegible] mis corporis. Et hec quidem debilitas [illegible] ribus stomaci et quandoque est in interioribus eius [illegible] ipsius Quandoque est in superioribus stomaci et [illegible] quod comedunt in principio cum comedunt [illegible] superioribus stomaci et si est in interioribus stomaci [illegible] regerit cibus et apparet eius vestigium [illegible] quidem debilitatis stomaci sunt egritudines [illegible] dicte et nauseatia [illegible] mus vesius vomitus Et experimentatores [illegible] tenti sunt erisatione et [illegible] ad illud in capitulo [illegible] que accidit stomaco. Sed veritas est quod debilitas [illegible] omnes malas complexiones quas et cognoscimus [illegible]

pletio deinde apponatur cũ cura. τ quãq3 est debilitas pp siccitatẽ stõi si ergo curetur cura predicta qua cõsue sūt expimẽtatores erit cũ meliorẽ quãq3 ẽ sanitas ei⁹ i potando ipm aq̃ fr̃a aut potatione lactis acetosi vacini sup nivem τ administratiõe fructuũ frigidoꝝ. Et quãq3 vehementia debilitatis stõi curatᷓ cũ calefacientib⁹ τ do minatᷓ ei sitis ꝫ obviatᷓ ei cũ eis q̃ sũt sicut aq̃ fr̃a τ sanatᷓ illico. Et quãdoq3 expellitᷓ statĩ pp repletiõẽ aq̃ illõ qđ est illic ex hũo᷑e nocivo τ egredit cũ solutione ventris τ euadit eger cũ eo. Et solutio ventris ẽ ex eis q̃ debilitãt cũ τ sit cũ ea soda. Et sciãs q̄ fortitudo stõi infra ẽ cũ for titudie oĩũ v̄tutũ .iiij. q̃cũq3 ergo earũ debilitatᷓ debilitat stõm. Verũ hõres iã cõsueuerũt vt dicãt illõ ꝫ digestiuã. Et maiꝰ q̃ ipaꝝ v̄tutũ debilitatᷓ pp oẽs malitiam cõ plexionis. Verũ attractiua debilitatᷓ frigore τ humidita te secundũ plus quãpp oꝫ vt conseruet cũ medicinis ca lidis τ siccis nisi sit debilitas ei⁹ pp cãs alias. Et retẽtiua oꝫ vt cõseruetᷓ secundum plꝫ cũ siccitate cũ declinatione ad frigiditatem. Et expulsiua quum humiditate cum frigiditate. Et digestiua p siccitate cuꝫ caliditate. Et sciãs q̄ deterior debilitas stõi ẽ illa que cõtingit in rarefactiõe texture villoꝝ eius τ sigñ illõ. s. hoc qđ nõ inuenitur illic signum malitie cõplexionis neq3 ipa neq3 cõfert rectifi catio aboꝝ illic sciãs ergo q̄ stõs iam attriti. Et nocu mentũ qđe ingredit sup virtutẽ sensiuã vt nõ inoluatur stõs sup cibum ois aut mala suolutõe ipm cõprehẽdat s. tremula aut cuꝫ treõre cordis aut spasmosa. et ea igitᷓ ẽ illud qđ sentit eger manifesto sensu sic spasm⁹ τ treõr cordis τ tremorem võ q̃ꝫ nõ manifestis ppa vez sugitᷓ illud cũ eo qđ sentit d' laboꝝ stõi τ desiderio ei⁹ depone dũ aũ a se ipo q̄ sint vocantes ad illud rugit⁹ τ ex tensio τ inflatio. Quod si supfluat hoꝝ ptilatio sit treõr magnus τ sentit ex eo sicut sentit ex tremore reliquoꝝ mẽbroꝝ τ ingredit sup attractiuam vt nõ attrahat ois. Et q̃ñ noiãt hoc mollificatiõẽ stõi aut attrahat cuꝫ pena sicut fit in initio egritudis que noiatur mollicatio stõi aut ẽ eius attractio varia quasi sit spasmosa aut tre mula. Et debilitas qđe v̄tutis alteratiue pducit ad hy dropisi carneã. Et sciãs q̄ q̃ñ stõs taliter debilitatᷓ q̄ cibũ maturare nõ põt ois absq3 cã excepta debilitate stõi tũc cã quã destinguũt expimẽtatores itendẽ occurretᷓ ois vt nõ pcipiãt τ sit vniat cũ regimie electo apud doctꝫ plim. Et oꝫ vt emplã τ vnguenta pdcã qñ volũt ut cũ cõfortatiõe ꝫ stõi calefiãt vehementer tepida nãq3 ꝫ hõs mollificat os stõi. Et G. quidẽ visus fuit i hoc ca pitulo cerato sm hũc modũ. R. cere. aur. viij. olei de ne rdeo. ꝫ i. τ misceatᷓ cũ vtriq3 si stõs fuerit vehementis debilitatis ita vt nõ retineat cibũ τ aloes τ masticis ana hoꝝ aũ aur. i. τ. s. aut aur. i. τ succi acrestᷓ aur. i. τ pona tur sup stõm. Et G. etiã affirmauit q̄ egritudies stõi cum quibus nõ ẽ caliditas vehẽs aut siccitas vehemẽs sanatᷓ cũ diacydoniã ꝫ hũc modũ. R. succi cydonioꝝ. lb. ij τ aceti fortis lb. i. τ mellis qñm sufficit decoquatᷓ dõec fiat i spissitudine mellis τ puluerizetᷓ sup illud. ꝫꝫ. ꝫ. i. τ terra aut. ij. ꝫ τ administretᷓ. Medicamẽ aliud primũ illi. R. cy donioꝝ acetosoꝝ lb. iij. τ mellis lb. iij pnuscãt ãbo τ ꝑponatᷓ sr ea pipis. iij. ꝫ. τ seminis apij mõtani. ꝫ. i. Et ex eis q̃ ꝯferũt stõ debili ẽ administratio vocis fortitudis τ ouis quasi sorbac. Et ex medicis bonis stõ debili molli ficato ẽ misera τ medicamẽ piꝑꝫ τ ei⁹ mod⁹ ẽ vt sumatᷓ mirobalanoꝝ nigroꝝ assatoꝝ cũ butyro vaccino. ꝫ. x. τ τ natum assati. ꝫ. v. τ anisos τ origani plici ãboꝝ aã. ꝫ. iij sonen sani ꝫ. x. dosis ei⁹ sit ꝫ. ij. cuꝫ vino forti. Descri ptio emplastri boni ad debilitatẽ stõi cum ventre sua. R. cas siefigitᷓ medietatẽ. ꝫ. i. lilij carnee viij. florũ squinanti carnee vi. ꝫmpi carnee. xviij. bdelij carnee. ꝫ. ij. spice. celtice. ꝫ. vi. aut gũme rute silvestri. ꝫ. i. aloes. ꝫ. i. olei bal sami. ꝫ ij cynami crossi. ꝫ. i. Et potare ipm aqua myrti ẽ valo sum admodũ ei τ i mẽta ẽ vnũ anisũ manifestã τ liquora fo menta sunt ex eis q̃ ꝯferũt i emplastris stõi fr̃i τ calidi τ pix ẽ ex emplastris stõi fr̃i debilis. Et sciãs q̄ debilitas quãq3 est cũ tarditate descensionis cibi cũ expulsiua ẽ debilis qᷓ oꝫ vt sit panis ꝯfectus illis plim hũs fermentũ. Et quãq3 ẽ cũ velocis descensionis cibi pp laũ infusionẽ lubricantes pp debilitatẽ sue v̄tutis retentiue qᷓ oꝫ vt sit panis confe ctus illis ad azimũ declinãs aliquãtulum.

De signis nauseatiue sacietatis τ destructionis dige stiue. .C. v.

Ex signis illi⁹ sunt aquositas faciei τ ꝯstrictio ãhelitus τ grauitas capitis τ dolor i illõ τ singult⁹ τ pi gritia τ tarditas motuũ τ citrinitas coloris τ inflatio i ventre τ i intestinis τ hypocõdriis τ eructuatio a cetosa aut acuta fumosa fetida τ nausea τ vomitus τ lu bricatio superflua aut retentio superflua.

De cura. .C. vi.

Porrꝫ vt admistretᷓ vomitus τ leniatᷓ aũ cum solutiõe ventris τ ieiunet τ dimittat cibũ quãtũ põt τ vt sit cõtent⁹ minoratiõe qñ non põt τ ex ercitiuꝫ τ balneum τ vt sudet facienda sunt quñ non ẽ re pletio cuius mot⁹ timeatᷓ cũ motu q̄ si timeatᷓ admistretᷓ quies τ somn⁹ ꝑ̃ui⁹ deinde gradatĩ pueniãt ad cibuꝫ τ balneũ τ expire de cibo cuius digõ bona sit τ expire si gna bonitatis digõnis pdicta in capitulo suo. Et quãq3 est nauseatiua sacietas pp multitudinem somni τ quieti nam somnus quãuis cõferat ingestuꝫ digerit tamẽ motus cõfert ingestum expellit supfluitates expulsione τ somn⁹ quidẽ nocet vbi egent supfluitates expulsione τ vigilie nocent vbi indiget materia digõe. Et quãq3 pducunt na useatiua sacietas τ comestio nõ sm v̄tutẽ sumpta ad hoc vt accidant stõ adustio τ acuitas intollerabiles. Et isti iu uantur in curatione nauseatiue sacietatis cũ aliqua quã titate confectionis fortis. Et isti quãq3 incipiunt vomitu expellere illud quod comederunt.

De destructione appetitus τ debilitate ei⁹. C. vij.

Quando q3 est cũ eius caliditas pura aut cũ ma teria τ appetit humidũ τ frigidũ qđ est potus absq3 calido τ sicco qđ ẽ cibuꝫ τ qđ ẽ cõsuetũ vehementius τ magis destruit appetitũ. Et frigus qđe vehementius ꝓmet appetitũ τ pp hoc inueniũtᷓ septẽtri oni ex ventis τ hyẽs ex temporib⁹ vehementiores ad ex citandũ appetitũ τ qui iter peragit in niue vehementio ris appetit⁹ ẽ valde. Et cã in hoc ẽ q̄ caliditas est mollifi catiua faciẽs currere materias τ replẽs locũ eis τ frigus est ecõtrario. Quãuis quãq3 sit cã magis nocens appetitui malitia cõplonis fr̃e singularis q̃ñ mortificat duas v̄tu tes. s. sensibilẽ τ attractiuã q̃re debilitatᷓ appetit⁹ τ hoc est raro. Verũ quãq3 est cã eius ois cõplexio supfluens q̄ si cõtinuet malitia cõplonis debilitabũt oẽs v̄tutes. Et de struũt appetitus in febrib⁹ pp malitiã cõplonis τ ꝓpter sitis τ repletiõeꝫ humoꝝ maloꝝ excitabilis. τ quãtis vehementius cadit appetit⁹ in febribus pestilentialibus. τ qñ supfluit solutio ventris vehemens sit appetitus cuꝫ supfluitate. Et appetit⁹ quidẽ cadit in ꝑtibus stõi τ e pate cũ vehementia. Et qñ appetitus cõualescentiũ nõ est bonus τ cadit significatio atõem nisi sit pp paucitatẽ san. τ debilitatẽ corporis cõsidera ergo illud. Et quãq3 est eius cã phlegma plim viscosum complebẽs ũm i ore sto maci quare natura refugit a cibo nisi i quo sũt caliditas τ acuitas deinde accidit ex receptiõe illius etiam inflatio τ extensio τ nausea τ non quiescũt nisi c ructuatiõe. Et quãq3 sit pp assiduũ atõem catarri descendentis ex capite ad stomacum. Et quãq3 sit pp repletionem corporis τ pau

citatē resolutōis ⁊ administratōis natur̄ i rectificādo u bumorem malum sicut sit in febribus in quibus tolle-ratur dimissio cibi tempore extenso quoniam natura si fuggit ex venis neqꝫ vene ex stō. ꝑpterea quia nō labo-ratur ad expellendū ⁊ refugit ab attractiōe ⁊ sicut absti nent ursus ⁊ enticus ⁊ plima alalia a cibo in hyeme tē-pore extēso quoniā occupat natura i rectificādo illō qd est in corporibus ex eoꝝ humoribus crudis ⁊ digerēdo ipsum ⁊ administrādo ipsius loco eius qd resoluit. Et ad ultimū necessitas cibi ē ut supleat locū eius qd resoluit. Cum ergo nō est resolutio aut est resolutio parua non est necessarius cibus extrinsecus. Et qñqꝫ est cā in eo qꝫ venis in carne ⁊ lacertis ⁊ reliquis mēbris qñqꝫ accit tā-tus debilitas ut nō sugant ⁊ nō puenit succio secūdū formitā expulsionis ad os stōi quare nō sufficienter accipiat stōus cibū sicut qñ accidit ei abstinētia a restauratione ei⁹ qd resoluit quare nō puenit succio venaꝝ ad os stōi. Et qñqꝫ fit pp absisionē melācolie effuse secundū assi duationes ex splene ad os stōi quare nō mouet ipm ad appetendū ⁊ nō expellit aliquid ab ipso mūdificando. Cumqꝫ remanet supra supfities stōi res extranea nūc si est pauca est sicut abstinētia a materia ⁊ mouēs ad expe-lendū nō sic̄ appetitus ipsa mouens ad attrahendū. Et qñqꝫ est cā ei⁹ destructio virtutis sensibilis i ore stōi quare nō sentit suctionē venaꝝ ex ipso qñ eis sugant. Et qñqꝫ est illō cā ꝑprietatis stōi ⁊ qñqꝫ est cum cōitate cerebri ⁊ qñqꝫ cū cōitate nerui sensibilium ⁊ qñqꝫ fit cā ei⁹ debi-litas epatis quare debilitat virtus appetitiua immo qñqꝫ fit cā ei⁹ mors virtutis appetitiue ⁊ attractiue totius cor-poris sicut fit post egrꝫ san. plurimi ⁊ hoc ē malū ⁊ diffi-cilis cure ⁊ pducit illō ad hoc ut cognoscat cibos ⁊ ap-petat ex eis aliquid ⁊ ponat an ipsū ⁊ refugiat ab eis ⁊ d terius hoc ē ut nihil appetat ⁊ non debilitat virtus appeti tiua post euationem nisi immo apud oēm maliciā cōplo-nis supflue. Et qñqꝫ cā eius est vermes qui nocēt intestinis ⁊ cōicat q stōus ⁊ nō ledūt stōm nisi ascendendo ad ipsū Et qñqꝫ est cā eius malitia multa ledēs stōm mouet eū ad vomēdū ⁊ ad expellendū nō ad comedēdū ⁊ attra-bendū. Et qñqꝫ accidit destructio appetitus pp pgnati onē ⁊ retentionem mēstruoꝝ i principio pgnatōis. Uerū illō qd pl⁹ accidit ciē corruptio digestiōis ⁊ quādoqꝫ est cā ei⁹ supfluitas caloris aeris aut frigitas eius ita ut r̄ soluat virtutem sua caliditate aut stupefaciat eā sua frigi ditate aut ꝓhibeat resolutionem ⁊ vehemēter faciat calidi tatem stōi sic. Et similiter qui cōsuetus ē bibere vinum ⁊ dimittit illō. Et qñqꝫ alterat dispō appetitus ⁊ debili-tat propter maliciam dispōis somni. Et qñqꝫ fit casus ap petitus ꝑpter paruitatē san. quā sequit debilitas virtutum sicut accit cōualescentibus cū cōualescentia. Hic nan qꝫ appetitus redit cū viuificatione ⁊ reditiōe san. paula-tim. Et exercitium etiā abscindit appetitum cibi ⁊ pot⁹ aque plurime. Et qñqꝫ est cā eius tristitia ⁊ timor ⁊ ira ⁊ que sunt silia bis. Et quandoqꝫ est appetitus ꝓstratus ⁊ qñqꝫ incipit homo cōedere excitat ⁊ cū i hoc ē aut qꝫ cibus excitat virtutē attractiuā aut qꝫ qualitas inuenta in ipso actu alterat complexionem destruentem appetitus sicut si sit cōplexio illa calida ⁊ ingrediat cibus qui sit frigidus actu cū cōparatiōe ad illam cōplexionē ⁊ seda tur. Et simili qñqꝫ bibit in ieiunio aq̄ fra ⁊ excitat ap-petitū. Et febricitanti quidē redit appetitus eius cū re-ceptione panis infusi i aq̄ fra. Et qñ accit ebrietas ex vi no ebibito sup bumorem cōmotiuū excitat appetitus ad sorbiēdum. Et simili si est ille destructor appetit⁹ frigitas ⁊ ingredit cib⁹ calidus actu aut aggregat ex eo actu. ⁊ casus quidē appetitus in egritudinibus cronicis est signū valde mala. Et sciās qꝫ cāe destructōis appetitus sicut ipse cedē cāe debilitat appetit⁹ qū sūt minores ⁊ debiliores.

De signis. Ca. [illegible]

Signa ei⁹ q̄ ꝑpter cōplexiones sunt ea que fiunt [illegible]. Et signa ei⁹ q̄ fit ꝑpter paruitatē resolutionis sunt spissitudo cutis ⁊ regimē [illegible] que preterit rememoratio ⁊ multitudo quietis ⁊ [illegible] scientia appetitus pauca post exercitium ⁊ [illegible]. Et signa eius q̄ fit ex debilitate coll stōi sunt ea q̄ dixi in capitulo debilitatis ⁊ ex eis sunt euationes plurime. Et signum eius cui⁹ cā est aer est illud qd [illegible] egri i eis q̄ sunt pcenta s. an obediant aer vehementer [illegible] gozia aut vehementio caloris. Et sig ei⁹ q̄ est ex [illegible] sunt dolor dictus in capitulo ulcerum ⁊ qꝫ egritudini [illegible] quid ex eis i egōe ⁊ mollificatio nature ⁊ paruitas [illegible] cibi in stō ⁊ moreficatio ei⁹ qd habet qualitatē [illegible] aut acutā aut amarā. Et signū eius que accit pregnan tibus ē pregnatio. Et signa humoris putridi [illegible] sea ⁊ subuersio aie ⁊ fetor oris in quibusdam horis [illegible] mala. Et signū ei⁹ q̄ fit ex absisiōe melācolie [illegible] ne ad stōꝫ ē qꝫ qñ ille hō sumit acetosa ⁊ [illegible] maci eius ⁊ expellit redit ad appetitū ⁊ [illegible] opationē cāe absisiōis nō esse absisa ⁊ [illegible] significatōs magnitudo splenis ꝑpter [illegible] os ut effūdat. Et signa e⁹ q̄ fit ex melia [illegible] te stōum ē vomitus melie ⁊ sapor [illegible] ⁊ alteratio coloris hois ad nigredinē. Et signa [illegible] fit cā vermiū sunt signa eor⁹ vermiū ⁊ [illegible] eiusmōi appetitus qui administrat [illegible] loco emplendi descendit vermes a [illegible]. Et signū eius q̄ fit ꝑpter paruitatē san. est ut accidit valescentib⁹: aut q euat euacuatōe plurima. Et signum q̄ fit pp somnū: ē ex mal[illegible] dispōis somni cū [illegible] reliquoꝝ signoꝝ. Et signa eius l quā ē cā [illegible] appetitus: sunt signa malitie cōplexiōis [illegible] euatōes poterite debilitates totū corpus ⁊ [illegible] fiat qꝫ qñ appetit aliqd ⁊ afferat ei ipsum refugit ab eo ⁊ abhorreat: ⁊ maius ipō est ut nō appetat. Et signa eius q̄ fit pp destructiōes sensus stōi ⁊ debilitate [illegible] ut sint reliqua signa sana. ⁊ ut res acute nō mordicent faciat neqꝫ nauseā neqꝫ faciant [illegible] sipercon quādo sumit in ieiunio ⁊ bibit post ipm.

De cura. Ca.

De curatione bona ei qui non appetit cibū ꝑpter caliditatē dominātē ē ut ꝓhibeat ab⁹ [illegible] tio lōgo ⁊ minoret ei donec [illegible] ⁊ digeratur cōgitatio in eis ⁊ ut patiat famē donec [illegible] stōus ei⁹ ⁊ appetat cibus sicut accit [illegible] quū ipsi ꝓhibent a somno tempore lōgo [illegible] ⁊ ꝓfundant in somno. Et ex eis que [illegible] rū appeat⁹ ꝓstrat⁹ est propter debilitatē [illegible] tius aut pp materiā humidā viscosā ē ut comedi [illegible] aque ⁊ aliqd ex piscib⁹ salitis. ⁊ ut sorbeāt [illegible] liteū paulati. ⁊ os ut aliment in cibariis coꝫ [illegible]. Uerꝫ salita cōsueta sunt plus prouocantia appet⁹. Et ex prouocantibus appetitum sunt cappare [illegible] mēta ⁊ cepe ⁊ oliue ⁊ piper ⁊ gariofilus ⁊ galanga [illegible] tum ⁊ acetosa ⁊ aceti coꝫ ⁊ [illegible] ⁊ paruꝫ oppoponaci ⁊ mel ⁊ pip albū ⁊ [illegible] sencie et ꝓuocat appetitū ⁊ mundificat [illegible]. Et ex medicinis dissumpentib⁹ appetitum [illegible] maliciam cōplexionis calide aut fr̄e est electuarium di cydonitem. Et ex medicinis dissumpentib⁹ appetitū medicamē factum ex succo cydonioꝝ factū cū [illegible] dictum in antidotario. Et ex eis que [illegible] appetitū ⁊ ꝓhibent subuersionem stōi eius qui nō recipit cibū et rob mense fm hunc modum. Recipe granata acetosa

cum coriandro sicco et sumantur de succo eorum par pomorum et succi mente par. 5. et mellis boni aut zuccari par. 5. deinde preparentur cum facilitate super ignem et sit dosis eius in ieiuno coclear. i. Factum autem cum caliditate quandoque rectificat potus aque frigide in quantitate qua non mortificet innatum calorem et conferunt ei vti robub acetosis. Et ex eis que experta sunt in eo est vt sumatur in potu aque granatorum cum oleo ro. et propter hoc quod est illic mirum aut decoctionis sicut et succi granatorum et ribes et cum robub infusis et emplastra infrascripta. Et si fuerit illic materia euacuabis eam in primis. Et de summa eorum sunt conualescentes ex exitu a febribus et est cum eis reumatismus acuitatis et eorum cura est hec cura. Et ipsi non vtantur aqua frigida plurima et non deijciant virtutes stomachi eorum. Et necessarium est vt in potu sumant hoc medicamen. R. ros. 5. et sumac. 3. ii. cardamomi. 3. i. fiant ex eis tro. et sit dosis 3. ii. Ipsum enim facit appetitum et incidit sitim. ¶ Et ex eis que faciunt cor appetere est sinapis ablutum cum aqua et aceto et confert eis vomere immisso digito mouet enim virtutem. ¶ Patientibus autem stomachum propter frigus confert decoctio specierum que est vt piper et cinnamomum et similia et similiter vinum vetus et diaspicron et tyriaca propter hoc et allea sunt innumera maxime in hoc et de calamento plurimum confert eis et omnia electuaria calida et similiter citra condita et myrobalani conditi et secacul conditi et zinziber conditum et conferunt eis vapores cum milio quod ipsum est magis innatum quam sal. Facte vero cum phlegmate plurimo viscoso confert vomitus factus cum rhaphano confecto super quem bibitur sirupus acetosus de melle singulariter secundum quod exposuimus in capitulo curationis vomitus. Et ex eis que conferunt ipsi est sirupus acetosus cum seminibus melonis in quo ponitur secundum omnem eminam mellis quod in ipso ponitur absinthii. 3. et sumitur in potu omni die ex eo tria coclearia et ei olive de aqua cum aniso et capparis in aceto cum melle. Et quibus conferunt ei vti aquis thermarum et deambulatio et motus. Et curatur post mundificationes cum eis que diximus in capitulo de casu appetitus cum frigore. In ea autem que fit cum humoris cholerici aut humoris sabulis fiat euacuatio cum eis que scis ex myrobalano et sirupus acetosus cuius vice est melior sirupo acetoso cum scamonea. Scamonea vero inimica est stomacho et curatur etiam cum vomitu qui educat humores salsos et decoctione absinthii est quod est optimum. In ea vero que facta est cum communitate neruorum afferentium sensus aut cum communitate cerebri oportet vt tendatur ipsius curatio cerebri et confortandum eius. Et in facta propter spissitudinem et pinguitatem sanguinis venarum ex epate oportet vt rarificetur corpus cum balneo et exercitio equali et prouocatione sudoris cum aperitiuis. In ea vero que facta est cum melancholia oportet vt educatur melancholia deinde administrentur aliqua sanguinem et incisiua vt incidatur illud quod remansit ex ea deinde administrentur cibi boni chimi odoriferi. Illa vero que facta est ab absciscione melancholie cura est cura splenis et eius confortatio et apertio viarum que sunt inter splenem et stomachum cum medicinis quarum est vomere ad partem splenis sicut est epythimum et radices corticum capparorum cum sirupo acetoso et similiter cappares cum aceto condito. Pregnantium autem appetitus quandoque accessit quasi caliditer cura eius est cum eis que sunt sicut incisio temperata et exercitium temperatum et incessio in comestione et bibitione et vini veteris odoriferi confortatiui virtutis ex pulsiue et reiectiui materiei male et representatio ciborum saporosorum et ea in quibus est caliditas et incisio. Et in ea quidem que facta est propter casum virtutis oportet vt incipiatur a rectificatione complexionis deinde cum eis cum quibus corpus sit et conuertitur ipsius ad contrarium. Et sic si fuerit post euacuationes et rasuram tunc illis post mortificationes virtutis. Et in facta propter debilitatem virtutis eorum oportet vt motus fiat vomitu cum digito ipsi nunquam acceptorum autem inuenitur augmentum virtutis appetitiue.

Et quod quasi ex eis necessarium potest tyriaca in quibusdam sirupis stomachicis sicut est sirupus de absinthio aut sirupus de seminibus menthe secundum quod conuenit. In facta vero propter debilitatem sensus stomachi oportet vt curetur cerebrum et auferatur cum que sunt nocumentum in operatione eius. Et scias quod vomitus mundificans cum facilitate est magis commune mirabile et eius appetitus prestatur in bulaliis et vinum temperatum et continuatio in appetendo acetosa et acuta. Et ex eis quidem que conferunt plurimum habentibus destructiones appetitus sunt olibanum et mastix et rosalee et galia et calamus aro. et balaustie et aqua cydoniorum cum vino odorifero quod et ea sit expletum quod non est ex siccitate. Et ex eis que conferunt est sirupus de absinthio et vt assumatur in omni die pondus. 3. i. de radicibus squinanti et mediastani. 3. de spica bibantur cum aqua in ieiunio. Et illa confectio que comparata est filio abdelem in antidotario est immatura eius. Et dicitur quod ex herba contrita quod sumitur autem cum aqua granati muzi est confert in excitando appetitum. Et quando casus appetitus perducit ad sincopim tunc cura est appropriationi odoramentorum delectabilium ex cibis ad infirmum sicut sunt carnes et edus lactens et gallina assata et alia et prohibeatur ei somnus et cibetur cum conualescit pane infuso in vino et sumat sorbitiones velocis nutrimenti. Et scias quod omnia olera et propter hoc butyrum et vnctuosa prosternunt appetitum aut debilitant ipsum per hoc quod mollificant et per hoc quod corrumpunt orificia venarum. Et illud quod exercet conuenientius est illud est in quo est stipticitas aliqua sicut oleum omphacinum et oleum nucum et oleum lentiscinum.

De corruptione appetitus. .C. x.

Quando in stomacho aggregantur humores malos diuersi a consueto in qualitate sua natura tunc requirit aliquid ei contrarium et contrarium diuersum a consueto diuersitas est non consuetus fugatam namque sunt extrema et contraria quapropter accidit quibusdam appetitus luti et carbonum et terre et gypsi et rerum huius generis propter qualitatem que in eis est exsiccantem aut incidentem contrariam qualitati humorum. Et quandoque accidit pregnantibus propter retentionem menstruorum appetitus corruptus plus quam accidat eis destructio appetitus et cum in hoc est illud quod diximus et illud est vsque prope duos menses aut tres. Et illud quidem est quod cum menstrua retinentur ad nutrimentum embryonis et quod quando currunt timetur in eis quod abortum faciant. Amplius embryon in initio conceptionis non plurimo indiget nutrimento propter paruitatem sui corporis quod superfluit quod de menstruis retinetur quantum ad necessitatem corrumpuntur ergo et multiplicantur superfluitates in matrice in stomacho. Nunquam embryon sit indigens superfluo nutrimento et illud est apud tertium mensem minorantur superfluitates ille et minoratur hic appetitus et est ille qui notatur periculum et discrimen. Et reducitur ad quod alterantur iste appetitus est vt sit declinis ad acetosum et acutum et illud quod est magis corruptum est vt sit declinis ad exiccatum et siccum sicut est lutum et carbones et teste et quando quasi accidit hominibus simile huic propter superfluitates.

De cura corruptionis appetitus. .C. xi.

Oportet vt euacuetur humor faciens corruptionem cum medicis quas diximus quibus oportet vti et ex regimine experto ad hoc est vt sumat pisces salsos et raphanum infusum in oximelle et comedat vtrosque deinde bibat post ipsos aquam in qua faseoli rubei decoquuntur et aneti et nasturtii et semen eruce que in potu sumatur et quando in ipsa ponitur iusquiamus in eo. quantitas. 3. iii. et fiat vomitus cum ea in mense semel vel bis deinde administretur confectio de myrobalanis cum nuce eadem. Et ex eis que conferunt ad hoc sunt cyminum carminatiuum et aneos masticata in ieiuno et post cibum et comedatur sumpta semel in puluere bausto post ipsum liquore aut sumantur. 3. i. de cardamo-

mo minore et tantundē de cubebio et q̄ntū totū de zuca ro tabarzet et sumat in omni die. Et ex medicis cōposi tī cū cuppulis glādiuz vehementē iuuamēti sūt ea q̄ sunt sicut medicamen eius. hec est descriptio cuppularū glā dium. ʒ. viij. aloes ʒ. vij. herbe eupatorij ʒ. vj. radicus squinātu ʒ. iiij. myrrhe. ʒ. ij. cōterantur oīa et decoquant in duabus lb. aque donec remaneat medietas et sumat i potu eī die tertia lb. tribus dieb⁹ cōtinuis. Et iterū cup pularū glādiū. ʒ. ij. myrobalanī. bellirico. polypodij emblico et oīum añ. ʒ. v. scorie ferri infuse in aceto forti multotiens post q̄ ōi vice assatur super patellam. ʒ. x. decoquant in. viij. ʒ. vini pontici et viij. ʒ. aque donec ad medietatē perueniat et detur in ieiunio. vij. ʒ. In cura autē appetitus luti oꝫ vt euacuet humor requirens illud cū vomitu noto ad sūū similē sicut ille qui fit post comesti onē piscū salsorū cū aqua faseolorū et aneti et rhaphanī Et ex eis que fortiter agūt fortiora istis et si necessaria ē solutio ventris etiā fiat. Et ex eis est euatio cuꝫ turbit et granis citri et sale napi. coquonū ē iuuatiua et propter si fuerint illic vermes et administreñ post illud medicine quas dabit hora et alie dicte in antidotario. Et oꝫ vt fi at ex aneos et masticē et cymino gluten et masticē et vt sumat ex duob⁹ cardamomis añ. ʒ. ij. ß zuccaro tabarzet q̄ntū est totuꝫ i ieiunio et sorbeat super ea aq̄ tepida mul totiens paulatim. Et ex eis que experta sunt eis ē hec con fectio. ℞. myrobalanos et emblicos nucꝫ eandem et ma sticem et cardamomū maius aneos zinziber cōficiant cū melle et sumat ex eis ante cibum et post cibum quan titas nucis. Et ex regimīe bono in hoc est vt edificet potiōs eam fiōm suā et rectificet cōplexionem suā. Am plius sumat lutum album et dissoluat in aqua et ponat i ipsa medicine vomitus q̄ non habet saporem maximū deinde ponātur in ipsa et sale q̄ ipsam bonam efficiat de inde exiccet i sole et percipiat appetens lutū vt sūat ex eo ali quid in quo sit de medicamine q̄ non addat supra do sim. i. aut dosis. ʒ. x. ʒ. quoniam facit ipsꝫ euomere illud q̄ comedit et propter si fuerit res cōmouens vomitum sic canlos et similia et faciat abhorrere lutū. Etiāꝫ estima uerunt quidam q̄ iuuatiuū q̄ administrat ad expellē dum appetitū luti est vt cibet patiens diū ieiunus post columbas assatis et vtat eis in secunda mēsa post cibū paulatim. Et in secunda mensa vti aneos est valde mirabi le et similiter amigdalis amaris. Et dixerunt quidā q̄ po tare facit ei de sisamo abscindat ipsum. Et oꝫ vt loquitur in hoc secundū experimentū non sm ratiocinationes. Et ex illis q̄ conferunt eis q̄nis sit ex luto est nux eadem et fuctio salsorū et si sint ex lapide. Etiam expertū est anisus de trifico et propter eum sale. Et experta sunt eis vt sumantur vini pontici. ʒ. viij. et coquantur donec remaneat. ʒ. lb. et ad bibendū det in ieiuno p ebdomadā vnam. Et ex a lijs quibus oꝫ eos vt in fa mensa sunt fisci et passule et castanee et crysomila. Et in quibusdā eorū expertum est vt sumant azebegi et sint in ipso pisces parui et cepe et cumi et oleum album et species piper et. ʒ. Etiam dictū est q̄ ruta est maximi iuuamēti. Et nos quidem iam dirimus regimē eius q̄ appetit acetosum et acutum absq̄ dulci et vnctuoso.

De fame et vehementia eius et expulsione appetitus canini. C. xij.

Multotiens excitatur hic appetitus caninus post euacuationes et febres plures resolutiones. Et quoniā accidit ex debilitate virtutis retentiue i corpore q̄ assidue sit resolutio superflua et assidue sit appetit⁹ vehe mēs restauratōis eī⁹. Et quoniā accidit appetitus canin⁹ propter caliditatē superfluā in ore stōi resolutiōes et requirentes re staurationes quare ē os stōi semper quasi sit famelicū et hoc

secundū plurimū facit sitis et in obesitate dispositus hec famē qui superfluit eius resolutio, et ... ... tinuū est a superfluitate caloris i corpore ... et ... tatibus eius. Caliditas eius licet q̄i appetitus ... faciat appetere aquā et currentis ... natur corpori resoluit et cogit ... post ... ctionē donec perueniat ad os stōi capiendo q̄ ... tū est. Et quoniā est hec caliditas ... propter dominium aeris calidi i corpore q̄ ... eius et obedientie ipsius ad resolutiōes et ... ad restaurationes. Et quoniā superfluitas resolutionis ... nis sola est in hoc eā q̄ est illic caliditas ... sima resolutiua et propterea si fuerit illic caliditas ... aut ad ... debilitatio retentiue. Et quoniā ... ex catarro in capite et illis ē rato. Et quoniā ... et spectus magnos q̄ subito ... appropinquāt ei et diminuit corp⁹ et stōs ... humore acetosus s. melancholicus aut phlegma ... mouentem os stōi et facit i ipso illud q̄ ... capientiū cibū et cōstatur ipsm vt inspisset ... et contrahat et sentiat in corpore ... fugitus. Et est quoniā acetosus sua incisione et expulsione mouet humores viscosos si sunt i ore stōi ... trarium appetitus q̄ motus eius est cū ... horum humorū est ad expellendū vehementius q̄ ad attrahendū. Et iterū viso stōi motus ... ad inspissandū et cōstringendum eius sic ... est motus suctionis venarum et motus virtutis ... Et illud q̄ accidit ex canina fame propter ... bus in frigore vehementi possibile et ... et similia. Et ex causis quidē cōmouentibus ... petitū vehementē sunt vigilie super ... vniū et extrahūt humiditatē ad exteriora ... tationem caliditatis ad exteriora. Et iterū appetitus caninus multotiens perducit ad bolismū et fiet nota.

De signis. C. xij.

Signum eius que fit post euacuationē et egri tudines resolutiuas est antecessio earū et ... natura soluta secundū plurimū q̄ ... trabit bifurcationes cibi ad sepius quare ... Et signa eius q̄ sit ex frigore sunt paruitas sitis et ... tudo fecis et inflatio et reliqua signa ... et ex illis est frigiditas ebulitas aeris circūdantis. Et signa eius que sit ex caliditate sunt fortitudo sitis et ... minus acetosus et ē natura secundū plurimū ... et reliqua signa eius huiusmōi cōplexionis. Et signa eī⁹ que fit ex debilitate virtutis retentiue in toto corpore ... stō sūt multitudo excitus egestionis crude et ... sitionis ad sanguinolētā egestiōes et reliqua signa ... nalia nota. Et signa eius que ē ex multitudine ... onis sunt cāe resolutiōis predictē in libro ... rememoratio fecit et et non sit in digestione ... Et ex summa signorū casualium sunt caliditas aeris ... cundantis et vigilie et similia. Et signa eius que fit ... more acetoso aut melancholico sunt paucitas ... tus aque et acetositas eructationis et reliqua ... nata nota. Et signa catarri ex capite sunt ea que dixi⁹ in capitulo suo. Et sic vermium sunt ea q̄ ... suo et que dicemus in capitulo suo.

De cura. C. xiij.

Illa quidē que est ex frigore et ex superfluitate phlegmatica oꝫ vt curetur cū ... ta cū calefactiuis predictis et vino plurimo ... non sint ponticitas neqꝫ acetositas eis. ... ab ea sumptū in potu calefaciat in ieiuno. ... est curatio magis conferens eis ...

latio tunc enim oportet et omne vinum veterum stipticum nam quam augmentum facit in canino appetitu ipsorum et amarum addit in solutione ventris ipsorum. Et oportet ut sint ex quibus cibant pinguia calide complexionis sicut ea que impinguantur cum cibo cameli. et oleum est eis iuuatiuum quia in ipso non sunt ponticitas et acetositas. Et aliud habet conferunt eis. Et ex eis cibus oportet cibaria eorum est vitellus oui assatus valde post cibum et oportet ut elongentur ab acetoso et pontico. Et administretur eis electuaria odorifera sicut alcasi et electuarium vernisek propter quod fuerit illis solutio ventris. Et ex pinguedinibus abstergendo faciat eis quod conferunt sunt muscus et sandalum. Et eis quidem que extra sunt sunt grana alcadra in ieiunio aliquibus diebus. Illis autem qui patiuntur eam ex debilitate stomachi retentiue non ipsa licet secundum plurimum de debilitate propter frigus tamen debilitatur quandoque ipsa et omnia virtus propter omnem maliciam complexionis. Et non attendatur sermonem ipsorum quod neget aliud et diminuitur immo oportet ut tu cognoscas complexionem et opponas cum contrarietate cure et sit magis vicinus illud quod est cum humiditate confert panis de amidio valde. Et si corpora nature fuerint vehementis mollificationis tunc venire carnem in rotundam. est cum est cura famis huius egritudinis. Verum illos quibus accidit hoc post febres fortes et curantes oportet cibari ex viscosis quam mundificant os stomachi quod non sit male sed sicut est oleum amigdalarum cum zuccaro et ut inspissetur quod de corpore ipsorum est apparens. Et similiter est cura eius quod accidit propter resolutionem plurimam. Et oportet ut patientes hanc speciem famis canine ad calefacientia perueniant et sirupos immo nutriantur ex cibis frigidis et liniantur extrinsecus ex eis quam oppilant poros sicut est oleum myrtinum et propter in cerato et sicut alumen dissolutum in aceto et ut abluantur aqua frigida nisi sit quod prohibeat. Et oportet ut sint cibaria corum sua viscosa grossa sicut sunt ventres et acida et acetosa et congelata et panis azimus. Et qui inuenit aliquem eorum iuuamentum ex hoc regimine conueniet ei ut abhorreat ipsum paulatim et succurrat malitie ipsius et similiter illeca famis cuius est raritas corporis. In illa autem cuius causa sunt vermes et specialiter oportet ut interficiantur et educantur cum eis que diximus in capitulo vermium et ut cibentur ex cibis grossis frigidis et pane infuso in aqua frigida et aqua rosacea et eo quod dissolutum est in decoctione ex carnibus gallorum et gallinarum et piscium et vtantur fructibus stipticis. In ea autem cuius causa est phlegmate acetoso oportet ut patientes ipsam sumant cum aliis in quo cadunt origanum et sinapis piper et ut comedant mel et allea et cepas et nuces et amigdalas et vinosa et adipes sicut sunt adipes gallinarum et similium. Et intentio quidem in quibusdam corum est calefactio et illarum quedam sunt medicine calide predicte et in quibusdam est equatio acetositatis et illa quidem sunt cibi unctuosi predicti. Et ille quidem qui fortis est tollerans solutionem ventris soluatur post administrationem horum subtiliatiuorum et ieiera conforta eis deinde detur ei vnctuosa. In puerperio quem subtilientur cum eis que sunt sicut cepe et allea et subtiliatiui assidue et imbuere eis in potu aquam calidam post regimen cum subtiliatiuo illud enim lauat humores eorum. Illa autem que est propter maliciam effusam semper quandoque indiget phlebotomia basilice sinistre si est similis ei plurimus cum melancholie plurime et si est splen apparens nunc laborandum est eis cum illis que scripta sunt in canone et ducantur ad acetosa et stiptica. Et quandoque conferunt eis ut ponatur super splenem. Species vero que fit ex caliditate curatur cum eo quod scis et dentur cibaria subtilia et cucumeres et melones et cucurbite et similia et vitetur aer calidus.

De fame que vocatur bolismus. .C.xv.

Est quam nominatur fames vaccina et ipsam quidem assequuntur plerumque fames canina et destruitur appetitus post ipsam et quandoque non immo destruitur appetitus omnino incipiendo et est fames membrorum cum sacietate stomachi. Sunt ergo membra famelica valde et indigentia nutrimento et stomacho respuente ipsum et quandoque peruenit res in ipso ad sincopim. Et vere quidem sunt vacue sed stomachus respuit cibum abhorrens ipsum. Et multotiens quidem accidit iter agentibus in frigore et congelatio quorum stomachi ex frigore vehementi inspissantur. Et causa eius est malitia complexionis mortificans virtutem sensibilem et virtutem attractiuam et fit ex humoribus regentibus os stomachi cooperientibus ipsum et sparsis in villis eius mouentibus ad expellendum et refugientibus attractionem.

De signis. .C.xvi.

Et tu quidem cognoscis signa cuius eius que iterata et dicta sunt tibi in canone.

De cura. .C.xvii.

Si cura casus appetitus eius et penitus oportet ut odorentur cibi prouocantes appetitum habentes species et fructus odoriferos et aromatica odorabilia in quibus est stipticitas ut congregetur virtus quam non resoluatur et deglutiant panem infusum in vino odorifero et sumant in potu aut sorbeant ex vino odorifero et propter illud permisceatur ei camfora in calida complexione aut xiloaloes et gallia in aliis. Et confert ei sirupus de absinthio si non fuerit cum eo caliditas. Et oportet ut ligentur manus et pedes ipsorum vehementer et prohibeantur a somno et oportet ut doleant per eam aliqua re pungente et vnguibus constringi et percussi virga subtili molli ut dolorem faciat et non dirumpat nisi fuerit cum eius caliditas. Et ex eis que conferunt eis est ut sumant tortelle et digito conterant in mistuo aut in vdeat odoriferis et ex eis emplastrum fiat stomacho et propter in dispositione sincopis et si at eis emplastrum etiam cuius emplastra odorifera sicut sunt emplastrum pinicale et emplastrum almarub stomachi. Et quandoque confert ut administrentur super stomachum eorum medicine facte ex medicis cordialibus boni odoris et ut vapor ex fumigiis factis ex ambra et fiat emplastrum iuuatiuum ipsorum ex emplastro facto ex aqua rosacea et aqua myrti et almesius et camfora et musco et croco et xiloaloes et gallia et rosis et fiat preparatio in calefaciendo corpora eorum si causa est frigus et in infrigidando ipsa si causa est calor. Et quandoque superuenit eis sincopis fiat ipsis illud quod diximus etiam in dispositione sincopis et spargantur super facies ipsorum aqua frigida et stringantur manus et pedes ipsorum et pungantur plante pedum eorum et extendantur capilli et nasi ipsorum. Et quandoque euadunt cibentur pane infuso in vino odorifero. Et si fuerit in stomacho eorum humor cholericus aut subtilis sumant in potu quantitatem .ii. coclearium de oxymelle cum aureo .i. de hiera aut minus si fuerit debilis. Et si fuerit frigiditas superflua sumant in potu tyriacam et sagapenum et diamarte et confectionem stomachicam et electuarium diaspermaton.

De fame sincopali. .C.xviii.

Est ut sint patientes famem non tollerantes sed ipsos qui famelici sunt quando tardantur eis cibus superuenit eis sincopis et casus virtutis et causa eius est caliditas fortis et debilitas in stomacho.

De cura. .C.xix.

Huius egritudinis prima cura est cura bolismi et ipse tertium maior per cautionis regiminis ipsius in doloribus stomachi et bolismo et ad summam cura ipsorum dimittitur ad curandum patientes ipsam in dispositione sincopis et est iam dictum in capitulo sincopis. Et ad curandum ipsos qui euadunt est ut cibentur pane infuso in vino et sirupo de fructibus: deinde cum alio regimine iam ante predicto in bolismo et eo quo curentur ante illud et est ut prohibeantur a somno plurimo et non tardentur eis cibus et ut cibentur frigida aqua et ut fiat illis ea quam dicitur in doloribus stomachi.

De siti. .C.xx.

Ultimitudo sitis et eius vehementia quandoque fit propter passiones. s. aut propter caliditatem complexionis eius et

ꝑpter corpus eius ⁊ qñqꝫ accidit illa caliditas in inflãmatiõne febrium ita vt quidã eoꝶ nõ cessent bibere ⁊ nõ faciantur donec moriãtur inde in ꝓximo. Et qñqꝫ accidit illa caliditas ꝓꝑ potũ vini fortis veteris valde plurimi aut cibus calidi valde acuti vel potentia sicut est assa ⁊ alia ⁊ similia. Et multotiẽs moritur hõ ex potu vini veteris i inflãmatus ⁊ cõturbatus ⁊ sitiens. Et qñqꝫ accidit illa caliditas ex potu aquarũ salsarũ ⁊ aquaꝶ aliaꝶ. Et aqua maris qñqꝫ efficit in siti additiões cui nõ succurrit ⁊ qñqꝫ fit ꝓꝑ medicinas ⁊ ꝓꝑ cibos sitim facientes q̃ faciunt sitim cũ ablutiõe aut cursu: ⁊ ablutiõe qdẽ sicut res salse quas natura abluere querit cũ lauande aut inciſione ⁊ cursu sicut viscosa q̃ nã querit subtiliare valde ita vt penetrent ⁊ non adhereant. ⁊ qñqꝫ faciunt sitim res grossa. ꝓpterea quia vertit ad eã caliditas. Et pisces qdẽꝫ salsi agregant hec oĩa aut ꝓꝑ siccitates stõi. Et qñqꝫ fit ꝓꝑ phlegma salsũ in ipso aut dulce aut cholerã amarã. Et qñqꝫ fit ꝓꝑ humiditates feruẽtes. Et qñqꝫ fit cũ cõitate mẽbrorũ aliorũ sicut fit in diabete ⁊ est de egritudinibus renũ ⁊ dicemus ipsũ in capitulo renũ. Et qñqꝫ fit sitis buũs capilli ꝓꝑ oppilatiões existẽtes inter stõm ⁊ epar ⁊ separant inter aquã ⁊ penetratiões ipsius ad corpus quare nõ sedat sitis q̃uis bibatur aqua plurima ⁊ hoc ẽ sicut illud qđ accidit i hydropisi ⁊ in colica. Et qñqꝫ fit ꝓꝑ cõitates epatis quãs febricitat aut apatur aut vehemẽs fit frigus eius quare nõ attrahit ⁊ ꝓ cõitatẽ pulmõis cũ calefit ⁊ cordis etiam quã calefit ⁊ intestini ieiuni etiã ⁊ meri ⁊ alcaiasim ⁊ q̃ sequuntur ipsum qñ exiccãtur in ipso humiditates ⁊ minuunt ⁊ qñqꝫ calefit vehemẽter ⁊ qñqꝫ ꝓꝑ egritudines cerebri ex febrem calida ⁊ mania ⁊ alcutrub. Et vehemẽtior quidẽ sitis est illa que facta ẽ cũ hoꝶ mẽbroꝶ ⁊ ꝓ cõitates illi que cõmouetur ab ore stõi deinde q̃ cõmouetur a meri postea q̃ cõmouetur a ꝓfundo stõi deinde que est cum cõitate pulmonis deinde q̃ ẽ cũ cõitate epatis deinde que est cũ cõitate intestini ieiuni. Et qñqꝫ fit cus cõitate corporis totius sicut in febrib⁹ ⁊ sitis etica ⁊ q̃ est in fine ethice ⁊ thisi ⁊ sicut accidit ꝓꝑ puncturã vipeꝶ sitim faciẽtium nã cũ ipse pungit nõ cessat punctus bibere ⁊ nõ satiatur donec moriatur ⁊ sic a potu vini quo mortui sunt vipe aut a cibo. Et si accidit post euacuationẽ cũ solutiõe ⁊ egestiõe sanguinolẽta superflua. Et bibẽti quidẽ medicinas solutiuã secundũ plurimũ accit qũ operatur medicina sitis eius defectus i plurib⁹ bonis signũ q̃ medicina adhuc est i operatione. Et qñqꝫ accidit vt tardetur ab hora sua aut anteceđat ⁊ sustinet ante operationes medicine. Uerũ eius antecessio fit aut ꝓꝑ caliditatẽ medicine aut ꝓꝑ caliditates stõi ⁊ eius siccitatẽ: ⁊ tardatur ꝓꝑ cõtrariũ illoꝶ: ⁊ ꝓpter illđ sitis in eo cuius stõus est calidus ⁊ siccus ⁊ bibit medicinã calidã non signũ q̃ medicina fecerit operationem suã iam deductã: ⁊ in eo qui est ei contrarius signũ q̃ ipsa efficit operationẽ suã iam deductã. Et ex eis q̃ cõmouent sitim sũt multitudo locutiõis ⁊ exercitij ⁊ laboris ⁊ somnus super cibos calidos: sed qñ non est sup cibos calidos tũc somnus sedat sitim. Et qñ aggregant in egritudinib⁹ acutis sitis vehemẽs ⁊ siccitas vehemẽs tũc illud est malum valde.

De signis. Ca. xxi.

Signa quidẽ facte ꝓꝑ cõplexiões sciunt ex eis q̃ dicta sunt in capitulis aggregatis sue sit cũ materia siue absqꝫ materia ⁊ sit materia amara aut salsa nitrosa aut dulcis aut impediens sua ebulitiõe. Et signum facte cũ oppilationis est qm̃ signũ ipsam qñqꝫ lenitas nãe. Et signum facte cũ diabetis est vt sit sitis vehemens quãꝫ nõ sedat potus aq̃ imo quãꝫ bibit aqua fit necessitas extractionis ipi⁹ cũ vrina ⁊ redit sitis qñ sit sitio ⁊ ꝓuocatio vrine sese cõitantes ⁊ equales. Signum vero facte ꝓꝑ cõitates facientes sitim ꝓdictas ẽ antecessio illaꝶ cõitatum ⁊ signũ est que fit cũ cõitate. Illa eqđẽ que fit cũ cõitate pulmonis ⁊ cordis sunt qđ sedat eã attractio aeris frigidi ⁊ cõsortiũ ei ⁊ somnus addit in ea ⁊ qñqꝫ [illegible] magis vltima in sedando ipsam [illegible] plurimũ: imo qñqꝫ forsitan [illegible] tates deinđ calefaciet eã quare addit sitis [illegible] sor sitis addit in siti quare nõ [illegible] batur in principio. Et illa que fit [illegible] parua debilis quare confert ei somnus ꝓpterea q̃ humectat ventrẽ ⁊ quies ⁊ dimissio locutionis ⁊ [illegible] lore tũc vigilie conferunt ei. Et facta cũ cõitate [illegible] significat cognitio dispositiõis [illegible] i cõplexione [illegible] sicca ⁊ aq̃a sunt calidã ⁊ nõ calidã. De cura. Ca. xxii.

Omnis cura sitis est ex eis q̃ cõplexionib⁹ [illegible] cõtrarijs. Et sitis pulmonis curat [illegible] cio. Et multotiens quidẽ curat [illegible] aquã frigidam sup linguã ⁊ ille qui tenet [illegible] tat loco aq̃ fabaꝶ ⁊ ciceris decoctum cũ oleo [illegible] aquã fabaꝶ ⁊ ciceris qm̃ ambo sunt facientia [illegible] euatus expectet sup siti quã acquirant [illegible] epus cõsortet eius digõ ⁊ nõ bibat [illegible] to neqꝫ aquã frigidam valde ⁊ modicum [illegible] debilitauit sitim: vomitus quandoqꝫ faciat [illegible] sirupus de pomis cum aqua rosarum. Et [illegible] lido [illegible] sicco addit aqua frigida sitim ⁊ [illegible] eo salsi humoris ⁊ aqua calida sedat [illegible] eius. Et qđ fit vehementer sitis ⁊ non [illegible] at cũ aq̃ parũ [illegible] vt perueniat aq̃ [illegible].

De cura percussionis obuiatiõis ⁊ calefactiõis. Ca. [illegible]

Exemplum afferẽs ad hoc [illegible] pomũ [illegible] cũ decoctiõe boni odoris [illegible] [illegible] deinde terant bene [illegible] quãtitas .5. ⁊ misceat cũ .x. laudani ⁊ [illegible] ⁊ aggregant oĩa cũ duob⁹ succis [illegible] [illegible] ⁊ misceat cũ eis oleũ de lilio ⁊ sit [illegible] super ventrem ⁊ vbi est stomacus [illegible].

Tractat⁹ .iij. de nocumento digestiõis. Ca. i.

Documenta digestionis sequunt̃ nocumẽta [illegible] stõi aut ꝓꝑ cãsã cibo aut ꝓꝑ [illegible] dispõe quãtis corporis ⁊ mor⁹ [illegible] [illegible] ẽ malitia cõplexionis calide aut frĩe ⁊ fortior [illegible] lior eaꝶ ẽ calida frigida n. vehementius nocet digestiõi. Uerũ sicca ⁊ hu. si puenerit ad hoc [illegible] solũ cũ cõitate aliaꝶ aliaꝶ [illegible] nocumẽti digestiõi iã fecerit eminẽs. Sicca qdẽ arefactiões ⁊ [illegible] [illegible]. Uerũ dispõ inter quietem ⁊ somnũ ⁊ [illegible] tur ea ẽ iudicijs cibi i hoc ẽ q̃ cib⁹ indiget quiete ⁊ somno vsqꝫ quo bẽa fiat digõ ⁊ qñ sit loco [illegible] ⁊ [illegible] nõ cõplet digõ. Et cib⁹ qdẽ [illegible] remanet [illegible] liter ⁊ digeritur aut remanet indigestus aut est [illegible] gestionis sed lenis cibus qñ nõ digerit [illegible] manẽte ei⁹ nõ digestus imo qñ nõ ẽ i stomaco [illegible] corrũpit velociter. Et cibus qdẽ aut [illegible] necessario facit digõẽꝫ integrã aut [illegible] necessariam facit conuersionem aliquaꝫ ⁊ digestionem aliqua non integra quare non [illegible] quantitate cibi quam possibile est ipsam sanare quãtitatem qua indiget ex cibo ⁊ fit ibi [illegible] digeritur omnino. Et illud est secundum duos modos nã i ipse tunc aut remanet eius dispositione [illegible] uertitur ad substantiam extraneam corruptam. [illegible] fit illud i ei digõe ⁊ vsqꝫ tertia ⁊ [illegible]

hydropisis ꝛ cancer ꝛ formica ꝛ herisipila ꝛ morphea ꝛ baras ꝛ scabies ꝛ illud ideo qm̄ sanguis non est digestus digestiōe conueniēti nature: q̄re mēbra nō attrahūt ip̄z ita vt ip̄o nutriant̄ ꝛ putrefit ꝛ fetet ꝛ nō fit nutrimentum ex eo ꝛ nō fit bona assimilatio ei⁹ cū eis ꝛ si fuerit illic vi olentia sec ꝛ caliditas denigrat̄ ꝛ q̄n̄q̄ fit nigredo ei⁹ similis pici ꝛ stōus etiā qm̄ nō digerit eis puenit res ad habitudinē intestinoꝝ aut ad hydropisim. Veruntn̄ nō conuenit nisi ad hydropisim tympanitē qm̄ stōus in ip̄a hꝫ impressionē tīte q̄ntitatis qua facit vaporationē cibi ꝛ nō qua digerat. Et scias ꝙ corruptio digōnis ꝛ debilitas eius ꝛ ad vltimū nocumētius ei⁹ qm̄ accidit ex qualibet mū est facilius ad curandum q̄z sit quum accidit pp debilitatē v̄tutis ꝛ maliciā cōplexionis confirmatā.

De corruptione digōnis. Ca. ij.

Cibus corrumpit̄ in stō ppter eās que sunt cōtrie causis rectificationis ei⁹ ꝛ ad sūmā eā in hoc aut est in cibo aut in receptore cibi aut in reb⁹ accidentib⁹ superuenientib⁹ eis. Et cib⁹ qdē corrumpit̄ in stō aut ppter q̄ntitatē suam aut pp q̄litatē suam: pp q̄ntitatē qdem qm̄ est plus q̄z oꝫ quare natū de digestione infra q̄z oꝫ aut est minus q̄z oportet ꝛ patit̄ de digōne supra q̄z oꝫ quare aduritur ꝛ in cinerē cōuertit̄. Et ex pte eius huic corrūpit̄ cibus subtilis in stomaco igneo calido: sed ppter qualitatē qm̄ est in seipso velociter suscipiēs corruptionē sicut lac recēter mulctū ꝛ melones ꝛ psica aut tarde recipiēs rectificationē sicut sunt tubera ꝛ carobabali aut ē superflue qualitatis ppter suam caliditatē sicut mel aut est ppter frigiditatē suā sicut cucurbita aut est prohibens appetitū cibi cum pprietate que est in ipso aut in comedente sicut ille cuius refugit natura a cibo aliquo q̄uis sit laudabilis aut sit apprehēsus ab aliquo: aut ppter horā sue receptionis ꝛ illud est qm̄ sumit̄ ꝛ i stomaco est repletio aut remanētia alteri⁹ aut simul ante exeuntiam cōsuetā post expulsionē cibi spm̄ ꝛ egressionem eius aut ppter errorem in ordine suo ita vt ordinet̄ qui est velocis digōnis supra illum q est tarde digōnis ꝛ remaneat natans supra ip̄m quare corrūpitur ꝛ corrumpit illū qui commiscet̄ ei. Et necessariū qdē est in ordine vt ponat̄ leuis supra grauē: ꝛ leuis supra stipticū nisi sit aliqd vocās egrū faciens necessariū vt ponat̄ stipticus ad retinendū nām aut ppter multitudinē spērū eius ꝛ miscean̄ alii cum aliis quare cōmiscet̄ ille q est velocis digestionis ꝛ ille q est tarde digōnis. Facta aūt causa receptoris aut est in substantia ei⁹ aut est cū alterius rebꝫ que circūdant ip̄m ꝛ accidit in ipso ꝛ illud qd est i substantia eius est sicut si sit in stō malitia cōplexionis cū materia aut sine materia ꝛ debilitet̄ in digerendo aut puertat digōnem sicut iam sciuisti in calido ꝛ frigido aut sit substantia eius spissa ꝛ sētbū ipsius subtile aut sit cōprehensio ipsius sup ip̄m non similis ꝛ nō bona aut sit bona. Vel grauitas ei⁹ sit impediens stōm quare ipse appetit deponere qd in ipso est q̄uis nō eructant ꝛ rugitus ꝛ inflatio ꝛ ista duo sunt ex causis debilitatis stomaci ꝛ destructionis eius: sed illa que est cū alterius est sicut si sit in stomaco ventositas separans inter ip̄m ꝛ inter comprehensionē vltimā super cibū. Et q̄n̄q̄ dicit̄ ꝙ multitudo eructationis est ex causis corruptiōis digōnis non est in q̄ntū est eructuatio sed in q̄ntū est ventositas q̄ remouet stōm ꝛ facit natare cibū. Non ergo fit bona comprehensio fundi stomaci super cibū. Et omne qdē faciens natare cibū est phibens digestionē. Et sic si ad stōm currat ex capite aut epate aut splene aut reliquo mēbris qd corrūpat cibū ppter suā coitatem ꝛ non possit stōs regere ipsū. Et multotiens qdem effundit̄ ad ip̄m post digōnem ꝛ multotiens effundit̄ ante ip̄am. Et ex illis est vt sit illud qd circūdat ip̄m ex epate ꝛ splene frigidū aut male complexionis. Facta aūt pp causas recenter superuenientes cibo ꝛ receptori est sicut quum deficit cibo illud quo indiget de somno digestionis aut quum inuenit motus super ip̄m quo non idiget ꝛ commouet ip̄m ꝛ corrumpit̄ aut qꝛ accidit potus super ip̄m plus q̄z sit necessariū aut minus aut accidit coitus sup eū aut multiplicant̄ cibaria super nām digestiuam aut balneū aut obuiat ꝛ aeris vehementis frigoris aut male substātie. Et ventositates recētes in ventre phibent digōnem ꝛ corrūpunt eā: qꝛ cōmouent cibos ꝛ mouent in eis. Et cibus qdem corrūpit̄ i stō aut qꝛ putrescit aut qꝛ aduritur aut qꝛ acessit aut qꝛ acquirit qualitatem nō pportionalē ad aliq̄z qualitatū cōsuetaꝝ. Et totū illud est aut qꝛ cibus cōuertit̄ ad illud aut qꝛ humor secūdū illā formam permiscet̄ cibo ꝛ corrūpit ip̄m. Et q̄n̄q̄ est ille humor natans ꝛ q̄n̄q̄ est pars residēs ad īferiora stōi q̄re non dilatat̄ neq̄ puenit ad os stōi. Et quotiēs addit̄ cibus accessit ꝛ ascendit ad os stōi ꝛ permiscet̄ cū toto cibo ꝛ q̄ndoq̄ ē huiusmodi humor penetrans i venis deinde euenit subito qū opponit̄ ei oppilatio subito i facie meatuū cū qb⁹ non preparat̄ penetratio. Et qūz stōus est calidus absq̄ mā aut cuꝫ materia cholerica effusa ex parte ad ipsum pp multitudinem generatiōis ei⁹ in ip̄o per viam fellis predictam corrumpunt̄ in ipso cibi leues ꝛ digerunt̄ fortes grossi sic caro vaccina. Et splen est causa corruptionis cibi. Et scias ꝙ corruptio digōnis q̄n̄ adducit̄ ad egritudines plurimas malignas sic epilepsiā ꝛ melancholiam ꝛ similia imo ē mat egritudinūꝫ ꝛ origo chronicaꝝ īfirmitatū. Et q̄n̄q̄ corrūpit̄ digestio cō uat. sentib⁹ ꝛ generat̄ acetositas ꝛ idicat recidiuationē pp illud qd timet̄ de putrefactiōe. Et multotiēs qdē facit accidere corruptio digestiōis pauciū.

De debilitate digestionis. Ca. iij.

Cause debilitatis digestiōis sunt oēs cause q̄s diximus in corruptione digestionis ꝛ sīz eaꝫ sūt illa sīt. Vel ꝛ effusio cholere ex illa sūma ñ debilitat digestionē sed q̄n̄q̄ corrūpit eā. Effusio aūt melē q̄n̄q̄ aggregat ambas res ꝛ sit etiā sicci ꝛ humidū ex hac sūma non puenit ambo sola ad hoc et destruūt nā humidū pducit ad hydropisim ꝛ siccitas pducit ad arefactionē. Et ex causis debilitatis digestionis est raritas mirach ꝛ paruitas carnis ei⁹. Et q̄n̄q̄ est eā i debilitate digestionis velocitas descensionis cibi aut ppter lubricitatē stomaci ex eis q̄ scis i caplo lubricitatis stomaci. Et non est illud ex causis corruptiōis digōis ꝛ nō ingredit̄ in eis imo īgredit̄ i causis debilitatis stōi. Et hic qui dē defectus ah bonū q̄n̄q̄ sit ex bonitate cōplexiōis stōi super cibū qm̄ festinat expulsiua motu suo ꝛ est fortis. Et q̄n̄q̄ sit pp debilitatē retētiue q̄re ñ retiet ꝛ nō cōphēdit sic oꝫ donec digerat̄ integre. Et q̄n̄q̄ ē pp apata casu aut publica aut medica ꝛ vlcera ꝛ silia q̄re ñ fit bona cōphēsio ꝛ q̄n̄ sīt bona cōphēsio eā cibi qū ē q̄uis aut mōdicatiuus cholericus aut est calidus aut stōus hꝫ cōplone calidam aut i potu sumit hīs ip̄m ꝛ cū ipso ē oplo calida hīs bonitatē digōnis aliqd calid pbibēs digōnē ꝛ simplr corrūpit ip̄am ꝛ nō phibet ip̄am nā. Et huiusmōi qdē hominē sicut scis q̄n̄q̄ sanat ꝛ sup erat digōnes eius potus aq̄ frēz sīr q̄n̄q̄ in stō sunt humores mali ꝛ propter mordicatiūi desligatiōes iter ip̄s ꝛ īter cibos q̄re nō fiūt bone cōphensiones ꝛ retētiōes ꝛ est desideriū expellendi vehemētius. Et illud qd est cū bonitate digōnis est ppter bonitatē cōphensionis cōphensio.n. stomaci super cibū qū est integra ꝛ est nō impediens digerit qd sibi ptinet. Et si est integra sed ē q̄uāmus ꝛ stōus retinet cibum retētiōe eius q hꝫ timorem propter quandā

grauedinē τ est appetitus vt separet ipm̄ est digestio sˀra illā τ nō sunt eructatio τ rugit⁹. Et si nō est ꝯphēsio est debilitas digōnis τ rugitus τ eructatio. Et qñqȝ pducunt debilitas digōnis τ ꝯuersio cibi ad pblā ad tremorem τ frigus extremitatū τ cōmotionē paroxismi febrˀ. Vel ꝑ pulsus non est pulsus fact⁹ in initio paroxismi febris. Et qñqȝ fit debilitas digōnis ppter nauseatiuā sacietatē τ repletionē ascendentē. Et i libro qdē mortis velocis dˀ q si sup oculos ei⁹ q hȝ nauseatiuā satietatē τ tarditatē digōnis bothor nigra apparet sīlis ciceri τ rubet post ei⁹ τ viridis fit paꝛs alia tūc ipse incipit cū diminutione sōnis τ morit in septima decima. Et ex causis corruptionis digōnis τ destructionis ei⁹ est tristitia sicut ex causis bonitatis digōnis est gaudiū.

De signis debilitatis digōnis. C .iiij.

L Illā qdē que leuis est significat grauitas τ extēsio τ remanentia cibi in stō lōgior ꝯsueta. Fortē aūt signū eructatio adducēs saporē cibi post .v. horas τ rugit⁹ τ nausea τ extēsio τ estuatio ardentiꝰ. sed vltimā signū q cibus nō alteraṫ alteratione de qua sit curādū penitus sicut si sit fluxus supflua valde τ cib⁹ q nō digerit nisi tarde descēdit tarde nisi sit ppter motum virtutis expulsiue ex mordicatōe aut q̄litate alia ꝯria aut q̄ntitate. τ sig̃ ei⁹ q sit ppter ꝯplectionē sunt ea q iam sciuisti τ q ē ꝯphensio tremula absqȝ forti appetitu descēsionis cibi τ ē desideriū eructuādi absqȝ eueniu rugit⁹ τ eructuatōis frequētis τ singultus τ inflatio petentes illud aut sicut si eueniat post. Et sig̃ ei⁹ in qua ē cū descēsus cibi ante horas sunt leuitas egōnis τ fetor ei⁹ τ paucitas mūdificatōis ꝯpatis τ corporis ab ea τ oīqȝ accidunt cū ea mordicatio τ inflatio. Et signiōes qdē ei⁹ que ē ab humorib⁹ calidis sunt sitis τ prauitas appetit⁹ τ eructuatio fetida fumosa. Et illā que fit ex humorib⁹ frīis signt illō qō egredit ex eis cū vomitu τ acetositas τ casus appetit⁹ cū signīs frigoꝛ τ materiei pdictoꝛ i tractatu pmo. Et illā q̄ ē ab ꝯpatib⁹ τ sīlib⁹ signt sig̃ coꝛ.

De cura. C .v.

Q Uum fuerit debilitas digōnis accēs a cā leui aut repletiōe ascedēte nō plurima tūc sufficit in ea longitudo sōni τ dimissio exercitii τ vociferatōnis τ balnei τ administratio vomit⁹ cū aq̄ tepida: τ subtiliatio regiminis. Et qñqȝ est plus illa τ maior τ sunt post acceptionē cibi mordicatio τ nausea τ eructuatio pueniens ad saporē cibi oȝ vt sumat in potu aq̄ tepida multotiens τ non cesset iterare donec euomat totū illud qō corruptū est. deinde effundat sup caput ei⁹ oleū aliqd τ vaporet venter ei⁹ τ viscera cū pāno calefacto τ fricentur extremitates ei⁹ cū oleo de oliuis τ oleo ros τ effundatur sup ipsam aqua tepida τ describat ei plixitas sōni τ phibeat ei cib⁹ in die illa sꝫ si in mane surrexerit leuiter τ fortis egrediat balneū τ sinō redeat ad sōnū τ regimē subtiliatiuū τ dormitationē paucā τ leuē trib⁹ dieb⁹ cōtinua vsqȝ cōuertat stōus ei⁹ ad dispōnē suā τ qñqȝ indiget solutiōe vētris. Et pis qdem est ex medicinis magis iuuatiuis ad digōnē τ sōnus eis iuuat digōnē. Verū sōnus sup sinistrū est plurimi iuuamēti in hoc ppter ꝯpssionē epatis sup stōm. sed sōnus super dextrū ē causa velocitatis descensionis cibi. qñ sepatio stōi facit illud necessariū. Et scias q amplexari infantē ꝓpinquam ad hoc vt ponat secūm longitudinē noctis est ex reb⁹ magis iuuatiuis ad digōnes τ oȝ ne suffocat cū sudor. Sudor. n. infrat τ phibet iuuamētū calefactionis cū caliditate sua innata. τ oȝ vt nō sit cum eo de āhelitu estuatio. Estuatio. n. τ mor⁹ appetitus variāt motus virtutū nutritiuaꝝ. Et sunt qdam hoīes q amplexant catulū canis aut cattū masculū nigrū. In debilitate aūt digōnis sa

cta ppter caliditatē cū mā ex eis q ꝯferūt sunt oxyporum diacydonium τ cibi acetosi sūptioni aliquis sublagati τ q sunt sīles illis ex sīlia. Et ꝯfert ei pōdus aq̄ ... sus facti ex ... decē ros ... cū ... ei potu cū aq̄ ... aut oxyporio diacydonii.

De signis corruptionis digōnis. C .vi.

S Ignificationes qdē ei⁹ τ ... corruptio digōnis manifeste sunt. Vel signiōes qñqȝ associant τ qñqȝ nō associant sunt ... eructuatio τ mordicatio. Et signiones ei⁹ ... dispōnes ciboꝛ pdictas sit cognitio dispōnum τ nature coꝛ an sint multi aut suscepibiles putrefactionis ... fit errati in ordie coꝛ aut hora ipoꝛ. Et motus ... sup ipsos est genus erroris ppter illud cu⁹ ... tio pcessit τ vt quotiens fecerit illud accidat corruptio digōnis τ quociēs cauet τ abstinet reuocat dig ... nisi acetosia ppter ꝯplonē stōi τ egritudines eius ... sciunt ex signis pdictis in capitulo aggregate ... corrupta est in stō in ipso fiunt nausea τ accidentia ... sī cū corruptione digōnis frequētia nō habetur ... radines τ si familiaris ... veniētes effusiōis facta aūt ppter ... rnationē dextere villoꝛ eius τ accidentia dolorosa ad ipm sicut vetustatis sig̃ sunt. plongatio doloris ... egritudinum eius τ debilitas digōnis cū debilitate ... petitus τ attenuatio corporis. Et ex istis qñqȝ ... dunt debilitas digōnis τ destructio eius sine corruptione ipsius. Facta aūt ppter ventositates signt ... ventositatis pdicte sed signiones effusionis ... corpus sunt ex eis q dixim⁹ i locis suis ... positionem illius mēbri in seipso τ cognoscens ... nplicent in ipso effusiones ad mēbra ... cunt vt cognoscas an ille cuius stomacus est ... a catarris habeat catarrū descendentem ad ... pulmonem τ aliaꝝ signū casus corruptionis digōnis ppter effusionem cholere est vt sit complexio ... illa cholerica deinde inueniat in stōco nausea ... natatio cibi.

De cura eius. C .vii.

P Rincipiū illius est vt egrediat qō est corrupt ... in stomaco ex cibo vtqȝ ad finē aut ... aut solutione vētris τ vt reuertat regimē ... comedit τ bibitur τ reducat in omnibus dispōnibus ad illud qō necessarium est vt expellat ... donec verificetur eius bonitas quare ... tio cū potu aque ros. Si aūt fuerit corruptio digōnis pter calitatem stōi aūt ppter cholerā ... grossa cibos coꝛ τ declina cū eis ad frigus ... sunt sicut caro vaccina cū aceto ꝯdita τ ... da subtilia qñ subtilia corrumpūtur ... citer. Et oȝ vt ille q ex eis cholericus ē euomat ... Et si fuerit illud ppter frigus curā illud frigus ... dixim⁹ in caplo suo. Et si fuerit cā caritatis stōi ... cū medicinis odoriferis stipticis pdictis τ ... ti cōmi velocis digōnis q sint facti reducere ad ... tionē τ stipticitatē arte τ cū scibus τ reliq̄ ... capitulo aggregante. Et ille in corruptione digōnis ei⁹ cā est effusio cholere ex cursu pdicto ... ꝯsuescat vomere ante cibum multotiens ... post illud τ sumat cibum abscondat ... non vt non debilitetur stomacus ipsius ... vt post vomitum sumat robur confortantis ... pellentes quod effundit ad ipm τ ... stomaco ipsius cū eis que confortāt ipsum ad ... dum qō ad ipm effundit: deinde ponitur ... cibo euomat aū cibū scȝ rōcinatione ...

vero quo stomachi cibum acescere faciunt si fuerit acetositas que accidentalis fit iuuamentum cum factione pomorum dulcium et iuuant coriandro quum bibunt ipsum aqua cibum cum aqua et similiter mastix qui in potu sumitur ex eo. Si autem fuerit fortis inter eis que conferunt ad hoc fortiter magnifice valde sunt seminitates squeniam cum carui et similiter omnia electuaria calida et electuarium alchabiti. Et quoque iuuant cum gelenia bi infuso in aqua calida. Et ex illis que ipsis conferunt est ut sumat ad mansionem hoc medicamen. R. cymini seis aneti ambo rum an. pre. i. ros. ru. ablatio capitibus ptos. ij. cribe lenter post contritionem cum orali eius dos sit medietas. ʒ. i. cum vino commisto. Si vero indigeret eis que sunt fortiora hoc oportet ut vtatur vomitu post commixtionem salsi et acetosi et acuitis fortes expectent itaque postea vna hora deinde euomant cum simpo acetoso mellino calefacto et succo rhaphani et cum eis que cursu corporum incedunt et ex aqua mellis et similibus deinde medicentur cum mo. ro. maioribus et cum trifera. Et multotiens quidem non est necessarius in ea vomitus quando est eis in ipsa fricas sine materia propter quam acessit cibus et quando cibus acessit pustule est maior corruptio, et oportet ut hiis eam dimittat ciba nacum micis et uua et cibet cucurbitis et fricris et eis que ipa tellio coquitur et carne rubea. Et oportet ut corporum corum complexio prouideatur. Et ex eis que verificant omnem cibum corruptum in stomacho est vt expellatur. quod si natura sufficiens fuerit facere illud tunc sufficiat ipsa et si natura non est sufficiens ad illud sumat diacyminum secundum quantitatem necessitatis si autem non sufficit ad iuuet cum reliquis electuariis solutiuis de quibus iam ei quantitas pauca secundum mensuram que educatur fex et diacydonite est ex finis eorum que eliguntur ex eis. Et significat quidem bonitatem prohibitionis stomachi super cibum et bonitas digestionis que est in vitino et contraria eorum sunt ea que diximus in capitulo signorum. Quod si res ille predicte non fuerint sed sentiunt conturbatio et quietas et desiderium minuendi quantitatem cum constrictione accidentis scias quod stomachus est vehementis compressionis sed est abhorrens summam cibi in quantitate sua et scias quod digestio est fundi stomachi et appetitus oris stomachi.

De tarditate descensus cibi ex stomacho et velocitate descensionis eius. C. viii.

Quandoque remanet in stomacho aliquid de cibo vsque circiter. xv. horas in dispositione sanitatis, et. xii. horas et illud est secundum cibum in lenitate sua et sigt illud in tertio saporis eius in ore et in eructuationibus et tertio naque ei in stomacho non est nisi propter tarditatem digestionis vsque quo digeratur expulsio eius est propter expulsionem expulsiue qui confert digestionem aut propter motionem mouentem expulsiuam sicut mordicatio cholere aut melie acetose aut album cororum que dicimus. Et non est sicut existimauerunt quidam quod omnis causa in retentione eius est strictura meatus inferioris. Nam si esset illud non esset potio extinuo denarij et auri deglutitorum et vini et lac non remanerent in stomacho et ambo non natarent in stomacho debili et facerent nauseam et inflationem immo cum in descensione cibi nihilis est digestio et virtus stomachi ad expellendum cui non est conuenientia magis aliquo in dispositione cibi quando non accidit stomacho nocumentum donec digeratur cibus. Stomachus autem sanus comprehendit ipsum et constringit super ipsum meatus suus inferior vehementer quousque adest hora expellendi dilatatur et expellit stomachus quod in ipso est cum pollio suis lannindialabus et quoniam festinat digestio festinat descensus et si tardat tardat nisi accidat aliquid causarum facientium descendere cibum a stomacho quando nondum sit digestus ex eis quae iam scimus. Et quantitas quidem eius remanentis cibi in stomacho et egressionis eius est illud quod est inter. vij. horas vsque ad. xiij. horas. Et cibus quidem plurimus quando non digeritur propter suam multitudinem et ille cuius qualitas est mala etiam nunc nullus corum remanet in stomacho sano fortis expulsionis immo expellitur ad inferiora velociter. Et quibus succedit ei fluxus ventris et colica passio et quando fuerit stomachus debilis quem cibus grauat aut

vlcerosus habens bothor aut fuerit in eo humor viscosus lubricus non morabitur in ipso cibus nisi parum et sic hoc siue sit debilis retentiua siue digestiua. Et vbi quidem possibile est vt cognoscas signa que oportet te cognoscere ex causis horum ex eis que tibi precierunt in capitulis predictis.

De cura eius a cuius stomacho tardatur descensus cibi aut in cuius stomacho natat cibus. C. ix.

Et cura illius est somnus super dextrum. Adiuuat autem ad hoc vt velociter descendat cibus a stomacho quando fit debilis adiutorij ad digerendum et adiuuant ad hoc deambulatio subtilis et fricatio pedum et attractio ventositatis cum eo quod sequitur in capitulo eius.

De cura eius a cuius stomacho festinat descensus cibi. C. x.

Uidi antiquorum fuerunt qui nominauerunt istos stomaticos sed postremo cecidit nomen stomachi super aliud Et ex eis que experta sunt illis est vt administretur eis emplastrum ex farina fenugreci et seis lini et melle et in potu sumatur et eo etiam et ex eis est vt sumant vitelli oui assati et coclearum mellis et duo denarii masticis contriti coniungantur omnia in cortice oui et assentur super cinerem calidum et sine intermissione moueantur donec preparata sint et comedantur et administretur hoc tribus diebus et oportet vt administretur aliquid ex stipticis stomachi si fuerit illic complexio calida aut primo cum calidis si fuerit complexio declinis ad frigiditatem et tu iam scisti omnes has medicinas. Et oportet vt dormiant super cibum et non moueantur neque extendant ossa et vt stringantur extremitates superiores.

De eructuatione stomachi et duritie eius. C. xi.

Quandoque aduenit durities in stomacho solo apparente et non est apparens et est causa eius frigus ipsum et inflatio aut melia ingrossans intrans sine apparatione.

De signo. C. xii.

Oportet vt cognoscatur cum eius et non eueniat signum apostematis.

De cura. C. xiii.

Iam emplastrum ei cum melliloto et croco et mastice et balsamo et thure et bdellio et spica et condummi et mugabe et cera et oleo rosarum. Et similiter omnes curationes dicte ad apostemata dura et pote ea que dicta sunt in capitulo de debilitate stomachi propter duritiem. Descriptio alia bona ad hanc intentionem. R. cere. ʒ. viij. glutinis alibath. ʒ. iiij. zinziberis oppoponaci amborum an. ʒ. ij. aloes et galbani an. amborum ʒ. aq. olei de lilio eminam i. fiat ex eis emplastrum.

De eis que commouent eructuationem. C. xiiij.

Quoniam in stomacho accidit ventositas et non remouetur et est retenta in ore stomachi et impedit oportet vt euacuetur cum eructuatione sicut euacuantur superfluitates natantes cum vomitu et si non erumpit digestionem et natat eius cibo nisi accidat multitudo humiditatum et phlegmatum preparatorum ad hoc vt conuertantur in ventositatem necessarium est vt sit superfluitas in commotione eructuationis ex eis que mouent eam prauas. Et ex eis quidem que mouent eructuationem sunt origanum et folia rute et anisum et carui et calamentum et menta et anetos et gario fili et mastix et thus masticatum et haustum.

De cura eructuationis superflue. C. xv.

Causas quidem eructuationis et significationes eius et dispositionem iam diximus in capitulo significationum. In acetosa quidem confert patienti cum potatur diapiperon citrino et quandoque iuuatur si in potu sumant aqua predictum sub et cum sua coriandri sicut pectus aut. oportet de bibat plus ipsum vinum parum. Et ex eis que sedat eam sine quod dixerit quidam est vt liniatur stomachus cum stercore galli et calce. In fumosa vero sic est ad confert absinthium et biera. Si vero est sine materia ea que infrant et extigunt et forte faciunt sicut sunt rob fructuum frorum et cibi frigidi.

Tractatus. iiij. de egritudinibus stomachi et communibus accidentibus stomachi.

De apostematibus calidis stomachi. C. i.

S

Tomacho accidunt

apata calida ppter cas cognitas q faciut accidere apata calida. Et ex il lis cas sunt dolores plogati. Et qda qs sunt apata ei calida sanguica et quedam sunt cholerica

De signis. C.ii.

Q Uando plogat in sto dolor q no remouet qua uis regime bona fiat tuc certu q illic e apa. Il lud aut apa qd e calidu signat cu hoc inflatio ve hemes et adustio fortis et sitis et fe. iseparabilis et dolor pu gitiuus et augmetu qd quoqz sentit et quoqz pducit ad priua tione sensus et ad sincop et ad morias. Quoqz extenuat co pus et pfundant oculi et resoluit na et multiplicat flux ventris et vomit et separat febris et minorat vrina et stomo coprimit sub digitis vbi ppter durtie non coprimebat sub digitis tuc ia fit extuta et qn accit cu dolor in sto si gno extremitatu tuc illud e signu malum.

De cura. C.iii.

Q Uado autem nat q apa calidu appet aut appa rebit pp vehemetia adustiois et iflamatiois tuc meli e in pricipio ut icipiat a repcussiuis et irri gat stomus cu eis q sunt sicut oleu de cydonijs et fiat ei em plastru cu cydonijs et corticib cucurbite et portulaca et farina ordei et q currat hac via quo abstinetia et sub tiliatio cibi et regimis mag iuuatiua sunt eis. Quoqz me dicatio apata stoi calida tuc caue ne i potu mittas solu tiuu forte aut qd vomere faciat na admistratio vomit error est. Phlebotomia aut necessaria e in plurib bo ris et alicu solutione laboriosas et vomitu et sic cotra cibis lenitiuis et medicis sic aq ordei et alimes et ampli cibus et cucurbita. Et multiplicare medici lenificati uis sicut cassia fi. no est malu et vt cu aio fiat cu cassia fi. q na offert apati et exiccat ma. Et quoqz admiscet ei et hie ra et aloes podus duoz danich vsqz ad. 3. ii. et meli hoc est ut i potu tribuat cassie fi. cu aq endiuie et quoqz ponit i ipa apsinthij parz qm e iuuatiuu cuz sua stipticitate. Et quoqz vtitur in ea qda myrobalanis ego vero no decli no ad eos nisi sint apata i via dubitatois et ego abhor reo hoc. Et qn apparet no oz ut administrent. Et quado dat eis i potu scamonea cu sirupo acetoso et ego abhor reo ea. Et qn apparet et no e ex huiusmoi excusatio tuc det aloes aur. 1. cu sirupo acetoso quo dimittere ipsum sit meli. Et ex solutiuis iuuatiuis i pricipio est vt suma tur aq solatri et aq endiuie. 3. ij. et medulle cassie fi. 3. iij. et olei de cucurbita et olei amigdalini amboz an. 3. ii. et de tur in potu et sine cessatioe lenificet natura cu hoc si fue rit siccitas vsqz ad die. vij. Et oz ne sint assi potat aqua friam plurima neqz calida imo frangat eis cu siruch aut robub fructuu. Et abstinetia qde a cibo e ex illis q cos valde iuuat et si dolor vehemens valde fiat dabis ei i po tu podus. 3. iij. de semie cucumeris cu aq fria aut aq albe la et sumat in potu aqua tabarzet etia qm e iuuatiua val de et aqua ataraxaco etia. Et empla facta ex bdella et cap parib et balaustijs et alenisstidos sut iuuatiua valde et apsinthiu qui ex eo fit emplm offert apati phibes ne ibi bat i olb pub stoi. Et qndiu calitas pmanet e si sit p vii. no abscidas aqua endiuie et aqs solatri et aqua kakē gi et aqua a ataraxaco et pmisce cu illis qu transiert septi ma tro. de rosa. 3. 3. et aliqd d succo apsinthij et d mastice et pmisce cu eis etia aqua feniculi et aqua apij. Et sit cib vsqz ad. vii. exmeo excoriatio cu atriplicib et blito et cucurbita cu oleo amigdalino aut oleo ophacino. Et sint illa q i potu sumit siruch et aq pomoz et succus endi uie et ataraxaco et in fine ei pmisceant cu mastice et suc co apsinthij post. vii. aut e miscentur cum eis que iste gunt et maturat parump sicut lola et aliqda vesti tu eis tuc sirupus acetosus et quoqz sumat ei in potu te illud aliquot dieb. Et quoqz sumat ipm i potu cu il lis nutritiuis si no fuerit nausea vehemens ipsis et illud qde vsqz ad. xiiii. Quoqz sedat illatio et lenificat apa re est hora resolutiois qui ergo declinat parump lenifica tur in emplis ea q sunt sicut mastix et apsinthiu et cum potus ex sirupo acetoso absqz timore. Et quoqz sufficit miscere i potu cassia fi. i aq feniculi et apij et oleu amigda lini dulce vsqz ad fine ei. Et tertius libri eius qui est pueniat cura hora mollificatois et resolutio et fo dicas super vtrasqz audatia nuda cuilibet modo mo pmisce medicinas mollificatiuas ...

hoc et sic coiuctio mollificatiuis est error magnus ... doqz pducit patiete ad morte sue somnolentie ... tur aut ponite sup ipm extrisecus et ... hoc qz opar. Et stiptica coueniutia ad hoc ... qb e aromaticitas sicut mastix et ros. et galle ... balaustie et extremitates arboz. Et ex oleis ... donis et oleu de mastice et oleu de malis et oleu ... den et oleu omphacinu imo oz in estate et in pricipio administres in emplis ex hoz oleu ros. et oleu omphaci num et oleu de cydonijs et oleu de malis. Et in ... horis resolutiois oleu de nerdē et oleu ... camomellinu et oleu de lilio et oleu de ...

Colectio empli boni in pricipio et augmeto ... farina ordei et fanfel et ... olum an. 3. ... 3. croci. 3. 3. viol. ... de ... an. x. sandali. xv. masticis ... an. ... ex. cere et olei ros. cu qb ... boni i pricipio ... ra et oleu violaceu. Et no oz vt eplastri ... te vehemeti ventris imo tepere ... eplastra. Et ex eplastris bonis i hora ... ad declinatione est illud qd. R. cyperus ... et meliloti et apsinthij romanu et spica ... sandali et fanfel et croci et ligna ... Addat i stipticis i pricipio et in resolutiuis i ...

Et ex medicis bonis i maturado apa calidu ... tur maturatio et alimetel est ut sumantur extremitates et extremitatu apsinthij et extremitatu ... ca cypri exteriorz et masticis et thuris olum ... et cydonioz et ... maturoz et croci et aloes ... rbe olum an. ptē. 1. et cere et olei camomellini et ... de olum an. pars. x. M. Si ei in ... nis de ... est vt curet cu ... nit ad apa tuc oz vt abscidas ... tertius sedatiuis doloz sicut est adeps ... galli.

Et qn ... apa tunc da i potu tro. de ... eplastru ex emplastro de bdellio ... antidotario. Et ex eis q oferut ad hoc e ... de balsamo et aloe et cera alba. Et oz vt ... tu. S pdicu i capitulo debilitatis stoi et eplastru ... liloto e ad hoc iuuatiuu valde. Et ex illis sunt ... la et balaustie et seme lini et meliloti et ... eplastru et fiat ex eis vaporatio ... ipoz. Et ex eis q sanat ... illd qd. R. ros. 3. ... eo. 3. ii. masticis ... cassie ... an. 3. ii. ... apate iflamatio cu ... i potu ... cassie fi. q decoquat i lib. i. aq donec remaneat ... deide colet et pciat sup ipas de aq solatri ... craia et bulliat et pciat sup ipaz. 3. c. hierapic ... tu ex ea sic q fortis e ... et bdellio ... et si idiget fortiori hoc addant ex sic apat ... amoniacu et medulla cerui et adeps gallie et quoqz ...

emplastro bolismi & emplastro cytrino. Et in hac hora quãq; necessariũ est vt in potu detur eis de bdellio. Et ex emplastris iuuantib' in hoc ca. ẽ eplastrũ huiusmõi. R. cere & olei de neridẽ ambox añ. ʒ.i. masticis & ciperi & spicenardi & aloes oĩum añ. aur. i. & bdellij ʒ.iij. soluat in vino & aggregẽt iter has medicinas scdm acceptiones emplastri. Qd si fuerit illic solutio ventris quãq; erit necessarium vt ponas cũ istis succũ acresti aut succum apsinthij aut aggreges iter vtrũq;. ¶ Et de errore maxio ẽ vt plõget tepus tollerantie apatis & icessant fiat curatio cũ infrantib' & sit apa in via vt fiat exitura & phibeat a maturatõ necesse ergo vt cõsideres hoc. Et iam dictũ ẽ q suspensorium factũ ex lapide besdis qũ suspẽdit ita vt tãgat stomachum iuuamentũ ei' magnũ in dolorib' ei' & apatib' eius. Qñ aũt apa sit dubellati & exitura nos iã singulaf capitulũ scdm' eius. Qñ vero apa ẽ cholericũ oz i pncipio vt iuuetur valde cũ emplastris infrãtiuis motiis pmistis cũ sandalis & cãfora & rosis & similib' & det i potu aq̃ ordei cũ aq̃ granati musi & decocti cũ cãforis. deinde post illud p aliquot dies admistra aquã solatri & aq̃ endiuie. & post illud qñ appropinquat status misceat cũ aqua solatri & aqua endiuie parũper aque feniculi.

De apatibus stõi phlegmaticis. C. iiij.

i Sta apata generãt ex hũiditate & malitia digestionis & puitate exercitij & ex reliqs causis generãtibus mãs cronicas coarctatãs eas in vasis & i viscerib' quarũ cognitio pteriit.

De signis. C. v.

q Uando inueneris signũ apatis cũ dolore ingeto in oĩ dispõne & augmẽto & nõ est febris neq; iflãmatio neq; ingenudo sed ẽ humiditas labiorũ & claritas coloris & paucitas sitis & malitia digõnis & puitas appetit' tũc illud est apa phlegmaticũ & tu significabis eum reliqs significatõibus predictis d' humiditate complexiõis stõi.

De cura. C. vi.

d E canone in hoc ca. ẽ vt nõ euacues resolutiua a supticis. Resolutiua.n. qb' indigemus i hoc sunt fortis resolutiõis. Incipe ergo in cura istox ita vt des eis in potu aq̃ apij & aq̃ feniculi ambox añ. ʒ.ij. butiri. ʒ.iij. de oleo amigdalino dulci q̃ntũ sufficit deĩn & post illud sumat i potu. ʒ.ij. olei de keruã cũ trib'. ʒ. olei amigdalini dulcis & decoctiõe melliloti. Et ei' cõfectio est hec. R. melliloti. x. radicis feniculi. x. aq̃ lb. iiij. decoquant donec remaneat lb. i. & da i potu ex ea. ʒ. iij. & cõterãtur istis decoctio ysopi i q̃ decoqtur melliloti & ponatur sup potionẽ ei'. ʒ.iij. olei de keruã. ʒ.ij. olei amigdalini dulcis. Ex vnguẽtis aũt & eplastris ẽ medicamen expertũ qd. R. polij melliloti & amomi & camomille & anetti oĩum añ. x. & apsinthij & spice ãbox añ. ʒ. vij. aloes. ʒ. viij. masticis. ʒ. x. turis. ʒ. vi. radicũ altee. ʒ. xv. ammoniaci & oppopõaci storacis oĩum añ. ʒ. x. adipis anseris & adipis gallie oĩum añ. ʒ.ij. cere rubee. & lb. Et qd ex vnguẽtis est meli' est oleũ de neridẽ & oleũ de spica in q̃ iã posita fuerit myrrha & cordamomũ. Et cõferũt etiã alspagi & alubleb cũ oleo amigdalino dulci & sicla & caulis cũ oleo oliue & ea q̃ sicãt sanguinẽ ex cibis quox digõ est facilis & oz vt abstineat vomitũ oĩno nam ipse in huiusmodi est malus.

De apatibus duris & grossis. C. vij.

q Uãdoq; sũt icipiẽdo & qñq; sũt a pmutatione ex apatib' calis sm q iã scivisti i pncipio & qñq; sũt sed raro ab apate phlegmatico cui accidit vt induret & signũ ipm cũ signis' apatũ duritiea tact' & malũdo varietatis & extenuatio corporis.

De cura. C. viij.

c Uratio in his ẽ ẽ vt nõ cũcõs medicinas resolutiuas a supticis & oẽs medicie q̃ sũt vehementis resolutionis i fine apatũ calox sũt iuuatiue his & oz vt i potu sumãt lac camellax fetax assidue. Et ex illis q̃ eis ofert ẽ vt sumãt tres aureos ex oleo de keruã cũ decoctiõe casie fi. q̃ sit submersa i aq̃ radicũ. Et si indiget eis q̃ sit fortiora ponat in aq̃ radicũ sumitatũ ignũ & masticis & capilli veneris cũ reliqs medicis oĩus añ. pt'. i. & qñ ponit cũ oleo de keruã olei de spica q̃ntitaf. ʒ.i. & olei amigdali dulcis q̃ntitas. ʒ.ij. ẽ iuuatiuũ & silr q̃ñ i potu sumũt olea ista cũ aq̃ mellis. Et oz vt admisceat i emplis eorũ medulla ossiũ cerui & medulla cruris vaccini & pinguedo gibbi camelli. Et ex medicis oferentib' ad hoc & i dubellati ẽ illud qd. R. meliloti & fenugre. & camomille & baccax lauri & altee & apsinthij oĩum añ. pt'. i. amoniaci turis ãbox añ. ij. tertias ptes resoluãt gũme iste in decoctiõe ficuũ. xij. cũ vino cũ melle deide oiũge cũ eis has medicinas & fac ex eis eplm ẽ.n. mirabile. Emplm aliud. R. sordiũ croci p. vij. storacis p. ij. masticis p. i. glutis albotib ptẽ. s. fecis olei d' neridẽ q̃ntitatẽ q̃ oficiant medicie. Empl alud. R. amoniaci. viij. melliloti. xij. cere. viij. croci myrrhe bdellij indiaci oĩum añ. viij. olei d' balsamo lb. i. Et ex eis q̃ valde iuuatiua sũt eis ẽ oleũ de fecco vino & ex eis q̃ ofert eis valde sũt decoctio ireos cũ casia fi. Et emplm qd diximus i cap. debilitatis stõi cũ duritie. Descriptio empli boni. R. masticis turis apsinthij oĩus añ. ptẽ. i. amoiaci croci ãbox añ. ptes ij. cipi iij. fac ceratũ cũ oleo de neridẽ siue q̃ntitatis q̃ leniat fiat. Et qñ accit illud qd raro oueit. s. ex pmutatiõe apatis phlegmatici ad apa dux tũc oueniẽtior cura est ei epls huiusmõi descriptiõis. R. amoniaci bdellij semẽ caulis amigdalas amaras storacẽ liqdã masticẽ spicã squinanti ciperi gũme dissoluant & alia terant & fac ex eis epls. Sintq; cibi eox sicut alspagi & alubleb & oleũ amigdalinũ dulce & pcipue ei' qd pmutatũ ẽ ab apate calido.

De dubellati in stõ. C. ix.

m Ultotiẽs errãt medici i regimie apatis i stõ & pmutãdo sit exitura & multotiẽs icipiẽdo sit.

De signis. C. x.

i Am diximus signa initij eius in capitulo apatũ calidox stomachi.

De cura. C. xi.

o Portet vt icipiat a phlebotomia & a regimie stõi apati apate calo extrinseco cũ q̃ sit pole vt phibeat fieri dubellati nã si sit dubellati & icipit eẽ in via maturatõis oz tũc vt sit res lenis. Et si aũt iam maturatõnẽ ppinq̃s oz vt i potu tribuas lac recenẽ multis vicebus p' aliã cũ aq̃ cala & tãgas duritiẽ & cõsideres an pmat & attẽdas cõmotionẽ & tremorẽ & opẽssionẽ apatis nã si nõ opmit illos oz vt i potu sumas his ipm taraxaconẽ siccã cũ aq̃ fenugre. & tribulox & oleo amigdalino amaro. Qd si idiget fortiori hoc & ẽ icepris i via maturatõis iã addes sũt forma pões i eis oleũ d' keruã. Et ex eis q̃ experta sũt i hoc ẽ vt sumat i potu hũl cũ taraxacõis sicce q̃ntitatẽ ʒ.i. & ʒ. seminis almarũ & fenug. ʒ. i. terat illos & bibat cũ qbusdã lactib' recẽt mixtis calis sicut ẽ lac asine & caprũ & q̃ntitas lact sit triũ. ʒ. & misceat cũ eo ex galia pondus. ʒ.iij. ei'. Et ex eis q̃ expta sũt ẽ ẽ vt sumat taraxacõis sicce ʒ.i. & feniculi. ʒ.ij. & salis mauri. ʒ.iiij. terãt & cribelent & oficiãt cũ lacte caprino & oleo sisamio & fiat ex eis epls sr dubellati. Et oz vt fiat balneũ cũ aq̃ tepida & vt ponat epls aliqd sr dubellati forti ex ficub' & camomilla & fenugreco decoct & sit i eo apsinthiũ vt oforet & qd q̃rit ex eis sic ẽ maturatõ apat & eruptõ. Qñq; extimanet maturationẽ postq̃ iã admistraueri balneationẽ pdictã & epla pdcã & successeris cũ emplo sicuũ pdicto subsistente cistrasiua

duplicia vt in calefactis et in calefacientib⁹ et precipe ei vt iaceat sup ea verso ventre inferi⁹ donec rumpatur sub compressione ipa ei⁹. Et tu qdem cognosces q̄ iā ruptus est p detumiscētiā et attenuationē et p illud qd̄ expuit aut cū solutione ventris egreditur ex sanie aut ex sanguine et oꝫ vt i potu tribuatur ei aloes cū aqua endiuie. Quādoqꝫ erumpitur du in potu sumit aqua ꝗ́ illo ille q euomit saniē ex stō suo sit ad desperationē ppinquor q̄ ad spē. Quādoqꝫ etiā si manserit in stō saniē extrahe ipam cū solutiōe ventri et nō moueas ipam ad vomitū. Quādoqꝫ nō valet huiusmodi res administra medicinas predictas in capitulo apostematū durorū. Cibi aūt cōuenientes ei i principio rei sunt sorbitiōes facte ex amilo et ordeo excorticato et vitello oui. Et in fine ei⁹ illi in quib⁹ ponuntur anetū et se nugrecū secundū mensuram.

De vulneribus in stomacho. C. xij.

Stomacho quoqꝫ accidunt vlcera et bothor ppter acuitatē humorū q imbibūt corp⁹ ipsius et qui obuiant ei ex ipsis. Et multotiens fiūt ppter illud qd̄ puenit ad ipm ex aliis. Multotiens .n. vlceratur stōus ex cataro descendēte ad illū ex capite calido mordicatiuo aut corrosiuo ppter suā putrefactionem quādo putrescit et corrodit stōum qn̄ plongatur catarrus.

De signis cōuenientie et differentie. C. xiij.

Vlcera stō et pcipue in inferiori ei⁹ administratione ardet et puocationem sudoris et sincopi et infrigidatione extremitatum. Et qūqꝫ fiūt vlcera in stō sētor eructuationis et eleuatio vaporis faciens currere siccitatē lingue et excoriationes ipi⁹ et est sincopis plurima. Et qn̄ sunt i stō bothor multiplicatur eructuatio valde. Et iā distinguitur iter vlc⁹ factū in meri et iter factū in stōo qm̄ in illo qd̄ factū est i meri sentitur dolor in ipo vsqꝫ ad posteri⁹ inter duas spatulas et i collo vsqꝫ ad initia pectoris et verificat dispositionē ei⁹ transitus deglutiti qn̄ significat locū dolorosum cū presentia ei⁹ et qn̄ pertransit hunc locū paruper. Facta aūt in stō ore significat q̄ dolor est in inferiorib⁹ pectoris et in superiori ventris et est vehementior et deglutitū significat ipm cū pertransitū pectoris et post ei⁹ declinat ad mirach et minoratur et coardet et inflatur corp⁹ et pducit ad sincopi plus. Vlcera facta in fundo stō significat exit⁹ corrosiōis vlceris ei⁹ in egestione absqꝫ excoriatiōe in intestinis et fuerit dolor post egestionem ei⁹ qd̄ sumit in inferiorib⁹ stō et sit dolor plurimus. Et distinguitur iter vlc⁹ in stō et vlc⁹ in intestinis p locū doloris qui ingreditur cib⁹ in corp⁹ et exit⁹ corrosiōis q egreditur in egestione rar⁹ et est corrosio ei⁹ subtilis. Et genere ei⁹ qd̄ egreditur ex intestinis superiorib⁹. Et significat q̄ est ex stō q̄ dolor non est in infrib⁹ viscerum imo supra. Vlcera multotiens approp̄inquāt et assimilatur dissenterie. Jn eis aūt q̄ sunt in intestinis superiorib⁹ oportet valde intendas. Jn vomitu aūt qn̄ corrosio ingreditur nō est vlc⁹ nisi i meri aut stō. Et oꝫ vt qn̄ tu volueris experiri illud vt cibes egrum ex aliquo in quo sint sinapis et acetum.

De cura vlcerum stomachi. C. xiiij.

Purga recte que sit in ipso oꝫ vt curet cū medicinis stipticis et dentur cibi velocis digestionis et vtatur medicie vlcerose in qb⁹ ponuntur flos eris et cerusa et lythargiriū et tutia et similia imo oꝫ vt curētur vlcera stō et corrosio in ipo in primis cū mūdificatiōe cū eis q̄ sunt sicut aqua mellis et iuleb. Et nō oꝫ etiā vt sit i purgatorio fortitudo purgatiōis et ledat vlcera plusqꝫ oꝫ. Et oꝫ vt sit eorū abstersio et ablatio ad inferiora. Nō si fuerit illic corrosio et caro mortua oꝫ vt medicet cum medicamine mūdificante carnē mortuam et incarnante et faciente nasci carnē. Et oꝫ q̄ cōueniens est hiera picra ad illud et qn̄ mundificat oꝫ vt in potu detur lac acetosum vaccinū a quo ablatus est butyrū et succus de cidoniis et granatis et similib⁹ et dentur etiam aque decoctionum granatis et sirupi de fructib⁹ stipticis. Et est q̄ necessariū vt obseruet ventris vitiorū et eorū odores ... Et sciās q̄ quādiu nō mūdificatur sordes ... nō ... curre alteri neqꝫ administra ... solidatiuorum. Et qn̄ administras incarnatiua et ... est in partib⁹ meri et ore stō tunc pone in eis ... aliquod magnū sicut est gūmi et dragagantū ... consert vlcerib⁹ stō storax et confert etiam ... karabe precipue si fuerit illic vomitus sanguinis ... rob fructuū. Et qūqꝫ cōfert rob capparis et rob ... ribes et qūqꝫ sunt i stō vlcera et nō est excessus solutionis ventris pp aliqd vocitū ad hoc tūc oꝫ vt solutus ventris ... eis q sunt sicut cassia fi. Nō si acciderit vlcerib⁹ fluxus ventris curet cū troc. de spodio et rob ... sanie decocti. Et si fuerit illic corrosio curet cū ... ximus in cura sputi sanguinis.

De bothor in stō. C. xv.

Confert eis mūdificatio cū sorbere ... cessum et fieri solone ... vlcerib⁹ ... ri cū ... cū passio et lacte ... ro ignito.

De ruptura stomachi. C. xvi.

Vorum stōus disrumpitur forsasse ... si pauci a ruptura patia.

Tractat⁹ .v. de dispositiōib⁹ stō ex parte q̄ ... pcedendit et egreditur ab eo et aliquibus dispositionibus mirach et que sequuntur ipm. Jnflatio stō. C. i.

Jnflatio quandoqꝫ fit propter

cibū quē i ipso ebullitur et inuenerit i ventositatē ... tisi est q̄ illo ventositatem ei q ... soluit ipas ad ventositatē ... pp caliditatē digestiuā quē est debilis cib⁹ ... flatur⁹ i mā sua tn̄ qn̄ debilitatur i ipo caliditas ... est accidit ventositatē. mā nāqꝫ ... tio pluries nō facit i ventrib⁹ ... inflatione ... minorata et mouetur et si digeratur ... associatur ei inflatio et sit ex inflatione ... flatio nō accidit ab eo inflato ... i sua stō aut pp duas res ... do sup ipm et altera ... qd̄ nō mouet ... caliditas opera ad digerēdū et mā obediens ... lud qd̄ eā retrahit ab ipa ex potu aq̄ ... mota commouēte ipsā. Et qn̄ ... lor et lenitū et similis et nō ... tio locorum digestionis nisi sit calitas fortis ... et mā vehementius ... Et ex ... mā grossa et dulce pp grossitiē ei⁹ ... generatur ab eo ventositas subtilis. Et qn̄ ... cibi cali i mā sua nā qn̄ ipse fuerit ... sit digō et egreditur ex hoc qd̄ ipse ... vt sit calidus actu ... vaporare. Et qūqꝫ sit inflatio et rugit⁹ pp ... cū humiditate cruda ventrē stō ... tas nālis ab ea cū cibis est ... nit ad eā resoluitur i ventositatē. Et qūqꝫ ... fuerit vacuitas et mouet ... tia et mouet cū eo residuū vaporum humiditatis ... flatio. Et qūqꝫ sit cū l ea ... nis. Et multotiēs fit frigus superueniēs ... inflationis et ventositatis ex q̄ replet corp⁹ ... liter caliditatē oportet i mā et sanitatē opatiōnem ... tionē et ei⁹ opatio est digestio humiditatum ...

operationis est vaporatio τ q̄n multiplicat̄ inflatio in vē
trib⁹ cum alsonitu indicat conuersionē. Et egritudi-
nes similes acheiam plūs fit ppter vehementiam caliditatis
stōi τ oppilatiōes viaꝝ cibi ad corpus quare redit τ re
tinet in partib⁹ stōi τ facit acetosam eructuationē τ ac-
cidit vomit⁹ superflue dēo ꝓ pueri coicat splen τ
est egō humida τ ingrossat san. Et q̄nq; est illic apa sa
cans vaporē melēi τ facit euenire melancholiā.

De signis. C. ii.

Llam in qua est cū generatio ventositatis τ infla
tio substantie cibi significat redit⁹ ad cognoscē
dū substātiā ei⁹ qd̄ sumit̄ τ q̄ inflatio nō est plurima valde neq; in bonis bōitatis cibi τ q̄ eructuatio q̄n
terat bis aut ter sedat ei⁹ malitia. Et silr quādo cū ipsa
est humor significāt eum assumptio aque τ cōmotio so
nans τ ad sinū qd̄ accidit virtuti digestiue. Dia n. co-
gnoscunt p inuentionē cause τ remotionē inflationis cū
absentia regiminis. Et oīa q̄dez iter inflationē melācho
licam τ illā q̄ est ex humorib⁹ malis crudis est q̄ infla
tio melie est cū siccitate τ alia est cū humiditatib⁹. Et fa
cit ex causis aliis signū ē inuentio aliaꝝ cāꝝ.

De cura. C. iii.

Si est cū inflationis cib⁹ dimitte ipsm̄ tēdens ad ali
um τ meliora regimē futuꝝ τ nō ledat̄ digestio
τ nisi quo sit illud os et dormiat bis eiꝰ super
ventē suū sup pulsum plenū cis q̄ calefaciūt sicut ē cocti τ
sedet cū ei⁹ frixis stōi τ debilitas ei⁹ curet̄ cuꝫ cis q̄ oīet
illo q̄ dicta sunt i ca. ei⁹. τ vngat̄ cū oleo aliq̄ in quo de-
cocta sunt subtiliatiua dissipantia ventositatē sicut ame-
os τ seseli τ cyminū. Et si indiget fortiorib⁹ illinitione
fiat ita τ sunt eius grana lauri τ alanindē τ siseleos τ
stolei ei⁹ oleū laurinū τ oleū de keiru τ q̄ sunt similia
illis τ q̄nq; suffic̄ iungere manibū ex oleo aliquo cuꝫ
quo misceat̄ anetū τ q̄ currūt cursu ei⁹ deide cū emplastro
leui resolutiōis sicut emplm̄ factū cuꝫ ysopo τ aneto τ
aqua cineris τ similib⁹. Et q̄nq; sunt necessaria clisteria
cū huiusmodi oleis τ q̄nq; ponūt i eis piper. Et si fuerit
frigus et mā grossa nō dabimus i potu istas medicinas.
Q̄nq; n. ipse addūt i cōmotiōe ventositatum imo os vt
purgemus mām i pmo deide dem⁹ eas i potu. Et si fri
gus fuerit purꝝ τ fuerit mā pauca nō curabim⁹ de hoc
imo dabim⁹ eas i potu. Et ex cis q̄ i potu dabim⁹ τ ma
gnificat̄ coꝝ iuuamentū est manipulus poli decoctus in
aqua vehementer deide sumat̄ ex ea i potu aut misceatur
decoctio calamēti fluuialis cū melle τ sumat̄ ex ea i po-
tu τ decoctio galange iuuatiua est valde τ galange sicut
est galige cofectū cum sirupo acetoso factū pilule par
ue sicut cicer τ sit dos ei⁹ aur. i. cuꝫ aqua calida τ est ex
eis q̄ solūe educūt ventositatē plurimā τ humiditateꝫ
pauci. Et ex cis q̄ sunt maximi iuuamēti i inflatiōe acci
dit ē castoreū q̄n bibit̄ cū aceto permisto cū aqua τ rob
cū oleo antiquo τ ppe aceto allium aut squillitico. Et
os q̄ calcaneus porci adustus est bon⁹ ad hoc τ q̄nq;
infleat in ea q̄ leuis est vt in potu sumat̄ viniū puꝝ paru
per bibat illud deide dormiat sup ipꝫ τ surget sanus ab
egritudine sua. ¶ Unguētū conferēs ei decoquantur ni-
gelle τ grana lauri τ ruta in vino vehementer τ colet̄ dei
de coquat̄ ex oleo medietas illi⁹ vini cum ipso donec re-
maneat oleū deide fiat inūctio ex ipa. τ similiter oleū de
lilio. Diterūt q̄dem aloes est iuuatiua valde infantibus
quoꝝ inflant ventres. Et inflatio inseparabilis melācho-
lica curat̄ cū cis que sunt vt sagzenea τ alcadicon τ ame
os. Et si indiget euacuatione forti administra pilulas fe
tidas τ pone super spongiam infusam in aceto forti vel
de zinziis est acetū alanindē.

De signis. C. iiii.

Omnes cause inflationis sunt ipse eedem cause
rugitus quum accidūt ille cause inflationis τ vult
natura eas expellere τ nō pōt τ nō expellit ad
superiora neq; ad inferiora imo mouet̄ in vasis intestino-
rum tūc est rugit⁹ τ ppter quum est in intestinis subtilibus
strictis τ meatui. Q̄nq; permutat̄ ab eis ab ampla intesti
na s. grossa q̄escit τ minorat̄. Uerꝫ sonit⁹ ei⁹ tūc est gra
uis cū hoc q̄ est minor. In subtilib⁹ vero est acutus
cum hoc q̄ est plurimus. Q̄nq; prouenit ille ventosita
tes cū humiditatib⁹ nō sunt pure τ q̄n inueniūt spaciū
τ sunt inflantes cōmouētes sonū faciunt, ponite so-
nū vasis habēnb⁹ strictū collū. Et clantas q̄dem soni
eius significat mūdificationē intestinoꝝ aut excoriationes
feces. Et cura q̄dem rugitus prima est cure inflationis τ
ille q̄ fuerit vētositatē i vētre cū febre pauca bibat aquā
cymini cū terenīabi in loco pendiarum.

De lenitate stōi τ lubricitate. C. v.

Quandoq; est cū eius malitia complexionis stōi
τ raro fit ex cōplexione calida simplici q̄n pue-
nit ad hoc vt mortificet retentiuā τ q̄nq; fit pp
maliciā cōplexionis frē cum mā lubricitante aut absq;
mā τ q̄nq; fit ppter vlcera in stō que lesiuni ab eis que
ad ipsa pueniūt quare mouet̄ ad expellēdū ea τ q̄nq; ē
cū eius debilitas adueniēs retentiue. Et quādo accidit
post lubricitatem stōi τ intestinoꝝ τ lenitatem coꝝ eru
ctuatio acetosa est scdm̄ dictum Hip. signū bonū. Si-
gnificat n. augmentū caliditatis diminute nam si nō fue
rit caliditas nō erit vētositas neq; eructuatio.

De signis. C. vi.

Nota sunt τ nō est necessariū iterare ea.

De cura. C. vii.

Si fuerit cū eius malitia cōplexionis calide cuꝫ
materia mūdificās vt educat̄ humor cum facilitate
τ administrent̄ post illud rob fructuū stipti-
coꝝ aut aqua farine ordei decocti cum milio. Et si pro
longatur illud est necessariū bibere ea que sunt sicut lac
acetosum vaccinum decoctū aut in quo extinguntur fer
rum τ lapides cū quo sint admiste medicine stiptice si-
cut spodium τ rose τ karabe τ balaustie τ alcon τ hy-
pogstidos τ ponantur super medias lb. lactis acetosi.
3. v. de medicis τ administrent̄ super stōm emplastra di
cta in antidotario τ sit cibus ex lentibus excorticatis τ
risi τ milio cum succis fructuū stipticoꝝ sicut est aqua
acresle τ aqua granatoꝝ acetosoꝝ τ aqua cydonioꝝ
acetosoꝝ. Et si non inuenis excusationē q̄n cibes eos
carne cibabis eos illis que sunt ex carne pulloꝝ τ cuba
gi tabegi assata valde aspersa acetosis predictis. Et sed
ex illis cura ei⁹ que est raro τ minus ex calid⁹ diminu-
di egritudinis ppter cōplexionē calidam purā sine mā
ex cis que docui te i ca. col. Et si fuerit ex frigore cū ca-
lefactiuis curet̄ edibilis. Et emplastra ei⁹ sint ex cis que
iam exposita sunt in loco suo τ fiat cib⁹ eius ex carnib⁹
τ minutis auib⁹ assatis τ pullis etiam q̄n sunt tarde re-
manētie in stomacho τ puluerizent̄ cuꝫ speciebus odo
riferis calidis stipticis aut calidis permistis cū stipticis.
Et si fuerit illic mā euacuet̄ cuꝫ cis quoꝝ potentia decla
rata τ administret̄ vomit⁹ in omni septimana τ admi-
nistretur electuariū aloasi τ electuariū de granis myr
ti τ electuariū de scoria ferri τ detur in potu vinū puruꝫ
antiquū. Et si fuerit ex vlcerib⁹ curabis vlcera sua cura
deinde regimē adhibe cōfortando stōm. Facte aūt ex d
bilitate virtutis retentiue cura est vt administrent̄ siru-
pi stiptici cū specieb⁹ calefactiuis odoriferis i potu sumpti
τ vt emplm̄ super positi. Et ex cis q̄ cōferūt ad illud est
electuarium de xilocaracis cū aqua feniculi humidaꝝ
aut medicamen de sumach cum aqua de xilocaracis

aut sufficienter granis granatorum cum robub de citoniis ace tosis puro aut alcanzi cum rob de mirto. Et ex illis que ei maturum afferret iuuamentum sunt trocisci sandalorum et trocisci de balaustiis et cuspisim de aspin bis cum sirupo. Cibi autem proprii sint illi quos diximus in capitulo complexionis calide et humide et assata et frixa et ea que in patellis cum robub. Et scias quod aqua decoctionis tamarindis iuuatiua est ad difficultatem egritudinum.

De vomitu et subuersione et nausea et ebullitione stomachi. C. viii.

Vomitus et subuersio sunt motus stomachi ad expellendum ex eo aliquid quod est in eo per viam oris. Et subuersio quidem vna duorum est motus expulsionis cui non associatur motus expulsionis. Et vomitus qui est vnus ipsorum est vt associetur motui facto ab expulsione motus expellendi ad exteriora. Et nausea est dispositio stomachi qua ipse suscipit hos motus et est declinatio eius ad hos motus aut multi temporis aut parui temporis secundum susceptionem materie. Et iste quidem dispositiones contrarie sunt appetitibus ex omnibus partibus et subuersio nature dicitur nausea inseparabilis et quandoque dicitur destructio appetitus. Et vomitus quidem alius est acutus et furiosus sicut in colica passione et sicut accidit ei qui bibit medicinam vomitiuam et alius genus sicut accidit stomatico. Cum ergo accidit subuersio nunc iam accidit aliquid commouens os stomachi ad expellendum aliquid ad propinquiorem viam et illud est aut qualitas operationis aut operatione eius materia ex qua ipse leditur aut membri communicantis sicut cerebri aut aduentus percussionis: aut materia grossa imbibita: aut infusa in ipso corrumpens cibum aut cholerica aut humiditas mala putrefacta sicut accidit pregnantibus aut humiditas non mala: sed tantum debilitans os stomachi absque malitia cause aut humiditas grossa et adherens aut multa grauitans vt non sit causa alia. Nam quando fit ex bilibus sanguinis aut phlegma dulce separatum ex huiusmodi quod nutriat corpus et nutriat etiam stomachum. Sanguis enim nutrit stomachum et phlegma dulce nisi conuertitur etiam in sanguinem et nutrit stomachum. Verum ipsius non nutrit eum quocumque modo accidat et quale peruenit ad ipsum sed quandoque nutrit eum quando gradatur aduentus eius ad ipsum ex venis alterantibus sanguinem ad complexionem stomachi et assimilantibus ipsum ei ex venis predictis in anatomia nisi accidat propter causam cum qua non inueniat stomachus nutrimentum omnino et non afferant ad ipsum vene quod ei conueniat et libenter suscipiat ipsum et digerendo faciat ipsum sanguinem sicut multotiens effundit ad ipsum epar non per viam venarum spargentium sanguinem immo per viam venarum per quas penetrat illuc sanguinem bonum et conuenientem non plus grauantem vt nutriat ipsum secundum similitudinem quod ipse ex eo caueat et conuertat eum cum sua substantia ad suam similitudinem. Et illi quidem errauerunt qui existimauerunt quod sanguis non nutrit stomachum et iudicant de eo iudicium enunciatiuum absolutum. Et quidam homines sunt qui habent periodos in melancholia consuetos et in eis sunt sani et quandoque perducit ad adustionem in meri et gutture immo vlcus. Et ex nausea est que est signum crisis et quandoque est signum malum sicut in febribus pestilentialibus. Et quando multiplicatur in conualescentibus indicat conuersionem. Et de vomitu quidem creticus est qui confert febribus acutis et apostematibus epatis que sunt in latere concauo. Et est vomitus qui accidit in accessione febrium et quandoque sunt in stomacho et in visceribus interioribus apostemata et prope calida et sunt facientia venire vomitum propterea quod declinant ad expellendum et propterea quod leduntur ex quolibet tantum accidente eis aut ex quolibet cibo aut medicina aut humore aut membro mollificato. Et nausea quidem quandoque remanet et non

permutatur ad vomitum et cum vehementer [illegible] retentiue aut debilitas qualitatis que facit [illegible] pulsas eius ita quod qui super ipsum simor [illegible] mouet vomitus. Et illi cum stomachus [illegible] sincopizatur ipse et non possit vomere propter [illegible] stomachi sui aut propter paruitatem humoris [illegible] sine sit ambitus [illegible] stomachi et omnes eius esset stomachus [illegible] machi fortius non sincopizaretur ipse neque [illegible] ipso. Verum propter debilitatem eius [illegible] debilitatem eius et paucitatem materie non [illegible] le et euomat ipsum. Aliquis comedit post [illegible] mere propter duas res quarum vna est quod [illegible] nocens ei parum non mouetur neque [illegible] niam est in fundo stomachi et quando [illegible] ipsum cibus et multiplicatur. et secunda est [illegible] tiatur cum quantitate cibi ad expellendum [illegible] dum. Et quandoque subueniunt [illegible] caliditas et siccitas accidentis [illegible] litate sua calida illud quod facit humor [illegible] te sua calida etiam. Et in administratione [illegible] nus cum equalitate est iuuamentum [illegible] ditatis eius maturine debilitatur [illegible] cum ipsum lacertorum suffocationem. Et [illegible] cuius cadere facit [illegible] bricitanti spasmus aut epilepsia [illegible] bus et euomit humorem vt est [illegible] euadit. Et quandoque facit etiam euadere ex [illegible] tatione repulsionem in febribus [illegible] mitus sanat ex singultu clamoso. Et [illegible] vomitus cum equalitate confert [illegible] nocumentum eorum et nocumentum [illegible] venarum de le omnium sanguinem et [illegible] vt administret in mense bis et [illegible] illa que est post balneum et postquam comedit [illegible] plet. Et nos quidem iam subtiliter [illegible] monam de hoc in libro [illegible]. Et stomachus [illegible] bilis quotiens cibatur accidit ei nausea [illegible] mi et si fuerit debilior parum non [illegible] recipit immo expellit illud ad superiora [illegible] debilitas quidem stomachi quandoque fit ex [illegible] plexionis et tu scis quod de causis quibusdam [illegible] huic complexioni sunt quedam [illegible] ipsius sicut est solutio ventris [illegible] nis. Et tu scis quod ex debilitatibus [illegible] tes et tristitie et ieiunium et fames vehemens. [illegible] sunt ex causis vomitus secundum [illegible] per stomachum et vomitus [illegible] vehementer euomit cibum et expellit [illegible] peruenit frequenter nausea [illegible] veritatem famis non [illegible] modum adustio [illegible] angustia vehemens [illegible] sol. [illegible] deinde conuertitur eius [illegible] quod comedit. Et [illegible] quidem vomitus est [illegible] mus [illegible] nisi secundum necessitatem [illegible] significatio fortitudinis [illegible] ipsum vomitus [illegible] gor. Et est in hoc est malum [illegible] ta in stomacho immo non [illegible] expulsio ad [illegible] cias longinquas et membris [illegible] significat [illegible] in illis membris et secundum [illegible] stomachi [illegible] ita vt debilitent ipsum. Et significat vomitus [illegible] post motum eius egredientes a necessitate vomitus [illegible] mus qui egreditur a necessitate [illegible]. [illegible] tus quidem purus est malus cholericus quidem significat [illegible] perfluitatem caliditatis. et phlegmaticus significat [illegible] fluitatem frigoris simplicis puri et vomitus [illegible]

colorum deterior est niger. Et ex illo qui est vt flos eris et viridis vt succus porri est malus propter illud quod significat de aggregatione humorum malorum. Et expulsione mala est vt si os stomachi sub versum pateretur sincopi et sui natura restrictiorem. Et illud quod sedat vomitum addit in retentione nature et illud quod resoluit naturam addit in vomitu nisi sit illud quod facit sincopis humoris subtilis aut colericus. Et curatur dispositio eius aqua prunorum et tamarindorum et similibus et confert vtrisque rebus similis. Et sunt homines quidam qui non cessant appetere cibum et quotiens replentur eo euomunt ipsum aut expellunt ipsum ad inferiora. Deinde redit et non cessat ille labor eorum et ipsi sunt vomitus sanorum ac si illud sit res naturalis eis. Et ecce hic quidam vnus est capiens locustas quod non cessat comedere locustas et expellere eas et non faciat toto tempore quo inuenit eas et est aliud animal huius proprietatis. Et sunt quidam homines qui cum comedunt estimant quod si moueantur euomunt aut si irascantur aut loquantur aut moueantur motu animali euomunt et causa in hoc est illud quod scisti. Et sanior quidem vomitus est permistus medius in grossitie et subtilitate et est ex humoribus qui sunt consueti ipsi sicut phlegma et cholera. Verum ille qui est vt succus porri egritudo significat malitiam et viridis ad nigredinem declinans sicut animal et indicium secundum primum significat congelationem caliditatis sue propter illum qui est vt succus porri et flos eris quamuis quandoque contingat vt sint ambo propter adustiones etiam. Verum adustio que non est a vehementia frigoris et conturbatione eius est declinans ad splendorem et claritatem et ad illum qui est vt succus porri mortes. Frutis quamuis vomitus citrinus et vt succus porri et vt flos eris multiplicet ipso in cuius corpore est complexio calida valde. Et accidit bibenti aquam calidam in corpore vomitus cholericus deinde vomitus vt succus porri deinde vt erugo eris et fit cum nausea et singultu. Niger vero non fit nisi in apostematibus splenis et in fine eius et est malus. Et fetidus est malus et propter ea quando ambo in febribus pestilentialibus. Et quando inuenitur subuersio in die quarto egritudinis et fit expulsio vomitus est iuuatiuum.

De signis portendentibus vomitum. .C. ix.

Si autem nauseat subuersio ascendentem vomitum et quando tremit labium et accidit tensio hypocondriorum ad superiora tunc indica ipsum adesse. Signa autem humoris mali putridi facientis nauseam et vomitum si est calidus sunt sitis et sapor malus in ore et putrefactio appetitus. Et si quis ex illo humore sit saniosus sunt luteri ipsius et per vomitus et vehementia nocumenti stomachi ab ipso cum eius leuitate quoniam ipse non nocet nisi ex qualitate sua non quantitate. Signa humoris boni non mali qui facit illud cum sua quantitate sunt vt non sint illic vapor et putrefactio et sapor malus et vomitus malus et sedant ipsum si fuerit subtilis medicine pellentes. Et si fuerit grossus medicine humiliatiue. Et significat multitudinem humiditatis multitudo vomitus sine malitia et multitudo egestionis et multitudo saliue et precipue si precesserit nausea sicca. Et signum eius cuius causa est malitia complexionis orificii stomachi est quod non tollerat illud quod eis superuenit immo mouetur ad expellendum illud vna malitie complexionum predictarum. Et eius qui fit propter communitatem cerebri aut epatis aut matricis signa sunt signa egritudinum epatis vel capitis et aliorum.

De vomitu sanguinis. .C. x.

Et sanguis quidem qui per vomitum egreditur tunc est ex stomacho aut meri. Et causa in illo aut est eruptio vene et scissura eius et ipsius incisio. Et multotiens fit propter vomitum plurimum aut ventris solutiones fortes ex catartico calide complexionis aut eruptio apostematis non maturi aut propter sanguinem a capite descendentem ad stomachum a loco qui ignoratur aut propter effusionem sanguinis ad ipsum ex epate et exhalatio membri et precipue quando retinetur illud quod oportet euacuari ex sanguine aut accidit incisio membri et superflua nutrimenti eius secundum modum cuius declaratio precessit ante in radicibus aut accidit membro dimissio exercitii consueti aut ponitur sanguisuge suspense in meri aut stomacho aut accidit fistule in stomacho. Et causa eruptionis venarum et scissure earum est illud quod scisti in libris vniuersalibus et illud quod diximus in principio huiusmodi tractatuum et oportet vt tu cognoscas ex eis illud quod est ex mollificatione venarum cum subtilitate et siccitate et quod est ex vehementia exiccationis earum aut aliud propter grossitudinem earum. Et mitiores quidem sunt vomitus sanguinis a virtute expellente sana ad prelia quando inuenit in dispositione expulsionis eius conuenientiorem. Et propter hoc multotiens est in vomitu dearum sanguinis et sanguis et immunditia et illud est quod effundit superfluitas splenis et epatis ad stomachum egredi vomitu et expellit et illud quod est a splene est nigrum et turbidum et quandoque est acetosum et non est cum istis duobus dolor. Et multotiens quidem vomitu expellit homo frustum carnis et causa in illo est caro addita verrucosa aut fistulosa orta in stomacho et abscindit propter causam aliquam et expellit ipsam natura ad superiora. Et omnis vomitus sanguinis cum febre est malus sed quando non est illic febris quandoque non est malus.

De signis. .C. xi.

Ille quidem qui est a stomacho distinguitur ab illo qui est a meri per locum doloris nisi sit apud eum ruptio venarum et sit ex corrosione et vlceribus quoniam tunc sit illic dolor. Et illum qui est a corrosione significat signum vlceris quod precessit et sanguis egreditur ab eis in primis paulatim deinde emanat eis plurima. Et illius qui est a sana virtute est vt nichil de eo suo immutari sentiat patiens et inueniat leuitatem post egritudinem et sit sanguis sanus non calidus corrosiuus aut vlcerosus. Et eius qui est ex sanguisuga est quod sanguis qui est ex ea est subtilis saniosus. Et ille iam bibit de aqua in qua sunt sanguisuge. Et eius qui est ab hemorroidibus est vt sit illud hora post horam et minuat pro illo et colores eorum sunt citrini. Et differentia quidem inter factum propter epar et effusiones eius ex ipso ad stomachum et factum propter splene et factum propter stomachum ipsum est quod cum illis non est dolor et ille qui est a stomacho non euacuat a dolore et ille qui est a splene est niger turbidus et quandoque est acetosus et multotiens euomit homo frustum carnis et iam ante diximus causam eius.

De cura vomitus absolute. .C. xii.

Sermo quidem vlis in curatione vomitus est hic in vomitu qui generatur a corruptione administrationis cibi recte fiet cibus et fiat bonus et adiuuetur ex quibusdam que diximus confortantibus stomachum boni odoris calidis aut frigidis secundum quod conuenit. Et illo cuius causa est materia mala aut plurima euacuetur illa materia secundum canones predictos et cum ebibitis et clisteribus et minoretur cibus et subtilietur. Et adhibeantur exercitium subtile et ieiunium. Et clisteria appropriata sunt secundum egritudinem sunt iuuatiua propter illud quod declinat de materia ad inferiora. Et multotiens quidem abscindit vomitus clistere acutum. Et vomitus etiam multotiens abscindit vomitum qui est a materia. Sanatur enim ex vomitu cum euomit illam materiam propter effusionem eius cum vomitu aut bibitur cum aqua sola aut cum sirupo acetoso aut cum aneto aut cum aqua rhaphani et melle et que sunt illis similia de his que scisti in loco suo. Et quando fuerit illud quod curare volumus vomendo aut sudando crossus incipiemus et subtiliabimus ipsum et incidemus illud deinde euacuabimus ipsum. Et si fuerit nausea sine vomitu et ex malitia complexionis curabitur cum eis que ipsam permutant. Quod si necessaria fuerat renouatio fiat illud quod narrauimus nunc. Et vltimum quod intendimus in regimine nausee est expulsio humoris facientis sincopim aut subtiliatio eius et ipsius incisio si est grossus viscosus aut rectificatio eius si est putridus saniosus cum bono odore eius quod in potu sumitur ex medicinis. Bonus enim odor vehementer est conueniens stomacho et qui est in nutriuiis et remoueri ab ipso si sensus est diligens ipsum aut attractio materiei excitantis ad extremitates est iuuatiua valde in retentione vomitus.

et propter quum est ex expulsione humorum ex membris continentibus stomacum ad ipsum et illud fieri stringantur extrema et precipue inferiora sicut crura et pedes constrictione descendente a superioribus. Et quia adiuvat ad illud eorum calefactio et positio eorum in aqua calida. Et quandoque est necessarium ut ponatur super adiutorium et eius medicamen rubificativum ulcera tivum. Et mirabile quidem est quod calefactio extremitatum est iuvativa in sedatione vomitus propterea quod attrahit. Et infrigidatio capitis est tam iuvativa in sedatione vomitus velocis calidi propterea quod infrat et similiter insufflatio stomaci. Et existimaverunt quidam quod amigdale quando terantur et vitriolo sicca do dissolvuntur in aqua et colantur et sumitur ex ea in potu sunt maturativa cura vomitus desiantis superantur. Et fabe decocte cum corticibus suis in aceto permisto conferunt plus eis. Et sentes esse quod elicantur in ipso. Cum decoquuntur in aceto permisto. Et ex eis quidem expertum est medicamen quod R. galle et tribuloses crudi et gariofili partes equales sumatur in potu cum aqua malorum et glutum gariofilorum melius est gariofilis et sit eius pondus pondus illorum. Et quandoque ponuntur in ipso quando non reperitur glutum gariofilorum gariofili et ponitur cum gariofilis pullegii quantum sunt gariofili. Sunt ultimi et stant loco eius. Et in quidem studio ingenii potest ut eos dormire faciat quando illud est radix. Et ex eis quod conferunt in hoc est facere ut ipsi in potu sumant volentes aut iniuri aquam carnis pistam cum seminibus et sit in ea coriandri sicci et quandoque fundatur in ipsa vinum odoriferum et sic cum hoc pontiaum est melius. Et quandoque infunduntur in ipsa tortelle aut panis de simila. Hoc enim quandoque facit eos dormire quamquam dormientes sudabunt. Et quando natura fuerit sicca non stringatur vomitus cum eo quod exsiccat et stipticis nisi cum mensura absque nocumento et administra clisteria et solvas ventrem deinde suadat in dando arobob. et multotiens quidem alterantur nausea et vomitus per phlebotomiam. Et sicut vomitum expellunt medicamen fortiter constringes vomitum retera ipsum et si vehementer abhorreat ipsum tunc altera ei aliquid odoris eius aut coloris ipsius et scias quod quando nausea ledit et non associat ei vomitus tunc oportet ut adiuves ipsum cum vomitivis subtilibus ita ut evomat cibum suum vel humorem suum. Et si necessarium tibi fuerit ut solvas ventrem eius cum facilitate fac deinde conforta stomacum cum oleo predicto et precipue cum oleo de nenufar puro aut permisto cum oleo rosarum et sicut vides de calefactione stomaci et quandoque est nausea non post cibus immo secundum vacuitatem etiam et non est possibile ut sit vomitus propter parvitatem materiei quare oportet ut comedat panem ante ipsum cibus quando quia replet facilius fit post ipsum vomitus et expellitur cum ipso humor. Et plurimum quidem nausee accidentis a caliditate et siccitate removetur a positione emplastrorum cum stransitu humectatio lentato et in in sumendo in potu aquam frigidam congelatam et quandoque ponitur in ipsa sief rob acresti et rob acetose.

In nausea vero multi necessaria est purgatio cum eis que conveniunt deinde curetur qualitas firmando cum eo quod est ipsi contrarium ex medicinis odoriferis eurobub calidis aut frigidis secundum utrumque secundum. Et omnes que curas si ipsum vis cibare ciba paulatim paulatim ita ut non moveatur alia vice in ipso. Et oportet ut illius stomaco quod consuetus est vomere post cibus et cibus non stat in stomaco ipsius apponantur emplastra stiptica predicta in canone et si non fuerit caliditas permisceantur cum eis illa que sunt sicut piretrum et spica et rosis et myrrha. Et sumantur valde ex trociscis albendabarius quos laudavit G. et dentur in potu si fuerit illic caliditas et sitis arobub sicut rob de granatis et precipue illud in quo ponitur menta et sequatur illud vinum permistum si gennitur opilo. Si autem non fuerit caliditas sumatur in potu cum aqua et conferunt eis valde trociscis de ebolis et confert eis quando adest eis cum siccitate trocisci humisme R. ian ilber gariofili. Nuces cinamomi masticis terre omnium a dandis et opii karatem et castorei karatem et aloes quartam .5. Et ex eis que conveniunt illis qui vomunt cibum suum est ut masticent [illegible] suis coriandrum et lambant mel [illegible] et [illegible] cortices [illegible] humidos aut siccos. Et [illegible] flores et [illegible] et cortices citri et menta et [illegible] ut vomant deinde comedant. Et antiqui quidem [illegible] cina curant impedimentum vomitus quod est adolescentis [illegible] stomacum repletum humiditatibus crassis subtilibus et [illegible] saline phlebotomando ei venas cum equalitate [illegible] turnos sincopis si tolerat natura deinde [illegible] bus diebus postea phlebotomant venam [illegible] gua deinde dant in potu [illegible] postea [illegible] gargarizare cum subtiliatio deinde expectant postea [illegible] potu hieram factam cum colloquintida [illegible] in stomaco eius tempore parvo deinde per .vii. dies [illegible] adherere faciunt ventri eius ventosas sine [illegible] potant locum cum oleo calefacto et in mane [illegible] super ex fenugreco contrito confecto cum melle [illegible] confectum cum oleo et faciunt illud tribus diebus. Si [illegible] non sufficit in potu tribuunt hieram cum [illegible] et [illegible] stomacum ex gumma rute acresti et [illegible] tribus dosce videant super locum bothor et [illegible] potu hieram ipsam deinde decoctionem [illegible] men factam cum castoreo et aqua deinde [illegible] cum eis que sunt leniora deinde administrant [illegible] postea sui facientia. Hec est ergo via [illegible] varia non secundum viam complexionis. Iam quidem [illegible] cura vomitus illud quod cum cursu canonis [illegible] mus ei nunc destinctionis.

De vomitu facto propter caliditatem. .Lxii.

Lavat capparem non natum propter [illegible] mach et algobet vel gubera [illegible] que sunt ex eis et pelalas [illegible] quam ipsa secundum R. sief rob. R. ri. et sumach et cappar [illegible] tes .iiii. coniungantur cum duplo eorum de rob [illegible] ex aggregato confecto a mezo aureo .vi. ad [illegible] facit enim dormire et sedat nauseam [illegible] strictio nature nunc tibi superest tribuere [illegible] ex acresta et acetosa et ex acetositate citri [illegible] re quidem inest proprietas prohibendi vomitum [illegible] sumpte in potu cum rob et [illegible] vero qui cogitat quod si moveatur post cibus [illegible] oportet. Et eius qui evomit cibum suum non cum [illegible] est vomitus eius propter melliam aut humores frigidi [illegible] curatione secundum cum calefactio [illegible] quorum R. sief apii et anisi et [illegible] partes [illegible] eis tro. siquidem dosis eorum aureum .i. cum aqua frigida [illegible] eis iuxta tinctum ex cymino et pipere et [illegible] la cum aceto et [illegible]. Et ad illum qui [illegible] dolore stomaci sumatur capparis et [illegible] aliquid de sirupo [illegible] myrti [illegible] misceatur illud super vinum paucum et mel paucum [illegible] vitellus ovi assati et misceatur cum melle [illegible] contriti et comedat et administret illud tribus diebus [illegible] rum in trocisci predicti in ea dolores stomaci [illegible] plantaginis et menta et oportet ut [illegible]. Post cibum quidem stiptica et [illegible] volubilia. Et confert eis ut sumant super cibum [illegible] R. [illegible] et glandes et sumach. Et medicamen [illegible] de ad nauseam est illud quod R. coriandri sicci [illegible] equales quod bibatur cum vino [illegible] stante aut cum aqua frigida pura si [illegible] cum medicamine. Medicamen conferens vomitui accidenti [illegible] res frigidas R. zuniber [illegible] castorei partes equales [illegible] cari [illegible] omnia dosis eius [illegible] ad .ii. [illegible] administret [illegible] bus. Si autem hoc regimen non sufficit cum trocisci [illegible] mant in potu oleum de [illegible] aqua de [illegible].

sūt post nauseatiuā satietatē curā curatione satietatis nauseatiue τ leuīte. Cuius aūt ꝙ accidit ꝑp hu. saniosum cura est cūatio stōi cū vōitu τ mūdificatio eius ex eo τ equatio eius cū qualitatib⁹ boni odoris τ cadūti ex ex scb⁹ sic anisū τ semē apij τ siseleos τ cyminū τ dauci τ oꝫ vt regal sicut ostēdimus ita vt sumat aū cibūꝫ ex cibis cibos lubrificatiuos lenitiuos. τ post ipm cibos stipticos odoriferos sicut cydonia τ similia vt deponant cibū ab ore stōi ad fundū eius τ inclinēt materiā ad inferiora nō ad supiora. τ qūqꝫ est necessariū in qbusdā vt in potu sumant cyminū τ sumac. Et qūqꝫ indigent aliquo leui post cibū τ diamuschū ē iuuatiuū eis valde. τ trociscis aūt vtimi eis cūꝫ vino in quo dissoluūt granū muschi. Clisteris aūt pūgentis ex melia si oꝫ vt cōstringatur cōtū pōt est. Qd̄ si fuerit pacientis ipm repletus sanguine phlebotōēt basilica τ ventosent tpa eiꝫ vt a laud replo supior san. τ mele τ qūqꝫ sufficit vomitio repletionis. ꝙ si superfluat adeo vt nō tolerēt trahat ad inferiora cū clisteri in quo sit acuitas aliqua τ assumpto ex cartamo τ polypodio τ tribulio τ epithymo τ balasce τ camenilla cū oleo sisamino τ melle. τ fiat splēci emplm ex meliloto τ myrto τ laudano τ absīce τ timie croci ostēso cū vino pontico. τ in potu tribuaī etiā sirupus d̄ mēta cū granato cū alsemani. Et si fuerit illic reliquie repletionis fiat phlebotōia ex venis pedum τ ventosent crura. Qūqꝫ sedat vōitus cūet melia cū medicis scis ex myrobalanis nigris epithymo τ agarico τ sale indo. Et si exigitur vt in potu sumat oleū de keruia cū hierapicā τ uptasbio fiat. τ si i splene fuerit egritudo curet splen. Illi quidē cui accidit ꝑp effusionē materiei subtilis mordicatiue cōmixtio cibū qꝫ fit nausea cōferūt ros⁹ stelle in horis pomismi τ expulsio cū pig. ꝑter horas pomismi τ solutio ventris cū oximelle misto cū aloe τ oximelle scōtūscamo. ad solutionē ventris τ cū aqua prunoꝝ τ tamarindoꝝ. Ipsa eniꝫ ambo sunt declinātia materiā ad inferiora τ sedantia vōitū cū acetositate sua. Et oꝫ vt in huiusmōi trahat mā ad inferiora cū clisteri leni ex viola τ iuiubis τ ordeo excorticato τ tribul τ camemilla τ senelē τ turbit cū oleo vio. τ zuccaro ru. τ baurach. τ vt administret sirupus d̄ papauerep⁹ excussiōes vl expulsioꝫ. Et cōfert sirup⁹ alexandri cū hac descriptiōe vel decoctione cydonia τ sumach τ nabac τ gūa granatoꝝ τ tamarindi decoquant deinde ponant eis τ paruū xiloaloes. Et scias ꝙ qn̄ mā ē sicca cū causis τ oēs q hn̄t vomitū huiusmōi sumāt cū sirupis τ pāe exiccato i furno τ spodio i sacc. Et omne qd̄ adheret illi huius τ exiccat cū confectis. Et est necessariū multotiēs vt ponant sup ventrē eius ventose τ sup dorsuꝫ int̄ ābas spatulas. Et ē necessariū vt dormitio eius τ ipsius commotio sit in cuna.

Et si fuerit huiditas fumosa nūc adhibeāt narcotica odorifera sussientia corruptōi sanici τ fetori τ stiptica exiccantia ꝑpt si sunt aromaticaꝫ immo si sunt nutritiua. Et si ē huiusmōi materia submersa imbibita oꝫ vt sint illi cibi subtili annia incisiua sicut sirup⁹ acetosus τ sicut alsemani ꝑdcē. Et similiter est viscosa τ crossa tunc ea ꝙ sūt fermentoꝝ panis. Et hiera cū sirupo acetoso est communis adoptima. Et illi qdē post illō sumūt i potu medicinas sedantes vōitū cū calefactiōe aliq̄ sicut sirupū de menta facū cū granato i quo positū sit xiloal. crudum aut sirupū acetosū in quo iam posite sint alsemani calē τ xiloaloes τ sola citri τ etiam diamuscum amaꝝ τ diacydoniū: τ cum illud cū decoctione alsemani τ etiam diamuscū cū man. Et sirupus de absinthio confert eis i omni hora. Descriptio bona. Re. granatorum acetosoꝝ τ mente sisimbrij olim aū baccaꝝ. i. decoquat in duabus lb. aq̄ dūqꝫ remaneat medietas τ ponatur in ipsa muschi da

michi. i. xiloaloes gra. 5. q̄ oīa sint cōtrita τ sorbeāt hora post horā. Et ex medicis sedantib⁹ hāc spēm vomitus ē rob cydonij cū xiloal. τ gariofi. τ sirupus d̄ mēta cū granato τ ꝑpe qn̄ ponant i ipso ma τ galla τ cortices fisthici τ musch⁹ τ xiloaloes. Et minus sedat vōitū phlegmaticū valde. Et qūqꝫ timet ex frequētia vomit⁹ τ multitudine eius. Et quocūqꝫ modo supͣterīgꝫ i febrib⁹ vehementis caliditatis casus ī mtis sorbeat ipm⁹ aq̄ carnis assūptā ex pullis τ extremitatib⁹ hedorū τ arietū cū tonellis cōtritis sicut alcohol τ aq̄ pomoꝝ τ pars vini τ offa ciat ex pullis assatis fasia aū facit eius τ sollicitat panes calidū. Et ex illis ē vt elixent pulli in aq̄ τ effundantur ab eis τ decoquant i aq̄ τ dissoluant in ea: deinde terantur in mortario τ exprimat i ipso aq̄ ipsoꝝ τ misceat τ dissoluatur i ipsa medulla panis d̄ simula τ misceat cū pauco vino τ ponat i ipso succus maloꝝ τ sorbeat ex ea. Et illi qui dissoluunt i decoctiōe deinde ꝯteruntur meliores sūt illi q ꝯterūt deinde decoquūt. Ab istis n. dissoluit humiditas naturalis τ exapat τ illis ꝯtinetur. Et qūqꝫ cōferunt nau⁹ ee τ subuersioni aie τ i expulsione cum vomitu cibi sci ex cibugi τ pullis factis acetosis cum aq̄ acresce τ acetositate citri τ sumach τ aq̄ maloꝝ acetosoꝝ frictis cū oleo omphacino cū illis. Et nō ē malū cibare eos fauic ordei cū aqua ordei ꝑpe qn̄ sūt vōit⁹ liquie. Et oꝫ vt iterē illō sī eos τ si euomūt i ud τ abhorrēt permutēt forma ei⁹ si refugiunt ipm. Medicie singulares τ cōposite ꝯferentes nausee τ vomitui. Scias ꝙ masticatio masti. τ turis τ cipsi si qūqꝫ conferunt ad illud sumūt gūa alcadra: aut ruta sicca d̄ qua i potu sumat cocleare. i. qn̄ ē mirabil. Et gariofi. qn̄ terūt vehementer sicut alcohol τ puluerizant sī sorbitionem solam ex tonellis τ succis sedant statim. Et si militer qn̄ bebunt in aqua frā aut decoquunt cū aq̄ τ i potu sumit decoctio eoꝝ τ ꝑpe ad pueros. Et melius est vt pulueriꝫentur super eam mastix. Et ex medicinis rectificantibus vomitum τ nauseam est rob citri quod in potu sumat ille qui vomit ꝑpter coholeram sicut est τ ille qui vomit propter causas suas pmisiū cū xiloaloe crudo τ gariofi. Et itē decoctio corticū fisthici aut pura aut cū alsemani. Et fortior ea est aqua pulegij vino singularis aut cū alsemani cū carui τ mina τ susen sunt ex eis q̄ sūt necessaria. Compositū exptū τ ē etiaꝫ ex eis q̄ adiuuāt ad vig. cīne. Re. semis lini iteoꝝ masticis cymini omniū ana pte. i. decoquat ex eo cum aqua mellis τ administret. Qm̄ ergo desiūt curatō necessaria sūt narcotica i quoꝝ natura nō est vt vōitū moeāt sicut ē in decoctione hyusqū τ nucū methecodeos nā alocimē eis medicine odorifere retinētes eoꝝ stupefactiōes τ rectificātes eoꝝ vomitū τ fistiātes sua similitudie imo debiliora ex eis vt semen papaueris τ semē lactuce τ fortius eo ē cortex eius τ ꝑpe nigri τ seql ipm cortex radicis mādragore cāpestris: τ fortius eis est opiū τ paruꝫ ex eo ē iuuatiuū cū salute τ ꝑpe qn̄ ē cū eo ex medicis hūtib⁹ vi tyriace eius qd̄ repugnat veneno ipsius. Et ex cōpositis nobis bonis in hoc est vt sumat corticū fisthicoꝝ τ zuccari τ rosa. τ semis rosa. oīuꝫ ana pa. τ bezabar pa. 5. τ si nō fuerit persico ponat in ipso yurunbet pa. i. τ opij decē tertie partis τ xiloaloes crudi pa. 5. fiant ex eis troc. τ dosis eius sit vsqꝫ ad aur. Et ex medicis bonis ad illō nobis ē vt sumāt cydonioꝝ τ capparis similiter amboꝝ ana pte. ij. τ seminis papaueris tertia pte τ corticū radicis mādragore tertiadecime pte τ quartadecima pte xiloaloes crudi τ aque mēte tantū qd̄ totūꝫ submergat τ aque ro. tantū ꝙ sīmineat digito vno τ aque cucurbite triplū amboꝝ aquaꝝ τ oꝫ vt cū facilitate adeo decoquant donec dissoluant capparis τ cydonia: deinde colent aq̄: postea ꝑparent cū facilitate τ sumat ex compo

tu. Et cũ in potu sumũtur superfacies eius et multiplicetur olfatus odoriferoꝝ ꝛ dormiat ꝛ nõ sepetur aromaticũ suaue apõ eũ. si aũt abhorreat aromaticũ permutatur ipsũ ad aliud ꝛ troc. ꝫ ꝙ testat̃ G. sunt iuuatiui ad illud Ipsi eñ aggregãt oẽs res necessarias i cura võ uoꝝ ꝑpe q̃ est huõꝝ virulẽtus. Trociscus enĩ eius est tyriaca ꝛ est ꝫ ꝙ dictũ ẽ in ãtidotario. In quid. G. nã in ipso ponunt̃ anisũ ꝛ semẽ apij odorifera ꝛ nutritiua ꝛ absinthiũ ad abstergendũ ꝛ deponẽdũ huõrẽ ꝛ ad cõfortandũ os stõi ꝛ ad faciẽdũ rigidũ ꝛ cinamomũ ad cõtrariandũ sua aromaticitate virulẽtias ꝛ cõuertẽdũ ipsam ad rectificationẽ aliquã ꝛ resoluẽdũ eã ꝛ ipso ẽ ex aromaticitate qđ cõuenit oĩ mẽbro neruoso ꝛ opiũ vt dormire faciat ꝛ stupefaciat ꝛ castoreũ vt succurrat corruptioni opij ꝛ nocumẽto ꝛ veneno ipsius. Sed ꝛ troc. stelle sunt vehemẽtis iuuamẽti in huiusmõi dispõne. Et nausea qđ q̃n est ꝑ debilitatẽ stõi quã nõ sedat expulsio facta vomitu tñc ẽ laborẽ i illa. 7 mo si vomitus̃ precipitũ fortasse iuuabit. Et q̃nq3 sedat eã sauich ordei algẽlicũ. Et ille qui inuenit subuersionẽ insepabilẽ inuere ꝛ fuerit cõsuetus vbere ꝑpe in huiusmõi tẽpore comedat cũ pane pauc q̃ntitatẽ. ʒ iii. cepe narcisci deinde sũat aquam calidam. Et si multũ sũant õ cepe narcisci q̃n sit accidet spasmũ.

De cura vomitus sanguinis. .C.xiij.

Si senserit vlcera tunc curabis ex eis eis q̃ scis. ꝛ si senseris sanguinẽ descendentẽ ex capite: tunc incipies ꝛ phlebotomabis eũ eius. Et si senseris splenẽ expelles causã q̃nq3 indigebis post euacuationẽ duarũ lib. sanguinis phlebotomia alia minuta. Nõnq3 augmentat̃ liga extrema vehementer ꝛ ꝓhibe i eo cuius eũ est potus medicine calide. Et q̃nq3 sumit̃ in potu i eo ꝓpter medicinã vinũ mistũ cũ lacte supante vsq3 ad quatuor cotilas dando aliquid post aliquid: deinde ded i potu sirup' acetosus infus' cũ niuẽ ꝛ ex medicinis expertis i ꝓhibitiõe san. ẽ cõpositus in ꝓhibẽdo san. vehemẽs. R. acatiam semẽ ro. terrã sigillatã balaustia opium semẽ iusquiami albi gũmi arabicũ succũ amoglosse aut succũ virge pastoris ꝛ sumat̃ i potu cũ aceto vini multe cõmestionis aut cũ aq̃ amoglosse si fuerit ꝑuenies ad stõm plm. Et dosis eius sit ex medio aureo vsq3 ad ʒ.i. Et confert ad illud sumet̃ i potu arob ub stiptica. et ex eis ẽ rob õ nuce ꝛ si cõposita ded in antidotario. Et ex curande facile ẽ vt sumat̃ gallaꝝ ꝛ balausti ambaꝝ eq̃ pondus ꝛ sumat̃ ex eis in potu põd'. ii. aur. cũ kerate opij cũ aq̃ plantaginis.

De cõturbatiõe ꝛ anxietate stõi. .C.xv.

Quãdoq3 accidit ex stõ cõturbatio ꝛ anxietas ex qb' inuenit ipsum' tristitiã: ꝛ sui necessariũ vt permutet̃ õ figura ad figurã: ꝛ q̃nq3 cõitant̃ ipsas tremor cordis: aut accidit cũ eo ꝛ nõ ẽ possibile ipsũ eum vt cognoscat eũm i eo ꝛ q̃nq3 eũ sequatur scotomia ꝛ frigor ꝛ q̃nq3 alterat̃ ex ea color ꝛ ẽ sm veritatẽ principiũ nausee: ꝛ q̃nq3 ẽ cũ ea nausea: ꝛ q̃nq3 ꝑmutat̃ ad nauseã. Et cũ i illo est mã nausee ꝛ ꝓpter imbibita: Ipsa n. dũ ꝑmanet imbibita facit accidere cõturbatiões. Nõnq3 aggregatur i oĩ stõi facit accidere nauseã sup stõm p expulsionẽ humoris post excitatiõem nature cũ eo. Et q̃nq3 cõturbãt stõ q̃ ex ventositatis huõꝝ ex medicinis vomitiuis ꝛ solutiuis quare ded rob õ cydoniis ꝛ rob de acresta ꝛ silia. Et oẽ qđ fermẽti stõ ex fructib' ꝛ ex malis dulcib' cõturbat. Et aq̃ frigida q̃ bibit nõ i hora cõturbat. Et multotiẽs fit i febrib' cũ additiõe febricitãte ego oꝫ vt bibat i febr nisi aq̃ calida.

De cura. .C.xvi.

Illud qđ paruũ ẽ ex ea remouet vinum mistũ cũ aqua sm mediũ: ꝛ aqua cõmista ex eis q̃ cõfortant ꝛ iffrancant cũ aqua mellis aut eius eis q̃ tempãt huõrẽ malũ. Et illud qđ ex ea ẽ plurium indiget medicinis nausee ꝛ si fuerit ex caliditate ꝛ humiditate calida: est illa q̃ sit sm plurimũ q̃nq3 sedabunt eã infusiões frigida. Et epithimata fca ex eis ꝛ sandal ꝛ camfora ꝛ ro. Et ex eis q̃ experta sunt hoc ẽ emplastrũ ex coriandro cu. ꝛ portulaca ꝛ sauich ordei cũ aceto ꝛ aqua fiat ex eis emplastrum stõ ꝛ epi. Et q̃ augmẽtat̃ sua operatiõe sandalis ꝛ ro. ꝛ c. ꝛ similib'. Et ex eis q̃ sunt poti humidi ad cõturbatiões stomaticã ẽ sauich ordeo ꝑmistũ ꝓpter cũ granis granatoꝝ ꝛ oꝫ vt sit non abhorrens granatoꝝ granatoꝝ sine semine ꝛ rob õ cydoniis. Et quãdo ẽ nausea aliena vinũ dicere sit cõmistio ei' aq̃ tamarindorum ꝛ sirupus de pomis antiquo ꝛ aceto sup̃ilatum oportet sit ꝛ ad eos quidẽ narrata ẽ aq̃ ordei odorifera et citrinoꝝ cũ iulep tabarxet pãꝝ ꝛ ʒ. ii. pondis.

De sanguine fluente in stõ ꝛ in intestinis. .C.xvii.

Cõmiatur pondus ʒ. ii. boli albi subtiliter puluerizati ꝛ ʒ iii. ꝛ sumat̃ in potu cũ aq̃ calida. Et si sanguis congelatur sumat in potu eger aq̃ albi' ꝛ similiter coagulum leporis.

De cõgelatione sanguinis in stõ. .C.xviii.

Cura eius est sumere in potu coagulũ leporis ʒ. ii. aut aque mente q̃ntitatẽ ʒ. iii. quã postea sit pondus ʒ. 3. salis contriti.

De singultu. .C.xix.

Singultus est motus diuersas cõpositus ex motu cõstrictiuo cũ sensibili dilatatione ori stõi. aut toto corpore eius aut in ea congregat̃ ad se ipsum cũ spasmo singultus et nocens siue nocens aut ꝑparatus ad motũ fortẽ expellendi ipsũ sicut accidit ei q̃ vult. Et assimilat̃ ei tussis que ẽ in pulmone ꝛ velamine ad expellendũ huõrẽ aut nõ sit nocens imo sit secundũ sensũ suauitatis et excitatis monẽtis ad similitudinẽ aliquã sicut huiusmodi natura moueat ad dilatationẽ ꝛ nõ obediat illud ꝛ sic currat ei. Et q̃rimũ q̃dez accidit ori stõi ꝑpter illud qđ facit sicut accidit ori stõi tremor ꝑpter illud qđ non ꝑcipit erit stõus siccus ꝛ nõ tolleret os eius nocumentũ medicationis. Et quandoq3 accidit propter commotionem. Et quandoq3 est singultus post vomitũ et sternutationes dimissiões huõris pauci in ipso q̃ expellũt eũm siue q̃nq3 sit singultus ꝑpter retẽtiões vẽtris ꝛ expellitur per ipsum quare quiescit motus voluntarius. Et plurimũ motus pauũ stõi ẽ sit nisi motu oris eius ꝑpter vehementiã sensus eius ꝛ fortitudinẽ lesionis eius a materia. Et deinde quidã ꝙ motus singult' fortior i motu vẽ q̃n vomitus expellit rẽ effusam in ventre: singult' expellit rẽ siccam. ꝫ nõ omnis vomit' ꝛ lubricũ singultus. Et quandoq3 ẽ qđ expellit aliquid oꝫ vt sit stõus totus et non expellit ꝛ eo qđ laborat vt expellat ꝛ nõ potest singultus est motus debilior motu vomitus ꝛ ẽ q̃ motus ad vomitũ debilis. Et similiter multotiẽs incipit singultus deinde fit vomitus q. motus stõi apõ tactus eius singultus ẽ ꝑuus q̃n eã est parua ꝛ quasi q̃ augmẽtat̃ vehementior fit motus ꝛ fit vomitus. Distingamus itaq3 illud qđ facit accidere singultũ ꝑpter nocumẽtũ cõsequens stomaci. Dicam' itaq3 ꝙ q̃nq3 fit illud aut re nocente suo calore: aut re ledente os stõi siccitate sua sicut accidit singultus i rigore febrium ꝛ in aere frigido ꝛ humorib' frigidis ꝛ a frigore alio cõfirmato in cõplexione stõi constringente ipsum ꝛ spasmãte eum. Et q̃nq3 accidit hoc pueris ꝛ infantibus. Et frigus quidem facit accidere singultum trib' modis vnus eorum est ex parte inspissationis materiei: ꝛ secundus est ex parte frigoris eius ꝛ frigiditate sua cũ qualitate sua transeunte corrosiua. Et tertius est ex parte cõstrictionis eius ꝛ inspissationis quam sit in potu nequare retinetur in illo inspissatio illud

virtute sua eius est quod ab eis resolvitur: aut a re nocente suo calore sicut accidit in febribus adurentibus et spasmo in ore stomachi: aut a re nocente mordicante sua sicut accidit ex potu sinapis et diapipeon et bibentibus virtutem et potu medicinarum mordicativarum ut diapipeon cum vino et proprie fm siccitate sensus stomachi: aut debilitate substantie oris stomachi et de hoc genere est cibus corruptus et conversus ad qualitatem mordicativam et pueris quidem accidit illud plurimum: et similiter accidit ex effusione cholere in os stomachi: et sicut fit quando est cholericum motus in crisibus ad caput stomachi ut expellat eas nam cum vomitant a ventositate retenta in ore stomachi et in tunicis eius et in meri grossa a calitate vaporosa que non potest resolvi aut a re nocente sua quantitate sicut fit a repletione. Iste ergo sunt species eius que fiunt ex causa nocente. Ille vero qui fit a siccitate quandoque fit a siccitate pura cum spasmo sicut accidit in postrio febrium incensivarum et cum acutis evacuationibus et famis pure et est signum timoris. Et quandoque fit ex siccitate non conservata et innatat ex quolibet humectante et removet. Fit autem propter cavitatem est sicut ille qui accidit ei cui factum est apostema magnum in epate: et proprie in latere concavo: aut in intestinis aut in velaminibus cerebri fit: aut est propter venas in velaminibus cerebri sit sicut accidit apud ictum nocivum et percussionem dolorosam per quas percutitur caput: et sicut accidit in febribus in elevatione sua et in signis crisis. Aliud est propter coitatem corporis. Etiam existimatur est in vivificando cum principii eventus singultus in apostemate epatis. Et dixerunt quidam quod est qui effundit ex eo colera ad duodenum: deinde ad stomachum postea ad os eius. Et dicitur quod cum in ipso est coitas epatis et stomachi in nervo minuto communicante ea. Et si hoc habuerit singultum et non et accidit ei in ipso fine resolvet singultus eius et similiter si vomuerit et expellerit humorem. Quod si evomat et eius singultus non resolvitur signum aut apostema in stomacho: aut in radice nervi venientis ad ipsum et cerebro aut in cerebro et sequitur illico ambo sunt rubedo oculi. et distinguitur inter utraque per accidentia apostematum cerebri et accidentia apostematum stomachi. Et singultus quod spectat in signis crisis quandoque est signum bonum: et quandoque est malum sicut quod exponemus in suo capitulo. Et in libro quide aphorismorum dicitur quod quando vomitus non sedat singultum et est cum eo rubedo in oculo est malum signum significans apostema stomachi aut cerebri. Et in libro signorum mortis velocis dicitur quod quando accidit huic singultus apostema in latere dextro egrediente a nature absque eius cogitatio et est singultus vehementi egreditur anima eius ex singultu ab eius sollicitare et illo est ille qui habet cuius singultum punctionem et vomitum et cursus et destructionem rationis moritur.

Designia. C. xx.

Omnis singultus qui vomitu sedatur causa est res noci ua sua quantitate: aut qualitate sua mordicativa sm verum modum predictorum. Et omnis singultus accidens evacuationibus et febribus adurentibus: et non sedat cum vomitus addit in ipso est a siccitate. Factus autem propter compositionem cum materia et sine materia sciuntur ex significationibus predictis in capitulis eorum. Factus autem ab apostemate stomachi: aut cerebri: aut epatis signant accidentia visceribus eorum dicta in suo capitulo.

Cura. C. xxi.

Omnibus est cura magis conferens singultui cuius causa est repletio plurima et res nocens sua quantitate. Et similiter omne movens laboriose et movens terrificando et vociferando et ira et timor et gaudium subito acceis tristitia supflua et abstinentia aque frigide super faciem post subito et motus extremorum et cogitationes et expectatio sternutationes tussis commotio et expectatio super singultum et sternutationi quidem in superando materiam facientem singultum est impressio magna. Et ex eis que removent cum eius est longitudo retentionis anhelitus: quoniam illud est res faciens accrescere calitatem et movet eam ad expellendum versus poros que in attractione aeris: quare movet humores et resolvit eos. Et somnus longus vehementer iuvat ipsum: et constrictio extremitatum et positio ventosarum super stomachum sine incisione et super ventrem et super utrasque spatulas et positio medicinarum in bibendum. Et ex eis conferentibus singultui viscoso et replenti est ut patiens ipsum incipiat et evomat. deinde bibat hieram picram: aut succum apsinthii sumendo ex eo aureus et et fascicando. ii. dragm. Deinde post illud utatur mirobalanis conditis. Si autem causa est viscositas os et in eius cura tres res intendantur. resolutio materie et incisio eius sicut cum oximelle squillitico: et sua punctatio appropria eius ita ut equetur non fuerit nocens nisi qualitate sua et tertia stupefactio sensus oris stomachi per rem opposita et minorem modi cantes. Et iam laudatur in introitu huiusmodi. R. costi croci ro. recentium mastici spice ominum ana. iii. aure. assari aure. iii. aloes opii ambobus ana aur. i. conficiuntur cum suc co psilii et bibatur ex eis medietas aurei. Psilium enim et opium stupefaciunt spica confortat et resolvit assarum inclinat humiditates ad partem vie vrine: et educit eas per eam aloes inclinat eas ad viam fecis: et extrahit eas ex eis costus et crocus maturant et confortant calefacientes: propter hoc ego suffero. illi conferentes valde singultui vehementi et subversioni anime et si antiquatur et cronicus fiat affert ei oleum alkekengi comantum maximum experti: et quod ex eo bibitur fit cochlearium unum cum aqua calida mellis. Et ex eis que conferunt ei est decoctio. 33. in aqua tepida. Quando vero vehementius fit et antiquatur necessarie sunt confectiones magne valde et electuaria sicut diacyminum cum aqua tepida: immo quandoque indiget confectionibus: et teriaca: et filonium hoc iuvant cum maximum in hoc propter illud quod in ipso est de stupefactione cum confortatione et resolutione: et expulsione. Et iuvatur et pilse sicut illi que sunt de oppoponaco et ex psilio stomaci cis et troc. Iste valent vehementer ad singultum. Et medicine valentes in curatione singultus facti a materia sua et frigida: aut proxima ei sunt ruta: et cyminum potata cum vino: et similiter aqua apii. et acetum squilliticum: et basilicum aqua et assarum et nenufar et maiorana et olanidenia quod olfactus sedat singultum et anisum et anisus et dauci et. 33. et cauda cicatella et succus eupatorii et folia et acorus et abrotanum sin galangis et compositae: et sunt ex eis electuaria. Ipsa enim sunt convenientiora ori stomachi et magis adherentia ei ipsis ea que bibuntur et descendunt ad fundum stomachi subito: et castoreum hic proprietatem mirabilem in ipso. Et ex eis que maximum afferunt iuvamentum ei quam ex ea in potu sumitur est decoctio abrotani et calamenti montani et mastic. assumptis ego pibus et elixatis in aqua et bibatur cum vino decocto cum mastice et cinamomi et squille. ii. in kisto aceti et detur in potu ex eo paulatim aliquibus diebus. Et iterum nitrum cum aqua mellis et iterum confectio de galanga melle simatur in potu mane et vespere quantitas nuc. et iterum medicamen huius compositionis costi et aloes squinanti simsim huius sicci calamenti similiter et iterum seminis apii nitri et assari omnium. a. 5 ii. opii. ro. sicut ambo. a. 3. c. et iam laudatur capparis conditi cum aceto in hoc. Et quandoque adiuvat hoc medicinis administratio medicinarum sternutationem facientium. Quod si fuerit ex frigido et puro tunc medicine predicte conferunt ei sumendo ex eis in potu cum aceto et aqua et liniendo ex eis collum et gula et loci quod est super furcula: et quod est sub costibus pectoris: aut liniatur collum et locus quod est super furcu la cum oleo antiquo: aut oleo cucumeris asinini. Et similiter sunt olea olea calefacta sola iuvativa: et proprie oleum camomilinum: aut oleum in quo decoquuntur castoreum et cyminum et an iuden. Et sumatur castorei et costi ambobus. a. 3. c. petro selinum et mastic: aut fumatur cortex exterior rubeus si

Quod

sici cum radice squinanti ꝛ decoquatur i aqua ꝛ bibat ex decoctiõe amboꝝ. Et dixerunt quidã q cortices alcaiã qñ exiccant ꝛ bibit ex eis pond⁹ aur. i. cū aq̃ feniculi ꝛ seminis rute sunt iuuatiue valdẽ. Et ego nõ existimo q cõferant illi. Qð si fuit vehemẽs ꝛ antiquat nõ est excusatio quin ponant ventose sup illõs sine incisione ꝛ consequant eas medicine rubificãtes. Illi aũt qui fit ex ventositate retẽta sup os stõci aut in meri cõfert administratio balnei ꝛ receptio aliquãtuli turis cõtriti i eo ꝛ inde fiat vt curat aqua calida sup ipm paulatim. Et cuula exiccata est vltima in hoc. Qð si hũor fuerit mordicatiuus generat⁹ illic aut effusus ad ipm ꝑcipiat patiẽti ipm vt euomat si põt cū eis q̃ vomitum educunt humẽctãt aut soluat venter cū eis q̃ sunt sicut hiera cū sirupo acetoso ꝛ sicut cū sirupo ð apsinthio ꝛ qñqz sufficit potare acetũ ꝛ aquã ꝛ sorbere butyrum aut sorbet oleum amigdalinum cū aq̃ calida ꝛ occupari somno ꝛ plõgare ipm quantũ possibile est. Et silr aqua ordei affert ei iuuamẽtũ maximũ ꝛ vehemẽs ꝛ pp̃e cū aqua granatorũ dulcium ꝛ maioꝝ declinantiũ ad dulcedinẽ. Et aqua acetose ẽ ex eis q̃ cõferunt et cū mundificatiõe ꝛ cõfortatione sil. Et si cū est cū accessione tunc cura in ipo est eis ad humẽctũ in potu lac recens mixtũ ꝛ aquã tepidã cum aliquo qð sit sicut oleum amig. ꝛ oliũ ð cucurbita deiñ aquam ordei ꝛ aquã cucurbite ꝛ aquã citroloꝝ ꝛ mucilagines sfao. Et silr inunctio ex eis exterius ꝛ similiter inunctio imcturaꝝ ꝛ vel lilinis ꝛ similib⁹. In scð autẽ post vomitũ si sentit eger reliquias hũoris mordicatiui ꝛ fit cū eo pars nausee sternutet sternutatõib⁹ frequentibus. Postq̃ dant ei ea q̃ lubricũ faciunt illũ hũorem sicut rob ð pomis ꝛ tamarindis ꝛ pp̃e cũ in fuerit ꝑcipiens ei recipe et tamarindos. Et si nõ sentit illud immo sentit extensionem fac emplm oris stõi cū emplis tẽperatis ꝛ fac eum sorbere sorbiciões leues in quibus non est mundificatio imo i quib⁹ ẽ cõfortatio sicut medulla tritici ꝛ sedatio aliqua sicut oleum amigdalinum ꝛ odoramentũ aliqð sicut pulli. In scð aũt ab apatibus epatis ꝛ alioꝝ oꝫ vt cureã apa ꝛ fiat phlebotomia si necessaria est phlebotomia ꝛ iꝑeret stõus in ipo cū eis q̃ sũt sicut aqua granatoꝝ ꝛ aq̃ ordei ꝛ aq̃ endiuie ꝛ emplã.

De dispõnibus accidentalibus mirach ꝛ hypocondrijs. .C. xiij.

Quandoq̃ accidit in istis ptibus tremor pp materias existentes in eis ꝛ qñqz sũt male ꝛ pueniũt nocumẽtũ eaꝝ ad cerebꝛũ ꝛ facit accidere i ipo meliam sicut dixim⁹ ꝛ epilẽ mirachialis. Et qñqz est de hoc tremor q fit pp os stõcaut in ipomet pp tremorem cordis. Et quandoqz facit accidere quod inflationẽ inseparabilẽ ꝛ grauitatem ꝛ fit pos tuma significatio illi. Et quandoqz significant apata intrinseca q si sentiar attractio mirach ꝛ hypocõdrioꝝ ad interius qñqz sigt vomitus. Et in febribus acutis significat sodam que commouetur: aut sanguinẽ a capite fluentem: aut vomitum qs q extinguimus cum in suo loco: aut permutationes materie ꝛ apa. Et qñ est eoꝝ attractio ad inferiora ꝛ pter lumbos signt permutationẽ ad inferiora ꝛ solutionem ventris quã cõfirmat punctio. Et tensio hypocõdrioꝝ ad superiora est ex eis que multiplicant i febribus pestilẽtialib⁹ ꝛ qñqz est pp siccitatẽ sequẽtẽ calorẽ aut frigus: ꝛ qñqz ẽ etiã pp apata q̃uis sit i inferiorib⁹ etiaꝫ. In illis aũt q sunt in febribus est tensio eoꝝ ad interiora cū andelita ꝛ mirach sil ꝛ hec inflatio in egritudinib⁹ acutis est mala cui associat icterecia epica. Et qñqz accidũt istis mẽbris s. hypocõdrijs ꝛ mirach dolores mordicatiui: ꝛ dolores extensiui pp egritudines epatis ꝛ egritudines splenis ꝛ apata lacerti ꝛ in febribus ꝛ in crisibus. Inquit Bu-

catis organelibus in capl'o dolorꝫ epatis stõmachi appetitiua. Draco. n. qñ debilitat in vendic. … rices ꝛ similia ꝛ nõ oꝫ defferre eos ad … mortẽ. pp̃e aũt q of capitlum ꝛ comedit … excitat tunc appetitus eius ꝛ redit virtus eius.

Fen. xiiij. de epate ꝛ dispõibus eius.

Tractatus primus de vniuersalib⁹ dispõibus eius.

De anatomia epatis. .C. i.

Epar est membrum qð generat sanguinẽ … ꝛ cõuertat qñqz chilũ ad … nes cõuersione … cis de virtute epis. Et sanguis … sm veritatẽ ẽ … similitudinẽ epis qð est caro rũ q … cõgelatus. Et est vicinũ a villo … tur vene que sunt radices eaꝝ q … ipso sicut villi. Et sicut scisti in anatomia … que sit sugentes a stõ ꝛ intestinis mediantib⁹ … noiate me araice ex ꝫcauitate ꝛ decoqui illũ … guinem ꝛ mittit illũ corpi mediante vena … ex gibbositate eius: ꝛ mãdat aquositatẽ ad renes … gibbositat ꝛ mittit spũas cholericã ad fellẽ … tatis etiaꝫ ꝛ cõcauitati est illõ de eo qð est … cooperatõ sr gibbositatẽ stõi bõa sit ꝛ attracti … de eo est a pte diaphragmatis vt nõ coꝫtineat … gmata cū suo laborioso motu … pp̃e punctiõ: ꝛ est cõiunctũ pp̃e venã magnã … coꝝ ꝛ vt bene cõprehẽdant sr ipm costis … quõ togit pãniculus neruosus generatus … us venietẽ ad ipm vt faciat ipm agere … quemadmõm diximus i capitulo pulmonis … sensus mãifestus est in latere cõcauo ꝛ … alijs visceribus: ꝛ venit ad ipm vena pulsatilis … bila in ipo ꝛ affert ei spiritũ ꝛ seruat … ꝛ temperat ipm cū pulsu. Et factus est … na ad cõcauũ ꝛ eqñ gibbositas ipe … phragmatis. Et sanguini quidẽ … amplissimo rãmosum dispartitũ … totius sup chilũ vehementior ꝛ passio … eo magis cõpleta ꝛ velocior … te epis subtilior … impressio carnis ad chilũ. Et panniculus … prehendit ep ꝛ ligat ipm cū viscerib⁹ … na ꝛ stõm. q. diximus ꝛ ligat ipm … ligatõe maxima fortis ꝛ ligat ipm cū costis … ipm alia subtilia … continuans inter ea ambo quã scisti … ipm aut ascendẽs ex ipo ad cor … Et hec quidẽ vena sapienter ligata … niculo duro spisso ꝛ ẽ ꝑuenẽs … eius est illud qð est a pte intrinseca … stia. Et ep quidẽ hominis maius … ap ꝑportionẽ ei in quantitate … cõcedẽs ꝛ debilioris cordis ẽ habẽs … inter ipm ꝛ inter stõm neruus sed … comunicantia nisi pp rem maximam … Et primũ qð oñ ex epe sunt due vene … latet cõcauũ ꝛ plurimum iuuamẽti … cibi ad ep ꝛ minorat porta ꝛ altera … iuuamentũ eius est applicatio nutrimenti … epe ꝛ nominat cõcaua ꝛ ostendimus … ipaꝝ in libro primo. Et ep quidẽ hꝫ … dentia stõm ꝛ adherentia ei sicut … cõprehenditur digitis ꝛ maius …

additamētū ap p̄p̄atū nomine additamēti: et positum ē sup ipm id: et posita ē extensio eius additamenti ad inferiora et oia addita ista et' sunt au. aut. v. Et scias q̄ n̄ est corporis epis in hominibus omnibus cōparatio costas dorsi: et fortiter in nullum eis epatis sit in plurimis corp. sic et est eius cōtitas ad ipm pp illud. Cōtitas epatis ad costas dorsi et diaphragmati. ¶ Et caro quidē epis sensū nō hēt: sz illud qd̄ de ea sequit panniculus sentit: pp̄ea q̄ advenit ei parum ex parte panniculi nervosi. Et ppter hoc diversificat hec cōtitas et iudicium eius in hoībus. ¶ Et iam scivisti q̄ generatio sanguinis fit in epate et in ipso sit separatio cholere et melancholie et aquositatis: et quāq̄ destruitur res in unaquaq; earum: et quāq̄ destruit i generatiōe sanguinis et n̄ destruit i separatione: et quādoq; destruit in separatiōe et nō destruit ēt in sanguine bōo. Et quāq̄ accidit destructio in separatiōe non pp epar imo pp̄ mebra attrahentia et eo illd̄ qd̄ separat. Et in cōe, quādē sunt ait. Fructus nāliū: omnis plus digestiue ē in carne eius: et plus aliarum [illegible] ē cū villis eius et nō est lōgiqū quam sit in mesaraicis: ob hoc fructus licet quidaz posteriorum addiscerē prio et dicāt et erravit ille qui posuit in mesaraicis attractiuā et retentiuā, ipe n. sunt vie p q̄s attrahit: et nō est possibile ut sit in eis attractio. Et afferunt ad hoc rōnes similes rōnibus obliv' q̄ nō sunt ei in olim: et dicit similiter q̄ hēant virtuē attractiuaz hērent et digestiuam: sz nō hēt virtutem digestiuaz quomō. n. hēt virtuē digestiuam qū nō morāt in eis cibus tēpore quo [illegible]. Et dicit et si haberent virtuē attractiuaz qū ep̄ ēt eam hēt cōmunicaret in [illegible] ppter cōuenientiam virtutū. Et sic qdē obliu cōsiderōne nō scivit q̄ vt' attractiua qū ē in meatu ex quo attrahit est illud mag' adiuuās sicut qū expulsiua est i meatu ex quo expellit sicut ē in [illegible] magis adiuuās: et obliu' ē q̄ attractiua eīmē et ē meat'. Et nō scivit q̄ nō est multū malū ut sit in meatib' quibusdā virtus attractiua: et nō sit digō de q̄ sit curandū qū nō sit necessaria in eis digō imo attractio. Et obliv' q̄ ē chilus quāq̄ cōuertit i mesaraicis cōuersione aliq. Quare ergo negavit q̄ sit eā in hoc virtus digestiua i mesaraicis: et q̄ sit illic virtus retentiua retinens quātitate aliq̄ quis nō plonget. Et oblitus ē q̄ ipsa ullez opationū notarz sūt diversē. Et elōgavit q̄ sit illo in quo [illegible] penetratio digō aliq̄ et illud nō ē elōgandū. Medici nāq̄ dicit q̄ i ore ipso ē digestio aliq̄ tñ negant qm in ordo sit virus expulsiua et digerēs ēme bum qd̄ velociter cibat ab eo qd̄ cōprehēdit. Et obliv' ē q̄ hoc ē et diversificet substātia mebrorz et cōueniant i attractiōe veniis recepitis sit vadēs in via. i. ad mēbra oia Et oblitus est q̄ attractio sit ad ep: et plurī eius sit cum villis venarz et sunt hōgenei cū [illegible] mesaraicarz non lōgiq ab ea. O quātū erravit iste homo i hoc iudicio. Nō it qd̄. G. dicit sigt q̄ attractio sima fortis est in ipso dicitam motus de quo curat. Et eius itentio fuit ut spiritū q̄ ē cōuentus separatiōe mesaraicarz sine epe. Et significatio ad illd̄ est sermo eius qū dicit q incedit in hac egritudie ad curādas mesaraicas: et dimitit curatiōem Quē sicut ille q vadit ad hoc ut faciat emplm pedibus rostificatio pp nocumētū accidēs nuche q est in dorso et dimitit curatiōem principij et radicis q est nucha. Hic [illegible] sermo. G. cōmentus huic sermoni. ¶ Et iu qdē scis q̄ tpedes nō sunt vacui a virtutibus, s nālis et motiua et sensibilis quas mēbra hēt: et nō ē diā inter virtuē corz et virtuē nuche aliq: imo sensibilis et motiua virius corū ē pri [illegible] ē [illegible] et similiter e dispō mesaraicarz. Ipe [illegible] nō sit vacue a virtute quis sit earum principium ep Et sicut qm ipe sint istrumētū et istrumentū nāle attrahit et longinquo nō sm sentiā motis localis sicut i lacerto

sm plus nō eliat a virtute currente in ipso et obuiante i ipso et obuiantis patientis: et ita q̄ ferrum patiatur a magnete et quāq̄ attrahit cū eo ferrum aliud. Et sicut tangēs inter ferrum et magnetē apd̄ plurimos corz q̄ verificaverunt.

De modis ex quib' significat dispōes epatis. C. ij.

Q Uādoq; significant dispōes epatis p operationes tactus: sicut sunt res apta ipsius quāq; et quāq; etiā sigt p dolores q sunt ei propij et sigt p operationes factas ex eo et sigt p cōmunitates membrorū, primorz ipsi sicut stōc: et diaphragmatis et intestinorz et renū et iectio. Et significant p cōmunitates membrorz q sunt longinqua illis ab eo sicut plai capitis et sicut splenis Et quāq; sigt p dispōes cōmunitatis totius corporis sicut colore et formā et tactū. Et quāq; significatur p eā q oriunt in pulsibus eius et pilis et que oriunt i ipso sicut p venas et ex forma membrorz aliorz et ex eis q grāt in ipso et pcedit ab eo et ppter cōuenientia et dissimilia et ex calo et cōsuetudinibus et q cōmunicatur cū eis.

Distinctio modorz harz significationū. C. iij.

S Imilitudo qd̄ accepta ex tactu ē caliditas tact' plus eius zonis ipsa sigt cōplones calidas: et frigiditas eius sigt cōplonem frigidā et lenitas eius sigt humidā cōplonem epatis: et duricies sigt duritiem eius. aut ipa durum in ipso: et ipsius inflatio sigt et' tumorē: et aut ipa in ipso: et lunatio que sentitur ex inflatione eius sigt q̄ est in ipso epe: et ipsius elōgatio eius sm aliam formā q̄ est in ipso epe: et ipsius elongatio eius sm aliā formā q̄ ēt alio ab epe: et q̄ ē in lacerto ventris. Similitudo ēt accepta ex dolorib' ē sic si fuerit extensivus cū grauitate: tunc ille erit oppilatio: aut apostema si fuerit sine grauitate tūc ille erit ventositas. Et si fuerit grauitas sine punctura tūc tñ erit in corpe epis siue fuerit ipa sine oppilatio. Et si fuerit cū punctura tūc erit apō panniculū vel circa ipm. Ver significatōes assūpte ex operatōib' scio ab eo sunt pp digōem et attractōes et expulsionē sanguis ad corp' et aquositatis ad renes et chole ad fel et melle ad splenē et sic dispō nulla. Quāq; destruit aliquid horz et nō sit pp mebrū cōicās epatice et ex epe. Significatio ēt accepte ex cōitatib' sunt sic sicut significat ex illo multo nō sigt dispōes epatis et sic singult' et tussis appet et' etiaz et digō et sicut malitia anhelit' quis n. sit ppter pulmonē et diaphragmati quāq; sit ppter ep: et sic spōs egestio et spōs urine sigt dispōes epis qd̄ sicca et sicut dispōnes sedis et egritudium capis. Et dispōes egritudinū splenis sigt ipse: et sicut ex dispōib' lingue i tactu eius et asperitate ipi' et colore ei' et colore labiorz sigt ipe. Et iā qdē curritur et eos et ep: et debilitas et cōuenientia et victoria i qlitatib' iuis q dictum' i caplo anatomie cordis. ¶ Verz significatōes pp dispōsitōes cōmunitatis sūt sicut significatio coloris sicut si ita ut si sit rubeus alb' tūc significat sanitatem eius aut sit citrinus significat caliditatem eius aut plumbeus frigiditatē ei' aut bruni' sigt siccitatē et sicci tatē' et sicut ē significatio scientie sī ipsiuz et sic significatio pinguedis carnose signo huitatē et caliditatē ipi': aut pinguedis cū adipe signo hui et siccitatē ei' et sicut macies sigt siccitatē eius. Et sicut cōtitas caliditas in corpe significat si nō fuerit a vehemēti caliditate cordis caliditatē eius. Et cognoscuntur cū ea significationes caliditatis eius predicte. Significatiōes aut ex formis mēbrorz aliquorz sunt sicut significationes ex magnitudie venarz et amplitudie earz significo magnitudinem epis et amplitudiez venarz eius. Et ex brevitate digitorū et lōgitudie eorū etiam significat pravitas et magnitudo ei' sed significationes ex pilis eorū sī ipm sūt sicut significationes eorū i mebris alijs quas iaz diximus. Significatiōes vo ex eis q oriunt in ipso sūt venequib' si ipse sūt crosse magne manifeste tūc cōplexio

Mus

principalis est calida: et si sunt subtiles occultetur complexio principalis: est ista. Uerum eius caliditas et siccitas et lenitas et duricies quibus sunt propter complexionem principalem et quecumque sunt propter complexionem accidentalem. Dispositio autem ex eis que in ipso generantur sunt sicut. si in ipso generatur cholera significat caliditatem eius et melancholia caliditatem eius vehementem aut siccitatem eius et frigiditatem sicut quod fecit in loco suo et generatio sanguinis boni est signum sanitatis eius et ille cuius sanguis est cholericus aut melancholicus: aut mollis declarat in eo quod spargit ex eo ad corpus aut ad suo non recipientis continuationes cum corpore sicut est in hydropisi carnosa est. infirmum sed quod signat ipsius dispositio eius quod spargit ab ipso. Conueniencia uero et deuerificatio sciuntur ex hoc quod conuenientia sunt similia complexioni naturali contraria complexioni accidentali. Ex etate vero et consuetudine: et que currunt in eis significatio cognoscuntur in sanitatibus

De Zoparma cordis ad epar in sanitatibus. .C.iiii.

Ciasique caliditas cordis vincit caliditatem epatis magnifice: et humiditas eius non vincit siccitatem ipsius: et siccitas eius quandoque vincit humiditatem epatis parumper et caliditas epatis vincit frigiditatem cordis debiliter: et humiditas eius vincit siccitatem ipsius: et eius siccitas parum vincit caliditatem eius: et ipsius siccitas semper vincit humiditatem eius: et frigus cordis vincit caliditatem epatis plus quam vincat siccitas illius humiditatem epatis: et caliditas cordis vincit humiditatem epatis plusquam vincat siccitas ipsius humiditatem eius et vincit frigiditas eius cum in caliditatem illius aliquo modo victorie.

De signis complexionis epatis naturalis et prius calide. .C.v.

Omplexionis calide naturalis signa sunt amplitudo venarum et ipsarum manifestatio et calefactio pulmonis et corporis si non frigidum sit ei cor. Caliditas enim cordis vincit frigiditatem epatis fortiter et multitudo generationis cholere in etate iuuentutis: et melancholie in fine eius et multitudo pilorum in ossibus pectoris: et fortitudo appetitus cibi et potus.

De signis complexionis frigide naturalis. .C.vi.

Signa eius sunt contraria illis signis: et frigiditas corporis vincit caliditatem epatis minus quam vincat caliditas eius frigiditatem: et quoniam sanguis habentis hanc complexionem est subtilior et aquosus et pulsus eius est debilior: et multotiens accidit in ipso febres.

De signis complexionis sicce naturalis. .C.vii.

Signa eius sunt paucitas sanguinis et grossitudo eius et vacuitas venarum et siccitas totius corporis et spissitudo pilorum et crispitudo ipsorum. Et cor sua humiditate non conseruat siccitatem epatis ita quod aliquid valeat immo si vincit est otio. Uerum siccitas epatis vincit humiditatem cordis valde et caliditas cordis vincit humiditatem epatis in ultimo.

De signis complexionis humide naturalis. .C.viii.

Signa eius sunt contraria illis signis: et cordis siccitas quibus consequitur humiditatem epatis parum valde. Uerum humiditas ipsius vincit siccitatem cordis fortiter.

De signis complexionis calide et sicce naturalis. .C.viiii.

Signa eius sunt sanguis grossus et multitudo pilorum nigrorum apud ossa pectoris et amplitudo venarum sequens complexionem et duricies et multitudo generationis cholere et melancholie in fine iuuentutis et siccitas corporis si non deuerificauerit ipsam cor.

De signis complexionis calide et humide naturalis. .C.x.

Sunt ipsius caliditas sanguinis et bonitas essentie eius et amplitudo venarum valida cum lenitate: et quod color est rubeus sine citrinitate et pili pilorum in pectore ossibus minus est eis quam si esset calida et sicca et neque esset in spissitudine eorum et crispitudine. Et equatus corporis propter caliditatem et humiditatem. Et quum caliditas est diuturna fiunt corpus sanum et si humiditas est magis diuturna festinant ad ipsum egritudines putrefactionis.

De signis complexionis frigide et humide naturalis. .C.xi.

Sunt ipsius sanguis aquosus et phlegmaticus: et paucitas pilorum apud ossa pectoris: et strictura venarum vene non implete mollities paucitas generationis cholere et melancholie in fine iuuentutis et humiditas corporis contra corpus cor.

De signis complexionis frigide et sicce naturalis. .C.xii.

Sunt ipsius paucitas sanguinis et paucitas caliditatis sanguinis: et corporis et strictio venarum et ... earum et earum duricies et paucitas pilorum in ... et siccitas totius corporis.

De egritudinibus accidentibus epati. .C.xiii.

Epati accidit egritudo complexionis ... sue substantie: et egritudines compositionis et ipsum ... sicut: et propter apostemata et ... et reliqua earum singularum dicemus capitulis ... leriat ruptura plurimum quam reliqua membra ... mur ex ea morte festinant nisi absconditur ... vena magna. Et quecumque accidit epati ... propter in stomacho et splene et felle et renibus et diaphragmate et pulmone et meseraicis et intestinis et ... stomacho et diaphragmati et felli et meseraicis et ... communicant in ... vene que sunt a ... deinde peruenit nocumentum eorum ad epar et ... Diaphragma vero et pulmo et renes ... gibbositate: deinde peruenit ad epar ... Et propter communicationem que est ... necessarium ... et expellit cibus ... nutrimentum quod est gibbositatis ... cum prouocatione vrine et fluxu sanguinis ... sed in egritudinibus concauitatis est ... ventris et vomitu cholerico et sanguineo ... in pluribus horis.

De signis malitie complexionis calide. .C.xiiii.

Malitie complexionis calide signa ... non abscinditur cum aqua potu et paucitas appetitus cibi et ... et citrinitas vrine ... velocitas pulsus et frequentia eius: et febres ... et ledi a calefacientibus ... mordicatiuis: deinde a carne epatis ... Et quia desiccatur cum ea non absque dolore ... tate et multiplicatur cum ea vomitus citrinus ... viridis vel sucus porri et est cum ea ... propter sicut fuerit ... cum complexione ... noratur san. et exasperatur lingua ... gnificatur illud ex etate et consuetudine ... la que media est generat cholera ... dines eius sunt ex mala et melancholia ... qui peruenit solum venter ad sincopim ... eius est propter debilitatem epatis facta a complexione ... primo ipsius est ergo sicca adusta nisi ad hoc ... adurat sanguinem et humores et carnositatem ... tris est educat. Et quum incipit adurere sanguinem ... fer. Et quod est in epate adustio ... de egreditur cum egestione aliquid ... epatis iam putrefacta. Et non est ... fer. Et quia rectificatur ablutio ... ingrossatur et fit nigrum crossum ... nalibus. Et quia egreditur ...

De signis malitie complexionis frigide. .C.xv.

Signa eius sunt albedo labiorum et lingue et paucitas sanguinis et tarditas ... tudo phlegmatis et paucitas ... coloris et liquefactio materiarum quia ... viriditatem: et quia fit citrina ad colorem ... etiam albedo coloris et phlegmatis ... congelationem et tepiditas pulsus et vehementia ... meos non nisi ex illo ... Et ... nem quando frigus consequitur ... ergo quia est sicca sine odore: et quia est ...

tiue attractiue ⁊ ē declinis ad albedinē pui fetoris. Et q̄n̄s subtiliat cū ea egō ⁊ liūecat. Uer̄ nō plicuerit ita ꝑmaneret ⁊ si multiplicat cū eo fluxus ventris q̄uis sit ei⁹ cepis ⁊ cui⁹ dogar⁹. Et si fine ei⁹ egredit qd̄dā simile loci sanguis putrefacti sicut sign̄is liq̄facti. Et q̄nq̄ sequit̄ ꝯplonē fiām post spatiū quoddam febris: ꝓpterea q̄a sanguis subtilis q est in ipa recipit putrefactōem q̄ accidit ei ⁊ fiunt febres praue q̄s dicā in capitulo febriū: ⁊ q̄n̄ dog est in initio eaꝝ virulētis subtilis: deinde incrossatur ⁊ denigrat. Et qn̄ est fluxus ventris similis lauature carnis recētis ⁊ illud cū appetitu in ꝑncipio sequit̄ frigus: ⁊ si accidat post illud casus appetitus: tūc est ꝓp corruptionē humoꝝ: ⁊ aut ꝓp cām aliā febris ⁊ similia. Et plꝫ signū ei⁹ est sup debilitatē a frigore ⁊ in fine eius redit appetitus ⁊ fit sup̄flu⁹ s̄m plm ⁊ spaimat cū eo mirach.

Et q̄nq̄ sequit̄ ipam ĉtas ⁊ cōsuetudo ⁊ cib⁹ ⁊ cause ꝑ̄ teriescunt potus aque frē in ieiunio: aut post balneum: aut coitū qn̄ epar inflāmatū sugit ex aqua tūc velociter plm. Et si est illic m̄a sentit acetositas ioris ⁊ humiditas in regiōe. Et q̄nq̄ est ad nigredinē ⁊ viriditatē ⁊ nō ad citrinitatē ⁊ rubedinem.

De signis male ꝯplonis sicce. C. xvi.

Signa eius sunt siccitas oris ⁊ lingue ⁊ sitis ⁊ durities pulsus ⁊ subtilitas vrine ⁊ q̄nq̄ denigrat color. Et si fuerit illic melancholia aut cholera scies signa eaꝝ facile ꝑ ea q̄ sciuisti in ꝑ̄ma.

De signis maline ꝯplonis humide. C. xvii.

Signa ipam inflatio faciei ⁊ oculoꝝ ⁊ mollities carnis hypocōdrioꝝ ⁊ paucitas sitis nisi sit caliditas cōmixta humiditati: ⁊ humiditas lingue ⁊ albedo coloris: ⁊ q̄nq̄ est cū ea citrinitas pauca. Quā aūt vehemēs fit frigus ⁊ cōiūtur humiditas ē declinās ad viriditatē ⁊ q̄nq̄ debilitat corpus ꝓp mollitiē humiditatis.

Sermo vīs ⁊ e curis egritudinū epatis. C. xviii.

Necessaria est cōseruatio sanitatis cū similibus ⁊ expulsio egritudis cū ꝯ̄riis. Et in regimine epatis ⁊ vlcer̄ ⁊ nocumentoꝝ q̄ntitas est in oppilationū aptiōe ⁊ reliquoꝝ eoꝝ q̄ sunt necessaria in regimine. Et melior qdē horaꝝ ad sumēdū in potū medicinas egritudinū epatis: ⁊ ꝓpe ꝓpter oppilatiōes epatis ⁊ similia est hora q̄ existimat q̄ illud q̄ penetrat ex cibo ad epar ⁊ ꝯ̄p̄hēdit ipso iā ē digestū ⁊ sepatū q̄ separi oportuit ⁊ inter ipm ⁊ inter comestionē ipsi interuenit dormitio ⁊ in cōsuetudie hominū est hora q̄ est inter surrectiōem a sōno et inter balneatiōem. Et oꝫ enī in epate vt nō exacuis medicinas apertiuas ⁊ resolutiuas qbus ꝯ̄ritur versus egritudines epatis millos oppilatiuas ⁊ apostemosas ex stipticis cōfortantib⁹ nisi existimes siccitatem sup̄fluā. ⁊ nō oꝫ vt ad sūmū ꝓuenias in inflatiōe eius q̄ntū possibile est ⁊ pducat ad hydropisim neq̄ in desiccatiōe ei⁹ ⁊ pducat ad arefactiōnē. Et ꝓp hoc oꝫ vt scias q̄ntitatē ꝯplonis nīsi epatis qd̄ curas ita vt quis reducas ipm ad eaꝫ sicut. Et scias q̄ cū tu erras in epate ꝑueniet error tuus ad venas: deide ad corpus. Et ex errore qdē ē vt tu ꝓuoces vrinā vbi necessariū est te soluere ventrē: ⁊ ē vt sit m̄a in cōcauitate: ⁊ soluas ventrē q̄n te oportet ꝓuocare vrinā: ⁊ est vt sit m̄a in gibbositate. Et oꝫ qdē vt medicine epatice optime terantur ⁊ oꝫ vt sit subtilis substātie quatenus ad ipm ꝑueniāt siue sint calide siue sint frigide siue stiptice. Et subtiliāti qdē ꝓprietas est vt acuat sanguinē si sint aptiua. Quare oꝫ vt attēdas illud ⁊ sciās q̄ radicū est ex sūma aptiuaꝝ ei⁹ ⁊ substantia ei⁹ generat q̄nq̄ humores diuersos nō ꝓportiōabiles qua ꝓpter oꝫ vt q̄n̄ recipitās ei⁹ potū duob⁹ aut tribus dieb⁹ cōmisceās cū aliq̄ lenitiua nāam. Uer̄ vrine ꝓuocationes

aqua ipa de radicib⁹ operatur. Et oēs qdē endiuie speciei ⁊ ꝓprie amara q̄ ad rubedinē declinat cōferūt lesiōib⁹ epatis: ⁊ calefactio qdem cū sirupo acetoso: ⁊ infrigidatio cum melle. Et epar aedi uocatiuū est cū sua ꝓprietate: ⁊ carnes limaciaꝝ similiter.

De causis nociuis epatis. C. xix.

Scias q̄ intromittere cibū sup cibū ⁊ error ordinis eius sunt ex reb⁹ magis nociuis epati: ⁊ potare aquā frigidam subito in ieiunio: ⁊ post balneū et coitum ⁊ exercitiū q̄nq̄ pducit ad inflatiōes vehemētē epatis: ⁊ q̄nq̄ accidit epati instans ab ipa factio velox ⁊ multa ex ea. Et q̄nq̄ pducit ad hydropisiꝫ ⁊ oꝫ in huiusmodi dispōne vt permisceas eā cū vino: ⁊ nō infrigides eā vehementer ⁊ nō currit⁹ eā cū impetuose deglutiēdo imo sugēdo paulatim ⁊ viscosa qdē oīa nocēt epati ex parte qua faciunt possidere oppilatiōem. Et frumentū est ex sūma eorū in qb⁹ est viscositas cū cōparatiōe ad illud qd̄ est epar ex medio cū digerit in epate. Et nō est omne frumentū ita imo glutinosum. Et vinū dulce facit accidere in epate oppilatiōem: ⁊ ipm abstergit illā que est in pectore. Et eā in illo est q̄ vinū dulce attrahit ad epar nō q̄dāq̄ ꝓpterea q̄ epar diligit ipm ex hoc q̄ est dulce: ⁊ ꝓp suā penetratiōem ex hoc q̄ est ponticū: ⁊ nō moratur in ipso q̄ntitate qua sepereret ab eo s̄m modū aliaꝝ reꝝ crossaꝝ imo sup̄uenit epati in crossitudine sua: ⁊ inuenit vias ad ipm paratas: q̄n vie q̄ sunt inter stōm ⁊ epar sunt āple s̄m cōpositiōem ad illud qd̄ venit ad ipm ex venis sparsis in epate. Amplius quam cōprehendit in epate nō moratur q̄ntitate qua sepatur ⁊ digeratur sic expelitur subtile in venas strictas illic velocitate sue penetratiōis: ⁊ dimittit fecē ꝓpter cōstrictiōem vie. In pulmone vero res est cōtraria q̄n superuenit ei vinū dulce quia iā colatū est aut ex via meatuū mēn s̄m sanitatem resudatiōis ex membris strictis ad ampliorā aut ex via cōcaua q̄n iam dimittit fecē ⁊ vadit adhuc q̄n iam sit colatū ⁊ transit in membra stricta ad ampliora: quare colat vice altera. Et similiter reliq̄ dispōnes nō inueniunt ei cuꝫ cōparatiōe ad pulmonē.

De rebus cōuenientib⁹ epati. C. xx.

Ex medicinis qdem ꝯ̄ferūt ei oia in qbus ē amaritudo qua aperitur aut virtus alia qua aperiat cū stipticitate qua cōfortetur: ⁊ odoramento cōueniente substantie ipsius ⁊ ꝓhibēte putrefactiōem sicut cinnamomū ⁊ simulātes squinātū ⁊ myrrha ⁊ similia. ⁊ ea in qbus sunt ablutio ⁊ abstersio ⁊ mundificatio virt⁹ mali qn̄ nō cōsequitur in mollificatiōe sūma cōfortatiōis mellis ⁊ ea in qb⁹ sunt maturatio ⁊ lenificatio ⁊ ꝓpe cū stipticitate ⁊ cōfortatiōe sicut crocus: ⁊ q̄ sūt cū hoc sumia sicut passe: ⁊ velocis penetratiōis sicut vinū odoriferum plurib⁹ epatib⁹ in qbus nō est caliditas vehemēs. Et qn̄ medicina aggregat ad ꝓpetates ꝓdictas similitates: tunc fortasse ē amica epatis diligens ipm sicut passe: ⁊ licet ea illa nō est vltimi iuuamenti. Et si ē nō recipiēs putrefactiōem ⁊ corruptiōem: tūc est magis vltime ꝯ̄seruatiōis in humido. Et altaratacā qdē ⁊ endiuia ortulana ⁊ campestris cōueniūt ei valde. Et ꝯ̄ferūt ꝯ̄tra egritudini calide in epate cū ꝓprietate sua ⁊ q̄litate ꝯ̄ria similiter q̄uis qdā dicit q̄ illa q̄ est vehementer amara est calida: ⁊ confert aperiēdo oppilatiōem ꝓpter suā amaritudinē ⁊ ꝯfortando ꝓpter suā stipticitatē. Et cōfert egritudini frē cuꝫ sua ꝓprietate. Et cū eo qd̄ est in ipa de aptiōe ⁊ ꝯfortatiōe. Et q̄n s̄uꝑfluit frigus in epate permisce q̄libet illaꝝ duarū cuꝫ melle: aut cū aqua mellis: q̄n resistit mel infrigidatiōni eius si timet ex ea: ⁊ adiuuat ipam ad reliquas operatiōes suas: ⁊ q̄nq̄ exsiccant ille ⁊ sumūt potu cū melle ⁊ aq̄ sua ⁊ decoquūt cū melle: ⁊ ꝯ̄ferūt valde: ⁊ aperiūt ⁊

educunt et humorem frigidum cum urina ex cibis quibus conuenientibus epati sunt illi quorum chimus bonus est et dulcia conueniunt epati: quare impinguant eius et magnificant et confortant. Verum velocia sunt ad hoc ut faciant euenire oppilationem: propterea quod epar attrahit ea laboriose associans ea humoribus aliis. Et propter hoc oportet ut deuitet dulcia ille qui habet apostema in epate sua: quoniam ipsa conuertuntur velociter ad choleram: et faciunt accidere oppilationes. Et nociuiora dulcia sunt que sunt ex eis crossa: propterea quod faciunt accidere oppilationem: et que ex eis sunt calida propter conuersionem suam ad choleram. Et fisthici quidem iuuatiui sunt propter suam aromaticitatem et stipticitatem et confortationem et mundificationem viarum venarum cibi. Verum sunt vehementis calefactionis. Et auellane sunt conuenientes omnibus egritudinibus quoniam ipse non sunt vehementis caliditatis: et sunt apture et chimus earum est bonus. Et epar edorum et carnes limaciarum conuenientes sunt epati cum proprietate que est in eis.

De cura malitie complexionis calide in epate. C.xxi.

Oportet ut sit subtiliatio in regimine eius: et non perueniat ad vltimum: et ut caueatur in ea mollificatio vehementis cum humectatione aquosa: et caueatur in ea euentus oppilationis cum infrigidantibus crossis. Et oportet ut caueatur in ea stupefactio vltima: et oportet ut infrigidantia ipsum aggregent ad infrigidationem abstersionem et apertionem et penetrationem cibi et stipticitatem confortantem non plurimam: et in aqua ordei sunt omnes ille proprietates. Et endiuia quidem et capreolus et oxizacara vltima est in hac intentione. Complexio namque amborum declinis est ad frigus non valde superflui. Et in ea caliditas apertiua: et non calefactiua et stipticitas equalis confortatiua cum parui ex iuuamentis amborum ut non noceat epati sto et ponantur ambe in medicinis sicut diximus in medicinis singularibus: et in arcolis medicinarum epaticarum et quoque comedantur elixate et preparate cum coriandro humido et sicco et comedantur cum aceto. Et amirberberis habet proprietatem maximam et similiter tamarindi etiam. Et quando fuerit oppilatio in epate conueniens est ut adiungantur illis ambobus apium: quoniam aperit oppilationes et quamquam duarum paruum sunt: et est ex eis quorum penetratio est velox: et similiter calefactio. Et ex eis que conferunt ad illud est ut sumatur succi endiuie et succi alkekengi et succi solatri omnium an. ℥.ij. et succi coriandri humidi et succi feniculi omnium an. ℥.i. et .s. adiungatur ʒ.s. croci et sumatur in potu. Et quandoque sumitur in potu oleum ros. bonum et oleum de pomis cum aqua frigida et temperat complexionem epatis. Et ex eis que conferunt epati quod habet malitiam complexionis calide est ut sumatur ex alefrigino aur. ʒ.j. cum zuccaro taberzet et aqua frigida. Et etiam ut in potu sumatur succus cucurbite assate et aqua granatorum et lac vaccinum sine butyro et aqua pomorum et pirorum et alkakengi et succus ros. recentis. et quando non est febris confert aqua lactucae cum sirupo acetoso omni die bibatur cum pondere .ij. ʒ. myrobalanorum citrinorum et pondere ʒ.i. de lacca abluta et ʒ.s. seminis apii. Et quando separatio fit ex eo duabus ebdomadis bibatur lac camellarum fetarum incipiendo ab vna libra usque ad duas et coquantur in ipso medicine diuretice aperientes facientes penetrare sicut aliquid ex succo eupatorii: et ex semine endiuie: et semine cuscute. Et quandoque sunt necessaria ea que sunt sicut summitates [illegible]. Et quandoque est necessarium sumere in potu stupefacientia et confectiones opiatas et recipientes hyusquiamum et filonium. Et ego abhorreo illud quantum invenio ab eo iter. Et vinum forte quandoque excusat ipsum si bibatur aqua frigida valde in ieiunio. Et confectio trociscorum de spodio et trociscorum berberis et trociscorum de camfora et ex trociscis conferentibus eis est trociscus huiusmodi. R. foliorum salicis et foliorum nenufaris amborum an. ʒ.x. ros. rubearum absque capitibus suis ʒ.xij. camfore pondus ʒ.ij. et .s. et mellis rubei et lacce ablute cum aqua feniculi sicut est ablutio aloes amborum an. ʒ.vij. gariofilorum ʒ. vij. croci ʒ.ij. aristologie ʒ.

v. litii elkabrusam mastic. capilli veneris omnium [illegible] ij. conficiantur cum aqua solatri et endiuie et [illegible] cusci et fit vnusquisque aur. ʒ.i. sumatur ex eo omni mane [illegible] sens cum aqua solatri. Et ex eis que conferunt ad illud emplastra facta sunt hunc modum sumatur portulaca virens et ponantur super ipsum oleum solatri et infrigidetur et fiat cum ea emplastrum. Aut sumatur ambarum sandali ana ℥.ʒ. gariofil. violarum siccarum ambarum an. ʒ.ij. ros. ʒ.ij.s. et croci abluti ʒ.s. et spice ʒ. quartam camfore pondus ʒ.ij. adiungatur cerato facto cum oleo de salicibus et liniatur super aliquid [illegible] folia cucurbite et folia acetose et folia salicis et fiat cum eo emplastrum: et quandoque emplastrum fit cum succis herbarum frigidarum sicut succo cucurbite et cum [illegible] diximus in capitulo eorum que bibuntur: et ponantur ordeum: aut sandali lenitiui et effundatur super ipsum oleum ros. et fit cum eo emplastrum: et quandoque ponatur aliquid de ligno sandali et gariofil. et cum [illegible] gatur quam ponatur in ipso aliquid ex odoriferis [illegible] fructuum odoriferorum. et quandoque [illegible] per ipsum de mensibus. Cibi vero quibus [illegible] cum aqua ordei et decoctio olerum [illegible] met olera decocta et endiuia decocta [illegible] mido et lactuca et sicla decocta et passe [illegible] eis acetosis et carnes limaciarum. Et [illegible] garur et cydonia et pira et non malum [illegible] non superflue addatur in stipticitate: et [illegible] etiam et poma et granata muza et [illegible] se. Et frangatur stipticitas eorum cum [illegible] nificatio et mora assemi et ribes cum [illegible] preparatum cum aqua granatorum et grana granatorum [illegible] te cibum et post cibum: et melones qui [illegible] cedinis et precipue ille qui nominatur [illegible] indus: non oportet quidem ut de istis melonibus [illegible] tur ille frequenter in quibus est cum infrigidatione [illegible] tas propter illud quod in ipsis est de [illegible] re oppilationem: et non est malum sumere [illegible] parue dulcedinis et vuas in quibus est [illegible] et paruitas dulcedinis et illas que sunt [illegible] pore et conferunt ei cibaria facta de [illegible] et de spinachiis et lentibus cum aceto condita [illegible] to. Et quidam homines sunt qui comedunt [illegible] oportet sint declines ad acetositatem: et [illegible] niam non est in eis calefactio plurima: [illegible] oppilationum: et sunt boni nutrimenti: [illegible] secantur cum eis in quibus est infrigidatio aliqua [illegible] ticitas. Et ex carnibus piscium paruorum [illegible] debegi: aut cum aceto et almosos et [illegible] carnibus subtilibus s. carnibus [illegible] gestionis sicut est caro perdicum et turturum [illegible] pinguium cum pomis preparata et [illegible] muam aque et alguarascen cum aqua ros. et [illegible] aceto condite et similiter paruae aues cum aceto [illegible] rate. Et nocent eis epar et splen et [illegible] carnes [illegible] se sicut carnes hircorum et arietum et animalium [illegible] et dure carnis sed caro vaccarum [illegible] ea que elongantur confert habentem [illegible] digent. Et oportet ut vitent oua cocta donec fuerint [illegible] assata et vitent pinguia superflue. Et [illegible] de nisi ipsum sit necessarium propter [illegible] debilitatem digestionis: tunc oportet ut sumatur in potu [illegible] ale quod sit declive ad albedinem.

De regimine malitie complexionis frigide. C.xxii.

Ex eis que conferunt illis est potare sirupum de [illegible] e suchis cum sirupo acetoso de melle. Et [illegible] fert bene frigidam epar ut [illegible]

de apsinthio ⁊ semina calefacientia nota sunt vehementis iuuamenti. Et similiter iuuatur cum administratione lactis camellarum arabicarum non aliarum cum pondere. ʒ. v. vsque ad. x. zuccari. Hoc enim temperat complexionem ⁊ educit humores frigidos soluendo ventrem ⁊ prouocando vrinam ⁊ aperiendo oppilationes. Et fortius illo est vt bonificetur super dyacurcuma aut dyalacca ⁊ atanasia ⁊ administrentur in sincopi diacostum ⁊ zinziber conditum cum aqua apii ⁊ troc. de costo ⁊ de lacca dicti in antidotario. Et bibant in ieiunio eupatorii ⁊ assari. ʒ. ii. ⁊ bibatur desuper vinum. Et ex decoctionibus decoctione costi ⁊ apsinthii dictas in antidotario bibatur cum oleo amigdalino dulci pondere. ʒ. ii. ⁊ olei de fisticio pondere. ʒ. ii. Et fortius illo est vt bibatur cum oleo de neride ⁊ oleo amigdalino amaro ⁊ oleo de kerua. Et etiam cum decoctione huiusmodi. ℞. seminis feniculi ⁊ apii anisi masticis ponderis. ʒ. ii. ⁊ corticum radicis apii ⁊ troc. radicum feniculi ambor. ana. ʒ. i. ⁊ herbe eupatorii ⁊ apsinthii romani ana. aur. v. ⁊ lacce ⁊ calami aromatici ⁊ costi dulcis ⁊ amari ⁊ aristo. omnium ana. ʒ. iii. ⁊ superiorum signatur iiii. decoquantur in. iiii. lb. aque vsquequo redeat ad medietatem ⁊ bibant ex ea omni die. ʒ. iiii. cum oleo fisticino quantitate. ʒ. i. ⁊. ʒ. ⁊ olei amigdalini dul. quantitate. ʒ. ii. Et quoque confert eis si adhibeantur epithimata calida ⁊ emplastra sicut stomathicon ⁊ emplastrum calcedis ⁊ emplastrum de melliloto cum emplastro facto ex eis que sunt sicut costus ⁊ mirrha ⁊ spica ⁊ neriden romana ⁊ acrocus ⁊ fenugreci ⁊ similia. Emplastrum bonum ad illud. ℞. vince omnis herbe mastic. melliloti: spice radicis lilii celestis rosarum partes equales dissoluantur in oleo masticino decoquendo fiat ex eis emplastrum mane ⁊ sero ⁊ sit tepidum. Et iterum emplastrum bonum. ℞. flamitatum squinanti: ⁊ granatorum albem ⁊ mastic. ⁊ condumenti ⁊ ammomi omnium ana. durch. et. iii. aloes ⁊ herbe eupatorii ⁊ apsinthii ⁊ superiorum eius omnium ana. durkimet. vi. spice aromatice ⁊ cassie ambor. ana. durkimet. ii. yreos vera ⁊ sansuci ambor. ana. durkimet. ii. amoniaci durkimet. xxiiii. gummi albotim ⁊ turis ambor. ana. durkimet. vii. gummi. lb. i. ⁊. ʒ. olei de alcana quantum oportet ad proficiendum. Et iterum emplastrum. ℞. amomi. ʒ. i. carpobal. ⁊ bdellii condumenti turis ⁊ croci omnium ana. ʒ. i. ⁊. ʒ. ⁊ spice sete. ʒ. ii. gummi albotim. ʒ. vi. soluantur duo - bdellium in vino: ⁊ dissoluantur crocus in ipso ⁊ liquefiat gummi albotim in neride ⁊ terantur medicine sicce: ⁊ misceantur cum oleo de neride ⁊ vino ⁊ proiciatur super ea parum de cera ⁊ administra emplastrum ⁊ sumantur etiam cydonia ⁊ farina ordei ⁊ cera ⁊ medulla vitellorum ⁊ oleum rosarum ⁊ apsinthium ⁊ amomum ⁊ gallia ⁊ crocus ⁊ assarum ⁊ mastix ⁊ gluten albatum ⁊ neride ⁊ sumatur ex eis secundum quantitatem necessitatis ⁊ fiat ex eis emplastrum.

De cibis autem sumantur medullam panis calidi confectam in vino ⁊ confectam in andacoca ⁊ carnes leues que sunt ex carnibus auium paruarum ⁊ alcanabit ⁊ aldurragi ⁊ perdicum ⁊ ventres anserum ⁊ proprie omnia illa assata ⁊ frixa ⁊ cum seibus condita ⁊ carnes decoctas in aquis mixtis decoctionibus conditas cum seminibus calefacientibus ⁊ cinamomo ⁊ pipere ⁊ cymino ⁊ similibus ⁊ iniciatur super ipsos ruta ⁊ sorbitiones factas ex eis que sunt sicut fenugrecum ⁊ medulle calide. Et quoque ponitur in cibis endiuia ⁊ proprie illa que est vehementius amaritudinis.

Et sunt quidam qui dicunt quod nullum vehementer coctum confert ⁊ illud apud me est paruum. Fructus autem ⁊ similia quibus in sebis vtitur meliora sunt sicut castanee ⁊ passe pingues ⁊ fisticii proprie. Et quidam sunt qui dicunt quod oportet vt abstineat a fisticis ⁊ amigdalis propter quantitatem amborum super stomachum sed non oportet vt attendant verba eorum in fisticio ⁊ amigdalis. Et eis que conferunt eis est caro limaciarum proprie preparata cum seibus. Et oportet vt deuitet genera lactis ⁊ pisces ⁊ fructus humidos vt deuitent genera lactis ⁊ pisces ⁊ fructus humidos recentes ⁊ carnes crossas.

De regimine male complexionis sicce. C. xxiii.

Regimen eius est cum humectatiuis predictis ex cibis ⁊ oleribus ⁊ epithimatibus ⁊ emplastris ⁊ potionibus ⁊ fiat declinatio cum eis ad equalitatem aut calidum aut frigidum secundum quantitatem necessitatis ⁊ cum hoc non oportet vt superfluitas sit in humectatione ita vt non perueniatur ad mediam somnem ⁊ mollitiem ⁊ hydropisim carnosam.

De regimine malitie complexionis humide. C. xxiiii.

Regatur cum exercitio ⁊ minoratione cibi ⁊ acceptione cibi in quo sit subtiliatio ⁊ exiccatio ⁊ proponatur in quo cum exiccatione est exiccatio: ⁊ minoret potationem aque ⁊ deuitet lac: ⁊ non perueniatur ad exiccationem ad vltimum ⁊ perducat ad arefactionem.

De regimine malitie complexionis calide ⁊ sicce. C. xxv.

Curatur habendo eum cibis frigidis ⁊ humidis ⁊ herbis frigidis ⁊ humidis: ⁊ proprie endiuia: ⁊ deuitet ea in quibus est frigus ⁊ siccitas vehementius. Et ex eis que conferunt ei valde est lac asininum de quo bibat debilis vsque ad. vii. sextaria cum aliquantulo zuccari tabarzet ⁊ non plurimo. ⁊ fortis vsque ad. x. sextaria. Et vtatur emplastris ⁊ epithimatibus frigidis ⁊ humectantibus: ⁊ cum hoc toto non oportet vt perueniatur ad vltimum in humectatione: ⁊ perueniat ad summum cum ea mollificatio. Et oportet vt deuitet risi ⁊ cyminum ⁊ condimenta ⁊ fisticos plurimos sed parum ex fisticis quoque non nocet propter proportionalitatem: ⁊ deuitet carnes crossas: ⁊ membra crossa bonarum carnium sicut epar ⁊ splen.

De regimine malitie complexionis calide ⁊ humide. C. xxvi.

Administrentur infrantia in quibus est stipticitas ⁊ exiccatio aliqua ex cibis ⁊ medicinis: ⁊ si fuerit medicine administrentur etiam ea que subtiliant: quantitas non insit eis exiccatio sicut est aqua casei ⁊ zuccari tabarzet. Aut sumatur ex succo arboris solatri: ⁊ alkekengi quantitas quinquaginta guttarum vsque ad. lx. cum duobus aur. aloes ad fortem ⁊ minus illo ad debilem aut medietas aur. de hiera cum duobus sextariis de cassiafistula dissoluta in sextariis aque solatri: aut aque endiuie aut cassiafistula sola in aqua endiuie: aut aqua feniculi: aut aqua solatri.

De regimine malitie complexionis frigide ⁊ sicce. C. xxvii.

Regatur cum emplastris calidis ⁊ pinguibus lenibus cum emplastris confectis ⁊ aliis: ⁊ administrentur confectiones calide sicut dialacca ⁊ diacurcuma ⁊ confectio de lacca ⁊ homousia ⁊ atanasia ⁊ lokium ⁊ de collectione hendeuco quantitas ciceris: aut fabe cum aqua de radicibus in qua cadunt olera humectatiua: ⁊ administretur vinum subtile forte: ⁊ quum fuerit illic constrictio nature administra pillulas modi huius. ℞. serapini amoniaci opopanaci partes equales seminis apii ⁊ anisi ambor. ana. medietatem: ⁊ quartam partis fiant ex eis pillule: aut sufficiat serapinum cum vino eorum secundum necessitatem: ⁊ sit pondus eius vnius aut duorum aur. aut omnium quum sunt omnes medicine administrate. ⁊ dosis eius sit in debili. i. aur. ⁊ forti. ii. aur. Et oportet vt tu obserues vt non adueniat vltimus finis in mollificatione.

De regimine malitie complexionis frigide ⁊ humide. C. xxviii.

Administra ex cibis ⁊ medicinis ea in quibus sunt caliditas ⁊ stipticitas ⁊ subtiliatio ⁊ exiccatio: ⁊ si est illic materia euacua eam cum eis que sunt sicut aqua de radicibus fortibus ⁊ sicut alkekengi ⁊ sicut hiera archigenis euacuatione subtili ⁊ subtilia regimen ⁊ calefac ipsum. Et sit cibus eius ex carnibus leuibus cum seminibus ⁊ vinum sit forte subtile purum parum. Et administra confectiones magnas secundum quod faciunt eas necessarias hora: ⁊ dispositio ⁊ administra emplastra resolutiua exterius.

De paruitate epatis. C. xxix.

[m]Inoratur epar in quibusdam hominibus et est quasi si- cut ren piscis. Et sequitur eius paruitatem quod quis homo assimmit quod necessarium est ei de cibo non capit ipsum epar: et mittit ipsi stomacho illud a quo constringitur et facit illud accidere oppilationem aut dolorem gravativum et extensivum: aut ledit virtutes epatis in operationibus suis propter coartationem virtutis eius operantis sub virtute paruitatis suscipientis ea: propter destruuntur dispositiones attractionis: et digestionis et retentionis: et separationis: et expulsionis. Et quandoque comitantur signa nolentia ventris egestionis et fluxus ventris quia de chilo non attrahitur ad epar illud quod colatum est.

De signis. C. xxx.

[q]Uando quis signat ipsam ut sit eminens ab ipsa in epate oppilatio ut ventositas plurima: et sequuntur ipsum cibus tymbe quantitatis et debilitas corporis propterea quia indiget cibo plurimo: et assiduat debilitas digestionis et multiplicantur eius oppilationes et apatum et certificat illud breuitas digestionis in creatione. ¶ Etiam fuit homo cuius corpus non ledebatur a cibo in aliquo et non ascendebat ad ipsum aliquid de quo esset curandum quare existimauit. S. quod ipse erat in fastiditate propter paruitatem epatis et constrictionem viarum eius. Rexi ergo ipsum regimine simili suo.

De regimine ipsorum. C. xxxi.

[r]Egimen ipsorum est preparatio cum cibis pue quantitatis: et plurimi nutrimenti velocis penetrationis: et ut assumantur separati in vicibus. Et administrentur medicine solutiue et diureticem subtilicatiue epatis et subtiliatiue et aperitiue.

Tractatus secundus de debilitate epatis et oppilatione eius et doloribus et inflammatione eius.

De debilitate epatis. C. i.

[i]Nquit. G. epaticus est ille in operationibus epatis cuius est debilitas absque re manifesta ex apparente aut dubellam. Verum debilitas epatis in veritate sequitur egritudines epatis: et illud aut est propter maliciam complexionis singularis sine materia cuius principium est ex epate in ipso aut ex membris aliis que sunt inter ipsum: et inter ipsa vicina sicut est fel quando sit ut non trahat cholera aut splen quando sit ut non trahat melancoliam aut renes aut vesica aut matrix propter vehementiam retentionis menstruorum: et corrumpit propter ipsas sanguis epatis: aut stomachus quando non m[i]ttat ad ipsum chilum bone digestionis aut illi quod de eo corruptus est aut propter intestina quando leduntur: et quando multiplicatur in eis humor viscosus et accidit inter ea et inter fel oppilatio: et non separatur cholera ab epate: et remanet plenaque re non recipit illud quod vadit ad eum ex sanguine. Et hoc multotiens accidit in chollicis: aut propter comitatem membrorum pectoris aut ex corpore toto sicut fit in febribus. Et quandoque est non propter maliciam complexionis solummodo propter apostema sanguineum: aut herisipilas: aut durities: aut cancrenam: aut vndimiam: aut propter vlcus et scissuram: aut propter putrefactionem accidentem epati. Et debilitas epatis totalis aggregat debilitatem omnium virtutum eius: et quandoque non est debilitas vniversalis immo est secundum aliquas quarum virtutum. ¶ Et secundum Galenum quidem debilitas attractiua et digestiua ex frigore: et debilitas retentiua ex humiditate et expulsiua ex siccitate.

De signis. C. ii.

[c]Olor est ex rebus que significant secundum Galenum dispositionem epatis. Epaticus enim secundum Galenum est declinus ad citrinitatem et albedinem. Et quandoque declinat ad viriditatem et fuscitatem sicut veniunt in signis complexionis. Et illius quidem epar cuius colorem vides secundum fine sanitatis egritudinem non habet. Et medicus quidem expertus cognoscit epaticum et stomaticum omnem per colorem suum non egens cum eo signis aliis:

aut pauca aut et pura. Et non est ad illud nomine [illegible] proportionale propter egestionem et vrina [illegible] secundum Galenum quod epar non est fortior [illegible] guinem quare non separatur [illegible] a cholera [illegible] quositate: et hec secundum Galenum est signum debilitatis epatis. Et fluxus ventris lauatiui in fine suo perueniat ad [illegible] et sit in habente complexionem calidam ventris [illegible] et sicut sanguis aduritur et multiplicatur [illegible] tris cum cholera pura. ¶ Et in [illegible] sanguis congelatur et peruenit ambo simul ad [illegible] res diuersarum quantitatum et substantiarum [illegible] complexiones. Et est sicut accidit propter debilitatem digestionis [illegible] plurimos eorum quod debilitatem habent [illegible] quando penetrat cibus dolor leuis [illegible] plones aut signant ex radicibus [illegible] complexionis epatis. ¶ Et calida ponit humores [illegible] frigida ponit humores crossos tarde mouens [illegible] paucos crossos: et humida ponit eos [illegible] quod sit propter fel quandoque significat colorem [illegible] egestio alba quando est oppilatio inter fel et [illegible] coitate splenis significatur per egritudines splenis [illegible] vicat nigredo. Stomatica vero significatur [illegible] mentorum stomachi et maliciam digestionis. Et illa [illegible] quantitatur per puncturam et ventositates et magis [illegible] sunt similia illis, sed illa que est per renes et vesicam [illegible] rationem dispositionis vrine ab eo quod [illegible] forme ad maliciam habitudinis et hydropisim [illegible] sit propter membra pectoris significat [illegible] sicca. Et quandoque inuenit habens eas in [illegible] tem aut tensionem. Signa aut apatum et [illegible] sure et reliquorum dicta omnia in suo loco [illegible] Signis vero debilitatis virtutis digestiue [illegible] penetrans ad membra est indigestio [illegible] aut corrupte digestionis [illegible] multotiens inflammatur propter ipsum [illegible] sanguis qui currit per phlebotomiam [illegible] tatem et phlegmaticitatem nisi sit ex debilitate [illegible] retineatur tempore quo digeratur: et [illegible] non digeratur: deinde ut digeratur [illegible] male. Dixerunt quidam duas penas sequi [illegible] diuersarum partium: et tertiam fluxus [illegible] crossus. Et hec verba sunt absque [illegible] lubricus quidem fluxus ventris significat [illegible] stionis cum digestione pauca. Et albus [illegible] cinus est debilis valde et digestiua [illegible] egreditur sicut intrauit. Et si egrediantur [illegible] est quod corrupta est digestio. Et [illegible] magis significatiua digestiue: et egestio [illegible] rentium aut significationum debilitatis attractiue [illegible] lentias eius et albedo ipsius, et quando est cum [illegible] ctura significat quod nocumentum est in attractiua [illegible] prie quando non est in stomaco nocumentum [illegible] bilitatem attractiue debilitas corporis. [illegible] tiones debilitatis retentiue sunt significationes debilitatis digestiue: propter defectum retentiue [illegible] bra nutrimentum illud ab eis digestionis [illegible] ne. Verum est illud a digestiua plus et a [illegible]

Et illud quod est proprium retentiue quod ab epate [illegible] nis expulsiue ita vt minores separatio [illegible] nores vrine: et minores cum hoc eius [illegible] nis et minores necessitas surgendi: et non expellit [illegible] splenem: et minores appetitus cibi propter illud et [illegible] lone mollities cum citrinitate et [illegible] dine. Et multotiens peruenit ad hydropisim. Et [illegible] cit ad colicam phlegmaticam.

De cura debilitatis epatis. C. iii.

Si cognoveris eius in debilitate epatis verum sit propter complexionem aut egritudinem officialem: aut alia predicta ad eam curabis eam cum cura predicta in ipsis. Et plurimum quidem debilitatis epatis est propter frigus aliquod aut humiditatem aut siccitatem aut propter materias malas retentas in ipso: et propter hoc est plurimum cura eius cum calefactione subtili cum apertione et maturatione et lenificatione permixta cum stipticitate confortante et prohibente putrefactionem. Et plurimum illius fit cum medicinis aromaticis in quibus sunt apertio et maturatio sicut crocus est. Et quandoque conferunt etiam res multe in quibus est parum stipticitatis. Ipse namque sua acetositate confortant et incidunt: et dulcedine abstergunt sicut grana granatorum maiorum. Deinde considera postea caliditatem et siccitatem secundum quod exigunt complexio: et cognosce cum ea illud quod calefacit aut infrigidat. Et de hoc genere sunt passule cum suis interioribus post bonitatem masticationis. Et quando aliquid te vocat ad resolvendum tunc non evacues ipsum a stipticitate sive sit in apostematibus sive in oppilationibus: aut aliquid nisi sit illic corpus siccum valde. Et quandoque indigemus propter intensiones materiei in ipso pollia et solutione ventris. Et me- suraturum materiam si est fixa viscosa sit sicut agaricum et si est ad debilitatem declivis et caliditatem: aut est illic oppilatio sit sicut succus eupatorii: et absinthium cum quibus sunt administrationes que adiuvant. Et quandoque non retinetur solus ventris et egestio sanguinolenta: et incipit medicus adhibere medicinas stipticas et provenit ex eis nocumentum maximum maximo cum in humidis et administres aptius confortativa cum stipticis cum illis et cum apertione pura: et prohibe aromatica: et prohibe decocta in vino odorifero in quo est stipticitas. Et ex medicinis confortantibus debilitatem epatis et operantibus cum proprietate sua est epar asini exiccatum et pulvis de quo sumatur cochleariam unum cum vino. Et quando curas epar cum curis necessariis oportet ut proveniat tunc ad lac camellarum arabicarum. Et de medicinis bonis ad debilitatem epatis est hoc medicamen. Rx. lacce ablute aristologie: aloes olium ana ℥ iii. succi eupatorii sic. sem. sic. absinthii olium ana ℥ v. absinthii ro. ℥ vi. seminis endivie seminis anisi amborum ana ℥ et seminis apii ℥ iiii. fiat ex eis troc. aut suffuf. Et ex medicinis laudabilibus predictis aliis est hoc medicamen. Rx. passularum enucleatarum aur. xxx. croci aur. i. et in alia scriptura medietatem aur. calami aromatici aur. ii bdellii iudaici aur. ii. et s. cinamomi aur. i. cassie medietatem aur. spice aro. aur. iii. squinanti aur. ii. et s. myrrhe aur. iiii. gummi albotini aur. iiii. darsisahan aur. ii. mellis aur. xvi. vini quantum sufficit: et quandoque ponitur in ipso opium et semen hyusquiami al. Et existimat. G. quod hoc medicamen compositum est ex medicinis convenientibus cum suis proprietatibus epatis. Et ex eis namque sunt que stipticitatem afferunt temperatam cum maturatione. Et ex eis sunt que exiccant et mundificant virtutem malam. Et ex sunt que rectificant complexionem malam. Et ex eis sunt que sunt contrarie putrefactioni: et plures eorum sunt species aromatice sicut cinamomum et cassia: ipsa namque ambo sunt contraria putrefactioni et rectificant complexionem et expellunt causam corruptionem: et mundificant virtutem malam et expellunt ipsam et resistunt medicinis mortiferis et venenosis sit cinamomum fortius cassia et iste due medicine sunt fortiores omnibus medicinis aromaticis aliis sicut spica et alie in hoc capitulo sed darsisahan et crocus aggregant ad stipticitatem maturationem et rectificationem putrefactionis. Et ex passularum pondus quandoque ponitur minus malum propter dulcedinem suam: et vel similiter magis convenientes: et est ex medicinis amicis epatis cum hoc amicitia est medio proprietatum medicine iuvantis et in ipsa est etiam maturatio et equatio humorum et non est velox ad corruptionem. Et vinum est ex medicinis convenientibus cum non est aliquid quod prohibeat ex eis quorum venenositatem pervenit et in ipso est contrarietas putrefactioni. Et in melle quidem est illud quod scis. Et bdellium est maxime

dificativum maturativum resolutivum. Et similiter gluten albotin et in ipso est apertio et abstersio. Et illud in quo ponitur opium et semen hyusquiami al. est etiam vehementis iuvamenti quando debilitas epatis est associata caliditati alicui. Et propter hoc fit filonium convenienter habentes debilitatem epatis secundum descriptionem suam. Et ex medicinis iuvantibus in quibus non est calefactio vehemens est ut sumantur eiusdem partes iii. et absinthii romani partes ii. et terantur: coniugantur cum melle: et sumantur ex eo in potu. Et ex vaporationibus est ut medicine aromatice note coniugantur et decoquantur in vino odorifero stiptico: et sint cum maste cum eis coctelle: et ponatur in eo oleum de nerdin et similia: et sumantur cum lana: et fiat vaporatio et emplastrum dictum in antidotario: et in ipso sunt acetosa et panis vini et rose et omnia que dicta sunt in cap. de debilitate stomaci ex emplastris et medicinis. Et emplastra composita ex operis et masticis et spica et nuce et galia et muschato et nucibus cupressi et superioribus squinanti et seminibus notis commixtis cum mesio et similibus. Et emplastrum quod sequitur ipsum: et emplastrum quod est ex aloe et mastice. Et quandoque est epatis debilitas propter caliditatem: et est ex eis que diximus parum infra illud quod ipsa estimatur: et ut precipiatur eis comedere cydonia et mala acetosa et pira acetosa et granata musa et acetosa si non fuerit oppilatio plurima: et aqua endivie et aqua solatri. Et precipiatur recipere ius alesfidabegi colatum a pinguedine sua factum cum coriandro. Et si non fuerit caliditas vehemens aromatizetur cum cinamomo et spica et mastice. Et conveniunt eis almosium plena coriandro humido cum pauca menta. Et si non fuerit caliditas vehemens ponantur in eis semina predicta. Et quando vides impressionem debilitatis in epate pervenientem ad digestivam conforta eum eis in quibus est stipticitas cum mensura et aromaticitas et sit in eis maturatio sicut sunt medicine in quibus ponuntur spica et folium et nux muschata et coriandrum et mastix et calamus aromaticus et cyperi et similia. Et si fuerit perveniens virtutis retentivam adde in confortatione et stipticitate: et minue de calefactione: aut conforta huiusmodi medicinas cum medicinis oppositis ei cum infrigidatione sicut sunt balaustie et ro. et hypoquistidos. Et si fuerit debilitas in attractiva conforta eum eis in quibus est stipticitas et minora valde ea in quibus est de stipticitate mensura que conservet virtutes epatis sed est in eis aromaticitas et calefactio. Et stude in hoc ut cures eum emplastris et epithimatibus et unctionibus quandoque ipsa vehementius sunt convenientia in hoc loco. Et stude etiam in oppilationum apertione. Et si fuerit debilitas in expulsiva conforta ipsam: et calefac renes: et calefac viscera cum eis que sciuntur in capitulo suo et aperi poros. Et scias quod quandoque fit eis debilitas ex omni malitia complexionis. Et quandoque est necessitas ut infrigidet ita ut digerat: et ita ut attrahat ergo considera malitiam complexionis dominantis quandoque considerens debilitatem. Et propter plurimum enim causa cadit defectus in digestione est ex frigore et similiter in attractiva. Et convenientiores cibi sunt illi in quibus non est grossitudo et viscositas sicut carnes leves et frumentum non glutinosum: et aqua ordei calefactio secundum dispositionem suam: et infrigidatio cum melle et vitelli ovorum sorbilium: et que sunt similia illis. Et ex albeniuntibus eos est romaniati cum passulis quum aromatizat cum cinamomo et pipere. Et passule conterant eis ita quod prohibeant solutionem ventris simile aque carnis.

De oppilationibus epatis. Cap. iiii.

Oppilationes epatis accidunt in carne epatis propter grossitudinem sanguinis qui nutrit ipsum et propter debilitatem expulsive aut vehementiam attractive. Et quandoque accidunt in venis que sunt ab ipso aut propter constrictionem earum propter crea

idem eas aut propter accidens ex constrictione et similibus aut propter eas involutionem in creatione sua aut propter illud quod currit in eis. Et plurimum quod est huius generis est in ramis porte, quoniam materia oppilationis pervenit ad eos duos propter illud quod colatur ab ipsa ad orificia venarum ramificatarum ex vena ascendente et iam dimisit fecem illic. Et propter hoc plurimum oppilationum non fiunt nisi in latere concavo. Et quando pervenit ad hoc ut faciat accidere oppilationes in gibbositate: quando multiplicatur et prolongatur tempus eius in epate pervenit ad putrefactionem faciens accidere febres et apostemata perducentia ad hydropisim: et ad generationem ventositatis facientis accidere dolores pravos. Et oppilationes quidem sunt ex mihibus egritudinum epatis. Et materia que generat oppilationem aut est humor oppilans propter suam grossitudinem aut propter viscositatem suam aut propter multitudinem suam aut repletionem factam ex eo aut est apostema aut ventositas aut quantitas constrictiva. Non autem dicitur de omni carnis aut porositatum permanentia alicuius rei absque humore grosso est longinquum a parum et rarum valde. Et illud ideo quoniam orificia venarum sunt nervosa super quorum similia nihil oritur: et sunt plura tamen si orificia non concidat omnibus secundum comparationem venarum. ¶ Sed efficientes oppilationes est debilitas digestionis et separationis: et debilitas expulsionis propter malitiam complexionis calide et siccant alia generata in ipso aut venientia ad ipsum sicut comesta grossa ex carnibus: et ex omnibus properiete ex appetitus corruptio sicut carbonibus et gypso et alafneti et fungi et quibusdam generibus pirorum: et sicut sanir et que sunt illis similia. Et radix in eis est grossities. Quoniam enim sunt ista subtilia tenuia et non faciunt accidere oppilationem. Et quecunque sunt calida grossa et propter grossitudinem suam faciunt incurrere oppilationes. Et iam diximus in eis que fecerint quod res quecunque sunt grosse per comparationem ad epar non grosse per comparationem ad ea que sunt post ipsum quia digerunt in epate sicut triticum glutinosum. Et multotiens confortat naturam ad expellendum materiam oppilationis: aut adiuvat ipsam curatio. Et egrediuntur aut in egestione si fuerit oppilatio in latere concavo: aut in urina si fuerit oppilatio in latere gibbositatis apparent humores genitissi grossi.

De signis. Ca. v.

Signa oppilationis sunt ut non attrahat epar chilum: quoniam non invenit meatum aut quoniam virtuti attractive procul dubio associatur nocumentum. ¶ Et coniungitur illud cum reliqua earum est ex eo quod expellitur. et altera ex eo quod retinetur. Et illa que est ex eo quod expellitur est ut sit egestio subtilis chilosa pluria. Subtilis quidem quoniam aquositas chilica non invenit viam ad epar: sed chilosa: quoniam epatis operatio non prevalet in ipso ita ut convertat ipsum a sua chilositate ad sanguinem. Multa vero quoniam illi cuius proprietas esset in egestione expelli fit iam additum est illud cuius proprietas est ut penetret ad epar. Et convertitur plurimum eius in sanguinem et separetur plurimum eius factum aquositas: et sepe ponitur eius facta cholera: et post eius facta melia. Et hoc totum additur ad illud cuius proprietas est ut egrediatur facit egestionem quare multiplicatur eius nocumentum. ¶ Illud autem quod sequitur ex eo quod retinetur in ipso est quantitas sensibilis in partibus epatis: et illud ideo quoniam illud quod expulsum est ad epar quum in ipso comprehendit raro expellitur ad egestionem secundo et neque expellitur ab ipso ad aliud: nunc ipsum multiplicatur et repletur ex eo quod penetrat in ipso a penetratione et gravatur et quanto magis quam est illic apostema et quantitas in parte spatia tamen: et non est plurima oppilatio valde. Verum dolor est vehementior eo quod est in oppilatione pura cum quando non est cum alia sic eo dolores plurimi. Non si est febres pura et non est febris. Et apostema quidem significationem apostematis significat: et que egrediuntur ex parte urine: et egestionis et aliarum que sunt de illis que dicuntur in capitulo apostematis. Et oppilationem quidem habens est pauci sanguinis et corrupti coloris. Et quum illic est ventositas significat ipsam cum quantitate extensio mutabilis. Illam autem que est secundum sensum tensionis significat intercessio eius tamen superioritate [illegible] aquarum constipantium valde et significat ipsam fetores [illegible] in corpore. Et quecunque significat oppilationem [illegible] sunt etiam propter coitatem membrorum ambelit [illegible].

De cura oppilationum epatis. Ca. vi.

Medicine que necessarie sunt in curatione oppilationis accidentis in epate ab humoribus [illegible] sterstive: et ille in quibus est solo [illegible] catio urine secundum necessitatem. Quando oppilatio est in latere concavo administra ea que ventrem solvunt. Et si oppilatio est in latere gibboso administra ea que sunt diuretica [illegible] quidem est ut ea [illegible] abstergant. Et quando antiqua est oppilatio [illegible] mia basilice et solutivo. ¶ Hora autem [illegible] quod oportet considerari post potionem sicut [illegible] iam dicta est in canone universali. Et sunt [illegible] stersive quecunque sumuntur in potu in aqua radicis [illegible] feniculi et camomille et albachoben et [illegible] et sumitur aut in vino: aut decoctione [illegible] ctione absinthii. Et si non videtur in urina [illegible] sum: et signum decoctionis non oportet ut in potione [illegible]. Quando causa est apostema aut ventositas oportet [illegible] dicemus in suo capitulo. Et confert in [illegible] tu lac camellarum et succedere ei [illegible] cta cum aqua oleorum et cassiafistule et similibus [illegible] libus in quibus non sint ebullitio et calidus [illegible] dicentur in suo capitulo. Et quum causa est constrictio [illegible] corruptio siccitas in venis adhibeatur [illegible] epar: et si est propter constipationem accidit ex [illegible] lenitivis maturativis ex lacte et aliis de illis que [illegible] in capitulo suo de humectatione epatis. [illegible] dem aperitivarum alie sunt frigide: alie [illegible] litatem: et alie sunt calide que sunt necessarie [illegible].

¶ Frigide vero sunt sicut endivia [illegible] et taraxacon et aqua plantaginis cum [illegible] suis et omnia que provocant cum infrigidatione [illegible] pitium valde et non est potandum in [illegible] et similiter absinthium etiam nam licet [illegible] quedam non est tamen malum in ipso in oppilatione [illegible] sociata caliditati et frigiditati simul sicut [illegible] administretur aut decoctio eius et [illegible] et radicis eius et eupatorii et amigdalarum [illegible]. Ipsa enim omnia prima sunt: et [illegible] feniculi humidi et succus absinthii cum [illegible] fortium seminum. Et si necessaria est [illegible] cum melle et aqua eius et sirupo acetoso [illegible] litati autem vicine sunt sicut lapini. [illegible] dicina melior quia petitur apertio [illegible] ne aut infrigidatione. Et camepitheos [illegible] sed est calidior eis parumper. Et [illegible] aqua endivie temperat et acetum [illegible] liticum et aspagi et radix [illegible] ca etiam: et ista quidem potantur [illegible] aut sicut cum aqua endivie aut aqua [illegible] pso habens caliditatem aut cum vino [illegible] et aqua lupinorum calida et decoctione absinthii [illegible] et sirupus acetosus secundum ordinem suum et [illegible] ceto de aniaden et de capparibus. Ille autem [illegible] caliditatem declives sunt diuretica [illegible] cassia et petrosillinum et aristolo. et tuber [illegible] et agaricum et epithimum et squilla et [illegible] rea minor et succus eius et gentiana et [illegible] de melle et squillinus qui fit cum rubea [illegible] ficus infuse in oleo amigdalino. Et ex medicinis compositis fortibus sunt trocisci [illegible]

scriptiones dicta in antidotario sicut troc. de lacca ⁊ de apsinthio. ⁊ de troc. ⁊ õ scolopēdria ⁊ dialacca ⁊ diacur cuma ⁊ bōrusia ⁊ atanasia ⁊ tyriaca de. iiij. ⁊ foeniuge ne ⁊ arasson ⁊ cōfectio de gētiana ⁊ cōfectio de reubarbaro cū scamo. ⁊ sine scamonea ⁊ cōfectio sacarustem ⁊ ɔfectio de anisden nigro ⁊ ɔfectio diapiperōs ⁊ diacalamētū. ꝓpter ⁊ filonij ⁊ diamuschatū amaꝝ ⁊ ɔfectio quā dicā in antidotario facta ex muscho. Et suffuf ⁊ pilule q̄s dicam in loco suo illic in curatiōe epis ⁊ splenis. Cōfectio fortis ī aꝑtiōe oppilationū epis ⁊ splenis. ℞. āmoniaci. ʒ. i. masticis. turis amboꝝ aā. carmet. v. costi eupatorij āboꝝ aā. carmet. iiij. piperis ⁊ lōgi piperis āboꝝ aā. carmet. vj. folij carmet. viij. spice aromatice ⁊ stercoris lepōris āboꝝ aā. carmet. vij. cōficiant cū melle despumato ⁊ sit dosis eius coclearium. i. cū vino in q̄ infusū sit aliq̄ medicīe faciētes deoppilationē aut cū aq̄ de radicibus. Et ex eis q̄ sunt faciliora illa ē vt sumant spice romane pōs. iij. ⁊ apsinthij pō. i. ⁊ terant ⁊ ɔficiant cū melle ⁊ detur. Et iterū agaricū cū succo eupatorij iuuatiuū ē valde. Et ex illis ē vti potu def radic rubee cū sirupo acetoso. Decoctio cōferēs ad oppilatiōes epatis ⁊ splenis. ℞. squille ⁊ capilli veneris amigdalaꝝ amaraꝝ fenugreci extremitatis apsinthij ptes equales decoquant ⁊ sumat decoctio eoꝝ cū melle. Cōfectio valēs ad oppilationē epatis ꝓpinq̄ epis. ℞. piperis. ʒ. i. ⁊. s. spice aromatice carmet. iij. aut. vj. scd̄m diuersitatē scripturarū fenugreci costi assari aā. carmet. vj. mellis. lib. i. ⁊. s. cōficiat cū eis ⁊ sit dosis eius coclearium. i. cū aliq̄b⁹ sirupis cōuenientib⁹ ad hanc rem: ⁊ ex sirupis est sirupus acetosus de zuccaro cū seminib⁹: ⁊ fortior illo est melliuus cum seminib⁹ ⁊ squilliticus ⁊ aqua mellis in q̄ fortiter decocte sunt species aromatice in qb⁹ est spica etiam. Et decoctio lupinoꝝ amaroꝝ in qua ponit succus eupatorij. Et decoctio in q̄ ponant radices capparis ⁊ radices apij ⁊ radices feniculi ⁊ squinanti ⁊ lacca ⁊ rubea ⁊ fenugrecum. Et decoctio eupatorij ⁊ sirupus de apsinthio ⁊ infusio ei⁹ ⁊ infusio facta ex aloe ⁊ aniso ⁊ amigdalis amaris. Solanus aūt cōueniētia ad hoc capitulū vbi oꝫ vt bliso vētris fiat nō oꝫ vt administrent ex eis fortiori. Si vero vehemēs est necessitas nimo oꝫ vt sint leuia q̄tū mā est: eo qd̄ ꝓximū est medicine: ⁊ q̄n mēbro si debilitatem efficit quodlibet adiutorij ad expellēdū. Et medicine bone ad hanc rem sunt hiera picra ⁊ polypodium ⁊ agaricū ⁊ apsinthiū det in potu hiera p̄ fortis vsq̄ ad aā. i. ⁊. s. ⁊ debili vsq̄ ad aur. Et est cū oleo õ kerua conuenientior ⁊ fortior ⁊ melior ⁊ suffuf de turbit cum polio dictus in antidotario iuuatiuus est eis valde. Ipse enī aperit ⁊ soluit vētrem simul. Et q̄n necessaria sunt solutiua fortia non est excusatio quin dent ea que sunt sicut pilule stomatice ⁊ pilule de serapino. Et q̄nq̄ sunt necessaria ea que sunt sicut theodoricō ⁊ logodiō. Emplastra vō sicut emplin factū ex polio ⁊ farina lupinoꝝ ⁊ seminib⁹ diureticis. Et sicut emplin factū ex fenugreco ⁊ ammoniaco ⁊ apsinthio ⁊ camedreos ⁊ mastice ⁊ croco cū oleo de nereiden ⁊ cera. Eius aūt regimē cum cibo est q̄n oꝫ vt alienet omne crossum ex carnib⁹ ⁊ pane azimo ⁊ pane facto ex simila viscosa glutiosa ⁊ vinū crossum ⁊ dulce ⁊ nigrū ⁊ mililū ⁊ pedes ⁊ capita ⁊ fructa siccata ⁊ assata siccata: immo ea q̄ sunt sicut decocta sūt cōuenientes ei ⁊ dactili ⁊ dulcia ⁊ oīa ꝓpter in qb⁹ sunt viscositas ⁊ crossitudo sicut alarasan ⁊ albabitati ⁊ alfeluse ⁊ alcabis ⁊ deniq̄ oīa q̄ diximus esse de illis q̄ generant oppilationē: ⁊ oꝫ vt nō succedat cibo ei⁹ balneū ⁊ resoluat ipm̄ nā loco ei⁹ qd̄ ab ipsa resoluit ⁊ ipse non est digestus. Et sit oꝫ vt nō vtat sup ipm̄ motu neq̄ exercitio: ⁊ neq̄ bibat sup ipm̄ plus ⁊ elonget inter comestionem ⁊ potum ⁊ ꝓpter potū vini. Ipsū n. intromittit cibum nō digestum ad epar. Et oꝫ vt sit massa panis ei⁹ plurimi fermenti ⁊ salis habeat q̄tū sufficit ⁊ parum plus. Et ordeū ⁊ alcandaros ⁊ cicer ⁊ triticū lentis pontienis ⁊ fabe ⁊ oīa bona sunt ei. ⁊ nō est malū tribuere ei vinū antiquū subtile purū. Et oꝫ vt admisceant in cibis suis pōs ⁊ filia ⁊ asparagi iuuatiui sunt ei ⁊ cappares.

De inflatiōe ⁊ vētositate in epe. C. vij.

Quandoq̄ aggregant in partibus epatis ⁊ sub partibus panniculoꝝ eius vapores. Qui ergo retinent ⁊ inspissant ⁊ cōuertunt in ventositates inflatiuas nō inueniūt meatū: aut ꝓpter suam multitudinem: aut ꝓpter oppilationem in epe tunc illud est inflatio i epate. Et q̄nq̄ est cū ea extensio plurima ⁊ non est in ipsa grauitas plurima sicut est in apostemate ⁊ oppilatione neq̄ febris sicut est in apostemate. Et accidit aut ꝓpter debilitatem virtutis digestiue aut q̄tū medicine cibalis aut humorose ꝓprietas ē vt cōmoueat vētositatem. Et q̄nq̄ est hec ventositas retēta sub epate sic retinetur sub splene: ⁊ mouet eam cōpressio sub hypocondrijs ⁊ illud quod plurimū ventositatū est tensio incipiens: deinde addit ei in ipsa est permutatio q̄dā ⁊ non sequitur eam alteratio despērus in forma ⁊ colore egreditus a cōsueta. Et q̄nq̄ sedat cōpressio inflationē ⁊ resoluit eam ⁊ cōsumit mām eius.

De cura ventositatis ⁊ inflatiōis in epe. C. viij.

Proxima cura eius est oppilationū ⁊ ē cū medicinis subtiliatiuis: resolutiuis ꝑdictis ī ipsa ⁊ confectionibus ꝑdictis ⁊ cōferunt ei balneū in ieiunio ⁊ vinū purū: ieiunis ⁊ paucitas potus aque frigide ⁊ vaporatiōes cū panno calefacto ⁊ cū clisteri resolutiuis ⁊ empla facta cū mastice ⁊ squinanto: ⁊ spica ⁊ grana de ben ⁊ empla facta ex eis que sūt sicut oleum de nereiden ⁊ mastix cū seminibus. Et si vaporatio mouerit tunc oportebit vt consideres latus cōmunicationis: nam si extenditur dolor ad partes intestinoꝝ tunc solue ventrem prius: deinde resolue ventositatem. Et si extenditur ad diaphragma ⁊ ossa pectoris: ⁊ ad dorsum administra diuretica etiam: deinde resolutiua ventositatem.

De dolore epatis. C. ix.

Epati q̄nq̄ accidit dolor: aut ex malitia cōplexionis diuerse in parte panniculi sui aut ex ventositate extensiua: aut ex oppilationibus: aut ex apatibus calidis aut humis cū frigida ⁊ phlegmatica raro faciūt accidere dolorē. Et q̄nq̄ fit ꝓpter motum humoꝝ in crisibus. Et cognoscit̄ p eius significationibus notis ī ꝓnosticis. Et q̄nq̄ fit ex debilitate ⁊ nō tollerat illud qd̄ venit ad ipsuz ex cibo ⁊ ledit eo: ꝓpterea q̄ abhorret ipm̄. Et q̄nq̄ cōtingit in motibus materiarum creticis vt accidant grauitas ⁊ dolor ī partib⁹ epatis. Et dolor vehemens valde nō fit nisi ex apostemate calido aut ex ventositate quapropter quin nō est febris ⁊ dolor vehemens tūc causa eius est ventositas. Et propter hoc quin febris superuenit ei soluit ipm̄: q̄admodum dixit Hip. ⁊ Hippo. q̄dem dixit in libro q dicit ei pertinere quem dicūt q̄dam inuentū fuisse in eius sepulchro: q quādo accidit dolor epatis cū pruritu vehementi in canna dextri ⁊ posteriore parte capitis ⁊ pollice pedis ⁊ apparet ī collo botho: similis fabe moritur eger in quinto ante ortum solis. Et illi q accidit hoc accidit difficultas vrine ꝓpter oppilatiōem cū distillatiōe q̄tū ē in licerto. Dico ergo cā eius ē q̄n est acuitas maligna q̄ expellit in vrinā penetrans aliq̄ mōrus penetratiōis ī extremitates ⁊ facit accidere caliditas ⁊ haurantas q̄ p̄ plurimū vehementem.

De signis. C.x.

Iam sciuisti signum cuiusque rei ex eis que dicta sunt in capitulo suo.

De cura. C.xi.

Iam etiam diximus omnem rem in capitulo suo. Uerum hominis iam dixerunt ad dolores epatis medicinas dicentes ipsum iuuari ex eis absolute. Et plurimum iuuamenti eorum est in specie debilitatis eius. Et nos quidem referemus quasdam earum et eas in quibus est fiducia secundum quod diximus eas. Dixerunt magis iuuantes ex illis sunt troc. de reubarbaro cum descriptionibus diuersis et confectio de reubarbaro et diacurcuma; et confectio de ruta solutiua et confectio condimenti et confectio cesaris et athanasia minor et maior et tamirij et cocie et confectio asclepiadis et troc. de cymino et confectio G. proportionata ad illud. Dixerunt et ex eis que conferunt ei sunt. R. succi foliorum pini recentium cum sirupo acetoso sicut decoctio eorum cum reubarbari pondere. ʒ. v. et croci tertie ʒ. i. cum aliquantulo seminis apij et feniculi et etiam sumantur rosarum ʒ. iij. et spice et masticis amborum ana ʒ. ij. succi eupatorij et succi absinthij et lacce et reubarbari croci superiorum squinanti rubee tinctorum assari seminum trium xiloal. crudi omnium ana ʒ. i. et xilobal. ʒ. v. Et quum est illic dolor cum solutione ventris non auertas hoc medicamen. R. seminum vini decocti lacce spice reubarbari omnium ana aur. i. scorie ferri pondus ʒ. vij. bibatur super duas ʒ. aque coriandri. Et os vero in omnibus illis detur eis albos crossos et carnes et sit contentus laudibus subtilibus et auibus et alijs sicut sciuisti. Et propter quum est illic caliditas. Et ex emplastris: emplastrum de condimento: et emplastrum de caso: et emplastrum de meli loto: et emplastra proportionalia.

Tractatus tertius de apostematibus epatis et solutione continuitatis eius.

Sermo vniuersalis de apostematibus epatis et que sequuntur ipsum. C.i.

Postematum in partibus epatis accidentium quedam sunt que accidunt in ipso epate et alia sunt que accidunt in lacertis positis super ipsum. et alia sunt que accidunt in mesaraicis. Et eorum que sunt in ipso epate alia sunt que accidunt in partibus eius superioribus et ad latus eius gibbosum: et alia sunt que accidunt in partibus eius inferioribus et ad latus concauum: et alia sunt que accidunt in velaminibus eius et panniculo eius et in venis ipsius et hec diuisio est secundum minus. Et quodque eorum est apostema speciebus partium eius. Amplius apostema ipsum non euacuatur quin sit phlegmonides dubellati aut non dubellati aut cholericum cancerosum aut inflatiuum ventosum. Et cause illius sunt complexio calida cum febribus de feruentibus: aut sine febribus: aut complexio frigida prohibens digestionem et expulsionem: aut debilitas in stomacho: aut oppilatio congregationis humorum: deinde faciat eos penetrare inter epatis penetratione non naturali et cholera etiam et illa sunt ex causis huius oppilationis et cuius est oppilatio ad latus fellis facit sanguinem feruentem et imbibitur in partibus epatis imbibitione non naturali propter multitudinem cholere et ad summum maxima chole multitudo est ex causis apostematis calidi epatis. Et quodque est ex nocumentis cum costate stomaci et corrumpit digestionem. Et cibi quidem calefacientes et crossi. Et illi qui non digerunt valde adiuuantes sunt ad faciendum accidere apostemata in epate. Et similiter quum epar est vehementis attractionis et attrahit vltra quam oporteat et sequitur ipsum ex eo cuius est expelli res magnas et generatur apostema. Et quodque accidit propter percussionem aut tortionem. Et quum apostema in epate tremu[illegible] est ex latere gibboso [illegible] sis cum sudore: aut prouocatione [illegible] latere concauo facit crisim cum sudore aut [illegible] solutione ventris. Et apostema quidem [illegible] tate deterius est apostemate quod est apud concauum. Et omne apostema accidens in epate calidum [illegible] facit oppilationem et non relinquit corpus [illegible] sumi: et cum hoc debilitatur epar in separando [illegible].

Et quum retinet plurimum aquositatis [illegible] sunt cause hydropisis carnose et aschitis. Et [illegible] tatur apostema calidum ex epate ad splenem est bonum. Et [illegible] permutatur ex splene ad epar est malum.

De signis vniuersalibus apostematum [illegible] matum. C.i.

Signa quidem communia sunt [illegible] tudinem sub hypocondrio in [illegible] uenit illic dolorem vehementem [illegible] in oppilationibus. Ipsa enim [illegible] alteratur cum eo forma non sicut in [illegible] teratur: et est cum eo attractio furcule ad inferiora [illegible] ribus bosis non semper. Et non sibi quidem [illegible] nisi propter tensionem concauitatis et [illegible] non accidit egrotantibus epatis calidi et [illegible] teriis dispertite sunt in panniculo eius. Et [illegible] tas in eis nisi quantitas inseparabilis. Et [illegible] municant coste dorsi doloribus epatis et [illegible] perioribus ascendentibus: quoniam non sunt semper [illegible] nicantes. Et habentes quidem apostema [illegible] da et magna non possunt dormire super latus [illegible] nat eos dormire etiam super latus sinistrum [illegible] apostema ad inferiora eius plurima [illegible] dormiendum resupine. Et si apostema est in [illegible] uenitur grauitas illic et sentitur tensio apud [illegible] cadit tactus illic super apostema [illegible] debili. Et accidit tussis sicca et constrictio anhelitus propter quod anhelat cum fortitudine propter [illegible] phragmatis et pulmonis ad ipsum [illegible] notatur vrina. et quodque retinet omnino [illegible] magnum propter illud quod accidit de oppilatione [illegible] gibbosa et de debilitate expulsiue. Et grauitas [illegible] maior est ea que est in facto apud [illegible] tus concauum sustentatur super stomachum et est grauitas [illegible] plus et attractio furcule ad inferiora [illegible] propter in illo casu epar creatum est non vehementer [illegible] tens et obuians costis. Uerum attractio furcule [illegible] ra et communitas furcule in dolore ad [illegible] minatione epatis cum costis manifestiores et [illegible] gustus minoratur in gibboso et [illegible] pter elongationem gibbositatis ab ore stomachi. [illegible] autem apostema est in concauitate et latere inferiori [illegible] minor propter suam sustentationem super stomachum et [illegible] tussis et constrictio anhelitus de quibus [illegible] cadit sub tactu casus de quo sit curandum. Uerum [illegible] est vehemens propter compressionem [illegible] quum attrahitur mirac. Et quum apostema [illegible] declinat natura ad resupinationem etiam [illegible] nem. Quod si sup fluat sedere a resupinatione [illegible] ta lateris concaui communicant meseraicis plurimum [illegible] propterea quum apostema est ad latus concauum [illegible] meseraicis communitatem apparent [illegible] tussis si apostema est calidum. Et [illegible] quod communitas inter vtraque est [illegible] tinuationem inter epar et inter costas [illegible] singulas nisi quum est apostema magnum [illegible] [illegible]

tus ex apate calido et ex humore acuto. Et ad summu singultus apud omnes no apparet nisi dum apa est magnu q spatii longinqui est inter epar et os stoci: si e illic nervus in quo ipa duo comunicat et cotinuat inter ea e subtilis valde. Et ad summu cu no est apa magnu no fit inter stomachu et epar coitas secundu plurimu. Et illud de apatibus epis qd facili est circa panniculos: et venas est vehementioris doloris et punctionis fi si e calidu. Si aut apa e i utriusq lateribus simul apparet signa q sunt utriusq laterum simul. Et qnq coicat latus lateri usq ad terminu non plurimu. Et qnq pducut oes species apatu epis calidoru et frigidoru ad hydropisim. Et scias qd qn apati epatis associatur ventris solutio est mortale.

Differentia inter apata epatis et apata lacertorum positorum sr ipsum mirac. .C. iii.

Cognoscitur dria inter utrusq ex parte figure: et qn apa lacerti apparet semper et apa epatis qnq no apparet et pprie in cocavitate et i pigui nisi sit res magna aut grandis. Et lacerti qde situs aut est i latitudine aut e i longitudine aut transverse capiens in lacerto. Et iam quidem significavimus ipm in anatomia. In figura vo quoniam figura ei qd apparet de apate epis e lunaris secundu situm epis que sentit cum separatoe absci sionis eius communis. Lacertosum autem est simul se similo eius una extremitatum est grossa. Altera est subtilis et e quasi cauda muris et similiter non sentitur cu separatoe abscisionis eius coe: immo video ipm subtiliari in longitudine sua paulatim imo no forsita contingit ut comprehendatur ex eo nisi pars in profundo quum est in lacerto profundo transverso. Et e similiter apatibus epis. Ex parte aute accidentiu ppriorum et comuniu qm ex accidentibus ppriis et coibus que accidut apatibus que fiunt in epate no e aliquid i apatibus lacertoru o quo sit mirandu: et cu video almirac declinare ad tenebrositatem et lenitate tuc existima q apa est epaticu.

De apate calido. .C. iiii.

Cause eius sunt ex summa cause epis in quo est calidum. Eius vero signa sunt signa pdicta apatu comunium et que sunt in quibusda partibus et est febris acuta qu est apa i carnositate: et fit vehemens sitis. Et minoratur appetitus et accidit singultus et nausea et colericus vomitus i principio: deinde ut floss eris post niger et accidit frigus extremitatu: et nigredo lingue et sincopis tota illo: et pprie qu apa est in concavitate. Et est malitia anhelitus et dolor extensus ad dorsu et furcula et mordicatio: et pprie qu est apa in gibbositate. Et quando est in concavitate tunc no addit nisi in re anhelitus: qn qn attrahit aer plurimus valde extendit diaphragma et comovet ipm et constringit attractionem aeris: et qnq accidit tussis. Et accidunt lingue quocunq mo sit citrinitas et rubedo vehemens: deinde declinat ad nigredine: deinde alteratur color cutis totius pprie qu apa e in gibbositate. Et qn est virtus fortis et pprie virtus stoci et apa est in concavitate retinetur natura. Et si virtus i corpe et stoi e debilis fluxit. Inquit Hip. qd conturbata mia in principio egritudinis acute signt q in epate est apa calidum magnu hoc est et pulsus sit undosus magnus frequens velox. Et apa quide calidum aut resolvitur et destruuntur accidentia eius: aut collectionem facit: et sunt cu eo signa dubellati et dicam eas: aut induratur et permutat: etiam ad signa apatis duri et destruuntur signa apatis calidi. Et plurimum quidem cae permutatois eius ad duritiem est superfluitas in infratoe et costipatoe et administratoe crossoru in apate. Et dria inter ipm et pleuresim est quoniam nisi fit in loquali spatii et q dolor est in dextro gravativus et color lingue et color corporis alteratur cum eo Et pulsus

si sit serrinus valde et capitur manu si e in gibbositate et significat ipm labor anhelitus magni et attractio aeris plurima si est in cocavitate pp ea q apa comprimit diaphragma: et extendit ipm et qnq comovet tuc tussis, et crisis quide apatum epatis calidoru in gibbositate fiunt et apatu calidoru secundu in lacertis fit cu fluxu san. naris et pprie ex dextra aut cu sudore aut vena ea laudabilibus. Et secundu i pcavitate fit cum sudore aut fluxu ventris cholerico aut vomitu.

De almesire in epate. .C. v.

Raritas in mesire in epe est timor et inflatio et mordicatio et denigratio lingue et tinctura coloris vehementioris ps. Et e color declinis ad citrinitate et e proximus vehementie febris tertiane. Et eius quide iuvamentu a frigidis humidis est vehementius et pulsus est durior et similior serrino qs undoso puro et minor et vehementioris frequentie et velocitatis.

De phlegmone in epate. .C. vi.

Sunt ipsum signa apatis calidi et diversificant ipsum ea que proporzionavimus ad mesire i proprietatibus et rubedo facie et exuberatio venaru.

De apatibus frigidis i epate. .C. vii.

Frigidis apatibus est gravitas plus et no e cum eis febris neq nigredo lingue et sentitur cu eis in stomacho similitudo spasmi. Et significant ipa etas et regimine et complexio et color sm q scivisti.

De apatibus phlegmaticis. .C. viii.

Sunt ipm inflatio cutis et plumbeitas coloris et q non sentitur cu duritie et vehementia lenitatis pulsus cu reliquis signis apatis frigidi.

De apate duro et cancro. .C. ix.

Epe accidit ab apate antecedente ipm et qnq accidit incipiendo: et qnq accidit a passione et incipit tendere ad duritiem. Et significat ipsius tactus in eo qui suscipit tactu pterum epis eius. Et si no inciperet hydropisis pervenire ad habentes ipm apparet ad tactum manifestu valde nisi almirac extenuatur cu eo et debilitatur et atestat apa lunare absq dolore. Verum qnq leditur apud initiu receptionis cibi et alevia apostemen et est via ad hydropisim. Et qnq signt ipsum vehementia gravitas valde sine febre et extenuatio corporis et casus appetitus et tenebrositas coloris: et q minoratur urina. Et qnq succedit accidentibus apatis calidi quum removentur et no remanent nisi gravitas. Et si additur pp illud difficultas anhelitus significat q apa calidum induratur. Et difficultas quidem anhelitus et gravitas sine febre comunicant in apate duro et oppilatione: et differunt p reliqua que dicta sunt. Et sequitur ipm hydropisis et pprie hypolarche pp debilitates separationis materiei aquose ex sanguine ad resudatione subtilem eius que currit aquositas cum sanguine in membris: et accidunt febris et ebullitio. Et sepius aquositatis qnq pervenit etia ad spatium ventris sm q dicemus in capitulo aschites: quare moriunt sm plurimu pp resolutionem nature pp oppilatione viaru ad epar: quapp dissolvit eoru fluxus. Et isti quidem non curantur nisi in principio: tunc enim qnq confert cura sed qu prolongatur egritudo no confert curatio: et si fuerit duru cancerosu et fuerit illic retentio tunc dolor erit vehemens et accidet nocumentu in colore et in appetitu et reliquis pluis. Et qnq accidit singultus et nausea sine febre et non sentitur dolor: et erit via securitatis membri. Et sciat q ep velociter oppilatur et convertitur i lapideitate et pprie qu administratur superflue icrossativa et costipativa i apate calo.

De dubellati. .C. x.

Rarimu fit post apa calidum. Quum enim incipit fieri collectio fit dubellati et qu incipit col-

lectionem facere vehementiora fiunt fe. et dolores et accidentia in principio: deinde accidunt tremores diuisi: et le dia a resupinatione ne dum a dormitione sup latus. Quum ergo fca est collectio leuis compressio et sedant accidentia. Quum quod apud accidit horripilatio et lubricatio virtutis et sanies et rep. que sunt sicut fe. et inuenit per illud leuationem et resolutionem et curatione sensata. Et eius eruptio aut fit ad partem intestinorum et egreditur cum egestione: aut ad partem renum et egreditur cum vrina: aut ad spatium quod est in concauitate ventris et inuenit alleuiationem et declinationem et non attestatur euacuatio in egestione aut vrina. Et dubellatur quidem quandoque est profunda in carne epatis: et quandoque tendens ad manifestum ipsius et non profunda et sanies diuersificatur in ea. Fit.n. in ea que submersa est nigra in non submersa tendit ad albedinem.

De apostemate mesaraice. .C.xi.

Ommunicant in signis suis apati epatis. Uerum febris in illo quidem casum est debilis non est ita in vehementia febris apatis epatis: et est grauitas cum extensione profundior ad ventrem et stomachum. Et quandoque est tensio maior quam grauitas. Quum ergo non inueneris signa oppilationis epatis nec signa apatum epatis et inueneris debilitatem subtilem post debilitatem digestionis in stomacho et significationem eius: et sunt illic tensio et leuis febris. Scias quod in mesaraica est apa calidum. Sed inter apa durum et oppilationem mesaraice est valde difficilis nisi cum estimatione longa: nam si egreditur aliquid saniosum post dies aliquot tunc scias quod est ab apostemate: et hec sanies discernitur a sanie facta a suo simili in epate in hoc quod illa tendit ad rubedinem et sanguinitatem sanie ossium et diuinitatem.

De cura apatis calidi et sanguinei. .C.xii.

Rimum quod tibi necessarium est est vt consideres dispositionem splenis: et dispositionem virtutis et etatis et horum aliorum quantum sunt fortis et quanta est eius licentia in phlebotomia ergo phlebotoma si est possibile tibi et basilica et si non et nigra et si non et cephalica. Et si virtus est fortis extrahe quod necessarium est de sanguine in vice vna et si non partire et segrega in vices plurimas. Et scias quod quum non phlebotomas et diminuis materias in epate et administras stiptica et apocrustica procul dubio induratur apa: et si tu administras resolutiua non est dubium quin commoueatur dolor et apostema. Phlebotoma ergo in principio et non desistas in hoc quum non est prohibitor fortis et extrahere san. habundantes. Et scias quod tu indiges in initio eius eo cuius simile est in canone de repercussione et infrigidatione. Uerum tibi inest vt attendas latus duritiei. Quare velociter cadet ventris: et propter hoc oportet quod sint permista cum subtiliatiuis et aperitiuis. Et epithimatum quidem frigidorum administratio superflua quandoque perducit ad duritiem: et quandoque sufficit eis introitus balnei. Et quandoque aperitur ad renes. Et scias quod plures medicinarum quibus est stipticitas aliqua et frigus et sunt ciborum qui sunt huiusmodi sicut granata et poma et pira nocent ex alia parte. Et illud quum ipsi constipant meatus qui est ad fel: et tunc non attrahit choleram: et est illud additio in apostemate et malitia plurima. Et ex constipatione cum hoc quod ipsa est necessaria in principio egritudinis et in fine eius et apud responsionem resolutionis ad confortandum virtutem timentur due malitie lapideitas et retentio choler. in epate.

Quapropter indiges etiam vt incipias a regimine resolutionis materiei in hac egritudine plusquam sit tua inceptio in aliquo apatibus: timendo lapideitatem et duritiem et expellendo illud quod forsitan residuat ex viru malo a cuius resudatione si essent apata calaberum resolutio et aptio quibus mollificant virtutes et apata primam mortes sicut narrauit. G. de dispositione medici curantis apata epatis cum mollificatiuis quibus curant reliqua apata sicut est emplastrum factum ex oleo et tritico et aqua: et bibebat illud alexandrinus et o

ponebat vt cibaretur eis in quibus est abstersio et [illegible] scositate et grossitie et vt miscerentur cum resolutiuis [illegible] cine in quibus sunt stiptici et absinthio et [illegible] cut aspari et calamus aromaticus et spicha [illegible] fruerei de istis [illegible] vt [illegible] ceret et essent in initio sui repercussio cum [illegible] ipsius compositio: et in fine eius resolutio [illegible] genus. et si esset necesse vt confortaret [illegible] naret quidam et in ipso est quod est in ipso. [illegible] pit ex. G. et indicauit ei. G. an egroto qui [illegible] eum quod iste eger morietur cum dissolutione [illegible] sectio pauco apparente [illegible] mortuus est [illegible] et fuit sicut estimauit. G. Et ergo [illegible] vt cum hoc resoluatur singularium incipiat in hora [illegible] nis repercussionis et os vt [illegible] sposit. responsionis resolutionis pure. Et [illegible] omnium illorum est ex substantia [illegible] hoc membrum velociter conuertit in lapideitatem [illegible] citer suscipit resolutionem. Et quandoque sunt [illegible] cause ad eruptionem. Et qui administras [illegible] non administres eam ex genere eorum [illegible] moueat apa. Et aqua quidem ordei [illegible] mordicationem tamen est dulcis et dolor [illegible] pilationem propter illud ergo in aqua est sufficiens [illegible] quum abstergit sine mordicatione et non [illegible] tionem. Amplius possibile est vt [illegible] et abstersio cum eis que administrantur [illegible] addatur ipsius virtus. Et mordicans [illegible] tiositas plus nocuisset concauitati [illegible] stiant cum virtute sua: et faciens accidere oppilationes initio viarum et in gibbositate sunt [illegible] extremis oportet. Amplius os vt [illegible] egrum et caue ne producas [illegible] concauitate aut solum ventrem [illegible] state et facias materiam in [illegible] obedientem: imo os vt tu [illegible] Cum ergo ex apostemate quod est in concauitate [illegible] lutionis ventris et illud quod est in gibbositate [illegible] tionis latere. Et caue ne [illegible] In hoc enim est nocumentum magnum [illegible] ror. Et non etiam [illegible] det virtus et desiccet natura [illegible] tus constrictam [illegible] Medicine aut conuenientes apatibus [illegible] quum illic est caliditas [illegible] sunt aqua endiuie [illegible] lattuce cum sirupo acetoso [illegible] et aqua [illegible] virge pastoris et aqua [illegible] riandri [illegible] et aqua cucur. et aqua [illegible] cuscute. Et os vt admisceas eis aliquid [illegible] apsinthium et calamus aromaticus [illegible] carnis amberberis. 3. et rosarum spodij [illegible] dulce seminis citruli et medulle seminis [illegible] portulace et seminis endiuie [illegible] nicult pond. 3. Sumatur ex eis in [illegible] Et si necessarium est addere confortantia [illegible] eis lacca et reubar. Et si fuerit illic [illegible] succus liquiritie et aliquid de dragaganto [illegible] Medicine que sunt fortiores [illegible] non hz ex caliditate quantitatem [illegible] aqua feniculi et buglose et squinanti [illegible] et alkekengi et totum illud cum sirupo acetoso. [illegible] cassiafistula conferunt in illo quod est in [illegible] pit in maturatione procurare [illegible] propter in eo quod sequitur concauitatem. Et [illegible] est cum apatio et initium eius saltus et [illegible] phlebotomia accidere post illa duo et post phlebotomiam

est et in potu sumatur ex rubea et ros. assari omni die. ʒ. s. et fiat hoc tribus diebus. Et postq̄ scis q̄ apostema est in latere concauo: tunc primū est vt administres aquas allabicis pmissam cū eis que necesse est illi admisceri ex singidatis pdictis. Et aqua silicem omnib⁹ que matu rant et repeuant et leniunt naturā et confert quā apparet maturatio opponanta cum aqua feniculi et aqua sola ni et aqua allabicis et vt tu ponas in cibo aliqd de semie cartami et sicle siue de vrtica et polypodio. Et qn̄ decli nat administra fortia sicut aloes et agaricū et turbit: et q dā administrāt myrob. citrinos. Ego vero abhorreo e os pp illud quod in eis ē de virtute stipticitatis et timeo q̄ educatur subtile et vitatur in lapidationes crossum. Et qñq̄ administrant ī huiusmōi hora ea q̄ sūt sicut semen cartami et sicut vrtica et polypodiū in cibo et epithymū sine timore. Et qñq̄ addem⁹ ad ea que sūt sicut bellio sim necessitatem. Clistere aūt in principio et vbi accidit vt sit natura cōstricta fiat ex eis que sunt sicut succus fo liorū sicle cū melle et sale et baurach aut cū zuccaro ru. Et apud declinationem fiat fortior et ponat in ipso poly podiū et centaurea et ysopus et origanum: Et qñq̄ poni tur in ipso colloquintida. ¶ Quum aūt est in latere gib bositatis oz vt incipias ī ipso cū diureticis friis deinde cū tempatis. Et qn̄ apparet maturatio administra for tia acuta et nō est necessaria hec posterioratio nisi pter timorē lapidationis. Medicine aūt iste sunt sicut ru bea et petroselinū et assarū et squinanti et tro. almirbe ris et delcipti et tro. de eupatorio fortes et reliqua diureti ca fortia predicta in arcolē expulsionis et in capitulo p uocationis. ¶ Empla vero oz vt nō administrent frigida sicut sup apata et maxime tepida. Et illa quidē a quibus oz incipere qū extimas q̄ apa est bris initii sicut succi stiptici sicut succus portulace et cucur: et semperuiue et aq̄ rose. et sandali et canfora. Empla facta ex spongia ruis et rosicalē et atriplicib⁹. Et nō oz vt sint huiusmōi quū verificat q̄ apa iam est: Meliora namq̄ empla sūt illa q̄ sūt fcā ex cidonijs cum medicinis aliq̄s de illis est vt terant cydonia cū farina ordei et aqua ro. et fiat ex eis emplm. aut cydonia decocta cū aceto et aqua donec dis cocta sint: et misceantur cū sandalis: et ponant sup ea ali quantulum oli ro. et administrent. Et ex illis est vt deco quant cydonia cum vino odorifero ī quo sit stipticitas et addatur eis virga pastoris. Et cōfortent cū eis q̄ sūt sicut spica et apsintium et cipi et pparent cum eis q̄ sūt sicut farina ordei et administrent. Et qñq̄ ponit cum eis oleum ō cydonijs aut oleū masticinū aut olm de alcanna. Et de aquis aqua myrti et aqua de folijs ma lorū et aqua cydoniorū et similia. Et qñq̄ fit emplm ex cydonijs decoctis cū decoctiōe apsintij. Et qū volun tas est vt eleuet ad ſplum resolutionis ponatur in ipso sulfur et camomilla et melilotū et farina ordei et fenugre cū rebus in quib⁹ sit stipticitas et semen lini et oleum sa⁹ et oleū sisaminū et oleū camomillinū et fenugrecum. Et ex emplis laudatis est emplm de tenuis et emplm si lagi⁹ et emplm de meliloto et emplm caritius et empla que dicemus in antidotario. Descriptio empli ad in flationem. ℞. butyri et succi rubei amborū añ ptem. i. croci nusse amborū añ ptem. s. olei ro. ptes. iii. cere quantū necesse est. Et in fine eius administra empla apitua fo. lana pmista cū stipticis pp cōseruationem virtutis sicut sunt empla facta ex lereos et assaro et aluine et polio et o rigano et scha et semine apij et bdelio et similibus. Et qn̄ q̄ addunt in eis confortantia. Et empla fcā ex myr to et rubea tinctor: et ǫnio lauri et croco et myrrha et ma stice et cera et oleo sambacino et oleo ō lilio. ¶ Descriptio emplastri resolutiui apata qūs pponitatum ad tubos laudabile exitum. ℞. storacis et cere āborū añ darkimet. ii. et masticis et croci et amomi oīum añ darkimet. ii. olei de arbore masticis et olei ro. āborū añ darkimet. q. vini conlas. ii. et. s. liquefiant cera et oleum et misceant cū eis oia. Aliud mitigatiuum valō. ℞. lilij amomi folij oīuz añ pondus darkimet. i. storacis cere amborū ana darki met. i. olei de arbore masticis quantū necesse est. Aliō bonus ℞. aloes. ʒ. iii. masticis. ʒ. i. camomille et meliloti amborū ana. ʒ. iii. croci rubee et calami aro. assari. oīuz ana. ʒ. ii. cere et ammoniaci amborū ana. ʒ. vi. olei ō lilio quantum sufficit. Aliud resolutiuum confortatiuū. ℞. croci. ʒ. ii. bdelij. ʒ. vi. et fordis vaccoli. ʒ. iiii. et amōi. et spice romane: et carpobalsami omnium ana. ʒ. vi. olei de lilio quantum sufficit pmisceant et administrent. Et si cum apate fuerit solutio ventris debilitans quam solu tiendo exigit retinere: tunc oz vt in potu sumant trocisci almirberis et troc. de rubarbaro masischan. Et de eis aūt melior est kusch order. Inssat enim et abstergit et non facit acquirere oppilationē et festinat eius penetratio. In candarusio āt et frumento fortior ī eo necessarium est aliquid ō crossitudine et cōpssione apatis. Et si nō est ex cusatio a pane sup pomis qui nō est ex simila neq̄ ex triti co crosso et iam sit ī furno panis fcūs et oz vt intrōdatur cum cibo vltimo. Et ex oleribus lactuca et atriplice: et ex fructibus ǫnata dulcia ei in cuius stō nō puertunt ad cia et oz vt deuitet dulcia ǫstū potest.

De cura herisipile. .C.xiij.

Ura herisipile proxima est cure phlegmonis. Uerū oz vt sint ventris solutio et vrine puoca tio sumiores: et cū eis que sūt declusiora ad fri giditatem. Et ponant medicie sup ipam infrigidate cū niue et nō incessanter remoueat illud donec eger inue niat subuersionem frigoris. Et fiant empla ex nenufare et aqua alkekengi et aqua cydoniorū et sandalorū et cafo ra et similibus. Et non administres in ea calefacientia quantum possibile est.

De cura aldubellati. .C.xiiij.

Portet vt administrent ī principio aldubelati et quum incipit apa calidū de quo extimatur q̄ ad colectionem puenia repercussiua que sunt ex emplis cū equalitate et epithimatib⁹. Et in potu dent a qua ordei et sirupus acetosus. Et si dispō necessarias fa ciat phlebotomia⁹ phlebotoma ex basilica: aut ventosa partē ventris que sequitur epar. Et qñq̄ indiges solutio ne ventris quum ergo nō est excusatio quin collectio fiat tunc necessariū est vt adminstres maturatiōe et supparati ones et necessariū est vt adiuuent cū incisione et subtilia tione qū necessariū sit dissoluēdis crossis existibus in hu iusmōi apostematib⁹ quib⁹ membra iam inbibita est. Et necessaria est lenificatio vt faciat humorē preparatum ad resoluendū qū ergo apparet maturatio et nō suppu ratur altera ipm ab illo et vtere suppuratis fortib⁹ potā do aut emplando: deinde adiuua naturā ad expellēdū materiam. Et si indiges adiutorio et oppsitiōe ad ptem declinationis et oportuerit vt ventrē solias aut vrinam puoces facies. Et non puoces cū re forti et calida et fa ciat incurrere egrū nocumentū in vesica. Conseruatō enim vesice in hac egritudine et qū erupit pus ad ipm p seipm aut medici a diuretica necessaria est. Quūq̄ eru pit pus aut expellit et necessaria est ablutio residui pus tunc fiat cū eis que sūt sicut aqua mellis et rubea. Deiō si indiges incarnatiōe vlceris tunc si virtus tollerat ven tris solutionē est in ipsa adiutoriū plurimus qū non est superflua. Et ventris quidē solo necessaria est pp duas reo una eaz ante eruptiōē vt minoretur materia et alleuiet se naturam et secunda post eruptionē aut ppe eruptio

Nu

nem ⁊ cõplementũ maturationis: et quoniam scitur q̃ materia ad partem intestinorum est declivior ⁊ q̃ dubellati ẽ in latere concavo. ¶ Et ex illis quidẽ quib' venter solvitur ante eruptiões ẽ̃s scientiã adiutorum nature ⁊ alenationis sunt tereniabin ⁊ xiracost ⁊ cassiafi. ⁊ zuccari rubei ⁊ huiusmõi in aquis allubieb ⁊ endiuie bibita. Et fortius illis est decoctio seminũ ⁊ radicũ in qua decoctũ est eupatoriũ ⁊ in qua soluta sunt tereniabin ⁊ xiracost ⁊ cassiafi ⁊ similia. Et qñq̃ ponũtur in ipsis aloes ⁊ apsinthium. Et ex clisteribus clisteria leñ nota. ¶ Solutiua aũt que sunt post maturationẽ ⁊ iuuãt ad maturandũ etiam ⁊ ad eruptiões sunt vt sumanĩ in potu i decoctiõe rad cũ ⁊ eupatorij olei de tribul .ʒ. iij. sambaci pond'.ʒ. ß. coniungat cũ .ʒ. s. vic ⁊ .ʒ. s. cassief. ¶ Si aũt materia sit cũ declivus gibbositatẽ nõ oportebit vt administrent solutiua nisi sm viam adiutorij ⁊ alenationis in principio ⁊ ante maturationẽm. ¶ Post maturationẽ vero o3 vt administrent diuretica p̃dicta sm ordinem suũ. Et quoniam cuiuscũq̃ est maturatio in vltimo administrent fortia. Medicine vero ebibite administrate ad maturationẽ sũt sicut lac asininũ cũ zuccaro ru aut zuccaro albafir: ⁊ sic aqua de radicibus cũ passis ⁊ ficub' ⁊ capillo veneris ⁊ fenugreco cum olo amigdalino dulci aut amaro aut oleo de fenugreco aut oleo de tribul. Et si voluerit fortius illo ponanĩ in ipso dactili ⁊ sumant in potu in ieiuno decoctionẽ psilij ⁊ sirupũ de isopo cõfortaui ⁊ cibẽtur melle colato a spuma sua cũ decoctiõe sua ⁊ ficubus ⁊ aqua mellis in aq̃ ordei: aut sumanĩ de taraxacõ sicca pond'.ʒ. i. ⁊ lactis asinini .ʒ. iij. cũ zuccaro. Et vtaĩ medicinis in quibus sunt apertio ⁊ subtiliatio: ⁊ etiam cõfortatio sicut sunt apsinthiũ ⁊ croc' ⁊ spica ⁊ radix peonie ⁊ radix alkakẽ ⁊ radix rubee ⁊ mastix ⁊ vtraq̃ spica ⁊ gũma allandi ⁊ succus eupatorij ⁊ radices centaurec: ⁊ ex oleis oleum de nereidẽ ⁊ oleũ de arbore mastic. ⁊ oleum de lilio. ¶ Emplastra vo administrata sunt sicut emplastra in quibus ponunĩ farina ⁊ melliloti ⁊ camomilla ⁊ radix lilij ⁊ calamentũ ⁊ radix enule ⁊ ficus ⁊ oleũ ⁊ frumentum ⁊ cepe assatum ⁊ oleũ de ben. Si aũt necessaria sunt fortiora illis administretur emplastrum ex farina ordei ⁊ baurac ⁊ fimo columbino ⁊ calamento ⁊ glutine albotin ⁊ picis ⁊ mandr' ⁊ similibus: ⁊ o3 quãdo scitur maturatiõem vt dormiat super eparsuum: ⁊ assiduet balnea non cum aqua calida. Et qñq̃ est necessarium vt exercitet ⁊ ambulet ⁊ si possibile est ei sit. Et si erumpit tunc o3 vt sumat sup ipsum ea q̃ abluũt ipm ⁊ mundificant sicut aqua mellis calida deinde cõsequanĩ ea q̃ mundificant ipsum ex pte declinatõis aut cũ solutiõe ventris: aut cũ prouocatiõe vrine si indiget eis aut admisceat aliqd illorum cũ aq̃ mellis. Et non o3 vt detur ei in potu diuretica valde ⁊ ledant meatus vrine q̃ si accidat vt vlceret: aut ledat pus meatus vrine aut vesice: tunc rectius est vt nutriat cibis in quibus est abstersio absq̃ mordicatione imo cũ cõglutinatiõe aliqua sicut est aqua mellis decocta cũ equalitate cũ qua permixtũ est parum amili ⁊ ouũ ⁊ olei ro. ⁊ sicut sunt malue cũ candarusio. Et ad vltimũ o3 vt regat regimine vlcerũ membrorum interiorum: ⁊ ẽ̃s q̃ o3 vt res curat in vlceribus renum. Cum ergo mundificat vltime o3 vt in potu sumat in matutinis aquam ordei ⁊ sirupũ acetosum. Et nũq̃ p̃fecerunt bone aliqui sumat turis ⁊ sanguinis draconis amborum aũ aur. i. ⁊ seminis endiuie ⁊ seminis apij ⁊ masticis omnium aũ aur. i. ⁊ sumat ea in potu in sirupo acetoso aut galeni aut aq̃ mellis. Et post illud cõfortet cũ cibo ⁊ curet vlc' eius cũ eis que sunt sicut ea que diximus in cura vlcerum renũ. ¶ Et qñ accidit vt materia effundat ad spatiũ venetie: tunc necessariũ est vt incidat cutis apud inguina ⁊ disco-

operiatur lacertus adeo donec appareat spatium inter nominatũ dirabaton. Deinde fiat in ipso foramen ⁊ ponat in ipso cannula p̃ quã curat parum deinde [illegible] ¶ De cibis vo o3 vt administret in principio [illegible] cibi ⁊ sit cõtemius kisch coctis ⁊ sirupo acetoso. Deinde post illud administrent cibi apti quos [illegible] li ouorum sorbibilium ⁊ sorbitiões lentis [illegible] ergo [illegible] putur ⁊ mundificat necessaria [illegible] carnis: ⁊ carnes anetine ⁊ hedine ⁊ [illegible] iura cũ aceto cõdita sine seminibus ⁊ [illegible] lium ⁊ similia ⁊ parum vini. Et vtatur odoramentis cõfortatiuis.

De cura apostatum frontium. C. [illegible]

Portet vt administrent in eis subtiliatiua o stensiua ⁊ appinquat cura eorum [illegible] nis ⁊ cure adubellet que separat [illegible] rationem. Et tu quidẽ iam scivisti medicinas [illegible] tiuas ⁊ diureticas ⁊ aperitiuas ⁊ subtiliatiuas: ⁊ o3 sit in eis virtus stiptica cõfortatio aromatica. Et vtantur in eis de oleis oleum de kerua ⁊ oleũ de [illegible] ⁊ oleũ sambacinum in emplastris que ad ea [illegible]. ¶ Et meliora emplastra ipsorum sunt emplastrum [illegible] emplastrum filagrius ⁊ emplastrum ßematicon [illegible] minib' ⁊ cõfert diacurcuma ⁊ dialacca ⁊ similia. Et [illegible] quidẽ maximi iuuamẽti sunt in eis ⁊ [illegible] ca ⁊ ex sirupis sirupus de seminib' cũ [illegible] sio iam decoctio in eo. ¶ Et ex eis que in [illegible] p̃prie in illo qd induratiõni p̃ximum est [illegible] etiam dolorib' renũ ⁊ splenis: ⁊ est medicamentum [illegible] squilla sm hunc modum. R. squille [illegible] fan danci seminis apij [illegible] spice aromatice [illegible] calamenti montani ey mini calamẽti fluuial. [illegible] tri piperis longi nucis musc. amomi [illegible] alterc ßicados poli silicos seminis [illegible] corticũ radicũ capparis aristol. ro. [illegible] baccarum lauri seminis byrusquiami al. costi [illegible] carui ciminũ ana ptem vnã cõficiant cũ melle [illegible] ⁊ administrent. Medicamen et [illegible] bus ⁊ efficit operatiõem predicti [illegible] R. [illegible] ne albe eupatorio costi aristol. [illegible] siliceos p[illegible] ena darkinet. iij. seminis apij [illegible] te amcos anisden nigre oleum aũ darkinet [illegible] aquec ro. omnium aũ darkinet. iij [illegible] ⁊ reliqua terrant ⁊ misceant [illegible] iungant cũ melle.

De cura apatũ durorum. C. [illegible]

On euadit aliquis ex apatẽ dure [illegible] n firmatis. Et illi qui sanantur ex eis [illegible] in initio sui. ¶ Et canon quidẽ [illegible] est post purgatiõem corporis ex [illegible] medicinis cõpositis ex speciebus in quib' [illegible] equalis ⁊ resolutio ⁊ subtiliatio ⁊ calefactio [illegible] ptio oppilationũ dominãtes [illegible] lenificatio et [illegible] tio ⁊ stipticitas ⁊ aromaticitas cũ [illegible] infra qd adiuuãt duas intentiões alias. Et [illegible] barũ medicinarum que iuuant duas intentiões [illegible] amaritudo ⁊ stipticitas parua. ¶ Et [illegible] nistrant in potu ⁊ administrant in emplastris ⁊ administretur in embrocis. Et o3 vt lenitiua [illegible] perata cũ rebus lenibus ⁊ clisteribus p̃prie ¶ [illegible] quidem efficiunt [illegible] pari maioris ⁊ [illegible] alboti cũ hoc q̃ ipsa confortant apati. Et non o3 [illegible] audat ad soluendum ventrem cũ rebus [illegible] lubricatis ⁊ faciant lesionem ⁊ addant in nocumento. [illegible] oportet vt sit eius somnus super latus dextrum. [illegible] lud .n. est ex eis que valde conferunt ad resolutionẽ [illegible]

Medicine vero singulares valentes ad illud sunt opia pen. et medulle et adipes tempate et ad caliditatem decliues. Et in farina fenugreci est lenificatio quedam cum maturatione et costus est vehementius iuvamentis: nam cum ex eo sumitur in potu. ʒ. s. usque ad aur. cum aqua mulso: aut cum vino confert manifeste. Et quis confert ei famen et ipota oleum de neruiden aut oleum de balsamo aut oleum costinum cum aqua in qua decocta sunt ruta et anetum et dosis olei de neruiden sit quantitas. ʒ. iii. administretur illud ebdomada una et confert maxime. Et ex eis que conferunt ad illud sunt semina agnicasti pond. ʒ. i. in quibusdam sunt pis et eupatorii pond. ʒ. i. cum aqua apii aut feniculi aut endiuie aut arnoglosse sicce pond. aur. ii. et decoctio lupinorum in qua posita est de spica aromatica usque ad. ʒ. s. aut de pipe. minus hoc et amigdale amare in vino et radix arboris sanguis draconis iuuatiua est etiam et cortex arboris aldenest et bacce lauri. Et radix amigdali radix su. et cicer nigrum et polium et camedreos et porri. Et ex medicinis compositis conferentibus ad illud sunt trocisci de bdellio quorum confectio. R. rosarum triarum. ʒ. x. spice aromatice. ʒ. ii. myrrhe. ʒ. i. costi. ʒ. i. et. s. masticis. ʒ. i. amigdalarum amararum. ʒ. i. et. s. bdellii. ʒ. iii. terant medicine et resoluatur bdelium cum vino et conficiantur cum eo medicine et fiant inde trocisci et potio eorum sit minus. ʒ. cum aqua mellis aut cum aposimate de seminibus et si fuerit caliditas cum aqua alhandal et endiuie. Et ex illis est medicamen asclepiadis factum cum felle ursi. Ipsum namque expertus est conferre per illud quod in ipso est de speciebus medicinarum valentium ad illud secundum conditiones suas quas diximus.

Et descriptio quidem eius. R. camepiteos prassii seminis apii montani gentiane seminis agnicasti fellis ursi sinapis seminis cucumeris scolopendrie radicis oppoponaci aristolochie lacce rubee tinctorum seminis caulium aristolochie piperis spice inde. costi seminis apii ortulani seminis endiuie et berberis iudaice polii opii eupatorii omnium singulorum partes equales conficiantur cum melle: Et dosis eius pondus aurei i. cum vino. Et ex eis que conferunt ad illud sunt tiriaca diatessaron et tyriaca diatesseron et sorugene conferunt ad illud. Et ex compositis levibus in hoc est medicamen altaraxacon dictum in capitulo alduhellati et medicine quas diximus in capitulo apatum frigidorum absolute.

Et quum administraveris omni die trociscos alhandal per ebdomadam unam qui bibantur in aqua et incipiatur a. ʒ. i. et. s. usque ad. ʒ. iii. et. s. erit ultimum. Et ut aggregetur aliquid huiusmodi aque administrando cardos et alfaberi sidanum ex. ʒ. iii. et. s. usque ad. ʒ. i. Et studeat in hoc ne faciat illud eadem ipsum in erectione et apii oppilationem. Et ex potibus qui bibuntur est aposima costi et ramorum eupatorii et fenugreci et passarum. iiii. ʒ. cum. ʒ. olei amigdalini aut olei de nucibus recentibus: aut aposima quod. R. gentianam apii sisebam meliloti passas sicuo aut aposima aristolochie absinthii rute florum squinanti et passularum et fenugreco. Et aposima lupinorum et costi et absinthii cum oleo de keruaa. Et ex emplastris bonis ad illud est ut emplastrum fiat cum amomo humido aut sicco decocto cum vino pontico. Fiat et spica cum oleo de sisamo cum prassio et expressio cum aneto decocto ut emplastrum factum ex farina fenugreci et ficubus et ruta et meliloto et nitro aut sumantur amoniaci. ʒ. centum bdellii. ʒ. x. croci. ʒ. iii. terantur omnia et conficiantur cum cerato facto ex cera et oleo de alcanna secundum quod videtur: aut emplastrum factum ex farina fenugreci et stercore caprino et condumenti et calamento et caulibus et cinere et ruta. Et illi quidem cum eius est passio: et iam incipit apari et indurari convenient ex emplastris est emplastrum ro. cum sabon. Et ex medicinis et ex significationibus bonis cum administraveris potiones et emplastra est ut ponantur super membrum ventose calefactive et vesicatorie ..ima

supponantur loco sanguisuge: deinde administra medicinas que sunt fortiores in subtiliatione et resolutione et fac adhibere loco ea que sunt sicut nitrum et sulfur citrinum. iiii. v. diebus aut ebdomada una deinde administra epithimata cum sinapi in omnibus. x. diebus postea fac vomere egrum cum rhaphano. Quod si obediendo fuerit apa administra helleborum album. Et quando sit apa cancer minorante spes in eo tamen si confert aliquid tunc medicamen asclepiadis quod est in antidotario absque felle ursi. Cibi autem sint illi quorum digestio est velocior sicut vitelli ovorum sorbilium et sicut kisch ordei. Et cibus eius qui habet oppilationem in epate suo et parum vini quod est subtile est bonum valde et abstineat a carne.

De cura apatum almirach lacerti. C. xvii.

Et proxima curationi apatis epatis est preme dicenda: nisi quia audacia ad repercussionem magis in primis et ad resolvendum eam fortior est. Et non timet ex eis ex stipticitate et resolutione quod timet ex apate epatis. De cura apatum mesaraice. C. xviii.

Et similis curationi apatum concavitatis epatis.

De percussione et obviatione et casu super epar Capitulum. xix.

Quoniam quandoque accidit obviatio aut casus aut nocumentum super epar: tunc necesse est: ut in succurras: ut non accidat ex eis fluxus sanguinis: aut apa magnum. Quod si accidat apa curetur cum eis que diximus de cura apatis quod succedit percussioni. Et quis accidit ex eis ut additamentum maius de additamentis ex ipso removeatur a loco suo: et propter se si fuerit magnum: et accidit dolor sub hypocondrii dextris post percussionem aut saltum aut casus et rectificat illud commotio et exercitium eius preparationem pectoris illius qui habet illud et erectionem eius: quia sedatur dolor subito cum reditione additamenti ad locum suum.

In alio autem os ut incipiatur et fiat phlebotomia. Et si fuerit caliditas vehemens tunc potetur et liniatur cum infrigidatis apocrusticis. Si autem sanguis eius egrediatur: tunc ponantur cum eis stiptica. Et si non fuerit caliditas vehemens neque cursus sanguinis aut iam fuerit sedatum illud: quod inde extrahitur: ita in initio non erit nisi ut resoluas sanguinem mortuum. Et si fuerit post vi resoluas sanguinem aut prius suis terminum tunc administra resolutiva. Et non est aliquid simile epithimati cum mumia et oleo arazaki. Et conferunt omnibus illis medicine predicte in capitulo apatum evenientium ab obviatione. Medicamen conferens ad illud in principio quum est caliditas et inflamatio aut timetur cursus sanguinis. R. reubarbari. balaustiarum sanguis draconis aloes lutii. partes equales et dosis eius sit aur. i. cum aqua cydoniorum. Quod si non fuerit illic caliditas plurima et volueris administrare medicinas in quibus sit repercussio cum resolutione aliqua et consolidatione: tunc confert ad illud hoc compositum. R. karabe. ʒ. x. ro. m. ʒ. v. meliloti. ʒ. x. acacie. ʒ. iiii. spice de croci. ʒ. iiii. rii. ʒ. vi. masticis cornus cappari amborum ana. ʒ. iiii. luti armeni. ʒ. vi. succi eupatorii. ʒ. viii. conficiantur cum aqua arnoglosse et fiant inde trocisci quorum unusquisque sit minus aur. Medicamen bonum. R. aque nessen. ʒ. x. lacte ab lute. ʒ. vii. et reu. seni. ʒ. iiii. croci. ʒ. iii. et. s. balse. ʒ. iii. cicer nigri. ʒ. vi. myrrhe. ʒ. v. luti armeni. ʒ. x. conficiantur cum oleo de lilio in quo posita sit mumia et fiant inde trocisci sumantur in potu et dosis sit usque ad. ʒ. iii. Et reu. alseni et luti sigillati quum miscentur cum aliquantulo de opio myrrhe sunt res magis iuuative ad hoc in eis que ego sum expertus. In fine autem rei et qui non cavetur ab inflatione et apatione os ut in potu sumantur de hoc trocisco. R. reu. seni paccam. ʒ. xv. fiant ex eis trocisci: quibus ponitur cum eis aliquid arsenici citrini: quum ipsum est mirabilis virtutis in repercussione et resolutione sanguinis. Sumatur in potu

et hoc et liniat sup ipsum humectu3 epithima R. ribarb. et crocum et baccas lauri et bdelliu3 et calam. aromaticu3 et masticē et ceram et oleum arayala et almesius sup ēplin et ponatur.

De scissura et incisione in epe. Ca. xx.

[R]ecitauit autē Hip. q mo[r]itur ille cui° disrumpitur epar et accidit separatio eius et eo corpis ipsius et venis ei°. In illo aūt qd est minus hoc q[uonia]3 est spes. Et q[uonia]3 accidit illic urina sangis et solo ventuo tum eo secundum duo latera epatis.

De cura. Ca. xxi.

[C]ura illi° est cu3 medicinis stipticis et glutinatiuis s3 q scis. Et secundu3 q dictu3 est in capitulo sputi sanguinis: et q[uonia]3 confert ei dare in potu pond°. ʒ.ii. de rosis cu3 aq[ua] fr[igid]a aut daf ei in potu balaustias aut facere em[plastrum] pl[ur]i[m]um ex eis.

Tractat° .iii. de hūiditatib° quib° accidit cu3 epis vt expellantur egrediendo et coarcentur occultando.

De speciēb° expulsionu3 rerum in epe. Ca. i.

[Q]uādoq3 diuersifi-

cantur expulsiões i[n] substātia eius qd expellit: et q[ua]ndoq3 diuersificant causa eius pp qd expellit. ¶ Substantia vo eius q expellit q[ua]ndoq3 est rechimosa: et q[ua]ndoq3 ē aquosa: et q[ua]ndoq3 est ablutiua et q[ua]ndoq3 est cholerica: et q[ua]ndoq3 ē uirulenta: et q[ua]ndoq3 ē nigra subalba et nigra sicut fex et nigra melācholica: et q[ua]ndoq3 ē est fetida et q[ua]ndoq3 nō fetida: et q[ua]ndoq3 ē sanguis purus: et q[ua]ndoq3 expellit simul cu3 ea ex via stōi cu3 vomitu et significatiōis puatio doloris. Et q[ua]ndoq3 est res crossa nigra q est substantia carnis stōi. ¶ Causa aūt ei° pp qd expellit q[uonia]3 est apa qd rumpit: aut oppilatio q[uae] apit et expellit aut solutura aut vlc° aut corrosio aut debilitas retentiue: q[uonia] nō retinet illud qd in ipso cōprehendit aut debilitas attractiue q[uonia] nō attrahit aut digestiue: nō digerit illud qd cōprehendit in ipso: et q[ua]ndoq3 nā recipit ipm corpus et expellit ipm aut fortitudie expulsiue: aut malitia cōplexionis calide dissoluentis: aut fre debilitantis ex causis infrigidantib° et ex eis sunt euacuatōes plurime aut est pp repletionem quam necesse ē nāam expellere: et q[ua]ndoq3 ē repletio f3 corp° totu3: et q[uonia]3 est in ipso epe q[uonia] bona ē generatio sanguinis: s3 moraf in ipso sanguis et nō penetrat ad venas pp cōstrictionē eaz aut pp debilitatē attractiue in ipsis: aut pp oppilatōes aut apata q dicimus. Et q[uonia]3 est cā repletōis q expellit dimissio exercitij aut additio in cibo: aut incisio membri f3 m q diximus in libro vl cau[sa] retētio cursus cōsueti hemorroidaz aut mēstruoz aut aliorum et q[ua]ndoq3 est ē mordicatio et acuitas materiei cogens nāam ad expellendū: l3 virtus nō dū fecerit in ea operationes suam q[uonia]3 facerent si nō eēt hoc nocumētū. Et q[ua]ndoq3 associaf illud qd inuenit in via et fit ei laboriosus et inobediens. Et q[ua]ndoq3 fit huiusmodi in casib° et q[ua]ndoq3 cā nō est in ipso epe sed in mesaraicis. Et q[uonia]3 nō sunt pores i mesaraica oēs mōi isti cāz est tñ possibile vt sint ex parte apatum et oppilatōnū nā si fuerit in ea primu3 possibile est vt epar attrahat et mesaraica non attrahat q[uonia] accidit ex ea res de qua curaf: q[uonia] attractio dignior fit epati nō mesaraice et nō ē attractio mesaraice solu° attractio de q curef. Et multotiens qdē est solutio ventris epica: q[uonia] corpu3 recipit nutrimētu3 et reddit pp oppilatōes aut pp aliud. Et omnes species haz expulsionu3 nitunt in virtute aut ad debilitatē aut ad fortitudinem. Sunt ergo ea q fit ex scissura et vlcerosa et putrens ad malitiam cōplexionis et debilitatē virtutis de genere debilitatiōis: et aptio oppilationum et eruptio aldubellati et expulsio sistularia [illegible] ge-

nere fortitudinis. Virtus autē cu3 nō [illegible] pōt aperire aldubellati. Et sistulas sanguinis [illegible] pp multitudinē aggregatiōis et [illegible] et sistulas sanguinis plurimi et alia. ¶ Et q[uonia] expellit sanguis sendius nō est vt existimet q ille sit [illegible] enim scit pp longitudinem more [illegible] expellit est quasi fex nigra quasi superstat [illegible] ostendens° et in venis. Ve[r]u3 illi qui expellit [illegible] tur lenitas et est cu3 eo sanitas dispositionis. Et q[uonia] [illegible] fetens in oi dispōe mala tamē niger est [illegible] dispōe mala. Et sic q[ua]ndoq3 est in expulsione [illegible] diuersoz lenitas et erat qui teras hoc [illegible] in oi dispositiōe. Et vehementior [illegible] eos cu3 oppilatiuis cōstipatiuis. Et scias q nō [illegible] quia virtus debilitet et non separet [illegible] pletionem. deinde accidat ei vt confortet [illegible] de separatiōe materierum et aptione oppilationum [illegible] facilis fiat expulsio inobedientis et expellatur [illegible]. ¶ Et cu3 quidem in solutione ventris cholera [illegible] et corp° que sequit ipsa3 aut est pp debilitatē [illegible] est in epe aut pp oppilatiōes et apata que sunt in [illegible] tate eius aut in mesaraica ita vt non attrahat [illegible] ret eis. Et ego dicam indicium haz oppilationum in capitulo intestinoz. Et est ex eis que cu3 [illegible] unt et dei eiunt [illegible] et q[uonia] retinent [illegible] et no erunt eis et astringent [illegible]. Materia [illegible] cholerica multitudo est q[uonia] ipse sunt [illegible] tute attractiua que est in epe q[uonia] remanent [illegible] nō attracte: et q[ua]ndoq3 est cu3 in hoc vehementia [illegible] et sistulas ei°. Et cu3 i solutiōe ventris lauatura ē [illegible] virtutis alterative separatiue q ē i epe aut magnitudo [illegible] ageāt et debilitatis frenatiue et est [illegible] lauatiue epis debilis: et cu3 eius ē vomitus et [illegible] sio ab eo q[uonia] nō tolerat stomachus debilis et expellit [illegible] plementu3 operatōis propter debilitatem [illegible] non est propter debilitatem retentiue [illegible] debilitate alteratiue. Et vtreq3 debilitates [illegible] cōplexionem f3 plurimum debilitatis [illegible] ditatem nascat propter frigiditatem [illegible] ablutiua conuertitur ad illud qd ē plus sanguinis [illegible] hementiam cōsumptiōis corporis deinde ad illud q[uo]d [illegible] bidum. Et eius quidem q[uo]d fetet a caliditate [illegible] et fetet a frigiditate est signum aliud q ego dicam. ¶ [illegible] solutiōe ventris cholerica ē multitudo cholere [illegible] expulsiue. Et cu3 in virulentia est adustio sanguinis [illegible] morum et liquefactio eorum et q[ua]ndoq3 pducit ad [illegible] nem corporis [illegible] epis et qd ipsm educit post [illegible] diuersoz et q[ua]ndoq3 sit virulentia pp [illegible] dubellati. ¶ Et sepe fit resudatio ex epe [illegible] lutis prodicta. Et cu3 in fetida que ē [illegible] dubellati aut oppilatiōis aptio aut corrosio. Et [illegible] putrida aut adustio san. et alteratio i [illegible] putate penetratiōis cu3 caliditate epis et [illegible] ipsm aut alteratio eius in venis cum [illegible] liditatis et corrumpit ipsm et nō fuggit ex eo corp° [illegible] ingrossaf et fit sicut fex fetida vehementer [illegible] est additio ebullitiōis et liquefactiōis [illegible] diuz cholere. Et q[uonia] corrumpit hac corruptiōe [illegible] ipsm nā fortis et sicut corruptiōes complexionis [illegible] et est pculdubio minus debilis et [illegible] a melācholica p colorem et substantiam et fetorem [illegible] ipsa est minor illa in nigredine p colorem et substantiam et fetor ipsius vehemens est cui° similis nō ē melācholia aut frigus inspissans sanguinem. Et q[uonia] [illegible] debilitas epis pp q[uonia] pducit ex lauatura ad sanguinem et ad feculentiam et nō est subito [illegible]. Et plurimu3

gem sed subito est a complexione calida adurente. Ita enim facit ipsum esse non digestum et calida acuitas corrodit ipsum sicut fecit: sed propter egressionem ipsius carnis que est ablutio corporis. Et cum in sanguine puro est intus foris non facimus necessarium ut removeatur fluxus a sanguine tempore quo alteret et expellat ipsum. Et quia fit propter solutionem continuitatis. Inquit Hip. ille cuius epar replevit aqua deinde rumpitur illud ad panniculum ventris tunc qui replet venter eius moritur. Et scias quod plurimum post vini passi recentis facit cadere in solutiones ventris epaticam et quod retentio solutionis conturbat et eius solutio facit acquirere tranquillitatem est mortale. Et scias quod quos longe egritudinis secutio succedit fluxus ventris est timoris sane. Et qui eius fluxus retinet cum nocumento nunc eius fluxus est epaticus et eius corpus non recipit nutrimentum propter oppilationem viarum.

De signis. C. ii.

Differentia quidem inter solutionem ventris epaticam et eam que fit ab intestinis est quia humores mali egredientes et sanguis ex intestinis sunt cum rasura dolorosa et pungitiva et paulatim secundum continuationem et epatica fit sine dolore et est plurima et non est semper continua in omni hora. Et quandoque distinguit inter utramque unitas cum egestione et separatio ab ea et postpositio ab ea. In epatica enim venit post egestionem pars pinguis. Differentia vero inter solutionem ventris epaticam et stomachicam est quia epatica egreditur chilosa equalis in qua iam stomachus efficit quod in ea est et remansit impressio epatis in ea parte sed stomachica est deterior et ea quod cum solutione egreditur indigesta. Et quia super stomachum et esse cum ea nocumentum stomachi plurimum. Et quia egreditur aliquo indigesta non propter stomachum solummodo immo propter debilitatem epatis et ad stomachum. Vero penetrat ad stomachum quasi nocumentum est in operatione eius. Et differentia inter solutionem ventris chilosam sanguineam que est ex epate et illam que est ex meseraicis est quia cum illa que est ex meseraicis non sunt signa debilitatis epatis in venis et aliquando differentia inter virtus sani et ulcera resudatione apostematis sani et ipsius alius est quia in primo est febris et hoc aliud incipit sine febre et si febricitat post illud tunc est illud propter causam aliam. Et quam virtus quod debilitas est et meseraica et ex apostemate in ipsa est fluxus ventris chilosus purus absque signo debilitatis in ipso epate et ipse aut dolore resolvente calorem. Et est rebus quia ipse constat debilis. Et ad ultimum virtus epaticus est declinat ad albedinem et rubedinem ac si ipse sit lotura aut pus et sanguis et meseraice declinans ad albedinem et citrinitatem quia fit virus ulceris. Vero differentia inter solutionem ventris que est ab ulceribus et corrosionem et dubellet et inter illas que est a virtute est quia cum illa que est a virtute replet lenitas et egreditur cum ea colores diversi extranei et non sunt cum ea signa ipsarum. Et quandoque sunt cum ipsis oppilationes. Et quocirca modo si non antecedunt eis febris et aresactio neque antecedit dissolutio ventris lavatiua aut sanguinea subtilis aut virulenta. Et illa que est cum apostemate retinet sanguinem et corrumpit ipsum et non sunt ibi dubellet. Signum vero eius est ut sentiatur apostema et non sit ibi signum collectionis sed fruatur ipsius virulenta resudatiua: deinde ingrossetur in fine eius. Et illa que fit propter debilitatem epatis incipiens ex lavatiua et transit ad feculentam ascendit illud et raro fit subito. Non sit subito cum alteratione coloris et casu virtutis nisi cum debilitate. Et quod cum est completum sunt ipsas signa ut Et feculenta cuius causa est caliditas similatur sanguini adusto et ascendit cum liquefactio humorum et membrorum et fluxus ventris virulentus et fetor et paucitas appetitus et vehementia rubedinis apparet. Et quia sunt cum ea sic et est ut egestio sua ergo sed pestilentie in vehementia fetoris et grossitudine et tinctura coloris deinde egreditur in fine eius sanguis niger et illa cuius causa est frigus et similis sanguini putrefacto in sapore non sicut caro liquefacta: et neque est multe vehementia fetoris: immo fetor eius minor est fetore calide et est minoris nigredinis quam calida est minoris coloris. Et quandoque est sanguis subtilis niger quasi sit sanguis aliquo modo feculentus congelatus et est incessus eius lavatiuus plus et fit in principio sui parua et appetitus cibi est plurimus: deinde in fine sui perducit propter sui putredinem ad febres et debilitat virtutem et et perducit ad hydropisim et ad ultimum est longitudo cum extensione dispositionis. Et significatur illud quod associat complexionali ex humiditate et siccitate per dispositionem eius quod egreditur in substantia sui et per sitim. Et illa que fit aldubellati quandoque est pus grossum et sanguis feculentus et humores plurimi sicut fit in oppilationibus. Verum signa aldubellati et maturationis eius et eruptionis ipsius sunt sicut iam scivisti et cognovisti ante. Et quandoque carne aldubellati et apostemata in principio sui virus subtile: deinde quum erumpitur egreditur saniosus et quandoque cum ea sanguis. Et illa quidem que fit ab ulcere aut corrosione est cum doloris paruis epatis et cum paucitate eius quod egreditur et remanet. Et antecessione febrium necessario ulcera et corrosionem. Et illa in qua est illud quod egreditur ex ea sicut caro epatis est nigra grossa et associatur ei debilitas circa morte: et quia moritur. Et illa que fit propter repletionem et retentionem carnis: aut incisionem membri aut dimissionem exercitii sunt similibus signis quod est eius subito cum multitudine et absolutione velocius et postremo. Et omnibus rebus perducit in fluxum ventris longo sine sit feculentus sine virulentus aut aliud ad hoc ut eius fluxum egrediatur nigrum pars habet spem et forsitan se conferent ei medicine fortes stiptice per glutinatiue vero cum ultima conferentia non perducit ad sanitatem. Ipsius vero capituli curationem postponemus usque ad capitulum solutionis ventris.

De cacesia. C. iii.

Quandoque corrumpitur digestio epatis et debilitatur ipsius debilitas accidit in primo dispositio accedens hydropisi et vocatur cacesia et appropinquat nomine corruptionis complexionis. In primis itaque permutatur color corporis et facit ad albedinem et citrinitatem et apparet inflatio in palpebris et facie et extremitate manuum et pedum. Et quandoque expargitur in toto corpore ita ut fiat sicut massa et colliguntur ipsas corruptio digestionis et quia appetitus sit fortis et est in sui retentione et resolutione secundum ordinem. Et sic est dispositio sincopis eius quia et vigilat et elongatio eius ab et minoratur cum ea urina et sudor et multiplicat ventositas et fortis sit inflatio in miracb et quandoque inflantur testiculi. Et quam accidit ei ulcus sit difficilis eius consolidatio propter corruptionem complexionis. Et quia accidit in commissuris et gingivis caliditas et pruritus propter vaporem corruptum ascendentem et fit corpus debile mollificatum. Et quandoque accidit cacesia propter aggregationem aque in pulmone. Et sit forma passionis eius similis forme hydropisis.

De hydropisi. C. iiii.

Hydropisis est egritudo materialis cuius causa est materia extranea frigida ingrediens membra et cooperiuntur per eam aut membra manifesta omnia aut loca vacua partium in quibus sunt regimen nutrimenti et humorum. Et divisiones eius sunt tres. Hyposarcha in qua causa est materia phlegmatica penetrans cum sanguine in membra. Et alchites in qua causa est materia aquosa effusa in spatium ventris inferioris et que sequitur ipsum. Et tympanites in qua causa est materia ventosa sparsa in illam partem. Et hydropisis quidem habet causas et iudicia communia et omnis hydropisis habet causas et iudicium commune. Et non quidem accidit hydropisis absque egritudine epatis propria aut propter communitatem: sed quandoque egrotat epar: et non accidat hydropisis. Et cause hydropisis communes sunt

sunt propter epaticem: aut sunt cum communitate. Et causarum propter dignior et communior est debilitas digestionis epatice et ipsa est que ei coniuncta. ¶ Cause vero antecedentes sunt omnes egritudines eius complexionales et instrumentales sicut putredines et oppilationes et apostemata calida frigida et mollia et dura oppilantia orificium vene ascendentis et duritiei siphac continentis. Et complexionales sunt inflammantes et faciunt hydropisim propinquam cum generatione resolutionis innati caloris aut extinctionis eius subito. Intelligo autem per resolutionem huiusmodi illud quod sciunt medici quod calori innato accidit resolutio paulatim aut extinctio sive sit ex calido sive ex frigido sicut potus aque frigide in ieiunio et post balneum et exercitium et coitum et humectantes superfluas et exsiccantes post liquefactiones. Et euacuationes superflue per sudorem et vomitus et solutionem ventris et rasuras et menstrua et emorroidas. Et nobilior euacuationum est euacuatio sanguinis. De egritudinibus vero officialibus dictum est in capitulo causarum earum qualiter perducunt ad hydropisim. ¶ Sic autem hydropisis eius communicante ad ipsum: aut sunt per communitatem cum corpore toto ita ut calefactus sanguis eius valde aut infrigidetur valde propter aliquam causam: aut est propter frigus fluxus et malitiam complexionis eius et propter hoc quum succedit fluxui ventris sanguinolento: aut est propter melancholicam. Aut propter communitatem splenis propter magnitudinem suam propter apostemata in ipso dura: aut lenia calida: aut multitudinem materie melancholie. Et perducit superfluitas eius per illud quod accessit ex virtute melancholie motu ad debilitatem epatis et infrigidationem eius et applicationes nocumenti eius ad ipsius sicut pervenit ad cerebrum et variatur. Et magnitudo splenis perducit ad hydropisim et ad debilitatem epatis propter duas causas: una earum est multitudo eius quod extrahit de epate et removet virtutem eius et altera est cum debilitate virtus epatis secundum semitam quod ei servivit et quod prohibet ipsum generare sanguinem bonum. Et quandoque est per communitatem renum et per frigiditatem renum: aut propter caliditatem eorum propter hoc aut propter oppilationem in eis et duritiem quia non attrahunt aquositatem quia renes egritudinem habeant. ¶ Et quandoque sit prope intestina et egritudines eorum: et prope orbi propterea quia est ei propinquum et propter vesicas et matricem aut pulmonem aut diaphragma. Et non est omne quod accidit propter communitatem renum propter complexionem eorum: immo quandoque est propter oppilationes eorum et apostemata ipsorum: quia non attrahunt. Et similiter est dispositio in eis que accidunt propter communitatem intestinorum. Non enim omnia sunt propter alterationem dispositionis intestinorum in qualitatibus tantummodo quandoque sunt propter dolorem intestinorum ex punctura et rasura et colica vehementis doloris et aliis quibus debilitatur epar propter illa. Et similiter illud quod sit propter communitatem matricis non est in qualitate eius tantum: immo propter dolores eius et retentionem menstruorum in ea. ¶ Et quandoque sit propter communitatem siccitatis propter retentionem sanguinis emorroidarum sive in membris aliis predictis. ¶ Et primum quidem communicant membra secundum cum concavitate et membra procationis et anhelitus cum gibbositate. Verum plurime communicationes perducentes ad hydropisim sunt communicationes cum renibus et orbo et splene et meseraica et stomacho. ¶ Quidam autem dixerunt quod quandoque accidit hydropisis propter apostemata accidentia hominis varii propter ignis propter malitiam complexionis eorum ledentem epar: et nocentem ei: aut sanguinem melancholicum qui multotiens coarctatur in eis et generat oppilationes in eis que vicina sunt illis perveniendo ad ea et egestionem sanguinolentam et est plurimum perducens ad hydropisim post tolerantiam doloris confirmati in pedibus illorum qui forsitan non resolvitur per medicamen et euacuationes. Et hec est finis non bonus. Et deterior quidem hydropisis est illa que est cum egritudine acuta. Et sunt homines quidam quibus videtur quod hyposarcha est deterior aliis quasi corruptio in ipsa communicat epati et omnibus venis corporis et carni ita ut distruat

plurimum digestionis tertie et eis sit quibus [illegible] sit lenior aliis ita ut sit lenior tympanite. Verum [illegible] est ut sit ascites malignior illis omnibus [illegible] hyposarcha sit aliqua que est lenior omnibus et sit ex ea alia que est mala: et illud secundum considerationem causarum [illegible] in ipsas. Et in manifesta quidem dispositione. Et in primo quidem experimentum facit esse necessarium [illegible] ipsos hyposarche leniores: et non omnes necessario [illegible] sit deterior secundum quod est in illis reliquis. Et hoc [illegible] tum timetur cum advenit ei hydropisis et est [illegible] natura eius est calida et sicca. Non enim [illegible] sue complexionis nisi propter rem magnam. ¶ Hydropisis [illegible] euenientes propter duritiem splenis magis salua est [illegible] niens propter duritiem epatis eius est in qua [illegible] tio. Et quandoque dominatur materia hydropisis [illegible] faciat accidere dolorem et constrictionem [illegible] nem ventris et illud significat [illegible] tribus diebus. ¶ Et quandoque alteratur [illegible] officialem et hec est magis salua. Et quandoque accidit [illegible] prope mortem ulcera oris et gingiuarum propter [illegible] vaporum. Et in fine eius accidunt ulcera in corpore [illegible] malitiam complexionis sanguinis. Et dico quod quando [illegible] dit ex hydropico quod est sicut caro [illegible] ¶ Et si aliquid accidit hydropisi habenti [illegible] resolvitur melancholia propterea quia hydropisis [illegible] mectat eam. ¶ Et scias quod fluxus ventris in hydropisi mortalis est. Et oportet quidem ut habens hydropisim sciat illud quod de ipso primum [illegible] mur aut pedes aut dorsum et partem [illegible] ex intestinis. Et omnes ut sit natura in [illegible] cognita. Natura enim sicca [illegible] est lenior: et propterea in incipiente ex albedine [illegible] quam incipiente quidem ex albatan [illegible] nature propter reuersionem humiditatis [illegible] intestina et siccitas in incipiente ex [illegible] ¶ Et oportet ut cognoscas dispositionem locorum [illegible] umbilici et ventris et femorum etiam an sit [illegible] carnosa. Carnosa enim significat [illegible] lerantiam solutionis ventris et considera [illegible] communicet in inflatione aut non communicet: quando communicat timetur resudatio. Et resudatio [illegible] putrefacit et liquefacit et facit cadere in ulcera [illegible] difficilia ad sanandum.

De causis propriis ascitis. Ca.

Causa coniuncta in ipsa est quod superfluitas [illegible] sa non egreditur ex parte sui [illegible] titur necessario et fluit ad aliud locum [illegible] ad illud in quo comprehendi et constringi [illegible] secundum semitam resudationis aut separationis [illegible] coarctatio: aut propter multitudinem [illegible] expulsionis quam expellit natura necessitate [illegible] quas hec superfluitates ad spatium ventris et ad [illegible] tem ventris in qua sunt intestina. Et plurimum [illegible] eius non est nisi inter zirbum et inter siphac [illegible] non propter resolutionem zirbi [illegible] zirbi. Et tu iam scivisti quod expulsio naturalis [illegible] netrat apertionem in ossibus [illegible] semitam sessure aliquorum meatuum qui [illegible] a cibo ad epar: quare attrahitur aquositas [illegible] quam ad epar aut secundum semitam [illegible] quidam aliquorum sublimium: et [illegible] liquorum posteriorum. Et quod illa fusio est ex [illegible] que pervenit ad famem in [illegible]. Et [illegible] bus ex orificiis que sunt venientia ad ipsum [illegible]

urinarum: infantes dū sunt in vētre mingūt ex sumie ꝛ oz
ꝫ antequā hoīes mingūt eius ex sumine. Qūqꝫ ꝓhibet ex
illo latere tedit ad vesicā: qui ergo necessitate faciūt oppi
latiões ꝛ resistētia virtuti expulsiue: ex partibus alijs
expellit aquositas in illis venis donec puenit ad orifi
cia eaꝝ. Qūqꝫ nō fuerit meatū ad sumē dilatant ad
ventrē ꝛ aperiūtur ꝛ fiūt valde latiores fm cōparatione
ad creationē suā pmā ꝛ coarctant meatus q sunt apud
gibbositatē. Ipsi.n. sunt stricti ꝛ augmentat strictura
eoꝝ plus q̄ illoꝝ q sunt apud cōcauitatē. Et nō elōgat
qn sit eius aquositas ex ventre adueniēs ex illis parti
bus. Et medicia q̄dē fuerit viam p eas ad epar: deinde
ad intestina. Et cause q̄dē hui⁹ cōiunctē aut ē i virtute se
paratiua aut in mā̄ separata in vijs. Cā itaqꝫ q̄ est in vir
tute separatiua est qm separatio est cōis inter virtutē expul
siuam sepe ꝛ vtutē attractiuā in renib⁹: quam ergo debili
tentur ambe aut vna eaꝝ: aut fuerit i vijs oppilatio ꝛ p
pterea quam est i renibus apa viaꝝ: ꝛ nō separatur aquositas
ꝛ nō recipit eam corpus ꝛ nō tollerāt eā vētris necessa
rio est vnus modoꝝ causaꝝ hydropis asclitis. Et ꝓpter
hoc qñqꝫ accedit hydropis ꝓpter debilitatē ꝛ egritudi
nem in epate solū. Cā aūt que est in separato ē vt sit aquo
sitas plurima valde vltra quā virtus separ possit aut sit
nō bene digesta. Et aquositas qdem fit plurima valde
pp potū aque ssc plurime. ꝛ fit ꝓpter vehementiam sitis
dominātis ꝓpter oplonē in epate facientē sitim: aut pp
cām aliam facientē sitim: aut pp oppilationē eā qua nō
attribuit ad epar aliqd de quo sit curandū quare a̅ sicca
sitis sup multitudinē potionis aut qm aqua nō ꝯfert sui
aut q calida est nō ffa aut qꝛ in ipa est qualitas faciēs si
tim ex salsedine aut bauracitate aut alijs. Paro sit
alia est qm ꝓpterea ꝙ non equat dispositio digestionis
cibi humidi recipiunt corpus ꝛ epar partem cibi hu
midi ꝛ redit paro eius ꝛ implet vias: ꝛ qñqꝫ pducit ad
eam hydropis asclitis predicte si dicatur aquositas aut
tympanitis si dicatur ventositas ꝛ illud in digōne secda.
Cā aūt q̄ est in vijs est vt sint illic apata ꝛ oppilatōes
ꝓhibētia aquositatē ab receptiōe vie sue ꝛ penetratōe in
parte sua. immo ꝓhibet ꝛ cōuertit eam ad pteꝫ aliā q̄ꝫ ad
viam suā. Et qm expellit nā ex hydropico aquositē
hydropis p se ipam fit curatione. Et in pluribus ho
ꝛ qm catarrū pauꝫ hydropicus redit inflatio i spacio
trū dieꝝ. Et fm plm sit illud ex ventositate. Inqt hip
pocrates ab illo q hꝫ phlegma plm inter diaphragma
ꝛ stōm faciēs ei dolorem: tunc qm ipm vadit in venis
vsqꝫ ad vesicā resoluit egritudo. Inquit. G. melius ē vt
expellat phlegma ad femur nō ad ptem vesice. Quo
modo.n. refudabit ad eam qm sit phlegma ꝛ nō sit aq̄
sitas subtilis. Et dico ego nō elōgat qn resoluat ꝛ sub
tiliet ꝛ nō elōgatur qn sit expulsio ei⁹ fm electionē natu
re ad ptem aliā ꝓpter necessitatem suā aut sit in partes
alias ꝓpter cām agentē sicut expellit pus qd est in pe
ctore ad cōcauitatem ꝛ ad vesicam. Hec aūt penetratio nō
est mirabilior penetratiōe puis in ossibus pectoris. Et
illud qd qdam dixerunt ꝙ forsitan sedauerit p phlegma
aquositatē etiā est lōginquū ꝛ nō est necessariū. Et qm
qñqꝫ accidit vt infletur venter sicut hydropici in eo q hꝫ vlce
ra intestinoꝝ: deinde psorent ꝛ non moriat ꝛ egō estim
dauer ad vētrem ei⁹ ꝛ magnificet ill ei sed hoc fm me qꝫ
ita dicatur est sicut longinqū. Morā.n. magis ante
cessit q̄ illud ꝛ proprie qm est eruptio ex superiorib⁹.

De causis propri o hyposarche. C. vi.

Causa antecedens in ea est corruptio indigestio
ne tertia declini ad cruditatem ꝛ aquositatem ꝛ
phlegmaticitatem ꝛ fm nō adheret corpori ad
herentia naturali ꝓpter sui frigiditatem ꝛ indigestionē.

Et qñqꝫ est antecedens in hoc digestio secunda: aut dige
stio pma aut corruptio eius quod sumit aut phlegmati
citas. Et qum debilitant digestiua ꝛ retentiua ꝛ sepa
ratiua in epate ipsoꝛ: aut p eoitatem qūis nō sint apata aut
oppilatiões ꝓhibentia penetratonē cibi: ꝛ sicut multi
tudo frigiditatis venaꝝ corporis ꝛ egritudines accidē
tes ꝛ oppilatiões existentes in eo ex comestiōe viscoso
rum ꝛ lati ꝛ similiū. Et qñqꝫ est ꝓpter stationem i fri
gore aeris frigidi in quo iam forte efficit impressiones.
Et qñqꝫ accidit causa calidatis liquefacientis cor
pus ꝛ humores: quam ergo accidit oppilatio nō potest
eam eo penetrare humor virulentus liquefactus in par
tes renum quare dispergitur in corpore ꝛ plm hui⁹ fit su
bito. Et fluxus qdem vētris qñqꝫ est valde iuuatiuus i
hyposarcha. Et natura qñqꝫ studet vt expellat superflui
tatem aquosam in vijs naturalibus ꝛ nō naturalibus.
Sed qñqꝫ fit pigra ab illa expulsiōe aut forsitan vincit
penetratio eius nō naturalis in modio pdictis dominiū
expulsionis naturalis sup eam ꝛ forsitan nō recipiet eā
meatus ꝛ forsitan expulsiua expellit eā ad partē epatis:
qm eius aquositas ꝛ est ex genere eius quod expellitur
ad epar. Cum ergo nō recipit eam epar ꝛ que sequūtur
ipm ꝓpter debilitatem aut ꝓpter multitudinē materie
aut qm corpus nō recipit pp oppilationes aut alia hes
tat inter duas expulsiōes. Inqt Hip. cuius epar replet
aqua valde erūpit aqua illa ad panniculum in rarificatum
implet venter eius ꝛ moritur. Inqt. Galienus. Illi fit pillud ve
sicas plurimas q̄ accidunt super manifestam partē epis
ꝛ aggregāt aquā quē erumpunt ꝛ sunt multe colligūt aq̄ i
spatio epis ꝛ paꝝ penetrat in siphūnū pp corrosiones
siphi ꝛ ex illa parte. Et dicit hec aqua est sicut aqua hy
dropici qui nō moriturimo egreditur aqua eius ꝛ remi
ficatur aut incidēdo aut medicando. Et similiter non
elongatur in hoc quin raꝝ sit aut elōgat ꝙ remaneat. ꝛ
ego existimo ꝙ morit qm hec aqua ē deterior in substā
tia sua quare corrūpit i spatio ꝛ eleuat vapores suos qm
epis eius tunica cōtinens ipm iam corrupta est.

De causis tympanitis. C. vii.

Puncipiū cāꝝ tympanitis est corruptio digestio
nis pme ꝓpter virtutē aut ꝓpter māꝫ. Ipsa
enim qum non valde digerit quum iam in eā ege
rit caliditas debilis operatiōem aliquam non fortem ꝛ
abhorret eam corpus ꝛ pmū ad quod conuertit est va
por ꝛ ventositas. Et qñqꝫ sunt iste materie cōtente in p
tibus stomaci ꝛ intestinoꝝ recipientes resolutionem de
bilem que resolutio fit in vētositatem ꝛ ꝓpterea qum stōs
est frigidus ꝛ hu. qm nō digerit ad digōnem epatis deīn
de fit in epe caliditas aliqua separata vt digerat aliqd nō
dum separatum ad suam digōnem. Et qñqꝫ est illud pp
caliditatem vehementem extraneā in stomaco ꝛ epate in
cipiendo ad cibos humidos ꝛ humiditates corporis
antequā dominetur sup eos digestio que puenit a calidi
tate inata ꝛ efficit in eis opatiōnē nō naturalē ꝛ resoluit
eos in ventositatem ante digōnem. Est ergo causa tym
panitis debilitas digōnis pme ꝛ debilitas caloris: aut
pp vehementiam caliditatis extrarie q̄ nō dimittit tpe di
gōnis aut pp cibos. Et qñqꝫ accidit i febrib⁹ pestilētia
lib⁹ ꝛ in plurib⁹ simb⁹ egritudinū acutaꝝ inflatio vētris
q̄si tympanites ex q̄ audit sonus tympani si pcutiat ma
nu ꝛ ē signū mali valde.

De signis cōmunibus. C. viii.

Omnes spēs hydropis sequitur corruptio co
loris. Et est color in splenetico declinās ad viri
ditatem ꝛ nigredinem ꝛ in omnibus accidit in
flatio pedum propter debilitatem caliditatis innate ꝛ ꝓ
pter humiditatem sanguinis ꝛ eius vaporem ꝛ inflatio

amborum oculorum ꝛ inflatio extremitatum aliarum. Et vox illorum nõ cõtinuatur ex sui clamosa ꝛ ꝓlixiõe anhelitus. Et plurimum eorum est cũ paucitate appetitus cibi ꝓpter vehementiã appetitus aq̃ue: nisi accidat quandoq̃ illorum sit a frigiditate epatis ꝛ ꝓpter a potu aq̃ sit in nõ sua hora. Et in omnibus illis ꝛ ꝓpterea in ascliti deinde hyposarcha minoratur urina ꝛ in pluribus dispõnibus rubet ꝓpter paucitatẽ sui q̃re aggregatur in ea tinctura q̃ ipsa est in epate ꝛ etiã ꝓpter paucitatem separationis sanguinis ꝛ cholere rubee ab urina. Nõ ergo oportet iudicari ꝓpter tincturã aque ꝛ rubedinẽ eius caliditatis hydropisis. Et accidit eis plurimum febris tepide. Et multotiens accidunt eis bothor que erupte emittunt a se aquã citrinã ꝛ multiplicatur ergo sanguinolenta in hyposarcha ꝛ tympanite. Et quum est initiũ hydropisis ex apostemate in epate astringitur nisi ꝛ apparitur pedores ꝛ tussis sine sputo ꝛ accidit apostemata in latere dextro ꝛ sinistro q̃ occultantur: deinde apparent. ꝛ plurimum illius fit in ascliti. Et si incipiat in ambobus illis ꝛ alchabatin incipit q̃ue ex pedibus: deinde accidit fluxus ventris sanguinolentus longus q̃ nõ resolvitur ꝛ nocumentum egreditur cum eo aqua. Et hydropisis cuius causa est caliditas: eius signa caliditatis ꝛ ex inflatione ꝛ siti ꝛ citrinitate coloris ꝛ amaritudine oris: ꝛ vehementia siccitatis in corpore: ꝛ casu appetitus cibi ꝛ vomitu citrino ꝛ viridi: ꝛ fortis fit adustio urine in fine eius ꝓpter vehementiã cholere. Et si est ex genere eius in quo multiplicatur liquefactio ꝛ ex pulsio ad duos vias mãifesto signũ ipsam multitudo citrinitatis ꝛ signa liquefactionis ꝛ antecessio egritudinis. Et urine lavature ꝛ virulente: ꝛ incipit ex partibus illorum ꝛ alchati. Et similiter ois hydropisis facta ab egritudinibus acutis. Et hydropisis cuius causa est apostema durum cognoscitur p signa eius ꝛ fluxũ ventris sanguinolentũ q sequitur eã ꝛ paucitatẽ appetitus cibi. Et illa cuius causa ẽ apostema calidũ q̃ incipit ex parte epatis ꝛ constringit eã cũ eis: ꝛ sunt reliq̃ signa q̃ sunt apostematis calidi. Et splenetica q̃de signũ coloris ad viriditatẽ declinans ꝛ egritudo antecedens in splene: ꝛ qui nõ cadit cũ ea appetitus. ¶ Et similiter quum est ex renibus nõ cadit appetitus in hora eo casu quo cadit in epate: ꝛ antecedunt eas egritudo renũ ꝛ apostemata eorum ꝛ ulcera ipsorum.

De signis ascitis. C. ix.

Uim ascliti ẽ q̃ntitas sensibilis in ventre: ꝛ qñ percutitur venter nõ est sonitus ei: sed qñ commouetur ex eo audit sonitus aq̃ cõmote. Et similiter qñ permutat hõ ex latere ad latus. ¶ Tactus eius est tactus ventris pleni nõ ventis in quo est inflatio: ꝛ nõ fiũt cũ ea membra gracilia: ꝛ nõ ẽ magnitudo membrorum eorum sicut in hyposarcha: imo arescũt: ꝛ est semp super cutẽ corporis tensio cum humide cutis. Et q̃nq̃ cũ ea ẽ apostema virge: ꝛ accidit paucitas urine: ꝛ est pulsus habentis eam paruus frequens declinans ad duritiẽ cũ aliq̃ua tẽsiõe ꝓpter tẽsionẽ velaminũ. Et q̃nq̃ declinat in fine eius ad lenitatẽ ꝓpter multitudinem humiditatis. ¶ Et q̃n est hydropisis asclitica eueniõs subito post lapidẽ exeũtem absq̃ causis mãifestis in epate tunc scias q̃ vna duarum viarum duorum testiculorum iam dirupta est.

De signis hyposarche. C. x.

Uim ipsa est ad parent cũ ea inflatio in corpore toto sicut accidit corpori mortui: ꝛ impinguantur membra in ipsa. ꝛ ꝓpterea facies est declinans ad pinguedinẽ nõ ad extenuationẽ ꝛ qñ premunt digiti in oi loco corporis eius cõprimit: ꝛ nõ est in ventre eius densatiõe ꝛ cõmotiõe aut inflatione ꝛ exitu sonitus: ꝛ vide illud q̃d est in ventre ascitis ꝛ tympanitis. Et q̃nq̃ eidẽ plurimum sequitur eam fluxus ventris sanguinolentus: ꝛ lenitas nature tendens ad albedinem. Et q̃nq̃ pulsus eius est undosus latus lenis. ¶ Etiam dictum est q̃ qñ est in facie hois: aut manu eius frustra mollities ꝛ accidit ei in principio huius

accidentis pruritus in naso mordicatio scilicet in lombis ꝛ in tergo.

De signis tympanitis. C. xi.

Creditur in ea sumẽ plurimo extra ꝛ q̃ sit licet de q̃ntitate illud q̃d est in ascliti sed q̃nq̃ diminuitur ipsa detentione q̃d nõ est in asclitico q̃nq̃ diu fit corda tensa. Et nõ est in ipsa pigredo membrorum sicut in hyposarcha: imo inquit membra videre ad articulum. Et quum venter percutitur manu audit ex eo sonitus in quo est inflatio nõ ventris pleni aqua. ¶ Et est q̃n euacuationẽ semper ꝛ meliorantur ex ꝛ crimen ventris. ¶ Et eius pulsus est longior pulsu aliorum hydropicorum ꝛ nõ est debilis qñ nõ ledatur virtus eius q̃ntitas nõ minoratur attractiõe asclitis. Et est sp plurimum ventris declinatio ad duritiẽ ꝛ tensionẽ ꝛ nõ est ad latitudinem sicut est in aliis.

De cura caecie. C. xii.

Onsidera an sint in corporibus eorum humores cholerici ꝛ educatur solone ventris cũ hiera. Nam educit superflua ipsorum absq̃ humiditatibus. Et si scieris q̃ humores eorum sint viscosi grossi: solue eũ hiera diacolloquintidos. Et q̃nq̃ ponitur in ea ꝛ colloquintide: ꝛ polypodium: ꝛ agaricus ꝛ tẽpera in illis eorũ secundum q̃ntitatẽ quã confirmaveris q̃ntitate humorum ꝛ grossitie eorum ꝛ virtute corporis ꝛ debilitate ipsius. Et q̃nq̃ indigẽt eis q̃ fiunt sic ꝛ bene aggregatur valet alias in mõdificãdo ꝛ educẽdo superfluitates viscosas. Et cũ hoc toto oportet ut sub tale studiũ sit soluẽdo ventri par eis in eis illud q̃d in potu ferretur. Et q̃ maxime q̃d mã aggregatur nõ permittas ipsorum sitiẽ. Et cũ hoc oportet ut tu cõsideres stomachum eorum ut leuiter soluatur: ꝛ ponas eorum solutiua aromatica sicut rhabarbarum ꝛ similia. Et si tu vetus fuerit forsitan multiplicaveris tationem in hoc sed sic permittẽdo ad finẽ infusionis illius oportet ut sit regimẽ p bibẽs generationẽ. ꝛ illud q̃de cũ clisteribus subtilibus frequẽtibus: ꝛ dormiat hypocondria q̃ntũ possibile ẽ. ꝛ si fuerit necessaria ꝓpter iones sanguinis vide super eis cũ mensura ꝛ permisso. Et qñ plus est necessaria phlebotomia q̃n est ex retẽtiõe sanguinis hemorroidarum ꝛ menstruorum. Et melius q̃d ẽ ut eis fiat in femoris ꝛ eis q̃ mundificatio fit sicut hiera ꝛ similia: deinde si noui ꝛ fit ut extrahe sanguinẽ paucũ. Et in pluribus dispõnibus oportet ẽ ut euacuentur cũ eis q̃ educũt bũcon soluere ventrem ꝛ aperiũt oppilationes. Et clisteria subtilia valent ad humiditatẽ solone educẽtia eas cõtrãria. Quum ergo euacuantur nũc illud quo meliorantur exercitiũ temperatũ ꝛ minorationis potus aque ꝛ bibant cum aqua de baurach ꝛ sulfure ꝛ aluminis: ꝛ q̃nq̃ sit tunc fiat eis aqua maris. Balnea et vetera cum eis nisi vitãt eis siccis ꝛ sudent in aere eorum calido ꝛ ut vitant vomitu ante cibũ est a bonis regulis. Et oportet ut sit in principio rei cũ rhaphano infuso ꝛ in fine cum eius cũ helleboro. Et ut perueniat ad attractionẽ q̃ntũ possibile est ꝛ ad aptionẽ. Et vtatur in q̃libet ipsorum ꝛ potibus eorum medicis cuiuscumque aperientibus ꝛ dilatantibus aromaticis sicut spica ꝛ casia ꝛ cinnamomum ꝛ medicinis lubricantibus sicut apiũ ꝛ semine ꝛ maratro ꝛ semine urtice ꝛ camepitheos ꝛ similia ꝛ co cucumere asinini ꝛ foliis meseron ꝛ similia cum ꝓprietate sua ꝛ ponantur in q̃libet ꝛ succus cucu. asinini ꝛ ꝛ radix meserõ ꝛ similia ꝛ cinis lilii ꝛ spuma maris ꝛ alia ꝛ similia conveniunt fricationi eorum in balneo ꝛ nuba ꝛ alcacaricon ꝛ vinũ ꝛ odorẽ paucũ ꝛ de lilio; ꝛ ex eis que conferunt eis valde sunt

de aplenibio in ieiunio mithridati et diacurcuma et dia lacca et alkekēgi et diaspermaton. Et qñdoqʒ sumitur in potu de lacte lac camelaꝝ et vrinas capraꝝ: et ppue in corporibus solidis fortibus et ppue quando antiquat cacexia et fortasse fit hydropis. Et qñqʒ sumunt in potu .ʒ. ii. de vrina camelaꝝ cū serapini cū plus sint vsqʒ ad aur .ʒ. et similiter de vrinis capraꝝ. Et qñqʒ rectius est vt commisceant cū eis mirobal. citrini si materie fuerit subtiles cholerice. Et cōferunt eis ex vaporationib' vaporatio stomaci et cōfert cū galla et cassia et simlib'. Et iterum fac emplastrum ex eis cū lilio et similib'. Et assidue fricare ventrem cum eis q̄ sunt sicut baurac et sulfur cū oleis calidis notis. et cōferunt ex emplis emplm de tortellis cū cydoniis. Et si no bedar linial ex stercore vaccino et stercore caprino. Et bar aūt bonū cacexiā sit ex eis in qbus est fumitas et cōfortatio nature sicut aldurugi et alcubugi. et sint iura eorum gubernagi odorificata valde cū eis q̄ sunt sicut garioffi et cinamō. et .ʒ.ʒ. et mastix etiā. Et sile almosifat. Et ex fructib' granata dulcior de cydoniis paꝝ nō nocet. Et oʒ vt misceant etiā cuʒ cibis ea q̄ sunt sicut sinapis et porrū et allea: et que currūt cursu eoꝝ absqʒ multiplicatione plurima.

De cura asclitis. C. xiiii.

Curatio eius in curis eoꝝ est exiccatio et extractio superfluitatū et si nō cū alio sastē cū statiōe in sole vbi nō est vētositas et calefiēdo ad ignē accēsus ex lignis exiccatiue: et comedere cū mensura et dimittere aquā et apire potos et puocatio frequēter: et solone vētris educere aquositatē subtilē cū facilitate et frequēter et expetatio sup sinm et regimē ipsius et phibitio a valde aquā nedū a potu ipsius q̄ntū possibile est. Et si nō est exicatio qn ipsa potet bibat post cibū aliqntulo spatio et permista cuʒ vino aut aliis. Et minoratio cibi et subtiliatio eius valde est melior cura. Et exercitiū qd̄ diximus in capitulo hyposarche. Et cōfortatio stomachi et cōfortatio ipsi' cū bene redolētib' aromaticis et olfactib' suauibus et odorib' ciboꝝ cōfortantiū et cōfortatio ipsoꝝ cū vino aromatico. Et nō est multitudo potus vini in ea laudabilis. Et ex eis q̄ cōferūt eis est vomit' et ppue ante cibum et etiam post cibū de .5'. in .5'. aut de .iiii'. in .iiii'. aut de .v. in .v. Ipse n. iuuat eos valde. et sternutatio cū medicinis et insufflatiōes et alia cōferūt eis ex illo q̄ deponūt aquositatē et extrahūt eā ad vias euacuatiōis. ‖ Phlebotomia vō oʒ vt deuitet oīs hydropisim bōs q̄ntū potest nisi q patiunt hydropisim ex retētiōe sanguinis. phlebotomia enim phibet mēbris eoꝝ nutrimētū cum ipsa sit pauci nutrimenti et cū hoc infrīgidat epar ipsoꝝ. Phlebotomia igit est nociua in q̄plurib' dispositiōib'. ‖ Et si fuit illic apa puenias ad ipsas in principio rei. Qñqʒ hydropicus cōqueritur de latere sinistro multaꝝ arteriarum tunc nō est ei' q̄rimonia ppter tēsiōnē que fit in ipso: nam ambo latera cōicant in hoc. immo illud est ppter sanguinem. Phlebotometur ergo in primis deinde curetur cura hydropis. Et si fuerit apa ouꝝ tunc nō sperat isanatiōe hydropis asclitis que sequitur q̄rinatam et si aqua extrahitur qualibet ratione redit et replet. ‖ Et scias q eius cū medicinis laudabilior est q̄ntū sit sectiō et reslacatio et et sit difficile succurrere ei. Et oʒ vt fiat eius bora q̄ si est febris q̄rtana. n. regimē exiccet hydropisim apa ipsas redire facit. Et oʒ vt in ipsa minorent trocisci stiptici qm̄ eis sint cōfortatiui sicut est trociscus de alimberis et propter q̄m cōsnicta est nō. Et oʒ vt sit exiccatio i hydropisi asclitica cū omni calido subtiliatiuo aptiuo. In hydropisi aūt calida secūm modū aliū de quo singulariter sermonem faciam. ‖ Et scias q oleum de fisticis: et amigdalinū iuuatiua sunt in oībus spēb' hydropis. ‖ Medicine aūt singulares cōuenientes huic speciei hydropisis et q̄rtum est sēa sunt sicut decoctio andacore vehementis decoctiōis: qua bibant omni die .ʒ. ii. Aut decoquatur squille .lb. i. in .iii. lb. vini in vase mundo donec cōsumatur. sūa vini et bibat omni die ex eo q̄ntitas cochlearii magni: deinde addat sup illud donec perueniat ad qnqʒ cochlearia: deinde minuat donec redeat ad vnum. Et iterum detur in potu omni die de succo calamenti .ʒ. i. Et dixerunt qdam q oʒ vt sumant cantarides et auferant capita et ale earū: deinde resoluant corpa in aq̄ mellis et ingrediat eger balneū et sumat illud in potu aut comedat cum eo panē: et hoc apud me est error maximus. ‖ Et plus qd̄ expertū est debere sumi ex eis in potu est keratea .i. in potu aquaꝝ expilaꝝ notaꝝ. Et dr̄ q qui mundificat corpus potando omni die ex tyriaca q̄ntitatē ciceris cū decoctiōe calamenti .xl. die et est pacius comestione vna leui q cōfert. Et existimauerūt qdam q sumere i potu stercus caprinū cū melle iuuatiuū est et bibat vrinam ouiū aut vrinā asinoꝝ cuʒ spica et melle: aut aristol. ro. pōdus .ʒ. iii. in vino. Et iam laudauerūt eos qdaʒ omni die aut oībus duobus dieb' sumere q̄ntitatē fabe ex alumine humido in aqua. Et ex medicis iuuatiuis sunt alkekēgi et diacurcuma ppue. et spes est ad oēm hydropisim iz diacurcuma et cōfectiōe alburbatus ppue et electuaria eius et medicine de squilla et sirupo squillitico et tyriaca. Et scias q tyriaca et diacurcuma et alkekēgi cōferūt valde in fine hydropisis. Et ex medicinis mirabilis iuuamenti sunt trocisci de sabrā et darucb. Aī. sc. sabrā myrro. citrinoꝝ partes equales et dosis eius q̄ntitā sit ex danich .ʒ. et .ʒ. ad q̄ntitatē .ʒ. i. bibatur in omnibus .iii. dieb' semel. Et in eo quod est inter eos bibāntur trocisci alimberis. Et qñqʒ cōponuntur medicamina ex reubarba. et costo et baccis lauri et fenugreco et lupinis: et enula gēnana et gūma amigdali et galbano et sunt medicamenta iuuatiua. Regimen aūt euacuatio aquositatem est cū solutiuis ebibitis et clisterib' ppue. Ipsa enim propinquiora sunt aque et leniora super naturas et remotiora a liquefactiōe: et cum spēbus balneationum cū thermis et cum regimine calefaciente. Et cum aquis in qbus decocta sunt subtiliatiua sicut feniculus et camōilla et squinātum: et speciebus vnctionum et emplastroꝝ et vaporationum. Et ingreditur in summa illius vt sumantur in potu lac caprinum et lac camelaꝝ setarū. Et de hoc quidem genere vrina et lac camelaꝝ setaꝝ cōuenientia sūt asclitis qū sumunt ebdomada .i. cū trocisci de aloe in primis .ʒ. .ʒ. et eis cū .ʒ. ʒ. spodii vsqʒ quo perueniat ad .ʒ. i. Et post istam euacuationē etiā cū mezereō cū .ʒ. i. kekēgi deinde itera trociscos de aloe ebdomada .i. et nō cesses iacere hoc et fortasse sanabit. Exterum vero nō sumant in potu ex trocisci de aloe in principio nisi quantitatē vnius danich. Et descriptio qdem trociscoꝝ de aloe est in antidotario. ‖ In solutiuis aūt nō oʒ vt sit illud qd̄ nocet epati. Et si aliqua necessitas facit huiusmōi necessarius esse oʒ vt rectificet. Et oʒ vt nō sit subitus in vacuationem illud qd̄ subito est mortale est et paruū nocumentū debilitat epar. Et aloes solum est malū valde epati qre oʒ vt elongetur ab epate nisi ppter necessitatē et cum ingenio rectificatiōis. oʒ vt solutiua sequant ieiunium que nō comedat solutus postea die et nocte et si possibile est et vt sequant postea q cōfortant et cōstipant parumper sicut trocisci alimberis et sicut aq̄ fructuū in qbus ē suauitas et stipticitas ita vt cōfortent epar et ppue postea sicut sunt eufosbiū et mezerion et aqua ammoniaci et similia. Deinde administrent rectificantia cōplonē sicut tyriaca et diacurcuma in fra et aq̄ endiuie in calida. Et illi qdem que est vehementis caliditatis nō conuenit lac camelaꝝ

sctaꝝ. Et incipiat in lacte camelaꝝ in pinis a .x1 ʒ. ꝛ ad-
dat in omni die ʒ. x. Et deuita qñ fuerit caliditas vt ñ
soloneducas choleram qm ipa resistit aquositati aliquo
modo. Et qm necesse ẽ vt aquositas solutiõe vētris edu
catur nõ duplicat solo ventris ꝛ accidit inuitus nocumẽ
uenimo necessariũ est vt extinguat cholera. Et solue a
quositatẽ nisi cholera sit transgrediẽs terminũ in multi-
tudine: ꝛ sic tunc cõuenientes ei q sunt sicut myrobalani.
Est n. bonũ solutiuũ in huiusmõi dispõne sicut serapi-
num est bonũ solutiuũ in dispõne ista. Et omnis superflui
tas aiorum in qualitate ꝛ in tempore est mala: ꝛ est in cal
da recto: Et ex solutiuis bonis est iuo alcanabe ꝛ ma
gallo: decreptioꝝ ꝛ ppṙie cum polipodio ꝛ aneto ꝛ si
milibus. ꝛ qñ curauerit ueris viab'. ꝛ p aliquot dies cus
aliquo cũ ituo ꝝ subtiliũ ꝛ cũ lacte camelaꝝ ꝛ aq̃ casei
ꝛ religo ꝛ minuta fuerit aqua ꝛ alleuiatũ fuerit a pa tunc
rectius erit vt sup ventrẽ cauteria fiant vt nõ recipiat aq̃
post illud ꝛ fiant cauteria post abstinentiã ꝛ dimissionẽ
solonis vẽtris duob' dieb' aut tribus. Et sint sex caute
ria. s. tria in lõgitudine incipiẽdo a cassu vsq3 ad femur
ꝛ tria in latitudine ventris ꝛ expectet post ipa sua sanẽ
ꝛ sitis. Et rectius qdem est vt in potu sumat iter duas so
lutiões vẽtris aliqd de apientib' oppilatões sicut troci
sci de amigdalis amaris. Lac aũt camelaꝝ ꝛ capraꝝ ꝛ p
pṙie arabicaꝝ ꝛ ppṙie quum impignant i potu detur cũ
eis que solone vẽtris educũt aquositatẽ ꝛ subtiliãt ꝛ p-
uocãt sicut sodba ꝛ abrotanũ ꝛ cardamõ ꝛ alia. Et case
factus eis que cõueniũt cũ hoc eẽ sicut cuscute ꝛ endiuia
ꝛ alia. Et nõ respicias ad illud qd̃ ẽ in ipo ex hoc q̄ de
cipit sophistici ꝛ qd̃ ẽ in nũ lactis est Istraria hydro-
pisi imo scias q̄ est medicamẽ iuuatiuus pp illud qd̃ in
ipso est de abstersiõe. Et est cõueniẽs pp illud qd̃ in ipo
est de ppṙietate sua. Ei digq3 n est medicina laboratiua cõ
traria ei qd̃ qrit de cura qualitatis sed est cõueniẽs cũ p-
pṙietate sua aut pp egritudines sicut cicio ꝛ similia sicut
ponit endiuia in curatiõibus epis qd̃ hs egritudines fra
sicut sit cicio ꝛ tendit ad scamonei in egritudinib' cho-
lericis: imo scias q̄ hoc lac vehementis iuuamẽti est nã
si homo assidue ipo vteret loco aque ꝛ cibi sanaret per
ipm. Et illud qdẽ iam expertũ fuit in quibusdã q peruenerũt
ad terras arabũ ꝛ pdurũt eos necessitas ad illũ ꝛ sanati
sunt. Lac qdẽ camelaꝝ qñq3 administrat solũ ꝛ qñq3 ad
ministrat mistũ cũ aliis medicinis in quibusd: quaꝝ ẽ in-
tẽtio regiminis nõ calefactiõis valde sicut myrobalanis
cũ semine endiuie ꝛ semie cuscute ꝛ sale naptico. Et in q
busdã eaꝝ ẽ intẽtio regiminis calefactiõis subtiliãtis sic
serapino ꝛ squis eius. Et i quibusdã eaꝝ est intẽtio sup-
fluitatis solonis vẽtris sicut costo ꝛ similib'. Et qñdoq3
admiscent vrine camelaꝝ ꝛ qñq3 sunt cõtẽti eo loco ci-
bi ꝛ potus. Et qñq3 addit ei alb' aliud. Et in vtrisq3 dis
positiõib' oꝫ vt tu verifices in re ei' an corpus sugat ex
eo ꝛ nõ soluat aut soluat parꝝ aut soluat plus ponderẽ
suo scḋm mensuram tollerabilẽ aut superfluat ꝛ soluat vl
ita toller intrã aut caseat in stõ ꝛ in vẽtre aut pducat ad i
stõ idem aut fluxu vẽtris educat hu. grossum phlegma
ticũ aut hu. adustũ pp putrefactiõem suã si eã receperit.
Et scias q̄ melior hora sumẽdi ipm in potu est ver vsq3
ad initiũ estatis. ¶ Et ex regimie bono in dando ipsius
in potu est illud qd̃ expertũ fuimus multotiẽs ꝛ cõsuluit ꝛ
est vt bibat lac camelaꝝ sctaꝝ scḋm vacuitatẽ vẽtris
ꝛ abstinẽtiã diei ꝛ noctis ante ipm. Et nõ sumat i eis
nisi parꝝ valde. Et si possibilis est abstinẽtia eoꝝ. s. diei ꝛ
noctis sit. Et necessaria qdẽ est abstinẽtia noctis que ẽ
ante ipm: deinde bibat ex eo qd̃ multũ est in hora ꝛ sta-
tim ʒvitas. ʒ ij. aut. iij. Et melius qdem est vt sumantur
ʒ. ij. ex eo cũ. ʒ ij. vrine camelaꝝ ꝛ abborreãt aquã ali-

quibus dieb' ꝛ consideret vsq3 ad dies iij. ꝛ [illegible]
egrediẽ cũ puocatiõe pminus ei qd̃ bibit. Et post illud
soluet vẽter cũ eo qd̃ bibit ex eo ꝛ forsan sit [illegible]
ter cũ eo nisi sex paruiper. Et nõ soluit p [illegible]
corpus iam repletũ est ex eo. Quod si soluit [illegible]
vltra qd̃ bibit abstineat ab eo vna die aut [illegible]
illud qd̃ cõstipat: ꝛ si nõ soluit tunc oꝫ vt [illegible]
tu eius calefactiõem ꝛ diminutõ ipm. Et similiter si [illegible]
vltra illud qd̃ bibit ꝛ tũc qdem oꝫ vt bibat aliqd [illegible]
ponat illud qd̃ ẽ in eo cõsilii ex eo ꝛ [illegible]
cũ oppoponaco ꝛ similib' imo cõueniẽs est [illegible]
tribus diebus sumat de pillulis de oppo. ꝛ [illegible]
cũ quantitate pauca q extrahat illud qd̃ [illegible]
religio ei' aut generat ex eo ꝛ ppṙie [illegible]
se ꝛ inuenit grauedinẽ. Et ex regimie [illegible]
modi dispõne est clistere in hora. Et [illegible]
di dispositione vt diminuat sumere i potu lac [illegible]
duob' ꝛ vacet ad vaporatiões ꝛ [illegible]
ter ꝛ resoluit. Qd̃ si potus lactis nõ fuerit [illegible]
ex hoc ꝛ egredi ei dicetis nõ sufficiẽs [illegible]
tiatem duoꝝ vasoꝝ paruorum sicut [illegible]
eo sũc sit solum aut cũ oppopõaco ꝛ [illegible]
de oppopõaco ꝛ aliis. Et si separat solo vẽtris [illegible]
ab eo lac vno die aut duob' dieb' [illegible]
in faciẽdo ipm potare ꝛ da ei in potu [illegible]
nuntu ex stipaciis ꝛ [illegible]
rie ferri albasceri [illegible] ꝛ absinthium cum vino ꝛ [illegible]
te secundum quantatem. ʒ. x. ꝛ hypoquistidos [illegible]
ʒ. v. seminis api. ʒ. iii. bacar pondus eorum ꝛ [illegible]
te. Et dimitte in ipo hora vna deinde [illegible]
qdatim pueniat ad puꝝ postea ad [illegible]
ut ventrem si necessariũ fuerit illud. De [illegible]
serib' nõ oꝫ vt vinũ solũ adhibeatur [illegible]
de quibusdam ad quedam sicut sunt petrosilinũ [illegible]
ꝛ calamentum ꝛ assaꝝ ꝛ feniculum ꝛ semen [illegible]
radic amiudem ꝛ camepitheos ꝛ [illegible]
cus ꝛ su ꝛ meu. ꝛ asperagus ꝛ semẽ [illegible]
de campestris ꝛ kekegi. ¶ Et oꝫ vt [illegible]
ra ita vt velociter perueniat ad [illegible]
administras diuretica fortia oꝫ vt [illegible]
liqd de cibis pinguib' sicut est [illegible]
emplis vero regula est vt nõ m [illegible]
exiccant ꝛ resoluũt cum ppṙietate [illegible]
qd̃ exiccat ꝛ resoluit nisi res modica [illegible]
tamen que cõseruet sanitatem [illegible]
sunt spica ꝛ ius ꝛ ciperi cum quantitate [illegible]
enim cõseruat virtutem [illegible]
Et facit ipm nõ suscipibile. Medicinas [illegible]
que emplastrant ꝛ emplastra composita [illegible]
egritudine iam plurima diximus in [illegible]
que diximus hic sunt expta ꝛ [illegible]
ꝛ stercus caprinum ꝛ stercus vaccarum [illegible]
bam non minimã. Descriptio emplastri [illegible]
matur ex hoc stercore vaccino aliquid ꝛ [illegible]
qũa ꝛ sale: deinde puluerizetur super [illegible]
tritum. Et ponatur super ventrem. Et [illegible]
caprinum cũ vrina infantum. Et [illegible]
bitus ꝛ baccelauri ꝛ ireos. Et [illegible]
est stercus caprinum ꝛ stercus vaccarum [illegible]
aliquid ex helleboro ꝛ alsebiri ꝛ [illegible]
vrina camelaꝝ ꝛ fit ex eis emplastrum. Et [illegible]
tis bonis est vt misceantur aliquid [illegible]
tant ur super ventrẽ hydropici ei dispõne [illegible]
tiue sunt cum ostracio suis ꝛ [illegible]
exiccant p se ipas. Et ex [illegible]
ex gũma pini ꝛ nitro ꝛ [illegible]

ue eoꝝ. Et emplastrū conueniēs hydropisi decoquantur ficus carnose cum aqua ꝛ misceant cum eis mezerion paruꝫ vnū nitri ptes .ij. camepitheos p̄s .i. ꝛ .s. Al. fortē valde. Rx. gūmi pini ꝛ cere ꝛ ysopi humide ꝛ picis ꝛ gūmi albotin oīum añ. darkimet. iij. mebu ꝛ est storacis ꝛ masticis ꝛ aloes ꝛ croci ꝛ cinaꝫ apsinthij ꝛ amoniaci omnium ana darkimet .i. castorei sulfuris ꝛ amomi ꝛ ostraceꝫ psilis nominati añ. darkimet .5. stercoris columbini ꝛ ostraceoꝛꝫ babilonicoꝫ ꝛ spūe maris oīum ana darkimet .iij. Alij celestis darkimet .iiij. baurac rubei darkimet .i. pmisceant cū oleo de camemilla. Et qđ est i eē ipsa alert emplin factū ex herba spice ꝛ ȝinȝibere ꝛ gūi alben ꝛ mastice ꝛ melliloto ꝛ ꝑpanijs vitis ꝛ cūm milla ꝛ oleis aromaticis. Et ex emplis əfectis emplin modi huius. Rx. marchasite sulfuris citri nitri baurac āmoniaci olum añ. ptē .i. cimini ptes duas ꝛ duas tertias partis cōiungant cū cera ꝛ glutino albotin ꝛ vino ꝛ ponat super vētres. Et empl's de castoreo ꝛ emplm de apsinthio ꝛ emplin de ireos nrm ꝛ emplin de eufobio ꝛ emplm de collognitida ꝛ empl'm factū ex salice ꝛ emplm d bac cis lauri ꝛ emplin d' dpmaton ꝛ emplin colophidis. Et ex eis q̄ pulueriȝant sunt nitrū ꝛ sal affata q̄ pulueriȝant sup vētrē ꝛ ꝑ se post oleū cucu. asinini ꝛ oleū d nereiden. Et qñq̄ admīstrant sup eos medicine rubificantes. Et qñ͂ peruniunt mēbra extrema cū virgis subtilib'. Et illud qđ ē illandabile est apud me. Et qñq̄ suspēdūtur sup aq̄ eoꝝ ꝛ q̄ sequunt ea vesice in qb' sufflati ē. Sz ego nō cognosco in eis p'm bonū. De incisiōe fo micis sūas q̄ pat ꝑfecti nisi in corꝑe valde forti qđ potēs est hoc modo tollerare exercitiū ꝑpriū ꝛ fimi ꝛ minoratione cibi. Et oportet vt nō audeat fieri cum possibile est cura alia. Et rectius qdem est vt nō fiat in vice vna subito: ꝛ euacuent spūs subito ꝛ cadat ꝟtus immo paulati. ꝛ vt ipsa nō perueniat ad multā debilitatē. Modus aūt incisiōis ad extrahēdū aquā est iste. Precipias asstantib' vt erigat se eger cū litterā pōt. aut sedat eqnaliter ꝛ cōfirmāt seruientes latere ei' ꝛ expellāt ea ad inferiora siminis: deide admīstret incisor si nō ē potēs ad aliū q̄ sedeat ipm. Et si vis ipm incidere oz vt mēsures inferiora siminis ꝑ trium digitoꝝ əiunctoꝝ: deide incide si fuerit initiū hydropis ab intestinis. Et si fuerit ex latere ꝑo fiat incisio a latere sinistro simini. Et si cū fuerit a splene pone ipas a latē dextro siminis: ꝛ sublena ipas vt q̄ sindat siphac: deide excoriet mirac a siphac parū ad inferiora loci scissiōis mirac. Deide ꝑforet siphac ita vt se foramē mirac inferi' foramine siphac: q̄m' quū ingreditur canna cooperiat illud ꝛ retineatur aq̄ ꝑp diuersitatem duorum foraminū: deinde intromitte in ipsum canulā ereā. Qñq̄ accep ris aquā cū mēsura sic iacere ipm resupinū. Et oz vt cōsideres pulsus ꝛ qū incepit debilitari parūper retine aquā. Qñq̄ oportꝫ extraxeris in fine extractiōis ꝛ remāserit aliqd' nīc iam sufficiet vt sabere in ipam medicine solutiue. Et qñq̄ sūt postincisionē cauteria q̄ diximus. Et qñq̄ sunt in sto ꝛ ēpe ꝛ splene ꝛ in inferiorib' siminis cauteria minuta. Et qñq̄ subtiliant qdam ꝛ faciūt currere aquositatē ad siphac ꝛ incidūt ex siphac paulatiꝫ ꝛ est regimē inunctiōis ꝛ illud ostēdūt ad̄ē ꝛ cū omni qđ trahit aquositatē ad inferiora ꝛ oz tunc vt caueat̄ ne perueniat ex eo ruptura: ꝛ vt satis illud cum eo in quo nō est nocumentū aliud. Et qñq̄ pungimus inflaturā testiculoꝛ cū acubus multis vt aqua habeat resudatiōes plurimas. Et forsasse succedit incisioni dolor ꝛ punctura. ꝙre oz vt administret infusio olei anetini ꝛ olei camemillini ꝛ oleoꝫ lenitiorum sup puncturam. Et super locū incisiōis ponantur empl'a facta cū fenugreco ꝛ semine altee ꝛ simalib'. Et

qñq̄ sufficiūt aqua calida ꝛ oleū effusa sup locū incisionis cum fedat punctura dimitte ea. De cibatiōib' autē eoꝝ ꝑ poculanb' cū medicinis afferā ea. Et has qđē medicinas solutiuas aquositatis iam numerauim' in tabulis. Et fortes eaꝝ sunt sicut lac iemoꝝ ꝛ arboreis eoꝝ. Et melius quo mutua eoꝝ frangit est aceti ꝛ poma ꝛ cydonia ꝛ semina citrulꝛ ꝑpue aceti in quo cōdita sunt cydonia aut in quo sunt demissa aliquibus dieb' aut sup qđ rorantis est suc' eoꝝ. Et ex eis qb' cōficiūt lacticinia sicut lac alsebrā ꝛ sunt rob ꝛ simila. ꝛ sirupus acetosus est melius illo. s qđ solat in ȝ. ei' darich et est que sunt sebā ꝛ ꝑpue arboꝛ et qua sit syriaca: ꝛ extremitatos algaisti ꝛ eufoꝛbiū. Medicamē de quo in potu sumit pōdus .3. i. in vitello oui sorbilis qđ in stoiso cōfert in fortib' cum timore maximo. Rx. galbanū ꝛ eusbū ꝛ scorie eris ꝛ ꝑpue cōfectū cū medulla panis ꝛ fiat ad modū pillulaꝛ ꝛ herbā q̄ nominat mōdaria alias alakarte ꝛ succi cucu. asinini ꝛ vinū in quo effusum est pulpa collogntide. Et ex sūma lacticinioꝝ mezerō est fortis in hoc ea. Et ei' rectificatio est vt infundat in aceto. Et qñq̄ fit ex huiusmōi sirupus acetosus ꝛ de āmoniaco qñq̄ sumit in potu vsq̄ ad .3. ij. cū aqua mellis. Et ex eis que equalitati vicine sunt sunt serapinū ꝛ ireos ꝛ semē urtice excoꝛticatū ex cortice suo ɔfectū cū melle ꝛ aq̄ folioꝝ rhaphani. Ista do q̄ sunt salubriora ꝛ debiliora sunt aqua cardamomi. c. Rx. cū zuccaro albasir ꝛ aqua alkekēgi ꝛ aq̄ solatri ꝛ sirupus acetosus de mezereon ꝛ lac camelar searꝫ ꝑparatū ꝛ aq̄ lactis ꝑparata cū v'tute ireos ꝛ scoria eris ꝛ almezereon ꝛ similibus. Descriptio aq̄ lactis. Ponat sup .ij. lb. eius .3. i. salis gēme ꝛ .3. v. turbit trita bulliant cū subtilitate ꝛ accipiatur spuma ei' ꝛ colet. Et in inceptiōe sumat in potu ex ea tertia pars. lb. deide addat paulati vsq̄ ad lb. i. Ipsa enim expellit aquā sine calefactiōe. Et aq̄ casei melior est q̄ accipit ex lacte camelar. Et melior ꝛ laudabilior ex casei lactis est illa q̄ accepta est ex lacte caprino ꝛ lacte asinino. Et ex medicinis resistētib' ad illud ꝛ əferētib' hydropisi calide est: vt infundat medietas cydonij in aceto trib' dieb': deinde terat cū pōdere sui de mezerion recenti vehementer ita vt misceant ꝛ ꝑiciant sup ea medietas pōderis aceti de zuccaro ꝛ decoquat donec redeat i essentiā mellis ꝛ misceant oīa. Et qñq̄ appropinquāt huic pillule facte de semine mezereon cum zuccaro albasir. Et sunt et eis in quib' nō est timor: in calida ꝛ ias. Et ex cōfectiōib' est alkekēgi ꝛ əfectio nr̄a de scoria ferri ꝛ almezerion in antidotario. Et əfectio quorūdā. Rx. endiuie ꝛ seminis apij añ .3. x. ꝛ succi alkaratacō succi pōdus .3. xx. ꝛ succi amirberis .3. xv. lacte abūte reubar. de semine amboꝛum ana .3. v. succi apsinthij .3. vi. succi cucume. asinini ꝛ pulpe colloquintide ana .3. v. agarici .3. vij. conficiantur cum mellꝫ ꝛ sumatur in potu cum aq̄ de oleribus. Et hoc est medicamen bonum quod qdā priorum antiquorum dixerunt ꝛ secuti sunt eos quidā posteriorum: ꝛ est secatio ino lano q̄ꝫ alkekengi ꝛ in ipso sunt confortatio ꝛ solutio ventris oīa. Et ex compositis potibus est sirupus noster de ireos. Et sirupus huiusmodi. Rx. eris vstū auē .i. ꝛ teratur valde ꝛ pulueriȝetur ꝛ simi columbini auē .i. ꝛ tertiam ramorum rute ꝛ a liquantulum salis ꝛ paruo bibatur illud cum vino. Et ex pillulis pillule sulurinis ꝛ earum confectio. Rx. scorie eris ꝛ foliorum almezerion ꝛ seminis apij omnium ana partem vnam ꝛ fiant ex eis pillule ꝛ sumant ex eis in potu debilis .3. i. ꝛ fortis aurei. Et etiam pillule efechebie: ꝛ pillule biberon ꝛ pillule de quique: ꝛ pillule de serapino: ꝛ pillule: e mezerion. Et sunt vltime in aslali: sicut pillule de reubarbar. sunt vltime

in hyposarcha: et pillule de bdellio et pillule de sebran et pillule quas diximus in antidotario. Et pillule huius modi. R. lactis alsebrã et succi apsinthij et spice et .i. i. dra olam an. danic. i. agarici et rosarum ambor. an. ȝ .i. formẽ tur pillule cũ aq̃ solatri et bibant. Pillule bone. R. cor tic. eius campestrem eius eius picis equales informentur pil lule et recipiantur ab eis ȝ .i. et fiat subleuatio. Et iterum et trocisci trocisci de reubarbaro plurimum solutiui et meliores de mezerion cũ seminib⁹ et trocisci de mezerion sunt descriptionis alteri⁹ note. De balneis vo illa q̃ sunt humida eis sunt horrenda: et illa que eis sunt meliora sũt sicca sicut clibanus calefactus post quam tolleraueris infirm⁹ vt ingrediat ips et pprie habens hyposarchã. Cũq; ingrediẽ dimittat caput suum extra ad aerem vt perueniat sing⁹ ad ptes cordis et pulmõis et infrigidet cor eius et non magnificet sitis eius et resoluatur corpus ei⁹ in sudore exuberante iuuatiuo. Et si fuerit hũida cũ aquis termarum nitrosis sulfureis et aluminosis non ne erit cauitis iuuabit cũ eis valde in statu egritudis et pprie ha bens hyposarchã et iterãdo igrediat in ea in die vicib⁹ aliqb⁹. Et si nõ cadit virtus ei⁹ et possibile ẽ eis vt sit eis p lõgitudinẽ diei faciat. Et hui⁹ q̃dẽ generis est aq̃ marina tepida et calefacta. Vez subuectio in sra in sine rei vehementer ẽ cõueniẽs. Et de bonitatib⁹ aquarum ther marum et statio regiminis anhel mei sri eiu⁹ sius defecit in balneis. Nõ si aq̃ thermarum nõ sunt plantes nũc resolu n tur aq̃ decoctis cũ eis q̃ administrant et eis et medicis et de coquant in eis ea q̃ sunt sicut baurach et sulfur et aluinẽ et sinapis et calx et ipsis alie note q̃s vis. In oĩb⁹ n. non sit malũ et os q̃dẽ vt isse aq̃ obuiet vetri habẽti alchitẽ et tympanitẽ et hyposarchã toti corpi. Hydropis aũt ca lida q̃ est sequẽs apa calidũ aut sequẽs splenẽ calidas sine apa et ppter debilitatẽ huius sloi. Et nõ sigt hãc ipe cie hydropis procul dubio rubedo aq̃: q̃ de qz est pp cor sui lino iniui in ea scdm relicõs signorũ: deide curatur. Et os vt deuitẽ ei duo simul medicinas calidas eis: qm addit in eam et addit in egritudie ĩmo ẽ in eis nõ magi⁹. Et nõ os vt attendat illud q̃d dr q̃ hydropsis nõ sanat nisi cũ medicinis calidis. Multotiẽs n. sũt il lud q̃d desiccat et expulsiuus vt curen⁹ nos et q̃ fuerũt ante nos apa curatõe sua et splenẽ calidã cũ infrãõe. Et ego q̃dẽ vidi mulierẽ quam hydropis auunt et ma gnificata est sup eã et morata est scdm plimaiẽ q̃s tam maximẽ q̃ ei⁹ relatio est incredibilis et sanata est et pparaui si ipam et appetitũ suũ hoc regimie. Et cũ hoc oñã os vt attẽdas latas aquositatis aggregate. Nã si in cõ sideratione tũ lat⁹ fe. erit timorosum et si cõsideratione la tus aquositatis tũ erit error. Oportet ergo vt tu cõiun gas iter duo regimia cũ facultate et itende tũ in eis que ege et et resistit vincenti. Et scias q̃ si tu studes in sanã do hydropisim et apa et a febre statia sunt: n. est tibi pos sibile. Et regimẽ in huiusmõi est vt admistres aq̃ sola tri et aquã alkekẽgi et aquã apij: et aquã cordumeni: et a quã taraxacon: et est endiuia amara. Et os vt misceas cũ istis aliq̃d ds lacca et croco et reubar. cũ myrob. citrin. Et vt administres etiã apud necessitatẽ illud q̃d posui mus in ordie precio de solutiuis De mezereon et alia. Et os vt attẽdas q̃d dicit. G. l cura hydropici calidã hy dropisi hñtis: et descripsim⁹ illud suis dictõib⁹. Inquit. G. illud q̃ pparaui senẽ amicũ meũ i hydropisi alchiti cũ caliditate et vtute debili fuit hoc. Cibaui illum carne hedi assa: et carne alcibugi et alkabi et attangi et simili bus et aiub⁹ panẽ kiseb et infrato et almosao et halbu sen et lẽtib⁹ cũ aceto facto ex eis cibario citrino. Et dedi sic illud ei pp cõseruatõem vtutis. Et nõ cõcessi ei vt vtere tur aliis oĩo nisi i die q̃ i potu medicinã ei tribuer volui.

In illo n. die pmisi vt vteret ipse z rebes intermediate et post ipam et nõ multiplicata fuerit ei sitis. Et fugi ei vt comederet ista cũ aceto mele ... hac decoctione. R. myrob. citrinorum ȝ .v. ... iii. herbe apsinthij ȝ .ii. herbe eupatorij ... centũ baccarũ spice aromatice ȝ .q. ... rosarum ȝ .ii. decoquant in trib⁹ lb. aque ... ij. lb. et spargat in ipsa pondus ȝ .i. et ... rum cum istis pillulis. R. lac sebã et succi ... congelaui ipm et dedi ipsas ... coagulaui ipm cum lacte ... ant tria et dedi ei in potu post illud ... dula. Et feci cũ ipsis eps ipsius cũ ... mezereon infuso in ac. io. Et ... tiom est illud q̃d. R. salutũ armeni et aque ... et mali et stercus vaccinũ et simi capraru et ... eos et vitis et in vtrisq; lateribus ... cum aceto. Et quum eps eius ... fundatos q̃sdoq; pono ... ep ar et resolutiua super sunt et ... cũ etiam cum sirupo ros. postq̃ ... et myrrhã aut dissolui in ipso lac alsebran ... de fructibus sicut siccas et amigdalas et ... cepi ei tollerare sitim. Et qñ superfluit ... faled et dedi ei in potu. Et qñq; ... zerion et pmiscui cũ melle ... comestionẽ et post eam: et ad ... vero absq; expulsione. Hec sunt verba ... habentium hydropisin os vt sit ... Et si possibile est eis vt abstineat a pane ... suam viscositatẽ et suam oppilationem ... tum pane ordei cum ... oportet vt sit panis de furno ... ma vt nõ sit azymus et sit ex ... mines qui in eo ponunt farinam ... cuitatis ex tali quale est oleum ... cibis eorum est oleum de seminibus ... um est conueniens eis: et ius galline ...

Ipsum enim aggregat ad ... nem spatio. Et cibus quem ... maribus et alijs. Et oportet vt ... et ius alcanabit et galli veteris et galline ... herba almendanei. Et sint carnes ... aũt leuco sic alduragi et alcibugi ... et alcanabit et carnes alcata et carnes ... partes pisciũ subul tamũ et ... vipe est eis bona valde sed ipsa quandoq; ... sit. Et eorum olera sint sicut apium ... daica et endiuia aut fumus terre et parum ... porri et ruta et folia caru et calamentum ... pario et sinapis et grana omnia ... timidus tympaniten. Medule ... lane et amigdale. Et quando ... furtiua dactili et vue passe. Et de ... non concedunt eis omnino nisi ... no autem non appropinquet calidam ... psim. Verum habens hydropism frigidam ... vero non bibat et eo nisi ... est ieiunus neqz super aliam: imo post ... sit defensio cibi a stomacho. Clisteria ... sitoria sint ita. Clisteria enim sint facta ... ahus aquositatem cum eis qui sunt ... sus et similia. Collyrium bene ... nis vertice. v. numero granorum almendaneit ... ro agarici kir at. vij. corticum eius ... tur cũ medulla panis et administret collyrium ...

eo. vj. kirat aut. vij. De diureticis autem sciendum est quod omnia diuretica conferunt eis. Et ex eis que sunt illis bona est medicamen prouocans vrinam. quod. R. vetice kirat. vi. belili nigri mirdem alkekengi darsinici .i. spice indice .3. ii. puluerizentur et sumatur cum potu sa. i. aut. cum siruppo alcemani. Al. prouocans vrinam. R. xilobal. spice casie cymini radicis lilij ireos florum squinanti amigdalarum basir et azabric amomi et semenon et est ipsum apij capestris: et petroselinum et semen apij montani calami aromatici pipiro alkekengi siseleos et est aniudē romanum olium an. 3. ij. misceantur omnia: et post eius sit ana duos.

De cura hydropisis hyposarche. C. xiiij.

Radices vniuersales iuuantes in curatione hydropisis hyposarcheos sunt ille: et cum hoc iam diximus in cap. hydropisis ascitis conditiones conuenientes ad curationes hyposarche. Et in ea quidem quandoque accidit necessitas phlebotomie: si fuerit cum retentio sanguinis menstrui aut hemorroidarum: et fuerint illic signa que ostendunt repletionem. In phlebotomia namque erit ablatio prouocationis extinguentis. Et phlebotomia quidem vehementius est proportionalis hyposarche quam asciti: et leuitas nature in eis est conueniens. Et qui est cum hyposarcha febricitans non timet solutionem ventris: et eius cum phlebotomia neque medicine diu non remouentur. Et nocisi de febre et potatio eorum secundum quod narrauimus in capitulis vehementius sunt conuenientes hyposarche quam in alijs speciebus hydropisis valde. Non ergo oportet vt retentio latinos oportet vt solui semper. Et si non cum alio salem cum medicina que iuuat et confert ventris: et confert gargarismos mundificantes cerebrum: et confert solutio ventris: et quod melius est ex illa quod est cum pillulis de reubarbaro. Et hydropisi quidem et proprie hyposarche confert exercitium in ipsius principio primum resupinando: deinde veniendo super dorsum aliquando postea ambulando paulatim super terram lenem arenosam et associetur ei qui abstergat sudorem vt non oppilet resudationes pennas a sale: et prouenit post exercitium ad calefactionem per solem: quoniam ipse est fortius sine impedimento: et qui vehementius sit calidus sol caueat caput vt non adueniat ei egritudo cerebralis: et discooperiantur reliqua membra omnia et sit lectus eorum arena si inueniatur: et cum pulueribus siccis. Quandoque prouocatur ab eo sudor: abstergatur et vngatur cum eis que sunt sicut oleum costi. asinum et similia: et caueatur frigus ventorum et alius: et oportet vt bibat diolacca et diacurcuma et alkekengi etiam et administrentur diuretica predicta et solutiones quibus est subtiliatio et exsiccatio. et ex eis sunt trocisci de capparis cum iunipere et aqua radicum et in siruppo aceto so cum omnibus quamuis sit caliditas medicinarum singularium in illis conueniens in omnibus illis ita quod serapinum et costus et ameos et caabaum. Et decoctio iuniperi tantum est valde si decoquatur sola secundum quantitatem quod ex ea rubeat aqua: deinde sumatur pondus .3. iij. de iunipero. et bibatur de illa aqua desuper et sumantur in potu etiam ameos et sal alkaburi et cyminum. In illa autem que fit a causa calida oportet vt phlebotomia fiat vt egrediatur virus malum et prouocet. Si autem sudor prodat reuertatur complexionem epatis per hoc quod reducit epar ab inflammatione ad complexionem naturalem. Et cibatio hyposarche calide et frigide et tolleratio siti eius est sicut in ascitide frigida et calida ipsa.

De cura hydropisis tympanitis. C. xv.

Ratio in curatione eius est vt educatur humor humidus si ipsa est propter retentionem eius vt proponet solutio si fuerit cum ipsius debilitas. Et iuuetur epar cum epithimatibus et aliis ita vt non superfluat eius vaporatio. Et phlebotomia quidem non ingreditur in hoc capitulo nisi rarissimo modo est vt soluatur cum facilitate. Et oportet vt non addat multiplicatio solutionum et oportet vt administrentur diuretica sed non sit superfluitas in eis sup. ... in eis perducit ad generationem vaporum plurimorum deinde administrentur facientia eructuationem et soluentia

ventositates. Et fricetur venter eius cum alleis multotiens et vaporetur cum milio et furfure si confert ei. Et similiter pillule ebibitae et suppositoria. Et quandoque necessarium est ponere ventosas etiam tiuas super ventrem eius multotiens. Et oportet vt alienentur omnia et olera eclac et fructus recentes. Et si fuerit hydropisis tympanites et malitia complexionis calide: oportebit vt in potu dentur que sunt sicut aqua feniculi et melilotum et apij et camomille et tribulorum. Et si fuerit hydropisis tympanites ex malitia complexionis frigide oportebit vt in potu dentur cyminum et anisum et castoreum et ameos et masticetur cyminum et mosomp. Et confert ei confectio de acoro cum nigella dicta in antidotario. Et iterum ameos et iuniperus cyminum et sal tabarzet. Suppositorium. R. cyminum et baurach et folia rute et fiat ex eis collyrium. Et ex clisteribus oleum rutaceum ipsum solum aut cum baurac est resolutiuum ventositatum.

De doloribus hypocondriorum. C. xvj.

In hypocondrijs eueniunt dolores mordicatiui et extensiui ventosi et alij. Et quandoque sunt propter eum epatis et multotiens sunt cum diaphragmate: et quandoque sunt cum splene: et quandoque sunt cum spatio in membris carnosis que accidunt in costis et non est timor in eis. Et quandoque accidit illud in febribus et multotiens currit in crisibus: si autem non fuerit dolor aut fuerit dolor paruus ad superiora tendens et humor declinans ad partes capitis cadit crisis illic: et si fuerit cum dolore et punctura aut declinans ad furnem et ad inguina aut ad dorsum et alchati tunc fit crisis cum solutione ventris aut prouocatione vrine. Et quandoque tenduntur hypocondria et mirac ventris propter siccitatem sequentem malitiam complexionis aut apostema intrinsecus: et tensio quidem hypocondriorum multiplicatur in febribus pestilentialibus.

Fen. xv. de felle et splene et dispositionibus eorum.

Tractatus i. de anatomia fellis et splenis et ictericia.

De anatomia fellis. C. i.

Fel est cistis pendens ab epate ad partem stomachi ex tunica vna neruosa: et habet orificium ad epar et in ipso est meatus attrahens humorem subtilem conuenientem ei et choleram citrinam. Et continuatur meatus iste cum ipso epate et venis in quibus generatur sanguis. Et sunt ei illic rami plurimi neruosi quorum sit introitus per pediculaires eius ex concauitate. Et habet orificium et meatum ad partem stomachi et intestinorum in quibus mandat ad ipsa coram superfluitates cholere secundum quod diximus in li. i. Et huiusmodi quidem meatus continuatur rarius cum duodeno. Et quandoque continuatur res parua ex eo cum fundo stomachi. Et quandoque accidit res econtrario et prouenit maior continuatio cum vase grosso ad fundum stomachi et minor ad duodenum. Et in pluribus hominibus iste meatus vnus continuatur cum duodeno. Introitus vero canalis sugentis choleram primus est introitus canalis vesice in vesica. Et de consuetudine quidem medicorum antiquorum fuit nominare fel ossi minorem sicut de consuetudine eorum fuit nominare vesicam cistis maiorem. De iuuamento vero in creando choleram est mundificatio corporis a superfluitatibus spumosis et iterum calefactio eius sicut accensio ignis sub vase et subtiliatio sanguinis et resolutio superfluitatum etiam cum motione egestionis et mundificatione intestinorum et coarctatione eius quod mollificatur de lacerto in circuitu eius. Et non fuit creata in pluribus fellibus via ad stomachum vt lauarentur humiditates eius cholera sicut lauantur humiditates intestinorum: nisi quod stomachus leditur per illos et patitur nauseam et corrumpitur digestio in ipso propter illud quod miscetur cibo de humore illo. Et adueniunt ei ex vena pulsatili et neruo qui-

continuatur cū epate duo rami valde parui. Et fel quidē sicut vesice unam hʒ tunicam cōpositam ex speciebus villorum tribus: et qñ non attrahit fel cholerā aut attrahit ʒ nō cōplete euenit ab eo nocumentū. Cholera .n. quā retinetur supra fel facit possidere apostemata epatis et ictericiam: et quandoqʒ putrescit et facit accidere febres malas. Et quando currit ad membra urine cū superfluitate vicerat. Et quando currit ad membrū aliquod accidūt herisipila et formica. Et quando spergitur in corpore toto quasi absqʒ ebullitione accidit ictericia. Et quando currit a felle ad intestina cū superfluitate facit incurrere solutionem ventris choleri cam et rasuram.

De anatomia splenis. C.ij.

Splen omnino est euacuatio nūs fecis sanguinis et adustionis eius et sunt melancholia naturalis et accidentalis. Et inest ei proprietas quedam et virt⁹ ei⁹ resistendi cordi et arterie et epati et felli ex latere. Attrahit turbiditatem sanguinis digerit ipsum. Et quando accessit aut fit pontica fit conueniens ad cōmouendū os stomachi et preparandū ipsum et coria et temperandū caliditatem eius mandat eam ad ipsum in vena magna. Et quando debilitatur splen a mundificatione epatis et que sequuntur ipsum ex melancholia: accidūt in corpore egritudines melancholice. s. ex cancro et varicib⁹ et elephantia et impetigine et lentiginib⁹ nigris et morphea nigra et aliis melancholia et lepra et reliquis. Et quando debilitatur ab educendo illud qd̄ oportet exire de melancholia ab ipso: et fit magnus et magnificatur et apostematur et ut non sit ei qd̄ generatur de melancholia locus in ipso: et ut retineat illud qd̄ cōmouet stomachū. Et quando mandat eam cum superfluitate fortis fit famen. Et si fuerit acetosa et nō fuerit superflua tūc facit vomitum et facit nauseam. Et quandoqʒ facit accidere in intestinis excoriationem melancholicam morti eram. Et quum ingrossatur splen arctat corpus et arcet epar et est magis nocens epati. Et quandoqʒ adurit melancholia in splene declinans ad acetositatem temperatam. Et quandoqʒ effundit plʒ abhominabilis ad stomachū et facit accidere vomitū melancholicū. Et quandoqʒ est ei periodus et accidit ex ea subuersio stomaci. Aliquando multiplicat eius melancholie et nō est illic febris: et est propter debilitatē retentiue aut fortitudinem expulsiue. Et quando multiplicatur ei⁹ retentio est tunc econtrario. Et splen quidem est membrum longum linguosum coniunctum cū stomaco a sinistro suo vsqʒ retro et ubi est dorsum attrahens melancholiam cum collo cōtinuato cū cōcauitate epatis ubi cōtinuatur collum fellis et expellit ipsam cum collo alio ex inferiore eius: et eius concauitas sequitur stomachū et gibbositas ipsius sequitur costas et eius suspensio cum costis non est cū ligamentis plurib⁹ fortibus: imo cum paucis villosis vigoratis cū panniculis costarum. Et ab hoc latere continuatur cum venis quietis et pulsantibus. Et latus eius concauū superficiale venit super epar et stomachū quousqʒ sit equidistans inferiori parti epatis cadens apud inferius stomachi: et cōtinuatur inter ipsum et inter stomachū vena incarnata cum unoquoqʒ eorum et in ipso est suspensio etiam et sustentat ipsum a siphac cōstans ex duab⁹ tunicis cū ramis qui ex ipso separantur in eo pluribus numero parue quantitatis intrantibus splen est et zirbū. Et in splene quidem sunt vene pulsatiles et nō pulsatiles plurime in quibus sanguis digeritur et assimilatur substantie ipsius deinde expellit superfluitas ipsius et corpus eius est rarum ut facile recipiat superfluitates melancholicas que ipsum ingrediuntur. Et tegit ipsum panniculus ortus ex siphac et communicat diaphragmati cū illius quousqʒ sit panniculus diaphragmatis etiam ex siphac.

De ictericia citrina et nigra. C.iij.

Ictericia est alteratio coloris corporis ad citrinitatem tendens aut nigredinem propter [illegible] citrini et nigri ad cutem et quod sequitur [illegible] infectionem eque si ei assonaret [illegible] in citrina et quartanā in nigra. Et cū citrine [illegible] ex parte fellis. Et cū nigre est ex splene et [illegible] sit ex epate. Et quandoqʒ accidit ut sit cū citrinis [illegible] ipsis omnis corporis. Loquamur ergo [illegible] trina: et dicamus quod ictericia citrina aut [illegible] non generationis cholere citrine aut propter [illegible] eius. Et multitudo eius qd̄ generat [illegible] propter membrū generans [illegible] propter [illegible] generat: aut propter causas extraneas. Et membrū [illegible] generans ipsam in natura est epar. Nam cum [illegible] de calefit propter eam calefactionē aut propter [illegible] epate et in meatu cholere: aut propter oppilationem [illegible] cholerā a felle aut propter caliditatem complexionis [illegible] calefit complexio epatis valde et facit choleram [illegible] in loco suo. Generans vero ipsam [illegible] tum corpus. Nam quum ipsum superflue calidi [illegible] qd̄ in ipso est ex sanguine ad choleram et [illegible] et quum sunt ex genere eorum a quibus generatur cholera [illegible] propter caliditatem ipsorum aut propter velocitatem [illegible] sionis eorum ad caliditatem in stomaco [illegible] tur a generatione cholere plurime. Cause autem [illegible] sunt sicut caliditas extrinseca [illegible] in eo propter causam que est sicut morsus [illegible] punctio vespe grosse aut punctura [illegible] quandoqʒ faciunt eam medicine [illegible] viperę quum sunt taliter quod nō interficiūt [illegible] plurimum apparet subito. Et in ictericia quidem [illegible] multitudinem cholere: quandoqʒ fit eius [illegible] pter vehementiam victorie eius super sanguinem [illegible] secundum semitam expulsionis nature et [illegible] hec multitudo accidit quandoqʒ et generatur [illegible] neratur paulatim et in dieb⁹ aliquib⁹ [illegible] ratur non resoluitur: aut propter spissitudinem [illegible] grossitiem materie. Et propter hoc [illegible] quum cōmouentur vene [illegible] retinetur sudor confortatio. Et multitudo [illegible] lere quandoqʒ est in epate et quandoqʒ est in corpore [illegible] [illegible] et est propter aposta calida [illegible] qd̄ alteratur de complexione ad caliditatem [illegible] catio fit generationis cholere. Accidit ergo [illegible] citrina et apostatum calidorum: propterea quod [illegible] nem quousqʒ quandoqʒ accidit illud [illegible] lationis et grossitiem [illegible] ad generandū choleram nigram [illegible] cia est propter multitudinem [illegible] euacuationis: aut est prohibitio ab epate [illegible] testinis et membris aliis. Et quando nō euacuat [illegible] causa in agente aut in instrumento: et que [illegible] est debilitas virtutis separatiue aut debilitas [illegible] siue. Et ea que est in instrumentis est oppilatio [illegible] eius qd̄ est inter epar et meatum. Et [illegible] est illa que generatur ab apostatibus epatis calidis [illegible] huius generis est ictericia que est cum frigore [illegible] tem epatis quare constipantur eius meatus [illegible] ex coarctatione etiam et reliquis causis oppilationis [illegible] as quod quando prouenit oppilatio [illegible] quoncumqʒ locorum sit epatis et fellis [illegible] lidus quod est et generetur cholera plus etiam [illegible] neratur in dispositione sanitatis. Facit autem [illegible] propter debilitatē eius ab attrahendo ex epate [illegible] quum est cum debilitate epatis a separatione [illegible] aut propter vehementiam virtutis attractionis [illegible]

valde vite vena et nō capit ipsā pp illud qd ipz īpleuit et extendit ipz: deinde cadit virtus eius et nō trahit eam pp casū oppilationis in meatu ei⁹ ad intestina. Et qñz firmaf la oppilatio ppea q vehementer retinef in cīpe illud qd ad ipz occurrit de cholera subito pp multitudinem generationis eius aut vehementiam expulsionis epis: aut attractionis fellis q coopertū o ascium meatus ex eo quod retinet et qñ cius alia debilitat. et qñqz fit ppter reliquas eis oppilatōis. ¶ Et illa q ē i colica fit ppea q humor viscosus glutinat faciem meatus quaf cholera nō effūdit ad intestina. Et hec est illa cuius cā est colica.

Et enim ictericia quedam q fit cū colica et nō est ei⁹ cā colica: imo sunt ambe simul cōmunicantes in cā vna et ē oppilatio preterita q puenit ad meatū fellis vtriusqz accidentis colice et prohibuit choleram effundi ad intestina et abluere ea: postqz ergo hec fuit prohibita ad hoc vt effunderet ad intestina non fuerunt abluta et multiplicate fuerunt in eis humiditates et cōmouerūt colicā et accidit vt cholera rediret ad corp⁹: quare cōmouebit ictericiā. Et in omni quidē oppilatiōe in meatu epis ad fellem in meatu fellis ad intestina q est ex incarnatiōe aut poro non sperat sanitas. Forta aūt ab intestinis est illud qd quidam estimant q quoqz accidit vt aggreget in intestinis et ppter colō cholera plus que iam effusa fuit ad ea et nō egredit ab eis pp eius resolutionem q nō fuerit cholera que est in felle locā in quē eiicit eius meatus sit apert⁹. Et hoc valde parum fit et quasi longinquuz quā cholera qn multiplicat et colligit i intestino extrahit sepius et alia pars accidit sentiū ut defraudatur expulsiue vt cadit.

Ictericia aūt nigra splenetica ipa in modo sue generationis est sicut ictericiam cholericā sequuntur eius generatio ē pp oppilationem vel aliqz meatuū: et ingrū eius generatio est propter debilitatem quarūdam virtutum et formitudinem quarūdā earum. Verū ictericia nigra epatica qñqz est ppter vehementiā caliditatis epis q adurit sanguinez ducendo ipz ad nigredinē et facit multiplicari melancholiam i corpe. Qñ si ipa inuenit ex splene et meatu aliqd applicat eo et qñqz est propter vehementiam frigiditatis eius et propf ipam cōturbat sanguis et nigrescit. Et qñqz est illud signis cum siccitate et qñqz est cū humiditate. Et qñqz est propf apata fra dura. Ictericia vo nigra que ē caula corporis totius aut est propf vehementiam caliditatis corporis totius et adurit sanguines faciendo nigrificant propter vehementiam frigitatis et cōgelat ipm et denigrat. Et omnis ictericia citrina aut nigra q est pp corpus totū est causa venarū pcedentū in toto corpe et ē corruptio cōuersionis sanguis ad ipas fm cōplonem corruptionis cōuersionis san. ad mīm hydropisis hyposarche sicut nō similis corruptio apparēs in epe imo sit in venis mū. Et ubi qdē possibile est vt diuidas et sciaf q ictericia nigra qñqz fit propter multitudinem. Et qñz fit propter retentionem. et secundum q dictum ē i citria. Et qñqz aggregant vtreqz ictericie simul aut q cholere et q ipi cōmiscet et san. accidit adustio et fit nigra et cōponit ibo humor q i vtrisqz lateb⁹ simul ē nocumēt. l. latē epis et chole et latē splenis. Et sic estimauerīt qdā q cholera accidit subito et malācholia non accidit subito et huius rei intentio ad hoc q cū generatio cholere ē fortis et cū generationis melancholie et melancholia generatur paulatim: et res nō est ita qñuis sit plus fm q ipi dicūt. Et qñqz accidit ictericia nigra vt sit eius egritudinis splenis et q similant eis qñ nō reminiscūt natura tendēs ad plurem creationis pp causam nociuam. Et plurimis quidem habētium ictericiam citrinam accidit constrictio naturarum eoz propter retentionē excitatois mordicatiua quoniam sciuisti. Et in illo quib3 ictericiam fram

et nō curatur neqz resoluit eius materia ē timor. Et pluribus eoz associat morsa febris. ¶ Reliqūe aūt species sūt ictericie epice que ē ab apate et ē illa quā venit Ypo. et dicit. Quum epar est in icterico durū tūc illud est signū mala. Et Ypo. quidem iā dixit in quibusdam q ad ipm fiunt q ictericie est spēs mala in vena patientis quā ē similitudo herbe: et est cum ea plenitudo in ventre et febris et tremor debilis et est debilitas in locutione et digestione et ista interficit vsqz ad. xiiij. diem.

De signis ictericie citrine. .C. iij.

S
Igna q in pluribus ictericiis citrina et nigra tingitur vrina et quo vrina est plus citrina est acutior et magis significatiua sanitatis epis et fortitudinis eius. ¶ Facta aūt malitia cōplexionis calide in epe signum sig nota sunt sunt sig illa cū signis epatum calidorū aut nō sicut qn nō albescit cū ea egō ex albedine egz hz in oppilatiua: imo qñqz tingit plus et nō sentit grauitas que sentit in oppilatiua et minoratur appetitus et multiplicatur sitis et exiccat corpus et rubescit vrina et raro fit subito: et si fuerit cū vehementie calefactio egritudinis cholera in felle et inflammatio eius in ea tunc signa eius erunt assiduatio citrinitatis coloris corporis et nigredo faciei fortius et albificatio lingue et arefactio et cōstrictio nature ppea q cholera vehementer exiccat fece et albedo vrine et fabulitas eius in dispositionibus propter retentiones cholere in corpore absqz expulsione: deinde vehementia citrinitatis ei⁹ deinde nigredo et grossities ei⁹ et vehementia fetoris odoris ei⁹ i fine. Verū scā a malitia cōplonis calei toto corpe ē velut totum corp⁹ calefact⁹ ipo et in fin prunt⁹ et fit appetit⁹ parum cū acceptione grosse et dulcis et fit egō prima cōsuetudine tendens ad leuitate et sit vrina et vt vene sentiūf calide valde alterat: coloris et nō fit cū albedine egōnis et grauitate partiū epis et fellis sicut est i dispōe oppilatiua: imo multotiēs ē egō tincta et corp⁹ leue et nō appropinquat epar aliquo signo: ē eius singularitas: et nō fit subito sicut ē quodā spēo oppilatiue. Qñ si fuerit ppter apa calidū aut dure ... sig eius ex eo q dicte sunt. Et oppilatiue aūt signif in sequētibus sunt albificatio egōnis i plurimus horis aut paucitas citrinitatis vrine in colore suo et grauedo in dextro in latere dextro et dolor et inflatio apud cibū et punctura i corpore toto et lenitas fortitudinis sup latus sinistrū. Verū ex cholera ei⁹ nō albificatur cū ea egō subito vehemēti dealbatione: albificat ergo egō in paruis: deinde accidit ictericia et cū epica nō albificat egō nisi gradatim: sicut si estimauit illō qd in ea ē de cholera paulatim vsqz quo cōpat et sic albificatur egō paulatim vsqz quo cōpleat albificatio ei⁹ et tūc apparet ictericia. Et qn cadit oppilatō i meatu q ē i felle ad intestina et nō ē in opatoib⁹ epis nocumētū preterinuimeqz mora nisi postqz sedit eo ex retentione cholere in ipō et nō inuenit vias qū sed sit plenū tūc ē amaritudo oris vehementior et sitis fortis. Et cholerica quidē plurimū cōmouet colicas aut associat ei fm modū quē innuim⁹. Et illaz ex oppilatiua cui⁹ cā ē frig⁹ aut cōstipatio sicut dicta preterita. Et ex summa eaz ē dispō corporis totius. Si aūt cā eius est humor grossus sig ipas regimen pcedens. Qñ si eius cā fuerit nascētia rei alicui⁹ aut incarnatio significabit ipaz assiduatio ictericie et assiduatio signoz oppilatiois et paruitas iuuamēti administratiōis aperiuoz et clisterib⁹ et aliis. Et i illa i qua cā ē debilitas virtutis expulsiue epis aut discretiue nō ē dictura vrine vehemēs valde sicut ē i oppilatiua i dispōne qua sunt vi⁹ discretiua et expulsiua fortes et nō albificat egō pure: et nō sentitur grauitas que ē ex oppilatiōe et inuenit i reliquis opatōib⁹ epis debilitas. Et qñqz associant ei egestio sanguinolenta et signa debilitatis et illa i qua est cā debilitas

virtutum fellis est cum nausea vehementi ꝛ amaritudie absq; ꝗntitate ꝛ est generatio eius paulatim ꝛ tinctura i egstiōe est inter albedinem ꝛ citrinitatem sed est in vrina fortis valde. Et ictericia quā nō est illic debilitas virtutis expulsiuarū. Quidā aūt extimauerunt ꝙ in illa q est ex felle cū rectificatōe eius vrina est ſm colorē suū ꝛ dispōes suas naturales ꝛ hoc ē impossibile. Epar nā qū sanū expellit choleram in ꝑmis ad fel ꝙ si nō fuerit tunc ad venā: ꝛ ꝓhibet ipam penetrare in sanguinē q̄tum potest. Vex qū multiplicatur remanentia vrine albe cum ictericia aut paꝝ tincte est deterius ꝛ magis timē dum ꝙ cadat hō eas in hydropisim. Quā sigͣ ꝙ oppilatio est ex frigore. Venenosam aūt sigͣ morsus si est ab animali si est a veneno sigͣt ip̄m preterita sanitas ꝛ bonitas humorum ꝛ aduentus eius subito absq; alteratōe egstionis ad albedinem. Eius vō q̄ cretica ē sigͣ sunt qm ipa fit in egritudinibus acutis habētib^ crises per eam: ꝛ sunt cum ea signa alia eris sicut nausea ꝛ subuersio stōi ꝛ vomitus cholericus ꝛ vehementia vigiliarum ꝛ sitis ꝛ paruitas appetitus cibi ꝛ amaritudo oris ꝛ paruitas aridditas ꝛ siccitas nature. Et creticam qdē sigͣ erit tantumq; bonitas ꝛ malitia verificant cū signis aliis significātibus vomitantibus quemadmodum ō eas dicemus l ca^ suo. Et pulsus quidē i ictericia citrina in pluribus dispositionibus ē paruus ꝓꝑ debilitatē virtutis sed est vehemens qm cholera est leuis calida. Sed ē durus ꝓꝑ vehementiam siccitatis ꝛ si ē ꝓꝑ illud ve or qm virtus non est cū illa fortitudine ꝓꝑ maliciā complexionis. Et cum ictericia quidem citrina multotiens egreditur sudor citrinus.

De signis cārum ictericie nigre. .C.v.

Ictericiam quidē a splene solum sigͣ ꝙ non ē citrina deinde fit nigͣ. Citrina. n. illa a splene ois l: nigra fit qiq; ab epe. Vex nigͣ splenetica vehementioris est nigredinis ꝛ sequunt ea signa durities splenis ꝛ magnitudo ei^ ꝛ dolores eius q sunt in sinistro latere ꝛ ꝙ qiq; sunt egō ꝛ vrina l ea nigre. Et qñq; egredit in egōe fex nigra ꝛ hoc ē signum forte. Et qñq; salua ē vrina qm non est in epe nocumentū si nō venit ad ep̄m nocumentum aduentu suo. Est enim tūc sal^ eius signū ꝙ ictericia est splenetica ꝛ in hac ictericia mirac qiq; est extensum cum dolore ꝛ ꝗuedine ꝛ ſm ꝑis natura est ꝯstricta ꝛ qñ nō est: ꝛ est ō gō mala ꝛ est eius ea malitia sic ꝛ tristitia ꝛ varietas sine cā. Et qñ egreditur cū ea sudor niger. ¶ Et ſcdm ꝓꝑ oppilatōem i meatibus sigͣt ꝗuitas vehemens ꝛ difficultas dormiendi sr latus sinistrū. Et cū ſcā ꝓꝑ apā calꝫ durā sunt sigͣ ei^. Et cū ſcā ꝓꝑ debilitatem nō est ꝗuitas. Qō si fuerit debilitas eius ei sigͣt ipsam signa eius. Et ſcdꝫ ex apate sigͣt ꝙ nocumenta ꝑma apparent in epate ꝛ splē ē salu^ aut lesus nisi cum eo nocumenta fuerint eius facientia melancholiam. Et non est nigredo pura sicut in splenetica ꝛ sigͣt ip̄m nocumentum in vrina. Et si fuerit corruptio ex latere caliditat ꝛ siccitat erit nigredo ad citrinitatem declinās. Et si fuerit ex latere caliditatis ꝛ humiditat erit illic citrinitas cum rubedine sicut citrinitas quedā. Et si fuerit ex latere ꝯfritatis ꝛ siccitatis ꝛ frigus erit dominās erit ad viriditatem aut siccitas dñans erit ad nigredinem ꝛ si fuerit ex latere fri. ꝛ hu. huiditate vincente erit ad citrinitatem ꝗndaꝫ ꝛ siccitatē ꝛ si fuerit ꝯfritas vincēs erit ad viriditatem. Splenetice vō coloratōe varius est.

De cura ictericie citrine. .C.vi.

Eius ꝙ intentio in curatōe ictericie ad duas res tendit. q̄ꝫ vna est vt remoueat ictericia ipa cuꝫ eo ꝙ resoluit ipam acute ꝛ ab oculo cuꝫ medicinis notis lauatiuis ꝛ cum collirijs oculi ꝛ cum medicinis solutiōe educentibus mām facientem ictericiam. Et secunda vtitur ad cām ꝛ abscindat eam ꝛ [illegible] ficatio cōplexionis aut cōfortatio [illegible] [illegible] aut apertio oppilationis aut cīatio [illegible] basilice aut saluatelle aut venaꝝ que [illegible] eo qō narrauerunt quidam. Et si [illegible] tosatione supra locum eius sub spatula [illegible] eo in spatio qō est sub costis aut [illegible] solutione ventris eiiciente mām ꝛ eius cum [illegible] que est innatiua in omni ictericia. Vex [illegible] cumenti veneni absolusio cause est [illegible] qz os vētrem ea occupatio [illegible]. ¶ Et [illegible] cuius cā est cōplo calida in epe [illegible] le ꝓꝑ aliquam causaꝝ [illegible] ex amboꝫ^ cura ē si est illic replo sanguinis [illegible] cū cūone amboꝝ in ꝑncipio [illegible] betomiam sicut ex basilicaꝫ cholerꝫ [illegible] cum eis que sunt sicut myrob. ꝛ [illegible] scamo. l lacte acetoso coagulato ꝛ ad [illegible] eb^ cholaꝫ aut sꝑcb^ aque casei [illegible] scamonea ꝛ similib^. Descriptio [illegible] cui capiti. ℞. iij. ꝛ cartami quanti [illegible] ꝛ dissoluat digitis in lacte hora [illegible] mittat vt lac coaguleꝫ in nocte [illegible] ꝛ accipiat aquositas eius ꝛ ꝓpciat [illegible] sio aut succari aut salis indi pond^. [illegible] facere fortē ponel ea scamonee [illegible] mensuram que tolleꝫ in tribus diebus [illegible] gunt mundificationem ictericie [illegible] ꝑ solutione ventris est vt sumant [illegible] ē cassiefistule. ꝫ. ix. ꝛ seminis [illegible] l. ꝛ croci dra. i. Et hoc est [illegible] calido in epe aut in meatibus [illegible] b^ sicut aqū ordei ꝛ olera ꝛ [illegible] epaticꝫ qm nō est in ꝓlongatione [illegible] qꝫ apparet maturatio ex pte ea [illegible] aloes ꝛ similia. Postqꝫ ꝯ tegmine [illegible] cassie ꝛ endiuie ꝛ reliquorꝫ [illegible] sumam dum nō remouet apa ꝛ [illegible] habeant spem in curatione [illegible] est ꝛ virtus sit fortis ꝛ illud est [illegible] est inflatio tunc abꝫ ē st administrare [illegible] infratos de piscibus ꝛ albos [illegible] bedina ꝛ aqꝫ fructuū ꝛ succos [illegible] rum in ieiunio ꝛ acetosum de carne [illegible] de piscibus ꝛ succos olerum [illegible] ꝗuius sunt ex cibis tamen [illegible] dictaꝝ huius capli in rectificando [illegible] ex curis huius dispositionis est illud [illegible] rhapbeni ꝛ succi [illegible] ꝫ. ex x. rnā in ipo intendit etiam [illegible] similiter si fuerit inflāmatio in felle. ¶ [illegible] asininū decoctū cū pauco aceto ꝛ [illegible] eius apsinthij cū aqua fri. Et qñqꝫ [illegible] pane asino ꝛ sale indo ꝛ [illegible] enim lauat fel ꝛ remouet putrefactionem [illegible] illud qō est in ea. Et istis quidem [illegible] num nisi plurime commixtum. Et [illegible] illud qō est leue ex carnib^ ꝛ ad [illegible] qui habet ictericiam ex cā calida [illegible] gilias ꝛ iram ꝛ motum plurimum ꝛ balneum. ¶ [illegible] caliditas est in toto corpore ꝛ [illegible] ꝛ infrigidas venas. Et ꝓpterea quando [illegible] neationem cum aquis frigidis ꝛ tepidis [illegible] cocte sunt medicine fre ꝛ hūid. [illegible] qua sunt virtutes medicinarum [illegible]

solutionem ictericie. Et iam administrantur in curatione epatis et fellis calida et emplastra super ea. Et quandoque datur in potu trocisci de quibus sunt troc. compositi ex semine citroli et semine endivie et semine lactuce et semine cucurbite et sandalis et spodio et ro. an. assumptis equalibus ponderibus quibus conficiantur super eos .ʒ. ii. ex eis kirat. i. camfore et fiant inde no. et bibantur. Et ego quidem iam expertus sum iuvamentum eorum et fac emplastrum epatis in eo quod est in circuitu eius. Et eius succus infratio super nucem et duobus sandalis et camfora ita ut sentiatur infratio interius. Ipsum enim removet ictericiam et albificat urinam in diebus aliquibus. ¶ Si autem cum fuerit ebullitio in epate et felle cura est cum regimine predicto in debilitate epatis. Nam cura ipsius fellis est illa cura etiam. Ad regimen autem epatis iam innuimus hoc et complementum sermonem in capitulo epatis epatis. In oppilativa vero illud quod communicat omni oppilationi est cura oppilationis predicte in capitulo epatis ex phlebotomia et provocatione si fuerit oppilatio in gibbositate et ex solutione ventris si fuerit in concavitate secundum necessitatem. Et abstinere a se omne quod constipat et extrahit quantis sit calidum: quia constipat meatus et oppilationem efficit fortem. Et ex eis que rectiora sunt est ut premittas lenificationem eius et humectationem: deinde sequens eam cum apertione. Et sit lenificativum quasi calidum et humidum et quasi frigidum et hu. quemadmodum dispositio facit ipsum necessarium. Et epatis in fine aut incipiendo tunc ex eis que recta sunt est ut sequaris illud solvendo secundum quod tollerat ipsam et secundum quod potuerit de solutione ventris. Et scias quod quandoque incipio cum solutione ventris et non efficitur impressione tunc et ubi fecit vel fortibus vomitibus deinde solutivis forti. Et os ut dos in potu vice una secundum fortitudinem. Et si fuerit oppilatio ex malitia rei alicuius non existimo quod sit ei medicina. Quidam autem dixerunt ei medicamine et dixerunt sume succi porrialee et succi foliorum rhaphani et aque foliorum acetose plurium secundum existimationes et fac bullire omnia simul et colentur et ponatur quantum illud de succo acetose cum aliquantulo berbi peri. Et dixerunt in potu ber ex eo aliquid cum semine rhaphani et semine melonis excorticatis et commixtis cum quarta amborum costi et myrrhe. Et si fuerit oppilatio ex siccitate ex decoctione et illud ex eis quod sitit corpus tunc administrabis lenificantia et subtiliantibus choleram sicut mucillagines et sicut succus et similia cum oleo amigdalino. Quod si oppilatio fuerit ex apostemate calido tunc cura tunc est cura ipsius. Dum ergo malas fit indatur ad vad dam in potu diuretica sicut anisum et feniculum sine timore similiter ad eius indam solutionem ventris choleram et calorem apostematis durum tunc ipso erit difficilis. Oportebit eum ut curet apostema durum. Et quousque fiet illud opotebit ut medeatur intentio ictericie ipsius cum eis que dicemus. Et medicine quidem singulares solutive in hoc capitulo predicte sunt in capitulo oppilationis epatis. Et ex aperitionibus propter huius capituli sunt squilla et assarum et absinthium et agaricus et ea in quibus sunt cum apertione intentiones alie. Aut sumantur grana pinee maioris .ʒ. xxx. et passularum enucleatarum .ʒ. v. et sulfuris citrini aur. .ʒ. et epithymi et seminis apii montani et ciceris ni. et turis albi omnium .ʒ. iii. terantur et cribellentur et sumatur ex ea summa eorum .ʒ. i. et cum aqua feniculi et administretur diebus aliquibus et sit cum lenitivum: et nos iam experti sumus ipsum multotiens. Et similiter est ex melioribus medicinis ictericie. Et debilitas et in qua est oppilatio in meatibus chole. Sed difficilis solutiva sunt convenientiora in eis. Et ad summum solutiva ex eis que sunt sicut epithymum et polypodium ponuntur in eis iste medicine. Descriptio bona ad illud. R. grano ni. ʒ. iii. agarici ʒ. iii. et succi eupatorii ʒ. iii. inbibe eis pillule et bibantur ex eis ʒ. i. et iteretur multotiens. ¶ Et quando chronica fit ictericia oppilativa tunc necessarium est sumere diacurcuma et tyriaca aut similia ex eis que aperiunt cum fortitudine et similiter dialacca. Et que est cum oppilatione sebrosa tunc simplices sunt boni valde. quia sunt aperitivi et convenientes. Et similiter radix lactuce de aqua de qua sumatur pondus .ʒ. ii. cum melle. et similiter aqua cuscute et endivie et myrrha cum rotulis cassiefistule cum oleo amigdalino amaro et dulci. Curationes autem ictericie in quibus attenditur intentio egritudinis ipsius et resolutionis eius sunt in eis sint apertio oppilationum et reliqua iuvamenta alie sunt potiones et alie sunt ablutiones et alie sunt sternutationes. Et plurimum iuvamentum earum est in oculo et facie. Et alie sunt que sunt regimen commune sicut est administratio tunc cum aquis fortibus. Et quando incipit mingere mingat in urina quia est cura eius. Et quando egreditur ex balneo cooperiatur ut non adveniat ei frigus omnino et dormiat coopertus. Et ea vero que sumuntur post balneum ex illis que administrantur ex medicinis sunt que extrahunt ex cute ictericiam. Et medicine que extrahunt illud quasi extrahunt ipsum aut cum solutione ventris aut cum sudore. et melius est ut sit super exercitium et laborem et sitis et propter quod est faciens sudare potius. et sumantur post balneum et illi qui sunt ictericie curationem volunt cum resolutione non cent. frigus et sepe etiam nisi velit per ea resistere medicine calide et aggregatur cum sicut sumitur in potu piperis pondus illud sedetur in aqua sicut. et omne quod patientes ictericiam maxime per considerationem in rebus citrinis. Illis enim movet naturam ad expellendum materiam citrinam totam ad cutem et quod adiuvat adiutorium curationis in ea. ego vero non sum ex illis qui negem huiusmodi curationes sicut sunt plures eorum qui philosophant ad cavet ex medicinis bibitis cognitis est ut in potu sumat stanio in tina .ʒ. ii. succi rhaphani cum .ʒ. v. baurac et .ʒ. i. vini. Nam ipsa non morantur quin extrahant ex ea citrinitatem. et iterum sumatur manipulus asparagi et pugillus ciceris et decoquantur in vase vitreato cum .vi. ascendit aqua de qua in potu sumatur mixta cum vino si non est fe. et si est fe. ponatur sola. et inde sedeat in ea aqua in qua decoctus est capillus veneris et egreditur ex eo choleris iterum florum nitri pondus .ʒ. ii. cum vino frigido dimittatur in nocte sub celo et sumatur in potu. et de balneatione fiat illud quod dictum est. Aut sumantur in potu squilla assata cum .vi. partibus salis adusti et post sitit. aut an ieiunio aut sumatur in potu leporis marini pon. ʒ. ii. pulverizati sicut ovum sorbile et sorbeatur. Aut eo vinis granatorum .ʒ. iiii. arsenici pondus .ʒ. ii. sumatur ex eo simul quantum tollerat potest et sumatur in potu cum tribus .ʒ. lactis asini aut pondus .ʒ. i. et quod est supra fenugreci et fiatur in potu cum aqua et melle et sedeat in ea aqua sicut aut sumatur capillus veneris trium et accipiatur ex eo .ʒ. iiii. cum aqua in qua decoctum est anisum. Aut succus acetose cum aliquantulo vini: aut stercoris canis comedentis ossa alba non nigra pondus .ʒ. iiii. cum aqua mellis: aut foliorum sicle et ciccare .ʒ. iiii. cum vino permixto fiat illud tribus diebus aut ciceris nigri. lb. i. capilli veneris manipulus unus decoquantur in aqua donec consumatur tertia et sumatur ex ea in potu .ʒ. i. aut succi rhaphani .ʒ. ii. vini .ʒ. i. aut ciceris nigri lb. i. carpobalsami turis seminis feniculi omnium ani pugillus i. decoquantur in .vi. ascendit aqua donec consumatur tertia et sumantur in potu ex ea .ʒ. ii. Et si non fuerit fe. potentur cum vino. aut cinamomi quantitas quam tollerant tres digiti cum vino et melle medicatis secundum mensuram .ʒ. i. et .v. aut cum aqua et vino aut semina almahaleb excorticata ex corticibus suis de quibus in potu sumatur pondus .ʒ. ii. ʒ. aut rubee tincture .ʒ. i. in ovo sorbili aut sumatur limature cornu cervini kirat. xvii. et sumatur in potu cum sirupo beguserico aut sumatur grana pinee et ameos et staphisagria et sumatur in potu eger ex eis aut pipis et stercoris canis albi comedentis ossa cochl.

rum.i. cum vino aut impleatur colloquintida electo ex ea qd' int a est vino & aqua & bibatur aut detur in potu de felle vsti in vino: aut sumat cornu cerui ʒ.i.& tertia & sulfuris pondus ʒ.ii. & bibatur illud: & bibatur post illud venum. aut sumatur & proprie in oppilatiua reubar. ipi con capilli veneris eisbani ruber tinctorum partes equa les & dosis sit ʒ.ii. Et medicine quidem singulares q ingredi entur in hoc capitulo & sunt aptiue etiam sunt apsinthi um antium assa: acor' rubea tinctorum gentiana diabol. agaricus condisi nux cupressi costus viraqs aristol. Et eis q dicunt & sunt leuia est vt sumat in potu cerebrum alcubugi in vino puro: aut sumant vitelli duorum ouo rum & coquassent in medio assatum vini & bibant. Et ex eis q laudatur vehementer e vt sumant in potu d' lumbri cis terrenis exiccatis qm ipi mundificant statim. Et sili ter vrsi. Et ex eis que experta sunt et est vt detur in potu radices acetose & stet in sole & ambulet post illud hora vna donec calefiat & sudet: deinde sumat decoctione capil li veneris & ruber tinctorum & mente. Et similiter si bibatur post balneum. Et ex diureticis ppriis ei e vt sumat nu cis cupressi pondus ʒ.ii. cum pond' ʒ.ii. cassie lignee & bi batur cum vino antiquo. deinde sedeat in tina i q deco ctus sit capillus veneris aut anisum post illud hora vna donec calefiat qm mingeri ictericiam totam. Et qnqs in uatur cu carne cicti pp fortitudinem sue pnocationis & mundificationis & puenientie sue ad epar. Et aq cusen te qs bibit ex ea sacra: ast.i. est semie apii & zuccaro alta barzet est iuuatiu. Et ex solutiuis ppriis eis e vt perfo ret colloquintida & expellat illud qd est in ea & impleat vino & bulliat sup prunas & coletur & bibatur. Et ex eis q nos pbauimus est vt sumatur aloes ʒ.i. & scamonee ʒ.a mi. & salis niptici ʒ.i. quarta & ruber tinctorum & agarici amborum ana ʒ.s. fiant ex eis pillule & bibant in aq d' semi nib' medicinarum quas diximus. Et nos iam diximus cli steria i antidotario ad hoc capitulum. Et ex sternutatoriis sunt succi quib' sternutat sicut succus cucumeris asinini & succ' foliorum nasturtij & succus cupressi & succ' ciclami nis sicut est aut coterit ciclam & infundit in lacte mulieris in nocte: deinde exprimitur in mane & tepefit & distillat aut succus radicis assefasa exprimit & bulli cu sambuco bullitide leui & i ipso fit pari galie & fiat cu eo sternutato aut succus radicis rhaphani oriti cu foliis suis. Et ex succis qui non sunt calidi nisi magis est succ' sicle: & ex succis frio est succus semperuiue aut succus alesiis fluui alis & acetu ipm qnqs suggit narib' & retinet hora vna infirmus in pila balnei: q in est bona curatio & silr si in fundatur eo nigella die & nocte: deinde colet & fiat caput purgiu & odoret ex ea sola & pincta: et ex eis q sumpte ter succos est vt sumatur staphisagrie quarta ʒ.i. & teraf & dissoluatur cum aqua coriandri & oli amigdalini ana ʒ.s. & fiat cu ea caputpurgiu ipo extre i tina aut pila aq in balneo. Et qnqs miscentur cum ea aliqd oodri fie ci & aliquid aceti vini. In oculo vo ipo assiduet ipius ablutio cum aq ros. & aq coriandri & aq nitro. Ablu tiones vo habentib' ictericiam sunt aque in quib' deco quuntur capillus veneris & scelba & maiorana & polium & camomilla & alaniudes ppie & tribuli & anetus & ra dix iri eis. Et qnqs ponit ppter caliditatem ictericiam i eis acetositas citri quoniam est vehementis abstersiois cum sua incisione in omni scetura. Et qnqs assumitur ex istis reb' emplastra & assumunt ex eis olea quib' fit inunctio sicut oleum albacium & oleum camomillinu & oleu ane tinum & iter oleum ozgelati vue & oleum d' lilio. In icte ricia vo citrina oz vt cum exeunt infirmus intendat cu ea intentione ipsius egritudinis cum lauatis & diureticis mundificatiuis & forsasse non indiget solutione ventris

& forsasse sufficit balneu solu. Qd si videris in vrina rum & egritudib' paucitatem [illegible] grossa qr' oporta illud cu eius medicis [illegible] similib'. Et vomitus aut cura est tyriaca & [illegible] petrea qr' resistit venene: deinde bibat aq [illegible] forum & aq' granato & succu endiuie & [illegible] elaginē pluij & aime hera & oia in quib' [illegible] sunt tyriace. Et in ipa quidem expus [illegible] accide & ppe qui venenu est debelitas [illegible] cu oleo amigdalino. Regimen aut ipoz cu [illegible] ipm in corpore calida absqs debilitate [illegible] oppilatoe. Oppilatiui vo & debilitati [illegible] ea q dca sunt in caplo [illegible] qui alleniat & subtiliat & in quo est apto [illegible] fert eis ppe cu eis que puocant & [illegible] dicemus in hoc capitulo.

De cura ictericie nigre aggregate [illegible]

Nulla quidem que splenetica est [illegible] i lie replo sanguineo pl'mequant phlebotom basilica sinistri & saluatella post [illegible] pa e cu splene & rectifice: tōe oppilatoe [illegible] ipius & debilitate ei'. Et si fuerit illic cu [illegible] lancholie pp illud qd generat ipas et huit' [illegible] eodē qr' dictū est. oz eius eiure [illegible] Et illis e decoctio scolopēdrie [illegible] tario & ei el et ea multotica. Et decoctio [illegible] bu hunc modu. Rc mirobol. ni. & [illegible] miserte scolopēdrie polypodij & [illegible] ana ʒ.v. radicu api & feniculi ambo [illegible] gri podus ʒ.ij. decoquan in [illegible] neat quarta & pucial sup ea epithy. ʒ.x. [illegible] nde [illegible] deide colet & eo ponant [illegible]

Et silr pille facte de mirobol. nigr [illegible] lendē & agarico & cū mel [illegible] radic [illegible] sit eis del in potu lac camellaz & [illegible] sol facta cu syrupo acetoso de [illegible] Et medicine subalea que sunt et scolopēdria [illegible] capparis & similib'. Et aqua in qua [illegible] marina & radices & aqua foliorum cappar [illegible] raphani & semp' acetosus & [illegible] fuerit caliditas & sirupus acetosus [illegible] scolopendria & folia capparis & [illegible] tunc si fuerit in splene apta calidum [illegible] statio sit in calefacientibus & si [illegible] tunc aptitu fo oia pdca in capitulo [illegible] Et ego dica in capitu o oppilatōe splenis [illegible] ei ppue sunt. Et si est cu debilitas [illegible] d' illo q necessaria sunt e vt [illegible] sine incisione. Et vt admisceat [illegible] tantia splenis sicut illud quod fit et apsinth [illegible] ni & flos squinanti & albasce & centaurea [illegible] paris omnium ana pte.i. & et ros [illegible] parte vna & ʒ.s. & et amoniaci partib' [illegible] fiat et eo emplm. Et qui ablutat [illegible] quo bulliunt anetum & baurac & sal [illegible] & si fuerit in ea ictericia nigra caliditas [illegible] cum subaliatiuis & si fuerit frias [illegible] iore ppe & cu medicinis notis. [illegible] totum fac in fenio illud qd conueniat [illegible] eo vene: deinde corpi. Ipam aut ictericiam [illegible] quibus curas ipam ictericiam citrini [illegible] soria sunt. Et quando aggregant ambe [illegible] & est replo & indiget phlebotomia. Phlebotom [illegible] ambas manus & curent eas ambe [illegible] aggrega int duo regimēta & de in potu [illegible] coctionē apsinthij & epithimi & aggrega [illegible]

rhapbani tamarisci et salicis omnium ana. ʒ.x. et .s. aque solatri. ʒ.iij. aq̄ foliorum capparis ʒ.ij. aggrega et fac buliat cum eis .ʒ.x. cassiefistule et proiice sup eam pondus. ʒ. xxx. hierepicre et pōd. ʒ.ij. danich croci et pōd. ʒ.ij. birat iacinthe et assate in crepe et expecta duobus diebus et post illud bibat aq̄ casei et sirupus acetosus. ¶ Cibi autem in olbus illis sunt cibi leues noti et pisces aradradri et ex pullis impinguatis et ex oleribus endiuia et apium et cōdita prassa et capparis cum aceto.

Tractatus secundus de reliquis dispositionibus splenis.
Sermo vniuersalis de egritudinibus splenis. Ca. i.

Spleni accidunt omnes species egritudinum predictarum. s. de egritudinibus complexionis et compositionis sicut oppilationes et solutio continuitatis et similia et apostemata cum speciebus suis. Et scias quod quando splen impinguatur extenuatur corpus: quoniam in primis destruitur virtus epatis vehementer cum contrarietate quia minoratur generatio san. et cum hoc ipse attrahit de sanguine illius insimul res plurimam propter magnitudinem sui. Et penitus extenuatio splenis significat bonitatem humorum et pinguedo eius maliciam humorum. Et quandoque conuertuntur egritudines splenis ad febres continuas sicut ipse quandoque generatur ab illis egritudinibus. Ipse enim generatur multotiens ex terciana si pura et ex febribus pestilentialibus et se continuatur plurime qdem egritudines splenis sunt autumnales. Et color habentis eas est declinis ad citrinitatem et nigredinem. et quandoque perueniunt egritudines splenis ad stomachum et fortasse addunt appetitui eius et quandoque destruunt appetitum ipsius. quandoque cogunt ipsius quam quam ponunt et digō ad cuomedendum et acetosum et ebulit terra absque nocumento et absque dolore. Et vrina sanguinea bona est in fine egritudinum splenis. et similiter grossa in qua est fex et viscositas que est in ipsa est similis viscositati sanguinis et quandoque resoluitur per eam fex ex febribus egritudinum splenis quia resoluitur per eam splen.

De signis apostematum splenis. Ca. ij.

Aliud autem signum sui et inflammatio in sinistro et corruptio virtutis eius que attrahit melancholiam.

Fractum vero signum debilitas attractionis eius et casus appetitus et iterato fastidiose facietatis et multitudo rugitus et eructuationis. Et signum sicci duricies et debilitas corporis et grossitudo san. et vehementia nigredinis coloris. Et humidam significant lenitas lateris sinistri et mollities corporis et nigredo trahens ad albedinem plumbeam.

De cura. Ca. iij.

Et prima curationibus eius et idest vt sint medicine fortiores et penetrabiliores et ingeniatur eorum penetratio cum eis que penetrare faciunt et cum eis que obseruant virtutem super eas vsquequo perficiant operationem suam. Et scias quod differentia inter curationes splenetici et epatici est in fortitudine et debilitate et labore et alleuiatione. Epar enim est dignius vt alleuietur cum eo. Et non fit festinatio in confortando illud quo curatur. Et non afferantur sibi ipsi medicine acetuosis sicut acetum forte nisi in necessitate. Et splen contrario illius eget vt adiuuentur medicine eius cum eo quod confortat virtutem eius et cum eo quod penetrare facit. ¶ Et spleni quidem sunt medicine que sunt proprie ei sicut cortices radicis capparis et sicut scolopendria et armoniacum et alleum silvestre. Et quandoque necessarium faciunt egritudines splenis vt phlebotometur basilica maior et phlebotometur salphatella: non phlebotometur vtraque quidem.

De apostematibus splenis calidis et frigidis et duris et quorum duricies est in fieri apostema. Ca. iiij.

Eius quod minorantur in splene accidentia apostematum calidorum et frigidorum ipsorum similitudo quandoque accidunt spleni apostemata calida festinant autem ad duritiem: quoniam sanguis qui peruenit ad eum vt nutriatur ipso est sanguis spissus quam ponitur in apostemate quod iduratur. Plura ergo apostemata splenis sunt dura mollia vero sunt in quibusdam horis. Et plurimum quod accidit in ipso de apostemate calido est sanguineum: et cholericum accidit in ipso raro: sed durum est in inferiore parte splenis propter grauitatem materiei. Et figure eius sunt. iiij. rotunda. Et lata et longa et grossa et longa subtilis.

Phlegmaticum vero accidit raro et splenetici quidem est quod habet duritiem in splene suo: aut propter grossitudinem sue substantie quoniam non peruenit ad finem ad quem peruenit apostema aut propter apostema durum in ipso: et primum quidem est leuius. Inquit. Hyp. si splenetici inuenit dolorem interiorem est magis salutare: et illud quoniam in ipso speratur adhuc sensus. Et dixit quod accidit ei fluxus ventris cum sanguine est melius. quia speratur cum ipso resolutio materiei splenis eius.

Si autem perseuerauerit aduenientis ei subsequitur hydropica et moritur. Et causa in eo est dominium frigiditatis super splenem eius. Et dixit illi qui catarrum habet non accidit splen et hoc est consideratio. Et fortasse multitudo catarri est significatio humiditatis complexionis eius vt sit illud in primo futuro et in libro. Hyp. ille qui habet dolorem in splene suo et currit ex eo sanguis rubeus et apparent in corporibus eius vlcera alba non sedentia moritur in die. iiij. et si non cadit appetitus eius. Et quandoque terminantur apostemata splenis fluxu sanguinis narium eius et proprie ex latere sinistro et apostematibus apostemes difficilis suppurationis et apertionis propter grossitudinem materiei. Et laudabilior vrina eorum est grossa sanguinea.

Et vrina in qua est fex viscosa: quandoque significat sanitatem splenis et destructionem eius. Et dixerunt quidam quod quando fuerit in vrina sicut suspensio san. et febricitans habuerit splenem extenuatur vel destruitur splen eius. Et quandoque contingit in quibusdam hominibus vt multitudo splenis generet et remaneat secundum illud tempore longo et sint secundum salutem dispositionum harum apparentium spatio plurimo quoniam quandoque accidunt ex magnitudine eius nocumenta plurima et secundum materiam efficientem et secundum virtutem splenis. Et scias quod splenis quandoque apostematis post apostema epatis secundum fortitudinem permutationis: et illud est melius quam vt permutetur apostema splenis ad epar.

De signis. Ca. v.

Communicant apostemata splenis omnia in grauedine et in magnitudine et dolore extenso vsque ad diaphragma ex latere sinistro et quandoque ascendit vsque ad furculam et ad humerum sinistrum propter communitates furcule. Et quandoque facit anhelitum duplum existentem secundum formam anhelitus fletus infantis quoniam apostema impedit diaphragma ad hoc vt vadat in motu anhelitus: quia stat subito propter lesiones deinde redit. et dum non est apostema magnum non comprimit diaphragma. Sed communicatio splenis ad diaphragma minor est communitate eius ad stomachum et. Sensus enim sentit splenis inflationem et corpus alleuiatur et quandoque accidit ex apostematibus splenis et proprie que sunt in inferiore parte eius vt subtilietur sanguis: quoniam vehementer mundificat sanguinem a fece sue et accidit vt rubeant pedes et genua ipsius et illud quoniam stomachus communicat inferiori parti splenis: quoniam ex ipsa ascendit vena expellens humorem melancholicum: quando ergo caliditas naturalis vincit peruenit ad extremitates primas et accidit extremitati nasi eius et auri ipsius vt resplendeat propter illud quod accidit ex apostemate sanguinis et maliciam passionis eius et paucitatem eius. Et ista membra vehementius sunt passionis ab infrigidatione. Et apostema quidem differt ab inflatione per situationem quantitatis. Et quod apostema dolorem facit iacentis et inflationem quandoque sedat et sine curatione et differt per curatione rugitus et eructuationem. Et communicant

apsata eius calida cũ accidentib⁹ pdictis ⁊ cũ inflatione ⁊ fa ⁊ febre. Et eius qd est cholericũ est inflammatio vehementior ⁊ sitis fortior ⁊ quando ei⁹ minor ⁊ est dolor ad inflammatões declivior q̃ ad tensionem ⁊ color est ad rubedinem tendens. Cũ apsatib⁹ õo duris mali gna fit aia ⁊ pmouet tristitia ⁊ varietas i quibusdã bonis. Cõmentio õo sensi⁹ foetia nõ accidũt nisi apud plm vi ctorie qm mã melancholica nota est non ad gtem capis tis sui ias accidat ex pte eius ⁊ est p pmunitatẽ splenis ad diaphragma: deinde diaphragmatis ad cerebrum. Et qñq; denigrat lingua ex duritia splenis ⁊ sentitur duricies eius absq; rugitu quum pmitur nisi aggrat ei inflatio ⁊ non est cũ ea tensio palpabil' in o qñq; est secundũ ordinem. Et qñq; multiplicant cũ ea vlcera crurium ⁊ corroduñt dentes ⁊ gingiue pp grossitudinem san qui descendit in vlcera crurium ⁊ corruptiones vaporis qui ascendit i dest pter gingiuar ⁊ dentiũ. Et qñq; ẽ i vlcerib⁹ crurium cratio illi⁹. Plurib⁹ nanq; corũ q splenem hñt quum accidũt exercitia laboriosa attrahitur i de mã ad crura ⁊ euadit ⁊ egrediunt cum ea bothor q nominant anthibam. Et multotiẽs ẽ venale splenetici sicut sani. Sz cum exercitet se ipm i solui melancholia eius ad venale ⁊ facit ipsz hẽre nigredinẽ nõ existentẽ ⁊ si essent cã in ea tenes per seuerarẽt sahẽ in bora eius⁹ ei⁹. Et phlebotomia pdima apsat splenem. Et autumn⁹ ẽ eius inimicus. Et qñ fuerit duricies post apostema calidũ antecedunt accidẽtia calidi: deinde ingrent accidẽtia duricici. Et multotiẽs qñdẽ pforat splen subito p sapsenũ p illd qd pforat ipsz ⁊ p valet sup totum illd qd ẽ i ipso õ mã mala ⁊ solent educere eam secũdũ sicut fex oliuar. Et signũ q est ex splene ⁊ nõ ex epte eius epis ab egritudine. Et q splen tollerat ipsam ⁊ sumitis eius p p illd qd accidit ei ex hoc. Cum apsatibus aũt sñis phlegmaticis fiunt sig apsatum cũ lenitate tactus ⁊ cũ albedine coloris in quo ẽ parum nigredinis. Et splenetici quidẽ vehementiorẽ cibi appetitũ habent q̃ alij. Sz vomitus difficilis fit in eis valde ⁊ sunt nature corũ stricte sm plm ⁊ indigent in vomitu ⁊ in solutõe ventris medicinis.

De curatõe apsatũ splenis calidorũ valde. .C.vi.

Porro vtimãt curatões corũ curationibus suo rũ similiũ in epate pter q necessitas sit illarum ⁊ obseruantia ad lauas stipticitatis sed cũ cautela calefactionis vehementis vt nõ festinet mã ad grossitiẽ ⁊ duritiem. Et cõmunicat in hoc epar ẽt ambo enĩ ppa ta sunt vt permutentur ex apsatibus calidis ad duritiem. Verũ oz vt misceant cũ eis medicine in qbus sit incisio aliq̃ cũ caliditate eqli ⁊ stipticitas ⁊ sñis siccitatis sicut a⁹ lumen. Et scias q acetum multũ ingredit in curis corũ ⁊ oz vt incipiat in pmis a phlebotomia basilice: deinde dant in potu succi ⁊ aq̃ pdcẽ in egritudine epis. Et illa q̃ ap ppriant spleni plus sunt aq̃ foliorũ salicis ⁊ aq̃ foliorum algarab ⁊ aq̃ portulace ⁊ aq̃ capilli veneris hũdi. Et ex eis que cõferunt in ipso est vt des in potu pondus. ʒ.i. de semine porri cũ aceto. Inest enim ei pprietas in resoluendo apsata ⁊ duritiem ei⁹ ⁊ vt de arnoglossa exiccata puluerizata omni die sumat q̃titas cochlearij vnius. Et cibus sit ille quem diximus in capitulo epatis. Et zersicati inest pprietas iuuatiua ⁊ pre q̃ frangitur cũ zuccaro siccitas eius ⁊ cũ terenisbin.

De curationibus splenis. .C.vii.

Uum scis q cã i illo ẽ oppilatio ex sanguie plu rimo melancholico oz vt phlebotomes basili cam ⁊ saluatellam ⁊ dimittas saluatellam constringi p scibam quum cõstringit ante casus sanguinis. Et qñ q necessarium est ubi vt phlebotomes quidẽ sinistrã. Et qñq; idigeas vt cõtinues eã cũ eu̾atõe per ea q educũt

melancholias s qbus dixi ẽ in caplo [illegible] os vt nõ obliuiscar' cõtorsio pdcti curatõe [illegible] de lenificatõe vltima imo resolutõe [illegible] tium lapidis hũor. Nõ si expedimus [illegible] nõ idiguerit eo. enĩ ubi necessariũ vt admisceas me dicinas abstersiuas incisiuas i qb⁹ nõ [illegible] tis. Et fortasse inuenies hus [illegible] laribus ⁊ fortasse indigebis cõpositis. Et medici [illegible] larent q faciũt illd sunt medicie in qb⁹ inuenis [illegible] dinẽ ⁊ stipticitatẽ ⁊ caliditatẽ aut caliditatẽ [illegible] ⁊ stipticitatẽ. Et qñq; inuenis medicinas [illegible] ẽntes illd cũ pprietatibus que sunt in eis. Et [illegible] medicina z in q̃ sit amaritudo cũ [illegible] nulo aluminis ⁊ aceto. Blanda n. frangit [illegible] blatẽ ei⁹. Et cauteriũ dixi in egritudine splenis [illegible] est i intersolũ pte brachij sinistri fiat. Et [illegible] seste dispensatẽ cũ eo qd inuenim⁹. Et qñ [illegible] regimẽ subtilitiuui in sanatõe splenis ⁊ [illegible] ferat in ipso regimĩ ipinguatio corp⁹ qñ nõ [illegible] oppilatõem ⁊ nõ fuerit ingrossatus san. Et [illegible] non possumus ipm rectificare. Regimẽ [illegible] tuũ ẽ ex eis q humectant san. ⁊ [illegible] ipm cũ fractione melancholie. Et qñq; [illegible] splenis ad hoc vt nõ sufficiat in curatõe [illegible] cũ eis q bibuñt absq; eis cũ quib⁹ fit ipsa. [illegible] lac pter lac camelar; est malũ splen. [illegible] lanũ q administrant ad hoc cũ [illegible] eis capparis ipse. n. multotiẽs educit [illegible] sanguineum malũ ⁊ sanat, ppe qd bibuñt cũ [illegible] toso de seminib⁹ trahente ad acetositatẽ. Et [illegible] lucinis sicut centaurea ⁊ succ⁹ eius ⁊ ppe [illegible] dix lilij ⁊ flos salicis ⁊ acorus ptera [illegible] cochlearium vnũ ⁊ qña alcafid ⁊ [illegible] ⁊ camedreos ⁊ qña alcadra cũ siruro acetoso ⁊ [illegible] cũ aq̃ ferrariorũ quas dicam. Et [illegible] ma ⁊ melius est oxymel eius ⁊ scolopendria [illegible] tamarisci ⁊ nasturcium ⁊ nigella ⁊ [illegible] siruro acetoso ⁊ centaurea. Et [illegible] ma3 fit ab vno aur. vsq; ad. ʒ.i. Et epithimi pond⁹ [illegible] in. ʒ.i. sirupi acetosi vsq; ad. ʒ.ij. [illegible] one vtriusq; educit illd qd est i splene ⁊ [illegible] ⁊ amoniaci ⁊ lapidi spropre decoctio corũ cũ [illegible] acetoso ⁊ decoctio cũ aq̃ calid ⁊ bibat cũ siruro [illegible] aut cũ aq̃ decoctiõis polij ⁊ acetosi [illegible] siruro acetoso ⁊ succus spinarũ [illegible] sumat ex eo oĩ die pondus. ʒ.ii. ⁊ [illegible] ⁊ succi eupatorij pond⁹. ʒ.ii. cũ aq̃ [illegible] iuuamentũ cũ lacte cameliuo ⁊ [illegible] valde ⁊ assumat inde fortis ⁊ [illegible] li⁹ ẽ illa d eius⁹ camella i as posuit algarab ⁊ [illegible] um ⁊ feniculi. Et qñ appet ex potatõe cũ [illegible] tis ⁊ appet in fece eius melancholie [illegible] cũ pforatõe. Aut sumite alhona [illegible] bhar deinde accipiet ex illo albotici [illegible] ⁊ sorbeat ex illo aceto sup ipm. Et sumat [illegible] rhaphani pondus. ʒ.i. ⁊. ʒ.ii. cũ aceto [illegible] foliorũ tructi recentium decoctorũ cũ aceto [illegible] aq̃ foliorũ capparis cũ siruro ace. aut [illegible] to squillitico. Et ex eis q curant [illegible] pstitas ẽ pond⁹. ʒ.ij. seminis portulace [illegible] coralli decoct valde pond⁹ aur̃. i. cũ aliquo siruro [illegible] neticorũ. Aut empsim de cucurbita tenera. [illegible] curbita terrat post exiccatõem ⁊ bibat ex ea [illegible] cũ siruro acetosi. Et [illegible] semen cãne ⁊ [illegible] lia salicis pp suam amaritudinem ⁊ stipticitatem ⁊ [illegible] acetose ⁊ semen atriplicis ⁊ fructus tamarisci ⁊ [illegible]

⁊ pulmonis vulpis aut epatis ipsius põdus. ʒ. ij. exiccati. Aut accipe vespertilionē ⁊ decola ipsū ⁊ exicca ipsū ⁊ pcĩ cant: ⁊ accipe ex eo qđ tollerãt tres digiti. aut accipe. vij. vespertiliões pingues ⁊ decola eos ⁊ infunđ eos ⁊ exiccа eos ⁊ pone ipsos in vase vitreato habenter vo cũ aceto forti ⁊ lutato ⁊ dimitte in furno clauso. Quã ergo deo mi sunt ɗpone vas extractum ex eo vsqȝ quo infrĩ dein de extrahe eos ⁊ dissolue digitis in aceto ⁊ sumat ex eo in potu ol die pond'. ʒ. ij. ⁊ hec ē cur atio expta. Et cõue niens qđam ē ex huiusmodi medicine singularis: dicte prius ⁊ posterius bibant cũ sirupo ⁊ aceto. Et vt fi ant ex eis emplã ɔfortantia cũ aceto. ¶ Medicine vo cõposite que bibunt sunt sicut scolopendria ⁊ spodium ex quibus bibat põdus. ʒ. ij. cũ sirupo acetoso. Et trocisci đ capparib' ⁊ troc. alsclenenuscb cũ si. acetõ. ⁊ troc. đ reubarb cũ corticib' radicis capparis ⁊ bibit in aceto vehementis acetositatis ⁊ illđ qñ nõ fuerit inflatio. Et trocisci đ rubea. Et tyriaca diatesseron ē optima valđ eius nõ fuerit fe. Aut sume nasturtij picti. ⁊ nigelle ptes. v. cõficiant cũ melle despumato ⁊ sit dos. ʒ. iij. cũ aceto cõ mixto aut suffici ex anisol. ⁊ mirobal. kebu. de quo sũa tur cochliariũ. i. cũ vrina cameli ⁊ cũ vrina capraꝝ. Et corticum capparis. ʒ. iiij. Et aristol. longe pondus. ʒ. ij. seminis alsclenenuscb ⁊ piperis amboꝝ an. ʒ. vi. fiũt ex eis trocisci. Et ex eis que cõferũt in illđ qđ. ℞. capilli ve neris ⁊ corticũ radicis cappar' ⁊ seminis portul. ⁊ semis rute ⁊ semis alsclenenuscb ⁊ isopi oium aã partes equa les ⁊ dos sit. ʒ. ij. in sirupo acetoso. Aut sumant radices capparl ⁊ passe ⁊ semen napi ⁊ isopi terrant oia ⁊ ifun dant in aceto die ⁊ nocte ⁊ decoquant in eo pfia donec ad paucũ redeat ⁊ misceat cũ ea sirupus acetosus fortis de seminib' ⁊ bibat. Aut i potu sumat đ aceto in quo đ cota fuerit farina ⁊ nux cupssi decoctõe vehemẽti donec siccat paꝝ ⁊ bibat ex eo illđ qđ põe ⁊ fiat emplastrũ cũ reci ipso. Aut lac cameläꝝ ẞ ɔditõ cosual i potu su mat cũ aq̃ folioꝝ algrab. Et iteꝝ sumant ruber. ʒ. xij. ⁊ corticis radicũ capparis ⁊ aristol. lõge. ⁊ ireos omniũ aã. ʒ. ij. conterant valđ ⁊ ɔficiant cũ oximelle acetoso ⁊ fi ant inđ troci. sũqȝ dos. aur. i. cũ aq̃ apsinthij ⁊ corticeꝝ radicis capparoꝝ decoctoꝝ simul. Aut sumant folia cũ cini recentis ⁊ corticũ radicis capparis ⁊ fruct' ta marisci ⁊ scolopẽdrie ⁊ squille assate ⁊ piperis albi partes equales infomẽt ex eis trocisci ⁊ sit dos. pond'. ij. aur. cũ sirupo acetos. Aut sumat splen asini siluestris ⁊ splẽ pulli equi ambo exiccati ⁊ triti ⁊ bibat ex eis aur. i. p. veniendo vsqȝ ad. ʒ. ij. cũ vino pontico. Et dĩ qđ qus iste medicie i potu dant per cellis aliqđ' dieb' nõ reperitur in eis splẽ. Sumant aut epithimũ ⁊ corticis radicũ capparis mediaꝝ ɔficiant cũ melle ⁊ bibat ex eo circit aur. v. aut sumant corticis radicũ capparis ⁊ scolopẽdria ⁊ fructus tamarisci ⁊ cortex salic ⁊ rubea ⁊ ireos ⁊ asarũ ⁊ acor' decoquant cũ aceto forti. deinde colet ⁊ fiat ex eo sirup' acetosus mellit' ⁊ bibat i cui' dosis sit põd'. ʒ. i. amoni acũ est mirabile. ¶ Et si splenetic' coquerit đ solone ferris iq̃ ē sãn. ⁊ cũ qua sũ ē pcctura sumat sufficit đ spũs ʒ vloꝝ trib' dieb' aut iiij. oi die. ʒ. iiij. aut iiij. ⁊ faciat vt ob' eius se mediet ab ei' quo ɔsueuit venam solo eius ad splenetica ⁊ cũ i eo exqũ corp' nõ recipit sanguines. Et scias qđ res calide valđ nõ sũt multũ ɔuenientes sple ni ppea qđ indurãt ⁊ exiccãt ⁊ ɔhibẽt a resolone. Et qñ fu erit i venali calitas tũc meli' erit ẽt vt i potu sumant tro cũ alrarbet ⁊ silia. Medicatũ ɔferẽs diuretici accidẽti in splene. ℞. radic. oppopo. ⁊ radic. capp. ⁊ spei vola bil nominate albocoriũ ⁊ medulle sqlle assate ⁊ gnoꝝ albẽ ⁊ alleoꝝ siluestriũ oiũ aã ptem. i. misceant oia ⁊ su mat ex eo darkimet. i. i mãe cũ sirupo ace. aut aceto p

mixto. al. ℞. medulle alben darkimet. iij. alleoꝝ siluestrium darkimet. vi. corticis radicũ cappar'. darkimet. iij. costi darkimet. ij. storac' darkimet. vi. polij darkimet. iij. radic' plãte nominate cotoli ⁊ ē spõgia illa q̃ nominat afacta iar darkimet. ij. ex illis qđ ẞ ē spes afacta iar ⁊ ē plãta hñs folia similia myrto ⁊ i medio huius anulũ simile oculo ⁊ similat semprine maiori ⁊ gnoꝝ volabil maioris nu mero. xxv. amoniaci darkimet. iij. bezabard darkimet i. radicis eius darkimet. iij. condumeni darkimet. i. ⁊. s. se minis arboi. marie darkimet. i. ⁊. s. gnoꝝ sqlle ⁊ est al bõsol assaꝝ darkimet. xvi. misceant simul ⁊ administrent i sirupo acetoso ⁊ sit dos darkimet. i. ⁊. s. ⁊ sm plurimũ darkimet. ij. Trocisci alij facientes illũ opatõẽ. ℞. semi nis lilij darkimet. iij. piper albi ⁊ spice sire ⁊ amoniaci oiũ aã. ʒ. ij. infomẽt trocisci ⁊ administrent sicut illi q̃ sunt ante eos. Trocisci alij ɔferẽtes spleneticis. ℞. amoni aci ⁊ fruct' alsalsigi oium aã darkimet. viij. corticis ra dicis cappar' ⁊ fructus tamarisci ⁊ piperis albi ⁊ scorde on ⁊ sqlle mũdate assate oium aã darkimet. ij. cõficiant cũ aq̃ ⁊ fiãt inde troc. q̃ noꝝ vnusqsqȝ sit darkimet vni' ⁊ dos sit. i. eoꝝ cũ sirupo mel. Al. ℞. medul. sqlle assate ℔. ij. radis alsisir ⁊ est radix vit' albe. ℔. viij. piper al. ⁊ petroselini ⁊ pastinace siluestris ⁊ farine berbi ⁊ gnoꝝ pinee oium aã. ʒ. viij. lilij celestis ⁊ radicis oppopona cis amboꝝ aã. ʒ. iij. ɔficiant. ¶ Et qñ administratur ali quid eoꝝ tũc meli' ē vt dimittat aq̃s aut minoret potũ eius vt sit medicina salsata i cõcauo. Et si trahat ad gib bositatẽ ɔpiẽs pp administrandũ aq̃ plim. In administrãde aũt ciboꝝ meli' ē vt administret an eos balneatio lõga sũ ieiunũ ⁊ sit statio i tina. Et qñ egredit eger ex ea sumat incisiua subtiliantia facientia sitim sicut pisces salitos ⁊ carnẽ salitã insalsam ⁊ sinapẽ ⁊ sabanẽ ⁊ sumat i potu vi nũ mixtũ cũ aq̃ marina ⁊ subtiliet regimẽ suum faciat il lud tribus dieb' ⁊ in q̃rto exerciteт donec sudet ⁊ freq̃nꝰ fiat abelit' eius ⁊ emplastur ⁊ hoc fiat si reus fuerit fortis ⁊ si fuerit debilior hac cõtinua sit eo qđ ē leni' hoc. ¶ Em plastroꝝ vo forma ẽq̃ñ ɔ̃sũ sũt ex illis simplicib' q̃ re dixim'. ⁊ qñ empl3 fit ex amoniaco ipso ⁊ stercore ouiũ cuz aceto ē eplm forte. ¶ Et stercus ouiũ adustũ ⁊ cinis alinaꝝ ē emplm bonũ qñ cõficit cũ aceto ⁊ fit emplẽ cũ eo. Et sic ex radice vitis albe cũ aceto. Et qñ accipitur stercus vaccaꝝ pascentiũ ⁊ exiccat in fumo deinđ deco quit cum aceto ē ex eo plm bonũ. Et quandoqȝ pulue rizatur super sulfur citrinum. Et emplastratio cũ flore salicis ē mirabilis. Et ex illis ē gnoꝝ alben cum aceto. Et iteꝝ albarmel cũ semine suo decoquatur in aceto do nec dissoluat ⁊ fiat ex eo emplm. ¶ Et ex eis que sũt ꝑ pinqua eq̃litati ē scila decocta cũ aceto ⁊ radices alte đ cocte in aceto. Et ex cõpositis ē marã basilicõ ⁊ maran. ¶ Gal. ⁊ maran alusfaleus ⁊ emplm aureũ ⁊ emplm de aloe. Gal. ⁊ maran factũ đ radice capparis infusa i ace to bono tot donec leuificet. deinđ deficet ⁊ terat bene ⁊ fiat ex ea marã cũ cera ⁊ oleo de alcãna. Aut sumat ni gredo vasis đ ere ⁊ fiat ex ea ⁊ farina ordei ⁊ aceto ⁊ si rupo acetoso emplm q̃ñ est vltimum iuuamẽtus. Aut administret emplm de sinapi qñ est forte. Al. resol uens duritiẽ. ℞. amoniaci ⁊ cere gũmĩ pini omnium aã darkimet. iij. glutinis albotin ⁊ bdelij ⁊ bezabard oius aã darkimet. vi. turis myrrhe ola saconij omnium aã darkimet. iij. infunde liquida in aceto ⁊ permisce ea ⁊ vte reris. Al. ℞. fenugreci ⁊ farine berbi amboꝝum aã. ʒ. x. gummi albotin ⁊ amoniaci amboꝝ aã. ʒ. v. radicis cap par. ⁊ gnoꝝ alsangdi ⁊ radicis alci siluestris ⁊ rubee omnium ana darkimet. ij. cere ℔. ij. infundant in aceto ⁊ misceant in oleo antiquo ⁊ administrent. Aut farina fenugreci ⁊ sinapis ⁊ nitrum. ¶ Aut ficus cocte in aceto

quibus supponat tertia pars ammoniaci. Aut sumatur mel sum̄ et liniat super ipsum sinapis et emplastret ex eo splen et dimittat donec tolleratur. Aut emantur ex ficubus pinguis et infundant in aceto bono tribus diebus deinde coquant et dissoluant et coleni et sumat pondus earum de sinapi et radice capparis mundis et misceant oia. Et quandoqz posuit cū eis āmoniacū et mezerion scdm quātitatē necessitatis et faciūt ex eis oībus epithima et empl'z. Et fenugreci et condumenti et calx et baurac cū aceto et āmoniacū et zarur et myrrha et his equaliter cū aceto forti liniat sup ventrē et ponatur sr ipsū et dimittat quousqz cadat per se ipsum. Et ex eis que experta sunt et elegit ipsū Aliind' est vt sumat ruta et cortices radicis capparis et absinthiū et calamēti et origanū et decoquant cū aceto et exprimant et ponant sr frusta filtri et fiat cū eis empl'z et renouet quotienscunqz intrat .xx. vice ieiunio. Et ex emplis bonis valde ē sumat farine glandiū lb. ii. et dissoluant sr prunas et proiciat sr ipsas lb. i. calcis et misceant et fiat ex eis empl'z. aut sumat baurac et calx et piretrū et sinapis aggregent omnia cū lutū et liniat et no puenit cū se. Aut sumatur piretri ℥. v. et sinapis ʒ. xv. et de gūis almezerion ʒ. iii. et condumenti ʒ. iii. et nucis aromatice ʒ. i. et piperis ʒ. iiii. aggregent cū aceto squillitico et fiat ex eis empl'z splenis meus bono postqz loc' ablut' fuerit cū aceto et nitro. Et ex ebonico gd' sit epithima ex āmoniaci et amigdalarū amararū aā ptib' .x. et ex folioz rute ptibus .v. fiat ex eis epithima cū aceto. Aut sterat capparis et sinapis recēs decocta cū quibusdā succis inuentis et pauco aceto.

Et ex embroci ē aqua in q decocta sunt lupini et ruta et piper. Et ex emplis vehementis huius ē vt sumant helleborī nigri ʒ. iii. et helli. al. ʒ. iii. et ammoniaci ʒ. iii. et nitri ʒ. iii. et scamonee ʒ. ii. piperis grana .xxx. pparet tūta cū glutino albo in tali et tolleret punctione cū illis sicut mara et liniat sr locū post calefactionē eius cū fricatione et hoc ē et solutiuū. Et qñ nō puenit medicie os et ponant ventose et scarificatiōes sr ipsū. Et quoqz os qñ dixat hū melancholicus et sanguis vt phlebotomet aliquādoqz sinistra et fiāt cauteria sr .v. loca splenis aut .vi. deinde nō permittant sanari. Et si nō tolleret ignē administrent cauteria ex medicinis sicut empl'm ex ficub' et sinapi et sicut empla de gummis rute silvestris et alia. Et si dixat caliditas et nō tolleret infirm' empla fortia vaporet splē ei' cū vaporatōe aceti ex lapide crudo. Aut sumat i potu ieiunio et ponatur sr splenē ipsius frustū filtri infusū in aceto calefacto et ppe in quo decocta ē ruta. Et melius illo ē vt ingrediatur eger ieiunus balneū qū tolleraret illud et suppinet i eo et nō cesset ponere sr splenē frustus filtri infusū in aceto vice vna post aliam qū tolleraret et ieiunet sr ipsū diebus aliquib' qm̄ ē curatio fortis. Et ex eis q ap pnt huic et conueniunt calido ē vt sumat ex semine endiuie et semine portulace et cucurbita sicca et semie agnicasti et i potu sumant ex illis aur. ii. cū sirupo acetoso et iterato fiat sup illud. Ubi vo sentit q sūt leues et pingues ex iumb' sal ex eis qñ sint lenia et subtilia et calefacientia cū equalitate et capparis cū aceto et gūma alcadra cū aceto pdita et sicq q sousti in locis suis. Et oz vt administrent cū illis subtiliatiua sicut sinapis et q sunt illis similia. Et potus cons sit aqua ferrariorum et omne i quo extinguit ferrū ignitum multotiens.

De cur a apatā phlegmaticoz splenis. C. viii.

Cura eius ē illa q temptata ē ex cura duri cū essatione phlegmatis et melācholie. Phlegma n. eius melius ē et empla accepta ex meliloto et aneto et calamo aromatico et ruta sicca et alijs.

De oppilatione splenis. C. ix.

Quandoqz sit ex ventositate et qñqz sit ex apatē sit ab humoribus secundū q scimus [illegible] dem est extensio vehemens cum leui [illegible] cum signis apatis. Et oppilationes [illegible] ne et si associant eis sig apatis.

De curationibus. C. x.

Unū ille eedem que sunt fortes [illegible] oppilatōum epatis et si inuen' ad [illegible]

De ventositate et inflatione in splene. C. xi.

Inflatio in splene est vt sentiatur in [illegible] duricies et eminentia et cōpressi [illegible] gitū et eructuatōem absqz [illegible]

De cura. C. xii.

Lice q medicine conuenientes [illegible] sime sunt in virtute curationi inflationi [illegible] etias indiget apertiis absterbsiis [illegible] virtute stipti ca forti plasqz [illegible] ventosa leuis. Et hoc est diuersū ab [illegible] Et qñ hoc est sūt ex medicine q [illegible] i ipsas magis operantes et magis [illegible] castus dentinū et ruta et semen [illegible] illis similia. Et pferi [illegible] ventosarū ignitaz sup splenem. Et oz vt [illegible] et nō sumat cibū subito imo [illegible] de. Et nō bibat aqz inquiri [illegible] subtile arpp patr. Et nō dormiat [illegible] ter ri' et qñ repletio ventris [illegible] nocte vel die [illegible] et ingeniū faciat ad eg [illegible] edeat fomentet ipsū. Et qñ [illegible] colica plurima et inflationē [illegible] tis namqz sunt trocisci modi [illegible] .xx. qui terantur et cribellentur [illegible] forti aceto et fiant ex eo troc [illegible] vt panis in furno aut patella [illegible] aduratur. Et sumantur troc ʒ. xx [illegible] panis in furno ponerentur et terant [illegible] grano sum alsangdi et fructus tamarisci [illegible] pendrie ʒ. vii. et infomentur ex eis troc [illegible] ʒ. ii. cum sirupo acetoso de succo [illegible] troc. d agnocasto aut sumant [illegible] ana ʒ. x. seminis endiuie et seminis [illegible] ana ʒ. v. infomentur [illegible] tosō d zuccaro. Et qñz oportet [illegible] ex agnocasto et anneos et coconibus [illegible] ruta sicca et acoso aur. i. cum vino [illegible] ne medicinarū cōferentiū ei. [illegible] plastra ex oleis sūt sicut q fiūt ex oleo [illegible] de nereiden et oleo costino. Et ex mari [illegible] ex sulfure et alumine et nitro et pice et [illegible] psa vo sunt sicut empla dicta in [illegible] emplm de ficubus cū aceto et cū ruta [illegible] semine agnicasti et meliloto et camomilla [illegible] tē sunt sicut acetū in quo decoctē [illegible] secundū q di timus ex administratōe [illegible] tis: et ppe acetū in q decocta sunt capparis [illegible] fur et fructus tamarisci et scolopendria et [illegible] sti et nux cupssi et ruta. Et si voluerit [illegible] et vt nō sit febris ponant in eo āmoniacum [illegible] similia. Et iterēcat ammium et ruta et [illegible] cocta in aceto cū aliquātulo alumini. [illegible] sit similis ei qui dictus est in aliijs.

De dolore splenis. C. xiii.

Et fit pp ventositatem et inflatiões aut pp [illegible] magnas aut pp solenem [illegible] malitiam cōplexionis. Et nu quidem iam [illegible] signa eoz et curā cuiusqz speciei ipsoz. Et quam [illegible]

Et quia dolor nõ associatur sensus nisi in parte splenis apud latus tunc est venositas recta inter pãniculum siphac. Et si natura fuerit sicca resoluat᷑ τ administretur balneum τ nõ fiat phlebotomia q̃uis indicet eã cõtas medicoꝝ nisi apud necessitatem paucã.

Fen. xvi. de dispositiõibus siceri τ intestinorum. Et est quinq; tractatus.

Tractatus primus de anatomia eorum τ solutione ventris.

De anatomia. C. i.

Creator sublimis propter permissionẽ sue benigne ordinationis in hoĩe τ antecessionem sue scientie in cõmodis eius creauit intestina eius q̃ sunt instrumenta expulsionis superfluitatũ sicca᷑ plurium numeroꝝ τ inclinationũ τ reuolutionũ vt sit cibo descẽdenti ex stõ mora cõueniẽs in illis inuolutiõib᷒ τ reuolutionib᷒ nam si creasset loco intestinoꝝ intestinũ vnũ: aut breuis q̃titatis separet cibus velociter a vẽtre τ esset necessariũ homini hora omni sumere cibũ sm cõtinuatõnem τ sequeretur illud cõtinuatio egredi τ surgẽdi ad necessaria τ esset ex vno eoꝝ in p̃occupatione laboriosa a negocio suo in necessitatib᷒ vite sue τ ex secũdo in nocumento plurimo τ esset donatiõs malitia τ similis bestiarum. Creator igit̃ summus intestinoꝝ numeꝝ multiplicauit τ ipsoꝝ plurima plõgauit ꝓpter hoc iuuamentũ τ multiplicauit eoꝝ reuolutiões ꝓpter illud τ ꝓpter iuuamentũ aliud τ est q᷑ vene ꝯtinuate inter epar τ inter instrumẽtũ digõnis cibi nõ trahũt nisi qd̃ subtile est ex cibo suis orificiis penetrantib᷒ in tunicas stõi. imo in tunicas intestinoꝝ τ nõ trahũt nisi qd̃ tangũt. Eius vero qd̃ ab eis occultat̃ τ submergit̃ in ꝓfundo intestini elõgati a tactu orificioꝝ venaꝝ: extractio aũt est ipossibilis aut difficilior. Ꝗre subtiliatus est creator in multiplicãdo inuolutiões vt illud qd̃ cõtinet occultũ in pte intestini recedat cõtingens in pte altera τ sit possibile orificiis aliis venaꝝ sugere puꝝ eius qd̃ euasit aciẽ p̃mã. ¶ Et numerus qdẽm intestinoꝝ est sex. p̃mũ eoꝝ est noĩatũ duodenuꝝ deinde illud qd̃ noĩatur ieiunũ post intestinũ lõgum qd̃ noĩatur subtile τ inuolutũ: deinde intestinũ qd̃ noĩatur monoculũ: deinde intestinũ qd̃ noĩatur colon: deinde intestinũ qd̃ noĩatur rectũ τ est extale. Et ista oĩa ligata sunt cũ dorso cũ ligamẽtis stringentib᷒ ea τ sciẽm necessitatem sinuũ ipoꝝ. Et creauit supiora ex eis subtilis substãtie q̃m necessitas q̃ in eis est digõnis τ penetratõis humiditatis ad ipa plus est q̃ necessitas in intestinis inferioribus. Et q̃m illud qd̃ ipsa ꝯtinet subtile est τ non timet vt pugat substãtiam intestini pp̃ suã penetratiõem i ipso τ suã incessionẽ p ipsum τ nõ sculpit ipm. Et inferiora incipientia a monoculo sunt grossa spissa pinguia intrinsecus vt sint resistẽtia feci q̃ nõ induret τ resoluat nisi ꝓpter multitudinẽ illic τ similiter nõ putrefit nisi qñ incipit putrefieri in eis. Et sup superiora qdẽm non est pinguedo. Veruntñ nõ vacua fuerunt in creatiõe sua a glutinatiõe superficiei sue intrinsece cum humiditate viscosa mucosa q̃ est in eis loco pinguedinis. ¶ Et intestinũ duodenum continuatũ est fundo stõi τ hʒ orificiũ sequens stõm τ noĩatur portanarius. Et hoc oĩs est oppositum meriã sicut meri nõ est nisi ad attrahẽdũ ad stõm supius: similiter illud non est nisi ad expellendum a stõ inferius τ ẽ strictius q̃ meri. Et nõ fuit necessarium in creatiõe ipsius vt dilataret sicut dilatatũ est meri pp̃ duas res quaꝝ vna est q̃m res q̃ penetrãt in meri ẽ grossior τ durior τ maioris q̃titatis τ illud qd̃ penetrat in hoc intestino est leuius τ planius τ subtilioris q̃titatis pp̃ digõnem suã in stõ τ cõmixtionẽ spume aquose secũ. Et secunda est q᷑ penetrãti in meri nõ attribuit̃ ex virtutibus naturalibus nisi virtus vna q̃uis voluntas adiuuet ipsam ex pte vna τ est attractiua. Adiuuat ergo ꝯpiẽdo vnũ τ dilatando ipm penetrans aũt in intestino p̃mo pariter a duab᷒ virtutib᷒ quaꝝ vna est expulsiua q̃ est in stõ τ altera attractiua que ẽ in intestino. Et adiuuat eam securitas q̃ puenit pp̃ summã cibi τ sit facilis pp̃ illud expulsio eius in via téperate amplitudinis. Et pp̃ hoc creatũ est breuius a meri. Et illud q̃m meri ẽ sicut pars stõi similis ei in forma ꝯpositiõis sue ex tunicis hoc aũt est sicut res extranea adherẽs ei diuersa substãtia tunicaꝝ suaꝝ a duabus tunicis stõi. q̃m indigeat attrahẽde forti et ẽ similis nõ indiget intestinũ. ꝓpter illud ergo vidẽs sup duas tunicas intestini est villus vadẽs in latitudine. Vlꝫ in intestino recto iã apparet villi multũ lõgi q̃m est ex intestinis maioris operatiõis indigens ad attrahendũ illud quod est supra ipsum vt adiuuetur eis sup bonitatẽ expressiõis τ expulsionis τ egressiõis: nam pauces hoĩs est inobediens ad expellendũ τ expmendũ. τ pp̃ illud creatũ fuit amplũ magne ꝯcauitatis. Et creatꝫ ẽ intestino due tunice pp̃ ꝯseruatiõem in hoc vt nõ inhibeat ipm corruptio τ putrefactio: ad q̃ duo intestinũ ꝓparatus est apud quodlꝫ nocumentũ ꝯtingẽs ipm velociter pp̃ diuersitatẽ duaꝝ operationũ in duab᷒ tunicis. Et creauit hanc eãm recte creatiõis extensam ex stõ ad inferiora vt sit initiũ expulsiuis ꝓpatũ. Penetratio enim fecis in extẽso recto velocior est ea que est in vndoso τ ꝯpito. Et fuit hoc creatũ in ipo sicꝫ iuuamẽ a creatiõe aliqꝫ ẽ q̃m qũ ipm sedet recti dimittit a dextra τ sinistra sua locũ reliquis mẽbris circũdantib᷒ stõm a duob᷒ laterib᷒ sicut portioni epis a dextra τ sic splen a sinistra τ reliq̃ intestinis τ dictũ ẽ duodenũ q̃m lõgitudo eius ẽ huius q̃titatis. xii. digitoꝝ hñs ab ipo. Et eius gñe amplitudo est ãplitudo orificij eius qd̃ nominat̃ portanarius. Et pars intestini subtilis qd̃ sequit̃ duodenũ nominat̃ ieiunum. Et in hoc quod parte est initiũ inuolutiõis τ circuitiõis τ replicatiõis: τ q. sunt ei vie plurime τ nominat̃ hoc intestinũ ieiunũ: q̃m ipm inuenit̃ sꝫ plurimum inanitum τ vacuũ: τ eã in hoc ẽ ꝯnexio duaꝝ reꝝ quaꝝ vna est q̃m illud qd̃ attrahitur ad ipm de multitudine chili velociter separatur ab eo ꝓpter ꝙ namqꝫ eius attrahit ad epar. q̃m plures venaꝝ meseraicaꝝ ꝯtinuate sunt huic intestino q̃m hoc intestinũ est ꝓpinquius epi q̃ alia intestina. Et nõ est in aliquo intestinoꝝ de ramis meseraice q̃titas ẽ in eo τ post ipm in duodeno. Et hoc intestinũ ꝯstringit̃ τ detumescit τ minorat̃ i egritudine valde. Et portio alia ablui ab eo ad illud qd̃ ẽ sub eo de intestinis q̃m cholera citrina venit ex felle ad hoc intestinũ τ est pura nõ pmixta q̃re ẽ sonitudo ablutiõis vehemẽter ꝯmouẽs virtutẽ expulsiuam cũ mordicatiõe. ꝓpterea q᷑ lauat τ adiuuat ad expellendũ ad inferiora p hoc qd̃ cõmouet expulsiuã. Adiuuatur ergo ad expellẽdũ ad duas pres simul. s. ad epar τ ad inferiora. Accidit ergo pp̃ has dispõnes vt remaneat hoc pars intestini vacua τ noĩatur pp̃ illud ieiunũ. ¶ Et cõtinuat̃ cũ ieiuno ex intestinis intestinũ lõgũ inuolutũ reuolutũ hñs reuolutionẽ vnã post aliã τ iuuamẽtũ inuolutõnis sue τ eã reuolutionũ in ipo est illud qd̃ iuuim᷒ in capitulis ꝑcedentib᷒. Et ẽ vt sit cibi in ipo mora τ cũ mora ꝯtinuatis orificioꝝ venaꝝ sugẽtiũ post ꝯtinuationẽ: τ hoc intestinũ ẽ postremũ intestinoꝝ superioꝝ q̃ noĩant gracilia τ digõ i eis ẽ plus q̃ i intestinis inferiorib᷒ q̃ noĩant grossa. Sũma. n. operationũ intestinoꝝ inferioꝝ ẽ ꝑparatio fecis ad excludũ q̃uis et nõ carent a digõne sua nõ carent a venis ꝯtinuis venientib᷒ ad ea ꝓpter suctionem et attractionem.

Et cōtinuat cū īferiori gracili intestinū nolatus monoculus: τ nolat ita: qm̄ est intestinū qḋ nō h̄z nisi vnū orificiū τ est sicut cistis ex quo recipit illud qḋ ad ip̄z venit desuper. Et ex ipo met eḋucit τ expellit illud qḋ expellit. Et sinus eius est ad posteriora parte eius declinatio est ad dextras. Et creatū quidē fuit pp̄ iuuamēta de quib⁹ est vt fecit sibi locus in quo cōp̄rehēdat τ nō cogat surgere oī hora q̄ puenit ad intestina inferiora par sterceris sit cōcauitas in qua aggreget cū sua totalitate: deīde expellat ab ea cū facilitate qū cōplet̄ fex. Et de eis est quoniā hoc intestinū ē initiū reliquaꝝ cōuersionū cibi ac feculētā τ p̄parādis. sucto: vt futurē accidētis ei ex mesaraicalꝫ nō sit in illo illa suctio τ ē motus descēdēdo τ depositiue: imo nō cōplet̄ nisi qū euadit ab epe τ appropinquat ei cū vicinitate digestiū post digestioē3 stoī que fuit cū quiete τ v̄sanitate in ipo aggregato τ cōprehenso in re vna in qua remanāt tepore longo qū esset quiet⁹ τ aggregatus. Fit ergo p̄portio eius ad intestina grossa p̄portio stoī ad gracilia. Et p̄pter hoc est necessariū vt approximet epi vt cōpleat ex epe τ fiat cōplementū digestiōis τ cōuertat̄ residuū eius qḋ nō digerit̄ τ nō est cōueniēs fuccioni epis τ ad inch⁹ ad qḋ pole est ipm̄. Quoniā quā iꝫ fuerit inobediēs istō τ nō aduenerit ei cōplementū digestiōis pp̄ multitudinē mōe τ p̄cessionē separatōis aduenientē ei qḋ ē magis obediēs, p̄pea q̄ illud qḋ ē magis obediēs submersū illud qḋ ē inobediēs: τ nō iā dēnudatū est illud qḋ ē īobediēs. Cū ergo aduenit ei ī suo actua inuenit ipm̄ p̄p̄aratū τ euadāt nisi a superfluitate de cui⁹ ī ante ē vt cōuertat̄ infecē τ ē recepta ī vtrisqꝫ dispōnib⁹ similē sed fuit in stō cū submersore. aliorē ī colō ē submersum hoc solū. Et ē illud qḋ ei puenit digestiua vt p̄p̄ie paciat̄ τ nō vacuat̄ est stōo a passiōe quadā τ digestiōe τ p̄paratiōe: pp̄ cōplemētū passiōis τ digestiōis qū eūat̄ ad impressionē agētis. Et intestinū qḋ monoculū ē intestinū ī quo cōplet̄ digō ei⁹ qḋ fuit inobediēs ī stō τ superfluit a digōne portio τ par submergit ipsuꝫ τ separat inter ip̄z τ iter ī vnū agētē ī chimo humido: et similiter vt par ī vnius remisceret ip̄z qū intrat stōo τ morat̄ tāta q̄ntitate q̄ discernat ei⁹ digō: deīde separat̄ ab eo ad intestinū ex quo sugit stōo illud qḋ p̄paratū ē. Quidam aūt dixerūt q̄ intestinū creatū ē monoculū: vt moret̄ in ipo chim⁹ ad mūdificādū epar ex eo qḋ remāsit ī ipo ꝺ substa cibi integre: τ putauerūt q̄ mesaraice nō veniūt nisi ad monoculū. Et isti qḋ experimētatores inuenerūt ī hoc τ neqꝫ sunt iuuamēta eius nisi illa q̄ declarauim⁹. Et hinc qḋ iestio suffiat orificiū vnum quum non sit sinus eius sinus stoī sm̄ lōgitudinē corporis: τ ex vsū ab⁹ ei⁹ ēꝫ q̄ ē monoculū ē q̄ ipz ē aggregatiuū superfluitatū q̄ si venirēt oēs ad reliquū istinoꝝ timeret̄ aduēt⁹ colice. Et qm̄ aggregat̄ ī eo a via diuersū. Et possibile ē vt eaꝝ aggregatio expellat̄ a nā ī sūma vna. Aggregatū. n. velocius expellit q̄z dispsū. Et ex iuuamētis ei⁹ ē q̄ ipe ē loc⁹ ei⁹ qḋ generat̄ ī iestinis. Lūmū τ sp̄aīū: nā raro eūat̄ ex eis corp⁹ ei ī gratde ipoꝝ ē iuuatiuū. et qū sunt parui nuō τ pauce q̄ntitatē. Et hoc iestinū digni⁹ al ī ꝫ iestinis vt descēdat ī rupturā igui: eq̄ā nō ē ligatū: neqꝫ strictū cū eo qḋ aduenit ei de mesaraica. Nō. n. aduenit ex mesaraica res q̄ h̄eat magnitudiēꝫ. ¶ Et cōtinuat̄ cū monoculo ab inferiori pte eius iestinū nolatū colō: τ ē intestinū grossuꝫ spissuꝫ qū elōgat̄ a monoculo declinat ad partē dextrā declinatiōe cōueniēte pp̄ pp̄ inquitatē epis. deīde ad pte sinistrā descēdēs. Nūqꝫ opponit̄ lateri sinistro ꝺ clinat ad dextrū τ ad posteriora dscēdēs est. Et illic cōtinuat̄ rectoꝝ qū p̄ omnib⁹ splenē contrariat̄. Quapp̄ ī eo q̄ habet ap̄ a splenis, p̄hibet eiꝫ⁹ vētositatis dū nō cōprimit sup ipm̄. Et iuuamentum in hoc intestino est aggregatio fecis τ expressio eius τ gradatio eius ad expellendum p⁹ subtilē p̄curatiōē3 fecis ex cibo i [illegible] ī hoc quidem intestino accidit colica sm̄ plim⁹. Et ea denuatur nomi ei⁹ τ intestinum rectum est postremū intestinoꝝ τ cōtinuat̄ cū īferiori pte colon [illegible] ex eo sm̄ rectitudinem τ cōtinuat̄ cū fine [illegible] sup dorsū alchatī āplatū fecisse simile stō [illegible] inferi⁹. Et iuuamentum huius iestini est expulsio fecis ad exteriora. Et creator quidem eius [illegible] est creauit ei quattuor lacertos [illegible]. Et hoc intestinum non fuit creatū rectū nisi vt sit expulsio [illegible] eo facilior. Et lacerti qḋ adiuuāt [illegible] ad expellendum non sunt in ipo: imo sunt illi q̄ sunt super [illegible]. Et iam vij. lacerti. Et iā aūt hec q̄ntitas sufficit de [illegible] intestinoꝝ τ relatiōe iuuamētoꝝ eoꝝ. Et si memorā [illegible] mēbro: sūt q̄ sunt via cibi ꝑ lacertos [illegible] caput τ est meri τ guttur: τ inferius τ est [illegible] ueniunt intestinis omnib⁹ vene τ arterie [illegible] neruis epis: p̄p̄ea quia indiget sensu primo.

De solutiōe ventris etiam mōe τ causis [illegible] tatem omniū intestinoꝝ τ colica passione τ longitudine digestiōe τ fluxu sanguinis ex ventre τ expulsione [illegible] cum ex epe τ splene τ cerebro τ ex corpore [illegible] ne. C. ix.

[illegible] q̄ omnis fluxus ventris [illegible] dolores acte [illegible] quod loquimur primuꝫ de facto [illegible] tus ex mori [illegible] est ex stō: aut ex mesaraicis aut ex epe: aut ex splene: aut ex capite: aut ex [illegible] toto corpore. Et omnes illi communicant [illegible] aut sequitur illud maliciam complexionis [illegible] tem retentiue: aut digestiue: aut expulsiue [illegible] expulsiua. Et totum illud: aut est p̄pter maliciam complexionis singularis aut pp̄ maliciam cōplexionis [illegible] materia cōfirmata in intestinis aut pp̄ [illegible] substantie eius aut [illegible] rupturam. Et de facto ab epe [illegible] primus de eo qui fit pp̄ complexionem [illegible] τ oppilationes eius τ alia. Et similiter [illegible] est ex mesaraicis. Factus autem a cerebro [illegible] pp̄ catarrum descendentem ab eo ad stomachum [illegible] testina τ corrumpit cibum τ facit ipm̄ [illegible] dit ipemet cum eo pp̄ suam lubricitatem τ [illegible] expulsiue. Factus autem a stomacho [illegible] digestiue: τ causa illius est debilitas virtutis [illegible] non sustinet delationem cibi nisi vsqꝫ ad tempus [illegible] iam digeritur τ non digeritur: deinde [illegible] missionem eius τ egressionem eius [illegible] tatem existentem propter maliciam complexionis [illegible] de secundum plus. Et est pp̄ maliciam complexionis [illegible] lide τ humide τ sicce. Et erraūt qui [illegible] lud propter phlegma nō aliud τ pp̄ complexionem [illegible] τ humidam q̄uis hoc sit superans [illegible] longitudine ad hydropisim. Et est in [illegible] curationis quam confirmauit. ¶ Et [illegible] ipo remanentia virtutis medicinarum [illegible] bermis superficiei intestinorum τ stomachi τ [illegible] naꝝ stoī τ intestinoꝝ. Et hic q̄ōqꝫ [illegible] τ multotiens adducit ad abrasionem [illegible] Et q̄ñ fit iste stomaticus pp̄ debilitatem [illegible] corrumpitur τ appetit expelli. Et q̄ñqꝫ [illegible] istō factā pp̄ humiditatem q̄ nō [illegible] nitate qua digerat̄ τ nō est hoc in [illegible] eo qḋ diximus. Sed non appropriatur [illegible] latione in distinguendo ad curandū. Et hoc [illegible] istō perducit ad hydropisim. Et [illegible]

in ipso eructuationem acetosam qm̄ sigl̄ paucam calidi tate faciēte vaporē quēdam lz nō sit cōpletus post q̄ fuit mūdificatus. Et qm̄ acetositas q̄nq̄z accidit ex cōtū a cō tactib⁹ sparat stōm ꝛ facit acquirere retēsionē tunc lauda bile psiū insitū est sigtio ꝛ insitum est eī. Et q̄nq̄z fit huiusmodi lubricitas ex vlceribus in ipso aut in eo qd̄ ipsi vicinat̄ sīe cōicat ei stōꝰ in dolore: aut pp inceptionez vlceꝝ ꝛ illud in stō parꝝ est. Et q̄nq̄z fluxus vētris sto machus est catarrus in stō pp illud qd̄ ipse cōprehendit ex humalis effusio ad ipsm ex corporisq̄ corrumpit ci bū cū sit bone substātie ꝛ fit necessarium ei expellere ipsm vomitu ꝛ deponere ipsm. Et si fuerit pars superior for tior nō expellet ipsm ꝛ nō educet vomitu: imo cū solone vētris. Et q̄nq̄z nō fit solo illoꝝ humoꝝ ppterea q̄ ipsi corrumpūt cibū ꝛ cogant stōꝫ ad expellēdū ipm: imo est in ipso humo quā abhorret stōꝰ: quare expellit ipsm ꝛ qd̄ ē cū ipso aut est in ipsomet huo solutiua aut su bacatiua aut lesiua abrasiua sicut facit multitudo cho lerice materie effusiōis ad orisstōi ꝛ fit illud cū fluxꝰ vē tris stōmaci. Et q̄nq̄z fit pp vētositatē ꝛ inflatiōem que oriunt̄ ꝛ corrūpūt digō ꝛ accidit illud qd̄ diximꝰ. Et q̄nq̄z fit lubricitas nō pp aliud nisi pp illud qd̄ comedit ex debilitate retētiue: aut pmissio corrūpente imo in cō mesto sua pp qualitatē suā: imo pp q̄titatē. Ipsm. n. qm̄ multiplicat̄ vīnc vītutē retētiuā ꝛ egredit̄ sicut intrauit.

Et q̄nq̄z fit ppterea q̄ corrūpit̄ aut pp multitudinē sui aut pp suā prauitatē sicut scitū scitꝰ aut pp malitiā sui or dinis: deinde pp artificiū. Et q̄nq̄z est solutio vētris sto macha pp dolores existētes in stō aut in eo qd̄ ei vicina tur: sīe accidit debilitas vītutis retētiue in ipso ꝛ dolores sūt in ipso sūt a vētositate ꝛ ab apostib⁹ ꝛ a malitia cōplo nis diuerse ꝛ totū illud est in ipso aut venit ad ipsm ex eo qd̄ ipsi vicinat̄. In fluxu aūt ab intestinis dicimꝰ in pri mis illū q fit ex intestinis. v. superioribꝰ ꝛ dicimꝰ q̄ fluxꝰ factus ex eis aut est cū excoriatiōe: aut ē sine excoriatiōe. Et excoriatio est dolor abrasiōis ex superficie intestinoꝝ interiora. Et illud abradēs aut est mā cholerica: aut sanguinea acuta: aut virulēta: aut saniosa: aut feculēta. Et pcedit ab ipsis intestinis: aut ab eis que supra ipsa ꝛ puenit ad intestina. Et epicus est huius generis ꝛ iā pre dixit nosterin ipso subtiliter pscrutatꝰ. Et apostemo sanguiosius est q̄s epicuroꝝ ille q ē ex debilitate ē suscepti bilior curatiōis. Et excoriatio ꝛ solo vētris est solemnici ca ꝛ fellina ꝛ epatica ꝛ illa q̄ est ab vlceribꝰ in stō ꝛ meri dia sunt pp illud a quo pcedit mā ad intestina. Sed no ster sermo nō est nūc de illo: imo in illo qd̄ est ab ipsis in testinis. Et illud aut ē pp apostema in intestinis: aut p pter mordicatiōem cholericam aut san. effusam ex epa te vehemētiis caliditatis: aut pcessionē vene in superiori bus aut inferiorib⁹: aut ppter medicinam solutiuā vul nerantē intestina sicut pulpa colloquintide: aut ex chole ra ꝛ vlceribꝰ cū putrefactiōe ꝛ corrosiōe: aut vlceribus sine putrefactiōe ꝛ corrosiōe: aut vlceribus mūdis: aut vlceribus sordidis. Et ipsa aut sunt in intestinis gros sis ꝛ sunt magis salua: aut i intestinis gracilibus ꝛ sunt pra uiora ꝛ pp̄ie cadentia in ieiuno. Videt. n. q̄ nō sanet̄ vlcus eius necū q̄ a ruptura sua ppter multitudinem venaꝝ eiꝰ ꝛ magnitudinē eaꝝ ꝛ subtilitatē corporis eiꝰ ꝛ cursum cholere pure ad ipsm ex felle pter cōmestionē ꝛ qm̄ maxima est in aliis nocumēti eiꝰ ppterea q̄ pri mū est mēbro regali q̄ est epar ꝛ nam nō est ex intestinis aliqd̄ ppinquiꝰ ei q̄s ieiunū. Et medicina etiā nō stat su per ipsm̄ sed labalcādo recedit ab eo. Et vlcera qdē fiūt ex excoriatiōe fecis. Et ex acuitate cholere aut salse dinis humoris aut vehemētia frictiōis viscositatis que qñ eradicatur vulnerat: aut ppter eruptiōem apostematuꝫ ꝛ reliquas cāsationes diuersas nocentes p̄ ilium ex ituum.

Et q̄n cum sit excoriatio melancholica est euenie scdm̄ sententiam inceptio eius est mortalis: qm̄ significat can crū putrefactum. Et illa q̄ est in fine febris est morta lis valde: q̄m̄ nō fiat adhuc solutio melācholica ꝛ p pter illa q̄ ebullit sup terras ꝛ hz odorē acetosum. Et q̄s uis sit virtus fortis adhuc ꝛ q̄uis sit in sanitate euā: ta men habēs hanc spēm melancholicā nō sanat̄. Qum aūt nō est ei hec ppꝛietas ꝛ nō ebullit tn̄ hz odorem acetosum: nūc est supfluitas melācholica q̄s expellit nā ꝛ spat̄ cū ea sanitas q̄n doq̄z. Et vlcus qdem q̄n doq̄z generat̄ successiōe apostematis ꝛ fit ante inobediētie aut abrasiōe aut cibo duro excoriāte suo incessu. Et q̄nq̄z fit ab humoribꝰ q solutiōe educi fecerūt: deinde vlcera uerūt. Et terminus qdem tēporis generatiōis vlceris a fluxu cholerico est due ebdomade. Et a flegmatico ē mensis ꝛ a melancholico est quadragesimus dies vsq̄ ad plm̄ illius. Et multotiēs qdem psorant intestina ha bentis vlcera ꝛ moriē sm pl̄m. Et q̄nq̄z sunt qdam for tes ꝛ laborant aliquo tpore ꝛ aggregat̄ fex in vētre eo rum ꝛ sunt quasi hydropici: deinde moriunt̄. Scdm̄ plm̄ vero quum vlcus ad hoc puenit vt egrediat̄ de sub stantia intestinoꝝ aliqd̄ q̄titatem habens perducit ad putrefactiōem ꝛ ad casum virtutis cū cōitate stōi ꝛ ad mortem. Oēs. n. nō quum psorent̄ ꝛ pp̄ie intestina superiora. Etiam dixerunt qdam q̄ psorata sunt qdam intestina inferiora, deinde psorata sunt cīmirach ꝛ ven ter ppter apostema accidēs in eis in circuitu foraminis ꝛ cōmunicatis illis putrefactiōi ꝛ nocumēto ꝛ psoratus est vēter etiam illic ꝛ egrediebat̄ stercus ex eo ꝛ viuit ho mo ꝛ hoc q̄uis sit in summa possibiliū est tn̄ possibi libus lōginquis. Et longinquitas eius est vt viuat ꝛ fex effundat̄ ad spatium vētris. Retulerunt qdam qm̄ accidit vt psorentur intestinum ꝛ vēter in directo: ideo nō seda tur dolor ꝛ nō sequitur aliqd̄ in stō ꝛ arescit habens illud ꝛ aperitur vēter eius ꝛ morit̄. Et spēs excoriationis sunt. v. sanguinea ꝛ virulēta ꝛ saniosa ꝛ carnalis ꝛ mu cosa ꝛ corticalis. Et saniosa est salua ꝛ succurritur ei ꝛ multotiēs fit ex egritudinibꝰ acutis ꝛ febribꝰ aduren tibꝰ ꝛ tertianis. Et multotiēs est eis crisis. Et saniosa quum incipit similiter aut est cū eius eruptio dubellaꝝ ꝛ apostematū in vlceribus q̄s expellit nā ad intestina eī um est magis incolumis. Et illa pars nō est vere stoma tica ꝛ multotiēs nocet stō ꝛ facit accidere in ipso corru ptiōem in fine rei. Et multotiēs sequitur ipsam fluxus vē tris saniosus ꝛ nō retinet̄ ꝛ est plm̄ illius pus saniosum ꝛ q̄nq̄z admiscet̄ ei sanguis. Qd̄ si illud nō est cū eius ꝛ nō est in mēbris interioribus apostema maturꝫ qd̄ erū patur nūc fit ex parte cancri putrefacti in intestinis ꝛ nō est sanitas propter multitudinem eius quod contingi tur ꝛ paruitatē eius quod inuenitur de quiete propter difficultatem egritudinis in se ipsa. Virulenta autem aut est alique factiōe: aut a resudatione apostematis exi stentis in via maturatiōis ꝛ plm̄ ipsius nō est cū stōe.

Sanguinea aūt alia est eueniēs subito ꝛ alia est eue niens paulatim. Et prime qdem cā est apertio venaꝝ ꝛ secun de resolutio singularis: ꝛ quum nō associat̄ ei dolor aliq̄ tunc nō fit ex apostematibꝰ: imo ex rebus aliis ꝛ pp̄ie qm̄ associatur cū illo signa alia. Et qm̄ q̄s fit ex intestinis etiam sine dolore quum est sm̄ sententiam aperionis orifi cioꝝ venaꝝ eorum sine causa alia ꝛ ē incolumior. Et qm̄ fuerit hyems sicca septētrionalis: deinde successerit ei ver pluuiosum meridionale ꝛ estas pluuiosa multiplicabi tur fluxus san. ex vētre. Et similiter qm̄ hyems est austri na ꝛ ver boreale pauce pluuie ꝛ pp̄ie in corporibus hu. ꝛ corporibus mulierum. Et qm̄ venit estas post ver bo

teste et hyeme et austrinam multiplicantur solutio ventris et excoriatio et est cum eorum multitudo catarrorum. Et quandoque multiplicatur fluxus san. per ventrem in regionibus meridionalibus et cum exassationibus austrinorum et multitudine pluuie: propterea quod mouent materias et mollificant poros et propter post catarros salsos. Fluxus autem san. per ventrem qui est post solutionem cholericam et excoriationem cholericam et est cum dolore et incisio et propter quod precedit alcurathe: deinde venit sanguis puruis illud. n. significat quod est super corpus intestinorum. Alcurathe vero est ab aliqua abrasione tunice intestinorum. ¶ Sed mucosa est propter humiditatem grossam. Et quandoque accidit fluxus ventris mucosus in febribus compositis. Et specialiter febrium quas dicam in suo capitulo in febribus pestilentialibus et plurimum quidem sit in pestilentialibus et est spumosus: ¶ Corticalis autem quandoque sit ab vlceribus stomaci et egreditur cum solone ventris sed non est illic excoriatio. Et quod est cum excoriatione est ab ipsis tunicis intestinorum. Et significat quod sit de grossis semper propter grossitudinem et in pluribus per maiorem. Et quod sit de subtilibus per contrarium. Et cortices isti egrediuntur apud clamationem ad assellam et est plurimum exitus eorum quum sit clistere lotum. Inquit Hip. Solo ventris grossa incipiens cholica non sanatur. Dixit Hip. quum est eius similis aque: deinde sit similis vnguento est mala. Et quum accidit post hydropisim solo ventris eueniens ab aqua eius quod est mala et ergo sanguinolenta tunc solone educitur aquositas et non abscondit. Inquit omnis fluxus ventris post egritudinem subito est malus signo mortis propinquum. Inquit. Et quis sit cum hydropisi ergo sanguinolenta quod non abscindit et neque sanatur quum non solone educit aquositatem imo solone educitur illud quod debilitat corpus. Et quandoque perducit excoriatio et vlceratio intestinorum ad hydropisim. Et si aliquis habet cum punctura spasmum et vomitum et singultum et perturbationem rationis signat mortem. Et in li. Hip. quod habet dysenteriam et apparet post aurem eius sinistram res nigra similis herbe et accidit cum hoc sitis vehementis moritur in .xx. et non tardat et non [illegible] dit. Illa autem quod sit ab intestinis absque excoriatione et absque eorum que sunt super ea communicat lubricitati stomatice in causis. Sed quod facta est a corporibus vlcerum in eis plus quam ea que est in stomaco, imo quandoque non est nisi in eis. ¶ Si autem fuerit eradicabilis et materia faciens eas non cessauerit currere perducit illum ad excoriationem sanguineam procul dubio et ad fluxum san. per ventrem forte et communicabit ei in eo communicantia solutionis medicine solutiue ad orificia venarum que sunt in eis et superficiei eorum et facit solonem. Et illa que sit a debilitate intestinorum et stomaci nominatur materia ventris et plurime cause in hoc est debilitas et vlcera et corpora eorum. Et quandoque accidit vt congelet aliquid huius san. effusi in ventrem. Et signat illud frigus extremitatum subito et sitis et inflatio ventris et casus pulsus et peruenis ad sincopim. De ea autem que est ab intestino recto et est intestinum seruiens alia est que est cum dolore et nominatur zahir et est dolor extensiuus et abrasiuus in intestino recto et alia est que est sine dolore. Et cum alzahir aut est aqua calidum ex quo currit aliquid: aut aqua dura: aut mollificatio lacertorum que egreditur cum eo mixta aut tensio ex qua accidit spasmus que prohibet lacertus retentiuus in parte ani ab operatione sua aut superfluitas salsa aut baurachia aut chimus grossus aut cholera ingrediens aut frigus adueniens membro: aut longitudo sessionis super durum: aut grossitudo eius quod egreditur de fece et duritie eius: aut hemoroides aut fistula: aut ragadie aut rogitus: aut corrosio aut quantitas sensata. Et plurimum quidem sit ex hu mucoso et postquam fuerit mucosus sit curatibus et deinde punctura san. Et quandoque egreditur cum zahir aliquid quod est sicut caro sed quod deterius quidam sunt. Et cognouit illud. Et zahir quidem plurimum accidit habentibus phlegma putridissimam putrefactio et relinquit vestigia in intestino recto apud incessionem suam omni hora. Amplius est viscosus adherens nociuus. Et quandoque cogitur eger quod [illegible] suo sit sal puluerizatus propter bauracinum [illegible] hic facilius est illud quod non succedit dysenteria [illegible] ratur a dysenteria. ¶ Et quandoque accidit ex spasmo [illegible] et recti: aut tendatur que accidit lacerto [illegible] quod venit ad eum sicut accidit ei vt spasmetur [illegible] et descendere quod supra ipsum est ad eum. Illa autem [illegible] sine dolore est san. non aliud. Et plurimum eius est [illegible] tam quam natura expellit superfluitates ex corpore. Et [illegible] ipsum in corpore cause superfluitatum [illegible] aut incisio membri: aut dimissio exercitii [illegible] tur in locis suis. Et illic non oportet [illegible] suo pulsus et virtutis. Iste ergo sunt species [illegible] nali a intestinorum et cetera. ¶ Fluxus autem a toto corpore [illegible] seruiam exiccant fortitudinem suam expellunt [illegible] tam casus virtutis retentiue sicut accidit [illegible] perueniat et habens ptisim in fine vite [illegible] lis faciens et incipit subtiliare: deinde [illegible] fames et cadit virtus et accidit febris: et quandoque [illegible] sca et difficultas vrine et dolositas et [illegible] tas coloris et frigus extremitatum et [illegible] sim seruitam conuersionis humorum ad [illegible] bores malas et venena nociua. Aut [illegible] nis repletionis vehementis propter illud [illegible] ne cum comedant reuertens casus [illegible] bitant dimissione exercitii: aut [illegible] pore et reliquo quod sensisti. Aut [illegible] ficatis pluries in vicibus pluribus et [illegible] dinis acute et est de summa coleriorum passionum [illegible] prohibitionis nutrimenti propter oppilationes [illegible]

¶ Colerica autem passio est motus materie [illegible] non digeritur ad separationem ex via [illegible] corpore secundum acuitatem et laborem expulsionis [illegible] digeruntur valde conuertuntur in humores [illegible] corpi et mouentur materia ad expellendum eos a corpore [illegible] per ipsum ex partibus cum specialibus ventris cholera [illegible] eruginosi quandoque: et specialibus fluxus ventris. Et [illegible] sio cuius causa est corruptio cibi [illegible] quentia corruptionis post corruptionem. Et [illegible] de passio mala incipit in primis [illegible] dolor et punctura in ventre et in intestinis [illegible] ad stomacum propter multitudinem eius quod [illegible] ribus acutis venientibus ad ipsum. Et [illegible] ventris: vomitus simul. Cum ergo expellitur [illegible] sicut humores corporis propter illud [illegible]

Incipit ergo cum fluxu ventris cholerico [illegible] puro molli sensu: deinde quandoque perducit [illegible] que est sicut lotura carnis recentis [illegible] nis et ad curathuiz: deinde perducit ad [illegible] sus et spasmum et sudorem frigidum et ad mortem. Et [illegible] tibus quidem colericam passionem multiplicant [illegible] bibunt aquam calefactam in stomaco eorum et [illegible] re statim confert eis. Et multotiens accidit eis [illegible] sus secundum seruitam compressionis et [illegible] sequentium malignorum. Cum ergo [illegible] passio. Et ille qui consuetus est [illegible] non habet ex ea timorem sicut ille qui non assuetus est [illegible] libus pluries. Et colerice quidem passiones plurimum [illegible] in estate et autumno propter debilitatem [illegible] et minorantur in hyeme et vere. Et quandoque [illegible] colerice passionis ex pomis que [illegible] grossum propter in comestione granorum [illegible] ¶ [illegible] la et melones sunt ex eis que commouent colericam passionem. Et multotiens quidem restringitur colerica passio et [illegible] bus ad membra venarum et accidit ardor [illegible] ventris eueniens propter prohibitionem penetrationis [illegible]

oppilatiua. Et ille qui nominat fluxus ventris factus est prodis. Et illud est qñ vene oppilate replent in tempore noto vsquequo eiciantur: deinde eiciunt reducendo et in eo qui ē inter vtrasq3 dispō est sicut sana. Et plm qđ est inter populos est. xx. dies. Et quoq3 ascendit aut tardat ppter illud qđ scit de causis. ¶ Factum autē pp cibū iam scimus diximus in sīō. Verū nō est malū si iteremus illud et addam⁹ velociter. Dicam⁹ itaq3 q̄ fluxus ex cibis aut est pp eoꝝ prauitatē: quare corrūpunt in sīō ignito sicut lactis. Et nō recipit eos nā aut pp grauitatē eoꝝ: quare descēdūt aut pp eoꝝ mordicationē sicut cepe: aut ppter virtutē venenosam sicut in fungis: aut pp velocitatē puersiōis ad corruptionē sicut lac: aut pp vehementiam subtilitatis eoꝝ: quare resudant et nō retinent apud portanarii: aut pp ipsoꝝ humiditatē et eoꝝ viscositatē: quare lubricant: aut pp multitudinē motus sup eos: aut propter multitudinē potus aque post ipsos: quare subito deponit eos et lubricare eos facit: aut pp multitudinē ei⁹ qđ recipitur de humorib⁹ lubricātib⁹ sicut phlegmate et abstergentib⁹ sicut cholera: aut q2 est cibus pturbans et est ille q est plurię quātitatis et pauci nutrimenti sicut sunt oleracea: aut pp ordinē necessario faciētē lubricationem sicut prętio cibi lenis facilis digōnis lubricātis et postremus cibi stiptici pssiui. Aut posterioritas ei⁹ q est velocis puersiōis: quare corrūpit et corrūpit qđ sub eo est et vocat nām ad expellēdū. ¶ Factus autē ppter aerē circundātē est qñ aer cōtinēs calidus resoluit: quare exiccat et frigus aggregat: quare pstringit et auster et multitudo pluuiarū et regiōes meridionales soluūt ventrē. ¶ Et qñq3 est vētositas cū fluxus vētris p id qđ corrūpit de digōne et mouet de cibo. Inq̄t Hip. althera accidētiua pluria p althera intelligit illos q nō possunt psereuerare: et cā in hoc est q̄ humiditas pcipitatur sup membra ipsoꝝ neruosa et sup sīōs eoꝝ cū coitate cerebroꝝ eorū: aut pp cerebrū et aliud. Et ideo cū os vt soluant cū facilitate. Inq̄t Hip. q est in pueritia lenis nature aut dure est apud senectutē ecōtrario. sed q est lenis nature tempore adolescētia nō puenit ei in senectute assiduatas eius. Et ois fluxus vētris q fit post egritudinē vehementem accidens subito est signū mortis: qm signat corruptionē subitam. Dr̄ia inter illū q est ille lubricatiuus est et inter sīōi lubricatiuē signat digō pauca q est in cibo: qñ ergo descendit a sīō nō moratur in intestinis imo pcedit ad exitus. Si vero cā eius est vlcus signat ipsm excoriatiōs et illud qđ egreditur de signiōib⁹ vlceꝝ. Et si est phlegma viscosum significat ipsm cū phlegma qđ egredit cū eo et vētositas et rugitus in vētre cū quo sentit lubricitas rei grauantis. Et in vlcerib⁹ p dolorē sub loco sīōi q̄ si fuerit lubricitas nō ab vlcerib⁹ neq3 a phlegmate: imo pp maliciam pplexiōis significabit illud p vanos exitus signoꝝ vlceꝝ et phlegmatis. Et singultus qñ accidit habentib⁹ fluxū vētris et pprie habentib⁹ zalbir est signū mala signo siccitatem faciētē arefactionem. Et quām cibat hūs ventrē debilem et nō addit pulsus eius tūc cureo eū. Et hūs ventrē moritur paulatim cū calo pulsus eius et fit vinculosus aut formicās et est cū hoc viuus et intelligit: deinde destruitur pulsus ei⁹ ipso viuo: deinde morit. ¶ Et sciās q̄ ille egestiōes diuersas. s. cholerici et spumosi et spēs pinguis et nō debilitat nō os vt ipsm cōstringas et pducas ipsm p illud ad egritudines difficiles et egritudines malas bandalentis.

De signis. Ca. iij.

Dicit q̄ qñ fuerit vrina i febrib⁹ cholericis alba cū incolumitate signoꝝ infirmitate rōnis et descensu foeda et similiū: tūc caue excoriationē intestinorū. Amplius dr̄ia inter cerebralē et stomaticū est qñ stomaticus ordinē nō hz neq3 horas p se ipsm i qbus crescat: imo est secūdū regimen. Et sigs a ā est debil egreditur sine digōne. Et si sunt rectius et expulsiua simul debilis egredit velociter. Et non egredit pl'm subito: imo frequētat eleuatio paulati et p'lm ei⁹ est ex frigore. Et si est debilitas in nō digest ua egredit qđ egregit nō puratum digōne vero: imo egredit hūs digōne q̄sdam fuit tēpus more in sīō. Et cū illo q est a lubricitate humorosus egrediunt humiditates cū illo qdm q sit a lubricitate vlcerosa aut hemorrhoidā sunt signa vlceꝝ sīōi ex vomitu cōmitali et borborismi et dolore. Et Hip. qđ ē ias dixit illos q intestinoꝝ lubricitatē hūt vomitus ē malus et hoc iudiciū occultū hz cām. ¶ Cerebralis autē pl'm ē post somnū lōgū et est plerumque pocius et cū eo sunt signa catarroꝝ et corruptiōis cerebri. Et in Kalgarab. ꝯdum apparet in lubricitate intestinoꝝ sup costas aliqd simile ciceri et vocat vria et multiplicat moriē egre in ipa hora. Epici hūs signa iam diximus in ca. egritudinum epis. Et sit eius q sit ex melanca. ¶ Plm autē splenetici est melācholici et iam diximus in ca⁹ ipso. In se cālēs autē iam diximus qd i illo sit de signis malis et salus et distinxim⁹ ipsm ab epico. Et illud pōd qđ sciri ē q̄ est apud dolores ei⁹ et de pōneo ipsius egrediētes a nāi ca. egritudinū splenis et in hoc ipso et qū dicte sunt expulsiōes epatice. Intestinale autē q sanguineus est et q non ē sanguineus signat dolor intestinoꝝ et pūcturam: et diuersificatur ab epico p illud qđ scio ex hoc q̄ ille ē plus et hz pocius et vicos et ois pocius est deterior illo q est ante ipsm et manifestior et eius nocumentū in superiorib⁹ corporis est vehementi⁹ et signa corruptiōis epis cū eo sunt magis apparentia. Et scias q̄ dispō doloris et pūcture et alcurabi est maī⁹ ad qđ redit. Scias ergo q̄ qū inueniunt qđ ē ex intestinis p cū dubio hz cū ei⁹ fluxus: qñq3 fit cū ex intestinis, et excoriatiōem et fluxū san. puri ab intestinis signat cā dolor et pūctura. Et qñq3 ē fluxus san. ab apte venaꝝ et est cū eo excoriatio quam exulceratio fit. Et qñq3 est exulceratio in pruritu: deinde sequit ipsm fluxus san. Et signat q̄ ipse est in esinalis alcurabi et abrasio. Et qñq3 est vlcus eradicabile adhuc: quare nō apparet alcurabi nisi post horā sed est lubricitas doloris in loco noto et ē qūitas ei⁹ qđ egredit pauca et continua et lōgi tēporis et exitus cortici in fluxu sine excoriatiōe sign q̄ est in sīō. s. in eo qđ sequitur ipsm et signat ipsm dolor sīōi et illud qđ sentit in loco ea. Et scias q̄ alcurabi et excoriatio sunt due signiōes vltime ad signāda vlcera et qñ sunt cum hoc fetidi odoris signat corrosionē et si fuerit cū illo fetore melancholico timet q̄ sit cancer. Et sciri loc⁹ vlceris aut lesiōis p exitus san. ex eis. Et ex loco doloris vtrū sit sup aut sub eo et ex eo qđ ē super dolorē: nā dolor ꝯcaui est vehemens cōmunicās mēbris superiorib⁹. et ex corticib⁹ an sint subtiles aut grossi: qm grossi semper sunt a grossis et subtiles sm plm a subtilib⁹: et magis sit sm plm ex grossis et qui sunt ex ꝯcaib⁹ et est pmissione qm vehemens pmissio cum eo qđ egredit signat q̄ vlcus ē i superiorib⁹ et separatū ab ea signat q̄ ipsm ē i inferiorib⁹ et multotiēs fit i illo q ē in inferiorib⁹ et in ano vt sanguis ei⁹ egrediat ante egestionem. Et ex tēpore qđ est inter dolorē et ascēsum: quoniam si est tēpus plurū tūc est in ꝯcauibus. Et ex diuersitate ei⁹ qđ ipsi associat ex egestiōe: qm si ē cholericum aut simile aque carnis tūc est in ꝯcaib⁹. Et ex fetore: quoniam illud qđ descēdit ex ꝯcaib⁹ est magis fetidum. Et ex dolore: qm dolor eoꝝ est vehementior. Et ex san. qui quādoq3 egreditur: qm est in gracilibus laxatiuus nō pmistus cū ipso stercore. ¶ Et scias q̄ qñ egritudo est vlcus et est chronica et illi qđ egredit est quātitas ampli⁹ et nō ē dolor sensatus tūc vlcus est plurimę sordis. Et dr̄ia quātum inter vl-

cus fordidum τ corrosiuũ est q̃d corrosiuum est, vehementius doloris τ q̃d egredit̃ ex eo est vehementioris fetoris τ est declive ad nigredinẽ τ minus τ q̃d ex fordido ẽ virulẽtũ aquosum τ est declive ad albedinem τ est q̃uis odoris: τ qñ egredit̃ post alcuratbi san. plurim⁹ sigt q̃ vlcus plendat τ egritudo sit fortis τ simil illud q̃d est super facie itestinoꝝ τ puenit ad pte itestinoꝝ τ multotiẽs sũt post aꝑata q̃ pueniũt vlcera τ signatur p dolores eorum τ reliq̃ q̃ dicta sunt de signis sm q̃ ipsa sunt aꝑata. Et multotiẽs q̃dẽ sunt vlcera pp cãs alias ex eis q̃ diximus. Q̃d si ex corrosiõe est pp apertionẽ venaꝝ pcedit eã cãs san. puri cui est pmistio q̃dam. Et q̃nq̃ ẽ cũ ea dolor τ q̃nq̃ nõ est cũ ea dolor. Et q̃nq̃ sunt cũ ea pcedẽtia sicut fit etiã in ea q̃ nõ accidit ex itestinis τ antecedũt eã sigñ replonis. Et si fuerit ab hemorroidib⁹ τ eb⁹ cãcerosis in supiorib⁹ intestinis putrida erit τ cũ ea erit sangui niger τ fiet paulatim cõtinua scđm replonẽ corporis τ eius cõnẽ. Et si fuerit ab humorib⁹ falsis τ buiracbis aut grossis viscos sigñbit eam eius cã τ pcedẽtia τ eius ventositas τ rugitus τ puatio tincture in egõne τ illud q̃d sentit de re eradicata ex loco τ erit dolor q̃. insepabil q̃ nõ pmutat ad hora τ sentit cũ ea q̃. q̃uedo τ admiscetur alcuratbi phlegma. Et si fuerit a cholera excoriatio ei⁹ sigñbũt eam cãs ipsius pcedẽtia τ pmistio alcuratbi si fuerit aut egõnẽ corruptiõis tincture ei⁹. Et similiter melancholiam mali τ salui sigñt pcessio illius odoris melãcholie. Et pmistio ad illud q̃d egredit̃ acetosa in odore bullieñs sup terrã aut feculẽta nigra nõ acetosa in odore neq̃ bullieñs sup terram τ est cũ ea cõturbatio vehemẽs τ q̃nq̃ pducit ad sincopi. Et scias q̃ si cũ dysenterie est sanis adhuc τ egredit cũ alcuratbi: v̄bi gr̃a cholera aut melancholia: aut san. calidus: aut phlegma putridũ: aut vitreũ: aut stercus seculi tũc egritudo est in via addiciõis pp insepabilitatẽ cause. Q̃d si absindit̃ illud τ remanẽat alcuratbi τ abrasio τ silia nec cũ iam abscisa est τ remansit cãtum τ impssio puenieñs ab ea: q̃re oz vt tu intẽdas ipm solũ cũ curatiõe. Et signũ fluxus sñbi sanguinei est q̃ facit seq̃ ex coriationem dolorosam: aut fluxũ frequẽtem: deide destruit cũ eo appetit⁹ τ subuertit aĩa τ pducit ad abrasionẽ τ alcuratbi τ iterficit multotiẽs. Factus aũt subito sine dolore plurimo τ absq̃ nocumẽto sequẽte ipm in appetitu τ aliis est salutis τ si est a grossitudie fecis sigñbit ipm dispositio fecis τ ei⁹ exitu⁹ cũ inclusiõe fecis sup ipm τ sedatio doloris: quum lenitas adest nature. Et multotiẽs egredit̃ fec⁹ separatio a fece q̃ ingrossat τ alleuiat pp cãm que exiccat ipas τ existimat q̃ sit fluxus: q̃re retinet τ in ipso est mora. Et signũ illi⁹ ẽ vt nõ sit aliq̃d ei⁹ q̃ lenitas ẽ nature τ sepatõ fecis τ vt anteced at fec: deide egredit post illud fecis parũ. Sed diuisio illa q̃ est ante ipm τ plim ipi⁹ egredit aũ fecẽ q̃ excoriat. Q̃ d aũt q̃ ẽ inter illũ q lubricatiuus ẽ τ inter lubricãtẽ sñbi sigñ digestio pua existens in cibo τ qñ recedit a sñbo nõ morat in intestinis: imo pcedit ad exitũ. Q̃d aũt eũ ei⁹ sunt vlcera sigñt ipm excoriatio cũ eo q̃d egredit de sigñib⁹ vlceꝝ. Et si est illic phlegma viscosũ sigñt ipm etiã phlegma q̃d egredit cũ eo τ ventositas τ rugitus. Et in phlãtico sentit lubricitas rei q̃uitus. Et i vlceroso sentit dolor sub loco sñbi. Et si ẽ lubricatio nõ ab vlcerib⁹ neq̃ a phlegmatẽsiuo pp maliciã ꝯplonis sigñt illud puatio eius⁹ signoꝝ vlceꝝ τ phlegmatis. Q̃p pila tñ aũt τ liq̃factiuũ significãt cursus in se ipsis τ denudatio sigñonũ necessario faciẽtũ fluxũ sup ea τ inflãmatio corporis τ caliditas eius τ cõmitãtia febris minute τ diuersitas coloris τ essentie τ fetor odoris. Qui ergo est ex liq̃factiõe ẽ virulẽtus aquosus. Et q̃ est ex liq̃factiõe adipis ẽ virulẽtus grossus sicut in vlceribus cũ pinguedine τ colore diuersis ab ea q̃ est in eius pcessio absq̃ diuersitate in substãtia sua neq̃ in essentia. Et silr est dispositio liq̃factiõis carnis rubee cũ pinguedine τ ẽ postremũ eius sequẽti colore. Et si a superfluitate τ replone quã nõ expellit corpus q̃d dictũ est de causis alcuratbi τ superfluitate τ replone sigñt causa. Et q̃d sigñt ipm q̃d eius est lenitas pur⁹ mũdus cũ multitudie sine dolore τ nulla mollificatiõe τ debilitate τ hs pondus. Et diuisiões sigñt illud q̃d egredit ex eo q̃d est. Et ex frigore aduenite aut ex lesione sup hemorroidib⁹ τ ragadiis τ aliis τ q̃d postea corrosiõem aũt nõ pcessit. Et sicut erat q̃ fuerit illic fex retẽta ledens τ dolorẽ faciẽs τ cũ existimãtes q̃ est cursus sãbe. Et erat q̃ egredit̃ cur albi sic phlegma τ existimat q̃ sit phlegmaticũ nõ est ergo vt decipiaris in hoc dãs cãm ex ol parte sm q̃ scisti. Et vlcera itestinoꝝ q̃ sunt sup ipsa ẽ qñ in illo q̃ in recto est fetor: aut nõ est in eo fetor. Et q̃ debilib⁹ vlcera intestinoꝝ τ debilib⁹ fluxũ san. i vẽtre eoꝝ sciam sigñ q̃ virtus τ cepto hui⁹ egritudie ex ablatiõe vẽtris τ frigore extremitatũ τ sua diuisio τ pulsus. Qũ ergo accidit illud τ egõ nigra facta ab adustiõe tẽdit ad viridatẽ τ incipit succurrere: q̃re fit viridis τ oñdẽtis. Et scias q̃ q̃nq̃ egerunt res plures numero existimãs q̃ sit curatbi pp aꝑa τ vlcera itestinoꝝ τ est cũ prẽcium: illud ergo nõ ẽ curatbi sine humoris. Et scias q̃ si q̃ hs fluxũ vẽtris ipse remanet sm dispõnẽ suã τ non adueniũt fetida sua tũc eũ in hoc est q̃ corpus ei⁹ nõ ꝯpatiebat eo q̃ in illo q̃ ascẽdat in die plus q̃ i nocte vt ascẽllet quotiẽs sumpserit appetitus ei⁹ nocte. Et debilitas sñbi eius. Et quum in nocte ẽ plus tincture hui⁹ cõis τ q̃ remittit cibũ. Et scias q̃ multotiẽs secedit ascellationi p hoc q̃ ipsa curatbi sit cõmixtũ fellum colerica vehemẽs.

De cura fluxus vẽtris absolute. Ca.

d Jco in pmis q̃ q̃ hs vt inueñt sermo dũ in eis regimẽ in ea superfluitatis fluxus ventris: manifestatis τ legant illud in capitulo hoc cõplato dico q̃ fluxus vẽtris phibetur in fine cũ stipticitatem faciẽtib⁹ τ ingrossantibus materia τ faciẽtibus glutinatiõem. Et q̃nq̃ necessarius curatio vtẽ cotica. Et nec q̃ q̃nq̃ curat fluxus ventris cum dureciẽ τ fortificati faciẽtibus τ dilatantibus poros τ eum faciẽtibus: ola naq̃ hec mouent naturã ad eandem partem fluxus ventris. Q̃d si viscerat fluxus caliditas ponantur cum eis infrigidãtia τ stiptica τ eis infrigidantia in q̃bus sit stipticitas τ admisceantur dilatantia poros τ sudorẽ faciẽtia corporis. Si aũt ei admisceat frigus ponant cum eis calefaciẽtia gantur ex eis calefaciẽtia in quibus sit stipticitas. Et tunc sunt plim necessaria calefaciẽtia: cum digestiõ debilior τ qñ est oppilatio ex hu. viscos τ q̃d est i ea. debilitatis digestiõis τ sic plim sunt necessaria: qñ retẽtiua ẽ debil. Et casus q̃nq̃ aduenit attẽdã nãm p hoc q̃ facit penetrare cibũ velociter τ p hoc q̃ puocationẽ facit τ fit sudare τ q̃d puocat purgatiõ hoc. Q̃ quoniam ille q hs fluxũ vẽtris bibit vinũ terrea plena huiusmõi vino s. vnũ post aliud in vase semp ebri⁹ q. τ retinet nãm ei⁹. Et scias q̃ de vinis q̃ sunt magis iuuatiuis ei q hs fluxũ ventris. Et q̃ cũ fluxu vẽtris nisi dimittat illud in quo est acetositas vehemẽs τ stipticitas τ sit cõsentaneus eis in q̃bus aut e

illud et cibaris et cibis: ergo eligat ex ea et facientia agglutinationem. Et illud in eo quod est durum et in eo quod est post stomachum corporis eius quod cibatur eo sicut sunt assaturae: et nocet eis omne quod ligatum est ex sorbitionibus et iuribus. Et scias quod alrobub delicia multotiens nocet commouendo sitim. Et ex retinentibus fluxum ventris sunt balneum et fricatio propter hoc quod dilatant poros. Et multotiens attrahunt materiam ad exteriora corporis ex vnctionibus et fricationibus. Et ex eis sunt olea calida sicut oleum anetinum et similia. Et ex retinentibus fluxum ventris est positio ventosarum super ventrem. Iam enim expertum est quod ventose posite super ventrem eorum qui habent fluxum ventris et excoriationem quam destruunt virtutes, nobis restringit. Et nos iam experti sumus illud. Et ex retinentibus fluxum ventris sunt emplastra supposita stomacho et intestinis facta et excalefacientibus stipticis et ex infrigidantibus stipticis secundum necessitatem. Et ex retinentibus fluxum ventris quorum causa eius est humor effusus ad stomachum et intestina et faciens descendere cibum et soluens ipsum et cibos eius et cuius cibum adhereret et sequantur cum humore eo sequitur quod fluxum illud et curatur alteratio est modus regiminis. Quando administras medicinas tunc incipe cum singularibus: si vero non valent, accede ad composita. Et restrictiue quidem aut sunt exsiccatiue desiccatiue aut constipatiue aut infrictiue inspissatiue aut glutinatiue oppilatiue poros ex quibus emanat. Et medicine singulares sunt absolute aut secundum quantitatem restrictiuam sunt sicut balaustie et galle et acatia et rose et gummi arabicum et lutum sigillatum et lutum armenum et ipoquistidos et spodium et proprie assatum et proprie coriandri et cicatora et fructus tamarisci et grana granatorum et sumach et almirberis et reubarbarum et semen acetose et semen portulace et coriandrum et semen arnoglosse et semen barbe hircine et semen rose bonum et fructus mori immaturi ad excoriationem et succi stiptici exsiccantium et ipsorum rob. Et succi portulace bibatur. ℥.i. et confert. Et lac acetosum decoctum in quo butyrum penitus non est. Et medicine quidem singulares calide et sicce sunt sicut cyminum assatum et anisum et anisum assatum et cortices nucis et myrrha et storax sicca et aldarsisaban et sicut laudanum ipsum de quo in potu detur pondus ℥.ii. cum decocto et caseus vetus assatus qui accipiatur sicut est aut decoquatur in succo stiptico sed facit sitim. Et melius regimen ipsius est ut abluatur cum aqua et sale aliquotiens aut decoquatur bene ut egrediatur sal eius deinde exsiccetur. Tunc enim ℥.i. eius restringit et est fortior omni re. Et ad pueros quidem quorum excoriantur et excoriata teritur et datur cum succo frixo et aqua frigida audiant vicinas. Et atramenta et coagula constrictiua sunt. Et de coagulo quidem hedi quorum datur in potu in sua pondus quartae ℥.i. in aqua frigida magno supra illud vel quod pondus ℥.i. Et etiam ex coagulo leporis nam ipsius tenet ventrem statim. Et oportet ut incipiat quod ad potandum duo coagula a drachma. i. si vero non confert addat et eo vsque ad illud quod non pertranseat in pondere ℥.i. Et caseus quidem vetus cuius regimen premissum est qui ex eo datur in potu ℥.i. est minus nocumenti et fortioris operationis quam coagula. Et iam est narratum quod si quis frustum et alrob adiunt donec deuigorant: deinde datur in potu ex eo pondus ℥.v. tunc stringit ventrem. Et quidam amicus meus et medicus iam dixit mihi illud verum esse expertum. Et ster eius cuius comedit ossa solum quod in potu ex eo datur pondus ℥.i. et ℥. cum decocto mixto et propter siccum acceptio in aqua. Et ex eis que non perueniunt ad venam durum extremitatum est vetus struthiocameli et dos lac. ℥.iii. exsiccetur et liniatur cum lima et detur in potu ex eo quantitas hec illi quod habet diarriam in rob myrti aut rob de cydonijs secundum declinationem complexionis. Et iterum lac caprinum decoctum donec ingrossetur aut decoctum cum lapidibus fluuialibus ignitis et ter in ipsum proiectis: et quorum potum ipso parum vini fortis. Et iterum vitellus oui elixati in aceto. Et ex compositis declinantibus ad frigus sunt trocisci de spodio muscati et trocisci nominati calidicon et troc. de luto sigillato et trocisci de balaustijs et trocisci alselnabaragi: et trocisci de hypoquistidos: et trocisci de croco: et trocisci de opio: et trocisci de papauere muschati et pillule de opio: et pillule de mandragora et suffuf de granis granatorum et pillule de sandaracha. Et ad fluxum superfluum pondus ℥.ii. ostracorum adustorum. Et lutum armenum mediatum et spicis assatorum cum luto sigillato. Et non oportet ut sit superfluitas in assatione eorum et liquefactione eorum. Immo oportet ut agitatur vas et eleuetur super ignem et dimittatur super ipsum et moueatur donec assetur. Et ex compositis declinantibus ad calorem siue paruus sit aut magnus sunt trocisci alesmatie et electuarium alcaiti et electuaria que dicuntur in antidotario: et ex eis de seminibus stipticis: et troc. de trocadeo et troc. de karabe. Et iterum sumantur galle non perforate viridium et cortices granatorum et sumach et piperis omnium an. ℥.v. terantur et conficiantur cum aloe et concauetur granatum et ponatur in ipso et oppilatur eius foramen cum pulpa et ponatur super prunas et ex illo est ut lamatur tritici farina et misceatur cum aliquantulo de ameos et fructus tamarisci et nasturtio et dissoluatur cum oleo omphacino et conficiatur et fiat panis et exsiccetur in furno: deinde sumatur ex eo pondus ℥.v. et bibatur in aqua frigida et pauco vino. Et huius quidem generis ex eis quibus curantur pueri quibus accidit eis fluxus ventris tempore natiuitatis dentium ipsorum et est illud quod ℞. papauer et granorum myrti nucis muscate opij omnium an. ℥.v. terantur bene et dissoluantur in lacte eius cuius lac sugat et detur in potu. Et huius quidem generis est medicamen bonum expertum quod ℞. granorum passularum exsiccatorum et bene tritorum donec fiant sicut puluis et ℞. ossium adustorum et medulle gladium et coagulum et coriandri assati et sumac xilocaracte spine et seminum apij et cymini infusi in aceto et panis azymi sicci et nucis et ameos partes equales terantur valde et cribelentur illud et ponatur de coagulo minus quam de alijs aut sit medietas partis: deinde sumatur ex eo omni hora nabac vna ita ut sit quantitas que sumitur in die ex eo ℥.v. et si fuerit de coagulo minus quam paro. i. tunc minuatur ex illo et si fuerit coagulum plus tunc restringit nimis in die vno. Et huius quidem generis est ut sumatur opij et spica et balaustie et mirtum et aliquantulum gallarum .i. quantitas medie partis decoquatur in aqua deinde coletur illa aqua et puluerizetur super eam de galia muschata et tribulatur cum vitello bono aliquid sed dum quod exigit dispersio et bibatur. Et huius generis est illud quod ℞. ℥.iii. atramenti alasfekefari sumach partes equales sumatur ex eo infusum pondus ℥.ii. vsque ad ℥.i. aut. Et huius generis et propinquus ad equalitatem est vel fama et capillus veneris et spica aromatica et semen auellane bedeoard et traditur ad corpus pisti et fiunt ex eis trocisci. Et scias quod necessitas spodij est ad constringendum sanguinem. Et necessitas seminum est ad constringendum fluxum stomaticum. Et necessitas psillij aut arnoglosse assati est ad puncturam. Et similiter ipsum fluxum remouent siruppi et proprie quorum assatio iterata est. Et cibus sit quem diximus, et omnia quidem exsiccatiua imitantium est in fluxu ventris facto ab atractione intestinorum et non est conueniens epatico et stomachico: immo quoque non est. In narcoticis vero est timor licet quandoque accidat ut sint necessaria, nam ipsa quoque conferunt inquantum ingrossant materiam et inquantum faciunt dormire et prolongant necessitatem surgendi ad sellas propter sensum modicationis. Et quocunque modo sit non oportet ut administrentur quantum ab eis excusatio esse potest. Quod si necessaria fuerit eorum administratio non exhibeantur ei cuius infrigidatur corpus et debilitatur virtus et apparet illud in pulsu. Si vero necessaria fuerit misceantur cum eis que sunt sicut castoreum et croc' et similia. Et iam testati sunt nos vidisse quod supposuit sibi collyrium ex opio et mortuus fuit, et quod possibile est ut administretur in collyrio non administretur in pote. Et quod possibile est ut ad-

ministretur in emplastris non administretur suppositū et factum collyrium. Et ex emp astris stupefacientibus est ut sumat opii et seminis hyusquiami albi amborum ana ptem .i. et cupulaꝝ glandium et balaustij et acatie et turis et myrrhe olim ana ptes .v. aggregentur cū suc co hyusquiami al. aut succo corticum papaueris aut d coctione eoꝝ et linecur cum eo est .a. bonū. Narcoticū potādum fortis stupefactiuis. R. coaguli leporis pōdus danich .ij. et opij tm̄dem et gallaꝝ .ʒ. vij. et turis .ʒ. v. fiant ex eis trocisci et sit potio eoꝝ medietas aur. i. Et iterum gallaꝝ immaturaꝝ pars .i. turis opij amboꝝ ana pars .v. et dosis sit vsqꝫ ad .ʒ. i. Et iteꝝ seminis hyusquiami albi. et opij et papaueris et spodij et balaustiaꝝ et turis partes equales et dos sit vsqꝫ ad .ʒ. i. Et iteꝝ opium sandaraca et minium ana myrrha crocus deinde in petia et eo vtere pillule sicut cicer. Et conuenientius illo est illud qd R. castorei opij storacis liqde seminis hyusquiami al myrrhe croci assari turis amcos partes equales cōficiantur cū melle despumato et sit dosis sicut nabac. Et iteꝝ merda sogi q̄rta .ʒ. i. coaguli .ʒ. v. ossis adusti gallaꝝ an̄ .ʒ. i. opij danich vnum. Et iteꝝ acatia et gallaꝝ et opij gūmi eiusꝫ ana pars .i. fiant ex eis trocisci. Et iteꝝ narcoticum ad bi bendum constringens in duobus dieb⁹. R. ameos et se minis apij et corticum granati acetosi et gallaꝝ et fanine partes equales omniū opij partem .v. teratur omnia sicut alcohol et sit dosis eius ex .ʒ. i. vsqꝫ ad aur. i. in mane et tm̄dem in sero. Et puer ex vno danich vsqꝫ ad duos danich. Et ex medicinis fluxus ventris que conueniūt ei qui cum fluxu habet tussim sunt sicut myrtus et ma stix et gūmi arabicū et rus et psilium assatū et spodium et castanee et nux et auellane assate. Et omnino oꝫ vt detur illud in quo nō est acetositas et ponticitas vehementissi mo oppilatio et consortatio. Quod si nō fuerit excusa tio dentur pōtica deinde consequenter exhibeant electua ria lenificantia pectus. Et multa quidem ex electuariis fa cta ex papauere et dragaganto et gūmi et psilocaractis et fructu myrti et amili assati et mucilagine rei que panis assatur deinde ingenieris in extrahendo eaꝝ mucilagi nem qua contingunt inter vtrasqꝫ res. In cibis vero eo rum oꝫ vt non sit mordicatio neqꝫ stiptico plurima ne qꝫ acetositas nociua et moueat virtutem expulsiuas. Et hoc est sicut illud qd de lacte decocto cū lapidib⁹ igni tis diximus et ppter illud in quo extinguitur ferrū aliquo tiens. Et melius illo est lac aceto vim ablato butyro cū risi aut milio assatis. Et experitur summa eius qd digeri tur. Cum ergo nō digeritur aliquid sumatur acceptio minor eo. Et de lactibus decoctis fortius confortis ē lac vaccinū. Et quod ex eis conuenientius est calefactis est lac caprinum cū hoc qꝫ ipsum est magis stipticum. Et lac acetosum est melius calefactis q̄ nō acetosum.

¶ Et sicut medulla similaginea assata infrigidata exic cata. Et sicut panis cuius farina confecta est cum aceto facta panis valde et est calefactio vltimus. Et sic lens d cocta in duab⁹ aquis effusis super eam: deinde decoq̄ tur in tertia donec inspissetur et acescat aut non acescat: et sicut illud qd fit acetosa. ¶ Acetosa aūt sunt sicut illd quod fit ex sumach et granis granatoꝝ et torellis in co riandro et q̄sqꝫ ponit in eo risi. Et fabe decocte cū ace to sunt bone eis. Et ex cibis eoꝝ que comeduntur et sūt in se ipsis curatio bona est vt sumat ex sumach ordei pu gilli .ii. et seminis papaueris pugillus .i. et corticum pa pauers pugillus .i. decoquitur valde et colent et sumant.

Et si acetosa fiant cū sumach maloꝝ acetosoꝝ: aut ḡ nis granatoꝝ: aut sumach erit cōueniēs et sit eoꝝ sal sal gēma teratur: deinde perficiet bene deinde admisceant ei grana granatoꝝ et coriandrū et sumach. Et si nō ē cali

ditas vehementis prohibeatur cum eo cibus [illegible] tus mius. Et oportet vt nō sumant in potu [illegible] qualecūqꝫ sit. Frigidus .n. cōstringit [illegible] et sit necessarium plus nisi in colyrica [illegible] cōditionatum est ex in oppilatio et in [illegible] carnes in qbus datur eis lectia sunt carnes [illegible] alcubugi et aldaragi: et aues parue et [illegible] leporis et alcata et alsifes et allubet et [illegible] Et rectius est vt sit assate cū seminibus [illegible] se et etiam vitellus oui elixatum in aceto et [illegible] ex eis cum eis que sunt sicut ḡna granatoꝝ [illegible] gnoꝝ interioꝝ et coriandri et cum eis que [illegible] mach et que eis sunt similia ex succo [illegible] na folia acetose et folia arnoglossi et [illegible] cortices et pisces parum decocti cum aceto. [illegible] currant cū seminū et oleo [illegible] drum et ḡna myrti. Et quando nō digerit [illegible] eis cōmixtionē ex carne pulloꝝ et [illegible] decoquantur fortiter et misceat cū [illegible] deinde colentur et reducantur sup ignem [illegible] pinguem coagulationi deinde fiant [illegible] granis ḡnatoꝝ et similibus. Et alcodimeh [illegible] est eis quum nō corrumpit digestio valde [illegible] non sanatur nisi paꝝ et vt currat ex eo [illegible] tas plurima et pedes vehementis [illegible] decoquūtur in risi assato. Et vnā fructus [illegible] sunt stiptici nisi quum stomachus [illegible] nec non nocet eis et similiter alcassa. Et [illegible] corrumpat in stomacis eoꝝ [illegible] sitado sicut sunt pedes cū rob [illegible] tiones fortes facte ex risi et milio. Et [illegible] dum cū cibo infrigidato facto ex [illegible] Et acetoso facto ex bonis partibus [illegible] tosum solum cū micis et sumat cum [illegible] ex eis bonis scdm eq̄ntatem [illegible] ventres cōuenientes vltime omnib⁹ [illegible] nis. Et ex sorbitionibus laudat [illegible] ner et assetur plurimū: deinde fiat ex eo [illegible] sorbitio et si volunt fiat acetosa cū sumach [illegible] natoꝝ et similibus. Aut fiat sorbitio [illegible] risi et adipe renū capraꝝ. [illegible] plu. die et nocte et bulliat [illegible] ter postea ponatur in ea coriandri [illegible] infundat: deinde coquat postea [illegible] nibus: deinde colet et [illegible] moueat super ignem cū ligno [illegible] dinem cibi deinde cōdiatur cū sale [illegible] do eius adeps hedi. Aut amigdale [illegible] olei et nō multiplicent in eis sal [illegible] cibus sit calidus siue frigidus. Et ex [illegible] est oleum omphacinū. Et oꝫ vt sit [illegible] in ipsa enim est stipticitas. Et [illegible] menti illius est ppter velocitatem [illegible] et velocitatē resolutionis eius quare [illegible] miditatem. Et interdicat eis [illegible] cusatio et fuerit virtus requirens [illegible] tunc sit nigrū stipticū saporis paꝝ. Et [illegible] nō comedat cibos plura [illegible] oꝫ vt sint cōtenti cibo pauce [illegible] vt prmittant super cibū illud qd est magis [illegible] fugant ante ipsum aliqd de cydoniis et [illegible] sis et nō bibant sup illo aquam. Et [illegible] bibant omnino erit aqua pse et [illegible] ad eam. Et oꝫ vt [illegible] eoꝝ [illegible] batur nutrimentum ad ea et vt [illegible] cum medicinis stipticis [illegible] frigidis et calidis [illegible]

mixtis secundū ꝙ exigit disposi. Et oꝫ vt ponātur in eis spica ⁊ mastix ⁊ myrrha ⁊ tortelle. Et almesius est plāta in iuuamētis q̄ ponit in medicinis. Epithima bonū quo linitur illud qḋ est inter stom̄ ⁊ epar q̄ cōmunicat in fluxu bulliāt .ȝ. x. apsinthij cū vino ⁊ coletur ⁊ ponatur sup locū cū pāno: deinde sumant rosaꝝ ⁊ balaustiaꝝ ⁊ myrti sicce ⁊ acatie ⁊ cuisisthidos ⁊ gallaꝝ ptes equales ⁊ misceant cū aqua myrti ⁊ spissent apsinthiū pdictū ⁊ emplent cū eo. Et scias ꝙ tyriaca est cōferens valde omni fluxui ventris in quo intendit ⁊ ducit virtutē ⁊ cu ius cū nō est ipa nisi cū eo est febris vehemens. Et cōsiliū qḋ dandū est illi qui nō permutatur ex loco suo ⁊ iam retenta est eius ascellatio quā habuit sed corpus ei⁹ nō recipit nutrimētū ē vt comedat pultē amili ⁊ almimebit pectora absq̄ extremitatib⁹ coꝝ magis tardis ad descēdendū in patella coctoꝝ. Et si sit illi cibus appetitus est ad comedendū ⁊ debilitatē ei⁹ ergo. deinde rex ⁊ caro rubea frita cū oleo pulverizato desup cinnamomo. Et infundat illud etiā in sirupo de cydoniis ⁊ mal.

Tractatus .ii. de curationib⁹ speciez solutionū ventris diuersaꝝ predictarū post cessationem a cura vniuersali.

De cura fluxus epatici. .C.i.

Iam scivisti causas fluxus epatici Et scivisti curatōes cuiusq̄ cāe oꝫ ergo vt fideas ad illḋ ⁊ cures malitiā cōplonis eius ⁊ asa spiritus ⁊ debilitatē ⁊ oppilatōem ⁊ repletionē eius sm̄ vniuq̄odq̄ cum eo qḋ dicit in caplo suo. Nā quā si feceris illḋ nūc iam curasti ex illud qḋ cadit in hoc caplo de errore ē vt detur illi q habet fluxum epaticū oppilatiuū medicine cōstipantes addentes in oppilatōe cōfortantes eam ⁊ cōstringant nām ⁊ pducunt illud ad errorē maximum. Et multotiēs qdē liniūt insipiens epar in hac ascellatiōe cū inspissantib⁹ sanguinem ⁊ extinguentibus epar p hoc ꝙ scissa ⁊ in hoc ē mors ⁊ successio putrefactionis. Jmmo oꝫ q̄n sciueris ꝙ cā i ipo est oppilatio i epe ⁊ melaraica vt intēdas cū apertione oppilationis. Et iam laudate fuerūt passe pingues in hoc caplo ita vt quidam existimauerūt ꝙ ipe sanāt fluxū longum difficilē. Et nos quidē iam expti sum⁹ illud qḋ fuit res nō lōginqua ab eo qḋ diceriū. Et inceptione ascellationis epatice pmum est vt nō ap. pximet epar p āni quā epar nō recipit speciēs rectus est vt sit continuus aq̄ sauich in die bis cutur. Qḋ si tollerat in fine sua permutationem misceat cū eo decoquendo deinde colando ipsum facias. Et si tollerat vt comedat decoctum nō colati faciat ⁊ i decoctōe sit sanati. i. de sauich eius. ex. faciā ani aq̄ ⁊ decoquat vsq̄ quo ingrossetur. Quinq̄ in vase non fuerit varietas non e nisi malū vel adipe galline. Et q̄n ē ascellatio sanguinea epatica sicut pus tunc non oꝫ vt retineat diuberis aliqd vt retineat aliqd nociuus ⁊ accidat p illud nocumen maximus dederitur regimen ⁊ cura disup.

De cura fluxus stomatici ⁊ intestinalis absq̄ excoriatione ⁊ d̄ mo ō lubricatiuo. .C.ii.

Iam scivisti qualiter curat lubricitas stō cum speciebus suis. Et cura lubricitatis intestinorū pxima ē illi ⁊ pportionalis ei. Et cū hoc nos afferim⁹ potōes ⁊ empla ⁊ canones dignora illis locis ⁊ canones ad eos in quibus nō sunt vlcerosi ⁊ sunt ex p missis stiptica fortis stipticitatis cū medicis calefacient dando eas in potu ⁊ ponendo in emplis. Et vt vtantur medicis q adiuuāt nāᷓ ⁊ confortāt spiritū sicut tyriaca magna ⁊ homonasia ⁊ athanasia. Et oꝫ vt administret narcotica q̄n ipa sunt fortis iuuamēti in hac egritudine ⁊ si significant significatōes multitudinis phlegmatis laborāt cūando ipos. Et si nō valent medicine pximā fortes ⁊ fortes fortitudine tempata tūc fortasse indigeos est que sūt sicut helleborus. Vlcez eius mācī huius egritudinis cū vomitu ē difficilis ⁊ mala ⁊ raro cūat vomitus phlegma descendēs ad instina. Et nō oꝫ vt bibat aquā in quantum potest. Amplius si bibit eam nō concedit vt bibant eam eis calidam. Et vinū quidē vetus subtile purū parū confert eis. Et illḋ qḋ dulcificatur ab illo nocet eis. Et si diligunt vt in secundū fermentū comedāt comedāt i eis ea q̄ sunt sicut sauich algoberezanti sauich alcabe ⁊ sauich ō siliq̄ sauich ō ḡnis granatoꝝ ⁊ sauich de nabac. Coriandrū vo ē fortis ipressionis i soluendo cibū insto. Et ex compositis bonis ad eos est illud qḋ. R. seminis arnoglosse ⁊ anisi amboꝝ an. ȝ.i.ʒ ⁊ cortic granatoꝝ ⁊ san. draconis amboꝝ an. ȝ.ʒ ⁊ ē potio vna. Et oꝫ vt bibat in vino pontico. Et si fuerit illic fe. tunc cū aq̄ plu. Et ex compositis cōferentib⁹ eis est emplim de gallis ⁊ empli ō tarc ⁊ emplm ō siliquis. Et de emplis cōferunt eis sicut emplim de semine lini cum dactilis ⁊ cōfortatur cū eis q sunt sicut succi cydoniorū ⁊ aluminis humidi ⁊ hypoquisthidos ⁊ acatie ⁊ balaustiarū ⁊ mastiche ⁊ rosaꝝ ⁊ rubi ⁊ myrti ptes equales. Et q̄nq̄ sunt ex illis medicinis marā cū cera ⁊ oleo sicut emplastrū abuticalis ⁊ emplm rubus ⁊ emplm de saufel quā sacit calidius. Facit autem pp vlcera intestinorū cura ē cura vlceꝝ et miliando administratōe exiccatiū stipticorū ex medicinis frigidis sicut ē illḋ quod fit de acrelta ⁊ sumachia ⁊ curetur cura dysenterie quam diceruus. Et q̄n cā cholerica illic est illa q effundit ⁊ vlcerat tunc melius .s. vt ipa cūetur i estate cū vomitu ⁊ nō cūes eā ex via vlceꝝ. Et q̄n cā eius est phlegma necessariū est ubi vt cūes phlegma p cōsistere dictū in ca. suo: ⁊ exiccos cibū ⁊ calefacias ipm ⁊ ponas ipos ex assatis ⁊ alcalage factis ex carnib⁹ sicub⁹ ⁊ minora potū aque. Et cum si indigeos fortiori illo: tunc vtere aut albo ad stōm: aut nigro ad intestina inferiora ⁊ est etiam ex eis que vacuant lenia.

De cura vlcerosi. .C.iii.

Medicamen bonū ad lubricitatē humidam ⁊ est sicut cibus. R. passas magis que coquūtur ⁊ terant cū suis interiorib⁹ ⁊ misceant cum eis cortices granatoꝝ alboꝝ ⁊ pip album ⁊ oleū ōphacinū ⁊ comedat cū pane. Et oꝫ vt cōmisceant cū eo qḋ in ipo administra tur de stipticis frio mastix et rus. ⁊ si tollerat pip. Et cū chronica fit solo ventris lubricatiua ⁊ cōtingit vt i eius cadat tunc necessariū est in hoc vt incipias cū equatiōe cōplonis ⁊ calefactiōe eius. Et facias egrū vti exercitio qḋ ipe tolleret aut facias ipm ingredi balneū ⁊ ponas cū pcessione subtili ⁊ sicca qḋ de corpe eius appꝛoxima da ei ad sorbendū faceā nō sedeat: imo cora eius sinorē ⁊ toto qḋ supra ipas ē i pportiōe aliqd ō aq̄ carnis fortis cū aq̄ mixta sint vini stipticū subtile ⁊ tortelle sicce. Et si tolerauerit i eius ⁊ cōplo ei⁹ vt cōsequat adhibeas aliqd penetrare faciens sicut diapipeon ⁊ diacalamētum fac illud ita vt faciat ipm penetrantē: q̄n feceris illḋ attrahet epar aliqd illius cibi ⁊ cōfortabitur eo. ¶ Reliquus aūt speciez fluxus stōmaci qui est infra lubricitatē pximā cura nota est ⁊ ap. ppinquat curatiōi lubricatiui. ¶ In illa ergo cui⁹ cā est cholera re. plurima effusa ad stōm ⁊ intestina oꝫ vt tempes mēbra i quo generat cholera ⁊ a quo pcedit. s. epar ⁊ fel p illud qḋ scivisti in ca. suo. Et euacua superfluitatē cholericā si fuerit plima ⁊ rectius illo est cū vomitu si possibile est ⁊ lauet cū fluxu ventris si nō fuerit in virtute debilitas ⁊ nō timet vt accidāt vlcera aut ꝙ sint facta. Et post illḋ incipe in pmis cū infrigidatib⁹

& stipticitatem facientib⁹ pdictas. Et mirobolanos quidē sumat qui de lesione sumere i potu mirobal. citrinos. Ipsi enim educūt choleram & faciunt succedere virtutem istrictiuam facientē stipticitatem. Et ex eis que cōferunt eis est administratio lactis acetosi & ppe cū spodio. Et sic cū aqua sumach ordei. Et si fuerit cā eius phlegma curetur cum eis q educit phlegma ex ebibitis & clisteribus si fuerit phlegma vel dicendum curet cū eo qd cōstipat & calefacit eum calefactiōe temperata. Et ex eis que cōueniunt ad illud est elm de granis granator qd ē cū cinnamomo & elm alcanzi & trocisci de speciebus. Et si phlegma est vitreum non excitatio ē eorum que sunt sicut trocisci alkiladie & suffuf facti ex araude & aniso & cymino in aceto posito & assato & semine lini torrefacto & galla & balaustijs & carui & myrrha & ture cū spodio sm q tibi bene visū fuerit & indicatione testimonij. Et si fuerit illic phlegma & cholera simul & signū illa enim eius qd egreditur & reliqua signa iuuabunt si sumpserit myrobal citrinorum pre .i. & mastix ni geres. c. cū quib⁹ misceantur zuccari & granorum myrti & sumach & carnes eb omnium ana sextas prī illud. Et si fuerit cā melancholia essa ad ipsam nos faciem⁹ ei capitulū singulare qd ap ppriat ei cū capitulo fluxus melancholia & ppositionis albui⁹ ipsum ad splenē. Os ei quietis scibaria & cibos singulares cū faciem⁹ capitulū: cū si fuerit nisi debilitas fortis & malitia cōplonis cōsiderabis maliciam cōplonis p signa sua. Et plurimaquidē malitie cōplonis intestinorum est cōmunicās malitie cōplonis stōi & signa eius sunt signa illius. Nō si debilitas fuerit digestiua sola & fuerit frigus iuuatur cū electuario alcanzi & iuuatur cū electuario nro qd est fm modū hunc. Rx. alcalzeu crudi & cymini i aceto iffusi & assati anisi carui .ʒ. assati & cardamoni itecorum passularum minorum pi cōlibet & hāt ex eis suffuf & dosis sit rhaijs ad .ʒ. iij. Et si fuerit illic ventositas plurima ponantur in eo semen alcabean & semen rute. Et iterū cōpositum quoddā plurime valitatis i hoc ca. Rx. ʒʒ. seminis feniculi & anisi & piperis lōgi & cardamomi omnium ana .ʒ. iij. & seminis anisi & apij amborum ana .ʒ. iiij. & cassie & calami aromatici & cipi & xiloal. crudi omnium ana .ʒ. iij. & .ʒ. & galic .ʒ. v. & croci .ʒ. iij. & gariofil. & blacte bisātie & nucis muschate omnium ana .ʒ. iij. & sextam granorum myrti .ʒ. xx. informentur ex eo trocisci & sit dosis eorum secundum cū melaram testificat. Et iuuant in ea trocisci almurmaur ppue si fuerit virtus expulsiua debilis etiā. Et iuuant i ea empla pdicta calefactiua. Et si fuerit cū debilitate expulsiue prudēte ea cum apsinthio. Quod si fuerit corruptio digestiōis pp calore administrabis medicinas infrigidātes & sit in eis stipticitas aliqua & ingrossā cibus & sic cū ex genere illorum crossorum de quib⁹ diximus in cura malicie digestiōis. Et oz q admisceris cū eis q diximus i eodē ca. Nō si fuerit debilitas i retentiua pp frigus aut calorem administrabis stiptica pdicta in initio capituli calida aut fria. Et si fuerit expulsiua etiā debilis administrabis suffuf de scoria ferri in nuce muschata in siropo de menta & administrabis empla secundum necessitatem.

De cura fluxus cholerici. C. iiij.

Iam diximus ipsam in ca. stōi & est pendens i fine rei cū curationib⁹ expositionū epatis & fellis & stōi generantium choleram & oz vt queras illic.

De cura fluxus melancholici & est spleneticus fluxus in quo nō est excoriatio. C. v.

Oportet vt intendas i ipso curā splenis & causam eius cognoscas & opponas p illud qd necessarium est in eo. Et si fuerit illic multitudo melancholie & exuberantia euacuabis cū decoctiōe epythimi & similib⁹. Et si fuerit crossa sicut fex & nō fuerit ab splene in ipso pp crossitudinē melancholie ipsius

tunc ad ministrabis in ipsa hoc solutiuū [illegible] fortis. Rx. sabu gēme & eem. i. & spine egyptie [illegible] bdelli nigri ptos duas decoquantur [illegible] in aqua fortiter & dissoluē [illegible] via fluxus eius & purgantes ei⁹ ab eo qd [illegible] Et si necessaria fuerit phlebotomia phlebotoma [illegible] fonta epar & splenta dexf. Et si cā fuerit [illegible] ticus melancholicus pp illd qd effundit ad [illegible] rib⁹ melancholicis pe nefar splene [illegible] retentis in eis illud qd [illegible] testina. Et postea rege eū eo qd [illegible] sicut ē hoc cōpositum qd ē [illegible] cū rubei torrefacti .ʒ. i. & seminis [illegible] & karabe .ʒ. i. & seminis rute .ʒ. iiij. [illegible] sit dosis eius .ʒ. iij. Et etiā sumant [illegible] passe nigre terrantur cum aceto & aq [illegible] colet & ponj [illegible] desup [illegible] cū eo. Si aūt necessaria fuerit [illegible] turis ciperi & nucis cupressi & galie omnium ana [illegible] tellarum .ʒ. i. bibal cū vino antiquo puro.

De cura fluxus sanguinis absq excoriatiōe. C. [illegible]

Iam sciuisti q hic sit ex corpore [illegible] testinis superioribus & inferiorib⁹ [illegible] & nouisti signa eorum & gere eo ē [illegible] & totius cura ipsius ex pte [illegible] eius & actione appellatio ipsius & [illegible] in curatiōe illius ē cōsideratio [illegible] sideratio causarum faciemus necessario. [illegible] pp ipsum dolor & estimas q ē ex corpe [illegible] dit pp ipsius [illegible] nō retineat ipsum. [illegible] fluxus eius q [illegible] facit accidere excoriationem [illegible] dere debilitatem fiat phlebotomia [illegible] trario motu ptis ei⁹: deinde administra [illegible] te restringentes san. Et in illo q [illegible] venis intestinorum q [illegible] perducit ad excoriationem [illegible]

Oportet ergo vt cōuertas fluxum [illegible] & sclinādū ad cōtrariū [illegible] illic [illegible] rima. Et scias q potata cōstrictiua [illegible] intestina superiorib⁹ & q [illegible] Et clisteria sunt cōuenientiora ei qui est ex [illegible] riorib⁹ & in eo qui est inter illa [illegible] rerum curatiōem & oēs medicine stiptice [illegible] glutinatiōes pdicte in eis q [illegible] pcipue q in eis ponunt [illegible] nabis tritū sicut pulueis & sanguis [illegible] corallus & margarite quas bibant [illegible]

Et quicq indiget narcoticis & quicq est [illegible] vt cōfortes ea cū illis in quib⁹ cū stipticum [illegible] Et troc. de balaustijs in summa eorum que bibant [illegible] fortiter troc. de sc. acetos. & troc. de [illegible] scire fecim⁹ & succus arnoglosse & succus [illegible] barbe hircine in his capitulis [illegible] qui ponuntur in eis medicine singulares pdicte [illegible] in fenis. Et iterū sumant maiorum & [illegible] siccarum omnium ana lb. & decoquantur in [illegible] nec remaneat lb. i. & .ʒ. v. & [illegible] rosarum & coquatur in vase duplici donec [illegible] at oleum & oleū illd administra in eis que bibantur. [illegible] steria vero restrictiua sūt ex istis succis & ex [illegible] decoquuntur stiptica nota. Oportet [illegible] coquuntur in eis & ponant in ipsis [illegible] renū capearum & ex oleo ros. bono [illegible] in antidotario & dicemus ea etiam in ca. [illegible] digamus ex eis salsa temperata in [illegible] acute & afferemus quedam hic. Clistere bonum [illegible] expositum⁹. Rx. cortici granatorum & arnoglosse & [illegible]

spine et seminis alnabot et sanierizi omnium ana. ʒ. viij. et sumantur de gallis imaturis. ij et balaustiarum et rosarum omnium ana ʒ. iij. effundatur super ea aque emina una cum parua aque. Et si fuerit aqua illa aqua virge pastoris erit valde bona: deinde decoquatur cum facilitate donec remaneat fere tertia eius et coletur et sumatur aluminis. ʒ. x. et san. draconis et acacie et hematitis vel seminis canabis et balaustiarum et succi barbe hircine et gummi et bdellij assati et ceruse plumbi et ostracorum adustorum et luti rubei et armeni omnium ana. ʒ. i et olei ros. ʒ. vij. et interioris adipis caprarum. ʒ. vi. et qui vult ponat in ipso opium pondus danich. usque ad danich et s. et clisterizet cum eo. Et quum est intentio in clisteri retentio san. non est necesse ut intromittatur cum facientibus glutinationem ex risi et milio et similibus. Et quum est in ipso regimen excoriationis aut regimen amborum similiter necessarium est illud et studebimus ut hec duo non faciant ingredi in clisteribus terrositatem. Et ex suffumigationibus in hoc ca. est ut sumantur acacie et gummi arabici et seminis hyosquiami albi et opij et ceruse plumbi et luti armeni et karabe et gallarum inmaturarum omnium partes equales conterere ea et aggrega ipsa cum medicamine decocto calido et fac ex eis similitudinem glandium. In eo vero qui est ex fricatoribus sufficit ut administretur has medicinas sumantur merdasengi et balaustie et ceruse plumbi et ostraca assata et administrentur super locum post ablutiones et mundificationem. ¶ Quum ergo feceris hoc et remanet fluxus de egritudo et non retinetur: non inuenio ei excusationes quin liges ambas manus ab ascella stringendo vehementer et frica extremitates eorum vehementer et sedeat eger in aqua frigida in estate et in aere frigido in hyeme et da ei ad potandum aquam frigidam et effunde super eius lombos ipsos succos frigidos et infrigidantes stipticos constrictiuos sicut rob de acresta et rob de ribes et similia infrigidata cum niue.

De cura excoriationis intestinorum et vlcerum. C. viij.

Oportet ut non sit error in excoriatione intestinorum forsitan. n. non est illa que indigeat eo in quo est virtus vehemens et est in administratione eius in ipsa pruritus. Et est in ipsa inflatio vehemens et dare melo pepones et lactucam et portulacam est sufficiens in cura. Neque administrare clisteria in quibus ponuntur medicine cauterizatiue est prauosum. ¶ Et oportet ut cures sicut scimus illud quod est in intestinis superioribus cum ebibitis et quod est in inferioribus cum clisteribus et quod est in medio cum utrisque curare deinde primum quod oportet te considerare est dispositio eius faciens excoriationes. Et vlcera intestinorum an est adhuc in effusione. Et an causa eius descendens sit ex ruptura aut repletione: aut ipsa remanente aut est retentum et abscisum et destructum et remansit vestigium eius excoriationis et vlcere. Et nos quidem diximus iam in hoc. Si ergo causa adhuc effunditur prepara in abscindendo ipsas et constringendo ipsas cum eo quod iam scisti in loco suo. ¶ Et si fuerit necessaria euacuatio propter malitiam hu. fac eam cum timore et cautella et stude ut sit solutiuum non vehementer nociuum vestigio et vlceri ut myrobal. Et rectifica ipsum cum eo quod miscetur ei ex eis que sunt sicut bdagagan. et que sunt similia illi. ¶ Modus tibi tripex est ut prohibeas ipsum a cibo duobus diebus ut fiat corpus magis eius quod effunditur ab eo faci. Et quum volueris ipsum ebibere ciba cum lacte decocto cum lapidibus et decoque ipsum quod praeterit in capitulo suo et iste cibus est sanitatem medicine. ¶ Cibus vero ipse apud necessitatem et appetitionem debilitatur est iste cum que sunt minora et confortatio multiplicatur ipsius sicut gallinae pingues et panis panis de simila et declinetur ad aymitatem et testiculi gallorum et oua sorbilia que ascendunt a cibis et descendunt ab assatis sorbilibus et quousque sumatur valde ex piscibus assatis calidis et pedibus decoctis i laete vaccarum. Et rizi torrefactum est bonum eis valde quum fuerit ipsum. Et oportet ut conseruet pectus eius etiam cum rob fructuum et cibis dictis in capitulo primo. ¶ Et sit sal eius gemma et sit torrefactus et non oportet ut bibat vinum nisi quando non multiplicatur caliditas: tunc. n. bibat ex eo parum quod sit nigrum stipticum et aqua eius sit aqua frigida. Et non est conueniens vel primis incipiat a medicis puris singularibus cum quantitatibus suis stipticis et asperis. Et quum dolor fit fortior: indigeo necessario facientibus glutinationes ut fiat sicut uarä et liniatur super faciem infirmi. Et omnes medicine infrative facientes stipticitatem primitus cum glutinatiuis sine iuuatiue nisi accidat corrosio forsitan: tunc indigebis abstersiuis et cauterizatiuis permixtis cum eis que lenia sunt sine mordicatione. ¶ Et oportet ut des in potu habenti excoriationem illud quod in potu est ex seminibus et aliis in aqua frigida et non in aqua calida. ¶ Et reubarbaro quidem inest proprietas mirabilis in vlceribus intestinorum et similiter algaracie propterea quod datur in potu in eo quod est sicut aqua arnoglosse cum pauco vino antiquo. Et glandes assate et silique viride habent fortem iuuamentum et sepate et semen rose est mirabile valde: et non iam experimentum illud quod dixerunt quidam quod quum dantur ex eo in potu. ʒ. iij. cum aqua frigida remouentur ab eo. Lutum autem sigillatum est iuuatiuum valde excoriationi: ita quod corrosioni de quo in potu datur post mundificationem corrosionis et sordicitati cum clisteri aliquo ex clisteribus que diximus. Et sic quum clistere fit cum luto sigillato in succo arnoglosse et stella terre et succo portulace. Et ex eis que conferunt ad illud est succus mori quod non maturatur. Et similiter sirupus herbe caudecoq. Et succus herbe tinctorum cum eius imbibitis et clisterizatus. Et dixerunt quidam in medicis huius capituli pedem albacoban et existimo quod sit pes cornicis et quod Hip. quum dixit pes albacoban intellexit folia ficus. Et hoc non est ex eis que conueniunt in hoc capitulo. ¶ Et potare coagulum leporis et caseum ablato sale eius ab eo est quod diximus in capitulo primo est vehementer iuuans eos et quod est ultimum in corrosione. Et quum accidit excoriatio propter medicinas ebibitas et rob in natio est ut fiat clistere cum butyro et san. draconis. Et ponatur i. ʒ. xxx. butyri et ʒ. i. san. draconis usque ad. ʒ. iii. Et ex compositis valentibus ad eos sunt trocisci de sulfure inspiceta. ¶ Et ex eis que illi bona sit est panis quum puluerizatur sicut vinum et des in potu ex eo et bibat post ipsum aqua frigida et ex eis que conferunt est ut sumantur cineris ostracorum fluuialium partes. iiij. et gallarum partes. ij. et pegio par. i. terantur et cribellentur et puluerizentur ex eo pondus. ʒ. i. super cibum et bibatur cum aqua frigida. Et bonum est eis iuuatiuum etiam quum bibunt ipsum cum aqua frigida. ¶ Suppositoria vero et clisteria conuenientia ad hoc sunt sicut clisteria et suppositoria conuenientia ad fluxus san. absoluto addito in eis in principio facientibus glutinationem stipticis et in fine eius si peruenit ad corrosiones mundificatiuis et cauterizatiuis. Et usque quo dissoluatur illud quod est super intestina et remaneant manifesta: non oportet ut pertranseas glutinationem facientia est stiptica. Et dixerunt quidam quod oportet ne acacia mittatur in clisteri quum non est in egritudine san. Et non est hoc aliquid deinde quum mundificatur vlcus incipiat cum exiccatiuis stipticis glutinatiuis et pinguibus: deinde in fine eius si peruenit ad corrosionem cum mundificatiuis et cauterizatiuis. Et sunt quidam homines qui permiscent rem modicam de calidioribus in quibus est fructio. Et clisteri a salsa conferunt ei iuuamentum maximum.

Vero quum non ducit necessitas ad illud quod est acutum et ad illud quod est acetosissimum melius est ut non administretur. Et oportet ut permutatio fiat primum ad acetosa: deinde ad calida. Et quum exigit necessitas et corrosio efficitur curos et si cum calidioribus administres necessitatem magis in eo. ¶ Et quousque rectum est ut incipias cum aliis narcoticis: deinde administra clisteria acuta nisi quum non tolerat ipsa infirmus: et de illis acutis et illis que sunt ex arsenico timetur denudatio cutis post eam donec perforentur intestina. Et propter hoc oportet ut sit inceptio in administrando ea quum scis quod vlcus iam corruptum est. Et non tar-

datur usq3 ad horā in qua timet q2 accidat foramen pp dilatatōem ulceris et pfunditatē eorum. ¶ Et scias q2 adeps capraꝝ bonū ē sup totū illō qđ aggregat ad clisteria ex glutinatiuis est. n. succurrens et sedans mordicatōez et ponatur sup locuz egritudinis velociter. et hoc etiā nō ē necessariū nisi i pricipio egritudinis et qū puenit ad sanitatē indigeo mūdificatiuis et ptinēs illis que sunt fortiora. Et indigeo si in diuturnitate ipediō ptenta pinguib9 et glutinatiuis et sepantib9 int medicinā et egritudinē. ¶ Et qū sciueris q2 ulcera sunt sordida tūc mūdifica ea cū eis q̄ sunt sicut aqua mellis et fortior illa ē aq̄ salis et aqua i qua cōdiunt oliue salite et decoctio piscium salitoꝝ. Et necessariū ē tibi in sanie vt administres ea que sunt sicut trocisci d̄ arsenico. pculdubio qū ptransierit egritudo nouitatē et ñ pbibuerit ab eis pbibitor. ¶ Et scias q2 clisteria pinguia glutinatiua sedant dolorē eius qui hz ulcus i intestinis sufficiēter solū sed nō sanat. Et nō curo in corrosione nisi de medicis pferentib9 corrosiōi et sunt mūdificatiua abstersiua cū exiccatōe et stipticitate et ea ex qbus sunt trocisci. Et nō oz vt multiplicent sup ea glutinatiua et pinguia et sepent inter ea et inter corrosiōez et valētia corrosiōi et qñq3 ledūt et dolorē faciūt sed nō respiciat ad illud. ¶ Et scias q2 qū tu mūdificas cū clisterib9 acutioribꝫ vt facias sequi ea incarnatiua assūpta ex stipticis et glutinatiuis et illud qū sciueris q2 caro sana appz. ¶ Et qū aggregant febris et debilitas et corrosio et fuerit cū dilatatiōe pōt eger uti eis q̄ sunt sicut trocisci de arsenico solis ꝑ vt dissoluant in aquis fructuū stipticoꝝ & foꝛuꝫ sicut acretta et sumach et ribes et granata et rosa et que sunt illis silia. deinde exiccent et multiplicent sup eos illō et administret. ¶ Et qñq3 nō ē excusatio quin misceant hyusqamū albū et opiū cū eis aut ponuntur narcotica super ea aut detur infirmo cibus laudabilis et maior sūma horū troc. ē a media. 3. usq3 ad. 3. ii. Et qñq3 ē rectius vt ponat i ago ꝑ infirmitas stipticas et de eis sūt lenticule et cupule glandiū. Et illud adiuuat i hoc vt accidat cortex. Et ex eis q̄ forte faciūt dolorē eis et iuuamentū simul ē vt clisterizent cū troc. de arsenico in aq̄ salsa qū vehemēs ē grossitudo materie. ¶ Et qñq3 sufficit febricitantib9 et debilib9 et illis quoꝝ sensus fortis ē et nō tollerant acuta clisteria hoc regimen. Incipiat et clisterizent cū aq̄ mellis dedis post iiii. horas cū aq̄ salis. deinde det eis in potu lenti cū aceto mixto cū aq̄ sanat. n. eos. ¶ Et ex regimine in capso clisterioꝝ ē vt clistere fiat paulatim p vices et qū dolor fit fortior tūc succurre cū oleo ros. et clisteriza cū eo.
Clisteria vō q̄ administrant i reiectiōe san. et pbibitiōe fluxus eius sunt alia et sunt pxima clisteribus pbibētibus fluxus ventris. ¶ Et qñq3 sūt eis eo. q administrant in eo p se. Et nos qdez dicam9 nūc clisteria et collyria et tro. q ingrediunt in clisterib9. Et ex clisterib9 autē leuibus in hoc et in fluxu ventris calido ē vt fiat clister cū aqua arnoglosse sola aut cū aliqb9 tro. quos dicā. Et fiat clistere cū pane similagineo azymo trito i succo. Et ex clisterib9 leuib9 ē vt sumant oq̄ ordei et oleuz amigdalinū et vitell9 oui et aq̄ risi decoti cū adipe renū capraruz annualiū et colent et pjiciant in luto sigillato. Et similiter decoctio risi assati decoti cū adipe capraꝝ. et qñq3 ponitur cū eo in ipo cortices granatoꝝ et galle. Et sil aq̄ sumach et luti sigillati. ¶ Et ex clister iuuatiuū quando ē caliditas vehemēs succ9 rasure cucurbite et portulace et arnoglosse et succ9 virge pastoris et grana myrti et lenticula a quib9 aq̄ bis eiecta ē. Aggrega hos succos et cōmitte cū eis o' cū ros. et cerusaz et luti armenū et acacia et [illegible] am. Et si indiguerit opio pone i eis fm necessitatē et dispōnes. ¶ Descriptio clisteris ꝯuenientis excoriatiōi ex. R2. cortices amigdalaꝝ et cortices fistici et granatoꝝ et gal

las et sumach et folia [illegible] et radicē [illegible] q3 cū vino donec inspissent. deinde colatur [illegible] qui trocisci clisterioꝝ et ponant i eo cū [illegible]
¶ Collyrioꝝ aūt ad excoriatiōez medicant [illegible] myrrha et thus et crocus et sandaraca et [illegible] castoreū qū adest opiū et [illegible] charta [illegible] draconis et cornu ceruini adusti et [illegible] rum cū ea et charta et tmet [illegible]
Et qñq3 necessaria sūt [illegible] et arsenica. [illegible] ad excoriatiōez et [illegible] myrrha [illegible] pū ꝯficiant cū albumine oui. Aliud sandaraca [illegible] myrrha croc9 opiū ꝯficiant cū aq̄ arnoglosse. [illegible] q3 sit ex huiusmōi medicis [illegible] cū oleo ros. [illegible] administrant sup pānū et [illegible] ponat i ipo tēta ita vt [illegible] illō [illegible]. [illegible] se clisterioꝝ excoriatiōis sūt hec troc. [illegible] arsenico [illegible] onē et troc. stelle. Et oz vt [illegible] tur i eis virtus et trocisci de charta combusta. [illegible] ptio troc. charte ꝯbuste. 3. x. arsenicorum [illegible] cornicū ceruis et aluminis iameni et gallaꝝ [illegible] et tincta omniū ana. 3. vii. [illegible] arnoglosse quoꝝ vnusquisq3 pōdent [illegible] eis administret pondus. 3. i. et magno troc. [illegible]
Troc. alius. R2. sumach et capita [illegible] lausiaꝝ et gūma acretie et calcanti et [illegible] sii et antimonij omniū ana p̄tes [illegible] eis troc. Troc. fortis. R2. calcē et [illegible] las et arsenicū et teratur cū aceto aliquib9 [illegible] ment troc. Et ex fortitudine eius qñq3 [illegible] strixent cū aq̄ arnoglosse. ¶ Empla aūt [illegible] iuuatiua in hoc sunt empla pdicta in [illegible] ventris absolute. Et iam expertus [illegible] stelle cū aq̄ myrti et cōuulit ei valde. ¶ Et [illegible] los tūc sedeat infirm9 in tina in [illegible] stiptica noracei aliquātulo [illegible] Et [illegible] tior fiat sitis et āgustia i excoriatiōe [illegible] lat a ectosū decoctuz in aq̄ sanich [illegible]
Q̄d si dolor ideo fiat fortis [illegible] nō erit excusatio narcoticoꝝ. Et [illegible] adipe vaccino cū aq̄ sanich ordei [illegible] fortasse sedabit dolor et [illegible] accidit [illegible] bu. et si nō sedat cura cū [illegible] si vis clisteriza in huiusmōi hora cū hoc [illegible] aque [illegible] ordei et risi et adipe renū capraꝝ [illegible] et gūmi arabicū et cerusaz et vitellū oui [illegible] loco eius et si vis pone i eo opiū et administra. [illegible] excoriatio phlegmatica tūc necessarium [illegible] i curatiōe eius cū eo q2 incidit et educit [illegible] ab eo et [illegible] cū huiusmōi donec [illegible] lis et sinapis cū sicla et alumi et [illegible] tincture ei9 et ex eis q̄ sūt sic granatoꝝ [illegible] et sinant et q̄ incidūt. Et qñq3 in [illegible] sic assatoꝝ qū sumpserit aliqd ex medicis [illegible] tatē declines sunt sicut alcaraui et cardamomi [illegible] eo. ¶ Et dixerunt quidam q2 quidam [illegible] intestinoꝝ iuuatus est cum electuario [illegible] e sumebat in potu cū vino deinde [illegible] fecit illud aliqb9 dieb9 et vī q2 sit illud [illegible]
Et iam dixerūt q2 quidā homo [illegible] ascendente cura mortificatiue aut sanatiue [illegible] bat hominē ponē cū [illegible] aceto et [illegible] in illo die et clisterizabat cū in mane cū [illegible] deinde ꝯsequebat illō cū clisteri [illegible] clisterib9 incarnatiuis. Et si tollerabat [illegible] quo curabat sanabat et si nō moriebatur. [illegible] ria conf ex huiusmōi clister. R2. [illegible]

salis folior℞ ademest humidor℞ melliloti omniũ ana.ʒ.i ꝛ oli. rosã.ʒ. decoquant in oleo donec cõsumat tertia ꝛ coletur ꝛ administretur illud oleũ clisterizando. Et iterũ confert eis clistere cũ decoctiõe risi. Et q̃ss ponũt in ea piscos salsos. Ceratũ autẽ dictũ in hac spetie egritudinis. Secũdus vaciũ ponunt. lib.ii.c.5. masticis.ʒ.i.ꝛ c.5.ꝛ anetu humidi.ʒ.vi. ꝛ aloes.ʒ.i.ꝛ cere.ʒ.x.ꝛ oleũ mirtacei ꝛ olei ros. quãtũ sufficit. Et quidã ponũt in ipso semen ꝛ absurthii ꝓpẽq sentit phlegma vitreũ. Excoriationi autẽ melancholice post regimẽ melancholie ꝛ splenis secundũ ꝙ diximus in loco ante hũc. Et post rectificationẽ regiminis ꝯfert lasis de luto. Et cõferũt ei clisteria de risi ꝛ sint in eis spetiẽs aromatice ꝛ semina casia ꝛ semẽ ꝛ semẽ apii. Et ponant i eis oleũ ros. ꝛ vitell' oui ꝛ cor℞ albe sint aquib' generat sani. Et qñ fuerit vlcus malignũ nõ erit excusatio quin fiat clistere cũ aq̃ salsa, gẽme: deinde sequatur ipsum si indigeret eo cũ illo qd tam valde mundificat donec appeat caro munda: deinde cura cũ clisterib' incarnatiuis. Et clisteria lenia ad hoc sunt sicut clistere in quo ponant spine egyptiace ptes.iiii. ellebori nigri ptes.ii. decoquant cũ aq̃ ꝛ salegẽma. ꝙ si illud non cõfert tũc administrent tro. de arsenico. Excoriatio autẽ q̃ fit ex fecibus curat cũ eo qd lenit: nã ꝛ sint in eo lenitas ꝛ unctuositas ꝛ glutinatio ꝛ lubricitas ꝛ sumitur aũ cibũ sicut vitellũ oui sorbile: ꝛ sicut ius galli decrepiti: ꝛ sicut iura ꝛ alesisabegi facta ex pullis sacculis' impinguatis ꝛ administrent clisteria lenitiua ex succis glutinatiuis lubricatiuis simul cũ oleo ros. ꝛ vitello oui ꝛ similib'. Et quidã ꝯfert qñ prolõgat hec excoriatio: vt sumant semen lini ꝛ psilii semen ꝛ semẽ maru ꝛ semẽ alter accipiat mucilago cor℞ ꝛ bibat post cibũ. Ipsa.n. aggregat ad lubricitatem solutiões doloris: ꝛ glutinatiõem. Et sumere pauca ante cibũ quidã remouet hoc accidẽs. Excoriatiõi vero facte sine cessione post' medicĩe ꝯferũt medicine singulares glutinatiue predicte. Et ꝯferũt ei draganganti assatum de quo bibit i lacte acetoso.ʒ.iii.ꝛ c.5. ꝛ qd ẽ supra. Et confert ei valde vt fiat clistere cũ butyro vaccino recenti bono: ꝛ quidã ponũt i ipso aliqd de san. draconis: ꝛ quidã ꝯfert iuuamentum in aliqua excoriatione cholerica ꝛ non ẽ medicina omnium.

De cura fluxus vẽtris scilꝫ per cibos. C.viii.

Cura nota ad illos ẽ vt prohibeat descensio cius dũ nõ accidit colerica fortis superfluitas. si fuerit ex malitia digestiõis cibi fiat illud ꝛ administretur sumac post illud: ꝛ qñ descẽderit sumat aliqd ex robub stipticis. Et si acciderit debilitas sumat alcangebaut saltus de q̃ntitate si sentit debilitas i illo cũ eo qd accidit de multiplicitate ꝛ sitit illud id qd accidit de rugitu ꝛ ventositate sumat bulasthar ꝛ turis ꝛ anicos partes eq̃les ꝛ cõficiat cũ ipsius tritis cum suis interiorib' ꝛ comedat ex eo omnis quãtitatẽ nucis. Et iterũ sumat medicamẽ de acoro ꝛ calamento: ꝛ cẽ dictũ i antidotario. In scd̃s autẽ corum pone albos i sc ipso autẽ eo aut q̃litatib' mali cibi aut debilitate administratiõis eius in cibos vt sumat post eos cibos boni chimi. ꝛ curet ipsos illos remanẽs ex calore ꝛ frigore eis eo qd scis ex electuariis illis aut calidis: ꝛ si fuerit cũ viscositas cor℞ ꝛ lubricitas ipsor℞: cõuenit ad eos illud i quo cũ lenitate ẽ stipticitas. Frig' autẽ eorũ ꝛ caliditas ipsor℞ sũt sꝫ ꝙ eis conuenit. Et si cũ fuerit pinguis lubricatio sumat stipticos: ꝛ si cũ fuerit postremitas eius cũ' velociter sit digest aplo regimẽ tũc sumat spodiũ ꝛ aliqd de robub vt rectificet stõm ab impressione ci' cui ista alteratio nocuit ipsum. Nam scd̃m plurimũ accidit calefactio ꝛ si faciat accidẽs caro sicitatẽ ꝓp acetositates cibi in quibusdã dispõib' huiusmodi regimẽ sumat spodiuꝫ cum camph. Et si cũ fuerit paucitas cibi aut subtilitas sibe

cius cibetur post ipsum carnibus grossis mollificat ꝛ cõdito cũ stipticis ꝛ cũ aceto ꝑparatis ꝛ piscibus salitis ꝛ similib'. Quod si timeatur debilitas digestionis cũ hoc cum seminibus condiantur.

De cura fluxus cerebralis. C.ix.

Ponet vt hũo eius omnino non dormiat sup collũ: ꝛ qd excitat a sõno ẽ ei necessariũ vt vtat vomitu quãtum' egrediat hũor grossus effus' ad stõm ex capite faciens fluxũ: vt administret illud qd dixim' in ca. catarri de rasione capitis ꝛ ꝯfricatiõe ei' cũ rebus aspis ꝛ ex vaporationib' capitis ꝛ administratiõe rubificatiuũ ꝛ cauterizationũ sup ipsũ ꝛ ex ꝯfortatiõe eius ꝛ rectificatiõe ꝯplexiõis eius. Et quia necessariũ ẽ cauũ ꝛ nõ oꝫ vt admistret tertio eius a illo cũ medicis stipticis ꝛ magnificet timorẽ; imo oꝫ vt extrahat illud qd de eo aggregat superius p vomitũ: ꝛ illud qd descendit ex via intestinorũ ꝛ si nõ cũ alio saltẽ cũ clisterib' ꝛ restringat illud qd de eo descendit ad ventrẽ nõ cũ illo qd ꝯstipat: q̃ sedeat mã in ventre: imo cũ eo qd est simile illi quo retinet ex pectore: ꝛ eis q̃ diximus in suo ca. ꝛ cũ eo qd dociimus te in ca. cure catarri ex abscissione cap: facientium catarrũ ꝛ rectificatione cap.

De cura fluxus oppilatiui. C.x.

Fluxus oppilatiui plurimũ fit cũ prodiectione sit a corpe toto: aut fit ab oppilatione in epate aut in epar ꝛ intestina. De cetero: eigitur ẽ vt cadat additio in oppilatiõe ꝑ stiptica imo oꝫ vt iungatur qd expellitur ab oppilatiõe cũ eiectione. Quidã etiam vt ab eo misceant medicine apiẽtes oppilationes vt apiant ea. Et quidã necessariũ est in apiendo oppilatiões solutiuũ fortiter attrahens mã grossã generãtes oppilationes ꝛ clisteria fortis apiẽtia ꝛ attractiõis. Et vomit' ẽ ex rebus magis iuuatiuis ad illud qd cadit ex obuiatione ipsius quemadmodũ testatur. Hip. Et rectius qdam est huic hãc egritudinẽ vt comedat cibũ suũ in plurib' vicibus nõ in vice. i. imo in omni hora q̃litatẽ q̃ punet ei de cibo suo: deinde oꝫ vt partiat: deinde oꝫ vt ꝯquisiaciant cibus suũ illud qd adiuuat ad penetrandũ cũ velocitate ꝛ apiat oppilationẽ cibo ꝛ melius illo toto apd. S. ẽ eis calamentũ ꝛ det de eo ante cibũ vsq ad aur. i. Et quidã digeritur cibus detur etiã de eo quãtitas.ʒ.5. Et vinũ vetus forte subtile paucũ ꝛ bonũ valde qñ administratur post cibũ. Et tyriaca res ẽ magis iuuatiua ad illud. Et qñ rectificat digestio cibi balneet. Fricatio autẽ oꝫ vt si ab ipso seperet ante cibũ ipsum ꝛ post ipsum. Et qñ debilitaf indiget fricatiõe vehemẽti cũ pãno aspo dorsi ꝛ vẽtris. Et quia necessariũ est vt liniatur corpus eius pice: ꝛ medicinis rubificantibus. Oppilationũ vero apiẽtia scias: ꝛ oꝫ vt nõ soluat eger iste a fricatione. nã cũ tu curaueris eũ ꝛ apieris oppilatiões ꝛ resolueris hũores oppilatiuos penetrabit cibus ad corp' eius ꝛ nõ accidet diarria post illud ꝛ cõso rabit corpus eius.

De cura fluxus liquefactiui. C.xi.

In eis que sunt sicut ethica ꝛ ptisis ꝛ que huic vicina cedunt non spatur vt curẽt: nisi sicut spat in curatiõe cause eius. In eo autẽ q est infra illud curetur corpus cũ infrãtiuis humectatiuis ꝛ acribus ꝛ embrocis secundũ illud. Et extinguat cũ eis que sunt sicut trocisci de spodio ꝛ trocisci de cãfora ꝛ cum epithimatib' ꝛ emplis infrãtiuis sup cor ꝛ pect' ꝛ epar. Et sint cibi eius ex carnib' tedulis' hulicet ꝛ infrãtia ꝛ tinsulac ꝛ caro pisciũ ꝛ sucabegi cũ aceto ꝛ panis similaginatus bene cõfectus ꝛ fermentatus ꝛ panis cũ assatur. Et quidã fit ex eo sorbitio pmixta cũ gũmi. Et sit cibus qui sit de acetosa ꝛ similib'. Et nõ retineat expulsio vice vna imo retineat gradatim cũ huiusmodi curationib' ꝛ cũ eo

cisio ꝯ spodio restrictiuis .ꝑſe ꝛ cū roſ. ſecundū hūc modū. Recipe lutū armenū ꝛ spodiū ꝛ castaneas ꝛ ſemē acetoſe ꝛ croci ciciani ꝛ alnirbeni ꝛ roſ. ꝛ gūmi arabici ꝛ cicer ꝯ aduſtos terant oīa ꝛ ꝯficiant cū aq̄ cydonior̄.

De cura fluxus ſāguinis a ſpasmo ꝛ coitu. C. xij.

Sim inuitum⁹ ad ſigna eius ubi docuim⁹ regimē attractionis m̄ieriar̄ replēnalium ad exteriora corporis. Et indig⁹ q̄d ē ut extrahant humores ꝑ phlebotomiā ꝛ fluxū ventris paruenticā quo iā expeditiuim⁹ ꝛ administrent balnea cū aq̄s aquitiuis ꝛ ſunt illa i quib⁹ decocta ſunt aquitiua ꝛ cū lauatiuis aperitiuis ꝛ mundificatiuis. Et multotiēs vtant timis iteritie. Et ſi fuerit ſpiſſitudo vehemēs administret fricatio cum pānis lineis aſpis ꝛ cū villis donec rubeat cutis: deinde effūdat ſup eā aq̄ calida ꝛ aq̄ i quib⁹ ē uino agitia eor̄ q̄ dixim⁹.

De cura colice paſſionis. C. xiij.

Colica paſſio h̄z regimē i principio quz moueť ꝛ regimen i medio ſui mot⁹: ꝛ regimē apō commotionem ſui malā ꝛ iobedientiā ſuā malitioſas ꝛ motōes acceſſiū ſuor̄ amoroſor̄. Cū apparent ſigna colice paſſionis ꝛ icipit eructatio afferri a diſpoſitione ſua ꝛ ſentiť i illo ſ̄ntatio ꝛ in inteſtinis punctura: ꝛ q̄ñ ē cū ea nauſea: tūc o3 ut nō ſumat ſup illō aliq̄d omnino neq̄ p⁹ illō niſi cū timet caſus ſtomachic. n. rege eu3 eo q̄ dicem⁹. Pr⁹ igit q̄d o3 fieri ē ut expulſio fiat p vomitū ſi fuerit cib⁹ adhuc ꝑxim⁹ ſup ioab⁹: ꝛ ſi nō fuerit ita ꝯſequenť adhibeat aliq̄d q̄d ip̄s deponat ex eis q̄ leniunt nām ꝛ ſit illō q̄d facit vomitū leniſicatiū cū meſura q̄ extrahat illā q̄ntitatē ꝑter q̄ extrahat illā ſupfluitatem ſup illā ſicut re extraneā ab ea. Et o3 ut expellit eu3 eo i quo ſit ſicut malicie molliſicat o ſtōi ꝛ debilitas ventri ei⁹ ſicut i oleo ſiſamino ꝛ oleo ꝯ eliuis ꝛ aq̄ calida neq̄ cū illo i quo nō ē glutinatio q̄ñ ip̄e indigeant ꝯtrio glutinatōe: imo cū eo q̄d ē ſicut aq̄ mellis ꝛ ſirup⁹ acetoſus deſicis cū aq̄ calida nō ꝑp neceſſitate: imo cū eo q̄d ē ſic aq̄ calida ſola aut cū pauco butirab: aut cū ſale naptico: aut aqua caſa cū cymino pauco. Et ſi ſit ſi vomitus ſe ipſos ꝛ accidit eis ſubuerſio non obediōr: ꝛ nocet eis piſſō ē nūc illic o3 ut curet. Hip. n. dixit q̄ vomitus q̄ñq̄ ꝑhibet vomitū ꝛ fluxus q̄ñq̄ ꝑhibet fluxū ꝛ vomitus ꝑhibet fluxū: ꝛ fluxus ꝑhibet vomitū. Et eor̄ fluxus o3 ut ſint cū ſuppoſitoriis leni ꝛ ſerenisbus ꝛ zuccaro ꝛ ſale. Aut cliſteri leni ex aq̄ ſicle quantitate. ꝫ.5. ꝛ butir. ac. pauci ſup eas q̄ntitate. aur. i. ꝛ zuccari ru. q̄ntitate. ꝫ.x. ꝛ olei roſ. ꝛ ſiſamini q̄ntitate. ꝫ.vij. aut cū aliq̄ alio q̄d bibat ſicut cyminū. Hip. n. ē uiatim in hoc valdō. Cū ergo ſenſerit q̄ m̄ie i corpore cholerice ſit cōmouetur cū nā ip̄e q̄ñq̄ ſunt ꝯ adiuuāb⁹ ad hoc ut accidat colica paſſio ꝛ nō ē timor: tot⁹ ex cibo nō ſue nis excuſatōem quin inflet ſtōm tūc exterius cū eo q̄d inflat ꝛ ſi nō cū alio ſalē cū tūc poſt aditoriū eius ad vomitū ſi declinat ad illō cū menſura tollerabili. Et i illa inflatōe ē ſedatio ſuis ſi fuerit. Cū ergo ſupabundat vomit⁹ ex eis q̄ remāēt ip̄s ē ſſ ratio ſtōi cum huiuſmodi ꝛ ponere ventoſas ſup ventrem abſq̄ incisione: ꝛ ſi fuerit frigidū frigidās ex ſucci fructuum erit ē magis iuuatiuum. Et ſi miſceant cū eo ſandali ꝛ cāfora ꝛ roſe ꝛ ſimiliter cū eis almirach erit iuuatiuū. Et q̄ñ neceſſarius eſt ſtringere extremitates. Et ſi nō fuerit caliditas fortis curet cū medicamine ꝯ luto aneſiburni vel i ſudatorio. Amplius o3 ut cōſideres illō q̄d egreditur. n. ſi ꝑueret expulſo chil⁹ ꝛ aliq̄d ꝯ genere ei⁹ ꝛ cib⁹ nō ꝯcedit ei⁹ retentio vis alicuius modor̄. In ip̄o. n. ē timor magnus. Nūq̄ alterat ab illo alteratōe forsitan ſeda neceſſaria ē eis retentio. Et ſic q̄ñ illō q̄d egredit ē ex extractione viſcoſa aut cholerica aut alia ex eis q̄ debilitant corporis

ꝛ imponūt i repulſu ꝛ faciunt eū ſedare ſin [illegible] ꝛ deſcendanť. Et faciant apponi i corpore ſicut [illegible] ſoe3 ꝛ in mirach ſicut ſpaſmus. Et ſic ſit [illegible] ſtis ꝛ ſe. ꝛ ſi ſint ex ſolutis ventris [illegible] o3 ut aduenit ꝑ ſtentōe n⁹ cū robub ſtipticis [illegible] ꝯdunt cū eo q̄d ē ſicut recta ꝛ ſi ca [illegible] ſup eos ꝛ venē eis paulatim ꝛ hos ut ſi [illegible] medicinas reſtrictiuas ꝛ robub ſtipticis [illegible] imo o3 ut itera ſup eos ꝛ ſint ꝑparatio [illegible] ad aliā ꝛ ſint oēs ſtoriatic. Et aq̄ roſ. calida [illegible] ſtōs eor̄ ꝛ calefacit ꝛ ꝑhibet ex egreſſu [illegible] robub o3 ut nō ſit acetoſa taliis q̄ [illegible] ꝛ ſint adiuuātia ad māximo ſi ē cū eis [illegible] gat cū re q̄ nō ſit de genere ei⁹ q̄d ſolit [illegible] Et acetoſa q̄dē ꝯueniūt ſi ex tota [illegible] vehementis frigiditatis ex eis q̄ bibunt [illegible] ꝯueniūt eis p hoc q̄d ꝑueniūt ſtōm. Et [illegible] iſta ꝯueniūt ſunt illi q̄ ex cholericis [illegible] atur diſpō qua recipit ea. Et ſirup⁹ [illegible] aq̄ ſ̄ntator̄ ex ipſor̄ cū ꝑpa ſi ea [illegible] n⁹ eis ꝑhibēs vomitū eor̄. ꝛ ſi aq̄ ſ̄ntor̄ [illegible] q3 ponit in ip̄o aliq̄d de luto aromatico [illegible] Et q̄ñ plimi eor̄ bibūt aquā calidiſſimā ꝛ [illegible] ſ̄tma ad venas eius ꝛ redeūt m̄ie [illegible] Et o3 ut vaccis eiā ad vaporatōes ꝛ [illegible] in quib⁹ ſint ꝯfortatio ꝛ ſtipatiue [illegible] ſup hypocōdria ſicut oleo de [illegible] ꝛ olā roſ. etiam ꝛ oleū in quo [illegible] inictio bona eis .ꝑſe cū⁹ colice paſſiōe [illegible] Iuuāt ꝯ ꝛ laceri m̄ōgīt cū eis [illegible] tiuā ꝛ ſicut oleū viol. cū cera pauca. Et [illegible] oleo ꝯ nereiden cū cera pauca. Et emplaſtr [illegible] cū emplaſtr ſtipticis iſt atis vehementi [illegible] eis aromaticas ex eis q̄ ſoluūt. Et [illegible] timor ut ꝑhibeas colicā paſſionē [illegible] q̄ oportet cūari ꝯ cibo corrupto [illegible] cōmouet tūc o3 ut cibo cū adhuc [illegible] [illegible] eis cū poſt aliquot [illegible] Cū ergo ſenſerit q̄ cū tota [illegible] fortitudo frigoris ſtōaci ꝑpabis [illegible] eū poſtq̄ vomitu expulerit q̄ntitat [illegible] ſi cū ſirupo ꝯ menta ꝑmixto [illegible] ſtomaticos ꝛ fac ut ſint empla eor̄ [illegible] ciōnē ꝛ fac ut illi ſup q̄d domūt [illegible] nis pulos colibat. Et ſint cū eis [illegible] q̄ i cuſtinas ꝛ panis ſiuſoſ paſſ [illegible] habeāb⁹ hoc accidēs ex potatōe [illegible] dixim⁹: tūc neceſſariū erit ut ingenii [illegible] eos dormiē ſup lectos ſtratos [illegible] ꝛ cantilēis ꝛ cunis ꝛ ꝑſſiōe leni [illegible] eis. Et cū eis q̄ dixim⁹ i faciēdo [illegible] dominant vigilie. Et o3 ut ſit locus eor̄ [illegible] ſit lumē plim⁹ frigus. Frigus n. [illegible] eor̄ ad interiora ꝛ neceſſitas ad trahendū [illegible] riora ē neceſſaria. Et ſi paſſus incipi [illegible] eis aliq̄d ꝯ ip̄ſiōe ſpaſmi ꝛ ſingultus [illegible] eis i ponit aliq̄d de vino [illegible] tias cū aq̄ cydonior̄ ꝛ [illegible] mſlagini calidi q̄ñū poſſe ē. Et ſi [illegible] ſtis illo accipiat caro pſima ex carne [illegible] ex carne auium ꝛ arietō ꝛ incidat [illegible] i vaſe ꝛ decoquaťq̄ uſq̄ [illegible] ſtā ad ſe fiđie eā ſacietet [illegible] q̄ illō q̄d exp̄ſſū eſt ex ea paulatim [illegible] aliquo fructuū inflatuū. Et [illegible] cydonia. Et ſunt ex hominib⁹ q̄ ponunt [illegible]

decoctiū ex vino ⁊ sorbeat ⁊ si digitis soluat in eo panis paucus nō erit i eo malū: deinde dormiat sup illū. Et nō est mali eis vti vna pensiū ḋ qua ipsi accipiāt q̄ appetunt eā ⁊ sumere ex ea post masticādo q̄na eius bene. Q̄d si nō retineat i stōm̄ eor aliqd de hoc ⁊ aliis ⁊ declinent ad vomēdū tunc pone sup inferiora ⁊ ventris eor ventosas magnas apud vmbilicū sine incisiōe. Quod si nō steterit sup ipm̄ tunc sup illud qd̄ est inter vtrasq̄ spatulas declives ad inferiora. Et si posse fuerit vt sic dormiat erit rectū ⁊ si fuerit magis decliue ips ad inferiora liga qd̄ est sub ascellis ⁊ adiutoria eius ⁊ fac eum dormire si posse ē ⁊ q̄ excitat ipm dolor ventosarū: aut infricā tunc rectora ea ambo sup ips ⁊ nō altera ea ambo vsq̄ quo sic securus vt incipiat cibus descēdere a vomitu aut sedat motus descensiōis i fluxu ventris. Tūc .n. solue quodcūq̄ fuerit ambor paulatim. Si aūt nō recipiat aliqd siue fluxū ventris educat ips tunc aggrega i cibatiōe eius iter stiptica ⁊ inter ea i quib⁹ ē superfluitas aliqua sicut amilum assatū qd̄ ponat i decoctione papaueris ⁊ ponat sup ips galla ⁊ nō penas i ipsa dulcedines. Dulcedo .n. q̄uis sit cā ad abhorrendū ⁊ lenitatio ⁊ flux⁹ ⁊ solonis nature. Dū ergo videris ei huiusmōi fac ipm dormire desup. Q̄d si fuerit illic vomitus ꝯsequens adhibeas ei cochlearium .i. de sirupo mēte aut rob eius. Et si fuerit fluxus ventris ꝑmitte sup ipm suctionē aque cydonior ⁊ stipticor ⁊ acetosor ⁊ piror acerbor ⁊ malor acerbor musorum ⁊ algobaira. Sitis aūt eor frangi cū eis q̄ sūt sicut sauich ordei aut sauich malor cū aqua ꝑnator. Et oportet vt nō separent ab eis odores ꝯfortatiui ⁊ rest ituētur sup eos ⁊ omne qd̄ mouet in eis subuersionē anime ꝑmuteē ad aliud: Et q̄nq̄ abhorrēt quidā eor odorē panis ⁊ q̄nq̄ delectant eo quidā eor. Et q̄nq̄ abhorrēt qdā eor odorē vini ⁊ q̄nq̄ delectant eo quidā eor. Et similiter vinū ⁊ sūt suffumigatiōes. Fructuū aūt odorē plures eorū recipiunt. Et oportet vt nō abeant aliquo diū nō verificat eor famos. Q̄d si famē patiant ante mūdificationem non abeant: imo mittant in balneū ⁊ fundatur sup capita eor aq̄ tepida ⁊ exeāt ⁊ nō moreant. Si āt appareat spasmus administra sup iuncturas cerata lenia calida ꝯsidā. tu suas i hyeme cū oleo de nenufar ⁊ de lilio ⁊ i estate cum oleo ros. ⁊ viol. Et similiter ꝑice super eum pānum infusū in oleis humectātib⁹ leniētib⁹ ⁊ in oleo ḋ oliuis. Et oportet vt inūctio sit in mādibulis ⁊ incessanter elevet cū mento ⁊ lacerto mouēte genas inferiores ad superiora cū cerato. Et nec q̄ quiescit inflāmatio colerice passionis ⁊ dormiūt ⁊ excitant da eis i potu aliqd ḋ rob ⁊ fac eos ingredi balneū cū facilitate ⁊ non multiplicet morā in eo: imo q̄ntitate q̄ sumāt ḋ hūiditate balnei: deinde extrahe eos ⁊ coopi ipos ⁊ ciba eos cibo paruo leui boni chimi ⁊ calefac eos ⁊ nō dimittas eos plz bibere valde ⁊ separent int aquā ⁊ vinū si sumpserit stipticū sup cibū. Et ꝑpara post illō i ꝯfortando stōm eorū cū eis q̄ sunt sicut troc. ḋ ros. pui ⁊ magni: ⁊ sicut gelenīaben ⁊ spodiū ⁊ cū eis q̄ sunt sicut alcanzi. Et multotiēs qdez sit balneū cā ꝯsūptionis humorū ⁊ materiei colerice passionis ⁊ currēt⁹ ꝯtractiōis i membris.

De regimine fluxus medicinalis. .C. xiiij.

D hoc iā singulare fecim⁹ capitulum vbi diximus medicinas solutiuas ⁊ vomitiuas ⁊ earū administratiōes. Sz cū hoc modo dicem⁹ breuiter q̄ i principio sui oportet vt curet cū lactib⁹ ⁊ oleis ⁊ ꝓpe q̄ ingeniaē in lactib⁹ vt sint stiptica: ⁊ i oleis vt sit i eis aliqd ex hoc. Hoc .n. tempat eius sanguis. Et q̄uis sufficiūt i principio lac ⁊ oleū ⁊ aq̄ calida ⁊ q̄uis ē sanatio in procedēdo ista vna vice post aliā. Et bibat aq̄ calida ⁊ ꝓsequatur adhuc ex subtilitate medicine aliqd stōo ⁊ intestinis. Ipsa .n. trāsmittit eius asidacion: deinde ꝯsequaris illud cū clisteri cōfortatio tempore ⁊ cibo similiter.

De cura fluxus erratici. .C. xv.

N On oportet vt retineat fluxus erratic⁹ quousq̄ nō perducit ad timorē. Q̄d si superflueat curet cum ꝓpinquo illi quo curat colerica passio. Fumal nō oportet vt cibet aq̄ carnis si fuerit egritudo acuta valde: imo cibetur eo in quo ē infrictio ⁊ ingrossatio sicut ē sorbitio sauich ordei ⁊ sauich malor. Et si tolleret carnem cibet cū eis que sunt sicut pisces recētes decocti cū ꝑnis ꝑnator aut cū aq̄ eor ꝯditi cū seminib⁹ stipticis ⁊ q̄ sūt ex coriandro in aceto posito ⁊ ericeo ⁊ similibus ei.

De tenasmone. .C. xvi.

P Rincipiū qd̄ te oportet scire ḋ dispōne tenasmō ē an est tenasmō verū aut tenasmō mēdosum. Et tenasmō quidē mēdosū ē vt sit in ano fex sicca retenta ⁊ q̄nq̄ exprimit ex ea aliqd. Et q̄nq̄ abradit intestinus ꝓp laborē q̄ puenit ex motu eius q̄nq̄ .n. est illō ⁊ existimat q̄ illic sit tenasmō. Si ergo est aliqd ex illo oportet vt cures ipm cū clisterib⁹ lenibus ⁊ cū collyriis modificatiuis. q̄ si nō agant clisteria lenia aceti ea cū lenitate ⁊ hūitate sua aliqua acuitate vt extrahat q̄ue ex eis ꝯtinēt si idigeo i reliquo humiditate ⁊ lenitate pura sic ꝯtinue eis. Et q̄nq̄ indigebis vt in potu des pilulas de bdellio aut ꝑmi albedi si fuerit illic crossitudo materiei. ¶ Et si fuerit caliditas indigebis eis que sūt sicut cassiafistula ⁊ sirupus viol. ⁊ similia. Et pilulā facie ex medulla cassiefistule cū succo liqritie ⁊ dragaganto. Si aūt fuerit tenasmon purū tunc si fuerit cā ei⁹ frigus adueniens ano: curabis ipm vaporationib⁹ ⁊ cū clisterib⁹ calidis ⁊ cū furfure cū quo vaporabuntur anus ⁊ corpe ⁊ pecten ⁊ emunctoria ⁊ sedat sup miliū ⁊ salē calefacta ambo in pāno aut vaporet cū spongia ⁊ aq̄ calefacta ⁊ cus spongia sicca calefacta. Et inungat cū cerato ex quādā oleis calidis ⁊ stipticis ⁊ calefiat locus ei⁹ ⁊ ꝓuidee cū cū vino calefacto ⁊ oleo ōphacino: aut ꝑcipe ei vt ingrediatur balneū calidū ⁊ sedat sup terrā calidam. Et scias q̄ frigus nocet tenasmō in plurib⁹ horis ⁊ ꝓp illō ē calefactio salubris ꝯferēs ei i plurib⁹ dispositionib⁹. Et sūt sunt plures species tenasmon quib⁹ cōfert vaporatio si cut nocet eis infrictio. Et pluribus speciebus eius nocet assumptio medicinar q̄ generāt chimū crossū ⁊ viscosum. Et si fuerit causa eius durities rei sup quam sedit homo mollificet cū cerato ex oleo anethino aut camemillino cū bdellio ⁊ cerotum cū oleo calido in quo ponas spongiam ⁊ appropinquas loco. Et si fuerit ei cursus apa calidū stude in retinendo illud qd̄ currit ad apa in via venar aut ex via fluxus ⁊ rege apa ⁊ tempera hūorem calidum. Et oportet vt cures in initio lai eius ꝑflomia si necessarium fuerit ⁊ cum minoratione cibi multa: imo fac eum ieiunare si possibile est ei illud duobus diebus. Et vt administres sup eū in principio aquas ⁊ embrocas que declināt ad frigus aliqd cū mollificatione ⁊ prohibitione eius qd̄ effundit ad ipm. Et ex eis que ꝯferūt ad ips est silens infusū in aqua myrti ⁊ rose cū alcanna parua. Et fiat clistere eius in ꝓcinia cū eis q̄ sunt sicut aq̄ ordei ⁊ aqua solatri ⁊ aqua ros. ⁊ oleū ros. ⁊ albumen oui. Et si causa fuerit fluxus retinebis ipm sicut scis: deinde embrocabis ⁊ emplastrabis cū mollificātiuis ex camemilla ⁊ aneto cōmixtū cū eis que sūt ex stipticis: deinde administrabis maturatiua q̄uis sint omnia illa in loc̄ preteritis. Et q̄nq̄ confert clistere cū oleo dulci decocto cum aliquo ex stipticis. Et q̄n tu albas indi⁹ q̄ albas ē lac i crater mixtā decoctum q̄n fiunt fluxus dest ⁊ lenit locū. ¶ Et ex medicinis bonis q̄n tuis maturatiōes ⁊ resolutiōes ⁊ sedationē doloris est emplastrum de fenugreco

ꝛ maluis ꝛ empl3 de meliloto ꝛ ẏpi3 ꝺ caulib9 decoctio. Quod si necessariu3 fuerit fortius ponatur cu eo paru experte assate ꝛ paru bdellij. Et ex mara experto qd ego est in inflamatu dolorosum est inflamantur plumbi adusti ꝛ lauati ꝛ cerusse plubi ꝓparate cu epyopocaco ꝛ merda ferugi condita p[illegible] ꝛ oficianf cu vitello oui ꝛ oleo ros. Et nos ꝓbauim9 ip3 ꝛ inuenimus in fine vtilimu. Et si vis distilla sup ipm aqua solam aut acetu3 con[illegible] dri. Et si vis adde in ipo camfora. Et qn[illegible] cofert eis clima sola cu3 vitello oui ꝛ oleo ros. ¶ Quod si cu tenasmon fuerit ipa durit curabis ipm cu eo qd scis ꝺ curatione apau duroꝝ. Et ex eis que experta sunt in hoc. e. ve fumanf bdelliu ꝛ crocus ꝛ alcina ꝛ sinapis ꝛ alkeri citrina sicca ꝛ cerusa plumbi deinde aggregenf illa oia cu3 eo qd tegit adipe galline ꝛ anatis ꝛ medulla cruris vaccaꝝ ꝛ ꝓpe vituli vaccaꝝ [illegible] cu vitello oui ꝛ oleo ros. ꝛ oleo alkeri ꝛ fiat ex eis mara. Si aut fuerit cu eius humor putrefactus inbibitus illic ex phlegmate aut cholera: aut fuerit phlegma viscosu curabis ipm cu abditor. Et illo que melior e. est q fit cu eis q sut sicut aqua oliuaꝝ saltaru cu3 qua fiat clister mediocris medie. B. sumpta ex ea donec egrediat illud qd est illic: aut fiat clistere ex succo folioꝝ silic cu3 virtute violaru ꝛ [illegible] deinde cura ipm cu sedantib9 dolores ex collirijs tenasmon. Et qnq3 facit necessariu phlegma potare pilulas fetidas. Et si fuerit cu residuu eius qd descendit in hora tunc si illic fuerit fluxus retinebis ipm. Quq3 fatuntis cosiderabis: na3 si eger tollerauerit: ꝛ si fuerit spes q fluxus redeat clisterizabis qua leuis poteris: aut supponenf collyriu3 ex violis cu pauco salle si ma fuerit cholerica ꝛ ex medulla cassiefistule coagulata cu pauco baurac ꝛ turbit. Et si fuerit ma phlegmatica. et si no audes illud redi ad illud qd mollificat ꝛ [illegible] ꝛ sedat dolores ex embrocis ꝛ collyrijs. Et qn difficit e si tenasmon ꝛ no est illic ma egrediens ꝛ no est nisi eleuatio ad sellas frequens cuius qnq3 est cu apa durit. Et qnq3 est frigus inseparabile: tunc assidua vaporatione eius cu lana infusa oleo calefacto sicut oleo ros. ꝛ olo myrtino ꝛ viol. ꝛ camomillino ꝛ pauco vino ꝛ infunde cu3 illo oleo anu3 ꝛ pectine ꝛ testiculos. Quod si no sedetur tunc clisteriza ipm cu oleo sisamino tepido. Et retineat ip3 per horas aliquas [illegible] sanat cu. Et hoc quidem regime antiqui dixerunt ꝛ fecerut ipm quida posterioꝝ: ꝛ nos ia3 experti sumus ip3 ꝛ est vehementis iuuamenti. Si aut fuerit ab vlceribus ꝛ corrosione cosidera ꝛ tunc si est ma sicca no dimittas siccitate3 eius [illegible] in leniendo ipam cu equali lubricitate vt ꝓpter egro. siccitas. n. egritudinis in huiusmoi egritudine est mala valde: ꝛ o3 vt no abcitur amarus n3 salsus valde n3 acutus n3 acetosi valde. oia. n. illa faciut egrotem mordicatiua ꝛ dolorosa3 aut excoriatiuam. Et ad vltimu o3 vt cures ipm curatione corrosionf intestinoꝝ ꝛ cholera ipoꝝ ꝯsidens in collyrijs. Et si no indigueris mudificatione incipies ꝛ clisterizabis ipsu3 ex aqua mellis ꝛ pauco sale comixto ei. Et sit clistere ei9 cum hoc clistere ita ve no sit ter in intestinis: aut fac collyrium ex mell. ꝛ baurac ꝛ administra ipm: deinde elabora in curatione vlceꝝ. Et si fuerit ab hemoroidib9 ꝛ fistulis ꝛ ragadijs curabis causa3 cum eo qd diceml in capitulo suo.

De collirijs q supponunf ad tenasmo. C. xvij.

Collirioꝝ aut i q ad tenasmo supponunf melius e qd ex eis e magis stipticu. Et ex eis e colliriu Alex. notu ꝛ ex eis e colliriu ꝺ sandaraca ꝛ colliria plurima ex eis in qbus e narcotici tas q ia3 diximus i curatione vlceꝝ. Descriptio collyrij ad tenasmon. R. opij castoreu ꝛ [illegible] ꝛ crocu fiat ex eis collyriu ꝛ supponatur. Et stercꝰ galline inunatur [illegible] epium. Empla do sunt empla facta ex [illegible] dulla similaginis panis ꝛ camomilla [illegible] ex ea q humida est: ꝛ aneto sicco ꝛ altea ꝛ [illegible] minis lini ꝛ similib9. Et ex bonis [illegible] eius sunt poma de semi ꝺ [illegible] cu humo [illegible] ꝛ oleo ros. ꝛ pauca cera colata. ¶ Suffumigatio [illegible] sunt suffumigatides note ad eos q[illegible] fit fortior ita vt sedeat sup sede [illegible] omniscent ponaf subtus in [illegible] tis. Ex illis itaq3 e vt fiat suffum[illegible] clois oliuaꝝ ꝛ stercore cameli. Et [illegible] plurimo sulfur sebito inuat eo. Bal[illegible] das vt sedeat dolor sunt sicut aq i [illegible] anetu ꝛ camomilla ꝛ altea. Et [illegible] curriit sunt aq i quib9 decoquunt stiptica. Et [illegible] tur inf ago sm necessitate. Qd si [illegible] ꝛ mundet ꝛ reducat ꝛ sedeat ille [illegible] decaus fiat ei empl3 post reductione3 ꝛ [illegible] eis ꝯfortatis ventris ꝛ aggregat cu [illegible] Tractat9. iij. ꝺ inceptione sermonis ꝺ doloribꝰ [illegible]

De punctione. C. l.

Ause punctionis aut sut ventositas [illegible] superfluitas acute [illegible] aut baurachi [illegible] aut humor viscosus [illegible] pellitur: aut [illegible] pertes ꝛ ascendes. [illegible] one est que est secundu seniia [illegible]. Et omnis punctio vehemens e similis colice ꝛ [illegible] est cura colice nisi cholerica: na3 si ipa [illegible] est in ea timor magnus imo punctio [illegible] nu fortior sit est colica aut iliaca. Et [illegible] ad cuses ꝛ vomitus ꝛ singultum ꝛ [illegible] significat mortem. De signis. C. li.

Entosa quide fit cu rugitu ꝛ inflatione ꝛ [illegible] sione sitis [illegible] ꝛ quiete ei [illegible]. Facta vero ab humore cholerico [illegible] cu vehementia mordicationis [illegible] ꝛ [illegible] cius in egro ꝛ est similis colice. Et si [illegible] erit timor maximus. Signa aut facte ab humore [illegible] sunt mordicatio cu grauitate [illegible] ꝛ [illegible] phlegmatis i egro. Et hic facte ab humore [illegible] so sunt grauitas ꝛ adherentia doloris i [illegible] huius generis in egro. Et hic facte ab vlcer[illegible] q excoriationis nota. Et signa facte ab [illegible] apatio dicta in capl colice. Et signa facte a [illegible] signa vermiu dicta in capl vermium.

De cura. C. lij.

Ponet in omni punctione [illegible] vt vomat bo eas: deind solaciu. ¶ Et [illegible] cio que est ex ventositate curat [illegible] gimine conuenienie ꝛ alienatione ei9 ergo [illegible] ventositas ꝛ minoratione comestionis ꝛ [illegible] tus aque super cibum ꝛ pauci [illegible] Deinde si fuerit ventositas [illegible] vt curetur intestina cum clisteri [illegible] ipa euaporat ꝛ administref in eo [illegible] ros. ꝛ cera aut cum eo qd [illegible] nius sicut ꝛ [illegible] ꝛ [illegible] in [illegible] diacydonites deinde fumat ea q [illegible] erugine ꝛ similia ꝛ sicut semina [illegible] ium. Descriptio clisteris [illegible] centauree cymini anisi [illegible]

in aqua decoctione bona: deinde sumat ex ea pondus .e. .5. et ponantur vel dissoluantur in ea oppoponaci bdellij amborum ana .3. 5. aut minus aut plus secundum necessitatem et visi lesi super ea mercurialis .3. x. aut olei ros. et mellis .3. x. Puluis s. cymini baccarum lauri rute et ameos omnium ana .3. 5. et penidij lapidum .3. v. fiat ex eis puluis et e dos. i. Et iste eum sumant centauree grosse pondus aur. i. cum decoctione et eis que sunt mirabilis iuuamenti apud experimentatores est calcaneus porci aduratur et sumatur ipsum in potu bis puluerizatio non vetosa. Aut detur in potu de granis lauri si eius foliis duo cochlearia. Et ex eis que conueniunt ei est illud quod s. granorum alben et carpobal. amborum ana .3. i. bibatur in aqua calida in mane et sero. Et ex emplastris conuenientibus ventris que sunt auellane assate cum corticibus suis cum quibus emplastretur locus semper. Et sit vaporatio cum eis que sunt sicut anetum et ruta et sem fucus sicca. Et emplastro vmbilici vel suminis cum granis lauri cōtritis et coctis cum vino aut cum aqua rute et reseruata tota nocte iuuatiua est valde. Et cibus vētose et phlegmatice sit ex eis que sunt sicut iura alcanchir et gallorum decrepitorum equatum cum aneto plurimo et speciebus vel pipere et seminibus. Et sit potentio iure et sit panis panis salitus bene coctus. Et alkalkat rectior est ei et vinum sit vetus subtile. Et oportet vt vtantur exercitio subtili ante cibum. Et exercitio assatus sim quod dicitur offert puluerizationibus ambabus simul.

Facte autem ex phlegmate viscoso cognoscitur cura ex cura vētose nisi quod oportet vt intentio sit in mundificando plus aut desubtus aut desuper. et ex eis que conueniunt illi in ipsa si non fuerit febris est puluis ammoniaci sumptus per se sequēte potu. Et conuenit ei sumere in potu nasturtium cum oleo et troc. alchemini. In facta autem ex phlegmate salso oportet vt incipiatur ab euacuatione eius cum clisteribus que recipiunt turbit polypodium in quibus sit cōmixtio cum eis que sunt sicut aqua seuestē et viol. et euacuetur etiam cum eis que sunt sicut hiera picra et diacydonit. Deinde administrentur cibi boni chimi impinguati pinguedine bona: sicut pinguedo facta ex carnibus arietum et galline et pullorum pinguium et minorentur cibus cum bonificatione eorum: et bibat vinum subtile paucum. Et ex eis que conueniunt in dispensatione sua est sumere in potu aquam mellis cum granis aniseci et aniso et acoro et granis lauri et aristol. et foliis lauri et centaurea et mirobal. et singulariter et cōposite. In facta autem a cholera oportet vt consideretur. Quod si fuerit illic vomitus fetidus et multa plurima euacuetur cum eis que sunt sicut decoctio mirobal. citri. et sic aqua granatorum et pirorum scamonee aut absque scamonea: imo sola et sequatur eam aqua calida. Et cum eis que sunt sic decoctio tamarindorum et cassiefistul. et siracost et que sunt similia illis. deinde equetur mala cum eis que sunt sicut semen psilii cum oleo ros. et aqua granatorum et succus cucurbitis cum oleo ros. Et emplastretur venter cum emplastris frigidis et sint in eis solatrum et superiora vitis. et oportet vt misceantur cum eis etiam sic apsinthium. Et cibi sint illi qui sunt de sedibus et de sumach et de spinachijs et de berberis et similes illis. Et oportet vt caueatur ab errore cadente in ea. et existimatur quod sit colica et curatur cura eius et moritur infirmus. Veruntamen nos reddimus ad cognitionem integram eius quo oportet vt caueatur hec per sermonem quem loquimur de speciebus colice. Existimo ergo complementum eius sermonis in eo illic. Facte autem ab vlceribus cura est cura vlcerum et iam diximus eam. Sed facte ab apate cura est cura apatum. Verum facte a vermibus cura est cura vermium.

De rugitu et egressione ventositatis absque voluntate. Cap. iiij.

Rugitus generatur ex multitudine vētositatis et generatur ipsum cibi inflatiui aut malitia digestionis propter aliquam causam in malitia digestionis que est in membris aut est in cibis. Et plurimum quidem est in membris et non fit nisi propter frigus: aut propter casum virtutis sicut in fine ptisis. Et plurimum quidem fit cum lenitate nature et simulatione necessitatis egestionis. Et quandoque fit in intestinis superioribus subtilibus et est sonus eius acutus et fit in grossis et est sonitus eius grauior. Et qui pendet ei bulliditas est declinis ad gargulationem. Et quandoque rugitus est signum crisis et quandoque accidit propter cōtractum splenis. Et quandoque rugitus accidit multotiens patientibus in mirac propter oppilationem propterea quod intestina eorum infrant. Et quandoque fit qui in corpore est debilitatio. Et exitus autem vētositatis absque voluntate quandoque fit propter mollificationem ieiunii: quandoque fit propter vtrasque mollificationes: et distinguitur inter vtrasque per illud quod est de paucitate sensus aut [illegible].

De cura. Cap. v.

Regatur cum alimento ciborum inflatiuorum plurimorum et cum tollerantia famis et confortatione digestionis cum eis que sunt scitusti et resolutione vētositatis cum medicinis quas diximus in capitulo colice vētose. Et ex eis que bona sunt in hoc pluribus locis est diacyminum et iterum diapiperon et iterum acorus cōditus. Et si fuerit cum flatu tunc alcanin: et iterum sumatur cyminum et ameos et keruy et carui omnium ana partes [illegible] et fiant ex eis [illegible] pondere .3. v. et curet exitus vētositatis absque voluntate curatione paralysis ani: aut assumptione tyriace et olei alche[illegible] inungantur illud quod est supra vmbilicum cum oleo costino et similibus si fuerint propter ieiunium.

De colica et tortione secto. Cap. vi.

Colica est egritudo integra intestinalis dolorosa cum qua difficilis fit exitus eius quod egreditur per naturam. Et colica quidem secundum veritatem est nomen eius in quo est cum in intestinis grossis s. colon et quod sequitur ipsum: et est colon qui multiplicatur in eis propter frigus eorum et propter spissitudinem corpus et propter frigus eorum multiplicatur super ea adeps. Quod si est in intestinis subtilibus tunc nomen proprium ei sunt scilicet verum est ileos. Verum quandoque est ileos in quibusdam locis colice propterea quod vehementer est ei similis. Et cause colice: aut cadunt proprie in colon: aut cadunt in alijs et perueniunt ad ipsum secundum semitam communitatis. Et cause eius que cadunt in ipso proprie: aut sunt malitia complexionis singularis calida aut frigida: aut sicca et calida quidem operatur exiccatione sua et constrictione sua reducente nutrimentum ad epar et expellente illud ad ipsum. Et frigida congelatione sua aut faciendo accidere malitiam complexionis nociuam. Et plurimum eius est in tertio frigida et quod flat septentrio. Et frigus quidem quandoque facit illud propterea quod restringit lacertos ventris et perueniunt calefactio eius ad concauitatem et exiccat fecem et stringit lacertum ani et expellit feces et quod cum eis est ad superiora. Et sicca operatur propter siccitatem eius quod lubricat fecem et intentionem eius quod exiccat eam et exiccat ipsam.

Malitia autem complexionis humide singularis non semper est causa colice nisi accidat et ea accidit quod sit colice frigida aut humida malitiis: aut malitia complexionis cum materia: aut materia calida que inflat et mordicat et separat continuitates et praua terminum punctionis peruenit ad terminum colice: aut frigida et redit ad malitiam complexionis diuerse frigide. Quod autem accidit de separatione continuitatis subito quando sit illud cum essentia colice tamen quandoque facit ipsum accidere frigus propter hoc quod generatur ab ipso ventositas in corpore intestinorum hora post horam. Et quandoque est humor faciens hunc dolorem: aut illa que propinquus est et melancholia. Et quandoque est eius euentus cum paroxismis et apud comestionem cibi. Et quandoque sedat ipsum vomitus rei acetose vel melancholice. Et fit huiusmodi vomitus in huiusmodi dolore secundum plurimum phlegmaticus et generat ipsum frigus membrorum: aut malitia digestionis et cibi et fructus et olera. Aut est cum colice propter oppilationem prohibens egestionem et hu. et vētositates a penetratione et ipsi expelluntur et accidunt dolores et extensio maxima.

Et plurimum huius oppilationis quum non est apta accidit postquam repleri monoculum: deinde peruenit ad colon.

Et hec oppilatio aut est ex apostemate in intestino. et plurimum eius est calidum aut ex humore phlegmatico viscoso implente spacium eius et oppilante ipsum: et est illa que fit secundum plurimum et est illa que curatur sedatione: aut ex ventositate accidente: aut propter torsionem colon quando torquetur propter ventositatem torquentem et inuisionem ligamentorum: aut rupturam: aut attritionem: aut expulsionem intestini ad partem inguinum et testiculorum: aut rupturam supra illud: aut propter vermes comprimentes: aut propter feces siccas: et hec feces sicca est quando ipsa est fex ciborum siccorum: aut quia remanent tempore longo et siccantur. Et est causa remanentie eius debilitas expulsiue in intestino: et multotiens est hec remanentia propter potum rei narcotice superfluentis virtutes operantes in fece. Et cum hoc possibile est etiam ut debilitetur virtus expulsiua que est in lacertis ventris. Sicut accidit ei qui multiplicat coitum: aut propter destructionem sensus intestini: aut propter priuationem effusionis cholere expellentis lauantis: aut quando melancolica exiccat ex ea humiditatem plurimam: aut propter prouocationem sudoris superflui: aut exercitia facientia sudare: aut propter vehementiam raritatis corporis propter complexionem que est in ipso: quare obedit attractioni aeris continentis calidi: et propter hoc est balneatio cum aqua calida ex eis que retinent naturam: aut propter aerem et calefactionem eius coloquintidem ut attrahat humiditates et si fuerit absque raritate: aut propter raritatem fistulosam. Et quandoque fit propter artem facientem necessarium tactum caliditatis sicut vitrearia et ferraria et fusoria: aut propter complexionem in ventre ipso calidam valde exiccantem caliditate sua: aut est cum nulla caliditate in paucis dispositionibus multitudo cholere acute effuse ad ventrem adurentis fecem quam inuenit eam preparatam propter priuationem sui: aut propter siccitatem substantie sue et hoc est secundum minus sed secundum plurimum ipsa soluit naturam. Et quando accidit hec colica in principio morbi et intestino dolor fiunt vehementer intollerabiles. ¶ Et quandoque est cum illius causa est vehementia frigoris aeris exterioris: quare coarctat caliditatem interius et cum hoc prouocat urinam et constringit anum: quare ipsa expellit feces ad superiora: aut propter complexionem siccam in intestino et ventre: quare exiccantur feces: aut propter tenasmon [illegible] recti: quare exiccantur feces. Et existimauerunt quidam quod quandoque lapidescit illud quod retentum est in intestinis et egreditur lapis. ¶ Illa autem que est propter communitatem est sicut si accidat in epate: aut in vesica: aut in renibus: aut in splene ipsa et communicet ei intestinum per hoc quod coarctat illud ipsa de substantia eius et constipat ipsum et oppilat illud. Et etiam si communicet renibus in doloribus lapidis et debilitetur operatio eius in expulsione humorum: quare retinentur in ipso et accidit colica per communitatem lapidis: quoniam dolor lapidis sunt ex eis que similantur dolori colice et occultatur [illegible] q[illegible] punctionibus. Et nos dicemus differentiam inter vtrasque cum signis. Et quandoque accidunt colica et ileos secundum semitam accidentie egritudinum pestilentialium aduenientium et prouenientium de regione ad regionem et de homine ad hominem. Et iam retulit illud quidam medicus de antiquis et dixit quod prouenieba[n]t quidam eorum ad epilepsiam et erat epilepsia mortalis: et quidam ad resolutionem intestini colon et mollificationem eius cum ablatione sensus eius et separabatur cum huiusmodi curatio. Et erat plurimum eius ileos et ledebatur colon secundum semitam penetrationis simul [illegible]. Inquit et quidam medici curabant eos cura mirabili. ipsi namque cibabant eos lactuca et endiuia et carnibus piscium crossis et carne qui habent vngulam in pedibus et cibant illo in[illegible] et aqua [illegible] et acetosis et sanabant eos cum hoc ita quod sanabantur eos taliter ne caderent in epilepsiam et paralysim predictam. Et sanabant quosdam eorum in quibus erat inceptio epilepsie. Et quandoque accidit colica habentibus tenasmum: quare deficiunt in expellendo fecem et humorem ab intestinis superioribus sicut ipsi deficiunt in retinendo quod est in inferioribus. Et quandoque est frigus complexionum eorum causa colice. Et plurimum quidem accidit colica a phlegmate crosso viscido a ventositate forti facta et penetrante in tunicis intestinorum et villis eorum: et propter separationem continuitatis eorum. Ventositas autem [illegible] in [illegible] propter [illegible] propter caliditatem illius et propinquitatem [illegible] et [illegible] et frigiditatem intestinorum superiorum [illegible] superiorum et retinetur in intestino [illegible] rerum et constrictionem ipsorum et [illegible] et spissitudinem tunicarum eorum. Et colica ventosa [illegible] minus quam sit mala ventositatem non [illegible] mala solum non oppilat viam secundum quod egreditur [illegible] locum per fecem in [illegible] per illud quod accidit [illegible]. ¶ Et [illegible] fiunt dolores per se et oppilatio per secundum [illegible] illius. Et ex eis que preparant intestina ad colicam [illegible] tollas: est vinum plurimum [illegible] et [illegible] bita et fructus recentes et post [illegible] corum: et motus super eos et [illegible] lentus egredi et adiectus frigoris vehementis [illegible] et infrigidatio ipsarum et inspissatio illarum. ¶ Et [illegible] parant intestina iterum: est comestio [illegible] rerum et cydoniorum: fructuum et [illegible] et que sunt similia illis. ¶ Et [illegible] egredi quandoque facit cadere in [illegible] colicam [illegible] propter [illegible] grossum. Et [illegible] colicam [illegible] grosso: aut ex [illegible] in [illegible] dum plurimum decidere [illegible] ad illa. Et [illegible] que est in monoculo non accidit [illegible]. Et quandoque est colica ventosa [illegible] aut cum patio retinetur ma[illegible] in monoculo [illegible]. Et febris quidem estimatiua in omnibus [illegible] sicut cum ea est ventositas grossa aut phlegmatica [illegible] complexionis frigide et est ex rebus [illegible] bus ventosam. Et colica quidem multotiens [illegible] palysim et sanatur per eam. Et illud quod expellit [illegible] ad extremitates et coarctantur ex caliditate [illegible] tur sanari per dolorem [illegible]. Et quandoque [illegible] rem dolorem phlegmatica aut sanguinea [illegible] botomia: propterea quod maturat caliditas [illegible] dinem: [illegible] crudas. Et quandoque [illegible] ad [illegible] melancholicam et melancholia et epilepsiam [illegible] peruenit ad hydropisim per illud quod [illegible] epate. Et quando inuenit colica dolores [illegible] parentes illi dolores [illegible] de [illegible] dicitur a debilitate: et quando [illegible] fortior: quoniam dolor et [illegible] et vigilie [illegible] fluitates. Et quando prolongatur [illegible] sicut [illegible]. Et quando [illegible] sunt [illegible] colice et non [illegible] tunc multotiens redeunt [illegible]. Et multotiens accidit colica post [illegible] tur grossum. Et multotiens [illegible] gustum punctionis.

De signis colice absolute. Ca. [illegible]

Accidentia quidem colice vere eius [illegible] a matio sunt quando minoratur illud quod egreditur [illegible] et expellitur post [illegible] et [illegible] imo remouetur omnino et abhorret [illegible] [illegible] et non declinat declinatione [illegible] ad [illegible] aut salsa et est declinatio ad subuersionem et [illegible] patre quando recipit [illegible] et [illegible] odorem [illegible] dulcis et debilitatur digestio eius [illegible] punctionem et declinant ad potandum aquam [illegible] et fiunt dolores in renibus suis et in dorso [illegible] cum ea fortia accidentia et si ipsa fortia [illegible] sitam non egreditur nec etiam ventositas [illegible] netur etiam cruciatio et [illegible] ter eius terebello: aut [illegible] et quotiens mouetur dolor [illegible] natur habens eam [illegible] bibat [illegible] penetrat ad epar propter oppilationes accidentes [illegible]

q̄d mesaraicaꝝ que sequunt̄ ventrem. Et q̄n qȝ multiplicat in q̄busdā eoꝝ tremor absq̄ eā. Et cū igit̄ī cl̄ī extrahendo aliqd de ventre hn̄tis colicā egrediunt̄ humiditates: ꝛ sq̄bale sicut stercora ouiū vel sicut stercora caprarū magne ꝛ pue ꝛ res natās in aquā. Et frequēs fit vomitus cholericus ꝛ phlegmaticus ꝛ appropinquāt s̄m plurimū phlegmatico: deinde cholerico: deinde q̄nq̄ euomit viridem poratē ꝛ vt erugoīs. ꝛ q̄nq̄ euomit rem de genere melācholie incēsam. Humores aūt q̄nq̄ corrūpūtur ꝛ q̄nq̄ aduruntur ex dolore ꝛ vigiliis ꝛ medicinis callidis. Et vomit' q̄dē nō fit frequēs nisi pp̄ cōmunitatem stōi ad intestina: ꝛ pp̄ multitudinē materiei ꝛ penuriā vie ad inferiora ꝛ q̄n via cholere ad intestina s̄m plurimū cōstringitur: ꝛ expellit ad superiora: ꝛ pp̄ hoc rubet vrina in ipsa ꝛ q̄m maior pars cholere cōuertit ad renes q̄n nō inuenit viā ad sui substantiā pp̄ illud q̄d est coram eo de oppilatione. ꝛ q̄n dolor rubificat aquā: ꝛ q̄n renes cōmunicant in dolore. Et pp̄ illud retinet̄ vrina etiā q̄nq̄. Et q̄nq̄ est vrina in principio ei' s̄m dolores aque cicerũ ꝛ aque calidi. Et q̄nq̄ associat̄ ei tremor cordis maximus ꝛ indigat pectus ei' retētiōe cū manu. Et q̄nq̄ puenit res ad sudorē frigidū ꝛ sincopim.

De signis salutis colice. C. viii.

Signū saluationis colice est illa in q̄ retētio nō est vehemēs ꝛ est dolor mutabilis. Et q̄nq̄ alleuiatur s̄m plurimū q̄n vero redeat post eā. Et inuenit habens eā pp̄ter exitū ventositatis ꝛ egestiois ꝛ administrationē clisterioꝝ quietem: sicut eius cōtraria est prauior vel difficilior colica.

De signis malis in colica. C. ix.

Quando dolor ꝛ q̄d vomit' cōsequitur vomitū: ꝛ sudor frigidus: ꝛ frigus extremitatū pp̄ vehementiā doloris ventris ꝛ declinationē sui. ꝛ spūs ad spasmū. Et q̄d peruenit ad singultū cuius vrina sequitur aliam ꝛ ad turbationē rōnis ꝛ spasmū ꝛ retentionē ei' q̄d egreditur ꝛ nō egredit saltē cū ingenio est mortalis. Et in extranis signis est q̄d apparet in eo q̄ hȝ dolorē ventris vesiculi ꝛ bothor nigrū sicut faba. ꝛ vlcerat̄ ꝛ remanet vsq̄ ad diē septimū aut plus q̄n morit̄. Et huic q̄dē homini aduenit febris ꝛ multitudo sōni in principio egritudinis. Et bonitas anhelitus est bona significatio ad euadendū: q̄ modo ergo erit eius malitia.

De differentia que est inter colicam ꝛ lapidem renum. C. x.

Quandoq̄ȝ accidit in lapide renū accidētia colice p̄dicta: q̄n colō s̄m cōmunicat renib' ꝛ accidit ei dolor q̄ est ei pp̄rius ꝛ accidit ei accidētia sua q̄ puenit illi dolori. Veꝝ dr̄a inter eas q̄nq̄ est ex ratiōne doloris ꝛ ex pte vicinitatis ꝛ proprioꝝ ꝛ ex pte eius q̄d cōuenit ꝛ ei' q̄d nō cōuenit ꝛ ex pte ei' q̄d egredit ꝛ ex pte diuinitatis accidētiū ꝛ ex pte causarū ꝛ significationū accidētium. Dispositio aūt doloris diuersificat in eis q̄ntitate ꝛ loco ꝛ tpe ꝛ motu. Quantitate vero q̄n ille q̄ est lapidis est paruus q̄n sit acutus ꝛ colicus est magn'. Loco aūt q̄n colicus incipit ab inferiore pte dextri lateris ꝛ tendit ad superiorē sinistri. Et q̄n cōfirmat̄ dilatat̄ i dextra ꝛ in sinistra. Et s̄m q̄sdā nō incipit colica a sinistra sed illud nō est veꝝ. Et nos iam exposuim' cōuentū illi' ꝛ ē ad anteriora ꝛ sine pectine declinior q̄ȝ sit ad posteriora. Et renalis incipit a superiorib' ꝛ descēdit paulatim vsq̄ ad locū vbi cōfirmat̄ ꝛ ē declinior ad posteriora. Tempore vo q̄n renalis fit fortis i hora vacuitatis ꝛ colic' alleuiat̄ i ea ꝛ fit fortis q̄n sumit aliquid ꝛ colic' incipit subito ꝛ in tpe breui: ꝛ lapidosus paulatim ꝛ fortis fit i fine suo: ꝛ si ē renalis sequitur dolor i dorso ꝛ difficultas i vrina: deinde signa i q̄bus colica ꝛ i colico sunt illa significat deinde dolor. Mo‑

tu aūt q̄n colicus ad pꝛēs mouet plures ꝛ renal figitur. Et ex pte aūt vicinātiū pproprioꝝ q̄n tremor multiplicatur i renib' ambob' ꝛ nō ptinet colico. Dr̄a aūt accepta ex eo q̄d cōuenit: ꝛ nō cōuenit: ē q̄n clisteria ꝛ exitus ventositatis ꝛ fecis alleuiant dolorē colice ꝛ non alleuiāt dolorē renū alleuiatiōe de q̄ sit curādū in pluribus dispōnib'. Et lapidē frāgētes medicine alleuiāt dolorē renū ꝛ nō alleuiāt dolorē colice. Ex parte aūt ei' q̄d egredit est q̄n q̄n renali fortasse nō est retentio rei q̄ q̄n egredit est sicut stercus ꝛ sq̄bale: ꝛ sicut stercus vaccinū ꝛ natat. Et q̄nq̄ est retētio oīo ꝛ rugitus ꝛ sibila. ꝛ colicus nō euacuat̄ ex hoc. Ex pte aūt diuine pꝛsecutōis accidentiū: est q̄n dolor ventris ꝛ dorsi ꝛ tremor in renali est plus ꝛ casus appetitus ꝛ vomitus cōsequētiū phlegmaticus ꝛ prauitas digestionis ꝛ vehementia doloris ꝛ peruētio ad sincopī: ꝛ sudor frigus ꝛ iniuriamētū cū vomitu i renali sunt minus. Ex pte aūt causarū ꝛ significationū accidētiū est q̄n frequentia nausearum satietatis ꝛ assūptio ciborū maloꝝ ꝛ vicissitudo pūctiōis ꝛ rugitus ꝛ retentio fecis sunt precedētes in colica. Et vrina arenosa ꝛ filosa est precedens i renali ꝛ nō ē in renali vrina subalbida: deinde filosa grossa: deinde arenosa.

De signis distinctiōis colice. ꝛ primo de signis phlegmatice. C. xi.

Quandoq̄ȝ sit colica phlegmatica: accessio cā eius generatiua phlegmatis ex satietate nausea eius. Et ex spēb' aboꝝ ꝛ etas ꝛ regio ꝛ hora ꝛ reliqua q̄ scimus. Et significat ipsam exitus phlegmatis in fece ante colicā ꝛ cū ea q̄n fit clistere ꝛ sitis inferioꝝ ꝛ grauitas sentita ꝛ vehementia retētiōis multa: ꝛ q̄re nō egredit aliqd de fece aut humore aut ventositate. Si aūt egredit est res inflata sicut stercus vaccinū. Sic egredit in ventosa ꝛ est lenior ꝛ fit dolor plurimo eius in spatio longo. Et nō oȝ vt decipiat aliqs pꝛīd q̄d forte sit de siti ꝛ inflāmatiōe ꝛ rubedine aque ꝛ existiet q̄ egritudo sit calida. Illud naq̄ȝ cōe est omnib'.

De signis colice ventose. C. xii.

Accessio causarū harū notaꝝ ex multitudine pot' aque frē ꝛ potus vini cōmixti ꝛ olera inflatiua ꝛ fructus ꝛ q̄d assuit cibus nō digestus ꝛ rugitus ꝛ retētio fecū in intestinis ꝛ extēsio ꝛ volutatio vehemēs .q. pꝛforent intestina terebello ꝛ .q. occultet in intestino ac' ꝛ hoc q̄nq̄ȝ fit in phlegmatica cum retinet̄ ventositas: aut generat ipsam sed est in ventosa fortius ꝛ nō sentitur in ea grauitas vehemēs. Et in ventosa q̄dem pꝛecedūt q̄nq̄ rugitus plurimi: ꝛ vocalitates q̄nq̄ cessant ꝛ non rugiunt ꝛ nō egredit. ꝛ fortasse nō accidit vt rugiat nisi q̄n fit vaporatio ꝛ cōpressio ꝛ q̄nq̄ figitur dolor: ꝛ non permutatur. Et q̄nq̄ cognoscitur inflatio cū manu. Et s̄m plurimū iuuatur cōpressione. Et q̄nq̄ȝ iuuat vaporatio eius ꝛ q̄nq̄ nō iuuat. Et illud q̄n fuerit mā faciēs ventositatem siccam: tunc quotiens inuenerit caliditatem ꝛ nō calefactionem faciet ventositatē ꝛ q̄nq̄ significat ipsam grossitudo fecis vaccine que natat sup aquā pp̄ multitudinē eius q̄d in ipsa est de ventositate. Et q̄nq̄ ē venter cū ea lenis ꝛ q̄n est fluxus ꝛ egrediunt humores ꝛ nō iuuat eo pp̄ retentionē ventositatis grosse in ilibus. Et illa in qua ē permutatio doloris est incolumior ꝛ illa in qua est inflatio ventris sicut tympani est mala.

De signis eius q̄ fit ex fece. C. xiii.

Signa eius q̄ fit ex fece sunt accessio rerum que sunt retentio fecis ante euentum doloris cum tensione ꝛ est illic grauitas valde vehemens. Et sentitur quasi intestinum scindatur a se ipso. Et q̄n do fit tensio non egreditur aliquid sed q̄nq̄ egreditur res v̄ scibala grossa. Veꝝ illam q̄ fit ex fece cholerica

significat tinctura fecis et multitudo eius quod egreditur de cholera et adustio et inflammatio et mordicatio et adherentia egestio cum fluxu cholere et exiccatio lingue. Et feculentam faciunt a raritate corporis signa sunt pressio ponderositatis fecis et siccitas corporis et velocitas lesionis ex calore et frigore extrinseco. Et feculentiam factam a caliditate ventris et siccitate eius in venenis inflammationis et siccitas almirach et tenebrositas eius et siccitas egestionis et eius nigredo ad rubedinem quidam declinans: feculentiam quidem factam a resolutione aeris et exercitio et sudore et ex iciunio significant permissio ponderositatis fecis facte a resolutione cum causis earum predictarum. Et signa facte ex retentione cholere effuse ad intestinum sunt ponderositas et inflatio ventris et albedo coloris egestionis et difficultas egressionis eius cum dolore et tensione fecis et constrictione facta ex causis et quandoque vincatur ei ictericia. Et signa retentionis facte ex melancholia sunt propter frigus operatur ab eius est ut non sit igneitas et sit color declinans ad viriditatem. Et signa facte ex melancholia acetosa sunt eruditatio et nigredo egestionis et inflatio ventris cum paruitate doloris.

De signis colice apostematis. C. xiiii.

o Signa autem facte ab apostemate calido sunt dolor intensius fixus in loco uno cum ponderositate et pulsatione et inflammatione et febris acuta et sitis vehemens et rubedo in colore et inflatio in monoculo et retentio urine: et est signum forte. et sedi cum fluxu. Et quandoque est iste dolor cum lenitate nature. Et quandoque peruenit ad frigus extremitatum cum calore vehementi in ventre et quandoque rubet id quod ei opponitur de ventre. Et si fuerit apostema cholericum erunt tensio et expulsio et ponderositas minus et sitis et inflammatio et mordicatio vehementes. Et signa autem facte ex apostemate frigido phlegmatico et est paruitas doloris continuus apparens in loco uno et proprie quod descendit aliquid ex eis quod descendunt ex ventre. Et inuenitur cum manu tactu cum lenitate et est forma eius forma mollium. Et in permissum est quod fecit illud ex assumptione generum lactis et piscium et carnium crossarum et fructuum et olerum frigidorum et humidorum et est forma frigida subtilis: est enim signum conueniens ad hoc et egestio est phlegmatica.

De signo facte ex torsione et ruptura. C. xv.

e Et signa facte ex torsione sunt euentus eius subito post motum laboriosum aut saltum aut saltum vehementem aut casum aut percussionem: aut calcationem: aut luctationem: aut tollere aliquid ponderis: aut rupturam: aut vocis fractas vehementes et est dolor eius similis non incipiens vel de addens paulatim et signa rupturam illam que fit ex ruptura.

De signis reliquarum specierum colice lesionis a frigore et calore aut debilitate sensus aut ventositatibus: aut ruptura. C. xvi.

e Et signa facte a frigore intestinorum sunt prauitas sitis et appetitus egestionis et eius inflammatio: et sensibilitas frigoris in intestinis et leuitas doloris. Et quandoque est forma cum ea firma. Et signa facte ex cholera citrina sunt cause antecedentes et etas et regio et forma et tempus et alia eorum quibus inuenitur de mordicatione vehementi et inflammatione et adustione et nocumento a clisteribus acutis et nocumento ab eo quod solum educit et descendere facit choleram et nocere famem et iuuari a temperatis infrigidantibus et exitione cholere si non fuerit magna debilitas et commotio raro. Et quandoque associatur ei febris. et forsitan non associatur ei et non est febris eius sicut febris apostematis in magnitudine accidentium. Et quandoque associatur dolor in pectore quasi punctura cultelli et non est ventositas. Et signa facte ex debilitate expulsiue sunt ut iam antecessit cum lenitas nature et necessitas surgendi ad sedilia frequenter sed paulatim. Et accessio cum eius ex eis que debilitant vel destruunt virtutem ex calore et frigore aut assumptione. Et multotiens accidit ventri ut sit lenitas temperata aut sit ponderositas egestionis et sub eius sum cursum naturalem: sed est necessarium ad hoc ut egrediatur fex vel inflatio aut suppositorio. Et quandoque est post fistulam. Et signa eius que est ex debilitate sensus sunt ut quod sumitur facit declinare egestionem cum [illegible] cationem non percipitur in ascellatione et hoc est [illegible] cepe et castum et fenugrecum et necque in suppositorijs eorum non sentiatur nocumentum quod supponitur. Et [illegible] ex eis que sumuntur et retinentur et non dolet [illegible] curandi. Et quandoque accidit ut sit [illegible] sum. Et signa facte ex vermibus sunt signa vermium [illegible] sio exitus eorum.

Tractatus iii. de cura colice et locutione in [illegible] bus particularibus egritudinum intestinorum [illegible] tionum eorum.

De canonibus curationis colice. C. i.

o Oportet ut colice [illegible] permittatur quod apponatur [illegible] nis eius os ut [illegible] tur mundificatio eius quod [illegible] si fuerit post [illegible] lat ipsius vomitus [illegible] quod retinetur in intestinis donec mundificetur. Et vomitus quandoque iuuat multum colice humide et choleri [illegible] ut retineatur cum retentionibus vomitum. Et ex eis [illegible] proprie in hoc est ut ponatur in sirupo de menta facto [illegible] rum aliquid de cyminio et sumach. Et [illegible] necessaria et ut festinatio sit in dando in potu solutiui [illegible] est fortasse vehementior virtus et humores [illegible] plures. Quandoque conuertitur ad eos humores [illegible] non inueniunt penetrationem et peruenit regimen ad [illegible] ximum. Et illud quod in primis necessarium est ut [illegible] beat lenitiua lubricatiua sicut ius galli [illegible] ea que sunt post. Et iam narrauimus illud [illegible] singularium deinde administret clisteria lenitiua. Et [illegible] nit ille febris permittitur aqua galli et locus eius [illegible] incipiunt humores et [illegible] Quandoque sentitur quod [illegible] et humores grossi [illegible] unt: et oportet ut in potu detur aliquid desuper [illegible] mundificatio fiat desuper cum vomitu frequenti [illegible] vehementia necessitatis dandi in potu [illegible] cipuum materie [illegible] bilis et humorum multitudo et [illegible] tas illic costa. [illegible] colica post excoriationem [illegible] lior et in hac specie colice est illa cuius [illegible] ribus si fuerit magna confirmatio [illegible] lesum magnum post magnitudinem et quotiens [illegible] dolor: tunc necessaria erit mundificatio [illegible] bibat solutiuum aut extrahat eum et [illegible] ipsum ad inferiora ad locum unum mundificet [illegible] fiere [illegible] minor [illegible] Et quando non oportet dari in potu medicinam desuper [illegible] te manifestatur: tunc non oportet vel in potu sumatur [illegible] et sit prius clisteri. Et illud quod plurimum [illegible] bu grossus viscosus egrediens et non egrediens [illegible] enacuatio. Quandoque bibit medicina desuper [illegible] quod duo [illegible] et intestinis [illegible] et [illegible] ois non est necessaria et illud facit [illegible] cum dubio. Cum ergo hoc fit [illegible] re intestinum exigens clisteria plurima et [illegible] bibat virtus valde tunc oportet ut fit [illegible] quod possibile est clisteribus et eis que currunt cursum eorum. [illegible] niunt in intestinis humorem non attrahit ex loco [illegible] euacuant ex reliquo membris plurimum. Et si [illegible] tociens secundum necessitatem humorum generationi [illegible] tam timoris in ipso quando est [illegible]

per ꝑ medicinas attrahentes ex corpore toto. Et quum clistere nō educit aliqd ex mā ⁊ nō maturat tunc abbre uiet ⁊ clisterizet ⁊ ꝓpric cū clisterib⁹ acutis: hora nanqꝫ coꝛ est post maturatōem: q̄uis ex clisteribus acutis ti meat cordi ⁊ cerebro. Et multotiēs qdē fit clistere ⁊ nō solutiuo facit lodā. Quare oꝫ tūc vt adiuuet desupꝫ qñqꝫ ē solo desup ⁊ oppilatio deseberis: ꝗre necessarius est vt restringat qd̄ est supius cū supꝑcicioꝫ vt fiat reten tum vniū. deīde euacuet. Et oꝫ vt leniat clistere quꝫ fue rit illic se ⁊ multiplicet ei⁹ humiditas vt frangat salsedi nem sal de quo fortasse necessariū ē vsqꝫ ad. ʒ.ij. ⁊.ʒ. Et quum clistere nō facit descēdere aliqd: tūc detur in po tu hiera pigra cū vino aut sicca. Et similiter post assum ptiōem coꝝ q̄ sunt sicut albisch ⁊ diacitōs ⁊ nō oꝫ vt cō fortet hiera coꝝ cū agarico: qm̄ est ꝓfundās stans in vi sceribus. Et oꝫ vt nō fiat clistere ꝗñ in stō est aliqd ⁊ attra hat crudū ad inferiora. Et oꝫ vt nō ꝯtinuent clisteria: ꝗm uis inueniat iter ea spatiū. Et cholerice qdē colice ꝓfitentes vincit cū pillulis aureis. Et qñqꝫ accidit vt medicine attrahētes ex corpe attrahant ad itestina hu mores malos aliorꝫ ⁊ qñqꝫ attrahūt humores puros: ꝗre aggregantur excoriatio ⁊ colica simul. ⁊ hoc est ex accidētib⁹ mortalib⁹: ⁊ qd̄ deteri⁹ in potu sumit in co lica de solutiuis est vt sit magne q̄ntitatis ex q̄ fugiat fu mus ⁊ non remaneat in stō: imo pillulas de hiera: ⁊ qd̄ qd̄ est minoris q̄ntitatis: ⁊ magis aromatici odoris est melius sumere in potu. Et oꝫ vt intentio in capite sit vehemēs valde ita vt nō recipiat vapores ei⁹ qd̄ retine tur in vētre ⁊ vapores medicinaꝝ acutaꝝ quas admi nistrare necesse est in plurib⁹ horis i egritudib⁹ colicis. Qñqꝫ.n. pducit illud ad vertiginē ⁊ ꝯmissionē sēsus ⁊ est cauēdū in colica. Et ex eis quorꝫ cā generat nocu mentū est vt nō sit possibile medico vt sciat formā dispōnis egri. Quare nō pōt tūc scire qd̄ necessariū est i cura tiōe. Et hec intētio ꝯplet cū aromaticis friis ⁊ cūꝫ oleis friis ⁊ reliqs ⁊ q̄ inuīm⁹ in infrigidatiōe ꝯplonis capitis. Et qñqꝫ accidit vt sit necessitas calefaciēdi itestina ꝯpar ne cessitati infrigidatiōis epis. Quare custodiat illud cū emplis infrigidātib⁹ epar ⁊ stōachū: ⁊ custodiat pars epis ab eplis friis vētris ⁊ inunctiōib⁹ eius calidis. Et sic ē dispō cor dis ⁊ ꝯueniētior infrigidatio ei⁹ est cū succis friis cū calore ⁊ sandal. Et oꝫ tūc vt ponat in ptibus itestinorꝫ ⁊ p tibus cordis ⁊ epis aliud qd̄ distīguit ex pāno aut insto aut similibus ꝓhibēs ne currat qd̄ ꝓpriū est vni coꝝ ad aliud. Et sitis multiplicat in eis ⁊ nō oꝫ vt bibat nisi pa rum tollere. Qñqꝫ illud fuerit ꝯmistū cum iuleb erit magis iuuatiuū siti: ꝓpterea qꝛ corpus diligit rē dulcem ⁊ facit ipsam penetrare.

De cura colice frigide. C. ij.

Colice aūt frie regimē fm̄ semitā canonis: est vt nō icipiat in ea a stupefactiōe. Incipiꝰ eo.n. se dare dolorē cū narcoticis ꝯponūt res maximi terroris. Administratio.n. narcoticoꝝ nō est curatio vera aliq̄ ꝗre illud id q̄si curatio vt est iuctio cause: ⁊ stu pefactio est ꝯfortatio cause ⁊ destruit sensus ꝑ eam. Et il lud ideo q̄ si eā ē hu. grossus sit fortior ⁊ deterior: aut sit ꝯplo fria sit frigior: aut ventositas spissa sit spissior: aut oppilatio inspissans corpus intestini ⁊ nō resoluitur ex eo qd̄ in ipso retētū est: sit vehemēti⁹ inspissans ⁊ dolor redit post hoc vniū aut.ij. aut.iij. fortior q̄ fuit: ꝗre nō oꝫ vt in ea elaboret q̄ntū possibile est ⁊ vt̄ inueniat ab ea ex tatio ⁊ deuitatio: imo elaboret in elōgādo eās incidē do ⁊ resolūdo eā ⁊ dilatando poros in qb⁹ retinet sua viscositate: ⁊ qd̄ plus facit hec sunt medicie subtilia tiue nō vehemētis calefactiōis. Vehemēs nāqꝫ cale factio cū itestinis subito accidit nō est securitas qꝛ sit illud

qd̄ ipsa cōmouet de vētositate additū sup illud qd̄ ipsam resoluit de mā: imo oꝫ vt sit q̄ntitas ei⁹ q̄ntitas q̄ faciat in vētositate resolutōem fortē ⁊ i mā humida subtiliatōem ⁊ maturationē nō resolutiōem fortē ⁊ ꝓp hoc qñqꝫ suf ficit abstinere a cibo ⁊ potu dieb⁹ aliqb⁹: ⁊ sic euapora tio qñqꝫ ꝯmouet dolorē vehemētē. Quare necessariū ē tūc aut dimittere euaporationē: aut multiplicare ⁊ ita re ipsam vt resoluat illud qd̄ ꝑmo ꝯmouit de ventositate deide administrent clisteria euacuātia illud qd̄ oꝫ. Oꝫ.n. vt si fer sit retēta vt nō icipiat nisi cū eo in quo ē lubrica tio fecis ꝑp mucilagies q̄ sunt in ipso ⁊ oleis ⁊ medicis q̄ sunt ad feces: ⁊ sunt ille q̄ ꝯueniūt curationi colice facte ex fece pura hec qñ est vētosa: deide post illud redeat ad clisteria euacuantia phlegma si fuerit phlegmatica: aut resoluentia vētositatē ⁊ euacuātia ipam si fuerit vētosa. Et oꝫ vt scias qꝛ qñqꝫ euāuit totū qd̄ ē ex humoribus ⁊ remanet res pua q̄ ē illud qd̄ associat parti doloris: ⁊ est faciēs dolorē. Oꝫ ergo ne dicat qꝛ curatio nō ē iuua tiua: imo eiectur illud ēt cū clisterib⁹. Et qñ ē illud ven tositas sola quā significōes vētositatis. Quare oꝫ vt administret qd̄ ꝯfortatiuū est mebri ⁊ resolutiuū vētosi tatis cū calefactiōe subtili. Et fortasse sufficit tūc bibere ꝯfectiōem fortē calidā sicut tyriacā ⁊ similia. Et qñqꝫ suffi cit ponere vētosas cum igne sup locū doloris. Et qñ qꝫ sufficit semina potare resolutiua vētositatis. Et qñqꝫ sufficit bibere vinū calefactū ⁊ qñqꝫ sufficiūt empla re solutiua. ⁊ fortiora eis sūt subiecilia facta ex sinapi. Ipa enī qñqꝫ resoluūt ⁊ qñqꝫ attrahūt mām ad lacertos vē tris. Et aqua thermaꝝ in dolore vehemēti qñ cū ei⁹ sit balneatio iuuat valde. ⁊ aq̄ de sale ⁊ armoniaco ē mira bilis in hoc absolute: ⁊ si nō aliter salē bibita si tollera tur eius potatio. Et similiter tina facta ex aqua in q̄ sūt cocte sunt medicie resolutiue subtiliatiue. Et qñqꝫ suffi cit fricatio vētris subtilis cū friatiōe fortī elleorꝫ ⁊ qñqꝫ ꝯmouet dolorē potius aq̄ frē est.n. nobilior res in hac egritudie cū pauca itentiōe sedatiōe sua. ⁊ p illum du ⁊ n̄ pāꝝ est meli⁹ ꝗre calidū ē magis sedatiuū doloris. Et nocibilior res istis ē frigus ⁊ aer frigidus quēad modū res magis iuuatiua eis ē aer calidus ⁊ aq̄ calat. Si cū fuerit frigus intestinorꝫ ⁊ fuerit ꝯmixtae ꝯcile scilica bit huiū ipam colica oi hora. Quare oꝫ vt calefiat vēter ei⁹ semp ⁊ expellat ab eo frigus cū eis q̄ cooperiūt ex pel libus ⁊ stringat sup eū ex eis ⁊ vnctiōes ex oleis calis ⁊ embroce q̄s dicemus sunt in ea iuuatiue ⁊ qñqꝫ necessa rie sunt vaporatōes. Et qñqꝫ necessariū ē vt ponat in oleis calis castoreū ⁊ euforbiū. ⁊ olis colice frie cuius cā est illud qd̄ diximus de iteratiōe rei ad locū lesum q̄ re accidit tūc dolor. Cura est eās subtilis separata frequēs nisi sciat qꝛ illic sit mā pluria tūc.n. euacuatio facienda ē. In ea aūt q̄ ē secūdū semitā attractiōis ⁊ generatiōis ꝯueniens est vt in potu del qū post mus est doloris ⁊ i nocte vehemētie ei⁹ aliqd sic pillul. de aloe ⁊ pill. d hie ra ⁊ pill. ꝯposite de pulpa colloquintide ⁊ scamonea ⁊ se rapino ⁊ aloe. Sumat i potu ex qbuscūqꝫ eaꝝ fuerit ex aur. ʒ. vsqꝫ ad.ij. tertias aur. Ista.n. qū assiduant aliqui bus dieb⁹ ⁊ rectificat cib⁹ sanant.

De canonibus ꝓprijs colice vētose q̄ ē ex eis q̄ sunt inter colicā frām. C. iij.

Portet vt administrent clisteria ⁊ suppositoria ⁊ emplastra q̄ dicemus ⁊ interdicat cibus om nino ⁊ si nō pluribus saltem duobus dieb⁹ vel trib⁹ ⁊ dormiat q̄ntū possibile est ei ⁊ studeat in eradicatō ne materiei ventositatis cū clisteribus resolutiuis ⁊ in ca lefactione mēbri cū eis ⁊ deforis fm̄ modū quē diximus ante. Si aūt nō inuenis qꝛ illic sit humor tūc calefac qd̄ vis ⁊ vapora quod vis. Et studeat etiam in positione

ventosaꝝ cum igne absq3 incisione. Quoniam vero nō fuerit obediens tunc inde incido leuiter locū doloris: ⁊ inūgendo cū eis q̄ sunt sicut oleū sambucinū ⁊ oleū de nenufare ⁊ oleū alben calefacta ⁊ vaporādo cū milio ⁊ sale calefacto secūdum q̄titatem q̄s video ꝯuenientiorē ⁊ expire figuras dormiendi s. resupinationē ⁊ dormiēdi sup ventrē q̄ caꝝ sit ꝯuenientior ⁊ magis expellēs ventositatē. Et ex eis q̄ bibita ꝯferūt est vt i ponat del carui ⁊ semē rute i ago de seminib⁹: aut in vino antiq̄: aut in aqua mellis vel cū pe nidijs. Et q̄nq3 datur in potu filonium in hac hora ⁊ euadere facit.

De ꝯpositiōe solutiuo₂ʒ cum eius q̄ habent colicaꝫ ex ventositate: aut materia phlegmatica ⁊ de q̄bus sunt clisteria. Ca. iiii.

Compositio clisteris educētis phlegma ⁊ secē c ℞. tribuloꝝ polypodij fenugreci cartami seme siē ptes equales turbit pōdus. ʒ. ij. ⁊ pulpe col loquintide sane nō ꝯuite aur. s. [illegible] ⁊ numero semiā seminis apij anisi cētauree minoris ḡnoꝝ kerua mis rū ⁊ violaꝝ oīum an̄. ʒ. v. ⁊ rute M. i. folioꝝ caulium. M. i. decoq̄tur i aq̄ plurima suauiter donec redeat ad paucā ⁊ ꝯpriment manib⁹ ⁊ colent ⁊ sumātur ex ea circiter. ʒ. c. ⁊ dissoluātur i ea cassiefistle. ʒ. vij. ⁊ zuccari rubei ʒ. vij. serapini bdellij āboꝛū an̄. ʒ. i. bauracb aur. i. olei sisamini. ʒ. v. ⁊ clisterizet cū ea. Et q̄nq3 ponitur in ea aliq̄d de sellectaum. ❡ Et clistere educēs phlegma sumat ꝯmistio illius clisteris ⁊ ponat in ea de pulpa colloquintide plus q̄3 illud ⁊ sumat ḡnoꝝ alkerua. ʒ. v. ⁊ aq̄ volubilis exp̄mat ⁊ effundatur sup illud qd̄ colat ab eo clistere p̄mū ⁊ ponat in ipso loco cassiefistul. ⁊ zuccari pōdus. ʒ. xv. mellis ⁊ sit oleū eī⁹ oleū cartami ⁊ ponat in ipso tm̄ de oppoponaco q̄tum est serapinū s. pōdus. ʒ. i. ⁊ administret. Et q̄nq3 ponit in ea oleū de kerua. Et multotiens q̄dem sunt ꝯueni decoctiōe se halce ⁊ origāi ⁊ isopi ⁊ cymini ⁊ petrosel. ⁊ se. rute ⁊ polypodij ⁊ cētauree ⁊ calamēti ⁊ aniudeꝫ deīde addat in ea succus centauree ⁊ cucumeris asinini ꝓpie. ʒ. s. ⁊ fit clistere cū ea. aut decoq̄tur cū ea cucumeris asinini radices ⁊ aliquid d̄ pulpa collogntide ⁊ dissoluat in ea serapini ⁊ oppoponacis ⁊ bdellij oīum an̄ pōdus. ʒ. i. ⁊ fiat cū ea clistere. Et multotiēs q̄dem decoquunt iste medicie in oleo ⁊ cū illo oleo calido fit clistere. Et multotiēs q̄dem fit clistere cū sirupo acetoso incisiuo. Compositio sirupi acetosi cū quo clisterizant hētes colicā. ℞. aceti kist. i. ⁊ mellis kist. i. pulpe collo. aur. iij. ⁊ piperis. ʒ. i. ʒʒ. ʒ. ij. ⁊ seminis rute siluestris ⁊ ammoni ⁊ kalis ⁊ anisi ⁊ epithymi oīum an̄. aur. iiij. ⁊ polypodij. ʒ. i. terant illa oīa ⁊ decoq̄tur in aceto ⁊ melle donec mediant. Et q̄nq3 ponitur in ipso aniudē ⁊ polypodiū etiā sed nos nō iuuamur ad huiusmōi regimē. ❡ Suppositoriū clisteris doloris sedatiuū quorūdam antiquoꝝ boni. ℞. aloes ⁊ castorei ⁊ storacis ⁊ glutinis alimbat oīum an̄. ʒ. i. succi buchoꝛ marie recētis ⁊ corticis. ʒ. i. ⁊. s. resoluet ⁊ administret qū necessitas est ex eo q̄titas fabe ⁊ ponat in q̄busdā clisterib⁹ ⁊ q̄nq3 ponunt in q̄busdā bira ad ipm̄ ⁊ olea ⁊ clisterizat cū eis in q̄busdā clisterib⁹. Et q̄nq3 clisterizatur cū clisteri forti quum fex est in obediēs cū phlegmatibus vehementis viscositatis vltima i virtute ⁊ in obedientia.

Quare oꝫ vt fiat clistere cū aqua elixatē bum de de q̄ sumat. lb. s. cū. ʒ. i. ⁊. s. aceti ⁊. s. o. baurac. Et fortius hoc ē vt sumant ḡna alkerbā ⁊ folia almezerion ⁊ cordumeni excorticatā ⁊ buchoꝛ marien ⁊ altanita ⁊ cortices collognitide ⁊ eius pulpa ⁊ cucumer asininus ⁊ turbit ⁊ polypodiū ⁊ coquant oīa in aqua scd̄m descriptionem q̄ est in suo simili ⁊ p̄iciant sup coꝝ decoctionē oleum de kerua ⁊ mel ⁊ fel vaccinū ⁊ clisterizet cū ea: ⁊ ponantur iste medicine in oleo calido ⁊ fiat clistere [illegible]

Et quum clistere fit ex oleo cucumeris [illegible] phlegma viscosum quū moratur sup clistere [illegible] buo. Et sic oleū de rhaphano ⁊ alkekegi [illegible] cessatiuū quū vehementia est doloris vt ponat [illegible] ribus assa. ⁊ armoniacū ⁊ stirax colitum [illegible] lenitiuū mēbrū ⁊ custodiēt in q̄busdā horis [illegible] q̄nq3 cū kerā cōquassatis in aqua mellis [illegible] ticꝫ ⁊ sedat dolor. Et succus buchoꝛ [illegible] lis valde. Et q̄nq3 necessaria sunt scamonea [illegible] ⁊ alia. Et laudauerūt q̄dam medicamē [illegible] chū dicitur q̄ qū ponit in clisteri [illegible] q̄nq3 sit clistere ex pōdere. ʒ. ij. castorei cū [illegible] matur pices q̄tatis triū. ʒ. sup qui fundat [illegible] taci ⁊ butyri oīum ana facturā [illegible] q̄ ponunt in clisterib⁹ fortibus folia [illegible] rio eius.

De ꝯpositiōe medicinaꝝ bibitaꝝ solutiuaꝝ phlegma. de pillulis fortis iuuamēti. Ca. v.

Ex illis sunt pillule que. ℞. alcebri [illegible]
d Et iteꝝ pillule de serapino cū [illegible] serapino cū barmel. Et iteꝝ [illegible] ta scotrelis ⁊ pulpe collogntide ptes equales [illegible] tertia ptis ꝯficiant cū melle dispumato ⁊ [illegible] eis pillule. Pillul. bone ad phlegma ℞. [illegible] tide danich. i. ⁊ turbit. ʒ. i. ⁊ succi cucumeris [illegible] nic. s. ⁊ castorei danich. s. ʒʒ. danich. i. [illegible] ℞. ternaꝝ. ʒ. i. Et si sunt fortes cū [illegible] qua aūt solutiua sunt sicut alsusin ⁊ [illegible] ni ⁊ piera ꝯfortata cū pulpa collogntide [illegible] oleū de kerua ⁊ sicut diacydonitē. Et [illegible] ⁊ phlegma simul ⁊ fuerit fex plena [illegible] reqrit necessitas administratiōem solutiuaꝝ [illegible] sunt pillule huiusmōi ℞. casedbi [illegible] scamonee ptes eq̄les ⁊ sit dosis eaꝝ. ʒ. i. [illegible] forte. ℞. castiū. s. fimi colūbini ⁊ M. i. [illegible] danic aq̄ ⁊ decoquant vsq3 ad medietatē [illegible] ex ea. ʒ. i. ⁊ ē vehementis fortitudis ⁊ [illegible] oīuꝫ lacticinioꝝ lac resoluit colicā sicut [illegible] alkebzan ⁊ similia ⁊ nocuit q̄ña n⁹ [illegible] ticis lacticinioꝝ sup quā sint aurcos [illegible] rane magnoꝝ folioꝝ ⁊ cū ea curat [illegible] ⁊ habet lac plm etiam [illegible] larsibus.

De suppositorijs fortib⁹ educētib⁹ [illegible] phlegmate viscoso. Ca. vi.

Ex eis est vt q̄rat sal petrosus ⁊ [illegible]
d glans. i. Et oꝫ vt sit lōgitudo [illegible] ex eis est glans magna facta ex [illegible] ⁊ fiat tēta ex rhaphano ⁊ sit cum melle ⁊ [illegible] glans ex melle ꝯmixto cū pulpa collogntide [illegible] cucumere asinino ⁊ pulpa collogntide [illegible] nitro ⁊ mel. aut pulpa collogn. ⁊ [illegible] Et iteꝝ mel ⁊ tereniabin ⁊ pulpe collogntide [illegible] p̄ici ptes eq̄les ⁊ iteꝝ res cōmunis phlegmatis [illegible] fit ex fece ⁊ vētose. ℞. pulpe collogntide castorei [illegible] rū ana q̄tum est nucleus oliue ⁊ [illegible] ministret cū aliquātulo melle ⁊ succo buchoꝛ [illegible] ē forte valde q̄ñ necessariū ē q̄ñ nihil valet ⁊ [illegible] q̄dem necessariū est quum nihil valet administrare [illegible] moneā ⁊ semē vrtice cimo tarbium.

De ꝯpositiōe clisterioꝝ ad vētositatē. Ca. vii.

Clistere bonū. ℞. albaste [illegible]
c rute se. agnicasti granoꝝ alkerua [illegible] menille tribulorum centauree [illegible] um ⁊ aniudē ⁊ petrosolini partes equales decoquantur

in succo spinatorum plurimo donec incidat ad parum: deinde sumatur olei po. i. et succi decocti prec. ß. decoquantur donec remaneat oleum solum deinde sumatur ex eo quantitas clisteris. i. et ponatur in ipso predicta cum adipe anatis et caprarum et aliquantulo oppoponacis et serapini et fiat cum eo clistere. Et si accipiatur succus ipse et dissoluantur in ipso gumme predicte cum adipibus suis et ponatur in ipso pondus. 5. v. et fiat cum eo clistere erit iuuamentum et itromissio castorei et esse in clisteribus eorum est iuuatiua valde et quandoque fit clistere ex pondere. 5. x. olei in quo dissolutum est pondus. 3. x. storacis liquide et est iuuatiuum. Et quandoque fit clistere ex baurach plurime resoluto in succo rute. Et sit summa eius vltima vsque ad. 5. x. et salis vsque ad. 3. x v. Et quandoque clisterizantur cum oleo rutaceo et oleo de nereiden et oleo raphanino et oleo de keruа.

De compositione suppositoriorum ad ventositatem. C. viij.

Conteratur ruta cum aqua mellis donec fiat sicut illud de quo fiat linimentum. et ponatur cum ea quantum est ipsius medietas de cymino et quantum est quarta pars eius de nitro et sumatur ex ea glans cuius longitudo sit. vij. digitorum et item suppositorium quod fit ex oleo rutaceo cum castoreo cum melle et felle vaccino et baurach de vnoquoque quorum sit. 3. aur. Et item serapinum et bdellium et baurac et colloquintide et alia fiat ex eis glans.

De clisterijs et suppositorijs habentium frigus intestinorum absque materia. C. ix.

Clisteria vero eius qui habet colicam ex complexione frigida sine materia et suppositoria eius sunt sicut clisteria habentium colicam ventosam et suppositoria eorum et quandoque iuuat eos clistere solum quod fit clistere cum eo pondere. 5. ß in oleo. Et similiter iuuat eos fimus columbinus solus quum ex eo fit clistere in succo camomille et oleo de keruа.

De stufa et balneis et embrocis. C. x.

Stufa vehementis iuuamenti est in doloribus colice. Et propterea quod est plena aqua in qua decocte sunt medicine colice. Ipsa enim sua caliditate acquisita ab igne et virtute sua acquisita a medicinis resoluit ventositatem et humiditate sua cum caliditate mollificat membrum. Quare alleuiat carminationem eius faciens dolorem et mollificat lacertos ani. Et illud est ex eis que iuuant ad expulsionem retenti: verumtamen ea facit accidere angustiam et sincopim propter hoc quod mollificat virtutem. Quare oportet vt vtatur ea debilis secundum cautelam et sint optime qui ea vtuntur ea que confortant virtutem de odoribus fructuum et aromatum et alcardeneki et panis calidus et ea que ostendunt cum in quibus gerat et studeat vt non incipiat aqua potus eius et cor ipsius. ¶ Et aque quidem thermarum vehementer conferunt colice sive quum sedet in eis sic melius est eis vt sit apporo timeat aque dulcibus. Quandoque aliquod vasorum impletur aqua thermarum aut aqua in quibus decocte sunt medicine colice et in fundo eius separantur foramina plura que forsitan non sentiantur propter suam debilitatem et resupinatur eger et eleuatur vas ab eo vsque ad quantitatem statute et dimittatur ita vt descendentem ex eo super ventrem ipsius stille frequentes est valde vehementis iuuamenti.

Sermo de qualitate clisteriorum et instrumento eorum. C. xj.

Clisteria quidem et omne clisteria figura qua antiquitus vsi sunt erat est vt sit circularis cannam eius diuersa per terminum et duas tertias et sit posita inter vtrumque velamen de corpe de quo facta est canna et sit consolidatum cum canna consolidatione vehementi. sit ergo velamen eius duarum partium diuersarum vt sit decenter aptatus in parte que duarum partium maior est et sit in predictorum aptus. Et quod est vero decenter aptatus est super quod canna stringatur caput predictorum minoris cum solidatione forti vt non ingrediatur ipsam aer et sit ei sub vtere in loco que non ingrediatur aerum meatus per quem egrediatur ventositas.

Quum enim administratur clistere et exprimitur cum fortitudine ventositas egreditur enema et sistitur enema bene. ventositas enim est propter quam redit ad exitum et facit necessitatem surgendi ad sellam cum velocitate. ¶ Amplius oportet vt consideres et melior est declinatio ad partem dorsi clisteriza egro resupino. Et hoc est melius ei cum colica est cum constipatione. Et sit declinatio ad anteriora clisteriza eo iacente super ventre et omnis clister quod fit iacenti super ventrem magis facit peruenire enema ad inuolutiones intestinorum. Et quandoque fit clister alicui iacenti super sinistrum. Et eleuatur quandoque ancha cum puluinari et subleuatur pes dexter ponendo ipsum super pectus et deponitur sinister in plano et qui ergo clisterizatur est redeat super dorsum suum. Et sunt omnia que clisterizat. Et ex hominibus est aliquis qui non indiget hoc. Et ex hominibus est cui rectum est vt itromittatur anulare in anum suum inunctionis quod ut sit inunctus cum cerato donec dilatetur et decenter aptet in eo cannam. Et de hominibus est qui non indiget hoc. Quum ergo vis clisterizare fac quod tibi videtur ex hoc deinde iunge cannam et anum cum cerato et impelle ipsam in eo tali vt non compleat retineat ab intestinis imo non perueniat intestinum rectum quoniam ita accidit deinde itromitte enema: quum ergo equatur canna in loco suo effunde enema in ventrem: deinde exprime ipsum vtrisque manibus tuis expressione bona continua quod sit cum laboratione multotiens impellitur enema in huiusmodi vsque ad longinquum vltra locum necessitatis: et rectum quidem est huiusmodi. ¶ Et quum sit impulsio enematis ad superiora est vt tendantur capilli capitis et effundatur aqua frigida super faciem et adiuuetur ad attrahendum enema ad inferiora. ¶ Et scias quod quum enema administratur et non descendit non est excusatio quin administrentur suppositoria vt deponantur ipsum cum egritudine et cum hoc non oportet vt sit impulsio enematis cum illa facilitate et non consequatur enema locum necessitatis. Quandoque impellitur enema et declinatur ad egredientem et prohibeas ab hoc imo reiteres ipsum stare sicut est. Et oportet ne eger clisterizetur donec sternutat aut tussit. ¶ Et scias quod enematis equalis quantitatis iuuamentum non consequitur bellia superiora. Et quod est plurimum multiplicatur nocumentum eius et timetur ex nocumento ipsius. Et spiritus adheret et efficit nocumentum plurimum et subtile non confert et est in iudicio parcitatis.

De cura facta ab apparte fratre. C. xij.

Vt facta quidem ab apparte fratre et est parum valde ex curationibus bonis et est vt sumantur olei laurini et olei de olibanis et adipis anseris pecoris equales est enim mirabile. Et conferunt ei empla facta ex abrotano et aneto et piretro et melliloto et reliquis medicinis quibus curantur apparata fratre ex eis que sciuisti in omni loco. Et ex eis que conferunt ei valde est emplastrum de abrotano factum cum bitumine iudaico.

De regimine dandi in potu oleum de keruа in curatione colice frigide eis qui non consueuerunt. C. xiij.

Oleum de keruа est ex rebus magis iuuatiuis eis qui mouerat secundum necessitatem in hora sua et cum sit ibus oportet enim non detur in potu nisi postquam mundificatum est corpus cum eis que sunt sicut pillule de serapio aut alie. Et datur in potu in die primo pondus. ii. aur. in die secundo additur medietas aurei et sic additur in omni die aureus medius vsque ad septimum: deinde si malum est vt diminuatur paulatim donec ad punctum sit ad. ij. aur. et est ei vester apud. vij. Et quotiens effundere super scias miscerat cum eo vehementer cum instro miscendi. Et est necessarium in omni die potationis eius vt tardetur cibus per spatium quod est inter sex horas vsque circiter. x. horas et vsquequo non sentiatur in eructuatione odor eius deinde cibetur super ipsum cum alcisbabegi et si appetit acetositatem nunc cum sebit beget et potus eius sit aqua mellis. Et oportet vt conferuet ventos suos post potum eius ita vt sit ex eos cum sale assato deinde sequatur ipsum oleum rosarum per eas quas sciuisti. Quandoque ab administratione eius eius sit bibatur post ipsas hiera picra confortata cum pilula colloquintide et salibus aut non confortata si non est illo necessarium. Et hiera quidem picra expellit nocumentum eius a capite et oculo.

Modus medicinarum conferentium habentibus colicam frigidam secundum formam digestionis et maturationis et proprietatis non secundum formam evacuationis. C. xiiij.

Hae medicine sunt potationes et emplastra et vaporationes et unctiones. Et melius eorum quod bibitur est alleum: alleo enim inest proprietas bona in sedando dolores colice frigide cum hoc quod non inest ei vis faciendi sitim sicut cepe. Et quicumque sumit ex eo colicus cum sentit initium colice et dimittit cibum omnino et ultimat se in exercitio et non comedit aliquid immo dormit postquam bibit de vino puro et reiterat et sanatur. Et ex ebibitis sedantibus dolores est ut in potu dentur apsinthii et cymini partes equales aut detur in potu herba oppoponacis sola aut cum cymino. Aut sumantur anisi et piperis et castorei partes equales de quibus in potu detur .3.i. et .s. Aut detur in potu sagapenum dioscorinum et tyriaca. Et si non fuerit in hoc prohibitorium prohibens, castoreum in colica inest opus mirabilis. Et ex eis que experta sunt est ut in potu dentur radices lilii .3.iiij. in aqua decoctionis prassii aut in aqua casei et lilii [illegible] hec quantitas. Et iterum dentur in potu nasturcii .3.v. in aqua ponderis petrosilini et .3.i. olei sisamini. Et iterum corticis radicis algarab .3.iiij. zinziberis .3.ij. et nucis et dactilorum amborum ana .3.vi. cum aque dulcis lib. i. terantur medicine et decoquantur in aqua donec remaneat tertia et fiat motus eius cum ramis rute et detur in potu omni die .3.ij. Et sumantur etiam cortices algarab et radices eius et rami rute et zinziberis et decoquantur in aqua que sit quadrupla eorum donec remaneat tertia et detur in potu ex ea omni die pondus .3.ij. fiat illud tribus diebus et dimittatur tribus diebus. Et oportet quando in potu datur aqua mellis ut sit vehementis decoctionis: debilis enim decoctionis facit possidere inflationem. Et illud cui inest opus [illegible] a proprietate sua est [illegible] illud et corporis eius. Et iterum lumbrici terreni exsiccati sunt iuvativi secundum quod dicitur in doloribus colice. Stercus autem adib quod fit ex ossibus que comedit et eius signum est ut sit album in quo color alius non permiscetur et proprie illud quod cadit super spinas est res magis iuvativa et datur in potu in vino aut in aqua mellis aut lambitur in melle lambitivis postquam cum eo conficitur secundum descriptionem aut fit aromaticum cum sale et pipere aut cum aliqua specierum. Et si invenitur in stercore eius os sicut est est mirabile etiam. Et dicitur quod eius suspensio est iuvativa nedum potus eius. Et precipiunt ut suspendatur in pelle leopardi aut cervi aut lana arietis quam cepit adib et evasit ab eo. Et G. quidem testatur iuvamentum eius suspensi et si non in alio saltem in argento. Et dictum est quod corpus intestini adib quod exsiccatur et teritur est magis [illegible] iuvamento quam stercus eius et illud quidem non est longinquum. Et ex eis que currunt hoc cursu sunt scorpiones assati qui nimis vehementer valent colice. Et oportet ut experiatur illud super colicam veram ita ut non sit experimentum eius super colicam ventosam. Et est ultimum ad lapidem renum per se et in colica per accidens. Et ex eis que laudantur in doloribus colice et vehementia doloris est ut in potu detur cornu cervi adustum et dicunt quod sedat dolorem statim.

De emplastris colice frigide. C. xv.

Emplastra vero alia sunt emplastra in quibus est solutio aliqua sicut emplastrum factum ex pulpa colloquintide cum medulla cartami. et emplastrum factum ex felle vaccino et pulpa colloquintide et similibus. Et alia sunt emplastra quibus non intenditur solutio sicut emplastratio ex se. vel [illegible] cum medulla cartami. Et emplastratio ex seminibus et herbis predictis que ponuntur in clisteribus. Et fiunt emplastra ex [illegible] lauri solummodo. Descriptio emplastri

R. cere carnee .viij. glutinis albi [illegible] carnee [illegible] iij. staphisagrie carnee .i. et .s. [illegible] lauri se. radice lupinorum siccorum pulpe colloquintide ana. carnee .i. et .s. scamonee .3.i. et carnee [illegible] quantum sufficit fiat ex eis linimentum [illegible] helleboro se. radice apsinthii [illegible] cere amborum ana. partes .s. adipis anseris [illegible] umbilico usque ad radicem virge et ponatur [illegible] dentur est medium. Et quicumque addit in ipso [illegible]

De vaporationibus colice frigide. C. xvi.

Vaporationes quidem fiunt sicut [illegible] cum assatione aut factum ex seminibus [illegible] predictis in capitulo clisteriorum [illegible] aut infuso in oleo calefacto. Et [illegible] ro est oleum [illegible] eis est quod cum oleo [illegible] ponuntur castoreum et [illegible]

De cura colice cholerice. C. xvii.

Et secundum veritatem os [illegible] nis. [illegible] nos proderit [illegible] et quod est ex summa dolorum [illegible] quidem [illegible] in curatione eius [illegible] subtiliativa et calefactiva. Et [illegible] humor effusus in spatio intestini et non [illegible] ne tota. Quare sufficit in curatione eius [illegible] nis et humorum et administratio clisterium [illegible] de quibus sumantur .xx. numero. Et [illegible] cum eis que sunt sicut infuso [illegible] lis et sicut cum aqua [illegible] sicut cum pauca scamonea [illegible] violis et [illegible] in ipsa [illegible] Aut sumatur oleum de aqua [illegible] matur [illegible] decocta cum oleo et [illegible] necessitas ut administretur clister ex aqua [illegible] baurach et violis conditis oleo vel [illegible] oleo viol. et baurach. ponatur [illegible] illud quod est sic: hiera picra [illegible] et scamonea cum [illegible] R. tribulorum .3.xxx. et [illegible] et violarum .3.vij. et fenugreci et cartami [illegible] mellonis [illegible] numero et terenia bin pondus .3.xxx. [illegible] coquantur omnia secundum quod [illegible] super eam [illegible] .3.xij. et zuccari rubei .3.xi. [illegible] i. et baurach [illegible] i. et administretur [illegible] etiam dare in potu stercus adib et ponere [illegible] facientibus et clisteribus in hoc [illegible] dum dolorem et quicumque sedat [illegible] loco et rectificat ipsum.

De cura colice facte ex retentione cholere. C. xviii.

Cura eius est ut aperiantur vie [illegible] scis de illis aliquid que [illegible] deinde administrentur [illegible] penetratio sicut medullam cartami [illegible] confectiones colicorum et quicumque [illegible] cle [illegible] et conduc cum oleo aque et [illegible] super cibum.

De cura colice ipsius calide [illegible] C. xix.

Si facta quidem ab apostemate [illegible] phlebotomiam basilice [illegible] tus et reliqua necessaria [illegible] unt eam necessariam. Et si fuerit apostema [illegible] in egritudinis et pervenit ad hec [illegible] et retineatur urina: oportebit ut fiat phlebotomia

saphenarum: et ios post basilicam: et incipiatur in curatione eius in principio ab acceptione frigidorum humidorum sicut aqua citrolorum et mucilagine psillii et que sunt similia illis preter cucurbitam: quia est ei proprietas mala in egritudinibus intestinorum. Et ex illis est ut sumatur se. psilii. ʒ. iii. et olei ros. boni. ʒ. i. et coquantur cum. ʒ. ii. aque et bibantur vel leniatur manus aut aqua seminum duorum: aut aqua foliorum altee et aqua endivie: et aqua solatri. quibus ponitur in huiusmodi siracost et cassie fistule et bibitur. Et quum necessaria fuerit in huiusmodi dispositione clisteria clisterizetur ex aqua ordei cum aliquantulo cassie fistule et siracost. Et si in aqua ordei decocte fuerint semine et viol. erit magis conveniens: et si permisceatur cum aqua ordei aqua solatri et alkekengi erit vehementius conveniens. Et nos diligimus ad eas enemata cum lacte asinino in quo dissoluta est cassiafistula et est olei eius oleum amigdalinum et oleum sisaminum. Et quando invenis maius collice et acuitatem planctus indiges tunc ut soluatur cum eis que sunt sicut scamonea et aloes secundum singularitatem: deinde perveni ad infrigidandum et humectandum. Et cura sit sim apta ut sit sua magis confortans et magis iuvans. Et quum pertransit hec infirmitas huius loci et appetit levis paucas: tunc necessarium est ut ponas in clisteribus aqua ordei folia altee et semen lini et aliquid de rubea et fenugrecum et camomilla et anetum et [illegible] succos eorum: aut olea eorum et pone in eis amplicamus [illegible] et cassiam. et sit post in eo quod bibit ad solvendum [illegible] et post cibum eorum aqua ciceris decocta cum ordeo excoriato et detur eis etiam in potu aqua feniculi. Emplastra vero que bona sunt ex ipsis ex quibus fiunt clisteria similia bona sunt. Incipe igitur in primis cum emplastris infrigidantibus et sit in eis leni[ficatio] quedam sicut est aqua violarum. et sicut semen lini: deinde declina ad lenificantia plus sicut est camomilla. Et humectantia apposita ex eis que sunt sicut oleum ros. cum oleo camomelino et mastice et adipibus. Quum ergo sublevatur paulatim ponantur in eis gumma [illegible] et fenugreci et [illegible]. Et cura [illegible] bonis [illegible] valde est ut sumatur olei laur. [illegible] olei de olivis [illegible] et adipis anseris [illegible] mirabile. Et consequenter adhibe ei emplastra facta ex abrotano et aneto et squinanto et meliloto et reliquis medicis quibus curantur apostemata frigida [illegible] in omni loco. Et ex eis que valde conferunt ipsi est emplastrum de abrotano facti cum aspalto.

De cura colice melancolice. C. xx.

Post ut curatur melancolia cum eis que sunt sicut decoctio epithimi et psille de azulo et similia deinde sequere cum pillulis de [illegible] et [illegible]. Et si necessaria sunt clisteria ponantur in eis polypodium et epithimum et sticados et ponatur in clisteribus et suppositorio lapis lazuli contritus sicut pulvis: aut lapis armenus. Et quibus ponitur in eis clisteri cortic. radic. mori et [illegible] [illegible] et [illegible] cum eis que sunt sicut granum gnidii et albarum et origanum et camomilla decocta in aceto.

De cura colice facte ex fece. C. xxi.

In facta quidem propter cibos si possibile est ut evacuetur residuum eorum in [illegible] et declinet cum cibo ad lubricantia frigida et calidam [illegible] sequatur necessitatem. Et lubricantia frigida sunt sicut [illegible] pinguia et propter [illegible] [illegible] q [illegible] donec cadat et non remaneat in [illegible] deinde [illegible] et incidatur et frangatur super ipsum [illegible] et decoquatur in aqua plurima valde cum sale et aneto et polypodio quousque dissolvatur in aqua et remaneat [illegible] et sorbeat illud. Et quibus ponitur in ipso oleum de cartamo et [illegible] de spinachiis cum pullis pinguibus: et sicut [illegible] de pomis et alia. Et hec lubricantia aut educunt [illegible] [illegible] et currunt inter ipsam et corpus intestinorum et [illegible] ea et [illegible] ad lubricitatem. quum ergo bibit solutivum: aut administratur clisteri alicuius eius [illegible] ex eo. Et administrentur clisteria predicta in colica. Et clistere ex succo sicle et violarum [illegible] et almuri et sisamino et baurach sim quod domum ipsum. Et clisteri ita factum. R. sicle. M. i. et furfuris pugillus. i. et ficuum. x. numero aque lb. vii. et ponatur in ipso [illegible] albe aliquid et decoquantur donec redeat ad. lb. i. et coletur et postea [illegible] super ipsum zuccari rubei. ʒ. x. et baurac [illegible] i. et almuri. ʒ. v. et sisamini. ʒ. v. et clisterizetur cum ea. Et iterum clistere ipsum donec egrediatur [illegible] squibale et clistere fiat sicut hoc clistere. R. tribulorum et polypodii et aneti et cartami contriti olum ana. ʒ. x. et prunarum. x. numero et ficuum x. numero et violarum. M. i. et turbith pondus. ʒ. ii. et se. lini. et se. [illegible] amborum ana. ʒ. iii. et terenibin et tamarindorum amborum ana. ʒ. xxx. et siracost et cassiafistule amborum ana. ʒ. xii. et ramorum sicle et ramorum caulium amborum ana. M. i. decoquantur sicut convenit et ponantur super decoctionem eorum colatam [illegible] et zuccari rubei amborum ana. ʒ. xv. et baurach [illegible] i. et sisamini ana. x. et fiat clistere cum ea. Quod si eo fuerit vehementior et cum huiusmodi clisteribus non iuvatur administrentur clisteria fortia predicta in capitulo colice phlegmatice narrata: eo quod ipsa sunt [illegible] phlegmatice facte ex fece plurima et ex eis est clistere de aluine. Et eorum que bibuntur sunt sicut diacolico et [illegible] et alosantin et diacydonium. Et illa quidem non administrantur nisi postquam non inveniuntur opposita predicte colice cholerice plurimum iuvamentum. Et ex eis que sunt inter vertices [illegible] est ut sumatur zuccari rubei et penidii resoluta [illegible] oleo sisamino quantum ipsa sunt et bibantur. Et siri [illegible] sicut cum [illegible] quod bibat cum triplicato. Et si non conferunt ipsa: res que diximus de electuariis predictis tunc non est ex [illegible] pilularum et [illegible] fortium in capitulo colice phlegmatice narrate ad hoc quod ipsa sunt vehementis iuvamenti ad retentionem vehementem phlegmatis et fecis plurime. Et ex bonis et fortibus in hoc est ut decoquantur olim semen [illegible] et cassiafistule sicut fecit illud necessarium [illegible] et coletur super [illegible] et ponatur in ea hierapicre pondus. ʒ. ii. cum pondere. ʒ. vii. olei de kerua et iterum sumatur hierapicre pondus. ʒ. ii. cum pondere. ʒ. vii. olei de kerua et bibantur in decoctione aneti. Et iterum ille qui utitur multa comestione piscium fructuum et ovorum elixatorum et superflue utitur eis recipiat ut [illegible] plurimum sale et bibat super ipsum aqua quantitatem quam potest: deinde exercitetur et commoveatur labore aliquo et fortasse solvetur cum. Et si cum fuerit vehementia raritas corporis et sudor: aut caliditas ventris oportebit ut administrentur curationes facilis predicte in capitulo colice. Et est necessarium illis et eis qui sunt ante eos ut sumant ante cibum lubricantia sicut poma et sicla [illegible] cum oleo dulci et almuri et siracost et sorbilibus et [illegible] et [illegible] et chrysomilis et sumatur almuri in ieiunio: aut olitas aque in ieiunio. Et multiplicentur in cibo suo pinguia et sorbeant ante cibum decoctiones caulium decoctorum in carne agni pinguis aut galline pinguis. Et si raritas fuerit in corpore superflua inspissa ipsum cum oleo ros. et myrtino in unguento et in cerato positis. Et minora a balneatione cum administratione reliqui regiminis predicti et ponatur balneatio eius cum [illegible]. Et si fuerit cum multitudo provocationis urine cura ibi facte cum eis que scis: deinde multiplicetur in accipiendo ea que sunt sicut dactili et passe dulces et humide et penidii et omnia que minorant urinam et leniunt naturam.

De cura colice [illegible] facte ex debilitate expulsive. C. xxii.

In hoc modo confert administratio [illegible] et tyriaca et mithridatum et theodoricon et sagenea et diamante et administretur in solutione eius quod est sicut hierapicra cum aqua specierum et oleo de kerua. et os ut sit cibus eius de cibis bonis sicut sunt [illegible] et [illegible] cum carnibus levibus laudabilibus.

De cura colice facte ex debilitate sensus retine ablatione. .C.xxiij.

b Hic generi confert sumere ea que sunt sicut logodios et sicut alsikadic et tyriaca et mithridatum et ex sirupis sicut alcadicō et almessusen et vinum purum: et ex oleis bibendo et clisterizando plus alkekēgi et olim alkerua et olim de costo proprie et alkitran in olo et pix in oleo sm q scivisti in locis pterius.

De cura colice facte ex torsione. .C.xxiiij.

m Elior cura eius ē vt sedeat i loco occulto et fricetur venter ei cū tactu subtili equali prepārate intestina eius ad locū et sic iungat dorsū eius et stringantur crura eius fortiter valde.

De cura colice facte a vermib. .C.xxv.

o Ponet vt scias illud ex smone nro in vermibus et curatōibus eorū. ¶ Quod si fuerit sup vmbilicū tunc administrent ea q bibunt. et si fuerit apud vmbilicū et sub eo tūc fiat clisteria dcā illic.

De cura colice fcē ex rupla p narcotica. .C.xxvi.

r Egat colica in scipa si nō remouet p rectificationem rupte: deinde sponē narcotica. Et iā dixim⁹ i libro vii qualitatē necessitatis alienationis narcoticorū. Quod si fortis fiat necessitas et non sit eorū excusatio tūc cōuenientius eorū est filoniū et confectiones quas ego dicā in antidotario et oīe narcoticū i quo recipit castoreū. Et ex eis sunt trocisci asfare quorū descriptio. ℞. croci storacis liquide. ʒ5. piperis longi sc. hyusquiami albi omnium ana. ʒ.i. opij castorei ābor ana ʒ. qntas fiant ex eis pill. que et sit dosis eaz ex duabus tertiis ʒ. vsq ad. ʒ.i. Medicami bōū. ℞. radicis peōie et croci cordameni cipi omniū ana. ʒ.ii. et qrtā foliorū mīte sicce costi myrrhe pip. i. lōgi ámomi spice inde omnius ana. ʒ.iij. sc. opij cortic. aniuden. ʒ5. casie carpobalsami omniū ana. ʒ.iiij. opij sc. hyusqami cortic. mandragore omniū ana. ʒ.i. mellis quantū sufficit administret post sex mensē. Et iterū administrent quedā clisteria nota temperata et ponat in eis castorei. ʒ.5. et opij qntitas fabe et minus. ¶ Et qnq ponit opiū solū in oleis clisteris ad colicam. Et qnq ponunt cū hoc serapinū et assa et oleum balsami et aliqd muscbi. et qnq fit tenta ex opio et castoreo dissolutis in oleo de seminib et submergit in oleo liniū et mittit in anū et ponit ei fimbria fili et dimittitur extra et infundit ei hora et remouat sup ea ipsa medicina.

De cibatione colicoꝝ. .C.xxvij.

q Uod oēs habētes colicā cibo indigēt lubrificatiuo leniuo ē res in qua nō est dubitatio. sed et q confortatiuo aliquo eget est res que ē apud debilitatē appetē pp vehementiam doloris et multitudinem euacuationis. Et confortantia quidē sunt aque carnis decocte fortiter et vitellus oui sorbilis et medulla panis dissoluta in iure et vino. Nō aūt dimissio cibi penitus sit iuuatiua colice phlegmatice et ventose et alijs ē res currens cursu canonis. Et qnq necessariū est vt ponantur turbit et scamonea in iure eoꝝ et in pane ipsorū. Et oꝫ vt sit panis eoꝝ bisbanē fermentat non azimus. Et conferunt plurib eoꝝ: aut nō nocēt sic et passe et alqeies et musa humida et oīa illa q sunt dulcia et melon vehementis dulcedinis et vehementis maturitatis. Amplius cibi a postemose et colerice sunt lubricantia sicut aq ordei et ius de lentib et alcsfidabegi et ius de spinachijs si non retinet inflatio spinachiorū et qd fit de prunis et similia. Ius aūt galli decrepiti et alcanabit ē cōe ei que fit ex fece et fit cū specieb suis et non datur licentia in carne galli decrepiti. In carne aūt alcāburati quidaꝫ licentiā nō dant pp illd qd timēt de carne eius extracta ē ius i eis et vide de superfluitate. Et quidaꝫ sic. Rufus et G. in libris suis et proprie in li. de tyriaca dicunt q [illegible] nativa ē et si nō aliter saltem bibite et [illegible]

Et accepe o almari in abaci aū cibū speciem [illegible] omib ē iuuatiua in omni in q nō ē calidus [illegible]

Et similiter sorbitiā iuuant eos. Amplius qd [illegible] est colice fre ē assumere almari et alea [illegible] et condire cibaria eorum cum porris et [illegible] speciebus q sunt cinamomum et ʒ5. et [illegible] mū et vtica et cartami. Et oꝫ vt sumant [illegible] spuma sinapis et sit sal eoꝝ ex cinamomo [illegible] cōmino cū cartamo et nigella et cymino et [illegible] nent omnia olera nisi rutam et sicam. Et [illegible] ē. Et ex potibus eoꝝ ē vinum odoriferū [illegible] de melle cū spēbus.

De his q nocent colicis. .C.xxviij.

r Ea q colicis nocēt aūt si habet [illegible] nocēt cibi vero sūt oēs crossi et [illegible] silvestris. ita q leporū et gazellarū et [illegible] alnasir et piscos pui et proprie sine sint [illegible] oēs frixi ex carnibus et oēs assati [illegible] oēs ventres animaliū imo oīa corpo [illegible] excepimus aues. Et nocent eis simila et ajru et [illegible] eis alfucabegi et almidragari et alkhan et [illegible] albuyurtba minoris ē nocumēti. Et sic [illegible] omnes nocue sunt et alkebebet genera [illegible] antiqua et recētes et omne i quo ē inflatio [illegible] ra oīa preter illd qd diximus de his que [illegible] et menta nocet eis cū inflatiōe sua. Et sic [illegible] racō nocet eis [illegible] et sicut oliue et oēs [illegible] simila et psilia cholerice et calce facte [illegible] nō alij. Et melon dulcis ante cibū in [illegible] non nociuus plurimis colicoꝝ [illegible] cucumer et alcōde et cydonia et oua [illegible] et canabir et pira et pōa et pōe acetose [illegible] et nabata et algobeira et lentes [illegible] almirberis et sumach et acrestia et ribes et q [illegible] sunt similia illis colico nō ē via [illegible] Et sic nocet eis nuces et amigdale humide valde et [illegible] granatis dulcia sūt minoris nocumēti q [illegible] vero illa ipsum oꝫ vitare et sunt sicut [illegible] retentio egestionis et somn sup egestione [illegible] siccā: imo oꝫ vt prouocent se ipsi apud [illegible]

Et scias q retentio ventositatis [illegible] colica propea q sublevat eas et [illegible] reo vna et q facit accidere debilitatē [illegible] illd pducunt ad hydropisim. Et qnq [illegible] tatē oculos et vertiginē et epilepsiā [illegible] eis et facit accidere spasmū et motus [illegible] eius. Et potus aq̄ fre et vini plus sup cibē.

De ileos et ē simi colice qui accidit [illegible] .C.[illegible]

i Leos accidit ex omnib causis q [illegible] colica et oꝫ vt reditio fiat [illegible] ribus suis et cura eorū ē ad illd q [illegible] capitulo colice. Et qnq accidit pp potationē [illegible] nū doceat: et qnq accidit pp vehementiā [illegible] retentiue et cōprehendit illd qd est [illegible] quib differt ab eo colica in [illegible] sit malitia cōplexionis singularis [illegible] Et plus ei ex cōplexione fria et proprie qui [illegible] calidus valde: tūc n. obtinuerit intestinis [illegible] tositates et phlegma. Et qnq est [illegible] necessitatē eius: nā dolor [illegible] opplationis plaq sic dolor eius [illegible] imo ē tonī nocumēti eius [illegible] Et hoc [illegible] ab eo qd est in colica. Et apostus [illegible] quā colica et est malus. Et [illegible]

ruptura r fece vehemētia doloris valde. Et multotiēs permutat colica ad ileos r hec est res quasi facta secundū maiorē ptē. Et quū plus accidit ileos accidit in. viiᵒ. ipsa quidē vadit de quibusdā ad quosdā permutatiōe q̄ sit in aere pestilentioso r de terra ad terras permutatione egritudinū venientiū. Inquit Hip. quū accidit in colica a qua deus liberat nos vomitus r singultus r cōmixtio rōis r spasm⁹ tūc totū illō ē significatio mala. Hec nāqz accidentia accidūt cū cōmunitate stōi r cōmunitate cerebri. Inquit Hip. quū accidit ex distillatiōe vrine ileos mo ritur ille cui⁹ est i. vii. nisi accidat fe. r curat cū ea sudor plurim⁹. Gal. Significaui cām in hoc. Et ille qui ex eo phlegmatic⁹ ē r ventosus curat cū se. etiam. Et qū fuerit frequentia vomitus maligni r alcuzez r singultus ē mortalis. Et bonitas vrine in hac egritudine nō est plurime significatiōis s̄ʒ bonitatē. qualis ergo malitia eius. Et deterior ileos est ille in quo expellit stercus ad superiora r nominat feculus. Deinde ille i quo ē sudor fetid⁹ hēs similitudinē stercoris. Deinde ille in quo ē anhelitus fetidus. Deinde ille i q̄ ē eructuatio fetida. deinde ille in quo ē sapor ventositas fetida.

De signis. C.xxx.

Signa ileos sunt vt sit dolor supra vmbilicum: r nō egrediat aliqd o lo desuper: r si fiat iniectio cum clisteri quēadmodum diximus. Hip. Et qūqz expellit sed ad superiora r euomit ser r vomitus r ascendens: r sed os eius r sentit eructuationes qūqz sed totū corpus. Et hec significatio nō diuersificat: r re terio etiam fecis ē inseparabilis ab hac egritudine. Magnitudo aūt dispōis vomitus stercoris inseparabil nō magnificat nisi quū ē timor. Sʒ motus vomitus r singultus hec sunt plurēs in colica: qūi hoc ē in intestino propinquiore stō quā ipsa. r similiter accidentia tristitie r angustie r tremor cordis r sincopis r vigilie r frigid extremitatū. Ma. n. in ileos sunt plura quā sint in colica r est fer in phlegmatico r eo qui factus est ex fece r eo fecis qū sit in colica: qm̄ ē in membro vehementioris sensibilitatis r maioris corporis r minoris quietis sup cōposit. Et qūs apparet in ipso inflatio ventris plus quam in colica. Amplius signa distinctiōis eius similia sunt signis distinctionū colice: sicut signa distinctionū colice sunt cum signis ileos ex loco doloris r motu eius r paucitate inuenti eius cū differentibus. Ileos factū ex venenis signum accidentiū significationū aliarū eius fortitudinē nāqz sicca⁹ cū est venenū quū peruenit ad debilitatē r mollificatiōnē r tremorem cordis in principio qū accidit aliquid fecis sui r magnificat dolor eius. Et signū ipsam vt non cognoscat per causam aliā manifestā. Et factū ex apostemate intestinorū sequitur duritiem fecis r velocitas i egritudine r non est illic fe. neqz casus virtutis vehemens.

De cura. C.xxxi.

Cura ileos appropinquat curis colice verū ē fortior r illud qd bibit magis innatum ē in eo. Et est necessarium ut clister in ipsorum quod bibitur deinde r consequenter adhibeat clister ab inferiorib⁹ est adiutorium bonū bibitis. Et cūqz ē sine prouocatione sine post ponat s̄m necessitatem s̄ʒ quodcunqz eorū prouocat apponit vt ponat aliquid debilius. Et multotiens sedat dolorem eius sorbitio aque calide: aut applicatio eius ad ipsū cū proprietate resoluēdo illud quod nocet in eo. Et quidē dicā vt ē in eo rectius est vt equet intestinū in principio cū positiōe inflatiōis eius cū facilitate: deinde clisteret vt permutat minuta ad locū longinquū applicatione sa cli. Et phlebotomia hic ē magis necessaria nā si fuerit opus ē et cuius excusatio. et si fuerit dolor fortis ex quo timeat apoplexia oportebit incipere cū ea. Et ex hoc quūqz accidit separatio malorū humorū in corpore per attractionē eorū a dolore ita vt sentiat corpus. Et quūqz separat humores malos in corpore r desiccat ea exitus eorum cū fluxu ventris. Et est ei debilis hoc et necessarium. Et fricatio extremitatū etiā ē ex eis q̄ prohibeant illum dolorē faciētes separando ea a plando. Et deest illi est administratio suffocationis r decimationum ad calidatē r mollificationem cassie cū oleo de keyri naturaliter in plurimis ileos nisi in colico apostemato r vehementis calidatis. Et illis decoctio aneti cū sale r oleo decoctio cū eo. Et illis iunctio corporis cū oleo calefacto. Et curat ille qui phlegmaticus ē cū eis q̄ dicta sunt in colica ex ebibitiōe, et cū eis q̄ sicut pilule de aloe r pillule de serapio r pilule de piera r ea illa cum oleo de keyri r clisterib⁹ acutis r trahentib⁹ ad inferiora. Et ventosus curat cū eis q̄ sunt sicut illa que dicta sunt illic ex ebibitiōe cōferentib⁹ ad ventositatē r clisterib⁹ vt ponat clistere adiutorium ei qd bibit r cū ventosis plurib⁹ positis in superiorib⁹ ventris. Et quūqz necessarium ē vt incidat illud qd est contra dolorē. Et quūqz r trahit ipsa ad interiora. Et apostematus r ruptus curant cū eis que sciuit de permutatione cōplexionis r euacuatione humorū s̄ʒ qd dictū ē in capitulo colice. Et apostema calidum cū eis que sunt sicut ea que descripsimus in colica. Et apostema frigidum curat cū eis q̄ sunt sicut illa q̄ dicta sūt in colica. Et decoctio illorū ē per olei de keyri in aqua radicib⁹ r aqua casie fistule r reliquie curationes nocte r ante aneti r baccarū lauri r seminis lini r fenugreci r se. altee r se. malui omniū an. r cur r radicū eorū omniū ana auē. vii. r ficuū. v. r fenelle. v. r coquat r dent ei potu cū oleo de keyri r amygdalarum amararū. Et cholerica curat cū eis que sūt sicut illa quib⁹ curant r eis q̄ relicta sunt de colica. Et ille qui sit ex torsione curat cū eis q̄ dicta sūt i colica. Et qui sit ex ruptura etiam curat cū positiōe exeuntis ad expellendū illud qd est in ruptura r expulsatiōe eius. Et ille qui est ex oppilatiōe forti intestinorū curat cū lubricatiōe pinguibus r iurib⁹ gallinarū pinguiū r pullorū r aneti quorum iura pinguia sunt r si fuerit abegi sinbegi. Et propter quod ponitur in eis aneti r radices porri nabati r oleum amigdalinū. et administret post illud clistere humidū lene lubricans calidum. Et factus ex fece curat in principio cū clisteri leni: deinde si etiā procurat ad sōne r succedit illi potus solutiuo. preponitur feci vt deponat illud qd remanet. Et i venenosi curatiōe incipiat a vomitu sicut cū aq̄ calida r oleo sisamino. Et quūqz necessarium vt ponat in eo qd i potu datur r suo turbitur ante se. rhaphani. Et post illud detur in potu tyriaca magna r albezar r que sūt sicut illa. et pōat post aque zuccari r cibus ipsius iura pinguia. Et cōtinuatur sup eos vomitus r non recipiunt cibū r fumant in potu medicamē predictū in huiusmodi dispōne colice. Et quūqz retinet in eis r stare facit cibū in ventrib⁹ eorū vt fumant panē infusū in aqua calida feruente. Et cito qui accidit ex cibis ponticis r stipticis r viscosis. Cura propinqua est cure sui relatiui ex colica nisi quia magis innatiua in eo sunt ea q̄ bibunt r sorbent.

De tardatione assellatiōis r velocitate eius. C.xxxii.

Illud pendet aut a cibo. vt sit stipticus aut ponticus grossus aut viscos⁹: aut sit lenis viscosus: aut ex virtute. Nam si virtus expulsiua fuerit fortis expellet: r si fuerit debilis non expellet. Et virtus lacertorum ventris si fuerit fortis mundificabit: r si nō est fortis nō mūdificat r retinet. Et virtus sensibilis intestinorum si est fortis indicat assellationem r si non est fortis non indicat. Et virtus complexionis nam sicca r calida ambe retinent r tu cognoscis ergo itiam secundum cognitionem eam causē.

De multitudine stercoris r paucitate ei⁹. C.xxxiii.

Ex duo pendent ex cibo q̄litatiue ⁊ quātitatiue ⁊ ex dispōne eius qđ expellitur ad exteriꝰ sibi manēs plurimi humidi sup quem bibitur: egestio plurima ē ⁊ eius ꝯrarij egō pauca. Et quādo cholera magnifice expellitur ad extra minorat̄ egestio ⁊ quā non expellitur multiplicat̄: ⁊ tu cognoscis ex eis que preterita sūt sustentā: duarū spetierū eiꝰ s3 tuā cognitionē ēde.

Tractatus quintus de vermibꝰ. C.i.

Nam euadit materia vētris ⁊ cōplone necessaria est rectificatio quā tollerūt figuram ⁊ formē ⁊ nō pōbet eius separatio in ꝯplemēto nisi q̄ primet ei ex factore potētie. ppter hoc creati sunt vermes ⁊ musce ⁊ q̄ cursu eorū cōuenit ex materia putrida humida. q̄ā ille materie q̄ā rectificat̄ illud qđ tollerūt vel suscipiūt de forma est ei sicut vermiculūe: aut muscale. nam illud medium est q̄ā de ipsis rem intrāt secundum putrefactiones parum. Et ē cū hoc q ipsa saliunt sup putrefactiōes separatas in mūdo ⁊ cibant̄ eis. ppter ꝯmunitatē assumūt eas ab habitationibꝰ hominū ⁊ ab aere cōtinente eos. Et vermes qdem vētris sunt huiꝰ generis: nō ē eorū generatio ex omni humore: vñ nō generant̄ a cholera rubea nigraq̄ zu ita ca⁊ ē vehementis caliditatis: q̄ nō generat̄ ex ea viuꝰ humiditatis: ⁊ ita ē ꝯtra complonī eiꝰ. Et altera est sicca ⁊ sicca longinq̄ a ꝓportionalitate animal: sanguini vero custodia est attributa ⁊ mēbra vehementer indigent eo ⁊ est ꝓportionalis carni hominis ⁊ ossibꝰ eius non simis: nō ē etiā ex eis q̄ effundit̄ ad īstina ⁊ firmanent in eis ⁊ generat̄ ex eis simis: hoc est forma vermis ⁊ color eius: s3 q ipse nō fit ex materia sanguinea: imo mā vermiū ē phlegma qđ calefit ⁊ putrefit ⁊ multiplicat̄ i intestinis ⁊ remanet in eis. Et tu quidē scis eos nisi cū diuīs generatiōis phlegmatis. f. ex satietate ⁊ crapula ⁊ comestio ⁊ debilitate digestionis pp quietum eius. f. ex complone mēbroꝝ eiꝰ. Et ex cibis q̄ generāt ipsos sunt cibi lenes ut coliciūt triticū ⁊ faseoli ⁊ fabe: ex receptione pulueris farine ⁊ cōmixtiōe carnis crude: ⁊ lac eius ⁊ olei ⁊ fructuū humidorū: ⁊ ablutione cum aqua ca. post cibum: ⁊ similiter balneatio post comestionem ⁊ coitus post repletionem.

De speciebꝰ vermiū q̄ sunt tres. C.ii.

Longi ⁊ lati ⁊ rotundi: lati sunt ascarides ⁊ parui. Et nō diuersificat̄ eorū generatio nisi s3 diuisitatem eius ex quo generant̄ ⁊ diuersitatē illius in quo generant̄ s3 quātitas eius ex quo generantur est q̄ā quidā eorū generant̄ ab humiditate sup quā nō dñant̄ diuisio ⁊ separatio ex pte attractionis expulsiue ex parte vehementie putrefactionis. Et q̄dam generant̄ ab humiditate quam sequunt̄ ⁊ minor nūt ⁊ pua sicut attractio expulsiua continua ⁊ putrefactio ⁊ multitudo conturbationis fecis. Et quin generant̄ adiuuat ad hoc vt ipsi remaneant pui q sex extrahit eos anq̄ magnificent̄ pp vicinitatem eorū ad exitum firmiū. Et q̄dā generant̄ ab humiditate inter duas humiditates media. Et illi q sunt ex humiditate in intestinis supiorībꝰ sunt pp humiditatē dictam in p̄mis: ⁊ q sunt ex humiditate in intestino recto sūt ꝓpter humiditatē dictā secūdo: ⁊ q sūt i monoculo ⁊ intestino colon sunt pp humiditatē dictā tercio: ⁊ longi sunt ꝓpter p̄mam. Et q̄ ꝯueniūt ad sumā q̄ est vltra cubitum ⁊ rotundi ⁊ lati sunt pp tertiam: q̄ sunt generant̄ et in intestinis superiorībꝰ ⁊ ꝓpterea grossi ⁊ maximi eorū ⁊ forte nō generant̄ nisi in colon ⁊ monoculo: deinde sequunt̄ ex latere ad sīm ⁊ ex latere ad anūs pui sunt pp secundā.

Et isti lati ⁊ rotundi sunt. q. generant̄ ex [illegible] duo frusta in supficie intestini [illegible] mi eius vel sic eas. q. ipsi [illegible] Et de eis minus nocui sunt pui q̄ [illegible] elōgati a principijs ⁊ q̄ sunt ipsi ad [illegible] foras ipsi sūt veri ipsi ī magnificāt ⁊ [illegible] neant spatio aliq̄ multo ⁊ magnificant [illegible] teriores omnibꝰ ⁊ [illegible] ex [illegible] nā ipsi nō sunt in malitia [illegible] vehementioris putrefactiōis [illegible] tus sunt ex ano pp [illegible] possunt s. q. in intestino [illegible] sunt vehementioris [illegible] expulsionis. Et cum habeantꝰ [illegible] sunt fortia ⁊ maligna q̄ [illegible] ad querendū ipsi ⁊ figūt in intestinis [illegible] in substantia ipsoꝝ ⁊ affligit eos. [illegible] eorū putrefactionem ⁊ [illegible] lera q̄ effundit ad eos in [illegible] uunt i intestinis ⁊ modicitas [illegible] talentūt q̄dā q̄ videtur eorū [illegible] eo ⁊ illō apō me mārmū. Et [illegible] potest mali ad cibum ⁊ nocū [illegible] stio ⁊ qđ ipsi faciūt accidere putrefactiōis [illegible] est eorū dispositio in hoc q [illegible] ficande intestinoꝝ [illegible] in mūdificatiōe putrefactiōis [illegible] mūdatiōni expulsiui ex [illegible] nerat̄ ex istis putrefactionibꝰ [illegible] expulsione nasc maior ē [illegible] aere mūdi ⁊ tā eius [illegible] alij quorum operatiōes sunt ex [illegible] cibo ⁊ ex ꝯtrarietate [illegible] cidere ꝯuenit ex ꝯtrarietate [illegible] exēplo corporis ⁊ alijs. Et q̄ [illegible] pentem epilepsia ⁊ colica. Et q̄ [illegible] na ppter q̄a vehementer [illegible] boli in ⁊ casū virtutis [illegible] ⁊ quia intrigādi ipsos. Et [illegible] tremor cordis maximus ⁊ [illegible] ⁊ pubertatis ⁊ in fine adolescentie [illegible] generant̄ i eis qui separāt ab [illegible] plin est i infantibꝰ deinde in adolescentibꝰ [illegible] in senibꝰ q̄ tamē illud [illegible] autūno plin q̄ā in reliquis temporibus [illegible] assumptionis fructuum ⁊ [illegible] ꝯmouentur in sero ⁊ plin in hora [illegible] ⁊ exercitiū vehemens q̄ [illegible] quin egrediunt̄ viuos habentibꝰ [illegible] vehementis malitie nam significant [illegible] potentiam expulsionis ⁊ [illegible] dñant̄ mortui sunt signum mali. Et ad [illegible] in febribꝰ cum egōne nō est significatio [illegible] declinationem eorū in dispositione [illegible] rum exitus nō in dispositiōe [illegible] bo ⁊ indicat nocumentū [illegible] eiꝰ cū vomitu s3 humores [illegible]

De signis. C.[illegible]

Signa quidē ꝯmunia sunt [illegible] tas labioꝝ i nocte: eorū [illegible] caliditas expanditur [illegible] qū ergo spargit̄ caliditas [illegible] vermes incurrūt same ⁊ [illegible] cibo ꝯtinuo ei ex supficie [illegible] exsiccandū labiū [illegible] mectando labiū suū cū lingua [illegible]

bentibus vermes circa t horribilitas somniorum t q ipse sū
i forma gratia malorum morū. Et quandoque pducūt ad alienatio
nem ppter illud qd elevatur de vaporibus malis t accidūt
eis accidentia karabitus: nisi qr nō colligūt pilos t non
patiūtur sodā t nō patiūtur tinitū auris. Et accidit eis
stridor dentiū t pprie in nocte. ¶ Et sunt in pluribus ho-
ris.q. masticent aliquid t.q. appetūt extrahere linguā.
Et accidit eis saltus in sōno t tremor t clamor ipso t
agitatio fortis t ira ad versus illū qui excitat eos. t ac
cidūt eis sup cibū nausea t tristitia t intersecat vox eorum
t debilitatur pulsus ipsorum t apud comestionē est.q. pstra
tus t e eorum ergo vt plurimum dura. Casus aūt appetitus t ei⁹
vehementia est sm qr diximus in capitulo eius. Et quandoque ac-
cidit eis sitis cū qua nō sanatur. t silr quandoque accidūt eis
egritudines quas diximus illic. Et qñ fortes sunt dolor t
egritudo cadunt aut spasmantur: aut torquentur ac si essent
epileptici. Et quandoque accidit eis stimulus bona vt eius
mūt eos t diversificant colores eorum t color oculorum
ipsorū. t qñs removetur color facierū eorum t oculorum ipso
rum. Et qñqz redit. t qñqz inflantur aut tumescunt: aut ex-
dantur ventres eorum sicut hydropicorum t.q. nō sunt ven
tres eorum nisi hydropicorum. Et quandoque tumefiunt testiculi eorum
t eveniūt sudores sm cū fetore vehementi. ¶ De signis
aūt distinctionis eorū quedam sunt cōmunia distinctionis
t est eorum illius speciei ex egressu. Se.i. quod deinde longos
significant cōmotio oris stōi t mordicatio ipsius cum
punctione eius qd sequitur ipsum t difficultas transglutiēdi t
casus appetitus sm plurimum t nocumentum ex cibo t subi
tus. Et quandoque nocent pulmoni t cordi p vicinitatē suas
t quandoque accidūt tussis sicca t tremor cordis t diversitas
pulsus t sunt somnus t exiccatio nō sm cōdinem t est
pigritia t accidūt pruritus t tinnitus t palpitatio t aptio
oculorum dimat ad clausionē oculi. t accit oculis eorum
vt rubeāt quandoque deinde alia vice obtenebrent. t quandoque tēdūt
ventres eorum t fiunt sicut hydropici. Et quandoque accidit eis
fluxus ventris eius latus aut t rotundis appetitus sm plurimum
multiplicatur: quando sz plurimum elongant a stō: qr non nocent in
eo t rapiūt cibū t movent in tempore famis motum no-
cente debilitante stomachum t mollificante incidente in eo
qd sequitur umbilicū. Parvos aūt sequitur pruritus ani t in
stabilitas commotionis apud ipsum. Et quandoque adeo sit for-
tis donec accidit sincopis t invenit homo eos quasi aggre
gatur in intestino suo gravitatē sub hypocōdrio suo
t dorso. Et ex eis q confert illis hominibus est vt sor-
beāt aliquid aceti i tpe somni. De cura. C.iiij.

[I]ntentio que attendit in curationibus vermium ē
vt phibeant a mā generante eos ex comestione p
dictis t vt mūdificet phlegma aggregatum i inte-
stinis ex quo generant t vt interficiant cū medicis q sūt
venena in cōparatione t sunt amari saporis d quibus qdā
sunt calē t quedā sūt quas dicemus t medicie q operant
cū pprietate: deinde fluxu ventris educant post interfe-
ctiones quā nō expellit eos nā p se. Non n. oz vt plon
getur eorum statio in ventre post mortē t exiccatione t in
ferat vapor eorum nocumentū venenosum. Et medicie qdez
calide ad quas pveniētes tertium sunt cōvenientiores
i regimine eorum bona omni nisi illic sit fe. aut ipsa amari
cū calidi cōplexio fera est eis cum calditate t est cōtraria
cū qualitate illis t q ipsi magis diligunt. s. ventu solum t
dulce. Et invenit ex ebibitis t enematibus q aggregūt
effectus eos. ¶ Suppositoria vo melius est vt ipsa ex
trahant qz vt ipsa interficiant: nisi qr in recto ē ex pris v-
mibus. Quandoque n. fiūt ex genere vinculosi dulcis vt traha
tur ad ipsa vmis ppea qz diligūt ea t egrediunt cum eis
q extrahent t melius quidez curantur cum ebibitis bo-
ra vacuitatis ventris. Et quum mittuntur venena interfi

cientia eos in lacte t in sauiz mellis t similibus sunt ipse
ad sumendum ex eo diligentes magis: t est illud magis i
terficiens eos. Et qñqz sumunt in potu habens vmes sicut
lac duobus diebus: deinde potat in die tertio in lacte me
dicinā interficientē eos. Et qñqz fugit ante eas famē mel
lis. Quando qz invenit odorē eius pvenit ad sugendum illud
qd deponit ad ipsum. t qñ sequunt illud medicine sunt magis
interficientes eos. Et qñ ministras medicinas veneno-
sas interficientes tunc melius est vt linias stōm cum stu-
pticis t pprie in quibus est virtus interfectiva vmium sicut
sumach t hypoquistidos t acatia dissoluta i vino. Et
similiter capparis t anetum in vino. Et si nō tolleret
stipticitatem hor tunc lutum sigillatū in vino. Et quum
bibunt medicine facientes ad vmes tunc oporebit vt
stringantur nares vehementer t multiplicetur extractio
anhelitus t intromissio eius qñ possibile est: nā rectius
est vt nō pmisceat cū anhelitu aliquid d odore earū. Et
de curatione continua cū curatiōe vmiū est reunificatio
appetitus cū cadit. Et qñqz invenitur i emplastris t eis
q bibunt qd aggregat ad cōfortationē appetitus: t inter
fectiōes t extractiōes eorum: sicut aloes cū apsinthio ebibitis
pilulis factis ex eis: t epithimate facto ex eis: t silr cum rob b
acetosis. ¶ Et qñqz aggregat eum vermibus fluxus vē
tris: q necessarium est vt interficiantur vmes motus nan-
qz extrahit eos: t qñqz exigit dispositio vt interficiantur
cū stipticis amaris vt aggregent mors eorum t reiectio na
ture. s. qñ aggregant vmes t fluxus vētris t timet casus
appetitus. Et cōplastrent cum emplis stipticis in quibus
est interfectio aliqua vmium: t nō dissolvunt vmes deinde ipsi
egrediunt post illud: aut p expulsionē nāe: aut p medici-
nam: aut suppositoria: t qñqz sunt cū eis apata in visce-
ribus t ē necessarium regimē sensile. Et medicie q interficiūt a
scarides fortiores sūt eis q interficiunt lōgos t ille q interficiūt
ascarides t rotūdos interficiūt et longos: t cā in hoc ē
qr ascarides sunt remotiores ab eis q bibunt t sūt ma
gis submersi in humiditatibus pvenientibus eis: t qñs sūt
in eis. Et qñ ipsi generati sunt a mā grossa t grossiore
t spissiore t ppinquiore ad complexionē calidā t ma-
gis simili ei quod est venenum quare non patitur a suo
simili cum nō superfluat.

De medicinis calidis interficientibus vermes t p-
prie longos. C.v.

[S]ingulares quidē sunt sicut prassiū t coriandrū
de quibus sumat aur. i. t scebra t lupini amari t
casia t calamētū t succus ei⁹ t gūa alderensis
t costus amarus t epithymū t cartamū t mēta t cam
bil t cyminū t camepitheos t centaurea t pulegiū t
alleū pprie. Et qñqz interficit ascarides semē seniculi t
myrtus t origanū t saufel t apsinthiū t semen canbii
t cortices algirab: t radix enule exiccata de qua bibi-
tur ʒ.ij. t cyminū assatū t abrotanū t anisum t semen
apii t nasturtiuz forte est in capitulo suo t nigella t semen
atriplicis solutiōe educit eos cū mortificatiōe. t silr vo
labilis t polypodiū t melius quo educit fluxus ventris
post mortificationē est aloes. et qñ hō bibit de oleo po
nonē t superfluit quātitatē q possibile est i bibendo ipsz inter
ficit eos t extrahit ipsos t pprie olz cōphorinū t ipsum in
terficit latos etiā t interficit pp suā amaritudinē t extra
hit pp viscositatē sui. Quō si nō fuerit possibile bibere ipsz
vice vna bibat ipsum iterando potu post potū sumēdo ex
eo cocbliaria duo. Et similiter gūa nil interficiūt ipsos
extrahendo eos. t qñqz coserunt in latis. De cōpositis
vo que interficiūt eos sunt que sūt sicut tyriaca magna.
Et ille q aggregant interfectionem t extractionem sunt
sicut hierapicra. Et sicut si sumatur scebra t apsinthium
amborum ana. ʒ. i. t tertia pulpe coloquintide. ʒ. s. t q̄rta t

salis indi dānic .i. 7 sumatur in potu. Et quidā interficit eos potare cyminū 7 nitrū mediati 7 feniigreci pondus duorum aur. 7 iterum nitri pigris condimenti pro eiusdem 7 doso eius sit usq3 ad 3. ii. 7. s. Et decoctio pip. 7 grana lauri cyminū indi in istis conficiant cū melle 7 fit dosis eius in mane et hora dormiendi tantidē aut simile 7 sicut pipis 7 siracati paro castoreum sumanū i potu ex eis 3. i. 7. s. usq3 ad. 3. iii. Et prisse de apsinthio educunt longos lati aūt indigēt fortiori hoc.

De medicinis que magis proficiunt ascaridū. Ca. vi.

Unt kitran administratū i clisteribus 7 epithima

f ibus 7 assiracos 7 medulla eius 7 assirai 7 costus amarus 7 cortex radic mori 7 succus eius 7 cābel 7 pulpa collogntide 7 aloes 7 assimar mirabile ē in lano 7 cortex albedini ex arboribus 7 eusthino q est ipsa sidre 7 alis daracha. Et ex eis q extrahunt vermes sine nocumento ē ut bibant. 3. iii. succi caulis recentis ē enis mirabile valde. Et antiqui quidē dixerunt q ireos extrahit ascaridē. Et ex medicinis mirabilis in omnibus specibus vermiū est pulvis nabo nominati alcasis. Et alcalcadis ē ex eis q interficiūt eos cū muscarino si fuerit illic fluxus ventris 7 iam dixim³ ad eos in antidotario decoctiōes eius 7 centaurea. Et iterum bibat hoc multis diebus in mane 7 cenet post ipsū a'ssidabegi: deinde sumant .vi. aur. abrotāi. 7 iii. 3. siracati 7 .ii. cambil 7 termi 7 soluant i aceto acetoso aut in sirupo acetoso 7 masticet aliquid de fano melius ut egrediant vermes deinde bibat ex eo quātitas quā necessariā facit extimatio 7 experimentū. Medicine aūt frigide 7 paruc caliditatis sicut semen coriandri quū bibitur tribus diebus cū rob 7 semi apij est n. forte valde interficiens omnem verme 7 sumat cū sirupo acetoso aut lacte acetoso aut bibat decoctio eius 7 faufel 7 folia persici 7 succus eorū 7 spina egyptiaca 7 sunt absq3 plurima caliditate 7 rub³ 7 decoctio corticis arboris granati acetosi 7 musi decoquitur in aqua nocte tota 7 deinde colat 7 bibat 7 similiter aq i qua decoqt radix eius 7 succus amoglosse pervenit ei q h3 vermes 7 fluxus ventris simil aut amoglossa siccata ter sumatur dissolutū i aq ē mirabile 7 hypoquistidos 7 lutū sigillatū cū vino sūt mirabilia 7 mag mirabil ē eis 7 semen portulace quū ex eo multū sūit interficit eos 7 sūt edivia amara 7 lactuca amara 7 apiū aceto condimum 7 dicū q melon interficit eos 7 solutōe educit ipsos 7 tribuli ppinq sit istis medicis 7 sequit ex deinde harū q ipse trahunt latos cū om. s. illa q̄ sunt sicut. semen salic. 7 succus persici 7 coriādrū 7 edivia amara 7 poliu 7 siliq. et ista aut bibunt cū lacte absq3 butyro aut cū aqua calida aut sirupo acetoso.

De regimine eiusmum puerorum. Ca. vii.

Uandoq3 interficiūt eos suppositio sal 7 clisteris ex nitro cū aqua calida 7 eradicū mās eorū et fortius hoc est clistere in quo recipiunt centaurea cartamū scopus rubea 7 pulpa colloquintide qd administret calidū. Et fortius illo est suppositoriū de alkitran 7 clistere cū eo 7 prōit cū oleo de chrysomilio amaro aut medulla persicorum amararū sint iā decocte in ipso medicine interficientes 7 quidā clisterizant etiā cū kitrā. Et ex eis quib³ sit suppositoriū sunt arthanita 7 bulbos marini 7 cortices radicis sebal. Et ex eis que colligit hos parvos est ut mittat in anū caro pinguis salita 7 sit iam super eam ligata fimbria fili. Ipsi namq3 aggregant super eam propter quia diligūt eam deinde extrahat post expectationem hore unius super eam quando possibile est 7 extrahatur 7 iteretur usq3 quo mundificetur.

De clisteribus acutis interficientibus vermes. Ca. viii.

Listerizentur cum decoctionibus medicinarum

c predictarum ad eos 7 quādoq3 ponunt i eis solutiva sicut pulpa colloqntide 7 turbit 7 aloes 7 eu- cu assinin³ h3 iuvatem 7 bonā. Et ē [illegible] in clisteribus eorum alkitran nā colent [illegible] 7 custodiatur tunc anus ne [illegible] faceri o faciētibus ad tenasmō 7 fletus [illegible] pentibus 7 emplastro facientib³ ad illam. Et [illegible] illa. Et quidā colent clistere cū aqua salis 7 [illegible] cum nitro 7 similib³ 7 propōe cū kitran. Et [illegible] tur in clisteribus eorum succus foliorum persici [illegible] 7 radicū mori 7 corticū granatorū 7 propōe [illegible]

De emplastro habentium vermes. Ca. [illegible]

Mplastra et assirarac ex medicis [illegible]

e istis 7 confortant cum eis quelibet [illegible] colloquintide 7 sel vaccarum 7 [illegible] mini 7 cū eis q̄ sunt sicut kitran 7 [illegible] cum aloe 7 aqua absinthij aut cum aloes rob [illegible] 7 rob malorum 7 interficit 7 [illegible] do aggregantur omnia est [illegible] terat nigella cū aq colloquintide [illegible] cius 7 liniat sup ventrē 7 [illegible] emplast cū eis umbilicus [illegible] citarum predictarum quem [illegible] menstruum 7 apsinthiū [illegible]

De cibatione eorum. Ca. [illegible]

Bus q̄d q necessarius ē eis [illegible]

c os ut sit calidus 7 siccus [illegible] 7 sit ī eo abstersio et eis q abstergunt [illegible] trahunt ipsos. Et egrediant in cibo [illegible] folia caulis 7 carnes columbarum [illegible] aque salse confert eis omnib³. Et q̄ [illegible] caliditas cibamus cū sorbitionib³ [illegible] scimus q̄m ē interficiens [illegible] acetosorum. Et q̄n debilitat fluxus ventris [illegible] nutriunt cū fortitudine. Nō [illegible] ex genere sorbitionū 7 aquarū carnium [illegible] cū os ut ipsi nō egeant cibo 7 medicinis [illegible] faciūt cadere virtutē appetitiuā [illegible] eorum in hora generis 7 ut supra [illegible] pauco. Et quā alleviat fluxus [illegible] pla stiptica ex eis q scio verū in habentib³ [illegible] melius est ut eorum cibi sint ex genere illorum [illegible] 7 velocis digestionis [illegible] siccionis nō pervenit ad eos omnino. Et q̄ [illegible] mi omnino minorant cibum³ corruptio [illegible]

De cura casus 7 prominentie sup ventrem. Ca. [illegible]

Ecitus in omnib³ istis ē [illegible]

r ē 7 detur i potu post illū [illegible] lati armeni karabe draū ana [illegible] subtili. Et si fuerit sputū san. aut fluxus [illegible] mitus ipsius ponat in ipsa kiran .i. epi [illegible] na cōsideres illū qd diximus i capto de [illegible] libro qui est post hunc.

Fen .xvii. de egritudinib³ ani 7 ē tractatus [illegible]

Sermo universalis de egritudinib³ ani. Ca. [illegible]

Cias quod egritu

f dines ani sunt [illegible] dine poreca q aggregat [illegible] est casus 7 q est in [illegible] trans ab inferiori [illegible] 7 q est vehemens [illegible] positus i inferiori. Et [illegible] casus pervenit ad [illegible] bora 7 mouet [illegible] lore eius 7 diminuit [illegible] mēdi medicinarū 7 nō post [illegible] q est inuersus difficilis [illegible]

Et qm̄ est vehementis sensus multiplicat dolor eius et multitudo doloris attrahit. Et qm̄ est positus in inferiori facilis fit descensus superfluitatū ad ipm̄ et ppter qm̄ obedit ad receptionē earū debilitas que est cū eo ex nocumēto quod est in ipso ex hemorroidibus.

De hemorroidibus. .C.ij.

Lias qz mis liotiens existimat aliqs qz habeat hemorroides et nō hz nisi vlcera in recto et in eis q sunt supra ipm̄ oz ergo vt cōsideret illud. Et hemorroides qdē diuidunt p speties diuisionis famose in verrucales et sunt deteriores earū: et in vuuales: et in morales. Et verrucales sunt similes verrucis puris. Et vuue sunt late rotunde purpurei coloris: aut ad purpureitatē declinantes: et morales sunt molles sanguinee. Et sunt de hemorroidibus hemorroides q sunt. q. vesice. et diuiduntur hemorroides diuisione alia in exteriores natas et profundas et sunt deteriores earū. et ppter ille q tendūt ad ptes superiores quasi enim stringūt venā cū apatōe. et nate exterius apparentes sūt meliores. De profundis aūt qdaz sunt sanguinee et qdam sunt nō sanguinee. Et diuiduntur hemorroides in apertas fluētes et currit qñqz ex eis plurima pp aptionē venarū plurima eius. et in surdas cecas d qbus nil currit: et plures qdez generant hemorroides ex melācholia et san. melācholico et paruū generant a phlegmate. et qū generant ab eo generant. q. ipe sunt vesice et. q. ipe sunt vesice ventris piscium et verrucales et ppinquorū ad hoc vt sint melancholie et morales ad san. et vue inter illas et illas. Et nō est possibile vt accidāt hemorroides nisi apiant ora sicca venarū in ano sz qz dixi. Et ppter hoc multiplicant cū vēto austrino et in regione austrina. Et nō oz qz in hemorroidib' apertis curentib' san. fluxus retineat donec perueniat ad debilitatez et mollificationē genuū et pphensionē sincopis et videat san. nō niger et meli' ē vt extrahat paulatim et nō subito. Et quz in mulierib' declinat san. hemorroidarū ad matricem et egredit in menstruis iuuant eo. Et oz vt fiat illud arte et puocent mēstrua earū. et plurimis qdē habētib' hemorroidas adest color ppius eis et est citrinitas declināt ad viriditatē et multotiens accidit habētib' hemorroidas fluxus san. mariū et remouent hemorroides.

De cura. C.iij.

Pz vt incepiāe rectificet corp' et cūet san. mal' ita vt phlebotomet saphena et vena q ē a posteriori pte calcanei et vena almabit ē fortior vtrisqz earū et ventosatio eius qd ē inter vtrasqz spatulas pferet ad eas et ad hūores melācholicos. et curet epar aut splen si oportuerit pp societatē eius qd generat ex eo d san. malo. Amplius si nō fuerit dolor neqz apa neqz inflatio nō erit tunc plurima necessitas curādis earū: nā earū curatio qñqz pducit ad fistulā et ad ragadias. Amplius studiū impēdat lenificatiōi ventris vt nō noceat duricies feces ano et magnificet labor. Et meli' ē vt sit illud cū solutiuis et lenitiuis q sunt ex medicinis ex qb' iuuamētū affert hemorroidibus sicut pillule d bdellio et pillule d alsehus [illegible] et pillule [illegible] et pillule qs dicā. Et oz vt studiū impēdatur in apiēdo surdas et faciēdo vt currat san. ex eis qūtū possibile ē vsqz quo debilitet et egrediat san. rube' clar' i quo nō sit nigredo. Qd si nō sufficit sit regimē ei' cū incisione hemorroidarū et direction earū incidendo: aut exiccando earū adurendo ipas cū eis et cū eis q faciunt illud. Et scias qz in sanguine q currit ab hemorroidib' et ex ano ē securitas ab herpete esthiomenō et mania et melācholia et epilepsia melancholica et herisipila: et ab illis q sic sūt et cācro et excoriatiōe et scabie et glabie et lepra et pleuresi et pipneumonia et phrenesi. Et qū retinet san. ex eis plur' timet aliqd harū egritudinū et timet hydropisis pp illud qd accidit i epe d opilatiōe malo et duro et corruptione

opilonis et timet ptisis et dolores pulmonis pp expulsionē sanguis mali ad ipz. et qz cursus facit accidere sincopiz sumat sauch ordei cū spodio et luto et del i potu ex calido paulati. Et medicie qdē q ad hemorroidas pueniūt alie sūt aperientes eas: alie cōsolidantes: et alie sunt cōstrigentes san. et alie sunt incidentes eas: et alie sunt sedatiue doloris. Et sunt: aut q bibunt: aut suppositoria aut epithimata et empla et linimenta: aut pulueres: aut suffumigatōes: aut aq in qbus sedat dolor: aut restrictiua. et oia illa: aut sunt singularia: aut cōposita. et sciat qz pillularū d bdelio iuuamētū in hemorroidib' habētibus pиodos apparens ē eis et nō sunt multi iuuamēti i eis q sunt sic et nō habentes piodos. et qū aggregant ragadie et apa curet in pmis apa deinō hemorroides. Et oleuz d chersemillo in quo resolutum est bdellium valz ad hemorroidas et ragadias.

De regimine incisionis hemorroidarū et adustionis earum. .C.iiij.

Ctus hemorroidarū qñqz fit cū incisiōe: et qñqz fit cū medicinis acutis. Qū ergo sūt hemorroides plures numero nō oz vt incidant oēs simul imo oz vt audiat pceptū Hip. et dimittat vna ex eis deinde curetur imo rectius ē vt curent incidēdo vnā post vnā si tollerantur illud et in fine rei dimittat vna ex qua currat sanguis corruptus cu' exitus ex ea cōsuetus ē i nā. Et illud incisū si fuerit apparēs erit eius regimē facilius et si fuerit pfodū erit regimē ipi' difficili' mā recti' est vt liget radix ei' cū filo serico aut lino aut pilo forti et dimittat tunc si ceciderit p illud bonū erit: et si n experiant sup illud medicine incisiue et si nō incidat. pfunda vo indiget vt extrahantur deinō incidat. Extractio quidē qñqz fit cū instrumēto sicut fit ventosatio cū igne. Et quocūqz mō fit ponat sup anū donec egrediat: deinde retineat cū instrumento extractiōis. et si nō timet velocitas reditionis dimittatur ventosa vna hora donec apiet locus et n redeat et qñqz ligat velociter cū filo ligatiōe apante et remāet hemorrois exterius. Et qñqz fit cū medicis extrahētibus sicut vt sumat succus centaureē et anemi hūidi et staphisagria et pficiant illa oia cū melle et liniatur cū eis anus et supponant in melle. Ipsa enim cōmouent egēnez et pducunt ad hoc vt appeat anus et faciat ipz exire. Et administret nitrū et fel taurī aut administrentur pip et nitrū: aut aggreget ad illud qd est ex illis succus bucbormarine: aut staphisagrie. Et ex bonis est phlebotomia basilice ante incisionē et ligationē. Et qū voluerit abscindere et timeat illud qd abscindit ex eo qd appet: aut qd factus est appēs cū instrumēto extrahendi. et trahat ipz ad se ipz deinde incidat illud ex radice ipius cū acutiore re et penetrabiliore re. Et nō oz vt ptranseat radicē eius et incidat aliqd ex eo qd ē infra ipz et pducat ad nocumēta et apa magna. Et qñqz pducit ad maliciā et difficultatē et dimittatur san. fluere vsqz q timeat debilitas: deinō retineatur san. cū restrictiuis q dicem'. Et si nō fl at san' multiplicetur phlebotomia ex basilica. Qd si tolleret vt san. educat cū apientis pdictis et fluat san. ex eis erit rectū. et si nō timeat casus virtutis ex dolore in eo sufficit in hoc qd ē sicut succus cepe. Et si voluerit vt audeat liget pu ex radice sua et magnā ex medietate sua: aut secundū dimisionē aliā et succurrat vt nō apiatur et doleat. Et illud est vt desup ponat cepe dixatū: aut porrū decoctū cōfectū cū butyro. Et sedeat ille qui curat in aquis stipticis decoctis in cucula in aceto et aqua in qua decocte sūt galle et cortices granatorū: deinō curet cū his q faciūt nasci carnes ex marū vt nō appet. Et intentio i ligatiōe est ppter ad penetrādū virtutē medicinarū faciētu cadere hemorroidaliū in ea. Et qū video anū apari et dolorē i curet

vehementē ex huiusmodi curiositate necessarium est vt suf
fumiges cū bdellio et adipe gibbi camelī et emplastres cū em
plastris predictis: aut emplastres cū pane adarmache et vitello
oui et pauco oleo et encatisma in passo arbadiu ē mira-
bilis iuuamenti et sedat dolorē lesionis et similia. Et encati-
sma in aqua in quibus decocta sunt lenificatia et chamomilla cū
eis et sunt aque in quibus decocta sūt semē lini et altea et semē
caulis et porrorum et illis similia. Et ex eis que apponuntur aperientibus
eam super hemorroidas sūt cerusse plumbi. ʒ. iii. fecule. ʒ. i.
litharg[y]rii. ʒ. ii. masticis. ʒ. iii. aggregentur cū succo hyu-
sciami et oleo vt liniatur cū eis et nō [illegible] fex indicatur in eo.
Et curetur retentio vrine si acciderit lenificādo aqua calida
oportet vt prohibeatur introitus ventositatis die et nocte p-
prie post fluxū sanguinis fortē. Illi autē nō patiuntur ad
hoc vt fiat incisio hemorroidarum cū instrumento aut ligatione
imo cū medicina pulverizetur super eas medicina acuta que
ipsa corrodet eā et mundificabit ipsas et apparebit caro sana.
Si autē voluerit sedeat in aqua stiptica et curetur aū illud cū
butyro plumo posito super eā deinde curetur cū eis que sunt sic
marcia de cerusa et litharg[y]rio et marcia secundum ex eis et ex aqua
solatri et alkekengi et coriandri. Et quandoque non resoluitur
dolor absque administratione medicine acute vice vna quare
oportet vt administretur medicamē acutū: quod si dolor sanetur
curetur cura de perdēdi [illegible] Et nō sit medicamē acu
tū nisi cū exiccatione quam ē leuis et in fine [illegible] et ca-
dit. Et medicamē quod acutū ē [illegible] et alcaldi
[illegible] et que sunt similia illis. Et quādo [illegible] curetur [illegible] cū oleo
et ponatur desuper et sedabit dolor deinde iteretur donec cadat
[illegible] super morale et eas que ipsi sunt similes pulverizentur atramē
tum et exiccabit eas et deiicient eas et quandoque inciduntur et. Et
phlebotomia et fluxus ventris necessaria sunt in eis et pulverizatio
nes et suffumigationes et epithimata sunt in eis.

De regimine apertionis hemorroidarum surdarum et apertione earum. C. v.

Oportet in principio vt leniantur cū balneationibus et
fiat iuuamentū ad aperiendum earum cū phlebotomia
saphene et vene almabic: et vnctionibus ex eis que
sunt sicut oleū de piscibus et de medulla chrysomilorum et de
amigdalis amaris et oleo pinguedinis gibbi cameli et
medulla cerui et bdellium et alia singulariter et composite
deinde administretur super eas succus cepe fortis: et quandoque po
nitur in eis succus buchoomanie et quandoque ponatur cū hoc ali-
quid de lacticiniis et de staphisagria et stercore columbino
quam ipsas aperit procul dubio. Et quandoque confert aspaltū et galba-
nū et que ingrediuntur in hoc. Et similiter folia rute et oleum ala-
choe ipsas prouocat san. et amplificat poros. Et medica
mē de myrobalanis cū seminibus subtiliatis cū iuuamento
suo in hemorroidibus prouocat san. s. san. hemorroidarum
per illud quod in eo est de seminibus subtiliatis. Et ex eis
que prouocant sanguinē ē vt sumatur pulpa colloquintide. ʒ. iii.
et amigdalarum amararum. ʒ. iiii. fiant ex eis licinia lōga et tine
antur in ano et permaneant vi hora et fiant. v. licinia in. v. horis
Quando dolor sit fortior ponatur in ano liciniū ex oleo ros.
et phlebotometur saphena. Et quandoque aperit eas ex obuia
tione sui ipsius.

Sermo de medicinis hemorroidalibus suffumiga-
tionibus et pulverizationibus. C. vi

Ectius est vt leniantur ante pulverizationes fortes
cū trocisco dissoluto in aqua. Et si tollerauerit do
lorē liniatur intus anus cū pulotro balnei et tolle
ret partem deinde abluatur cū vino stiptico deinde pulverizetur pul
uis super hemorroidas. s. corticum ouis vsti soli et cū plum
bo adusto. Et iterū erugo eris et cantarides et sal armo-
niacus pulverizentur super eas et sumatur illud cū superuenerit rela
tio ex butyro et similibus. Et fortius illis est vt sint confecta
cū vrina infantis et hoc currit cursu medicaminis acuti.

Que autē sunt corrosiua ex illo et leniendo sunt [illegible]
mecis cursum lauatus cū vino et [illegible]
dactylorum et lupinorum amarorum adustis et [illegible]
adusta. Et eis que currunt cursu [illegible]
putrefacti salis et exiccat approximando [illegible]
cū isto calce veteris [illegible] pul [illegible]
Et similiter cinis caude piscis salsi. Et in [illegible]
nis mirabilis iuuamenti. Et ex eis [illegible]
corum fortior ē anacardus solus aut cū [illegible]
cū arsenico [illegible] Et arsenicū [illegible]
reliqui aut medicine sunt sicut radix [illegible]
[illegible] et ra. [illegible] et ra. capparis et [illegible]
[illegible] albarmel et vene [illegible]
[illegible] cameli et alkali et [illegible]
et trocisco admistrentur [illegible]
et ponatur aliquid de anacardo [illegible]
intus [illegible] et fiat cū eis suffumigatio. [illegible]
que confert in eis sunt aloe et galbani [illegible]
[illegible] cameli ē iuuamenti. Et quandoque [illegible]
cū tamarisco [illegible]
[illegible] radicis capparis et radicis [illegible]
oleādri et radicis spine que ē [illegible]
[illegible] et anacardi [illegible]
[illegible] sambucio et administrentur suffumigationes. [illegible]
[illegible] suffumigatio cū [illegible]
[illegible] cū sale armoniaco [illegible]
[illegible] cū [illegible]
[illegible] et suffumigari [illegible]
sedet. Ergo quod cōueniens ē [illegible]

De ligaturis que ponuntur super eas et [illegible] C. [illegible]

Eis sunt fortes [illegible]
calx viua et alkali et arsenicū [illegible]
cū eis calx et alkali. Et [illegible]
tione administrare [illegible]
[illegible] frumentū [illegible]
se et fundatur super ipsas vrine cameli [illegible]
et submergēdo ipsas et ponatur [illegible]
na quousque minuatur [illegible]
procul dubio. Et quandoque [illegible]
ipsa corrodit hemorroidas. Et [illegible]
gatur lana et ponatur super hemorroidas [illegible]
oleo. Et si fiat fricatio cū ea semper [illegible]
[illegible] capparis [illegible]
[illegible] et oleum de nucleis chrysomilorum [illegible]
[illegible] et pinguedo gibbi cameli [illegible]
de alcanna. Et licinia [illegible]
[illegible] et pulverizetur super ipsas nigella adusta [illegible]
[illegible] liciniū adustū [illegible]
Et possibile quod ē vt ex medicinis pulverizatis [illegible]
stretur licinia cū melle. Et ex eis [illegible]
[illegible] et acuta ē vt incidatur radix [illegible]
[illegible] et infundatur in vino nocte et die [illegible]
Et quādoque [illegible]
fert et [illegible] quod sedat dolorē [illegible]
[illegible] de bdellio [illegible]
[illegible] cum [illegible]
Et earū descriptio est de myrobalanorum [illegible]
[illegible] et emblicorum [illegible]
[illegible] cū oleo de chrysomilorum [illegible]
et conficiantur cū melle et [illegible]
Et pilule de [illegible] et descriptio [illegible]
corticis [illegible]
[illegible]
et [illegible] mane [illegible]
mouet coitum. Et iterū R. myrob. nigrorum [illegible]
rus amborū ana. ʒ. x. [illegible]

ii.aceti.ʒ.ij.bdellij.ʒ.xx.infundant̃ in aqua porri ⁊ fiãt ex eis pillule ⁊ administrent̃. Et ex eis q̃ experta sunt est illḋ qḋ fit ex scorie ferri ⁊ se.porri ⁊ se.ameos olium añ.ʒ.i.fructus capparis sicci ʒ.iij.dosis eius sit pugillus cũ aqua porri. Et iterũ sumant̃ mirob.nigri triti cũ butyro vaccino cũ aq̃ porri ⁊ oleo de nucib⁹ ⁊ trifera de ferrugine ferri.et iterũ scorie ferri cribellati mite ʒ.iij.cũ.ʒ.ij.nasturcij albi detur i potu ex eo in ieiunio in.ʒ.i.aq̃ porri pondus ʒ.ij.olei de nucib⁹ ⁊ oleũ de nucib⁹ cũ ꝯ. Et iterũ sumat aristol.lõga ⁊ piretrus ⁊ tribuli ⁊ amigdale amare ⁊ ameos ⁊ piciat desup pugillus farine ordei ⁊ pficiantur cũ aq̃ porri ⁊ oleo de chrysomilis.⁊ iterũ sumant̃ simile mũdate recētis ʒ.x.⁊ infundat̃ in aq̃ porri aliquib⁹ dieb⁹ ⁊ exiccet̃ in vmbra ⁊ terat̃ ⁊ addantur ei se.albarmel ⁊ simẽ carmeni ⁊ nasturtij albi ⁊ fenugreci ⁊ ameos oĩum añ.ʒ.viij.feruefit nasturtiũ ⁊ albarmel cũ oleo de nucib⁹ ⁊ oleo de chrysomilis ⁊ terãtur reliq̃ remanẽtia ⁊ aggregent̃ oĩa in vase vitreato aut scutella vitreata ⁊ potio sit ex eis aur̃ vsq; ad.ij.aur̃. Et ex eis q̃ electa sunt ⁊ experta.est vt i potu sumat̃ galbani sicci põdus.ʒ.ij cũ aqua tũ ipm remouet eas. Et si in potu sumat̃ tribus dieb⁹ nõ redibũt. Et serapinũ ⁊ storax sunt ex summa bibitor q̃ bibunt̃ ad hemorroidas. Et si nõ est lenis ꝯfert suffus myrob.cuz seminib⁹ ⁊ ipm puocat san.⁊ ex illis q̃ ꝯferũt eis est assiduatio comestiõis amigdalarũ amarar cum melle. trifera aũt cuz scoria frigit san.⁊ ꝓfert hemorroidibus.

De sedãtib⁹ dolorẽ hemorroidar. C.viij.

Vnguent̃ serapĩ ⁊ bdellij sublbidi.añ.ʒ.ij.storacis.ʒ.i.opij.ʒ.ß.olei d̃ nucleis chrysomilor.ʒ.i.⁊.ß.dissoluant gũme i eo ⁊ ponat desup põdus.ʒ ß.de castoreo.⁊ iterũ nenufaris exiccati paru.s.altee po.⁊ iterũ meliloti leniũ excoticatar ambar ana paru. i cõmiscẽtur cũ vitello oui ⁊ oleo ros. Et iterũ folia altee ⁊ melilotũ cõfecta cũ vitello oui ⁊ oleo ros.qñ ponant̃ sup diaqlon cũ oleo ros.⁊ aliq̃ntulo croci ⁊ opij ⁊ rob. sant uiuatiua ⁊ adeps anatis est vehemẽtis iuuamenti. Et iterũ cicer fluuialis i sapo humida adeps renũ capri cũ cera alba. Et iterũ ppõie qũ apatur cõuenit vt sumãtur camomilla ⁊ melilotũ ⁊ par croci ⁊ terant̃ ⁊ pficiant̃ cũ mucilagine se.lini ⁊ triplicato. Et addat̃ ad hoc ca⁹ illḋ qḋ dicem⁹ in ca⁹ sicterio. Ipm.n.ꝯfert ⁊ sedat dolores i cisionis ⁊ ligationis ⁊ apatis.

De restrictiuis cursus hemorroidar. C.ix.

De illis sũt ea q̃ restrigũt cursum scissionis. ⁊ sunt fortiora ⁊ meliora q̃ vt sint cauterizãtia. Et d̃ illis sunt ea q̃ retinẽt cursum eruptiõis. ⁊ illa q̃ retinere sanguinẽ incisiõis sunt atrimẽta.⁊ iterũ q̃ sunt sicut puluerizatio ex aloe ⁊ ture ⁊ san.draconis ⁊ balaustijs ⁊ fiet mẽbẽ ⁊ filibus puluerizet̃ ⁊ liget̃ ligatura forti.⁊ iterũ pili leporis aut tela aranea cũ albumine oui ⁊ inuoluatur puluere gallicani ⁊ liget̃ vsq; quo sigillet̃ q̃ ex eis scoria sunt sunt sic alcolcotar cũ acacia ⁊ gallis: deinde liget fortiter. Qḋ si nihil ꝯfert coquant̃ cũ cotto submerso in oleo calo feruẽte ⁊ retinebit san. deinde puluerizent̃ de sup restrictiua.⁊ in hoc est timor spasmi. Ea vo q̃ sunt infra illa sunt stiptica noua.⁊ aq̃ in qb⁹ decoquunt̃ stiptica: aut vinũ stipticũ in q̃ decoquunt̃ cortices ⁊ galle.⁊ ex eis q̃ bibunt̃ ad illud est trifera minor: in q̃ posita est scoria ferri infusa i aceto ebdomada vna a q̃ colet̃ aceti ⁊ fricetur ipsa i sartagine ita vt bibat ipm: deinde terat̃ sicut pulvis subtilissimus.

De cibatiõe hñtiũ hemorroidas. C.x.

Oportet vt alienẽt a se omne grossum ex carnib⁹ ⁊ renib⁹ lenib⁹.⁊ oẽ aduréns san.ex ortaguebil ⁊ seminib⁹ nisi sz q̃ntitatẽ iuuamẽti ⁊ oz vt comedant ea quor digõ est velox. Et sint cib⁹ eor bonus ex carnib⁹ ⁊ vitellis ouor ⁊ alesfidabegi piguib⁹ ⁊ aludebeier ⁊ cirabaiet ⁊ aq̃ ciceris ⁊ sisamini dulce eis cõfert. Et nux india cũ penidijs ꝯfert eis. Qḋ si fuerit illic sola ⁊ cursus superfluus san.ꝯfert cibus fact⁹ ex risi ⁊ granis cõ passio.⁊ eor olea sint oleũ de keiua ⁊ oleũ de nuce indica ⁊ oleũ amigdalinũ ⁊ oleũ de nucleis chrysomilor ⁊ pinguedo gibbi cameli ⁊ adipes laudabiles ⁊ cõfert eis ex vitellis ⁊ ex porris ⁊ pauco cepe: ⁊ põdij ⁊ sicus sũt meliores eis q̃ dactili.

De apatib⁹ calis i sicteri ⁊ hẽsipilla. C.xi.

De illis sũt icipiẽtia ⁊ facta post dolores hemorroidar ⁊ successiõe curationũ hemorroidarum cũ incisiõe ⁊ medionar acutar ⁊ qũ apata collectionẽ faciũt ⁊ fiũt vlcera timet̃ sup ea q̃ fiãt fistule. ꝓpter hoc ergo ante maturationem apatũ. ⁊ oz vt administretur phlebotomia i pncipio hor apatũ. qñq;.n.sedat dolorem solũ ⁊ administret̃ sup eũ marã de cerusa: aut lauant̃ cuz albumine oui trito cuz oleo ros. in mortario plũbi. aut stãni donec in ipo denigret̃: aut sumat̃ merdasengi.ʒ.v. hematitis cerusẽ põdus.ʒ.ij.myrrhe.ʒ.iij.sarcoc.ʒ.ij. pulpe colloquĩtide.ʒ.i.olei sisamini q̃ntũ sufficit aut ponatur cũ eis aliqḋ de triplicato ⁊ vino. Et adeps anatis est vehemẽtis iuuamẽti. Et sil̃r panis coctus cũ aq̃ qui fit ex eo emplm̃ cũ vitellis ⁊ oleo ros. Aut panis mũdi. lib.i.croci.ʒ.i.opij.ʒ.i.administrent̃ in rob. Et similiter emplm̃ factũ de kekẽgi est bonũ valde. Et sil̃r emplz factũ de vitellis ouor sorbiliũ q terant̃ in vino stiptico: deinde misceant̃ cũ cera ⁊ oleo ros. Et qñ ptranseũt initium ⁊ nõ sunt ab scissiõe: administret̃ sup eũ diaqlõ maram ꝯquassatũ cũ oleo ros. ⁊ par emplñ basilicõ cũ vitellis oui sorbilis. Et iterũ cepe ⁊ porri ditati cũ camemilla.aut maran cerusẽ cum ãmoniaco. Et si sortis fiat dolor tunc folia hyusquiami viridis exprimant̃ ⁊ sumantur ex aqua ear aliqḋ ⁊ misceat̃ eam aqua eius: deinde infundatur in ea panis ⁊ adiungat̃ ei vitelli oui nõ coagulati cum aliquo paru.s.⁊ olei ros. ⁊ fiat ex eo marã. Et iterũ qñq; confert vaporatio equalis ⁊ sessio in aquis in qbus decocta sunt ea que sedat dolõ sicut semẽ lini ⁊ semen altee ⁊ malue ⁊ additur sup ea mucilago frumenti cocti cũ aqua vsq; quo fiat sicut pulta. ⁊ oz redeam⁹ ad capitulum.tenasmon. In eo nanq; est cura bona ad hoc capitulũ.⁊ qũ sunt illa apostemata ꝓpinqui termini in vno ex genere eor que aggregant mãm: tunc cito ꝓperẽ ad pforandum ante maturationẽ vt nõ extendatur mã ad pfundum ⁊ fiat fistula ⁊ iam narrat hoc regimen ab Hippocrate.

De ragadijs ani. C.xij.

Ragadie in ano qñq; fiũt ꝓpter siccitatẽ ⁊ caliditatẽ accidẽtes ei q̃re findit̃ a fece sicca ⁊ a q̃busdã ⁊ qñq; fiunt pp vehemẽtiã doloris. Et qñq; fiunt pp apa calm. Et qñq; fiunt pp grossitudinem fecis vehemẽtẽ ⁊ siccitatẽ ipius ⁊ fiunt pp hemorroidas que finduntur ⁊ fiũt pp fortitudinem expulsionis san.ad orificia venar ani.

De cura ragadiar. C.xiij.

Quedã medicine ragadiar sunt in carnatiue ⁊ consolidatiue ⁊ q̃dam sunt lenitiue ⁊ quedam humectatiue q̃da curatiue apatis ⁊ q̃dam sunt incedentes incessu ꝓprietatis: aut ꝓpinque eis. Incarnatiue autem stiptice exiccatiue sunt sicut galle nõ ꝑforate que bene in aqua decoquuntur ⁊ pauco vino pontico ⁊ administretur ex eis epithima. Et fortius illo est vt sumatur vsifur ⁊ balaustia ⁊ cerusa ⁊ merdasengi ⁊ plũbum adustum ⁊ scoria argenti ⁊ climia ⁊ administrentur cum oleo ros. ⁊ cera pauca. Et iterum maran de ce

rusa nocuit: aut cerusa et stannum adustum et oleum ros. et al bugo oui: aut scoria plumbi et semen rose. Et terantur et administrentur in materia et sicca et adherentia. Et iterum alcanne sumatur pars .i. et cere albe ptes .iii. dissoluatur cera cum oleo ros. et misceantur et fit alkohol exiccara. Et ex eis que currunt cursu propter ani sunt cinis ostracorum et polipodi um equa mensura et foliorum oliue medicinas eius et cum eis li niatur. Et ex medicinis mundificatiuis eius est illa que sit. litargi rij et ceruse et fricationis plumbi et olei byusgami albi et cere ptes equales olei rosacei quantum sufficit. Et iterum adeps anatis et ouis et medulla ossium cerui et semen rose et muna et cimia ablata et opium et ysopus humida et succus codi ue et succus solatri et oleum ros. et cere parum fiat ex eis ce ratum. Et in hoc quidem cum rectificatione vulneris est prohibitio spasmi et rectificatio eius et expulsio doloris. Et ex eis in q bus sedere est aqua decoctionis in qua feruerit solatrum et ciclos et rose et ordeum excorticatum. Et quod non est peius eis confert si lomum cum oleo myrtino. Et ex eis que sunt fortis aggregatio est vt sumatur olei sisamini et auri puri et alumis ro tundi olium ana pondus .5.ii. et croci et myrrhe amborum ana .3.i. glutinis albi et cere albe ana .3.xiii. aggregentur cum vino et oleo ros. Et ex medicinis huius capituli sunt medicine confectione cum equatione et lenificatione facta cum adipibus et iunctis pinguibus et succis et oleis. Et glutinationes fa cientia sicut amilum et puluis molendini et dragagantum et simi lia. Et aggregetur ad illas curatio ragadiarum. De illa est hec descriptio. R. ysopum humidam medullam vituli ami lum ablutum adipem anatis aut galline et oleum ros. Et ex il lis est vt sumatur medulla cruris vaccini et asinini et amili et liniatur et iterum materia et bdelii gibbi cameli et farine or dei ptes equales medulle cruris cerui et adipis cerui eius ana .3.i. mumie .3. et olei sisamini .3.ii. amili amigdalarum dragaganti olium ana .3.i. et aggregentur cum oleo sisamino. Et olea iuuatiua in ragadiis in quibus non est caliditas plurima et apostema sine hemorroidibus sunt oleum alkerui et oleum de li lio et oleum de nucleis chrysomilorum et oleum de nucleis p[illegible] sicorum et dissoluatur in eis bdellium. Et confert eis suffumiga tio cum bdellio confecto cum adipe. Apostema autem quandoque [illegible] sert et confert in eis chimolea cum oleo myrtino et sessio in sti ptico et oleo omphacino. Et iterum decoquantur galle cum vino et fiat ex eis emplastrum. In ragadiis autem hemorroidali cis est necessarium vt super eas administretur materia et administren tur ea que bibuntur. Et administrentur pillule de bdellio cum sera pino que bibantur in nocte: aut in die. Et quando currit ex raga diis aliquid sumatur cotum et submergatur in aqua aneti: et exicce tur et abstergatur cum eo anus et deinde stiptica exiccantia egestionem.

De cibatione habentium ragadias. C.xiiii.

Oportet vt ipsi deuitent acetosa et stiptica exiccantia nimis. Et sint cibi eorum alesfidabegi et ea que fiunt ex maluis et pinguedo gibbi cameli et adeps gal line et anatis. Et confert eis conditum in alesfidabegi et vitelli ouorum sorbilium et proprie ante alios cibos et confectio de vi tellis ouorum et de porris et cepe cum butyro vaccino non vehementis fortitudinis et nux indica et auellane et pene di confert eis. Et via cibationis eorum est via cibationis habentium hemorroidas.

De mollificatione ani. C.xv.

Quandoque fit ex oppilatione paralytica: aut frigore in fra illam. Et oppilatio quidem paralytica quandoque est ex humi ditate lubrica imbibita secundum ipsum et quandoque ex humi ditate que est declinis ad caliditatem et est eius caliditas cum ibi bitione eius et cognoscitur illa caliditas per tactum. Et quandoque fit propter hemorroidas et ligationem hemorroidarum: aut incisione eius quando lacerto adueniunt nocumentum commune. Et quandoque fit propter casum super dorsum: aut percussionem nocentem quando stringit ner uos: aut rumpit eos et hoc sit labio et [illegible]

Complexionalis vero accidit paralysi et [illegible]

Et accidit ex mollificatione ani emanatio fecis [illegible]

Et quandoque est illa passio ad exteriora [illegible] propter illud quod sequitur ipsam de exitu fecis [illegible] multotiens sequitur colica propter illud quod [illegible] strictio detentionis et fit per tactum [illegible] Et quandoque [illegible] catio cum sensu et quandoque est cum destructione sensus [illegible] est cum sensu est incolumior.

De cura. C.xvi.

Si fuerit cum eius frigus vehemens [illegible] magis sedeat in aquis cucurme in quibus [illegible] na et costus et nux cupressi et spica et aliquid de [illegible] mito. Et si indiget fortiore illo [illegible] ea exsoluatur et administrentur super ipsum ea que sunt [illegible] stinum et alia. Et si fuerit magis faciens humiditatem [illegible] caliditas aliqua quod scitur per tactum fac sedere ipsum in aquis [illegible] fortibus declinibus ad frigus et [illegible] etiam et si illic extiterit [illegible] ficiatur lenificantia ex oleis et adipibus et [illegible] nos vt administres stiptica et [illegible] nis subtilianis et resolutiuis ad exteriora [illegible] mum sicut aqua salsa et aqua salita et colloquintida [illegible] de ea que dicuntur in capitulo quod est post illud [illegible] sione ani.

De egressione ani. C.xvii.

Quandoque fit propter vehementiam mollificationis [illegible] ti constringentis anum eductio ipsius ad [illegible] doque fit propter apostemata dysenteria. Et curatio [illegible] tio facilior est curatione apostematis quando non redit [illegible] que nota est. Et recitina quidem est vt non curet [illegible] euacuatur anus et reducatur et stringatur. Modis [illegible] ministrentur mollificantia. Et oportet vt dicamus [illegible] constringentes anum constipantes [illegible] ea que sunt huiusmodi nam quando administrantur [illegible] post eas si fuerit reducibilis et refrigerat [illegible] que sunt aque in quibus sedet et quibus [illegible] decocte sunt medicine stiptice. Et [illegible] sit aqua et vinum stipticum. Et de illis est vt sumatur [illegible] teo et solatri et sumach et decoquantur in aqua [illegible] tur. Et ista iuuant etiam quum illic est apostema. Et [illegible] ueres de quibus quum non est caliditas vehemens [illegible] tur corticum arboris albeti .3. viii. nucis cupressi [illegible] ii. ceruse .3.i. magdeliat [illegible] cum stiptico [illegible] eo et assiduet illud super ipsum. Et iterum [illegible] dasengi amborum ana .3. viii. nucis cupressi [illegible] bi assumpte per fricationem plumbi [illegible] vino stiptico amborum ana .3.ii. et iterum [illegible] mach ana .3.iiii. myrrhe .3.i. se. ros. .3.iii. et [illegible] le et oleo ros. crudo sumatur sumach et [illegible] antimonium et cerusa plumbi et puluerisentur [illegible] catur si reducibilis est et stringatur. Quod si [illegible] ducitur et non redit propter apostema [illegible] redatur apostema et mollificet per sessionem in aqua calida [illegible] cocta sunt sedantia dolorem et mollificantia [illegible] iam dicta sunt in capitulo suo et [illegible] anetino et oleo camomillino nam [illegible] curetur cum eis que dicta sunt. Et ex eis que [illegible] hac hora sunt sedantia dolorem [illegible] fac predictum in quo sunt lenitas.

De fistulis in ano. C.xviii.

Quandoque generantur fistule a vulneribus [illegible] corpe eius et quandoque generantur ab hemorroidibus [illegible] rosiuis. Et de fistulis ani quedam non sunt penetrantes et [illegible] incolumiores. Et quedam sunt penetrantes et sunt [illegible] res. Et ille que sunt propinque concauitati et [illegible]

sunt incolumis tenos quis si permittitur non aduenit lacerto
toti nocumentum imo gra eius et sedi quo est eius operatio et
retentioe. Elongata autem qui fecerunt: et qui est curatio incidit la
certus pacientis totius: aut plurimum eius et destruitur tota retentio
et pducit ad egressionem stercoris inuoluntarie. et quando
sunt pximi cum venis et neruis. et est in eis timor. Et scit
differentiam penetrantes et non penetrantes p intromissionem tente
in fistulam et digiti in ano quo sentitur videlicet status ca
sus tente. Et scitur penetrantes et non penetrantes et penetra
tes quando signat exitus stercoris ex eis. et scitur etiam an ex pres
sio aduenit lacerto toti aut parti eius. Regimen quod quidem p
moniti antiquorum dixerunt et imitati sunt ipsum quidam poste
riores. Et illud est ut intromittatur digitus in anum et tente in fi
stula et precipiatur infirmo ut stringat anum et trahat ipsum ad
superius et sentitur illud quod constringitur et illud quod egreditur de
lacerto et quanta sit latitudo eius que est in longitudine corporis.
Et quantum sit inter extremitatem tente et est sm latitudinem eius
in longitudine corporis: an sit parum aut plurimum. Et penetrantes
quando habent orificium vnum. Et quandoque habent orificia plura.

De curatione. C. xix.

Et non penetrantibus quidem si non fuerit nocumentum cur
sus plurimum. et fetor superfluus non erit malum dimit
tere eas et si fuerit nocentes expiatur sup eas collyri
um algarab et que precedunt cursum eius et medicinis fistula
rum et si rectificauerit eas: aut minorauerit corruptiones
earum erit bene. Et si non administretur medicamen acutum et
consumat quod apparet de fistula et est caro mortua et appa
ret caro sana. Et quandoque succurritur dolori cum
butyro cui supponitur oleum ros. deinde incarnatur vul
nus cum medicinis et cum maram incarnatiuis et prope
marum. transl. ipsum. n. sanat ipsum. Quod si fuerit etiam fistula n
curetur cum eis adhuc quam incidunt cum caliditate sua et siccitate
sua sed cum subtilitate et ispatio. Et ex eis que ipsos incar
nant est maram nigrum. Penetrantium autem curatio est compre
hensio et considerari in comprehensione illud quod diximus. Et ex bona com
prehensione eius est ut comprimatur cum pilis formatis vel licinium quod
sit subtilicant cum seta formata vel licinium cum quo stringatur
et dimittatur. Et quando pducit ad dolorem vehementem et timetur quod
accidat spasmus aut aliud accidens malum auferatur ab ea
lium et curetur cum eis que sedant deinde iteretur constrictio cum eo.

De pruritu in ano. C. xx.

Quandoque fit pp vermes paruos generatos in eo.
Et quandoque fit propter hu. salsos et cholericos mor
dicantes ipsum et quandoque fit pp vlcera saniosa in ipso.

De curatione. C. xxi.

Factus quidem a vermibus curetur curatione vermium et
factus ab vlceribus curetur curatione vlcerum. sed fa
ctum ab hu. retentis in eo si fuerit venientes desup cu
ratio est rectificatio cibi et eius hu. et si fuerit retenti illic est
euacuatio cum collyriis factis narratis in eis que mundificant
intestinum rectum ex hu. phlegmatico et cholerico. Et iuuat de
cubiti ex tenasmo. et curetur cum suppositoriis temperatis et
cum suppositoriis stupefacientibus. Et rob cum aceto vini
iuuatiuum est valde. Et similiter ventose sup albosos.

Vlcera ani. C. xxii.

Curetur cum exiccatiuis fortibus predictis in ca
pitulo excoriationis quando fit dolor vehemens
valde in sensu loci doloris. Et conferunt eis alma
ram nigrum. et almaram de viride eris et ponatur totum i la
na super caput tente.

Fen xviii. de dispositionibus renum. et est duo tracta
tus.

Tractatus primus de vniuersalibus iudiciorum renum
et de lapidibus eorum.

De anatomia renum. C. i.

Reati sunt renes ad
hoc ut sit instrumentum mundans san. ex aquosi
tate superflua qua indiget pp necessitates
facientes eam necessariam. Et illa quidem ne
cessitas destruitur qui digestiua est fon. et
separatur ut penetret in corpus. Enim as
scimus illa. Et ppea quod hec aquositas valde plurima fuit. fuit ne
cessarium ut crearetur membrum mundificans ipsam et attrahens ad
se aut membrum magnum: aut duo membra parua: tali est magnum
vnum coarctatur et exprimeretur. Loco igitur vnius creati sunt duo.
Et in mundificatione eorum et iuuamentum quod notum est in creatione
membrorum plurium et duorum diuisionum et diuisionum plurium vna
.s. ut quum nocumentum accidentium vni eorum stet ipsum cum parte operatio
nis: aut cum plurimo eius. et subtiliatum est ad multiplicandum substan
tiam eorum et ad faciendam eam solidam pp iuuamenta quorum vnum est ut oc
currat multo cum paruo spacio. Et ipsum est ut sint prohibiti ab attra
hendo nisi subtile extenuando ipsum. Et alterum est ut sint fortis
substantie velociter patientes ab eo ad implent oi hora et aquosita
te acuta cui associantur hu. acuti in pluribus horis. Quia igitur
creati sunt ita asscuitur penetratio in meatibus eorum et dilatatur est
locus eorum pp illud quod positum est illic de visceribus et positus est ren
dexter sup sinistrum ut sit locus eius sinistri epatis ppinquior et magis
trahens ab ipso quantum possibile est ita ut fortasse tangat ipsum imo ta
gat additamentum quod sequitur ipsum. et positus est sinister descendens quoniam
compressio fit in latere sinistro a splene et ut illud quod attrahitur ex a
quositate si attrahatur ex foramine quod bycimo attrahatur ad p
pinquos in seruis et ad longiquos sco. Et ipsi quidem sunt cum duobus
additamentis in concauitate ipsorum et in gibbositate eorum. Et po
sita est in interiore parte cuiusque eorum concauitas a qua attrahitur ad
ipsos aquositas ex superiore quod aduenit ei et in qua vadit decidetra
hit ab ipsa ex interiore parte eius ad vesicam in latere quod separat ab
eo parum postquam mundificat et illud quod associatur illi aquosi
tati de superfluitate san. purificatione meliore et magis vtili
quam posset exigere nutrimentum ab eo quod de ipso purificant est et expellit
superfluitatem. Aquositas. n. non peruenit ad renes existens in vltio
clarificationis et separationis imo peruenit ad eos existens sangui
neitate secunda ipsa que est quidem pars sit lauatura carnis ab limo
ne vtilia et similiter qui debilitantur renes non purificatur: quare egre
ditur aquositas associata sibi sanguineitate. Et similiter qui corpus est de
bile et non discernit aquositatem a sanguineitate separatione que est
quantitate que est et regimine que est tunc penetrat cum aquositate san
guineitas plus quam necesse sit penetratur ppea quod superfluit il
lud quod associatur ei de sanguineitate mensura que indigent renes
in nutrimento sui. Et est illud quod egreditur ex illo in vrina. Lo
tium est sicut lotura que egreditur quum renes debiles sunt in nutriendo
se. Et renibus quidem aduenit neruus paruus ex quo creantur panni
culi eorum et aduenit eis vena ex latere epatis: Et aduenit
eis arteria quantitate bona ex arteria que aduenit epati.

De egritudinibus renum. C. ii.

Accidunt eis egritudines complexionis. et accidunt eis
egritudines compositionis in prauitate quantitatis et ma
gnitudinis eius. et ex oppilatione de cuius summa est lapis.
Et egritudines solutionis continuitatis sicut vlcera et corro
sio et abscissio venarum et earum apertio et totum illud accidit: aut
in ipsis aut in meatibus qui sunt inter eos et inter alia et illud pa
rum sit. Quod si accidat in illis meatibus oppilatio ex san. aut
humore aut lapide conficiat renum curatione. Et quum multi
plicantur egritudines in renibus debilitatur epar adeo donec
perueniat res ad hydropisis siue renes sint calidi siue fri.
Quandoque video habentes dolores in renibus mingere vrinam
viscosam et glutinosam et scias quod illud addit in dolori
bus eorum pp illud quod attrahit de materiis malis et gene
rat quandoque lapidem. Et resoluuntur eorum egritudines p vrinam
grossam residentem. Et multotiens quidem facit incurrere stricura
ram lumbaris dolorem et caliditatem in renibus.

De signis quibus significatur dispositio renum. C.iii.

Significat ex urina in quantitate et subtilitate sua et colore suo: et ex eo quod admiscetur ei ex dispositione sua: et ex dispositione desiderii coitus et ex dispositione doloris et doloris cuius: et ex dispositione eruptionis: et ex ipso dolore et ex lectu et ex eo quod convenit et quod non convenit. Et egritudinibus quidem renum associatur paucitas urine. et distinguuntur ipse egritudines quando eis similantur que apparent in dolore prostratio est. Et ille qui mingit urinam propter quam multotiens surgit ad mingendum in renibus eius est egritudo, et similiter est in illo qui habet sedimentum carnosum et capillosum et herbinum.

De signis caliditatis renum. C.iiii.

Significat caliditas renum ex inspectione urine sicut sua rubedine et sua citrinitate: deinde ex quantitate pinguedinis totius corporis et ex caliditate tactus: et ex veloci accessu appetitus et maxime calidorum: et multo desiderio coeundi et sui nimia.

De cura. C.v.

Cura eorum est exhibitio lactis asine in potu: et caparum nutritarum in domo: et herbe convenientes frigide: et detur eius lac de quo extractum est butyrum nisi timeatur vitium lapidis quod timetur aqua ciceris deinde et omne ius et glutinum: et que cognita sunt. Et qui clisterizatur cum aqua frigida et oleo se. alkekengi erit bonum et similiter empla facta ex illis et unctiones ex unguentis frigidis et cassia est multo valde in cura caliditatis renum. Et sciatis quod sitis in hac complexione succedit que non sedatur ex potu aque frigide.

De signis frigiditatis renum. C.vi.

Significat frigiditas renum ex discoloratione urine et totius corporis et paucitate coitus et ex debilitate renum similitudinem habitum cum renibus senum. Et his quidem superveniunt egritudines frigide et nocent a frigido.

De cura. C.vii.

Unguentum illius est clister ex unguentis calidis adipum: et butyri vaccini: et olei sisamini: et olei baucie et alkekengi et amigdalarum amararum: et cartami et fenugreci: et aneti: et adipis dabe: et olei lauri: et olei anelanarum et fisticorum: et olei costini proprie. Et quandoque ponitur aqua eorum cum oleo secundum quantitatem sufficientem ad clistere faciendum. Et sumuntur iterum empla medicinarum calidarum summa quorum est aggregata ex cymino est unguentum valde in cura frigiditatis renum et proprie cum medicinis mixtis super que diximus hoc et clistere cum oleo costino est laudabile: et sequens est illud in virtute albabec: et alcadmee fisticis: et adeps caude arietum quando fit clistere cum eo est ultimum in calefaciendo renes et confortando.

De extenuatione et vetustate renum. C.viii.

Quando accidit renibus extenuatio et vetustatio que dicitur cedebal et diminuitur eius substantia. et quandoque non remanet pinguedo super malam complexionem et nimium coitum: et purgationem.

De signo. C.ix.

Signa sunt casus coitus: et albedo urine: et frequenter urinare: et debilitas dorsi: et dolor extensivus in illo et quandoque erit cum illo gracilitas corporis.

De cura. C.x.

Iuvamentum eorum est comedere medullas nucum cum zuccaro: et nuces indas: et avellanas cum fisticis: et papavere: et cicere: et fabe: et faseoli conferunt et adeps gallinarum: et anserum: et renum hedorum: et panis calidus. Et misceantur cum istis medicinis diuretica: et species confortative si sint medicine efficaces ad renes. species .n. virtutem movent. Et quandoque miscentur cum illis sicut lalec .i. res que masticantur dure: et res discolores que habent saporem de sen et dicuntur substantia carnis: et iuvatur cum cibis in quibus sit lac vaccinum admixtum: et lac decoctum cum sua tertia ... renibus hircinis. Et quandoque accipiantur renes et decoquantur ... pulvis specierum donec bene separentur: et res que in ... cium et confortantes sunt species et liquorem ... ria que facta sunt ex carnibus arietum ... odore habentibus specierum. Et oleum medullarum ... sunt: et unguenta caude arietum proprie. Et si ... erit maximum iuvamentum. et similiter quando ... stere bonum. capita agnorum pinguium ponantur ... que dicitur ... et claudantur cum luto forti et ponantur ... spatio .xxiiii. horarum quoscumque pedes eorum ... misceatur cum eo butyrum et ... decoquatur cum illo costalibus: et ... et fenugreci: et semen papaveris ... plus: et quod necessarium fuerit plus calefacere ... oleum alkervae: et oleum costi: et si equale ... ponatur oleum cartami. Et iterum si fiat clistere ... ter multo confert valde. et si est necessaria ... par fiat. Nos iam diximus in ... et electuaria medicinarum valida ad hoc.

De debilitate renum. C. ...

Debilitas renum sit cum complexio ... deterior est illa que consumitur ... extenuationem. et quandoque propter ... tium et eorum apertionem et mollificationem ... fuit essentia et est debilitas propria ... cum cuius deficiunt in colenda ... ciatur usque ad renes. et quandoque sunt vene ... quod non sunt et cum illius est sicut ... multitudo superfacientium. et multitudo ... equis et ipsorum equitatio absque gradatione ... et propter labores advenientes renibus ... Et huius quidem generis est ... precipue pedibus.

De signis. C. ...

Clam que est cum complexionis ... que est cum extenuatione ... cum illa que est propter dilatationem ... carnis eorum non est dolor nisi quandoque ... tus cibi et est urina ante digestionem. Et ... secundum plurimum aquosa. Quum sunt cibus ... secundum plurimum fit exitus sanguinis. et humiditatum ... Et est plurimum urine eius sicut lotura carnis ... nutritur cum eo quod currit ad ... sum a subtili. Et accidit multotiens ... mentis et apparent res similes ... vene sunt incolumes quum ergo vene ... non discernitur aliquid imo remanent ... litatem digestionis et consumitur quidem debilitatem ... sit et extenuationem eorum paucitas urine ... tur: et debilitas visus et dolor capitis.

De cura. C. ...

Curatio eius que est ex complexione ... in permutatione sui et ... eius que est causa extenuationis ... tenuationis et in ea que est cum dilatatione ... veneorum ut initio prohibendi causas dilatationis ... glutinandi et confortandi. Et prohibitio quidem ... dilatationis est dimissio motus et coitus ... tionem plurimum et declinare ad quietem ... tem et abhorrere diuretica. Conglutinatio ... glutinativis et stipticis et frigidis. Et ... et dactilis siccis et zarorie et cydoniis ... natis cum intestinis passularum et cum adipe ... Et eis que fugiunt ex congelatione lactis ... gra quantitatem et succi acetosi et ...

coriandrorum et ea que similia sunt eis. Et ex potibus vinum passum ponticum. Et ex medicinis vero sunt sicut succi sumpsici permisti cum bolo armeno et gummi et emplastra facta ex sandalo et casab et cydoniis et rosis. et eis que currunt cursu eorum et vnguentis predictis ad debilitatem epatis et stomachi. Confortantia autem sunt et cibi et clisteria et confectiones ipsorum que dicte in capitulo exterminationis. et oportet vt addant in eis stiptica et ponantur in clisteribus predictis sicut baculi sicci et cydonia et administrentur in eis lac camelinum et omnium ipsorum confortant renes. aggregant eos et consolidant etiam. Et faciunt quedam omnino non est comparatio in egritudinibus renum propter debilitatem. et proprie quando miscetur cum eo quod est sicut bolum armenum. Et comedere renes cum reliquis cibis et geniscere cum eis probatum est multi iuuamenti.

De vetositate renum. C.xiiii.

Generatur in renibus vetositas grossa extendens eos et signum eius est vetositas dolor et tensio absque grauedine et non sunt signa lapidis. Et fit in eis mutatio que dam quando minoratur quando est vacuitas et secundum digestionem bonam.

De cura. C.xv.

Oportet vt abstineat a cibis inflatiuis et bibat diuretica resoluentia vetositates: sicut semina et semen rute et fogdii in aqua mellis: aut in iuleb secundum dispositionem et emplastretur cum eis que sunt sicut cyminum et calamentum et anetum et ruta sicca et vaporetur cum eis et inungatur cum costino et sambucino et similibus.

De dolore renum et cura. C.xvi.

Iam ex apostemate aut vetositate aut lapide aut debilitate. et quandoque sequitur dolorem eorum debilitas digestionis et casus appetitus et nausea. Et tu quidem iam scivisti significationes predictarum et curationes earum. Quando vero dolor fit vehemens tunc superest tibi vti eis que sunt sicut filonium et trociscis de alkakengi et eis que transire istos procedunt tamdiu donec sedetur dolor et deinde curetur cum ipsis. Et tunc vehementer conferunt ei qui decoquuntur in eis medicine lenitiue et doloris sedatiue secundum quod diximus in capitulo. Et oportet vt incipiat in administratione seminum quum non inuenit excusationem ab eis in curatione renum. Et debet precipue dissoluere vlcera. Et iterum vel seminibus cum dolore timor solum est propter illud quod accidit et descenditur studium in abstinendo iterum a narcoticis est magis necessarium. Sit ergo continuo aqua tepida et sedatione absque longitudine in administratione perducente ad stuporem et attractionem.

Tractatus secundus de apostematibus renum et solutione continuitatis.

De apostematibus calidis in renibus et dubellati. C.i.

Postemata calida in renibus diuersificantur in materia quedam enim eorum fiunt ex sanguine grosso. et quedam eorum fiunt ex sanguine subtili cholerico. Et diuersificantur etiam secundum locorum suorum. sunt enim quedam ipsorum in corpore renis. et quedam accidunt ad latus concauitatis. et quedam ipsorum ad latus panniculi velantis eos. Et iterum quedam eorum tendunt ad partem meatus emunctorii. et quedam ipsorum declinant ad partem dorsi. et quedam ad partem meatus qui est ad superiora. Et iterum quandoque sunt in vnoquoque duorum renum. et quandoque sunt in rene vno. Et rursus quandoque faciunt collectionem. et quandoque non faciunt collectionem. Et quum collectionem faciunt aut rumpuntur quum rumpuntur ad partem vesice: et est melius omnibus: aut ad intestina ex pulsione facta a natura ab eis ad intestina sic expellitur materia plenius in ossa lateris ad illud quod apparet de corpore. Et quandoque fit secundum semitam reditionis ad epar deinde ad mesaraicas deinde ad intestina. Et expulsio que fit ad intestina qualitercunque sit est mala valde: aut expellitur ad spatium concauitatis et

loca vacua et indiget perforatione educente illud aut non rumpuntur et remanent in eis et hoc etiam curantur cum apertione. Et omnia quidem renum apostemata velocia sunt ad hoc vt in lapidem conuertantur. et quomodo non quum ipsa sunt cum lapidibus. Et quum apostema calidum est in rene et illud non sinatur a se. deinde accidat commixtio conueniens illud et cum continuatio velaminis magnitudinis apostematis et est mortale. et proprie quum accidit fissio in dilatatione illud est propter continuitatem malam. Et non si accidat fissio bona tunc expectatur ruptura ad salutem. Et fortasse egreditur in huiusmodi de pinguedine renis aliquid. Et fortasse egreditur sicut pilus rubeus in longitudine vnius palmi et plus. Et cause quidem apostematis renum sunt repletio in toto corpore aut in membris contiguis eis: aut propter qualitatem suam. aut qualitatem eius: aut excoriationem lapidis aut retentionem vrine apud renes extendentem et alia. repletio namque hoc apostemat renes. Et apostematibus quidem calidis in renibus velociter aduenit induratio: et tunc apparent signa indurationis. Et facit quandoque in currere apostemata stiptica lumbaris in medio.

De signis. C.ii.

Signum apostematis calidi in renibus est febris inseparabilis que habet remissiones et commotiones in ordinatas. que sunt principia quartane et pulsus non habet minorationem in inceptione paroxismorum eius quam habet in inceptione reliquarum febrium. et est febris cum frigore extremitatum proprie manuum et pedum. et fit illic horripilatio commiscens inflationem et sensibilitas extensionis et grauitatis apud partem renis semper et nocumentum ab omni diuretico acuto salso et acetoso: aut inflatio secundum maius.

Et dolor qui commouetur et sedatur et proprie si fuerit aldubellati. et dolor qui magis grauis est. est quum fit apostema in corpore renis. quum autem est apud panniculum et apud suspensorium magnificatur dolor et fit fortior et prohibet erectionem et tussim et sternutationem et debilitatem separationis eius in quo non est confirmatum super locum suum. Et quum resupinatur est dolor leuior quam sit quum iacet super ventrem. propterea quia suspendit renem. et est eius separatio leuior ipsorum et quandoque fit fortis febris. huius egritudinis propter magnitudinem apostematis et perducit ad commixtionem sensus propter continuitatem velaminis et ad vomitum cholere propter continuitatem stomachi ad epar. Et quandoque continuatur dolor faciei et oculi et retinetur venter propterea quod coarctat materiam in intestinis. Vrina vero est alba deinde fit citrina ignea non pura: deinde fit rubea. Et quum quandoque perseuerat alba indicat durationem futuram: aut conuersionem aldubellati. Et ad vltimum quum vrina in hac egritudine est alba viscosa et perseuerat secundum hoc est signum malum. Et quum rubet aqua et residet in ea sedimen laudabile tunc obedit apostema digestioni absque conuersione ad rem aliam. Et quum perdit apostema maturationes in septem diebus et remanet vrina clara tenuis tunc apostema est in via faciendi collectionem aut via indurationis. et scitur quod apostema est in corpore renis: aut prope panniculum secundum quod diximus in eis que preterierunt. Et scitur quod apostema est in rene dextro: aut sinistro quum iacere super latus eius facilius est quam iacere super oppositum sibi propter suspensionem suam. Et iterum quia si procedit dolor ad partem epatis tunc apostema est in dextro. et si extenditur ad partem vesice tunc apostema est in sinistro et si sunt signa omnia simul tunc apostema est in ambobus simul.

Quando apostema fit aldubellati magnificatur grauitas valde et sentitur grauitas que spera grauata in ventre et accidit inflatio in locis vacuis. et accidentia sunt fortia et sentitur punctura vehemens in ventre. Quando apostema quidem est in sinistro tunc sentitur super inguina duo et magnificatur dolor in lacerto dorsi in toto illo. et quum maturatur alleuiatur febris et augmentatur horripilatio et ingrossatur vrina et multiplicatur in ea sedimen bonum. Et quum rumpitur apostema remouetur febris et rigor omnis. Et si sanies est alba lenis non fetida et egreditur cum vrina tunc adeo bonum est quod melius esse non potest. Et hic sic sanies et pus album. et id quod est diuersum ab hoc est deterius secundum diuersitatem suam.

De cura. Ca. ij.

Primum curationis est abscisio cause per phlebotomiā ex basilica si san. ē vincēs. Et ꝙ̄s ē ubi necessariū ut cōsequaris id faciendo phlebotomias ex curuatura poplitis ⁊ si nō apparet vena illa nūc fiat ex saphena. Et ꝑ solonē ventris etiā si sunt cū san. alie hu. acuti calidi cum clisteribus lenibus factis de mucilaginibus quātū possibile est ⁊ illō quod melius soluit est aqua casei ⁊ cassia fistula. Et in aq̄ qdē casei est declinatio materie ad intestina ⁊ ablutō ⁊ abstersio ⁊ lenitio ⁊ maturatio ⁊ rectificatio in vlceribus. Et in cassia si. ē solo etiā ⁊ maturatio cū facilitate. Et aq̄ zuccari ⁊ melius pluries cōmixtiōis: est hui' ordinis. Et si est possibile ut hu. apereat: deinde solone educat post ē meli'. Et oꝫ ne solutio sit laboriosa forti ⁊ magnifice nocumētū ꝑ hu. ꝑim effusam ad intestina vicina renib'. ¶ Et aq̄ qdem ordei est ex eis qb' est adherēdū in ea: ⁊ oꝫ ut nullo modo dimittas ⁊ nō deo in potu semia ⁊ pillulas q̄ ex eis sunt ⁊ ꝓprie corpore nō mūdificato. hu. n. effundūt tūc ad renes donec qū verificat maturatio ꝓuocēt. Et ꝓp illud oꝫ ut phlebeas potū aque quātū possibile est. f. in bo ra simili huic hore: quia sit cōueniēs sm aliquē modū curatio ad mūdificādū: nā si aq̄ sit conueniēs ꝓpter q̄ infrigidat ⁊ humectat apata calefacta: veꝝ ū qū ē talis ꝙ ꝓpellit ꝓuocatōem ⁊ coarctat illud coꝫ ea q̄ sunt effusa ad latus hui' ꝓpo apatio ⁊ ad dolorem vie sui motu: sic nocumētū est supra eius nutrimētū cū qlitate sue. ¶ Et cū hoc associātur cū ea ipsi hu. ad renes quoꝝ decoctio ad eos sit facilis ꝑ ꝓuenientiā aque. Et ꝙ̄ si necessaria fuerit tunc oꝫ ut in potu dei aq̄ dulcis sr̄a q̄ fugiēdo ꝑ coitū vel per aliud simil. ⁊ oꝫ ne ita sit sr̄a ut phlebeas maturationē ⁊ abstineat a carne ⁊ dulcib'. aq̄ vero cal' a nocte eis. ⁊ sit omne calin actū qō forcius est calitatis. Et petitus a qua plurima nō euacuat: q̄ laborare faciat renes suo incessu ⁊ motu. Et nō est vlceris' ⁊ apatib' aliqd cōgruū sicut q̄ est ⁊ balnea qdē nō cōueniūt eis nisi post declinationē apatis calidoꝝ. Et oꝫ ut administret i p̄mis ea ꝙ̄ q̄ bibunt. Et ex cpibinatib' ⁊ clisterib' ⁊ alio illō qō est iuuamēti: deide admisceat ei de eis q̄ sunt abstersiua mollificantia: ⁊ maturantia aliquid sm magnitudinem apatis ⁊ eius putatē: deinde administret abstersiua ⁊ mollificatiua: ⁊ oꝫ ut administrētur ō abstersiuis ⁊ mollificatiuis ea i qbus non existat mordicatio. Si ꝙ̄ necessaria sūt sunt fortiora mordicationē hn̄tia propter magnitudinem apatis tunc rectius est ut i eis vincat qō mordicationē nō hꝫ. Et similiter si est illic hu. viscosus euacuetur. ⁊ oꝫ ut frāgatur cum cibis q̄ sunt de genere sorbitionū cōuenientibus renibus ⁊ apatibus verū ū sint de slima coꝝ que mordicationē non hn̄t: quā ipsi eis nutriant: ⁊ oꝫ ut cognoscat dispositio hu. i substātie grossitudine sua ⁊ in substātia sua an sit de genere cōrupit: aut sanat aut hu. alteri' ⁊ in sua sūma an sit multus ⁊ paucus ita ut opponat illi cū q̄litate medicinā: aut cū q̄titate ei' ⁊ quum potes curare cū eo qō est minoris acuitatis nō intēdas ad aliud qō sit acuti'. Ꝺūqꝫ apa in tegrē natural cu' cognitio est in vrina: tūc i potu deni diuretica sic semina ⁊ petrosel coꝫ in aqua ordei ⁊ similibus ⁊ ante illud non deni in potu diuretica ⁊ ꝓprie qā hu. corporis sunt mali. ⁊ q̄nq̄ facit accidere sumere in potu illa q̄ntitatē sed nō curo inde q̄ potare illic ipa remouet illud. ⁊ ꝑma qdeꝫ qbus sit curatio in rectificatione apostematis ⁊ in solutōe hu. mali sunt clisteria ⁊ potiones: clisteria. n. sunt magis ꝓuenientia ad illa eis sicut ne virtutis sue: ⁊ cum hoc sūa non faciunt descēdere aliquid desuper: sicut descēdere faciūt ea que bibunt ⁊ ꝓpoe solutiua: ⁊ oꝫ ut sit clistere lene ꝑdictum in caplo. colice ut sit clistere facile nō coarctans neqꝫ horribile ⁊ faciat lesionem ⁊ noceat. Et cū ꝙ̄ qdem est in curatōibus renū nam qū ipsa ꝓprie ... rio que bibunt euacuat sine labore ⁊ absque ... scis ꝙ corpus est mūdum ⁊ apa ... sufficit tibi dare in potu aqu' mell: ... plurime cōmixtiōis nam abstersio ... sio ⁊ subtiliatio forsasse re' olaet ... ¶ Et res iuuatur in ꝑncipio sunt aqua ordei ... ros. aut oleo aliquo ⁊ succus ... stra cum subtiliatiuis ⁊ sumere in potu ... lij. Et forsasse datur in potu lac ... sa lac sm ꝙ narrauimus. Et post illud ... clisteria ex altea ⁊ maluis ⁊ semine lini ... ⁊ oleo ros. Et oꝫ ut administres emplastra ... des ⁊ fiat cū ea viole ⁊ same ⁊ in sine ... adde fenugre. ⁊ camomillam ⁊ simila ... ⁊ oleum de cartamo. Et emplastrū ... qō est maturatiuū ⁊ vehementioris ... illo est ut emplastrētur cum pāno ... lenitio ⁊ illis in qbus est virtus ... emplastra ex farina tritici ⁊ aqua ... liqꝫ fenugreci ⁊ caulis ⁊ radicē ... menilla que appropriata sunt cū ... necessarium est cū doloris ut ponatur ... ꝑmere ⁊ coriceos mādragore ... Et illud qō fit ex apostemate ꝓpter lapidem ... tur regimine illius loci cū eo qō dicemus. Et ... regimē doloris cū cōmeueneuntur ⁊ ꝑncipal ... pter magnitudinē lapidis in exitu ... tatem. ⁊ q̄nq̄ sedat cū bal. ⁊ ... lisicat redit dolor vehemēs post ... cie ex camomilla ⁊ melliloto ⁊ altea ... tiae valde. Et si est illic retētio aliquē ... rectius est. est extractio fortis cum ... magno qō coarctet: aut dolor facit ... ligo ut collyriū in lenificatiōe ... me ⁊ sedat dolorem. Et nō est via ad administrandum ... solutiuus: q̄ dolorem facit ⁊ noceat ꝑ id qō ... facit desuper. Clistere aūt quū in eo ponerit ... ventuosa ⁊ sorati eius mollificatio ⁊ ... ꝓuocatio facit cum solutione lenificatione ⁊ ... dolorem. ¶ Et ex emplastris forcibus ... diabolati accidentes renibus sunt ... melius. ⁊ si necessarium est ut conficiat ... tecos sunt. Et ex potiōi hui' est illud ... pe seminis lini pondus. ... ¶ Et quādo cōpletur maturatio tunc administra diuretica que bibantur ⁊ ex quibus ... emplastris qdem est emplastrum ... ⁊ polio ⁊ pessiotem ... oꝫ ut tu assidue vtaris in dispositione ... ne susp ... eius sedatiua que ... q̄ndo est clistere ex trahens sicco ... q̄ facit descēdere illud qō cōrupitur ... ne. ⁊ si nō facit illud necessariū est ut ... phlebotomia ⁊ ventosis ... tun ⁊ dorsum. deinde fiat sepelatio ... lana infusa in oleo calido in quo ... ⁊ abrotanum ⁊ camomilla. ⁊ necessarium ... stretur cum eis que sunt sine ... necessarium est tibi ut emplastrē cum eis ... polium ⁊ olibanum ⁊ herbas ⁊ cera ... q̄nq̄ ē tibi necessariū ut ponas medicinā ... ita ut ponas ventosas ⁊ scarpelles ... cū vapore inde ꝑdicta. Et forsasse necessarium est ... tribuas in potu semina diuretica ... subtiliū ⁊ aliqꝫ narcoticoꝝ sic ...

q fiat sironiū. Ipsa.n. est melius medicamen i huiusmo di loco. Cura aūt ,p̄ter aldubellan quam sciueris q̄ ne cessariā est vt collectionē faciat: est qm̄ oꝫ vt ei adiuues cum maturatiuis que diximus. Et addas in eis virtutē cū eis que sūt sicut gluten alboti τ vrtica τ apsinthium τ ireos τ farina herbi. Et q̄n̄q̄ ponuntur in eis ea q̄ sunt sicut radix vitis albe. τ mezerion τ fimus columbinus.

Et q̄n̄q̄ sufficit in ea decoctio sicut cū melle. Et oꝫ vt vtaris in clisteribus τ in potibus eis q̄ maturāt cum fortitudine τ administres vaporatiōes p̄dictas confor tatas cū eis qb⁹ oꝫ eas cōfortari. Et multotiens qdem ē cū tarditate maturatiōis malitia cōplonis calide i phleg mate. Nūq̄ equaī maturatio τ illud fit cū eis q̄ sunt sic ut galactis ebibita τ clisterizata τ reddita ad maturatio nem faciedā sup eos q̄ hās natura calidis p accidēs sicut ē aq̄ calida in qua fiat encatisma tūc si nō rūpit admistra ruptiuā fortia τ clisteria acuta vsq̄quo puenias ad il lud in quo ponitur helleborus τ sicidis τ alia. Et illō qd̄ exterius est tege cū vaporatiōib⁹ τ emplis deforis τ adhibe diuretica fortia sicut est acorus τ semen agni casti. Et eis qdē vtrisq̄ est ,p̄prietas in hoc: ,p̄uocāt. cum ītate laboriosa: deīde administra ea q̄ leniant de medicinis p̄paratis ad vlcera renū. τ ego dicā ea.

De apāte phlegmatico in rene. C. iiij.

Plurimum enim puenit a causis facientibus prouenire phlegma.

De signis. C. v.

Sunt grauitas τ tensio τ minoratio in opatiōibus renū τ nō est illic inflatio. τ q̄n̄q̄ est cū eo mollities in facie τ ocul τ in reliquo corpore τ est sperma valde humidū sm̄ tenue cū defectu signorū q̄ sunt propria duro.

De cura. C. vj.

Sit cum emplis calefacientibus τ cū diureticis τ mūdificatiuis. Et oꝫ vt ponaī i ea fidutia plurima in lauro τ folijs eius τ oleo ipsius τ in ru ta τ in huiusmodi τ administrent clisteria.

De apāte duro in renibus. C. vij.

Quandoq̄ est icipiēs τ plm ei⁹ est post egritudinem acutā cui⁹ qdē cū est incipiēs: plm ei⁹ est mā melancholica currēs ad eū: aut est lapideus ex apāte calido ,p̄pter frigus qd̄ cōuertit ipm̄ in lapidē: aut calorē ingrossantē ipm̄: q ambo sunt cū in hoc vt pueniat maturatio. Maturatio.n. est sequēs caliditaē tendētem ad equalitatem.

De signis. C. viij.

Significat q̄ apā dur̄ est in renibus grauitas vehe mens cū qua nō est dolor de quo sit curandus: nisi in facto post apā calm. In ipo.n. q̄n̄q̄ commouetur dolor. τ de signis duri est paucitas pruritus τ stupor ambarū τ stupor anchar̄. Et q̄n̄q̄ stupescūt ambo crura verūm ip̄a ambo nō euāt a debilitate τ accidūt i oībus istis mēbris iferiorib⁹ ariditas τ extenuatō. Et vrina est subtilis pauca in q̄ntitate. p̄pterea q̄ ipsi ambo par̄ aquositatis attrahūt ,p̄pter debilitatē ipius τ debilitatē expulsiōis eorū ambor̄. τ est puata digōne tenuiter cū in hoc est oppilatio. ipa.n. phibet qd̄ turbidum est penetrare τ plm ei⁹ qd̄ tenue est imo oppilatio q̄n̄q̄ captiuat vrinā τ debilitas phibet ipsam digerere τ q̄n̄doq̄ puenit ex ea cōmotio τ multotiēs pducit ad hydropisim: ,p̄pter oppilationē vie aquositatis san. τ reditionē eius ad corpus. Et ,p̄p illud oꝫ in huiusmodi egri tudine vt assidue fiat eius puocatio.

De cura. C. ix.

Cōsidera radices q̄ sunt in curatiōib⁹ duritiei cōis τ medicinas: nam ille eedem sunt via cura tionis duritiei renū. Nō si necessaria ē phlobotomia ,p̄p mul titudinē san. melius fiat τ offert ei q̄n̄q̄ potaī semina i qb⁹ est desiccatio τ resolo: sicut se. almaru τ se. lini τ se. altee τ se. nigrocoli τ cartamē de qb⁹ fiāt pulueres q sicci manib⁹ in os p̄iciant τ misceaī cū eis diuretica sm̄ necessitatē τ nō sit superfluitas i medicinis q̄n̄ obdūrēt: retineaī grossus τ pueniaī in lapidē: imo cōsidera vrinā ei⁹ τ q̄n̄ ingrossatur puoca cū equitate τ q̄n̄ fiat matura. Et de signis maturitatis est q̄ multiplicaī vrina τ offerunt ei inūctiōes τ vaporatiōes cū eis q sunt sicut oleū de costo τ oleum nardinū τ sambacinū τ oleū camemillinū: τ oleū anetinū τ oleū laurinū. Et ē emplis sit empla facta ex camomilla τ meliloto τ semine lini. Et q̄n̄q̄ necessaria sunt ea q̄ sunt sicut bdelliū τ amoniacū τ serapinus τ adeps vrsi τ adeps leonis τ medulla vaccina τ ceruina τ alia de qbus fiūt empla τ vnguēta τ admiscent. Et q̄n̄q̄ necessariū est vt dissoluant ea q̄ sunt sicut bdelliū τ amoniacū i decoctiōe diureticor̄. τ sit camemilla τ tribuli τ meliloto τ polypodiū τ det ex eis in potu.

De vlceribus renum. C. x.

Cause vlcer̄ sunt ipsemet cause reliquor̄ vlcerū: τ sunt cause separatōis cōtinuitatis deinde aptio. Et illud q̄n̄q̄ fit a solutura vene τ eruptiōe eius τ ipsius lesiōe ,p̄p eas notas τ fiūt ,p̄p aldubellati q̄ rūpit τ fiūt ,p̄p lapidē q egredit̄. Et q̄n̄q̄ fiūt ,p̄p humores cholericos excoriātes: aut viscosos excoriationē facientes p eradicationē sui τ ex adherētia sua cū labore. Et vlcera qdē renū sunt minoris malitie q̄ vlcera vesice τ q̄ vlcera meatuū iter vtrūq̄ τ q̄ vlcera meatuū inter duo emūctoria. Et cū in hoc ē q̄ vlcera mēbri neruosi difficiliorꝪ sūt sanatōis q̄ vlcera mēbri carnosi. Et plꝫ qdē accidūt vlcera in meatib⁹ ,p̄p generationē materie cholerice excoriationē facietis: aut ,p̄p lapidē faciētē accidere excoriationē. Et q̄n̄q̄ fiūt ista vlcera corrosiua: τ q̄n̄q̄ nō fiūt. Et multotiēs qdē puenīt ex vlcerib⁹ renū fistule que nullo modo sanaī q̄n̄uis sint de illis q̄ cessant a cursu suo cū mūdificatiōe corporis τ curātur qñ est ei⁹ repso. Et illa vō que est bone materie non puenit magnus timor neq̄ etiā timet ex ea nisi dilatatō τ corrosio. Illa aūt q̄ est male materiei facit accidere dilatationē τ pducit ad pditionē. Et ille cui⁹ ren dirūpit morit. Et multotiēs est aliqd ex capite apāto decliue ad exteriora τ q̄n̄ rūpit ad exteriora.

De signis. C. xj.

Signa vlcer̄ renū sunt q̄ egrediūtur in vrina sanies τ pecia capillares τ frusta rubea carnosa. Et in locis renū q̄n̄q̄ sentit hōs ea dolorē. τ qū q̄ apāscedit ea mictus san. aut aldubellati renū: aut dolō ex eradicatiōe lapidis. Et q̄n̄q̄ fiūt ipsam percussio eueniēs: aut casus. Cū aptiōe aūt nō sit dolor τ sighti ips̄ā asfiduatio mictus san. paulati: Mictus.n. san. qū ē ex eruptiōe aldubellan: aut fissura vene desup possibile est vt sit assiduus duob⁹ dieb⁹: aut tribus. Si autem illud fit plus tunc fit ,p̄pter aptiōnē aut ,p̄p vlcus in renibus: aut vesica: nam qū ,p̄lōgatur τ est illic alteratio coloris: aut cōmixtio virus tūc nō est nisi vlcus in renib⁹: aut vesica τ ille mict⁹ san. debilitat: qm̄ q̄n̄uis illud qd̄ de eo puenit omni hora sit parum tñ frequentia perducit ad hoc vt euacuetur summa plurima. Et dr̄a qdem inter vlcera renum τ vesice. est q̄ vlcera renū sunt cū facilitate vrine τ vlcera vesice sunt cū difficultate vrine. Et cortices in vlceribus renum sunt rubei. Et in vlceribus vesice sunt albi: aut magis grossi si sunt in vesica: ipsi aūt par ui tenues si sunt in meatibus. Et cognoscit etiam differētia per locū doloris: τ q̄n̄ locus doloris in eis diuersificaī ex vlceribus meatuum in medio τ in meatu virgi post

collectionem. Et quandoque associatur dolor in vlceribus vesice cui est commotio omni hora sicut parturientis. Et significatur quandoque vlcera quesita ex hoc quod dolor in vlceribus vesice est difficilior: quoniam membrum est membrum neruosum fortis sensus. et mictus san. frequentius quia quod fit de significationibus vtriusque vel. est vbi in vesica minoris quantitatis et minoris generationis cum vrina. Et quando mingit patientes vlcera renum et vesice san. post mictum saniei: tunc significatur inde corrosio. et sequitur quandoque difficultas vlcerum in renibus et malignitas eorum propter paucitatem receptionis rectificationis et longitudinem temporis et multitudinem fetoris et colorem malum vel idem in eo quod mingitur et vehementiam fetoris.

De cura. C.xii.

Primum quod necessarium est intendendum in curatione vlcerum renum et vesice est equatio hu. et declinatio eorum ab amaritudine et bauracitate ad dulcedinem vt non faciat venire vuln. post vuln. et dimissio ciborum acuti et amari et salsi et acetosi et minoratio potus aque vt minor sit necessitas mingendi et minor sit motus renum ab eo quod peruenit ad eos et eorum rasio per illud. Communis enim curationis vlcerum est quies et ex eis que currunt hu. sunt phlebotomia si necessaria. Et solutio subtilis et remotio sui labore penitus et sine solutione hu. acutorum subtiliorum vice vna. Minutio enim expellit a corpore expulsionem subtilem cum declinatione ad partes que est alia a parte renum: et vbi non administras solutiuum choleram est melius vsque ad necessitatem et melius quidem est vt equum magis et educas illum post illud propter vomitum. Vomitus namque est melius quo renum vlcera curant: propterea quod mundificat et curat et propter hoc quod attrahit hu. a contrario partis renum: et quandoque est visus vomitus frequens sufficiens ad illud excusans ab alio et melius quidem est vt proueniat primo eorum secundum: deinde peruenitur ad vomitum. Et oportet vt vomitus fiat super cibum cum eo quod facile efficiat sicut melonis et eius semen et propter semen eius cum vino dulci et cum eo quod est sicut sirupus acetosus cum aqua calida. et oportet vt non fiat commotio vehementior cum labore et ex eis quidem que hu. temperant est sumere aquam melonis romani et [illegible] et alkekengi et papauer. Et de radicibus quas te oportet considerare est vt quum dolor sit fortis cures dolorem primo deinde vlcus.

Et quum vlcus est recens et quotiens rumpitur apostema est eius curatio facilior. Et fortasse sufficiunt pillule de amilo cum sirupo viol. Quum autem chronicum fit eius sit difficilior. et oportet vt propterea mundificando in leui quidem cum diureticis lenibus sicut est semen alkekengi et alte. vsque ad acceptionem seminis et in malo quidem et maligno cum eis que sunt sicut capillus veneris: licet sit temperatus et ireos et farina herbi. et est necessarium vt aggregetur iter potationem et emplastrationem quum egritudo est maligna: et fortasse conferunt in ea ilopus et ruta et similia. Si autem mundificet: tunc sis occupatus in sigillatione vt non eueniat corrosio. et oportet vt quiescant adhereant et non laborent quantum ei possibile est: imo oportet vt sint contenti de exercitio fricatione extremitatum et per euacuationem quam facit exercitium vaporationem siccatiua vt non concedas eis incisionem et alia et propterea quum assueti fuerint exercitio deinde quum sanantur gradatim exercitio vtantur leui vsque quo redeant ad consuetudinem in motu suo. In cura vero ipsius vlceris oportet vt in fenio dimittatur coitus. Coitus namque nociuus est illis valde propter multitudinem motus exercitii et sufficiat fricatio: quoniam ipsa est mutatiua et attractiua san. ad corpus. Ipsorum vero regimen cum medicis oportet vt sit cum exiccatiuis abstersiuis sine mordicatione. Quod si vlcus si fuerit cum illa malitia sufficiat illud quod est temperatum in abstersione et exiccatione. et si est malignum est necessarium illud quod fortius mundificat et lauat et quod est vehementioris exiccationis vt prohibeat [illegible] quod est vehementioris [illegible] et prohibeat [illegible] habeat effusionem hu. malorum. [illegible] et exiccatur et auertunt ab corrosione [illegible] vt commisceas cum medicinis vlcerum [illegible] nem facientia sicut sunt amilum. et dragagantum [illegible] me. nam glutinatio est ex eis que prohibent [illegible] ta ab excoriatione eorum que transeunt [illegible] de eis est viscuosa sicut lacca facit [illegible] quidem et quo ipsum nutritur [illegible] ui ad sigillandum. Et oportet iterum [illegible] retica et medicine subtiliatiue [illegible] medicinas recusantes et sigillandi [illegible] ceant et commoueant. Et quoniam necessarium est [illegible] cum eis narcotica et herbis sicut hyosquiami [illegible] mandrag. et opium: et hyosquiami nigri [illegible] pter sedationem doloris et exiccationem [illegible] nem. Quandoque scis quod in vlceribus est [illegible] tu abstersiuum in quo est fortitudo [illegible] zuccari et aqua mellis cum quibusdam [illegible] proueet et lauet. deinde consequatur [illegible]

Et medicine ebibite quibus curam [illegible] gnum valde de vlceribus renum [illegible] semen alcanni et radices eorum cum aqua [illegible] alkekengi et aque vue vulpis et propter [illegible] semen cucumeris et bolum armenum [illegible] veneris cum aqua mellis. Et radix [illegible] siccatio et mundificatio et maturatio [illegible] seminis lini et dragaganti al [illegible] cum aqua mellis. et iterum grana [illegible] ur de quibus puluis factus [illegible] matur. et iterum de semine papaueris [illegible] sumatur. ʒ.i. et ʒ.ii. cum aqua mellis in qua [illegible] natum et radix liquiritie. et fortius eis [illegible] trosciscum aut bancii cum vino [illegible] bolo armeno. et iuuat sumendo [illegible] ti cum gumma albotin et terre sigillate [illegible] doloris preueniens ad aut. [illegible] bi est fortior mundificationis et exiccationis [illegible] cum ea aggregatur ea que sunt [illegible] cia. et succus barbe hircine [illegible] Et ireos etiam est forte cum quo [illegible] la. Composita autem sunt sicut illud et [illegible] cucumeris excorticati grana. xxx. et [illegible] grani amigdale. numero et croco [illegible] dem eorum et bibatur in initio. Et si [illegible] loco granorum pini ponantur [illegible] nis. xx. grana et de granis cucumeris [illegible] dij. ʒ.i. et bibatur cum. ʒ.i. et ʒ. aque [illegible] et cellice et se. apij ambo ana ʒ. [illegible] quartam. et iterum terre sigillate. et [illegible] se. melonis et se. apij et se. cucu. et se. [illegible] ritie. lacce et aristol. et amigdale pini [illegible] ris et se. hyosquiami albi partes [illegible] sim quod exigit illud quod est [illegible] pini magne. xxx. numero amigdale [illegible] dactilorum carnosorum grana. [illegible] croci aut. i. vitro conficiant cum rob [illegible] quum dolor sit fortior oportet vt a curatione [illegible] curetur cum huiusmodi medicamine. [illegible] bi. ʒ.i. seriam opij [illegible] ana. ʒ.i. se. portula. ʒ.i. [illegible] enim sedat dolorem [illegible] sitione. Et quando dolor est [illegible] loco aque et potare sirupi viol. et de [illegible] lamentum et troc. alkekengi. et troc. [illegible] Diascoridis et sassaf regia. et aristol. et [illegible]

montane ⁊ suffis camedreos est fortis valde. Et misto-
nes cõferunt cimolia ⁊ sisen erica s3 sentuã vicinitatis.
Et qñq3 administras emplã h9 generis ponẽdo sup dor-
sũ ⁊ apõ strictura medij ⁊ loca vacua sicut illud qđ fit
de farina herbi decocta cũ vino ⁊ melle. Et iterũ qđ fit ꝺ
rosaceo ⁊ lentib9 ⁊ melle ⁊ granis myrti ⁊ empletur cũ eo
⁊ hoc quidẽ ꝓhibet putrefactionẽ dilatatas. Et de vn-
ctionib9 sunt sicut oleũ de alcanna ⁊ oleũ arboris mastici
⁊ oleũ ꝺ cidoniis cũ quib9 qñq3 miscetur qđ ẽ sicut sto
rax. Et qñq3 est necessariũ illud qđ est siccũ cerdpeo mas-
ad lenificandũ. Fistule vero curationẽ nõ habẽt nisi
exiccationẽ ⁊ ꝓhibitionẽ corruptionis. Exiccatio qđ
fit cũ assiduatione mũdificatiõis corporis ⁊ cautella a re-
pletione s3 q̃titatẽ ⁊ q̃litatẽ ⁊ hoc quidẽ sufficit in curatiõne
eius q̃ nõ est maligna. Maligna vero oꝫ vt curetur cũ
hoc ⁊ cũ eis q̃ sunt fortiora eo sicut sunt emplã ⁊ pota-
tiões ꝓhibentia putrefactionem sicut sunt stiptica nota cũ
abstersiõe cũ q̃bus nõ est mortificatio de mundificatiõe.
Cibus. Oꝫ vt sit cibus boni chimi ex carnib9 avium
q̃s scis de pisib9 gradrachi ⁊ oleris9 boni chimi friasi-
cut sunt atriplices ⁊ blita. ⁊ dum vlcera permanẽt mala oꝫ
vt deni assata ⁊ sicut est vitelli ouoꝝ sorbiliũ ⁊ q̃dam
puerus ad gallinam pinguem ⁊ ad m. ⁊ genera lactis
conferunt eis q̃s ea digerunt. Qđ ergo est sicut lac a-
sininum ⁊ lac equinum etiã ⁊ lac camellinum cõfert eis. quia
lac rectificat mãm vlceꝝ ⁊ lauat ea ⁊ glutinat ea cum sua
retentiõe. Et qđ est sicut lac vaccinũ ⁊ ouinum aggregat
ad illud additionem in cõfortatione membri cibatione
eius. Verũtñ lac asininũ ⁊ caprinum iuuatiuũ est ex pte
rectificatiõis cõplexionis ⁊ ablutiõis ⁊ ex pte ꝓprietatis est
magis iuuatiuũ q̃3 illa duo. ⁊ ꝓpẽ qđ est natura in do
mo. Et forsasse est conueniens vlcerib9 in quibus fit di
spositio eius. Et oꝫ vt misceas cũ lacte eoꝝ ⁊ cibis
ipoꝝ qua ipi sumunt aliqđ ex medicinis rectificãtib9
vlcera sicut est dragagãtum sumptũ in potu his generi-
bus lactis post mundificationem ⁊ amilum ⁊ gummi ⁊
tragacantha ⁊ aliquid ꝺ diureticis ⁊ seminibus facientib9
glutinationẽ. Et qui bibit lac non comedat post ipm ali
quid donec descendat. ⁊ si eius tardat descensio misceatur
cũ eo aliqđ salitũ. ⁊ qñq3 ponitur in eo sal ⁊ mel. Et lac
conueniens est ei loco aque ⁊ cibi simitatis. Et q3 de-
scripsim ẽ iuuatiuũ lac cameli p hoc q͞r sigillat ⁊ glutina
tionem facit ⁊ confortat. Et est ei vt bibat genera la-
ctis q̃ sũt adesti. Olera aũt ⁊ fructus q̃ ei conueniunt
sũt melones ⁊ citroli ⁊ pira ⁊ sarar ⁊ granata dulcia ⁊ cy
donia. Et ꝺ siccis quibus in seris vtendum est medio sũt
amigdale ⁊ ꝓpẽ torrefacte ⁊ fistici ⁊ auelane ⁊ grana pini ꝓ
pẽ ⁊ alcas ꝺri ⁊ diminant ficus siccas: q̃ mãle sunt ad
vlcera abstergentes ea: ⁊ scalpellantes ipa ⁊ exiccantes
tñ in ipsis est lacticinium occultũ ⁊ oꝫ vt deuitet omne
acetosum fortis acetositatis ⁊ omne acutũ ⁊ omne salsũ ⁊
omne qđ ẽ vehementis dulcedinis.

De scabie renũ ⁊ meatuum. C. xiij.

Ex genere vlceꝝ eoꝝ est scabies. ⁊ cãe eius s3 pl
rimum sunt bothoꝛ q̃ appent super eos ex hũo
rib9 cholericis ⁊ bauracbijs. ⁊ deinde vlcerant.

De signis. C. xiiij.

Vnt cũ signis vlceꝝ in exitu eius quod egredit
cum commotione ⁊ pruritu in loco renum cum
admiscetur punctura. Et q̃3 magnificat cum
ea dolor ⁊ illud quod egreditur de ea que fit in meatib9
furfurosum est.

De cura. C. xv.

Onuẽt ei phlebotomia basilice si ẽ corpus to-
tum plenũ ⁊ maius iuuamẽ ei in ea dispositione
ẽ phlebotomia basilice ⁊ ventosatio loci renum

⁊ administratio mundificationis corporis semper ⁊ ꝓ
pẽ cum vomitu ⁊ confectiones ex auelanis similes de
seminibus cũ boli armeni ⁊ succis liquirit. equis partib9.
Et cibus sit qui bene digerit ⁊ est boni chimi sicut vitel
li ouorum ⁊ q̃ infant ⁊ buccelle sicut pulli cũ atriplici
bus ⁊ spinachijs ⁊ blitis.

De lapide renum. C. xvi.

communicant renes ⁊ vesica in cã generationis
lapidis. ⁊ illud est qm lapidis generatio non cõ
pletur nisi ex mã patiente ⁊ virtute agẽte. Mã aũt
eius est humiditas viscosa grossa phlegmatica aut sanies
aut san. aggregata in aliquo ⁊ hoc est raro. virtus vo agens
est caliditas egressa ab eq̃litate. mã qđ ij. h3 cãs quas
vna ẽ mã malã ⁊ sua excitator mãe. Mã vero mãe sũt cibi
grossi ex generibus lactis ⁊ ꝓpẽ spissiõis ⁊ caseus ⁊ ꝓpẽ
humidus ⁊ carnes grosse ⁊ carnes auiũ paludestriũ ⁊
magni corporis ⁊ caro camelina ⁊ vaccina ⁊ bouina ⁊
que de silvestrib9 incrassãt. Et pisces crassi ⁊ cibi de pa
stillis omnis ⁊ panis viscosus ⁊ crudus ⁊ azimus ⁊ m. ⁊
sorbitiões ex simila ⁊ adarmacha viscosa ⁊ cõfectio de
melle viscosa ⁊ fructus acetosi ⁊ difficilis digestiõis ⁊ illi
qui generãt humorẽ viscosũ: sicut mala immatura ⁊ sicut
citri ⁊ caro pisciũ. Et ex aquis turbide ꝓpẽ nõ dimi
ttens diurese. Et vina nigra crossa ⁊ ꝓpẽ qñ digõ est de
bilis ꝓp debilitatẽ virtutis digestiue: aut ꝓp multitudines
eius qđ sumit ⁊ destruit virtutes: aut ꝓp malũ ordinis ⁊
exercitiũ sup repletionẽ. Et qñq3 est mã sanies vlceꝝ in eis
aut in aliis. Retentor aũt materiei ẽ debilitas expulsiue
in renib9 ꝓp oppiletionẽ: aut apta caliditas ⁊ herisipila ⁊ vlcera
in renibus ⁊ retinentur in eis superfluitates relinq̃ntes omnis
aquositatis q̃ puenit ad eos: aut ex vehementia calidita
tis in eis ⁊ retinet superfluitates ⁊ facit eas lapides anteq̃
expellant ⁊ attrahit eas ad eos ante digõnes integras a
superiorib9 corporib9. Et hoc caliditas aut est separabilis
aut inseparabilis: aut accidens ꝓp laborẽ: aut acceptionẽ
calefacientis: aut ꝓp oppilationẽ superfluitatis aggregatam:
aut frigus cõstringẽs: aut apta oppilantia ⁊ hoc ẽ pl3
⁊ ista ⁊ dura ⁊ cõtas membroꝝ ꝓpinquoꝝ sicut intesti
noꝝ ⁊ alioꝝ. Et q̃ cõmuniũt renes tunc accidit in eis
oppilatio. Et iste res omnes inueniunt in vesica cum a la-
pidis q̃uis differant vtriq3 lapides ceste. ille qui i reni-
bus est lenior paruus ⁊ minor ⁊ magis declinis ad rube
dinẽ ⁊ ille qui ẽ in vesica est durior ⁊ maior valde. et ma
gis declinis ad nigredinẽ ⁊ ad citrinitatẽ ⁊ ad albedinẽ
s3 generatur in ea lapis qui minutans frangit. Et iterũ si
est lapis renũ ⁊ generat secũdũ plm ⁊ nõ adhuc magis
tunc ẽ sedimẽ vrine rectũ cũ eoꝝ si est vesice ⁊ discernit
sm plm post separationẽ vrine: tunc ẽ sex san. deinde asso ci
atur ei ⁊ diuersificat ab eo. Et ille cui plm aduenit lapis
renũ est pinguis: ⁊ ille cui plurimũ aduenit lapis vesice ẽ
extenuatus. Et senib9 plm aduenit lapis renũ quam
lapis vesice: ⁊ infantiũ ⁊ eoꝝ q̃ illos sequunt ẽ econuerso.
Et plurimũ hui9 sit iter infantias ⁊ pubertatis initiũ. ⁊
illud ideo qm virtus expulsiua i infantib9 ⁊ adolescẽtibus
est fortis q͞r expellit a superiorib9 mẽbris ad illa q̃ sunt i
ferius. In senib9 vero virtutes renũ ipoꝝ debilitantur
valde. Et iterũ qm infantiũ ⁊ adolescẽtiũ subtiliores sũt
hu. nunc ꝓp hoc penetrant i renib9 eoꝝ. ⁊ senũ h. sunt
crossiores: q͞r nõ penetrãt in renib9 eoꝝ. Et q͞r plurimũ
generat lapis i infantib9: est ꝓp appetitũ eoꝝ ⁊ motum
ipoꝝ sup repletionẽ. ⁊ quia potant lac ⁊ ꝓpter cõstricti-
ones meatus vesice eoꝝ ⁊ in senibus ꝓpter debilitatẽ
digestionis ipoꝝ ⁊ ꝓp hoc indicauit Hip. q͞r ipe in seni
bus non sanat. Et omnis vrina in qua est hu. plurimus
est dignior vt ex ea generetur lapis ⁊ est illa ex qua quam
descendit generatur sal ⁊ est eius sal plurimus. Sal aũt

generatur ab aquositate in qua est terrestritas plurima quā adussit caliditas. Et vrina quidē infantiū plurie ē fa lis quā vrina seniorū q̄ terrestritas eius fit plurima: imo q̄ caliditas i eis ē plus τ terrenitas ei⁹ i adustiōe est pfundior. Et ppter hoc vrine eoꝝ sūt turbide ppī multitudinē genitiōis ipsoꝝ τ pp raritatē corpoꝝ eoꝝ q̄ soluit ab eis plīm aquositatis cū resolutiōe occulta τ dignioꝝ pueroꝝ vt in eo generet lapis ē ille qui est sicce nisi ſm plīm τ calidioꝝ. Et nō extrait ſ plīm nā nisi ppt attractionē humiditatē ad ipsam cpat: deinde membra vrine ipsius. Et q̄ est illic caliditas est cā efficiens pfectio ꝛ ad vltimum siccitas nature facit vrinam grossiorem τ plurimā. Et in illo in quo est sedimē arenosum non aggratur lapis qm̄ via ē coarctata τ neqꝫ aduenit ei neqꝫ cā plurima τ si ipsa eēt plurima eēt ipsiū q̄ generaretur ab ea lapis magnus durus nisi eēnt plurima ꝛ ē mollis suscipiens pūctionem: τ si nō nō multiplicaret eius separatio in vrina. τ cū forma sit: hoc scias q̄ materia nō ē neqꝫ pp causam in sciparmeneqꝫ pp vehementiam caliditatis eius qo in lapide cōuenit nō sufficientem commixtiones. Et sunt fortitudine expulsiue τ huiusmōi iudicium plīm nō ē necessariū. Et scias q̄ parum accidit puellis τ mulieribus lapis in vesica q̄m meatus vesice eaꝝ. q. ad exteriora breuior τ latior τ paucoꝝ anfractuum τ in bocca de facilitate expulsionis est q̄ nō ē illo go Et de habentib⁹ lapides sunt quib⁹ sunt possibile gestādi lapidem τ mingēdi eum. Et q̄ꝫ aggregatur τ fortasse egredit̄ qū vrina aduenit eis sicut in colica. τ spacium in hoc est diuersū inter mensem τ vsqꝫ ad annū. Et si ille q̄ placuit tolleraē lapidem magnum alleuiat p alios dolores vesice: τ sit illud qō membrum nō suscipiens apostemē velociter nō asat p huiusmodi neqꝫ per dolorem clamosum cū tolleraet dolorem lapidis cū magno lapide tunc vnusquisqꝫ amborum singulare fiat apostemat. Et scias q̄ lapis renum τ vesice est ex eis q̄ hereditantur.

De signis. C. xvii.

Signoꝝ aūt lapidis qui est in renibus pmū est vrina τ est q̄ vrina in pmo est grossa deinde incipit cōuerti ad tenuitatem τ attenuat pp retentionem turbidi tūc extūa eius generationē q̄ntoqꝫ mingatur in principio rei tenuis. generatio eius in principio rei grossa est magis significatiua sanitatis τ latationis meatuum. Et q̄ꝫ est cum eo sedimen plīm simile sedimini q̄ est in egritudib⁹ cpis intimi. Et q̄to plus est vrina vehementi⁹ clara τ magis assidue clara τ paucioris sedimentis sit q̄ lapis est durior. Et dī q̄ qn̄ sani τ pūe seneo mingit nigrū cū dolore: aut absqꝫ dolore indicat q̄ lapis cōpulēt in vesica: τ confirmatur significatio in omnib⁹ illis si videat vrinam residentem. τ est arena illa tendens ad rubedinem τ citrinitatem. Et confortat illud si inueniūtur grauitas i chatin τ dolor τ si. q. retineat τ aliqd commoueat sup eū sentitur in eo q̄ sequit alchatin sit magis fortitudinē vrinis τ amplitudinem meatuum. Et vehementior dolor q fit pp lapidem renum qū in pmis generat est q̄ cōstringit. Et propterea q̄ initur quam mouet τ incidit in meatib⁹ τ pūe in meatu vesice facit dolorē qū mouet ab eo. Sed dispositione vō agitationis eius τ quietis eius τ q̄etis patiens ipm qū nō est repletio vehemēs coarctatis cōmouēs lapidem inuenit retentio grauitatē tū. Et replo cibi facit ipm vehementius excitare dolores τ pūe q̄ descendit cibus ad intestina τ ptransit ea qū aūt euacuantur τ expelluntur superfluitates ex intestinis dolores sunt quietiores. Signa vō motus lapidis sunt q̄ntitas doloris τ eius vehementia τ descensio eius ex alchatin vsqꝫ ad

inguia τ ad emunctoria τ tūc ipa [illegible] vesice. τ quam sedat ille dolor [illegible]

De curatione. C. [illegible]

Dicamus hic curatiōes [illegible] ppriē τ cōmunes ei cum lapide [illegible] facim⁹ ad lapidē vesice [illegible] rationes singulares ppris. [illegible] dici in curatiōe lapidis intēdu [illegible] τ phibitio generatiōis ipius cū [illegible] ficatio ei⁹ deīn mūdificatio τ cōminutio [illegible] eius τ compssio ipius τ eradicatio [illegible] cū medicis q̄ illud efficiūt: deinde [illegible] liatio i ipo τ ordine eius. Et illud [illegible] uocatiue: aut cū adiuuantib⁹ [illegible] sedatio illō qō sequit inde de dolorib⁹ [illegible] qō accidit i eis de vlceribus: τ sunt q̄ [illegible] extrahere ipm per incisionē [illegible] timor in eo τ opatio eius q̄ rationē [illegible] est abscissio ipsi in ferro cū [illegible] trocat p vomitū: deinde abstinēdo a cibis [illegible] turbidis equando qō comedit τ [illegible] endo vt digō sit bona. Et cū exercitio [illegible] vacuitatis τ fricatiōe eius q̄ [illegible] do nūꝫ vt declinent hu. grossi ad [illegible] declinatiōe fortis cōuetatio renū. Et [illegible] ad hec est assiduatio puocatiōis [illegible] de seminib⁹ diureticis. τ de illis que [illegible] est aqua ciceriū: aqua carnis [illegible] raphanis ipe ppōie minus h [illegible] spatiū dierū administret diuretici [illegible] phibet generationē lapidis [illegible] subtile pmixtū. Et iuuat a [illegible] illud qō educunt de fece τ [illegible] eis de medicinis clisteris τ [illegible] phibitus generatiōis eius est [illegible] multus visus eius: ipse. n. expellit [illegible] viam cōtrariā vie cuius meatus est [illegible] renū mundū τ vacuū. Et balneū τ [illegible] niunt ad lubricitatē eius. Et [illegible] lud qō de corpe apps τ augmētat [illegible] multus visus est eoꝝ mollificat virtutē [illegible] renū. Et sile si administreī in hora [illegible] sarie lenificatio τ sedatio doloris. [illegible] phibitis materiei: effusiū ad eos [illegible] ipsoꝝ. Et dormire sup dorsū est et eis [illegible] Mediane vero cōueniētes qū [illegible] curare que nō sunt valde vehementis [illegible] in eam. Et omne cuius incisio ē vehementior [illegible] ditas est minor ē melius. Et oꝫ [illegible] fiet sint vehementius cale quā illoꝫ [illegible]

Et est hoc genus medicinaꝝ [illegible] pportionat ad calꝫ τ ſm imo nō [illegible] nisi cū pportatex medicinaꝝ [illegible] cū illa supfluitate i vrine. et nā [illegible] dē puā. Et illaꝝ q̄ nō si cū [illegible] vtut ſ lapidē renū ſ sūt [illegible] nō habēt vtutē ad illaꝫ sicut lapis [illegible] eaꝝ sunt que sunt fortes ſm lapidē renum τ [illegible] in lapidem vesice. Et quedam sunt [illegible] in vtrisqꝫ lapidib⁹ simul sicut [illegible] dor: τ sicut cinis scorpionū. Et cū [illegible] nis ad lapidem medicine oꝫ vt [illegible] medicinaꝝ que eas adiuuāt ad [illegible] de quibus sunt medicine fortis [illegible] in vrina grossa illud quod eradicatur [illegible] nuitur. Et de illis sunt medicine in quibus [illegible]

eius qd alie moueat medicie et moueant vt sua mora pficiant integritatem sue operationis. Et iste medicine sunt nō velocis penetrationis pp pinguedinē in eis et viscositatem et sunt cū hoc facientes digestionem sicut gūmi feniculi et decillis sūt medicine velocis penetrationis et mundificationis sicut pip et allea. Et medicine plorantes membrum apud diuersitatem impressionū in eo. et motuū sup ipsis et sunt medicie albezerati sicut spica et cassia et alie. Et ex illis sunt medicine in quib' ē stipticitas substāciificantis rebus fructuū vt cōseruent mēbrū. Et qn miscēt cū istis medicinis medicine sedātes dolores cū pprietate aut stupefactiōe sua cū puocatiōe. Cūq3 cōponimus medicinā sm hāc formam operaf virtus nāis in ea: qr virtus q ad lapidē sunt apd lapidē postq vsa fuerit illa ad hoc vt puenirent ille que sunt ad lapidem ad locus lapidis et dic vnī liqfactiuis et lenitiuis illic vt pmaneat in eo lapidis et faciat ipsum mouari vt opationem suā efficiat p hoc q dominaf ei virtus administratiua quā iā ante illud vsa fuerit illis facientib' penetrare q festinare fecerūt illas ad lapidem facientib' ad lapidem. Et qn vrif cōminuentibus et cōponimentibus et faciant operationē suā pīgsiunt medicine moueri facientes et puocatiue et penetratiue. Qn aūt extenditur dolor administra stupefacientia sm q est regula cognita in compositiōne medicinarum. Et qn est necessarium vt in medicina singulari vna sint plures harū pprietatū. Hic quidem numeremus medicinas cōminuētes lapidē et attrahentes ipsm.

De medicinis cōminuentib' lapidem. C. xix.

E sunt sicut costi radix: et radix rubee et bdellius et radix sile et cortic. radicū aldenest: et cicer nigrum et pōe aq̄ eius et semē alter: et fructus albara sic et gūmi alzarur et i alzarur et fi' i hoc: et tribuli et ranetas sunt boni ad illud: et radix albasce et squilla et acetum eius: et oxymel ipsius: et apium montanū et calamētum: et absinthium et cassia et radix citroli campestris: et xilobal. et capobal. et oppobal. et radix eius ē fortis valde et semen malue campestris et cardus. et aqua radicis eius et scolopendria: et capillus veneris de quo sumatur pondus. ʒ. ii. in aqua rhaphanū et apium et radix abel et semē canabis: et virga pastoris et pheroma. et cyminū campestre et radix pentaphilon et aq̄ eius et camepitheos et poliū. et radix aspagi et semē cipi egyptiaci et cortic. radicū lauri et semen raphani et scordeō et extremitates vitis albe et ruta agrestis. Et itez borax armeni ē quo sumal pondus auī. v. et cōficial cū3 melle et potef in aq̄ raphani trib' dieb' et iterū scorie vel sotire auī. i. cū3 aq̄ tepida. Et dixerūt quidā q si sumāt septuaginta grana piperis et optime terant: et fiant ex eis. vii. trocisci. et detur in potu omni die troc. vnus descendet lapis in sufficiēti virtute qua cōminuīt lapis renū. Et de fortib' sm lapidem renū sunt lapis iudaicus et pollegium et camepitheos. et de fortibus absolute sūt cinis scorpionū: et oleū in quo ponuntur scorpiones stans sub sole finitum in totū p siringas in lapide vesice. Cineres aūt scorpionū regimē melius ē vt limias vas sicut vrinali spissū luti sapientie: deinde ponas in ipso scorpiones et dimittaf i furno calido nocte vna ad minus ita vt pueniat ad fumus in adustiōe et i mane remoueaf. Et varū est melius qz tosta exiccans et accipiens virtutē. cinis leporis decollati sz hic modū est fortis de quo sumaf i potu pond' ʒ. ii. et aq̄ duo sunt vehementia iuuamēti et resolutiōis: que de eo ex morte sumunt sunt caput et extrema ipsius exiccata i sole in vase meol et iterū bibici terrestres exiccati. et iterū vitrū attrictione facil. vt atomi qui in solis apparent radio. et itez cinis viti et illō melius sit si igneaf sup cochlariū ferrū et tritū cribellef: deinde ponaf sup

nouā sabax et ossen del in ea qd de eo calcinaf et iterū relinquū donec pulueriset tenui: deinde teraf puluis sicut atomi q sūt i radio solis et dat de eo in potu auī. i. in. xii auī aq̄ calide. et illō melius ē qd est de vitro albo claro. Et de illis q valde fortiora sunt. est vnus lapidū qui in spongiis inueniunf. Et iterū sanguis hirci exiccatus et dicimus est qui sumif i hac hora in qua coloraf vua. Quere ergo ollā nouā et ablue eā aq̄ ita vt remoueaf qd ē ea est de nō terrenitatis et salsedinis. et si fuerit lapidea erit melior: deinde decolla hircū qui habeat quatuor annos sup illā ollā et dimitte fluē san eius et vlamū currere: assume mediū tri. deinde incide ipsū i frusta pua de qb' facis troc. quos ponas sup rete aut pannū mundos et spge eos ad solē sub cito pastorale defendēs eos a puluere et dimitte eos tamdiu donec eos: exiccatio vehemēs fiat in loco ad quē eos nullo mō pringat et cōserua troc et qū volueris eos in potu tribuere dabis eis i potu cochlarium vnū in vino aceti in hora quietis doloris aut i aqua apij montani et videbis rem mirabilē. Et de eis q fortia sunt cōnis ouoz galline postq̄ cuata sunt a pullo. Et de eis q sunt vehementis fortitudinis et meliora omnū est auis que grece nominaf traguliidos et auis ē de genere passez minor omnib' auibus excepta aue regia et color corporis eius est inter viridē et cineritiū et citrinū et sup alas eius sunt penne auree. et sup caudā ipsius sunt albe puncta et plm appītōis eius ē in hieme et apud piscinas et apud pietes et ipsius volatu apud pietes nō est fictio: imo volat parū et cantat et garrit semp et mouet caudā. Et ipsa comedaf cruda sicut ē qd melius est et comedif elixata et assata et salaf et reseruaf vt caro salita. Et qnq3 aduril sicut ē in furno qui nō sit cū illa calitate sed cū qualitate qua dominef ei adustio et destruat virtus et fit in vitreato vase et sm mōz qui dictus ē ad scorpiones et alia et qnq3 aduril i olla lapidea. aut butiniaf et stringē caput eius. Et qū ptransit terminū rei tendens ad adustionē tūc retine'. Et qnq3 pulueriʒaf illō qd de ea salitus est et assatū ipsius cū pipe et similib' et bibaf trium eius a pulueriʒatiōe: aut adustione cū vino claro cū melle: aut cū aq̄ melius: aut cū condicō. Et ista vniuqueq3 harū medicinaz. Et existimant qdas q hec auis sit auis spinez hec ē auis q nominaf francigie falurion de qua nō scio an sit illa: aut alia. et existimāt q qn exiccaf et bibif paulatim extrahit lapidē ex omni loco. Et dixerūt quid q lapis ipse extrahit lapidē. Et iterū fimus colūbinus et fimus galli. et existimāt hunain et alkindus q qn sumif de eo pond' ʒ. iii. et origani pondus. ʒ. s. et qūtū ipsm ē zuccari tab. iz: et extrahit omnē lapidē. Et qn ponunf cū eo pip et sal et pōe in decoctiōe pullegij: et iterū scarabei exiccati. Et existimāt qdam q suffumigatio eius qd est sub virga cū spina eius facit mingere lapidē: hoc ē de illis que ego nō verifico. Medicine vero q cū istis permiscentur pharmacijs ad penetrandū sunt sicut pip et calamentū et cinnamomū et iste cū hoc sūt iuuatiue i capitulo motionis lapidis. Medicine aūt que cum istis commiscentur vt prouocent cum virtute et extrahant superfluitates grossas sūt sicut semina cognita et ppriesemi. et sicut daucū et mei. sia. et assarū et acorus et ameos et kessim et siseleos: et semen agnic sti et squinantum et cordumeni. Et fortasse quidam homines dicunt bonum esse vti cū tandibus. Et iste quidem medicine cum vehementia prouocationis sue non sunt priuate impressione in lapide. Medicine vero doloris sedatiue sunt sicut semē lini et mucilago eius: et sicut mucco et audane: et semen altee et bētordines et ad mūs lapidis. Et conuenientiora ad corpus renum ex narcoticis est illud qd sciuimus. Medicine autem confortatiue sunt sicut been et aristologia

lilium siccum et semen agnicasti. et iterum sicut rosa et balaustie et squinantum et sandali. ¶ Medicine vero composite ad lapidem sunt sicut mithridatum ipsum namque fortis operationis est in lapide removere. et sicut sagiena et sicut confectio de scorpionibus cognita ad renes et vesicam. Et iterum medicamen factum cum san. hirci quod nominatur manus dei propter suam nobilitatem. Et medicamen thesaurizatum dentium cum oleo balsami quod est mirabile. Et sicut medicamen forte quod experti sumus. Recipiatur cineris vitri et cineris scorpionum: et cineris radicum caulium nabati: et cineris lepo. et lapidis spongie et san. hirci exiccati contriti: et cineris cortici ovi de quo pullus egressus est et lapidis iudaici et gummi nucis et acori partes equales: et petroselini danci pulegii gummi arabici et seminis altee et piperis omnium ana part. i. et 5. cum melle conficiantur cuius dosis est usque ad aur. ii. et supra cum aqua tribulorum decoctorum cum ciceribus nigris. Et hoc etiam convenit ei cui in vesica est extrahens ipsius similem lato albo. Et iterum ex eis que sunt fortia aggregata est illud quod recipit sc. melonis et vitri adusti et calibis partes equales sumatur cum aqua ciceris.

Et iterum fimi columbini et fimi galli detur et aliquid eius aque raphani: aut cum vino: aut cum aqua calida. est enim aggregatiuus. Et de illis que sunt aggregatiua est ut sumatur condit pondus. ʒ. i. fimi columbini. ʒ. i. scarabei ʒ. i. duodecima terantur et detur cum vino. Et iterum lapis spongie scolopendrie capilli veneris seminis altee petro: equaliter et sit dosis quantum necesse est in aqua aut apii: aqua radicis: aut aqua tribulorum: aut aqua raphani. Et iterum de eis que sunt aggregatiua est illud quod R. granorum fructus balsami calamenti campestris sicci lapidis spongie sc. malue et alkekengi sicci partes equales terantur et detur ex eo omni die cocliarium unum cum vino permixto. q. ʒ. iii. Et de illis que fortiora sunt ei qui est in renibus est illud quod R. malue seminum ambarum ana pond. ʒ. ii. piperis. ʒ. iiii. cuius dosis sit secundum quantitatem que estimatur cum oxymelle squillitico. Et iterum ruite campestris malue campestris radic. apii partes equales de quibus sumatur quantitas duorum cocliariorum que coquantur in vino et coletur et bibatur vinum. Et iterum radix pentaphili cum oxymelle squillitico aut aqua mellis. Et iterum sc. raphani et calibis equaliter sumatur in potu una vice post aliam. Et iterum granorum almahaleb excorticatorum minorum aur. ii. croci aur. i. aristol. aur. 5. conficiantur cum melle cuius dosis sit. ʒ. iii. et iterum coodamen pondus. ii. ʒ. cum terra sua cortic. radic. lauri: et iterum semen albarmel bedellium sumantur de quibus fiant pilule et sumatur de eis omni die pondus. ʒ. i. cum aqua ca. et cum aqua foliorum raphani aut mulle humidea aut cum aqua olivarum. Medicamen vomitum sedans dolorem et extrahens lapidem. R. sumichon et est apium campestre et dei apium piscium ʒ. i. ciperi egiptiaci spice aromatice sc. papaveris albi cinamomi cassie piperis al. sc. daucie acori omnium ana. ʒ. i. et. 5. lapidis iudaici lapidis delati de regione macedonie ana. ʒ. 5. conficiantur cum melle de quo sumatur ad magnitudinem auelane cum vino. Medicamen conferens generationi lapidis. R. sc. citroli pulegii sc. altee omnium ana. ʒ. i. sc. cucu. hortulani seminis melonis dragagant: eius ana. ʒ. 5. misceantur omnia et sumantur singula dosis pondus. ʒ. ii. cum vino subtili permixto. Aliud. R. lapidis inventi in spongia: radicis tribuli sc. dautie omnium ana. ʒ. i. sc. cucumeris hortulani seminis melonis seminis altee amili omnium ana pond. ʒ. ii. seminis feniculi anisi poli omnium ana. ʒ. iii. Et quandoque dantur eis in potu aque in quibus decoquuntur medicine lapidis sicut aque in quibus decoquuntur camepiteos et polium et calamentum et siseleos et radix tribuli et iuncus odoratus et scolopendria et radic malue et capillus veneris et virga pastoris et ra. tamarisci: et radix cuparosi et semen altee

et famosi et sagina et pulegium et alia [illegible]. Et qui administrantur in dedrus [illegible] nem lapidis est. ¶ Et ex decoctione [illegible] tum conferunt lapidi renum qui [illegible] duantur in bocio [illegible] pestris et ponantur in decoctione [illegible] sumatur in potu [illegible] frangit enim lapidem [illegible] cat renum et locum inter eius et extrahit [illegible] tate. Et Rufus quidem dicit quod plurimi balneis [illegible] mis sufficio frangit lapidem. Et hoc [illegible] ad hoc quod quedam aque calide que [illegible] ponantur in eis m. dicunt lapides [illegible] nas dum sunt calide et ponit sup locum lapidis [illegible] Et ego iam expertus sum eos [illegible] in preparatione lapidis ad hoc [illegible] mo cum senilitate lubricitatis [illegible] olera mollificantia et ungendo [illegible] pla et embrocationes et cerata mollificantia [illegible] tate cum quantitate que non mollificat [illegible] liceat expulsioni. Et quandoque [illegible] dicio materia. Et tunc bibit medicamen [illegible] lapidis et sit fotio super ipsum [illegible] os et misceantur cum mollificantibus [illegible] motum et propter quod non est [illegible] ad intentionem que est in resolutione [illegible] de lilio et oleum de spica et oleum de [illegible] et oleum alkeiri aggregat [illegible] gani medium et alchani et penetrare [illegible] aut fricentur cum manu deinde detur in potu [illegible] minatum: et si fuerit suspectum in potu [illegible] tur diuretica. Et non est malum ut bibatur [illegible] fistula cum oleo amigdalino et cum [illegible] succis diureticis in quibus sunt [illegible] cum oleo amigdalino. et ex eis que conferunt [illegible] tionem: aut qui excusatio est a mollificatione [illegible] de lapide suspenso modo sunt [illegible] et similibus sibi infusa in aqua et oleo [illegible] fusiones aut emplastra calefacta et [illegible] calidis calefactio sicut oleo [illegible] ros. et est necessarium et confert [illegible] rum. Non si necessaria sunt [illegible] vacue sup lapidem et [illegible] bat ipsum deinde deponat ab illo loco [illegible] eo ad inferiora et suspendat ibi. Et similiter [illegible] descendant a loco renum [illegible] ad inferiora. Quandoque descendit ad [illegible] quandoque exercitium et motus et equitatio [illegible] te incedens sufficiunt. Et similiter [illegible] et propter hoc postquam administrate fuerint [illegible] descendat et vesica ad meatum [illegible] forte et tunc os ut [illegible] regimen [illegible] Regimen autem doloris qui [illegible] magnitudine lapidis [illegible] rasicationis et asperitatem [illegible] tina. Quando autem [illegible] et mollificantia [illegible] mens post horam. Et embroce [illegible] to et altea et [illegible] bene sunt [illegible] strictio aliqua nature tunc de [illegible] bere secundum cum suppositorio aut [illegible] coarcta et dolorem faciat [illegible] mihi. ¶ Et in lenificatione nature [illegible] sedatio doloris: et non est forma ad administrandi [illegible] tum ipsum cui ledit et nocet [illegible] Clistere autem quandoque in eo ponatur adipes et [illegible] tes mollificantes et virtutes diureticas [illegible] tris lenitatem et frangit dolorem et adiuvat ad extrahendum

lapidis. Et qñqz dolore fortis sedatur qñ curatur cum eis que diximus deinde qñ curatur lapis multiplicatur. Quare rectius est vt abstineat a medicis fortiter mouētibus ⁊ administrent clisteria lenia lenificantia: ⁊ iniectiones q̄ ꝯferendo ⁊ fricando fiunt: ⁊ ceratania mollificātia lubrificantia. ⁊ d illis q̄ iuuant in hac hora est administratio vomitus: ⁊ illud est de eis que minorant mōs ꝯplementos lapidē. sed forsan nocet p illud q̄ attrahit lapidē ad superiora. ⁊ si fuerit dolor de illis q̄ n̄ remouent pthinctiue necessariū erit dare i potu illud qd̄ stupefacit. Et iterū filoniū ⁊ ēt mithridatū mādragoratū ⁊ tyriaca q̄ nō est antiqua: q2 nimis est ad nouitatē declinis ⁊ ē virtus opii remanens. Ipsa.n. pluribus ꝯfert modis. Confert nanqz ex pte tyriacitatis ⁊ ex pte ꝓuocationis ⁊ comminuit lapides ⁊ ex pte stupefactionis doloris ⁊ qñqz adiuuat in dedendo ventositatē in renibus coarctantem etiam lapidem. Et cognoscitur p signa vētositatis renū aut ventositatem in intestinis ꝯprimentē ipsa. ⁊ cognoscitur p signa sua q2 oz tūc vt intendatur ad ea que frangunt ventositatem sicut ruta ⁊ semen eius ⁊ semē apii ⁊ anisum ⁊ ameos ⁊ carui ⁊ nigella dādo in potu in eis q̄ sunt sicut aqua mellis: aut emplando: aut faciēdo ex eis cerotū cum oleo aliquo ⁊ vtendo eo in clisteri: ⁊ si fuerit lapis pp apa calidam curetur curatiōe apostematis renum in primis. Et sufficient ea que scis d embrocatis ⁊ emplis ⁊ ceratariis inflantibus que preterierunt vbi in ea. pluribus asperso super eo modico aceto donec penetret ⁊ similiter fiat clistere cum istis succis ⁊ cum oleo ros. cum eis ⁊ si indigent phlebotomia fiat. ⁊ si fuerit ꝑ pter apa durum tunc adhibeant ea que sunt sicut mucilagines calē. vt mucilago seminis lini ⁊ fenugreci ⁊ altee ⁊ se. alti aui permixtē cum eis que inflant. ⁊ similiter camomilla ⁊ meliotum ⁊ tribuli ⁊ anetus. Et ita administrant epithimata. Et qñ administrant epithimata oportet vt ponant in eis que sunt sicut gūma pini ⁊ serapinū ⁊ ammoniacū ⁊ storax ⁊ castoreum ⁊ sicut myrrha. Et itē olea calida cum cōfortantibus aliquibus. Et de vnguentis vnguentum diaquilon ⁊ vnguentum d adipibus ⁊ aliis: ⁊ quum videris inflammationem ꝓcedeis tunc. Cibi aūt lapidē patientiū sunt illi qui contrarii sunt cibis nocentibus: eis ⁊ carnes auium assate habentium colorem cineritium ⁊ auium in domibus habitātium dissolute cum decoctione non nocent eis. ⁊ sīr que de carnibus sunt subtilia: ⁊ cancri assati raro conferunt eis. Et os vt in cibis eorū ponant capita cardi ⁊ asparagi ⁊ ꝓpe campestris cū aq̄ ciceris ⁊ oleo cartami.

Fen. xix. de dispositionibus vesice ⁊ vrine duos cōprehendens tractatus.

Tractatus primus d dispōibus vesice.

De anatomia vesice. .C. i.

q

Quemadmodū deus excelsus creauit ⁊ fecit vasa aggregatiua cōprehendentia totū vsqz quo aggregat deinde expellit totum simul p quod sit excusatio ab ascellatione ꝯtinua hora post horam sicut scivisti. Similiter ꝑparauit excelsus teneat eis qd̄ de superfluitate aquositatis attrahat digne creati ⁊ expelli capacitatē ⁊ sacculū cōprehēdentē totalitatē eius tur plurimas eius donec surgat ad extrahēdū ipsaz semel ⁊ nō sit necessarium expellere ipsam continue. sicut accidit patientibus distillationem vrine ⁊ capacitas illa est vesica. Et creata est neruosa ex neruis ligamēti vt sit vehementioris fortitudinis ⁊ sit cū fortitudine susceptibilis extensionis plane sustentate vt impleat aquositate. Quoniam qñ repleri eam qd̄ in ea est cum voluntate ad quam peducit necessitas. Et in collo eius est carnositas retēta vicia lacerto. Et ipsa quidem duas hz tunicas quarum interior in ꝓfundo est dupla extrinsece: quoniam ipsa obuiat aquositati acute. ⁊ subtilitas est creatoris sapienter in attrahēdo aquositatem ad eam ⁊ in extrahendo aquositatē ab ipsa qui peruenire fecit ad ipsam duo emunctoria q̄ sunt renū. Et qñ ad ipsam peruenerūt separant vesice duos canales quos facit incedere inter duas tunicas incipientes in primis penetrare in tunicā priorem pforantes eam: deinde habentes incessum bñ certum q̄ntitatem inter duas tunicas deinde submergunt in tunica interiore disrumpentes vtrāqz earum ad concauitatē vesice ita vt qñ replet aquositate ⁊ sustentat cooperit tunica aliam tunicā exteriorē expulsa ad ipsam ab interiori pte a ꝓfundo tali et extimē. q. tunica vna ⁊ nō sit in eis penetratio: ⁊ pp illud nō redit aquositas ⁊ vrina qñ figit vesica ad posteriora ⁊ ad duo emunctoria. Deinde creauit ei deus cuius v̄tus est sublimis collum expellens aquositatem ad vgaz anfractuosum plures habens anfractus propter quos nō mundificatur ab aquositate integre expulsa propter in masculis. In eis nanqz tres habet anfractus. Et in mulieribus habet anfractum vnum propter propinquitatem vesicarum earū cū matricibus ipsaz. Et illius colli eius quedā pars munita ē eo q̄ circundat ipsum sicut suffocatorii ⁊ expressorii ita vt ꝓhibeat exitū aquositatis ab ea nisi cū voluntate mollificante illū lacertū ad iunctū lacertis ventris sīr q̄ scivisti in loco suo: nisi illo lacerto adueniat nocumentū: aut superfluitas necessitatis: ⁊ ꝯtinuatur vtricuiqz laterū eius neruus q̄ntitatē habens ⁊ vene quiete ⁊ pulsatiles ⁊ multiplicati sunt nerui eius vt ipsaz sentiat illud cui iniitur ⁊ ad quod extenditur.

De egritudinibus vesice ⁊ cura eius. C. ii.

a

Accidūt iterū i vesica egritudines cōplexionis cū mā ⁊ absqz mā ⁊ apata ⁊ oppilatio de cuius summa est lapis. Et inueniunt in ea egritudines q̄ntitatis in puitate ⁊ magnitudine. Et accidit ei egritudines situs in augmēto ⁊ dislocatione. Et accidū ei egritudines solutionis singularis p apertionē ⁊ scissionē ⁊ inscisiones ⁊ vlcera. Et qm̄ cōmunicāt vesice mēbra regalia ⁊ nobilia: sicut cerebrū. ipsum.n. fit dolorosū cū ea ⁊ aduenit ei vertigo: ⁊ qñqz puenit ad sirsem cū ꝯmunitatis egritudinū vesice calaparū ⁊ sicut epi iterū multotiēs eni accit hydropisis pp frigus vesice. Et egritudines qdē vesice multiplicant in hyeme ⁊ curant iterū sicut curantur ille que fiūt renū ⁊ cū medicis fortioribus ⁊ magis imanētibus ⁊ sunt potiones ⁊ iniectiones ⁊ vnctiones ⁊ empla quibus emplentur duo emunctoria ⁊ sub vmbilico ⁊ i duabus cōmissuris singularibus ⁊ dolores vesice multiplicant in aeribus ⁊ in regionibus ⁊ ventis septētrionalibus ⁊ in temporibus frigidis.

De his q̄ calefaciūt vesicas. .C. iii.

d

Diuretica calida oīa calefaciunt vesicā: ⁊ vnctiōes ⁊ iniectiōes ex ole. calis ⁊ gūmis calis sicut ole costinū ⁊ nardinum ⁊ de ben ⁊ vaporationes ⁊ empla ex medicinis ꝑdictis in caplo renū calis de qbus fiat emplastrū vbi scis.

De his q̄ infrigidāt vesicam. .C. iiii.

i

Infrigidant eas potus succi portulace ⁊ citri ⁊ cucur. ⁊ potus spodii cū aqua frā ⁊ ex epithimatibus sandali ⁊ canfora ⁊ sausel cum lacte acetoso de quo butyrū est extractū ⁊ sīr mucilagines ⁊ succi frī ⁊ ole. frā sicut ole. de se. cucu. ⁊ ole. ros. bonū. ⁊ ole. de papauere ⁊ ole. de se. lactuce cū canfora ⁊ silibus ⁊ iniectionibus ipse ⁊ lac asini iuuatiuū est valde.

De lapide vesice et signis eius. Ca. v.

Portet vt tu cōsideres illud qd dicimus de la
pide renū deinde procedes ad cōsiderandū hoc ca
pitulū. Etenī quidē iam sciuisti illic differētias inter
lapides vesice et lapidē renū in qualitate et quātitate et ca
pitulo lapidis renū. Differunt enim vtriqʒ lapides qt il
le qui est i renibus est leuior parū et minor et magis tra
hens ad rubedinē: et ille qui est in vesica ē durior maior
valde et magis declinās ad soliditatē et cineritatē et albe
dinē: ꝗ generat i ea lapis qui cōminuit: ille qdē qui ē i
vesica discernit scdm plurimum post separatiōnē vrine. Et ille cui
plurim aduenit lapis vesice est extenuatus et i renibus est
econuerso. Et infantibus qdem et qui eos sequnt aduenit
lapis in vesica. et dicā hic q vrina in lapide vesice est de
clinās ad albedinē et sedimē nō est rubeū ad albedines
tendens aut cineritatē: et quādoqʒ est vrina grossa oleagine
sedis et scdm plurimum est subtilis et ꝓprie in principio. Et nō est
dolor lapidis vesice sicut dolor lapidis renū quāsi ille q
est vesice tenet in spatio ampli qd lapis retinet vrinā: q̄m
i eius dolor vehemēs sit. Ergo qn ipse cadit in meatu et aspi
tas in lapide vesice plurima est: qm ē in spatio i quo possē
vt stet sup eū illud qd ipse retinet: et ꝓp hoc ē maior q̄m
eius locus latior est. et accidit q̄nqʒ vt sint in vesica vna
duo lapides et plerūqʒ excoriaciōes et multiplicant ꝯfra
ctio arene ex eis. Et est quādoqʒ cū arenositate fex furfurea
ꝓp abrasionē eius a lapide abstergente. Et in lapide q
dē vesice est assiduatio pruritus et doloris i virga et in
radice eius et in pectine ꝯmunicatiōe virge ad vesicā et
hōc cū multiplicat cōtractionē virge sue ꝓprie quā est
pu r et assidua sit eius erectio. Et quādoqʒ peruenit illd ad exi
tum ani et ad retentiōem et difficultatem cum hoc q illd
qd egredit cum fortitudine ꝓp cōprehensionem suā a
stricto et ab impellente post ipsum. Et quādoqʒ mingit sine
ne eius vrina quā vult. Et quotiens euacuat ex vrina
quam mingit desiderat mingere statim et egero illud est
lapis expellens expulsionem vrine aggregate. Et mul-
totiens mingit san. ꝓp rasicatione n lapidis ꝓprie qn est
asp magnus et multotiens pungit. Quā ergo resupinat
lapidosus et eleuant anche eius et concutitur remouet
lapis a meatu. Et qn tūc fit compressio super pectinem
eiicit vrina et hec est significatio fortis super lapides. Et
quādoqʒ alleuiat illd incuruatio lapidosi super genua sua et
cōmotio membrorū suorū ad inuicem. Et q̄nqʒ alleui
atur p intromissionem digiti in anū et remotionem lapi
dis scdm huiusmōi ꝑparationem. Et quādoqʒ alleuiat illd per
figuras alias compressionis et expressionis et resupinatō
nis et incuruatōis ꝗ experimentum inuenit. Quum ergo
nō cōfert illud administret alchatir et extrahēt et expel
litur vrina et est significatio fortis. Et similiter si difficil
fiat eius intromissio tūc melius est vt nō laboret cū co-
namine. Et quādoqʒ fit alchatir p illd qd associat ei mā ex
qua generat lapis. Et lapis quidem paruus magis sinit
vrinam quā magnus: q̄m figit in meatu: magnus vero re
mouet a meatu velociter. Et scias q lapis vesice multi-
plicat i regionibus septentrionalibus et ꝓpe i infantibus.

De curatiōibus lapidis vesice. Ca. vi.

Lapis vesice indiget iudicio fortioribus quā ipse
ē fortior et qr ē longinquior: et quā lapis eius ē ve
hemēs consistens ex vehementia congela
tōis et medicine eius sūt medicine fortes pdcē in curatōne
lapidis renum. Et eis quidem conferunt sagenea et mi
thridatum quum lapis est paruus aut leuis et similiter atha
nasia. Et conferunt ei scolopendrie pondus ʒ .i. et maba
leb excorticate. ʒ .5. Sirupus iuuatiuus eis. R. medii sol.
triti. ʒ .xv. capilli veneris. ʒ .vii. petrosilini. ʒ .iii. ficus al
bas. vii. numero decoquant cū .iiii. lb. aque donec rema

neat lb .i. et bibatur post exitum de balneo cū [illegible]
5. Et os vt teneā ea administrat [illegible]
nant in eis cū medicinis notis [illegible]
egnicasti et capillus veneris et folia [illegible]
et aliquid bōū stipticitatem et si [illegible]
et ponant in eorū vnctionibus galbanū [illegible]
acetum et euforbiū. Et medicina eorū [illegible]
mechaz et mel eorū oleorū ē ole. [illegible]
tum et distillationis et iniectiones [illegible]
confortatiui. Et medicine quadē [illegible]
radix scolopendrie et radix [illegible]
tea et capillus veneris et ponant in [illegible]
virge passionis et eius [illegible]
dicimus cū ea de ordinibus eius [illegible]
de eis q̄ sunt ꝓpria illis in [illegible]
nis lapidis i iniectione et [illegible]
vrine sit difficultas et retinet [illegible]
ta ad sciendum ꝓp aliqd qd [illegible]
de hominibus ē aliquis q ingeniat [illegible]
et testiculos sciturum [illegible]
vt egrediat q cognoscit [illegible]
cum colli eius cui continuant [illegible]
loci arterie et locū carnis [illegible]
os ipsm cauere: qr nō accidit [illegible]
neat aut fluxus san. aut fistula [illegible]
vapor et infistula et vesica [illegible]

De regimine qd in ipso ꝑapi. Ca. [illegible]

Et vt preparet sedes et sedeat [illegible]
seruus minister et [illegible]
nibus eius deinde [illegible]
teneat lapides et faciat ipsm [illegible]
illud faciat intromittēdo digitū [illegible]
virginū et mulierū corruptarū [illegible]
inueniat lapidē et cōprimat [illegible]
descendat lapis ex [illegible]
ad locū ꝓpinquū ori vesice et studeat [illegible]
liter vt remoueat a [illegible]
ne scindat sup [illegible]
duas partes est locus [illegible]
one abbreuiatio vel [illegible]
ta q̄ nō sanat. Quādoqʒ expellit [illegible]
trante tūc plorat [illegible]
ad dolorē vehementē et [illegible]
structionē motus et [illegible]
oculi: si aūt peruenit ad illud [illegible]
plorauerit moueat illico. [illegible]
ras tendentē ad trāsuersū [illegible]
cōtingit neruus scindendo [illegible]
siccenam si ceciderit in corpe [illegible]
et studeat quātū potest vt [illegible]
paruus fortasse expellet cū [illegible]
diget scissione ampliore [illegible]
ipsm extrahat. Et quādoqʒ est lapis magnus [illegible]
pole vt scindat ꝓp magnitudinē [illegible]
bendat cū tenalijs et rumpat [illegible]
gatur et nō remaneat i vesica aliqd [illegible]
magnificabit et fiet magnū. Et multotiens [illegible]
ueniat lapis ad collū vesice et qd [illegible]
vt sine cessatione [illegible]
sit locū adiutor ita vt qn figit lapis [illegible]
tus eū et extrahat. Et fortasse [illegible]
ipsm ad anteriora cū filo ita vt [illegible]
ad locū ꝓpinquū capiti virge nō os [illegible]
bendū eū ex ipso. Illud. n. facit fortasse [illegible]
qd nō cōsolidabit imo oportebit vt [illegible]
qd est post ipsm et scindat sub [illegible]

tatur. Cum ergo feceris lapidi omnia que dicta sunt in capitulo de illo et extraxeris ipsum fortasse accidet ex expressione ventris cum fortitudine et ex dolore sessionis apostema et est res timorosa. Et ex eis que non permittunt evenire illud est ut iam clisterizes egrum et extrahas fecem eius et deinde des ei in potu post illud aliquid leniens naturam. Et non cibes eum nisi de pauca et lenificante. Si autem indigueris phlebotomia ut alleviet et minoratione fac. Et si volueris ut vehementius alleviet et apparent signa apostematis et dolor sit vehemens valde tunc oportet ut sedeat eger in tina plena aqua in qua decocta sunt lenificativa sicut malvavischa et semen lini et altea et furfur et cum illa aqua sit cominutus oleum plus et congregatum cum ea et sit illa aqua tepida. Et loca circa vulnus cum ea et inunge partes eius cum oleis lenificantibus sicut est oleum camomille et aneti et pone super vulnus butyrum tepidum et funde in ipsum. Et pone super ipsum cottum infusum in oleo rosarum et pauco aceto deinde administra medicinas consolidativas. Si autem magnificatur apostema assidue fac eum sedere in tina predicta in qua cottione fenugreci et seminis lini et si dolor fiat fortior fac eum sedere in die secundo et in die tertio in aqua et oleo tepido. Hec autem quorum scissura et vulnus non ita dolere faciunt ut in currente solvitur in die tertio. Et oportet ut assiduet calefactio vene vesice cum oleo de ruta quoniam enim calefacit est rectioris dispositionis et minoris doloris et minoris urine. Et vena quidem ledit valde perforatore per illud oportet ut firmatur in potu aqua paulatim et quotiens mingit oportet ut sit minister constituens manu sua locum ligatum et comprimat eum ut non infundat urina locum scissum. Amplius non potest esse quin eveniat aut cure et sanguinis quantitas que necessaria est. Et est ille timor apostematis et corruptionis membri quoniam alterat colorem eius ad corruptionem a rubedine aut ut curratur et sanguis fluat et timeatur fluxus sanguinis. Et primum quidem oportet ut curetur secundum quod video signum predictum immo incidat vel scalpellet si eo ut curratur sanguis et ut ponatur desuper emplastrum ex aceto et sale in panno lini tamdiu donec prohibeat corruptiones. In secundo autem quod est ut timeatur fluxus sanguinis est necessarium ut sedeat in vaso supplicio cogitatio et ponatur super locum suum et stringatur urina et super ipsa cottum et super illa cottum aliud magis madefactum aceto et aqua. Et si senseris quod vena magna aut arteria incisa sit adde in curatione eius cum constrictione et si sanguis inobediens est et non cessat et non sanatur tunc fac eum sedere in aceto forti. Et fortasse indiges ut phlebotomes eum ut attrahatur sanguis. Et fortasse necessarium est tibi ut ponatur super pecten et inguina narcotica. Et ex eis que accidunt ex scissura et cursu sanguinis est ut curratur fluxus sanguinis ad vesicam et congelet super orificium eius quare fit difficultas urine et tunc necessarium est ut intromittatur digitus in foramine et auferat nocumentum ab orificio vesice et collo eius et extrahatur aut curetur locus cum aceto et aqua donec resolvatur quod est congelatum et extrahatur. Et ex eis que accidunt ex illo est abscissio generationis. Signa autem mala que quum accidunt expectat medicus mortem sunt ut si fortis fiat dolor subitus et infrigidentur extrema et acuatur febris et accidat rigor et calor fatuus. Amplius quum additur vehementia doloris loci perforati et accidit singultus et movetur venter motu extra necessitatem appropinquat mors. Signa autem egri bona sunt salus rationis et sanitas appetitus et ut sit color et forma sani valde.

De apostematibus calidis in vesica et aldubellati in ea. C. viii.

Accidunt quandoque non plurimum apostemata calida in vesica ex materia sanguinea et cholerica aut composita et est egritudo mala. Et multotiens accidit illud et propter eius infusionem cum lapidis et dolorositate eius et quia ipse conquassant vesicas.

De signis. C. ix.

Signum quod apostema est in vesica calidum febris et retentio urine aut difficultas eius aut distillatio ipsius et retentio que est quoniam iacet et non possunt deiicere aliquid de ea nisi stantes. Et quandoque est retentio stercoris et inflatio pectinis et ilium cum dolore pungitivo et pulsatione. Et quandoque apparet rubedo exterius et signa ipsa et tranquillitas infirmi quam invenit ex vaporatione. Et de accidentibus que cum ipso accidunt sunt sitis vehemens et vomitus cholere pure et asma et frigus extremitatum et fortasse non calefacient et alienatio et nigredo lingue et nocet ab omni actu diuretico et proprie quoniam sunt huius corporis cali. Dignosce ergo ipsa eius et causas predicte et scientiam de illis quas scis. Et iterum est illud cum quo continuatur calidas febres acute et vehementer fit retentio urine et stercoris et fortis fit dolor et in urina non est digestio ecce est cum mortale. Et hoc plus est cum sit aldubellati. Quum autem apparet in urina fex subsidens lenis tunc est maioris spei. Cum dubellati vero apparet de hoc per plurimum dubitandum sanitas proprie illud quod dicemus in aldubellati tertium. Et sunt signa maturitatis eius et lenitatis et sunt de accidentibus eius signis urina et sedimen eius. Et signum eius eruptionem urina bene admixta pure. Si autem signa maturitatis non apparuerit non rumpetur ante ebdomadam. Et plurime eruptiones vesice sunt versus collum eius. Et quandoque declinant ad pectinem et quandoque aperiunt ad partes vesice inferiores. Et quandoque aperiuntur ad partem altam.

De curationibus apostematum vesice. C. x.

O(portet) in primis ut ex basilica sinistra fiat phlebotomia secundum virtutem et in prima curationum eius et melior eorum est festina si illic fuerit calor valde vehemens ad emplastra repercussiva spatio brevi et non superfluas in eis neque prolongeris. Illud nanque nocivum est et indurat apostema velocissime si inceperis a mollificatione quoniam non fuerit aliquid quod ab illo prohibeat ex sensu vehementi eius nervosum quoniam membrum est nervosum. Et propter hoc vehementer fit tranquillitas egri ex vaporationibus repercussivis spatio brevi scilicet vaporationibus cum spongiis et lana infusis in aqua in qua decocta sunt lenientia resolutiva et vesicis in quibus sufflatum est plenis aqua calida et oleis lenientibus sublatis et propinquis eis que iam scivisti in eis curationibus renum. Et quum hoc te subtiliter ut initio si tolleratur per siringas in primo quod sit sicut mucilago psillii in lacte asinino aut aqua ordei et lacte asinino quoniam est magis salva. Et post illud lac asininum et adeps et post illud cassiafistula in lacte mulieris secundum ordinem quem scis secundum horas apostematis. Et quandoque confert clisterizatio secundum eum secundum suos ordines. Et de emplastris bonis post principium inceptionis est illud quod fit ex simila et sisamo excorticato cum lacte et oleo viol. et oleo camomillino et similibus et iterum napi boni sunt et iterum sola ea cataplasmata et vaporata. Quod si ebdomadas pertranseat et approximet statui tunc adhibeatur farina fabarum et semen lini et camomilla cum triplicato et si fit descendit per phlebotomias saphene et dilatatem in administratione resolventium que sint ex emplastris et unguentis predictis in eis renum. Et quandoque ego emplastro ex storace et castoreo et cera et proprie post narcotica. Et scias quod assiduatio sessionis eorum in tina est valde iuvativa ita quod quum advenit eis urina tunc recens ut mingant in ea. Et aque tinearum eorum meliores sunt ille in quibus est mollificatio de illis que iam scivisti multotiens. Et quandoque ponuntur in eis aldarsisahan et ciperi et cordumeni et spica et amomum et squinanti cum fenugreco et semine lini et sedant dolorem et apostema et ille aque mollificative quod multotiens scivisti sunt sicut decoctio seminis lini et fenugreci. Et iterum aqua in qua decoquuntur napi et albasce et caules. Et curatio quidem aldubellati eius est prima curationi aldubellati renum et necessarium est ut sint medicine eius fortiores. Et quandoque laudaverunt papaver al. pond. 3. ii. et 3. s. vel in potu in decoctione spice et squinanti et proprie quoniam sunt difficultates urine et dolor. Et quum vehemens sit dolor et timetur mors non est excusatio a narcoticis lenitis

z suppositia. ¶ Epithimata vo sunt sicut epithima factu ex hyusquiamo albo z mandragora z papauere confect cu ole. aut sumat forta. 3. i. opii z dissoluat i oleo viol. cum pa co croco z imbibat pan z supponat in ano. forta sse. n. inueniet p illo tranquillitates z dormiat loco ei. z q̄n q̄ administrat d eo aliqd i siringa fit tollerat z epithima de opio extent factum e fortio stupefactiona ipso nono vo z reliq curatio sut curatio fiset z bursen. ¶ Apa durum i vesica accit a causis similib cal z apostatio duri in re nib z pl eius sit successide cali z successide pcussionis aut casus z q̄s fit successide sensib cu ea fit difficultas vrie z egestiois sicut accit ex ea accidentia durities renu ex s tentione sectis z stupefactio in crurib z agitatde dussa z debilitate z puentde ad hydropisim quia fit sup ventrem ex durit renu. z inter ea quidem discerni p locu in quo accit qualitas z illud cui accit ea in pmio. Curationes. Sut eede q̄ sunt duritiei renu ex inunctide scd cuz ole. calis z vaporatide cu eis z dare in potu aq̄ in qbus decocta sunt semina diuretica cum melle z cassia. z administratio eius fm illu modus z h quatdes illic scd ctatio ex eis q̄ pba sunt e vt administrent illa ole. z gume z siringa. Leiectorio vrine impossibile est.

De vlcerib vesice. C.xi.

Quando q3 fuit a cais vlcep notio q̄n iaz narrauim i ca. vlcep pectinis ex excoriatide lapide aut excoriatione hu cholici z q̄s fiut pp apo aut bothor q̄ vlcerant z i eo cui assidue fit vria acuta succedut vlnera z vlcera. et sunt difficiliora plm q̄ vlcera renu q̄ sunt vlcera membri neruosi. ¶ Et ille cuius vesica dirupit mort fm plm. Qd si scindat no i carnae nisi eadem parte partis carnose.

De signis. C.xii.

Iaz diximus in ca. vlcep renu differentias inter duo vlcera. Et diximus q vlcera vesice faciunt difficultate vrine z retinent eas z q dolor eoz e in loco pectinis z ibi z q egrediut cu eis cortices albi aut crossi magni si sunt in vesica: aut tenues parui si sunt in meatib. Et alia q̄ oz te scire illic. Et signa q̄ sunt i eo in mo toni sicut illud qd dictu e in ca. renu. Et signu eoz e in vlcerib renu z v. sicut e mictus sang z saniei paulati z si subito deind distinguit p ea qb differut. z sunt qde apostea z scissionis z corrosionis z similia vna cu illis ambob simul.

De curatione. C.xiii.

Ponet vt ipsi deuitet cibaria acuta z salsa z acetosa z vehementia dulcedis pueniens ad cholera z sumat cibos delectabiles sibi bonos z illos q faciut glutinationes. Et exercitius qde nocet eis pp ea q accit z inflammatii ita no facit illud nisi e ianatum ppterea q oportet mediocriter exercit ergo paulati z considera in canonib dicis in ca. vlcep z pennuta plz eoz ad hunc locu. z ppter illud considera in eo qd scripsimus de potu generu lactis q̄ sunt ipsa sunt fm coditiones pdicas in natiua vlceru meatuu vrine precipue lac capr. ¶ Et scias q perseueratio in curatide eap e vt administret in pmis mudificatio cu aq mellis z zuccari decocta cum diureticis debit z iniecta deinde consequenter adhibeant reliqui medicie. Et si illud qd mingit e fusca z oz vt inicias illud qd sublimat a cinere arboris ficus aut cinere arboris q̄rcus aut cinere arboris fecha donec mudificetur vltime.

¶ Medicine vo q̄ ad ipsas bibunt sut sicut alosic cu oleo ros. z sic lac asi. z cap. z inunctius potest fz assiduatides vlcep cu qualitate digonio cui plm fit qualitas. iii. 3. z iam quidem pparas d infrigidantib simplicio trociscop de papau. z troc. alkekegi pod sui. 3. cu aq fra. z d vnguentis bonis q̄bus compiaim eo fit inunctio e vt sunt ii floracio lingde pondus. 3. i. z pinguedinis diuino ex trib vsque

ad. iiii. z cere albe pond. ii. sextarioz [illegible] z vnguentu unatiui z ppter q̄s e corrosio [illegible] dacilos z passam z gallas z acatiam z [illegible] sidos. Et q̄n q̄ ponunt cuz eis [illegible] administratur ante illud vnguentum [illegible] est corrosio cera adepe anatis z ol. ros. z [illegible] exsiccatiua potando z iniiendo. Et q̄n q̄ [illegible] de isto qd in clisteria z administ [illegible] rata rectum. Et cum non conferu [illegible] propter in eo quod est propinquitas [illegible] est corrosio tunc curationes [illegible] incarnatiua dissoluti in lacte [illegible] farina sint troc. d charta z de pario [illegible] cu aliquato merdasengi z cerusse z [illegible]

Descriptio copetens ei. R. terre sigillat [illegible] na cemini valde adusti ptes equales [illegible] partis istius opii sextam partis z vnguento [illegible] tos. iii. sarcocolle partem z. c. myrrhe [illegible] ana. ii. tertiae partis aggregem omnia [illegible] oleo ros. z cera z administretur in siringa [illegible] in ea trisol. ro. pars. 3. z lenius illo e illud [illegible] z amilo z cerusa quod cum lacte [illegible] so ictur plumbo adusto z turtune est [illegible] expertus. R. z assides terram sigil [illegible] nullum se. citro. se. altee se. melonis [illegible] daucum petroselinum troc. alkekengi. [illegible] alid. R. se. cucur. se. melonis se. citrin [illegible] 3. v. amili. 3. iii. succi liquiritie 3. [illegible] 3. z amigdalarum dulcium excor. [illegible] ana. 3. iii. granop pini. 3. ii. z. 3 se. [illegible] nop mahaleb excor. olus [illegible] le se. hyusquiami al. opii [illegible] cosiciant cu rob z in [illegible] rhapontici z aqua apii z aqua [illegible] mundificatione vlceris. Et oz [illegible] z q̄n dolor fit vehementior [illegible] ad oculos cu lacte mulieris. Et [illegible] opium z adepe galline clisteriz [illegible] iniciatur.

De scabie vesice. C.xiii.

Facit scabies vesice ex [illegible] z dolore vehement cu [illegible] reo. z q̄n q̄ currunt [illegible] midrateo. Et q̄n q̄ currit sanguis.

De cura. C.xv.

Ponet vt administret [illegible] q̄ sut de exsiccatiuis absq̄ [illegible] illa pertinet fortiora qui [illegible] vlceribus. Et administret medicine [illegible] iniicere in eam z bibere. Et bibant [illegible] ta: sicut mucilago psilii z se. cydonior [illegible] conferunt cibi dulcis chimi viscosi [illegible] pinguis cu oleo amigdalino z aqua [illegible] cocta cu carne auiu z q̄ma lacte [illegible] cultu z vaccinu: z admi. [illegible]

De coagulatione sang. in vesica. C.xvi.

Significant ipsam q accidit angustia [illegible] lea tollerantia sincopis z frigus [illegible] putas andelino z passio [illegible] dos frigidas z nausea. z q̄n q̄ est [illegible] sione mic to sanguis aut percussi [illegible] vesicam.

De cura. C.xvii.

Cura illius est cura lepidia z [illegible] q̄n q̄ in ipsa potare sirupu acetosi z [illegible] cu eo calido z ppter [illegible]

tis cineris ligni fici: aut in quo decocta sunt incisiua, et medicine lapidis. Et quando incipiunt in vesica coagulum leporis et medicine ad lapidem: et fit ut sedeat in urina in qua decocte sunt herbe que sunt ad lapidem. et de illo que laudantur ad ipsam est sumere in potu de carpobalsami pond. .3.ii. aut tantundem ligni peonie: aut granorum peonie et propter cum aqua ligni euiscant tantundem de blacte bizantie: aut aur. i. de coadumenti cum aqua calida aut cum aceto vini et oleo omphacino. et oxymel acetosum squilliticum a me magis diligitur quam acetum. In aceto enim est incisio et mel resoluit et abstergit. et iterum sauine et basse et amoniaci et rubee tincture potest sumantur equaliter et fiant ex eis pillule: et sit ex eis quantitas auellanarum de quibus .iii. pillule in potu sumantur cum aqua de radicibus et incipiant in intestinis aut agaricum aut scheno: aut duos aur. assee. aut aristol. solum. Et de habentibus proprietates sunt epar asini et sel testudinis et coagulum leporis et proprium ipsa est lignum vitis et abrotanum in hoc est iuuatiuum et lac ficus exsiccatum quod de eo inuenitur aliquid purum et administratur de eo embocca pondere .3. Et de exiccato iterum cum aliqua de aquis. Et sit embocca ex pondere aur. coagulum leporis. ¶ Aque vero in quibus potantur medicine iste sunt sicut aqua ciceris ni. et aqua albasse et aqua cineris ligni fici et aqua cineris ligni vitis et ligni abrotani et decoctio abrotani cum vino.

De dissolutione vesice et mollificatione eius. .C.xviii.

Accidit dislocatio eius ex remotione ipsius loco suo. Et accidit mollificatio eius propter exitum vrine absque voluntate. Et dislocatio quidem fit cum hernia et cum ventositate et cum percussione super dorsum: aut propter casum. et multotiens fit propter causas mollificatiuas notas et sequuntur mollificationes et dislocationem quoque difficultas vrine. Et quoque inuoluntaria emissio vrine sed illud quod accidit in lacerto de tensione et dislocatione.

De cura eius. .C.xix.

Atque quidem a percussione et casu curatio est difficilis et fit propter reditionem et constrictura cum medicinis calefacientibus exiccatiuis quo diximus. Facte autem a complexione paralytica curatio eius materie phlegmatice subtilis et prohibitio ab eo quod generat eam. Et regimen habentium paralysim in eo quod comedunt et bibunt et motu et aliis. Et confert ei vomitus si fit cum helleboro al. ¶ Quod si vrina egrediatur absque voluntate oportet ut administrentur stipticitatem vehementius facientia et non mollificent plurimum immo aggregent inter resolutionem et constrictionem et secundum comparationem curationis paralysis. Et sumat omne quod ingrossat aquositatem et spissat eam et generat san. Et ad abdere et calidum grossum sicut albadel. Si si vrina est cum dispositione sua: aut ad difficultatem declinet tunc audacia ad mollificantia cum stipticitate aliqua cum resolutione bona et incisione ultima est audacia necessaria. Et de potibus conferentibus omnibus speciebus eius que sunt ex dislocatiua et paralytica sunt tyriaca et mithridati et sagapena et theriaca et diacurcuma et quoquo. et iterum flos alacoberi et cipi et nuo simul et singulariter alma balsam. et iterum sucus sene. Et hunc bibunt aut flos eius decoctio in vino et iterum agnus castus et semen eius et opoponacum et eximium. Et quoque confert et prope ei cum qua est difficultas ut bibat ex corticibus indonis sicci pugillum unum cum succaro et de eo quantum currit cursu eius et in proportione ad proprietates sunt testiculi leporis sicci cum vino odorifero bibatur: aut guttur galli aduratur et detur in potu in ieiunio in aqua tepida. Medicine autem que iniciuntur sunt sicut olea de ruta. et oleum costi et oleum laurinum et oleum nardinum et oleum sambacinum et oleum de pino cum quibus permista sint ea que sunt sicut castoreum et sicut assa et galbanum et opoponacum. Et ista iniciuntur super emunctoria et miraach et post post oleum sesaminum vel cum seminibus subtilibus odoriferis. Emplastra sint ex medicinis calidis et in quibus est stipticitas al. quo sicut cipi cinnamomum bdellium spica et mirto cum camomilla et scheba et mel. Et quoque curantur etiam cum clisteribus calefacientibus factis ex centaurea et coloquintida et alkerua et aliis ex oleis calidis perfectis et natatio in aqua calida maris et balneatio in aquis thermarum sunt iuuatiue valde ad illud.

De doloribus vesice. .C.xx.

Fiunt ex cum malitie complexionis diuerse et ex lapide et vlceribus et ex scabie et apostematibus et retentione. Et iam sciuisti omne ea. et curationes eius et multotiens fit ex significatione crisis expectate cum vrina et dolor quidem vesice multiplicatur quando sursum septentrio qui in vesica est dolor et de quo qui appropinquat habere ipsam sub ascelli: cum sinistra opus sicut cydonium et accidit illud in die vii. moritur in .xv. die et propterea si accidit ei profundus somnus.

De debilitate vesice. .C.xxi.

Debilitas vesice quoque accidit etiam ex parte complexionis eius plurimum est frigida et ex parte sphincteris duri si tollitur vrina plurimum et desiderium eiiciendi eam. Et quoque debilitatur lacertus eius in adiuuando ad eiiciendum soluendo se ipsum et est ex aggregatione duarum rerum distillatio non dilatata.

De ventositate in vesica. .C.xxii.

Quandoque retenta et quoque est permutabilis et cum in hoc sunt cibi inflatiui et plurimum eius est humiditas in vesica cum debilitate caliditatis.

De signis. .C.xxiii.

Signum ventositatis est tensio sine grauitate et permutatio quando permutat.

De cura. .C.xxiiii.

Regio iuuatiua curationum eius post abstinentiam ab inflatiuis et a malitia digestionis est ut babat oleum de kerua cum aqua radicum et linat pectinem cum oleis aromaticis resolutiuis et gummis calidis et emplastrum ruta et camomilla et aneto cum re fortis de castoreo et assa aut musco. et iniciantur ista olea cum aqua stillo castorei in virgam aut iniciantur in ipsam succus rute cum musco: aut oleum beben cum musco et gallia in oleo sambacino. Et recordare eius quod dictum est in causa rerum quod debet et vesica quando sunt dolorosi egri non appropinquet pulsio et seminibus et augmentet in renibus et vesica dolor cum attractione neque stupefacientia immo aqua tepida per quantitatem qua non attrahat neque stupefaciat aliquid.

Tractatus secundus de nocumentis que accidunt vrine.

De qualitate exitus vrine nat. .C.i.

Vesica expellit vrinam: quia constringit super eam ex omnibus lateribus et comprimit eam et dilatat lacertus suum quod est super ipsius orificium et comprimunt lacertus myrach.

De nocumentis vrine. .C.ii.

Ista sunt ardor vrine et difficultas vrine et retentio eius et inuoluntaria ipsius emissio de cuius summa sunt multitudo eius et ipsius distillatio et diabetes.

De ardore vrine. .C.iii.

Cause ardoris vrine sunt: aut acuitas vrine et eius bauracitas propter causam complexionalem aut causa defectus eius quod preparatum est ad tepidas ipsas et humiditas preparata in carnibus glandosis que sunt illic ipsa enim currit super meatum et glutinosum eum facit et prohibet vrinam et equat eas cum ergo finitur defectu loco glutinatio vrine et eius et equatio accidit ardor et ex illis que ad iuuant ipsum est multitudo coitus. Iste enim humiditates

eiusqꝫ egrediunt cū coitu ꝛ per vicinitatē spermatis exitu plurimo. Et nec egritudines eliquantes corrumpunt viscera que sunt in meatibus vrine ꝓpinqua virge ꝛ sca bies q̄ adustionē facit. Et signū quidem porꝛ. ē acutas vrine ꝛ v. nō sit sanies. Et signū secundi est san. generatio ꝛ saniei. Et multotiens pelluci pānū ad h9 h9 qꝫ scilꝫ in renis que scerita sunt pānū igitur est sicut antecedēs secūdū sicut furfuris ventris ebolitiens est quasi accedēs viscerum intestinorꝫ.

De curationibus. C.iiii.

f Ji est cū san. ꝛ senie tunc eius cura est cura viscerum vesice ꝛ pāū eius ꝛ illud iā dictū est. ¶ De sirupis cōpetens ad illud sūt troc. scōdū hūc modū sumat sc. mellis sitro. ginorꝫ cucur omniū ana ponđ. ℥. xx. tucie gūmi san. drac. emuū ana. ℥. x. opij. ℥ aij. sc. apij. ℥. i. tere in pota cū aqua de papavere sit qꝫ dolis ℥. ij. postq̄ de eis facti fuerint troc. ¶ Et si nō fuerint viscera neqꝫ sanies tunc melior cura eius erit exuberatio vrine cōsequent extrahendo superfluitates cū solutione lenitiū sm qꝫ scilꝫ incapitulo egritudinis renuꝫ ꝛ vomitus ꝛ cibi humectantis assaturis ex albugio ꝛ oleribus ꝛ fructibus ꝛ deuitatio oīm salsi ꝛ acuti ꝛ vehementis dulcedinis ꝛ dimissio laboris ꝛ coitus. Et de eis que cōferūt est potus mucilaginū ꝛ iniectio earū sicut ē mucilago semi altaru ꝛ mucilago psilij incilla. semis cydoniorꝫ ꝛ aliqđ d̄ papaveri ꝛ semia dratica ssa. ꝛ dei i potu to illud cū aqua frigida. ꝛ administrel iulebordei ꝛ aqua eius iterum et eius sorbilia ꝛ cibus fact ex cucur. ꝛ cibus fact ex meo aut cū eis que sunt sicut oleum amigdalarū aut cū pullis ꝛ gallina pingui. Et si cū in eo est excecato acciō glandulis: tūc cura eius est hūectatio eius ꝛ dimissio eius qđ exiccat ex coitu. Et de iniectionibus vitatis in hoc est mucilago sc. altaru ꝛ mucilago psilij ꝛ mucilago sc. cydoniorꝫ ꝛ gūmi cerusa ꝛ albugo oui recentis ꝛ lac mulieris ꝛ inicial in eaꝫ. Et de expto est ℞. lapidis hematitis. ℥. vj. lactis mulieris sinella lactantis. ℥. i. tere terēda ꝛ simul misce ꝛ p foramen virge p siringā mitte. Et qñqꝫ sufficit in assiduatiōe iniectionis lactis lac asini. ꝛ muliebre nō cum's ꝛ lac caprinū. Et qñ qꝫ sufficit iniectio albuminis oui solū aut cū aliquo vnguēto ꝛ cū oleo ros. ꝛ qñqꝫ ponunt in eo stupefatientia. nā si dolor est vehemens ꝛ ꝓpter quē mingit saniem tūc nō est excusatio qn ponat i eo qđ inicit aliqđ d̄ stupefacientib9 ꝛ h9 descriptiōes p̄dictas in ea. viiij. Descriptio bona. ℞. corticis papaueris ꝛ amilū ꝛ succi liquiritie ꝛ sumat ex eis qđ iniciat: ꝛ si indigeat cōfortatione ponatur in eo aliquid opij ꝛ sc. hyusqami albi.

De paucitate vrine. C.v.

f Jt pp paucitā tem potus: aut multitudinē euaſtationis: aut multitudinē fluxus ventris: aut ꝓpter debilitatem renū i attrahēdo: aut ꝓpter ipsa i deuenēdo ꝛ mitēdo aquositatē sicut fit in cacesia ꝛ hydropisi.

De difficultate vrine ꝛ eius cōtrario. C.vj.

d Jfficultas vrine: aut fit pp causā in vesica ipsa ex debilitate ꝛ sequi cōplexionē malā et ꝓpter ipsa sicut accidit in multitudine flatus septentrionis: aut ꝓpter stu ra: aut alia: quare non pertransit apud expulsionē eius dominus sup vrinam ꝛ extrahat eam exprimēdo sm qꝫ se h9 res nīsi. Et fortasse est cū lea frig9 aut calor desponis: aut perfusior aut retentio vrine plurime: aut fit pp cāꝫ in meatu qui est collū vesice ꝛ caput virge: aut fit pp cāꝫ in virtute: aut pp cāꝫ in sensu qđ est lacertus: aut pp cām mēbri mittentis: aut ꝓpter cāꝫ in vrina ꝛ cū quidē i meatu: aut ē ꝑmiuus: aut per ꝯmunitates. Primius aūt est oppilatio in ipsomet: aut p ꝯmunitates: ꝛ oppilatio i ipso aut est cū apatis cali aut duri i ipso: aut rei grosse sicut hūmiditas aut ex multitudine ꝛ [illegible] multos eius qđ ex [illegible] cū oppilatione [illegible] ventositas repugnantes: aut vētosa [illegible] aut ꝓpter ꝯstrictiōes ex frigore aut ꝓpter [illegible] ex calore vehementi sicut accidit in [illegible] dunt hic flegmonic. Et qn est cū vlcera [illegible] tenasmo q̄ accidit ei vehementis expulsionem [illegible] Et multotiens fit lenio cū oppilatione [illegible] ficultate vrine: ꝛ retentione eius [illegible] do vrinā aliqñ in vesica ꝛ corpus [illegible] des fit in nocte ꝓpter [illegible] ꝛ in die ꝓpter [illegible] ille in quo fit oppilatio sm [illegible] sino ꝛ matrice ꝛ in intestine [illegible] in eo sex siccitati phlegma [illegible] repugnans aut extendens aut [illegible] tenasmo aut incisio hemorroidis [illegible] dolor hemorroidis: aut [illegible] in partib9 inferiorib9 [illegible] cidat [illegible] ad [illegible] trat: aut ipsius ad lapidea [illegible] exitū vrine ꝛ dolore faciat ꝛ [illegible] est cū vrine difficultatem facit [illegible] ra in meatu sine oppilatione [illegible] nēs vult mingere dolet qꝫ nō [illegible] cū lacertis ventris frigido ꝛ dolore [illegible] in lacerto debilitas aut spasm9 ꝛ [illegible] qñ studet in se ipso mingat vrina [illegible] qualitate ꝛ sedat dolor. Et [illegible] habēs hoc est cū difficultate vrine [illegible] eius qꝫ quī egredit ꝑ ductum [illegible] ast in virtute: aut est in virtute [illegible] in natura aliā. Et si facta cū virtus [illegible] sensu vesice: aut lacerti [illegible] expulsiua expulsiōe fortē aut [illegible] ingressum principiū hoc [illegible] litarbito ꝛ lethargia de obliuiōe [illegible] ta cū virtutis motiue est vt nō [illegible] ꝛ mouetur a sua cōstrictiōe [illegible] cuauf a sua dilatatiōe ꝛ et [illegible] ens virtuti sine ad hoc [illegible] virtutis: aut pp despositiōem [illegible] facta causa virtutis naturalis [illegible] tuo expulsiua ꝓpter malitiam cōplexionis [illegible] lide ꝛ ē h9 min9 [illegible] calida. cuꝫ acutate vrine et frigida [illegible] mollificātibus sut extendentibus. Et [illegible] est causa h9 debilitatis accidē [illegible] qꝫ debil sat virtus expulsiua. ¶ Et [illegible] cenocau est nocumētū ꝯpositiōe aut [illegible] neruis et spasmo: aut mollificatiōe [illegible] motus pp percussiōes aut ꝛ [illegible] cipio eius ex casu [illegible] mēbri mittētis facta ē [illegible] lapis aut debilitas attractionis [illegible] pulsiōis ipsorꝫ ad inferiora [illegible] candi materiam ꝛ mittendi eā ad [illegible] picas. Et hec quidem diuisio [illegible] mus ipsam ca. singulare aut [illegible] re paucitate vrine. Facta autem causa [illegible] lor faciens dolorem. Et expertum quidem [illegible] bus hemorroibus ꝛ dictum est qꝫ habet [illegible] ne ꝛ aduenit post ipsas tenasmon [illegible] cidatē. ꝛ prouocatione plurimaꝫ [illegible] qñqꝫ acc dit post ardorem vrine ꝛ [illegible] catos in glandulas super quam [illegible] ad difficultatem vrine et retentionem eius [illegible]

ministretur humectatō vt nō accidat illud.

De signis. C.vij.

Signa qdē eius cuius cā est frigus cōplexionis ē albedo vrine cū grossitudine aut tenuitate: et multitudo necessitatis surgēdi ad mingendū ad illud et multitudo balneationis et sensibilitas frigoris et vacuitas a reliquis signis. ¶ Signū vero eius cuius cā est caliditas est acuitas vrine et inflāmatio q̄ sensu percipitur. Et si cā est cōstrictio a frigore fit iuuamentū puenies ex mollificatiōe. et si est a liquefactiōe et sic. adiuvatib⁹ sit ipam iuuamentū humectatiōis. et iterū de signis eius est q̄ pars nō egredit̄ et multū est facilioris exitus: ppterea q̄ humectat madefaciēdo meatū et dilatādo ipm. ¶ Signū aūt eius q̄ est cū apatis in vesica: aut mēbris et vicinis aut exitus iam scivisti in illis q̄ ptericrit. et nos determinauim⁹ vnicuiq; eorū cām suā p se. ¶ Amplius de dr̄ā inter difficultatē factā ab apate et factā ab aliis est q̄ apostē accidit paulati nō subito nisi sit res magna valde. et scil q̄ illa q̄ fit ab oppilatōe apud vesicā ppter egritudinē in ea aut coartationē eius cū appodiatiōe vesice et eius inflatiōe et tensione eius. et illa q̄ est cā mēbri mirāctis est vt nō sit i vesica appodiatio et iflatio. Et oēs spēs oppilatiōis q̄ accidūt in vesica ex ipa aut ex coartatiōe sunt cū dolore. et cognoscit apa oppilās p illud qd̄ scivisti. ¶ Et cognoscitur res oppilans absq; apate p siringā et illud qd̄ ipa extrahit de san. aut humore aut p illud qd̄ fitat i facie eius et nō dimittat ipas scedere ex verruca aut lapide aut incarnatiōe. Et lapis quidē scit per signa eius. et ppterea q̄ siringa tangit rem durā valde. ¶ Et san. qdē aut humor cognoscit iterū p vrinā ptcritā. Et san ipe q̄q; cognoscit p sig. cōgelationis san. in vesica et ex diminitate coloris et paruitate pulsus et an helit⁹ et frequētia ambor et sudoreffio et febre et rigore et nausea et est malus a quo paruum fit exitus. ¶ Et hu. quidē crossus cognoscit iterū ex grauitate sensata si est cū sima de qua sit cruādus et si egredit in vrina humor crossus crudus. ¶ Illius autē que est a frigore cōstringēte aut calore solidū faciēte cause ppinque et succedētes sunt significatiōes. Signum eius q̄ fit ex vētositate est tēsio sine grauitate. et q̄q; est cū pmutatiōe. et q̄q; est retēta in vesica. Et signū eius que fit ex debilitate sensus est vt nō sentiat mordicationē vrine. Et signū eius que fit ex debilitate expulsiue est vt cōpressio educat vrinam cū facilitate. Et signū mollificatiōis laceri est debilitas puocatiōis absq; districtib⁹ et sentiat q̄ res intrinseca nō est obediēs mēbro et compressio educit eam. Et signū spasmi laceri est ut parum quod egreditur egrediat̄ cū cōpressiōe. Et siccitas ppter debilitatē renū significat illud qd̄ pteriit de signis eius. Et similiter factū cū lapidis et apatis ipsius. ¶ Et ad ultimū si grauitas et dolor sūt ex pte renū tūc egritudo est illic. Et si sūt signa apatis tūc in ipa est apa. et si ē illic grauitas vehemēs valde tūc illic est vrina retēta. et si est minor illa tūc illic est humiditas pura cū apate aut absq; apate. si aūt nō est grauitas et dolor extēsiue: tūc est ventositas in renib⁹. et q̄q; est uīter lenis et nō sūt signa oppilatiōis renū et vesice et debilitas et alia eorū inuēta tūc causa est debilitas attractionis renū. Et signū facte cause doloris accidētis ex vlcere aut acuitate vrine est qd̄ velmēta doloris educit vrinā et sedat dolorē et siir: et nō inuenit aliquid q̄re ipa fiet vlcerosa et erit cū signis vlcerū. Et signa facte ab exsiccatiōe hūoris extitis in mēbris glandosis sunt successio. causarū eius pdictarū: et q̄ humectatiō facit effluere vrinā.

De cura nocumēti vrine. C.viij.

Si cā est humor: aut sanies tūc os vt curet cū agitatis et diureticis fortib⁹ que scivisti si nō timetur quod res sit maior quam ve cedat ista ex diureticum deinde qū administrat̄ faciat descēdere saniē aliā ad vesicā et augmētet dolorē et afflictionē et nō extrahet aliud et aqua rhaphani forte habet ipressiōes in hoc ca. et tātum valet q̄ os ut ipa sit cōdimētū cibi. Et siir aqua ciceris ni. Diuretica vero sūt sicut petroselinū et amonia cū et myrrha et rubea et amomū et costus lisckos et acorus et anisū et semen eius et totū illud in aqua rhaphani decoctū: aut aqua ciceris nigri aut in aq̄ albasech aut in suco apij et feniculi ppe cōpestris. Et oxymel sqlliticū est iuuatiuū valde. et tyriaca et mithridatum sunt uehementis iuuamenti et diacurcuma et bonoasia et diackebid regum. ¶ Infantibus autem dentur illa lactantibus eos: aut dentur ista in lacte matrum. Confectio diuretica fortis. R. farine ciceri amomi ameos petroselini. se. apij rube tincture amigdale amare spice omnium ana. 3. x. seminis melonis. 3. x. corporum cātaridarū absciss capitib⁹ et alis 3. i. resoluat̄ amoniacū cū triplicato sufit. et fiant ex eis pillule vt auellane de quibus sumātur vsq; ad. 3. iij. Et iterū medicamen de sauina et ista pdicti in ca. cōgelationis san. in vesica bibitū et i secessum. Et qū cōponūtur medicine in quibus ponūtur castorei et eufor biū et 33. et pip lōgum et oleū balsami et q̄q; ponūtur in eis opiū et semen hyosquiami albi cū doloris. et tu videbis eas in antidotario. Et oēs medicine que cōfert ad lapidē cōferūt ad hoc et ad plures species similiter a calore et frigore postquam nō fuerit san. aut vlcus et sunt sicut cinis scorpionum et lapis spongie et cinis vitri. Et de illis q̄ pferūt q̄dā habent sīm q̄ dī ē vesica hirci exiccata de q̄. 3. ij. in vino odorifero bibatur. Et iterū catelli marini adusti pond⁹. 3. ij. bibatur et pba a pueris et iam dixim⁹ medicinas alias i curatiōe eius cui⁹ cā est frigus vesice. et os vt legant̄ iterū in hoc loco. ¶ Facta aūt cū cōgelationis eius qd̄ infiscatū est in vesica curat̄ cū eo qd̄ dictū est i caplo cōgelatiōis eius qd̄ infiscatū est in vesica. Et q̄q; admistrāt emplā ex istis medicis cū aq̄ raphani. et q̄q; linit̄ cum tyriaca et mastice et bōoasia et diacurcuma et diakebid regum. Et q̄q; necessarie sūt embroce fortes accepte ex eis q̄ sūt sicut sinapis et pulegiū cū fimo colūbino et iterū ex baurach et piretro et sinapi. Emplm expertū bonū. R. bac carum lauri et aluini amonomi meliloti farine ciceris ni. cameomille oius ana. 3. x. dauci se. raphani se. apij hortulani et mōtani omniū. ana. 3. vij. fiat ex eis emplm cum oleo balsami: aut cū oleo liliij cōficiant̄ cū aq̄ caulis armeni. Confectio vnguēti boni. R. serapin. bdelij oppoponaci acori pares equales de quib⁹ fiat vnguentū cū adipe anatis et cera citrina et oleo de lilio. Et de iniectionibus ē iniectō facta ex galbano storace oppoponaco et pipe. et q̄q; ponit̄ i ea assa. Et si cā fuerit lapis curetur lapis vbicūq; fuerit. Et si cā fuerit verruca aut caro o; ta: aut incarnatio tūc curatio erit cū tinio mollificātib⁹ et oliis mollificatiuis scitis in caplo vesice. Et abstinētia ab acetosis et stipticis et fortasse pderit et fortasse nō proderit. Et si cā fuerit apa curet̄ apa. et mollificet̄ et liniat̄ et admistret̄ tyriaca in balneo aq̄ et lenientia ex quib⁹ fiat emplm et iniecta supposita i ano et minoret potus aque et dimittat stiptica. et phibeat̄ cibus salsē duob⁹ diebus. Et qū lenitas ē apatis ita; descendit vrina cū cōpressione et expressione p⁹ multitudinē mollificatiōis lenificatiōis et et caul. et altea et cepe et porri decocti clitatiōe iuuantes sunt in hoc caplo plurimū qū fit cū eis emplastrus. Et phlebotomia basilice ē de illis q̄ magis necesse ē pmittere valde ex sapiēcia qū cū puocatur cū vrina et qū cā fuerit frigus est stipticas curet̄ curatiōe malaie cōplexionis frē et si fuerit calor curet̄ cū oleis tēpatis et frio:

quibus est lenificatio ꝛ mollificatio sicut oleum viol. ꝛ oleū de cucur. permistū cū oleo anetino ꝛ camemillino ꝛ si fuerit illic siccitas etiā administrent̄ tinc ꝛ olea mollificātia ꝛ cibi humectātes ꝛ regimē conualescētiū ꝛ balneū ꝛ si cā fuerit palysis curet̄ cura ei⁹. ¶ Qd̄ si cā fuerit spasmus lacerti curet̄ curatione spasmi predicta in capitlo suo ꝛ si cā fuerit complo frā curet̄ cum oleis calidis ꝛ confectionib⁹ calidis que scimus ꝛ de illis q̄ conferūt ad illud ꝛ ad paralysim est vt sumat̄ fimi columbini siluestris pondus .ʒ.i. ꝛ bibat̄ cū vrina pueri ꝛ puocat vrinā ꝛ stercus murīs pōdē aur .i. in aq̄ decoctionis aneti. Et q̄bꝫ iniciatur immiriam pōdus .ʒ.i. vētris arachamathi cum eadem mensura salis indi cū aq̄ calida ꝛ confert ei potus balsami cū aq̄ ca. ꝛ tertia .ʒ. cassie in lacte asini ꝛ hoc etiā confert ei que est ex hu. crosso. ¶ Facta autē a calore curat̄ cū seminib⁹ frigidis ꝛ semen lactuce bibit cū vino pmixto ꝛ aq̄ ꝑ̄iam aceto. Et si fuerit a causa aut pcussione in spa facit eam nō apparere aut remouet aliquid tunc curatio est phlebotomia in pmis ꝛ mollificā t. a. temperata ꝛ tinc ꝛ studere in hoc vt mingat. q̄ si mingerit san. p̄lm tunc retinebis eū cū troc. de karabe q arnicose fuit cū oł. mo. ꝛ si timeat̄ q̄ accidat aliqd q̄d inuiscet tūc cura ipm cū cura ei⁹ q̄d est inuiscatū congelatū.

Qd̄ si illud q̄d est inuiscatū fecerit oppilationes: tunc curet̄ oppilatio facta ex inuiscatione. Et iā dictū est illd̄. q̄ si cā fuerit ventositas curetur cura ventosi. atis vesice. ¶ Facta vero cū dolo. ris. p̄hibentis curat̄ cū administratione stupefacientiū ꝛ iniectione: deinde cū decessiōe vrine ꝛ post illud administret̄ cura vlceris aut cura cōitiōis vrine acute cū cibis ꝛ herbis pdictis. Et q̄bꝫ iniūtur glutinatiōe faciētia sperātia inter acuitatē vrine ꝛ nocumētū eius in meatu sensibili. ¶ In facta aūt p̄pter debilitatem sensus curet̄ pncipiū si fuerit egritudo pcedēs a principio: aut ipe lacertus ꝛ vesica cū medicinis hn̄tib⁹ virtutes albezahar que sunt tyriaca ꝛ mithridatū ꝛ vnctionē ꝛ iniectiōes conuenientes vlcerib⁹ sicut oleū sambucinum ꝛ oleū de lilio ꝛ oleū narcissinū ꝛ oleū de croco ꝛ oleū de balsamo p̄p̄ie ꝛ administrent̄ empla. ex folijs arborū ꝛ fructuū et oleꝝ odoratoꝝ spirituū aialium sicut folia maloꝝ et mēta et ruta et admisceant̄ cū eis medicine expergefaciētes valde sicut semē albarmel et semē rute mōtane deide emplet̄ cū eis pectene. Et si fuerit p̄pter debilitatem expulsiue altera cōplone dn̄ante et egritudines debilitātes cū eo q̄d scis et cura. et illius q̄d plm est ex frigore et ei⁹ curatio est cū eo in quo est calefactio et stipticitas. et p̄pe q̄d dictū est in debilitate sensus. ¶ Et si causa fuerit lōgitudo retētiōis tūc eius cura iterū est cū tinis mollificantibus lenitib⁹ factis ex semine lini ꝛ fenugreco ꝛ cartamo ꝛ sula ꝛ emplis factis ex istis: deide vtere eis q̄ sunt vehemētis puc candia ꝛ siringa ꝛ oleū balsami. ꝛ q̄ sunt ei cōparia sunt maximi iuuamēti hic. In facta aūt cā renū ꝛ cp̄is ꝛ intestinoꝝ ꝛ dorsi eoꝝ vt incidat lesio illoꝝ mēbroꝝ tūc si curatio valet in eis bene ē. ꝛ si nō nō valebit. Et cū hoc necessariū est administrare mollificātia ex tinis ꝛ emplis ꝛ iniectiōib⁹. Et necessaria ē administratio diureticoꝝ nisi timeat̄ q̄ ipsa faciāt descēder: mām plurimā. Et scias q̄ lac est res magis conueniēs eis q̄ā nō est fe. Et omni hora in q̄ vidē sūt pillule similes auellanis de seminib⁹ ꝛ nō est fe. tūc cōsiliū meum est vt cū lacte in potu sumant̄.

De rememoratiōe reꝝ faciētiū mingere cōferentiū in plurib⁹ dispositionibus. C. ix.

d Ixerunt q̄dam q̄ q̄n fimus colūbin⁹ cū mumia iniciatur facit mīgere. ꝛ iteꝝ illud q̄d dictū ē i ca. curatiōis oppilatiōis grosse ꝛ q̄d dictū ē i curatiōe ei⁹ q̄ est ex frigore. Et dixerūt q̄dā ꝛ est de illis que

sam expti sumus ꝛ phaū fiat suppositoriū [illegible] ꝛ supponat̄ in ano. puocabit v. [illegible] Et dixerūt si iniciatur in caput virge [illegible] aut sumat̄ alcodri q̄d cadit de lecto. Et [illegible] q̄d nolatur silestis ꝛ aligl ꝛ iniciat̄ i caput virge [illegible] vrina. Et similiter si liniant̄ sup eam [illegible] cetur ꝛ ponat̄ in capite virge [illegible] si ē spa ls est oppilatio qualitercūq̄ [illegible] in quo sub sole mortue posi fuerint scorpiōs [illegible] nō sunt mali valde cū siringa argen. [illegible] ex sufflatiōe facta p catate. ꝛ ipsius [illegible] do ꝛ in iniectione. Et q̄ non [illegible] excusatio ingenij alterius ꝛ administratio [illegible] instrumēti quo mingit̄. Et caueri [illegible] spa est in vesica aut in coniūctiōe cum [illegible] sio namq̄ eoꝝ apat ꝛ addit in dolore [illegible] os est illa que est ex lenioribus corporibus [illegible] sceptibilib⁹ flexionis: ꝛ iam [illegible] animalia marina ꝛ q̄dam coria [illegible] aliquo modo pparant̄ deide sumat̄ et [illegible] glutinatur glutine casei. ꝛ q̄nq̄ sit ex plumbo ꝛ [illegible] ꝛ est bonū etiam. ꝛ si est vehemēs [illegible] pauca re pleta super ipm ex [illegible] aut cū multitudine liquefactiōis ꝛ [illegible] guinis hirci sup ipm. ¶ [illegible] ca. ꝛ cum hoc stringit [illegible] rum rotūdūs ꝛ fiant in ipso foramina plura [illegible] vt qum retinet aliquod eoꝝ aliqd [illegible] grossū sit et q̄d iniciatur de medicinis [illegible] na penetrans alia ꝛ nō egeat curatione [illegible] ne frequenter ꝛ aliquādo fit ex argento ꝛ [illegible] nibus. Et q̄nq̄ ꝑ̄paratur totum illud ad [illegible] aliquid .ll. Et q̄nq̄ ꝑ̄paratur ad extrahendum [illegible] cum eo. Et super illud q̄d ꝑ̄paratur ad hoc [illegible] clisteri ꝫ ino fiat sup extremitatem apam [illegible] aliquid quod est sicut vagina [illegible] ta firma ꝛ funditur in id medicamē deinde [illegible] q̄ impellitur enema ꝛ est possibile [illegible] clerius q̄d diximus in ca. colice. ꝛ [illegible] p ipsum educat̄ vrina tunc necesse ē [illegible] bentiū p̄pter causam [illegible] ꝛ illud est q̄n impletur re aliqua [illegible] res ab eo cum fortitudine quare extrahitur [illegible] vrina puocata: aut aliud: aut ingenio [illegible] supra ipm aliquid expimenti de [illegible] illum ergo extrahitur ꝛ aer in eo est [illegible] sario vt extrahatur vrina puocata [illegible] implet illam vacuitatem [illegible] natoꝝ filorum ex [illegible] quum impellitur a duabus extremitatibus [illegible] ꝛ concauitatem impulsiōe [illegible] egrediatur lana ꝛ sequatur ipsam illud [illegible] est perpēdicularis penetrans in eo ꝛ [illegible] bendentia super ipsam cum manica [illegible]

Illud vero materietus administrat [illegible] deat eger super extremitates caude [illegible] substentatum vero ꝛ eleuet genua [illegible] guina cum apertione inter ea [illegible] cum tinis mollificantibus ꝛ ipsi⁹ empl [illegible] vnguentis ꝛ emplastris mollificantibus [illegible] minatur siringa tanta quantitate [illegible] tudinis virge. Et melius quidem est illud [illegible] tur vrina ꝛ eius bonitas secundi [illegible] amplitudinem ꝛ ipsius structuram. [illegible] limili cū ceratis ꝛ p̄p̄ie q̄n sunt ex oleis [illegible] iniectioni. quas ergo ponit in ipsa [illegible]

virge perpetur equalis sicut stans cum declinatione ad summum: deinde sibiliet in expulsione siringe i meatu vesice equitate unius nodi aut duorum nodorum et illic pueniat ad vacuitatem vesice et sedat cum ea dolor aut minoratur aut sentitur quod eius penetratio iam pervenit ad movendum aliquid. et ad ultimum est penetratio sensata: deinde redeat virga ad partem inferiorem ad suam dispositionem primam in preparatione sua: aut vehementius inferi'. Cum igitur feceris illud extrahe aliquid si vis et ipelle aliquid post custer si vis ipellere illud. Et ad ultimum oportet ut studeas ne excoriationem faciat et fit cum tarditate et facilitate non cum dolore.

De distillatione urine. C.x.

a Vel fit propter causam in urina: aut propter causam i instrumentis urine: aut in corpore ipsius vesice: aut propter causam in principio. Et causa quidem in urina: aut est acuitas aut multitudo eius. Et fit acuitas que est causa distillationis eius aut propter illud quod diximus in ca. difficultatis urine ex hoc quod fit eius missio dolorosa propter acuitatem in ea fortes et aggregationem eius et quantitatem ipsius intollerabilem quare fit eius dispositio inter retentionem et missionem que est distillatio. aut quia omne punctum eius propter nocumentum suum cum sua attractione exigit expulsionem quare expellit ipsum expulsiva quantitas fiat absque voluntate. et propter cibos et medicinas et laborem et coitum et alia: aut propter complexionem membrorum vicinorum sicut epatis et venarum eius. Et renes quidem complexionem habent putrescant cum mala sanie: aut absque sanie: aut in toto corpore est superfluitas acuta: quare expellit eam. ¶ Multitudo vero que est causa distillationis eius fit propter ipsius quantitatem: et quia ipsa comprimit lacertum ad apertionem prinam quantitas voluntas non nocet ad illud. Aut est causa propria in lacerto sicut est mollificatio superflua cum stupore et destructione sensus sicut accidit etiam ano: aut propter apatam: aut propter malitiam complexionis et debilitatem incipientem in eo: aut procedentem ad ipsum in principio suo cuius plurimum est a frigore. et propter illud est quando aliquo congelatur urine eius distillatio multiplicatur. et quia accidit ei debilitas debilitatur eius destructio sapinienti. Et cum hoc debilitatur sollo sui ipsius et propter quam comunicat ei lacertis ventris in debilitate. ¶ Facta autem causa vesice: aut est debilitas i ipsa ex malitia complexionis frec et est illud quod est plurimum et illud est sicut diximus in eo quod congelatur et distillat urina eius: et illa complexio et hec debilitas generant distillationem urine duobus modis quorum unus est propter quod debilitatur eius retentiva: quare non valet retinere eam partem complexionem donec aggregetur plurimum quare prematur ab ea ut currat licet non adsit voluntas. Et secundus est propter quod debilitatur eius expulsiva quare non exprimit urinam nisi partem et est ex distillatione pruritus difficultatis. ¶ Et quandoque fit hec debilitas in ipsa et quandoque fit per comunitatem membrorum que sunt supra eam sicut apatum et aldubellet et apostemata in renibus et que sunt per comunitatem quibus comunicat vesica et leditur propter id quod venit ad eam. et quandoque est ulcus in vesica et scabies quare non valet retinere urinam propter dolorem. et quandoque fit distillatio propter oppilationem meatus vesice ex apate i ipso: aut in matrice et intestino duro aut lapide aut oppilatione alia: Et quum non est oppilatio completa possibile est nature ut ingeniet et extrahat urinam paulatim. ¶ Et quandoque fit cum doloris vesice propter ulcera in ea sicut quod diximus in capitulo difficultatis urine. ¶ De distillatione igitur urine est cum qua est difficultas et de ea est cum qua non est difficultas et de difficultate urine est cum qua est ardor et dolor et de ea est cum qua non est illud. Et videtur quod fiat plurimum distillatio urine propter causas involuntarias exitus et propter causas difficultatis et propter causas ardoris.

De signis. C.xi.

i Postematum quidem et oppilationis et causarum materialium et dolorum et aliorum plurium corporum et divisionum iam scivisti signa et scivisti signum complexionis calide ex colore urine et inflatione loci et antecessione causarum. Et signum complexionis frigide ex colore urine et inventione frigoris et antecessione causarum. Et signa comunia iterum nota sunt et non oportet ut prolongemus sermonem in eis.

De curatione. C.xii.

i Iam scivisti iterum curationem omnium capitulorum in se singularem puram. Verum hec egritudo plurimum accidit causa frigoris et causa paralysis. et plurimum curationis eius est curatio calefaciens constringens. Et omnis qui deficit in tollerantia urine iuvatur a medicinis desiderium coeundi facientibus. Et de medicinis ebibitis facientibus ad illud sunt tyriaca et mithridatum et hiera. Galienus et anacardinum et triferamaior et electuarium de ture et trifera minor confortata cum anacardino: aut sagapena comixtis cum eis aliquibus stipticitatem facientibus sicut sunt grana myrti et cuppule glandium et que sunt illis similia. Et iterum nasturtium iuvativum est et administratio alliorum est iuvativa. provocant enim urinam abscisam et reducunt eam ad illud quod necessarium est. Et de expertis sunt pistacia albasce cum piretro. Et de eis que experti sumus est ut sumatur myrob. kebulorum torrefactorum pars una et ben albi pars. 5. et calamenti sicci et granorum myrti et sandarace et myrrhe et olibani et ciperi et mac. olium ana tertia partis. i. et gariofilorum pars. 5. enule adusse et granorum alkakengi partes duas et conficiantur cum melle eo licorum et referuetur et bibatur. Confectio fortis myrobal. nigr. et kebulorum et galie omnium ana pondus. 3. v. myrrhe et castorei amborum ana. 3. i. et 5. karabe et ciperi amborum ana pondus. 3. ii. et. 5. olibani et granorum alkakengi amborum ana. 3. x. conficiantur totum cum melle et sumatur ex eo secundum assiduationem pondus auri. i. Et iterum cymini centaurce et origani omnium ana pondus. 3. ii. cum aqua calida. Et iterum granorum myrti et glandium et cortic. turis et cymini carmeni omnium ana pars una. et dosis est. 3. iii cum vino antiquo. Et iterum myrobal. kebulis bellir. et emblico. torrefactorum omnium ana. 3. vii. corticis turis. 3. v. granorum myrti. 3. x. involuatur quotiens extinguatur aqua in qua extinctum est ferrum ignitum multotiens: deinde conficiantur cum rob myrti.

Confectio alia. Rx granorum myrti partem unam laudani quartam partis. i. fructus citri partes duas conficiantur cum eo et sit dosis eius aure. vii. Aut foliorum myrti et foliorum alcanne et dactilorum et turis et balaustie et glandium omnium equaliter bibatur quantum necesse est cum vino. Et iterum confectio iuvativa et convenientis mictui in lecto Rx. uniuscuiusque myrobal. kebulis et bellirico. et emblicorum ana. 3. x. glandium infusarum in aceto die et nocte torrefactarum solum et sandarace et ciperi turis masculi enule sicce flora sicce et corali omnium ana. 3. v. myrrhe. 3. iii. conficiantur cum melle. Et iterum medicamen forte. Rx. castorei et myrrhe et albasce et cuppularum glandium et piretri omnium ana partes equales conficiantur cum aqua myrti humide et sit dosis. 3. i. ad mansionem aut bibat turis et olei de alcanna amborum ana. 3. i. Et de curationibus laudabilis est ut bibat de semine portulace pondus aure. iiii. Et farina glandium iuvativa est et proprie quando infunduntur glandes in aceto squillitico die et nocte: deinde frigantur super testam et bibitur ex ea. Et ultimum quod sumitur est pondus. 3. x. Rx iterum ciperi et turis partes equales de quo bibatur omni mane in ieiunio aure unius.

τ ſtercꝫ nigelle τ ſe. rute pro equales τ ſit doſis vſqꝫ ad ʒ.ii. τ enula eſt cōpetens medicina. Et oleum de kerua ſtercꝫ bibitum τ iniunctū. Et cōfert ei melius aſſumptio ſm̄ aſſiduationem. Et ad ſenes qdem eſt medicamē iuuatiuū qd ꝟ. caſtoreū τ opiū τ ſemē i: yuſquiami albi τ ſemē ru te bibat ex eo aur.i.cum.ʒ.vini. Et qui ſupponit mu mia diſſoluta in ſambaco in ano τ diſtillatur in virgam facit tollerare vrinā. τ ſimiliter comeſtio ſicuti eū oleo.

De inuolūtario exitu vrine. C.xiij.

Si vt egrediatur abſqꝫ volūtate. Et pluries eius fit ꝓpter ſuꝑfluitatē frigoris τ mollificationē lacerti τ debilitatē accidentē ei τ veſice ſicut accidit i re nibus ex fortitudine virtutis attractiue. Et qñqꝫ fit pp caliditatem plurimā attrahentē ad veſicā reſudationem a cor pore. Et de cauſis ei⁹ eſt remotio ſpondilis. Quare acci dit nocumentū i lacerto τ nō pōt conſtringere eam. Et qñ qꝫ eſt inuolūtaria egreſſio vrine nō ꝓpter cām i veſica τ lacerto τ vrina. imo ꝓpter ſtercoris coarctationem compꝛ mētem omni hora τ exp̄mit quare egredit vrina ſic ad uenit ꝑgnantib⁹ τ illis i quoꝝ ventrib⁹ eſt ſex plurima: τ habentib⁹ apata magna i medijs ſupra veſicā. nō er go idigo poſt illud qd dictū eſt vt cognoſcas ſig. τ ſaf ca facile ſit ex eis q̄ pcreuerit.

De cura. C.xiiij.

Et q eſt ex caliditate τ eſt raro conferūt medicine i frantes ſtipticę. Et de illis eſt puluis q ſiccus in ore mane ſumit huiuſmōi. ꝟ. coriādri ſicci roſ. rubearꝫ aboꝝ aā.ʒ.v. ſpodij.ʒ.x. ſeis lactuce τ ſeis por tulace āboꝝ aā.ʒ.xv. boli ar.ʒ.v. cāfoꝛ.ʒ.x. gūmi pōdus ʒ.ii. cōficiant cū aq̄ ſimul aceto. Et ſtercꝫ karabe τ boli armeni τ myrob.ni. τ medulle glandiū τ lentiū excorti ca. aꝝ oīum ana pōdus ʒ.ii. coriādri tosti facti in aceto poſiti.ʒ.i. τ ſit doſ ipſius ſicci ʒ.iii. τ curat cura diabetis. Et abſcidatur ſitis p illud qd tenetur i ore ex muſil. τ ſu mac τ nucleo tamaridi τ gūmis ſimul. Et eſto aūt curatio nes ꝑdicte i capꝛo diſtillatōis. τ ſtercꝫ openi τ acori enule ſicce medulle glādiū oium aā.ʒ.ij. myrrhe ʒ iii. τ ē pul uis q ſumit ſiccus τ diacyminū ē valde iuuatiuū. ꝓpter qd ei⁹ ſpēs valde teruit. τ diacyminū ſtercꝫ confert ad il lud epiſthimani τ ad vltimū eſt iuuatiuū ei qd eſt in mē bris vrine ex frigore vehemēti. Et ex eis que cōferunt ē ſumere in potu ʒ.iiij. turis retinet n. in voluntariam vri e emiſſionem aut pōdus.ʒ.ij. mabaleb: τ olea calla o ſru pis in eis muſcho τ aſſa τ caſtoreo τ euforbio τ ſimili bus. Cōfectio cliſteris boni ꝟ. albaſce lb.i. openi pō dus ʒ.xx. mabaleb pōdus ʒ.x. decoquant in.iiij. lb. aq̄ cum facilitate poſtqꝫ infuſa ſunt die τ nocte. Quoqꝫ ex aq̄ remāſerit q̄ntitas lb.i. colet τ fundatur ſup eā q̄ntum eſt ipſius medietas olei ſiſamini τ decoquat τ adminiſtret oleū in cliſteri aut ſumat aque pō.i. τ olei de ben τ auel lanaꝝ τ ſiſticoꝝ τ alb. ſicc τ alkadra τ almabaleb ptes equales quēadmodū exiſtimatio facit illud neceſſarium τ diſrumpat in eis virtus muſchi τ cliſterizetur cum eis. Et oleū de ben eſt forte valde.

De mictu in lecto. C.xv.

Cauſa ei⁹ eſt mollificatio lacerti. τ qñqꝫ adiuuat eam acuitas vrine. τ pueros qdem adiuuat ad illud ꝑfunditas in ſōno. Quum ergo mouent ex pellunt eam nā τ occulta volūtas ſimilis volūtati ante ante ipſoꝝ euigilationē. Quum ergo fortes ſūt τ cōfortā tur alleuiat ſōno τ confortat lacertus mollificatus τ ſi mingunt.

De cura. C.xvi.

Vera eoꝝ eſt cura eius q hꝫ mollificationem ve ſice τ diſtillationē vrine τ ſuꝑfluitatē ipſius emiſ ſionē. τ ꝓpter medicamē de myrob. cū enula τ

ſtorace. Et de vnguentis olei de ben eſt [illegible] hoc os ve dormiat τ [illegible] aus. τ nō bibant aquā plurimā τ [illegible] mingendū. Et forſſe eſt aliqs eoꝝ [illegible] cet eū virtus expulſiua τ ſenſibilis ad [illegible] dormitioni cōuenies eſt locus ad hoc [illegible] τ cōſueſcit illud. Quod ſi locus ſtetit [illegible] curſu latrine τ curſu dicte τ lectū [illegible] ret adeo donec alteret ipm τ fabricat in ipſo [illegible] habitatiōes alias τ fugit illud in imaginatione [illegible] deſiderat puenire ad illū locū [illegible] ginatiōe ſua qd eſt alteratus [illegible] ſtergit ſinus voluntaria cum illud [illegible] ſum. τ accidit ei in ſomnis [illegible] diſtia ſtratis expulſiua qua nō [illegible] illis eadē q̄ erant ſunt ad illos eſt id qd ꝟ. [illegible] myrrhe oium ptes eqles q̄ omnia [illegible] q̄ntitatis.ʒ.ij. vſqꝫ q redeat.ʒ.i. τ colet [illegible] re.ʒ.i. olei myrtini. Et cultura aceti [illegible] caſtus renes leporis τ ſumat [illegible] i. τ pireti τ ſe. apij amboꝝ aā [illegible] duo.ʒ.ij. τ.ʒ.iii.ʒ.i. aque [illegible] τ confert ei cerebrum leporis [illegible] ferentes troc. facti ex maſſa in qua poſita eſt [illegible] colūbis. cum aqua frigida ſunt eius [illegible] ro in ieiunio quum eſt [illegible] ei cliſteria cū medicinis [illegible] eaꝝ in veſica.

De diabete. C.xvi.

Si vt egrediatur aqua [illegible] breui. Et ꝓportio quidem huius [illegible] ad ebibita τ ad [illegible] habitatio ſtomaci τ inteſtinoꝝ ad [illegible] in greco alia nomina qs diabetes [illegible] placos τ cadumis. τ nominatur [illegible] ta molendini τ ſubiectas renū. Et [illegible] hoc accidēs accidit ſubito quoniā [illegible] cum voluntate facta τ ſubiectas [illegible] quoniā illic eſt ſenſus τ voluntas [illegible] menieris. τ habens quidem egritudinem [illegible] ſitis ſiit quare bibit τ non ſatiatur [illegible] bibit non valens retinere penitus. Et cauſa [illegible] diabetis eſt diſpoſitio renum [illegible] cidentem τ dilatantē τ aperitionem [illegible] quare nō adiuuatur illa hora qua [illegible] renibus. Et quādoqꝫ fit illud ex [illegible] corpori aut renibus. [illegible] illud [illegible] gide aut obſeſſio vehemēs frigoris [illegible] aut ꝓpter vehementiam attractiue [illegible] lidam innaturalē cum materia aut [illegible] lud quod ē plurimū. [illegible] qs illud quod tollerat quare expellit [illegible] bunt ab epate τ epar ab eis que [illegible] ceſſat illic attractio cōtinua [illegible] ſcis q quādo expellitur illud qd [illegible] ad liquefactionem ad albedinē ꝓpter [illegible] cionis humiditatis ex corpore τ [illegible] os ipm recipere de ſuꝑfluitate [illegible] τ tu qdem ſcis τ cognoſcis ſigna [illegible] ea vſqꝫ ad hanc horā.

De cura. C.xvii.

Diabetes qdem quam accidit plurimum [illegible] ex caliditate ignea quapp plurimus [illegible] eius eſt infrixatio τ humectatio cum [illegible] olentibus τ robub ſitis de illis que non [illegible] ſunt lactuca τ papauer τ quieſcere in aere [illegible]

⁊ sedere in tina aque ffe tam diu donec forsitan cōgelet ⁊ sedetur sitis ei⁹ ⁊ infrentur renes ⁊ fortes fiāt lacerti eorum. Et ꝓderit i eā odorare camfo: ⁊ nenuf. ⁊ similia de re dolentib⁹ frig. Et de illis q̄ valent ad hoc est dormire ⁊ occupatio a siti est regimē antecedēs quare os v: occupatur sal ē humēdo in potu superfluitatē aque. Et melius illo est vt sumat in potu aquā frigidam valde deinde euomat eā ⁊ iteret illud in eo. Et os vt cōueniat aquositas a renibus cum vomitu ⁊ sudore forti. ❡ Et stupefactio ptisanatium est ex eis q̄ conferūt p diminutionem virtutis ab inobedientia aque ⁊ defectu ei⁹ ab attractione iterum ⁊ de illis que os ipsum dealbare est labor dorsi ⁊ assumptio diureticorum. ⁊ lenificatio q̄dē nature ꝓfert eis ⁊ si nō cum aliis saltem cū clisterib⁹ temperatis. Plures namq̄ eorum existūt sicce nature ⁊ q̄nq̄ indigent phlebotomia i principio egritudinis. Et de cibis iuuatiuis est lac de q̄ extrahit butyrū acetosum infrigidatū. ⁊ de ipso meli⁹ est illud q̄d est magis spissum ⁊ pprie q̄d est ex lacte ouino ⁊ aq̄ cucurbite assate ⁊ succus citro. cū psil. ⁊ aq̄ granati acetosi ⁊ aq̄ mori ⁊ aq̄ prunorum ⁊ similia horum. Et sint pot⁹ huius generis ⁊ eorum fractio cum aq̄ q̄ntū possibile ē: ⁊ rob mori ꝓfert eis valde ⁊ aq̄ ros. imo succi ros. ʒ. i. consolat eis sedis sitim eorū. ⁊ dosis sit q̄ntitas cotile vni⁹ lactis. Et iterū aq̄ distillata ex lacte vaccino subtracto butyro: aut lacte ouio acetoso extracto buty. Et de illis quos experti sumus ad eos est vt sumatur alsoca ⁊ farina ordei. ⁊ quotiēs cōturbat hoc est magis sm̄ q̄re bibat infrigidatum. Et ex medicis expertis sunt troc. de balaustijs sm̄ hūc modū. ℞. acatie pōdus. ʒ. ij. rosa. ʒ. iij. bolar. ʒ. iij. gūmi. ʒ. i. dragagā. ʒ. ʒ. bibat cū mucilagine psilij ⁊ aq̄ frā ⁊ cū aqua citrin. Et iterū troc. de spodio cū aq̄ citrin. aut citrocant cū aqua grā. Et iterū sumat spodij terre sigillate ⁊ cāforo. seminū lactucarum adustorū ablutorū oi um ana partes i. ⁊ lacce tertia pte. i. ⁊ seminis papa. ⁊ se. lactuce ambo ana po. i. ⁊. ʒ aggregent cū mucillagine psilij ⁊ iforment inde troc. ⁊ dosis ei⁹ sit sicut r bea. Et de emplis illa q̄ fiūt ex medicinis in qb⁹ est infrictio ⁊ ꝯstrictio. Descriptio empli. ℞. atriplices ⁊ capolos vi ꝯ si inueniant ⁊ malorum ⁊ cydo. ⁊ sarur aliqd aggregetur ad illa. Et siir fula ⁊ ribes ⁊ agresta ⁊ virga pa. ⁊ cortic. granatorum penisceat oia penitus ⁊ empli ⁊ administret. Et ꝯ epithimatib⁹ illud qd. ℞. aca. ʒ. iiij. turis. ʒ. ij. succi barbebiricine ⁊ laudani ⁊ ramik. olium añ. ʒ. ij. galla ʒ. i. terat ⁊ ꝯficiant cū aq̄ myrti humide ⁊ liniat cū eo. ❡ Et de clisterib⁹ fortib⁹ in hoc egritudine est clistere bonū factum cū lacte de quo extractū est butyrū ⁊ cū succis stipticis p̄dictis in emplis. Et q̄nq̄ sit enema cū clisterib⁹ lenib⁹ sicut q̄ fiūt ex sennig. ⁊ oleo de cucurbita ⁊ oleo amigdalino. ❡ Ubi aūt eorum sunt illi q nō sunt velocis versionis pp suā subtilitatē aut cholerā aut pp suaz lubilitatē ⁊ paucitatē ita q̄ fiūt vapor ⁊ resoluunt ⁊ exiccant eginem. Et ei⁹ q̄dē exiccatio q̄nq̄ fit p ꝯuersionem aquositatis ab intestinis ad renes imo si est subtilis resoluit aquositas ei⁹ ita q̄ nō aggregat ex eo plem vrine ⁊ est associatus lenitati nature q̄re ē bon⁹. Nā melior eis dispōnis ciborum quos sumere p̄cipiunt ē vt sint tales q̄niis conuiāt eos lenitas nature ⁊ ꝯfractio sitis. ⁊ de illis q̄ ipsis ꝯferūt sunt sorbitiōes de canderusi ⁊ aq̄ kesch ordei ⁊ almusulat ⁊ alesumech. Et q̄nq̄ ponit cū eis q̄d generat ꝯstrictionē quā ipsi faciūt nature ⁊ alesdibegi pinguia ⁊ pinguedines carniū aīaliū ⁊ gallia pinguis. Et ō pedib⁹ pedes vaccini ⁊ pisces recētes cū acetosa parūl securitas adest de eorum siti: ⁊ lac ouinū decoctum cū aq̄ donec aq̄ cōsumat ⁊ aliqd de lacte ola illa ꝯferūt eis. ⁊ os vt a sincib⁹ custodiat i qb⁹ infrictio ⁊ stipticitas cū prouocatiōe sicut sunt cydonia. ❡ Factum aūt a

ffitate q cum hoc non curatur a siti ⁊ a cuius p̄sentia nō accidit nobis. Retulit q̄dam sapientū antiquorū ⁊ dixerunt os vt sit subtilitas ad sedandū sitim ei⁹. Deinde soluatur cū clisterib⁹ lenib⁹ aliquotiens postea soluat cū pillulis de aloe. ⁊ i. numero quarum vnaqueq̄ sit sicut cicer: deinde dimitte eū trib⁹ dieb⁹ ⁊ iterū regimē: deinde fac eū vomere sup cibū cū rhaphano ⁊ que sunt eis similia: deinde calefiat corpus ei⁹ cū ventosis ⁊ ponant sup ipsum eius portatiōes ⁊ suffumigatiōes ⁊ pprie extremitates ei⁹. Et q̄nq̄ necesse est tibi vt vtaris sup ipsum medicinis rubificantib⁹: deinde q̄escat aliq̄bus dieb⁹ deinde exerceatur cū equitatiōe equali ⁊ temperata fricatione ⁊ pprie i extremitatib⁹ eius ⁊ in fine ei⁹ precipiatur vti balneo ca. ⁊ bibat vinum odoriferum.

De multitudine vrine. C. xix.

Multitudo vrine est sm̄ modos de q̄bus ē ille q fit sm̄ similitudinē diabetis ⁊ nō illius cū quo est sitis nimia illius cū quo est sitis q̄ non satiat ⁊ egreditur aqua sicut bibitur de illis est cū quo est sitis ⁊ non sunt ⁊ dispōnes diabetis ⁊ ei⁹ virtus. Et de illis est cum quo non est sitis de qua sit curādum: si est ardor ⁊ acuitas ei⁹ tunc cū in ipso est acuitas vrine aut vlcera sicut scivisti: si non fuerit illic causa inuoluntarie emissionis vrine ffe. Frigus n. puocat multotiēs ppterea q̄ constringit ⁊ ppterea q̄ calefacit ventrē. Et illi⁹ q̄dem vrina minoratur cui⁹ egestio multiplicat ⁊ subtiliatur ⁊ illius cuius siccat egestio multiplicat vrina. ⁊ iam cognouisti ea q̄ continuant in hoc cū illis que p̄terierūt ⁊ iam q̄des p̄terijt curatio omniū illorū ⁊ dicam hic iterum curationes eius que est ex frigore. Dico ergo q̄ omnes medicine que sunt ad conium calefacientes iuuatiue sunt ⁊ qui hz multitudinem vrine ex frigore: ⁊ so deret eius sorbitia i ieiunio iuuatiuū est ⁊ sumere grā lactis cocta. Et ex eis que ipsis conferūt iterum est decoctio granorum myrti ⁊ pirorum siccorum ⁊ dactilorum omni die cū ʒ. ij. in ieiunio.

Et myrrha est de medicinis bonis ⁊ similiter almabaleb ⁊ similiter ciperi ⁊ tus ⁊ similiter galāga ⁊ similiter scoria ferri ⁊ coriādri. Descriptio medicaminis. ℞. castro. ⁊ myrrhe ⁊ balce ⁊ cuppularum glādiū ⁊ pireti oiu ana partes equales ⁊ fiāt ex eis pillule cū aqua myrti humide de quo sumat ad mēsuram. ʒ. i. Clistere ad illud bonū ⁊ cōfortat renes. ℞. succū albasie decoctū donec fiat fortis ⁊ vitellū oui ⁊ adipem renis castrati tollat ⁊ resoluantur oia ista equaliter ⁊ aggregent ⁊ sumat de lacte recēter mulcto ⁊ butyri ⁊ adipis gibbi cameli ⁊ olei alcabet alcadra partes equales quorum summa sit similis ei que sumpsisti in primis ⁊ cōquassent ad inuicē ⁊ fiat cum eis clistere.

De mictu sangui. ⁊ sanici ⁊ vrina simili loture carnis ⁊ capillorum: ⁊ de vrinis extraneis que sunt similes illis. C. xx.

Sanguis q̄dem purus qui mingitur: aut est sanguis procedens ex membris que sunt supra renes ⁊ vesicam sicut est epar: aut corpore toto propter repletionem multā superfluam quare sequitur cōtinuitas venarum sm̄ spēs tres notas aut dimissionem consuetudinis: aut abscissiones mēbri ⁊ reliqua que scivisti: aut sm̄ modū crisis ⁊ mūdificationem superfluitatis: aut obuiatiōes percussionis ⁊ saltū ⁊ casum ⁊ percussionem experimentum sanguinis ⁊ siir omne q̄d currit cur la corruptio ⁊ hoc sm̄ minus. ❡ Et aut est in partibus mēbrorum vrine ꝑpter inuasionem vene: aut apertionem eius aut ipsius solutionem per percussionem aut casum aut ventositatē aut frigus scidens cū dectectiōe: aut pp corrosionē ⁊ q̄nq̄ ē generatio illi⁹ a tetano ⁊ spasmo fortibus. Et q̄nq̄ est ipsa vrina sanguinea ppterea q̄ liquesit carnositas renis in sanguinem.

aut ppter vehementiam tenuitatis san. in corpe. Hoc n. quod accidit cum fortitudine renes attrahunt san. plurimum: et sunt primo due intentiones in facilitate cursus san. quoniam currit cursu superfluitatis: et quia non est ei essentia qua currit. Et scda est intentio vna: et quum renes attrahunt cum fortitudine expellunt illud ad vesicam. Mictus vero san. similis loture carnis fit aut ppter debilitatem digestionis et discretionem in renibus: aut ppter debilitatem eorum in epate. Mictus vero san. permixti cum humoribus grossis: fit plurimum ppter debilitatem renum. Et similiter mictus rei similis capillis tenuium fortasse est cum eius debilitas digestionis renum: et fortasse est cum eius debilitas digestionis venarum. Et quandoque est longa valde q. duabus palmis. Et quandoque est ad albedinem declinis: et quandoque ad rubedinem: et non plongatur nisi cum sue generationis in violationibus venarum renum aut aliorum. Et ex cibis grossis et generibus lactis et que sunt sicut fabis et similibus: et non est in eius mictu de timore sine quod teneatur corpore exitum eius et facit timere. Mictus aut puris et mictus san. permixti puris quandoque fit ppter eruptionem aldubelles in membris superioribus pulmonis et pectoris: et quandoque quemadmodum scivisti totum in loco superant ppter aposta erupti in membris vrinearum ppter vlcera in eis habentia pruritum: aut non habentia pruritum. Urine vero grosse mingantur aut cum mundificationis: et crisis et expulsionis qua scontur alleviatio.

Et quandoque sunt ppter multitudinem hu. grossorum ppter debilitatem digestionis. Urine vero pingues facile exeunt sicut liquefactionem adipis. Et os vt redeamus in capitulo difficultatis ad sermonem nostrum in vrina. Ipse. Hyp. quum mingitur san. sine dolore et est paucus in horis quibusdam non est malum in eo. Quum aut perseuerat tunc fortasse accidet fe. et mictus puris.

De signis. C.xvi.

Mictum san. puri q est ppter repletionem et causas m comparetur ei signis cause sue et signis causarum eius de illis que scivisti. Et ille q est ppter apertionem venarum fit sine dolore et est inundans sincerus. Verum san. apertionis fit paulatim et san. eruptionis et scissionis fit plurimum vesica quidem apertio et eruptio cum qua currat san. plurimus et fit in renibus. Vesice enim advenit aquositas colata: sanguinem vero nutrimenti recipit ex venis parvis in quibus venit ad eam nutrimentum ipsi quare non est in ea san. exuberans. Et ad renes quidem venit san. plurimus cum aquositate. Colatur ergo apud eos aquositas et adveniunt ei vene magne ex quibus membra alia nutrimentum sumunt quare est san. illorum plus quam ille quo indigent quare est plurimus. Et vene eorum sunt non minute et neque fit boni situs equalis. Vene vero vesice sunt conservate non exposite scissioni et eruptioni eius sunt sua. Et san. quidem vlcerum est cum dolore quod iam et si est corrosio est paulatim ad nigredinem declinis et quandoque est cum eo fetor et fit plurimum eius post egritudinem: et multociens sunt cum eo cortices et sanies et pus et resoluitur illud eius san. puris et sicut scivisti ex signis vlcerum et signis eius quod egreditur ex eis. Signa vero liquefactionis liquefactio et quod illud quod mingitur de san. est tenue sicut adustum ac si ipsum sit abrasio libri. Illum aut q est ppter tenuitatem san. corporis significat illud quod egressum est ex phlebotomia existens valde tenue: et non associatur aliud signum. Locus aut sanie et doloris cognoscatur etiam per dolorem si fuerit dolor: et cognoscitur per signa egritudinum in quibuscumque membris existant sicut per signa apostematis aldubellarum: aut vlcerum: aut repletionis: et cognoscitur ex via commixtionis nam quanto magis est albior tanto est vehementioris permixtionis: et quanto plus est liquor tanto est vehementioris separationis illorum. Et illum quidem q fit

ppter causas vicinas virge attendere tenus et [illegible] a virga postponitur ab vrina [illegible]. Similis aut loture carnis est significatiua debilitatis renum aut epatis. Illa quidem que est ex renibus [illegible] mentioris albedinis et ad grossitudinem [illegible] epatica est magis trahens ad rubedinem [illegible] multitudinis sanguinis et sunt apostemata illius [illegible].

Signa apostematis nota sunt membri [illegible] tatiua febris. Et ille q est permixtus [illegible] te est plurimum subito et non pduratur ad [illegible] vlcerationem et nocumentum. Ille q est ex [illegible] paucus et separatur et quandoque corruptus [illegible] sanie et pruritus cum illa que de illis [illegible] est alleviatio et fortitudo et est [illegible]. Si [illegible] cum repletione: aut causa [illegible] fiorum membrorum quandoque hypostasis.

De curatione. C.xvii.

Veti quidem a repletione et que [illegible] scivisti curationes in [illegible] sunt postea. De [illegible] scivisti quod curatio eius est curatio vlcerum [illegible]. Et iam ostendi vbi omnia illa in hoc [illegible] debilitatis digestionis in renibus et epate [illegible] multitudinis humorum totum est [illegible] eius et eius quod est sine forti [illegible] nis necessaria. Quum ergo indiget [illegible] magis offert saphene quam basilice [illegible] botomia et non approximes [illegible] eum sumach nisi posteaquam vrina [illegible]. Perica enim congelat quod in [illegible] quare quandoque retentio aquositatis ad [illegible] timos et similiter acetosa. Mictus [illegible] indiget vt in ipso administrentur [illegible] diureticis et medicinis ad lapidem [illegible] eius humectatione abundante. Curatio [illegible] me dicere est curatio mictus san. q est [illegible] tenuitatis in venis. Et curationes quidem [illegible] illum q est cum vesice et renum sunt [illegible] cum medicinis quarum [illegible] san. menstrui cum superfacientibus [illegible] dicinas et vt iam antecedas cum [illegible] riora cum ventosis et phlebotomia [illegible] sifica et acceptione ciborum ingrossantium [illegible] sis et quiete et tranquillitate et [illegible] morum: et os vt diminuat coitum [illegible] eaffres tantas in quibus decocta sunt [illegible] et coniectis et ex corticibus [illegible] rio et gallis et virga pastoris et similibus. Ex [illegible] fortibus in retentione eius sunt albalee [illegible] nabac et radix [illegible] maioris et [illegible] sumat suo radices rhaphani [illegible] spine et sumach et radix [illegible] rum de quibus fiat epithima cum aqua [illegible] succi ros. et semper [illegible] sola est epithima [illegible] radix eius cum de agagito et aliquo [illegible] ex linimentis in dorso et pectine [illegible] tum et galle et charte [illegible]. Et [illegible] tur est troc. q. R. balaustiarum et san. draco. [illegible]. Et de fortibus et que necessaria [illegible] ca facto est troc. huiusmodi R. [illegible] stiarum et san draco [illegible] detur in potu in vino [illegible] et quod est sub illo et magis [illegible] gargani et se. papa. et terre sigillate [illegible] gumi persicorum [illegible] sit a drach. .5. vsque ad .iij. Et [illegible]

k.trabe amboꝝ ana par.ꝫ.i. folij po. calaminis lameni fertam pito enim bolar. po.i. ꝛ ꝫ.v. ꝛ dosis eius ē vſqꝫ ad aurei mediū in quibuſdā ſucceſſi ſtipticis ꝛ qñqꝫ ponūt loco ſupelaciōis ſicut ē hec deſcriptio. ℞ croci ꝛ ḡnoꝝ alb amel ꝛ ḡnoꝝ malue ſilueſtris ꝛ opij omniū. ana ꝫ. ij. amigdalaꝝ mundatarū. iij. ꝛ ꝫ.v. numero de quo ſumāt ad nacis magnitudineꝫ. ꝛ iteꝝ corticis radic. mādragore aſſati ꝛ anisi aſſati ꝛ granoꝝ pini aſſatoꝝ omniū ana ꝫ.iij. papaueris ni. ꝫ.iiij. cōficiātur cū vino de quo ſumat pōdus ꝫ.ij. ꝛ iteꝝ ſuffūſ cornu ceruini aduſti ꝛ draganti pito ſumātur equales ꝛ fiat ſuffuſ cū rob myrti. Et itē medicamē qḋ antiqui laudauerūt eſt ſe. dānegaſtrūdidi grana. xxx. grana pini. iiij. numero amigdale amare excorticate. vij numero ſe. malue. ꝫ.iij. ſtrocie eius. ꝫ.i. in ſciminio. ❡ Illud vero qḋ veſice ꝓprīj eſt eſt vt ponātur mediante que exhibētur fortiores et diuretica in ea fortiora iterū. Et de illis quibus iuuamētum ſit iterū eſt vt ēpleatur cū ſpongia infuſa in aceto qꝫ ponatur in omnibus lateribus eius ꝛ in duobus enim cruris ꝛ alijs. Et vt adminiſtrētur medicine in ea infecte cū ſuccis ſicut eſt ſuccus arnogloſſe et ſuccus alba tar ꝛ ſucc' pomi. Et de medicis troc. aneti ꝑdict' ꝛ troc. d' ſupefactīb' ꝑdcī ꝛ cōna ceru. aduſtū ꝛ krabe ꝛ ſe. canabis ꝛ gūmi ꝛ galle ꝛ ſucc' barbe hircie ꝛ balauſtie ꝛ aliquātulū aneti ꝛ plūbū aduſtū ablutū et virtus de ſupefacientibus opiatis ꝛ que cū hyusqꝫ amo ſunt confecta. ❡ Et de regimine retentiōis curſus ſan. veſice eſt poſitio ventoſaꝝ ſuper ilia ꝛ anchas ꝛ pectineꝫ. Illud cum retinet ſan. Deinde adhibeatur regimen ei' qḋ rectificat ſecundū qḋ dictum eſt. ❡ Et de cibis e panis triticī in lacte ē ex quo butyrū eſt extractū ꝛ cib' conditus cū ſumach. Et ſi vinus fuerit debil confortet cū iure ſtipticoꝝ confortatis cum carne ꝯtrita ꝛ cibet cum alſidabegi ꝛ ex cubegi ꝛ ꝑdicibus maſculis ꝛ turturibus cum aceto conditis ꝛ cū aqua acreſte ꝛ ſucco ꝑ ḡnatorum ꝛ lacte decocto ꝛ ſimilibus illis. Et ſi ſit ſuetus eradicatio a vino ꝓp caſum virtutis aut vehementiam deſiderij tūc detur ponticum groſſum nigrum. ❡ Cūqꝫ ſanat ille qui mingit ſan. aut ſaniem tūc bibat illḋ qḋ et penni totum aut abſtergat ꝛ ꝓuocet ꝛ nō remaneat vrina omnino ꝛ redeat ex tumido.

Fen vigeſſima de diſpoſitionibus generationis maſculorum que eſt duoꝝ tractatuū.

Tractat' primus d' vniuerſalibus ꝛ appetitu coeūdi.

De anatomia teſticuloꝝ ꝛ vaſoꝝ ſpermatis. C.i.

Sublimis deuſ creauit duos teſticulos ſicut ſciuiſti qui ſunt membra ꝑncipalia in quibus generant ſperma ex humiditate delata ad eos in venis q̄ eſt q̄ ſuperfluitaſ cibi q̄rti i corpore toto. Et ē ſan. magis digeſtus ꝛ magis ſubtilis. Cōmouetur. n. in eis ꝑ ſpiritus: ꝛ in meatib' q venīūt ad eos ouā ē d' venis pulſantibus ꝛ qetis plurimi ramificati ex vena pulſatili ꝛ vena quieta q̄ ſūt. ii. radices ramificatō ꝑlimorum anfractuū ꝛ inuolutionū que tamdiu ramificant donec inciſio eius quā i vena ſilati duꝝ ſocio ſit ſimilis inciſioni tue quā ſocio i ꝑlurib' venis ꝓp multitudinē orificioꝝ que apparent. Deinde effundit ab eis in vaſis ſpermatis que dicemus ad virgaꝫ ꝛ ꝓijciūt in cōmixtione cū muliere que eſt coitus nāliter ad matricem cui obuiat matricis orificiū cuꝫ actione ꝛ attractione vltima quā conueniunt duo pares ſimul. Et teſticuli quidē duo creati ſunt ꝛ eſt ſubſtantia oui ex membro glandoſo albe carnis que eſt res magis ſimilis carni mamille ꝛ aſſimilat ſan. qui effundit in ipſo cuꝫ colore ſuo qḋ albificat ꝛ ꝓpter ꝓp illḋ qḋ cōmouet in ipſo de a crotate ꝛ ꝓp ſpm ꝛ meatus quidem in quo venīūt vene ad teſticulos eſt ex ſiphac maiore qḋ eſt ſup femur. Sed panniculi q tegūt arterias ꝛ venas venientes ad teſticulos origo eſt ex ſiphac maiore ſicut ſciuiſti i loco ſuo. ꝛ ſūt continuatē etiam cum panniculo nuche ꝛ deſcendit ſup illud qḋ deſcendit de venis ꝛ ſuſpenſorijs i quibus inguinum ad duos teſticulos qꝛ generaꝫ ex eo meatus inī penetratus ꝛ pāniculi tegentis illḋ qḋ penetrat in barbaki inguinis generatio ē ex eo. et iā iam ſciuiſti in anatomia venaꝝ qḋ ad ouum ſiniſtrum venit vena alia ab illa que venit ad dextruꝫ cū nutrimēto. ❡ Et qḋ illa que venit ad dextrum effundit ad ipm ſan. magis digeſtum ꝛ magis mundificatum ab aquoſitate. Et ouum quideꝫ dextrū in plurib' hominib' eſt fortius qꝫ ſiniſtrum niſi in illo q eſt in iudic o laſſitudinis. vaſa aūt ſpermatis incipiunt ſicut barbaki exiſtentes in vnoquoqꝫ ouo barbaki vno. q. ipſe ſit ſeparatus ex eo nō ab ipſo generat' ꝫ ſit cōtingēs adherēs ꝛ dilatat̄ vnumquodqꝫ eoꝝ ꝛ ꝓpter ouū dilatatione ꝗ hꝫ q̄titatem ſenſatam. deinde incipit ꝯſtringi q̄uis ramificent ꝓpe i mulierib' vice altera apud ſtatū ſuū ꝛ illa vaſa aſcēdūt in poſtmis deinde declināt ad collum veſice ſub meatu vrine. ❡ Virga vero eſt membrum inſtrumētale generatū ex membris ſingularib' ligamētalibus ꝛ neruoſis ꝛ venoſis ꝛ carnoſis. Et principium originis eius eſt corpus oſſium ex carne pectinis ꝛ ligamentale plume cōcauitatis late q̄uis ſit generatū in pluribus diſpoſitionib' corporum ꝛ ideo qḋ ipm replet ventoſitate fit erectio. Et currit ſub hoc corpe arterie plures dilatate ſupra hoc qḋ ꝯuenit q̄titati huiuſ membri. Et aduenīūt ei nerui ex ſpondilib' caude ꝫ nō plūs ſint ſ būmerū in ſba eiuſ. Et ipſi nō ſunt niſi nerui quoꝝ ſba eſt ligamentalis ꝑuati ſenſu. Et nerui ex quibus erigit apud. G. alij ſunt a neruis mollificatiuſ ex quib' mollificatur. Et ei qdem iam ſciuiſti lacertos ꝓprios ꝟge in ca. lacertorum. Et in ꝟga ſunt meatus tres. i. meat' vrine ꝛ meatus ſpermatis ꝛ meatus alguadi. Et ſcias qḋ ꝟge aduenit ſtatus erectionis ꝛ ventoſitas a corde ꝛ aduenit ei ſenſus ex cerebro ꝛ nucha. Et aduenit ei ſan. equaliſ ꝛ deſideriū et eſſe ꝛ deſiderium nāle qñqꝫ ſit ei cā rerum ꝛ apō me principium eius eſt ex corde.

De cauſis erectionis. C.ii.

Erectio accidit qñqꝫ ꝓp tēſionem cāne concaue ꝛ que ſequit eam dilatate ꝛ ꝓlongate ꝓp illḋ quod effundit ad ipſam de vētoſitate forti qꝫ defert ſpiritus deſideratiu' ſpiſſus cū quo incedit ſan. plurimus ꝛ ſpūs groſſus. Et ꝓp illḋ accidit quꝫ fortius ē ex calefactiōe arteriaꝝ q̄ ſunt in membr' ꝯſpirat o ꝛ attractiōe vētoſitatis ꝛ ſpūs ꝛ ſan. ad ipſaꝫ vt erigat. Et d' illis q̄ adiuuāt ad hāc erectioneꝫ ē oīe in quo eſt humiditas extranea ꝑpata ad hoc vt ꝯuertat i vētoſitatē ꝛ ē ſſlaciile. nō. n. ꝑōt digō ſꝑma cōuertere eam in ventoſitatē ꝛ ſinire illud qḋ ex ea reſoluit in ventoſitatē reſolutiōe veloci. immo ſigit vſqꝫ ad digeſtionē tertiā. Illic. n. inflatur ꝛ viſ coitus ꝯfortat hoc mēbrūꝫ ꝛ facit ipſꝫ lacertoſū ꝛ ingroſſat ipm ꝛ dimiſſio eius liquefacit ꝛ arefacit. Operatio nāqꝫ q̄dadmōm dixit. Hip. ingroſſat ꝛ operatiōis eius dimiſſio liqſacit. et cū qdē deſiderij ꝛ mot' eius cauſat ē intēdit a cāz aut ē ꝓpter multitudineꝫ vētoſitatis in ſan. ex q̄ generat ſperma ꝛ ex q̄ matrit inſtrumētū ꝟge qꝫ inflatur ꝛ erigit ꝛ ſit ꝓp illḋ qḋ mouet ex deſiderio ꝓp ſꝑpationē membri ad illud qm̄ tēſio facit accidere mordicationē. Et iteꝝ qñ congregat ſꝑma in membris coitus ꝛ multiplicatur inquiſitio ſeparationis eius mouet materie

in ipsis et quamquam sit erectio propter mordicationem materie sta tis in glandulis positis in duobus lateribus colli vel si cetur materia seminis subtilis veniens ad eam ex veni bus sicut sit propter motum spermatis ipsius quod acuit et mul tiplicat et mordicat.

De causis spermatis. Cap. lii.

Sperma est superfluitas digestionis quarte quam fit quando dispergitur cibus in membris resudando a venis ter tia digestione iam explicata est ergo summa humi ditatis proxime coagulationi ex qua nutriuntur membra du ra utpote vene et arterie et similia illis. Et quamquam reperitur de ea plus retentum in venis ad quod iam perfecit digestio quar ta et remansit et non ... ipso venerunt pervenit ad membra homogenea et nutriuntur ea preter quod necessaria sit magna alte ratio illius et propter illud provenit sperma ex eo. et apud Galenum quidem et medicos masculo et femine simul sunt duo se mina quibus ambobus est nomen spermatis non conveniente no minis tantum sed univoce. Et in unoquoque duorum horum est virtus formandi et informandi simul. Verum semen masculinum est for tius in virtute a qua est inceptio formationis insuper. Et se men femininum est plus in virtute a qua est principium informationis. ¶ Et sperma quidem masculi expellitur prope matricem et ipsa deglutit ipsum ob matricis attractionem vehementem. ¶ Et sper ma quidem mulieris expellitur matricem eius in vasis et ve nis ad locum conceptionis. ¶ Sapientum vero medicorum quorum intentio comprehendendi est comprehensio quod in spermate masculi est principium formationis. Et quod in spermate femine est prin cipium formationis in re propria. Virtus enim formativa in spermate masculi intendit informando ad similitudi nem eius a quo separatum est nisi sit aliquid quod impediat et pro hibeat. Et virtus informativa in spermate mulieris intendit se paratum in recipiendo formam ad hoc quod recipiat eam sim similitudinem eius a quo separatum est. Et nomen quidem sperma tis quod est eis duobus dicitur est per communitatem nominis ut co poratur intentio aggregationem distinctam in intentione. Nam in intentione quod nominatur expulsio viri spermatica si nominatur expulsio femine spermatica. Et hec quidem. Nam sperma viri est calidum digestum spissum. Et sperma femine est genus sanguinis menstrui digesti parumper et conversus parum et non elongatur a virtute sanguinea elongatione spermatis viri. et propter hoc assimilantur ipsi philosophi antecedentes menstruo. Et dicunt quod sperma masculi quod preficit operatur cum virtute et non est alteri pars eius plurimus introitus in recipiendo particularitatem corporis infantis. Illud enim est spermatis mulieris et sanguis menstrui. Immo plus studij sui est in par ticularitate spermatis infantis et non est nisi sicut coagulum agens in lacte. Sperma autem mulieris est fundamentum particulari tatis corporis infantis. Et utrumque quod ambobus exube rare facit quod generat sanguinem calidum et humidum. ¶ Cognitio vero certitudinis uniuscuiusque harum intentionum pertinet ad scientiam naturalem et non nos et medicos ignorantia eius. Et nos quidem iam exposuimus dispositionem in ea in libris nostris ra dicalibus. Et Hipp. quidem dixit in suis intentionibus quod plus materiei spermatis est in cerebro et quod descendit ex du abus venis que sunt post ambas aures. Et propter hoc absci dit phlebotomia ambarum generationem et facit incurrere sterilitatem et est sanguis eius levis et continuitate sunt nuche ut non elongentur a cerebro et que eis similantur spatio longo quod alte ratur corpus illius. et convertentur immo perveniant ad nu cham et deinde ad renes postea ad venas que veniunt ad testiculos et. Galenus quidem non scivit an faciat incurrere incisio harum duarum venarum sterilitatem an non. ¶ Mihi vero videtur quod non oportet ut sit sperma ex cerebro solo quamvis eius fer mentum ex cerebro sit et est verum quod dixit Hipp. de esse duarum venarum immo quod sit ei ex omnibus membris principalibus et ut sit ex membris aliis resudatio etiam ad illas radices.

Et propter illud est assimilatio. Et propter hoc [illegible] membris diminuto [illegible] duarum vene non [illegible] sequitur et non [illegible] ultimus cum digestio completa. Et sperma [illegible] tosius permixta ei et necesse est ut [illegible] eorum illius.

De signis complexionis calide [illegible] spermatum.

Cap. [illegible]

Signa complexionis calide sunt [illegible] virga et pilis testiculorum et [illegible] itas ipsius et velocitas [illegible] et que sequuntur ipsum et aspitas et [illegible] sorum et velocitas collectionis. Et [illegible] frigide complexionis sui spermatis [illegible] dat colorem sui spermatis. Signa complexionis [illegible] contraria illis signis. Signa complexionis [illegible] sunt subtilitas spermatis et [illegible] erectionis. Signa complexionis sicce [illegible] aliis signis et quamquam egreditur sperma [illegible].

De signis complexionis calide et sicce. Cap. [illegible]

Unde dominium spissitudinis [illegible] et assiduatio desiderij apud [illegible] quod impregnat plus et [illegible] rium vehemens et velox et [illegible] men abscinditur a coitu [illegible] caliditas et siccitas [illegible] velocitate erectionis. [illegible] et anchas et que sunt inter eas [illegible] spissi.

De signis complexionis calide et humide. Cap. [illegible]

Sed pluris spermatis quam [illegible] unctionum pilorum et minus [illegible] ri est multitudinis super coitum [illegible] siderij et erectionis et ledit a [illegible] est plurime pollutionis et velocis [illegible].

De signis complexionis frigide et humide. Cap. [illegible]

Unde lenitas penis et tarditas [illegible] et tenuitas spermatis et paucitas [illegible] ditas omnium pilorum et penis.

De signis complexionis frigide et sicce. Cap. [illegible]

Unde grossitudo spermatis et [illegible] est diversa a calida et humida [illegible] rabus.

De signis complexionum innaturalium. Cap. [illegible]

Unde ut accidunt signa que [illegible] non fuerit prius et significat [illegible] sensus.

De iuvamentis coitus. Cap. [illegible]

Coitus bonus est ille quia [illegible] statum sequitur [illegible] corporis ad augmentum [illegible] mo sentitur aliquid. quod delegatum [illegible] sunt motu fortiori sequitur [illegible] cum illud quod est ex huiusmodi [illegible] quamquam sequitur ipsum expulsio cogitationis [illegible] agilitas audacie et [illegible] ipse quidem confert melancholie et [illegible] plus quod [illegible] gregant a pectore et corde [illegible] plurium et egritudinis phlegmatis [illegible] caliditas innata est fortis [illegible] tiae et propter hoc regit appetitum [illegible] terias apparum accidentium in [illegible] et omnem cum advenerit apud [illegible] nec coitus tenebrositas visus et [illegible] dolores emunctoriorum et ancharum et [illegible]

fanat ꝛ plurimoꝝ quoꝝ cõplo reqrit coitũ quũ ipẽ dimit tit inflatur corpus ꝛ relique dispositiões ꝛ cadit appetit⁹ cibi ita vt ipẽ etiã nõ recipiat ꝛ expellat cũ vomitu: ꝛ omnẽ in cui⁹ corpore est vapor fumosus coit⁹ alleuiat ab ipo ꝛ ɔfert ei ꝛ remouetur ab eo qḋ timet de nocumẽto coarctationis vaporis fumosi. ¶ Et qñqꝫ accidit viro ex dimissiõe coit⁹ ꝛ abũdantia spmatis ꝛ frigore ei⁹ ꝛ cõuersiõe ipsius ad vẽtositatẽ vt mittat spma ad cor ꝛ cerebrũ vaporẽ malũ ventosuꝫ sicut accit mulieribus ex coarctatione matricis ꝛ minores dispositiones illas nocum͂ẽt: ꝛ antequã spgatur ventositas fuit grauitas corporis ꝛ frigiditas ei⁹ ꝛ difficultas motuũ.

De nocumento coitus ꝛ dispositionibus eius ꝛ malis figurarum. C. xi.

c Onis eĩ at de substantia cibi postremi qꝫ debilitatem afferẽtes⁹ sic alie nõ afferunt euacuatiões ꝛ eiũ ẽ sĩ ba spũs rem plam ꝑpter delectationes ꝛ ꝑpter illḋ qḋ plus diligẽt plus sunt cadentes in debilitatem. ¶ Et coitus quidem velociter facit puenire illum qui plꝫ eo vtitur ad infrigidationem sui corporis causa sui ꝛ resolutiõem caliditatis innate ꝛ mortificationem virtutis ꝛ ꝑparat ipsũ in primis ad caliditatẽ fumosam ab͂ ꝛ det multiplicatẽ sup ipm pili. Deinde succedũt ei infrigidatio ɔpleta ꝛ debilitas sensuũ visus ꝛ auditus ꝛ accidũt eũ nubul eius tepore ꝛ dolor qꝫ nõ forsitan sustinet omnes sui corporis. ¶ Et qñqꝫ similat dispositio eius epilepsie occulte ꝑpter illud ꝛ qñqꝫ fiat in ipo nigredo deinde citrinitas ꝛ accidit ei ꝑodi a debilitate: ꝛ videt ei qḋ sit incessus formicaꝝ in mẽbris suis incipiẽs a capite suo vsqꝫ ad finem dorsi. Et accidit ei tinitus ꝛ malorũ accidũt ei se acute aduenientes. Et qñqꝫ aduenit ei tremor ꝛ debilitas neruoꝝ ꝛ vigilie ꝛ ꝑminẽtia oculoꝝ ad exteriora etiã sicut accidit in separatione anime a corpore ꝛ accidit ei ꝛ aluiuiũ epilepsia ꝛ dolor dorsi ꝛ renũ ꝛ vesice. Dorsũ vero ignescit ꝑna ꝙre attrahit materiã dolor ad ipꝫ ꝛ restringi ꝛ eorũ mẽ. Et qñqꝫ facit incurrere colicã ꝛ facit accidere eis fetores ꝛ ꝛ fetet eorũ os ꝛ carnes gingiuarũ. ¶ Et in illis i quorum corpore sũt humores mali cholerici mouet post coitũ horripilatio ꝛ in cuius corpore sũt humores putridi ꝑcedit post coitũ ex eo odor fetidus ꝛ ei q est debilis digestio accit p⁹ coitũ mag⁹. Et hominib⁹ ẽq ẽ passiuꝫ ꝑplene malã dilio coit⁹ similat plin ꝛ siuat corp⁹ eius ꝛ capit ipsũ ꝛ riraf ꝛ multiplicaf pollutõ ipsius ꝛ sĩ ẽ ei obediẽs debilitat fẽsus ei⁹ ꝛ disiccat ꝛ de hominib⁹ dignior alteratione coitũ est ille cui aduenit post ipꝫ tremor aut hyptis aut cõstrictio anhelit⁹ occulta ꝛ pulsus cordis ꝛ ꝑfunditas oculoꝝ ꝛ distructio appetit⁹ cibi ꝛ cui⁹ pect⁹ est infirmũ aut debile aut est debilis stõ. Dissio .n. coitus est cõueniẽtior rei ei q hꝫ stõm debilẽ ꝛ deinde ipꝫ de mulierib⁹ r̃ie q abortus patiunt. ¶ Et in coitu quidem sunt figure male sicut si ascendat mulier sup virũ. Figura .n. in coitu illa est mala ex qua timet tamen ꝛ inflatõ ꝛ vlcera virge ꝛ vesice ꝑp laborẽ electionis spermat⁹ ꝛ dubiũ si currat aliqḋ in virgam ex pte mulieris. ¶ Et scias q̄ retentio spmatis in coitu est mala valde. Et qñqꝫ perducit ad contritiõem viriũ deoꝝ quoꝝ: si oꝫ ne coitus fiat necessitate fecis aut mingẽdi mota neqꝫ cuꝫ exercitio ꝛ mota aut post passionẽ animalẽ fortem. ¶ Et coit⁹ quidem cum infantibus est fedus apud multitudinem gentiũ ꝛ ꝓhibitus in lege: ꝛ ẽ ex parte nocibilior ꝛ ex parte min⁹ nociuus: ꝛ ex pte qui dẽ q nõ indiget i ipo motu plurimo vt educat spma est nocibilior ꝛ ex pte alia quã sperma expellitur cum eo expulsione plurima sicut fit in mulieribus est minoris nocumenti. Et comitatur ipsum dilatatio ꝑcontie minus q̄ vulua.

De bonis coitus. C. xii.

o Portꝫ ne coitus fiat super repletione ꝓhibet .n. digestionẽ ꝛ facit cadere in egritudines q̄ efficit motus sup repletiones ꝛ debilitat: si accidat alicui illorũ tũc oꝫ vt moueat post ipm paulatim vt descendat cib⁹ in stõ ꝛ nõ natet deinde dormiat. Et oꝫ quantum possibile ẽ ne coeat aliqs quũ adest vacuitas itẽꝫ hoc .n. ẽ nocibili⁹ ꝛ onerosius nature ꝛ magis preceans calorẽ innatum ꝛ magis attrahẽs liquefactiõem ꝛ ethicã ꝛ arefactionem: imo oꝫ vt fiat quũ cibus descendat a stõ ꝛ cõplet digestio prima ꝛ secunda ꝛ mediat dispo in digõne tertia ꝛ hoc diuersificaf in hominib⁹ nõ ẽ ꝙ audiendus est imo eius qui dicit oꝫ vt fiat illud post cõpletionẽ digõnis tertie ex omni mõ. Illa .n. hora ẽ hora vacuitatis quũ corpus incipit in repletione ꝛ in omnib⁹ membris sunt relique cibi in via digõnis. ¶ Nam in hominib⁹ ẽ qui ẽ i huiusmodi dispositiõe in principio noctis ꝙre sit illa cõuenientior hora coit⁹ ei ex generib⁹ ꝑdcis. ꝛ ex parte alia ꝛ ẽ q̄ somnus lõgus succedit ei ꝛ ascendit cũ eo somnꝰ ꝛ figit aquã i matrice ꝑp somnũ mulieris. Et oꝫ ne coitus fiat nisi a desiderio sano qḋ nõ excitat aspectus aut intuitus aut prurit⁹ aut ardor. Sꝫ commouet ipm multitudo spermatis ex repletione ꝛ adiuuat totũ illud sanitas dentis. ¶ Et oꝫ vt vitetur coitus post societatem nauseatiam ꝛ post eiectiones fortes ex vomitu ꝛ fluxu ventris ꝛ colirica passiõe ꝛ diaria facta subito ꝛ motus corporeos ꝛ animales ꝛ ꝑp motum vrine ꝛ stercoris ꝛ phlebotomiã. ¶ Diaria vero antiquã qñqꝫ alleuiat sua exiccatiõe ꝛ trahendo mã ad partẽ aliam a parte intestinoꝝ. ¶ Et oꝫ vt deuitet in tempore ꝛ regione calidis. Et deuitet ipm vir corpe suo iam calefactus aut in frigidatus ꝫ post calefactionem sit i. columior q̄ post infrigidationes, ꝛ sĩr post humiditatẽ melior q̄ post siccitatẽ. ¶ Et melior horaꝝ equalium ẽ hora quã determinauim⁹ ꝛ qñ vtiẽ eo in ipa post spatius in quo nõ abhorret coitũ inuenit leuitatẽ ꝛ alleuiatur anhelitus ꝛ bonus fit sensus.

De spmate generante ꝛ nõ generatte. C. xiii.

s Perma ebrij ꝛ decrepiti ꝛ infantis ꝛ multi coitus nõ generat. Et sperma habẽtis membra debilia raro generat sanũ ꝛ quũ ꝑlõg it virga valde ꝑlongaf spatiũ mot⁹ spmatꝫ qꝫ venit ad matricẽ calor eius inato iaꝫ fracto si ergo generat sm plm.

De signis eius q coiuit. C. xiiii.

v Rina eius est habens filos ꝛ ramos permixtos adinuicem.

De diminutione coitus. C. xv.

c Ausa aut ẽ i virga ipa aut i mẽbris spmaticis aut i mẽbris ꝑncipalib⁹ ꝛ q sequnẽ ea aut in mẽbris mediis iter ꝑncipalia ꝛ mẽbra coit⁹ aut cũ membroꝝ vicinoꝝ ꝑpa eiocant ꝑp paucitatẽ ꝛ siccitatis i sẽsib⁹ complexiõt paucitatẽ ei⁹ i corpe toto. ¶ Scdã āt cã virge ipsi⁹ ẽ ꝑp maliciã ɔplonis i ipa ꝛ mollificatiões ipsius. Sꝫ scdã cã testiculoꝝ ꝛ vasoꝝ spmaticoꝝ aut ẽ ꝑp maliciã cõplonis singularẽ ꝛ siccitate ꝛ ẽ deterior: aut est ꝑp eis siccitas sola. ¶ Et qñqꝫ ẽ ꝑp prauitatẽ mot⁹ spmatis ꝛ descensũ ei⁹ a mordicatiõe eius ita vt qñqꝫ sit i qbusdã sperma plꝫ ꝛ quũ coeunt i descẽdit ꝑp congelatiõem eius ꝛ coeunt cũ hoc parũ quũ vasa spmatis nõ calefiũt in eis qꝫ nõ calefit neqꝫ subtiliat. ¶ Facta aũt cã mẽbroꝝ ꝑncipaliũ aut ẽ ex pte cordis qꝫ abscindit mã spũs ꝛ vẽtositatis incedẽtes aut ex pte epis qꝫ abscidit mã spmatis aut ex pte cerebri qꝫ abscindit mã virtutis sensibilis aut ex pte renũ ꝛ frigori ipsoꝝ ꝛ egritudib⁹ eoꝝ notis ꝛ ɔplonibus eoꝝ aut ex pte stõi ꝑp maliciã digõnis ꝛ totũ illḋ aut ẽ cũ debilitat ꝑncipẽ aut cũ oppilatiõe ꝫ meatuũ inf membra coitus. Et multotiẽs quidẽ est debilitas facta cũ

cerebri sequens casus aut percussionem. Cum vero q est sub inferiora est vt sit aut casitas aut siccitas valde aut siccitas complexionis et siccus est eius inflatio. et inflatio quidem est bonus adiutor ita vt in illo in cuius ventre multiplicatur inflatio absque superfluitate dolorosa et grossitie et vbi sunt ebolarum non sunt plures erectionis propter multitudinem inflationis ipsorum. Cum autem in vicinitatibus est sicut illud quod accidit ei cuius hemorroydes inciduntur et abscinduntur dolorosarum. Nocet enim illud neruis coitus cum anus et lacertos eius et virga et ex eis que debilitant coitum et virtutem eius sunt res meditatiue sicut debilitas coeundi aut verecundia eius aut affectio intellectus ad cor. Debilitat enim a coitu et facit deficere et propter hoc quando illud aliqua hora casus accidit tunc quando eius euenit reiteratio assimilatur illud in mente et fit cum in illo quibus dimissio coitus et quod anima obliuiscitur eius et constrictio membrorum ab eo et paucitas spermatis nam in generatione spermatis sicut non est solicita in generando lac in mamilla remouentur filium a lacte. Scias quod erectionis causa est ventositas procedens a spermate aut non a spermate et frigus et calor simul sunt contraria vero sunt. Nam frigus omnino prohibet generationes et calor resoluit materias eius et non est quod ipsas generet sicut humiditas temperata et caliditas quam ipsa nutrit et de illo quod adiuuat hoc est equitare equos secundum inuentiones eius quae conueniunt et cursus renes et vesica sunt humidi aut cum hoc sicci. Illi vero qui renum complexionem calidam habent et non vinosum est ea cum equalitate est nociua et facit incurrere sterilitatem.

De signis. C. xvi.

Scias autem propter mollificationes significant frigus complexionis nerui cognosci et hoc quando non fit erectio et non sentitur in aqua frigida. Et quibus est sperma exuberans facilis egressionis. Et quibus descendit sine erectione et quandoque est cum ea extenuatio corporis et debilitas eius et non est in desiderio diminutio. Secundum vero cum testiculorum et membrorum spermatis fuerit difficultas eius propter frigus corporis significat eruditas spermatis et frigus lacertus quod si fuerit propter siccitatem corporis et paucitatem spermatis tunc sperma erit paucum difficilis descensionis et plus eius est cum extenuatione corporis et paucitate carnis et sanguinis. Et est delectatio ex eis que conferunt ei scilicet ex balneationibus et cibis. In secundum autem causa membrorum propositorum super membra coitus sicut ex corde et renibus minoratur appetitus omnino non est vigor neque appetitus neque generatio fit. Et quod cordis si fuerit ex cordis minoratur erectio et quandoque erit descensio sine erectione et erit pulsus debilis lenis et caliditas corporis diminuta. Et si fuerit ex cerebro minorabitur sensus motus spermatis et non erit commotio coitus. Sperma enim est ex eis que excitant et significabant ipsas dispositiones sensus et oculi propter hoc quod est corpus percussionem aut casus aduenientem cerebro et oi coordi. et cerebro in debilitate sua sunt signa iam preterita et renibus in egritudinibus suis sunt signa cognoscenda ergo ibi. Secundum vero propter priuationem inflationis in inferioribus signa sunt quando videmus virtutem membrorum saluas et videmus debilitatem in erectione vna cum virtute cordis et renum et desiderio et aque. et quando administrantur inflatiua iuuatur eis. Secundum vero cum paruitatis motus spermatis et priuationis moedicationis eius signum est quod egreditur apud coitum res parua congelata. Et plus illius sequitur complexionem frigidam. Et quandoque contingit vt sit sperma plurimum sed sit gelidum congelatum sed quod dicimus pinguis quidem magis desideratur a coitu quam extenuatur et ei qui vult coitus multitudinem conuenit vt minoret sudorem balneationes facientem sudare et dimittat phlebotomiam quantum potest vel inunctione pedum cum oleo calido. Illud enim confortat renes et vasa spermatis.

Curationes. C. xvii.

Uos ergo cognouistis quod cum est in membris principalibus tunc necessarium est remedias in curatione coitus. Et si cum est frigus corporis quod est plus ibi non est aliud quod sit sicut medicinam quod est omnium medicamentum ad illud et in omni defectu a coitu propter frigus in quocunque membro sit aut propter debilitatem et propter quod dent que sunt sicut medicamentum curationis

ma et boragia et sagzenes. Et si est propter [illegible] nis non confortat hos. Et si cum est renibus [illegible] cum cura que est corporum cuius plus est cum calefactione. [illegible] lefactio cordis et renum annitura est in omnibus [illegible] ergo facerias illud cura cum [illegible] bus bonis. Et capa [illegible] ferit cordi et cerebro et et cordi medicamentum [illegible] tyriaca et mithridatum. Et si fuerit in [illegible] ni et in inferioribus [illegible] administra fricationes subel [illegible] ministra cinamomum [illegible] et administra [illegible] fabas et fasceolos et cicer et cepas [illegible] cada alia. Et si cum fuerit in ea [illegible] administra [illegible] es et aqua [illegible] ctionibus et epithimatibus et cibis [illegible] flatio sicut pira et mora siconia [illegible]. Et cum fuerit debilitas corporis [illegible] fortatiuis sicut sunt [illegible] patellio et [illegible] spermatis [illegible] ris et frumentum coctum et pulos [illegible] but yrium et panis simile et medulle [illegible] et amigdale et nucis medulla [illegible] auellanarum et alcadra et que [illegible] m cuius et penistra cum [illegible] andacocha et eruca. Et aliis confortet corpus [illegible] ctionibus necessariis et in vnctionibus [illegible] lilio et oleum de ben. et si necessaria est [illegible] tur in eis muscebus et castoreum [illegible] membrorum spermatis curet [illegible] m et cum vnctionibus abstergendo [illegible] fuerit cum cum hoc siccitas [illegible] ex illis que comedunt. Et si cum fuerit calor [illegible] matis cum superfluitate [illegible] nium cum equalitate sicut [illegible] portulaca. Et si fuerit siccitas [illegible] cum balneationibus et [illegible] cocto. Et quandoque ponitur ipso [illegible] cibis propriis et [illegible] gidis vsque ad [illegible] de lactucis et cucurbita. Et si [illegible] erit siccitas humectet corpus cum cibis [illegible] balneationibus et vino subtili et [illegible] nis et aque cum cubitu et ocio. Et si fuerit [illegible] cum virge et corporum mollificatio [illegible] nibus et frigoris sicut que [illegible]. Et [illegible] deuitet coitus post comestionem et laborem [illegible]. Illud enim debilitat et coitus [illegible] dat ei rencuralis [illegible]. Multitudo [illegible] quandoque abscindit coitus et vt [illegible] animi quod si accidat [illegible] fortes [illegible] aque est non [illegible] et deuitet [illegible] enicam colorem suo [illegible] cora et cyminum et semi agni casti [illegible] te sicut lentes et [illegible] ca propter enicationem suam et [illegible] infrictionis sicut narcotica et sicut [illegible] et rose quam licet in semine papaueris [illegible] tis eius pinguedo et quod [illegible] addit super ipsum. Et [illegible] deuitet coitus [illegible] et vetule et egre et coitus illius que [illegible] est mulier et coitus illius que non [illegible] enim illud debilitat virtutem membrorum [illegible] sitatur ei proposita [illegible] coitus et figuris [illegible] et cogitet in eis [illegible] no et vsquequo confortet et [illegible] propter emissiones et affectiones animi. Et [illegible]

isti gradatim perueniant ad eum ⁊ vtantur vnctio-
nibus ⁊ fricationibus quas diximus ⁊ coram ipsis
fiat rememoratio causarum coitus ⁊ referatur que
continuantur eis ⁊ respiciant ad coitus animalium.
¶ Regiminis vero appropriati nomini coitus plu-
rimum est tendens ad calefactionem ⁊ humectatio-
nem ⁊ inflationem ⁊ calefactionem dorsi ⁊ renum cum eis
que illud efficiunt ex emplastrationibus ⁊ inunctio-
nibus sicut oleum de ben ⁊ oleum de granis comi-
untum abstergendo. ¶ Ea vero que sumuntur appro-
priata nomine quod ipsa valentia ad coitum sunt me-
dicine prementes frigori virge inuncte ⁊ bibite ⁊ me-
dicine in quibus est inflatio in digestione secunda ⁊
tertia ⁊ earum inflatio est cum humiditate extranea
cum quo inflant. ¶ Et medicine que agunt cum pro-
prietate ⁊ cibis ex quibus generatur sanguis cali-
dus ⁊ humidus habundans ⁊ in eis quum hec sunt
inflatio ⁊ viscositas ⁊ spissitudo sicut cicer ⁊ faseoli
⁊ cibi quos dicam, ⁊ melior administratio eorum
est vt sit post balneum humidum ⁊ inunctiones cum
oleo sambucino ⁊ de lilio ⁊ narcissino aut similibus.
Et sorbeant oua sorbilia ante cibus puluerizato de-
super sale sinici aut que sunt sicut ipse. Eodemque come-
dit cibos ad coitum bibat post illud vinum odori-
ferum parumper deinde pergat ad lectum suum ⁊
abluat pedes suos aqua calida ⁊ vtatur vnctioni-
bus ⁊ abstersionibus cum inunctione. ¶ Et nos
dicemus nunc has medicinas ⁊ cibos ⁊ procede-
mus etiam ad loca eorum in eis que conueniunt di-
uisionibus debilitatis eorum. ¶ Et scias quod plurimi
sustentationis est propter cibos ⁊ ex eis prouenit
exuberatio materiei ⁊ viuificatio virtutis. Et opor-
tet vt consideret ille qui in coitu est cupidus quum in-
tum vtitur medicinis ad coitum corpus suum quod si
videat febrem ⁊ inflammationem ⁊ repletionem abbre-
uiet ⁊ temperet naturam: deinde iteret ea que sunt ad
coitum ⁊ non oportet vt ad summum perueniat in
calefaciendo ⁊ perducat ad desiccationem. ¶ Et quum
vtitur medicinis ⁊ cibis ad coitum tunc consequenter
fumat vas terreum plenum vino odorifero.

De medicinis singularibus ad coitum. C.xviij.

Semina quidem sunt vt semen napi ⁊ caul
⁊ vrtice ⁊ lupini ⁊ eruca ⁊ alkerua ⁊ bauc
e ⁊ mentastrum hortulanum quod est men-
ta ⁊ semen asparagi ⁊ semen rhaphani ⁊ artetice ⁊
semen melonis ⁊ semen apij ⁊ petroselini ⁊ coridu-
meni ⁊ alcacul ⁊ macropiper ⁊ semen ealbague ⁊ si-
samum ⁊ semen lini ⁊ grana arasced ⁊ grana de ben
⁊ oleum eius ⁊ grana alkilkil ⁊ grana azelis ⁊ fenu-
grecum ⁊ proprie decoctum cum melle deinde exic-
catum. ¶ Grana vero sunt sicut cicer ⁊ fabe ⁊ fase-
oli ⁊ que sunt eis similia. ¶ Cortices autem ⁊ her-
be sunt sicut cinnamomum ⁊ cinnamomum ⁊ macis ⁊ alba-
sec ⁊ talisfar. ¶ Medulle vero sunt sicut grana pinee
⁊ lingua auis ⁊ grana viridia ⁊ grana alkilkil ⁊ fi-
stici ⁊ auelane. ¶ Gumme autem sunt sicut dragagan-
tum ⁊ assa quoniam inflat valde nam quum infrigi-
datus bibit de assa aur.i. cum vino magnificat eius
iuuamentum. ¶ Radices vero ⁊ ligna sunt sicut ra-
dices aluc ⁊ ben ⁊ zedoaria ⁊ costus dulcis ⁊ testi-
culus vulpis. Nam ipse est fortis in erectione ⁊ aspa-
gi ⁊ radix carduij ⁊ cepe ⁊ proprie assatum ⁊ squilla
assata ⁊ secacul ⁊ 3s. ⁊ proprie ambo condita ⁊ ga-
lange ⁊ piretrum ⁊ radix basee ⁊ assarum ⁊ buzei-
den ⁊ almugat ⁊ hermodactili ⁊ napi de barbaria
ipsi enim commouent sicut caliditas radicis in toto cor-
pore ⁊ ciperi etiam bibiti ⁊ veneri. ¶ Animalia autem
sunt sicut stellio ⁊ lacertus ⁊ stincus ⁊ proprie radix
caude eius ⁊ eius sum ⁊ renes ipsius ⁊ sal ipsius. Suma-
tur lacertus in diebus veris ⁊ decolletur ⁊ munden-
tur viscera eius ⁊ impleantur sale ⁊ suspendatur in vm-
bra donec exiccetur. Quumque feceris illud tunc acci-
pe salem eius ⁊ proijce corpus ipsius ⁊ sufficiet ti-
bi de sale eius res parua minus quam de sale stinci ⁊ al-
buber ⁊ almenbrigi ⁊ alkerigi. ¶ Et de animali-
bus aque pisces parui ⁊ fluuiales exiccati eius ⁊
lac camelinum de quo bibatur .xx. diebus omni die
quantitas que digeratur ⁊ non grauet ⁊ pisces par-
ui fluuiales exiccati ⁊ sit dosis 3.vij. ⁊ oua piscium
⁊ oua galline ⁊ proprie oua perdicis ⁊ oua colum-
be ⁊ oua paruarum auium ⁊ omnia cerebella pro-
prie pullorum ⁊ paruarum auium ⁊ anatis ⁊ pul-
lorum ⁊ anseris cum sale ⁊ de illis que currunt cur-
su proprietatum est vt sumatur veretrum tauri ⁊ exic-
cetur deinde teratur ⁊ puluerizetur de eo res modi-
ca super oua sorbilia ⁊ sorbeantur. ¶ Et iterum res
mirabilis de animalibus est. Sumatur coagulum
filij cameli masculi parui exiccatum ⁊ sumatur de eo
ante necessitatem .iij. horis quantitas ciceris dissolu-
ti in duabus tertijs lb. aque ⁊ bibatur quod si ledit ablu-
atur cum aqua frigida, et iterum de melle decocto
sumatur aqua mellis absque speciebus ⁊ bibatur cum
oleis ⁊ si est in ea paruus croci est bona. ¶ Aque ve-
ro sunt sicut aqua ferrea ⁊ vinum nouum: antiquum
vero subtiliat vaporem et resoluit eum et nocet.
¶ De fructibus vero vua dulcis est bona ad coitum
et proprie que recens est quoniam replet sanguinem
humiditate et ventositate cum caliditate ⁊ spissitu-
dine cibi. ¶ Olera vero et que sunt eis similia est al-
basee et proprie aqua eius cum melle decocto do-
nec fiet ve bucella et iterum eruca et proprie quum
bibitur omni mane ex succo eius cum lb vini puri.
Deinde sit cibatio ex eis que conueniunt quoni-
am est presentis iuuamenti. ¶ Medicinarum vero
compositarum ebibitarum caput est mithridatum:
Et iterum diamuscum et que ex debilitate cordis.
Et iterum tres aur. de electuario de seminibus cum
3.i. aque eruce humide et de eis est medicamen de sti-
co notum. Et iterum semen eruce campestris
pondus 3.iij. cum butyro vaccino et medicamen
de hesce: et medicamen almur dulcis et medicam
almeedi et iterum sal stinci ⁊ semen eruce tritum et
puluerizatum super vitellum oui. ¶ Et iterum testicu-
lus galli exiccatus cum equali mensura salis stinci
cuius dosis sit omni die 3.ij. et iterum semen eruce et
se. rhaphani et se. melonis omnium ana pars .i. bi-
batur cum lacte recenter mulcto, et iterum semen
granorum pini et se. apij montani et stellio masculi
ceruj et glutinis alimbat partes equales commisce-
antur cum melle ⁊ sumatur de eo aur.i. ⁊ iterum su-
matur secacul ⁊ se. eruce ⁊ hermodactilorum ⁊ 3s.
⁊ piperis longi omnium ana pondus 3.ij. lingue a-
uis ⁊ cerebellorum paruarum auium ⁊ turis omni-
um ana 3.i. Inuoluatur totum cum oleo de nuce in-
dica ⁊ conficiatur cum melle ⁊ penidijs ⁊ admini-
stretur. ¶ Et ille quidem in quo superfluit frigus iuua-
tur valde sumendo in potu confectionem nasturcij
cum piretro et opoponaci pondus 3.iij. dissolua-
tur in .3. decoctionis fan'aci et bibatur iterum illud
in tribus diebus et iterum 3s. partes .ij. piperis longi

paris .i. conficiatur cum melle et detur de eo aur. i. cum aqua calida. Et iterum se. asparagi secacul. ʒʒ. omnium ana ʒ. v. raderi rubei et albi et amborum ana pondus ʒ. ii. been al. et ru. amborum ana ʒ. iii. se. fule et seminis rhaphani et seminis erucae et seminis urtice omnium ana ʒ. iii. squille assate fumini stinci ambo ana ʒ. iii lingue avis ʒ. ii. zuccari ʒ. xl. sitque dosis ʒ. iii. cum vino tribus diebus et sit cibus qui est ad coitum. Et iterum medicamen de eis que sunt nobis forte se. asse et se. erucae et albilulari et se. baurie et lingue avis et coddumeni omnium ana partem unam et buzeiden et piperis amborum ana partes .ii. muschi sextam partis unius. Involuatur cum oleo piner minoris et conficiatur cum melle. Medicamen vehementis virtutis. R. mellis anacardi et mellis apum et butyri vaccini partes equales et fervefac deinde bibatur de eo quod bibitor tolleravit in vino est enim mirabile. Et de medicinis bonis que non sunt vehementis caliditatis superflue est ut sumantur dactili et fenugrecum et decoquantur donec decocta sint deinde sumantur dactili et extrahantur ab eis ossa: deinde exiccentur et terantur et conficiantur cum melle. Et sit dosis eius quantum est avelana et bibatur post ipsum vinum. Et iterum infundantur .s. lb. granorum viridium et lb. i. dactilorum que utraque sit contrita in duabus lb. lactis ovini. Deinde comedatur quod infusum est et bibatur post ipsum in lacte duobus diebus. ¶ Et de medicinis bonis est confectio de medullis cuius descriptio. R. amigdalarum excorticatarum fisticorum et neregil excorticatorum contritorum et amigdarum pini et granorum albil kil et granorum azelim et granorum viridium pteo equales neremsseb et piperis longi et ʒʒ. omnium ana partes .x. et plus parum terantur omnia et conficiantur cum penidijs de quo sumatur omni die quantum est ovum unum.

¶ De inunctionibus que abstergendo fiunt et clisteribus ad anum et pectinem et testiculos et virgas et alugen et que sequuntur ea. .C. xix.

Piretri ʒ. s. misceatur cum sambuco bono. Et quandoque miscetur cum eo castoreum et muschus et inungantur cum eo virga et aluges et que sequuntur ea aut piretrum et quantum est medietas eius de musco sumantur et dissolvantur aur. unus de eis ambo duo simul a. ʒ. i. olei sambacini et iterum sinapis cum oleo arazaki et similiter semen urtice cum oleo arazaki et iterum assa cum oleo sambacino et unctio forte. Et iterum se. almezerion cum oleo caso et iteph baurach cum melle collato et fel taurinum cum melle colato. Et iterum medicamen bonum sumatur de cepe narcissi res parum cum oleo sambacino et fricetur sit cum eo aut grana nil et piretrum sumantur equaliter cum oleo aliquo aut staphisagria cum oleo calidore et iterum assa cum melle et iterum ciperi ipsi cum rob et inungantur cum oleo aut sumantur centaurea et pix et ceratum cum oleo de lilio et oleo de keiri et eruca et mastice et cipere liniantur cum eo virga et partes eius et omnia olea predicta in capitulo de clisteribus sunt mirabilis iuvamenti que administrantur inuncta cum abstersione. Et propter oleum de granis coni et ol. de storace propter et adeps leonis est vehemens iuvamenti in huius unguentum ruffi forte valde. R. myrrhe et salsuris non extincti et granorum cartami omnium ana ʒ. ii piretri anisi ʒ. ii. piperis grana xxx. coddumeni grana xx. terantur cum ʒ. ii cepe optime et si teratur unumquodque per se erit melius deinde

commisceantur cum cerato et terantur donec fiat in spissitudine mellis et iungatur cum eo [illegible] et aluges et assa in virga erectionem facit et [illegible] quod sumatur caliditas eius vehementer dissoluta in oleo viol.

De suppositorijs. C. xx.

Fiat suppositorium ex adipe [illegible] et [illegible] na coni et piretro in oleo de [illegible]. Et dicitur quod si supponatur collyrium [illegible] adipe asini est mirabile et iterum suppositorium [illegible] unguento piceis quod dictum est. ¶ Clisteria [illegible] assumuntur ex aure capitum et pullorum columbinorum cum vitellis ovorum et testiculis [illegible] ni sunt quando in clisterijs ponuntur [illegible] mentum in confortando cerebrum et [illegible] assiduantur natos et ea que sunt [illegible] oleum [illegible] et sisaminum et butyrum vaccinum et oleum [illegible] nis et de avelanis et oleum de nuce indica et de [illegible] balsami et oleum de granis coni est mirabile [illegible] calefactis oleum de balsec et oleum [illegible] oleum de granis cucurbite et granis [illegible] illis. Clistere ad eos sumantur [illegible] et pullorum columbarum decoctorum [illegible] et buzeiden et secacul in furno in nocte [illegible] valde forti paris una et ponatur super [illegible] paris ʒ. et butyri partis sexta et olei [illegible] et indice amborum ana tertiam [illegible] adipe renum stinci et lacerti etiam quodcumque [illegible] fenis est et sint sicut semina condienda et [illegible] clistere. ¶ Confectio clisteris. R. [illegible] ta partis unius fenugreci pugilla [illegible] une et eruce et semen asparagi et medullam [illegible] birci et testiculos eius contritos et [illegible] et fundantur desuper de lb. [illegible] cis et decoquantur donec ingrossetur [illegible] ex unalis quatuor eius cum ʒ. i. olei [illegible] tur in tribus diebus et sit initium post [illegible].

Clistere aliud sumatur [illegible] natur in [illegible] eius pondus ʒ. s. [illegible] triti in quibus dividatur cum [illegible] natis sub re grani tribus diebus deinde [illegible] et liquefiat cum eo quod est in eo de [illegible] tur pinguedo eius et refrigeretur et sumatur de [illegible] guedine sacraiati et de butyro vaccino [illegible] porri media sacraiati. Et decoctione fenugreci [illegible] dia sacraiati et clisterizetur cum eo usque ad [illegible] ras noctis deinde iteretur quam est hora [illegible] et dormiat super ipsum et fiat illud tribus [illegible].

Clistere forte capiti arietis et [illegible] sticulorum eius et frustum [illegible] et [illegible] tur in furno et sumantur aqua eorum et [illegible] ipsorum etiam post decoctionem vehementem [illegible] natur etiam desuper oleum de [illegible] de granis viridibus aut aliquid de adipe [illegible] at clistere cum eo et clisteria alia que sunt [illegible] antidotario.

De cibis paris. C. xxi.

Meliores cibi sunt qui fiunt ex carne [illegible] masculi et carne ovis et cicer et cepe [illegible] frixione carnis. [illegible] car. et multitudines nutrimenti [illegible]

cum alio saltem cum alinum sunt bona ⁊ similiter gallie ⁊ pulli columbini impinguati ⁊ ppe aliudebit ⁊ oua sorbilia ppe pulverizata cum cinamomo ⁊ pipe ⁊ galanga ⁊ sale sinci ⁊ oua piscium ⁊ caro piscium calide. Et si fuerit illic frigus resiste cum 33. ⁊ pipere ⁊ macropipe ⁊ cinnamomo ⁊ similib⁹. Et cibus de napis ⁊ cibus d caulibus ⁊ cib⁹ d bauntijs ⁊ ppe d bauntijs postq̃ bene decocta est caro cap. Et de illis quib⁹ fit iuvamentu sunt cerebella pvarꝫ avium ⁊ butyrū ⁊ lac ⁊ silr cib⁹ qui fit de tritico cocto cū multa aq̃ vsq; fiat sicut pulto ⁊ aliudebi ⁊ alkemimec ⁊ risi cū lacte ⁊ caro cū lacte ouinorū confert: in secundis melius eorū asparagi ⁊ eruca ⁊ porri ⁊ capita cardorū ⁊ mēta ppe ipa .n. confortat mēbra spermatis valde ⁊ eius vinis fortitudinē facit super sperma q̃ forte sit desiderium ⁊ andacocha ⁊ ceratum ⁊ smagrecum ⁊ de iudebi bonis est illd q̃d est cū croco ⁊ similia cū lacte ⁊ aq̃ nucis indice. ¶ Et quidam dixerunt ille qui assiduat comestionem passerū ⁊ bibit sup eam lac loco aque sine cessatione est rectus ⁊ multi spermatis ⁊ frigatur cepa cū butyro donec rubea fiat ⁊ dissoluatur in decoctione ⁊ frangant super eam oua. Calefacto aūt conueniunt ea que sunt sicut lac acetosū ⁊ lac ⁊ pisces assati calidi ⁊ melones ⁊ citroli ⁊ cucumer. v ⁊ cucurbita ⁊ fructus ⁊ olera humida omnia ita q̃ lactuca ⁊ ita q̃ semē portulace addit in sperm ⁊ eius ⁊ albumen oui est eis plurimi iuvamenti etiam multiplicans sperma ⁊ cerebella animalium ⁊ medulle eorum ⁊ cancri fluuiales omnia ista cōferunt eis.

De cibis in quib⁹ ē similitudo cū medicinis. C. xxii.

D E illis est vt sumaf lactis lb. i. ⁊ pijciatur desup terenabin pondus. 3. x. Leniter lacte ⁊ decoquantur donec spissetur ⁊ bibaf q̃ntitas cadi vnius omni die ⁊ est temperatum calefaciens. Et aliud q̃d ē necessarium vt teraf eis pondus. 3. ⁊ cinnamomi vehementer ⁊ misceaf cū lb. lactis ⁊ coaguletur ⁊ bibat ex eo cadū vnum in ieiunio aut sup cibū loco aque ⁊ nō bibat sup ipsum aquam ⁊ ppe q̄ est eius cibus ex cinnzet ⁊ adipe ouino. Et q̃nq; vtitur eo ille in quo sunt frigus ⁊ siccitas simul. Et de illis est vt sumaf butyri vaccini ⁊ lactis vaccini ⁊ olei de sisticis decoq̃tur omnia donec remaneat tertia ⁊ bibant d eo in mane coclearia duo cū aliquātulo vini ⁊ iterum penidiorum lb. i. succi cepe lb. i. lactis dulcis lb. i. coquatur totum donec ingrossetur ⁊ inspissetur ⁊ sumaf d eo omni die i mane q̃ntitas 3. i. ⁊ iterū sumaf cicer nigrū magnū ⁊ teraf ⁊ infundaf i aq̃ eruce donec intumescat parump donec exiccetur in umbra postea teraf cum penidijs ⁊ conficiaf ⁊ sit dosis q̃ntitas nucis i mane ⁊ q̃ntitas auelane ad mansionem ⁊ bibaf desup cadus ⁊ infundaf in aq̃ albasee ⁊ nutriaf in ipa in sole cum continua incessanter imbibendo ipm quotiens exiccatur deinde excoquaf ⁊ resiccet ⁊ fiat ex eo sorbitio cū lacte dulci ⁊ penidijs. Et iterum sumant tre . lb. lactis dulcis ⁊ proijciaf in ipso in sole. 5. lb. terenabin ⁊ lb. 5. granorum viridium tritorum ⁊ bulliant deinde manibus cōfricet bene ⁊ colef ⁊ sumaf d eo. 5. lb. ⁊ proijciatur in eo. 5. lb. galange ⁊ bibaf de eo cum quantitate aliquibus dict⁹ aliquibus est .n. mirabile. Et iterum sumaf aq̃ cepe ⁊ q̃ntum est ipsa mellis ⁊ decoquaf donec remaneat mel: de quo bibatur cocleariium vnū aut duo quam vadit dormitum cum aq̃ calida. Et iterū sumatur farina ⁊ misceatur cū aq̃ dulci sicut sorbitio. Deinde exprimaf ab ea expressione aliq̃ ⁊ decoquaf cū lacte plurimo ⁊ addaf lac aq̃ nucis indice ⁊ impinguef adipe arietis ⁊ fiat ex ea sicut illud q̃d fit de frumento cocto vt pulto. Et iterum vitelli ouorum sorbilium sumant ⁊ pulverizent desup alti ⁊ sal sinci ⁊ sunt fortes ⁊ pprie post balneationē ⁊ fiat fricatio cū sambacino ⁊ de lilio. Et iterum sumant vitelli ouorū ⁊ cepe ⁊ napi ⁊ coniungant ad inuicem ⁊ Is vertāt cū albugine sua deide ponaf q̃ntum est q̃ntitas eorū de succo cepe contrite ⁊ fiant sorbitiones ⁊ sorbeant cū aliquo d salsibus ⁊ seminibus pdictis. Et iterū sumatur bauntie ⁊ cepe ⁊ napi ⁊ in minutas reducant partes ⁊ decoquant cū fabis ⁊ ciceribus ⁊ melle cum carne mollis bona ⁊ pulverizent seminib⁹ calidis. Et iterum sumantur fabe ⁊ cicer ⁊ faseoli ⁊ infundantur in aqua deinde incidaf caro ouina sicut pparaf atangi ⁊ fiat d eo sternēdo ordo vnus ⁊ de cepis ⁊ granis ordo alius pulverizet super vnumquemq; ordinē sal sinci ⁊ parꝫ alti ⁊ parꝫ cinnamomi ⁊ gariofilorꝫ plurimum postea spargēdo cerebella pvarꝫ avium ⁊ columbarꝫ fiat ordo alius ⁊ fiat similiter ⁊ sit ordo grossior ordo carnis pmitte: deinde effundaf desup aq̃ bauntie sola aut aliqd aq̃ que assumitur cum aq̃ eius. Et iterū sumant cerebella. xxx. pvarꝫ avium ⁊ proijciant in lacraiati de nitro vt decurrat aquositas eius ⁊ fiat taliter q̃ conficiaf ⁊ proijciatur de sup quantū ipsa sunt d adipe renum caprum bona qua decolantur ⁊ seminentur cum pipe ⁊ gariofi. ⁊ 33. ⁊ fiant sicut pillule vt auelanez comedat de eis vnam post aliam in dispositione qua vult coire. ¶ Confectio bona q̃ et nobis est sumaf d cerebellis passerꝫ ⁊ columbarꝫ xxx. numero ⁊ d vitellis ouorꝫ passerum. xx. numero ⁊ vitellis ouorꝫ galline. xij. ⁊ de aq̃ carnis ouine trite bene decocte ⁊ expresse ⁊ d aqua cepe exp̄ ⁊ 3. iij. ⁊ de aq̃ bauntie. 3. v. ⁊ de sale ⁊ speciebus q̄ cibis ad condiendū admiscent quantū necesse est ⁊ d butyro pondus. 3. i. sumat de ea ⁊ comedat ⁊ bibat desup quam masticata est vinū forte odoriferum ad dulcedinem declive. ¶ Modus confectionis sissamorꝫ eis sumaf pinearꝫ mundatarꝫ partes due ⁊ se. eruce ⁊ s. melonum una pars vna ⁊ bulliantur cum butyro ⁊ proijciatur desup parū pipis ⁊ cinnamomi deinde proijciaf desup d melle q̃ntum sufficit ⁊ fiat inde sissami. Aut sumatur cicer ⁊ infundaf in aqua aut in aqua eruce aut in aqua albasee donec inflectur deide frigatur cū butyro vaccino leuiter ita vt non aduraf ⁊ d granis pini minoris q̃ntū ē ipsius ⁊ proijciaf desup mel ⁊ sit sine aqua ⁊ conficiaf ⁊ misceantur cum pauco mastice ⁊ cinnamomo ⁊ deponatur ab igne ⁊ incidat incisione sissamorum aut ingrossetur mel decoquendo ⁊ sternantur desuper grana pini maioris ⁊ semen bauntie ⁊ pip longum ⁊ secacul ⁊ cinnamomū ⁊ semen eruce ⁊ fiat ex eis electuarium q̃ si horribile sit ei semen eruce ⁊ eruca ponant loco eius grana viridia ⁊ parꝫ muschi.

De pomis dulcibus eorū. C. xxiij.

P Omis dulces sunt illi qui sunt ex passis vere dulcedinis ⁊ illi in quib⁹ est grossitudo aliqua omnes cōueniunt eis. Confectio pomis ad eos cōuenientis tempis. Sumaf eruca ⁊ napi ⁊ ficus ⁊ decoquātur cū aqua ⁊ colef aqua eorū ⁊ sumaf infusio passularꝫ decoctarū colata ⁊ fiunt omnia sm eq̄litatē ⁊ augmentetur dulcedo eius cū penidijs ⁊ fiat inde vinus ⁊ dimittatur donec finē cōsequatur.

Pomis alius noster. C. xxiiij.

S Umatur albasee ⁊ eruca ⁊ bauntie ⁊ napi ⁊ decoquant in aqua vehementer ⁊ colef aqua eorꝫ ⁊ ponaf in vnaquaq; parte aque sexta pe penidiorū zuccari rubei ⁊ quarta ⁊ sexta ficuū ⁊ medietas ⁊ sexta ptis passularum tarsi bone dulcedinis ⁊ sexta se pine nucis indice cōtrite ⁊ fiat inde vinū de passis donec ad finē puemat ⁊ n̄m sumaf succus vue ⁊ ponaf omni pte x. minarū eius tertia mina de hac medicina. Seminis eruce ⁊ se. bauntie ⁊ naporū ⁊ buzeiden ⁊ se. alsagi ⁊ lingue auis ⁊ granorū alkalkal ⁊ naporū barba

rocū et vniuscuiusq; horum omnium partes equales terantur et ponātur in panno et ligent in eo molliter et ponant cum sueco in vase et moueant omni hora. post⁹ alius decoquatur bauruc et ferro in aq̄ pluuia et colent et decoquant in aq̄ eorū passe emādicate et colēt et proiciant desup pondū et omittat donec frigescat. Et aq̄ ferrea et aq̄ in qua extinguit ferrum est confortatiua.

De multitudine desiderij. C. xxv.

m Ultitudo desiderij q̄n ē cū fortitudine corporis et longitudine et sanitate cōplexionis et ad olfactio eratis et potentia sup coitū absq; successione debilitatis nō est necessarium vt occupatio sit in regimine ei⁹ et fractione ipsius. ¶ Fractio nāq; eius aterit cōplexionem et destruit virtutem pp̄ vehementiam sui nocumenti. Et scias q̄ generatio spermatis colorat corpus et cor. Et paucitas generationis ei⁹ corrumpit colorē et debilitat memoriā et intellectum. q. si adueniat ei raritas corporis et facilitas sudoris et vitanl exercitio pcaparatōis et balneentur si eis possibile est cū aq̄ frigida confert eis et nō oportet vt frāgatur ō desiderio aliqd nisi ō illo q̄ est pp̄ superfluitatem replectionis ex caliditate et hūiditate exemplū. cui⁹ curatione In illa aūt causa cū est cū acutas spermatis aut eius multitudo cum debilitate corporis pp̄ fortitudinem vasorum spermatis et q̄ attrahunt mām spermatis ad se q̄r sit in corpore i digentia vnius sicut accidit vt trecit quedā membra fortiora aliis succedit ei inde lenitas aut proptē pruritum eius et dolor in vasis spermatis. Et sicut accidit mulieribus pruritus in ore matricis q̄r nō ingesserit in eis desiderium coitus et propter fortitudinem inflammationis. et pp̄ hoc quisqs accidit est rugitus qui non facit dolor. in coitu fatio vehemens et sit fortis erectio habē cum melancholia. ¶ Et virorū quidem desiderium fortis sit in regionib⁹ et temp⁹ et tempor bus suis ppea q̄ aggregant illō ex humorib⁹ corporis. et dispō mulierū ē eius ppea q̄ liquefit illō ō humorib⁹ eorū pgelatiō h̄ ō illo eorū sunt q̄ si frigide valde et dormire super dorsum est de facientibus erectionem.

De signis. C. xxvi.

s Ignum sanitatis corporis et signū replectionis si sit in tibi occulta⁹ et signū acuitatis spermatis est q̄ egreditur velociter cū acuitate et adustione et facit accidere in vrina adustionē et sequit ipsū debilitas. Et signū multitudinis spermatis solius est vt nō sit in corpore ō rei sposi noib⁹ vnius et multitudinis san. aliqd de quo sit curandum et fortasse est ei ex ō bilitas. Uerū si sperma multiplicat et pollutio fit frequens et qd̄ egredit est plurimum et debilitat corpus. Signum pruritus est vt coitus addat in desiderio. Et q̄ndo est desiderium plurim et sequit coitū dolor. et signū inflatio ē vehementia erectionis et successio accessionis inflationis et cōplexio melancholica.

De cura. C. xxvij.

i Llius q̄ est a replectione calida curatio est phlebotomia et alleuiatio cibi et assumptio infrantium h̄ illius q̄ ē a replectione humida curatio est qd̄ repellit ea ex coitu et exiccantibus sperma cum medicinis ad coitū vt perueniāt medicine ad vasa. Et illius q̄ est ex acuitate spermatis curatio ē cōtio huioꝝ et ipsoꝝ infrigidatio per acceptionem eoꝝ q̄ sunt sicut lactuca et portulaca et semē eorū et endiuia et cucurbita et cucumeres et fructus et coriandrum humidiū et emplastrū cū eis q̄ sunt sicut nenufar et muscū et cerata facta ex oleis frigidis et cū succo cānē humide et canfora bibita et linita et administratio laminē plumbi super dorsum et post⁹ aq̄ frigide et dormire sup stratū lineū et que similant ei et cibus de lētibus et portulaca. Et illius q̄ est ex multitudine generationis spermatis curatio etiam est infrigidatio vaporꝝ spermatis cum infrigidatiuis q̄ diximus. Et illius q̄ est ex fortitudi-

ne pruritus et doloris curatio est phlebotomia [illegible] matricis calide solum ventris et equatio cōplexionis. Et epithimata infrigidantia predicta et confortantia narcotica. Et epithimata cū eis q̄ sic [illegible] ista hyusquiami et similis aq̄ frigida valde. ¶ Et illi⁹ qui est inflammatio curatio sunt infrigidantia quorum [illegible] betius donec extinguatur caliditas inflatio [illegible] ua cū fortitudine et resolutiua ventositatum [illegible] giditate vehementi et euacuatio cholerica [illegible] sunt melancholici.

De exiccatiuis frigidis spermatis. C. xxviij.

l Entes et aq̄ earum et sparz decoctionis [illegible] canabis licet semen canabis [illegible] sa et coriandrum et semen portulace [illegible] carne humide et aqua lactis de quo [illegible] rum vehementius [illegible] tum et semē canabis et semen lactuce [illegible] sperma q̄n multum v [illegible] minorat sperma et emplastratio cum [illegible] hyusquiami nigri et hyusquiami albi [illegible] super testiculos et [illegible] ablata et plumbo adusto [illegible] positū [illegible] semē lactuce [illegible] mē citroli et semen endiuie et psilium [illegible] drum siccum et nenufar exiccant [illegible] um et fiat ex eis [illegible] Et de eis q̄ [illegible] ē q̄ incessus nudi pedis [illegible]

De exiccatiuis spermatis calidis. C. [illegible]

a Lleus [illegible] et semen agnicasti et calamentum [illegible] dacorba et myrrha [illegible] ¶ Et [illegible] pcsitis diacyminū exiccatiū spermatis [illegible] [illegible] sit ipsum in potu cū aceto. [illegible] ad pacitatem [illegible] s. x. balaustiarum et rosarum [illegible] se. agnicasti. ʒ. v. [illegible] est reliquae medicine et frigitur et frangatur [illegible] ne eorum quā habēt sup coitū [illegible] lactuce et se. portulace amboꝝ ana [illegible] lentium. et [illegible] tum pars equales [illegible] [illegible] ambor ana ʒ. [illegible] albi [illegible] ʒ. iii. terātur et cribellentur [illegible] vero pruritus [illegible] balaustiarum ʒ. v. [illegible] Et item se. lactuce ʒ. iii. et ʒ. se rute ʒ [illegible] duo ʒ. ii. se. agnicasti ʒ. i. et est vna. [illegible] calidū radic cannel [illegible] um ana ʒ. ii. [illegible] sti et sansuci et aggregent [illegible] i. et item radicis plāte [illegible] canabis [illegible] torrefacti aure. ii. se. caulis [illegible] tur de toto aure. i. cū vino nigro [illegible] sicut aqua.

De multitudine exuberationis spermatis et [illegible] ē ate vrinā et q egredit p⁹. C. [illegible]

c Ausa in hoc aut est in spermate aut in vasis [illegible] matricis aut in vasis [illegible] spermatis aut in principio et ei q̄ est in spermate [illegible] multitudo eius propter paucitatē coitus et [illegible] acceptionis generantium sperma q̄n [illegible] co vasa spermatis indigent [illegible] cū applicatiōe sua sup [illegible] tus q est expulsio superfluitatem [illegible] quare reludat sicut [illegible]

acuitatē τ mordicatiōnē: quare mordicat τ est necessitatem nature expellere ipsū. ¶ Et cū quod est in vasis spermaticis aut est debilitas retentiue ppter malitiā cōplexionis: aut ppter vehementiā virtutis expulsiue aut propter egritudinem officialem ex spasmo: aut accidit q necessario facit motus extraneos qui mouentur expulsiua ppter illos τ expellit sperma sicut ipsa expellit nociuū aliquod quēadmodum accidit vomitus quū aliquid nocet stomacho τ apud alterationē cibi. Et ad vltimum spasmus ipse est pressor τ expressor τ euacuans. ¶ Et scias q spasmus membrorum spermatis est solutiuus. Et spasmus lacerti ani est retentiuus quia lacertus ani est creatus ad retinēdum τ ille ad expellēdum. Aut est mollificatio in eis que nō retinet propter dilatationē accidentem in meatibus. Causa vero in lacertis cōseruatiuis est spasmus eorum τ mollificatio. Sed cū insuper ē quia quandoque accidit adipi corporis liquefactio ex vehementia desiderij coitus aut multitudine coitus qui egredit ex coitibus post vrinā etiā ex ea res plurima pendens in panno τ est mala destructiua virtutē τ corpus. ¶ Cū autem in principio ē sicut si multiplicet cogitatio in coitu τ auditus sonorum verborum: aut accidat ei q desiderat in coitū similem illi que mouetur ad operationē suam absque motu debili τ emittit humores ante vrinā: aut fortē τ descendit sperma. Et accidit quibusdam mulieribus emissio humoris plurimi ante vrinā propter mollificationē oris matricis τ debilitatē vasorum spermatis earum etiā ppter has causas predictas.

De signis. C.xxxi.

Illam in qua ē cū spermatis multitudo si sequatur debilitas τ diminutio cū multitudine coitus nisi sit corpus debile τ vasa spermatis fortia: τ nunc eius signū illis multitudo eius q egreditur τ eius equalitas cum debilitate adueniēte corpori ex coitu illā q ē ppter tenuitatē eius signum tenuitas spermatis cū plenitudine. Et illa q ē ppter acuitatē τ mordicationē eius sentitur ipsa signisficare. τ quod quandoque ē cū ea ardor vrine τ est color eius ad citrinitatē declinis τ signa ipsius cōsiderantur ex cibis τ moribus. Et illius q est cū debilitate instrumentis τ in virtute sua retentiua signū ē q descendit sine erectione. Et similiter ē illic mollificatio eius. Illa q ē ex spasmo ē erectio τ similiter ē illa que ē a vehementia virtutis expulsiue ipsius mollificatiō τ spasmo ad sunt signa.

De cura. C.xxxii.

Imponet cibus τ fiat eius τ administrent ea q diximus de illis q exiccant sperma τ minorant ipsum τ q diximus de illis q temperāt adustionē τ iā diximus curā spasmi τ mollificationis τ tu scivisti eam. Et cōtio autem tenuitatis eius est cū eis in quibus est stipticitas τ calefactio pauca cū exiccatiuis τ iam sciuisti ea. ¶ Et ex cibis ingrossantibus sūt pultes τ triticū decoctū vt puls. ¶ Cōfortatio autem retētiue fit cū faciētibus stipticitatē q tu iā scisti potādo τ liniēdo. Virtus vero expulsiue sedatio fit cū infrigidātibus τ stupefacientibus parum. Et menta quidem ē pharmacū nobile in ingrossando sperma τ cōfortādo vasa eius ad retinēdū ipsum. τ in libris quorūdā sūt cōpositiones retinentes exuberationem eius tamen ex plurimis eorū que addunt in spermate.

De multitudine pollutionis. C.xxxiii.

Cause eius sunt cause exuberationis τ motus spermatis τ quandoque nō mouetur nisi apud somnū τ ppter quod dormit aliquo supra ceruicē τ secundum modos que iam premisimus de causa eius. Et eius cura est illa cura τ stricture lumborum plumbi super dorsum ē impressio magna eius quandoque nocentibus que oportet vt attendat hoc in eo itēm. τ sit in lecto in firmitate τ dorm rec sup folia salicis τ similia.

De paucitate spermatis τ emissionis eius difficili. C.xxxiiii.

Et ppter causas q cōtrarie sūt causis exuberationis τ multiplicat in laborantibus τ exercitatibus. Et curatio eius ē curatio paucitatis coitus: τ cura ex eius difficili est illud qd humectat.

De regimine eius quē ledit coitus. C.xxxv.

Oportet vt huiusmodi hō perueniat ad cōfortādū stomachum suū. τ ad hoc vt eius digestio bona fiat cū eis q bibunt. Et epithimatibus τ emplastris predictis in capitulo stomaci vt contingat per id succursus debilitatis accidentis per id quod euenit ex coitu ppter necessitatē τ cū medicinis que sunt ad cor vtiles. Et administrentur super membra coitus eius viri medicine infrigidantes minorantes sperma τ de illis quas diximus. ¶ Et bibant in infirmitate cōtraria spermanti τ administrent in frontibus τ in vnctionibus ea q faciūt habentibus priapismū τ dimittant omnia que generant sperma τ assiduent exercitiū super omni parū corporū suorū sicut est percussio alt rab τ fauliger τ eleuatio lapidis τ oportet vt quidam perueniāt in minoratione coitus. Et qui coeunt in principio noctis dimittant ipsum vno die aut duobus diebus vsque ad horam somni noctis ante ipsum aut post ipsum τ recalificent cibus in eo qd est inter illud τ dormiant post coitū deinde gradatim perueniant ad dimittendū numerū dierū quorum plurimū super occupationes in iudicio. Et de cibis eorū q succurrunt ipsorū debilitatibus est panis bonus mundus infusus in vino bono.

De regimine eius qui plurimo vtitur coitu τ nocet eo τ debilitat ipsum: aut ledit visus τ sensus eius τ caput: aut neruus accidit ei tremor. C.xxxvi.

Oportet vt administrent calefactiō τ humectatiō cum cibis bonis quorum paucū nutrit plus τ cū balneationibus τ aromaticis τ regimine τ faciet vt ipse dormiat τ quiescat τ letari studiis quelaetificat. Et lac quidem ouinū τ vaccinū ē vehementis iuuamēti ad cōfortādū τ viuificādū qui sūt de eo in sermonis τ cū quantitate q digerat τ dormiat ipsum: τ oportet vt administret exercitiū spatiosum τ qui administrat mirobalanū τ diambrā cū superfluitate in humidificat. Et si appareat debilitas visus tūc cōuenit ē cerebrū qui oportet vt assiduet inunctionē capitis sui cū eis q sūt sicut olea viol. τ fiat caputpurgiū cū eorum distillet in aure τ vtatur sternutatorio aq dulcis τ apiat vasa sua in ea. ¶ Si autem accidat tremor ex ea tūc similiter fuerit plurima humida soluat cum eis q sūt sicut pulpa collocyntidis: aut euacuere afsino τ centaurea τ post illud curet virga cū vnguentis fortibus in quibus sunt muscū τ storax τ ben cū oleo de costo: τ nardio τ de lilio τ olo de cipro τ almadaleb τ olo de sauina τ omni oleo calido in quo ē stipticitas. Et si nō fuerit mā curet cū vnguētis tremoris. Et qui accidit ei post ipsum tremor: sumat in potu oppoponacū in aqua siluare calefactā secundum quantitatē quā tollerat τ aq fauiei in quantitate 3.i.

De multitudine erectionis absque desiderio τ de priapismo. C.xxxvii.

Causa ppinqua multitudinis erectionis virge vt coitus ē multitudo ventositatis grosse in pubis membrorum coitus. Aut enim ē multitudo huius cause ventose in ipso neruo cōcauo. Aut ē frequentia eius ex arteriis aut vasis spermaticis: aut sunt duo res simul. ¶ Et materia quidē huius ventositatis est humiditas plurima τ efficiēs ipsam est caliditas paucior. τ hec materia aut est residens sita in vasis spermaticis τ in eo vbi generatur: aut nō residens equaliter eis: igitur si nō pcendit hec ventositas τ virtus eiectiua aut est ppter angustias orificiorum ppter ipsius grossitudinē. τ quidam adiuuant materiam eius τ efficientem τ causas instrumentales verbi gratia vt si incubet virge τ que sequitur ipsam spissitudo ppter hōs solutionē: aut dilatatiō orificiorum venarū veniens ad eā sic accidit ei cuius coitus plurimus fit vehementer τ ei qui dimittit coitū ad tēpus que mouet in ea sperma τ ventositatē cū lo=

titudine. et q̄ꝫ puenit ad sapisinū. ¶ Et q̄sq̄ꝫ adiuuāt omnia illa eis p̄cedētꝰ aut ex cibis calidis acutis aut inflatiuis sicut sunt cicer et vua et vitellus oui et illa que aggregant vtranq̄ꝫ rē sicut eruca et illud cui inest ꝓprie tas generādi sperma sicut vinū nouū. ¶ Aut ex dispositionibꝰ et figuris sicut est multitudo dormitionis sup̄ collum: quare liq̄ adiuuando puertitur sperma in vētositates aut stricturā ancharū cū cingulis de corrigijs aut instru q̄ dilatantur orificia venarū. ¶ Priapismꝰ vero est si cōfortet aliqua harū causarū et fortis fiat erectō et remaneat et tēdatur virga vt corda q̄uis nō sit desideriū et necessitas et post p̄fectionē necessitatis: et q̄sq̄ꝫ incipit magnificari et augmētari. ... ꝓlongari ꝓpter illud q̄ effunditur ad ipsam de materijs pluribꝰ. Et plurimū causarū eius est amor et hoc nomen permutatur ad hāc egritudinem ex forma formationis erecte virge quia laudat q̄das. Et hoc accidit qū nō curatur forsan puenit ad rectius vasorū spermatis et accidit apostema calidum cum eo et interficit.

De signis. C.xxxviij.

Uisa sup̄ plurima signa que numerātur cō tra reuersiōe ad illud qd̄ accepisti vsq̄ ad hūc finē ex principijs. Et sciās q̄ si fuerit ventositas generata in istis in ipsa virga erit illic tremor virge ā recessio plurimū et si nō fuerit ita tūc causa in ipso est ꝓpter virgā ad quā iā puenit ex arterijs san. vasorū spermatis.

De cura. C.xxxix.

Curatio tensionis vt corde assidua est administratio eorū que diximus de ꝓhibentibus inflationem ex cibis et epithimatibus. ¶ Canō vero curationis priapismi est eius cū vomitu et phlebotomia absq̄ ventris solutione eis ꝓpterea qd̄ timet qd̄ ventris solo descendere faciat materias deorsū et ꝓpter illud quod oportet vt sit exercitiū membrorū superiorum laudendo cū talibus et similibus: et dimittat coitum nisi ꝓpter necessitatem eius ne eueniat nocumentum aliqd̄ ex nocumētis dimissionis ipsius: deinde infrigidatio in aqua et in stratibꝰ rosaceis et de salicibus et cū epithimatibꝰ et ceratarijs fortis infrigidationis p̄dictis et administretur lamina plumbi sup̄ pectinē et ebibita infrigidātia et nenufar et camfora et lactuca et excusatio plurima est et in eo q̄ē inter illa et post minorationē materiei vētositatis oꝫ vt administret quod subtiliet sine calefactiōe vehementi sicut sunt embroce camomilline et de agno casto. Et administrentur tūc ea que sunt sicut vinum et semen agni casti et similia postq̄ꝫ diuidit materia et bibat tunc vinū album tenue et oꝫ vt dimittat coitum oīs et cogitationes in eo et cōsiderationes ad illud qd̄ mouetur desiderium nisi ille cui accidit priapismꝰ ꝓpter emissionē coitꝰ omnino sꝫ quod diximus tunc enim cura eius est coitus et nutriatur cū eis que sunt sicut lentes et que currūt cursu carum et non multum vtatur acetositate ipsa enim quandoq̄ꝫ infestat.

De alaciotb. C.xl

Laciotb est ille qui qū coit ejicit stercus suum qū spermatis fit descensio et nō regit anum suum et sup̄ plures eorū dominat desiderium valde et multiplicat in eis delectatio et mollificant valde ꝓpter resolutionē spirituum eorū et plurimi ipsorū sūt molliū corporū.

De regimine eius. C.xli.

Portet vt administrent vnguenta et emplastra stiptica cōfortātia lacertos et semē agnicasti et similia et fiat inunctio cū eis que sunt sicut oleū nardinū ꝓprie et olm de cupsso et olm de sauina. Unguētum bonū. Summantur oleū de cydonijs et oleū de alcana et terantur karabe et acatia et lapis siccū et fiat ex eis et oleo de cydonijs et alcāna vnguentū et administrē [illegible] lacertū ani et fiant ex eis suppositoria [illegible] in tempore coitus sicut si supponat [illegible] gallis et balaustijs et nuce. Et verū supponere [illegible] rium ex oleis stipticis. ¶ Et vero qd̄ oꝫ de [illegible] bonū eorū et regimine ciborū ipsorū [illegible] res que nō hꝫ in hac intentiōe [illegible] pticis quibꝰ cibant. ¶ Et si in [illegible] gidantibus que ... nō ē [illegible] intendat in eis que diximus et vt intendat ad [illegible] acuitatē ipsorū coitū et cōfortandū corda [illegible]

De aluminari. C.xlii.

Aluminati sm̄ veritatē est egritudo [illegible] qui cōsuescūt vt sup̄ eam iaceant homines [illegible] desideriū p̄m. Et est in ipso [illegible] et cor eius est debile et eius animo debile [illegible] debilitatur tunc et sunt iam [illegible] et nō pōt sup̄ ipsū ... pōt sup̄ ipsum [illegible] q̄ desiderat vt videat coitū currentē [illegible] quior est ille qui est cū coeunte [illegible] eius et si emittat sperma q̄ cū eo aliquis [illegible] cū eo membrū suū tunc oꝫ p̄cere [illegible] quedā facta eorū quorū desiderium nō [illegible] vbi qū cū eis coitur: et tunc adueniunt [illegible] sionis spermatis sue cū operatione [illegible]

Et secta eorū est q̄ q̄ cū eis coitur [illegible] tunc immo declinat ad hoc vt coeant [illegible] ritate. prīncipia anime et maligne nature et [illegible] dinis et cōplexionis muliebris. ¶ Et q̄sq̄ꝫ [illegible] eorū magis sustinentia [illegible] cia que dicunt p̄ter ista vana sunt. Et [illegible] qui volunt eos curare. Nam [illegible] dicamē est nō nisi. Si vero [illegible] qd̄ frangit desiderium eorū et [illegible] carcere et percussione. ¶ Et dixerunt quidā q̄ [illegible] ti est q̄ neruus sensibilitatis qui venit ad [illegible] tur in illis in duos ramos quorū [illegible] tinuatur et grossior declinat ad caput [illegible] le qui tenuis est fricatione vehementi [illegible] sequitur sup̄ ipsum hominē et tunc adueniet [illegible] libidinis et hec res est sicut illud qd̄ [illegible] est sup̄ quā est imitationē et addidi est et [illegible] est sicientie paruis et in arte maligna [illegible] sūt verba omnium illorū sup̄ illo qd̄ diximus.

De hermaphrodito. C.xliii.

Ali qui est hermaphroditus [illegible] ei nꝫ membrū muliebre et de illo [illegible] sꝫ vnū eorū est occultum [illegible] trario et descendit sperma ex vno eorū [illegible] est in quo ambo sunt [illegible] qui agit et patitur sm̄ parum [illegible] rantur p̄ incisionem membri occulti [illegible] tione eius.

De excusatione medici in illis que dicit [illegible] one et coangustatione receptionis et [illegible] Capitulum. [illegible]

Nō est turpe medico [illegible] loqui de [illegible] one virge et coangustatione [illegible] tione mulieris. Et illud [illegible] sic quibus peruenitur ad generationē. ¶ [illegible] est p̄ vitas virge causa ut nō delectet [illegible] sa est ab ea que assueta est q̄ nō omnis sperma [illegible] emittit sperma nō sit filius, et q̄ꝫ est illud [illegible] suo pari et q̄rat alius. Et sic q̄ si planū est [illegible] cōuenit ei ā pari et ipsa verū nō cōuenit pari [illegible] vnusquisq̄ꝫ eorū permutatione. ¶ Et delectatio [illegible]

emissionē spermatis festinaz. ¶ Mulieres enim sm plurimum tardāt in emittendo sperma ⁊ remanēt nō cōpletes desiderium suū: q̄r nō fit generatio. Et itez ipse remanent sm desiderium suū q̄r ille q ex ipsis n custodiūt manēt i illa dispositiōe: sic ipsas quē iaciūt ⁊ ꝓpē hāc cās īcidit ad fricationes vt p̄cipiāt i eo q̄ ē inter eas cōplemētū voluptatis.
De delectādo viros ⁊ mulieres. C.xlv.

Exillis q̄ delectāt eos vtrosq̄ simul est saliua eius q̄ sūt i in ore suo alnt ⁊ saliua cubebe ⁊ mel ēbucoz ⁊ mel cū quo conficit scamonea ⁊.ss. ⁊ piper cū melle. Et si vtat linimēto ꝓpē sup medietatem posteriorē vge nō est magnū iuuamētū in vsu illi⁹. facit eni delectationē in capite vge solū.

De magnificātib⁹ vgā. C.xlvi.

Significat ipsaz fricatio cū adipib⁹ ⁊ oleis calidis post pānū asperum ⁊ effusionē gūmi lactis sup ipsaz ⁊ ꝓpe lactis ouium: deinde adherētia picis sup ipsam vt attrahat san. ⁊ retineat viscositate sua ⁊ coagulet sua pīguedine ⁊ fiat assiduatio in istis in diebus extremitatib⁹ dierū. Et sciet q̄ qn̄ fiat pices adherētia in sīmōe nr̄o q est i san in q̄ ē decoratio qua sciet ipinguatio mēbroz. Et de illis q̄ faciūt illud sūt sāguisuge quē educūtur ⁊ lauāt cū eis ⁊ lūbrici terrestres ⁊ allebeb ⁊ est species volubilis q̄ h3 lac. ⁊ aq̄ albedanigi: sumātur sanguisuge ⁊ ponātur in luto in q̄ ē aq̄ carū ⁊ dimittant eb domada vna ⁊.q̄d est supra donec exiccentur ⁊ deinde terātur ⁊ lineatur cū eis.

De astringentib⁹ vuluā. C.xlvii.

Terantur xiloaloes ⁊ ciperi ⁊ enula ⁊ gariofili ⁊ ramich ⁊ parū muschi ⁊ terantur omnia ⁊ inuoluant in lana infusa in melle ⁊ supponātur. Et iterū galle imature sapiora segnāt ebulliantur ⁊ ba: sublat ⁊ supponātur cū pāno ifuso in vino vice vna post aliā. Facit enī illud redire virginitatē cōstringendo. Et iterū cortic.pini ꝯter itonū piec q̄tuor alumīs piec. .i.capi pō.i.decoquātur cum vino odorifero et madefiat in ipso pānus lini ⁊ supponatur: ⁊ os vt ꝯfert i vase obstruso capite ⁊ admistret d̄ eo vna vice p⁹ aliā: ē.n. bonū valde.

De calefacientib⁹ receptrices. C.xlviii.

Terantur muschus ⁊ galia ⁊ crocus i vino odorifero i quo infundat pānus lini ⁊ imbibatur ⁊ admistret. est.n. redolere faciens ⁊ condimentū admirabilis valde in hoc.

Tractatus secūdus de dispositiōibus hoz mēbroz scilz illis que cōtinuant cū coitu.

De apatibus testiculoz calidis ⁊ que de eis approximantur ano. C.i.

Postema quādoq̄z fit in ipso testiculo ⁊ qñq3 fit in osceo ⁊ illius q̄d fit in osceo tactus potis ē ⁊ cognoscit dispositio duritiei eius ⁊ lenitat: eius ⁊ color ipsius. ¶ Et in illo q̄d fit in testiculo ē illud difficile ⁊ sentit illud ipso existente inter os.ii. Et qñq3 est cū eo se. Est.n. mēbrū nobile cōtinuatū cū corde. ¶ Et multotiens quidē cadit osceū: deinde redit ⁊ remanent ambo testiculi suspensi: deinde nascit osceū ⁊ iearnat ⁊ creat ibi cuius durā nō sicut erat prius. ¶ Et multotiens corrodit testiculus q̄r indiget vt castratio fiat necessario vt non patiatur corrosio. Et multotiens dicit apa testiculi pruritus accidentē q̄m ꝯtinuat: mā ad prespectoriā. De cura. C.ii.

Potest vt fiat phlebotomia ⁊ soluat nā ⁊ ꝓpē cū eis q̄ administrant desubtus. Nā q̄n administrant sup ꝑposito via ꝯ... sit magnifice ⁊ attrahitur ad anū. Et qñq3 necessar... ē vt post phlebotomiā vene man⁹ fo fiat phlebotomia d̄ saphena ⁊ os vt attēdat lat⁹ doloris ⁊ fiat phlebotomia ex latere ei⁹. Et si fuerit in vtrisq̄ testiculis simul accipiat q̄d necesse ē accipere de san. ex vtrisq3 manib⁹ simul ⁊ os vt alleuiet cib⁹ ⁊ dimittat carnē ⁊ q̄ sūt ei silia ⁊ rgat regimie subtili: ⁊ admistret in pimis sup medicuz pānus ibibitus i aceto ⁊ aq̄ ros. ⁊ mucilaginib⁹ ⁊ succis frīs infriādis ⁊ q̄n incipit augmētari amdistrent huiusmōi cū pibiana ⁊ ep̄ia. Sūat aq̄ solatri ⁊ aq̄ cucur ⁊ aq̄ cāne huīde ꝓpē ⁊ aq̄ eduie ⁊ farina ordei ⁊ fabaz ⁊ aliq̄tulū croci ⁊ ol3 ros. Et itez folia alkekēgi ⁊ farina ordei ⁊ lentiū. Et itez folia canne ⁊ farina fabaz ⁊ ol3 ros. ⁊ d̄ eis q̄ nos expti sum⁹ itez est vt sūant alkekēgi ⁊ faria ordei ⁊ faria lētiū ⁊ faria fabaz ⁊ violaz tritaz ptex cōllex ignāt ⁊ eplant cū eis. Et si fuerit calor ⁊ dolor fortis ē necessariū vt misceant cū spēs cassia fic sf folia byrusq anual. ⁊ si fuerit i eo duritiei aliq̄ aut ptrāsient terminū p̄ncipij manifeste nūc oportebit vt regat cū eis in q̄b⁹ est maturatio. Et ꝓpinquī maturatiū ex gradu p̄ncipij est farina fabaruz ⁊ cāemilla ⁊ altea ⁊ mucilago se.lini ⁊ rob ⁊ iterū farina ordei cū aq̄ ⁊ melle. Et iterū folia caulis cū farina ordei ⁊ vitellis ouorū ⁊ oleo ros. ¶ Qui aūt indiget resolutiōe ⁊ fiat augmētū tūc de exptis bonis sūt passule enucleate ⁊ ciminū q̄ terant ⁊ fiat ex eis emplm̄ cū vino aut folia caulis ⁊ fenugrecū decocta aut farina fabarū ⁊ passe pīgues enucleate ⁊ cyminū decoquātur totū in vino cōmixto ⁊ tūiat aut farina ordei cū stercore vaccino infusa in aceto cū modico cāfore ⁊ aliquāto aq̄ solatri aut cinis papiri silvestris ⁊ altea eq̄liter cōficiant cū aceto. Et cinis caulis cū albumine oui aut vitell'o ei⁹ aut radix cucumeris agrestis cū vino melius cū farina radicis lilij trita sicut vnguētū aut passularū mūdatarū. v. ꝯnorū viridiū clitatorū.i. ⁊.c. cymi.i. caul. vij. glutinis pini.iij. cōficiāt cū melle. Et iterū ad apata cū vlceribus scoria argēti decoq̄tur cū oleo donec fiat ei spissitudo: deinde ponant sup eā cera ⁊ gūma pini ⁊ sponat. Et iterū alkamdat ⁊ ammoniaci eq̄lr olei de lilio butyri vaccini q̄ntum sufficit. Et iterū radix lactuce cū fanic. Et iterū fenugrecū ⁊ semē lini cū aq̄ cepe. Et iterū fec vini antiq cū fanich. Et iterū ea q̄ dixim⁹ in ca. freorū. Et iterū forte apa q̄ indiget maturatiōe ⁊ ad sim ⁊ ventositate in testiculo. Sumant ciceris nigri ⁊ staphisagrie amborū ana p̄.i. scorpionis adusti p̄.i. eplet cū eo ⁊ parū infusiōis olei sibacini in vga est iuuatiuū ad illud ⁊ ad fis ꝓpē ⁊ suspēsiorū hee tincture sup ips. ¶ Et q̄n apa est dubellati tūc de illo q̄ bonū est ē vt fiat aptio apd osceū ⁊ nō concedit vt aperiat illud q̄ sequit anū q̄z qñq3 fit fistula mala imo os vt assiduet positio stamine risi cōforte cū aq̄ sup ips vt ꝓhibeat aptionē ei⁹ ⁊ i fine ei⁹ inciat i vg: musch⁹ cū oleo sibacino ⁊ ē ultimū ficut olei sibacinus aliq̄s sa.c.n. cura sufficiēs. De cura apatis fri i testiculis. C.iii.

Multotiēs accidūt in eis illa apata i dispōne cacexie ⁊ hydropisis quoꝝ curatiōes sūt maturatiua p̄dicta in apate calido d̄ q̄b⁹ sūt farina fabarū et farina fenugreci cū triplicato. et iterū c... Mi. li fic⁹. v. numero decoq̄t in aq̄ donec dissoluāt et fiat cū eis emplm̄ fortius illo est vt sūant farina ciceris et farina fabarū et cyminū et adeps renus et camemilla ⁊ meliloti ⁊ cera ⁊ fiat ex eis vnguetuz ⁊ iterum bdellius dissoluat in rob ⁊ admistret ⁊ distillet sanbacinus in vgā aliq̄ndo q̄n est mirabilis. Et iterus sūant mastix ⁊ ansarar ⁊ infūdant in vino ⁊ in olo sibacino ⁊ liniant sic cum. Et ol3 delenia efficax ē i apatib⁹ testiculorū aut distillet i vgā musch⁹ cū olo sibacio q̄n ē obi⁹.

De cura apatis duri in testiculis. C.iiii.

Terantur ficum ⁊ adipis anatis amborū ana p̄.i. folioz oliue ⁊ folioz cupssi ⁊ amōiaci olius ana p̄.ii. aggregat cū olo ⁊ butyro vaccino

Et itez folia caulis cũ farina ordei ⁊ vitello ouorũ ⁊ oleo. ⁊ iterũ colcotar ⁊ ysopi humide ⁊ cere ⁊ olei rosē. ⁊ medulle cruris cerui ⁊ foliorũ rubi omniũ ptes equales fiat ex eis linimentũ. ⁊ iterũ sumantur bdelliũ ⁊ amoniacũ ⁊ dissoluant in triplicato ⁊ aggregentur cũ pauca farina fabarũ ⁊ oleo. ⁊ iterũ curatio bona expta ad illud sumatur furfur ⁊ indesinenter terat ⁊ cribellet in cribro tenui donec cribellatũ sit ⁊ resoluat ammoniacũ cũ oxymelle ⁊ cõficiat cũ eo ⁊ inuiscet loco vbi tēpatũ tenet calorē ⁊ reiteret sup ipsũ assidue. ē enĩ cõferēs omni durities. ⁊ iterũ aliud cõferēs duriciei sumant camomilla ⁊ feni grecũ ⁊ alsa ⁊ fabe ⁊ butyrũ ⁊ ꝯgelatũ vue ⁊ dactili decoq̃ et fiat cũ eis emplm. ⁊ iterũ cineris ossiũ dactilorũ adustorũ ptes .ii. altee p. i. terant ⁊ ꝯmisceant cũ aceto ⁊ fiat cũ eis emplm.

De acrai ⁊ arsaton. C. v.

Hec est egritudo fra ⁊ ē in mulierib⁹ pl⁹ ⁊ ē tētillatio virge in viris ⁊ in ore matricis mulierũ ⁊ tēsio accidēs in vasis spmatis ⁊ mollificatio ⁊ tetanus ⁊ spasm⁹ ipo ⁊ tũc inflat vēter egri cũ sudore fro.

De cura. C. vi.

Quando hec egritudo appz os vt fiat phlebotomia ⁊ vētosatio ⁊ mittant sanguis sugēs. deinde fiat vētris solo nõ semel subito q̃ descēdat aliqd ad mēbra īferiora. Sz paulatim cũ facilitate. ⁊ illõ fiat cum eis q̃ sũt sicut aq̃ volubilis cũ cassiafistula ⁊ aq̃ sicle ⁊ aq̃ solatri cũ cassia. ⁊ cũ iure limacũ ⁊ cũ iurib⁹ olerũ frorũ lenientiũ nasas ⁊ sũt sicut illõ q̃ fit de spinachijs ⁊ de atriplicib⁹ ⁊ q̃ sũt illis silia. Et fiat clysterizatõ ex sene ⁊ psilio ⁊ altea ⁊ sicla. Et fiat coct ⁊ atriplicib⁹ ⁊ que sũt illis silia. ⁊ ꝑueniat ad vltimũ in epithimatibus friis valde infrantib⁹ sup mēbra coit⁹ ⁊ sup dorsũ sic illõ qḋ fit de hyusquiamo n. ⁊ cimolea ⁊ olo⁹ q̃ semisit in ipo p̃mo casu in spatib⁹ testiculorũ casu. Et radix qḋe nenufaris ⁊ radix lilij sũt cõuenientes ad hãc egritudinem.

De dolorib⁹ testiculorũ ⁊ vge. C. vii.

Fit ex malitia cõplõis viuētes sic ⁊ calo ⁊ ex vētositate ⁊ ex aptũe ⁊ ex pcussiõe ⁊ ex casu sup vētrē.

De signis. C. viii.

Cum est ex malitia cõplonis si ē illic tēsio vehemens ⁊ cognitõ cõplonis est cũ sensu ⁊ ē calid⁹ inflãmat⁹ ⁊ frus stupefact⁹ ⁊ nõ est plurimus. Et cũ ventosa est tēsio ⁊ grauitas sine grauedine ⁊ cũ illa reliqua sunt cãe eorũ ⁊ signa ipoꝝ.

De cura. C. ix.

Manifeste sũt ex eis q̃ dcã sũt i calefactõe testiculorũ ⁊ īflatiõe eorũ ⁊ curatiõe apatũ eorũ ⁊ i solone vētositatis ipo. Si vegeti frus est vehemēs tũc cura ei⁹ ē olei õ herma i quo dissolutũ sit eufor: biũ ⁊ si vehementior sit inflamatio ⁊ adustio tũc cura ei⁹ est cum succis īfrantib⁹ in qb⁹ positũ sit aliqd turis ⁊ opij. ¶ In facio aũt a pcussiõe aut casu os vt fiat phlebotomia ⁊ assũat mēbrũ cũ infrantib⁹ rpcussiuis absq̃ stiptiate vehēti q̃ dolorē faciat imo sit cũ eis virt⁹ leniua sicut sunt viole ⁊ nenufar ⁊ cucurbita ⁊ similia deinde post illud administrent mucilago altee ⁊ camomilla ⁊ similia Et iterũ gũmi pini ⁊ myrrha cũ aq̃ fra ⁊ semen lini cõfectũ cũ aq̃ frigida ⁊ butirũ ⁊ gluten albũ cõsiter.

De magnitudine testiculorũ. C. x.

Accidit testiculis vt magnificent nõ secundũ semitaz apatiõis sed fm lenitã impinguationis ⁊ teneritudinis sicut accidit mãmillis.

De cura. C. xi.

Vtatur cũ medicis infrantib⁹ quibus curant mãmille ꝑginũ stãtes vt nõ cadant sicut ē epithima cũ hyusquiamo n. ⁊ hyusquiamo al. Et cõe qḋ debilitat virtutẽ nutritiuã ⁊ fricatura plumbi cõfricati ad inuicem cũ aq̃ coriandri [illegible] cocto ⁊ lapidis molēdini. Et [illegible] ⁊ tēperant ipos ē vt assidue i initio [illegible]

De eleuatiõe testiculi ex [illegible] C. [illegible]

Quandoq̃z accidit testiculo vt [illegible] ret ꝑpt dominiũ cõplexiõis frē [illegible] q̃s occultat et eleuat ad [illegible] cultatio fiat vētre ⁊ dolor fiat cũ [illegible]

De cura. C. [illegible]

Vtat cũ vnctionib⁹ et emplastris [illegible] ꝯfortatib⁹ et attractiuis q̃ [illegible] erectionis. Et q̃s dec vtat et [illegible] assiduatio balneatorũ et [illegible] necessariũ h̃z qḋ scripserũt antiqui [illegible] virgam et sustineat donec corpus [illegible] cendat testiculus.

De varicib⁹ osei ⁊ duritie eius. C. [illegible]

Quandoq̃z apparent super [illegible] ipsam varices inuolute [illegible] coarctantur ventositas ⁊ [illegible] eas ⁊ multotiens generat sup eas [illegible] de genere apatum frorũ. Et plurimũ [illegible] re sinistro ꝑp debilitate ipius ⁊ q̃ [illegible] ad quã effũdentur materie.

De cura. C. [illegible]

Cura eius est cura apatuz durorũ.

De mollificatione osei. C. [illegible]

Quandoq̃z ꝑlongat oseũ ⁊ mollificat [illegible] gando ⁊ fit in eo res feda.

De cura. C. [illegible]

Potest vt eius embrocatis [illegible] nibus stipticitate facientib⁹ ⁊ [illegible] minorent coitus. Et de medicis [illegible] cidũt pilt osei ⁊ sup fluitatẽ ipius [illegible] nur eius q̃titas. Sed melius est ⁊ magis [illegible] fuatur in primis deinde abscindat [illegible]

De ramice ⁊ ruptura. C. [illegible]

Ego postposui ramicẽ ⁊ rupturam [illegible] inuenient in fine tractatus q̃ sit [illegible]

De corrugatione testiculorũ. C. [illegible]

Fit illud cũ frigoris vehementia [illegible] tis accidentis in signis [illegible] dicos acutas ⁊ ego dicam [illegible]

De vlcerib⁹ testiculorũ ⁊ vge [illegible] C. [illegible]

Cum vlcera accidũt istis locis [illegible] latina. qz mēbra ista sũt [illegible] tes festinat putrefactio [illegible] declivia ad calidatẽ ⁊ hũitatẽ ⁊ [illegible] superfluitatũ ⁊ assimilant quedam [illegible] osis ⁊ eorũ deteriora sũt illa q̃ sunt [illegible] dice vge ⁊ i ano. Et illõ iõ q̃a indigent [illegible] sensus eorũ cũ hoc est vehemēs. ¶ Et [illegible] abscidere vgã ipaz q̃ũ sr ipaz [illegible]

De cura. C. [illegible]

Cera q̃ sũt sup caput vge indigent [illegible] hementioris exiccatiõis q̃ [illegible] facta sup ꝑputiũ ⁊ cũ [illegible] hementioris siccitatis in cõplone [illegible] sũt recentia: aut sunt antiqua. Et de [illegible] signa. ¶ Et recentibus quidem non est [illegible] aloes ⁊ assimilatur aloes plumbũ [illegible] cũ vino ⁊ tutia. Et ap [illegible] ne adulte sunt mirabiles in hoc. [illegible] tutia pulverizata ⁊ epithimata cũ aqua [illegible] humidiora illis ⁊ iam faciũt [illegible] fortiora sicut eo vstũ ⁊ cortice [illegible]

De cura.

grana pira adusti. Et si indigent generatione carnis misceatur cum eis tuc. Medicamen expertum ad ea que indigent exiccatione vehementi cum incarnatione. R. tucie et aloes et sarcocolle et turis et scedenigi et corticis mediani algarab adusti et aluminis iameni et atramenti adusti et gallarum et balaustiarum et acatie omnium ana partes equales et floris eris pte.i.et.s. et capitum granatorum cum acetositate partem.i. fiat ex eis unguentum cum oleo ros. Descriptio alia scoria ferri pluribus vicibus san.draco. charte combuste alumine combusti sumantur et cum oleo ros. fiat ex eis emplastrum aut unguentum: aut troc. Et si fuerint antiqua ponantur in eis tuc et minutum eius et aloes sz partes equales quod si illic fuerit corrosio tunc ex eis que conferunt illi est ut sumantur cinis capillorum hois et anniden et lentes montane et fiat ex eis pulvis et emplm. Et iterum fortius illo sumantur de unoquoque duorum arsenicorum.vij partes et calcis non extincte lapidos.xx. et acatie.iij.partes conficiantur cum aceto et succo alcsius humidi. et fiant trocisci in umbra et administrentur. Et fortius illo est illud quod R. utrumque arsenicum et acatiam et staphisagriam et cin.rem anti et piper de quibus fiant trocisci. Si autem maligna fiat et denigrentur tunc melius est ut penitus abscindatur locus niger et curetur cum unguento generativo donec generet.

De ulceribus interioribus virge. C.xxij.

Curatio illius est curatio ulcerum vesice et quemque necessaria sunt ea que sunt sicut medicamen de chartis combustis et alumine adusto et el mia ablata post combustiones. Et de corticibus arborum pini minoris scedengi tunc de quibus fiant troc. et administrentur in iniectorio.

De fricatione in virga. C.xxiij.

Fit ex materia calida causatur ad ipsam et sudore acuto resudante ex partibus eius quod facit ipsam fricari.

De cura. C.xxiiij.

Expellatur humor cum phlebotomia et solutione ventris. Deinde sumatur acatie et memithe ana.ʒ.i.salis armoniaci aloes ana sextam.ʒ.i. eris el.tii.ʒ.i. et quantum sunt omnia vincentes terantur omnia et cribellentur et conficiantur cum oleo sambacino est enim mirabile. Et quandoque sedatur si leniatur desuper in balneo acetum et oleum ros. Et sunt in ipso nitrum et alumen. Et si est frigida ponatur in ipso aliquid de staphisagria. Et cum egreditur ex balneo liniatur ex albumine oui cum melle. Et si non confert aliquid et iam facta fuerit phlebotomia et eius tunc fiat ventosatio ab inferiore parte coxe et in proximo illius loci aut mittantur super ipsam sanguisuge.

De apostematibus virge calidis. C.xxv.

Curationes eorum sunt proxime curationibus apostematum testiculorum calidorum: sed sunt magis tollerantia stiptica in principio rei et de descriptionibus eorum sibi proprijs est hec cortices granatorum et rose sicce et lentes decoquantur in aqua: et cum in decoctione dissolvantur terantur cum oleo ros. et administrentur. Et iterum chimolea cum aqua solatri et similiter boli armeni et lentes et folia alkekengi.

De apostematibus virge frigidis. C.xxvi.

Sermo de eis est proximus sermoni de apostematibus testiculorum et multiplicantur in dispositione cachexie et hydropisis. Et de illo que experta sunt ad ea est illud quod. R. ossa dactilorum partes duas alterius partem i. et conterantur cum aceto et emplastretur cum eo. Et medicamen assumptum ex furfure et ammoniaco predictum in capitulo apostematis testiculi est medicamen magis conveniens locis illis et in virga quando apostematur apostemate duro.

De cura ragadiarum virge. C.xxvij.

Curentur cura ragadiarum ani. Et de illis quorum iuvamentum propinquum est est ut sumantur chimolea et litargirum et alcanna combusta et dragagantum et fiat ex eis et ex cera et vitello ovorum unguentum.

De dolore virge. C.xxviij.

Accidit dolor virge ex causis diversis. Et multotiens accidit a retentione urine quem clisteria lenia sanant et ut sit contentus aqua calida cum sulcis et non approximet feminibus ut non descendat superfluitas eo. Deinde post clistere fiat vaporatio circa pectinis et virge tante quantitatis ut leniatur cutis et fundatur desuper aqua tepida et liniatur cum viol.

De verrucis super virgam. C.xxix.

Abscidantur et ponantur desuper medicamen retinens sanguinem et curentur cura reliquarum verrucarum.

De cura bothor et similium modo et carnis orte et additur desuper istas partes. C.xxx.

Sumatur baurac adustum et cinis ligni vitis terantur cum aqua bene et ponantur super morum et que ei similantur. Et quando non valet incidantur et pulverizetur desuper atramentum et arsenicum et si fuerit veterum illo non erit excusatio quin cauterizetur.

De corrosione virge. C.xxxi.

Lenificatur virga cum lenitivis ex oleis sicut liliorum et oleo narcissino et adipibus subtilibus novis sicut adeps gallie et anatis et medulle cruruum vaccarum et cervorum et cera et similia in balneo et sine balneo et clistere fiat ex hoc genere cum intentionibus et fiant colyria et ponatur desuper aliquid et fiat ut coquetur.

Fen.xxi. de membris generationis in mulieribus tres continens tractatus.

Fen. xxi.

Tractatus primus de radicibus et principijs et conceptione et partu.

De anatomia matricis. C.i.

Ideo quod instrumentum generationis mulieris est matrix et est in radice creationis sue instrumentum generationis quod est in viris et est virga et que cum ea sunt. Sed unum eorum est oppositum procedens ad exteriora: et alterum est diminuti fientum in interioribus et est quasi conversum instrumentum virorum. Est enim quasi osceum sicut ipse matricis et quasi virga collum matricis et duo ova mulieribus sicut viris. Verum ipsa in viris sunt magna apparentia exterius elongata ad rotunditatem et declinantia in mulieribus sunt parva rotunda tendentia ad vehementiam compressionis latitudinalis intrinsecus vulva passa a duobus lateribus eius in omni latere peculiaris cuius extrinsecus unum obstinatur quod utrumque est appropriatum est panniculo quod ambo ea vna non aggregat. Et panniculus cuiusque amborum est nervosus. Et sicut viri habent vasa spermatis inter ovum et ejaculatorium radicis virge. Similiter mulieres habent vasa spermatis inter duos testiculos et inter id quod expellit ad interiora matricis. Verum illa que sunt virorum incipiunt ab ovo et elevantur ad superiora et cadunt in foramina ex quibus descendit cooperimentum ovi custodita et procedunt deinde spargunt descendendo transita expansa habentia involutionem et complexionem in eo quod est inter ipsa virga spermatis donec fiunt et expellatur ad meatum qui est in radice virge ad duobus lateribus. Et in primo eius est illud quod expellit ad ipsum cui in extremitas colli vesice et est longum in viris breve in mulieribus. In mulieribus vero extenditur quod est inter duo ova ad ambo illa sicut duo cornua arcuata sedentia ad duo extremitatea quorum duo extrema continuantur cum duobus igaibus et sedunt ut corda per collum et ista collum matricis ad recipiendum ita quod trahit

fosium ad duo latera quare dilatatur et aperitur et deglutit sperma. Et ipsa ambo sunt breuiora quam duo lacertosa sibi similes in viro. Et diuersificantur in hoc quod vasa spermatica in mulieribus continuantur cum duobus ouis et penetrant in duobus additamentis que sunt ut duo cornua quedam. Et in viro ex vnoquoque ouo quod expellit sperma ad vas et nominantur duo expulsoria spermatis et non continuantur vasa spermatis in mulieribus cum duobus ouis nisi quia membra spermatis in mulieribus propinqua sunt in leuitate duobus ouis et non fuit necessarium indurare ea et indurare panniculos ambobus quoniam ipsa sunt in cauea et non indigent protectione longinqua. In viris vero non fuit bona continuatio eorum cum duobus ouis et non penitus eis ambobus. Nam si fieret illud noceret eis ambobus cum tenderentur ut cauda propter durities amborum. Uno posito est inter ambo medium quod nominatur endros scilicet expulsorium apud medicos ad interiora eius. Et intra matricem est extremitas rotunda neruosa in cuius medio est quasi semita et super ipsam sunt additamenta plurima incidentia. Et matrix quidem creata est habens venas plurimas ramificatas ex venis quasi vetium ut sit illic sustentatio embryonis. Et sit supplantatio menstruis preparatio et ligatur matrix cum dorso ligamentis fortibus plurimis et ad pectinem inguinis et vesice et ossi lato et eis que sequuntur ipsam sed sunt lata. Et de ligamentis eius sunt quedam quibus continuantur ex neruis et venis prout dicitur in anatomia neruorum et venarum. ¶ Et facta est ex substantia neruosa ut extendatur apud collectionem et ut congregetur ad quantitatem parum apud partum et non complet eius concauitas nisi cum complemento augmenti sicut mamillarum quantitas non completur nisi cum complemento quoniam ante illud est vana et non est necessaria: et propter illud matrix in puellis est minor vesica plurimum et habet in hominibus duas concauitates et in aliis concauitates secundum numerum papillarum mamillarum. Et locus eius est post vesicam et supplantatur super eam desuper sicut supplantatur vesica super eam desubtus et in anterioribus sunt intestina ut sit ei a duobus lateribus sustentaculum et stratura lenis et sit in medio. Et non est intentio prima in hoc venisse ad matricem ipsam nisi ad embryonem. Et in ipsa quedam occupat quod est inter propinquitatem vmbilici vsque ad postremum meatum vulue et est eius collum. Et longitudo eius equalis in mulieribus est inter sex digitos vsque ad .xi. digitos et quod est inter illud. ¶ Et quandoque abreuiatur et prolongatur per vsum coitus et dimissionem eius. Et quandoque assimilatur quantitas eius figure quantitatis eius qui consuetus est eius concubitu et appropinquat ei longitudo matricis ipsius. Et quod tangit intestina superiora. ¶ Et creata est matrix cum duabus tunicis quarum intrinseca propinquior est ad hoc ut sit venosa et a partibus eius sunt. Et orificia harum venarum que figuntur in matrice nominantur foramina matricis et eis continuantur panniculi embryonis et eis currit sanguis menstruus et ex eis nutritur embryon. Et exterior harum duarum propinquior est ad hoc ut sit neruosa et [illegible] tunica et constringitur et dilatatur cum superatione sanguinis naturalis. ¶ Et tunica quidem extrinseca pura est vna et intrinseca efficitur diuisa in duas diuisiones quasi distinctas non sicut consolidatur ita quod si excoriaretur tunica exterior et eius duarum excoriaretur quasi a duabus matricibus quibus esset collum vnum non sicut a matrice vna et inueniuntur species villorum omnes in tunica intrinseca. Et matrix sterea ingrossatur et inspissatur quasi ipsa impinguetur et illud est in hora menstruorum. Deinde quando purgatur extenuatur et exsiccatur et ipsa iterum attenuatur cum magnitudine embryonis. Et eius dilatatio est secundum dilatationes corporis embryonis quando coit cum mulieribus expellit matrix ad hos motus quasi procedens desiderando attrahere spermata per se. Et quando est matrix neruosa intelligitur per illud quod eius creatio fit ex neruis cerebri et eius quod creatio

fit ex substantia similium neruis alba [illegible] et non aduenit ei ex cerebro nisi [illegible] bus sentit et si esset vehementius neruosa [illegible] municaret cerebro. ¶ Et collum quidem matricis [illegible] carnis est quasi ipsum sit cartilaginosum [illegible] cum additur pinguedo carnis et cartilaginis [illegible]. Et in impregnatione [illegible] in hora impregnationis [illegible] eius oppositus orificio matricis [illegible] sperma et expellit menstrua et partum. Et [illegible] conceptionis in summo constrictiue [illegible] ditur extremitas acus. Deinde dilatatur [illegible] exire et egredi ex ea fetus. ¶ Matrix [illegible] ea est locus alius et est propinquior [illegible] sequitur superiorem eius. ¶ Et de mulieribus [illegible] tricis collum redit ad sinistrum. Et de eo [illegible] ante violationem pudicitie virginis sunt [illegible] panniculi [illegible] ex venis et ligamentis [illegible] ex omni membro eius quod destruit violatum [illegible] eis ex sanguis est.

De generatione embryonis.

Cum matrix colligit sperma [illegible] tionum quod aduenit illic est sperma [illegible] ex operatione virtutis formatiue. ¶ [illegible] quidem dispositionis ipsius spermatis [illegible] virtus in formatiua mouet illud quod est [illegible] animali naturali et vitali ad [illegible] figitur. Et creatur illud membrum [illegible] expositiones et declarationes in libris [illegible] illud reperitur exsufflatio tota [illegible] tis et apparet locus cordis: deinde sunt [illegible] et a latere eius supremo due vesice [illegible] tos ipsius vsque ad horam [illegible] sperma illud ex quo creatur cor et [illegible] epar et implet alia san. ad albedinem [illegible] exteriori propter humiditatis [illegible] post duos [illegible] inundans eam ut recipiat propter eam [illegible] cor et ex spiritu et ex san. et creatur vmbilicus [illegible] tur tunc est panniculus. ¶ Uidetur [illegible] et cerebri creationem vmbilici precedat [illegible] borum [illegible] complemento [illegible]. Et hoc quidem iam verificauimus et declarauimus [illegible] in eo in libro principiorum scientie naturalis [illegible] et spumat et penetrat spiritus ad [illegible] neratur panniculus ex hoc quod sperma [illegible] ma masculinum et est separatus. Deinde [illegible] matrice nisi cum foraminibus propter attractionem [illegible]. Et embryon quidem non nutritur cum hoc panniculo [illegible] panniculus in ea et nutrimenti parum [illegible] autem induratur tunc fit [illegible] eius ex meatibus manifestis [illegible]. Deinde [illegible] post spatium in panniculos. ¶ Et [illegible] primum membrum quod creatur est cor [illegible] catur quod dixit quod primum quod generatur est cerebrum et [illegible] secundum quod testificatur illud dispositio [illegible] ouis. ¶ Cor vero non est in primis [illegible] ni et apparens manifestum et sequuntur capitula [illegible] quibus dixit quod rectius est ut sit primum [illegible] epar: quoniam prima operatio corporis est [illegible] tum quasi sit res secundum appetitum eius et [illegible] ipsius. ¶ Et sermo iste ostendatur esse [illegible] experimentis quoniam studiosi in hoc [illegible] esse secundum quod existimauit contra [illegible]. Et est quoniam si res est secundum quod [illegible] atur in primis illud [illegible] da est quoniam ab eo non fiat nutrimentum [illegible] nutritur membrum animal in quo non est [illegible]

est calore naturali. Cum ergo ita sit necesse est ut creet membrum a quo procedit calor nativus et spiritus vitalis ante creationem nutrimenti ipsius. Et virtus informativa si indiget in dispositione formationis nutrimento tunc non accidit resolutio sensibilis sensibile faciens nocumentum quod sit necessarium restauratione eius et sit necessarius spiritus vitalis et calor animalis ut erigatur eo. ¶ Quod si dixerit quod comprehensio informative est ex parte feminae et virtus nutritiva associata virtuti informative generante est ex parte patris. Qualiter ergo erit quod illa magis antecedat in modis suis: et haec dispositio alia sit inventa in embryone sanguineo in sphaera et extensio eius in sphaera sit extensio aliqua. Et in hac dispositione illa quae est de vesicis est sanguinea convertitur ad sanguineitatem et convertuntur umbilicus ad formam umbilici sensibiliter. et recipiunt dispositiones conversionis spermatis ad conceptionem et quaedam earum ad soliditatem et illic membris principalibus iam apparet impressio sensibilis et quantitas sensibilis. Et quaedam earum conversioni ad hoc ut compleatur creatio cordis et membrorum principalium et incipiunt separari ab invicem. Et inter ea sunt meatus suspensi et sunt extremitates iam lineatae sed non separantur integre et vasa eius deinde ad hoc ut fiant extremitates et utriusque conversioni aut duabus conversionibus simul est spacium super quod statur et non est illud de illis quae non diversificantur in hoc. Nam diversificantur in masculis et mulieribus embryonum et sunt in mulieribus tardiores et non significat experimentum et probatio in hoc quoniam interea illo in veritate non est diversitas. Unumquodque enim eorum non indicat nisi per illud super quod processit res sed experientiam eius et non est impossibile quod sit illud quod expressum est in fine eadem sed illud quod ei diversificatur. In toto enim illo est quod est plus procul dubio. Et plurimum est in eo quod generatur plus. ¶ Et spatium quidem spumae est .vi. dierum aut .vii. et in his diebus format informativa in embryone non petendo aliquid ex matrice et post illud apparet. ¶ Et inceptio linearum et punctorum est tribus aliis diebus post illud, et sunt novem dies ex principio. Et quandoque sit antecessio die uno aut postponitur die uno. Deinde post .vi. dies alios et sunt .xv. a conceptione penetrat sanguineitas in toto et sit illud unde creatur. Et quandoque antecedit die uno aut duobus. Et duodecim diebus post illud sit humiditas caro: et iam discernuntur frusta carnis et discernuntur membra tria manifeste. et iam separantur alia a concavis aliorum et extenditur humiditas nuchae. et quandoque postponitur aut antecedit duobus diebus aut tribus: deinde post novem dies separatur caput ab humeris et extremitates a lateribus et ventre ut discernatur sensus quibusdam coriis colligi in quibusdam eorum ita ut sentiat post illud. .iiii. diebus completis .xl. diebus et postponitur raro usque ad .xlv. dies et minuitur in hoc eius usque ad .xxxv. dies. Et dixit in doctrinis quod quandoque post .xl. dies scinditur abortum et ponitur in aqua frigida apparent res prius discretarum extremitatum. Et masculus est velocior in illo toto quam femina. Verum enim quod sit minus spatium formationis masculorum .xxx. dies et minus plurificans est medietas anni et quod diximus in primo. ¶ Determinatio autem dispositionis masculi et feminae in distinctione spatii est res quam quidam per medicorum indicat audacter et fiducialiter. primum enim invenit sperma respirans respirare. Et secundum quod agit informativa ex quo aggregat calorem innatum: deinde existimavit deinde post illud incipit nutritiva operari apud quosdam embryonum respirare ore deinde respirat cum eo matrici respirationem quam complet in matrice. sed non est super illud significatio. Et apud quosdam cum supervenit formationi embryonis duplum eius in quo formatur movetur et supervenit motui duplum eius in quo movetur nascitur ita ut sit spatii quod est a prima inceptione conceptionis usque ad motum triplum et lenitas accidit cum motu sensus et dicitur quod tempus equale medium ad formationem eius est .xxxv. dierum et movetur in .lxx. diebus et nascitur ducentis et decem diebus et illud est .vii. menses et antecedit diebus aliquot. ¶ Et quandoque postponitur quoniam fortasse cadit in .xxxv. diebus tantas et multiplicatur in duplatione. ¶ Et quandoque est illud quod est plus .xlv. dierum et movetur in nonaginta diebus et nascitur in ducentis septuaginta et illud est .ix. menses. Et quandoque cadit in hoc veritas diversitas in diebus sicut diximus. Et natus in .viii. mensibus quamvis sit iam completus tamen plurimum iudicium eius est ut non vivat secundum quod faciam te scire post. Et ipse quidem non iam integre completur nisi secundum proportionem praedictam et nascitur apud complementum suum. Est enim spatium .xl. dierum: deinde .lxxx. dierum deinde .cc. et .xl. dierum et minor illo et addit secundum quod scivisti. Et dixerunt non inveniri in abortu masculus completus ante .xxx. dies et femina quae compleatur ante .xl. dies. Et dixerunt quod nati in .vii. mense ingrediuntur virtus generationis cum hoc quod supervenit nativitati eius .vii. menses et nati .ix. mensibus et natus post .x. menses. Et nos afferemus in spatio impregnationis et partus capitulum in tractatu qui sequitur hunc tractatum.

¶ Et scias quod sanguis menstruus impregnante dividitur in tres partes scilicet partes quae convertuntur in nutrimentum et partes quae elevantur ad mamillas et partes quae est superfluitas stans usque quo veniat hora et expellatur. ¶ Amplius fetus continetur tribus panniculis scilicet secundina quae est panniculus comprehendens ipsum in quo contexuntur venae ex transverso cuius pulsatiles dividuntur in duas venas et eius quiete in venam unam et nominatur bilos et est involutus et extenditur ad ipsam urina fetus. Et tertius qui dicitur abgas et est profundatio sudoris et non est necessarium vas aliud superfluitati egestionis quia sit illud ex quo nutritur subtile in quo non est turbulentia neque fex. et neque separatur nisi aquositas urinae aut sudor. ¶ Et de panniculis qui ei est propinquior est panniculus tertius et est subtilior eorum ut aggreget humiditatem resudantem ex embryone et in retentione illius totius humiditatis est iuvamentum ut non penetret super ipsum et super matricem. Et similiter in elongatione eius quod est inter umbilicum et matricem panniculus eius divinus ledit eam suo tactu sicut ledunt propter angentia ea quae sunt in cute propinqui temporis de illis quae nascuntur super viscera quae nondum sunt formata. Panniculus autem qui sequitur hunc ad exteriora est involutus: quoniam est illius involutionibus ad quas quidem penetrat ex umbilico effusorium urinae et si ex virga quoniam virgae meatus est constrictus et continet lacertus compositus qui solvitur cum voluntate et sunt usque ad finem eius. ¶ Infra eum hora huius usus est hora partus et conversionis. Hoc autem est apud directum introitum: et posita sunt urinae profundatio propter quoniam si obviaret corpori non tolleraret eius corpus propter mordicationem et acuitatem suam: et illud iam manifestum est. ¶ Et diversa quidem inter ipsas et humiditatem sudoris in odore et rubedine coloris manifesta est. Et si obviaret utrique secundinae fortasse corrumperet illud super quod sustentaret. Et venae quidem secundinae habent duas tunicas subtiles et texuntur in eo quod est inter eas venae. Et perveniunt venae usque generata earum ad duas venas scilicet arteriam et quietam. Venae autem quietae quae ingrediuntur abbreviant spatium ad concavitatem vena una ut sit salubrius et penetrat ad gibbositatem epatis ut eius in compositum sit ex concavitate eius et in veritate hec vena non oritur nisi ex epate et descendit ad umbilicum ex secundina et dispergitur illic. et sunt duae venae et egrediuntur et moventur ex secundina ad orificia venarum quae sunt in matrice. Et illis quidem venis accidunt duo quorum unum est quod ipse sunt apud orificia quae ei obviant tenuiores et sunt quasi sint extremitates ramorum et verum ipse non descendunt in principio nisi inde quoniam ipse assumuntur sanguinem. illinc quod existimat quod ille oriatur illinc. Et si consideraveris amplitudinem foraminis faciet te existimare quod radix sit ex epate. Et si consideraveris conversionem ad sanguineitatem faciet te

estimare q radix sit ex secūdina. ¶ Verū ɔsideratio
prima est ɔsideratio foraminis ⁊ meatus. Conuersiões
vero sūt sicut insra superiorū ɔpendentiū foramē.
Et sūr arteria aggregat ad arterias. Et si acceperis princi
piū ex secundina inuenies eas penetrantes ex vmbilico
ad arterias magnas que sunt sup dorsū sustentāte super
vesicā ipe sunt membra ppinquiora ad que pole est vt
ipe ligent illic cūq3 ib⁹ sunt ligate panniculis latis. De
inde sunt penetrātes in arterias sempiternas que nō ap
parent in animali vsq3 i finē vite. Hec est ergo manife
statio sermōis medicorū. In veritate vero sūt duo rami
quorū origo vera est ex arteriis ⁊ sm̄ ɔsideratiōnē pre
dictam. Et dicunt medici q nō cōuenit eis ambabus
vt vnirent aut extenderent ad cor: pp̄ter longitudinem
spatii ⁊ intentionē separationis. Et pp̄ea q appropinquat
spiramē ambarū eis quib⁹ cōtinuant si indiguerit iun
ctione ⁊ dicūt q pp̄ea q arterie ⁊ vene penetrantes ex
corde ⁊ pulmone in illa hora nō ɔferunt iuuamentum
magnū in embrione. Conuersus est carnis iuuamentū
ad nutrimentū qr factus est vni carni ad aliam meas ... q
oppilat apud partū. ¶ Pulmo.n. non est nisi rubeus in
embrione ... nō respirat illic: imo nut sanguine ru
beo subtili ⁊ nō albificat ips nisi ... aerantis. ¶ Et
dicunt medici q panniculus inuolutus creat ex spmate
mulieris qḋ est parū ⁊ minus spmate viri qr nō fuit pos
sibile vt esset amplius. Factus est ergo longus vt cō
tinuaret fetus cū inferiore pte matricis ⁊ coartatus ē ab
humiditatibus omnib⁹ qr nō est excusatio quin pene
tret ad sudorē effusionē ampliū ⁊ hoc est ex dictis eorū
nō in suo loco. Et qū ad eos fetus antecedit cōplo ma
sculina fuit in oīa membra. ⁊ est quā masculinitate sua
assimilat pri suo. Et qñq3 est cū masculinitas pter cō
plexionē patris sui imo est ... matricis: aut ex cō
plone spmatis accidente ... nō ... vt eius ipe assi
mulatur pri in hoc q est masculus q sit ei similis in reli
quis membris imo qñq3 assimilat matri. Et assimilatio
quidē in ... sequitur figuram ⁊ masculinitas non
sequitur figuras: imo cōplones. ¶ Et qñq3 accidit cor
di soli quasi cōplo patris que sequitur i membra. ¶ Ex
parte aūt operationis figuralis est receptio materie in
extremitatib⁹ declinis ad figurā matris. Et qñq3 est in
formatiua potens ad hoc vt dominet spmati ⁊ figuret
ipm ex pte ... cū figura primas: sed deficit ex pte
cōplonis vt faciat ips simile ei in cōplone. Et dixerunt
quidā sapientū ⁊ nō sunt ... possibile ...
q de causis assimilationis ē illud qḋ exemplificat qū est
dispositō cōceptiōis in mente mulieris: aut viri ex forma
humana exemplificatiōe firma. ¶ Causa aūt in statura
qñq3 est diminutio que est in ipis pp̄ter ... puam in
primis ... pp paruitatē nutrimenti apud creationē: aut
pp̄ter puitatē matricis: qr nō inuenit fetus dilatationes
in ea sicut accidit fructibus qui ponunt i formis qū sunt
adhuc immaturi qr nō fit additio sup eos. ¶ Et cū qdē
in genitis est multitudo spmatis ita vt nō spgatur ad du
os ventres matricis spsione replente totū ips singularita
tem. Et qñq3 accidit pp̄ter diuersitatem expulsionis du
rus ... qui puenit illi diuersitati motus matricis i
attractionem a matrici apud attractionē accidit motus
sequētes sicut illi qui deglutit buccellā post buccellā ⁊ sicut
respirat pausis emittendo respirationē post respirationē
qui expellunt ex eo ad pfundū matricis impulsiones.
Et est vnaqueq3 impulsio cū attrac ... spmatis ...
inquisitio matricis ad aggregandū inter duo spmata.
Et illud est res quam sentit ille qui ex coitu ... solici
tus est. Et sciunt illud iterū ipē mē ⁊ ille impulsiones ⁊
attractiões singulares nō sunt ... sūt tremule. q

vnaqq3 earū sit cōposita ex motibus. Vel ...
tur nisi apō numerū ...
mū ... quos ... Deinde ...
inter ejectiones qū verga ...
tudo secūda debilis ...
dilatationū. ⁊ sic ...
illud multiplicatur delectatio spmā. ...
ex motu qḋ est in ore ... delectant ex motu ...
in ore matricis earū descendendo ad ...
imo delectantur pp̄ter ipm motum qui accidit ...
Et nō verificatur sermo ...
cōplemētum nō stant nisi ...
si vir nō emitteret spma nō delectaretur ...
matū emissione. Et q si vir emitat spma ...
rum nō accidit motus ... ⁊ nō ...
inuenit delectationē a delectatione ...
viris ante motū spermatis ...
motōi que sit in emissione humoris ...
q3 termo dictis quod qū spma ...
dit extinguit eius caliditatē ...
aqua frigida que effundit super ...
tem. Hoc enim nō fit nisi ...
ipse emittit spma ⁊ ...
In alia enim hora nō fit ...
qñq3 cōuenit ...
re ... ambo ⁊ sequitur illā ...
vice vna post aliam ...
numero plurib⁹ qū vnaqueq3 ...
se ipsam. Et qñq3 sunt ...
simul. Deinde abscinditur ...
accedēs cū ventositatis ...
causis separatib⁹ qr distinguitur ...
vnitatem suam. Et qñq3 est illud ...
li ⁊ sic multitudo in re vna ⁊ hoc ...
plentur neque consequantur vitā. ...
lud ⁊ que currunt hoc cursū. ...
ue volūtatis. ¶ Et vulue qdem non est ...
dū in radice destinctū. ⁊ spma ...
rans neque implens matricē ...
donec cōtinuet cū eo spma mulieris ...
mentis que sunt duo cornua ...
⁊ qū ...
panniculus primus ⁊ suspenditur spma ...
duobus additamētis que sunt duo cornua ...
lic quod alit ips dū ... spma ...
mētis ex foraminibus ...
lus generatus. ¶ Et sm̄. G. ...
sic iuuamētum quod creat spma mulieris ...
dītur illuc vbi effunditur ad ipm spma ...
miscetur cū eo ... apud ... ¶ ...
mulier qdem ⁊ mulier suscipit spma ...
delectantur ambe simul. ¶ Partus ...
fetui nō sufficit qḋ ei ... secūdina ...
uenit ad ipm de attractione ...
pleta sunt. ¶ Mouetur ergo tūc ...
undus qū in eo cōpletur virtus. ¶ Et ...
nit ei debilitas quedam ⁊ nō ...
vsq3 ad nonū. ¶ Quod si egreditur ...
tur ⁊ est debilis ⁊ nō exp̄imatur ...
mo ex causa alia ... ¶ ...
dem fetus nō cōpletur nisi per ...
humido ⁊ effusionē humiditatū ...
lubricari. ¶ Et qñq3 cōuertatur sup ...
naturali et sit ... ¶ Partus ...
pedes vtrosq3 est pp̄ter debilitatem ...
Non enim potest conuerti ⁊ est ... Non

vitse est sz pl'm. Et fetus quidem ante motum suum ad exitus est sustentus cum facie sua sup podeo suo plantis manuum suppositis genibus suis: et naso ipsius inter ambo genua et ocu lis sup ea ambo: et colligit ea ambo ad anteriore partem sui: et est positum collum eius et facies ipsius ad dorsum matris eius de fermo dorsi. Et hec quidem preparatio convenientior est ad conservationem faciendam: et quidam dixerunt quod facies mulieris preparatio est sm contrarium huius preparationis: et hoc non est nisi similitudo: et adiuuat ad conversionem grauitas superior fetus et magnitudo capitis eius proprie. Et quando separatur agit matrix aptione tali cuius similem efficere non valet in suo simili. Et necessarium est ut separetur quedam iuncture et su stinentur adiutorio dei excelsi post illud et propter illud reddatur in proximo ad continuationem naturalem: et est operatio il la de operationibus formibus naturalibus. Et formatiua qui dem appropriata est ut continuat ad creationem: ut sit preparata non cessans comprehendere cum augumento fetus que non com prehendit: et hoc est de secretis dei. Sit ergo deus excel sus qui est rex vere laudabilis et benedictus et meli or omnium factor. Comprehensio igitur huius est quod cum pars fetus naturalis est quod ipse indiget aere pluri: et cibo pluri: et cum expergiscunt virtutes ale eius querentes latitudinem suam obstatis et attractionem aeris copiosam et cibum abundantem: et fugiens a strictura et a penuria attractionis aeris copiosi et paucitate cibi. Cuius ergo nascitur nun dum comprehensi sunt in eo sompnus et expergefactio: igitur ergo adamisit ei ridet post .xl. dies.

De egritudinibus matricis. C.iii.

Accidunt matrici omnes egritudines complexiona a les: et officiales et communes. Et accidunt ei egritu dines impregnationis sicut ut non impregnetur: aut ut impregnetur et ab eo non faciat: et ut impregnetur et non faciat ab orificio eius fiat difficilis: et separetur: et moriatur in ea fetus. Et accidunt ei egritudines menstrue ita ut non emittat men strua aut emittat menstrua pauca aut non in hora sua: aut mala: aut ut superfluant menstrua eius: et fiunt ei egritudines proprie: et egritudines per communitatem ita ut communicet ipsi membra alia: vel et fiunt ei egritudines proprie: et egritudines propter ea ita ut non communicet ipsa membris aliis. Et quandoque fiunt ab ea egritudines membrorum aliorum per commu nitatem ita ut communicet ei alia membra sicut sit in suffocatio ne matricis. Nam quando multiplicantur egritudines in matrice debilitatur epar et preparatur ad hoc ut generetur ex eo hydropisis.

De significationibus complexionum matricis.

De significatione caliditatis. C.iiii.

Caliditatem matricis significat communitas corporis c et paucitas menstruorum: et significant ipsam calor menstruorum. Et propterea quando sumitur pannus li neus et supponitur in nocte. Deinde exiccatur in umbra: et consideratur an sit rubeus an citrinus: et significat caliditatem et choleram aut sanguinem: aut si niger et albus et significat contrarium illius. Verum niger cum fetore putrido significat cali ditatem quidam: et qui est sine ipsa significat frigiditatem. Et quando significat caliditas et doloribus in pedibus eius et vulneribus et ulceribus accidentibus in matrice: et exiccatio labiorum mulieris: et multitudo pilorum: et strictura aque sm plurimum et velocitas pulsus.

De significatione frigiditatis. C.v.

Retentio menstruorum: aut paucitas eorum: aut subti f litas eorum et ipsorum albedo: aut nigredo eorum ve hemens: et prolongatio mundificationis et ascessio ei horum grossorum et frorum: et ascessio coitus plurimi superior in superioribus matricis: et paucitas pilorum in pectine: et paruitas tincture eius: et corruptio coloris eius.

De signis humiditatis. C.vi.

Retentio menstrui et multitudo cursus humidi f tatis: et abortus fetus quam magnificatur.

De signis siccitatis. C.vii.

c Exiccatio et paucitas cursus.

De sterilitate et difficultate impregnationis. C.viii.

Causa sterilitatis: aut est in spermate viri aut in sper c mate mulieris: aut in membris matricis: aut in membris virge et instrumentis spermatis: aut pro pter causam in principijs sicut tristitia et timor et tremor et dolor capitis et debilitas digestionis et satietas nau seativa: aut propter errorem accidentem. Causa vero que est in spermate, est sicut malitia complexionis diversificans virtutem generationis caliditate aut frigiditate: scilicet fri giditate ex frigore naturali: aut frigore accidente longe re tentionis: superfluitatis humiditatis aut siccitatis: et causa il lius sunt cibi non convenientes: et aquosa etiam. Ipsa enim sunt in summa eorum que infrigidant et exiccant. Et quandoque est causa que est in spermate siccitas complexio nis non prohibens generationem sed facit ipsius difficilem: aut corrumpit illud quod advenit matrici de alimento infantis. Et quandoque est causa in spermate ut sit sperma vi ri diversum complexionis ei que est in spermate mulieris con trarium receptricis: aut communitatis super vnum duorum ordinum: et non accidit inter ea ambo filius. Et si per mutet vnusquisque socium suum non est dubium quin sit ambobus filius. Et quandoque diversificantur duo spermata propter eandem malitiam complexionis in vnoquoque eorum quod cum alio non equatur imo addit ei corruptiones. Nam quando permutantur invenit vnumquodque illorum quod equat ipsum cum contrarie tate quo temperatur. Et de genere quidem spermatis ex quo non fit generatio est sperma infantis et patientis in fluxum satietatem et ebrij et senis. Et sperma eius qui plurimum vtitur coitu et cuius corpus non est sanum. Sperma enim currit ex omnibus membris et est ex sano sanum et ex infirmo infirmum sm quod dixit Hip. et iste dispositiones omnes inuente sunt in vtrisque sper matibus similiter: et dixerunt quidam quod de causis cor ruptionis spermatis viri est coire cum illis que nondum sunt magne: et hoc currit cursu proprietatis. Causa autem que est in matrice: aut est malitia complexionis corrum pentis sperma: cuius plurimum est frigus congellans eum sicut accidit ex potu aque frigide mulieribus per hoc quod infrigidat: et similiter viris. Et quandoque alterantur partes menstrui: et ex eius que constringunt ex po rio menstrui quare non effunduntur menstrua ad fetum. Et quandoque est cum materia. Et humiditates corrum punt sperma iterum per commixtionem suam cum eo: aut exiccant: aut resoluunt: aut humectant lubricantes quando debilitatur retentiua: et est plurimum: aut debilitates virtutum attrahentis sperma: quare non attrahit sperma cum fortitudine aut propter strictionem meatuum nutrimenti ex frigo re aut calore aut siccitate. Et quandoque vincitur ex siccitate ita ut similetur corpori sicco: aut corrumpens nutrimentum infantis aut prohibens ipsum ab amplificatione propter adu nationem oris matricis vehementem propter siccitatem aut frigus: aut consolidationem vlcerum: aut carnem additam vl cerosam et verrucosam: aut sicut siccitas dominans secundi ne quod corrumpit meatus nutrimenti: aut accidit spermati frigida et humida quod accidit rori in terra rorata: et in com plexione calida et sicca quod accidit in terra quando est made facta: ipsa aut propter absolutionem materiei que est san. menstruum cum matrix deficit in attrahendo ipsum et continua tione eius: aut est propter declinationem eius causam conver sionem: aut vehementiam adunationis oris matricis ante partum propter oppilationem: aut propter tumiditatem aut car nem additam verrucosam et non verrucosam: aut consolida

tionem vlceru. et frigus cõstringens et alia ex causis op pilationis et siccitas quare nõ penetrat ad ipsum sperma aut debilitas adunationis post pregnationẽ: quare nõ retinet ipsum: aut multitudo adipis habentis ipsum. ¶ Et quãdoqz fit cum cõmunitate corporis totius. Et quãqz est in matrice proprie et zirbo aut in matrice sola. ¶ Et quando multiplicatur adeps super zirbum facit cõstrictionem super sperma et educit ipsum expressione sua: et operatio eius est huiusmodi: aut ppter vehementiam extenuationis in corpore toto: aut in matrice: aut nocumentum in matrice ex apostemate et vlceribus et hemorroidibus et additione carnea prohibente. ¶ Et quandoqz est in ore eius res dura sicut virga prohibens introitũ virge et spermatis aut vlcera que cõsolidata sunt quare leuitur matrix et constringuntur orificia venarum emittentium sperma: aut asperitas oris matricis. ¶ Causa autem facta in membris generationis aut est debilitas vasorum spermatis: aut eruptio antecedens complexionem eorum sicut cui abscinduntur vene auris posteriores aut cuius perforatur vesica a lapide: quare cõmunicat nocumentum membris generationis. ¶ Et quãdoqz abscinditur aliquid de numero eius et facit incurrere debilitatem in membris spermatis et in virtutibus eorum generantis spermatis et expellentibus ipsum. ¶ Et similiter cuius abscinduntur testiculi: aut emplastrantur cũ hyosciamo: aut bibit ex canfora plurimũ. ¶ Causa autem virge facta est sicut si sit breuis in creatione sua: aut causa pinguedinis viri: quare assumat caro plurimũ eius aut ex ambobus simul quare elongatur in matrice et non equatur in ea virga. ¶ Et de eis est amplitudo oris matricis et nõ equatur in ea virga: aut ex eis ambobus simul: aut propter tortuositatem eius: aut ppter abbreuiationem corde quare declinat virga ab opposito: quare non eijcit sperma ad guttur oris matricis. ¶ Causas vero in principio iam numerauimus: necessarium est. n. ut sint membra digestiõis et membra spermatis fortia ita ut fiat conceptio. ¶ Error autem accidens est cum spermatis fit emissio ante cõplementum aut post cõplementũ. ¶ Ante cõplementum vero cum sperma emittitur cum vt sint mulier et vir diuersi in tempore coitus. Quare non cesset vnus eorũ antecedere cum emissione spermatis. Si ergo fuerit antecessio viri dimittet eam et nõ emittet sperma. Et si fuerit antecessio mulieris emittet vir post qz emiserit et expellatur in os matricis ppter motus attractionis spermatis quoniam se aperit ei apertione vna post aliam cũ attractione vehementi: sensus quoniam sentitur quũ ipsum emittitur. Et non fit illud quũ ipsum emittitur nisi aut propter attractionem aque viri cũ eo quod currit ex ea ex vasis spermatis eius extrinsecis in matrice effusum ad interiora eius apud quosdã: aut propter attractionem eius quod tangit ipsum. ¶ Si verum est quod dicunt quidã alij: scz quod sperma eius quãuis generet intra ipsam tamẽ effunditur ad exteriora oris matricis. Deinde deglutit ipsum os matricis velut motus eius ad attrahendũ sperma sui ipsius desiderio quare recipit ipsum quãdo mouetur sperma eius quare attrahit cum hoc sperma viri. Non enim appropriatur illud emissioni spermatis viri. ¶ Error vero accidens post cõplementum est sicut motus laboriosus et saltus aut obuiatione que fit cũ casu et velocitas eleuationis post emissionem spermatis et similia illis post cõceptionẽ quare lubricatur: aut sicut timor accidens aut aliquid ex reliquis causis abortus quas dicemus in suo capitulo. Inquit hip. non est vir omnino frigidior muliere. Sin cõplexione mẽbrorũ suorum principaliũ et cõplexione sua prima. et cõplexione spermatis sui spermatis sani nisi accidat ex cõplexione accidente. Et scias

quod mulier que parit et impregnatur [illegible] quã sterilis. Verumtamen est debilitas [illegible] et velocius fit eius [illegible]. Senectus vero est p[illegible] num et tardatur eius senectus et est [illegible] mo sue etatis.

De signis sterilitatis. Ca.

Ai signis sterilitatis ex quocũqz [illegible] num sit dicunt res quarum [illegible] tur neque in eis aliquid [illegible] quod dixerunt quod oportet vt experimentum [illegible] ta et proijciantur super aquã et quocũqz [illegible] in aqua tunc ex parte illius est defectus [illegible] dantur due vrine super lactucam et [illegible] illa vrina exiccauerit eam. ¶ Et hoc [illegible] tur. vij. grana tritici et. vij. grana ordei et. vij. [illegible] tur in vase testeo et mingat super ea [illegible] dimittantur. vij. diebus: tunc si grana [illegible] sterilitas ex parte eius. Et dixerunt quod est [illegible] hoc iterum. Et melius est illud quod [illegible] entia mulieris sint quod oportet vt suffumigetur [illegible] mulieris in traiectionis cũ suffumigatione aromatica: si penetrat odor vsque ad os et nares eius [illegible] ex ea. et si nõ penetrat tũc illic sunt oppilationes [illegible] mali prohibentes permiscelari odorem suffumigationis et aromacitatis. ¶ Et dixerunt supponatur [illegible] et consideretur et considerent an inueniat odorem [illegible] rem ipsius desuper. ¶ Et plura significatiua [illegible] ad sciendum an sit in ea oppilatio an non [illegible] in ea oppilatio tunc est signum sterilitatis [illegible] ea sterilitas tunc non est longinquum quin [illegible] cause alie et ad impregnationem prohibentia [illegible] omnis mulier que mũdificatur et remanet [illegible] humidum est subiectũ. ¶ Signa autem [illegible] sui sunt in cõplexione sua sunt quoniam cognoscitur [illegible] feruiti caliditas et frigiditas eius ex ipso [illegible] mulieris cũ suo tactu et ex spissitudine et [illegible] et ex dispositione pilorum pectinis et ex colore [illegible] re ipsius et ex velocitate pulsus et tarditate [illegible] tura vrine et pulsus tincture ipsius et ex [illegible] ris. ¶ Humiditas vero et siccitas cognoscitur [illegible] grossitie et multitudine cũ substantia. ¶ [illegible] est album viscosum splendidũ super quod [illegible] et comedant de eo. Et odor eius est odor [illegible] et sambuci. ¶ Signa vero matricis [illegible] in complexione sua sunt quũ significatur [illegible] caliditate et frigiditate ex tactu et ex colore [illegible] est ad ruborem declinans aut nigredinem [illegible] tatem. Et ex dispositionibus pilorum pectinis [illegible] humiditas et siccitas ex multitudine [illegible] tate cum grossitie et ex essentia [illegible] rorum. ¶ Oculus enim significat [illegible] adip. et ex pulsatione cum grossitie. ¶ Et quãqz [illegible] mundificatur et non et non exiccatur os matricis [illegible] simo est humidũ nõ impregnatur. ¶ [illegible] tenuatio et adeps et breuitas virge et [illegible] bonitas corde et cõuersio matricis et [illegible] emissionis spermatis sunt res que cognoscuntur [illegible]. Et vulua cũ zirbo multe adipis est [illegible] gnesis breuius coitum cum [illegible] apud coitum motum et leditur quolibet odore [illegible] cat cursum matricis qũ sentitur intra vuluam. Et si nõ fuerit os matricis oppositum tunc est [illegible] cuius est matrix habens declinationem et [illegible] sentit dolorem apud coitum.

De regimine et cura. Ca.

Regimen huius capituli diuiditur in duos modos quorum unus est ad impregnationem ⁊ subtiliationem in ea ⁊ secundus est ad curationem causarum prohibentium impregnationem. Sterilis autem ⁊ vir non generans ex creatione ⁊ in conuentione suo socio in complexione indigens permutari ⁊ bonitas instrumenti medicationem non habet. Et similiter eius cuius orificia menstrue oppilata sunt ex vlceribus que consolidata sunt quare leuificata est. ⁊ eius quam per necesse est permutare: curatio non pendet ex medicina. Reliqui vero ab illis regimen habent. ¶ Primi vero modi distinctio est quod oportet vt eligatur conuenientior horarum coitus ⁊ iam diximus eam. ¶ Et de eis eligatur conuenientior vt sit in fine menstrue ⁊ in hora similis hore in qua oportet vti ea coitus sit propter illud quod diximus. ¶ Et oportet vt prolongetur dimissio coitus post elongationem ne perueniat vt corrumpantur ambo spermata frigus. ¶ Si vero accidat illud vtatur coitu secundum modum qui est ad non impregnandum. Deinde dimittat ipsum tandem quod sciatur quod sperma bonum iam aggregatum sit. Et consideret de eis vt sit illud in prima hora mundificationis eius. Et similiter in omni permutatione aliarum. ¶ Amplius prolongent ludum ⁊ proprie cum mulieribus quarum complexiones non sunt male. Tangat ergo vir eius mamillas cum facilitate ⁊ tangat pectinem eius ⁊ obuiet ei non permittendo se ei permutatione vera. Quousque desiderat ⁊ alterat gestificat ei fricando de ea quod est inter anum eius ⁊ deluper vuluam. Ille enim locus est delectationis eius. Consideret ergo in ea horam in qua fortis fit in ipsa adherentia ⁊ incipiunt oculi eius mutari in rubedinem: ⁊ eius anhelitus clamare ⁊ verba eius balbutire: tunc mittat illic sperma oppositum ori matricis dilatando locum eius illic parumper. Attamen quantitate ne consequatur ipsum impressio aeris exterioris omnino. Ipse enim in dispositione corrumpit ipsum ⁊ non est conueniens ad generationem. Et scias quod quando mittitur sperma in hora sua perum imo est in preparatione sua inseparabile oppositum fortasse tunc perditur sperma. Immo oportet vt recipiat os matricis cum erectione quadam ⁊ non stringat in virga extra imo adhereat ei hora quousque iam perficiet post illud permittone que est vehementioris perscrutatione donec videat quod modi oris matricis ⁊ anhelitus eius iam quiescunt ex toto ⁊ post illud parum ipsa iaceat eleuatis coxis ⁊ dimersso dorso. Deinde surgat ab ea ⁊ dimittat eam sic horula vna cum strictis pedibus ⁊ retento anhelitu. Et si dormierit post illud erit melius ad conceptionem. Et si fiat odoramentum super eam quod naribus attrahat cum suffumigationibus conuenientibus huic rei est illud conueniens: ⁊ suppositoria ⁊ propie de gummis que non sunt vehementis caliditatis sicut bdellium ⁊ que sunt similia illi supposita ante illud. Et de illis que sunt mirabilia est vt si mulier suffumigata sub matrice cum aromaticis calidis ⁊ non odoret ea desuper: deinde sumat canum longam ⁊ ponat vnam duarum extremitatum in aquam calidam ⁊ aliam in ore matricis quantitate qua perueniat calor ⁊ eius ad matricem aduentu tolerabili ⁊ dormiat super illam preparationem aut sedeat vsque ad horam qua post super eam deinde coeat. ¶ Modus vero alius est quoniam causa est propter calorem humorum calidorum cum eis ⁊ equa complexionem cum cibis ⁊ potibus notis ⁊ administra super matricem ceratum equalis caliditatis ex succis et mucilaginibus ⁊ oleis frigidis. ¶ Et si fuerit cum frigiditate ⁊ humiditate curet cum eis que dicemus post. ⁊ est illa que sufficit dum plurimum. ¶ Et si fuerit cum ipsa remotio oris matricis curetur cura remotionis cum ventosis predictis in ea suo. Et phlebotomia saphene ex parte qua os secundum quod dictum est. ¶ Et si fuerit causa multitudo adipis administret exercitium ⁊ subtiliatio cibi ⁊ dimittat balneationem humidam nisi cum aquis thermarum ⁊ vtatur euomitione cum phlebotomia ⁊ clisteribus calidis ⁊ exiccantibus calefacientibus sicut est tyriaca ⁊ theodoricon ⁊ os vt dimittat vinum subtile album ⁊ vtatur forti rubeo puro pauco. ¶ Et ex vnctionibus bonis ad eas est mel album ⁊ oleum de lilio. Et si causa fuerit ventositas prohibens a bonitate firmationis spermatis curet cum eis que sunt sicut diacyminum ⁊ bibat anisum ⁊ semen apii ⁊ precipue semen rute in aqua radicis ⁊ pessaria facta ex eis. Et ex resoluentibus ventositatem sunt sicut castoreum ⁊ semen rute ⁊ semen agnicasti. ¶ Et si causa fuerit vehementia siccitatis administrentur super eam clisteria humectantia ⁊ suppositoria de adipibus lenibus ⁊ detur in potu lac ⁊ proprie lac caprinum ⁊ alchidagi humectantia ⁊ supponantur adipes lenientes. Et si fuerit cum strictura oris matricis os vt administretur in ea semper radix de stanno ⁊ ingrossetur gradatim ⁊ inungatur cum vnguentis lenificatiuis ⁊ multum vtatur balneo ⁊ coleret ei consilio causarum ⁊ administret apium ⁊ cyminum ⁊ anisum ⁊ similia. ¶ Et post quidem causarum prohibentium impregnationem receptibilis curationis est frigus ⁊ humiditas. Et plurimum medicinarum facientium impregnare est ex parte succurrendi ei ⁊ non est excusato cum omni humiditatis cum bienis ⁊ suppositoriis ⁊ clisteriis. Et ex eis que bibuntur sunt confectiones calefacientes mithridatum ⁊ tyriaca ⁊ theodoricon ⁊ medicamen alkekengi. ¶ Et de eis que bibuntur habentes proprietates est vt in potu detur mulieri vrina elephantis. Est enim mirabilis in impregnatione ⁊ fiat illud qui primus est coitus ⁊ quum coit. Et iterum bibat serratura eboris quod est plenum vtilitatem ⁊ semen siseleos est bonum ⁊ expertum. Et de eo quidem datur in potu pecudibus feminis vt multiplicetur generatio. Et de pessariis est illud quod fit ex oleo balsami ⁊ oleo de ben ⁊ oleo de lilio ⁊ pessaria de nacta nigra. Et iterum adeps anseris in lana ⁊ ex vngulis aromaticis ⁊ musco ⁊ spica ⁊ ciperis ⁊ aneto ⁊ origano ⁊ venuca ⁊ isopo ⁊ bdellio ⁊ testiculis vulpis ⁊ darsisahan est mirabilis ⁊ nux cupressi ⁊ bacce lauri ⁊ galia ⁊ momum ⁊ folius ⁊ cordumeni ⁊ ex omni calefactiuo stiptico proprie ⁊ suppositorio coagulorum ⁊ proprie coagulum leporis cum oleo post mundificationem adiuuat ad impregnandum aut cum oleo viole. Et similiter suppositio stercoris eius ⁊ suppositio fellis gazel masculi secundum quod dicitur ⁊ proprie si ponatur cum eo aliquid de testiculis vulpis. Et similiter suppositio fimi eius ⁊ suppositio fellis ad b ⁊ leporis ⁊ leonis pondere tertie .ʒ.i.

Collyrium bonum spica ⁊ crocus ⁊ mastix ⁊ myrrha ⁊ galia ⁊ castoreum cum oleo nardino. Et iterum sumantur myrrhe ʒ.iij. ⁊ croci ⁊ fimi adib amborum ana ʒ.ij. preparetur ex eis pessarium simile glandi ⁊ supponatur ⁊ iteretur in omnibus tribus diebus ⁊ iterum melicolanum ⁊ serapinum ⁊ bdellium ⁊ oleum de lilio. Pessarium bonum croci amomi spice meliloti omnium ana ʒ.iij. ⁊ medulla fi ⁊ cordumeni amborum ana ʒ.i. adipis anseris ⁊ vitelli ouorum amborum ana ʒ.ij. olei nard. ni. ʒ.s. supponatur post ablutionem in lana celesti tribus diebus renouando omni die. Et iterum sumantur allea sicca ⁊ humida ⁊ confundantur super ipsa quantum ipsa sunt de oleo ros. a at si. saminos ⁊ decoquitur donec in decoctione dissoluantur ⁊ fedat aquositas ex eis ⁊ supponatur cum lana est enim mirabile bonum. ¶ Et quisquis indiget ante vsum pessariorum clisteribus cum re aliqua in qua sit virtus pulpe coloquintide que educunt humiditates: aut supponatur in vulua sua quod est sicut gumma arboris mastiches ⁊ educet ex ea humiditates. ¶ Et ex suffumigationibus sunt hec. facta ex myrrha ⁊ storace ⁊ baccis lauri ⁊ fiat ex eis suffumigatio omni die. Et iterum nux cupressi ⁊ arsenicum rubeum conficiantur cum storace liquida ⁊ fiat suffumigatio cum

cio in traiectorio post mundificationem tribus diebus continuis. Et sile myrra et storax liquida et galbanū et bacce lauri et nigella iterū et bdelliū et storax.

De signis impregnationis et iudicijs eius. C. xi.

Significant ipsam illud qd antecessit de cōueni entia duarū emissionū spermatis et dispositō qua si tempore succedens coitui et est caput virge q̄ fu erit qū emittit sperma. et est qū egredit ad siccitatē ali us talū declive et succedit ei vehemens adunatio oris ma tricis ita vt nō ingrediat ipsū stillus. Et sile ei' eleua tio ad superiora et interiora et colligit absq' duritie et ve hementia siccitatis illius priore retinent menstrua q' nō menstruat vsq' ad tempus aut menstruatur paulatim et accidit dolor paruus i eo qd ē inter vmbilicū et recepimē. Et q̄sq' fit difficultas vrine et accidit ei vt abhorreat coitū post illud et odio habeat ipm. Et qū cū ea coit nō emittit sperma. et accidit ei apud coitū dolor sub vm bilico et nausea. Et pregnans habens masculus vehe mentius odit coitū q̄ pregnans habens feminam. Ipsa enim q̄sq' nō abhorret coitū: deinde illō qd succedit ei de angustia et pigritia et grauitate corporis et malitia anie et paruitate nausea et eructatione acetosa et horripilatione et dolore capitis et vertigine et tenebrositate oculorum et pruritu cordis: deinde cōmouet appetitus mali post me sem aut duos menses. Et eminat. siccedo oculorū eorū q̄ profundant oculi eius et mollificant palpebre eius et acuitur aspectus eius et minor fit eius pupille et ingrossat eius albedo et nō citrinat in prin. Et necessaria est alte ratio coloris et cutaneis impressionū egredientiū a nā q̄n eius fit impregnante ex masculo minor et impregnante ex fe mina plus. Et q̄sq' impregnatō sedat dolor dorsi et anchaz prope q' calefacit ea matrix et qū parit redeunt. Et q̄sq' alterat corpus eius ab eo qd fuit: quare di latant et citrinantur super ipsū vene eius et virides fiunt. et in pluribus dispositionib' accidit pregnantib' et molli ficetur carū corpora in principio retentionis menstruorū et augmēto eius qd de ipsis remanet vltra illud quo indi get embryon pp paruitatē embryonis et debilitatē ei' a cibatione: deinde qū magnificat embryon cibat illa superfluitate q' fit cōuersio et sedant accidentia retentionis eius. Et qū impregnat puella que nondū cōfecta est. ti mendum est ei morS pp paruitatē matricis. Et sile est dispositio illius cui ex magnis aduenit senectus. In terficit enim fetū ex hoc q' facit possidere de malitia cō plexionis qū ipse sit debilis nō tollerans illō. Et ex hoc q' nutrimentum eius corrumpit ex pte cōplexionis eius et ex hoc q' eū mater nō tenet debilitatur nutrimentū fetus et qū nutritur debilitat ipsa. Et similiter qū accidit in matrice eius apostema calidum. Nam si est phlegmon tunc q̄sq' sperat cū eo raro euasio fet' et matris. Esse re vero est malū valde. Et q̄sq' cognoscit dispositō impregnationis per experimenta de quib' est vt in po tu detur de aqua mellis in hora dormiendi tunc. Et cū tā to pondere aq' pluuialis permixta et videat an punctio nem sentiat an nō. Et causa quidem in illo est reten tio inflationis cū cōmunitate intestinorū et licet medici mi rent de hoc. Et sit experimētū certū nisi in consuetis potat illud. Et iterū laboret in ieiunio in die et in sero suoliat pān' et suffumiget a librello et traiectorio cum suffumi gio. Si ergo egredit fum' et odor ex ore et masculine ip sa nō est pregnans. Et similiter experit qū vacuitas est supponēdo alleū et dormiendo super ips' et cōsiderā do an inueniat saporem ei' et odorem ipsi' in ore an nō. Et ex eo qd dicem' in ca signorū masculinitatis et femi neitatis de suppositione aristologie cū melle et intromis sione. Et vrina qdem pregnantis in principio signi

ficatiōis est citrina ad subalbedinē declinans q' eius medio sparsū. Et significat pregnationē [illegible] substantia super quam est quod est [illegible] ipse qū in ea sunt sicut [illegible] In fine autē impregnationis q̄sq' [illegible] rum rubedo in loco in quo apparuit in principio [illegible] gnationis subalbedo. Et qū mouet [illegible] et cōturb' il tūc est in fine pregnationis. Et q̄n [illegible] est in principio pregnationis.

De causis masculinitatis. C. [illegible]

Causa masculinitatis est sperma viri et [illegible] eius et abundātia ipsius et [illegible] hora mundificationis eius et [illegible] ex dextro q' est calidius spatio et [illegible] ex rene dextro qui est calidior et [illegible] Et sile qū cadit in dextro matricis. Et [illegible] mulieris in pprietatib' suis et [illegible] temporis frigidi et ventus septentrionalis [illegible] scalenū itē et cōtrariū ad cōtrariū. Et sile [illegible] lescētie absq' pueritia et senectute [illegible] rit a dextro viri ad dextrū ei' [illegible] nistri in femininat. Et si currit ex sinistro [illegible] ipsius erit femina masculina. Et ex dextro [illegible] ipsius erit masculus femininus. Et [illegible] illis qui pendentes sunt q' pregnatio [illegible] cū masculo vsq' ad quintū et cū [illegible] est: deinde est cū masculo vsq' ad [illegible] phrodito et sm pregnantis cū masculo [illegible] quam sm pregnantis cū femina.

De signis masculinitatis et femininitatis. C. [illegible]

Pregnās habēs masculū est [illegible] et color ei' lenitatis et agilitatis et [illegible] et sanioris appetitus et quietioris [illegible] sentit grauedinem lateris dextri. [illegible] masculus ex spermate expulso ad dextrū [illegible] matrici et nō accidit illō nisi [illegible] lateris ad recipiendū: aut q' si expulso [illegible] tro. Et qū mo [illegible] masculus [illegible] Plurimū enim qū incipit mamilla [illegible] terat color fit in ea que habet masculū [illegible] et pp hoc papilla dextra et [illegible] prouocatur in primis. Et est lac qd [illegible] grossum viscosū nō tenue aquosū [illegible] stillat super speculū et cōsiderat ad [illegible] quasi ipsū sit frustum argenti viui [illegible] nō currens neque prolixum [illegible] bente masculū in rubedine [illegible] et fit vene papille et ei' ruber ad [illegible] Et fit pulsus ei' dexter vehementior [illegible] Et dixerunt q̄dā q' q̄do mouet [illegible] pedem dextrum et est experiū. Et q' [illegible] manū dextram et est oculus ei' dexter [illegible] tioris motus. Et masculus mouet post [illegible] et femina post quattuor menses. Et [illegible] de ingeniis est in cognitione illius [illegible] aurea. et teratur cōficiat cū melle et supponat [illegible] ridi a mane vsq' ad meridiem et [illegible] fert saliua eius est cōcipiēs masculū. Et si [illegible] est pregnans cū femina. Et si nō alterat [illegible] gnās. Et in hoc causa est cōsideratio [illegible] to vel multa plicitatione in sua forma. Signa [illegible] femine et que pregnās est cū illa sunt [illegible] pedum et pp hoc in coitu et [illegible] q' est pregnās cū masculo sed nō est [illegible] bilis et est mollificata venarum. Signa [illegible] fortia et enixe masculum sunt q' [illegible]

xxv. diebus vsq₃ ad .xxx. dies nisi ipsa sit egra ⁊ femina ex .xxxv. vsq₃ ad .xl. ⁊ illud fit secundū plurimum.

De regimine masculinitatis. .C.xiiij.

Oportet vt calefiat mulier ⁊ vir cū aromaticis ⁊ suffumigatiōe ⁊ potu ⁊ cibis ⁊ potu mithridati ⁊ cū suffumigationib⁹ ⁊ pessarijs pdictis si eis indiget cū clisterib⁹ ⁊ vnctionib⁹ .s. ambobus. Et si consideret ille qui dicit q̄ oportet vt mulier sit debilis spmatis vt generet ex ea masculus: eimo oʒ vt sit spissi spermatis ⁊ fortis ⁊ puella: huiusmōi enim spma dignius ē vt suscipiat masculinitatem. Verū nō oportet vt debilitas spmate eius spma masculinimo oʒ vt sit spma masculi fortius in hoc capło. eoʒ oʒ vt dimittat coituʒ ad tempus ⁊ nō recedat a coitu omnino: quare corrūpat spma secundū q̄ diximus: ⁊ vt nō multū vtantur potu aque immo bibant de ea paulatim ⁊ cibent cibis fortibus calefacientibus. Deinde experiat vir sperma suū ⁊ dum permanet tenue sciat q̄ necessitas ad curationē remanens est. Et qū ingrossatur spma expectet post illud diebus aliquot ⁊ pcedat sm regimen suuʒ donec cōfortet spma ⁊ aggreget secūdū modū quē innuimus. Deinde cōueniat cū ea cōuentu quem innuimus in loco aromatizato aromaticis calidis sicut narro primo ex muscho ⁊ croco ⁊ xiloaloe indo crudo ⁊ deinde cū sit rareficatus in leticie dispositione ⁊ meliore anima ⁊ delectabiliore domo ⁊ cogitet de masculis ⁊ approperet meditationē suam in masculis fortib⁹ hab. mīb⁹ audatiā ⁊ opponant suos oculos forme viri de illis qui sunt rectioris creationis ⁊ gloriose forme ⁊ coeat.

De signis albani facientis nasci masculos. C.xv.

Albanis faciens masculos est vir fortis corporis equalis carnis in durine ⁊ mollitie multi spmatis grossi calidi: ⁊ est magnoʒ testiculoʒ: manifestarū venarū fortis desiderij quem nō debilitat coitus ex cuius dextro exit sperma. Nam multi cū stringūt sinistrum testiculū tauri vt effundat ex dextro. Cūq₃ adolescentis dexter pri⁹ inflatur testiculus tunc ipse est masculinans aut sinister tunc ipse est femininās. Et si mulier ille ad quē festinat pollutō nō a nocumēto in spmate est faciens masculos.

De signis mulierū masculinizantiū. C.xvi.

De mulierib⁹ masculinans est mulier equalis coloris ⁊ forme que nō est grauis corpore neq₃ mollis: ⁊ neq₃ menstrua ei⁹ sūt subtilia cruda nec q̄ pauca aquosa adusta valde: ⁊ cui⁹ os matricis ē vtile oppositū. Et cui⁹ digestio bona est ⁊ cuius vene sunt apparentes pcedētes ad exteriora: ⁊ cui⁹ sensus ⁊ mot⁹ sm q̄d oʒ existūt ⁊ nō habet ventris solutionē assiduaʒ neq₃ ipsi⁹ cōstrictionē assiduā: ⁊ oculi ei⁹ sunt declinātes ad nigredinem absq₃ subalbedine ⁊ est gaudentis nature ⁊ lete anime. Et puelle viri potētes in primis quū coeūt sūt velocis impgnationis ꝓpter fortitudinē caliditatis earū ⁊ puritatē adipis matricis ipsaꝝ ⁊ humiditatem eaꝝ. Et ille qb⁹ velociter veniunt menstrua dignioꝝes sūt vt masculos cōcipiant. Et spatiū mūdificationis illaꝝ quarū est hec est vsq₃ ad .xx. dies non vsq₃ ad .xl.

De causis geminoꝝ ⁊ impgnationis super impgnationē. C.xvij.

Causa eaꝝ est multitudo spmatis ⁊ diuisio ipsi⁹ in duo: ⁊ q̄d est supra: ⁊ ei⁹ casus in duos ventres. Et incolumitas qdē duoꝝ filioꝝ ex geminorū non est plurima: ⁊ parū sunt inter geminos dies plurimi. Ipsi enim sm plurimū sunt ex coitu vno. Et parū cōtingit q̄ ex coitu super pregnationē fiat cōceptio. Nā si fit cōceptio fit in mulierib⁹ que corpora tenera habent ⁊ sunt multoꝝ pilorū ⁊ multi san. propter fortitudinem caliditatis earū. Et de illis que sūt fortasse videns san. in impregnatione ⁊ nō curāt de eo propter virtutem earū ⁊ fortitudinem matricis ipsarū ⁊ nō abortiunt cū menstruis ⁊ cū apertione eius quod emittit in matrice. Et qñq₃ menstruant super impregnatione numero duarū menstruationum ⁊ supraq̄ si cadat impregnatio super impregnationeʒ in nō valde fort. ⁊ ⁊ in ea que non cōcipit nisi propter apertioneʒ oris matricis sue nō propter fortitudinem sue matricis timet q̄ sit fili⁹ primus iam debilitat⁹: quare corrūpit secūdus. Et iterū in fortib⁹ timet lat⁹ casus litigij ⁊ cōpressionis inter duos filios. Et illud quidem plurimum perducit ad se. ⁊ inflationeʒ facit ⁊ aduentū egritudinis ab hoc vt abortiat vnū eorū. Et de signis quidem geminorū ⁊ qui supra sunt sm q̄d dixerūt ⁊ expertuʒ est. est vt consideret vmbilicus nati primi cōtinu⁹ cū secū. Tunc si nō fuerit in ipso ruga neque nodus non erit post natū primū fili⁹. Et si fuerint in ipso ruge tunc pregnatio erit sm numerū rugarum.

De signis appropinquātiōis partus. C.xviij.

Cum pgnans ingredit in spatio ꝓpinquo tēpori partus ⁊ senserit grauitates in inferiorib⁹ ventris sub vmbilico ⁊ in dorso ⁊ dolorē in inguine ⁊ caliditateʒ in ventre ⁊ inflatiōeʒ oris matricis vehementem se fatam ⁊ humectationeʒ eius tunc iam approximat. Cūq₃ mollificat eius cauda ⁊ inflant ei⁹ inguina ⁊ fortior fit inflatio inguinis tunc nō est inter illā ⁊ inter ptū nisi ꝓximum.

De signis debilitatis embryonis. .C.xix.

Significant debilitateʒ eius egritudines matris sue ⁊ eiones accidentes ei ⁊ ꝓpter cōtinuatio puocatiōis mēstruoꝝ ptrāseūtiū illō q̄d fuit eʒ fomitū rarias ⁊ paucitas ⁊ eʒ fomitū superfluitatis cibi. Et sūt apertio lactis ex lēono mēē i q̄ cōcipit ipsū ⁊ emulget quam māmilla experimū. Et signū ipaʒ q̄ nō mouet fetus motu q̄ quo sit curandū: ⁊ aut mouet in nō sua hora.

De signis debilitatis nati. .C.xx.

Cum fet⁹ nascitur ⁊ nō inflatur vmbilicus eius ⁊ nō mouet ⁊ nō sternutat vsq₃ ad tempus tūc ipse est debilis ⁊ nō viuet.

Tractatus secūdus. de impgnatiōe ⁊ ptu. C.i.

Tempora quidem creationis ⁊ motionis ⁊ ptus iam diximus in anatomia ⁊ eis q̄ sunt post ipsam. Et sciās inde q̄ mensis septimus est primus mensis in quo parit ipsum ⁊ est fetus fortis creationis ⁊ cōplexionis cuius creatio velox fuit ⁊ cui⁹ motus festinauit ⁊ cuius petitio ad exitū fuit velox. Et multotiens quidem moritur natus infra hoc spatiū: qm̄ tollerat mot⁹ vehementes in debilitate creatiōis. huiusmōi natus nūq₃ licet in radice sit fortis. vt est ꝓximi spatij cū creatione. Verū natus in .viij. mense est qui plm moritur de natis ⁊ parū viuit. Quod si aliquis viuat de natis in .viij. mensibus tunc illud est parū valde. ⁊ paruʒ est q̄ viuat natus pertransiens hoc tempore. Et in qu buldā regionibus nō viuit natus .viij. mensiū omnino: qm̄ si euacuatur ei⁹ dispositio quam aut sit retardatus in creatiōe ⁊ motione ⁊ desiderū ad ptū vsq₃ ad hanc horam. Et significat q̄ eius virtus nō est fortis in radice: aut aduenit eis morbus separationis in principio temporis complementi qūis sit fortis in radice virtus eius sicut nati in .vij. Quod si nō fuerit ita: imo fuerit creatio eius ⁊ motus ipsius ⁊ voluntas desiderans ptum ad ptum.

Et motus eius cōpleti ante illud tunc huius scito iaȝ conatur euadere a loco suo ⁊ cōuerti. Sed quid valet ei⁹ cōuersio cū qua nō sequi intentionē suam ⁊ remanet sic cōuersus vsq; redit ad ipm virtus sua ⁊ facit ipsuȝ efficere debilitas sue virtutis. ⁊ accidit ei procul dubio q accidit debili intento morbus euasionis qui perdit ab sequi directione. Lassitudo ⁊ defectus infirmatur ergo procul dubio ⁊ debilitat ⁊ resoluitur virtus eius. Et qui nascitur in huiusmodi dispositione est iudiciū eius iudiciū nati infirmi debilis. Et de iudicio eius est q nō speat ei vita. ¶ Natus aūt in nono si completa fuerit eius creatio ⁊ desiderat moueri in .vij. ⁊ nō fuerit ei possibile vt euadat: imo remaneat in matrice ⁊ acciderit ei in .viij. q dicimus viuet in spatio mensis eius redeunte ad ipm virtute ⁊ equabit a cōuersione sua vsq; redeat conuersus ⁊ cōfirmetur. Quumq; nascitur saluatur ⁊ qui non sit ita immo non desiderat nisi moueri in illa hora tunc iudicium eius est iudicium omnis debilis omnino. ¶ Et plurimū quidem nascitur in decimo ille cui accidit vt desideret partum in nono ⁊ non fuit ei preparatū. Et accidit ei illud quod accidit nato in .viij. Et parum quideȝ accidit vt sit assiduatus separationis eadem in .vij. Deinde extendatur vita vsq; ad .x. ita vt eueniat ⁊ integra vita in .x. hoc enim rarum est. Et cū hoc est significatō debilitatis viuetis quam currit vicissitudo ex septimo vsq; ad .x.

De regimine mulieris pregnantis. .C. ij.

O Portet vt assiduent lenificationem suarū nāturȝ semper cū eis que leniunt cum equalitate sicut sūt alelsidabegi pinguia. ⁊ sicut siraser ⁊ similia quum stringitur natura valde. ⁊ vt occupentur exercitio temperato ⁊ de ambulatione tenui absq; superfluo. Superflua enim abortum facit ⁊ illud ideo: quoniā ipse replentur propter illud qđ accidit eis de retentione menstruorū. Quod si superfluitates in eis multiplicentur oȝ vt nō inducet balneū. Balneū namq; eis execrabile est nisi apud propinquitatem. ⁊ nō oportet vt immergat capita earū ⁊ fortasse accidet eis inde coniugare accidat tussis ⁊ cōmoueat fet⁹ ⁊ post abortus. ¶ Et oȝ vt deuitent motū superfluū ⁊ saltū ⁊ percussionem ⁊ casū ⁊ coitū proprie ⁊ repletiones cibi ⁊ viami. ⁊ non superueniat eis quod faciat tristari ⁊ timere. ⁊ elongent ab eis omnes relique cause abortus ⁊ proprie in mense primo ⁊ vsq; ad .xx. dies ⁊ proprie in ebdomada prima ⁊ vsq; ad tres dies a cōceptione. Illic enim est execrabile superias omne cōpressionem faciens. Et consideret illud q diximus de conseruatione embrionis. ¶ Et oportet vt cooperiat illō quod est sub hypocūdrijs earū cū lana leui. Et sint cibi earū panis mūdus cū alelsidabegi ⁊ alȝerbeiet. ⁊ deuitent omne acutum ⁊ amarū sicut capari ⁊ oliue immature ⁊ omne prouocatiuū menstruorū sicut sunt faseoli ⁊ cicer ⁊ sisamum. Et si desiderant cibum in die cōceptionis. Precepit. Hip. vt in potu sumat sauie in aqua. Ipm enim q̄uis sit inflatiuuȝ est tamē velocis nutrimenti. Et vinū earū sit odoriferū ⁊ subtile antiquū. Et Hip. quidem dicit sumant in potu vinum nigrum ⁊ vi q voluit intelligi per illud subtile nigruȝ. Et si nigredo eius propter ipsius fortitudinem nō propter fecem. Et sint in fine mensis earū passe ⁊ cydonia dulcia ⁊ pira ⁊ excitantia appetitum ⁊ malla musa. ⁊ granata musa.

Medicine vero earum sint sicut electuariū de margaritis cuius descriptio. R. margaritarū nō perforataȝ pi retri amborum ana. ℨ.i. ʒ.ß. ⁊ masticis amboȝ ana. ʒ.iiij ȝedoarie doronici seminis apij capsie cardamomi nucis muscate macis cinami omnium ana. ʒ.ij. been albi been rubei piperis ⁊ macropiperis omniū ana. ʒ.ij. cinamomi. ʒ.v. ȝurbari saliunci quantum omnia [illegible] dosis sit cochlearium vnum. Ipsum enim [illegible] positionem matricis earum ⁊ dispositionem [illegible]. Et oportet vt vehemens sit studium [illegible] eois detentur cuȝ eis que sunt sicut gariofili [illegible] aloe ⁊ mastice ⁊ similibus. Et [illegible] caro plurimis cū speciebus aromaticis [illegible] est multa caliditas ⁊ cum emplastro [illegible] cibus aromaticis.

De regimine enitē. C. [illegible]

O Portet quando parit vt studium sit [illegible] catione menstruorum eius ⁊ [illegible] ⁊ nō permittatur cibus [illegible] sum quare faciat ipsam febrire ⁊ debilitet [illegible] teratiuam in epate eius ⁊ multiplicetur [illegible] tasse fiat hydropica. Quod si induretur [illegible] eius non speratur ei sanatio. Et diebus quidem [illegible] sunt motus ⁊ periodi. Et principium eius [illegible] uentus commotionis ⁊ doloris. Et cum egritudo [illegible] transit .xx. dies vsq; ad .xxiiij. egritudine [illegible] durante significat tarditatem consumptionis [illegible] ria est euacuatio i die alio ab isto qui [illegible] fuerit debilitas.

De apetitu pgnātis. C. [illegible]

Q Uin cadit appetitus pregnantis [illegible] sione pinguis vehementis pinguedinis [illegible] cis vehementis dulcedinis ⁊ [illegible] rei subtilis ⁊ moderamine in potu aque [illegible] vino odorifero pauco subtili. Est enim [illegible] ficans appetitum. Et illud quod accidit [illegible] mitu plurimo. Et de medicinis appetitus [illegible] est omne in quo est stipticitas cuȝ caliditate [illegible] virga pastoris decocta sumatur cuȝ vino ⁊ [illegible] stologia ante cibum ⁊ post ipsum de qua [illegible] tur. ¶ Et emplastra nota confortantia stomachum [illegible] ex cydonijs ⁊ dactilis albis siccis ⁊ calamo aromatico ⁊ spica cum vino odorifero antiquo. Et [illegible] mantur in eis semen apij ⁊ anisum ⁊ feniculum [illegible] si fuerint illic dolor ⁊ inflatio. ¶ Quod si [illegible] malus fiat superflue studeatur in mundificando stomacho eius cum eis que sunt sicut aqua [illegible] ros. persicis: deinde rectificetur cū aceto [illegible] sta. Et vinum eius factum cum aqua mellis [illegible] ȝuccarcium. Ametus eius bonum est [illegible] embryoni. Et polipodium quidem [illegible] appetentibus lutum et cis. Et [illegible] sicut sinapi ⁊ similia ipsum cuȝ [illegible] ⁊ excitat appetitum ⁊ est [illegible] tum earum. Quumq; cōuertuntur appetitus [illegible] sum afficiatur eis humid⁹ super primū [illegible] qui ille est melior quā siccus [illegible] ris superfluitatis. ⁊ secūdus ē magis [illegible]

Ad ventositatem vero stomaci earum ⁊ [illegible] verbigratia administretur hoc electuarium. R. [illegible] cumini infusi in aceto ⁊ torrefacti post illud ⁊ [illegible] ⁊ origani persici omnium ana partem [illegible] tia vnius tertiam sumatur de pulvere [illegible] o aure. vsq; ad aure. i. ¶ Ad vomitum vero [illegible] cibum oportet vt dentur post cibum ea in quibus [illegible] aromaticitas ⁊ ponticitas ⁊ stipticitas [illegible] sata ⁊ proprie quum ita sunt in eis [illegible] ⁊ assiduetur compressio manuum ⁊ pedum earum. Et administrentur super stomacum earum emplastra nota. ⁊ teneant in oribus suis grana [illegible] folijs menthe ⁊ sorbeant aliquid de [illegible] nū est de eis q̄ sedāt earū nausei.

De pulsu cordis pregnantium. C.v.

l Llud quidē plurimum accidit eis propter cō-
munitatem oris stomaci ⁊ causa humoris i eo
quoniam multotiens allevia sorbere aquas ca-
lidas ⁊ exercitiū leue precipitās illō qd ē i ore stomaci.

De regimine cursus menstruorum pgnantis. C.vi.

b Ecoquantur stiptica in qbus non est aromati-
citas in aq. ⁊ ex ea administretur una sicut sunt
lentes ⁊ cortices granatorum ⁊ balaustiez galle
⁊ glandes ⁊ similia. ¶ Et quandoqz fit ex gallis ⁊ ba-
laustijs ⁊ corticibus granatoꝝ ⁊ ficubus siccis emplm
⁊ ponatur super pectinem cum aceto.

De apatōe pedū pgnantiū ⁊ mollitie eaꝝ. C.vii.

e Mplentur pedes earum cum folijs caulis et li-
niantur cum vino mixto cū aceto ⁊ decoctiōe
eius: aut cum decoctione chimolee et quādoqz
sumitur emplz ex caulis cū aceto: ⁊ ex aneto cū aceto.

De aborsu. C.viii.

c Ause abortus eaꝝ sunt primitiue ex percussione:
aut casu: aut exercitio superfluo: aut saltu vehemē-
ti: ⁊ ppie ad posteriora vel retro. ipse.n. multo-
tiens facit discendere sperma scēpsū visibiliter: aut aliqd
ex passionib⁹ animalib⁹ sicut ira vehemens: aut timor:
aut tristitia. ¶ Et ex frigore aeris ⁊ caliditate eius similiter.
Et pp hoc genus abhorret pgnanti prolongatio balnei
et hoc qꝛ magnificatur anhelitus eius. Balneū.n.
lz abortiri faciat per lubricitatem facit tamē abortiri per
egressionē fetus ad aerem sim. Et qñqz euenit ex ō
bilitate eiꝰ pp defectum ⁊ mollificationem eius cū disso-
lutionis rei corporee. ⁊ ex egritudinib⁹ ⁊ a siti ⁊ fame
vehementi ⁊ euatione humoris: aut sanguinis plurimi p me-
dicinam: aut phlebotomiā: aut ex sopiso. ⁊ ex fluxu sā-
guinis menstruoꝝ plurimi. Et quāto magis filius est maior ē no-
cumentum cū phlebotomia in ipso plurimū ex replōe
vehementi aut ex facietate nauseatiua pssima corrupēte
nutrimentum fetus ⁊ oppilante viam ad eū aut ex mul-
titudine coitus mouente matricē ⁊ ppe post septimū.
Et multitudine balneationis ⁊ abluitionis lubricante ma-
tricem ⁊ faciente abortum lz balneū abortiri faciat cū
mollificatiōe vitalis: ⁊ qꝛ facit fetū egere eo qd est sīz lz
qꝛ diximus. Isti ergo sunt ordines causaꝝ. Et quādoqz
fit causis propter fetū sicē morbi eiꝰ pp aliqz eorū morbi
eius. Quare expellit eum nā ⁊ prohibe quando currit ex
eo res virulenta q mordicat matricem ⁊ ledit eam. vel
sicut est debilitas eius qꝛ non firmatur aut pp panniculos
⁊ inuolutiones quib⁹ continet. Cum.n. abrumpuntur
⁊ mollificant ⁊ elonguntur ex eis humiditas coreꝫ ledit
matricem: ⁊ mouet eam expulsiua ⁊ adiuuat iteꝝ ad lu-
bricitatem aut pp caz matricis de amplitudine oris eiꝰ
⁊ paruitate adiunctionis eiꝰ: aut ex humiditatib⁹ in ma-
trice aut in orificijs venarum lubrificātib⁹ ⁊ quantibus.
Et qñqz fit pp reliquas spēs malitie complexionis i ma-
trice ex calore: aut frigore: aut humiditate: aut siccitate
⁊ paucitate nutrimenti fetus. ¶ Et quandoqz fit ex vē-
tositate in matrice ⁊ ex apate ⁊ q sunt eis similia: aut du-
ritia: aut cancro. ¶ Et qñqz fit ex vlcerib⁹ in matrice.
Et plz abortus facti in mense secundo ⁊ tertio fit ex vē-
tositate ⁊ humiditatibus sup orificia venaꝝ q sunt mi-
cis q nominant foramina ex qbus cōtenent vene secū
dine. Qñ ergo humectant mollificant ipe. ⁊ illud qd ex
eis tenitur: qꝛ fit abortus fetus ex quolibet motore aut
ex ventositate: aut grandine. Et quandoqz ē causa ma-
litia complexionis calide exiccantis: aut frigide conge-
lantis. ¶ Et iterum ex eis que abortiri faciunt in initio
rei est tenuitas spermatis in radice: quare nō creatur ex
eo panniculus primus nisi debilis preparat⁹ ad disrū-
pendum cum hoc qꝛ ipse attrahit san. Et in sexto ⁊ qui

sunt post ipsum ex humiditatibus dispersis in matrice
lubricantibus fetum. Et dixerunt quidā qꝛ fit plurimus
illius ex ventositate: ⁊ veritas est iste sermo. Post spa-
tia vero notum plurimū.n. abortus non fit nisi ex debilita
te. Et est qꝛ illa que est vehementer extenuata quū imp
gnatur abortitur antequā ingrossescat. Quoniā corpus
recipit de cibo ad sui rectificationem ⁊ redditionē sue v
tutis taliter qꝛ non superfluit embryoni quod ipsum nu
triat quare debilitatur. ¶ Et in regionibus quidē val-
de frigidis absqz equalitate ⁊ temporibus frigidis val-
de multiplicatur abortus. Et similiter more pregnā
tium ⁊ in regionibus meridionalibus multiplicatur ab
ortus. ⁊ similiter in aeribus meridionalibus ⁊ minora
tur in septentrionalibus nisi sint frigidi vehementer ledē
tes embryonem. Et quando preterijt hyems austrina
calida ⁊ sequitur illam ver boreale frigidum abortiun
tur pregnantes que parture sunt in vere ex qualibet cā
⁊ pariunt debilem. Et dolores quidem accidētes apd
abortum vehementiores sunt doloribus accidentibus
apud partum: eqz illi sunt res nō nālis.

De signis. C.ix.

s Igna quidem abortus ipsius sunt quoniā in
cipit mamilla detumescere post soliditatem sa-
nam. ¶ Soliditatem vero egram rectificat na-
tura perducens ad detumitionem sine timore abortus.
Et quecunqz duarum mamillarum detumescit a soli
ditate sana tunc habens eam abortitur in die illo ⁊ sic
ex pluribꝫ. Cum ergo superfluit lactis prouocatio ⁊
frequens fit adeo donec detumescat mamilla tunc indi
cat qꝛ fetus est debilis ⁊ qꝛ preparatur abortui. ¶ Et si-
militer multitudo dolorum in matrice ⁊ quando rubet
facies in febre ⁊ accidit rigor aut grauatur caput ⁊ domi-
natur lassitudo ⁊ sentitur dolor in profundo oculi signi
qꝛ cause abortus sunt venientes et qꝛ ipse faciens peruē-
nire menstrua: et inde faciet abortum. ¶ Et similiter eis
abortus quando veniunt significant plus. ¶ Comple-
xiones vero ⁊ vlcera ⁊ apostemata ⁊ humiditates p ea
cognoscuntur que dicta sunt multotiens. ¶ Factus au-
tem causa ventositatis cognoscitur per signa vētositatis
⁊ extensionis absqz grauedine ⁊ ex permutatiōe ⁊ ex addi
tiōe cū acceptiōe inflatiuoꝝ. Et eē primitie iteꝝ cogno
scuntur cū dictate sua. ¶ Mortem vero fetus signat motō
rei debile in concauitate grauitis sicut lapidem mouet
de latere ad latus: ⁊ ppie qū iacet sup latus suū ⁊ i frat
sum ēqū ante illud esset calidum ⁊ detumescit mamilla.
¶ Et quandoqz currunt humiditates virulente fetide.
Et significat illud si iam acciderit pregnantibus egritu
dine acute nocentes sua caliditate vehementer. Nā
si ex eis prohibetur nutrimentum moritur fetus ⁊ si non
prohibetur vehementior fit egritudo. ⁊ sunt alie egritu-
dines ptes. Et qñqz fit quz morit fetus ad illud. ⁊ est ō in-
dicatib⁹ illis ut demergat oculus pregnantis ad profun
dum ⁊ fiat albedo oculi fusca. ¶ Et quandoqz fit frigi-
da cutis eius ⁊ extremitas nasi cum rubedine labij ⁊ di
spositio eiꝰ est similis hydropisi hyposarche.

De cōseruatiōe embryonis ⁊ cautella abort⁹. C.x.

e Mbryonis suspensio ex matrice est sicut suspē
sio fruct⁹ ex arbore: ⁊ sicut maior timor q timet
super fructū qꝛ cadat est aut qū incipit ei⁹ apparitio
aut quū ipsius exhibet cōplementū. Similiter qd ve-
hementius timetur super embrionem quod abortiuus fi
at ē apud principium conceptionis ⁊ ante appropinquatio
nem: quare oz vt caueant in his duab⁹ horis eē abor-
tus predicte. ¶ Et pharmacum quidem solutiuū est ō
summa illarum causarum: qꝛ oz vt caueatur eius dispo
sitio ante menses quartū ⁊ post.vii. ⁊ in eo quod ē inter
illa iterum. Uerumtamen in eo qd est inter illa ē salu-

bdiis et ad ipsum peruenitur quod necessarium est. Et fortasse si erit excusatio in quibusdam horum horarum quin soluatur et mundificetur sanguis eius ut non corrumpat embryonem propter malitiam complexionis: quia oportet ut fiat cum facilitate et subtilitate. Et quoque cum menstrua ante conceptionem si sunt menstrua necessaria et remanet in ea superfluitates menstruorum eius indigentes mundificatione. Et tunc si non mundificetur recipit earum corruptiones embryon. Oportet ergo ut mundificetur illud subtile cum mundificatiuis subtilibus non potando sed supponendo in primis suppositoriorum post collum matricis immo supponantur in collo matricis: et non mundificetur cum eis illud quod mundificat vice vna immo vicibus pluribus. Et quum super mulierem timetur quod abortiat causa complexionis et apostematum et vlcerum et ventositatis et reliquorum curetur totum cum eis que sunt in suo capitulo. Et quum abortitur causa complexionis frigide tunc si motor eius est complexio temperetur: et si est aliud: et est de illis que declinare faciunt ad matricem materiam calidam et qua timetur apostema curetur cum apocrusticis et prohibentibus apostema et cum eo quod de solutione possibile est. Si autem non fuerit illud immo non timetur ex eo nisi vt consequatur embryonem causa eius nocumentum aut lesio faciens ipsum abortire aut interficiens ipsum: tunc oportet ut curetur cum medicinis conseruantibus embryonem quum deuenit propter lubricitatem vel ab humiditatibus que est plurima lubricitatis: oportet in hora impregnationis vt administrentur clisteria lenitiua euacuantia stercus. deinde administrentur iniectiones et prouocantia vrinam et clisteria mundificantia matricem.

De regimine bono ad illud. Ca. xi.

Et vt in potu detur aqua radicis cum oleo de keiua aut decoctio albasce aut fenugreci cum oleo de keiua. et detur in potu in omnibus decem diebus aliquid de pilulis fetidis et detur hiera. G. in potu.

Clistere bonum ad illud et ad ventositatem. Recipe sauine et origani et ameos et kmini et ramorum aneti et camomille et rute et basce et fenugreci ana pugillum vnum decoquantur in tribus. lb. aque donec consumatur medietas et sumatur de ea minus. lb. et adde super ipsam sextarium vnum olei aranki et sextarium vnum olei sisamini et de ipso clisterizando et clisterisa ipsam omnibus quatuor diebus cum tantundem. Et ex eo est vt sumatur colloquintida et perforetur et extrahantur grana eius et impleatur oleo de lilio et dimittatur die et nocte: deinde preparetur in massa super cinerem calidam et dimittatur donec bulliat oleum sintegre: deinde colletur et clisterizetur cum eo recepto dum est tepidum. Hoc enim est mirabile ad lubricitatem humidam. Et post huius euacuationem oportet vt administrentur olea odorifera calida inuncta et iniecta et supposita in lana. Et confectiones magne et medicamen alkekengi et diamargarite et sageneca in omnibus tribus diebus aut quinque. Et similiter de diamuscho et diaspermatum. Et iterum sumatur corticis tarie et ciperi tritorum etiam amborum ana par. i. et myrrhe par. s. decoquantur cum septuplo sui aque donec remaneat quarta et coletur et clisterizetur ex eo cum. iiij. ℥. in omnibus tribus diebus postquam iam euacuata fuerit humiditas que est ante ipsam. Et ex pessariis bonis sunt bdellium et gluten albimbat et ammoniacum et nigella comminuta et singularia: et administrentur post mundificationem et supponantur spica et crocus et mastix et myrrha et galia et castoreum et bdellium et similia in oleo nardino aut adipe anseris super lanam viridem. Et supponantur post illud cuius premissio necessaria est coagulum leporis et medicine conseruantes fetum in ventre matris quum non est nocumentum complexionis calide aut apostematis

calidi et similium illis. Et sunt medicine que [illegible] sicut zedoaria et doronici et [illegible] muschum et mithridatum. Medicamen [illegible] abortum. Recipe doronici et zedoarie et [illegible] lie et muschi et cardamomi minoris et [illegible] omnium ana. ℥. i. cum aqua frigida et [illegible] etiam ante hoc: et ex eis que conseruant [illegible] et camomilla et assa et anetum et ameos et similia.

De regimine abortus et extractionis fetus mortui. Ca. [illegible]

Quandoque abortus in quibusdam [illegible] sanus est de quibus est aliquis qui [illegible] est puella parua super quam timetur [illegible] partu. Et de illis est quum in matrice est [illegible] additio carnis stringens super [illegible] eius. Et de illis est apud me non [illegible] grauida. Et scias quod quando fit [illegible] bus tunc iam moritur fetus quia occupatur [illegible] tris et non occuparis in vita fetus [illegible] ctione illius. Et abortum quidem quandoque [illegible] motus et quandoque faciunt ipsum medicine. [illegible] dicine quidem faciunt quoniam interficiunt [illegible] prouocant menstrua cum fortitudine. Et quandoque [illegible] cium cum lubricitate. Et interficientes [illegible] ra et prouocantia menstrua eorum [illegible] et lubricantia sunt humida viscosa que [illegible] bibita et supposita. Et ex motibus est [illegible] pie ex superiori post balneum: et propter [illegible] ludinem ieiunii et famis et exercitium [illegible] desiderio oneris graui: et vomitus et [illegible] mine bono in illo est vt [illegible] gnantis charta facta [illegible] ra vel abrasa cum mensura [illegible] aut [illegible] aut [illegible]. Ipsa enim [illegible] faciunt procul dubio et propter quam [illegible] medicinarum abortiri facientium [illegible] pa colloquintide. Et de medicinis quidem abortiri facientibus alie sunt singulares et alie composite. Singulares quidem iam diximus in tabulis medicinarum singularium et compositas in antidotario. Et nos dicemus de vtrisque ordinibus eas que magis [illegible] sunt in intentione. De medicinis [illegible] singularibus sunt longinquiores a vehementia caliditatis [illegible] opoponacum et capsia. Sed medicine singulares [illegible] sunt sicut semen capsie quod est [illegible] odor nasturtii et grana [illegible] bibita et supposita et oleum balsami quum supponitur [illegible] dinam et assa et galbanum [illegible] rien in hoc ca. fortis est valde bibita et supposita quia existimatur quod si pregnans facit super eas [illegible] extendatur: et succus eius [illegible] ventrem: quanto ergo plus suppositus [illegible]. Et similiter fumigatio reliquarum [illegible] tur de vino pisco pondus. ℥. ii. [illegible]. Et qui sumitur de cordumeni tertia. ℥. [illegible] re caliditate et motu. et item sumatur decoctio [illegible] grande in iniectorio narrato [illegible] pena ii lana suppositorio [illegible]. Et ex medicinis est cinamomum quod [illegible] tum facit fetum bibitum aut suppositum et cum [illegible] as. Et de illis proprietatem habent [illegible] cundinum. et quod quidam existimant si cum [illegible] fetus mortuus extrahit eum. Et quia ex [illegible] suffumigatio per traiectorium extrahit [illegible] ter. Et similiter suffumigatio cum [illegible]. Et de medicinis compositis [illegible] dicam sortem faciendo abortum et extrahendo fetum mortuum.

Quod R. asse pondus .ʒ.s. et foliorum mirabilis ʒ.iii. et myrre ʒ.ii. et est dosis .i. sumatur in potu cum decoctione sauine dosis vna in mane et dosis .i. in vespere. aut sumatur aristologia longa et gentiane et baccarum lauri et myrre et costi marini et cassie ligne et nigre et ruber tincture et succi apsinthij et cordumeni et secretis acuti et piperis et assafetida etiam partes equales de quo bibatur omni die aureus .i. x. diebus. ¶ Et de medicinis bonis facientibus abortum cum facilitate cum sedatione nausee est illud quod. R. cinnamomi et cordumeni et sauine omnium an. ʒ.x. myrrhe ʒ.v. et sit dosis eius ʒ.iii. omni die et assentiatur cum hoc mundificatio mira et exitus secundine. Et tyriaca diatesseron etiam est fortis in faciendo abortum et extrahendo mortuum. ¶ Et ad infantem mortuum sumantur ʒ.iii. aque rute et tantundem aque fenugreci decocti cum ficubus decoctione multa. et origani ʒ.iii. et sumantur in potu. Ipsa enim lubricant mortuum. Et quandoque datur in potu aque frigide quantitas lb.i. et puluerizatur desuper aliter ʒ.i. et datur in potu et vomit et fit sternutatio. Et datur in potu aqua rute plurima cum oleo de fenugreco decocto cum dactilis et est conueniens secundine. ¶ Et de pessarijs est medulla cordumeni de qua et ex aromatico fiat pessarium et supponatur. Pessarium forte. R. succi cucumeris asinini kirat. viii. conficiatur cum felle taurino et supponatur extrahit enim fetum mortuum. Pessarium pauli. R. ellebori nigri et staphisagrie et aristolo. et bu chor mariem et gumi alme zerion et pulpam colloquintidis et ammoniacum terantur omnia preter ammoniacum. Ipsum namque resoluitur in aqua et aggregentur cum eo reliqua. et quod ponatur cum eo fellis tauri exiccati pars .i. et fit ex eis pessarium. et item aliud forte valde. R. salis ammoniaci trium. ʒ.x. ammoniaci ʒ.iiii. conficiatur sal ammoniacus cum resolutione ammoniaci. et fiat ex eo pessarium. et supponatur nocte tota eleuatis pedibus super puluinaria. et initiatur iterum in eam quod fit sicut decoctio apsinthij et sicut succus rute et sicut decoctio sauine et oleum de keiua.

De instrumento quo iniectio fit in matricem. C.xiii.

Portet vt sit instrumentum quo iniectio fit triangulate extremitatis longum habens collum secundum mensuram longitudinis colli matricis mulieris que curatur et taliter vt ingrediatur os matricis et sentiat mulier quod iam peruenit in spatium intra matricem et initiatur per ipsum illud quod interficit et quod lubricat et quod extrahit.

De regimine quorundam antiquorum in extrahendo fetum mortuum. C.xiiii.

Extractio fetus mortui et incisio eius cum ferro quando difficilis fit partus considerentur an sit salubris an sit non salubris. Si ergo fuerit ex illis que salubres sunt sumus audaces in curatione eius. et si non prohibeatur illud. Mulieri enim cuius dispositio mala est accidit sincopis cum vigilijs et obliuione et mollificatione et dislocatione. et quum vocatur non forsitan respondet et quum clamatur alta voce respondet debiliter: deinde superuenit ei sincopis iterum. Et de illis sunt que spasmantur cum tensione et pulsant eorum lacerti et prohibentur a cibo et est pulsus eorum paruus frequens. Illis vero que saluantur nihil accidit de hoc. ¶ Oportet ergo vt mulier resupinetur super caput et super dorsum suum. et sit caput eius decliue ad inferiora et crura eius eleuata et contineant eam mulieres: aut accipiantur ab omni latere si fuerint presentes. Et si non ligetur pectus eius ad lectum cum ligamentis et non attrahatur corpus eius apud tensionem: deinde aperiat obstetrix rectum collum matricis et inungat manum sinistram oleo et aggreget omnes digitos in longitudine extensos et intromittat eos in os matricis et dilatet eos etiam cum eo quod est supra ipsos de oleo. Et inquirat vbi oportet figere vncinos quibus fetus extrahatur et loca eleuata vestigentur in eis vncini. Et si approximat ei quod inuenit. Ista ergo sunt loca fetus qui descendit super caput oculi et os et collum et palatum et sub mandibula et furcula et loca propinqua costis. Et sub hypocondrijs. In fetu vero qui descendit super pedes sunt ossa que sunt super pectinem et coste mediane et furcula: deinde teneat instrumentum quo extrahatur fetus cum manu dextra et intromittat manum sinistram sub vncino in eo quod est inter digitos suos et infigatur in partibus locorum que diximus donec perueniat ad rem vacuam et infigatur contra vncinum alius vt sit attractio equalis et non declinet ad partem aliquam. Deinde tendatur et non sit tensio equalis in directo tantum immo in lateribus etiam sicut fit in ablatione dentium. Et os in hora illa vt mollificetur tensio: deinde intromittatur index inunctus et digiti plurimi in eo quod est inter matricem et corpus quod retinet. Et circundent digiti eius circuitum. Quum ergo sequitur fetus secundum quod os tunc permanet vncinus primus ad locum altiorem et ita fiat cum vncinis alijs donec egrediatur fetus totus cum attractione. Quod si egrediatur manus ante alias et non est possibilis reductio eius propter ipsius coarctationem: tunc os vt inuoluatur super ipsam pannus vt non lubricet et attrahatur tandiu donec quum tota egredietur abscindatur ex spatula et ita fiat quum egrediuntur ambe manus ad adiutoria sua. et non est possibilis earum reductio. Et sic fiat de pedibus quum non consequuntur eos ambos reliquum corporis .i. inciduntur ex inguinibus. ¶ Et si caput infantis est magnum: et accidit ei coarctatio in exitu. et est in capite eius aqua congregata tunc os vt intromittatur inter digitos phlebotomum aut cultellus spinosus: aut cultellus quo sciduntur hemorroides nasi et findatur cum eo caput vt effundatur aqua et detumescat. Et si aqua non est et est necessarium vt extrahatur cerebrum eius fiat. ¶ Si autem fetus est magni capitis naturaliter tunc oportet vt findatur craneum et capiatur cum tenalijs quibus extrahuntur dentes et ossa et extrahatur. et si egrediatur caput et coarctetur pectus: et tunc findatur cum hoc ingenio loca que sequuntur furculam donec perueniatur ad ossa vacua: quare effundatur humiditas que est in pectore et detumescat pectus. Si autem non admittitur os tunc vt findatur et auferatur furcula. Quum enim aufertur obedit tunc. et si fuerit inferius ventris apostema et fetus mortuus aut viuus oportet hic tunc etiam vt euacuetur sicut narrauimus cum eo quod est in concauitate eius. Fetus autem qui egreditur super pedes attractio fit facilis et transpositio eius ad os matricis facilis. Quod si coarctetur apud ventrem et pectus oportet tunc vt attrahatur cum panno et findatur secundum quod narrauimus donec effundatur quod intra ipsum est. ¶ Si vero reliqua membra auferantur et redeat caput et retineatur tunc intromittatur manus sinistra: et queratur cum ea caput et extrahatur cum digitis ad os matricis: deinde intromittatur in eo vncinus vnus aut duo ex illis quibus attrahitur fetus et trahatur. Et si os matricis iam coarctatum est propter apostema calidum accidens ei: tunc non oportet vt laboretur immo oportet tunc vt administretur effusio rerum pinguium plurima et humectatio et sessio in eis. et administrentur epithimata ad aperiendum os matricis et auferatur caput sicut diximus. ¶ In illo autem qui de fetibus egreditur super latus si possibile est vt euacuetur oportet tunc administrentur epithimata ad aperiendum os matricis que diximus. Et si non fuerit illud incidatur infans totus interius et necessaria est post administrationes harum rerum administratio specierum curationis apostematum calidorum que eueniunt in matrice: et si accidat fluxus sanguinis curetur cum eo quod est in capitulo suo.

De regimine pregnantis post abortum. C.xv.

Qu[a]s aborsat mulier fetum oz ut suffumig. cum bdelio et isopo et albarmel et glutine albotin et origano et sinapi albo ut currat san. et nõ ingrossetur: quare retineat et dolorem faciat.

De extractione secundine. C.xvi.

Ingenium quidem in extractione quõ administratur in ea absque medicamine ẽ ut sternutet cũ aliquo eorum que sternutare faciunt: deinde teneat ambas nares et os violenter quare impellatur venter et tendatur et lubricat secundina. Quando apparet secundina tunc tendatur paulatim cum facilitate et non sit in ea labor ut non abscindatur. ¶ Cum ergo timetur abscisio stringatur illud quod sequitur manu cum coxa mulieris constrictione temperata et elaboret in sternutatione. Quando tardatur casus secundine nõ tendas eam tensione aliqua: immo stringe eam ad coxas ibas ligatione desuper taliter ut non ascendat. ¶ Et si fuerit adherens cum profunditate matricis tunc subtiliatõ sit in separatione eius cum motu levi ad latera ut mollificentur ligamenta. Et oz ut nõ cadat in hoc labor omnino. Et si fuerit retentio eius propter vehementiam oppilationis et constrictionis oris stomac. ingenietur ut carminentur aut cum digiti aut effusione unguentorum calidorum mollificantium secundum propinquiorem preparationem situs mulieris que possibilis est in ea. Et fortasse est iacere eius convenientius ad illud. Et quoque adiuvant ad illud unctiones et emplastra lenificantia de foris sub umbilico et alchatim. Et quoque sufficit iuvamentum de girorum obstetricis. Deinde regatur regimento sternutationis et suffumigationum et tinarum et eorum que bibuntur et ingenietur omni ingenio. Ipsa. n. in quo liber spatio putrefit et lenitur et cadit. et adiuva te cum decoctione fortibus. et administra ei tinã decoctionis cinerisque quoniam facit ipsam cadere. ¶ Et de illis que faciunt ipsam cadere ẽ ut infundatur in matricem unguentum basiliconis. Ipsum enim putrefacit eam et extrahit ipsam. Et cum egreditur administretur oleum ros. et similia. Et de his que adiuvant ad lubricationẽ eius est ut in potu detur aq. rosarum recentium pulverizata desuper alterat: aut detur in potu et supponatur aliquid de stercore accipitris et administretur deinde quod dictum est de medicinis facientibus abortiri fetum: et pessariis et suffumigationibus.

Et de suffumigationibus bonis est hellebor. al. facta suffumigatione cum eo et stercus columbinum etiam facta suffumigatione cum eo. et aristologia facta suffumigatione. ¶ Et de antiquis fuerunt qui preceperunt obstetrici ut involueret manum suam in panno et intromitteret eam et acciperet secundinam: sed hec cura est dolorosa. Nam quum non egreditur secundina nisi ipsa carminatur et egreditur post dies. Verumtamen patienti accidit dispositio maligna propter vapores malos ascendentes ex secundina ad cerebrum et cor et stomacum. Oportet ergo ut succurratur ad nocumenta earum cum suffumigationibus aromaticis et potu almiski et diamuschi.

Et administrentur epithimata sup cor et stomacum et medicine aromatice facientes cordi. ¶ Et quidam antiquorum locutus est de extractione secundine sermonẽ quem ego sua dictione narro. Inquit. Rudus si remanet secundina in matrice post exitum fetus et si os matricis est aptũ et secundina est suspensa que iam collecta ẽ et facta est similis spere in latere matricis. tunc exitus eius est facilis. Et oportet ut calefiat manus sinistra et ungatur et intromittatur ad profundum et querat cum ea donec inveniat secundinam cum collo matricis ancrã. oportet ut trahatur non secundum rectitudinem quoniã timemus in conversionẽ matricis neque attractione vehementissimas oportet in primis ut permutetur [illegible] cilitate ad latera dextra et sinistra deinde [illegible] mate attractionis. Ipsa enim [illegible] adherebit. Et si os matricis fuerit [illegible] nistra species cura ionis quas dixi [illegible] virtus debilis administra eos [illegible] et suffumigationes cum speciebus [illegible] ¶ [illegible] os matricis tunc tu intromitte manum [illegible] quod diximus. et si non egreditur secundina [illegible] tunc non solicitetis ex hoc. Ipsa enim post [illegible] resolvet et curret sicut currit aqua [illegible] Sed ugmentum odoris eius facit dolorem capitis [illegible] pit stomacum et angustiam facit. Quod [illegible] licitetis. et oportet ut non sit abbreviatio [illegible] tione suffumigationis cum rebus convenientibus [illegible] lud. Inquit et iam expertus sum in hoc suffumigationem nasturtii et ficuum siccarum. ¶ Et alius [illegible] dum sermonem quem superius [illegible] suum etiam. Etiam videtur mihi ut ponatur [illegible] nuc sicut ruta et prassium et [illegible] et oleum de alcanna tantũ quantum [illegible] dicitur sicce. aggregetur totum illud in vase [illegible] riatur caput eius et fiat in eo foramen [illegible] mittatur in foramine canna et ponatur [illegible] cum vino fervore bulienti [illegible] per primas et approxima ipsam [illegible] det mulier et pone cannam in vulvam [illegible] pannis plurimis ex partibus [illegible] et dimitte eam secundum hunc modum [illegible] donec permutetur secundina. Quod [illegible] et debilitatur vapor in extrahendo [illegible] uenit ex emplastris que abortiri faciunt [illegible] ministratio namque eorum post [illegible] et non penetrabilis [illegible]

De prohibitione impregnationis. C.xvii.

Medico quandoque necessarium [illegible] impregnationem in parva [illegible] iuxta in ea in cuius matrice est [illegible] cuius vesica est debilitata. ¶ [illegible] cum possidere scissuram in vesica [illegible] ditur urina et non potest retineri usque ad [illegible] regimine in hoc est ut precipias [illegible] stur forma impregnationis quam [illegible] fiat inter duas spermatis eiectiones [illegible] velocitate et precipue ut elevetur mulier [illegible] lo coitus et saliat ad posteriora [illegible] fortasse cum egredietur sperma. [illegible] uno et saltus ad anteriora [illegible]. Et quandoque adiuvat ad lubricationem [illegible] ponet. et de illis que oz considerare est ut supponatur [illegible] coitum et post ipsum alumen et unguatur [illegible] et similiter cum oleo balsami et [illegible] ante et post pulpa granati et alumen. ¶ Et suppositio [illegible] fumitatis caulis et seminis eius apud [illegible] et apud coitum. et post ipsum est in hoc [illegible] quando ponitur in [illegible] et suppositio foliorum algarab post [illegible] Et propter quando cum hoc [illegible] orum algarab. et similiter pulpa coloquintide et [illegible] reseen et scorie ferri et caulium [illegible] lis partes equales aggregentur [illegible] ¶ Et suppositio piperis post coitum prohibet conceptionem. ¶ Et similiter suppositio stercoris elephantis [illegible] la. aut cum suffumigatione cum eo [illegible] ¶ Et de cibatis est ut in potu detur aque [illegible] que prohibet etiam impregnationem.

De mola. C.xviii.

Quandoqз accidunt mulieri dispositiones simi-
les dispositionibus pregnantium ex retentione menstruorum et alteratione coloris et casu appetitus et adunatione oris matricis. Et quandoqз est cum hoc eius nausea quedam. Et quandoqз est in ea aliquid durities in matrice tota: et accidit inflatio ambarum mamillarum et splenis: et quandoqз accidit earum apostemacio et sentit in ventre suo motum qui est sicut motus embryonis et magnitudinem corporis et que est sicut quantitas embryonis quod mouetur per compressionem dextra et sinistra: et quandoqз remanet sic annis quatuor aut quinque. et quandoqз pertenditur vsqз ad finem vite et non recipit curationes. Et quandoqз accidit ei sicut hydropisis et inflatio ventris. Et quandoqз tendit ad duritiem sicut clamat voce tympani. Et quandoqз accidit dolor pariendi et angustia et cum hoc non paritur: immo quandoqз est causa in eo tensio et inflatio in venis menstrue que non exponit aliquid. Et quandoqз exponit frustum carnis cui est forma quedam cuius species non comprehenduntur.
Et quandoqз est illud quod egreditur ventositas. Et quandoqз sunt superfluitates aggregate que egrediuntur cum sanguine plurimo ex eo quod retinet. Et mola ex omnibus aliis est dissimilis secunda. et est eadem nominata mola: et alia ab illa sicut mola et nominat plurimi naduce. Et cum in generatione huius frusti carnis sunt que estimantur sunt due res quarum vna est multitudo materie effuse ad eam cum vehementia caliditatis. Et secunda est coitus in quo matrix comprehendit aquam mulieris et extendit eam cum nutrimento. et propter dictum virtutis masculinitatis non perficit. Et signis decernimus inter molam harum specierum. et inter pregnationem veram est quia res illa non mouetur nisi in hora quadam: deinde postilla non mouetur: et est durities ventris cum ea vehementior duritie ventris pregnantis cum conceptione vera.
Et sunt mulieris manus et pedes molles valde cum macronatione. Et sunt diuersimode inter species alias et e mola est estimatio que est embryon et sentitur corporis forma tam in matrice. Et multotiens accidit ex mola illud quod accidit ex apostemate matricis et ex accidentibus colice propter constrictionem ab ordo: que accidit dolor vehementer. Et multotiens quod mulier molam patiatur ex apostemate colice. Et in colica quidem ventosa iuuamentum fit cum oaculindia. et cum eo quod vocant asseim et similibus. Ipsa enim resoluunt ipsum dolorem et cum hoc extrahunt molam.

De cura. C.xix.

Regimen in ea est paucitas motus et dimissio exercitii et resupinatio in dormiendo cum eleuatione inferiorum. et prohibitio inferiorum a latere inferiore. Et si indiget phlebotomia et euacuatione et vomitu fiat. Et in reliquis curationibus fiat curatio apostematum frigidorum et cum mollificatiuis. emplastris et vaporationibus et embrocis et cum eis et ex eis que abortiuant et abortum faciunt post illud quandoqз cum ea resoluunt materiam facientem molam. et quod ei simile est et quandoqз eiciunt eam. Et multotiens sufficit in ea labor dandi in potu logodion: et dandi in potu oleum alkeiri: est enim vehementius iuuamenti in hoc.

De signis naturalibus et non naturalibus partus. C.xx.

Figura naturalis partus est vt egrediatur super caput suum secundum rectitudinem oris matricis absque declinatione manibus eius extensis super coxas. et quod est preter illud est non naturale. Sed que ei propinquior est. est vt egrediatur super pedes suos: et egrediatur manus eius extense super coxas. Quod si caput declinat a rectitudine: aut remouentur manus a coxis et egrediuntur pedes et retinentur manus tunc est mala. Et forme eius mali quandoqз interficiunt fetum et matrem. Et quandoqз euadit ex eis mater et moritur fetus propter illud quod aduenit ei de labore. Et accidit ei spacio exterius quum prolongatur et non sedatur in tribus diebus. Et quandoqз peruenit ad apostemata calida et euadit fetus et moritur mater. et quandoqз prefocatur in huiusmodi puer et moritur prefocatus.

De difficultate partus. C.xxi.

Difficultas partus: aut fit causa pregnantis: aut causa fetus: aut causa matricis: aut secundine: aut causa vicinantium et communicantium eam: aut cum hoc partu: aut causa obstetricis aut propter causas primitiuas. Facta vero causa pregnantis est vt sit stricta aut debilis passa egritudines: aut famem: aut sit timida aut si consueta impregnationem: aut partum: immo tunc est peius quam parit que est timor eius maior. Et dolor ipsius vehementior: aut est annis debilis: aut est plurime adipis. aut est vehementis pinguedinis habens strictum almezen cuius meses non dilatantur et non adiuuatur membrum vehementia frigoris compressione lacertorum ventris vel est que tolerantie in dolore et est vehementis permutationis et inquietudinis que perducit illud ad causam aliam et est alteratio figure infantis ab eo quod conuenit. Facta autem causa fetus aut est propter genus eius.
Femina enim peritur est difficilioris partus quam masculus: aut est propter magnitudinem eius: aut magnitudine capitis eius: aut grossitudinem corporis eius: aut propter multam eius paruitatem: aut leuitatem. quare non submergitur cum fortitudine animali: aut propter alterationem creature ab equalitate facili lubricationis sicut si fit sicut ille qui habet duo capita: aut quem componunt numerato embryonum. forsitan enim in ventre duo sunt. et immo quandoqз est numeratio maior illa qui parui sunt et diuersi. Et quandoqз est numeratio plurima valde in cisti vna. Et quandoqз est difficultas propterea que est mortuus. que non sit ei adiutorium propter motum eius: aut est debilis et fit paruum adiutorium propter motus eius. Et quandoqз fit difficultas propterea que figura eius exitus est non naturalis sicut si egreditur super pedes suos: aut super latus suum. et manus eius sunt plicate super coxas et genua eius. et illud fit propter corruptionem motus embryonis. aut propter multitudinem inquietudinis patientis. Et ex eis que facilitatem faciunt eius est vt sint in quietudo partus et dolor declinis ad inferiora et sit anhelitus bonus. Facta vero causa matricis est vt matrix parua in qua coangustatur in recessu: aut sit sicca valde in qua non sit lubricitas: aut sit in ea constricta valde in creatione: aut propter consideratione ab vlceribus et reliquis speciebus constrictionis aut sit in ea aliqua egritudinum malarum sicut phlegmon aut vlcera: aut ragadie: aut hemorroidee in matrice: aut fuit iam clausa quare scissum fuit siphac ab ore matricis scissione non completa: quare est eius dispositio sicut dispositio constrictionis matricis in creatione. Facta autem propter secundinam est vt secundina non disrumpatur propter grossitudinem suam: quare non reperiat fetus curationem aut rumpatur ab eo velociter et egrediatur humiditates plurime ante complementum fetus quare non inueniat euasionem. Facta vero causa vicinantium est vt sit in vesica apostema aut nocumentum aliud ex retentione vrine et aliud: aut sit in intestino fex sicca plurima: aut apostema colica alterius generis: aut hemorroides: aut ragadie ani et sit ex causis materia subalia. Facta autem causa hore partus est vt sit fetus velox in administratione partus et ordinationi ei et non dispositus est a quibet frigiditate vel super se sicut sepe contingit illis: propter autem quare accidit que difficilis facta est partus eo non existente forti et si fuerit fortis post que os erit debilius sinum que os. Facta autem propter causam primitiuas est sicut si forte fiat frigus que fortis fiat constrictio

membrorum pui & propter illud multiplicantur in regionibus septentrionalibus & in vetis septentrionalibus. Et sit in regionibus & temporibus frigidis difficilior. Et quandoque perducit huiusmodi difficultas ad magnificationes ventris & inflationem mirach vt fortis fiat calor quare fortis fit mollificatio virtutis aut adueniat ei vl sitis. Et sicut simuliter fit plurimum vetro aromaticis & odoramento aromatum. & fiat matrix eius assidue attractionis ad superiora. quapropter non oportet apud difficultatem partus & casum virtutis vt olfaciat aromatica sed retentione necessitatis & reductione virtutis & si cadat & multotiens perducit difficultas partus ex causis predictis & ex medicamine constrictiuo & inspissatiuo ad hoc vt incidantur vene in pectore & pulmone quod perducit ad sputum san. & tussim & ptisim. Et quandoque perducit ad dissolutionem neruorum & lacertorum propter vehementiam nisus quod accidit de tensione cum paucitate complementi propter diuersam lenitatis & lubricitatis quare perducit ad spasmum et quandoque peruenit res in quibusdam earum ad hoc vt findatur mirach ventris: & illud est quando superfluit inspissatio.

De signis. .C.xxii.

Uae vt sentiat dolorem ante partus & post ipsum in anterioribus eorum si declinat ad pectinem facilis fit partus & si declinat ad posteriora difficil.

De regimine eius quae ledit partus accidentia. .C.xxiii.

Um pregnas appropinquat partui necessarium est ei vt assiduet balneationem & tamen melius est vt fiat extra balneum vt non debilitetur quare mollificetur aut administretur vnctio pectinis & dorsi & coxarum cum eis que sunt sicut oleum sisamini & camomillinum & de keiri & alia ab illis & assiduet suppositionem aromaticorum & effundatur in macteria sua ceratarum subtilia et olea mollificatiua et mucilagines mollificantes sicut adeps galline et anseris impinguatae tepida non frigida. sed sit ad caliditatem propinquior & proprie quum est siccitas vulue. & corporis totius cum vulua. Et oportet vt i potu dentur propter difficultatem partus mense vno omni die in ieiunio mucilaginis sicut mucilago cydoniorum cum mucilagine seminis lini. Et similiter detur ei in potu in diebus doloris partus aqua fenugreci. & sit cibus eius ex oleribus lenificatiuis & assidua bleti & caro pinguis & gallina pinguis & interdicantur ei stiptica. Et oportet vt suffumiget vuluam suam cum muscho & aromaticis. Nunquam presens est partus & incipiunt accidentia eius comedat rem pauce quantitatis & multi nutrimenti & bibat desuper vinum odoriferum. Deinde oportet vt sedeat mulier hora vna & tendat pedes suos deinde resupinetur super dorsum suum hora vna: postea surgat subito & ascendat gradus & descendat & clamet. Cum ergo aperitur os matricis partus & incipit augmentari & aperiri. tunc oportet vt suffumigetur quantum possibile est & proprie quum scinditur siphac & laboret sibi & aperiat os suum quantum potest & intromittat aerem plurimum attrahendo ipsum naribus quantum plus potest. Hoc enim extrahit fetum & secundinam. Et melius super quod sedetur apud partum est scannum posito puluinari post ipsam & illud fiat post apertionem oris matricis. Et si mulier fuerit pinguis iaceat super ventrem suum & ponat caput suum super terram & intromittat genua sua super ventre suo vt comprimat os matricis cum vulua eius. Deinde inungat vuluam suam cum lenificantibus predictis. Et oportet vt dilatetur & aperiatur cum digitis. Cum ergo facit illud & constrictatur venter eius parit velociter partu quadrupedum. Nunquam apparet secundina scitur quod fetus appropinquat & si non scinditur propter grossitudinem [illegible] vt scindatur vnguibus aut instrumento [illegible] assumptos inter duos digitos cum [illegible] fetum & ledat eum donec scindatur & [illegible] & laboret fetus. Quod si in administratione [illegible] dine & fetus non est completus [illegible] accidentia partus euidentia & prolongatur [illegible] catur vulua. sequere illud essanda de [illegible] ratarum subtilia & mucilaginem in vulua [illegible] factorum albumen oui & vitellum eius [illegible] mirabile.

De regimine eius in qua fit difficilis partus [illegible] ta medicinarum. .C.[illegible]

Uando difficilis fit partus [illegible] re odores dilatabiles cum [illegible] si virtus fuerit debilis da ei in potu [illegible] nis & ciba eam cibis bonis pauce quantitatis [illegible] sorbilia oua & similia. Et da ei in potu [illegible] riferi aromatici. Deinde fac eam sedere super [illegible] nem eius. si est hyems accende ignem [illegible] essas euenta eam. & fac eam sedere [illegible] in aqua tepida ad caliditatem [illegible] prie concha in qua decocta sunt [illegible] pone eo collyrium ex eis que sunt [illegible] ge pectinem eius & membra partus [illegible] ua cum cerato & adipe tepidis & [illegible] guis. Et similiter mucilaginibus & lubricantibus. Et quandoque est tibi necessarium vt [illegible] vuluam eius ita vt precipias vt ponatur [illegible] & sit ipsa resupina super puluinar & [illegible] aperiantur coxe eius quantum possibile [illegible] in eam lubrificantia & alia similia [illegible] in canna cuius longitudo sit longitudo [illegible]

Et dimitte eam vna hora [illegible] quod os matricis eius iam aperitur. & quod [illegible] incipiunt currere nunc ergo fac eam [illegible] sedere super scannum & precipe ei vt comprimat [illegible] ventris sui & precipe ei vt [illegible]

Ipsa enim parit. Et [illegible] vt aperias vuluam eius cum instrumento [illegible] trahuntur vt aperiat os matricis [illegible] os vt experiantur super eam [illegible] & super faciem extensis manibus [illegible] sidera que illa [illegible] facit appropinquare [illegible] ne & alleuiat partum & caue ne [illegible] borare in receptione & in [illegible] brificantium. quod si hoc regimen non [illegible] medicinis & suffumigationibus. Nunquam [illegible] et medicinis alleuiantibus partum [illegible] non parit: oportet vt sorbeat in [illegible] seleos [illegible] & ciceris cum oleo [illegible] cinus fuerit precipe ei vt supponat [illegible] toriis que dicemus & [illegible] mane fuerit factum suffumiga eam cum [illegible] gationum quas dicemus [illegible] dicinam. Si autem non confert [illegible] ta dorso & vmbilico cum aqua [illegible] elseafem & quum fortior fit dolor & [illegible] gue ponatur in vulua oleum [illegible] in antidotario. Et antiqui quidem [illegible] trahendo fetum ingenia in eo [illegible] tionem dimissimus propter [illegible] in ipso.

De regimine eius cuius gemini [illegible] capit. .C.[illegible]

o Potest vt subtiliatio sit vt reducantur pedes et coniertatur cũ subtiliatione ita vt equetur sedẽs et eleuent crura eius donec descendat caput ei⁹ q̄ si nõ. de hoc ẽ possibile ligetur genitiua cũ vitta linea et extrahatur. et si nõ est possibile vt fiat sine incisione fiat illud sm̃ modũ qui dictus est in egenito mortuo.

De regimine eius cuius fetus egreditur super latus suum. .C.xxvi.

t Et primum illi vt equetur cũ eleuatione ad superius deinde cũ sessione et lenificatione cum facilitate.

De regimine eius que parit apostemate in matrice eius existente. .C.xxvij.

a Administrent super eam ceratoria et olea: deinde administra ei illa que scripsi tibi debere fieri in pingui de forma partus et alijs.

De regimine eius cui⁹ partus fit difficilis causa magnitudinis. .C.xxviij.

o Potest vt inueniat obstetrix possibilitatem huiusmodi fetus equare subtilietur in extractione ei⁹ paulatim: tunc si valet illud in eo bene est: et si non liget eum cũ margine panni et trahat eum subtiliter vel de cũ quibusdam attractionibus. q̄ si illud non confert administrent forcipes et extrahat cũ eis. si vero nõ confert illud extrahatur cum incisione sm̃ q̄ facile sit et regat regimine fetus mortui.

De regimine eius cuius partus fit difficilis cũ morte fetus aut malitia figure partus cum qua non spatur vita. .C.xxix.

a Administrent medicine extrahentes fetũ mortuum de his que dicta sunt et dicent quod si illud non confert suspendat cũ vncinis et incidat frustatim et extrahat et festina ad hoc antequam infletur. Si ergo fuerit caput magnũ et pollis fuerit eius cõquassatio: aut incisio vt curat quod est in ipso fiat.

De regimine nausee eius. .C.xxx.

s Spergatur aqua super faciem eius si non timetur reuersio partus: et viuificet virtus eius cum aromaticis: et fac eam sumere aquam carnis cũ vino et speciebus ꝯdictis⁹.

De medicinis facilẽ efficientib⁹ partũ. .C.xxxi.

o Omnes medicine que educũt vermes et ascarides extrahũt fetũ. et qũ in potu sumit mulier de corticib⁹ calicfistule .iiij. aure. parit statim. et sumere in potu assam et castoreũ est bonũ et vltimũ. et sumere in potu cinamomũ est bonũ valde. ipm̃ enim accidentia partus alleuiat et partũ. Et iterũ decoctio foliorũ alte romane cũ aqua et melle est ex eis que alleuiant partũ valde quoniam alleuiat accidentia partus et partum. Iterum aqua fenugreci alleuiat partum valde. Et iterũ medicamen bonũ et vltimũ est vt sumat capillos veneris et dissoluatur contrit⁹ cũ sirupo ros. et aliquãtulo oli. et sumat in potu. et similiter pulegiũ. ¶ Pillule bone que sunt quorũdam medicorũ me nuper precedentiũ et quas mihi attribuerũt quidam posterioris. Rc. cinamomi et sauine amborũ ana .ʒ.x. casie bone .ʒ.vij. ciclami et myrrhe et aristol. ro. et costi amari. omniũ ana .ʒ.v. storacis et opij amborum ana .ʒ.ii. muschi de fallo .ʒ.i. grana. fiant ex eis pillule et dent in potu aure .iij. in duab⁹. ʒ. vini antiqui et quod magis diligendũ est: est vt minoretur opiũ et sufficiat de eo .ʒ.i. Pillule alie bone. Rc. sauine .ʒ.x. et rute .ʒ.v. et granorũ bernel .ʒ.iij. et asse et ammoniaci et rubee omniũ ana .ʒ.iii. fiant ex eis pillule et bibant ex eis .ʒ.iij. cũ decoctione ꝓuocante mẽstrua. sicut est decoctio de sauina et pulegio et rubea et cũ decoctione fasiolorũ rubeorũ et cũ succo rute. Pillule bone. Rc. sauine .ʒ.ij. asse. ammoniaci rubee omniũ ana .ʒ.v. et sit dosis vna. Et iterum aristologie lon. piperis myrrhe omniũ equales partes. fiant ex eis pillule et sit dos. .ʒ.iij. omni die cũ .ʒ.i. aque. lupinorũ sunt enim abortũ facientes partũ alleuiantes mundificantes matricem cũ fortitudine. Et simile illis in suis dispositionib⁹ est illud quod. Rc. bdelliũ subalbidum myrrham et sauinam de quo fiant pillule auellanis similes et bibant qñ alleuiant partum. ¶ Confectiõ bona valde de q̄ dicit q̄ si equat ei aliquid. Rc. myrrhe et castorei et storacis omniũ ana aure .i. cimomi sauine ambor ana aur medium. cõficiant cũ melle cui⁹ dosis sint duo aur. et meli⁹ ẽ vt det i potu cũ vio ẽ ei vltima ¶ De emplis et epithimatib⁹. Sũat decoctiõ pulpe colloquintide et succ⁹ ei⁹ q̄ humida ẽ melior et misceat cũ ea succ⁹ rute et põat i ea aliqd myrrhe et liniat cũ ea pectẽ vsque ad vmbilicũ ¶ Suppositoria fortia i faciẽdo descẽdere illũ quãd separatur. Sumergatur lana in succo pulpe colloquintide et succo rute et supponatur. aut supponatur aristol. etiam in lana aut supponatur buccho marien aut sta phisagria et cucumeris agrestis et cõdiciones supponatur collyriũ ex helleboro et oppoponaco et felle taurino facit eum descendere viuum et mortuum. ¶ Medicine facientes illud cũ ꝓprietate. Dicitur vt difficultates teneat patiens in manu sua sinistra magnetem. aut liniatur cũ cinere vngule asini qñ est vltimũ aut suffumigetur cũ ea. Et similiter vngula equi. Et similiter suffumigatio cũ olo pisas salati. Et dicit q̄ si suspẽdat corallus eius in coxa dextra confert difficultati partus. ¶ Et dicit q̄ si suspendatur sup coxam eius storax aphricana nõ aduenerit ei dolor. Et dicit q̄ si terantur crocus et cõficiatur et fiat ex eo nux et suspendatur super eam expellit secundinam.

Suffumigationes. Suffumiga eam cũ myrrha qñ est bona valde. et iterum cũ myrrha et galbano et castoreo confectis cũ felle vaccino. Sumantur ex eo aur. i. et suffumigetur cũ eo: aut sumant sulfur citrinum et myrrha rubea et fel vaccinũ et oppoponacũ et galbanũ et suffumigetur cũ eis. Et suffumigatio cũ spolio serpentis: aut cum fimo columbino est alleuians et fortasse interficit suffumigatio cũ spolio serpentis fetum. Et suffumigatio cum oppoponaco solo alleuiat et cũ stercore accipitris.

De regimine in fetu qũ nascit. .C.xxxii.

b Ancrem professi sumus in libro vniuersaliũ quare queratur illic.

De suppositorijs enixarum .C.xxxiij.

p Annus non extendit in masculis vltra .xxx. et in feminis vltra .xl. dico et plus paruum. Et accidunt fetus egritudines plurime sicut fluxus et retentio san. quare perducit fluxus san. ad casũ virtutis et perducit retentio menstruorum ad se. prauam et ad apata prava et multotiens accidit extura ex partu difficili. et quãdoque accidit eis inflatio ventris et fortasse moriunt. Et san. quidem partus vehementioris est egredimis quã san. menstruorum et qñ est retentio eis longioris spacij.

De regimine multitudinis sanguinis ei⁹. .C.xxxiiij.

q Cum multiplicatur fluxus san. enixe oportet vt cũ vitta ligentur manus eius et ponantur super ventrem eius panni infusi in aceto et supponant collyria ex eis que sunt sicut balaustie et karabe et rose et nas cũ vino pontico, et oꝫ vt deuitet medicinas cauterisantes. ipse enim sunt male matrici ꝓpter neruositates eius. Et de illis quibus inest ꝓprietas in hoc sm̃ q̄ dicitur est suspensio stercoris porcini in lana et suspendatur in coxa eius.

De regimine paucitatis san. ei⁹. .C.xxxv.

q Quandoque parit aut abortit et timet q̄ san. eius minoretur supp. illud adiuuamine necesse est vt soli

[illegible]do fit in prouocatione san. eius et attenuatione eius nam qui retinet facit accidere apostemata. Est intentio in hoc exitum[illegible]. Et de medicinis quibus fit suffumigatio in [illegible] est ut suffumiget cum sinapi et [illegible] et bdellio et myr[illegible]. Et item suffumiget cum oleo piscis salsi: aut cum vngu[illegible] equi aut asini. Si autem illud non excusat aliquid tunc necessaria est phlebotomia saphene ut extrahat san. et prohibeat nocumentum repletionis et apostationis eius et fortasse prouocabit. Et phlebotomia vene curuature popli[tis] non est fortior.

De regimine febrium eius. C.xxxvi.

Qua ordei confert eis. Ipsa enim cum hoc non retinet menstrua. Et similiter ptisana dulcis. Et plurimum quidem febrium earum est propter retentionem menstruorum. Cum ergo curatio fit cum phlebotomia saphene fit iuuamentum cum ea.

De regimine inflationis ventris eius. .xxxvii.

Detur in potu diamarte et detur in potu alkekengi et dentur in potu serapinum et origanum et mastic cum equalitate.

De regimine doloris matricis. .C.xxxviii.

Sedeat in aqua tepida et inungat loca sua cum oleo viol. [illegible] tepido.

De regimine vlcerum eius. .C.xxxix.

Vtantur cum vnguento albo et similibus ex vnguentis consumentibus vlceribus super membra neruosa.

Tractatus tertius de reliquis egritudinibus matricis exceptis apostematibus et que currunt cursu eorum.

De iudicijs menstruorum. C.i.

Menstrua temperata in quantitate et qualitate sua et tempore suo currente secundum consuetudinem suam naturalem in omni spatio sunt cum sanitatis mulieris et mundificationis corporis eius ab omni nocumento in quantitate et qualitate: et faciunt ipsam acquirere castitatem et paucitatem desiderij. Et mensuratio equalis est ut menstruet mulier in omni mense vsque ad .xxx. dies et quod est supra illud et quod est infra illud quod cadit in quintodecimo et septimodecimo est non naturale. Et cum alterantur menstrua ab equalitate a dispositione sua naturali sunt cum egritudinum plurium. Et parum quidem accidit ut alterentur in tempore suo. Et ex nocumento alterationis menstruorum peruenitur ad additionem debilitatis mulieris et alterationes forme eius et paucitatem conceptionis eius. Et ex multitudine abortus eius et propter ipsum ad debilitatem fetus qui nascitur. Retentio autem menstruorum et paucitas eorum commouent in ea egritudines repletionis omnes et preparat eam ad apostemata: et dolores capitis et reliquorum membrorum et tenebrositatem visus et perturbationem sensus et [illegible] et multiplicantur cum ea repletio vasorum spermatis eius: quare fit desiderans non casta et non suscipiens filium ex impregnatione propter corruptionem matricis eius et spermatis ipsius: et perducit cum eo res ad prefocationem matricis et stricturam anhelitus et retentionem eius et pulsum cordis et sincopim et singultum: et quandoque mortem accidit et difficultas et distillatio propter oppilationem materierum. Et quandoque accidit ei sputum sanguinis vomitus eius et proprie in virginibus et cursus eius subtus ventris. Et diuersificantur ille egritudines ex eis secundum diuersitatem complexionis eius. Nam si fuerit cholerica generabuntur in ea egritudines cholerice. Et si fuerit melancholica generabuntur in ea egritudines melice. Et si fuerit phlegmatica generabuntur in ea egritudines phlegmatice. Et si fuerit sanguinea generabuntur in ea egritudines sanguinee. Et de mulieribus quidem est cuius [illegible] struorum [illegible] quod in .xxx. [illegible] fiunt. Et de eis est in qua tarda est [illegible] annis. Et quandoque peruenit retentio menstruorum [illegible] non dispositionis mulieris ad [illegible] dicit in causa retentionis menstruorum [illegible] ea cuius menstrua abscinduntur [illegible] accidit retentio menstruorum [illegible]

De superfluitate menstruorum. [illegible]

Superfluitas in hoc quandoque [illegible] expellit superfluitatem quod quidem [illegible] non perducit ad [illegible] sit quo non indiget. Et quandoque fit [illegible] aut propter dispositionem [illegible] ficationem matricis: et illa est deterior [illegible] tiam complexionis alicuius: aut propter vlcera [illegible] et hemorroidas et [illegible] apertionem orificiorum venarum et [illegible] et scissuram ipsarum propter [illegible] ex corruptione et percussione aut [illegible] litas eius et difficultate eius: aut propter [illegible] nis. Facta autem causa san. aut est propter [illegible] minutionem eius et [illegible] nature et rectificatione eius. Et [illegible] mus illam que fit regimine [illegible] sunt ambe comparentes in hoc quod [illegible] adest debilitatem propter [illegible] debilitatem in corpore [illegible] in quantitate et qualitate sua [illegible] nuitatem et subtilitatem [illegible] propter multitudinem aquositatis eius [illegible] omnis fluxus san. incipit paulatim [illegible] et post procul dubio peruenit ad [illegible] dit et peruenit ad subtilitatem et [illegible] hec est dispositio in omni fluxu san. [illegible] fit. Et causa in hoc est quod [illegible] tositatis sunt in primis stricte [illegible] iterum: et adiuuant per [illegible]. Et [illegible] san. sequitur cum debilitas appetitus [illegible] inflatio extremitatum et corporis [illegible] perducit ad hydropisim. Et quandoque [illegible] san. ad dominium cholere: [illegible] dicatione propter inflammationem [illegible] equalis per san. Et accidunt [illegible] quandoque accidit hec [illegible] que sunt forte necessarium debilitas [illegible] earum appetitus [illegible] so propter tensionem neruorum [illegible] multiplicatur fluxus sanguinis [illegible] tudine humorum.

De signis. C.ii.

[illegible] quidem que est [illegible] signum est quod non sequitur eam [illegible] est adiuuamentum eius et non [illegible] alteratio virtutis. Et plurimum [illegible] Facte vero causa repletionis [illegible] natura a dominio eius quare [illegible] ei et corporis et exuberatio venarum [illegible] onis et quandoque est cum ea dolor et quandoque non [illegible] non retinet et cognoscitur dominio cum [illegible] consideret an color eius declinet ad albedinem [illegible] teneat aut nigredinem et purpureitatem [illegible] quod durat cum eo item. Facta vero [illegible] et apertionis venarum eius [illegible] facimus. Si vero cum est [illegible]

suũ ⁊ acuitatem ipi⁹ ⁊ velocitatem sui exit⁹ ⁊ paucitates abscissionis egressionis. ¶ In facta vero propter subtilitatem san. cũ mã aquosa ⁊ humiditate est san. aquos⁹ non calidus ⁊ ledit cũ stipticio. Et qñq₃ appz in ea q̃ putrefactio ⁊ qñq₃ apparent in ipa sicut accidentia partis quã patit humiditatem ⁊ sunt iaceti corporis ei⁹ vehementis molificatiõis sunt lineo postq₃ voluerit coagulari: ⁊ qñq₃ nocent ei curationes diuretice ꝑpter caliditatem suam q̃ addunt in aquositate san. ¶ Facta vero ab vlceri b⁹ cũ materia ⁊ dolore est cũ vehementia doloris. ¶ In facta vero a corrosiõe egredit paulatim. q̃ sicut ⁊ prope q̃ est a venis absq₃ arteriis. Et si fuerit corrosio in profundo matricis erit color minus niger. Et qđ est illic ⁊ a pud os matricis pole est vt sanguinat. ¶ Facta vero ab hemorroidib⁹ habet periodos menstruã. Et qñq₃ nõ sunt ei periodi nimis est sequens replecõnẽ. ⁊ sunt sig hemorroidarũ matricis manifesta. Et est san. secundũ plurimum niger nisi sit ab arteriis. Et qñq₃ est hemorroisale⁹ lucidum. ⁊ mulieribus quidem associantur hemorroidibus in matrice dolor capitis ⁊ grauitas capitis ⁊ dolor in viscerib⁹ ⁊ cpe. ⁊ qñ currit san. ex illis hemorroidib⁹ remouet illud accñs.

De cura fluxus san. ⁊ in fine eius cura patientis fluxum menstruoꝝ. .C.iii.

Facta quidem sm̃ semitã expulsionis nãlis ⁊ facta a replecõe ⁊ q̃ntitate san. sup corpus oꝫ ne retineat donec timeatur debilitas. Et qñq₃ confert phlebotomia ab expectatione illius ꝑpterea q: expellit replecõnẽ ⁊ trahit mãꝫ ad cõtrariũ. Et qđ cũ est cholera cibetur ⁊ ꝑpie cũ eis que sunt sicut sum⁹ terre ⁊ myrobalani ⁊ ꝑp illud qđ in vtrisq₃ est de virtute stiptica. Et si causa fuerit aquositas ⁊ ꝓuocatio eius ⁊ attractio ei⁹ ad cutim tunc dentur in potu de gũmi arabico ⁊ dragaganto. Et si cũ fuerit debilitas matricis aggrega ad medicinas stipticas medicinas confortatiuas cũ sua aromaticitate ⁊ ꝓprietate sua. Et si cũ fuerit vlcus curet cũ medicinis cõpositis ex cõfortatiuis ⁊ stipticis ⁊ diureticis. Et illa que est ex hemorroidib⁹ curetur curatiõe hemorroidarũ ⁊ cũ sessioni cũ aq̃ calida ⁊ oꝫ vt obseruent horẽ quarũ. Et si fuerint illic periodi curet cũc i horis periodoꝝ ⁊ studeatur ad sedandũ. ¶ Cũ ergo superfluit fluxus san. oꝫ vt ligent ambe manus a radice adiutorioꝝ ⁊ vtrisq₃ pedes a radice coxarũ apõ duo inguina. deinde ponãt ventose in inferiori pte mãmille ⁊ vbi incedũt vene cõcedentes ex matrice ad mãmillas ⁊ fugant ⁊ eligat ventosa magna. Ipsa enim retinet san. in hora vna: deinde oꝫ vt cõsequenter adhibeat reliq̃ cura. Et qñq₃ retinet fluxum san. positio ventosarũ sup locũ qui est inter vtrasq₃ anchas. Et oꝫ vt patiens fluxum san. cibetur cũ eis q̃ sunt sicut vitelli ouoꝝ sorbiliũ ⁊ cũ omni qđ est velocis digestiõis cõfortatiuo. ⁊ qñq₃ oꝫ vt cibetur aqua carnis forti que acetosa facta sit cũ aqua sumach ⁊ aq̃ acetose ⁊ pedibus boni odoris et carne bona qñ necessariũ sit Et sic sorbitionib⁹ humidis ex sumach ⁊ amulo ⁊ vino nouo grosso dulci: deinde antiquo subtili. Et qñq₃ cõuenien̄s est eis vinũ melius recens. De medicinis autẽ cõmunib⁹ ⁊ ꝓprie fluxui san. acuto calido arnoglossa est melior: imo nõ est ei par ⁊ qñq₃ abscindit fluxũ san. eius bibita ⁊ iniecta ⁊ cõfert chronice ⁊ nõ chronice ⁊ post balausteriũ. Et administratio eius cõ ore bibẽdo ⁊ supponẽdo de illo q̃ cõferunt ad illud est lumen: ei ponat lac bene decoctũ cũ ferro ignito ⁊ in quo ẽ scoria ferri de quo cũ quibusdã stipticis in potu tribuant omni die. ʒ.iiii. ⁊ acetositas rum bona est valde. Et sic detur in potu gũmi arabicũ cũ dragaganto ⁊ semen lini cũ aqua calida. Et troc. de spodio cũ canfora cõferunt ei valde. Et sic det in potu gũmi arabicũ cũ dragaganto ⁊ semen lini cum aqua calida ⁊ troc. de balaustijs. ¶ Confectio medicine vtilimi iuuamẽti. ℞. terre sigillate ⁊ boli armeni ⁊ aluminis ⁊ galani ⁊ san. draco. ꝑtes equales de quoꝝ sũma accipiat. ʒ.i. ⁊ canfore pondus. ii. g̃noꝝ ⁊ galle. scrta. ʒ. i. q̃ totũ dissoluat in. ʒ. vna sirupi myrtini. Et iterũ acatia balaustie galle cortices sumach myrrha ⁊ nux opiũ conficiat cũ aceto acuto forti ⁊ fit dos. ʒ.s. ⁊ iterũ dragaganti magisteriũ cupule glandiũ myrrha nux opium cõficiant ⁊ fiant pilule ⁊ sumant de eis. ʒ.ii. sunt eniꝫ bone valde. ⁊ iterũ bibatur coclearia marinarũ que alportantur a sancto iacobo adustarũ pondus. ʒ.ii. cũ aqua sumach ⁊ cydonioꝝ ⁊ dactiloꝝ ⁊ istarũ cibi antecq₃ loigeant viuificatione virtutis forti sunt albulem ⁊ karos ⁊ almosos ex carnibus hedi ⁊ auiũ montanarũ ⁊ ꝑparata in patellis ⁊ cibaria ex lentibus aceto condita q̃ omnia sunt sic ⁊ deuitent omnẽ cibũ calidũ acuentẽ potentiã. De suppositorijs conuenientibus sũt suppositoria facta ex lithargyrio ⁊ dragaganto ⁊ balaustijs ⁊ terra sigil. ⁊ bolar. ⁊ antimonio ⁊ alijs. Descriptio medicamĩ ad illud. ℞. colcotar ⁊ dragagantũ ⁊ acatiam ⁊ corticẽ turis ⁊ antimoniũ. ⁊ fiant ex eis troc. Deinde sumant ex eis aur. i. boli armeni ⁊ gũmi arabici ⁊ karabe omniũ ana aur. i ⁊ ponant in duabus o. ʒ. succi stipticiantis aque ⁊ clisterizet cũ eo matrix sm̃ q̃ scisti. ¶ Confectio clisteris ad matricem. ℞. aluminis ʒ.s. ⁊ sed. pulis iemi albi ⁊ opij amboꝝ ana. ʒ.i. scrtas ⁊ supponat. Pessariũ bonũ ⁊ ꝓprie ad corrosionem ⁊ vlcera. ℞. testas sumi ⁊ succumbari de hircine ⁊ acatiam aggregent ⁊ fiat pessarium cũ aqua gallarũ immaturarũ. ⁊ iterũ galle immature ⁊ balaustie ⁊ amilũ ⁊ opiũ ⁊ alumẽ ⁊ reubarbaꝝ ⁊ grana myrti viridia sumac succus barbe hircine q̃ntitas acreste charte combuste sandalũ album cortices turis terra sigillata capita q̃natoꝝ foliũ scoria ferri coriãdrũ siccum supponant de eo. ʒ.iiii. in lana viridi imbibita in aqua myrti ⁊ teneat eam tota nocte. Et item balaustie ⁊ sordes veru ⁊ charte cõbuste ⁊ alumẽ ⁊ dragagantũ ⁊ cyminũ infusum in aceto ⁊ bolũ armenũ ⁊ rob alcaub cõficiant cũ aqua salicis ⁊ coriandri viridis ⁊ supponat nocte tota. Et de illis q̃ cõferunt huic eis est encathisma in decoctione cilamenti ⁊ foliorũ eius ⁊ fructus ipsius ⁊ radicis eius decocti cum myrto ⁊ ros. sine capitibus ⁊ corticibus q̃natoꝝ ⁊ xilocaracte nabathi ⁊ balaustijs ⁊ barba hircina ⁊ gallis viridibus. Et de epithimatib⁹ ⁊ vnctionibus cõferentibus eis est epithima de alcina super sumẽ ⁊ vngere partes matricis cũ oleis stipticis stipticitatis fortis ⁊ reiteratus ablutionẽ cure fluxus san. facti ꝑp tenuitatẽ ⁊ aquositatem eius. Dico ergo q̃ necessariũ in hoc est vt sit q̃ curat aquositates eius ⁊ operet super ipsum cũ sudatione ⁊ ꝓuocatione cum eis q̃ sunt sicut decoctio assari ⁊ apij ⁊ rubee ⁊ que sunt similia illis curratur vna vice ⁊ ꝓuocetur vrina cũ facilitate ⁊ prouocatione ⁊ sudatione ⁊ fricetur corpus eius cũ panno aspero ⁊ liniat corpus eius cũ aqua mellis ⁊ cũ emplastris hydropicoꝝ. ¶ Et qñq₃ confert ei vomitus fortis ⁊ oꝫ penitus vt declinet cũ medicinis earũ ⁊ cibus illarum ad illud qđ exiccat ⁊ ingrossat san. ¶ Si vero est causa vlceratio tunc confert hoc vnguentũ. ℞. balaustias ⁊ plumbum vstum ⁊ fiat ex ambobus ⁊ ex cera ceratum cũ oleo ros. ⁊ supponat. quidã autẽ faciunt necessariũ in curatione patientis fluxum san. menstrui capitulorũ ⁊ est curatio cõposita ex mũdificatione ⁊ stipticitate ⁊ cõfortatione ⁊ est vt ꝓuocentur menstrua eius in hora vt nõ tardentur. Deinde agitentur motus eius ⁊ mundificetur matrix eius ⁊ cõfortet vt nõ suscipiat superfluitatẽ egredientem a necessitate. Dicimus ergo oꝫ vt dentur

.Ca.ii.

in potu sauine. ʒ. x. ⁊ se. mōte. ʒ. i. se feni. ʒ. ii. ponantur in vase et fundant̄ desup vini puri lb. ii. et decoq̄͠t donec medietur et ꝓiciantur desuper sarcocolle ⁊ ficꝯ ambo rum ana pondus ʒ. ii. butyri vaccini ⁊ mellis añ. coch learius vnum ⁊ sumantur ḋ eo in potu in ieiunio q̄ntitas vnꝰ. cochlearij et tardeatur cibum vsq̄ȝ ad vesper amet faciat illud trib' diebus. ⁊ ego dico q̄ q̄nuis hoc iuam̄ tum sit in plib' horis q̄ñ tamen est fluxus san. mēstrui ex causis alijs facientibus necessarium esse vt suppticio puris et tu cognoscis eas.

De vlceribus matricis et putrefactōe eius. .C. v.

l Am significauimus in eis q̄ preterierunt illō ⁊ tu scis q̄ cause eorum sunt cause vlcerum et cause vlcerūȝ sunt ex causis intrinsecis ⁊ ex casibus acutis ⁊ plagis vlcerat̄ aut accidentibus dolorosis propter passionē: aut casum aut pp ptū: aut ꝓpter alia: aut ꝓpter vulnus ex medicamine supposito ⁊ insito incidē te. Et q̄nq̄ȝ sunt cū putrefactione ⁊ q̄nq̄ȝ sunt omnia illa cū sordibus ⁊ sorditie: aut cū mūdificatione ⁊ sine sorditie. Et quandoq̄ȝ sunt in ꝓfundo. ⁊ q̄nq̄ȝ sunt i nō ꝓfundo. ⁊ q̄nq̄ȝ sunt cū corrosione ⁊ absq̄ȝ corrosione ⁊ cū apate ⁊ absq̄ȝ apate.

De signis vlcerū matricis. .C. vi.

f Significat illud san. ⁊ ꝓprie si sig̃ sūt sup os matricis ⁊ in eius ꝓfundo ⁊ sig̃ illud cursus saniei ⁊ humiditatū diuersi coloris ⁊ odoris ⁊ nocumentū ex medicinis q̄ mollificant ⁊ iuuamentū ex eis q̄ stipticitatē faciunt. ⁊ signū mūdificatōis vlceri matricis ē vt sit illō q̄ egredit̄ ad grossitudinē ⁊ albedinē declive ⁊ planitiē sine dolore vehemēti ⁊ fetore ⁊ mordicationē. ⁊ signum q̄ȝ ipsa sunt sordida ⁊ tabida est multitudo humiditatū virulentarū ⁊ q̄ currit ex intestino. q̄ si fuerit illic putrefactio erit simile aq̄ carnis ⁊ q̄ illō q̄ȝ residuat est putridū malū. Et si fuerit cū corrosione erit illud q̄ȝ egredit̄ nigrū cū dolore vehementi ⁊ pulsatione. ⁊ signū q̄ ipsa sunt cum apate est adherētia se. ⁊ hoc ipsum ⁊ q̄ȝ dicemus de signis apatis ⁊ iuuamento eius ⁊ corrosione eius.

De putrefactione matricis. .C. vii.

b Ociturū est ramus capituli vlcerū matricis ⁊ ē causa in ea difficultas partus ⁊ mors embrionis: aut administratio medicinarū acutarū: aut cursus calidus ⁊ acutus: aut vulnera putrefacta ⁊ sit in ꝓximo ⁊ sit in ꝓfūdo ⁊ sit cū sorditie ⁊ cū ꝓfunditate sorditei. Et facta in ꝓfundo nō eūat ex hūi talib' diuersis egritudinibus ⁊ fortasse plus assimulant̄ feci.

De corrosiōe matricis. .C. viii.

i Am diximus corrosionis signū in eo q̄ȝ egreditur ⁊ dispositionē doloris in capite fluxus sā. ⁊ dīa quidē iter corrosionē matricis ⁊ cācrū est q̄ȝ cū corrosiōe nō est grauitas neq̄ȝ duritics ⁊ sequi cam quies in horis q̄busdam ⁊ proprie post exitus eiꝰ q̄ȝ egredit̄ ⁊ nō est longitudo pluruma spatij in curatione cōueniente. spatiū vero cancri est assidui doloris ⁊ est ibi pulsatio longi spatij.

De cura. .C. ix.

o Ponet vt cōsideret̄ an vlc' sit sordidū an ñ sordidū. Si ergo fuerit sordidū mūdificet̄ in ꝑmis cū aq̄ mellis ⁊ similib' ꝓiectis in eam cū clistere faciendis: aut cū decoctione ireos: aut cū vnguēto mūdificatiuo. ⁊ si fuerit corrosio iniice in ipsam vnguentūȝ rectificans corrosionē cū mundificatione ⁊ administra cibos conuenientes. Et ꝯsidera iterū an sit cū apate an non cū apate. Si ergo fuerit cū apate curetur primo ⁊ sedet̄ cū curationib' apatis quas dicem'. Qū ergo mūdificat̄ matrix tūc curet̄ cū ꝯsolidatiuis que sunt vnguē

ta predicta. Vnguentū q̄ȝ cōsert in principio [illegible] vulnere nō dū nascit̄ caro. R. litharg. [illegible] colle partes eq̄les ⁊ fiat ex eis cerotū [illegible] Et si fuerit illic sorditics ponat̄ in eo pars [illegible] Qū ergo caro incipit nasci ⁊ crescere [illegible] cū vnguento huiusmōi. R. [illegible] argenti cerusse ⁊ sarcocolle [illegible] cerati cū oleo rosaceo ⁊ cera.

De regimine deuirginate. C. [illegible]

d E mulieribus est cui accidit [illegible] magni ⁊ ꝓprie qū collū matricis [illegible] ⁊ panniculi sunt debiles ⁊ [illegible] grossa. Qū ergo accidit ei fluxus san. [illegible] est ei vt sedeat in aquis stipticis ⁊ in vino ⁊ [illegible] administret̄ sup eam cerataria in [illegible] ꝓhibentē a cōsolidatiōe ⁊ [illegible]

De cura. C. [illegible]

a Dministrent̄ medicine mūdificatiue [illegible] illud vnguentū p̄dictū ad vlcera [illegible] scetur cū eo terra sigillata ⁊ [illegible]

De ragadijs matricis. C. [illegible]

r Agadie accidunt i matrice [illegible] superuenientem ei materia ⁊ [illegible] pp apā ⁊ sunt in principio [illegible] cum doloris qui est sub dolore partus ⁊ [illegible] Deinde apparet ⁊ ꝓpe q̄nȝ tangit̄ [illegible] ragadie valde. Et q̄nq̄ȝ sunt sicut [illegible] ⁊ cōsolidatur locus.

De signis earū. C. [illegible]

p Ossibile est vt ꝑueniat̄ ad [illegible] rū ponendo sub muliere [illegible] deinde aperiatur vulua eius [illegible] imaginat̄ in speculo ⁊ illud quod [illegible] coitū ⁊ exitus ꝑge sanguinolente.

De cura. C. [illegible]

n On curant̄ ragadie [illegible] in collo sint ⁊ que sequent̄ ipsum. [illegible] ergo curant̄ cū suppositorijs [illegible] ⁊ stillationib' iniectis ⁊ aquis stipticis [illegible] rectificantib' sicut vnguentū [illegible] o diasilo. Et vnguentū ragadiarū [illegible] rū senties q̄ mordicationē q̄ȝ si indiges [illegible] aliqua misceat̄ cū eis sicut vnguentū [illegible] pib'. Et si fuerit cū ragadijs [illegible] quā significat longitudo spatij ⁊ [illegible] tionis administra vnguentū de cerusa [illegible] Si vero nō tollerat illō ponat̄ ei [illegible] tes albindat. Qū ergo quiescit [illegible] prauitas ⁊ propter qū vlcerant̄ ⁊ [illegible] cortices eris optime [illegible] gregatio eorū. In extrinsecis vero [illegible] rare cū administratione [illegible] rū aut aggregatione illi' ⁊ sine [illegible] tia illi' ⁊ vnguentū de cerusa [illegible]

De pruritu matricis ⁊ principio malorū. C. [illegible]

q Uandoq̄ȝ accidit in matrice pruritus [illegible] res acutos cholericos aut [illegible] aut corrosiuos melancholicos [illegible] de dispositione coloris menstrue [illegible] eis calidas acutas valde. Et [illegible] donec deijciant virtutes ⁊ q̄nq̄ȝ [illegible] faciunt ex coitu ⁊ adueniunt ei [illegible] tiens cū ea sit coitus addit̄ malitia eius.

De cura pruritus matricis. C. [illegible]

o Ponet vt mūdificet̄ corpus [illegible] ex nig̃ ⁊ si indiget fiat [illegible]

et acuatur humor acutus scilicet omni humor cum eo quod acuat ipsum sicut cholera cum pillulis de scamonea: et phlegma cum pillulis stomaticis: et melancholia cum pillulis de epithymo et decoctione eius. Et frangatur ebullitio sanguinis cum medicinis infrigidantibus et infrigidetur: et cum medicinis adiuvantibus ipsum secundum necessitatem et alterationem complexionis et de abundantia oris matricis facta cum eis que sunt sicut acatia et hypoquistidos et rose et sandali et semen malve et lac et aceti et oleum ros. Et iterum que sunt sicut succus portulace. Et quandoque permiscetur cum medicinis semen lini et fit embrocca cum aquis in quibus decoquuntur stiptica et impleatur cum fece eorum: et si indiget mundificatione bibat mel cum aqua frigida valde. Et ad pruritum est expertum istud. Sumantur folia mente et cortices granatorum et lentes excorticate decocta cum vino et supponantur. et iterum sumantur croci et castorei amborum ana scrupulum. ʒ. i. vnius plumbi adusti tertias. ʒ. i. unius baccarum lauri. ʒ. i. terrantur et cribellentur et liniatur locus oleo ros. et conficiantur cum albumine oui et aliquantulo vini et supponantur. et iterum sumantur myrobalanorum et balaustiarum amborum ana pondus. ʒ. ii. et liquiritie et salis ammoniaci et vinum antiquum terantur et cribellentur et liniatur locus oleo ros. et pulverizentur desuper ista et distillentur quod est illud quod fit ex luto et medulla granorum eius.

De fistulo matricis. Ca. xvii.

Quandoque accidunt in matrice fistule que quandoque pertranseunt carnem et apparent ab eo quod vicinum est ex membris ita ut corrumpant os pectinis et putrefaciant ipsum et collum matricis et quandoque perveniunt ad abradendum pilos pectinis et incedunt usque ad preon ani et lacertorum eius etiam quare pars earum tunc est in manifesto matricis et sunt in vno duorum laterum matricis. Et pars in interiori parte matricis que ex eis est in profundo matricis non est possibile ut curetur et similiter perveniens ad vesicam. Reliquae vero ab istis curationem habent et si sit difficilis: deterior illarum est illa que pervenit ad abradendum pilos pectinis et proprie quando plorat os foramine parvo.

De signis eius. Ca. xviii.

Sunt longitudo putrefactionis et aderentia doloris et antecessio ulcerum que non sanantur cum curationibus et prolongatur spatium et currit virus: deinde dolores sicut dolores cancri. Et cognoscitur locus eius cum radio et ubi pervenit cum eo et scitur status eius an sit in carne adhuc aut pertranseat usque ad os per illud quod sentit extremitas radii ex lenitate et mollitie et asperitate et duritie.

De cura. Ca. xix.

Ex curationibus est perforatio et multotiens perducit illud propter nervositatem membri ad spasmum et abscissionem vocis et permixtionem rationis. Et perforatio iterum non est possibilis nisi in eo quod videtur cuius carnem mortuam incidere est possibile verum cum indiget ut administrentur desuper medicine exsiccantes et mundificet corpus et confortetur matrix et medicetur.

De debilitate matricis. Ca. xx.

Causa eius est malitia complexionis et raritas textus et tollerantia egritudinum diversarum. Et accidit ex debilitate matricis paucitas appetitus coitus et multitudo cursus menstruorum et spermatis et aliorum et privatio impregnationis.

De cura. Ca. xxi.

Cura eius est cura malitie complexionis et succurrere ei quod accidit ipsi de nocumentis cognitis.

De doloribus matricis. Ca. xxii.

Sunt ex malitia complexionis diverse et ex ventositatibus extendentibus et humiditatibus accidentibus in ea ita ut quandoque accidat in ea sicut accidit intestinis de colica. Et quandoque accidit dolor matricis ex apostematibus et cancris et ex ulceribus et communicantur ei ilia et inguina et crura et dorsum et pecten et diaphragma et anus et caput et proprie medium sincipitis. et quandoque permutantur dolores eius ad anchas post spatium et usque ad. et mensis et consimilantur in eis et in cognoscendo curationes omnium horum ex eis que ubi premissa sunt et non est iteratione sermonis in eis utilitas.

De cursu matricis. Ca. xxiii.

Quandoque accidit mulieribus ut currant ex matricibus earum humiditates plurime putride et currat ex eis etiam sperma. Et plurimum quidem fit propter multitudinem superfluitatum et propter debilitatem digestionis in venis menstruorum quas patitur matrix et habet causam et cognoscitur substantia eius ex colore menstrui et siccitate et ex colore eius in se ipso. Secundus vero est sicut cursus spermatis viri. Si ergo sine desiderio tunc causa est debilitas matricis et vasorum eius et mollificatio ipsorum. et si est cum desiderio et modificatione et commotione tunc causa eius est tenuitas spermatis et acuitas eius. Et quandoque est causa in eo pruritus matricis quare perducit commotio eius ad hoc ut descendat sperma. et habentis quidem cursum difficilis fit anhelitus et cadit appetitus cibi et destruitur color eius et advenit ei apostema et inflatio in oculo sine dolore: secundum plurimum et quandoque est cum dolore.

De cura. Ca. xxiiii.

Cursus quidem spermatis earum curatur cum similibus quibus curatur illud in viris. In cursibus vero aliis oportet ut incipiatur a mundificatione corporis cum phlebotomia et solutione ventris si indigetur ambobus: deinde clisterizetur matrix in primis cum mundificantibus exsiccantibus sicut est decoctio irios et decoctio psyllii et foveantur crura cum oleis subalantibus cum medicinis calidis sicut est oleum de squinanto et pirethro et piper et eius consequenter post illud adhibeantur clisteria cum stipticis clisterizationes ebibibiles. et clisteria magis operantur post evacuationem et sunt aque in quibus decoquuntur sicut galle et balaustie et cortices granatorum et squinanti et myrtus.

De retentione menstruorum et paucitate eorum. Ca. xxv.

Menstrua retinentur aut propter causam propriam in matrice: aut propter causam communem. Et illa quidem causa propria in matrice: aut est propter causam innatam: aut propter causam accidentem alio modo. Et amplius menstrua retinentur aut propter causam in virtute aut propter causam in materia aut propter causam in instrumento et proprie solo. Et causa in virtute est sicut debilitas propter malitiam complexionis frigide aut sicce aut calide. Et frigida aut est cum materia aut sine materia. Causa autem in materia aut est quantitas aut qualitas aut aggregatio ambarum. et illa que est ex quantitate est paucitas et illud est aut propter privationem ciborum et paucitatem ipsorum aut propter vehementiam virtutis comprehendentis cibos. et si multiplicetur non mundificat superfluitatem menstruorum. et huiusmodi quidem mulierum nature virorum similes existunt naturis et sunt potentes super digestionem ultimam et distributionem necessariam et expulsionem superfluitatum secundum modum quo expellunt eas viri et iste sunt pingues carnose lacertose de quibus sunt fortes viragines quarum ancharum ipsarum pectoribus sunt strictiores et ipsarum extremitates sunt pinguiores plus et sunt multarum exercitiorum cum medicinis et exercitiis et proprie sanguinis fluentis per nares aut hemorroidas aut plagas aut alia. Facta vero propter qualitatem materiei est quando sanguis est grossus propter frigiditatem: aut propter multitudinem eius quod admiscetur ei ex humoribus grossis: aut propter multitudinem

tranglutitio & q currunt cursu illorum de illis que scivisti.
Et causa que est ex parte venarum est oppilatio. & illa aut est propter caliditatem exiccantem constringentem aut propter frigus exiccans & multotiens facit ipsam possidere multitudo poris aque & peruenit ad putrefactiones aut propter siccitatem cum inspissatione sua & propter multitudinem adipis etiam aut humorum grossorum viscosorum aut propter apostemata aut propter clausuram & additionem carnis aut propter vlcera accidentia in matrice que consolidata sunt & cooperuerunt sua consolidatione orificia venarum apparentium: aut propter tortuositatem in eam superfluam & conuersionem aut propter breuitatem colli matricis aut propter percussiones aut calum claudentem orificia venarum aut successione abortus.
Et facta aut propter retentionem menstruorum causa communi tibi aliorum membrorum est sicut facta cum debilitas corporis quare non emanat san. neque deiecerunt ipsam: aut propter oppilationem in eo & in corpore accedat propter pinguedinem faciem accidere oppilationem constringentem vias constrictione facta a compressione. Et extenuatio constringi eas constrictione facta ab exiccatione aut propter paucitatem san. effluit super matrices cum exitu & quum non inuenit meatum redit. Quum ergo iter ad illud dilatatur in corpore & facit incurrere egritudines.

De accidentibus illis & de prouocatione matricis. C. xxvi.

Quandoque accidunt ei cuius menstrua retinentur egritudines de quibus est prouocatio matricis propter collectiones suam & declinationem ad premiteris. Et accidunt ei iterum apostemata matricis calida & dura & apostemata viscerum & egritudines in stomaco ex debilitate digestionis & casu appetitus & corruptione eius & nausea & sitis vehemens & mordicatio in stomaco. Et accidunt ex ea egritudines capitis & neruorum sicut epilepsia & paralysis & egritudines pectoris sicut tussis & malitia anhelitus. & plurime ex egritudinibus corporis sicut hydropisis & alie & alteratur ex ea forma. Et accidunt ei iterum difficultates vrine & eius compressio & dolor ascellarum & colli & grauatur corpus & extenuantur & consumuntur. Et adueniunt ei horripilationes & febres acute. Et quandoque difficilis fit sermo propter exiccationem lacertorum & lingue ex vapore calido. & fortasse est illa grauitas cum dolore capitis & accidunt ei ligatura & tristitia propter vaporem. & quandoque apostematur totum corpus eius & venter eius propter attractionem virulentie san. ad ipsum. Et quandoque accidit ei in complexione sua quum retinentur menstrua que est fortis creationis cuius virtus est potens ad exercendum superfluitates retentam vt assimiletur viro & multiplicentur pili eius donec nascatur ei quasi barba quam frangatur forma eius & ingrossatur deinde moritur. Et quandoque peruenit ante mortem ad dispositionem cum qua non est possibile vt prouocentur menstrua eius. & plures illarum sunt de illis que pariunt plurimum. Quum ergo non coit cum eis aliquis & recedunt ab eis sui compares retinentur menstrua earum & remouentur ab eis. Et quam necessaria facit euacuatio san. & acceptio conceptionis & acceptio coitus & accidit eis vt fiat vrina eius nigra in qua est sedimen virulentum sicut aqua carnis. & quandoque mingit san.

De signis. C. xxvii.

Illius que pendet ex frigore signum est grauitas somni & profunditas in ipso & albedo coloris corporis & viriditas venarum & raritas pulsus & frigus sudoris & multitudo vrine & phlegmaticas egritudines. Et illa que pendet ex caliditate significat inflatio & exiccatio matricis & reliqua signa caliditatis scita in eis que precesserunt. Et illam que pendet ex siccitate significant signa siccitatis in ea scita in illis que precesserunt & verificant eam extenuatio corporis & vacuitas venarum.

Apostemata vero & clausura & alia sunt notorum significationum [illegible] in illis que tu iam scivisti vsque ad hunc locum.

De curationibus. C. xxviii.

Curatio quidem pendens a caliditate [illegible] & exiccatione & generatione san. & [illegible] poris & curationes apostematum [illegible] re & similium sunt nota ex radicibus [illegible] dem a clausura que non curatur & ab oppilatione [illegible] fictorum venarum ab incarnatione [illegible] quasi similis & eius cura est curatio [illegible] cetur & mundificatio corporis & eius [illegible] non oportet nisi vt afferamus nunc [illegible] curationum prouocatiuum menstrui & san. [illegible] san. ad matricem & faciunt ipsum [illegible] & faciunt poros apertos. Et has quidem [illegible] iam diximus quum de singularibus [illegible] bilis earum & diximus verum in [illegible] vero volumus dicere de regimine & medicinis [illegible] quod est magis conueniens huic loco & regimen [illegible] est mouere sanguinem cum fortitudine [illegible] de illis que faciunt illud est phlebotomia [illegible] vena que est post cauillam & phlebotomia [illegible] cum & curuatura eius est fortior illa & [illegible] eius & calcaneum & propter pinguedinem [illegible] mentum. Et quandoque est necessarium [illegible] mia super saphenam pedis alterius & [illegible] gendi cum vitio membra inferiora & [illegible] tendi ea tali aliquibus diebus deinde [illegible] vt aperiantur pori & currant humiditates [illegible] fuerit humiditas deinde administrentur medicine [illegible] prouocantium que sunt subtiliores san. aperitiue oppilationum de illis sunt que bibuntur sicut calamentum & [illegible] aqua mellis & puluerizatio ipsius super [illegible] sanina est fortior ex eis & pulegium [illegible] momum & hierapicra & serapinum & oppoponacum [illegible] fructus eius & castoreum & cordumeni [illegible] le & decoctio alusem & decoctio [illegible] & almaroch & alastingar & semen sanine. Et de suppositoriis sunt sicut album helleborus [illegible] tide & storax & centaurea & gummi [illegible] oppoponacum & fructus eius & castoreum [illegible] sapinum & cordumeni & succus absinthii [illegible] supponitur euforbium super cotum [illegible] ipsum hora parua absque superfluitate. Suppositorium bonum. R. myrrhe calamenti [illegible] sanine ʒ. viij. rute sicce ʒ. ij. passularum [illegible] xx. conficiantur cum felle vaccino [illegible] Et iterum sumantur castoreum [illegible] et fiant similitudines glandium [illegible] ponantur. Et Kalacibem prouocantem menstrua [illegible] rum quum supponitur & succus [illegible] sim sorundium partes equales [illegible] natur in lana infusa in sambucino & supponatur [illegible] matricem. Et de eis sunt emplastra & [illegible] porum cum speciebus prouocat menstrua [illegible] suffumigationes sicut cum coloquintida [illegible] prouocat in dispositione & similiter oppoponacum [illegible] sa & serapinum & cordumeni. Et de [illegible] ex aquis in quibus decocta sunt [illegible] ua menstrua sicut calamentum & [illegible] milia.

Tractatus quartus de nocumentis [illegible] aspidum & quae similia sunt illis. C. i.

Causa est quum su per os matricis caro egreditur aliquid quod prohibet coitum et est addita lacertosa: aut panniculari forsitan est illic incarnatio ab ulcere aut creatione: aut illud quod est inter os vulue aut os matricis est secundum unum: et eandem horum modorum: aut est super os matricis eius quod prohibet impregnationem et exitum menstruorum ex panniculo: aut incarnatione ulceris: aut quod est eis simile: aut meatus eius non est inuentus in creatione ita ut accidat virgini quum incipit menstruari et non inueniat menstrua meatum propter aliquam harum causarum: quare accidit ei dolores vehementes et egritudo maxima. ¶ Si ergo non ignietur ei redit sanitas et denigratur mulier et prouocatur et moritur: et quandoque accidit ut clausura remaneat per accidens conceptionem: quare moritur ipsa et fetus eius: propter dubium si non regitur: et hoc quidem non est possibile nisi aliquo modorum: aut vel illud quod apponitur ori matricis de clausura rare texture: aut sit habens foramina plura ita quod possibile sit matrici attrahere de sperma te aliquid secundum partem si ut ex illo fiat conceptio si paruo eius est veritas quod visum est philosopho et paruo eius quod visum est Galeno medico. Illud namque quod necessarium est in creando membra est sperma femine secundum sermonem philosophi et est illud quod in eo prouocatur ad matricem intra matricem secundum sermonem Galeni et est sperma viri ut sumat ex eo virtutem odoris secundum sententiam philosophi vidit enim quod quum oui galline crudi rore aspersum est et prodit ex eo odor spermatis viri peruenitur ouum in conceptione.

De cura clausure. C.ii.

Curatio clausure est cum ferro non cum alio. ¶ Si ergo hec clausura apparens est tunc modus est ut disrumpantur labia vulue a clausura ita ut ponatur super unumquodque labium pila et inuoluantur pollices panno et tendantur labia donec disrumpantur ab eo quod est inter ea: aut inueniatur phlebotomo obtuso et findes siphac et incide carnem additam si est sub siphac paulatim ita ut non remaneat de addita aliquid neque sumas de radicali aliquid et illud fiat cum calibe. ¶ Et de eo quidem inter siphac et carnem est quod siphac non sanguinat sed caro sanguinat. Deinde pone inter ambo labia lanam infusam in oleo et vino et dimittatur tribus diebus et administra super eam aquam mellis si ea indiges et administra desuper vnguenta nutrita et in cannella a consolidatione et glutinatione et constrictione et propter illud quod incisum est caro. ¶ Siphac vero parum habet pati consolidationem post fissuram quod si clausura fuerit profunda tunc modus est ut perueniat ad ipsam vicinius et est siphac findatur scissione vna non cum illa equalitate et forsitan cooperit vesicam et alia: immo os ut caueant illa de vesica et incidatur si est caro paulatim et adhereat incisioni lana infusa in vino pontico stiptico: deinde post illud sedeat in aquis in quibus decocte sunt medicine mollificatiue. Postea curetur cum vnguentis rectificatiuis ulcerationis et iniectione: deinde cum consolidatiuis: et quum apparet sanitas os ut assiduetur super eam coitus eius os ut caueatur apud hanc scissionem et incisionem due res. scilicet abbreuiatio in incidendo et in findendo quantitatem additam. Illud enim si est compositum est faciens possibilitatem conceptionis apud coitum quare accidit cum ea et difficiles faciens partum preparans fetum et pregnantem mortem. et caueatur iterum ne perueniat quantitatem additam et capiat de substantia matricis aliquid quare aperitur matrix et doleat et incurrat casus et spasmum et egritudines periculosas. Quum ergo feceris hoc oportebit ut abstineas eam a frigore et non appropinquet medicinam stantem actu: oleo immo os ut sint omnes distillationes et iniectiones et suppositoria expoliata frigore.

De modo in administrando hanc scissionem. C.iii.

Reparetur mulieri sedes coram lumine super quam sedeat cum pauco sustentaculo ad posteriora. Quum ergo extenderit crura sua adherere faciat coxis suis et adiungat illud ventri suo et liget manus suas sub curuatura poplitum suorum et liget secundum hanc formam fortiter: deinde medicus administret scissionem siphac et incisionem carnis, et quandoque indiget medicus ut administret speculum et proprie in eo quod est inter matricem. Quum ergo extenderit siphac cum radijs et vncinis extensione cum qua non comprimitur matrix et collum vesice et siphac eius cum siue nocente his membris in summo cum manu et secundo cum eo eius non excusatur processio cum utrisque manibus adueniet ei de acumine ferri. Et speculum quidem facit te videre illud quod arte efficias inde et facit te cognoscere illud quod associatur siphac subtili. Et de membris que pertinerent hoc membrum scilicet ex vesica et alijs quod si superflat dimitte illud quod extendisti ut redeat quod vehementius est in eo quod necessarium est: deinde sublima siphac clausure cum subtilitate: deinde scinde ipsum secundum obligationem ut non consequatur vesica: deinde considera in principio quum scinditur si egreditur sanguis parum tunc penetra in operatione tua sine timore. Et si multiplicatus cursus sanguinis inde paulatim ut non accidat sincopis: et paruitas imbecillitatis et quandoque ibi est necessarium ut dimittatur instrumentum incidendi quod nominatur alcalib in ea usque in mane inuolutum in lana ligata in panno et quum fuerit mane considerentur in virtute eius, et si fuerit fortis erit integra curatione. Et si non dimittatur usque ad diem tertium et remouatur tunc instrumentum et considera dispositionem scissure cum digitis ponendo sub loco et ut significet tibi femina quam necesse est te incidere post. et quum soluitur mulier ab eo quod curatur os tunc ut sedeat in aqua in qua decocta sunt lenitiua quam est calida et propter quum appareat aqua et melius quidem est ut administrent super eam vnguenta in calibus prohibentia consolidationem et melius est illud quod est concauum habens foramen ut egrediatur in eo superfluitates et ventositates. et quandoque incisio accipit carnem nullam tunc forsitan accidit cursus vrine qui non curatur.

De suspensione matricis. C.iiii.

Quandoque accidit illud propter clausuram. et quandoque accidit propter aquam calidam et duram et cura eorum est cura eius.

De augmento matricis et exitu eius et conuersione eius. C.v.

Matrix augmentatur: aut exit causa primitiua scilicet ex casu: aut cursu vehementi: aut vociferatione qua ipsa vociferata est: aut sternutatione maxima aut strepitu: aut vociferatione quam ipsa audiuit quare terrefacta est: aut percussione mollificante ligamenta matricis: aut propter causam paruo difficili: aut propter grauatiui aut labore obstetricis in extrahendo fetum et secundinam: aut exitus fetus subito: aut propter humiditates mollificantes humiditatem: aut propter putrefactiones accidentes ligamentis. et quandoque egreditur tota. et quandoque conuertitur. et quandoque eradicatur radix eius.

De accidentibus illius et signis. C.vi.

Accidit mulieri inde dolor in pectine magnus et in ciuati et dorso et quandoque sunt cum hoc febris. et accidit ei inflatio: et propter hoc et defectus propter quod matrix premit meatus fecis et vrine et accidit spasmus et tremor et dolor sine causa et sentit rem rotundam in pectine et sentit apud vuluam rem descendentem lento tactu et proprie quum completur conuersio. Egreditur enim quod intrinsecum eius est manifestum quod

nõ sentit foramẽ eius rotũdum sciat q radix eius iam cõuer titur et egredi. Si aũt inuenis foramẽ eius iam extinctũ sciatẽ nõ pueri a ille nõ cadit nisi clausura sciẽs ergo illud.

De cura. C.vij.

n On sperat curatio nisi eius que recẽs ẽ in adolescẽtia: et incipe in primis a solõne nature cũ clisteribus: et puocã vrinã in diuretica. Et quãt ex plctã fuerit illud resupinẽt mulier et aperiat qd est inter crura sua et assume lanã ex velleribus lenibus et fac eã adherere matrici: deinde accipe lanã aliã et infũde eã succo acacie: aut vino in quo dissolutũ sit aliquid stipticũ et pone super os matricis et reduc cũ facilitate ad anteriora ita vt redeat lana tota ad anteriora: deinde accipe lanã aliã et infunde eã aceto et aqua et pone eã sup vul uã et pcipe mulieri vt iaceat sup latus suũ et adunet crura sua et seruet lanã vbi ẽ pparata in ea ne cadat: et pone ventosam sr radicẽ sumitatis eius et sup dorsum ipsius et fac eã odorare odores bonos valde vt ascẽdat matrix cũ capite ad superiora. Et caue ne approximare ei facias aliquid fetidum quare fugiat matrix ad inferiora. Aliquãdo dico tertia affuerũt penuta lanã eius et pone eã lanã infusam in vino in quo decocta sunt myrti et rosa et acacia et cortices granatorum et alia ab istis tepidos et embroca ex illo sup sumẽ eius et ipsius pectinẽ et administra sup eã linimẽta facta ex sandalis et facta ex herba que nascit sup lapides qui sunt in aqua et facit lubricare pedes. Et facta ex similibus cũ stipticis. Hoc .n. regimẽ qñqz sanat eam: et fac eã sedere post illud in decoctiõe squinãti et myrti et rosarum. ¶ Et oportet vt facias eam abstinere a salsis et sternutationẽ mouentibus et tussis et fac eã manere trãquillam et q.tam.

De declinatione matricis et separatõe eius. C.viij.

m Atrici accidit qñqz vt declinet ad vnã duarum partium matricis et remoueat os matricis ab opposito ne pueniat ad ipsam sperma. Et qñqz est eius in eo duricies vni duarum partium: aut spissatio et constrictio quare diuersificant duo latera in humiditate et mollificatiõe et siccitate et spasmo: et qñqz ẽ eius in eo repletio in vna venarum duarum partium ppe. et qñqz eius in eo humores grossi et sicci in vna duarum partium facientes illã: aut alii ei sociãtia ad ipsam. Et multotiens accidit ex eo pfocatio matricis. Et obstetrices quidẽ cognoscũt partẽ declinatiõis p tactũ cũ digitis et cognoscũt an sit a duritie: aut a repletione cũ facilitate et tensiõe venarum et duritiẽ carum et necessitatẽ eius ad euacuandum.

De cura. C.ix.

o Portet ergo vt phlebotomet saphena que est opposita est parti declinatiõis si sentiat repletio et si dicat obstetrix q venẽ in illa pte sunt tense et repletẽ et illic ẽ grossitudo et si illic ẽ constrictio et coadunatio et nõ est illic grossitudo administra lenitiua ex clisteribus et suppositorijs et vnctiõibus. Et administra balneum et fac vt eis vtatur bonus: et si fuerint illic humiditates euacua eas et da ei in potu oleũ de keruã et administra eũ in suppositorio. et sic inunge matricẽ eius et iniice in matricẽ eius oleũ balsami et arazaki et similia et tũc forsasse poterit obstetrix vt intromittat digitos inunctos cũ cerato aut adipe gallinae: aut anatis: aut equet matricẽ et tẽdat ad declinationem donec faciat cadere oppositũ os matricis vulue.

De apate calido in matrice. C.x.

a Ccidit matrici qñqz apata calida et eius in eis ẽ aut pmitina sit passio: aut casus: aut multitudo coitus: aut abortus: aut disruptio ex obstetrice quãm recipit fetũ. Et qñqz ẽ eius in eis retẽtio menstruorum et repletio et multitudo humiditatis: aut inflatio spissata quã nõ resoluitur. et qñqz fuit pp eleuationẽ spermatis et qñqz fuit in ore matricis. et qñqz ẽ ꝯcauitate eius in quibusdã partibus duorum late

rũ et ante et retro. Et qd de eis est deterius [illegible] manet pluribus partibus: et qñqz fit [illegible] titur ad induratiõnẽ aut cãcrũ.

De signis. C.[illegible]

q Uãdo qz fuerit apa in matrice [illegible] re dolet et accidũt in eo tristitia [illegible] sea et singultus et corrupt digõ [illegible] tal. Et cerebrũ cõicat ei quare accidit dolor [illegible] caput et dolor in collo et radice oculorum [illegible] rum cũ grauitate et pcedit dolor [illegible] tes et digitos et eius socilia et [illegible] mollificatõe in eis et dolor [illegible] pectẽ et inflant. Et mirach [illegible] corpe grauitatẽ. Et accidit expssio et [illegible] sit ventositati meatus ad excundũ [illegible] nẽ apatũ et vbi coarctat de meatibus [illegible] tas vehemẽtior: et qñqz est expssio [illegible] cultas sine expssiõe et accidit in eo vt [illegible] no: et frequẽs fluxus [illegible] apa fuerit calid [illegible] tia illa vehemẽtia cũ febre [illegible] bus et cũ nigredine lingue et dolor [illegible] multiplicabit sudor in extremitatibus [illegible] ad abscissionẽ vocis et spasmũ [illegible] tis locis pul anhelis et [illegible] sum incumt ad dorsum declinat ad [illegible] et qd est pp̃inquũ ori matricis est vehemẽt [illegible] in cõcauitate: qñ os matricis est [illegible] et illa qd est in cõcauitate [illegible] cuiqz parte sit apa declinat matrix ad [illegible] cilis sortitur sup renem eius [illegible] eleuatio et sessio et incessio et [illegible] apud deambulationẽ. Et signũ [illegible] est vt sit dolor additus valde et [illegible] mollificãtur se. et pminentur et [illegible] est fluxus ventris et egressio vrine [illegible] pinte est q sedat se. et pulsatio et [illegible] dem matricis et eius debellati quando [illegible] eis possibile est vt sanentur. et si nõ [illegible] possibile vt sanentur.

De cura apatũ calidorum. C.[illegible]

n Ecessaria est in eis oĩs [illegible] nea l amole. Et phlebotomia [illegible] est tñ in ipsa q retinet menstrua [illegible] piora. Et phlebotomia quidem saphene [illegible] cõmunicatio est magis attrahens san. [illegible] ¶ [illegible] lis quidẽ et vt puocentur mẽstrua [illegible] parte ei in quo eius est retentio mẽstruorum [illegible] in principio est vt phlebotometur basilica [illegible] effusionẽ materie. Deinde consequitur [illegible] tomia saphene et attrahat san. ad [illegible] qd licet incurrere phlebotomia [illegible] cõmunicat ei. Et oportet vt fiat phlebotomia [illegible] superiora leuatio et ipsa sit iacens [illegible] extrahẽdo san. Et oportet vt phlebotet [illegible] bus primis vsqz ad dies tres et phlebotet [illegible] ppe in die primo et habitet in domo [illegible] piatur vt vigilet quãtũ pot. ¶ Et vomitus [illegible] mẽtũ ẽ ad illud: et qñqz est tibi necessariũ [illegible] solonem faciẽs educẽs humores [illegible] eius qd sedet nausea et minorat [illegible] deat in principio in aqua [illegible] cõmunia [illegible] ¶ Et embrocet cũ stipticis et aqua: deinde [illegible] sup eã cũ stipticis vt nõ sclarei apa. Et [illegible] ministratio ẽ cõmunis in hac hora [illegible] decoctiõe in qua fiat emplm cũ oleo [illegible] aut oleo de pomis: deinde fistula cũ [illegible]

cū et vino cum oleo rosa. tepidis τ supponet lanam infusam aqua in qua decocta sunt ea que sunt sicut malua τ semē lini τ altea τ alb atrici plurimū cū medicis suppositio sicut ē arnoglossa τ blitis. ¶ Et similiter vnguentum factum ex ouis τ meliloto decocto in decoctione dissoluto. Et quandoque ponitur in eo oleū de croco τ oleū nardinū: deinde fiat per mutatio ad maturationē. ¶ Et ex eis que maturant ipsū sunt puncti dissoluti i coctione decocti cū samich τ oleo rosa. τ oleo de alcana τ ppe in statu suo τ empla ex isopo τ adipe anseris τ adipe vacce τ medulla cerui τ similibus τ qū declinat egritudo curatio eius ē nūc cū resolutiuis penis τ sunt aqua lumbrici τ sansucus τ laur τ polypodiū τ similia de his que scivisti τ ciba eā τ storace τ viuifica ipsa τ qū ponitur sup eam empla oportet vt non ligentur ligatura cui nocet apam. Si vero dubellan oportet vt occuperis in maturādo ipam τ si est ppinqū ori matricis τ est possibilis lectio eius sm modū regiminis clause fiat intrinseca: aut qū pote est vt videretur eius maturatio ex ipa matrice sufficit illud quod prouocat prouocatione subtili sicut lac τ semē melonis cū aqua mucilaginū τ eius eruptio ex ipa matrice fiat. Et si post illud est inflatio τ resolutio nūc est sm illud quod cum rupit aldubellan nūc quandoque egreditur pus eius ex vulua. Et oportet vt veniat ad mundificationē τ resolutionē residuorum cū eis que sunt sicut vnguentū basilicō minus τ iniiciatur in eā. Et quandoque egreditur ē vesica τ nūc nō oportet vt iuuamentū fiat i mundificatōe eius cū diureticis fortibus que effundat mū alia ad vesicā τ vincā: τ facilē adducatur vlcera vesice imo subtilietur in illo τ sit potentia illius que prouocat subtiliter sicut lac τ semē melonis cū aqua mucilaginū τ fortasse egreditur ex via egestionis τ fortasse ē necessariū vt rupatur cum medicis dictis in dubellan mūdo τ aliorum sicut sunt empla facta ex ficubus τ sinapi τ fimo columbino τ post illud oportet vt mūdificetur vlcus cū eis que sunt sicut aqua mellis τ iteretur illud multotiens dum inuenitur pus grossum. ¶ Quandoque mūdificantur curetur curatione vlcerum. Et qū magnificantur accidentia i dubellan nō est excusatio qn administrentur empla lenitiua facta ex farina ordei τ ex ficubus τ fenugreco τ semine lini τ meliloto τ tunc que sm bene modū sunt. Et oportet vt sueros que diximus in cap. apostematū calidorum τ dubellan in cap. aliorum per mē. cē τ applicatio que hic abbreuiauimus illic.

De apostemate phlegmatico i matrice. C. xiii.

a Postema phlegmaticū in matrice signū significat apostemata predicte que pendet cū grauitate τ inflatione sed nō est cū dolore de quo sit curandū τ sit illic mollities extremitatū τ pectinis τ est forma huius ipsum sicut forma habentū hyposarcham. Et curatio eius ē curatio apostematū phlegmaticorum in visceribus ex eis que diximus in ca. pluribus.

De apostemate duro. C. xiiii.

a Significat ipsum apprehensio eius cū tactu. Et quandoque ē illic difficultas ex parte vrine τ fecis: aut venit ambarum doloris vero eius minoratur cū eo dū nō sit cancer. Et sicut est res lenis τ extenuatur cū eo corpus τ debilitantur proprie crura. τ quandoque magnificatur venter τ apparent pedes τ extenuantur crura. Et accidit dispositio sicut dispositio hydropisis τ ppe qū duritiés ē ipsa. Et quandoque accidit ex eo hydropisis vera. Qui ergo nō resoluitur duritieo festinat ad cancerositatē. Et signū quod apa durum ē cancer aut sit vlcer. Quid quidē ē vt appareat senium ē quod apa vt durū similis figure a quo procedunt sicut varices quod ledit tactus vehemēs mali coloris τ turbidi declinis ad rubedinē que ē sicut rubedo fecis. Et quandoque mutabit ad plumbeitatē τ viriditates. ¶ Et qū nō appet signū ipsum quantas τ quod estimatur de lesione τ sentitur τ coincant in ipso pectore τ duo emūctoria τ duo ancha τ inguina τ peruenit lesio eius ad diaphragma τ dorsum. Et multotiens accidit cū eo dolori i vtrisque oculis τ

tempibus τ frigus extremitatum. τ quandoque est cum eo sudor plurimus. τ quandoque cōmutatur ipsum scilicet apostema cū leuitate: dede acuitur τ fit fortis cū vehementia doloris. Difficultas d̄ vrine τ eius gurgitatio τ retētio fit etiam aut vero casus ine alia ē signū in que coincat durit eo. ¶ Et phlegmō quidē si vlcerata ē appet pus nō assimilē hūs sordes. τ ē sordes sus plurimū mali coloris nigri. τ quandoque ē rubea τ viridis τ raro sualbida τ currit ex eo humiditas acuta τ mū vimlēta pueniēs ad viriditatē fetidā. Et quandoque currit sanguis purus propter illud quod accidit illi de corrosione ita vt estimetur quod illud sit menstrua. τ quandoque currit res cū que sedat febris τ sedatur dolor. Et quandoque associatur ei signa apostematis calidi τ non est ei curatio. De cura. C. xv.

a Postema quidē durū oportet vt mediceetur τ elenitur cum eo corpus humoribus grossis τ melancholicis τ administrentur vnguēta sicut diaglon τ basilicō τ quod fit ex bdellio τ adipe anseris τ medulla cerui τ butyro ouium facto ceratū cū oleo de lilio τ aragalia τ marcellino τ anetino τ oleo camemillino τ oleo de fenugreco τ oleo de keruia τ oleo de alcana τ oleo de alcabē τ fit cera eius cera citrina. τ quandoque ponitur i eo vitellus oui. τ si necesse ē ve fit fortius illo ponatur i ipso castoreū τ aloes fenugrecum τ coagulū leporis τ serū τ ireos τ ruta τ alacubē τ crocus τ gūme albat τ gūma amigdalarum. Et de vnguētis expertis ē vt effundatur folia cappar in aqua donec leniat τ teratur cū eis casei cū aqua mellis τ fiat ex eis vnguētū τ administrentur flores vitis cū caseo τ aqua mellis τ folia caulis τ flos eius: puenientia sunt apud me ad hoc. ¶ Et iterum si supponantur sordes auris sicut diximus oportet vt sedeat i aqua i qua sunt fructus lenientia τ fiat emplam cū foliis altee rebus preterea cum gumma amigdalarum τ adipe anseris τ empla facta ex fanfuco τ meliloto τ fenugreco τ camilla τ altea. ¶ Cacer vero oportet vt mediceetur cū medicationibus cū quibus sunt vnguēta sedātia τ h̄iectatione corporis τ cone sanguis ex basilica assidue τ sapha̅ena post ipsas i quibusdā horis τ eductione melancholie τ solone vitriarum vnguēto arasalē. Appetatio in eo mirabil τ sedat dolorē eius. Et qū fortior fit dolor inde τ experi sedatōe doloris medicinas calidas τ frasa sunt. τ sm potentiam cōuenientē i eis eorum τ ppe ad vlceratū. ¶ Calide itaque sedātes dolorē sunt sicut decoctio semini fenugreci τ similia. τ ceratū factū ex fece olei etiā vitulini i vase eris vt fumat de flore eius parum cū cera citria τ de oleo lunaria. Et frasa sunt empla facta de papauere cū coriandro τ solatro τ oleo rosa. τ albumine oui τ ex eo quod resoluitur ex plumbo ad inuicē fricato cū aqua coriandri. Et iterum decoctio lenti lauatur τ clisterizetur cū ea τ iterum lac asine τ succus arnoglosse puncti τ sigillati τ quod adiuuat ex vlceratione fluxus. Sa administret vnguentum flexuo sum.

De praefocatione matricis. C. xvi.

b Ex egritudinibus similis ē epilepsie τ sincopi cuius initiū ē ex matrice τ peruenit ad cōmunitatē cordis τ cerebri mediatione velamis τ retis τ venarum pulsatiliū τ gētarum. ¶ Quidā vero sapientū medicorum dixerūt quod nō cognoscitur ea praefocatio verum cū i ipa qū apparebat ē quod accidit retentio menstruorum aut spermatis i adolescentibus et viripotentibus i primo quā sunt viripotentes et virginibus et viduis et fit cōuersio eius quod retinetur inde ad sanguis sm plurimū et propter quam accidit vt in radice sit sm et addit ei spissitudo et soliditas frigus aut ad frigus putrefactionē et ē parum et cognoscitur ex soliditate eius ad quod declinat i sua cōplone. Cum ergo inspissantur vnum horum duorum ante mēstrua corrupit corruptione predicta τ declinat ad naturā venenosam τ accidit duo species egritudinis quarum vna est egritudo officialis que in primis cōsequitur maricem quā spasmantur τ cōtrahitur in primo ad superiora aut ante τ retrocat ad latus dextrū τ sinistrū sm obedi

[illegible] in venis retente in venis ꝛ nõ inuenit meatũ imo dilatat venas ꝛ spasmat eas cũ dilatatione quare dolorem facit ꝛ quandoqꝫ ingreditur in substantia matricis ꝛ ingressa eam: deinde cõtrahit [illegible] nõ ingreditur in ipsa imo aggregat ipsam deinde corrugat ipsam q̄ additur malitia: aut prouocat super ipsas menstrua alia quare nõ inuenientia cursũ peruenient ad nocumentũ in membris principalib⁹ vltra nocumentũ primũ. Et quandoqꝫ contrahitur cũ spasmo: aut malitia complexionis in primis ꝛ quandoqꝫ antecedit contractio cũ spasmo: aut malitie cõplexionis exiccantis quare antecedit oppilatio oris matricis ꝛ orificiorꝫ venarum: deinde accidit retentio ꝛ similiter due declinationes ad latera. Et secunda est egritudo mixta cũ eo qd̄ facit procedere [illegible] ad duo membra principalia ex vapore malo venenoso quare accidit res sicut epilepsia ꝛ sincopis. Et quoniam hec egritudo est fortior sincopi pura nisi antecedit sincopis sicut debilius antecedit fortius. Et quod ex eis est menstruosior magis salua eius spermatica. Sperma quidem si fit eius generatio a san. ꝛ propter hoc in mulieribus ante puerperio tantum est magis susceptibile cõuersionis male quam sanguis. Dicit lac generatur a san. susceptibili⁹ est cõuersionis quam san. Et quandoqꝫ accidũt huic egritudini periodi ꝛ multotiens accidit in autumno. Et quandoqꝫ sũt periodi eius tardi. Et quandoqꝫ accidit omni die ꝛ frequentia eius est peior. Et quare nõ accidit huiusmodi apud partum quia motus ille sit laboriosius quam motus matricis: tunc est similis ex omnibus dimensionibus ꝛ est gradatim ꝛ nõ subitus ꝛ est ad inferiora ꝛ est operatio nature ꝛ in ipso nõ procedit vapor venenosus ad mẽbra principalia. Et dicitur: Suffocatio matricis est illa que destruit anhelitum in eo qd̄ apparet quoniam necessarius sit aliquis anhelitus ꝛ fortasse apparet in eo quod est sicut lana carminata suspensa coram anhelante ꝛ destruit etiam sensus ꝛ motum ꝛ assimilatur morti. Et plurimum illius est cũ spasmo ꝛ causa eius quod de eo factum est ꝛ sequitur eam difficultas illa que anhelitum destruit. Que lenior ea ꝛ minor est in gradu tertio q̄ facit accidere spasmum ꝛ tetanum ꝛ sincopi sine nocumento in ratione ꝛ sensu.

De signis. C. xvii.

Quando appropinquat paroxismus huiusmodi egritudinis accidit tristitia ꝛ difficultas anhelitus ꝛ pulsus cordis ꝛ dolor capitis ꝛ vt sequitur sensus ꝛ debilitas discernendi ꝛ debilitas ꝛ pigritia ꝛ debilitas in cruribus ꝛ citrinitas coloris ꝛ alteratio eius cum paruitate sectionis super dispositionem suam. Et quandoqꝫ accidit ex putrefactione calidi vaporis fumi. ꝛ quando additur in ea accidunt febris ꝛ permixtio rationis ꝛ rubedo faciei ꝛ oculorum ꝛ labiorum ꝛ egreditur ad exteriora. Et quandoqꝫ claudit oculos ꝛ nõ aperit eos ꝛ debilitatur anhelitus valde. Deinde abscindit ipsum ꝛ imaginatur eger quasi aliud elevet ex pectine eius ꝛ accidit stridor dentium ꝛ percussio eorum ꝛ motus inuoluntarij propter corruptionem lacertorũ ꝛ alteratur dispositio eius ꝛ abscindit loquela ꝛ difficilis fit intellectus eius qd̄ loquitur. Deinde accidunt propter ea que spermatica est sincopis ꝛ ablatio vocis ꝛ attractio cruriũ ad superiora ꝛ apparet super corpus ros nõ communis imo paruus. Et quandoqꝫ resoluitur ad vomitũ phlegmaticum paruum ꝛ dolorem capitis ꝛ dolorẽ genibus ꝛ dolorem dorsi ꝛ ad rugitum ꝛ ad expulsionem humiditatis ex matrice. Et quandoqꝫ perducit ad [illegible] ꝛ ad [illegible] ꝛ spasmũ dorsi ꝛ pectoris. Et pulsus fit in ea in primis tensus spasmosus varius ꝛ inde fit frequens absqꝫ ordine ꝛ propter apud exitum virtutis ꝛ propinquitatem mortis. Et fit vrina similis hore eius [illegible] aut sit sanguinea rubea. Et menstrualem quidẽ significat retentio menstruorum. Et spermaticã significat elongatio

spatij a coitu cũ desiderio ꝛ castitate [illegible] consequitur exuberatio lactis ꝛ corpus est grauius [illegible] debiliores ꝛ dolores oculorum ꝛ [illegible] sequitur retentionẽ menstruorum [illegible] ꝛ cũ hoc humores dominantur in san. [illegible] ꝛ malitia sicut melancholici [illegible] nationẽ per [illegible] mutationem cordis ꝛ destruit [illegible] amborũ simul ꝛ per cõmutationem [illegible] phlegmatice est grauior ꝛ [illegible]

Et cholericus est acutior ꝛ magis [illegible] tica vero magis cũ nocumento [illegible] timor in eam magis quã in menstruali. [illegible] dentia non apparent in ea [illegible] ex hoc q̄ obstetrix tangit matricẽ [illegible] rio ꝛ desiderij quare [illegible]

Et quandoqꝫ expellit illud et [illegible] venia requiem. Et si ipsa sit [illegible] dictis in hoc q̄ subito accidunt [illegible] stinguit retentio eius q̄ [illegible] ratio nõ minoratur valde [illegible] beneficium valde ꝛ [illegible] sunt in ea [illegible] est cursus eius in epilepsia [illegible] sedat egritudinẽ statim ꝛ nõ indiget [illegible] redeam⁹ ad illud qd̄ narrauim⁹ in capitulo [illegible]

Differentia vero inter ipsas ꝛ apoplexiã est [illegible] qui sensus destruitur in ea [illegible]

Differentia vero inter ipsas ꝛ litargiã [illegible] pulsus est [illegible] ꝛ est color eius [illegible] secundũ expositionem [illegible]

De cura. C. [illegible]

Laius quidẽ esse cur⁹ cũ [illegible] os vt regatur si nõ est ille [illegible] tentionis nõ est multitudo [illegible] phlebotomia ex basilica ꝛ ex saphena [illegible] positiõe ex administratiõe [illegible] positorium [illegible] medicinarum [illegible] cordium ꝛ pip. Et [illegible] cientis descẽdere menstrua [illegible] gruũ valde ei⁹ est cõferens in [illegible] ne spermatica ipsa enim facit declinare materiã ad [illegible] ad existentẽ ꝛ prouocat menstrua ad [illegible] quidẽ est mirabilis in hoc ꝛ [illegible] ꝛ [illegible] ꝛ [illegible] tanos. Et aq̄ thermarum vtiles sũt eis [illegible] botomia ex basilica [illegible]

Si autem fuerit declinans ad latus [illegible] tibi suꝑest vt phlebotomes [illegible] ipsi feceris beneditatos plurimas [illegible] eas sicut est hiera ruffi ꝛ theodoricõ. Et [illegible] botomiam ꝛ cũ [illegible] post septimũ soluere ventrẽ cũ hiera [illegible] hierapicra. Et quandoqꝫ erit necessariũ [illegible] eas ꝛ fortasse erit tibi necessariũ [illegible] pillulas de [illegible] ꝛ pillulas [illegible] post tres dies [illegible] ꝛ inguina ꝛ [illegible] one ꝛ vaporationib⁹ ꝛ [illegible] qd̄ sit sicut castoreũ ꝛ myrrha [illegible] ꝛ diamante ꝛ [illegible] aut aq̄ [illegible] ꝛ [illegible] Et [illegible] potionib⁹ bonũ est [illegible] le ꝛ [illegible] aq̄ [illegible] nagaricũ est valde bonũ in hac egritudine [illegible]

castorei quandoque sanat integre. Et similiter blacte bisantie et similiter squilla aut acetum eius qui sorbet: aut oxymel eius acetosum. Assolis vero cum ex eo in potu sumitur est in eo sanitas. Et iterum detur in potu de eo pondus .ʒ.ij. aldesi in vino forti. Et potus olei de kerua est valde iuuatiuus. Et iterum sumat in potu succum foliorum agnicasti cum vino et oleo. Et iterum sumatur pondus .ʒ.i. oppoponaci tertia .ʒ.i. et castorei detur in potu cum vino. Est enim iuuatiuum valde diureticum. Et de emplastris et vaporationibus quecunque subtiliant san. et faciunt eum cholericum. ¶ Et de suppositoriis bonis est sagzenec cum oleo de lilio quantitas auelane et suppone collyrium ex aldesi cum vino. Et iterum sumatur storacis liquide .ʒ.iii. piperis et nas. amborum ana .ʒ.i. adipis anatis .ʒ.iii. se. ertice .ʒ.iii. fiat ex eis lenitiuum et supponatur. Et iterum administretur clisteribus et collyriis factis ex eis que calefaciunt et prouocant et soluitur humores grossos et resoluunt ventositatem. Et ait cum causa est retentio spermatis tunc oportet ut magnum tradatur et usque ad illam horam oportet ut vtatur exercitio et exsiccatiuis spermatis sicut ruta et calamento et se. almaracum et electuario diacyminio cum eis que sunt sicut decoctio de radicibus. Et oportet ut intromittat obstetrix manus suas in vuluam eius inunctas oleo de lilio: aut nardino: aut laurino et commoueat portam vulue et portam matricis motione plurima leui. Et necessarium est ut associetur ei cum delectatione dolor et sit sicut est dispositio coitus. Ipsa enim forsasse expellet sperma factum et sanabitur. Et sunt iterum quam supponunt res mordicatiue commotionem facientes sicut sagzenea cum oleo laurino et sicut ss. et pip. et condimenti sunt mirabiles in hoc. Et caue in huiusmodi dispositione phlebotomiam immo administra in hoc diuidere quod excitant calefactionem. et cura curatione sincopis. Et confert ad illud et accidentia eius mala confectio nominata confectio iuuamenti quoniam iuuamentum eius est mirabile vehemens. Et sagzenea et mithridatum et medicamen de muscho et tyriaca et si timetur de medicamine muschi et mithridato quoniam sit in eis commotio spermatis tamen confortatio eorum quam faciunt cordi et nature ad expellendum resistit illi et vincit ipsam et serapinum et gariofili mirabilia sunt etiam.

De regimine eius quum commouetur. C.xix.

Oportet ut infundatur super caput oleum odoriferum confortatiuum calefaciens valde sicut oleum nardinum aut oleum de ben et incipe ad faciendam commotionem predictam et propterea cum facientibus potum mordicatiuum et supponantur collyria predicta prouocatiua et suppositoria trahentia matricem ad inferiora sicut galia et olea odorifera sicut oleum de ben et sambacinum et sicut oleum alcuben et oleum de folio et reliqua olea odorifera acuta ad que declinat matrix et cum hoc est in eis subtiliatio et prouocatio. Et similiter suffumiga eam subtus cum muscho et xiloaloe et suffumiga eam cum muscho contrito super lapides ignitos et lini eam zibethe et algalia: et tunc anhelitum eius et nares eius et moue ad vomitum cum penna intromissa in gutture eius. Ipsa enim inuenit cum vomitu requiem et leuitatem. Et fac eam sternutare et fac eam odorare fetida et fac adherere inferioribus eius ventosas plurimas trahentes sanguinem et matricem ad inferiora propterea super eminentiam et coxarum super illud quod est contrarium partis declinationis si fuerit declinatio ut trahatur matrix et sanguis ad inferiora: et frica pedes eius fortiter et fac adherere ancharum et pectinem ipsius et coxas et crura et stringe eas ligando a superioribus ad inferiora et suffumigetur tamen eis que sunt sicut oleum arazaki et medicine calide subtiliantes in quibus sit quod sit sicut euforbium et supponatur ano eius sicut ea que resoluunt ventositatem: et similiter iterum cum eis et voca eam et commoue. ¶ Quum ergo fiunt ei omnia illa et non redditur ei anhelitus eius tunc necessarium est ut effundatur oleum feruens super caput eius: aut cauterizetur synciput eius si non fuerit excusatio illi. Et quandoque euadit cum phlebotomia. Et caue ne ei des in potu vinum quoniam aqua est ei conuenientior et carnes grossas et ea que addit in carne et spermate.

De hemorrhoidibus et bothor et moro que apparent in matrice et clauo. C.xx.

Quandoque eueniunt in matrice hemorrhoides et accidit quandoque in ea sicut morum sicut dictum est in masculis. Et quandoque apperent super eam bothor diuerse quarum quedam dicuntur albasce quia sunt similes capitibus albasce. et quandoque sunt albe. Et quandoque apparent super eam bothor ut verruce aut claui successione ragadiarum et successione apostematum durorum. Et non est possibile ut sanentur hemorrhoides nisi que ex eis sunt extra matricem et prope sanantur facile in procurando. Et quia sequitur illas cum menstrua retinentur apertio hemorrhoidarum in ano suo et in eo quod apparet de matrice sua. nam speratur quod aperiantur et mundificentur: et sit cum eis securitas ab egritudinibus difficilibus quas facit retentio menstruorum. Et possibile est ut appareant hemorrhoides et similia illis in speculo cui opponitur vulua secundum modum quem diximus in capitulo ragadiarum. Et quum imprimuntur in speculo non euacuantur quin aut appareat in hora doloris et est hora retentionis menstruorum eius et videantur ubi debere aut in hora quietis et videantur detumefacte. et illud est apud cursum eius quod currit ex eis de re nigra sicut fex.

De curationibus hemorrhoidarum. C.xxi.

Si hemorrhoides non dolent nisi propter vehementiam inflationis earum et soliditatis earum: quare oportet ut leniatur et preparetur ad currendum. Et si non iuuatur per hoc hemorrhoides non sunt late ample non est excusatio quin administretur ferrum secundum modum quem diximus in administratione hemorrhoidarum ani cum cauteriis notis. Et illud est quum sunt extra matricem. Quum ergo inciduntur ponantur super incisuram atramentum et alumen et cortex turis et que sunt similia illis. Quandoque voluntas est ut fiat illud intromittatur mulier in domo frigida et incidatur illud ex ea in ipsa et precipiatur ei ut subleuet pedes suos ad parietem duabus horis et faciat adherere dorso suo et pectini et materie sue pannos infusos aqua stiptica infrigidatos niue. Et si forsitan san. non absconditur tunc pone super pectinem et super dorsum et que sequuntur ipsum ventosas adherentes et suppone lanam infusam in aqua decoctionis stipticorum in qua sunt dissoluta acatia et hypoquistidos et licium et similia et fiat ut sedeat in aquis stipticis. Et si fuerit hemorrhoides late ample tunc non labores ad incidendum eas sed administra super eas exsiccatiua fortiter retinentia san. sicut sunt panni infusi succo berberis aut acetose super quod puluerizata sunt licium et acatia et similia: et ligentur extrema eius cum strictura et precipe ut dormiat secundum figuram seruantem illud quod suppositum est et rege eam regimine fluxus san. superflui. Et de lenificatione earum est ut sedeat mulier in aquis quibus decocta sunt lenificantia sicut altea et camomilla et fenugrecum et semen lini et meliloutm et administra super eas ex oleis sicut oleum de pice et de lilio et oleum de meliloto. Sedeat habens eas in decoctione fenugreci et lenificantium cum aliquo oleo et supponatur pessaria facta ex ysopo et nitro et resina.

De carne addita et longitudine allabit et appendice sicut virga et rei nominate faris. C.xxii.

Quandoqz oritur in ore matricis caro addita. Et quandoqz apparet super mulierem res que est sicut virga commouens sub coitu. Et quandoqz aduenit ei vt faciat cum mulieribus simile eius quod fit eis cum quibus coitur. et quandoqz est illud battarum magnū. Et rursus quidem est caro addita orta in ore matricis que quandoqz prolongatur, et quandoqz abbreuiatur et non prolōgatur nisi in estate et abbreuiatur in hyeme. Et summa quidem medicorum testificatur illud sicut archigenes et. Ga. negat illud medicus.

De cura. C. xxiii.

Rige quidem et albatara curatio ē incisio post conuersionem eius super ceruicem suam et resupine ventrem eius et incidatur illud ex profundo et ex radice vt non accidat fluxus san. Carnem vero aliam fortasse possibile est curare cum medicinis corrodentibus carnem de illis que administrantur in capitulo suo et fortasse non est excusatio quin incidatur et tunc currit cursu hemorroidarum. et rursus quidem ligatur cum filo ligatura stricta et dimittitur duobus diebus aut trib'. Et fortasse minuitur dimissio eius ita donec putrefiat et incidatur vt minoretur cursus san.

De aqua in matrice. C. xxiiii.

Quandoqz aggregatur in matricibus mulierum aqua et prefocantur ea.

De signis. C. xxv.

Igna sunt q antecedit retentio menstruorum et multiplicatur rugitus in ventre et propter quod mouetur et ambulat et accidit in inferiorib' ventris ponderositas mole. Et quandoqz fit sicut hydropica et multiplicatur cursus humiditatis aquose et quandoqz existimat q sit pregnans. Et quandoqz est vulua eius in hoc vt prouocetur ab ea aqua plurima subito.

De cura. C. xxvi.

Uratio eius est vt administretur phlebotomia si indiget ea et exercitium et vt faciant eam sedere in rebus prouocantibus aquositatem fortis prouocationis et res que administrantur in emplastris hydropisis donec maturetur deinde approximentur ei prouocantia menstrua cum fortitudine et dentur in potu prouocantia vrinam. Et non est malus si clisterizetur clisteribus hydropicorum et cum collyrio prouocantibus aquam et menstrua et suppositio hellebori albi confert ei et extrahit aquam plurimam.

De inflatione in matrice et cognitione eius. C. xxvii.

Quandoqz est causa prima in hoc vt eueniat inflatio et ventositas in matrice percussio aut casus et sicut illud. quare debilitatur complexio eius. Et quandoqz est difficultas partus et torsio oris matricis aut frigus ferit ei superueniet oppilatione oppilando os matricis coarctando ventositatem in vacuitate eius aut in vacuitate villorum ipsius aut in angulis eius. et illa que est in vacuitate est debilior deinde que est in angulis postea que est in concauitate quādoqz sit fortis virtus retentionis ventositatis in matrice et villis eius vsqz quo consequitur dolor extensus ad pectinem et dilatatur in inguinibus et eleuatur vsqz ad costas et vsqz ad diaphragma et stomacum et habet vocem sicut ē vox tympani et hydropisis tympanitis. Et quandoqz est permutabilis et associantur ei pulsus et pulsatio et punctio et punctura quam vaporationes cum ventositatibus calidis et sedant et redit cum reditu frigoris et compressio permutatur cum in inguinum et augmentatur cum ea pectine et fortasse remanet hec ventositas spatio vacuo et existimant quidam q dominium matricis super spinam resoluit hanc ventositatem q non fit.

De cura. C. xxviii.

Confert ad illud potus logadion et [illegible] aqua radicum et sic post [illegible] faciendis illud a corpore et a matrice [illegible] sunt sicut hierapicra propter quod est chronica [illegible] tunc cum eis que sunt sicut hiera [illegible] hebengi [illegible] est valde ad hoc. et quandoqz [illegible] ponuntur collyria ex eis que sunt sicut [illegible] samum et sic eius cum oleo nardino et oleo [illegible] qz embrocatur cum oleo de ruta et oleo [illegible] qz apponitur super matricem emplastra [illegible] sunt sicut ruta et semen agnicasti et cyminum [illegible] et alberengisi et sansucus et anisum et calamentum [illegible] sia et ameos et reliqua seminum. et quandoqz [illegible] aquis in quibus decocte sunt medicine [illegible] predictorum. et quandoqz fiunt cum [illegible] et quandoqz opponuntur pectini [illegible] igne.

De ventositate matricis non inflante. C. xxix.

Entit habens eam quasi [illegible] suspensa et videt separationem [illegible]

De cura. C. xxx.

Ura est vt sumat omni die ʒ.i. [illegible] cum ʒ.s.i. cymini et .ʒ.s. [illegible]

Fen. xxii. de egritudinibus [illegible] rum que est duo tractatus.

Tractatus primus de eo quod accidit in [illegible] menti quantitatis et situs.

De forma zirbi et duorum siphac. C. i.

Ponetur [illegible] per ventrem post [illegible] panniculi [illegible] siphac et [illegible] et calefacit [illegible] ventositate et [illegible] certos. et secundum [illegible] nominatur [illegible] tur rotunda [illegible] singularis sit ab eo quod tegit ipsum et [illegible] per quam sunt suture et additiones [illegible] et continuatur desuper velamini [illegible] supremo et est subtil' sub cute ventris et [illegible] et adherent duo ex lacertis [illegible] rentia vehementi. deinde continuatur post [illegible] velamini in partibus eius carnosis [illegible] tionis post continuationem [illegible] confirmationem et soliditatem substantie [illegible] tinuatio est continuatio dilatata. [illegible] tur epati est subtilis valde et est ei [illegible] macum et in reflexione sua descendendo [illegible] do cum oppositione venarum et [illegible] suspensarum cum eo et descendit [illegible] rit super plurimum alberiteron ab inferiori [illegible] lacertis dilatatis super ventrem [illegible] stimatur q sit pars eius propter [illegible] et similitudinem suam cum eo et in [illegible] singularis sit ab eo alberiteron est [illegible] et ille est alberiteron vrine et [illegible] est apud epiglotalem et [illegible] panniculi [illegible] starum ex hoc panniculo. Et [illegible] siphac est replere quod est inter lacertos ventris et [illegible] stina et stringere locus et prohibere superfluitates [illegible] dant in locis vacuis cum adiutorio diaphragmatis [illegible] est posterius et comprimere postea' [illegible] euacuantia superfluitates quum prouocantur [illegible]

lendum quod est in eis de fece et aqua hydropisis et vi na et prohibere inflationem vehementem et ligat viscera ligamento forti et est in dorso sicut res vna et lacerti dor sales[*] sup carnem glandosam. quod substratum eis et ve nis magnis et meatibus et continuatio inter intestina et siphac. Quidam vero dicunt nō pertransi vt dicatur q in siphac sunt genera villorum contextorum sm partes notas villorum qui sunt infra virtutum trium naturalium. et ali qui dam nō est possibile vt dicant illud in tunicis venarum et vesice et matricis nisi de aliquo panniculorum immo est corpus singulare. Et alia duo velamina vitamina sunt viscerum cōcauitatis inferioris. Quumque perueniunt ad pectinem fiunt in eis duo foramina stricta. quod ipsa ambo sunt per que transit lumbarea dextra et sinistra in eis inse parabilia donec fiunt sicut due caude duorum duorum et sub duob[*] velaminib[*]. et est zirbum zirbum quidē est cōpo situm ex duobus panniculis quorum vnus cooperit alium inter quos sunt arterie plurime et vene pauciores eis. Et figura ei[*] est sicut cassis et est ligatum cum stō et mesa raicis et cum colo et eius processio est ex eo qd descendit ex superficie duodeni apud stōm et duodenū et eo quod ascendit ex superficie eius et apō pectinem. Primum ergo qd occurrit de ventre est cutis: deinde sub ipsa est panniculus primus et nominat aggregatio eorum mi rach: deinde sunt lacerti postea deinde siphac: deinde zirbū deinde intestina.

De ruptura et his q assimilant ei. .C.ii.

Ruptura fit per solutionem panniculi a singula ritate sua et casum siccare in eo quem penetrat corpus quod fuit comphensū in eo ausi scissurā aut ppter dilatationē stricture in meatu aut solutionem et qu accidit illud taliter q quando scendit penetrans p uenit ad testiculos et nominat ramex et hernia. qd autē est ppter hoc nominat nomine cōitatis hernia testiculi et varices eius et durities ipsius. Et durities quidē folliculi testiculorum cadit in zirbo accidit enim qnqz vt dilatentur duo foramina pdicta ppter debilitatem eorū aut dilatā patur et egrediatur quod sequit ea de humiditate glan dosa: aut humorosa: aut mollificatiua: aut ppter adiu torium ex percussione: aut motu aut casu aut retentione spermatis motū et phibiti ab expulsione: aut ascensione materia super virū aut labore anhelitus in coitu et pro pter super repletionem et sic coitu super nauseatiuā sa tietatem et aggregationē ventositatis et egēis in ventre quare descendit: aut zirbū aut velamen et intestina et p pter monoculū qm est solutū non ligatū: aut humidita tes que effundunt ad eos ex expulsione nature: aut ge nerant apud eos pp frigus ipsorum et conuersionem sua ad aquositatem et fortasse accidit ei panniculus proprius. et qnqz est propter humiditatem sanguineā et feculentā vbi q causa ei[*] percussio: aut casus: aut ventositas ista. Et qnqz confert castratio cū ferro. et qnqz nascitur ibi caro addita. et qnqz ingrossat oleū aut indurat ex spissitudine pinguedine quare assimilant ramici et nomi nat hernia carnis. et qnqz est sic in inguinib[*] et quando qz inflant vene eius et nominat hernia varicosa. Et qn qz mollificat mollificatiōe vehementi absque ruptura quare prolūgat et assimilat hernie ictz. Et quandoqz accidit ruptura super testiculos et peruenit apud ingui na et quod est supra ea in fumine est malorum accidentiū et in duob[*] emulctorijs. Et illa que accidit supra sumē est parumper raro secundum cōparationē ad alias qm sic locus sustentat[*] est lacertis et quod sub eo est tactum extremitatib[*] lacertorum. Et quandoqz accidit lumini au gmentū et est de genere rupture ictz. Et omne quod ē ex ruptura supra lumen est malorū accidentiū quiuis sit parue additiōnis et nō dolent in principio qm expul sum in ea sunt intestina minuta et sunt expressa coarcta ta et coarctant fecem et eiciunt eam et est de genere ileos et in quietudine eius et angustia ipsius. verū illa que est subtus est magis susceptibilis dilatationis et magis in cedens in additione et nō dolet in principio. Et scias qd ramex intestinorum et zirbi est egritudo fortis difficilis qz uis sit parua. Et ramex aque est egritudo facilis et si sit magna.

De signis. C.iii.

Signum aūt cōmune rupturis est additio appa rens et sentitur inter siphac intrinsecum et inter mirach et additur eius apparitio apud motum et comphensionē anhelitus. Et eius q est pp dilatationē meatus signum est q apparet paulatim i osco absqz mo tu laborioso et vociferatione et alijs et est ramex testiculi quod aūt est ppter illud qd est supra est pp disruptiōem procul dubio et nō confert ei extractio. Et signum eius q est ex intestinis penetrantibus in scissura est redditio ei[*] cū velocitate qm resupinatur et sensibilitas rugitus et p pter quā sentitur. Illa vero que fit ex zirbo et siphac si gnificat aduentus eius paulatim et est ad pfundum cū equalitate in sua. Et nō sentitur in illa ramice rugitus et sm plurimū est quātitas parue in quātitate pfunditatis et qnqz egreditur totaliter et habet quātitatem magnam et ē difficilis sanationis sicut hernia intestini verum eius ta ctus non est diuersus a tactu hernie intestini et ventosita tis et redditio eius q est ex intestino et zirbo difficilior ē qz ventose et ramex quidēaque cognoscitur per tactum et tensionem osci et per splendorem et leuitatem et ipsa iterū non redit et nō ingreditur. Et hernie ventose cognitio ē qm inflatio ventosa manifesta est. Et ventosa quidē re dit absqz compressione plurima et dolore. et qnqz redit i dispositione et resupinatio nō facit eas velocius redir[*] quam hora alia. Judicium manqz eius in resupinatiōe et nō resupinatione simile est qm non sit grauitas ei neqz lubricitas. sed in ea que est ex intestinis est diuersus qm est apud resupinationē facilior pars. Et qnqz accidant ex ea dolores vehementes ppterea q extendit oscum. Et qnqz cōpremit testiculū. Et carnose signum est q est in ipso osco nō intra ipsum et est cū durītie et grossitie et di uersitate vel. Et qnqz est ex lapideitate apparens duri et no minatur durus. Hernia vero varicosa cognoscit ex venis repletis et ex corrosione vrinali in ea cū mollifica tione testiculorum et prohibitiōe acuitatibus et motibus et illam q ē in arterijs tactus cū digito comphendit. illā que nō ē in eis immo in venis nutritiuis illa membra fi comphendit tactus.

De cura. C.iiii.

Regimen quidem vniuersale habentibus ruptu ram est dimittere repletiones et dimittere motum plurimū et saltus et incessum subitum et coitum et deterior illarū dispositionū est illa q ē sup repletionē et oz vt dimittat cibos inflatiuos et non multum vtatur potu aque et dimittat omnes res mollificatiuas ita q etiā balnea. et quum comederit resupinet et sit quā sedet cōstri ctus circa rupturā et apud coitū ppter. Et sit coitus ei[*] apud leuitatē ventris eius. Et scias q intētio i curatiōe rupture est consolidatio scissure si possibile est et aut cō seruatio eius ne addat et extractio eius qd mollificatum est et dilatatū et reductio eius quod descendit in ipsa si ē zirbū aut intestinū et resolutio eius qd aggregatū est in ea si est aqua aut ventositas et prohibitio materie que extendit eam. et si nō resolat preparatio sectiō eius ex tractione. sumpt[*] ius consolidatio scissure aut cōserua tio eius vt nō addat sit cū medicinis glutinatiōē faciē

rebus confortantibus in quibus est stipticitas. Et quanto magis est scissura minor est consolidatio facilior. Et quandoque fit iuvamentum in ea cum cauterio: cuius extractio fit cum medicinis resolutiuis: et reductio eius quod descendit fit cum strictura et ligatura: verum resolutiuo quod aggregatum est fit cum emplastris facientibus hydropisis: et que sunt eis similia. Et prohibitio materiei fit cum euacuatione et equatione cibi: et cuius extractio fit cum medicinis adurentibus cum fortitudine et operatione ferri.

De curatione rupturarum ilium et zirbi. Capitulum .v.

Si est amborum descensio ad oscheum possibile est eorum reductio: verum fit difficilis secundum comparationem reductionis amborum in ruptura que est descensus. Illud enim fit facile cum resupinatione et quolibet compressione cum manu. Et si addatur ruptura incipiat in desiccando illud quod dilatatum est propter humiditates: et adunando quod scissum est et ingenietur in consolidatione eius. Et cum fit inobedientia ad reducendum fiat ut eger sedeat in aqua calida et embrocetur ruptura cum lenitiuis aut vaporetur cum panno calido tamdiu donec redeat. Deinde stringatur super positio medicinis aggregationem facientibus et dimittatur tribus diebus et sit resupinatus. Et fit strictura cum inuolutionibus quadratis et inuolutionibus preparatis ad aggregandum labia scissure. Et quandoque cauterizatur secundum hanc stricturam et preparationem et non administrentur inuolutiones fortes. Quoniam ipse dilatant, immo [illegible] necessaria est consolidatio et non eis ut appropinquent. Huic rupture ferrum [illegible] medicine que bibuntur quibus iuuantur habentes rupturam sunt sagapenum et decoctio nucis cupressi et [illegible] in quibus dissoluta sunt sagapenum et diacyminum. Et oportet ut administrentur in ea emplastra que super scissuram administrantur postquam aggregata sunt labia scissure et tracta sunt duo ossa ad superiora et expleta est reductio eius quod descendit. Et de illis emplastris est illud quod fit ex farina et nuce cupressi et cupressi foliis. Ipsa enim sunt radices emplastrorum super plurimum iuuamenti quorum est conuenientia. Et de emplastris conuenientibus est illud quod fit ex bdellio et dragaganto gummi arabico et glutino piscium et glutino coriorum et tuberibus siccis et carnibus cancrorum et rosis cum capitibus suis et omnibus stipticis et mastice et myrto sicca et mere (?) [illegible] et altea et [illegible] medio et alumine iameni et sumac et fructu tamarisci et magra et centaurea et aloe socotrino. Descriptio alia emplastri. Recipe armoniaci et turis et aloes socotrini et de [illegible] omnium ana ʒ. iii. bdelii pondus ʒ. ii. acatie et sarcocolle amborum ana ʒ. i. terantur in mortario et madefiant in principio noctis cum aceto deinde terantur in mane cum aliquantulo farine et ibibantur ex eis coctum et ponatur super locum et stringatur ligando. Emplastrum leue. Recipe mastic. eis et sarcocolle et turis partes equales et aggregentur in vino et passo et liniatur super pergamenum de panno et stringatur. Et simile illi est illud quod fit ex aloe et glutine et nucibus. Et iterum sumatur nux cupressi et [illegible] et acacia et balaustie et sarcocola et san. draconis et lauri et mirrha et galle et farina equali mensura et terantur bene et conficiantur cum gummi et fiat ut adhereant duo aut in quocunque loco fiat ruptura donec cadat. Emplastrum bonum quod quandoque consolidat rupturam. Iamiam recipe corticum granatorum pondus ʒ. x. gallarum immaturarum .v. decoquantur cum vini stiptici ʒ. v. decoctione vehementi et reducantur intestina ad superiora et embrocetur locus cum aqua frigida et in viscere hoc emplastrum non solum nisi transacta ebdomada aut in omnibus .x. diebus semel. Emplastrum mirabile sanans masticis corticis turis nucis cupressi et myrrhe et glutinum piscium et sarcocolle omnium partes equales dissoluantur glutinum cum aceto vini et aggregentur cum eo medicine et fiat ex eis emplastrum et fortasse sufficit inuitis emplastrum quod fit ex balaustijs et psilio et radice lilij siluestris. Et fortasse [illegible] emplastrum cum lenticula aque que est de genere herbarum nascentium in aqua. Et fortasse sufficit [illegible] cum bdellio dissoluto in vino et oleo [illegible] cum castoreo et propterea quando est aquosa [illegible] fortasse sufficit cum sanadio de ordeo.

De ruptura aque. Capitulum [illegible]

Quandoque cum datur aquositas cum [illegible] dato. Et quandoque cum datur eis emplastra [illegible] aquositas exit post [illegible] dictis accidit calefacientibus illud quod [illegible] ex superhac quare constringit et non descendit [illegible]. In operatione vero que fit cum [illegible] phlebotomia [illegible] ad superiora et [illegible] postquam obliquatus est pectus et pars [illegible] inguino et ut resupinetur super lectum [illegible] quo sedent homines. Et fiat ut sedeat [illegible] eius extendens virgam eius ad superius [illegible] cum phlebotomo lato et cadat [illegible] aliquid de commissura sed [illegible] scinde fugiendo commissuram et [illegible] scendat tota aquositas et [illegible] si timueris reuersionem et repletionem [illegible] ut exterem curationem si volueris [illegible] cauterizabis et cauterium fit hoc modo [illegible] subtile in quo sunt vicini et igniatur [illegible] rium et liga testiculos [illegible] longius [illegible] uolue cauterium ab oscheo [illegible] inueniat oscheum et albeum [illegible] ipsum quare non ingrediatur ipsum aqua [illegible] meatum est enim melius [illegible] lida et fortasse incidio ex [illegible] ipsum et pone super scissuras [illegible] potare aquam. Emplastra vero ad [illegible] genere emplastrorum hydropisis et splenis. Et [illegible] mantur staphisagria et cyminum et aggregetur [illegible] rubeis [illegible] aggregatione [illegible] fiant sicut vnguentum et emplastrum cum [illegible] piper et grana lauri et baurac et cera et [illegible] ex eis vnguentum et emplastrum cum eo. Et [illegible] quercus et conficiatur cum oleo [illegible] ctione et emplastretur cum eo. [illegible] mini ʒ. xxx. et cere ʒ. vii. olei ʒ. vi. [illegible] et granorum lauri grana [illegible] tenis. Et bdellium arabicum [illegible] ut ramicem aque puerorum.

De cura rupture ventositatis. Capitulum [illegible]

Regimen in hoc est ut [illegible] bus et granis et repletionem [illegible] ad inguina et ad malitias digestionis [illegible] xti et vinum crudum inflatiuum. Et fiant [illegible] resoluentes ventositatem [illegible] et tiriaca magna et totum illud cum [illegible]. Confectio ad eos bona. Recipe foliorum [illegible] mini et ameos et se. agnicasti et baurac [illegible] eis oleo et epithimi [illegible] ruta et cimino et cal amento et [illegible] lauri et [illegible] et cera et storace [illegible] sicut oleum de costo et [illegible] proprie. Et fiat vaporatio cum resoluentibus [illegible] predictis inuolutionibus. Et quando [illegible] nistrentur collyria facta ex melle et nitro [illegible] poponaco et cymino et se. rute et foliis [illegible] tribuantur quibusdam eorum [illegible].

De cura ramicis carnis et varicose. Capitulum [illegible]

Uratio eorum est curatio apostematum [illegible]

Et multotiens quidē sufficit in ramice varicosa inunctio cū vnguento basilicon ⁊ adipibus lenibus ⁊ medullis.

De augmento vmbilici. C.ix.

Quandoq; accidit in vmbilico augmētū quod ē s̄m similitudinē rupture notę ⁊ q̄nq; est s̄m similitudinē hydropisis ita vt aggregetur in illo loco solo humiditas aut ventositas. Et q̄nq; fit cū vene aut arterie faciētis currere ad ip̄z san. Et q̄nq; fit cū apatio duri aut additione carnis sub cute.

De signis. C.x.

Si eo qui est causa egressionis zirbi aut intestini signum est q̄ color corporis est color ipsius ⁊ in locus diuersus ⁊ ꝓprie in ruptura ex intestinis ⁊ associatur rupture ex intestinis dolor quidā ⁊ occultatur qū p̄mis vt occultetur. Et quādoq; occultatur cū rugitu ⁊ addit ei administratio mollificantiū solis ex balneo ⁊ inunctione ⁊ motus magnitudine. Et illud quod est ex humiditate nō reducit cōpressio ⁊ est lene cuius q̄titatem nō alterat compressio facta cū occultatio ⁊ est color eius color corporis. Et quod est ex ventositate ē leuius ⁊ minus expellens quā illud quod ē ab humiditate ⁊ est ei sonus tympani ⁊ vocis. Et quod est ex san. est sanguinei coloris ⁊ nigri. Et quod est ex natiuitate carnis aut duritie est graue verum cuius occultatio non est sicut occultatio aliorum.

De cura. C.xi.

Illud quod est ex apertione vene pulsatilis ⁊ non pulsatilis aut ventositate cauendū nō oportet laborare, q̄ si laboraueris ad illud consequetur ex labore ad incidendū ⁊ ligandū. Reliquorū autē curatio est vt facias egrum surgere ⁊ p̄cipias ei vt extendat ventrem suum ⁊ retineat anhelitum suum tamdiu donec appareat augmentum. Cū ergo apparuerit fac in circuitu eius circulū vt sit distinctū: deinde resupina eum si super circulū post separationē eius cū vncino ⁊ fac operationē super mirac solū ita vt non accipias quod sub ipso est ⁊ intromitte in eo acū cū filo taliter vt nō obuiet corpori sub ipso: deinde p̄fora tali perforatione vt discooperias ab eo quod est sub mirach solū. Si ergo est sub eo intestinū expelle intestinū ad inferiora: ⁊ si est zirbū extende ipsū ⁊ incide lacertū: deinde fac locū distrupium cū filio opposito duris extensio ad inuicē ⁊ stringe ipsū super alchatim ⁊ sue eum ⁊ dimitte filū.iij. capita cōsiderando vt cadat ad lacertus ⁊ consolida residuū ⁊ stude vt cōsolides ita vt p̄funde remaneat ⁊ nō excedens ad exteriora ita vt sit nō fedū. Ventosi autem regimen iterum est albezel ⁊ incisio ⁊ cōsutio post illud s̄m modū q̄ dict̄ est.

De gibbositate ⁊ ventositate gibbositatis. C.xii.

Gibbositas est remotio spondiliū aut ad interiora aut dorsi aut ad anteriorē partē. ⁊ est gibbositas anterior quā quidā nominant arcuationē ⁊ q̄ accidit cū cōmunitate ossium cassi nominat̄ cōcauatio ⁊ arcuatio aut ad exteriora dorsi ⁊ est gibbositas posterior aut ad latus ⁊ dr̄ cōtorsio. Et cause eius: aut sunt primitiue sicut percussio aut casus ⁊ q̄ currunt cursu eorum ex corpore ex humiditate aquosa salsa lubrificatiua mollificans ligamenta, aut humiditate limosa ⁊ q̄ plures sunt ab humiditate salsa est torsio aut ad anteriora aut posteriora. Et q̄nq; fit gibbositas ꝓpter ventositatem aliquā peruenientē facientes gibbositatem: aut apostema aut exituram extendentē tunicas in parte sua ⁊ multotiēs declaratur apostema per san. egrediente cū solutione ventris significantes maturationē apostematis ⁊ eius eruptionē ⁊ multotiēs ē illud apostema durum ⁊ q̄nq; fit ꝓpter spasmū ligamentorum ⁊ est paucitatis velocis interfectionis. Et totū illud: aut est cū cōmunicatio spondiliū pluriū numero ⁊ s̄m gradationē aut non est ita. Et gibbositas quidem ⁊ propter illa q̄ est ad interiora constringit locū super pulmonem: quare facit accidere malitiā anhelit̄. Et q̄ accidit in statu ꝓhibet pectus incedere in dilatatione ⁊ amplificatione sui quare diuersificant membra anhelit̄ nocumentū ꝯstringētia super ea anhelitū. Et propter illud dicit Hyp. cui aduenit gibbositas ex asmate aut tussi antequā crepuat ipse moritur ⁊ illud ideo quia significat permutationes materiei facientis eas ambas ad spondilea. Et facit accidere in eis exituram fortem apparentē cumimtem a materia grossa. Et si non esset eius grossitudo non accideret ab ea gibbositas ⁊ qū ita fit nō fit preparatio pectori vt dilatet pulmo: quare retinet anhelit̄ imo oportet vt malus fiat anhelit̄ ⁊ perducat ad perditionē. Et infantibus quidē accidit gibbositas ⁊ velocitas gibbositatis quando cibant ante horā: quapropter ingrossāt humores ⁊ declinant ad spondilea ⁊ subaltant crura habentis gibbositatem propter illud quod facit gibbositas de oppilatione quorūdam meatuū ⁊ vie in qua penetrat cibus.

De signis. C.xiii.

Signa facte a causis p̄mitiuis sunt cas̄ casui. Et signum facte ab humiditate est signū forme ⁊ tact̄ ⁊ q̄ locus parū execat os cū quo iungitur. Et tarditas eius in execando ipm ⁊ antecessio eius in regiminis humiditatis. Et signū facte ab apostemate est tactus loci ⁊ dolor eius pūgitiuus ꝓprie ⁊ se habenti ea antecedentia. Et signū facte a siccitate est significatio siccitatis corporis ⁊ tollerantia se. acutarū ⁊ egritudinū ⁊ velocitas exiccationis olei ⁊ vehementia ipsius siccitatis.

De cura gibbositatis ⁊ ventositatis facientis ventositatem. C.xiiii.

Humide quidē ⁊ sicce curatio ē cura paralysis ⁊ spasmi humidi ⁊ spasmi sicci in necessitate euacuationis ⁊ dimissionis eius ⁊ q̄titate administrandi emplastra ⁊ embrocas ⁊ q̄ sunt ei similia. Et canon medicinarum eius q̄ nō est cū siccitate est vt sint stiptice vt stringant ligamenta que mollificata sunt: quapropter inclinate sunt spondilea: ⁊ calefactiue vt cōfortent ea: ⁊ resolutiue vt cōstringantur humiditate ⁊ mollificantes aut adiuuātes ad mollificandū. Nam cū cadit sufficientia sup stiptica possibile ē vt confortent ligamenta: verū q̄n nō resoluit materia per transitū vt peruenet ad membrū aliud. Et p̄sm quidem permutat ad pedes et facit in eis accidere passiones ⁊ silia s̄m materiam in subtilitate ⁊ grossitudine sua ⁊ s̄m permixtionem eius ex imbibitione aut infusione paulatim facta. ⁊ quū antecedit mundificatio non est malū vti stipticis. Et q̄nq; aggregantur stipticitas ⁊ calefactio ⁊ resolutio in re vna sicut aggregantur in nuce cypressi ⁊ folijs ei̅ ⁊ folijs lauri ⁊ calamo aromatico ⁊ alumine ⁊ enula. Et q̄nq; componitur medicina ex stipticis frigidis sicut rosa ⁊ acatia ⁊ balaustijs cū calidis calefacientib̄ resoluentib̄ sicut bacca lauri ⁊ castoreo ⁊ folijs oleandri ⁊ acoro. Olea vero ꝯuenientia ei q̄ est humida sunt olea rerū calidarum stipticarū sicut oleū cypressi ⁊ oleū nucis. Et indiget emplastro habentib̄ medicinas resolutiuas fortis resolutionis sicut sunt folia oleandri ⁊ acorus ⁊ castoreum ⁊ ruta. ⁊ ex oleis oleū de ruta ⁊ oleū de castoreo ⁊ oleū de piretro ⁊ euforbio factū s̄m hunc modū. accipiant piper ⁊ castoreū ⁊ piretrū ⁊ pulpa colloquintide ⁊ euforbium ⁊ assa in oleo rutino ita vt p.3.4 medicinarū sumat. Deinde olei deinde moretur sub sole ⁊ coles post duas ebdomadas ⁊ renoues sup ipm medicine ⁊ fiat illud multotiēs admixtum octies ⁊ administretur medicamen forte ad illam que ē ex humiditate ⁊ ad ventosam. scilicet sauinā ⁊ sebā

⁊ āmoniacū ⁊ nuc. cupssi ⁊ piretrū ⁊ sarsucus ⁊ cordumeni ⁊ squinātū ⁊ cassiā decoquātur cū aq̄ decoctione optima ⁊ fundatur desup de oleo q̄ntū est aqua med etas ⁊ decoquātur ⁊ iterū aliquotiens ⁊ .ꝓiciant in eo castorius ⁊ euforbiū ⁊ famina cōtrita ⁊ administret. ⁊ in ipso quidē est dolatatio membri ⁊ carminatio ventositatis ⁊ resolutio huīditatū extranearū grossarū. ¶ Emplīm ad gibbositat ex ventositate. Rx storacis ligo ⁊ costi ⁊ calami aromatici ⁊ farine omniū ana. ʒ.4. euforbij ʒ.3. olei nardini q̄ntū necesse est. Ponēt aūt cura cura ē spatii dissensio inānitio ⁊ emptionis ⁊ resolutiōis ꝑpa ꝑspatib⁹ duris.

¶ Remonostatio emplastro ad gibbositatē humidā emplastrū bonū. Sumāt accorus ⁊ enula ⁊ decoquātur in aqua cupssi ⁊ ēplastret ex eis locus. ¶ Emplastrum cōferens huīde ⁊ ventos ex eis simul. Sumant enula ⁊ farina ⁊ accorus ⁊ coquātur in vino donec in decoctione dissoluant ⁊ dissoluatur cū eis bdelliū donec fiat sicut vnguentū ⁊ administret. Et q̄n nō valent cataplasmata cum eis q̄ diximus ⁊ emplastris ⁊ similib⁹ administret cauteriū vt remoueat mollificatio ⁊ indurēt loc.

De varicib⁹. C. xv.

Est dilatatio venarū in crure ⁊ pede ꝓpt multitudinē eius q̄d descēdit ad eas ex san. ⁊ plus fit ē melancholi cum. Et q̄nq3 ē san. multus nō melancholic⁹ ⁊ q̄nq3 est san. grossus phlegmatic⁹. Et q̄nq3 modo fit est sāguis in quo non est putrefactio ⁊ si non saluabit cū eis per ad vlcerationē ⁊ ꝑspatib⁹ malignis. Et plus q̄dem accidit cur sorib⁹ ⁊ viatoribus ⁊ onera portantib⁹ ⁊ corā regib⁹ astantib⁹. Et multotiens accidit propter egritudines acutas q̄ expellūt materia illic in illis q ex predictis ad eas sunt ꝓpe . Et q̄nq3 accidit incipiendo sicut accidit dolorꝫ iuncturarum incipiendo. Et accidit hñtib⁹ splenem ex predictis multotiens. Et iste varices non suscipiūt curationē. Et q̄n que incidunt ⁊ accit ex incisione earū extenuatio membri propter priuationem deferentiū nutrimentū ⁊ accidit in illis que ex eis sunt melancholice q̄n incidant ⁊ prohibent egritudines melancholice ex melancholia. Et q̄n aūt ē san. multus ⁊ eradicant aut auferunt tūc nō timet q accidat melācholia ⁊ multotiens quidē putrefit illud q̄d est in varicibus ⁊ perducit ad vlcera.

De elephantia. C. xvi.

Est additio in pedib⁹ ſm modū qui accidit in venis varici: quare ingrossat pedem cū qualitate sua. ⁊ q̄nq3 fit ꝑp humorem melancholicū ⁊ ē illud q̄d est plꝫ. ⁊ q̄nq3 fit ꝑp humorē phlegmaticū grossū. ⁊ q̄nq3 accidit ex causis ex quib⁹ accidunt varices ⁊ ex san. bono q̄n plurimū descendit: aut mutat corpus nutrimento aliquo aut est in principio rubeus deinde niger. Et causa eius est vehementia repletionis ⁊ etiā debilitas membri ꝑp multitudinē caliditatis ⁊ vehementiam attractionis eius propter vehementiā caliditatis inflāmatē ex motu ⁊ adiuuant ad illud dispositiōes ad sumantes ad varices.

De signis. C. xvii.

Discernit vnaquaq3 ex suo simili ꝑ colorem ⁊ regimen antecedens. Et melancholica est grauis tendens ad caliditatem. Et illa que rubea est ē magis incolumis q̄ nigra ⁊ phlegmatica est ad lenitatem declinis. Et q̄nq3 festinat melancholica ad scissiōē ⁊ vlcerationē ⁊ sāguinea nota est.

De cura varici ⁊ elephantie. C. xviii.

Elephantia q̄dem maligna est que parū sanat ⁊ oꝫ vt dimittat cū dispositione sua si non addit q̄d si peruenit ad vlcerationē ⁊ timet corrosio non est aliquid nisi vt incidat radicit⁹. Cū ergo succur

nit cū in principio sui pote est vt ꝓhibeat [illegible] ⁊ ꝓprie cū vomitu laborioso [illegible] phlegma ⁊ melancholiam: ⁊ phlebotomia [illegible] deinde administret stiptica sup pedem. [illegible] mat panū spera q̄d prohibeat [illegible] curationis sperate hui⁹ egritudinis [illegible] ratione ⁊ administratio resolutiuū [illegible] chitram confert [illegible] ricū est q̄n oꝫ vt cuict corp⁹ et venis [illegible] lancholia ⁊ humoris grossi ⁊ [illegible] omne ingrossatiuum ⁊ deinde motus [illegible] onem longam. deinde perueni ad [illegible] phlebotomia eius ⁊ extrahe totum [illegible] guine melancholico ⁊ fac phlebotomiā [illegible] ne. Deinde assidue fac [illegible] cū eis q̄ sunt sicut hiera picra [illegible] assidue sup eā q̄ntū pote est ⁊ [illegible] aq̄ calci ⁊ dimittat modū eis ⁊ vtat ligatura [illegible] cū instituit ab inferiori pte ad superiorē [illegible] genu. Et cū hoc administra epithimata [illegible] post mūdificationē cū phlebotomia et [illegible] ⁊ venis ipsis ⁊ cineres [illegible] sata desuper tamarisco ⁊ lapide [illegible] do ⁊ embrocando cū aqua [illegible] farina fenugreci ⁊ semen [illegible] isto genere cū [illegible] carmon ⁊ fac apperire venam ⁊ [illegible] ne sua ⁊ caue ne findas eis [illegible] fuerso quare fugiant ⁊ noceat. [illegible] be totū q̄d in eis est ex san. Et oꝫ [illegible] illud q̄d pote ē curre. Deinde [illegible] in longitudine. Et q̄nq3 extrahen [illegible] mus ⁊ oꝫ tunc vt eradicent ⁊ [illegible] extractio ē cū cauterio. Cauteriū [illegible] nō licet vt extrahant nisi [illegible] fiat illō q̄d descripsim⁹ [illegible] accidit vero sanet vlcus dū nō ad [illegible] dificatiōē ⁊ nō curarēt [illegible] ⁊ grossi. ¶ Et oꝫ post incisionē ⁊ extractionē [illegible] vt declinet illud q̄d generat [illegible] ducit mūdificationē corporis [illegible] melācholica q̄ fiat reuersio egritudinis [illegible] ei iter ad [illegible] non strictū ⁊ reuocatur [illegible] motus a pedibus ad membra [illegible] in aptione ⁊ scissione sit timor. Et q̄n [illegible] hoc vlius peruenit ad membra [illegible] est vt nō [illegible] fiat in eis aliq̄d nisi post [illegible] nem vltimā. Et fortasse assimilantē nodi [illegible] riuntur in eis verū nodi tangunt cū ferro [illegible] est sicut diximus.

Tractatus secūdus de doloribus [illegible]

De dolore dorsi. C. i.

Dolor dorsi fit in [illegible] ⁊ cordis [illegible] illis eam dorso [illegible] accidit ꝑp frigus [illegible] eradicatur ꝑp [illegible] vel laboris [illegible] coitus. Et q̄nq3 fit ꝑp [illegible] tatis q̄n nōdū cōfirmata est [illegible] rundā vlcerū sicut fit ꝑp debilitatem [illegible] ⁊ ꝑp repletionē vehementē [illegible] fum: aut ꝑp cām apostematis [illegible] q̄nq3 fit in medio dorsi. Et q̄nq3 fit ꝑpter [illegible] tius sicut fit q̄n appropinquat [illegible]

aut pfocatio matricis. Et qui sunt signa partus dolor su dorsi. z iterū quoqz est ex signis crisis.

De signis. .C.ij.

Lium quidē qui ē ex frigore z q ē ex crudo humore deambulatio z exercitiū sedāt ipm plm. z est eius inceptio paulati. Et quoqz sentit cū eo frig⁹z factū a labore ei z onere grauatio z simillib⁹ z a coitu sigt antecessio rei illi⁹. Et factus cū renū ē apud alchati z debilitat cū eo desideriū coeūdi z fit cū vna ca̅p renū nocumē. Et factus cū caliditatis pure signa inflāmatio z mordicatio cū leuitate z pulsatiōis puatiōe. Et factū cū repletiōe venar̄ signa extēsio doloris i dorso cū caliditate z inflāmatio z pulsatio z replo corporis. Et factū pp eius gibbositatis signū ea q̄ docuimus i caplo ei⁹. Et doloris qdē dorsi: aut egēt i curatiōe aut cā eius. Et indigentes i curatiōe sūt illi i qb⁹ ē cā spasm⁹ et apac dorsi: aut alijs ex causis gibbositatis. Et idigentes erectiōe sūt illi in q bus nō est necessariū q diuersificet reductionē ubi curuitate lacertor̄ a declinatiōe retro z i curatiōe a nō facientibus doloreē. Et qui in an⁹ inueniūt dolorē tūc cā est i dorso z si nō inueniūt tunc cā est in ventre.

De cura doloris dorsi. .C.iij.

Portet vt fideas i ea ad curatiōes dolor̄ iūctarū q̄s dicem⁹ z curatiōes gibbositatis z declinatiois actuū gibbositatē vna vna cū . Frigid⁹ vero ingenij ē frigidus os vt curet cū clibanio z emplastr z vnctiōib⁹ pdictis i caplo ptentis. Et ingeniū ē illic cū eius dolor os vt fiat cū eo cū eis q̄ sūt sicut hiera d' pulpa colloquintide z pillule fetide. Et factus a labore z similibus os vt curet cū cibis bonis z vnctionib⁹ tepidis z oleis tepidis. Et facti a coitu cura est cura ei⁹ q debilitat⁹ ē a coitu. Et facti cū renū curatio ē cura debilitatis renū. Et facti cū repletiōe venarū plurime cura ē phlebotomia ex curuatura genu et ipsa eni i dispsitiōe sedat eū z pp̄e q̄ cōsequit iunctiōes ex olo ros. z silib⁹. Et facti cā gibbositatis curatio est cura gibbositatis. Et qm plurimū ei⁹ q accidit ex dolore dorsi ū accidit nisi pp frig⁹ aut pp debilitatē renū tūc os vt sit plm curatiōis ex parte cor̄. Et nos qdē iā cōplevim⁹ sermonē i curatiōe renū. z cōplevim⁹ sermonē in calefactiōe dorsi i c. gibbositatis per̄ de curatiōib⁹ ppriis dolor̄ dorsi nouū ē administratio olei d' euforbio soli⁹. Et de potiōib⁹ expertis ad ipsū est tyriaca diatess:ron aut olim de kena cū aq apij z vt bibat infusio seminis ciceris nigri z acori multotiēs cū ʒ.iij. butyri z ʒ.i. mellis z vtat hoc .xiiij. dieb⁹. z comestio aspagorum z assiduatio ei⁹ ē iuuatiua valde. Et pillule solutiue habētes hūc dolorē q sūt ffe cōplonis sūt pillule fetide. Emplastra vo sūt hoc modo. Emplastro cū olēadro sanat eū q antiqus ē. Et emplastratio cū eis q sūt sicut oppoponacū z bdelliū z serapinū z enula z amoniacū z castoreū z euforbiū si gilati z cōposite cū oleo laurino z oleo rutino z oleo de storace z oleo d' kerua iuuatiua ē valde. Et de vnguētis sūt oleū d' euforbio z oleū de costo. z oleū d' lilio ingest. ppe tas mirabilis. Et melius quidē ē vt calefiat dorsū i pmis fricando cū panno aspero: deinde inungat cōprimendo.

De dolore ilij. .C.iiij.

Et primus huic caplo z plm eius est ventosū z phlegmaticū z approquinqt ei cura ei⁹. Et de curatiōe ppa ei ē vt sumant fenugreci z gnoti ara fed z se. apij z āeos z. ʒʒ. z cinamomi ptes eqles serapini cōfici ola sūt ex eis pillule vt auellane z administrent. Et si fuerit pp apa i mēbro aut i eo qd cōmunicat ei tunc curatio ei⁹ ē illa cura. Et ipsarū qdē sit pp maliciā cōplexionis calide sicce aut cū mā nisi q̄ feminā cōmunicat in hoc vrīc z intestinor̄. Et signū z cura in hoc manifesta sūt.

De doloribus iunctuarū z eis q̄ cōmunicāt podagre z sciatice z alijs. .C.v.

Ausa patiēs in his egritudib⁹ ē mēbrū suscipiēs. Et cā efficiēs sūt cōplexiōes z materiales. Et cā illi alio ē pparatio meatuū nullius accessionis aut ex cā iōe aut exitu cōplexionum nō nullius q̄ accidere fecit motus z vacuitas z raritas accidentalis aut ppter creationē sicut ē i carnib⁹ glādosis. Et simpli⁹ distinguam⁹ vnaquāqz harū diuisionū distictiōe alij. Moueūtur itaqz suscipiēs est cā vt cadāt iste egritudies aut pp debilitatē sui pp maliciā cōplexiōis cōsumate z ppter ffe z pp debilitatē sui i cā iōe sua nō ex pte cōplexiōis aut pp vehemētā caliditatis z ppe quā accidit p motū z p dolorē z p cās extrinsecas. Is hoc diuisio nō sit lōginqua a diuisiōe cōplexiōis alicuius casu sui sit⁹ sub mēbro alijs / z ubi ad ipm currūt medicine p nām z pp hoc multiplicāt i pedib⁹ z anchis. ¶ Cā aūt efficiēs aut ē cōplexio corporis toti⁹ aut in mēbro pncipali illa̅m lo. aut ilrans cōgelās aut exiccās cōfrigēs z ppe q̄ ei cōmiscet huīditas extrāea. ¶ Maē vocant sunt san. singularis. aut san. phlatic⁹. aut sa. coleric⁹: aut sa. melācolic⁹ aut ē phlegma singularis: aut vehemētia crudi: aut singularis: aut hōrē compositio ex phlegmate z cholera aut aliquid ex genere cholere: aut ventositas ireita. ¶ Et plurimum q em fit a phlegmate cum cholera deide a crudo deinde a sanguine post a cholera z raro fit a melancholia. Et cāe diuisionū hui⁹ sūt cāe qdā pterite z cetarri z coniūcte sunt ex cāis ei⁹. ¶ Et curatiō cholice sm hūc modū in q cōfortant itestina z expellūt supfluitates cōiunctas z non suscipiunt eas q̄ expelluntur ad extremitates. ¶ Et de causis ei⁹ iterū sūt cibi generātes grossos facientes euenire dolorē illā māerū z paucitas digōnis z malignitas z qd z dimissio exercitij z coitus in plurim⁹ z frequētia ebrietatis z retentio cāorū cōsuetarū san. menstrui z alior̄ z antidē illis quor̄ iā cōsuetud⁹ currit ex phlebotomia: aut solutiōe ventris z ē dimissa. Et motu exercitiū sup repletiōem z coitus sup repletiōnē z cibū z vigili plm i iciunio ancibus. Ipm n iqs sedēt meruos z huoes crudi qui remāt in corpe deide nō e caut p mā i egōne z ventans p arte nō eā lōginqui eā euenire facit dolores iuncturar̄ si expellant ad eas ptes si remāserit z putrefiant. Qui aūt nō expellit eos i egōne z vrīa tunc iuuenis cū eis vrinā grossam semp nō subtilē crudā q̄ tūc forsitā sit securitas ab eor̄ malitia q si ita fuerit erit vrinū eor̄ q̄ dixim⁹. Et si adiunxerit ad hoc māo crudas mot⁹ iuncturar̄ laboris sup aut passiōes aut casus: aut addiderit i debilitate ī illum ira z vigilie debilitātes virtutes z trahentes mām ad ipm z sūt penetrātes sua pprietate euenit dolores iūcturarū. Et hor̄ qdē huores plurimū ē supfluitas digōnis scde z tertie. Et aptiores ad hoc vt i eis multiplicent illa sunt senes z habentes egritudies chronicas z puacie lescētes qui n regit eū rectificatiōe. Et illi ideo qm eor̄ virtus debilitant a digōne bona z ppe qui sit curari cū scdm fide absqz cāone sufficiēti z expulsiōe vltima. Et nō qdē multiplicāt dolores in iuncturis nisi qm ipe sūt magis vacue q̄ reliq̄ mēbra z pluris mot⁹ z debilioris cōplexiōis z frigidioris. Et sit⁹ ear̄ i extremitatib⁹ ē lōginquis a regiōe fumo. Et multotiēs qdē inficiūt mālie intra iuncturas z sūt sic gypsus z ppe q̄ ex eis sunt crude. z multotiēs erit sup iuncturas eor̄ caro z ppe int digitos eq̄ cōiungūt digiti z cōstringunt z fit dolor forma q̄s z se das quoqz. Et plurimū qdē hui⁹ nō fit nisi i habentib⁹ cōplexiones calidas. Et plurimū qdē oni caro qui mā ē sanguinea. Et plurimū qdē illi cui accidūt dolores iuncturarum accidit i pmis podagra. Et dolores qdē iuncturar̄ sunt ex sūt i egritudinibus q hereditant plurimū qm ipa ē sm cōplexionē generantis. Et multotiēs qdē fit curatio dolorum iuncturar̄ z dolor tanto earum z expulsio māraz ab

eius cum ad principia eorum ista superfluitates que consuete sunt supfluere et prouenire ad iuncturas et perueniunt ad membra principalia et si non trahuntur ad iuncturas currunt alibi facientes cadere habentem eas in timorem. Et aptiora tempora ad hoc ut in eis eueniat dolores iuncturarum et podagre sunt ver propter motus sanguinis et humorum eius. Et autumno propter maliciam humorum et vigoris et ascensionem dilatationis pororum in estate et ex calore qui fortis fuit in eis. Et qui succurrunt doloribus iuncturarum in primis quando apparent sic eorum cura facilis, quia si dimittuntur et consuescit propterea illi qui generati sunt ex humoribus difficilis sit cura. Et quando apparent varices in habentibus dolorem iuncturarum et podagram est eorum sanatio per eas de habentibus dolorem iuncturarum quidam sunt quibus sequuntur eos sanant propter maliciam sui regiminis. Et de illis sunt quorum eueniet fiunt eos corrupte forme membrorum eorum et dilatatio meatuum venarum eorum et generatio humorum malorum in ipsis propter maliciam complexionis membrorum radicalium, et quibus commouentur dolores iuncturarum in febribus et eorum eleuatio sicut ipsi quibus eueniunt in febribus. Sciatica vero est de summa dolorum iuncturarum et est dolor qui incipit a iuncta anche et descendit fixo ad coxam et quibus extenditur usque ad genu et ad calcaneum. Et quanto plus prolongatur spatium eius additur eius descensio et secundum magis in paucitate et multitudine sua. Et quibus protenditur usque ad digitos et extenuatur ex eo pes et coxa et in fine eius dilectatur compressione et dissolutione pauca super extremitates eorum digitorum et fit ei difficilis securitas et exitus eius extenuatur quibus sol uitur in eo nauis et inmanis pedis. Et quibus producit ad dislocationem extremitatis coxe eius et est zembium secundum quantitatem. Dolor vero anche et est ille in quo est dolor fixus in ancha qui non descendit nisi quando permutatur ad sciaticam multotiens accidit aut ex debilitate consequente a compressione super vertebra et cum percussione consequente eam et cum assidua nona egrediendi et sunt cause eius ille cause. Uerum plurimum fit ab humore crudo, et multotiens permutatur a doloribus intestinorum et sinarum (?) tempore longo ita ut sint et meliorem et quando fit a magis causis et permittitur eius a splenetica venarum anche ex sanguine et ab aqueis intrinsecis in quibus producitur locorum quando aperit propter productionem sua sicut aperit apostemata sanguinea iuncturarum. Et de qui habens dolorem anche et apostema in coxa eius cum rubedine vehementi et quantitate trium digitorum et faciens ei dolorem et accidit ei in ea pruritus vehemens et dissolueret olera mouens lxxv. Et omne quod de sibum in quo est dolor iuncturarum macessat et extenuatur. Et dolores quidem iuncturarum qui sunt preter sciaticam et podagram quando curantur et eradicantur eorum materie non redeunt velociter. Sciatica vero et podagra quando curantur et eradicantur earum materie sunt ex eis que redeunt velociter quibus et cum et illis sunt propter sanitatem. Et iste quod egritudines sunt ex eis que hereditantur et propter podagram. Et magis quod sciatice primum in ancha et procedit ex ea in neruo lato et quando voluit separari fessatio materiarum ex toto corpore descendit ad ipsam et multiplicatur in principio eius. Et quibus accidit ut non sit in ancha immo in neruo lato. Et multotiens quod multiplicatur humiditas mucosa in profundo que mollificat ligamentum quod est illi additamentum et producit quibus dislocatur ancha et ante illud accidit dispositio inter firmitudinem et dislocationem et est ut fit velocior exitus et velocius redit in quota valde. Et sciatica quod est vehementior de doloribus iuncturarum et etiam securitatem facit citius. Podagra vero ex summa dolorum iuncturarum existit quibus incipit a digitis scilicet pollicibus. Et quibus incipit a calcaneo et quibus incipit ex lateribus pedis. Et quibus incipit a latere eius: deinde communicat et quibus eleuatur ad coxam. Et quibus apparet et est ut non sit illud in cordis et neruis immo in ligamentis et corporibus quibus coniunguntur iuncture fortis secundum quod dicit G. et propter hoc non accidit ut ponatur dispositio podagricorum in doloribus suis et apparentibus ipsorum ad spasmum omnino. Et ex eis que acciderunt habentibus podagram est ut prolongetur ossa testiculorum ipsorum. Et podagra quod colerica attrahit mortem subito et propter apud regimen plurimum.

De signis. .C.vi.

Illud quod oportet te cognoscere de causis harum egritudinum per signa in primis est dispositio simplicitatis complexionis aut compositionis eius cum materia, et simplex quod eius est paruum et raro

et sint ea dolor sine quietudine et absque [illegible] coloris nec signum materie. Si in mali vero illis quibus [illegible] oportet te cognoscere est quando materia [illegible] colorem locorum et ex colore apparet [illegible] crudo. Et ex tactu aut est [illegible] aut secundum consuetudinem aut ex accidentibus dolorum [illegible] materie vehementis et pulsationes [illegible] sionem aut cum tensione [illegible] dolor si auertat ex ilamatio [illegible] sunt ei conuenientia quoniam materia sic calida [illegible] ut erret nisi propter additiones dolorum apud [illegible] existimatio quia materia spissata sit [illegible] dolorum apud resolutionem et existimat quod [illegible] da que resoluitur et resoluitur et sedat dolor [illegible] resolutio illa aut ex bona dolorum et additione [illegible] tate et splene et ex dispositione [illegible] eorum aut sanatione apparet [illegible] calidos aut compositos et [illegible] parui et ex dispositione quantitatis [illegible] b' posse est et aggregat plus vice una [illegible] in pluribus horis et in vis illis quod [illegible] venos sed eas sit cholerica [illegible] quibus ex etate et consuetudine et ex regimine [illegible] et cibus et exercitio et requie et ex [illegible] tate complexionis reliqui corporis. Et magis quod [illegible] bedo loci si non est vehementer producitur [illegible] adhuc et signum ipsarum tensio vehemens [illegible] quantitas et sternutatio regium et quod [illegible] gruinei et forsan est corpus grossum [illegible] atica sanguinea dolor extensionis longus [illegible] phlebotomia statim sedat. Et magis cholerica [illegible] vehementia que ledit tactum [illegible] uitate quietudinis et sensionis [illegible] doloris ad illud quod apparet [illegible] et quod preterea ex regimine [illegible] sitio corporis cholerica. Et magis phlegmatica [illegible] rat color: aut alteratur ad plumbeitatem [illegible] materia et adherentia dolorum [illegible] et quia forte si sessio doloris [illegible] immo est adipe plena. Et signorum [illegible] Et magis melancholica nigredo coloris [illegible] sicca et paucitas [illegible] non est in eo mollities nec claritas coloris [illegible] brositatem et signum ipsarum complexionis [illegible] apparent superflui et regimen [illegible] ninum in cognitione complexionis melancholice. Et [illegible] cum signis caliditas vehemens cum [illegible] vehementia ab eo in quo est calefactio [illegible] in quo est siccitas et stipticitas quidam. Et [illegible] tensio vehemens absque quantitate. Et [illegible] rio et regimen [illegible] generata. Et [illegible] quantitas vehemens et paucitas [illegible] et frigus et diffusio horarum in quibus [illegible] medicina mala hora et bona [illegible] plurimum quod accidit hoc accidens corporis [illegible] aut colericem in re que [illegible] regimine [illegible] phlegmatici et humores crudi ex [illegible] que permiscentur duo humores et [illegible] ca quia sunt mersi [illegible] subtile sanguineum et cholerica [illegible] et horum quod plurimum [illegible] lem cum manibus pluribus [illegible] per eam et [illegible] quantum. Iloma enim phlebotomia [illegible]

De curationibus dolorum iuncturarum et podagre et sciatice. C.vii.

Cum cognoscis quod cum complexionem [illegible] generationem. Multotiens namque cum [illegible] te quod sufficit generatio complexionis [illegible] tio colerica simul et [illegible]

Spasma

satisfacq̄ sufficiat pmutatō ↄplōis. ⁊ mai⁹ q̄ idiget ē eius
phīs vt calefaciat sā. ⁊ multotiēs qd ē siccitas exasp̄ās: qr
necessaria ē huictratō sic sed. ❡ Qū aūt cū ē in eis mā tūc
oꝫ vt ꝓhibeat qd eā adducit ꝑ attractionē ad ↄiū ⁊ ꝑ mūdi
ficationem ⁊ ↄfortentur membrum vt nō suscipiat ⁊ resoluat
qd inuentū est vt pued ⁊ redi in oībus illis ad canones
vniūsales. ❡ Et si fuerit sanguinea aut cū dño san. opor
tebit vt admīstres phlebotomiā ex parte ↄria. ⁊ si fuerit
cōmixtio dictorū corporis tūc ex vtrisqꝫ pūd⁹ phleboto
mia simul. deide admīstra vomitū ⁊ ꝓpe qn dolor ē in l
foriorib⁹. Uomitus enim magis iuuatiuus est ei q̄ventris
solō. deide admīstra solonē vētris ⁊ incipe a resoūtiuis ñ
ꝓhibet ꝓuatio maturitatis ⁊ grossitudo materiei q̄uis
facilius sit solamior ⁊ ꝑdatio ↄuenientior. deide sequere cū
solutiuis mūdificatiuis⁹ sm̄ ꝑdatorem. ⁊ sunt de hoīb⁹ q
describūt vatiū cū facili post facile ⁊ sigillāt cuꝫ forti p⁹
maturationē. Et rectius qdē est in hoc si mā est subtilis
cholerica festinare eūonē quꝫ vt maturatio: ⁊ si ē grof-
sa nō est malus ꝑmittere qd eā subtiliet ⁊ maturet ⁊ ꝑpa
ret ipsam ad hoc vt expellat ad ꝑfē eūonis. Et tu iterꝫ al
leuia cū solutōe subtili. ❡ Et si mā fuerit ↄposita fac vt
solutiuū ⁊ ēplastꝫ sint cōposita. Is tñ melī⁹ sit vt blande
tractē in ꝑncipio ⁊ non fiat phlebotōia. Phlebotōia
enī accrescere facit humorem ⁊ facit eos currere i corp⁹ ⁊
nō extrahit illud qd necesse ē vt extrahat. Et similiter
fiat oīo ⁊ assiduet aq̄ ordei vsqꝫ maturatio appareat.
Et sūt replo exigit vt fiat expulsio tunc fiat cū eo qd fa
cit sedere semel aut bis. Et ex eis q̄ bibunt sic aq̄ endi
uie ⁊ solatri cū cassia ⁊ cū tereb⁹ ⁊ sunt rectiores. Cum
āt declinare icipit tunc nō declies ad illa ⁊ eūa qn fortas
se mouebit humores a locis suis ad egritudinē ⁊ atten
de crisis. Et sit i die q̄rto ⁊ septio ⁊ vndecio. ⁊ hora crisi
melior eis ē q̄rtadecim⁹. Et si possibile ē vt cesses ab e-
uacuatōe vsqꝫ ad maturationē ⁊ sic ↄsiet⁹ embrocis cuꝫ
aq̄ frā ⁊ calida ⁊ tepida sm̄ canones pdictos i ca. ebore
fac ⁊ icipe ab aq̄ frā. Epithimata vō calida ⁊ narcotica
oīa sunt nociua. Calida qdē pp attractionē. Sꝫ narcotica
pp ↄgelatōes ⁊ cruditatē. Et iterꝫ epithimata sīantia gros
sa faciunt cruditꝫ ⁊ mortificāt subtile. ꝓlōgāt eniā egri-
tudinē. Et aq̄ qd calida nociua ē eis qn humectat iun-
cturas. et oxymel pp suā acetositatē si ē magni iuuamēti
cūm fa forma sic se. seni. qr qꝫ adiuuant ꝑfūatē et pver
tant eā in lapideitatē. Quādꝫ ↄplet maturitas tūnc eūa
cuꝫ eis q̄ sunt sic hermodactili et buꝫādē et pillule coꝫ
ensidē cuꝫ facilitate et icipe iterꝫ et epithia cuꝫ eis q̄ sūt
sic herba q̄ nascit i fluuijs et similia. Et cauēne in potu
des i ꝑnio nisi medicinā debilē: qm̄ ipa mouet māꝫ ⁊ si
facit curref aliqd de q̄ sit cū debilis imo fortasse subtiliat
māꝫ ↄgelatas alias ⁊ facit eas curref ad mēbrū. ❡ Ex-
pedit ei q volt sumere medicinā vt sūmo mane sumat ⁊
tardet cibū. deide sumat p⁹ tres horas. ⁊ c. auf. panis cū
vino ⁊ aq̄ pauca ⁊ p⁹. vi. horas igrediat balneū ⁊ egre
diat. deide cibet cū eo qd ↄueniēs est. deide admīstra ꝓ-
uocatiōes. Nā ꝓuocatio desiccat māꝫ dolor. iūcturaꝫ
qn̄ ipa sic sciā est ex superfluitate digōnis q̄ ē epis ⁊ vena
rū ⁊ ꝓpe i podag̃ cala. Uerūtñ plures hoīū dolores iū
cturaꝫ sicos ⁊ ↄpsones hūidas nō iuuant cū solone plu
rimas scā potōe ⁊ clisteri. Et qn̄ mollicif cū diuretiois su-
tuit. ❡ Et ī corpib⁹ qd extenuatis sūt eo ipa q̄ nō tol-
lerāt solonē ⁊ ꝓuocationē plurimā ⁊ generat ex eis i ipis
adustio san. Cōsiderent ergo oīa illa. ❡ Et tyriaca iterꝫ
ipsis ↄfert ⁊ ꝓpe p⁹ eūonē. Ipa. n. mūdificat reliquas ma
teriei cū facilitate ⁊ resoluit eas ⁊ cōfortat oīa mēbra.
Repulsio aūt materiei a mēbro nō oꝫ vt fiat in ꝑncipio
le loris effusiōis pluris resumptiōis. Illa. n. facit duas
res malas q̄rū vna ē q̄ facit māꝫ inobediētē ⁊ ē ↄiū mo
tui ei⁹: q̄re accit dolor magn⁹: ⁊ q̄ accit huiusmōi tunc
cessa ⁊ occupare cū leniticatib⁹: ⁊ ea est qn fortasse puer

tat ad mēbra ꝑncipalia q̄re accit timor. ❡ Et qn mā nō
est pluria: aut est pue restauratiōis tūc si ē malū repellere
cā in ꝑnio qn nō est ibi sciatica. Nā repercussio i ea retiet
māꝫ in. ꝑfundo q̄re oꝫ vt fiat paulati debilitat: aut diuiti-
tat ⁊ sit occupatio cū eūone. sine do ei⁹ oꝫ vt occuperi i
eis q̄ resoluūt ⁊ subtiliāt ⁊ extrahūt māꝫ ex. ꝑfundo ad
illud qd apparet sicut cū ventosis cū icisiōe aut suctōe aut
cauterio. ⁊ cū rubificatib⁹ ⁊ vesicatib⁹ ꝑ q̄s curret mate-
rie ⁊ nō cōsolident vsqꝫ ad tēp⁹. Et de vesicātib⁹ qdē est
sic allea ⁊ cepe ⁊ nō ē qd sit sic mel anacardi ⁊ post ipm
lac titiali ⁊ lac fici ⁊ oꝫ vt admisceat cū abstersiuis ⁊ vesi
cātē leniuiū. ⁊ si nō pducit ad lapideitatē iūcturaꝫ. Nā
vesicatio iterꝫ ē sic resolo p id qd timet d igrossatiōe ⁊ ↄ-
fert vesicās si misceat cū resolutiuis ⁊ adipib⁹ ⁊ de iud
frig⁹ ⁊ si oꝫ vt approximēt ei resolutiua fortia i ꝑncipio
rei aū eūonē qm̄ faciēt euenire māꝫ plurimas. deide re-
soluāt subtile eaꝫ ⁊ ispiss āt residuū ⁊ reliquū ipaꝫ. Et
oꝫ vt obseruet illud sm̄ plm iterꝫ. Et ꝓpe qn mā ē visco
sa aut melācholica. Qū ergo fortes fūit dolores ⁊ non
tollerāt nō ē excusatio qn tribuant sedatia doloris exhibi-
ta ⁊ linita. Epithiata vō sedant cū subtilitate resolonis
materiei aut cū stupefactiōe ⁊ nō admīstres stupefactiōe
nisi apud necessitatē ⁊ mēsura illud qd sedat malitiā su-
mā doloris ⁊ vere eos cū audacia ⁊ temeritate plus. Et
multotiēs ↄfert stupefactio in q̄stū igrossat māꝫ ꝑcedēt
te q̄re retinet. Et sciās q̄ recti⁹ ē vt ꝑmutatio fiat cū me-
dicis: qꝫ. n. ē medicia cōferēs vni mēbro ⁊ nō alij mē
bro. ⁊ q̄ssꝫ ↄfert i hora: deide post illud nocet ⁊ mouet
dolorē. Et oꝫ vt dimittat viuū oīo vsqꝫ sanet ex eo sa
natiōe iterꝫ ⁊ veniat ipm ↄuiores ipa ⁊ oꝫ vt dimittat il
lud cōsuet⁹ sm̄ ꝑdationē ⁊ vtat qn ipm dimittit diureti
cis ⁊ viuū de melle cū diuretico ↄfert eis. Et melācholi
cis de hoīb⁹ accideī oꝫ vt recreficet ipse ⁊ eūet ei⁹ melā
cholia ⁊ humectet corp⁹ ei⁹ ⁊ leniat cū cibo ⁊ iunctiōi-
b⁹ ⁊ silib⁹ ⁊ nō assiduet sup ipm pura resolo sine leniti-
catōe sic scīuisti i radicib⁹ vniuersalib⁹. Et oꝫ vt deuitet
caro i eo qd sm̄ ē de hac egritudine qr si necessaria fue-
rit tūc det caro iuis mōtane ⁊ leporū ⁊ gazeli. Et oīs ca
ro pauca ꝑ superfluitati se si euenerit dolor i dorso i ꝑnio
⁊ pmutet ad manus tūc phlebotomia ex manu vt egre
diat san. ⁊ humor ex pte sue declinatiōis.

De solutione eoꝝ. C. viij.

Oportet vt i eis si educat solone phlegma solū i
mo cū cholera nā qn i eis solū phlegma solone
educit iuuat statī ⁊ redit cholera ⁊ facit currere
ad mēbrū phlegma vice alia. Et si oꝫ vt sit eoꝝ cathar-
cū vehemēs calitat fortis valde q̄re liq̄sīt hūores ⁊ fde
at ad mēbꝝ q̄stū ē illō qd accepēti ē ⁊ multiplicat. Et i
hermodactil qd credit ee plꝫ iuuatiū: ꝑpea q̄ ipi soluūt
stati hūores fr̄s. ⁊ i ipis ē ref aliq̄ qn faciūt succedē solōi
stipticitatē ⁊ ↄfortāt q̄re sic pōse cū eis vt redeāt sfluita
tes liq̄sce p medicinā qd⁹ si accit vt eūet ⁊ ꝑhibeat ite
rū illō qd subtiliant ē p hanc medicie solutiue curret in
meatū. ⁊ ho ē ex opatōe hermodactiloꝝ ↄiū ē stipō so
lutis ⁊ eūatis cās ⁊ ꝑfra eoꝝ ē q̄ debilitāt meat⁹ ⁊ dimit
tūt eos dilatatos. Uerꝫ hermodactilū ē nocitū sīdū q̄ oꝫ
vt misceat cū eis q̄ sūt sic pip ⁊ zz ⁊ cymin⁹ ⁊ q̄ bꝫ admi
sceē ei ea q̄ sūt sic aloes ⁊ scamōea vt ↄfortet eoꝝ solo. Et
dixit qdā q̄ pedū cōtio ine opatio hermodactiloꝝ ⁊
ñ eē ei⁹ nocēt illa ⁊ lapi armen⁹ ↄfert dolorib⁹ iūcturaꝝ ⁊
d cogūt sī pilīe iuuatiū ⁊ pilīe feide ⁊ biera rufi ē ma
gni iuua. ad podagrā ⁊ sciaticā ⁊ q̄ nā nil iuuatia sūt iterꝫ
⁊ ꝑna reg ⁊ buꝫādē ⁊ alnezaharagi ⁊ raba calbasi ⁊
cētaurea ⁊ colloqnti. ⁊ aloes ⁊ scamōea ⁊ vel alba ⁊ al
barni ei ponāt cū eīs āmōiacū ⁊ sarcocoll. ⁊ bdelliū ⁊ tur
bit ⁊ ꝑtenū. Descriptōs solutiui cū facilitate. ℞. ʒ. i. piper
agarici ābor ana. ʒ. s. medulle chartāi pōd. ʒ. ij. radicis
pedis cēui. ʒ. iij. cū⁹ dosis. ʒ. ʒ. vij. siliq̄ faciās alceīl i

septies aut octies. Et iterū cyminū carmenū. ℥ß. hermodactilorū oīum añ. ℥.i. aloes pōdus. ℥.ij. Durmiāt de pulvere. ℥.ij. cū decoctiōe aneti. Est n. iuuatiua i hora. Et itez sumatur oleum de nucibus et oleum de alkerua et sarcocolla vna die cum hiera picra et vna die sola. vij. diebus et non sumatur nisi cum alchizabaragi et aneto decoctis. Et iterum sumantur hermodactili et bazider et mezabaragi et pip. ℥ß. et anisus et dauciū. Conficiatur cū melle et bibat ex eis oī die. Et itez sumatur ex hermodactilis pōdus. ℥.xxx. et pulpe collo grande pōdus. ℥.x. decoquitur cū. xv. lb. aq̄ donec remaneāt iij. lb. aq̄ et sit dosis eius oī die ℥.i. cū trib⁹ ℥. zuccari. Est n. mirabile valde. Solutiuū leue iuuatiuū sarcocolle rubee. ℥.iiij. zuccari rubei. ℥.iij. teratur et cōmisceātur cū oleo ceiū nucū et pōficiantur sic ea aq̄ aneti. Est n. mirabile solutiō absq3 labore et alleuiat vomitū valde ꝯferēs habitib⁹ humiditatē et melancholiā et habitib⁹ dolores iūcturaꝝ et sciaticā. ℞. aloes et sc. hellebori ni. et scamōee oīuz añ. ℥.i. euforbij et nitri borri añ. ℥.ß. cōficiātur cū succo caulioz qui sit vomitus cum eo eradicatur radix egritudinis.

De potōb⁹ ad solutionē faciendā et de illis que cōferunt eis. C. ix.

E de illis que ꝯferūt eis ē medicamē albesed hoc mōm. ℞. albesed de q̄ dixit gdā q̄ ē alkeri rubea auř. x. ℥.s. gariofilorum. ℥.ij. et myrrhe et peonie et sc. aneti oīuz añ. ℥.i. et polij deum. iij. et vtriusq3 aristologie añ. ℥.ij. de q̄ i potu det vnicē cū aq̄ mellis et nō comedat. ix. horis fiat illud. x. dieb⁹. Et iterū medicamē qđ admistrat oī hora et sanat cū puocatōe carne piscoꝝ camedreos gētiane oīum añ. ℥.vij. foliorū rute sicce. ix. ℥. teratur et cribelletur et sit dosis ei⁹ oī die cochliarū vnū i ieiunio p⁹ digestiones cibi ꝑcentū i trib⁹. ℥. aq̄ frē. Et iterū medicamē albesed sm̄ simonē q̄ castilian rex sit alkeri rubei floris et ē primū descriptiōi ꝑmi. ℞. clamomi florū oīum añ. ℥.ij. folij i. ℥.i. gariofi. gra. xv. albesed qđ ē alkeri ꝑdicta. ℥.s. aristol. vtriusq3. ℥.iiij. cui⁹ dosis sit oī die kirat. iij. qđ incipiat bibere apud equalitates vernalē et vtat eo. l. dieb⁹ et dimittat ipm̄. xv. dieb⁹ deide iteret sm̄ hoc ānō toto nisi cū estu alfabara vsq3 ad meses x. s. et sm̄ regiōes. Si aūt nō pōt bibere ipm̄ anno toto bibat ipm̄ inmediate sca. Nunq3 ꝑtransierit decem dies si erit malū vt bibat vno die et duob⁹ dieb⁹ nō. Et oz vt elōget ab eo comestio q̄ntū posse est ei et si nō plus sale q3 vsq3 ad nonā et rectificet regimē reliquū. Et oz vt deuitet ea q̄ nocēt habitib⁹ doloris iūcturaꝝ. Et constituerūt quidā q̄ de expertis q̄ nō diuersificant eis ē vel potu deni ossa bois adusta. Etiā qđē vsi fuerūt eis gdā de ꝑsumptuosis et sanati sūt cū eis ex podag. et dolorib⁹ iūcturaꝝ eoꝝ. Et hiera qđē hermetis maximū ē iuuamētū ei q̄ bibat eā de dieb⁹ absq3 ꝯfortādo iūcturas ei⁹ et ipa extrahit superfluitates cui⁹ ipm̄ efficit p sudorē et puocationē et confert sciatice. Et q̄n chronica fuerit apata et dolores iūcturaꝝ iuuant p hoc regimē relatū ad hūius sumat semine sicce q̄rta kolī et decoq̄t cū eo qđ submergat ex aq̄ sup ignē leuē donec denigret aq̄ et sumat de colatura ei⁹ lb. i. et s. ꝑiciant sr eā. iij. ℥. olei lilium et bibat ipaz eger et comedat sr ipaz cibū ꝑpatū cū agrestia et ad dolorem anche est regimē leue si nō ledāt ipm̄ balneū et aq̄ calida et somnia sociā ꝑpe p⁹ cibū malū sedat eā vomit⁹ sr aq̄z citoris et soso vētris cū aq̄ oleꝝ et castasistula.

De ēplis iuuātibus ad dolores iūcturaꝝ grossi humoris et eoꝝ q̄ sit i eis et ꝯuertat i lapideitatē. C. x.

E Mplm bonū. ℞. grāoꝝ alkerua mūdatoꝝ. ℥.iij. terant cū. ℥.i. butyri vaccini optie et ꝑiciant dsr ℥.i. mellis et faciat ipm̄ viscosus et fiat cū eo ēplz et ꝑpe sup iūcturas siccas. Et q̄nq3 ponit cuz eo ex aceto

forti. ℥.i. Et emplastro cū stercore vaccino [illegible] i doloribus iūcturaꝝ et dors. et genu et [illegible] b⁹ aliis. Emplm forte. ℞. [illegible] serādrini et glutes albori [illegible] irros. ℥.ij. et faria frumēti. lb. i. et s. [illegible] rū bdelliū oppopōacū adeps [illegible] de qđ sit ex crudo humore i genib⁹ [illegible]. Empl. fugatiuū resolutiuū [illegible] aut sumat euforbiū et terat cū oleo de [illegible]. Empl. forte. ℞. baurac et galla [illegible] et calce misceant oīa et liniant [illegible] hispanico aceto. Empl. bonū et [illegible] et boij sum aut ptos [illegible] aneti et sarī i fabaꝝ ēplastra cū eo [illegible] ex cinere eclamnis et melle ē mirabile [illegible] ē mod⁹ q̄ necessaria sit ad ꝯsolidā [illegible] residuū et nō idigēt eis nisi p⁹ [illegible] ℞. sauīe et nucis cupssi et ossa [illegible] mis ptē. i. draganti [illegible] sufficit ad ꝯgregādos. Illud facies [illegible] dib⁹ plures et illud [illegible] mida ex ꝑfundo et ꝯfert mollificatiōe [illegible] ℞. sc. vrtice mūdati et spume bauracis [illegible] aristol. rotūde et radicis collo grande [illegible] ana auř. xx. senigreci et piper [illegible] aure. x. ammoniaci aure. iii. [illegible] et iuris et myrrhe et adipis [illegible] auř. x. cer. lb. iij. [illegible] olei de lilio q̄ntū sufficit ad liq̄factiōe [illegible] rū et vini optimi q̄ntū sufficit ad cōfectiō [illegible] siccas cōmisceant oīa et [illegible] ꝯferens i hora ad sciaticā et dolorem [illegible] dorē reliquaꝝ iūcturaꝝ sumat [illegible] se tesseo et ꝑiciat desr aceti [illegible] sr pruinas vsq3 dissoluat i decoctiōe [illegible] mellis q̄ntū sufficit et bulliat [illegible] sile illi ptēis de minera. lb. iii. [illegible] baurac. lb. i. et s. gūme pini [illegible] pbilagnie oīum. lb. i. pretri. lb. s. [illegible]

De vnctiōib⁹ i huiusmō [illegible]. C. [illegible]

O Leū de collo grande et olei de [illegible] de sinapi et olei de [illegible] et ꝑpe q̄n adunt et [illegible] sem ex decoctiōe ei⁹ cuz oleo [illegible] um de costo plaminis ē et ꝑpe [illegible] us de costo. Et de vnguētis bois [illegible] cogi vipa et ē ex eis q̄ sanat [illegible] vespilionis. Cui⁹ mod⁹ ē vt sumat [illegible] collati et sumat de succo [illegible] et aristol. ℥.iiii. et castorei. ℥.iii. et costi [illegible] simul donec cōsumatur aq̄ et remaneat oleum.

De embrocis in illa intentiōe. C. [illegible]

E Mbroca sedatiua [illegible] galla et ordeum et [illegible] decoquantur [illegible] to donec dissoquātur et [illegible] catio et est conuenimo ad calidam [illegible] et anetum et folia lauri et ruta et cyminum [illegible] fiat cum eis embroca. Et et [illegible] ad lapideitatem iūcturarum [illegible] ni parte cuius ponitur terra [illegible] quam prouiniantur lapides [illegible] faciendo cum eo suffumigationem [illegible] bus. Et sedat in decoctione [illegible] mantur omnia membra ei⁹ decocta cum [illegible] tar cum seminibus et porro et [illegible]. Et [illegible] dei et vulpis cui⁹ modus est vt bulliat [illegible]

vehementi tādiu donec mittat̄ tertia ei⁹ ⁊ pijciat̄ sup̄ ipsaꝫ diba aut vulpes viua decollata cū san. suo ⁊ decoquantur donec dissoluat̄ i decoctōe ⁊ colet̄ aq̄ ⁊ sedeāt i ea aut p̄ciat̄ sup̄ illā aquā oleū ⁊ decoquat̄ donec consumātur aut donec aqua cōsumat̄ ⁊ remanet oleū ⁊ sedeat i eo. Et q̄n doq; decoquitur in oleo sicut ē.

De balneatōibus ad huiusmōi. C.xiij.

b Alneatio q̄lē cū aq̄s calidis ⁊ humidis nocet eis p̄p illud qđ iā̄ fecit de huiōib⁹ ⁊ dilatat de poris nisi in aq̄s thermarꝫ. Balneatōes vō sicce cū fricatōe cū nitro ⁊ sale ⁊ sepeliri in arena calida sunt iuuatiua eis.

De sedatiuis doloris calidis leuib⁹. C.xiiij.

e Umat̄ fenugrecū ⁊ terat̄ cū aceto cōmixto con trictōe minutissima: deinde fundat̄ sup̄ ipsum mel ⁊ coquitur donec coaguletur ⁊ liniatur postq̄ṡ extendit̄ sup̄ tabulā sicut algalia ⁊ misceat̄ loco cū panno lini ⁊ cōquassetur cū oleo sisamio ⁊ ingrossetur sicut mel ⁊ dimittatur duob⁹ diebus aut trib⁹ ⁊ succurrat̄ exsiccationi ei⁹ cū oleo ros. Et hoc quidem conueniens est i principio egritudinis ⁊ i declinatiōe ei⁹. Et iterū sumātur i principio ⁊ i residuis mucilago fenugreci ⁊ se. lini ⁊ cōquassetur cū oleo sisamino ⁊ ingrossetur sicut mel. Et iterū q̄n nō ē dolor valde vehemens emplastretur cū caulib⁹ recentib⁹ ⁊ apio. Et si fuerit fortior emplastretur cū oleo irino ⁊ farina fenugreci ⁊ farina ciceris cū sirupo mellis cū pauco vino ⁊ cū aliquātulo olei de alcā ne. Et iterū cinis cauliū cū adipe ⁊ cocto facto cū oleo camomillino bonus eis est valde.

De narcoticis sedātibus dolorē. C.xv.

o Umat̄ opij aur. iij. ⁊ croci aur. i. ⁊ terat̄ cū lacte vaccino ⁊ pijciat̄ desup̄ medulla panis similaginei ⁊ liniat̄ ⁊ fiat ex eis emplm̄ ⁊ cooperiat̄ cū folijs sicle et aut lactuce ⁊ ponat̄ loco panis similaginei ceratū. Et iterū se. hyusq̄ami nigri. ʒ. vi. apij. ʒ. croci. i. vi. ni olei cū q̄ ɔficiat̄ ⁊ misceat̄ cū cerato. Et iterū se. hyusquamē al. ⁊ opiū ⁊ psiliū ⁊ acacia ⁊ mugat sumant̄ ⁊ storacis trochisci ex eis ⁊ liniant̄ cū lacte vaccio ⁊ referuētur cū folio. Et iterū aloes. ʒ. x. succi hyusq̄ami. ʒ. vi. hyusquami. ʒ. iij. hypoquistidos. ʒ. vi. pomoꝝ mādragoꝛe. xx. aur. croci. aur. iij. decoquitur poma mādragore cū aceto donec dissoluātur ⁊ pijciant̄ sup̄ medicia. ⁊ liniat̄ cū eis. ⁊ iterū mādragora pijciat̄ in butyro vaccino trita: deinde i ungat̄ cū ea dolor. ⁊ iterū opiū ⁊ storax sumant̄ ⁊ fiat ex eis epithimatis. Et ex eis q̄ stupefaciūt est effusio aq̄ pluries q̄n nō sūt vlcera. Et iterū psiliū infūdat̄ i aq̄ cala ⁊ q̄n inflat̄ cōquassetur cū oleo ros. ⁊ stetur ⁊ liniat̄ cū eo.

De curatione vētos. C.xvj.

b De currit cursu ḡbbositatis vētose ⁊ de eis i q̄bus est iuuamentū sedādo dolorē cū stupefactiōne est vt sumant̄ gētiane ⁊ rubee ⁊ ameos ⁊ aristol. ⁊ calamētū ⁊ se. citroli ⁊ hermodactiloꝝ ⁊ buzeidē ⁊ almehezabara ⁊ almugat ptes eq̄les opij paꝛs. ʒ. cui⁹ dosis sit vsq; ad. ij. ʒ.

De regimine cauterij ad eos. C.xvij.

c T de cauterizatiōe bona eirāt de eis q̄ surgūt loco cauterij ē vt iaceat infirm⁹ sm̄ figurā quā oꝫ. Et pͦhibeat̄ ei mot⁹ ⁊ ɔferuet̄ circuit⁹ doloris ⁊ ipleat̄ mediū ei⁹ sale ⁊ ponat̄ desup̄ parꝫ olei ⁊ ponat̄ desup̄ pānus ⁊ sint p̄sentia cauteria diuersa ⁊ ignitant̄ cauteria ⁊ administrent̄ i pānis tali vt nō sentiatur calor: deinde sumant̄ cū ea deinde fiāt fortia donec nō possint tollerari. Qui ergo pertransierit caute p̄forent̄ massa ⁊ ꝑcipiat̄ ei vt sciat̄ q̄n ei⁹ egrediant̄ sal ⁊ oleū: deinde cooperiāt̄ cū lana ⁊ ligetur. Et oꝫ vt sit sup̄ caput infirmi vas plenū aq̄ ⁊ aq̄ ros. cū q̄ abstergat̄ facies ei⁹ q̄n sudat ⁊ caueatur ne caro aduratur ⁊ vlceretur.

De cura calidi. C.xviij.

o Oortet vt curet̄ cū eis q̄ infrant ⁊ humectāt ex oleribus ⁊ carnib⁹ ⁊ cibis ⁊ fructib⁹ ⁊ linimētis ⁊ embrocis ⁊ ceratis ⁊ exerceāt cū cōsuetate ⁊ balneentur cū aq̄ dulci postq̄ṡ effūdāt sup̄ extremitates eoꝝ aq̄ frā i domo p̄ma ⁊ administret̄ aq̄ tepida: deinde submergant̄ i aq̄ tepida subito semel ⁊ fūdat̄ sup̄ pedes eoꝝ aq̄ frā. Et oꝫ vt soluant̄ ⁊ puocatōe vrinē cum eis i q̄b⁹ nō ē calefactio pluria sicut sirup⁹ ros. ⁊ diacydonitē solutiuū.

Medicamē bonū i q̄ ē puocatio ⁊ solo ⁊ sedatio doloꝝ. R. se. melōis se. citroli ⁊ hermodactiloꝝ al. ⁊ almugat oīum an. ptē. i. opij tertiā ptis vni⁹ aggregēt̄ oīa ⁊ sit dosis ei⁹. ʒ. iiij. cū. ʒ. iiij. zuccari. ē. n. p̄senti iuuamēti.

De epithimatibus. C.xx.

o Cias q̄ q̄n ipa sit frā stiptica sicut sādali nūc fortasse sedatiuo oꝫ vt sint ptes facientia ⁊ leniāt. ⁊ q̄n sedant̄ cū infrantib⁹ pp̄ icisionē eoꝝ admistret̄ ea q̄ mollificāt sicut rob ⁊ oleū ros. ⁊ ceratū. Et q̄ñ ponit̄ sr illud pān⁹ insusus aq̄ ⁊ acetoꝝ de eis q̄ sūt experta ē succ⁹ extremitatē cū aceto. Qui. n. ex eo linimentū sit sedat dolor statī. Et iterū terat̄ glādes optie ⁊ decoq̄t vehemēter ⁊ ēbrocet̄ cū eis hora lōga ⁊ tūc tollerāt infrontia ⁊ nō faciūt eis dolores p istipticatiōnē ⁊ tesionē. Tūc n. ē aliqd sicut aq̄ endiuie ⁊ aq̄ solatri ⁊ aq̄ semperuiue ⁊ aq̄ bliton ⁊ cucumeris ⁊ cucurbite ⁊ silia. Et sūt eplastro cū adipib⁹ ⁊ silib⁹ eis ⁊ cū melōib⁹. Hi. n. infrant ⁊ leniūt sil. Et mucilago psilij ē fortis infronia. Et iterū sād. alb. ⁊ micibe ⁊ silia sedāt dolorē. Et q̄n sedāt dolorē oꝫ vt auferātur ⁊ remoueāt. Et de eis q̄ iuuatiua sūt i fine residuoꝝ doloꝝ iūcturaꝝ ⁊ podagre calorū ē vt sumant̄ aloes ⁊ croci ⁊ myrrhe ptes eq̄les ⁊ liniātur cū aq̄ caulis aut endiuie sm̄ q̄ntitatē caliditatis. Et iterū ceratū cū oleo camomillino. Et iterū diaglō dissolutū i oleo camōillino. Balnea q̄ ex eis nocēt sūt balnea calida. Frā vō q̄n iuuāt ⁊ iterū cōiunt ⁊ cōfortant ⁊ sedant dolorē.

De solutiuis. C.xxj.

o Umat̄ myrobal. citrinoꝝ. ʒ. x. ⁊ hermodactiloꝝ ⁊ buzeidē albor an. ʒ. iij. se. apij ⁊ anisi albor an. ʒ. ij. ɔficiat̄ cū zuccaro soluto d q̄ i potu sumant̄ oī die. ʒ. ij. Et iterū sumat̄ succi cydoiorū lb. i. ⁊ aceti de vino. ʒ. iij. ⁊ zuccari lb. i. ⁊ hermodactil. aloes ⁊ diagridij. ʒ. iij. ⁊ dosis ei⁹ sit ex. ʒ. ʒ. vsq; ad. ʒ. i. ⁊. ʒ. Et iterū hermodactiloꝝ. ʒ. x. scamōee. ʒ. i. ⁊ sile. ʒ. i. cubebe. ʒ. iij. zuccari tabarzet. ʒ. xxx dosis ei⁹. ʒ. iij. Et iterū scamōea decocta i duplo sui aq̄ cydoiorū acetosorū aut pomoꝝ decoctōne i q̄ ɔsideret̄ sba ei⁹. Qui ergo incipit inspissari oppilet̄ os ei⁹ i q̄ ē ⁊ dimittat̄ donec exsiccet̄ ⁊ sumat̄ d ea pōd⁹. ʒ. x. ⁊ sumat̄ d tabarzet. ʒ. xx. ⁊ d cubebis ptis sicut alcohol pōd⁹. ʒ. ij. aggregēt̄ oīa cū iuleb ⁊ fiāt īde pille ⁊ exsiccēt̄ in vmbra. Et sit dosis eaꝝ pille. ij. vsq; ad. iiij. ol boni. ⁊ q̄n illic ē ɔpositio tūc administra ierapicrā. Et de eis q̄ ɔferūt eis ē sirup⁹ ros. R. hūc mōꝝ. Sumātur succi ros. lb. ij. ⁊ mell. lb. iiij. ⁊ scamōee assate. ʒ. i. decoq̄t vsq; q̄ inspissent̄ ⁊ sit dosis ei⁹ ex ⁊ duob⁹ vsq; ad. v. Et iterū ifūdant̄ tamarindi cū cassiafi. i aq̄ endiuie ⁊ fcē. ⁊ si n̄ fuerit fe. sumat̄ decoctis myrobal. ⁊ fumi fre ⁊ pruoꝝ ⁊ tamarindoꝝ ⁊ apsinthij ⁊ q̄ vē. Et iterū buzeidē ⁊ hermodactili ⁊ rose rubee eq̄li mēsura sumat̄ d q̄ sumat̄ aur. i. ⁊. ʒ. Est. n. i ipso sedatio ⁊ infrātio. Et illi qđ iuuāt plꝫ a cibis frīs ⁊ grossis sicut q̄ sūt d lētib⁹ cū aceto ⁊ reliquo cibis infrantib⁹ ⁊ grossantib⁹ san. sicut ille q̄ fit d acetosa ⁊ vētrem cū aceto p̄pati ⁊ acetosus carnis vacce. Et q̄n iuuant̄ plm̄ cū cibis exiccātib⁹ sicut ē herb⁹. Et oꝫ vt iciunēt plm̄. ⁊ eis qđ ɔcedit ex fructib⁹ vt pirus sp̄e ⁊ prunis ⁊ malis ⁊ granatis ⁊ psicis. Ego aūt abhorreo eis ea q̄ sunt sicut pisca ⁊ chrysomila ⁊ que replēt san. aquositate plurima.

De cura iuncturarum exiccatarum et conuersarum in lapideitatem. C.xxii.

Qui sunt habitus complexiones calidas et mās grossas [i] et oportet ut illi nō resoluantur sine lenificatione: oportet ut leniantur et resoluantur simul. Et de eis quibus curatur a lapideitate sunt emplastra facta ex farina herbi et lupinorum cum oxymelle et alanandem et vino albo cum pte licij et amoniaco cum vino antiquo et oleo omphacino. Et quando ponitur desuper farina fabarum et de eis que conferunt ei cuius iuncture conuerse sunt in lapideitatem aut sunt in itinere lapideitatis sunt emplastra que diximus in sermone de doloribus iuncturarum grossorum humorum et ventositatum et embroce cum eis que diximus. Et de illis que conferunt eis est farina lupinorum cum oxymelle aut aceto commixtorum. Item radix almarom. Item emplastretur cum bulbo dissoluto in aqua. Ipse enim prohibet lapideitatem in pedibus, et similiter embrocetur ex aqua in qua decocta sunt calamentum et albasce aut acetosum in decoctione in qua caseus antiquus decoctus est propter ipse in iure cauletis sale et nitrum et euforbium aqua cineris caulium combustorum.

De cura contractionis et asementa. C.xxiii.

Cinis quod oleum de andacocha potando et eo et lin[f]gendo cum ipso est res magis conferens ei. Et modus faciendi hoc oleum est ut decoquatur andacocha cum se minibus in tanto quantum ipsa est et oleo donec consumatur aqua sita. Cuius dosis sit usque ad .3. iii. et minus. Et illius quod est ea uentosa est curatio currit cursu curationis uentositatis faciendo uentosationes de eis que expertae sunt ad hoc, et unum est ut sumatur pellis ouis bona que excorietur et ponatur super ipsam et liniatur lacte uaccino dulci et iunctum eo. Et administratio balnei sicci et sudare in furno aut fouea ignita iam dicta sunt.

De cautella ad dolores iuncturarum. C.xxiiii.

Oportet ut vitetur ille qui assuetus est his doloribus [o] phlebotomia et solutione ventris in vere, et qui proximus est pertinentius et vitet regimine repleto in subtilitate. Et dico oportet si cum in eo quod accidit ei sit multitudo humorum ut non dimittat eos multiplicari cum eo quod cibatur et cum eo quod exercitio administratur bono et si cum fuerit corruptio eorum opponatur illi cum cibatione eius quod oportet et bonitate regiminis per quod generatur. Phlegma enim generatur per adiutorium et iffantibus. Et in quadam secundum ea et eius opposito nos eorum. Et cholera generatur per adiutorium calefacientium, et in secundum ea et secundum oppositionem eorum. Et similiter melancholia generatur per id quod secundum et opponitur ei quod generat ipsum per id quod secundum. Et quod accidit eius tunc ex illis que rectiora sunt est confortatio membri cum stypticis ut non suscipiant superfluitates et propter quod non teneatur conuersio earum ad membra principalia cum sanctissima mundificatione. Et ista sunt sicut acatia et balaustie et succus virge pastoris et licium et riubes. Item fricatio locorum cum sale trito et cum oleo et nisi sit siccitas vehemens. Et quando est aqua phlegmaticum et bibit his ipsum. Cristo ro. pondus .3. ii. aliquando in die et hyeme tunc fortasse prohibet paroxismum eius. Et vitatur exercitio repleto et vectione et non superfluat in eis quando exercitium podagram et dolorem. Et non adhibeatur illud quod non est consuetus subito sine quantitate quando illud accidat administra olea confortantia intingendo. Et oportet ut vitentur carnes grossas et cibaria salsa et asse et lentium. Et ex oleribus vitentur ea que sunt frigida et humida et citrona et aqua melonis. Nocent enim ipsa propterea quod generant humorem aquosum et conferunt per prouocationem et diuisificatur dispositio eorum in corporibus. Et vitentur potare vinum plus grossum simo os vinum. Et abeat eis que sunt bone digestionis et velocis. Et oportet ut vitentur repletionem et ambulationes ab exercitio et vitetur cum hoc superfluitatem in labore et exercitio et propter super repletionem in labore et exercitio et propter super repletionem. Et vitentur coitum et immorentur in balneationibus quando ipse sufficient humores et faciunt eos currere ad iuncturas et vitetur aqua thermarum prodierunt eis in hora egritudinis. Et illis que prodierunt eis in principijs balneorum et post ipsorum expletionem. Et in [illegible] [illegible] eorum in ipsis est effusio aque super [illegible] aliquid quod prohibeat et debilitatem [illegible] faciant hoc nocumentum. Et oportet ut ventris [illegible] quando est ex rebus nobilioribus [illegible].

De cura [illegible] C.xx[illegible]

[c] Ura que magis propria est [illegible] generatur sicut est quod oportet [illegible] nonne in doloribus iuncturarum [illegible] differentibus alijs doloribus iuncturarum. [illegible] pro quia nocet eis nocumento vehementi [illegible] est et repercussio reducit eam illic et ponit [illegible] resolo et prparat eam ad hoc ut dolorem [illegible] locet iuncturas absque repercussione [illegible] sedationem doloris in principio [illegible] tis lenificantibus nisi accidat [illegible] difficilis eorum curatio in frigore [illegible] pes sinistra et [illegible]. [illegible] de rebus magis conferentibus est phlebotomia [illegible] ne per phlebotomiam in fine et [illegible] fiat phlebotomia ex pedendum per [illegible] et iuuamentum fit in corpore [illegible] ad finem postponere et sufficiat [illegible] solo ventre [illegible] ad [illegible] mo est ut leniatur duobus diebus [illegible] quod phlebotomia sciatice vene magis [illegible] saphene plurimum nisi sit dolor [illegible] mo super pedes [illegible] magis conferens eius [illegible] vene [illegible] sit basilica et cephalica [illegible] moratur saphene et vene [illegible] popli[illegible] tunc vene curantur poplitis magis [illegible] tice et saphene simul. Et ex eis [illegible] est minimum et post pedis phlebotomia [illegible] tica et de quo hec vena magis [illegible] uncella magis [illegible] basilica [illegible] nis. Si [illegible] sunt phlegmatici et [illegible] grossorum et [illegible] curatione. [illegible] pio ad administrandum resolutiua [illegible] quod [illegible] est quod diximus. Et [illegible] cum ventris solutione per [illegible] mouet eam ab eo. Et de eis quod bona [illegible] et aceto. Et qui euaserit cum ventris [illegible] moab eorum sit grossities [illegible] iuuis calefacientibus et est necessaria in phlegmaticis [illegible] imo multotiens phlebotomia [illegible] administra [illegible] quod diximus et diuretica et ebibitio [illegible] curarum. Medicamen hermetis [illegible] mirabile valde [illegible] 3.ii. se. [illegible] lb. [illegible] ino [illegible] coctur. i. Et administrentur [illegible] hoc et resolutiue et aqua thermarum [illegible] [illegible] administrent ventose [illegible] ne et pone rubificantia [illegible]. Et emplastrorum [illegible] administrantur [illegible] duas [illegible] vna est resoluo et altera [illegible] riosa et abbreuiet [illegible] secat [illegible] et in lapideitate [illegible] te medicinam quo [illegible] necessarie sunt ventose et eam ponimus [illegible].

De embrocis et linimentis. C.xx[illegible]

[o] Ungatur olei de alcana lb. i. et [illegible] ta lb. i. et cardamomi 3. [illegible] mergatur in eo lana et [illegible] et aqua medicinarum [illegible] ho et quibus iuncturas [illegible]

oleum de piretro et oleum de castoreo que administren tur post mundificationem et cerataria cum opoponaco et euforbio et oleis predictis.

De epithimatib⁹ et emplastris. C.xvij.

c Emplastrū resolutio mām ad illud qd apparet ex plumbo. R. se. rute silvestris baccarum lauri an idē nuci sceba armā coxdamēi et pulpa collo quintide ameos oiuz añ. auf. iiij. rute recētis picis cel am moniaci oium añ. ociauā bezard auf. v. oppopo. sulfu ris qd nō tetigit ignis amboꝝ añ. auf. iiij. fiat ex eis em plm̄ si liniat sciatica ex stercore capino et aceto forti erit sic medicamē de sinapi et mel¹ eo et magis iuuatiuū eo. Et empla rubificātia et vesicātia bona sūt valde et os ve ponēt vesice deīde puluerizet sup eas medicamē exic catiuū: deīde iteret vesicatio vsqʒ eueniat sanitas. Et ite rū sumitur. lb. i. baurac. lb. i. olei et fiat ex eis epithia. Et iteꝝ emplm̄ iuuatiuū staphisagrie. lb. i. secis oduste. lb. ij. piretri. lb. s. mastici ij. lb. i. et s. bezard. s. sulfuris. lb. i. baurac triidē olei costi an. iij. gūmi pini qd sit equale cū be zard fiat ex oib⁹ emplm̄ et administret. Et iterū sumat picis po. i. sulfuris po. i. piriti. sic alcofol et liniat sr ancha et ponat desup charta de pāno et dimittat vsqʒ cadat p se. Et ex eis q̄ experta sunt ē vt colligat plāta tapsie i estate dum ē viridis. et ei⁹ corīu opera fiat qm̄ ē difficilis ad pcedēdū deīde aggrega ipm̄ cū cera et iniica eā achē et lo co doloris et liget desup et dimittat. iiij. horis vsqʒ ad. vi deīde ingrediat balneū. Nūqʒ paꝝ rorari icipit ingrediat aīa et tollat ab eo ēpls et ponat sr locū lana cū orage gā to ebdomada vna aut. x. dieb⁹. Et iterei qm̄ excuiat a sinapi et gūma rute agrestis. Et iteꝝ staphisagria et gū ma pini et gūma iteꝝ rute agrestis et cera et oleū de ruta Et iteꝝ piretrū et dauk et flos lapidis sus et baurac et sta phisagria et sumat ex eis ēpls Et qñqʒ addūt i eo nastur tiū. Et ex eis q̄ ꝯferūt ad hoc et ad dolores genuū ē cera tū ē euforbio. Et iteꝝ olei de alcāna ℥. viij. et aceti. ℥. iiij. nitri. ℥ ij. piretri ℥. i. iūdat piretrū cū oleo ē alcāna post q̄ triuerit ipm̄ et ponit ipm̄ in oleo trib⁹ dieb⁹ et bulliat bullitōe leui: deīde pijciat desup acetū et nitrū postea i bibat i ipo lana sordida: deīde ponat sr locū dolorosū achē. Et aliud sile illi de epithimatib⁹. R. cere colate auf. c. et gūmi albat. auf. xxv. et floris eris auf. vij. i. iij et al bezard et myrrhe oiuz añ. auf. vi. et alkitrā auf. v. aggre ga ista et ꝯfla ea sic po. i. et fac ex eis emplm̄. i. et lini cuz eo locū dolorosū pyxidio: p̄cipue si fuerit mā faciēs do lore sā. flux⁹ i iūctura ipa aut phlegma grossum vitreū qd iā bibit pyxis iūcture. Emplm̄ sedās sciaticā. R. olei antiq. ℥. xviij. litarge plūbi et salis masse gūmis albat oiuz añ. auf. c. litarge eris rubei. ℥. iij. floris eris abrasi et gal li et radicis alimezerō nigri aristol. sinapis oiuz añ. ℥. ij. pijciat i eo qñqʒ piretri. ℥. i. Aliud. R. aīudē. se. rute silue stris baccarum lauri et baurac et collogntide sceba ameos coxdūeni oiuz añ. auf. iiij. rute hortulane hūide et picis sicce gūmis albat gūme pini āmoniaci adipis vituloꝝ oium añ auf. xv. oppopo. auf. vj. sulfur nō adusti auf. iiij. olei de alcāna. ℥. xviij. Aliud. R. picis hūide. ℥. xviij. aristol. ℥. x. et s. cere. lb. i. gūme pini auf. iiij. sulfuris non adusti. lb. i. baurac. lb. i. et s. staphisagrie lib. i. et s. et coule ij. piretri. lb. s. coxdūeni lib. i. bezard. lb. s. liquefienda liq faē et tere sicca et pmisce oia et frica eā fm modū p̄dictū i eo cui⁹ remēorato p̄cessit. Et scias q̄ dī post solutiua bo na et valia sicut pille ē hermodactil. et pille fetide et pille de tapsia et pille de storace et nō sit aliq̄ sic pille iuuamēti ne q̄ sic hiera hermetis q̄ bibat i vēre ille⁹ q̄ bibit eā incipiat sentire doloroso se nō emittere et sudare et nō ē i ea solo vē tris plurias: imo mūdificat cū subtiliatōe. Et elemēta qd medicina ꝝ solutiua ꝝ sit pulpa collogntide et cētaurea et

gūmi et sum⁹ terre et tapsia et succ⁹ cucu. asinini. Sumā tur due collogntide et p̄forent et educat qd i ꝯcauitatib⁹ ābaꝝ ē ex pulpa et semib⁹ et carne. Et ipleāt oleo sisami no et cooperiant ābaꝝ foramia et dimittāt nocte vna: deīde pijciant āb collogntide i mane illi⁹ noctis cū oleo qd ē i eis āmbab⁹ i ollā et fūdat sup eas ābas q̄ntū ē olei mēsu ra. i. et s. de aq̄ et coqnt sil vsqʒ discocte sūt āb collogn tide. Cū ergo discocte sūt ābe extrahant et pijciant ābe et coqnt aq̄ et oleū ꝗ se sufficiēt: deīde pijciat desup belle boꝝ⁹ ꝯtrit⁹ puluerizat⁹ cribellat⁹ fm q̄ntitates q̄ ꝯgelat aq̄ et fiat sic panis ē q̄ fiūt magdaleōes fm q̄ntitatē aucl lane et sumant de illis auellāis. xviij mane et firmat sūr mus p⁹ balneationē. Et modus ali⁹ ē vt decoqnt oleū cū succo. et qū accit mūdificatio p̄solonē vē ris et pomi ti et plōgat egritudo nūc ibi ꝯuenit vti suppositorijs ex medicis facietib⁹ excoriatione et solone educetib⁹ san. sic ē decoctio cucu. asini et collogntide et fel vaccinū et pi retrū et cētaurea et nastur. et tapsia et cētaurea p̄ssoū oia illa iuuatiua sūt eis i hac hora et forte sanāt. Et q̄ñ po. nit i clisterib⁹ eufor biū et dī q̄ illud ē nociuū valde. p̄bē bēs reliqs ꝯuersiōib⁹ i sine dō eis ē iuuatiuū et p̄pe q̄ si se quit vesicatio. Et mūdificatio qdē accit excoriatio p se et e uenit cū ea sanitas. Clistere bonū excoriationē faciēs ē coqnt collogntida et nasturtiū et radix cappari et cētau. et cucumer asinin⁹ et tapsia et rubea et fiat clistere cū aq̄ et empleat ancha cū fece et ē ex clisterib⁹ iuuatiuis. Et iterū empletur cū aceto et furfure calefactis. Si aūt fuerit illic san. q̄ moziat i ea cauterizet cū auro rubeo loc⁹ san. cau terizatiōe vehemēti vt currat san. ex ea.

De bothor iunctuꝝ. C.xxviij.

b Et bothor appārēt i crure nigre. q. ipe sit fruct⁹ tamarisci aut q̄na viridia. Et in ūeaꝝ ē mā vari cū et cura eaꝝ ex pte mūdificatōis ē cura varicū et vlceꝝ melācholicoꝝ q̄n̄ canonē dicem⁹ in lib. q̄rto.

De dolore calcanei. C.xxix.

q Uandoqʒ accidit ex obulatōe ꝯcitāte: aut casu aut coarctatōe calciamēti et alijs et sanat ipsum embrocatio pluris cū aq̄ sal et epithima de me mite et bolo armeno resoluto.

De debilitate pedis. C.xxx.

f It q̄nqʒ i creatōe et sit q̄nqʒ debilitas ex labore pluris et ex mollificatōe añcedētes ex oppilatiō ne vie nutrimēti ad ipm̄ sic accidit castratis.

De bothor vnguiū et attritōe eaꝝ. C.xxxi.

a Ppropinqt cura eoꝝ cure suppuratōis. Et ex illis q̄ ꝯferūt illis ē emplm̄ cū folijs nuci et cū fo lijs cupssi et emplm̄ de adipib⁹ cū fimo capino et stercore vaccino. Et ꝯferunt eis nux cupssi et farina em plastrata ꝯferūt eis sufficiēt decoctā emplā. Et de eis q̄ li quefaciūt san. mortuū sub attritōe est farina ꝯfecta cū oleo et sup ipm̄ posita.

De inflatōe vnguis et pruritu in ea. C.xxxij.

c Ungat cū aq̄ mari ablueādo cū ea semp q̄re remo ueātur cū decoctiōe lenti et berberani cū decoctō ne cucumeris. Et ex emplis ei⁹ sunt nenufar et ole um et ficus decocte coniunctim et singulariter.

Explicit ē tractat⁹ ij. de dolorib⁹ hoꝝ mēbroꝝ et cuꝫ ei⁹ supplemēto ꝯplet fen. xxij. et cū ei⁹ cōplemēto ꝯplet lib terti⁹ de curatōe egritudinū accitiū vnicuiqʒ mēbro a vertice capitis vsqʒ ad pedes canōis relati aboali albi sceā ab ūcō: quē seqt liber. iiij. ē reb⁹ p̄ticularib⁹ q̄ p̄pe vē cōde sūt egritudies q̄ nō approp̄āt mēbro. et ē decora tiōe. Impressus Uenetijs p Dionysiuz Bertochū. An no xp̄i optimi. M. cccc lxxxx. vij. mensis aprilis.

Liber canonis quartus incipit de egritudib[us] particularib[us] q[ue] q[ua]n[do] acci dunt nō appropriant uni mēbro cōmunio sepiē fen.que cōprehēdūt vigin tiquatuor tractat[us] [et] sūma eoru[m] est.

Fen prima est de febribus [et] est quatuor tractatus.

Tractat[us] primus est de fe. ephimera. [et] cōtinet. xliiii .c.

Principium sermonis de febri bus putridis [et] complementu[m] sermonis est in febrib[us] sangui neis [et] cholericis.

Tractatus secundus cōti net.xlviij. ca.

Liber canonis quartus incipit de egritudinibus particularibus que quum accidunt non appropriantur uni membro: continens septem fen.

Fen prima est de febribus: et continet quattuor tractat⁹. Tractatus primus de febre ephimera.

De diffinitione febris et generibus eius. Capitulum primum.

Febris est calor extraneus accensus in corde et procedens ab eo mediantib⁹ spiritu et sanguine per arterias et venas in totum corpus: et inflammatur in eo inflammatione que nocet operationib⁹ naturalib⁹: non sicut caliditas ire et laboris que non inflammatur et impedit operationes ita ut retineat. Et sunt quidam hominum qui diuidunt febres in duas diuisiones primas. s. in febrem egritudinem: et in febrem accidens et ponunt febres apostematum de genere febris accidentis.

Et initio quidem sermonis eorum est quod febris egritudinalis est illa inter quam et eam que non est egritudo non est mediu͂ sicut febris putredinis. Putredo. n. est ei cu͂ absque medio et non est putredo in se ipsa egritudo: imo est ei egritudinis. Febris vero apostematis est accidens apostemati existens: quoniam est apostema sequens ipsum et apostema est egritudo in se ipso. Et contradicentium quidam inest ut dicat: quoniam si propterea quod febris apostematis sequitur caliditatem ei⁹: et sequitur ex dolore ipsius: est simile ut sit febris accidens: tunc oportet ut sit primum febrium ephimera ex accidente: et si ipsa sequitur putredinem que est in apostemate: tunc apostema non est causa ei⁹ prima: vnde est apostema imo quoniam ad putredinem que est in ipso. Causa igitur ei⁹ que est essentialis est putredo: et apostema non est causa ei⁹ nisi per accidens. Et dicimus quod si non significauerint per febrem accidens hoc illi non intellexerunt per eam: nisi quod ipsa sequitur apostema hoc: et inueniunt eam per intentionem apostematis. Similiter ergo est dispositio febrium putredinis per comparationem ad putredinem. Verum occupatio in huiusmodi contradictionib⁹ est illud quod non confert in scientia medicine aliquid: et facit medicum procedere ex arte sua ad inquisitiones que fortasse impediunt ipsum ab arte sua. Procedam⁹ ergo secundum id quod consuetum est. Dicamus ergo propterea quod febres apostematum et oppilationum sunt febres accidentes et alie febres sunt egritudines: tunc conueniens est ut dicamus: quoniam propterea quod omnia que sunt in corpore hominis sunt tria genera. s. membra continentia illud quod est in eis de humiditatib⁹ et spiritib⁹: quorum comparatio est comparatio parietum balnei. Et humiditas recondita: et ei⁹ comparatio est comparatio aque balnei. Et spiritus alii vitalis et naturalis et vapores eius: et comparatio eorum est comparatio aeris balnei: et aer balnei quando infrigidatur illud quod est vicinum ei: non oportet ut ipse extinguatur: immo possibile est ut remaneat et redeat et calefaciat illud quod ei vicinum est. Similiter est unum istorum trium generum extra quod non inuenitur in homine genus corporeum. Nam si accendatur febris in membris radicalib⁹ accensione prima: sicut accenditur adustio: verbi gratia: ut in parietib⁹ balnei: aut per follem feruentem per ollam eo: tunc illud gen⁹ febrium nominatur febris ethica. Et si accendatur febris accensione prima in humoribus: deinde accendatur ex eis in membris sicut accidit ut accendatur aqua calida in balneo: et igniantur lateres ei⁹ causa eius: aut sua calidum in olla et accendatur olla cum eis: tunc illud gen⁹ febrium nominatur febris humoris. Et si accendatur febris accensione sua prima in spiritibus: et vaporib⁹ deinde accendatur ex eis in membris. Et humoribus. Sicut accidit ut perueniat ad balneum aer ignis qui accendatur in eo: et calefaciat aerem eius: et perueniat ad aquam et parietes: tunc genus illud febris nominatur febris ephimera: quoniam est accensa in re subtili que resoluitur cum velocitate. et raro pertransit diem cum nocte sua: nisi conuertatur ad gen⁹ aliud febrium. Hec ergo diuisio febrium est per modum propinquum diuisioni euenienti per differentias. Et diuiduntur febres alio modo. Dicitur. n. quod de febrib⁹ sunt febres acute. et de eis sunt non acute. Et de eis sunt cronice: et de eis sunt non cronice: et de eis sunt nocturne: et de eis sunt diurne: et de eis sunt salubres recte: et de eis sunt habentes accidentia horribilia. Et de eis sunt continentes. et de eis sunt inseparabiles. Et de eis inseparabilib⁹ sunt quedam quib⁹ sunt remissiones: et de eis sunt quib⁹ sunt lesiones. Et de eis sunt quib⁹ sunt exacerbationes. Et de eis sunt similes. Et de eis sunt frigide habentes rigores aut horripilationem. Et de eis sunt simplices. et de eis sunt composite.

De preparatis ad febres. Capitulum ii.

Dixerunt quidam quod corpora vehementi⁹ preparata ad febres sunt corpora calida et humida: et proprie quum humiditas est fortior caliditate: et isti quidem sunt fendi sudoris et urine et egestionis. Et corpora calida et sicca iterum sunt preparata ad febres calidas: et incipiunt primo ephimere: deinde festinant ad putredinem et adustionem: et quandoque faciunt cadere in ethicam. Et sequuntur ea ambo: que equantur in humiditate et siccitate: et dominatur caliditas: et ista sunt de genere eorum in quib⁹ incipit febris vaporis calidi deinde permutatur ad febrem humoris. Postea illa in quib⁹ equantur calor et frigus et multiplicatur humiditas: et istis quidem febres putredinis accidunt secundum plurimum incipientes. Et corpora frigida et humida: et frigida et sicca sunt longinquiora corpora a febrib⁹: et proprie ab ephimera.

De horis febrium. Capitulum iii.

Febrium hore sunt sicut reliquarum egritudinum. principium et augmentum et status atque ultimum et declinatio. Et sunt quandoque particulares cause cuiusque paroxismi: et timor est a principio usque ad statum: at quod declinationem vero non moritur eger ex ipsa febre nisi per id quod dicemus de eo communiter. Et principium quidem est hora qua calor naturalis perfocatur a materia submersa in membro tamdiu donec non appareat maturationi que diuersificatur eius contrarie maturationi vestigium. Et principium quidem est inuentum in omni egritudine. Verum quandoque occultatur sicut est ei⁹ occultatio in sinocho. et epilepsia et apoplexia. Et quandoque principium est occultum paucorum accidentium et existimatur quod non sit principium in ea. Et similiter quandoque in die primo febrium acutarum videntur nubes. et signum maturationis et existimatur quod non sit ei principium: et non est ita. Et augmentum quidem est hora in qua commouetur caliditas innata ad resistendum materie motu manifesto et apparent signa digestionis: aut signa contraria digestioni. Et status est hora in qua vehementior est pugna inter naturam et materiam: et apparet victoria unius ambarum earum super aliam: et est hora pugne et ei⁹ spatium est in habentibus paroximos adustos paroxism⁹ vnus: et non cognoscitur nisi per illum quem sequitur ipsum: aut duo paroxismi: et cognoscitur in tertio eius: ideo quod non addit super

illos amboꝰ in pluribus nisi egritudinibus macrono-
nijs: fortasse .n. assimilanť poxismi plures in omnibꝰ in
dicijs suis: ⁊ sic apud statum complet vestigium dige-
stionis aut ꝑnj eius. ¶ Et declinatio quidem est hora in
qua calor innatus iam dominaf materie ⁊ vincit eam ⁊
exsilit in congregationis eius separatione. Et ꝑi post eam: ⁊
tunc alleuiaf caliditas caloris occulti ⁊ expellit ad extre
mitates donec resoluit. ⁊ multociens ingrossat. ¶ Et sta
tus quidem diuersificaf in egritudinibus. Egritudinum .n.
valde acutarum longinquior status est vsq ad quartum: et
earum febres ephimere sunt de hac summa veruntamen ipse
non numeranť acute: quia non sufficit in acuitate egritu-
dinis vt sit status eius ꝑ primo: immo sit de egritudinibꝰ
habentibus timorem. Et sequunť eas febres acute absolute
non valde: ⁊ sunt ille quarum status ꝑ venit vsq ad .xiiij.
dies ⁊ quod est supra id. ¶ Et cognitio quidem egritudi
num acutarum in ordinibus suis: ⁊ cronicarum est necessaria
in regimine cibi egri secundum quod dicemus in sequentibꝰ.
Et plures quidem febrium complent principium ⁊ augmē
tum ⁊ statum in poxismo vno ⁊ faciunt poxismum alium
declinando. ¶ Et febres quidem diuersificant in his tem-
poribus: de eis quidem sunt quarum augmentum ꝑlongat:
⁊ de eis sunt quarum declinatio ꝑlongat.

Cognitio horarum vniuersalium egritudinis ⁊ ꝑpo
prie status. C. iij.

Cognitio horarum egritudinis vniuersalium quandoq̄ ē
ex specie egritudinis nam spasmus siccus ⁊ epi
lepsia ⁊ appoplexia ⁊ squinantia sunt ex acutis
valde. ¶ Et terciana pura ⁊ causon de acutis non val-
de. Et quartana ⁊ palysis de macronoxijs. ¶ Et quandoq̄
ex motu egritudinis nam si poxismi sunt breues signifi
cant quod status est ꝑpinquus sicut terciana pura. tempus
enim poxismorum eius est ex tribus horis vsq ad .xiij.
horaf ⁊ si sint ꝑlixi significat quod materia est grossa ⁊ sta-
tus longinquus sicut in terciana non pura. ¶ Et si nō fue
rit illic poxismus: immo mā eius fuerit acuta sic sinoche
tunc egritudo erit acuta. ¶ Et si fuerint signa eius signa
materie frigide grosse aut declinis ad grossitudinem: tunc
egritudo erit nō acuta: ⁊ si remanserit cum dispōne sua:
tunc egritudo non erit illius acuitatis. ¶ Et quandoq̄ est ex
virtute egri cui velociter adueniat debilitas: apparet quod egri-
tudo acuta aut nō apparet illud ⁊ est egritudo nō acu-
ta. ¶ Et quandoq̄ est ex etate ⁊ tempore. nam in tempore ca-
lido ⁊ etate calida festinat status egritudinis. ⁊ in tempo
ribus frigidis ⁊ etatibꝰ frigidis tardaf status egritudi-
num: ⁊ similiter est dispositio regionum. Et ex pulsu. nam
si est velox frequens magnus tunc egritudo est ad acuita-
tem declinis. ⁊ si nō tunc nō est acuta. ¶ Et ex rigore nam
si est ꝑlixi spatij. tunc egritudo est declinis ad ꝑlixitatem
⁊ si est breuis spatij tunc egritudo ad acuitatem tendit.
Et quando nullo modo est rigor tunc abbreuiaf eiꝰ ex-
tensio. ¶ Et cognoscunť hore egritudinis quandoq̄ ex ꝑ
te horarum poxismorum. Nam si fuerit ꝑcedens secundū
ascessionem superfluitatem ita vt vnus ascendat superflui-
tatem alterius tendens ad additionem: tunc egritudo erit
in augmento. quoniam de egritudinibꝰ sunt que currunt
vsq ad finem horarum suarum secundum augmentum ⁊ sunt
quandoq̄ de genere terciane ⁊ de genere assidue: si autem ste
terit ascessio ⁊ steterit superfluitates tunc sine dubio erit
egritudo in statu. Et sermano horarum equalis est longitudine spa
tij. ⁊ si postponunť tunc egritudo est in declinatione. ⁊ si-
militer cognoscitur dispō horarum ex augmento accidentium
febris ⁊ statione eorum ⁊ declinatione ipsorum ⁊ ex additio-
ne poxismorum eius in longitudine ⁊ breuitate ipsorum ⁊ for-
tasse diuersificanť ⁊ nō assimilanť. ¶ Et quandoq̄ cogno
scunť ex dispōne egestionum. nam quum accidit in poxismo

aliquo sudor aut vētris fluxus ⁊ ꝑcedens [illegible]
est post ipsum est in similitudine [illegible]
tudine eius aut supra quantitatem eius [illegible]
dinem non ꝑ fortitudinem ⁊ egritudo [illegible]
¶ Et quandoq̄ cognoscunť ex parte [illegible]
gestionis secundum quod dicimus [illegible]
sputum cum digestione aliqua aut [illegible]
aliqua tunc est principium augmenti [illegible]
caf illud ⁊ apparet aut [illegible]
quando apparet digestio aut [illegible]
so aut nube tunc scias quod status est ꝑpinquus [illegible]
tunc scias quod status est longinquus. ¶ Cognitio [illegible]
rarum particularium sic accipit nam hora [illegible]
mi est hora in qua coarctaf pulsus ⁊ [illegible]
non eius: ⁊ pluribus fit color [illegible]
tur extrema ⁊ ꝑprie extremitates [illegible]
ramus quasi sentit sparsio caliditatis. [illegible]
tur principio alteratio coloris ⁊ pigritia [illegible]
[illegible]
[illegible] ⁊ grauitas sermonis ⁊ horripilatio [illegible]
⁊ in dorso ⁊ fortasse accidit in [illegible]
cidit cursus saliue ⁊ saltus temporum [illegible]
sternutatio ⁊ commotio membrorum corporis. [illegible]
mētum quidem debilitatur virtus ꝑpter [illegible]
est in principio aut statu. ¶ Et hora augmenti [illegible]
tua est hora in qua pulsus incipit apparere [illegible]
ri ⁊ velox fieri. ⁊ spargit calor in toto corpore [illegible]
equalitatem. Et medietas eius [illegible]
nō cessat hec caliditas sparsa cum equalitate [illegible]
ri. ¶ Et hora status est hora in qua [illegible]
sparsa cum equalitate ⁊ accidit [illegible]
pulsus fit maior quam vnquam ⁊ fit [illegible]
quentior. ¶ Et hora declinationis [illegible]
[illegible] ⁊ incipit pulsus temperari ⁊ [illegible]
de illa in qua incipit corpus sudare ⁊ [illegible]
candem. ¶ Et multociens quidem accidit [illegible]
dispositio que est sicut declinatio ⁊ est [illegible]
rit ⁊ non oportet vt tu decipiaris [illegible]
scas dispositionem pulsus ⁊ [illegible]
at. ¶ Et si tibi videtur ponam tibi exemplum [illegible]
na. Attende ergo quod quum in tertiana [illegible]
sionibus incipit horripilatio [illegible]
stea [illegible] ⁊ minoratur frigus [illegible]
postea equaliť calefactio [illegible]
de incipit minui vsq quo [illegible] ¶ Et [illegible]
nido quandoq̄ ꝑlongantur aut ꝑpter [illegible]
tenerint aut ꝑpter grossitiem [illegible]
Et quandoq̄ adiuuant ad illud [illegible]
frigida ⁊ etas frigida ⁊ debilitas [illegible]
tas corporis.

Sermo vniuersalis de febribus [illegible] C.

Cause omnium specierum febris [illegible]
cause primitiue calefacientes [illegible]
facientes per accidens [illegible]
⁊ assumptorum scilicet in cibo ⁊ in potu [illegible]
porum ⁊ animalium ⁊ ex doloribus ⁊ [illegible]
appostematibus ⁊ sunt de eis ex oppilationibus [illegible]
causa non est primitiua ⁊ non [illegible]
cum velocitate sua ad hoc vt [illegible]
[illegible] spiritualem nam si [illegible]
dere in ethicam aut in speciem febrium [illegible]
dicemus. ¶ Cause enim primitiue [illegible]
accedentis quod si mouerint eas ad [illegible]
bres putredinis. ¶ Et sunt quidam [illegible]
stimant quod febris ephimera non [illegible]
⁊ corporis ⁊ illud est error. Et [illegible]

plurimum receduni in die vno: et raro pertranseunt tertium diem. Nam si pertranseunt illam quantitatem existimatur de esse earum quod ipse permutantur. Et intentio quidem permutationis est quod ratio caliditatis pertransit spiritum: aut ad corpora: aut humorem. Licet sint de hominibus qui dicit quod ipsa quandoque remanet sex diebus. et cōsumitur integra consumptiōe: et illi nō esset similiū permutaretur ad genus aliud. Et hec quidem febris est facilis curationis et difficilis cognitionis et similiter principium ethice. Et homines quidem velocius cadentes in febres ephimeras. et qui vehementius leduntur ab eis si erretur in eis sunt illi in quibus calor et siccitas sunt magis vincentes. quoniam perueniunt velociter ad ethicam et tertianam. Deinde illi in quibus calor et humiditas vincunt. quoniam perueniunt velociter ad febrem putredinis. Deinde illi in quibus calor est plus. Deinde illi in quibus est plus siccitas. Et quum illi qui habent complexionem siccam et calidam accidit fames et adurunt eum ea vigilia et labor animalis et labor corporeus festinat ad ipsum febris ephimera cum horripilatione quadam. Quod si nō succurratur. et ciber stati festinabit ad ipsum febris putredinis.

Signa propria febrium ephimerarū distinguentia eas ab alio. Ca. vi.

De proprietatibus earum est quod ipse non sunt a causis antecedentibus. neque incipiunt cum coartatione et est quod ipse nō incipiunt secundum plurimum cum rigore et frigore extremitatum et profunditate caliditatis et declinatione ad pigritiam et somnum et submersiones pulsus et subtilitatem eius et diuersitatem eius et paruitatem ipsius. Immo fortasse accidit in principio earum similitudo frigoris et horripilationis et punctio. cuius causa est vapor chimi mali et remouetur velociter et accidit fed rarō rigor propter multitudinem vaporum ledentium siccitatem propter putredinem suam superflua multitudine. Et est eius inflāmatio non mordicatiua aspersa. immo bona sicut caliditas corporis laborantis et ebrij. Et quum est vrina in primo die digesta. et pulsus bonus tunc iudica quod est febris ephimera. et illud ideo quoniam vrina non alteratur in ea in quantum ipsa est ephimera et est sediment eius digestum non declinat ad colorem humorosum, et est quandoque nihil de eius pendens quandoque est natans bonis coloris. et quandoque accidit vt non equetur color eius tamen eius substantia est equalis et non alteratur color eius nisi propter id quod associatur ei de causa alterationis vrine. quoniam non sit illic febris ephimera ex eo quod ei accidit in tertiana. et similibus ei. Et pulsus est declinatio ad spissitudinem et fortitudinem et magnitudinem nisi in eis que est a passionibus debilitantibus et nisi fuerit in stomacho humor mordicatiuus aut frigidus aut causa alia de his que mutant pulsum preter febrem. Et raro quidem diuersificatur vero diuersificetur erit ei ordo. Nam si diuersificet illud tunc erit propter causam aliam antecedentem febrem: aut vicinantem ei sicut est labor vehemens, aut mordicatio vehemens in visceribus et similia his et quandoque accidit vt induret pulsus propter frigus vehemens: et inspissatio infrāna: aut propter caliditates solis vehementem exiccantem: aut propter vehementem laborem exiccantem aut famē: aut angustiam: aut vigiliam: aut euacuationem: et quandoque festinat in eo dilatatio et tardatur constrictio: et non festinat plus quam naturaliter raro et cum velocitate paruitate: quoniam necessitas curationis in eo est vehementior: quoniam necessitas educendi vaporem corruptum vapor namque in eo nō est corruptus comparatiōe sui ad equalem. Immo est bonus comparatione sui ad eum. Et quum ambiguus fit tibi pulsus et constrictio ipsius sic

sitas et inbeciliter: pulsus quidem reddit post eradicationem eius ad consuetudinem eius naturalem in illo corpore et hoc est signum bonum. Et scias pennitus quod quotiens vrina et pulsus sunt boni: significant quod febris est ephimera et quum nō sunt boni non est ostensum quod nō sit ephimera. Multotiens .n. est in ea vrina sincera: et pulsus diuersus et debilis et paruus. Et de illis que significant quod ipsa est febris ephimera est vt sit principium eius labile et leue: et sit augmentum eius non addens supra duas horas et neque associentur statui accidentia vehementia: et nō accidant in ea accidentia praua: et nō sit in ea ebullitio caloris vehemens et innocens eum ea dolorosus sicut ea dolor fuerit capitis aut dolor alius non sit firmus inseparabilis post eradicationem eius: et hec quidem significat quod ipsa est ephimera. Et plurimum quidem eradicationis eius fit per sudorem et humorositatem similem sudori natura si nō humorositas: et nō fit vehemens superfluitas ineque in quantitate sua immo appropinquat sudori naturali in quantitate sua sicut est proximus ei in qualitate sua. Si .n. videris sudorem plurimum febris erit nō ephimera. Et de eis de quibus febris ephimera experitur est vt ingrediatur balneum habens eam. Quamque morā fecerit euenire in eo quod si horripilationem nō consecutam scias quod febris est febris putredinis: et egrediatur habens eam ex balneo illico: et si nihil alteratur a dispositione sua tunc febris est ephimera.

Permutatio febris ephimere. Ca. vij.

Quum expedit vt febrem ephimeram patiens cibetur: et errat medicus sup eam: et non cibet ipsum: permutatur febris in corporibus cholericis ad ethicam intendentem: et in corporibus carnosis ad sinocham que est absque putredine: et fortasse permutatur ad illam que est cum putredine. Et similiter quando necessarium est adiutorium in aperiendo poros et rarificando corpus et non: fit fit inflāmatio in humoribus retentis in corpore inflāmatione eius quod calefacit cum fortitudine eius quod putrefacit.

Signa permutationis febris ephimere ad febrem aliam. Ca. viij.

Significatio illius est quod ipsa declinat absque sudore: aut humorositate: aut cum sudore absque mundificatione per sudorem: et est declinatio longa diuisionis et absque mundificatione pulsus. Immo remanet in pulsu aliquid et remanet dolor capitis si fuerit: hoc totum significat permutationem ad febrem putrefactionis humorum aut ethicam. Nam si cause fuerint vehementes aut prolongatae mora eius permutabitur ad ethicam. Nō si ad ethicam permutetur videbis tactum arteriarum calidum valde: et videbis febrem similem vel fitam et in omnibus membris accidit calefactio super repletionem: et in hoc acceptionis cibi debent videbis pulsum seruare equalitatem cum duritie et paruitate. Et videbis signa reliqua que dicuntur de signis ethicae: et quando permutatur ad genus febrium quod nominatur sinocha absque putredine videbis additionem et repletionem caliditatis: et inflāmationem faciei. Et quando permutatur ad febres putredinis apparent horripilatio et diuersitas pulsus et paruitas et coartatio: et est caliditas mordicatiua sicca et vehementia accidentium. In vrina autem fortasse remanet digestio et substantia et in pluribus non apparet in ea digestio.

Curationis febris ephimere secundum modum vniuersalem. Ca. ix.

In omnibus speciebus febris ephimere oportet vt afferatur sup corpora patientium easdem que nutriant cum contrinctione bono cū velocitate digestionis quando febris est egra: et eger est leuis. Et quibusdam eorum conceditur

deliciari in torsiones pacientis ex labore & angustia & fame.

Et illis in quorum corporibus cholera plurima est. Et qui conquerunt se pati hoc opilationem in principio deglutiant cibum ipsum in aqua aut vino ut sit magis penetrans.

Et isti quidem cibantur etiam in principio febris & quibusdam prohibetur deliciari in ea & ungantur eis ut fiant sub velamentis sicut in paciente ex oppilatione & solliditate & ex apostemate. Et medicus quidem est et postponatur cibatio usque ad declinationem nisi illis quos excepimus. Et aqua frigida quidem oportet ut non prohibeatur in principio rei quam virtus est fortis & ipse non timet debilitas eius & est melior cura in infrigidando. Verum si fuerit illic debilitas in visceribus & febris iam extendit aut fuerit vehementi estuationi melior est et de eis hoc multum sumat & concedatur eis balneum quod eorum potissimus consumitur in febribus ephimeris propter accidentia de quibus est humectatio & de quibus est sudatio & rarificatio corporis & de eis est inflatio in quarta dispositione & prohibetur ubi timetur casus putredinis. Et non oportet ut eniter balneum nisi habens eam ex oppilatione propterea quod balneum generat egritudinem putridam & similiter paciento eam ex sacietate nauseativa nisi fuerit ei & quum dilatantur pori & descendit nauseativa facietas. Illic non oportet ut balneet. Et habens catarrum non balneetur nisi sit adiutivus. Et omnes habentes febres ephimeras oportet ut non prolongent moram in aere balnei imo in aqua eius quibus volunt nisi habentes eam ex solliditate & ex spissitudine. eis enim convenit ut prolonget moram in aere balnei donec sudent.

Embrocatio autem si fuerit illiniendo aut liniendo tantum oppilat poros. Et in curatione eius febris ephimere que est ab oppilatione extrinseca aut intrinseca fricatio aperit poros habentis eam deinde si obviat humiditati plurime resolvit eam & si obviat humiditati pauce exiccat eam. Eius curatione autem non indiget aliquo eorum nisi habens oppilationem replonalem & habens nauseativam sacietatem & qui habet febrem ephimeram ex solliditate cuius corpus est repletum.

Species febris ephimere. C.x.

Et febribus ephimeris sunt que eis comparantur ad dispositiones animales. Et de eis sunt que comparantur ad dispositiones corporeas. Et de eis sunt que proportionantur ad res que eveniunt deforis. Et de comparatis ad dispositiones animales est illa que fit ex angustia & illa que fit ex tristitia & illa que fit ex extimatione & cogitatione ira & vigiliis & somno & tranquillitate & timore & gaudio. Et de proportionatis ad dispositiones corporeas sunt ille que comparantur ad res que sunt actiones & motus & de eis sunt que comparantur ad non actiones & motus & ad contraria eorum. Et comparate ad res que sunt motus est que fit ex labore & illa que ex tranquillitate & illa que fit ex evacuatione & de eis est febris ephimera ex dolore & de eis est febris ephimera que est cum sincopi & de eis est illa que fit ex fame. Et de eis est illa que fit ex siti. Et de comparatis ad ea que non sunt actiones est illa que fit ex oppilatione & de eis est illa que fit ex nauseativa sacietate. Et de eis est illa que fit ex apostemate & de eis est illa que fit ex solliditate.

Comparate autem ad res que accidunt deforis sunt sicut illa que fiunt ex adustione quecumque adustio fuerit & sicut que fit ex frigore & solliditate & ex ablutione. dicemus itaque unamquamque earum cum curatione sua.

De febre ephimera ex angustia & signis eius. C.xi.

Quandoque accidit ex motu spiritus ad interiora & occultatione eius in eis propter superfluitatem angustie febris spiritualis. Cuius signa sunt igneitas urine & acuitas eius ita ut habens eam sentiat acuitatem ipsius propter dominium siccitatis in ea & est motus oculi ad clausionem declinans & est oculus submersus propter resolutionem cum quiete & subclusione & facies est tendens ad

citrinitatem propter profunditatem caloris & [illegible] debilitatem & parvitatem declinis & [illegible] ribem.

De cura. C.[illegible]

Potest ut habens eam multiplicet [illegible] nat plus sue intentionis [illegible] aere absque aere & [illegible] eius fricatione post illud. Oportet [illegible] tium ei quam balneum & [illegible] frio & ponat super pectus suum [illegible] mucilaginibus & succis & aqua [illegible] num plurime commixtionis est [illegible] men ei.

De febre ephimera ex tristitia. C.[illegible]

Quandoque accidit ex [illegible] rum quietum motus [illegible] sicienti cadere in [illegible] signis eius que ex angustia [illegible] funditate sua propter resolutionem [illegible] seeam & pulsus non est [illegible] cum debilitate sed est cum eo [illegible] cut cura eius que est ex angustia.

De febre ephimera ex cogitatione. C.[illegible]

Quandoque accidit ex [illegible] bus febris similis illi que est ex [illegible] tus oculi est cum illo non ad clausionem [illegible] declinis & est declinis ad profunditatem [illegible] latione & constrictione & plurimum [illegible] eis est ad citrinitatem declinis. Et [illegible] lius que est ex tristitia.

De febre ephimera ex ira. C.[illegible]

Quandoque accidit propter [illegible] ad exteriora in dispositione [illegible] ducens spiritum & febris. [illegible] rubedo facie nisi perfecerit [illegible] tur & inflatio faciei similis ei [illegible] sunt oculi rubei tendentes exterius propter [illegible] motus spiritus ad exteriora. Et quandoque [illegible] eorum tremor propter motum [illegible] naturam & est aqua rubea [illegible] suam. Et quandoque est cum ea [illegible] sua est grossus plenus pulsus frequens.

De cura. C.[illegible]

Sic eos quiescere & sic [illegible] bus & narrationibus & [illegible] mirabilibus & fac eos [illegible] tepida non plurimi caloris & [illegible] quo oleo plurimo. Illud enim est magis [illegible] quam aqua calida & cibentur eis que [illegible] & prohibeantur a vino [illegible]

De febre ephimera ex vigiliis. C.[illegible]

Quandoque etiam accidit ex vigiliis [illegible] mera. Cuius signa sunt [illegible] & gravitas palpebrarum [illegible] perit capite & profunditas oculi propter [illegible] inflatio palpebrarum propter [illegible] dinem vaporis & [illegible] gestionis & debilitas pulsus & [illegible] digestionis & inflatio eius propter [illegible] gestionis sed non est cum rubedine [illegible] ex ira.

De curatione. C.[illegible]

Curatio autem eius est ociari & quiescere [illegible] mire & embrocare caput eius [illegible] & humectare & balneum [illegible] norum [illegible] & inunctiones [illegible]

num est ex rebus magis confortantibus eis: τ sumant in potu ipsum sine timore: nisi fuerit dolor capitis.

De febre ephimera ex somno τ quiete. C. xix.

Spiritus quandoq; resoluunt vapores calidi ꝑ vigilias τ motus. Cum ergo ꝓlongatur somnus τ tranquillitas τ non resoluuntur: accidit ex eis calefactio spiritus τ febris eius. Cuius signa sunt q̄ significant enim eam antecessio somni τ tranquillitas plurima τ ꝓprie que non ē in consuetudine: τ cadit contrarium consuetudinis: τ significat ipsum resolutio vaporosa τ pulsus.

De curatione eius. C. xx.

Curatio eius ē sudatio in aere balnei: τ ablutio ei⁹ locum aqua calida: τ paucitas cibi τ declinatio eius ad id quod infrigidat τ humectat ipsum: τ exercitiū temperatū: τ nō oꝫ vt bibat vinū.

De febre ephimera ex gaudio. C. xxi.

Quandoq; accidit ex gaudio febris similis illi q̄ fit ex ira. Cuius signa sunt prima signis eius que est ex ira: nisi q̄ forma oculi est forma gaudentis non forma irascētis. Et est frequentia in pulsu minor. Et cura eius est proxima curationi eius q̄ ē ex ira.

De febre ephimera ex timore. C. xxii.

Quandoq; accidit ex timore febris secundum formam que accidit ex angustia. Proportio namq; timoris ad angustiam est ꝓportio ire ad gaudium: et hoc quia motus timoris est ad interiora: τ ire ad exteriora: τ fit subitorū aliorū modorū fit gradatim. Cuius signa sunt prima signis eius que fit ex angustia nisi q̄ diuersitas in pulsu est vehementior: τ forma oculi eius est forma territi. Curatio eius est prima curationi eius que fit ex angustia: τ oꝫ vt securetur a timore: τ veniatur ad eū cum animo gaudere faciētib⁹: τ letificantia sunt iuuatiua ei.

De febre ephimera ex labore. C. xxiii.

Labor quandoq; peruenit ad summum in calefaciendo corpus τ spiritum: ita vt fiat febris nocens operationib⁹: τ est plurimū nocumētū: τ grauitas spiritus super vitalem τ animalem. Signa sunt antecessio laboris τ additio calefactionis iuncturarū super alia: τ tactus lassitudinis τ siccitas corporis. Et quandoq; accidit in fine eius humectatio si fuerit labor temperatus in calore: quando nō est in eo excessus aut frigus ꝓhibens sudorem. Si aūt labor fuerit superfluus minoratur humectatio τ sudor: τ quandoq; sequitur ipsum tussis sicca ꝑ communitatem pulmonis: τ quandoq; declinatio ꝓportionis est: τ pulsus eius paruus debilis τ quandoq; declinat ad duritiem: τ vrina est citrina calida ꝓpter motum subtilem: τ ꝓpter resolutionem.

De cura. C. xxiiii.

Curatio eorū est tranquillitas τ balneatio in tina: τ in vnctio fricādo ꝓpe τ sup iuncturas: τ acceptio cibi boni chimi humectantis secundum q̄titatem qua digeratur de genere carnium pullorū τ edi: τ piscium paruum. Et quoniam virtutes eorū sūt debiles: tunc non oꝫ vt confidant de se posse digerere: q̄d digerebant in dispositione sanitatis cum non mutato illo. Et propter hoc cibetur eis quorū paucum nutrit plurimum sicut ea que diximus: τ sicut vitelli ouorū sorbilium τ testiculi gallorū sunt eis boni. Quidam tamen estimauerunt: q̄ oꝫ vt patientium lassitudinem regimen plus subtilietur q̄ aliorū. Sed illud non est rectum. Et oꝫ vt sumant de lacticiniis humidis: τ sumant in potu vinum plurime commixtionis si fuerit assueti: aut in loco aliud si nō fuerint consueti τ oꝫ vt eorum inunctio sit plurima q̄ inunctio aliorum cum oleo aliquo vt humectentur eorum membra τ iuncture ex siccitate: τ iterum vt mollificetur illud quod accidit eis de tensione. Et oleum viol. est de oleis melioribus eis. Et oꝫ vt continuetur inunctio eorum corporis τ ꝓprie capitis τ collo τ spondilibus dorsi τ iuncturis omnibus: τ ꝓprie post balneationem. Et oꝫ vt alternantur strata eorū τ aromatizētur indumenta eorū: τ sedilia eorū: τ si indigent iteratione balnei ꝑ reliquias iterentur omnia q̄ scripta sunt in capitulo suo.

De febre ephimera ex euacuatiōe. C. xxv.

Quandoq; accidit ex commotione humorum post ventris solutionem motus spirituum superfluus τ inflammatio in ipso febrem ꝓpter multitudinem lassitudinis que sequitur ipsam. Et quandoq; faciūt eam medicine solutiue ꝓpterea q̄ calefaciūt. Et quandoq; sequitur phlebotomiā propterea q̄ reducit facit humiditatem vaporum: τ sanguinitatem eorum ad furiositatem cholericam.

Curatio. C. xxvi.

Oportet vt subtilietur in retinendo vrinam per ea que sunt ordinata in capitulo suo: τ vt cibetur eger cum eo quod confortat plus τ secundū q̄titatem qua digeratur de eis que infrigidant τ humectant: τ sint ī eo potica stiptica: τ ponant sup stomachū emplastra τ embroce confortantia calefacta non tepefacta. Nam omne tepidum est mollificatiuum τ resoluit virtutem. Et de hac summa est lana infusa ī oleo nardino aut oleo frigidiore eo aromatizato: τ exprimatur adeo donec separetur ab ea partes olei τ ponant super eos τ epar ea q̄ infrigidant.

De febre ephimera ex dolore. C. xxvii.

Dolor quandoq; calefacit spiritum adeo donec inflammetur febris. Signa: dolor in capite: aut oculo: aut aure: aut dente: aut iuncturis: aut extremitatibus: aut colica: aut hemorroidibus: aut aliis de doloribus furiculorū.

De cura eius que fit ex dolore. C. xxviii.

Sedatur dolor cum eo quod oꝫ in capitulo suo deinde curet cura eius que fit ex labore. Et si timeatur ex potu vini motus doloris: non detur in potu.

De febre ephimera ex sincopi. C. xxix.

Quandoq; accidit ei cui superuenit sincopis ꝓpter commotionem spiritus: diuersa calefactio τ conuersū in febrem: τ quandoq; remouent de ea post ablationem timoris in sincopi reliquie. Signa vicinitas sincopi: τ casus virtutis absq; signis febrium aliarum que non sunt ex febribus ephimeris τ pulsus in ea est diuersarū dispositionum. Quandoq; enim cadit τ destruit quando vincit frigus. Et quandoq; fit velox τ apparet quum dominatur caliditas: τ simulatur pulsu patientium extenuationem exsiccatiuam in duritie cum verminatione.

Curatio. C. xxx.

Curatio eius est cura sincopis τ dare cibos velocis digestionis boni chimi: de illis quos scivisti: τ si indiguerit vt des in potu vinum fac: τ non cures de febre. Cum ergo liberatur ex sincopi τ remanet febris similis ei que est cum extenuatione: cures cum eo quod est in canone de infrigidatione τ humectatione.

De febre ephimera ex fame. C. xxxi.

Quandoq; acuuntur vapores in corpore quandoq; non inueniunt nutrimentum: τ generant febrem: τ eius pulsus est debilis paruus: τ quandoq; declinat ad duritiem. Curatio. Cibatio quidem in

febre est sicut ex sorbitionibus factis ex [illegible] cum ordeo cum
oleribus et post illas cum cibis bonis confortantibus:
et balneet et effundatur super caput eius aqua plurima
tepida et sedeat in ea et humectet corpus eius cum eis que
fuerint sicut oleum viol. et ros. et cucurbitinum.

De febre ephimera ex siti. C. xxxij.

Ex prima est ei que est ex fame et est dignior ut
accidat propter defectum eius quo sedatur de
aqua calidas fortes et vaporibus. Curatio. da
re in potu aquam frigidam et aquas fructuum frigido-
rum et proprie granatorum et humectare corpus cum
tina et impossibile est ei balneatio cum aqua frigida faciat.

De febre ephimera ex oppilatione. C. xxxiij.

Oppilationes fiunt in poris cutis propter spissi-
tudinem eius et paucitatem ebullitionis et multi-
tudinem ciborum et propter frigiditatem. Et pro-
pter ablutionem cum aquis frigidis stipticis. Et pro-
pter adustionem solis. Et quasi fit in viis venarum et mea-
tibus earum et orificiis ipsarum et cursibus et viscerum. Et
quum dicitur febris ephimera ex oppilatione non intel-
ligitur nisi ad hanc speciem. Nam plurimum accidit ut minore-
tur resolutio et multiplicetur repulsio et coarctatio et prohibe-
atur respiratio et aggregetur vapor plurimus et non resol-
vatur et tunc evenit caliditas superflua et cum permutatur
fuerit eius inflammatio in debilioribus ex corporibus quod
est spiritus erit febris ephimera. Quum ergo inflammatur in
sanguine est species famosa sinoche quam dicemus et est
illa que est de summa febrium humorum et non est propter
putredinem immo est propter inflammationem et ebulli-
tionem. Quod si permanserit illud ad putredinem quam
facit oppilatione et privatio respirationis permutatur
ad febres putredinis. huiusmodi quidem oppilatio.
aut fit ex multitudine humorum et sanguinis aut ex grossi-
tudine eorum aut ex viscositate eorum aut propter casum rei
de causis oppilationis in instrumentis non in cursu: im-
mo sicut frigus constringens aut apostema coarctans
aut nascentia recedunt aliud de illis quarum te oportet reme-
morari. Et hec quidem febris de febribus ephime-
ris parum permutatur ad ethicam: quoniam corpus in ea
est plurime materie. Et in hac febre itaque est fluxus et in-
flammatio et adherentia caliditatis et urina media inter
igneam. Et hec febris est difficilis ad cognoscendum:
quoniam similitudo est prima similitudini febrium humo-
rum. Et hec febris quandoque remanet usque ad diem terti-
um et in eo quod est post ipsum sunt oppilationes plurime
fortes. Et sunt inspissantes et non condensantes dolores
et si sunt parve festinat eius eradicatio si non fuerit er-
ror. Et hec febris inter febres ephimeras quandoque acci-
dit et redit per [illegible] oppilationis que est causa q
re sunt eius paroxismi. Et hec quidem febris multotiens p
mutatur ad frigus et horripilationem et significat quod ipsa
sit putrida. Et cum illa que est ex oppilatione facit ac
cidere dolorem post phlebotomiam in latere sinistro si
est excusatio iterationis phlebotomie precipue quum se-
datur febris et perseverat dolor. Signa. Quandoque
accidit febris ephimera non ex causa primitiva et est lo
ge declinationis quoniam existima quod ipsa est oppilatio et p
prie quando declinat sine evaporatione cum humectatione.
Et verificant existimationem tuam signa repletionis et
in corporibus plurimi sanguinis et generantibus eum: aut
grossum humorum viscosorum. Et differentia quidem in-
ter ea ambo est quoniam si oppilationes in eis sunt propter grossi-
tudinem humorum et viscositatem eorum significat ea signa no-
ta eis et non est illic inflammatio corporis et rubedo et exte
sio et ad summum signa multitudinis. Et illis in quibus
causa est repletio sunt signa repletionis et rubedinis faciei cum

berationem venarum et inflatione et tensione [illegible]
tia. Et si superfluant oppilationes [illegible]
non superfluunt non oportet ut [illegible]
cum est multitudo humorum et repletio [illegible]
properes ad phlebotomiam et [illegible]
botomies eum cum iam non [illegible]
quando febrit si non fuerint [illegible]
[illegible] phlebotomia [illegible]
fecit inter eos. Si autem non [illegible]
postponatur et tandem phlebotomia [illegible]
fiat occupatio in eis que [illegible] oppilatio [illegible]
cant meatus. Et non [illegible]
mundificando meatus et [illegible]
cum ad attrahendum humores [illegible]
tas et incisandum in [illegible]
res plurimi: et fortasse [illegible] in oppilatione [illegible]
grossi et proprie [illegible]

Cum phlebotomia itaque et [illegible]
superfluitates viscosas fumosas [illegible]
hanc febrem et phlebotomat [illegible]
prie quum ad plurimum facis [illegible]
mare [illegible] si non sentis multitudinem [illegible]
sentis oppilationem et quod hec sunt accidentia [illegible]
ne eorum et viscositate [illegible]
botomia superflua et [illegible]
apertione. Et apertio quidem [illegible]
medicinis et cibis. Et [illegible]
non est possibile ut [illegible]
calidum [illegible] ad illa que sunt [illegible]
rum usque ad illum qui est cum [illegible]
usque ad aquam [illegible]. Et [illegible]
lutio: et non in quo est viscositas [illegible]
carum cum hoc quod ipsum [illegible]
apertio et abstersio: non est ergo [illegible]
ordei. Deinde oportet ut consideres [illegible]
cessaverit [illegible] eius et [illegible]
an mutatur febris et [illegible]
et frangatur et debilitetur paroxismus [illegible]
mo. Et considera [illegible]
digestione. Et in pulsu [illegible]
re putredinem: procedens secundum hoc [illegible]
introducere egrum in die tertio post [illegible]
hora mollificationis paroxismi [illegible]
usque ad quinque horas et [illegible]. Et [illegible]
cum rebus in quibus est abstersio [illegible]
inter farinam fabarum usque ad farinam [illegible]
radicum lilii et aristologie [illegible]
bis et aque. Quod si fuerit [illegible]
re spuma bauracis. Et si existimas quod [illegible]
tur aut eius in aliquo et fiunt accidentia [illegible]
non [illegible] in eo [illegible] oppilatio [illegible]
non sunt de genere earum quas [illegible]
go egreditur de balneo non oportet ut [illegible]
vinum: nisi post securitatem ex potione. [illegible]
dispositio ut cibet aliquantulum [illegible]
tu id in quo est apertio sicut aqua ordei [illegible]
aque parum ordei plurime decoctionis [illegible]

Quod si paroxismus non iteratur [illegible]
si desideraverit illud et aba [illegible]
diminutus a paroxismo primo et [illegible]
confide in veritate curationis et [illegible] oppilatione
et cura eum post eradicationem [illegible]
ba ipsum. Et si venerit paroxismus [illegible]
nor illo et urina non fuerit [illegible]
dens ad putredinem et curatio eius est [illegible]
nis.

De febre ephimera ex nauseatiua facietate et repletione. C. xxxiiij.

Q Uandoque accidunt ex nauseatiua facietate corporis mali ex quibus accidit calefactio et inflammatio ipsius quare accidit febris et proprie in corporibus cholericis: et in illis qui non habent amplos poros. Nam plurimum superfluitatum eorum vaporat vaporatione fumosa et mordicatur in eis eructuatio acida. Et de illis qui sunt vehementius dispositi ad illam: sunt illi qui incipiunt post nauseatiuam facietatem vti exercitio et motu et ire sub sole et balneatione postquam accidit eis hoc multiplicantur enim in eis vapores fumosi et proprie qui habuerint in corporibus suis dolorem et proprie in visceribus eorum. De materia vero eructuationis acetose et in habentibus eam raro contingit vt generet febris. Si autem generet erit debilissima non generatur. Et existimo illud quod generatur ab eructuatione acetosa non est nisi facietas nauseatiua. Et illi quidem eius corporis soluuntur natura iuuant valde et remouetur febris eorum propter expulsionem superfluitatis super flue fumose. Et diminuitur quidem curatio eius cuius iuuatur natura ex illis et omnis solutione. Et si natura illius qui febrit ex nauseatiua facietate leniatur duabus ascellationibus aut tribus deinde phlebotometur fortis fit super eum fluxus ventris et forsitan fiet fluxus eius qui antea quem significabit pulsus cordis et nigredo lingue. Et similantur accidentia febris ephimere ex replectione accidentibus febris ex iracundia: rubent enim oculi et facies valde et fit inflammatio vehemens et magnificatur pulsus et fit velox et rubet vrina. Amplius quam plus remanet non excedit tres dies. Et scias quod febris ephimera ex nauseatiua facietate: quandoque venit cum prodromis: quattuor aut septem et eius hoc est febris ephimera vera pulsus eius est sanus. Signa. Signa eius sunt alteratio eructuationis ad acetositatem aut fumositatem. Dum ergo alteratur eructuatio ad sanitatem indicat sanitatem. Et vrina quidem illorum est parata digestione aquosa. Et quando cum nauseatiua facietate est vigilia est in facie et lateribus eorum inflatio et in palpebris eorum est grauitas.

De cura. C. xxxv.

P Atiens hanc nauseatiuam facietatem non curatur quia aut sit natura eius non soluta aut sit soluta. Nam si natura eius fuerit non soluta tunc procul dubio oportet vt soluas eam: et si fuerit aliquid cibi aut feces aut grauitatis remanens in stomacho tunc oportebit vt facias vomere ipsum deinde solue eum et considera vbi inuenit grauitatem. Et considera tunc an sit rectius euacuare illud cum clisteribus et suppositoriis aut cum aliquo quod bibat desuper vt soluat aut deponat aut digerat et significat illud quod rectius est de hoc dispositio eructuationis forsitan erit necessarium enim si fuerit cibus stans fortiter et sit difficilis vomitus vt non aspiciat ad febrem sed administretur diapipereon vt pepatur et descendat cum digestione aut administretur quod est debilius eo et administrentur embroce et emplastra digestiua cognita in capitulo digestionis et solutiua cognita in capitulo solutiuis. Dum ergo descenderit tunc aut egredietur per se ipsum aut iuuabitur cum suppositorio et tollerant fames super eum tam diu donec non remaneat de stomacho in destructione facietatis nauseatiue deinde sumat cibum leuem velocis digestionis boni chimi et sit intentio ad sanitatem et somnum nisi quod excusat sollicitudinem in alleuiatione repletionis. Quod si natura fuerit soluta considera an res que euacuatur sit illud quod est corruptum. Et si fecerit illud non retineatur donec totum euacuetur vsque ad postremam eius: et ex parte declinatio febris postquam fac ingredi ipsum tunc balneum et ciba ipsum nisi fuerit illic superfluum destruens fortitudinem. tunc enim non facias ipsum ingredi balneum. imo

ciba ipsum et post ea stomachum eius cum rebus quas scies et quarum quedam scripte sunt in capitulo de solutione ventris. et de illis est lana infusa in oleo in quo est virtus absinthij aut etiam in oleo nardino postquam fuerit expressa et separata fuerit ab ea maxima pars olei. Et si placeat solutio et inueneris id quod egreditur absque genere eius quod corruptum est administra oleum de cydoniis tepidum recens secundum hunc modum et oleum de mastice et non est iter in oleo nardino contrarietas eis. Et forsitan administrauimus decoctionem tartaria et proprie qui non sufferunt dispositionem strictura eorum super ventrem eorum. Et quandoque indigemus emplastrationibus hoc de emplastris predictis in colica passione et da eis in potu aquas fructuum si tollerat eas et da ei ad comedendum illud cuius alleuiatur nutrimentum et facilis sit digestio sicut sebicum galli et pisces aradi et ponitur super illud aliquid de fructibus et succis et robub stipticis. Et cum abscondit appetitus aliquid ad motionem ipsius cum eis que scimus et proprie cum eis que sunt ex cydoniis et quum euacuatum est: non est malum vt administres ei electuaria forte de illis que digerunt et confortant stomachum et aperiunt oppilationes et illud post ablationem febris et accidentium. Et ter quidem ad phlebotomiam est vt non fiat in ea donec declinetur. tunc enim fiat illud quod prius datur in potum est aqua ordei. Et cibus sit sicut ille qui fit de agresta cum cucurbita et amigdalis paucis. Et infrigidetur locus eius et odoramentum eius et trocisci de camfora in quibus non ponitur reubarbarum.

De febre ephimera ex apostemate. C. xxxvi.

F Ebres sequentes apostemata interiora sunt putride. Et quandoque associatur eis ethica et non sunt de numero febrium ephimerarum. Apostemata vero apparentia sicut sunt furunculi et exiture vel bubones qui eueniunt in carne et proprie apostemata magna que fiunt in membris glandulosis et in carnibus que vocantur molles sicut illa que fiunt in inguinibus a superfluitatibus epatis et in ascellis a superfluitatibus cordis et sub aure a superfluitatibus cerebri quandoque sequuntur febres et non euacuantur quia aut sit illud quod peruenit ex eis ad cor donec igniat ipsum calefactio sola aut cum putredine: quod si fuerit calefactio solarum erit de genere febrium apostematum interiorum. Et plurimum quod accidit de istis febribus sequentibus apostemata sequentia cum frenetiduras ex vlceribus et scabie et doloribus et percussionibus et casibus ad que expelluntur materie et retinentur in vijs apud carnes molles est de genere febris ephimere. Et plurimum quod accidit de istis febribus sequentibus apostemata quorum cause sunt antecedentes sicut repletiones et oppillationes permiste sunt putride et secundum plurimum febres sunt radices et apostemata sequentia licet quandoque accidat econtrario. Hippocrates nominauit has febres malignas que ex eis sunt ephimere et que non sunt ephimere. Et febres quidem sequentes ea secundum plurimum sunt ephimere et si non sunt ephimere sunt male. Et plurimum quidem harum sequuntur apostemata sanguinea et quandoque accidunt sequentes herisipilam et similia ei. Signa. Signa earum sunt ea que diximus de antecessione apostematum ante eas et facies est inflammata et rubea et est additum in ea super dispositionem sanitatis et non est caliditas vehementer mordicatiua. Quando fit multitudo earum in eis quoniam huius apostemata sunt sanguinea nisi sint febres sequentes herisipilam et tunc istis febribus succedit humectatio et est pulsus in eis velox magnus frequens propter repletionem et caliditatem et est vrina aquosa alba propter cursum materie enim ad apostemata et vlcera. Cura. Oportet vt antecessio fiat in ea cum phlebotomia et fluxu ventris. Et curetur apostema cum eo quod oportet in capitulo suo et subtilietur regimen: et non bibat vinum omnino: et non ci-

detur nisi post declinationem completam: et necessaria sunt et extinguentia et infrigidantia et humectantia et emplastra infrigidantia cum nunc super membrum infirmum apostemosum etiam ut non noceant ei: neque faciant ipsum crudum immo infrigidetur via iter ipsum et cor infrigidatione penetrante in profundum.

De febre ephimera ex terrestritate idest quando cutis fit dura vel spissa. Ca. xxxvii.

b Et febris itaque sequitur privationem resolutionis propter oppilationem non profundatam. Et plures quidem hominum quam dimittunt consuetudines suas balneandi febriunt. Et plures eorum sunt illi in quorum corporibus generatur vapor cholericus propter complexionem corporum eorum et ciborum ipsorum et aquarum ipsarum malarum et propter dispositionem eorum antecedentes et vigiliis. Curatio eius. Est extinctio et administratio balnei et sudare in eo post declinationem.

Et fricari cum eis que sunt sicut furfur et farina fabarum et amygdal. amare et semen melonis et aliquid de alsen et baurac. Et sit cibus eius extinguens et humectans: et vinum eius sit plurime commixtionis et iteret balneum multotiens.

Febris ephimere ex calore. Ca. xxxviii.

q Quandoque accidit ex calore aeris et calore balnei et similium febris ephimera. Et plurimum illius non accidit nisi ex vehementia caloris solis et est prima suspensio eius cum spiritu animali quia primum quod eo leditur sit caput. calefacit enim aer eius et pervenit ad cor et fit febris deinde spargitur in totum corpus. Et quandoque fit eius suspensio cum corde propter caliditatem anhelitus: et quando custodit caput a calore. Sed illa que est ex sole accidit plurimum incipit in cerebro et capite: et propter illud quod non est mundus impletur caput eius. Et illa que non fit ex sole: sed fit ex diebus canicularibus: et ex balneatione et ex aliis impressiones facit in cor. Signa. Signa sunt calefactio eveniens ex vehementia inflammationis capitis in parte solari cerebri et fortasse est cum gravitate et repletione si non fuerit corpus mundum et magnitudo anhelitus in pectore cordis. Et illud quod apparet de corpore vehementius calefactionis caliditas interior eius. Et de illis quibus scitur illud est quod sitis eius est minor siti illius cuius caliditas est illa caliditas et est in hac habitudine contraria vel diversa ei que est ex debilitate. Cura. Est necessarium ut incipiatur in curatione eius cum eo quod infrigidat ex embrocis super caput et pectus et ex oleis frigidis et proprie oleo ro. infrigidato super nivem quod fundatur super caput et pectus ex loco longinquo: et detur in potu aqua frigida et que currunt cursu eius sine cessatione eius fiat illud usquequo declinet febris. Deinde autem ingrediatur tamen et non tangat cum linia si fuerit cum eo febris: et balnea cum eum aqua tepida et non permittas aerem eius calefacere ipsum. et non timeas ex effusione aque calide super caput eius quoniam ipsa humectat et resolvit febrem: et necessitas ad balneandum plus est quam necessitas ad ungendum. Cum ergo egreditur tunc frica caput eius cum oleis frigidis sicut est oleum rosaceum et de nenufare.

De febre ephimera que accidit ex frigore et balneatione. Ca. xxxix.

q Quandoque accidit ex frigore et balneatione cum aquis frigidis et condensantur pori apparentes: et coarctantur vapores fumosi secundum quod dicitur est in illa que fit ex terrestritate: quare accidit febris et multotiens perducit ad putridam. Et non perducit ad illam febrem nisi quando vapor perfocatus est acutus

non fumosus. Signa [illegible] causa et corporis cum [illegible] est vehementius caliditatis. [illegible] calor declaratur et pulsus non est [illegible] la que fit ex angustia et tristitia [illegible] ille resolutio. Sed est velox propter [illegible] bendi autem nisi sit frigus [illegible] ad diminutionem et oculis non est profundatio [illegible] doque est inflatio propter vaporem [illegible] ma quandoque est albedo quoniam caliditas [illegible] doque est tinctura: quoniam caliditas [illegible] ris expellitur ad vias urine. Curatio. [illegible] in febre donec sudent quam ergo [illegible] balneum et balneentur cum aqua ad caliditatem [illegible] ui et cum aere calido et embrocentur [illegible] quibus decocta sunt sicut anethum [illegible] bonum et fricetur cum eis que [illegible] poros et mollificant eos: et postponatur [illegible] usquequo sudent et fricetur et balneentur [illegible] da valde. Et oportet ut antecedat [illegible] balneationem cum aqua [illegible] ex oleis dilatantibus poros [illegible] sicut oleum de aneto et [illegible] lentibus et aromatizent. Et [illegible] subtile commixtum et est melius [illegible] de sudatione et provocatione. Et [illegible] quo patimini ex labore [illegible] ribus ex soliditate.

De febre ephimera ex soliditate et [illegible]

q Quandoque accidit illis qui [illegible] stipticitatem facientibus sicut [illegible] virtus aluminis: aut [illegible] stando pororum apparentium [illegible] et accidit eis quod diximus aliquotiens [illegible] ducit ad putredinem.

De signis. Ca. [illegible]

v Significant eam cause et quod [illegible] dine cutis quasi ipsa [illegible] ratione qua preparantur [illegible] cutis infusa in aqua dragaganti est [illegible] ne caliditatis post tempus idest non [illegible] tio sicut in aliis de illis que accidunt ex [illegible] rorum: et pulsus est debilior et minor et [illegible] velocitatis. Et urina est vehementius [illegible] sicut urina [illegible] et non est in corpore [illegible] matio neque in oculis eorum profundatio. Cura. [illegible] ut curet cum propinquitate curationis [illegible] eos. Veruntamen eis non datur [illegible] siduitatem vehementie amplitudinis [illegible] densatio parua et fortasse [illegible] ut subtiliatio regiminis ipsorum [illegible] re balnei et balneatione eorum [illegible] tardet inunctio eorum plus.

De febre ephimera ex vino. Ca. [illegible]

q Quandoque accidit ex vino febris ephimera [illegible] ra eorum est cura ebrietatis. [illegible] gent solutione cum aqua [illegible] phlebotomia et vomitu et proprie quando [illegible] capitis eorum. Et eos ut ingrediantur balneum post [illegible] tionem.

De febre ephimera ex cibis calidis. Ca. [illegible]

c Cibi calidi faciunt febrem ephimeram [illegible] la que est ex sole secundum plurimum [illegible] bralis et spiritui animali et illa que [illegible] est cordialis et in spiritu vitali: similiter illa [illegible] est epatica et in spiritu [illegible].

De cura. .C.xliij.

Unus curatio est prouocatio eius cum infrigidantibus notis et solo nature est melior cum succo acetositatis et tamarindis et rectificare epar cum eis que sunt aqua endiuie et oleum et simpus acetosus et emplastra infrigidantia ex sandalis et cansora et aqua ro. et oleo et succo eius et ex sucis olerum infrigidatis actu. Et extinctio cum cibis frigidis et humidis.

Principium sermonis de febribus putridis et complementum sermonis est in febribus sanguineis et cholericis.

Tractatus secundus sermo uniuersalis de febribus putridis. .C.i.

Putredo accidit aut propter cibum malum qui est preparatus ut putrefiat illud quod generatur ab eo propter malitiam sue substantie sicut lac. Aut propterea quod velociter recipit corruptionem quia sit bone substantie sicut lac. Aut quoniam est aquosus nutrimenti mali magis ad quantitatem recipit sanguinem sicut illud quod generatur a fructibus recentibus humidis valde. Aut quoniam est ex illis que non conuertuntur ad sanguinem bonum immo remanet humor malus frigidus qui habet calorem innatum et succedit ei extraneus sicut ille qui generatur a cucumere et citrulo et piris et similibus. Aut malitia accidit ei. Aut bonitas ipsius. Aut ordo eius secundum quod scis. Aut propter oppilationem prohibentem respirationem et euentationem propter complexionem corporis malam que non potest digestionem facere bonam. Et sunt horum uerum de illis que non faciunt in cibo aut humore aliquid propter priuationem respirationis humorum que diminuit eius eructum. Et huiusmodi quidem complexio aut generat humorem malum aut corrumpit id quod generatur propter abbreuiationem sui in digestione et quia mouetur cum motu pigro. Et iste cause sunt similiter in generatione oppilationis generantis putredinem. Aut propter dispositiones extrinsecas ex aeribus malis sicut est aer pestilentie et aer lacunarum et locorum infusorum ingibus madidis res ut limi et aspalti. Et quandoque aggregantur due ex materiis rerum plurimus. Et plurima causa putredinis humorum est aut propter multitudinem humoris aut grossitudinem suam aut viscositatem sui. Et cause multitudinis humorum et viscositatis et grossitiei humorum sunt note et inceptio oppilationis est nota. Ergo quando fecerit oppilationem accidit putredo propter euentationis priuationem propterea et qui fuerint succedentes motibus in non sua hora super repletionem et nauseatiuis satietatem. Et balneationes similiter aut sol calidus aut summere calefacientia super repletionem et dimissio cautele obseruationis digestionis instrumentorum et esse et securitatis defectum si accident propter calefactionem amborum in epithimationibus et vaporationibus. Et putredo quidem quandoque est cum corporis et quandoque est in membro propter debilitatem suam aut propter vehementiam caliditatis sue curationis et sue acuitatis aut doloris eius. Et humor recipiens putredinem aut est cholera talis modi ut ab ea vapor egrediatur qui sit subtilis fumosus valde aut sanguis talis modi ut euaporet ab eo vapor subtilis aut phlegma talis modi ut illud quod euaporat ab eo sit vapor spissus aut melancholia talis ut illud quod euaporat ab ea sit vapor fumosus pulueulentus. Et putredo cholere facit tertianam. Et putredo sanguinis facit continuam. Et putredo melancholie facit quartanam et que currit cursum eius. Et putredo phlegmatis facit ut multum facit quotidianam et que currit cursum eius. Et sanguinis locus est intra venas. Cholera autem et phlegma et melancholia quandoque putrefiunt intra venas et quandoque extra venas, et que putrefiunt extra venas si non est cum aliarum est putredo in parte intrinseca quod dat cordi putredinem conti|nuam faciunt periodos quos diximus. Sed unicuique accidunt et eradicantur quoniam phlegmatica non eradicetur quin sint reliquie occulte. Et que putrefiunt intra venas faciunt adherentia febres et non eradicantur neque est prima ei que eradicatur; immo est assidua inseparabilis. Sed ei est vehementia per quam cognoscitur paroxismus qui est ei. Et quando putredo est intrinseca dominans super venas omnes aut super plurimum earum quod sequitur ex eis non sunt fortes additiones et diminutiones apparentes. Quando autem est secundum contrarium eius apparet alteratio eius manifeste. Et febris putredinis quidem extrinsece non eradicatur et reddit nisi quando materia que putrefit superuenit putredo in tempore paroxismi et sic eius humiditates ex quibus pendebat caliditas et resoluuntur et egrediuntur ex corpore quando sunt recepte in venis ita ut prohibeat eas illud a complemento resolutionis et remanet cineritas eius et sicut terrestreitas que non sunt vehiculum febris et caliditatis sicut est de dispositione cumulorum stercorum paulatim paulatim donec fiat cinis totum; deinde non remanet caliditas. Et quia non remanet in humore adusto propter putredinem caliditas et destruitur febris quousque aggreget vice alia ad locum putredinis. Et si remanserunt in ea reliquie caliditatis ex putredine prima quoniam non remaneat malum aut propter inuentionem cause prime putredinis in materia prima et inflammatur in materia secunda secundum seminarium putrefactionis. Res ergo putredinis resoluitur secundum inuentionem caliditatis si deficit putrefaciens et resoluentis et faciens cinerem et pertransitus ad vicinum donec abscindatur omnino et finiatur materia et non inueniat vicinum aliud et remanet febris expectans materiam aliam et attrahat ad locum suum. Quum autem putredo est intra venas: tunc accidit ut sit resolutio completa difficilis. Et non resoluitur putredo per continuitates que est in quibusdam venis cum aliis et putrefit omnis res que vicina est et deinde resoluitur ad vicinum aliud.

Et iterum illud quod comprehenditur est in venis est vehementius continuitatis ad cor. Et iste quidem febres quibus sunt paroxismi eradicationis et temporis quando quandoque diuersant ordinem suum propter diuersitatem materierum in multitudine et paucitate et grossitudine et tenuitate. Et propter diuersitatem in eis in genere ita ut permisceantur quedam materie et fiant de genere materiei alterius que diuersificatur in eis in specie non in multitudine et paucitate et tenuitate et grossitie tantum. Et quandoque fit ex malitia regiminis egri aut propter debilitatem eius aut propter multitudinem sensus eius. Et paroxismi quidem qui eradicantur incipiunt secundum plurimum cum horripilatione aut frigore aut rigore et resoluuntur per sudores. Et non incipiunt cum frigore aut horripilatione secundum plurimum. Alii autem propter frigus humoris aut propterea quod humor mordicat lacertos aut propter profundationem caliditatis ad interiora recipitur ad partem materiei aut propter debilitatem sensus aut propter frigus aeris sicut contingit tempore hyemis. Et illud quod fit ex mordicatione caliditatis est dignius ut propter tionem ad horripilationem quam ad frigus. Et plurimum quod accidit de eo est ut sit sicut punctio acuum in omnibus membris. Uerum resolutio materiei cum sudore est quoniam caliditas putrefaciens vel putrida resoluit humiditatem et remanet cineritas, quum ergo fit illa humiditas non obsessa in venis facilis fit expulsio eius per sudores in poris.

Paroxismi autem inseparabiles minuuntur et non eradicantur per sudorem nisi incipiunt cum frigore nisi propter debilitates virtutis aut propter profundationem caloris intus tunc ei instant extremitates et illud est signum malum. Et quibusdam febribus componuntur frigus et horripilatio quoniam materia que putrefit est composita ex frigido et mordicatiuo. Et quandoque componuntur quedam febres putredinis tali compositione qua fiunt in forma inseparabilis et illud est ut frigus quandoque in

cipit humor putrefieri in locoꝝ qui sequuntur et putre
do putrefacta totam consumatur ab eo. Deinde incipit humor
de genere eius aut non de genere eius putrefieri, tunc ob
uiat paroxismus secundus tempori eradicationis paroxismi
primi. Deinde continuatur eo ita. Et quoque componuntur
febres putredinis modis aliis compositionis quos di-
stinguimus in capitulo suo. Et paroxismi quidem febrium
prolongantur quandoque et abbreuiantur. Prolongatio eorum est ergo aut
propter grossitudinem materiei et viscositatem eius et multitu-
dinem eius aut ipsius quietem aut propter debilitatem virtutis
aut propter debilitatem caloris aut propter spissitudinem pororum
quare non resoluitur humor. Et eorum abbreuiatio est propter
contraria eorum. Et paroxismi iterum festinant et tardantur et tar-
ditas eorum est aut propterea quod eorum materia est pauca aut
tardi motus ad inuicem ad putredinem propter grossitiem
suam et hoc quidem est sicut materia quartane. Et velo-
citas eorum est quoniam ipsa est multa sicut phlegma nisi sit vit-
reum quoniam paroxismi eius quoque tardant aut subtilis sic
cholera. Et deriuiores quidem febres sunt inseparabiles
in quibus putredo est intra venas. Deinde ille que e-
radicantur in quibus est putredo in toto corpore aut in p
[illegible] cordis. Et parum quidem accidit febribus vehementer valde
accensa propter frigus complexionis eorum et paucitatem carnis
ipsorum. Pulsus vero dispositiones diuersificantur in febribus
putredinis secundum diuersitatem earum in generibus suis et secun-
dum diuersitatem speciei virtutis earum in vehementia et debi
litate et in fortitudine accessionis et debilitate eorum. Et
quoque accidit ei diuersitas aut propter apostema calidum vehementis ex
tensionis aut propter apostema calidum in membro duro aut propter vehe
mentiam siccitatis aut eius dominantis frigoris in principijs.
Et quoque sit lenis propter materiei lenitatem phlegmatici et sangui
nei. Et propterea quod apostema est in membro leni sicut illud quod est in
[illegible] et peripneumonia et lethargi aut propter humiditates
quarum expectatur quod vult ut iudex. Et pulsus quidem fit in prin
cipio paroxismi debilis coarctationis propter aduentum na-
ture super materiam et occupationem eius in mundando
et euitando.

De sermone vniuersali de signis febrium putredinis. Ca. ii.

Significant febres putredinis aduentus causarum
antecedentium eas et propterea quod non est in eis cum princi
pio. Et pulsus et anhelitus cuius constrictio est
velox quoniam necessitas est ad mundificandum vehementer
valde. Et est caliditas mordicatiua non suauis sicut
est caliditas ephimere febris. Et plurimum quidem febri-
um putredinis antecedit almelilentia et almelilentia quidem
est dispositio cum accidit calidis non peruenit ad hoc ut
sit febris et associatur ei lassitudo et pigritia et alieni et las
et comestio [illegible] et vigilie et constrictio anhelitus et ictio ve-
narum et hypochondriorum et dolor capitis et pulsatio capi
tis. Quando ergo prolongantur faciunt cadere in febres putredinis
aut faciunt accidere debilitatem et curuitatem coloris et quoque
associant almelilentiam antecedentem febres multitudo sup-
fluitatis et [illegible] nausea et vrina plurima et egestio plurima
putrida et grauitas capitis et excitatio. Et accidit re
quentia in pulsu non a causa intrinseca immo ex labore aut ira
aut aliis. Cum ergo acciderit in eo coarctatio tunc iam
venit paroxismus et coarctatio quidem est submersio pul-
sus et [illegible] quod accidit pulsationes magne fortes
aut non est velocitas eius fortis. Et diuersitas in prin
cipio et in augmento est ex proprietatibus significantibus pu
tredinem quamuis non appareat in terciana plurima agitatione propter
lenitatem materiei. Et de signis quidem quod febris sit pu
trida est eius periodi primi sudoris et [illegible] ephi
mera enim est econtrario illius scilicet in initio sit in terciana
propter lenitatem predictam ut sit similis ephimere quoniam tamen ephime
ra non permutatur ad putredinem. Et quando fuerit augmen-
tum eius non permutatur non proportionatur ad [illegible]. Et
leuitas augmenti iterum significat quod [illegible]
additio [illegible] in magnitudine [illegible]
menti. Rursum autem est [illegible]
aut [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
sunt accidentia plurima et sit et dolor capitis [illegible]
[illegible]
[illegible]
quandoque enim [illegible]
surgit virtus. Et pulsus [illegible]
dinem et fortitudinem et quoque ad [illegible]
et coarctationem. [illegible]
os semper ut [illegible] sit cum febre [illegible]
bes sit. Sit [illegible] in membris [illegible]
[illegible] accident [illegible]
de illis que indurant pulsum de illis [illegible]
pulsum. Diuersitas [illegible]
ex proprietatibus febris putride. [illegible]
eius fortibus [illegible] non apparet [illegible]
lenitatem materiei et [illegible]
velocitatem predictam [illegible]
permutatur ad putredinem. Et [illegible]
[illegible] aut partim digesta et [illegible]
quod [illegible]
contractionem [illegible]. Et [illegible]
tem spatio [illegible]
aliquid et [illegible] appareat.

De signis inseparabilis. Ca. [illegible]

[illegible] continua est diuersitas pulsus [illegible]
apparens valde et [illegible]
[illegible] neque pondere [illegible]
superatur post viginti quatuor horas [illegible]
diximus de dispositionibus eradicationis et [illegible]
rigoris et aliis. Et de illo quod significat [illegible]
[illegible] et vehementia diuersitatis dispositionis [illegible]
[illegible] eius quoque et [illegible]

[illegible] febris putredinis et [illegible]. Ca. [illegible]

Febris que est propter putredinem cholere [illegible]
terciana sine sit motus principij [illegible]
cipit [illegible] cuius [illegible]
cuius motus est oculatus valde et [illegible]
[illegible]. Et terciana quidem pura est [illegible]
materiei et eius caliditas est magis [illegible]
fortitudinem cholere. Sed est [illegible]
ra est lenis super naturam et [illegible]
tiana vero non pura est longioris [illegible]
quidem raro pertransit septem periodos [illegible]
[illegible] quoque consumitur in ebdomada [illegible]
ne sanguinis est continua inseparabilis [illegible]
[illegible] cum lenitate non [illegible]
quoque [illegible] ad statum [illegible]
[illegible] faciens [illegible]
ad cholericam [illegible]
[illegible] et est magnitudinis [illegible]
[illegible] et [illegible] quoniam [illegible]
[illegible] et debilitas in ore stomachi [illegible]
illud est de illis que attrahunt accidentia [illegible]
[illegible] et pulsu cordis et cale appetitus. Et [illegible]
separabilis est res magis [illegible]
tas pulsus [illegible]
pura et [illegible] et [illegible] paroxismi [illegible]
[illegible] sue puritatis ad [illegible]
propter frigus materia longa propter illud et [illegible]

ea pura est ano vno et nõ pura est bredioris spacij veruȝ in eanõ est timor: quoniã quietë fac in spacio longo et q̃ niam ipa nõ est talis sicut ea quã sequunt accidentia de bendentia. ¶ Et quartana quidẽ et tertiana assidua et in terpolata cõsumuntur per vomitũ et solutionẽ ventris aut sudorẽ aut purgationẽ vrine. In continua aũt cõsu mitur p bẽnis et fluxũ sanguinis narium. ¶ Et scias q̃d pricipiũ plongat in tertiana et status in cõclusa et decli natio in continua et status et declinatio incõtinua et statuȝ et declinatio in quotidiana. Et q̃m raro inueniat quarta na cõtinua et quotidiana integra eradicatiõis. ¶ Et fe bres q̃ nõ curant sm q̃ oȝ et ppãe apostemose cõuer tunt ad areficationẽ et ppãe in febribus acutis in quib⁹ oȝ vt patiẽtes cas cibent et nõ cibantur pp intentioneȝ vt ponat natura sup materiam aut oȝ vt dẽt i potũ aq̃ frigida et nõ dat in potu pp intentionẽ vt nõ fiat cruda et nõ succurrit cũ extinctione alia. ¶ Quoniaȝ si fuerit alia intentio quã dictum sumus in cibatione et dando i potu aquã frigidã ẽ fortior duarũ intentionum predictaȝ firmitat sup eas ambas et ommittat obseruatio illarũ duaȝ.

De significationib⁹ accidentium febrium. C.v.

Scias q̃ acceptio significationũ febriũ est ex re gimine antecedente et q̃ sũt. Et ex dispositionibus antecedentibus et presentibus et ex regionibus et tẽ poribus et ex etate et complexione et ex pulsu et vrina et vo mitu et egestione sua et sanguinis narium et ex dispositione febris in rigore et sudore et qualitate caliditatis et ex po pinis et ex dispõne appetitus et sitis et ex dispõne subtilitatis et ex cõmunicat sicut dolore capitis et vigilijs et alie natione et inquietudine et alijs. ¶ Febribus enim assunt accidentia ex quib⁹ significat dispõnes earum de q̃ bus sunt accidentia significantia magnitudinẽ earũ et ipsarũ partiem sicut qualitas caliditatis et ebullitio ips⁹. Et de ea est que est mordicatiuã vehementer ex quo primo inuadit vsq̃ ad finem suum. Et de ea est q̃ mor dicat in primis deinde minuitur pp resolutiones materiei et lenit et de eis sunt que mordicant. Et de eis sũt q̃ru caliditas est humida. Et de eis quarũ caliditas est sic ca. ¶ Et sunt accidentia que significat genus earũ sicut accidẽtia ppria cũ tertiana sicut principiũ paroxismi cũ punctione et horripillatione et mordicatione caldita tis in eo. ¶ Et accidentia significãtia malitiã earũ sunt sicut inquietudo et alienatio et vigilie. Et accidentia signi ficãtia digestionẽ et indigestionem sunt sicut illud q̃ dicim⁹ de dispositionibus vrine. ¶ Et accidentia q̃ significãt eas sm q̃ dicemus. Et accidentia significantia sospitatẽ et cõ trariũ eius et dicemus omnia illa. ¶ Et forme insunt indi cia plurima sicut ille cuius cõuertit color ad pluribitateȝ et albedine et viriditate et significat frigiditatem humoru et paucitatẽ caloris innati aut extinctionẽ et inflammatione sicut accidit ei cuius cũ est facietas nauseatiua et sicut ve locitas intentionis faciei et tõsillitas eius et tenitas na si et significant aut vehementiam caliditatis aut subtili tatem humoris et velocitatẽ resolutionis eorũ pp spissitu dinẽ pororũ et mollitiẽ sicq̃ ipse et primo eorum q̃ cõn tinuitas aut calo eorũ habent significationes et rẽs de illis quas dicemus. ¶ Et accidentia febriũ quedã sunt q̃ bora est hora status sicut alienatio et commotio mentis ppter in inflationẽ capitis. Et de illis sũt q̃ bo ra est principij sicut horripilatio et frigus et sicut plura dias somni que cõsequit plurimã principiorũ febriuȝ ppter debilitatẽ cerebri et declinatio caliditatis ad inte riora corporis vbi est ingeria et multitudo vaporum decisorũ ab eo per cõmixtionẽ incipienteȝ in corpore vbi eius resolutio inflammatio et adiuuat illud frigus cordis in se ipso et frigus humoris qui vult putrefieri et calefit. ¶ Et rẽs ex quibus sciunt dispõ febris et ex qua spẽ sit sunt dispõ febris i velocitate sua et tarditate et ex dispositione febris in hoc q̃ ipsa accipit a cõuersio paroxis et ascendentibus sm cõditionẽ predictam. Et dispõ febris adherẽtia sua et eradicatiõe et dispositio febris in acu itate sua cũ rigore et frigore et horripilatiõe aut eius cõ trario et q̃ est ex eo. ¶ Et dispõ febris in diminutiõe sua cuȝ sudore plurimo aut pauco. Et dispõ presentia reginis et etas et forma et tempus et aer et dispõ pulsus et vrine.

Sermonis de rigore et frigore et horripilatione et fra ctione. C.vi.

Horripilatio est dispõ in qua inuenit corpus di uersitatem in frigore et punctione i cute et lacertis et ascendit eam pigritia et fractio et quasi fractio est inuentio eius. ¶ Frigus aũt est vt sentiat in mẽbris suis et dõ sint facto et illo q̃ frigus purũ. ¶ Rigor vo est vt nõ possit cõtinere membra sua ex cõmotione et tre more eueniente i eis et motus inuoluntariorũ. Et fortasse est frigus solũ. ¶ Et nõ fit rigor fortis sicut i febrib⁹ phle gmaticis et quartana. ¶ Et de causis vehementie rigoris est vehementia virtutis expulsiue in lacertis et pp illud quã to est cũ rigoris validior est rigor vehementior et sãn. submergit cũ rigore ad interiora. ¶ Et sciat q̃ humor frigidus est quietus qui iam cõsueuit mẽbrũ in quo est et gelo passio eius ab eo quare et nõ sentit frigus ei⁹. Qñ ergo mouet et spergit sparsione plurima aut pauca pp aliquã causam. Et pp caliditatẽ separatẽ aut aliud pati tur ab eo mẽbrum q̃ erat nõ accurrẽs ei et sentit in qua eius pp eam cõplexionis diuersẽ et ta q̃des sciuisti hoc in radicib⁹ vniuersalib⁹ scie medicine. Et multotiẽs qui dem accidit a phlegmate vitreo sperso in corpore rigor nõ perducens ad febrẽ et q̃nq̃ sunt ei periodi et nõ ẽ for titudo ei⁹ fortitudo rigoris perducentis ad febrẽ. Et mã que facit lassitudinẽ rigoris p paucitatẽ suã facit rigorẽ p suam multitudinẽ antequã putrefiat nã si nõ il putrefit nõ perducit ad febrẽ et q̃nq̃ accidit frigus et rigor pp sub mersionẽ caloris in corpore cũ cibo et q̃ue sunt ei similia. ¶ Et rigor et frigus antecedunt febrem quoniã humores crudus effundit ad lacertos in primis et facit frigore suo p cõparatione ad lacertos deinde qũ incipit putrefieri incipit calefieri. ¶ Et q̃nq̃ antecedit rigor febrem ppter mordicationẽ humoris et fortitudinẽ virtutis expulsiue que est in lacertis sicut excitatur homo ex effusione aque calide valde sup cuteȝ et ppãe q̃ est salsus. Et fortasse sit nocumentũ eius q̃d mordicat eam vt refugiat calor innatus ad interiora et oritur frigus quare fit cuȝ mor dicatione caloris frigus quasi frigus oritur. ¶ Et mor dicatio quidẽ caloris est apud paniculũ vt sentit intus. Et quandoq̃ accidit rigor ppter q̃ refugit calor ad in teriora sicut fit in apatibus intrinsecis. ¶ Et quandoqȝ sequit rigor et horripilatio sanitatem in febrib⁹ insup ea bilibus quoniã signũ q̃ materia expellit ex venis et egre ditur. ¶ Verũ q̃ nõ est cũ rigore et in hora crisica et nõ sequitur eam leuitas est significatio q̃ expulsio illius q̃ ritatis nõ est q̃ nõ vrna virtus est vincens sui q̃ materia multa expellit pp multitudinẽ suam. ¶ Et de rigore est qui sit mortis et est ille quẽ sequitur debilitas virtutis et calor caloris innati et siccitas. ¶ Horripilatio vero sit ex causis paucioribus causis rigoris. Et cõmotio autẽ periodi indicat periodũ. ¶ Et senus quidem febres sunt se pulte. Et q̃nq̃ est cũ in lõgitudine febris grossitudo in visceribus quare refrigerantur febricitãtes et extendat pedes suos et tangant viscera sua. ¶ Et q̃ñ denigratur lingua fe bricitãtis cũ alienatiõe febris vt sic febris ei⁹ ẽ sepulta. ¶ Et q̃ñ associat febri passio rigo cũ febris i simul. Et o eis q̃ pueniũt illis ẽ sirup⁹ acetos⁹ gmitus cũ generali et

a aqua cicerꝰ cū oleo ſi tolleraṫ febris. Et raſio capitis eſt ex eis que inſpiſſant cutē eius quare reuertunē vapores ꝛ fit fortior febris.

De intentione ad curationes vniuerſales febriū putredinis. C. vij.

Ilias ꝙ intentio in medicando has febres quaſqꝫ vertit ad ptē febris: quare eſt neceſſariū vt infrigidēt ꝛ humectēt ꝛ qꝫ ad ptem materie vbi neceſſe eſt vt maturet vel digerat: ꝛ ꝙ neceſſe eſt vt euacuet. Et digeſtio qdem in groſſa eſt equatio eiꝰ cum ſubtiliatione. In ſubtili eſt egtio eiꝰ cū ingroſſatione. Et quaſqꝫ cōtraria ſunt illa q̄ regunt febrē de infrigidatione ꝛ illud qḋ regit humorē de digeſtione ꝛ eductione ꝛ reſolutione. Quoqꝫ enim eſt digeſtiuū ꝛ euacuatiuū calidū: imo eſt ſm plurimū tale: ſicut oxi. ꝓ obtuſiue magis ſiue roſa de via cura ꝓ reū. Et forſitan cōtrariū eſt illud qḋ cōuenit febri de infrigidatione cū eis q̄ ſunt ſicut medicines indi ꝛ reliqua oleraꝫ qḋ cōuenit materiei de maturatione: quare ꝓhibet illud dare ea in potu niſi vbi nō eſt materia. Et ois ſollicitudo ſit vt poſtponat adſ ſucrum vſqꝫ ad ebdomadam ꝛ ſit cōtentus aqua ordei. Et omnes fructus nocent febricitantibꝰ cū ebullitione ſua ꝛ corruptione ſua in ſtomaco. Et multotiēs quidam inueniunt res que digerūt ꝛ ſubtiliāt ꝛ infrigidant cum eductione ſicut ſirupus acetoſus. Et ſcias qḋ febris quī q̄ eſt tante vehementie ꝛ acuitatis qḋ nō licet ei regimine caliditatis no indiget infrigidatione ꝓtinue: ꝛ ꝓpter quis nō inuenis virtutē fortem reſiſtentem tollerantē. Quod ſi inueneris eam reſiſtentē tollerantem abſcinde eam ꝛ expelle humores ꝛ abſcinde cibū ꝛ nō infrigides infrigidatione que ꝓhibeat reſolutionē. Quod ſi inuenis virtutē deficientem ſis occupatus in equando cōplexionē cōtrariā ei que infrigida eā ꝛ humecta virtutē cū cibo. Numqꝫ ſit fortis ꝑ viuificationē ſuā ꝛ vincit cōtrariū ſuum redi ad eam. Et qui in infrigidas de iſtis febribus nūc nō infrigides eam cū eo in quo ſunt ſtipticitas ꝛ exiccatio: ſicut ſunt trocilli infrigidātes niſi poſt digeſtionē ꝛ euacuationē. Et ſcias qḋ cura febris putride eſt diuerſa a curatione febris ethice. Curatio enim ethice ē ꝓiecta ſup cōtrarietatē egritudinis: ꝛ curatio febris putride nō eſt cōtenta ſup cōtrarietatē egritudinis tantū imo ſup abſciſionē cauſe eiꝰ. Quia illud qḋ eſt cōueniens egritudini ꝛ ablationi ſit amicā virtuti ex parte ſua. Et dubius ꝛ inimicū virtuti ex parte q̄ eſt amicū inimico eiꝰ ꝛ eſt materia: quare eſt qualitas vtriuſqꝫ ꝓpter quā oportz indigemus in regimine eius canone. Et nos ſingulare capitulū eius deſcribemus facimus. Et ſcias qḋ non eſt tibi poſſibile curare febrē niſi cognoueris eam: quod ſi ignorauerīs tūc ſubtilia regimen. Et videne occurrat poſtrimo niſi ventre habeat vacuū. Et nō moueas in die paroxiſmi aliquid qḋ tam poſſibile eſt abſtinere ſcire eo febrē. Et oꝫ vt obſerues in omnibꝰ illis diſpoſitionē virtutis. qḋ ſi fuerit fortis ꝛ fuerit illḋ ꝙ vincit ſanguis aut cū humore qui vincit ſanguis tūc phlebotomia eſt magis cōueniens ꝛ ꝓpter quā vrina eſt rubea groſſa nō citrina ignea et q̄ timeat apud phlebotomiā vicotria cholere ꝛ acuitas eius. Deinde fac ſequi phlebotomiā ſolutiones ventris ſubtiles ꝓpter ſi fuerit illic ſiccitas cū eis que ſūt ſicut aqua ordei ꝛ alkacoſt pauco ꝛ aqua ordei cum ſirupo acetoſo. Et ſi natura nō fuerit lenis adde in eo ꝙ eſt ſicut ſiracoſt ꝙ ſufficit ſirupus viol. ꝛ ſit ꝓximitas lenificatio non fluxus ventris ꝛ non ſolutio laborioſa. Et magis decentē eſt apud me adminiſtratio cliſteris ſm quantitatē qua indiget in virtute. Et de cliſteribꝰ cōmuniſ iuuamenti leuibꝰ eſt cliſtere factū ex oleo viol. ꝛ ſucco foliorū ſicle ꝛ vitello oui ꝛ zuccharo ru. ꝛ baurac. Qui ergo

lenientis hac lenificatione forſitan indigebit [illegible] ꝙ illud quo indiguiſti in principio. [illegible] do natura eſt obediens. Deinde fac [illegible] ꝓuocentibus ſicut ſirupꝰ acetoſus [illegible] ꝛ ſimilibꝰ. Deinde fac [illegible] lus in quibꝰ nō ſit calor fortis [illegible] mollitiuo ꝛ fricatione cū [illegible] ꝓhibeat ſi febris ſit acuta nō [illegible] eductione ꝛ embrocatione. [illegible] rez in febrili declinare ad ſtomacū [illegible] quibꝰ nō ſit diuerſitas cōſuetudinis [illegible] cut ſirupus acetoſus cū aqua calida [illegible] rez ad vomitū ꝛ nō [illegible] lic declinatio ad inteſtina ꝛ [illegible] facis tūc adhibe qḋ ſoluat ventrē. Et [illegible] no in principio febris ꝓpter q̄ eſt [illegible] ꝛ rigor [illegible] ꝓ lōganī ſup eam [illegible] expreſſione materias ſi fuerit [illegible] ꝓhibet digeſtionē humoꝝ. [illegible] ſugatiuꝰ valde forſitan nō [illegible] ad eā aqua infrigidantis fuerit [illegible] ſto tūc enim ꝓhibet digeſtionē. [illegible] phlegma ineat. Deinde [illegible] Ꝑ ſubtilitas ſit cholerica [illegible] litate ſua ſpiſſatur ꝛ q̄ [illegible] aut epar debile aut frigidū [illegible] viſceribꝰ dolor aut ſit cōplexio [illegible] dītas eius innata debilis [illegible] gide. Sed ſi nō cōſuetudo potus [illegible] illi qui ſunt de regione calida [illegible] ꝛ aſſociat eis ſingultus [illegible] Ubi aūt materia ē cholerica [illegible] pus eſt carnoſū ꝛ calidus [illegible] eſt fortis ꝛ viſcera ſana nō frigida [illegible] infuſa aque frigide [illegible] melior res. Multotiēs enim [illegible] materiā cū ſolutione nature aut ꝑ vomitū [illegible] per ſudorē aut ꝑ omnia illa [illegible] quaſqꝫ dat in potu medicus [illegible] plurimū adeo ꝙ dūc calor eius [illegible] ſaltem ꝓuocit vſqꝫ ad [illegible] forſitan cōuenit febris ad phlegmatica [illegible] fatur natura ꝛ expellit [illegible] ventris ꝛ eſt ſanitas. Et quaſqꝫ [illegible] tia deinde timetur malitia [illegible] ꝓuenit ꝑ eam ad acuitatē vel [illegible] aquā frigidā nā additio [illegible] eſt ꝙ extenuatio. Et ſirupus [illegible] ſedat ſitim ꝛ incidit ꝛ ſoluit ꝛ nocumentū [illegible] eſt plurimū ſicut nocumentū aque [illegible] gandi matrem ꝛ inſpiſſandi eas. [illegible] me cōmixtionis. Et qui nō licet ei bibere aquā frigidā ꝛ ſit audax ſup eam timet ꝙ nō faciat [illegible] non potet ꝙ ſit cauſa febris [illegible] lationis alterius ꝛ forſitan erit vehementior [illegible] Et quando obuiat membro debili [illegible] eius ꝛ multotiens facit oppilationē [illegible] ſicut albedinē ꝛ facit accidere [illegible] ꝛ debilitatem veſice aut renis aut colon [illegible] rimum oꝫ ex eis ꝓhibere a potu aque frigide [illegible] cet i ſanitate ſua imo quē videris calidus [illegible] cōplexionem calidam ꝛ ſiccam ꝛ [illegible] dēs infuſionē fieri in aqua frigida [illegible] ꝛ appone digeſtionis ꝛ euacuationem humoꝝ [illegible] lum vt adminiſtretur balneum [illegible] ſubtilis ꝛ inunctio cū oleis lenificantibus. Et [illegible]

ministraueris canones predictos in principio accidentium febris: tunc oportet post illud vt tu occuperis in digestione et eius
ne q non est secundum sanitatem minoratione et debilitatione et las
occurris cum: imo secundum senilitatem absolutionis cause.
Et non euacuatur mater. que indigesta in casu aut frigiditatis
generaliter nec fortasse eius multiplicatur euacuatio humoris si
peruenire ad statum per digestionem vt euacuet. Et fortasse
se nocet euacuatio maturationi. Et fortasse permiscet euacuatio
malignum cum bono propterea quod mouet malignum absque digestione sua. Et tu non ascultes virum qui existimabat quod in
tempore indigestionis est subtiliare et humor calidus est subtilis
quod non est necesse eum subtiliare. Res enim non est sicut dixit
imo iterum indigerendo eget substantia materie ita vt
fiat preparata ad expulsionem facilem et subtile imbibitur:
et grossum siccum et viscosum adherens membris illud non est
propinquum ad expulsionem sed alterum imo est necessarium vt inspisset subtile et subtiliet spissum paulatim et incidatur vel
soluatur. Et si vir ille non audiuisset in sermone aliquorum
de digestione aliquid antequam dixisset in via illud et remaneret dispositio digestionis humorum propter hoc sciret quod qui de eis
subtilis est indiget vt inspissetur: qui de eis spissus est indiget vt subtilietur oportuit vt sciret hoc prius. Et quia
non oportuit vt in se ipso consideraret et diceret quare vrine in febribus acutis non habent in principio earum sedimen:
deinde sunt habentes sedimen et an sedimen laudabile est
aliquid nisi humor faciens egritudinem qui iam digestus
est. Quare ergo non expellitur in principio egritudinis ad
salutem si est subtilitas omnium quod intenditur in digestione: ergo necessarium est vt sit in principio febrium sanguinis et cholere sedimen laudabile. Si autem natura non est possibile expellere illam superfluitatem nisi post horam in qua fit preparatio
ad expellendum in vrina: tunc tibi oportet vt scias quod aut euacuat humorem ante illas horas in qua apparet digestio in vrina
est inconueniens aut difficile malus. Et fortasse mouet et non operatur omnino et fortasse miscet malignum cum bono. Et esset melius homini huic vt bene operaret de illa
que fuerunt nec. S. et Hippocrates et eius qui scripserunt de hoc: et valde
attenderet: et non redirent ad contradictionem. quia omnia contradictoria in primis quod est super veritatem est excusatio.
Verum melius esset ei vt non consideraret in consideratione sua.
Et opinor quod raro huic viro acciderunt experimenta que
fuerunt in hoc capitulo et acquieuit in eis. Et huiusmodi quidem experimenta que non sunt secundum canones accidit eis
vt nec vnum valeat. Et accidat eis vt nec vnum eorum sit
[illegible]: hoc autem est contrarium. Cum autem materia est plurima mobilis permutabilis de membro ad membrum: et existimas quod non est spatium in digestione eius aut fortasse accidit ex ea apostema pleureticum et aliud si dimittatur faciet eadem
re [illegible] ante tempus in quo expectatur digestio eius
[illegible]: procul dubio tunc est necessaria euacuatio. Periculum enim in hoc est minus quam periculum in illa: et cum hoc natura mouetur ad expellendum eam propter multitudinem sui nocumenti. Cum ergo adiuuatur natura commune ei adiutorium est. Quare non est excusatio eius. Et scias quod
phlebotomia que est intentio sanguinis non est ex genere eius in
quo expectatur digestio expectatione que est in solutiue:
et non expectatur digestio nisi in humoribus aliis. Et qui
postponunt phlebotomiam in principio egritudinis non aptius
est eis ad loquendum fortasse timentes propter aduentum debilitatis
virtutis. Et sic si timeo victoriam humoris magis necessaria
est euacuatio eius. Et si non est digestus non moueas
nisi in principio aut ad statum vero non moueas aliquid donec vincat natura et digerat. Et si ipsa non mouet moueas
hora motus eius: et si ipsa mouet aut mouebit tunc dimitte eam
operationi eius. Et hoc est illud quod nominauit Hippocrates
[illegible] vbi dixit oportet vt administretur medicina soluitiua
postquam digeritur egritudo. In principio autem egritudinis non oportet vt administretur illud nisi egritudo sit furiosa et fortassis non est secundum plurimum [illegible]: et
taliter est ista euacuatio necessaria que non est in hora sua.
Sicut cibatio necessaria que non est in hora sua. Et proportio istius euacuationis ad cessandum ex malitia
materie est sicut proportio illius cibationis ad prohibendum [illegible] a casu suo. Non ergo expectes euacuationem tunc
considera horam interpolationis aut horam ipsius temporis
aut frigiditatis horam que est in die. Et non euacues per
[illegible] in die paroxismi. Neque phlebotomes. Et non
agas cum euacuatione aliqua contra partem euacuationis nature. Et non
diminuas humorem per rem que facit statum habitudinis motus paroxismi. Et oportet caueatur a regimine grosso in hora paroxismi ita vt
non detur in potu aqua ordei nec succarum neque iuleb vt non frigat paroxismum cum [illegible] [illegible] tumor timo adiutoria. Dicit namque Hippocrates medicina adiutor est nature non impedimentum. Et oportet vt scias quod multotiens indiget medicina forti debilis eius formido est ex hoc quod solum humor
viscosus et [illegible] debilitas est ex hoc quod facit [illegible] se
[illegible]. Et non etiam ad plurimum [illegible] ita vt si cadat
[illegible]. Et [illegible] quidem in phlebotomia et vt dimittatur quantum possibile est. Si autem non est possibile tunc multiplicatio numeri est melior multiplicatione quantitatis [illegible] vt si [illegible] [illegible],
motus subitus [illegible] [illegible] [illegible] est necessaria euacuatio.
Et non est in [illegible] excusatio ad eos quibus fortasse indigentur de debilitate virtus a resistendo in [illegible] et
[illegible]. Et scias quod quando aggregatur dolor capitis
et febris: tunc curatio febris est dignior. Et scias quod dolor
capitis quamque facit redire febrem declinatam ad augmentum quare oportet vt sedetur. Et quando infans [illegible]
febricitat tunc oportet vt rectificetur lac matris eius.
Et quando fuerit vrina ictericia in febre [illegible]: qualiter
est curatio dare in potu aquam ordei aut sirupum acetosum.
[illegible] ergo acquiescit febricitantis sit ad [illegible]. Et quando
fuerit cum febre colica non aperiatur via in dando in potu
aquam ordei [illegible] et [illegible] et multiplica [illegible]
[illegible] eius deinde [illegible] in potu aqua ordei si necesse
fuerit. De solutiuis vero est potio facta ex tamarindis et
[illegible] et siracosti. Et quandoque ponitur in ea aqua iuleb et
quandoque ponitur in ea cassia fistula et fortasse [illegible] desuper scamonea: et
fortasse datur potu scamonea sola in iuleb: et fortasse est necessarium administrare ea que sunt sicut aloes quando materia est grossa.
Et melius quidem est vt abluatur et maceretur cum aqua endiuie et aqua solani deinde fiant ex eo pillule. Mirobalani vero citrini quidam administrauerunt. Sed non
[illegible] ab eis intentio secundum quam operentur constringunt enim poros eius post solutionem ventris et exasperant
viscera eorum quod si fuerit necessarium tunc post digestionem
integram. Et aqua [illegible] est maxima iuuamenti expressa cum pulpis ambobus. Et quandoque in horis de
solutiuis que fiunt ex violis et scamonea ita vt de violis sit quantitas [illegible] de scamonea vsque ad [illegible] et quando
quandoque ponitur in eis parum menthe. Et quandoque fit ex
infrigidantibus et [illegible] medicina in qua ponitur
scamonea sicut pillule huiusmodi. Recipe coriandri spodij rosarum [illegible] camphore et [illegible] scamonee duodecima parte [illegible]
et vsque ad tertiam partem eius: [illegible] in potu de eis. Aliud. Recipe
siracosti [illegible] [illegible] [illegible] succi pomorum de [illegible] succi
cydoniorum partes equales succi coriandri [illegible] tertia parte [illegible]
aggrega [illegible] submerge in eo siracosti et [illegible]
inspissetur cum eis donec fortasse coaguletur. Deinde sume ex eo
repositio [illegible] et [illegible] scamonee [illegible] et pone siracosti super ignem et puluerisa desuper camphoram et scamoneam. Et conseruetur ne resoluantur cum vapore
deinde [illegible] donec coaguletur per se cum facilitate: et

dosis eius sit a .3. ʒ. vsq ad .3. ʒ. et .5. Et est possibile vt fiat ex tereniabin et siracost et zuccaro tabarzet. manl. a. forme q sunt sicut penidie. Et ponit i ea scamonea et camfora s3 quatitate q cadat in vna potione ei9 et camfore vsq ad tolu. g. i. et scamonee vsq ad sextas. 3. i. quar sit tuc antige no horribile. Et febricitatis quidē i estate febre frigida no ingrediat domu venti. ppt q sudat. vt nō c. ueniat mā a resolutioē sua. Et trocisci quidē nō sunt conuenientes pncipio huius febris nisi post digestionem et euacuationē. Et trocisci quidē sunt magis cōuenientes ei cuius febris ē adherens in suo sto quasi ipa sit eticha. Et dimissio cōsuetudis i regimie suo facit qsqz febrem et nō est tantū nocumentū. qm cā eius est di missio cōsuetudinis in regimine.

De cibatiōe febricitantiū i generali. C. viij.

Cibus qui cōuenientior est cibi febricitantib9 sunt cibi humidi et ppt ei9 cōplo est humida et in fantib9 et grossia cōueniunt eis et ex hoc q assimilaf cōplōni et ex hoc q sunt cōtrarii egritudini. Nunq3 accidat febris et nā est sicca nō cibes penitus qū nō egredii pfecte fer. Et oz vt occurrant eis potissime p codici et paroxismi qui sūt fortes ventrib9 ipoz vacuis in quib9 nō sit cibus omnino. etiam si cibati fuerint in illa hora occupabit natura in digerēdo et diminuet digerere et expellere et cōfirmabit egritudo et prolōgabit. Et p pter illud oz vt postponat cibationē vsq ad declinationem et in eo qd est post ipas. Et si accidat forte vt hora declinationis sit hora cōsuetudis in cibo tūc ē melius q esse potest. Et sigr q de cibatiōe et regimine ē qd est subtile valde et de eo qd est grossū valde et de eo qd est inter illa et est paro ei9 declinās ad subtile pl9 et paro ei9 declinat ad spissus plus. Et subtile vltimū in subtilitate est ppinquo cibi. Et grossum valde est administratō cibo et sanoz hominū. Et illi qui sequitur latus eius subtile qd est mediū est vt sit cōueni9 in cibo succo. dña tosū et iulep subtili valde et post ipm aqua ordei subtilis et post ipam aqua ordei grossa. et olerib9 frigidis et humidis sicut atriplices et spinachia et bliti et similia et postea kisk ordei sicut est et est mediū. Et illi q secuntur lat9 grossi sunt galli et galline et vitelli ouoz. Et subtiliores eis sunt alebubugi et pulli et subtiliores eis sūt aleb hāsi et oua sorbilia pauca subtilliāt pisces pui et subtili9 eis sūt kisk ordei sicut est. Et subtili9 eo est panis similis solus in aq bene frigida solutiōe bona subtili. Grossus autē est cib9 fortis aliaq ipsa grosso autem cibus fortior est eo. Et kisk quidē ordei est bon9 cibus ipm enim aggregat ad glutinatiōem et digestione suaz et lenitatē et planitiē et lubricitatem et abstersionē et humectatiōe et cōtrarietatē febris et sedatiōe sitis et velocitatē penetratiōis et ablutiōnē et nō est in eo stipticitas qua pp h residet neqz figit i poris et meatibus quāuis sint cōstricti et nō est in ea glutinositas quam laudit per meri et somidit abstergit spissum phlegmatis. Et qd bona sit eius decoctio nō mittit ommino. Et antiqui quidē vsi sūt vbi necessaria est subtiliatio regiminis subtili oris regimie qd est kisk ordei et aq ei9 et aq mellis pluri me aq qd nutrimentū eius est paruz et qd ipa facit penetrare aqz et eius huectatio et abstersio et ei9 apertio et p uocatio quoz multi et calidi9 eius est cōfracta. Et ipa p procul dubio qnq3 addit in virtute addictionē quā d im qnis se paruā et sequit eā sirup9 acetosus de melle qd est grossior et nutribilior et fortior in incisione et abstersione et nō est in eo de calefactiōe et nocumēto viscerū calidoz qd est in aqua mellis. Nūc autē in die qd est zuccharū et propter mūdificatum est meli9 melle apīcicet eius abstersio sit minor abstersiōe melliore

similiter sirup9 acetosus de zucharo. Et sub[...] tia in sirupo acetoso sed forsitā licet m[...] rum intestinoz et hoc qdem tamen eis [...] huius acutō et nō generato aqua cōcoctione [...] rupi acetosi sermone singulari. Et [...] qdem regiminis egritudinis [...] ture in digerendo ipam et resoluendo [...] Et dignior horaz ad subtiliatione [...] est vehementia occupationis nature a [...] Et non oportet vt ab ea recedat [...] propter q illud cōfirmat. vero illud [...] est cōfirmata. Et de illis que [...] ne9 ad subtiliatione est [...] aut resolutionis ventris aut [...] tione. Nō oz vt deo opam ad cō[...] deinde ciba si necessarius cibo9 [...] Et ingrossationē quidē regiminis [...]

Et dignior horaz ad ingrossatione [...] virtus nō est valde occupata in [...] egritudinis. Et oz vt [...] gressatiōis eā separatione [...] Et estas quidē ppter suā resolutionem [...] cibationis et separationis [...] digerendū illud qd multū est [...] in ea est per spiriōe tunc oz [...]

Et in hyeme est [...] resolutio eius nō facit [...] simul digerit cum [...] ad spu expulsione eius. Et [...] pus malū et pp hoc oz [...] nem virtutis et inter [...] tum in eo est inclusus [...] est medius. Et [...] huic esset magis necessariū [...] subtiliatione sed virtus nō [...] deficit nō valet curatō. [...] virtus simedicina [...] ad virtutes. Et qū [...] cōsiderationem si egritudo [...] vel sit status eius ppinquus [...] deficiet hoc tempore qd est [...] statū eius assimilatio occupatiōne [...] eam sup materiā et nō facias ei [...] imo subtilia regimen statim [...] prie in die crisi. Et si videris [...] valde in eo acutam [...] regimen nō in vltimo [...] eius eam marginam. Et si videris [...] aut ppinquā chronice nō [...] nō subtiliabitur vsq ad statum [...]

Verum est ubi necessariū ei hoc in [...] vt sit principiū in regiminis grossum [...] regimis puenis ad statū subtiliatione [...] eo qd est inter illa et [...] nice enī incede sup mām et nō [...] qū sic q huius ē fortis tūc [...] vt sit cōuenientius iuleb solo et [...] et ppter in febrib9 [...] sit cōuenius aq ordei. Et qū [...] egritudine et nō cognoscis [...] hatione est medius qd vt declines ad [...] uante virtutes et tollerantiam [...] stimaui q cibus in febre [...] est interitio in digestione [...] faciet id nō aut nō [...] quādo timeo casuz virtutis tūc [...]

Et de corporib' sūt corpora cholerica q̄ requirūt regimen diuersū ab illo qd̄ diximꝰ: ꝛ proprie q̄n sunt assueta comestiōe plurima: ipi eni cū nō cibant salte ī ipo pncipio febris imo in hora q̄ est peiuior ea: ꝛ est hora status nō parue sūt dispositiōes eoꝝ a cibis debilibus febrū: ꝛ q̄n ipi sunt debilii virtutū superuenit ei sincopis ꝛ moriunt i paroximo: ꝛ si sūt fortis virtutum cadūt in extenuatione ꝛ appent super eos signa ariditatis ꝛ diminutiōe nasi ꝛ pfundatiōe oculoꝝ: ꝛ qd̄ tpora sūt depssa ꝛ fortasse superuenit eis sincopis ante illd̄ pp illd̄ qd̄ effunditur ad stomachos eoꝝ de cholera mordicatiua. Et sunt de hominib' qdā q sūt exuberātis carnis sed q̄n abscidītur ab eis cib' debilitanē ꝛ extenuationē incurrūt qi nō tolerāt phibitiōes cibi. Et ois cui' calor inat' fortis est valde: aut plurimꝰ: aut calor innatus est valde debilis non potest pmittere cibū. Et de eis sūt qbus accidit dolor ꝛ lesio in stomaco ꝛ dolor capitis pp cōmunitatem ꝛ eis sūt de hoc genere. Et istis fortasse sufficit aq ordei ꝛ fortasse eget vt misceāt succus granatoꝝ ꝛ sīlia illi ꝓ cōforti ōis stomaci. Et q̄nq; est nobis necessariū vt faciamꝰ eos vomere cū facilitate ante cibū. Et i plurimis istoꝝ si debilitanē ꝛ ꝑcie si superuēit eis sincopis eē nō est vehemētia debilitatis: imo effusio materie ad os stōi. Qn̄ ergo sumūt in potu sirupū acetosū pmittā cū aq calida multa aut vinum pmittā cū aqua multa euomūt in vomitu humores cholericos ꝛ virtus eoꝝ fit fortis. Et tūc cibātur aliquo fortiori sup dictoꝝ sedant. Et senes quidem ꝛ debiles ꝛ infantes sunt de genere eoꝝ qui nō tollerant famem. De primis vero senib' sūt qui nō sunt vehementis tollerantie famis ꝛ sequunt eos adolescentes: ꝛ ꝓpter hoc hntes solida membra amplas venas in aere frigido. Et multotiēs quidē errat medic' i huiusmōi egrotis fm alia modū qm ipe ꝓhibz eis cibū in principio rei ꝛ q̄n appropinquat status ꝛ scit q cadit virtus: cibāt in illa hora necessario. Jam vero ergo errauerunt duobus modis ꝛ si ipe cibasset eos in principio esset error ille: ꝛ ignorantia in hunc errorē.

Et accidit illis egris vt accidant eis catarri nausea ti ꝛ cholerici ꝛ vigilantes ꝓpter resolutionē ꝛ priuatiōnem digōnis ꝛ inquieti sunt ꝛ alienant ꝛ coarctant materie ꝛ virtutes eoꝝ ꝛ multiplicant ipoꝝ vapores quasi audiūt id qd̄ nō est ꝛ tremūt ꝛ cauant vel saliunt ꝛ pmutant in lectis ꝛ imaginatur qd̄ nō est ꝛ tremūt vel saliūt labia eoꝝ inferiora pp dolores oris stōi ꝛ cōtristant anime eoꝝ pp grauitate materie.

Canon in dando in potu aquā ordei ꝛ sirupum acetosum. Ca.x.

Qua ordei quedā est in quanō ē d̄ corpe ordei nisi qd̄ est sicut virtus ꝛ forma: ꝛ nō est ei introitus in curatiōe: aut fiducia i iuuamēto: nisi q̄n ē cōplete decoctiōis. Et q̄ de ea est melior: est vt sit aq q̄s diis facta: tā. xx. ꝛ ordei ꝛ fiat: vsq; ad .x. ꝛ sit facta reducta ꝓpter ad quintā ꝛ assumat illud qd̄ de ea rubeus est ꝛ subtile. Hoc enim ē subtile cui' nutrimētū est minꝰ: ꝛ eius hūectatio est maior ꝛ ablutio eius ꝛ extersio superfluitatū ab ea ꝛ digō facta ab ipa est multa cōpleta. Et de ea est in qua ē aliquid de corpe ordei ꝛ farina eiꝰ.

Et magis dilectū mihi in huiusmōi ē vt non sit plus decoctum fm mēsurā q̄ auferat inflationē: ꝛ nō perueniat ad hoc vt faciat ipam viscosam vehementer. Et huiusmōi quidē est plus nutrimenti ꝛ minoris ablutionis ꝛ digōnis ꝛ accidit ei multotiēs vt acetet in stō frigido in substantia sua: ꝛ si sit in eo calor extraneus multus de malitia complexionis. Et aqua qdem ordei q̄ nō est decocta ex ordeo ipso sicut est. ꝛ quandoq; est ex cōtrito. Et melior quidem sirupus acetosus apud me est ille in quo ponitur zuccaꝝ in vase deinde fundit super ipm acetū forte qd̄ sit de vino tante quantitatis vt eleuetur super dorsum zuccari: imo dimittat ipm discoopertū: deinde ponunt sub vase carbonū igni ꝛ eīs calidus donec liquefiat zuccarum in aceto sine ebullitione: deinde colligunt spuma ꝛ dimittitur vna hora cū mali to calore: donec misceat zuccarū cū aceto deinde fundit super ipm aque q̄titas duorum digitoꝝ ꝛ bullit vsq; ad spissitudinē. Et aggregare sirupum acetosum ꝛ aquam ordei simul est illaudabile: quoniā corrumpit aquā ordei fm plurimū. Et non oꝫ vt detur in potu aqua ordei q̄n sincopis nature adest: imo ante ipam fiat differe. Quod si acetet in stō detur in potu qd̄ de ea est magis subtile. Quod si acetat coquat cū ea radix apij ꝛ eius simile. Si vero acetat iterū: tūc necessariū ē vt misceat aliqd piperis cū ea ꝓpter q̄ nō nō ē vehementis subtilitatis ꝛ caliditatis qm multiplicat eiꝰ inflatiōe: tūc misceat cū ea ad calefactiōe paꝝ aceti vini acetosi. Et q̄n sirupꝰ acetosus i potu datur incidit humores ꝛ pparat superfluitates ad expulsionē. Et nō oꝫ q̄ sequit p' duas horas adaq; albū decoctum subtile pdictū vt abluat qd̄ est ꝛ absterg id ꝛ extrahat ipm p sudorē ꝛ puocatonē. Et si ē nocumētū si dat i potu sirup' acetos' ipse eēntia q̄n iā sepat' ē cib' a stō. Et q̄n ē necessariū vt pmittat subito āte aqua ordei vt addat i hūectatiōe ꝛ illd̄ ē q̄n videt siccitatē dñantē sup corp' ꝛ linguā. Et q̄n ē necessariū vt pmittat āte ipam ad lenitiuū mās aliqd d̄ tamarindis āte illd̄ p duas horas. De curatiōib' febrium acutaꝝ. Ca.x.

Quod dictū est de regimine leuificatiōis ꝛ ꝓuocatiōis ꝛ sedatiōis ꝛ digestiōis: deinde cauōnis ꝑ medicina post illud. Et quod dictum est de cibatiōe post ipm est illud qd̄ oportet in eis rememorare hic. Et modi extinctionis vehementie caliditatis sūt cū infrigidatiōe aeris: ꝛ cū infrigidatiōe cibi. Et cū epithimatib' ꝛ emplastris. Et cū medicinis. Et cū retētiōe eoꝝ que sūt sic mucilago psilij ꝛ mucilago granoꝝ cydonij ꝛ succus portulace ꝛ succus liquiritie in ore vt sedet sitienā assiduas guttura patientis egritudinē calidaꝫ aliquid vt remaneat os humidū ꝛ nō exiccet in curis ē iuuatiuū valde. Et q̄nq; iuuatur p administratiōem clisteris facti ex succo melonis indi ꝛ cucumeris ꝛ cucurbite ꝛ portulace cū olo rosa. ꝛ cū aliquātulo cāfore iuuamento maximo. Et oꝫ vt sit aer infirmatis quantum possibile est: ꝛ eius inflatio est p ꝓhibitionem frequentē ꝛ per suspensionem flabellorum multorū ꝛ p pōnē nubis plurime. Et si domus est pximi spatis ex quo limita fuerit lunx ꝛ ꝓpter illo in quo ponitur loco palee cotus papirus: tūc est melius. Et q̄nq; preparātur in ea manationes vel fontis ꝛ rorationes ꝛ currit in ea aqua dulcis. Aut stratus est super lacunam coopertam cū reti: ꝛ est stratus super quem dormitur ex tabari ꝛ his similibus: ꝛ est reliquo stratus est ex extremitatib' salicum ꝛ cydoniorum ꝛ myrti aspersis aqua rosa. ꝛ violis ꝛ nenufaris ꝛ rosis. Et ponuntur quandoque calathi in quibus sunt ordines de fructibus fructuū boni odoris frigidoꝝ: sicut malorum acetosorum ꝛ cydoniorum ꝛ minorum pirorum boni odoris aspersis in aqua rosa. ꝛ nenufare ꝛ salicib' super que sūt puluerizata sandali ꝛ rose ꝛ cāfora: ꝛ super que iā distillatū ē paꝝ vini odoriferi: tūc est illud qd̄ est vltimū. Hoc ergo est regimē aeris. Regimē autē cibi cū sanitate ꝛ si volūtas adest vt cum infrigidatiōe sit lenificatio tunc detur aquā cucurbite ꝛ aqua melonis indi ꝓpter ꝛ aqua cucumeris ꝛ lactuca cū aceto est vltima. Et qd̄ iuuamēto ē ad sedādū sitis eoꝝ ē frica frigida ex parte sic cum aq casei accepta ex dogo post collatione vehementer.

Et si adest volūtas vt cū sedatiōe sit reſtrictio tunc debꝫ ſugcus granati mozi ꝛ acetoſi ꝛ aqua acreſte ꝛ aq̄ mori de ſemi ꝛ aqua acetoſitatis limonis nō ſallit ꝛ aq̄ acetoſitatis citri ꝛ que ſunt bis ſimilia: ꝛ aq̄ cerefoli ꝛ eſt berberis. Epithimata vero ꝛ emplaſtra ſit ex ſuccis notis ꝛ pſe aqua roſ aut ſucco roſaꝝ recentiū cū ſandal. ꝛ canfora ꝛ aqua coriandri ꝛ endiuie: cū illis enī eſt infrigidatio plurima ꝛ mucilago pſilij cū aceto ꝛ aq̄ roſ. Et buiꝰ generis. Et embrocare oportet cū infrantibus eſt res maxima ꝛ magis iuuamentū quā equal eſt in eo maior pars rectificatois ꝛ fortaſſe rectificat aquā. Et qū illic eſt catarrus ꝛ tuſſis aut in capite eiꝰ eſt grauitas aut tenſio ſignificat multitudinē vapoꝝ qr oꝫ ne fundat ſuper caput aq̄ aut acetū: imo occupet eū inclinatōe capit ſup vapore aq̄ ſm ꝓ diſpoſitio facit illud neceſſariū. Si vero nō fuerit catarrus neqꝫ aliqd eoꝝ q̄ diximus: pūc adminiſtra de embrocis ꝛ epithimatibꝰ que vis. Et in occibilioꝛ embroca in buiꝰ diſpoſitiōe repletionis capit eſt multis lact ſup caput fortaſſe enīꝫ facit accidere apa in capite ꝛ pditiōnē. Et magis ſalua horaꝝ embrocationis capitis cū repletione eius ē vt ſit vapoꝛ cholericus nō bilidus: imo in buiuſmōi hora fortaſſe non nocet applicatio ſaenie imo ꝓfert. Et cognoſci ex diſpoſitiōe ſomni ꝛ vigilie ꝛ humiditate ſupiorū ptiū ſtatiui ꝛ eaꝝ ſiccitate: qꝛ ergo videris ſomnū aut ꝓfunditatē ſomni aut humiditatē ſupiorꝫ ptium narium tunc caue embrocationes ꝛ inunctionē ꝛ ſtude in attrahendo materiā ad inferiora. ꝛ qū videris rubedinē in naſo ꝛ facie vehementem tūc nō erit malū vt facias currere ſanguinē ex naribꝰ. Et infra oportet cū epithimis ꝛ qū iſtas caue ne occurras cum inflatiōe vehementi hora ſudoris ꝛ reſolutiōis: imo oꝫ vt obſerues illō fortaſſe enīꝫ ſit cū in lōgatiōe egritudinis: ꝛ ſiqꝫ ſit lōgitudo egritudinis ſaluoꝝ ēs pꝑ acutas. Et oꝫ vt caueas in febribꝰ acutis caſus raſure: qm̄ addit in debilitate virtutis ꝛ terret natura a receptione ſuperfluitatū ad inteſtina ꝛ ab expulſiōe earum ab eis ꝓpter victoriā ſuperfluitatū: ꝛ fortaſſe redeūt ſuperfluitates ad ſupiora ꝛ ledūt hypocōdria ꝛ inflant ea ꝛ ledūt caput. Et qꝫqꝫ eſt in potu papaueris iuuamentum mirabile in inſpiſſando materiā ſubtilē: qr digerit faciendo ſomnum.

Rememoratio accititium que difficilia ſunt in febribꝰ acutis. C. xi.

Loquamur itaqꝫ in ſūmis de accidētibꝰ que vehementia ſunt in febribꝰ ꝛ de curatione eoꝝ ꝛ feſtinemus ad diſtinguēdum febres acutas ꝛ hec quidem accititia ſūt ſicut rigoꝛ ꝛ frigꝰ ꝛ horripilatio: ꝛ ſicut ſudoꝛ plurimꝰ ꝛ ſicut fluxus ſanguinis nariū ſuperfluꝰ ꝛ ſicut vomitus laborioſus ꝛ fluxus vētris debilitans ꝛ ſicut ſitis que nō tollit ꝛ ſicut ꝓfunditas ſomni ſuperflua ꝛ ſicut vigilatio inſeparabilis ꝛ ſicut aſperitas lingue ꝛ obfuſcatio oris ꝛ ſicut ſternutatio cōtinua ꝛ doloꝛ capitis prauus ꝛ tuſſis frequēs: ꝛ ſicut caſus appetitus ꝛ bolimꝰ ꝛ ſicut appetitꝰ caninus ꝛ ſinguitus.

De regimine rigoris ꝛ horripilationis quum ſuperfluunt. C. xij.

Uod eſt de hoc ſequitur ſudorē rectificat velociter ꝛ nō indiget regimie: ꝛ erratico nō oꝫ vt contrariū fiat per remotionē: ꝛ nō eſt de illis que debilitant ꝛ que faciunt aliis ꝛ qꝫqꝫ ſedant cū ligatiōe extremitatū ꝛ fricatiōe facili ꝛ eius calefactiōe cooptureꝛ cū vnctiōne de oleo de aneto ꝛ de camamilla ſi indiget eo. In fōrti aūt qū pſeuerat ſiue ſit in febribꝰ ſiue ſit ſ aliis oꝫ vt ligent extremitates in locis plurimis ꝛ inunctio fiat cū oleo camomillino ꝛ radice lilij ꝛ ſūt de hominibꝰ qui cōfortāt illud cū eis que ſūt ſicut cardamomū ꝛ caſtoreū ꝛ ruta ꝛ ſcolba ꝛ calamētus [illegible] nitrū. Et qꝫqꝫ per [illegible] ta ex ſinapi ꝛ alli ſiccati. Et quidam [illegible] ne iſte in aqua deinde coquitur [illegible] eruce fortis eſt in hoc capitulo per [illegible] aliquo quod decoquitur cum eo. [illegible] tio oſmi ꝛ aq̄ eius.

Confectio olei boni

Umant anetū ſicum ꝛ [illegible] tum ꝛ piper ꝛ piretrū ꝛ coquant [illegible] ctione vltima deinde decoquat [illegible] q̄ſtum eſt medietas eius de oleo [illegible] ſumat aq̄ ꝛ remaneat oleū ꝛ adminiſtra [illegible]. Et de oleis fortibus [illegible] eſt oleū de coſto ꝛ oleū de ſcolba [illegible] oleū de lilio ꝛ oleū ō myrrha ꝛ ponat [illegible] ʒ.ij. piperis ꝛ ſextaꝫ. ʒ.i. piretri [illegible] decoqui in oleo aliquantum [illegible] coqui eſt aptū. Et introitus in oleū [illegible] naturis valde. Et fortaſſe neceſſarius [illegible] mulſionē ſedat cū aq̄ calida [illegible] tione ſup vaporem eius. Et [illegible] eſt groſſa decoquant in aq̄ [illegible] calament [illegible] ꝛ maſtix ꝛ eruca ꝛ anetū ꝛ ſimilia. Et [illegible] qua decocta ſunt ea que ſunt ſicut ſcolba ꝛ [illegible] calamentū ꝛ anetuꝫ ꝛ ſignarum [illegible] ſtus ꝛ ſemina calida. Et omnes medicine [illegible] tionis ſed ante rigorem. Et de medicinis [illegible] rem maxime in quartana ꝛ ſimilibus [illegible] coſto aureus i. cū aqua calida ꝛ de [illegible] in aqua calida. Et in agarico [illegible] nitur cū eo pars opij quoniā [illegible] re ꝛ ꝓhibet vehementiā rigoris [illegible] dictus aut [illegible] in aq̄ calida ꝛ de [illegible] teleron: ꝛ electuaria alia ꝛ diacyminū [illegible] ꝛ diapiperon ꝛ ſirupus de melle in quo [illegible] ſa ruta ꝛ piretrū ꝛ piper. Pillule [illegible] pota aū rigorem per horā [illegible] ſuper lectū ſuū vel ſcamnū ſuū ꝛ [illegible] igne ꝛ coopimento. quorū [illegible] quarū cōfectio. R. ſtoracis myrrhe opij [illegible] nū ana ptem .i. cōficiant cū butyro ꝛ [illegible] tas faber ꝛ iterum ſumant [illegible] aſſe piretri opij ana ptes equales [illegible] Deſcriptio bona. R. oppoponaci [illegible] mini carmeni ꝛ ſeminis apij ꝛ pipe [illegible] hyoſquiami albi croci ariſtologie [illegible] ꝛ de apios ꝛ zinziberis omniū ana pondus [illegible] minus bilūci piretri omnium [illegible] melle ꝛ doſis eius ſit auellana cū aqua calida [illegible] fortaſſe eſt neceſſariū in eo [illegible] ciū ꝛ cibi calefacientꝫ ſolutio ventris [illegible] bira ꝛ oxyacidonitea ꝛ [illegible] uꝰ ꝛ ꝓprie ſine febre [illegible] ſunt ſanitas eius.

Regimen ſudoris ſuperflui in febribꝰ. C. [illegible]

Ponet ne ſudor [illegible] ſtringat. Qū ſūt [illegible] minus: tūc oꝫ vt [illegible] Si aūt nō [illegible] pueri vel iuuenes ſolent in [illegible] frigido. Et non oꝫ vt occupet in [illegible] torando egreditur faciendo [illegible] oneniā illud eſt occaſio ad [illegible] plicandum ꝛ fortaſſe attrabet [illegible] ſterſio addit in ipſū ꝛ eius [illegible]

oꝫ vt inũgatur cũ oleo rof. ſõti. ⁊ oleo myrtino: aut cũ oleo de ſalicib⁹ ⁊ cũ oleo de balauſtijs: aut infūdat oleum cũ aquis in quibus decoquitur cydonia pontica ⁊ mala põtica ⁊ roſe ⁊ balauſtie ⁊ karabe cõtrita ſicut puluis qui appet in radio ſolis ⁊ ſilia quẽ infrigiẽt. Et quoqꝫ infrigit acetũ mixtũ aq. ⁊ ſucc⁹ acetoſe ⁊ decoctõ balauſtiaꝝ ⁊ decoctõ gallaꝝ ⁊ decoctõ myrti ⁊ ſucc⁹ ſalicis ẽ mirabilis ⁊ ſeq̃ſequitur. Et quũ feb. fit vehemẽs inũgat cũ mucilaginib⁹ frigidis ⁊ cũ gumi ⁊ ꝑpriẽ quũ implantur his duob⁹ ⁊ cuntiũ ⁊ quũ vehemẽs fit res opoꝛtet vt ponat nix ſup extrẽa: ⁊ ſola ſunt in ea extrẽa: aut balneet cũ aq̃ frida ſi ſuffert eam.

Regimẽ fluxus ſan. nariũ ſupflui. C.xiiij.

Opoꝛtet vt nõ ꝑperet ad ꝓhibẽdum illũ qui creticus eſt quantum poſſibile eſt. Cũ aũt ẽ neceſſe ꝓhibere fluxum ſanguinis nariũ in febribus acutis: tunc liga extrẽa ⁊ pone ventoſas ſup latus qð ſequit latus fluxus ſanguis nariũ. Deinde conſequẽter adhibe regimẽ illius loci: foꝛtaſſe enĩ poſſibile erit alis vt infrigidet ⁊ reſtringat illud ⁊ ante vel nõ ponas ventoſas ſuꝑ. Et deſtilla in naſũ aliquas deſtillatiões ꝑdictas in capitulo fluxus ſanguinis narium ⁊ quã nõ eſt ꝓhibẽs aliquod infrigida caput cũ infrigidantibus ꝑdictis in eo. Et quoqꝫ adueniẽ patiẽtibus quartanã fluxus ſan. narium: qꝛ oꝫ vt multos cũ facientibus fluere ſanguinẽ ex naribus ſcilicet in ipo eius eſt ſanatio quartane. Si vero ſupfluitatẽ timuerim⁹ faciemus ſic illud qꝫ fecimus.

Regimen vomitus q accidit eis. C.xv.

Reticus iterũ nõ abſcindat niſi opꝛteat neceſſitate: ſꝫ ſm plurimũ abſcindat in eis per vomitũ ⁊ ꝑ additõ eius quo euacuãt humoꝛ nocuus ſicut eſt ſirupus acetoſus ⁊ aqua calida. Et quoqꝫ eſt neceſſariũ vt cõfortet virtus qꝛ ponatur loco ſirupi acetoſi puri ſirupus acetoſus cũ ſomnifero. Et ſi humoꝛ ẽ imbibitus ⁊ groſſus: tunc oꝫ vt fiat ſolo bando in potu qð eſt ſicut aloes ⁊ hiera. Et quã nõ eſt imbibitus foꝛtaſſe cõfert hiera ⁊ aloes. Et ſi eſt imbibitus nõ groſſus mundat ipſũ ſirupus acetoſus cũ aqua calida: deinde cõſequẽter p⁹ aq̃ illud granatoꝝ q bibitur. Quod ſi continuerit eam bibat ipam vice alia donec equaliter egrediat. Et ſimiliter ſirupus de menta cũ grano granatoꝝ. Et foꝛtaſſe ſedat ipſũ infrigidatiuo ſtomachi. Et oꝫ vt approximet rebus ponticis ⁊ ſedantib⁹ vomitũ cũ pontitate ſua ⁊ acetoſitate ſua ſtiptica ille qui vomit ꝑp humoꝛem imbibitum: qꝛ eſt malũ ⁊ addit imbibitioni: ſed nõ imbibitos foꝛtaſſe faciet cũ deijcere decoctũ quãuis ſit groſſus ⁊ foꝛtaſſe iuuabunt vauton illũ ad expellendũ eũ per ſupioꝛa. Et qñ aſſiduus fuerit vomit⁹ de cholera ⁊ nõ fuerit de genere imbibiti tunc dare ſtipticis ⁊ ꝑpriẽ amplius iuuantibus factis ex corticibus granatoꝝ ⁊ gallis ⁊ his ſimilibus cũ vino pmixto aut aceto pmixto. Et ad vomitũ quidẽ cholere nigre ſupfluũ ſubmergat ſpongiã i aceto ⁊ ponat ſuper ſtõm. Quod ſi neceſſariũ fuerit aliqd foꝛtius ꝑ adminiſtra medicinas ꝑdictas in capitulo retentionis vomitus.

Regimẽ flux⁹ vẽtris q accidit eis. C.xvj.

Iam ſingulariter in capitulo fluxus ventris locuti ſumus in hac ſectione. Ergo redeant⁹ ad illud. Et de illis q cõferũt ex via ciboꝝ ſunt alitus toꝛrefacti: ⁊ lentes toꝛrefacte ⁊ coriandrũ: qð cũ quibus ẽ decoctũ fuerit dicet ⁊ fundat aqua ab eo: ⁊ ꝑpe qð ſit acetoſũ cũ grano granatoꝝ quod eſt bonũ.

Regimen ſitis eoꝝ ſupflue. C.xvij.

Opoꝛtet vt inũgatur caput cũ oleo frigido valde qð fundatur ſup ipſm ⁊ ponat ſup caput ſi non fuerit qð ꝓhibeat: ⁊ cũ aq̃s infrigidãtibus ⁊ retentione mucilaginis ſeminis cydonioꝝ pmixte cũ oleo rof. vt ſitiẽ aut infuſiõis pruno ꝝ ⁊ medullaꝝ cucumeris ⁊ alkhekẽ ⁊ cucurbite ⁊ ſeminis lactuce nigre ⁊ radicũ liquiritie ⁊ pilularũ deſcripꝛaꝝ in antidotario ad ſitim ⁊ de illis que maſticant eſt almoſoſat ⁊ ſunt tamarindi. Et ſitis quidem quoqꝫ ſit ex frigoꝛe ⁊ abſcindit cũ ſomn⁹ ⁊ quoqꝫ ſit ex caloꝛe ⁊ abſcindit cũ vigilie.

De ꝓfunditate ſomni q accidit eis. C.xviij.

Opoꝛtet vt remoueant a ꝓfunditate ſomni cũ ſabulis ⁊ his ſimilib⁹ ꝑ voces. Et ligent mẽbra eoꝛũ inferioꝛa ligatione doloroſa poſtquã nõ fuerit qð ꝓhibeat. Et ſuppoñat collũ ſabulũ ſi natura fuerit reſtricta ⁊ in bona etate ⁊ tempoꝛe aſſiduitatis. Et ventoſetur quod eſt inter ambas ſpatulas ⁊ ſpondilea.

De grauitate capitis eoꝝ. C.xix.

Opoꝛtet vt abſtineat ab eis emulſio lactis ſup capita eoꝝ: aut effuſio olei ſup ea aut ẽbrocca: aut caput purgatiũ imo ſint cõmuni vapoꝛationibus factis cũ embrocis ex camilla ⁊ ſint in eis viole ⁊ furfur ⁊ his ſimilia.

De longitudine humi ſebris ⁊ alioꝝ. C.xx.

Facere vero olim violis cũ oleo de ſemine lactuce ⁊ oleo nenufarino ⁊ oleo de cucurbita ⁊ addere aliquid de ſtupefacientib⁹ famoſis ſup tempoꝛa: ⁊ incuruare caput ſup vapoꝛes humectãtes ⁊ odorare nenufar ⁊ poma mãdragore ⁊ alkhekẽ aſſiduis ex longinquo ⁊ embꝛochet humectanti ⁊ reliquis ſcdis. Et ſimiliter ſi nõ fuerit qꝫ prohibeat detur in potu ſirup⁹ papaueris ⁊ ſobꝛie eius. Deinde multiplicent iter manu⁹ ei⁹ candele ⁊ clament voces cũ ſabulis ⁊ ligentur cũ inſtitis extremitates eius ligatiõe doloroſa paruꝫ cũ enſis que reſoluant velociter. Deinde ꝑcipiat ei vt dormiat ⁊ claudat oculos: quoqꝫ dormit paruꝫ extinguat candele ⁊ ceſſent voces ⁊ ſoluant antequã dormiat. Et cũ inuenit leuitatẽ ⁊ quietẽ et pꝛoximo aut debemẽtia aſſiduet ablationẽ faciei cũ aqua in qua decoctus ẽ papauer nigrũ cũ aliquãtulo mandragore ⁊ radice ei⁹. Et cũ eſt illic humoꝛ bauracis cõferet aqua i qua cocta ſunt alſenbeni ⁊ mellilotũ ⁊ albauitem ⁊ papauer abluendo facie ⁊ iourmãdo ſup vapoꝛem eius.

De doloꝛe ventris q accidit eis. C.xxi.

Iter effuſione cholere ad ſtõm ⁊ ſi accidit i ꝑncipio ꝑrocedit rĩſũ detur in potu paruꝫ ſirupi de malis cũ ſirupo acetoſo.

De aſpitate lingue eoꝝ. C.xxij.

Neceſſaria quidẽ viſcoſitatis fricetur cũ bauſco aut cũ pingui ſalicis cũ oleo amigdalino ⁊ zucaro tabarzet donec mũdificaũt cũ ſpõgia ⁊ pauco ſale ⁊ oleo rof. In hoc enĩ eſt alleuiatio multa in ſitim. Et poſt illud cũ n⁹ aſpitas eſt nõ ꝑpter viſcoſitates imo a ſiccitate oꝫ vt teneat i oꝛe ſuo ſebeſtẽ aut nucleos pſilli aut ſalẽ qui aſpoꝛtant de india. Et eſt i coloꝛe ſalis ⁊ dulcedine mell. Et ſumat de eo ſm qꝫ dicit archigenes quantitatẽ ſabe vnius. Et grana cydonioꝝ ſũt ex eis que humectant linguã ⁊ ꝓhibent ei obfuſcationẽ. Et oꝫ vt nõ poſitant plurimaria multa neqꝫ reſupinet dormiẽs: nã hec duo exiccãt linguam.

De ſternutatiõe aſſidua q accidit eis. C.xxiij.

Uandoqꝫ magnificat nocumẽtũ ſternutatiõis aſſidue cũ eis: ſcꝫ humectat eos ⁊ replet capita eoꝝ ⁊ debilitat eoꝛũ ſenſus: ⁊ foꝛtaſſe facit fluxum ſanguinis nariũ. Quare oꝫ vt fricetur eoꝛũ frons ⁊ collum ⁊ naſus ⁊ apiant oꝛa eoꝛũ ⁊ fricent eoꝛũ palatã cũ vehementia ⁊ fundãt capita eoꝛũ ⁊ cõuertant i ꝑuncul

eorum extremitates, fundant in aures eorum olea tepida ad caliditatem parumper declinia, et humectent lacerti eorum et ipsorum mandibule, et ponant super eorum ceruicibus plumaria calefacta, et non excitent a somno eorum subito, et mittant ad pulsere somno, et emma in eius odore est acuitas, et olfaciant lauandule, lini, ananachi et spongiam marinam.

De dolore capitis q accidit eis. C.xxiiii.

L Iga extremitates eorum et proprie coxas et cum infasciatura liga et frica pedes eorum et supponant eis collyria trahentia materiam ad inferiora et irrora capita eorum cum infrigidantibus notis. Et si non fuerit quod prohibeat ex corporis aut nisi embrocent capita ipsorum cum decoctione rosarum et violarum et ordei aut foliorum salicis et his similium et sit oleo ros. et oleo de salicibus. Et quando non excusatur hoc, tunc premisse embrocationis infrigidantes cum seminibus licii, camomilla et stupefacientis sicut est papauer. Et non mulgeas lac nisi qui remouet febrim. Si autem eius fuerit fortis mulgeas lac caprinum: et si fuerit debilis mulgeas lac mulieris. Et caue lac apud repletionem humidam facientem grauitatem somni: et sic caue humectantia. Et tu non administres humectantia nisi ubi est vapor fumosus et caput siccum et parum somni: et qui multiplicat repletio in capite ex vapore humido trahe cum ad inferiora cum collyriis et clisteribus: et stringe membra inferiora ita quod sufficit locus.

De tussi eorum. C.xxv.

T Ussis plurimum accidit eis ex calore aut siccitate, quare oportet ut mittat in ore eius pillule bichikias albe de papauere facta cum medulla fructuum frigid. et albo et his similibus et ut sit ceratum infrigidantibus factus ex oleo ros. et cum mucilagine psilii et succo portulace et aliis.

De destructione appetitus eorum. C.xxvi.

Q Uandoque est eis cum humore in ore stomachi quod sequitur ex eo quod dictum est de destructione appetitus et curatur per vomitum aut solutionem ventris. Et multotiens iuuant eum intromissione digitorum in gutture et permotione stomaci et proprie qui vomitu expellit chollericas res aut acetosas. Et quandoque est ex vehementia debilitatis quare curetur complexio que facta est cum eo quod sequitur. Et oportet ut approximes eis odores bonos excitantes appetitum: sicut odor sandali infusi cum aqua et aceto et dentur eis electuaria proportionalia febricitantibus et parum vini et succi fructus ponticorum boni odoris: et lambat aliquid de aceto galatine pullorum aut hedi et his similium et ponantur super stomacum post dies primos emplastra facta ex fructibus. Et sint in eis absinthium et aloes tamen quod scias et iunctio eius cum oliis bonis est iuuatiua.

De bolismo eorum. C.xxvii.

O Portet ut curetur cum odoramentis et luto armeni et armeni infusi cum aceto: et odorem almisolat et panem mundum calidum et carnes assatas et stringe eorum extremitates. Et extende aures eorum et capillos ipsorum et conforta eorum cerebrum cum embrocis infrigidantibus et humectantibus. plurimum namque bolismi eorum est propter destructionem oris stomaci propter communicationem eius cum cerebro q aduenit eis cum sensu et est corpus durum et induratur: verum sensus non ultimat cum eo.

De nigredine lingue eorum. C.xxviii.

O Portet ut non curetur super linguam nigredo immo fricet cum eo quod lauat: si non eleuabit ad caput vapores malignos et faciunt cadere in sincopim appetitu eorum cibi et curant cum unctuosis frigidis et dulcibus.

De sincopi q accidit eis. C.xxix.

Q Uandoque accidit eis sincopis in principio febrium propter effusionem cholere ad stomacum eorum quare oportet ut dentur eis ante paroxismum aut apud paroxismum frusta panis de simila cum aqua frigida et aqua acetosa. Et scias quod quando aggregantur sincopis et febris [illegible] [illegible] [illegible] in fine [illegible] [illegible] sufficit. Et [illegible] in sincopi. Et [illegible] [illegible] pedes in aqua calida. Et [illegible] ne est ut [illegible] [illegible] granatorum.

De constrictione arteriarum eorum. C.xxx.

C Onstrictio arteriarum accidit eis [illegible] mum et siccatatem que accidit eis [illegible] vitur propter materiam [illegible] tur eorum propter debilitatem que [illegible] bus ad membra arteriarum. Et [illegible] guentis vel emplastris [illegible] que prohibent strangulationem. [illegible] plectio in cerebro et in [illegible] et humectatur super stomacum [illegible] ra cucurbite et portulaca et [illegible]

De vehementia tristitie eorum. C.xxxi.

Q Uando multiplicatur [illegible] aduentu [illegible] stomacus eorum cum eis [illegible] turis dormiat in loco [illegible] et mittantur et fructus [illegible] mutare et rosis et [illegible] odoriferis frigidis et sandalis. [illegible] in eorum tristicia [illegible] te et citruli et succo portulace et [illegible]

Difficultas deglutiendi que accidit eis. C.xxxii.

D Ifficultas deglutiendi cum [illegible] eris coctura sue prohibet [illegible] fiat ad retrahendum. Et [illegible] quam plurimum solatium ostendunt.

Frigus extremitatum quod accidit eis. C.xxxiii.

M Ultotiens plurificatur calor eorum et [illegible] extrema et cedit calor [illegible] nasi ergo extremitates in aqua [illegible] aquam frigidam.

Sermo de febre cholere. C.xxxiiii.

F Ebres cholerice tres [illegible] nana predicte et [illegible] aut est pura et ita cholera [illegible] sit cum putredine cholere grosse substantie [illegible] colore phlegmatis commixte [illegible] hoc conuenit ab hemitriteo [illegible] mixte separe et hac faciunt [illegible] calore putrefacit [illegible] ne et sua resolutionem et sua [illegible] hemitriteos duo possibiliter. Et [illegible] [illegible] Et hec quidem non pura [illegible] go et circuit mediante [illegible] et magnitudinem splenis. Causa vero [illegible] nec quoniam differentia inter [illegible] est [illegible] accidentia [illegible] ita materie et multitudo [illegible] venis [illegible] membris [illegible] cordi. [illegible] lera est carne et ad [illegible] guis [illegible] a corde. Et [illegible] et ingrato et [illegible] dolo et siccitas labiorum et [illegible] plicatur in febribus cholericis [illegible] siccitate declinique [illegible] quod apparet de corpore et cute.

De terciana absolute et nota ei vitanda. C. xxxv.

Paroxismus terciane incipit in pluribus cum horripilatione vel punctura acus deinde frigidat et incipit facere rigorem difficilem valde ... nisi per profundationem caloris ad interiora ad principalia et ... Et hic quidem rigor cum vehementia sua est velocis sedationis et ... Et sudor multiplicatur ... Et fit urina ... Aut est non pura ... [illegible] ... Et accidentia que accidunt ... in terciana sunt vigilie ... et ira et odia locutionum. Et est pulsus eius ... velox per comparationem ad reliquas febres et non est equalis ... [illegible]

... Et pacientibus quidem terciana accidit vigilie et amor soli ... et multotiens sequitur ebullitionem apud ea.

Differentia inter tercianam puram et non puram. C. xxxvi.

Pura est subtilior ... cuius paroxismus consumitur a quatuor horis usque ad duodecim horas et non addit super eas multum. Et si addit ... tunc est non pura. ... [illegible] ...

Terciana prima. C. xxxvii.

Egrotis ... propter vehementiam paroxismorum ... [illegible]

... et de eo fiet sermo post.

Cura terciane pure. C. xxxviii.

Potest vel removeri ... illud quod diximus ubi de ratione dietarum in curatione febrium de solutione ventris et cibo et in omnibus capitulis ... Et tu quidem non ... myrobalanorum ... Immo oportet ut ... sicut sunt tamarindi ... cassia in ... aut ... aut syrupus violarum et violae ... Et fortasse facit ... syrupus ... lenificationem et cum decoctione ... Aut clisteria lenia sicut est clistere cum decoctione ... radicibus ... oleo violarum ... Rectum ... non est necessitas ... Et si ventris solutio in principio ... Et si est possibile ut phlebotomes ... Et oportet ut non moveas ... [illegible] ... Et syrupus quidem acetosus post paroxismum ... provocat ... sudor ... et cucumer et ... et lactuca.

Et scias quod ... vomitus ... [illegible] ... et ex oleribus cucurbita et cucumer et ... et lactuca ... [illegible] ... cum tamarindis et terniabin et passulis ... [illegible]

sene et scāonea et de illo quod pueniūt eis tantū sūt trocisci d spodio solutiui. Descriptio. ℞. myrobalanorum citrinorum et chebulorum pond. ʒ. iiij. zuccari tabarzet pond. ʒ. xx. scāonee pond. sexte ʒ. i. bibat cū aq̄ frigida et post illud currat cū puocatione. Et si fuerint illic calidi et inflati [illegible] et inflāmatio mafia quā cū [illegible] eis non erit ei malū dare in potu aliquid de exiguis. quib' [illegible] de illis q̄ dicta sūt i regimine acute et fortasse cōferunt ei [illegible]. Balneū vo̅ os ne ap primet nisi post digestionē. Post digestionē aūt et ap declinatione ē [illegible] melior eis et [illegible] ex consuetudine erozin [illegible] cū in balneo aūt digestionē [illegible] [illegible] Et os vt sit balneū eorum [illegible] tū bōi aeris q̄ sit [illegible] q̄ [illegible] cū facit [illegible] in [illegible] eorum [illegible] et ungat cū oleo viol. et ros. [illegible] cū aq̄ et nō plongēt in eo mora [illegible] egrediat velociter. [illegible] ē eis [illegible] flatulis plongatior [illegible] ap [illegible] [illegible] in aq̄ tepida [illegible] in eq̄ [illegible] quantitate [illegible]. Deinde quū egrediūt tunc [illegible] eis vt bibāt vinū albū sub tile multa cōmixtione pmixtū et cooperiant in locis suis. Sudabūt enī sudoi vehementer et [illegible] fuerit digesti. Et post illud [illegible] [illegible] insidianib' et [illegible] et oleis q̄ sūt illi' mod. Et nō timeas post declinationes potare eos vinū plurimū cōmixtū. Uinū enī fractū p cōmixtionē [illegible] in solutione illo cui' necessaria est solutio et sufficiunt aq̄ penetrātia cū fortitudine sua et pmixtione ei' q̄ ē in eo de calefactione pauca. Quare [illegible] dat vehemēt et [illegible] Et si fuerit illic accidentia sitis et dolor capitis et vigiliarum et aliorum [illegible] ubi [illegible] eorum cura. Et q̄n post crisim remāet aliquid caloris [illegible] tūc [illegible] super vt sumat syrupū acetosū cū succis plurimis aut in q̄ decocta sūt semina et radices [illegible]. ¶ Et scias q̄ cura tertiane cōtinue ē cura tertiane [illegible], ē [illegible] ad [illegible] digestionis et ad [illegible] cū si rupo acetoso facto cū seminib' vt semine citruli et semine [illegible] [illegible] cōmuniter et post ipsum post duas horas [illegible] i potu aq̄ ordei et ad subtiliationē cibi et ad ministranda [illegible] [illegible] in principio et ad puocationē os vt subtiliet et nō [illegible] in potu de solutiuis in principio neque ap [illegible] alicui eorum nisi eis q̄ sūt sicut sirup' viol. et aq̄ fructuum et nō [illegible] nisi clisteribus lenibus.

Cura tertiane nō pure. C. xxix.

Eo in quib' diuersificat cura tertiane nō pure sunt eo in quib' cōueniūt febres [illegible] de lientaria [illegible]. Et fortasse [illegible] illo [illegible] pura. s. vt si expectet plurimū declinationē sed quia expectat digestionē. Quoniam ē [illegible] in eis balneū [illegible] enī facit descendere [illegible] in digestū ppter illud q̄ effudit ad locū putredinis et [illegible] humorē malū cū putrido et [illegible] subtile et facit remanere spissū. Et q̄ cibatio omni die [illegible] aut ppe cibationē ē ex eis q̄ illis nocentiores vt [illegible] alio die nō. Et sit in cibis eorum q̄ abstergat et [illegible] [illegible]. Et vt sit cibatio in principio egritudinis [illegible] q̄ sit in principio pur. deinde [illegible] ad subtiliationes [illegible] tertiane. Et vt sit [illegible] Et vt clisterizet i principio clisterib' [illegible] Et vt ex [illegible] digestiō in solutione [illegible] eorum [illegible] Et vt sint i aq̄ ordei eorum virtutes digestiue et solutiue sic ē illud q̄ diximus in eo in cui' [illegible] aq̄ ordei cum [illegible] q̄ illo. Fortasse enī necesse ē vt decoquāt in ea [illegible] et origanū et calamentū et spica [illegible] et ficu [illegible]. Et ppter [illegible] aq̄ ciceris cū aq̄ ordei et in fine ei' cicer est iuuatiuū eis. Et os vt cōsiderēt [illegible] si pure ad puri et elongatio ei' ab ea [illegible] illo diuidicet [illegible] cura ei' et cura pur. q̄ si fuerit valde [illegible] pure tūc diuersifica [illegible] eis [illegible] catione pura. Et quū videris venas eorum [illegible] tūc phlebotoma et quū phlebotomaueris nō indigebis clisteri. Et

sciās q̄ nō est [illegible] magis [illegible] Et de solutiuis i principio ei' [illegible] aqua [illegible] [illegible] ponemus i eā [illegible] [illegible] ē turbi. Et clisteria i principio [illegible] solutiua alia. et sunt clisteria [illegible] [illegible] et [illegible] et [illegible] dos turbit et ex eis est [illegible] et fortasse indiget [illegible] ¶ Adiutoria aūt ad digestionē [illegible] [illegible] cū aliquo de [illegible] de radicib'. Et post [illegible] [illegible] [illegible] et aq̄ [illegible] cū sirupo [illegible] tūc nō ē malū dare i potu [illegible] Et aūt egritudo plongāt nō [illegible] dernus ei q̄ sūt sicut trocisci de [illegible] et calefactio partiū hypocondrii [illegible] emplastro [illegible] eorum [illegible] et mollificet [illegible] [illegible]. [illegible] q̄ [illegible] de [illegible] [illegible] ei lactuce et eupatorij [illegible] [illegible] [illegible] cū aq̄ apij. et sit dosis ei' ʒ. ii. Et de [illegible] [illegible] nostra. ℞. eupatorij [illegible] bulorū [illegible] ʒ. v. seminis [illegible] apij polypodij [illegible] ʒ. i. caselie ʒ. vi. [illegible] mero [illegible] numero. xxx. [illegible] [illegible] ʒ. xv. decoquāt oīa [illegible] de ea [illegible] Fortasse necessaria ē medicina [illegible] alio modo. [illegible] fortitudo [illegible] morē viscositatis [illegible] plurim vice vna [illegible] rem cui' eis ē necessaria [illegible] tate. ¶ Et hec medicina ē q̄ [illegible] soluat pura ei' et soluat plurim [illegible] plurim plurim et malo. De decoctionib' [illegible] se nō facit aliquid. Et hui' [illegible] ʒ. v. et plus [illegible] [illegible] sup ea id et cōficiat cū [illegible] bat [illegible] de agarico [illegible] et cōficiat cum [illegible] succo rosarū recentiū cui' [illegible] sirupo ro. et bibatur.

De febre causō et [illegible]. C.

Causon ē sm̄ duos modos [illegible] [illegible] et ē cū i ea [illegible] corpis [illegible] i venis [illegible] pcesat i venis partiū [illegible] [illegible] et fit ex phlegmate salso putrefacto i venis [illegible] [illegible] dixit Hippo. i epidimia [illegible] [illegible] sicut [illegible] ex aquositate [illegible] colera acuta. Est ergo cholera q̄ [illegible] [illegible] plurimū Et quū causon [illegible] [illegible] tertiana os vt sit [illegible] [illegible] febrib' q̄ [illegible] partiū accidit febres [illegible] eis [illegible] nō sūt i eis nisi [illegible] eorum virtutes sunt debiles. In [illegible] eis plurimū accidūt [illegible] humiditatem [illegible] Et quandoque [illegible] [illegible] somni ppter elevationem [illegible] ¶ Et Hippo. quidem [illegible] causon [illegible]

mores. Et est simile ut sit illud quoniam cerebrum calefit valde et calefiunt nerui et est simile ut sit causon et sit per mediu[m] motu[m] et resoluat ab eo per tremore[m] propter expulsione[m] materieru[m] ad neruos. Et plurimu[m] quide[m] co[n]sumit eu[m] vomitus et solutio[n]e ventris aut sudore aut fluxu sanguinis nariu[m].

Signa. C. xii.

Signa eius sunt inseparabilitas et occultatio temporu[m] et vehementia accidentiu[m] ex asperitate lingue et ex citrinitate eius in fine et ex nigredine eius [illegible]. Et ex retentione sudoris nisi apud exitu[m]. Et vehementia sitis. Ingi. [illegible] nisi accidat tussis parua accidentalis sedat ergo illa sitis. Et videt verum vehementia sitis eoru[m] propter calefactionem pulmonis ergo qui mouet tussis pu[n]a humectatur propterea quod currit ad ipsum ex carne molli. Et caliditas in causone quide[m] fin[ali] pro[pr]ia non est ita fortis in exterioribus sicut fortitudo eius in interioribus. Et est [illegible] in ea leuior quam in alio. Et in facta quide[m] ex cholera fortia sunt accidentia mala ex vigilijs et inquietudine et agitatione et permixtione me[n]tis et fluxu sanguinis narium et dolor capitis et pulsatione tempus et grauitate dolorum et sole vertigo eius cholera pura et causa appetitus. Et quando accidit in eum abhorret mamilla[m] et non recipit ea[m] et corrumpitur illud quod sugitur de lacte et acetat.

Cura causonidis. C. xiii.

De cura tertiane pure. Et qui indiget curatione sic cu[m] illo quod dicta sunt nisi [illegible] eminentior. Et [illegible] vero est apud egrotu[m]. Et non phlebotometur fortasse enim inflammabu[n]t eo[rum] et fortasse inualescet eo[rum] si fuerit illic turbiditas et rubedo. Verum indiget subtiliatione et regimine vehementiore et infrigidatione actu eius quod ipsi sumunt. Et quando timetur casus virtutis est necessarium cibare eos quando no[n] appetat et proprie in eo ex quo resoluit res plurima. Multotiens enim aduenit eis boulim[os] propter [illegible] nonne sensuu[m] et indiget lenificatione in principio et in curationibus febris acute predicta[rum] omnes ipsa [illegible]. Et quandoque co[n]ueniens est ut vomitu[m] apud tempore paruum febris super aquam tamarindorum. Et quandoque ponitur in ea pu[n]ctione. Et diligit eis sirupus acetosus aut emulsio seminis portulace aut emulsio seminis endiuie et melonu[m] [illegible] est bonum valde. Et sic co[n]tinue potationem aque frigide ex qua [illegible]. Si autem non fuerit quod prohibeat dari in potu de ea eum usque ad sanitate[m]. Et fortasse aduenit eis precipuo tertio et obliuiscuntur petere aquam et os vel sorbeat de ea paulatim sorbitiones plurimas et proprie in eo cuius signa vides siccitatis. Et cura accidentia eius superflua cum eis que retinuimus in capitulo suo. Et oportet ut caueatur ne eius superfluitas san[guin]is nariu[m] est enim de eis in quibus magna fit timor apud eos. Et oportet ut obseruetur ambulatio eorum et non dimittas [illegible] pectoris [illegible]. Et oportet ut obseruet capita eoru[m] cu[m] aceto et oleo ros[arum] et sandal et aqua ros[arum] et cafora et his similibus. Et embrocentur cum decoctionibus in quibus decocta sunt ea que premisimus. Et quando somnos sunt in eis vigilie nisi cura eoru[m]. Et non est malum ut in potu detur sirupus de papauere et si sit de nigro in huius dispositione. Et in fine eius da in potu trociscos que co[n]ueniunt eis sicut sunt trocisci de cafora. Et in illa hora co[n]ueniens eis sirupus acetosus cu[m] emulsione seminis cucumeris et seminis endiuie et seminis portulace de unoquoque eoru[m] sit pondus .ʒ. ii. Et sirupi acetosi sit pondus .ʒ. xxv. usque ad .xxx. secundum quod videtur et si fuerit illic ventris solutio tunc dentur trocisci de spodio constrictiui. Trocisci boni. Rx. spodij ros. ana .ʒ. ii. s. croci sertam .ʒ. i. seminis portulace seminis endiuie ana .ʒ. iii seminis cucurbite seminis cucumeris ana .ʒ. ii sandalorum .ʒ. i. s. succi liquiritie di [illegible] .ʒ. i. camfore sertam .ʒ. i. s. et dosis eius sit .ʒ. i. Et

sterum ros. .ʒ. iiii. se melonis citrul. cucumeris et portulace co[m]muni ana .ʒ. ii. croci sertam .ʒ. i. camfore sextam .ʒ. i. gummi arabici et dragaganti succi liquiritie ana .ʒ. i. dosis eius .ʒ. ii. et quando declinat egritudo manifeste tunc non est malum uti balneo cuius aqua declinat ad frigus. Et illi quibus magis diligitur balneum ex eis sunt quorum febris est ex phlegmate salso.

De febre sanguinis. C. xiiii.

Opinatus est Gal. quod non sit febris sanguinis a putredine sanguinis. Nam sanguis quando putrefit fit cholera et non est sanguis. Ergo nunc febris cholerica non sanguinea et sic causon predicta et tertiana et cura eorum cum illa cura. Hic vero sermo eius est contrarius sermoni Hippo. et contrarius ei quod est precipuum et plus quidem erroris eius est in sermone eius quod quando putrefit sanguis sit cholera. Iste enim sermo facit opinari quasi sit ratione quarum una est quod putrescunt ad hoc ut sint postquam putrefacte cholera, et quod putrefacta sit cholera. Dicit dicitur quod significatur caleficit cerebro. Consideremus ergo in veritate illarum propositionum. Intellectus vero primus est corruptus acceptionis in modis quorum primus est quod sanguis qui putrefit conuertitur insensibiliter ad choleram totaliter et ipsum eius ad ipsum non ergo qui totalitate sua sit cholera. Et sic est quod ipsum sit post putredine[m] et nostra consideratio est dispositione putredinis. Et quandoque est quod post illud sit cholera et si fuerit antequam putredo autem non. Nam plurimi res putrefiunt et separatur ex eis subtile et spissum et non est in spisso neque in subtili putredo que non est necessarium ut sit putridum id quod generat a putridositate eius ex putredine quod non est putridum. Et si generatio eius a putredine faceret putredine[m] eius necessarium est oporteret ut spissum eius [illegible] putridum. Esset ergo illic febris mixta iterum hoc ergo est aliud quod facit esse necessarium expositionis eius quod primum [illegible] est. Secundo vero intelligitur quod est medium quod putredo est vera corruptio. Et putredo quidem non habet tempus. Et conuersio sanguinis in choleram non fit nisi in tempore. Et putredo quidem est corruptio accidens sanguini et est sanguis sicut accidit phlegmati et est phlegma et non cholera neque melancholia nisi conuertatur post illud cum complexione putredinis. Verum veritas sana est sermo Hippo. quod ex sanguinis putredine generatur febris. Dicamus ergo nunc quod febris sanguinis est febris putredinis et febris calefactionis et ebullitionis que nominauit Hippo. sinochus continua sine alijs. Et plurimum ebullitionis eius est ex oppilatione suffocante caliditatem. Et quandoque sit a causa alia quam vehementiore [illegible] super vehementia febris ephimere et nominatur plurimu[m] sinochus est de summa febrium que sunt inter febres putredinis et febres ephimeras que differunt a febribus ephimeris propterea quod calefactio sanguinis in ea est bona et differt a febribus putredinis quoniam non est ei putredo et est febris acuta non febris ephimera neque febris ethica neque febris putredinalis. Et multotiens quidem permutatur ad febrem putredinis aut febrem ethicam. Et multotiens quidem facit eam currere Gal. cursu febrium diei. Et videtur Gal. quod febris sanguinis non componatur cum reliquis febribus quoniam putredo in sanguine est communis omni humori et in hoc est contradictio quibusdam intentionibus suis in quibus non est necesse prolongare sermonem quoniam non iuuatur cum eo medicus. Et causa quidem huius febris est repletio et oppilatio et multitudo exercitij et proprie non consueti et dimissio euacuationis deinde usus exercitij laboriosi. Et quandoque facit putredinem in eo multam aquositas sanguinis ex comestione fructuum aquosorum que conuertuntur ad putredinem et multitudo humoris crudi in eo est propinqua quod preparat ipsum ad putredinem sicut qui generatur ex cucumere et alkatbed et pinis et similibus. Hoc quidem febris est continua que non recipit propter continuitatem materie et eius [illegible] usque ad exitum aut mortem

[illegible] sicco sunt tres quartus salutor est epaugmasticus quoniam resolutio in eo est maior quam putrefactio [illegible] cum debilitate et non cessat [illegible]. [illegible] est hore [illegible] et forte [illegible] .vi. [illegible] quartus [illegible] masticus [illegible] resolutio in eo est minor quam putrefactio et [illegible] est usque ad [illegible] in plurimum [illegible] [illegible] cum [illegible] que [illegible] et quandoque permutatur ad causonide [illegible] et quandoque permutatur in [illegible] ad [illegible] et quandoque permutatur ad variolas et morbillum et [illegible] accidit in ea [illegible] somni et inflatio ventris et [illegible] sicut vox tympani et non deponit cum ventris solutio [illegible] quod solo ventrio non valet deinde egredi [illegible] propter est de signis mortis.

Signa. C.xliii.

Signa febris sanguinee sunt [illegible] febris et rubedo faciei et oculorum et inflatio venarum et temporum et repletio [illegible] et non est [illegible] si apud [illegible] multotiens associatur ei [illegible] in loco colli in quo ponuntur [illegible] et constrictio in [illegible] et multotiens accidit eis [illegible] somni et [illegible] [illegible] gutturis et [illegible] [illegible] et [illegible] et caliditas eius est plurima propter [illegible] vaporosas et lachrymales non [illegible] sicut in causonide et pulsus eius est magis [illegible] velox frequens valde [illegible] non pluries diversitatis et [illegible] velocitatis quam in causonide et non est caliditas eius [illegible] causonidis et [illegible] et ea que a putredine calidas et [illegible] sunt vehementiora et cura eius est difficilior et magis [illegible] causonide. [illegible] sanguinis et grossitudo cognoscitur per illud quod egreditur de eo [illegible] in principio sui febris ephimere [illegible] caliditas eius est [illegible] et [illegible] et inflammationes et [illegible] est plurimum [illegible] eius [illegible]. [illegible] vero est [illegible] et [illegible] [illegible] Signa autem permutationis eius sunt [illegible] ad [illegible] et apparitio gutturis et [illegible] [illegible] et [illegible] est. Et signa variolarum [illegible] et dolor capitis et [illegible] et [illegible] iam [illegible]. Signa de longitudine eius sicut iam [illegible] sunt ex [illegible] [illegible] signorum digestionis et [illegible] faciei et diversitate [illegible] eius in [illegible] et [illegible] ita ut [illegible] ipsa sit tepida. [illegible] significat quod [illegible] est plus humor crudo. [illegible] eius [illegible] apparitio signorum digestionis [illegible] usque post [illegible] et quartum non [illegible] in septimo. Et multotiens [illegible] sit [illegible] eius in quartum.

Curа febris san. C.xlv.

[illegible] in curatione febris sanguinis est [illegible] plurima usque ad sincopim et ingrossatio substantie sanguinis si fuerit subtilis [illegible] aquosus et cholericus. Et [illegible] et mundificatio et [illegible] si fuerit grossus et [illegible] eger [illegible] generatio sanguinis grossi et generativa humoris crudi et [illegible] faciendo febres et [illegible]. [illegible] autem non est alia sicut phlebotomia et [illegible] quacumque hora [illegible] et non expectatur [illegible] digestio nisi sit repletio [illegible] eius [illegible] et [illegible] si febris [illegible] tunc phlebotomare et non cesses phlebotomare donec eger appropinquat sincopi aut cadat in sincopim si corpus fuerit forte [illegible] [illegible]. Et [illegible] phlebotomia et [illegible] potus aque [illegible] [illegible] ab [illegible] alia. Expositio [illegible] in ea est melior si non fuerit [illegible] [illegible] fortasse erit in ea quod est infra appropinquationem sincopis [illegible] fortasse [illegible] phlebotomiam [illegible] ventris cholericus et [illegible] omni hora abstergere donec con-

[illegible] fortasse eius salubris [illegible] de debilitate et sincopi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] coll et tamarindi [illegible] quod est necessarium [illegible] robat et [illegible] [illegible] si [illegible] non [illegible] vena [illegible] in corpus [illegible] non [illegible] solutiones ventris [illegible] in eis [illegible] deat ex phlebotomia sincopis [illegible] [illegible] si accidat [illegible] appropinquent sincopis. [illegible] cum eis [illegible] sunt sicut [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] nerio. Et [illegible] puo [illegible] q sunt sicut aq [illegible] in potu aque frigide si non [illegible] in potu donec [illegible] sanat eum. Et quidem [illegible] [illegible] et [illegible] cum trociscis de rosis [illegible] cura est [illegible] antiquorum [illegible] [illegible] in potu aqua [illegible] [illegible] nature. Et melior [illegible] [illegible] pulsus cordis. Et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] solutionis cholam [illegible] debilitatis [illegible] est cum in putrefactione sanguinis [illegible] sicut trocisci de camfora et [illegible] tu. Illi etiam trocisci sunt boni [illegible] pomilatee. [illegible] [illegible] [illegible] pondus. [illegible] [illegible] pre apud debilitatem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] spodii [illegible] ana pondus [illegible] [illegible] ana [illegible] [illegible] duo quarte [illegible] trocisci. [illegible] [illegible] [illegible] qui fiunt ex [illegible] [illegible] mach. Et si sit [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] ba acetosa. Et [illegible] fructus [illegible] la de [illegible]. Et eius olera sint [illegible] [illegible] [illegible] drum et que sunt [illegible]. Et si accidat [illegible] sus cordis aut vigilie aut [illegible] sanguis [illegible] [illegible] ubus [illegible] cura eius quod [illegible].

De febre phlegmatica. C.l.

[illegible] febris [illegible] [illegible] in hoc [illegible] nos [illegible] [illegible] radicatio i plurimus [illegible] est illa que est [illegible] [illegible] significat [illegible] [illegible] eius et [illegible] corporis [illegible]

rutinis est augmētū q̄mis eius declinatio iterū sit longior declinatiōe tertiane plurimū. Et phlegma quidē putrefactum quandoq; est vitreū & quandoq; est acetosū & quandoq; est dulce & quandoq; est salsum & iā scivisti quō ex salso fit citrina. Et plurimū quidē accidit febris phlegmatica senib' & quietis & senibus & infantib' & patientibus dissensionē facientib' & exercitantib' & balneātib' iterum replecionē & habentib' eructationē acetosam & habentibus replecionē & patientib' defectū humoris & fit catarrus ad stomachū q putrefit in eo. Et parū quidē accidit a febre in ore stomachi. Et scito q cū omni febre ex eū qua ē frigus constringit pulsus & minorat.

Signa phlegmatice putride. C. xlvij.

Illa quidē in q causa est phlegma vitreū aut acetosū frigus multiplicat valde & rigor in ipso ē vehementior. Et frigus nō incipit in ea subito imo paulatim in extremitatib': deinde peruenit ad hoc vt fiat significatiue q nō calefiunt nisi cū difficultate neq; calefiunt subito neq; sm quadationē cōtinuatā imo paulatim cū febris frigore & fortasse cōmiscet frigori ei' in principio rigor. Fit ergo frig' ppter illud qd nō putruit & horripilatio ppter illud q iā putruit & ma' frig' ei' & ipsi' rigor fiunt in principio stat'. Et quidē febris nō est ex mā q faciat putrefactionē ita vt fit cū rigoris in via expulsiōis. putredo nāq; ei' est putredo ma lenta & incipit cū grauitate & profunditate somni. Et multotiēs incipit in postremis febris sine frigore & neq; est rigor imo postponit vsq; ad tepus & fortasse cū frigus & nō erit rigor. Et multotiēs incipit cū sincopi & nausea. Et in hac quidē egritudine multiplicat sincopis ppter debilitatē hōis & casū appetit' & putrefactionē quibus nō q ē substancia i. natura frigida. Illa vō q est ex phlegmate salso sequitur oppilatio & nō fit vehemēs frig' ergo. Illa autē q ē ex phlegmate dulci raro accedit in principio vsq; ad plurimos eius horripilatio neq; frigus neq; rigor. Et plurimi quidē paroxismi febris phlegmatice incipiūt cū sincopi: & apparet in eis in principiis calor vehemētior & in postremis minorat illud. Et est sic vt fit eā in hoc qm putredo accedit prius ad magis dulce & magis salsū & magis subtile deinde ad grossum & frigidū. Et tact' calidit. ei' in principio ē debilis & vapor eius deinde qm prolongat positio manus sup mēbrū sentit manus acuitates & mordicatiōes. Verūtn nō ē similis neq; equalis i oibus sup q cadit manus imo ē diuersa qm inuenit i loco vno asperitatē & i loco alio lenitatē. & ē qm caliditas colerē post rem cribellatā qm phlegma viscosū est qr diuersificatur eius passio a caliditate sicut accidit in igne viscosis quis ebullit ipa cū p disruptiōes in quibusda locis & nō disrumpitur in locis aliis. Et qualiscūq; fit caliditas eius sm plurimū minor est quā vt inflamet & angustias faciat & magnificet desiderium aeris frigidi & aque frigide & inspirationis & ranificationis anhelitus magnū & extinctionis. Commotiones quidē sicut caliditas ei' vt sedeat sepe ipe q habz dignitatē hore vna aut duabus horis cum q̄re existimat qd eius ps peruēit ad statū qñ ipa adhuc sit in augmento. videbis enī eā iā incipe augmētari & sic sit ei in declinatione elevatiōes. Et febris quidē phlegmatis sunt multe oppilatio eius ppter multitudinē humiditatis & vaporū i eis paucū sudoris ppter viscositatē humoris. Et qñ sudare facit ē eo nō ex alteris & de pperis significationib' ei' ē paucitas sudoris & pulsatio ei' & sitis quidē minorat in febrib' phlegmatis nisi ppter cām salsedinis aut cām vehementie putredinis ei' & cū hoc ē minor q sitis q est in aliis & inflatio laterū multiplicat in eis & quandoq; accidit cum lateris vt subtilientur cū tēsio. Color autē patientis phlegmatis febrē ē declinans ad viriditatē & citrinitatē currentē in albedinē ita vt sit illud qd aggregatū ē sicut color plumbi vsq; i statū. Et raro quidem rubet color in eo cui' rubedo fit rubedo in statibus reliquarū febriū. Pulsus vō ei' ē pulsus paruus subtilis sub debilitate in pluribus deinde fit frequens in fine. Et frequētia quidē eius & eius paruitas vehementior est q frequentia quartane & tertiane & ei' paruitas & vehementia frequentie ei' e ppter vehementiā pulsationis quaro verū nō est velocior pulsu quartane & quandoq; ē tardior eo. Sūt similis ei in fortiis & ē vehementius diuersitatis cū pusatiōe ordinis & paruus & debilis ex eo sit in diuersitate ei' plus. Et significationes quidē pulsus sup eā sūt secundūm horis significatiōib'. Vrina autē ei' in principio quidē alba aut rubea ppter multitudinē oppilationū & frigoris deinde sit rubea ppter putredinē & turbatur ppter malitias digestionis & quandoq; alterat in ea dispositio vno tempore & quandoq; mūdificabitur ex mā grossa & fortasse parum apparet & redibit oppilatiōes deinde albificabit vna hora & alia qm rimanet intra mās grossa & dispone putredinē, & aq̄ hora oppilationū ē alba deinde qm putrescit fo plurima post illud expellit & apit oppilatiōes rubet vsq; quo veniat sup oppilationes qd oppilet eas p aliq de illo eodē humore. Et' vō ergo est leuis subtilis phlegmatica & de eis q signū qd febris ē phlegmatica ē vt sit postamt' ei' cum hora & dimissio ei' ex hora & nō ē dimissio ei' parum munda q mā ma cū grossitudine & viscositate ē multa. Signū paz etas & consuetudo & tep' & regio & cibi & adueniant causas antecedētiū ex sacietate nausea & signū quoq; forma perfecta ex cholere faciei & inflatiōe ei' & lenitas faciei & debilitas oris stomachi & casus appetit'. & quandoq; magnificat in ea splen & sequitur eam eructatio acetosa in pluribus horis multotiēs.

Signa phlegmatice insepebilis & est illa que nominatur latica. C. xlviij.

Vnt sicut reliqua signa febris phlegmatice ppter eradicationē & q simulat eradicationē. Et apud exceptionē fiunt rigor & frigus & horripilatio. Et est res magis similis cū eius ca, q sit illic rigor in. vi. horis aut tantū super illiū q sit i predicta aut predicta iterū nō eius sicut in eradicatiōe verūtn ē occultū nō apparētio.

Febres q sūt sm plurimum de genere phlegmatica & sunt quandoq; ex cholera & nō sunt ex eis q sunt ex melia & ppriate cū nominibus & indiciis. C. xlix.

T sunt febres epialos & lipiria q ambe sūt de summa febriū in quibus diuersificant loca caloris & frigoris interior exterius ppter diuersitatē & locum eius qd putrescit & qd nō putrescit. Et sūt febris similiores febris apposite sincopali humorosa & febris ex sincope minuta subtilis & febris diuturna & nocturna.

Febris in qua occultat frigus & apparet in ea calor & est epialos. C. l.

Ec febris fit ex phlegmate vitreo sed ē cophensa i occultis & pfundo qd intrant vbi ē. Verū ipi accidit cā putredo qr spargit ex eo vapor eius qd qm putruit & disperit infusus i exteriorib' & illud qd nō ē putrefactū infusus i interiorib'. Et eius quidē frigus nō apparet i huiusmodi tepe qm est quietū & absconditū & apparet ab eo qd occurrit ei postquā ergo incipit in eo putredo mouet & infusus in ipso in motiōe quadā qual nō peruenit ad hoc vt cōquet toti corpi. Signa. Signa eius sunt eadē q predicta sunt. Et q eius vrina ē frigida tru da minoris caliditatis q vrina aliarum sui generis & pulsus eius est rarus tardus & ipa sm plurimum additur omni die. Verum ppter grossitudinē putrefactionē sue cōueniunt quandoq; in quartanam & tertian quantitatē huiusmodi mā in corpore ē pua & pue putrefactionē elongata. & paucitas quidē ē ex causis elongationis predictis. Et ppea q parte in eā nō reddit omni die nō remanet hec febris quasi phlegmatica sed ppea ē phlegmatica qa putredo

eius est putredo phlegmatis et hec non extrahit eam ab hoc quin sit phlegmatica sed propterea quod putredo est putredo phlegmatis non propterea quod paroxismus non redeat omni die. Spatium vero paroxismi eius est ex .iiii. horis usque ad .xviii. horas et secundum plurimum consuetum [illegible] quod [illegible] non est cum [illegible] similitudine.

Febris in qua occultatur calor et apparet in ea frigus et est lipparia. Ca. li.

b Et est febris secundum plurimum que est phlegmatica et quandoque est cholerica et cholera grossa valde. Quod autem est phlegmatica est cum phlegma [illegible] quod [illegible] et putrefit calefaciat illum locum quem non [illegible] quod putredo calefaciat exteriora corporis cum [illegible] vapor eius fuit calefactio plurima et quod [illegible] eludit ad locum ubi est [illegible] exteriora a calore [illegible] qui in exterioribus sunt phlegmata cruda vitrea frigida. Et iterum quod [illegible] tico et eo vapor qui non putrefit sed elevatur et facit caliditatem et [illegible] caliditas spatio suo deinde separatur ab eo [illegible] radice ante putredinem vehementia [illegible] et [illegible] corpus. Modus autem quo fit cholerica est quoniam cholera que est pauca [illegible] et putrefit et calefacit locum et non resoluitur et [illegible] accidit quod [illegible] in sua corpore ex phlegmate. Et appellatur hec cholerica [illegible] nomine. Verum lipparia est nomen generis et est [illegible] paroxismi qui [illegible]. Et habet aliquis ut dicat quomodo erit febris et non procedet in ea caliditas ex corde in totum corpus. Illud namque quod narratur est de genere eius in quo non procedit caliditas ex corde in totum corpus. Responsio itaque est quod in terminis harum rerum attenditur una conditio ut non sit quod prohibeat sicut diffinimus aquam frigidam et humidam que disposita est secundum naturam suam et non fuerit quod prohibeat et diffinimus grave quod est illud quod tendit inferius quando dimissum fuerit cum sua natura et in istis omnibus caliditas peruenit ad cor et procedit in arterias et [illegible]. At vero accidit prohibitio illius in quibusdam locis sicut accidit ei [illegible] que [illegible] [illegible]. Nocumentum vero [illegible] necessarium est esse actum.

Febris in qua sit unaqueque harum rerum in unoquoque duorum locorum. Ca. lii.

f Et hec febris [illegible] non erit nisi ubi sunt due materie frigide in [illegible] propter putrefactionem quarum una est in [illegible] et altera in exterioribus et non est aliqua earum [illegible] nocumentum. Deinde quando incipiunt putrefieri [illegible] una queque earum vaporem calidum comprehendentem cum partibus suis et vbi est frigidum. Et [illegible] humoris frigidi in dispositionibus.

Febris sincopalis humorosa. Ca. liii.

b Et est secundum plurimum ex phlegmate crudo replete [illegible] facit febrem [illegible] quod [illegible]. Et secundum plurimum adiuuat super eam debilitas oris stomachi et quando mouetur et [illegible] in putrefactione [illegible] et facit eam [illegible] cum materia non sufficit contra materiam. Et quando occupatio fit in [illegible] cum sanitate fit [illegible] motu [illegible]. Et quando occupatur in [illegible] cum solutione ventris aut phlebotomia cum labore non tolleratur [illegible]. Quod [illegible] que fit illic cum sua [illegible] sincopis. Et cum hoc [illegible] ipsi indigent [illegible] vehementer. Et iterum ipsi indigent cibo vehementer quoniam in humoribus corporis non est quod nutriat corpus et viuificet ipsum et corpus eius est [illegible] nutrimento. Non si studueris in cibando [illegible] et si non cibatur cadit virtus. Et accidit [illegible] ut [illegible] ad cor [illegible] facientes accidere sincopim et minorari pulsum et [illegible] et fit rarus. Amplius natura solicita est in calefactione materiei et

subtiliatione eius et putredo [illegible] in exterioribus [illegible] cadit in [illegible] in continue [illegible] quod videt cum hoc [illegible] duo casus est [illegible] phlegmatice [illegible] cum ea tristitia facta et [illegible] habentium eam non [illegible] quandoque est citrina et [illegible] citrina et quandoque [illegible] sicut labia comedentis mora. [illegible] fusci [illegible] tis et [illegible] est vehementior [illegible] accessionum et quando [illegible] dum [illegible] non [illegible] cidit eis in quibusdam horis et cholera [illegible] et fit cum ea in visceribus [illegible] periodi phlegmatice [illegible].

Febris sincopalis [illegible]. Ca. liiii.

b Et febris est [illegible] oris [illegible] et euenientis in corpore [illegible] non sufficit cum ea virtus [illegible] plurimum [illegible] subtiliatio et profundatio [illegible] cum iam accidit putrefactio in corporibus [illegible] plethoricis sicce valde et [illegible] paroxismi tertiane.

Febris diurna et nocturna ex phlegmate. Ca. lv.

d Diurna est cuius paroxismus [illegible] tempore in nocte et nocturna est [illegible] que sunt male sed diurna est [illegible] facit cadere in [illegible] propter [illegible] eius in calore diei [illegible]. Et [illegible] non accideret hora [illegible] et non accidit nisi propter [illegible] tudinem eius. Et est necessarium cum hoc [illegible] cibentur in nocte et non [illegible] stomachi et precipiantur [illegible] cadere eius [illegible]. Et tolleratio [illegible] et vigilie in frigore noctis [illegible] cadere in [illegible] ad summum [illegible].

Cura phlegmatice. Ca. lvi.

e Cura huius egritudinis [illegible] horas suas scilicet principium et augmentum et statum et declinationem. [illegible] portionem digestionis in ea et [illegible] uersificantur secundum materias suas scilicet phlegmaticam acetosam et phlegmaticam [illegible] et phlegmaticam salsam et dulcem. Et omnes [illegible] maticant in hora principii [illegible] te [illegible] equalitatis [illegible] administrationis subtiliantium et incidentium [illegible]. Et quod superuenit febris [illegible] propter febres et si [illegible] aliquid. Et in augmento eum [illegible] nis secundum equalitatem. Et [illegible] aque [illegible] in [illegible] eius propinquior propter subtiliationem [illegible] paucitatem eius. Quod si [illegible] sit tardus non subtilietur regimen [illegible] super famem et exercitium super famem [illegible] in [illegible] egritudinis [illegible] ad ingrossationem [illegible] augmentum eget ut subtilietur regimen [illegible]. Et [illegible]

apparet longinqua possibile est ut succurratur illi cum ingrossatione regiminis donec ueniat usque ad horam status quia tempus est sufferendi hoc in hac egritudine non sufferendi in acuta. Quousque pertransierit septimus non fleot tunc super subtiliationem quoniam illa debilitat et addit in debilitate oris stomachi. Et quando sentiens longitudinem maiorem subtilitatis minus quam subtiliatio eius in ipsa oris magis sit necessaria quam in tertiana. Et similiter oportet ne festines cibare ipsum cum eis que sunt sicut pulli et panis cum maiori ægritudine ac nisi timeas debilitatis. Aut appareat declinatio. Amplius diureticaturi cura eius cuius causa est phlegma salsum et dulce et cuius phlegma est uitreum et acetosum et fit ex ea nimium frigus in qua corpus non calefit. uerumtamen in duabus primis necessaria est lenificatio cum medicina leni et inflatio quedam. Et in duabus vero cum medicina magis laboriosa. et in duabus primis indiget incisione cum subtiliatiuis in quibus non est calefactio plurima quamuis sit exsiccatio plurima. Et in duabus reliquis necessarium est illud quod subtiliat cum incisione et calefactione cum acredine et proprie quod phlegma est ponticum cum illa. nam necessaria sunt in huiusmodi ea que sunt sicut diacyminum et confectio de salsure et administratio salsorum. Et conuenientior ex medicinis que administrantur in principio sunt gelenjabin usque ad diem septimum. et non est malum ut administretur iterum aqua feniculi et aqua endiuie et aqua apii cum gelenjabin secundum necessitatem. Et sirupus acetosus est uehementis necessitatis iterum et aqua mellis cum eo. et est possibile ut coloquintida post eam illud quod quasi de lenificatione nature et proprie cum solutiuo facto de zuccaro rosato et rosis rubeis nominatis persicis quoniam est solutiuum et lenitiuum. Et quandoque necessaria est ut componatur eius lenificatio et committatur in aqua iulebi et permisceatur si uoluerit cum cassia fistula et penidijs. Et iterum gelenjabin acceptum cum melle et terenia bin permixtum cum aqua iulebi et non fiat assiduatio super ea cum solutio in principio et post ipsum et proprie quoniam cum mala est ebulliat illud. n. perducit ad corruptionem complexionis. Et multi quidem bonis dant in potu in principio sicut est medicina de turbit in omni nocte et hec pillule de mastice in ebdomada bis et sicut pillule de seminibus ut tradetur.

Descriptio medicine de turbit.

℞ zinziberis et masticis amborum ana ℥ x. turbit siue alcohol ℥ x. zuccari tabarzet quantum omnia et detur in potu ei omni nocte aureus. Et illud fiat quoniam non est non lenis. Si ui. cibetur omni die bis non indiget hoc. Ego uero non diligo expectationem digestionis et lenificationis cum eis que diximus, proximo oportet ut caueatur ex eo aliquid et expectetur in rebus propriis digeratur et fiat illud cum facilitate paulatim absque superfluitate deinde purgetur ad diureticam. Et sit absorbtio quod est ex aqua piperorum et tamarindorum et similium: de illis que debilitant et soluunt subtile. et si in ea fuerit declinatio ad additionem frigoris misceatur cum ea mellis casiafistule. Et si uero in ea ad colicam declinet misceatur cum eo sirupus uiolarum aut uiole conditum cum iracostin aut uiole sicce conditum. Et adiuuentur cum clisteribus lenibus factis ex melle et sale et aqua salis et oleo sisamino. Et uomitus fiat cum aqua raphani et raphanis infusis in sirupo acetoso cum seminibus et his similibus. Et si necessarius est uomitus plurimus propter multitudinem eius quod accidit ei de nausea et alteratione saporis oris: administrentur grana raphani et bibantur ex eis usque ad aureum. i. cum aqua frigida. Et uomitus quidem cum eo quod est in eo de debilitate stomachi est uehementis iuuamenti ualde et est utilius huic egritudini. Oportet ergo ut expectetur in eo septimus ut non accidat ex eo in principio debilitas appetitus corporis stomachi. Et sumptio eius sit in eo uomitus non prouocans ipsum super ipsum cum labore. Et si accidit uomitus et proprie in principio periodi non retineatur nisi fiat et debilitetur tunc. n. restringatur sicut cum mala et sirupo de mentastro quem diceremus post. Et si accidat dolor capitis administretur embroceatio ex camomilla cum infusione in ea extremorum in aqua calida et ligatione crurium cum fortitudine. et si indigetur aqua ordei administretur decocta cum radicibus quantitate eius: aut misceatur cum ea sirupus acetosus de melle si non acetositas in stomacho aut aqua mellis si acetosus. Et melior hora in qua datur in potu illud est si fuerit in aqua eius in principio rationis tunc. n. oportet ut in potu detur in principio de gelenjabin deinde detur in potu post ipsum duabus horis aqua ordei. Et non oportet ut fiat inunctio cum unguentis resolutiuis neque embroceatio fiat cum embroceatione subtiliatiua: quoniam egritudo est in principio et humor est in corpore ambulans ipsa enim mollificant uiscera sua calefactione humida et alienant aqua frigida. Et quando uideris urinam grossiorem et rubicundiorem non erit malum si phlebotomauerit. et necessarium quidem est ut redeatur tunc ad sirupos acetosos. Et scias quod fricatio est de curationibus iuuantibus eos et quanto fuerit phlegma uiscosius et grossius tanto erit fricatio magis conferens. Et dicitur quod fricatio cum tela aranee cum oleo est iuuatiua ualde. Et quando incipit egritudo augmentari et post illud tunc sit sollicitudo de ore stomachi et quod ipsum confortat. Et sint masticationes facte ex menta et mastice et aniso et administretur uomitus cum raphano secundum quod diximus cum minoratione cibi et sit cum gelenjabin quod in potu datur in principio et post septimum prohibitum quod confortet os stomachi et sit in eo prouocatio plurima sicut anisum et mastix. Et sit cum aqua calida et proprie in principio periodi. nam ipsum resistit rigori et frigori et extinguit cum hoc stomachum quamuis sit extuosa. Et multotiens quidem concedit euacuatio phlegmatis et humoris crudi in hac hora sed melius est ut expectetur in ea complementum digestionis. Et quando egritudo incipit cum calore et assiduatur utatur cum huiusmodi trociscis. ℞ myrobalanorum citrinorum aloes succi eupatorii succi absinthii omnium ana ℥ v. croci et masticis amborum ana ℥ vi. informentur trocisci et sumatur ex eis omni die pondus ℥ i. et omni nocte pondus ℥ i. Et quando uideo quod digestio apparet adiuuatur eam cum eis que sunt sicut folia apii et feniculi et radices squinanti et capillus ueneris. Si autem scias quod materia est frigida ualde non est malum ut pipere pauco et uino pauco subtili non plurimo. Et quandoque adiuuant unguenta resoluentia ad digestionem et resolutionem cum uirtus fortis et sunt conuenientiora in hac egritudine quam in reliquis febribus. Et oportet ut consideretur in hoc uirtus et febris et rigor. Quod si uirtus fuerit fortis et febris non fuerit leuis ualde addatur in ea inunctionibus confricando et si non administrentur olea substantia que ad equalitatem sunt declinia. Et quando pertransierit. xiiii. tunc necessarium est administrari quod subtiliat plus sicut feniculum et apium et fortasse indigemus semine amborum et aniso et eo quod est sicut sirupus acetosus cum seminibus in quo ponatur isopus et albasce et administrentur trocisci de rosis et fortasse est necessarium addere in eis spicam nardi et masticem et ciperum et absinthium et his similia secundum quod exigit illud quod presens est.

Et uinum subtile confert eis in hac hora cum subtiliatione sua et quia confortat calorem innatum et quia prouocat et sudare facit. et quando uideris digestionem et fortitudinem dabis ei in potu post illud trociscos de absinthio. et quando uideris frigus in principio paroxismorum necesse: et egritudo non est in principio: da in potu aquam calidam in qua decocta sit eaque sunt sicut semen apii et anisum et cimini et administratio iterum huiusmodi et fortiora eis embrocando et uaporando et huiusmodi et quibus datur in potu illud rigorem uehementem. Decoctio secundum hunc modum.

℞ zinziberis origani ameos omnium ana ℥ iii. coriandri ℥ iiii. rosarum calamenti amborum ana ℥ iii. passularum ℥ vii. decoquantur secundum descriptionem et sit dosis ℥ iii. Et quum uideris phlegma dabis in potu tyriacam et detur iterum in potu trocisci de rosis magnis cum aqua feniculi et detur ei omni nocte medicina de turbit et pillule de aloe facte cum speciebus que sunt sicut pigra.

Sit ad illud decoctio huiusmodi. ℞ hiere ℥ vii. turbit ℥ x. myrobalanorum nigrorum ℥ v. eupatorii ℥ v. salis in-

ci.ʒ.ij.bedeoard sucbaba i oium.an.ʒ.iiij.anisi.ʒ.iij.deco
quant cum aq apij et sumat de ea in potu sm quantitates ne-
cessitatis. Et fortius illo est illud qd R. duarum radicum et
radicis lilij.oium.an.ʒ.x.biere.ʒ.viij.succi eupatorij.ʒ.
v.seminis apij et feniculi oium.an.ʒ.iij.spice utriusque ambo-
rum.an.ʒ.vij.fiat ex eis trocisci et administrent.

Decoctio bona.

R. duarum radicum ambarum.an.ʒ.x.passularum enucleatarum.
ʒ.vij.anisi et masticis amborum.an.ʒ.ij.bedeoard et sucba
ba et eupatorij oium an.ʒ.iiij.decoquant in libris iiij
que usque redeat ad libram .i.aque et sumat in potu aliquot
diebus in ieiunio.

Trocisci boni apud chronicas febres et vehementiam
rigoris.

R. biere succi eupatorij apsinthij sucbaba bedeoard oi
um an.ʒ.v.seminis apij et feniculi anisi oium.an.ʒ.iij.sal na-
pnici.ʒ.iiij.seminis cuscute myrobalanorum kebulorum oium an
ʒ.x.agarici.ʒ.xv.trociscorum de rub.ʒ.xx.de turbith.ʒ.xxv.
fiat ex eis trocisci et sunt soluti. Et accipe adeo myro
bal.citrinorum et reubarbari masticis succi eupatorij apsinthij
oium.an.pte.a croci pars unius medietatem terantur et admi-
strent. Et accipe biere myrobal.kebulorum salis oium an
ʒ.iij.seminis apij et feniculi et anisi oium.an.ʒ.i.s.apsinthij.
ʒ.v.trocisco[rum] de rosis.ʒ.ij.sucbaba bedeoard oium an
ʒ.ij.terant et informent pillule.

Decoctio bona.

R. eupatorij.ʒ.v.et radicis lilij et radicis liquiritie et amoos
oium.an.ʒ.iij.seminis apij feniculi an.ʒ.iiij.rosarum.ʒ.v.de
coquantur omnia et sit potio eius omni die.ʒ.iiij. Et iterum radi
cum trium dictarum an.ʒ.x.seminis anisi apij oium an.ʒ.ij.sucbaba
bedeoard eupatorij apsinthij oium an.ʒ.v.terantur et.ʒ.
iij.decoquantur et bibant.ʒ.iiij. Et iterum herbe eupatorij
seminis bedeoard sucbaba apsinthij oium an.ʒ.v.pas
sularum.ʒ.x.myrobalanorum citrinorum.ʒ.x.et hec quidem cura
est salso et ei in quo vincit cholera magis conveniens. Et agari
cum quidem de eo sumit in pulvere ex.ʒ.i.usque ad.ʒ.i.s.et tertia die
bus continuis prohibet elongari egritudinem. Sumat er
go pulvis ex eo et commisceat cum melle et bibat, et semen de
uicep' digestionem est mirabile valde sumptum cum pulvere aut
cum melle. Et iterum si acciderit ei modus aliquis solutionis ven
tris oportebit ut addat in eo propter debilitatem epatis semen cus
cute et propter debilitatem stomachi masticem et anisum et propter debilitatem
splenis et grossitudinem eius radicem apij et scolopendria. nam
multotiens associatur huic egritudini splenis et fortasse oportet ut ad
dant propter ipsum apium et [illegible] et semugrecum et consideret
cum hoc visu vehementie febris ut non accidat vehementia
calefactionis. De eorum quibus sunt fortiora et indiget
eis in hac egritudine apud digestionem est ut augeatur dosis de
pillulis de turbit et administrent cassia fistula. Et de il
lis sunt pillule iste. R. masticis serta.ʒ.i.succi apsinthij quar
ta.ʒ.i.pillule [illegible] serta.ʒ.i.biere picre.ʒ.s.agari
ci.ʒ.s.informent pillule cum sirupo acetoso melino et su-
mant in potu. Et de illis sunt pillule de masticis et de aloe.
Quod si ma[illegible] ad [illegible] dedimus sumat de trociscis
de spodio [illegible].ʒ.iij.trocisci de turbit an.ʒ.i.scamonee
an.ʒ.s.succi eupatorij an.ʒ.ij.Et dent in potu sm quantitate v
tutis. Et accipe eupatorij apsinthij capilli veneris et my
robal.k.seminis passularum mundatarum [illegible] sumant [illegible]
et dent in potu sm quantitatem necessitatis. Et si non fuerit
corpus solutione ventris pueniat ad diuretica et subtiliativa
et sudare facientia. et de summa illorum quibus indiget tunc est infusio
aloes cum melle. Et si decliat egritudo non est nunc introi-
tus balnei ante cibum malus. Cibi autem eorum sint subtiles
sicut acetum et ova cum [illegible] pomis in eis [illegible] et [illegible]
necesse. Illi autem qui sunt fortiores [illegible] et [illegible]
aliubi [illegible] et his similia.p' declarationem [illegible] ut ponant in

eis et [illegible] apud digestionem [illegible] qb' [illegible]
tur et [illegible] et alumen. Et [illegible]
lii vel [illegible] potum et aq [illegible]
eis. et quisque ponunt in eis [illegible]
accipe [illegible] et [illegible]
to et alchabagumat sicut kinach de cappar[illegible]
de aneto et origano et [illegible]
in qb' est [illegible]
re [illegible]
[illegible] bonis. Medicina [illegible]
illa. et sit digestio materiei ad formam [illegible]

Et balneum [illegible] vehementiori [illegible]
nationes. et [illegible] ventositas ei' [illegible]
ministret in illo qd [illegible]
ma simul cogitur. Et si [illegible]
[illegible] maior.ʒ.x.[illegible]
an.ʒ.v.[illegible].ʒ.vi.decoque [illegible]
quod sint solu [illegible] donec [illegible]
ventris ei' [illegible]
stiptici regis [illegible] et medicinalib' [illegible]
debilitati [illegible] ut cibi [illegible]
et in patella [illegible] et ut adhibeant [illegible]
odores [illegible]. Et si acciderit [illegible]
extremitatib' [illegible]
fi. R. anisi et lacce ablute [illegible]
dala [illegible]
[illegible] apij seminis feniculi [illegible]
florio eupatorij.ʒ.iij.spice.ʒ.v.[illegible]
ʒ.x.fiant ex eis trocisci et administrent. [illegible]
gebis eis que sunt sicut [illegible]
men de amigdalis amaris. Et al [illegible]
R. rosarum pondere.ʒ.x.masticis et spice [illegible]
apij et seminis endiuie et [illegible]
oium an.ʒ.iij.spodij.ʒ.v.[illegible]
bus.ʒ.usque ad.v.cum.ʒ.x.de [illegible]
nicali quantitate.ʒ.ij.et [illegible]
[illegible] in huiusmodi febre. [illegible]
pter longitudinem frigoris [illegible]
cipiat ab humeris et inguinib' [illegible]
manib' et pedib' et calefiat. [illegible]
nem [illegible] fiat [illegible]
vehementia [illegible] calefactio [illegible]
ad aliquid membrum. Et de oleis bonis [illegible]
in quo non est [illegible] et oleum [illegible]
aneto decoctum in vase duplici [illegible]
nunc abstergere oleum aliquid ut non [illegible]
si fricationem [illegible] fricatio [illegible]
de illis que servant stomachos [illegible]
unguenta [illegible] stomachi [illegible]
mellinum et oleum [illegible]
mazoki. Et de [illegible]
la cum re pauca masticis decoquendo [illegible]
de melle. Et si acciderit appetit' [illegible]
administret vinum solum [illegible] decocta [illegible]
milla et dactili et melilotum et apsinthium.

Cura phlegmatice continue quam diximus [illegible].

Cura eius. Cap.

Et cura facienda [illegible]
ea quoniam oportet [illegible]
[illegible] calidorum cum solutione. [illegible]
nit conveniens ei quod [illegible]
et iuleb de melle et aqua ei' et [illegible]
[illegible] sine dubio confert. Et [illegible]
to et iuleb de capparib' et [illegible]
Et apparent [illegible] in [illegible]
tanea ei' et fortitudine virtutis et debilitat [illegible]

one eius rememoratio preterijt: et de medicinis bonis ad eos sunt trocisci de vero genere: et etiam de medicinis egregiis ad eos est illa que. R. rosa. ʒ.v. sucri ligni lignorum sic ne spe ce olium an. ʒ.iiij. masticis. ʒ.iij. karabe. ʒ.iij. anisi. ʒ.ij. q. parent. Item trocisci eupatorij. ʒ.iiij. rosarum. ʒ.ij. et terra sigillata spodij. ʒ.ij. et .ʒ. Et etiam trociscorum aspirabili quorum descriptio. R. assari semis. ʒ. ana amigdalarum amararum sucha alba bedeguar dicti. eupatorij spice masticis omnium an. ʒ.ij. et etiam eupatorij. ʒ.iij. rosarum rubearum. lb. i. spice. lb. s. spodij. ʒ.iiij. Cura apostematis et hepatis. Curatio eorum propinqua est curationi: et sunt ambe associate una vel: et os ut in principio primo a frigido acetoso mellino et zucca rina et ... in eis ambabus ut administret eis aqua agreste de coctione cum melle et super eo rosarum ... ad infusionem aloes et trociscos de rosis cum mastice et pillulas et aloe et hieram picram et pillulas de eupatorio. Et os ut in eis ambabus ... solutiuo habeat et administret vomitum cum aqua fasceolorum et ... et anisi et calamenti et diuretica. Et de solutiuis iuuatiuis est illud quod fit ex myrobalanis nigris et cartamo et turbit et zuccaro, et illis que conferunt eis iuuamentum magnum sunt diureticae declinantes ad acuitatem et in quibus ponitur medulla cartami et centaurea minor et ... et camomilla et albasce et mellilotus et absinthium et ... et regimen hepatis indiget ... plus quam regimen alterius.

Cura febris cum sincopi et humorosa. C.lviij.

Et febris est difficilis cure. Et modus in curatione eius est ... ad cor et ... qui ... non respondet et ... cum ... mundificatione ... est ... et ... ad ... sustificatione cum fricatione. Et Gal. quidem dicit quod ... in ... plus corporis nisi cum fricatione.

Et melior modus fricationis corporis est ut incipiat a cordis et ... descendendo a superioribus ad inferius, et administret illos cum manibus aspero ... cutis, ... descendendo ab humero dextro ... ad ... sinistrum et pectus ... ad ... et ... ad ... Et ponat medietas ... corporis ... et medietas ... corporis ... si possibile est. Et ... canon curationis eorum est ... calefactio valde. Et de illis que conferunt eis sunt ... sicut aqua mellis cum ... et ... ut ... Quod si fuerit ... eius ... decoque ... cordis vehementior et non solum ... temperatum ... Et ... acetosum mellis ... conferunt ... et ... et cum ... post aqua ... hyeme ... non ... ipsum ponitur et ... aqua calida. Et ... calida ... est ... nisi apud necessitatem ... et vehementia caloris ... Et ... quo potant ad ... est ... acetosum mellis et vinum conferunt eis principio ... si fuerit febres eorum ... nec sed parum ... Et ... conferunt est ... vinum ... necessarium est ... hunc egritudinem ... cum ... debi litari et cadere ... cum ... in vino ... sine ... apud ... Cum ergo ... huiusmodi egritudo non est curationis modus neque fiducia ... qui accidit huiusmodi alteratio in pulsu ... et ... que necessaria sunt ... vehementes sincopis ... os ut prohibeat illud. Cibus autem ... est aqua ... super quem non addatur nisi ... et si addi ... panis ... in ... aut aqua mellis. Et bal neum quidem est de rebus nocibilioribus ... et calida ... de ... calidus ... non ... humorum ad pulmonem et ad cor et ad cerebrum ... ergo ... Quod si fuerit ... humor cholericus ... tunc si

facilis est vomitus et leniatur ... valde et ad ... medicus est ut assidue ... in eis.

Cura febris cum sincopi minuta. C.lix.

Potest et ... pectus eius cum sandalis et aqua rosarum, et ... cum ... Et sit cibus eius sicut panis de simila ... in aqua ... si desiderat ... et similiter in aqua de fructibus. Et ... ad ... almosofat facta ex pul ... aceto et aqua agreste et olerib ... et ... coriandro ... iuuamentis in hoc ... et ...

Regimen nocturne et diurne. C.lx.

Regimen ... ambarum est regimen phlegmaticarum neque est diuersitas in eis.

De quartana periodica. C.lxi.

Quartana est periodica et ... causa quartane ... Causae ... quartane sunt ea que generant ... postea putrefaciunt ... totum illud. Et ... alia est que est ... sanguinis, et alia que est adustio ... humorum. Et ... que de illa est sanguinea et de illa est phlegmatica et de illa est cholerica et de illa est adustio ... Et ... quartana non ... ipsa non putrefit. Et huius ... non ... humiditatis est ut putrefit ... Et ... egritudinis ... diuersitatem humorum ex quibus ... et ... putrefactione ... multiplicatur ... quartana. Et multotiens quidem accidit successione splenis ... non ... dolore splenis aut ... Et ... quartana est illa que non accidit ab ... splenis aut ... splenis. Quartana ... splenis ... ad hydropisis et ... et quartana que ... ab egritudinibus ... et epilepsia ... et spasmo ... est ... egritudinis ... non ... et ... ad hydropisim.

Et ... quartane.

Signa. C.lxij.

Quartana incipit in principio cum frigore ... de inde incipit frigus ... augmentationem ... sicut in phlegmatica. ... calidus corporis non est calidus vehementer ... maior et magis ... illa que est phlegmatica ... et ... inflammatione de qua ... sicut ignis in ligno grosso et non ... super corpus totum ... calidus ... est in hoc ... grossitudo humoris. Et est cum frigore ... dolore ... propter quod ... sicut in phlegmatica ... ad debilitatem ... sicut fuit in principio parum. Et de signis quartane sunt causae eius antecedentes ex febribus que prolongate fuerunt: et splenis aut dolore, et de signis quartane etiam sunt ... complexionis et ... etas et tempus et ... forma et consuetudo et que sunt his similia. Et periodus eius est .xxiiij. horarum. Et ... est febris terciana in estate ... quartana in hyeme, et multotiens ... febres ... ad febres permutatas in quibus non est ordo propter diuersitatem ... humorum ... post febres. Cum ergo ... super quartanam. Et ... que est a phlegmatica ... longior ... successionum

assiduationis ⁊ est sudor tardior ⁊ vrina grossior ⁊ duritiis venarum minor ⁊ secundum plurimum successio febrium phlegmaticarum. Et illi in q est a sanguine adusto antecedunt signa sanguinis ⁊ febris eius ⁊ rubedo vrine ⁊ signum ipsam forma ⁊ etas ⁊ tempus. ⁊ fortasse erit post febres sanguineas. Et in illa q est a cholera adusta e prius vehementioris velocitatis ⁊ frequentie ⁊ incipit cum horripilatione ⁊ rigore in carne ⁊ siti ⁊ sudore. Et quisque sitis ⁊ sudor ⁊ estuatio ⁊ significationes fortiora tempus ⁊ etas ⁊ quicquid similiter ipsam quod ipsa sit successione febrium cholericarum. Et pulsus in quartana est declinans ad duritiem propter siccitatem humorum. Ipse enim trahit ad interiora quasi ipse esset pulsus senum: ⁊ ad equalitatem dum non mouetur. ⁊ si mouetur diuersificatur pulsus valde propter grossitudinem superfluitatis ⁊ sit mundificatio eius apparens apud tempore ⁊ est signum complete super quartanam. Et multotiens accidit in eo diastoles inequalis ⁊ systoles vehementius necessitatis secundum comparationem eius quod est in tertiana. Et pulsus quidem quartane melior est pulsu phlegmatice in paruitate ⁊ frequentia. sed est similis ei in tarditate: ⁊ ad inceptionem paroxismi addit tarditas sua ⁊ frequentia: ⁊ diuersitas eius est maior diuersitate reliquarum febrium deinde incipit magnificari ⁊ fieri frequens ⁊ velox. Et vrina in quartana est similis hora et in principio digestionis propter frigiditatem materie ⁊ grossitudinem eius nisi ad statum horum. Verum dispositio eius ⁊ colores eius diuersificantur ⁊ illi sunt: quia melancholia generatur ex humoribus diuersis. Et de signis digestionis quartane est lenitas tremoris. Vrina autem in principio est alba ad viriditatem declinans cruda cum non est digestio. Et post principium diuersificatur eius dispositio propterea quod plurimum melancholie est generatum ex humoribus diuersis ⁊ est ad declinationes nigrum. ⁊ sudor in quartana est plurimus per comparationem ad phlegmaticas ⁊ non multiplicatur per comparationem ad alias ⁊ sitis minoratur in hac febre cum sit a melancholia cholerica.

Cura. C. lviij.

Consideretur in hac egritudine an sit materia phlegmatica: aut materia sanguinea aut materia cholerica aut materia melancholica. Deinde rege unamquamque earum cum eo quod ei est conueniens de illis que diximus. Verum omnibus speciebus suis sit in dicta in quibus conueniunt: illud est quod ipse minuatur in principio. quare necesse est vt attendatur an sit sanguis dominans in ea ⁊ presertim quando quartana est a materia sanguinea. tunc enim phlebotometur ⁊ extrahatur sanguis secundum quantitatem necessitatis ⁊ fortasse exigit multitudo eius vt extrahatur de eo res pluria. Et quando non est necessaria phlebotomia: tunc phlebotomia est nociua: in quantum debilitat ⁊ in quantum educit comparationem melius: ⁊ in quantum mouet humores ad exteriora. Et si oportet a principio o humore facientem febrem aliquid ad alleuiandum ⁊ mundificandum. Illud enim ad digestionem est secundum quod inuenitur ad ipsum. Et sic post paroxismum post diem. Et si oportet vt fiat prouocatio in principio cum fortitudine ⁊ oportet vt administret mollificatiua. Et si ibi non est bonum vti potionibus administra loco earum clisteri conuenientia sed oportet vt sint lenia ⁊ non procedat confortatio eorum nisi quando concoqui egritudo stantem. Et si medicus iam phlebotomauerit ⁊ solutione educeret materias in principio absque solutione forti ⁊ prolongauit egritudinem peccauit sed est rectum ab errore. Et oportet vt prohibeatur in die paroxismi a comestione ⁊ precipiatur ieiunium ⁊ prohibeatur ab aqua frigida illa die ⁊ est necessarium in reliquis diebus vel carne talorum aut pulli in principio talorum vsque ad tres vel quinque periodos. deinde pulli tunc enim pullus est melior. Et sit medicina in die paroxismi gelenia[bin] confectum cum aqua calida in die bis aut ter. Syrupus acetosus gelenia cum .z. syrupi acetosi. Et in quidem scias quod quando materia est cholerica tunc oportet vt administretur in ea quod soluat eam ex genere myrobalanorum ⁊ viole. Et si est phlegmatica oportet vt administretur in ea aliquid in principio in quo sit polypodium ⁊ epithymum ⁊ similia. Et scias quod aqua calida est bonum vehiculum ei quod administratur de humoribus predictis. ⁊ fortasse prouocet administra

bis est solutio quando est caliditas violenta [illegible] ⁊ aqua eius colata cum decoctione sua forti [illegible] est in isto debilitate aut est illud quod [illegible] mitius ⁊ presertim ante cibum ⁊ post cibum ⁊ [illegible] ⁊ est in die paroxismi ⁊ ante paroxismum ⁊ presertim quando phlegmatica est de rebus iuuantibus in ea ⁊ non in [illegible] mo ⁊ in ista hora. Oportet ergo vt laboret in principio [illegible] pro digestionis vsque ad aduentum complementi digestionis cum dolo superfluitatum cum eo quod calefacit cum [illegible] cum eo quod exsiccat cum fortitudine ex medicinis ⁊ [illegible] ne cibo neque cum eo quod debilitat ex solutione [illegible] neque iterum cum eo quod debilitat in sopore ex [illegible] ne regimine. Et scias quod quando incipit quartana in [illegible] hyeme tunc oportet vt in potu detur in prima de aqua [illegible] niabi vt aperiat vias oppilatas propter [illegible] ⁊ tunc velociter ⁊ illud est post periodum [illegible] aut quatuor. Et cum accidit quartana in hyeme [illegible] dius vt detur in potu trociscus. Et scias quod [illegible] midis facilis digestionis boni chimi sunt conuenientes huic egritudini in quartanam est febris ⁊ ex hoc quod sunt [illegible] quartanam melancholie que est siccitas [illegible] ministrent ea ⁊ vbi non timeat nocumentum digestionis [illegible] ⁊ ex q timet nocumentum in digestione [illegible] aliquid quod eorum frigiditatem temperet ⁊ non minuat eorum humiditatem. ⁊ sic sunt res calide cum equalitate. Et [illegible] frant ⁊ sicce. Et res humide ⁊ sic huic egritudini conuenientes sunt sicut endiuia ⁊ lactuca ⁊ melo ⁊ [illegible] dorum. Et non oportet vt dentur huiusmodi [illegible] vehementiam frigoris ⁊ est iuuamentum sicut lactuca [illegible] mentum sicut in melone dulci. aut propter vehementiam [illegible] ad conducendum ad ingrossationem sanguinis ⁊ illud [illegible] in melone dulci. aut propterea quod [illegible] putrescat pro redire ⁊ est illud [illegible] seruens huiusmodi. Cibi vero calidi cum equalitate [illegible] caliditate in humiditate sunt [illegible] valde ⁊ presertim quando equationes caliditatis eorum vbi non [illegible] mentum ad digestionem cum frigore ⁊ humiditate [illegible] cum endiuia. Et non est malum in [illegible] salsedo ⁊ acredo ⁊ lesio quam non timet [illegible] tas. In fine autem egritudinis non est [illegible] de absinthio iuuatiua sunt vsque ad finem egritudinis. [illegible] bus quibus est iuuamentum est sessio in aqua calida [illegible] cibum in die: ⁊ balneatio que humectat ⁊ [illegible] ⁊ neque excitat caliditatem ⁊ [illegible] ⁊ abhorrere ex eo rerum ⁊ motus corporis [illegible].

Et omnes iste febres indigent humectantibus ⁊ [illegible] sicentur in estate frigidis ⁊ calefactiuis. Et [illegible] sua cura indigent exercitatione est propter illud quod [illegible] de suis scilicet ⁊ abstersionis ⁊ solutionis ⁊ [illegible] exsiccationem. Et oportet vt obseruet stomachus [illegible] emplastris bonis confortantibus quae [illegible] siccitatis ⁊ sabulationem eius secundum quod exigit dispositio ⁊ obseruetur splen ⁊ epar ⁊ regatur et non indureat ⁊ [illegible] tasse est necessarium ad prouocandum vomitum in aqua [illegible] phani cum semine suo que misceatur cum sirupo acetoso.

Et fortasse iuuatur cum antecessione comestionis [illegible] quod salinum est de piscibus ⁊ sinapis ⁊ his similia [illegible]. Et adiuuatur post illud cum potu aque [illegible] cessio cum sirupo acetoso ⁊ euomat. ⁊ de illo quod [illegible] ei est vt sumat ipsum in die paroxismi. deinde [illegible] ⁊ securitatem facit a nocumento febris quod est propter [illegible] ⁊ rigore ⁊ acuitatem febris [illegible] ⁊ bibat sirupum acetosum melius ⁊ impleatur cibo. deinde [illegible] mat aquam calidam ⁊ euomat. Cum ergo [illegible] tur paroxismus tenet rem parum ⁊ [illegible] sumat ante paroxismum. ⁊ de bonis cibum vt euomat [illegible]

sanabit illud licet nō euomat. Et vomitus āte paroxismū
qui q̄ humor sit aut alleuiat paroxismū aut eradicat ip̄z
& de regimine bono est q̄ ieiunet in die paroxismi si non est
q̄d prohibeat & nō sumat cibū donec cōsumatur paroxismus.
Et ingrediat̄ balneū die itō si q̄dē fuerit digō sm̄ discri
pcionē & si nō fuerit digō nō fiat in eo nisi effusio aq̄ cali-
de q̄litate q̄s delectat corp̄ & humectat min̄ q̄ ut perue-
niat ad hoc ut resoluat ex ea humor. Et in die tertio admi
strer vomit̄ p̄p illō q̄d supfluit de cibō & q̄d resoluit bal
neū q̄lis oportet de administrer vomit̄ in die paroxismi
iterū. Et si melācholia sequit̄ sanguinea iuuabit cum
phlebotomia et basilica deinde p̄ cionē subtile eius eo in q̄
ponunt de mūdificantib̄ sanguinē sic fumus sucbaba &
bedeguard & polipodij & fumiterre & myrobalanoꝝ ke
buloꝝ & hoc q̄dē genus velociter recipit curationē. Et
si fuerit melācholia cholerica tūc tibi iest ut administre i
frationē & huectationē utitur ex medicis & cibis & admi
stra aquā tepidā sedēdo i ea & ablūēdo. Et fiat lenifica
tio nāc i principio cū eis q̄ sūt sic illud q̄d fit ex viol. & q̄d
fit ex aq̄ casei cū sumite polipodij aut sirup̄ acetosus cū
epithymo & sirup̄ ros. & aq̄ ruleb & casiā. Et vo so-
latio n̄ integra spac p̄ .xx. dies q̄n digō apparet i eo. Q̄n
do nā est mīa cholice deinde fiat q̄ditio ad illud quod
subtiliat & incidit. Et si necessaria ē rectificatio stōi tunc
fiat cū unctōib̄ & oleis & epithimatōib̄ q̄ nō prohibeant sua
sic camomille & apsinthij & meliloti & similiū. Et ieiunet
p̄n usq̄ i die periodi. Et q̄ñq̄ iterū est ex eis q̄ nō cōueni-
unt ei. & sit ut in die periodi sufficiat eis de cibō parū mo
dicū. Et de mūdificantibus iuuātib̄ sunt ea i qb̄ est de
coctio myrobal. & epithymi & sene in sirupo acetoso in
q̄ decoq̄ sunt viole. & fortasse sumit i paroxismo i eo assa
in iniuio p̄ p̄ i die paroxismi & euomat ip̄m si nauseat cū
illa eī. Et si fuerit mīa phlegmatica redeat ad sirupū a-
cetosum melinū cū aq̄ apij & feniculi & similiū. Et si ne
cessaria fuerit lenificatio misceat eū sit i principio sumus so
lutiua p̄bilatio de semib̄ turbit & polypodij. & fiat q̄da
lio pauca ad sumē agarici & fiat ut vomat cū sirupo ace
toso mellino de semib̄ & his silib̄ usq̄ q̄ incipiat digestio.
Et sit vaporatio stō. & ei̇ emplastratio cū eo q̄d ē calefac̄
ita ut cū dactilis & ficub̄ & silib̄ & similiter inūge ip̄m cum
oleis calidis puenīdo usq̄ ad oleū de costo. Et fortas
se est necc̄ariū i eo, puocare vomitū cū sirupo acetoso,
& sit i eo sumis sinapis & hellebori albi; imo fortasse ē ne-
cessariū ut i potu det helleborus cū dispōne sua q̄ nō ti-
met debilitatē dispositio sua. Et si fuerit mīa melan
cholica pura de genere fecis sanguinis tūc rectificat solo
ei̇ in semis cū aq̄ lupuli & pomidis & ē cōueniens admi
stratio gelcniabin melliti & zuccarini & in fine ei̇ eliget ex
eis q̄ sunt sicut decoctio myrobalanoꝝ citrinoꝝ & nigro
rum & fumiterre & passulaꝝ. Mius ergo egritudo dige
sta est tūc bonū ē phlebotōare ex basilica. Et admini
streē vomit̄ sup cibū cū fortitudine aut leniter sm̄ horas
& necessitatē & os ut assiduet ip̄m q̄n est radix ad cōonē
cū medicinis & clistēribus fortib̄ & medicie q̄ administrant i
hui̇ modi sicut epithymū & polypodiū & agaricū & si
cados & lapis lazuli & lapis armeni abluti & nō abluti & succo
hoꝝ tēpat cū sirupo mellito. Et fortasse necessariū ē elle
bor niger. Fortasse iuuādum i cholica sene & fumiter
re cū epithymo & sirupo acetoso. Deinde habeas cō
silium nūc apud cōonē & da i potu philonice & melācholi-
ce ex ea tyriacā & metridatū & medicamē de assa & sulfur
& pip solū bibat in aq̄ & de illis ē sinapi q̄ administret nō
assidue imo in oib̄ mb̄ dieb̄ & i semis & de illis i spa-
cio longiore. & sit diapipereon & similia illi de electuariis.
Et nō festines cū aliq̄ hoꝝ āte digōnē nā si tu dederis
i potu tyriacā & similia illi i semis p̄ponēs q̄rtanā cū q̄r-
tana & fortasse attrahes egritudines alias & p̄pe in bre
ui. Et in fine ei̇ si necessaria fuerit phlebotomia unde
fiat eā. Inq̄t Gal. sanaui gētem plurimā a q̄rtana ita.
Dedi eis i potu p̄ digōnē solutiuū deinde dedi eis i po
tu succū apsinthij deinde dedi eis i potu tyriacā. Et ui-
co q̄ assa & pip singulariter sunt iuuatiua valde q̄d apparet
digō & plurificat & cibā illā fabarū & ciceris & leguminū
liꝝ pp̄ & similiū & almari & oib̄ in qb̄ ē ei̇ solutiua
cū fortitudine & fortasse erit tibi necessariū ut des ei i po-
tu p̄ quadraginta dies dīiu mīe q̄n ē nabaca una de eis q̄
sunt sicut medicamē de assa & oi ē similiter: cū febris si
fuerit acuta & materiei radix nō fuerit chola. Et d̄ tro
ciscis iuuatiuis i hac hora & apud declinationē sūt troci-
sci sm̄ hūc modū. R̄. succi eupatorij & croci amboꝝ ana
pōdus. ʒ. iij. scolopēdrie ansol. & lactuce & reub barbari.
& spodij oīum ā. ʒ. v. & se. acetose & se. portulace & ros.
& spice & se. cuscute & anisi & se. apij & radicū capparis &
sinoꝝ alben & se. feniculi oīum ā. ʒ. iiij. cōficiant̄ cū aq̄
apij & fiāt trocisci & dent i potu cū aq̄ feniculi & endiuie.
& cuscute. & hec q̄dē medicina iuuatiua ē mōdis plurib̄.
Et si digerit mā tūc fac illud. R̄. myrre. ʒ. xv. spice.
ʒ. viij. agarici costi floris sqnāti oīum ā. ʒ. v. petroselini
ʒ. xv. anisi. ʒ. x. cōficiant cū vino antiquo & cū melle & si
zibere. Et sit dosis ei̇ q̄n̄ est nux. Et q̄nq̄ dant i po
tu in fine & cōualescētib̄ & apud paucitatē nocumenti in
ea & multitudine calefactiōis cū subtiliatōe materie me-
dicinā huiusmodi. R̄. seminis iusq̄ami albi mādragoꝝ
amboꝝ ā. ʒ. j. & asse circiter tertiā habe. i. Et d̄ hoc
genere ē ut sumant iteꝝ calamenti domestici aur. iiij. &
seminis urtice aur. xx. & epithymi aur. i. fiant trocisci par-
ui valde & sit dosis. ʒ. i. Et ex eis q̄ bona sunt eis est ut ad-
ministret post aptionē digōnis usq̄ ad finem ei̇ illud.
Sumat passulaꝝ de semi aut d̄ aliene & alij siluestris
& myrti recentis oīum ā. p. i. & decoquantur in aq̄ dulci
postq̄ infusa sunt in ea. deinde bulliāt ex q̄re & colet & de
tur de ea. ʒ. i. Et iteꝝ seminis apij & anisi & condimenti
oīum ā. ʒ. v. origani siluestris eupatorij oīum ā. ʒ. vij
amomi. ʒ. iiij. sucbaba. ʒ. iij. passulaꝝ. ʒ. x. decoquant in
trib̄ libris aque usq̄ q̄ redeat ad lib. i. Et de illis que
bona sunt eis est ut sumant amomi spice & calamenti oī-
um ā. ʒ. x. & carui & anisi amboꝝ ā. ʒ. vij. & asse pōdus
ʒ. v. & zinziberis pōdus. ʒ. iiij. & cassie pōdus. ʒ. ij. cōfi-
ciant cum sufficientia mellis. Et sit dosis ei̇ pondus
ʒ. i. cū aqua apij & feniculi.

Trocisci huiusmodi.

R̄. succi eupatorij. ʒ. x. scolopendrie spodij feniculi spice
croci oīum ā. ʒ. v. lacce & reubarbari oīum ā. ʒ. iij. se-
minis cucumeris & seminis portulace oīum ā. ʒ. vj. fiāt tro
cisci cū aq̄ apij & sumant in potu cū sirupo acetoso. Et
iteꝝ ad phlegmaticā myrrhe. ʒ. xxxv. croci petroselini
amboꝝ ā. ʒ. v. spice. ʒ. iiij. castorei ʒ. iij. anisi. ʒ. iij. s. semi
nis apij & carui amboꝝ ā. ʒ. iij. amomi corticis casie
storacis oīus ā. ʒ. ij. & tertiā sit. Ideo adriani cōfectiōis
oīum ā. ʒ. i. & sit dosis. Et q̄ñdo vehemens fit ri
gor ē vomit̄ cū aqua tepida & sirupo acetoso ad illō iu
uatiuū. Nō si sumus q̄ nō obediunt tūc cū eis q̄n ij re
memoratio precessit sm̄ horā. Et fiat vaporatio cū em
brocatione i q̄ decocta sunt sticha & camomilla & similia hoīe
coopto cū pānis laneis aggregātib̄ calefactionē.

Rememoratio solutiuoꝝ quibus indigent post di-
gestionem. C. liiij.

Ebuloꝝ. ʒ. vj. epithymi apsinthij āboꝝ ā. ʒ. v.
k myrobalanoꝝ citrinoꝝ succi eupatorij cōblici oīus
ā. ʒ. iiij. se. apij & anisi & se. feniculi oīus ā. ʒ.
ij. fiat ex eis decoctio & soluat cū eo cū facilitate. aut suma
tur apsinthij pōd̄. ʒ. x. myrobalanoꝝ kebuloꝝ & epithi

oium añ.ʒ.viij. ⁊ fumiterre põdus.ʒ.vij. ⁊ sucbaba ⁊ cē taurée maioris amboꝝ añ.põdus.ʒ.vj.eupatorij ⁊ tra. dicis sgnani amboꝝ añ.põdus.ʒ.v.decoquãt cū q̄n qꝫ lbris aque donec redeat ad lb.i. Pillule leuco.

Qñ administrant in oib⁹ q̄nqꝫ dieb⁹ semel suntiuuatores in ea ⁊ sunt expte. ℞.epithymi ⁊ turbit amboꝝ añ.ʒ.x.carui anisi amboꝝ añ.ʒ.vij.ameos.ʒ.viij.seminis apij ⁊ feniculi amboꝝ añ.ʒ.viij.polipodij.ʒ.vj.agarici albi qḋ facile teraẗ.ʒ.viij.salio indi.ʒ.v.biere picre.ʒ.xv. fiāt pillule cū aqua mēte ⁊ sit dosis.ʒ.i.s. Et quum mā ē phlegmatica ꝯferunt iste pillule. ℞.epithymi agarici ameos oium añ.ʒ.vij.semis apij anisi feniculi oium añ ʒ.iij.salio naptici.ʒ.v.biere picre turbit amboꝝ añ.pondus.ʒ.x.dolio põdus.ʒ.ij.s. Et q̄ est cū dolore splenis iuuat hoc medicamē ⁊ soluit eū cū facilitate.℞.scolopendrie.ʒ.xv.agarici.ʒ.vij.myrobalanoꝝ nigroꝝ biere añ.ʒ.x.kebuloꝝ apsinthij oium añ.ʒ.viij.sucbaba bedeoard cantapulbeos succi eupatorij oium añ.ʒ.vij.fructus tamarisci radicū capparoꝝ amboꝝ añ.ʒ.v.s.seminis apij anisi semis feniculi oium añ.ʒ.iij.fiat confectio aut pillule.

Cibario pacientiū quartanā. C.lxv.

Rectius ē vt icl nel reginē eoꝝ in p̄mis septimanis vsqꝫ ad tres septimanas ad subtiliationē q̄dam pter qḋ destruat virtutē ⁊ illud est vt abstineāt a carne ⁊ assumet hoc.n.minorat eoꝝ mās ⁊ alleuiat eos ⁊ abreuiat spaciū egritudis eoꝝ. Et p⁹ illud necessariū est virtutē vinificare cū eis q̄ sunt sic pisces alcadi adrie ⁊ oua sorbilia ⁊ pulli ⁊ aibaligi. Quū ergo puenit ad tēp⁹ in q̄ sequit in ea alsumet ⁊ nō minorat egritudo tūc necessariū est custodire virtutē ⁊ cibaꝛ cū eo qḋ ē levi⁹ ex carnib⁹ galliarū ⁊ pulloꝝ ⁊ quiclum ⁊ bedoꝝ ⁊ anni molli carnis sic sunt pulli ⁊ alduragi ⁊ pisces boni q nō sunt magni. Et scias q̄ ꝯditio i eo ex q̄ cibat ī sua q̄rtanā ē q̄ sit aggregatio pꝑetaco.q̄rū vna est vt nō sit crudū imo resoluens cruditatē quā facit accidentalia. Et sa est vt nō sit grossus imo subtilians grossum. Et tertia est vt nō sit stringēs imo soluens ventrē. Et q̄rta vt sit sanguis ex eo generat⁹ laudabilis ꝑ p̄m q̄dē est i ea illud qḋ hꝫ caliditatē ⁊ humiditatē. Et iā scivisti quo cibet ante paroxismū ⁊ p quot horas ⁊ q̄re illud: ⁊ scivisti etiā q̄ qñ necessari⁹ est cib⁹ in paroxismo ⁊ in p̄nō ei⁹ ꝑp cām p̄dictā. Et rectius est vt cuenitat febre a vētre vacuo vt nō occupet nā cū mā aliarū: sicut cum mā egritudis donec expellat eam. ⁊ vinū sit purum subtile.

Cura quartane continue. C.lxvj.

Dispositio hui⁹ febris nō ē sm q̄ enunciavim⁹ ante ipam. Et cam̄ i ea ē bōgme⁹ canoni q̄rtane i terpolate ⁊ nō diuersificat ab ea nisi i reb⁹ paucis. De illis ē q̄ declinās illa ad cōtitatē i calefacientib⁹ ⁊ ad inflationē i hac est melior ꝑp adherētiā febris q̄re oꝫ vt administret i curatōe ei⁹ ea q̄ sunt sic sirup⁹ acetosus cū sob⁹: ⁊ gelenīabi ⁊ aq̄ de radicib⁹ cōlia ⁊ sappo. liosa cū melle. Et de illis ē phlebotomia q̄ i hac ē mag necessaria q̄ñ mā est magis cōprehensa in venis. Et de illis est q̄ licentia in carnib⁹ in hac egritudine est minor ideo caue hoc.

De febre sectana ⁊ septena ⁊ silib⁹ illis. C.lxvij.

Et noiant phisitianoꝝ q̄dā noiant huiusmōi febres reuolubiles. Iste generant ex mā bōgenea materiei q̄rtane sꝫ ē minor ⁊ grossior. Et p̄m q̄dē fuit ex mā phlica. Sectana aūt ⁊ septenā ⁊ q̄ sūt p⁹ illas Hyp.dixit ⁊ Gal.dixit. Ego nō vidi i vita mea aliqs ex eis neqꝫ vidi q̄ntanā nudā sōre. ⁊ neqꝫ ē febris nisi q̄ñ occulta. Inq̄t nō ē lōginq̄ q̄n sit cū septena ⁊ bigsa. ⁊ nouēa regim̄ qḋ ē [illegible] ut sup ipm facit febrē. [illegible] huiusmōi horā illā febrē ⁊ si [illegible] re. Est ergo cū i p̄iodia ei⁹ ⁊ in ei⁹ [illegible] regio: ⁊ p̄iodi ei⁹ nō fiat p̄iodi [illegible] tōem. Inq̄t oꝫ ergo vt obseruet in [illegible] nis hec scēcio ita vt nō accidāt [illegible] g̅i aduētū huꝝ febriū ⁊ q̄ñ q̄ [illegible] mōi febris alia radix. Et [illegible] in mēdie septene ⁊ nonene ⁊ nō ē illud [illegible] bile neqꝫ mā iste ipossibilitas [illegible] eo ad administrādū. Et similes q̄dē [illegible] in ea. huꝝ febriū sit q̄ septena est [illegible] ⁊ nouena ē lōgior ea ⁊ non ē [illegible] na ē deterior febriū q̄s sē āte p̄bis [illegible] xu Gal.i ca sic sonat. Ergo q̄dē [illegible] modū quēdā ē vt sit p̄bilis [illegible] q̄ntana subiectiū, ꝑpōnis [illegible] est q̄ dixit qḋ q̄ntana ē mā [illegible] assignatio hui⁹ sm̄ouus ei⁹ q̄ q̄ñdām [illegible] ⁊ diuersificant p̄cinū ph⁹ ad [illegible] lia ⁊ ad ethicā ⁊ de ꝑpetuitate huꝝ [illegible] suo sm̄ ordinē vnū. Et p̄m [illegible] suficient sunt⁹ eū q̄ntana vt ipa [illegible] i bñorab⁹ est exubatio ⁊ [illegible] li sfactio iā multiplicat ⁊ [illegible] los sūt nō remaēt i bñorab⁹ [illegible] mas est ⁊ grossius ⁊ illud fact [illegible] mus tardior ⁊ sutilia q̄ fiat q̄ntana q̄rtana. [illegible] modi q̄dē ꝯpōnit fortasse [illegible] co⁹ [illegible] tur ⁊ fiat ethica. Et [illegible] ethica [illegible] q̄ñ q̄ñ facias accidē in bñorab⁹ [illegible] uitatē suā in postremo ethice ⁊ [illegible] do q̄re accit febris ⁊ iā destruit [illegible] ergo mala ex hoc q̄ ipa est signū [illegible] no remāsiomi pay ⁊ sit ad [illegible] est add iāiā febris ⁊ explicādo [illegible] tur egritudines q̄ nō cōtingūt [illegible] dam regiōē nā hoc gen⁹ nō cōposita [illegible]

Neqꝫ iter oꝫ vt dicat q̄ si est q̄ntana [illegible] vt sit mā q̄sisa nam melācolia [illegible] pter hoc ipsum q̄ ipa est melācholia [illegible] ipa est pauca grossa. Etiam nō [illegible] dam corpib⁹ melancholia grossa [illegible] modo. Et nō cōmunis aliq̄ vt dicat [illegible] te vt hāt ei paroximi [illegible] cessio est nō ampla ⁊ raro [illegible] sequat ei⁹ ꝯfectio. Amplū⁹ nō est [illegible] ne ei⁹ qḋ nūqꝫ v̄ det ⁊ nō audi neqꝫ [illegible] mētator aut sapiēs sic cōcessio q̄ [illegible] ⁊ iā remāt nobis fidelis quidā se vidisse [illegible] nam vo nos multotiens vidimus ⁊ nō cogunt ꝑp hoc dicere q̄ illic sit aliūd aliud.

Cura speciū huius febris. C.lxviij.

Propinq̄t hui⁹ febris cura [illegible] a gnasoē idiget i curatōe ei⁹ [illegible] subtiliatōe cib⁹ ⁊ regio ⁊ [illegible] nat p illud mā grossa ⁊ digerat. ⁊ [illegible] regimis vt nō destruat in eo [illegible] cōtraria. Et ppterea q̄ febres [illegible] lesionē virtutis non curamus [illegible] m⁹ egrū vt i ieiunio vno [illegible] dimus ita vt cibemus eū eo cui⁹ boni est [illegible] velox sit ⁊ multiplicat ⁊ in quo nō est [illegible] ei neqꝫ additio in ea. Et de curatiōib⁹ [illegible] ib⁹ ad illud est vomit⁹ cū belleboro ⁊ [illegible]

idapbano z belleboro z semine amplicio z nuce vomica z eis cu bierio z post illud administratio tyriace z eius similiu. Et cofert tunc sudatio cu medicis z etiam balneo calido absq administratioe eoq z absq administratione balnearum.

Tractatus tertius de ethica. C. i.

Iam sciuisti q in membris sunt humiditates diuersarum specierum de quibus sunt humiditates separate ad nutrimentu. z humectandu iuncturas. De illis ergo est illud qd e repositum i venis, z de illis est illud qd e i spsum i mebris similibus z iste sunt due diuisiones z prima earum e in qua febris putredinis aut febris e quilibet sicut sciuisti q nutrimentum non expenditur qd est imo remanet de eo illud qd est in sanguinis expenditur z remanet qd est i sanitate recedendi. Et de illis sunt humiditates proximi ipsis coagulationi z sunt humiditates q sunt actu nutrimentu. i. que iecit ad locum qd est propinquatio ei qd est de eo resolutu z fluit ad dando i eo sulo. In vero illo tempore cursus earum propinqua e ergo huius non coagulate, z de eis sunt humiditates cu quibus continuant partes membrorum similium primo a principio creationis z ipsi et destructionem prouenerunt ad separationem. Et similitudo humiditatum primarum est oleum lucerne effusum i lucerna. Et similitudo secundarum est oleum imbibitum in corpore lichinij. Et similitudo tertie humiditatis est humiditas q continuationis partium cotti de quo factus est lychinius. Et quum humiditas membrorum radicalium corrumpitur cor est illud ipsa egritudo q est ethica sm q sciuisti. Et caliditas quidem q ipsis quidem peruenit ad ethicam verum no est ipsa ethica imo ethica est illa q est ex cordis z sibi corpori pulmonis z stomachi. Verum cum ipsa permanet sniccando humiditates in regione primarum membrorum propter cordis sicut sunt candela oleum siccatum in lucerna tunc est gradus primus appropriatus noie generali qd est ethica z grece ethicos qui non habet in speciebus suis nomen. Et qui sunt humiditates q sunt deuastationes prime z incipit resoluere humiditates q sunt diuisionis secunde z sunt incipit sicut sunt flamma oleum consumptum in lucerna z incipit finire liber humidum i corpus lychinij erit gradus secundus z nominatur dubal z modus z hz latitudinem z principiu z mediu z statum. Amplius non rectificatur ille q consequitur statum aldubal z parum recipit curationem nisi deus velit z propter quod peruenit ad hoc ut citius minuatur. Cum ergo finiunt iste z incipit siccare humiditates q sunt diuisionis tertie sicut incipit flamma adurere corpus lychinij z humiditates ei radicales egritudo illius tertij z nominatur cunctium z almukalif grece. Et hec quidem egritudo est ex febribus q non habet periodos neque horas paroxismorum. Et quidam dixerunt febres ethice aut possent cu humiditatibus propinquis tempore coagulationis. Aut cu eis q sunt sicut caro. Et cu membris radicalibus duris sicut sunt ossa z nerui. Et si ex sermone eorum intelligitur q possent sm formam q sinuit qd in eis est de humiditate radicali continuata eis erit hoc. Et in eo prima est z tertia q primum qd fuit ethica e humiditates propinque ipsius coagulationi non erit primo sm. Et ethica quidem quandoque accidit p febres ephimeram. Et quandoque accidit post febres putridas z apostematis longinquitate et accidat ethica incipiens de regione membrorum radicalium z i sanat z non sanatur huiusmodi neque sputum ad illud nos et calefacit illa i primo deinde sm processionem z calefacit ista nisi accidat ei fortis valde. Et ethica quidem vna quandoque e cu febre ethice z quandoque e cu febre ephimera sm vehementiam mutationis sue z debilitatem dispositionis sue sic cum egritudo i ipse obviat signis sz quorum modos quod vero e sm modu q calefacit ea z sinuit eius z sic e sm sementas illius. Et febris quidem putredinis z apostematis permutatur multotiens ad ethicam propter vehementiam febris z vehementiam subtiliationis cibi in ea z prohibitionem aque z paucitatem obseruationis lateris cordis cu unctionibus z epithematibus z propter egritudines membrorum vicinorum cordi sicut diaphragmatis. Et multotiens facit cadere i ea necessitas medico propter casum virtutis z frequentiam sincopis ad dandum ei potum vini z aquam carnis z medicinam de muscho z his similia. Et quandoque componitur ethica cu febribus putredinis z apostematum. Et ethica quidem in principio rei est difficilis cognitionis z facilis curationis z in fine sui e facilis cognitionis z difficilis curationis. Et finis aldubal non recipit curationem penitus.

Signa. C. ii.

Pulsus quidem ethice e minor durus frequens debilis sicut est humiditatem eius. In tactu vero eorum est illud qd sentitur q caliditatem minus calidam similiter et illius inflammatur i manu z in principio cu tangitur e magis suaue z cum remanet super eu manus hora vna apparet eu fortitudine z mordicatione z non cessat augmentari z caliditas qd e i colligatis venarum z arteriarum. Et e eorum caliditas illorum non minuitur vero ipsa qd superueniunt cibus augmentat velocitatem z fit fortis pulsus valde z incipit magnificari z propter illud accidit stultis medicorum q prohibent eis cibum propter illud qd accidit eis de eo ex accidentibus q reputant eos. Sic augmentatur flamma propter iniectionem olei z sarmentorum qui effunditur aq sup ea. Et iste quidem signa ei sunt fortes. Et cu in reliquis quidem febribus proculdubio non sequitur hoc sequitur sic inquit huic ethice necessario faciat diuersitatem p motum naturae z hec inflammatio non e sicut sequitur reliquarum febrium post coartationes neque sm proportionem dolorosos imo qui comedunt z i quacunque hora sit. Et e huius egritudinis non vehementer discernens illud qd e i eodem de caliditate quod facta e complo membrorum continentis z iam sciuisti i libro primo qualitatem dispositionis in huiusmodi verum ipsa apparet apud susceptionem alicuius ciborum propter vehementiam suam. Et de signis permutationis febris ephimere ad febrem ethicam est vehementia fortitudinis caliditatis i. iij. Valde namque sm plurimum incipit febris post xij horas declinare. Cum ergo pertransit febris xij horas z non apparent signa declinationis imo continuatur usque ad tertium diem z fit fortis tunc illa est ethica. Et de signis compositionis ethice cum febribus putredinis est remissio caliditatis sicut post finem declinationis z post sudorem exuberantem z additio i arefactione z extenuatione z est illud qd facit necessarium illa egritudo z vinctio suo in vrina z huiusmodi. Et si fuerit ethica illud qd apparet z occultat illud scilicet ipsum, coarctatio accidentis i positionibus huiusmodi. n. est non inuentum i ethica est. Et scias q quandoque incipit ethica retenta cu stomacho quasi corrumpit complexionem eius propter vicinitatem. Signa aldubal. C. iii.

Signatio aldubal sit q quod febris est ethice aldubal vehementius sit durities pulsus z eius debilitas z parutas ipsius z eius frequentia z propter quod cum casus i ethicam est ipsa qd non resoluit nisi illud. i. frequentia additur valde z sibi velocitas z sit pulsus eius de genere eius q nominatur cauda muris. Quod si fuerit ex potu calidi vini erit hoc cauda muris acualis z non erunt accidentia aldubal vehementia valde. n. dat ei spatium usque ad huiusmodi. Et apparet i vrina vnctuositas z petala. z incipit oculus profundari. Cum ergo aldubal peruenit ad statum suum fortis z profundatio sibi oculorum z multiplicatur lippitudo sicca z crescit eminentia ossium ois mentis z faciei z planant ipsa z tendit cutis frontis z obfuscatur color cutis z fit quasi sit sic ea puluis qui est ex adustione solis z perducit ad similitudinem cilia de supercilia z fit oculus somnolentus z claudit absque somno z subtiliatur nasus z elongatur z apparet pediculus z videtur venter iam minorari z adherere eius dorso quasi sit cutis sicca q iam attracta e z attrahit cu ea cutis pectoris. Et illis ergo curuantur vngues z arcuantur tunc iam venit ad

statum et incipit tendere ad occasum et quum incipit tendere ad occasum dissolvit cartilaginea.

Cura ethice. C. liiii.

Intentio in curatione febris ethice est infrigidatio et humectatio. Et unaqueque earum completur cum approximatione super eam et expulsione cause sui contrarii. Et fortasse est cum unoquoque earum cum contrarii alterius sicut causa infrigidationis ipsa. n. quando quidem est cum exsiccatione que est contraria humectationi sicut infrigidatio cum trociscis camfore et illis que fiunt ex spodio et his similibus. Et fortasse humectatio utraque est cum calefactione que contraria est infrigidationi sicut gummi nam ipsum humectat sed calefacit quare oportet ut observetur illud. Et si necessitas vocat ad fortem infrigidationem non erit nisi cum re cui coniungitur aut quam precedit aut eam succedit res in qua est virtus humectationis. Et similiter quando vocat necessitas ad fortem humectationem velocem sicut ipsius carnis et vini tunc oportet ut adiungatur ei aut antecedat eam aut sequatur eam illud in quo est infrigidatio. Et si fuerit cum ethice apostema aut lesio in membro tunc necessarium est curare ipsum primo. Ergo diligit componere regimen eius ex diversis modis convenientibus ei in quo febris ethice bene est valde tunc necessarium est ut recipiat et detur potui trociscos camforatos et que currunt cursu eorum cum sirupo acetoso dissoluto in ore solo sicut ut aqua ordei in cantio si non abhorret eos et cum iulep et aqua granatorum et admissione mucillaginis psilii si non fuerit prohibicio aliquid propter stomachum et alia. Et regimen infrigidans sit per illud quod fit usui de potibus infrigidantibus et de olentibus infrigidantibus et trociscis sicut trocisci de camfora et emplastris et unctionibus et his similibus et infrigidatione aeris eorum quam quum in hyeme. Si autem non tolleret aliquis ab eo ignis infrigidationem namque aeris eorum est melior re et sicut vestire eum cum sandalatis et camforatis et facere ipsum odorare illud in quo sunt rose et camfora et sandali et fructus frigidi et scebesten et similium cum aqua rosacea. Et elongatio eius sudore et balneo. Et oportet ut non prolongetur retentio emplastrorum infrigidantium valde super membra propinqua valde membris anhelitus fortasse enim infert illud anhelitui et voci nocumentum magnum.

Et oportet ut declinet ad quietem et somnum et tranquillitatem et gaudium et custodiatur eger ab eo quod facit ipsum irasci et quod facit ipsum tristari et quod facit ipsum angustiari et a fame et siti longa. Emplastra infrigidantia quibus oportet eos uti sunt aromatica nam ipsa sunt propinquioris iuvamenti et proprie super pectus et qua sequitur ipsum et sunt infrigidata et non sit in eis stipticitas. Stipticitas enim eius hoc quod ipsa facit accidere exsiccationem prohibet virtutem medicine penetrari. Et oportet ut assidue permutatio ut non remaneat medicamen et calefiat cum observatione vehementie infrigidationis etenim quum ipsum infrigidat vehementer non elongatur quin debilitet membrum. Et quando est prope membra anhelitus non est longinquum quin impediat diaphragma et alia ab emissione anhelitus cum facilitate. Et de regimine humectante sunt cibi lenes et fructus et robub et unctiones et emplastra et odoramenta et capitpurgia et quies et tranquillitas et ut non inferatur ei violentia in fame aut siti.

Rememoratio medicinarum infrigidantium eorum. C. lv.

Ille vero que de eis sunt infrigidantes aut humectantes omnes sunt nutritive aut vincit in eis nutribilitas sicut aqua ordei decocta cum cicere ex parte cancri. Et oportet ut eradicentur extremitates cancrorum et pedibus suis et corporibus suis et abluantur cum aqua frigida et sale bene cum cicere vicibus tribus et super donec mundificentur et purgentur a gravitate sui odoris. deinde decoquantur in aqua ordei et sicut aqua lactis

vaccini de quo extractum est butyrum [illegible] dictorum in capitulo [illegible] olago psilii. In ceteris [illegible] virtus resolutionis quare oportet [illegible] istis duobus proportionibus [illegible] te aut cum quibusdam humectantibus [illegible]

Et primum quidem est [illegible] ne sua infrigidatio ita ut quidam [illegible] eis super infrigidationem [illegible] butyrum vero ipsum contra [illegible] iodi eam neque maturans [illegible] ad putredinem et oportet [illegible] lis que conferunt eis [illegible] dinem accidentem et [illegible] i nutrit calefactionem [illegible] bus et cura in eis cum trociscis [illegible] iteralis. Medicine vero [illegible] humectationem sunt sicut trocisci [illegible] camfora et trocisci de [illegible] cisci huiusmodi. R. spodii [illegible] vi. seminis portulace et [illegible] ana ℨ. iii. fiunt ex eis trocisci [illegible] boni valde. Et [illegible] li et gummi de gagante [illegible] amborum ana ℨ. iii. papaveris [illegible] bite et citruli et portulace [illegible] niorum excorticatorum et [illegible] ana ana ℨ. vii. succo [illegible] pondus [illegible] cilagine psilii. Unctiones [illegible] infrigidantia et odoramenta et capitpurgia [illegible] illa que sunt scilicet. Et melior [illegible] de cimicibus et de papavere [illegible] lio. Stratus autem infrigidantes et humectantes [illegible] plani valde de corio [illegible] nere eius quod [illegible] non calefacit immo [illegible] assidue. Et si stratum de [illegible] ta aqua postquam sint super [illegible] aquam bene et prohibeant [illegible] tur propter aquas et cursus [illegible] dorum et humidorum. Et de salicibus et [illegible] ra humida et odorifera [illegible] dorum et propria viso et his similia.

Rememoratio medicinarum humectantium. [illegible]

Clarum quidem quod sunt [illegible] motatio iam preteriit. Et [illegible] rare in qualitate dandi in potu [illegible] lac de quo extractum est butyrum et [illegible] strationis tunc et balnei et administrationis [illegible] et oleorum et epithimatum et reliquorum [illegible] iam docuimus modum dandi in potu [illegible] capitulo predicto et secundum [illegible] luci cap. n. Et non est lac post [illegible] sine postea lac caprarum [illegible] olentibus sui humidis sicut [illegible] sine eis adiciat ethicam si fuerit [illegible] tio super ipsum nisi prohibeat [illegible] no materiei complexe. Et [illegible] a principio ethice usque ad finem eius [illegible] do sumptum convenientius est omnibus. Et [illegible] do in potu lac de quo extractum est butyrum [illegible] li itaque. Et melius quidem est [illegible] xxx. et quod est supra eos si fuerit [illegible] et ut commisceatur cum eo aliquid de trociscis [illegible] est ut addas super summam predictam [illegible] strona si fuerit potens virtus super [illegible]

autem illa est melior que est tepida in qua non est cali-
ditas multa: et est cū hoc cū virtutibus oleorū et herbarū
infrigidantiū et buccantium et non sit ita vt radicet ne-
dū q̄ sudare faciat et nō liceat vt vapor tunc sit calidus: et si
nō esset qd̄ phiberet administrationes tunc fieret eligeret sup
eam: verū qd̄ phibet ab hoc ē debilitas corporū eorū et
casū extinctio. In primis vero rebus fortasse sanat eos
illō vero debilitate corporis sanat ea illō cū ifrandē puncta
quas facit in ꝓpositione eius q̄ possibile est vt curet. Nō si fuerit
debilis illo timet q̄ cadat i ethicā senilē et illō sm intus.
veruntamen cū illo tardat magis tpe mortis et fortasse vini
ei ea sepe cui est q̄ntitas. Et multotiens qdez ē rector p
mutatio eius ad aliā ethicā. Illud aūt i quo sumus d
relatione lunge rector est vt fiat sepius i ea cū aqua q̄ ē ca
lida ad temptamen et fiat graduatio ad frigidā et ad temperatam
frigidā tollerabile hoc enī graduatio facit corpus suscepti-
bile aque frē qñ lesio nō fiat nisi p aduentū cōtrarij in cō
pletione subito. Et verū corpus recipit ex aqua calida si
multitudinē tepefactus et tollerat eā cū frigida. Et si ue
retur tina in diebus [illegible]. Et oz vt admi
stret cū facilitate vt nō cadat virtus et si suscipiat aquam
ordei ante tinā duab' horis erit cōueniens et si pmittat ti
nam post emulsionē lactis sup corpus eius sm q̄ dice
mus vt dilatet tina meatus cibi deinde suscipiat aquaz
ordei et que sunt ei similia possibile est deinde admi
stret aq̄ tunc vt dilatet cibus erit bonū. Et administret p'
tinā et balnei inūctio cū oleo infrigidantibus et humectātibus
sicut oleo viol. ppterea qñ factū est ex oleo de cucurbita si
[illegible] olei [illegible] et oleo de cucurbita. Et si pmittet
post tinā ad illud qd̄ est rectius ad frigus paruū tollera-
bile deinde intingat. Et si pmittat introitū et festinet de
inde ingrediatur aquā frigidam paruz erit rectius et illud
secundū tollerantiaz et nō est malū graduare in eo. Et
melior qdem horarū huius actionis est post digestionē ci
bi et si possibile ē vt submergat post tinā calidā i aqua
frigida subito absq̄ graduatione est magis vtilium ex pte
ture et magis forte ex pte lesionis. Et effusio eius cū
facilitate est minoris timoris quā submersio simul in ea
subito et minoris iuuamenti. Et sit frigus sm quantitatē fri
goris aque estatis que est inter tepidā et illaz q̄ est vehe
mentis frigoris. Et si pmittat emulsio lactis sup mem
bra sua si nō fuerit debilis aut eius qd̄ mittit est aq̄ si ita
erit debilis deinde si administret tina erit sctā. Nam emul-
sio lactis sup corpus est vehementis humectationis. Et ge-
nera qdem lactis bona ad emigādū sūt pdicta. Et oz vt
emungant et bibere. Et dignius est vt fiat fricatio super
inunctionē faciendo ex medicinis pdictis corpi toti et ipsum
[illegible]. Ingressus aūt balnei nō pcedat ei nisi fuerit ita ne
sudar faciat neqz ignitat neqz alteret anhelitū et sit calidū
aq̄ ei' tunc calido sui aeris et sit calida aq̄ ei' ita vt detec
tet eū sudat et nō faciat sudare et qñ si ei corpe ei' mā ppa
[illegible] et ppe qñ illud est et nō digestio est cibus
[illegible] vt sit illud qñ volūtas est vt expandant digestū
eius i corpe et nō plōget moraz eius i eo imo sepe ab
eo deducet et qñ separat ab eo sumat aliqd ex humectantibus
et de sorbitionib' q̄ nō nocent ei sicut ex ordeo et lacte
et qñ accidat ei in balneo ictio sedet eā cū aq̄ ordei et aq̄
[illegible] et lac sit lac alnicī et oz vt sit introit' i balneū deinde
exitus eius ab eo sm modū vt nō sit labor i eo ollo. Et iā
enim diximus illud i loco alio et iterabimus de illo cō
ditionē. Oz vt pmittat ad balneū i lecto portato i quo
sit stratus ingeniose ita vt pmittat eū eo ad pmaz
domū et pmittat ad illā qd̄ ex duobus pānis factū ē ple
nus lana vel cotone et detur grece pedetētim qd̄ [illegible]
est balneo et exuat vestimēta sua i ea aut i media si nō
fuerit calida et nō moret in aliq̄ exp[illegible] sui qntitate pmitta
tionis et anhelitus paucis et sit exitus vestimētis: deinde
ingrediatur ad domū suam et tertiā veruntamē nō sit vehementis
caliditatis et fieri eā qntitate qua tollerat tinā. Hoc
est illud qd̄ dicimus ē et qd̄ magis est dilectū mihi est vt sit
tina eius in domo media tēpata. Cū ergo separatur a tina
frigida cooperiat mantili aut sarcha habete duas tunicas
et pmittet ad stratū suū et teratur cū sca sabana et ex
eant sudores ei' cū [illegible] et [illegible]gat et abet.

De abundē habētiū ethica. Ca. vij.

Oportet vt sepe in eis abundet et nō cibentur in sa-
nitate eorum vice vna. Simplex melius quo cibā
tur est aqua ordei et ordeum et panis tritici ablutus
infusus i aqua frā. Et genera lactis qñ ab eis non pro
hibet aliquis eorum q̄ diximus et lac vaccinum ex quo extractū
ē butyrū qm ē plurimi nutrimenti et almeo et cucurbita et de
fructib' melones palestini et fuge [illegible] cognosant apud
nos [illegible]. Et qñ sentit [illegible] nō ē malū ci
bare ipsum caseo humido nō salito. Et si fuerit debilitas nō
est malū vt cibet iure pullorū gallinaceorū cū coriandro humido de
cocto cū eis q̄ sūt scaldiū [illegible] et [illegible]. Et fortasse
oz vt det ei i potu aliqd vini subtilis pmixti cū aq̄ multa et
fortasse ē necessariū vt cibes eū molis ex carne [illegible]
gi et alta[illegible] et [illegible] et pullis et boliēte acetoso aut
pgelato acetoso ex carne hedi aut carne vaccina qñ ē d
lic[illegible] digestio et [illegible] et cōgelati ē nutri
tiui eis et [illegible] i hac dispōne. Et fortasse nō ē ex
cusatio ab aq̄ carnis pmixta cū sirupo ex fructibus fracta
acetosis aut vitello oui sorbili. Et qñ plōgatur eius ea
debilitas ad sincopi ē necesse vt cibet aq̄ carnis accepta
ex lateribus hedi cū sale pauco q̄ colet et fundat sup eam
q̄ntitatē totū eius ē de aq̄ mali [illegible] et q̄ntū est decima ei' et vi
no odorifero et potet tepida. Aqua vero frā q̄ nō ē val
de vehementis frigoris nō ē malū si i potu det eis si nō fu
erit debilis aut aliqd phibēs et illō phibēs aut erit opa
sub hypocōdrijs aut crūtiens corpe toto chimi pungidi et
chimi crudi q̄ ōnino digestione indiget et si apparet signū di
gestionis q̄ si appareat timor erit minor. Et si sit fuerit ethi
ca pmixta ex [illegible] aut [illegible] nā cū hac melius est vt in
ducat potus aque frigide quā cū alijs. Ethica enī eius
supuenit egritudinibus de [illegible] vetustis molli
ficantibus eā arefacientibus ossa et carnes supueniēt debi
litati. Cū ergo cōiungit ei sup debilitatē post sumptiones
aq̄ frigide no morat qñ cadat in genus alterius ethice q̄
[illegible] genere in siccitate et diuersificatur ei in calore
et frigore et nominatur ethica senectutis et ethica senij. Et
ista qdem est egritudo senij i qua intrat' calor ad destruc
tionē eius. Et sit aq̄ vinum frigoris et plurimū nocet eis i
omni dispositione et corrūpit agnatū calorē mēbrorū eo
rū radicalū. Et fortasse festinat cū eis aut pmittat eos
ad modū aliū ethice.

De succurrēdo dispōnibus sequētibus ethicā. Ca. viij.

Calis est sincopizet tam diximus regimē in hoc
modi [illegible]. Et de illo est sanguis vetus. Et oz
vt curet et succurrat ei. Nā in hoc est minor ita
gnus. Et de cuius ei' in primis est vt sit aq̄ ordei cor
aq̄ [illegible]. Et ponant in aq̄ ordei eorū mali torrefacti
et gummi aut lentis [illegible] lac decoqui cū la
pidibus aut eisq̄ igne solo donec cōsumat ei' aquositas
et pptē est malū. Et potest hoc trociscos: R. boliarmenī
ℨ.v. castanee torrefacte rosarū oiūm añ ℨ.iij. spodij karabe
[illegible] oiūz ana ℨ.ij. seminis acetose [illegible] gummi he-
berorū oiūz ana ℨ.vi. fiant trocisci cū succo cydoniorū
et dent in potu aq̄ pmozū in mane et apud somnū. Et det
in potu psiliū torrefactū et sit tussis. Vel de spodio in quo ē
debilitas de monstra est iuuatiuū valde. Et si puenit ad
excoriationē curet excoriatio cū clisteribus que leso [illegible]

illud est conveniens.

De ethica senectutis. C.ix.

Verum consuetudo est dicendi ethicam senectutis post febrem ethicam: et nos etiam incedamus via consuetudinis. Senectus itaque ethice senectutis est de numero seccationis super complexionem absque febre. Et quoque sit ei equalitas in calore et frigore et illud est secundum minus. Et quoque sit cum frigore et nominatur hec dispositio senectus et ethica senium quoniam corpori accidit in hora senii illud quod accidit in illa hora de adustibilitate et siccitate. Et senes quidem sunt velociores casu ... in ea quam iuvenes. Et iuvenes velociores casu in ea quam pueri licet accidat in iuvenibus et pueris. Et causa faciens cadere in eam aut est frigus dominans cum debilitate corporis que prohibet virtutem nutritivam ab ... sicut accidit ... in fine vite: et de hoc capitulo est potus aque frigide non in hora sua aut super debilitatem corporis cum febre aut in dispositione aut successione exercitii resolventis virtutes et apperientis poros: et quod vocat ad attrahendum aquam frigidam ad viscera subito. Aut vapores mali frigidi qui veniunt ad cor et infrigidant complexionem eius. Aut caliditas que resolvit et liquefacit humiditates quas caliditas innata possidebat et succedunt frigus et siccitas. Et quoque sequitur curatio. Et quoque attrahit hanc egritudinem superfluitas mittendo participes febres cum eis que bibunt et emplastrant. Et hec quidem egritudo quando confirmatur non curatur: et si esset ei ingenium esset morti ingenium.

Signa. C.x.

Risus istius videntur signa adustibilitatis et exsiccationis: et non videtur in eis lesio et inflammatio immo fortasse invenitur frigidi tactus. Et eorum pulsus non est sicut pulsus habentium febres ethicas immo est tardior parvus et rarior nisi fortis fiat debilitas quoniam tunc ... pulsus fit frequens et proprie in illis quibus advenit hoc ex potu aque frigide. Et quoque est urina eorum alba subtilis aquosa et sunt in dispositionibus ... sicut senes.

Curatio ethice senectutis. C.xi.

Non adhibetur hec cura nisi cum nondum confirmata est et speratur quod non confirmetur: et quando confirmata est ... et postpositum est ... Et eorum quidem curatio est cum calefactione et humectatione. Et ex humectatione sit balnea secundum quod scivisti que non administrentur nisi post digestionem ... ipsa administret successionem confortationis faciens cadere virtutem. Et clisteria facta ex capitibus et pedibus et ciceris ... et ficubus cum melle et camomilla de quo administret quantitas medie lib. cum ... olei ... et aliquantulo olei de ben. et administret ... super abstinentiam. Nam coctum cum lapidibus est vehementis iuvamenti eis: et mel est etiam in iuvamento eorum sicut est ultimum in nocumento habentium febrem ethicam. Et omnis cibus humectans faciliter penetrationis velocis digestionis in quo non est viscositas sicut aqua carnis et vitelli ovorum sorbilium et vinum subtile odoriferum pauce quantitatis est vehementer conveniens eis. Et oportet ut observetur humectatio predicta in capitulo ethice et misceatur cum ea quod calefaciat ex odoribus et emplastris et unctionibus fricando et cibis aliis.

Tractatus quartus de febribus pestilentialibus et que sunt eis homogenea et variolis et morbillo.

Capitulum de febre pestilentiali. C.i.

Quandoque accidit aeri quod docuimus te in libro universali sicut accidit aque de alteratione in qualitate sua ad calorem et frigus et de alteratione in natura sua ad profundationem et putredinem sicut profundatur aqua et fiet et putrescit sicut aqua non putrefit ullo modo propter suam simplicitatem immo propter illud quod ... de corporibus ... qualitas mala ... aer non putrescit ... putrefactionem immo propter illud quod ... qui ... et accidit ... illud causa ventorum deferentium ... malos ex locis ... in quibus ... pora ... in prelio ... malata. Et fortasse ... Et quoque accidit ... causas quarum eventus ignoratur ... aeres. Et febres quidem ... causa ut eveniant febres ... fiunt ex aere turbido et ... planis eventus sed sunt ... In estate vero sicca ... et maioris acuitatis et velocioris ... meliora tempora sunt ... nam hora sunt ... nunc illud ... in eo aliud non proportionatum ... scias quod causa ... et propinqua dispositioni ... natos agentes celestes et inferos ... tionem vehementem ... et spargunt in ipso ... quod fit aer secundum hunc modum venit ad cor ... plexionem spiritus qui est in ipso ... dit et accidit caliditas ... tuc per eam ... febres pestilentiales. ... dum horum qui verum habent ... agens enim solum ... dum agens et patiens. Et proprio corpori ... mus de passione ... da non fortia patiantur ex illo et corporibus ... tia sunt ex ea sicut illa que ... torum pororum humida male ...

Signa. C.ii.

Et febris est quasi eventus ... b secundum plurimum ... hoc fortis. Et est cum ea ... eius extractio et constrictio ... quantitas et vehementia ... sed ... mali fuit ... violenter ... do spiritus et angustia vehementia ... et tussis sicca et casus virtutis ... et ... rationem ... unt cum ea vigilie ... dosque accidit ... velocis ... plurimum frequens parvus et fit vehemens ... quoque accidit eis dispositio sicut ... tus cholere et ... tural. Et quoque ... fetidum et est in illa ... aquosa cholerica ... Choleras ... bus lapis cum accidentibus ... Et quoque est de his febribus pestilentialibus ... pul eger nec tangens propinquos ... teratur pulsus et aqua magna alteratione ... fusus velociter ... anhelitus licet ex istis et ex pluribus ... etiam confirmata in corde.

Signa pestilētie. C.iii.

d E illis q̄ significāt pestilētiā de rebus q̄ currūt cursu eaꝝ ē ut multiplicent̄ stellę cadētes & assub in pricipio autumni & nebul' [illegible] iudicat pestilētiā indicatiōe cause. & qñ multiplicat' auster & subsolan' in hyeme diebus aliquot. Et quādo videris turbiditatē aeris & nebulositatē eius & existimaueris pluuiā & inueneris aerē pacatū siccū & nō pluit tūc scias qđ corpus hyemis ē corruptū. Pestilentiā aūt estiuā malignā mala significat pauci[tas] pluuię in vere cū frigore deinde multiplicat' auster & coturbat' aer aliquot dieb' deinde clarificatur p' ebdomadā vnā nō supra & accidit frig' in nocte & fortē calor est vehemēs & [illegible] & coturbatio & calitas. tūc si venit pestilētia & expectant' febres pestilētię & variole & his similia. & sūt qñ estas nō ē vehemētis caloris & ē vehementis coturbatiōis hūo malignitas alterata & si fuerit in autūno assiduus [illegible] & ignes & vehistis & alia est signū pestilentie & aliorum. Et similiter qñ videris aerē alterari in die vno multis vicib' & clarificat' aer die aliq̄ & oritur sol clarus & coturbatur die alio & orit' in velaminib' nebule que est ex pluuiis tūc indica qđ pestilentia veniet. Signū aūt q' sūt s̄z sentētiā secretas eius sūt ē hīs. videas ranas [illegible] multiplicari & videas reptilia generata ex putredine eā multiplicari. Et de eis q̄ significāt illđ ē ut videas mures & aīalia q̄ habitāt sub tra fugere ad supficiē terre & exire [illegible] factē & videas aīalia male nasc̄ sic ebrialia & ei similia fugere ex nidis suis & ire ab eis & fortasse dimittūt oua sua.

Curatiōes febriū pestilēcialiū. C.iiii.

f Summa curatiōis eaꝝ ē exiccatio. Et illđ cū phlebotomia & solone [illegible] & os vt incipiat i ea ad cuiandū aūt q' vincēt fuerit sāguinea. fiat phlebotomia & si fuerit hūores alij euenit. Et os videlicet domos eoꝝ & rectificetur aeres [illegible] domoꝝ aūt [illegible] sicut velles [illegible] & extremitatibus arboꝝ frigidarū & [illegible] & rosis [illegible] ex fructib' frigidis odoriferis & ex cāfora & aq̄ ros. & sandal. & rorantur domi' eoꝝ omni die aliqñ & pp̄ter cū aq̄ ros. & [illegible] eius & [illegible] & si fuerit in domo [illegible] & rorato eo aq̄ cū [illegible]. Aeris vo rectificatiōne dicā & administrent' eis trocisci d' cāfora & robub frigidis & aq̄ [illegible] a cetosi & lac acetosū ablato butyro & aq̄ ros. in q̄ dissolutū ē sir' acetosū bonū & aceti cū aq̄ nerū. Et aq̄ frigida plurima sedātē est iuuatiua valde pauca aūt cōgregat exhibita fortasse excitat calitatē. Sed si res [illegible] ad hoc vt tēdant hypocōdria & frigidant' extrema & plōgent vigilie & [illegible] & videos peior' & qđ ē sup eius [illegible] necesse est administrare regime trahēs caliditatē extrema. Et qñ cadit appetitus [illegible] ad comestiōem nā plurimi eorū qui viuūt egit sup illud & cōmedūt violēter absoluunt' & viuūt & necesse est [illegible] eos sup cibū & oz vt sint cibi eorū ex acetosis & desiccatiuis & sint pauce q̄ntitatis. Cibi nāq̄ eoꝝ sūt [illegible] mali q' nocet eorū multitudo in qua sit additio & nocet [illegible] mali. Rectificatio aūt pestilētie parū est fm̄ [illegible] p̄ eius est fm̄ sanos & egros. In illis vo q̄ sūt fm̄ sanos iuuatio est vt exicceť aer & fiat boni odoris & phibeať ei' putredo cū quacūq̄ re sit & rectificet cū [illegible] & ambra & [illegible] & muscho & costo dulci & storace & sandaracha & assa & gariofilis & mastice & glutino [illegible] & laudano & melle & croco & [illegible] & cupresso & [illegible] & aluine & lauro & apio & lignan to & lamina & acoro & galla & amigdalis amaris & assa ro. Et q̄ntq̄ sūt ex istis cōposita. Et aspgat' dom' aceto & [illegible]. Secūdū sanos vo & [illegible] & egros est fumigatio cū sandalo & cāfora & corticib' granatoꝝ & myrto & [illegible] & cydoniis & [illegible] & [illegible] & tamarisco

& ribes & oz vt multiplicet' suffumigatio.

Preseruatio a pestilētia. C.v.

o Portet vt extrahant a corpe humiditates superflue & inclinet' regimen ei' ad exiccationē ex omnimodo & ex minoratiōe cibi & [illegible]. Oportet eni vt nō administret neq̄ balneū neq̄ vinū neq̄ [illegible] sint & rectificet' aer cū eis q̄ dixim' & declinet cib' ad acetosa & minoret ex eo & sit caro q̄ administraf decocta in acetosis & sumaf de albedum & [illegible] & almosos fact cū aceto & absq̄ aceto cū sumach & aq̄ acreste & aq̄ limonis & aq̄ granatorū. Et condita in aceto iuuatia sūt & pp̄ter capparis aceto codita. Et algedenabin ex illis est q̄ cōferūt & phibēt ab eis putredinē. Et de illis qb' ex ea sit iuuatio est administratio tyriace & mithridati ante eū cū rebus frigidis bonis. Et de medicamine facto ex aloe & croco & myrrha sumatur omni die circiter. ʒ.i. qñ ē iuuamentū.

De variolis. C.vi.

q Uandoq̄ accidit in san. ebullitiō fm̄ similitudinē putredinis cuiusdā de genere ebullitionū q̄ accidūt sucis & talia q̄dē accidentia sūt p cā ut pueri eorū ab inuicē discernant' & de hoc ē cui' cā ē eo q' habito faciēs ebullitiōes sanguinis q̄re putrescit ab eo illđ q' adiungit ei de reliquiis nutrimenti sanguinis menstrualis qđ ē in pregnatiōe qđ generat i eo p' illđ et eius frequētius & [illegible] & variat substātia q' & facit eā ebullire donec fiat ei substātia recta sp̄is & firma & magis appares sicut illđ qđ mā[illegible] in sacco vuc eā q' fermētat ipsam faciēdo vinū [illegible] substātia & ei putrefat sp̄iū aerea & fex terrea. Et de hoc est cui' cā ē res aduentiōe exiticatio ebullire faciēs occulta q̄ permisceť hūoribus cū sanguine cōmixtiōe & exire i dispōne ebullitiōis & stilatiōis sub sole sicut accidit apud alteratiōes [illegible] & pp̄ter veria ab eo qđ paret ei de q̄litatib' & ordine. Et variole q̄dē & morbilli sūt de summa egritudinum aduenientiū & multiplicant' i successiōe austrioꝝ qñ multiplicat eoꝝ p' stano. Et corp' q̄dē pariolis propinquū est illud qđ ē calidū & hūidū & cū albedine [illegible] pp̄ter qđ parū extrahit de sāguine p phlebotomiā. Et de cibis sunt ei [illegible] q̄ facit cadere i variolas velocit' & pp̄ter qñ nō sūt assueti & administrant' sup eos medicine & cibi calefacientes sicut lac & pp̄ter camelarū & eq̄rū quā multū repleť ex eis ille q̄ nō assuetus ē eis: deinde bibit vinū plurimum aut medicinas calidas. Et variole q̄dē sūt q̄si modus q̄dā crisis. Et plꝫ q̄dē accidit variole i̅fantib' deinde iuuenib' & minoraf earū exitus i senib' nisi pp̄ causas fortes & i regionib' vehementis caliditatis & bullitiōis. Et earū exitus in corporibus hūidis ē plus q̄s sit earū exitus i corpib' siccis & earū exitus i vere plus ē q̄s earū exitus in hyeme. Et post ver i fine autumni & pp̄ter qñ pcedit estas calida & sicca, & fuerit ille autūnus calidus & siccus. Et variole nō accidūt i cute solū & i eo qđ sequit' illđ qđ appz imo accidūt i oib' mēbris siue pūt apparētib' & occultis ita q' [illegible] & neruis. Et qñ apparēt variole faciunt incurrere pruritum deinde apparent res sicut capita acuum similia milio deinde egrediunt & implent' sanie deinde cruant & fiūt crustę [illegible] colore deinde cadunt. Et fortasse permutant' variole ad phlegmōnes & erisipilas & ad dubellati q' aggregat saniē. Et plurimi q̄dē qñ apparēt hūi colore phlegmonis verū q̄ntq̄ egrediunt' in colores [illegible] cinericie & violacee & nigre. Variole. n. sūt spēs & colores nā de eis sūt albe & de eis citrine & de eis sunt rubee & de eis sūt viridēs & de eis sūt violacee & de eis sūt ad nigredinē declinātes. Et virides q̄dē & violacee sūt male & q̄nto plus addūt declinatio ad nigredinē tāto ē deterius & q̄nto plus sūt declinātes ad illđ tāto plus sūt declinātes ad malitiā. Et albe q̄dē sūt meliores & pp̄ter qñ sūt pauci nūeri magne q̄ntitatis facil exit' pauce an

gustie debilis febris: et video febrem minui cum earum eruptione et ipsarum egressione et in principio earum earum in tertio et quod ei approximat et post illas sunt albe magne plus numeri proprie que absque conuersione. Nam ille que conuersant adinuicem ita ut conuersant in rustico magno carnis bonito latera aut rotundam formam sunt male. Et sunt iterum duplices magne in ventre unius quarum est variola alia. Albe vero pure dure propinque difficiles erumpunt licet faciant existimari in principio rei salutem tamen timetur eis quod difficilius fiat earum maturatio et fiet cum eis malum dispositio egri et perueniat per eas ad perditionem quarum est in eis grossitudo materie. ¶ Et de speciebus malarum timorosarum que plerumque interficiunt sunt ille quarum tardificatur egressio nam quedam apparent et quedam occultantur et peior quarum apparent violacee et sunt tenaces quarum operatio non cessat a debilitate virtutis et vindicatione membri et significatione eius perditi. Et si viriditas et nigredo quibus succedit resolutio non faciunt cadere virtutem imo additur cum eis virtus si sunt morbilli licet fortasse cadet facultas ulcera et quecumque currit cursum eorum et ut sit febris deinde variole salutis est quod vero sunt variole perdentes deinde consequuntur eas et accidat super eas febris. ¶ Et illud quidem quod plurimum considerare oportet esse patiens variolas est eius anhelitus et ipsius vox nam ipsa duo que remanent bona et ex eis salus. Et quando videris anhelitum patientis variolas similiter et sunt patientis morbillis tunc existima casum virtutis aut ipsa diaphragmatis dein quando videris anhelitum vehementem fieri et angustia assiduatur et cum apparent instantes et variola et morbilli viridescunt tunc [illegible] tur eger moritur fest [illegible] si variole fuerint [illegible] genere earum quarum egressio et apparitio tardantur. Et plurimi eorum qui moriuntur per variolas moriuntur propter [illegible] ex sinanchia. Et quando moritur per casum virtutis cum ratura [illegible] et fluxu ventris. Et quando videris violaceas de variolis et morbillis [illegible] tunc scias quod sequitur mors ergo sincopis. Et quando festinat ad nigredinem sanguis et succedit ei urina nigra tunc est mors [illegible] quia est illic casus virtutis. Et fluxus ventris [illegible] sanguinis aut [illegible] cum casu virtutis et albumen est aliquid de variolis et morbillis. Et misceatur quidem variolas homo duabus vicibus quia aggregatur materia ad expellendum bis. Et colorum plurium sunt variole quarum bothor in facie et pectore et ventre sunt plures in cruribus et pedibus et sunt male et significant materiam grossam que non expellitur ad extremitates.

Signa apparitionis variolarum. C. vii.

Quandoque accedunt apparitiones variolarum dolor dorsi et pruritus nasi et timor in somno et punctio vehemens in membris corporis et grauitas totius et rubedo in colore faciei et oculi et lachryme et inflammatio et [illegible] do alicui et sunt eum constrictione anhelitus et raucedo vocis et grossitudo sputi et grauitas capitis et dolor capitis et calefactio et enceatio [illegible] et angustia et dolor [illegible] et pectoris et tremor pedis apud [illegible] et declinationes ad ipsum. Et omni hoc toto febris continua.

De morbillis. C. viii.

Dico quod morbilli eius est variola cholerica et non est differentia inter ea [illegible] nisi quod morbilli est cholericus et quod ipse est minoris quantitatis et quod ipse non penetrat cutem et non est ei altitudo sicut que [illegible] tur per se in principio sui. Variole vero in principio sue apparitionis est eminentia et altitudo et morbilli est minor variola et minus accidit oculo quam variole. Et signa apparitionis eius primum sunt signa apparitionis variolarum verum lachryme in eo sunt plures et angustia et inflammatio vehementior et dolor dorsi minor quoniam causa eius in variola est replo sanguinis et extenditur venam positam super dorsum nam generatio variolarum est per multitudinem sanguinis corrupti et morbilli per vehementiam malitie sanguinis corrupti pauci. Et morbilli tamen plurimum egrediuntur subito et variole aliquid post aliquid.

Signa salutis eius. C. ix.

Unt sicut signa salutis variolarum [illegible] eis [illegible] et apparitio et [illegible]
Et varius et viridis violaceus [illegible]
maturatio frequentia sincopis et [illegible]
Et que occultatur iterum subito [illegible]

Cura. C. [illegible]

Portet in variolis [illegible]
hibeant quam [illegible]
eis cum repletione sanguinis et [illegible]
Oportet quod procedunt variole [illegible] oportet tunc ut [illegible]
nisi [illegible] vehementia repletionis et [illegible]
phlebotomie quantitate [illegible]
mittatur egritudine [illegible] phlebotomia [illegible]
[illegible]
variolarum et est [illegible]
phlebotomia et non phlebotomiam [illegible]
ruptio [illegible]
cui [illegible]
[illegible]
[illegible] absque [illegible]
[illegible] cum tamarindis [illegible]
[illegible]
[illegible] Et sunt oportet [illegible]
Et cibus fiat ex cucurbita [illegible]
lenis in principio [illegible]
sine [illegible]
castella et [illegible]
[illegible] in principio apparitionis [illegible]
[illegible] de rob [illegible]
[illegible]
bora. ¶ Ubi ergo [illegible]
variole apparere tunc fortasse [illegible]
[illegible] ex eo quod retinet superfluitatem [illegible]
[illegible] principalia et fortasse non [illegible]
et accidit [illegible] et angustia [illegible]
ut inueniat superfluitates [illegible]
[illegible] et aperiunt oppilationes [illegible]
succus [illegible]
[illegible] aliquid de croco et aqua [illegible]
vehementis expulsionis ad exteriora [illegible]
[illegible] a nocumentis eorum. [illegible]
[illegible] bora est [illegible]
[illegible]
remaneat [illegible]
vehementis [illegible] ad faciendum [illegible]
[illegible] sicut cum [illegible] .vi. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
¶ Et oportet ut non appropinquent [illegible]
aliquid omnino. Et oportet [illegible]
frigido et [illegible] hyeme et [illegible]
frig. n. oppilat poros [illegible]
[illegible]
[illegible] phlebotomia [illegible]
[illegible]
accidit ex cooperatura et calefactione [illegible]
[illegible] tunc necessarium est [illegible]
odores [illegible]
tegatur corpus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] calidita [illegible] ad nigredinem [illegible]
[illegible] Et oportet ut [illegible]
las et morbillis [illegible]
onis [illegible]

superius τ sine eius os vt conseruet ipsum τ abeat loco lentium sicut sunt lentes assumpte cum aliis dictis cum renouatione eius τ loco lentium sumatur cum tamarindis τ lenticulis ipso aceto sit τ aqua granatorum τ sumach τ acetosa τ huiusmodi. Medicine autem in grossitie sanguinis τ in illis cum prohibent eum ab ebullitione quando in initio fuerint sunt sicut rob ribes τ acetosa τ aqua succorum frigidorum τ sirupus alcoris propter sirupus acetose τ sirupus de zuccaro. Et sirupus quidem alcorum hec descriptio est plurimorum quorum inuenimus in antidotario τ dicemus hic descriptionem forte mirabile τ est illa que sit cum aqua lactis acetosi τ est vehementis valde. Descriptio hec est.

Sume rob alcorum pondus ij. si autem non fuerit rob pondus. Recipe alcorum τ fac terrat ipsum τ accipe serratura eius aut mole ipsum τ misce molitum eius cum medietate sui de sandal in aceto distillato aut in aqua acetose pulueribus dictis aliquantulum deinde decoque in eo decoctione cum facilitate cum longitudine donec dissoluatur deinde exprimatur τ sumantur de suco τ de aqua acetosa aut aqua acetose equaliter tanto quanti deinde sumatur aqua adeoque abstracto butyro mundificata a sua caseitate adeoque aut cum colatione eius quousque sit dimittendo residet aut cum decoctione sicut est decoctio aque casei donec separetur aquositas deinde sumatur sanguis τ acetosa τ aqua lactis acetosi fortia τ sit acetosum illud forte deinde coletur postea sumatur illud forte τ sit in eo de subtili aque rosarum τ sui acetosum τ quanto plus iteratur tanto est melius. Sumatur ergo de eo pondera .v. τ sumatur aqua portulace de semine τ aqua cydoniorum acetosorum plene aque τ aqua granatorum acetosorum τ aqua pomorum acetosorum plene aque τ aqua alzarur τ aqua limonis τ aqua prunorum acetosorum τ aqua [illegible] in principio qui incipiunt apparere expressorum τ aqua alcorum recentium τ aqua [illegible] de semine que non maturantur integre τ aqua chrysomalorum amaurorum τ acetosorum τ succi acetose τ succi ribes τ succi [illegible] τ vitis τ succi rose ... τ succi nenufaris τ succi violarum eius ana. sextarium unum τ succi acetositatis citri τ succi acetositatis citrangali ana duas tertias pondus unius τ succi coriandri τ lactuce τ foliorum papaueris dulcis τ [illegible] τ portulace ana quantum pondus unius τ succi foliorum salicis foliorum maliorum τ foliorum pirorum τ foliorum alzarur τ foliorum ro. τ foliorum [illegible] ana quantum pondus unius succi [illegible] τ ro. siccarum τ nenufaris sicci τ succi [illegible] sicci τ [illegible] τ se. lactuce τ balaustiarum τ nenufaris ana medietatem decem pondus unius τ succi mente [illegible] pondus unius τ succi berberorum [illegible] medietatem pondus aggregentur medicine τ succi τ ponantur super ignem τ ponantur in eo de lenticulis pondus quatuor τ de ordeo excorticato pondus ij. τ de sumach pondus ij. τ de granatorum pondus iij. τ decoquuntur omnia ad ignem donec remaneat medietas deinde dimittatur donec residet τ cum deinde fortiter τ coletur τ sumatur de cafora ad omne pondus .ccc. 5 pondus auri i. terratur caffora τ puluerizetur super radicem cucurbite aut lactice τ sudat super ea medicina cum facilitate deinde ligetur caput eius cum re vehementis fortitudinis deinde ponatur super puluerem donec sciatur quod fortitudinem seruet τ ponatur τ ponatur in vitrea τ constringatur caput eius vt non perdat caforam τ bibatur τ dosis eius sit vsque ad .3. x. Et de bolis eius quem ponunt in ea spice τ zinziberis τ se. feniculi τ anisi τ [illegible] pondus pondus tussis secundum quantitatem que ei videtur. Et quando egrediuntur variole cum complemento τ prius septimum τ apparent in eo maturatio tunc necesse est vt rumpantur cum acubus de auro τ auferatur humiditas cum cotto. Salutio autem necessaria est τ quando volueris salire tunc elonga salitionem ab eis quousque cupiunt de magnis dolorosis ex propinquitate illis non facit dolorem imo saliunt illas que sunt fortes τ dormite claudens cum eo [illegible] fortia donec largiatur salis sunt τ non saliant ante complementum maturationis illis cum fortasse faciet accidere dolorem vehementem τ sanguis. Et salutio quidem est forti quando necessaria postquam maturatur τ illis quidem fit cum aqua salis in qua est dictorum. Et si aqua illa est aqua rosarum tunc est melius. Et aqua in qua decoquuntur tamarisci

et τ lentes τ rose deinde salis est ultima τ propter si ponitur iterum in ea cafora τ sandalis hec enim salutio maturat τ exiccat τ facit cadere cum velocitate. Et suffumigatio cum tamarisco est iuuamentum valde. Et in bryonie os vt applicetur in egrediendi ex tamarisco. Et quando variole sunt vehementis humiditatis tunc necessaria est suffumigatio cum myrto τ foliis eius.

Et de regimine bono apud maturationem variolarum paruarum τ magnam voluntatem exiccationis earum est vt dormiat patiens variolas super farinam risi τ milii τ ordei τ fabarum τ magis conueniens est vt ponantur ipsas in ipsis completionem calefacere que sit rara in qua ponetur res. Et folia cupressi sunt bona in hoc τ oleum mali est in hoc hora qui prohibet exiccationem quando incipiunt variole exiccari tunc os vt liniatur super eas ex medicinis predictis cum inunctione. Et quando accidunt ex variolis vlcera confert vnguentum album τ propter preparatum cum alquitaro cafore τ rasura radicum canne cum aqua ros. aut rasura [illegible] arboris salicis aut arboris alzarur. Et quando cum oleo confert vnguentum de cerusa τ lithargyrio. Et quando sunt in [illegible] confert cerato facto cum oleo ros. puro cum [illegible] cerusse τ climie. Et administrano alicuius olei post exiccationem τ apud vlcerationem est bona apud exiccationem quidem cum eo quod facit cadere cum velocitate τ apud vlcerationem propterea quod ipsum est materia emplastri τ vnguenti.

Vnguentum quidem rubeum bonum est ad vlcera variolarum.

De obseruatione membrorum τ defensione eorum a nocumento variolarum τ morbilli. C. xi.

Membra que oportet custodiri a nocumento variolarum sunt sicut guttur τ oculi τ pectus superiorum manus τ pulmo τ intestina hec enim membra sunt illa que vlcerantur. Fortasse enim oculus destruitur τ fortasse accidit in eo albugo. In gutture vero fortasse accidunt procasio τ fortasse accidunt vlcera que prohibent deglutitionem in meri τ fortasse peruenit ad hoc vt sit ille corrosio periculosa. In superioribus vero partibus narium fortasse accidunt vlcera que stringunt meatus odoratus. In pulmone autem accidit fortasse ex bothor variolarum τ morbilli constrictio anhelitus vehementis τ fortasse faciunt cadere in ptisis quando vlceratur. In intestinis fortasse accidit excoriatio cum succeditur est difficilis. Conseruatio autem oculi melior est vt fiat alcohol oculo cum alumine τ aqua coriandri τ aqua rob. in qua sit posita sunt sumach τ cafora τ propter in ingressu die τ cum almurri solo. Et sic fiat alcohol cum alcohol nutrito ex aqua coriandri τ aqua sumach posita in ea cafora τ succo pulpe granatorum est bonum iterum in principio. Cum vero apparent tunc facies alcohol cum aqua rosarum τ cafora est magis conueniens τ dictum est quod facere alcohol cum napta alba est bonum in hoc. Et oleum de salicis est de eis que bibo vtuntur mulieres in regione nostra post variolas τ eum in nocumentum in oculo τ eradicant ex eis quem fuerit τ rectificat oculum τ collyrium album est bonum valde apud apparitionem bothor. Conseruatio autem oris τ gutturis est sicut lactio granatorum τ succo granatorum eius in principio τ suctio morum de semine τ gargarizatio cum rob eorum τ propter quando conquiritur de dolore in eis tunc os vt libat de rob eorum aliquid post aliquid. Sed superioris partis narium cum epithimatione ex menthe τ sandalis τ rob acetose τ aceto τ odorare aceta solum est vehementis iuuamenti. In conseruatione vero pulmonis non est quod sit sicut lohoc ex lenticulis sine cum semine papaueris. Intestina autem plurimum quidem os vt conseruentur propter precipitationem cum supposit τ quam incipit solo patris in iste egritudo curatur cum trociscis de spodio τ ribes τ trociscis de seminibus acetose.

De eradicatione vestigiorum variolarum. C. xii.

In hoc quidem loquimur vice alia quum loquimur de decoratione tunc vero dicemus illud quod est magis conueniens τ magis proprium. Et de eis que eradicant vestigia variolarum iterum sunt radices arundini τ sarcocolla τ se

mē melōis ⁊ corticeꝫ ei⁹ cricati ⁊ risi abluti ⁊ aq̄ ordei ⁊ albumē oui ⁊ cretā rīā vel lutū ⁊ litargyriū ⁊ succaz tabaryt ⁊ amili ⁊ amigdale dulces ⁊ amigdale amare. Et de oleis oleū de lilio ⁊ oleū de sisāis ⁊ adeps asini cū oleo ros. ⁊ q̄ sūt ei similia ⁊ aq̄ q̄ sūt in vngula cameli q̄ assaꝫ ē vitium. Et de illis q̄ sūt fortiora ē spuma maris ⁊ lapis piperis ⁊ cost⁹ ⁊ amoniacū ⁊ nux ⁊ sapo cū baurach ⁊ ossa vetusta adusta semē rhaphani sarie rhaphani cricati aristologia lupini. Et d̄ cibis ꝗ cōferūt eis ad colorē plūbeū sūt granata dulcia ⁊ cicer ⁊ vinū bonū vitelli ouorū sorbiliū i⁹ gallie ⁊ alcibugi ⁊ aldurugi i pinguati. Et oꝫ vt assiduet habēs ea balneatiōes et de cōpositis ē vt sūās eiū adustoꝝ ⁊ stercoris omnium ⁊ ostracorū nouorū ⁊ alii ⁊ seis melōis ⁊ risi abluti ⁊ ciceris oīuꝫ an. ptes. x. ⁊ granorū albeu ⁊ lupinorū ⁊ costi ⁊ aristologie lōge oīuꝫ an. ptes. v. ⁊ radicis arūdinis sicce ptes. xx. fiat ex eis epithima cū aq̄ melōis aut cū aq̄ cucumeris silvestris aut cū aq̄ or. aut cū aq̄ fabarū ⁊ liniaꝫ cū eo mēbꝝ ⁊ abluat i mane cū decoctiōe vīol.

Aliud ossis ecorū nouorū ossiū sīquoꝝ radicis arūdinis pīce amili seis melōis risi abluti granorū granatoꝝ costi ptes eq̄les fiat ex eis gamera ⁊ iterū lupini ⁊ cicer nigrū liniaꝫ cū eis.

De Febribus apatum. C. xiii.

Iam scuisti dispōnes febriū q̄ sequūt apata ab partibꝫ ⁊ qꝫ sūt sꝫ plim de genere febriū dici q̄ apata ista sm plim nō puemiāt ad cor nisi cū cō sensatiōe sua absq̄ sua putrefactiōe ⁊ plim q̄dē bonū ē a causis pcnaliis. Si aūt puēit putrido eorū ad cor ꝓpter suā magnitudinē aut ꝓpter suā ꝓpīquitatē sūt febris fortasse nō de gener febriū dici. Et plim q̄dē sīlia hoīū nō sūt nisi a causis aſcedentib⁹ corporis ⁊ ꝑsonalib⁹ crudit ⁊ q̄sq̄ sūt ex vlceribꝫ ad q̄ currūt materie maligne ⁊ fiunt in carnib⁹ mollib⁹. Febres aūt q̄ sequūt intrinseca apata fortasse nō sūt ex applicatiōe calefactiōis ad cor sine putrefactiōe vehementiores q̄dē febris sūt ab apatib⁹ intrinsecis q̄ sūt ex gener herisipile in q̄busdā visceribꝫ ⁊ extēdit dolor ⁊ sitis ⁊ īfiāmo ⁊ sīgnt ea significatiōes permixtiōis cholere pīme cū sīn. ⁊ hec apata intrinseca sūt sic apata cerebri ⁊ velaminū ei⁹ ⁊ stomach oris ⁊ gutturis q̄sq. ⁊ in velaīē q̄d sog̃ pect⁹ ⁊ epe ⁊ fiue ⁊ vesica ⁊ matrice ⁊ intestina ⁊ q̄ sūt eis similiaꝫ cū significant febres eorū. Vehementia ⁊ debilitaꝫ sm ꝓpinquitatem cordis ⁊ lōginquitatem ⁊ eorum iterum febres que sunt in membris carnosis est febris vehementioꝝ eorum febris que sunt i pānicolis ⁊ eorum sīlibus ē debilioꝝ ⁊ eoꝝ q̄ sūt i vicinitate arteriarū febris ē vehementior ⁊ eorū q̄ sūt i vicinitate venarū solū febris ē debilior. Et nō curant iste febres a piodis sm m̄s q̄ effunduntur ad apata corpum piodi magis eorū sūt sm generationē eorū ⁊ sm motū spatiū ⁊ sꝫ attractionē causis ⁊ doloris ad ea: vnicuiq̄ eni dolori ē piodus q̄ sibi cōuenit. Et scias ꝗ multotiēs sanat apa i plēs ⁊ alijs ⁊ remanet febris ⁊ signt tunc ꝗ mūdificatio nō accit. Et iste q̄dē febres q̄sq̄ plōgant ⁊ pducūt ad ethicaꝫ ⁊ ꝓpter q̄d apata sūt in epe.

Ille vero q̄ sunt i velaminib⁹ cū cōfirmant nō expectant vsq̄ ad ethicam.

De signis eorū ⁊ apatū iudicijs. C. xiiii.

Cum febribus ex apatib⁹ intrinsecis iueniant spēs signorū ⁊ accidētiū signa ⁊ accidentia significātia mēbrū ifirmū ⁊ sīg ⁊ accidētia significātia mām ⁊ signa ⁊ accidētia sīg̃ia dispōnes earum. Prima aūt signoꝝ spēs ē sicut pulsus serrus ⁊ dolor pūgitiuꝰ apatū i ptibus pectoris ⁊ sūt tussis sicca i pmis ⁊ huīda pꝰ ⁊ q̄ sunt illis sīlia. de signis pleuris significatibus apa in ptib⁹ pectoris ⁊ ad sūmū dolor ⁊ grauaꝫ in mem

bris ⁊ ē calid⁹ signo mēbris adītus calefactiōis [illegible] ⁊ sicut ipsius⁹ spū ipēsioīs afferūt [illegible] in mēbris nervosis. Species [illegible] hectiē febris terciē [illegible] sūt [illegible] ipe⁹ morā. Et membra q̄dē [illegible] dū febres ⁊ stupido eaꝫ ⁊ [illegible] piodis sm magnitudinē corp [illegible] vēarū eaꝫ ⁊ sm mēbꝝ [illegible] sūt ꝓpinq̄ cordi ⁊ vehementia [illegible] mo. ⁊ de eis sūt q̄ sūt lōginq̄ a corde [illegible] sicut i principi ei nō sp̄ [illegible] neq̄ [illegible] ⁊ mītotis q̄dē [illegible] refebriū [illegible] ⁊ febris [illegible] ⁊ serīe ⁊ sūt cū eis rigor ⁊ [illegible] esse earū ⁊ sīgt eas [illegible] ⁊ dolor ⁊ ꝓpter [illegible]

Cū aūt aggregat i mēbro [illegible] aut fortis cōit illis cū eo aut vehementi [illegible] sūt tūc cū vehementia febriū [illegible] ei [illegible] magna ⁊ [illegible] cidētiā [illegible] sicut apataꝫ [illegible] febre sodā ⁊ dolor [illegible]. Et [illegible] sicut in eis apatib⁹ [illegible] nō ē valde vehemēs [illegible] aut ē in caulonide [illegible] magna [illegible] nō ē spūa neq̄ mota ad [illegible] in febrib⁹ apatū intrinsecorū [illegible] ius in principio velocis [illegible] gnificat ⁊ sūt velox ⁊ [illegible] scivisti [illegible] nervositate ⁊ carnositate sua. [illegible] albedinē declinis ⁊ [illegible] tiniet ad apa sm q̄d scivisti.

Cura earum. C. [illegible]

Curatio harū febriū ē [illegible] curationē apatum. [illegible] cū observatiōe [illegible] tatiōe. Et in his febrib⁹ nō [illegible] neq̄ introitus balnei. Et si fuerit [illegible] positio rerū frigidarū ⁊ [illegible] sicut succus lactuce ⁊ [illegible] de sanich ordei albi q̄ sine [illegible] ⁊ [illegible] aut oleū rosaceum. Et si comederit [illegible] infrigidetas [illegible].

De dispōnib⁹ febriū cōpositarū. C. [illegible]

Febres q̄sq̄ cōponunt ad inuicē [illegible] eni cōponunt ex eis spēs [illegible] elōgata sicut cōpositio [illegible] trida. ⁊ q̄sq̄ cōponunt spēs ex eis [illegible] vniēntes sicut ē cōpositio spēi [illegible] ana cū phlatica [illegible] cōpositio febriū apatū. Et q̄sq̄ [illegible] cōuenientes i spē sicut cōpositio [illegible] q̄rtanarū ⁊ triū q̄rtanarū [illegible] tiōe dispōnis sm [illegible] phlatice. Et q̄sq̄ [illegible] tertianis si igr̄ fuerit [illegible] vehementior [illegible] dici tertij ⁊ sūt in die q̄rto. [illegible] cōpositio duarū tertianarū [illegible]. Et ꝓpter huiusmodi nō ꝑꝫ [illegible] potissimis immo oꝫ [illegible]. [illegible] accidit si fuerit febris [illegible] simi earū ad cōtemperā. [illegible] aut debilior earū [illegible]

borripilatiõis post quietem. Et turpe qdẽ ẽ medico sciẽti significationes cuiusqȝ febris ⁊ accidẽtia eius vt nõ percipiat cõpositionẽ a primo die aut secũdo. Et cõpositio febris etiã ex cũ febre putredinis ẽ ex illis q̃ valde ambigua sunt qm̃ ipsi vident interpolatiões ⁊ receptiões rigoris ⁊ horripilationis ⁊ quãdoqȝ sudoris si fuerint ⁊ horas particulares q̃re existimãt q̃ sint illic febres putredĩs tanquã inseparabiles aut cõposite ex cõtinua ⁊ interpolata. Et quãqȝ cõtinuat cõpositio ita vt appareat febris vna continua simile q̃ similat sinochis ⁊ tũc quidem nõ est excusatio redditiõis ad significatiões. Et si fuerit postrimi breues nõ cõsequẽt eorũ cõtinuatio nisi pp̃ rẽ magnã de multitudine numeri eorũ ⁊ fortasse videris interpolatiões barum febrium lõgas. Et qñ cõponũt febres diuerse sicut hemitritei eradicat postrema earũ ⁊ remanet cholerica pura si vt sint due interpolate aut due cõtinue aut interpolata ⁊ cõtinua. Et quãqȝ cõponit cũ hemitritheo alia terciana ⁊ phlegmatica ⁊ melancolica nã si est cũ terciana eradicatur terciana ⁊ purus fit hemitriteus ⁊ si est cũ phlegmatica aut melancolica eradicatur hemitriteus ⁊ cõparet phlegmatica ⁊ silr melancolia. Et quãqȝ accidit cõpositio in eis fm̃ modũ aliũ ⁊ est vt cõponat interpolata ⁊ cõtinua [illegible] aut due [illegible] in spẽ sicut terciana periodica cũ terciana inseparabili ⁊ sicut cõponunt due interpolate ⁊ silr cõponunt due cõtinue. Quidã aut existimãt q̃ due cõtinue nõ cõponunt sicut due tercianae [illegible] est intra venas nõ est possibile [illegible] accidit putredo: putredo enĩ est [illegible] ⁊ hec similia nõ est de illis q̃ necessariã sit. procul dubio quod mei [illegible] putredo [illegible] procul dubio ex loco deinde [illegible] cum [illegible] vehementie ⁊ interpolationis fm̃ quãtitates putredinis ⁊ fm̃ [illegible]. nõ ergo elõgatur vt accidat putredo [illegible] incipiens in parte materierũ [illegible] aggregat [illegible] incipiat ⁊ vt sequat [illegible] positio [illegible]. Et species qdẽ cõpositiõis febrium sunt tres: intrans ⁊ coalternata ⁊ cõmunicãs. Et intrãs est vt ingrediat vna earũ sup alterã. Et coalternata vt ingrediat post eradicationẽ eius. Et cõicans est vt incipiat cũ ea ⁊ cũ videris febrẽ cõclusam ⁊ est in ea rigor ⁊ nõ sudor ⁊ fortasse accidit in rigoribus pluribus sudor tunc testifica cõpositiõem in ea. Et silr cũ videris in cõclusa superfluitatẽ in frigore extremitatũ ⁊ rigore [illegible] de [illegible] fortasse ẽ incõclusa.

De hemitriteo. C.xvii.

Emitriteus est febris cõposita ex duabus febribus quarũ vna est terciana ⁊ altera ẽ phlegmatica ⁊ sit in die vno postrimus tercianę ⁊ quotidianę simul. Aut fm̃ semitã cõclusiõis ⁊ incensiõis. Aut fm̃ semitã [illegible] alternatiõis ⁊ vicinitatis. Aut fm̃ semitã [illegible]. Et de duabus diffinitionibus difficilior ad cognoscẽdũ ẽ prima deinde secunda. Et quãqȝ sunt febres due cõtinue qñ due putredines sunt intrinsece ⁊ qñ due sunt periodice eradicent qñ due putredines sunt extrinsece ⁊ quãqȝ ẽ cõtinua cholica quia eius putredo ẽ intrinseca ⁊ phlegmatica ẽ e cõtrario ⁊ quãqȝ est e cõtrario. Et quidã ponunt hemitriteũ purũ febrẽ cõpositã q̃ sit ex terciana extrinseca ⁊ phlegmatica intrinseca ⁊ illam q̃ est preter eã nominãt nõ purã. Et nõ est illud de illis in quibus superfluã occupatiõ sit habẽda. Et fortasse ascendens ad putredinẽ ẽ cholica ⁊ fortasse ascendens ad putredinẽ est phlegmatica ⁊ fortasse venũt [illegible]. Et iterũ qñ [illegible] facies febrẽ phlegmaticã magis puãs ⁊ quãqȝ est [illegible] facies febres cholericas magis [illegible] ⁊ quãcũqȝ fit [illegible] phlegmatice ponũt postrimos cholericę lõgiores ⁊ tardiores [illegible] ⁊ [illegible] cholericę ponũt postrimos phlegmatice e cõuerso. Et fortasse extẽdit hemitriteus longo tẽ

pore scilicet vsqȝ ad vi. menses ⁊ supra. ⁊ quãqȝ fit ex hemitriteo egritudo acuta ⁊ quãqȝ est hemitriteus de febribus magis insensibilibus qñ perducit ad ethicam ⁊ egritudines chronicas ⁊ difficiles.

Signa hemitritei. C.xviii.

Magis appropriatũ signorũ eius ⁊ primũ eorũ licet necessaria sint cõposita alia ẽ vt sit spatiũ huius febris in vno duorũ dierũ longius spatio tercianę ⁊ magis [illegible] deinde sit in die alio spatio postrimi ⁊ paruiora accidentia. Et quãqȝ iterat in ea horripilatio [illegible] pluries aliquotiẽs pp̃ illud qđ accidit de pugna duarũ materiarũ aut [illegible] vnius earũ sup alterã. Et fortasse accidit hec iteratio tribus vicibus aut quattuor ⁊ iam calefiũt mẽbra aliqua horripilatiõe [illegible] ex hac quidem q̃ ẽ hemitriteus corporis nõ [illegible] quãqȝ sunt principiũ eius ⁊ [illegible] ipsius vehementis commotiõis ⁊ propter qñ fuerit [illegible] hemitrit. cũ sunt horripilatiões [illegible] ⁊ [illegible] ⁊ cũ existimat qđ corpus iã calefactũ est ⁊ febris [illegible] redit horripilationẽ [illegible] ⁊ alia accidentia sunt pp̃ pugnã humorũ. Et status quidẽ huius egritudinis in horis particularibus est [illegible] statu phlegmaticę ⁊ velocior statu eius ⁊ tardior statu cholericę q̃ caliditas nõ expanditur nisi cũ labore ⁊ [illegible] ⁊ sit fortis eius acuitas [illegible] statũ ⁊ silr sit declinatio lõga pp̃ illud qđ accidit de statibus quas efficit relictio vnius duarũ materiarũ cũ alia ⁊ paruũ quidem [illegible] cũ sudore [illegible] in hac febre dies terminus de diebus quod est similis primo ⁊ quartus febris. Et quãqȝ cadit significatio sup hemitriteũ ex modis diuersis nã quãqȝ accidit ex cõsuetudinibus ⁊ quãqȝ accidit ex accidentibus. Et causa cõsuetudinis est sicut si in corpore hominis multiplicet chola ⁊ putredo eius deinde vtat diminutione ⁊ dimittat exercitia ⁊ vtat cibis de speciebus generãtibus phlegma aut multiplicet in corpore hominis phlegma ⁊ putredo eius deinde exerceat pluriũ ⁊ vtatur eo qđ generat cholerã de speciebus [illegible] sicut necessariũ [illegible] pueritiã ⁊ dimittũ humiditatis [illegible] acuitatẽ cõplexiõis. Et accidẽtibus vero sicut ẽ pulsus ⁊ vrina ⁊ processio eius qđ procedit ex vomitu ⁊ egestiõe ⁊ dispositio vigiliis ⁊ somnus ⁊ dispositio sitis ⁊ dispositio caloris ⁊ dispositio horripilationis ⁊ rigoris ⁊ dispositiões horarũ ⁊ postrimorũ. Pulsus aut sit in ea minoris magnitudinis ⁊ velocitatis ⁊ frequentie q̃ ille q̃ est in terciana ⁊ cõparatione earũ sunt maiores q̃ ille q̃ sunt in phlegmatica. vrina vero ẽ tarde digestionis ⁊ vomitus est primitus ex cholera ⁊ phlegmate ⁊ egestio est permixta ex cholera ⁊ phlegmate. De dispositione autem calefactionis ⁊ frigoris ⁊ sitis ⁊ horripilationis ⁊ horarũ postrimorũ [illegible] qđ oportet vt expectatur status sup dominiũ duorũ humorũ nisi p vincat ex significationibus nã si vincat phlegma sunt postrimi longiores ⁊ horripilatio minor ⁊ coarctatio ⁊ propter ipsi pulsus fortior ⁊ extremitates sunt velocioris ad infrigidationẽ frigus in principio egritudinis ⁊ tardioris mũdificatiõis a suo frigore ⁊ sitis est minor ⁊ vomitus cholere minor ⁊ vrina vehementioris albedinis ⁊ cruditatis ⁊ sudor minor ⁊ etas [illegible] aut senectus ⁊ cõplexio corporis [illegible] ⁊ silr cõsuetudo ⁊ que currũt cũ ea. Et si vincat cholera sunt postrimi breuiores ⁊ extremitates velocioris ad calefactionẽ ⁊ sitis ⁊ vomitus cholere plus ⁊ sudor magis exuberãs ⁊ fortasse declinat ad horripilationẽ que est sicut rigor ⁊ sit vrina vehementius tincta ⁊ etas est iuuentus ⁊ cõplexio corporis quãqȝ significat eam ⁊ similiter cõsuetudo ⁊ q̃ currũt cũ ea. Et qñ equatur duo humores frequẽtantur significationes ⁊ est principiũ puta cõposita ẽ rigor ⁊ nõ punctio ad rigorẽ. Et qñ cõpositio est manifestior i

C.C.liiii

prodicta et contiua qui pluris bonis appropriat nomie hemitritei puri et est cum ea ipsa phlegmatica e rigor debilior quia materia extranea est cholerica et no est conveniens ei ex parte phlegmatis extrinseci cum ea in eo quod necessarium est de rigore etiam fit debilior et fortasse [illegible] sigulto et horripilatio ita ut [illegible] errore in [illegible] et multiplicatur in eo calidissimum viscerum et ventris cum frigore extremitatum et fit pulsus vehementioris parvus et rarus. Et cum continua est ipsa cholerica [illegible] rigor magna horripilatio et fit pulsus maior et velocior et augmenti vehementior. Et si componitur ... rigor dio. Et accidit [illegible] alleviationes [illegible] licet non redeat [illegible] reditio eius.

De cura hemitritei. C. xix.

Necessarium est in hemitriteo ut vehementer habeas sollicitudinem in evacuando materiam secundum species evacuationis ex solutione ventris et vomitus et provocatione et sudatione pluries vehementius que est permittitur. Et cum solutiva eius ut convenit [illegible] nisi sint ex genere quod lenit naturam et solvit et non [illegible] sicut aqua [illegible] si fuerit illud quod superat phlegma et sicut [illegible] et siracosi et infusio tamarindi [illegible] si dominans fuerit cholera et sicut quod componitur ex illis si fuerit duo humores quasi pares. Et post appositionem digestionis si evacuatio fiat humoris cum [illegible] vomitus ut [illegible] bonum nature aut ex aqua raphani cum sirupo acetoso calido aut sirupo acetoso cum aqua calida provocetur ut fiat cum eo [illegible] et qui [illegible] in potando decoctiones ante digestionem timere [illegible]. Medicine vero [illegible] ad statum ad rectificandum materiam et mollificandum ipsam et succurrendum nocumento eius. Et sirupus [illegible] est conferentium verum post septimum et appositionem digestionis ita ut sit romanum quod ex ipso bonum est: et quoniam [illegible] eo movet humores et non evacuat eos quoniam sumitur facit accidere angustiam et [illegible] et nauseam deinde revertitur super eos cum sua caliditate et exiccat eos et cum sua [illegible] facit eos [illegible]. Et Gal. quidem et qui ante eum fuerunt [illegible] eos cum aqua ordei in qua est virtus piperis. Et iam quidam [illegible] medicorum quod Gal. transgressus est in alienatione et [illegible] oportet ut miretur de eo et non sciunt quod piper inflammat febrem et aqua ordei [illegible] efficit materiam.

Et iste quidem contradictor erravit errore qui non appropriat in hac intentione imo canon [illegible] in adiutorio nature qui [illegible] ad resistendum huiusmodi materiis est cum medicinis compositis ex infrigidantibus et calefacientibus ut discernat natura inter duas virtutes quare occupatur [illegible] cum febre et partibus cordis et calefactivum cum [illegible] et quis est qui curet hemitriteum absque hoc. Et si natura non est fortis ad discernendum tunc non prodest curatio quocumque modo fiat et erravit in alio modo in [illegible] non est necesse nos incedere via prolongationis. Et iste quidem contradictor dixit quod oportet ut administrentur subtiliantia quibus non est forma calefactio sicut apium et aneum et non sciunt quod possibile est ut piper infrigidet [illegible] ad hoc ut frangatur eius calefactio et non [illegible] eius substantia a subtiliatione [illegible] et sit aqua ordei [illegible] faciendo prohibere virtutem eius et destruendo superfluitatem eius et faciendo cadere materiam ad ipsam ut alleviet penetratio virtutis eius in eo. Simplicius [illegible] quod [illegible] posuit Gal. de illis qui ignorant quod piper inflammat febrem et nominat ipsos de illis qui obliviscuntur ab hoc ubi iudicatur de hoc. Composita vero medicina que oportet [illegible] hac hora sunt sicut trocisci de [illegible] et trocisci de rosis.

Trocisci levis boni ad hemitriteum. Recipe rosarum radicis liquiritie ambarum ana 3.iii. [illegible] spodii omnium ana pondus 3. [illegible] sicut ad inflammationem. Recipe rosarum 3. [illegible] omnium ana 3.iii. [illegible] pondus 3.ii. berberis [illegible] omnium ana pondus 3.ii. [illegible] omnium ana 3.s. camphore pondus [illegible] trocisci alii boni habentibus hanc febrem [illegible] est hoc de solutione ventris et [illegible]. Recipe xilobalsami croci berberis [illegible] barbari 3.iii. spodii rosarum [illegible] succi barbe omnium ana 3. [illegible] romane 3.vii. fiunt trocisci. [illegible] rosarum [illegible] 3.vi. berberis [illegible] 3.iiii. spice eupatorii spodii [illegible] cucumeris omnium ana pondus [illegible] cum [illegible] omnium ana 3.i.s. succi ligni [illegible] ambarum ana 3.s. aggregentur [illegible] bone ad hanc egritudinem et omnes [illegible] ledentes viscera et [illegible] cens. Recipe aloes [illegible] barbari succi eupatorii [illegible] ana pares equales croci [illegible] endivie et fit dosis 3.ii. cum sirupo acetoso. [illegible] bona convenientes post digestionem. [illegible] rosarum omnium equaliter croci 3. [illegible] aqua endivie et fit dosis 3. [illegible] cum sirupo [illegible].

De recidivatione. C. [illegible]

Recidivatio est [illegible] est ut in ea non fiat in [illegible] manifesta sit modo [illegible] plurimum est sicca.

Fen secunda de pronosticatione et [illegible] L.

Os dicemus in hac fen [illegible] signa ipsius [illegible] iudicio et de signis [illegible] Et [illegible] resolvunt [illegible]

Et pronosticatio est ut dicat [illegible] futuris ad quem pervenit dispositio egritudinis [illegible] per illud quod cognoscit de [illegible] ipsius aut cognitione [illegible]

Tractatus primus de crisi et [illegible] et bonitate et malitia crisis et [illegible] suis et [illegible] crisis. L.

Crisis [illegible] et alteratio que fit subito aut ad [illegible] egritudinis. Et [illegible] dicitur ad id quod fit de ea. [illegible] corpus est sicut inimicus exterior [illegible] ... [illegible] fugat eum a civitate et [illegible]

continuatio cum ciuitate. Similiter virt⁹ que venit cū crisi bona aut expellit mām ledētē a fundamento corporis qđ est cor ⁊ principalia mēbra ⁊ a finib⁹ ei⁹ q̄ sunt extremitates aut expellit eā a fundamēto sed nō pōt expellere eā ab extremitatib⁹ imo puenit ad eas ⁊ nōiat crisis pmutatōis. Et ois egritudo q̄ remouet: aut remouet fm̄ semitā crisis aut fm̄ semitā resolutionis ita vt resoluatur mā paulati donec finiat gradatī. Et huiusmōi qdē plus fit i egritudib⁹ chronicis ⁊ materijs friḡ q̄ʒ signa timorosa ⁊ mot⁹ pctam nō ascēdūt. Et simr ois egritudo q̄ i creſcit aut iterſicit fm̄ semitam crisis aut fm̄ semitā attenuationis ⁊ est vt resoluaf paulatī. Et melior qdē crisis ē cōpleta i qua est fiducia manifesta apparēs que hʒ accidētia salua quā aliq̄ dieꝝ crisis idicāt casuraʒ esse i die crisis laudabilis. Et ois qdeʒ crisis aut ē laudabilis aut mala ⁊ vnaqueqꝫ aut est cōpleta aut diminuta. Et cōpleta qdē aut ē ita q̄ mā expellit māʒ expulsiōe totali aut cū pmutatōe. Et de crisi qdē diminuta est q̄dā aliquādo quā sequit i bonā qdē resolōe ⁊ i mala arctatō. Et diminute qdē crisis dies idicat diē crisis cōplete cadētis i egritudinib⁹ materieqꝫ subtilis calideqꝫ fiunt crisiōe for̄. Et pmutatōis crisis expectaf vbi est vi⁹ debilior ⁊ dies idicatōis ⁊ illud i bona ⁊ mala simul. Et expectaf crisis mā existe grossiore. Et fm̄ qdē dispō itez diuisificaf nā qū mā crisis i ea vehemēs facit crisim p sudorē ⁊ si fuerit i fra illud q̄uis sit valde calida facit crisim cuʒ fluxu sanguis narium ⁊ si nō p fluxū vrine ⁊ si nō p fluxū vētris ⁊ vomitū. Et sciās q̄ muc⁹ ⁊ sanies aurīs ⁊ oppē ⁊ lachryme sunt de crisib⁹ egritudinū capitis ⁊ sputū ē crisib⁹ egritudinū pectoris ⁊ apis sanguis hemorroidaꝝ est crisis bona egritudinuʒ multaꝝ verūtū nō accidit fm̄ plurimū nisi in eo q̄ currit cōsuetudo ei⁹. Et nutior qdem crisiū ⁊ ppingor ad sepationeʒ est flux⁹ sanguis nariū qm̄ cōsequit expulsionē materie in vice vna deinde est flux⁹ vētris postea vomit⁹ deinde vrina postea sudor postea ext. Et exiture qdē sunt de genere crisis pmutatōis ⁊ cōtingit q̄sqꝫ vt exiture sint fortiores sudore i crisib⁹: nā plerūqꝫ remouent p eas egritudines saluo siue sint salue siue male mortificātes mēbra. Et exiture qdeʒ qb⁹ fiūt crises diuersaꝝ sunt spērū. s. carbūculi ⁊ bothor ⁊ nava ⁊ formica ⁊ herisipila ⁊ ignis psic⁹ ⁊ herpes estiomenus ⁊ variole ⁊ sirasco ⁊ vlcera multiplicata i corpe. Et sit crisis q̄sqꝫ aut aliqd ei⁹ cū q̄ cōgelant lacertus ⁊ neru⁹ ⁊ p scabiē q̄sqꝫ ⁊ spēs ei⁹ ⁊ ipetiginē ⁊ cācrū ⁊ aldaras ⁊ glādulas ⁊ rupturas ⁊ varices ⁊ inflationē extremitatū ⁊ alia ab illis. Et de spēb⁹ pmutatōis sunt q̄ si pducūt ad exiturā deinde faciūt sicut tortuaʒ ⁊ spasmū ⁊ mollificatōem ⁊ dolores anche ⁊ dorsi ⁊ ascialoꝝ ⁊ geniculi ⁊ icteritiā ⁊ elephantiā ⁊ varices. Et sciās q̄ crisis facta ex pmutatōe q̄ sit crisis diū nō accit nō accit sanitas. Alteratio aūt pmutatōis q̄ fit ad iferiora est laudabilis ⁊ exitura est laudabilior. Et pmutatio q̄ est ad exteriora ⁊ post digōnē cōpletā ⁊ longinq̄ a mēbris pncipalib⁹ est laudabilior. Et significatōri qdē insit vt significet de dispōnib⁹ signib⁹ sup crisim bonam ⁊ crisiʒ malam. Et sicut qū inimicus expugnat ciuitatē ⁊ extolli in pugna ⁊ coarctat ⁊ sublimat i eam ⁊ expandit tur signa victorie vehementis eius defensore longinq̄ nō accipiete arma sua neqꝫ ponēte vel instrīa sua sunt signa ad testificandum illud qđ vult vt sit victoria defensoris aut victoria inimici expugnātis ⁊ significat de dispōnibus testificātibus signib⁹ in altitū dispōnis domini. Et si dispō fuerit e cōuerso iudiciū erit eōrio. Simr qū egritudo mouet signa crisis que ego dicaʒ ante casum eius de hoīs ipsi exitura i mēbro aut vna aliā ⁊ fortasse erit post sanitatem. Et laudabilior qdem pmutationū

significat crisim malam ⁊ si fuerit illic digestio aliqua significat crisim diminutā. Et si fuerit illic digestio cōpleta signat crisim bonā cōpletā. Et cōpleta qdem crisis fit apud statū ⁊ fortasse aduenit qm̄ incipit declinatio. Et pper hoc necē ē cū ipedit crisim cōpletam frigus vehemens qm̄ egritudo stat⁹ in ipo sit difficilis quo ergo erit ei⁹ declinatio. Et multotiēs qdē est necessariū me dico succurrere nocumēto frigoris calefaciēdo locus ⁊ fundēdo sup ventrē infirmi oleū calidū vsqꝫ videat sudorē incipere deinde abstineat ab effusiōe ⁊ abstergat sudorē ⁊ cōseruet locū fm̄ equalitatē. Et sciās q̄ mot⁹ crisis quem accidūt i dieb⁹ ⁊ horis in qb⁹ currit cōsuetudo nature ad ipugnandū egritudinē ex purgandō q̄ fit qā est appitio nature i eligēdo horā aut eligendo dispōnem cū auxilio dei fieri qb⁹ habet fiducia. Si aūt accidat pugna egritudīe iciante eam ⁊ ingredo. Et illud est de eis q̄ signat vehemētiā oppressiōis egritudīs ⁊ pmutatōis materiei pper illud qđ tendit semp apud declinationem humoris ad os stomachi quare mouetur vomitu aut ad fundū ei⁹ quare mouet fluxu ventris ⁊ simult est dispō qū facit accidere cassum ⁊ sternutationes. Et simr quū sunt hōres signātes q̄ crisis eueniat in die sed cū q̄rto decimo qm̄ antecedit sup eum ⁊ iueniat pncipiū crisis moueri ante ipm in die q̄rto sit creticus sicut vndecimus tunc illud signat q̄ crisis nō erit cōpleta ⁊ lʒ q̄sqꝫ sit bona sed significat q̄ nā iuuata est in pugna. Aliud si egritudo iuerit mala fraudulēta tūc nō speraf q̄ crisis sit bona ⁊ si egritudo fuerit salua tūc nō speraf q̄ crisis sit completa. Et ad vltimū qdem antecessio motus crisis ante statū quem egritudo illa meretur sit pper vētrem egritudinis aut pper vehemētiaʒ motus ei⁹ ⁊ acuitatis ipius aut pper cām extrinsecā excitantem quod ē ea qetum est pper errorem in cibo aut i potu aut exercitio aut pper accidēns aiale. Nam accidentib⁹ aialibus iuiit introitus in motū crisis ⁊ in alteratōe ptis ei⁹ ai mor .s. ponit crisim vt fiat fluxus ventris aut vomitus aut vrina ⁊ gaudiū facit vt ipa fiat sudore. Et illud qdē fit fm̄ motum ipius ad iteriora ⁊ ad exteriora ⁊ qū ascēdit pugnam talis vt v̄tus nō signat cū ea vsqꝫ ad statū ē illud significatio mortis ⁊ fortasse remanet virtuti residuū aliquod vsqꝫ ad statum ⁊ est saluā. Et sciās q̄ crisis non cadit in die ⁊ hora quietis ⁊ tranquillitationeqꝫ in hora teporis a vehementia nisi raro ⁊ paꝝ ⁊ pmum amboꝝ est minus. Et archigenes qdem neqꝫ vidit ipsum in crisibus suis nisi bis. ⁊ Gal. semel. Et melior qdem crisis est illa que sit in hora status: ea vero que ipsum antecedit non est fiducia imo est aut diminuta aut mala cōpssiua. In principio nunq̄ fit crisis nisi perniciosa. ⁊ ad vltimum quidem accidentia signoꝝ crisis in primis diebus egritudinis significat pernitiem ⁊ in eius augmēto quum est laudabilis significat crisim diminutam in declinatione vero nunq̄ fit crisis. Qualit vero eueniat in ipa mora aut dispositio que non est bone crisis post dicemus. Et sciās q̄ crisis in egritudinib⁹ saluis postponit natura .n. nō est egressa q̄ possibile est ei vt expectet vsqꝫquo inueniat complementum digestionis ⁊ in mortiferis antecedit. Et non relinquit eger ab impugnatione sue egritudis subito ⁊ non est fm̄ semitam resolutionis nisi quum ē q̄doqꝫ euacuatio laudabilis aut exitura laudabilis. Et resolutionem autem liberantem ⁊ arctationem mortificantem non ascēdant accidentia timorosa neqꝫ euacuationes sensibiles. ⁊ sciās q̄ egritudines sunt diuerse de eis enī sūt que mouent in principio deinde sedant ⁊ quiescūt ⁊ de eis sunt que sunt econuerso. Et malo tiens qdem significant significationes crisis erit p expulsio nem materie egritudinis a mā ad latus aliquod ⁊ i ex-

pulsione materiei ad ipsum est nocumentum quare necessarium est ut conforteš illud latus et illud membrum et declinet ma. ad contrarium. Et scias quod quandoque venit crisis et numeratur ex sexto et est septimi et tamen tunc verificatur principium egritudinis mala bona crisis raro sit in sexto. Et scias quod species alterationis egritudinis sunt sex egritudo .n. aut alteratur ad sanitatem subito aut ad mortem subito aut ad sanitatem paulatim aut ad mortem paulatim aut aggregantur in ea utraque res et convertitur ad mortem aut ad sanitatem. Scias quod nomen crisis sm quod dicit ille cuius sermoni creditur est et conversatum in signa greca a separatione per locutionem que est inter duos et disputationem aut controversantium apud iudices super aliquem quasi sit separatio et exitus ab alteratione.

Sermo universalis de signis crisis. C.iij.

Risim antecedunt quandoque si casus eius fuerit nocturnus in die et si fuerit eius casus diurnus in nocte dispositiones et que sunt signa eius sicut ingemido et angustia et volutatio et inquietas et conturbatio sensus et dolor capitis et dolor colli et frigus et scotomia et imaginationes coram oculis et tinnitus et sonus et pruritus in naso et alteratio coloris in facie et lepore subito ad rubedinem et citrinitatem et tremor labiorum et oculorum et pulsus cordis et nausea et sitis et tremor cordis et dolor in stomacho et strictura anhelitus et difficultas decidendi subito et gravitas hypocondriorum et tensio in eis et dolor et saltus et dolor in dorso et saltus in lacertis et punctura et rugitus. Et quandoque accidit horripilatio signo eam et accidit dolor lassitudinalis et quandoque alteratur pulsus a dispositione sua in ea et signum ipsum et remanet quandoque cum crisi res quarum consuetudo fuit ut eveniant ut sanguis menstruus aut hemorroidarum aut fluxus ventris et signum quod modus eius vadit contrario in pte. Et signa nocturna diurnis sunt vehementiora et cum in hoc procul dubio ut sic est quoniam mala facies egritudinis auget accidentia et significationes cum sui motus. Et diversificatur autem per diversitatem materiei aut cum propter diversitatem motus diversitas quidem cum diversitate materie est hoc signa. ut sit motus materie quoniam est ad superiora deinde significet significationes species egritudinis et etatis et complexionis et aliorum mala est sanguinea expectatur tunc medicus fluxum sanguinis narium et si signum quod ipsa est cholerica expectatur vomitum sm plurimum nisi adsit signo nos ei appropriate significet fluxum sanguinis narium: maxime n. fit crisis eius fluxus sanguinis narium et accedit cum imaginationes cholice. Et fluxus quidem sanguinis narium quandoque continuet in malis egritudinum furiosarum et fit sanitas statim.

Cum autem prius motus quoniam ipsa movetur ut violenter vadat sine membra principalia et que sequuntur ea de visceribus et facit accidere nocumentum in operationibus suis et ad impedimentum prius ea sic evenit ex parte cerebri permixtio sensus et dolor capitis et quod dicimus cum eis et ex parte cordis pulsus cordis et mala anhelitus et quod dicimus cum eis verum. Aut movetur versus expulsionem et fit illud sm duos modos. aut incipit expellendo ex omni parte et longitudine et est illud ad totum illud quod apparet et est hoc cum sudore: aut incipit sedere versus partem unam: et quoniam incipit prius eius ex omni parte fortasse est potius quod quoniam accedit non est excusatio quoniam incessus fit per membra principalia sic propter alteram. non mala transeuntis ad eam per transitum super fines membrorum que accidit anhelitus et super fines cerebri utrumque accidentia similia accidentibus eius si non esset expulsa immo esset violenter ibi permanens. Et fortasse est propter versus membra que sunt minus quam principalia sicut os stomachi quoniam incessus materiei expellende per crisis est ut expellatur vomitu. Aut est de principalibus utrumque ut est tollerans contra offensionem non veloci pervenientes ad corruptiones sic pervenit ad fines earum et expellit ex via vesice aut fellis et ex omni parte loci expulsionis crisis sic in stomacho vomitu et si ad fines capitis fluxu sanguinis narium et similibus eius et ad fines epatis via et ad partes intestinorum per fluxum ventris. Et quoniam est forma hec non est longinquum quoniam motus eius in omni parte sit signum signo quod illud

quod speratur de expulsione eius est illius generis [illegible] erat fuerit bona aut signum [illegible] adiuvans impedimentum illud [illegible] fortasse est signum eius bonum ad hoc [illegible] res sic pulsus cordis quandoque signum quod [illegible] et signum quod mala violenter superiora cordi. [illegible] grauitatem signo res vicem eorum [illegible] pectoris signa alia quibus signatur modus [illegible] te sic dolor capitis et strictura anhelitus [illegible] driorum ad superiora [illegible] deinde non indicatur quod ipsa expellatur ex [illegible] via fluxus sanguinis narium [illegible] quod crisis cadens ex parte [illegible] ex parte illius partis sicut [illegible] bone significat quod motus crisis [illegible] fluxu urine aut sudore aut vomitu [illegible] narium. Et quandoque significat [illegible] eius sicut apostema [illegible] sio eius est aut per fluxum sanguinis narium [illegible] laudabilem aut per urinam. Et si [illegible] fluxum ventris aut per sudorem aut per vomitum [illegible] causon plus .n. crisis eius est aut per fluxum [illegible] per sudorem et antecedit eam [illegible] fluxu ventris et per [illegible]. [illegible] stematum capitis crisis non fit [illegible] eas peripneumonie neque [illegible] hec et hec. Et multotiens quidem [illegible] cidebat quarum aggregatio complet [illegible] sit in ea crisis per duos fluxu sanguinis [illegible] dore abundante. Et pugnans quidem [illegible] eam ab eo [illegible]. Et scias quod non [illegible] crisis facit necessario crisim bonam [illegible] dosque non sequatur eam crisis [illegible] satio quoniam crisis sequatur ea procul dubio bona [illegible] hora que in illa hora in qua continuent signa [illegible] quotiens vides sudorem et vomitum [illegible] lores capitis et per turbationes sensus [illegible] nis aut profunditatem somni aut aliud [illegible] numerabimus est eam eius crisis [illegible] quedam eorum sunt signa in crisi [illegible] quedam eorum sunt signa et pars [illegible] apparent signa crisis et non fit crisis [illegible] Hyppo. significatio mortis [illegible] dosque est aliqua de rebus que [illegible] per causam aliam ab ea que [illegible] sit in aliqua horarum signorum [illegible] longa ante paroxismum [illegible] nibus horis antecedentibus paroxismum [illegible] tione crisis. In terciana vero paroxismi [illegible] crisis. Et de illo que [illegible] dum ex lumine quod duas [illegible] non est consideratio [illegible] et nature et hora potentia [illegible] fatinecessario pugnam fortem [illegible] et fastet pugnam. Et scias quod significationes [illegible] sunt significationes significantes victoriam [illegible] sit hoc et significationes malitie [illegible] surgiens et duellum quod [illegible] quod impugnat eam. Et non est possibile [illegible] dicere quod natura vincetur procul dubio [illegible] et magnificentur. Que autem [illegible] profunditate somni et [illegible] pelicentia post horas ad crisim [illegible] in huiusmodi [illegible] cessaverat ab operibus [illegible] cupata erat in egritudine [illegible] ei eam et expulit et fortasse non [illegible]

pluribus boris est qm ipsa nō cessat ab omnib⁹ operatio nibus nisi ꝓp rem magnā. Nam dubiū nō est qn ꝓpē rē magnā deficiat. Et scias ꝙ exuberatio signoꝝ crisis sm cōtinuitatem i duob⁹ dieb⁹ cōtinuis sic sicut tres z quar. to significa sigt velocitatē crisis deide est bonitas z mali cia sm cōparatiā q ego dicā z ꝓpē q̄do ascēdit potissim⁹ febris plus z ꝓcipue q̄do apparet in pulsu alteratio subita. Si ergo fuerit ad magnitudinē z nō descēdit ie tare. Et scias ꝙ siccitas corpoꝝ q̄lis est i senib⁹ z ei⁹ ob fuscatio in dieb⁹ egritudis sigt tarditatē crisis. Et egri tudines sicce valde aut sunt mortifere aut tarde crisis.

Et sigt q̄sqꝫ bonas crisis z dispōnes ei⁹ oēs z iudicia signoꝝ ei⁹ illud sup qd̄ inueniunē signa egritudis sm plꝫ. Et scias ꝙ pulsus apparens est sic signu colis ꝓpebus crisiū eiornatur at vo magn⁹ sigt ꝙ mot⁹ est ad exteriora cū sudore aut fluxu sanguis nariū z nō magn⁹ z velox ad iteriora sigt vomitū z fluxū ventris. Et ad sūmū ois aggregatio ad expediedā mām nā crise forti non caret manifestatōe pulsus. z si nō fuerit latus z declius ad ābo latera z aliqs fiat fortis idiget cōstrictiōe z coartatione.

Et forsasse aggregant duo signa z sunt due res sic vo mit⁹ z sudor z sic vomit⁹ z flux⁹ sanguis nariū. Et q̄ ia satis fecim⁹ de istis canōib⁹ intēdam⁹ i distinguēdo par.

Signa mot⁹ materiei i crisi ad supiora. C.iiij.

Signū illi⁹ est dolor capitis ꝓp eleuatōem vaporis in significatiōib⁹ vomit⁹ aut eius coltate oris stomachi iterum in significatiōib⁹ vomitus. Et iterum de significationibus illius sunt vertigo z q̄titas in vertigs capit⁹ z sonit⁹ z tinnitus z surditas q oia accidūt subito z q̄doqꝫ associant ei aut ascedūt illud tēpore p no cōstrictio anhelitus z dolor in collo z tensio mirac z hypocōdrioꝝ ad supiora absqꝫ dolore z inflāmatio capitis. Et scias ꝙ egritudies z accidētia fortia sunt in nocte qm nā occupat i digerēdo mās z aliꝫ oīe re.

Signa distinguendi oia illa. C.v.

Quod si associant oibus illis tenebrositas z caligo in oculo q non separant z sint cum eis amaritudo oris z tremor labij inferioris z apparet estimatio rei p casum doloris in ore stomachi aut nauseam z attractionē saliue z pulsum cordis z coarctationem pulsus z cōstrictionē z ꝓpē qm accidūt infirmo p⁹ ista horripilatio z frigus sub hypocōdrijs tunc indica ꝙ ipsa ventura est p vomitū z ꝓpē q̄do mā est cholica z febris cholica nō exīstēs de icensiuis z ꝓpē q̄do cirīat facies i hac dispōne z cadit color. Et multotiens qdē attrahit vomit⁹ cum eius post grauitatē capitis z dolores stōi pueris ꝓp debilitatē neruoꝝ ipoꝝ spasmū z in mulierib⁹ ꝓp cōsuetudinē mēsicum ipaꝝ dolorē mēsicum z i senib⁹ ꝓp debilitatē z tātū coꝝ egritudiēs diuersas expā sas ꝓp expansionem materiei q mouet in eis. Quod si associata fuerit illi tēsio in parte epatis aut parte splenis absqꝫ dolore cū splen colcat suppōnis etiā p venas q̄ sic eo approximātes pti nasi z venis ei⁹ q̄uis nō cōueniens cū eis z videt lūm⁹ illa rubea aut lucida z resplēdētia z rubet facies multū aut oculis aut nasus aut lat⁹ ei⁹ z currunt lachryme subito z apparet pulsus z inūdat z festinat ei⁹ dilatatio z accuit nasus z est iflāmatio capitis vehemēs valde z dolor capitis peruissim⁹ nūc expectet fluxus sanguis nariū z ꝓpē qm sigt egritudo z etas z consuetudo z cōplo z reliq̄ significatiōes ꝙ mā est sanguīea licet mā cholica iteꝫ faciat q̄sqꝫ crisim p fluxū sanguis z indicant illud splēdor z imaginationes similes filis z rostigne currentes coram oculis z plus ei⁹ est i febre causone cholerica. Et q̄sqꝫ sigt pero radij z pruri⁹ nasi ꝙ fluxus sanguis nariū accidit ex nare dextra z sinistra z ex ambab⁹ narib⁹ simul. Et q̄sqꝫ adiuuat istas significationes

iteꝫ frigus adueniens in die crisis z siccitas alibam z cutis. Et q̄sqꝫ sigt etas fluxus s. sanguis nariū plus accidit ei cui⁹ anni sunt infra triginta. Et q̄sqꝫ adiuuāt has significatiōes iteꝫ vehemētia doloris capitis valde vltra hoc ꝙ facit necessariū esse casus vomitus cuꝫ lesiōibus aliis z iflāmatio z febris z sunt ei⁹ significatiōes alie bone z significatiōes mortis z in huiusmōi expectat fluxus sanguis nariū cuius nō est exculatio.

Iudiciū de istis signis colib⁹ ꝓdictis z ꝓpijs. C.vi.

De signis colib⁹ ꝓdictis sunt q sūt cōueniētiora fluxui sanguis nariū sic lachryma z tinnitus z surditas z tēsio hypocōdrioꝝ i vno duoꝝ laterū epatis z splenis absqꝫ dolore z iflāmatio capitis. Et de eis sunt ꝓpriora vomitui sic strictura anhelitus z tēsio hypocōdrioꝝ absolute in asiorem pte cui⁹ plurimū est cū dolore in stō. Et scias ꝙ cōstrictio anhelit⁹ z tēsio hypocōdrioꝝ ad iteriora in signis flux⁹ sanguis nariū nō accidūt nisi qm vehemēter nāt nā ad expulsionē fluxus sanguis nariū ꝓpterea ꝙ cōcauitas vētris implet z impellit mā ad supiora z cōprimit mēbra anhelitus. Et de signis ꝓpijs fluxui sanguis narium z vomitui sunt q in vno coꝝ inuenta opponunt inuētis in altero sic imaginatio radioꝝ splendentiū est de signis fluxus sanguinis narium z opponit ei imaginatio tenebrositatis z caliginis. Et de signis vomitus est rubedo faciei z de signis fluxus sanguinis nariū z opponit ei casus coloris z citrinitas eius de signis vomitus. Et q̄sqꝫ signū vnius eoꝝ non est oppositū aliqd signis alteri⁹ sicut tremor labij ipe. n. est de signis vomit⁹ non opponit ei aliquod de signis fluxus sanguis nariū z sicut pruritus nasi nāqꝫ ipse est de signis fluxus sanguis nariū z non opponit ei aliquod de signis vomitus.

De signis declinatōis materiei ad sudorē. C.vij.

Cum sit pulsus vehemētis vndositatis z est tact⁹ manus sup cutē ita ꝙ sup ea puenit rositas z tīgit rubec z inuenit calefactionē acuta cum hoc maiorē ea que fuit z inflāmationem eius z rubedinem ipsi⁹ maiorem ea que fuit z vrina est tincta tendens ad grossitiem z ꝓpē q̄do tangit in quarto z ingrossat in septimo tunc extīma ꝙ sudor erit. Et simili q̄do accidit in egritudine chronica rigor fortis vehemens z post ipm fit febris vehemens virtute existēte forti z signis bonis expecta tunc sudorem z precipue quando minorat egestio z vrine fluxus continuat super ipsum. Et ad summum febres incensiue quum non terminantur fluxu sanguinis narium terminantur sudore z antecedit ipsum rigor. Et si eger videt balneum z tinam z preparatōnem ad illud in somno suo tunc est significatio sudoris. Et tinctura vrine significat p significatōem primam ꝙ materia faciat crisim per viam venaꝝ z illa via ē sudoris aut vrine. d. ide separat per id quod diximus. Et non oꝫ ve expectet crisis sudoris cum solutione nature domināte. Et oꝫ i euacuatiōe expectata cū sudore vt sit illic augmentum febris z caloris z expansio z apparitio cum virtute forti.

De signis decliatōis materiei ad mēbra vrine. C.viij.

Significant illud grauitas in vesica z retentio⁹ in egestione z defectus signoꝝ solutionis ventris que ego dicam z signoꝝ vomitus z fluxus sanguis nariū z sudoris que diximus. Et scias ꝙ ardor virge cū grauitate vesice z reliquis significationibus est significatio fortis ꝙ crisis erit fluxu vrine. Et q̄doqꝫ significant ipsam exuberatio vrine z grossitudo eius in aliis diebus z inuentio sedimis in ea. Et forsasse accit fluxus vrine in ea sm significationē egestiōis z sm ꝙ dicā in ea. egestiōis. Et scias ꝙ qm multiplicat aggregatio

vrine i vesica cu3 paucitate solonis ventris et paucitate sudoris i ea hora aut i mã infirmi et forma mẽbror3 ei⁹ aut tertiũ qꝫ apparet ĩ eo tũc expectat̃ crisis p vrinã absq3 flu xu ventris et sudore et pꝑe i hyeme.

De signis declinatõis materiei ad viã egestionis. C. ix.

Significãt illud i primis grauis superfluitatis quã sci tur qꝫ nõ est sanguinea et quã sciẽt qꝫ cũ hoc ĩ multa deinde sit maior assertatio eius ex signis difficul tatis vrine et paucitate q̃ inueni eam i toto vẽtre et grauitas i inferiori pte vẽtris et desẽ sua signor3 vomitus imo cõtẽ tus rugit⁹ et inflatio ypochõdrij et multitudo i centre egestionis ante et ei⁹ vocatio pluries quã fuit cõsuetudo et altitudo ei⁹ quod est sub hypocõdrijs et augmẽtũ ei⁹ et permutatio rugi tus ad dolorẽ dorsi et fortasse est illud itez pꝑter vento sitatẽ et fortasse puocat̃ vrina post sigtõem egestionis et pꝑe i infirmo difficil ventris duri ex consuetudie pui taci⁹ pci puc i acressio. Et qñq3 sit pulsus paru⁹ cũ duritie et nõ induratur et pulsus ei⁹ est ad coarctatiõem. Et sigt q̃q3 crisim q̃ sit fluxu vẽtris cõsuetudo i paucitate flux⁹ san guis narium et sudor3 et multitudo flux⁹ ventris et pꝑe i eo q assuet⁹ est potare aquã frigidam. Et dr̃ qꝫ quãdo vrina post crisim i omni hora est alba subtil tunc expectat̃ flu xus vẽtris q forsitan erit cum rasura intestinorũ qm̃ cola quãdo nõ egredit̃ cũ vrina et alijs egredit̃ cũ fluxu vẽtris.

Et raro qdem accidit crisis p solonẽ vẽtris cũ dõis su doris aut fluxu vrine.

De signis crisis q̃ fit ex via matricis. C. x.

Quando nõ inuenis reliq̃ signa et nõ est eius fluxu ventris et inuenis grauitatẽ i matrice et i ebarin et dolorẽ illic et tensionem tunc existima qꝫ erit mẽ struale.

De signis qꝫ crisis erit ex apõe venar3 ani. C. xi.

Quandoq3 sigtt illud defect⁹ reliquar3 significationũ et cõsuetudo hui⁹ materiei flux⁹ et grauitas in ptib⁹ ani et pulsus magn⁹ tendẽs ad fortitudiem.

Signa crisis que fit cũ permutatõe. C. xij.

Sortitudo febris cũ fortitudie doloris et retẽtio etiõis vrine et egestionis et sputi et sudoris exube rantis et tarditas digestionis aut ips⁹ proptio cum sa nitate virtutis et bonitate pulsus et pꝑpue in egritudinibus salutis tardis pꝑnatio digestione. Et partem qdem permuta tionis sigt dolor et inflatio venar3 i locis vacuis q̃ ipm sequitur et vehementia inflãmationis. Et itez pars in qua est membrũ debile aut dolor lesionis iuncturar3 aut mem brum fatigati. Ex hypocõdrijs vero qñ tendunt̃ et dolent non est possibile vt significet loc⁹ ipse neq3 pars: ipsa. n. sunt sicut cõmunia oĩb⁹ dolorib⁹. Et scias qꝫ permutatões et excriture fiũt i frigore et tempore ei⁹ et i etate senectutis plm in pꝑmo qdẽ qm̃ frigus est retinẽs constri gens i sc̃o vo qm̃ virtus deficit ab expulsiõe completa.

Quidam. n. dixerũt qꝫ ill⁹ crisis q ptransit quinquagin ta imo q ptransit viginta raro fit p excriturã et permutatiõem sed nõ est illud cu3 sit itendẽdũ. Immo permutatõis sũt due cause quar3 vna est i mã et est vt nõ sit susceptiõe expulsio nem vniuersalẽ pꝑter grossitudinem sui sm plm et mul titudinem suã sm minus et sc̃a est virtus et est vt non sit vir tus fortis valde vehementis i permutatiõe neq3 debilis itez pigra et nõ expellat eis a mẽbris pꝛincipalib⁹. Et due iste3 cãrum sunt due cause pꝛincipijs senectutis. Et multotiens qdem antecedũt signa permutatõis et supue nit ei eis magna et pꝑe p vrinã exuberantẽ albã quãob rem nõ accidit permutatio.

Signa qꝫ illa permutatio est ad inferiora. C. xiij.

Venitis doloris ad inferiora cũ inflãmatione et in flatio duorum emunctorior3 et anchar3 dua rum.

Signa qꝫ illa permutatio ẽ ad supiora. C. [illegible]

Significant illud grauitas capitis [illegible] pꝑe auditus ita vt q̃q3 pꝑuenit ad [illegible] post cõstrictiõem arteriarum et [illegible] ei⁹ donec quasi gestet illud sub[illegible] quod accit. Et similr̃ et cum [illegible] plm hor3 sit cum excritura in radice auris [illegible] veraciter exuberatio quidẽ [illegible] in facie forma que nõ separatur.

Signa permutatõis ad egritudinẽ [illegible] C. [illegible]

Cum videris egritudinẽ acutã [illegible] declinationem tunc scias qꝫ [illegible] nicam.

Signa qꝫ crisis erit cum excritura. C. [illegible]

Quando virtus ẽ fort et signa sunt [illegible] alitas vrine tempore lõgo tunc [illegible] que indicant exituram et vbi est [illegible] riã in qua est caliditas. Et simr̃ [illegible] absq3 crisi apparente imo sm [illegible] de videre ambas arterias temporis [illegible] nis plurime pulsationis que [illegible] colorem pallidũ et albedinem [illegible] tussim siccam tunc ille q habet hoc [illegible] in iuncturis suis. Et [illegible] quod [illegible] pꝛopriat̃ sudore est illud in quo [illegible] tempus hyemis et etas senectutis [illegible] signis casus crisis cu3 excritura imo [illegible] sunt excriture facte tunc tarde [illegible] redinões ear3 in hyeme et senectute [illegible] qꝫ facit illud esse necessariũ frigus [illegible] tunc contrarium istius sicut [illegible] Et [illegible] applicatur vrina aquosa quia ascendit [illegible] dolorẽ accidentẽ inferiori parti corporis. Et [illegible] fortib⁹ qꝫ crisis erit cũ excritura est [illegible] et plongatio infirmitatis vsq3 ad tempus [illegible] gium. Et quum i huiusmodi egr [illegible] dolores subito in qbusdam locis [illegible] et in febrib⁹ tertianis qñ non [illegible] q3 fluxus sanguis narium neq3 fluxus [illegible] eis excriturã iuncturar3 pꝑe in [illegible] Et [illegible] fortib⁹ qꝫ illa crisis tarda non [illegible] sim neq3 redienũ sunt signa alia. Et [illegible] los quãdo non faciũt crisim in quarto [illegible] expecta fluxum sanguis narium. Et [illegible] eis excrituras iuncturar3 que fatigate [illegible] dimular3 sine lassitudo sit et [illegible]

Et vero excritura accidens in [illegible] ns est plus qm̃ iuncturar3 labor [illegible] in eis iuncturar3 attractio et [illegible] lis receptio. Quum aũt lassitudo [illegible] iuncturis plus. Et multotiens qdem [illegible] ra quã ipse signa significant [illegible] nam plurimã grossam albam et [illegible] Et [illegible] fuerint incipiẽtes cum rigore et [illegible] ro sict in eis excritura et ille [illegible] tertiana et quartana [illegible] sit multa valde. Et ad [illegible] rigor [illegible] expulsione omni [illegible] raro superfluit in eis exciture aliquid hoc [illegible] quam rigor est solus qualiter ergo [illegible] fluxus vrine grosse itez minorat̃ [illegible] que sunt in chronica longa sm [illegible] riorib⁹. Et in illis que sunt magis [illegible] rib⁹ et in medijs in vtrisq3 lateribus [illegible] tarũs radicis auris. Et exciture [illegible] crisi comple. Et [illegible] cum exituris iuncturar3.

Judicia de huiusmodi exituris. C. xvij.

Uerũq; de istis exituris eueniũt ⁊ occultantur absq; maturatõe eaꝝ dispõ non caret duab⁹ re b⁹ aut ut redeat maior ꝙ̃ fuit aut ut redeat egri tudo aut expellat mã ad iuncturas aut ad mẽbra dolo rosa aut fessa aut debilia. Et melior istaꝝ exituraꝝ est illa q̃ facit incurrere lenitatẽ ⁊ ẽ post maturatõẽ ⁊ est ve hementis declinatõis ad exteriora ⁊ est longinq̃ a mem bris nobilib⁹. Et q̃cũq; istoꝝ apparũt et huc cedẽs manui quã supponit est minor malitie ꝙ̃ duꝝ acuũt re niũt est tard⁹ qm̃ est stiuo ⁊ ei⁹ qd ẽ malitia nõ minorat aliq̃ ei nõ associat vehemẽs dolor. Et si cuz huius mõi remanet febris ⁊ nõ resoluit facit collectiones post sexagita ⁊ qd est infra ista inter sexagita ⁊ viginti. Et exiture minoris malitie sunt quã mẽbrũ ad qd declinãt ẽ infer⁹ ⁊ est pter hoc qd est ex generatõe sua infer⁹ igno bile ampli loci capiẽs totã mãm. Nam si nõ capit eã ac cidet ex reditu ei⁹ ro ad loca in qb⁹ penetrauerat illd qd accit eis quã ea redire facit medic⁹ solidus cũ infrãtione ⁊ refrenatõe ad locũ a q̃ venit ⁊ iaz augmẽtata est ma litia ex eo qd supuenit ei de cõstrictiõe ⁊ reditõe ⁊ rece pt. Et de deterioib⁹ exitur creticis est q̃ ad iteriora est ⁊ iterius. Ueꝝ de locis magis aptis exiture ẽ ille q est debilis aut cũ q̃ est egrotado ⁊ pᵽe in inferioib⁹ q approp̃riati sunt multitudĩ cursus sudoris ab eis. Et exiture meliores ⁊ lõgingores ad hoc ut sequat eas re cidiuatio sunt q̃ apparẽt sicut ille q̃ de eis remanent sunt magis significatiue recidiuatiõis.

Signa exitus spasmi in pueris. C. xviij.

Uñ in eis multiplicat timor in sõno ⁊ cõstrin gunt coꝝ nature ⁊ multiplicat ipoꝝ flet⁹ ⁊ con uertunt coꝝ colores ad viriditatẽ ⁊ rubedines ⁊ tenebrositatẽ vel i fenib⁹ tũc expectat spasm⁹. Et illõ fit vsq; ad nouẽ ãnos ⁊ q̃to fuerit puorẽ erit illud plus. In adolescẽtib⁹ vero quã corrũpunt coꝝ occuli i febre acuta ⁊ multiplicat ipoꝝ palpitatio ⁊ torquent eorum colla ⁊ ipoꝝ facies ⁊ multiplicat cõfricatio dentiũ coꝝ tũc indica eueniũ spasmi. Et multotiẽs qñ ẽ plongant dolores colli ⁊ grauitas in capite cum febre ⁊ sine febre. Quãq; fuerit ipa calidũ accidet spasm⁹ aut vomitus ex fluo eis ⁊ pᵽe qui fuerit in pub⁹ stomachi.

Signa casus rigoris. C. xix.

Uñ video in febre acuta signa salutis ⁊ sigñ cri sis bone ⁊ minorat urina tũc scias ꝙ accidet ri gor cũ q̃ eueniet crisis nisi fuerit stux⁹ ventris trã siẽs equitatẽ eq̃lis uo nõ repellit rigorẽ q expectat ⁊ mul totiẽs sequit pm sudorẽ nã in egritudinib⁹ acutis incidit rigorẽ antecedit sudor.

Signa significãtia crisim bonã. C. xx.

Scias ꝙ melio⁹ signoꝝ crisis bone est ut sit cõple ta. Deide fiat i aliq̃ dieꝝ crisis laudabilis q̃s ego dicã. Et iam idicauit cũ aliq̃ dieꝝ idicatio nis ⁊ pportionalis. Et est cũ eiectione cũ pmutatõe ⁊ exitura. Et cũ cũ q̃ sit humoris facientis egritudinẽ i p te pportiõali ⁊ tollerat cũ facilitate. Et q̃sq; facit spa re bonitatẽ crisis nã egritudis i spẽ sua sicut terriana ⁊ cau son quã ueniẽt crisis pportiõalis aut sue dispõnes sic ille in qb⁹ currũt res uirtutis ⁊ pulsus sm ꝙ oz ⁊ dispõ urinẽ ⁊ dispõ pulsus in bonis signoꝝ peiuoꝝ qm̃ ẽ horis ⁊ ra rus ⁊ pᵽe qm̃ addit ei⁹ uirtus ⁊ minorat ei⁹ diuersitas ⁊ e quat tũc ẽ pportiõalitas ⁊ sufficiẽtia sup quã scẽdẽdũ est ⁊ ill⁹ cõplemẽtũ ẽ aduenit⁹ tranqllitatis ⁊ leuitatis. Et scias ꝙ signa mala quã aggregãt ⁊ ẽ dico creatic⁹ tũc spes ẽ vorior ⁊ fortiõ ꝙ̃ vt sit exitus oz ergo ve initiat sup illõ. Et multotiẽs qñ ẽ magnificant signa timorosa ⁊ vr pul sus sanari ⁊ egri ⁊ fortis fieri. Et scias ꝙ infirm⁹ bo noꝝ humoꝝ quã egrotat ⁊ apparet digõ in urina ei⁹ in p mis qui egrotat tunc sis securus. Et quotiẽs apparet in eo signa timorosa tũc sanatio in ipa magis debet esse qm̃ crisis est ppinquior.

Signa significantia crisim malã. C. xxi.

Plõꝝ radices ⁊ pncipia sunt ut sint cõtraria signis bonis pdictis. Et illud ẽ sic sit mot⁹ crisis añ sta tum ⁊ digõnẽ qs Hyp. noiauit pcessiones vie ⁊ tu iam scisti cãm i malitia ei⁹ ⁊ ut sit i die non cretico. Et ut pulsus sit cũ eo ad casum ⁊ puitatẽ tendẽs. Et scias ꝙ signa crisis q̃ veniũt ante statũ ⁊ digõnẽ ⁊ aċce dit ea cũs mutatiõe nõ decipiaris p ea nam illud est pp multitudinẽ ei⁹ ⁊ ẽ expulsio a pigritia vel debilitate abs q; regimĩe sic leuitas quã inuenit eger absq; eiectione mani festa est ex eis in qb⁹ nõ est habẽda fiducia nam illa q̃ea materia nõ est pp̃ter bonitatẽ ei⁹ imo multotiẽs digenit ⁊ pigra fit nã in expulsione eius.

Judicia de iudicijs signoꝝ significantium crisim ma lam. C. xxij.

Uando aggregant signa mala pnuatõis digõis aut alteratõis ab eo qd oz aut alicui⁹ alteri⁹ õ si gnis malis iudica ex eis ꝙ infirm⁹ morit ẽ hora ergo iudicij sm velocitatẽ ⁊ tarditatẽ est ex eo qd scit de dispõne cãui antecedentium crisim de illis q̃s diximus si cut hoc qm̃ q̃ sunt signa mala ⁊ est sedimẽ nigrũ ⁊ alia ⁊ illud est in q̃rta tunc mors est in septimo aut in sexto si necessariũ faciũt causẽ pdicte post ipsa.

Signa digõnis ⁊ ei⁹ iudicia. C. xxiij.

Digestio cognoscit ex vrĩa ⁊ hoc iam est exposi tum in loco suo. Et oz ut nõ cõfidas p vehemen tiam ricture vrĩe quam nõ fuerit sedimẽ illud. n. non ẽ pp̃ter digõnẽ. Et puatio digõnis in substantia magis nocibilis est q̃ in colore ꝑ substanciaz. n. pparat mã ad dificultatem expulsionis ⁊ facilitatem eius. Et q̃ñdo apparet signa digõnis cũ pncipio egritudis tunc egritudo est salua neq; est ambiguitas in ea ⁊ si tardant nõ oz ut sit semp cum timore. forsitasse. n. est longa ⁊ non est in ea timor ⁊ est necessarium ut sit longa. Et quo tiens est crisis bona tunc iam digestio facta est. Sed non quotiens digeritur est crisis imo q̃ñq; egritudo cõ sumit cum resolõne. Et scias ꝙ nõ fit febris sublima tio cum apparitione digestionis sicut non fit cum dige stione apostematis dolor vehemens ⁊ q̃ñdo tardat di gestio ⁊ video accidẽtia bona ⁊ uirtutem fixam tunc expe cta eam.

Judicia de signis absolute. C. xxiiij.

Om omnis alteratio subito facta i colore aut ta ctu est mala. Jmmo est signũ bonitatis magnũ ⁊ crisim vallem imo consideret cum hoc dispo sitio corporis post illam. Nam quodcũq; signoꝝ ap̃e ficitõis i forma ⁊ facie ⁊ extremitatib⁹ accit cũ vigilie ⁊ laboris ⁊ exercicij ⁊ fluxus ventris est saluũ ⁊ redit ad sa lutẽ i duob⁹ dieb⁹ aut tribus. Et quodcũq; ẽ causa adustiõis ⁊ casus uirtutis est malum.

Narratio signoꝝ bonoꝝ. C. xxv.

Signa bona sunt tollerantia egritudis ⁊ firmita do uirtutis ⁊ somnie cum ea. Et si acciũtia eius sonora fiant ⁊ uirtus pulsus ⁊ eius fortitudo ⁊ eius ordiatio ⁊ apparitio signorum digõnis ⁊ velitas crisis ⁊ bonitas signorum eius ⁊ leuitas reperitur post euacuationẽ ⁊ redit pulsus cum ea ad bonitatem ⁊ hor ripilatio accidẽs post euacuatõem de signis sunt bonis. Signũ. n. eradicatõem caloris ⁊ succedit frigus cum eradicatõe materiei. Et melius hoc est ut sit euacua tio humoꝝ impedientis cum facilitate ⁊ secundum recti tudinem. Et scias ꝙ sitis virtutis cum signis malis

necessariam facit spem et similiter fortio rõnis et bonitas anhelitus et facilitas tollerantie eius quod accidit super eum de dispõnibus nimorosis et anxietatis. Et imminutio lenitatis post somnum est bona. Et de signis bonis est anhelitus bonus facilis. Et de signis bonis est appetitus cum equalitate et bonitas receptionis cibi et eius fames et eius multitudo. Et de signis bonis optimis naturalibus est situs iacendi naturalis et somnus naturalis et equalitas caliditatis in membris corporis. Et scias quod signa bona cum salute virtutis significant sanitatem festinam et cum debilitate eius significant sanitatem tardam.

Judicia signorum malorum. C. xxvi.

Scias quod signa mala que sunt in summo malitie indicant mortem. Nõ si virtus fuerit fortis prolongatur egritudo deinde interficit egrum et si fuerit debilis interficit absque prolongatione. Et multotiens quidem apparent signa mortifera in diebus malis deinde accidit crisis bona et permutatio materie ad membrum et fit sanitas. Et oportet ut consideres in signis bonis apud statum et ut timeas mortalia quum incipiunt et nõ indices per ea neque enim nõ video conventes cadere. Casus enim virtutis solus est signum malum. Amplius oportet ut consideres in egritudinibus acutis quarum species est ex membro admirabili sicut pectus cum pleuresi quod est de dispõnibus illius membri ipse enim significat magis sicut dispõnes membri alterius nam digestio sputi in pleuresi est magis significativa salutis quam digestio aque. Et necessarium quidem est medico physionomico qui videt in facie et oculis et aliis formam malam nõ naturalem et secundum plurimum ut cognoscat in forma an sit illud naturale secundum illud individuum et iudicium et nõ iudicet temere in pulsu et urina. Et iterum ut cognoscat an illud sit ex egritudine aut ex cum similitudine fortasse enim etiam et vbigra super signum tinctura mala et aspiras suspiria propter comestionem rei facientis illud non propter egritudinem.

Narratio signorum malorum. C. xxvii.

Signa mala diversificantur secundum unamquamque operationem et unumquodque membrum et fortasse dicemus illud cum distinctione.

Signa mala pendentia ex forma et colore. C. xxviii.

Quum forma vultus est sicut forma mortui nõ propter vigiliam neque propter famem neque propter eviõnem tunc est signum malum. Et facies que similatur faciei mortui et diversificatur a faciebus sanorum est illa cuius oculi profundantur et acuitur nasus et planantur tympora et obvolvuntur et infrigidantur aures eius et inversantur pulpe eius et tenditur cutis ipsius et obfuscatur color eius et denigratur et fit viridis et elevatur super eum cinereitas vel plumbositas et propter quod est sicut cinereitas communis terminatur est signum mortis festinans. Et scias quod quum infirmantur sani pauce alterationis sunt timoris. Et illud quod est de hac alteratione propter eos qui sunt propter egritudinem redit velociter ad dispõnem naturalem et si nõ in breviori tempore saltem in die et nocte. Aliud vero cuius causa est egritudo et est illud cuius signum est malum nõ redit ad rectificationem cum facilitate. Licet primum quod est cum famis et evõnis et vigilie et eius quod diximus est cum eis nõ est bonum neque verum tamen est sanius alio. Si autem accidit illud in egritudinibus acutis est malus et significat quod egritudo vicit et cum hoc est sanius quam illud quod fit in egritudinibus acutis cum egritudinis nõ cum illorum comparium. Et propter illud oportet ut cognoscatur differentia inter illud quod apparet de signis tormalitatis et alterationis coloris cum corruptione egritudinis aut cum vigilie aut evõnis cum quo nõ est plurimum malum. Et propter illud diximus illud in oculo de illo est si cum fuerit eius vigilia quod accidit cum eis grauitas in palpebris et declinatio ad plenditatem somni et spissitudo vehementis pulsus et antecessio vigilie impedientis. Et in illo cuius causa est fluxus ventris invenitur fluxus ventris precessisse et superfluisse. Et in illo quod est ex fame invenitur illud accidere gradatim nõ subito. Et de illo quod magis affirmatur quod est ex egritudine est defectus illarum

cãrũ et vehementia acuitatis febris et [illegible] sicut scintille ostendentes manum apud [illegible] mutatio coloris subito est signum nõ bonum [illegible] eius subito est signum malum et [illegible] color et ipsum plurimum est ex morte [illegible] tas sequitur ipsam et contrarius nõ [illegible] ma et quum quamque fit a caliditate [illegible] fecit a vigilia aut a fame aut a dolore [illegible] si acciderint in fronte et naso [illegible]

Signa sumpta ex dolore capitis. C[illegible]

Quando dolor capitis permanet [illegible] et egritudo acuta et [illegible] nudo est mortalis. Et [illegible] usque ad septimum fluxum sanguinis [illegible] quod currere ex naso aut aure. [illegible] vigesimum raro erit [illegible] tum sol aut per fluxum currentem ex naso [illegible] turam et propter infert. Et plurimum quidem [illegible] tio a principio egritudinis et fit [illegible] to deinde eradicatur in septimo. Et plurimum [illegible] eius est in tertio et sic [illegible] mo et undecimo. Quidam vero [illegible] in decimo quum decimus est [illegible] bios crastino. et hic sermo apud [illegible] paratio enim non est secundum hoc [illegible] eradicatur in quarto decimo [illegible] plurimum quidem quod accidat de hoc [illegible] cidit in tertiana.

Signa sumpta ex parte stomachi. C[illegible]

Singultus in egritudinibus [illegible] post post fluxum ventris [illegible] macho. Et [illegible] caliditate febris est malus.

Signa mala ex membris anhelans. C[illegible]

Anhelatus frigidus in egritudinibus [illegible] lus significat enim mortem [illegible] malus. Et anhelitus [illegible] intersectus quo attrahit aerem et [illegible] gemitionem rõnis est malus. Et [illegible] tibus pectoris est deterior. Et illorum [illegible] fiunt ventres crescunt et [illegible] anhelant alte. Signa mala ex [illegible] C[illegible]

Si non videt infirmus [illegible] lum. Et si fugit a [illegible] loribus habentibus [illegible] significans debilitatem spiritus [illegible]

Signa facta in oculo. C[illegible]

Rotundatio oculi et contractio [illegible] cavatio non causa fluxus ventris [illegible] mis est signum non bonum [illegible] dinis oculi et eius rubificatio [illegible] uonis aut ocelsion est signum malum. [illegible] us duorum oculorum in egritudinibus [illegible] nesi et similibus est mala valde. [illegible] mus aliquid est signum mortis [illegible] ipsius strabositas in febre acuta est [illegible] de. Et si hec tortuositas fuerit [illegible] certo oculi tantum absque nocumento [illegible] gnum illud est quod non est [illegible]

Signa autem sumpta ex eo quod [illegible] quoniam splendor niger significat [illegible] tiones sanguinis ad superiora [illegible] signorum aliorum. Et cursus lacrymarum [illegible] et propter ex uno oculo est signum malum [illegible] natur et significat [illegible] aliasigna [illegible] icolumitate signorum aliorum et [illegible]

⁊ multitudinē ⁊ subtilitatem ⁊ grossitiem ⁊ calorem ⁊ frigus ⁊ exitū cū voluntate aut sine volūtate. Et fugere lumen est signū nō bonū. Si aūt vehemens sit amor tenebrae tunc ē mortale nisi sit vehemētia ⁊ dolor. Quod si nō fuerit tūc est ꝓpter casum ī tutis spūs aialis. Et instatio abs palpitatōe ⁊ motu est malus ⁊ multitudo aggregatōis lippitudinis ita ꝙ aliqd ei⁹ post aliqd ē mala. Et lippitudo sicca valde. Et huiusmōi qdē lippitudo generat ꝓpter pigritiā virtutis oculi innatae in maturando māam. Et sic leuiter cū plurimo ei⁹ perturbatōne rei venētis ad oculū que conaī exire. Et non licet vt dicaī ꝙ illud sit ꝓpter multitudinē humiditatū venientiū ad oculū ꝓpterea ꝙ pigra sit nā in digerēdo eas qm̄ oculus in hac dispōne ē sicc⁹ ꝓfundus ⁊ signa siccitatis manifesta ⁊ similiter siccitas lippitudinis velox.

Signa ꝓpotionalia istis. C. xxxiiij.

I aggregaī sup pupillā qd est apta aliqd sicut tela araneae deinde recedit ad palpebrā ⁊ fit lippitudo ⁊ nō cessat esse sic est signū ꝓpinquitatis mortis. Et vehemētia rubedīs oculi ⁊ pmanētia ei⁹ ī a ī acuitate febris ē mala ⁊ signū apia cerebri calidū ⁊ ī ore stoī.

Et pmutatio ei⁹ ad colorē paulis ⁊ celestē ē deterior.

Et aptio oculi itez ⁊ multitudo splēdoris ē signū mala ⁊ fortasse ē pp māa calidas multas ⁊ apata ī pnb⁹ cerebri. ⁊ si remanet palpebra ī sōno apta absq̄ ꝯsuetudine est signū nō bonū. ⁊ siccitas palpebrarū est signū malū. Et si remanet oculus ī vigilia aptus ⁊ appoximatur ei digit⁹ ⁊ nō palpitat ē signū mortis. Et vehemētia aptiōis oculi itez cū alienatōe ⁊ debilitate est mortalis. Et dicit ꝙ ille sub cui⁹ oculis apparet pustula sicut lens alba morit in die decimo ⁊ apparet in eo desideriū dulcedinis.

Signa sumpta ex parte nasi. C. xxxv.

Acutositas nasi mala ⁊ sigz ꝓpinquitatē mortis cū. n. ē ea est spasm⁹ malus mortal. Et applanatio ei⁹ itez est mala ⁊ ē cōtētus ī attratōe aeris naso ⁊ narib⁹ est malū. Et si iuenis ex anhelitu ei⁹ odorē piscis aut butyri aut luti ē malū ⁊ distillatio aq̄ citrine ex naso in febrib⁹ acutis fortasse est signū ꝓpinquitatis mortis. Et si nō sternutat cū obtenebratiōe est signū mortis ⁊ destructio sensus similr. Et si non facit ei fluere sanguinē percussio ⁊ rasicatio ⁊ si īfirm⁹ assidue mittit digitū suū ad nasum suū qsi mūdificet ipm absq̄ cā ē signū nō bonū ⁊ exitus aq̄ p nasum est malum.

Signa sumpta ex pte auris. C. xxxvi.

Siccatio pulpe auris ⁊ ei⁹ inuersatio ⁊ ꝯtractio ⁊ tremitatio est signū malū ⁊ dī ꝙ quum sudores auris dulcescit est signū malū apud Gal. mortale apud pmos. Adductus doloris in aure cum febre acuta ē timorosus est. n. mortalis nisi currat aliqd ⁊ quiescat ⁊ illud in senib⁹. In iuuenib⁹ vero contingit ꝙ moriantur antēq̄ saniē faciat ꝓpter vehementiam sensus eorum.

Signa sumpta ex parte dentiū. C. xxxvij.

Commotio dētiū ī febrib⁹ acutis ⁊ qsi ille cui⁹ sunt comedat aliqd signū est nō bonū. Dicit ꝙ ille cui⁹ dentes coopiunē ī febrib⁹ viscositatib⁹ signū ꝙ febris ei⁹ fit vehemēs signū. n. caliditatem vehementē ⁊ māam viscosam tarde resolonis. Qū accit infirmis ī hora ex mūdificet dētes absq̄ ꝯsuetudine q̄ currit est signū nō bona. Stridor dētiū ⁊ cōmotio eorū absq̄ ꝯsuetudine fortasse idicat maniā ⁊ si mania nō accit deinde accidat signū illō pniciē nisi ī illo q̄ assuet⁹ ē eo pp debilitatē cordis ei⁹ tunc strident dētes ei⁹ ex qualibet cā ⁊ viridītas eorū est signum malū.

Signa sumpta ex parte lingue ⁊ oris ⁊ que sequuntur ea. C. xxxviij.

Denigratio lingue ī egritudib⁹ acutis ē signū ad malitiā declinē. Et exsiccatio ei⁹ oris ⁊ saliue nō sunt bone ⁊ qñq̄ exsiccaī in pmis deide exaspatū statu deide denigraī ē mortale ⁊ ꝓpe ī ꝗrtodecio. Et scias ꝙ vehemētia fetoris oris ī egritudib⁹ acutis ē signū mortalis qm̄ sigz corruptionē humoz eminentiū.

Sublenatio vni⁹ duoz labioz in febrib⁹ acutis est malum. Scissio labioz in febrib⁹ acutis sigz superfluitates inflātōis ⁊ ꝯtractio eoz ⁊ frigus ipoz est malū si remanet os aptū in egritudib⁹ acutis ē signū mala superfluitas siccitatis lingue ē signū nō bonū. Dicit ꝙ qsi exuberat sup linguā in febre acuta sicut cicer niger ⁊ sicut ꝗrz albersia tūc mors ē ꝓxima ⁊ accit ei desideriū rez calidarum. Aspitas lingue ⁊ siccitas ei⁹ est signū phrenesis. Et cōsidera in aspitate lingue ⁊ alteratōe coloris ei⁹ cōsideratiōē superflua ne sit cā ei⁹ res tingens. Et scias ꝙ nō tingit lingua ab oī humore dñante ī omni dispōne eo nec puenit ad eā cū substātia sua aut p vicinitatē aliquorum mēbroz cōmunicātiū.

Signa sumpta ex radice lingue ⁊ gutture ⁊ meri. C. xxxix.

Refocatio subito facta nō in die crisis est signū malum. Et pfocatio sine spuma ē leuior: spuma eni nō fit nisi qū cor iam ad tātā puenerit calefactionē ꝙ destruunt ei opatiōes pulmōis ⁊ diaphragmatis quare nō pōt facere vt redeat anhelitus cū equalitate. Et illud nō fit apparente nō existēte in gutture nisi ꝓpter rem magnā. Et multotiens qdem fit imo plz cū cerebri. Et ad vltimū qñdo accidit in febre forti pfocationes prauae tūc iam aduenit mors qm̄ cor eget causa vehemētie caliditatis anhelitu plurimo sed via ei⁹ iā est oppilata quā sobrie inflāmat cor ⁊ superfluit malitia cōplexionis eius quare nō tollerat vitā. Et similr cōtorsio colli cū ꝓhibitiōe degluttiōis illud enī aut fit ꝓpter remotionē spōdilis aut pp vehementiā siccitatis ⁊ neq̄ aliqd est deteri⁹ eis ambab⁹ cū febre itez. Et si non pōt fieri deglutitio nisi cū labore est signū mala ⁊ similr si rejicit cū aqua ⁊ egredit p nasum ⁊ similr qñ strāgulaī cū ea in omni hora est significatio nō bona.

Signa mala sumpta ex parte venaz. C. xl.

Dixit Hippo. qñdo apparent vene parue apud frontem ⁊ palpebrā est malus.

Signa mala sumpta ex mollificatiōe corporis ⁊ malitia resupinatiōis ⁊ debilitate. C. xlj.

Mollificatio corporis ⁊ malitia resupinationis ⁊ debilitas qñq̄ fiūt causa multitudinis humoz grossoz in visceribus. Et qñq̄ fiunt pp siccitatem corporis ⁊ paucitatem humoz ⁊ qñq̄ fiunt propter superfluitatem debilitatis virtutis in lacertis ⁊ non ē significatio distinguens inter ea essentia corporis grossi aut macri sicut qdam existimauerūt. Et multotiēs quidem sunt viscera plena humiditatibus ⁊ corpus est extenuatum ⁊ multotiens debilitaī virtutes in lacertis ⁊ corp⁹ ē pingue imo signa alia sunt q̄ dicta sūt in loco alio.

Signa mala pp formam iacendi. C. xlij.

Supinatio super lectum non secūdum formam consuetam imo sm pmutationem ⁊ exitum a cōsuetudine est malum signum maxime quum infirmus precipitaī ad stratum suum paulatim quotiens equas eum ⁊ pparas ipm preparatione bona cōuertiī super dorsum suū ⁊ deligit discooprire extrema ⁊ proijcit ea proiectione nō naturali absq̄ caliditate valde manifesta est ergo causa angustia magna. Et oportet vt tu attendas in hoc etiam rem vnam fortasse enim homo est pinguis grauis corporis velocis mollificationis vi-

signa i dispõne sanitatis vt iaceat omni hora sm hanc formã aut est phibens dolor pater resupinatõem illud enim itez est ex eo cũ quo nõ magnificat timor. Nõ separatio nõ cõiuncta de resupiatõe z tensione z reliquis quã nõ fecit in dispõne saluus est in egritudibus acutis mala. Et scias q amor resupiatõis aut est propter multitudinem humoz i visceribus aut ppter siccitatez z resolonem humoz acutoz q̃ debilitant lacertos aut ppter debilitatem que accit lacertis ex parte alia z si nõ põt iacere z resupinari z vti aliis positiõib' imo desiderat sedere est signu mala z plus eius ppterea q anhelit' sit difficilis quã iacet ppter apata z nocumenta i mẽbris anhelit' i qbus lesa est dispõ ex eo quod pcessit. z si diligit fugere ab hominibus z cõuerti ad parietem est signũ nõ bonum. Et declinatõ i somno sup vẽtrem absq3 consuetudi: est malum aut n est a priuatõe rõnis aut a lesione i vẽtre z iacere humidũ est laudabile z illud ẽ qñ iuenire egri sunt recipiẽtes plicationem v. locir.

Signa sumpta ex cute. C. xliij.

q Uim desiccat cutis ita q qñdo extendio cam nõ redit ad locũ suũ tunc illud est signu mala. Exitus vaporis calidi ex cute cũ anhelitu ffo est signo gratiosa z nõ similit q calliditas cordis finita est.

Signa accepta ex ventre z partibus hypocondriorum C. xliiij.

i Inflatio vẽtris i egritudinib' acutis z paucitas complicationis eius z ppter qz illic est solo vẽtris est signũ mortis ppue qñ apparet i eo postula ampla coloris fusci. Tensio hypocõdrioz z eminentia vni' eoz lateꝫ magis augmẽtata q alterius z similiter eminentia omnis lateris augmẽtatiõ omni latere qđ est ei simile in eminentia z depssione z similiter i lenitate tactus z durie. Quando inflat miracn a ventositate z siccitate tunc intra ipm est apostema cum quo nõ ẽ nisi dolor. Et obfuscatio z tensio hypocõdrioz si est cum dolore tũc mã declinat ad inferiora z si ẽ absq3 dolore nũc mã declinis ẽ ad supiora.

Signa sumpta ex ano. C. xlv.

c Xitus ani in febrib' acutis per se ipm est significatio mala.

Signa sumpta ex virga z testicul. C. xlvi.

l Entas testiculoz est signũ malũ z similiter exuberatio amboz in egritudib' acutis. Contractio testiculoz z virge significat mortem innati ad dolorem vehementem. Pollutio i pncipio egritudinibus significat lõgitudinem z est in postremo egritudinis laudabilior.

Signa sumpta ex matricib'. C. xlvij.

e Xitus matricis mulieris z vulue in febre acuta est signum malum.

Signa sumpta ex pte extremitatũ. C. xlviij.

d Ecis sunt ex parte qualitatis eaz sicut frig' extremitatũ cũ caliditate febris acute z fixione ei' z nõ eradicat est signũ nõ bonũ. Cum chronica vero nõ est illud horribile. Et causa ei' in febrib' acutis est apostema magnũ in cõcauitate vẽtris aut submersio caliditatis inate aut aduentus sincopis z resolonis. Et fortior significatio frigoris extremitatũ in febrib' acutis sup mortem est que est frigoris accidentis ei' in pncipio egritudinis. Et similr quam est frig' eis quo nõ calefit z hoc totum significat fugam sanguinis toti' ad interiora ppter apostema. Obfuscatio digitorum manuũ z pedum z vnguium eorum est signum mortale. Rubedo extremitatum z eaz alteratio subito magis gratiosum est q eaz obfuscatio. Si aũt inuenitur grauitas tunc iam appropinquat qñ grauitas significat debilitatez virtutis animalis z [illegible] sicut debilitat' calidit [illegible] ruptionẽ z totius humoꝫ. Et nigredo [illegible] fuscatio z rubedo. Et cum hec [illegible] bona plurima nõ est signum [illegible] sue extremitatum n' alteratio [illegible] cutis cum frigiditate ventris est signũ [illegible] ex eis ex pte sinist eaz sunt sicut [illegible] rum ventris est mortale. Aliqui [illegible] tia febris est significatio mortis.

Signa ex pte somni z vigil. C. [illegible]

o Si somnus sit diurnus nõ [illegible] nõ bonum. Et si nõ [illegible] est deteri' cũ eius est [illegible] eius sit. Et si sub [illegible] pio ei' z hoc totum in statu [illegible] us. In pncipio vero eius z [illegible] Et pfunditas somni cũ debilitate [illegible] enim ppter debilitatẽ virtutis [illegible] rebri z ppter quam est cũ priuatõe rõnis [illegible] hoc a putrefactiõe humoris frigidi. [illegible] tatis in nocte qui succedit priuatõe [illegible] gori extremitatum est malus [illegible] lenitas est bonus.

Signa mala sumpta ex accidentibus. C. [illegible]

c Ollectio palearum z pannoꝫ [illegible] quasi colligat ex se [illegible] Et cũ in eo est ex vapori' [illegible] brum ergo faciunt imaginari illud [illegible] sionẽ eoꝫ ad oculũ z humiditat [illegible]

Signa sumpta ex dolorib'. C. [illegible]

d Olor vehemẽs in [illegible] signũ malũ significat [illegible] aut magnitudinem apatis [illegible] est in aliquo mẽbroꝫ dolor vehemẽs [illegible] te cõpleta absq3 cũ tunc illud est malũ.

Signa sumpta ex voce z loquela [illegible] C. [illegible]

v Ox fortis valde est bona z [illegible] bona z contrariũ illius est malum [illegible] tas plurima plica significat [illegible] aut mollificationem lacertoꝫ [illegible] mum eoꝫ aut destructiõnẽ [illegible] um sermonis z quam infirmus [illegible] Et ad vltimũ taciturnitas [illegible] ceptiõis alicuius aut aliqd [illegible] multitudo sinocionatiõis in [illegible] alienatiõis z priuatiõnẽ rõnis.

Signa sumpta ex rõne. C. [illegible]

a Lienatio cũ motu z [illegible] est salutum. Et cum [illegible] mortalis. Signa sumpta ex [illegible] C. [illegible]

l m Ultitudo priuatiõis z [illegible] bonũ z significat [illegible] ad caput. Stultitia [illegible] cius est significatio mala z est ppter [illegible] priuatiõnẽ rõnis z constrictiõnẽ anhelitus [illegible] nem z in pipiritimonia [illegible] focationem z cõstrictiõnẽ anhelitus [illegible] alias itez. Et qũ grauitas membroꝫ [illegible] nis mala. Et qũ obfuscati [illegible] z tremor est signũ malũ quam [illegible]

Signa sumpta ex [illegible] C. [illegible]

q Uin est plurim' [illegible]

Iudicia sumpta ex [illegible] C. [illegible]

o Rtus z [illegible] lacertosa vt expellat ex eis [illegible]

membrū ꝑmanet rarum ꝛ materia est pauca obediens nō indiget illo imo illud est ei necessariū ꝓpter ꝯtrariū eius ꝛ si fuerit cū ꝑmutatiōe ex calore ꝛ frigore per nāin tunc est signū nō mali. Et si ꝗ multotiēs ꝙ natura nō potest facere resolutiōes nisi cū adiutorio illoꝝ ꝓpter multitudinē materiei aut ꝓp debilitatē virtutū.

Signa sūpta ex somnijs. .C.lvij.

m Multotiens videt infirmus de genere illius quo fit crisis ei⁹ sicut videt habituris crisim cū sudore qđ ingredit balneū ꝛ ꝑparat ei.

Signa sūpta ex appetitu. .C.lviij.

d Destructio appetitus in egritudinib⁹ chronicis est malū. Et in egritudinib⁹ acutis etiā si est infra illō ꝛ ad summū sigt humoꝝ corruptos aut morte virtutis animalis ꝛ naturalis. Et cū destruitur sitis in febrib⁹ acutib⁹ est significatio mala ꝛ ꝓpe cū nigredie lingue.

Judicia ꝛ significatiōes icteritie. .C.lix.

i Icteritia ante septimū ꝛ ante digestionē ē malū signū nisi succurrat ei fluxus ventris quēadmodū quidā existimauerūt ꝛ est sm cōsiderationē.

Et ad vltimū icteritia ante septimū nō est laudabil. Etsi fuerit icteritia post septimū nunc ē iterū nō ita salubris vt nō ꝯiūgant ei signa alia. Mō si accidat icteritia in septimo aut nono aut q̄rtodecio cū signis laudabilib⁹ ꝛ absq̄ nocumēto i ꝑtib⁹ epatis aut duritie ꝛ apate tūc est laudabilis. Et multotiēs qđē accidit ꝓp huiusmōi crisis ꝯpleta ꝛ sigt laude ꝛ dispositionē leuitatis q̄ regit post ipsū. Et sigt malitiā ei⁹ dispositio cōtrarij leuitatis. Et ex illis q̄ significāt malitiā eius ē vt si cū icteritia fluxus ventris cholericus multus qui ebullit ꝛ exitus rex spumosarū adueniētiū i huiusmōi cū timet de infirmo nisi succurrat ei fluxus vētris multus aut medicis aut sudor colis ꝛ sit ii vtrus forma tūc enī fit leuitas velociter.

Signa mōea sumpte ex apatibus. .C.lx.

q Cum febris acuta puenit ad apata auriculaꝝ ꝛ exitus mitigatur est deterius q̄ vt sint prius illa apata deinde sequat ea febris cū putredinis q̄uis illud etiā sit malū. Apata q̄ accidūt in radice auris ꝛ nō maturant cū sanitate sūt mala aut q̄ nō sequit aliq̄ de euacuatiōib⁹ fortib⁹ ē signū malū. Et nō oꝫ dicere vt si durities habeat in maturatiōe qū accidit exitura ꝛ reliqui huiusmōi sunt indigestū illud enī ē nō sufficiēs sicut illa enī multotiens accidūt ꝛ existimat iam declinatio adesse ꝛ interficit. Omnis pustula ꝛ omne apa qđ apparet ꝛ postea redit ē malū. verūtn̄ q̄nq̄ sigt fortitudine nature ꝛ forasse hec apparitio ꝛ ꝓfundatio ē cōsueta hōi aliquā nā sua qn̄ nō ē significatio vehementis malitie.

Signa sumpta ex parte pustularum que similantur ei. .C.lxi.

p Pustula ciceralis nigra in febrib⁹ acutis ē mala valde. Et qđ in fine venit vel tardat moꝛi ille q̄ eam habet in ꝓo multotiēs. Cōuersio vlcerū in corpe ad viriditatē ꝛ nigredinē ꝛ celestē colorē aut citrinitatē est signū malū. Et citrinitas ē leuior eis. Dicitur q̄ si apparet sup genu infirmi aliqđ nigrū sile vue nigre in cui⁹ circuitu sit rubedo moꝛit cito. Mō si ꝓtendatur vsq̄ ad diē q̄nquagesimū tūc signū mortis ei⁹ est q̄ sudat sudore frigido. Qū apparet sup venā que ē in gutture aliqđ sile grāo alkerua cū variola alba magna ꝛ accidit ei ostēderū rerū calidarū moꝛit i vigesimo

Et nos qdem iā diximꝰ illō qđ accidit in signa adolescētib⁹ de pustulis mortiferis. Dicit si fuerit febris quibus ꝛ apparuerit sup digitos vtriusq̄ man⁹ simul ꝯpa nigrū sicut granū berbi cū dolore vehementi moritur in quarto ꝛ accidit ei grauitas ꝛ ꝓfunditas somni si aūt nā ꝯstringat cū hoc accidet pleuresis. Et q̄nq̄ cōstringit adeo donec sit lapis.

Signa sūpta ex forma vēaꝝ. .C.lxij.

d Dixit Ypp. q̄ apparēt vene pue q̄ sūt in fronte ꝛ q̄ sunt in palpebris ꝛ furcula est malū. Alteratio caloris venarū apparētiū ꝛ de positione in qua cū calor paruis ꝛ apparitio eaꝝ q̄ de eis nō apparebant ante cū hoc est malum.

Signa sūpta ex rigore. .C.lxiij.

r Rigor plurime reditiōis i febre prauus cū debilitate virtutis est mortalis ꝛ cū firmitate virtutis iterū qū febris cū eo nō remouet nō est bon⁹ ꝛ deterior omnib⁹ est vt sequitur ipm eius nō adiuuās ꝛ non sedet cū eo febris. Et si nō accidat eius iterū tūc sigt ꝙ humor mot⁹ ē vicēs qui expelli nō pōt ꝛ ē malus. In accidēte vero vice vna nō fortasse verificat aphorismus iudiciū an est ꝓpter debilitatem superfluam virtutis aut ꝓp aliud.

Judiciū euacuatiōis. .C.lxiiij.

e Euacuatio imitatiua ꝓfluxū vētris ꝛ vomitus ꝛ alia est illa q̄ est post digestionē ꝛ q̄ euacuat humorē q̄ ē oꝫ ꝛ q̄ fit cū facilitate ꝛ cui succedit leuitas. Et de signis euonis humoris quē euacuat medicina aut nō medicina est vt incipiat in euacuatiōe humoris alteri⁹ ꝛ deteri⁹ eo est desinēs ei⁹ ꝑmutat ad exitū curata aut ad signū nigrū aut humorē fetidū aut humorē purū ꝛ sit ex vomitu ꝛ q̄ abhominat eius postq̄ effecerit qđ effert oꝫ vt adiuuet ꝛ q̄ superfluit euacuatio ꝛ nō diffīnit dig̃ q̄ ēn nō est illud eius iuuamēto se inrodū ꝛ euacuatio debilis pauca fluxus sanguinis aut sudore aut alio sigt qđ nā mouit ꝛ si potuit. ꝛ si sit mala signa alia sigt mortē ꝛ si nō sūt mala significant longitudinem.

Judicia sudoris. .C.lxv.

o Sudor est bona crisis in egritudinibus acutis ꝛ phlegmatiis ꝛ iterū speciēb⁹ apataꝝ timorosorū ꝛ apatib⁹ viscerū.

Causa multitudis sudoris. .C.lxvi.

f Sudor multiplicat aut cū materiei ꝓpter multitudines sui aut subtilitatē suaꝝ aut causa virtutis ex vehementia expulsiue aut mo[illegible]ficatiōe retentiue aut cū poroꝝ ei⁹ qū dilatant ꝓp causas dilatatiōis ꝛ minorat sudor ꝓp cōtraria illarū causarū ꝛ sudor qđē qui tergit exuberat ꝛ q̄ mouet abscindit.

Diuersitas mēbroꝝ i sudando. .C.lxvij.

m Membra que plus sudant sunt illa i quib⁹ est mā faciens egritudinē vt magis ꝛ illa q̄ nō sudant sunt mēbra in quibus nō est mā ꝛ illa in quibus dominat aliqđ de causis cōstrictiōis poroꝝ de quibus est ꝙ lana sup qđ dormit infirmus sm plurimū raro sudat qm̄ est coarctata siccas habēs vias ꝛ nō currit ad ipsas hū dilat neq̄ currit ab eo. Et sudor qdē multiplicat i mēbris posteriorib⁹ vt i dorso plusq̄ i anteriorib⁹ sicut pectore ꝛ multiplicat i superiorib⁹ magisq̄ accidat i inferioribus ꝛ ꝓprie in capite.

Diuersitas dispōnū i sudādo ꝛ alijs. .C.lxviij.

f Omnes plus faciūt sudare quā vigilia qm̄ calor innatus i eo plus agit i humiditate ꝛ quia nocumentū anhelitus i ipso ē magis paruū ꝛ illō mouet materiā ad interiora. Jnquit Ypp. sudor plurim⁹ in somno absq̄ causa faciente illud sigt ꝙ ille plus cibi suo affert corpori q̄ toleret. Si aūt fuerit illud per qđ ille de cibo sumat tunc scias ꝙ indiget euacuatiōe ꝛ causa in hoc est ꝙ sudor plurimus cū sanitate virtutis nō fit nisi ꝓpter multitudinē materiei cui pr̄met de expellat eam nā ꝛ illa multitudo aut fit per causam ꝓpinquā q̄

est repletio propinqua et repletio propinqua est ex cibis sumptis tunc et hanc repletionem expellunt fames et exercitium et sudor qui expellit per naturam aut super causam antecedentem longinquam que est ex superfluitatibus antecedentibus.
Et cum exercitatur huiusmodi nisi evacuatio mundificia corporis ex eis per sudorem vero forte esse non egreditur de eo nisi illud quod subtile est et tenue parum et dimittat corruptionem obedientem in corpore et consumendo nature est quod diligat expellere humorem corruptum et illud est de illis que debilitant eum et scias quod quanto plus caliditas innata est fortior est resolutio maior occulta quare non fit sudor nisi fuerit cause alie et propter hoc fit sudor egrediens a natura aut a repletione et multitudine et vehementia dilatationis pororum aut propter defectum virtutis a digestione bona aut propter vehementiam motus.

Dies in quibus multiplicatur sudor et minoratur. C.lix.

S Udor in egritudinibus acutis plurimum fit in tertio et quinto et minoratur in quarto immo parum contingit ut egritudines iste crisim faciunt in quarto nisi raro.
Et parum quidem contingit secundum quod experimentatores existimant ut sudet eger in vigesimo septimo et trigesimo primo et trigesimo quarto.

Modi significationum sudoris. C.lx.

S Udor significat per tactum suum si est calidus aut frigidus et significat per colorem suum si est clarus aut ad citrinitatem aut viriditatem declinis et significat per gustum suum si est amarus aut dulcis aut ad acetositatem declinis et significat per odorem suum si est fetidus aut acetosus aut dulcis aut alius et significat per substantiam suam sicut si est subtilis aut viscosus et significat per quantitatem suam sicut si est paucus aut multus et significat per locum suum si est totius in toto corpore aut absentia et quod ex quocumque membro est in ipso est egritudo. Et significat per horam suam si est in principio aut statu aut declinatione et significat per illud quod succedit ei si est succedit ei nocumentum aut levitas aut rigor aut horripilatio aut aliud.

Signa sumpta ex parte sudoris. C.lxi.

S Udor frigidus cum caliditate febris est signum mali valde et propterea qui apparebat capiti et collo et significat sincopim licet non sit frigidus quando ergo frigidus et est deterior speciei sudoris quam signum rem quam fuit non requirit. Quod si febris fuerit magna tunc est mors propinqua. Et non fit sudor frigidus nisi iam occiderit caliditas innata quare non servat humiditates immo separat ab eis quare segregat eas et corpora caliditas extranea deinde separat ab eis illa caliditas propter sui extraneitatem qua infrigidatur. Sudor intericus est malus. Et sudor multus significat longitudinem egritudinis propter multitudinem materiei et non conveniunt habentem cum phlebotomia et ventris solutio propter debilitatem suam immo clisteria levia. Et quando post sudorem non invenit levitas non est signum bonum. Quod si fecerit augmentum nocumenti tunc erit signum malum licet sit cum toto corpori. Et sudor festinus in principio egritudinis est malus et significat multitudinem materiei nisi cum in eo sit humiditas aeris propter pluvias multas quando tunc cum sua malitia est minor malitia. Et multotiens quidem incipit egritudo cum sudore deinde sequitur ipsum febris et prolongatur. Et quando ex sudore accidit horripilatio non est bonum immo est malum quia horripilatio significat expulsionem humoris mali nocentis in corpore et illud significat quod sudor non mundificat immo movet de humoribus malo illo cum acutus est tractu pervenientis ipsum humiditatibus que resolvuntur per sudorem. Et significat quod materia plurima non resolvitur apud evacuationem sudativam. Et quando debilitatur virtus et pulsus et sudat frons parum est signum malum si vero cadat pulsus tunc est mors. Sudor enim bonus cum convenit et fit per ipsum crisis completa est ille qui fit in die cretico et est cum toto corpori habundans

et super ipsum alleviatio infirmi et sequitur illum [illegible] cum eo sed succedit ei levitas. Et ad[illegible] dorem per se ipsum in caliditate sua et [illegible] suo et suo odore et gustu et quantitate [illegible] et paucitate sua et tempore [illegible] pio aut statu aut in declinatione et [illegible] hoc in fortitudine et debilitate [illegible] tate et gravitate. Et scias quod [illegible] plicet sudor ex propter reliquas materias [illegible] non facere minutionem.

Signa sumpta ex parte pulsus. C.lxii.

P Ulsus mardinus et formicans [illegible] bitatio aut undosus malus est [illegible] debilitate est malus. Et dixit [illegible] sensu vehementius et motus debilis [illegible] vitatis fortis succursu non [illegible] to ad momentum est mala valde. [illegible] pulsus sinister est frequens et pulsus [illegible] et eius debilitas tunc est signum [illegible] mala. [illegible] plurimorum hominum pulsus [illegible] egritudine quare eos [illegible] hora bona.

Judicia fluxus sanguinis narium. C.lxiii.

C Um que sunt sicut pleuresis et apostemata [illegible] calida et sub hypocondrijs [illegible] plerumque per fluxum sanguinis narium [illegible] cum ignitur sit alia vero ex illa que [illegible] et sunt de genere primo. Propterea [illegible] facit crisim per eum et pleuresis [illegible] facit crisim per ipsum. Et [illegible] narium [illegible] vero et quinto et septimo et nono [illegible] sanguis narium bonus et est de [illegible] hypocondrium effusione aque calide super caput [illegible] tione sicut quando timet [illegible] et cum positione ventose super hypocondria [illegible]. Et melior quidem fluxus sanguinis [illegible] gerem infirmam et diversificans non est [illegible] apostemata convenientiora ad hoc ut [illegible] narium sunt illa que sunt supra [illegible]. Et [illegible] phlebotico quod incipit [illegible] fiunt et eruptio non expectatur crisis [illegible] mirabiliter non expectantur [illegible] omnia crisis per fluxum sanguinis narium.

Signa ex parte fluxus sanguinis narium. C.lxiiii.

F Luxus sanguinis narium [illegible] rimus. Et fluxus sanguinis [illegible] ut est quando est sanguis niger. [illegible] sanguis malus ex sanguine rubeo [illegible] xus sanguis narium qui cadit in [illegible] crisis immo bonus est ille qui cadit [illegible].

Signa sumpta ex flammatione. C.lxv.

T Erminatio bona est quando [illegible] tum in principio vero eius est [illegible] humoris mordicativi.

Judicia egestionis. C.lxvi.

I Am locuti fuimus de egestione [illegible] sermonem universalem [illegible] nobis ut repleamus sermonem [illegible] tione et secundum illud quod sequitur de [illegible] acutis.

Signa sumpta ex egestione. C.lxvii.

D Iversitas coloris eius quod egeritur [illegible] laudabilis in duabus horis [illegible] est diversitas cretica post [illegible] et signo cretico. Et absit post [illegible] saniem fetidam. Et significat in [illegible]

mūdificationē corporis expectatas. In aliis vero significat adustionē ⁊ liquefactionē ⁊ multitudinē humorū corruptorū. Egestio fetida similis egestioni puerorū ⁊ infantiū est mala. Egestio cholerica in principio egritudinis significat dominiū chole ⁊ est nō bona ⁊ in fine eius apud declinationē significat q corpus mundificatur ⁊ est significatio bona. Et quādo separatur egestio cholerica multa ⁊ si alleviatur egritudo sūt illud est significatio mala ⁊ fluxus ventris multus post signa mala significat casū virtutis ⁊ preter q succedat levitas est significatio mortis licet febris etiā sit eradicata. Fluxus ventris sup quē ē vnctuositas nō ab acceptione rei vnctuose significat liquefactionē membrorū radicaliū ⁊ est significatio mala sed nō est mortalis ⁊ fortasse ē vnctuositas ex carne. Et quādo sup ipsam est sicut virus ⁊ emanat citrinū ⁊ dominatur fetor ⁊ illud in febribus acutis ē mortale. Egestio sup quā ascēdit ros sublatus significat q est virus ex ope ⁊ est mordicativa ⁊ facit exire egestiōes cū velocitate ⁊ fortasse egredit sola ⁊ est mala. Cum in egestiōe sūt aliqua similia corticib⁹ lupinorū in omnib⁹ egritudinib⁹ nūc est signū mortale.

Judicia vomitus. .C.lxxviii.

Iam locuti fuimus etiā in libro primo de vomitu. Et necessariū qdem ē vt afferamus hic aliquid de eo ⁊ de aliis ⁊ eius positio magis licita est in hoc loco. Dico ergo q vomitus magis sanus ē ille qui ex phlate ⁊ chola in quo in re cuomita vel effusa est vehemēs pmixtio ⁊ nō ē vehemētis grossitiei. Et quāto plus vomitus ē purior tanto magis ē deterior ⁊ cholericus enī purus significat vehemētiā caloris ⁊ phlā purū significat vehemētiā frigoris.

Signa sumpta ex vomitu. .C.lxxix.

Omnis diversificatus a colore vomit⁹ cōsueto qui est albus aquosus ⁊ citrin⁹ est mal⁹ ⁊ ille q ē sicut viridis ⁊ q est sicut color porri ⁊ ppe fetid⁹ ⁊ qui est sicut color fecis. Et rube⁹ cū nigredine ⁊ obscur⁹. Et deterior est q est sicut flos eris ⁊ niger ⁊ ppriē cū sit spasm⁹ subito ipse enī interficit statī nisi sit ille de⁹ fortasse enī remānet vsq ad duos dies. Et os et cōsiderent eos ne sit tictura in re comesta. Et quādo conuenerit omnes isti colores est malum valde. Et vomit⁹ fetid⁹ ē mal⁹ ⁊ vomit⁹ pur⁹ sicut detrim⁹ ē malus.

Judicia vrine. .C.lxxx.

Iam pmissa sunt a nobis vba vniuersalia d vrina in fen in qua sūt accidētia in libro primo ⁊ nos afferam⁹ hic d illo ⁊ d aliis q magis propriū ē huic loco. Dico ergo qd nō oz qn nō videt in vrina signū digestionis forte iudicare de morte fortasse enim liberabit eger cū hoc p euasionē cadētes ex parte aliqua cū virtute expellēte digestū ⁊ indigestū ⁊ fortasse resoluet humor fm lōgitudinē tollerātie aut fiet crisis p exituri ⁊ ppriē qn nō fuerit humor vehemētis malitie sz ē malus fm plurimū ⁊ significat fortitudinē infirmi ⁊ minor significatio in eo est sup lōgitudinē. Et similr vrina que sana est fm colorē vrinarū sanorū in bonis egritudinis omnibus. Si autē incipit alterari cū sublimatiōe egritudinis tunc est magis incolume. Et quādoq est vrina in egritudinib⁹ pestilētialib⁹ bona naturalis in substantia sua ⁊ colore ⁊ sedimine ⁊ ille eiu⁹ est sēdit ad mortē. Et sciās qd multotiēs mingūt infirmi vrinas malas in substantia sua ⁊ colore ⁊ aliis ⁊ est illud expulsio cretica ⁊ ppe in egritudinibus acutis quarum causa est epar ⁊ partes vrine.

Signa mala sumpta ex paucitate ⁊ multitudine vrine. .C.lxxxi.

Vrina que mingit quādoq pauca ⁊ quādoq multa ⁊ quādoq retinet ⁊ nō mingit est signū malū in febribus acutis significās pugnā vehemētes egritudinis ⁊ nature q vincat ⁊ vincat ⁊ significat laborē nature ⁊ significat etiā grossitudinem materie ⁊ q ipsa difficulter suscipit digestionē. Si autē febres fuerint quiete indicat longitudines pp grossitudinem humoris.

Signa sūpta ex tenuitate vrine. .C.lxxxii.

Vrina tenuis quādoq fit sicut in diabete ⁊ est cū ea assiduatio sitis ⁊ velocitas surgēdi ad vrinā ⁊ facilitas egressionis. Et quādoq fit pp cruditatē ⁊ oppilationē phibētes exitū materie ⁊ quādoq fit pp debilitatē virtutis alteratiue ⁊ nō est cū facilitate exitus ⁊ ē minoris malitie q diabetis. Et quādo mingit vrina tenuis in egritudinib⁹ acutis p aliquot dies significat putrefactionē. Nō si accidat putrefactio ⁊ pseveret tenuitas significat mortē velocē ppterea qd materie supvenit in cerebro ⁊ auferatur alia. Et quādo cōuertit ad grossitudinē cum q nō sit alleuiatio fortasse est pp liquefactionē mēbrorū. Cū multiplicatur vrina aquosa apud horā exacerbationis febris totalis significat qd apa euenit in iectorib⁹ ⁊ cōsidera in substātia pmixta colori in capitulis q sunt post illud etiā ⁊ sciās q tenuitas est sicut ipsa nō iungat nigredini ⁊ rubedini. Si autē fuerit tunc sciās qd cū in hoc est res ꝑ significat aut vehemētia virtutis qualitatis egritudinalis in pmixtis in aquā.

Signa sumpta ex grossitudine substantie ⁊ conturbatione eius. .C.lxxxiii.

Cum conuertit vrina tenuis in grossā in febre cōtinua ⁊ sunt signa bona significat crisim cū sudore. Si vero nō fuerint signa bona aut fuerit febris vehemētis adustionis significat inflāmationē in corde aut in epate. Et clarificatio vrine grosse ante crisim est signū nō bonū illud nāq significat retentionē materie ⁊ defectum nature in expellēdo eam. Vrina grossa turbulenta in qua nō residet aliquid ⁊ nō clarificatur significat ebullitiōem humorū pp vehementiā caliditatis extranee ⁊ debilitatē nature digestiue qua pp est mala. Et vrina spissa ⁊ ppriē in quo multiplicat crisis febriū ex lassitudine ⁊ ppe si associat ei flux⁹ sanguinis.

Signa sūpta ex vrina alba. .C.lxxxiiii.

Vrina alba in egritudinib⁹ acutis significat declinatiōnē materiei nō ad partē venarū ⁊ instrumēta vrine fortasse enī declinat ad cerebrū ⁊ erit dolor capitis aut phrenesis ⁊ fortasse declinat ad quedā viscera ⁊ significat apa ⁊ si sunt signa ad incolumitatem declinia significat q egredietur cū vomitu fm plurimū ⁊ ppe qn nō ē signū in solutiōe ventris cui succedat excoriatio intestinorū. Et quādo est vrina alba tenuis in febre acuta deinde accidit ei cōturbatio ⁊ grossitudo cū albedine sua significat spasmū ⁊ mortem.

Signa sumpta ex colore in vrina nigra in febribus acutis. .C.lxxxv.

Scias q nō verificatur iudiciū penitus de morte ppter nigredinē coloris vrine in egritudinibus acutis licet in se ipso sit signū malū ⁊ quādo associāntur ei etiā signa alia mala quā videas virtutē in ea fortē ⁊ est potens facere euacuationes diuersas ex omni genere succedit ei quies sicut accidit mulieribus qn cū menstruis purgant ab humoribus malis ⁊ propter hoc ille mulieres sunt saniores qn ipe fortassis pp causam aliquā cōsuete sunt euacuari ab huiusmōi mā ex via menstruorū. Et sciās q vrina nigra quāto plus ē pauca tanto est deterior significās cōsumptionē humiditatis ⁊ iterū quāto magis est grossior tāto ē deterior in egritudinib⁹ acutis. Et quādo nigra est declinās ad subtilitatē ⁊ tenuitatē ⁊ ē in ea sedimē pendēs ⁊ est ei odor acutus in febrib⁹ acutis indicat dolorē capitis ⁊ pmixtionē ⁊ certior dispositionū

cius est q significat furorē sanguinis naturā nigri q̄sima ē acuta vēcēdo ꝛ fortasse erit cū eo sudor ꝓp caliditatē qñ nō supfluit neq̄ minoratꝰ ꝛ expellit vertus supfluitatem ꝛ antecedit sudorē eius hoc ipsā aīo. ¶ Et q̄n associatur vrine nigre in qua est sedimē pendens ꝛ eo nigra rotunda aggregata cū q̄ inueniē odor malus ꝛ tensio in laterib⁹ ꝛ q̄a sub hypocūdrijs ꝛ sudor sig̃t mortē ꝛ huius q̄dē tensio sub hypocūdrijs sig̃t spasmū ꝛ huiusmōi q̄dē sudor fit ex debilitate. ¶ Urina tenuis aquosa ad nigredinē declinās sig̃t tenuitate sua lōgitudinē egritudinis ꝛ sua nigredine maliciā suā. Et dixit ī vrīe nigris subtilib⁹ q̄n ille cuiꝰ est vrina desiderat cibarū moritur. ¶ Et vrina tenuis nigra q̄n cōuertit ad subalbedinē vel flauitatē ꝛ grossitiē ꝛ nō associat ei vlla quies sig̃t egritudinē in q̄e ꝛ ꝓpterea iteratiuā qm̄ hec cōuersio que ē ad grossitiē a tenuitate ꝛ ad subalbedinē a nigredine sig̃t diminutionē caliditatis ꝛ casus vigoris. Et illud ē de illis q̄bus associat aut succedit leuitas. Et si nō fuerit ꝓp illud sig̃t mortē cū fuscatā in q̄e ꝛ nō ꝓp mundificationē ꝛ iā fecit accidere oppilationē iīo si est caliditas tūc iā subito facit accidere aq̄a. ¶ Urina tenuis nigra q̄ mingit in febrib⁹ acutis paulatī sepe lōgo q̄n est cū dolore capitis ꝛ colli sig̃t destructionē rationis gradatim ꝛ ē in mulierib⁹ magis saluū.

Signa sūpta ex vrīa rubea. C. lxxxvi.

Urina rubea in egritudinib⁹ acutis q̄n est cū rubedine subtilis sig̃t eā signis laudabilib⁹ crisis velocitatē ꝛ cū cōtrarijs eorū sig̃t velocitatem mortis ꝛ ex toto inflāmationē vehementē ꝛ subtilitas cū rubedine sig̃t in egritudib⁹ acutis dolorē capitis ꝛ phrenesis. ¶ Et vrīa rubea grossa in egritudibus acutis q̄n eiꝰ egressus fit paulatī ꝛ frequēter ꝛ est cū fetorē sig̃t horē q̄n sig̃t caliditatē vehemētē ꝛ magnitudinē ꝛ defectum nature. Uerū q̄n est abūdātia eiꝰ in sedimis sig̃t lōgitudinē ꝛ ꝓpterea in febrib⁹ lēctis. ¶ Et q̄ mingit san. purū in acutis morit q̄m sig̃t replecōnē sanguineā vehemētē cū acuitate ebullitiōis ꝛ timet d̄ huiusmōi ꝓ scatio q̄ fit ex replecōe ventriculorum cordis si declinat ad cor aut apoplexia si declinat ad cerebrū. ¶ Urīa rubea valde si cōuertat in febrib⁹ ex lassitudine factis ad grossitiē deinde appeat sedimē plm̄ nō subsidēs ꝛ sit illic dolor capitis sig̃t lōgitudinē egritudis q̄m mā est rebelliōr quāobrē nō ingrossat p⁹ ꝛ postq̄ ingrossat n̄ subsidet velociter vel eiꝰ crisis fit p sudorē q̄m mā est declinis ad vēas. Et huiusmōi q̄dē vrīa assimulatꝰ vrine icteriē ꝛ differt ab ea in hoc q̄ nō sig̃t pānositē ad summū vrine rubee substātie ꝛ rubei sedimis sig̃t appetitū ꝛ cruditatē ꝛ sig̃t lōgitudinē q̄n rubedo nō est vehemēs ꝛ est illa q̄ est declinis ad rubiditā.

Signa sūpta ex vrina flaua. C. lxxxvii.

Urina flaua in febre acuta quādo cōuertit ad albedinē aut ad nigredinē ē mala q̄m sig̃t p albedinē eleuatiōē materiei ad caput ꝛ p nigredinē acuitatē q̄litatis egritudinis.

Signa sūpta ex sedimine. C. lxxxviii.

Sedimē diuersū in substātia ꝛ colore q̄d sig̃t humorū diuersorū multitudinē ē malū ꝛ deteriꝰ eo est illō q̄d ē minor pars sig̃t eni q̄ nā nō pōt expellere nisi postq̄ minorant pars. Et leue q̄dē in colore ē magis significatiuū bonitatis q̄ album. Et in hectico vrīa ille cuiꝰ sedimē est declinē ad rubedinē sed ē leue. Et morit ille cuiꝰ sedimē ad albedinē declinat si ē diuisum. Substātie cui bōitas vehemēs⁹ ē melior ad suscipiendā expulsionē q̄ bōitas coloris ꝛ sig̃t nec q̄ doloris nō pauꝰ ab egritudie plm̄. Et sedim bonū q̄n minorant eiꝰ pars sig̃t q̄ natura opata ē iā in eo valde ꝛ egritudo nō egit ī eo. ¶ Sedimen spumosū [illegible] albedo est ꝓp cōmixtionē aeris cū eo [illegible] dicitur a nā ꝛ crudū ē malū. Et [illegible] tunda ꝛ mouetur mediās ē q̄ sedimē cuiꝰ [illegible] est cōgelata ꝛ magis significatiuū [illegible] flatus ꝛ acuta. Et sedimē q̄ nō [illegible] citas supfluitat[illegible] ē [illegible] plurimus nō q̄ si vigorius [illegible] adducū vigōris ꝛ postq̄ facta [illegible] postq̄ fuerit hypostasis parua. Et [illegible] mā granis grossa est [illegible] benēiā tincture absq̄ sedimē [illegible] significat bonū ꝛ q̄sq̄ sig̃t bonū [illegible] q̄ accidit illud ꝓp dolorē ꝛ ꝓp [illegible] famē tinctura cui vrine [illegible] inam. Et sedimē rubeū significat [illegible] tarditatē vigōris ꝛ associatū [illegible] rū angustia ꝛ tristitia ꝛ si ꝓlongat [illegible] longat egritudo ꝛ fortasse [illegible] fimū. ¶ Fuerit sedimē rubei pendēs [illegible] ad supiora q̄n ē in vrina tenui sig̃t [illegible] putrefactionē ratiōis si aūt [illegible] vrina substātia incipiat [illegible] pit pendēs subsidere ꝛ [illegible] est sm̄ formā frusti carnis in febrib⁹ [illegible] entib⁹ vigōris significat q̄ ē ex [illegible] ex renib⁹ ꝛ q̄n ē illic [illegible] de dispōne renū. ¶ Et illo q̄d ē illic [illegible] est signū vigōris ꝛ febris ē acuta [illegible] facit in neruis ꝛ ossib⁹ ꝛ venis ꝛ [illegible] furfureū q̄d d̄signat [illegible] fando ꝛ distinguit inter [illegible] de vesica ē cū signis [illegible] dine.

Signa sumpta ex dispositōib⁹ [illegible] ficatiōes diuersas coloris ꝛ substātie [illegible] nis oleaginis. C[illegible]

Oleagia est illa cuiꝰ color ꝛ substātia [illegible] color olei ꝛ eiꝰ substātie [illegible] significatiōes [illegible] dinē vero q̄n ē oleaginā est malū [illegible] egritus puri est malū ꝛ est illō q̄ [illegible] olei cū citrinitate ꝛ viriditate. ¶ Et q̄n [illegible] videō post vrinā nigrā tūc est significatiua [illegible] testificat de ea. Ratio s[illegible]. ¶ Et [illegible] est illō q̄ ē in principio egritudis. ¶ Et q̄n [illegible] malaū ꝛ mingit vrina oleagina [illegible] mi in fetro. ¶ Et vrina q̄ [illegible] bilib⁹ ad signa vituꝑabilia sig̃t in egritudi⁹ [illegible] tē q̄n sig̃t casus virtutis subito ꝓp [illegible] Urina oleaginea q̄sq̄ sig̃t [illegible] est ex retē aiōe. Urina [illegible] in febre acuta q̄n cum ea est [illegible] sū si aūt fuerit nigra cū hoc [illegible] currit sanguis ī vrina ī febre acuta [illegible] acuitatis eiꝰ ꝛ ꝓpea q̄ [illegible] cōgelatio ē ꝓp vehementiā caliditatis [illegible] ¶ Urina tenuis ī qua ē spuma ꝛ habet [illegible] mētē ꝓp illud q̄d ipa sig̃t de [illegible] acuitatis mā[illegible]. Et nos q̄dē [illegible] tenui nigra illō ī quo ē [illegible] ¶ vrina [illegible] in principio febrū acutarū q̄n cōuertit ad [illegible] albedinē deinde remanet [illegible] ni ꝛ incipit ēē[illegible] ꝛ fit illic [illegible] sig̃t spasmū vel q̄ [illegible] signa bona vincūt illa. Urina [illegible]

renõ sibilat nisi pp dominiũ huoris cholice calidi ꝛ nõ ingrossat ꝛ inspissat nisi pp exacerbationẽ egritudĩs ꝛ cõ motionẽ i dispõnib⁹ malã. ¶ Et dixerũt ꝙ vrina pauca q̄ est cũ colore sanguis ꝙ est mala pcipue qñ cũ infirmo est passio venenosa.

Signa mala sumpta ex parte qualitatis seperationis vrine. .C.xx.

Quando febres acutã patiens nõ post mingere nisi parũ ꝛ quã dolore absq̄ vulnere aut apostē in instrumẽtis vrine ꝛ cũ freq̄ntia pulsus ꝛ debilitate ẽ signũ malũ. ¶ Qñ retinet vrina i febre cõtinua ꝛ est vehementia doloris capitis ꝛ multitudo sudoris signat ancxietatem. ¶ Vrina q̄ guttatim stillat i febre cõtinua ꝛ cum vehemẽtia doloris capitis ꝛ multitudie sudoris significat ancxietatem. Et vrina q̄ guttatim stillat i febre quieta signat fluxũ sanguinis narium. Qñ si febris fuerit acuta ſcẽsiua signat dispositionẽ malã aduenientẽ cerebro. Et si fuerit quieta signat multitudinẽ repletionis ꝛ debilitatẽ nature i expellẽdo. ¶ Et cũ vrine egredientis i febrib⁹ acutis inobitiantie ẽ debilitas virtutis aut nocumẽtũ i cerebro ꝛ nõ fit illud nisi pp ascẽsionẽ materie acute calefacte ad cerebrũ q̄ cõmunicat ei membra lacertosa.

Numeratio signorũ malorũ in vrina. C.xxi.

Quo'a ꝛ pcedens ꝛ fetida ꝛ nigra ꝛ grossa est mala. ¶ Et illa in q̄ pcedit ex inferiori pte eius vsq̄ ad sup⁹ius sicut fumus est mortalis ppinqua. ¶ Et iterũ pigius eius color est color aq̄ carnis cũ febre continuãte est mortalis.

Signa in egrotis mala generum diuersorũ quorũ malitia est pp aggregationẽ eorũ in febricitantibus ꝛ aliis. C.xxii.

Quando aggregant vomit⁹ ꝛ põctura ꝛ pmixtio rationis tunc illud est signum mortale. ¶ Qñ diuersificat alteratio corporis in tactu ꝛ i colore ꝛ in eo ꝙ euomit ꝛ in eo ꝙ euacuat signat ꝙ nõ est ambigua cũ huoribus diuersis ꝛ egritudib⁹ diuersis cui est necessarius resistere eis omnib⁹ ꝛ est pculdubio de illis q̄ deficiũt ei. ¶ Qñ aggregant in febre inseparabili frigus ei⁹ q̄ appet ꝛ adustio interiorũ ꝛ vehementia sitis cum hoc tunc illud est mortale. ¶ Qñ aggregat cũ perussione debilitas pertinens in ratiõe tunc eger app̄pinquat pdiciõi. Qñ accidũt infirmo subito fluxus ventris niger cũ adustiõe ꝛ mordicatiõe ꝛ dolore adurente in ventre eius ꝛ pulsus cordis ꝛ sincopis ẽ signũ mortis. ¶ Qñ sudant duo cornua frõtis sudore frio ꝛ extimant vngues ꝛ virides fiũt ꝛ alterant ꝛ apparent ligua ꝛ appz sup ipas ꝛ sup corpus pustula extranea tũc mors ẽ pxima. Et si fuerit in pulsib⁹ hypocõdriorũ paussio ꝛ salt⁹ cũ febre ꝛ deinde cũ hoc oculus mouet motu malo tũc oz vt expectet malitia dispõis qm̃ hec dispõ signat vẽrositatẽ inflatiuã ꝛ paussionẽ que fit pp ipa vehemẽt ꝛ pp vehemẽtiã cõstrictionis vene magne. ¶ Et pulsus vehementis paussiõis cõtinuus nagnus valde associat manie ꝛ oz vt cõsideret. fortasse enĩ paussio ꝛ salt⁹ nõ sunt submerse ad viscera imo in eo qḋ appet de mirac ꝛ illud nõ est nociuũ qñ est cũ eo ipa nisi supfluat valde in magnitudie. Et si pseuerat hec dispõ viginti dieb⁹ ꝛ nõ sedant ipa ꝛ febris signat ꝙ apiet ꝛ tunc fortasse saluabit infirm⁹ ꝛ illud erit p vrinã exuberãtem aut pmutatiõem materiei ad extremitates ꝛ pprie ad pedes. Illi q debilitant ex egritudib⁹ qñ accidit eis anhelit⁹ frequẽs ꝛ sincopis tũc iam appropinquãt morti ꝛ nõ addũt sup quatuor horas. ¶ Qñ hõ habet febrẽ inclinã ꝛ inuenit alleuiatiõem ꝛ quiẽ cessatio febris absq̄ crisi manifesta cũ euacuat. de aut pmutatiõe ꝛ sine crisi. one vl'uma ꝛ sine pmutatiõe de aere ad aerẽ in regiõe vna aut in duab⁹ regiõib⁹ ꝛ quesit qḋ ẽ

in pulsu de velocitate ꝛ inuenit sicut tranq̄llitas tunc iudica ꝙ morit velociter. ¶ Qñ omni inest febris ꝛ pulsat cor eius subito ꝛ inuadit cũ singlt⁹ ꝛ stringit venter eius sine cã cognita morit. Qñ q egritudies habz acutã mingit vrinã albã subtilẽ deide ingrossat postea ebullit ꝛ albescit ꝛ remanet ebullitio ꝛ quasi vria asini ꝛ migrat in voluntate ꝛ fũt vigilie ꝛ inq̄etudo signat tetanũ apparẽtẽ in vtrisq̄ laterib⁹ deide morit. Dicit qñ vria fuerit in initio posteaq̄ fuit alba ante illud ꝛ sup ipas fuerit sic spuma deide eucurrerit ex narib⁹ san. niger tunc illud est res mala. Et de signis malis q̄ qdaz medicorũ dixerũt ꝛ nõ rẽdit ratiocinatio ad ea nisi cũ grauitate sunt ꝙ dicit qñ apparet in hoie sup venas q̄ ẽ in collo ei⁹ pustula simil' grão cucurbite cũ variolis albis plurib⁹ ꝛ accidit ei desideriũ rerum calidaꝝ. ¶ Et dicit qñ appet in hoie in tẽpore sinistro pustula dura rubea ꝛ accidit hõi cũ eis hoc penit⁹ vehemẽs in oculis ei⁹ morit in die decimo ꝛ habẽs hũc dolorẽ desiderat salsamẽa. ¶ Et dicit q̄cũq̄ egritudo vehemẽs accidit subito deide sequit illaz vomit⁹ aut flux⁹ ventris est signũ mortis. Dicit ꝙ qñ accidũt febricitãti ꝛ aliis apata ꝛ vlcera lenia deide destruitur ratio ei⁹ morit. Dicit ꝙ qñ inest hõi mollities in facie in corpe ei⁹ ꝛ nõ est dolor ꝛ accidit ei in pncipio illi⁹ pruritus in naso suo morit in scḋo ꝛ tertio. Et dicit ꝙ qñ inest hõi sup genu ei⁹ sile vue rotũde ꝛ illud est nigrũ ꝛ in circuitu ei⁹ rubeũ morit cito vsq̄ quo expectent quinquaginta dies. Et signũ mortis ei⁹ est ꝙ sudat sudore frigido.

Signa lõgitudis egritudis. C.xxiii.

Scias ꝙ lõgitudo egritudis fit pp grossitudinẽ in viscerib⁹ aut pp permutatiõnẽ i regie ꝛ fm oẽm dispõnes debilitat i ea stomacus qñ signat ipam tarditas ꝛ digẽ equalis signat cũ aut tarditas sedimis pcedentis aut assiduitas sedimis rubei iterũ putas em appu omis sedimis signat lõgitudinẽ egritudinis. ¶ Et sic qñ ẽ cũ acuitate egritudis pulsus magnus ꝛ facies ei⁹ pinguis ꝛ hypocõdria inflata q̄ nõ detumescũt signat paucitatẽ resolutiõis ꝛ lõgitudinẽ egritudis. ¶ Qñ adueniũt signa crisis aũ digõnes ꝛ nõ cadit virtus ꝛ nõ apparent signa mortis tũc egritudo plongat. ¶ Et scias ꝙ terribilitas crisis qñ nõ sanat ꝛ nõ nocet ꝛ dispões remanẽt fm modũ suũ tũc egritudo ẽ lõga. ¶ Et multitudo salive i egritudine signat lõgitudinẽ ei⁹ ꝛ pprie cũ vehemẽs fit a principio rei. In fine vo eius ẽ remiss. ¶ Et qñ associant euacuationib⁹ paucis q̄ signat ꝙ nã mouet mãm ꝛ deficit in expulsiõe ei⁹ integra sine sit sudor aut fluxus sanguis narium aut alia signa bona aut priuatio signoꝝ maloꝝ signat longitudinẽ. ¶ Et qñ remanet sedimẽ rubeũ vsq̄ ad quadraginta dies indicat lõgitudinẽ febris ita vt nõ speretur crisis ꝛ seпатio vsq̄ ad sexagita. ¶ Pollutio i pncipio egritudis signat lõgitudinẽ. ¶ Qñ vides signa lõgitudis egritudis i diebus ascẽdẽtib⁹ tũc nõ ẽ signo coꝝ sicut significatio ipoꝝ post illud. ¶ Et qñ videris illud qḋ ẽ cõtrariũ illis signis magis verificant fortiũ apparere i medijs dieb⁹ ꝛ i posteriorib⁹ ei⁹ tũc cõsidera iudiciũ indicatiõis de scias ipa i quo die erit ꝛ ille dies quo die indicatur ꝛ obserua cõditiões pdictas i ea ꝛ cõsidera dispositionẽ virtutis ꝛ etatis ꝛ tpis ꝛ cõplexiõis ꝛ dispões motus egri i q̄titate ꝛ q̄litate sua ꝛ ascẽsione ꝛ postpositione sua ꝛ horarũ suarũ pprie in statib⁹ acute ꝛ lõgitudie ei⁹ ꝛ abbreuiatiõe ei⁹ an sit ad morũ declinis aut ad quietes ꝛ indica p q̄titatẽ eius.

Sig̃ ꝙ egritudo cõsumet crisi aut resolone. C.xxiiii.

Quando fuerit virtus fortis valde ꝛ potẽtia augmẽtari i q̄litate ꝛ q̄titate ꝛ etas ꝛ cõplo ꝛ tẽpus declinãt ad motionẽ nõ ad q̄etẽ ꝛ digẽstio ꝛ ei⁹ cõtrarij signa festinãtia tũc egritudo cõsumet cũ crisi. ¶ Et

si ros fuerit ecōtrario ꝛ signa tarditatis iuxta nūc egritudo .plongat̄ ꝛ iterū eū cū resolutiōe aut remouet̄ ꝛ si ꝺ-uersificat̄ erūt crisis diminute ꝛ tardate ꝛ cū permutatiōe ¶ Modos autē ꝛ vita sigillatur p dispōnem virtutis ꝛ signa alteratōis vniusciusq3 duarū rerū ꝛ sui cōtrarij.

Iudicia recidiuationis. .C.xcv.

d Recidiuatio est illa q̄ est velocior ꝛ est cū fuerit debilior ꝛ associant̄ ei procul dubio quum essent forma hec signa recidiuationis. ¶ Et vt eueniat recidiuatio errore regiminis saluti ē q3 ve cūcta per sequens rectificatiōe regim. ¶ Et de errore i hoc ē da re i potu calefaciētia ꝛ medicinas q̄bus vult aliq̄s bonitatē appetitus sicut gallentia bi meli nū ꝛ trocisci rosacei ꝛ silia. ¶ Et reliquie q̄ remanēt post crisis attrahit recidiuationē cito nisi succurrat̄. ¶ Et recidiuatio vehemētior est quando radix q̄ malitia eius est veneno ꝛ statua est debilis.

Signa recidiuationis .C.xcvi.

e Et in illo cui febris nō cessat p crisis cōpletā ꝛ in die suo timet̄ recidiuatio. ¶ Et si fuerit quo cito sine crisi olo nō ē excusatio recidiuatio ꝛ ꝓpe eā crisis ē cū eis q̄ sunt sicut variole aut scētilla aut scabies ꝛ ad similiū eū eā q̄ sit i cute. ¶ Et significat q̄q3 q̄ erit recidiuatio ex debilitate virtutis ꝛ appetitus ꝛ nausea ꝛ malitia ale ꝛ paucitate digestiōis ꝛ corruptiōe cibi in stō tendētis ad acetositatē ꝛ fumositatē ꝛ inflatiōe hypocondriorū ꝛ ptiā epatis ꝛ splenis ꝛ corruptiōe somni ꝛ lōgitudine vigilie ꝛ vehementia siti ꝛ vehementia inflationis faciei ꝓpter est signū mali ꝛ ꝓpter in palpebra superiore ꝛ ꝓpter eius spatio ꝛ ipsius abbreuiatio ꝛ silicū resolutiōe inflatio faciei. ¶ Et de illis q̄ signū eis est vt corpus bene recipiat cibū ꝛ nō remoueat̄ p ipm̄ extenuatio ꝛ ꝓpter q̄ ista accidētia mala appent ꝛ vehementiora i mali horis paroxismorū egritudinis q̄ sunt. ¶ Et q̄q3 significat recidiuatio ex pulsu q̄ remanet in eo spissitudo ꝛ velocitas. ¶ Et ex ꝓfūdatione extuarū crescit ꝛ occultatiōe eaꝝ. ¶ Et ex vrina q̄ in ea remanet tenuis plurima citrinitas aut flauedo aut rubedo aut ē ex illo i q̄b' nō posset sedimē neq3 residet ꝛ q̄ vrina sunt similat vrie a nulli. ¶ Et q̄dā tpa fortiora sunt recidiuatiōis q̄ quedā alia sicut autūn' in ipo eni pl' cadit recidiuatio q3 in aliquo tpib'. ¶ Et gen' egritud iq3 iterū adiuuat ad i q̄ndā recidiuatiōē sicut febres apōs q̄ post se reliquūt caliditatē ꝛ inflatiōes in viscerib' ꝛ sicut epilepsia ꝛ scotomia ꝛ dolores renū ꝛ epatis ꝛ splēis ꝛ emigranea ꝛ cephalea ꝛ catarrus ꝛ que ab ipo generant̄ de asmate ꝛ alijs ꝛ egritudib' anhelitus.

Cause mortis. .C.xcvij.

m Mors fit aut ꝓp' cām q̄ corrūpit complo cordis: aut ꝓp cām q̄ resolut̄ virt' q̄ extinguit. ¶ Et facta ꝓp cām q̄ corrūpit cōplo cordis aut est dolor vehemens aut q̄litas superflua de q̄litatib' nocuoꝝ ē q̄litas extranea venenosa aut est retētio materia anhelitus. ¶ Et ꝓp hoc os vt ne diminuant̄ resolutiōes ꝛ ne diminuant̄ guttura eoꝝ delicari.

Species mortis q̄ accidit in horis febriū ꝛ signū q̄litatis mortis infirmi. .C.xcviij.

d Et illis est mors q̄ accidit eis in principio paroxismi febris ꝛ augmēto ei' aut resolutiōe eius. ¶ Et plim a' est in febrib' apau3 intrinsecoꝝ vbi effundit̄ ad ipa superfluitas subito. ¶ Et in egritudinibus malignis q̄b' supat̄ nā in fine eā mouet cū fortitudine ꝓp̄ne si fuerit debilis ꝛ ad summū est sicut pfocatio ꝛ si est extinctio ignis a multis lignis. ¶ Et de illis ē mors in statu paroxismorū febris ꝓp supatiōnē nature ab egritudine. ¶ Et tertia est mors facta in declinatiōe ꝛ est paucitera. ¶ Et plim eius est in declinatiōe [illegible] ꝛ cū in ea q̄ nō inspa est [illegible] ꝛ post ꝛ diget [illegible] q̄ necessaria [illegible] plures eoꝝ moriūt cū score [illegible] fortasse declinatio ē declinatio [illegible] resolone caloris innate q̄ [illegible] sul q̄dē duo [illegible] forant̄ ꝛ i falsa mollificat̄ [illegible] ficat̄ ꝛ egredit ab ordine. ¶ In declinatione [illegible] morti aliquo nisi ꝓp eis [illegible] infirmo ꝛ ē debilis sunt mor' [illegible] accidūt huius mōi etiā sine. ¶ Et [illegible] accedit sudor paucus [illegible] aliq̄ i variolis i declinatiōe. ¶ Et [illegible] cū sudor inequal' ad singu [illegible] ꝛ collo tm̄ aut i pectore [illegible] tertia tūc nō erit mors [illegible] sudore; verū p̄lim mortis [illegible] nō aliquo i hora i qua fit crisis bona [illegible] sicut si ē egritudo i parib' erit mors [illegible] imparib' erit mors i imparib'. ¶ Et [illegible] sunt silia attrahūt mortē [illegible] cū ea accidētia mala de paroxismo [illegible] gustie ꝛ ꝓfūditate somni ꝛ debili [illegible] inde accidit dolor capitis ꝛ [illegible] lor oris stōi ꝛ singultus. ¶ Et [illegible] in principio paroxismi ꝛ tūc [illegible] suo paruus valde [illegible] siccitas ꝛ nigredo. ¶ Et ad finem [illegible] ter i hora i qua ipa fit vehemētior [illegible] sit incipiēs siue sit i augmēto aut [illegible] in augmēto appareāt q̄q3 [illegible] cōsideres signa mortis i hora [illegible] tūc nō timeas q̄ si [illegible] ¶ Si aūt cōsequitū fuerit [illegible] cdorū tūc indica q̄ p̄lim [illegible] morietur i septio aut paroxismo [illegible] rit egritudo velocis motus.

Significationes mortis [illegible] .C.c.

o Et illis est debilitas [illegible] dū egritudinis ꝛ de [illegible] eis. ¶ Et de illis est [illegible] te mortis ipsius. ¶ Et quādo [illegible] magis periculosa.

Dispōnes accidētes cōualescētib'. .C.c[illegible]

q Uādoq3 accidit cōualescētib' [illegible] cidit eis vehementia [illegible] eis ē illud q̄d [illegible] ¶ Et accidit eis ne [illegible] ab eo q̄d [illegible] deāt corpora eoꝝ ad virtutē. ¶ Et [illegible] nō sūt remollificata corpa eoꝝ ab humorib' [illegible] ones. ¶ Et q̄q3 accidit eis corruptio [illegible] brorum ꝓpterea q̄ expellūtur [illegible] dunt eis egritudines cōtrarie egritudib' [illegible] q̄ superflua in eis in cōtrario [illegible] eis grauitas in lingua ꝛ paralysis [illegible] plexia ꝛ epilepsia ꝛ dolor capit [illegible] bus sunt similes q̄ndo [illegible] ptransierūt. ¶ Et q̄q3 accidit eis [illegible] remouet aqua tepida. ¶ Et accidit eis [illegible] capilli ꝓpterea q̄ capilli [illegible] gitur humiditas innata [illegible] gerib' q̄ q̄ siccant̄ [illegible] bone [illegible] redit nigredo capilloꝝ [illegible] q̄ potant̄ aqua q̄ nūc redit [illegible]

Regimen cōualescētis. .C.c[illegible]

Oportet vt in conualescente alleuiatio fiat in omni re: et non afferatur ei aliquid subito ex cibis neque aliquid ex motibus: et ex calefacientibus: et caueat consuetu dinem doctoris ad vocem pueritiae vsque et alia et gradatim perducatur ad exercitium eius: et faciet ipsum cum immutatum est valde. ¶ Et vt occupetur in eo quod augmentum efficit in sanguine eius: et oportet vt quiescat et letetur et gaudeat: et prohibeatur ab exacerbationibus et propter coitum. ¶ Et vinum cum temperamento est ei iuuatiuum preter vinum subtile tenue. ¶ Et de conualescentibus conuenientior ad hoc vt interdicatur ei societas est conualescens cuius crisis fuit occulta quia ipse est expositus recidiuationi et huiusmodi fortasse indiget cautione. Et conuenientior ei est fumus vaporis subtilis precipue cum videris egestiones eius iam declinare ad colorem humoris qui est ex humoribus ex quibus fuit febris et videris in appetitu defectum: et quando volueris illud tunc fac quiescere conualescentem et conforta virtutem eius deinde cum est fortasse necessarium est tibi vt clisteres et conforteris eum cibationem et prepara ei tunc et vngue eius medicinales solutiuas aut commisce eis virtutes medicinarum solutiuarum conuenientium sicut pruna et siracosti et terentabin et similia illis habentibus cholam. ¶ Et quandoque iuuatur per diuretica et mundificantur per ea vene eorum et quandoque faciunt illud ista diuretica cognita sicut facit illud vinum commixtum. De phlebotomia autem sciendum est quod parum indiget conualescens extractione sanguinis et fortasse indiget eam et significant illud forma et signa sanguinis precipue quando inuenio febrem occultam in venis et video pustulas in labiis et fortasse cogitet ad phlebotomandum illum ut malitia sanguinis eius propter illud quod remansit in ipso de cineritate humorum malorum. Quare necessarium est ei vt extrahatur sanguis eius malus et augmentetur in eo sanus bonus et melius in hoc est vt facile fiat et non faciat aliquid subito et somnus diurnus fortasse est magis nociuus conualescenti propterea quod mollificat eum et fortasse conforta eum propterea quod ipsum quiescere facit: et quando non conuenit fortasse attrahit febrem propterea quod facit cruciatum et frangit de virtute caloris innati. ¶ Et obseruatio in omnibus conualescentibus mundificatis et non mundificatis est vt curat esse eorum secundum regimen quod fuit in egritudine ex cibariis et aliis rebus diebus in eo quod est inter eos et ad summam secundum mensuras quarta cum crementi permutetur secundum regimen quod fuit in sanitate eius deinde illud quod sequitur sanitatem eius deinde eleuetur ad illud quod est supra ipsum, et oportet in mundo et eo cuius febris fuit salubrius ne subtilietur regimen eius quando febricitet corpus eius et mala fiet eius dispositio. Et oportet vt redeat ille cuius extenuatio et macilentia in diebus paucis fuit ad pinguedinem in diebus paucis quoniam virtus eius est firma et fiat cum contrario eius preparatum illud et si non appetat conualescens tunc in ipso est repletio si appetit et non impinguatur post ipsum tunc afferet sibi vltra virtutes suas et supra virtutem nature sue quod non potest digerere illud et diuidere in corpore aut in corpore suo sunt humores plures in quibus non est decoquatio aut virtus stomachi eius est prostrata valde aut virtus totius corporis eius et caliditas que innata sunt prostrate quia non alteratur cibus alteratione conuenienti vt expellatur vel assimiletur nisi ex eo. Et huiusmodi quidem appetitus in principiis eius fac cibum eius quandoque conueniunt in eis dispositionibus ad hoc vt non appetant quoniam nocumenta et replesio humorum malorum fiunt fortiora et augmentantur et ne appetant deinde appetant propter virtutem et fortitudinem virtus sue medicine cibus et vt appetat deinde non appetat si quod ergo peruenerat appetitus et non alteratur corpus ad virtutem dominantem tunc virtus appetitiua et instrumentum eius sunt sana et virtus digestiua et ipsum instrumentum sunt debilia ergo melius est vt gradatim deducatur conualescens ex exercitiis et pulsis ad cibum et non reducantur ad consuetudines cum adhuc in venis est strictura. ¶ Et fortasse sumptus acetosus faciet eis timere excoriationes intestinorum propter debilitatem intestinorum ipsorum et sit acetosa. ¶ Et de regimine conualescentium est permutatio eorum ad aerem contrarium ei in quo erant. ¶ Et de regimine conualescentium est obseruatio eius quod oportet caueri de ipse egritudinibus eorum et opponatur ei quod securitatem faciat ab ea sicut in pleuritico oportet enim vt timeatur in eis asperitas pectoris. Et non oportet vt conualescens sudet in balneo propter raritatem carnis sue debilis. Quando ergo multiplicatur sudor eius tunc in ipso est superfluitas. ¶ Et abrasio cum nouacula nocet ei propter illud cuius narratio precessit.

Cibatio conualescentis. C. cii.

Oportet vt sit cibus eius in quantitate boni chimi faciliis digestionis. Et oportet ne tolleret famem neque sitim et fortasse est necessarium vt declinet quantitas ad frigidam complexionis egritudinis precedentis propter timorem alicuius rei et ad cautelam. ¶ Et scias quod cibi humidi fluidi velocius nutriunt et minus sunt audaces et grossus et quod ex contrario sunt sic cibus aut post. ¶ Et oportet ne super se afferat frigidam nisi vocet ad illud residuum caliditatis immo vt regatur cum eo quod est temperatum et sit ei calefactio subtilis cum humiditate completa velociter recipiens digestionem. ¶ Et vt sit cibus eius in quantitate cum mensura quae fiat bona eius digestio et eius temperatio et adde secundum gradationes quas non videas grauitatem neque rugitum neque velocitatem descensionis neque tarditates retentionis. ¶ Et minue ex eo si non videatur ex eo quod videri debet et quando repletur subito et tenditur stomachus eius tunc fortasse febricitat et sitit non oportet vt bibat subito fortasse enim est ex eo timor. Hora autem cibi eius est hora equalitatis aeris in vespis estatis et hora post meridiem hyemis nisi sit nocens aliquid festinum. ¶ Et oportet vt diuidatur super ipsum quantitas que est minus satietate eius. Et aqua vehementis frigoris est ex eis a quibus oportet alienari conualescens quoniam quando ipse fortasse inueniet ledendo quibusdam visceribus et fortasse faciet spasmum et nos iam scimus qui mortuus est propter illud. ¶ Et scias quod appetitus conualescentis quandoque minoratur propter debilitatem aut propter humores in stomacho et associatur eis his pluries sincopis. Et quandoque minoratur cum opilatis et paucitate attractionis eius et apparet in colore vrine egestione tenui et alba. Et quandoque minoratur cum humorum in corpore toto et satietatis nauseatione. Et quandoque propter debilitatem virtutis corporis et caliditatis innate aut in illo propter. Rege vero vnumquodque cum eo quod scisti de regimine eius quanto plus facilius est. ¶ Et scias quod sccaniabi de cidoniis est bonum medicamen conualescentibus propterea quoniam corroborat appetitum et prostratus propter debilitatem stomachi eorum et facit securitatem ab excoriatione intestinorum. ¶ De confortantibus vero stomachum que sunt calidiora eo sunt sicut trocisci rosarum et que sunt eis similia fortasse enim sunt causa recidiuationis.

Motus egritudinum. C. ciii.

Iam scisti horas egritudinis et scisti quod motus in periodis quandoque sit addendo in labore et significationibus suis et quandoque sit minuendo et significationibus declinationes. ¶ Et vehementiores sunt motus egritudinum et accidentia eorum in nocte propter vehementias occupationis nature in digerendo materias tunc ab omni re.

Tractatus secundus de diebus crisis et horis eius.

De principio egritudinis et prima computatione crisis. C. i.

De hominibus sunt qui dicunt quod principium egritudinis ex quo numeratur computatio dierum crisis est extremitas hore in qua sentit eger vestigium egritudinis. ¶ Et de hominibus sunt qui dicunt non immo extremitas hore in qua se ipsum prosternit et approximat in eo nocumentum operationis et hec quidem diuersitas non aduenit nisi in febribus que non accidunt subito in illis autem que subito accidunt sic est principium hore et illud est sicut accidit quibusdam febricitantibus vt incipiat febris sequentibus apparentiis et sit homo ante illud non

habēs egritudinē q̄ dormit aut īgredit̄ balneū aut laborat ⁊ febrit subito. In febrib᷒ aūt quas ascedūt con fractio ⁊ dolor capitis ⁊ silia deinde accidūt ambe rē di uersificant. ⁊ somnus ē ut cōsiderel hora inceptiōis ipi᷒ febris ⁊ illic ē iā apprio eraus ⁊ dispōne nāli ī cōplone manifesta. Inceptio vo doloris capitis ⁊ cōfractionis cōsideratiōnē nō habet ⁊ q̄ decūbit ī lecto ⁊ somn᷒ nō sunt de illis qbus ē innuēdū fortasse enī infirm᷒ nō decubuit ⁊ iā incepit febris. ¶ Et si peperit mlr deinde accidat ei febris tunc si nō cōputet ex febre ⁊ nō nisi ex pte est illud error. de hoc dixerūt quidā q̄ plurimū accidat post secūdū ⁊ tertium.

De cā dier̄ ī crisi ⁊ piodo⁊ eius. Ca. ii.

Plures quidam homies posuerūt cām in mensuratiōe tpum crisiū egritudinū acutarū ex pte lune q̄ virtus eius est virtus incedēs in hūitates mōdi. Itaq̄ in ea spēs alteratiōis ⁊ adiutorio ad maturādū ⁊ digerēdū aut ad cōtrariū fm pparatiōes materiei. Et signū in hoc p dispōnem extēsionis ⁊ cōtractois ⁊ augmētatiōes cerebellorū cū augmētatiōe luminis lune ⁊ velocitatē maturatiōis fructuū arborū ⁊ herbarū cū apparitiōe eius. Et dixit q̄ hūitates animaliū patiunt a luna q̄ dies crisificant dispōnes earū fm diuersitatē dispōnū lune. Et si vehemētior appritio diuersitatis cū vehemētia appitiōis diuersitatis ī dispōne lune ⁊ sit illud vehemēti᷒ qn̄ luna est fm oppōnē dispositiōis in qua fuit deinde fm q̄dratiōes ⁊ hoc p diuisionē reuolutionis lune ad medietatem deinde ad medietatem medietatis. ¶ Dixerunt propterea quod reuolutio lune est in viginti nouem diebus ⁊ tertia fere diminutio dieb᷒ cōiūctionis ex eis ꝓpterea q̄ lune n̄ ē opatio que sunt fere duo dies ⁊ medietas ⁊ tertia q̄ rmanēt viginti sex dies. ¶ Et medietas erit medietatis ei᷒ tredecim dies ⁊ quarta dieiꝫ quarta ipi᷒ sex dies ⁊ medietas diei ⁊ octaua dieiꝫ octaua ei᷒ tres dies ⁊ q̄rta diei ⁊ medietas octaue diei. ⁊ est minor reuolutio eius. Et fortasse extrahūt eā fm modos alios diuersificātes has ꝓportatiōes parū ⁊ addūt in ea parū verū in hoc est transgressio q̄a dicūt q̄ nō debēt dicere. ¶ Dixit ergo illa tpa facietia necessario vt appareant in eis diuersitates magne ⁊ sunt dies piodo⁊ eiuorū. ¶ Et qn̄ incipit ⁊ mā ē bona appet apd̄ statū ei᷒ alteratio manifesta tēdens ad bonitatē. ¶ Et qn̄ incipit tēpus ⁊ dispōnes sunt corrupte est alteratio appēs apd̄ cōplemētūs ipis fm corruptionē. Crisis vero egritudinū q̄ in tēpib᷒ ꝓcedūt ⁊ vltra mensem numerant ex sole ⁊ in hac qdē mēsuratiōe ⁊ experientia est ābiguitas. ¶ Et in eis sunt loca tali mō q̄ multiplicat occupatio cū hoc sup nāle ⁊ nō ipedit sup medicū aliqd ⁊ sup medico qdem nō incūbit nisi vt cognoscat q̄ egredit cū crisib᷒ plurib᷒ ⁊ nō ptinet ei vt sciat q̄ sit cā ei᷒ qū declinatio ipi᷒ cause extrahat cū ad artē aliā sinos et sit sermo de dieb᷒ crisis sermō quē loquitur fm semitā experiētie aut fm viā positiōis ⁊ Aphomatū ⁊ sciat q̄ plures eo⁊ noiant reuolutiōes illos ex q̄ n̄ egredit̄ multiplicatō a gener̄ suo ⁊ ē ei᷒ initio q̄ nō egredit cū ea duplicatio ad diem non creticū ⁊ exēplum horum ē quartan᷒ ⁊ septen᷒. Nā eo⁊ mediū puenit semp ad dies creticos fm experiētiā dierū crisis q̄ accidit egritudinibus qbus cōueniūt isti q̄rtanus ⁊ septenos. ¶ Et reuolutiōes q̄ sunt radicales sunt tres reuolutio q̄rtano⁊ ⁊ reuolutio septeno⁊ ⁊ est cōpleta sed reuolutio decenorū est magis cōpleta q̄s omnes q̄dragesim᷒ eni ⁊ sexagesim᷒ ⁊ octuagesimus ⁊ oēs illi dies sunt crisis verū due prime reuolutiōes sūt diminute ex hoc ꝓp fractionē q̄s accidere oꝫ ꝓp q̄s sunt tres septimi q̄ dies. Q̄rtanus primus ē q̄rtus ⁊ q̄rtanus secūdus ē i q̄ quo restaurat̄ fractio. Et ꝓpter illud est ī septio q̄ sunt sex dies ⁊ septimus [illegible] ꝓp illud cadit cōtinuat᷒ ⁊ q̄rtanus tertius [illegible] cimo. Et illic puenit hora duplicatiōis [illegible] ipsū septenū suū ⁊ est ī q̄rtodecio. Et q̄ [illegible] tius septenū tertiū cadet ī die vigesimo [illegible] reo ī q̄rtanis fm hoc q̄ q̄rtanus [illegible] mare ⁊ suo ⁊ tertius disgregat ⁊ [illegible] ari. Nā ergo puenit [illegible] sitas. Et laudabiles qdē sunt [illegible] septenū a cōtinuatis sunt ergo [illegible] q̄rtusdecim᷒ ⁊ vigesim᷒ ē cōtinuat᷒ [illegible] multiplices sunt septeno⁊ fm [illegible] septenos segregatos quos [illegible] plenos vigīti deinde separāt et vigīti ⁊ [illegible] deinde vigesimus septim᷒ cōtinuat᷒ [illegible] mus septimus est sup [illegible] cōtinuat. Deinde septenos cōtinuatos [illegible] deinde currit multiplicatio sup [illegible] vigīti et sic [illegible] sagīta ⁊ [illegible] vigīti. Et nō est cōsideratio [illegible] eos de dieb᷒. ¶ Alij aūt sicut archigenes [illegible] q̄rtusdecimus ē octau᷒ decim᷒ ⁊ [illegible] m᷒ ⁊ vigesim᷒ octau᷒ deinde trigesim᷒ [illegible] m᷒ octau᷒ cū [illegible] septenī. ¶ [illegible] q̄dragesimū fm ⁊ q̄dragesimū [illegible] tarū dies crisis ⁊ iā [illegible] cadat q̄ ipi fecerūt de [illegible] q̄rtanis in dieb᷒ crisis [illegible] deinde [illegible] septenis [illegible] go eger in egritudie chronica [illegible] septeno⁊. ⁊ apud archigenē [illegible] m᷒ valde plus ē creticus q̄s vigesim᷒ [illegible] tiūt᷒ apud octauū decimū [illegible] vero ⁊ Gal. ⁊ qui post eos [illegible] res fm illos sic est diuersitas in vigesimo [illegible] gesimo octauo. ¶ Archigenes [illegible] [illegible] ⁊ fecit meliorē vigesimū octauū [illegible] trigesimi pmi cū vigesimo [illegible] gesimo q̄rto ⁊ q̄dragesimi cū q̄dragesimo [illegible] q̄ de egritudinib᷒ sunt que [illegible] simo in septem ānis ⁊ q̄tuordecim [illegible] anno. ¶ Et sūt qdā q̄ existimāt q̄ post [illegible] crisis cū [illegible] verū [illegible] necessariū vt alteret egritudo [illegible] dinatio aut sic ī ea ꝓpositio egritudinis. ¶ [illegible] biū ī egritudie chronica [illegible] cōsonet sup [illegible] vice vna ⁊ expellat ei [illegible] ¶ Ter primū [illegible] q̄ dicitū [illegible] diminuta aut p [illegible] tardi [illegible] Hip. dierū creticorum alij sūt pares [illegible] res qdē fortiores sūt ī crisib᷒ [illegible] parū quidē exēplū ē q̄rtus ⁊ sextus [illegible] ⁊ q̄rtusdecim᷒ ⁊ vigesim᷒ ⁊ vigesimus q̄rt᷒ [illegible] numerauit᷒ de qbus fm duas [illegible] quidē sūt sicut tertius ⁊ quintus ⁊ septimus [illegible] undecim᷒ ⁊ q̄ntusdecim᷒ ⁊ septimusdecim᷒ [illegible] primus ⁊ vigesimus septimus ⁊ trigesim᷒ [illegible] pl᷒ Gal. negauit q̄ dicat est in hoc [illegible] octaui ⁊ decimi ⁊ inuenit illud [illegible] ¶ Et fortasse hic sermo Hip. est [illegible] erū crisis ⁊ habet expōnem. ¶ [illegible] antur dies ⁊ sunt sicut dies [illegible] gīt post vigīti sine sit [illegible] ¶ [illegible] q̄ in die bone crisis q̄ appareāt signum [illegible] decimus ⁊ significat mortē [illegible] in septimo ⁊ q̄rtodecimo.

De ꝓportionalitate dieꝝ crisis ad inuicē ꝛ debilitate ꝛ cōparatione eoꝝ ad egritudines. Ca.iii.

Ierū creticoꝝ alij sunt fortes i vltimo i qb⁹ fortasse semp fit crisis: ꝛ alij sunt debiles valde ꝛ alij sunt medij. ¶ Et ego dicā eos vtiliter postq̄ dixero q̄ ꝑm⁹ dies crisis est dies q̄rt⁹ ꝛ cū hoc nō multū cadit i eo crisis ꝛ est indicatiu⁹ septimi. Dies aūt septim⁹ est dies fortis valde ꝛ idicat ipm q̄rt⁹ ꝛ is vel septim⁹ ponat in ꝑmo ordie suꝑiore. Et dies vndecim⁹ nō est in ꝟtute q̄rtidecimi. Verū tñ i egritudib⁹ in qb⁹ ꝑoxismi earū incipiūt i imparib⁹ vt tertiana est fortis valde ꝛ fortior q̄rtodecimo. ¶ Et dies quartusdecim⁹ est dies fortis valde ꝛ de fortitudie ei⁹ est q̄ nō inueniē dies cui nō ꝓportionatur q̄rtusdecimus q̄ sit vltim⁹ in fortitudie in iudicijs crisis ꝛ salute ei⁹ nedum a cōplemēto ei⁹. ¶ Dies septimusdecimus est fortis ꝛ q̄ ꝓportionaī ei ex dieb⁹ est fortior. Et ꝓportionalitas ei⁹ ad vigīti est ꝓportionalitas vndecimi ad q̄rtūdecimū. ¶ Octauusdecim⁹ est de dieb⁹ crisis deficiētib⁹ ꝛ eoꝝ magis ꝑniciosus est dies vigesimusseptimus ꝛ est q̄si nō sit dies crisis, dies q̄dragesimus est fortior vigesimoquarto q̄uis vigesimusquartus sit bone ꝟtutis ꝛ fortior vigesimo ꝑmo. ¶ Et scias q̄ egritudines q̄ ꝑoxismū faciunt in parib⁹ sicut tertiana ꝛ plures acute sunt velociores crisis ꝛ raꝛ crisis fit in imparib⁹ qua ꝓp expectaī in tertiana vndecimus ꝛ non expectaī q̄rtusdecim⁹ nisi paꝝ q̄uis s̄m plim ꝑoxismus seꝑtim declinet a q̄rtodecimo parūp. ¶ Et ille q̄ faciunt ꝑoxismū in paribus sunt tardiores ꝛ crisis eaꝝ plus est in paribus.

Dies cretici. Ca.iiij.

Alij q̄ sunt in ordie suꝑiore sunt sic septim⁹ ꝛ vndecimus ꝛ q̄rtusdecim⁹ ꝛ septimusdecim⁹ ꝛ vigesimus. ¶ Et q̄nq̄ fiūt reuolutiōes in egritudinibus acutis s̄m plꝫ numero dieꝝ crisis q̄re fiūt septē reuolutiōes tertiane sic septē dies cansonidis. ¶ Et q̄nq̄ fit dispō numeri mēsiū ꝛ ānoꝝ i chronicis s̄m dispōnem numeri dieꝝ i acutis q̄re fit quartana septē mēsiū ꝟl ꝟig. ꝛ currūt ei⁹ idicatōes s̄m cōsideratione idicationū dieꝝ ꝛ cadūt īter eas de āticessiōe ꝛ postpositiōe s̄m cōsideratiōem q̄ cadit i diebus ꝛ dicam illud.

De diebus cadētibus i medio. Ca.v.

Ies isti quos diximus sunt dies cretici radicales ¶ Verū q̄nq̄ accit dieb⁹ creticis ꝓp aliquā cārū accidentiū extrinsecus aut ex ipa egritudie i velocitate motus sui aut tarditate sua aut ex dispōne corporis i ꝟtute aut debilitate aut ex accntib⁹ q̄ accidūt sic vigilie vehementes ex vigilijs extrinsecis aut cadentium ex casibus corporeis aut aīalib⁹ q̄ supueniūt vehementer vt cadat aū eos festinatio aut tardatio ab eis, nō deuenit ſtatōe crisis necessarie in hora sua imo minuit ex ea. ¶ Et si nō esset cā fortis accidēs verificaret crisis ꝛ nō āteceder et neq̄ tardaret. Verū q̄n accidit illud accidēs ꝛ ē forte declinat hora ꝛ tardat aut āticedit ꝛ si fuerit debil fit dissolutio crisis. Et ꝓhibet eam ne sit cōpleta ꝛ noīanē dies in q̄bus cadit hoc refletio dies cadētes i medio ꝛ bñitu dicti dieꝝ crisis ex ꝑte. Et isti dies sunt sic tertius ꝛ q̄ntus ꝛ sextus ꝛ sicut nonus ꝛ sic tertiusdecimus tertius. n. ꝛ q̄ntus cōtinēt quartū ꝛ nonus est īter septimū ꝛ vndecimū, fortasse crisis dies cadens magis conueniens vni duoꝝ dieꝝ q̄ sunt in duobus lateribus eius aut crisis dies creticus q̄ est īter illos cadētes in latere altero magis ꝑtinens, festinatio enim vndecimi ad nonum plus est q̄ tardatio septimi ad nonum q̄uis vnusquisq̄ eorum sit plurimum.

De virtute dierum cadentium in medio ꝛ debilitate eorum. Ca.vj.

Eius q̄ nonus ē dies fortis ꝑlatus i eis deinde q̄ntus postea terti⁹ ꝛ nō abbreuiaē a q̄rto q̄ est radix abbreuiatiōe manifesta. ꝛ tertiusdecim⁹ q̄si ꝓp suā debilitatē nō est de illis in q̄b⁹ fit crisis. Sext⁹ aūt est dies i q̄ cadit crisis verū tñ illa est mala. Nō si euenerit nō mala crisis deficiēs occulta diminuta nō salua a timore ꝛ ipse ꝓp ꝑuitatē casus crisis in eo siue mala sit siue non mala est q̄si dēr septio ꝛ idicat ipm q̄rt⁹ in malitia, ꝛ parū q̄dē cōplet idicatio q̄rti cū bono nisi cū difficultate q̄ ꝛ accidūt i eo signa timorosa sic somn⁹ ꝓfundus ꝛ sincopis ꝛ ꝓpē si fuerit cāsa tūc accidet sincopis cū vomitu ꝛ accidet i eo casus ꝟtutis ꝛ horripilatio ꝛ tremor ꝛ destructio pulsus si aūt appareuerit i eo sudor nō erit eq̄lis ꝛ fortasse minuit i eo crisis cū cāone. Quare erit cōplemētū ei⁹ cū eciura mala ꝛ icterica ꝛ erit vrina mala mali sedimis hoc ē q̄ si fuerit salua ꝛ si fuerit tūc quocūq̄ modo fuerit erit salus ei⁹ ꝑ accidentis recidiuatōis. Inq̄t Gal. Septim⁹ est sic rex iustus ꝛ sext⁹ sic rex tirannus iniustus ꝛ octauus est ꝑnim⁹ sexto.

De dieb⁹ bonis ꝛ malis q̄ s̄m ordines suos cretici sūt aut cadētes i medio aut dies idicatōis. Ca.vij.

Orū meliores sunt septim⁹ ꝛ q̄rt⁹ decim⁹ ꝛ post eos sūt non⁹ ꝛ septim⁹ decim⁹ ꝛ vigesim⁹ deinde q̄nt⁹ postea q̄rt⁹ post octau⁹ deide tertiusdecim⁹ ¶ Et scias q̄ dies crisis fortiores iudicij ꝛ fortiores dies cadentes ꝛ dies idicatōis sunt illi q̄ sunt i dieb⁹ āticedentib⁹ ꝛ q̄nto magis ꝓcedūt debilitaē eoꝝ iudiciū.

De dieb⁹ q̄ nō sunt cretici neq̄ sūt cōe ꝑma neq̄ sūt cōe secunda. Ca.viij.

Sūt sunt dies ꝑm⁹ ꝛ secūdus ꝛ decim⁹ ꝛ duodecim⁹ ꝛ nonusdecim⁹ ꝛ q̄ntusdecim⁹ ꝛ iteꝝ est hꝫ simile. ¶ Et est mirabile q̄ plures eoꝝ sequuntur diem creticum.

De dieb⁹ indicationis. Ca.ix.

Ies idicatōis sunt dies in qb⁹ videnī vestigia q̄ sunt signa alteratōis māe aut signa victorie vni⁹ duoꝝ alternatoꝝ egritudis ꝛ ꝟtutis aut inceptionis pugne leuis q̄ currūt int naꝫ ꝛ egritudinē nō ꝓp separationem sed ꝓp fumositatem. Prime quidē sūt sicut signa digestionis ꝛ contrarij digestionis. Signa vero digestiōis sunt sic nubes rubea aut ad albedinem tendens, significationes indigestionis iteꝝ note sunt. ¶ Secunde vero sunt sicut apparitio virtutis appetitus aut casus eius in eo ꝛ leuitas motus aut grauitas eius. ¶ Tertie aūt sunt sicut dolor capitis ꝛ angustia ꝛ strictura anhelitus ꝛ tremor ꝛ sudor non cois ꝛ euacuatio non completa. ¶ Cum ergo apparent illa vestigia in illis diebus erit crisis in diebus notis sequentibus eos ꝛ erit quartus indicans q̄ erit in septimo si fuerit signum bonū: aut sexto si fuerit signū malum ꝛ ꝓpē in causonide ꝛ lrā q̄ fiat i septimo ꝛ minus q̄ in sexto verum i tertiana multiplicaē q̄ fit in sexto ꝛ septimo aut in vndecimo aut s̄m plim in quartodecimo aut vigesimo aut vigesimoꝑmo ꝛ septimusdecimus aūt idicat i vigesimo aut vigesimoꝑmo ꝛ octauusdecimus indicat in vigesimoꝑmo ꝛ vigesimus i quadragesimo. ¶ Et de diebus cadentibus in medio tertius i q̄nto ꝛ si fuerit malū tunc in sexto ꝛ q̄ntus in nono ꝛ si fuerit malū tūc in octauo. ¶ Et scias q̄ significatiōes idicationū q̄nq̄ declināt a diebus suis ꝓp cām ꝑdictam i declinatiōibus crisis a dieb⁹ suis quos merenē ad illos q̄ sunt aū eos aut post eos ¶ Et scias q̄ sequaē diē s̄m de diebus idicatōis aliq̄d ō genere eius q̄d fuit i die idicatōis tūc egritudo ē velox in motu. Et cōsidera signa festināta ꝛ tardāta ꝛ idica in diebus idicationis qui indicant ea si festinant aut tardantur ex hoc.

Cognitio dierum crisis quā dubitat. C.x.

Cognitio dierum crisis est necessaria ad iudicādos plures. Os .n. qū crisis ē ppinq̄ et regat eger regimine q̄dā ⁊ qū ē longinqua et regat regimine alio. Et os et i die crisis ⁊ q ei ꝓximⁱ ē et regat eger regimine ꝓpo. ¶ Nō ergo moueat eū cū medicina fortasse.n. ad iuuādū nā ad actionē q̄re supfluet vehemēter ⁊ fortasse faciet ei ꝯtrarie i ꝓcessu q̄re pariet laborē nō crisim ⁊ ī fiet eāo ⁊ i hoc est illud qđ est i eo. ¶ Et os i cognitione dierum crisis et obseruet dierum rea n̄ illos alterantes dies crisis notos. ¶ Et nos inuenimⁱ cognitionē diuidi i duos modos q̄rū vnⁱ est i crisi egritudis absolute ⁊ alter est i ipo die crisis ex pricipio i quo ē crisis. Fortasse.n. ꝓlōgātur dispōnes crisis duob' dieb' vel trib' q̄re dubitat ad quem eoꝝ ꝓponatur. Modus vo primⁱ signatur ex duobus modis, ex signis abbreuiatōis egritudis ⁊ lōgitudis eiⁱ ⁊ ex naturis egritudinū ⁊ tēmīb' eaꝝ. Signū vo ex signis lōgitudis ⁊ abbreuiatōis est q̄m fortasse erit sm ꝯsumptionē egritudis sic si sit egritudo nō de illis quas possibile est ꝯplari i q̄rto ⁊ q ipm sequit̄ ⁊ possibile ē cōsumi i septio ⁊ q seq̄t ipm. Nā si apparet sig̃ digōnis apparitōe bona i eis q sequunt q̄rtū sperat q̄ crisis erit i septimo. Et si apparet signa lōgitudis egritudis p̄dicta i caplo suo sciās q̄ crisis eiⁱ tardabit ⁊ erit successio eiⁱ abs q̄ crisi. Et si nulli eoꝝ apparet sperat q̄ cōsumetur egritudo iter septimū ⁊ q̄rtūdecimū. Signū vo ex naturis egritudinū est sic vbigr̃a. dies ipar est melior sic sciui si ex eo q̄ mouet de egritudib' i die ipari ⁊ cū calidite acuta ⁊ par est de eis q̄ diuersificant ei. ¶ Modus vo scd̄us signatur ex modis ꝓpter ꝯsideratōem reuolutionum ⁊ ex numero horaꝝ crisis ⁊ tpe crisis ⁊ verificatōib' dierum ⁊ tēmīb' eoꝝ. Signū ex ꝯsideratōe reuolutionum est sic vbigr̃a. tu scis q̄ dies par est melior cuidam egritudi ⁊ ipar est melior alicui egritudi verum ex tpe crisis est vt ꝯsideret ⁊ cognoscat i q̄ duoꝝ dierum sit labor lōgior ⁊ ponat ei crisim nisi sequatur q̄ sit fortior iudicij q̄s iudiciū huiⁱ signōis. Et de hoc sō caplo ē illud qđ facit esse necessariū vt ponat i eo crisis diei medio ex diebus trib' cū ꝯditōe p̄dicta. ¶ Signū aūt ex hora dierum ⁊ naturis ipoꝝ est sicut si sudor icipiat i nocte septimi ⁊ non cessat sudare i octauo tota die tūc crisis erit i septimo nō i octauo q̄m febris eradicet i octauo ⁊ si fuerit sm diuisitatē huiⁱ ⁊ icipit sudor i duodecimo ⁊ nō cessat iterumⁱ sudare vsq3 ad decimūquartū ⁊ eradicet febris i decimoq̄rto tūc nō ꝓportionabit crisis nisi ad decimūquartū ⁊ illud est q̄m octauⁱ ⁊ decimⁱ tertiⁱ nō sunt i virtute duorū dierum alioꝝ ex bonitate. Et modo cū sexto ꝯuenitior ē q̄s sit cū septimo ⁊ cū decio magⁱ ꝯuenit q̄s sit cū nono. ¶ Signū aūt ex aggregatōe iudicioꝝ est sic illud cuiⁱ narratio p̄terijt vbigr̃a i decimoq̄rto i eo qđ diximⁱ aggregatur sudor ⁊ eradicatio simul. ¶ Signū vo ex dieb' idicatiuis ē vt ꝯsideret an inueniat i exiptio p̄dicti idicationē ex q̄rto tūc iudica q̄ crisis erit i septimo aut inueniat i vndecimo tūc iudica q̄ crisis erit i decimoquarto.

De declaratione ꝓportionis dierum crisis ad plures egritudines. C.xi.

Iam sciuisti q̄ os et crisis egritudinū valde acutarū sit ad septimū ⁊ os et illaꝝ crisis q̄ sequūt eas in acuitate sit ad q̄rtūdecimū ⁊ ad vigesimū ⁊ q̄ has sequit ad q̄dragesimū ⁊ deide pⁱ illud faciūt crisim egritudines chronice absolute q̄ē icensura vehemēs sit in ipartib' illud ē tunc signū malū ⁊ maltotiēs iterficit in sexto ⁊ idicat i q̄rto ⁊ fit ipo sudor frigidus ⁊ his similia ⁊ que ex iisdem erit crisis eiⁱ sm plus ad vndecimū cuius acuitate sua q̄m inceptio magnificatōis eius fit sm plus post tertium ⁊ quartū ⁊ deide facit crisim in septimo sciat ergo illud.

Expleta ē fen secūda. Incipit fen tertia de apostematibus ⁊ pustulis.

Tractatus primus de illis que ex eis [illegible] rupta.

Sermo vniuersalis de apostematibus. C.i.

Iam locuti sumus [illegible] libro sm̄e de apostematibus [illegible] cursio ipoꝝ sm̄one [illegible] os illū [illegible] in hoc aūt loco [illegible] nē particulare. ¶ [illegible] ⁊ pustula aut est calida aut nō calida [illegible] est a sanguie ⁊ qđ currit cursu eiⁱ [illegible] erit cursu ipius. ¶ Et qđ est a sanguie aut [illegible] laudabili aut a sanguie malo. Et sanguis [illegible] est grossus aut subtilis. Et sanū [illegible] bili grosso ē phlegmō q̄ accipit carnē [illegible] pulsatōe. Et a subtili phlegmō q̄ [illegible] na ⁊ nō est cū pulsatōe. ¶ Et vo a sanguie [illegible] sunt [illegible] ex natura malaꝝ. [illegible] ⁊ ipiⁱ adustio puenit herisipila [illegible] sta ⁊ deterior ea ē signisplicⁱ. Et [illegible] gnō q̄ declinat ad herisipilā [illegible] Si aūt fuerit subtilior erit herisipila [illegible] fuerit eiⁱ malitia malitia maior [illegible] nes ⁊ vesicas ⁊ ꝯbustionē ⁊ crusti. ¶ [illegible] est a cholera subtili valde q̄ nō [illegible] tus q̄s illud qđ apparet de cute [illegible] mica aut ambulatiua sola ⁊ est [illegible] corrosiua ⁊ est mala. ¶ [illegible] minor calidatis ⁊ cōtinet mag [illegible] q̄s sit i ea ꝑisa ⁊ fit ex ea formica [illegible] flatōis ⁊ tardioris resolutionis. ¶ Et [illegible] ⁊ deterior accidet formica corrosiua. [illegible] in grossitie sua vsq3 ad subāin sanguis [illegible] det herisipila mala. Et i oībⁱ illis [illegible] diuersificet post illud ⁊ fit pp̄ [illegible] nā ⁊ nō retinet in aliq̄ [illegible] cute ⁊ [illegible] multiplicat nā apatie calidi ⁊ magnifica [illegible] ma apatam accumatā [illegible] Et [illegible] eoꝝ est q̄ dr̄ barachien. ¶ Et [illegible] lant multiplicant in anno pestilentie [illegible] dio illa sunt mala que nō [illegible] sequit lenitas ⁊ detrimētio [illegible] simo ad corruptionē mēbri. Et [illegible] dine apatis ⁊ multitudine materie [illegible] a malignitate materiei. ¶ Et scias q̄ apostemat [illegible] rū sunt singularia pura [illegible] plura [illegible] ¶ [illegible] os q̄ offic ipa i ceteris oībⁱ cū q̄s [illegible] sanie de intrinsecis vero iam locuti sumus.

De phlegmone. C.ij.

Iam sciuisti phlegmonē ⁊ signa eiⁱ [illegible] ⁊ istamatōe ⁊ ad [illegible] ne ⁊ pulsatōe si est submersa [illegible] tio ⁊ mēbrum in q̄ est tale ē [illegible] tu nō plus q̄s sensibilitas sic [illegible] to plus fuerit arterie maiores ⁊ magis [illegible] satio eiⁱ ⁊ ipiⁱ dolor vehemētior ⁊ eiⁱ [illegible] fectio velocior. ¶ Et q̄ phlegmō est [illegible] gnū ipm dolor vehemēs [illegible] vt apparent vene illⁱ mēbri [illegible] q̄ nomē phlegmonis in lingua grecoꝝ [illegible] omne q̄ est inflāmatum [illegible] apostemat

calido; postea dr̃ de eo qđ est ex apate calido cū ꝓprieta te ꝑdicta ⁊ nō caret inflāmatiōe pp coarctatiōne sangui nis ⁊ oppilationē meatuū. Et pars qđē cōiungit ex phleg mone sit impliciter sed sim plim ei associat herisipila aut der nisco aut furiositas. Et hec cāe de qb⁹ sunt antecedētes cor porec ex replōne aut malīa humor̄ cū debilitate mē bri recipiētis; ꝫ nō sit repletio neqꝫ malīa humor̄. Et de eis sunt ꝓmitiue sicut cōtusio aut incisio aut fractura aut dislocatio aut vlcera ⁊ ꝗ multiplicant in mēbro q̄re d clinat ad ipm mā pp dolorē ⁊ debilitatē ⁊ fortasse decli nāt ad ipm materie ⁊ retinent i vasis q̄ sunt debilitatis sic accidit cū vlcerib⁹ ⁊ scabie apata in locis vacuis. Et augmētū qđē ei⁹ declarat addōe magnitudis ⁊ tēsiōis ⁊ statio ipi⁹ ꝑ finē ei⁹ ⁊ illic aggregat mā si os aggregant ⁊ declinatio icipit tēdere ad lenitatē ⁊ debilitatē. Et ma la ē q̄ nō tēdit ad declinationē neqꝫ aggregat sanie ⁊ hu iusmōi qđē ꝑducit ad mortē mēbri ⁊ putrefacit ipm. Et multotiēs qđē fit illud ꝓpter magnitudinē apatis ⁊ mē titudinem materiei ipius. Et multotiēs fit illud causa malignitatis materiei si apa fuerit puū. Et in qđē scis illud qđ ramificat qñ pulsatio incipit tēde ⁊ inflatio inci pit in sedatiōnē. Et scis illud qđ aggregat ꝑ additiones pulsatōis ⁊ caliditatis ⁊ fixionē veriusqꝫ. Et scis illd qđ putrefit pp nigrōnis difficultatē ⁊ tenebrositatē ⁊ vehem tiā tēsiōis. Et scias q᷑ dū nō submergit māim mā nō p mit ex ea apa ⁊ respirat ꝑ ignē ei⁹ qđ apparet exterius.

Et scias q᷑ qñ vicinant pustule venenalitatis ificiūt de metus malignitate os vt nō i potu m̄ ibuat hīs apata iter riora aq̄ endiuie ⁊ aq̄ solatri cū medulla cassiefistule.

Cura phlegmonis. C. ij.

Qūn accit phlegmō a cā ꝓmitiua nō decet quin aut cā ꝓmitiua ⁊ ei⁹ vestigiū inueniat mūdificatō nē corporis aut replonē. Nā si obuiet mūdificatō nō ē necessariū nisi curatio apatis incptū ē apa. Et extractio materiei exterior q̄ fecit accidere apa ⁊ illud fit ꝑ mollificatiua ⁊ resolutiua leuia sic emplm de faria triti ci cocta cū aq̄ ⁊ oleo ⁊ qñqꝫ excusat scarificatio laborē ⁊ ꝓpe qñ apa est multe materiei. Qū aūt inuenerit cor poris replonē tūc os vt nō tāgas apa cū mollificatiuis qñ attrahet ad ipm supra qđ resoluat ab eo imo os vt euetur mā ꝑ phlobomiā ⁊ fortasse idiget solone ventris ⁊ qñ fecerit illud admīstra mollificantia. Et ei⁹ qđē cu ratio ē ꝓxīa curatōi ei⁹ cui⁹ cā ꝓmitiua inuenit mūdifica tionē corporis ⁊ differt ab ea in hoc q᷑ nō idiget curatōe cū repercussiōe pluria i ꝓncipio sic idiget illa imo m n⁹ il la. Qū aūt cā ē ātecedēs nō ꝓmitiua tūc os vt icipias cū mīnorōe; aple ei qđ meret ex phlobomia ⁊ ex solone vē tris si idiget ea. Et necessitas qđē ei⁹ ē aūt qñ corp⁹ ē mūdū aūt qñ egritudo ē mag q̄re necessaria ē euāc ⁊ moratis māei ⁊ attractio ad ipm. Et ꝫ corp⁹ nō sit mūdū; supflaitati ei in mēbro qñqꝫ aduenit q᷑ ipm de bilitat q̄re attrahūt ad ipm māe corporis ꝫ nō sint māe supfluitatis. Et os vt obserues ꝯditōes ꝑdictas i hoc ex etate ⁊ vte ⁊ regiōe ⁊ aliis. Et ī ope cū repcussiuis nisi i locis ī q̄ ꝯditio aūim⁹ i ꝓncipio. Deide oppone aug mēto ei itromissiōe mollificatiuor̄ ⁊ hūectatiū cū sfre natiuis ⁊ sīn̄ pcedit i augmēto pcedas i addōe molli ficatiuor̄ paulati ⁊ apud finē ⁊ statū euāuatē magni tudis ⁊ additionē hic euitati fac vīcer mollificātia ⁊ sic ea pura. Et exiccātia q̄ sanāt i fine; vel humectātia ⁊ mollificātia q̄ ad dilatādos poros ⁊ ad sedādū dolo rē. Et exiccātiū ē illud qđ sanat ⁊ ꝓhibet remanēre ali qđ qđ fiat sanies. Si aūt nō sanat ītegre ⁊ remittit ali qđ nō relinqt nisi remedicā q̄ resoluit illud i q̄ ē actualr. Et qñqꝫ accit ex retētatōe vehemtia doloris pp suf focationē māei ⁊ soliditatē mēbri. Et qñqꝫ accit ex ea

reditus materiei ad mēbra ꝓncipalia ⁊ qñqꝫ accit vt ex durēt apa. Et accit qñqꝫ vt i opiat mēbrꝫ tēdere ad vi riditatē ⁊ nigredinē ꝓpe qñ medicat cū eis in fine rei ⁊ ꝑ fectiōni. Et scias q᷑ vehemtia dolor̄ facit te idigere medicīs mollificatiuis absqꝫ attractiōe ⁊ fortasse erit cus eis ī statis nō ꝓhibe mollificatione. Et redītꝫ vo māei ad mēbra ꝓncipalia securat eis nisi qñ illd qđ ꝓcit ex eis ē sim semitā expulsiōis ex eis ⁊ sī membra recipiūt a ab eis sic custodia illor̄ illic n ñ ē via ad ꝑfectiōdū ⁊ ex pellēdū ꝑmit⁹ ⁊ nō si i diūcauim⁹ ista in loco suo. Et qñ timet vt declinet ad duritiē admīstra mollificātia i qb⁹ ē calefactio ⁊ hūectatio cū fortitudie. Medicie aūt rep cussiue sūt qñ medice sic succi herbar̄ frar̄ qñ multotiēs dixim⁹ i locis aliis sic succ⁹ portulace cucurbite ⁊ ēdi uie ⁊ vgepastos ⁊ aliar̄ succ⁹ solatri ꝓpe ⁊ eorpa cor ptita ꝑparata ad emplm ⁊ succ⁹ psiliꝫ cū ceratis cū aq̄ frar̄ ⁊ fortasse excusat laborē i eo spongia ifusa i aceto ⁊ aq̄ frar̄ ⁊ kekēgi est fortis i ꝓncipio ⁊ sīr cortices ꝓnor̄ ⁊ sempiuia ⁊ samich decoctū valde ⁊ ꝓpe cū aceto mix to aut samach ⁊ ꝫmb ē bonū itez. Et si idiget fortior̄ il lo addē i eis sandalū ⁊ acatiā ⁊ memithe ⁊ lauſ ⁊ hyſ q̄ mīst al ⁊ herba q̄ noiat herba apatū est i ꝓncipio val de bona ⁊ qñqꝫ iuuat ei⁹ desiccatio ⁊ stipticitas eius cro co ⁊ humectatio i ꝓncipio ē timorosa ⁊ qñ cadit supfui tas i statōe fortasse ꝑducit ad corruptiōnē mēbri ⁊ cor ruptiōnē humoris ꝯstricti i apate ⁊ tendit apa ad viridi tatē ⁊ nigredinē. Si ergo inuenis aliqd de hoc tunc empla locū cū faria ordei ⁊ volubili ⁊ i quo est mollifi catio. Si vo apparet aliqd de hoc tūc scarifica locus ⁊ excoria ipm ⁊ nō expectes collectionē neqꝫ maturatō nē ⁊ illud qñ video illud qđ effusum ē ipm valde ⁊ for tasse morit mēbrū. Et scalpelatōis alia est magis ap parens ⁊ alia mag ꝓfunda ⁊ illud ē sm locū apatis ⁊ de ꝑōnē mēbri ⁊ cū scalpelauerit tūc embrocea cū aq̄ mar̄ ⁊ relique aq̄ salsis ⁊ empla cū eo i q̄ est mollificatio ⁊ sin idiget eo rīficatōe ⁊ embrocatōe sic ꝑmittis mollificanti um. Et scias q᷑ admīstratō eor̄ q̄ fortiter repcutiūt i ꝓncī ⁊ eor̄ q̄ fortiter resoluūt i fine est mala cau ergo eius potes: istatio n. vehemēs ꝑducit ad illud qđ scisisti ⁊ a qua frā sīr est de illis q̄ os cauere nisi i eis q̄ sunt sicut he risipila ⁊ i resolone vehemēti accit dolor. Si ergo vo lueris regere i ꝓncipio cū sedatōe doloris nō appoxi mes eis aquā calidā ⁊ olea mollificantia ⁊ empla facta ex huiusmōi medicis ipsa. n. vehementer sunt ꝯtria ei qđ est necessariū de ꝓhibitōe effusiōis ⁊ redeas ad bolūar menū solutū i aqua frā aūt cum oleo ros. Et melius oleū ros. est illud qđ est ex rosis ⁊ oleo i oleo qppe ē re solo q̄dam aūt lenites decoctas cus ros. aūt mo dasengi cum oleo ros. Si vo ista nō valent ⁊ que cor̄ cursu currūt admīstra volubilē qñ ipsa est vehementis iuua menti i ꝓncipio ⁊ statu ⁊ alirēgi ⁊ albasesch ⁊ apiū ⁊ al bedanigi sīr. Et multotiēs qđem sedat dolorē vinū dulce mīstū cum oleo ros. imo cōgelatū vue ⁊ par̄ cef sup lanā aūt lana sop i infrata i estate tepefacta i hyeme aut spongia ifusa in vino stiptico aut aceto ⁊ aqua frā ⁊ crocus ingredit i sedatōe doloris. Qūm ergo video in ceptionem apostematis icedere tūc ⁊ exiture tunc ci mitte infl āsionem ⁊ incede in viam eius quod maturat ⁊ aperit. Qūm autem apostema peruenit ad statū tūc necessaria sunt qualia sunt anetū ⁊ camomilla ⁊ malua uiscus ⁊ semē lini ⁊ silia imo empla que noiantur basili con ⁊ q̄ noiant diaqilō ⁊ eplastrū de colocasie exiccat abſ qꝫ dolore ⁊ pp illud ē ei⁹ admīstratō puenies qñ fit istā tis phlonis. Et ē puenies qñ nō timet aggregatiōe; medi⁹ ē vt pōas sup ipas desup lanā ifusā i vino stiptico.

Et caro minus idiget exiccatōe q̄ā neru⁹ qñ neruus

Repercussiua

non redit ad suã cõplexionẽ cum exiccatiõe parua. ¶ Et caro minoris necessitatis est q̃ paucioris h3 arterias, et multotiẽs quẽ cadit necessitas scalpelladi ante maturationẽ. ¶ Et multotiẽs ingeniat in attrahẽdo ipsa ex mẽbro nobili ad ignobile cũ attractiuis deinde curat et apit. ¶ Et de apatib⁹ calidis q̃ indigent sanioritate emplastret caput ei⁹ cũ psilio et cũ extinctiuis in circuitu ei⁹. Et li niatur ex epithimatib⁹ et emplastris cum penna qm digiti ledunt ipm.

Herisipila et spẽs eius. C. iiij.

Iam sciuisti cãs herisipile et spẽs ei⁹ in lib. pmo. Et ille ex qb⁹ discernit ex phlone sunt qm h. ri pila magis apparẽt h3 rubedinẽ et paruos. Et ex phlegmõe appar rubedo ad nigredinẽ declinãs aut viriditatẽ. Et plurimũ color ei⁹ est occultũ in pfundo. Et rubedo herisipile destruit p tactũ stati et albet ei⁹ loc⁹ cũ subtilitate materiei rubet aut separatiõe ei⁹ deinde redit velociter et nõ similit ẽ rubedo phlonis et video i rubedine herisipile colorẽ croci et citrinitatẽ et nõ videos illud i rubedine phlonis. Et ipa herisipile nõ sunt nisi in eo qd apparet de cute et phlegmõ pfundat in carne etiam. ¶ Et herisipila est pura et nõ est ita phlegmõ. Et puenit qñq3 ex caliditate herisipile ad hoc vt cõburat cutẽ et ei⁹ virulentia vesicat et minorat illud in phlegmõe et pura nõ impellit penit⁹ et phlegmõ impellit et qñto plus multiplicat additio sanguis sup cholericũ ẽ impulsio magis apparẽs et dolor et pulsatio vehementiores. ¶ Et herisipila attrahit febrẽ vehementi⁹ q̃ phlegmõ. ¶ Et qñq3 cõsequit ex caliditate herisipile vt cõburat cutis q̃re alterat illud qd nominat herisipila et nõ est ita phlegmon: non est ergo inflatio herisipile minor inflatiõe phlegmonis imo plus. Verũ extẽsio phlegmonis et dolor ei⁹ est ppter lesionẽ et qñq3 sit maior quã pp dolor herisipile est minõ. ¶ Et vbi plus accit herisipila accit in facie. Et incipit a lepore nasi et augmentat ipa et expãdit in facie tota. ¶ Et qñ accit herisipila a fractura ossis sub cute tunc illud est malũ. ¶ Et tu qdẽ iã cognouisti diuersitates inter herisipilã et phlegmonem in loco alio ab isto.

Cura herisipile. C. v.

Oportet vt euacues corp⁹ ab ea cũ solutiuis cholere et si indigent phlomia phlebotomia eius. Et phlebotomia q̃q3 nõ multũ cõfert nisi qñ mã est inter duas cutes. Si aũt pfunda fuerit tũc ei⁹ euacuatiõ minorat et fortasse attrahit. Et si indigueris reiteratione solenis vteris p⁹ phlomiã fac illud fm q̃ calidit ex turb⁹ materias deinde pmutate ad infrĩdĩ cam cũ infrigidãtib⁹ scito in cap. phlegmonis et cũ effusione aq̃ frẽ et fac illud donec alteret color pur a. n. destruit cũ alteratione coloris et diminutiõe ipi⁹. Et ad vltimũ infratio in herisipila est magis necessaria qm flãma et dolor inflãmatio in ea est plus et eius in phlegmõe est magis necessaria qm mã in ea est magis inobediens et grossior. ¶ Et os vsui infratio ei⁹ in pncipio sortis stipticitatis ad hoc vt sortiat augmẽtũ ei⁹ stipticitas sup ip̃ius frig⁹. Caue ita q̃ vis in ipi⁹ frig⁹ vehementis stipticitate ei⁹ et caue cũ hoc ne redire facias mãm ad mẽbrũ intrinsecũ aut ad mẽbrũ nobile. Et caue itẽ ne denigret mẽbrũ et fuscũ fiat et incipiat ire in viã corruptiõis. Et qñ apparet aliqd de hoc leua te in p̃entiã vtẽ stipticitatis et infratiõis. Et si fuerint herisipila sup cutẽ curet ex scoria plũbi cũ vino pontico bullito cũ folijs siele bullite cũ vino et curet cũ eo in q̃ ẽ resolo et exiccatio fortis cũ infratiõe. Et illud cũ fiat sumat sane veteri aduste nõ lote pondus. ʒ. xij. et. ʒ. carbõis de cortice arboris pini viridẽ cere. ʒ. xx. scorie plũbi. ʒ. ix. sepi caprini veteris ablati cũ aq̃. ʒ. xv. olei myrtini. ʒ. v. Et itẽ leui⁹ illo emplm fiat ex scoria plũbi cũ succo rute et oleo ros. et cera.

De formica miliari. C. [illegible]

Formica est pustula aut pustule [illegible] nũt accidere ipa parte et ambulãt [illegible] rant et fortasse resoluant [illegible] q3 illorũ et color quẽ formice ad [illegible] ẽ inflamata cũ saba vernicali et roliditas [illegible] ẽ latã nisi quidam ipsẽ ei⁹ attribuerũt et [illegible] qñ sup pẽdẽt et frant in ei formica sicut [illegible] ¶ Et ad summũ omne ipa [illegible] nõ h3 est formica. Verũ [illegible] rosiua sm q̃ sciuisti. ¶ Et q̃ [illegible] poiat nomie putridi.

Cura formice et q̃ eius cura curat. C. [illegible]

Cum nõ incipiunt ea cũ [illegible] lino medicari [illegible] loco cũ nocumẽto et ex [illegible] mor facit corrosionẽ p⁹ corrosionẽ. ¶ Et [illegible] cũ scamonea iuuatiua ẽ in [illegible] mãũ. ¶ Via aũt sm quã curat formica [illegible] corrosiua alienet ab buectatiõe [illegible] sipila buectatio. n. nõ ẽ cõueniẽs [illegible]. [illegible] stra i pncipio ei⁹ res sicut lactuca [illegible] et volubile et portulaca. Et si [illegible] sit sic solatrũ et psilicaria [illegible] noglossa et rub⁹ et leno et post [illegible] cio q̃natorũ et rami vino. ¶ Et [illegible] et vlcera admistra cũ istis [illegible] aut farinã tritici cum aceto. Et [illegible] humido qñ adiuñt et sterc⁹ ouiũ [illegible] nus cũ aceto. ¶ Qui ergo cõmiscet [illegible] admistra trociscos andronis [illegible] to cõmixto aut succo cucumeris [illegible] rutã cũ nitro et pip et natrũ cũ [illegible] dixit esse cõueniẽs vt fumat [illegible] lentitate pene aut alteri⁹ rei eiu⁹ [illegible] post sit deglutire formicã deinde poneri [illegible] vsq3 ad pfundũ cũ acuitate [illegible] mice cũ radice sua. ¶ Illorũ [illegible] strumi sic cõmitant i balneũ et [illegible] de egrediant velociter et liniant cũ oleo [illegible]

Cura miliaris. C. [illegible]

Miliaris similat formice i curatione [illegible] in solone ei⁹ vesit in eius [illegible] est sicut turbũ cũ eo qd solet [illegible] ibi ex epithymo est melius qñ [illegible] et phlegmate que admiscent cholere. [illegible] galle et fructus tamarisci et cortico [illegible] menti aggregent oia illa i aceto et aqua [illegible] titate ne mordicet et liniant deinde [illegible] ¶ Et si [illegible] ce est vehementer [illegible] ¶ Et qñ [illegible] sunt sicut caput pisci [illegible] form⁹ illo q̃do necessaria est cucurbita [illegible] nt folia albedarũgi et ponat in eis [illegible] strent. Et fortius hoc est vt [illegible] citrinũ adustũ et fiat ex eis [illegible] gri vitis q̃ manat fm cõbustionẽ sad.

De pruna et igne psico. C. [illegible]

Et duo nomia fortasse absoluta sunt [illegible] nem pustulam corrosiuam [illegible] tem facientem accidere [illegible] cidere combustio et cauterium. ¶ Et quidã [illegible] nomẽ igni psici de illis super quod est [illegible] nere formice pmistiua ad [illegible] quid sbulãs et humiditas est cholerice [illegible]

nigredinis prunce putrefactionis z est cum pustulis pluri mis ulceratis q̄si sit illic humor z fetor plurie ebullitionis z eleuationis. et absoluit nomē prune sup illud qd̄ deni grat locū z facit in eo hūs colorē carbonis absq3 hu miditate z ē pluries nigredo submersa z eminentia ei⁹ ē p ut q̄titatē supinat z fortasse nō erit illic pustula ois im mo incipit i pinis pruna z totū illud incipit cū pruritu sic scarificationes. Amplius q̄sq3 vesicat ignis psic⁹ aut pru na z currit ex ea aliqd sicut a cauterizato cū cōbustio ne z ē locus cinericij coloris nigror z q̄sq3 ē phlebeus z cū fusio vehemēs q̄ circundat absq3 rubedie z vesicata imo cū declinatiōe ad nigredinē. Et illud qd̄ appropriat noie prune ē nigr radicis ignee z est cū splēdore omnē. Et ignis psic⁹ de eis ambob⁹ ē velocior apparitiōis z mo. Et pruna ē tardior z pfundior z q̄si mā ei⁹ est mā pustu le z impetigis sed ē acutior i igni psico z q̄ ex eis accit in carne ē velocior resolutis. Et qd̄ ex eis accit neruis est sicut tardior resolutis z vtrūq3 q3 ābor est de cho lera cum adurente pruna mise. Et propter illud accit ex eis āboh⁹ escara nigra z ē q̄si in igni psic⁹ vehemēs coctio z pruna vehemēs mensura z ibi qdē inest vt noīs vtriusq3 ābor cū lesiōe q̄ aggregat ābo pruna vel de verūdat z sic inest ibi vt noīs ea ābo igni psicus p pter illā eādē lesionem deinde diuidas z inest ibi vt vo cant vtriq3 inchō nomē z id secerūt totū illud z nō ē plu rima ē vel a i corp q̄sq3 sunt cū formice sp̄ib⁹ z miliari ma le febres vehemētis caliditatis pniciose. Et q̄sq3 accidūt illi i cū pestilētie. ¶ Et multotiēs similant phlegmōi z dē clināt ad nigredinē i principio rei z ppe i eius fine.

Curatio prune z ignis psici. C.x.

Necessaria est phlebotomia vt educat sanguis choleric⁹ z q̄n egritudo est timorosa tūc necessariū ē ipas appropinquare sincope. Et fortasse ē necesse z ppe i pruna facere scarificationē pfundā vt egrediat sanguis malus pstrict⁹ in ea q ē in sua venenositate. Et nō fiat illud q̄n mā ē declinis ad cholas. ¶ Cura autē localis necessaria ē vt sit sicut cura herisipile. Et nō oz vt sit linimentū re pellens vehemēs. Et illud ē q̄n mā ad grossitiē est declinis z q̄n ipa est talis q nō tolleratur vt redeat pars ex ea ad interiora q̄n mā ē venenosa z non lz vt administrent ea q sunt vehementis stupefactiōis i ea illa mā ē tarde reso lutiōis. Et nō lz vt administrent resolutiua neq3 i principio rei q̄n apparet neq3 apud getē inflatiōis q̄n addit i q̄ti tate materialis oz vt administres medicias exiccatiuas i q̄b⁹ ē stiptio z resolō q̄dā cū expulsiōe sicut emplm̄ qd̄ fit de arnoglossa z galia z lentib⁹ z pane plurimi furfuris nā huiusmōi panis subtilior ē in substātia z emplm̄ illis silia de illis q̄ scripta sunt i antidotario z ut ex galle cū aceto vel in z alumē cū aceto vini z de medicis bonis i hac hora z post ipam ē velut z sunt aut ḡna acetosa z scidant z decoq̄ tur cū aceto donec liniant deide terant z ponant sup pa nū z administrent ipm.n. prunaōis est i oi hora z eradicat hāc egritudinē i principio z statu. ¶ Et q̄sq3 cadit i medi cis hui⁹ apparatiōis matt recens z folia ei⁹ cū sanicub z vua pas sa z sic cū vino z oleo papaueris nigri z mel⁹ est vt ex oi b⁹ fiat emplm̄. ¶ Et de medicis pruniētib⁹ i pluribus b⁹ nis sunt opiū z acacia z dragagantū sili z cortices gra nat z vtriusq3 q̄si sunt ad pondus.3.i.flos eris.3.a. semi byzsagami al. ¶ Et huiusmōi medicie nō ponunt nisi sup illud qd̄ nō est vlceratū. ¶ In illo vō qd̄ de eo ē vlcera tū ē necessariū illud qd̄ so z efficit sicut medicamē anda ron z farasiō z trocisci camadros z medicamē de kasim cū vino dulci z cū rob z reliq̄ q̄ dicta sunt i curatiōe heri sipile vlcerate z formice miliaris. Et oz vt emplm̄ eius p emplas i die bis z i nocte semel z bis z si administrēt etiā catiua q̄si potes q̄n ipa addunt in malitia egritudis.

¶ Et oz vt tu subuenias ei qd̄ continet locū z loca adu stionis cū dolor z aceto z aq̄ z reliq̄s q̄ insistant z repercu tiūt. Et id qd̄ est ppinquus illo est lana sūpi infusa i vi no. ¶ Qū ergo quiescit inflamatio z remanēt vlcera curen tur cū eis q̄ sunt sicut emplm̄ de merdasengi z emplastra dia bencharon z cū reliquis medicis vlcerū corrodentiū p̄di ctis i antidotario. ¶ Et vnguentū antiq̄ vnctuosū est cōmuni cans ignis psico in hac hora.

De vesicis z inflatiōib⁹. C.xi.

Inflatiōes accidūt sm̄ duos modos q̄ū est pp aquositatē q̄ expellit ex ebullitiōe i humoribus cū q̄ eleuet mā subito ad illud qd̄ est sub cute z i uenit cutē spissiorē q3 illud qd̄ est sub ea q̄re nō penetrat in cā imo remanet inflatio aquosa. ¶ Et secūdus ē vt sit loco aquositatis sanguis q̄re fit plus de subito.

De cura inflationum. C.xij.

Mundificatio qdē corporis cū phlebotomia z similib⁹ est sm̄ q scivisti z administret regimē z cibus sm̄ modū q est dictus. ¶ Et ponat sup ea i prīmo q̄n apparet qd̄ sit sicut lētes cocte cū aq̄ z sic cortices gra natoꝝ aut cortices ramoꝝ coꝝ decoctis cū aq̄ totū illud po nat sm̄ q scis in loco suo post decoctionē z lenitatē tepi ditatē. Si aūt exierit vesice z voluerit ipaꝝ curatiōnē q̄n ille q̄ sunt in grossiore cute dolet oz vt aperiant cū acu b⁹ z currat qd̄ in eis est z q̄ de eis sunt subtiles aptiūt p se. Et nō oz vt tardet imo aptiant etiā z exprimat qd̄ ē in eis cū facilitate paulatim. Deinde nō euāt aut vt sanen tur aut vt vlcerent. Et si vlcerant curent cū emplo q̄ fit de cerusa z q̄ fiūt de merdasengi z similib⁹ z ppe q̄n ca dit in eis sicut trocis z emplastris herisipile q̄n abluet z corrodit z formice z reliq̄ q̄ diximus. Medicamen cōpositū etiā. ℞.merdasengi.lb.i. olei veteris.lb.i. z. arse nici.lb.i.decoquat merdasengi cū oleo donec nō adhe reat deide fundatur sup ipm arsenicus. ¶ Et ex medi camen puenies ei qd̄ de ipsis accidit sup testiculos z la bia z eis similia z ad vltimū supra media q̄ vehemēter indigent exiccatiōe. ℞.colcotar z calcadis.vij.de vtroq̄ q3 foliorū rose.ij.terant cum aqua z administrent z sunt hic fortis capacitatis cum melle z quando cadunt escare z carnes corrupte z apparet caro sana tunc curetur cura vulnerū planorū. Et cadere qdē faciunt escaras z car nem malam medicine note. ¶ Et in alexandria faciunt eas cadere cum herba nominata lenticis z ex ea sarcocollis z oleum de albacium est bonū ad decidendū eas. ¶ Et ad vltimū administratio casus escare z curatiōis resi dui cum curatiōe vulnerū sanorū est puenies valde.

¶ Medicamen bonū expertum antiquorū quod qdā modernorū descripserūt. ℞.sarcocolle z aloes z olibani z ceruse z ziniar oium equaliter z q̄si est totū de dolorē meno z sūt ex eis formes simiēs audianis lamani z dis soluitur cū aceto z aqua z liniatur cū eis locus ponen do epithimia sup epithimia donec accidat in eo attractio vehemens z fiat escara z tūc aut cadet p se si fuerit sub ea humiditas aut ē necessariū vt radas eā z facias ipam cade re z nō cesses facere illud donec cadat totū.

De essere. C.xiij.

Essere z pustula pua lata sicut vesice z ad aliq̄s tulam tēdens rubedinē z pruritū faciens z angu stiam eueniens subito sm̄ plurimū. Et accidit q̄n q3 vt currat ab ea humiditas z fortasse ē sanguinea z sm̄ plu rimū fit vehemens in nocte z ei⁹ angustia sit in ea vehe mētior z ei⁹ istitia. ¶ Et cā ei⁹ est vapor calidus eleua tus in corpe subito aut a sanguine cholerico aut a phleg mate hauradio. ¶ Et sanguinea qdē ē vehemētior rube dine z caliditate z vehemētioris z velocioris apparitiōis z phlegmatica ē minor i oib⁹ illis z vehemētior pruritu ē

in nocte plusq̃ vehementia sanguinee. ¶ Et quam esset i uadit locũ amplũ nũc si nõ fiat phlebotõia tunc febris terciana. ¶ Et os vesiat phlebotomia in spatio qd̃ ẽ inter illud ⁊ inter statũ.

De cura esere. C. xiiii.

Si sanguis quidem fuerit vincẽs nũc oportebit vt in principio perueniat ad phlebotomiã. Deinde cõsequẽter adhibeat solutiuũ choleſ si tollerauerit virt⁹ qd̃ sit sic q̃d sit de duab⁹ p̃tib⁹ myrobalanoꝝ ⁊ pte vna bere cui⁹ potio sit. ʒ. iii. in sirupo acetosoꝝ sedã cũ cũ eis q̃ sunt sic tamarĩdi ⁊ aq̃ duoꝝ gñatoꝝ cũ cortic ab⁹ suis aut aq̃ gñati acetosi cũ cortice suo ⁊ infusiõe chrysomiloꝝ ⁊ aq̃ lactis acetosi ⁊ trociscus de spodio cãforatus cũ aq̃ gñatoꝝ. ¶ Et dare in potu aquã calidã i die mulionis ẽ ex eis q̃ cõferũt ei ⁊ lenire nãm bestis eam. Et de eis q̃ se dãt eam est infusio sumach colata de q̃ sumant. ʒ. iii. ⁊ ex eis tabũl ⁊ acetũ cũ oleo de amigdalis ⁊ sisamino ⁊ oleo cũ aq̃ vue acerbe ⁊ lacte acetoso. ¶ Si aũt humõ fuerit bauracos⁹ euacuet corp⁹ cũ myrobalanis ⁊ cum turbith de quo sit q̃tus est medietas myrobalanoꝝ ⁊ sit potio ei⁹. ʒ. iii. Et det infirmo de nuce cupssi humida. ʒ. i. cũ aloes. ʒ. i. Et sumat croc⁹ bocalin⁹ ⁊ terat ⁊ distẽpat cũ aceto ⁊ sumat i potu. Aut det i potu aq̃ magre aut aq̃ vtecl nou. Et ad phlanicã sumat cubebe. ʒ. i. cũ trib⁹. ʒ. succari ⁊ podere. ʒ. iii. seminis agni casti in lacte dulci ⁊ de eo qd̃ est expertum ⁊ cõuenit i oĩ spẽ est illud camlamenti. ʒ. ii. spodii. ʒ. ii. ros. rubeaꝝ. ʒ. s. canfore kirat. i. det in potu cũ aq̃ gñati acetosi aut sumat in potu saria quam est ieiunus.

De estiomeno ⁊ differẽcia inẽ cancrenas ⁊ aschachilos. C. xv.

Sermo de his reb⁹ est ꝓpositõis quodãmodo sermoni de reb⁹ q̃rũ rememoratio precessit. ¶ Dico ergo q̃ membro accit corruptio ⁊ putrefactio ꝓp eius corrumpentẽ cõplonẽ ei⁹ ⁊ spũm aiale q̃ est i ipso. Aut ꝓpter aliud ꝓhibes eũ puenire ad ipsm. Aut ꝓpter aliqd cõgregãs vtrasq̃ intẽtiões sicut venena calida ⁊ sitã ea q̃ cũ sua substãtia sunt cõtraria spiritui aiali ⁊ sicut apã ⁊ pustule ⁊ vlcera mala ãbulatiua venenose substãtie ⁊ ea in qb⁹ errat sicut errat in effundẽdo oleũ i vlcerib⁹ ꝓfundis q̃re putrescit caro. Et cũ iflatiõe vehemẽti sup apata calida q̃re corrũpit cõplo mẽbri q̃ est in ipo. Prohibẽs aũt eũ puenire ad ipsm aut aggregans vtrasq̃ intẽtionẽ ꝓhibẽs qdẽ ẽ oppilatio ⁊ illa oppilatio aut est accidẽtalis similiter sic cõstrictio q̃ntitã membroꝝ in radice sua fortis. Nã illa q̃n ꝓcreat corrũpit mẽbrũ ꝓp retẽtionẽ spũs aialis qb cõtãt retentionẽ q̃m ãs sparsit sup spũm aiale q̃ est i ipo q̃ expãdit ex corde ⁊ aia q̃re corrũpit cõplo ei⁹ ⁊ moritꝝ quãq̃ sit ꝓp oppilatione corpalẽ sicut apa calidũ malũ fixũ magnũ grosse materie oppilãs meat⁹ ⁊ itroitũ anhelitus q̃ĩdiget spũs aialis ⁊ hoc cũ hoc qd̃ retinet etiã corrũpit cõplonem. ¶ Et qd̃ de hoc est i pricipio ⁊ nõ corrũpit cũ eo sensus ei⁹ cũ est sensus noiat cãcrena ⁊ ꝓpe qd̃ ẽ phlonides in pricipio. ¶ Et qd̃ ita ꝯsi mani est vt destruat sensus ei⁹ cũ ẽ sensus ⁊ illud est vt destruat caro ⁊ qd̃ ipsm sequit ⁊ vsq̃ ad ossa siue sit incipiẽs aut succedẽs apati noiat aschachilos. ¶ Et q̃nq̃ cãcrene sunt aschachilos imo sunt via ad ipsam ⁊ totũ hoc accit i carne ⁊ accit i osse. ¶ Et qñ ei⁹ corruptio icipit pambulare i mẽbro ⁊ apat qd̃ ẽ i circuitu corrupti ⁊ fortasse puenit ad corruptionẽ tũc vĩ totũ accidẽs estiomen⁹. Et vĩ dispõ ptis mẽbri q̃ iam putrefacta est ⁊ nisi esset ꝓp grossitud nem materie sue nõ adhereret sed expelleret. De cura. C. xvi.

D e cãcrenis qdẽ dus i pricipio pleuerat spera q̃ sanet. Qñ aũt ꝯfirmat corruptio i carne tũc necessariũ ẽ accipe ⁊ totũ ip̃s⁹. ¶ [illegible] colore alterat. Et ẽ i via putrefactiõis [illegible] eo liniẽdo ipsm cũ eo qd̃ ꝓhibet [illegible] luamentũ ⁊ terra sigillata cũ aceto. ¶ [illegible] valet nõ sumis exeãtiõne qñ icipit [illegible] eis duitiosꝝ modoꝝ in locis [illegible] phlomes venas ꝓ rimas ei [illegible] lus cũ cãnella ei⁹ qd̃ circũdat [illegible] pdicta. ¶ Et ponat sup ipm loci [illegible] et putredinẽ ⁊ sit ei [illegible] de illis qd̃ [illegible] tios sic farina herbi cũ sirupo acetoso [illegible] cus. Et ꝓpe ꝓmissa cũ sale. ¶ Et [illegible] est alla ⁊ seme vrtice [illegible] ⁊ aristologia [illegible] foliox accoi de [illegible] dia terat cũ aq̃ donec [illegible] eo vtim⁹ ⁊ i circuitu ei⁹. Et de medicis [illegible] sionẽ ẽ vesumani flores eius ⁊ melle [illegible] ⁊ liniat cũ eis ꝓhibet [illegible] factũ ⁊ fiat illud qd̃ [illegible]. ¶ Et [illegible] spõne apato ⁊ dispõne [illegible] nire i mollitiẽ ⁊ humectat [illegible] putrefactiõe q̃re os [illegible] tuda ⁊ galle [illegible] mixtura [illegible] dragãti itẽ ⁊ colcotar [illegible] eis ⁊ sic [illegible] si ꝓ carnis icipit corrũpi [illegible] q̃ sunt ẽ trocisci [illegible] [illegible] sectris cadet ordinẽ [illegible] sup deinde fac cadere [illegible] gĩtũ rubeũ ẽ puluerisatio bona [illegible] ctionẽ. ¶ Et qñ [illegible] ⁊ cõsumptiõe qñ magna [illegible] apã i circuitu putrefacti [illegible] hyusqami al. [illegible] mõi administrent [illegible] loci [illegible] lat. ¶ Et qñ ledit mẽbꝝ qd̃ [illegible] rissi illũ qd̃ ptinet ipsm cũ igne [illegible] cũ medicis cauteriçãtib⁹ [illegible] le suscipientib⁹ putrefactionẽ ꝓp [illegible]. ¶ [illegible] sup flũ retes calide [illegible] anus hec ẽ ergo q̃ntitas [illegible] uenies in sermone nostro q̃ est de [illegible] os te addere huic capitulo.

De aliboboin. C. xvi.

Antiquissimi antiquoꝝ [illegible] latũ ẽ i arabico alibobo [illegible] bas glãdinose carnis [illegible]. ¶ [illegible] qdẽ sic caro glãdosa q̃ est i marsilla [illegible] la q̃ simul nõ hñt sunt sicut caro [illegible] subascellis ⁊ iguib⁹ ⁊ eis [illegible]. ¶ Deinde [illegible] ei qd̃ ẽ cũ hoc apa calidũ [illegible] tiõs ꝓp ꝯuersionẽ materia ei⁹ ad [illegible] corrũpit mẽbꝝ ⁊ alterat colorẽ ei⁹ [illegible] q̃re resudat sanguinẽ ⁊ vir⁹ [illegible] tẽ malã ad cor ex via arteriaꝝ q̃re [illegible] sus cordis ⁊ sincopis ⁊ q̃ ei⁹ [illegible] terficit. ¶ Et videt q̃ sermo [illegible] mata. Et est necessarium vt sit [illegible] sim pũm in subascellis ⁊ inguib⁹ ⁊ post [illegible] nitatẽ ei⁹ ad mẽbra q̃ sunt [illegible]. ¶ [illegible] salus alibobo in mortalius est illud quod [illegible] de citrinus. ¶ Et ex eo quod ad [illegible] euadit aliqs alibobo i qdẽ [illegible] regiõe pestilenciali. ¶ Et inueniant nõia [illegible] lãt alibobo i sic [illegible] ⁊ carmata ⁊ carnalis [illegible] vex apd̃ nos nõ ẽ magna dĩa [illegible]

De cura. C. xviij.

Uacuatio quidem cum phlebotomia et cum eo quod tol-lerat horam aut quod sit necessarium ex eis que educunt humorem putrefactum est nec. Nam deinde oportet ut mederis ad cor cum defensione eius et confortatione ipsius cum eis in quibus sunt infrigidatio et odoramentum sicut acetositas citri et mirte et rob pomorum et cydoniorum et sicut granata acetosa valde et olfactus sicut rosarum et cassore et sandali. Et cibus sunt lentes cum aceto et sic cibus cum aceto valde acetosus factus ex carnibus arabegi et hedorum. Et oportet ut ponas manus [illegible] cum aceto plurimo et foliis salicis et viol. et ros. et nenufar et similibus. Et ponantur super cor epythimata confortantia ex eis que cognoscuntur de medicinis cordis passionis cordis calidis et herbarum pestilentialium et ad ultimum regantur regimine horum aere pestilentiali. Assidue vero ipsum et quod currit cursum eius de eis que notata sunt curetur in principio cum eis que constringunt et ista sunt cum spongia infusa in aqua et aceto aut in oleo ros. aut oleo de pom. et arbor mastice aut oleo de myrto. Ista sunt in principio. In statu vero curetur cum scalpellatione si possibile est et fiat ut currat quod est in ipso et non dimittatur ut humiditas fiat quoniam addit virositati eius. Et si indiget virosis sugendo cum subtilitate fiat. Et in illo quod habet ulcerum emi-nentia oportet ut administret apud statum eius aut circa statum eius cum egritudine. Et quod est illic febris tardabis cum virtutibus ne redu-cas eam ad interius. Et ex quibus quidem sunt cum eis que sunt li-cet embrocha cum aqua camomille et aneti et reliquorum aperien-tium subtilium que dicuntur in capitulo vulnerum. Ulcerum carnata aut ex scirrosa. Confert emplastrum de capillis veneris et simpli-ce et volubili et radice enule cum pauca gumma pini et mel-le cum vino aut glute cum gumma pini et extrahunt sordes ul-cerum aperiunt et lupinum stans in aceto aut radix cucumeris asinini cum glutino albotim aut unum cum ficubus aut cum fermento.

De apostematibus accidentibus in glandulis. C. xix.

Postemata glandosa que non incedunt via malignitatis quandoque accidunt in loco alicuius causa in cruribus et quandoque cadunt causa expulsionis a membris radicalibus et for-tasse attrahunt ea ulcera et apostemata alia super extrema ad que currunt materie in vijs quorum accedunt carnes ille que involun-tur cum eis sicut accidit inguini et subascelle ex apostematibus ambo-rum eorum que habet scabiem aut ulcera super pedes et manus. Et quandoque sunt cum repletione corporis et quandoque non est in corpore plurima re-pletio. Et eorum cura est diversa a cura apostematum aliorum in princi-pio cum expulsione et non administratur in eis illud immo curatio per phlebotomiam et solutionem ventris est illud quod est necessarium. Curatio vero alia phlegmonis in eis si possibile est donec de la [illegible] dispositio. Nam si fuerit secundum formam crisis aut secundum formam expul-sionis ex membro principali tunc non oportet ut prohibeatur omnino immo trahatur ad membrum quodcumque attractione est possibile et etiam cum velocitas. Si autem fuerit propter multitudinem repletionis tunc curatio est radix et minoratio cibi et subtiliatio. Et non ad-ministres expulsiva immo mollificativa ita tamen ut non admini-stres mollificantia ista absque curatione. Fortasse enim eveniet il-lud super membrum cum attractione materie pluris immo quando ad-ministras mollificativa etiam cum hoc et trahe materiam ad exi-tum et mors enim in expulsivis est reditus materie ad viscera et ad membra principalia et timor in mollificativis est attractio materie pluris. Et curatio et declinatio materie secu-ra est et nocumentis mollificantium. Et quando dolor sit vehemens tunc necessarium est ut sedes ipsum cum eis que sunt sicut lana infusa in oleo calido deinde adde in eo sale donec eius donec sedet do-lor. Stati et in primo fortasse additur dolore. Et quando corpus est mundum aut mundificasti ipsum tunc resolue et non cures. Et quandoque valet in resolvendo illud quod est sicut farina tritici et fal-mus illa est farina ordei. Et fortasse magnificatur per reso-lutionem forte apostema quare non administretur nisi quando est necessaria re-

pulsio ex membris principalibus et attractio materie ab eis ad apostema timendo super illa principalia. Et multotiens quidem sanatur ea in principio oleum calidum quod effunditur solum. Et quando apostema est in quantitate et substantia sua mollis in membro nobili sicut mamilla et testiculo et non timetur ex prohibitione eius nocumen-tum tunc prohibe et repelle sed quando sentis declinationem ad vir-tutem tunc lini utriusque sit.

De exitura calida. C. xx.

Exitura est destina dubelles que collectionem faciunt ex apostematibus calidis quibus nomen aldubelle ut cadat in eo apostema ulceratum in interiore cuius est locus ad quem effun-ditur materia aliqua et remanet in eo quousque mundificetur. Et exitura quidem est ex bachtia dispositione calida tunc aggregatur materia. Et quandoque incipit apostema calidum sicut est cum aggregatione et solutione continui [illegible]. Et quandoque non incipit ita immo incipit in inceptione apostemati calidorum [illegible] deinde convertitur esse eius apud statum ut incipiat in aggregatione non in posterioribus eiusdem ser-mone de dubellet sicut que componuntur humores viscosos et gypseos et lapideos et arenosos et capillares et alios. Et sunt quidam qui appropriant nomine aldubelet illud in quo sunt humores illius generis. Nos vero non loquimur nunc de eo quod ag-gregatur materiam hoc. Et si incipit exitura propter materiam quam expel-lit natura et non est possibile ut penetret cutem neque etiam supplicet carnis immo separat eius continuitatem per grossitiem aut separatione aperiente tunc gradus in vacuitate eius quod separat secundum primum quando apparet ei caput acutum et propter si fuerit mala acuta. Ille ergo exiture incipiunt et aggregantur sanie deinde maturat sa-nies postea rumpitur. Et fortasse indiget ad curationem maturatione et ruptione et fortasse non indiget. Et quanto plus est exi-tura vehementioris elevationis et acutioris capitis et rubedi-nis est humor autem eius et vehementioris caliditatis et est ve-locioris maturationis et resolutionis et eruptionis et propterea minus prodest extra apertionem. Que autem est cum diversitate la-ta profunda pauce rubedinis est grosse materie mala decli-nans ad interiora pauci doloris quanto magis et deterior illa est illa cuius corruptio est ad interiora et corrumpit illud super quod vadit. Et est de ea que expellit ad utrumque latus. Et lau-dabilior eruptio eius est ad ventriculum proprium membro cum est via currens ad exteriora sicut exitura illorum. Ut enim rumpatur ad in-teriora eius et ipsius concavitate melius est quam rumpatur ad exte-riora eius et ad ventriculum coniunctum curatur sicut eruptio eius que in cerebro ad duos ventriculos anteriores laudabilior est quoniam ambobus sunt meatus sicut nasus et aures. Et quando rumpitur ad spatium coniunctum cerebrum aut ad ventriculum poste-riorem non invenit meatum ad exteriora et nocet nocumento ve-hementi. Et non est omne membrum conveniens ad hoc ut eveni-at in ipso exitura in victoria enim minoratur egressio exiture que cum in eis sunt humores mucilaginosi et loca eorum ampla si suffocantia materiam neque relinquens egressionem putridi. Et quando si egreditur illic exitura erit propter eam materiam. Et deteri-or exiturarum et malignior earum est que egreditur super extremi-tates lacertorum et propter lacertorum plurimos nervos. Et exiture quidem diversificantur propter spatium maturandi saniei sue secundum humorem in subtilitate et grossitudine sua et comple-xiones in calore et frigore eius et quantitate eius et secundum tempus et etatem et substantiam membri. Et non contingit ut materie exitura et ne convertatur quod in ea est in pus nisi propter putre-tem caloris innati in membro aut propter grossitudinem sub-stantie que est materie. Et quandoque contingit ex hoc ut fiat sa-nies in interiore per se et non appareat sensui propter plen-ditatem puris et grossitudinem eius quod est super ipsum et stat super maturitatem saniei velociter et quandoque non stat secundum substantiam suam in grossitudine quoniam si maturat et subtiliat tenuitatem substan-tia eius velociter et secundum quod est de carne illa plurima et pauca et propter eas exiture et casus ad saniem propter repletionem et mul-titudinem materie et corruptionem eius. Et eius est illi nam-

fectiua sudetas/ & exercitia mala & egritudines que non faciunt crisim cum ratione apparent & nocumenta animalia et angustijs & sollicitudinibus corrumpentibus sanguinem. ¶ Et de exituris quedam est species que nominatur [illegible] & est exitura que rumpitur & quod est sub ea est simile carni bone deinde apparet ab ipsa sanies alba/ & de exituris est species que nominatur albir & est exitura visalis rotunda & rubea quam qui habet non potest non expoliari a febre & eius euentus saepius est in capite & quandoque accidit in alijs locis.

Signum quod apostema sit exitura. C.xxj.

Cum videris pulsationem plurimam aut diuturnam prolongatam & caliditatem tunc existima quod apostema est in via vt fiat exitura.

Signum maturationis & eius signum. C.xxij.

Cum videris lenitatem quandam & sedationem doloris tunc scias quod est in via maturationis.

Iudicia saniei. C.xxiij.

Sanies laudabilis est illa que est alba & lenis cui non est odor horribilis & in qua non operata est nisi caliditas innata & non sit excusatio a caliditate extranea. ¶ Et non addit eius lenitas nisi vt sciatur quod ipsa est preparata pati a virtute digestiua & non diuersificatur eius separatio in inobedientia. & ideo ne sit ei odor vehementis horribilitatis vt sit longinquior a putrefactione decernunt. & recipitur et ea alba quoniam color membrorum radicalium est albus & non assimilatur eam nisi natura potens super eas. ¶ Et sanies mala est fetida signo putrefactionem que est contraria maturationi & significat dominium caliditatis extranee. ¶ Et quando egreditur sanies diuersarum partium conuenientium colorum & substantiarum est etiam de genere diuersorum bona. Et necesse est omnem saniem vt faciat currere in corpore putrefactionem aut maturationem aut disiunctionem aut alterationem cum modo alio.

Significatio exiture intrinsece. C.xxiiij.

Quando accidit apostema calidum in visceribus & accidunt horripilationes & febres & non est eis ordo & fit dolor vehementior & est horripilatio in primis longioris spatij deinde non cessat abbreuiari spatium eius & additur grauitas apostematis tunc scias quod apostema fit exitura & quod peruenit ad collectionem sui. ¶ Et non fiunt dolores isti in principio vehementiores & quanto plus approximatur statui minoratur nisi quando eruptio fit in principio & solo comminuitur & dolor fuerit ex ea quando colligitur & quando fit maturatio sanies quiescit etiam calefactio fortis & inflammatio quare quiescit febris eueniens per communitatem cordis. ¶ Et scias quod durities pulsus est testimonium magnum. Et quando apparet signorum exiture aliubellam in visceribus & non induratur pulsus non iudices penitus quod sit exitura interior. ¶ In huiusmodi enim fortasse non erit in visceribus immo in siphac quod continet viscera. Et tu quidem iam sentis locum in quo est exitura per grauitatem que pendet ex eo & per dolorem.

Significatio maturationis intrinsece. C.xxv.

Quando accidunt significationes exiture intrinsece deinde quiescunt accidentia que sunt ex febre & horripilatione & doloris sedatione completa & remanet grauitas tunc scias quod sanies iam consummata est & maturatio adest.

Significationes propinquitatis eruptionis intrinsece. C.xxvj.

Quando redeunt dolores & fiunt punctiones & mordicatio & grauitas fit vehementior & similatur febres tunc eruptio iam appropinquat. ¶ Cum ergo accidit rigor subito & sedatur grauitas & dolor tunc iam eruptio facta est & propter quando apparet sanies euacua-ta mordicatio illud quod peruenit [illegible] vt sit ab ea debilitatio virtutis & debilitas [illegible] exiture intrinsece sit eruptio subita [illegible] tunc fortasse accidunt pulsus [illegible] fortasse accidit modo per resolutionem [illegible] tasse accidit vomitus & vomitus [illegible] dum spumam sanie plurime [illegible] strictione & fortasse accidit [illegible] res plurima subito.

Curationes exiturarum apparentium. C.xxvij.

Uacuationes quidem & ea [illegible] in principio [illegible] membrorum nobilium [illegible] rare in hoc stolidi sunt res in quibus [illegible] calida & apostemata calida que non [illegible] vero quod ei appropriatur de regimine [illegible] quod aggregatum est in ea. ¶ Et [illegible] dos regiminis quorum vnus est regimen [illegible] tudinum quam egritudo non egreditur [illegible] tum est plurimum. Et est vt ingenietur [illegible] teriam vt fiat sanies & in eruptione eius [illegible] seruans virtutem & conseruans ei [illegible] & eruptio subito, plures enim homines [illegible] copizando ex ardore virtutis [illegible] eam medicinis quali conforet [illegible] cum eo quod scientiam [illegible] bis bonis nisi sit exitura in visceribus [illegible] necessario vt subalietur [illegible]. ¶ Et [illegible] egredientis ad rectitudinem [illegible] est quoniam quando egritudo est magna [illegible] lens in magnitudine sua illud quod [illegible] testimonio rei in expectatione maturationis [illegible] virtus non sufficit ad maturationem illius [illegible]. ¶ Et [illegible] manifestum maturationis [illegible] turationis tunc necessaria est [illegible] mum tangit illud quod sequitur [illegible] bilibus in tactu quorum & ferro est [illegible] sentiet quod materia talis est grossior quam [illegible] innatus in membro tunc est putrefactio [illegible] bis autem timentis quod ipsa [illegible] quod alterabit alterationem [illegible] ra est prope iuncturas & membra [illegible] quod ipsa corrumpet ea. ¶ Et scias [illegible] facientibus inuiscationem & maturationem [illegible] tum & maturationi [illegible] tum illud iuuat ad putrefactionem [illegible] modi ergo est necessaria sectio [illegible] rumpens deinde sequatur illud medicinis [illegible] resolutionis & exiccationis. ¶ Et oportet [illegible] secundum in longitudinem villorum [illegible] sit voluntas vt destruatur operatio [illegible] do casum spasmi tunc cum inde villos [illegible] nabis ab eo quod timebas. ¶ Et plus [illegible] dis villorum est cum longitudine corporis [illegible] appropriatio & similiter in [illegible] lorum cum plurimo ligature [illegible] appropriationis sicut in fronte. ¶ Et oportet [illegible] perforatio neque secto aqua neque oleum [illegible] sit pinguis. & si non est excusatio [illegible] qua & melle aut aqua cum vino aut cum aceto. ¶ [illegible] si vehementiora sunt apostemata & inflammata [illegible] forationem [illegible] cum lenibus [illegible] necessarium administrationis [illegible] scias quod hec perforatio est [illegible] fistularum quando non iuuat [illegible]

ingenius aliud. ¶ Et loca conuenientiora ad expectandus ut in eis maturet sunt loca carnosa paucorum neruorum et venarum. Et scias quod pinealeo elevate acutorum capitum parum indiget ploratione neque ante maturitatem neque post ipsam.

Regimē maturationis et ingeniū ad faciendū pus in exituris apparentibus. Ca. xxviij.

Medicinarū maturatiuarū caliditas oportet ut sit propria caliditati corporis et sit eis infectio quedā. ¶ De illis sunt in primis quibus embrocatur cū aq̄ tepida et emplastratio cū farina tritici aut ordei et triticū masticatum est medicina in hoc et panis cū pice aut cera et crocus et puluis olibani et pix cū oleo ros. aut adeps porci aut emplastrū de maluauisco et semine lini. ¶ Et iterum emplastrum de ficubus siccis dulcibus grassis pinguibus sol. aut cum farina ordei et farina ordei iterum et propter si ponantur in cataplas. et origanū siluestre aut aggregetur cū aq̄ in qua decoquatur cū pauco sale nō superfluo. ¶ Et quandoque ponitur in eo adeps aut oleū aut sorum illis due preter glutinis albuginis. Et medicine composite ex uuis passis et storace et galbano et myrrha et laudano et resina et butyro et mastice et opopanaca et radice cucumeris asinini et radice lan. draconis. Et emplastrum galieni cū oleo de keruá absque cera et propter quod soluitur hoc emplastrū in oleo et similiter emplastrum didimos et emplastrum basilicon. ¶ Et de bonis in hoc est medicamē de lapide marchasite cū amoniaco quod desuper ponatur donec cadat per se.

Regimē exiturarū que mature sunt. Ca. xxix.

Quando inueneris exiturā grosse cutis cū maturatione cuius nō speratur ipsius eruptio. Et sunt illic vene et corde et nerui tunc oportet ut plores quoniam si dimiseris saniē corrumpet et corrumpet et corrodet venas et villos neruorū et illud quidē vehementius erit cū fuerit prope iuncturas et tu quidē quere cū tua ploratione locū saniei. ¶ Et sis sollicitus ut cadat porta plorationis inferius nisi vbi nō est possibile. Et si illud quod est sup exiturā fuerit grossū et secueris tunc seca portā nisi quando adherebit grossum cū eo quod est post ipsum. Et si fuerit extenuatū tunc seca totū eius in longum. ¶ Et scias quod locus in quo est saniès declaratur per tactū et quando tangitur cū digito proprie et tu obserua cū digito alio salire alterius manus an expellatur aliquid ex illo. ¶ Et locus quidem saniei apparet ex declinatione coloris ad albedinē et vbi nō est matura est declinis ad rubedinem. Et quandoque est locus saniei declinis ad rubedinē et citrinitatē quā saniès nō est bona sustentare in tactu absque visu veruntamen visus est adiuuans. ¶ Oportet ergo ut in sectione consequaris lineas naturales ligature nisi quando sunt apud summe nisi apud necessitatē et in membris diuersificantibus situm villorū in longitudine sua loco ligature. Nam si tu secutus fueris illud in ploratione exiture que est super frontē ligaturas cadet cutis frontis sup faciē imo oportet ut tu diuersifices ligaturā. ¶ In eis vero que sunt sicut inguina oportet ut vadas cū ligatura in latitudine cutis et quando tu perforaueris exiturā et extraxeris quod in ea est tunc necessariū est ut tu succurras ad conglutinādū cutē cū carne ut nō rumpatur et indurescat et fiat taliter quod nō glutinetur quare fiat sinus qui nō cesset impleri et redeat illis exiture prime. Et quotiens mundificaueris nō mouet iterū quando impleatur et fiat in veritate de genere fistularum. Et antequam facias ipsam conglutinari in bora oportet ut mundes eam.
Et si tibi necessariū fuerit vel ipsam intromittas radium sup cuius caput sit pannus asper cū quo mundifices ipsam et siccos deinde fac ipsam adherere et conseruos eā cū ligatura sm quod tu cernis de ligaturis cauernarū et vlcerū profundarum erit conueniens valde. ¶ Et oportet ut tu obserues in ploratione illud quod diximus de conditionibus deinde plora in loco maturiore et pre longiore a venis arteriis et cordis.

Inquit antiquus si exitura fuerit in capite tunc sectio eius sit sectio equalis et sit cū radice in imitatione pilorum ne sit transuersa in ea ut cooperiat eā pili et nō ostendatur quā sanabitur.
Dixit et quando est locus eius oculus tunc eius ploratio sit lata et si accidit in naso plorabimus eā equalem cū equalitate longitudinis nasi. Et si fuerit prope collū plorabimus eam ploratione similiter capitis tunc moue et faciem deorsum ad partes inferius. Si autē accidit in mandibulis secabimus eā equali sectione quā compositio huius loci est equalis et sentit illud ex compositionibus sensus. Post aures vero ploramus illos equaliter. Brachia autē cubitos et manus et digitos et inguina oia ploramus in longitudine. Inquit et si fuerit prope cor eas plorabimus eā ploratione rotunda et ploratio quidem rotunda est que apprehenditur cū apprehensione sua longitudine corporis aliquid de latitudine eius. Inquit quando locus iste nō ploratur rotunde possibile est ut aggregentur in eo materie et fiant fistule. Et similiter etiā ploratur quod est prope anū propter locū humiditatis que aggregatur in eo. Et in latere et costis ploratur aperiendo. In testiculis vero et virga equaliter. Inquit et sinus prodit semp ut consilii sit sequens figurā loci quo plus potuerimus sup ipsum. Coxe autē et adiutoria secantur in longitudine et caueas ut nō ledas neruos. ¶ Et scias quod ploratio diuersificatur sm loca quia quando est apud oculū tunc ploratio eius est lata sicut sinus oculi et in naso est cū longitudine nasi et in mandibula est cū longitudine mandibule et prope aures secatur equaliter quā compositio huius loci est equalis et cognoscit illud ex compositionibus sensui. Post aures vero ploratur equaliter et in brachiis et cruribus et coxa et virga tota equaliter sit in longitudine et similiter in lacertis ventris et in dorso et in inguinibus et sub ascellis ponens eā ploratione accipe item ex latitudine etiam ne fiat in ea sinus qui fiat fistula. ¶ Et similiter in ea que est prope anū accipe de latitudine etiā ne proueniat sinus et fiat fistula et testiculi et virga equaliter et in longitudine. Et in latere et costis accipe in latitudine etiā ut sit transuersa quā sinus costarum est similiter et caro que est sup eam. Inquit considera semp situm carnis et villos lacertorū quā nō sumuntur propter nisi ad hoc ut ploremus cū imitatione loci ut nō proueniat incisio et sit locus incarnationis bonus nō grossus. ¶ Et sit in dispone studiū tuū ne incidas arteriā neque venā magnā aut neruū aut villos lacerti et ploratio sit sm magnitudines exiture. ¶ Oportet si fuerit parua et currit quod est in ea ex loco vno tunc seca eā in loco vno. Et si fuerit magna tunc plora eā ex principio deinde intromitte digitū tuū indicē sinistrū in eo et plora eā vbi peruenit caput eius deinde intromitte eum in foramine sco et sm hoc donec venias sup eā. Et si exiture fuerit locus sufficiens ex quo sit possibile exire quod est in ea perforabimus ipsam in illo loco et si fuerit rotunda aut fuerit ei figura ne egrediatur quod est in ea ex perforatione vna plorabimus eam in inferiore parte sui in duobus locis aut tribus sm quantitatem quam scias quod omne quod aggregatur in ea currit in bora. Inquit nisi sit exitura que timetur aut membrū nobile aut membrorum propinquū ostē periculo festinabimus in ploratione eius antequam compleatur eius maturatio ne putrefaciat aliquid de his membris dico ergo illud est regimē quod nō inuenimus excusationem de ploratione. ¶ Si autē speramus quod rumpatur per se non plorabimus et similiter si speramus quod ipsa erumpatur per medicinas facientes eruptionem et festinationem inuenimus in medicinis facientibus eruptionem quod stat loco plorationis. ¶ Et multotiens perforatur cutis perforatione aliqua aut accipitur de ea aliquid postea ponitur super eā eruptionē faciens ut sit ei proficuus.

De eruptionibus exiturarum alibus. Ca. xxx.

Exiturarum quidē salsas in quibus nō est magna malitia aperit aqua calida et rumpit eas purefacte autē ledunt ex hoc vehementer propter illud quod

attrahibilis eius ex eis. ¶ Et qn videos exituram q aqua calida renitiat cōside tunc de bonitate eius.

De Cura. .C.xxvi.

Et scias q emplastrum cū radice narcissi rumpit c omne positum ꝛ ꝓpe cū aqua ꝛ melle bulliat totum illud cū oleo de lilio aut irino aut radix cāne recens cū melle aut pice sicca cū fordilite aluearius apium aut emplastrum arbolisionaiu sumantur cere ꝛ resine ꝛ butyri oīus an. lib. i. ꝛ picis sicce ꝛ mellis amboꝝ an. lib. 5. ꝛ storacis croce 3. iij. ꝛ olei quantum sufficiunt. Et medicamē de allaf est bonum valde. Aut sumant armoniaci. vi. cere. iij. gluti albotin iij. sulfuris cit. ni. ij. nitri. ij. ꝛ fiat ex eis emplastrum. Et de illis q nos experti sum ē vt sumant medulla grani costi ꝛ nuc vācida ꝛ fermenti ꝛ caules decocti ꝛ cepe decocte ꝛ sinapis ꝛ sim* columbin* ꝛ fiat ex eis eplm rūpit n. velociter. Et itez diaglon solutū in mucilagie sinapis ꝛ sapōe associatum cū sicub*. ¶ Et ō medicis erūpētib* statib* loco plorationis ē vt administret emplm factū ex melle anacardoꝝ ꝛ pice būida q duo aggregēt cū igne equali deinde ponant sup exituram p mediū dies q̄n rūpet eam. Et de eis iterū q sūt fortia ē vt sūant alkali ꝛ calx nō extincta ꝛ ponant i submersiōe sui ꝛ media aq deinde coletur postq bullierint ꝛ sint i illa aq alkali ꝛ calx deinde sumant ꝛ ponant i caldariā de ere ꝛ ponant sup prunas ꝛ coagulent i sale. Et sumat ō hoc sale aliqd ꝛ q̄tū ē q̄rta eius de sale armoniaco ꝛ ponat i mucilagie nasturtij i q sit aliqd de melle anacardi ꝛ administret. Aut sumant ca[illegible] tandem ꝛ terant ꝛ ponant sup oleū vetus ꝛ ponant sup igne leuē s. igne prune donec totū coaguletur deinde terat sic terit empl3 ꝛ ponat sup ipsum mel anacardi ꝛ ꝓpe si ponat i eo stercus accipitris aut stercus passerū aut sterc* anatis. Et qdā iā dixerūt alkebilez. ¶ Et ō medicis resolutiuis ē omne calin resolutiuū iteratū sup mēbrū cū rarificatiōe mēbri ꝛ raritate ei* cū vaporationib* factis his illō de illis i qbus ē būiditas calida ꝛ q̄to plus resoluit empl'ci mitiores locus ꝛ ebdocet. Et o3 ne vacuū sit regimē a medicis lenitiuis donec leniat duritias ipse* q necessariū ē vt administrent lenitiua sola. ¶ Et iste medicine resolutiue fortiē sunt de summa albaurach ꝛ sinapis ꝛ stercus auiū ꝛ arsenicū ꝛ calx ꝛ cordumi ꝛ misceant cū eis q sunt sicut illa ꝛ glutinū alboti ꝛ mastix ꝛ aldabie ꝛ aggregent cū aceto ꝛ oleo antiq ꝛ medicamē factū cum alcio aut ex albocuen aut ex piretro ꝛ staffisagria ꝛ baurach cū melle. ¶ Et ante oīa ista mūdet loc* cū aq calida. Et medicamē de marchasita cui* descriptio. R. lapidis marchasite. 3. vij. armoniaci infūdez farine fabaꝝ. 3. vi. misceat cū resina būida ꝛ liniat sup cutē ꝛ ponat sup faniē donec cadat p se ꝛ o3 vt administret statī q̄n exiccat velociter. Et medicamē factū ex salis armoniaci quantitate pōis vnius ꝛ ex bezahard quantitate quarte partis vnius ꝛ ex sui bargyri q̄titate pōis vni* ꝛ tertie ꝛ ex olei antiqui q̄titate pōis vni* ꝛ duaꝝ tertiaꝝ pōis fiat ex eo linimentum. ¶ Et q̄n nō cōferūt medicie sicut ꝑdiximus necessarium est plorare aut cauterizare.

Regimē exituraꝝ intrinsecaꝝ. C.xxvij.

Et dubeleti qdē intrinsece o3 vt regant cū cūatiōe a ꝛ ꝓpe qm dubela ē egrediens i regiōe ꝛ venas. sigt q sanguis totus ē mal*. ¶ Qn vo verificat existimatio medici q san. ē bonus ꝓter illū q̄ē expedit ad exiturā ꝛ post euacuatiōez tūc o3 vt maturet cū medicinis eqlib* sicut ē vinū tenue subtile q bibat paulatim ꝛ illō cui intēdit ē in maturatiōe exqsitiua eoꝝ sūt medicine subtiliatie exiccatie sicut myrrha ꝛ cinamomū ꝛ reliq̄ spēs ꝛ pōdere cū potu vini subtil q ē ad albedinē declinē ꝛ de cōpositis sunt tyriaca ꝛ mythri datū ꝛ homonisia.

De aldemenil. C.xxviij.

Aldemenil itez sūt de gñe exituraꝝ [illegible] a rū sūt ex malitia digestionis ꝛ ex [illegible] nē ꝛ q currit cursu illorū ꝛ [illegible] sunt q sunt ꝑpendiosa.

De Cura aldemenil. C.xxix.

Quādo apparet aldemenil tūc o3 [illegible] q treo eieo ꝛ cura apatū calidoꝝ [illegible] vt sit occupatio in resoluēdo ꝛ [illegible] sc. n. resoluere ꝛ illō ē fin min* ꝛ fortasse [illegible] vt sit negligētia in curatiōe aldemenil [illegible] tur ad exiturā magnā. Et cura ei* [illegible] fiat ꝑ phlebotomie ꝛ solonis ventris ꝛ [illegible] fasō ꝛ basi radicis tūc ē necessaria [illegible] ad illā. Et illū qdē q passus ē [illegible] menil liberat solo ventre ꝛ [illegible] administratis semp ꝛ exercitio. ¶ Et de [illegible] femē almaru vrtic cū lacte aut cū sicub* ꝛ [illegible] cū melle ipso ꝛ triticū masticatū ē bonū [illegible] coꝝ ꝛ sil' paste cōfecte cū baurach [illegible] mixte cū oleo de lilio ꝛ medicamē aldemenil [illegible] medicamē de fermēto notū. Et medicamē [illegible] mod* maturat. R. butyri. 3. i. ꝛ mel [illegible] ꝛ sc'is almaru vrtic ꝛ psillij oīus an. 3. i. [illegible] mugreci ꝛ se. lini oīus an. 3. v. [illegible] ipm. n. ē maturatiū separatū. ¶ Et qn aldemenil [illegible] nit ad pus ꝛ cū qere calfatio [illegible] bebit ipm deide vētosa locū ꝛ [illegible] q̄n egredier san. virulētus ꝛ [illegible] vlceꝝ duraꝝ. Et q̄n maturat ꝛ nō [illegible] medicis aut cū ferro aut sim q [illegible]. ¶ [illegible] bonis erumpētibus est illa [illegible] ꝛ fermētus.

De Modo. C.xxx.

De ē apa molle ex carne [illegible] b ne rara ꝛ plm ei* [illegible] nū ꝛ q̄nq3 est malignū dolorosū.

Tractatus secundus de apatibus [illegible] runt cursu eoꝝ. C.i.

Apostemata frigida qui currūt cursu [illegible] b phla ꝛ mani [illegible] sūt ex eis ꝛ [illegible]. Et apata sūt [illegible] mlica aut [illegible] apata phlatica aut [illegible] ꝛ noiant apata mollia aut aqsa sicut [illegible] vt in eo aggregat aq sicut hydropisis [illegible] bella in qb* sunt sicut nodi lenes [illegible] ꝛ nodi duri ꝛ mlica aut sephiros [illegible] fer [illegible] ꝛ ventosa [illegible]. Et eleuatio qdē ē q̄n ventositas [illegible]. Et inflatio ē q̄n ē ventositas aggregata [illegible] in coꝛ ꝛ q̄nq3 cōpōunt illa apata [illegible] ex eis.

De apate molli phlegmatico q noiat [illegible] C.ij.

Et apa albū molle q nō [illegible] c mā ē subtilior ꝛ magis [illegible] ei* vehementior ꝛ [illegible] pomit cū ꝑphatiōe ei* qd ē i eo q nō ē [illegible] plus mā ē grossior ē ad [illegible] a vapore phlatio ꝛ ē ō gñe [illegible]. ¶ [illegible] dimia ab apatibus [illegible] paucitatē obdurationis. Et q̄n accit [illegible] ꝛ si occurrit mā q̄ [illegible] ad locū [illegible] apat ꝓter apa phlatis ꝛ illō ē ꝓp [illegible]

Curatio apati molli. Ca.iii.

Curatio quidē q̄ fit cū solutiōe vētris ⁊ abstinē-
tia ab eo qd̄ generat phlegma ē ex eo q̄ ē necessa-
ria. ¶ Et quū factū fuerit illd̄ oꝫ vt sit repercussio
ei⁹ i pncipio cū eo qd̄ aggregat exiccatōeꝫ ⁊ resolutōes
⁊ oꝫ vt fricet loc⁹ cū māuū fricatiōe dura deinde admi-
nistret sup ipm exiccatiua ⁊ nō oꝫ vt cōtīgat ipm aq̄.
¶ Et de illis q̄ bōa sunt i pncipio ē vt administret sup ipsꝫ
spōgia noua isusa in aceto ꝯmixto aut infusa in aq̄ bau-
rach ⁊ cineris. In substātia ū spōgie est exiccatō ⁊ resolo
⁊ q̄ñ eō addit egritudo pōat aceti i q̄ infudit spōgia for-
ti⁹ parū ⁊ apō istū pueniat cū ipo finis in fortitudine ⁊
administret solū cū spōgia ⁊ pmixtū cū oleis vehemētis
resolutiōis. ⁊ in illa hora iterū administra spōgiā infusaꝫ
in aq̄ cineris lici ⁊ vino ⁊ ilico ⁊ illum ⁊ oꝫ vt ꝯpbēdat
spōgia oīa latera ne declinet mā ad lat⁹ aliud. ¶ Et qñꝫ
administrat loco spōgie qd̄ nō iacit pān⁹ duplicat⁹ sou
b⁹ iunctis cū aq̄ cineris ⁊ qñ assiduat sup ipꝫ vna vice p⁹
aliā fortasse sufficit ⁊ aq̄ calcis ē fortior. ¶ Et de illis q̄
ꝯferūt uerū ē oleū ros. cū aceto ⁊ sale ⁊ sulfur ꝯbusto ⁊
ipm sulfur ē bonū. ⁊ cicer cū aq̄ caulis ē mirabilis iuua-
mēti ⁊ meminē i pncipio solū ⁊ cū quibusdā exiccātibus
calidis ē bonū ⁊ strictura cū ligamento cōfert ei i quo
nō ē mā grossa. Et oꝫ i illa ligatura vt sit iceptio ab infe-
riore ad super⁹. ⁊ succus myrti ē bonus i pncipio ⁊ bo-
nitas ei⁹ post illd̄ ē vt cū eo cōficiant medicie post ⁊ cuꝫ
hoc apa ē i mēbris neruosis spissis aut ligamētis aut cor-
da pmisceat i medicis qd̄ iādat cū lenificatiōe. Et qñ est
cū hoc dolor pp causaꝫ q̄ dicta ē nūc oꝫ vt sedet dolor i
pmis cū his q̄ sūt sicut stopus bulīda ⁊ vinū coctū ⁊ ce-
ratatia ex oleo ⁊ vt administret embroca cū vino stiptico
nigro ⁊ post illd̄ administret cū cinere ⁊ silib⁹. ⁊ de epithia-
tis⁹ bonis ē vt sūant myrrha ⁊ licuū ⁊ cipi ⁊ aloe ⁊ cro-
cus ⁊ acacia ⁊ bolarmeni pars ⁊ cōficiant cum aceto ⁊
aq̄ caulis ⁊ folia tamarisci ⁊ sal ⁊ oleū ⁊ bolarmenuꝫ
eplastra cū aceto. ⁊ iterū ei quidē cui⁹ intcessit dolor suma-
tur fordes balnei ⁊ bulliāt cū aq̄ ⁊ spissēt cū calce q̄ po-
nat in ea donec fiat mollis ⁊ liniat. ⁊ iterū liniant loca cum
oleo ⁊ ponat desup spōgia aut lana imbuta aceto ⁊ li-
get sup ipm ⁊ medicamine de fermēto ē iuuatiuū ⁊ d̄ eis
q̄ sūt iuuatiua ē vt sumant folia lilij ⁊ cōterant bene ⁊ ex-
primant ⁊ supponant. Est.n. mirabile ⁊ sūr aliud ⁊ licuū
cōtrita cū aceto ⁊ aq̄ cineris ⁊ de epithiatib⁹ fortis iuua-
mēti ē illud stercꝰ vaccinū ⁊ olibanū ⁊ storax ⁊ usnee ⁊
calam⁹ aromatic⁹ ⁊ spica ⁊ apsinthiū ⁊ oīa iuuatiua ⁊
oēs medicine pdicte i cerotis apati rememorate i anti-
dotario ⁊ qñꝫ cōfert mollitiei accidēti i apatib⁹ pgrā-
tū vt submergat similitas cīnere de q̄ sūt scope i aceto ⁊
pōat desup ⁊ meli⁹ eo ē illd̄ qd̄ fit post cōtritiōeꝫ ex chi-
molea cū aceto ⁊ anetū ⁊ de embrocis decoctio caulisꝫ ⁊
aneti aut decoctio coriādri citrini. ⁊ mollitiei q̄ est sequens
hydropisiꝫ ⁊ egritudies alias qrit cura q̄ est cause.

De nodis. Ca.iiij.

Nodi sunt oubelle phlatice cōphēdētes humores
phlaticos aut generatos a phlate q̄ sunt sicut sic
caro aut sicut pulsus aut sicut mel aut sicut aliud ⁊
ppric q cuiū i curuaturis iūcturarum aut res dura.
Nō ē lōginqū q̄ necessariū faciat ei⁹ obuiatio esse mi-
ti iterū. Nos posuim⁹ cū phlate sed q̄ñ radix illi⁹ dum ē
phlegma cui accidit vt desiccaret grosse. ⁊ q̄ñꝫ accit vt
nodet neru⁹ ⁊ similat nodo ⁊ nō ē de nodis ⁊ differt a
nodis p hoc q̄ nō spat ex oī pte ⁊ nō spat i lōgitudi-
ne imo dextra ⁊ sinistra. ⁊ multotiēs accit ex pcussiōe q̄
assimilat nodis. Qui ergo curat i pncipio cū strictura sup-
posita remouet ⁊ resoluit.

De Cura. Ca.v.

Nodorꝫ q̄ sunt glandosi curatio ē icisio ⁊ pfora-
tio nō aliud ⁊ sūr curatio vulgis i duris ⁊ silib⁹.
Inge ante i⁹ tende i summis cutē q̄ ē sup nodos cū
manu tua sinistra aut minister extēdat eā tibi sm modū q̄
ē possibile. Verūtñ oꝫ ne secent cistis nodi q̄ñ illd̄ ꝫ bi-
bebit te vitiat excoriatiōeꝫ. Et qñ extēderis tibi cutē
bñ tūc seca eā cū facilitate q̄ñ possibile ē q̄ñꝫ vt velatū
nodi tēdat cuꝫ eo i dispōnib⁹ suis da ergo donec appare-
at tibi velamen nodi deinde extende tibi cutem vtrius-
que lateris cum vncinis ⁊ incipe excoriare cistiꝫ a car-
ne quoniam possibile est excoriare ipsam ⁊ fortasse est
adherens ei ⁊ tunc excoria ipsaꝫ cū gamedi donec egrediat
cistis sana cū eo qd̄ ē in vētre ei⁹ illud.n. ē magis certuꝫ
qd̄ esse potest. Qū ergo extraxeris illud si cistis nō sup-
fluit a loco vulneris pp puitatē nodi tūc absterge san.
⁊ ablue vulnus cū aq̄ mellis ⁊ sue eū ⁊ i carnia. Et si ma-
gnificat sup ipm plm pp ꝯpssiōnē nodi tūc abscide radi-
ces ei⁹ totas deide cura. Et si nodus ē vicin⁹ neruo aut
vene ⁊ de illis q excoriant tūc necesse ē excoriare ipsꝫ ⁊ si
ē de illis q excoriant q nō idigēt excoriatiōe cū gamedi
⁊ timet qd̄ abscidet aliqd de illo tūc extrahe ex eo illud
qd̄ egredit ⁊ pone i residuo medicamē acutū ⁊ nō i car-
nes ipm donec scias qd̄ nō remāsit i eo aliqd de cisti q̄ñ
illud qd̄ de eo remanet redit q̄ñ vult nod⁹ magn⁹ ergo
ipse ipꝫ cotto ⁊ cura ipm cū medicamie. ¶ Et qñ plorat
oꝫ vt auferat cistis q̄ ē ei cū ꝯplemēto sui ⁊ si nō cū alio
saltē cū vncinis q̄ñ q̄ñ remanet ⁊ si minimū sit de ea redit.
¶ Et si pole ē vt excoriet tūc si acceptant cistis cū nodo
erit meli⁹ ⁊ si relinquet aliqd de cisti ponat i ea medicamē
acutū deinde ꝯsequenter adhibeat butyr. ¶ Et i mellinis
quidēꝫ qd̄ ē de exituris sic solicit⁹ adeo ne rupat cistis ei⁹
⁊ ignem vt egrediat cū cisti nā si ei⁹ cistis rūpat eius egres-
sio erit difficilis. Si vero accidat vt rūpat tūc remū est
vt ꝯfricatio ipsaꝫ sm illd̄ qd̄ ē in ea ⁊ excoriatū ab ea ag-
greget ⁊ stringat cū ligamētis ⁊ q̄ñ currit de illo res plu-
rima tūc oꝫ vt custodiat patiētē ipm cū ꝯfortantib⁹ vires
suā ⁊ ꝯfortet apud somū fortasse.n. adueniet sincopis ei
⁊ oꝫ vt medicet curatiōe ei⁹ q timet sincopis. ⁊ multi quidē
de habētib⁹ nodos nō tollerāt excoriatiōeꝫ neqꝫ medi-
cīas acutas ꝓpter magnitudinē egritudinū eorꝫ ⁊ pp ꝯ-
plores eorꝫ enī neqꝫ sufferūt aliud nisi ploratiōnē. Oꝫ
ergo i istis vt plorent eorꝫ nodi ⁊ extrahat qd̄ egrediet
ab eis. ⁊ neqꝫ plumas de cisti imo ponei i eo oī die post-
q̄ñ egredit illud qd̄ aggregat oleū cū butyro tepidū: nā
cistis putrescit ⁊ egrediet p se. ¶ De bona aūt curatione
mellis fauoli est vt incipiat ⁊ euaporet cū aliq̄ calido de-
inde emplet cū pasta emulcano ⁊ melius est vt ex conet
cistis deide ponant sup eā emplastra ⁊ fortasse ꝯlegi medi-
camē acutū i excoriatiōe cistis sine notū sic calx ⁊ sapo
⁊ cinis ⁊ alia de illis q̄ currunt cursu eorꝫ de illis q̄ dicta
sūt i erūpētib⁹ exituras ⁊ iterū sumant calcis ʒ.iiij. ⁊ fe-
cis vini adusti ʒ.ij. ⁊ nitri ʒ.j. magre ʒ.i. seruerat i aq̄ ci-
neris ebullitionib⁹ paucis ⁊ ponat i ampulla de plūbo ⁊
roret semp vt nō excocet. ¶ Et hoc medicamē ē bonū
iterū ⁊ albedini ⁊ glādib⁹ ⁊ fistulis. Et ē vt sūant ellebo-
ri ⁊ arsenici rubei aborꝫ ana ptes due ⁊ coꝫ cū cris ꝓco
q̄ñ oꝫ ⁊ fiat ex eis linimētū cū oleo ros. ⁊ sumat ex semi-
ne vitice ⁊ cornib⁹ ceruis ⁊ arsenico cū oleo ros. Et de eplis
bonis iterū mellino ⁊ oībus exituris calis ⁊ in quibus est
humor lenis ē illud. R. laudani ⁊ galbani ⁊ bdellij ⁊ for-
dinei vasis apis ⁊ glutis albedi eq̄les ptes sumat ex illis
⁊ ex solutis sine plurima mortificatiōe ē sumat baurach ⁊
medietas ei⁹ bellebori ⁊ fiat ex eo emplm ex cera ⁊ oleo
ros. Et iterū calcis p.i. colcotar p vna arsenici p vna
¶ Glādulas aūt q̄ filos sūt allilac ⁊ sūt spēs nodi si tibi est
pole extrahere extrahe sicut allilac ⁊ nō fiat inde nocu-

mētū neruo aut mēbro vicio fac. ¶ Et si fuerit ī manu et pede et ī loco cōiūcto cū neruis et cordis nō ꝑ̄parmus extrahere ipm̄ qm̄ faciet cadere paciētē ī spasmū imo ꝯ̄iūge ipm̄ et cōstringe sup ip̄s cū aliq̄ cum sit ꝑ̄uitus donec maturet eū. ¶ Et signū ei⁹ est q̄ huiusmodi cōpsio sup ipm̄ stupefacit mēbꝛū. De Glandulis. C. vj.

Quandoq̄ generat ī quibusdā mēbris apa glandulosus sicut auellana et nux et min⁹ eis et misto tiēs sup volā man⁹ et sup frōtē. et ī ꝑ̄ncipio taliter q̄ qū sup ipm̄ fit ꝯ̄psio separat̄ deinde ī diminucōe et multiplicat et forsasse nō redit. et cura ei⁹ ē de genere curatiōis nodorū. et qn̄q̄ sufficit vt cōterat̄ et ꝯ̄primat̄ deinde sup ipm̄ stringat plūbū ꝑ̄uis strictur̄ qm̄ digerit ip̄s et ꝑ̄pꝛie qn̄ linit sup plūbo epithima digestiuū ꝺ illis q̄ sequunt. ¶ Et oꝫ iter̄ vestrictura administrari post ei⁹ digestiōe qm̄ illud est cā ꝓhibēs reditiōes.

De pustulis glādulosis. C. vij.

Accidit etiā qn̄q̄ pustule glādulose pue. et earum cura est ꝑ̄ꝑ̄arū cōtritio et expssio ei⁹ q̄d est in illis et stringere plūbū sup eas. De fugille. C. viij.

Fugille ē de genere apanū glādulosoꝝ et qn̄ hoc nōie ap ꝑ̄pꝛiat illō q̄ fit post aurē. ¶ Et nos q̄dē iā dedim⁹ sermonē vleꝫ ī oib⁹ q̄ currūt cursu ei⁹. Et cura ei⁹ est cura ꝑ̄dicta ī caplo apanū glādularꝝ et in apanib⁹ q̄ fiunt post aurē. ¶ Et de illis q̄ sunt ei ꝑ̄pꝛia ē cinis limaciarꝝ cōfect⁹ cū anq̄ adipe nō salito. et huic q̄dē medicine nō ē par. Et iterū cinis mustelle pmixtio in cerato cū oleo de lilio et ūguat̄ et administret̄ et cōfert scrofulis etiā. De scrofulis C. ix.

Scrofule silant̄ nodis sed differūt ab eis ī hoc q̄ nō sūt sepate sicut nodi imo sūt suspense cū carne. ¶ Et plꝫ q̄dē accidūt ī carne molli et est eis iterū velamē neruosum et forsasse fit scrofula vehemētis magnitudinis. et forsasse ex vna earꝫ generant̄ plᵉs et similant̄ ī hoc albedarꝫ et qn̄q̄ ordinat̄ nodi et fiunt sicut cingul⁹ pendēs ex collo ad vnā parꝫ et q̄n fiūt racem⁹. et scrofule ad vltimū sūt glādule scrofotice. ¶ Et de scrofulis q̄dē sūt qbus asociat̄ dolor et sūt ille q̄b⁹ ꝑ̄miscet apa calidum et mā calida. et de eis qbus nō associtur dolor et ē difficil curatiōis et forsasse ī ei⁹ curatiōe ē necessaria pforatio et putrefactio. Et dolor vehemēti⁹ exposit ad habēdas scrofulas ī ꝑ̄tib⁹ colli et capit̄ sunt curta hītes colla hūidarū cōplonū. ¶ Et loca ī qbus generant̄ pl⁹ scrofule sūt collū et subascelle. ¶ Et videt̄ q̄ nō noiant̄ scrofule nisi ꝑ̄pꝛea q̄ mltū accidūt porcis ꝑ̄p gulositatē eorꝫ aut ꝑ̄pꝛea q̄ figure earū sꝫ plm assilant̄ porcis. et saluiores scrofule sūt q̄ accidūt iuuenib⁹ et ꝑ̄uiores earū sunt q̄ accidūt iuuenibus. De cura. C. x.

Adde sup q̄ ē dictum ī curatiōe habētiū scrofulas ē euātio et subtiliatio regiōis et de euātiōe laudabili ē vomit⁹ et ē necessarius solone educere phlā grossuꝫ et ꝑ̄pꝛie cū pilis noiatis alguassiz. iterꝫ sumant̄ turbith et ꝫinꝫib̄ et zuchari pōd eq̄les et bibant̄ vsq̄ ad ꝫ. ij. et hoc q̄dē ē cū hoc q̄d soluit phlā grossuꝫ nō calefaciēs neq̄ iesiōs facies aluū. et phlōmia iterū ē cu atiua et oꝫ ꝓ̄culdubio vt fiat ex cephalica.

Regimis vo subtiliatis ē qm̄ oꝫ vt caueat cibos grossos et potū aq̄ sup eos et nauseatiuā faciatē et repletē et tollere famē ꝙ̄uā pōt et abhorreat oē q̄ replet caput māxie oꝫ vt custodiat ꝑ̄pa⁹ eis cap ab eo q̄ facit currere ad ipm̄ māo ex ꝑ̄pinatōib⁹ facientibus currere sicut ꝓ̄sternere se sup faciē et curuare se sup gēua ꝓ̄lixe et habere pulsar plantā. et ab opatiōib⁹ q̄ trahunt mā ad caput sicut locutio plima et dolor capitis et rixa. et ventosatio ē icōueniēs patiēib⁹ scrofulas sm̄ plm̄ et illud ideo qm̄ nō ē ei possibile vt euacuet ex mā q̄ ē in scrofulis et

q̄ currūt cursu ei⁹ imo trahit ad eas [illegible] q̄d extrahit de san[illegible]. ¶ Et [illegible] scrofule sꝑ̄pantico [illegible] ma. ¶ Et ois regim̄ scrofularū [illegible] ros ex pte ip̄s⁹ [illegible] plagarū [illegible] actios et illō ē de illis q̄ [illegible] corruptionē et est necessariū [illegible] mundificatiōe et subtiliatiōe [illegible] nas resolutiuas sup eas cū [illegible]. ¶ Et [illegible] ēplastrū apostolicō [illegible] talib⁹ rupcōa sanatiōe magis [illegible] et de emplis calefaciētib⁹ [illegible] Et qn̄q̄ pmissēt cū hoc ēplo [illegible] Recip̄ sē radic lilij [illegible] caparꝫ et ouiū et [illegible] et vue mōtane et ficus q̄ [illegible] farina fabarꝫ et amigdale [illegible] ad illō et administrent. Et de emplis bonis [illegible] modi. Recipe farie fabarū et [illegible] oius añ. pte. i. et radicis [illegible] radicū lilij et picis [illegible] oleo antiq̄ cū pigwedie [illegible] picis ī oleo. et fiat ēplm̄ bonū [illegible] mada et ī eo q̄d ē min⁹ [illegible] catagenis. Recipe sinapis et [illegible] ris et anstologie et bdelij añ. [illegible] cere añ. ꝫ. ij. ¶ Et de medicīs q̄ sup [illegible] cū ea sicub⁹ [illegible] cū squilla aut [illegible] cōtrita et radix capparis cū bdelio [illegible] melle aut cū sirupo acetoso [illegible] vel decoctis cū aceto aut [illegible] oleo. Medicamē bonū [illegible] amboꝝ añ. po. i. aggregent̄ cū melle. Et [illegible] merio asinini et folia lauri cōtrita cū [illegible] cinis ābor aggregat⁹ cū [illegible] bi et stere⁹ caparꝫ et ouiū et [illegible] fio et fiat linimētū. Et iterū hoc medicamē [illegible] āmoniaci. vij. et bdelij. i. [illegible] olei ꝺ beꝫaber [illegible] aggregent̄ ī mortario [illegible] Recipe galbā. ꝫ. iij. agg[illegible] dicis boꝫis sūt [illegible] sij et floris eris [illegible] diacilōrū [illegible] ei oius añ. [illegible] nis ē medicamē [illegible] medicamē de [illegible] dicis facte cuꝫ [illegible] mortu⁹ et ꝓ̄iciat ī vas [illegible] fumo de lateib⁹ [illegible] genim cuꝫ melle [illegible] medicam ꝺ [illegible] et oia ista sūt iterꝫ [illegible] et folia cū aceto et cū melle [illegible] āiant̄ vue mōtane et [illegible] gent̄ cuꝫ aceto et melle. Aut accipe [illegible] et ī fūdāt ī vis et ponat ī eis [illegible] ꝙ̄itas q̄ꝫ exigit illō q̄d [illegible] mirabile. ¶ Etiā expsast [illegible] tus ei⁹ ēplm̄ aut epithima [illegible] scrofulas et fuerit [illegible] rabilib⁹. et extimaueūt q̄dē [illegible] eu caput q̄ꝫ aduri et bibisset ebdomade [illegible] dere. ꝫ. ij. video q̄ nō oꝫ fieri [illegible] ebdomada [illegible]

Et scias q̄ de scrofulis ī qb⁹ ē [illegible]

dē oʒ vt ꝯficiant medicine calide ꝑdicte cū oleo rosā. ⁊ diminuātur ꝑ dies aloes ⁊ administrent. ¶ In scrofulis aūt que sūt calide ꝯplonis nō oʒ vt supflua sit administratio medicinarū acutarū imo sufficit eis ꝙ ē sicut faniclo de triti co cū aqua coriādri. Et forti⁹ illo ē farina cū duplo sui de licio ꝯfecta cū aq̄ coriādri ⁊ ē regimē in hoc vt vicat aqua coriādri aut vicat medicamē aliud sʒ ꝙ ꝑio est ⁊ ꝙ necessariū facit vehementia inflationis aut paruitatis eius. Et de illis q̄ ꝯferūt eis ē vt fiat fleniutatio cum oleo de nucleis ꝑsicoꝝ et coctis aut adustis. ¶ Nō sine cessariū fuerit in curatiōe scrofularū vti ferro oʒ tunc vt sit administratio ei⁹ in scrofulis vicinātib⁹ venis pluribus ⁊ venis pulsantib⁹ ⁊ neruis cū cautella ⁊ defēsiōe. ¶ Hō eni qdā errauit qū ꝑforaret q̄sdā scrofulas ⁊ obuiauit ramo neruoꝝ reuersiuoꝝ ⁊ destructa est vox ⁊ iā accidit vt nō sueturet neruū sʒ detegeret cū frigori quasi corrupta ē cōplexio ei⁹ ⁊ destructa est eius opatio vsq; quo rediit ad ipm eius cōplo cū calefactione. ⁊ fortasse errauit ⁊ inuenit aliquid egi ⁊ deterior aliquidē i hoc ē illa que est ꝑfundior quia ꝓp qū excoriatur ex latere saluo oportet vt sumant scrofule ⁊ destruat qđ residuū est cuʒ medicamine acuto ⁊ nō perueniat lateri lesio.

De apātibus durio. C.xi.

Postea a durū noiatū sephiros qđ purū ē est illud cui nō associat̄ sēsus neq; dolor ⁊ ꝯ remanet cū eo sēsus ⁊ dolor paru⁹ tūc nō ē sephiros purū ⁊ purū qdē ⁊ nō purū cū q̄ est sēsus qdā est ꝑuus dolorē. ¶ Et sephiros aut fit a mlia feculēta sola radicali ⁊ color eius ē cinericī⁹. Aut mlia cōmixta cū phlale ⁊ color eius est declinis ad colorē corporis. Aut ex phlate sola qđ iā induratū fuit. ¶ Et puri qdē color vt multū est color plūbi ⁊ ē vehemētis tēsiōis ⁊ duriciei ⁊ fortasse supeminet ei pili ⁊ hoc ē illud cui nō ē sanitas. ¶ Et ē qđdā ex eo cui⁹ color est color corporis ⁊ pmutat̄ de mēbro ad aliū ⁊ nosat̄ sermos ⁊ q̄ñq; est cū dolore corporis durū magnuʒ qđ nō sanat̄ neq; pmutat̄ vnq̄. ¶ Et oē sephiros aut icipit apparere paulatim ⁊ addit̄ aut ꝓcerat ex phlone aut denūpilla aut exitura in loco vacuo. ¶ Et q̄ plm accidit durities i viscerib⁹ nō accidit nisi post apā calidū qū curat̄ cū īfrigidātib⁹ viscos ex medicis ⁊ cibis. ¶ Et q̄ñ cācerat̄ sephiros ⁊ ꝓpinquo sephiros ad cācrū ⁊ elōgatio ei⁹ ab eo ē fm multitudinē īflatiōis ei⁹ ⁊ paucitate ⁊ appitionē pulsationis in eo ⁊ occultationē ei⁹ ⁊ appitionē venarū in circuitu ei⁹ ⁊ nō appitionē earū.

De Cura. C.xij.

Oportet vt de his apātib⁹ illō curet̄ cui est sēsus ⁊ vt sit icisio ⁊ post hac mūdificationē corporis cū eo qđ educit humorē facientē egritudinē. ¶ Et fortasse ē illa mūdificatio cū phlōmia si est sāguis plme ingrediens ⁊ sup illō sit qđ resoluit ⁊ leuit simul ⁊ nō curetur cū eo qđ resoluit ⁊ exiccat tātū qm illō pducit ad vehemētiā lapiditat̄ ꝓp exiccationē grossi ⁊ resolōeʒ subtil. ¶ Et oʒ vt ponant̄ curatiōi ei⁹ due resolutiōes resolutio resolonis cū lenitate cū eo qđ nō exiccat plm qa oē resolutiuū fm plm exiccat ⁊ duccatiuū raro resoluit ⁊ oʒ vt sit gradus ei⁹ in caliditate ex scđo ad tertiū ⁊ i exiccatiōe ex g̃du pmo. ¶ Et resolutio alia lenificationis ⁊ sint iste due resolutiōes succedētes. ¶ Et oʒ vt mēbrū fame pati cogat̄ i resolutiōe resolutiōis ⁊ trahat̄ nutrimētū ad eius oppositū cū motiōe illius oppositi ⁊ exercitio eius ⁊ ꝑpius famelicatiōe ⁊ abel i resolutiōe lenificatiōis ⁊ fiat ei cū appetēdi nutrimētū cū fricatione ⁊ q̄ sūt ei similia ⁊ liniat̄ cū pice ⁊ diuersificet̄ necessitas i virtute medicinarū resoluētiū ⁊ lenificātiū ⁊ debilitate earū fm raritatē mēbri ⁊ ꝑpi⁹ spissitudinē ⁊ vehemētiā duriciei ⁊ debilitate ei⁹. ¶ Et iterū cōpositio medicinarū oʒ vt aggreget̄ inter duas virtutes ⁊ oʒ ne mlta vtant̄ balneo qm resoluit subtile ⁊ aggregat spissū ⁊ nō pucit ad hūc finē vt leniat spissū. ¶ Et lenificatia qdē q̄b⁹ ē resolutio q̄dā sūt sicut adipes gallinaꝝ ⁊ anseꝝ ⁊ vituloꝝ ⁊ boū ⁊ ceruoꝝ ꝑpe ⁊ medulle eoꝝ ⁊ adeps hirci ⁊ asini adeps est bōa eis ⁊ adipes rapaciū leonis ⁊ vrsi ⁊ leopdi ⁊ adib⁹ ⁊ q̄ currūt de cursu eoꝝ de vulpib⁹ ⁊ lupis ⁊ adipes rapatiū auib⁹. ¶ Et oʒ vt misceant̄ cū eis q̄ sūt sicut amoniacū ⁊ bdelliū ⁊ galbanū ⁊ storax ⁊ mastic qū ꝑpant̄ ad resoluēdū ⁊ fiat ingstaria. ¶ Et de ꝑdictis adipib⁹ meliores ē adeps leonis ⁊ vrsi. ¶ Et i mucalagine fenugreci ⁊ lini sūt resolutio ⁊ lenificatio. ¶ Et oʒ ne i illis adipibus ⁊ earū similib⁹ de mollificātib⁹ sit sal oīo qm sal exiccat ⁊ indurat imo oʒ vt sit earū opatio opatio solis i cera q̄ lenit ⁊ liquefacit ⁊ nō pucit ad hoc vt exiccet. ¶ Et de lenificātib⁹ iterū i q̄b⁹ ē resolutio q̄dā sūt bdelliū siculū ⁊ oleū antiquū ⁊ oleū de alcāna ⁊ oleū de lilio ⁊ galbanum ⁊ laudanuʒ ⁊ storax ⁊ ysopus hūida ⁊ meliora eoꝝ sūt q̄ sūt maioris antiquitatis ⁊ exiccatiōis ⁊ vehemētioris hūiditatis ⁊ iterū mastic albū appꝓpinq̄t ꝑdictis. ¶ Et in oleo de alcāna ⁊ oleo de lilio ⁊ sicub⁹ ⁊ alkerua ē de resolone ⁊ lenificatiōe simul qđ ē supra sufficiētiā. ¶ Et de lenificātib⁹ qdē ē vt sumat̄ fex sēius ⁊ fex aceti ⁊ feruefiat ⁊ effūdat̄ post ebullitiōeʒ bonā sup vtrasq; qđ ē ei ꝓpriū ⁊ administret. ¶ Et de medicis bonis ad illō ē vt sumat̄ stercus asini ⁊ radix cucumeri ⁊ fiat ex ambob⁹ linimētū ⁊ si fuerit cū ambob⁹ storax erit meli⁹. ¶ Et iterū qū apparet lenitas oʒ vt liniat̄ cū amoniaco soluto cū aceto forti diebus plib⁹ deinde redeat lenificatio aut galbano ⁊ opoponaco aut sumant̄ galbanū ⁊ amoniacū ⁊ bdelliuʒ ⁊ terant̄ oīa ⁊ inolnant̄ cū oleo de ben ⁊ oleo de lilio cuʒ aliq̄ntulo mucilagis fenugreci ⁊ lini ⁊ fiat sicut emplm. ¶ Et fordines balnei ē ex medicis vehemētis iuuamenti qū ponit̄ i emplis apātū durorū. ¶ Et qū nō inuenit̄ fordities balnei tūc administrent̄ loco ei⁹ aq̄ cuiusci ⁊ nitri. ¶ Et de emplis bōis i bona resolonis sūt empla q̄ sūt ad scrofulas de illis q̄ diximus ⁊ empla iulios ⁊ colophon. ¶ Et qū apā ē vehemētis grossiciei tūc nō ē excusatio ab acetositate eni leuifit ⁊ debilitat virtuteʒ mēbri ⁊ ꝑpe qū est neruosuʒ qm ē vehemēti⁹ vacuū a mlia ⁊ diminuit eā causa ꝑpinētis defensionis ꝓpter oʒ vt sit administratio aceti ⁊ intromissio ei⁹ in medicis in fine rei nō i ei⁹ ꝑncipio ⁊ vbi cadit vtilitas i lenificatiōe ⁊ cū intromissiōe tepiditatū lenificationis ⁊ alleuiet̄ i administratiōe aceti ⁊ qū nō fit alleuiatio cū aceto nocet neruis ⁊ pueniat i lapiditatē. ¶ Et medicus tūc sit audacior i administrādo acetū qū apā est in mēbro carnoso sicut id qđ ē i splene ⁊ q̄ñ liniat̄ loc⁹ cuʒ aceto ⁊ vaporat̄ cū eo deinde ꝯfricat̄ cuʒ epithimate sicut illud qđ ē de oppoponaco deinde amoniaco deinde incipit cū pauco leni postea addit̄ viri⁹ deinde q̄dat̄ ad lenificationē. ¶ Et oʒ vt administret̄ sup apā oleū lene in q̄ nō est stipticitas ⁊ ē magis ꝓficiēs q̄ aq̄ ⁊ ꝑpe oleū de aneto factū cū aceto hūido. ¶ Et illud duriciei qđ ē in neruis ⁊ cordis curet̄ cū sistutis ⁊ de curatiōib⁹ bōis ad illud ē vaporatio ex lapidib⁹ ignitis lapide molēdini ⁊ melius quo fit vaporatio ab eo est cuʒ aceto ⁊ melior a quo fit vaporatio est marchasita ⁊ oʒ vt ad hanc perueniat̄ fūmā i vaporādo ⁊ suffumigādo donec appareat sudor. ¶ Et q̄ñq; liniat̄ cū marchasita trita cū aceto ⁊ cōfert ⁊ oʒ vt alleuiatio iterū fiat in administratione aceti vt nō seperet subtile ⁊ induret spissuʒ ⁊ vt nō corrūpat virtutem neruoꝝ superflue ⁊ est in ꝑncipio deterius ⁊ ponant̄ administrationi eius interpolatiōes in qbus est lenificatio qū ergo sapies tūc vaporet mēbrū cū eis que diximus ⁊ leniatur tunc cum medicinis cōuenientibus ⁊ vt illud fiat in mēbro carnoso est saluius.

De duritie iuncturarum. C.xiii.

Quādoq3 accidit in iuncturis duritics ꝓhibēs mouere iuncturas cū facilitate: ꝛ nō destruit sensum. Et q̄nq3 ē neruus cū q̄ est supra aliqs ꝛ q̄nq3 est carnosior: ꝛ cura est cū eo quod sciuisti.

De eis que nominant almismar. C.xiiii.

Almismar ē nodus rotūdus albus sicut caput claui. Et plurim quidē accidit ex percussione ꝛ post excisuras ꝛ post curationē earū amplius multiplicatur in corpe. Et plurim accidit in pedib⁹ ꝛ digitis pedū ꝛ in iūcturis ꝛ ledit in tm̄ ꝙ ꝓhibet incessū: q̄re oꝫ vt ferrum si at sup ipm̄ ꝛ extrahat aut moueat cū manu semp: ꝛ ante curat ei plūbus q̄m taliter est ꝙ non est possibile vt extrabatur. Et plurim quidē eius q̄ nō curatur fit cancer.

De cancro. C.xv.

Cancer est apa nascēs de mā adusta a mā cholerica aut in q̄ ē mā cholerica cū qua ꝯbusta est nō a pura seculēta. ¶ Et dr̄ a sephiros p se cū dolore ꝛ acuitate ꝛ pulsatione q̄dā ꝛ velocitate additionis ꝓp multitudinē materie ꝛ inflatione ꝓp illud q̄d accidit i illa mā de ebullitiōe q̄ ipa vadit ad mēbrū. Et differt ab eo itēq3 p venas q̄ mittit in circuitu suo ad mēbrū i quo ē q̄si pedes cācri ꝛ nō sūt rubee sicut i phlegmone imo declinant ad nigredinē ꝛ obfuscationē ꝛ viriditatē ꝛ ei diuersificatur ab eo q̄m plurim adueni⁹ sunt in incipiēdo ꝛ aduenientur in generādo et calido. Et dr̄ a sephiros q̄m ē ei sensus ꝛ illi nō est sensus ois ꝛ plurim q̄dē accidit in mēbro nerusio ꝛ illud est i mollioib⁹ plus i epate ꝛ i mēbris neruosis iterum. ¶ Et i p̄ncipio q̄n accidit ē occulte dispōnis ꝛ q̄n apparet cācer ambigit de ei⁹ i p̄ncip q̄n apparet sm plurim deinde apparēt signa ei⁹ ꝛ i p̄ncip q̄n apparet in p̄ncipio est sicut faba parua dur⁹ rotūdus fusci coloris in quo ē caliditas q̄dā. Et cācer q̄dē est vehemētis doloris ꝛ alius est parui doloris q̄et⁹ ꝛ ali⁹ ē q̄ puenit ad vlcerationē q̄m est ex mā q̄ ē adustio sanguis ꝛ adustio cholere pure solius ꝛ ali⁹ ē cācer⁹ q̄ nō vlcerat: ꝛ q̄nq3 mutat vlcerat⁹ ad nō vlceratu ꝛ q̄nq3 reducit eū ad vlcera: ꝛ curatio eius cū ferro ꝛ post ei labia grossiora ꝛ duriora. Et videt ꝙ hoc apa sit nominatū cācer ꝓp vnā duarū rerū aut ꝓp suaꝫ tenacitatē cū mēbro sicut tenacitas cācri cū eo q̄d venat aut ꝓp formā suā i rotūditate sua sm plurim cū colore suo ꝛ egressione venarū q̄ sūt sicut pedes ei⁹ in circuitu ipi⁹.

De cura. C.xvi.

Illud q̄d oꝫ cauere de cura ei⁹ est q̄m q̄n incipit fortasse ē possibile vt ꝓhibeat ne addat sup illud q̄d ipse est ꝛ ꝯseruet ita vt nō vlceret. Et accidit i q̄busdā hoīs vt sanet incipiēs ꝯfirmat⁹ vo nō. Et multotiēs q̄dē accidit cācer itēr⁹ occult⁹ ꝛ rectificatio i eo sm ꝙ eius oppin⁹ huius ꝓp. vt nō moueat q̄m si mouet fortasse pducit ad mortē ꝛ si dimittit ꝛ nō curat fortasse ꝓlōgat spaciū cū salute q̄dā ꝛ ꝓpe q̄m rectificant cibi ꝛ ponunt de illis q̄ infrigidāt ꝛ humectāt ꝛ generāt mām salui sicut aq̄ ordei ꝛ pisces altradradia parui ꝛ vitelli ouorū sorbiliū ꝛ similia illis. Et q̄n est illic caliditas tūc det lac vaccinū statī q̄n extractū est butyrū ꝛ colat ꝛ q̄d simile ex olerib⁹ humidis vsq3 ad cucurbitā. ¶ Et fortasse fuisse eius cācri purificationē nā si possibile ē vt destruant cuꝫ aliquo tūc nō ē possibile vt destruant nisi p incisionē vehemētē vt ex toto assumat mēbrū inuadēs q̄d ē in circuitu ei⁹ incidēdo ipm̄ ex circulatate apa eradicādo oēs venas q̄ sibibūt ipm̄ ita vt nō remaneat de eis aliqd: ꝛ curat post illud ex eis signis plurimus: ꝛ ei anecesse mūdificatio corporis p solutionē ventris ex mā mala ꝛ phlebotomia deinde ꝯseruatio cū faciēdo cū stare sup cibos bone q̄ntitatis ꝛ q̄litatis ꝛ ꝯfortatiōe mēbri ad expellēdum. ¶ Quāius incisio in plurib⁹ bonis addit ei maliciā. Et fortasse indiget

post incisionem cauterio ꝛ fortasse erit [illegible] magnus ꝛ illad erit q̄n fuerit cleer [illegible] lia ꝛ nobilia. ¶ Et iā narrauit q̄dā [illegible] quidā incisit mamillā cācrosaꝫ ꝛ adest [illegible] tera dico ꝙ possibile sit si sit illud in [illegible] inuenit illā egritudinē ꝛ possibile [illegible] permutationis ꝛ est magis apparens.

Rememoratio regiminis solutiui [illegible] C.[illegible]

Vtatur in potu [illegible] pauci quantitate [illegible] aqua casei [illegible] thymi in sirupo acetoso. ¶ Et [illegible] tio detur hiera helleborii. [illegible]

tio medicinarum localiū ad cancrū. C.[illegible]

Ex medicinis localibus ad cancrū [illegible] incipiēs .s. destructio cum [illegible] bibitis additionē: ꝛ ꝓhibēs [illegible] ratio vlcerati. ¶ Et in illis q̄b⁹ [illegible] nis⁹ inter varias illā in q̄ est [illegible] de mā mala ꝛ expulsio ei⁹ q̄d [illegible] in mēbro de ea ꝛ si fuerit [illegible] tūc dimittat nā illud q̄d de medicinis [illegible] maliciā ꝛ sit oꝫ iterū vt [illegible] illud sunt medicine bone [illegible] tutia abluta ꝛ misceant cū eo q̄nq3 [illegible] rosa ꝛ oleū de keiri. ¶ Ad illā [illegible] pumit cū abscissione materie ꝛ [illegible] tatē mēbri ꝛ cū medicis repercussiuis [illegible] tione liniméto ꝛ minerālis [illegible] dis molēdini ꝛ lapidis cocois [illegible] fricatione ei⁹ q̄d resoluat inter tabulā ꝛ [illegible] bo in humiditate effusa sup tabulā q̄ [illegible] sicut aqua coriandri ꝛ [illegible] bona inuncta. ¶ Et illa q̄b⁹ [illegible] sūt linimēta p̄dicta ad ꝓhibēdū additionē [illegible] in eis mordicatio ola [illegible] tur cū fricatione p̄dicta q̄ sit [illegible] q̄n est ꝯficiens terra sigillata aut bolus [illegible] antiquū ꝛ aqua semper [illegible] mucilagie psilli ꝛ cerusa ꝛ plūbo [illegible] ¶ Et de eis q̄ sūt inuncta est emplastrum [illegible] libro recitab⁹ ꝛ ꝓpe cū climia. ¶ [illegible] tiōe vlceratiōe sūt bona est vt [illegible] aqua solani sup eū. Et [illegible] deinde cū aqua ei⁹. Aut sumat medicina [illegible] ꝛ cerusae de plūbo oīuꝫ pōdus .ʒ.i. ꝛ [illegible] liarmeni ꝛ aloes ablan oīuꝫ [illegible] rant. Et admistrent sup [illegible] emplam factū cū oleo ros. Et q̄nq3 [illegible] cū cerato et oleo ros. ꝛ melius eo [illegible] ei de climia. Et q̄nq3 ꝯfert in eo [illegible] tutia abluta cū aq̄ portulace [illegible]

De apostematibus ventosis ꝛ [illegible] torum. C.[illegible]

Ex apatib⁹ ventosis aliud est [illegible] sitat extuatiōi ꝛ curra [illegible] sit a vapore ventoso [illegible] sio ꝛ vicissitudinalia accessio ꝛ fortasse [illegible] man⁹ ꝛ ꝓpe q̄n ipedit spaciū ad q̄d [illegible] chas ꝛ lasitia ꝛ q̄d ē inter paniculos [illegible] ter ossa circūdata lacertis ꝛ inter lacertos [illegible] dat cordas ꝛ fortasse nō resoluat spaciū [illegible] bra ꝯtinentia ꝛ resoluat ea ꝛ generat in eo [illegible] fatiū dirūpe ea ꝛ ventositas remanet [illegible] dinē suā ꝛ ꝓp grossitudinē suā ꝛ ꝓp [illegible] ptinet eā ꝛ ꝯstrictionē porouꝫ q̄nq3 [illegible]

mēbrū eī sicut genu sit ipsa idigēs pforatiōe q̄ re pforat ips̄ ⁊ egredit̄ vētositas tm̄.

De cura. C. xx.

Illud aūt qđ est sīle exmatiōi cū augmētō loci curatio est gen⁹ curatiōis eī. In iflatiōis vero curatiōe ē necessariū q̄ cutē igrediat̄ ⁊ resoluat illud qđ ē i ea ⁊ sit possibile vt sit ei sup locū mora spaū lōgi ⁊ ē necessariū vt sit in fine subtiliatiōis vt firmet̄ subtilitas paruū eī ex pfundatiōe vētā ⁊ fortasse idiget potiōe vētosarū absq̄ scarificatiōe vt carmiēt vētositas. Et de medicis eī localib⁹ sūt olea calida sicut oleū sub quo ptūi i q̄ decocta sūt sicut ruta ⁊ cyminū ⁊ de seibus sabuli anitib⁹ semē apij anisi ⁊ amcos ⁊ q̄ sisani illis. Et de emplis resolutiuib⁹ ⁊ ppe pp illō qđ cadit in mēbris cordosis ⁊ lacertosis ē illō qđ recipit fordiē balnei que ponat̄ cū aq̄ in patella calcis nō extincte fm q̄titatē qua pueniat ex ea spissitudo luti ⁊ liniat̄ cū eo ⁊ q̄nq̄ faciunt ex vino ⁊ calce emplm q̄d ē bonū. Aliud sūat ysop⁹ sicca ⁊ terat̄ ⁊ puluerizet̄ sup ceratū factum ex cera ⁊ oleo anetis ⁊ fiat ex eo eplm ad liniendū. Et i eo qđ accidit ex iflatiōe i lacertis pp atritionē q̄ accidit eis oz vt abiciant̄ medicie calide valde ⁊ acute ne refugiāt mēbra ex eis ⁊ terreant̄ imo q̄n medicant̄ cū resolutis tūc misceat̄ cum eis aliqd de sedātib⁹ dolorē ⁊ illō ē sīle curatio tua quas facis cū eo qđ ē sicut rob ɔcussū cū oleo i q̄ iuisa ē lana ysopi ⁊ si fuerit caliditas aliq̄ tūc cū oleo rosa. iūsa in eo lana ysopi ⁊ dissoluta i eo aq̄ ysopi hūide. Et admistren tur olea illa tepida ad caliditatē declinia ⁊ nō pmitant̄ i frigidari q̄m frigus nocet huiusmodi. Qđ si fuerit illic dolor ex pncipio tūc admistrent̄ desup olea in qb⁹ ē sedatio doloris cū pbibitiōe aliq̄ ex pncipio sicut oleum viol. ⁊ ros. cū virtute olei anetini. Et q̄n inuenit̄ aliq̄ alleuiatio ponat̄ i medicis illud i q̄ ē additio virtut̄ ad resoluēdū sicut nitruz ⁊ aceti deide sicut cinis ⁊ empla resolutiua sicut emplm predictum.

De vena medeni. C. xxi.

Et vt accidat sup ptē corpis pustula q̄dā iflās deide vsicat postea egredit̄ ex eo q̄ddā rubeus ad nigredinē declive deide nō cessat ꝓlōgari ⁊ ꝓlōgat̄ ⁊ fortasse ē ei mot⁹ volūtar.⁹ sub cute ac si esset mot⁹ aīal ⁊ q̄si i veritate sit vermis donec existimēt q̄dā q̄ sit aīal qđ generat̄. Et existimāt q̄dā q̄ sit ram⁹ vel i neruū p vehemētiā grossitudis ⁊ plin q̄dē accidit i cruribus. Et ego iā vidi eā sup man⁹ ⁊ sup lat⁹ ⁊ multiplicat̄ i istib⁹ sup vtrūq̄ lat⁹ ⁊ q̄nq̄ extēdit̄ ⁊ abscindit̄ ⁊ magnificat̄ in ea labor ⁊ dolor imo p spaciū dolet ⁊ si nō i cidat̄. Et Galien⁹ q̄dē dixit q̄ nō fuit cōprehēsū ex esse eī aliqd manifestū sup qđ sit innitēdū q̄m ipe nō vidit eā vis. Et dicūt q̄ cā eius ē sāguis calidus malus melā cholic⁹ aut phla adusta adiuuātū cū vehemētia siccitatis cōplonis. Et fortasse generāt eā q̄dā aq̄ ⁊ olera cuz ꝓprietate q̄ est i eis. Et de cibis q plin generāt eā ē ille q est calidus ⁊ sicc⁹ ⁊ q̄to plus fuerit mā a q̄ generat̄ acutior erit dolor vehemētior ⁊ fortasse accidet in corpori⁹ vs i locis q̄si q̄dragīta eī⁹ aut q̄nq̄gīta ex q̄ū cuadet cū curatiōe ⁊ minorat̄ in corpib⁹ hūidis ⁊ assuetis balneatiōib⁹ ⁊ cibis hūidis ⁊ assuetis vino cū mensura ⁊ plin q̄dez generat̄ in medena. Et pp hoc ꝓportionant̄ ei ⁊ generat̄ etiā in terra corascení ⁊ alijs ⁊ multiplicat̄ iterū in terra egypti ⁊ in terris alijs.

De Cura. C. xxij.

Sollicitudo q̄dē eius in terra in q̄ generat̄ in q̄bus ē mā q̄ est cā eī⁹ illud ē cū euacuatiōe sāguinis mali pflomādo ex basilica aut ex saphena fm locū ⁊ mūdificatiōe sāguis cū eis q̄ sūt sicut sirupus de myrobal. ⁊ decoctio epithimi ⁊ potare pillas cochias pprie ⁊ admistratio trifere facte ex sene ⁊ fumo terre ⁊ hūectatio corpis cū cibis hūectātib⁹ ⁊ balneatiōes ⁊ reliquū regimē hūectatiuū notū. Verū q̄n appet eē eī⁹ i pmo apparitiōis eī tūc rectū ē vt admistret̄ regimē mēbri cū emplis ifrigidātib⁹ ⁊ hūectātib⁹ sicut sūt succi frigidi noti cū duob⁹ sādalis ⁊ cāfora post mūdificationē corpis ⁊ admistratiōes iterū factā cū missiōe sāguis sugarū sup locū. Et de epithimatib⁹ bōis ē epithima ex sādalo ⁊ aloe ⁊ cāfora aut mirrha ⁊ psiliū ⁊ lac dulce. Si aūt nō sepat̄ sz icipit cadē fortasse pbibet eā ⁊ aufert eā ⁊ alleuiat laborē i ea si bibat patiēs eā fm ɔtinuitatē trib⁹ dieb⁹ oi die pōdus. ʒ ij. aloes aut bibat de eo i die vna. ʒ. ʒ. in scđo. ʒ. i. ⁊ i tertio. ʒ i. ʒ. trib⁹ dieb⁹ ⁊ liniat̄ sup eam aloes aut liniat̄ sup orificiū eī⁹ hūiditas aloes hūidi vi scosi. Et sīlr i pncipio q̄n egredit̄ si nō curat̄ de ea ⁊ egredit̄ tūc rectū ē vt ꝓpet̄ ei qđ stringat eā ⁊ sup qđ reuoluat̄ cū facilitate paulatī donec egrediat̄ vsq̄ ad finē sui absq̄ lesiōe ⁊ meli⁹ ē plūbū sup qđ inoluit̄ ⁊ sit sufficiētia super q̄titatē eī⁹ i attratiōe eī⁹ q̄m attrahit̄ cuz facilitate ⁊ nō abscidit̄ ⁊ sit studiū tuū i alleuiatiōe egressiōis eī⁹ vt sepias ⁊ exēticos mēbrū ⁊ rarifices ips̄ cū ebrocidet aq̄ calida ⁊ mucilagib⁹ iftātib⁹ ⁊ oleis lenificātib⁹ frigidis ⁊ subtilis caliditat̄ ⁊ q̄ currūt cursu eī⁹ vt facil̄ fiat extractio eius. Et fortasse nō fit facilis p illō imo idiget eis q̄ sūt sicut linimētū cū oleo de keiri imo sibacino imo oleo de ben ⁊ vt admistret̄ sup ipsā emplm de pice. Et si existatio fecerit necessariū vt pforet̄ vt egrediat̄ cuz totalitate sua ⁊ nō fuerit qđ pbibeat pforet̄ ⁊ extrahat̄. Et si egressio eius cū extractiōe pdicta nō fuerit facilis ⁊ pforatio ipsius nō fuerit possibil̄ tūc putrefac eā cū butyro putrefiet enī tota ⁊ egrediet̄. Et caue ne admistres calida ex medicis q̄m fortasse pueniet ad estiomenū. Et q̄n assiduatur sup posteriora eī⁹ fricatio cū sale paulatī ⁊ illud sit retro cū facilitate ⁊ egressiōe eī⁹ cū subtilitate egredit̄ cū totalitate ⁊ ꝓpe q̄m scindit̄ aut penetrat̄ qđ ē post ipsaz ⁊ itromittat̄ still⁹ sub ea illic ⁊ expellit̄ ⁊ assiduat̄ abstersio q̄n ipsa egredit̄ cū sale paulatī ⁊ cū facilitate nā q̄n illud fit cū ea egredit̄ tota. Qđ si icidat̄ ⁊ redit nō erit extractio q̄m pforet̄ nisi iueniat̄ modus ali⁹ deide egrediatur cū facilitate ⁊ curet̄ locus cura vulnerum.

Tractat⁹ terti⁹ de lepra. Quid sit lepra ⁊ cā eī⁹. C. i.

Lepra est infirmitas mala pueniēs ex sparsiōe cholere nigre i corpore toto q̄re corrūpit̄ ɔplō mēbrorū ⁊ forma ipsoꝝ ⁊ figura eoꝝ ⁊ fortasse corrūpit̄ i fine eī⁹ ipsoꝝ ɔtinuitas ita vt corrodant̄ mēbra ⁊ cadāt casu q sit ab vlceratiōe ⁊ ē sīl̄ cācer cōis cōpori toti fortasse enī vlcerat̄ ⁊ fortasse nō vlcerat̄ ⁊ ē aliqua q̄ cū paciete eā mōet tpe lōgo valde. Et milia q̄dem q̄bz expellit̄ ad mēbꝝ vndi ⁊ fac accidē ɔtinuē aut sephirosis aut cācrū sz dispōnes suas. Et si fuerit subtil̄ dianapueniet estiōen⁹ ⁊ si expellit̄ ad supficiē cutis eueniet illō qđ noiat̄ baras ⁊ morfea nigra ⁊ ipetigo ⁊ his silia. Et q̄n spargit̄ i corpe toto ⁊ tūc si putrefiat pueniet febris melica ⁊ si ɔcalef̄ ⁊ nō putrefiat eueniet lepra. Et cā eī⁹ efficiēs ātiq̄or ē malitia ɔplonis epatis declinis valde ad caliditatē ⁊ siccitatē q̄re adurit sāguinē i melias aut ɔplo corpis toti⁹ aut ē ābe ita q̄ faciūt sāguinē aegrē p cās suas frig. Et cā eī⁹ mālis sunt cibi multi ⁊ cibi pbāticiiterz q̄n ɔpetit̄ i eis facietas nausealia aut opat̄ i eis caliditas q̄re resoluit̄ subtile ⁊ pōit spissū mliaz ⁊ replones ⁊ cōestiōes sup facietatē sūt ad hāc eadē itētionē. Et cāe eī⁹ iuuātes sūt oppilatio poroꝝ q̄re pfocat̄ calor innat⁹ ⁊ ifrigidat̄ sāguis ⁊ igrossat̄ ⁊ ꝓpe q̄n splē ē oppilatus debil nō attrahit neq̄ pōt mūdificare sanguinē ex hūiore mlico aut ē vi⁹ expulsiua i viscerib⁹ debil ab expulsione ill⁹ in venas ani ⁊ matricis⁹ sunt pori stricti. Et q̄nq̄ adiuuat illō i otiū corruptio aeris i se ipso aut pp vicinitatē leprosoꝝ q̄m egritudo est inadens ⁊ q̄nq̄

accidit pp hūiditatē ⁊ pp ꝯplonē embꝛyonis ex q̄ creatus est in se pp ꝯplonem q̄ est eī aut acq̄sitā in matrice ꝑpter dispōnē q̄ est eis sicut si accidat ei vt sit ꝯceptus in dispōne mēstruoꝝ. Et q̄n aggregat̄ caliditas aeris cū malicia cibi ⁊ eī' essētia ex gñe pisciū ⁊ carne salsat̄ ⁊ carne grossa ⁊ carnib' asinoꝝ ⁊ simil' ꝓculdubio ē vt eis lepra sicut multiplicat̄ i alexādria. Et cholera nigra q̄n ꝑmiscet̄ sanguini adiuuat p̄ꝑ eī' ad generādū multum ipm' q̄n ꝓculdubio īgrossat̄ ex duob' mōis q̄ꝝ vn' est ꝑ substāciā suā grossā ⁊ suo ꝑ frig' suū ꝯgelans ⁊ q̄n ingrossat̄ ꝑ p̄tē hūiditat̄ sue q̄r ē exiccatio eī' ꝑ caliditatē corꝑis facilior. Et iā puenit ē ex grossitudie sāguis leprosoꝝ ad hoc vt egrediat̄ i ꝑlurib' coꝝ qddā qd est sicut arena ⁊ hec egritudo noīat̄ leōina ⁊ eē q̄ nō noīat̄ ita nisi q̄n pl' accidit leōib' ⁊ eē q̄n terribile facit faciē patientis ⁊ ponit eā i forma leonū ⁊ eē q̄n rapacit̄ q̄ capit rapacitate leōū. Et de hac egritudie q̄ ē debil' difficilis ē curatiōis ⁊ de curatiōe fort̄ nō sit spes ⁊ icipiēs qdē est susceptibilior ⁊ ꝯfirmata ē magis inobediēs ⁊ facta ex mlia cholē ē magis feda ⁊ pluris nocumēti ⁊ difficilioꝝ accidētiū ⁊ vehemēti' adurēs ⁊ vlcerās ⁊ ē susceptibilior curatiōis. Et facta a fece sāguīs ē salubior ⁊ genoꝝ ⁊ nō vlcerat. Et facta a melācholia adusta silat̄ cholice in suis accidēnb' ⁊ ē tardi' suscipiēs curationē. Et hec q̄dē egritudo nō cessat corrūpē ꝯplonē mēbroꝝ ꝑ ꝯtrarietē ꝯnā q̄litati ꝯucīeti vite .s. caliditati ⁊ hūiditati. Deinde puenit ad mēbra p̄ncipalia ⁊ illic interficit. Et icipit i p̄mis ab extremitatib' ⁊ mēbris lenib' ⁊ illic cadūt pili ab eis ⁊ alterat̄ color eī' ⁊ fortasse puenit ad vlcerādū deinde vadit paulatī i corp' totū. Nā q̄uis p̄ma generatio eī' sit in viscerib' tñ p̄mū vestigiū eī' ē in extremitatib' q̄n sūt debiliores. Verū q̄n morit̄ patiēs eā añq̄ ꝯuertatur malitia eī' appareās sup viscera ⁊ mēbra p̄ncipalia ⁊ est mors illi' cū attractiōe ⁊ pp malitiā ꝯplonis illi'. Et q̄n cācer q̄ ē lepra mēbri vni' fit de illis q̄b' nō ē sanatio īdē qd dicim' de lepra q̄ ē cācer corꝑis toti'. Verūtñ in lepra ē res vna ⁊ est q̄ egritudo sp̄gat̄ i totū corpus ⁊ q̄n administrant̄ curādes fortes sustinēt egritudinem ⁊ nō agit super mēbra simplicia ⁊ in cācro non est ita.

De signis. C.ii.

Quādo icipit lepra icipit color fieri rube' tēdēs ad nigredinē ⁊ appet i oculi obfuscatio ad rubedine declināte ⁊ appet i anhelitu strictura ⁊ in voce raucedo cū nocumēto pulmōis ⁊ cāne eī' ⁊ mītu do i flatuatiōe ⁊ appet i naso gaumu ⁊ fortasse sit strictura i narib' ⁊ cassamu ⁊ icipiūt capilli i subtilitatē ⁊ paucitatē puenīre ⁊ apparēt vene i pectore ⁊ pie facit ⁊ ē odor corꝑis ⁊ ꝑpe i sudore ⁊ odor anhelit' ad fetorē declinat ⁊ apparēt mores mlici ⁊ mali ⁊ dolorosi ⁊ mltiplicāt i sōno sōnia mlica ⁊ sētit i sōno q̄n sit corp' suū sit q̄uodo macula deīn appet sp̄io i capill' ⁊ cal' eis ex toto ꝑpe in pilis q̄ sūt facie ⁊ palp' ei'. Et q̄n dislocat̄ loc' piloꝝ ⁊ findūt̄ vngues ⁊ icipit forma fieri feda ⁊ facies sit terribilis ⁊ color densāt ⁊ icipit sāguis ꝯgelari in tactu ⁊ patescit ⁊ addit̄ ꝯstrictio anhelit' ⁊ vox puenit ad difficultatē vehemētē ⁊ dilatā magnā ⁊ puenit vox i sine raucedie ⁊ īgrossāt labia ⁊ denigrāt ⁊ appet sup corp' additio glādulosa sīlis aiali qd grece noīat̄ satos deīde icipit corp' vlcerari q̄n lepra ē nō ꝯfīat ⁊ corrodit̄ cartilago nasi deīde cadit nasus ⁊ extremitates ⁊ currit vir' fetor ⁊ redit vox ad occultationē ⁊ tūc iā nō remanēt pili ⁊ denigrat̄ color valde. Et pulsus qdē leprosi ē debilis pp debilitatē virtutis ⁊ paucitatē necessitatis q̄n egritudo sit frigida ⁊ tarda nō velox pp debilitatē frigoris ⁊ sit necessaria spissitudo q̄n nō sit velocitas neq̄ magnitudo.

De Cura. C.iii.

Oportet vt icipiat̄ i ea cū euacuatiōib' ⁊ mūdi-ficatiōē āteq̄ īgrossēt egritudo. Et cū [illegible] q̄ illic sit sāguis plūs' corrupt' tūc o3 [illegible] inis phlebotomia eī' ⁊ si nō [illegible] ventificatiōis illis tūc nō phlebotomet [illegible] magnis q̄ hoc plus nocet q̄n fit [illegible] sit securitas eū phlebotomia [illegible] uarū si tīmet phlebotomia magnā. Et [illegible] gidas ē in eo qd appet q̄n [illegible] rose ⁊ sāguisuge ⁊ [illegible] vene frōtis ⁊ nasi. Et [illegible] ra i curatiōe hui' egritudis. Et [illegible] ꝯstrictio anhelit' eius ⁊ difficultas [illegible] necessariū phlebotomare qdē [illegible] vocis ⁊ timorē suffocatiōis ergo phlebotomet [illegible] fiat ebdomada vna deīde [illegible] coloquītidis ⁊ hiera de pulpa coloquītide [illegible] epozimatibus ⁊ pilulis factis ex [illegible] polypodio ⁊ myrobal. nigris ⁊ [illegible] nigro ⁊ lapide lazuli ⁊ lap. de armeno [illegible] fiant eis pulpa coloquītide ⁊ scamonea [illegible] est chili ⁊ adiūgant̄ eis aloes ⁊ [illegible] donicē ē bonū eis ⁊ hierapicra [illegible] cū scamonea est de illis solutiuis [illegible] ꝑpue q̄n odorat odoramētū [illegible] ea lapis armenus ⁊ i estatis [illegible] decoctiōe fortiter vt nō sp̄gat ⁊ [illegible] cis ad leprosos. R. myrobal. [illegible] rū an. ʒ. x. ameos ʒ. v. alba bona [illegible] atari minas. v. decoquant̄ cū lib' [illegible] veniat ad tertias ⁊ exp̄mat ⁊ misceat̄ [illegible] pōdus ʒ. v. ⁊ det in potu. Et vngat̄ corp' [illegible] ro ⁊ sedeat in sole donec [illegible] passib' ⁊ ꝯuertat̄ sup dextra ⁊ sinistra [illegible] comedat capparis cū melle [illegible] sm̄ q̄ narrauim' sepe dicb' ⁊ [illegible] dic. Et nō sufficit in curatiōe [illegible] euacuatio vna imo fortasse ē necessaria [illegible] se bis aut in oī mēse [illegible] us ⁊ illo cū medicis t̄pationis ⁊ [illegible] linate ascellatiōe vna aut duab' [illegible] solutū illud de potionib' [illegible] draginta dieb'. Fortes [illegible] valde [illegible] mlia ⁊ q̄ sūt mlti pōderis [illegible] i anno aut plus hoc. Et o3 vt [illegible] cū mūdificatiōe cū eis q̄ sūt gargarismata [illegible] egritudinū capit' ⁊ cū caputpurgiis [illegible] caputpurgij. R. macropiper ⁊ [illegible] sturij ⁊ buragi oīuz an. ʒ. [illegible] rū an. ʒ. v. succi [illegible] iiij misceant̄ ⁊ decoquat̄ [illegible] fiet i [illegible] ⁊ fiat caputpurgiū [illegible] deīde [illegible] mltiplicat [illegible] pōderis. Et o3 vt ꝓhibeant̄ ab eis [illegible] hūiditatē mā. Et sup eos [illegible] vt permutent̄ de aere ad aerē [illegible] post mūdificationē olea sicut oleū [illegible] sūt sicut exp̄ssū [illegible] ⁊ illud q̄n [illegible] o3 vt exerceant̄ oī mane post [illegible] intestis ⁊ p̄cipiāt̄ eleuare vocē [illegible] [illegible] ergo sudauerint [illegible] lāgant̄ oleis t̄patis i calido ⁊ frigido [illegible] plus [illegible] sicut myrobalanī itrinū ⁊ galle [illegible]. Et [illegible] strat̄ sup eos iunctio ex oleo cū [illegible] vt fiat eis caputpurgiū cū eo q̄n [illegible] cōmouet̄ i eis nausea [illegible] deīde iungant̄ ⁊ q̄n balneat̄ sit [illegible]

sicut oleu3 myrtinu3 et mastichinu3 et oleu3 de seminib9 citru3 et darsisaban et oleu3 de costo sup extremitates. Dein de ille q ex eis e medicat9 quiescat media hora et expectur vomitu cu3 pena deinde sumat in potu aliqd de apsinthio. ¶ Et fortasse est necessariu ungere eos i balneo cu sub stantiis resolutiuis i qb9 cadunt nitru et sulfur et bacce lauri et gumi carpetarioru imo sinapis et origanu et pi p et macropip et piretru et staphisagria et sinapis et aloes et calamentu et emplare eos sup iuncturas eoru imo fortasse e necem qd e sic euforbiu et illud qd precipue eis vt balne entur pp resolutione supfluitatu eoru et pp sudore ipoz. Inunctio .n. eoru e cano i curatione ipoz. ¶ Et qnq3 iun gantur fricado cu3 tyriaca et sesilio et alfeangie. Et fortasse e necem iungere cu3 huiusmodi i sole calido. Et melior ablutionu3 eoru i balneo e aq i q decoquitur fenugrecum cu3 sapone bono. Et o3 vt aliment leprosus a coitu penit9 ¶ Res do q i potu tribuunt multe sunt de melioribus medicis e tyriaca maior facta cum carnib9 vipe et tyriaca diatesseron et alasmeni et diasulfuris q3 fit caputpur gius cu3 illo et. ¶ Et vt i potu sumat de trociscis tyri et solio aur. i. i vncia vini grossi aut passi et trociscis squille. neq3. Et scias q caro vipere et illud i q e vis carnis ei9 est de nobilib9 medicis ei. Et no o3 vt sit vipa de luto aut litoralis aut de locis humidis qm i ea sunt plurimu3 e pax iuuamenti. Et de eis q plurie e maliue e illa q iuxta facit cu q e pdicio imo eligat montana precipue alba. Et abscidan tur capita ear et caude vice vna subito et tuc si multiplicat cursus sanguis et remanet viue et agitant agitatione pluria tpe logo tuc iste sunt bone et si no dimittant. Et q ex eis sunt pueniecos sunt ille ex qb9 plurim9 currit sanguis et q sunt plurie agitationis et p9 decolatione mudificent et decoquatur sic dicem9 absq3 comedat ex eis et aute ipar. Et ex potatione gde vini in q moriti vipa aut vinu sanatu sunt gdā accidit aut ictione interficiedi ex eo q i potu tribuit vt moriat ille leprosus et gescat aut gescat ab eo aut sit illud obediedo sono aut visioni. Et sal vipe iuuatiu9 est ei3. Extractio aut vipe e vt sumat vipa abscisio extremitatib9 mudificata a viscerib9 deinde eiicit cu porat et anet et cicere et sale pauco et decoquat cu aq pluria donec dissoluat et sumant ossa ei9 tuc ab ea et mudet caro ipius et det ad comedendu caro ei9 et sorbeat ius ipi9 et ponant ossa ei9 tuc sup micas panis de silia et fortasse ponet cu3 ea aliqd de pullis columbarx donec bona fiat. Et hui9 qd regimis iuuamentu fortasse no apparet in principio deinde appet subito et fortasse accedit sanitate separatio rotnis die b9 aliqr. ¶ Et signu appatois iuuameti ei9: et applicatio ad bona i q o3 vt abstineat ab admistratoe ei9 et vt sciat leprosus istari ipe istat deinde fortasse pmsece ro eius postea excoriabt deinde sanat. Qui ergo no patit scotomi am neq3 istat tuc iteret sr cu regime vice alia. ¶ Et de illis qnarrata sr ad illud est vt sumat spes niger excoriat9 et sepeliat donec i eo fiat vmes et extrahat cu vmib9 suis et exiccet et det in potu illi sup que supfluit lepra ex eo trib9 dieb9 oi die podus .3. i. cu sirupo de melle. Et inunctio iter cu eo i q est vi9 vipere e iuuametu ei sic oleu i q decoquit. ¶ Et sic hoc medicame sumat niger excoriatus et ponat i ola et fundant sup ipm de aceto forti .3. viij. et de aq .3. i. et de capsia humida et radice de aconte de vno q3. .3. ij decoquit totu sup igne leue donec dissoluat spes et colet aq a spe et fricet cu ea p9 abrasione barbe et capitis: sumat illud trib9 dieb9. Et eis qde accit et admistratoe medicinar vipalia excoriatio cutis corrupte: et pmutatio carnis et cutis sane qnis iunctio leprosi cu huiusmodi speie in caliditate e. Et ex illis q pferti i qbusda hora: quum videndor su siccitas. ¶ Et sit facere caputpurgiu cu eo qd est sic oleu viol. et sit i eo par olei de keiri. ¶ Et sic

rus sicut adipes raponiu et boui et volatiliu: et sic cu oleo de costo aut darsisabi: et oleu de lilio sup extremitates: et illud post mudificatione et ante mudificatione no inungat olo: qm oppilat poros. Et de eis q bibunt et coferut eis e elmuri gilis et medicame alchadi. Et lac e de puenietib9 qb9 curat et pp apud astrictione anhelit9 et difficultate ei9 et raucedine vocis ei9 et i qb9 q sunt iter eis nos. Et o3 vt bibat i dispone q mulget lac et lac boui nu e de reb9 magis puenietib9 ei et o3 vt bibat de eo qntitas q digerat: et si sint ptenti eo solo si possibile e erit iuuamentu valde. Et si fuerit necessariu no addat sup ipm aliqd si possibile e pter pane mudu et alesfidabegi cu carnib9 arietu et q illis sunt silia de eis q dicem9. ¶ Et qn anhelitus redit ad rectitudine tunc meli9 e vt dimittat lac et conuertatur sup res acuti sapor vt vomat cu eis no pp alid nisi illud: et cibatur cu eo qd dixim9 deinde si necesse fuerit redire ad lac siat vsq3 ad terminu pdictu et o3 vt fit hoc regime i ano multotiens. ¶ In phlobotomia do eorum q confirmati sunt no o3 vt sit occupatio neq3 i solone venis eorum cu medicis forti qm sensualitates i eis mouetur et no separantimo fiat alleuiatio in declinado mano eorum ad ilisdi na et administrent deos qd carmiet et resoluat. ¶ Et de potib9 puenietib9 eis e vt sumantur acori .3. i. s. et nitri tri de et sacci caulis agrestis vsq3 ad .3. iij. misceantur totu et bibatur mane et vespe. ¶ Et vt sumant eis de sumatura ebor podus .x. et sacrarati et det eis i potu i trib9 .3. vini et butyri: aut sumatur alsbis cu melle qntitate nucis et sumatur de silla qntitas .x. et sacrarati cu sirupo sqille ipsissato sic iob oc. Aut sumatur cymini .3. s. et melis qntitas q ipsissetur sic ioboc: et succi9 calamenti e eis valde bon9 ex tribus obolis vsq3 ad .vj. ¶ Et o3 vt vtantur piscibus saltis in quibusdam horis sicut vtuntur medicis: et abstineantur ab acutis nisi pper vomitum et nisi secundum semitam albecaiir in eo in quo sumitur. ¶ Et qnq3 medicatur cum cauterio diptito super media eorum sicut sincipt et semitas capitis et super radice epiglotis et duo ipa et collum et iuncturas manuu et pedum. ¶ Et dixerunt qdam o3 vt cauterizentur in principio timoris lepre cum cauterio in anteriore capite vt conferat caluarie et alio inferiore illo et apud locum in quo capilli nascuntur et sup supercilia vnum: deinde in dextra capitis et aliud in sinistra et vnu posterius super nucha et duo apud duas pmissuras corticales et vnu super splene et sint cocte ille cum cauterijs leuib9 minutis. ¶ Et qn cauterizatur super caput o3 vt perueniat vsq3 ad os donec excoriet os saltem vicibus pluribus postq3 conseruatur applicatio illius ad cerebrum secundu sumam corruptionis pplones ei9. Nam sisol di qnq3 interficiunt cum hoc quin non alleuiatur man9 ipsorum.

Modus medicinarum coferetium copositarum.

Ex qb9 sunt albedarugi et albos qd stat i loco cu d nis vipe i hac egritudie. Et de illis e medicamen alulodati vel hederugi hnt descriptione magis quam dixerut idi et expti fuerut ipm. ¶ Et de ei9 modo est vt sumatur myrabol. nigru et sentaragi indi ambor .3. x. macro pipis .3. s. been albi .3. ij. s. teratur et liniantur cu butyro vaccino et cosiciatur cu melle et sit potio eius ab vno aur vsq3 ad .ij. .3. post mudificatoem corporis.

Si aut sumatur cu eo cum eqli mensura sui dediamul ebo no timebitur ei9 malitia qm ipm e ei9 bezahar.

Modus pfectionis nolate hederauilia maioris.

Te alnebara pfereos lepre et baras et morphee c et ipetigini et aq citrie et pruritui et scabiei aliq et pfirmat rone et distruit obliuione et e bonu conseruationi pferetis sincope. Et hoc medicame fecerut sapietes indi regib9 suis .3. myrobal. bellincorum et embli-

corus ꝛ capsie oliuꝫ ana. ʒ. iiij. nucis muschate ꝛ corticū turis ꝛ meu ꝛ su ꝛ piper ꝛ macro piperis ꝛ sel gamōdari ꝛ narcholar ꝛ neremischbk ꝛ cōdisi ꝛ succi sqlle ꝛ folij indi oium ana. aur. viij. ꝛ albos nanū boni aur. iiij. terāt medicīe ꝛ cribellent ꝛ terant albos solū. ¶ Et q terit ipsm oppilat nasum suū ꝛ nares suas ꝛ inungat eas ab illud cū butyro vaccio ꝛ veniat eius trituratio sup medicinas ꝛ sumant de penidijs alarama ꝛ alsabā entie .ij. ꝛ media de baldac terant ꝛ pijciant in ollā nouā ꝛ pijciat desup de aq̄ cū mēsura q̄ soluant ꝛ qn liq̄fiant remoueant ab igne ꝛ puluerizētur desup medicie ꝛ pficiant cū eis bene deinde fiant ex eis forme similes auellanis q̄rū vnaq̄q; sit vni⁹ aur ꝛ detur i potu oi die vna i ieiuio cū aq̄ tepida mane.

Modus cōfectiōis alsulendati.

Est medicamē indū magnū i via albe de raulki ꝛ ipsm pfert iterū ad casus palpebrarū ꝛ albedinē capilloꝝ ꝛ asma ꝛ tremorē cordis ꝛ teporem appetit⁹ ꝛ fluxū ventris supfluū ꝛ hydropisim ꝛ ictericiā ꝛ paucitatē scie ꝛ fistulas ꝛ canitiē senū ꝛ pfert penitus ꝛ viceribus. Et alsulēdati mūdare ablute dū cētos sexagita aur. ¶ Et alsulēdati qdē est vrina hircoꝝ mōtanoꝝ. Et illud ē q̄n ipi migrant dieb⁹ estuationis sue sup lapides i mōte q nolaf alsuledati ꝛ denigrant lapides ꝛ fit sic pix pinguis subtilis ꝛ myrobal. belliricoꝝ ꝛ cebulicoꝝ ꝛ pipis ꝛ macropipis ꝛ lauri ꝛ nucis muschate ꝛ cinami ꝛ macis ꝛ siloaloes ꝛ darsēie ꝛ spodij ꝛ anmei ꝛ bunigi ꝛ merenis oium ana. aur. iiij. bdelij. cc. ꝛ sexagita aur. ꝛ zuccari tabarzet. c. xxviij. aur. ꝛ auri rubei ꝛ argēti meri ꝛ eris rubei ꝛ ferri ꝛ alsobonoc ꝛ alsclud oiuꝫ ana. aur. c. pburant mineralia ꝛ terant ꝛ tricocinent cum medicis ꝛ misceant oia cū melle ꝛ butyro ꝛ reponātur i vitreata viridi leuius dosis sit duoꝝ aureoꝝ cum lacte caseo aut aq̄ tepida ꝛ addat i eo de melle despūato aur. xxvij. ꝛ butyri aure. xxviij. qn eius decoctio erit bona veniūt creseit ꝛ puenitad finē in xxi. die.

Modus adustionis alsclud.

Accando fiunt lamine de ferro deide decoq̄tur myrobalani belirici ꝛ embilici ꝛ colet aq̄ eoꝝ ꝛ ponātur i vas tris ꝛ accēdat sub eo ignis lenis ꝛ calefiat alsclud donec rubeat ꝛ ignitū submergat in illa aq̄ deide redeat ad ignē ꝛ rubeat cum ergo rubuerit submergat iterū in illa aq̄ ꝛ fiat illud viginti vna vicibus inde colet aq̄ illa ꝛ sumat fex i q̄ residet aliqd de sclud deide reducat vas sup ignē ꝛ ponat i eo vrina vacce ꝛ igniat ferrū ꝛ submergat in ea iterū viginti vna vice ꝛ sumat iterū fex eius donec remaneat de fece eius aurei. viij. ꝛ similiter fiat de ere donec cōpleatur ex eo iterū. viij. aurei. ¶ Argētū vō limet cū lima donec fiat sic terra deide decoq̄tur cū aq̄ salis i cochleario ferreo donec aduratur bene si aūt nō aduritur pijciat i cochleariū parū sulfur citrini qn cōburetur ꝛ sumat de eo. viij. aurei ꝛ totū illud sit tritū ꝛ cribellatū. Auri vō cōbustio est ita vꝫ vt aurū limet donec fiat simile terre ꝛ sit cū eo aure⁹ vn⁹ ex amiodh ꝛ remaneat cū auro donec liq̄scat vtraq; simul deide dimittat p horā vnā deide limet iterū ꝛ addat sup ipsꝫ aure⁹ vn⁹ ex alamiodh ꝛ limet iterū cū lima deide frigat in cochleario ꝛ fundat sup ipsm aq̄ salis ꝛ ferueat donec cōsumat aq̄ ꝛ remaneat aurū alamiodh deide terat i mortario bene donec fiat sic puluis ꝛ misceat cū medicis. ¶ Mūdificatio aūt alsulēdati est sm hunc modū sumat de aq̄ albasce ꝛ vrina vacce ꝛ pijciant ambe sup alsulēdati i vase nouo i tanta q̄ntitate q̄ submergant ipsm ꝛ ponat in sole calido hora vna deide fricet vehemēter ꝛ colet aq̄ ab eo i vase nouo ꝛ ponat i sole trib⁹ dieb⁹ deide colet ꝛ sumat fex eius spissa deide fundant aq̄ albasce ꝛ vrina sup alsulēdati ꝛ pulverizet sic puluerizata fuit p⁹o ꝛ fiat illō trib⁹ dieb⁹ dei

de ponat in sole vigintino die donec [illegible] lis melli ꝛ denigret sicut pix.

Modus alsulēdati minoris.

[illegible] sulēdati colate [illegible] cor ꝛ misceat cū eis [illegible] q̄ntū ipsm est de zuccaro ꝛ [illegible] tyro vaccio ꝛ reponat i vitreata ꝛ [illegible] lacte vaccio tepido. ¶ Modus [illegible] lepre. R. myrobal. nigroꝝ mūdatoꝝ ꝛ [illegible] citrinoꝝ mūdatoꝝ ꝛ zizibei oium [illegible] aut bone. ʒ. iij. passulaꝝ mūdataꝝ [illegible] trib⁹ deguatic aq̄ ꝛ alsegaurab [illegible] donec pfumant due tertie ꝛ remaneat [illegible] mat ꝛ colet ꝛ pijciat sup colatū de melle [illegible] det in potu de eo lb. i. ꝛ langat sup [illegible] tyrū vaccinū ꝛ sedeat i sole donec [illegible] let p⁹ illud ter. passib⁹ ꝛ faciat aliqd [illegible] ꝛ aliqn sup lat⁹ suū sinistrū ꝛ [illegible] sup dorsum suū ꝛ cibet pane ꝛ melle [illegible] ta. vij. dieb⁹ ita vt finiant ei medicinę oi die.

Modus epithimatis lepre.

Sumat serpēs niger [illegible] tur in vas ꝛ fundat sup ipm de [illegible] ꝛ aq̄. lb. i. ꝛ [illegible] aboꝝ ana. ʒ. vij. decoq̄t sup ignē lenē [illegible] deide colet cū panno ꝛ separet ossa [illegible] fet i vase vitreo. ¶ Qui ergo voluerit [illegible] ei vt radat pilos superioꝝ ꝛ cap [illegible] dieb⁹. ¶ Modus epithimatis [illegible] myrobal. nigroꝝ mūdatoꝝ ꝛ [illegible] vnā frigitur cū oleo [illegible] q̄s abluat cū decoctiōe [illegible] iterū cōburātur myrobalani ꝛ galle [illegible] aceto. Cibi aūt eoꝝ sūt oia q̄ sunt [illegible] chimi sicut carnes volantiū notorū [illegible] fere huidi lenis carnis cū sp̄eb⁹ [illegible] cib⁹ eoꝝ ē panis de silia mūdata ꝛ [illegible] huidē facte ex eis ꝛ olera humida [illegible] sceātur cū eis q̄ sicut sicla ꝛ rhaphan⁹ [illegible] vt negligat administrare solsta ꝛ [illegible] sic cappar⁹ ꝛ sen eis ꝛ [illegible] a supfluitatib⁹ ꝛ [illegible] administrauer⁹ medicinas laudabiles [illegible] regimē. Et pisces salsi i hoc cap. [illegible] pmptiores sunt⁹ sup ista q̄ volun⁹ [illegible] mere aut vētrē eoꝝ soluere. Et [illegible] de sua. Et panis cū lacte ꝛ melle [illegible] amigdale torrefacte ꝛ castanei ꝛ [illegible] fertis eis. Et oꝫ vt comedat i die [illegible] ꝛ nō sic comedet noctē [illegible] egritudo nisi paruꝫ. ¶ Et quam [illegible] subtili qd nō ē aliquꝫ q̄ntitate [illegible] pili superiorū et superiorū ꝛ [illegible] cura alopicie ꝛ reliq̄rū q̄ dicem⁹ [illegible]

Modus epithimatis alterius.

Sumat staphisagrie ꝛ myrobal. nig [illegible] toruꝫ ꝛ embliceꝝ oium ana [illegible] oleo omphacio ꝛ lini [illegible] tur ē cuꝫ decoctiōe sentiuꝫ ꝛ balauste.

Modus alius. Comburantur myrobalani ꝛ galle ꝛ liniantur cum aceto desup.

Fen q̄nta de solone cōtinuitatis ꝛ [illegible] cum fractura ꝛ algebra. Et ē q̄nq; tractatus.

Tractat⁹ pm⁹ de vulneribus in vniuersali.

Sermo vlis de solutiōe cōtinuitatis.

Iam ostendimus in libro primo spēs solutionis ɔtinuitat et modos q̄ necessarij fuerūt in loco suo illi. Et volumus nūc inuenire summas de spēb⁹ earū q̄s oꝫ nobis esse notas añ illud qđ volum⁹ declarare. Dico ergo q̄ nos conamur in quibusdā mēbris quorū ɔtinuitas est soluta vt redeat eorū ɔtinuitas sic fuit et illud sic in carne. Et conamur in quibusdā eorū vt remaneat ɔtact⁹ eorum cū ɔseruatiōe lꝫ nō redeat ipsorū ɔtinuitas et illud in ossib⁹ nisi in ossib⁹ puerorū et īfantiū. In eis .n. quandoqꝫ spāt redit⁹ ille. De neruis vo et venis dixerūt quidā medicorū q̄ nō redeūt ɔtinuitati imo fortasse remanet in eis cōsta ei⁹ cōglutinationis cōseruatiōe currēte sup eos et cōiūgit eos. Et dixerūt quidā q̄ illud nō puenit nisi in arterijs sol. Gal. vo iā ɔdixit eis illud et dixit imo quandoqꝫ icarnant arterie per testimoniū experiētie et cū cōcessit dixerūt nō nis. Testimonio vo qm̄ nos iā vidim⁹ arteriā q̄ ē sub basilica et capit arterie tēporis et cruris icarnari. Et decisiōe q̄ ē ex rōne innatiōe q̄m̄ os est extremitas īcuntie et non icarnat nisi paruorū in īfantib⁹. Et caro q̄ est extremitas in lenitate icarnat sed vene et arterie sūt medie iter ossa et carnes. Iuuare oꝫ vt sit earū dispō iter carnē et ossa ergo sunt minus recipiētes icarnationē q̄ꝫ caro et facili⁹ suscipiētes eā q̄ꝫ ossa et icarnant q̄n sectio ē minima et pura et corp⁹ ē humidū et lene. Et nō icarnat in diuisificato ab eo. Et h̄ ē mod⁹ disputationis rhetoric⁹ vel theoric⁹ et illud in quo ɔfidē est experimentum.

Summa de vulnerib⁹ in mēbris. Ca. ij.

Embra in qb⁹ q̄n cadit vuln⁹ magnificat ei⁹ nocumentū et interficit fm̄ plurimū fortasse non interficiūt nisi raro sunt sicut vesica et cerebrū et renes et intestina minuta et epar q̄rum sit possibile vt saluet sup ea quꝫ ē leue. In corde aūt nō sperat salus q̄n in eo accidit vulnus. Et plꝫ ille cui accidit vuln⁹ in vētre suo qñ accidit ei maniseste aut singult⁹ aut fluxo vētris morit. Et q̄n vuln⁹ est in loco in q̄ oꝫ vt vehemēs fiat dolor et apasmus sicut capita lacertorū et posteriora eorū et pꝫ illorū q̄ sunt neruosa. Et si accidit apa tūc illud nocumētū intrinsecū ad qđ ɔuertunt mēbra et nō puenit ad vuln⁹. Et oꝫ vt tu obserues illud qđ dicem⁹ in capitulo vlcerū de iudicijs in qb⁹ colcāt vlcera et vulnera et postposuim⁹ ea vsqꝫ illic antedictis ad illud qđ est conueniens.

Sermo vlis de cura vulnerū. Ca. iij.

Ulnus carnosum non curat q̄n aut sit sectio plana recta aut sectio rotūda aut hñs latera aut sectio cū diminutiōe aliq̄ntule carnis et quandoqꝫ est pfundū penetrās et quandoqꝫ ē discoopertū et vnicuiqꝫ eorū ē regimē et colcāt oīa in retētiōe sanguis currētis et iā posuim⁹ ad illud capitm̄. Et fortasse cursus sanguis ɔtinuatus tpāta ɔfert vulnerib⁹ et pꝫbibet apa et oppilationē et febre. Tu de meliorib⁹ cū qb⁹ intendim⁹ in vulnerib⁹ ē vt pꝫhibeam⁹ eorū apationem q̄m̄ q̄n nō accidit apa poie est vt ei fiat curatio. verū q̄n illic ē apa aut attritio aut cōtusio aggregat in vacuitate ei⁹ cū vulnere sanguis q̄ vult fieri apa aut pus et nō ē possibilis curatio vulneri et dū nō pparat illud tūc curet apa. Et si retinet in ɔtinuitiōe sanguis tūc nō sit securitas q̄ ipsi⁹ redolo se lineat si fuerit ei ɔtinuat de q̄ sit curādū et terio et illud cū cōuersiōe ei⁹ in pus et resolutiōe ipsi⁹ et illo sit cū oi calido leni de illis q̄ tu scis. Et ppꝫ hoc oꝫ vt adiuuet cursus sāguis q̄n abhorrat. Si ergo sectio ē plana recta h̄ q̄ nihil cecidit sufficit in regie ei⁹ strīcta et ligata et pꝫhibitio sāguitatis et aquitatis ab ea et pꝫhibet q̄ aliq̄ rex coogiat eā neqꝫ pil⁹ neqꝫ aliō post q̄ tu pueniat ɔpositiōne mēbri et solliciti⁹ fueri in hoc ne attrahat ad mēbrū nisi sāguis nātis. Et si fuerit ita magn̄ vt nō cōcurrāt extremitates ei⁹ q̄m̄ sunt rotūde longate aut diuise figure aut iā destructa ē ex ea caro pauca nō plurima tūc ei⁹ cura ē sutura et pꝫhibitio aggregatōis huitans in ea cū administratiōe exiccatiuis repercussiuorū et administratiōe subtiliatiū q̄ dicem⁹. Et si fuerit pꝫfūda tūc strictura est facit eā adherere multotiēs et si ē necesse detegere eā si ē poie illud et illud ē q̄n nō ɔfert strictura cū ligatura sumat eā et fortasse necessariū ē detegere eā sic ostēdi et ppꝫ vbi nō cadit strictura bona sup radicē pꝫfundi q̄re effundūt ad ipsm̄ mēbrū ppꝫ debilitatē ei⁹ et dolorē q̄ necessari⁹ ē et ppꝫ oē pōnes q̄ dicā in capi. vlcerū. Et si ē necessariū vt detegat nō erit excusatio q̄n ponat coitus et qđ currit cursu ei⁹ sup ei⁹ orificiū exiccatio ipꝫ ppꝫ vbi strictura nō cadit sup radicē sic diximus aut ē ei⁹ pparatio talis q̄ nō ē possibile māmam malā effundi ab eā aut ē in ea dolor aut in ē cōcauitas ē et facta est fistula et sit ea humitas mala valde et ē tūc in iudicio vlcerū nō vulnerū. Et dixit sapiēs q̄ vuln⁹ nō indiget nisi ligatura aggregāte labia q̄m̄ q̄n̄ adheretia et incarnatio. verū si fuerit necessariū vt nascat in ea caro tūc nō ē in eo necessariū illud lꝫ ē necessaria aliq̄ ligatura cū q̄ effundat sordities ex orificio ei⁹ et aliq̄ ligatura sit talis mēsura q̄ retineat medicamen desup. Inqꝫ et sufficit vt sit orificio vulneri loc⁹ ex q̄ effundat sordities desup vel semp pꝫ māmā aut ita vt cadat ploratio illic aut vt tu figures ipsm̄ cū illa figura. Ego .n. iā sanaui vuln⁹ magnū cui⁹ pꝫfundū erat vbi ē genu et ipsi⁹ orificiū in coxa ꝑter q̄ feceri ei orificiū aliud iferi⁹ apud genu. Os pparaui coxam tali ꝑparatiōe q̄ pꝫfundū fuit supius et orificiū iferius q̄re sanatū est absqꝫ ploratiōe in iferiori parte. Et similiter quandoqꝫ suspēdunt brachiū et palma et alia taliter q̄ orificiū semp ē iferi⁹ h̄ est ergo fino eius. Et dico q̄ fortasse tibi cadet vuln⁹ vbi tibi erit necessariū incidere cōplete et secare mēbrū. Cum aūt ex vulnere abscidit caro plurima tūc necessaria sunt ea q̄ carnē nasci faciūt et nō sufficit illud qđ exiccat et pꝫhibet et fortasse nocet exiccatiuū et pꝫhibituꝫ ex pte q̄ repellit māmā ex q̄ nasci. Et quandoqꝫ est pꝫfunditas et diminutio ossiū taliter q̄ nō est possibile vt nascat ɔplete q̄re remanet pꝫfundū sic quandoqꝫ accidit vt nascat plus q̄ꝫ sit necesse q̄re ē caro addita et oꝫ vt cibet eger q̄ vult vt nascat caro in vulnere suo cibo laudabili boni chimi. Et quandoqꝫ ē illud qđ facit nasci ita q̄ possibile ē ei vt faciat nasci carnē aut ecōtra nō facit nasci quam iā abscisa est totaliter imo nō facit nasci loco ei⁹ nisi carnē durā supra quā nō nascit pilus. Vene vō aūt rami multotiēs emanēt et nascūt sicut caro. Et de vulnerib⁹ sunt quedā hñtia timorē sic vulnera cadētia in neruis et extremitatib⁹ lacertorū et dicā ea in capitulo dispōnis neruorū et multotiēs sequūt ea accidētia mala sic illud qđ sequit vuln⁹ extremitatis lacertorū de alteratiōe coloris et casu pulsus post spissitudinē et paruitatē et pducit ad sincopi et casum virtutis quandoqꝫ sequitur ea spasm⁹. Et similia illa q̄ cadunt ante genu apud rotulā q̄m̄ sequitur ea accidētia mala et sunt pauca a qb⁹ paruorū liberātur. Et q̄n accidit spasm⁹ ex huiusmōi vulnerib⁹ lacertosis et non recipit curatiōem tunc curatio ē icidere lacertū in latitudine et est voluntas vt destruat operatio lacerti. Verū illud ē de illis q̄ oꝫ vt postponant q̄ntū est possibile et curetur spasm⁹ et pmittis rōnis cū re alia ꝑter eā. Et sicut vuln⁹ geniculi et fortasse .n. necesse est vt ponat cū sectione vulnerā et vt sit festinatio in apatib⁹ ei⁹ et vlcerib⁹ ipsi⁹ et vulnerib⁹ cum phlebotomia et solutiōe vētris et pꝫhibitiōe incarnatiōis donec mūdificent mūdificatiōe vltima deinde incarnentur.

De cognitiōe ei⁹ qđ facit nasci et qđ incarnat et qđ sigillat et qđ corrodit ex medicinis. Ca. iiij.

Edicamen faciens nasci carnē est illud qḋ coagulat sanguinē sanū in carnē ꝗ si fuerit exiccatio ei vehemēs ꝓhibet sanguinē veniētē q̄re non habebit mām caro. ¶ Et si ē ei abstersio vehemēs remouet eū ꝛ facit eū currere q̄re cōsumit mām futurā carni ergo oꝫ vt nō sit ei pluria exiccatio imo vsqꝫ ad finitū neqꝫ abstersio fortis valde imo abstersio paucam tāta q̄titate vt abstergat sordiciē absqꝫ mordicatiōe ꝛ nō indiget stipticitate de q̄ est curādū. Et oꝫ iterū vt sit in caliditate ꝛ frigiditate sua in cōdic si fuerit separata eū ꝫ̄ṁo sm̄ q̄titatē separatiōis ꝛ si nō fuerit separata separatiōe de q̄ curet tunc assimilet calido valde calidus valde in fr̄o valde fr̄us valdē. Et obseruet iter impressio medicīe i loco vt opponat ei si supfluit i malitia oppositis. ¶ Medicīe aūt incarnatiue sūt ille q̄ aggregāt iter duo elōgata ꝛ nō oꝫ vt operiētur nisi i superficieb᷑ amborum facientes adherere inter ea vtraqꝫ cū rore q est i subā illoꝝ ꝛ si fuerit sanguis pur᷑ tūc ē illud qḋ exiccat sanguinē p̄m sufficiēs cū eo i adherētia cū exiccatiōe vehemēti veloci aliqꝫ fiat pus ꝛ nō firmat ei illud nisi fuerit cū illo supfluitas. Intus in exiccādo verū oꝫ ne sit abstergēs q̄ abstersio ē ꝯ̄ria ītētiōi q̄ ē in eo q̄m ītētio i eo est ponere illud qḋ colligit de sanguie nutrimēti ꝛ adherētia ꝛ abstergēs abstergit illū sanguinē q̄re dissipat ergo ꝯsumit mām q̄ expectat cōglutīatio ꝛ nō idiget diminutiōe i exiccatiōe sic idiget eo illō qḋ facit nasci q̄m faciēs nasci idiget vt curat ad ip̄ꝫ mā. Et illi᷑ materiei cursum ꝓhibet exiccatio ꝛ incarnatiuū nō idiget imo idiget icarnatiuū exiccatiōe fortiore ꝛ pauca stipticitate. Cōsolidatiuū vo̓ sigillatiuū vehemēti᷑ indiget stipticitate qꝫ illa duo q̄m ē ei necessariū vt recipet qḋ est p̄ mām vehemētior exiccatiōis. Cutē ꝛ q̄m idiget vt exiccet humiditatē extraneā ꝛ radicalē vehemēter. Et illud qḋ ē aūt ip̄m eget vt exiccet hūiditatē extraneam exiccatiōe pluria ꝛ radicalē cū mēsura q̄ cōglutinet ꝛ igrossēt ꝛ nō mutat ex subā. ¶ At corrosiua diminuēs carnē oꝫ vt sit vehemētis abstersiōis valde. ¶ Et illud q̄dē qḋ est recēs i curatiōe vulneꝝ q̄ psorant ē vt nō approximet eis aq̄. ¶ Et si fuerit necessariū ꝛ nō suffert eger a balneatiōe oꝫ vt ponat sup ea de emplis ꝛ de pāno infuso cum oleo sm̄ modos ligatiōis ꝛ nō ꝑmittat aqua puenire ad ip̄m.

De psoratione vulneris ꝛ aloꝝ quē oꝫ vt discooperiatur. C.v.

Dixit Gal. oꝫ vt secet ex loco ei᷑ vehementioris eminēcie vt id nos ip̄m ꝛ nō sit tract᷑ psoratōis nisi ad p̄tē ex q̄ est possibile currere pus ad iferiora. Et vt obseruent i psoratiōe aleuirati ꝛ ruge sm̄ modus quē diximus i capitulo vulneꝝ ꝛ dubellet nisi i eis q̄ excepimus. ¶ In eis vo̓ q̄ sunt sic ignia ꝛ subascelle oꝫ vt vadat psoratio cū cute i nā deide ponant desup exiccatiua absqꝫ mordicatiōe de illis q̄ sunt posita i tabulis medicinaꝝ singularium. ꝛ puluis cūbani melior ē in eis q̄ olibani q̄m illud est vehemēti᷑ stipticū. Et rectū q̄dē ē i curatiōe vulneꝝ q̄ psorant ne approximet eis aq̄. Et si fuerit necessariū ꝛ eger nō suffert a balneatiōe tūc oꝫ vt vulnus occultet sub emplis ꝯuenientib᷑ tectis cū pānis īfusis cū oleis sꝫ modū cooperire q̄ separat inter aquā balnei ꝛ humiditatē ei᷑ ꝛ iter vulnera aut igniet in illo aliqḋ ignioꝝ possibiliū in ipso.

De regīe vulneꝝ habitū aꝑa ꝛ dolores. C.vi.

Ecessariū ē in huiusmōi vulnerib᷑ alleuiat ꝛ credere ꝙ vulnꝰ nō ꝯsolidat dōc dū aꝑa nō sedat. Et illud q̄dē nō ꝯplet nisi cū eo i q̄ ē exiccatio ꝛ infrīatio i principio rei ꝛ mollificatio in fo̓ ꝛ vt administret i eo cura apostū ōis. ¶ Et qḋ est ꝓprius i hoc eius coītate sui iuuamēti i oī mēbro a capite vsqꝫ ad pedes est vt fumat ꝑ̄anū dulce ꝛ decoquat cū vino ꝑlarie i [illegible] eo loc᷑. Et oꝫ vt tu obseruēs illud ad [illegible] apatis sit si eā administrationē [illegible] tenia rubore vehemēte fieri ꝛ [illegible] tia ꝛ ad vnguētū albū ꝛ si videt [illegible] durari ꝛ tu iā administrasti [illegible]

Regimē vlc in vulnerib᷑ [illegible] C.[illegible]

Ruptio i eo qḋ existimant᷑ [illegible] ruptio iter᷑ est vt icarnet ꝛ [illegible] cōgelari i iterioib᷑ [illegible] ꝛ medicīe cōsolidātes i [illegible] ta qḋ decoquit i aceto aut [illegible] re pōdus .ꝫ.i. ꝛ terre sigillate i hoc [illegible] ¶ Illud aūt qḋ in potu [illegible] ūc vnū ꝛ .ꝫ. de semine [illegible] medicīe ꝓdicte i ꝓhibitiōe [illegible] ¶ De vulnere aūt ꝛ fissura [illegible] dispōne mirac [illegible] scias q̄n appliceo [illegible] aliqd de ziribo oꝫ vt scias an si necessariū [illegible] gatura firma aut nō ꝛ an [illegible] suēdo ip̄m. Et Gal. q̄dē [illegible] diximus nos ip̄m i anatōia. [illegible] anatōia loc᷑ illoꝝ ē minor [illegible] mouram. Et alzoirati q̄dē ē [illegible] ris mēsura q̄tuor digitoꝝ ab [illegible] gt q̄m fissura q̄ accidit i loco [illegible] sima plus ꝛ redit᷑ coꝝ i ea ē [illegible] tenet eā nō ē nisi duo lacerti [illegible] q ꝓcedunt ex pectore vsqꝫ ad os [illegible] recipit vn᷑ hoꝝ duoꝝ lacertoꝝ [illegible] sū ꝛ augmētat inde dirupcio. [illegible] in ventris [illegible] plus [illegible] nos fortis ꝯtinēs ip̄m. Si aūt [illegible] gua egredit nūeratio [illegible] vehementior ꝛ difficilior. ¶ In vulneri᷑ [illegible] succurrat cū ītromissiōe [illegible] ꝑ illud qḋ generat in eo [illegible] illa dirupcione. Et ꝑ illud [illegible] mirac dirūpētia sūt illa q̄ [illegible] ꝛ indigēt illa vulnera reb᷑ [illegible] intestinū apparēs ad locū [illegible] na vt ponat sup ea medicamē [illegible] custodia ne ꝑueniat alicui mēbro [illegible]

Pone ergo ꝙ sit vuln᷑ tante [illegible] ꝑulatē ei᷑ intromitter intestinū [illegible] ē nobis necessariū vt resoluam [illegible] tem᷑ ip̄m dirupcione ꝛ vt dissoluam [illegible] si possibile ē i ea. ¶ Et eā q̄dē [illegible] ꝑ illud ergo oꝫ vt submergat [illegible] ponas ip̄m ꝛ reponas ip̄m. Et [illegible] ē iuuatiuū in hoc loco ꝛ illud [illegible] lefactio aq̄ ꝛ psorat intestinū [illegible] inflatōem intestinoꝝ tūc [illegible] Et cōueniēti᷑ instroꝝ ad hic [illegible] sit ad psoridēs fistulas. [illegible] et duab᷑ ꝑtib᷑ [illegible] ꝛ ꝑparatio inferior est vt si fuerit vuln᷑ [illegible] ꝑtes inferiores sit figura ꝛ ꝑparatio [illegible] fuerit vuln᷑ vadens ad superiorem figura [illegible] ad inferiores. Sit ergo intentio tua [illegible] egreb᷑ simul vt nō cadat reliq̄ [illegible] tus inferi᷑ apparet. ¶ Et quia iā [illegible] tentionem scias ꝙ si fuerit vulnus in parte [illegible] oportebit vt facias egrum declinare ad [illegible] Et si fuerit in parte sinistra facias ei [illegible]

sit lesio tua semper ut ponas partē in q̄ ē vuln⁹ altiorē pte
altera: hoc ē n. rev q̄ ē colo oib⁹ istis vulnerib⁹. Dūq;
ergo fuerint intestina i locis suis q̄ sit eis ppa postq̄ reducta
sunt ad ventrē q̄n vulnera sit magna tūc necessari⁹ ē minister
edoct⁹. Et illud ē q̄n oz vt teneat locū illi⁹ vulneris totū
manu sua deorsū ⁊ colligat ipm ⁊ aggreget ⁊ deleget ǒ eo
aliqd ministro suciū ipm ⁊ redeat ad illud qǒ iā suit est de
eo etiā ⁊ aggreget ipm ⁊ colligat paulati donec suat vul
nus totū futura decēti. ¶ Et ego narro tibi illud qǒ me
li⁹ est de assutiōe ventris: dico ergo q̄n ppea q̄ res q̄ ē ne
cessaria ē vt ꝯphēdat illud qǒ ē iter mirac ⁊ siphaciū est
necessariū tibi vt icipias ⁊ itromittas acū i cutē deforis
ad iteriorē ptē: cū ergo penetraueris acus i cutē ⁊ i lacer
tū eiūdē fm rectitudinē i lōgitudie vētri tot⁹ dimitte mar
ginē siphac i hoc latere ⁊ nō itromittas i ipm acū ⁊ fac
penetrare acū i mārginē aliā deintus ad exteriora deinde
fac penetrare eam ab intus ad exteriora i margine alio
mirac ⁊ quū feceris eam penetrare nunc fac penetrare eā
sō in hoc eodē margie mirac aut deforis ad iteriora ⁊ di
mitte marginē siphac q̄ ē in hoc latere fac ergo penetrare
acū i latus aliud de intus ad exteriora ⁊ fac eā penetrare
cū tua penetratiōe in siphac i marginē mirac q̄ ē i pte ei⁹
donec facias eā penetrare totā deide icipe iteꝝ ab hoc
eodē latere ⁊ fac ipm cū margine q̄ ē siphac i latere alio
⁊ extrahe acū ex cute quā penetrauit deide reduc acū i
illā cutē ⁊ fac marginē siphac q̄ ē in latere alio cum hoc
margie mirac ⁊ extrahe eā ex cute q̄ est i pte ei⁹ ⁊ fac illō
vna vice p⁹ aliā vsq̄ q̄ suas vuln⁹ totū fm illud exēplū.

In mesura aūt q̄ sunt iter duo pūcta caueat supfluitas
i latitudie ⁊ strictura q̄n amplitudo nō tenet fm q̄ oz ⁊
strictura adunat. Et aliū iteꝝ si fuerit cordosum adunat
ad dirūpēdū ⁊ si fuerit molle abscidit ⁊ eligat leue duꝝ
⁊ sit si pfundaueris pūcturā i cute mag si fuerit lōginq̄ a
pūctura veꝝ remāserit de vacuitate iūra ipm ⁊ extra eaꝫ
nō icarnat ⁊ sua estimatē illic etiā. Ingt ⁊ pone ſciniones
tuā i fuēdo vētrē adherētia siphac cū mirac: fortasse .n.
adherebūt ⁊ icarnabūt q̄n ē neruosum. ¶ Etiā cōsuetue
rūt ipm qdā ꝫ hūc modū oz ergo vt ligam⁹ acū i mar
gine mirac exteriore ⁊ faciam⁹ eā penetrare ad iteriora
⁊ dimittam⁹ marginē siphac totū deide reducam⁹ acū ⁊
faciam⁹ eā penetrare deide penetret acus ex ꝯrio ptis q̄
penetrauit deide faciam⁹ eā penetrare i marginē aliū ǒ
margib⁹ mirac fm hoc. ¶ Et iste modus ꝯsuēdi ē medi
us cōsutiōi cōi q̄ cōphēdit q̄tuor margies i pūctiōe vna
⁊ illud ē q̄n cū hac cōsutiōe iteꝝ quā iā dixim⁹ iā coo
pitur siphac retro mirac ⁊ cōtinuat cū eo coopitura de
cēter. Ingt deide pono sup ipm de medicis icarnatiuis ⁊
necessitas ad ligādu ē vehemētior i his vulnerib⁹ ⁊ ma
defac lanā succidā cū oleo calido paꝝ ⁊ inuolue sup a
liberti ⁊ alalib⁹ eni sic vadūt ⁊ cū stenꝫ ipꝫ cū aliq̄ mol
lificatiuis etiā sic sunt olea ⁊ mucilagies. ¶ Et si vuln⁹ iā p
uenerit ad intestina ⁊ scissit ipm tūc regimē sit illō qǒ di
xim⁹. Veruñ oz vt distenꝫ eā cū vino nigro stiptico te
pido ⁊ ppē si vuln⁹ iā ꝯcutiū fuerit aut appropinquerit
minuta intestina q̄n intestinū ieiunū nō sanat ois ex vulne
re qǒ i ipo accit pp subtilitatē sui corporis ⁊ multitudinē
ei⁹ qǒ est i eo de venis ⁊ ppinquitatē suā ad nām neruoꝝ
⁊ multitudinē effusiōis cholē ad ipm ⁊ vehementia cali
ditatis ei⁹ q̄n ē mag ppinquū epi q̄ intestina alia. Inferiora
vō ventris ppea q̄ sūt de nā carnosis de medicatōe ipo
rū cōfidas. Ingt Gal. in li. de igenio sanitat. Et sit lesio
tua apud dirūptiōnē mirac ventris cū siphac vt sana eā
cōsutiōe cōglutinātē siphac cū mirac q̄n ē neruosū tar
de icarnatōis cū alio ⁊ illud cū mō sutiōis quā dixim⁹
q̄n ipsa aggregat ⁊ cōglutinat i pūctura siphac. Ingt ⁊
intestina q̄ egrediunt tūc cōfert vinū nigrū forte ⁊ calefi

at ⁊ submergat i eo lana ⁊ ponat desup q̄n ipsa dispgit i
flatiōnē eoꝝ ⁊ detumescere ea facit si aūt nō fuerit pſēns
tūc administra qdā aq̄s stipticitatis fortis calefactas q̄ si
nō fuerit pñtes tūc vapora ea cū aq̄ calida donec detu
scāt si aūt nō igrediant i illō applicet loc⁹. Ingt Hip.
quꝫ egrediū zirbus ventris i vulnere necesse ē vt putrefiat
qǒ de eo egredit q̄ uis moreret tpe pūo ⁊ ē i hoc vehemē
ti⁹ q̄ intestina ⁊ epar q̄n intestina ⁊ extremitates epis si n
remanēt extern⁹ spatio lōgo donec infrenū valde vehemē
ter tūc qū igrediunt ventrē ⁊ icarnat vuln⁹ redeūt ad nās
suas: zirbus vō ls moret tpe pūo tā necesse ē vt q̄n ex eo
qǒ apparet igredit ventrē putrefiat. Et pp illud pperant
medici i iscidēdo ipm ⁊ nō itromittūt qǒ de ipo apparet
i ventrē q̄ si inueniat i zirbo dirus ab hoc illud ē valde pa
rus ⁊ fortasse nō inueniet ⁊ si egredit aliqd de zirbo tūc ne
cesse ē tibi vt scias an oporteat icidi an nō ⁊ an oporte
at sui vuln⁹ an nō ⁊ q̄lr suat. Nā si vuln⁹ cadat i aliou
rati ⁊ ē mediū ventris tc ē plur timor q̄n sit extremitates
lacertoꝝ coopē sup ventrē si aūt fuerit i illis ⁊ sit a duob⁹ la
terib⁹ mediꝫ ventris a dextra ⁊ sinistra q̄n q̄tuor digit⁹ tc
ē saluior: q̄n nō est i eo aliqd de extremitatib⁹ lacertoꝝ
neruosoꝝ. Loci vō alboꝝ sutura iteꝝ est difficilio illō
ē q̄n intestina emineāt ⁊ egrediunt a dirupto q̄ est i hoc
loco ⁊ redit⁹ eoꝝ in hoc loco ē diffical ⁊ illud q̄ illō qǒ
plicat ea intētiōe tonis ē duo lacerti ptēsi i lōgitudie vē
tris carnosi q̄ descēdūt ex pectore ad rachabaꝫ ⁊ est os
pectinis. Et pp illud q̄n cadit vuln⁹ i hoc loco iscidūt
hos lacertos ⁊ est eminētia intestini vehementior q̄n lacer
ti q̄ sunt i illo cōtinēt ipm ⁊ nō ē ei i medio lacert⁹ fortis
retinēs ipm. Si aūt ꝯparat eū hoc vt sit vuln⁹ ma
gnū tunc necesse ē vt emineat ⁊ egrediat ex eo neruus
intestinoꝝ q̄re sui itromissio eorꝫ difficilior.

De q̄litate ligādi vulnera. C. viii.

Ulnera aūt ⁊ fissura appārētia q̄n vis vt icarnē
tur tūc fac illud qǒ dixit sapiēs de illis q̄ sūt hu
ius artis. Ingt q̄n vis vt icarnet huiusmōi fissu
ra tūc adhere ei ligatā icipiētē ex duob⁹ capitib⁹ si aliā
de ligatur. Qǒ si fuerit mag erit tibi necessariū vt adhe
rere ei facias pluillos triāgulatos ⁊ si fuerit loc⁹ declinis in
digēt sutura etiā. Et puuilli qdē triāgulati meliores
sunt in aggregādo labia vlcerū q̄ q̄drati q̄n coarctāt
sup suturā aūt ⁊ situs puluilloꝝ triāgulatoꝝ est fm hoc
exēplū linea recta iter duos puluillos sit fissura ⁊ duoꝝ
puluilloꝝ triāgulatoꝝ vnus sit .b. ⁊ alter .g. decēter com
positi fm figurā quā vides. Aūt ergo ligat locus iste
⁊ cadit ligamē duoꝝ capitū est ligamē tenēs sup locuꝫ
fixure vehemēti⁹ q̄ si fuerit quadrati ⁊ nō ls velut in ap
plicatiōe vlcerū ligamē nō habēs duo capita ⁊ ibi sunt
puluilli triāgulati ⁊ figura stringēdi. Et dicit in libro
de igenio sanitat qdā hō habuit vulnus cui⁹ pfunditas
erat ꝓximū inguinib⁹ ⁊ ipius orificiuꝫ proximū genu
⁊ sanauimus ipm sine ploratiōe penitus ita q̄ posuim⁹
sub genu ei⁹ puluillos ⁊ pparauim⁹ ipm taliter q̄ fa
ctum est orificiuꝫ ei⁹ directiꝫ cū facilitate ⁊ silr fecimus
de vulnere qǒ fuit i costa ⁊ brachio ⁊ sanata sunt oīa.

¶ Inquit ille q̄ iam pūsidit in experiētia scias q̄ vulnera idi
gēt vt fiat sanies si possibile est eis intus ad hoc vt pe
netrent cum ea reliq̄ q̄ sunt illic meliora ⁊ veloc ori alte
rationis sunt vulnera dirupta. Aggregationꝫ labiorꝫ egēt
vt aggregent cū ligamēto aggregāte labia eorum nisi
fuerit sup ea ex illo dolor aut fuerit apostēa q̄n dolent pp
illud q̄uis fit cū facilitate: sed fuerit lacert⁹ qui fit diru
pt⁹ in latitudine q̄n tunc non aggregat immo ponatur
in medio licinium timendo ne incarnetur cutis ⁊ rema
neat lacertus non incarnatus. Inquit ⁊ similiter q̄n
findimus cutē capitis ponimus inter labia aliqd quod

ipleat earforaffe.n. Abscissio labiorum ad inferiora vulneris quare necesse est tunc vt conueris cum ligamento vt trahas ea ad exteriora. ¶ Et quando cadit vulnus in longitudine tunc ligamen sufficit et aggregat ipsum decenter et quando fuerit in latitudine indiget vt suatur et secundum mensuram profunditatis vulneris erit profunditas suture dignior ex additione anatomie. ¶ In qua quando fuerit nobis necessarium vt addamus in amplitudine vulneris quando est strictum et timuerimus quod propter profunditatem eius incarnetur eius superius et non incarnetur eius profundum aut sunt membra vulnerata in hora vulneris secundum figuram quod quando redit ad equalitatem suam non est possibile vt curat ex eo sanie neque vt ingrediatur ipsum medicina et vt redeat ad suam figuram quando egreditur et commouet dolorem aliud tunc necesse est vt findatur secundum communitatem. ¶ Et scias secundum summam quod vulnera que sunt in latitudine lacerti sunt digniora vt labia eorum sint vehementius elongata quam que sunt facientia maiorem necessitatem ad perueniendum subtiliter in aggregando labia. Et forsitan non erit excusatio a sutura et administratione pulsillorum magulatorum et propter hoc si ceciderit in carne diminutio non cadens in longitudine minus eget illo.

Medicine incarnantes vulnera. Ca. ix.

Rerum medicinarum incarnatiuarum iam narrauimus et commemorationis earum locum et non dubitamus quin sit necessarium vt puluis earum sit minoris virtutis quam illud quod est cum oleis et ceratis. ¶ Et necessitas quidem producens ad olea et cerata est propterea quod medicine sicce et propter hoc que sunt sicut mirdasengi et reliqua mineralia non submerguntur vsque ad fundum et non penetrant in poros quando ergo ex eis fit ceratum ad vltimum puenire facit eas cursus olei ad locum quem volumus. ¶ Et iste medicine incarnatiue sunt ex mineralibus et sunt ex plantis et animalibus et ex omni specie. Et sunt ex mineralibus sicut cerusa et oleum myrtinum et cera. Et ex plantis folia sicut folia que masticantur emplastrum et folia salicis et folia caulis et folia arborum malorum et cortex palme et folia arn. glosse et spina in fusus in aceto aut aliquantulo vini et propter hoc quando miscentur folia arboris pini masculi et femine ligata cum corticibus eius et folia cupressi et rami eius et folia pentaphilon cum melle. ¶ Et ex gummis gluttinum albori propter hoc prope membra magna. Et ex fructibus et grani nux recens contrita cum aqua et sale aut vino bullita cum foliis acetose aut foliis ficus aut lactuce et pororum suc. stru. cum eo quod est in eis de prohibitione fluxus et nux cupressi et alcea combusta et puluis molendini et ordeum combustum propter hoc sunt his cum cera et oleo rosarum. Et de illis que sanant floribus suis sorbe et herba caude equine et propter hoc in vicinitate impletionis membrorum carnis. Et ad vulnera que sunt propinqua lacertorum capitibus. Et ex animalibus lac acetosum valde conglutinat vulnera magna. Et de compositis medicamentum rubrum et aureum et cicatricans et medicamentum de salicibus et pulegio et empilin de lino.

Medicine consolidatiue et sigillatiue. Ca. x.

Rerum medicinarum autem iam sciuisti et scis iterum quod oportet puluis earum sit in virtute eius quod ponitur in emplastro. Et nunc oportet vt scias quod non est necessarium vt medicine iste administrentur quando iam completa est superficies carnis donec cum cute vltima equalitate. Verum caro humida iam coequatur et additur superficies spissa talis quod quando exiccatur descendit imo non oportet vt administres eas nisi cum hoc quod est ita quod quando exiccatur equalitur. Et hec res cognoscitur exstimatione. ¶ Oportet ergo vt administretur medicina consolidatiua cum qua carnis nascentia in vulnere in qua caro nascitur ad huc sine prominentia consolidatiua est addit in quantitate carnis vsque consolidat et addit cum ea vltimo nasalis. Ergo additur secundum hanc vltimam operationem imo oportet vt sit talis quod quando exiccat et facit operationem suam iam non fecerit nasci cum quantitate ei necessaria cum vltimatione consolidatiue vtitur consolidando que compleat duas operationes conuenando inter carnem et cutem predictarum medicinarum que equet superficies vlcerata. Quod si non auferatur istud procul dubio fiet vestigium vulneris sugino in cute. ¶ Et oportet vt administres sigillati

nisi in fine quando sanatur ad illius huius [illegible]
cum hac quando opponitur sigillatio [illegible]
cum extremitate radicis. ¶ Et medicine que [illegible]
arbor pini cum cerato de oleo rosarum [illegible]
ca et [illegible] assati et cortices [illegible]
merdasengi et [illegible] mice et [illegible]
sta iterum et aristologia adusta est vehementis [illegible]
lumis iterum et galle immature et folia [illegible]
de pede albanorum sicut [illegible]
bus que nominantur pes columbi. Et [illegible]
lacerti verum est [illegible]
principis radix lilij de [illegible] et cortices [illegible]
na. ¶ Et de facientibus nasci carnem [illegible]
cal. de compositis [illegible]
in pulueribus [illegible] et medicina [illegible]
tum aut indigentes eo quod est forti [illegible]
climia et propter hoc combusta et [illegible]
cerusa et quibus cadunt in medicinis [illegible]
sunt de summa corrodentium [illegible]
se consolidant in vehementi humiditate [illegible]
minores consolidationis et non [illegible]
cipue si abduxerit [illegible] ad consolidationem [illegible]
[illegible] et medicine que si vehementes [illegible]
ex ad illud nisi cum regente [illegible]
ceribus vehementis humiditatis. [illegible]
tur est bonum in consolidatione. Et [illegible]
sunt necessaria que sunt fortiora [illegible]
tiua sicut climia et propter hoc adusta et [illegible]
rium et cerusa. [illegible]
cerusa et merdasengi cum aceto [illegible]
teraf. Et melius quidem est [illegible]
colcotar et imbibatur oleo rosarum [illegible]
forsitan addimus super ipsum de [illegible]
galle que vulnus et vulneris sunt vehementis [illegible]
¶ Empilin de lino et est mirabile. [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
eo emplastrum quod est mirabile. Et [illegible]
nasci carnem. Quod si volueris [illegible]
in ipso de ture et opoponaco et aristologia [illegible]
tem vt sit sicut pondus medicinarum [illegible]
[illegible] cerusse et merdasengi ana [illegible]
myrrhe et gallarum [illegible]
corum combustorum ℥. xij. [illegible]
catum est calcadis [illegible]
[illegible]
[illegible] arbor pini [illegible]
[illegible] gallarum [illegible]
[illegible] rubee ossium combustorum [illegible]
ris aloes ana [illegible]
fiat puluis. Puluis alius. Rosarum [illegible]
[illegible] gallarum et seminis [illegible]
[illegible] ¶ Medicina [illegible]
nera corporum senum. [illegible]
oleo rosarum aut oleo myrtino cum [illegible]

De medicis facientibus nasci carnem in [illegible] ceribus. Ca. [illegible]

Iam sciuisti proprietatem medicinarum [illegible] nem et quando oportet vt sint in compositionibus [illegible] ¶ [illegible] administrens medicinas [illegible] mundificatur locus a sordibus et [illegible] neque nisi donec mundificatur [illegible] mittas in eo obfuscationem aut corruptionem [illegible] humiditatem que non exiccet et propter [illegible] et eius humiditas est [illegible]

carnis sup ipsm τ quē exiccat τ exaspat est illud sup qđ fit
mūdificat τ q̄ generat caro i eo m̄oꝝ faciēs nasci. ¶ Et scias ꝙ
est medicina faciēs nasci carnē i corpe aut mēbro τ nō est
faciēs nasci i alio τ illud ideo qm̄ fortasse exiccat in cor-
pore τ nō exiccat i corpe ꝓp cōplonēs duoꝝ corpoꝝ τ
fm ꝙ sciuisti fortasse supflu it i corpe τ nō supfluit i cor-
pore neqꝫ est abstersio eis qm̄ hec medicina idigeat exicca-
tōe q̄dā τ extersiōe q̄daꝫ mēsurata fm corp⁹ nō absolu
tis τ res mēsurata ē diuisa cū ipressiōe sua i reb⁹ q̄ nō sūt
cōmunicātes q̄ntitate i passiōe. ¶ Et oīs exiccantiū q̄dez
cū⁹ siccitas est mior siccitate corpis qđ cū eo curat ē iue
rū abbreuiatū ab hoc vt faciat nasci carnē eī⁹ imo oꝫ vt
sit siccī⁹ eo. Et ꝓpter illud fit ꝙ olibanū nō facit nasci car
neꝫ i corpib⁹ donec ꝓhibeat equitatē i siccitate. Et expi-
mētū q̄dē ē illud qđ scit ꝙ est exiccātib⁹ τ stantib⁹ aut ex
nascētia carnis fm ꝑcussionē vel cōmunitatē aut ex sor-
didatōe. ¶ Qđ si videt exiccationē cū qua fortasse nō na
scit caro nūc humecta parū medicamia sicca τ dimitte
illud qđ vadit fm ṽtutē suā. ¶ Et q̄nqꝫ itez ē q̄busdam
corpib⁹ ꝓportionalitas cū quibusdā medicis absqꝫ asse-
cutiōe opatōis eaꝝ ꝓp illud ergo oꝫ vt misceant medicine
plures debiles τ fortes. ¶ At vo q̄re facta sunt empla τ
q̄ sit eoꝝ necessitas iā sciuisti. Et oꝫ vt nō sis ꝯtētus me-
dicia sup exiccationē τ humectatiōnē imo obserua am-
bas q̄litates agētes fm ꝙ ꝑmisim⁹ eaꝝ narrationē neqꝫ
itez sup exiccationē τ humectatiōnē imo eis ꝯsuetudie
ꝯsideratiōis iter dispōnē vlceris τ dispōnē ꝯplonis cor
poris. Aliqñ n. corp⁹ ē humidū τ vlc⁹ siccū τ q̄nqꝫ ē cō
pus siccū τ vlcus humidū τ q̄nqꝫ st ambo hūida τ q̄nqꝫ
sunt ābo sicca. ¶ Et administrent i p̄mis q̄ sunt debiliora
sic olibanū τ faria fabaꝝ τ faria ordei τ silia. Qđ si cor-
pus fuerit siccū τ vlc⁹ hūidū valde nūc necessarie sūt me
dicie vehemētis exiccatōis cū ꝯpatōe ad medicias faci
entes nasci carnē sic aristologia τ radix opoponacis τ
bdellium adustū. τ in residuo sūt necessarie medicie sicut
ireos τ farina lupioꝝ. Et q̄nqꝫ accidit vt sint q̄dā medi-
cine i qb⁹ sunt aliqd ꝓpetatis q̄ egent medicie facietes na
sci carnē de exiccatōe τ abstersiōe sed supflunt: sūt ergo
ꝓhibētes ꝓp exiccationē suā vehemētē retinētes sordities
τ ꝓhibētes mūdificat τ supflunt abstersio τ corrosio. Oꝫ qm̄
ꝑmisceat cū ea aliqd de illis q̄ sunt illi ꝯtria frangit ex eo τ
ꝑat ipsm τ fit faciēs nasci sic flos eris. Qñ. n. cū ipso as-
sociant oleū τ cera τ q̄ hūectāt mēbrū τ fit ū faciēs tunc
ipm ꝓp exiccationē τ vehemētiā abstersiōis fit cōsolida
tiuū q̄re oꝫ vt sit flos eris vna decē ptiū cerati qm̄ admi
strat i corpib⁹ q̄ sūt sicciora τ vna duodeci ptiū qm̄ admi
strat i corpib⁹ q̄ sūt hūidiora. τ oꝫ vt obseruet in illis q̄
expimut ꝓdicta. ¶ Sūt eciā medicie i qb⁹ est caliditas
maior τ attractio forcior. Et cadūt in eis q̄ sunt sic pix τ
tus τ farina ordei τ faria fabaꝝ τ faria herbe τ radix li-
lii τ aristologia τ climia τ herba opoponacis. ¶ Et qm̄
ꝓhibet medicia a iuuamēto declina ad aliā qm̄ ergo sit
difficilis curet cū eo qđ ē ꝓpriū vlceribus.

De curatōe vulneꝝ alsoberegi. i. q̄ sūt i capite. C. xii.

Egimē q̄dē ossis i eis τ qđ accidat ex accitib⁹
r eoꝝ dimidia iā dictū est i capi⁰ ossiū τ algebra.
Vlceꝝ icarnatiua vlceꝝ eoꝝ τ q̄ st extra ea suffici
unt q̄libet medicie exiccatiue leues pulueris iste sup ea ex
medicis. Et medicina q̄ est facta ex aloe τ myrra τ oli
bāo τ sangie draconis τ sīlr medicie leues ꝓdicte i vulne
rib⁹. Qđ si fuerit illic cursus sanguis tūc curet cū eo qđ
dixim⁹ i ca. fluxus sanguis. Et oꝫ vt abdet hīs cū cerebellis
gallinaꝝ assat q̄ntū posē ē ipa. n. fm ꝙ testificant q̄dā cō
fortāt cerebrū τ retinet sanguis fluxū ꝫ sit i eis ſnia alia.
Et sīlr aq̄ grani magi τ emplat cū ṽga pastor. Et ō me
dicis bonis ad vuln⁹ τ sanguinē est vt sumat semicium

pulueꝝ siccū τ terat τ puluerizet desup τ non hūectet. Qđ
aūt ꝓhibet egritudinē ē emplastrū cū farina ordei τ silia
ꝯfectis cū isopo τ hūida τ sīlr cū sanieb ordei τ cū cala
mēto τ ꝯfert attritiōi ei⁹ τ siq̄n regiū sumat ex ea ossiū.

Tractat⁹ secundus de excoriatione τ attritione τ cō
tusiōe τ torsiōe τ casu τ offensione τ disruptiōe τ fluxu
sanguinis τ similibus illis.

Sermo vniuersalis. C. i.

Iam sciuisti in libro
i p̄mo q̄ sit itētio cōtusiōis τ attritiōis
Cōtorsio aūt ē vt sit mēbrū separatū
a iūctura sua sepatiōe nō cōpleta ne
qꝫ appārēte manifesta q̄re ē dislocatio.
¶ Et egramen q̄dē ē ist a torsio
nē τ ē q̄si aliq̄ntulū debilis cōmouēs ligamētū in iūctura
τ qđ ꝯtinet de eo in carne. Et si cuꝫ eo fuerit aliq̄ntulū se
paratiōis erit torsio. Et ō hoīb⁹ st q̄ noīant itētiones
quā noīauim⁹ torsionē noīe eoi. τ ō hoīb⁹ st q̄ noīant cō
fionē sepatiōes vni⁹ duoꝝ lateꝝ lacerti sic vni⁹ duoꝝ late
rū lacerti vole man⁹ τ rasceta cū adherentia later⁹ alteri⁹
q̄ntis sepatio sit apparēs. Illō aūt qđ volum⁹ ꝑmittere
τ loq de eo i p̄mis ē ꝯtusio q̄ accit lacerto i medio eoꝝ
τ attritio i extremitatib⁹ ipsoꝝ.

De cōtusiōe τ attritione. C. ii.

Uādo accit lacerto vt ꝯtūdat accit ex hoc iter p
q tes ei⁹ numer⁹ solonis ꝯtinuitat. τ misiōes effū
dit ad ips̄ sāguis plim⁹ ex q̄ ꝯpat. τ paratio eoꝝ st
ei⁹ dispōes i qb⁹ nō aggreget ad ipī sanguis τ putrefiat
qm̄ plim spat ei⁹ resolo p poros. Et ꝓpē p poros q sūt ꝯ
stricti ꝯstrictiōe ipellēte ab illo qđ fecit ꝯtusionē exteri⁹ τ
a ꝯstrictōe accite ex apate iteri⁹. Et ꝓp illō q̄ si succur
rat rei i ea ꝓducit ad corruptionē mēbri. Et fortasse exco
riatio seq̄t casū τ offēsionē q̄re oꝫ vt ꝓparet ad curatōeꝫ
ei⁹ vt q̄ cācret. τ oꝫ vt administratio fiat i attritōe cū redi
tōe ꝯtinuitatis villoꝝ scissoꝝ imo ad sedādū dolorē.

De cura. C. iii.

On repit in plib⁹ haꝝ dispōnū i hac accītia ex-
n cusatio a phlebotomia imo opꝫ eos aliqñ ꝑ ꝓperāt ad
illō q̄ntis sit corp⁹ mūdū. Et q̄n fit phlebotomia
τ festinat ad ēpla ꝓhibētia oppilātia si accit ex eis illō qđ
ē necessariū ad curationē q̄ multū ꝯdicat. τ ē eoꝝ ꝓhibē-
tio cū illātōe τ stipticitate aut cū vino eoꝝ. Qđ si tardat
illō τ ꝑperat sanguis ad dispōnē solonis τ timor nocu-
mēta ꝓdicta necessariū ē i curatōe ei⁹ extrahet sanguinē
illū vt nō redeat apō cōtinuationē ad dispōnē ei⁹. Qđ si
fuerit talē ꝙ st possibile vt resoluat ꝓp raritatē poroꝝ
cū embrocis aq̄rū calidaꝝ τ similibꝫ eis fiat. τ fortasse ad
ministrat sup ṽberatos de illis q̄ diximus. Et itez cū medici
nis carminatib⁹ sanguinē mortuū τ oleis resolutib⁹ la
xitudinē τ redeūt i poris de istis res adiuuātes ad resolo
nē fiat illō τ sic ꝯfert illis. τ ista mūdificatiua adiuuātia ad
illō st sic bdelliū iudaicū τ cost⁹ τ cētaurea maior cū sirū
po acet. τ ꝯ adiuuet sirup⁹ acetosus itez ad illō cū icisio
ne. ¶ Medicie vo carminātes sāguinē mortuū st sic fa-
rina ordei τ isop⁹ hūida τ similia cōfecta cū aq̄. Et for
te ē sic calamētū mōtanū cū sanieb. τ ꝓpe qđ cadit i capi
te τ ad ꝯtimū illō cui ē mollificatio cum caliditate sub
tili resoluēte resolutiōe subtili τ ex eis q̄ exiccāt exiccatō
ne subtili. Nā ea q̄ st vehemētis resolutōis τ exiccatō. e qm̄
adistrāt i ꝑssiōe ei⁹ resoluūt subtile τ ispissāt spissū cū exic
catōe sua τ oppilāt poros itez cū exiccatōe sua. τ ho fo
tasse mēsura excusat sollicitudinē i eo cui⁹ ꝯtinuitas solui
ꝓpe cutē τ i eo qđ apparz ꝗ ꝑsūda qđ si ꝗ fuerit ita τ fuerit
solo eos multe τ ꝓsūde τ lōginq̄ ab eo qđ appet si erit ex-
cusatio a scalpellatiōe τ resoluat qđ resoluit i apatib⁹ τ

vlcerib9 malis. Et eius qdem dispō non est dispō verberati in verberato. n. tradidimꝰ ad curam ꝛ cura est in via vlcerationis. Et in hoc si soluit continuitas, ꝑinde submerse tunc illud non speratur quia ꝓpter accidentium est admisse are attrahentia cum fortitudine ꝛ vento sao ꝛ scalpellationem ꝛ forsasse erit res maxima ꝛ fiet ad apostemationem magnam exteriꝰ ꝛ aggregabit. Et tunc oportebit vt festinet ad aperiendum ꝛ resoluendum illud quod aggregat i eo. siue vel sedet dolor cum eo qd facit pus ꝛ resoluat ma cum apertione illud. n. est sm dispositionem aperitionem ꝛ vt aperiat velocius cum adiutorio curationis est salutis. ¶ Et forsasse resoluit eam medicine aperientes absqꝫ sanguisitate. ꝓpē qñdo adiuuant eam caliditas innata ꝛ post. ¶ Amplius obserua medicinas predictas i cap. casus ꝛ offensionis. Ligatura autē que administrat super contusionem iam dictum est in modo suo qꝛ qñdo accidit attritio aut contusio nūc liga ipsam ꝛ sit strictum tuū super locum ipm strictꝰ valde ꝛ vadat cum ligatura ad superiora pcessione plurima. f. ad partē i panis ꝛ ad inferiora parꝫ ꝛ nō addas astellas neqꝫ pulu illos. Adde ergo desuper astellas plurimas qm est necessarium resoluere illum sanguinem mortuū ꝛ est necessarium multum tendere vt vadat ligatura ad superiora ne effundat ad ipam aliqd ꝛ eius pcessio desup sit mollior. Et sit pannus de rus subalis ꝛ sufferat stricturam ꝛ festinet cōtinuitas emb. ocap cū ea ꝛ ꝓparet membrū ad superiora sicᵭ sit i fluxu sanguis. Et hec cura. Ligatura oꝫ vt sit absqꝫ apostematꝰ mebrum qm mebrum qñdo apiat non suffert nisi ligaturam equalem nedum a vehementia compressionis ꝛ ꝓpter illud medicet nūc cum emplis ꝛ cōtinuitate effusionis aque calide desup. Glandularum aūt curatio que sequit contusionē est quoniam plumbo desup posito ne addant ꝛ magnificent ꝛ forsasse euacuant ꝛ fit in eis contusio.

De casu ꝛ offensione ad lapidem aut parietem aut aliud. C. iiii

Casus ꝛ offensio ledit ꝛ ipedimentum cōcussione ꝛ attritione ꝛ est i eis timor ꝓpter solutionem continuitatis accidētem in viscerib9. f. in panniculis suis ꝛ neruis eorꝫ ꝛ venis magnis q̄ sunt in eis. Et est in eis timor iterꝫ ꝓpter vehementiam doloris ꝛ qñto plus corpus est maius est timor vehementior. ¶ Et ꝑ illud fit qꝛ non accidit infantibus in casibus eorꝫ de lesione qd accidit puberib9. Et glandule iterꝫ multiplicent in casibus ꝛ offensionib9 ꝛ verberatōib9. Et est necessarium vt succurrat eis eo qd narrauimꝰ loco suo. ¶ Et accidit qñdoqꝫ ex casu ꝛ offensione nocumēta magna ex lesione lateris i corde aut stomacho ꝛ morit statī ꝛ accidit qñdoqꝫ vt retineant vrina ꝛ egestio ꝛ egrediunt inuoluntarie. ¶ Et qñqꝫ accidunt vomitus sanguis ꝛ fluxus sanguinis narium vehemēs ꝑ incisionem vene in capite aut epate aut splene ꝛ aptio venarum ꝛ strictura anhelitꝰ ꝛ abscisio vocis ꝛ locutionis. Et ille cui aduenit offensio aut casus aut aliud ꝛ abscendit sermo eius ꝛ inclinat caput eius ꝛ arescit anhelitus eiꝰ ꝛ sudat frons ipsius morit statim. Et qñdo accidit ei aut punctio aut vberatio pectoris ne clamosa vomitus sanguis in bora ꝛ lenitas nature morit. Et facilius est ei vt euomat ipm primū cū cibo ꝓprie. Et si illud qd apparet iam apertū fuerit deinde occultat apostema ꝛ gelat apostema deinde euomit post ipm sanguinē morit statim. Et ille q cadit sup plantā deinde currit ex eo sanguis plurimus nūc necessariū est vt apostemet ꝛ moriat. Et ille q cadit sup caput suū multotiens non loquit ꝛ quā remanet vsqꝫ ad tertium non minuit neqꝫ additꝰ aliē laudat in tertio ꝛ expectat vsqꝫ ad septimum ꝛ nō mouet ante illud cū aliquo. Et quꝫ locus ea

suo illius q cadit nō videat ... locus [illegible]

De cura.

Si non fuerit fractura ꝛ dislocatio ꝛ [illegible] guinis oꝫ vt [illegible] p casum quare ponat sup ipm [illegible] Et cum hoc ē necesse curam hoc [illegible] nec videat ei qꝛ [illegible] non est [illegible] Et si est necessariū vt festinet [illegible] positio illud os tunc vt [illegible] sit lenis sabtile deinde si possibile [illegible] ꝛ oppilet fissuram si accidit [illegible] illud. ¶ Et medicine q̄ [illegible] glutinantes etiam ꝛ resoluentes [illegible] lificatos sicut in cōtusione ꝛ in [illegible] sitis. Et melior ob9 eius [illegible] ¶ [illegible] est quas oꝫ sumere illum q post [illegible] sionem aut casum melior ꝛ [illegible] cum oleo rosato sambuco ꝛ vino ꝛ [illegible] cum aliquo clisterio. Et det in potu [illegible] vino rubeo tinctorꝫ in vino ꝛ bolus [illegible] ꝛ armenū ꝛ sumach ꝛ sarcocolla [illegible] mat' sua. Et alumē iunctum est [illegible] de eis quorꝫ iuuamētum sit vehemens [illegible] mirabilis in oībus que sunt necessaria [illegible] resolute sanguis ꝛ [illegible] mꝰ. Et succus centauree maioris ꝛ [illegible] lium ꝛ costus ebibita cū sirupo [illegible] ola. ¶ Et de illis q in potu dant ad [illegible] dum sunt casiaꝰ. ꝛ oleum amigdal. [illegible] ferra feeni. v3 lacte rubee [illegible] rosate sumat in potu cum aq cisris. ¶ [illegible] q desuper ponunt sunt alea ꝛ [illegible] galb qñdo cū eo fit emplm aut [illegible] tas bona in fractura ꝛ dislocatione ꝛ [illegible] sione ꝛ verberatione ꝛ casu ꝛ offensione [illegible] carnat velociter ꝛ sedat dolorē ꝛ [illegible] tem fracturam idurat eam ꝛ fortem [illegible] nis oppilantibus est acatia [illegible] Iterꝫ sic aloes ꝛ bolus ar. ꝛ [illegible] gypsum ꝛ calx ambo extincta [illegible] tibus est sarcocolla. Et de repositionibus [illegible] la capilli decocta cum [illegible] simil' si ponat i eis lac acetosum.

Offensio sup ventrē ꝛ viscera. C. v

Iam diximus de hoc i libro [illegible] sione ꝛ oꝫ vt itenꝰ sup eam operis [illegible] omne lenitiuū ꝛ [illegible] locina ꝛ malue. Et de [illegible] rum sicut amoglossa. Et det in potu iterꝫ [illegible] stantibus cum potatione [illegible] lani aut amoglosse aut endiue cum [illegible] cepta sunt iterꝫ in hoc capitulo est vt [illegible] eo pane vua ꝛ lacte ꝛ karabe amborꝫ [illegible] te partis vni9 ꝛ croci. vi. [illegible] qua calida. Et det i potu trociscus [illegible] be. r. rosarꝫ. v. acatie [illegible] ꝛ masticis. iiij. ꝛ corticꝫ [illegible] vj. ꝛ mucis capill. viij. [illegible] se ꝛ hoc qdem cōueniꝰ ꝓpē qñdo [illegible] cipiū. Et ponat emplm ex [illegible] la alcerne decoquant cū [illegible] discocta ꝛ fiat optia eorꝫ [illegible] laudani. xx. ꝛ ros. xxj. ꝛ spice ꝛ masticis [illegible] luti olium an. [illegible] ꝛ cōficiant cum aq capilli [illegible] oleo de lilio ꝛ emplastret ei eis.

Dispō verberati cum flagellis ꝛ consimilibus ꝛ

cura eius C. vii.

Oportet ut sit eius verberati cum flagellis ex cicere excoriato contrito et ex faseolis rubeis excorticatis et in potu sumatur loco aque aqua ciceris ipsius. Et detur in potu item ex medicinis eius que offendere se et eius que cecidit et propter hoc detur ei. Et iterum reu et zinziber coniungantur et de coniunctione amborum detur in potu .3.i.s. cum aqua calida. Et de eis vero que supponuntur melior res est ut sumatur pellis ovis excoriata statim et dum est calida et humida inviscetur super locum et dimittatur super eum et non removeatur fortasse enim sanat ipsum in die secundo. Et quandoque resolvit apostema et prohibet putrefactionem et propter hoc quandoque pulverizatur sub excoriata aliquantulum salis reborum contriti. Et de illis que desuper pulverizantur sunt nasturtium et semen apii et bdellium. Et iterum sumatur merdasengi et ceruse pro equis et fiat ex eis ceratum cum oleo rosarum et cera et iterum epithima ex terra sigillata et croco et mirra. Et si remanserit vestigium linietur cum arsenico et lapide piritis et nos iam diximus hic moderamen sufficiens et nos iam dicemus illud in libro decorationis.

De torsione. C. viii.

Melior curatio torsionis iuncturarum officialium sunt medici et desuper positi et dimittantur quousque sanitate eius. Cum autem accidit torsio nos iam diximus in capitulo fracture ossium medicinas que omnes rectificant torsionem quecumque omnes sumantur idem.

De excoriatione et est in ea excoriatio calciamenti. C. ix.

Excoriatio est ruptio que accidit in superficie cutis per tactum laboriosum. Et quandoque est cum apostemate et quandoque est sine apostemate et quandoque est cutis tota excoriata aut scissa aut pendens. Et est necessarium inviscare ipsam quecumque curetur cum inviscatione que dicta est in capitulo vulnerum. Et oportet quantum possibile est ne cadat cutis immo dilatio super eam fiat et si multotiens fiat quando inviscatur in hac re. Et si non adhereat inviscetur cum emplastro facto ad hanc rem. In detecta vero est melius ut administretur desuper medicamine absque ligatura nisi si non fuerit possibile. Nam exiccatio cum medicis cum adiutorio aeris est melior. In excoriatione autem levi de medicis bonis excoriationi singulari et propter excoriationem calciamenti est ut sumatur primo et propter pulmo arietum et inviscetur desuper et feratur ipsam. Et si non fuerit apostema tunc confert ei pannus adustus aut oleum rosarum et arsenicum rubeum et cucurbita adusta est valde mirabilis cum qua est fiducia et propter hoc in excoriatione calciamenti. Et ex medicinis sigillatis incarnatis consolidatis est illud in quo est stipticitas levis sicut acatia et galle et propter adusie et quod sit illud in excoriationibus levibus et raris sufficit. Et fortasse sufficit iterum unguentum album. Et de illis que sunt fortiora est ut sumantur ceruse et armoniacum et oleum rosarum et myrti aut oleum de kerva et oleum de lilio dissolvatur armoniacum cum aqua et vino et fiat ex eo epithima et fortasse sufficit et murtha et merdasengi sola cum vino. Et sumach est exiccans excoriationem levem et prohibens apostema. Et ex embrocis propter quod accidit scissure ex excoriatione sunt lentes et decoctio bombi et lentes et aqua marina tepida et emplastra cum fece sicca. Si autem destruitur cutis tota tunc necessarium est ut prohibeatur apostema et eis in quibus est exiccatio et sigillatio fortis et sicut res in ea magis difficilis.

De punctura et disruptione et extractione eius quod retinetur ex spinis et sagittis et ossibus. C. x.

Punctura et disruptio vicine sunt ex hoc quod unaquaque earum est penetratio corporis acuti duri in corpore. Et iterum diversificantur in quantitate corporis penetrantis et similitudine ut punctura sit cum parvitate penetrationis spino puncture penetrationis quod ipsa non penetrat cutem. Et huiusmodi quidem est levis nocumenti si non commoveatur et quod dimittitur rectificatur per se quousque sit malitiam carnis nisi in vehementi malitia carnis. Fortasse enim apparet locus eius et accidit ei pulsatio et propter hoc quod est illa disruptio et punctura vehementior et facta est punctio perveniens ad carnem. Et primum quidem meditationis huiusmodi est ut sedetur apostema eius et dolor ipsius et non indiget regimine vulnerum disruptio videlicet regimen eius et regimen doloris apostematis. Et illud quidem dictum est in regimine vulnerum et in regimine apostematum illud in quo est sufficientia. Et illud quod necesse est nos rememorari in hoc loco de regimine puncture est regimen in extrahendo illud quod retinetur in corpore de eis que pungunt et disrumpunt sive sit spina sive sagitta et que sunt similia. Et hec extractio quandoque sit cum instrumento pertinentibus rem quam trahunt et quandoque sit cum expressione et quod est similiter et quandoque sit cum prohibentibus medicinis trahentibus quod extrahunt illud a quo deficiunt forpices et reliqua instrumenta. Quando autem in eo quod extrahitur est extractio sagittarum cum forpicibus habentibus capita ut lime et vehementis sint earum retentio. Quando ergo in ea est ut curetur confractio eius quod de eis comprehendit ut sit via earum ad illud quod auferendum est ampliata non prohibeat bonitatem possibilitatis tenendi illud et ut inquiratur facilior via extrahendi ipsum et si fuerit penetrans ex duobus lateribus tunc dilatetur latus quod est magis conveniens ad hoc ut egrediatur per ipsum. Ingenium vero ad hoc ut non frangatur est ut non moveatur motione subita immo comprehendatur super ipsum et commoveatur concussione quousque sciatur quantitas situationis eius et tunc capiatur ipsum aut suspendatur in eo deinde trahatur tractione que est secundum rectitudinem. Et multotiens est necessarium ut dimittatur aliquot diebus ut suspendatur in eo deinde extrahatur. Et iam dixerunt quidam sapientes huius artis sermonem quem attulimus secundum suum modum quod ille qui aufert sagittas oportet ut sciat an illud sit spina vel sagitta. Nam quedam earum sunt ex ligno et quedam ex arundine et earum cuspides sunt ex ferro et ex ere et ex plumbo et alcalai et ex cornibus et ex ossibus et ex lapidibus. Et quedam earum sunt rotunde et quedam habent tres angulos et quatuor angulos. Et de eis sunt que habent linguam unam aut linguas duas aut tres. Et de eis sunt que habent iugi et illarum que habent iugi fortasse est iugi earum scissum retro et quando tenditur ad exteriora suspendatur cum carne et in quibusdam earum est iugi ad anteriora ut impellat. Et quedam earum sunt quarum iugi movetur cum resilit retro. Et quando extendunt ad exteriora dilatantur et prohibent sagitte ab egressione et quedam sunt que habent iugi magnum aut est ei extremitas quantitate digiti unius et vocatur caudata et quedam sunt plane et quedam sunt super quas adduntur ferra minuta. Cum ergo extrahitur sagitta remanent ferra illa in profundo sagittarum et quarundam iugi est fissura in astula et quarundam iugi habet canulam in qua ingreditur astula et quedam stringuntur ex compositione sua et quedam non stringuntur ex ipso et quando trahuntur ad exteriora sepe astula a iugi et remaneat iugi in corpore. Et quedam sunt venenose et quedam sunt non venenose. Et sagitte quidem extrahuntur secundum duos modos quorum unus est extractio et alter impulsio. Et illud est quando sagitte figuntur in eo quod apparet de corpore tunc extractio earum sit cum attractione et administratur iterum cum attractione quando figitur sagitta in profundo corporis. Et nos quidem timemus ex locis que sunt opposita sagitte quod si extraharetur accideret ex eis fluxus sanguinis qui inferret aut nocumentum vehemens faciet. Et egreditur sagitta cum impulsione quando figitur in carne et in corporibus et in eis que opponuntur ei non est aliquid quod prohibeat a scissione neque nervus neque vena neque aliquid aliud simile eis rebus. Et si illud quod extrahendum est fuerit de hiis nos administrabimus attractionem. Et si fuerit sagitta apparens tunc trahimus ipsam et si est occulta tunc oportet sicut diximus ibi. Et si possibile est vulnerato ut ponatur secundum figuram secundum quam fuit quando fuit vulneratus quia oportet ut significet per ipsum super sagittam et si non est possibile tunc oportet ut coniungatur secundum quod est ei possibile ex figura et ut administretur ingenium et expressio et si est intra in carne tunc trahatur cum manibus aut cum ligno suo si non ceciderit per se et si non fuerit ex arundine et si iam cecidit lignum eius tunc extrahatur extractione que sit cum forpicibus aut cum instrumento quo extrahuntur sagitte. Et oportet in quibusdam horis

vt findaf caro scissióe ꝑima qñ nó est possibile vt egrediatur iugi ex scissione ꝑima. Et si sagitta puenit ad oppositioné mébri vulnerati ꝛ nó est possibile vt egrediaf ex latere ꝑ qđ itrauit tūc oȝ vt findam⁹ illa loca q̄ opponunt ei. Et extrahaf ex eis aut ꝑ extractioné aut ꝑ ipulsioné cū re alia ꝛ ipelli cū ea ferrū ad exteriora. Et oȝ ne incidam⁹ cū nr̄a ipulsióe neruū aut arteriā. Et si fuerit iugi cauda tūc sciem⁹ illud ex inq̄sitióe. Et oȝ vt intromittam⁹ illā caudā in cānas instri quo ipellitur sagitte ꝛ ipellam⁹ ipm̄ cū ea. Qñ ergo egrediī iugi ꝛ videas i eo loco putrefactionis ꝛ est possibile vt ponas in ea ferra alia minuta tūc administra inq̄sitione iterū. Qđ si inuenerim⁹ scissurā ex istis ferris extrahem⁹ eā cū hoc ingenio. Qđ si iugi habuerit ramos diuersos ꝛ nó obedit nobis ad egressioné tūc necesse ē nobis vt dilatem⁹ scissurā si non fuerit ꝑpe ipm̄ locū mébꝝ de q̄ tieam⁹ adeo vt qñ detexerim⁹ illō iugi extrahem⁹ ipm̄ cū facilitate. Et de hoīb⁹ sūt q ponūt ramos i carnia. vt nó egrediaf caro deinde si vulnerat⁹ fuerit q̄etus nō hēs apa calida administra futurā aut cōple curationé q̄ facit nasci carné. Et si accidit vulneri apa calidā tūc oȝ vt cureē cū ebrocia ꝛ emplis. In sagittis aūt venenosis oȝ vt ꝯcauet caro ex alteratióe sua a carne sana. Caro enī venenosa est mali coloris fusca ꝛ qñ ipa fit caro maligna si aūt sagitta figaf i os extrahem⁹ eā cū instro si aūt ꝓhibet ex hoc aliqđ carniū tūc oȝ vt ꝯcauem⁹ ipm̄ aut pforem⁹ illud. Qđ si sagitta ifixa fuerit in ꝓfūdū ossis tūc nos sciemus illud ex firmitudie sagitte ꝛ paruitate motiōis ei⁹ qñ mouerim⁹ eā tūc necessariū erit nobis vt icidam⁹ in ꝑmis os qđ ē supra sagittā cū scisorio aut pforem⁹ ipm̄ cū terebello faciēdo foramē in circuitu eius si os fuerit grossū ꝛ euadit sagitta ꝑ illō. Qđ si sagitta fixa fuerit in aliq̄ mébroꝝ ꝑncipaliū sicut cerebro aut corde aut pulmone aut vētre aut in testiculis aut epate aut matrice aut vesica ꝛ apparēt signa mortis tūc oȝ vt abstineam⁹ ab extractióe sagitte qñ fiet idē iquietudo ꝑima ne supuēiat nobis loc⁹ imóis stolidoꝝ cū hoc q paru ꝯferem⁹ infirmo. Si aūt nō apparuerit signa mala alia ex qb⁹ dicimus de accidētib⁹ tūc ꝑmittem⁹ sermoné in pdīcióe q̄ accidat pls deinde icipiem⁹ in curatióe ꝛ multociens qui de illis qb⁹ accidit illō saluaf aliqo absq̄ spe mirabiliter. Et multocies egrediť paru spatio ꝛ aliqđ de sp̄bus qđ ē sup ventré ꝛ iecore ꝛ matrix tota ꝛ nó accidit idē mors. Verūtū si nos dimiserim⁹ iterū in hīs mébris ꝑncipalibus accidet mors fm oēm dispóné ꝛ ꝓportionabimur ad paucitaté misericordie si aūt ab ꝯsulerim⁹ sagittam fortasse saluabitur infirmus quādoq̄.

Medicine attrahentes. C.xi.

Oportet vt sup illū locū ponaf āmoniacū qđ ē attractiuū forte aut sumaf radix arūdīs ꝛ teratur ꝛ empleť cū ea ꝛ fortasse ꝯficit cū melle ꝛ assodilli iterū ꝛ folia papaueris nigri ꝛ folia arboris fici cū sanie aut semē hyusqami albi ꝑfe cū calcadis. Et silr fruct⁹ hyusqami albi cū b spōne ira. Et iterū alkeri ꝛ spō ei⁹ ꝛ aristologia ꝛ cepe narcisci. Et ex aīalib⁹ reptilibꝰ de qb⁹ est rana excoriata ꝛ ē mirabilis valde fixis i ossib⁹. Et silr eradicat dētes. Et cācer iterū ꝯuenit ꝛ vtriq̄ lepores ꝛ coagula oīa. Et de q lacerta est vehementis attractiōis ad illō sup qđ findit. Et de cōpositis caput lacerte stans cū abscidit cū aristologia lōga ꝛ radix cāne ꝛ cepe narcisci. Illud vō qđ appropiatū ē cū attractione ossiū corruptoꝝ de subulcorib⁹ que consolidantur dicemus in capitulo ossium.

Canō curatióis ꝯbustióis ignis. C.xij

In ictio i curatióe ꝯbustióis ignis ē vt ne intēcianeo ipa carū ē cū ꝓhibitióe vesicatiōis. Et

sedā ē et vesificare qđ ē ꝓhibitū. ...

Medicine ad ꝯbustioné q̄ sūt in initio ꝯbustiōis.

... ostracū ꝛ liniāf cū aq̄ solari ꝛ aq̄ ros. ...

Medicine q̄ sūt ad ꝯbustioné ... C.

... calx ꝛ abluaf septies donec ...

... solidantes vlcera maligna.

Combustio aque calide. C.xv.

Quādoq̄ accidit vt effundaf ... q ... cis que sūt sicut findaf ... aq̄ frigida ...

operatur: et rorant desuper aquam olivarum aut aquam cineris, et melius est ut terantur quolibet eorum cum salsis aut unguentum [illegible] calce. Et iterum medicamen factum de fimo columbino pulveris est mirabile valde. Et ulcera quidem curantur cum pozione [illegible] aut exsiccativa [illegible] et est melius et cum reliquis que diximus in capitulo primo.

De fluxu sanguinis et retentione eius. C. xvi.

Iam scitum est in libro primo quod sanguis egreditur a venis et non egreditur nisi aut propter apertionem orificiorum venarum propter debilitatem in venis aut propter vehementiam repletionis: aut propter motum fortem usque ad vocem et saltum: aut propter vaporem accidentem vomitum de forti: aut propter disruptionem earum et apertionem earum [illegible] propter causam primitivam [illegible] contundentes: aut propter causam corrodentem iterum: aut vehementia motus cum repletione aut propter refudationem ab eis propter raritatem accidentem corpori venarum et [illegible] earum. Et convenientior venarum ad hoc ut curat quod est in ea quam invenitur via est arteria. Nam corpus eius est mobile et quod est in ea quoque [illegible] et quis expanditur et quando non desuper coarctatur locus eius post solutionem continuitatis eius et invenit vacuitatem prevenit res ad [illegible] quod nominatur mater sanguinis. Et arteria quidem licet sit de illis que incarnantur est de illis quorum difficilis est incarnatio. Et multotiens quidem non incarnatur arteria et incarnatur illud quod continet arteriam et coartatur super eam quare sanguis non potest facere cursum suum superfluum immo egreditur ex eo aliquid usque ad fines cutis quantitas quam capit. Et quando alleviatur cum compressione redit et occultatur sicut accidit [illegible]. Et fortasse remanet vena sola sub cute et sentitur pulsus eius et ipsius successio. Et multotiens accidit illud arteriis venarum et disrumpuntur propter quod disrumpatur earum et congregatur sub cute emborisma .i. apostema leve ex sanguine et ventositate quod possibile est quiescere cum compressione et hoc quidem multotiens accidit in collo et inguinibus et curvaturis pedis et multotiens accidit ex causa extrinseca aut ex phlebotomia. Et multi medicorum existimant quod omnis disruptio arteriarum producit ad maturationem sanguinis que quidem plurimum sit si incarnetur illud quod est in circuitu eius et fiat apostema novum licet ipsamet non incarnatur et res non est ita. Illi quidem qui negaverunt incarnationem contradixerunt consideratione et experimento. Consideratione vero quoniam una duarum tunicarum arterie est cartilaginosa et cartilago non incarnatur. Experimento vero quoniam non visa est incarnatio. Et opposuit eis Gal. cum consideratione et experimento: consideratio vero est theorica et eius forma est quod est iter incarnatum sicut caro et non incarnatum sicut ossa quare oportet ut sit incarnata licet est difficilis incarnationis. Et testimonium quidem quoniam ipse narravit se medicasse plures arterias et fuerunt incarnate et hoc quidem est res a qua nos iam expediti sumus. Nos vero dicimus nunc quod dispositio profluvionis sanguinis a membris diversificatur quando disrumpuntur sicut epar et pulmo. Et de illis sunt aliqui per partem procedit sanguis et in una quaque duarum divisionum sunt que sunt nervosa et de eis sunt que sunt absque nervo sicut emanatio sanguinis ex pulmone in quo eminet et ab utrisque emanat sanguis plurimus et de illis sunt sicut vesica et matrix et renes. Ab eis enim non emanat sanguis plurimus valde summati immo quandoque multiplicatur cum longitudine spatii et provenit ad successionem illa[illegible]. Et diversificatur dispositio fluxus sanguinis ex arteriis quando sit in quibusdam earum difficilis valde [illegible] sicut ex arteriis magnis que sunt super manus et pedes et huiusmodi [illegible] secundum plurimum et non retinetur et in quibusdam sit facilius sicut in arteriis [illegible] retentio enim fluxus sanguinis earum est facilior et sufficit eis constrictio sola. Et multotiens quidem currit ex arteriis pulsus sanguinis deinde retinetur per se. Et omnia quidem iter sanguinem arterie et aliarum cognoscuntur quando sanguis arterie egreditur cum saltu et impulsione et est vehementioris purpureitatis quam alius neque declinat ad nigredinem sanguinis vene et eius essentie. Et scias quod omnis cui accidit evacuatio et propter sanguinea et propter arterias et superfluit accidit ei spasmus est malum. Et similiter si accidit ei singultus est mortalis. Quod si fuerit sincopis cum singultu tunc mors est festina et alienatio et permixtio rationis sunt male. Nos si fuerit spasmus tunc est mortale secundum plurimum.

Canon curationis omnis fluxus sanguinis. C. xvii.

Oportet in curatione fluxus sanguinis ut incipiatur et retineatur deinde curetur vulnus eius si fuerit. Et non est alibi possibile in eo curatio cum est extra ex corrodentibus et similibus nisi ita ut auferatur causa. Et si dispositio non tollerat ut auferatur causa est necessarium ut retineatur cum illis retentivis que sunt in causa si que sunt ei et abscindit sanguinem currentem et ille cause sunt scite in libro primo. Verum ego narrabo eas secundum modum festinationis. Dico ergo quod iste cause aut sunt prohibentes in illo illud quod egreditur ab eo exitum aut sunt agregantes rem de illo aut res. Et divisio prima est conversio ad partem aliam que aut fit cum attractione ad contrarium propter quod fiat exitus alius sicut ponuntur ventose super epar et removetur fluxus sanguinis ex nare dextra aut ita quod accidit exitus alius sicut phlebotomatur patiens fluxum sanguinis narium ex manu pertinentium nari phlebotomia stricta. Retinens autem sine exitu est illud quod prohibet motum sanguinis et eius penetrationem. Et est aut per eam ignitionem aut per causam stupefacientem. Et stupefaciens quidem aut est medicina aut est dispositio corporis sicut sincopis ipsa enim multotiens retinet sanguinem. Causa autem retinens sanguinem in loco est oppilatio exitus aut cum ligatura aut cum repulsione ex buccellatione aut cum repulsione absque buccellatione aut escara cum cauterio: aut medicina cauterizante: aut cum congelatione rei retinentis aut cum lutificatione aut cum exiccatione aut cum incarnatione aut cum coarctatione carnis circumdantis venas quare oppilat ipsum et claudit ipsum clausione vehementi. Et oportet ut scias quod quando associatur vulneri apostema cum quantitate plurima huius non est possibile ligare cum filio neque intromittere licinia neque strictura laboriosa et neque est possibile tunc nisi administrare glutinationem et stipticitatem et stupefactionem et inspissationem sanguinis. Et si est curatio ex strictura aut fissura aut approximatione medicine quando est dolor est mala valde. Et omnis preparatio dolorosa est mala. Et oportet ut preparatio sit aggregans duas res quarum una est defectus doloris et altera est refrenatio prius cursus sanguinis quare non adiuvatur cum oppilatione et suspensione et fiat facilius processio sanguinis et eius exitus. Et quando prohibent due intentiones declinetur ad leniorem scilicet illud quod prius est et propinquius ad tollerandum in dispositione. Et est necessarium ut narremus modum eius postquam scierimus quod primum quod oportet considerare est ut cognoscas an vena sit arteria aut vena per signa sua quare agas cum arteria et sis sollicitus plus quam sollicitaris et agas cum vena. Amplius dicimus quod de attractione vero ad contrarium non ad exitum est necesse membro cum fricatione aut ligatione et strictura aut cum ventosis. Et oportet ut sit membrum contrarium positum ex membro cognito super extremitatem linee unius continuitatis iter ea ambo cum longitudine et latitudine et eligitur de diversificato in sua longitudine et latitudine quodcumque eorum est longinquum et diminuitur quod est propinquum sicut sit in duobus lateribus capitis aut duobus lateribus mamillarum longitudo iter illa duo est propinquior quam illa exitum oportet fieri nocumentum completum et hec res exigit ut rememoremur illud quod in ea diximus ubi locuti sumus in libro primo de canonibus evacuationis. Et oportet ut sint extensio et fricatio et his similia assidua ex eo quod est propinquius membro suo deinde descendatur ab eo. Et oportet ut non expectetur in disruptionibus arteriarum et eis similibus quod sit hoc artificium sufficiens in retinendo fluxum sanguinis et adiuvans et similiter est iudicium in phlebotomia lateris contra longinqui. Unus autem duorum modorum divisionis sit et est cum stupefactio est verbi gratia ut cibet ille cuius fluxus sanguinis narium multiplicatur aut alius ab illo cibis grossi chimi ingrossantibus sanguinem sicut sunt lactes et [illegible] et eis similia. Modus autem secundus est verbi gratia ut in potu detur stupe facientia frigida vel exponatur corpus frigori et fortasse accidit sincopis et retinetur fluxus sanguinis. Modus autem predictus in divisione alia

est qm oz vt obstruat in eo capitulū venē et est qm fortasse
arteria nō ē vena duarū q̄ cōtinuant cordi imo duorum
laterum eius ita vt qm stricturis eā inuenies cū firmiores ī
mo fortasse cōtinuat cū latē altero ramus alteri' arterie
q̄ accidit in eo et adducit ad eā sanguinē per viā quā stri
ctiō q̄re indiges stricturis duab'. Et qm illō oz vt cogno
scas ptē q̄ ē pncipiū vene in qbusdā enī locis existeri' et
in qbusdā ē desup. et in qb' ē supi' sūt sicut i collo et i q-
bus desup sūt sicut in coxa et pede. Et qn cognoueris p
tē administra in ea ligaturā et stricturā. Et de regimie in il
lo ē vt pcidas ad extrahēdā venā cū vncino et cū inci
sione pauce carnis q̄ velat eā et occultat ipam deinde in-
uolue ea postea administra medicinas q̄s dicem'. Nō si
si fuerit pulsans tūc meli' ē vt velles eā cū filio lini. Et si-
mil' si fuerit nō pulsans veruntamen mitotiōs eleuat sanguis
eius. Qn ergo feceris illud deide ineruaris ei medici-
nas tūc dimitte ligaturā vsq ad diē tertiū et quartū tūc qr
si videris medicinā glutinationē faciētē adherentē loco
eius tūc nō eradices eā omnino sz pone in circuitu eius de
genē ipsius aliqd qd madefaciat ipam parūper. Nō si
accidat ei pcessio ex se ipso qn tu auferes illud qd ē sup
ipm tūc tene qd ē sub loco i via itineris vene et pone ipsi
one cū q̄ fiat securitas de saltu sanguis et eradica illud qd
eleuat de eo i loco suo et pmuta illud cū alio. Et sit spa-
tio tua quā facis mēbro in ista hora fm q oz et est vt sit
orificiū eius magis emi qs pncipiū ita vt qn ē vdiq in
inferiorib' testium et matricis tūc sternat stratū aliqd qd
eleuet inferiora et depōat superiora fm maiorē elōgatiōnē
que ē ex dolore deide dimitte ipm trib' dieb' deide ine
cte ei hūc modū vsq q̄ eleuet sanguis. Retentatio autem
cū buccellatiōe nō ē possibilis nisi i arterijs magnis fac
ergo licinū ex pilis lepor aut ex tela aranee aut subtili
cotto aut pāno lini veteri deide puluerisa sup ipm me-
dicinas phibētes sanguinē. Et mitte in ipam arteriā sicut
buccellā deide stringe sup ipam ligaturā et fortasse admi-
strabis licinū ex pilis leporis solis et excusat sollicitu-
dinē. Et oz vt stringas strictura adherētē q nō separetur
donec incarnet. Licinū vō ē nā rogti i extractione eius
paulati et expulsiōe ei' aut alijs ab hoc. Impletio vō si-
ne buccellatiōe est vt iponat. vbiq illa res in orificiū ei'
et liget desup pter penetrationē ei' in venas et vt retineat
cū eis q sufficit puluilli et pe spōgia et cū vino forti
stricture stringēb' ipm cū cōuersiōe stricture q̄ ē attrahēs
Strictura vō pma oz vt sit ppe orificiū deide inuoluat
vadēs retro et solue stricturā gradati. Et scias qr strictu
ra puluillor et duarū qn ē debilis venit ex ea nocumē-
tū stricture et ē attractio et nō puenit ex ea iuuamentum
stricture et est retētio et impletio: oz ergo vt subleuet in hoc
capitlo. Qn ergo stringit strictura bōa et stringit iterum ex
latere diuerso declat mā et resistit attractiōi hec strictu
ra. Et nō oz vt pciat cū strictura et phibitiōe nisi que
sit cū dolore nisi si illud fuerit necessariū in pmis deide
mollifica eā paulati. Et mitotiōs qde oz vt suas suturā
cutis et colligas labia eius et vino tegas mitotiōs eni
sufficit collectio labior et positio puluillor fiat ea colli
gēdo venas ipsor. Simpli' stringe sup medicinas pul-
uerizatas rare. Et scias qn alguidegi qd Abil vbi coar
ctat apud pncipiū suū cū digitis vni' duarū manuū de-
inde annecte ei medicinas et puluillos apud orificiū ei'
cū manu altera. Impletio vō cū retentatis pueniat aut
cū strictura impletio i facie orificij ei' cū manu altera non
cessāte retine donec cōgelet sanguis et fiat impletio aut cū re
ie rigiditate valde q̄ infrigidat sanguinem et cōgelat ipsum in
orificio ei' aut ppterea qr caro coarctat locū sicut si inci
dat vena in latitudie et suspēdat ad duo latera i pma vi-
ce q̄re claudit sup eā caro ex latere ex quo cutis et hoc

nō fit nisi i loco carnoso. Et in loco [illegible]
cessariū est incidere ramū [illegible]
eius in pfundū vehemētior [illegible]
tine. Et mitotiōs accidit incarnatio [illegible]
guis. Strictura aūt cū cicatrix [illegible]
ficat timor et fit cū medicis [illegible]
flore eris et generib' draganti et [illegible]
mis etiā et silib' et cū eo qd est [illegible]
locū et stringit et retinet. Verū timor [illegible]
velocis eradicationis [illegible]
ne sanguis et glubet aliquā [illegible]
timor nou'. Et pter illō [illegible]
ferro vehementer ignitis [illegible]
fundas grossas q̄rū [illegible]
go in q̄rū sūt caro [illegible]
mitt cicatrice debilē q̄ cadit [illegible]
accidere sanie et calefacit vehementer. [illegible]
forte iplet eā cicatrix fortib' [illegible]
scere eā facit et ōdā ei. Et de [illegible]
guinis est vt sumat albugo oui [illegible]
extincta et inuoluant cū eo pili leporis [illegible]
tur sup locū et stringat. Et de bonis [illegible]
mū mitotiōs est vt sumat [illegible]
per locū et stringant et qnq [illegible]
gūa draganti in hac sūma [illegible]
rios: calx vō est cauterii in [illegible]
rādū. Et illud qd grauat de cicatrice [illegible]
bz stipticitatē est longioris [illegible]
aluini et substātia [illegible]
gat ad cauteriū acuitatē et glutinatio [illegible]
unctos cū glutinatiōe [illegible]
decoctū et similē et puluis [illegible]
resina et iterū passe de [illegible]
fm qr dī. Et iterū stell [illegible]
exiccatiōe et incarnatiōe [illegible]
sicut inferiora passulatū [illegible]
aliq et cōburant et qd cōplet [illegible]
tur et papyrus adustus et resina [illegible]
equi et stercore asini adusta [illegible]
ablata phibēt glutinatiōe [illegible]
oleo aut vino deinde adurat [illegible]

De narratiōe medicinarū simplicium et cōpositarum diuersarum formarū phibētiū fluxū sanguis. Ca.

T de illis q̄ dixit Gal. [illegible]
e sūt post [illegible]
mant de colcotar. xx. et de [illegible]
aloe et glutis sicco an. viij. et de arsenico [illegible]
vehementer mito puluerizato vt [illegible]
nem. xx. oneret cū eo [illegible]
sup locū qn ē mirabile. Aut sumat [illegible]
de menba et sanguis draconis [illegible]
gal et aloes et [illegible] solū cū [illegible]
gia adusta sicut dixim' et [illegible]
gia et scoria plūbi et nitia et aloes. [illegible]
aloes et sulfur aut thus et sulfur [illegible]
nistret licinū cū albu [illegible]
xx. et de thure aut minus [illegible]
grpso adusto. viij. Aut sumantur colcotar [illegible]
adusto. viij. Aut sumat colcotar [illegible]
de agāti adusti pces eq̄les. Et de bonis [illegible]
nis ppe ex dragāto est vt sumat [illegible]
boz in corpe graui et [illegible]
ris i corpe [illegible]
pore leui paro vna [illegible]
draconis et sarcocolla et cōficiant [illegible]
tur super pilos leporis et pparant [illegible]

Tractatus tertius de vlceribus.
Sermo vniuersalis de vlceribus. C. i.

V Lcera generantur a vulneribus et ab exitu eruptis et a pustulis. Et solutio continuitatis in carne qñ facit saniem et pus nominatur vlcus: et nõ facit pus nisi propterea quia albus qui venit ad ea conuertitur ad corruptionem propter debilitatem membrorum: quoniam pp debilitatem suam resoluuntur ad ipsa et attrahuntur versus ipsum superfluitates membrorum vicinorum eis: aut pp vnguenta mollificatiua membrorum et leniẽtia ipsum cum humiditate sua et viscositate sua. Et quod est de genere puris subtile nominatur virus: et quod est grossum nominatur sordities: et est res spissa coagulata alba aut ad nigredinem declinans aut sicut fex. Et virus quidem nõ generatur nisi ex subtilitate humorum aquosorum et ichorum calido. Et sordities generatur ex grossitie humorum. Et virus quidem multiplicatur cum grandine apostematis: et virus eget exsiccatione et sordities abstersione. Et vlcera sunt apparentia et sunt bina profunditate. Et vlcus quod profunditatem habet nõ curatur quando aut si indurata sit caro circa labia ipsius et nominatur fistula: et est sicut canna penetrans in membrum aut nõ induratur aliquid et nominatur absconsio et cauerna. Et quidam dicunt quod absconsio illud quod elongatum est sub cute et separatur ab eo cutis. Et cauerna illud quod extenditur sub carne et dilatatur in ea. Dicunt quidam vno dilatatum est cauerna et strictum profundum fistula et nõ est contrarietas in nominatione. Et qñ est ductus sup vlcus apparens nominatur vlcus obstructionis. Et fistula quidem mala est illa q nõ lenitur et sic quantitate elongationis eius a lesione erit eius malitia. Et de ipsa quidem est equalis et de ea est quedam obliqua. Et quae vadit ad neruum dolet vehementer et propterea quod tangit eius liberius cum tenta: et fortasse difficilis sit operatio illius membri et est humiditas subtilis tenuis sicut fit ad illa que peruenit ad os. Et quod peruenit ad ligamentum est illud quod currit propinquum illi. Verum dolor in ossuosa et ligamentali fortasse nõ magnificatur. Et humitas que vadit ad os est subtilior et declinior ad citrinitatem et ex puncitate ad venas et arterias multotiens egreditur sex. Et quãdoque fuerit accidens ad venam sanguis plus ad arteriam sanguis sub albidus cum fluxu sanguinis et percussione. Et ex ea que peruenit ad carnem currit humitas viscosa grossa turbida cruda. Et multotiens sunt fistule orificia plura cum eius est ambigitur et nõ scitur an sit fistula vna. Et multotiens ostenditur in quolibet orificio eius humitas diuersa tinctura: et tunc si fuerit fistula vna egreditur ex orificiis aliis color vnus quã est fistule. Diuersus alius et membrorum suis et aliis. Et vlcera quidem diuiduntur in speciebus diuisionum: et dicimus quod vlcerum quedam sunt que sunt dolorosa et quedam sunt que sunt priuata dolore: et quedam sunt composita et quedam sunt priuata compositione: et quedam sunt mundata: et quedam sunt immundata: et immunda quidem propterea quod in eis superfluit humorum plus et humitas copiosa quoniam nõ sunt mala et de eis sunt sordida et de eis sunt morata et de vlceribus sunt putrida. Et de rebus magis nocivis eis sunt meridies et humitas aeris cum caliditate ipsius. Et de eis sunt corrosiua et de eis sunt ambulatiua et de eis sunt mollia aut dura aut frigida aut calida. Et mollia sunt de vlceribus facientibus cadere pilos ab eo quod tegitur ea. Et sunt quoque de vlceribus quedam residentia ex quibus resudat virus citrinum calidum. Et fortasse est calidum comburens quod est in circuitu eius et est malum mordicans. Et de eis sunt difficilis consolidationis. et putrefactio est per corrosionem. Quod si fuerint erunt ambe ambulantes et fortasse corrodens et corrodens illud quod coniungitur ei propter pp acuitatem absque putrefactione: et neque est febris eis. Vlcerum cum ambulatio putrefactio multiplicatur febris aut nõ separatur ab eo. Et Gal. quidem nominat huiusmodi vlcera corrosiua ignem persicum et formicam ambulatiuam: et post vlcus putrefactum est compositum ex vlcere et ex egritudine putrefacta et vnicuique eorum est dispositio. Et vlcera quidem dura impediunt ire viam viriditatem et nigredinem sunt mala: et vlcera frigida sunt mollia alba generantia pp medicinas calefacientes: et calida ad rubedinem declinia delectantur frigore. Et quando vlceribus malis associatur color corporis malus sicut albus plumbeus aut citrinus: tunc illud est signum super corruptionem complexionis epatis et corruptionem sanguinis qui venit ad vlcus quare sit difficilis eius consolidatio. Et vlcerum quidem quorum radices sunt acute et cum quibus est prurimi superfluitates sunt acute: et quorum radices sunt late albe pauci prurimi illorum complexiones sunt frigide: et vlcera generata successione egritudinum sunt mala quoniam nõ expedit ad ea residuum corruptionis superfluitatum. Et vlcera decidentia pilos ab eo quod tegitur ea sunt mala. Et meliores significationes significantes salutem vlcerum et vulnerum sunt quando succedentia eorum declinia sint ad saniem: et in signis morti velocis quando sunt bona apparata et vlcera lenia et destruitur eius rõ mortis. Et malignorum quidem vlcerum cause sunt quoque vulnera obuiantia superfluitatibus malignis corporis aut regimini corrupto: et quoque sunt sequentia pustulas malas quare sunt ab eis festinantia ad vlcerationem post pustulas. ¶ Et significatur in malignitate vlceris eius putrefactio et ipsius ambulatio et corruptio eius quod est in ipsius circuitu et difficultas sanationis in se ipso cum rectificatione curationis exhibite ei. Et meliores significationes significantes salutem vlcerum et vulnerum sunt cum in successionibus eorum est sanies que est cum medicina faciente pus et ex operatione nature. illa enim operatio nature est secundum cursum naturalem et nõ generatur sanies nisi a vigore nature. Et nõ associatur ei malum ex accidentibus vlcerum malorum: et propterea sanies laudabilis alba lenis equalis que consecuta est complementum vigoris: et neque associatur ei fetor quoniam in ea nõ sit putrefactio: et fortasse non euitatur a fetore pus sanies cui accidit cum adiutorio caliditatis innate et alterius extranee. Et nos quidem iam locuti fuimus de sanie in locis aliis. ¶ Vlcera autem que accidere faciunt spasmum et vlcera putrefacta scrofulosa et algeromani et corrosiua et cancerosa et que eorum cursu currunt sunt in quibus nõ generatur sanies imo quando apparet in vlcere sanies et ipsa est signum bonum cum quo nõ timetur spasmus et permixtio rationis et bona illa quoniam sunt in loco quod facit illud necessarium sicut sunt membra posteriora et anteriora nisi res pertransient terminum. Quod si ipsa occultetur subito et redeat nõ resoluetur per pus aut ex illa. Amplius sunt vicinitatia membra neruosi sicut vlcera dorsalia quoniam sunt in vicinitate dorsi et nuche: et vlcera que cadunt in anteriore parte corporis et genu quoniam ipsa iterum sunt sicut lacerti neruosi in quibus res peruenit ad spasmum et permixtionem rationis eius. ¶ Si aut euenerit in membris neruosis plus quam est ei ascendere extensionis corporis fiet aut cursus sanguinis si occiderit immediate sensu extensionis: et similiter timetur ex eis quoque permixtio rationis: et fiet quod cadit plenis et saniositas post ipsa: aut quod pertinet sputum sanguinis si occiderit immediate superiore eius et in ea sensus inclinationem saniositatis in pectore ex lateribus. Et quoque fiet in eis iterum permixtio rationis. Et de signis bonis in vlceribus est vt in circuitu eorum nascantur pili qui ceciderunt. Et corpora susceptibiliora curationis vlcerum sunt que sunt meliores complexionis et pauciores humitatis superflue cum inuentione sanguinis boni in eis. Illa vero que sunt multe humitatis aut siccitatis sunt tarde suscipientes rectificationem vlcerum: quoniam humida sicut infantium sunt susceptibiliora quam sicca sicut senum: et propterea quoniam complexio est radicalis sicca priuata sanguine mundo: et accidunt humida mollis sicut in senibus iterum. Et pp illud iterum sit in hydropicis curatio vlcerum eorum difficilis et in pregnantibus iterum pp retentionem superfluitatum earum propterea quod ipsarum menstrua retinentur. Sed et in senibus nõ sanantur eorum vlcera pp illud et pp paucitatem sanguinis eorum boni: et quoque sanantur vlcera deinde recidiuantur quando nõ generatur in eis caro nisi ad mundificationem: quando ergo retinetur in eis superfluitas nõ munda oportet ideo vt corrumpatur continuitas proueniens ab eo. Et quoque existimantur fistule propterea quod accidit eis dispositio exsiccationis et retentionis prohibentis respirationem quod ipse sunt

sanate quã illarũ eam dispositio ẽ sĩlis saluti sic diximus
desiccare rotundũ pp̃ quibus motũ ꝛ cõmotionẽ ꝛ tussim ꝛ
offensionẽ ꝛ maliciã accedit ꝛ aliaꝝ de vlceribus in quibus na
scitur caro quedã sũt in quibus nascitur caro addita ꝛ quedã in quibus
nõ nascitur illa ꝛ illa in quibus generatur caro addita sunt illa in q̃
bus fit festinãtia nascẽdi carnis an̄ mũdificationẽ ꝛ illa i
quibus nõ nascitur illa sũt illa in quibus nõ nascitur caro nisi post mũ
dificationẽ. Cũ ergo plõgat spaciũ vlceris ꝛ corrodit
ꝛ putrefit ꝛ destruit de substãtia eius ideo penitus tunc nõ ex
pectatur cõsolidatio eius nisi sit pꝛofundus. Et ꝓpter qd vlcus ẽ
antiquũ retinẽs spatio anni ꝛ ꝓpter quod ẽ disruptum ꝛ incipit
ex eo disruptio .i. fistula ꝛ antiquũ necesse ẽ vt educat os
ex ossibus q̃ ei sũt vicina ꝛ vlcera quedã multa nõ sanantur ni
si ab eis auferatur tota corruptio vsq̃ ad carnẽ ꝛ os-
sa sana. ¶ Et cãe q̃ quã acciduñt corrũpunt vlcera sũt debili
tas virtutis mẽbri quod recipit omnẽ mãm ꝛ malicia cõplexionis
mẽbri ꝛ malicia eius quod aduenit ei de sanguine aut in q̃litate
aut in q̃titate. In q̃litate vero plurimum eius est pp̃ maliciã cõple-
xionis corporis ꝛ colorẽ ideo declinis ad albedinẽ plũbeã aut
citrinitatẽ aut pp̃ splenẽ ꝛ ẽ color ad nigredinẽ ꝛ altera
tionẽ declinis ꝛ lõgiosistatẽ q̃re ẽ cũ eo malicia oĩum hu
morũ in corpore. Et huiusmõi quidẽ ꝓpter hoc q̃ ex ipso nõ
acquirit quod cõuertatur in carnẽ nõ ꝓpter illud quod peruenit ad ip
sum de superfluitatibus. In q̃titate vero que addit aut dimi
nuit q̃re nõ inuenit eã q̃ caro vlceris generet ꝛ est vlcus
clarus mũdus ꝓperãs ad escarã. ꝛ scias si est corpus mu
dũ pauci sanguinis aut ẽ ꝓpter ostracositatẽ q̃ accidit pa
nicis eius ꝛ marginis ipsius aut pp̃ dilatationes venarũ q̃ adue
niunt ei aut pp̃ corruptionẽ q̃ sequitur ex ossibus aut ꝓpter cor
ruptionẽ eius incipientẽ in suo tenebrositatẽ ꝛ viriditatẽ ꝛ ni
gredinẽ: aut pp̃ mẽbrorũ male cõplexionis quod vicinatur ei ꝛ
vlcera quedã praue curationis sicut rotũda ꝛ eis similia sũt in
sufficientia infãtes nõ tollerãtes vehemẽtiã dolorum ꝛ vlce
rum ꝛ difficultatẽ curationis corporũ ꝛ ipsorũ prauitates.

Canon curationis vlcerum. Ca. ij.

O Scias q̃ oĩa vlcera indigẽt exiccatiõe quedã preter
facta ex attritiõe lacertorũ ꝛ ipsorũ cõtusiõe. Ista
enim indigẽt in primis vt mollificentur ꝛ digerantur. ꝛ
cũ hoc q̃ indiget vlcera in dominantiõe dispõni exicca-
tiõe indigẽt q̃sq̃ dispõnibus aliis mũdificatiõis ꝛ abster-
siõis ꝛ aliorũ cõsequẽtibus vlcera preter ipsa vlcera. ꝛ quo
plus ẽ vlcus maius ꝛ ꝓfũdius indiget exiccatione vehe
mẽtiore ꝛ vt aggregentur labia eius vehementiore perscruta-
tiõe ꝛ forsitã est ibi necessariũ secare ea. ꝛ cõsidera ex di-
spõnibus necessitatis ad perscrutãdũ in illo ꝛ eis silibus illis
quod diximus in ca. vulnerũ. ꝛ scias q̃ vlcera forsitan indi
gẽt in curationibus huius administratiõe medicinarũ q̃rundam
sũt currẽtes penetrãtes ꝛ q̃ inuoluũt ꝓfunditates ꝛ ne
cessariũ ẽ vt sint vnguenta ꝛ eis silia. q̃re oportet vt sit illud
quod apparet humidũ ꝛ quod occultũ ẽ siccũ ꝛ ꝓpter in illis que
sũt ad fistulã oportet vt sit siccitas custodiens eius vincens humidi
tatẽ substantie eius vehementer. ¶ Et ẽ quidẽ q̃sq̃ necessari-
um vt carũ medicine permisceantur cũ eo quod currit vt fiant
viscose adherẽtes scias ergo illud verũ in eis. ꝛ scias q̃
vlcera indigẽt ligaturis ꝛ strictura pp̃ tres modos quorum
vnus ẽ vt curratur sordities q̃re oportet vt sit fortitudo stricture
eius a fine stricture vlceris ꝛ mollificatio stricture ipsius
apud eius orificiũ vt ipsius expressio bona fiat. ¶ Et sũs ẽ vt
seruetur medicamẽ incarnatiuũ sup vlcus ꝛ nõ indiget strictu
ra vehemẽti. ꝛ tertius ẽ ad incarnationẽ labiorũ ꝛ oportet vt nõ
sit strictura in ipso mollis apud duo labia imo cõplicata
cõplicatiõe vehemẽti ꝛ nõ oportet vt cũ ligatura perueniatur ad
lesionẽ ita vt aperiatur. ꝛ oportet vt sit admirãs in ꝓhibendo aquã
q̃m nõ ẽ possibile cũ aq̃te vt curetur vlcus. ꝛ si nõ est tibi
possibile vt ꝓhibeas ꝛ appetit aq̃ tunc occupatur hõ cum
aq̃te ꝛ cura eius quãcũq̃ aq̃ fuerit cũ obstiuatione ipsius

vlceris vsq̃ q̃ separetur et curatiõe [illegible]
bit sola obstinatio vlceris. ¶ Et sic [illegible]
circuitu vlceris ꝛ videbitur [illegible]
pellandi ꝛ extractiue sanguis [illegible]
re et spõgiã siccã postea medicine [illegible]
vlcus aut inuenis vlcus purus [illegible]
ex corpore aliquid ad vlcus effundi [illegible]
absessũ. Et si nihil effundit [illegible]
dicãdo ipsum ꝛ si aliquid effundit ad ipsum [illegible]
ad ipsum effundit ex phlegmate aut [illegible]
nequã venit [illegible]
ꝛ sũt vlceribus inueniunt ossa ꝛ [illegible]
perere in extrahẽdo ea [illegible]
ꝛ primũ quidẽ quod oportet te [illegible]
cinis suis deinde mũdificatio [illegible]
scatio carnis ꝛ cõsolidatio. ¶ Et [illegible]
cõsilẽ quod nõ habet profunditatẽ [illegible]
nõ habet mordicatiuã. [illegible]
gẽs mordicatio. Et si [illegible]
tionẽ q̃m sensus nõ sentit [illegible]
lud quod est lesionis mordicatiõis [illegible]
scẽtie carnis. ꝛ cauẽ in ossibus [illegible]
tes ꝛ ꝓpter quod sũt illic [illegible]
eos ꝓhibẽtes a cõsolidatiõe [illegible]
ximus q̃ declinãt cũ vlcere ad maliciã [illegible]
tas in primis nõ erit vacãs ad curatiõem [illegible]
imo nõ erit ibi possibile. ꝛ [illegible]
cõplexio mẽbri ꝛ sufficit in rectificatiõe [illegible]
ẽ vlcus molle sup quod nascitur caro mala [illegible]
bedinẽ ꝛ calefactionẽ [illegible]
bus frigidatiuis carnẽ [illegible]
cũ dolor. ꝛ aceto ꝛ epithimatis [illegible]
gidata cũ nũc q̃re nõ cessat [illegible]
gis ꝛ oportet vt in vlceribus dolorosis q̃ sũt [illegible]
sis occupatus in primis sedãdo dolorẽ [illegible]
catio q̃ tu scis procul dubio ꝛ [illegible]
tũ quã nõ sedatur dolor nõ [illegible]
sedatiuum cõcipimus. ¶ Et vlcera [illegible]
vt mũdentur ꝛ sũt illa [illegible]
Et forsitã mũdificantur cũ melle ꝛ [illegible]
puluerib9 ꝛ vnguẽtis ꝛ [illegible]
bile vt obuiet cũ medicamẽ [illegible]
ꝛ ꝓpter plurimis q̃re oportet vt [illegible]
ꝛ in mũdificatiõe quidẽ absterso [illegible]
forsitã oritur caro mala q̃re [illegible]
medicamine acuto ꝛ liniatur de foris [illegible]
de eradicetur cũ eo q̃ eradicatur [illegible]
medicamẽ quidẽ [illegible]
sim quidã corpora [illegible]
pora illa sint lenia valde [illegible]
gẽs neq̃ faciẽs nasci [illegible]
tur aut frãgẽdo cõmixtionẽ [illegible]
sitatẽ aut iniũgẽdo ei medicamẽ [illegible]
ꝛ abstersio ꝛ i corpore alio [illegible]
tiam indigẽs vt minuatur de põdere [illegible]
sitate eius aut adiũgantur ei species [illegible] ¶ [illegible]
go vlcera vt cõponatur corpus medicamẽ [illegible]
est cõsolidatio. ꝛ et de illis q̃ [illegible]
medicamẽ sup vlceribus [illegible]
tũc nõ operatũ fuerit nõ faceret [illegible]
get oleũ q̃dlibet ab vlceribus [illegible]
oleũ de keiri ꝛ oleũ myrtinũ ꝛ [illegible]
ibi nõ ẽ nisi vlcus tunc oportet [illegible]
nõ tollerãtibus ipsum ꝛ caueas [illegible]
cum eo forti. ¶ In illo vero quod ẽ [illegible]
a necessaria medicatiõe ꝛ [illegible]

ꝑciosa ⁊ multi sunt amēti ⁊ susceptēt a nocumēta velocit sunt de capitulo sensibili ⁊ iudicio eius ⁊ eoꝝ. Et alia sunt de capitulo insensibili aut quorū sensus ē debil. Et ꝓpter huiusmodi cā nō sufferūt vlcera exsiccantia ea q̄ sunt siccioꝛa ⁊ eis silia. ⁊ ꝓpē ea q̄ bibunt ⁊ indigēt illo q̄ facit glutinatōes plus sicut draganti ⁊ gūmi ⁊ illa qb⁹ cōstringit⁹ indigēt eo qḋ ē inter duas res. Et de illis q̄ recta sunt i curatione vlceꝝ ē vt quieta sint mēbra eoꝝ ⁊ nō moueant: ⁊ si mouent i pncipio motu pauco min⁹ nocumētū ē q̄ si moueant post pncipiū motu laborioso ⁊ ꝓpē in corpe maloꝝ huioꝝ. Et oꝫ vt timeat in vlceribus q̄ cadat ex vicinitate eoꝝ cōmatio inter duo mēbra vicinātia sicut adherentia q̄ accidit inter palpebrā ⁊ oculū ⁊ inter duas palpebras ⁊ inter duos digitos. Et cauerne ⁊ absconsiones sunt velocis ꝯuersiōis ad fistulā. Et vlcera q̄dē vicinātia arterijs ⁊ venis magnis ꝑducūt ad apā illud qḋ vicinat eis de carne molli sicut testiculi ⁊ sub ascelle ⁊ qḋ ē post aurē sicut ꝑducit scabies ⁊ ei silia ꝓpē illū q̄ diximus ꝓpter illā eādē cāꝫ ⁊ ꝓpē q̄n corpus ē plenū mala superfluitate. ⁊ tūc q̄dē vehemens fit dolor ⁊ ꝑuenit ad vlcus: q̄re oꝫ vt curet illō cū mūdificatiōe corpis ⁊ cū eo qḋ ē dictū in capitulo. Et dū mūdificat apa nō sperat eius curatio. Et ē necessariū in huiusmodi vt curatio vlc⁹ ex nocumento cū basilicō ⁊ ei silib⁹ si corp⁹ fuerit mūdificatū ⁊ ponas inter ipm ⁊ inter mēbrū qḋ extinguat ⁊ ꝓhibeat nocumētū ꝑuenire ad vlcus in oī dispōe. Et oꝫ vt audias sermonē cōēꝫ ⁊ ē q̄ de illis q̄ sunt necessaria ē vt sit illud q̄ curat vlc⁹ aut ꝯueniēs aut icōueniēs. Et ꝯueniēs iꝫ nō ꝯserat in dispōe eius nō associat ei nocumētū. Et incōueniētie diuersificatio aut ē q̄n ipm ē debil⁹ ⁊ significat illud additio eius qḋ ē simil ei qḋ ex ipso expectat de exsiccatione aut mūdificatiōe aut aliis ꝓpter corruptiōes alias q̄re oꝫ vt addat in virtute eius aut ē diuersus ꝓpter mōs alios sicut q: ipm calefacit vltra q̄ȝ necesse sit ei q̄re facit accidere rubedinē ⁊ inflatiōes q̄ ꝓpter oꝫ vt minuat de fortitudine eius ⁊ extinguat de inflatiōe eius cū emplo infrigidāte vt deliat cū eo ad nigredinē ⁊ obfuscatiōes q̄re scit q̄ infrigidat ipm aut nō calefacit ipm mēsura q̄ indiget. Ergo oꝫ vt addat in virtute calefactiōis eius aut mollificat ipm q̄re indiget vt addat in virtute stiptici ⁊ exsiccatiuoꝝ sicut sunt balaustie ⁊ galle ⁊ ei silia q̄ exsiccāt vt sic curat cū exsiccatiōe eoꝝ de illis de qb⁹ dixim⁹ aut cor rodat ⁊ ꝓfundat ipm sicut dixim⁹ q̄re oꝫ vt frāgat fortitudo abstersiōis. Et multotiēs q̄dē nō ꝯuenit medicamē ꝓpterea q̄ ꝯplo sit iuvamen ē impressiua i capitulo eius cū⁹ medicamē oꝫ esse forti⁹ in trahēdo illō capitulum adeo donec reducat ipm ad ꝯplōeꝫ suā aut debilis in capitulo ꝯuenientem ei.

Curatio vlcerum virulentorum. C. ij.

Necessariū ē vt in eis administrent medicine exsiccatiue vt mūdificet vir⁹. deinde sit occupatio in nascētia carnis. Nō si fuerit mollia nūc administrēt sup ea medicie ad faciēdū nasci eoꝝ ꝓfunditates ⁊ ipsoꝝ margines ꝓpter debilitatē corpoꝝ illoꝝ vlceꝝ: q̄s oꝫ vt exsiccent in pmis deinde administrent. Et q̄n tu administraueris medicamē ⁊ nō inueneris hūiditatē minui aut videris eā augeri tūc scias q̄ medicamē fm illō corpus nō ē exsiccatiū q̄re adde in ꝯpōnatiōe eius ⁊ ipsius exsiccatiōe ⁊ adiuua ipm cū abstersiōe pauca sicut ē mel verbi gratia ⁊ medicis stipticis sicut sūt balaustie ⁊ alumē ⁊ minora de virtute olei ⁊ pone ipm oleū i q̄ sit exsiccatio. Nō si videris vlcus iā superfluere ꝗ in exsiccatiōe nūc minue de humido oib⁹. s. exsiccatiōe ⁊ abstersiōe ⁊ stipticitate ⁊ serua hoc ꝯceptū in medicis faciētibus nasci carnē vlceꝝ. Et nō faciat te errare q̄dā ⁊ ē vt sit medicamē magis abstersiuū q̄s oꝫ q̄re corrodit mēbrū ⁊ resoluit car

nositatē eius ad hūiditatē currētē q̄ā exsiccat vir⁹ ⁊ addit in virtute abstersiōis. Et huiusmodi q̄dē medicamē ponit vlc⁹ ꝓfundi⁹ ⁊ calidi⁹ ⁊ magis sile cū apostemoso ⁊ fenit in suim⁹ mordicatiōeꝫ manifestā. Et scias q̄ medicinaꝝ exsiccātiū vlcera q̄dā sunt q̄ sunt vehemētis infrigidatiōnis sicut iusquiamū albū ⁊ opiū ⁊ radix mādragore. Et q̄dā sūt vehemētis calefactiōis sicut resina ⁊ pix q̄re alr̄ ē est de tēpore vnā eaꝝ cū alia ⁊ fm oppōnē alicui⁹ ꝯplōnis ꝑticularis. Et medicie q̄dē mūdificātes vir⁹ sunt iste medicie exsiccatīe sicut alumē ⁊ galle ⁊ cortices granatoꝝ ⁊ cortex turis ⁊ merdasengi ⁊ farina ordei ⁊ eius furfures ⁊ flores papaueris rubei ⁊ folia arboris culicum. Nūc ergo fit emplm cū folijs nucis recētis ⁊ fit emplm cū nuce sicut ē aut decocta cū vino ꝯfert valde ⁊ exsiccat hūiditates absq̄ nocumēto. Emplm bonū sumat merdasengi ⁊ imbibat aceto vice vna ⁊ vice alia oleo donec albescat deide sumant ānmonij ⁊ calcucecaumenō ⁊ venaꝝ ⁊ gallarū ⁊ balaustiarū ⁊ san. dra. ⁊ aliis ⁊ climie argēti oīm ptes eq̄les terant bñ ⁊ sit de vnoq̄ȝ. vi. pō eius qḋ ꝑparatū ē de merdasengi ⁊ misceant oia ⁊ administrent medicie q̄s dicem⁹ in antidotario in vlceribus ꝑfidis. ⁊ de illis ē aq̄ maris. Aq̄ fō alumis ablut ⁊ repcutit ⁊ exsiccat. Et oēs iste medicie ꝑdicte nūc nocēt si cū vlcere ē apa. ⁊ aq̄ in q̄ decocti sunt cipi ē bōa ad exsiccatōes. Et decoctio myrobal. citri ⁊ bellericoꝝ ⁊ embliceoꝝ ⁊ decoctio cetaracb ⁊ folia alcdre sūt bōa in illo.

Curatio vlcerum sordidorum. C. iij.

Oportet vt i eis administrent medicie abstergentes ⁊ incipiat in pmis ab eo qḋ ē fortis mordicatiōis fm q̄ dixim⁹ in canōe. deide q̄dā ꝑueniat ad illō q̄ ē s. aut capsia ⁊ aristologia cū melle ⁊ pauco aceto. Et itēꝝ glutinū albotin cū eq̄li mēsura sui olei ros. aut butyri ⁊ itēꝝ radix lilij cū melle. ⁊ itēꝝ farina herbi ⁊ herba oppoponaci. Et de cōpositis empl'z indū ⁊ vnguēta viridia oia cū floreeris ⁊ simplicia aut gemilla cū amolaco ⁊ silib⁹ ⁊ empla cornicelia ⁊ empla facta cū farina herbi: ⁊ emplm de sale. Et trociscus niger ⁊ trocisc⁹ viridis. Et medicie ex exsiccatis sumāt fecis olei ⁊ mellis ⁊ aliūs iamem ptes eq̄les. Et sumant ceruse ⁊ polij ptes eq̄les. Et q̄n vehemens fit sorditiis sumat prassiū cū melle. Et de emplis bois sunt olive salite. Et q̄ȝ accidit necessitas hic itēꝝ administrādi aliqd de corrosiuis q̄ ablunt fm q̄ dicem⁹ in capitulo ꝓfundorum ⁊ oia ledunt ea si fuerit apa.

Cura vlceꝝ ꝓfūdoꝝ ⁊ cauernaꝝ ⁊ abscōsionū. C. v.

Ista indigēt in curatōe sua vt carne repleant. Et illō q̄dē nō fit nisi cū vbertate cibi ⁊ sanguis. Et sūt necessarie in hoc medicie vehemētis exsiccationis ⁊ mūdificatōis simul. Et oꝫ vt sit sit⁹ eoꝝ talis ne i eis retineat vir⁹ imo currat: ⁊ si inueis huiusmodi sitū ꝯuenientē ⁊ ē i eo radix vlceris mēbri ad supiora ⁊ orificiū eius ad inferiora tūc ille ē. Nō si fuerit diuersi silis ⁊ fuerit possibile huiusmodi vt alteret situ ꝓfūdi cū eo qḋ pōt face de ꝑpōne alteratōe naturali faciat. ⁊ si nō ē ei possibile nō ē excusatio q̄n scecet v: c⁹ vsq̄ ad radicē cū sectōe ex quisitissima q̄ nō relinq̄t cauernā aut q̄n fiat vt accidat cursus aut me at i radice sua ꝓter eius orificiū talis vt recipiat salutē. Et obsuet i hoc dispō mēbri ⁊ an accidat ei timor ex illo. Nū ergo factū fuerit illō stringat vlc⁹ cū ligatura icipiēdo ab orificio eius ⁊ ꝑueniēdo ad radicē a q̄ defectio facta ē. Et i pncipio eorū illi⁹ ⁊ ponat strictura i pte supiore i duob⁹ mōis sil. Et nō oꝫ vt ꝑueniat cū ligatura ad dolorē. Et q̄n nō ē tibi possibile vt scias administra ablutōeꝫ ⁊ licomine tētas facietes nasci ⁊ mūdificātes q̄ꝝ mūdificatio nō destruit eius naturalitatē ꝓp̄ virtutē vtaꝝ rerū i eis. Et nos q̄dē iā expti sum⁹ emplm apostolicō

r fuit bonū ultimū ɔfectōꝝ medicationēs r centaurea q̄ñ ab ea ipsis ē mirabilis valde deinde fuso to postea ireos deinde saria herba. Et absolutiōib⁹ q̄ñ nō succurrit nō ad heret cutis ɔglutinatiōe bōa. Uerū ē possibile vt cutis ita vt ɔglutinet ɔglutinatiōe sua sane. Et vlcera q̄dē p̄ funda r absconsionis r cauernas nō mūdificat medicie mūdificatiōe vlla neqꝫ faciūt i eis nasci carnē nisi fiant currētes lauationes q̄ i ea mittunt cū siringa aut mittunt cū tenta r ꝑpē q̄ñ eorū figura nō ē figura i mūdificatiōe quorū sufficiūt ꝑpatio r expressio ligaturē sm̄ q̄ ostēdim⁹.
Et mel q̄dē ē ex lauatio r ꝑpē mixtū cū vino r i aq̄ cineris ē ablutio fortis quā nō sufferunt qō ex vlcerib⁹ parū ē fordidū. Et aq̄ maris ꝑpiq̄ ē illi quā ipsa lauat r exiccat. Et aq̄ aluminosa ē lauatiōe cū hoc ē ꝑhibitiua ei⁹ qō attrahit ad mēbrū r q̄ñ ē apta nō ɔueit aliqd ex illis neqꝫ vinū. Et oꝫ vt ponāt sup ista vlcera sup ea medicinas i ligatura carū pānis leuib⁹ et eis qb⁹ indiget mēbrū i rectificatiōe sue ɔplexiōis r qb⁹ indiget ad reficiēdū emplis q̄ linūt ad mediū r fit sup orificiū vlceris pān⁹ ali⁹ linit⁹ cū eo qō oꝫ ex medicinis. Et significatio q̄ ipm ɔglutinat ē patentas ei⁹ qō currit r defectio ei⁹ ad sanioza. Et forsitan exp̄mū tur ab eo cū ligatura r virtute medicinē bnitatis plurime subito deinde exiccat r ɔglutinat.

Curatio vermium vlcerum. C. vi

D E reb⁹ ɔferētib⁹ ad illō ē succ⁹ calamēti fluuialis r medicine q̄s diximꝰ in capitulo vermium aurium in libro tertio.

Nascentia carnis in vlceribus. C. vii

P Ossibile est vt nō creet caro donec mūdificet aut trahat ad ipm nutrimentū minorat r nō pueit ad ipm. Qū ergo mūdificata ē nūc eligat oē mordicatiū r abstersiuū cuꝫ fortitudie q̄ñcunqꝫ sint vlcera r vbicūqꝫ sint. Et oꝫ vt i administratiōe obseruent medicinarū facientiū nasci carnē ꝓpter p̄dicta d eo qō oꝫ ex superfluitate hūiditatis aut superfluitate exiccationis. Fac ergo illō qō diximꝰ i capitulo vlceꝝ virulētorū r nō sequit remanēt vlcera hūida aut fuerit sicca exiccatiōe vehemēti immo q̄ñ ad carnē q̄ creat quā ē vehemētis hūiditatis aut pauce exiccatiōis. Et d illis q̄ minorāt exiccatiōes ei⁹ ē additio in cera ei⁹ r i ei⁹ oleo si ē emplm̄. Et d eis q̄ addūt i ei⁹ exiccatiōe ē vt ingrosset r spisset r minoret ei⁹ viscositas r multitudo mediciaꝝ aut addat i eis lic̄ mel. Et creatio q̄dē carnis i eis cū emplis ɔueniētior ē r tardior r cum pulueribꝰ difficilior r velocior. Et q̄ñ sedurat caro r ē nūc d rectificatiōe vt pulueriȝent pulueres r cir̄ detur cū emplis r vino ꝑpē stiptico. medicamē bonū ad oīa vlcera cū eo q̄ sanat r exiccat. Nos q̄dē iā diximꝰ medicinas creātes carnis i capitulo vulneꝝ: r forsitan remēorabimur d electōib⁹ eaꝝ hic aliqd r ē dignꝰ i hoc loco r ē armoniacū adustū r sarcocolla r glandium pistāt r litarge adustū r scoria aserebachā r plūbū adustū r æcor⁹ r beremiās r draglorea r cipe r ꝑpē ad fordida r poliū ē forte r cētaurea ē vtilis r narū adustū ē mirabile in exiccatiōe eorum r ipsorum ɔsolidatiōe.

Curatio vlcerum corrodentium r c. C. viii

N Am vtilis i curatiōe corrosiuoꝝ r fraudulētorū ē vt mūdificet corpꝰ r mēbrū si fuerit corpus mūdū cū vētosis r minutiōe sanguinis r sup ipm r permutatiōe ɔplexiōis ei⁹ cū epithimatib⁹ r rectificatiōe i hi absqꝫ tarditate r dilatiōe. Nā dilatio i hoc ē ex eis q̄ addūt i malitia corꝫ. Et q̄ñ facit esse necessariū ablatio corrosiōis vt incidat mēbꝫ r ɔsert corrosiuis cū qb⁹ nō ē putrefactio. Embrocatio cū aq̄ frigida r aq̄ myrti r aq̄ rosaꝝ r aq̄ virge pastoris r vino stiptico si nō fuerit caliditas r aceto permisto cū aq̄ ros. r aq̄ pura plūma si fuerit caliditas r silib⁹ ex aq̄s i frigidātib⁹ r exiccātib⁹.
Et si fuerit illic putrefactio nūc aq̄ maris r reliq̄ d illis q̄

dicimꝰ i capitulo putridorū. Emplꝰ [illegible] rū ē administratio stipticorū r c. [illegible] ireos gētianorū r liciū r folia malue [illegible] egyptiaca r glā mirrā r embroche [illegible] ɔsoueret hominē cū illic r silib⁹. [illegible] aceto si r ratio ei⁹ bulliat cū vino [illegible] ar. ɔfecto aut sirupo acetoso [illegible] aut arnoglossa cum fariā [illegible]

Curatio vlcerū putridorū r malorum. C. [illegible]

O Mniū maloꝝ vlcerū curatio [illegible]
b ē corpus [illegible]
cū eo qō mūdificat [illegible]
gio r epithimatib⁹ rectificātib⁹ ɔplexiōē [illegible] torio r silib⁹ r cibo. Et nō oꝫ vt [illegible] nā eorū putrefactio addit [illegible] aut ab eo apta calida r d illis [illegible] aut albi cū sanie [illegible]. Et iterū [illegible] i corruptiōe sit necessariū [illegible] ne aut cū medicinis acuto [illegible] nisi caro sana cogita p bona [illegible] ipi⁹ r oꝫ sanū albū [illegible] medicaminū [illegible] pit oꝫ ostracitas r extra [illegible] ei⁹ cū butiro ponēdo [illegible] sint fistule neqꝫ ostracata [illegible] forsitan sit necessariū [illegible] ctiōe i ea. Et [illegible] dicte i capitulo fistularū. Et q̄ [illegible] sit ē medicie oꝫ vt [illegible] medicie q̄s oꝫ administrare [illegible] rin i herba cū aliquālo [illegible] cū aliq̄ntulo medulle p [illegible] r radice silie r radix [illegible] calcadis r basce cū passis [illegible] cū cepa marina decocta [illegible] bita sicca ɔbusta r folia [illegible]. Et [illegible] r fiat [illegible] erit pot. [illegible] fiat ex eo [illegible] forsitan ē necessariū [illegible] aslurie r ponāt desup pānū [illegible] rū r olei [illegible] ei⁹. Aut calx r coquatur [illegible] rū [illegible] mōdū [illegible] acetū [illegible] vic⁹. Et iterū sumant [illegible] cortici [illegible] gallarū [illegible] calāis [illegible] bonū sarcocolla [illegible] r aristologia aggregat [illegible] fit ɔglutinatio r [illegible] dicamē vltimū [illegible] aliūs. xvi. cortici [illegible] xxiii. cere. [illegible] olei [illegible] cū [illegible] molaci [illegible] ceruse [illegible] vsq̄ solui [illegible] r ɔficiat. Medicamē [illegible] sarcocole [illegible] dna. ʒ i. c. fiat ex eis [illegible] soluūt r [illegible] tatē necessitas r [illegible] cera difficilis [illegible] dicamē [illegible] da ɔbusta aut [illegible] vstorum. Curatio corrupti [illegible]
solidatōis r aliorū q̄ [illegible] C. x

Dicas q vlcera difficilis cōsolidatiōis absolute sūt pter corrosiua τ pter putrida sicut ē cōe pter ꝯpositiōē. ipsa.n. ambo sunt ambulatiua: τ cū istis q̄dā nō ē dilatatio τ sīūt fm dispōnē sua p aliqd spaciū. Et illa sunt pter fistulas τ cetera. q̄m oꝫ vt ipsa sint sedeciua. Et ad vltimū corrosiua putrida τ fistule sūt ex sūma difficil ꝯsolidatiōis absq; cōuersiōe. ¶ Alteratur vō sunt vlti ma in corruptiōe i elōgatiōe a ꝯsolidatiōe. Et canon in curatiōe hoꝝ vlcerū ē vt si cū fuerit malicia ꝯplonis recti ficet: aut si fuerit malicia sanguis ponat cib⁹ q generet sā guinē bonū ꝯniū illi aut paucitas ei⁹ multiplicatio ei⁹ τ dilatatio i cibo bono. Et si cū fuerit mollificatio τ sordi datio tūc cura curatiōe molli τ sordidi. Et si cū fuerit ex siccatio superflua τ nō fuerit fistule adhuc tūc cura cū hu mectatiōe eq̄li. Et de eo qd bonū ē in illo est vt facias ea sudare cū aq calida vsq; qd sudet mēbꝝ τ rubeat τ illid de inde abstine τ nō ptrahas illā q̄ntitatē q̄m attrahes cū eo mām plurimā τ nocumentū maximū ad mēbrū. Et fac vt medicamē p⁹ illud sit mīor exsiccatiōis. Et fortasse oꝫet ponere pānos infusos aq tepida. Et q̄nq; ē necessa riū fricare vlc⁹ τ siccare mēbrū eius ei⁹ τ administrare empla stra attractiua picea. Et si cū fuerit malicia dispōnis accitus ei qd cōiūct cū eo de carne. Cura cū eo qd scivisti ex scalpellatiōe τ extractiōe sanguis τ succursu cū exsiccati uis. Et si cū fuerit vitiū ambulatiuū icide eū τ fac currere sanguinē ei⁹ aut extrahe eū q̄m multotiēs facit qescere il lud τ si fuerit repletio tūc incipe cū phlebotomia τ cūone hūo rū ei⁹ insiti si fuerit deinde obuia viti τ fac currere ex ea sanguinē q̄ntū vbi possibile est vt nō accidat ex obuiatiō ne eius ad inicē qd est deteri⁹ vlcere: pmo deinde cura vul nus qd accit ex vite postea vlc⁹ difficile. Et si cū fuerit d bilitas mēbri τ illud ē ꝓp maliā ꝯplonis nō q̄tercūq; accidat imo maliā ꝯplonis superflue elōgate ab eq̄litate quā exit sanam⁹ ex calore τ frigore τ qd seqtur ꝯplonē ex varietate τ superflua aut spissitudi: vehementiꝫ. pmū ē ex sequitur caliditas τ humiditas τ fm siccitas τ siccitas opor tebit vt curet faciēs illud cū ꝯrio. Et multotiēs qdē ꝯtigit q cū ē a caliditate attrahēte mām τ mittēte eā τ sunt ne cessaria i curatiōe ei⁹ intrantia superflua. Et si cū fuerit fi stula tūc cura curatiōe fistule. Et si cū fuerit corruptio os sis qd seqt ipm i. idem⁹ τ detegemus ab osse. Et si fuerit possibile auferre illud qd ē sup ipm cū fricatiōe faciem⁹ τ subtilissime ingrom⁹ τ si nō incidem⁹ τ faciem⁹ illud cu iūs expositio ē in ea corruptiōis ossis. ¶ Inquit Gal. iu ꝫ adolescēs hēs fistulā i pectore suo q iā puenerat ad os qd ē i medio cassi sui deteriū ꝯ⁹ ergo ab osse cassi totū il lud qd ꝯnect ipm τ inuenim⁹ iā aduenisse corruptionē τ fuit nobis necessariū incidere ipꝫ τ fuit locus corrupt⁹ ex eo loc⁹ sup quē figit suspēsiōi cordis postq̄ ergo vidi mus illud fecim⁹ ratiōe vehemētē in ablatiōe ossis cor rupti τ fuit intētio nostra dimittere pāniculū tegētē ipm d ter⁹ τ sanat ipm fm salutē suā τ fuit illud qd cōtinuat de hoc pāniculo cū casso iā putrefactus. Inquit τ nos aspexim⁹ ad cor aspectu manifesto sic illo qd vidim⁹ cū detexim⁹ ab eo cū voluntate cū anatomia. inqt sanat⁹ ē ergo ille adolescēs τ nata ē caro i illo membro qd īcisim⁹ ex casso donec repletū ē τ cōtinuatū ē ad inicē τ facit ē illo siꝯ velamē cordis τ velamē ipm sic fecit cū eo an illud cap capitule cordis. ¶ Inqt τ nō ē hoc mai⁹ q̄m vulne ra i qb⁹ respirat pect⁹. Et h dicit q q̄n putrefactiū vene τ arterie sic de eo qd ē rectū ē vt currat ex eis sanguis fꝫ q̄ntitatē q hora ē i eis. ¶ Medicīe vō ꝓprie ad difficul tatē ꝯsolidatiōis τ diuersitatib⁹ dispōnib⁹ sit sicut scoria eris τ flos eris adusti τ nō adusti τ scoria alsebelsebran τ sco ria reliq ferri τ ꝯgulatio auri sit ex eis cerata τ coleo tar τ dragāti τ q sūt eis similia cū reb⁹ ꝓhibētib⁹ attractiō nē ad mēbꝝ si fuerit sicut sunt alumē τ galle. Et de illis qb⁹ curant ea q sunt difficilis ꝯsolidatiōis ē illud qd. R. climie τ ꝯsolidatiōis auri τ aluis oliū an. viij. flos eris τ cor nei eris an. i. gūmi cupsiti. iiij. cere τ olei aluis q̄ntū sciᵃ τ iterꝫ sumant cere τ gūme pini an. vij. climie iij. τ colco tar. vj. τ olei myrtini q̄ntū sufficit. ¶ Et iterꝫ decoquāt col cotar τ climia cū aq mari aut aq agreste aut aq i q decocta sit alk ili q calx decoctiōe pauca fm ꝯditiōnē nu tritiōis eoꝝ i sole i estate deide colēt ab eis pter q sit sal deinde aq mari aut aq alkali. Et iterꝫ sumant eris vsti τ re sine τ salis gēme oliū an. ℥. ii. cere olei myrtini q̄ntū suf ficit. Et ꝯferunt eis medicīe fistulaꝝ q̄ exsiccant τ terunt τ ex eis sunt saria barbi τ iros τ aristologia adusta τ ef vstū τ terra intrio fꝫ dilatatiōe q̄m merci dē corp⁹ ex cō pōne. ¶ Medicamē bonū. sumant limatura eris τ lima tura ferri τ ꝯficiant cū aq aluis τ argillent cū argilla rubea τ adurant i furno deide extrahant τ terant τ ad ministrent puluerizata aut fiat ex eis τ ex merdasengi em plm. ¶ Modus empli aurei boni. R. merdasengi aurei boni mini i vna cere τ radicis almezeriō an. aur. xxxvi. floris eris aur. xvij. limature auri τ de limature almer dasengi an. aur. xl. olei antiq. lb. iij. ponant sup ipm in p mis merdasengi τ auꝝ τ floris eris deide reliq medicīe Et iterꝫ sumant ostraciū furnoꝝ τ cinis venaꝝ τ plūbus ꝯbustū abiant τ fiat ex eis ēplastꝝ cū oleo myrtino. Et oꝫ vt sit illud oleū inspissatū cū merdasengi vbi g ℥. i. τ ex aceti acuti triplo ipi⁹ τ ex oleo aut oleo myrtio aut olei anet. ℥. i. moueant cū facilitate donec ꝯsolnat mer dasengi τ inspisset τ nō adurat τ alterenat de eis corti ces eris flos eris calx ablata sine extīctiōe fiat ex eis pul uis τ antecedat τ liniat ea cum melle deinde puluerizet sup ea huc puluerē ꝯriūm ens ꝓea. ij. cere. x. dissolua tur cū oleo i sole τ adm. fiens. aut cerusse τ aluis an. viij. corticum eris salis gēme nitri flos eris corticum gra naꝝ oliū an. ꝓea. ij. calcis po. i. cere. x. olei myrtini q̄n tum sufficit. Et iterꝫ merdasengi olei an. lb. i. gallas nō p foratas aristol. an. ℥. i. amoniaci. ℥. i. minuti eris. ℥. ij. fi at ex eis linimētum sup ignem τ moueatur cum radice canne.

Curatio fistulaꝝ τ cotionū q nō ꝯglutinātur. C. xi.

Fistulis vō τ eaꝝ iudicijs τ spēb⁹ ipsaꝝ iā ē di ctū qd dictū ē. Vteꝝ qd necessariū ē de regimie corpis vir⁹ τ humiditā corruptaꝝ ab eis cū ꝓpa ratiōe aut ꝯfortatiōe iā declarauim⁹ iterꝫ i locis ad hunc locū. Curatio aūt ꝓpa fistulis diuersificat iterꝫ. ¶ Fistu le.n. aūt sūt recētes curtiores aut sunt antiq̄ q̄ntū ꝯcauita tes ꝯplanatae sūt i carne vehemēter τ ille qdē sunt dif ficilis curatiōis nā illud qd necessariū est i hoc ē accep tio illi⁹ ꝯcauitatis tot⁹ cū incisiōe eradicatē ex laterib⁹ cū nouacula aut alijs: aut p cauteriū cū ignitiōe cū medi camie τ illud ē ꝓut τ in quā τ ꝓpe q̄ ē i vicinitate ner ui aut m. mbri subtilis. Et fortasse eger ē declinior ad hoc vt remaneat illud cū eo τ tolleret illud qꝫ vt patiat ei⁹ curā. ¶ Et fortasse ē possibile vt exiccet τ corrodat ei⁹ caro ꝯmuois fraudulēta itra ipam τ exiccet residuū carnis ei⁹ mortue τ ꝯsolidet τ remaneat strictum spatio lō go pter q sit adhuc ꝯsolidata integre. ¶ Et q vult illud oꝫ vt mūdificet fistulā a carne fraudulēta putrefacta q est i ea deide ipleat cū medicis exiccatiuis τ dimittat eā cū dispōne exiccatiōis ei⁹ q̄m ipsa remanet dū nō cadit n mor in replone aut hui⁹ ꝯplctiōis aut adiectu: atque aut sint i accēdi sup eā dolor: aut offensiōe aut vbera tiōe aut tussi aut tremor. ¶ De curatiōe vō eradicatio nis ei⁹ τ ipi⁹ conclusiōis scias q q̄n ipsa ē fraudulēta putri da antiq̄ nō ē medicamē nisi abscisio eam ꝓter hoc aut cauterizare eā cū igne fꝫ q ondam⁹ cū ꝯfortatiōe me-

atus tortuosi inter meatus ei⁹ vt sciat intentio cauterij ꝛ penetratio cū cautella iudiciis ei⁹ donec coquat vel cauterizet ꝛ abscidat. Et cauteriū cū medicis acutis est sic sꝫ sal ammoniacū ꝛ arsenicū ꝛ sulfur ꝛ flos eris ꝛ argenti viuum est ō sūma eoꝝ extinguat argentū viuū ꝛ misceat cū tāto limature ferri quātū ipm est ꝛ alkali quātū ē ei⁹ medietas ꝛ calcis quātū ē ei⁹ medietas ꝛ sublimet i alutbel aut pcedat i kimia fm ꝙ sciūt illi q occupati sunt cū hoc ca. ꝛ sublimet sicut sal. Cū ergo ponit ex eo sup fistulā ꝛ inflāmat ꝛ assat ꝛ f. pars carnis qd accipiat cū forcipib⁹ ꝛ extrahat ꝛ assidue albatis medij ex butyro vna hora p⁹ aliā vt quiescat dolor deide curet curatione vlceꝝ. ¶ De fistulis vero q est recōs curtes oꝫ vt abluat cū medicis forti b⁹ sic kitrā ꝛ aq̄ cinerꝫ ꝛ aq̄ maris ꝛ sic salsa ꝛ aq̄ saponis penitus cum ea arsenico ꝛ sale ammoniaco ꝛ aq̄ sublimata ex calcecāto ꝛ sale ammoniaco sicco ꝛ ex lauacro nō currente ꝛ aq̄ in q decoquit alkali ꝛ calx commune omnoꝝ ꝛ c. Cū ergo mūdificata fuerit ponat sr eā medicamē de kenua. Et emplm de arsenico reiterato in medicis algarab est mirabil iuuamēti. Et medicamen Gal. alcamasin. Et medicie opposite ex dragāto ꝛ calcadis ꝛ ere vsto ꝛ flore eris ꝛ q̄ sunt silia illis ꝛ ex centaurea ꝛ farīa herbi ꝛ ireos ꝛ furfure. Et iā expta est radix scolopēdrie nā ipsa cū fistula iplet ex ea sanat ipam. Et silr qū fistula iplet ex ellebero nigro ꝛ dimittit trib⁹ diebus sanat ipam ꝛ silr assenij ꝛ silr succ⁹ cucumeri agrestis cum glutino alboti aut succ⁹ radicis almaroth aut flos eris aut ammoniacū ꝛ calcadis ꝛ dragātū ꝛ colcotar ꝛ gūmi cū aceto. ¶ Aut simul teria ꝛ fortia ꝛ sine cessatione terat i mortario plūbeo donec ispissetur ꝛ exiccet ꝛ administret. ¶ Medicamē q̄ vtuntur illi de alexādria opoponacis dragāti assati ꝛ colcotar ꝛ flos eris ꝛ aluminis oium ana. po. i. cantaridaꝫ po. c. Aut puluis aut empl'ꝫ aut aggregetur cū aceto in q decocte sūt cantarides ꝛ forsasse ponit cū eo mel. Et iteꝝ sanant aloes ꝛ flos eris ꝛ merdasengi ꝛ cortices ouoꝝ calciati qd ē eis forti⁹ plim ꝛ pmisceant. Et iteꝝ medicie fortes qs diximus in capitulo eoꝝ q̄ sūt dissicatis ꝯsolidatiuis. ꝛ qū appet caro bona administra cōglutinātia facientia nasci carnē. Et q̄ est ppe eā oꝫ corruptū hic oꝫ vt rectificet ꝛ curet curatione sua. Et qū video humiditates virulentas minorari aut saniosas redire cōsim curatio cōfert.

De carne addita sup vulnera. C. xi.

In curatione illi⁹ sunt necessarie medicie abstersiue ꝛ exiccatiue ꝛ q̄to mag' sunt minor' mordicatiōis tāto sunt meliores. Et oꝫ vt nō expectet h de adiutorio nature qd expectat in nascētia carnis nascētia. n. carnis ē opus nature. ¶ Et oē qd nā na'ci fi facit siue sit cū adiutorio medicie aut absq ei⁹ auxilio ē ꝯnū operatōi nāe ppt illud igr oꝫ vt sup plm sufficiatis sup medicinā. Et sciās ꝙ trocisci facti ad hoc nō ꝯferūt illi qd ex eis antiquū est imo recēs. Nō si ex eis fuerit aliqd necessariū tūc oportebit vt i faciēdo trociscos sit cōseruatio ꝛ reponant i loco quē nō corrūpat aer. ¶ Et iā laudate sunt ad hoc feces aceti sꝫ illud nō ē apud me pe nit⁹ sanū ꝛ facere eos trociscos ꝛ formas sicco auellanis ē mag' ꝯseruās virtutē. Nō vo vi' ꝙ ipsa idiget vt ibib at aq̄ calis ꝟ arsenico ꝛ alijs ē illd qd ꝑpat eā ad resolones fructus ꝛ adiuuat aerē corrūpēdi eā. ꝛ medicamē qdē qd ē grossius ꝛ fortior' virtut' ē mag' iuuatiuū i hoc capitulo nō ex pte virtutis qm forsasse subtile ē forti⁹ ꝫ ppea ꝙ passio ei⁹ ex aere ꝛ huioab⁹ cōmixtio est timor ꝛ fusio ei⁹ cū dispōne sua ē maior. ꝛ iste medicie sūt sic cortices eri' ꝛ ostra ea adusta ꝛ ut spēs eris ꝛ adustoꝝ cū carnib⁹ sunt: de rū eriū remanēt ꝛ ꝯstrigūt carnē plusq̄ oportet ꝯ fortis⁹ ō illis q̄ numerauim⁹ ē flos lapis noiati [illegible]

eo ē scorie ꝛ glutinū auri ꝛ colcotar [illegible] tis minorat virtute eoꝝ ꝛ medicationē [illegible] siliationē ꝛ flos eris ē forti ꝛ nō [illegible] cortic ib⁹ eris. ¶ Et ex eis q comodia [illegible] sumat alkali ꝛ calx nō extincta ꝛ [illegible] aq̄ i sole septē dieb⁹ ꝛ moueat omni hora [illegible] ꝛ fiat sic lutū ꝛ fiat ex eis troc [illegible] sc⁹ siccalis⁹ ꝛ viriditas eris [illegible] le gēma. Et viriditas qd nō [illegible] nē sine modicatōe ꝛ medicamē [illegible] nos ꝛ medicamē facit ex corrodib⁹ [illegible] nascētis carni male ꝛ accipit [illegible] des medicine facte ad hoc [illegible]

Regimē vlceꝝ ꝯsumptoꝝ p⁹ ꝯsolidationē. C. [illegible]

Curatio p⁹ eoꝝ ꝯsumptionē [illegible] mala ꝛ eis qdē sequit [illegible] ne ei⁹ fm ꝙ suo. ¶ Et [illegible] medicis atramētis sic [illegible] folijs fici ꝛ sambucū aut [illegible] libus partibus emplastrata.

Eradicatio vestigioꝝ vlceꝝ ꝛ vulneꝝ. C. [illegible]

Indiget eradicatio vestigioꝝ [illegible] medicis absterssiuis [illegible] uis ꝛ sint ꝟtutes eoꝝ [illegible] ergo curet forte cū forti ꝛ qd [illegible] dissicatiue fortiū [illegible] ea ꝛ trifera ꝛ linit desup calx ꝛ [illegible] bugo oui ꝛ arsenicū ꝛ lapis [illegible] ¶ [illegible] ues lenib⁹ sūt fabe ꝛ farīa [illegible] molle rap' ꝛ cortices mediū [illegible] de ꝛ ꝓpe q̄ associant e. [illegible] rationis aut ꝟberatiōis [illegible] lociter. ¶ Apli'n oci [illegible]

Tractat⁹ .iiij⁹. de solone [illegible] pēdet cū restauratiōe de solone [illegible]

Capl'm .i. ꝺ vulnerib⁹ neruoꝝ [illegible]

Eruis [illegible] bro accit ex vulnerib⁹ [illegible] mētes valde ꝛ [illegible] spasm⁹ ꝛ [illegible] cūt ad spasmū absq̄ [illegible] curatio qm illic sit [illegible] facilliores eoꝝ ꝯspōnes [illegible] i alijs locis q̄ i vulnerib⁹ [illegible] gue ꝛ ꝓpe qd accit illic [illegible] daꝫ lacertoꝫ ꝛ ꝓpe i lacte [illegible] ui ꝛ q̄ sūt eis silia aut [illegible] nit eis putrefactio corrūp [illegible] factio qdē festiat ad eos [illegible] ꝯgelauit ꝛ coagulauit [illegible] putrefactio ex humiditate ꝛ ex caliditate [illegible] ꝛ silr aq̄ qdē sic nocet ex pte spasmi [illegible] trefaciūt ꝛ silr oleū. Ueꝝ oleū [illegible] qd ē calefaciēs ppt necessitatē [illegible] das medicias ꝛ facit eas currere [illegible] quātati huēctiū ꝛ purgātes [illegible] nē. Et quicq q ex eis vulnerat [illegible] dior ꝛ silr ei⁹ maturatio ꝛ curatio [illegible] Et quicq vlcerat neruū ꝛ sūt [illegible] ꝛ tardior maturatio. ¶ Et oē [illegible] ē punctura aut scissio. Et [illegible] nerui aut sūt ei⁹ detentōe [illegible] latitudie. ꝛ vna ea qdē cadēs [illegible] morasit cadētib⁹ [illegible] eū ꝛ nocet p ipm ꝛ nocꝫ cerebro ꝛ [illegible]

et egritudinem magnam. Et fit iterum multotiens necessa-
rium nunc abscidere vulneratum et punctum cum totalitate et
proveniet ex eo quod sequantur accidentia mala. Et vulnera quidem
in panniculis sunt leviora eis que sunt in cordis nervis eis que sunt
in nervis. Et tu quidem scis panniculos cum sectionis et forsitan
scivisti eius ex anathomia. ¶ Et si panniculus apparet non est in co
sessiis villorum in longitudine et in corda panniculari vel in ces-
sus panniculorum in longitudine et corda est dura valde et non est
panniculari in ei duritie et panniculus suffert suturam. ¶ Et
in vulneribus et disruptionibus que adveniunt ligamentis nascenti-
bus ex osse ad os non est malum et sufferunt vehementiorem cu-
ram et non timetur ex abscisione nervorum illud quod timetur de co-
rum conquassatione et de lesione prius eorum in latitudine quo-
usque membrum conservatur.

Canon curandis solutionis continuitatis nervorum. C. ii.

Edicamen vulnerum nervorum est illud quod est calidum
m siccum subtilium partium cum calidtatio ita ut non
mordicet et sit ei exiccatio vehemens valde cum
attractione non cum stipticitate omnis et omne in quo est caliditas sub-
tilis cum exiccatione vehementi subtilis subest non cum attr-
actione et caveatur stipticum in eis et propterea in principio rei nisi sit
eius absterssionem sic eo visum et scoria eris et quod est huius gene-
ris subest subtilia ipsum cum trituratione in aceto in quo non est stipti-
citas et quandoque dat ex aceto et subalatione ei prohibitio calidi-
tatis subtilis in re spissa. Et si necessaria est fortis caliditas
quandoque necessaria est ut non sit penetrans nimis et ut frangat et con-
stinet eum ea ex eo quod ei admiscet ad equalitatem et calefaci-
at eius materiam et exiccet eius fortitudine. ¶ Et si fuerit ner-
vus detectus non sufficit aliquid cui sit acuitas omnis et est nocu-
mentum illius cum eo magnum et sic si inveneris medicamen aut
pannum quod administratur super vulnus cui obviat durum est secundum acuitatem
lesio nervi ab eo est vehemens et quando accidit vulnera in nervis
et non oportet ut properetur ad incarnationem sed oportet ut incipiatur a seda-
tione doloris vaporando cum pannis calidis et cum oleis cali-
dis et cum oleo omphacino propter quod in ipso est stipticitas quedam
et cum adipibus iterum et sit eorum calefactio super tepidus ut fia-
et sic sit tua intentio in sedatione apparet. ¶ Et de illis que administrantur
etiam est emplastra facta cum sirupo aceto et cum aqua ciceris et ex ci-
bis et pollinibus sicut farina fabarum et herbi et ciceris et lupini ama-
ri et farine ordei et aliis similibus ista iterum administrantur antequam operentur.
Et quandoque confert administratur illud quod est iuvamentum. Cum ergo fit in eis
illud et accidit securitas ex fluxibus qui effunduntur per illud quod
administratur de phlebotomia et evacuatione tunc incarna et non sedes do-
lorem eorum cum aqua calida omnis immo cum oleo subtili parum in quo non
est stipticitas calore usque ad finem non superfluum caliditatis enim si
prolixe et sit non convenit ei. Et intentio quidem dirigit quod vul-
nus iam appropinquavit sanitati et nocet ei frigus et sit vehemens
dolor et redit lesio quare fit necessarium ut succurratur statim cum
sedatione et cum oleis calefactis decoquendo cum eis. Quod si ner-
vus ille fuerit discopertus et fuerit lesio in longitudine tunc stude
ut cooperias ipsum carne et pone super ipsum medicinas pungitivas
quas diximus. Et stringe ipsum cum pannis longis stricta colligente
et aggregante semper rem magnam loci sani. ¶ Si autem disrupta
fuerit in latitudine non necessarium est facere ipsum. Et si non conglutinatur
et quando apparuerit res et timor putrefactionem succurre quoniam tibi
est possibile. Quod si apparet et advenit frigus ei proveniet ei spasmus
et putrefactio corrumpit membrum propter quod non oportet ut incarnetur caput vul-
neris neque coligatur nisi post sanitatem. ¶ Cum ergo est in eo stri-
ctura implicet quoniam illud perducit ad putrefactionem vulneris propter il-
lud quod aggregatur in eis de virtute et aliis et cum hoc dolor fit ve-
hemens quare non oportet ut incarnetur omnino nisi postquam exiccatur exic-
catione decenti et securitas fit ex omni apparentia et putrefactione. Et
propter illud oportet ut solvatur strictura super medicamen et medicamen
deficiat ex alio. Et forsitan solvatur in die aut in nocte bis
aut ter. Et forsitan est necessarium ut facias illud iterum in no-
cte illius diei aut die illius noctis si fuerit in longitudine et propterea quod

illic est mordicatio. Quod si non fuerit tunc necessitas illius erit
minor et sufficiet bis faciendo in die mane et vespere. Et oportet ut ob-
serves in medicis eorum ne calefaciant ultra quam sit necesse ne-
que abbreviet in calefactione necessaria et similiter in abstersione et
exiccatione et in eis virtutibus. Cum ergo videris quod iam calefa-
ctum est et infrigidatur ipsum sumendo membrum cum materia que minuat additio-
nem ab eo quod est necessarium. Et quandoque experimentatur cerata facta
cum euforbio super crura bovis sani similis firmo in complexione sua
et ipsius forma et consideratur an superflua sit in calefactione eius an non
calefaciat ipsum in aliquo de quo sit curandum aut calefaciant ipsum
calefactione separata et tunc secundum illam quantitatem postea administratur
super infirmum et experimentatur super ipsum bos. Verum experimentantur alius
de illis qui similantur ei in fortitudine est melius ut non sit necessaria in
experientia eorum super ipsum alteratio pluries. Et cum hoc to-
to quando nervus est discopertus et vulnus amplum valde non suffert
aliquid valde calidum sicut euforbium et sulfur et eis similia immo in-
diget medicamine quod est sicut tutia et iterum medicamine facto
ex calce abluta ablutione multa in hora necessitatis oportet ut sit ole-
um quod administratur in ceratio eius et eius linimento sicut oleum rosarum
et myrtinum quod non tangit sal. Et glutinum iterum quod administratur
in istis medicis oportet ut sit ablutum. Et melius iterum est ut sit ablutum
et tutia oportet ut sit abluta. Et non oportet omnino ut sit in eis de acuita-
te et mordicatione. Et si fuerit in eis stipticitas parva in cu-
ratione discooperti sed cum virtute resolutiva sine mordicatione et
propterea quod iste nervus est debilis complexionem membra itaque digniora
elongari a frigore et aquositate et ventositate vel ventuositate et eis
similibus sunt que sunt discooperta non enim est eorum nocumentum
in discooperto cui obviat et quod leditur sicut est eorum nocumentum
in eo cui non obviat nisi parum et non obviat nisi ei quod conti-
net ipsum et ipsum sequitur et si non fuerit excusatio tunc secundum quod di-
ximus. Quod si fuerit illic virtus aliqua in creatione tunc non erit
malum si administres trociscos pauli et trociscos de colco-
tar et trociscos andronii et spissum cum vino cocto aut cum
oleo in hyeme quidem cum oleo sambuci sed in estate cum oleo
rosarum. Et tuo et glutinum album et albezard cum quantitate mino-
re quam de medicis discooperti et de eo quod recitum est quandocunque
sunt vulnera est ut ponatur super medicamen inebriatum absinthio
infusum in oleo et sicut nervus discoopertus est dignior aliis nervis
ut alleviatio fiat in eo similiter ligamenta que nascuntur inter
ossa sunt figura digniori ut operentur super ea cum medicamine
forti. Ligamenta autem que continuantur cum lacertis sunt inter utras-
que res de vulneribus a quibus necesse est magis elongare a-
quam est vulnus nervi et similiter frigus quamvis minores sint et
de rebus nocibilibus ei. Et oleum iterum nocet et non est
necessarium nisi apud sedationem doloris calidum. Et non oportet
ut abluatur vulnus neque cum aqua neque cum oleo immo
sollicitus sis ut abstergas humiditatem cum panno aut la-
na in fine lenitatis neque etiam cum vino cocto nisi sis se-
curus a nocumento humiditatis eius. Et quando exigit aliqua
egritudinum ut super ipsam ponatur et propterea super illud quod est dis-
coopertum oleum tunc oportet ut transeat super ipsum in panno vinum
coctum deinde oleum. Inquit Galenus accidit cuidam homini punctu-
ra cum ferro minuti capitis et disrupta est cutis et punctura est
quibusdam nervis manus eius: medicus ergo posuit emplastrum
quod iam expertus fuerat in incarnatione vulnerum magnorum in car-
ne. Quare apparuit est locus. Et postquam apparuit posuit de
super medicinas mollificativas sicut emplastrum de farina tritici et
aqua et oleo quare putrefacta est manus hominis et mortuus est. Et quando
accidit spasmus ex ulceribus in eis tunc de eo quod necessari-
um est si iam stricta fuit in scissura cutis est ut aperiatur
et administrentur medicine conferentes illis ulceribus exiccan-
tes et subtiles valde. Et ut sit sollicitudo in hoc ut perve-
niat ad profundum. Et quando est vulneris disruptio et punctu-
ra et non est apostema tunc curatio est curatio localis. Et
oportet ut sit fortioris caliditatis et fortioris exiccationis quam
illud quod administratur super scissuram quoniam illud penetrat ad egri-

tudinem faciliter. ¶ Et oꝫ vt sit regimē vulneratū in nerũis subtile ꝛ vt sit i vltio subtiliatiõis. ¶ Et quū dolor fa cti acciderit apa ꝟ necessarium ē dare cibuꝫ ꝛ ppē qꝫ vulnera sunt i lantandie nõ necessaria est illic pblomia vene sine sollicitudie ꝛ sine timore sincopis ꝛ vigilia. Et oꝫ vt sit stratꝰ eiꝰ humidꝰ ꝛ obtuiet mēbra ꝑpinq vulneribꝰ cuꝫ iunctiõe ꝛ sit caput eiꝰ ꝛ collum ꝛ subasceilas ipiꝰ cuꝫ et unctiõe si fuerit vulnꝰ i supioribꝰ ꝛ sit pectinē ꝛ igula ꝛ ꝑpē si fuerit vulnꝰ in īferioribꝰ ꝛ ptibꝰ crurum.

Medicine vulneꝝ nervoꝝ ꝛ vlc. ꝝ ipoꝝ. C. lij.

Larinum albotū ē de melioribꝰ medicis vulneꝝ
s nervoꝝ. Et ꝗ illis q sunt sic īfantes ꝛ mulieres ꝛ eniꝰ ꝯplō ē vehementis bullatio sufficit qꝺ ē sic glutinum albotū solum pulverizatum cum pauco oleo qꝺ ipm liniat ꝛ viscosum faciat si fuerit siccū ꝛ sīna loco eiꝰ ¶ In illo aūt cuiꝰ ꝯplō ē siccior ꝛ caro durior oꝫ vt misceat cū eo euforbiū ꝛ qꝺ ē eiusse aut vetꝰ aut recēs aut parꝝ aut multū sm ꝯplonē corpis ꝛ eiꝰ calefactiōem. Et sit sūma eiꝰ qꝺ dat de forti recēti .xij. quo herat aut de glutino albotū aut ei simili .iij. qꝺ herat aut eiꝰ cū q misceat. Et qñqꝫ admisceat ei pter euforbiū de lacte titimali qꝺ est mirabile ꝛ de assa ꝛ de serapino ꝛ de oppoponaco ꝛ qꝺ ē debilꝰ. Sed aurac ꝛ spuma eiꝰ ꝛ sulfur calefactū cū oleo ꝓ qualitate sordiciei balnei ꝛ floꝝ lapidis asiꝰ ꝛ oīe attractiuū humidū ad exteriora ꝛ oragini eiꝰ ꝛ cini purgatiõis eius ꝛ ꝯglutinatio auri. ¶ Et fortasse nõ reperit i fine pꝰo vulneꝝ nervoꝝ nisi fermentū ꝛ admistrat ꝛ ꝯfert eis ꝛ attrahit ex ꝓfundo attractiõe bona. Et multociens iuuant cuꝫ sordicie vasoꝝ apud quꝫ est nõ pꝰo euforbius aut faria lolij cuꝫ aq cinerꝰ emplastata ꝛ admistratio glutini albotū est melior rea cuꝫ q repit. Et pꝰ ipm sic eplastrum basilicō ꝯfortatū cuꝫ eo cuꝫ q oꝫ vt ꝯforet de illis q dicta sunt ꝛ fortasse pmisceat cum cera ꝛ calefacit ea ꝛ oꝫ vt sit ablutus ꝛ quod eo melius est est illud quod est ablutum cum aqua maris in sole calido ꝛ quāto abluitur plus sit magis iuuatiuum. ¶ Et de medicis bōis est medicamē Gal. ꝯpositū ex cera ꝛ resina ꝛ euforbio ꝛ pice ꝛ oleo grosso de vnoqꝫqꝫ sit pomedia ꝛ de oleo po vna. ꝛ oleum balsami cum subtilitate sua nõ est multe calefactiõis nimioꝛ ꝑpter velocitatē sue resolutiõis. Et quū vulnera fuerit gangrenatiū aut pūctura ꝛ non associat eis apa neqꝫ putrefactio tūc oꝫ vt adistret emplm cuꝫ euforbio aut fimo columbino ponat i cõpe subtiliore eu ordeū ꝛ i spissiore fimꝰ colubinꝰ ꝛ adde ꝛ minue ꝓ q videos ꝯpōne corpis ꝛ eiꝰ forma ꝛ dilata sistit stricta. Et sciao q medicamē qꝺ necessariū est i gracili necessariū ē vt sit solꝰ eo qꝺ est necessariū i sollicie. Et quū accidit in vulneribꝰ putrefactio tūc serapinū ē bonū ꝛ faria herbi: veꝝ quū accidit apata tūc farina ordei ꝛ faria fabaꝝ ꝛ faria herbi iterū q iā decocte sunt cū aq cinerꝰ aut aq pura i q sit deꝰ serapini. Et quū video vulnera ad sanitatē pvenire nõ time eo tūc admistrare desup vinū cocticiõs ergo vt adistres medicias illas in eo deīde calefac ipm ꝛ accipe ipm cū pānis infusis ꝛ stringe desup.

De apatibꝰ q accidūt nervis vulneratis. C. liij.

Iam scit ex eis q pmisimꝰ ꝛ scire fecimꝰ ex curatiõe
i curatiõis nervoꝝ qꝺ sit modꝰ curatiõis apatū q accidūt eis quū vulnerant. Et oꝫ vt iterūꝰ illud explanādo. ¶ Dico ergo illud qꝺ Gal. dixit i libro catagenis. Inqt quū accidit in vulneribꝰ nervoꝝ ꝛ mēbroꝝ nervosoꝝ pblon ꝛ phlegmō ē fort. inflamatio valde tūc oꝫ vt adistrent i curatiōe eiꝰ medicine facte cū aceto ꝛ lapidibꝰ mineralibꝰ qꝺ dixit ꝛ plim eoꝝ ē i tractatu suo catagenis qꝺ rū vna hec ē. Rx. calcadis .ʒ.i. ꝛ qrtā. ꝛ oragīnis .ʒ.ix. ꝛ .ʒ. ꝛ qrtā ꝛ scorie plūbi .ʒ.ij. ꝛ .ʒ.ij. ʒ ꝛ corticum auri .ʒ.i. ʒ de sard. ʒ.i. ꝛ cere .ʒ.vij. ꝛ olei .ʒ.ix. ꝛ aceti forti .lb.ij. ꝛ qrtā

terant medicine secce ꝛ infundant cū aceto ꝛ [illegible] uant ea q soluunt ꝛ liqueant ꝛ misceant cū [illegible] tur motu ꝯgestissimo donec coquant. Et [illegible] mēbꝝ linimū ex oleo bis aut i hac [illegible] medicamē desup oꝫ vt ponat [illegible] sa i aceto ꝛ oleo calefact [illegible] ꝯbilitatis nervis strenis neqꝫ [illegible] ē istum. Qꝺ si necessariū sit emplastrum [illegible] emplō facto cū aceto ꝛ melle [illegible] sit comi ꝛ vt sit faria eiꝰ faria herbi. [illegible] bi pꝰo tūc admistra farinā fabaꝝ [illegible]

De attritiõe nervoꝝ ꝛ eoꝝ incisiõe. C. [illegible]

Cum nervis advenit attritio [illegible]
q vulnera neqꝫ apata ad hoc [illegible] dolorē ꝛ sit qꝺ accit [illegible] qꝺ rūpit sic aq cinerꝰ [illegible] loco. Et sit oꝫ vt ēbrocet membra [illegible] brocatiõe ꝯtinua. Et sint in [illegible] resolo. Et ꝺ oleis bonis i hoc ē oleū [illegible] alachoe ꝛ oleū de rutaꝝ sit eplastra [illegible] sit maluauiscꝰ ē mirabilis [illegible] to. Et caro vaccaꝝ ē mirabilis. Et [illegible] cepa bis cocta. Qꝺ si fuerit illic apa [illegible] apata eiꝰ ē vt admistret dest ꝯgelata [illegible] pauco aceto ꝛ oleo cū [illegible] linate ꝛ submergat lana sordida ꝛ [illegible] dest. ¶ Et si fuerit hec lesio i [illegible] tur dolor ꝛ ponat medicamē [illegible] maturat ꝛ resoluit si cū [illegible] apata ꝛ nõ addat i eo. Et ꝯsidera i dolore [illegible] ad id ex eis qꝺ ē vehementior [illegible] tūc plora ꝛ admistra id qꝺ ē fortior [illegible] vinū iteꝝ. Et qñ apa iā plōgatū [illegible] cū cuꝫ aq cinerꝰ ꝛ qꝺ sit cū sordicie [illegible] illic i cute vulnera etiā tūc necessariū [illegible] no fortis ꝛ aggregatio ꝛ strictura qꝺ [illegible] faria fabaꝝ ꝛ aceti ꝛ mel ꝛ ē medicamē [illegible] vt sit fortior exiccatiōis ponē i [illegible] voluntas vt sit fortꝰ iteꝝ pona [illegible] fuerit vulnera talia vt nõ curet [illegible] eo qꝺ ꝓhibet apatiõe nervoꝝ cū [illegible] ꝛ caro ostreaꝝ ē mirabilis ꝛ [illegible] le ꝛ eplastrū cū olibano ꝛ [illegible] ex ꝯpōnibꝰ. Et si fuerit cū [illegible] oꝫ vt misceat cū medicis [illegible] oꝫ vt caueat i incisiõe nervoꝝ [illegible] lida neqꝫ fra imo admistrent olea [illegible] rum stypticoꝝ calefacta ꝛ [illegible]

Judicia nervoꝝ corruptoꝝ. C. [illegible]

Quandoqꝫ accit frustra nervoꝝ [illegible]
q cessatum ex extrahēdo ergo [illegible] tiõe vene curatio.

De nervoꝝ durītie ꝛ eoꝝ incisiõe. C. [illegible]

De multocies accit a [illegible]
b mitūt sentiē cū eo stupor. Et [illegible] voꝝ ꝓpria ē curatiõ [illegible] nos dixīmꝰ in tabulis medicinarū [illegible] tario qꝺ necessariū ē ꝯmēdorum [illegible] radixꝰ [illegible] medicie expert i eo de qꝺ [illegible] mat bdellij iudaici pōdus .ʒ.x. ꝛ [illegible] ea ꝛ ꝯficiat cū eo qꝺ ipm ē de radice [illegible] valde ꝛ eplastret cū eo. Et sit radix [illegible] to vue. Et iterum āmoniacū ꝛ galbanum [illegible] oggregata cū fece olei. Et iterū [illegible] fiat emplastrum cum vino cocto. ¶ Et [illegible] mē diaglon cū medicatē sua [illegible]

Rememoratio egritudinum ossium. C.viii.

In ossibus aūt accidit egritudines ex corruptiōe cō-plexionis ex solone singularis z. fractura z dis-locatiōe z putrefactiōe z vlceratiōe z excoriatione. Et nos quidē loquimur de fractura z dislocatiōe q̄ indi-gēt restauratiōe post hunc locum. Illas aūt q̄ d eis indigēt aliis medicis dicemus h q̄retes auxilium a deo.

De vētositate spine z corruptiōe ossis. C.ix.

Uentositas spine est cū sit humoribus acutis penetrantes i os z corrodētes ipsm. Et icessus vētositatis spine ē icessus dolos iuncturaꝝ. Uerū nā in dolore iūcturaꝝ ē i carne z i vētositate spine ē i osse z ei. additio corrupti ossis pīe viā p⁹ aliā. Dicit q̄dā q̄ spina ē spasm⁹ i toto corpe p vic⁹ z nō assumat.

Signa corruptiōis ossis. C.x.

Cum ossi accit corruptio videbis carnē sup ipsum mollescere z mollificari z icipit i via foros z vir⁹ z penetrat p eā tēta facilime ad os. Quoniā p uenit ad os nō inuenit ipm lene ita vt lubricet ab eo imo adheret ei paruper z qū inuenit rē nō firmā in se ipsa imo habētē fracturā aut putrefactiōem z forasse destruit z le nit z pp̄e quā nō ē corruptio in pricipio. Nā i hora pn cipij nō apparet illud cuiꝰ tēta. Et forasse sit lubricitas ei⁹ sup flua corruptiōem ei⁹ ex hoc q̄ qū lubricat i eo tēta in oi latere sit separatiōem pāniculi ab eo z illud pter corruptiōem ei⁹ q̄ icepit z illa q̄ icipit qua corrūpet caro sup ipm. Et quā discooperuerit eā ab eo inuenies ipm mali coloris. Et multotiēs qdē anteccedit ipm apa z corruptio carnis z mēbri in pimis z mō deinde venit ad ipsū.

Curatio eius. C.xi.

Curatio corruptiōis ossis est ei⁹ fricatio z ipius destructio aut ei⁹ abscisio z ipi⁹ serrata sive sit fistula sive nō sit. Nā necesse est fricare ipm z radere aut cauterizare puenīēdo ad vltimū corruptionis ei⁹ vt cadāt cortices corrupti z remaneat sanū. ¶ Et qīq̄ cadūt cortices ossium p medicinas itē sic cadūt cortices capitis z alioꝝ. Et de illis est medicamē cui⁹ hec ē descriptio. Rx. aristol. iredos myrrhā aloē cortices pīnie oppoponacis cibi adustū secūdā eris cortices pini aggreget z ē mirabile faciēs cadere cortices ossiū z nasci carnem bonā sup ea. ¶ Et si fuerit corruptio ossis pfundior illa tūc necesse est cōcauare ipm. Nō si corruptio iā pfecuta est medullā nō est excusatio qn̄ assumat illud os cum medulla sua. Et si corruptio fuerit de illis q̄ nō sanat nisi abscisio z seratura tot⁹ ossis mēbri aut plin ei⁹ q̄d circūdat ipm tūc serat locū in q̄ os vt icidat ita vt reuoluat tēta vsq̄ q̄ cōsequat locū i q̄ inuenit adherētiā ossis vltimā q̄m illic ē termin⁹. Itē qū est os corruptū ex capite coxe z anche z sic spōdilis dorsi tūc fugere ab ei⁹ curatiōe est meli⁹ pp nocumētū. Et si timet q̄ corruptio ossis sequet corruptiōem carnis cui⁹ causa accit pus tūc iīcare z accipe carnē ab eo ē cōuenīēs z ē ei⁹ cura. Et os vt infrētur mēbꝝ sanū cū epithimatib⁹ q̄ scīuisti i capto corruptiōis carnis discooperte ab eo ē z cū eoꝝ similibus.

Modus serādi os corruptū. C.xii.

Sit eleuet caro ab osse ita vt ponat i extremitate ei⁹ filū cū q̄ tendat ad supiora vel vitie. ergo tēdat cū eo mēbꝝ aut aliud ex illo loco ad iferiora vt nō associent ei dētes z sera ipm. ¶ Et qñ ē tibi necessariū serare costā aut os sub q̄ est tunica aut aliqd nobile sicut ita costaꝝ nuche pone sub sera lainā q̄ cōseruet mēbrū nobile. Nō si caro fuerit ipm rotūdātē sua tota d scoopta tūc sera ipm q̄m n oīs caro sup os q̄d iā discoopuit ē ex oib⁹ laterib⁹ iuis. Nō si pteo ossis corrupti fuerit p̄pe iūcture tūc extrahe ipm ex iūctura. Et si corrūpit os brachij totū aut cruris tūc auferat totū. Caput aūt anche z coxe z spōdiles dorsi qū corrūpunt tunc fugiat ex curatiōe eoꝝ pp̄ter locū āche.

De eo q̄d remanet de frustis ossiū z corticū eoꝝ in vlceribus consolidatis. C.xiii.

Illud q̄d ē meli⁹ ē vt nō festinet i extractiōe eoꝝ imo dimittant nāe z adiuuet z illud cū attractiōe pauca eoꝝ q̄ extrahūt i spatio n festio. Et si moueant cū medicis z opatiōe man⁹. nā q̄d extrahit ē violēter nō euitat qn̄ faciat accidere vlcera fistulosa. Qū ergo expellit ea nā ad cutē z icipit exire z iā separata sūt tūc icarna z cura vulnus. Et iā ē iudiciū i frustis eorū z pāniculi de q̄ dictū ē vt manifestēt nā qū tu pperas z extrahis ea violēter tūc ē i eis timor spasmi z genitio pus z febris. Et q̄d si fiat saniosa nō ē i eis magnū nocumētū. Si aūt vis scire medicinas illi⁹ tūc de illis ē medicamen huiusmōi. sumant oleū vet⁹ z cera citrina z sordities vasoꝝ apiū q̄ vtreq̄ sint equū ē oleū: deīde soluant oia deīde sumat pō vna euforbij z pō vni lactis titimali z tres pies aristologie z fiat ex eis sic ceratū. Et sumat itē āmoniacū z bdelliū z liniant cū oleo de lilio deīde aggregando totū cū cōmixtiōe fiat emplim z ponat desup ipm. n. ē de illis q̄ extrahūt ossa cū velocitate z facilitate.

De medicis fracture ossis. C.xiiii.

Fracture ē est curatio cum manu quā dicem⁹ z curatio cum medicinis q̄ dicem⁹ cōuenīētib⁹ fracture ossiū z torsiōe.

Epithia ad fracturā z torsionē. Rx. mugath mos excoriatoꝝ aā. ȝ.x. aloes malamasci albi acatie aā. ȝ.v. luti. ȝ.x. liniant cū albumie oui si fuerit apa calidū. Itē folia aletbil z cupssi z myrti z salicis terant z exprimant z sumant galia z rose z cepa narcissi z de illis q̄ dicta sūt z d sandalis rub. z bolo ar. z laudanū z sansel z kamaba z altea z mos z acatia z meliꝰotū z sansucum z adde in eo si indiges calefactiōe z sansucum z enulā z cupssum.

Ad fracturā z torsionē cū apa te calido. Rx. mos excoriatoꝝ. ȝ.xx. mugath balaustie acatie ēpset z ē forte valde. Et d medicis ei⁹ sunt folia myrti z laudanū z galia z crocus z lutum est bonū attritiōi. Et oleum iterū est iuuatiuū ad fractura z ad dislocatiōnē z ad torsionē. Itē mugath z mos altea acatia lutum aloes myrrha liniant cum aq̄ myrti.

Fen quīta incipit de restauratiōe z ē tractat⁹ vnus.

Tractat⁹ pm⁹ de dislocatiōe z restauratiōe.

Sermo vniuersalis de dislocatione. C.i.

Dislocatio est egressio ossis ex loco suo z situ suo q̄ est p nāꝫ apd illud q̄d ei vicinum existit integra. ¶ Si aūt nō egrediat integre noiat separatio iūcture ad ptē pfundā aut prēdētē vl eminētē q̄ cognoscit sēsu. z ē spatio n integra quā qdē noiant torsionē. ¶ Qū ergo ē lesio q̄ nō mouꝫ os q̄ ab ibi q̄d cōiūcit ipm tūc ē alguesena z sit ē ex genere torsiōis. ¶ Et qīq̄ accit iūcture reomia z ē vt elōget z addat sr lōgitudinē suā nāle z si cōseq̄t ad hoc dislocatiōem vertū sit facilis dislocatiōis. Et illd qdē multotiēs accit i adiutorio z coxa. Et de bolb⁹ ē qdā q̄ ppt⁹ ē dislocatiōi iuncturi suis q̄m cōcauitates ossiū iūcturaꝝ suaꝝ sī sit pfunde z bucelle q̄ igrediant eas nō sīt stricte. Et sīgamētū q̄d ordiat sūt ea z ab eo nō ē firmū imo debile in creatiōe sua mitū aut bhidū suscipiēs extēsionē aut līi essasēsit ad ipsū buitates viscose lubricat faciētes aut fracti sr margies cōcauitatū ossiū i q̄ igrediunt d ossibus iūcturaꝝ q̄re fiūt cōcauitates, pfūdiores q̄ sit. Et distictio. Et d iuncturi qdē sūt iuncte facil dislocatiōis, z d eis sunt iuncture pue dislocatiōis, z de eis sunt medie. ¶ Faciat ergo

Et iunctura poplitis propter lenitatem ligamenti sui quod in ipsa est creata lenis ligamenti propter inuamenta facta in anatomia ergo fit propter illud facilis dislocationis et propter illud sufficitur cum pila. Et sit iterum facilis reditionis ad salutem nam facilitas reditionis est secundum quantitatem facilitatis dislocationis et difficultas eius est secundum difficultatem eius. Et iunctura humeri est prauia ei in macilentis non in pinguibus. Peiores vero dislocationis sunt sicut iuncture digitorum ipse enim fortasse non dislocantur imo franguntur antequam dislocentur et sic iunctura cubiti et propter illud reditio eius est praua. Medie vero sunt sicut iuncture anche. Et quandoque accidit ut sit facilis dislocationis quod non est facilis dislocationis propter aliquam causam que sit etiam facilis reditionis sic accidit ut sint propterea anche plena humiditate que sit facilis eius dislocatio et cum hoc sit facilis eius reditio sic accidit humidis venam vesice que ei omni hora dislocatur eius ancha et redit per quodlibet laborem deinde dislocatur postea redit et hoc indiget cauterio et non alio. Et peior dislocatio est cum qua abscinduntur capita frustorum ossis quod coniungunt os cum osse et parum reditur ad dispositionem suam naturalem et plurimum illius sit in capite anche deinde in capite adiutorii et in duobus focilibus duorum pedum apud calcaneum. Et dislocatio quod est sedior quam fractura cum neque redit dislocatio neque restauratur fractura.

Signa dislocationis vniuersalis. C. ij.

Cadit in iunctura inclinatio et profunditas insolita sicut accidit accidens apparens in magnitudine carnis spatule et in dislocatione iuncture pedis et magis apparens quam illa que est in iunctura colli et spatio est ex illis que exibunt illud extractione sana. Et est ut tu consideres infirmum cum socio suo sana illius infirmi eiusdem non alterius. Et quum videris iuncturam non moueri tunc iudica quod dislocata est dislocatione integra sicut quum mouetur motu suo ad omnes partes et peruenit ad omnes fines suos non est cum ea egritudo prodens eum separatione.

De signis declinationis. C. iij.

Et ut videatur concauitas cum augmento alterius lateris et perueniet in sensu augmento quod fuit sentiatur ad interiora in huiusmodi cum hoc quod quidam motus est possibilis.

Signa additionis longitudinis iuncture absque dislocatione. C. iiij.

Signum eius est ut sit sicut inspectas quum ergo compresseris eam redit ad mensuram suam naturalem absque labore. Cum vero dimiseris eam redit ad mensuram suam accidentalem et accidit profunditas in quam fortasse ingreditur digitus vbi non est causa vehementis multitudinis sicut humerus.

Curatio declinationis et dislocationis. C. v.

Oportet ut curetur quum dislocatio aut perueniat ad medicum singularis aut composita cum egritudine alia ex ulcere et vulnere et apostemate et aliis. Quod si fuerit cum alia tunc oportet ut consideres quum si dislocatio fuerit ex illis que reducuntur cum tractione leui non faciente dolorem nisi dolorem vehementem qui perducit ad apostema non tollerabilem facere redire dislocationem. Et si res fuerit contraria tunc oportet ut curetur in primis vulnus aut vulnus deinde cura dislocationem et precipue in iuncturis difficilibus. Quum vero volumus curare dislocationem tunc fortasse perducit illud ad spasmum maximum secundum plurimum. Et precipue quum dislocatio est in membris propinquis membris principalibus et sicut est dispositio in apostematibus in quibus est regimen secundum quod modo exponimus. Nam si res fuerit facilis et non commouetur ex ea dolor neque reditio cum ea est difficilis restauramus dislocationem et non curamus. Si autem accidit dolor tunc oportet ut non perturbamus et si fecerimus tunc oportet ut distrahamus ligaturam si fuerit dolorosa. Quod si ingrediatur cum facilitate curabimus apostema iterum et vulnus. Et si fuerit dislocatio et fractura simul et fuerit tensio in parte vna premittes regimen vtriusque rei sicut. Et sapientes quidam narrant quod cecidit lapis super extremitatem humeri hominis et vulnerata est cutis et caro donec ap

paruit extremitas lacerti [illegible]
caput sustinere tunc ergo quidam [illegible]
parum et in equando os et reducere [illegible]
ne et strixit quod accidit ut [illegible]
te suum os donec sanum est [illegible]
moti caro abscidatur et congelet illic [illegible]
si fuerit illic apostema magnum oportet ut [illegible]
locationis autem singularis et simplicis [illegible]
ut tendatur ad contrarium partem a qua [illegible]
tas ossis extremitatem ossis alterius deinde [illegible]
ex uit et tunc redit. Et malorum quidam [illegible]
deinde ligetur et in ligatura est securitas ab [illegible]
ne apostematis. Et necessitas ad prohibendum [illegible]
ios et abhorret ex membro [illegible]
facium et adducunt in apostemate immo oportet [illegible]
vino pontico. Ueruntamen Hip. [illegible]
vsque ad diem [illegible]
iterum necessaria sit [illegible]
locatur in omni motu et [illegible]
cationem et humiditatem que indiget [illegible]
reditionem dislocationis [illegible]
stra epithimata et embrocatur [illegible]
epithimatibus et embrocis [illegible]
etur super strictura [illegible]
facto quod sit ex oleis [illegible]
ut sit cibatio in dislocatione [illegible]
gat eam secundum similitudinem necessitatis.

Curatio elongationis iuncture. C. [illegible]

Oportet ut reducatur os mollificatiuis [illegible]
lis in quibus gelat a quibus mollificari [illegible]
bus est ut supplicatur [illegible]
etiam sicut si misceretur galle et balaustie [illegible]
adiunctio calorem et costi et [illegible]
cut nux cupressi et iuniperus et reliqua [illegible]
pare deinde stringantur sic caput.

De dislocatione mandibule. C. [illegible]

Cadit mandibula inferior et [illegible]
que remanet os apertum [illegible]
unt et non accidit casu completo. [illegible]
ad anteriora ex contrario eius quod accidit [illegible]
tasse accidit ei apud saltum et [illegible]
hoc si perueniet motu cum lacertis [illegible]
ris. Et quandoque cadit dislocatio [illegible]
ma signa ipsorum quum declinatio mandibule [illegible]
iunde et curatio quidem est [illegible]
net ad reducendum ipsum et si non [illegible]
cumeta et cum hoc sit praua eius [illegible]
est illa que est velocior quam si [illegible]
certos et commouet febres [illegible]
pter illud quod associatur ei [illegible]
le sit res praua donec interficit [illegible]
ei venter eius [illegible]
mitos ideoque oportet ut festinet ad curam [illegible]
tatur unus caput eius deinde [illegible]
in os et committit infirmo mollificare mandibulam [illegible]
Nam illic sunt lacerti qui [illegible]
tionis postea moueat mandibulam [illegible]
tendat eam subito deinde reducat eam [illegible]
illud a qua separata est [illegible]
secundum illam preparationem. Et [illegible]
plex et coopla et clausio oris deinde [illegible]
cerato ex cera et oleo ros. deinde [illegible]
velocius est possibile. Si autem [illegible]
oportebit tunc ut [illegible]
aqua calida et oleo in balneo [illegible]
deinde sedeat restauratos post [illegible]

dibulam eius ad posteriora donec decenter locetur et stringatur. Et oportet post illud ut resupinetur eger sup puluinar cuius ipletio sit leuis et teneat vir caput eius ut non moueatur vsque quo compleatur sanatio.

De dislocatione furcule. C.viii.

Et furcula nō separatur a latere inferiori quoniam ipsa ē continuata cum pectore nō separata ab eo. Et propter hoc nō mouetur ex hoc latere. Et si penitus fiat de forti percussione vehementi et stringatur tunc ipsa cōfert et curatur curatione qua curatur si frangi. Verum extremitas eius quā sequitur humerus et separatur ex eo si dislocatur primum quoniam iacent quibus duo capita prohibet eam ab hoc. Et prohibet eam iterum caput spatule. Et si mouetur iterum furcula motu vehementi quoniam ipsa non est posita nisi ut separet pectus et amplificet ipsum. Et propter hoc est furcula facta hominibus soli inter reliqua animalia. Et si accidat ei dislocatio ex luctatione aut ex re alia simili huic tunc ipsa equatur et ingreditur ad locum suum cum manu aut puluillis plurimis qui ponuntur super eam cum ligatura que necessaria est. Et rectificat hec cura extremitates humeri iterum quando separantur et reducit eas ad locum suum. Et illud quod ligant furcula et humerus est os cartilaginosum et ipsum ingrossatur in macilentis. Et quando remouetur estimat ille cui nō est experientia quod caput adiutorij iam separatum sit aut exiuit de loco suo et quod caput spatule videtur tunc acutius. Et videtur locus qui est eo inferior concauus. Verum oportet ut distinguatur cum significationibus.

De curatione eius est ut nullo modo applicetur ad caput et similiter humerus.

De dislocatione humeri. C.ix.

Humerus quoque dislocatur aut in dislocatione spatule ambigitur et magnificatur si dislocatur. Verum quoque accidit securare humeri ex adiutorio ut dislocetur facile quoniam eius concauitas nō est profunda et ligamenta eius nō sunt firma immo sunt leuia subtilia posita propter illud facilitatem motus et eius dislocatio est res in qua nō accidit in eo quod scimus nisi secundum partem vnam exitus apparens plurimum: ipsa enim nō dislocatur ad superiora quoniam eminentia humeri prohibet ipsam neque ad posteriora quoniam spatula prohibet eam neque ad partes ventris quoniam lacertus habens duo capita ex anteriori nō permittit eam cum prohibitione capitis humeri. Verum nō dislocatur nisi ad latus domesticum aut siluestre. Et separatur ad illud separatione parua ad latus vero inferius ingreditur quoque extra plurimis corporibus in extenuatione macilentis. Et in eis cadit dislocatio adiutorij et eius reductio per quamlibet causam. Et res vtrorumque sunt in pinguibus prauae valde. Et quoque accidit adiutorio dislocatio in hora partus difficilis et apud sectionem ab embrione deinde si nō redit velociter nō crescit post illud in longitudine et remanet post illud cubitus prauus quamuis rectificetur et quoque non recipit etiam in quibusdam corporum immo remanet breuis minutus minutum habens adiutorium et brachium in pluribus corporum et recipit et fit bone dispositionis in pluribus corporum sed est secundum dispositionem habentes pedem mustele. Corpora vero nō eis fiunt a duabus diminutionibus simul. Et quando accidit adiutorio fractura in latitudine sua deinde restauratur tunc nō est possibile reducere dislocationem eius nisi et frangatur restauratio.

De signis dislocationis adiutorij. C.x.

Signum eius est ut videatur concauitas apud caput humeri et in firmamento. Verum tamen illud nō est proprium isti immo est iterum propter conuersiones capitis spatule et extremitas humeri alterius acutior hac extremitate si nō accideret ei iterum separatio in se ipsa aut in osse quod est caput eius per offensionem aut per aliud. Et quoque sedatur cum curatione lesio eius et estimatur quod nō sit lesio cum eo. Et videtur capiti adiutorij dislocato cum eminentia plurima in parte subascella ad inferiora et forsitan est possibile in firmis ut equetur caput adiutorij et videatur adiutorium nō bene firmatum lateri bonitate firmationis manus sane ad quam nō appropinquat nisi cum labore et dolore vehementi. Non si desiderat eleuare manum ad superiora et tangere aurem suam nō potest ei et difficiles sunt ei motus alij. Et ista significationes iterum quoniam accidunt propter torsionem et apostema aut percussionem.

De cura dislocationis adiutorij. C.xi.

Curatio quidem illius quod de illa est facilius et in corporibus infantium et quorum leuia habent corpora est ut extendatur cum manu et intromittatur sub titillico apud propinquitatem capitis adiutorij deinde teneat illam propinquitatem et impellat eas ad superiora et manus altera extendat adiutorium ad inferiora. Et forsan est possibile in firmis ut equetur caput adiutorij cum digito medio et extendatur cum illa eadem manu. Non autem est vehementior dislocatio in corporibus fortibus. Leuior modorum in illo est ut restaurator intromittat pedem suum in ascellam infirmi et locet calcaneum suum prope caput adiutorij aut pilam siccam aut infictam si fuerit apta adherens prope caput adiutorij infirmo resupino. Et extendat manum manibus suis secundum rectitudinem quam velit eradicare eam ex spatula et declinet manum suam parum ad inferiora et ingreditur. Iste est rectior modorum omnium et leuior eorum. Et iterum quoniam vir fortis longus longior infirmo et intromittat humerum suum sub ascella infirmi et eleuet ipsum a terra suspensum ab humero suo et iam extendit manum eius ad ventrem ipsius. Non si infirmus fuerit leuis ponderis cuius corpus nō grauet super manus eius suspendat cum eo aliquid quod grauet ipsum et quoque ponitur loco pedis perpendicularis eleuata super terram. Et est super caput eius pila ex pannis et coriis stans loco operationis loco humeri viri et restaurator extendit manum ex latere alio et grauatur. Neque si necessarium est eis illud cum pondere aut suspensione et quando sit paruum aut sit difficile et prolongatur tempus tunc forsitan indigeo eo quod est fortius post embrocationes et balneationes et sit quoque illum sit manubrio sarculi et est virga habens cuius longitudo est longitudo adiutorij aut plus aut minus super cuius caput est pila et ipsius pila facilior est ut sit ex pannis et coriis et impellatur cum illa virga ipsa sub titillico. Et oportet tunc quando voluntas est ut fiat ut annectat vir fortis istam titillico impellendo ipsum cum eo ad superiora aut duo viri donec resistat restaurationi extendendi manum et teneat vir alius humerum eius alterum ut nō separet subito aut impellat illum humerum et restaurator ille iam incepit extendere manum eius et trahere eam ac si voluntas eius sit ut separet eam a spatula eradicando et faciendo ad anteriora parum. Et quando fit vt cadit adiutorium in iuncturam suam deinde pila intrat titillico intentione forti sustentando ad superiora caput adiutorij. Et oportet ut sit sustentatio secundum ipsum et ipsa sit super illud quod sequitur caput adiutorij in firmo et oportet ut in fine quod est sub eo ut non frangatur adiutorium quoniam nō est possibile post restaurationem eius ut redeat ad locum suum propter illud quod scimus et medicatur quoque cum scala ita ut ponatur caput adiutorij super gradum scale qui iam lenificatus est et preparatur cum inuolutionibus secundum formam conuenientem et suspenditur vir ex alio latere et extendatur manus et ingreditur caput adiutorij in locum suum. Verum oportet ut sit suspensio et gradus scale prope caput adiutorij ut nō frangatur et forsitan ponitur loco gradus et glomeri spici reponitur ex illo eodem loco et nō remouetur ab eo ad locum alium quoniam timetur ex hoc fractura adiutorij. Et curatur quoque alio modo ex aliis modis et melior modorum est modus primus. Cum ergo redit dislocatio ad locum suum tunc melior ligatura eius est ut ligetur pila cum humero ligatura facta cum vittis latis prohibentibus separationem eius quod redit et oportet ut penetret vitta super ipsum aut vitta alia deinde secundum modum crucis vsque ad humerum alterum. Et quoque cadit crux super humerum infirmum deinde ligatur adiutorium cum latere ad inferiora et ligatur cubitus et extremitas manus ad inferiora ex parte colli et nō resoluitur vsque ad septimum aut post ipsum et cibus ipsius sic fiat. Non si assiduatio fuerit quiescendi nō necessarium est cauterium.

De dislocatione spatule. C.xii.

Iam dictum est illud et est de illis quorum casus non accidit et mirantur ex ea tales quales Hippocrates et Gal.

De dislocatiõe ossis parui apud humerum. C. xiii.

s Ecidit quoq3 ossi paruo qđ est caput humeri vt separetur a loco suo quare accidit etiam cõcauitas sicut in dislocatiõe.

De cura. C. xiiii.

n On, oz vt extendatur tensione facti sed coarctet ꝛ stringatur cum digito ꝛ inclinetur ad locum suum ꝛ stringatur sicut stringitur furcula cuz puluillis. Nã ipsa ligatura itez quoq3 facit ipsm redire ad locum suũ violẽter ꝛ nõ curatur de illo qđ est de vehementia illius ligature ꝛ seruatione eius sicut curatur de eo i furcula.

De dislocatiõe cubiti. C. xv.

b Uius membri dislocatio fit difficilis ꝛ fit difficilis ipsius reditio ꝑpter vehemẽtiã ligamentorũ ꝯtinentium ipsm ꝛ coꝝ bonitatem ꝛ ꝑpter suaz cõtrarietatem cõcauitatum. Et quoq3 accidit ei separatio parua. Et accidit ei dislocatio integra in quibusdam horis. Et qñ dislocat significat eius dislocatiõem gibbositas in latere ꝛ arcuatio in latere ꝛ deterior eius est qđ dislocatur ad posteriora quoniam est inobedientis curationis valde. Et plurima quidem dislocatio non accidit nisi in focili inferiori ꝛ est turpior ꝛ fedior, ꝑpter illud quod accidit ei de reditione: focili vero superiori paꝝ accidit ꝛ non est cum feditate dislocatiõis inferioris quoniã ipsum est vehementioris cõtinuatiõis cum vola ꝛ est longinqua ab hoc vt remoueatur ꝛ nõ est possibile vt dislocet vnũ duoꝝ focilium nisi elõget a suo elõgatione aliqua.

De cura. C. xvi.

o Portet vt festinet ad eius curatiões qñ ꝑperat ad ipsm apostema calidũ, ꝓhibẽs a curatione quoniaz extẽdere ad equãdum ipsm tunc perducit ad perditionem. Ꝯ itez nõ sit possibile vt equet apostemate illic existente. Et separationi quidem parue succurrit cum quolibet difficultate imo adiungat volam cũ reditione ei⁹ ad locum suũ. At dislocatio completa si est ad anteriora ẽ regimẽ ꝛ si ẽ ad posteriora est ei regimẽ aliud ꝛ illa q̃ est ad anteriora redit ad locuz suũ quã percutit vola sua humeꝝ q opponit ei percussionibus aliquibus manu iaz ꝑparata sicut oz ꝛ adiuuat manu altera ꝛ ingredit. Dislocatio vero ad posteriora oz vt extendat tensione vehemẽti deinde percutiat eam ad posteriora. Quod si nõ obedit p illud teneant adiutorium ꝛ brachium duo fortes ꝛ liniat restaurator manũ suam cum oleo ꝛ incipiat abstergendo inungere cubitum cũ vehementia donec ingrediat: deinde oz vt stringat ipsum ꝛ ponat brachio suspensorium diminuẽs cubitũ angulum sm̃ quantitatem quã tollerat in prima hora deide non cesset constringere suspensorium paulatim donec constringatur angulus.

De dislocatiõe iuncture rasete. C. xvii.

i Unctura rasete est facilis dislocatiõis ꝛ difficilis reductiõis nam qñdo extendit extensiõe parua ꝛ opponit unuz duoꝝ membroꝝ alteri redditz eius bucellatio est parua qm illud quod cõtinet ipsaz ĩ corporibus apostemat ꝛ ꝓhibet bonitatem reditionis. Et modus extensiõis eius est vt extẽdat vir fortis ad posteriora ꝛ extendat restaurator volam ad cõtrarium illius partis immo ad anteriora ꝛ extẽdat vnumquodq3 digitum incipiens a pollice ꝛ perueniens ad minimũ nam equatur per illud ꝛ redit deinde emplastretur ipsum ꝛ stringat.

De dislocatiõe digitoꝝ ꝛ signis ei⁹. C. xviii.

q Uando dislocant digiti inclinant ad interiora ꝛ apparet illic eminentia in interioribus ꝛ apparet concauitas dorso ꝛ similiter fit in ossibus rasete.

De cura. C. [illegible]

i N reditiõe digitoꝝ a dislocatiõe [illegible] dem ꝛ nõ oz vt extendant [illegible] oz vt expectet sup eos ꝛ [illegible] tia sub qua cadit radix eius [illegible] riora ac si tu eradicꝭ ipsm ex loco suo ꝛ [illegible] locationẽ eam intrasse ꝛ [illegible].

De separatiõe ossis rasete. C. [illegible]

o Portet vt in ea fiat qđ possibile [illegible] ꝛ impulsione eis declinatiõis [illegible] trarium prio illius ꝛ postea [illegible] eaꝝ desup vt dimittant super eam ꝛ [illegible] sup eam plumbũ equatum [illegible] tesua. Uez oz vt antequã ponat [illegible] plumbũ vt emplastret eam emplastro [illegible] lio que lenis ꝛ nõ moueat.

De dislocatiõe spõdiliũ ꝛ separatione. C. [illegible]

q Uando spõdiles dislocant [illegible] terficit, ꝑcul dubio. Et nõ completa [illegible] mouent [illegible] completa est mortalis quoniam ꝑcul dubio [illegible] coarctatiõe forti si resistit ꝛ nõ obedit. [illegible] prima colli ꝛ qñ sequitur eam [illegible] statim quoniam neruũ anhelitus coarctat [illegible] operationem suã. Et si est de spõdilibus [illegible] ad partem interiorem nõ est possibile [illegible] que interficiunt velociter ꝛ si moueatur [illegible] taliter q ꝓhibeat anhelitum [illegible] interficit. Et si moueat ꝛ nõ coarctat [illegible] vehemẽti aut coarctat ꝛ nõ apostemat [illegible] est cum eo de apostemate nõ est [illegible] tum ingrediat nucham ꝛ neruos [illegible] cit superfluitates exire inuoluntarie. Et [illegible] tum tunc nocumentum quod [illegible] necessariũ est nocumentum [illegible] q debilitat pedes debilitat [illegible] cessaria est virtus fortis ꝛ impulsio [illegible] magna que forte frãget spinam ei⁹ [illegible] suũ ꝛ antequã redeat ad locũ suũ [illegible] eius spinam. Et quoq3 dislocat [illegible] riora. Et in huius quidem capitulo [illegible] tum fecimus vbi locuti fuimus de gibbositate [illegible] plicat illic. Et signũ illius est qđ [illegible] tiam in posterioribus aut arcuationẽ [illegible] sit spinam sed in ei⁹ fractura nõ [illegible] locatiõe spõdilis est timor mortis.

De cura. C. [illegible]

i N illa quidem q̃ est ad anteriora [illegible] parua ꝛ parua ꝑfectus est in [illegible] q̃ est ad posteriora indiget [illegible] nibus ꝛ fortitudie sicut est oper [illegible] tur sup eam cum fortitudie aut [illegible] trem suũ ꝛ stet sup eam cum [illegible] cũ aliobidꝭ fricatiõe [illegible] ris vehementior illa ꝛ [illegible] firmat lignum cui⁹ lõgitudo ꝛ latitudo [illegible] que capiat infirmũ ꝛ [illegible] ꝑpe parietem extensum ad [illegible] ꝛ nõ sit elõgatio ei⁹ a pariete plus [illegible] ꝛ ponatur sup ipsum stratus planus [illegible] deinde balneet ꝛ applanet super lignũ [illegible] le sup faciem suam, deinde inuoluatur [illegible] me ligature ample due ab⁹ [illegible] grossi cuntur de subasseribus ꝛ ligent [illegible] ligent extremitates ligatureꝝ latez ad lignum [illegible]

simile mālubrio mortarij ⁊ eleuet hoc lignum sup lignum positum aut podiale: ⁊ deī ministro stāt apud caput infir mi vt teneat ipm vt fiat extremitas iferior inuoluta ad ali qd ⁊ extēdat superior q̄ ē apud caput i hora q̄ os ⁊ fiat p illō extēsio ⁊ ligēt iterum pedes ābo simul cum ligat a āpla alia sup genua ⁊ sup duas spatulas iterum ligādo ite rum loca q̄ eleuāt ex loco in q̄ aggregāt duc corpe cum li gamēto alio ⁊ aggregēt extremitates horum ligamēto rum ⁊ ligēt ad lignum aliqd simile mālubrio mortarij sic ē lignum cui⁹ pcessit narratio ⁊ eleua ipm apd extremitatē ligni pmi: deinde pcipe ministro vt extēdat cum hoc ligno extēsiōe q̄ fit sm̄ dēxtrum. ¶ Et ō hoib⁹ sunt q̄ faciunt hāc extēsione cum ministro ⁊ sunt sicut sagitte sup lignum ere ctum apd extremitatē huī⁹ ligni magni aut podialis. Duo extremitates q̄ sequunt caput ⁊ pedes: q̄ reuoluunt ille sagitte inuoluunt cum eis ligature q̄ extolunt. Et os qn̄ fit extēsio vt ipulsio fiat apd gibbositatē cum radice volarum manuum. Nō si fuerit nob necesse sedē sup ipm faciem⁹ illō ⁊ nō licebit⁹ aliqd. ⁊ si nō eqt spōdilio cum aliis reb⁹ ⁊ istam⁹ fuerit tollerās ɔpssione tunc os vt fora uel fouea i piete q̄ ē ppiqua⁹ cuius lōgitudie similis cānali recipiēs gibbū. Sit cum mēsura q̄ sit lōgitudo fouee qn̄ titas vni⁹ brachij ⁊ nō sit altior spōdili firmi neq̄ iferi or ea plurimum: ⁊ imo os vt ā pmum sit facta. Uerum ad hāc egritudinē ad quā dixim⁹ i pncipio vt sit lignum po situm ppe pietē deinde sumat tabula eqlis mēsure ⁊ pōat vna extremitatum ei⁹ i foueā q̄ ē in piete ⁊ ponat medium lo ci q̄ ɔsequit ex ea sup gibbositatē deinde ipellat extremitas ei⁹ alia iteri⁹ donec videas q̄ spōdilis iā egta ē eqdē ma nifesta. Et hypo. qdē iā dixit q̄ ɔcauatō sola absq̄ tabu la rectificat hac rē. Et dixit iterum q̄ ɔpssio cum tabula so la facit illō. Nō si illō ē verum tunc nō ē possibile vt ad ministret extēsio quā diximus⁹ i pncipio ipā q̄ noiat sepatē spōdilium ad anteriora absq̄ ɔpssiōe. Et os p⁹ extēsiões vt administres tabulā ō ligno c⁹ latitudo sit qntitas triuz di gitorum ⁊ ei⁹ lōgitudo qntitas q̄ ɔphēdat gibbositatē ⁊ qōd i pān sani ⁊ inuoluāt sup eā panni lanei aut stupa sic sa aut nō sit dura ⁊ pōat sup gibbositatē ⁊ ligēt cum liga mēto qō ē necessarium. ⁊ administret firmo eis⁹ subtus ⁊ si remāserit p⁹ illō residuum ex gibbositate tunc os ad ministrare curatōes q̄ sit cum medicis q̄ mollificāt ⁊ leniūt cum administratōe tabule quā narrauim⁹ tpe lōgo. ⁊ qdā hoies admistrāt tabulā ō plumbo. ⁊ si disslocat ad vnū duo p latera eqt cū assella aut assellis duab⁹ ⁊ stringāt. In facta vō ex hoc i collo ad posteriora ⁊ ē illa q̄ curat os vt resupinet firmus. deinde extēdat caput ei⁹ ad supio ra cū facilitate ⁊ equet spōdilo ei⁹ cū ɔpssiōe ⁊ absters. one: ⁊ qn̄ equat ponat sup eā cum ⁊ a pionanti ⁊ vela su p ipm cū panno ⁊ stringe deīup assella cum mēsura colli ⁊ lōgitudie ei⁹ ⁊ liga eā ad caput ⁊ adiutorium ita vt nō ca dat ligamētū ad guttur ⁊ reuoluat in nūero dextrū ⁊ po nantē illa cū qb⁹ stringis sm̄ formā vittarum ex margini bus pannorum qn̄ illa q̄ rotundant ledunt.

De dislocatōe alhosos. i. iūcture ossis caude. C. xxiij

Lhosos qn̄ dislocat tūc illō scit sensu. Sz ex ma gnitudine dislocatōis scio p sensū itez ⁊ q̄ eger nō expādit pedē neq̄ i loco dislocationis neq̄ apō genu imo ē plicatio genu ei laboriosior. Regimen vō ei⁹ ē qn̄ qū vis equare illō os vt itromittas mediū di giti i anū vtq̄ oppōat loco deinde pme cū eo ad supe riora cū fortitudie ⁊ obuia cū manu tua alia locū alho sos donec equs ipm deinde empla ipm ⁊ stringe ⁊ eger mi oret cibū ⁊ minor sibi egestio ⁊ fiat cū hoc qō leniat ventrem.

De dislocatione anche. C. xxiiij

Oxe qn̄ acci dit ille ei qō accidit adiutorio de dislocatōe ad iferiora sic mollificare. Et nō est possibile ei si dislocat coxa vt expādat pes neq̄ iuxta dis locatōes neq̄ apō genu imo ē illō i genu magis prauū. Et ei⁹ qdē dislocatio qn̄ fit ad iteriora. Et qn̄ fit ad exteriora. Uez plus dislocatōis ei⁹ ē ad exteriora ⁊ mi norat ei⁹ dislocatio ad iteriora ⁊ dislocat itez ad āterio ra ⁊ ad posteriora ⁊ p illas eadē cā. Et qn̄ accidit i dis positōe p⁹ strictura sup embryonē qō dislocat ille pes tūc facit cū hōc crus minimū deficiēs a dilatōe corpis q̄ re debilitat ⁊ non corrumpit.

De signis. C. xxv.

Accidit ex dislocatōe āche ad iteriora vt videas pedē dislocatū lōgiorē altero ⁊ genu eminēt⁹ ⁊ nō pt duplicare pedē suū apō igne istatū apa rū qn̄ caput coxe ad itrauit i ipm. Et si dislocat ad exte riora abbreuiat pes ⁊ appet i igine pfūditas ⁊ accidit i eo qō opponit ei a posterioribus eminētia ⁊ iflatio ⁊ ge nu ē qsi ipm sit submersum ad iteriora. Et si dislocat ad āteriora pes ē lōgior ⁊ nō ē possibile firmo vt expādat crus suū ⁊ nō fit ei possibile vt plicet ipm nisi cū dolore ⁊ nō ipedit ei deābulatio penit⁹ ⁊ si vult ābulare ābulat sup calcaneū. Et accidit ei multotiēs ex hoc vt ipedi in guē ei⁹ ⁊ retineat ei⁹ vrina. Et si dislocat ad posteriora ab breuiat pes ei⁹ ⁊ fit sup eū expāsio dislocat ⁊ appet i ipi⁹ igine mollificatio ⁊ ē caput coxe decline ad obliquores.

De cura. C. xxvj

Portet vt ad curādū sit festinatio. nā si nō redit velociter forsitan eseclēt ad eā humidates ⁊ putre. fiāt ⁊ pducēt ad corruptōes medicatorū⁹ ⁊ secūt il lud ō nocere id qō scio. ¶ Regimē vō dislocatōis coxe ad iferiora ē vt extēdas pedē ꝑ: inde fac cū redire cū ve hemētia postq̄ moueris eū dextra ⁊ sinistra donec op ponat ei ad qō redit ⁊ pone pedi q̄ sinali ⁊ stringe sup crus deinde stringe sup coxā ⁊ sup genu strictura q̄ luet eā deinde suspēdat ex hūero suspēsiōe ne sit possibile crurī cū hoc extēdi. Qn̄ vō dislocat ad iteriora tūc pcipe vt flectat genua ⁊ teneat eū hō fortis ex latere eminētio rij ⁊ capiat restaurator mānu sua caput coxe apō genu ⁊ trahat ipm ad āteriora ita vt ipellat extremitatē anā ⁊ i pellat ipm ipulsione tēdēte ad supiora ⁊ exteriora. Et si adiuuat eū ali⁹ ab extremitate alia ex ɔtrio mot⁹ ei⁹ ⁊ iā ligauit eā cū vitta aut cū fune erit bñ deinde liget cū li gamēto. Uez qn̄ dislocat ad exteriora os tūc vt firmet restaurator extremitatē coxe q̄ ē apō genu ⁊ moueat eā ex ɔtrio mot⁹ pdicti. Et sit ali⁹ tenēs ab extremitate alia mouēs eā ex ɔtrio mot⁹ pmi ⁊ iā ligauit vittā aut funem. Et i illa q̄ ē ex illo ad āteriora aut posteriora stringat re staurator radicē coxe cū ligatura lata. Et capiat sup hu merū ad ptē q̄ os sm̄ declinatōes dislocatōis ⁊ accipiāt vt i duas extremitates ligature āple deinde extēdāt eam vt sit extēsione q̄ suspēdāt firmū in aere. Et cum huiōi itez ē possibile vt redeāt mōi pdicti ad rectificatōnez: ⁊ medicāt eā qn̄ cū thabani. ¶ Et mod⁹ ali⁹ ē sm̄ q̄ re fert ō eo qdā corpe ⁊ hū eqt ingt os vt cauet fouea lon gā in ligno toto sitez aq̄ ductib⁹ ⁊ nō sit lōgitudo fouee ⁊ pfūditas ei⁹ pl⁹ qntitate triū digitoꝝ ⁊ nō sit lōgitudo eoꝝ ad iuicē pl⁹ qntitate digit ⁊ pōat extremitas alt thbre i pte illi⁹ fouee ⁊ sufficiēt cū eo ⁊ fit ipulsio ei⁹ ad ptē ad quā os ipellit ⁊ os vt sustentēt i medio ligni magni aut podiali ligni aliqō erectū cui⁹ lōgitudo sit qntitas vni⁹ pedis ⁊ grossitudo ei⁹ qntitas malubrij lotoris et qn̄ re supiat sup dorsū reuoluat hoc lignū i eo qō ē iter alho basegi ⁊ caput coxe qn̄ pphibet eq illō qō extēdit ipm a pte pedū sz illō itez multotiēs idigeat extēsiōe q̄ i sit a superioribus. Et cū hoc qn̄ corp⁹ ipellit ad anteriora ipellat hoc lignū caput āche ad exteriora ⁊ os vt sit man⁹ ad i feriora sm̄ modum quē diximus⁹ vn̄ hoc papu ex pedo.

Quod si caput coxe nõ ingredit p hãc spẽz curatiõis tũc oz vt auferat lignũ erectũ sustẽtatus z vt ligẽt duo ligna alia sup duo domicilia loci illi⁹ ligni .s. ol late ei⁹ lignum vt sint sic postes porte z nõ sit vnũquodqz eoz min⁹ pede delde eriget sup ea lignũ aliud sicut erigat lignũ scale vt sit figura ex lignoz [illegible] lre q̃ noĩat grece buneca. hec n. figura fit qñ ponit lignũ trinũ i medio insior⁹ duob⁹ extremis parũp. deide oz vt resupiet ifirm⁹ sup lat⁹ sanus z extẽdat coxã sanã i eo qd̃ ẽ int duos postes sub ligno qd̃ ẽ sicut gradus scale z põat coxa ifirma sup hunc postẽ vt sit caput coxe extra sup ipm p⁹ q̃s expãsũ fuerit sup postes pãnu plicatu plicatiõe plurima vt nõ ledat postis coxã postea sumat lignũ aliud ex q̃o latitudo eius z longitudo sit sicut q̃ntitas q̃ pendat ex capite coxe v qz ad locũ calcanei z põat i lõgitudine sub coxa ab interiori pte vt veniat caput coxe ad calcaneũ z ligẽt cũ eo deinde ad mistret i gibbositate. Deinde sm q̃ diximus in eo qd̃ pcessit oz tũc vt extẽdat crus ad iferiora cũ ligno ligato cũ eo vt redeat caput coxe ad locũ suũ cũ hac extẽsiõe vehemẽti. Et ẽ iterũ mod⁹ ali⁹ cũ q̃ ingredit caput coxe absqz extẽsiõe ifirmi sup lignũ. Et ẽ mod⁹ quẽ laudat Hyp. z ille ẽ vt sit q̃ oz vt ligẽt man⁹ ifirmi sic cũ ligamẽto lato leni z ligẽt pedes ei⁹ ambo cũ ligamẽto lato forti leni sup duos calcaneos z sup duo genua z sit lõgitudo cuiuslibz eoz a 2pi suo q̃ntitas q̃tuor digitoz. Et sit crus ifirmũ extẽsũ p altero q̃ntitate duoz digitoz z suspẽdat ifirm⁹ sup caput z sit elõgatio ei⁹ a terra q̃ntitas duoz cubitoz: deinde currat adolescẽs bñ expertũ puber cum brachiis suis z extrahat coxã infirmã i grossiore loco ei⁹ vbi ẽ caput coxe iterũ z suspẽdat cũ ifirmo sbito. nã iunctura cũ factũ fuerit illõ cũ ea ingrediet ad locum cũ q̃libet studio. Et iste quidẽ mod⁹ ẽ facilior aliis qm nõ indiget opatiõe plurima. Iterũ pptea medicũ nõ bñ opari i eo qm ipse ifirmit eum pp suã facilitatẽ. Et si fit dislocatio coxe ad exteriora tunc oz vt extẽdat ifirm⁹ sm q̃ dixi⁹ cuz hac ligatura q̃ ẽ sup albabasegi [illegible] z furculã sm q̃ diximus deide ẽ necessarius medicũs vt euellet cuz tibi brẽ d fortis ad interiora p⁹ q̃s posuerit extẽdatur ibi bñ z i aliã pte fortiter quã diximus vt stringat sup eã. Et sint aliq ministroz ex pte coxe sic ipellẽtes iterũ z oppõat ipulsio vt nõ ipellat plim. Et quz dislocatio ẽ ad anteriora tũc oz vt extẽdat ifirm⁹ deide põat vir fortis radicẽ vole man⁹ sue dextre sup inguẽ ifirmi z coarctet ipm cũ manu altera. z ipse cũ hoc põat coarctatõez extẽsã ad iferiora ad ptẽ genu. Et qñ dislocatio ẽ ad posteriora tũc nõ oz vt extẽdat ifirm⁹ ad iferiora eleuat⁹ sup terrã imo oz vt sit positus sup aliqd duz sicut oz vt sit iterũ qñ separat ancha ei⁹ ad exteriora sicut dixi i gibbositate oz ergo vt extẽdat ifirm⁹ sup lignũ aut podiale sup faciẽ suã z sint ligatura stricta nõ sup coxã imo sup ei⁹ sicut diximus sup. Et oz iterũ admistrare 2pssionẽ cũ tabula z sup albabasegi z locũ ad quẽ egredit iunctura. Hic ẽ sermo nr̃ i spẽb⁹ dislocationis q̃ accit ãche ex cã manifesta accedente illi. Iterũ q̃ qñqz dislocat coxa pp multitudinẽ humiditatis accit ei sicut dislocat spatula pz tũc vt admistret cauteriũ sic diximus in loco in q̃ diximus hoc cauterium.

De dislocatione genu. C. xxvii.

g Enu ẽ velocius dislocationis a dislocat absqz cã pter debilitatiõez velocẽ aut lubricat pp sic carnal multotiẽs dislocat absqz cã pter saltũ. Et genu quidẽ dislocat ad oẽm ptẽ nisi ad anterioꝛẽ pp rotulã z aiutoriũ ei⁹. De cura. C. xxviii

a Edeat ifirm⁹ sup sedẽ ppinquã terre z eleuet pedes ei⁹ parũp deide extẽdat vir fortis manũ suã desup z desubt⁹ extẽsiõe forti z reducat restaurator iuncturã ad dispõez suã sm iudiciũ dislocationis vniuersalis z liget eam.

De dislocatiõe ancharum z rotule genu. C. [illegible]

q Uãdo accit ei dislocatio oz vt ponat pes in terra z reducat rotula deide [illegible] [illegible] pãnis 2plicatis a [illegible] desup aut de lateribus [illegible] ergo restringit z adhereat nõ [illegible] [illegible] paulatim donec [illegible]

De dislocatiõe iuncture tali q̃d ẽ calcanei. C. [illegible]

d Islocat calcane⁹ [illegible] [illegible] fortis z curatiõe [illegible] vt redeat. Deide oz [illegible] eis. xl. dies vt nõ dislocet sed. In [illegible] sit q̃libet extẽsio deide [illegible] Et [illegible] oz vt reducat sm q̃ dicta [illegible] m⁹ sup dorsũ suũ sup [illegible] albabasegi sup pariet⁹ [illegible] tõs corp⁹ ei⁹ moueri qñ [illegible] oz vt ligat ille pariet⁹ [illegible] bñ fuerit lignũ magnũ i ẽ medio [illegible] tũc oportebit fiat extẽsio sup hoc lignũ [illegible] tenẽs coxã z extẽdẽs eã z minister [illegible] manib⁹ suis aut ligamẽto [illegible] cũ medic⁹ manu separatõez [illegible] ad iferiora. Et oz p⁹ [illegible] vadat cũ pte ligamenti ad porte [illegible] calcaneũ z liget ille. Et oz [illegible] tali posteri⁹ vt nõ sit sup eos ligatura [illegible] habeat ifirm⁹ a deambulatiõe xl. dieb⁹ [illegible] te eni nõ sanat sm 2plemẽtũ z [illegible] rũpit curatio. Quod si separat [illegible] multotiẽs aut accidat hunc membro [illegible] spẽi hoc membꝛũ cũ resupinatõe [illegible] sioẽ membri z eq̃tiõe ei⁹ z cũ [illegible] administratiõe ligatraz fortiũ z vt [illegible] neat donec rectificet membꝛũ [illegible] oz vt sit ad digitos z dimittatur [illegible]

De dislocatione ossis pedis. C. [illegible]

c Uius regimẽ ẽ p̃ximũ regimini [illegible] calcanei z fortasse [illegible] pede suo sup ipm pãno [illegible] inde emplast z stringe sm modum [illegible]

Tractatus scdo d radicibus [illegible]

Sermo pñio in fractura. C. [illegible]

f Ractura ẽ [illegible] ossis⁹ [illegible] sparsa z qñqz nõ ẽ sparsa [illegible] z qñqz accit [illegible] tudie z qñqz accit [illegible] latitudie qñqz accit diuisa z qñqz accidit [illegible] in lõgitudie ẽ diuisio z alcassi q̃ nõ accit [illegible]. Quidam nominauerũt spẽs fracture [illegible] curã magnã incedẽtẽ i latitudie z [illegible] sic z ali ale z arũdinalẽ z dicimus i [illegible] fractur am lineã [illegible] z dicimus [illegible] cũ longitudie lunalẽ z naturalẽ. Et illiq̃ [illegible] vnam [illegible] z alteruz [illegible] cura 2pleur non est possibile vt [illegible] sm q̃ necesse est int eã oppositiõe [illegible] [illegible] Et ille separatio facienus accidit [illegible] qd̃ 2iunctur d velaminibus z [illegible] quãdo eam. Et qñ est [illegible] tur membꝛũ cum facilitate. Et [illegible] exteriora sm q̃ dixit Hyp. [illegible] interiora q̃rens illud quod [illegible]

ē plus q̄ re ledit. Et q̄n cadit fractura apō iuncturā ꝛ restaurat̄ remanet mot᷒ difficil̄ ꝑ duritiē ꝛ ratsbadū qḋ accidit idiget spatio donec declaret̄. Et illō qḋē pluꝰ accidit i fracturis ossiū puoꝝ. Et ō illo itēꝝ ē vbi ē iūctura i creatōe strictior sic ē iūctura cauille. Et fractura p̄ramoris fcarnatōis ꝛ vnitōis ē illa q̄ ē fm rotūditatē deide illa q̄ declinat: nō n. adheret nisi sup ipm̄ ꝓlōget ligatura bñ fabricatōe mirabilē tpe lōgissimo ꝛ sumat ex eis ꝛ medicis ꝛ ex eo qḋ mitte sāguinē ad illā ꝑtē fm q̄ dicem᷒. Et deterior fractura ossiū ē ad iteriora nō ad exteriora fm q̄ dr̄. Et qḋ dr̄ de icisiōe medulle ꝛ initiat ē iucētio eius nō ē vanitas medulla n. h̄z lenitatē viscositatē ꝛ nō i cidit. Et q̄ñ accidūt cū fractura accōria sicut vulnera ꝛ flux᷒ sanguis ꝛ apā ꝛ attritio ei᷒ qḋ circūdat eā ex carne q̄ si nō ꝑficet cū ꝓhibitōe putrefactōis aut scalpellet accidet ex eo corrosio. Et hoc᷒ qḋē fracture magnoꝝ sūt p̄ dolorē ꝛ p casus. Fracture vo pueroꝝ puoꝝ appꝫ p dolorē et apā. nā i ipis accūt p̄la iudicia restauratōis. Et q̄n illa ossa redeūt ad sit᷒ suos possibile ē i isātib᷒ ꝛ q̄ sit eis ꝑui vt restauret̄ ei vult᷒ fuatio ꝑme i eis. Et i etate vo adolescētie ꝛ q̄ ē p᷒ ipaꝫ nō restaurat̄ imo currit sup eas fcarnatio ex mā cartilagiosa cōiūgēs iter duo ossa ō gñe ei᷒ qḋ fac carnē ex an᷒ ō dorsob᷒ ꝓhib sup cōiuratōes eius ꝛ alioꝝ. Et ossa mag᷒ iobediētia ad restauratōes facien dū ē adiutoriū deide brachiū. ¶ Ampli᷒ furcula q̄n frāgit̄ ad iteriora p̄ua sit ei᷒ cura. Et fractura fedior i duob᷒ focilib᷒ ē fractura focil iferioris eoꝝ sic decliū ē i dislocatōe. ¶ Reo āt coxe ꝛ cruris ē facilior q̄m restauratio nō ꝓhibet ea a dilatōe. ¶ Et mēbra qḋē diuersificāt i spatio restauratōis. Vbi gr̄a. q̄m nasus restaurat̄ fm q̄ dr̄ i. x. ꝛ costa i. xx. ꝛ vlna i eo qḋ approxiat a. xxx. vsqꝫ ad. xl. ꝛ coxa i. l. ꝛ fortasse extedit lōge donec restaurat̄ coxa vsqꝫ ad mēses tres aut q̄tuor ꝛ qḋ ē supra hoc. Et vt declinet mēbrū i firmatōe restauratōis ad vētrē ei᷒ meli᷒ ē q̄ȝ vt decliet ad dorsū ipi᷒ q̄n sit declinatio ei᷒ i latere vētris. Et cāe ꝓp̄ q̄s nō restaurat̄ os sūt multitudo embrocatōis aq̄ ꝛ multitudo solōnis ligamētoꝝ ꝛ ligatōis eoꝝ aut festinatio i motu aut paucitas sanguis absolute aut paucitas sāguis viscosi i corpe ꝛ ꝓp̄ illō minorat̄ restauratio fracture cholericoꝝ ꝛ ꝯualescētiū. Et ō illo q̄ signat restauratōes ē apparitio sāguis q̄ vt q̄n ipe sit superfluitas quā expellit nā ex multitudie sua cum studio ad fracturam.

De radicibus restaurationis ꝛ ligature. Ca. ij.

Restauratio huius ē extensio mēbri cū q̄ntitate q̄ r os. Nā additio i ea spasmat̄ ꝛ lesionē facit ꝛ ꝓuenit ex ea febres ꝛ q̄ñ accidit ex ea mollificatio. Et illō qḋē i corpib᷒ bñdiuis ē minoris nocumēti ꝓp̄ obediētiā eoꝝ ad extēsionē ꝛ diminutio ei᷒ ꝓhibet bōitatē ꝯsolidatōis ꝛ ordīs ꝛ qḋ i dislocatōe ꝛ fractura ē eq̄le. Oꝫ ergo extēdat̄ fm modū q̄ oꝫ ē vbi sit occupatio eius sp̄atōe duoꝝ ossiū fm rectitudinē ꝛ positōes pulullōꝝ ꝛ ligamētoꝝ fm q̄ oꝫ ꝛ cooperire ea astellis ꝛ cooperire astellas ligamētis. Et oꝫ vt q̄escat mēbrū q̄ntū est possibile nisi q̄ñ ꝑ q̄ntitate quā tollerat q̄m nō fuerit nocumētū ꝛ apā ex nō moueat̄ nā mēbrū. Et oꝫ vt caueat̄ dolorato vehemēs apō extēsionē ꝛ strictura i fractura ꝛ dislocatione sit. Et sīr illō qḋ accidit ex strictura vehemēti ꝛ tardat resolutio q̄n illō pducit ad hoc vt moriat̄ illud mēbrū ꝛ putrefiat ꝛ sit necessariū abscīdere ipm̄. Et intentio i p̄mo restauratōis ē vt eueniat alrosbeth i eo q̄ nō sit sic ossa capita eorū sup ea nō orit̄ alrosbeth q̄re oꝫ vt ꝑficet ita vt nō eueniat siccū neqꝫ paucū ꝛ itēꝝ grossum p̄ter ꝑtrāsitōē mēsurā. Et ō sicco est q̄ magnitudo ei᷒ diuersificat̄ fm mēbꝝ ꝛ q̄ntitatē fracture i magnitudie sua aut mult᷒ tudie ip᷒ aut i cōtio albaꝝ. Et tu qḋē scies in diminutōe qḋ oꝫ fieri i illo q̄n apō remōtoratōes aboꝝ ꝛ apō remōtoratōes fracture. Et oꝫ q̄n accidit alrosbeth vt ꝓhibeat̄ a motib᷒ ꝯtinēt᷒ ꝛ coitu ꝛ ira ꝛ iracūdia q̄m adiuuāt sāguinē ꝛ fugiat loca calida ꝛ sāguis q̄nt frigidū ꝛ adiuuat̄ cū ēpl'is fortib᷒ stipticis i q̄b᷒ est caliditas q̄dā ꝛ glutinatio ꝛ ponāt̄ i eis q̄ sunt sicut mirr cupsē ꝛ dragagātū ꝛ medicie q̄ sūt ad rupturā. Et q̄n accit fracture vt nō restauret̄ restauratōe ō q̄ curet̄ nūc fiat i ea q̄d dā sicc fricatōis i vltcrib᷒ q̄ nō sanant̄ ꝛ ē vt fricet̄ verisq̄ manib᷒ donec auferat̄ viscositas vl̄ debil q̄ ē q̄n ipa non sit aliq̄d q̄re accit vt eleuet̄ i locū ꝛ ipellat ad ipm sāguis bon᷒ nou᷒ ꝛ coagulet̄ sup ipm rosbeth forte. Et multotiēs q̄dē egrediūt̄ ꝛ alterat̄ color ossis ronsilos coactib᷒ ꝛ sanatio ꝓp̄ fricatōes ꝛ sup huiōi non ponāt̄ astelle imo si fuerit necessariū sufficiat ligatura bona. Et q̄n aggregāt̄ fractura ꝛ vulnera nūc non ē possibile vt differat̄ restauratio vsqꝫ q̄ sanet̄ vulnera: ossa n. idurat̄ ꝛ nō recipit restauratōes nisi cū prauitate ꝛ extēsiōe vehemēti ꝛ dispōib᷒ malis. Et cū hoc q̄n accit cū vulnere dolores ꝛ apā i q̄b᷒ ē tior nūc vt torq̄at̄ mēbrū meli᷒ ē q̄ȝ vt accidat tior magn᷒ q̄re oꝫ vt i huiōi fractura nō puenia't ad vltimū i re restauratōis. Et q̄n ē cū fractura attritio ē cū illo tior i corrosiōe mēbri q̄re oꝫ vt scalpellet̄ locus ad hoc vt egrediat̄ sāguis q̄n i ipo ē tior ꝛ ē vt moriat̄ mēbrū ꝛ si fluat sāguis tūc oꝫ vt reticeat̄. Et multotiēs q̄dēꝫ sit necessariū ꝓp̄ tiorē apā ꝛ nocumētū vulneris vt faciat aliō q̄ȝ sit necessariū ō curatōe mēbri q̄re ꝓhibeat̄ ꝛ solōis ventrē ꝛ subtilias cibū. Et q̄n q̄ȝ accit ex strictura pruri᷒ ꝛ ē necessariū vt soluat̄ aut embrocet̄ mēbrū cū aq̄ calida donec resolua't huiditates mordicatie. Et hyp. q̄dē pcipit ei q̄ restaurat̄ vt fugat aliq̄d ō helleboro i illa hora ꝛ fuit ei᷒ initio vt trahat̄ māe ad iteriora. ꝛ Gal. ꝓhibet hoc imo pcipit vt bibat̄ agaricū. qḋ si fuerit necessariū tūc det aliq̄d ō sirupo acetoso i q̄ sit vt᷒ acuta ꝛ dr̄ q̄ illō fuit itēꝝ hyp. Et superfluitas q̄ ē int duo tp̄a ē mirabil. Et cū volueris facē restauratōes deide volet ꝛ ingerat tūc recti᷒ ē vt dimittas illō ꝛ extrahe illō qḋ redire se cōstrictorasse. n. renouat p illō initiū a dolorib᷒. ¶ In fractura āt i lōgitudie sufficit vt mēbꝝ adhereat cū strictura vehemēti ꝛ vehemētior q̄ȝ i aliis i ꝯpōsitōe vltiatio fiat ad anteriora. In fractura āt q̄ ē i osse oꝫ vt duo ossa sūt fm rectitudinē ꝛ ꝑme q̄ possibil ē obstruēdo illō extēsit᷒ pl'is sanaꝝ ꝛ ꝯsidera an sit oppositio ossis h᷒ ad suū ꝯpar ossis alteri᷒ deide restaura ꝛ obstrua nā i eis illō sūt eis ō illis fmsta ꝛ additōes ꝛ ō illis sūt vacuitates vel frusta q̄n nō decenter ꝯponūt soluūtur os ꝛ iter restauratōes ꝛ q̄n frāgūt itēꝝ remanēt iter duas fissuras ossis nō pmittit vt adhereat vna eaꝝ alteri ꝛ sepant̄ q̄re sit vl᷒c᷒ i q̄ ꝓp̄ aggregat̄ vir᷒ q̄re accit idē q̄ ipm̄ merpu trefit ꝛ putrefacit mēbꝝ. Ampli᷒ vnitio nō sit solutōe tio. n. nō sit nisi q̄n decēter ꝯiūāt̄ frusta ꝛ additōes in oppōne sua q̄ ei opponit̄. ē ergo necessaria extēsio p᷒ q̄ȝ fuerit vsicata oppō iter duo ossa ꝛ iter additōes ꝛ meatus q̄ deglutiūt eas ꝛ vsicata fuerit restauratio. Nā ergo extēderit ꝛ opposuerit rectū ē q̄n initio oppōnē vsicatā vt mollificet extēsiōnē paulati ꝛ obstruet oppōes vt nō decliet cū attractōe ꝛ obstruet cū māu tua dispōes ei᷒ qḋ decēter ꝯpōit̄. ꝛ si iueneris eminētiā aut aliō remāsit illō cū māu deide necessariū ē ligatiuā ꝯseruās mēbꝝ fm q̄tē sūt nō durus q̄n dolē faciu valde neqꝫ lene q̄n dimittit ꝯseruatōes. Et ō reb᷒ q̄ eaꝝ ē media ē melior. Et oꝫ vt sit ligatiuū positū ad illō ad qḋ ē isclinatio vehemētius. Et si fractura ē ꝯpleta tūc oꝫ vt eā extēde strigāte eas ex oi pte. Nā si fractura fuerit i pte pl᷒ oportebit vt sit strictura illic pl᷒. Et si cū fractura fuerit aliq̄d ex frustis ꝛ ossibus puis tūc si fuerit ledēs dolorē faciens tūc valde ad

illō cū rectificatiōe. qđ si nō fuerit lesū tūc nō cures de eo neq; opponas manū. Qđ si ī bigīa audita fuerit eius crepitatio tūc spat q; currit sup cā ros both. Cū ergo fe cus fuerit ē illo tūc nō oz vt tardet reo eius. Et qñ accid et frustū disrupcio carnis nō ē tūc rectū occupari ī dila tatōe disrupcio opatōe solidoz vel scalidoz sz ē necesse vt extēdāt duo ossa ad duo latera fm vītimū finē re ctitudinis ne sit tortuositas in eis qm ī tortuositate tunc ē corruptio ossis. Cū ergo extēderis ipm tūc redi ad fru stū r reduc ipm r strīge illō. si aūt nō redit tūc nō dilatos disruptiōes imo pfo. fo vt videas mēsurā q̄ idigeo r pfo ra ī ea fm q̄titatē q̄ igrediat ī eā frustū r ppone sup ips frustū cum lenis sup qđ possit esse forame spissum r pe netret frustū ī ipm r pone sup cutē r manū ppsside q̄uan te cas āba r pcedet ou ī foramine pcssiōe ad radicem suā deide seret cū sera opatōis r ē sera minuta subtilis a cuta sic sera facientiū pectines. Et forsasse pforat radit cūs pforatio ē necessaria cū tripāo faciēdo foramia pri ma accipiēdo locū eius qñ ē fractura r illō nō ē auferēdo ti morē vbi ē post os corp nobile sz forsasse sit salus eis insista moucia motu suo aut sua collectōe aut incisione sua. Et qñ igeniaf vt pōat trepanū sup latitudinē sub stāte nō pmittē trepanū penetrare nisi fm q̄titatē ad iuuātē q̄re ē tūc minori nocumēti q̄ insista moucia. Et pp hoc oz vt sint apō restauratores ipoz tripāoz spāo plos sppate. Et forsasse nō appet frustū sz ē necessarium ad iuv illō qđ exiccat r relict ipm deide fiat illō qđ oz. Qđ si fuerit frustū aut petia ossis sepatū pūgens locū r dolorē faciēs tūc necesse ē icidē r vti regimine ad extra hēdū illō qđ egredit. r multociens oz serare illō. Et qñ fuerit illō qđ fractū ē r pminutū magnū r fuerit eius pfrac tio r pminutio pūnatē tūc necesse erit vt extrahat totū. Si aūt fractura si fuerit cū pminutōe r fuerit dislocatio eius r sol lura capiēs locū plm tūc icide ūtimiorē locū r dimitte reliquū qñ nō ē nocumētū ī eo sz imo nocumētū ī absciden do toti ē magnū.

De imobilitate restaurationis. Cap.

Necesse ē restauratori vt pfideret iclinatōes ossis qñ ipe iacit apō ptē ad quā iclinat gibbositatē r apō ptē a q̄ inclinat pcauitatē. Et pimū qđ ē intelli git illō cū tactu r illō iteq; qñ dolor sit vehemēs ī pte ad quā ē inclinatio r crepitatio itēq; sigt illō. r sup illō fabri cet rēsus. r ē necessariū restauratori vt extēdat manum suā sup locū fracture ī dispōe inferius eius ad supiora r in feriora cū facilitate r subtilitate dōec cū viderit sepatōes aut eminētiā aut frustū pgnoscat ipm vt nō liget vice al tera nō fm q; oz qñ accidet pruriō aut dolor. Et nō oz vt pfidas ī eqtōe lenita p manū aū opiniōni sanat nā mitoriōs occultat apa pruisionē r tortionē. Cū ergo re staurator puenit ad fracturā r iacit illō si nō exgstic opat in eo deturpat mēbz r si exgstie opat pducat ad spasmū r febrē p̄ua ergo mēdi ē vt diminuat illō r nō tāgat ipm. Cū ergo icipit puenire ad restauratōes pi ossiū r nō pe netrat oz vt nō vi faciat r faciat ipas igredi cū difficulta te fm oēs dispōs qñ igredic. sup illūmū qđ ē mai ei re maneat os nō eq̄tū. Et si dolet reductio r rectificatio valde r ē possibile medico vt reducat illō ad dispōes fracture tūc ē delicie illimo r pcupiscētia magis. Et oz vt restaura tor festinet ad restaurādū illō qđ fractū ē r restauret ī die suo qm q̄to plus elōgat tāto ē eius introit difficilior r no cumēta in ipo sūt plura r pprie in ossib q̄ circūdāt lacerti r nerui plos sic cora. Et oz vt adiuuet ad festinatōes restau ratōis cū cāis in pūo cāz oppositaz pd cāz r pma ē pglutinacio sanguinis viscosi.

De spatione restaurandi. Cap. iij

Ponet vt oī mēbro qđ tu restauras sit spatio pueniēs pbibēs dolorem. r melior spatio cū

hoc ē illa q̄ ē ei pa [illegible] sup pede ad illō qđ ipelle [illegible] hoc. Et sic mēbrū qđ oz [illegible] tatē sit mēbrū eius dispō [illegible] bitatio r ipe loc sup rē plua [illegible] strigat po ei. Et suspēsio [illegible] sic ipulsio ad supiora ē [illegible] bet. Et cū spatio mēbri [illegible] si mūciat mēbz r pro [illegible] r spatēo. De q̄litate ligature [illegible]

Ponet vt sim pūo ligatura [illegible] ē cur r fac dolorē [illegible] lenit sup ipm r [illegible] mūs r oz vt ligantia capiat loco [illegible] tas illō. n. ē magis tenēs restauratoe [illegible] illīmū q̄titas sit necessariū vt nō sit [illegible] faciet vt mēbz hēat meat strict [illegible] meāl. Et itez illō qđ ānonm [illegible] pmēo hūitatē effluit ad mēbz [illegible] quo eo expellēdo r magis [illegible] ipm r ligatrīī laui ad illō ē mel [illegible] r pl relatio vez fm q; possibile [illegible] possibile ē et hoc ipe [illegible] māu r q; nō ē et mēbro latū [illegible] mo qñ lata ē vitta nō sit bōa [illegible] illetimo sit foda q̄ pp oz vt [illegible] tudo ē tātū digitoz r vsq; ad [illegible] farcula r sic illo [illegible] nō ligāt cū subtilinō ē possib [illegible] ta. Et in hmōi qđ ē necessariū [illegible] vt stri loco dilatatōni [illegible] tudo eius tātū digitoz [illegible] bitoz. Et pulsillos [illegible] no ligantoz ad faciēdū [illegible] due spēs. pma ca ē in q̄ ē [illegible] r adhibeat studiū vt nō cadat [illegible] supponant suppositōe [illegible] Et altera ē in q̄ ē [illegible] oñōe seba ve [illegible] q̄re nō erit loc [illegible] ca adherē [illegible] mita r vitte r fm [illegible] r fm tortionē. r oz vt sint magis [illegible] bile ē. r illa q̄titas exigit [illegible] tasse ē necessariū ad iūstrare [illegible] pulull vn equos sup eos [illegible] sup locū. Et ligatrīī qđ [illegible] as hois r hēa duo capita ē [illegible] mediū pānī cū q̄ [illegible] sit illō ī medio [illegible] arū medicatū ad pte [illegible] vertēs māib [illegible] exponē.

De q̄litate ligatōis [illegible]

Ponet vt incipiat cū ligamēto [illegible] ab eo vbi declinat [illegible] strictū r vbi fractura ē [illegible] mentū fort r ad [illegible] fractura [illegible] farū expellē [illegible] rat ab spatione [illegible] securatione ab spatione [illegible] qdem nō pfert ad [illegible] medullā r corrumpō [illegible] vt frāgat r ab eo [illegible] dicōum. Et ē melior [illegible] b cāis q̄ sic [illegible] uo sup [illegible] Et ab oz [illegible]

timatio i strictura ligamētoꝝ ꝛ astellaꝝ tātaq̄ ꝓhibeat aduentū nutrimēti ꝛ sanguis illud nāqꝫ ē ex illis q̄ ꝓhibēt restauratōēꝫ. Et hypp. qdē admiscet ligamēta in coꝗ conat ꝺ expulsione apatus cū cerato repercussiuo cuꝫ oleo omphacino ꝛ cera. ꝛ fortasse est necessariū sedare apa cū eis q̄ sunt sicut oleum camomillinū ꝛ sic cuꝫ vino stiptico nā ipm resoluet apa ꝛ ꝯfortat membrum: ꝛ vbi fuerit vicus nō appropinqt cerati. ꝛ fortasse ē necessariū illud in q̄ ē fortitudo ꝛ resolutio sicut oleū ꝛ mastix ꝛ ammoniacū. Et ad vltimū cū ligamentum administraꝫ ꝛ fractura ē recēs q̄ nōdum apat tunc oꝫ vt sit ex ligno ꝛ frigidarū repercussiuū. ꝛ fortasse sufficit vt imaꝫ cum aq̄ ꝛ aceto ꝛ fortasse administraꝫ cum cerato ꝛ similibꝰ ꝺ illis q̄ narrauimꝰ. Et si administraꝫ post apa tunc melius ē vt sit ligamētū ex lana q̄ sit infusa in oleo resoluēte apa ꝛ liniēte ipm. Et sm oēꝫ dispōes in ligamēto sup qđ ponitꝰ cerati debilitas ē securatio a ꝯmotōe doloris ꝓpē q̄ medicꝰ nō est pius. Si ergo accidit dolor succurrit cum solutōe ꝛ ligatōe ꝛ nō oꝫ vt administret ceratū ꝓpē q̄ ē illic vlcꝰ fortasse. n. attrahet ad mēbrū putredinē ꝛ ponat loco eiꝰ vinū nigrū. Et primo qdē fracture associaꝫ vlcꝰ q̄ pp oꝫ vt diligēt ceratū ꝛ sit sufficiētia in vino stiptico in q̄ infuso sit puluill' lōgꝰ. ꝛ nos qdē ponemꝰ epithimatibꝰ fracture capiti singulē q̄ itcepꝰ cū ligamēto a loco exigēte tūc inuolue ipm inuolutōibꝰ q̄s addas sꝫ ad ditōēꝫ magnitudis fracture ꝛ pte earū sm diminutōem eiꝰ ꝛ sm apa si fuerit appārēs: deinde reducas ad illū locū: deide vadat vsqꝫ ad locū sanū. hoc ē ergo ligamētū primū deide fac pius ligamētū sm ꝛ inuolue ipm sup fracturā bis aut ter deide fac ipm descēdē ad inferiora mollificādo paulatim postea fac esse pius ligamētū tertium ꝛ sic sit ad supiora ꝛ tūc facies ligamēta esse parata ad expellēdū supfluitates a mēbro ꝛ ad reclinādū ipm sup intētionē i ꝑparatōēbꝰ ligamēti ꝛ nō sit suplꝰ vtēdū in eis grandis strictura i vtriſqꝫ laterbꝰ q̄m sic mēbrū oppilatum ꝫ venarū nō suscipiet nutrimētū ꝛ fortasse ꝯbibit q̄sꝫ nō sit ita imo icipit cū ligamēto ascēdēdo deide seqꝰ cū ligamēto descēdēdo deide cū ligamēto incipiēte ab inferiori pte ligamēti inferiores ad supiorē ptē ligamēti ascēdēdo ꝛ si ipm sit ꝯfusio duo ligamēta illa ꝛ ponat vehemētior strictura eius apud fracturā. Et intētio qdē in vno duorū ligamētorum ē sꝫ intētiōi in ligamento q̄ dn̄i attractio materiei ad mēbrum q̄re stringat sub mēbro cū lōgitudine ab eo ꝛ nō cessit mollificari inuolutio ꝛ est ligamētū dilatatio. Ista ergo sunt ligamēta que sunt sub astellis ꝛ hec sunt ligamenta q̄ sunt sup astellas. Ligamentum vo supius oꝫ vt sit ita vt ponat mēbrum sicut fuerat vnuꝫ cui nō ē motꝰ ꝛ ꝓhibeat motionem ꝛ q̄ꝫ fractura est i latitudie ꝯplete sit necessarius ex ligatiōuꝫ sit ꝯquis ꝯstrictiōis ꝛ stricture. ꝛ si fuerit pim fracture ad ptꝫ vnā ꝛ ē ex fractura oꝫ vt sit sollicitudo vehemētior sup latꝰ in q̄ ē fractura plꝰ ꝛ nō oꝫ vt dimittātur sup eā figuras ligamēti faciēdo figurā post figurā q̄m illud corrūpit illud qđ ꝯfortant restauratio: ꝛ dolorē qdem facit incurrē ꝯtrario q̄ fortasse accidit inde ꝛ strictura ligamēti spasmū nā q̄ stringi facit dolorē ꝛ q̄ mollificatur dolet. Et hypp. qdem facit esse rectū vt soluaꝫ ligamentū tertio die ꝛ vna decē. illō. n. est melius vt nō iratatur et humus ꝛ nō approximet cū eum palpatōe eius ꝛ pꝰ hicuōe pp illō qđ necessarium ē vt puenit ad membrū de bōitate subtili impediēte q̄ fortasse puenit in vo. Et magis ꝯuenies horaꝝ ꝯsuetudis bonitatis ligamenti ꝛ ꝯstatōis eius sm pdictōes pdictas ē post fracturas ꝓpter vigīti. nā illō est hora inceptōis alrosbeth rubei deinde q̄ adheret os ꝛ nō stringaꝫ valde ꝛ respiret locus fractꝰ eiꝰ vt nō coarctet ꝛ ꝓhibeaꝫ alrosbeth aut ꝓhibeaꝫ eius gn̄atio cū q̄rit ite sufficiēte q̄re nō accidet nisi subtile debile nisi q̄m accit iā alrosbeth ꝛ incipit adherere: magnitudinē q̄ nō idiget ꝛ redit in supfluitatē. Nā vna ꝺ ꝯtractōis eius ē strictura vehemēs. ꝛ neqꝫ administratio stipticoꝝ ꝓhibēt apa i. ꝓhibēt nutrimentū ꝛ stringit alrosbeth ergo nō penetrat i ipm nutrimētū neqꝫ. Et nō oꝫ itēꝫ vt licentia det ꝛ pmittaꝫ vt fiat ligatura in non sua hora.

De qualitate astellarum. C. vij.

Oportet ut substātia ꝺ q̄ sūt astelle aggregans ad duritiē suā tenacitateꝫ ꝛ leuitatē sicut alcone ꝛ lignū oleādri ꝛ lignū ꝗnatum ꝛ eis silia. Et oꝫ vt sit grossiꝰ qđ ē in ea locus q obuiet fracture duobꝰ lateribus. nā oꝫ vt sit grossiꝰ astellaꝝ pncipalis eaꝝ qđ seqꝰ latus fracture aut vehementiorē ptē fracture: ꝛ sint latera eaꝝ subtiliora ꝛ vt sint pōnaꝝ extremitatū ne opponaꝫ in eis gibositas imo planū ligamēti. Et si ponanꝫ astelle a laterībꝰ q̄tuor tūc ē magis defendēs ꝛ nō ē malū si ē ei supfluitas lōgitudinis q̄m nō ē nocumētuꝫ i illo neqꝫ detrimētū in hoc. i. si capiunt ꝓpe iūcturā: pter qđ tegat iuncturā ipsaꝫ ꝛ lōgꝰ latēꝫ eiꝰ sit ad latus ad qđ ē motus inclinatōis mēbri cum hoc. ꝛ vt nō sit ita q̄ quiet neqꝫ premat vehemēter neqꝫ coarctet ꝛ vt nō minuanꝫ ab eo ligamenti diminutōe plurima q̄m sunt astelle ꝯpmētes eo arctātes. Et quum videris aliqđ ꝺ hoc oppone eum diminutōe donec sient sic equalitate. Et nō oꝫ vt astelle obuient loco denudato sup quem nō est caro imo ē neruosus ossosus.

De q̄litate administrationis astellaꝝ cū distinctōe ꝛ expositione. C. viij.

Hora q̄ exigit vt ponanꝫ astelle ē pꝰ. v. diem ꝛ supra vt q̄sꝫ fiat securitas a nocumētis ꝛ q̄nto pꝰ magnificatur timor tāto magis oꝫ vt tardet positio astellaꝝ ꝛ multotiēs accidit festinatio in hoc nocumēta ex ꝓpinqꝰ ꝛ pruritu ꝛ dolore. Neqꝫ quā n tardanꝫ astelle tūc oꝫ vt sit illic qđ stet loco eaꝝ ex bonitate ligature cum vitta ꝛ ꝺ bonitate ꝑparatōis. Aliō si ei ꝺ non fuerit tunc necessarie sunt astelle eciā in pncipio rei. Oꝫ ergo vt annectanꝫ astellis ligamenta ꝛ pulillū annectōne descēdēte equalē coop̄ēte decenti ꝯponēte q̄ꝫ grossius sit apō fracturā ꝛ nō fortē stringit imo addaꝫ in strictura paulatim cuꝫ experientia insequ ꝛ cum dispōe ipsius. Et si fuerint ligamēta ꝛ pulilli ꝯiunctio cū eis nō fiat coꝝ multiplicatio. Et ꝺ nocumētis eoꝝ q̄m descendunt ē ligamentū molle. ꝛ oꝫ vt nō ligent ligamēta supiora sup astellas ligature dissoluēte eas ꝛ remouēte ipsas a decēti dispositione imo eiꝫ. Et oꝫ vt soluanꝫ ligamēta necessitate electōis in oībus duobus diebus in pncipio rei ꝛ ꝓpē q̄m accidit pruritus: ꝛ tūc qdem oꝫ vt fiat illō qđ precepimus. Quū ergo puenis ꝯpimus a strictura soluat in spatio tardiore ꝛ in oībus quatuor aut qnqꝫ in hac n. hora sit securitas a pruritu ꝛ apate. Et tūc neqꝫ fiat mollificatio ligamentoꝝ paulatim vt nō ꝓhibeat penetrationeꝫ nutrimenti. Et si fuerit tibi possibile vt remaneat astelle ꝛ nō soluas eas vsqꝫ ad. xx. nō erit nocibile: deide soluas eas. Aut q̄ꝫ soluunt in quibusdam horis nō ꝓpter casꝫ apparentēꝫ pp defensionē ꝛ ad videndū illō qđ accidit ꝛ ꝯsiderare ad illō qđ discoopiū ē ꝺ carne si fuerit in corruptꝰ in colore eiꝰ ꝛ eiꝰ dispōe. Et iaꝫ similiter oꝫ vt nō fiat elatio cū strictura elatōe ꝓhibēte aductū nutrimēti ad fracturā. ipa. n. nō restaurat nisi cū sanguie ꝛ nutrimēto forti qđ venit ad eā. Et nō fit solutio in auferēdo astellas ꝛ ꝓiciēdo eas q̄uis credat esse conueniens q̄m fortasse accit inde vt sit alrosbeth non ꝯfirmatū adhuc q̄re ꝯtorq̄t mēbꝰ ꝛ vt ꝗm mouit astelle sup mēbrū q̄m nō sūt necessarie ē melius vt reponat ab eo aliquam

nõ sunt necessarie. nõ ergo festines s; tarda.

De fractura cum vulnere. C. ix.

Et qñ aggregant fractura z vuln⁹ tūc restaurator vehementer allaboret restauratiões z faciat penetrare astellas a loco vulneris z ponat sup vulnus qd oz ex emplis z pp̄e pice. Quod si ceperit vi incipit cū strictura a duob⁹ lateribus vulneris z dimittat vulnus discoopertū. z hoc qdē est melius si vuln⁹ non fuerit sup fracturā ipaz. deīde oz vt sit sup ipm velamen ita vt tegat ipm ab aere. Qd si fuerit sup fracturā tūc oz vt ingenient in figuratōe fracture cū ingenio ita vt mundificet ex oi late z sepel parump a vulne ipo cū spatio dimitte ad illud. z infundant pulvilli in vino nigro stiptico. z hoc ingeniū ē vt ponat extremitas ligamīs sup labiū vulneris. deīde trahat retro z firmet cū ligamento a loco ponat sup labiū alid similiter deīde ordinet reliquus ligamentū sīm q oz deīde trahat ita vt remaneat vuln⁹ ipm aptū z qd ē ptr ipm sit firmū ex eo ita q iā ascēdit ligamentum z descēdit ligamentū z cadat sup fracturā strictura vehemēs z remaneat vuln⁹ apertū discoopiat ipm pp illd. Et oz vt ponat sup astellas foramē oppositū illius vt pueniat supfluitas medicīe vulneris ad illd. Si posuerit sup astellas foramē oppositū illi vt pueniat bonitas medicīe ad vuln⁹. z sit possibilis egressio virus ab eo z sit ita vt possit tegi sup ea vtraqz qñ dimittē vuln⁹ coopertū sit malū z pp̄e in frigore imo oz vt nō sit coartatū ūnc vt custodiat in nocte. Qd si vulnus sanat administrent astelle sīm etiā cōglutinatū z firma astellaz illi loco si ille locus fuerit declinatus ab eo. Et qñ volūtas fuerit solui z illud qd tegit vuln⁹ mane z vespe ē magis possibile pp curatōes eius pp eam. z nō fit ex eo cōnectas in ligamēto restauratōis fracture omnino. Denique ppo oz vt liget vuln⁹ ex medio ligamēti si fuerit recens z si est antiquū z fec pus post marinitatē tūc liget ex supiori eius vsqz cōsequat mediū eius. z de illo qd ē bonū ē vt ponat illud quod sequit vulnus ex ligamīs z pp̄e superius strict⁹ vt sit possibilitas currendi vsqz eius strictura sīm tollerātiā. z qñto magis elōgat a vulnere ponat lon⁹ z qñ est vulneri cōsiditas vehemēs stringat in p loci. pfunditatis ligata ligamenti. z si cōuenit strictura ligamēti loco restauratōis nūc iā pueīt in eo z si nō inope vel ire vuln⁹ cū eo qd diximus z qñ pueniat ad fracturā itez ponat ligamentū strict⁹. z oz vt ponat pparatio mēbri ita vt facilis sit cursus puris si aggregat i vulnere. Et oz in estate vt infrigidēt ligamēta cōuenientia vulnus etiā vt sit adiutoriū ad cōhibendum apa. Et non oz vt appropinquet loco cerotus z pp̄e in estate qm fortasse putrefiet medo. z imo si necessaria ē repercussio tūc cū vino stiptico sīm q pcessit a nob ex⁹ declaratio. Et qñ fracture ē attritio z timet mors mēbri tūc scalpellet. Et scias oio q qñ vuln⁹ ligat sīm q cōuenit expedit ligamēti dessolutio z si erratū in ligamento apat z pp̄e qñ mollificat sup loci vulneris z stringat sup illd qd ē post ipm: z si nō fuerit ei detectio nō curret ab eo virus neqz pueniet ad ipm medicamē. z si dimittit discoopertū putrefit z infrigidat z accidit mors mēbri z pducit ad dolorem z febres qre necessariū ē medico vt faciat aliqd int hoc z hoc z cōsideret illd qd accidit z succurrat ei anqz cōfirmet.

De fractura male restaurata. C. x.

Quādoqz fractura ē restaurata nō sīm q oz z ē necessariū vt iteret ei⁹ fractura qre oz vt restaurator sciat dispōnes alrosbotb q restaurant os. Qd si fuerit magn⁹ fortis nō vadat ad frāgēdū ipm fortasse. n. nō erit possibile vt frāgat ex loco fracture prime pp fortitudine alrosbotb qre frāget in alia pte loci. Qd si nō inuenit excusatio tūc oz vt pcedat z leniat os

nec mollificet alrosbotb. [illegible] eius pdicte in capło [illegible] ali z sit ipso sicci olo z [illegible] dulle cōpoz cori z eis [illegible] cū hoc [illegible] tōnis. Qd si nō [illegible] fuerit firmitas [illegible] ro ita vt sit possibile [illegible] re cū cū ea deīde frāgat [illegible] tione sua. Et [illegible] male restaurata [illegible] cū eo qd scio deīde [illegible] per ipaz alrosbotb [illegible] positus sensibus.

De epithimatibus fracture z [illegible] C. [illegible]

Epithimati alia [illegible] c pauiti. Et alia [illegible] glutinatōes faciēdū in ipo. [illegible] dū alrosbotb magnū. Et [illegible] em strictura [illegible] accidit post restaurationes [illegible] auserēda mollificatōes [illegible]

De epithimatibus [illegible] z recalificantibus pauitum. C. [illegible]

Iam diximus i capło ligamīs [illegible] i oz scire in hoc capło z [illegible] cas cū vino stiptico [illegible] z diximus nō oz vt [illegible] liso ita vt asperitas sit [illegible] esse pōt z molli⁹. Et nō oz vt admistret [illegible] putrefactio neqz [illegible] ppatū ē ad suscipiendū [illegible] vlceribus. Sup aqo et [illegible] sumus z fecimus scire q [illegible] teriorum que incurrere facit [illegible] terici nutritiue. z sunt itez necessarie [illegible] iam debilitas i strictura [illegible] cōsequit est solum.

Epithimata ad indurandū alrosbotb. C. [illegible]

Ex cōfectiōes in hoc [illegible] r leo z empla q sūt [illegible] oleū si necessariū ē oleū [illegible] cum aq foliorz myrti z [illegible] coct z decoctio radicis [illegible] ē incarnatiua indurativa. Et [illegible] qñ ponit cū eo crocus [illegible] nisero est bonum valde. Et [illegible] bona iterum.

De regimīe cōstiōis alrosbotb. C. [illegible]

In principio qdē ē [illegible] i eta qñ ipa aggregat ipm [illegible] rāt qm nē ei⁹ post illd [illegible] pe iunctura ē necessariū secare [illegible] Et oia ista cū eo qd diximus [illegible]

Medicine lenitiue dure stricture. C. [illegible]

Pones vt eboores z incipias [illegible] o de admistres desup empla z [illegible] do sūt lenitiue facte et [illegible] z adipib⁹ z oleis. Et ponat in eo [illegible] pfundatā. z de illis q admistrat [illegible] allelias z oleū [illegible] uñ dellerua [illegible] cū fāto butyro [illegible] tas z mellio [illegible] fortasse [illegible] oleo lilii solū z qz [illegible] in capło sephiros. z qñ [illegible] sng⁹ tūc addei eis ex castoreo z serapio z [illegible] co. Medicamē bonū [illegible]

mini ɽ fenugrecū coctū in lacte ɽ bdell ad ipm ɽ admini strēt ɽ itez radices altee ɽ radices cucūeris asinini ɽ bdel liū ɽ amoniacū ɽ oppoponacū dissoluāt cū aceto forti ɽ similiter vnguētū eburneū ē bonū. Medicamē bonū. ℞. mucilagis fenugreci ɽ sem lini ɽ mucilaginē cucūeris asinini ɽ amoniacū ɽ laudanū ɽ ysopū hūidā ɽ oleū d' lilio ɽ adipē anatis ɽ bdelliū lene ɽ picē ɽ medullā vi tuli resoluāt in oleo ɽ fiat vnguētū. Aliud forte. ℞. olei veteris. lb. ij. olei d' lilio. lb. s. storacis liqde. lb. q̃rtā cere citrine. lb. s. galbanis albori. ℥. ij. eufor. ℥. iij. ʒ. ij. medulle os sis cerui. ℥. iiij. fiat vnguētū. Vnguētū bonū ad duriti em iūcturaȝ quā acquirūt restauratio amoniaci pte. j. bdellij iudayci pte. j. laudani pte. s. olei d' alcāna adipis anatis ābor ꝫ aā ptes q̃rtā solue gūas ɽ aggrega oīa.

Vnguētū bonū amoniaci. ℥. vj. ɽ cere citrine inde gū mi albori bdellij ɽ galbanū oim aā. ℥. viij. olei d' alcāna. ℥. iiij. terant gūme ɽ cōterāt i aceto deide aggregēt in mor tario tunico cū oleo d' lilio. ɽ fiāt ad spissitum caꝫ ɽ no datōeȝ q̄ accit i ē glādula vbi ē. Cū dictum ē i capto suo ɽ admistrent vnguēta q̄ dixim⁹ nūc. ɽ admistratio castorei ɽ costi ɽ fimi colūbini ɽ synapis emplando ē vtilis. Lenitiuū bonū. ℞. sepis olei d' lilio. ℥. j. ɽ sepis olei sem lini. ℥. j. ɽ storaci liqde ɽ galbani ɽ serapini ɽ oppo ponaci ɽ amoniaci oim aā. ℥. s. bdellij leuis. ℥. j. adipis vel anatis gallinae aut porci apd' illā q̄ diligūt illō ex sapien tibus diuitum fiat ex eis vnguentum.

Faciētia fortitudinē mollificādis. C. xvj

Vtilitatis in curatōe ei⁹ ē sup stiptica subtilia sic o farina ɽ dactili immaturi ɽ his silia aut sup stipti ca spissa. Et qñqȝ miscent cū his sic crocus ɽ ci namomū ɽ myrrha. Et emla ē bōa valde ɽ ꝓpe q̄ co gūt cū eis acorus ɽ cinis vitis cū adipe anatis ɽ cortices spatulaȝ palme ɽ oīa q̄ dicta sunt i ldurādo altrosbotis.

De admistratōe aq̄ calide ɽ olei. C. xvij.

Cius q̄ aq̄ calida ɽ oleū nō ꝯueniūt apd' restau o ratōeȝ qm ꝓhibēt restauratōeȝ sȝ ꝯueniūt ante ipaȝ qm ābo ꝑpant restauratōeȝ ɽ ꝯueniūt post ipaȝ qm ipa abstergūt qd' remanet ex apate ɽ duritie ɽ atrosbotis ɽ pustulis q̄ cutuire fecerit ligamēte in ner uis q̄re sit motus cū eis nō facilis. Qui ergo admistrant aq̄ calida ɽ oleū ɽ adipes ɽ medullē siccarentis illis no cūtinerunt illō vo aq̄ ɽ oleū sunt valde ꝓhibētia ab in carnatōe ɽ fortasse admistrant i iūctib⁹ ɽ q̄ sunt eis ꝓxi mi nō i aliis cū empla exiccata sunt sup eos ɽ faciūt eis dolorē q̄re idigēt nūc vt oleo iungat loc⁹ q̄ dolet deinde sufferet ɽ restaurat apd' q̄dē vo nō val licetal hoc. Et medici qdā vtunt ēbroca ex aq̄ calida qm ipi soluunt li gamētū ꝓmū q̄rē eos ex eo iuuantum. ɽ ē vt attrabat ad ipm mās. Et os vt sit illa aq̄ talis vt q̄s cadit apd' infir mū sit tēpata. calida .n. fortasse resoluit ex corpe modo sup illō qd' attrahit ɽ ꝓpe q̄ ꝓlōgat ipo effusiōis ei⁹ ɽ attrahit ex corpe repletō sup illō qd' os ɽ ꝓpe si abbre uiet ipo ei⁹ imo os vt sit aq̄ cū caliditate ad eq̄litatē ten dēs ɽ sit ipo effusiōis ei⁹ fm q̄ntitatē q̄ videt ex augmto mēbri ɽ ei⁹ inflatōe ɽ nō effūdatur qn incipit decidere. Et nos q̄dē iā diximus d' iudiciis ēbroce in capto dislocatio nis illō qd' os attēdere cuā hic ɽ magis dilectā mihi q̄n nō ē illic dolor ē vt nō approꝓīqūt mēbro oleū neqȝ aq̄ calida eis nisi illō qd' accedit ipm in ꝑncipio rei ad de fensionē. ɽ d' illis q̄ ponunt sup iūcturas q̄ iduraut p⁹ re stauratōeȝ sup dorsionē ɽ attritōeȝ sunt dactili ɽ alchan emplando.

De cibatōe restaurati ɽ potione eius. C. xviij

o Portet vt sic cib⁹ ei⁹ ex eis q̄ gñant sāguiēȝ spis sum siccū ɽ nō spissū siccū imo spissū viscosum vt gñet atrosbotis tenacē fortē nō siccū debilē lenē ɽ illa sunt sic pedes ɽ fruxtus coctus cuȝ multa aq̄ q̄usqȝ sint aut pulses ɽ ventres ɽ capita ɽ cut o bedi ɽ anētis decoc ta ɽ silia eis ɽ vinū grossum stipticū. ɽ ex illis q̄ dant in secūda mēsa sūt castanee ɽ q̄rū ingȝb⁹ nō ē acuitas. Et aliē tur oīa q̄ subtiliāt sanguinē ɽ calefac ipm ɽ elōgat ipm a coagulatōe sic vinū subtile ɽ res ꝯfortantes valde ɽ ad summū regimē eius sit igrossatio nisi sit illic ꝓhibēs ex vulnere regrēte subtiliatōeȝ cibi fm illō qd' ē sup ipm d' magnitudine ei⁹ aut ipe⁹ putatē ɽ apd' timorē doloris. Qui vo securus ē ab illo dilatet i cibo ɽ potu ɽ q̄ amat deffiōnē sequat cū regimie subtiliāte vt securet a malli tia apatis. Et illud ē sic si opeat itez vt ꝓboleuet ɽ sol uat ventre; deide post dies paucos admistret illud q̄ntus sit q̄nqȝ necessariū itez vt dimittat hoc regimē q̄n super fluit restbotis in magnitudine ɽ ē necesse ꝓhibē ipm.

Mod⁹ cibarij ꝯueniētis ei qd' admistrat hora coagu latōis. Sumat pultis d' simila ɽ farina risi ɽ sepius vacce pinguis ɽ lac ɽ fiat ex eis cibarium sic frumēto cocto vt pultis cū bonitate sua ꝯcussionis ɽ medicīa sit ei⁹ quā sumit ad restauratōeȝ mumia ē q̄ ē mirabilis.

De rebus q̄ ꝯsequunt fracturā ɽ restauratōēs ɽ ne cesse ē incurrere eis. C. xix

Vidoqȝ accit ex ruptura disrupti ɽ carnis que q nō ꝯglutinat qd' si nō leidat putresīt ɽ putrefacit illō qd' sequē ei ex osse q̄re ē necessariū vt leidat ɽ coquat. ɽ q̄nqȝ accit flux⁹ sanguis ɽ ē necesse vt ꝓhibe at. ɽ q̄nqȝ accit ꝯtusio ɽ attritio fortis carni q̄ si nō curē tur cū scalpellatōe aut cū medicis ꝓhibētib⁹ putrefacti onē puenit ad esthiomenū q̄re os vt obstuat illud. Et q̄nqȝ accit apa calidā in q̄ ē tior q̄re os vt regat regimine suo.

Et q̄nqȝ accidūt vulnera q̄ egēt vt curent cū eo cui⁹ ꝓ teriti mētē alio. ɽ q̄nqȝ accit altrosbotis supflu⁹ in fractura cui⁹ ꝯunctio nō ē necessaria q̄re os vt minoret nutrimētū ɽ ꝯsideat ei⁹ ꝯglutino cū ꝓhibitōe cibi ɽ strictura desup ɽ reliqs q̄ sunt dicta. ɽ q̄nqȝ accit mollificatio iūcturaȝ ex extēsiōe. Et q̄nqȝ accit vt curat virus ad medullas q̄ gñat in osse q̄re necesse ē vt extrahat os ɽ discooperiat via viris ad intus.

Tractatus tertius De fractura cranei. C. j.

M Ultotiens accidit vt findat craneū ɽ nō findat cu tis imo apet. Qui ergo occupa tio sui curatōe apatis ɽ nō pue nit ad plagā fortasse accit vt pu trefiat os deinde ɽ accidat fa nitatē aut post ipaȝ egritudines malas ex febrib⁹ ɽ tremore ɽ destructiōe rōnis ɽ aliis q̄re ē necessariū vt findat. ɽ multotiēs q̄dē sigī locū itrm⁹ ꝓpe ɽ q̄ tāgit ipm oī hora ɽ hoc ꝓpe. ɽ tūc q̄dē ē necessariū vt redeat vuln⁹ ad dispōeȝ suā ɽ vt curet fractura opte bit vt findat a cute cū q̄ntitate q̄ nō retineat in ea virus i hoc neqȝ aliō. os .n. vt nō relicat vir⁹ nisi facias secur⁹ d' additōe apatis ɽ iuenies apa rupta ɽ appareat fractu ra vna. Q̄nqȝ .n. accit ide error magn⁹ putat .n. q̄ nō sit fractura nisi ē i l. ɽ ꝓp hoc os vt ꝯsideret dispō fracte ꝯsi deratōe bōa. Illō vo i q̄ occultat cū cutis ideo ad recti ficatōeȝ ē vt ꝯsideret cū fracture ɽ vtilitatis studio rei frāgē tis i q̄ntitate sua aut i sua magnitudie aut i sua fortitudie vt p illō sciat vtilitatis q̄ os esse ex fractura. ɽ sit accnia q̄nqȝ signa illō sic apoplexia ɽ sctomia ɽ destructio vo cis ɽ q̄ sūt eis silia. ɽ q̄nqȝ sigī fissura cut i multitudine sua ɽ sua paruitate ɽ i sua cūs ɽ rectitudinē vnā ɽ ꝯpōes fracte itez lȝ nō sit hoc signū signa oēs ꝓtē. Fortasse .n. ē fracta iterior plima ɽ magis nō ē sup cute fissura aut ē fissura pua. q̄re os tūc necessario vt cognoscet dispō cū

ssiōnibus i qb9 qrit ō fractura ꝛ firmā mēbꝛ si ē pos
sibile. ꝛ i hmōi dispōib9 ē necessariū i iade cutē dure ꝛ
discooprire dōec appareat os dubitatū tonū. si accidat
fluxꝰ sāguis ipleat illō qd discoptū ē pānis siccis deīde
fascieta cuꝫ pulullo isuso i vio ꝛ dimitte ipm vsqꝫ mane
Uulnerꝫ āt capit vsqꝫ ad immiū almochati cura ē illa q̄
iā dicta ē i caplo vlcerꝫ ꝛ aū ipm. dēta ꝯo os ꝛ educe
tia os ꝛ silia illō illis q̄ dicuī ꝯ. ꝛ mōres dispōes fracte
offuī i capite si acciti eis fissura para nō penetrās vsqꝫ
ad latꝰ aliō imo succedit apō qdā expasita ꝛ silio illi ma
gis rectū ē ꝛ ecꝫ ve fricco illō vsqꝫ q̄ nō remāeat ō fissura
aliqd. ꝛ si amao ve festico cū effusiōe hūitaī nigre donec
vehemēs fiat apparitio fissure p eā ꝛ fac ꝛ frica dōec nō
remāeat vestigia ꝛ fiūt apō de fricatoꝛia dictāꝫ ꝗstatū
ꝛ admīstra ipmis lata coꝫ deīde q̄ sequiī illa. Quāꝺ
fricaueris admīstra medicinā capitalē ꝛ suffīc ab ea. me
dicīe qdē capitales sūt sic ireos ꝛ farīa hcdbī ꝛ mīnutā
olibani ꝛ aristol. ꝛ cortices radicis oppo. ic ꝛ myrrha
ꝛ sarcocolla ꝛ sāg. dra. ꝛ oē exiccatū sine mordicatiōe ꝛ
curet curatio vlcerꝫ. Qn āt cōsilli auctis q̄ fissura sit pene
trās vsqꝫ ad latꝰ aliō nūc fricatio nō fiat eā vsqꝫ ad elon
gatiōes. ꝛ caue ne multuꝫ ꝓcedas i fricatiōe imo vbi iā
scuerꝫ ītētio ꝛ cognoucrꝰ dispōes velamīs an sit saiō si
tū suū ex offe nūc nocumētū ē minꝰ ꝛ res magis apparēs
ꝛ ē curēt spatiū minoꝛ ꝛ saluioꝛ ꝛ puioꝛ ꝛ apparitio parī
maturi velocioꝛ ꝛ magis ꝓp letā aut iā sequūt ipm pcus
sio ab osse. ꝛ illō ē ab eo i q̄ ētioꝛ plꝰ ꝛ doloꝛes ꝛ febres
ꝛ q̄ sequīt ea plꝰ ꝛ susceptio ab osse alteratiōis coloris ꝛ
loꝛioꝛ ꝛ cursus puo virulēti subtilis i eo plꝰ ꝛ q̄ accidit ex
doloꝛib9 ꝛ febrib9 ꝛ tētiōꝛ sincopi ꝛ destructiōe ꝛōis ꝓꝑ
omissionē curatiōis i eo ꝓp. i hmōi qdē dispōe imo i
oi dispōe os ꝛ vehemēt caueat frigꝰ etiā i estate qm̄ i eo
ē timoꝛ magꝰ. Incisio ꝯo in qb9 nō ē nisi fissura sꝫ ē
plana ꝛ apparet cum ea illō int q̄ ꝛ os nō ē nisi cortex
multos eo sufficiūt fricia ꝛ ligamētū ꝛ epīme ī frigiditāa
Uerꝫ illō qd ē rectꝰ ē vt icipiat ꝛ fūdat sup fissurā oleū
ro. tepidū deīde aggregeī int duas extremitates vulneri ꝛ
sufficiat si necessariū ē illō ꝛ pulueriȝet desup pulcis ca
pital ꝛ ponat sup eas pulullū ibibitū vio stiptico ꝯcusso
cū oleo ꝛ deīde reliq̄ ligatura ꝛ qescat īfirmꝰ ꝛ fiat dēlatio
ꝛ fiat vt dormiat ꝛ phlomei si idiget. ꝛ nō qrit in oi
fissura ꝛ fractura vt accipiat os totū qm̄ hoc nō ē possi
bile i oi osse. ꝛ vcꝫ recordare eꝰ qd ꝓcepimꝰ i caplo vlī ō
fractura ꝛ restauratiōe. Uēptū multi hoies accepert os
ex capitib9 eoꝫ icidēdo ꝛ fm modū ꝛ creuit caro ꝛ cu
tis sup vulnꝰ ꝛ eualescūt. In frāgētib9 ꝯo os ꝛ q̄ sunt pꝰ ca
sūs q̄ ossa capitis distīcta sūt ab ossib9 aliis qm̄ frāgant
ꝗm qñ ipa frāgūtur ī restaurat nū sup ea aliolbotis so ale
sic attrahit ipsꝫ ꝛ nas. i fac sup reliq̄ ossa imo rē debilē. q̄
ꝓp vt nō effūdat puo ad iterioꝛa os vt extrahat si fuerit
plaga capit ꝯpleta aut icidatur si nō fuerit ꝯpleta ꝛ nō
fiat occupatio i restauratiōe eꝰ. Et os vt nō tardetur illō
i estate vltra. vij. dies. ꝛ i hyeme vltra. x. dies ꝛ qño fue
rit velocꝰ erit meliꝰ ꝛ lōgīu qꝰ ab hoc vt accidāt nocumē
ta magꝰ. ꝛ ō ill̄ q̄ nocēt ad illō ꝛ facuit eē necessariuꝫ ē q̄
ab ossib9 aliis pter ossa capit ꝯtīnt ligamētū rodaiōes ꝛ
hoc ligamētū nō ē possibile sup caput ꝓp illō ergo neces
se ē accipe os ꝛ fracturā cui ē ꝗtitas dōec egrediat virꝰ
sic ē necessariū. ꝛ iteꝫ si accideret virꝰ in os restauratꝫ
ligatū ligamētis oppriēte expellēte mās qm̄ tō eēt ꝗtatus
illō virꝰ ex ipso loco ꝛ penetraret ad medullā eēt nō ne
cessariū vt discooprirem9 ꝛ mūdificaremus ergo q̄ si in
hmōi mēbro nō. ꝛ igit exulatio ō hac collectiōe ex lesio
ne ꝛ detectiōe loci ꝛ ꝓhibitiōe icatratiōis eꝰ vsqꝫ q̄ scuerꝰ
sio. ꝛ si nō ē itioꝛ cursus virꝰ vsqꝫ ad iterioꝛa ossis qd ici
simꝰ. ꝛ os vt si a lesio ex loco ꝯtinuatiōe ꝛ ꝯtinuioꝛ q̄.

ric ē aggregāt ad oppōes [illegible]
os meliꝰ ꝛ ad facilitatē [illegible]
hoc vt moueat ꝛ extēdat [illegible]
neruis sic syncipiti. [illegible]
noꝛꝫ studeat ne frigꝰ adueniat velamī [illegible]
sum ꝛ subtilia regimē ꝛ assidua [illegible]
si appet sup velamē nigredo ꝛ [illegible]
ipso ꝛ nō ē nocēs ꝛ fortasse [illegible]
ipsꝫ cū melle ꝯcusso cū [illegible]
nigredo ꝛ pulueriȝa desup medicinā capitalē [illegible]
do fuerit ꝯfirmata nūc tuge. [illegible]
extēdēdi aliqd ꝛ icidēdi illō [illegible]
ꝛ nō expectet ꝯpletiōi [illegible]
tollerat nisi vbi nō ē [illegible]
pulcꝰ qm̄ pꝯcura fac i dispōe [illegible]
pduc ad apoplexiā [illegible]
dānt sensus si fuerit apoplexia [illegible]
nūc res erit vehemētioꝛ [illegible]
frigiditas velamē ꝛ [illegible]
ē i eo qd diximꝰ cū hmōi [illegible]
ria expectatio nūc sit vsqꝫ ad [illegible]
mo res os vt curet i [illegible]
sꝫ pfecta. ꝛ qñ sit [illegible]
q̄ sūt ab acub9 qb9 [illegible]
sꝫ i eis sit itioꝛ qm̄ fortasse [illegible]
cassū vbi igem et cū instro qd [illegible]
sit hoc curatio nō [illegible]
sunt os vt radat in [illegible]
fissure se secūtes [illegible]
figurā crucis. ꝛ os [illegible]
q̄ sūt ex ꝯcussiōe deīde os [illegible]
discopiat os totū [illegible]
fluxꝰ sāguis nūc os vt ipleat pāno [illegible]
nō iple ipm pāno sicco deīde [illegible]
i vio ꝛ oleo ꝛ admīstret ligamētū [illegible]
qm̄ fuerit mane si nō accidēti [illegible]
opoꝛtebit vt icipias ꝯcauare os [illegible]
tias sedē [illegible]
ꝯueīt fracture deīde [illegible]
vt nō ledat ex hoc [illegible]
auser pānū ex eo ꝛ absterge [illegible]
[illegible] cū pāno subtilib9 [illegible]
scissa sunt extēdēs [illegible]
ꝛ si os fuerit debile [illegible]
opoꝛtebit vt auferas ipm [illegible]
ꝛ incipiendo ab eo qd [illegible]
ad leuioꝛa subtilia [illegible]
stra facilitatē [illegible]
geret ipm. ꝛ si caput fuerit [illegible]
foret cū trepanio [illegible]
ria qb9 ē eminētia [illegible]
beat ea illa eminētia [illegible]
ꝯcaues cū eis os [illegible]
mo paulatim. ꝛ si fuerit [illegible]
cū digito tunc illō ē [illegible]
aut bis silibus. Et os vt [illegible]
ē ꝯtius ꝗtitate [illegible]
rioris. ꝛ os vt remaneat [illegible]
ꝓbat. Et ꝓpē hoc os vt [illegible]
ram eminētie ossis ꝛ vt [illegible]
tia plurima cum ergo fractura [illegible]
gīnis ossis nūc tunc os vt [illegible]
ita vt cum cauaueris os tunc [illegible]
dem ossis capitis q̄ sit ex [illegible]
nouacula aut cum alio [illegible]
bs postq̄ posueris [illegible]

Et si remāserit aliqd ex ossib' paruis aut frustis tūc opor-
tebit vt accipiāt cū facilitate deīde pueniaṭ ī curatiōe eius
opatiōe aut vnguētis. Nā iste ē facilior q̄ sit ex modis cu
ratiō ⁊ minoris nocumēti. Inq̄t Gal. q̄n ni discoopue-
ris pōe ossis capitis tūc pōe sub eo lesoriū ī fine cui' ē pl' q̄
assilatur lēti ēminēs si ē lenis ⁊ ē acuitas ī lōgitudie eo
nec sit latitudo lēti ēius sufficiens sup siphac. ⁊ oꝫ vt pcu-
tiaṭ desup cū malleo puo ⁊ icidaṭ os capitis. Cuꝫ ergo
fecerim' illō erit ex eo totū illō quo idigem' ⁊ illō ē q̄n
siphac nō mouet tūc neq3 si medicus esset dormiēs q̄n
siphac opponiṭ lateri lato illi' īsius lenti. Et si puenit hoc
īstrm ad os capitis tūc ipm eradicat illō absq3 lesiōe. ⁊
illud iō q̄n postremū figure ēius lēti circūdās hoc iciso
riorꝫ retro icidit os capitis ⁊ nō est pōe vt iueniaṭ spēs
alia ad eradicādū hoc os facili' neq3 velocior opatiōis
ꝗ̄ hec spēs. ¶ Curatiōes vō q̄ fit cū ferro ⁊ istris q̄ noiā
ūt moderni vituperauerūt ppt maliciā ei'. hic ē ergo ser
mo nr̄ ī curatiōe ossis capit' qñ accit ei scissura. Et pue
nit h' eadē curatio ī reliq̄s spēb' fractur' q̄ icidūt ossi ca
pitis q̄uis nos nō dixim' nisi curatiōes istius ⁊ posui-
m' eā exēplū ali. Inq̄t Paul' ⁊ Gal. iterū docuit nos
q̄ntitatē ossiū q̄ oꝫ icidi ⁊ iste ē finis ei'. Nō oꝫ vt icidat
ex osse nisi illō qō ē ifirmū s. illō qō ex eo ē ꝯminutum
vehemeṫ oꝫ vt auferaṫ totū. In illo aūt ex q̄ extēdunṫ
scissur' extēsiōe plurīa. nā illō q̄n accit s. oꝫ tūc vt ꝯseqūs
fissuras vsq3 ad finē earꝫ ⁊ vt sciatis qō si accit ppt hanc
cām res nociua q̄ ī reliq̄s opatiōib' q̄ oꝫ ipm facer' est
fm q̄ oꝫ. Amplī oꝫ p' curatiōes cū ferro vt accipias
pānū lineū ex q̄ntitate ossis vulneris ⁊ īfūdis ipm ī olo
ros. ⁊ coopi cū eo os vulneris deīde accipe pānū dupli
catū aut triplicatū ⁊ īfūde ipm ī vino ⁊ oleo ros. ⁊ liniaṫ
inde totū oleo ros. deīde pōe sup ipm pānū q̄sto leuius
potes vt nō grauet siphac deīn admīstra desup ligamētū
lene ⁊ nō striga ipm nisi cū q̄ntitate q̄ teneat pānos ūn d
inō admīstra regimē qō remoueat īflāmatiōes ⁊ destruat
febres ⁊ bēecta vel ūnē desup cū olo ros. ī oī hora ⁊ sol
ue ipm ī die 3° ⁊ absterge ipm ⁊ cura ipm curatiōe q̄ creat
carnē ⁊ sedat iflatiōes ⁊ pluerisa sup siphac puluerē ex
medicīs siccis q̄ noiant medicie capit' donec oriaṫ caro ī
q̄ntitudie bona sup os si idiguerim' hoc cū ossa sunt emi
nētia ⁊ vt nascaṫ caro velocit' ⁊ cura ipm cū reliq̄s medi
cis q̄s dixim' ī curatiōe vulnerū. Et Inq̄t Paul' mul-
totiēs accit ī siphac capitis post curatiōes cū ferro spa
sm' ita q̄ supueniet spissitudini ossis capitis ⁊ spissitu
dini cutis eorū ⁊ ē cū hoc grauitas ⁊ ꝓhibitio mot' eius
nālis. Et ꝓpt hoc accit istis extēsio ⁊ accidētia alia ma
la ⁊ loq̄ar de eis modo. Et nō accit apa calidū siphac
nisi aut ppter os eminēs sub eo aut ppter q̄ntitatē ven
tosaꝫ aut ppter frig' aut mlītudinē cibeaꝫ mlītudinē
vētosaꝫ ppter eā aliā occultā. Nō ꝗ̄ apa calidū cū ē
mās ista tūc oꝫ vt abicidas illā eā velociter. Nō si ē ex
cā occulta tūc stude ī sepatiōe ei' ⁊ admīstra polonias
vene si nō fuerit ꝓhibēs ad hoc ⁊ minoratiōes cibi ⁊ regi
mē qō ꝯueniat apatib' calidis sicut ē irrorātio cū olo ros.
calido aut cū aq̄ in q̄ bullita sūt altea ⁊ fenugrecū ⁊ semē
lini ⁊ camomilla ⁊ eis silia ⁊ admīstra ꝯpm ex farina or
dei facti cū aq̄ calida ⁊ oleo ⁊ sēie lini ⁊ admīstra adipē
gallie ī lana ⁊ bumecta cū ea caput ⁊ ceruicē ⁊ spōdilos
⁊ dissta ī aures aliqd ex oleis q̄ sedāt caliditatē ⁊ fac sede
re īfirmū ī aq̄ cala in domo ⁊ iunge ipm. Nō si apa ca
lidus plenerat ⁊ nō ē aliqd qō ꝓhibeat sumere medica
mē solutiuū soluēs semel fiat illō. nā Hyp. pcipit illud
Inq̄t Paulus si denigratur siphac ⁊ nigredo ē in supficie
ei'. Si illō ē in medicamine ipsꝫ q̄ curaṫ. nā medicamē
nigrorꝫ sedat si fiāt illō tūc oꝫ vt sumas ex melle ⁊ olo
ros. iii. ptes ⁊ grossceas ⁊ lineas cū eo pānū ⁊ ponas
sup siphac. Et si accidit ī siphac nigredo ex scissio ⁊ pue
nit vsq3 ad locū pcipuē cū signis aliis malis tunc oꝫ vt
despes de salute hui' infirmi q̄n ē signū ꝯsumptiōis ca
liditatis innatē ⁊ destructiōis ei'. Et ego iā vidi quēdā
cui accidit fractura in capite suo ⁊ ꝯcauatus ē os capitis
ei' post annū ⁊ sanat' ē ⁊ illō iō q̄n fractura fuit in synci-
pite ⁊ fuit ex percussiōe sagitte ⁊ erat ei cursus ⁊ ppt hoc
nō adueniat siphac aliqd immo saluatus ē a corruptiōe.
Inq̄t Gal. accidit hōi vt frāgeret syncipit ei' ⁊ iterꝫ os
tēporis fractura extēsa ⁊ ꝯposita ē fractura eius dispōne
rex ossis syncipitis ⁊ incidim' ipm ad incisiōes notas ⁊
suffiat illō ⁊ sanatus est vir.

De fractura mādibule. C.ii.

Aliquā sapienis qas incidūtur ad interiora non
frangatur q̄ si frangit mandibula dextra tunc
intromitte indicem ⁊ mediuꝫ manus sinistre in
os infirmi ⁊ si frangitur mandibula sinistra tunc intro-
mitte manus dextre ⁊ eleua cū eis marginem fracture
exterius ⁊ interius ⁊ oppone eis ābas cū māu altera
deforis ⁊ eq̄ ea ⁊ cognosce eq̄ltōes ex eq̄tiōe dētiū q̄ sūt
ī ea. Si aūt frāgaṫ mādibula ī duob' loc' tūc extēde eā in
duo latera sm oppōnēs ministro extēdēte eā ⁊ ministro reti
nēte ipsaꝫ deīde vniat medic' ad eq̄ndū ipsaꝫ sm q̄ dixi
m' ⁊ liga dētes q̄ totti sunt ⁊ sepati sunt ad inuicē. Si aūt
accidat eis fractura vuln' aut frustū tūc admīstra ꝯsum
rā ⁊ puluilos ⁊ medicias īcarnatiuas p' reditiōes ⁊ eq̄tio
nē. Inq̄t ⁊ ligatiuꝫ ei' fit sm hūc modū pōe medicamē
vincte sup nuchā colli ⁊ vadāt due extremitates a duob' la
terib' sup duas aures vsq3 ad extremitatē mādibule dein-
de vadāt cū eis iterꝫ ad nuchā deīde vsq3 ad locum sub
mādibula sup duas maxillas vsq3 ad syncipit vadens
ex eo iterꝫ vsq3 ad locū q̄ ē sub nucha ⁊ pōaṫ ligatiuum
aliō sup frōtē ⁊ ī posterioꝛib' capit' ⁊ stringaṫ tota inuolu-
tio q̄ inuoluta ē ⁊ ponaṫ desup pān' lenis. Et si sepent ābe
mādibule sil ex extremitatib' earꝫ tūc icipiat cū vtrisq3 ma
nib' paulati deīn opponāṫ ⁊ ꝯiūgāṫ ⁊ ꝯsideret ad ꝯpōeꝫ
dētiū ⁊ liga duales cū filo auri vel nō sepeṫ reuisicatio ⁊
pōaṫ medicamē liga illud sup collū ⁊ vadat caput ei' ad
extremitatē mādibule ⁊ pcipiat firmo vt q̄escat ⁊ sit trāq̄l
lus ⁊ dimittat locutiōes ⁊ pōaṫ cib' ei' sorbitiōes ⁊ si al
teraṫ aliō ex figura tūc solaṫ ligatiuꝫ nisi accidat apa
cali.ū. Nō si accidat tūc si negligas vt ꝯplis ⁊ ē dro otio
q̄ ꝯuenit ad illō ex ill' q̄ sedāt ⁊ resoluūt cū eq̄litate. Et
os qdē mādibule stringiṫ ī tres hebdomadas q̄n est
lene ⁊ ē in eo medulla plurima repleō ipm.

De fractura nasi. C.iii.

Nasi superior ps ē os ⁊ inferior ē cartilago: ⁊ illi q
dē cartilagini nō accit fractura imo attritio ⁊ q̄
ꝯprimēdo dilataṫ tota ⁊ q̄ dilataṫ iferior ps eius
superior remanēte vt ē ī sepatio ad vnū lat'. Superiori vō
pti ossis accit q̄s fractura ⁊ q̄n frāgit nas' ⁊ nō curaṫ p
ducē ad casus ⁊ iterꝫ q̄s iduraṫ ⁊ remāet sm tortuositatē
suā q̄ nō recipit eq̄tiōes. oꝫ ergo vt festiet ī die pmo ⁊ nō
ptraheat donū. Et sciās q̄ q̄n fractura nasi ꝯseq̄ṫ loca
superiora ei' magis ꝯuenicē ē ⁊ rect' regimē ī ea ē vt siat
stil' decēter fact' lenis ⁊ itromittaṫ cū facilitate ī nasum
vsq3 ad finē alchaiaf ⁊ teneat ipm cū mīu sua ⁊ eq̄t na-
suꝫ cū mān altera donec eq̄ṫ deīn subuliet itromittēdo li-
ciniū ꝯseruās ipm ī figura eq̄tiōis. ⁊ melī' qdē ē vt fit ex li
no. Et cautela ē vt itromittaṫ ī vtrasq3 nares filū nō sit
nocumētū nisi ī licere eis. Et q̄squ3 ponaṫ liciniū ī lataṫ
vnus vsq3 q̄ ei' dilatatio puenit ad ꝯfirmatiōes ⁊ restaura
tiōes. Et nō ꝯponat sup nasū ligamētū q̄n facit ipm latū
nisi sit illic eminētia magna ⁊ timeaṫ eis cū decidio. Nos
aūt accit ī ptibus iferiorib' tūc pōe ē vt equet eius duo
bus digitis ⁊ curari in mini sicut duobus indicib' aut

duob' auricularib'. Et q̄n accidit in hac dispōne apa tunc vnguentū diaquilon ē bonū valde qm̄ sedat apa ⁊ ꝯseruat itez figurā equaliā ⁊ ꝯfortat ⁊ sit medicamē factū cum aceto ⁊ oleo ⁊ silia ⁊ minuto turis sup q̄d puluerizet cinis ⁊ cōplet cū eo. Et qn̄ fractura ē cū attritio apta tūc nō ē possibile vt redeat cū ea ad rectificatiōes nisi postq̄ sanat ⁊ extrahit ꝯminutio ossiū ⁊ qn̄ futura eı' ⁊ pulueriz ei desup puluerem. Et q̄n accidit i ianatio ⁊ separatio cartilagis tunc aq̄ cū violentia deinde liga eū ligatura ꝯsuāte eū sup illō ⁊ ē vt ponat ligamētū extēsū ex latitudie extremis sup q̄d est iclinatio ex ea q̄d īst facile hoc ligamētū ⁊ bonū ē vt sūas marginē pāni forte aut corrigias cui sit latitudo digiti vnī' ⁊ sint via extremitatū eı' cū glutino pscrā ⁊ glutino cornu vaccini aut cū gūma aut cū reliq̄s glutinatiōez facientib' ⁊ infica ipas sup extremitatē nasi ex lateri sup q̄d ē iclinatio donec exiccet sup ipm ⁊ reducet nasus ad situ suus cū violentia deinde extēde illā corrigiā aut pānū donec ꝯiūgat cū eo ⁊ īclina ipm ad lat' oppositū iclinationi ꝑmo ⁊ restaura ipm sup collū ⁊ liga ipm ligamento tenēte ipm sm̄ illam formā ⁊ cmpla cū emplis q̄ sunt necessaria.

De fractura furcule. Ca. iij.

Furcula frangit aut ꝑp pōd' offēsi aut ꝑpt casū magnū aut ꝑpt percussionē vehemētē. Simplr' frā cura est curatio fi officia ⁊ indiget subtilitate. Dixerit i restaurātione eı' ꝑpt casū cū descensio capit' adiutorij iferi' mīn'. Junge ⁊ q̄n ꝯfert furcula i duas medietates tūc fac sedere infirmū sup sedes ⁊ teneat minister adiutorū i q̄ ē furcula fracta ⁊ extēdat ipas ad exteriora ⁊ ad supiora itez ⁊ extēdat minister iterū faucē ⁊ humerū lesū cū q̄ntitate q̄ ē necessaria. Et equa medic' cū digito suo illō q̄d ē eminēs ipellēs ipm ⁊ q̄d ē ꝯcauū ꝯmoueat an̄ ⁊ retro ⁊ extrahat ipm. Et si idiget i illo extēsione pōnat sub ascellico pilā magnā de pilis ⁊ eleuet cubitū donec appareat ipm costio q̄m extēdet sm̄ q̄d vult. Et si iclinat extremitas furcule ad iteriora frāgēdo aut nō obedit cū attractiōe medici ⁊ nō suspēdat q̄n ē ad ꝑfundū plīn tūc ꝯsterne infirmū sup collū suū ⁊ pōe sub huc ro plane ⁊ gibbosū ⁊ deuerge huc ꝑ eı' iferi' donec eleuet ad os furcule deinde equa ipz ⁊ rectifica cū digito tuo ⁊ stringe. Qd̄ si iuen' iuueneris pūctus ex deambulatōe manus sup ipm tūc frustū pūgēt ipm fz sciri ergo scide ⁊ aufer frusta ⁊ sutura illō a te cū facilitate ⁊ ꝑpt ē fuerit frustū sub eo. Et vt nō destruat ipm pectoris iteriora tūc iſtrum ꝯseruāt i ipa pectoria sub osse deinde frange eo. Qd̄ si nō acciderit apa calidā tūc fac sedā ⁊ scinde eā. Et si accidit apa calida tūc infunde puluillon cū olo albo. Et si diminuit cap adiutorij apud fracturā cū frustro furcule ad iteriora tūc os vt suspēdat adiutoriū cū ligamēto lato ⁊ eleuet ad pectoris eı' ⁊ si frustū furcule fuerit iclinatū ad supiora ⁊ illō qdē paz fit tūc nō suspēdat adiutoriū sz resupina illū cui' ē furcula fracta sup dorsū suū ⁊ subtilia regim' eı' ⁊ stringet furcula i mōe ⁊ man'. De furcula aūt dixerūt q̄ furcula nō frāgit ex latere cū ꝯtecto q̄m iūcta ē pectori nō seiūcta ex eo ⁊ ꝑp hoc nō mouet ex hoc latere. Et si pcutiat extern' vehemēt ⁊ separet tunc ipa equat ⁊ curat curatiōe q̄ curat q̄n frāgit. Extremitas vō eı' q̄ sequit humerū ⁊ separat ab eo nō dislocat plz q̄m iacet' q̄ hz duo capita ꝑhibz eū ab hoc ⁊ ꝑhibz eā iterūz cap spatule. ⁊ si moue furcula motū vehemētē q̄m spāi ē positū vt separet pect' eā ⁊ dilatet ipz ⁊ ꝑp hoc fecit furcula hōi soli inter ōia aīalia. Qd̄ si acciderit dislocatio ex iunctura aut re alia sū huc tūc ipa eqt ⁊ reponit ad locū suū cū māu ⁊ plantat primo q̄ ponit sup eā cū ligamēto q̄d os. Et ꝯueniet hec curatio extremitatū huī aez q̄n separat ⁊ reducit eā ad locū suū. Et illō q̄ ligat furcula huc ro ⁊ ē humer' ⁊ os cartilaginosū ⁊ ipz ingrossat i maculē

rio. Et q̄n remouet extremitas [illegible] adiutorij iā separatū ē ⁊ exiuit de loco [illegible] le videt tūc vrāz ⁊ vid illoc' i q̄ [illegible] os vt distinguat sigtionib' q̄ [illegible]

De fractura spatule. Ca. [illegible]

Spatule q̄dē loc' lat' paz [illegible] cidit de fractura eı' [illegible] sia. Et q̄n accidit cognoscit [illegible] eā de puncta. Uez plīn accidit [illegible] cognoscit tactu ⁊ dolore locali [illegible] sint reliq̄ sig̃. Et forsasse accidit fractura ad [illegible] ipas scilz accidēs ⁊ crepitatio [illegible] crepitat n̄ fer cū ea ⁊ [illegible] eā ⁊ dolorē. Et cura eı' itez ē [illegible] ē ꝯuenientē [illegible] q̄d lesionib' [illegible] get vētosa sm̄ q̄ extēsio donec [illegible] cū cautella a nocumēto [illegible] nunc spatule q̄n frāgit [illegible] tūc necessariū ē extraet ea ⁊ [illegible] mēt [illegible] ligamēta furcule. [illegible] cura spatule sup latus sanū nō sup [illegible]

De fractura cassi. Ca. [illegible]

Caedit cassū [illegible] teriora. Et signū q̄dē cognoscit [illegible] tactū ⁊ audi [illegible] duc p[illegible] si malestie ⁊ cū [illegible] dēnē mala ex ꝯstrictiōe [illegible] nēo illō spuit sanguis ⁊ q̄z [illegible] velamia. Et cura illoz ē cura [illegible] iclinatur iferi' tūc cura ē illa q̄ [illegible] le depresse p fracturā. Et si [illegible] ligamētū factū ex lana cū [illegible] eas de subtus eı' rectitudie [illegible] duorum ligamentorum ⁊ liga [illegible] bibēt ligamenta resoluta a solutione.

De fractura costarum. Ca. [illegible]

Costio ve' [illegible] accidit fractura [illegible] costio vō accidit fractura a lat' [illegible] tas alia ē cartilago hypocōdrioꝝ [illegible] nō accidit ei attritio. Cognitio [illegible] occultat tactui ꝑpt illō q̄d sētit [illegible] loco ⁊ forsasse [illegible] q̄d si fuerit iclinatō coste ad iteriora ⁊ [illegible] sio ⁊ ē forsasse cū ea [illegible] tores curare ipas cū extēsiōe ad exteriora [illegible] nū q̄m illō ē difficile absq̄ vētosē ⁊ q̄n [illegible] aggregetur mā plurima ad iteriora loci [illegible] ꝯ corruptiōe. q̄d si expellere ⁊ [illegible] nō ē malū. Uez q̄z cibat [illegible] tur venti eı' ⁊ ꝯfirmat i[illegible] fracturā ⁊ [illegible] ra. ⁊ hoc q̄ntio fit [illegible] q̄d' i [illegible] satio ē cū eā mag' ad faciēdū [illegible] supiciū os vt cooperiatur loc' [illegible] ponātur puluilli i eo q̄d ē [illegible] ligamētū eq̄le q̄n [illegible] pectore deinde pōatur sic [illegible] tatē ꝯuenientē ossi. Et si opꝯ [illegible] pūgit velamē ē [illegible] cooperiatur illō q̄d [illegible] eo instrm q̄d ꝯseruat [illegible] cidātur cum facilitate ossa q̄ pungunt [illegible] inde si non accidit apa calidam [illegible] medicetur cum vnguēto. Et si accidit [illegible] opiatur cum puluillo infuso in oleo ⁊ [illegible] ⁊ curetur cum eo q̄d sedat apa calidam ⁊ [illegible] planie q̄d leue est sup ipm.

De eo qd accit spondilib' de fractura. C. viij.

i Aliquā parui' rotūditatib' spondiliū accit q̄n q̄z at trino ß fractura parū accit et n̄c minuit̄ l. hac ē mucbe: t nucha ipa t cōicāt eo dib' nerui in nocuāto t lege ea vtraq̄z mō si accidat illud spondili colli. Et ppt hoc os vt ꝑmittā 'ēmone t cruationi' p dictiōes iactā. t si ē pole vt ꝑlam am' t an'e am' os ledet cū soliōe tūc illō ē t si nō os vt vilē im' eoo cū regimie qd cē. eat ipata calida. Et si remanz aliqd ex pub' emi nentib' spondilis ex q sūt q notant ipic. Si illō cadit ve locū sub digitū qū volum' eī' ꝯtinuitiōes qn illō qd ꝑ minuitū ē mouet t separat a loco suo tūc os vt auferat ē illō scidēdo cutē exten' deide aggreget ꝯ sutura t admistret i eo curatio icarnatia. Et si frāgit os alkol i inferiore pte alchati t alchoboso tūc itromittat digit' idex sinistre ma nus i anū t equet os fractū cū eo t cū manu altera ß ꝙ pole ē t si senserim' os fractū iā separatū ē tūc oporebit iterū vt auferat cū scissiōe sicut diximi' deide admistret li gamitus qd ꝯuenit ano t curatio cōuenies ei.

De fractura adiutorij. C. x.

o S adiutorij qn frāgit̄ ſm p̄ſm nō declinat nisi ad exteriora q̄re os vt sic faciat illō qd os fieri i sedi tiōe fracture eī' sicut ē ſm ꝙ sciuisti t tāge ipas manu tua eq̄ſ de vltia t liga eā cū ligatio ascēdēdo cū vsq̄z ad hūerū t strīge cū eo sicut ꝑ ria illi deide ligamē to cōi ſm ꝙ sciuisti eū vsq̄z sub cubito. Si fuerit fractura ꝓpinq̄ cubito postea iūgi ipas ligamēto suo ascendēte ad iferiora vsq̄z supiu t suspēde manū āgularitē ne mul tiplicet eī' suspēsio extēdēdo qn̄ ē maiū. Et meli' qde ē vt strīgat adiutoriū ad pect' ſm āgularitatē i cubito vt nō moueat t ꝓpe qn̄ fractura ē ꝓpe cubitū. Ergo pōe sup ligatura aut aq̄z t acetū aut aq̄z solā si fracta adhuc nō apat t fac ipas ex lino cu' latitudo sit q̄ntor digito rū nō plus. Et si iā supuenit ei spasmū t apa ē tūc pōe ipas ex lana t ablue ipas i oleo si tibi pole ē t si fuerit aliqd ꝓhibēs nō solu io vsq̄z ad septē t qd ē post eos vsq̄z ad decē tūc solue t iūgi eū astellis t si decensio vocat te ad aliud tūc solue i tertio t ē illō ad qd iclinat [illegible] qn̄ au fert nocumēta ꝩ noceat restaurando. Ueꝝ i q̄litate ponē di astellas os vt sufficiat tibi illō qd tibi declarauim' in casu eo t nō separes ab ea stricturā ad min' vsq̄z ad. xl. dies.

Et qn̄ idiges ſm ꝯsuetudinē extēsiōe vehemēti t nō obe dit tibi t nō excusaris auxilio alicui' adiuuātis te tūc fac sedē istrm̄ sup sedē sublevatā t sit ad stātē pl' declinia q̄z ad sedentē t appodiet sup gradū scale aut qd sile sit ex eo q sciuisti i ca. dislocat. ōis t loc' ille sit plan' factus t mollificat' t lenitus deide suspēde i hūero eī' aliqd q̄ue extēdēs ipm ad iferiora qn̄ extēderis extēsiōe q̄ta tūc liga cū vita forti sub fractura t sup illā t fac dormire isr mū resupinū t extēde illō qd ligasti vita cū forib' vnis vsq̄z subi' t ad supiora i illo. n. ē sufficiētia. Et qn̄ fractu ra ē i medio adiutorij pōe ligamēta ſm lōgitudiē vna a duab' extremitatib' iūcture t si fuerit ꝓpinquior ad latus pone ligamētum vehemētioris ꝓpinquat extremitati lon giū q̄z alij t si fuerit fissura sola tūc cura ē curatio fis sure t strīgat super eā ligamentus.

De fractura brachij. C. x[i].

a Accidit q̄n q̄z vt frāgant duo focilia sil. Et q̄n q̄z accit vt frāgat vnū eoꝝ. Et fractura focil iferio ris ē vehemētior t turpior q̄z fractura focil supio ris qn̄ singulis fit fractura vni' eoꝝ t illō id. o qn̄ focile i ferius ē brachiū deferēs qꝛ eī' fractura ē deterior t qn̄ est nudū carne tūc ē fractura turpior. Et iteꝝ supius fo cile suscipit curatiōes t sufficit ei extēsio pua t nō sic est iferius t ꝓpe si frāgant sil. Et os vt sustētet apd extēsi onem adiutorij sup alchoi t ē radix vole. Et cognoscat strictura ligaturis qn̄ si accit ex ea i digito ipa pustum aut dolor pu' tūc ligamentū ē ꝯstrictū si nō ē tūc ē molle q̄z sic ē ꝑ stulum superfluū tunc ē vehemēs t os vt mollifice. Posi tio ū astellarum nō ē ex illis q occurrāt tibi ß os denon ꝯsequāt cum lōgitudie sua volas t radices digitorum ita ꝯ abhorreant ab hoc pauum nisi necessitas faciat illō ꝓpinquas fracture iuncture rascete tali. Ueꝝ tunc iteꝝ os vt nō tāgat albaragi digitoꝝ. Et qn̄ restaurat t ligat os vt suspēdat ad collū ſm figurā āgularē. Et os vt sit suspēsio eī' ꝓpe si ē eī' fractura ad iferiora cum pā no cu' latitudo capiat lōgitudinē brachij totius qn̄ si fuerit obuiatio suspēsorij ꝓpe fracturā t reliquerit eī' separatum a sua [illegible] accidet tortuositas pculdubio t declinatio sup illō qd facit ipas sic volā imo os vt sit vola t ꝑ ſm brachij i suspēsorio. Et vo si fractura fuerit ad su periora oportebit vt suspēsio sit ita vt videat fractura t eleuet duas extremitates ex latē vole t ex latē cubiti. Os si seperet qd ē inter illō erit adiutoriū ipm ad ꝯtōes figure t sit suspēsoriū pān' leuis t sit suspēsio talis ne illo mō sit possibile moueri t vt nō dilatet ipm dilatatiōe labo riosa. Et forsasse accit brachio vero lauretur in laniadi ne cirgit. xx. t octo dies.

De fractura rasete. C. xi.

o Quod 'illo parus accit fractura qn̄ ipa sunt du ra valde t qn̄ aduenit eis cū aliq̄ remouet ea a locis suis t nō frāgit ipa q̄re sunt vlia ad cura tionē quēadmodum diximus in dislocatiōe.

De ossibus digitorum fractis. C. xij.

i Ossis verꝭ pax accit fracta imo accit separatio. Di resist qd si accit eis fracta oꝫ vt sedeat isrm' sup sedē eleuatā t ꝑcipiat ei vt pōat volā sup se dē eq̄lē t extēdat ossa fracta misler t eq̄t ea medie' cum pollice t i dice. Qd si pollex fuerit iclinat' ad iferiora tunc oportebit admistrari ligamētū delī t forsasse accit apa calidū. t ad locū mollificatiois boꝝ ossiū aggregat sup fluitas ꝑsuat t coagulat velocit qꝛ strigit. Et si accidat fractura sileni aut digito si ē poſ et os vt liget ligamēto ꝓpo ei t vt liget iteꝝ cū vola vt firmet t ñ moueat. Et si accit fractura alicui fixꝫ digito si fuerit idex aut auri cularis tūc liget cū illo q ꝓpe ꝓpriꝭ ei. Et si ē d digitis me diis tūc liget cū illo q ē ex latere ei' aut ligent oēs ß ꝯ tinuitatē adinicē qn̄ ē meli' firmant. n. t nō mouent t sūt tūc q̄si ligaturi cū astellis. s. ossa fracta.

De fractura ossis lati t anche. C. xiij.

o S āche q̄n q̄z frāgit ß raro cū dispōe fortitudis sue. Et accit illō ei ß semitā ꝯtinuatōis extremitā t q̄n q̄z findit i lōgitudie t q̄z ipellit int' ad veīre t accit p' has dispōes itera ex dolore t pūcta t stupor cruris t coxe ꝓ'us ei qd accit adiutorio ex fracta hūe ri. Et qn̄ frāgit os lati qd ē sup alchoboso aut findit vt ligua lacerti ei' fit eos difficil i rectificatiōe ei' qꝛ fit vna duaꝝ āchaꝝ declinis ad diminutiōes. Et cura ei' ē vt ia ceat isrm' t icipiāt duo boleo forites extēdere duas co xas ei' q̄z eoꝝ extēdat coxā t iā tenat ei vn' mam' ei' vt nō festinet ad expellēdū illā q extēdit coxā ei' t icipiāt duo restaurators ꝯmer āchā ei' cū vehemētia t fortitu die dōec eq̄t deide ꝓpet sup eā ꝑm postea supinet sup aliqd qd sit sil q̄l omet ex penno aut ei sile ex illis q bēt duritiē. Et hoc qde ē ꝓ'us ei cū q̄ curat spatula vnꝫ t qn̄ frāgit ex later āche tūc cura ei' ē cura hūeri. Et os vt admistret hūectatio sup ligamētū t equet pulastu sicut os t ē necesse vt sit sustentatū sup locū planū.

De fractura coxe. C. xiiij.

q Uin coxa frangitur necessaria est extensio vehe mens deinde equetur secundū formā naturalē q̄ est ei. Et est gibbositas sua illustrio ptis ei' t cō cauitas pauca in ei' domestico secundū ābulatiōez eo

me q est ei i sanitate. Et observetur i dispone fracture me dii aut extremitatis ei superioris et inferioris dispositio q dictu est i ea adiutorij et sit strictura ad superiora fortius et retinens. Deterius qui frangit petunt ad loca inferiora et ad exteriora. Et illud q est ipsa clara ab hac parte per nos et cassilmatib et ligaminis et spedua extensio q sunt sz equitate aut constrictura eius ligatura supra fracturam i medio. Si aut fractura fuerit situata amedio et fuerit propinqua capiti eo tenente simul ligamitus et involuat i medio ei lana ne no ledat carnem et ponatur medium ei super pectines et ascendat extremitates eius ad partes capitis et tendatur ut retineat eas ad inferiora. Et si fractura fuerit i eo qd sequitur genu tunc nos ponemus ligamitus i superiore parte cruris. Et elevabimus extremitates ei ad illius q extendat eas ad superiora et teneat genu eius ligatio superiori quam desup. Et equet membrum illud firmo iacente sup faciem suam et trahat ei extensio. Et si fuerit ossa pongitia tunc oz ut equetis cum dixim multotiens et q ex eis elevatur capiti regime suo sicut dixim i curatione adiutorij. Et oz qd corte stringit in 50. doctrina. Et ego cauteabo quo oz ut sit situs ei postq aggregatur curatio cruris. Et oz ut ponatur inter duas coxas tunc pila de ligno et similib finibus eis ad formam sm quam ipsa est et restaurent restauratione cognita sm q i telligit pp illud qd accidit de apate et pruritu. Et qm accidit sic coxarum est ipsa forte et est ex eis q sestinat ad coxa tunc oz ut pre punitur ad solvendum ut respiret et extendatur ipsa. Et tu qde iam scivisti ebrocas propterea. Et i cingulis et albaranach et sunt tabule magne i qb est parum concavitatis ut di cetur oponat sup involutione et capiat longitudine pedis quam i bracum et no restaurit sup eius et absolvit ista illud ut illas no e vultus quia. Et si prolongatur cautissimus ex eis i labore i si ipse abbreviet no erit extra laboris. Et vitatio elongatio ei et ut prohibeat iterum parte sanam pedis moveri quam fuerit mos illius qui sit nocius fracture et post i dispone dormitandi et somni. Et necessitas hoz instrorum no e nisi i fractura magna valde. Et si e posse cum hoc ut eis nisi anq aspiciat qm ipsa no tolleret hendit ad vitimi e sanitas et malitia et labor et oz ut fugiatur ab eis duo exceptio pfenerat cui ingenijs aliis. Sed aut restauratur eo oz ut sit sm q fuit concavo ei i sanitate assiduatione constrictionis et dilatationis. Et illud qd e magis vitiosum e dilatatio. Et scias q ille cuius coxa et sedem sunt fracte parum de vitatur a claudicatione et qm abscidantur frusta lacertorum ei mendat prius deinde minus secundo.

De fractura rotule poplitis. C.xv.

Rotula parum frangitur et sz plurimum concutitur. Et cognoscitur illud qd accidit ei tactu et aspitate et cum vacuitate q intelligitur ei cum tactu et audit aure. Et oz i curatione ei ut extendatur crus deinde intromittatur rotula i locum suum et si separata fuerit aggregetur sapo deinde intromittatur.

De fractura cruris. C.xvi.

Quado frangit os parvum cruris e salutius quam si frangatur os magnum. Et qm frangitur arundo parva superior e declinatio ad exteriora et anterior e similatio cum hoc posito. Et si frangitur arundo magna inferior declinatur eius ad exteriora. Et qm franguntur utreque arundines similiter tunc e deteri et tunc qde accidit cruri declinatio ad omnes partes. Et scias q curatio fracture cruris e sz considerationem curationis adiutorij q i eis similia. Et no e dispositio cruris i tortuositate q accidit figure sue nisi sicut dispositio adiutorij immo est rectum. Quare oz ut sit extensio ei ad hoc ut redeat ad rectitudinem.

De Calcanei fractura. C.xvii.

Calcaneus e excusatus a fractura propter durities suas et propter circumdationes defensionum et plurimum ei qd accidit ei no est nisi dislocatio et iam diximus est de ea.

De fractura tali. C.xviii.

Fractura tali e prava et ei curatio i difficilis plus qde frangitur qm cadit homo ex loco alto et innititur superius pedis. Et forsitan accidit hoc ossis cum cursu suo ad ventrem q coagulat sanguine q ducit ad egritudines magnas et febres et propter hoc ex timore et spasmo pedis. Ideo ergo accidit hoc i lati qd no apparet et no egreditur et apparet i anteriori parte sunt e signum malum signo q e i via putrefactionis et cum ipsa apparens ipse i eo malum tunc e melius et facilius eius eruptio. Et qui talis restaurari debet deinde de hoc ipsa et qm no restauratur talus sz q oz deberi [illegible]

De fractura digitorum pedis. C.xix.

Ut eratio eorum i fractura et dislocatione sicut digitorum manus. Et qsq restaurantur ipse pede suo calcando eos super.

Expleta est Fen quinta libri quarti quod legit

Fen sexta eiusdem de venenis.

Fen Sexta libri quarti de veneno. et e quinque tractatus.

Tractatus primus est de radicib' in quib loquitur de venenis cibariis et potibus et difficile sermone de venenis q no sunt ex aliis huius sed sm sui

Sermo universalis de cautela a venenis quibus dantur et curatione eorum. C.i.

Si timet q in potu sumat venenosa ut inveniantur in a[illegible] sup[illegible] i[illegible] fecit aut [illegible] [illegible] odor [illegible] nis et odoratus. Et q[illegible] ei aliqd ex eis q diximus sup famem [illegible] tes, ut cognoscatur. oculat illud qd oz ut [illegible] vebentiam vociferatur. Et iterum qui sciat [illegible] qm i potu sumit venenum accidit [illegible] eum e q sepelit i vacuitate ei q [illegible] sunt plene que no sunt venenum i [illegible] sic e i eo sapor et repugnat [illegible] ut ipse sit suscipiens sm [illegible] de nocumenti venenorum sic [illegible] medicinale i e ostensionem o [illegible] dolor. Et iter sic [illegible] cib' et sale trito pondera [illegible] xx. et nucum [illegible] ii. et sal [illegible] v. et [illegible] algeduar e mirabile i expellendo nocumenti [illegible] et fac [illegible] iterum. et ego no [illegible] aut una medicina. et iterum [illegible] eius vi de decocto et ruta et [illegible] nisi ut no sit ois cautela ei i hoc [illegible] potu sumit nam qm forsitan accidit ei [illegible] q[illegible] contingit ut cadat eo [illegible] scorpio i eo qd decoquitur et i vas i qb' [illegible] ea venenosa diligunt odore [illegible] et carnem [illegible] morantur i eccub et q[illegible] bibit ex eo [illegible] hoc oz ut caveantur tecta et quod est sub [illegible] nio et herbosa loca.

Sermo ulis de venenis que bibuntur. C.ii.

Species venenorum sunt due i facie [illegible] am cum qualitate q e i ipsa [illegible] tota substantia sua. Et primi qde sunt [illegible] putrefacio sic lepus marinus [illegible] eis q bibuntur frigida stupefaciens sic [illegible] lio vias arbolius in corpore sic plumbum [illegible] am eius tota substantia est sic napellus [illegible] esse gummi napelli et sicut [illegible] et que sunt illi similia. et hec sunt [illegible] rum de veneno sunt que agunt super [illegible] bium sic caltando super vesicam et [illegible]

monē. Et de eis sūt q̄ agūt sup totū corp' sicut opiū. Et eis qdā q̄ interficit cū pmutatiōe ɔplonis: aut cū putrefactiōe: aut cū adductu sup mēbꝝ p̄ possē ē vt sit effect' p' tēpus iz putrefactiōis q̄nto pl' remaneat i corpe tāto pl' est effectus ei' deterior. Et salus ex eo ē cū resolutiōe accidit ei: τ p illud qđ succedit ei p sudorē τ silia aut p curatiōes ɔtras. Et scias q̄ nocumētū narcoticoꝝ i ɔplonib' calidas ex pte ē debili' τ ex pte ē forti' τ q̄nq̄z duarꝝ fuerit dominās eni iudiciū ei'. q̄nq̄z.n. ɔplo cal' i corde resistit eis ē eoꝝ effect' debilior: τ i q̄nti ipa inueniūt i corpibus calidis subtiliatiōes substātie sue sic q̄ntis τ attractiōes p virtutē mot' arteriarū: τ attractio eaꝝ ē apud ɔstrictiones eorū eoꝝ nocumētū i corpib' calidis vehemēti' pcipue q̄n ipa sūt ɔtraria ɔploni eoꝝ. Et ē sic vt sit sermo i venenis calidis illc similr. ɔplo.n. calida resistit eis cū expulsiōe a corde: τ resoluit virtute calidoꝝ venenoꝝ sz arterie ɔplonis calide attrahūt ea: q̄ accidit sic illud. Et p̄p illud dixit Gal. q̄ alfarfas τ exitiis ipm esse napellū aut venenū interficiens: interficit hoīes τ nō interficit turdos q̄m ipse nō puenit i turdis ad cor nisi p' ipamū i q̄ iā passus ē a corpe passionē postq̄ nō remanet nisi passio ɔfusiōis cibi. Et in hoīe festinat añ illō p̄p latitudinē meatuū τ vehemētiā caliditatis τ virtutē motuū attrahētiū arteriaꝝ. τ dico q̄ iste ē mod' q̄dā. Verū ppoziō alitatis iz q̄ inter venena agētes τ patiētes sūt ex eis q̄ oꝫ ɔsiderari τ vnde scivit q̄ alfarfas sit venenū p ɔparatiōnē ad ɔplonē lati q̄ est aialis absolute ɔfirmat. ita vt sit interficiēs qñ sigilꝫ i hoīe nō interficiēs qñ nō firmaꝫ i turdis: τ sō assē.n. alfarfas nō ē venenū p ɔparatiōes ad ɔplones turdoꝝ. Et si nō ɔuerteret in cibū vel nutrimentū τ pueniret ad cor eoꝝ sicut ipsi peruenit ad cor hois cū velocitate nō interficeret. Jnq̄z τ fuit q̄dā cui' suscipi[illegible] i pncipio rei de napello ɔ puā: deinde nō cessauit vti eo: donec assuefacta ē eo nā τ auderet visa ē eo τ nihil nocuit ei. Et dico hoc τ dixit ruffus q̄ nutrita fuit puella cū veneno τ interficeret p ea rege q̄ cū ea ɔueniret. Et q̄ ipa i ɔplone sua ɔfecuta ē ɔsecutiōes materiaꝫ ita vt saliua ei' interficeret aial: τ nō appropinq̄ret ei' saliue gallina.

Significatio speciei venenoꝝ. Ca. ij.

Jgitur qñq̄z p ea q̄ euenit i corpe de egritudinib'. Nā si euenit sicut mordicatiō τ lesiōe τ punctiue τ corrosiōi sciet q̄ venenū ē de generē mordicatiuꝫ acutaꝝ calidaꝝ mordicatiūi sicut arsenicū τ almusci τ argentū viuū extinctū. Et si accidit inflāmatio vehemēs τ rubedo τ sudoris τ rubedo oculi τ angustia τ sitis significabit q̄ venenū p̄p calitatē ē sicut euforbiū. Et si accidūt: psudatio sōni τ stupor τ frigus significat q̄ venenū ē de genere narcoticoꝝ. Et si nō apparet nisi casus virtutis τ sudor frigid' τ sincopis: tūc ē de venenis q̄ ɔtraria sūt rebus cū tota substātia τ ē deteri' eoꝝ. Et qñq̄z signat p odoris aut odorē corporis toti' sicut scilicet dixit odoris opij eo q̄ bibit ipm aut odorē mēbri ei' sicut odor oris qñ bibūt venena putrefaciētia sicut lep' marin' τ alfarsani τ cātaridos. Et qñq̄z signat p vomitū nā qñ euomit venenū cognoscat qñ viscus cadat sup substātiā ei' qđ i potu datū fuit de colore cognoscat p odorē aut p saporē sicut cadit vi sus sup lithargyrū τ gypsū: τ sup sāguinis ɔgelatū τ lac coagulatū: τ sic opiū cognoscit p odorē: τ lep' marin' τ vrine p abominabilē saporē. Signa mala. Qñ scipit ei q̄ venenū suspēsit supuenit sincop τ pmutat eius pupilla τ occultat ei' nigredo tūc nō sperat curatio: τ sic si rubeit oculi ei' τ egrediat lingua ipi'. Et casus pulsi' τ sudor frid' τ ligatio mala τ i huiusmodi dispōne paꝝ viuit.

Canon curatiōis ei' q̄ i potu sūit venenū. Ca. iij.

Oportet vt nō moretur uno. ppter q̄ si sciūt ipsi añq̄z fuatiō ei' pābuleti corpore bibat aquā tepidā τ oleū ī mulcētiū olei d oliuis: τ vomat τ potiat in hoc ad ultimū q̄ntus pōt. Et melius q̄dē ē vt ī ea sit virtus altee τ bauracis. Et q̄nq̄z admiscent' cū oleo lini τ adipe anserino. Et oportet vt sit illud qđ ipse bibit ad vomitus: pp̄ hoc τ alia aq̄ plima τ cibi plimi: ipi.n. lecti nō euomant vi q̄nq̄z frāgūt venenū τ supant ipm τ quā vomuerit qđ possē ē ei. deinde bibat lac plurimū q̄n ipsi frāgūt nocumētū veneni. Et nō ē malū si euomit ipm iterū vt bibat decoctiones seminis vrtice cū butyro cocto ad expellēdū venenū vomēdo τ solutiōes faciendo: deinde bibat lac. Et butyrū crudū est meli' lacte. Et iterū decoctiōes sēis lini τ similt' vinū dulce cū adipe anseris liquefacto τ similt' aq̄s cineris lignoꝝ vitis. Et oꝫ vt sequāt vomitū clisteria. pp̄ hoc qñ sentit' descēsus lesiōis ad interiora si aūt fuerit ɔmotio sup illud vtat eo qđ facit vomere τ soluit: τ nō dimittat potus lactis. Et si nbi necessariū fuerit vt i potu tribuaꝫ ei [illegible] tyriaca de terra sigillata fac. ipa.n. ɔfortat corpus ad expellēdū venenū τ pp̄ hoc qñ i potu daꝫ i pncipio rei. ipa.n. facit euomere venenū sicut ē cui' descriptio ē. Rx. bacaꝝ lauri au. ij. terre sigillat: au. ij. τ trocis ɔficiat cū oleo. Et sit dosis ei' aurei lana vna. Et iterū carpobalsami scopi sicce sēis napi silvestris piperis albi τ nigri piperis lōgi acori anisi petroselini assari cymini carui sēinis bdellij q̄mi albi ois añ. au. iiij. spice floris squināti ambo: ꝫ añ au. v. calie. ʒ xvij. amomi croci sbocrū añ au. vj. ɔficiaꝫ cū melle τ deꝫ i potu q̄ntus est faba romana. Et sumet i potu terrā sigillatā sic ipa i me: ē cū vino facilis. Et expiauerit q̄dā q̄ qui in potu sumit stere' galli i eo ipso stat fac euomere venenū. τ ex eis q̄ in potu dant' iterū sunt succ' prassij τ folia caute τ celtica τ semē baucie τ castoreū τ angelane τ sic' τ ruta. Et ɔ illis q̄ laudata sunt in hoc caplo ē vt potu del galbani sendi pōd'. ʒ. iiij. τ myrrhe. ʒ. j. cū vino dulci. Et qñ post vomitū accidit inflatio vehemēs sic dāt ei in potu aquā niuis τ oleū ros. infrigidatū τ vomat cum hoc. Et oꝫ vt nō dormiat olo τ nō dimittat se ipm talis vt dormiat imo oꝫ vt euigilare ipm faciāt olo τ rideāt τ clamēt i circuitu ei'. Qñ aūt manifestat ei forma τ cognoscit vomitū curet de veneno cū eo qđ dr̄ i suo caplo. Et hoc q̄dē manifestatio sit sm duos modos q̄rū vn' est vt cognoscat cui' generis sit venenuꝫ. τ scdo vt sciat cuius speci ipm sit. Exemplum pmi ē vt sciat q̄ ipm ē ex salsiua acutis q̄re curet ipm cum eis q̄ sunt sicut lac τ butyrum crudum τ sāladē cū rōs factuꝫ cuꝫ oleo amigdalino aut butyro cocto τ cuꝫ olꝫ qđ frāgit acuitatē: aut sciat q̄ ē ex inflāmatiuis q̄re infrigidet cum cāfora τ aq̄ ros. τ aq̄ coriandri τ q̄ sunt silia illis. Et oīa illa sint infrigidata cum nive τ emplent' mēbra ei' pncipalia cum eis q̄ sunt sicut altabaleb τ alia τ remouet sup eum infrigidatio in oi hora. Et ex eis q̄ ɔfert hmōi valde ē lac vaccinum d q̄ extractum ē butyrum infrigidatum. Et si indiget phlobotomia phlobotomet. Aut sciat q̄ ipm ē ex stupefacientib' q̄re administret ea q̄ sunt sicut tyriaca τ medicamen de assa fetida in vino puro τ sīr alia. Aut sciat q̄ est ɔtrium per substantiā quare curet cum mithridato τ tyriaca τ medicamine muschi τ bezard τ vtat carne τ vino: τ administret egro aromaticum τ eueniet locus ad quē vadit causa morandi τ induaꝫ vestib' aromatizatis τ sternuet τ fricet os stomachi eius τ suffici in oi ipius τ secantur capilli ipius. Quum aūt cognoscit species veneni curet cum eo qđ ipi pprium est ɔ illis q̄ dicemus. Et ad summum ex medicis q̄ bibunt' cū venenosum aut q̄re ɔfractio acuitatis veneni aut resolso substantie eius sicut ex lacte τ albezahar. Aut queritur per eas extinctio substantie eius sic p terram sigillatam. Aut q̄rit oppositio q̄litatis eius sic potare alliuꝫ in vino ad illum quem pupugit scorpio.

Medicine cõmunes ad venena. C. v.

Sunt medicine que parate sunt veneno quas nõ permittunt ipsum peruenire ad cor. et sunt sicut tyriaca. et mithridatum. et albezahar. et que sunt experte. et terra sigillata. et tyriaca facta ex ea. et tyriaca diatesseron. ¶ Et dixerunt quidam q̃ flos oleandri et folia eius liberãt a veneno. Et dicitur q̃ genus iuniperi in hac re similis est par. R. amiudẽ et radicis eius amborum ana. ʒ. i. et sceba armenie. ʒ. ii. conficiatur cum melle et detur in potu cum aqua malorum. Et medicamẽ ex eo factum est vltimũ. Et radix buchormarien q̃ñ potatur cum vino et calamento iterum. et semẽ napi. Et iterum agarici. ʒ. ii. cum vino. et capilli veneris et malue et semẽ eius et folia ipsius iterum. et cinamomũ et medulla leporis cum duabus. ʒ. aceti de vino aut de castoreo aut. vnius cum. ʒ. ii. olei oliue et abrotani. Et iterum sumat aqua albasie expressa et det in potu. Et semẽ baucie per se creticis et assare decoctio pulegii et decoctio sisceos. Et semẽ arboris mirabile est. Compositum. R. seminis napi silvestris et castorei et foliorum arundinis olium ana. pren. i. pulpe collogintide triplum olium det in potu ex ea auellana magna. ¶ Et horum operationes proportionantur cum proprietatibus in eis sunt sicut illud quod dixerunt q̃ caro vitulis silvestris mundificata salita est de fortioribus medicis ad expellendũ venena.

Summa prima de venenis congelatorum ex mineris et aliis.

De lapide armeno. C. i.

Dixerunt quidam hominum q̃ in lapidibus est lapis venenosus similis corallo. et q̃ põdus seue. ʒ. i. ex eo est interficiens. ¶ Et inuenimus ipsum in venenis veris q̃ operantur tota substantia sicut napellus. Et dixerunt q̃ cura eius est cura napelli et medicine magis curatiue sunt albezard.

De argento viuo. C. ii.

Argentũ quidem viuum plurimi q bibunt non leduntur eo. Egreditur. n. cum dispõne sua per inferiores regiones. ¶ At vero ei in cuius aure fundit argentum viui accidit dolor vehemẽs et cõmotio rõnis et q̃nq̃ pducit ad spasmũ et sentit grauedinem vehemẽtem illius lateris. ¶ Et q̃nq̃ pducit ad epilepsiam et ad apoplexiam propter lesionem substãtie cerebri cum frigore eius et cõmotionem et permutationẽ ipsius. ¶ Extinctũ aũt et sublimatũ vel subtiliatum est malum nocuũ intestinis ex quo accidit accidentia similia accidentibus eius qui bibit lithargyrũ ex punctura et torsione intestinorum et deambulatione sanguinis et grauitate lingue et grauedine stomachi et apostemat corpus eius et retinet vrina ipsius. ¶ Cura de bona curatione post vomitum et ea que currit cursu eius est vt in potu detur de medicinis q̃ sunt sicut myrrha pondus. ʒ. ii. in vino et tribuat in potu cũ aqua mellis vice vna post aliam. ¶ Et vtere fiat clistere cum ea cum baurach deinde consequeter post illud adhibeat curatio rasure et clistere eius cũ confortatiõe cordis iterum cum medicinis colbus. ¶ Quum aũt est effusum in aure os tunc vt surgat sup pedem vnũ et saliat sup partẽ illam quam inclinauerit caput suũ quã plurimũ possibile est ei declinare. et per se q̃ñ suspendit per manũ que est in latere alio ab aliqua re et similiter q̃ñ cõmouet sup illã partem. ¶ Et ille qui vult colligere ipsum cũ radio plumbi intromisso in aure et inuenit argentũ viuũ cum eo suspensum est errans q̃ñ argentũ viuũ q̃ñ est in illo loco et q. p. piguo ẽ ei nõ indiget patiẽs nisi vt cõcutiat et saliat vnde

si fuerit plandius q̃ in illo loco nõ [illegible] stillã et nõ puenit ad ipsum.

De lithargyrio et limatura plũbi. C. iii.

Accidit ei q bibit lithargyriũ et apostemat [illegible] pus ei et grauet lingua ipsius [illegible] vrina et stercus et fortasse [illegible] superfluit stercus ventris eius et [illegible] cibo suo et suis intestinis ita vt q̃nq̃ [illegible] veniat ad rasuram et fit in superiori [illegible] ventre eius quasi glandula lapidea [illegible] nus et cõstringit anhelitus ipsius [illegible] doq̃ accidit cum eo accidentia [illegible] fit color plũbi et similiter limatura plũbi. ¶ Oportet vt succurrat et incipiat [illegible] ex vomitu et sit ei aliquo in quo sit [illegible] seminis apii et ficus et anisi et baurach. ¶ Et [illegible] tu detẽ myrrhe. ʒ. ii. in vino [illegible] cũ fimo columbe pascentis cum vino [illegible] Et os vt in potu tribuat apsinthiũ et [illegible] pii aut piper per se totũ illud cũ vino [illegible] fit cũ põdere medic. ʒ. piperis [illegible] ei in potu fiet siliquescamonee in aqua mellis. ¶ [illegible] bi eius q̃ñus os ipsum assidue [illegible] ex carne agni. ¶ Et signum sanatis eius [illegible] ra et puocat vrina. Et ad plenũ indiget [illegible] tis puocatiuis et solutiuis.

De potatione cerusse. C. iiii.

Accidit ei q bibit ipsam vt [illegible] mollificent membra ipsius et [illegible] sus et singultus ei et [illegible] detur corpus eius et infletur eius [illegible] perueniat ei sincopis et q̃nq̃ sentit in gutture [illegible] tem et iuenit in vua et lingua sua asperitatem [illegible] et in ventre suo puncturam et in stomacho [illegible] et in ore stomachi dolorẽ et in hypocondriis [illegible] in anhelitu strictura et fortasse [illegible] et albificat color corporis eius et q̃nq̃ [illegible] sanguineum. ¶ Cura eius. Et similiter [illegible] datur in potu scamonea in aqua mellis [illegible] mam et clisterizat et non [illegible] ¶ [illegible] ingrediatur in sacculo ipsum [illegible] et oleũ de lilio et oleũ de narcisso et [illegible] gũma pruni et medicamen de sanguine [illegible] nus. ¶ Et iterum de illo que [illegible] sisamus partem et masticet ipsam et bibat [illegible] vinum.

De Gypso. C. v.

Ex gypso accidit similiter q̃ accidit [illegible] vlcera eius strangulatio magna [illegible] cura cerusse et curatione [illegible] tu mucilagines viscose et [illegible] pter lenificationem predictam et [illegible] ¶ Et indiget solutione ventris [illegible] et iteret solutio aliquotiẽs et si [illegible] ¶ Et de eis q̃ remanmoramur ad gypsum [illegible] cum vitio cum baurac.

De vngue et alunagra de minera. C. vi.

Accidit ex ambobus accidentia similia accidentibus argenti viui extincti et alunagra [illegible] cidit solo ventris plurima et est [illegible] ei. ¶ Cura est illa eadẽ cura [illegible] nes pingues et adipes lenes.

De alsinar. C. vii.

Accidit ex eo punctura vehemens [illegible] fortis in gutture et lesio in visceribus et [illegible] vomitus. ¶ Curatio est similis curationi [illegible]

quam diceremus

De limatura ferri ⁊ ei⁹ scoria. C.viij.

a Accidit ex illis dolor vehemens i vẽtre ⁊ siccitas i ore ⁊ inflatio ⁊ supat dolor capitis. ¶ Cura est vt dat' i potu lac cũ eo qđ soluit cũ fortitudie deidẽ det' i potu butyrũ coctũ ⁊ crudũ tã diu donec sedeãt dispõsitio ille. Et assiduet' effusio olei ros. ⁊ olei vio. ⁊ olei d' salicib⁹ ꝯmistoꝝ cũ aceto sup capita eoꝝ. Et qñqꝫ dat' i potu potẽti ipm aliqđ de magnete vt aggreget illud qđ separatũ ẽ ad seipm deide ꝯsequẽt adhibeãt solutiua pdicta ⁊ qñqꝫ dat' ei i potu ex ipo oĩ die pond⁹. ʒ.i. deide dat' ei ad sorbendũ p⁹ ipm iura vnctuosa lubricatiua cũ butyro vaccino cocto ⁊ solo vẽtris fiat si fuerit descendẽs aut euomat ipm cũ eis si ẽ adhuc i stomacho.

De calce ⁊ arsenico. C.ix.

c Et cui dat' i potu ex ãbob⁹ his accidũt pũctura ⁊ vlcera i intestio. Et ei cui i potu dat' arsenicũ sublimatũ accit ex ipo ꝓximũ illi qđ accit ei ex magra. Et qñqꝫ accit tussis ledẽs. Et cui i potu dat' calx sola accit siccitas oris ⁊ dolor stõi ⁊ difficultas vrie ⁊ solutio vẽtris cũ sang. ⁊ egredit' calx i vrina ei⁹. ⁊ qñqꝫ accit ex ea frig⁹ extremitatũ ⁊ accit sincopis ⁊ qñqꝫ exiccat' ligua ⁊ accit pfocatio. ¶ CURA. Incipiat cũ eo qđ oꝫ deide det' i potu aq̃ calida cũ iuleb vt euomat aut cũ oleo deidẽ sũat decoctiões se. lini ⁊ decoctiões risi ⁊ decoctiões eruce ⁊ aggregatiões ãborũ aut succũ molochie cũ melle ⁊ si cõtinuerit i potu lac ⁊ mucillagies ⁊ viscosa ⁊ vnctuosa ⁊ iura cũ adipib⁹ ⁊ ꝓpe cũ maluis. Et curet' tussis si acciderit ei cũ lentis. ⁊ cura calcis ẽ vomit⁹ ⁊ clisteria ⁊ vnctuositas ⁊ lenificatio ⁊ cura ei⁹ ẽ ꝓpria cure arsenico ⁊ de illo q̃ dicunt i hoc ẽ vt sumat' vrina asini ⁊ felgaselt ⁊ det' in potu q̃ntitas. ʒ.i. in aq̃ calida

De aq̃ saponis bragiti ⁊ aliis. C.x.

a Aqua sapõis ꝓpinq̃ ẽ cõpõi calcis ⁊ arsenici. ⁊ cura eoꝝ ẽ cura illi⁹ ꝓpinquitã ⁊ alumẽ ꝯmouet ex potu ãboꝝ tussis vehemẽs pducẽs ad ptisiꝫ. CURA eoꝝ ẽ potare lac asininũ ⁊ potare butyrũ crudũ ⁊ zuccarũ ⁊ sirupos de isopo ⁊ similia

De potu aque frigide in ieiuno C.xi.

c Ex potu illi⁹ i ieiuno ⁊ p⁹ balneũ aut coitũ timet' corruptio cõplonis ⁊ hydropis. CURA ẽ medicatis de curcuma ⁊ medicatis de muscho ⁊ silia ⁊ qñqꝫ sufficit vinũ purũ ⁊ potare ipm sup cam⁹

Sũma secũda venenoꝝ ex plantis.

De napello. C.i.

n Apellus ẽ de deterioribus. Et accit potãti ipm vt apꝑiant' labia ipi⁹ ⁊ lingua ei⁹ ⁊ egrediũt oculi ei⁹ ⁊ sronet' sũt sup ipꝫ vertigo ⁊ sincopis ⁊ cura ipi⁹ nõ opant' ⁊ ẽ mal⁹ ⁊ q cuadũt ex eo raro euadũt qr cadũt i ethicã aut ptisiꝫ ⁊ qñqꝫ accit te ãsmo. ¶ Et ei⁹ succo ibibũt sagitte ⁊ i eis fiũt que interimũt statĩ. CURA. Oꝫ vt festinet' ad faciẽdũ vomet' bibẽte ipꝫ cũ decoctiõ. seia napi⁹ deĩ i potu vinũ ⁊ butyrũ coctũ vaccinũ dãdo potũ sup potũ. ⁊ sit decoctio corticũ glãdiũ cũ vino. Deide cura ei⁹ ꝓncipalis ẽ bezahar ⁊ medicatis de muscho ⁊ algeduar ⁊ ture ⁊ tyriaca magꝰ qũ ꝯfert i eo vsqꝫ ad teriũ. Et de medicinib⁹ ei⁹ ẽ vt i potu det' musch⁹ i ĩfcatõe albezard aut q̃ntitas. ʒ.i. d' medicamine muschi cũ siliq̃ vna muschi ⁊ existimãt qdã q radices cappar' sũt bezahar napelli ⁊ oia albezahar tãt sũt bõa ei ⁊ ꝓpe illõ qđ sit alumi ⁊ hꝫ sila sic sila libargirij ⁊ aial noiatũ surin⁹ ⁊ ẽ m⁹ ꝯtrua napello ⁊ destruit ei⁹ opatio qũ cõedit ex ipo. De cornu spice. C.ij.

a Paucũ i eo q i potu ex eis sũt signa sirsẽ ⁊ nigredo ligue ⁊ ostẽdũt signis ex virga ei⁹ gustati.

CURA. Oꝫ p⁹ eũ ĩ cõez ex vomitu cũ aq̃ ordei cũ oleo ros. tepido ⁊ iuleb⁹ vt i potu det' cisore aut. i. ʒ. i. aq̃ ros. Et emplet' spar ⁊ cor ipi⁹ cũ ẽplio vehemẽt' scẽtat ⁊ cũ sõratis ⁊ cũ sãdal' ꝯfectis. Et det' i potu qđ sũ sic sauich maloꝝ acetosoꝝ ⁊ sauich ordei cũ aq̃ nimis i iuleb ⁊ det' i potu succus granatoꝝ acetosoꝝ ⁊ succus citruloꝝ ⁊ melõis alraki ⁊ aq̃ ordei ⁊ aq̃ solani ⁊ aq̃ lactis acet.

De murkion. C.iij.

b Hãc medicinã ignoro ⁊ existio ex qbusdã mõst existiatõis q ipa ẽ silis napello. Et iñqñ ꝓpe ꝯ hui⁹ medicie dicunt esse q accit ei q bibit ipam mordicatio i vẽtre ⁊ singult⁹ ⁊ sincopis ⁊ cõtinuatio i facie tota ⁊ ꝓpe i labiis ⁊ infrat' ãbelitus ei⁹ ⁊ sitet corp⁹ ei⁹ ⁊ stupefit ⁊ pmset' ex ea rõ post grauitatẽ i capite ⁊ mioraf pulsus ⁊ abscidit' ⁊ sudat sudore frigido ⁊ rubet ⁊ moritur. Et cura ei⁹ est cura napelli.

Numeratio medicinarũ venenosarũ calidarũ.

De Euforbio. C.iiij.

a Accidit ex eo ãgustia vehemẽs ⁊ iflatio ⁊ cũcitat mordicatio i vẽtre ⁊ singult⁹ ⁊ fluxus vẽtris ex ipo cum sup⁹fluitate. ¶ CURATIO. Oꝫ vt euomat deinde iñfidet ⁊ det' i potu butyrũ crudũ ⁊ coctũ cũ fortitudie. deide curet' curatõe cornu spice ⁊ stet sup aq̃s granati musi ⁊ aq̃s maloꝝ musoꝝ ⁊ aq̃s lact' acetosi.

De lacte animaliorũ. C.v.

c Ex ipa qdã sũt sepẽ dicta i medicis singularib⁹ ⁊ ꝓpe lac alsaboẽ ⁊ lac albasir ⁊ lac albagian ⁊ si accit ex eis ex mordicatiõe ⁊ solone vẽtris siblimi nisi qđ accit ex eusorbio ẽ q oꝫ vt frãgat' eoꝝ viros cũ lacte extracto butyro ⁊ butyro cocto ⁊ crudo ⁊ custit accidis ꝓpinquo ex eis de solutiõe vẽtris cũ sãguie aut minus ei⁹ cũ eo qđ scit i ea. ei⁹. Et dr q de lacte sabe iterficit põdus. ʒ. ij. ⁊ cura ei⁹ ẽ balneatio cũ aq̃ dactiloꝝ inmaturoꝝ ⁊ lactis albasir iterficit põd⁹. ʒ. iij in duob⁹ diebus ⁊ ꝯstrigit cpar. Et cura ei⁹ iterũ ẽ similis illi.

De scamonea. C.vi.

d Oĩo ei⁹ iterficiẽs est. ʒ. ij. ⁊ hꝫ dispõnes ꝓprias illis q̃ dicte sũt. Et de eis q̃ oꝫ vt frãgant maliti as ei⁹ sũt lac extracto butyro ⁊ sauich malorum ⁊ rob cidonioꝝ ⁊ rob de ribes ⁊ sumach.

De almezerion ⁊ camelea. C.vij.

d Oĩo iterficiẽs ei⁹ est. ʒ. ij. Et accit ex eo vomit⁹ ⁊ solo vẽtris supflua. ⁊ nigrũ qđ nomiat' camelea ẽ iterficiẽs plus ⁊ accit ex eo mordicatio vehemẽs i viscerib⁹ ⁊ dolor i corpore toto ⁊ ꝯmotio ⁊ singult⁹ deinde vomit⁹ phlegmatic⁹ ⁊ spũosus deide pducit ad spasmũ ⁊ destruit vocẽ. ¶ CURA. Necessariũ est dare in potu lac dulce ⁊ butyrũ coctũ frequẽter ⁊ iuleb iterũ vt illud frangat maliciam eius. Et qñ magnificat' timor tũc necessariũ est dare in potu tyriacã ⁊ mithridatũ ⁊ medicamẽ de terra sigillata. Et qũ sedat' dest' in potu post ipa oximel ⁊ cõtinua dieb⁹ aliquot vt remoueat' malitia cõplexionis.

De oleandro. C.viij.

o Leander plm iterficit homies ⁊ aĩalia ⁊ parũ ipi⁹ facit icurrere ãgustiã vehemẽtẽ ⁊ iflãmatiões vẽtris ⁊ iflãmatiões matias ⁊ ẽ cãsa ⁊ sicca medicatiã lotiua. Et aq̃ iq̃ na'cit oleãder ẽ mala. ⁊ qũ nõ ẽ excusatio ab ea oꝫ tũc vt bulliet' aut misceat' cũ iuleb. CURA. Oꝫ vt sumat decoctiões fenugreci ⁊ dactilos quẽbebit qui sunt mirabil' ⁊ semẽ agni casti ⁊ agnus castus ipe ⁊ decoctio ãboꝝ ẽ tyriaca ei⁹ ⁊ ficus cuꝫ melle ⁊ zuccaro ⁊ iuleb ⁊ dulcia oia ⁊ rob viţ ẽ bonũ ⁊ cum hoc necessaria sunt vnctuosa q̃ scripsi multotiẽs ⁊ sequi ea cũ clisteribus.

De Anacardia. C.ix.

Cadunt ex eis lesio in gutture ⁊ concavitate ventris ⁊ inflatio ⁊ egritudines acute ⁊ quandoque destruunt quedam membra. ¶ Et quum ex eis salvatur faciunt accidere alienationem propterea quod adurunt meliam. Et quod de eis interficit est pondus .ij. aurei. Et quandoque non nocent quibusdam hominibus cum proprietate ⁊ propterea quod comedunt eos cum nucibus ergo iam vidi qui ex eis mordebat cum nucibus ⁊ non corrumpebatur ex eis.

CURATIO. Dentur in potu oleum amigdalinum ⁊ sisaminum ⁊ butyrum coctum ⁊ crudum ⁊ lac dulce ⁊ unctuosa ex eis ⁊ ei que curant hoc cursu desedent modicando ⁊ madbidb deinde detur in potu lac acetosum vaccinum infrigidatum cum nive ⁊ oleum viol. infrigidatum ⁊ aqua ordei infrigidata ⁊ aqua fructuum infrigidata ⁊ sedeat in aqua dactilorum immaturorum ⁊ curetur curatione sua. Et de rebus quibus curatur sunt grana pini. Et nux est eorum bezahar.

De alkebikengi. C. x.

Et ipsum est de eis que interficiunt sua acuitate. Sua cura est similis cure anacardorum. Et olea sunt de rebus magis iuvativis nocumento eius.

De staphisagria. C. xj.

Accidentia eius ⁊ dolores ipsius sunt sicut accidentia cantaridarum. Et cura earum est cura eius. Et nos diximus illud in capitulo suo.

De ruta agresti. C. xij.

Accidunt eis qui bibunt ex ea egressio oculi ad exteriora ⁊ adustio ⁊ inflammatio vehemens.

CURA eius. Oportet ut evomat cum aqua calida ⁊ oleo deinde curetur cura oleandri ⁊ similium.

De thebsie. C. xiij.

Et est gumma rute montane ⁊ quandoque sentitur in sapore eius sicut sapor albed. rugi ⁊ est calida ⁊ accidit illi qui bibit eam retentio eorum omnium que currunt et ventositas ⁊ separatur lingua ⁊ accidunt rugitus ⁊ inflatio ⁊ adustio in gutture ⁊ stomacho ⁊ egressio oculi ⁊ rubedo faciei ⁊ formatie fiunt fere in corpore ex acuitate eius ⁊ multotiens perducit ad difficultatem ⁊ paucitatem anhelitus. ¶ CURA est ut properet ⁊ evomat ⁊ sumat in potu post illud lac ⁊ butyrum coctum ⁊ crudum ⁊ aquam ordei ⁊ gargarizet ⁊ cum oleo ros. ⁊ liete dulci ⁊ detur in potu sirupus acetosus ⁊ infusio absinthii. Et ex eis que nota sunt apud eos sicut bezahar ⁊ semen eius ⁊ gluten albotin ⁊ radix almarurb ⁊ decoctio origani. Et dicitur etiam quod castoreum cum aceto calefacto aut melle ⁊ hoc forsitan est secundum semitam prohibitionis aut secundum semitam expellendi a corpore cum resolutione vel secundum apparitionem necessitatis inflatio ⁊ convulsionis.

De algibebene. b. C. xiiij.

Accidentia eius ⁊ cura ipsius ⁊ curatio condisi ⁊ ellebori albi sunt eadem.

De adende asini. C. xv.

Accidit ex eis solutio ventris maxima valde.

CURA. Oportet ut evomat si potest ⁊ frangatur virtus eius dando in potu lac ⁊ butyrum crudum potum post potum aut detur in potu lac extracto butyro ⁊ elaboretur in prohibendo solutionem ventris. Et quandoque succurrit ad nocumentum earum ad prohibendam solutionem ipsarum tyriaca

De condisi ⁊ elleboro albo ⁊ ciclamine ⁊ succo cucumeris asinini ⁊ speciebus nigelle malle ⁊ agarico nigro. C. xvj.

Condisi facit evomere vomitum magnum ⁊ quandoque fit suffocatio ex eo. Et similiter ciclamen ⁊ elleborus albus incipere n. facit vomere ⁊ facit nauseam ⁊ quandoque aggregat quod non expellit immo suffocat ⁊ quandoque movet solutionem ventris. Et omnia perveniunt cum homine ad sincopim ⁊ casum virtutis ⁊ sudorem frigidum ⁊ spasmum ⁊ proprie elleborus albus ⁊ agaricum nigrum quum ambo sunt similis impressionis. ¶ [illegible] pulsus [illegible] borum album in principio suo est [illegible] tardus valde propter suffocationem [illegible] teria plurima quam coniunxit [illegible] ⁊ non potest eam expellere natura. Et quum [illegible] ret diversitas cui non est ordo [illegible] erata. Quum ergo incipit ordinari ⁊ equari [illegible] egri dispositio bona fiet. Quando [illegible] tendens ad rectificationem immo ad [illegible] debilitatur pulsus ⁊ diversificatur ⁊ [illegible] go suffocatur rarificatur sine ordine ⁊ [illegible] guitur ⁊ quandoque apparet in ipso [illegible] ellebori quidem est ex eis que [illegible]

CURA. Oportet ut properet ad [illegible] cum eis que scis aut facias descendere [illegible] eius cum clisteri fort [illegible] bognide deinde administra ei clisteri [illegible] capitulo fungorum ⁊ quum minoratur [illegible] pio fiat ut evomat ⁊ non sit eo plurima [illegible] tur venter eius aqua tepida deinde [illegible] retur. Et quum accidit spasmus detur in potu [illegible] plurimus ⁊ inungantur iuncture eius cum [illegible] bus ⁊ applicentur tunc tempore ⁊ cardiaca [illegible]

De elleboro nigro. C. [illegible]

Accidit ex eo solutio ventris vehemens ⁊ [illegible] quum datur in potu .3. ij. spasmus ⁊ [illegible] accedunt illud pulsus [illegible] ⁊ strictura super eam ⁊ eructatio plurima [illegible] de spasmatur ex eo quod est [illegible]

CURA. Frangetur virtus eius [illegible] ut detur in potu absinthium [illegible] tur cymini ⁊ anisi ⁊ castorei ⁊ [illegible] tur in potu ex eo circiter .3. ij. cum [illegible] tionem panos cal. factos propter [illegible] tes ex eis que scis [illegible] melle ⁊ butyro recenti ⁊ cocto ⁊ [illegible] no dulci ⁊ vino plurime commixtionis. ¶ [illegible] ex eo spasmus nunc fac illud quod [illegible] lebori albi. Et quum solutio ventris [illegible] fia ⁊ bibat rob [illegible] ⁊ medicinas [illegible]

De amoxao danic. C. [illegible]

Accidunt ex pondere .3. ij. eius [illegible] stiona mortale. CURA eius [illegible]

De aldedin. C. [illegible]

Ventris plurimum [illegible]

CURA eius est illud quod [illegible] nem ventris cum generibus [illegible] secundum modum quem scivisti.

De kelbu alkerua ⁊ sisamo. C. [illegible]

Iam [illegible] perscrutatio omnium [illegible] borum est venenum vehemens [illegible] cura eius est cura eois.

De castoreo. C. [illegible]

Vim castoreum [illegible] cidentia dixi en calidi cum [illegible] terficit illud in die [illegible] grum ⁊ fetidum ⁊ cinerulentum quod [illegible]

CURA. Oportet ut evomat ex eo [illegible] calamenti ⁊ [illegible] cum melle ⁊ vino [illegible] tu acetosa sicut acetositas citri ⁊ rob [illegible] rum ⁊ acetum vini solum ⁊ lac vaccinum [illegible] cus malorum ⁊ lac asininum

De squilla agresti. C. [illegible]

Vindeque accidit ex acceptione eius [illegible] tendi eis ⁊ [illegible] ⁊ [illegible]

accidit illud q̄re oȝ vt festinet ꝛ sumat in potu lac decoc‑
tū cū frustis ferri ignit' ꝛ vitellos ouoꝝ cū taloꝝ i aceto
ꝛ succus feniculi ꝛ cum vino ꝛ silibus.

De stranguilatore adib ꝛ strangulatore leopdi. C. xxiij

Ccidit ei q̄ sumit ex eis duob' ponticitas in palla‑
a to ꝛ vua ꝛ linen ꝛ cāna pulmōis ꝛ siccitas cum
asperitate elevat ex ore ei' vapor fumosus ꝛ pue‑
nit lesio ad separatiōes lingue ei' ꝛ tremor ꝛ ipm ipi' deinde ad
tremorē ꝛ ad spasmū ꝛ obfuscatiōes colorꝫ ꝛ pfocatiōes
ꝛ simile cū rugitu i vētre ꝛ ventositate plimi ꝛ accidit bibē‑
ti strāgulatore leopdi scotomia ꝛ tenebrositas oculi q̄‑
dos vultur cū lxiōe in ocul' ꝛ q̄n ad pect' ei'. ꝛ strangu‑
lator qdē leopdi nascit in lus edulla ꝛ locis altis ꝛ ē a‑
mari saporis ꝛ horridi odoris. ¶ CURA. Opꝫ vt
pperes ad faciēdū ipm vomē cū eis q̄ scis. dat ei iteru‑
ꝫ ipm postea dai i potu sic origanū mōtanū ꝛ prassiū ꝛ
ruta ꝛ apsynthiū ꝛ secha armeniā cū vio ꝛ camepithe‑
os in vio aut dei i potu olei balsami q̄ntitas. ʒ. j. s. i vio.
Et medi' vinū ē illo in q̄ extinctū ē ferrū ꝛ argētū ꝛ auꝝ
ꝛ scoria ferri ipi' ē bō. Et coagula ꝛ pp̄e coagulū cerui
ꝛ gazeli ꝛ hedi deinde cura vnctuosa.

De Areddaros. C. xxiiij

Olia ei' insicit aiaīa ꝛ lignū ei' q̄ñs insicit. ꝛ
f cura ei' ē cura eōis ꝛ ē ppria cure oleandri.

De cortice tixi. C. xxv

Li cui dai in potu cortex tixi s̄m q̄ dicit qdā
f pmoꝝ accit statī dolor in ore ꝛ in lingua ꝛ apa‑
lingua ei' dein extēdit dolor in vmbilico ꝛ stoma‑
cho ꝛ intestis ei' ꝛ inflāmat totū corp' ei' ꝛ nosant eū in
venēis. CURA. curet curatiōe cātaridū ꝛ oȝ vt sint
in oleo qd̄ ipe in potu sumit decocta cydonia.

De Semine vrtice. C. xxvj

Ccidit ex eo illō qd̄ accit ex squilla. ꝛ iteꝝ accit
a ex eo q̄ñqꝫ tussis forma. ꝛ cura ei' ē cura squille.
Uerꝫ tussis ei' curat cū lenitis sic ē sirup' viol'
cum aq̄ ordei ꝛ aliis ex medicinis tussis.

De Turbit malo citrino ꝛ nigro. C. xxvij

Ccidunt ex eo sic sunt accitia hellebori nigri ꝛ
a agarici nigri. Et cura eius ē illa cura ꝛ approp‑
at ei dare oleum amigdale magne.

De Sebardion. C. xxviij.

Go nō cognosco nāꝫ h' medicie neqꝫ curā ei'
c nisi eōeꝫ ꝛ existimo ipaꝫ eē d acutis ꝛ nō elōgat
qn sit d nō acutis. Dicit ergo ē medicina ex q̄
accit pruritus eōis ꝛ actus ita vt accidat labio ei' dētio
ne dispō similis risui ꝛ exēplificat greci q̄ ipe ridet risu se‑
bardiō. Et cura ei' ē cura eōis. Et dicit qdā oȝ vt cito
mat bibēo ipaꝫ ꝛ bibat p' ipas aquā mell ꝛ pscit ei po‑
tus lactis ꝛ inūgē man' eū calefacietib' ꝛ admistratio ii
ne calide ꝛ fricatio ꝛ medicine ad spasmū malignum.

De Tulom. C. xxix.

Ui' uꝫ nō cognosco nāꝫ neqꝫ curā ꝛ existimo
b ipas eē d acutis ꝛ nō ē lōginqua qn sit d nō acu‑
tis. Et dr q̄ fac accidē pplone in labijs ꝛ ligua
ꝛ maniā ꝛ alienatiōnē ꝛ casum pulsus.

De Medullis fructuum racido. C. xxx.

Ipōes eaꝝ ꝛ cura ppe sunt eis q̄ dicta sunt in
b squilla ꝛ pp̄e cū robub fructuū sic ē sirup' de
agresta ꝛ ribes ꝛ maloꝝ ꝛ vatice. ꝛ accit ex eis
nausea ꝛ syncopus ꝛ āgustia ꝛ iste medulle sunt sic nu‑
cis ꝛ nucis ebeyfonilo ꝫ neregil ꝛ amigdale.

De vino puro in ieiunio. C. xxxj.

Otonēs fac illō accidē pfocatiōes ꝛ dolores ꝛ
m inflāmatōes ꝛ pp̄e p' exercitiū ꝛ laborē ꝛ pp̄e
qn vinū ē grossuꝫ ꝛ dulce. ¶ CURA ē euacu‑
atio p pplomiā ꝛ lesionē vētris si necesse ē ꝛ vomit' est
optima medicina si possibile ē. dein infrigidet cplo eius
aq̄ frigida ꝛ aq̄ lactis acetosi d q̄ extractum ē butyꝝ ꝛ
aq̄ fructuum ꝛ trociscis d cāfora ꝛ silibus.

De Melle malo. C. xxxij.

Ammū ei' affert d regiōe arabie ꝛ hoc mel est
o acutū faciēs sternutare illū q̄ ipm adorat. ꝛ ac‑
cidūt ex ipo iteꝝ accitia mala ꝛ silia eis q̄ accit
ex squilla ꝛ vatica ꝛ silib' ꝛ festine venit odorāti ipm
sincopus et sudor frigid'. Et d melle ē aliō malū qd̄ dī‑
cā in accitibus suis. Et cura ei' ē sic iudicaū hyusq amī
nigri vt cōedat rutā et pisces salitos et potet sirupū no‑
minatū aumeli et nō cesset cōedē et vomere q̄ntus possi‑
bile ē ei.

De Aldibic. C. xxxiij

I qo bibit aldibic accit rugit' i vētre ꝛ punctu‑
o ra absqꝫ fluxu vētris ꝛ vtigo. CURA. Opꝫ
vt i potu deni aq̄ ꝛ mel ꝛ euomat ea ꝛ clisterize‑
tur clisteri leni ꝛ pscri ei sumē in potu absinthiū cū mel‑
le ꝛ sirupū acetosum. Et illō qd̄ appropiat eū decoctiōe
eruce. Et iterum spicam cum castoreo ꝛ pipere ꝛ vapo‑
ret eū aq̄ calida ꝛ aceto.

Sūma Tertia d medicis q̄ sunt ex plātis venenosis
frigidis.

De Opio C. j.

Ccidunt sibibit opiū stupor ex‑
tremitatū ꝛ frig' eaꝝ ꝛ
a pruri' ex q̄b' odorat odor opij ꝛ vti‑
go ꝛ singultus ꝛ tenebrositas oculoꝝ ꝛ
strictura guttur' ꝛ anhelit' ꝛ citrinitas co‑
loris ꝛ obfuscatio extremitatis ꝛ citrinitas
labioꝝ ꝛ faciei ꝛ difficultas sensuū ꝛ pfūditas somni ꝛ
retētio lingue ꝛ submersio oculorum deinde peruenit ad
spasmū pfocantē ꝛ sudorē frigidū ꝛ anhelitū frigidū ꝛ
mortē. Et d cāis interfectiōis ei' ē ingrossatio sanguis q̄
re nō currit ꝛ q̄ ipm infrigidat spūm ꝛ spasmat infra
anhelit'. Et dosis ex eo interfictiōis ē pōd' ʒ. ij. interficit
eū in duob' dieb' ꝛ pp̄e qn dat in potu cū vio qm ipm
facit illō magis op̄ari nisi vinū ad hāc summā deueniat vt
ei resistat ꝛ in corpib' calidis qm vehementius ē ei d'nis
ꝛ velocius penetrās s̄m q̄ diximus in canone. ¶ CURA ei'
administret in eo regale cū iuuc cōes ex vomitu cum
oleo ꝛ aq̄ ꝛ sale ꝛ baurach deinde cū sirupo acetoso ꝛ dē‑
tur in potu aq̄ ꝛ mel deide clisterizet clisterib' fortibus
ꝛ d medicis ei' sunt sirupus acetosus ꝛ apsinthiū. ꝛ ite‑
rū sirupus d apsinthio ꝛ assa ꝛ tyriaca ei' ꝛ silr cinamo‑
mū pp̄e ꝛ cū aceto ꝛ sirupo acetoso iterꝫ ꝛ silr castoreū
pp̄e ꝛ pip cū vio aut sirupo acetoso ꝛ origanū ꝛ ruta ꝛ
sal ꝛ silr oleū ro. cū aceto aut cū melle. Et allea ꝛ nuces
sunt bōa i eo. Et dēt in potu bibēti ipm tyriaca pp̄a ei.
R. asse ꝛ lanie ꝛ castorei ꝛ pipis eq̄les ptes pficiat cum
melle cui' dosis sit a q̄ntitate auellāe vsqꝫ ad q̄ntitatē nu‑
cis. Et multociēs liberat ab eo potare aurī. j. asse i pōde‑
re. ʒ. xxv. vini odoriferi. Et vinū āntiquū plurime q̄ntita‑
tis ē mirabile ei ꝛ pp̄e qn ē subtile odoriferū plm tolle‑
rās aquā ꝛ ē cū cinamomo ꝛ nō ē q̄ sit sic tyriaca ꝛ sag‑
zenia ꝛ mithridatū cū vio. Et oȝ vt pmoueat cerebꝛuꝫ
ei' p sternutatiōes cū odilis ꝛ silib' qm ē curatio bona ad
expellēdas cās ei'. Et oȝ vt trahant capilli eius ꝛ nō p
mitat dormire ꝛ vt inūgat corp' ei' cū oleis calidis sic
ē oleū d costo ꝛ oleū d lilio ꝛ adorat qd̄ ē sic castoreū ꝛ
sic muschus. Et oȝ vt sedeat i tina calida vt nō spasmet
ꝛ nō fiat somꝫ cū eo pruritus ꝛ soueat intra pinguia ꝛ
medullas pp̄e ꝛ adipes.

De Nuce methel. C. ij.

Ccidūt ex ea vtigo ꝛ rubedo oculoꝝ ꝛ tenebro‑
a sitas ꝛ ebrietas ꝛ pfūditas somi. ꝛ q̄ñs inuē ex
ea aure' vn' i oie vino. ꝛ pp̄e ē illa q̄ e nuces. ꝛ nō
q̄n insicias accit ex ea sudor ꝛ anhelit' frigid'. Illi aūt q̄

ē minº media ℥ facit ꝓfūditatē sōni ⁊ inebriat ⁊ nō interficit nisi debiles hoim. CURA. Maior cura eius ē vomē cū nitro ⁊ aq̄ ⁊ oleo ⁊ butiro ⁊ tyriaca eiº. ⁊ det in potu ei ex vinū p̄s cū pipe ⁊ piretro ⁊ baccis lauri ⁊ cinamomo ⁊ castoreo ⁊ ꝯfert ponē extrēa in aq̄ calida ⁊ calefiat corpº cū pānis. Et inūgat cū oleo d ben ⁊ costo ⁊ labore qntū possibile ē ei ⁊ exerceat et cibet pº illō cib pinguibº ⁊ vio dulci ⁊ admistret cura opij.

De Mandragore est radix mandragore ⁊ est affebize gi. C.iij.

Accidētia eiº sūt acutitas nucis methel ⁊ dispō eiº ē sic lethargia ⁊ pruritº ⁊ rubes ⁊ surditas ⁊ q̄d in ea dicit ē sunt cortices ipiº ⁊ gña ipiº sūt primaria ⁊ corpº eiº itez q̄s effic aliqd ex hoc. CURA ꝓpria ē cure nucis methel et opij. Et oz vt i potu det apsinthiū i vio cū itez pip et castoreū et vinū et sinapis et acetū iuuatiū ē eis et oibº calefaci. Et fiat vt sternutet itez cū helleboro ⁊ medicis et olfaciat picē et fumū galbani et nitri. Et d eis q̄ oz vt ponāt sup capita eoz̄ sūt acetū vini et oleū ro. et nō dimittat dormire imo euigilet trahēdo capillos et faciēdo sternutare et ꝯmiscēdo radicē pollicis.

De Darsion . C.iiij

Est medicina d summa narcoticoz̄ et ē in nā hyusquiami albi et inebriat. Et accidit ex ea i ꝓmia nausea et singultº et pūctura et dispō sic ꝯcotet q̄s fac vomē sanguinē et solone ventris fac ipm exire et ꝑduc ad syncopi et fac ꝓfūdū sōnū ⁊ mortificat ex q̄rto vsq̄ ad septimū post stupefactōes corporis totius. Et cura eiº ē cura cōis.

De Hyusquiamo albo. C.v

Accidit ipm bibēti ut mollificet mēbra eiº et apetur ligua ipiº et egrediat spūa ex ore eiº et rubet oculi ipiº et accidit ei singult et tenebrositas oculorū et ꝯstrictio anhelitº et sorditas et pruritº corporis et gingiue et ebrietas et permixtio rōis et fortasse fac epilēsiā et quandoq̄ narrat vocibus diuersis ⁊ quandoq̄ rudit ⁊ q̄nq̄ hinnit ⁊ q̄nq̄ emittit vocem vt mulus ⁊ q̄nq̄ vt mula. ¶ CURA. Oportet vt i potu det statim aq̄ ⁊ mel ⁊ lac vaccinū aut caprinū aut ouinū itez cū melle ⁊ absq̄ melle ⁊ butiz ⁊ gña pini decocta cū vio aut amigdale pini. Et itez decoctio ficuū ⁊ itez vinū dulce plim ⁊ itez cepe assatū ⁊ det i potu semē raphani et synapis et nasturtij et semē vrtice et oē acetū leuiū. Et ꝯuenit i potu aq̄ cepe et allei et raphani ⁊ semē coz̄ ⁊ nō ē aliqd sic mithridatū et tyriaca et sagzenea et silla et tyriaca opij. Et cura eiº ē vomere.

De Hyusquiamo nigro. C.vj

Accidit ex eo ꝑfocatio et frigº extremitatū et tēsio vehemēs ꝑfocatio et tenebrositas visus et fortasse nō videt aliqd et destruit imaginatōes et stringit extrēa ⁊ dein spasmat et ꝑfocat et interficit. ¶ CURA. Administra i ꝓmis clisteria et vomitū et ventris solonē sz q̄ festinātia i ipiēdo a clisteribus ⁊ dein da i potu d vio puro aliqd post aliqd hora post horā q̄m ē magnū iuuamē ei cū eo q̄d bibit et apsinthiū ⁊ et det i potu pip cū vio ⁊ et sir castoreū et ruta et mēta et aliū et folia lauri et grana cinis et rob vue itez. Et tyriaca opij iuuatiua ē ei. Et ex illis ꝯferētibus eis sūt semē vrtice et calamitē et cordamomū et storax oia illa cū vio ⁊ et sir decoctio corticū mori et oleum balsami cū lacte. Et oz vt empleāt ventres eius et stomachus ex farina tritici cum vino.

De Vua vulpis stupefactiua mala. C.vij.

Accidūt ex ea obfuscatio coloris et exiccatio lingue et singultº et vomitº plimº et subito et fluxº ventris cū abrasiōe mucosus. Et accit ex ea in gustu sic sapor lacti. ¶ CURA eoz̄ ē sz ꝯue cōe ℥ sed illō aut det i potu lac alniuū cū aq̄ mellis et lac caprinū itez et aliū cū aniso et cochlee oēs iuuatiue sunt ei et pectora gallinaz̄ decocta et comestio amigdalaz̄ [illegible]

De Coriandro humido. C.viij.

Quā multū sumit d coriādro humido ⁊ [illegible] circa mediā librā aut bibit d succo eius [illegible] q̄ ꝓximū sit ei ℥ iiij accidunt [illegible] mia et permixtio rōis et grossitudo voc et [illegible] ni et defectº voc et fimo se [illegible] bus ebrietatis et alia et odorat ex eo odor [illegible]. CURA. Oportet vt euomat et ꝓpe [illegible] oleo oliue. ꝓpe cū decoctōe [illegible] det vitell ouoz̄ sorbiliū cū sale et pipe [illegible] gnis cū sale plimo et pipere [illegible] puro ⁊ et det ei i potu [illegible] pipe plimo et sale et ꝯfert ei aq̄ salsa [illegible]

De Psilio. C.ix

Accidūt ei q̄ bibit psiliū [illegible] gas totiº corporis et tristitia et [illegible] et tēsio et iectatio et stupor [illegible] sincopis. CURA eiº ē sic cura [illegible]

De fungis ⁊ tuberibus malis. C.x

Occisiui fungoz̄ aut ex gñe [illegible] q̄ sunt mortales aut ꝓp [illegible] Et mali qdē i gñe suo [illegible] i q̄ cognoscit fatº eius q̄d nascūt [illegible] in loco malo ⁊ apd lapides venenosos [illegible] forte ꝯtinat. Et q̄ d eis signū ⁊ [illegible] uonis oēs sūt mali. ⁊ accit ex eis [illegible] anhelitº ⁊ inflatio ventris ⁊ stomachi ⁊ singultº [illegible] mutatio coloris ⁊ paruitas pulsus [illegible] pis ⁊ sudor frigidº ⁊ interficiūt. ¶ CURA. [illegible] mat cū eis q̄ sale ⁊ ꝓpe cū succo raphani [illegible] dein det eis cinis vitis i sinapo aceto [illegible] ca eoz̄ ⁊ oz pº vomitū vt i potu det [illegible] q̄d post aliqd ⁊ d baurach ⁊ [illegible] stercº gallie ē maximi iuuamēti eis [illegible] acetoso ⁊ baurach itez ⁊ sal [illegible] rapo acetoso ⁊ baurach. Et ꝯferētes eis [illegible] reū ⁊ oxymel ⁊ vinū [illegible] oppopōacis ⁊ fex vini ⁊ sinapis [illegible] ganū mōtanū ⁊ decoctio [illegible] vt vapores q̄d ē sub hypocōdrijs [illegible]

De Sagittis armenis. C.xj

Et d illis q̄ premisit i hoc capto [illegible] onis eiº quē adurūt sagitte armenie [illegible] oz vt bibat statī galbanū q̄d [illegible] est ⁊ codula [illegible] excoriata ex eis [illegible] siccet ⁊ bibanē ex ea duo aurei cū vio [illegible] q̄ ꝑpotus stercoris hūani ē tyriaca [illegible]

Tractatus Sextº d venenis ebibitis q̄ interimunt libus. C.j.

Omnium venenoz̄ ebibitoz̄ et [illegible] ro illº aiāl ⁊ [illegible] sū. Et qdā q̄ [illegible] Et qdā q̄ sūt [illegible] vnio ē sm duas [illegible] ē qd ē ꝓp subtilitatē [illegible] canaliū ⁊ ex ipso ē q̄d ē ꝓp acetosita [illegible] faure suffocare ⁊ lac coagulatum i [illegible]

De aialibus q̄ interficiūt oia corporibus [illegible] rumpunt. C.ij

Rana qdē diuiso ex d [illegible] ridea ⁊ rane ⁊ lepº marinº ⁊ [illegible] secūa ē pisces frigidi ⁊ afflatur [illegible]

De cantaridibus. C.iij

Cantarides sunt acute mordicatiue [illegible]

dere pūcturā ⁊ dolorē ī mēbris ⁊ oīo dolorē extēsū ab ore vsq3 ad pectinē ⁊ etiā ipē stomachus ⁊ gīgiua ⁊ hypocōdria ⁊ vlcerāt vesicam vlceratōne dolorosa apparente apparēt vngl ⁊ pectinē ⁊ pueri ei⁹ cū inflāmatōe vehemēti. ⁊ facit surgē ad vrinā. Quāq3 ille q eas suplit vult mīgē nō pōt aut mīgit sāguinē ⁊ frustū sanguis cū dolore vehemēti. Et qñq3 accidit cū hoc solo vētris cū abrasiōe ⁊ syncopis ⁊ grauitas ⁊ pūctio rēnis ⁊ casus quē surgit ad sedē. Et plim lesionis eaꝝ ē in vesica. ⁊ inueniūt̄ eas in ore suo saporē aliquā ⁊ picis. ⁊ ista q̄dā aialia sūt ro cibilio ⁊ i eo qđ sequit̄ ortū assembara ut ⁊ p⁹ ⁊ i autūno

CURA. Opꝫ vt euomat ⁊ clisterizet̄ sic scis. ⁊ oꝫ vt ponat̄ in eo cū q̄ vomit ⁊ clisterizat̄ nitꝫ ⁊ decoctio sicuū iteꝫ ⁊ sit vomit⁹ ptinu⁹ vel frequēs. Et si viderit vt i ceditat ɔ̄siuatiōēs vesice faciat deinde detur i potu lac pota frequēter ⁊ iteꝫ psiliū ⁊ aq̄ portulace ⁊ butyꝫ crudum plim deide clisterizet̄ āsīc cū aq̄ ordei ⁊ altee ⁊ albumine oui ⁊ mucilagie seīs lini aut aq̄ ordei ⁊ aq̄ risi ⁊ decocti one fenugreci aut decoctiōe cādarusii ⁊ uinib⁹ pīguib⁹ ⁊ oleo amigdalis ⁊ adipe āserio ⁊ vitellis ouoꝫ sorbilū ⁊ butyro cocto ⁊ melle aut iulep ⁊ oleo amigdalis. Et lac decoctum vaccinū bonū ē ei. Et ɔfert ei aq̄ mell ⁊ decoctio cū ḡnis tiūt eticis sic sunt ḡna melonis ⁊ cucumeris ⁊ decoctio sicuū cū sirupo violaceo. Et sic si in potu detur oleū d cydonijs ē tyriaca ei ⁊ oleū d liliis ⁊ silr luiū sāmiū. Et ɔfert ei solo ventris cū sirupo hydromelle. ⁊ oꝫ vt distillet̄ in vergā bibēdis ɔ̄m oleū ro. nō cū clepsydris imo cū cōcauo subtili ⁊ leuiori qđ ē ⁊ adistillet̄ si na tepida.

De lepore marino. C.iiij

Accidūt ex ipo si d eo i potu dat ɔstrictio anhelit ⁊ rubedo oculoꝝ ⁊ difficultas ei⁹ ⁊ tussis sicca

a

sputū sāguis ⁊ difficultas vrie ⁊ mictus sāguis d vrīa viol. ⁊ dolor in stōacho ⁊ vomit⁹ supflu⁹ cholere ⁊ sanguis ⁊ ictericia ⁊ āgustia ⁊ dolor renū ⁊ egestio ei⁹ ē violacea. Et qñq3 ē macies ⁊ sudat sudorē fetido ⁊ abhorret cibū ⁊ qū videt pisces terret̄ ab eis. Et qū sic est vt nō terret̄ ab eis tūc iā sanat̄ ⁊ inueit saporē piscis fetidi i ore suo ⁊ in cruciat̄ ex cura cū salsedie eius. Et pisces q ex eo euadūt cadūt i ptisim. CURATIO ei⁹ ɔfert ei potare lac caprinū mulgātinū vltimū ⁊ lac asininū iteꝫ ⁊ lac mulieris ex māmilla ⁊ vngē alcāne ⁊ semē altee bullitū cū uinū ⁊ uas cleri siluestrē. ppe q̄ ipe pōt ɔmedere ipsm sine reliqo beneficiib⁹ ⁊ erice⁹ assat⁹ recens aut sāguis ei⁹ ⁊ lacertū marinus nō relīq3 ⁊ ɔmedit ex eo. De medicis vo solutiuis⁹ sunt calamitū ⁊ aniale calu recēs ⁊ sāguis āserio eiā ⁊ vela bōnis āq3 ⁊ radicū buchor manē octo oboli cū vio aut terrā illa ɔ̄itatem ⁊ in vio ⁊ helleborī paꝫ cū vio. Et qū aduerit oleo sēbo ex itatione accidūt ⁊ esceunt sāt ei pilli d hellebo nigro ⁊ scamonea ⁊ agarico cū succe lignee pulv⁹ eqlib⁹ ḡnis dosis sc̄. ʒ j. ⁊ qđ lapē paꝫ oāk lesēt signū sanitas ē q̄ videt pisces ⁊ nō frer̄ ex eis ⁊ ɔmedit ⁊ cū vadit i ptisim curet phtisis.

De stellione ⁊ albarbz. C.v.

Aro stellionis morsificāo ē ⁊ qñq3 cadit in vio ⁊ morit̄ i eo ⁊ dissoluit et sic illō vinū sic venenuz: et accidūt ei q ipm bibit vomitus et dolor oris stōachi vehemēs. Et albarbe iteꝫ morsificatis ē circiter vt et oui ei⁹ sic d ē venenū vni⁹ hore ei dicā ipm. Et oꝫ vt ei qđā ꝑ qū hoc aial decoq̄t eis pargit decoctio ei⁹ in aq̄ balnei sit viridis ois q balneat̄ ex eo spatio q̄dam deide recedat ad dispōēs paulati. Et hūc gdē simonē non verifico. CURA ē cura cōis ⁊ ē sic cura cātridaꝝ

c

De Lacertis. C.vj.

Pōs lacertoꝝ ē salamādra aut lipa ē illiunidos nāe ei⁹. Et q̄ ei silant morsificāo: ⁊ accidit ei q bibit carnē ei⁹ apa ligue ⁊ prurit⁹ ⁊ dolor capitis

a

⁊ adustio ⁊ tenebrositas oculoꝝ. CURA. Sumat̄ sysamū ⁊ Ylocoracte nabati ⁊ succaꝝ eqlit ⁊ deit i potu cū butyro cocto vaccio. Et oꝫ vt det in potu lac dulce et vngat̄ cum oleo aliq̄ et balnect.

De potu Salamandre. C.vij.

Ex ē ipēo mordacitiū quā te cā in capsis mordicatōis ⁊ accit a potu ei⁹ dolores vehemētes in ano et apa sic hydropisis et in vētre spasm⁹ et retētio vrine. Et dicūt qdā alii dicetes et ē Arnus alamediū ⁊ alij q̄ accit ei q bibit ipas apa lingue ⁊ destructio rōis et mollificatio et zemēa ⁊ denigratio locorum corporis et putrefactio prius corporis q̄ cadunt quum curat̄ hō ore sanat̄. CURA ei⁹ cois ē vt cura opij ⁊ deit in potu tyriace plures sic assaroch et mithridatū et filia An⁹ sit almedim dicit q̄ cura ei⁹ ē cura illi⁹ q accepit cātarides. Et d illis q̄ approprant ei ē vt sumat̄ āmoniacum et glutē albenti et sumat̄ d eis aut ābo cum storace. Et ɔfert ei aq̄ decoctōnis carneꝫ ihbeos in q̄ decocta sunt ḡna pini pua et folia cupsi et semen vrtice ei bibat cum oleo et silr ɔferunt oua testudinis marie ⁊ rane decocte cum calamento.

b

Rane lacunales virides ⁊ marine rubee. C.viij.

Accidunt ei q bibit eas obfuscatio coloris ad citrinitatē rōdeo ⁊ apatio corporis sm̄ semitā mollitiei ⁊ adustio in gutture ⁊ ore ⁊ difficultas anhelitus ⁊ tenebrositas oculoꝝ ⁊ rigor et fetor oris. Et qñq3 accit spasm⁹ auricen⁹ ⁊ qñq3 accidit ei solo vētris dysenterica ⁊ nausea ⁊ vomit⁹ ⁊ pmictio rōnis ⁊ syncopis. Et qñq3 expellit sperma ⁊ vrinā ⁊ menstrua sine voluntate. Et ei⁹ q euadit ex eis nō saluant̄ dōeo imo cadunt. CURA. Euomat cum oleo ⁊ aq̄ calida aut cū vio plimo ⁊ multū vtat̄ exercitio ⁊ appropinq̄ēbalneo ⁊ vinc calide ⁊ iunet̄ oib⁹ cū oleis calidis ⁊ ɔfert ei dyacurcuma ⁊ oē qđ ɔfert hydropose ⁊ ɔfert ei vinuz plim ⁊ pōdus. ʒ. iij. radicum arundinis ⁊ silr ciprum ⁊ calamus aromaticus cum vino.

a

De ranis cutinis. C.ix

Blādit ex eis appetit̄ cibi ⁊ accidit cruciatus ⁊ corrūpit̄ color ⁊ fit syncopis ⁊ nausea ⁊ vomitus ⁊ dolor oris stōachi ⁊ apant̄ vētres ⁊ crura

a

CUra pria ē cure ranaꝝ ꝑnaꝝ lacunaliū ⁊ mariaꝝ. Diuisio a'ia b⁹ veneni. De piscibus frigidis. C.x.

Ex piscib⁹ frido ⁊ pse positis i loco būtroso accidūt accitia sūgo ꝫ ⁊ qñ3 nō appet aliqd vsq3 ad vnaz diē aut duos. CURA. Cura coꝝ ē mundificatio ⁊ reliqua cura fungorum.

c

De assaturis suffocatis ⁊ carne corrupta. C.xj.

Potest cū assat caro q̄cūq3 caro sit vt nō cooptat̄ submergēdo imo dimittat̄ discooperta donec euapo ret. Nā qū submergēdo coopit sit venenū et q̄ accit sūt colice passiōis ex insficia ⁊ solone ventrioꝝ qñq3 det̄ ē rō ɔmedētis ipas vno die aut duob⁹ diebus. ⁊ qñq3 fat̄ ɔ̄fundatatē sōni ⁊ insficit. CURA. Euomat ⁊ deit̄ ei i potu mira ⁊ abnelus ⁊ vinū odoriferꝫ cū succo cydonioꝝ ⁊ maloꝝ. ⁊ terra sigillata ē bona ei post vomitū ⁊ curet̄ eius colica passio.

o

Gen⁹ scdm d aialibus ⁊ sunt sic sella insficiētia ⁊ extreitas caude ceruī. de felle Vipre. C.xij

Oc ē ex veneis qū bibit̄ sm̄ modū q̄ nīnaī fre quēs sit syncopis ⁊ paꝫ ɔfert medicia CURA. Si aliqd ɔfert tūc vomit⁹ cū butyro cocto vna dispōe p⁹ dispōēs aliā. ⁊ illō q̄ succurrit post vomitū ē tyriaca ⁊ mithridatū. ⁊ albesahar ē subūnis reo ei ⁊ musch⁹ ⁊ medicamen ei⁹. ⁊ qū frequēs sit syncopis deit̄ ad sorbēdum vinum ⁊ aq̄ carnis pulloꝝ cū aliq̄ vel aliq̄ remisci aut medicis d muscho.

b

De felle Leopardi. C.xiij.

Accidit ei q bibit ex eo vt euomat cholas viridē aut citrinā et sentit odorē aloes in naso et sapo rē eius in ore suo et accidit ex eo ictericia et ē morta le et q̄ interficit tres horas spaē. CURA. Euomat sic sic et detur in potu tyriaca ppa ei q̄. R. terre sigillate et bac carum lauri ana. ℈. iiij. et coaguli gazelli ʒ. iij. et fo rute et myrrhe ana ʒ. s. conficiat cū melle et dosis sit ei q̄nti ē nux et cum hoc euomat itez et ꝑ vt fiat vrina ex aq̄ odorifera. De felle canis aq̄. C.xiiij.

Iterū gdā si comederit hō de felle canis aq̄ q̄nti tate lētis vni⁹ interficit p⁹ ebdomadam. ¶ CURA. det in potu butyz et coctū vaccinū cū gētia na romana et cinamomo et itez coagulū leporis et iun gat cum oleo aromatico et subtiliter regimē.

De extremitatibus caude cervi. C.xv.

Accidit eis q bibūt ipas āgustia vehemēs et syn copis et ē venenum inficiens. ¶ CURA. Euo mat bibēs ipas sic sic et melius ei⁹ ē cū butyro et aceto deinde detur in potu auellane et pistici et sebestenbarazgi ꝯfecta sil ol bora auellana magis detur in potu illis in hoc q̄ter.

Pars Tertia de sanguine Tauri recēti. C.xvi.

Accidit ei q bibit illū q ex eo recēs ē difficultas anhelit⁹ et dolor hōdetz et morie et rubedo lingue et frusta sāguinis ꝯgelati in dētib⁹ et gingiuis et nau sea vehemēs et āgustia deinde appet corrosio in lingua. deinde pducit ad suffocatões et spasmū. ¶ CURA. Oportet vt ipse ꝑget ad clistē et solonē vētris nā vomit⁹ nociuus est. q̄z n. expellit e⁹ expulsio nō tollerat q̄re suffocat. Et os vt in potu deni medicie ꝯferētes in ꝯgelatōe sāguinis sic sic⁹ imature pleue crude et semē caul et radix alanindē et gl sa et baurach et cinis lignoꝝ sicut in aceto et pip in aceto et succ⁹ folioꝝ albalaich in aceto et coagulū aceto. Qui ergo absciderimus sāguinē ꝯgelatū in vētre ei⁹ cū medicis soluat nūc et ēplet vēter ei⁹ ex farina ordei cū aq̄ absarati.

De Sudore alium. C.xvii.

Ex eo sit facies viridior aspectus et currit ex corpe su dor fetid⁹ vt ex allii. CURA. Vomat cuz aq̄ tepida et det in potu vinū cū oleo ro. pōdē me die. ʒ. et reubarbari media. ʒ. et sal gēmē et ꝯfert ei tyriaca de terra sigillata. De Ouis albarbe. C.xviii.

Existimāt qdā q q bibit de ouis albarbe morit statī et si nō festinet nō ꝯfert aliqd. ¶ CURA ei⁹ detur in potu sterc⁹ acipitris in vio deinde euomat vomitu itegro et iungat corp⁹ ei⁹ cū butyro vaccīo coc to et ēplet caput ei⁹ cū sale et cibet sicub⁹ sicc et oleo et gē ciana. De Lacte corrupto. C.xix.

Si illō qd ꝯuenit in via acetositat ad putrefactiōēz aliā et grauat ab eo vertigo et syncopis et pūctura in ore stomachi. et q̄z accidit ex ea colerica passio mortifera. ¶ CURA ei⁹ ē euomē cū aq̄ melle deinde potare vinū purū cū dyapiperō et euaporare stōachū eius cum oleo nardino.

De Sanguine ꝯgelato. C.xx

Sanguis ꝯgelat⁹ in vētre ē procul dubio venenum but⁹ glia lz ipse nō adepti⁹ sit velocitatē ex corp⁹ q̄ ex ipso vbicūqz ꝯgelat in eo. s. ex ꝯcauitatib⁹ vētris pectoris et stōachi aut intestinoꝝ et vesice accidit acci dētia mala. Qui. n. ipse ꝯgelat in pectore destruit color et minorat pulsus et debilitat et pducit in primis ad frequētiā et mollificatões egri et pducit ad syncopē. Et q̄ ꝯgelat in stōa cho infrigidat corpus et accidit suffocatio et paruus pulsus et syncopis. Et q̄ ꝯgelat in vesica accidit acetia, ꝓpria illi q̄ deinde ē stiri intestino. ¶ Medicie cōes ad illō. Sūt alcolbē alba ꝓpe et rubea etiā et bdelliū et albasece et co aguloꝝ tres oboli et ꝓpe coaguli leporis et lac ficu et ace

tū acetuz et aliter aq̄ cinere lignoꝝ fici [illegible] et mirabile ē hac [illegible] ꝯgelatū qd ē in ꝯcauitatib⁹ et itez [illegible] in ptro [illegible] et det in potu cū aceto et [illegible] bile. ¶ CURA ꝯgelati sanguinis in stōacho [illegible] Nos iā diximus illō in libro. iii. [illegible] duo capitula. et dicim⁹ q̄ bōū illō ꝯ vt [illegible] cū melle et succo api. et ꝯfert ad illā [illegible] lato. Et farina cartami q̄ soluat in aq̄ calida [illegible] de. Et hoc ē medicamē. R. terre sigillate [illegible] leporis. ʒ. xxxvi. coaguli gazel. ʒ. [illegible] ro. sedo rute silvestris myrrhe [illegible] lē. et sit dosis ei⁹ sicut nux in aq̄ calida [illegible] itez sumat cinere sicuti pōd⁹. ʒ. [illegible] statē aurei vni⁹ et cū illo q̄ sit coaguli [illegible] vini et bibat. Et sal gēm in cū coagulo [illegible] re⁹ vni⁹ stercoris canis. Et appropriat [illegible] vesica vt sermo del succ⁹ folioꝝ [illegible] etiā mirabilis in hoc vt assidat [illegible] in aceto itez: aceti n. ē bonū [illegible] cordumeni cū aq̄ calida et medio [illegible] in potu agarici aut siseleos [illegible] carpobalsami ana. ʒ. ij. [illegible] mie. et admistret medicie [illegible] zate et linite. et iniciat in vesica n⁹ pōd⁹ [illegible] in soluti in aq̄ aut admistret aq̄ cinere [illegible] valuerit nō erit excusatio [illegible] extrahendi eum sicut extrahit lapis.

De coagulatōe lactis in stomacho C.[illegible]

Quādoqz ꝯgelat lac in stōacho [illegible] denū ꝯgelatū aut ꝓpter [illegible] ꝓpter coagulū bibitū in lacte [illegible] frid⁹ et syncopis et febris [illegible] cū coagulo tūc erit deterior et velocior [illegible] ꝯgelatio qd ē lactis in stōacho ē [illegible] et accidit ex ea despōsio [illegible] Nā accidit iterum ꝓpter ꝯgelatōēz [illegible] et paruus pulsus et suffocatio [illegible] et q̄z accidit [illegible] bibiti ipm. ¶ CURA [illegible] vt aliene [illegible] stōacho [illegible] ei calefacitē. Verum os vt det ei in potu [illegible] mixtus cū aq̄. et det ei in potu [illegible] ē mirabile resolutio ipius [illegible] lac multū a calefacit [illegible] gat aliqd vsqz ad aurei [illegible] educiit ipm p vomitū aut [illegible] dicie pducie ad ꝯgelatōēz sāguinis [illegible] ex terra sigillata [illegible] calidi: et deni in potu cū [illegible] sicut itez q̄ iterat et admistrat [illegible]

Inceptio sermonis in morsione reptilium.

Tractat⁹ Terti⁹ de regimie morsionis [illegible] gatōe venenosoꝝ. Et de curatōe [illegible] et speciebus eoꝝ. C.i.

Dicas q̄ cau[illegible] m⁹ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ꝯfortatōis viscerꝝ deinde expulsio [illegible] [illegible] ei⁹ cū potōib⁹ et epithimatib⁹ [illegible] [illegible] aut calcat eas. Et ingredi in hoc caplo [illegible]

vētris ꝛ silia. Et cōueniētior horū ꝓhibitiōe ē q̄ sciat ꝙ venenū iā sparsū ē i corpe. ꝛ nō ē ex eis q̄ attrahūt ꝛ ꝓpe ei q̄ ē replet. Et q̄n̄ igredit̄ i hoc capło res alia ꝛ ē facē hūo͛ꝝ moueri ad pte mēbro͛ꝝ p̄ncipaliū ꝛ ea q̄ bibunt̄ sup venenū aut sūt tyriace ꝛ bezahart vlis aut ꝓpe illi veneno aut medicine ꝯtrie veneno cū ꝯplexiōe sic al thi ꝯtria ē veneno scorpionū cū ꝓprietate sua aut p̄ducētes venenū ad exteriora ꝓmotōe hūo͛ꝝ ad extiora sicut medicine note q̄ut medicie remouētes hūores a facie veneni nō ergo inueniūt ex eis q̄ dixi⁹ ꝯponi sicut medicie soluentes ꝛ vomitiue ꝛ diuretice. Et i medicinis q̄ admistrāt sup morsiones venenosas epithimate sunt ītēciōes q̄ꝝ vna ē vt ꝓhibeāt penetratiōēs veneni i corpe ꝛ illud fit aut cū ligatura ꝛ ꝯstrictiōe extremitatis ꝛ ꝓhibitiōe somni vt moueat̄ calor innat⁹ ad extiora ꝛ expellat. Et ō hoc capło ē incisio membri morsi aut cū medicis ꝛ eis attractiua. ꝛ ꝓp illud stupefactiua nociua sunt eis q̄n nō ē aliqd mag̃ iuuatiū q̄ medicamē qd̄ trahit venenū ad extiora ꝛ ꝓhibet ipm penetrare ad interiora ꝛ ꝓpe q̄ venenū ē ad exteriora adhuc ꝛ nō spargit. Et h⁹ qd̄ē gr̄a sūt ventose ꝛ fortasse idigeat incisione si iā submersū ē ꝛ elōgat ꝛ ē ifirmū. Et incisio sanguisuga͛ꝝ bōa ē excusiō ab illo ꝛ a suctiōe dū ꝑmanet i cutem i ludio q̄ūqꝫ sufficit ꝛ os vt sugēs si nō iuuat imo iā ꝑmederit ꝛ abluat os suū ꝛ hēat dētes iā corrosos ꝛ iā colluit os cū vino odorifero ꝛ bibat ex eo aliqd ꝛ teneat i ore suo oleū ro. aut oleū viol. Et q̄n fuerit i ore suo aliqd ꝛ expellit totū qd̄ sugit iste sugēs tūc os eē expuat.

Medicie vō q̄ sunt sicut note ebibite rubificātes etiā ꝛ attrahētes venenū aut sunt ꝓp virtutē calefaciētē inhaerentem aut cū similitudie ad attrahēdū illō qd̄ sicut ē cū sic fac adeps crocodoli ad morsū crocodoli. Et caro vipe p⁹ absciōnē extremitati ei⁹ i attractiōe veneni sui ita vt accidat medicis valētib⁹ ad vene nota itēꝝ. veꝝ sunt debiliora ꝙ iste sunt iux ꝯplexionē corpis ꝛ ꝯplexionē veneni ꝛ imo h ē ex eis i qb⁹ os cū sapietib⁹ ꝯsiderare vt sciat qd̄ ē ꝯuenientē medicis ut nō noceat si nō scit hoc. Et pꝯe qdam ē hora ꝑ attrahēdū exulcerāt ꝛ vesicāt q̄re os vt currat qd̄ ē i eis hec ergo ē ex ꝯditiōib⁹ medicie epithimate ꝛ ex ꝯditiōib⁹ ei⁹ ē vt sit medicina resolutiua mā͡e veneni aliquātum resolutiua. Coagulatio vō ē sicut opatio radicis mādragore. Adustio vō ē sicut opatio cauterij i igne aut cū oleo ꝛ pice. ꝓpe oleo feruēte ꝛ ē opatio egyptio͛ꝝ aut cū ꝓprietate materie aut cū q̄litate i calore ꝛ frigore ꝯtria ē. ꝙ q̄n ad mistrat̄ qd̄ attrahit i p̄ncipio aut fac aliqd eo͛ꝝ q̄ dixi⁹: ꝛ nō ꝯfert ꝛ ē res mala icide qd̄ ē i circuitu puncture ꝛ accipe carnē totā vsqꝫ ad os. ꝛ si ilo͛ꝝ fuerit maior hoc incide mēb͛ꝝ vel de cauteriza. Et s̄ ill̄ q̄ necessaria sūt i oībus medicis venē͛ꝝ. ꝓpe i epithiatib⁹ ē vt sint sedatiue dolor ꝛ succurrētes accnb⁹ doloris sequētib⁹ morsicatiōes sic alcolcotar ponit̄ i epithimatib⁹ mordicatiōnis vt retineat sanguinē q̄n suꝑfluit i cursu suo a morsu. Et ō ꝑceptio q̄ os vt ꝯsiderēt i veneis ꝛ morsib⁹ ē vt ꝓhibeat ꝯsolidatio vulneris vsqꝫ ad horā sanatōis egri ex malitia veneni.

De eis q̄ bibunt̄ sup morsionē. C. ij

Ex medicis bonis ē vti i potu vel semē adacocheam in aq̄ ꝛ vio ꝛ decoctio sp̄e͛ꝝ calamēti trita ꝛ castoreū ē mirabile. Lac vō alchiba ꝛ existio ipm esse tyriacā nolanā alkafaki ꝛ alfaramia sūt vehemēter iuuatiui ad morsū oīs vipe ꝛ alnuduar ꝛ alfara ꝛ serafisen ꝛ alādriō ꝛ albedoward ꝛ nasturtiū ꝛ itēꝝ illō qd̄ assilat nigelle ꝛ alkaſin ꝛ alliū ꝛ cortices ꝛ folia iuniperi cū pipe p̄ ip̄m. Inq̄t Gal. venū i q̄ cadit vipa confert morsicatōi venenoso͛ꝝ quō ergo tyriaca. Et semē citri ꝯtrium ē veneno oī ꝛ dosis ei⁹ aurei duo ꝛ radix alanie ē iuuatia ē ad oīa venēa ꝛ fruct⁹ agni casti ꝛ oleū balsami ꝛ g̃ma agni casti ꝛ nux cū ficub⁹ ꝛ andlanis cū gētiana ꝛ oppopōacū cū aristol. ꝛ oleū ō oleādro ꝛ folia ei⁹. ꝛ fruct⁹ aldalb recēs mirabilē ē i hoc ꝛ cinamomū ꝛ stercus caprinū adustū ēplastrū ꝛ i potu vini ꝛ camedreos ꝛ kesīꝫ ꝛ itēꝝ cācer fluuial cū lacte ꝛ ameos ꝛ serapinū ꝛ assa ficū cū vio ꝛ calamēt ꝛ decoctio ei⁹ bibēdo ꝛ ēplastrādo ꝛ eruca ꝛ abrotanū ꝛ cordumeni ꝛ agaricū ꝛ radici albasce. ℥.iij. Et sūt vētres mustelle vsqꝫ ad ꝑfectū sunt q̄n iplent̄ coriādro ꝛ exiccant̄ ꝛ sumūt ex eis q̄n necessariū ē ꝛ decoctio malue hortulāe ꝛ semē altee ꝛ cerebella galliaꝝ. ꝓpe cū coagulo͛ꝝ ino mustelle morātis i domo q̄n bibit̄ cū vio ꝛ ino muris morātis i domo q̄n bibit ꝛ testudo mag̃ ꝛ salita ꝛ decoctio cācro͛ꝝ fluuialiū ꝛ testudinis ꝛ galbanū ē vltimū ꝛ gētiana ē mirabil ꝛ semen beucie siluestris iuuatiū. Et ō ill̄ q̄ ꝯfert i hoc ex medicinis frigidis ē radix mādragore ēplata cū melle ꝛ endiuia siluestris ē mirabil i hac re ꝛ capill⁹ veneris ꝛ q̄n ꝯponitur agaricū cū aureo vno aristol. lōge. ꝛ itēꝝ tyriaca mirabil. ℞. opij ꝛ myrrhe āmbo͛ꝝ an̄. ʒ.j. ꝛ piperis ʒ.j. ꝛ radicis aristol. lōge ꝛ rotūde an̄. ʒ.iij. vini. ʒ.ij. ꝯficiāt̄ cū melle ꝛ aq̄ cruce cui⁹ dosis sit aure⁹ vn⁹ cū decoctōib⁹ bonis. Et itēꝝ medicamē terre sigillate baccaꝝ lauri an̄. aur. ij. terre sigillate obolos duos bibat̄ cū oleo ꝛ sit dosis auellana vna i trib⁹. ℥. aq̄ mell. ꝛ itēꝝ tyriaca cōis ad puncturā ꝛ ea q̄ bibunt̄. ℞. piperis pōd⁹. ʒ. ꝛ. spice aristol. ꝛ radicis baucie oīm an̄. ʒ.j. ꝯficiāt̄ cū succo ploucar acte ꝛ ponat̄ i sole. xl. dieb⁹ ꝛ moueat̄ oī die semel ꝛ qūis exiccat̄ hūc exer ꝛ det̄ i potu cū aq̄ calida ꝛ dixerūt qdam ꝙ ipsa ꝯfert itēꝝ facto alcohol ex ea ꝛ decoctio cācro͛ꝝ fluuiatilis ꝛ sanguis testudis ꝛ testudo magis salita. Medicamē iuuatiū ad oēs morsus. ℞. nigelle seis albarmel cymini oīs an̄. ʒ.ij. gētiana aristol. rotūde an̄. ʒ.j. piperis albi myrrhe an̄. ʒ.j. ꝯficiāt̄ cū melle cui⁹ dosis sit faba vna romana i vio. Et itēꝝ gētiāe aur. ij. piperis rute āmbo͛ꝝ an̄. aur. j. ꝯficiat̄ cū melle ꝛ ē dos vna i vio. ꝛ itēꝝ amomi carpobalsami an̄. aur. ij. seis eruce seis porri āmbo͛ꝝ an̄ aur. iij. aristol. radicum alanicē nigri āmbo͛ꝝ an̄. aur. ij. myrrhe ꝛ croci āmbo͛ꝝ an̄. aur. j. luti albobera aur. iij. ꝯficiant̄ cū melle despumato ꝛ sit dos q̄ntū ē faba. Et itēꝝ carpobalsami ꝛ ysopi sicce ꝛ seis napi siluestris ꝛ piperis albi ꝛ nigri ꝛ macropiperis ꝛ acori ꝛ anisi ꝛ petroselini ꝛ assari ꝛ cymini carmeni ꝛ seis hyusqami albi oīs an̄. ʒ. iij. spice floris squināti āmbo͛ꝝ an̄. ʒ. vj. ꝯficiāt̄ cū melle ꝛ sit dosis faba romana.

De epithimatib⁹ sup puncturas. C. iij

Ex eis q̄ sup eas liniūt̄ ē petroleū albū aut subalbidū aut allei sicut ē elixatū cum butyro coctū aut castoreū cū oleo aut succ⁹ porri qd̄ nō tangit aq̄ ꝛ calamītū fluuiale optiē attrahit venenū ꝛ sulfur cū vela ꝛ gallia ꝛ gall⁹ scissi dū viuit sūt ꝛ ēplēt cū eis puncturā vel morsū ꝛ permutet̄ oī hora ꝛ admistret̄ ēplm.

Quidā āt dixerūt ꝙ gallia ē vehemētis caloris ꝛ ꝓp illud eligūt eos deglutire ꝛ arenā ꝛ lapidē ꝛ videt̄ ꝙ fiat illō in gutture ꝛ stōacho ꝛ nō alibi. Et ex eis qd̄ē q̄ ēplant̄ ē sal aut acetū aut fel tauri aut simbrium ꝛ folia aphodilli ꝛ cinis ꝛ acetū ꝛ ꝓpe cinis ligni fici ꝛ viti ꝛ ꝓpe i p̄ncipio ꝛ oleū ꝛ sal decocta. Et dixerūt ꝙ ēplm cū allio ꝛ sale ꝛ stercore caprino iuuatiū ē i oī morsiōe nisi morsicatōe aspidis. ꝛ ēplm cū calce ꝛ melle ꝛ oleo iuuatiū ē ita ꝙ ad aspidē. Et itēꝝ sumāt̄ synapis ꝛ calx ꝛ acetū ꝛ liniāt̄ desup cū aq̄ saponis ꝛ alkitrā aut cū decoctōe picis ꝛ cū sale ꝛ liniāt̄. Et pix feruēs bōa ē i lana sup morsionē ita ꝙ morsui vipe ꝛ ē ex curatōib⁹ egyptio͛ꝝ ꝛ ē bōa valde ꝛ cepe cū sanich ꝛ ēplm factū cū sale ꝛ ēplm ō nitro. Et ō ꝑtonis bōis ē aq̄ maris calida singularis cū aceto ꝛ decoctio muri bibat i domo ꝛ mustelle.

De epithimatib⁹ ex qb⁹ cū corpa liniūt̄ nō ap ꝓpinq̄nt eis venenosa. C. iiij.

De illis q̄ dicta sunt ad hāc rē sūt cerebrū leporis cū aceto τ oleo τ flores q̄ñ soluūt ī oleo τ oleū ī q̄ infusa sūt folia pini recētia trita cū caput flos cupressi τ grana iunipi τ filr folia agni casti ī oleo τ abrotanū τ radix sandē τ aphodilli τ daucꝰ τ carpobalsamū τ radix nasturtij τ oīa illa cū oleo. Et cōposita ō qbꝰ ē usus māl radicis anidē nigri τ floris allegi recēt τ grano iunipi oīm añ. ptes .ij. radic mādragore medietas ptis .j. carpobalsami cordumeni oīm añ. ptes .iij. terāt τ cū oleo tā diu bñ coq̄nt dōec habeāt spissitudinē sordis balnei τ iungat cū eo τ iterū aphodilli ʒ .j. τ carpobalsami τ hyusqami albi ābor̄ añ. aureꝰ mediꝰ misceat cū aceto τ oleo τ liniat cū eo. Et iterū floris pini po .j. radic mādragore ptes .ij. sēis hyusqami albi ptes .ij. misceāt oīa cū oleo τ liniat cū eo. Et hoc iter̄ cōueniens ē ad suffumigiū. τ iterū grani iunipi ptes .ij. storacis po .j. misceat totū cū oleo τ liniat cum eo. Et epithimatio cum oleo de raphano fugat cimices.

Ad effugādum venēosa vir. C .v.

Ponet et aspgāt domꝰ eis q̄ dicemꝰ τ sternant eis τ liniāt foramina τ fenestre eis qbꝰ ē deceat ex eis q̄ dicemꝰ ī suffumigatōibꝰ τ alijs ut nō appropinquēt eis venēosa. Et suffumigatōes sūt sic sunꝰ ligni granati qm̄ ipse effugat venēosa. Et filr radix lilij τ vngē grani sunt mirabiles ī hoc τ filr galbanū τ cornua τ vngule q̄ fidūt de boum τ vngule q̄ nō fidūt ut eq̄rū pili τ serapinū τ assa τ folia lauri τ grana eiꝰ τ calamentū τ sceba τ strāmū cū eis τ filr nasturtiū τ filr cineris ligni pini τ proprie cū galbāo si fiat suffumigiū ex opio τ nigella τ galbano τ cornu ceruino τ sulfure τ cornibus capre.

De effugatōe serpētū τ venēosorū aialiū. C .vi.

Et iterū storacis τ cornu ceruini τ nigelle τ aspaltū ō vnoquoqʒ po .j. τ suffūiget cū eo locꝰ. Aliud coadunē τ radic anidē nigri τ storacis oīm añ. ʒ .j. corticū oui struti nigelle sēis barmel oīm añ. ʒ .ij. Et iterū sēis hyusqami albi foliorū cupssi τ pini τ nigelle oīm añ. aurꝰ .j. corticū radicis mādragore aurꝰ .j. capillorū capre aur .iij. calamēti ʒ .j. aspalti aur .iiij. misceat totū τ fiat suffūigatio cū eo sup ora fenestrarū τ ī aꝰ suffumigatōe ē securitas. Et ō illis ex qbꝰ fugiūt pla venēosorū aialiū q̄ cū eis sterniꝰ locꝰ sunt sisimbriū τ ozimū τ agnus castus.

Candela mirabilis a venēosis aialibus. C .vij.

Qn̄do sternit ī circuitu dormitorij sisimbriū τ sceba iterū τ assa iterū τ laurꝰ ē mirabilis ī hoc. Et filr q̄ñ ponit ī circuitū loci q̄ sedet mādille ex cinere ligni pini. Et ō illis qbꝰ ē appētitio ī cōgādo ea ē ut ponāt cerei τ cādele ī loco lōgīq̄ a dormitorio q̄a ō clinat ad ignē. Et ō illis qbꝰ ē appetitio ī expellēdo venēosa τ albaguares ē tenē ea q̄ sūt sic grues τ pauones τ cygnis τ ceruꝰ τ catꝰ τ mustella τ q̄ cum in cartis eorū venenosa .n. aialia terret ex illis q̄ apparet τ mordet ea. Et dixerit q̄dā q̄ q̄ facit sibi stratū ex coriis leopardorū n̄ appropinquāt ei pla τ filr si ex eis facit sibi cooptoriū hoc āt narrauit in cuiꝰ sermone non ē fiducia.

Res q̄s q̄dā dixerit in destructōe rapacium. C .viij.

Aqua belleborꝰ interficit canes τ muscas τ strangulator leopardi interficit leopardū τ strāgulator adib interficit adib τ canes τ [illegible] τ amigdala amara interficit vulpem oleāder τ folia alzeridarach interficiūt albeibē τ plurimum horū ē notum.

De effugatōe serpētum. C .ix.

De illis q̄ fugāt eos ex suffūigatōibꝰ sunt cornu ceruini τ radix lilij τ piretrū τ sulfur τ ex lauri manꝰ suis spolio dragōtee τ succo eiꝰ τ decoctiōe eiꝰ nō mordet ipm vipa. Et aspsio loci ex aq̄ ī q̄ solutū ē sal āmoniacū ē ex eis a q̄b fugiūt τ serpētes [illegible] q̄ñ ponit sup sēinas eiꝰ τ refugit ab eo. Et ō illud [illegible] serpētes ē spūsum ī [illegible] fumū ī corio sal āmoniacum.

De effugatōe scorpionum τ sterilitate eorum. C .x.

Scorpiones interficit [illegible] sup eos procēdū τ raphanꝰ [illegible] q̄ tāgit ipm vel coriū [illegible]. Suffūigatio educēs scorpiones [illegible] nia τ stercoris eorū τ adipis [illegible] dissoluat cū vino τ misceat [illegible] tio apꝰ foramē scorpionū. Et q̄ ponit [illegible] p foramē scorpionū nō exit q̄ egredit [illegible] fugatōibꝰ ad scorpiones ipos q̄ sū [illegible] τ filr arsenicum.

De effugatōe pulicum. C [illegible]

Qn̄do aspgit domꝰ cū [illegible] unt pulices τ fugiūt τ filr ex [illegible] dixerit q̄dā q̄ ponit sigal [illegible] aggregāt pulices apꝰ cū [illegible] sup ligna linita ex adipe [illegible] τ foliorū oleādri. Et ē hec herba [illegible] ba pulicū q̄ q̄ ponit ī lecto [illegible] re nō vincit.

Effugatio [illegible]. C [illegible]

Iar fūigāt cū [illegible] ligni [illegible] aut cū nigella τ mediꝰ [illegible] ter eorū filr suffūigatio [illegible] sulfure τ bdellio τ spica [illegible] cino τ albarmel trita τ [illegible] cū foliis cupssi τ [illegible] radic lapiorū [illegible] aut ex decoctiōe [illegible] barmel aut decoctiōe [illegible].

De effugatōe [illegible]. C .xij.

Pretē effugat eā odor [illegible].

De effugatōe murꝰ τ aꝰ [illegible]. C .xiij.

Que interficiūt [illegible] leborꝰ τ semē hyusqami albi [illegible] filr cepa muri τ [illegible] gāt ipos mus masculꝰ cū excoriat τ [illegible] castrat aut abscidit cauda eiꝰ τ [illegible] q̄ si ligat mus eorū ī domo [illegible] lum effugiunt reliq τ ī eo ē cōsideratio.

De effugatōe formicarum. C .xv.

Qn̄do ponit sup cauernā eorū [illegible] cat filr ex magnete et [illegible] assa τ fugiunt ex fumo ipsarum formicarum.

De effugatōe muscarū τ earū [illegible]. C .xvi.

Misceāt arsenicū q̄ ō eo ponit [illegible] fugiūt musce τ interficit eas [illegible] decoctio bellebori nigri.

De effugatōe vespeꝝ. C .xvij.

Fugiūt ex suffūigatōe sulfur τ [illegible] ppinquāt ei q̄ linit ex [illegible] leo.

De effugatōe scarabeorum. C .xviij.

Fugat eos [illegible] q̄ ō [illegible] hor eiꝰ.

De effugatōe albarathal. C .xix.

On aggregāt albarathal [illegible] Et suffūigatio cū [illegible] interficit albarathal [illegible].

De effugatōe tinee. C .xx.

Plurimū [illegible] filr corticeꝰ citri.

De spēbꝰ [illegible]. C [illegible]

Species et spēāl [illegible] sez vehemēt acutat nō medio [illegible] tre [illegible] bonas τ [illegible] sardi τ [illegible] neqʒ valet [illegible] aut cōbustio [illegible] penetrāt [illegible]

morsus: et q̄s sp̄sert l curatiōē eorum vomitus p⁹ eā sup reple-
tionē et potib⁹ salsi vel si p⁹ illō succedūt curatiōes alie.
Et si serpēs ē debilior parū sufficit ligatio vebemēs deide
reliq̄ curatio cōis. Et p̄tē debilē parū sufficiēt et p̄t me
dicā q nō tardaf a trib⁹ boris vsq ad septē. Inquunt vna
cōis ātmarini et filiū speciū magni corpis morsus cu-
raf, ꝗsiū ē ve⁹ tñ nō ꝗsiū ē venenū d ꝗ ist curādus. Et
dixerit ordo sm⁹ ē gnal. De eis .n. e sic serpēs q noiaf re
gul⁹ et grece basilic⁹ q qdē initie suo visu et auditu vod
faciet. Et d eis ē serpēs noiat⁹ birundo c⁹ color similis ē colo-
ri birundis et logitudo ipi⁹ ē circaf cubitus vnus et iterfi
cit ad boras duas. Et d eis ē serpēs noiat⁹ aspis sicca pp
vebemētiā siccitat sue cut. et ē i q̄ntitate sua iter tres cubi
tos vsq ad q̄nq et color ipi⁹ ē cinerit⁹ et ad citrinitatem
declinās et oculi ei⁹ sunt vebemēs lumis et iterficit a duab⁹
boris vsq ad tres. Et d eis ē expuēs q̄m ipe pt iterficere p
sputum suū et ,pcuiunt ipm qdā dētes ei⁹ p̄ltrierit sup ali-
os q̄re iterficit illō sup qd cadit sputum ei⁹ et dolor sputi ei⁹
et lōgitudo ei⁹ ē vsq ad duos cubitos et color ei⁹ cineri-
ti⁹ ad citritatē declinās et iterficit illū quē mordet anteq̄ re
deat. Et ordo q fit b nō rememorat i libris pp spēs pluri
mā q sūt i curatiōe ei⁹: verum nō valet ad ipm curatio nisi
illa c⁹ opatiōes diximus ip̄a .n. dsert q̄s eius eo qd diximus
ibi. Et surdi arenarū bñt spēs alias q multiplicat i terris
egypti. Et q̄s qdē cornu bñt duo cornua q̄rum color ē
dñi⁹ alb⁹ et subalbid⁹ et rube⁹ et melln⁹ et cinerit⁹ et q̄s
sunt sm creatiōes viparum. Et qdā cornu bñt dētes sic ve
tinos et draconeo iterficietes statī sunt b⁹ gn̄is. Et ordo
scdo ē d vipis q̄rum spēs iterum sunt diuise. d eis .n. sunt vl
pere alasilan. et d eis sunt vipe q̄rine. et d eis sunt facien
tes sitie et reliq̄ qs dicem⁹. Et accñ serpētib⁹ diuisas ite
rum nō i spē imo sm ꝯuenientiā i spē vna q̄n diuidūtur i
masculitate et feminitate. et masculi qdē pauciores bñt dē-
tes et pl⁹ veneni et acui⁹ lz qdā dicāt q seie sunt deterio-
res pp multitudinē dētium suorum. et iterum pp etatē q̄n se
nes deteriores sunt iuuenib⁹ pp corpus. nā magni dete-
riores sunt puis curt quam spēs cornu ē vna. Aut pp lo
cū nā illi q bitāt loca sicca et mōtes deteriores sunt eis q
bitāt litora et loca pluuia aque. Aut pp dispōes sue i re-
pletiōe et vacuitate. nā illi q d eis famelici sūt deteriores
sūt veneni. Aut pp passiōes eorū aīaleo nā irati et auda
ces deteriores sunt eis. Aut pp ip̄a nā venenum eorum in
estate ē deteri⁹. Quidā āt existimauerūt q venenū serpētū
vipa atq̄ ē frīgidū et ē error. Et illō qd accñ ex frigore mor-
so ab eis ē pp mortificatōes caloris inati pp p̄rietatē ve
neni: calor .n. inatus ē q calefaē corpus sua passiōe et in
flāmatōe. Qū āt nō ē calor inatus et si inflāmet eorū igne
licu nō eis tñ vt calefiāt pp ipm extricationes. et qdā extima
uerūt q venenū alasilati ppe ē frīgidū et aggregat sanguinē
cordis et ꝯdat ipm: et pp hoc stupefaē valde: s; nō ē ita
imo forsan resoluit calorē inatū et mortificat ipm. Et il
lud q̄ rōcinaf illō ē q aīalia fride ꝯpletiōis sūt i byeme
mortua et calide calor addit acuitas. et q̄cuq sit q boc
dicat sciat q ei⁹ rōcinatio nō ē sana: et neq3 bec dictio ē
i venēosis puis s; i aīalib⁹ magnorum corporū q̄ qd sūt cor
ruptiōes b⁹ sermōis ē vespa calide ꝯpletiōis valde et est
ex eis q mortificat i byeme q̄re nō moueret nō ē lōgin-
quū q̄n sit serpēs cū caliditate ꝯpletionis sue q̄ nō mo-
ueat pp p̄rietatē ꝯpletiōis nāe et pp illō qd accidet ei d re
bus aliis.

De morsu basilici q ē pm⁹ surdo
rū et barmene d q ignoro an ē ipe aut ali⁹ C. xxij

Dixit qdā ipe noiat regul⁹ q̄m bz corōnatū caput
et cui⁹ logitudo ē duorum palmorum et caput ē acutū
valde et oculi ei⁹ sūt rubei et color ei⁹ ad nigredi
nē et citritatē declinis q adurit totū sup qd incidit et neq3
crescit i circuitu cauerne ei⁹ aliqd et qū oppponit bitatōni

ei⁹ auis cadit. Et nō sentit ipm aīal qd nō terreaf qd sic
ꝓpiquo boc stupesit q̄re nō mouet et iterfic sibilo suo si
exaltat ipm. et ille sup quē cadit visus ei⁹ ex longinq̄ mo
rit. et nō ē sic d q ille c⁹ visus cadit sup ipm morit. et ille
quē mordet corp⁹ liq̄sit et inflat et currit vir⁹ et morit stati
et morit oīa q appropinq̄t illi mortuo. Et pars qdē eua-
dit q pōs fit vicinati ei⁹. Et vo possibile ē in q̄busdā bo-
ris vt tāgit eū cū vga. et sm qdē psm q tāgit eū cum vga
morit et ē mediāte vga et pp illō q̄ iā tetigit illō miles qdā
cū lācea sua q̄re mortu⁹ ē miles et aīal ei⁹ et tetigit ipe la-
beū eq q̄re mortu⁹ ē equ⁹ et miles. et b qdē serpēs multi
plicaf i terra arocb et nubia. Signa morsus ei⁹ sunt
Si videt mortuū subito absq ē in eis ē pmitie appare-
tis et ꝓpe q̄si ē in loco vbi scit illō aīal et nō est curatio ei
porsus.

De barmene C. xxiij

Iam dixit barmene in ꝓsetatib⁹ p̄ ris reguli ex
hoc q nō cōst et iterfic morsu tñ imo et visu et au
ditu sui sibili: et qdcūq aīal mordet dissoluit et
morit qd appropinq̄t ei ex aīalib⁹. Sit vo q̄titatē eius
narrauerūt diuisas et q̄titate reguli: et illi aūt .n. q est ab
vno cubito vsq ad cubitū et semis. Et dixerit q morsus
ab eo nō ꝯfert aliqd si vo aliqd ꝯfert ei sic seme papaue
ris valet vsq ad .3. j. et castoreum vsq ad .3 j. qdam iam
testificati sunt illud.

Signum morsus serpētis qui noiaf birundo et est d
surdis. C. xxiiij.

Accidūt ei singult⁹ et alteratio corporis et stupor et
frig⁹ mēbrorum et ꝓfūditas sōni et clausio palpe-
brarū cū vebemētia pulsus cordis ei. ꝓpus et magnitu-
do doloris. Et cura eius ē cura surdarum.

Sig̃ morsus aspidis sicce et ē d surdis. C. xxv.

Illi quē mordet accñ illō qd accñ ei quē mor-
det birūdo q̄re alteraf color ei⁹ et stupefit et mul-
tiplicaf singult⁹ ei⁹ et i frīdant mēbra ipi⁹ et clau-
dunt eius palpebre et ꝓfunde dormit. Et cura eius ē
cura surdorum: et iā diximus eā.

De morsu sputātis et aliis. C. xxvj.

Quē mordet remanet sine sēsu et sine motu qet⁹ ꝓ
fūde dormiēs p⁹ res alias pdictas i caplo aspi-
dis p⁹ salt⁹ ꝯuulsionē et clausionē oculorum et torsio
nē colli et spasmū et pulsū iordiatū et nō sentit dolorē et
q̄s sentit initio rei dolorē iectionis quē videb vt omnactē
digitos suos i gutur suū vt euomat. Et qdā iā rememora-
ti sunt alij⁹ et narrauerūt d eo q eleuat caput suū et expuit
venenū. Ego igit nō scio an ipe et ille quē dixi⁹ sint vni⁹
spēi: et ē d gñe sputātiū. Et ex d aestub⁹ ei⁹ q loc⁹ mor
sus ei⁹ ē pu⁹ sm q̄titate pūcture ac⁹ absq spatio et currit
ex eo sāguis paruus niger. Et accñ ei q ab eo morsus est
tenebrositas oculorum et dolor i viscerib⁹ et ore stomachi in
pmis vero accñ clausio oculorum et ꝓfūditas sonni et nō
viuit vltra tertiū diē. Et cura eius ē d gñe curatōnis sur-
dorum et iā diximus eā.

De cornuta. C. xxvij.

Cornuta ē genus surdorum cui⁹ lōgitudo ē ab vno
cubito vsq ad duos et sūt sup caput ei⁹ duo emi
nētie sic duo cornua. et color corpis ei⁹ ē color ci
neris et vētre ei⁹ ē sic squamē sicce dure q̄n stēdit sup terrā
cū strepitu et dētes ei⁹ sunt eq̄les nō recurui et pm eius
ē i locis arenosis. Inquit qdā et d eis ē gen⁹ qd noiaf puū
et ē ꝓplea q cornua eius sūt breuia aut iā cecidert cor-
nua eius et ē cui ꝑuo breuius: et ē plaris gñis et sic noia
tur grece. Signū morsus eius. C. xxviij

Sentiunt i locis morsus q̄si acus aut claui fixi i
eis. Et dixerūt ꝯtinuaf corpis eius ꝯtinuas maria
et inflant labia ei⁹ et accñ ei vertigo et tenebrositas
oculorum et destruit rō. Et cura eius iterum ē cura surdorum.

Et qd ei approprial ẽ vt in potu det semẽ raphani cũ vio ꝛ ppe qñ euomit cũ eo. ꝛ qñ euomuerit ꝯferet ei cyminũ indũ ꝛ lysamũ ꝯfert ei itẽ quẽ momordit cũ vino ꝛ castoreũ cũ vio ꝛ calamẽtũ capestre cũ vio ꝛ semẽ raphani ẽ mirabilis iuuamẽti i eo. Et ponat sup morsum sal tritus ꝯfectus cũ allatrã aut cepe tritũ cũ aceto.

De serpẽte q dr̃ ãdrus ꝛ kedulis durus. C.xxix.

Vnc serpẽtẽ qui ẽ in aq̃ noiant greci ãdrus. Et b qñ habitatio eius ẽ in cãpo noiat kedulis durus ꝛ ẽ minor .3. alcislati surda ꝛ latior eius capitis ꝛ deterior ꝛ nocibilior ꝛ accit ex morsu eius vt incipiat morsus cũ dolore vehemẽti ꝛ inflamet deiñ su viri dis ꝛ corrodit ꝛ accit morso vtigo ꝛ vomitus cholericus ꝛ morus iordiatus ꝛ debilitas vtutis ꝛ morit sm plim in hora tertia ꝛ nõ trãsit terciam. Si at euadit qñ ẽ aq̃tus aut qñ ꝯplexio morsi est fortis ꝯmittat cũ egritudines a qbus forsitã nõ sanabit.

Cura. C.xxx.

Vratio eius ẽ cura cõis ꝛ illõ qd ei approprial ẽ c vt bibat d nuce cupssi mũdata cũ ꝑiuo myrre de vnc q̃s aureũ vnũ cũ aq̃ mellis aut vino ꝛ sic aristol pondus .ʒ.ij. cũ vio aut cũ aceto ꝯmixto ꝛ sic suc cũ p[illegible] ꝛ emplet cũ calce ꝛ oleo ꝛ calamito mõtano ꝛ corticib⁹ radicis q̃rcus ꝛ silibus singulari ꝛ ꝯposite ꝛ de eis q illis admiscẽt ẽ farina ordei.

De hydra. C.xxxi.

a On dixi hydra i sũma nisi q nõ sum ꝯsidẽs an ipa ꝛ ãdrus sit vn⁹ qñ iã diuisificat p denoiatões ꝛ nomẽ sic cadit i scriptura sermonũ grecoꝝ aut serpẽs aliud. Vez locũ ex q hoc ꝯsideral iã dixi narrãs accña alia morsus eius. ꝛ dixi q morsus eius egredit ꝛ dilatat ꝛ obfuscat color eius ꝛ egredit ex eo bullas nigra plima fetida valde ꝛ plõgat curatio eius ꝛ sa defficil q re oꝫ vt ꝯsideret alius a me i hoc ꝛ cognoscat dispõnes eius vt pmaneat ad scdm ordinem serpẽtũ.

Sermo vlis d morsu vipaꝝ ꝛ iudicio eaꝝ. C.xxxij.

Eterioꝝ vipaꝝ ꝛ draconũ sũt d eis q sũt mal culi. Fẽie vo sunt scoluioꝝ ꝛ morsus qdẽ fẽie cognoscit p iudicãtes siriorũ plũ q̃s duoꝝ deniũ in pte i q momordit ꝛ egredit a pncipio rei ex loco duo rũ deniũ aut deniũ plũ sanguis deiñ virus seruãs. Et fortasse incipit aq̃ iuo deiñ spũosus deiñ vt erugo eris ꝛ tunc qdẽ ꝯiũt ad subaz veneni ꝛ colorẽ eius. Et dolet locus deiñ pãbulat dolor eius postea appet apa calim rubeus bñs bothor ꝛ vesicas sic ex adustiõe ignis ꝛ qñ ꝑãbulat deiñ fit viridis illõ apa ppe morsũ ꝛ sub ore accit i vicinibus inflãmatio ꝛ i corpe rubedo cũ rigore deiñ sudor fridus ꝛ corruptio coloris declinis ad viriditatẽ ꝛ ꝯmotio vtigis ꝛ frequẽtia sbeltius ꝛ nausea ꝛ singultus ꝛ qñz euomit hũiorẽ colericũ ꝛ difficultas in vrie ꝛ grauat caput ꝛ qñz adueit ei fluxus sanguis nariũ ꝛ appet ꝗiitas i dorso deiñ sudor fridus ꝛ tremor vehemẽs ꝛ syncopis. Et plim qdem morit in tribus diebus ꝛ qñq remanet vsq ad septem.

Curatõ morsus vipaꝝ cũ eo qd ẽ sic cano. C.xxxiij.

Onsidera radices cões i curande deide fortior c curatio ẽ ppare ad tyriacã d vipis. ꝛ qñ tardat tũc possibile ẽ vt ꝯferat tyriaca multorũ ꝛ possibile ẽ vt nõ ꝯferat. Nocumẽtũ ẽi instri veneni nõ ẽ maius qñ nũ ẽ q vtũ instru. Rei vo ẽtũc nõ ẽ possibile vt vtat eis nisi accidat ꝯmotio aboꝝ sil. Et si possibile ẽ p ti mansitudie sõni ꝛ vini fortasse excusat ab oi curatõe ꝛ sic cepe ꝛ porri cũ vio si nõ iuueint allea. Et iã dixerit qdã q vtga ceruũ assata qñ ꝯmedit i dl pẽe ꝯferet ꝛ albarmel ẽ d medicis liberãnb⁹ ꝛ sic ꝗna ceruũ. Et d tyriacã ꝑpalis eis formibus ẽ illa q h. amisi sulmi pondus .ʒ.i. ꝛ piperis auf .iij. corticis aristol rotũde castorei aboꝝ aũ.

auf .i. ꝯficiãt cũ vio [illegible] sicut vel ꝛ [illegible] rbe ꝛ castoreũ ppio ursinis [illegible] .ʒ.ij. ꝯficiãt cũ vio. Et itẽ semẽ ãda [illegible] da ꝛ ruta silvestr ꝛ nõ ẽ albarmel [illegible] simo ẽ spẽs rute ipius ꝛ oꝫ vt det [illegible] deat i vna [illegible] ꝛ indicant ei [illegible] balneet i qbusdã hois ꝛ i balneo [illegible] ei i potu coagula ꝛ silia [illegible] coagulũ leporis recẽte [illegible] potu cũ .iij. ʒ. aceti vini [illegible] ceruũ itẽ ẽ bonũ. Dixerit qdã i hõ [illegible] stre ꝛ masticet ipm ꝛ deglutiat illõ [illegible] plastret cũ fece eius nõ morsũ [illegible] erũt iis rane ꝛ fuit sanatũ [illegible] ro mustũ [illegible] aceto ꝛ sale [illegible] studio marie. Et dixerit qdã q [illegible] serpẽtis quem suspẽdit est sanato.

Reliq̃ potões laudate i morsu vipaꝝ. C.xxxiiij.

b Fixit qdã apiũ silvestre ꝛ [illegible] illud ꝛ radix acori ꝛ folia aristologie [illegible] eius ꝛ radix alinaru [illegible] nicũ qñcũq illoꝝ fuerit [illegible] q̃titas vnius aut sic succus anagal [illegible] ꝛ sic cyminũ pppue mõtanũ ꝛ [illegible] duo aurei cũ duobus obolis pipis [illegible] nẽ aut semẽ kesiz aut radix eius [illegible] succo porri aut succo cardui ꝛ itẽ coagulũ [illegible] faria herbi ꝯsẽe ꝛ [illegible] radix bauce aut harmel q [illegible] vehemẽtis iuuamẽ ꝛ cortex aristol [illegible] ꝛ qdã iã existimauit q qñ [illegible] dulci ẽ iuuamẽ valde ꝛ sic [illegible] acũ assarania ꝛ ꝛ alkasi [illegible] ta sũt ad morsũ vipaꝝ ꝛ oim venẽosoꝝ [illegible] ponaci pond⁹ .ʒ.ij. cũ aceto. ꝛ itẽ semẽ [illegible] gẽtiane. Et itẽ q bõa sũt ẽ flores [illegible] no ꝛ det in potu. Et oia semina [illegible] ꝛ porri ꝛ raphani ꝛ aq̃ coꝝ ꝛ oia [illegible] stelle ꝛ scorpio assatus ꝛ sel galli ꝛ [illegible] eis vehemẽtis iuuamẽ sunt succus rute [illegible] lilialoꝝ ꝛ succus sambuci ꝛ [illegible] iiij. ꝛ detur in potu ꝛ succus [illegible] Et vina bona sm q dr̃.

Emplastra i defensio. C.xxxv.

c Mplastra illa sunt attractiua q [illegible] terꝫ apparuit ꝛ sunt facta [illegible] lauri ꝛ ex camomilla ꝛ [illegible] na herbi omnia illa singulariter [illegible] Et emplastratio cum caseo [illegible] plastratio cum gallina scissa ẽ bona valde [illegible] cũ carne vipe ꝛ cum ranis scissis. Et [illegible] num ꝛ oleum in q decoquit laurus.

De serpentibus qui egredi faciunt sanguinẽ ex corporis omnibus. C.xxxvi.

o Icut sunt Brudius ꝛ [illegible] mali ꝛ quem mordent [illegible] atus omnes fluentes ꝛ [illegible] ribus consolidatis cum dolore [illegible] guinis ꝛ sputu sanguinis. Et sapientes [illegible] q isti duo serpentes corpora habent [illegible] pora eoꝝ sunt pũcta nigra ꝛ alba [illegible] ginudo eorum. Et dixerunt qdam q [illegible] nigris ꝛ capita eorum ꝛ ipsoꝝ [illegible] coloris arenosi. Et quãdoq sunt nigri ꝛ [illegible] sunt sup eorum capita [illegible] sui est strepitus [illegible]

ac si esset strepitus folio⁊ virge ⁊ sunt quasi modo equa
lis dentiu⁊ ⁊ hoc narrat cu speb⁹ q̄buldā ordinis primi
Et hoꝝ qdē serpētū morsus dirumpit poros ⁊ meat⁹
ualos faciēs ex eis manare sanguinē ita q ex sigul ocloꝝ
⁊ cōpmit in sanguine ⁊ sputo sanguinis narii ⁊ vomitu
⁊ dolore in stomacho. Et dixerunt qdā q locus apat ⁊
denigrat ⁊ currit ex eo res pua assa ⁊ soluit vēter ⁊ astri
git anhelit⁹ ⁊ difficultas fit vrine ⁊ abscidit vox ⁊ molli
ficant mēbra ⁊ vincit sup corpus dispō obliuionis ⁊ ac
cidit spasmus ⁊ cadūt dentes ⁊ mo⁊itur patiens.

De cura. C.xxxvii.

c Cura coꝝ ē prima cure alasilet ⁊ viparū inḡtu
dat eis in potu vinū plin ⁊ euomāt sup ipsū p⁹ ci
batione cū eis q̄ sificant oua taraca ⁊ pisces salsi
⁊ alia ⁊ iteret sup eos vomit⁹ deī de comedāt p⁹ illos pa
nē ⁊ pisces positos sup prunas ⁊ comedāt vuas passas
⁊ semē rhaphani iterū ē ex eis q cōferūt ipsis ⁊ ꝓpe cuꝫ
vino ⁊ succus papaueri cū radice lilij celestis cū vino ⁊
qꝫ cōfert eis albugo oui cū vino. Et cōfert eis inḡtuꝫ
est expulsio sanguinis ēpstatio cū portulaca ⁊ farina ordei
aut folijs vitis decoctis aut arnoglossa aut gallio. Et ex
eis q retinēt sanguinē p cauterium sunt porri ⁊ vitica ⁊ ru
ta cū farina ordei ⁊ albumine oui.

De faciente sitim. C.xxxviii.

b Dixerūt q serpētis faciētis sitim lōgitudo est pal
mi vni⁹ ⁊ sup corpus ei⁹ sūt vestigia nigra plima
⁊ caput ei⁹ puū ⁊ collū ipi⁹ grossuꝫ ⁊ incipit crea
tura ei⁹ ex collo grosso vsqꝫ ad caudā subtilē. Et dixe
rūt qdā q hic ꝑꝫ ē in regione lokiati ⁊ alijs ⁊ forma ei⁹
est forma vipe ⁊ color postremi ei⁹ vsqꝫ ad caudas ē ad
nigredinē declinis ⁊ incedit q̄ndo caudā sui. Et dixe
rūt qdā q ē in litorib⁹ ⁊ dixerunt q accit morsō ab eo
vt adurat vēter ei⁹ ⁊ īflāmet q̄re nō sanat ex aq̄ imo nō
cessat bibere absqꝫ extra alicui⁹ rei p vrinā aut sudoreꝫ
ita q īflat vēter ei⁹ tot⁹ ⁊ currit aq̄ in venas ipsius.

De cura. C.xxxix.

r Egimē coꝝ p⁹ cōe regimē ē indesinenter facere
eos bibere oleū ꝑꝫ ⁊ euomere deide clisterizar
eos cū eis q educunt feces ⁊ būinosos ⁊ trahunt
aquā ad iferiora ⁊ et dent diuretica sicut decoctio apij ⁊
spice inde ⁊ cinamomi ⁊ assari ⁊ siliceos ⁊ petroselini ⁊
siseꝫ ⁊ empleat exten⁹ cuꝫ sale ⁊ calce ⁊ oleo ⁊ emplatio
qui dicem⁹ ad morsuꝫ canis rabiosi cōfert.

De cafezati et altararati. C.xl.

i Sūt serpētes sūt pui breues minuti q qꝫ occul
tant in arborib⁹ insidiātes vt ꝓiciāt se ipsos ad
illū q trāsit p eos ⁊ exeūt ꝓcedētes ad euꝫ. Et
ego qdē dico q vidi gen⁹ hoꝝ serpentū in ptib⁹ de be-
silen ⁊ sunt ad rubedinē declines ⁊ sūt calidi valde. Et di
xerūt accit ex morsu coꝝ dolor vehemēs ⁊ ptrāsit in to-
tū corpus si fuerit de genere q vidi ⁊ accit ex eo mors.
Et dixerūt cura coꝝ ē cura cois ⁊ cura viperarum.

De saliēte ad duas partes. C.xli.

b Dixerūt qdā serpentē cui⁹ nomē ankilimē ⁊ di-
xerūt q ipse ē saliēs ad duas ptes verū ego nō
verifico q ipse sit saliēs aut ali⁹ aut ipsi narraue-
rūt ei q due extremitates ei⁹ sunt eq̄les in grossitudine
⁊ eq̄les motio ⁊ existimo q hic est ille quē vidi i ciuitate.

Illicinus ⁊ est dunisos. C.xlii.

i Hic habitat in illicib⁹ ⁊ accit ex morsu eius ex
coriatio cutis eius quē mordit ⁊ excoriatio cu-
tis illi⁹ q pmiscet ei ⁊ curat ipsū ⁊ hꝫ odorē mali
gnū morsicās ei q ꝓpe est morsui ei⁹ siue sit ledēs siue
nō ledens. Et accit ex eo iterū accidētia morsus vipeꝝ.

De cura. C.xliii.

c Cura ipsius est cura viperarū ⁊ confert eis ꝓpe

bibere aristol. lōgi cū vino ⁊ sūr albādal coctū ⁊ apho
dilli radicē ⁊ vinū. Miliaris. C.xliiii.

f Serpētū h⁹ generis color ꝓpe citrinitatē sūt ē q
si color milij. Et accit ei quē mordēt accidētia
malarū viperarū: et cura coꝝ est cura illa.

Serpēs noiatus sosetati. C.xlv.

c Mos ei⁹ sūlis saliēti ad duas ptes ꝫ ille ē deterior
⁊ accidētia ei⁹ sunt illa. Et cura ei⁹ ē illa cura.

Serpens aracis vel aspis habens colores di-
uersos. C.xlvi.

q Quidā dixerūt q ē malign⁹ interficiēs in die sexto
cū corrosiōe epatis ⁊ cōtract̄ōe intestinorum. Et
curatio ei⁹ ē curatio viperarū paruarum.

Serpens triscalis. C.xlvii.

a Arrani ē de hoc q ei⁹ accitia sūlia sūt accitib⁹
viperarū veꝝ sūt cū īflatiōe loci morsus ⁊ ve-
sicis ⁊ duritie apparēte ⁊ cursu humiditatis sanguinee
nigre ex illo loco ⁊ accidit ei alteratio coris ⁊ tenebrosi-
tas visus ⁊ spasm⁹ morsicās. Et cura ei⁹ ē cura viparū
Et ego qdē dixi hūc spēm i hoc loco existimatus ⁊ nō no-
sco eū neqꝫ ordinē ei⁹ neqꝫ ipi⁹ gen⁹ cū verificatiōe ⁊ neqꝫ
scio an ille sit i iteratiōe an nō. Famulus. C.xlviii.

b Dixerūt morsus ei⁹ ē sūlis morsui vipaꝝ ꝫ accit
carni ei⁹ q morsus ē ab eo corruptio ⁊ mollifi
catio sic accit ei q hꝫ hydropisiꝫ ⁊ accit ei ꝓsū
ditas somni et obliuio ⁊ egritudico i epate ⁊ ieiuno et co-
lon. Et sermonē qdē i hoc serpēte assimiliꝫ existimationē
i hoc loco sicut sermonē de illo q ē ā ipꝫ ⁊ fortassis nō est
h⁹ ordinis imo ē ordinis putrefacientiū. Et cura eius ē
cura viperarū. De amiudutis ⁊ candarus. C.xlix.

b Dixerūt qdā q lōgitudo cuiusqꝫ horū spētū est
vsqꝫ ad cubitū et color coꝝ ē color arene ⁊ sup
corpa ipsoꝝ sūt vestigia. Dixerūt ⁊ accit ei queꝫ
mordēt dolor vehemēs loci morsus ⁊ apa maximuꝫ et
currit ex eo vir⁹ et interficiūt ipsū ⁊ mora ei⁹ p⁹ septimuꝫ.

Curatio eorum. C.l.

b Dixerūt q curatio coꝝ ē curatiō cōis et ē ei⁹ ꝓpū
darei potu castoreū ⁊ cinamomū et radix cen-
tauree de q̄libet istoꝝ fuerit. ʒ.ij. cū vino. Et con
fert eis radix aristol. et ꝓpe lōge iuuamētū maximū. Et
sūr radix assoasir et succus ei⁹ ꝓpe et radix gētiane. Et
cōferūt eis ex ēpstis mel decoctū et cinicosū et iniū ⁊ ra-
di. eos ḡnatoꝝ et sūr cētaurea et lencium et lactuce exse-
men harmel et polubilis et ruta siluestris et cōferūt eis
emplastra appropriata vlceribus putridis.

Serpēs noiatus sellir et ē putrefaciēs. C.li.

e Existimauerūt qdā q sūt serpētes q sūt in regioni-
bus assem et i egypto hītes lata capita pua col
la curtas caudas deīrca rotūdos et nō sunt sup
coꝝ capita linee et squame ꝫ sup corpa coꝝ sūt linee di-
uersi coloris et qū incedūt nō i erigunt imo cōtrahūt
et accit ei quē mordēt apa dolorosuꝫ et putrefactio to
tius corpis p⁹ cōtritionē eius et capilloꝝ casus. Et qꝫ
festinat putrefactio pdēs illō qō sanū est ei sunt q̄si spēs
viperarū. De cura. C.lii.

o Portet vt sit cura coꝝ cura cōis et cura media
cure viparū deīde curatio eius qō accit ex mor
su coꝝ de dispōnibus et accidentibus.

De spēbus serpētū q nocēt qū mordēt p vulnus nō
p venenū de quo sit curandū et sunt serpētes magnoruꝫ
corpoꝝ valde. De dracone. C.liii.

b Dixerūt minor spētuꝫ draconum ꝫ q dixerunt
qdā est quinqꝫ cubitorum magni vero sunt tri-
ginta cubitorum et supra. Dixerunt et sunt
draconi duo oculi magni et sub mādibula inferiore est
eminentia sicut mentū quare sunt ei dentes plurimi. Et

dixerūt qdā q ipsi multiplicant̄ in ptib⁹ nubie ⁊ ibi sūt maiores ⁊ illi de nubia q sūt i regione afric sunt vsq ad qtuor cubitos ⁊ indi sūt magni valde. Et dixerūt de illis sunt q̄s dixim⁹ ⁊ hñt facies citrinas ⁊ nigras ⁊ sī cis ora vehemēs āplitudinis ⁊ supcilia coopiūt oculos eoꝝ ⁊ sup colla eoꝝ sunt sq̄me. Et in oī mādibula sūt tres dētes. Et ego dico q iā vidi quēdā hui⁹ gener̄ sup collū cui⁹ ī latitudīe dēscēdēte erāt pili grossi. Dixerūt ⁊ accit ex morsu eoꝝ dolor parū deīde īflāmat ⁊ masculi eoꝝ sunt deteriores femīs. Et dico q iā v̄ificatū ē q in regionib⁹ alijs ab india sūt dracones magni valde. Et dixerūt cura eoꝝ est cura vlcerū malorum tantum.

Albedasimon persin. C. liiij.

Dicit q sit iste de generib⁹ draconū ⁊ dixerūt q illi quē mordet albedasimon accidūt ea q̄ accidūt reliqs morsib⁹ draconū. Sʒ dixerūt de draconib⁹ q eoꝝ dētes sūt vehemētes. Et de ꝓprietate ei⁹ ē q carminat carnē q̄ effodit eā q̄s dētē magnificat amor ī vulnere ei⁹ ⁊ idiget curatiōe vulnerū malorum valde.

De morsu draconis marini. C. lv.

Dixerūt liniat morsus ei⁹ cū sulfure ⁊ aceto ⁊ dixerūt cōferūt ei adeps crocodili ēplata ⁊ piscis nolat⁹ tricla ⁊ plūbū q̄n fricat̄ sup ipʒ iuuat eo. Et medicine q̄s scribem⁹ in cap. rutele ⁊ ꝓp̄e tyriaca p̄ma ⁊ albedastigi bibitū ⁊ emplastratū confert ei.

Daren cannen. C. lvi.

Dixerūt qdā arabes sapiētes ⁊ expertissimi q sit de genere draconū marinoꝝ aut alioꝝ q̄s āboa nominauit semarios ille sapiēs dicēs q accit ex morsu eoꝝ illud qd̄ accit ex morsu viperarū. Et similr q sit cura eoꝝ cura viperarū. De albatraf ⁊ hauden. C. lvij.

Dixerūt quē mordet albatraf ⁊ hauden accidūt ei dolor vehemens ⁊ frigus plurima ⁊ stupor ⁊ mors ꝓcul dubio ⁊ puenit ad hoc vt sit ei⁹ cura frigidoꝝ venenoꝝ. Dixerūt qdā oꝝ vt ēbrocet morsus ei⁹ cū aceto tepido ⁊ ēplet̄ locus cū folijs lauri ⁊ inūgat̄ cū oleo costino ⁊ oleo de piretro ⁊ q̄ silani eis ex oleis i qb⁹ ē virtus sollle ⁊ venice. Ea vo q̄ i potu dari eis est succus folioꝝ lauri cū aceto ⁊ aniadē cū ruta aut fumant myrrhe ⁊ pigis ⁊ ruta pces eqles cu⁹ dosi sit aureus vn⁹ in vino ⁊ tyriaca p̄ma dicta in cap. rutele.

Tractat⁹ q̄rtus de morsu hois ⁊ q̄drupediū. C. l.

Iceam in hoc tractatu lesiones morsus hois ⁊ morsus canis ⁊ leporis ⁊ similiū ⁊ morsus canis rabiosi ⁊ luporū ⁊ crocodili ⁊ morsus simij ⁊ morsus mustelle ⁊ morsus alcele ⁊ mugali.

Sermo vniūsalis de curatione morsuū. C. ij.

Deterior morsus ē ille q̄ ē a ieiuno siue sit hō aut nō hō. Et q̄ vult curare morsuʒ oꝝ vt ponat ī p̄mis sup morsuʒ pānū īfusū i oleo aut inungat abstergēdo cū ipo oleo deīde si cōseqt̄ ipʒ ictus ⁊ ēplet̄ cū eis q̄ sūt sicut mel ⁊ cepe ⁊ fabe masticate ⁊ cruide sic fcūtū n. ē mirabile i hac re. Et tūcū vinū coctū ⁊ litargyriū ⁊ ēplastis cū oleo hordei ē mirabilis. Et si videt̄ i eo corruptio mūdificet̄ pus cū suctiōe ventosaꝝ aut medicamine acuto ⁊ diminuat̄ donec faciat pus ⁊ cōsideret̄ ⁊ si vē in suppuratiōe ei⁹ putrefactio tūc scit̄ q mūdificatio ⁊ attractio lesionis nō fuit vlla q̄re curet̄ eū attractiuis fortib⁹ q̄ dixim⁹ i cap. morsus serpētū. Et si nō fuerit in morsu corruptio ꝓhibeat̄ apatio ⁊ cōsolidet̄ vulnus. Et de melioꝝ b⁹ vnguētis ad morsū ⁊ ictiōes vnguētū aūtū ⁊ spinaꝝ ⁊ similiū ē vnguētū nigrū administratū p⁹ extractiōes malitie si ea idiget ⁊ p⁹ ablutionē cū aq̄ ⁊ sale. Morsus hois in hoīe. C. iij.

Onant sup morsuʒ q̄ accit ex [illegible] ⁊ sal ⁊ mel die ⁊ nocte deinde [illegible] nigro facto ex adipe ⁊ cera ⁊ oleo [illegible] n. mel⁹ ipʒ ad illud qd̄ morsuʒ ē [illegible] cū aceto ⁊ melle. Et [illegible] vtq ossa [illegible] adusta vsq [illegible] le. Et vtrū sal tritū cū melle [illegible] vulnere cū ēplasto aceto sicco adusto [illegible] Et liniat̄ sup ipʒ itq cinis caulis [illegible] hois ⁊ ꝓp̄e iuuamēt accipiēs medie [illegible] ad corruptiōes ⁊ ꝓp̄e hoc corruptio [illegible] morsus cū oleo abstergēdo ⁊ ēplet̄ [illegible] melle aut farina fabarum cum aq̄ ⁊ aceto [illegible] emplastrum omni vice.

Morsus canis domestici nō rabiosi [illegible] ter adib ⁊ similium. C. iiij.

In singulario curatio ill⁹ [illegible] visus ⁊ curatione morsus hois [illegible] vt aspgat̄ locus statī aceto [illegible] totiēs deīde ponat̄ sup ipʒ [illegible] cū [illegible] ipʒ oīb⁹ trib⁹ diebus ⁊ ꝓp̄e q̄n [illegible] q̄nq̄ sufficit vt curet̄ cū cepe ⁊ sale ⁊ [illegible] galis amaris cū melle aut [illegible] cucumeris ⁊ citrulli ⁊ calamēto [illegible] ēplastra sup ipʒ cū litargyrio ⁊ [illegible] benēs cū farina hordei cū melle. Et [illegible] origanū cāpestre cū sale ⁊ melle [illegible] to ligāto dimissū dieb⁹ aliq̄ ⁊ [illegible]

Morsus canis rabiosi ⁊ adib [illegible] biose ⁊ alioꝝ de illisque dicemus. C. v.

Accidit cani rabies q̄ est cōuersio [illegible] ad maliciā [illegible] ei hec cōuersio aut ex aere aut ex [illegible] Ex aere vo q̄n calor vehemēs [illegible] fit rabiosus in autūnō aut cōgelat [illegible] guinē ei⁹ facies ipsius declinat ad [illegible] suo i vere. Ex cibis vo ⁊ potib⁹ q̄n [illegible] teferoꝝ ⁊ comedit ⁊ [illegible] ⁊ bibit [illegible] dis q̄re implet̄ mlta putrida [illegible] ei⁹ vt variet̄ ⁊ accit cōplexioni ei⁹ [illegible] leprosis. Et q̄n apatur corpus [illegible] cius ad cineritatē ⁊ addit̄ [illegible] ptionis eius ipse nāq famē pati [illegible] bit aquā ⁊ q̄n obuiat aque [illegible] q̄n horripilat ex ea ⁊ tremit ⁊ [illegible] ⁊ ē in cute facit sic [illegible] in fine rei sue. Et accidit ei [illegible] loꝝ ⁊ est semp solitari⁹ [illegible] ⁊ videbis eū rubeū oculos vehementer [illegible] bilis ⁊ extrahit linguā ⁊ [illegible] sup caput ei⁹ [illegible] dimisso ⁊ aurib⁹ [illegible] mouet eas [illegible] ⁊ iā curuatū [illegible] eius ad lat⁹ q̄ vē iā [illegible] ad lat⁹ [illegible] tus. Et si firmat̄ cauda ei⁹ [illegible] sit ebrius mltis angustiosus et [illegible] Et q̄n apparet ei forma currit [illegible] siue sit paries aut arbor aut aial et [illegible] uasio ipsius cū eius latratu ad illud [illegible] suetudinē canum imo est [illegible] videbis canes fugere a via eius et [illegible] ginquo. Et si stat̄ p̄ter [illegible] et obediens sit inter manus [illegible] et adib deterior est eo. et similiter [illegible] litate ei⁹ ea que diximus.

De narratione eoꝝ q̄ accidunt rabiosis [illegible] diximus. C. vi.

Jcit q vulpes fit rabiosa et mustella fit rabiosa.
b Et dixerũt qdã q quidã multi rabiosi facti sunt et momorderũt dños suos et icurrerũt maniã q ac cidit ex reliquijs rabiebus.

Dispõẽs eius quẽ mordet canis rabiosus. C.vij.

Um canis rabiosus mordet hoĩes nõ videt mi q si vulnus hẽs dolorẽ sicut reliq vulnera deinde appent sup ipsos post dies aliqñ aliqd de cogitatio nib⁹ corruptis et sõnis corrupt⁹ et dispõ cõstrictõis et murmu ratio et pmutatio rõis et risus absqz eo qd quẽ ab eo et vi deo spalmari extrema eius et ebedo ea ad se et relinqt lumẽ et sal⁹ declamis et singult⁹ et sitis et siccitas oris et fugit ex posiura et amat accessionẽ luis et qñqz abhorret lumen et rubẽt mẽbra eius et ipse facies eorũ et raucescũt voces ipo rũ et plorãt i dolore aq et bilitãtibus quotiẽs appropiat eis aq imaginat canẽ qr timet ex eo et qñqz ñ terret imo nau seat eã et qñqz diligit voluntariẽ terra. Et qñqz accidit eis pec cato spumas sine desiderio et pducit procul dubio ad spas mũ et cõvulsiões et qñqz puenit ad sudorẽ frigidũ et sincopim et mortẽ qñqz morit ant has dispõnes siuẽdo: et qñqz desi derat aquã deinde pclamat ex ea qñ obviat ei et qñqz sor bet ex ea qre strãgulat p eã et morit et qñqz latrat sicut ca nis et qñi sit cũ eo raucedo et qñqz abscidit vox ei. Et fit sic apoplecticus nõ valẽs tollerare et clamet. Et qñqz min git pinguedinẽ in q sũt res carnose mirabiles qñi imt aia lia et qñ canes pui. In plurib⁹ vo dispõnib⁹ ẽ vrina eius subtilis et qñqz mingit nigrã et aliqñ retinet vrinã et qre pe nis⁹ mĩgere nõ valet et videt ei⁹ eius pim ẽ siccus. Et de mi rabilib⁹ dispõnib⁹ eius ẽ q ipse ẽ pmpt⁹ ad mordẽdũ ho minẽ. Et si momorderit hoĩes p⁹ cõermonẽ suã accit il li hoĩ illud qd accidit ei et fit ex sufficiẽte cibi ei⁹ simi lud. Et nõ terrent⁹ ẽ aliqs eorũ ex aq q curat p curatiões aut absqz ea. pse qñ videt faciẽ suã i speculo et nõ cogno uit se ipsũ aut cũ i eo imaginat⁹ ẽ eis nisi duo viri. qui dã qsz q cã sumãt pim vixerũt in h⁹ mõi dispõne. Et ipse qdẽ canis nõ momordit eos iboni imo nõ momordit eos ãbos nisi ho quẽ canis rabiosus momorderat. Nõ do tro etẽ ex aq cura ei⁹ ẽ ppinqua. Et qñqz sieri sicut iter eb do madẽ et sita vsqz ad sex mẽses et spatiũ quanũ ẽ.xl.dies et dixerũt qdã et nõ credidi ẽ qñqz terret p⁹ septẽ ãnos. Di xerũt qdã et ẽ sicut rustio nõ terret ex aq et diligit volu tatẽ i terra nisi qñ cõplones eorũ iã dixerũt licoritatẽ qre abhorret cõnũ cõplexiõis et diligit cõmunes et ad hũc sermonẽ nõ ẽ declinatio. Declinatio.n.ad illud qd cõueniã cõplexiõi ppinq ẽ ex eis ad q nõ currit. Et sanior dispo sitiõis quẽ momordit hic canis ẽ ille ex cui⁹ morsu plim currit. Et ppi illud qñ mingit p⁹ potũ medicinarũ tyria calẽ sanguinẽ secura ẽ ex timore aque secus ergo.

Dria iter morsus canis rabiosi et nõ rabiosi. C.viij.

Uãdoqz mordet hoĩes canis et nõ adhuc erit af q firmatio formeci⁹ et verificatio dispõnis ei⁹ et idi get curatiõẽ ei⁹. Et curatio qdẽ ei⁹ mgr̃a ẽ vul nus ẽ cõsolidatio et insignũ ẽ morsus canis rabiosi est sa niositas et aptio. Nã si cõsolidat ẽ in ca pditio qre idiget illud signo ex q ei⁹ dispõ cognoscat. Et ex eis q dixerũt in hoc ẽ vt sumat nux regal. aut alia et ponat sup vuln⁹ et dimitat sup ipsũ vna hora deide sumat et pponat galli ne tũc si renuit eã canis ẽ rabiosus et si comedit eã et morit tũc canis iterũ ẽ rabiosus. Et sumat frustũ panis et liniat cũ eo qd currit ex illo vulnere siue fuerit sanguis siue nõ sanguis et pijciat canib⁹. Et si renuũt ipsũ tũc morsus est morsus canis rabiosi. Et dixerũt q de signis ei⁹ ẽ q qñ fundit sup ipsũ aq frida calefit corpus ei⁹ successione ei⁹ et dico hoc signũ ẽ nõ pprius. De cura. C.ix.

Porret in pricipio rei vt nõ dimittas vulnus cõsolidari imo dilata et aperi si nõ fuerit amplũ et fac cũ eo de suctiõe et positiõe ventosarũ qd dictũ est tibi in cap. morsus spẽrũ. Et minus in q nõ oz cõsolidari vuln⁹ ẽ spatiũ.xl.dierũ. Et si traxerit in pricipio deide nõ cõsolidauer faciẽs operatiões iuuantes valde. Et si error sit accidens et cõsolidatũ ẽ tũc oz vt cõuertat et ad vlcus puenit in eo. Et oz vt ponis sup ipsũ de emplastris qñ cõ secant⁹ fuerit ipsũ i pmis dieb⁹ sicut oppoponacũ et aut et allea. et eplastrũ de pice et oppoponaco et aceto et siat aceti sil. et oz vt sit aceti et picis lib.i. et oppoponaci.ʒ iij. fundat oppoponacũ in aceto donec resoluat deide misceant oĩa et fortasse sufficiũt allea et cepe et eruca itẽqz et sicla et alia cõposita et simplicia. Et cũ sicla itẽqz qñqz ponit enula. Et fortasse necessaria erit tibi vt vtaris medi cinis corrosiuis sic ẽ alcalcadicõ deide cõsequẽter adhi beat diqz. Et ex dilatãtib⁹ qd ẽ vt sumant salis pro sui salis ãmoniaci ptes.ij. calcadis ptes.viij. sellis assare ptes.xvi. rute ptes.iiij. coralli ptes.x. eris adusti ptes.iiij flos eris ptes.ij. seminis prasij ptes.ij. ponat sup ipsũ cri bellat⁹ cũ oralis. Et necessariũ ẽ in pricipio facere vt ipse su det ex eis qb⁹ possibile ẽ ex ãbulatiõe et balneatiõe. Et nõ oz vt pperes in dieb⁹ pmis ad cõsolidatiõẽ sz occupare in trahẽdo ad exteriora: nã cõsolidatio qñqz adiuuat ad hoc vt venenũ penetret ad pfundũ et pbibet attractiões ei⁹ ad exteriora. Et qñ ipsa trahũt humores ad iteriora tũc tra hũt cũ eis venenũ. Dũ ergo trahis qd tibi possibile ẽ p⁹ duos dies aut tres tũc occupare in exsiccãdo qd iã for sitã penetr auit. Et si facta nõ fuerit attractio et acciderit negligẽtia tũc exsiccatio in ea hora erit magis necessaria et me li⁹ ẽ vt sit fortior. Et si vides repletionẽ augmẽtã pblo botoma. et si sumis nõ. Et qñ pblobotomas tẽ nõ dimit tas eũ fluere sanguinẽ suũ et pse i sine rei. Catharticũ vo sit illud qd educit melãcoliã ita vt sit belleboro et pilule de bel leboro et similia de illis q necessaria sũt et hiera rufi ẽ mirabi lis eis. Et ex illis qb⁹ oz soluere eos ẽ cucumer asininus. Cõfectio cathartica ad eos. R. myrobalanorũ kebulorũ aur.ij. epiti aur.i.et.s. sal. idi aureũ.s. polypodij lapidis armeni ãborũ ãn aur.i. agarici aur.i.s. bellebori nig. aur. ij. ss. singz dos ex oĩb⁹ i pillulis cõfect aur.ij. Dũ ergo qñqz sol uerit cathartica forti a tẽ necessariũ ẽ itẽqz administrare in oĩ die aut duob⁹ diebus clisterẽ nõ ledẽs acuitate sic oleũ et aquã licet aut solatrũ sicut aphodilli cũ epithimo. Et oz vt sit cibus ei⁹ p⁹ catharticũ ille q sit ex duragi et pullis pinguis. Et administrẽt p⁹ illud diuretica subtiliãtia et vinũ dulce et pse dici⁹ cũ dulcedie et vinũ coctũ itẽqz lac et vinũ ẽ velocius nutriens ad eos et magis necessariũ ẽ vt sit cõplexio cibi ei⁹ et humectatio ẽ.n. necessariũ rei eius. Et illa sũt sic cura auiũ stipticarũ et p anis ad armachẽ i aq frida. Et cõfert eis ex aqua aq i q extinguit ferrũ multotiẽs. Verũ cepe et allea sũt ex cibis q resistunt venenis et abscidunt ea et repellunt ipsa a corpe vbi si extrahat eorũ plus qñ ipsa sunt medicie. Et vt iu pperes et des eis in potu tyriaca magnã et medicamẽ de cãcris pprius ẽ. Et vt q tyriaca diatesserõ ẽ velocior cõfert eis et fit tyriaca alandica quã diximus et cibus eos cãcris fluuialibus. Et si ex parte vt sumat de pulpa cãcri fluuialis adusta sup lignũ vitis albe cũ eqlitate sua quãtitate q terat et carbone qñ iacẽ sup illud id ẽ lignũ et cũ illa quãtitate. Et det ex eo i potu cũ vino puro. Et si det eius cochliaria quatuor illo vino. Et oz vt ãbo sint mixta sic alcohol. Et huius itẽqz ẽ descriptio altera. Sumatur carbonis cancrorũ fluuialiũ capitorũ dũ sol ẽ i signo leonis assatorũ in furno aut in vase eneo res equales et iã posite sint in eo ex ipsis partes.v. et gen tiane partes.v. et pirorũ partes.i. terantur et misceant cũ eis et sit dosis in diebus pmis cochliariũ vnũ in aqua et detur in potu post dies per eius duo cochliaria et similiter adde in eo vsqz ad quattuor cochliaria. Et

et medicinis narratis τ q̄ est vltima ad eos est medicamē de cāthariḋb⁹ τ dicā ips̄ in p̄mo. Et medicamē de cācris nō det in potu in p̄ncipio nisi ei cū quo ē eciā⁹ timoris aque. Et q̄m ipsū posui in descriptiōe ei⁹ de gētiana q̄m ē medietas cācro℞ marino℞. Et sit cōsequētio eū p⁹ duos dies aut tres. oꝫ tūc vt sit q̄d i potu duo de medicamine duo℞ cinerū dupli ei⁹ q̄d in potu dares si eū ꝯsecut⁹ fuis ses in p̄ncipio τ sit ē dispositio medicina℞ alia℞ q̄s dicem⁹. Et si fuerit p⁹ septē dies tunc sint plura duplicia τ tūc scalpella scalpellatiōes laboriosas τ suge suctiōe vehemēti. Si ꝯsecut⁹ fuer̄ eū p⁹ dies plēs illis ei supueniēt eos tūc in dilatatiōe vulneris nō erit tunc vtilitas τ neq̄ supflue laborem in ea q̄m ledet eger sine plurima vtilitate imo stude i hoc vt nō remaneat aptiūm dilatatio si fuerit in dieb⁹ trib⁹ p̄mis τ q̄ appropinquat eis q̄m venenū iā sparsū ē. Dies ergo cōica⁹ tūc vt remaneat vuln⁹ aptū τ adiūge ei reliquū regimē dādo in potu tyriacā ei⁹ τ administrādo cibōnē ei⁹ τ sillat q̄ venenū sit sparsum vsq̄ ad q̄tuor dies si fuerit forte τ i minore spacio eo iterum multotiēs. n. interficit in ebdomada vna. Et procul dubio ipsū sequit veloci⁹ τ veloci⁹ q̄s dixim⁹. Et nō ē aliq̄d de attrahētib⁹ sicut cauteriū ita q̄ q̄n ē spaciū longi⁹ illo τ timet casus in errore τ ppter hoc ad cauteriū magnū post spaciū nō est lōginquū q̄m cōferat nō ē ergo attractio cauterij τ corruptio ipsi⁹ in substātia veneni sicut ē attractio alio℞ τ corruptio ipso℞. Nō si aliq̄d ab hoc phibuerit administra medicinas q̄ stāt loco cauterij sicut ēplm de sale τ medicine rubificātes sicut ēplm de sinapi τ silia τ nō intromittas eū in huiusmōi hora balneū oīno. Nā si balneaueris eū interficies ipsū. Et dicit q̄ sedere in tina est ex eis q̄ cōferunt τ existio q̄ illud ē in p̄mis. Et frigus est ex eis a q̄b⁹ oꝫ ipsū cauere. Et forsitan est ibi necessarius in hac hora τ p⁹ ipsā vt phlobomes eū fo. ergo phlobomā ipsū τ nō pmittas eū itez liueri sanguinē suū. Nō si videris eū iā tēdere ad sanatiōes paulatim tūc fac eū vti exercitio tpato τ balnea eū eū egritate τ funde sup ipsū aque tepide ptm τ frica eū τ iniūge eū oleo tpato. Et q̄n puenit esse suū ad timorē aq̄ tūc tu nō paucas iterū dare nō sit talis vt nō cognoscat faciē suā in speculo. Dixerūt. n. forsitan ipse cognoscet faciē suā ipsi⁹ τ forsitan imaginat post illud q̄ i speculo sit canis. Et da ei i potu illō q̄d dixim⁹ de aq̄ in q̄ extinguit ferrū cū ingenio q̄d dicem⁹. Est. n. curatio optia τ igenia sup ipsū cū oi igenio i dādo ei in potu aquā. Et si necessariū fuerit tibi stringere ipsū τ vim iferre nīc empla stōachum ei⁹ cuꝫ īfrantib⁹. Et iā q̄dē expt⁹ ē vinuꝫ mistuꝫ p medium τ ptulit iuuamētuꝫ mirabile. Et cōsulit q̄dē in hac hora medicamē huiusmōi. R. coagu. li leporis τ luti lacune alportan de Alexādria τ g̃norū iuniperi τ gētiane oiuꝫ an. aur. iiij. bacchar℞ lauri τ myrrhe ābo℞ an. aur. viij. cōficiat cū melle τ sit dosis ei⁹ q̄tū faba egyptiaca. Et ite℞ sigillo℞ lacūe τ g̃no℞ iunipi āborū an. x. coagula vulpis. iiij. coagula leporis. v. radici aristol. rotūde bacca℞ lauri semis amomi semis nuce silvestris oiuꝫ an. aur. ij. fiset co℞ massa cū vino dulci deīde ꝯficiat cū melle τ sit dos faba vna. Et ite℞ terre sigillate aur. viij. g̃no℞ aldemest oñdeꝫ coagula lepor. xvj. coagula gazel. xxiij. radici gētiane. iij. myrrhe. iiij. aggregēt cū melle τ retineat e⁹ dos sit vt cicer cū aq̄ calida. Et q̄dā doles dixerūt q̄ suspēdit sup corp⁹ suū dentē canis rabiosi fugit ab eo canis rabiosus τ nō incidit ad eūꝫ sic reliq̄ canes τ nō ē ex eis in q̄ ē fiducia. ¶ Medicine q̄ bibūt. Siplices q̄dē sūt lasitū alat τ apsinthiū τ poliū τ terra sigillata cū vino τ nigella ē mirabilis i hoc q̄cio ita q̄ nomē ei⁹ i greco ē dernianū ex intētione iuuatē ad morsus canis rabiosi τ myrrha bona est bibita ēplastata. Et dixerūt nō ē ad illud medicina melior gētiana τ cancreos itez. Et dixit q̄dā q̄ greci [illegible] magis iuuat de eis ad illud [illegible] det coagulū marini pui in aq̄ sanat. Et [illegible] sanguis ipsi⁹ canis rabiosi est curatio. [illegible] dico illud τ sūt dixerūt cibū illū [illegible] eū morsus dicit. Et dixerūt post [illegible] tepdito τ vsi ipsū aut cute adabon [illegible] dixerūt q̄m i potu dēt medebaui [illegible] dispōne τ fecerūt collyriū ex co [illegible] timor. Et de cōpositis sunt medicamē [illegible] pinaq̄ ei q̄d dixim⁹ i p̄terito. R. [illegible] hane ābo℞ an. ptes. v. nu⁹ calaſte [illegible] late ptes. q̄. sumat i pulnere ex eis [illegible] pida τ tres alias in vespis τ [illegible] M. R. cātharida℞ magna℞ pīgnū [illegible] b⁹ τ alia [illegible] castorei [illegible] gariosilo℞ τ cinamomi τ [illegible] tur oia optie τ ꝯfice cātharides [illegible] trocisci ex eis q̄ [illegible] tu ex eis oī die trociscus vn⁹ cū aq̄ [illegible] pūctura i vesica bibat decoctiōeꝫ [illegible] oleū amigdalinū aut butyrū [illegible] balneū oī die p⁹ potū ei⁹ τ sedeat [illegible] τ administret cib⁹ hūectatiu⁹ τ [illegible] gusto τ bibat vinū τ caueat sibi a frigore. [illegible] abbreuiata medicaminis de cātharidib⁹ [illegible] dos eꝫ q̄ narrauim⁹ τ ifundat in lac [illegible] ere deinde effundat illud lac [illegible] aliud lac acetosus τ dimittat in eo [illegible] trib⁹ vicib⁹ deinde exiccent i [illegible] ex eo tricat q̄nāte sūt ipe τ [illegible] tertia. ʒ. j. cū vino aut aq̄ tepida. [illegible] vt pueniat ad sudādū cū [illegible] tiōe aut coopimēto. Et [illegible] bibat sup ipsū sacreatan de butyro [illegible] tina τ migat i [illegible] ergo mittere sanguinē [illegible] bis a timore aque. ¶ Empla [illegible] ē ēplꝫ bonū τ dicit q̄ emplastro ei⁹ [illegible] si iuuatiua est valde τ testat de ea [illegible] strata τ bibita τ caro piscis salsa [illegible] eis q̄ trahūt venenū ab eo [illegible] morsus vrina bolo armenio τ ꝯfice [illegible] solus τ acetū τ mēta cū sale τ [illegible] valde. Et folia cucumeris [illegible] ti sūt ad illō τ radix feniculi. Et [illegible] mam ēcā mirabile vt liniat locus [illegible] nēs. Et iterū vt ēplet cū [illegible] rio eris τ salis āborū ptes. iij. adipis [illegible] fiat ex eis ēplastrū τ iteruꝫ [illegible] spume maris. ʒ. i. sal. ʒ. iiij. adipis [illegible] canna q̄tū necesse ē. ¶ Ingeniū i [illegible] Quidā dixerunt sicut sedigor⁹ q̄ [illegible] in potu ei i vaso ex cute adabon τ [illegible] perto cuꝫ cute adabon τ ꝯfice i [illegible] canis rabiosi. ¶ Et dixerunt quidā [illegible] sub eo pannus q̄ sit de pānis [illegible] istis q̄ aliquid de hoc nō [illegible]. Et quidā [illegible] faciunt canalem longum [illegible] ge τ fundunt aquā in ipsū [illegible] scilicet ponit ei⁹ extremitas in gutture [illegible] ipsius aut fistula ꝯfice ex argēto. Et [illegible] in dando aquā in potu est vt fiat [illegible] ex cōgelato melle aut ex cera τ [illegible] cipia deglutire ipsum.

De morsu leopardi et genere leonis τ [illegible] gaium eorum. Ca.

Sed rapaces et q̄ siīlant eis nō sunt sicut cancri sal ui et bolos imo dētes eo⁊ et vngues ipso⁊ nō sūt vacui a rē venenosa ꝙ ꝓpt' ōs vt curet' ī p̄mis cū attractiōe: deīde cū cōsolidatiōe. Et in ei' attractione sufficit res parua.

De morsu crocodili. C. xi.

Ille quē mordet crocodil' regal' regimie p̄dicto in cap. morsus canis nō rabidi cū attractiōe veneni ex eo q̄ nō cūrat morsus ei' quousq̄ sit salu'. Et illud fiat cū illis q̄ sūt sicut nitrū et mel. Et qn̄ desiccat fissura ei' liniat vuln' cū adipe cerui et adipe anseris et mel le deīde cōsolidet: et adeps ei' est magis iuuatiuus rerū ad morsū ei'. Dixerūt qdā q̄ sanatio vulneris ei' qd̄ fit qn̄ crocodilus corrodit p̄te corporis alicui' ē adeps crocodili.

De morsu simij. C. xij.

In illo itē quē mordet simi' fiat q̄ attrahat venenū ei' si fuerit ī morsu ei'. Et illo fit cū eis q̄ sūt sicut ēplastrū cū cine et aceto et melle aut amigdalis amari' et ficub' et ꝓp̄e imatur' et litharegyriū cū sale et radix feniculi: et sedat apa ei' litharegyriū lique factū in aq̄ et coopiat ipm cum nigella et melle et berbo et melle.

De morsu cati. C. xiij.

Quādoq3 accit ex morsu cati dolor vehemēs et viriditas ī toto corpe. Et curatio ipso⁊ est cura cōis. Et iuuāt cū ēplo cepe et ēplastro calamēti cā pestris et ꝑ p̄mestiōnē ābo⁊ itē et cū ēplo facto ex nigella et sisamo cū aq̄.

De morsu mustelle. C. xiiij.

Dixerūt q̄ morsus ei' ē velocis doloris et est color ei' declinis ad obtusificationē. Et cura ei' p̄ prima ē cure quā dixim' ex ēplatione cū cepis et alleis et cōestione ābo⁊ cū vino puro sup ābo. Et cōferūt ad illū ficus imature cū farina orobi. Et ī lib. qdē tyriace dr̄ q̄ si ēplaī cū ea morsus sup morsū ei' et sup morsū canis rabiosi ē bona iuuatiua sanās statim.

De morsu mugali et est alcale. C. xv.

Dixerūt qdā hoc aīal min' ē mustella in q̄titate ei'. Et color ei' est declinis ad cineritate cū subtilitate et tenuitate: et lōgitudo oris ē ad vltimū et labiū ei' ī ultio dixerūt et hoc qn̄ videt aīal salit ad ips̄ et suspēdit cū testiculis ei'. Et dixerūt qdā ē in forma muris et in colore ei'. verū muscida ei' ē acuta et oculi sui sūt parui et dētes ei' hn̄t tres ordines q̄⁊ alij sup alios totis retorsiōe pna ad supiora. Et dixerūt qdā accit ex morsu ei' dolores vehemētes et pūctura in corpe et apparitio ruboris in locis sb̄ dētes ei': et accit in circuitu morsus vesice plene hūitate sāguinea sup bases fuscas: et qd̄ ipē p̄ūnct ē fuscū: et findunt ab eo qd̄ ē sub eis egredit caro albā in colore nerui habēs tunicas: et q̄n̄s appet in eis adustio qdā et q̄n̄s corrodit et cadit imo currit in p̄mis ꝑus virulētum deinde putrescit et corrodit et cadit caro eius et q̄n̄s puenit res ad puncturā in intestinis et difficultate vrine et sudorem frigidū corruptum.

¶ CURA. Dixerūt eos vt ponat sup locū galbanus singulare et cū aceto et dr̄ocet cū aq̄ et farina ordei et sirupo acetoso et sindat aīal ips̄ et pōat sup ips̄ piretrū aut malae aut allea cōtrita aut sinapis totū illas si nō fuerit apa. Qñ apate vo cortices gnati dulcis decocti et ēplēt cū eis. Illud vo qd̄ ī potu dat ei ē scbea armenū bullitū cū vino aut eruca aut sisimbriū aut nux cupressi cū vino aut piretrū et semē eruce et cartamū. Et ex eis q̄ sūt iuuātia fortia ē bacho⁊mariē cū sirupo acetoso aut oppoponacū aut radix gētiane aut coagulū agni et coagulū hedi et sūt ābo bona valde. Et ꝯfert ei lac cū sirupo acetoso iuuamētū vltimū. Et dixerūt qdā sapiētes eos magis ꝯferēs ei ē succus folio⁊ lauri et folia lauri humida cū vino decocta aut eruce aut decoctio abrotani aut decoctio sublib cū vino aut florax itē bona ē ei qn̄ dat ī potu cū vino et sūr qn̄ cōedūt eos p̄dicte cū dispositiōe sua.

Qñ ergo cadit caro corrupta curet vuln' attractiōe sua.

Tractat' quintus de punctura paruo⁊ venenoso⁊ et morsu eorum. C. j.

Dicam in hoc tractatu pūcturā scorpionū et rutele et vesparum et aranee et eo⁊ q̄ currūt cursu illo⁊ et incipiā ab habentibus aculeos de eis.

De spēbus scorpiōis silvestris. C. ij.

Dixerūt qdā q̄ scorpio femina maior ē masculo: masculus. n. extenuat' ē minut' et femia pigrius magis: et acule' femie ē subtilis et masculi aculeus ē grossus. Et accit vt qbusdā scorpionib' sint duo aculei sb̄ q̄ extimāt qdā qn̄ duinitū duo foramina apud pūcturā suā: et iffidat pūctura et calefit reliquū corp' et iffidat sudor itē. Scorpio āt cū alis ē magis' et ꝓbibet multociēs eū vet' qn̄ volat ab hoc vt cadat ꝗre vadit cū eo de regiōe in regionē. Et in dispōnib' qdē caude scorpionū diuisificatio ē de eis. n. sunt q hn̄t sex spōdiles q̄⁊ malitia sit fortis ī spe dr̄' alchara et interficit morsus ei' et de eis sūt q hn̄t pauciores. Et existimauerūt qdā q̄ scorpiones sunt nouē colo⁊ albi. citrini. rubei: et cinericij: ferrādē et viridem: et de eis sunt aurei habētes nigras caudas et extremitates cauda⁊ et de eis sūt vinoli coloris de q̄⁊ pcussione sentit pūctura acus et dolor nociu': et de eis sūt fumosi et accit de morsu eo⁊ risus et p̄nitio rationis.

Qd̄ accidit de punctura eo⁊. C. iij.

Accidit puncture eius vt appet ab hora sua apparet duro rubeo et dolor p̄stius et q̄n̄s inflat et q̄n̄s infrat et imaginat apud eū q̄ corpus ei' ꝯfirmat cū pilis salso. Et accidūt dolores subito et pūctura sicut pūctura acus et sequit illū sudor et tremor labij et frigus eius et expulsio vomitus rei viscose q̄ cōgelat sup ipm̄ et horripilatio et ruptura pilo⁊ et tremor et frig' extremitatū ꝓp̄e ea⁊ q̄ sequnt vulnus et mollificatio toti' corporis et eminētia ābo⁊ inguinū et tēsio v̄ge et accidit inflatio in ventre et fortasse excitat sup morsus hēb' et ꝓp̄e si fuerit morsus ī inferiore et accit apata ascella⁊ et eructatio plurima et ꝓp̄e si fuerit pcussio sup' et alterat color. Si aūt scorpio fuerit vehemētis malitie erūt accidētia mala valde ꝗre superfluūt dispōnes p̄dicte et ē pūctura sicut cauterius in adurēdo et corpus totū rigore patit cū frigore et eleuat sup labiū humas viscosa q ꝯgelat sup ips̄ et currit ex oculis sūt hūiditas deīde coagulat lippa ī āgulis et adit alsatio forme et egredit an' et apat pupura et igrossat lingua et stridēt dētes et spasmāt mēbra posteriora et q̄n̄s ꝯponūt qdā dētes sup alios et hi appat' et ē signo mala. Inqt Gal. si sua pcussione inuenerit arterias accidet sincopis: aut inuenerit neruos accidet spasmus aut inuenerit venas accidet putrefactio.

¶ CURA. Curet p canonē cōem et p vaporatiōem cū eis q̄ sūt sic sal et milia et silia et fenū qd̄ facis ē lucro cū cōditiōib' suis et reliq̄ q̄ dicta sūt i attractiōe et admi nistrēt sup ips̄ medicie acute subtiles velocis īflāmatiōis sic sūt assa et alleū et piretrū. Verū sterc⁊ ē de melioribus medicinis ei. Et nil est auellana id est: et ois auellana et herba c' folia sūt q̄ folia sansuci expāsa sup terrā fm rotūditatē cui' diameter ē vni' palmi et ī sapore ei' est viscositas c' gust' ē sicut gustus alnabac recentis et bibit cū aq̄ et sedat dolorē stati. Et dixerūt itē herbas et arbores cū nōib' suis q̄s ego nō noui. Et itē arbor cui' crus eleuat sup terrā q̄titate vni' digiti deinde nascunt v̄ge equales q̄ eleuātur q̄titate vnius cubiti et apparet super eas res sicut bala cuius sapor est sapor bala idest siccus palme in quo dactili nascuntur cuius potus sedat dolorē statim. ¶ Et nāq̄ barbari sunt vltimi ī hoc

Et cepa silvestris est mirabilis quando comeditur et conferunt ei tyriaca magna et mitridatum et tyriaca esdre et tyriaca diatesseron et sagzenea et medicamen de assa et assa est medicamen bonum ei et vinum album et asa armel est ex eis que experta sunt nunc. Et cartamum campestre habet proprietatem Galienus retinuerit ipsum sedat dolorem et est de speciebus carduorum pungitivorum. Et dixerunt quidam si potui detur de napello quantum est granum sisami sedat dolorem eius subito et non interficit quando interficio est usque ad medium ʒ. Et de medicinis bonis ei sunt allea bibito vino super ea post horam. Et propter quod sunt cum equali quantitate nucum et comedit de ambobus circa ʒ.ii. Et oportet post acceptionem alleorum et vini ut preparetur in loco vehementis estus. Et si ignetur ut eius preparatio sit super repone ei calefactionem iuvamentum. Et stratio quidem in hoc est ut sudet. Et actio in hoc ut sudet est movere manum ad exteriora et sudare in balneo est vehementius iuvamentum ei. Et quod moveri bibat vinum purum. Tyriaca bona. Aristol. longa gentiana bacce lauri cortex radicis capparis radices colloquintide absinthium nabathi vere citrie vino albo aggregentur cum melle. Alia bona. seminis rute campestris cymini ethiopici seminis adarochea omnium ana. assumitur aceti quantum sufficit ad conficiendum gummi quantum coagulet acetum et aggregat medicinas et sit dosis eius aur.i. et non addatur super illud quod in eo est hoc cum sit necessarium est post horam aliam addere dari in potu modicum aureum eius. Tyriaca alia. R. alleorum et nucis ambarum ana. partem unam foliorum rute sicce et alii et myrrhe omnium ana. partem mediam conficiantur cum lacte et sit dosis eius ʒ.iii. cum vino. Tyriaca bona ei. Castorei piperis albi myrrhe opii omnium ana. pondera equalia sint cum stercore et trocisci eius dosis sit duo oboli cum quantum ʒ. vini et confert item morsui rutelle. Et iterum opoponacum myrrha galbanum castoreum et piper album conficiantur cum storace et melle cum equalitate. Et medicamen etiam conveniens cuius confectio hec est radicis colloquintide radicis capparis absinthii aristol. longe taraxaton omnium ana. partes equales eius dosis sit pueris ʒ.ii. et magnis ʒ.iii. et est mirabilis virtutis cum non est par. Reliqua que bibentur. Et ex medicinis bonis est aliquid et iterum vinum album et iterum condimentum pondus ʒ.ii. cum vino et opium et grana myrti et albedarungi et semen eius et semen acetose campestris et altaraxacon et endivia et serpinum bibitum et lini et calamenti campestre et citri silvestris si bibatur cum lacte asinino. Et arabes quidem dant in potu morso pondus ʒ.i. de radicibus colloquintide et confert ei iuvamentum visibile. Et quidam experti sunt salem masse quod ex eo sic consumitur quantum plantam manus capiat. Et existimaverunt quidam quod alumen viridis quando conficitur cum butyro cocto vaccino post contritionem et cribellationem et sumitur ex eo per duos aureos est mari iuvamentum. Et ei qui comedit rhaphanum et albedarungi non nocet scorpio. Et locusta que non habet alas magni corporis que nominatur hercules quando ericatur et bibitur cum vino confert. Inquit fidelis quod si in potu detur morsis ab eo opium et semen nigellani albi equali mensura confecta cum melle conferunt. Et existimaverunt quidam quod encausturum idem iuvamentum est bibitum sicut confert linum. Et agaricum est mirabilis iuvamenti et fructus aphodili et flos eius et bacce lauri propter et semen aladarocha et folia rhaphani et kemech bauciarum et item aristol. nigelle radicis opoponaci seminis barmel partes equales eius dosis sit aur. duo cum vino. Et item piretri aristol. baucie ana. pondus i. piperis pondus ʒ. marocch quarta pondus vini eius dosis sit sicut faba. Et iterum aristol. longe piretri equales partes conficiantur cum melle cuius dosis sit ʒ.ii. cum vino. Et item myrrhe opoponaci opii partes equales vinis albe pondus ana. iii. fiant ex eis trocisci. Et item corticis radicis aristol. longe piretri ambarum ana. pondus i. detur in potu quantitas necessaria. Et dixerunt quidam sumatur secis vini ʒ.vi. et sulfuris citri ʒ.viii. seminis rute ʒ.iii. et castorei et seminis eruce ambarum ana. ʒ.ii. aggregentur cum sanguine testudinis marine cuius dosis sit ʒ.i. cum ʒ. vini. Epithima et emplastra. Scorpio ipse est de emplastris bonis ad scorpionem et cauda eius

iterum. Et iterum planta que dicitur planta scorpionis [illegible] quando cum ea [illegible] dispone sanitatis et morsus [illegible] sanguinis [illegible] quidam indeorum. Et [illegible] scorpionis [illegible] et [illegible] experimentum [illegible] dolorem. Et similiter lac ficuum [illegible] duo habet quod quidam dicit est mirabilis [illegible] calidi est bonum et sulfur vivum cum gumma [illegible] et caro piscis salita et allea decocta et butyrum [illegible] cum sale. Et iterum semen rhaphani [illegible] cum sale. Et iterum ordeum cum succo [illegible] Et iterum furfur mixti decoctum cum [illegible] durungi est de epithimatibus bonis [illegible] radices colloquintide et taraxacon [illegible] cum albedarungi. Epithima bonum [illegible] sal vinee et ex medicinis post [illegible] confert ei et detineat modicum super [illegible] et a lapide ignito. Et ex ebriecate [illegible] decoctio vitice et decoctio [illegible] maris calefacta et succus andarochea [illegible] vina quoque est mirabilis et napus albus [illegible] Et oleum in quo decoctum est [illegible] est mirabilis iuvamenti. De tigera. Ca.

I

Sti sunt sicut scorpiones [illegible] acutas caudas et corpus [illegible] plicantur in altos et [illegible] nervis [illegible] et quando moveri non [illegible] simo in mane aut post [illegible] Et quibus accidit ictericia et [illegible] curare et mitigare sanguinem et [illegible] te eius ad punctiones et [illegible] non oportet ut negligatur propter [illegible]

Cura. Post curam [illegible] cauterizate locum et ponens aque [illegible] taxacon et aque ordei et [illegible] sit inflatio. Et melior curatio [illegible] lorum cum aqua frigida. Et dixerunt quidam [illegible] cum aqua confert. Et emula est medicamen bonum [illegible] Et tyriaca albascari est bona [illegible] nicum capparis gentiane absinthii [illegible] pondus i. terantur omnia et sit dosis eius pondus [illegible] Tyriaca taraxacon sicce et foliorum [illegible] omnium partes equales sumantur [illegible] Et quod accidit ei inflatio vehementis [illegible] et succo corrigiole iliridatur. Et si accidit [illegible] fert sirupus de malis [illegible] de acetosis cum trociscis de [illegible] ticus tunc adhibeatur aqua fructuum [illegible] Et sanguinis retineatur [illegible] et administret curatio [illegible] sanguinis [illegible] botomet vena que est [illegible] et gargarisa [illegible] rupo acetoso. Et si accidit [illegible] medicamine acuto et in pulvis [illegible] aceto linito. Et curet cura [illegible]

Species araneorum et [illegible] Ca.

D

Ixit fidelis quidam [illegible] vini duo [illegible] quod sit [illegible] tempus de [illegible] quidam antiquorum medicorum quod [illegible] barbaseo rotunde figure [illegible] te illa quoque est ad nigredinem [illegible] latoris corporis illa rotunda [illegible] in loco eius sunt squame [illegible] corpora eminentia pendentia [illegible] tertia est murhion et est in magnitudine [illegible]

minatē agrestis ⁊ color eius ē ad cineritatē declinās ⁊ tegit corpus eius corporib⁹ eminētib⁹ paruis rubeis ⁊ ꝓpe apud dorsum eius. Et q̄rta ē sagluncosson q̄ȝ totū corpus eius ⁊ caput eius ē durū ⁊ est habēs alas sicut sunt ale formice magne. Et q̄nta ē lucion nā ipsa ē lōgi corporis subtilis ⁊ sup corpus eius sunt pūcta ⁊ ꝓpe apud caput eius ⁊ ipsi⁹ colli. Et sexta ē surbulētis nā ipsa ē lōgi corporis viridis coloris cui ē q̄si acule⁹ sub collo ipsi⁹. Et sic medicus posuit pūctatē eius spēꝝ rutelaꝝ accītia vna ⁊ addidit alius accītia ꝓpa. Et ali⁹ ab his duob⁹ viris dixit rute la ē aīal sile aranee q̄ noīat alsebed ⁊ ē venatrix musca rū ⁊ q̄ ipsēs eius sunt pilos. Et sm̄ q̄ dixit Gal. sunt duodecim spēs ⁊ earꝫ deterior ē egyptiaca. De eis n. ē rubea q̄ ipsa ē aranea rotūda. Et de eis ē alba habēs rotundū ventrē paruū ꝯ stellata ⁊ ipsa ē acuti dorsi cū lineis lucidis. Et de eis ē citrina pilosa ⁊ de eis ē vuca appropriata hoc noīe. Et de eis ē cui⁹ mediū capitis ⁊ pedes sūt brōsia declinia ad posteriora ⁊ q̄n vult pūgere ꝓijcit se sup pedes suos ⁊ q̄n vult bibere euomit humitatē pau cā ⁊ ē subtilior vuca p̄ma. Et d̄ eis ē formicalis silis formice rubeū hñs collū nigrū caput albū dorsum punctura colorib⁹ diuersis. Et de eis ē vespalis rubea silis vespe deinde ponit vnicuiqꝫ earꝫ accītia ⁊ de eis ē alkesenum q̄ noīat p hoc ꝓpter grauitatē sui ⁊ ē q̄si ipsa sit herb⁹ rotūda paruū habēs os ⁊ subalbidū vētrē albos pedes ⁊ multorꝫ piloꝝ. Egyptiaca vō q̄ dicta fuit prius ē maligna habēs vētre magnū ⁊ caput magnū simile alali quod volat in circuitu candele.

De eo qd̄ accidit ei quē momordit rutela vniuersaliter ⁊ de distinctione. C. viij.

i Nqt Gal. nō accit morsui rutele qd̄ accit pūctu re scorpiōis q̄ȝ ob dīcē ñ obuiat vene ledēdo ⁊ nō facit difficultatē egōnis sꝫ p̄simū. Et inqt ille q̄ dixit spēs rutelaꝝ ⁊ noīauit eas noib⁹ p̄mis q̄ odor ille coleāt in apparitōe loci morsionis ⁊ ē locus morsionis in p̄mis bdoro rube⁹ ⁊ in p̄simis eorꝫ ē coagulatio sanguinis viridis in q̄ h̄ēt pauri⁹ ⁊ qd̄ sequit̄ ipsꝫ ⁊ q̄ȝ extēdunt vsqꝫ ad crus ⁊ addiderūt alij q̄ ē illic eminētia plurima valde ⁊ inflatio. Et dixit p̄m⁹ ⁊ accit mēbris neruosis ⁊ ossib⁹ frigiditas semp. l. eis q̄ sūt sicut genua ⁊ alchatum ⁊ dorsum ⁊ spatule ⁊ fortasse infrigidat corpus ⁊ tremit ⁊ horripilat. Inqꝫ ⁊ sūt illic dolor vehemēs clamosus ⁊ vigilie ⁊ citrinitas coloris ⁊ imaginat̄ in oculis q̄ ālbo sunt humiditatē q̄ȝ ꝯsueuerūt ⁊ distillāt lachryme guttis frequētib⁹ ⁊ sentit̄ in īferiore pte vētris ⁊ ꝓpe ꝓpe pectine sicut vacuatio ⁊ inanitio ⁊ icipit nā expellere mās aquosas sup⁹ ⁊ infer⁹ ⁊ q̄ȝ appet in illa mā qd̄ ē sicut tela aranee ⁊ accit inguinib⁹ ⁊ testiculis inflatio ⁊ illorū ris cōtractio sicut spasm⁹ q̄ ꝓ fortasse dilatatio nō equat ⁊ accit dolor oris stōachi ⁊ nausea ⁊ emittit corpus sudorē frigidū ⁊ fortasse capitis icurrit dolorē sicut est dolor capitis patientū birsen. Et addiderūt alij q̄ accit faciei citrinitas ⁊ corporis q̄ntitas ⁊ vrine mot⁹ cui fortasse associat pūctura ⁊ q̄ȝ egredit cū ea sicut aranea ⁊ accidit neruis ⁊ genib⁹ ⁊ pectini tēsio vehemēs ⁊ sūt in stōacho ⁊ lingua abbreuiatio ⁊ retētio ⁊ fortasse sunt dolorosa.

Inqt p̄m⁹ ꝓpetas aūt spēi sexte sꝫ q̄ narrauerūt ē q̄ accidit ex ea dolor vehemēs in stōacho ⁊ rigor vehemēs valde cū tremore p̄simo valde hoc dixit. Difficilis vō quā dixerūt Gal. ⁊ alij ē q̄ ipsi dixerūt ex morsu cuiꝰ eius q̄ dicitis rubea ē accit dolor paruus velocis sedatiōis. In nigre vō aūt varie morsu fit fortis dolor cū horripilatōe ⁊ frigore ⁊ sudore ⁊ q̄ntitate in corde ⁊ pruritu ⁊ putrefactiōe ⁊ mollificatiōe vētris ⁊ fluxu ei⁹. In stellate vō morsu sit fortis dolor cū pruritu ⁊ horripilatione ⁊ stupore ⁊ q̄ntitate capitis ⁊ mollificatiōe corporis. Ex vuca vō accit dolor vehemēs in loco percussiōis ⁊ frigus corporis toti⁹ ⁊ horripilatio ⁊ tremor ⁊ spasmus ⁊ sudor currit frigidus ⁊ abscisio vocis ⁊ stupor in corpore toto ⁊ apa in vētre ⁊ tēsio in v̄ga ⁊ pectine ⁊ vomit⁹ rei absqꝫ volūtate ⁊ vrina turbida. Uer ū magna fumosa ē maligna ⁊ accit ex ea dolor stōachi ⁊ frequētia vomit⁹ ⁊ dolor capitis ⁊ tussis cōsequētia ⁊ difficultas egrediendi interficiēs velociter. Ex morsu aūt citrine pilose fit dolor fortis valde ⁊ accit tremor ⁊ sudor frigidus cū īflatiōe vētris ⁊ itersiāt multotiēs. Et addūt q̄dā eorꝫ in narrādo q̄ndā vucā de erectiōe v̄ge ⁊ tensione priapi ⁊ abscisiōe vocis ⁊ expulsione spermatis ⁊ spasmo ⁊ illud nō est fidū ex illis ex eis q̄ approbant⁹. Formicalis āt morsus est vehemēs paru dolorosus. Sꝫ ex eis accit vesicatio corporis ⁊ grauitas lingue. Ex vespali vō accit apa in loco ⁊ spasmus ⁊ ꝓfunditas somni ⁊ diano ⁊ debilitas ābo rū genuū. Uer alkesinati est maligna cui⁹ accidētia sūt de genere accitiū ruteꝫ sꝫ ipsa sūt difficiliora accītibus vuce. Egyptiaca vō ē maligna ⁊ facit accidere dolores capitis vehemētē ⁊ ꝓfunditatē somni ⁊ succedit ei mora ⁊ vita.

De cura. C. ix.

i N cura eorꝫ sepe administrat canon illis ex attractiōe ⁊ suctiōe ⁊ lauat cū aq̄ salsa ⁊ dātur tyriace p̄dicte in caplo scorpionū ⁊ balnea ⁊ tina sunt velociores res in sedādo dolores eoꝝ. Nā q̄n ipsi humectant in tina sedat dolor eorꝫ ⁊ si egrediūt ab ea redit q̄s os et balneū est bona. Tyriaca bona ad rutelā ⁊ draconē marinā ⁊ gnī speciē. Dixerūt dei i potū i morsu eorꝫ q̄ sūt sicut siniūringō medicamē h⁹ mōi bdellij al. aristol. radicis lilij celestis spice celtice eruce pireti dauci hellebori nigri ⁊ cymini ⁊ aphodilli ⁊ folioꝝ agebin et assiton capitū q̄natoꝝ coaguli lepor cinamomi cātri flumidis storacis succi papaueri carpobalsami oiꝫ ana ʒ. i. terāt et cōficiāt et formēt trocisci q̄ꝝ vnuſqꝫqꝫ sit vni⁹ aurei et ē dosis vna dei i potū cū vino et semē aladacoche et nuce cupssi et semē apij. Reliq̄ medicie. Grana pini et cyminū ethyopicum et folia arbor aldulb et cortices ei⁹ et semē aladacoche et cicer nigꝝ et ꝓpe cāpestre et q̄na magꝫ sūt bōa valde et semē abrotani et se. ane ti et aristol. et fruct⁹ tamarisci et succ⁹ sepiue et lac lactuce cāpestris et dosis cuiuslibꝫ illoꝝ sit pōdus. ij. aur. cū vino. Et iterū vinū in q̄ decocta ē nux cupssi et ꝓpe cuꝫ cinamomo et iuo cāceroꝝ et ius assensis et decoctio radicū asparagi cū vio et aq̄. Et ex eis q̄ ipsis i potū tribuūt ꝯpositē sūt aristol. et cymini ptes eq̄les et sit dosis ei⁹. ʒ. iij. i aq̄ cala. Tyriaca ad illos expta. R. nigelle. ʒ. x. dauci cymi ābox ana. ʒ. v. radicis nucis cupssi aboꝝ ana. ʒ. iij spice nardi ⁊ baccaꝝ lauri et aristol. ro. et carpobalsami et cynamomi gētiane seis ādacoche se. apij oiuꝫ ana. pōdus. ʒ. ij. ꝯficiāt cū melle et dosis sit q̄ntitas nucis cū vino antiq̄. Epithimata et silia. De bonis eorꝫ ē cinis ligni fici cōfect⁹ cū vio et sale et calcasia et spōgia infusa in aceto et expssa et aristol. cū farina ordei cōfecta cū aceto et folia alcosusi et porri et v̄ge pastor et aristol. cū arbore fici. Emplꝫ bonū: sumāt cortices q̄natoꝝ aristol. et farina ordei cū aceto administrent p⁹ ablutiōes vulneris cuꝫ aq̄ et sale. Et de vnguētis ē oleū de ādacocha embrocatū calefactū. Et de embrocis ē aq̄ marina calefacta. Et ois aq̄ salsa et decoctio alcosusi et decoctio nucis cupssi.

De Sciebi et cura eius. C. x.

h Oc est sicut aranea hñs pilos pedes et lōgos et dixerūt accit ex morsu eius dolor stomachi et vomitus et difficultas vrine et egōnis et est inter sciebi et egyptiacā est deteri⁹. Dico āt q̄ ego nescio an hoc egyptiacū est illud qd̄ predictū est in capitulo rutele aut illud. Et cura eius est cura rutele.

De eius signis et curationibus. C. xi.

Accidit ex morsu eius ventositas plurima in ventre cum horripilatione et frigore extremitatum et erigitur virga. Et cura eorum est ex genere cure rutele. Et confert eis sumere in potu vini aliculus quantitatis post aliam tota die et ponere morsionem in vino et sudare in balneo. Et de medicinis eorum sunt nigella et vinum et ruta sicca cum vino sola aut cum ciperis.

Duo animalia que dixerunt quidam sapientum medicorum. C. xii.

Sunt ambo itemque de genere cuius preterijt rememoratio. Verum ego non scio esse eorum et an ipsa ingrediantur in eis que sunt preterita aut non et cognoscuntur per hoc quod habent quattuor mandibulas. Unum ille sapiens sunt ambo ex genere rutele et unum eorum est latum habens pedes albos et super caput eius sunt due eminentie quarum una descendit in anteriore parte capitis sui recitudine et altera transit incidendo hanc in latitudine quousque facit imaginari illud quod habet duo ora et quattuor mandibulas. In alio vero loco eminentiarum sunt due linee facientes imaginari illam imaginationem. Et accidit ex morsu eorum illud quod accidit ex morsu scorpionum et dolor vehemens et albedo coloris mansionis et extenuatio faciei et capitis et vigilie. Et cura illius est cura morsionis rutele et medicine magis proprie de illis que sunt ad rutelas sunt ciminus et radix oppoponacis et alandacocha et abrotonus.

Animal aliud nominatum tubarse. C. xiii.

Hoc animal renuit ille sapiens et dixit accidunt ex morsu eius dolor vehemens et rubedo et difficultas urine et contulerunt patienti per ipsum fructus tamarisci et cyminum campestre et folia nucis et alica et vinum dulce.

Pediculus vulturis nominatus deheperside et menlace grece et rugarius indice et hec bestia est sicut pediculus aut sicut parvus alcandam. C. xiiii.

Iam Gal. est parum a quo non caveatur et forsitan non videtur morsus eius. Et est ex eis que faciunt exspuere sanguinem per urinam et per nares et in ano et ex stomacho per vomitum et ex pectore et pulmone et ex radicibus dentium et quandoque magnificatur timor in eo quousque non recipiunt medicinam cuius cura est similis cure algerarati. Et ex eis que ei propria est sunt ut liniatur morsio cum bezahar et cum succo lactuce et sandalis rubeis et confert morsui eius lac lactuce et caparum et butyrum crudum et terra sigillata et algeduar et portulaca et succus eius et psillium et mucilago eius et res que extinguentia sicut aqua endivie et aqua lactuce et cucurbite et citrulli.

Ritamula et porcus lapidum. C. xv.

Sed bestia habens multos pedes acuti veneni et est in iudicio pediculi vulturis et vesparum.

De vespa. C. xvi.

Sed vehementioris calefactionis quam apis et accidit ex morsu eius dolor et rubedo et apostema et de vespis magnis est genus habentium capita nigra et habentium aculeos plurimos interficiens. Et magne que dicuntur maioris cautele prosius et magis pernitiose quapropter forsitan perducunt ad spasmum et ad debilitatem generum sed in paucis horum morsus quandoque magnificatur timor quare faciunt accidere velicas et gravant linguam.

De cura. C. xvii.

Administretur desuper ex fictione illud quod scis et si magnificatur timor tunc illud quod succurrit tunc est potius medicine. Et seminis sansuci quod sedat dolorem in loco eius aut tres vel quattuor coriandri sicci et sumat succos infrigidantes cognitos et potus infrigidantes et quandoque supponit glacies sicut collyrium et confert. Et de epithimata

ribus eius est aqua malve et aqua alhe[illegible] sunt mirabilis cum proprietate [illegible] latum et sisamum confert [illegible] et folia eius [illegible] et lutum et aqua acetose et aerum [illegible] aceto et iterum folia [illegible] et folia [illegible] sumatur optimum [illegible] cum succo frigido et [illegible] frigida et liniatur in [illegible] terbeva [illegible] cum aceto [illegible] ditas que accidit super [illegible] mant quod vapores [illegible] ei. Et iterum [illegible] rum et decoctionibus ipsorum [illegible] quod membrum dimittitur in aqua calida [illegible] mutatur subito ad aquam [illegible] et desiccationibus et sunt multa [illegible]

De apibus et cura ipsorum. C. [illegible]

Habent dispositiones [illegible] dimittit aculeum in punctura [illegible] ma est cure vesparum.

Formica volans et res alia ei similis. C. [illegible]

Ista est dispositio [illegible] dico quod de formicis [illegible] est his formice volans [illegible] timum et non est in longitudine eius [illegible] les longos [illegible] gulum quod habet est [illegible] candi habaracum [illegible] de luto habentis [illegible] qui quum egrediuntur de caverniis [illegible] tione aranee [illegible] est de iudicio vesparum.

Stellio et lacerta. C. xx.

Quando mordet [illegible] tea puos subtiles nigros [illegible] lere et pruriat donec [illegible] transeunte super eos et assumat eos et colliga[illegible] tur dolor et quandoque extrahit dentes [illegible] fugat locus et ponitur in aqua calida [illegible] medere altar [illegible] valde [illegible] Nisi dolor magnificetur detur in potu [illegible]

Animal habens quadraginta quattuor pedes. C. xxi.

Sed animal cognitum per nominationem [illegible] est in longitudine eius palmus [illegible] omni latere viginti duos pedes [illegible] ad anteriora et quandoque convenit eius dispositio [illegible] quod dicatur venenum quoddam cum quo [illegible] sedatur statim. Et illos apbodilli [illegible] sufficit in eo administratio [illegible] cum aceto.

De morsu salamandre. C. xxii.

Existimatur quod ipsa sit bestia similis lacerte habens quattuor pedes curte caude. Et existimant quidam quod ipsa non adurit [illegible] extinguit ignem et accidit ei que mordet dolor [illegible] flatio in corpore et gravitas lingue [illegible] mor et stupor et [illegible] guram rotundam et casus eius.

De cura. C. xxiii.

Iterum quod cura eius est cura [illegible] uo quo curantur est ut in potu detur [illegible] cumque potio fuerit cum melle detur [illegible] coctio camepitheos et decoctio [illegible] oleo. Et de eis sunt qui dant illis [illegible] ipsis in potu de iure [illegible] et quandoque comedunt eas. Et similiter [illegible] pestris et marine devorat.

Sarcha furdarii cāpestre τ marinū. C.xxiiij.

T ego qdē nō cognosco ipās τ nō ē lōginquus
c qn iā expleuerim narratōes eo℞. Dixerūt qdā
accidit ex morsu cāpestris ut obscureł morsio τ fi
at rosei coloris τ p℞ rubeī rubedie clara imo p℞ pall
dere sūt dolor vehemēs τ pruritꝰ i corp. Marini vo
morsus ē aq̄ū coloris. τ silr ut sit cura eꝰ cura rutele τ
similiū. Et dixerūt qdā q̄ eplet cū sale aut cinē cū vino aut cinē
ꝯfecto cū aceto squillitico aut cū sisamo adusto τ vino τ
ꝯbrocet p̄us cū oleo p̄mo τ aq̄ calida. deīn pōat desup.

Scorpio marinus. C.xxv.

Aiūt q℞ accidit ex morsu scorpionis marini in
c flatio vētris τ forma hydropica. τ q̄z accidit ex
eo etiā ꝯrtositas absq̄ volūtate: τ os ut cane-
at ē cognitōe eꝰ. Et cura eꝰ ē cura draconis marini τ
rutele. Et dixit qdā in cuius sermone non ꝯfidit q℞ scor
pio ist est calidi veneni.

Aranea marina. C.xxvi

v Idest q℞ sint dispōnes eius ꝓpinq̄ dispōnibus
scorpionis marini.

De morsu rane marine rubee. C.xxvij.

Arrauerūt plēs sapiētū q℞ ipsa ē maligna mala in
n dēo stalia τ corpa τ salit ad ea ex lōginq̄ ut mor
deat ea: τ si nō pōt mordē sufflat ad ipsa et suffla
tionē nocuit: τ accidit ex morsu eꝰ apa magna τ pdino
velox. Dico simile est ut sit cura eius cū tyriaca mag̃ τ
qd est eius generis.

Sūma curatōis reptiliū mario℞ venēoso℞. C.xxviij.

Iacet os ut curent cū tyriacis τ cū eis qbꝰ cu-
o rat venenum frigidum τ cū medicis rutela℞ τ
tyriaca earum.

Fen vij. ḋ decoratōe q̄ est tres tractatus.

Tractatus P̄imus ḋ dispōne capillorum: τ in ipso
sunt fertures. C.i.

Capillus nascit ex vapore
fumoso qui coagu
lat i poris τ exit sup eos τ ꝓpē
c p illō qd assumit ex alimēto: τ ꝓ
pter qd ē būitas corpis viscosa
vnctuosa nō aq̄sa neq̄ luttosa si
cut arbor vnctuosa: eius folia nō
cadūt. Et iā qdē dixim̄ ī libro
p̄mo ḋ denigratōe eꝰ τ canitie
ipsꝰ τ reliq̄s colorib̄ꝰ. Verū qd p̄det ex sermōe ḋ decora
tione ē regimē subē eꝰ cū nascētia τ depilatōne. Et regi
mē nūeratōis eꝰ cū multiplicatōe τ minoratōe. Et regi
mē q̄ntitatis eꝰ cū ingrossatōe τ subtiliatōe τ ꝓlōgatōe.
Et regimē figure eꝰ cū applanatōe τ crispatōe. Et regimē
coloris eꝰ cū denigratōe τ subalbatōe τ dealbatōe. Et
nos loq̄mur i hoc tractatu sm̄ has intentōes.

De causa destructōis capillorum. C.ij.

Capilli destruūt vel minuūt aut ꝓp cāz i mā aut
c ꝓp cāz i re i q̄ nascūt. Et cā i mā ē ut minoret aut
p̄uet. τ priuatio ē aut cū eꝰ qd ipāz submergit aut
alterat ea aut cū priuat sube p̄me sic est priuatio vaporis
fumosi i pueris τ mulierib̄ꝰ ꝓp multitudinē vaporis hūidi
q̄re nō nascit barba eꝰ. priuatio at radici sube aut ē ꝓp acci
dēs aut q̄n mā ꝯsūit ea. Illō vo qd ē ꝓp accīs ē sic accīt
ꝯualescētib̄ꝰ cū exiccāt eos egritudīes lōge prolixe τ ubi
ex q̄re nō remāet eis mā ḋ q̄ nutriāt capilli q̄ cadūt τ nō
nascūt sic accīt plātis irrigat q̄n nō irrigant: τ sic accīt ca
strat ex frīgiditate eo℞ cū mulierib̄ꝰ i būitate p frigorē ꝓp
cāz testiculo℞ eo℞. τ ꝓpterea q℞ illō qd gñat sperma ꝯsul
tat i eis τ frigidat τ pucit singꝰ eꝰ ad mēbra substātia τ i-
frigidat ea q̄re nō resoluūt būitas eo℞ ad exiccandū. τ qd re
soluit nō remāet i poris ꝓp̄ grauitatē suā τ subtilitatē ipsꝰ

simo egredit. τ sic accīt q assuete vtūt ablutōe q̄ntib̄ꝰ sup ca
put suū. Illō vo qd ē ex via mē ē sic calūniū. calūniū n.
accīt ꝓpt abbreuiatōes materiei pilo℞ ex calūnio. Et il
lud ē ꝓpt prauitatē eꝰ aut ꝓpt submersionē cerebri ob eo
qd tāgit ipm ḋ cranco q̄re nō ibibit ipm ea inhibitōe q̄ i
bibit qū ē obuius. Illō at qd fit ꝓpt cāz i re i q̄ nascūt ē
sm̄ tres mōs aut ut nō penetret i eā mā pilo℞ aut ut pe-
netret i eā: s nō retineat aut ut corrūpat i ea: τ resoluat ad
q̄litatē nō ꝯuenientē vt pullulet. Et nō penetrat i eā mā
s. ꝓpt oppilatōes poro℞ τ nō oppilat poros nisi ꝓpt ve
hemētia soliditatē eꝰ ꝓpter densitatē ipsꝰ sic ē adiuuātibꝰ ad
calūniū τ sessilitatē i eala ꝯplone ꝓpt velocitatē exsiccatōis
eꝰ. τ ꝓpter illō multiplicāt sup p̄uatos ad calūniū pili
corporis τ pectoris ꝓpt caliditatē ꝯplexiōis eo℞. Nā pa
rū qd ē ex pili eo℞ ē difficilis euulsiōis aut ꝓp soliditatem
eꝰ cū vestigio℞ vlcerū p̄teritor℞ sic ē dispō i glabritie. Et
illō qd retiet i ea ē ꝓp vehemētiā raritat eꝰ τ amplitudinē
poro℞ eꝰ sic ē ex aliq̄ adiuuātiū ad hoc ut nō nascat bar
ba etiā vsq̄ ī fine vite aut ꝓp siccitatē ꝯplonis q̄re ꝯstri
gūt pori cū būitate ꝯplonis ꝓp priuatē calidit at nō
video q℞ nō sit calūniū. τ ē residuū capillorū illorū sub
tile facil euulsiōis sic ē mulierib̄ꝰ τ castrat τ illō qd cor-
rūpit i ea aut ē ꝓp būorē sedm malignū sicut alopitia τ ty
ria aut ꝓp vlcera mala corrosiua sic est i qbusdā spēbus
glabritie. Et calūniei qdē curatio ē difficil q̄uis sit possi
bile ipsaz repellē absq̄ icipiat aut tardare eā. Et ꝓpt illō
qdē qd dixit ypo. q℞ qn caluis varices accīt nascūt ca
pilli eorū volunt i sugi depilatos p alopitiā τ siia. τ pi
li supcilio℞ τ palpebra℞ n̄ cadūt velocit. ꝓpterea q℞ eo-
rū origo ē spissa cartilagiosa ꝯfusata: τ ꝓp illō tardat
calūniū i ethiopib̄ꝰ τ zīgi ꝓpterea q℞ cutes eorū vehemē
ter retinēt pilos eorū: durus n. ē cuticul τ ꝓp illō minorāt
cū eo pili. Verū ipm fiant pilos q̄re nō cadūt velocit τ
nō depilāt. Et biri qdē nō fiūt calui ꝓp multitudinē hūi-
ditatis cerebrorū eorū. Et ꝓp illō multiplicat i eis vra-
ria facta a catarro. Medicie ꝯfuātes capillos sūt ille
i qbꝰ ē caliditas subtil attractiua τ vtꝰ stipticatē: ille i qbꝰ
sūt ꝯfortatiō qbꝰ operant: τ iā dixim̄ simplices ha℞ me-
dicina℞ i medicis singularib̄ꝰ: τ dicem̄ eꝰ ex i antidotario
ꝯposita ad eos. Et dicemꝰ h ḋ medicis q̄ sunt ꝯuenientes
eos huic loco. Medicīe igit simplices q̄ ꝯueniunt ad
ꝯfuatōes capillo℞ τ succurrēdū reptiōi eo℞ i casu sm̄
sūmā vsq̄ ꝯditiōnem ꝑ ꝯditōes necessarias i regimi
ne ipa℞ sūt hūidū. myrtꝰ τ ḡna eꝰ τ laudanū τ emblici τ
myrobalani kebuli τ myrrha τ aloes τ capillꝰ veneris
τ cadūt i eis galle ꝓp stipticitatē ea℞ τ alsidez abaragi ꝓ
pter cū vino stiptico τ oleo myrtino aut oleo mastichino τ
aq̄ myrti aut succo folio℞ alsidez: deīn: τ ite℞ adusti ar
boris lini adusti cū sele suo lenit cū oleo. τ ite℞ corticis
nucis adusti q̄n miscet cū oleo myrtino τ vino stiptico τ in-
ungunt cū eis τ ꝓpe pueri. Et ex ꝯpositis ē illō qd. R. g̃
na myrti τ gallas τ ebulos decoq̄t cū oleo ro. aut oleo
myrtino sm̄ modū notū τ admiscet. Et ite℞ folia myrti
hūide τ laudanū τ rānꝰ τ exsiccatos capilli τ ḡna myr-
ti suma: τ cū eis ꝯmouēdo tāgat caput: tūc dissoluat cū
oleo oliue. τ ite℞ ḡno℞ myrti nigri τ folio apij extricata-
rū myrti τ folio sidic τ eufrēsiam rani oim añ. po. i. capilli
veneris τ laudani albor℞ añ. po. s. vini nigri p̄ci. vi. dissol
uāt medicīe ipo decoq̄ndo dōec remāeat tertia vini de
inde ꝓiciat desup oleū oliue aromatizatū cū cipero τ spi-
ca p̄ci. ij. τ ite℞ decoctio eꝰ dōec feruēat mitꝰ ebulliōi
bus deīde colet aq̄ τ oleū medicie cū expssiōe vehemēti
τ ponat i vase vitreato qd sit ad modū pendis τ ꝯuta
tur τ administret apō necessitatē ꝯfuatiuē τ denigratiuē.
Et ite℞ folio apij τ folio sidic τ capilli veneris τ tus oim añ.
ʒ. iiij. nucco. xv. nūero cortici p̄ci. lib. iiij. τ assat oia i hoc

te i furno posita i vase lutato ⁊ dimittant̃ donec adurant̃ ossa peto⁊ ⁊ terant̃ ptr̃itiõe ⁊ pijciat̃ sup ea lb.j. adipis vsi q̃ ẽ melior adipe aĩal ⁊ rẽponãt ⁊ q̃n ĩdiget eo liq̃fiat i oleo aromatico ⁊ admĩstret. Et terat̃ itẽ calanici leipitia ⁊ iterũ sũat lb.j. ʒ. vini stipitici ⁊ laudani. ʒ.j. corticũ pini adustor. ʒ.ij. capili veneris pbusti. ʒ.iij. adipis vsi lb.j. succi solatri. ʒ.iij. ʒ. decoq̃t laudanũ in vino cocto donec ispissẽt ⁊ pijciat sup ipm medicie ⁊ misceãt̃ ⁊ repõat̃ ⁊ q̃n idiget eo sũat ex ipo aliq̃d i oleo aromatizato ⁊ meli⁹ oleũ ẽ oleũ nardinũ ⁊ liniat̃ ⁊ q̃z lint̃ sũt oleo⁊ et ex eis q̃ sũt leuia ẽ vt sumãt myrrha ⁊ laudanũ ⁊ oleũ myrtinũ ⁊ pp̃e qd̃ sit ex oleo d̃ keiri ⁊ aq̃ myrti de cocte ⁊ vio stiptico ⁊ misceat̃ sm̃ q̃ exigit illd̃ qd̃ ẽ pr̃io ⁊ liniat̃ cũ eo aut sumãt folia florũ papaueris rubri cũ oleo myrtio ⁊ iungat̃ caput ⁊ dimittat̃ i nocte deide balneet̃ ipm. n. pfuat ⁊ denigrat. Aut sumãt laudanũ ⁊ capil⁹ veneri ⁊ cineris corticis pini ⁊ adeps vsi ⁊ vini põti ei q̃ntũ suffic pmixtio ei sic oleo mastiño aut myrtio. aut sumãt capilli veneri ⁊ laudani eq̃lr̃ ⁊ olei myrtini oĩm an. aur. ʒ. ruce mõtãe aur. ij. terãt̃ cũ vio stiptico ⁊ misceant̃ cũ adipe vsi ⁊ admĩstret. Medicamẽ pfuãs pilos leptilitõ ʒ. rosarũ papaueris rubri pteo. iij. Mirte cũ radicib⁹ suis ⁊ extremitatũ ficei oĩm an. pt̃. j. laudani pteo iij. capili veneri pteo. ij. terãt̃ ⁊ admĩstret cuz oleo mastico. Sũt ei itẽ radices vit albe aut radicus alasfas ⁊ cineris arboris pini recetis oĩm an. pt. j. baurach pteo. ij misceãt̃ cuz oleo myrtio vl̃ aromatico. Et ergo ẽ imo pũm⁹ At vo si fuerit cũ siccitate cõplexionalis ⁊ paucitas sanguis delitijs foueat̃ corp⁹ ⁊ cibet̃ eis q̃ sũt boni nutrimti ⁊ pinguia ex ipis i qb⁹ ẽ declinatio ad caliditatẽ subtile ⁊ dimittat oẽ salsus ⁊ acetosus ⁊ põticuz ⁊ bibat cornu⁊ d̃ vio deuret illd̃ qd̃ ẽ ãtiquuz ⁊ assiduet balneatiões cum aqua dulcib⁹ ⁊ nõ approxiet corpi nitr̃ nec vlnẽ neq̃ sapo i mo q̃ sit sic faria faba⁊ aut q̃na meliois aut creata ⁊ psi lui ⁊ lilia ⁊ si fuerit pp̃ea q̃ poti pstricti sunt valde idiget eis q̃ resoluit ⁊ rarificãt ⁊ diligẽ vt ponãt i cibo ea q̃ apiũt sic sinapis ⁊ allea ⁊ porri ⁊ liniat̃ cũ itẽ cũ eis q̃ sunt sic gũma rute silu̾stri ⁊ sinapis ⁊ calamẽtũ ⁊ ruta ⁊ cepe ⁊ admĩstret in balneo aq resolutiõeu ⁊ abluat̃ caput cũ baurach ⁊ spũa marina. Eios vt abstficat pannos illd̃ ab oleis. Et ad illd̃ qd̃ ẽ pp̃ raritatẽ pfert medicie p̃ dicte pũm declinatiõs q̃r ẽ ad stipticitatẽ ⁊ epithimata ⁊ olea stiptica ⁊ imoti⁹ balnei ⁊ admĩstratio tepide deĩd̃ pfecatio cũ faria fabaꝝ. De plib⁹ ẽbroĩ capillo⁊. Ca. ij

P Lures ẽbroĩ capillo⁊ sunt i q̃rũ suba ẽ viscositas et q̃ possibile ẽ vt capilli assumãt ⁊ sũt sic folia sysami ⁊ folia cucurbite ⁊ olea i qb⁹ sunt caliditas ⁊ stipticitas sic oleũ d̃ lilio mixtũ cũ cera aut sic ẽ oleũ d̃ alcina ⁊ oleũ myrtinũ pp̃e ⁊ cadit i illis ablutio capit̃ cũ illiõe collognide. Et ex eis q̃ pferũt hoc ẽ vt sũat laudani ⁊ dissoluat̃ qd̃ d̃ eo bonũ ẽ i testeo vase lutato sup prunas subtiles liq̃factiõe facta i oleo oliue ⁊ puluerizet sup ipm aliq̃d d̃ nucleis oliua⁊ pbusti ⁊ pmisceãt oia sup prunas pmixtiõe subtili ⁊ admĩstret. Et folijs q̃d̃ alzenderact ⁊ aq̃ folio⁊ ei⁹ inest pp̃etas bõa in hoc ⁊ cõplicio lini admĩstrato cũ oleo sysamio. Cõpositũ sumãt folia alzenderact ⁊ capil⁹ veneri recẽs romana⁹ ⁊ myrrha ⁊ ẽbliei ⁊ pmouẽdo tegat̃ cũ eis caput i q̃busdã ablutõib⁹ cogniti. Et itẽ sinapis ⁊ põat̃ i decoctiõe sicle ⁊ abluat̃ cũ ea caput ⁊ iungat̃ p⁹ ipaz cuz oleo myrtio aut cũ oleo d̃ ẽbroe. Cõpositũ bonũ ʒ. sell tamini ⁊ sell v̾si ⁊ mirobalano⁊ ẽbilco⁊ kebulo⁊ myrbellinco⁊ ⁊ sedegurã ⁊ galla⁊ itẽ⁊ oĩm an. pt. j. terant̃ ⁊ inuniãt cũ succo solatri. vij. dieb⁹ deĩd̃ exiccẽt ⁊ admĩstret ex eis epithimata cũ aliq̃ decoctiõe p⁹ ablutiões capil⁹ ⁊ barbe cuz aq̃ ⁊ melle ⁊ nitro pento. Et itẽ⁊ ordei pruti. ʒ. xxx. ẽbilco⁊. ʒ. v. decoq̃ãt cuz aq̃ decoctiõe de-

bentis donec aq̃ sũat sicut illo⁊ ⁊ decoq̃ [illegible] te i ipa oleũ viol. Quãz ẽ medicũs aq̃ ⁊ laudani [illegible] iij. folio⁊ sysami ⁊ folio⁊ olee ⁊ folio⁊ [illegible] do⁊ aut sicco⁊ oĩs an. pod⁹. ʒ. x. [illegible] nec pfuat ⁊ remanet oleũ. Descõpõis [illegible] dũ sarcib legi. ʒ. x. decoq̃t cũ uino⁹ lb. ij [illegible] ad q̃rtã ⁊ fudat̃ sup eũ q̃ntũ ipe ẽ olaũ de [illegible] ex corticib⁹ ⁊ aliq̃d laudani ⁊ decoq̃ [illegible] tiã. De faciẽtib⁹ nasci pilos [illegible] Ca. [illegible]

C Ausa ẽ cura calamitic⁹ [illegible] pillo⁊ ⁊ liniz ⁊ oleũ medicie [illegible] alopitie ⁊ oleũ mod⁹ [illegible] bilicatõe ei⁹ ⁊ admĩstratõe ei⁹ ad q̃rũ [illegible] stratõe medicia⁊ sunt attractiõe ⁊ [illegible] q̃ui hñt i alopitia sũt [illegible] los i depilato ⁊ i supcilio ⁊ barba. Et [illegible] falici cũ oleo ẽ pfoznio ⁊ [illegible]

Medicie ãt d̃ qb⁹ ẽ [illegible] itẽ sũt [illegible] i alopitia [illegible] ne capli pfuatiõs capillo⁊ [illegible] cẽtos ablut̃ pedib⁹ ⁊ capitib⁹ [illegible] oleo viol̃ aut decoq̃t i eo aut [illegible] ⁊ lini cũ eo vbi volueri [illegible] sit mel anacardi q̃ poñ sup locũ [illegible] terat̃ pdili i oleo euo⁊ ⁊ liniat cũ eo [illegible] totũs faciet. n. nasci pilos. Aut sũat [illegible] ⁊ cornu a pbusta ⁊ liniat cũ eo [illegible] et formica⁊ cũ oleo d̃ be [illegible] apd̃ cõitate hoim sunt ex eis q̃ [illegible] sũt expta i lacerta q̃ ẽ i domib⁹ q̃ [illegible] rat ⁊ liniat̃ cũ oleo. Et itẽ [illegible] baco. Et ex eis q̃ sũt leniora [illegible] d̃ plumbo ⁊ ponat itẽ ea illo [illegible] aut adepe ex eis q̃ sẽcit ⁊ terat̃ [illegible] plũbi ⁊ liniat̃ cũ eo ⁊ [illegible] vsq̃ ad vtutẽ q̃d ẽ. Et itẽ sũat [illegible] ⁊ allei donec terat̃ ⁊ aggreget cũ oleo [illegible] berbe uolate hãc ⁊ papi [illegible] lb. ʒ. ⁊ laudani. xx. põdera [illegible] i vio ⁊ admĩstret. ⁊ ex eis q̃ [illegible] pis tauri salui. ʒ. xxvj. [illegible] an. ʒ. xxviij. myrrhe. ʒ. vij. laudani [illegible] xlviij. Spicis alni. ʒ. xxvj. [illegible] totũ cũ vio nigro ⁊ radat̃ caput ⁊ [illegible] tur q̃nqz dieb⁹ deĩd̃ abluat̃ ⁊ [illegible] b⁹ deĩd̃ iteretur q̃ si [illegible] Et itẽ ad depilatos [illegible] exiccetur opĩe ⁊ adurãtur i vase [illegible] eos d̃ folijs rani ⁊ d̃ folijs myrti [illegible] ʒ. viij. ⁊ adurãtur vice alia i vase [illegible] ceatur cũ trib⁹ lb. adipis vsi ⁊ [illegible] repõatur ⁊ admĩstretur [illegible] romanzato ⁊ bacce lauri ⁊ [illegible] sit illd̃ qd̃ aduriat i faciẽdo nasci [illegible] misceatur cũ oleo [illegible] nasci barbã [illegible] mia lini cũ aq̃ ⁊ pp̃e i supcilijs. Et itẽ [illegible] rãtur due nuces [illegible] aut̃ d̃ nucleis [illegible] q̃na pipis ⁊ bulliãt cũ oleo ro. [illegible] lĩe adusti ⁊ laudani ⁊ cantarides [illegible] bẽt cocbliario donec denigrẽtur [illegible] hic q̃ntũ ip̃s ẽ ⁊ fricetur loc⁹ ⁊ liniatur cũ eo. Et itẽ capil⁹ veneri ⁊ q̃na myrti ⁊ semẽ api [illegible] nigrẽtur ⁊ aggregẽtur cum adipe vsi ⁊ oleo [illegible]

Medicamẽ faciẽs nasci pilos i supcilijs. R. [illegible] stercoris crocodili stercoris [illegible] oĩs an. aur. j. terãtur cũ vio stiptico ⁊ [illegible]

pe vsi ꝛ administretur. Aliud ad depilatões aliquā difficilē ex alopitia ꝛ aliis. ℞. sebea p̄tē i. spūe maris p̄tes.viij. eufo:bij ꝛ baccarū lauri āboꝝ añ.p̄tes.iij. pic būde p̄tes.ij. liq̄fiat pix cū oleo ō lino ꝛ liq̄fiat i ea eufo:biū de īde admisceāt cū eo rel̄iq medicie sīle ei radicū arūdīs adulte p̄tes.vij. cieri ramarū p̄tes.v. sēis eruce p̄tes.iij. radicis alise p̄tes.ij. terātur cum oleo laurino ꝛ administretur.

De Alopitia ꝛ tyria. C.v.

Iam sciuisti q̄ eā in generādo alopitiā ē mā mala manēs i cute ꝛ i origib' radicū pilorū q̄re corrūpit radices originū pilorū corrodēs eas ꝓhibēs nutrimētū bonū eis ꝛ nōiatur alopitia ꝓpterea q̄ ipa accit vulpib'. Et dr̄ia q̄ ē īter ipas ꝛ tyriā ē q̄ i tyria nō tn̄ cadūt pili sed ēt excoriat cū ea cutis tenuis sic accit serpēti. Et forte accit i ea figuratio ꝓueniēs sic figura serpēti. Et mā q̄dē q̄ facit accidē ꝛ icurrē alopitiā ꝛ tyriā q̄nq̄ ē cholica ꝛ q̄nq̄ ē melica ꝛ q̄nq̄ ē phlegmatica ꝛ q̄nq̄ ē ex sāguie corrupto ꝛ signatur sup totū illō p̄ illō q̄d appet cū sit abrasio ex colore cutis ꝛ ꝓpter q̄d fricatur illō fricatōe aliq̄ ꝛ q̄nq̄ signatur illō ex regie pcedēte ꝛ ex accidib' q̄ associantur ei. Et ex eis q̄ significāt illō ē bōitas ꝛ sanitas ō ill q̄d sequitur. Et q̄nq̄ significatur velocitas sanatiōis ei' ꝛ tarditas ex eo q̄d videtur ō velocitate rubificatōis ei' p fricatōes ꝓpter velocitatē attractiōis sāguis bōi ad ipas aut tarditatē eius q̄uis fricatio plurima exulcerēt quare ꝓhibet originē pilorum.

De Cura. C.vi.

Nō ē dubiū q̄n rectificatio regia i ea sit euacuatio illi' hūoris faciētis ip̄a ꝛ attēnuatio ciborū ꝛ vini valde bōa ad corp' ō q̄ sciuisti ꝛ vini spāti cōmēti declinās ad ipsionē dulcedis parū cū tenuitate ꝛ claritate. nā hoc nutrib' ē ꝛ balneū ꝯfert ei añ oēs fricatiōes ꝛ p' ip̄m ꝛ icipiat ꝓ ma res cū euacuatiōe corporis i p̄mis ab hūore faciēte cum medicis educētib' ip̄m aut cū phlobotomia si mā exigerit illō deī cū euacuatōe capitis ab eo cū q̄ sciuisti ō caputpurgijs ꝛ odoratiū ꝛ gargarismis ex eis q̄ dicta sūt i capl'o mūdificatōis capitis ꝑ vias q̄uis sup̄fluitatē deī penetrādā ē sup cutē ꝛ mūdificatōes ei' ab eo q̄d i ea manēs ē ꝛ extractōes ei' ab ea ꝛ resolutionē ipi'. Et festinādū ē i hoc vt nō recipiat cutis q̄titatē mā ꝛ malā ꝛ nō ē ābiguus i hoc q̄n opāt ut medicie euacuātes ex loco mā malignā sint i ꝯsilie ꝛ resolutiue resolutiōe nō ꝑfecte exiccatiōes ꝓpter vehemētiā calefactionis q̄re adipiscatur cutis calefactiōes q̄ i futuro sit eā cal' pilorū q̄uis i p̄mis forsitā destruat alopitiā. Qd si fuerit causa fortis sic gūma rute agrest q̄ ē radix i caplo fragātis calitas ei' cū oleis spāt piceib' sup eā ꝛ cū aqua q̄b' subbliatur ꝛ ō ea q̄dē melior ē recēs ꝛ illa sup quā p̄terierit āni tres ē debil. Et ō iudicio forti ē vt minoretur ip̄i' q̄titas ꝛ frāgitur ei' ꝯplio ꝛ festie accipiatur ab eo q̄d ipa limatur ꝛ ō iudicio debil' ē vt fiat ꝯrio. Et oꝫ vt sit subtil' ꝛ si nō penetrabit vi' ei' in ꝓfūdū cutis. Et oꝫ vt sit illi medicie ꝯfortatio ꝛ ꝓhibitio vt nō recipiat caput mām malignā. Et nō oꝫ vt associentur illi cū suppositas p̄ma ꝓhibēs mām p̄ueire ad locū deīs penetrare i poros ei'. Vñ ergo corp' mūdificatū ē ab illo oꝫ tūc vt i eis sit sit' attrahēs sāguinē ei' bonū ꝛ vapores ip̄ius postq̄ ipa resoluerit corruptū q̄ ē i cute ꝛ aggreget resolutionē corruptā ꝓpter ꝛ attractōes bōi lōgiq̄ ꝛ illō p' mūdificatōes. Et q̄n a administras has medicias oꝫ vt tu ꝯsideres ip̄sius ideas. Et icipias i eis a debilib' i ꝯplione ꝛ moreris ꝛ ꝯsideres i eo q̄d ē ex eis q̄ si iuenis eam tollerātē ꝛ ip̄sionē eius nō adde i virtute ꝛ si nō tollerat ꝛ magnificat ip̄sius minue q̄titatē ꝯmixtione ꝛ illude ita vt ꝓducat ad exulceratiōes ꝛ ap̄atōes ꝛ ꝓpter i corpib' lenis cōplexiōis aut ꝯi aut egris. Et si ꝓduxerit ad ap̄atōes ꝛ exulceratōes i eis cura illi cū adipib' ꝛ liniēs eos desup sic ē adeps anatis ꝛ galline ꝛ sic ceratū leue q̄n ergo sedatē res itera cū q̄titate quā tollerat. Et q̄nq̄ magnificatē res purgo nō cessāt facē illō donec resoluat corruptū ꝛ attrahat bonū. Et signū q̄dē ip̄sius actōis medicie i ea ē vt rubeat cutis cū fricatōib' eius minoribus q̄ fricatōes q̄b' rubeat añ administratōes medicie. Et si p̄ nō alterat tūc scias q̄ idiget medicia fortiore ꝛ q̄n nō rubet frica eā pāno vehementi' q̄ sit illō donec fiat excoriatio deī frica eā eis q̄ sūt sicut cepe q̄ si nō rubet non erit excusatio q̄n scalpellet loc' ꝛ liniat cū eis q̄ sūt sic allea. Et ō eis q̄b' idigēt i cura difficili cutis mā alopitie male sūt sāguisuge ꝛ vētosatio ꝛ pūgē cū acub' plib'. Et iterū vesicatio cū medicis acutis q̄ dicā ē mūdificatio ei' q̄d vesicatū ē ꝛ sanatio ei' vt egrediāt pili ab ea. Et ō eis que adiuuāt i resolutiōe mā ē cooperire caput pileo ō pellib' i nocte ꝛ die. Ipe n. resoluit ꝛ facit sudare. Et oꝫ vt radat oīb' duob' diebus aut trib' cū nouacula ꝛ q̄ndo nascūt radat caput. Et oꝫ añ administratōes epithimatū vt radat caput ꝛ fricet cū pāno aspo aut sic cū cepe aut cū eis q̄b' rapham donec rubeat ꝛ fiat susceptabile virtutis medicie ꝯplo potis. Et q̄nq̄ excusat balneū ab hoc q̄ si nō radit subaliteē medicia pueniēs ad illō. De euacuātib' āt euacuātib' cholica cū decoctōe myrobalanoꝝ ꝛ cū vīno hellebori ꝛ epithimo ꝛ pilulis cochiaꝝ ꝛ cū hierapicra ꝛ iterū hiera dyacolloquintidos ē bōa ꝓpter ꝓfisiōes. Et si fuerit illic mā malēcolica tūc cū ea aliq̄d ō helleboro nigro. Et si fuerit illic cholica miscet cū ea scamonea ꝛ hiera ruffi ꝛ logodiō bōe sūt ꝓpter mālē ꝛ multotiēs q̄dē sanat cū eis tīa. Et spēs q̄dē bōꝝ euacuātiū sūt ō eis q̄ scias collegisti i eis q̄ sūt p̄terita. Et si volūt' leui' illō da ei i potu ō hiera amara ꝯposita cū pulpa collo:qntide ꝛ turbit i mēse tres potiones aut q̄tuor. Et q̄d nō oꝫ cū istis vna itera p' getes in eo q̄d ē i nt illō. Et q̄n videt cutē capitis rubē aut venas ei' rubedie replesnali phlobotōia p' phlobotōiā vices si exigit illō ꝯsimilia venas capitis ꝛ venas frōtis ꝛ tēpm. Et i. nō voluerīs illō tūc nō faciat aliq̄d ō hoc. sāguis n. ē q̄ idiget illic. Gargarismata āt ꝛ caputpurgia ꝛ sīlia iam sciuisti in caplo curatōnū capitis. Mediciaꝝ vō suppōendaꝝ fortioꝝ ē eufo:biū sup q̄d nō trāsiet vltra tres āni ꝓpter ꝓpterius sīn q̄ dedim' ō regie i eiōne. Et p' q̄s ip̄m ē gūma rute silvestris q̄n ipa ē mirabil' valde. Deī natus tūc ꝛ sināpis ꝛ cinis cātaridarū ꝯfect' cū pice būida aut staphisagria ꝯfecta cū oleo laurio aut iuctitiali cū q̄ vesicet ꝛ appbal vt currat q̄d sub ea ē. Et q̄n cadit cortex ō illi pili sub cortice aliq̄ ponit sup mēbꝝ ipe pio ꝛ idiget ea i alopitia q̄ ē fortis. Et p' illō sulfur ꝛ duo hellebori ꝛ semi eruce ꝛ spūe bauracis ꝛ tūc spēs spūe maris ꝛ cortices arūdinū ꝛ radices eaꝝ adulte ꝛ stere' muris ꝛ fircus omū adulstū iunctū ꝛ pip lōgū ꝛ sinapis aut auellane cōbuste ꝛ folia fici ꝛ adulla ꝛ vini chelidōe ꝛ albitū. Et q̄nq̄ ꝯfert i ea fel taurini deī q̄d ē sic amigdale amare adulste cū cortice suo ꝛ sic nas tritū aliq̄t dieb' i aceto bono. Et vsus caracteris albi sūt ex medicis b' egritudis. Et ō istis oleis administratio i ea meliora sūt oleū laurinū ꝛ oleū ō keru. Et ō medicis q̄ sūt cerete melior ē alkitran deī pix ꝛ ō adipib' melior ē adeps vrsi ꝛ ꝓpter q̄ dicit. Liniēti fortē eufo:bij gūme rute agrestis olei laurini oim añ. aur. ij. sulfuris viui ꝛ hellebori ō q̄cūq̄ illoꝝ fuerit nigro aut albo oim añ. aur. j. fiat ceratū cū cera q̄ tū sufficit. Et iterū bauracis ophicā p̄tes. ij. sal āmoniaci p̄tes. adurāt āboꝝ ꝛ terāt i aceto forti ꝛ liniāt cū eo loci p' fricatōes faciēdo epithima leue. Et iterū p' tres horas medicie sit exiccatio ide trib' diebus. Si āt vesicauerit sit illō q̄d scis. Et iterū cātarides ꝛ sināpis decoquāt i oleo donec fiāt sic algalia: deī vesicēt cū eo loc' forti ꝛ frāgat vi' ei' cū ꝯmixtiōe debili. Et ō illi q̄ sūt leuiora hoc ꝛ sūt

mirabil' iuuatiui ē vt fiāt acetū forte cū tāto oleo ro. bo no q̃tū ipm ē ⁊ cū galia ḡe deīn fricet loc' cū pāno aspo ⁊ liniat ex eo. Et iterū mixtio cū algalia i q̄ ē aliq̄d ō gū ma rute agrest. Et sciās q̄ istā ab' iuuāt abstinētia ⁊ pube res tollerāt. 3. c. Depillatio cocbijs. Et bāsico inos. 2. ter tia. 3. vinus. De eis q̄ abradūt pilos. C. vij.

o Umāt calc' pte. ij. ⁊ arsenici ptes. ij. ⁊ liniat cū eis ōbob' cū pauco aloe posito i eis abradēt. n stati. Et si ponāt calc' ptes plres ⁊ arsēci pauciores erit mag' cōīe. ⁊ si addat calx erit tardior no opatio veruntñ opabil. Et q̄nq̃ sumāt calc' ⁊ arsēci ptē. ij. ⁊ po. j ⁊ decoq̄nt i aq̄ radiū dōec dipilet pēnā. Mō si iteret opa tio in illa aq̄ erit melior: ⁊ q̄ ēpat cū sole ē melior: ⁊ fiāt aq̄ illa ⁊ decoq̄t i ea oleū min' ea sm p̄lm dōec recipiat vtūtē ei' ⁊ liniat cū ea. Et q̄nq̃ dimittit aq̄ illa coagulari i sale ⁊ administrat sal ille i aq̄. Et calx ōbul' ei' opatōs calc' cū arsenico ⁊ ē subtilior. Et fiāt loco calc' aq̄ cal cis i q̄ calx iterat ponēdo sub sole aut decoq̄ndo ⁊ pōāt i aq̄ arsēci vtū erit bonū: ⁊ q̄nq̃ administrāt etiā sāguisu ge virides q̄ sūt i vasis. Mō si volueri' vt sit illō q̄ō nal cū subtile. pijciat i psilotro eis vit' aut baurac ⁊ mlnpli cet ei' ōmodo ōdde abluat cū saria odāt ⁊ subaz ⁊ scio melōre. ⁊ q̄nq̃ ōponūt calx ⁊ arsēicū cū eis q̄ sūt sic aq̄ al kalch ⁊ aq̄ rāsi. Et q̄nq̃ ponūtur in ea myrrha ⁊ mastic ⁊ quandoq̃ iuuatur cū spuma maris.

De cura eius quē ōbusta psilotrum. C. viij.

Poster vt mi oret ei' modo ⁊ sedet ipe' ablatō olo rosacco cū sup eū ōmisso cuiq̃ abluit cū aq̄ calida sedat p' illō i aq̄ frigidā illō. n. ē curatio bōa deīde li niat desup lētem excoctiate trite cū aq̄ rosacea ⁊ sedat ⁊ ōpe si adunt. Mō si foret fecent adustionē tē necessariū ē adhibē q̄ sic sūt vngētū cerusē ⁊ sic epithia cū litbar girio nutrito cū albumie oui ⁊ oleo ro. ⁊ camfora.

De eis que ōhibēt odorē psilotri. C. ix.

l Iniat p' ipz cū creta mirita cū aroātic' aut cre ta cū aceto ⁊ cū aq̄ ro. Et folio p̄ici ē. ōpetio i hoc mirabil ⁊ folio vit' ⁊ folio alscbelabal trit' ⁊ alcā ne ⁊ sect croci hortulani ⁊ ros ⁊ cipis ⁊ galie ⁊ sigillo ⁊ silib' sigilarib' ⁊ ōposit. De ill' q̄ ōhibēt ortū pilo. C. x

p Rohibet ipm supcilacitia i frigidā sic vt ics piat ⁊ depilet deīn liniat cū byusqamo alboz opio ⁊ aceto ⁊ aq̄ byusqami nigri cū eis ⁊ sola ⁊ si fuerit decocta i aceto erit meli'. Et corp' rāe laciat exiccatū ē ex ōhibētib' qū teri ⁊ misce cū mucilagine psilij aut succo byusqami albi aut aceto iteret illō. Et se q̄ si liniat cū oleo i q̄ dissoluta ē lacerta coq̄ndo ē ex eis q̄ ōhibēt ortū eoz ⁊ sūt cū oleo i q̄ decoq̄t erin'. Et for tasse ō: ōuū ill' ⁊ ō eis q̄ dicūt ē vt sumāt cbimolea ce rusa plūbi cōīs ⁊ alijs medietas pō ⁊ tē sit cū aq̄ byusq ami albi būsi. ⁊ exsiccauerit q̄dā q̄ sāguis ranaz lacta liū ⁊ sāguis testudio fluuial ōhibet illō: ⁊ sicut ⁊ sūt sāg uis vespertilionū ⁊ cerebella eoz ⁊ ōposuerit medicamē ō illis. Dicēt tam ā rāe ō lacu aridiū ⁊ exiccēt ⁊ lauāt ō carne eaz sicca ⁊ sāguis testudio fluuial exiccati ⁊ ro saz rubearū ⁊ litbargirij ⁊ ostracoz margaritarū adu stoz ptes eq̄les ōficiāt cū aq̄ ⁊ admīstret sup depilatōes pilor i pectie ⁊ i ascell. Et semē vrtice cū oleo ē ex eis q̄ depil. n. pilos cū fortitudie. Incrispatio. C. xi

o Uni sic saria fenugreci ⁊ oleū ei' ⁊ alsdre albū ⁊ myrrha ⁊ galle ⁊ calx ⁊ litbargirū miscēatur ⁊ sic sufficiētia i q̄buidā eoz ⁊ ōmoueat cū eis caput iāgē do: ⁊ q̄nq̃ ponūt i eis semē byusqami albi ⁊ oleū ei' ⁊ q̄nq̃ admīstrāt byusqamū albū sic ē solū. Et calx ē ex eis q̄ faciūt pilos ⁊ adunt p̄as ñ q̄s solū i hac sūma. ōpe q̄ cōīt cū ea duc ōne ipi' ō sidre q̄ ābo sūt ōfecta cū aq̄ frida. ⁊ sūt spūa sal amari icrispat eos vehemēt. Incrīs patū bonū ō gallaz ⁊ alcamezegi ⁊ liature acuū ⁊ so

lioz cupssi ⁊ gāoz ei' ⁊ gāoz ⁊ calolez ⁊ [illegible] decagigāi ⁊ boli ⁊ alcauisi ⁊ [illegible] q̄ no ē exticta pē medū ōficiat cū aq̄ [illegible] eū bonum et spaus decagiano.

c De eis que planos faciunt capillos. C. [illegible]

Ura ei' ē cura solliōis capilloz ōbōn [illegible] mistratio oleoz mollificātū ⁊ mucilagiū [illegible]

De sollione capillorum. C. [illegible]

c Rasa ei' ē lectio ⁊ eis' loc' ⁊ [illegible] lenia eq̄lia ⁊ mucilagio psiōl [illegible] ⁊ mucilago psilij ⁊ mucilago [illegible] ē bsiccatio. De ill' q̄ scalū capillos. C. [illegible]

b Barach q̄n pōit i medicis capilloz [illegible]

Sermo de adolescentia ⁊ canicie. C. [illegible]

i Iam locuti sum' i alio loco ō [illegible] dolēscētia. Et canities q̄ b [illegible] uio ōmāet pigno spū' calid' [illegible] nigri q̄n vo ad ōsmatē sēdē [illegible] nitiē. De eis q̄ caniē tardāt. C. [illegible]

d Ex reb' caniciē tardāt' ē [illegible] ō eis ē regimē ei' q̄ō puri [illegible] me sic sūt cēāno b [illegible] pb [illegible] tū sup cibū ⁊ p elisteria [illegible] strēt ōfectōes ⁊ medicīe facientes [illegible] admīstratiōe ciboz bōz [illegible] q̄b' gūat sāguis laudabil' spū' [illegible] spūmi ⁊ ea q̄ coopta coq̄ntur aq̄ [illegible] nuce i iure ⁊ studeātur vt [illegible] ē radix. nā cū digō [illegible] ōplio fuerit bumida valde et admi [illegible] ⁊ pip ⁊ spēs ōdiētes ⁊ [illegible] tanio ⁊ sicla cū sinapi ⁊ [illegible] Et deuitet fruct' ⁊ olera bumida [illegible] triticū coctū cū aq̄ vt pulo ⁊ [illegible] ōhibentiā planā ⁊ emissionē capilloz [illegible] ⁊ coctū p̄m ⁊ algē cū eis q̄ sūt [illegible] sibacinū ⁊ aq̄ sibaci capillos ⁊ [illegible] aq̄ dulc. Mō si fecent [illegible] ablutio capillo ⁊ ōfect eoz [illegible] q̄ sūt sic pulpa colloq̄ntide ⁊ [illegible] ablūcōe. Cōfectōes vo ⁊ spēs q̄ [illegible] tardāt caniciē sūt sic masticatio myrobalāz [illegible] ō q̄b' oī die cū nūero [illegible] glutiat: hoc. n. fortasse ōseruabit adolēscētiā [illegible] vite. Et sūt triferē lactee ex myrobalanis [illegible] ōfectio ō scoria ferri. Et melior ex eis [illegible] ex hac. R. myrobal. nigroz ⁊ [illegible] mell' anacardoz ex eis ab eis [illegible] ceāt cū butyro cocto ⁊ ōfciat [illegible] hoc ē forte bonū. Et os vt admīstret [illegible] tate q̄ nō efficiat ipssionē malā. [illegible] riaca ē fortis ⁊ carneo vipe [illegible] tatē cū assiduat eaz ōmetho. Mod' [illegible]

m Yrobalāi nigri ⁊ bunang ⁊ [illegible] q̄nq̃ ē loco pigrie logādie [illegible] ex eis tri era. Et ō [illegible] ⁊ myrobal. kebaloz ⁊ [illegible] stret: ⁊ iterū vt fiāt myroba. kebaloz pōd' [illegible] ferri pōd'. 3. iiij. agarici. 3. v. ⁊ [illegible] ōfiloz oīm añ. 3. ij. ⁊ ōficiat cū melle [illegible] exitia adolēscētiā [illegible] ōfectōib' sup q̄o expectet [illegible] abū. Linimēta ōhibētia caniciē. C. [illegible]

o Omnia olea calida ōfortātia ⁊ [illegible] filia ill' i natūr ōseruatiōe pilor capillor [illegible] rē inatū ⁊ nō rugat q̄ō penetrat [illegible] sūt sic alkitrā ⁊ q̄ eo liniat [illegible]

gredial balneū. Et dixerūt iterū curatores hōies caput calefaciendo emplastris. Et similiter ꝑs humida currēs. Et oleū de costo quod ē forte valde. Et oleū d' be. Et oleū de nigella ē forte valde fortius. Et oleū factū cū pulpa colloquintide. Et oleū de sinapi. Et bonū forte ē vt fiat de oleo sinapis & de nigella & vt coquatur in eo nigella deinde coquatur in ipso colloquintide post ipsā aut cū ea. Et oleū expressū ex olivis silvestribus quī assiduatur inunctio cū eo omni die prohibet canitiē. Oleū bonū. olei de ꝑbacini acatie trās spice. ℥.i.s. blacte bizātie floris fenugreci ambo℞ ana. ℥.s. decoquatur mediocriter aut in oleo donec remaneat tertia eius aut in aqua donec suscipiat virtutē cap℞ vehemēter deinde decoquatur oleū iterū in illa aqua donec consumatur aqua. Et rectius quidē ē sic vt minor est quantitas olei & sufficiat lib.s. & medius deinde fiant. ℥.i. acatie & dissolvatur cū vino & terantur optime & misceatur cū eo acatia & administret. Oleū bonū oleū de gummi coni & olei myrti & olei de ebulis ptes equales & misceantur de summa eorū lib.i. sumit cipi & casie & spice & nigelle & gariofilorū & pulpe colloquintide & costi & xiloaloes crudi & florū fenugreci & calami aromatici omnium ptes equales & fiat earū pondus. ℥.c. & decoquatur in succo colloquintide in ine aut in succo corticū nucū cuius quantitas sit lib.iiij. qui quinquies mediat aqua ponatur sup eā oleū & iterū decoquitur donec remaneat oleū & consumatur aqua & colatur & administretur.

o Linimentum bonū adeo quod destruit recētē ex ea. Recipe acatie & galle & fenugreci & semē melonis & coriandri sicci & spica & laudanū & succus corticū nucū exiccatus & succus florū papaveris rubei exiccatus & rubigo ferri & calcucecaumenon & terre albe alumē nigrū de quibus fiant trocisci similes & exiccentur ei & administret in mense tribus vicibus lavando cum aqua ambulicorū aut aqua myrti.

Linimentū bonū cū quo liniatur caput tingēdo.

m Ꝓbalanorū nigrorū ebulorū & gallarū omnium partes. x. laudani ptes. xx. foliorū myrti & gummi eius ana ptes. xxx. ponantur in tribus lib. olei & dimittātur in eo tribus diebus deinde coquantur donec ingrossentur & fricetur cū eo capilli. Et de eis quod expertū fuit illi qui fuerūt ante nos & experta sūt in tpe nostro ē portare dragāti rubei albaskar pondus. ℥.i. ipsum n. depilat eos & facit nasci loco eorū capillos nigros veruntamen nō tollerat illud nisi qui hꝫ forte corpus & humectatū. Et oꝫ vt administret post ipsum quod mundificet pulmonē & humectet ipsum.

r De Rubificatione tincturarum. C.xviij.

Experiuntur in libris olea de quibus existimatur quod sint tincture. Et experimū facere ē necessarium vniuscuiusque speciei. ꝑpterea quod cū siccatur oleū resolvit infra cap. & inter capillos & quidē penetrat in eis & operatur aliquid nisi fuerit illic virtus vehemens aut ꝑpetas materia & nō speratur virtus vehemens nisi ex rebus fortis tincture sicut ē erugo ferri & sicut ē erugo plūbi & sicut cortices nucū. Sic n. fortassis illae & similes eis cū virtute ea iterentur in oleis & virtute medicinarū penetrare faciētiū medicinē intrinsecus sicut aceti & vini optimā si possibile ē vt sit aliquid tale ex illis. Video & audio quasdam testationes virtutis eius quod dicitur quod vna ex nucibus viridibus quae incidit in principio veris & ponit vt buccella in vase vitri in quo ē oleū & sepeliunt sub terra exiccat illud quod ē in vase & exiccando & sugendo deinde faciunt illud in annino & reddit plenum eius ad vas & ē tinctura. Et plūs quod accidit de hoc capitulo & ipsum inuenimus falsum ex eo nisi cū iteratione. Amplius species tincture quibus tinguntur capilli sunt tres denigratio & facies flauos & dealbatio & nos incipimus narrare numerū denigrationū bonorum.

a Denigratio. C.xix.

Alcāna quidē & indicū sūt radix sup quam aggregātur hoies & edificant ambo℞ ipsiones fm diuisionē & paratores capillorū & hoies incipiūt cū alcāna deinde cōtir adhibēt indicum post ablutiones & expectat sr vnūquodqꝫ ambo℞ mora quantum quantitatē hꝫ & quanto plus expectat ē melius. Et de hoibus sūt qui aggregāt ea & de hoibus qui sūt contenti alcāna & delectatur eius flauitate & de eis sūt qui sūt contenti indico & delectatur colore pauonis proueniēte ex eo. Et indicū quidē illud bonū ē vt pōatur tincturis & vehemētius faciēs colorē pauonis & flauitatē & indicū carmenū ē minus tingēs & tardius veruntamen eius tinctura ē declinans ad nigredinē flauā & nō ē multitudo coloris pauonis in ea. Et qui vult vt sedeat tinctura indici ad colorē capillorū & destruatur eius flauitas administret sup alcānā vice alia. Et si fuerit eius administratio ante eā tempa destruet colorē pauonis & stabiliet eū ad colorē flauitatis. Et melius quidē ē vt si ꝓlongetur eius mora immo sufficit ad ablutiōdū eā. Sed alcānā quidē sunt post tincturā primā. Et de hoibus sūt qui cōmiscēt ea cū aqua sicle & cū aqua granatorū aut cū aqua sacci acetosi aut componit cū eis almasal & aqua corticū nucū & totū illud ē cinnamū. Et de eis sūt qui comiscent ea cū aqua in qua ꝓiciunt calx & lithargirū decoquendo aut in sole dimittendo donec denigret lanā. Et hoc iterū bonū est quod ponitur in tinctura pondus. ℥.i. gariofilorū denigrat valde & prohibet maliciā eius a cerebro. Tinctura autem alia quae administratur multotiens veruntamen minus quam administret prima ē vt sumat galle & iungatur cū oleo & adurat cū oleo. Et quod de hoc ē melius ē vt fiat in vase lutato & fumus adustionis ē quantitas quae denigret & terantur & si pueniat ad vltimum in ea. Et fiat de eis pondus ℥.xx. & calcucecaumenon ℥.x. & aluminis ℥.ij. & salis gēme ℥.i. & fiat ex eis ticla. Denigrat n. capillos cōmixtione fixa & quibus administratur fm hāc descriptionem. Sumat lib. gallarū quae cū oleo iungatur & frigatur donec scindatur & sumat calcucecaumenon & aluminis & dragāti omnium ana ℥.xx. & salis ℥.viij. terantur bene omnia & cōficiantur cū aqua calida & tigatur cū eis & dimittatur tribus horis. & quibus permiscētur cū eis alcānā & indicū. Et illud quod ē famosum post hoc ē illud quod fit ex calce & lithargyrio & creta quae cōedit aut alcali aut creta cimolee aut quaecunque cretā voluerit de speciebus crete capit ꝑtibus equalibus vniuscuiusque conficiatur cū aqua ꝯcordie ticle & administret & cooperiat folijs sicle & necessariū in eis ē vehementia ꝯtritionis lithargyrij. Et sit aqua eius aqua alcāne & indici facta cū iteratione decoctionis ambo℞ aut positionis eorū sub sole in ea tē ē melior veruntamen necessarium ē vt dimittantur circiter sex horis ꝯficiet sr eā humectatio eius. Et iterū sumat alcāne & indici & lithargyrij mīni sic alcohol & calcis & gallarū frixarū & calcucecaumenon & aluminis & dragāti & gariofilorū ptes equales & tigatur cū eis. Et hae sūt ticle denigrātes quae iam dicte sūt in libris de quibus multi illorū quae sūt ꝓpriorū ad hoc vt tingat eos cor aut cū quibus cadat ticla. Modus ticle hōc. Recipe alcāne grece ℥.i. & indici ptes ij. & calcucecaumenon & aluminis & salis gēme & gallarū frixarū & scorie ferri ptes equales terantur cū aceto & dimittantur donec fermētet & administret. Et de illis quae dicūt in hoc ē vt fiat scoria ferri post ꝯtritionē in aceto vini fermētate ei quatuor digitis ꝯtritione vehementi & decoquatur vsqꝫ ad sui medietatē deinde dimittatur in eo duabus ebdomadis donec erugiet & fiat quantū ē scoria de myrobolanis nigris & fidatur sr eos illud acetū post ꝯtritionē eorū & decoquatur donec ꝯficeet illud acetū & sit sic alcohol deinde commergatur cū oleo & decoquatur donec fiat sic algalia & si voluerit aromatiza ipsum & hoc si tingit cū oleo gingiuitate ꝓpter virtutē rubiginis ferri. Et iterū scoria argēti de cocta in aceto vehementer inueniatur de summa denigrātium fortiū. Et magis delectus apud me ē vt sit loco aceti acetositas citrangulorū aut citri & vt loco decoctionis sit demissio ferri in eis spacio aliquo. Et dixerūt iterū si ponatur in semina ordei vna de floribus papaveris rubei & ordo alius aluminis & sepeliatur in stercore resoluitur in tincturā bonā. Dixerūt & similiter si habeatur planta ordei humida antequā spicas habeat cū medietate sui de aluine in fimo in ꝯcauitate vasis vitrei vt in ea fiet totū aqua nigra & linimentū de nigratione. Dixerūt & similiter si cucurbita humida extra sr arborē sua cū circuitione aperiatur & exhibeatur quod in ea ē & ponatur in ea sal & aliquid parū de scoria ferri & reducatur cortex quae cū circuitione fuit ablatus & linita & totū quod in ea ē resoluitur in aquā nigrā quae erit ticla vt ꝯstitutū. Dixerūt & si terantur folia capparis & decoquantur cū lacte & ꝓijciantur mulieris donec pueniat ad terrā & dimittatur nocte tota erit ticla bona. Et melius quidē ē apud me vt sit de summa ꝯfirmantiū. Et Gal. quidē testatur de hac ticla in qua sumatur

de flore q̄ ē sic' vua in arbore nuci ⁊ terat̄ cū oleo ⁊ liniat̄ ex eo cū butyro vaccio huido. Et dixerūt qdā q̄ misceat̄ ni eo flore' capillū sit bonū. Et dixerūt ⁊ sīlr q̄ cortices radicū algarab terāt cū oleo ⁊ iungāt cū eo te ipm denigrat ⁊ ipsū me qdē si fuerint nigēo cū i debilitat operatōz ei' oleū ⁊ si eēt loco olei aq̄ fortius eēt meli'. Et sīlr ē fumo me' i eo qd̄ dixit paul' q̄ rose papaueri rusti ꝯterūt i oleo dōec sit sic algalia sit tīcta. Nā si fuerit tīctio ad hoc tūc necessaria sūt ꝯdidāna sic alumē ⁊ sīlr ē fumo eorū i nutriēdo oleū cū corticib' nuc' ⁊ i hoc q̄ ipi decoquūt ipm i aq̄ ei': ⁊ in tromitē parū aluio i eo ⁊ totū hoc ē ex eo q̄ debilitant ipm. ⁊ sīlr illd̄ qd̄ d̄r i decoctiōe olei in aq̄ papaueri rusti dōec siniat. ⁊ sic illd̄ qd̄ dixit q̄ oportz sūat oleū sisamini ⁊ ꝓiciāt̄ sr ipz fila sin ēbli corū ⁊ decoqt̄ bona vna cū fa cillime' colet ⁊ sūat ad oēz librā q̄rtā libre lataru plūbi sēbli deī frigat cū facilitate vt liq̄fiat plūbū ⁊ vt n̄ in flāmet oleū ⁊ moueat sp deīn olat tib' dieb' deī sūat ⁊ dico i hoc ē fiducia aliq̄ ꝓp̄e q̄ ē i eo alumē. Dixit ⁊ sīlr cū ꝓdit oleū ō bē i ꝯcamiāte sigillat deī firmat ex lutatōe ei' ⁊ pōit i fumo postōe cū cautela egredit oleū nigro ⁊ meli' ē veniret hoc i sūma eorū q̄ ꝓhibēt cani tie. Dixit ⁊ si mūdēt grāa passulaṝ ⁊ terāt optie sic alcohol ⁊ submergāt cū oleo sisamio ⁊ dimictāt mēse vno i fimo erit tīcta bōa ⁊ bonū. Et ex eo q̄ si q̄s illud sr qd̄ ē ꝯuenientia ē q̄ oīa albedat ⁊ tīcta fortē et sīlr oīa anno tarde. Et accit qdē i tpe nr̄o i dieb' vite reg' sedabel ⁊ vt egret vna ō generat fimo sr vnā ptē barbe genet albet' dormiens et tenuit eā nigredie. Galia quī elegit.

b Accipit sūat. ℥ j. sal et lb. j. et. ℥. aq̄ myrti huide ex pisce et. iiij. lb. aq̄ decoqt̄ dōec minuat mediciās deīn remoueat ab igne ⁊ sumāt lb. ij. cuisci ⁊ Laleāe. ⁊. l sidici ⁊. ℥. xx. gallaṝ siccaṝ ⁊. ℥. x. dragagāti ⁊. ℥. l. gūmi ⁊ ꝓiciāt i ea ⁊ ingrossēt cū decoctiōe ⁊ aromatizet cū musco ⁊ galia ⁊ cooperiēdo cū ea tīgēdo illd̄ qd̄ volūt tīgere tāta q̄ntitate q̄ ei sufficiat. Dixit ⁊ sūat olei ō q̄nio cōti pōd'. ℥. x x. ⁊ ꝓiciāt i eo limature ferri ⁊ liale plūbi ⁊ calcecaumenō oīm aā pōd'. ℥. iiij. terāt totum cū eo ⁊ dimittat dōec denigret deīn fricat ⁊ aromatizet cū musco.

Et sciat q̄ ordeū cōbustū aut cortices fabaṝ aut cortices granatoṝ s̄ ō sūma eoṝ q̄ ītrāt i tinctur' itroitu alcane ⁊ sīlr corticeo nuc. Et nō qdē iā dixi' medicias tīcture i medicis singlarib' ⁊ q̄ sp̄e sūt sic capsia ⁊ myrrha ⁊ lilium ⁊ sinapis ⁊ sal ⁊ bellebor' ⁊ atriplex ⁊ ebli ⁊ capill' veneri ⁊ rose papaueri rusti ⁊ alcana ⁊ sidici ⁊ eo vīne ⁊ scoria ferri ⁊ aq̄ corticū fabaṝ huidaṝ: cortices nuc' ⁊ aq̄ coṝ ⁊ acatia ⁊ fenugreci ⁊ semē sicle ⁊ myrt' ⁊ g̃na ei' ⁊ laudanū ⁊ litbargyrium ⁊ calx ⁊ scorie eris ⁊ limature.

De faciētib' flauū ⁊ q̄ currunt cursa coṝ. C. xx

b Accipit q̄ currit ex aridie rabarbi recēte ablato ab eo cortice ei' qū accēdit: ⁊ n̄ ab alio ligē sangui sic aurū. Et sīlr erugo ferri cū aq̄ dragāti sr quē expectet sic expectat sr alcana. Aut sumāt alcane ⁊ fec' vini ⁊ gūme ꝓfco cēleo ⁊ aliqd̄ ō ignāto ⁊ tīgat cū eo. Aut sūat alcāna ⁊ tīgat cū cap' q̄s ꝯficit cū decoctiōe ꝯdīt. Dixit ⁊ tīgat cū aluie ⁊ alsifico ⁊ croco aut cū myrrha ⁊ staphisagria ⁊ dimiat die ac nocte cū aq̄ ⁊ iteret illd̄ dieb' a liq̄r. Et qū iterāt sr ipm lapi ꝯfeci cū aceto ē bonū. Et iterū sumāt lupioṝ ꝯtritoṝ. ℥. x. myrre. ℥. v. dal tīget. sal saurgi. ℥. iij. fec' vini execute aduste. ℥. iij. aq̄ cineri ligni vitis q̄ntū sufficit. De rubificātib' fortib'. C. xxj.

o Sumāt sūach. ℥ ij. ⁊ gallaṝ. ℥. iij. ⁊ alidrio cinr. ℥. ij. ⁊ capille veneri' dec baēc ⁊ apsithij bacca. i. ⁊ lupioṝ excorticatoṝ siccoṝ pugilli duo terāt ⁊ īfūdātur i lb. x. aq̄ dieb' aliq̄b' deīn ꝯfcet cū eo caput cū ē tepidū. Dixit ⁊ decoctio lenti ⁊ ꝯdīti i aq̄ ē bōa faciēs flauū fortis. Dixit sūat fec' vini adusta ⁊ misceat cū oleo de bē aut oleo de ignāto. De albificantibus. C. xxij

Et in ē flore' huidū [illegible]
b sīlr alnco ⁊ ō no i flo albū [illegible]
raphāi ⁊ sel tauri ⁊ repo [illegible]
par' ⁊ cacumē olīuaṝ singlr [illegible]
ꝓp̄e p' capatōes ei' cū fallar [illegible]
ficco raphāi ficci ⁊ alumē ⁊ aggrega [illegible]
dictae pē vn' ō gūmi arabico. Et ꝯg [illegible]
ri ⁊ cortices papaueri ⁊ mādragore [illegible]
bruscamū albū erit forte ⁊ misceat [illegible]
cāfora ⁊ aq̄ ro erit meli'. Et q̄s [illegible]
uolūtur i sulture deīn [illegible]
nocte semel aut duab' vicib'. [illegible]
p dispōibus sequētibus tacturus. [illegible]

Lucos specō ticture [illegible]
rūpētes ipz ⁊ faciens ipz cadē i ꝓuie [illegible]
apoplā ⁊ sīlia: curet ergo illd̄ cū eo [illegible]
adiustreē successiōe eaṝ ō [illegible]
⁊ gariofili ⁊ sīlia. Et q̄s accidet [illegible]
q̄ corde ⁊ moueat coṝ [illegible]
⁊ succurrāt illi i pōal oī tictura [illegible]
⁊ ꝓp̄e i gēe capilloṝ q̄ faciūt illd̄. Et [illegible]
vt debilitēt capilli ⁊ enicet barbe [illegible]
pāt capilli ⁊ succurrāt illi [illegible]
⁊ oleū album. Et q̄s accidet tictura [illegible]
boleo qdā liniāt eū cū faria fabaṝ [illegible]
melior ablutio ad illd̄ q̄ ō [illegible]
curā aluñat. Et medi' qd̄ adhibui [illegible]
cura q̄ntū ē nux ⁊ epicee ⁊ ꝓp̄e ō [illegible]
dāo ⁊ q̄tiā appet aluñat aut [illegible]
nū sic illd̄ cū q̄ [illegible]
ō resolutiōe illi' ticture [illegible]
Et qdā accepiūt fumū olei [illegible]
danum aut cerū ⁊ [illegible]
q enicatur linitur. De furfuribus [illegible]

Uonā fmo ō furfurib' ē [illegible]
pilī ex aliq̄b' modis tē loquar [illegible]
cātaoṝ qd̄ ē i capite mod' [illegible]
piti p corruptōs [illegible]
superiore cuti ⁊ peior [illegible]
gine capilloṝ: ⁊ sa a mā [illegible]
mlico. Et q̄s ē p malicia [illegible]
illd̄ qd̄ pueit ad ipm. Et [illegible]
da: ⁊ nō ē relīq ꝯplo i [illegible]
f p coitatem. De sana. [illegible]

Uesani q̄ ē lesio sufficit curalenit [illegible]
epitbiare caput cū oleo ro. ⁊ vio ⁊ [illegible]
furfure ē q̄ ē vehementior illo ⁊ [illegible]
⁊ resolo fort deīn [illegible]
ō eo ē mal' valde [illegible]
ratōe ei' ē vt mūdificet corp' [illegible]
si sueta necessariū illd̄ ⁊ si [illegible]
corpis deīn curet ⁊ q̄ [illegible]
beāt ola. Medicie furfur' [illegible]

Ufie furfuri ꝓpīq debil [illegible]
o aq̄ fenugreci ⁊ cū [illegible]
pioṝ ⁊ fabaṝ ⁊ sicle altee decoctio [illegible]
cilagie ordoi oṝ ⁊ altee ⁊ dragagāti [illegible]
cbimolea ⁊ ꝓp̄e cū succo sicle p' q̄s [illegible]
vna. Et sūt ꝯtēt' folia salic' huide q̄ [illegible]
maridis ⁊ apio ⁊ succo ei' ⁊ decoctio [illegible]
canab ⁊ folijs sīlis ⁊ fosrasse cū [illegible]
fort ⁊ sīlr succ' aboṝ ⁊ amigdale [illegible]
faria fenugreci cū aceto. aut sūat faria [illegible]
triti ⁊ misceāt cū aq̄ sicle ⁊ [illegible]
cicer triti ⁊ altea ⁊ ꝯficiāt cū aceto ⁊ [illegible]
caput cū cacuie mori trito [illegible]
aut altea cū oleo aut [illegible]

iteret illud diebus ebdomadis. Et de subtilibus et facilibus est ablutio capitis cum aqua foliorum salicis bullitorum. Et ex bonis etiam experta salvia: et oz et abluatur cum eis quicunque fuerint: deinde ungatur eo cum oleo quod sit sicut oleum viol. et rosaceum.

m Medicine furfuris que sunt fortiores.

Accidat cum ablutione baurac aut sulfur aut sal tarturi aut pulpa collocyntidis aut fex vini et sinapi aut staphisagria aut nitrum adustum aut gumma rute agrestis et silia. Et iterum sumatur chimolea et conficiatur cum felle vaccino et administretur et vinatur diebus bonis aut gummi albo et faria fabarum cum equali te sumatur olei de enta lib. i. et saponis ℥. i. et baurach aur. iiij aggregetur totum et liniatur cum eo caput deinde abluatur cum aqua lucide et faria ciceri deinde administretur oleum myrtinum: linitur enim caput cum stercore vaccino et confert valde et quiescat una nocte et liniatur alia nocte. Et ablutio specialiter cum urina cameli proprie arabici evehenti iuvamentum. Et nitrum etiam est forte in capitulo furfuris mali. Et de eis que conferunt in eo sunt calcantum et staphisagria. Aut sumantur species baurac et calcanti equali mixtura et liniatur super caput post rasionem: et fortasse aggregatur cum oleo aut teratur staphisagria in oleo et ungatur cum ea: aut sumantur sulfur et calcanti et baurach equali mixtura et aggregetur cum laudano dissoluto in oleo mastichino et vinatur super caput et fortasse ponitur in eo belleborus. ¶ Medicamen quod sibi attribuunt quidam moderni etiam expertum et inventum bonum et forte sumatur ysopi humide po. v. et pulpe collocyntide po. i. et olei de keiri po. i. et gumme rute agrestis. iiij. po vini et laudani pondo ij. abluatur caput cum aqua calida et sapone deinde fricetur cum panno aspero donec rubeat et liniatur cum eo die ac nocte.

Tractatus secundus de dispositionibus cutis ex parte cutis. C. i.

c Color [...] ad nigredinem cum sol aut frigore [...] aut sorditiei aut [...] balneationis aut confectionis [...] aut [...] sanguinis ad [...]. Et [...] ad citrinitatem ex causa citrinitatis que sunt egritudines et tristicie et defectus nutrimenti et multitudo coitus et fames et calor aeris vehementis et potus aquarum stantium. Et ex comestione sicut [...] et olfactus eius et consideratio ad ipsum [...] et aceti et assiduatio eius citrinat faciem et cyminum potatum et delibutum cum aceto. Et longa statio in domo in qua est cyminum plurimum et multum vini aceto. Et comestio creta ita quod facit eadem oppilationem in orificijs venarum que non vadat ad cutem sanguis rubificandum immo aliquid de vapore cholere.

De rebus facientibus colorem bonum cum splendore et rubificatione et abstersione subtili. C. ij.

o Scias quod omne quod movet sanguinem et spiritum ad cutem idaliter eam pulchritudinem puerilem et mundificationes et rubedinem adiuvat ipsius illud quod abstergit abstersione leni ponderis cutem [...] et detergit ab ea illud quod est mortuum super faciem eius et detectionem [...] et proprie si fuerit [...] et indiget cum hoc toto custodia a calore et frigore et vento. Et res quidem moventes sanguinem ad cutem efficiunt illud secundum tres modos. De eis enim sunt que generant sanguinem et proprie [...] sanguis nam bonus qui generatur et multiplicatur et spargit consequenter ipsum omnino locus. Et de eis sunt mundificativa sanguinem. Et de eis sunt spongiosa sanguinem et dilatantes ipsum propterea quod movent eum ad exteriora et aperiunt meatus attrahendo ipsum violenter ab interioribus ad exteriora. Et res que bonum faciunt colorem per viam primam sunt sicut assumere cicer et ova sorbilia et aqua carnis et vinum odoriferum et assumptio bonum [...] generant sanguinem [...] expulsum ad cutem et [...] illud faciunt pedunculos. Et si color alicuius [...] turpis fiat tunc si voluerit ut redeat ad colorem suum [...] cum ficubus siccis et aqua [...] immaturorum [...] sunt addentes in sanguine [...] et calafacientia. Et de eis que sunt experta ad illud est ut bibat [...] in vino [...]. Et res que operantur per mundificationes sanguinis sunt sicut triferamior et myrobalani [...] qui administrant secundum assiduationes et myrobalani kebuli sunt fortiores trifera. Et res que faciunt illud cum dilatatione sanguinis et spiritus eius sunt sicut allium et piper et [...] ponatur ita bo et sicut crocus ipse et odor eius tingat sanguinem iterum et proprie in vino coctis eius dosis sit usque ad ℥. i. et sic ysopus. Sumatur ysopi ℥. ij. et croci ℥. v. et potetur cum zuccaro. Et acor iterum facit colorem bonum. Et cum napi de barbaria ex ℥. i. usque ad ℥. ij. quando potatur facit et kisch est iuvamentum sicut illud vehementer ut non incurrat insaniem turpem. Et de olentibus sicut raphanus et porrum et cepe et caulis propter et assiduatio comestionis eius et allium iterum. Et de operationibus et motibus iracundia et ira et alsano et exercitium ipsarum et luctatio et iterum gaudium et leticia et aspicere quod delectat de actionibus et operationibus sicut est cantilena cum istrionibus et gaudium sedere cum pulchris decenter inductis et aspicere ad ipsos in ligatione de pignoribus in victoria et iurgium et alia. Et res que faciunt decorem cum attractione et abstersione iterum sunt lenitiva et ablutiones accepta ex faria fabarum excorticatarum et faria ordei et faria orobi et faria tritici et amilo et faria ciceris et proprie faria lenticulari et faria risi et glutine piscium et ireos et laudano et stercoribus et ture et mastice et oleo eius et corticibus ovi et carne ostracorum bdellio et lithargyrio et cerusa et limatura eboris et ossibus vetustis et almabaleb et rubea aromatica est forte iterum et amigdale dulces et amare et semen citrolli et melonis et amplius et cucurbite et faria seminis raphani et semen eruce. Et mulieres quidem clarificant faciem et mundificant cum epithimia ex amilo et dragaganto cum lacte tota die et succus [...] [...] et bachar croci hortulani et lac sicut mulgetur et decoctio ungularum vitulorum. Et iam expertum est in eo decoctionem carnis ostracorum et albumino ovi et decoctionem fenugreci aut decoctionem melonum.

¶ Ablutio bona. Sumantur fabe excorticate herbe lupini semen raphani semen melonis excorticatum cicer amilum fiat ex eis ablutio. Alia bona. Recipe farine fabarum et farine ordei omnium ana pondo i. et farine ciceris pondo i. lenticule excorticatarum dragaganti amili omnium ana pondo v. granorum melonis pondo ij. croci quantitatem que tingat liniatur in nocte et abluatur in die cum decoctione corticum melonis et decoctione viol. et silium. Alia. Recipe amigdalarum dulcium et dragaganti et gummi et farine fabarum et ireos et glutinis piscium pondo equalia liquefiat gluten in aqua que sufficiat dissolutioni deinde ponantur in ea medicine et fiat ex ea epithima. ¶ Alia. Sumatur faria fabarum et ordei et ciceris et silia et liniatur cum albumine ovi. Et de eis que abstergunt abstersione forti sunt bulbus et cepe et baurach et ameos cum melle et amoniacum et oleum camomille et flos [...] [...] sunt vehementis iuvamenti et sulfur iterum et arsenicum et flos [...] et radix narcisi. Alia fortis. Sumatur fex croci hortulani et decoquatur usque quo ingrossetur et sumatur de ea ℥. i. et conficiatur cum ea confectione epithimatis iste medicine stercus passerum faria lupinorum faria ciceris semen melonis excorticati terantur et aggregentur cum ea et liniatur. Alia alia. Recipe dragaganti nitri de felle tauri sic pulvis et croci et lupinorum et medulli granorum communi omnium ana aur. i. liniatur cum oleo amigdalino. Et quando liniuntur facies in nocte cum sinapi albo et [...] rubeo et citrio cum lacte et abluatur in mane rubet facies rubore vehementi. Et iste medicine sunt fortis abstersionis conferunt fortitudine que est ex principio lepre que nominatur [...] et bothor et [...] cum quis administrat sicut eas destruit eas. Et de eis que sunt proprie ad hoc iterum et mundificant cum fortitudine est gummi albi baurach [...] et sulfuris citrini equali mixtura fiat trociscus cum aceto et exiccetur et administretur quando necesse fuerit cum aceto et melle et species baurach melior est in hoc quam baurach. Et iterum sumatur lib. saponis et amoniaci [...] et resolvantur liquefaciendo in iiij. lib. aqua deinde proiciantur desuper tur et mastic et nitri pondo equales cum ℥. vij. et terantur omnia in vase vitreato vehementer et administretur in nocte. Et iterum farine herbi et farine ciceris et fabarum et ordei et lupinorum et ireos et radicis narcisi omnium pondo equales et gummi et radicis lilij alborum ana po. v. fiant trocisci.

Et scias quod omne quod confert panno et maculis sanguinum maiorum et vestigio et tenebrositati sanguinis confert in hoc iuvamento et parum de eo sufficit.

De conservatione cutis a sole et vento et frigore. C. iij

Ponet et liniat cum albumine oui aut cum aqua gummi aut cum ceruisam sumat grossum sile dissolui in aqua colate et misceat cum equali mensura albuminis oui et inungatur cum eo facies.

De vestigijs percussionis et vestigijs nigris. Ca. iiii.

Radicat ea litargyrum albificatum quod linit cum aqua et adipibus aut cum medulla panis et similiter piper nouum confert ad illud quod cum eo linit manifeste et oleum quod dixi piper aqua et similiter turpet folia caulis et cantaridum et raphanus et mentastrum buli duum et arsenici totum illud cum aqua confundatur et apponatur. Et quod linit locus cum calce aut nitro rubeo cum aceto forti remouet vestigia viridia et similiter cum nitre et nitro. Et aloes eradicat vestigia coloris melogenie et apsinthium cum melle et similiter cum glutine alborum et laudanum iterum oportet ut vitetur locum diebus a [illegible]. Et emplastrum dyaquilon est bonum iterum. Epithima ad illud bonum amigdale excorticate. ʒ. i. ostraconum adusto cum nasturtij albi alborum ana. ʒ. ii. mes excorticatorum. ʒ. s. ciceris albi excorticati. ʒ. iii. orobi ʒ. i. lupinorum ʒ. s. spume maris ʒ. i. ossium vehementis exiccatoris et vetustatis ʒ. ii. sarcocolle ʒ. i. terantur et conficiantur cum aqua ordei et zuccaro et liniatur cum aqua eo. Et iterum confectio abstergit et liniatur super locum et lenit cum oleo amigdalino. Et iterum nitri armoniaci myrrhe lusum cum omnium equalis fiat ex eis epithima cum aceto constrictum et si vicerit et similiter chimolee et fimi columbini et sapo et turi equales partes et liniatur cum aceto et cornu cerui adusti donec albescat et turis farine lupinorum et farine herbi et farine fabarum partes equales armoniaci amigdale amare omnium tertia pars vni dragaganti gumme alborum ana. iii. pars vni. Et iterum emplastrum cum glutine deinde sumatur nitrum et calx et cum eis et aggregentur cum melle et liniatur et hoc est puenias lentiginibus et vestigia ulcerum et forte illis indigent scarpellatione.

Vestigia ulcerum et variolarum. Ca. v.

Omne quod est forte ex illis que diximus confert debilibus vestigiorum ulcerum. Et de medicis proficit ad illud et expertis sunt adipes asinini et sicce radicum aristolochie bulbi dani cum aliquo melle et calx cum sale masse confertur cum melle applicetur. Et deco quod est vini albi in oleo donec ingrossetur et est expertum. Et similiter emplastrum huiusmodi ireos et costi et litargyrum ablutum et cornu ceruinum adustum et baurach et armoniacum et stercus antiquum admi[illegible] ita quod ad lentigines et pannum. Et iterum sumantur stercora anatis vetus longi ipsius albi et ossium veterum alborum ana partes x. radicum arundinis sicce partes xx. et nasturtij recentis partes x. amini partes x. et lupinorum partes v. seminis melonis excorticati et si excorticati et farine ciceris omnium ana partes x. et gnorum et bene partes xv. conficiatur cum aqua ordei et liniatur. Et si ponatur in eo costi et myrrhe et aristologie omnium ana partes x. erit melius. Et nos quidem iam inuenimus ad curationem horum vestigiorum in loco quod est contra hunc locum.

Sanguis mortuus et lentigines magne et pannus. Ca. vi.

Lentigines et sanguis mortuus fiunt propter sanguinem a quo apertum fuit orificium vene et euomuerit replecis aut scissum fuit eius orificium propter percussionem aut aliud et prouocatur et sub superficie cutis in loco in quo apparet color eius et figura eius. Et ille qui est ad rubedinem declinis est lentigo. Et quod de eo declinat est nominatur pannus et quidam nominant puctalem pannum. Et ille qui est ad nigredines declinis est barassum. Et multociens quidem accidit huius lentigines scissura labiorum propter siccitatem splenis sue. Et oportet ut properet ad curationes omnium illorum antequam vehementes fiant rubedo sanguinis denigreti. nam post illud eorum cura est difficilis. Et vero sanguis mortuus et baras quis egreditur cum extremitate percussionis remouendo cutem in balnea ablatione non ulceratum. Et si fuerit illic aliquid congelatum accipiemus cum facilitate et si fuerit non congelatum adhuc fiat ut currat cum facilitate deinde curetur per completam abstersionis cum medicinis. Et nos quidem iam curauimus albaras et lentigines et huiusmodi cum ablatione earum oportet ut consequatur illud emplastrum in quo sit suppuratio et non currat ex orificio earum sanguis vice alia [illegible] necessaria sit completio medicinarum supplicatorum in eo quod ad-

ministratur et resolutiuum et non [illegible] resolutiua [illegible]
quod dilatata est venarum et propterea in [illegible]
non oportet ut sit vehementes mordicationis [illegible]
illud immo oportet ut administretur [illegible]
ferendo et ponendo sine [illegible]
Et quis possibile est ut fistulat sanguis mortuus [illegible]
et decoquendo ipsum cum aqua calida [illegible]
in illa aqua ut resoluatur et quis scalpellare [illegible]
fert collyrium de myrrha et collyrium [illegible]
iterentur illud et quod currit curam eius in die [illegible]
cum eis quod sunt sic decoctio melilotum. Et [illegible]
ille que medicine et aliis est aqua [illegible]
myrrha eradicat illud quod [illegible]
ciarum quod sunt debiliores. Et [illegible]
soluunt sanguinem mortuum et similiter [illegible]
et baurach cum equalitate [illegible]
liniatur locus cum nitro deinde emplastrum cum gummi [illegible]
per sex diebus deinde abluatur et pungatur cum [illegible]
de exiccet sanguis et dimittatur sex diebus [illegible]
mittatur media hora deinde [illegible]
dicemus. v. diebus quare egredietur [illegible]
carnem est illud [illegible]
melle et misceatur et fiat cum eo emplastrum [illegible]
diebus aut quatuor usque ad [illegible]
ergo vestigia sanguinis mortui [illegible]
guinibus bonis est [illegible]
re et semen caulis et semen raphani [illegible]
le vaccis et [illegible] et folia mandragore [illegible]
lia vestigiorum [illegible]
num ad sanguinem mortuum et [illegible]
dicte in capitulo [illegible]
gumma [illegible] et cepa [illegible]
expertus est Gal. et alij [illegible]
[illegible] in nocte deinde [illegible]
[illegible] albe et fabarum [illegible]
cum [illegible] cum aceto et [illegible]
[illegible] omnium est [illegible]
barum et stercus [illegible] et stercus [illegible]
[illegible] ps. i. et arsenici rubei [illegible]
cum melle et reponatur in vase [illegible]
liniatur locus cum nitro deinde emplastrum cum [illegible]
deinde resoluatur et pungatur locus cum acubus [illegible]
[illegible] sal et [illegible] medicamen [illegible]
et illud aliquando [illegible] sanguinem mortuum [illegible]
Aut sumantur baurach et dragaganti [illegible]
[illegible] et liniatur cum aceto et [illegible]
cum cucurbita sicca trita bene cum pauco [illegible]
tenuium. Aut fiat bolum [illegible]
[illegible] liniatur [illegible] pannum et [illegible]
sex olei adusta et oleum de [illegible]
equales partes conficiantur cum ficubus [illegible]
nibus qui confert albaras et lentiginibus [illegible]
go ex [illegible] cum croco et [illegible]
grecum. Et de eo quod confert pannum sunt [illegible]
secta cum ficubus [illegible] in aceto. Et medicamen [illegible]
et arsenico quod est [illegible]
[illegible] fiat costi cum cinamomo [illegible]
aldargagi et [illegible]
nis et almahaleb et amigdale amare et [illegible]
rum aldargagi confert cum eo bdellio [illegible]
bdellium cum aceto administretur [illegible]
auferant deinde iteretur. Et [illegible]
[illegible] sumantur [illegible] litargyri [illegible]
ana. po. i. [illegible] croci stercoris [illegible]
ne fabarum et farine ordei et farine [illegible]
amigdalarum [illegible] et olei [illegible]
num dyaquilon [illegible] huiusmodi decoque [illegible]

ol'a ãnq̃ dõec resoluat s̃ lep:dein siliaf mucilagio s̃n greci
ꝛ mucilagio linaꝑ io añ.ʒ.j.ꝛ bdelij ꝛ myrrhe ꝛ ãborũ añ
ʒ.v.due medicíe terãt deinẽ s̃ eis ãbas ꝓicíat mucilagi
nes ꝛ terãt vehemẽter deĩn aggregẽt cũ olo ꝛ fiat ex eis
vnguẽ. Trocisc' bon' R. mezereõ.ʒ.iiij.sinap albi.ʒ.ꝛ
althõriaci.ʒ.ij.bdelij.ʒ.ij.dissoluãt i aq̃ s̃m q̃ntitatẽ q̃ sufi-
ciat aggregẽt ꝛ fiãt trocisci. Medicamẽ vngũt bonũ
R. scheniad.ʒ.j.baurach.ʒ.j.seĩo raphãi ꝛ ossio putridi ꝛ
cornuũ albẽ ꝛ lapidis pipioꝝ lapiorũ ꝛ seio melõis ꝛ co
stĩ ꝛ amigdalarũ amarãꝝ fiãt ex eis trocisci ꝛ admisceãt.
Medicamẽ bonũ vltimũ cui par nõ iuenit' cõficiat ar
genti viui.ʒ.j.i mollitõe.ʒ.iij.amigdalarũ amararũ ꝑcerẽ
do dõec nõ appeat ei' vestigiũ ꝛ denigret mollitõꝫ deĩn
ꝓiciat q̃titatẽ tõni õ seĩc melõis trito valde ꝛ liniat p eb
dõadã vnã oĩ nocte ꝛ ablvat i mãe. Et iterũ mite mõrde
ꝛ ilopi ãborũ añ po.j.marmoris boli viridis teria pel
vni' turr' po.j.baurach pid.ij.ꝛ.ʒ.ꝛ gũmi albori cũ olo
ro.s̃ soluãt baurach ꝛ marmor boli cũ aq̃ calia ꝛ aggre
gẽt oĩa ꝛ misceaf cũ eo aliq̃d mell ꝛ admiscẽf sincaute
la ab vlcerãtõe. Diuersi ꝛ õ eis q̃ delet pãnũ ẽ phlomia
vel: leporis veruntã poũ faciẽ i rubedie facia bũt ala-
hasa. De Alguassem. C.vij

Uãdoq; eradicãt alguassem due medicĩe q̃s ꝑ
dixim' i capĩo lẽtignũ. Et fortasse suffic̃ vt ab-
luaf loc' cũ nitro ꝛ põaf s̃r ipm glutẽ albori cbdõada v
na ꝛ stringat ligãdo deĩn soluat ꝛ fricet cũ sale bõc fueret
s̃r ipm glutẽ albori vsq̃ q̃ eradicet exire cũ eo nigredine
alguasse.qõ s̃ illõ ñ ꝯfert ñ erit excusatio qn ꝯfecit pũcõ
vestigioꝝ alguasse distillãdo anacardos vt vlceret ea ꝛ
corrodãt ipa. De curatõe albedinis ꝛ rubedis s̃ue
Albedinis ẽ rubedo ẽ tinea sũno rube. C.viij.
dini ei' i q̃ scripsi lep̃ q̃ appet s̃r faciẽ ei' ꝛ s̃r extrẽ
tatẽ ꝓpe i hyeme ꝛ frigore ꝛ fortasse s̃t cũ ea
vlcera. Et cũ ei' ẽ q̃ frig' coarctat vaporẽ plim sanguineũ.
Et ei' curatio ẽ varĩ solutio ꝛ phlomia ꝛ ventose ꝛ appo
sitio sanguisugaꝝ deĩn admĩstratio regio ei' q̃ hꝫ alcker
i pricipio lep̃ pdicti i capĩo añ hoc capĩm. De Mor
phea ꝛ alguada ꝛ albaras alba ꝛ nigr. C.ix.

Differẽtia iter duas morpheas ꝛ albaras albaꝫ
verã ẽ q̃ vtraq; morphea ẽ i cute ꝛ s̃ic ꝓsida ẽ
paꝝ valde et albaras ẽ i cute ei carne vsq; ad os. Et cũ
cõis oib' ẽ debilitas opatõis alteratie q̃ñ assiat assila
tiõe itẽq; veꝝ mã ẽ i vtraq; morphea i s̃ubtilior et vĩ expul
siua fortior q̃re expellit ad s̃ficiẽ. Et mã i baras ẽ gros-
sior ꝛ vĩs' expulsiua debilior sita i iterioze pte ꝛ corrũpit
ꝯplõnẽ ei' qõ penetrat i ea q̃re ẽ additio ꝛ adherentia ꝛ
nõ fit assilatio: ꝛ ita q̃dẽ iã sanasti hãs ĩdiõẽ i capĩo ꝯm
tu. Et q̃ñ ꝯpõit hec mã ꝯtĩnẽ nutrimẽtũ qõ venit ad eã ad
mãꝫ suã ꝛ ĩi fit medi' nutrimẽtũ s̃ic ꝯplo hõs ꝯtinẽt mãꝫ cor
ruptã ad rectific atõeꝫ ꝛ faĩ eã ꝯuenientẽ ꝛ s̃ic arbores ꝑ-
mutãt õ plãtatõe ad plãtatõeꝫ s̃t ꝯuĩtĩt a venẽositate ad
cõestibilitatẽ ꝛ a cõestibilitate ad venenositatẽ s̃ic narra-
uit Gal. ꝛ alij q̃ arbor noiata allabecha ẽ i psia venẽosi
fruct' ꝛ q̃ñ plãtat i egypto ẽ fruct' ei' õ eis q̃ cõedũt ꝛ s̃i
cut color al ꝛ plãte ꝯuĩtĩt mãs s̃m meduꝫ q̃m ipa sunt
diuisẽ regiões ꝛ q̃ñ medꝫ fit pblanci ꝛ caro ei' ẽ ii cẽca
ro ostracoꝝ ꝛ ꝯuĩtat sanguinẽ bonũ ad ꝯplõnẽ suã pblati
cã ꝛ colorẽ suũ albũ. Et oĩa q̃dẽ iter ãbas morpheas ẽ
q̃ vna eaꝝ ẽ pp mãꝫ muscã ꝛ altera pp pblaticã ꝯpẽ.
Res vo q̃ noiat albaras nigr ꝓportio ad albaras albã
nõ ẽ pportio morphee nigre ad morpheã albã: imo ẽ
gen' diuisũ i ĩdiõe ad albaras alb. Et illõ iõ q̃ñ albaras
nigr ẽ illõ qõ nominaf ipetigo excoriaria ꝛ ẽ scabiositas
accio cum aspa vehemẽs ꝛ faĩ squamas s̃ic s̃ut piscĩ cũ
pruritu ꝛ ẽ pp hũorẽ mẽlicũ ibibẽtẽ cutẽ õ eo q̃ ẽ iuẽ eaꝫ
ibibide s̃ortioꝝ q̃ñ i colore ipmat trũc ẽ õ accidentib' se
pati ꝛ ẽ cũ malaꝛ ꝛ cũ hoc q̃ q̃ eĩ er ea ãnq̃ nõ sanat: ꝛ

sit q̃ et morphea ẽ ãtiq̃ ẽ magis salua q̃ albaras alba
ꝛ eũ h' iuu' ẽ nota. Et scias q̃ albaras seq̃t vẽnosas ꝛ ap
paret vestigia eaꝝ ꝛ multiplicaf s̃r ea ꝓp illõ qõ attrabit
cũ sanguie õ huiditate ꝛ nõ assiciaf ei q̃ sucio sit vẽto-
saꝝ ꝛ remãet i cute ꝛ ꝓpea q̃ debilitaf cuius vlcerata a
ꝯplonẽs suc opatiõis. Signa. Morphee q̃ dẽ ni-
gre esse nõ ãbigit. Ambiguũ vo ẽ diã iter alguada q̃ ẽ
morphea alba ꝛ albaras malã. Et õ diã q̃de iter vtraſ
q̃ ẽ vt pili ostẽdit s̃r alguada ꝛ sũt pili nigri ꝛ flaui ꝛ nal-
cũt s̃r albaras albi nõ alij ꝛ ẽ cut mag' depssa ꝛ vehẽti
n' depssa q̃ cut reliq corpis. Et fortasse ẽ illõ i guada
s̃ ẽ paꝝ valde. Et iteꝝ pũctura cũ acu exit ex guada
sanguine ꝛ ex baras nõ sanguie imo huitat aq̃ aꝫ ꝛ hoc
nõ sanaf. Et iteꝝ q̃ rubet cũ fricatõe ẽ ad spẽ declivis ꝛ
ad hoc vtilis morphea ꝛ q̃ non rubet p eĩ ẽ mala. Diã
vo iter morpheã nigrã ꝛ albaras nigrã ẽ excoriatio ꝛ
squamositas ꝛ desolitas q̃ñ ipe nõ sunt i morphea nigr.
Amplĩ' albaras iteꝝ ẽ rara ꝛ q̃ñ õ ea ẽ aspa ꝛ õ ea ẽ le-
nis ꝛ lenior vtrarũq; nigraꝝ ẽ melior q̃ñ ẽ morphea.
Et õ ea ẽ vehemẽs elõgatio a colore corpis ꝛ õ ea ẽ q̃
ẽ ꝓpior ei ꝛ ẽ mag' salua. Et i ea q̃ ẽ submersa ꝛ non ru-
bet neq; sanguinẽ emittit ꝛ ẽ vehemẽs dilatatiõis capiẽs
locũ magnũ nõ ẽ spes. Et sit illa q̃ ei hora loqui i addi
tiõe q̃ñ ꝯplo ei' ẽ forꝫ ꝯtĩt illõ qõ ad eã vadit ad suaꝫ
s̃ilitudinẽ ꝛ pp illõ est mala valde.

Cura Morphee nigre C.x.

Ponet vt icipiat cũ phlomia si fuerit ibi multi-
tudo sãguis ꝛ eũ cũ atõe hũoris adusti ꝛ melãc cũ eis q̃
sũt s̃ic decoctio epithimi ꝛ agarici ꝛ myrobal nigroꝝ ꝛ
polypodij ꝛ sticados cũ passul ꝛ ficub' ꝛ silib' ꝛ lapis
armen' ꝛ lazuli q̃ ponit i medicio ei' ẽ iuuatiu' ꝛ helle
bor' ꝛ hieralog. diõ ꝛ hiera ruffi ꝛ alia ab illis. Et õ iua
tiuib' s̃olumb' ẽ aq̃ casei cũ epithio pond' oĩ die pon-
dus.ʒ.j.epithimi i cado vino aq̃ casei ꝛ dare i potu s̃iba
cũ ꝯferet. Et ꝯferet admĩstratio ciboꝝ bõi chimi ꝛ ad
mĩstratio balneoꝝ ꝛ admĩstratio misceraꝝ factaꝝ cũ epi-
thimo. Sumat iuuatiũ ei ꝛ baras nigre R. myrobalo-
rũ nigroꝝ ẽbulcoꝝ nigrie oim añ.pĩc.j.s̃ulere pĩc.j.ꝛ.ʒ.
bibat oĩ die.ʒ.iij.i mãe ꝛ.iij.ʒ.i sero ꝛ q̃ñ calefit corp' di
mittaf aliq̃t dieb' deide iterẽt. Et oꝫ vt ꝑcipiat eis q̃tẽ'
occupet i dispõe rectificãdi splenẽ si fuerit corrupt' aut
debil ab attrahẽdo sãguinẽ ꝛ p' illõ admĩstret epithia
ta fort' abstersiõis ꝛ fortis attrahẽtia sanguinẽ sanũ q̃ er
go vẽsicaf q̃escat dieb' aliq̃t dõec cadat cut' deinde iteret
si ei' fuerit necessitas ꝛ q̃ñ nõ ꝯtinẽ cadẽ imo q̃tĩco inci
pit mordicare auferat dõec q̃escat deide iteraf. Et ille me-
dicie sũt s̃ic gũma rute agrestis ꝛ pip ꝛ sinap ꝛ nasturtiũ
ꝛ lac titiali ꝛ capsia ꝛ barmel ꝛ seme raphani ꝛ cortices
radicũ cappar' ꝛ R. bikẽgi. Et alkebikegi iteꝝ ẽ iuuatiũ
i morphea ꝛ baras ꝓpea q̃ vehemẽt attrabit sanguinẽ
ꝛ ossa putrida ꝛ nuclei oliuaꝝ antiq putridi collecti ex
plumb' ꝛ oĩa attractiua fortia pdicta i capĩo eradicatõis
vestigioꝝ ꝛ aq̃ qb' vnũ sũt aq̃ cuculi ꝛ seio ei' ꝛ decoc
tio colloq̃ntide. Mod' epithiaf hõi. Sũat semen ra-
phãi ꝛ teraf cũ ꝯdit ꝛ liniat cũ eo morphea nigr in bal-
neo. Et iteꝝ sũat semẽ raphãi ꝛ semẽ sinap ꝯfecta cũ fi-
cub' decocti i aceto. Mod' epithiaf R. migdle toreficẽ
capsie pillice oim añ.ʒ.x.aluis tamẽ.ʒ.ij.draganti gallaꝝ
alboꝝ añ.ʒ.iij.seio barmel toreficĩ.ʒ.v.s̃iaf eaꝫ aceto forti
deide succurraf vestigijs accĩtib' cũ lacte muler'. Et oĩa
epithiata fortia pdicta i capĩo albaras ꝛ lẽtiginũ ꝛ alio
rũ sunt iuuatiua ad morpheã nigrã

De Cura Alguada ꝛ Albaras C.xj

Ponet vt deinceps phlomia s̃ nõ faciat ꝯpꝫ ne
cessariã reo fort' ꝛ custodiat q̃ s̃m ieiuniũ ꝛ vẽtrũ nisi pa
rũ. Et sudare i balneo ꝯfert ei s̃i fuerit mũdificatũ corpus

et administret vomitus in principio. deinde medicine evacuantes phlegma si non fuerit corpus mundum: deinde diuretica et solutiones ventris faciendo sic hieram magnam, propter hiera de pulpa collo quinde et pillule que fiunt ex ea et hiere detur in potu cum decoctione myrobalanorum et epithymi et polypodii et passularum et salis. Et in granis simili est proprietas mirabilis in evacuando humores similes morphee albe et albaras. Et de solutionibus convenientibus eis est hierapicra composita cum pulpa colloquintide. Fiat secundum hanc descriptionem. Recipe cinamomi et spice et xylobalsami et masticis et assari et croci et folii et calamenti fluvialis et pulpe colloquintide omnium ana ℥ .i. aloes ℥ .xviii. cuius dosis est ℥ .i. aut aureus .ii. cum sirupo acetoso melius et aqua calida. Et de solutionibus convenientibus eis est ut sumas myrobalanorum kebulorum et chebulorum ana pondus aureorum .iii. et sit dosis pondus ℥ .i. dissolvatur de penidiis lib. .s. cum aqua et spissetur et conficiatur cuius dosis sit de tribus ad quinque. Et ego diligo ut ponatur in eo zinziberis pondus .i. Et administret confectiones mirabiles et electuarium nominatum benedictum. Recipe myrobalanorum nigrorum ana ℥ .i. zinziberis quarta parte unius conficiatur cum melle passularum et sumatur de eo omni die quantitas nucis. Et iterum myrobalanorum nigrorum et chebulorum nigrorum nigelle omnium partes equales fusera pondus .i. s. bibat omni die de eo ℥ .iii. et curat ipsum quod febrit. Et iterum acori et macropiperis et myrobalanorum kebulorum et masticis et nigelle et baccarum lauri omnium equalis partes et sit dosis eius ℥ .ii. Et de eis que dicta sunt in libro abbreviationis est ut sumatur modicus sanich de tritico vehementer torrefacto et si est necessarium ut iteretur torrefactio eius bibat et fiat super ipsum mensura ℥ .i. aut ii. ab usque ad meridiem. Et in fusera et facies eius in vino in hoc capitulo est proprietas mirabilis. Et de succo quidem ex traniam vis ante ut bibatur omni die caduci vini qui exiccat albaras et prohibet additiones eius. Et potare tyriacam et comedere carnem vipere est iuvativum valde in hoc et moveat tyriacum iterum. Et de confectionibus et medicinis que sumuntur interius localis et solutivas est ut sumantur semina de fusera partes .ii. et semina verice pondus .s. et aloes pondus quarta aggregentur cum melle et sit dosis ℥ .iii. administretur illud. Et de bonis sunt que ponunt cum eo acorum et epithymum. Et iterum alkekengi ℥ .i. myrobalanorum nigrorum ℥ .i. epithymi tertia ℥ .i. potetur anno completo cum complemento suo. Et de eis que curatum hoc cursu verum est fortius et manus efficacius iuvativum et oportet ut bibatur per annum est ut sumatur acori ℥ .vi. myrobalanorum kebulorum polypodii ana ℥ .x. myrobalanorum citrinorum ℥ .xv. hierapicre ℥ .xx. salis indi ℥ .vii. seminis fusera ℥ .xx. et pirethri ℥ .x. turbit ℥ .i. pulpa coloquintide ℥ .xx. et agarici ℥ .v. et scamonee ponderis ℥ .viii. conficiatur cum melle origanali et sit dosis ex eis ℥ .i. usque ad aureos .ii. Et huius quidem generis est medicamen aliud quod recipe nasturcii .viii. kebuli fusera et aloes scotrini ana ℥ .iii. ponatur in illis lib. .i. et .s. mellis et spissetur cuius dosis ana cibi sit quantum necesse est cum suavi. deinde sorbeat post illud tres sorbitiones muri et ... caput cum oleo violaceo et oleo rosaceo et cibus post ipsum sit ... Et quidam iuvant ut administret logodion et ... omni die et sit eius dosis paruula usque ad ℥ .s. et minus. Et quidam iam inveniuntur contentiendo loca albaras et eius servit et generatur: verum hoc possibile est in eo quod est pure quantitatis. Et quando corpus est mundatum et completo corpore est equale nunc detur medicinas que bibuntur quam ipse fortasse afferent nocumentum et minus illis est quod ipse faciunt fluere sanguinem et minorat spiritum quod ambo sunt de illis que huius generis in curatione albaras et insufficientia sit curatione membri cum eo quod appropriatur ei de epithimatibus et eis similibus et post cibum eius velocius digeratur in quo non sit viscositas neque ventosita et deviet olera et frumentum comedi ut pulmo et quod currunt cursu eorum. Medicinarum autem que sunt ad guada et ad baras quedam sunt ut sint vehementer abstersiva forti attractione et sanguinem vehementer calefaciente et completione membri post illud, de sunt ulcerativa excoriative. Et in medicinis que sunt ad guada sunt medicine que administrantur ad hoc ut tingant. Et quod magis diligo ut administret medicine locales post fricationes et rubificationes et ut fricatio cum eis quae sicut folia fici usque fossit.

tam sanguis aut post puncturam acu in locis ... Et ... ad ... medicinarum est ut administret ... Et melior medicinarum ad baras ... quam sunt currentes et ... sicut immo modicum et ... post ... Et medicine ... ras secundum experientiam ... bor et calx et arsenicum et ... et staphisagria et ... al. et germana et ... et gumma pini et radix ... et radix aphodilli et ... et ... cappari et sinapi et barnel et semen raphani ... rum asinini et eruca et rubea et cardamomum et ... dragantum et colocinthum et arsenicum et ... bulbus et costi et arist. et flos ... papaveris ... sicut agrestis et ... et ... sulfur et ... cum aceto faciendo epithima post ... pernarosi. Et de eis que sunt ... rum. Epithima bonum radix ... guada et sanguis nigri ... fici sicce et folia ... ✠ Alii vero sunt acerui et aqua ... et aqua bulbe et aqua squilli ... vestibus ... Et de epithimatibus bonis sunt tyriaca ... cum et aqua ... Et de ... nui que decocta est capilla ... gatu. Et de epithimatibus bonis sunt ... to et ... vetre vipe decollate ... assiri ... et ... cum eo albaras ... dii ... et ... cum oleo ... uum et ponatur super ipsum cera ... zcl ... sulfur ... Epithima idem. Sumatur costi et capilla ... bru et piper et flos eris et ... mittat ebdomada ... cum morphea et albaras ... in vaso ... et ... sic mel et administret ... ra et ... et ... et olcum ... tur si ... h quidem est ut ... ius hanc egritudinem oportet ... quidem ... Et ... et ... dis ... bcgi ... et ... abstineat ... ab ... multiplicatione. Et oportet ... patino ... ad ipsum ... nocet ei et ab grossiis et fructibus ... um si baras est ... ras. Et albaras ... occultat et sit in circuitu scalpelli. Epithima ... tionis factum ad ... sanguis ... iii. et sanguis ... ubab et pullorum ... ana ℥ .i. et ... ana ℥ .i. miscea ... bitide ... et ... rute et aqua sinapis ... de eis in ... secundum hanc descriptionem ... vite et ... et piper ... zinziberis et nigelle et ... me pigami et gariofilorum et ... dios cuminum ... et bellorum. et ...

oĩuz añ.ʒ.i.decoq̃t cũ aq̃ donec remaneat ṫtia ꝛ colet a medicinis ꝛ ponat ṡ sanguinos ꝛ cõmistiões pdictas do nec exiccet dũ fuerit aq̃ colloquinde bũide ꝛ enule bumi de ꝛ sqlle ꝛ aq̃ fisaci ꝛ aliqd d vio aliq̃ ponet ṡ aq̃ ꝛ sint oia lb.viij.ꝛ pulueriçẽt ṡ ea alle sende ꝛ alasbigar ꝛ vtriusq̃ arsenici ꝛ flos eris ꝛ sulfur oĩuz añ.ʒ.i.s.ꝛ decoq̃nt i aq̃ vsq̃ q̃ remaneat q̃rta ꝛ colet ꝛ icessant sanguĩo ꝛ bũores exiccati ĩbibãt ex ea ꝛ terãt donec bibãt totũ ꝛ exiccẽt de inde liniat cũ eo i balneo. Dico ãt q͛ possibile ẽ vt hoc medicamẽ administret leuior sollicitudie ꝛ sit fortioris ipressiõis q̃z illḋ i q̃ labor aut medicus regis. Epithima vigilãtis bonũ.℞. nigelle floꝛ papauer͛ rusi radicum cappari oĩuz añ.ptẽ.i.capsie suũ cinis myrrhe arsenici oĩuz añ.ʒ.s liniat i sole. Epithima bonũ similiter.ꝛ ẽ flos papaueri rusi ꝛ alsereb albi cũ aceto. ꝛ iteꝝ rubea tictorũ spũa mar͛ sonẽ rbaphani pdis cũ aceto vini. ꝛ iteꝝ su mat limatur͛ alaia ꝛ bellebori ni.ꝛ eris adusti ꝛ cãtarida rũ ꝛ arsenici rubei oĩuz añ.ʒ.i.cõficiãt cũ kitrã dissoluto i aceto ꝛ liniat cũ q̃titate quã scis. Et iteꝝ onbaly sapiẽ na bellebor͛ alb͛ pip nigella spũa mari sulfur arsenicũ rubeũ rubea tictoꝝ capsia flos eris cãtarides terant cũ aceto ꝛ isormẽt trocisci ꝛ exiccẽt ꝛ qñ necesse fuerit terãt cũ aceto ꝛ liniãt p͛ fricatões cũ vio ꝛ liniãt. et iteꝝ ex li. decoratiõis carion bellebor͛ niger vitis al. radix almeserion sulfur citrinũ de agisti flos eris limatura ferri spu ma mari folia fici terãt cũ aceto sic alcohol ꝛ fiãt i vase plũbi ꝛ liniat i sole p͛ fricatões. Aliud Gabriel. sulfuris eufoꝛbij bellebori oĩuz añ.ʒ.i.anacardi piretri capsie oĩ uz añ. aur.i.liniat cũ aceto iteꝝ semis rbaphani pdis cũ ma pigani ꝛ mezerion rubea tictoꝝ capsia nasturtiũ piretrũ stapbisagria aggregẽt cũ sanguine ni. excoriãt et isormẽt trocisci ꝛ admĩstret cũ aq̃ rubee tincture decocte vehemẽt colatе p͛ balneũ. et iterũ rubee tincture capsie oĩuz añ.ʒ.v semis rbaphani.ʒ.x.cõdili.ʒ.viij.liniat cum aceto p͛ balneũ. Medicamẽ regale. folia almezerion ꝛ semẽ ei͛.excoriãtiũ ꝛ bellebor͛ niger ꝛ pip decoq̃nt cũ sõmersiõe aceti donec bñ cocta sint deĩn puluerizãt i eo dragã tũ ꝛ cãtarides ꝛ limatura ferri ꝛ nitrũ ꝛ spũa mari ꝛ decoq̃t donec ferueat ꝛ liniat ꝛ tolleret ꝛ ñ abluat q̃tũ possibile ẽ ꝛ apiant vesice. Aliud bonũ. mellis anacardi.ʒ. vi.piretri gũ me pigini añ.ʒ.iij.eufoꝛbij.ʒ.iiij.capsia psilĩ ec.ʒ.i.liniãt cũ eo cõfecto cũ lacte. et i eis q̃ expti sum͛ ẽ vt siliani mellis anacardi ꝛ alkebrẽgi ꝛ fimi colũbini ꝛ cãtaridaꝝ ꝛ capsie ꝛ seis rbaphani ꝛ seis sinapi ꝛ rubee tincture ꝛ alcãne ꝛ idici ꝛ dragãti. oĩum pṫos eĩjces vesicet cũ eo ꝛ apiant vesice ꝛ curet vlcera ꝛ iteret donec sanet. et illḋ qḋ delet baras vestigioꝝ vetolaꝝ ẽ aq̃ cucũeri agrestis ꝛ aq̃ sisaci ꝛ rubea tictuꝛ ꝛ capsie liniat cũ aq̃ albachi. In veritate aũt q̃ admĩstret ṡ albaras nõ ẽ possibile vt releuãt ẽs põdera cadẽ pp diuĩsitatẽ coloꝝ faciẽtũ i mo i eis afferũt canones ꝛ pmittũt ꝛ postponũt de eis itaq̃ ẽ vt sumant mãdragora ꝛ myrrha ꝛ fex vini ꝛ magra ꝛ rubea ꝛ alumẽ ꝛ silia ꝛ cõponãt ꝛ liniãt. Aut cuꝫ tictura mg̃ quã expti sum͛.℞.cortices nucis ꝛ q̃tũ ipse sũt de alcãna ꝛ q̃tũ ẽ alcãna de idico. et iterũ calcis et arsenici ꝛ capsie oĩuz añ.p.i.rubee tic uꝛ ptes.ij. aggregẽt illḋ cũ aq̃ ꝛ ꝛ a dmĩstret ẽs q͛ vf. Tinctura alia lictorũ iugvniũ ꝛ calx ꝛ galle ꝛ dragãti alcãna cõficiãt cũ melle ꝛ cũ aceto nigro ꝛ admĩstret ex eis epithima. et iteꝝ dragãti ꝛ calcãtũ galle terãt ꝛ cõficiãt cũ aceto nigro ꝛ fricet mẽbrũ i sole ꝛ liniat cũ eo ĩbibitiõib͛ aliq̃b͛ ꝛ ẽ tinctura romanẽs. ꝛ iteꝝ capsia nigra ꝛ scoria ferri ꝛ dragãti citrini ꝛ flos eris ꝛ rubea tictuꝛe ꝛ cortices g̃natoꝝ terãt cũ aceto vini donec denigret ꝛ liniat ṡ cã vino. Et cibi bis hãc passionẽ sint assata ꝛ fixa ꝛ q̃ pparant i patella ꝛ q̃ cocta sũt cũ oppilatõe vasis ex carnib͛ lanib͛ cũ seib͛ ꝛ sit cõtẽt͛ vino. Et bibat poti aq̃ olos posti-

bile aut minoret ipsum ꝛ vtat illa q̃ ex ea decocta est aut mista cum vino.

De cura albaras nigre. C.xij.

Et cura morphee nigre ꝛ idiget bũectatõe corporis vehemẽtiore ꝛ euacuatõe fortiore deĩde administret magis abstersiue medicie morphee nigre. ꝛ accidit q̃z bñi cũ ex iuuet cõtinuatio balnei pl̃z cõfert ei qḋ si vehemẽs fuat ꝛ ad vltimũ puenit curet curatõe lepre.

Tractatus terti͛ de eis q̃ accidũt in cute nõ in colore ei͛. de sahafati. ꝛ refrengi. ꝛ balkiati ꝛ alnathim.

De sahafati. C.i.

Sahafati ẽ de sũma bothoꝝ vlcerosaꝝ ꝛ currũt cõfuetudo in plib͛ ut vt dicat i cap. decorationis. Et sahafati qḋ ẽ siccior ẽ bothor puer sũt lenes vtile in mũdificatõe locoꝝ deinde excalcerant vlceribus crustosis ꝛ sũt ad rubedinẽ declĩues q̃z ẽ emittũt virus ꝛ noiat refrẽgi ꝛ sahafati bũidũ ẽ q̃z icipiũt squame sicce ꝛ multotiẽs apparet i hyeme ꝛ aufert velocit͛. Et cã q̃dẽ sahafati ẽ bũiditas mala acuta corrosiua q̃ pmiscet sanguini ꝛ bũores grossitierũ mali q̃re grossius sit apa ꝛ exiccat subtile. Et cã ei͛ q̃ de ea sicca ẽ bũor melicus plimus cui pmiscet bũiditas acuta q̃re expellit ad cutẽ ꝛ corrũpit ꝛ corrodit. Balkiati v̓o ẽ de gñe sahafati malẽ ꝛ alnathi sunt vlcera mlica q̃ apparet i crure ex eadẽ mã ex q̃ sũt varices. at appropinq̃t cura ei͛ curationi earũ.

Cura ei͛ ẽ curãdi pricipe. De cura. C.ij.

tignis ꝛ dicem͛ illḋ. Nos v̓o dicem͛ nũc q͛ cõfert ad sahafati sicce eius bũiõi cbolici ꝛ mixti et pblatio falli cũ eis q̃ sũt sic decoctio myrobal. cũ epithimo ꝛ ponãt i ea aloes ꝛ scamonea et admĩstret post ea q̃ mũdificat residuũ cũ bũectatõe sicut aq̃ casei et fumiterre bũidi de sũma cui͛ sumãt. lb.i. et misceãt cũ vtriusq̃ myrobal. nigroꝝ ꝛ citrinoꝝ alboꝝ añ.ʒ.iij. epithimi podina.ʒ.ij. et sallo mapsici tertia.ʒ.i. deide p͛ illud sit cõtẽt͛ aq̃ casei et epithio sumẽdo oĩ die pondus.ʒ.xxx. de aqua casei et.ʒ.i.s. de epithio si tolleratũ et nõ supfluat aut ẽs q͛ tolleraũt. Et cõmittat oĩ qḋ bz dulcedinẽ supfluaz et pp̄ter acidos aut amaritudinẽ aut acuitatẽ aut salsedinẽ et sit cõtẽt͛ in ipsis generãte bumorẽ sanũ in q̃ nõ est mordicatio et bũectatõe corporis bũitate equali eiꝫ balneo et aliq̃n et pblometur vena corporis si necessitas fuerit eius ex vena q̃b͛ bz illḋ mẽbrũ sic vena frõtis i sahafati facta ṡ caput et vena q̃ ẽ i cute capitis. Et vena q̃ ẽ p͛ aures. Et ipsa qdẽ sit ẽs pl̃z ṡ caput et vetolẽ iteꝝ ad illã q̃ est i capite. Et si fuerit i mẽbris iferiorib͛ pblomet due saphene. et qñ secerit illud fricabis ad sahafati fricatõe forti donec sanguis et vsq̃ illud i boc vt currat ex ea sanguis plim͛ deide curet cũ medicinis localib͛ ꝛ pp̄e qñ fricatur p͛ sanguinatões cũ sale et aceto. Et cis qdẽ q̃ de ipsa sic ea ẽ cõfert balneũ frequẽs absq̃ lõgitudine sessiõis et vaporatio mẽbri ṡ vaporẽ aq̃ calce aut tepide i die al q̃tes ꝛ olea et adipes et regimẽ bũectatiuũ cũ nutrimẽto et iunctio et cũ caput purgit. Et sũt necẽie i eiãdo cũ medicine attrabẽtes mĩ aꝫ attractõe forti et educẽtes cã et administret post hoc aq̃ casei ẽs q͛ dictũ ẽ. et nõ mali ẽ apponere sanguisugas iuxta deinde necessaria ẽ fricatio et sanguinatio deide admĩstrẽt medicie locales. Et cũ sit materia dã q͛ pblia ad sahafati ex vena prima et sicut vena p͛ aures ad sahafati capit ẽ curatio ei͛ deĩ liniat cũ melle et cũ aq̃ sicle et de agisto. Medicine aũt locales ad bũidã icipiẽtẽ qdẽ q̃ ẽ corp͛ bũidũ et corpa in sanũ ṡ sic alcãna et sic idicũ cũ galla adustis. cũ oleo alkitri. ẽ ĩn exptũ vltĩuz sic medicie lacte et siphiõe exiccat sic ṡ cortices g̃natoꝝ cũ aceto vini et oleo rosẽ. Et q̃z pomã i eo litbargyrũ et q̃z necesse est admĩstret aceti ad

in q̄ ē absterſio acetꝫ ſic ē ariſtol. Et multotiēs qd́ ē ſanat illā q̄ de ea media ē ſiccatio cū aceto et ſale et aliſine vi-ridi qr̄ exiccat et cadit. Et de medicinis q̄ ſūt iſtis cōdiui b⁹ ſūt nitra et citrinia et chimolea et charta cōbuſta cum aceto et gūma pini cū balauſtijs et aceto et oleo roſ. aut fiat litbargyri et ſcorie argēti et amigdal. amararū et venarū tincto. ā oīm añ. ʒ. i. cū aceto ⁊ oleo roſ. et ſūt radices lilij celeſtis et rabobaſtrum ſemē et cyminū reſo-lutū et gūma alborati ꝯtrita. et itē lētea et nigra cū ace to. et rurſū amigdale amare et galle virides q̄ cuſcūqꝫ earū cōtritis et fiat ex eis epithīa cū aceto poſtq̄ ſperū fuerit cū ſale. ⁊ deinde fiant cīneri viui et terant cū idiaco ⁊ ex eis ⁊ fiat cauſtpurgiū cū eo ⁊ cū humiditate citro ꝑ ſolū. In antiq̄ aūt ē illa q̄ ē ſi corpus dura ſūt necēa ea q̄ ſūt ſicut colcotar ⁊ calcitu ⁊ cupliſſo ⁊ dragāti cucumeri ſtri ⁊ ſal ⁊ ſulfur ⁊ terra argēti viui ⁊ vene tinctorū ⁊ me-dicamē de charta ⁊ ſcoria eris ⁊ fuligo fumi ⁊ ſal ex ſti-pticis reſolutiuis. ⁊ iterū ſicut litbargyrius ⁊ ceruſa ma-ſtum vo ſiccū et exiccatiū ē ſorib⁹ ⁊ fim⁹ colūbinus et reſoluit vehementis abſterſionis ⁊ exiccationis ⁊ ſūt ſterc⁹ lacertu ⁊ ſtercus turdorū ⁊ ꝓpe comedētiū rizileꝫ empl̄z venarū ē ex eis q̄ cōterūt ol ſabaſati. et empl̄z rubeū factus ex veio citrinis ⁊ alcāna ⁊ ariſtol. ⁊ corticib⁹ granatorū et litbargyrio. ⁊ medicamē qd́ dicem⁹ i cap lecte. Medi camē bonū. Chimolee ſultur viridis cinerio cucurbite ⁊ pulpe colloquintide oīm ptes eq̄les cū aceto aut coriā-drū ſiccū aduſtū ⁊ naſturtiū excorticatū ⁊ alcāna cū ace to ⁊ oleo roſ. et itē cinis ligni vitis ⁊ ariſtol. ro. ⁊ balau ſtie ⁊ galle ⁊ gūma pini cū aceto ⁊ oleo roſ. Medica-mē bonū valde. Abluat alsabaſati cū decoctiōe oleādri deīde iniat cū ſcorie eris ⁊ myrrhe pondere. ʒ. ij. ⁊ terre argēti viui rutis ⁊ aluis ſameri oīm añ. ʒ. iiij. ariſtol. et colcotar ⁊ cineri vitis ⁊ aloes oīm añ. pondere. ʒ. i. cū ace to ⁊ oleo ro. Medicie locales ad ſabaſati ſicci ⁊ ſimiliū.

Ille d̄ ea fort ē idiget medicamine acuto corrodēte eū vſq̄ք perueniat ad carnē ſanā deide curet eius ēpſo vlcerū ſicut ē oleo d̄ venis ⁊ litbargyrio ⁊ aceto ⁊ oleo ⁊ q̄ ē ultra illā curet cū eo cū q̄ curat antiq̄ ſpma pdicta ⁊ cō ferūt ei bōnectatō corporis cū cibis ⁊ odoratiua ⁊ cliſteria ⁊ alia. Medicamē bonū ad ſabaſati hūidū ⁊ ſiccū. ℞. olei amigdalarū amararū ⁊ olei ſinapi ābor añ. ʒ. ſacra ſati aceti ſacratati. i. ſief. memithe ⁊ gallarū ābor añ. aur iij. ſeſlis zebaragi aur. i. venarū citrinarū ⁊ bauracb ābo rū añ. aur. ʒ. terant medicie ⁊ miſceāt cū duob⁹ oleis ⁊ aceto ꝑmiſtiōe vehemēti cōterēdo deide admiſtret ſi vēꝫ ſabaſati ⁊ ſcabiē ⁊ pediculos ⁊ depilatōeꝫ ⁊ alopiciā et furfures. et albalkiari qd́ ē de gñe alsabaſati male ⁊ q̄ſꝫ ē cū ei⁹ morſus ſicut ſiniſtes maligni. et cura ei⁹ ē cura il li⁹. Medicamē noſtꝝ forte. ℞. ariſtol. ⁊ flos eris ⁊ am moniaci ⁊ bdelij ⁊ ſinapi ⁊ dragagāti ptes eq̄les aggre-gent cū oleo de ſruſtio ⁊ aceto q̄ñ ē oleū ⁊ pauco mel le ⁊ admiſtret. De ipetigine. C. iij.

Ipetigo nō ē lōginq̄ a ſabaſati ⁊ nō diuiſificat ab ea niſi cū re occulta ⁊ ꝓpe alsabaſati ſicca ⁊ ptranſit ve ſit alsabaſati ſicca ipetigo malignior ⁊ deterior ⁊ ma-gis corroſiua ⁊ lōgiq̄or. ꝓfūdat. Et cū ipetiginis ē ꝓ pinq̄ cūe alsabaſati. Nā ē eq̄ſa ber ſiat acuta ꝑmiſta ve rū mīe groſſe mīce groſſior mā ſcabies. Et ipetigo qd́ē velocior ſanatiōis ē illa c⁹ ſabule ē magis vincēs. ⁊ ipe-tigo qd́ alia ē hūida ſāguinea i q̄ appet q̄ñ fricat res ⁊ ē magis ſalua. et alia ē ſicca c⁹ pl̄z ē a pbſāe ſalſo cōuerſo ꝑ aduſtionē i mliaꝫ. et d̄ ipetigine ē excorticata pp vehe mētā ſiccitatis ⁊ multitudinē. ꝓfūdatōis ⁊ eſt ſic albaras nigra ⁊ ſicut cortices ⁊ de ea ē nō excorticata. Et d̄ ipeti gie ē ſibulatiua maligna ⁊ d̄ ea ē ſi io ⁊ d̄ ipetigie ē ī cōis ⁊ d̄ ea ē āūq̄ mala ⁊ ē egri. benifiati. De cura ipeti. c. iiij.

Indiget ipetigo i radice curatiōis medicinis aggre-

gatib⁹ reſolutionē ⁊ leſionē ⁊ liquefactiōē ⁊ [illegible] cū ſedatiōe ⁊ humectatiōē ꝓpna ex p [illegible] ⁊ ba ē ſꝫ mā acutā ſubtilē et ſꝫ oīm [illegible] necēūs ve vincat viꝫ duorū [illegible] gulisgarꝫ ē de mediocrib⁹ medicinis [illegible] n⁹ mādificare ⁊ [illegible] adhibet [illegible] exigit illd́ qd́ ē ſpino ⁊ cibatiōe ⁊ [illegible] hūc ctāis illd́ qd́ ē neceſſariū [illegible] ē de ſubſtiniōib⁹ curatōib⁹ [illegible] ne certo ſicci. Decerū qd́ā ⁊ d̄ nō q̄ [illegible] igīe ⁊ ſanat q̄ de ea curatiōē mi [illegible] ablutiōe aloes pōdere. ʒ. i. cū [illegible] qd́ ex p adit ipetigo ⁊ multiplicat [illegible] lepre. Curationes locales.

E medicinis qd́ē ſingularib⁹ [illegible] acetoſitas citri. Et ſcoria [illegible] et gūma amigdale ⁊ gūma pini cū [illegible] cū aceto. ⁊ ſinapi cū aceto ⁊ [illegible] ⁊ ſpūa maris ⁊ glutini de corijs [illegible] illud qd́ reſidet i⁹ decto ei⁹ [illegible] diū ⁊ alſras cū oleo amigdalarū amararū [illegible] capparis cū aceto. Et ſal a noua [illegible] tate ſua ⁊ acutis ⁊ inugatib et olei [illegible] q̄ acceſſit oī corpi ⁊ debili ⁊ ſcora ⁊ [illegible] aſſiduet effuſio aq̄ calide ſi eā deide [illegible] at illd́ ſꝫ aſſiduatiōē eiꝫ aq̄ [illegible] ⁊ ꝓpe cū ſemie tamariſci. et cōterit [illegible] cumer ⁊ mucilago pſilij ⁊ ſicꝫ [illegible] ce ⁊ gūma prunorū cōſert. ad ipetigine [illegible] me amigdalarū ⁊ glutini d̄ corijs ⁊ ſicꝫ [illegible] ⁊ aggregēt cū aceto ⁊ liniat. aut fiant [illegible] rū ⁊ [illegible] ⁊ ſulfur ⁊ acetū ⁊ terat ⁊ admiſt [illegible] mala ex ea idiget medicinis fortiorib⁹ [illegible] tio citri colcotato cū d̄ coctiōe ⁊ ſic [illegible] ⁊ oleo ſinaneti. ꝓpe ⁊ gūma amigdalarū [illegible] ſure ⁊ ſtercore caprino aduſto ⁊ ſpūa [illegible] ſūt mirabilia ābo. et ſūt aſſiduato [illegible] pla alba ⁊ ſtercus aīaliū pdcōꝝ [illegible] caſt⁹ ⁊ cappar ⁊ āmoniacū ⁊ bdelij [illegible] ma rute agreſtis. ꝓpe ſcopie q̄ [illegible] napi ⁊ ſiſami ⁊ āmoniacū cū aceto ⁊ [illegible] ⁊ cinis balnei ⁊ pdiū ⁊ vene ⁊ ſinapi ⁊ [illegible] eruce ⁊ mel anacardi ē vtiliꝫ. et de cōpoſitis [illegible] cōdumā ⁊ terat ⁊ aggregēt cū [illegible] rū cū melle. et ſulfur cū gūma [illegible] to ſi fortia valde. et ad [illegible] gagāti ⁊ ſulfur ⁊ aloes oīm añ. ʒ. i. ⁊ [illegible] aceto. aut fiant bauracb armeū aur. ʒ. [illegible] acetoſitat citri aſpalti ſemis eruce añ. ʒ. [illegible] belleboꝝ nigꝝ dragagāti aduſti ābor añ. ʒ. [illegible] epithīa. aut fiat ſal a noua ⁊ liniat cū aceto [illegible] dragagātū ⁊ myrrha ⁊ olibanū ⁊ [illegible] cōficiat cū vino cocto ⁊ liniat. Medicamē bonū [illegible] noū albē ptes. ⁊ ſulfur citrini ptes. iij. [illegible] ei⁹ ꝯtritis opitiat ⁊ liniat cū aceto vini [illegible] fiant ſtercos canini ⁊ vine ſulfionū [illegible] furni ⁊ corticū granatorū ⁊ cineri balnei ⁊ [illegible] ſulfur citrini eq̄les ptes diſſoluat cū aceto [illegible]

Illādoꝝ ſpgilif natiꝫ ⁊ ſi po- De bothor [illegible] ma maryſlarꝝ bothor albe q̄ [illegible] C. [illegible] ſact pp mā viruletā expulſaꝫ ad ſupficiē [illegible] poꝝ ⁊ cura ei⁹ ē o ē l q̄ ē exiccatio ⁊ reſolu [illegible] ab⁹ cū medicetate ſui d̄ ireos d̄ q̄ ſūt liniat ⁊ ſemē [illegible] ⁊ bauracb ⁊ ſicꝫ ⁊ nigella cū aceto. De ſcabie [illegible]

Sitera ex q̄ generat ſcabies aut eſt [illegible] C. [illegible] materia ſanguinea cui admiſcet cholera [illegible] tan cōuerſa ē i mliaꝫ aut ē curſi [illegible]

in miliam. Aut mi cui admiscet pblā salsus baurachiū et prima q̄dē est scabies sicca et mā sicca ad grossitudines declinās. et altera est scabies humida et humiditas eius est declinās ad subtilitatē declinās. Et plz q̄dē gnāt ab acceptiōe i cōestiōe salsoz ⁊ acutoz ⁊ amaroz ⁊ spēru q̄ p cōdimēto admiscēt cibis acutaz ⁊ siliū. Et illa q̄ ē magis sesa ⁊ corpulētior ⁊ acutior capitis ex cis' bothor ē acutior hūor. et q̄ ē latior ⁊ debilitior. pl'cudatōis ei' hūor ē minor acuitas. Et oēs q̄dē gnāntes māz scabiei sūt eāe gnātes māz prurit'. vez ipsi sūt fortiores ⁊ appropinquāt eis gnātib' pediculos ⁊ alsabafan ⁊ furfures ⁊ impetiginē ⁊ appropinquāt eis i curatiōe. Et scabies q̄ differt a pruritu i hoc q̄ cū pruritu nō sūt bothor sic sūt in scabie qm̄ ipa ē a mā subtiliore ⁊ min' declināte ad saniē ⁊ i ea gnāt. Et fitio gnāt ei' i cute postq̄ nā expellit eā ē oppilatio pōroz ⁊ putas mūdificatōis aut reliēf pp debilitatē expulsiue sic accit decrepitis i sine egritudinū ⁊ pp hoc q̄m mā ē prima aut grossa aut pp cibos malos ex q̄b' generat chim' mal' acut' sic sunt cibi salsi ⁊ acuti et siccis eis aut pp malitiā digestiōis cū q̄ putrefit cib'. et a pruritu q̄dē resoluūt cortices furfurei ⁊ nō accit ex profundo aliqd. et prurit' q̄dē senibus parū obedit curatiōi ⁊ neq̄ valz ei nisi vt regat ⁊ blādiat. Et sciās q̄ scabies excoriata ⁊ impetigines multiplicāt i autūno. et ad vltimū mā pruri' aggregat iter duas cutes. Qd̄ si dē ea aliqd ē i corpe tūc ē scabies sicca. et dulcia q̄dē gnāt pruritū ⁊ bothor ⁊ si accidit plz nisi int cigatos qm̄ sūt debiliores. ⁊ scabies q̄dē seda attrahit vulnera ⁊ pmutat ad impetiginē ⁊ alsabafan ⁊ olea nocēt eis. Et sirup' acetosus cōfert eis si nō timetur rasura.

De cura. C.vij.

Et a q̄dē scabiei prima ⁊ melior ⁊ cū q̄ multotiēs est sufficiētia ē eius cū eo q̄d educit hūorē acutū adustus et pblā salsū. deinde rectificatio cibi ⁊ regimē humectationis eius q̄ sciuisti i dispōnib' h' capli. et administratio rez aq̄sarū insipidaz velocitas putrefactiōis q̄rū sit secura sicut sūt melones idi ⁊ lactuca ⁊ endiuia ⁊ silia ⁊ extrisec' uteri. ⁊ dirat coitū oīs. coit' n. mouet mās ad exteriora ⁊ exiccat vapōrē calidū putridū venientē ad ptē superficiei cutis q̄ putrefacit illic ⁊ pp illd facit iterū odor corporis. et pp hoc pncipaliter fricatio i ablutiōe pollutiōis. Et d bonis q̄ de cūanab' ipsos māxe scabiei ē decoctio epithymi cū mirobal. citrinis ⁊ fumo terre ⁊ sene ⁊ polypodio ⁊ apsinthio. et q̄nq̄ ponūt i ea rose ⁊ semē endiuie ⁊ silia. et q̄nq̄ ponit i ea chelidonia cū pprietate q̄ ē i ipsa. ⁊ q̄nq̄ ponit i ea scamonea. Et iterū pilule de aloe ⁊ scamonea sūt bone iuuatiue. ¶ Decoctio bōa. sūat myrobal. citrinoz ⁊ passularū an. podus. ʒ. xx. ⁊ decoq̄t cū .iij. lb. aq̄ donec remaneat tertia ⁊ colet ⁊ sūant de tota aq̄ due tertie. lb. vni' in aq̄ fricēt mānib' casie fi. ʒ. v. q̄nq̄ i ea cōfricāte sūt colet iterū ⁊ pōat i ea agarici. ʒ. i. ¶ Pilule bone ⁊ sūt pille d sumoterr. Rx. myrobal. citrinoz ⁊ kebuloz ⁊ nigroz oīuz an. ʒ. v. ⁊ aloes scotrine. ʒ. vij. ⁊ scamonee. ʒ. v. sine cessatiōe cōficiāt cū aq̄ fumiterre ⁊ dimittāt donec exiccēt ⁊ bibāt vice altera ⁊ dimittāt donec exiccēt ⁊ fiat illud trib' vicib' ⁊ i oī vice fiat sic sorbitio deinde dimitat donec inspissef ⁊ cōpactū fiat ⁊ fiāt inde pille. ¶ Medicamē bonū forte ad antiquā scabiē. Rx. myrobal. citrinoz ⁊ myrobal. nigroz ⁊ ebulioz ⁊ abrigi ⁊ kebuloz excorticatoz oīum an. ʒ. i. ⁊ turbit ʒ. ij. cōficiāt cū penidijs ⁊ fiāt inde trociscī. et sit dosis ad solutiōes integrā ex. ʒ. x. vsq̄ ad. ʒ. xv. et vsq̄ ad. xx. cū aq̄ calida ⁊ forsāse ponit i eis scamonea q̄ potat. Et forsāse liberat ex scabie mala antiq̄ si assiduet potus aloes sinceri trib' dieb' oī die sūendo aurc. i. deinde teriet p' diē ⁊ diē nō trib' dieb' currētib' sm̄ dimissiones tertij aut dimittat dieb' trib' ⁊ iteret frequētia deinde teriat p' diē ⁊ noctē aut q̄escat. put vr̄ eis q̄ plenā fuerit ⁊ curet rasura si superuenerit cū clisterib' illud. n. est

summatiuū eradicās scabiē. Et bonū q̄dē ē vt bibat ipz i fusus in aq̄ endiuie ⁊ cū ea sit parū aq̄ feniculi si nō fuerit ab aq̄ feniculi aliqd pbibēs. et q̄ntitas q̄ ē in ipsa d aloe sit ex. ʒ. i. vsq̄ ad aur. ⁊ q̄ tollerat medicationē dimittat ⁊ insusiōes d passulis sūt iuuatiue itez. aut fiat rob myrobal. citrinoz factū ex exiccatōe aq̄ i q̄ ipsi decoct sūt exiccādo i sole ⁊ sūat ex eo hūidi q̄ sit ex. v. vsq̄ ad. x. cū zuccaro. ⁊ ē ad cholicā ⁊ hūidā. et possibile ē vt fiat sic ill' ex eis' solutio bōis ⁊ misceat ad iuicē ⁊ q̄ cōponūt ad iuicē ⁊ sūt ex eis robub ⁊ pille. Et aq̄ calida casei ⁊ epithymū bona sūt. q̄ admiscet oī die eis q̄ dictū ē nup in alio cap. ab isto. et cū myrobal. ⁊ succo fumiterre dieb' cōtinuis ē vtilis. Et d eis q̄ currūt cursu mūdificantiū cū facilitate ē vt fiāt pille de aloe cū scamonea ⁊ croco ⁊ sūant d eis in oī dosi q̄nq̄ cicera. et ē descriptio myrobal. citrinorū aloes scotrine ābor an. ʒ. i. dragaganti rosaz āboruz an. ʒ. i. croci. ʒ. iij. ⁊ iterū sūat ex me. sicamie in q̄ ponatur abrugi ⁊ nos iā dixi' eis oī die aut duob' dieb' an. ʒ. ij. vsq̄ ad. ʒ. iij. ¶ Dicet q̄dā q̄ multiplicāt cūones ⁊ nō i ueniūt villus tūc medi' ē vt alleuiet ⁊ sufficiat dare i potu hūi passionē oī die mane ⁊ sero sanich de tritico cū zuccaro ⁊ aq̄ primā. Et iterū d eis q̄ cōferūt hūi scabiē siccā ⁊ pruritui ostradānū ē vt bibat trib' dieb' oī die de lactucino podus. ʒ. ⁊ ⁊. xxx. cū medietate sui de sirupo acetoso ⁊ silib'. Et de bolo' sūt q̄ miscēt cū eo aquā ānubarū ⁊ nos iā expti sum' hoc ⁊ fuit curatio vtilis verūtñ debilitat stō achū. Et de cōpositiōe pportionalib' istis medicinis est scoria argēti ⁊ litharg. iū ⁊ cambil ⁊ dene cōficiāt cū aceto ⁊ oleo rosē. ⁊ liniat ⁊ hoc ē ad fortē vltimū iterū ⁊ lau' illo ē boliar. cāsore croci oīus an. ʒ. v. cū aceto. et aq̄ silie ⁊ oleū rosē. sūt cōia ad exiccatiōes. Et ad illā q̄ ē fortior pap semē feniculi terat cū aceto ⁊ oleo rosē. ⁊ administret i balneo. et iterū aq̄ granatoz ⁊ baurach ⁊ melior aq̄ granatoz ē illa in q̄ est vi' pulpe coz ⁊ sūt farina lentiū ⁊ magra ⁊ acetū misceat ⁊ pōat i sole donec igniat deinde liniat. Et cōfectiōes de q̄b' oz cū eis sūt sicut cū ē calidos q̄s oz pdere hūios impetiginē ⁊ alsabafan ⁊ morpheā. i. q̄ de eis sūt leuca et intera minor cū kermes. Et iterū sic hec cōfectio. Rx. amuli ⁊ fumiterre ābor an. ʒ. ij. ⁊ myrobalanoz citrinoz pōd'. ʒ. iij. ⁊ alkekengi ablutarū dupliū tot'. ¶ Medicie sic locales ad scabiē sūt d eis i q̄b' ē abstersio ⁊ q̄nq̄ sufficit illd cui' abstersio ē cū ppter latiōe cutis ⁊ rectificatiōe cōplexiōis ei' sic aq̄ maluaz ⁊ acetosē ⁊ sicle ⁊ granatoz. Et sicut furfur simile ⁊ farina lentiuz excorticatarū. Et iterū acatia cū aceto ⁊ gūa melonis ⁊ vēter melonis sic est ⁊ vesiscengi citriuū ⁊ succus apij et decoctio apij ⁊ decoctio fenugreci ⁊ aq̄ corticū mirti. et forsāse idiget eis i q̄b' ē resolō fortis sicut pulpa colloquintide ⁊ glant aliub at cū aq̄ mōte ⁊ gūma pini cū aceto ⁊ draganti assatū ⁊ ppe cinuñ cū aceto ⁊ oleo rosē. ⁊ sūt calcāti ⁊ q̄ sūt de gne ipsi'. Et oleāder est fortis valde. et forsāse sufficit acetū ei' in q̄ ponit deinde coquit cū sisamio ⁊ misceat cū aceto sicut oleū rosē. vt pbibeat superfluitatē ⁊ sic cortices granatoz ⁊ cōsilus ill'. Et ex eis q̄ expta sūt ē semē eruce c' oleū sūat ⁊ fricet cū eo scabies et inungat cū eo i sole calo aut foculari ⁊ iteret q̄m ē bonū ⁊ vtilius. ¶ Medicamē bonū. Rx. lithargyrij ⁊ dragāti ⁊ cancri ⁊ ceteros ptes q̄ terāt cū aceto vini ⁊ pōāt i decoctorio testeo vitreato ⁊ sepeliat in loco hūido mense vno ⁊ administretur post illud epithymando est enī iuuatiuū in vltimo cū pauca mordicatiōe. Et cōdit ⁊ argētū viuuz extinctū ⁊ scoria argēti ⁊ arsenic. et sulfur et cambil et alkali et es adustum et almugatb et sal ammoniacus et litargiriū et myrrha et semē barnel et āmoniacus et flos eris et vnct sulfurū et stercus canis ⁊ sicut cōrā pdicto i cap. alijs et oportet alkitrā'. Et iterū cortices ligni vitis adusti pluerizēt i locū scabiei iniciāt cū butyro crudo et liget

fricetur post illud et removeat ipsum quam distemperetur. Et quod confert cor-
dimentum cum aceto et glande alba ut cum eo. Et de compositis nostris
bonis est ut fiat ex argento vivo extincto et ex foliis oleandri
et ex climia argenti et litargyrio equalibus cum aceto et oleo
rosarum quod dormiat in nocte et abluat corpus in mane in balneo
cum aceto et cinere viridi cum aqua calida in primis diebus propter et inun-
gatur cum oleo. Medicamine facile sanatur litargyrij et dra-
ganti albi partes equales terantur cum aceto ebdomada una so-
le et liniatur cum eo quando necesse fuerit. Et iterum argenti vivi extin-
cti et storacis liquide et olei rosarum aggregentur et administrentur. Et ite-
rum argenti vivi extincti et florum viol. et costi partes equales. Et ite-
rum sulfuris pars .i. et nigelle partes .ij. et liniatur cum aceto. Et quando ad-
ministras fortia exiccativa violenter et sicca exiccativa tunc
coniunge ea cum oleis cogitur sicut est oleum de apio et salicibus
et nenufaro et viol. et similibus. Et propter ipsa sicca et in illa que est
pauce bonitatis et administra in humida ea que sunt debiliores exic-
catione. Et in sicca que sunt maioris exiccationis. Et eloga illud in quo
ponitur argentum vivum extinctum quando ponis a partibus superioribus et membro-
rum nobilium. Cura autem pruritus sicci post evacuationem si indiget ea cum
illo quod solum est et deo imponas lac vaccinum acetosum et sic balnea-
tio cum aqua tepida et administratio inunctionum oleaginarum ex
oleis frigidis et propter quod ponitur in eis succus apij. Et curatio sca-
biei sicce et pruritus sicci est vicina. Et de medicinis lenibus in
hoc est papaver tritum cum aceto et iterum folia lilij. Et iterum alo-
es cum aqua endivie et sene iterum est ex eis quod ponitur in medicinis
eius et aqua apij et aceti et aqua rosarum sunt bona. Et de medicinis
fortibus est cerusa in qua ponitur opium cum quo inungatur corpus et ge-
scet pruritus. Et ex medicinis fortibus est ut apponatur ex medici-
nis primis compositum et ponatur in eo sal armoniacum et liniatur cum
aceto et propter hoc testiculos. Et iterum alumen frictum et alkitram et
hoc iterum confert pruritibus in testiculis in vulva et ano quod po-
nitur super panum. Et semen quod est iuvativum in curatione pruritus qui accidit
eis et liniatur ex fece vini cum aliquanto aceto humido. Balnea
de pruritu et scabiei sit sicut aqua marina calefacta aut cum depo-
sitis sua aut decoctio cucumeris alnum. Et cibus autem bonus scabiei
et pruritui sit ex eo quod humectat et generat sanguinem laudabi-
lem ex cibis dulcibus ad siccitatem et humiditatem et equalibus et bonis
pruritum ostendentium necessarium est administrare olea lenia ex eis
que assumuntur sicut oleum amigdalinum et sisaminum et similia illis. Et
solum quod ventose in virtute curantibus proferunt scabiei sede.

De sudatione. C. viii.

Viscosique sunt humores in corpore aut membro plurimi sudo-
ris valde pauce ablutionis aut putrefactionis apud ablutio-
nem et propter in regionibus calidis spaciosis quoniam ipse sint ex malis quod
sit pigre propter suam gravitatem in consequendo sudorem velocis con-
sumptionis propter subtilitatem sue materie que retinetur in superficie cutis et
sint que sint sudores secces in obedientes ad resudandum. Et quia
non sint humores apparentes in eo accidit et fit apertura.

Residuum malis ex eis sunt in multiplicatione cor- De cura. C. ix.
pore propter phlebotomia et solo ventositer ut propter assuetus ca-
si hora in cuando humores acutos. Et ex eis quod prohibet eas
et auferunt ipsas sunt balneatio et mundificatio deinde admini-
stretur aqua frigida balneando in cute confert eis fricatio in balneo ex
carne melonis cum farina lentium post sudorem deinde absterga-
tur post ipsas. Et caro melonis cum lentibus et farina fabarum sandal-
dali ro. prohibet eam a pruritu qui accidit cum ea. Cum ergo sit cum
calore non facit illud. Et alcana iterum si non abhorret ei in
cura confert ei et assumentur illud cum assilant aqua frigida et ace-
tosa et lente et palia et tamarindi. Et administratio eis quod prohi-
bet sudorem ex eis quod sunt sic decoctio myrti et rosarum et aqua
coriandri et confert ei aqua calefacta in sole. Et prohibet eam eos
aqua quam decoquitur in eis stiptica et emissio motus et alienatio
a locis calidis sudare facientibus et petentes loca ventosa et flabel
latio cum flabellio primis sit et ablutio cum aqua frigida iterum inun-
ctiones ex eis quod sit sicut oleum myrtinum et oleum ro. et butyro cru-
do insit. Et propter maria in ipsa propter cum dragato et gummi. Et
iterum inunctiones in quibus est litargyrij et scorie et tunc insit

pforetur. et omnis foliorum myrti et amomi et sandali
scetia et ruta et minium ... quibus ...
glutini piscium dissoluti in aqua et quibus indiget ...
gria et ture et salsugine ... de quo ...
eis quod sit sicut vene et galle et bolarm. ...
de cerusa est bonum ad illud ...
sine maius corruptio ...
nio ignis. Nam illa quod de ea ... cura ...
balsam. De pilta nocta. C. x.

Igo passio est vindatione ... et oppilatio ...
et bonitate digestionis quibus accidit frigora nocte ...
tas et bothor ... q noiatur pilita noctis ...
quod os ut ... pp ... pouere ...
nuat et in quo addit solidatas frigoris ...
plicatur digestio et sequitur multitudine ...
noctis et propter illud noiatur pilita nocte ...
ctio. Et de dispositionibus passionis est quod pruritus ...
et dilectat ... deinde ... ad ...
sicut in locis pruritus. De cura. C. xi.

Portet ut sit regimen laudando ...
sinunctionibus nocti ad illud et ...
ma et illud cum phlebotomia et evacuatione ...
fuerit illi necessarias et non ...
libus. Medicine locales ...
ribus medicinis et propter cum aqua ...
lentium cum pauco aceto et melle et aqua ...
portionalis et de medicinis ...
et baurach et alcana et crocus. De ...
ut clavi et ferrum quod de eis ...

Causa efficiens eas prima est ... C. x.
est bothor grossus ...
co valde quod quam multiplicatur ...
propter ea quod ipse coarctatur et multiplicatur ...
trelaxatio et conversatur ad ...
nis ... sub non putrefacit ...
tate ad eius exiccatio ...
ad hoc et ipse putrefacit ...
calus in ipsa ... quibus ...
tenda propter ... quod ...
plone materiei ...
co quam ergo cadit aut distruit ...
et noiatur magne bothor capita ...
tileo radicos clavi et longe ...
ge quod noiatur ...
ab eis et findatur quod scindit a sanie quod est. ...

Rogare quod est ad ...
cuiusdam ... est eo quod ...
itereturr phlebotomia ... bonum ...
quod ... pterij et memorans ... Cura ...
dicio quod ... amaritudine ...
est inunctio verrucarum cum oleo ...
ctione oleorum colata ...
barbi cum ... et oleo de ...
nuce cupressi et oliue ...
et folia myrti deinde sit bona ad ...
de eis ...
...
dicus algarab et ... cum aceto ...
vitia est ... alkanna ...
aqua frigida propter quod ex eis ...
calce viue ...
apue cum cinere ...
e capitu. ... cantarides cum ...
cardi ...
tios ... lacboia ...
disciesas. Et nigelle ...
rabiles. Et sel ...

aldubellet et ē ēplm de anacardis. Cōpositū eq̄le cor-ticū nucis būidorū et dragātī et calcis viue oīuȝ ai̅. po.i teránur et cribellētur et ponātur desr. Alī sumātur flos eris et chartarī ībori aā. ℥.v. et pulpe collognide. ℥.vi baurach. ℥.vi. salis ammoniaci. ℥.iiij. calī et arsenici ci-trini amborum ana. ℥.vi. fellis vaccini. ℥.vi. viner persi-ci. ℥.vij. terantur ⁊ cribellentur simul ⁊ desr cū aq̄ lapo-nis. Et ḋ curatiōib⁹ verrucaꝝ ē eaꝝ eradicatō ⁊ illō q̄dē q̄ꝫ fit cū cānulis ō pēna aut ō cāna aut ō ferro q̄ꝫ p̄ca-mitas sit cū q̄ātitate i q̄ ōglutinat verruce ōglutinō i q̄ sit des siccitas q̄dā ⁊ inolvat sr ea ⁊ p̄fūdet parū apō radices ei⁹ q̄ eradicat cū laua tēde eas cū vnguis donec euellant eoꝝ radices dū affluant cū illo acuto fomento ad radi-ces earū ⁊ pōat sr eas butyrū coctū p⁹ radicatō eȝ. Et ite-rū q̄ñ lōgi eas medicamē acutū ⁊ sic ut auferat me-dicamē acutū ⁊ pōat dēr butyrū coctū ⁊ dimat parūp ō side iteret vsq̄ꝫ q̄ applicat eaꝝ cū mo ⁊ icidūt ita ut q̄ē ē i cir cuitu eaꝝ secces cū ferro sbali apiōdo i circuitu deinde va-dit sr eas medicamī acutū. Et modo sit expulsum⁹ cū noua-cula p̄fūdi⁹ q̄tū possibile ē cū cautella superiem cut. Dū fricādo locū cū lapōe ⁊ cipis ⁊ roē donec cucurrit q̄ē flu xit ō sāguie ⁊ fiet⁹ ē. Et deinceps p⁹ illō q̄ē remālit accipiat lignū ⁊ icedat i igne donec iflāmet ⁊ ap p̄ticiet verrucis do-nec excoriēt verruce ⁊ inūgāt cū māu vna vice p⁹ aliā donec deleāt. De cornibus. C.xiiij.

Vnt additiões spisse vulgares nascētes sr iūcturas i extremitatib⁹ pp vehemētā opatiōs. At cura eoꝝ ē icisio ut resolvat ex eis illō q̄ē si dolet deide admistrēt sr residu eȝ medicīe vehemēt acute et medicis verrucaꝝ donec ca-dat dū p̄cēq̄t butyꝝ coctū. De fissuris q̄ apparent sr cutē ⁊ labia ⁊ extremitates apparitiõe i cute in oi loco. C.xv.

Causa oīuȝ fissuraꝝ ē siccitas i cute adeo donec cre-pet illa siccitas aut pp p̄ponē singl̄ aridaut pp malaū eȝ hūoꝝ mixtiōnū māȝ exiccātē acutā aut pp calorē exic-cātē aut ventositatē exiccātē roē aut frig⁹ idurātis ipsā sic accit terre exiccate ⁊ arefacte p ventū aut calores ⁊ cō-mote valde vel findat. Et q̄ꝫ accit cū aq̄ꝫ stipticarū ⁊ il-larū i q̄b⁹ ē vi⁹ aluis ⁊ siluȝ q̄ñ accit et cū eis fiat ablu-tio. Et eis q̄dē sūt siue aq̄ sulfuree ⁊ alp aliē ⁊ nos expti su-m⁹ diāȝ iter aq̄ꝫ eiude ⁊ q̄ē ē i circuitu ei⁹ ⁊ aq̄ꝫ i labore ⁊ sūt i hoc cap. expertū forte. De cura fissuraꝝ cōi

Porter vt euacuet si fuerit hūoꝝ mal⁹ ⁊ p C.xvi. mutet si fuerit p̄pio sicca ⁊ bibat olea, p̄pe sisami ex-corticati vsq̄ ad. ℥.i. ℥.v. oī die i expssiõe vite aut ifusiõe pas sulaꝝ dulciū aliq̄t dieb⁹ ⁊ sit decoctio cicerꝝ fluuialiū cū aq̄ ⁊ zuccaro ⁊ assiduet inūgi. Et si fuit ex frigore tunc cōfert eis acacia ⁊ iteꝝ decoctio naporū ⁊ napi ⁊ folia si cle ⁊ decoctio ei⁹ ⁊ p̄pe ceratis facit ex eis cū adipib⁹ no-uis ⁊ medullis ⁊ pice hūida ⁊ alkitrā. Et si fuerint ex calo re tūc cū ceratis fridis ⁊ hūidis ōsolidat cū succis fridis ⁊ hūidis. Et rectificatio cibi ⁊ administratio balnei cuȝ aq̄ calida. De fissura labiorum. C.xvij.

Causa i fissur⁹ labiorū ē siccitas aut pp ventū p̄trahē tē cutē ⁊ desiccātē eā ⁊ exiccātē ips⁹ roē aut pp frig⁹ aut pp calorē aut pp p̄ponē siccā sic sciuisti. Prohibitiõ vo ei⁹ ē ut liniat añq̄ꝫ pueniat ad ips⁹ curā cū ceratis ⁊ adi-pib⁹ ⁊ medullis ⁊ olo rosē. cū ysopo hūida. Et ista iterū q̄ꝫ auferūt illō q̄ē accit. Et facit ut adhereāt pellicule sr ea sic pellicula oui ⁊ arūdinis ⁊ cortices alleorū ⁊ cepa-rū. Glandi. sūt ei⁹ q̄ē de ipis accit ex eo q̄ē bonū ē ut su-mat fex assata ⁊ glutinū albotin ⁊ misceāt cū adipe sicut galline ⁊ anseris ⁊ melle. Aut sumat antura gallarū imatu-rarū sic puluis cōfecta cū gūma albotin liq̄facta sr igne. Et dictū ē q̄ inūgere vmbilicū i hora dormiēdi aut appli care cottū i merssū i olo p̄cauitati vmbilici ē iuuatiuum ⁊ bonum. De fissuris pedum. C.xviij.

Vādoq̄ꝫ accidūt pp vapores malos ⁊ q̄ꝫ accidūt pp siccitatē ⁊ ariditatē corrigēdi. Et ad sūmā q̄ꝫ cōtigit de eis iuuamētū pp illō q̄ē resolvit ex ipsis si possibile ē ut remoueat cū assiduatiõe ponēdi pedes i aq̄ calia ⁊ inū-gēdi eos cū oleis ⁊ adipib⁹ ⁊ p̄pe adipe caprarū ⁊ vac caꝝ ⁊ ouiū p̄ponat parūp cū ceratis. Iterū oleū ō kerua p̄pe ⁊ oleū alkeiri ⁊ olȝ de lini q̄ñ ē vtiliꝯ valde. ⁊ oleuȝ effusuȝ de lintheo opposito igni q̄ñ ē bonū valde. ⁊ alcā na ē bōa ⁊ p̄pe p̄fecta cū decoctiõe albarmel ⁊ fergin vnc ē bōa curatō ei⁹. Et si nō valet illa idiget bucella faciente glutinatiões ⁊ penetrāte i ea sic curāt cū q̄dā p⁹ balneatō nē ⁊ polītiões pedū i aq̄ꝫ calaꝫ tūc oꝫ ut ponat dragagā tū p̄patū cū cōmixtiõe i fissura q̄ñ ē mirabile. Et iteꝝ sumat cera ⁊ oleū sisaminū ⁊ glutinū albotin ⁊ florat hydraag gregēt ⁊ fissur⁹ ut bucella adhibeat q̄ñ ē mirabile. Et ite-rū alkitrā cū mollitiõe sisami ē mirabile valde ⁊ olibā-nū triti ⁊ olea ⁊ adipes iuuatiui sūt valde. Et iterū epithi ma et cācro adusto cōtrito cū oleo oīne ⁊ ē i fissur⁹ ma-nuū velocr⁹ ⁊ magis iuuatiuū. aut sumat itera⁹ cepe sesile ⁊ seruat i oleo i q̄ liq̄factū sit glutinū albotin ⁊ pōat i fis sur⁹. Et glutinū albotin iteꝝ i oleo solū ē vtiliꝯ. ⁊ iteꝝ cō fectō sumat de faria granoꝝ alkerua emollitoꝝ cū pauca aq̄ ⁊ fiat ut adhereat calcaneo. ⁊ ipse fruct⁹ alkerua ē bon⁹ ad antiq̄s ulceratas. aut sumat lithargyrū ⁊ cera ⁊ olȝ ⁊ mel cū eq̄litate ⁊ fiat ex eis aliq̄d spatū. aut decoq̄nt cū eis fluuiales ⁊ sisamū. ⁊ iteꝝ sumat fex olei ⁊ adeps ana-tis ⁊ glutinū albotin. Curatō bōa nr̄a sumat dragagantū ⁊ terat sic puluis ⁊ radicū polypodij pōdus medietatī ei⁹ ⁊ karabe ⁊ turi triticꝝ oīuȝ aā. tria pōdera ⁊ glutinis albotin duplū dragagāti terāt oīa cū olo ō kerua ⁊ ad-mistrēt ⁊ vicim⁹ q̄ vlus fuerit inūctiõe calcanei oi nocte nō demittēs securat ex hoc. De fissuris manuū. C.xix.

Vrētr curatiõe fissurā pedum lenium.

De fissuris que sunt inter digitos.

Curēt cū h⁹ mōi ⁊ eis q̄dē p̄pꝯ ē ut ēplet cū radice po lypodij trita sicut puluis. De exulceratiõe alchatin.

Vādoq̄ꝫ accit alchatin ut rubeat i p̄mis C.xx. ⁊ findat aut ulceret pp multitudinē resupinatiõis ⁊ p pter i egris q̄ oꝫ q̄ñ icipit rubet ut dimat resupinatio ⁊ admistrēt desr repercussiua in egris vō admistretur strat⁹ ex eis q̄ sit sic folia salicis ablata a vīgis ⁊ sic milia ⁊ sicut pēne ⁊ totū illō fiat iplēdo sic pēne leues aut cū silico sūt alkiri. Si āt exulcerentur tūc ēplm de cerusa adhibeatur.

De odore horribili i cute ⁊ ascellis ⁊ vrina ⁊ egestiõe.

Hoc corripit pp putrefactiõeȝ hūoꝝ aut C.xxi. sudoꝝ. Et q̄ꝫ adiuuāt ad illō mot⁹ p̄mouētes hūo res. Et dimissio ablutiõis a pollutiõe ⁊ mēstruis ⁊ tar-datio ei⁹ ⁊ assumē ea q̄ sūt sic fenugrecū ⁊ ea de p̄pieta-te q̄ꝫ ē mouet māe acutas ad māi ētū corpis. ō fetore vō oris iā dictū ē. De cura corruptiõis odoris corpis

Illō vō q̄ē rectificat hūorē ē eis ⁊ cō- tōis. C.xxij. plo cū p̄mutatiõe ⁊ acceptatiõe ei⁹ ⁊⁹ bona sit vigō i q̄litate ⁊ q̄ntitate ⁊ mūdificatō i balneo ⁊ alia ⁊ assumē i ieiunio p q̄ē sudor sit boni odoꝝ sic ē cassia ⁊ selenian. Et iterū apiū ⁊ capita cardui ⁊ asparagus ⁊ roē p̄uocati uū vrine mūdificatiuū sanguīs a putrefactiõe. Et iterū q̄dā eorū sicut asparagus faciūt fetere vrinā. Et ō eis q̄ cōferunt ad illud ē ut bibat ifusionē chrysocomulorū boni odoꝝ ⁊ chrysomila ipsa ⁊ liniat sr corp⁹ q̄ē sit sicut aq̄ myrti et aq̄ in q̄ dissolutū ē alumē iameni et almeius et decoctio sisimbrij et mēte et calamēti et sansuci et folia citri et fo-lia salicis et sit inūctio cū myrto trita. Et iterū sandali p pric et cipi et flos squināti et calam⁹ aromaticus et allidre et rose et p̄pe sāsucus et aschelabor ē et alusnati et folia ci tri et cortex ei⁹ et folia malorū et folia liliȝ iuuatiua sunt in hoc cap. valde. Et iterū ronsit de rosis cū zuccaro. Et iterū de eis q̄ opp̄llāt poros ⁊ p̄hibēt sudorē sūt lithar-gyriū ⁊ tutia ⁊ aris foliꝝ liliȝ ⁊ alumen ⁊ simi. ia eis et

myrrha ꝛ aloes ꝛ oleū myrtinū ꝛ oleum ros.

De cura fetoris ascellarum. C. xxiij.

Xilliauerūt qdā φ fetor ascellaꝝ ꝛ pediculi sūt ex reliquis vestigioꝝ spmatis ex q̄ creat᷑ ē hō q̄ iā ceciderūt i gnib᷒ ascellaꝝ ꝛ penetrauerūt i por cutis. et hoc nō ē ex eis q̄ᵒ oz īnui. et vt ꝑpositiōes ad vaporē mārī q̄ ꝑuat spma i hoīe ꝛ admoueāt ipaz in eo est melius.

¶ CURA. Jn aūt coꝝ ē q̄ oz vt curet p᷒ mūdificatōes si ea idiget cū tutia ꝛ litbargyrio cōdito ꝛ cimino ꝛ cus cinere myrti ꝛ oleo myrtino ꝛ cū aq̄ i q̄ solut᷑ alumen ꝛ q̄s cōficiāt illa cū sādalis ꝛ gmiscēt cū cāfora. ¶ Troci sc᷒ bon᷒. R. sādaloꝝ ꝛ casie ꝛ galie ꝛ spice ꝛ aloes ꝛ myrrhe ꝛ folij ꝛ rosaꝝ oīuz añ. pec. i. ꝛ tutie ꝛ litbargyrij albificati āboꝝ añ. ptes iij. ꝛ cāfore pec. s. fiāt ex eis troci sci cū aq̄ ros. ꝛ admistrēt p᷒ exiccatōes. et recꝑ fūi auī rosarū rubeaꝝ lib. i. ꝛ galie ꝛ spice ꝛ cipi ꝛ myrrhe ꝛ aloes oīuz añ. ʒ. x. fiāt trocisci cū aq̄ ros. ꝛ admistrēt cōbustōes faciēdo. ¶ Puluis bñ faciēs redolē corp᷒ ꝛ ꝓfert ꝯplonib᷒ calis. R. spice ꝛ cipi ꝛ folij ꝛ floꝝ ignāti ꝛ florēcie alsemie ꝛ ē labora ro. oīuz añ. auī. x. rosaꝝ siccaꝝ extremitatū myrti oīuz añ. auī. xx. spica oīuz ꝛ flos igni ꝛ folij madefiāt cū vino odorifero ꝛ exiccēt ꝛ terāt deinde p̄mīsāt sr ca rosē ꝛ extremitates myrti ꝯmie ꝛ dissoluat crocus cū aq̄ ros. ꝛ pmisce ips cū medicis fiuzo ꝛ exicca eas i ūbra deide terc ips ꝛ pulueriza sr corp᷒ p᷒ balneatōes ita vt exiccet sudorē corporis in i pnio exiccatōe vīlia ō inde pulueriza sr ipso medicias. ¶ Aliud abscidēs odores sudoꝝ fetidi ꝯueniēs bñb᷒ ꝯplonea ꝓas. R. spice aromatice ꝛ gariofiloꝝ ꝛ amomi ꝛ xilobalsami ꝛ casie oīum añ. auī. iij. costi ꝛ blacte bizācie ꝛ spice ide ꝛ cinamomi oīuz añ. auī. ij. extremitatū salici ꝛ spice ro. oīum añ. auī. iiij. lubrie ro. i solutāt illa cū vino ꝛ tere reliq̄ cū aq̄ balsamite ꝛ admistra illō. ¶ Aliud q̄z illō expilū abscidēs odorē sudoꝝ. R. cinamomi ꝛ spice ide ꝛ blacte bizācie ꝛ costi oīum añ. ʒ. ij. apsintbij ꝛ boli laconie ꝛ scorie plūbi ꝛ ceruse ablute oīuz añ. ʒ. s. sceba ꝛ spice ro. oīum añ. ʒ. i. croci ꝛ rosaꝝ siccaꝝ āboꝝ añ. ʒ. iij. tere sicca cū aq̄ myrti ꝛ croci cū aceto vini odoriferi ꝛ administretur.

De cura vehemētie fetoris stercorꝭ ꝛ ventositat. C. xxiiij.

Jt illud cā putrefactiōis būorū. ꝛ cū rer ꝯ ꝓpetate q̄ꝑ ē illō sic alaslis gar ꝛ allea ꝛ eruca ꝛ porri ꝛ aluindē ꝛ alaltbit ꝛ recꝑ oua coꝝ. ¶ Et rū fetorē delet bonitas digōis ꝛ assumē ea q̄ delnare faciūt putrefactiōem ad pie vomēsicientia grecū. ꝓm. n. facit fetere sudores ꝛ vētnā ꝛ delet fetorē digōnis ꝛ vinū aromaticū aufert fetorē egōnis. De fetore vrine. C. xxv.

Aūit fetor vrie sūt eāe fetoris egōnis ꝛ iterū diureti ca sic aspag᷒ ꝛ filiscipa. n faciūt bonū corpis odorē ꝛ faciūt fetē odorē vrie. ꝛ iterū vlcera vesice ꝛ cura eꝝ ē facilis ex eis q̄ scuisti. De pediculis ꝛ lēdib᷒. C. xxvi.

Jtceria būnat i q̄ ē calitas aliq̄ quā expellit ad cutes forsasse ē tāte tenuitat ꝛ sbtilitat vt resoluat ꝛ nō sentiat ꝛ seq̄t eā illō q̄ᵒ resoluit i sudorē ꝛ seq̄t eā q̄ᵒ resoluitur ꝛ coagulat i sordes ꝛ seq̄t eā q̄ᵒ ꝛtinet i supma tunicarū cut᷒ ꝛ gnāt ex ea sic furfures ꝛ desudatōes ꝛ q̄ sūt ab ab᷒ istiꝛ seq̄t eā q̄ᵒ retiet ꝓfundi᷒ illo. ¶ Q̄d si fuerit mala valde sūt sicut alopitia ꝛ illa illi ꝛ ipetigine ꝛ alsabasalit. et si fuerit min᷒ mala ꝛ nō fuerit ītus virulēta ꝛ nō festināt ad eā putrefactō. etiam vtilia ꝛ ē cōuenioꝝ velut mā recipiēs vitā i illant sr ipas vita ex creatore suo ꝛ fuerunt pediculi ꝛ mouēt ꝛ egrediūt ꝛ q̄s accit de eis plimū subito. et q̄s adiuuāt ad gnātōes pediculoꝝ ꝛ mouent eos cibi boni chimi tenuis mot ad illō q̄ᵒ appet sicut sicut ꝛ ad illō adiuuāt mot᷒ mouētes eū ad illud ꝓpue q̄ associat ei vapor spmat gnātiōis sic coit᷒ ꝛ q̄s adiuuāt ad illud dimissio mūdificatiōis ꝛ ablutiōis ꝛ administratio eꝰ q̄ᵒ aperit poros cutis ꝛ mouet māo resictas

in ea ad resolutiōes ꝛ faciūt ignē ad eā [illegible] a cōtiūtib᷒ putrefactiōis ꝛ assiduatōe [illegible] q̄s superant pediculi adeo dōec [illegible] cutinet colore eꝰ ꝛ cadat appetit eꝰ [illegible] ip᷒ ꝛ resoluat eꝰ vtus. De cura. [illegible]

Pediculi plēs gnāti nō abscīdūt [illegible] ꝑmio mūdificatōe corpis ꝛ [illegible] rectificatōe regimis ꝛ [illegible] teriora ō eis q̄ dīn᷒. ¶ Deide administra [illegible] ꝛ cōfert ad illud assiduatio balneatiōis [illegible] ꝛ vt assiduet balneatōes cū aq̄ [illegible] meli᷒. et oz vt assiduet permutatōes [illegible] ꝛ lino ꝛ bibat medicinas [illegible] lea ōcocta ꝛ calamēti mōtani. ¶ Medicine [illegible] oz vt sint exiccatiue resolutiue [illegible] si fuerit eos mag̃ ē nociuꝰ et misceāt [illegible] nosce ō medicinis localib᷒ [illegible] ē ꝛ folia eꝰ ꝛ radix eꝰ aut alumē cū oleo [illegible] daract aut folia gnatoꝝ ꝛ semen [illegible] cuo ꝛ cinamomus aut folia collognide [illegible] aut folia cupsti ꝛ oleū [illegible] oleū ō staphisāg̃ ē mirabile ꝛ [illegible] barbaꝝ ꝛ piretꝝ ꝛ radix aloe ꝛ [illegible] sus ꝛ psillogiū ꝛ semē vrtice ꝛ [illegible] manē sicꝰ menti be. ʒ. iij. costi ʒ. [illegible] tū oīa soluant ꝛ linīāt. ꝯ ō ablutōib᷒ [illegible] rū eaꝝ ē bōa fort. et ōcoctio [illegible] decoctio calamēti mōtani ꝛ decoctio [illegible] rū pini. et gala [illegible] q̄ ponit i ablutōib᷒ [illegible] suffugatōib᷒ ē suffumigatio cū [illegible] gūma pini ꝛ cū gala ꝓpe ꝛ [illegible] nb᷒ ē vt fiant staphisāgria ꝛ [illegible] terāt oīa cū aceto et oleo et liniat [illegible] bor᷒ alb᷒ et baurach aut folia [illegible] collogantide. ¶ Aut fiant [illegible] eā parū aceti et exiccat p᷒ illō [illegible] et ē fortior. [illegible] q̄ᵒ sit ex sulfure [illegible] mere ilicis et costo et myrrha aut [illegible] rubeū et aristol. lōga [illegible] ta de vtrisq̄ cū q̄ medicie [illegible] iterū alkitrā et geniana et arsenicū [illegible] staphisāgria et folia oleādri et alumē [illegible] i balneo cū sicꝰ [illegible] costi sexta ptis [illegible] cōfecto cū aceto. et administra [illegible] tiōes cū eis q̄ sūt sic cōdita. et staphisāgria [illegible] porie q̄ icipit ab ablutōib᷒ [illegible]

Tractat᷒ q̄rt᷒ ō dispōib᷒ q̄ pōdēt ex corpe [illegible] ꝛ ē ꝯpletiuū li. decoratiōis. De extenuatiōe [illegible]

C

Xtenuatō sit aut ꝓp [illegible] Xcibē aut sit ꝓp [illegible] tio q̄ nō gnāt i corpe [illegible] ꝯcto ō eo q̄ᵒ ē [illegible] gnis bon᷒: aut ꝓp debilitatē [illegible] stiue aut attractiue ad cibra ꝓp [illegible] pls ē sr: aut ꝓp getē plimā cū q̄ [illegible] pric q̄ ē p᷒ exercitia [illegible] bū. ¶ Cū ergo admiscet nō attrabat [illegible] ꝓpica q̄ [illegible] et būida [illegible] ꝓpterea q̄ splen [illegible] fecat q̄ attrabit ad ips [illegible] tio ꝑ cōtrarietatē q̄ ē iter [illegible] mor coarctāt corpus aut [illegible] aut ꝓp ipoꝝ coarctatōes [illegible] fecit quā secing᷒ aut calor aut [illegible] q̄s cognoscit suo signo aut ꝓp [illegible] opplāt pori ꝛ meat᷒ [illegible]

z pp̄e a creta cōstāt q̄ pp multitudinē resolutionis q̄ si fu-
git qd attrahit d nutrimēto ad mēbra imo sepal sic accidit i
exercitijs velocib⁹ z tristitia z āgustia z egritudib⁹ resol
utiuis. Et corpa q̄dē q̄ extenuāt i tpe brevi tollerāt vt re-
deat ad eā tenuitas i tpe brevi. et illa q̄ extenuāt i tpe lon
go nō tollerāt nisi blādimētū debilitas virtut ad hoc vt ad
ministret nutrimētū plus. Corpa igr̄ susceptibiliora pigwedi-
nis sūt q̄ d eis meliore hn̄t cutē z q̄ d eis magis susceptibi
lia st̄ vetiōis. Et d eis q̄ sanāt boni ē necessariū fugē ab exte-
nuatōe sc̄ debilitas z vehemētia passionū a calor z frigo-
re z a febrib⁹ z a percussiōib⁹ z a passiōib⁹ aīalib⁹ z one
re z labore z iquetudie z ab euōne z coitu z retinē nutrimē
tū ei⁹ i venis ip̄i⁹ z nō penetrat q̄ putrefit. Et pigwedini
itez isūt nocumēta q̄ ego dicā. Et nō ē sic eqle dū ergo p̄se
uerat pigwedo ita q̄ nō facit accidere nocumētū non ab-
horreas eā. vita n. aq̄s i bn̄itate erit. Ulterius vt tu caue-
as z abhorreas eā i via supfluitat ls nō appeat ei⁹ nocu
mētū q̄a ei⁹ nocumētū repēte aduēit z subito sic q̄ dicet
i loco suo. et q̄a desiccātur corpa pp̄ aerem ē extenuatio.

Decura. C. ij.

Portet vt cōsideret q̄ cā sit i extenuatiōe de cais exte
nuatōis q̄s dixi⁹ z curet z removeat vbiq̄. si fuerit ci-
b⁹ nō grāis sāguies grossius fortē afferat ille q̄ grāt ip̄s
z nō sit cōcet⁹ eo q̄ grāt sāguinē laudabilē tn̄ q̄n fortasse
se grābit debilē z resolutiuā. Qd̄ si fuerit vt⁹ attractiua ad
mēbra pigra moveat z colorēt z cōsideret ad materiā cō
plexiōis si fuerit z permutet. Et fricatio i hora expgefactiōis
a sōno ē ex eis q̄ expgefaciūt virtutē attractiuā. Et q̄n̄ est
necessariū. pp̄ hē nutrimētū a latere alio z attrahe ip̄s ad la
t⁹ extenuatū q̄ū dūisicāt duo lata sic sūt vna duarū ma
nuū extenuata z alia pinguis ē. n. necessariū ē vt liget pin-
guis cū pāno icipiēdo ab iferiori ligatā nō vehemēti ne
dolorosa cū mixtura q̄ cōstrigat mē z phibeat nutrimētū a
penetratiōe q̄ redeat ad locū dignōrē z attrahat ad lat⁹
alterū. Et excita attractiuā cū fricatōe z pp̄e cū oleo aliq̄
sic oleo oliue cū pauca cera calefactō fricatōe nō extēcāte
et q̄n̄ eā isfat mēbrū z calefit dilatat deīn iteret q̄n gelet. Et
si pori fuerint oppilati z opōrtebit si corp⁹ fuerit vehemēt
solidatū q̄p oppilet pori mollificat cū buccatōe z ca
lefactiōe cū calefactiōib⁹ ex eis q̄ assumūt z modib⁹ cor
porūs z alalib⁹. si fuerit frig⁹ illd qd̄ supsūt ip̄s z isfa
tōe z buccatiōe si fuerit calor spissiō ip̄s z faciēs ip̄s cō
pactū et meli⁹ q̄ calefit mēbrū qd̄ nō recip calefactiōes
pp̄ frig⁹ suū ē vt fricet. deīde ponāt sup ip̄s rubificatiuū.
Et si fuerit cā i extenuatōe pp̄ splenē curet splen. et si fuerit
extenuatio pp̄ vitiū iterficiāt z extrahāt cū eis⁹ q̄ dicta
sūt i cap. eoz z adhibeāt ei dūtie z amenitas z stramēta
lenia z bitet i libra z dilatet z aromanzet z dēt i potu sri
gida. ista n. cōfortāt virtutē nāle valde q̄ bona fit ei⁹ admi
nistratio i nutriēdo z expellēdo supfluitatē. et illd q̄dē
ē pncipiū eiz pigwedie. Et de ipiguāntib⁹ ē assūptio vini
grossi z cibi boni chimi forti excessiō q̄ā digerit sic fru-
mētū sine cortice coctū vel pulte z alimētiū z risi cū lacte
z assata d carnib⁹ pp̄ illd qd̄ retinet i eis de virtute carnis
z grāiūt carnē duram. Decoctū aūt ex carnib⁹ grāit molliū ē
z tenerītudiez nō firmā. et caro arietis ē ipiguatiua z caro
gallinē istē z caro alōbegē ē vsitāl eo z sūt sub zuccari
z balneū p⁹ cibū ē vehemēt attrahēs nutrimētū ad corp⁹
ipiguatiuū. Ulterius vtēs eo expōit oppilatōi accōn i epa
te ius. pp̄e q̄ū ē cib⁹ ei⁹ cib⁹ eoz q̄ sūt ipiguādi z pp̄ illd
multiplicat lapis i eo q̄ q̄n hoc z alia sūt aptiōres ad hoc
vel eis multiplicāt ille oppilatōes z lapis q̄ venē sūt in
creatōe strite z sūt nō dēo ita. et isti q̄ū sēnūt q̄uitatē i la
tere dextro sumāt i potu agrestia i oppilatōib⁹ eplis nota
z sumāt i potu aū cibū sirū cappare eoz aceto z melle z
oxymellecū sib⁹ dēc auferatur q̄uitas. et meli⁹ q̄dē bal
neū ē illd qd̄ ē p⁹ digōnē pmā z q̄n iā discederit cib⁹. Et

cōedē cibū p⁹ egressiōez a balneo absq̄ supfluitate ē de
eis ipiguatiōis. Et balneū qd̄ ē bonū ipiguatiuū plib⁹
hoīb⁹ z pp̄e illd q̄ sūt i corpe q̄ est sic arefactio. et oz vt sit
balneū p⁹ pmā digōez. Et q̄n discedāt cib⁹ a stōmacho i reb⁹
calidē. et calefaciet q̄dē ē ad hoc cōgruū factū ex lacteō q̄
extrā ē butyrū nō fctō acetoso. Et d igenijs ipiguādi ē re-
tētio sanguīs sr mēbrū ligādo mēbrū qd̄ est eq̄disēt illi late
alio sic extēt⁹ ut z ligatur illud qd̄ ē sb mēbro ex q̄ vadit
nutrimētū ad ip̄s q̄n ē pigue aut si q̄ratur ei⁹ ipiguatio sic
ē ascid ē extenuatū z plāta man⁹ ē sana z pigua sic ligetur
apd̄ rasceta aut q̄n adiutoriū ē extenuatū z ascid si ligetur
apud cubitū a supiore pte ascid. Et ex ipiguātib⁹ ē illud
qd̄ pc̄ ē ex exercitio z ē dē exercitiū leue tardū z totū il
lud sit cū⁹ p⁹ fricatiōez vel dēc bonā q̄ā parū i quātite
z leitatez. pp̄e fricatōes q̄ icipit ad hoc primū vt rubifi
cet cutē z p⁹ illd exerceatur cū cōsuitate z balneetur balne
atōe brevi deīn ungat corp⁹ ei⁹ z fricetur fricatōe sicca d
ide admistret linimēta ipiguatia. Et pmutatō q̄dē aer z aq̄
ē ex vno eoz q̄ oz observare q̄ū fortasse extenuatō ē cā eo
rū. Et d ipiguatis sr linimēta q̄ administrātur p⁹ motōez mē
broz z ipoz rubificatōes sic ē pix sola sit vt sit vehemēt
liq̄da aut soluta i oleo cū q̄ntitate q̄ faciat eā currere limini
tū z q̄ū administrat sola sr cutē ap̄ priata igni dēc liq̄fi
at deīn insūcat z elevat q̄n cōgelat. ip̄a. n. attrahit nutrimētū
ad mēbrū z fricet ip̄s i eo z removet frig⁹ ei⁹ si fuerit cā ei⁹
debilitas virtut aut oppilatō poroz i cute z dat ei velocī-
tatē z aspiratē z stringit sr ip̄s poros z excitat virtutē attra-
ctiuā q̄ remanet morā tātā q̄ sigit z sit p mēbri z i resol
uit oz vt admistret i est ite sct die q̄ administrat z i bre
ue bis. et cōsideret i ablatiōe ei⁹ a mēbro z dimissiōe ip̄i⁹
sr ip̄s velocitas rubificatiōis ei⁹ z iflatiōis q̄s facit ei z tar
ditas ip̄i⁹. Qū ip̄a. n. festinat i hoc nō sit dilatio i dimis-
siōe ei⁹ sr ip̄s z iflatiōe ip̄i⁹ imo removeat velocit. et for-
tasse suffic vt auferat q̄n insūcat cala z sfat z q̄n cōfert vt
pcedat sr picē fricatō velox aspa dura deīn liniat aut per
tiat cū vga brasica cōlli nō nodosa z pp̄e iniecta dēc ru-
beat z isfet deīn abstineat nā additio i fricatōez pcussio
ne resolvit deīn iuiet pix calefacta cū cōsitate apd̄ igne.
Qū cōgelat z isfat auferat ab eo euellēdo subito. et
meli⁹ q̄dē ē vt effūdat sr ip̄s aū picē aq̄ ad caliditatē z mor
dificatōes q̄ndā bōciano deīn appōnatur pix z aq̄ fusarte z
q̄ sūt d asphalto sr attracie itez nutrimētū ad illd qd̄ appet
Inqt Gal. iā vidi vēditorē aīalū ipiguasse hoc igenio
adolescētē sine natib⁹ z fact⁹ ē leuis bn̄ pigues anchas
i tpe brevi. q̄ do abhorrēt picē vtat loco ei⁹ oleo et olio
oppilātib⁹ cū calitate q̄dā. Et si vtat aq̄ sria z tollerat cā sr
corp⁹ totū aut sr mēbrū faciat. Et melior hora ad illd
ē hora q̄ opat linimētū attractio. fortasse n. nūc i⁹ resol
uit ip̄s i sāguinē. et nō oz vt fugias acuta q̄ū cōlogat z n̄
cōfert imo oz vt assiduet fricatōez cū pānio z effusionē
aq̄ cale deīde cū fricatōe cū māu deīn adhibeat picē. et
fortasse ē necessariū vt attrahat sāguis absq̄ fricatōe imo cū
medicis rubificātib⁹ z cū eis q̄ sr sic piretrū z sulfur z cū
eis q̄ sr sic gūma ruīe agrestis. Et d illoz sr q̄dā q̄ egit ad i
piguatōez sui nutrimēto pūn cōsueto q̄n resoluit ex eo iā
pl⁹ cōsueto z idiget ipiguatō supfluitatē remanētē pcipue
q̄ā fricatio iā resolvit. Et fierant⁹ nūc medicias q̄ assumūt
z clisteria i eis ē q̄ sūmūt ē ictō vt medicie cōfortēt digō
nē z mīnēt cibū i illd z i lustio parū pp̄ virtutē suā z sa
ciūt ip̄s penetrat i vēis et ad ptes epati z faciūt illd dure
tica cōtia z pp̄e q̄ bibūtur i cibo ap⁹ ip̄s spatiū paruū. z ē
necessariū vt cōgelet i mēbro. z faciūt illd istāma z supe-
ficiēla sic mūsgamū al. z ē sīlia. et d bīnb⁹ pscatae z q̄ sr
nobiliorū vtūtū ad ipatos ē illd qd̄ R. amigdalas z sili
eos excorticatos et q̄na vindia z sisamū et q̄na pini ma
iora cōficiātur cū melle et fiāt inde pille sr nucis⁹ et
sūantur d eis ol die q̄ntiq̄ nucē vsq̄ ad. x. et bibat super

cas vinū doc. n. ipinguat et bonū fac colorē et ꝯfortat ſꝫ volūtate cogidi medicam̄ bonū qḋ ipinguat et colorez efficit bonū. R. mutue farine ſilic ex. ʒ. v. ſcocol et et inuol uant cū butyro vaccino cocto inuolutōe forti et fiāt ex eis trociſci et cōedāt mane et veſpe. aut aſſū inſ amigda le. et auellane excorticate et ḡna viridia et ſiſamū et papa uer cū eq̄litate ſuſile media po. penidioꝝ ꝗuū ē toni in maſ i pluē oī māe et ap ſōnū vſꝫ ad. ʒ. xx. et albidi medi camē qḋ. R. ḡtā ſoſei an̄ de ferula excorticato cu⁹ triura fiat optima et fundant ſꝫ ipm lb. ij. lacti dulcis et confi ciat bene cū farina tritici ꝗtum ipꝫ ſoſſerit et fiāt tro ciſci ex eo q̄ ii oia ſit ʒ. i. s. et fiāt vt panis et ſiccentur et ſu mant de eo omni die duo trociſci continu.

Regimē bonū ad extenuationē factam cū crete et op pilatiōis paruū epatis et ſplē. [illegible]

C. iij.

Unū paſſule bōe et ſūdāſ ſꝫ eas q̄ttuor pōdera ipa rū ō aq̄ et decoq̄nē eſꝫ ad medietate et ꝓiciāſ ſꝫ oē ba ſiū paſſulaꝝ pōdus. ij. lb. ſcorie ferri et pugil⁹. i. ame os et pugil⁹. i. succari et pugil⁹. i. ongari et q̄ſ fermet di mitāſ duob⁹ die. aut trib⁹ deiū colet et bibat ō eo i ieiu nio q̄titatē lb. i. et p⁹ duos horas cōedāt panē cū lemich cappar et porroꝝ et bibat ſꝫ ipꝫ vinū ſoſe q̄titatē lb. vnī us deiū q̄ſ p̄terent. vſ. hore cōedat carnē pīguē et bibat vinū duꝝ vſꝫ ad. iij. lb. hoc. n. efficit i ꝯplonib⁹ ſonib⁹ opatiōes mirabilē et colorē facit bonū. aut ſumāſ draga gāt et ſeio papauer et nucio bēdē et āboꝝ ben et cappa ri et zedoarie et almugath oīuꝫ aā. ʒ. ij. s. terāſ et frigāt i butyro et ꝓiciāſ ſꝫ pōdus duaꝝ minaꝝ ſauich tri ci et ſūāſ ei die ō toto vſꝫ ad. ʒ. xxx. et decoq̄ ō eo ſorbiō cū lacte et butyro cocto et zuccaro ſorbeat et balneeſ p⁹ ipꝫ balneatiōe lem. Aut ſūarſ almugath ʒ. i. belleboꝝ ʒ. xx dragaganē. ʒ. ij. zedoarie. ʒ. xxx. cubebeꝝ et ſūāſ q̄tū ē ter tia toti⁹ ō pane ille et q̄tū ē iiu ei⁹ de amigdalis excorti catis et q̄ntum eſt tertia eius de zuccaro ſaliueni et ſu mat de eo oī die pōdus. ʒ. xx. i lacte ouino et ex ſtillōe vnē de mocaꝫ ſꝫ lā lb. i. et fiat ſorbitio et ſorbeat ipm et vtaſ de medicinis ipinguatiōis et medullis et nuc ben dē et albidis. Ꝑꝫ ex cū ſauich q̄ſ ipꝫ cū hoc ſtringeſt ſtatiōꝫ ſauich et ḡna ipinguādi. veꝝ ipa tardi ſi ſtōacho et almu gath et zedoaria et duo bōe et oīa q̄ mouēt ſpina ex eis q̄ ſūt ſē bulb⁹ et herb⁹ et faſcoli. Et ex eis q̄ ꝯtrūt curſu p ſectū ē et ſūāſ vinū apū et exiccet et terāſ et miſcāſ de eo aliqd cū ſauich et dei de eo i poni aligd. De regie bono ad calefactos ē vt ſūāſ dog lac dulcis c⁹ nō vehe mēs ſit coagulatio nꝫ acetoſitas imo accepta ē et ablata ei⁹ vaeuoſitas et ſit magis penetratiū et leui⁹. Et dei de eo i poni extenuatō q̄titas medie lb. et moueſ ſꝫ ipm tri b⁹ hoꝝ dēet digerit ipꝫ deide fiat de eo i pota vnde vi ce alia et abſtineat a cibo vſꝫ ad noctē et ſi cib⁹ ei⁹ pull⁹ ipiguat⁹ et ſi tolliat vt bibat vinū ſubtile faciat et ſi balne et ā cenā ſꝫ aliō q̄tiā bibū cadū vini tenuis puri deide vtaſ odiaſ et cenet cū mel⁹. Et ſūāſ cicer et iſūdaſ in lacte vaccio die et nocte et ſi ſnouēſ ſꝫ ipꝫ lac et nutriaſ i eo pl⁹ illo lꝫ. et ſūāſ riꝫa ablun albi et ſeio papauer trīi et tritici et ordei triūꝫ oīuꝫ aā. pōdus. ʒ. xxx. et pāio ō ſimila cri cati et zuccari al. āboꝝ aā pōd⁹. ʒ. xxx. aigdalaꝝ excor ticataꝝ. ʒ. i. aggregēt oia et decoq̄t ō eo oī die pōd⁹. ʒ. xxx cū lacte dulci aut oio et butyro cocto et bibat ipm et bal neet i ſi a p⁹ ipꝫ q̄titate q̄ ſſotuāſ aut ſūāſ lb. i. lact⁹ dicis et lb. i. aq̄ ſruicat cū ſoſſitate dēcē cōſūāſ aq̄ et ꝓiciāſ ſꝫ ipꝫ. ʒ. i. penidioꝝ et. ʒ. i. butyri vaccini cocti et oīꝫ ſiſami ni et ſeruicat bulliōe vna et ſorbeat. aut ſūāſ ſarie cice ri et fabaꝝ doaſci et riꝫi ḡteo eq̄lē ſūū excorticateꝝ et papauer albi et mel excorticati oīuꝫ aā. po. ʒ. zuccari ḡteo. ij. fiat ſor bitio cū lacte ouino et ſorbeat i mane. aut ſūāſ ſiſamū al. et decoq̄ i aq̄ decoctiōe bona et coleſ ab eo aq̄ ſorniter

deide exiccet i ſūbra et penaſ i medio [illegible] et coq̄t i ſurno ſꝫ lateri [illegible] trahat et terāſ et ꝓiciāſ [illegible] et papauer et ſūāt de eo mane et veſpe [illegible]

Medicamē mirabile. ſūāſ [illegible] poſtq̄ ſiūtꝫ ē i eis die et nocte [illegible] to cocto iuoluē de ſeeb et butiro [illegible] ipꝫ ꝗduplū ſiū ō amigdalis excorticat [illegible] eb⁹ et q̄tū ipꝫ ē ō zuccaro et ſiūtō [illegible] ʒ. v. et iſti qdē ipiguāſ cū keſegi et ſeſamo [illegible] rio et carne alcubegi et q ad iſtaꝫ [illegible] idigēt ad curatiōeꝫ ſui bucetis [illegible] cap. ſiccitat⁹ ſibi q̄ redi ad ea et ſūaꝫ [illegible] pice oib⁹ q̄tuor dieb⁹ aut tib⁹ [illegible] gīnie ē ad iſtatos. R. belcheon [illegible] aā. pōdus. ʒ. ij. butroch et ſꝫ [illegible] ra ipigu [illegible] pōd⁹. ʒ. iiij. ben [illegible] ferri galige been albi oīuꝫ aā. pōd⁹. [illegible] tritici al. mutue. i ſūdaſ [illegible] excorti i ſūbra et torreſiat [illegible] pōdus. ʒ. x. et ſꝫ ipꝫ bibaſ lac. Aliud [illegible] ſarie cicer et amraꝫ oīuꝫ aā. po. [illegible] karmeni et pīgis āboꝝ aā. po. ʒ. [illegible] i ſurno et panis et exiccet [illegible] mila exiccatas [illegible] et ſūāſ aut pōaſ i [illegible] pīgis [illegible] nū ad eos. R. [illegible] cū nō ſit acetoſitas [illegible] veſpe et ad māſiōes [illegible] ad dēſi ſaſc ſauich. et napi barbarici [illegible] tamē ad eos caleſactōs et būcellōs [illegible] vehemēt caliraſ. et ō illo ē ad [illegible] nōib⁹ eoꝝ cū būcelnib⁹ [illegible] gaſ ille. ſi cūrat ē c⁹ attrahit caliraſ [illegible] le ſiccitati c⁹ aſſociaſ frigio [illegible]

Alteria do ſūt oē eſſicere ipiguāre [illegible] pite q̄ ſolaſ i eo de albetaraddig [illegible] q iā dicta ſūt i cap. diideni [illegible] tur caput ouis pīgnis [illegible] gregēt ill. ʒ. lb. ſūāſ et. ij. lb. lactis [illegible] cer amioꝝ oīuꝫ aā. q̄tū lb. [illegible] nū toni illud et diſſolutū in aq̄ [illegible] ei⁹ ſterū ſꝫ cōditiōnē aliā et reducaſ [illegible] ſurno donec oē coctū ſit caput [illegible] iure. ʒ. iij. et de pīgui. ʒ. ij. et de ſaria [illegible] āboꝝ aā. ʒ. i. aut cliſtere cū eo et [illegible]

De impinguādo mēbꝫ aliq̄ ſiue [illegible] dē et labiū et naſꝫ aut prepuciū aut [illegible]. C. ix.

Oſſibile i hoc ē illud qḋ a phil [illegible] lud ex pte ei⁹ qḋ cōcdat et bibat [illegible] mo ex pte attractōis cibi ad ipꝫ [illegible] ꝯuerſiōis ei⁹ ad nāꝫ ipſiꝫ [illegible] ſit p ſricationē rubificācē cū [illegible] balleaib⁹ deiū cū ſricatiōe q̄ ē [illegible] calide deiū liniaſ pte et q̄d [illegible] et ſꝫ hoc rubei [illegible] cap. q̄ſ ad miſtreſ pte et [illegible] ſacē mā veniēs ad ipꝫ ſtrigētō [illegible] paſ ei aliq̄ ex opatōib⁹ [illegible] dicūt ē i cap. alio ab eo. Dicit q̄ſ [illegible] minuta oꝫ nūc vt apiāſ [illegible] qꝫ lateſ et iciāſ caro q̄ ē i medio [illegible] lōgabitur et auſeratur ab eo caloſitas.

De maſculio ſupflue pinguedinis. C. x.

Pinguedo ſupflua ē corpoꝝ coopie [illegible] latiōe et ꝯſſiōe coarctāo vēas coarctante [illegible] eas qꝫ oppilat ſpiritui vias [illegible]

ticēt: sil'r nō puēit ad eos spiracula aer' q' corrūpit pp illō 9plō spūs eo♃ ⁊ sūt i sicō qō expellat sāgis eo♃ ī ui ad locū 9strictū q' forsasse findet vēa subito sed frigi tiosi aēt i h' mōi q̄dē dispōe q̄ ē aīā cū accītis cōstrictio vbelat' ⁊ pulsus cordis q' succurrat eīc dispō eo♃ cum pblia ⁊ isti q̄dē penit' expositi sūt morti repentine. Et ad sūmā moto st' vlatos i piguedie sēiui ⁊ p̄pe illos q i pingui i ē i pma etate. ipsi.n. minutas h̄nt venas ⁊ 9strictas ⁊ sūt expositi apoplexie ⁊ paralysi ⁊ pulsui cordis: et arie pp huiitatē ipo♃ ⁊ malitie ūbelat' ⁊ sincopi ⁊ febrib' ma lis et ñ tollerāt famē n3 siti cū 9strictiōis meatuū ipsōs et vehemētie frigos 9plōnis ⁊ paucitat sāguis ⁊ multitudīs pblat. et hō q̄dē nō puēit ad vitius magnudis ipiguatō nis nisi qū ē fīe 9plōnis et sil'r isti si' nō gn̄āntes n3 i scīe suo ad 9mōs puēictos ⁊ sp'ma ipo♃ ē paucū et sil'r q̄ de mulierib' sūt piguos nō 9cipiūt ⁊ qū cōcipiūt abortiūt ⁊ ca♃ appetit' ite♃ ē debilis. Et qū isti q̄dē dōs curāt cū medicis nō forsasse penetrāt medicie i venas eo♃ vs3 ad sibras eo♃ lsa'et qū ātmāt nō seruiūt nocumā velocit qm̄ scius eo♃ st' debiles. et pblia eo♃ ē difficilis. et i eo♃ solone vētris ē ñ os. forsasse. n. mouebit hūores eo♃ et nō erit possibile deponerēt i venas redeūdo pp coarcta tiōes ea♃ q' forsasse ducet ad pditiōes illō. Si ū faciunt aliqd ātmat eos qm̄ calor eo♃ inat' ē dbilis qm̄ ei' lo cus ē strict'. et mos q̄dē ei' dixius q laudādus ē q̄pat' et p̄pe i adolesciā ⁊ piguia q̄uis labores ⁊ debilitat a motu tūc ipa p id qō associat eis de significatiōe huius sigt longitudinē vite. De extenuādo. C.vi.

Egimē extenuādi ē 9tiū regimi ipiguādi ⁊ ē miora tio cibi ⁊ p' ip3 balneū ⁊ exercitiū vehemēs cū pme tratōe ei' ⁊ ponē ip3 de gn̄e q nō nutrit. et de gn̄e ei' cui' nutrimētū ē siccū aut acre aut sallis sic sūt lētes ⁊ caugna mich ⁊ acetosa ⁊ sit panis eo♃ panis de q̄ nō ē eiect' fur fur ⁊ panis de ordeo ⁊ multiplicēt ip̄os cibos q̄ p̄dnē to ponūt i cibaria suia et de eis q̄ adiuuāt ad miorādū cibū eo♃ p̄dictū cū eo qō narrat ē et sit piguis valde et satiet velocit qm̄ appetit' eo♃ debilitāt ⁊ sint cibi ⁊ pot' eo♃ tales vt adiuuēt ad resoluēdā mā3 si aggregat ō ea ⁊ adiuuat ad illō vehemētia raritas corpis eo♃ p exerci tia laboriosa ⁊ grossitudies idumēti ⁊ lecti ⁊ pmutatiōes aq̄ ftē ad cal3 ⁊ aeris frīdi ad cal3 ⁊ diectio ip ad frigus vt 9strigāt pori ⁊ oppilēt ⁊ 9solidet corpus pp dorsiā lationes q' nō recipiat nutrimū ⁊ p̄hibeat resolonē eq̄lē q̄ pcedat attractiōes ei' qō ē p' ip3. Mō si sūt 9strictā diregat caloi dōec multiplicēt ei' resolo q' resoluat sup illō qō attrahit ad mēbrū. Et tiones et voit' nō eīsliū. nā vo mit' qū ē eq̄l' aū cibū ⁊ p' ip3 ipiguat. vez illō qō ē pūn extenuat. ⁊ alsatio 9plonis ad 9triū 9plōnis faciēt pin guedinē si ē frig' tūc calefactio ⁊ si ē calidas eq̄lio tūc ieiu natio ei' ad frig' aut caloē supfluū. Et fz pl3 de rebus magis iuuatis plib' q supfluū i piguedie ⁊ fa vbiq. illō a frigore ē adiuiūtratio medicina♃ subtiliatiū ⁊ hoc ite♃ ad calorē ē iuuatiuā. ⁊ o3 vt adhibeātur eis exercitia la boriosa ⁊ etiones. ip̄a.n. efficiūt i hūorib' tres opatiōes q̄ru vnaq̄q3 ē iuuātia ad extenuādū ⁊ de illis ē subtiliatio hūos i eo ⁊ elōgatio ei' a coagulatōe ⁊ expōere ip3 ad resolonē ⁊ ō illis ē q ip̄a puocāt ⁊ mouēt hūores nō ad pte venarū. et ō illis ē q ipsa faciūt sāguinē lucrari q̄lita tē acutā nō malignā ad 9tutē attractiuā. et medicine ad ministrate i dolorib' ūicurarū sūt valde fortes i puoca tiōe vrine nō q̄rit q̄ qū pmiscētur vadūt cū cibo ad ve nas ⁊ nō pūt pducere māo ad suctiōes venarū n3 a i pte vrie sumēdo a pte venarū nisi i potu siatur qū ias fz ad nūt orgō tūc n. puenūt ad ep ⁊ illic recip̄ pma opatō ea rū i mō fortes q̄ tēnēt discernētes valde hūoes ad 9ptē venarū qre fame patiūtur vene ⁊ faciūt reliq̄s opatiōes et iste medicie itēz puocāt mēstrua cū 9tute q̄ hōē ad

tiuāt ad extenuādū i mlīb'. et iste q̄dē medicie sūt sic gē tiana ⁊ semē rute ⁊ aristol. ro. ⁊ petrosilinū ⁊ poliū. et sā darace q̄ē ineft' ei' extenuatia valde 9tra 9tuti karabe ⁊ lacca h3 i hoc 9tutē p̄ba3 itēz ⁊ sil'r semē apij ⁊ dra gantū forte ē i 3 ē dorolus ⁊ amaracū sil'r. Cōpositū. R. aristol. ro pōd'. 3. i. centaurée mioē. ij. tertias. 3. i. gētiane ro. ⁊ polij ⁊ petrosilini ⁊ sal' pipe. oīu3 aā. 3. iij. ⁊ de dos. i. Medicamē forte. siatur radix cucūeri asinini ⁊ radix aliec ⁊ radix oppopōacis ⁊ siatur i puluē decoctō. 3. i. et itēz siūatur ī eis ameos ⁊ se. rute ⁊ cymini eq̄les ptes ⁊ sāsuci ⁊ baurach āborū aā. q̄rta pts vni' ⁊ lacce po. i. e' dōs oī die sit au 3. i. et de medicis s9btiliāib' sūt acetū ⁊ almuri ⁊ p̄pe i ieiunio vētūū ille q h3 s9bilitatē nervorū ⁊ q̄ h3 nocumētū i matrice bibāt acetū. et potare vinū i ieiunio q̄s3 extenuet itēz p hoc q resoluit ⁊ p hoc q re plet vētis vapore qū fuētilō qō potāt pl3 q' vene non recipiūt itēz' aliud st' ip3 et cibo. et sil'r medicine lenitiue nā3. ip̄e. n. 9tinūt cibū a vētis et qñ administrātur miliorēs sit ei' attractiua pl3 ⁊ cōsuescūt vene euacuari ab eo qō vadit ad eas q̄ qn3 motū hūorū ad itestia. et qñ appet medicie lenitiue nā3 ⁊ s9btiliātes diuretice nō puēit ad ve nas reo mā3 et ō medicis extenuātib' sūt tyriaca ⁊ diusa ei' ⁊ sal pipe ⁊ diacurcūa ⁊ diacyminū ⁊ diapipeō ⁊ sag zenea ⁊ anacardinū. et medicamē ō lacca ⁊ albanasia ⁊ bōnasia ⁊ trisera mioz. epithimata vo eorū o3 vt sint de ge nere eorū q̄ stāt ⁊ stupesaciūt 9tutē attractiuā ⁊ sit i eis ven nositas sic iusq̄amū nigrū ⁊ iusq. al. aut ō gn̄e eorū q̄ resoluūt resolone vehemēti sicut sūt olia ⁊ iniectiōes for tis resolonis. et o3 vt sit eorū balneatio i ieiunio ⁊ sit ac rea sudar faciēs si aq̄sa ⁊ hūectās. et si fuērit aq̄sa resolui ua sit assiduatio i ea vt nō accidat et ea attractiōe supflua abs3 resolone vētū ī testia ad cōcedēdū sr ip̄a3 imo expe ctet ⁊ dormiat p' ip3 aut moueat ⁊ exercitet. vētū q̄dcat p' cōedat rē dbilē ⁊ sil'r o3 vt sit fricatō ei' fricatō resolutia cōtinua. De extenuatiōe mēbri pticular' sicut mālle ⁊ testiculi ⁊ man' ⁊ pedis ⁊ siliū3 illis. C.vij.

Edi i hoc regie itēz ad dispōes ⁊ additōes q̄s dīci i extenuatiōe absoluta ⁊ iuuetur cū iuuātib' qb' ap ppinquātur ⁊ iuuat ad illō sicut facē ip3 q̄scere cū frigore saoēt ligat vias cibi ad ip3 ⁊ stringē cū ligamēto ⁊ assidua tio ei' st' illas vias s̄b eo et attractō cibi ad oppositū ei'. et ō epithimatib' q̄ p̄hibēt testiculū fieri magnū et mamil lā a magnitudie ē ve stintur cbiolea et cerusa plūbi et mi sceātur cū expssiōe iusq. al. et oleo myrtis et administrēt i vngiō et assiduētur epithimatio ei' ex fricatiōe lapidis i q̄ pblematis sua acuūt ferramēta qū vē' fricatur sup aliū cū aceto aut cū succo iusq̄ami al. et st' multiudo epithi mādi cū aliis oī die. Aut siatur crete po. i. et gallarū vi ridiū q̄ decoq̄ltur tnte et liniātur cū melle i die. dīsi abla atur cū aq̄ fra si stillō i mēse. iij. vicib'. et ap. p̄patur mā. mille vt ligetur sr ea cymiū. bnuū cōfectū cū aceto et q̄ ēpsētur māmilla. et dimitur st' ea pāti' i susus aceto. trib' dīe. dīsi soluatur et 9str adhibeat cepa sū ij al. et stringat et nō soluatur trib' die alijs fiat illō i mēse trib' vicibus.

Loq̄mur nūc ō egritudib' vnguū de panaritio. C.viij.

Anaritiū ē ap̄a cal3 enituralē accēs i lāc sāguis ⁊ ē difficile vehemēs dolos ⁊ q̄ts3 vlceraf ⁊ pducē ad cor rosiōes ⁊ q̄s3 currit et vlceratōē ei' saieo sbul sinda ⁊ ē i hoc dōe digiti. De cura. C.ix.

Jn eccia ē pblia ⁊ vētū solo fiat. ⁊ ē ne cētū stabiat ei bū ⁊ sitat ip3. ⁊ o3 vt curat i curatiōe curis reliq̄z apātā. s. i obuiatiōe dispōis pncipij ⁊ augmēti ⁊ stat' decli natōis fz q sciuisti. Medicie āt locales i q̄s i pncipio o3 vt sbuergat i aceto calo. Gal. nā3 narrauit q ē vehe mēt iuuatiū ad panaritiū ⁊ ñ ē dubiū q̄n ip̄n. sit magis iuuatū ⁊ p̄pe 9 surfur aut faria ordz ⁊ eplet cū sorattū scut et cāsora ⁊ q̄s 9sicit opiū cū mucilagē psilij extracta cū

aceto e imatur valde. et eplastro cu gall' ... plurimu sen
tasti: refrenat ipm. et sil' fordeo cu litio ... phibet
ipz collectioes fiat. et lini item imatur e bonu. Et sil' gal-
le psecte cu melle ... ex eis q phibet ... plumatioes
et ... sedat dolor ei' cu opio qd e mi-
rabile et mucilago ... e imatiua. Aut linit galle et
cortices granatoru acetosorum et lapideo calcis et sic' sicce
cu aqua mella ... cu melle aut cu rob vue aut cu mel
et ligetur sup ipz et no aperiet oleo aliq ... qd tuc vice
rato et radice lilij et olibanu ... solu et cu aliis. Et aqua
myrti decocta cu rob vue fortasse refrenat ipz. Medica-
mentu ... panaritii. linit aloes et balaustie et olibanu et
galle et aggregetur cu melle et administret ... et sit sup
... bona ... principij ... cute et
... et vehementior sit dolor. et ... illud qd
... caliditate ... ignis imo resoluat et excoriet et
... oleo ... et tollerantia sup ipaz
et i medio terat olibanu et ponat sup ipz aut flos feni et ni-
gella ... et mucilagies ... lenticu et adipes et
... et fordeo aut' bona e ei aut
collectioes. et qui accit maturatio ... pone sup ipz semen alma-
...
... cu lacte. Et qu e ... collectioes ... pso
...

[illegible]

Autem ... vngues et scissura vnguium et
excoriatio eorum et ipsorum scabies. C.x.

... scabiem.

Spasmus et curvitas et lepro-
sitas que accidunt vngui. C.xi.

...

per ipsum ... febrem.

[illegible]

De obviatione ... C.

[illegible]

De citrinitate q accidit vnguibus. C.

[illegible]

De attritione vnguium. C.

[illegible]

Mors sanguinis vngue de attritione eveniens. C.

[illegible]

Explicit liber quartus canonis Auicenne ...

Incipit liber quint⁹ de medicina ꝛ est antidotariū.

P(Ostq̄ȝ expediti sum⁹ in libris q̄tuor a re latione sūme sciētie specu latiue ꝛ opatiue artis me dicine cōseruātis sanitatē ꝛ faciētis acq̄sitiōes sani tatis adest nobis tēpus si gillandi librum canonis p librū q̄ntū variatum i me dicinis compositis vel si cut antidotarium libri. Et hūc qdem librū di uisimus in tractatū scientiales in quo innuimus ad radices scientie compositionis in duas sum mas. Sūma prima est de compositis essentia lib⁹ que est .xii. tractat⁹. Primus est de tyria cis ꝛ de cōsectiōibus magnis. Secundus de hieris. Terti⁹ est de electuariis nutritiuorū solutiuis ꝛ nō solutiuis. Quart⁹ de suffufet et alchamaia ꝛ muret infamiuȝ. Quint⁹ de lob cat ad spiritualia. Sext⁹ de sirupis ꝛ rob.

Septim⁹ de cōditis ꝛ aligiber. Octauus de trociscis. Nonus de decoctiōib⁹ ꝛ pillulis. Decim⁹ de oleis. Undecim⁹ de vnguentis ꝛ emplis. Duo decim⁹ de iuuamēto dictoꝝ appropriato vnicuiq̄ȝ mē bro. Et sūma sc̄a est de medicinis cōpositis exptis in vnaq̄q̄ȝ egritudine q̄ est octo tractat⁹. Tractat⁹ pm⁹ est de medicinis cōpositis cōferētib⁹ egritudinibus ca pitis ꝛ eis q̄ sunt in ipso. Secūdus de medicinis ocu li. Terti⁹ ē de medicinis doloris auris ꝛ apturis ei⁹ ꝛ puris ipsius ꝛ ḡuitate ei⁹. Quart⁹ de medicinis dētiū ꝛ doloꝝ ipsoꝝ. Quint⁹ de medicinis oris ꝛ gutturis ꝛ vētris supioris. Sext⁹ de medicinis vētris iferioris.

Septim⁹ de medicinis doloris iuncturaꝝ ꝛ sciatice.

Octauus de medicinis alopitie. Cū ergo attuleri mus hos tres modos sigillabimus librum.

Tractat⁹ sciētialis in quo innuim⁹ ad radices sciētie cōpositiōis. De necessitate cōpositarū medicinarum.

q(Uandoq̄ȝ nō inueniem⁹ in oī egritudine ppē ꝯposita medicinā oppositā ei de singularib⁹ ꝛ si inuenirem⁹ nō eligerem⁹ sup eā. Immo fortasse nō inueniem⁹ de cōposi tis quā opponam⁹ cōposite. Aut inueniem⁹ ē īueniri in digem⁹ vnitē addēte in vno simpliciū ei⁹ q̄re est nobis necessariū vt adiūgam⁹ ei simplicē cōfortātē virtutē ei⁹ sicut est camomilla in ea.n. est virt⁹ resolonis plus virt⁹ ꝛ stipticitatis minus quare cōfortamus virtutē stiptici tat cū medicina simplici stiptica adiūgētes eā ip̄. Et q̄ꝛ inueniam⁹ medicinā singularē calefacientē verū nobis est necessariū calefacere min⁹ q̄ȝ ipsa q̄re ē nobis neces sariū vt adiūgam⁹ ei infrigidatiuā aut plus ipsa: q̄obꝛ est necessariū nobis vt adiūgamus ei calefaciētē aliā. Et q̄ꝛ indigem⁹ medicina calefaciēte q̄tuor grad⁹ ꝛ nō in uenim⁹ nisi q̄ calefaciat trib⁹ gradibus ꝛ aliā calefacien tē q̄nq̄ȝ grad⁹ q̄re aggregam⁹ inter eas cōsidēdo q̄ p ueniat ex toto calefaciens q̄tuor grad⁹. Et q̄ꝛ ē medi cina quā addim⁹ iuuatiua i eo qd̄ volumus ꝛ est noci ua in re alia q̄re est necessariū vt pmisceam⁹ cuȝ ea qd̄ frangit ptē nocumēti ei⁹. Et q̄ꝛ ē abhominabilis hor ribilis qū gustat̄ quā abhorret stōachus ꝛ expellit q̄re adiūgim⁹ ei qd̄ eā bonā faciat. Et q̄ꝛ est intētio in ea vt agat in mēbris lōginquo q̄obꝛ timemus q̄ frāgat ei⁹ virtutē digestio sc̄a ꝛ digō sc̄a q̄re associam⁹ eā cuȝ cōseruante nō patiēte cōuertere ab ea audaciā durarū di gestionū ita vt pueniat ad mēbrū de q̄ intēdit̄ sanatio si cut ponim⁹ opiū in medicinis tyriace. Et q̄ꝛ ē intētio in ea penetratio sicut pponimus croci in trociscis cāfo re vt faciat eos penetrare ad coꝛ verū q̄ū ipsi puenerit ad coꝛ insurgit virtus diferentia ꝛ denudat ab eis croci ꝛ destruit ipsius ꝛ opant̄ in frāma extiguēda in corde si cut facit virt⁹ diseretiua sepando virtutes resolutionis ꝛ stipticitatis sine medicina sit nā lis sine facta: q̄re proce dit resolutiua ad ipsuȝ mēbrū lesuȝ q̄re resoluit māȝ ꝛ refrenatiua ad vias materiei ad ipsū q̄re phibet māȝ.

Et q̄ꝛ volumus medicinā q̄ moret̄ in transitu suo paꝝ donec opet̄ illic actionē nobilē pimā dein sit medicina il la velocis penetratiōis: q̄obꝛ pmiscemus eā cū re tar dāte sicut sūt plures medicinarū apiētiuarū: ꝑpter. n. sūt ve locis penetratiōis ab epate ꝛ fortasse est necessaria mo ra earū in epate q̄re pmiscemus eā eis medicinas attra ctiuas ad cōtrariū epatis sicut semē ebergbani attrahēs ad os stōac̄: q̄obꝛ debitat medicina i q̄litate q̄ pueniat ei⁹ iuuamētū ad epar deide penetrat. Et q̄ꝛ ē medici na quā inuenim⁹ cōis duab⁹ vijs: ꝛ ītētio nostra ē in via vna q̄obꝛ associam⁹ cū ea qd̄ deferat eā ad illā sic qū ponim⁹ cantarides in medicinis apiētis vt cōuertāt eas a pte venarū ad ptē renū ꝛ vesice. Et sciās q̄ plurimis medicinarū insunt opo ꝛ stātio. Et q̄ꝛ intēdit cum ea opatio longinqoꝝ stantē ei⁹ q̄re indiget facie te viā. Et q̄ꝛ intendit eā ea opo longinqoꝝ stantē ei⁹ q̄re idiget fugēte vel tardāte. Et sciās q̄ medicina expta melior ē nō expta. Et ꝓ ītū medicinarū meli⁹ est plimo earū in intētione vna. Cā aūt in hoc q̄ pauū medicinarū ē me li⁹ plimo eaꝝ iā exposita ē in pncipio libri secūdi. Et sc̄a eā in hoc q̄ expta melior ē nō expta: ē q̄ oīs medici na cōposita hȝ iudiciū ex simplicibus suis ꝛ iudiciū ex tota forma sua. Et nō expta nō iudicat nisi ex estimatio ne suoꝝ simpliciū tm̄ ꝛ nō scimus illō qd̄ facit ei necessa riū cōplo ei⁹ facta ab eis an est addēs in intētiōe eaꝝ an nō addēs an ē cōtra agēs in sua forma. Et expte qdē iā verificate sunt vtreq̄ȝ res. Et fortasse ē vtilitas in forma cōplonali maior q̄ȝ illa q̄ accidit ex simplicibus eius.

De qualitate compositionis.

s(Cias q̄ qū accidunt tibi q̄tuor necessitates ꝛ nō in uenis ad eas medicinā in nā nisi artificialē sicut si idiges eīone cū scamonea ꝛ pulpa collogīti de ꝛ aloe ꝛ turbit: ꝛ vis aggregare illa vt sit tibi medici na aggregata: tūc cōsidera si necessitas earū ꝛ opōnis ipsarū fuerit eq̄lis q̄ū ipse sint q̄tuor medicine tūc acci pe de vnaq̄q̄ȝ earū quantā portionis ꝛ cōpone. Et si nō fuerit necessitas earū eq̄lis imo quarūdā earū magis et quarundā ipsarū minus tūc existia estimatione artifi ciali ꝛ mensa sumenā necessitatis ꝛ pone pportioneȝ necessitatis ad necessitatē earū ꝛ adde sr illā portioēȝ aggregatā q̄ntitatē cuiusdā ꝛ minue q̄ntitatē cuiusdā fm pportionē necessitatis ꝛ cōpone. Et sciās q̄ medicine cōposite cōferētes vt tyriaca insunt fm simplicia ei⁹ vesti gia ꝛ virtutes ꝛ fm formā ipsi⁹ q̄ nō fermētat̄ in spatio ni si vt faciat accidere cōplexio ei⁹ vestigia ꝛ virtutes: ꝛ for tasse sunt meliora q̄ȝ simpliciū. Nō ergo respicias ad il lud qd̄ dicūt medici q̄ cōfert tyriaca ad hoc ppter spi cam ꝛ cōfert ad hoc ppt̄ myrrhā imo cōfert ita: verū illud cui intēdendū est est forma ei⁹. Etiaȝ aduenit per accñs sublimitas iuuatiua ꝛ nō possumus minuere ad eam ꝛ ad pportionalitatē ei⁹ ad cōponēs ipsi⁹ imitatio ne nobili alias mutatione notabili. Et sciās q̄ in cōposi tis sunt medicine q̄ sunt qb⁹ ē intēdendū ꝛ radix q̄ quū pouant destrui balis sicut caro vipe in tyriaca: ꝛ aloes in hiera picra: ꝛ helleborus in hieralogodion ꝛ medi cine cōuenientes ad hoc vt eiciant ꝛ pmiscent: ꝛ ad da-

tur in eis aut minuatur: et medicine que si addantur nocerent: nam si ponerentur in tyriaca anacardi corrumperent mastionas et propter carnem vipere. Et medicine que si adderentur non nocerent sicut si tu adderes in tyriaca nucem muscatam non inuenires eam proprietate magna. ¶ Et scias quod plures compositionis perducit ad corruptionem et plures eius perducit ad perfectionem et operationem eius et quod plures compositionis sit a singularibus et compositis sicut tyriaca a singularibus suis et a trociscis tribus nam unicuique trocisco causa compositionis inest proprietas que non reperitur in singularibus. Et quedam est medicina composita ex compositis. Summa prima de compositis essentialibus.

Tractatus primus de tyriacis et confectionibus magnis tyriaca alfaroch.

b Et tyriaca est sublimior medicinarum compositarum et melior earum propter multitudinem sui iuuamenti et proprie in venenis que sunt ex puncturis sicut serpentis et scorpionis et canis rabiosi et venenis ebibitis interficientibus. Et ad egritudines phlegmaticas et antiquas et febres earum et ad ventositates malignas et paralysim et appoplexiam et epilepsiam et torturam et tremorem et ad eum qui scit loqui et maniam et ad lepram proprie et albaras et confortat cor et acuit sensus et appetitum et confortat stomachum et alleuiat anhelitum et delet pulsum cordis et retinet spiritum sanguinis et confert ad plures dolores renum et vesice et quicunque sunt et frangit lapidem proprie in vesica et confert ad vlcera intestinorum et duricies intrinsecas in epate et splene et in aliis ab eis vtrisque et ad periodos amborum. Et non efficit has operationes nisi propter proprietatem forme eius sequentem complexionem simplicium ipsius ita ut confortet spiritum et calorem innatum quare iuuatur nam per illud super contrarietatem facientia frigida et calida et vincit frutices earum. Et melior descriptio nunc huius medicine est descriptio radicalis andromachi.

Et iam multi sunt plures medicorum sicut Gal. et alii ut addere et minuere in ea non propter necessitatem facientem necessarium illud eis neque propter aliquid forte vocans eos ad illud: sed quererent ut rememorarentur et ut remaneret ab eis in ipsa vestigium sicut remansit andromacho. Et meum quidem consilium est ut non remoueat aliquid quod experimentum iuuatiuum inuenitur forsitan enim illa complexio cum illo pondere est significatio illius cuius iuuamentum inuenit experimentum quod quando ipsa mouetur a suo pondere non consequitur illam proprietatem. Ideo si aliquis eorum dicat quod scit causam facientem illa pondera facere illud et proprietatem tunc dicet mendacium in eo cui contradicent super illud sicut si dicat aliquis scientiam ponderum elementorum in equo et homine et aliis. Et tyriace quidem adsunt infantia et pubertas et adolescentia et senectus et mors. Et fit infans post sex menses deinde incipit in pubertate et augmento usque ad tempus in quo stat per .x. annos in regionibus calidis et .xx. annos in regionibus frigidis: deinde stat aut .x. annis aut .xx. deinde declinat aut post .xx. annos deinde post .xl. annos deinde expoliatur virtute tyriace aut post .xl. annos aut post .lx. et fit una confectionum declinata a gradu tyriace. Et oportet ut detur in potu morso de illa que est recens et fortis et reliquis quibus in potu datur de illa que est debilior. Et fortasse est necesse ut in potu detur morso de recenti ex medio anno usque ad aureum .i. Et ex eis quibus distinguitur inter illam que est recens et fortis et inter antiquam et debilem et malam de experimento quidem est ut in potu sumat bonum catharticum et consideret tunc si soluerit eum sumat in potu tyriacam tunc si retinet eam est recens bona et si non est mala. Et ex experimentis est illud quod dixit Gal. quoniam oportet ut capiatur gallus siluestris quoniam ipse est siccioris complexionis quam ille qui nutritur in domibus et existimo ipsum esse salinum masculum et mittatur super ipsum animal venenosum deinde detur ei in potu tyriaca si ergo vixerit tunc tyriaca est bona. Et iterum experitur in illo qui in potu sumit opium et iusquiamum nigrum et alia. In napello autem iuuamentum tyriace est parum et qua-

tenus eius ut expellat mortem est nota parum [illegible] dicamenta de muscho sicut existimat [illegible] uum in eo quoniam omnia. Quantitas autem [illegible] tyriaca in unaquaque egritudine [illegible] qua et dolore pectoris et lateris [illegible] in aqua mellis aut iuleb [illegible] periodico et frigore et vomitu in [illegible] tu lupinus unus cum aqua aut cum vino [illegible] bus .ʒ. neque plus quam .ʒ. i. s. [illegible] habet colicam et inflationem in [illegible] ni cum aqua mellis aut iuleb [illegible] penis fit in aqua aut vino [illegible] num in decoctione assari. Et detur in potu [illegible] cibum lupinus unus de ea [illegible] aceti comini. Et sumat i potu [illegible] fuerit tempus eius in egritudine [illegible] in aceto cominico. Et si fuerit [illegible] potu ultimum in decoctione [illegible] se vero qui patitur absissionem [illegible] bus una in aqua mellis aut rob [illegible] gua. Et detur in potu ad vlcera [illegible] tris cum sanguine [illegible] Et [illegible] habitas cum oxymelle squillitico [illegible] garismus ad epilepsiam in [illegible] quantas quinque aur. vnius usque ad [illegible] melle squillitico. Et sit in dolore capitis [illegible]

Amplius ipsa frangit lapidem in vesica [illegible] tur in decoctione apii et prohibet colicam [illegible] nam. Et illi qui vtitur ea in hora [illegible] et non impediunt in eo nocumenta et [illegible] bus pestilentie. Descriptio. R. trociscorum [illegible] xxiiij. trociscorum vipe aur. [illegible] ron et piperis nigri et opii [illegible] descriptione aur. xii. et in descriptione [illegible] xii. et in descriptione aur. [illegible] rondi et scordii et radicis [illegible] quintie et olei balsami [illegible] myrrhe et croci et zinziberis et [illegible] calamenti montani et prassii et petrosilini [illegible] si et piperis albi et macropiperis [illegible] floris squinanti et gummi [illegible] ce et polii [illegible] apii et sileos et feniculi [illegible] et camepiteos et succi hypoquistidos [illegible] scebe montane et folii et [illegible] re sigillate et colcotar [illegible] bi albi et carpobalsami et [illegible] meni et anisi et acatie [illegible] albidi [illegible] cis et centauree minoris [illegible] Et in alia descriptione centauree [illegible] ge. castorei [illegible] aur. iiij. Et iste est sermo in serapione [illegible] liqui odoriferi [illegible] dantur quando [illegible] cum melle et ponatur in vase vitreo [illegible] et non impleatur vas [illegible] cina et odor medicine [illegible] Descriptio alia. R. trociscorum [illegible] scorum vipe et trociscorum [illegible] opii boni [illegible] rubearum [illegible] ci et succi liquiritie et olei balsami et cinnamomi [illegible] xij. myrrhe et prassii et croci et macropiperis [illegible] et ozimi montani et petrosilini [illegible] et rasini et costi amari albi [illegible]

schē ꝛ pulegij ꝛ supioris squināti ꝛ giūī albi ꝛ olibani ꝛ casie ꝛ spice oīuz ana auř.vi. ꝛ gētiane ꝛ almecalesio ꝛ est nastumū albū ꝛ florācio ligde ꝛ silefeos ꝛ spice celti ce ꝛ ē nereidē ꝛ fēis amcos ꝛ camedreos ꝛ camepitheos ꝛ hypoqsidos ꝛ fo'ij ꝛ epithymi ꝛ su ꝛ meu ꝛ sēis apij ꝛ sēis feniculi ꝛ boli lacune ꝛ colcotar assati ꝛ amomi ꝛ sperico ꝛ acori ꝛ carpobalsami ꝛ acatie ꝛ gūmi arabici ꝛ condūsi oīuz aā auř iiii. Et azifera ꝛ galbanū ꝛ oppopanacis ꝛ serapini ꝛ bitumis iudaici ꝛ cētauree ꝛ aristologie rotūde ꝛ castorei oīuz ana pōd° auř.ii. Et addite sūt i hac descriptiōe iste medicie ꝛ sūt firmate i descriptionib° aliaꝝ liguaꝝ ꝛ sūt oziminiflium sis ꝛ galbai ꝛ dragagāti ꝛ cidamis ꝛ aristologie lōge ꝛ sēis byzsgami albi oīuz ana auř.ii. Iste ergo sūt spēs.lxx. i cōmistiōe excepto melle ꝛ mel īt duplū medicinaꝝ q̄ꝝ sīt sūma ei° q̄ ē i tyriaca mille ꝛ q̄dragita ꝛ trigita q̄tuor aurei ꝛ terāt ꝛ croc° p se terāt myrrha ꝛ opiū ꝛ cābanū p se ꝛ isūdāt illā i vio decocto nocte ꝛ liq̄fiāt gūmiū ꝛ galbanū cuz oleo balsāi ꝛ terāt colcotar solū deīn terāt reliq̄ medicie ꝛ cribellēt ꝛ cōficiāt sūma caꝝ cū melle dispūato. Et ꝯterāt cū sīt aggregatio i mortario ꝯmitōe bōa dōec ꝯmisceāt deīde ponāt i vase vitri q̄ sīt sicut vrīale aut testeo vitreato ꝛ administret p° q̄tuor ānos. Et sīt dos ei° ꝓ pondº ʒ.i. cū aq̄ tepida i ieiūo. Descriptio alia. ℞. tro. sqle auř.xlviii. ꝛ troci. tyri. auř.xxiiii. pi. lō. auř.xxiiii. tro. alidaracō pōd° auř.xxiiii. rosē. rubeaꝝ siccaꝝ ablatis capitib° auř.xii. radicis liliȷ celestis auř.xii. ꝛ radicis ligritie auř.xii. sēis napi siluestris auř.xii. ꝛ scordeon aurē.xii. xilobalsami auř.x. opii. auř.xii. agarici auř.xii. pipis albi aurē.vi. reutis sēis apij auř.iiii. myrrhe pure auř.vi. costi amari auř.vi. croci auř.vi. casie aurē.vi. spice inde auř vi. melsis pipis auř.xxiiii. ꝛ thexcamis ꝛ ē pulegiū auř.vi. ꝛ prasij auř.vi. ꝛ sticados auř vi. ꝛ petrosolini ꝛ ē seme apij mōtani auř.vi. macedōici auř.vi. ꝛ qnqz folij auř.vi. camepitheos aurē.iiij. ꝛ amomi aurē.iiij. ꝛ meu auř.iiii. ꝛ nereidē ꝛ est spica romana auř.iiii. ꝛ silr camedreos auř.iiii. gētiāe romane auř.iiii. anisi auř iiii. gūmi auř.iiii. sēis feniculi auř.iiii. cordūsi auř.iiii. silefeos auř iiii. amcos auř.iiii. serapini auř.iiii. castoli auř.ii. aristologie lōge auř.ii. cētauree minoris auř.ii. bezard ꝛ est galbanū auř.ii. ꝛ fiat de ea q̄ dixim° de cōtritiōe cribellationē ꝛ cōfectiōe cū melle. Ars trociscoꝝ de vipis.

Accipiātur vipe cū ē finis veris ꝛ icipit estas ꝛ sit tempus hyemale dimissū ꝛ vsq̄ꝫ cōseq̄t estas. Et vipe q̄dē sūt spēs capita hn̄tes plana q̄ sūt lata, ꝓpe apud ꝓpiq̄tate colli minuti subtilis valde q̄ꝝ caude sūt curte strepitū facietes et sonitū i incessu. Et illis q̄dē trocisci nō conueniūt oēs vipe imo flaue et de flauis femine. Et eorū signū ē q̄ masculi i oi latere hn̄t vnū dētē ꝛ feīe plres vno. Et oz vt alienentur cornute et varie aspides declinātes ad albedinē et nō capiāt ex pūteinis et litorib° fluuioꝝ et aq̄rū et mariū nꝫ petrosis q̄ī i eis sūt q̄rtane facietes sui. Imo capiāt i loco lōgīquo ab hn̄oz rolitate. Et si capiāt ille q̄ sūt debiles mot° imo eligāt ille q̄ sūt velocis motus hn̄tes cap̄ eleuatū. Et oz vt nō morāt q̄n capiāt si pole eā et abijciāt a pte capis ei° q̄tuor digiti et silr a pte caude ip̄i° et ani ei°. Et si cucurrerit ex ea sāguis plim° et fuerit mot° ei° i illa ꝺ ip̄ō plim° et mors ip̄i° tarda tūc erit ele. Et si fuerit pn̄ mot° et pauci sāgis velocis mortis tūc erit mala. Et de signis ei° iterū ē vt sit mot° ei° velox et aspect° ei° aspect° audacie et stupidi et sit egressio fec ei° et posteris caude ei°. Mūq̄s mortua ē extrahāt visceca ei° et ꝓscidāt ip̄i° et ablūaī cū aq̄ et sale ablutiōe ex q̄sitissime facta deīde decoq̄ī i aq̄ et sale et sicuz ea fuerit aneta nō erit malū i eo decoctiōe dico quāte cū q̄ leuis fiat collectio carnis ei° ab osse ip̄i°. Mūdificēt ergo caro ei° ab ossec ꝓsciāt i mortario et terāt bene ꝛ ꝓiciāt illi q facit illud vt odoret oleū balsami et iniūgat ip̄s sup digitos. Qū ergo ꝯuenta ē misceāt cū tonsillis sm descriptiōes dicas et nō eligāt sup descriptionē. Andromachus deīde fuit ex ea trocisci minuti subtiles et exiccēt i vmbra et reponāt i repositorio. Et oz vt nō cadat sup eos radius solis eis nꝫ ad exiccationē nꝫ p° ip̄az sol nāqꝫ destruit et expoliat eos a virtute appropiata carnib° vipe rū iterficiētie venena q̄ sūt ex morsiōe et ebibita.

Ro trociscoꝝ sqlle. Oz vt eligāt de squillis humidis illa q̄ ē q̄ntas et nō est magna et nō diuiās ip̄az cū ferro q̄n illō facit eā rancidā et corrūpit ip̄az īmo line eā cū formēto et assa eā i olla donec coq̄tur aut i furno iā calefacto et extracto cinere ei° aut i patella de terra sup q̄ coq̄t pāis ei°. Qū ergo extrahāt iā nūc sumāt iter° ei° lenie et terāt optie et misceāt cū eo farina orobi recēs sm virtutē sqlle et ei° ei°. Andromacus vo miscebat cū pte vna sqlle duas ptes farine et alij eq̄li mēsura. Qū ergo ꝯmixta ē sqlla cū farina orobi tūc fac ex ea trociscos subtiles ꝛ iniūge manus tuas q̄n facis ex ea trociscos oleo rosē. ꝛ exicca eos ꝛ fuā eos sicut ꝯseruās trociscos de vipis. Medici aūt nostri tempis accipiunt sqlle ptes.ii. ꝛ farine herbi ptem.i.

Descriptio trosciscoꝝ alidaracon. ℞. corticus radicis aldarsisaban auř.vi. supiosi squināti auř xii. calami arōatici ꝛ costi ꝛ xilobalsami ꝛ asari ꝛ myrrhe et amōi ꝛ polij oīuz aā auř.xxiiii. masticis ꝛ emenichut ꝛ ē alachoen alba ꝛ su oīuz aā aure vi. pōderos auř.xx. reubarbari siliq̄ cināī ana auř.x. spice īde auř.xvi. folij tāti dēs croci auř.xii. terāt toti et cribellēt p se et cōficiāt cū vio odorifero anti q̄ declināte ad dulcedinē et fiāt trocisci et exiccēt in vmbra et conseruent sicut cōseruant trocisci de viperis.

Descriptio alia hoꝝ trociscoꝝ. ℞. ligni aldarsisabā et calami arōati ꝛ costi et asari ꝛ xilobalsami et amōi et myrrhe hic et su et alacobē oīum aā auř.xviii. et croci auř.xii. et spice īde et folij āboꝝ aā auř.xii. et myrrhe auř.xxiiii. terāt totū et fiāt trocisci sic diximº in vnaq̄qꝫ descriptionū q̄ sūt ante istam.

Descriptio alia hoꝝ trociscoꝝ. ℞. alsilbet et ē darsisaban auř.vi. floris squināti aurē.xii. calami aromatici auř.vi. myrrhe et asari et xilobalsami oīum aā auř.vi. cināomi auř.xxiiii. amōi auř.xxiiii. casie auř vi. et amaracū et ē alacobē alba auř.xx. spice inde aure xvi. polij. auř.vi. i alio myrrhe auř.xxiiii. masti. auř.vi croci auř.xii. aggrega has medicinas tritas et puluerizatas et cōfice cū vio puro et fac trociscos sicut dixim° et conserua.

Ꝯfectio mithridati nobilis. Est cōfectio q̄ fecit mithridates rex pōti et noiauit suo noie et cōposuit ip̄az et ē ex medicis exptis sup venena ꝓpe ꝛ sup egritudies alias et esset aggregatiua iuuamēti venenoꝝ diuersoꝝ et egritudinū diuersaꝝ: fuit ergo ip̄s tyriaca i illo tpe. Deīde postq̄ accēt andromacho illud q̄ erat° fuit ip̄s sup iuuamētū carniū spēaꝝ et alioꝝ addidit i eo trociscos de vipis et alteratū ē parū p additiones et diminutionem. Fuit ergo tyriaca magna i multitudine iuuamēti. verūtū tyriaca magna ē magis iuuatiua ip̄s i re vna et ē venenū spēaꝝ. In reliq̄s vo reb° non diminuitur mithridatū a tyriaca diminutiō ē de q̄ sit curādū imo ē magis additū i plurib° caꝝ iuuamēti et ꝓdictiōū vtilitatis: cū. ꝓ logem° sermonē numero illoꝝ iuuatiuoꝝ q̄rū ip̄a ī illa pdca q̄ sī tyriace et sit dos copiosior: paruip

Ꝯfectio mithridati ex descriptiōe cōi oīum.

℞. myrrhe et croci et agarici et ꝫinziberis et cinamomi et dragagāti oīuz aā. ʒ. x. spice et olibani

alkis ꝛ est nasturtiū babylonicū ſqn̄ nt nloballanū ſſi cadoꝝ ꝛ ſiſileos ꝛ coſti ꝛ camepitheos ꝛ galbani ꝛ nebeſet ꝛ macropipis ꝛ ſucci barbe hircine ꝛ caſtorei ꝛ melakion ꝛ ē opiū ꝛ folij idi ꝛ ſtoracis ꝛ oppoponacū oīuz ana.ʒ.viii. caſie ꝛ leucopipis ꝛ melanopipis ꝛ her modactiloꝝ ꝛ polij ꝛ ſcordeon ꝛ dauci ꝛ meliloti ꝛ gēciane ꝛ olei balſami ꝛ carpobalſami ꝛ trociſcoꝝ cokiō ꝛ bdellij oīuz aā.ʒ.vii.rute.ʒ.ii. amoniaci ꝛ ſpice romāe ꝛ maſtices ꝛ gūmi ꝛ petroſelini ꝛ cordūeni ꝛ ſeio ſeniculi oīuz aā.ʒ.v.aniſi ꝛ acori ꝛ meu ꝛ ſerapi ꝛ aſſari oīuz ana.ʒ.iii.apij ꝛ roſaꝝ rubeaꝝ ꝛ pullegij oīuz aā.ʒ.v.ſu ꝛ acacie ꝛ vmbilici ſilici ꝛ ſe. iperici oīuz aā.ʒ.xlv. vini odoriferi āiq ī q ſtūdant ea q oꝫ iſtūdi mellis diſpūati qd ſuſſicit. Miſceat ꝛ ſiaci ꝛ admīſtret p' ſex menſes ꝛ ſit doſis ſicut auellana cū eo qd ē ꝯueniēs d potib'. Et ī hac qdē deſcriptiōe ſūt medic̄e q nō ſūt i deſcriptione Gal. treſdeci ꝛ ſūt agarici ꝛ hermodactili ꝛ ruta ꝛ amōiacū ꝛ dicāios ꝛ aſſarū ꝛ dragagātū ꝛ ſticados ꝛ camepithe os ꝛ melliotū ꝛ xiloballamū ꝛ melanopip ꝛ bdelium. Et i deſcriptiōe Gal. ſūt due medicie q ñ ſūt i hac diſcriptiōe ꝛ ſūt radix liliij ꝛ ſal ꝛ ī deſcriptiōe alia ē medicina vna q nō ē i hac deſcriptione ꝛ eſt ſemē rute.

a Ro cokion āministrāt i mithridato. ℞. paſſularū rubeaꝝ enucleataꝝ pōd'.ʒ.iii.glutī albo ꝛī pond'.ʒ.xxiiii.ſqnāti ꝛ myrrhe amboꝝ aā.ʒ.vi.cinamomi ꝛ bacleij ſubalbidi ꝛ blacte biſātie ꝛ ſpice rōane ꝛ caſie ꝛ melliloti ꝛ cipi ꝛ baccaꝝ lauri oīuz ana.ʒ.iii calami aromatici pond'.ʒ.ix.croci.ʒ.i.bauiniī iudaici ʒ.ii.s. Et hec deſcriptio ē ſabor filij ſehel i q ē additū bitumē iudaicū. Et i deſcriptiōe alia eſt additū darſiban pōd'.ʒ.ii.s. Et i deſcriptiōe alia ſūt addite aſſari.ʒ.ii.s.

t Yriaca eſdre. ℞. amomi pond' aureoꝝ.xii. ſtiginoꝝ ſqnāti auſ.viii.pireti auſ.vi.croci auſ xxxvi.cinamomi auſ.vi.ꝛ myrrhe auſ.xii.petroſelini ꝛ ē ſemē apij mōtani ꝛ dauci ꝛ ē ſemen bancie ſilueſtris mōtane creticis oīuz aā auſ.iii dragagāti auſ.xxx ſucci hypoquiſtidos auſ.viii.radicis lilij celeſtis auſ.xv. ſeio ſeniculi auſ.vi.bdellij ſub albidi auſ.viii.ſeio byuſquiami albi auſ.xxviii.caſie lignee auſ.ix.ſeio papaueris albi auſ.xxx.ſpice ide auſ.xii.ſeio rute auſ.i.ſrōꝝ citri exꝯomicatoꝝ ſiue ab ſeminj amboꝝ ana aure.ii ſeio aniſi ꝛ epis almelki ꝛ aſſari ꝛ cordūeni ꝛ euforbij ꝛ opij oīuz ana auſ.vi melanopipis auſ.xxx.roſaꝝ rubeaꝝ ſiccaꝝ ablat capitib' auſ.ix.folij idi auſ.vi.olei balſami aure iii.terredē creticis ꝛ ē ſpica romana arnoſa et ē lapi' vel amboꝝ aā auſ.vi.roſaꝝ olealiri ꝛ ſtiginoꝝ almaru amboꝝ ana auſ.iii.lacce mūdate auſ.xi.meniche gariofiloꝝ amboꝝ ana auſ.xii.ſtiginoꝝ ſpice romane aure.iii ꝛeubini auſ.vii.ſucci alniſe et ē alſiengiaſ et viní abrotanū ſilueſtre auſ.x.et radicū endiuie auſ.xx.et coſti et gētiane romāe āboꝝ ana auſ.xii.folioꝝ citri aure.xii. et troniſcoꝝ alſdaracaron auſ.vii.aniſi auſ.vi.ſqnanti auſ.xii. Aggrega has medicinas terēdo cribellādo iſtudendo q de eis ſtūdāt i vino claro ſube et ē radix aut cōmuni aut i triplicato aut vio paſſo aut mellis ꝛ pīce cū melle diſpūato ſcd̄ū q̄titatē q neceſſaria ē et reponat i vaſe et admīſtret ſicut āmiſtrat tyriaca maior. Et i deme dicis ſūt qdā q ponūt i ea de āmoniaco et h eis ſūt qb' illud nō videt qm āmoniacū nocet ſtomacho.

d Eſcriptio tyriace eſdre. ℞. amōi et myrrhe āborū ana.ʒ.v.pireti.ʒ.ii.s.ſqnanti.ʒ.iii.caſie ligne.ʒ.xi.s.ſtoracis liqde.ʒ.vi.s.dauci.ʒ.i.croci.ʒ.xii.petroſelini.ʒ.i.et.ʒ.ii.ireos.ʒ.ii.s.ſeio ſeniculi et bdellij amboꝝ ana.ʒ.iii.s. olbani.ʒ.ix.dragagāti.ʒ.x ſucci hypoquiſtidos.ʒ.iii.ſrōꝝ citri.exꝯomicatoꝝ auſ i. ſeio aniſi et epis almelki et lignoꝝ citrinoꝝ oīum ana

auſ.ii.ſeio byuſquiami albi ℞. vnā ſeio papaueris [illegible] ii.ſpice ʒ ix.ꝛ.ʒ.i.rute ſicce.ʒ.i.ꝛ.ʒ.ii. [illegible] aſſari ꝛ cordūeni oīuz ana.ʒ.iii.epi [illegible] bij.ʒ.ii.s.pipis.ʒ.i.s.roſaꝝ.ʒ.iii.folij idi [illegible] amboꝝ ana.ʒ.iii.anacardi.ʒ.ii.s.lacce [illegible] namomi.ʒ.iii.meu.ʒ.ii.ſpice [illegible] meniche ꝛ reubini ꝛ coſti amari oīum ana [illegible] lioꝝ citri.aure.v.troſcoꝝ alſdaracarō [illegible] ſami auſ.vii.ſucci abrotani ℞.i.galange [illegible] gariofiloꝝ.ʒ.v.mellis quantū ſufficit.

c Onfectio tro. alſdaracaron admīſtratur [illegible] camemil.iii.ꝛ cāmille albe ꝛ [illegible] ſi ꝛ aſſari ſicce ꝛ calami aromatici [illegible] oīuz pteo eq̄ko pōdere aggrega has medicinas [illegible] ꝛ cribellatas ꝛ cōfice cū vio puro bene [illegible] aut cōi teib' dieb' [illegible] ſup illud de vino boꝝ [illegible] pōdent aure.i'. ꝛ exicca i vmbra [illegible] ꝛ eſt vicaria tyriace [illegible]

t Yriaca de deſcerois. ℞. gētiane [illegible] lauri ariſtologie lōge [illegible] teraſ ꝛ cōficiaſ cū melle diſpūato [illegible] ficiē eius doſis auſ.i'.xii. [illegible] dicūt qdā ſūt q ponūt loco myrrhe coſti [illegible] ſeru iugēt q' inueni i deſcriptiōe qdā [illegible] Hec tyriaca de q̄tuor ſpēb' [illegible] uenenoꝝ ꝛ egritudinib' frigidis [illegible] accidūt ꝛ tremorē cordis ſtomachi.

ſ Etra ābendis magna. Hec medicina [illegible] gatia innumerā ꝯueniēt epilepſie [illegible] capitis āt q ꝛ tremori ꝛ [illegible] ꝛ eſt qualit cū ea alcohol [illegible] [illegible] ꝛ phabet eiectū nocumēti [illegible] cio ꝛ paralyſis ꝛ elgueſiguo ꝛ dolori [illegible] li ꝛ doloris pulmōis ꝛ lateris ꝛ pectoris [illegible] oūt bibita i aq̄ mellis ꝛ valet ad [illegible] tata i aq amogloſe ꝛ [illegible] dolorib' ei' ꝛ icteritie ꝛ [illegible] cat colorem ꝛ delet cogitationes ꝛ [illegible] num ꝛ ſanat veſicam ꝛ egritudines [illegible] rū coꝝ ꝛ duritiē [illegible] ſplenis ꝛ prouocat ſuperfluitates [illegible] confortat reſiccatos [illegible] denū et cōfert dolorib' [illegible] ꝛ cōfert ad venena [illegible] bab' antiqs ꝛ [illegible] mixtio. ℞. myrrhe ꝛ caſie ꝛ ſqnāti [illegible] rei ꝛ petroſelini ꝛ ē ſemē apij [illegible] aure.v.ſeminis apij.ʒ.ii. ſticados [illegible] namōi ꝛ trociſcoꝝ alſdaracaron [illegible] oīuz ana aur.vi.aniſi aur.x.pipe [illegible] iii.ſpice aur.iii.amomi ꝛ croci amboꝝ [illegible] aur.x aggrega has medicinas [illegible] ꝯfice cū melle diſpūato ꝛ repōe i [illegible]

a Ro trociſcoꝝ alſdaracaron [illegible] te magī. ℞. amōi ꝛ darſiſabā ꝛ [illegible] mi aromatici ꝛ gariofiloꝝ [illegible] oīuz ana aur.iii. cinamōi ꝛ maſtice [illegible] vi ſu aur.i.ſpice aro bacce ꝛ folij indi [illegible] myrrhe aur.vi. aggrega has medicinas [illegible] trigoꝝ aias ꝛ cōfice cū vino claro [illegible] cos preo pōderis aurei vnū [illegible]

n Edreth darij. Medicina h dari [illegible] ꝯfectio magnis doctis q̄ perducit [illegible] tyriace ꝛ ſeclabe ꝛ ipſi' [illegible] lica. Cui' h ē [illegible] ſeio byuſquiami [illegible]

bi ibo⁊ ana sextariũ.i.opij ⁊ eufoꝛbij ãbo⁊ ana.ʒ.xx. ⁊ spice ⁊ stoꝛacis liqde ãbo⁊ ana sextaria duo et folij i di et gariofilo⁊ ãbo⁊ ana.ʒ.iiij.et pip.al.ʒ.ij. ⁊ margaritar⁊ nõ pfoꝛatar⁊ ⁊ salis ãmoniaci ⁊ feis. rute silvestris ⁊ muschi ⁊ castoꝛe ⁊ cardamomi ⁊ cinamõi ⁊ casie oius ana põdus.ʒ.i.⁊ costi.ʒ.viij.⁊ feis albarnel ⁊ piretri ⁊ macropipis oius ana.ʒ.iiij.ferapini ⁊ castoꝛei ⁊ opoponacis oius ãn põd⁹.ʒ.ii.⁊ zedoarie ⁊ doꝛonici ⁊ olei balsami oius ana aur.viij.⁊ i descriptione syra ⁊ greca myrrhe.ʒ.iiij.⁊ castoꝛe.ʒ.iiij.tere sicca ⁊ cicotrigonisa et infũde ea q̃ liqfcũt i vio decocta deĩde aggrega oĩa ꝯfice cũ melle ⁊ anniq̃ sex mensibus cuius dosis sit sicut nux cum aqua tepida.

c Confectio pboꝛũ ⁊ ẽ illa q̃ noiat mã vite. Valet ad supfluitates pblaris cõloꝛat aia⁊ letificat et gerit faciẽ eructuare assimilat ⁊ et fit sicut viaticũ adolescẽtie et addit i ꝯseruatiõe et mẽoria et rõnẽ efficit bonã et absoluit lignã et destruit frigoꝛa et abscidit fluxũ vẽle et sedat vẽtositatẽ et addit i spmate et ꝯfoꝛtat memoriã et decumescere facit carnẽ gigivar⁊ et strigit dẽtes et remouet doloꝛes doꝛsi ⁊ iũcturar⁊ et ilio⁊ et emũctorio⁊ eius puritio. R. pipis et macropipis et ziuberis et cinamomi cbulico⁊ et bellirico⁊ et casie et aristo.rotũde.de scemi et venar⁊ citriar⁊ et dẽtis ĝno⁊ piee maioꝛis. Et in descriptiõe alia nucis idi fuciuõ et ẽtisiculos vulpis oius ana.ʒ.i.s.camõl.ʒ.s.et plãte ĝno⁊ duc.ʒ.iiij. auferat iterũ passular⁊ rubear⁊ deinde terant bene et sifat q̃tũ sint oẽs medicie mellis et coagulet deĩde cõficiant cũ eo spẽs q̃s diximus et sumat de ea fm oẽm dispõez q̃ntũ ẽ nux pura i olei nucis idi mẽsura cũ qua inebriat.

c Elitre. In hac medicina sub fidei iussione affirmant oẽ iuuamẽtũ existere et i cõpositiõe eius oẽ mirabile. Nos vo si iuenim⁹ et ipressiões plimã nisi i aspitate acetis ligue et mollificatio ei⁹ Et vero medici dicũt q̃ scribe magnũ ꝯfert iuuamẽtũ manie ⁊ egritudinib⁹ frenetici et pblaticis et paralysi et epilepsie et apoplexie et toꝛture et algaesfgueo et locutiõi ãie et doloꝛi capit et emigrãee et obliuiõi et melie et frigoꝛi cerebri et tremoꝛi et plsui coꝛdis et ꝯseruat ebriõnẽ et ꝯfert aboꝛtui et cõfert distillatiõi vrie et doloꝛibus intricis et vẽtositati ei⁹ et mollificatiõi ligue et vngi et tristitie et nocumẽtis fungo⁊ et venenis et lacti q̃d coagulat in stõ et alijs et cõfert doloꝛib⁹ iũcturar⁊ et oib⁹ doloꝛib⁹ antiqs fris. Et dat i potu ad oẽs rẽ ad quã ptinet sic ad frig⁹ vebemẽs i aq̃ casie fistule et dr̃ q̃ i vino ẽ magis iuuatiuũ et ad oppilatiões intrĩsecas cũ aq̃ radicũ et ad doloꝛes intricis cũ aq̃ anisi et ad doloꝛes supioꝛes cũ aq̃ samaci aut cũ aq̃ radicũ sicle et pueris cũ oleo violaceo: hec ergo sũt ea q̃ dicũt medici. Et illd q̃ ẽ apud me ẽ q̃d est medicia inoꝛdiata nõ oꝛdiate cõpõnis adurẽs sigmine et hũoꝛes deficiẽs a troncisis cui⁹ ꝯmixtio. R. muschi et castoꝛe et ãbre oius ana põd⁹.ʒ.ii. margaritarũ ñ pfoꝛatarũ et croci ãbo⁊ ana.ʒ.x. auri cõtriti et argẽti ꝯtriti ambo⁊ ana.ʒ.s.amõi et feis barnel et euforbij et vĩnẽ nabati et vĩnee et feis apij et feis rute et stercoꝛis vacce mõtane et sulfuris rubei et citrini et bellebori albi et stoꝛacis liquide et ciperi et mesulen et sant ligna asparagi et venar⁊ alcisind et ẽ albarnel alba et cbelidõie et ĝnorũ almabaleb et xilobalsami et bezerbasen et sinsindar oius ana pond⁹.ʒ.ii.et floꝛis ſgnãti et folij et nucis muschate et castoꝛei et se.eruce ⁊ se.baucie oius ana pond⁹ ʒ.x.et charub et azkei et dragagãti magisterij et nigelle et stercoꝛis vulpis et radicis capparis oium ana.ʒ.s.et serici crudi et feis aneti et radicũ ei⁹ et zedoarie et doꝛonici et ziuberis et gẽtiane et ligue auis et salis idi et piretri et coꝛali et bitumis iudaici et su et psilij oius ãn.ʒ.iiij

gariofiloꝛũ et spice et assari et costi et casie et cardamõi et capilli veneris oius ãn.ʒ.viij. et macis et ireos ãbo⁊ ana põd⁹.ʒ.i.et fructuũ mãdragoꝛe sicco⁊ nũero.xx.⁊ casie mũdate et ligno⁊ casie ãbo⁊ ana põd⁹.ʒ.s.et floꝛũ ſgnãti põd⁹.ʒ.x.et feis feniculi et isopi sicce ãbo⁊ ãn ʒ.x.et oꝛigani psici et oꝛigani alinci ãbo⁊ ãn.ʒ.iiij et bedeoard et nodo⁊ palee veteris i pctab⁹ et reusini oius ana.ʒ.vij.et pipis albi et nigri et macropipis et opij et aristologie lõge et rotũde et grano⁊ almabaleb oius ãn ʒ.xx.et auellãe idi põd⁹.ʒ.ii.et duos ternal.ʒ.i.et supioꝛ salicis et vẽar⁊ indar⁊ siccar⁊ et ẽ almeius et polij et succi ireos et darsilaban et abrotãi oius ãn põd⁹.ʒ.i.et aniudem nigre põd⁹.ʒ.iiij.et q̃ze et meliloti põd⁹.ʒ.iiij.et dua rũ terniarũ.ʒ.i.et capillo⁊ algol et digito⁊ citrinoꝛũ et gutte baracost et aliar boni odoꝛis et serapi et opoponacis oius ana põd⁹.ʒ.ii.et terre viar⁊ q̃dratar⁊ põdus ʒ.iiij. Et illud q̃d iuenit de medicis q̃ inũt i scribe i codicib⁹ grecis additũ supra illud q̃d ẽ i hac descriptiõe ẽ illud alsurub et alesbo albe ana.ʒ.ii.radicis alkeirei rubee põd⁹.ʒ.iiij.supioꝛis alcãe.ʒ.ii.agnicasti.ʒ.iiij.coꝛdũoni põd⁹.ʒ.ii.reusini et carpobalsami et xilobalsami et ĝno⁊ myrti egyptie et sigillati fgis et asse fetide oius ana.ʒ.ii.nucis muschate.ʒ.ii.ĝno⁊ alben excoꝛticato⁊ ʒ.iiij.spodij.ʒ.i.cuscute et karabe et mudascon et gestafind et nucis saule et murgalb et marmacoꝛ et vtriusq̃ bẽen rubei et albi oius ãn.ʒ.i.anisi.ʒ.iiij.sceba.ʒ.iij.salis tabarzet salis idi et salis pãis et dauci et petroseli et succi ligritie et succi eupatoꝛij oius ãn.ʒ.ii.et coꝛticũ citri sicco⁊ et fustiũ peonie oius ana põd⁹.ʒ.iij.cbtrudẽ.ʒ.v. magnet.ʒ.vi.calcanti et ẽ oximũ mõtanũ ⁊ amigdalar⁊ amararũ oius ana.ʒ.vij. Tere sicca ⁊ cicotrigonisa ⁊ ifũde ea q̃ liqfiũt i vino bono ⁊ cõfice cũ melle q̃d sit triplũ põderis medicinar⁊ ⁊ repone i vase vitreo q̃d sit sic vitale ⁊ antiquet sex mẽsib⁹ cui⁹ dosis sit quãtũ ẽ cicer cũ aq̃ tepida.

c Commixtio ei⁹ fm aliã descriptiões R. muschi boni põd⁹.ʒ.ii.margarita⁊ nõ pfoꝛatar⁊ põd⁹.ʒ.x. auri fusi ⁊ argẽti fusi ãbo⁊ ana pond⁹.ʒ.s.ambre põd⁹ ʒ.iiij.zarab pond⁹.ʒ.i.serici adusti aut nõ adusti pond⁹ ʒ.iiij.myrrhe gariofilo⁊ ⁊ spice boni odoꝛis amboꝛũ ana.ʒ.iiij.croci põd⁹.ʒ.x.zedoarie ⁊ doꝛonigi amboꝛũ ana.ʒ.iiij.radicis lilii celestis pond⁹.ʒ.i.amomi pond⁹ ʒ.ii.masticis pond⁹.ʒ.s.folij idi pond⁹.ʒ.x.carpobalsami põd⁹.ʒ.s.macis pond⁹.ʒ.i.fructuũ mãdragoꝛe nũero.x.ligno⁊ casie ⁊ casie ambo⁊ ana.ʒ.v. leucopipis ⁊ ginziberis ⁊ radicũ aneti oius ana.ʒ.iiij.costi amari põdus.ʒ.viij.nucis muschate pond⁹.ʒ.x.castoꝛei põd⁹.ʒ.x.eufoꝛbij pond⁹.ʒ.ii.floꝛis ſgnãti pond⁹.ʒ.x.feis aneti ⁊ gẽtiane romane ⁊ supioꝛ ligue auis oius ana põd⁹.ʒ iiij.cardamomi pond⁹.ʒ.viij.feis barnel.ʒ.viij.feis fenugreci põd⁹.ʒ.vi.fustiũ capillo⁊ veneris põd⁹.ʒ.viij salis idi pond⁹.ʒ.iiij.nigelle ⁊ ẽ ĝnũ nigrũ pond⁹.ʒ.s. oꝛigani psici pond⁹.ʒ.iiij.su pond⁹.ʒ.vi.dragagãti artificij pond⁹.ʒ.s.vĩnẽ naban põd⁹.ʒ.ii.feis apij.feis rute ⁊ vĩnee ⁊ sulfuris citri oius ana.ʒ.ii.stercoꝛis vacce mõtane aut capre mõtane põd⁹.ʒ.ii.bedeoard põd⁹.ʒ.vij feis eruce pond⁹.ʒ.x.fauine pond⁹.ʒ.iiij.melãopipis ⁊ macropiperis ⁊ feis byrusq̃ami albi oius ana.ʒ.xx.terre viar⁊ q̃dratar⁊ pond⁹.ʒ.i.aristologie longe pond⁹.ʒ.x. aristologie rotũde pond⁹.ʒ.iiij.reusini pond⁹.ʒ.vij.feis alusfere põd⁹.ʒ.x.feis endivie põd⁹.ʒ.iiij.feis alsindẽ pond⁹.ʒ.iiij.⁊ ferna.ʒ.i.meliloti põd⁹.ʒ.iii.s.psilij ⁊ alsi dis oius ana põd⁹.ʒ.iiij.ĝno⁊ cucumeris excoꝛticatoꝛũ. ʒ.iiij.⁊ terniã.ʒ.i⁹.bitumis iudaici pond⁹.ʒ.iiij.castoꝛe et bellebori albi ⁊ nigri ⁊ cipi ⁊ stoꝛacis liqde ⁊ cbelidõie ⁊ feis asparagi oium ana pond⁹.ʒ.ii.⁊ digito⁊ citrino⁊ ⁊

capilloꝝ algol ⁊ radicū endiuie ⁊ cassie ⁊ baracoss oiūꝫ ana pōd˚.ʒ.ii. xilobalsami pōd˚.ʒ.ii.aq̄ nigelle ⁊ aque spine noiate alcīna ana pond˚.ʒ.i.⁊ gūoꝝ almabaicb pond˚.ʒ.i.radicū assidi ⁊ ē sinapia albi pōd˚.ʒ.ii.nodorū paleeq̄ ē i parietib˚.ʒ.vii.stercoris vulpis pōd˚.ʒ.s. corticū radicis capparis pōd˚.ʒ.s. bezenbasen ⁊ ssindar ābonū ana pond˚.ʒ.iiii. Aggrega has medicias ꝓ tritas cicotrigonizatas ⁊ īfunde q̄ īfundēda sūt de eis in vino odorifero ⁊ ꝯfice cū melle despūato ⁊ repone ī vase ⁊ āministra post sex mēses sicut cicer cū aq̄ coctiōis radicis feniculi ⁊ apij ⁊ fac caputpurgiūꝫ ex ea quātitate vni˚ grāi frumēti cū aq̄ canabis.

a Riuo Darij. Et ē medicia inda q̄ letificat et ꝯfortat cor et corp˚ ⁊ colorē efficit bonū ⁊ aufert lōbricos ⁊ fac odorē oris bonū ⁊ sudorē ⁊ suuanitē ei˚ ad cp̄or ē magnū ⁊ si ē in ea nocumentū apparēs ⁊ sumit āte cibū ⁊ post ip̄ꝫ cui˚ cōmixtio. ℞. rosaꝝ rubeaꝝ pōd˚.ʒ.vi.apij pōd˚.ʒ.v.gariofiloꝝ ⁊ masticis ⁊ spice ⁊ assari oium ana.ʒ.iii.cinamī ⁊ alzarub ⁊ croci ⁊ macis ⁊ cardamōi ⁊ beil ⁊ nucis muskbate oiūꝫ ana pōd˚.ʒ.ii. Sume has spēs post cicotrigonizationē cū ozali ⁊ pulue pmixtiōe decēti cōterēdo deide accipe embilicoꝝ mūdatoꝝ bonꝝ recētiū lb.i.⁊ decoquāt i lb.x.aq̄ dulcis dōec remaneat tertia deide colet ⁊ iteret illa aq̄ i olla sup quā ꝓiciant de penidijs sabari lb.ij. ꝺ inde bulliat cū facilitate dōec igrossetur ⁊ fiat i spissitudine loboc ad pōt˚ grossi deīn auferat olla ab igne ⁊ pulue riȝent i ea medicie ⁊ moueat cū ligno salicis dōec pmisceāt ꝯmixtiōe eq̄li. Qūqꝫ inde ani reponāt i vase viridi cui˚ dos sit q̄d est ab vno aure.ad duos.

c Ꝯfectio alia inda. ℞. piperis ⁊ macropipis ⁊ myrobalanoꝝ nigroꝝ ⁊ bellricoꝝ ⁊ ēbilicorū ablatis nucleis ipsoꝝ ⁊ cīnamo oīuꝫ aā sextaria.iiii.⁊ mellis ⁊ butyri vaccini quātū ꝯficiat ipꝫ cui˚ dos sit aur.i.aut plus vnicuiqꝫ bol ꝫ q̄ntitate sue virtut.

c Ꝯfectio noiata algere. Que ꝯfert vtriqꝫ colere ⁊ pruritui ⁊ frigorib˚ ⁊ cōfortat stom ⁊ valet ad colicā ⁊ vētositates ⁊ facit appetere cibū ⁊ cōfortat ad coitū cui˚ pmixtio. ℞. scamonee ⁊ medulle turbit ⁊ macropipis oiūꝫ aā.ʒ.vi.piretri ⁊ se. apij ⁊ ameos ⁊ ȝiȝiberis ⁊ sal indi oiūꝫ ana pōd˚.ʒ.i.gariofiloꝝ ⁊ ȝarub amboꝝ ana.ʒ.s. assieȝen aur.i.mahaleb excorticate.ʒ.duas zuccari tabarȝet ⁊ croci āboꝝ aā.ʒ.iii. Accipe has medicias p˚ cicotrigonizationē exceptis scamonea ⁊ croco qui ip̄i simt terāt decēt pmisce medicinas cōmixtiōe decēti ⁊ cōfice cū melle despūato ꝫ pond˚ eaꝝ bis ⁊ semis cui˚ dos sit ab eo q̄d ē inter.ʒ.ii.vsqꝫ ad.ʒ.ii.s.vsqꝫ ad.ʒ.iii.

c Ꝯfectio alia dilatās aiam cōfortās et letificās cōfortās corp˚ colorē faciēs bonū destruēs lumbricos odorē oris faciēs odoriferū ⁊ sudorē ⁊ cōfert stō ⁊ epi ⁊ nō ē in ea nocumētū ⁊ recipit aā cibūs ⁊ post ip̄ꝫ cui˚ cōmixtio. ℞. rosaꝝ rubeaꝝ ptes.vi. cipi ptes.viii.gariofilo et ꝫ masticis ⁊ spice ⁊ assari oiūs ptes.iii.cinami.⁊ ȝarub ⁊ croci ana ptes.ii.macis ⁊ cardamomi ⁊ ē lbaugue ⁊ nucis muscbate oiūꝫ ana ptes.i Terant ⁊ cribellent ⁊ sumat ad oē pōd˚.ʒ.xxiiii. de oibus medicis lb.i.embilicoꝝ recētiū ⁊ decoq̄t ois lb.cū ix.lb.aq̄ vsq̄q̄ remaneat lb.ii.deide colet ⁊ ꝓiciat sup illā aquā ꝓ oi lb.emblicoꝝ lb.i.penidioꝝ sabari ⁊ decoquāt donec fiat i spissitudie electuarij grossi deide pl uerizet desup medicie ⁊ pmiscēt fiat ei˚ pmixtio ⁊ repōat i vase vitreo viridi cui˚ dos sit ab aur.i.vsqꝫ ad aur.i.⁊.s.

c Ꝯfectio tyriacal magna ex sua arte expertorū in numeroꝝ ꝑdictoꝝ i ꝯfectiōib˚ q̄ sūt aā ea. ℞. corticū citri ⁊ gētiane ⁊ myrrhe ⁊ carpobalsami et foliorꝫ ozimi citrati ⁊ seis n˚ ⁊ seis [illegible] do ane ⁊ doronigi oiūꝫ ana.ʒ.iii. [illegible] rū ana aur.i.⁊ xilo aloes indi aur.ii.⁊ [illegible] sti ⁊ cinamomi ⁊ acori ⁊ croci ⁊ spice [illegible] oiūꝫ ana.ʒ.ii.⁊ su ⁊ meu ⁊ petroselini oiūꝫ ana [illegible] seis eruce ⁊ seis napi ⁊ seis porri ⁊ lingue [illegible] rū pipis oiūꝫ ana pōdus.ʒ.ii.⁊ opij pond˚ [illegible] sm descriptionē ⁊ fermētet sex mēsib˚ [illegible]

c Ꝯfectio tyriacal minor et [illegible] balsami ⁊ costi ⁊ myrrhe ⁊ gētiane [illegible] leucopipis ⁊ piboloes indi [illegible] ana partē vnā muscbi tertiā partis [illegible] tio conficiatur cū melle et ad[illegible].

c Ꝯfectio cesaris valēs ad [illegible] pēsā ⁊ dolores stōi [illegible] ⁊ putrefactionē singulis lōge [illegible] tio ⁊ difficultatē anheli˚ ⁊ singulti [illegible] mixtio. ℞. castorei ⁊ succi ligne ⁊ [illegible] melanopipis macropipis et [illegible] spice aromatice oiūꝫ ana pōd˚.ʒ.ii. [illegible] duo.ʒ.i.muscbi pōdus seme.ʒ.i. [illegible] margaritaꝝ nō ꝑforatarū oiūꝫ aā.ʒ.i. [illegible] ix. aggrega has medicias tritas [illegible] melle despumato et vtere q̄ necesse [illegible].

t Rasera magna valēs ad [illegible] stōi ꝑfe et itestinoꝝ et [illegible] sica et addit i desiderio coitū [illegible] mirobalanoꝝ nigroꝝ excorticatoꝝ [illegible] nico.et embli.et seis apij [illegible] et origani ꝑsici oiūꝫ ana.ʒ.i.spice ⁊ [illegible] ri ana pōd˚.ʒ.ii. cinamōi pōd˚.ʒ. [illegible] lanopipis et neremisch et salindi [illegible] ri.ʒ.ii.sinapis.ʒ.i.s.et sal indi [illegible] misa et inuolue cū oleo amigdalino [illegible] pumato de quo sit triplum pondus [illegible] requiritur necesse fuerit.

b Escriptio alia. ℞. myrobalanoꝝ [illegible] bellricoꝝ ⁊ serembleg ⁊ [illegible] ꝑse inde ⁊ secacul oiūꝫ ana pē [illegible] rubei ⁊ bedarūgi albi ⁊ ligne [illegible] ptē mediā. Aggrega beda has medicias [illegible] satas ⁊ cōfice cū melle despūato ⁊ [illegible] cesse fuerit.

ȝ Ebanium magnū. Est medicina [illegible] multis cōplonis ꝑte ⁊ [illegible] siderio coeundi ⁊ cōfert [illegible] motus corpis ⁊ ꝯseruat ēbryonē [illegible] ficā ⁊ frāgit lapidē cui˚ pmixtio. ℞. [illegible] ri ⁊ aristologie lōge ⁊ aristologie [illegible] taria.iii.macropipis ⁊ ȝiȝiberis amboꝝ [illegible] rioꝝ.ꝯ seis apij ⁊ ameos ⁊ carui [illegible] rafbeni ⁊ seis portulace ⁊ seis eruce ⁊ [illegible] bedarūgi albi ⁊ auricule muris ⁊ [illegible] anci oium aā.pōd˚ sextarios.ii. [illegible] calami aromatici ⁊ xilobalsami oium [illegible] siloci ⁊ sceba ⁊ ȝarub ⁊ carpobalsami [illegible] tria ⁊ cassie ⁊ macis ⁊ cardamōi ⁊ [illegible] ria.iii.myrobalanoꝝ citrinoꝝ ⁊ [illegible] ablatis nucleis oium aā sextaria.vii. [illegible] gore siccorū ⁊ bellebori al.⁊ [illegible] garni albi silafis ⁊ seis hyusgami [illegible] boetabani ⁊ cassie lide ⁊ zerese ⁊ [illegible] rū et venarū et seniē idi et beē rubei [illegible] auis oium aur.xiiii.nucis muscbate [illegible] cucubeiris siluestris et seis agricasti [illegible] bauie et amomi āborū ana.ʒ.vi.opij [illegible]

storaci omnium ana. ʒ. iiii. myrobalanorum nigrorum ablatis nucleis ponderis. ʒ. iiii. folii indi et fenugreci et meu et petroselini et dauci et reusini omnium ana. ʒ. vi. aggregentur medicine iste trite et cribellate. Et sumantur penidii al. pondere medicinarum dictarum omnium et butyrum vaccinum pondere medicinarum et penidiorum simul et mellis despumati pondere medicinarum et penidiorum et butyri simul et conficiantur secundum hunc modum. Sumantur penidii et iciduntur et proiciantur super eos tres lb. aque et decoquantur donec liquefiant et ingrossentur et fiant sicut mel deinde proiciatur super eos mel et fiat tepidum butyrum vaccinum inuoluantur cum eo medicine trite et cribellate deinde proiciatur penidii et mel cocta simul in mortario magno et pulverizentur desuper medicine inuolute in butyro et conficiantur donec equentur et reponantur in vase in quo fuit mel ipse longo et reponatur sex mensibus et administretur post illud cuius dosis sit unc. galla in principio diei et sine cibo tribus diebus et tribus noctibus cum aqua calida aut cum aliquo de vinis.

Commixtio eius et descriptione alia. R. acori et costi p amari et aristologie longe et rotunde omnium ana sextaria una macropiperis et zinziberis ana sextaria. v. Et in descriptione alia ambo ana sextaria duo loco quorum seminis apii et ameos et carui et seminis feniculi et seminis alrotab et seminis portulace et seminis eruce et seminis sansuci et turbit albi et rubei et cimini carmeni et seminis aneti omnium ana sextaria. vi. gariofilorum et vince calami aromatici et carpobalsami omnium ana sextaria. iii. meliloti et scebe et zarub et carpobalsami et casie et macis et cardamomi et cinamomi omnium ana sextaria iiii. myrobalanorum citrinorum et bellericorum et emblicorum omnium ana sextaria. viii. pomorum mandragore siccorum et mirti sicce et ellebori albi et marmacor et seminis byusquiami albi silurio et seminis byusquiami albi dorotuli et alcob et casie inde et zeresch et granorum citri excorticatorum et foreorum di et zaror et been albi et rubei et lingue auis omnium ana aur. xxiiii. nucis muscate. xx. numero radicum cucumeris silurio et seminis agnicasti ambo ana sextaria. iii. seminis baucie et amomi ambo ana. ʒ. vi. opii et euforbii et castorei omnium ana. ʒ. iii. myrobalanorum nigrorum pond. ʒ. iiii. folii indi et petroselini et dauci et reusini omnium ana. ʒ. vi. aggrega has medicinas post circumgonizationem et pone cum eis penidios secundum pondus medicinarum omnium et inuolue cum butyro et confice cum melle despumato et repone in vase cuius dosis sit. ʒ. ii. ʒ. fortiori et debili minus hoc.

Rychonitrum paruum. Inuamentorum primorum et a R. acori et costi et aristol. rotunde et longe omnium ana sextaria. iii. granorum arasced et seminis barmel ambo ana sextaria. ii. et piperis et macropiperis et zinziberis omnium ana sextaria. v. et seminis apii et carui et cipi et seminis napi et se. alrotab et se. cepe et seminis eruce et zaror et nideri rubei et albi et seminis porri et seminis lini et seminis andacoche et seminis fenicu li et ameos et seminis citri excorticati et seminis portulace et calamenti et bechir et fenugreci et seminis sansuci et cimini carmeni et seminis baucie omnium ana. ʒ. x. gariofilorum et bel et vince et folii indi et cardamomi et cinamomi et cuiule et cipi et nucis muscate et calami aromatici et zarub et meliloti et marmacor et carpobalsami omnium ana. ʒ. xx. et casie et macis et granorum myrti et zeresch et lingue auis et spice omnium ana pondus. ʒ. xxiiii. et rosarum siccarum pond. ʒ. v. et myrobalanorum nigrorum et kebulorum et bellericorum et emblicorum omnium ana sextaria. iii. seminis byusquiami albi et euforbii et opii omnium ana ʒ. iii. castorei sextarium. i. et casie lide et alsesch et zedoarie et been rubei et albi et reusini et darungi et seminis portulace galange et storacis omnium ana sextaria. iii. et penidiorum cum pondere omnium harum medicinarum et commisce et inuolue butyro vaccino et confice cum melle despumato cuius dosis sit aur. i. cum aqua tepida.

c Confectio Gal. Hec confectio calefacit infra vrine et renibus et vesica aperit oppilationes et rectificat corpus cuius permixtio. R. leucopiperis et melanopiperis et amomi et costi amari et spice aromatice et folii indi et croci et se. apii et anisi et piretri et seminis vrtice et seminis rute montane omnium ana partes equales. Aggrega has medicinas tritas et confice cum melle despumato et tere. cuius dosis sit pond. ʒ. i. cum aqua corticum radicis feniculi et corticum radicis apii. cuius permixtio et descriptione alia. R. piperis nigri et albi et amomi et costi et spice et calami aromatici et folii indi et seminis apii et croci et anisi et seminis vrtice piretri seminis rute montane omnium ana partes equales conficiantur cum melle et sit dosis pond. ʒ. i. cum aqua radicum feniculi et apii.

Confectio alia Gal. valens ad dolorem epatis et tussim et expulsionem sanguinis. cuius permixtio. R. croci c cinamomi ambo ana pond. ʒ. i. bdellii. ʒ. iiii. alzabet duas tertias. ʒ. i. agnani. ʒ. iii. calami aromatici. ʒ. ii casie spice celtice myrrhe omnium ana. ʒ. ii. gummi cupressi sextaria. iii. et mellis. ʒ. iii. passularum enucleatarum pond. ʒ. xl et vini boni quod sufficit terantur et circumgonizentur et conficiantur cum melle.

Confectio hermetis conferens podagre valde et c doloribus iuncturarum et doloribus renum et stomachi et ventositatibus et vlceribus intestinorum et hydropisi et ictericie et vertigini et eius quidem proprietas est in iuncturis et podagra et sit dosis aur. i. aut. ʒ. ii. cuius permixtio. R. agarici et assari et acori et condisi et seminis rute et euforbii et su et ysopi sicce omnium ana. ʒ. i. aristologie longe et radicum ciclaminis ambo ana. ʒ. ii. ameos et gariofilorum amborum ana. ʒ. ii. gentiane romane. ʒ. vi. basee et seminis apii amborum ana. ʒ. ii. centauree minoris et est albaizil. ʒ. viii. casie et costi amari et myrrhe omnium ana. ʒ. iii. spice aromatice et seminis montani et petroselini omnium ana. ʒ. ii. polii et prassii ambo ana. ʒ. viii. camepitheos et camedreos et scordeon omnium ana. ʒ. viii. Aggrega has medicinas tritas et circumgonizatas et confice cum melle despumato et repone in vase et bibatur in die duo vero. Commixtio eius et descriptione alia. R. agarici et acori et assari et condisi et seminis rute et euforbii et su et ysopi sicce omnium ana. ʒ. i. ameos et gariofilorum amborum ana. ʒ. ii. gentiane. ʒ. vi. basse et seminis apii amborum ana. ʒ. ii. centauree minoris. ʒ. viii. casie et costi et aristolo. longe omnium ana. ʒ. iii. myrrhe et spice et calamenti montani et petroselini omnium ana. ʒ. ii. prassii et polii amborum ana. ʒ. iii. camedreos et camepitheos et scordeon omnium ana. ʒ. viii. mellis quantum sufficit cuius dosis sit. ʒ. ii. aut aur. i. hora vero.

Confectio hermetis valens ad thenasmonem quis c de ea sumitur in potu pond. ʒ. xxx. cum aqua frigida et ad dolorem capitis cum aqua mellis rosati et ad febrem cum aqua tepida et ad dolorem stomachi cum aceto commixto et ad dolorem renum cum vino commixto et ad reliquos dolores et suffocationem cum aqua tepida. Et si non fuerit cum eis febris cum vino commixto et ad expulsionem sanguinis cum aceto commixto in quantitate fabe et ad dolorem ilii sicut quantitas illa et ad retentionem intestinorum et ventositates cum vino antiquo commixto et est conueniens ad dolorem capitis et algarisgui et mania cum in potu sumitur in nocte et ad tussim siccam potata in principio noctis cum vino commixto et ad morsum serpentis cum aqua altermabi et liniatur super locum morsum et confert ad venena mortalia que in potu sumuntur cum aqua gentiane et ad morsum canis rabiosi quando in potu datur cum lacte.

Cindaru. Existimauit ille qui ipsam edidit quod est b expertum cuius permixtio. R. piperis albi et seminis byusquiami albi ambo ana sextaria. v. croci et lumo ambo ana sextaria. x. et opii et armoniaci et folii et piretri et radicum mandragore et albomiati et casie et spice et seminis apii omnium ana sextaria. vi. et mirobalani sextaria. iii. et mellis despumati quantum sufficit conficiantur et administrentur sicut narrauimus.

a Athesinegi est cõfectio plurimoꝝ iuuamẽtoꝝ valens ad egritudines infantiũ et puerorum et ad epilepsias ipsorum et tortura eorum et spasmũ ipsorum et colicã eorũ et cõfert p̄focatiõi matricis et tēpat additionē mēstruorũ et sedat ventositates matricis. Cui⁹ pmixtio. ℞. casie et gasitasind et radicis mãdragore et se. harmel et seis feniculi et carpobalsami et aristologie longe et rotũde et muscbi et ambre oĩuʒ ana. ʒ. iiii. bal. ʒ. xviii. opii et costi et nucis muscate et myrobalanoꝝ citrinorũ oĩuʒ ana. ʒ. vii. gariofiloꝝ. ʒ. xviii. cinami et ꝯfectiõis alkesire et arsenici citrini et seis silij oĩuʒ ana ʒ. ii. acori. ʒ viii. serapini et doronigi et myrrbe et olei de stora[illegible] oĩuʒ ana. ʒ. vi. legast et macis et api et croci omniũ ana. ʒ. x. mugatb. ʒ. xv. storacis liqde. ʒ. xv. murdasacron et foliorũ myrti et nucis cupssi et seis satine oĩuʒ ana. ʒ. iii. terantur et cribellentur et conficiantur cũ melle despumato et administretur.

c Onfectio alkesire sm̄ ostratũ i ea. ℞. calami aromatici et blacte bizãne et olibãi oĩuʒ ana. ʒ. iii. vince et cinnami et croci oĩuʒ ana. ʒ. i. storacis. ʒ. iiii. muscbi et xiloaloes amborũ ana. ʒ. s. conficiatur cũ vino antiquo odorifero et dimittat donec fermentet et administret.

c Onfectio de muscho faciens ad pulsum cordis et ad omnes infirmitates melie et ad difficultatē anbelitus et est medicina cõfortans aiam. cuius permixtio. ℞. zedoarie et doronigi et margaritaꝝ nõ pforatarũ et karabe et coralli omniũ ana. ʒ. i. serici crudi. ʒ. i. s. been rubii et albi et folij indi et spice et cardamomi et gariofiloꝝ et castorei oĩum ana. ʒ. i. s. ʒinziberis et macropiperis amborũ ana tertias. ʒ. i. muscbi octauã. ʒ. i. Terant oĩa et cõficiant cũ melle crudo. cuius dosis sit sicut cicer cũ vino odorifero.

c Onfectio d̄ muscho alia q̄ valet ad dolorē capitis et stõi et debilitatē eoꝝ et resoluit ventositates et inflãmationē. Cui⁹ pmixtio. ℞. pond⁹ tertie. ʒ. i. d̄ muscho et spice aromatice et casie et folij indi et lacce mũdate et reubarbi oĩuʒ ana põd⁹. ʒ. ii. gũmi terre romãe põd⁹. ʒ. ii. croci et aneos et seis apij et masticis oĩuʒ ana. ʒ. iii. cinamõi et piperis et aristologie rotũde oĩuʒ ana. pond⁹. ʒ iii. xiloaloes indi et gariofilorũ et myrrbe oĩuʒ ana põdus. ʒ. i. s. cõfice bas medicinas tritas et commigonizatas cũ melle despumato et repone in vase et vitre. Cui⁹ dosis sit sicut faba cũ aqua calida.

m Edicina de muscho cũ apsinthio q̄ valet ad pulsũ cordis et algueigues et apata epiglotis et etiã cat būdositatē stõi. Cui⁹ pmixtio. ℞. apsinthij et aloes amboꝝ ana. ʒ. viii. reubarbi. ʒ. vii. aneos. ʒ. viii. et croci et seis apij amborũ ana. ʒ iiii. muscbi et nardi et folij et myrrbe oĩuʒ ana. ʒ ii. castorei. ʒ. i. s. cõmisce et cõfice cũ melle. Medicina de muscho alia cõferēs ad melãcbolicam. ℞. masticis et croci amborũ ana. ʒ. i. s. supioris apsinthij et ozimi citrati et epithymi oĩuʒ ana. ʒ. i. xiloaloes et galle amborũ ana. ʒ. i. s. muscbi. ʒ. s. zedoarie et doronigi amborũ ana. ʒ. ii. margaritaꝝ et karabe et coralli et serici oĩum ana. ʒ. iii. aloes. ʒ. xxiii. mellis quãtũ sufficit. dosis ei⁹ integra pond⁹. ʒ ii. cũ aq̄ tepida.

m Edicina d̄ muscho dulcis valēs ad pulsũ cordis et egritudines melicas et difficultates anbelitus et ad epilepsiã et paralysim et torturã et ytaniã. Cui⁹ pmixtio. ℞. zedoarie et doronigi amborũ ana pond⁹. ʒ. i. margaritaꝝ nõ pforataꝝ et coralli et karabe et serici crudi adusti oĩuʒ ana pond⁹. ʒ. i. s. been albi et rubei et folij indi et spice et gariofilorũ et castorei oĩuʒ ana põd⁹ duaꝝ tertiaꝝ. ʒ. i. et ʒinziberis et macropiperis amborũ ana tertias duas. ʒ. i. muscbi põd⁹ sexte et s. ʒ. i. Tere medicinas et cribella et ꝯfice cũ melle qđ ē sic extrabit de fauis qđ n̄ fuit igni⁹ crudũ ad mensuram tria et repone in vase [illegible]

m Edicina de muscho alia efficacis [illegible] ℞. zedoarie et doronigi et margaritaꝝ [illegible] karabe et coralli oĩuʒ ana. ʒ. ii. [illegible] ci crudi pond⁹. ʒ. ii. et been albi et rubei et spice [illegible] cardamomi et gariofilorũ oĩuʒ ana. ʒ. [illegible] i. et vince et macropiperis et ʒinziberis oĩuʒ ana pond⁹ [illegible] et tertie. ʒ. i. castorei pond⁹ tertie. ʒ. i. et muscbi [illegible] aur. i. incidat serici seis [illegible] deinde aggreget in mortario cũ margaritis [illegible] rabe et terant optime et terant aliē medicine et cribell[illegible] melle crudo cui⁹ dosis sit põd⁹ [illegible]

c Edicina de muscho alia [illegible] ℞. apsinthij et aloes amborũ ana [illegible] muscbi et folij et myrrbe oĩuʒ ana pond⁹ [illegible] duas. ʒ. vi. aneos et croci et seis apij oĩuʒ ana [illegible] castorei. ʒ. i. s. Tere et ꝯfice cũ melle cui⁹ dosis [illegible]

o Hieronea magna. Hec medicina [illegible] lens ad oẽs passiões [illegible] et dolorē capitis et corrosionē [illegible] et tarditatē cogitationis et colicã et difficultatem [illegible] gine et pblã et ad muscositatē renũ. Cuius pmixtio [illegible] storeci et opij et cinamõi et asari [illegible] ana. ʒ. i. piperis et macropiperis et galbani [illegible] ʒ. vi. croci. ʒ. s. liquefiant cũ aq̄ melle [illegible] nat galbanũ cũ melle et cõficiat [illegible] seo. Cuius pmixtio et descriptiõe alia [illegible] lanopiperis et croci et mei et [illegible] leucopiperis et bezard oĩuʒ ana põd⁹ [illegible] cinamomi. ʒ. ii. terant et cribellent [illegible] despumato.

o Hieronea minor q̄ est in [illegible] et opij amboꝝ ana. ʒ. et piperis [illegible] galbani et mirrbe et costi [illegible] momi et mei et su et dauci et asari [illegible] põd⁹ ꝯpe. ʒ. i. Et in descriptiõe alia [illegible] cis liqde. ʒ. iii. Et in descriptiõe [illegible] croci et mei et se et dauci et asari [illegible] leucopiperis oĩuʒ ana. ʒ. i. costi pond⁹. ʒ. i. Terant [illegible] fice cũ melle et antiquet ser mensib⁹. Cuius dosis [illegible] s. cũ aqua tepida in ieiuno. Et in descriptione [illegible] inter fectum. ʒ. i. vsq; ad duos aur. Et [illegible] quãtũ est granũ piperis. Et dicit q̄ [illegible] ad venena et ad ventositatem matricis [illegible] conceptionis et menstrue. Soluatur [illegible] ba cũ oleo de lilio et supponatur [illegible] de ea cũ olo sambacio et odoret [illegible] genus cũ ea etiã. Et ad dolores [illegible] neos et difficultatē [illegible] lier quãtũ est cicer cũ vino puro et ad [illegible] tatem aur. i. cũ vino puro.

b Omorosia que ꝯfert ad debilitatē [illegible] nis et duritiē eorũ et aperit opilationē [illegible] cat vrinã et frangit lapidē in renibus [illegible] tũ eius in inceptione hydropisis [illegible] mio. ℞. dauci et est semen bauci [illegible] meni xilobalsami casie cardamomi [illegible] apij omniũ ana põdus. ʒ. i. macropiperis [illegible] ana. ʒ. s. leucopiperis. ʒ. s. myrrbe põdus [illegible] lauri. x. numero acori et croci amboꝝ ana põdus [illegible] Aggrega bas medicinas tritas et cribellatas et confice cuʒ melle despumato. cuius dosis [illegible] lane cum aqua tepida.

a Macardinũ et est albeladorũ qđ [illegible] ad contractionem. i. eoꝝ q̄ [illegible] fũt. cui⁹ pmixtio. ℞. myrobalanoꝝ [illegible]

⁊ bellarico℞ ⁊ embilico℞ oium ana .ʒ. xxxvi. nigelle pondus .ʒ. xiiii. spodii pondus .ʒ. vi. beil pondus .ʒ. vii. cyperi ʒ. vi. anacardi .ʒ. vi. piperis ⁊ macropiperis ⁊ zinziberis et sessemure ⁊ anisi oium ana .ʒ. xi. tere ⁊ cribella ⁊ permisce cū eo penidiorū pondus .ʒ. dc. resoluant cū aq̄ sēs q̄titatē que sufficit ⁊ cōfice medicinas ⁊ sepeli vas in q̄ est medicina in ordeo sex mēsibus deinde vtere.

c Confectio anacardi q̄ cōfert ad oēs spēs dolorū frigidorū ⁊ cōfert ad dolorē capitis antiquū ⁊ ad vertiginē stomatici ⁊ ad maniā ⁊ alienationes ⁊ dolorē pectoris ⁊ epatis ⁊ splenis ⁊ renū ⁊ cōpsiōnē fram ⁊ dolores matricū ⁊ podagram ⁊ leprā ⁊ egritudines melie. cuius prīcipio. ℞. spice ⁊ mcu ⁊ croci ⁊ casie ⁊ folii ⁊ epithymi ⁊ squinān ⁊ carpobalsami ⁊ aristol. lōge ⁊ gariofilo℞ ⁊ grano℞ alben ⁊ ziziberis ⁊ aloes ⁊ bdellii ⁊ myrrhe ⁊ olei balsami oium ana .ʒ. i. masticis ⁊ mellis anacardi ⁊ agarici oium ana pros. viii. radicis lilii celestis .ʒ. ii. corticū radicis feniculi lb. iii. aceti acerrimi iii. infunde corticeos feniculi in aceto trib⁹ diebus ⁊ proijciātur in ollam ⁊ feruea t bullitione leui ⁊ colet ⁊ exp̄mant radices ⁊ adiūgat illi aceto mellis lb. i. s. ⁊ bulliat ad ignē leuē sup carbones donec ingrosset paruimper ⁊ permisceantur cū eo medicine ⁊ sit dosis pondus .ʒ ii. cum eo qđ conuenit de potibus.

c Confectio alia anacardina faciēs ad paralysim ⁊ tisilia ⁊ ad torturā ⁊ mollificationē ⁊ abstergit cerebrū ⁊ facit ipsum bonū. cui⁹ p̄mitio. ℞. spice casie folii indi myrrhe croci scoba armeni epithymi saponis aladrion reubarbari carpobalsami gariofilorū oium ana pōdus .ʒ. ii. granorū albor excorticatorum ⁊ zinziberis amborū ana .ʒ. i. ⁊ alkei ⁊ mellis anacardi et kerbel oium ana .ʒ. iii. agarici pondus .ʒ. ii. Et in descriptione alia pondus .ʒ. viii. aloes scotrine .ʒ. i. ireos .ʒ. ii. corticū venarū feniculi lb. iii. aceti fortis lb. ix. infundantur cortices in aceto trib⁹ dieb⁹ cōtinuis ⁊ p̄iciatur nūc in vase ⁊ feruea t trib⁹ ebullitionibus cū igne medio deinde colet ⁊ proijciantur cortices ⁊ iterū reponat acetū in ollam ⁊ effundātur sup ipsum de melle lb. x. s. decoquatur cū igne leui donec ingrosset ⁊ puluerizent desup nūc medicine triste p̄dicte ⁊ pmisceas ⁊ vtere hac cōfectione p⁹ vi. men. c⁹ dos. integra sit pōdus .ʒ. i. cū aqua tepida.

a Rasion magnū. Et ei⁹ expositio est bonū conferens ad frigus corporis ⁊ ad ptisim ⁊ dolorē ventris ⁊ febrē cōmitiā ⁊ ad quartanā ⁊ ad colicā ⁊ dolorē matricis. cuius p̄mitio. ℞. opii ⁊ croci et casie ⁊ amomi ⁊ euforbii ⁊ acatie ⁊ costi ⁊ myrrhe ⁊ spice ⁊ gūmi arabici ⁊ seminis alkerua ⁊ se. alandacodba ⁊ granorū vitice ⁊ bdellii ⁊ olibani ⁊ adibic ⁊ sumacb ⁊ sulfuris citrini ⁊ storacis liq̄de ⁊ leucopiperis oium ana .ʒ. v. piretri ⁊ seminis artantihe ⁊ est adramech ⁊ rosarū siccarum ⁊ se. raphani ⁊ seminis apii ⁊ se. cari omnium ana .ʒ. iiii. anisos et seminis altaraxacon silvestris oium ana .ʒ. iii. seminis sinapis .ʒ. i. seminis iusquiami albi pōdus .ʒ. x. cartami ⁊ zinziberis amborū ana pōdus .ʒ. ii. Et de eis q̄dā sunt q non ponūt in eis piper. tere sicca et infunde reliq̄ in vino odorifero trib⁹ diebus donec resoluant ⁊ ponantur cum melle ⁊ tunc effundantur desuper olei balsami boni .ʒ. i. ⁊ ponat sup ignem in vase lapideo ⁊ accēde sub eo ⁊ feruea t duab⁹ ebullitionib⁹ deinde remoueat ab igne ⁊ antiquet sex mē. cui⁹ dosis integra sit pōdus aur. i. Et q̄to plus antiquat est melius.

a Rasion minus cōferens ad oia qb⁹ confert maius. ℞. opii pōdus .ʒ. iiii. acatie ⁊ piperis amborū ana .ʒ. i. piretri pōdus .ʒ. iii. amomi .ʒ. v. casie .ʒ. iiii. croci .ʒ. iii. ⁊ sulfuris citrini .ʒ. i. ⁊ euforbii .ʒ. iii. spice .ʒ. i. terant ⁊ cribellent ⁊ conficiantur cum melle.

b Diamarte qđ est iuuatiuum ad oppilationes epatis ⁊ splenis ⁊ sing⁹ mirici ⁊ tussim humidā ⁊ q̄rtanā et cōstrictionē anhelitus ⁊ ictericiā oppilatiuā ⁊ mollificationē cuius p̄mitio. ℞. se. barmel cminā .ʒ. i. s. olibani .ʒ. x. aristol. lōge ⁊ reubarbari amborū ana .ʒ. xx. zedoarie ⁊ doronici amborū ana pōdus .ʒ. iiii. masticis ⁊ carpobalsami ⁊ croci ⁊ milliloti ⁊ spice aromatice oium ana pōdus .ʒ. x. opii ⁊ zinziberis ⁊ costi ⁊ casie oium ana sextaria iii. et q̄ntū medicinarū triū in descriptiōe alia .ʒ. vii. cipi sextaria. x. aloes scotrine pōdus .ʒ. viii. gariofilo℞ pōdus .ʒ. vi. hellebori albi rosarū rubearū siccarū nigelle oium ana sextaria. vi. piperis pōdus .ʒ. x. aggregabis medicinas cōtritas ⁊ dicotrigonizatas ⁊ confice cum melle despumato ⁊ vtere.

b Edemeregi. Et eius iuuamēta sūt sicut iuuamēta diamarte. cui⁹ p̄mitio. ℞. zedoarie ⁊ doronigi ⁊ opii ⁊ castorei ⁊ piretri ⁊ piperis ⁊ macropiperis ⁊ casie ⁊ ē ex aliis ⁊ se. iusquiami al. ⁊ storacis liq̄de et oppoponaci ⁊ croci oium ana .ʒ. vi. fenugreci .ʒ. viii. margaritarū pondus .ʒ. ii. galbani ⁊ myrrhe amborū ana .ʒ. xi. tere ⁊ cribella ⁊ confice cum melle.

c Confectio algarithi cōferēs ad dolorē capit antiquū ⁊ dat in potu cū vino cōmixto cū melle et aq̄ tepida ⁊ cōfert illis q epilepsiā patiunt qui bibunt de ea ⁊ ē iuuatiua ad obliuionē ⁊ ad asp̄a durūz et abscindit superfluitates q̄ attrahunt ad oculos. cui⁹ p̄mitio. ℞. myrrhe ⁊ casie ⁊ macropiperis ⁊ cinamomi ⁊ sileos ⁊ amomi oium ana pōdus .ʒ. iiii. ⁊ spice ⁊ flor squināti amborū ana .ʒ. vii. ⁊ croci pōdus .ʒ. vi. ⁊ opii pōdus .ʒ. v. ⁊ se. apii montani pōdus .ʒ. xv. anisi ⁊ se. apii hortulani amborū ana .ʒ. xx. ⁊ piperis pōdus .ʒ. xxxvii. storacis liq̄de ⁊ costi ⁊ rubee ⁊ assari oium ana .ʒ. i. tere ⁊ cribella sicca ⁊ īfunde bōo odorifero vino odorifero deinde cōfice totū cū melle. cui⁹ dos. sit pōdus .ʒ. i. cū aq̄ tepida ī ieiuno.

c Confectio citrina selini valēs ad egritudines cholere nigre ⁊ vētositates ⁊ pulsum cordis ⁊ dolores infantiū ⁊ dolores mirici. cuius p̄mitio. ℞. piperis albi zinziberis ⁊ salis indi oium ana pōdus .ʒ. vi. opii ⁊ euforbii ⁊ castorei ⁊ gariofilorū ⁊ croci ⁊ masticis ⁊ piretri oium ana .ʒ. v. costi .ʒ. vi. sesire ⁊ sesnesim ⁊ ciperi ⁊ zedoarie ⁊ doronigi ⁊ aristol. longe oium ana .ʒ. ii. olei balsami ⁊ aque cāfore amborū ana .ʒ. iiii. tere sicca ⁊ infunde gūmas in vino ⁊ cōfice cū melle despumato. cui⁹ dosis sit vnicuiq3 homini sm mensurā sue complonis.

c Confectio nigra selini q̄ cōfert ad mcu ⁊ paralysim ⁊ ad guale ⁊ ad cholerā nigrā ⁊ oēs egritudines fras. cui⁹ p̄mitio. ℞. se. barmel .ʒ. centū ⁊ viginti oppoponacis .ʒ. lxxx. nigelle ⁊ besard ⁊ cucūeris silvestris oium ana pōd⁹ .ʒ. lx. acon ⁊ serapini ⁊ amoniaci ⁊ aristol. lōge ⁊ sinapis ⁊ bdellii subalbidi ⁊ hellebori ⁊ radicis endiuie et castorei et radicis collognide et sulfur⁹ citrini ⁊ se. eruce ⁊ agnicasti ⁊ rute mōtane oim ana pōdus .ʒ. xl. opii et euforbii et iusquiami al. et piperis albi et cōditi et salis indi rubei et salis napici nigri et radicis affebebeza et est radix sebisech et ē mādragore et radicis iusquiami al. et piretri et myrrhe et aloes et olibani et casie oium ana .ʒ. xx. spice et masticis et zedoarie et doronigi oium ana .ʒ. viii. croci .ʒ. iii. tere sicca et infunde gūmas ī kitrā de semin3 s̄s q̄ntitatē q̄ sufficit dein tere ⁊ cōmisce medicinas oēs deinde sepeliati cinere duob⁹ mēsib⁹ deinde administret p⁹ illa .ʒ de q̄ dent sors aur. iii. et medio .ii. et debili .i. et infanti q̄tum est granum piperis.

c Confectio albumusch ⁊ est illa q̄ notata est sucurrēs ⁊ ē est de stupefactiuis sedatiua dolorum et oī vētositate ⁊ ex oī egritudie domināte sicut ranubo ⁊ ex algusguro ⁊ ad oēs dolorē ē st iuuatiua et

sedatiua. cui⁹ cōpositio. ℞. opij ⁊ iusquiami al. ambo⁊ an. aur. x. eufo:bij ⁊ croci ⁊ spice ⁊ piretri ⁊ hermodactilo. rū ⁊ cardamomi ⁊ macropiperis oīu3 an. ʒ. v. tere ⁊ cribel la ⁊ cōfice cū melle despumato de qua detur aur. s. forti ⁊ magno ⁊ puo ⁊ debili pondus sexte. ʒ. i.

c Confectio de alleis faciēs ad mo:pheā ⁊ frigo ra ⁊ humorē crudū ⁊ pbla ⁊ addit in virtute et clarificat colorē ⁊ cōuertit vetē se q̄si ad formā adolescētie cōfertq3 oī egritudini potat in hyeme calefa cit corpus ⁊ alleuiat corpus ⁊ impinguat. cuius permi xtio. ℞. castices duos ciceris de semi q infundant in no cte in aq̄ dulci deinde cū igne leui coquat donec aq̄ eius denigret ⁊ cōstringat cicer deinde colet aqua postea su mant allea ⁊ findant vnūquodq3 granū eo⁊ deinde co quant cū ea donec discocta sint allea ⁊ fiāt sicut cerebrū postea fundat desup lac vaccinū dulce in tanta q̄titate q̄ submergat ipsa q̄tuo: digitis deinde coq̄nt lēto igne sicut candele donec exiccet lac aut q̄si deide fundat desu per butyrū vaccinū recēs cū mensura postea decoquat cū igne leui sicut candele donec exiccet ipsum deinde cō fice ipsum in vase eneo donec fiat sicut massa: postea ef funde desup mellis albi clari q̄titatē q̄ superemineat ei quatuo: digitis ⁊ decoque ipsū sil' donec coagulet ur aut q̄si deinde pone sup vnāquāq3 ℔. alleorum aure. xii. de zucari rubeo ⁊ albo ⁊ aur. iii. piperis ⁊ aure. x. por tulace ⁊ aur. x. cimini carmeni ⁊ aur. x. galāge ⁊ tantum dē cinamomi. terebas medicinas ⁊ pice desup ⁊ pmi sce ea ⁊ pone in vase viridi ⁊ sumatur de ea q̄ntū est nur sus omnem dispositionem.

a Thiriaca magna q̄ ē cū epate adib cōferēs do loib⁹ epatis ⁊ splenis ⁊ stoi ⁊ ventositatibus ⁊ dysenterie ⁊ tussi antiq̄ ⁊ eis q euomunt sangui nē ⁊ est sedatiua dolo⁊ sicut cōfectio filonis. s. filonū ro manū ⁊ ad stuporē ⁊ fluxū vētris ⁊ sanguinis expulsio nē ⁊ dolorē renū ⁊ vētositatē renū ⁊ vesice ⁊ asma ⁊ tus sim ⁊ inmundiciā pectoris ⁊ cōfert sicut emplm̄ super he morroidas posita. ⁊ ei⁹ dosis est q̄ta aurei vsq3 ad aur. s. cui⁹ pmixtio. ℞. croci ⁊ myrrhe ⁊ opij ⁊ castorei ⁊ se minis iusquiami albi ⁊ costi ⁊ condumeni ⁊ papaueris ⁊ spice ⁊ eupatorij ⁊ epatis adib ⁊ cornu dextri de cor nib⁹ capre adusti oīu3 ptes cōiles. tere que de eis terunt ⁊ liquefac que liquefiūt cū vino ⁊ cōfice cū melle despu mato ⁊ vtere post sex menses.

a Thanasia minor iuuamēta cui⁹ sunt illa eadem cuius pmixtio. ℞. storacis ⁊ croci ⁊ costi ⁊ spice ⁊ opij ⁊ casie oīu3 an. ʒ. iiii. succi eupatorij. ʒ. viii radicis lilij. ʒ. xii. mellis q̄ntum sufficit dosis ei⁹ sicut auel lana cū eo qd̄ cōuenit de potibus. Et in descriptiōe alia addite sunt due medicine que sunt myrrha ⁊ xilobalsa mū de vnaquaq3 quarū ponuntur. ʒ. iiii.

d Diacurcuma minor cōferēs ad debilitatē epatis ⁊ splenis ⁊ stoi ⁊ ad duritiē eo⁊ ⁊ ad inceptio nē hydropisis phibens ei⁹ generationē ⁊ colo rē efficit bonū valde ⁊ cōfert ad plimas egritudines an tiquas. cui⁹ pmixtio. ℞. spice aromatice ⁊ myrrhe ⁊ ca sie ⁊ costi ⁊ floris squinanti ⁊ cinamomi ⁊ croci oīu3 par tes cōiles. terant ⁊ cribellent ⁊ infundat myrrha die et nocte in vino triplicato ⁊ pmisceant oīa ⁊ conficiat cū melle despumato ⁊ reponatur in vase ⁊ administret. Et in de scriptione alia loco spice nereiden.

a Ro diacurcume maioris ex arte Gal. qd̄ cōfert ad dolores antiquos existētes in epate ⁊ splene ex frigore ⁊ grossitudine ⁊ aperit oppilationes accītes in oib⁹ instris nutrimēti ⁊ fugat vētositates grossas ab eis ⁊ puocat vrinā ⁊ cōfert oib⁹ dolorib⁹ renū vesice ⁊ m[illegible] accidētib⁹ ex materijs grossis ⁊ duritie q̄ ē in eis

⁊ hydropisis. cui⁹ cōmixtio est hec. Croci [illegible] xii. ⁊ mei ⁊ su amborū an. pōdus. ʒ. iii. [illegible] ʒ. vi. ⁊ anisi ⁊ dauci ⁊ asari ⁊ [illegible] an. pōdus. ʒ. iiij. costi ⁊ casie ⁊ floris [illegible] pōdus. ʒ. i. ⁊ rubee pōdus. ʒ. ij. ⁊ [illegible] polij ⁊ scolopēdrie oīu3 ana pōdus [illegible] ʒ. s. ⁊ myrrhe. ʒ. iiij. Et in descriptiōe alia [illegible] pobalsami. ʒ. i. capparis romane. ʒ. ii. Tere [illegible] cōfice cū melle postq3 inuoluantur cū oleo [illegible] cuius dosis sit pōdus. ʒ. i. cum sirupo [illegible]

d Dialacca magna cōferēs iuuamēta [illegible] ⁊ frangit lapidē. cuius pmixtio. ℞. [illegible] amigdale excoticate ⁊ cinamomi [illegible] xilobalsamū oīum an. ʒ. v. camepitheos ⁊ [illegible] rhe ⁊ hisopi sicce oīum an. ʒ. iii. spice. ʒ. [illegible] nis apij ⁊ bdellij oīum an. ʒ. vi. croci. ʒ. iii. [illegible] carpobalsami ⁊ casie ⁊ masticis ⁊ [illegible] um an. ʒ. iii. gētiane ⁊ aristol. rotūde [illegible] ci liquiritie. ʒ. vi. s. reubarbari. ʒ. iv. [illegible] um ana. ʒ. iii. piperis nigri ⁊ costi [illegible] ⁊ olei balsami ambo⁊ an. ʒ. iii. s. [illegible] ue que liquefiūt cū vino odorifero ⁊ cōfice [illegible] nū sufficit ⁊ dosis ei⁹ sicut auellana [illegible] de potib⁹ ⁊ addit in ea. ʒ. i. aloes ⁊ piperis [illegible] longe ⁊ coriādri oīum ana. ʒ. ii.

d Dialacca minor q̄ cōfert ad [illegible] stoi ⁊ frigore ambo⁊ ⁊ durat [illegible] splenis ⁊ aperit oppilationes. cui⁹ [illegible] lacce ⁊ costi ⁊ baccarū lauri ⁊ lapidis [illegible] petrosi oīu3 an. ʒ. ii. reubarbari. ʒ. ii. mellis [illegible] dosis sit pōdus. ʒ. i. cū aq̄ decoctionis [illegible] scriptiōe alia loco baccarū lauri ponit [illegible]

a Ro alkokin qd̄ cōfert ad [illegible] tis ⁊ plurésin. cui⁹ pmixtio. ℞. myrrhe [illegible] sit ambo⁊ an. ʒ. iii. spice [illegible] casie oīum ana pōdus. ʒ. i. floris squināti ⁊ [illegible] matici ⁊ bdellij subalbidi oīu3 ana pōdus. ʒ. s. [illegible] quibusdā descriptiōib⁹ loco bdellij [illegible] magnarū enucleatarū ⁊ ablatis [illegible] q̄ntū sufficit. cui⁹ dosis sit pōdus. ʒ. i. [illegible] infundanī que infundēda sunt de medicinis [illegible] in vino odorifero. et terant sicca ⁊ cribellent [illegible] tur sicca cum melle ⁊ misceant oīa ⁊ [illegible]

f Filoniū romanū iuuamēta qd̄ [illegible] plurimas ⁊ pcipue ad dolores colice [illegible] tiuū dolorū. Inquit Gal. in libro [illegible] tuū in quo narrauit narrationē [illegible] medicine. Ego sum de expositione [illegible] hac ⁊ meū quidē iuuamentū ad [illegible] iuuamentū maximū. Et rectifico [illegible] egritudinibus plibus ⁊ illud est q̄si [illegible] nolato colon ⁊ ē dolor colice ⁊ [illegible] rē de me vice vna sedo dolorē ei⁹. Et [illegible] tu ei q patiat difficultatē vrine aut [illegible] tom ipsum cōfero ei ⁊ sano splenē [illegible] rationis ledentē ⁊ pthisim ⁊ spasmū [illegible] laterū timorosum. Et si data fuerit [illegible] guinē aut euomit sanguinē [illegible] cā ab eo ⁊ sedo oēs dolorē accītē [illegible] tussis ⁊ pfocatiōes ⁊ singultū ⁊ [illegible] pite. cui⁹ pmixtio. ℞. leucopiperis ⁊ iusquiami [illegible] an. aur. xx. opij aur. x. croci aur. v. eufo:bij ⁊ [illegible] retri oīum ana aur. i. castorei ⁊ zedoarie ⁊ [illegible] margaritarū nō pforatarū ⁊ stoi oīu3 ana. ʒ. i. mellis [illegible] spumati q̄ntū sufficit. dosis ei⁹ sicut [illegible]

f Filonium persicum valens ad fluxum [illegible]

rum et hemorroidarum et solutionem nature et proces sionem sanguinis ⁊ illas que de pregnantibus mēstruā tur ⁊ ad ventositates accidentes in matricibus ⁊ confer uat embryones.cui⁹ permixtio.℞.piperis albi ⁊ semi nis iusquiami albi amborum ana.ʒ.xx.opij.⁊ terre si gillate amborum ana pondus ʒ.x.croci ʒ.v.euforbij ⁊ spice ⁊ piretri oium ana pondus ʒ.ii. castorei pondus ʒ.i.zedoarie ⁊ doronici ⁊ margaritarū non perforatarū ⁊ muschi oium ana.ʒ.s.canfore sextū et seminis.ʒ.i.mel lis despumati et colati q̄ntum sufficit dosis eius pondus ʒ.i.cū eo qđ conuenit de potibus.

c Onfectio alkekēgi cōferēs ad vlcera in vesica ⁊ renib⁹ ⁊ ad eos q mingūt sanguinē expta cuius pmixtio.℞.se.iusquami albi ⁊ se.opij ⁊ seminis feniculi oiū aā.ʒ.vij.grano2ū cucumeris.ʒ.v.Et in descri ptione alia granoꝝ cucumeris.ʒ.ii.iusquami nigri ⁊ suis acetose ⁊ opij ⁊ granoꝝ pinee fricoꝝ ⁊ croci ⁊ auellanarū assatarū ⁊ amigdalarū amararū fricarū oium aā.ʒ.iii. grana alkekēgi nūero.xxv.drag iginti.ʒ.iiij.tere ⁊ cribel la ⁊ cōfice cū vino cocto.cui⁹ dosis sit pōdus.ʒ.i.cū can didicon aut cū aqua mellis post sex menses.

b Iabirūdinis valēs ad dolorē gutturis ⁊ squinā tiā ⁊ dolores q sunt supra hypocōdria. cui⁹ p mixtio.℞.anisi ⁊ seminis apij ⁊ ameos ⁊ floris squināti ⁊ radicis lilij ⁊ cinamomi ⁊ amomi ⁊ aristol.lō ge ⁊ aluminis iameni ⁊ seminis harmel ⁊ myrrhe ⁊ ra dicis lilij ⁊ casie ⁊ croci oiū aā.ʒ.i.cōfectiōis crocoma gmatis ⁊ se.rosarū sicci ⁊ rosarū siccarū oiū.aā.ʒ.ii. co sti ⁊ cineris hyrūdinū recētis oiū aā.ʒ.iii. spice ⁊ amili de tritico oiū aā.ʒ.s.galle imature medie in q̄ntitate nu mero.viii.tere ⁊ cribella ⁊ cōfice cū melle despumato et viere ⁊ sumat de eo q̄ntitas galle.i.⁊ dissoluat cū aq̄ mel lis aut cū aqua ordei aut cū decoctiōe rosarū ⁊ lentiū ⁊ radicis liqritie ⁊ gargarizet cū ea ⁊ administret iterū cū vino trib⁹ aut quattuor vicibus in die.

a Ro crocomagmatis administrati in diabirūdi ne.℞.croci ⁊ cinamomi āboꝝ aā.ʒ.ii.rosarū sic carū amomi costi oiū aā.ʒ.i.myrrhe.ʒ.iiii. ra dicis liqritie ⁊ folij indi āboꝝ aā.ʒ.iii.s.terantur ⁊ cōfici antur cū vino ⁊ fiāt trocisci ⁊ exiccētur in vmbra.

b Iafulfur.Fortasse medicina hec equat̄ tyriace quare cōfert ad febres periodicas frias ⁊ ad febrē quartanā ⁊ febrē phthisis ⁊ tussim propter anti quā ⁊ sputū sanici ⁊ cōstrictionē anhelit⁹ ⁊ confert spas mo ⁊ valet ad hydropisim ⁊ splenē ⁊ puocat vrinas ⁊ extrahit lapidē. Ampli⁹ cōfert ad puncturā serpentū ⁊ scorpionū inuamētū manifestū ⁊ liberat ex nocumen to medicinarū pimētū.cui⁹ pmixtio.℞.sulfuris citrini ⁊ se.iusquami al.⁊ cordumeni ⁊ storacis ⁊ myrrhe oium aā.ʒ.viii.rute ⁊ costi āborū aā.ʒ.x.opij ⁊ croci amboꝝ ana.ʒ.ii.casie.ʒ.xij.leucopipis.ʒ.xvi. tere medicinas et cōfice cū melle ⁊ viere p⁹ sex mēses ⁊ sumat i potu eger de eo ante periodū febris fm mēsuram sue etatis.

c Onfectio de assa q̄ cōfert ad periodos febriū ⁊ au fert febrē q̄rtanā apud vigōnem ⁊ expellit nocu mentū puncture ppe scorpionis ⁊ rutelle ⁊ q̄ sūt sicut illa duo.cui⁹ pmixtio.℞.asse ⁊ pipis ⁊ myrrhe ⁊ fo liorū rute ptes eq̄les cōficiāt cū melle.cui⁹ dosis sit pon dus.ʒ.i.in punctura scorpionū cū vino ⁊ in febre cū oxy melle ante periodū per horam vnam.

Onfectio salis indi mūdificās stōm ⁊ retinens vomitū phlatici ⁊ melici ⁊ sanat vertiginē fa ctā ex phlate ⁊ melā.cui⁹ pmixtio.℞.myrobalanoꝝ nigroꝝ ⁊ bellericoꝝ ⁊ embliçoꝝ ⁊ myrobalano rū kebuloꝝ ⁊ sticados oiū ana.ʒ.iii.epithymi.ʒ.iiii.sa lis indi.ʒ.ii.biere picre.ʒ.x.agarici.ʒ.iiij.terant ⁊ cribel lent ⁊ cōficiant cū sirupo acetoso dosis eius pondus.ʒ. iii.in mane in ieiuno cū aqua tepida.

b Iacosssū valēs ad dolores epatis ⁊ stōi.cui⁹ per mixtio.℞.cinamomi casie costi oiū aā.pōdus ʒ.xxx.anisi ⁊ seminis apij āboꝝ ana pōdus.ʒ. x.assari.ʒ.xxix.croci pōdus.ʒ.viii.reufuni pondus.ʒ.x. floris squināti ⁊ myrrhe āboꝝ ana.ʒ.xxiiij. Infundat myrrha i vino ⁊ colet ⁊ pijciant desup medicine ⁊ cōfi ciāt cū melle despumato . cuius dosis sit triplum veiūs ⁊ administretur.

c Onfectio kabab regis faciēs ad dolorē iunctu rarū ⁊ podagrā sedās dolorē ei⁹ ⁊ phibēs eum accidere ⁊ ad febrē antiquā ⁊ dolorē splenis ⁊ vētosita tē grossas ⁊ difficultatē anhelit⁹ ⁊ tussim ⁊ vlcera intesti norū ⁊ sincopim ⁊ dolores oculi ⁊ gutturis qū bibitur duob⁹ dieb⁹ ⁊ cōseruat corpus qū eā sumit hō a passio nib⁹ ⁊ egritudinib⁹.cuius pmixtio.℞.se.rute ⁊ prassij ⁊ scordeon ⁊ camepitheos ⁊ opoponacis ⁊ gūmi ro mane ⁊ sticados ⁊ cordumeni ⁊ storacis liqde oiū aā. pōdus auř.v.myrrhe ⁊ croci ⁊ costi amari ⁊ pipis albi ⁊ squināti ⁊ spice nardi ⁊ euforbij ⁊ corticū radicis mā dragore ⁊ amoniaci ⁊ calamēti ⁊ se.feniculi ⁊ se.baucie siluestris cretice ros.ru siccarū ablatis capitib⁹ ⁊ carpo balsami oiū aā.auř.iii.cinamomi auř.viii.casie.ʒ.i.suc ci eupatorij ⁊ kelim ⁊ se.andacoche ⁊ gūmi amigdale oiū aā.auř.iiii.opij ⁊ se.iusqami albi amboꝝ aā. auř. vi.aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ infun de ex eis illas q̄ infundunt aut in vino bono claro ⁊ era dic aut olio ⁊ cōfice cū melle despumato ⁊ repone in va se et viere.

a Icalcbatarahan magnū qđ cōfert ad abortus embryonū ⁊ dolores mulierū ⁊ ad oēs egritu dines ⁊ ē medicina indica.cui⁹ pmixtio.℞.opij pōdus sextarioꝝ.iiii.⁊ duarū tertiarū ʒ.i.euforbij.ʒ.vi. acatie pōdus sextarioꝝ.v.⁊ pōdus.ʒ.ii.⁊ duarū tertia rū.ʒ.i.amomi pōdus sextarioꝝ.iii.⁊ duas tertias.ʒ.i.co sti amari sextaria.ii.pipis sextaria.ii.⁊ duas tertias.ʒ.i. piretri pōdus.ʒ.vi.⁊ alsefira ⁊ est bazarasen ⁊ fesfesta ra ⁊ emeldđar āborū ante pōdus.ʒ.iiii.serici crudi sex taria.ii.argēti cōbusti pōdus.ʒ.vi.rosarū rubearū sicca rū ablatis capitib⁹.ʒ.vi.ameos pondus.ʒ.iiii.se.iusqa mi albi pōdus sextarioꝝ.ix.⁊.ʒ.ii.supioris vitis pōdus ʒ.iiii.corticū radicis apij pōdus sextarioꝝ.iii.⁊.ʒ.ii.se minis portulace sextaria.x.granoꝝ alkerua excortica toꝝ sextaria.viii.sulfuris citrini sextaria.v.gūmi pōdus sextarioꝝ.iii.⁊ pōdus.ʒ.ii.storacis liqde pōdus sexta rioꝝ.iii.⁊ pōdus.ʒ.ii.⁊ duaꝝ tertiaꝝ.ʒ.i.bdellij fabaldi di sextaria duo turis masculi sextaria. v.⁊.ʒ.ii.galbani sextaria.ix.⁊.ʒ.ii.⁊ duas tertias.ʒ.i.dibic mundati sexta ria.v.⁊ duas tertias.ʒ.i.myrti sextaria.ii.masticis sexta ria.iii.⁊ duas tertias.ʒ.i.aristologie rotunde sextaria.iii ⁊ duas tertias.ʒ.i.radicis lilij celestis sextaria.iii. et.ʒ.ii. cordumeni sextaria.vi.radicum alkekengi.ʒ.vi.folij in di sextaria.iii.⁊ duas tertias.ʒ.i.carpobalsami ⁊ calami aromatici ⁊ casie ⁊ zedoarie ⁊ doronici oium aā: sexta ria duo seminis mandragore pondus.ʒ.iiii.cinamomi pondus.ʒ.vi.assari pondus.ʒ.iiii.cardamomi grana i tegra.l.gariofilorum masculorū sextaria.v.gariofiloꝝ feminarum sextaria.iii.berodoan sextaria duo ⁊.ʒ.ii.ci namomi sextaria duo galange pondus.ʒ.iii. margari tarum non perforatarum pondus.ʒ.v. coralli sextaria duo et.ʒ.i.aristologie longe pondus sextariorum.ix.sa fere pondus.ʒ.ii. acori albi sextaria duo ⁊.ʒ.ii. casie inde pondus sextariorum.iii. zinziberis et piperis al bi amborum ana sextaria. v. amios et nigelle ambo rum ana.ʒ.xii. furenid sextaria duo et .ʒ.ii. eleuias

tertias.ʒ.i.beem albi ⁊ ru. amborum ana sextaria duo et duas tertias.ʒ.i.fellis vaccini pōdus.ʒ.ii.fellis adib et fellis vrsi et fell corui oium ana pōdus.ʒ.i.aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas ifulsa q̄ ex eis ifundātur in vino septē dieb⁹ ⁊ p⁹ illud proijce sup eas medicinas cōtritas ⁊ cōfice cū melle dispumato ⁊ olei balsami sextaria.iii. ⁊ sit q̄titas vini i q̄ ifuse sūt medicine q̄tas in q̄ soluātur medicine ⁊ frāt sicut electuariū ⁊ ponat in vase figuli aut lapidis mūdo ⁊ feruiat.v.aut sex ebullitionib⁹ ⁊ auferat ab igne ⁊ infrīet ⁊ reponat in vase vitri ⁊ p⁹ illud sumat debobaton claudā feminā decrepitā ⁊ ligent man⁹ ⁊ pedes ei⁹ adīuicē ⁊ ponat in vase eris ⁊ p̄iciat desup lupinoꝝ alboꝝ ⁊ aneti amboꝝ aā.pugillus.i.⁊ p̄iciat desup aque dulcis q̄tū necesse ē ⁊ coop̄iat os vasis ⁊ decoquat cū leui igne donec decoq̄t ⁊ p⁹ illud auferat ab igne ⁊ colet ius ⁊ sumat ⁊ mundificet caro ei⁹ et ossa ipi⁹ ⁊ pili ei⁹ ⁊ reducat ius ad vas mūdū ⁊ p̄iciat sup ips olei balsami ⁊ olei nardi q̄titas sextarii.i.⁹ de vnoq̄q3 ⁊ decoquātur lēto igne donec remaneat ei⁹ tertia deīde p̄iciat sup ips mel sm̄ q̄ntitatē iuris ⁊ decoq̄t donec ingrossetur ⁊ cōuertat ī spissitudīē mellis grossi deide p̄iciant desup medicine cōfecte p̄dicte i p̄ncipio confectiōis ⁊ infrīet ⁊ repōat i vase vitri ⁊ dimittat.vi.mēsib⁹ ⁊ administret p⁹ illō ⁊ nō administret añ illud q̄ñ ite[illegible].

Recalbatarabanmin⁹. ℞.carpobalsami pōd⁹ ʒ.ii.croci pōdus.ʒ.x.muschi pondus tertie.ʒ.i. hellebori albi.ʒ.iii.opij pōdus.ʒ.xv.cōdisi pōdus.ʒ.ii.piperis pōdus.ʒ.x.feniculi crudi pōdus.ʒ.ii.seminis iusq̄ami al.pōdus.ʒ.x.euforbij pōdus.ʒ.vii.amomi et corticū radicis mādragore oium ana pōdus.ʒ.ii.vīnce ⁊ casie ⁊ ammoniaci ⁊ olibani ⁊ radicis lilij ⁊ xilobalsami ⁊ pulpe collog̃tide ⁊ ziziberi ⁊ serapini ⁊ oppoponaci ⁊ cinamomi ⁊ castorei ⁊ bezeribalsi ⁊ melesdar ⁊ casie lide oium aā.ʒ.ii.se.albarmel ⁊ garioffiloꝝ et folij indi ⁊ adipis gruis ⁊ fellis elephātis oium aā.ʒ.iii.aur. et argēti amboꝝ ana pōdus sextie.ʒ.i.intoꝝ ⁊ cribellatorū ⁊ zedoarie ⁊ doronigi ⁊ castorei oium aā.ʒ.iii.spice aromatice pōdus.ʒ.iii.costi amari pōdus.ʒ.iii.carui pondus.ʒ.ii.aristol.rotūde pōdus.ʒ.i.aneos ⁊ origani psi et ⁊ radicis alzulere ⁊ g̃noꝝ capparis oium ana pōdus ʒ.i.ⁱterfectos p̄rio sui ⁊ zuccari ⁊ baccarū lauri ⁊ sanguinis draconis oium ana pōdus ʒ.ii.salis idi ⁊ vīnen masculi amboꝝ ana pōdus.ʒ.ii.sulfur marini pōdus.ʒ.i.burīgi ⁊ piperis amboꝝ aā pōdus.ʒ.ii.casie fistule mūdate a cāna ⁊ g̃nis suis ⁊ ebur ⁊ venancal ⁊ radicū canabis et risi oium ana pōdus.ʒ.i.aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ ifunde q̄ ex eis infundant in vino ⁊ confice cū melle dispumato ⁊ vtere post sex menses.

Trikekēgi magni q̄ cōfert ad mollificatiōem stōi ⁊ frigus ei⁹ ⁊ ad febres antiq̄s ⁊ sincopim ⁊ difficultatē vrine ⁊ albaras ⁊ morpheā ⁊ vigilias ⁊ fracturā ossiū ⁊ tussim hūidā ⁊ ptisicos q̄ñ non adest febris ⁊ ad illū cui⁹ iā ifratū ē corpus ⁊ ad hemorroidas ⁊ splenaticos ⁊ ad cubellati ⁊ colicā ⁊ hydropicos ⁊ ad mulierē q̄ egrotat i p̄gnatiōe sua ⁊ ad p̄uocatiōnē mēstruis ⁊ ventositates q̄ sunt i iū[illegible] ⁊ iflāmationē et ad dolores genu ⁊ dorsi ⁊ lateri.cui⁹ p̄mitio. ℞.myrobalanoꝝ nigroꝝ ⁊ belliricoꝝ sirēdēgi ⁊ piperis ⁊ macropiperis ⁊ zinziberi ⁊ spice ⁊ casie ⁊ fusulmi[illegible] ⁊ salis idi ⁊ salis rubei ⁊ salis naptici ⁊ salis masse ⁊ lingue auis ⁊ ciperi ⁊ beil ⁊ cinami ⁊ burīgi ⁊ origani psi ci ⁊ nigelle ⁊ granoꝝ nil ⁊ cymini ⁊ folij indi ⁊ se.apij ⁊ coriādri sicci.Et inuenim⁹ in q̄busdā descriptiō ab⁹ has medicinas iterū sauel ⁊ e iatel ⁊ almamuib ⁊ ecosibaracosi oium aā.ʒ.iii.oppopōacis.ʒ.viii.turbit lb.i.⁊ sextaria.iiii.⁊ passularū enucleatarū aur.c.eblicoꝝ aur.cc.

pendicioꝝ lb.vi.⁊ olei sisami lb.ii.⁊ i descriptiō [illegible] i.tere medicinas ⁊ eleampanā ⁊ cribella [illegible] sulas p̄sē cū aq̄ ⁊ cola ⁊ ifunde casi [illegible] emblicos i aq̄ libris.xxiiii.die ⁊ nocte [illegible] remaneāt libre.viii.⁊ p̄ijce emblicos ⁊ [illegible] blicoꝝ ad vas secūdo ⁊ cōfrica in eā [illegible] in aq̄ passularū fricatiōe bona aut [illegible] blicoꝝ q̄ ē in vase ⁊ p̄ijce desup pendicios [illegible] leui igne vsq̄q̄ resoluant pendicij [illegible] dine mellis ⁊ p⁹ illud p̄ijce sup eā olei [illegible] moue vsq̄q̄ cōmisceat cū aq̄ ⁊ [illegible] pāno ⁊ remoue ab igne ⁊ puluerisa desup [illegible] tritas ⁊ vtere.cui⁹ dosis sit aur.[illegible] mini secundum mensuram sue virtutis.

Trikekēgi.min⁹ valēs ad hydropicos [illegible] ⁊ os epat ⁊ splenis ⁊ iternas ⁊ [illegible] bunculos ⁊ i sanū ⁊ [illegible] cui⁹ p̄mitio. ℞. myrobalanoꝝ citrinoꝝ.ʒ.xx.myrobalanoꝝ [illegible] ⁊ belliricoꝝ oium aā.ʒ.xx.eblicoꝝ lb.[illegible] ʒ.i.passularū enucleataꝝ lb.i.aggrega has [illegible] p̄ijce sup eas aq̄ lb.xxx.⁊ bulliat vsq̄q̄ [illegible] lb.viii.⁊ colet ⁊ accipe casie fistule [illegible] nis suis lb.i.⁊ p̄ijce sup eā aquā colatā ⁊ [illegible] tiōe vna ⁊ cōfrica bn̄ ⁊ cola p colaturā [illegible] pendicioꝝ ⁊ p̄ijce sup eā cū aq̄ ⁊ bulliat vsq̄q̄ [illegible] pendicij ⁊ fiat eis spissitudo mellis deīde [illegible] sisamini recētis lb.i.ʒ.⁊ cōmisce omnia [illegible] duab⁹ ebullitionib⁹ ⁊ remoueat ab igne ⁊ [illegible] ablate ⁊ spice ⁊ rosarū ⁊ petroselini [illegible] ni ⁊ salis idi ⁊ radicis lilij celestis [illegible] camedreos ⁊ siseleos ⁊ aristol.lōge [illegible] xilobalsami ⁊ gētiane ⁊ leodog [illegible] aā.ʒ.iiii.succi eupatorij ⁊ succi absinthij [illegible] nāti oium aā.ʒ.v.se.eufozue ⁊ se.apij [illegible] tie ⁊ succi liqritie ⁊ scamonee oium aā.[illegible] ⁊ acori ⁊ se.feniculi ⁊ anisi oium aā.[illegible] cymini carmeni nigri.ʒ.iiii.tere ⁊ cribella has medicinas et accipe mezerion.ʒ.xx.⁊ ifunde [illegible] olei sisamini.lb.iii.feruēt donec cōsumat [illegible] deīde inolue cū eo medicinas et p̄ijce [illegible] decoctos et cōmisce bene et ponet [illegible] sis.ʒ.iiii.cū lacte camele aut cū aqua [illegible] vue vulpis et alkekengi.Et ego dicā [illegible] in summa secunda.

Onfectio candon⁹ valēs ad [illegible] sas et p̄scturā et colici et oblo[illegible] tā mulierib⁹ p̄gnātib⁹ [illegible] egritudib⁹ frie:c⁹ p̄mitio.℞.sele [illegible] amboꝝ ana.ʒ.xx.eufo[illegible] et piretri [illegible] aā.ʒ.vii.Terant et cribellent et cōfi[illegible] ministretur post sex menses.

Onfectio cognoīata cōdari [illegible] ei aure.ii.myrrhe et assari [illegible] ci et petroselini ermeu oium aā aur.ii.[illegible] et romāe amboꝝ aā aur.vi.costi et [illegible] oium aā aur.i.carpobalsami aur.iii.[illegible] et liqritie ⁊ scolopēdrie ⁊ polij ⁊ [illegible] aur.iii.oli balsā aur.vi.p̄mixtiōis [illegible] q̄tū suffic c⁹ dosi sit sic auell ana cū [illegible]

Onfectio de calamēto q̄ cōfert dolorib⁹ [illegible] epatis frie ⁊ hoc [illegible] bitib⁹ p̄sodos.cui⁹ p̄mitio.℞.calamēti [illegible] sis ⁊ mōtani ⁊ petroselini ⁊ siseris oium aā.[illegible] apij ⁊ camemille ⁊ basse oium aā.ʒ.iiii.[illegible] peris.ʒ.iiii.Et in descriptione alia.ʒ.[illegible] cum melle ⁊ administretur.

c Onfectio de seminib' faciēs ad dolores epatis et splenis et stōi et ventositates grossas ī ventre. cu' pmixtio. R. casie et amomi et spice et amoos et seminis feniculi et se. apii et anisi et siseleos et castorei et seminis aneti et aristologie longe et galbani et assari et caruui oīuz pāro equales et mellis dispumati quātum sufficiat et permisceatur et administretur.

c Onfectio de iacyntho nr̄a. Hec ē cōfectio nr̄a quā expti sum' in regib' et eoꝝ similib' et cognouim' in ea iuuamēta maxima, pp̄ue in egritudinib' algiesgies et alguesfet et pulsu cordis et debilitate cordis et ī eradicaunt de eis egritudines antiqs in qbus nō cōferūt curatiōes et iuenim' in ea iuuamentum maximū in egritudinib' cerebri et stōi et epatis et pp̄ue splenis et colica et valet ad dolores iuncturarū et febres antiqs cu' descriptio. R. fracture iacynthi et pp̄e rubee granate et cristalli pōdus aur. i. q ponant in instrumēto terēdi et lapidis eius cōtritio cū facilitate subtiliter vel alterent deide ponat in tabula et p̄pparet sup eā ad terendus et sumat lapidis aluis pōdus. 3. i. albahic pōdus. 3. i. et auri liqi ī crucibulo suo linito cū lithargyrio donec aurū fiat sicut vitrū et terat pōdus tertie. 3. i. et argenti vitreati cū odore stanni pōdus sexte. 3. i. et fiat cū vnoqq̄ eoꝝ de cōtritiōe et pulueriatiōe illud qd̄ fit in iacyntho deide sumat sūma eoꝝ et pj̄ciat in tabulā vitreā et inuoluat in vino odorifero et terat donec exiccet et teretur donec fiat puluis subtilissim' deide sumat et reponat. Sit ergo sūma po. i. deinde sumat agarici et epithymi et piperis et zinziberis et gariofiloꝝ et santaci oīuz ana po. s. et sumat lapidis armeni et lapidis azuli et salis napici et zedoarie et doronigi et been et lingue bouis oīuz an. tertia ptis. i. deide sumat spice celtice et ē nerdide et amomi et acori et folii et cinamomi et ozigū et basse et ysopi et cymini oīuz an. qrta ptis. i. deide sumat pullegij et petroselini et lapidis iudaici et se. apij et myrrhe et olibani et croci et pipis al. oīuz ana sexta ptis. i. et sumat ossiz elephātis tertia ptis. i. tere ergo oēs has medicinas et pj̄ice sup eas calce lapidū et tere et cōfice cū melle emblicoꝝ qd̄ sit pōdus dupli eoꝝ et fac trociscos aur. i. et da in potu.

c Onfectio alia de medicinis Gal. q cōfert egritudinib' cāne pulmonis et vlcerib' pulmonis et sputo sanguis et puris et saniei attracte ad pect' et difficultati spiri. cu' pmixtio. R. gūmi albotin aur. iiii. croci aur. iiii. olibani aur. iiii. myrrhe aur. iiii. radicū liq̄ excorticatarū aur. iiii. gnoꝝ pini magni aur. iiii. spice semi aur. ii. s. casie nigre aur. ii. dragagāti aur. iii. carnis dactiloꝝ semi aur. iii. crete semi' que dicit stella aur. iiii. galbani clari mūdi aur. xxx. costi aur. iiii. et inuenim' in descriptiōe alia aur. i. mellis boni cotilas. iii. decoquantur mel et gūmi albotin in vase duplici. qūqz puenit ad terminū ipsius mediocris tūc pmisce cū eo galbanū et decoque ipsius donec pueniat ad terminū vj vtqz deco distillat stilla vna nō dilatet deide infra ipsius et pj̄ice sup ipsum medicinas reliqs tritas et pmisce ipsum et vtere.

c Onfectio que pinet atrosōmacis mirabilis ad tussim et sputū sanguinis et vlceris pulmonis et saniei ei' collectā et apa ipsi' et corruptionē laceriti et vomitū cibi et colericā passionē et fluxū ventris et lacertū velice et postocaronē mīsdio et febres trīticos paroximos data in potu aū horā p horā vnā et extenuationes et maxiliā aplonis et venena ebibita et ex pcussiōe eutenicia cu' pmixtio. R. nerediē costi galbani castorei opij melanopipis et macropipis et storacis oīuz an. 3. i. mellis kili. i. tere medicinas siccas et cribella. galbanū vero decoque cū melle donec liqfiat et qn̄ liquesit tunc cola ipsum et funde sup ipsas medicinas et pone in vase vitri aut vase argēti et de ea da in potu qūtū ē faba egyptiaca cū aqua mellis qūtitate duoꝝ cadoꝝ et distilla super ipsam dignitatis de oleo sisamino guttas in ea.

c Onfectio q cōperat ad canabiūs extrahēs arenā in vrina et relīqs mās vlcerū. cu' pmixtio. R. radicū lilii aur. iii. siseleos camedreos seniculi ypericon et ē foliū alkanedeo bayr et ē semen alkanabosi oīuz an. aur. iiii. amomi aur. viii. cinamomi aur. xij. sileris mōtani spice ide croci sanasisin se. apij meccani polij se. rute silvestris pullegij cretēsis oīuz an pōdus illō ide radicis liqritie lapidis semi masculi et feminie oīuz an. aur. xvi. mastici babylonici aur. xxiiij. seminis agnicasti saradic aboꝝ an. aur. xxiiij. condumeni aur. xlviij. cōficiant cū melle decocto et det de ea in potu qūtitas aurei lane cū sirupo mellino pmixto qūtitate qttuor cadoꝝ.

a Ro medicine de gētiana valēs ad duritiē et oppilatiōes et dolore epatis et splenis et febrē antiquā. cu' pmixtio ē vt sumat gētiane et piperis amboꝝ ana pōdus. 3. x. et daeniloꝝ alboꝝ siccoꝝ et folij et spice et aristol. oīuz an. 3. i. tere et pulueriza ipsa et cōfice ea cū melle dispumato ita vt fiat in loco mellis spissi cu' dosis sit pondus. 3. i. cum aqua mite decocte.

a Ro medicine q nōiat donū dei et fuit iuēta ī thesauro regis et dixerūt q confert podagre et hemorroidib' et corruptioni ani et frigorib' et sa cit appetere cibū et coitū et puocat et cōseruat sanitates qs̄ habet in tpe veris aut hyemis indue mēsib' in oī die veneris ola mēsis. Cu' pmixtio ē vt sumat myrobalanoꝝ ni. et bellircoꝝ et emblicoꝝ et acori et aristol. longe et rotūde et secacul et beil et cardamomi et gariofiloꝝ et camomille et zizibert et sisami nō excorticati oīum ana pōdus. 3. vi. et nucis muscbate et spice et turbit albi in alio myrrhe et mōc et le et dauci et assari et se. apij mōtani et cuforbij oīuz ana pōdus. 3. ii. et alinene et cameos et medulle tritici q se. porri et iuderi al. et papaueris et zodoarie et doronigi et venerū liqritie et amomi et petri et spodij et sileleos et asse sedide et cymini et ciamomi et casie ide et casie plice et alcatamon et vince et ciperi et radicis neusaria et macropipis et calami aromatici et castorei oīuz an. 3. iiij. et corticū radicis apij. 3. viij. et scorie ferri mundate triti auntite tribus ebdomadis. s. ebdomada vna cū zuccaro et ebdomada cū aq̄ et melle et ebdomada cū aceto: deide incipe et infunde eā vno die ī aceto deide cōuerte eā in mane ad zuccarum et tertia die conuerte eā ad aquā mellis vel ita fac illud de ea trib' ebdomadis sm̄ hūc modū deiā sicca eā ī vmbra et tere eā donec fiat sicut alcohol et tere reliqs medicinas et pulueriza eas et cribella ipsas deiā pōdera de medicinis pxo. ij. et de scoria pcē vnā deiā inolue eas et butyro vaccio bono et pj̄ice cū melle bono et pone cū eo de ponidijs pōdus scorie deiā lisfac pēdicos et fūde eos desup cū melle dōec fiat ī loco mellis spissi deiā pone eā ī vase viridi nouo mūdo et liga caput ei' et sepeli ipsuz ī ordeo sex mēsib' et da ipsas ī potu ex' dosis sit sicut galla in mane ī ieiuno et nō cōedat aliqd donec tres hore diei p teransit ide cōedat et regat ipsas regimine eqū et fugiat ab eo nauseatiua faciētes et pparatio et fūiq et qb' timet ei nocumētū. Quidā aūt medicoꝝ existimauerūt q hec medicia effugat malitiā veneni pmonoli et fac possidē sanitatē.

m Edicina cōfecta q cōfert debilitati epatis et stomachi et sputo sanguinis. R. balaustiaꝝ et sanguinis draconis et folioꝝ alasi et aluminis iameni an. grāna vuz tere ea et pulueriza et decoque ipsa et cola aquā ei' et da ipsas ad potādū tepidā qn̄ bō ē.

c Onfectio humne medici q facit ad corruptionē cōplonis et epatis epatis et cōfortat stōm et clar

ficit colorem. Cuius permixtio est ut sumantur myrobalanoꝝ ⁊ alkegi ābo ꝝ ana pōdus .ʒ. xxxv. ʒinʒiberis cinamomi ana .ʒ. x. piperis al. pōdus .ʒ. xxiiij. ⁊ alcalasir pōdus .ʒ. iiij. ⁊ galāge pōdus .ʒ. v. ⁊ nardi īdici pōdus .ʒ. vi. ⁊ succi apsinthij .ʒ. v. ⁊ vini cocti ⁊ almeisus quātitas qua cōficiant̄ medicine tere medicinas ⁊ puluerisa eas ⁊ confice eas cū vino ⁊ almeisus ⁊ fac de eis pillulas similes piperi. ⁊ sit dosis eī⁹ .ʒ. ij. cum aqua tepida.

c Confectio cognoīata impecliō q̄ cōfert ad difficultatē vrine ⁊ dolorē dorsi ⁊ debilitatē renuꝫ ⁊ frangit lapidē. cui⁹ pmixtio. Rē. se. papaueris ⁊ seminis porri ⁊ seminis aneti ⁊ se. apij ⁊ se. lilij ⁊ se. lactuce ⁊ se. endiuie ⁊ se. portulace ⁊ been albi ⁊ rubei ⁊ lingue auis ⁊ seminis alkerua ⁊ kesile ⁊ se. assebesabrē ⁊ seminis sansuci ⁊ se. kebulie ⁊ piperis ⁊ nu bil ⁊ g̃noꝝ nasturtij ⁊ seminis maru ⁊ vitice ⁊ amoniaci ⁊ floris squināti ⁊ se. napi ⁊ dragagāti ⁊ seminis iusq̄ami albi ⁊ origani ⁊ ʒarub ⁊ selenati ⁊ g̃noꝝ nil ⁊ costi ⁊ carui ⁊ psilij ⁊ sauine ⁊ mule ⁊ olibani ⁊ seminis mersulē ⁊ casie ⁊ se. lini ⁊ salio idi ⁊ se. vrtic ⁊ se. alkekengi rubei ⁊ albi ⁊ cymini carmeni ⁊ cinamomi ⁊ se. selengemisk ⁊ mugath ⁊ sene de mecha ⁊ hermodactiloꝝ ⁊ epithymi ⁊ anisi ⁊ seminis salle ⁊ siracho g̃noꝝ solio oiuꝫ an̄ .ʒ. iiij. rideri albi ⁊ rubei ⁊ amoos ⁊ ʒedoarie ⁊ kinau ⁊ se. feniculi ⁊ cinamomi ⁊ myrobalanoꝝ citrinoꝝ ⁊ kebuloꝝ ⁊ seminis barmel ⁊ g̃noꝝ myrti ⁊ sinapis ⁊ canabis ⁊ sisami excorticati ⁊ fenugreci ⁊ se. daucie oiuꝫ an̄ .ʒ. v. secacul ⁊ ʒinʒiberis āboꝝ an̄ .ʒ. iiij. kie ⁊ piperis al. ⁊ gariofili ⁊ spice et floꝝ alcāne ⁊ piretri oiuꝫ .ʒ. i. ⁊ scamonee pondus tertie .ʒ. i. se. melonis ⁊ se. melonis lōgi āboꝝ an̄ .ʒ. x. olei sisamini .ʒ. xl. mell lb. ij. dos integra .ʒ. ij. cū aqua tepida.

c Confectio quā narrauit assimeri ⁊ dixit q̄ ē experta q̄ ē cōueniēs paralysi ⁊ torture ⁊ mollificatōi ⁊ reliq̄s egritudinib⁹ q̄ꝝ radix est phl̄a de qua sumat̄ sm̄ q̄ntitatē quā tollerat eger ⁊ si sumat̄ ex ea mēbrū mollificatū iuuat cui⁹ pmixtio. Rē. apij ⁊ euforbij ⁊ castorei ⁊ cinamomi ⁊ macropiperis ⁊ iusq̄ami albi ⁊ spice ⁊ ʒinʒiberis ⁊ croci oiuꝫ an̄. ptes eq̄les tere ⁊ cribella ⁊ cōfice cū melle despumato ⁊ pone in vase vitreo ⁊ vtere quū necesse fuerit.

c Confectio īpinguatiua nr̄a expta. Rē. mugath ⁊ nucis rideri ⁊ been ⁊ ʒedoarie ⁊ dragagāti ⁊ seminis papaueris ⁊ karabe oiuꝫ an̄. pōdus .ʒ. iij. tere ⁊ puluerisa ⁊ frige cū butyro frixione leui ⁊ pinsce cū duab⁹ onsis pinis sanich triti ⁊ emla .i. ʒuccari mōlirata cū omia pūa deīde sumat̄ oī die pōdus .ʒ. xx. ⁊ decoquat̄ cū duab⁹ libris lactis ⁊ piciat desuper de butyro quantū necesse est ⁊ sorbeatur q̄ꝫ bonum est.

Explicit tractatus p̄mus. Incipit secūdus de bieris.

b **Iera** est nomen solutiui rectificatis ⁊ b⁹ q̄dē interpretatio ⁊ expositio ē medicina diuina. Et p̄mū q̄dē solutiui de cognitis fuit biera rufi ⁊ antiq̄tus nō cadebat nomē biere nisi sup hāc deinde noīate sunt alie eo. Et nō d̄r medicina diuina nisi q̄re actio solutiui est res diuina saluans ex iuuatib⁹ sue nature. Et antiq̄⁹ q̄dē nō fuerūt dare i potu biere nisi q̄n medici timebāt ex malitia solutiuoꝝ simpliciū sicut pulpe collogintide ⁊ bellebori ⁊ alioꝝ. Et q̄n volebāt vti eis pmiscebāt ea cū faciētib⁹ penetrare ⁊ rectificātib⁹ ⁊ beʒabard donec ausi facti sunt in vsu eoꝝ. Postea edomiti sunt i eis ⁊ acceperūt succū eoꝝ deinde ausi sūt in eis adeo donec acceperūt ea sicut sūt in pillis. Sciat ergo medicus q̄ biere magis sūt salue q̄ decoctiōes ⁊ pille. Et nō diminuunt̄ p̄p malitiā suā imo p̄pter eā q̄ excusant ab eis p̄pter cōsuetudinē malā. Et

q̄n ipse nō trahūt ex lōginq̄o hec [illegible] Et dosis de bieris ē vsq̄ ad .ʒ. iij. aut [illegible] eas salue masse. Et magis [illegible] est q̄ epithymi cū pass[illegible] nē q̄rundā eoꝝ. Rē. epithymi [illegible] dactarū .ʒ. x. myrobalanoꝝ [illegible] dos .ʒ. iiij. aque lb. iiij. [illegible] dum in ieiuno. Et cōsequenter [illegible] mis catoli .ʒ. v. cū paruo oleo [illegible] bus tribus diebus [illegible] cū aqua [illegible]

b Iera picra .i. amara. [illegible] social et cinamomū [illegible] mentū q̄d facit [illegible] cōseruet ⁊ sic casia ⁊ crocus [illegible] cordis ⁊ sboi. Et forasse crocus [illegible] rē capiis q̄re os de mixtione pōdus [illegible] saꝝ q̄n inest ei adiutoriū ad solutionē [illegible] ne buidarū. Et q̄ꝫ ponūt loco [illegible] aloes ⁊ carpobalsami ⁊ xilobalsami [illegible] nē sboi ⁊ resolutionē ⁊ albeʒabarā [illegible] q̄ ponūt in ea florē squināti q̄ [illegible] ex aloe ⁊ rosas vt expellāt malitiā [illegible] machos ⁊ capite. ⁊ q̄ꝫ fermētat [illegible] et q̄ꝫ est sicca nō fermētata. Ego [illegible] uerisata trociscos cū aq̄ bdelij [illegible] ⁊ videris n̄ā inuenies illud magis [illegible] tasse bdeliū ēterere [illegible]. Et [illegible] q̄ntitate rectificationes aloes. [illegible] q̄ ponit pōdus medicinarū [illegible] ⁊ de eis fit q̄ octuplū ⁊ addit [illegible] occipitij ipsi ex ablutis q̄d ē debili⁹ [illegible] mēs calefactio ⁊ febriū ⁊ nō [illegible] sitimo ei cui⁹ febris est fortis. [illegible] de aloe nō abluto et est forti⁹ [illegible] febricitātib⁹ q̄ntitas de eo sumit̄ [illegible]

Et biera q̄dē nō est res [illegible] sit cū facilitate ⁊ paulatim [illegible] oponē faciā in die secūdo ⁊ nō ē [illegible] ne ex lōginq̄o imo nō solat [illegible] cōmiscet ex sbō ⁊ intestinis. Et lōginq̄o [illegible] tractiōis ē p spatio ab[illegible] venis. [illegible] gnita vniuersitat. ē hec descriptio [illegible] generatas i capite ⁊ sbō ⁊ dolores [illegible] torturā ⁊ q̄ntitatē lingue ⁊ mollificationē [illegible] tas hec ē pmixtio. Rē. masticis ⁊ cinamomi ⁊ [illegible] ce ⁊ carpobalsami ⁊ croci ⁊ xilobalsami [illegible] ana pōdus .ʒ. i. aloes sublimis [illegible] cribella ⁊ sit dosis integra .ʒ. i. cū melle ⁊ aqua tepida.

b Ieralogodion. Hec cōfectio [illegible] rum inuenciū mūdificās corpus [illegible] bonitatib⁹ suis cū solutiui [illegible] būoꝝ ⁊ superfluitatū ⁊ cōfert ad egritudines capitis ex dolorē ⁊ emigraneā ⁊ cephaleā ⁊ vertiginē [illegible] maniā ⁊ epilepsiā ⁊ amorē ⁊ paralysim [illegible] simo ad apoplexiā ⁊ totū illud [illegible] dictū ē de sectione ⁊ ē melius illo [illegible] res auris et oculi et cōfortat [illegible] tio et puocat mēstrua et remouet [illegible] cōfert ad q̄rtanā et oēs passiones [illegible] bres antiq̄s et valet ad dolores [illegible] et venā sciaticā et ē vtilis ad [illegible] antiq̄ i capite et alia et ad baras et morpheā [illegible] et excoriatiōes ⁊ lepra ⁊ ad scrofulas ⁊ [illegible] cros cui⁹ hec ē pmixtio. Rē. pulpe collogintide [illegible] salle assate ⁊ agarici ⁊ scamonee ⁊ bellebori [illegible] niaci ⁊ scordeon oiuꝫ an̄ .ʒ. iiij. [illegible]

añ.ʒ.ij.ʒ.epithymi ⁊ camedreos ⁊ bdellij ⁊ aloes oium añ.ʒ.ij.basiliconis ipericon ⁊ folij idi ⁊ prassij. ⁊ polij ⁊ casie et melanopipis et leucopipis et macropipis et croci et cinamomi et opoponaci et polypodij et serapini et castorei et myrrhe et petroselini et aristol. lõge et succi absinthij et euforbij et spice et amomi et zinziberi oius añ. põdus.ʒ.ij. gẽtiane et sticados añ.ʒ.i.ʒ. mellis quãtum sufficit dosis integra aur.iiij.cũ aqua tepida et melle aut cũ decoctione epithymi et passularũ enucleatarum.

b Jeralogodion fm descriptionẽ Alegri. ℞. pulpe collogntide et croci et ammoniaci et corticũ ellebori albi et scamonee et ipicon oium ana aur.x.epithymi et polypodij et bdellij et aloes et camedreos et prassij ⁊ casie oius añ.aur. viii. macropipis et leucopipis ⁊ melanopipis ⁊ cinamomi ⁊ croci ⁊ opoponaci ⁊ serapini ⁊ castorei ⁊ petroselini ⁊ aristol. lõge oius añ.aur.iiii.cõficiat cũ melle despũato ⁊ sit dos. aur. iiii.aut.iii.fm virtutẽ cuiusq3 dosis cũ aq̃ mellis ⁊ sale.

b Jeralogodion fm descriptionẽ Pauli. ℞. pulpe collogntide aur.xx.cepe muris assate ⁊ agarici ⁊ ãmoniaci ⁊ corticũ ellebori ni. ⁊ scamonee ⁊ ipericon oius añ.aur. x. polypodij ⁊ epithymi et bdellij ⁊ aloes ⁊ camedreos ⁊ prassij ⁊ casie oium añ. aur.viii.myrrhe ⁊ opoponaci ⁊ serapini ⁊ petroselini ⁊ triũ piperũ ⁊ cinamomi ⁊ croci ⁊ castorei ⁊ aristologie longe oius añ.aur.iiii.melli q̃ntum sufficit.

b Jera rufi faciẽs ad cholerã nigrã et pblã et alopiciã. ℞. pulpe collogntide aur.xx.camedreos aureos.x.serapini et opoponaci amborum añ.aur.viii.se.apij mõtani aur.v.aristol. rotũde aur.v. piperis albi ⁊ nigri ãbo⁊ añ.aur.v.cinamomi aur.iiii.casie aur.viii.sticados ⁊ croci ⁊ polij ⁊ myrrhe oius ana aur.iiii.infunde myrrhã cũ vino ⁊ tere medicinas ⁊ cõfice cũ melle despũato ⁊ pone i vase ⁊ vtere qñ necesse fuerit. Et in descriptiõe alia pulpe collogntide.ʒ. xx. aloes scotrĩi põdus.ʒ. v.galãge.ʒ.x.camedreos.ʒ.xx. serapini ⁊ opoponaci ãbo⁊ añ.ʒ.viii. aristol. rotũde ⁊ petroselini ⁊ p.piris al.nigri oius añ.ʒ.v.spice ⁊ casie ⁊ cinamomi ⁊ croci ⁊ zinziberi ⁊ myrrhe ⁊ polij oius añ.aur. ii. ⁊ inenim⁹ additũ i descriptione alia relatũ ad hoc qδ est in luriamati de medicinis camepitheos et agarici et prassij oius añ.ʒ.x.⁊ õficiat cũ melle ⁊ sit dos ei⁹ põdus ʒ.iiii.cũ aq̃ calida ⁊ melle ⁊ sale i ieiuno post abstinẽtias.

d Descriptio vniuersitatis biere archigenis q̃ confert oi egritudini grãue et pblate crudo ⁊ non crudo ⁊ melia ⁊ vitio aq̃ in oclo ⁊ dolori capit ⁊ facit ad vtiginẽ ⁊ epilepsiã ⁊ valet ad iceptionẽ egritudinũ visus ⁊ raucedinẽ hũidã ⁊ dolores gutturis ⁊ difficultatẽ anheli⁹ ⁊ spasmũ ⁊ exturas et materijs grossis ⁊ cõfert ad aquã citrinã ⁊ scabiẽ. Et qñ3 dat in potu pauper pp dolores ilõi ⁊ vẽtris ⁊ inficio cũ decoctiõe rute. Et qñ3 ponit i ea castorei parũ.s.vsq3 ad siliq̃s.iiii. ⁊ ad dolorẽ dorsi ⁊ metron ⁊ ad venas sciaticã ⁊ ei silia cũ aq̃ centaure ⁊ pmiscẽt cũ ea ⁊ succus cucũeris asini ⁊ collogntide siliq̃.iiii.i aq̃ abrotani ⁊ dat in potu ad morsus canis rabioli ⁊ facit securitatẽ a timore aque p̃cipue cũ põdere.ʒ.i.de adustiõe canceri fluuialis . cuius hec ẽ pmixtio. ℞. pulpe collogntide.ʒ. xxii. prassij ⁊ sticados ⁊ ellebori ni. ⁊ camedreos ⁊ scamonee ⁊ leucopipis ⁊ macropipis oius añ.ʒ.ii.cepe muris assate ⁊ euforbij ⁊ aloes ⁊ croci ⁊ gẽtiane ⁊ petroselini ⁊ ãmoniaci ⁊ opoponaci oius añ.ʒ.i polij ⁊ cinamomi ⁊ serapini ⁊ myrrhe ⁊ spice ⁊ ligni ⁊ calamĩ mõtani ⁊ aristol. rotũde oius añ.ʒ ii.mellis q̃ntũ sufficit ⁊ sit dos aur. iiii. cũ decoctione epithymi ⁊ passularũ mũdatarũ.

b Jera archigenis descriptione Pauli. ℞. prassij ⁊ agarici ⁊ camedreos ⁊ pulpe colloquintide ⁊ sticados omnium ana pondus aur. xx. opoponaci ⁊ serapini ⁊ petroselini ⁊ aristol. rotunde ⁊ piperis al. oium añ.aur.v.cinamomi ⁊ spice ⁊ polij ⁊ croci oius añ.aur. iiii. Tere ex medicinis q̃ sicca sunt ⁊ cõquassa gũmas ⁊ infunde in melle ⁊ permisce ⁊ sit dos aur.iii.cuius salis tri ti pondere.ʒ.i.cum aqua mellis.

t Theodoricon magnũ qδ valet ad corruptionẽ cõplexiõis ⁊ replexionẽ ⁊ superfluitates viscosas grossas et obliuionẽ et tenebrositatẽ visus ⁊ difficultatẽ anheli⁹ et stuporẽ et dolores epatis et ilõi et splenis et renũ et vẽtricũ et phibitionẽ menstruo⁊ et colicã et ẽ solutiuũ absq3 labore.cui⁹ dos. sit põdus aur. iiii.cũ decoctiõe epithymi et agarici aut cũ aq̃ cala. Cuius hec ẽ pmixtio. ℞. aloes scotrĩi põdus.ʒ.x. agarici albi põdus.ʒ.xx. croci et cinamomi et acori et masticis et olei balsami oius añ. põd⁹.ʒ.iii. reusini.ʒ.i.ʒ. xilobalsami et carpobalsami et euforbij et macropipis et piperis al.et ni.et gẽtiane ro.et floris ligni oius añ pondus.ʒ.ij.costi amari camedreos epithymi oium ana.ʒ. iiii. assari et casie et scamonee oius añ.põdus.ʒ.vi. spice odorifer põdus ʒ.iii.ʒ.meu et amomi ãbo⁊ añ.põdus ʒ.i. Aggrega has medicinas tritas et cribellatas et confice cũ melle despũato et repone i vase et vtere p⁹.vi.mẽ.

t Theodoricon aliud qδ cõfert oib⁹ egritudinib⁹ excitatis ex frigore et pblate. ℞. aloes põdus.ʒ. xxx.agarici põdus.ʒ.xii. acori et croci et cinamomi et albeta et hermodactilo⁊ et casie oius añ.ʒ.iii. camedreos et leucopipis et assari et xilobalsami oium añ.põdus.ʒ.ii.melanopipis et castorei ãbo⁊ ana.ʒ.iii. reusini et myrrhe et spice oius añ.põdus.ʒ.i. mellis q̃ntũ sufficit dos ei⁹ põd⁹.ʒ iii.cũ aq̃ cala et antiq̃.vi. mẽ.

t Theodoricon aliud faciẽs ad illas p̃ssiões cui⁹ hec ẽ pmixtio.℞. acori põdus.ʒ. viii.nucis muschate.ʒ.xii. aloes scotrĩi.ʒ.lx.agarici põd⁹.ʒ. xliiii.reusini.ʒ.iii.piperis al.et gẽtiane ãbo⁊ añ.põdus.ʒ. iiii.croci et gariofilo⁊ et acori i alio galbani et lenati et cinamomi oius añ.ʒ.vi.assari et xilobalsami ãbo⁊ ana põdus.ʒ.iiii.casie et scamonee oius añ.põdus.ʒ.vii.spice.ʒ.viii.scordeon põdus.ʒ.ix.amomi et rubee et piperis ni.et piperis lõgi et squinãti oius añ.põdus.ʒ.ii. ireos põdus.ʒ.viii.tere et cribella et cũ melle q̃ntũ sufficit cõfice et antiq̃ue.vi.mẽ.et sit dos pondus.ʒ iiii.cũ aq̃ cala.

t Theodoricõ cũ nuce muschate faciẽs ad dolores cõtudines antiq̃s capitis et ad maniã ⁊ algueisques et dolorẽ capitis et vertiginẽ et ad epilepsiã et ad debilitatẽ visus et ad dolorẽ epatis et splenis et renũ et colicã ⁊ puocat menstrua retẽta et ad lepã ⁊ baras ⁊ ad dolorẽ podagre et iiiuturas et achara et ad febres chronicas accedẽtes et ei⁹ solo ẽ sine nocumẽto. Cui⁹ hec est pmixtio. ℞. aloes.ʒ.lx.agarici.ʒ. xxiiii. scordeon ⁊ xilobalsami ãbo⁊ añ.ʒ.iii.costi.ʒ.viii.acori ⁊ masticis ⁊ cinamomi ⁊ gariofilo⁊ oium añ.ʒ.vi. casie ⁊ nucis muschate ãbo⁊ añ.ʒ.xii.epithymi.ʒ.xviii.spice.ʒ.vi.camedreos.ʒ.viii.myrrhe.ʒ.ii.triũ piperũ ⁊ euforbij ana.ʒ. iiii. floris ligni.ʒ.ii. gẽtiane.ʒ.iii.amomi.ʒ.ii.scamonee ʒ.xviii.mellis despumati q̃ntum sufficit cuius dosis ẽ.ʒ. iiii.cum decoctione epithymi.

t Theodoricon aliud vitatũ. ℞. aloes.ʒ.lx.agarici.ʒ. xviii. masticis ⁊ croci ⁊ acori ⁊ cinamomi ⁊ spice oius añ.ʒ.vi. aristol. ⁊ carpobalsami ⁊ euforbij ⁊ triũ piperũ ⁊ gẽtiane oius ana.ʒ.iii. camedreos ⁊ costi ãbo⁊ añ.ʒ.v.casie et epithymi ãbo⁊ ana ʒ.xii.myrrhe ⁊ floris ligni ⁊ amomi oius añ.ʒ.ii. scamonee.ʒ.xx.mellis q̃ntum sufficit cuius dosis ⁊ administratio ⁊ iuuamenta sunt sicut primi.

Jera Gal. descriptione vniuersitatis ⁊ de sumamentis cuius est q ipsa est subtilior ⁊ efficatior q theodoricon ⁊ logodion faciens ad paralysim ⁊ torturam ⁊ spasmum ⁊ mollificationem ⁊ purgat a corpe superfluitates viscosas grossas ⁊ diuersas ⁊ stringit mollificationem vesice ⁊ exitum vrine absq voluntate. cuius hec est permistio. ℞. pulpe collognitide ⁊ agarici ⁊ cepe muris assate ⁊ ammoniaci ⁊ scamonee ⁊ bellebori nigri ⁊ ipericon ⁊ euforbij oium ana. ʒ. xvi. polypodij ⁊ epithymi ⁊ bdelij subalbidi ⁊ camedreos ⁊ prassij ⁊ casie oium an. pondus ʒ. vij. myrrhe ⁊ serapini ⁊ aristol. longe ⁊ triu piperum ⁊ cinamomi ⁊ opoponaci ⁊ castorei ⁊ petroselini oium an. ʒ. iiij. Et de bolis sunt quida q ponunt in ea croci pondus ʒ. iiij. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas infusio eis q ex ipsis infunduntur in triplicato ⁊ conficie cum melle despumato ⁊ vtere qu necesse fuerit post sex menses.

Jera Gal. descriptione pauli. ℞. camedreos ⁊ leucopiperis ⁊ macropiperis ⁊ agarici ⁊ sticados ⁊ bellebori nigri ⁊ scamonee ⁊ spice ⁊ epithymi ⁊ cepe muris assate oium an. aur. vi. myrrhe ⁊ croci ⁊ ammoniaci ⁊ ipericon oium an. aur. viij. mellis quantum sufficit.

Jera Gal. ℞. pulpe collognitide. ʒ. iiij. camedreos ⁊ cepe muris assate ⁊ croci ⁊ agarici ⁊ scamonee ⁊ bellebori nigri ⁊ sticados ⁊ ammoniaci ⁊ ipericon oium an. ʒ. iij. et semis. ʒ. i. epithymi ⁊ polij ⁊ bdelij ⁊ camepiteos ⁊ prassij ⁊ aloes ⁊ casie ⁊ polypodij oium ana. ʒ. i. s. ⁊ triu piperu ⁊ myrrhe ⁊ cinamomi ⁊ croci ⁊ opoponaci ⁊ serapini ⁊ castorei ⁊ petroselini ⁊ aristol. rotunde ⁊ euforbij oium an. medietatem ⁊ tertias ʒ. i. ⁊ mellis quantu sufficit dosis sicut logodion ⁊ amaneta eius sicut illius.

Jera russacratis ⁊ est Ypp. medici conferens ad humiditatem stomachi ⁊ ad dolores capitis generatos ex vaporibus corruptis ⁊ ex tristitia timore facete. Cuius hec est permistio. ℞. gentiane ⁊ spice ⁊ aristol. rotunde ⁊ casie ⁊ cinamomi oium an. pondus ʒ. i. petroselini ⁊ camedreos ⁊ sticados ⁊ susulimen ⁊ est ozimum montanum ⁊ keiati oium an. ʒ. i. myrrhe pondus ʒ. iiij. granorum albi ⁊ croci amborum an. ʒ. i. s. aloes rubei pondus ʒ. viij. pulpe collognitide pondus ʒ. vi. conficiantur cum melle ⁊ administrentur post sex menses. dosis eius pondus ʒ. iiij.

Jera alia Ypp. q facit ad maniam ⁊ algaresiam ⁊ vertiginem in capite ⁊ dolorem capitis vehementem ⁊ spasmum ⁊ scissuram manuum ⁊ dolorem iuncturarum ⁊ ad permixtionem sonis ⁊ corruptionem intellectus ⁊ dilatationem pupille ⁊ inceptionem aque in oculo ⁊ ad lepram ⁊ albaras ⁊ ad paralysim ⁊ torturam. Cuius hec est permistio. ℞. cucumeris asinini ⁊ triu piperu ⁊ camedreos oium an. pondus aur. v. croci ⁊ myrrhe ⁊ scamonee oium ana pondus ʒ. ij. ammoniaci pondus ʒ. i. mellis quantum sufficit dosis eius medietas ʒ. i. cum aqua calida.

Jera andromachi q confert ad dolores stomachi ⁊ ventris. cuius hec est permistio. ℞. cinamomi ⁊ casie nigre ⁊ calami aromatici ⁊ xilobalsami ⁊ floris squinanti ⁊ benedas oium an. ʒ. iij. s. Tere medicinas et proiice in vase figuli nouo ⁊ funde sup eas aque pluuialis humidi. vi. ⁊ decoque ad medietatem ⁊ cola deinde accipe aloes rubei lb. i. s. ⁊ pone sup ipsum aque pluuialis quantum sufficit ⁊ tere in meridie ⁊ ablue donec abstergatur et funde sup ipsum aquam speru ⁊ tere in sole donec exiccetur deinde tere ⁊ proiice in ipso croci ⁊ myrrhe ⁊ alkeiati oium an. ʒ. iiij. Et in descriptione antiqua oium an. ʒ. i. deinde tere oia ⁊ pone in vase vitri aut vitreato ⁊ vtere. est ei iuuatiua ad spasmum ⁊ ad repercussionem q fit ob vulnus ⁊ percussionem ⁊ fracturam ⁊ ad dolorem lateris ⁊ apostematum stomachi ⁊ dolores cuius ⁊ sputum sanguinis ⁊ dolorem illi dosis cuius integra pondus ʒ. i. cum aqua tepida ⁊ cum bonum sit quando [illegible] ⁊ ad apostemata dura cum sirupo acetoso ⁊ [illegible] ⁊ apostemata oculi cum succo melle aut [illegible] oleo rosaceo ⁊ vino bono ⁊ confert ad [illegible] gradus q illinitur cum aceto vini ⁊ ad [illegible] gargarizata.

Jera andromachi faciens ad [illegible] rum ⁊ ad lepram ⁊ tumorem. Cuius hec est [illegible] sticados ⁊ camedreos ⁊ agarici [illegible] ⁊ piperis nigri ⁊ albi ⁊ mezerion ⁊ [illegible] te oium an. pondus ʒ. xvij. croci ⁊ castorei ⁊ [illegible] ci oium an. ʒ. viij. myrrhe. ʒ. iij. [illegible] ni. ʒ. iij. mellis lb. v. dosis eius pondus ʒ. [illegible] aqua ⁊ sale.

Jera fandigozis faciens ad [illegible] vlamina cerebri ⁊ aufert dolores [illegible] scosos terrestres cuius hec est permistio. [illegible] sij ⁊ sticados ⁊ bellebori nigri ⁊ camepiteos ⁊ camedreos ⁊ petroselini ⁊ polij ⁊ [illegible] de ⁊ croci ⁊ gentiane ⁊ keiati ⁊ [illegible] ⁊ assari ⁊ amomi ⁊ costi ⁊ cinamomi [illegible] rio ⁊ carpobalsami ⁊ [illegible] ⁊ casie [illegible] ris squinanti ⁊ spice oium ana pondus [illegible] rici ⁊ polypodij ⁊ pulpe collognitide [illegible] es scotrenis. ʒ. vi. Tere ⁊ confice ⁊ [illegible] dosis cuius tertia. ʒ. i. cum aqua calida.

Jera busizio conferens ad [illegible] ⁊ sedat dolorem capitis [illegible] tres stomachi ⁊ splenis ⁊ epatis ⁊ [illegible] ⁊ phlanticos ⁊ ad vertiginem ⁊ dolorem [illegible] Cuius hec est permistio. ℞. camedreos pondus [illegible] ci pondus. ʒ. xvi. ⁊ in descriptione [illegible] collognitide. ʒ. ij. sticados ⁊ piperis [illegible] ʒ. xij. mezerion. ʒ. iij. croci. ʒ. xviij. bellebori [illegible] aloes scotrenis oium an. ʒ. xvi. tere [illegible] melle dosis cuius ʒ. iiij. post sex menses [illegible] sic illorum an. ʒ. xij. bibat cum [illegible]

Jera catagini antiochoni [illegible] dolorem capitis ⁊ dolorem capitis [illegible] accidentem ex melia ⁊ ad [illegible] hec est permistio. ℞. pulpe collognitide pondus [illegible] dreos ⁊ prassij ⁊ agarici oium an. ʒ. [illegible] troselini ⁊ piperis albi ⁊ serapini ⁊ opoponaci [illegible] ʒ. v. myrrhe ⁊ spice ⁊ polij ⁊ croci ⁊ cinamomi [illegible] ʒ. iij. Infundantur humida cum melle [illegible] per ignem parumper ⁊ terantur sicca ⁊ [illegible] sceat ⁊ administretur post. vi. menses.

Descriptio alia huius q [illegible] ipsius ⁊ confert ad dolorem capitis [illegible] ⁊ epatis ⁊ splenis. Cuius hec est [illegible] pulpe collognitide. ʒ. x. camedreos ⁊ casie [illegible] an. ʒ. ij. aloes ⁊ myrrhe ⁊ [illegible] ʒ. i. scamonee. ʒ. vi. succi apsinthij pondus [illegible] tum sufficit dosis pondus ʒ. iiij. cum aqua [illegible]

Jera nostra experta. ℞. bellebori pondus [illegible] pulpe collognitide aur. i. ⁊ aloes [illegible] di. ʒ. i. ⁊ terrae ⁊ agarici pondus aur. [illegible] armeni aur. s. ⁊ rosarum pondus ʒ. i. ⁊ piperis [illegible] aur. i. ⁊ zinziberis pondus aur. ij. ⁊ croci [illegible] ti ⁊ carpobalsami ⁊ albasce ⁊ origani [illegible] dauci ⁊ est semen bauce oium an. ʒ. ij. ⁊ [illegible] ʒ. v. se. [illegible] ⁊ se. [illegible] ⁊ scio citri ⁊ mente sicce oium an. ʒ. ij. [illegible] ʒ. ij. s. conficiantur oia cum duplo sui mellis [illegible] mensibus deinde administretur.

Tractatus tertius de electuarijs solutiuis et non solutiuis.

n

Os dicere volumus i hac summa de electuarijs famosis: et que sunt similia vniuersalibus. Illa vo quoꝝ innumerabilia sunt particularia digniora loca dicendi sunt in summa secūda.

e

Lectuariū dyacimiinū faciēs ad dolores viscerū quos generauit frigiditas et ad egritudinem phlegmatis senū et cōfortat stomachū et digerit cibū et aufert appetitū caninū et eructuationē acetosam. et sit dosis magnitudo galle cū aqua calida et cōfert iterū ad febres frigidas melācolicas et phlegmaticas. Cuius hec est pmixtio. R̷. cimini carmeni infusi in aceto vini die et nocte exiccati torrefacti et foliorū rute exiccatorū in vmbra et pipis et zinziberis oīum ana sextaria. v. baurac armeni pondus. ʒ. x. Aggrega has medicinas tritas cribellatas et confice cū melle dispumato et reponatur in vase et administretur.

d

Jacyminus Gal. qȝ facit ad ventositates frigidas et sacietatē nauseatiuam et resoluit ventositates et confert ei qui nō digerit cibū. cuius hec pmixtio. R̷. baurach medietatē partis cymini carmeni infusi in aceto torrefacti pipis albi et pipis longi folioꝝ rute oīum ana ptem vnā. Et hoc quidē sit in duas descriptiōes: quāqȝ enī sit ex ptibus equalib⁹ in oībus suis cōmixtionibus. s. cymini pipis et rute et baurach et iste modus resoluit naturā valde. Et quāqȝ pmiscet de spēb⁹ reliquis quātitas eq̄lis et ō baurach medietas hui⁹ quātitatis. Et eligit de cymino carmenū et infundit in aceto forti deinde torrefit et sit piper albuȝ et illud ideo qm̄ ipm cōfortat stōm plusqȝ due alie spēs. s. pip longum et piper nigrū et hoc est illud qȝ nō est paruum neqȝ contractuȝ et neqȝ est cortex eius grossus imo est ex illo qȝ dignis ponderis et eligit de eo magnū et sanū et baurach Fiat ergo medicina ad illū cuius nā retinet cū baurach dicto nitrū naurnacon et est rubeū. Et qū feceris ipsam ad illū cuius nā est soluta administrabis baurach aliud et sit illud qȝ de eo ꝓiicis medietas quantitatis vniuscuiusqȝ medicinaꝝ quas diximus et folia rute iterū. Sit ergo sicca cū mensura et illud ideo qm̄ si exiccent vehementer sunt calide cōplexionis et est calefactio eorum vltra mensurā et si nō exiccant vehemēter remanet in eis humiditas superflua que nō cōsequit̄ vltimationē digōnis quapropter nō destruit ei⁹ inflatio in aliquo. Et iste q̄tuor species quāqȝ pmiscent cū melle dispumato. Et quāqȝ nō permiscent cū aliquo et reseruant per se absqȝ melle. Quȝ ergo ipse sūt necessarie ꝓiciunt in aqua ordei aut in cibo alio cōueniente. Et hec medicina sumit̄ sola ante cibū et post cibum. Et illa que pmiscet cū melle dispumato est magis cōueniens in hac dispōne et illud ideo qm̄ ipsa destruit inflāmationē oīno. Et oȝ iterū vt sit mel bonum qū nō sit necessariū vt sit hec medicina nisi fortis in resoluēdo ventositatē et euacuet cū fortitudine. Et oȝ vt scias iterū ꝙ quādo vis vt sit eius effō plus sit contritio medicinarū nō subtilis sed grossa et illud ideo qm̄ scio homines qui cōtriuit hanc medicinā cōtritione vltima qm̄ nō sciuit illud qȝ ego dixi q̄re nō resoluit nām oīno imo ꝓuocauit fortiter et venit ad nos mirans et querēs de causa in hoc et illud ideo qm̄ ipse existimabat ꝙ i corpore illius viri esset ꝓprietas que esset causa in hoc qȝ accidit. Postquā ergo feci scire eū ꝙ eī in illo esset dispositio cōpositionis eius tunc cōposuit eam secundo sicut precepi ei et completa est eius opatio et oȝ vt seruet hic determinatio in compositione reliquarū medicinaꝝ

e

Lectuariū ad sabulitif et est aggregatiō zo qȝ est cōueniens ad sitatem stōi vehemētis frigoris et eructuationē acetosam et appetitū caninū et singultū q sit ex repletiōe chimoꝝ grossoꝝ et phlaticorū et febres antiquas que sunt ꝓpter frigus et malitiam digōnis. Cuius pmixtio hec est R̷. cymini īfusi in aceto exiccati sextaria. xv. piperis et zinziberis et rute et sicce et baurach oīum ana. ʒ. xx. terant et cōficiant cū melle dispumato et administret.

e

Lectuariū de calamento fluuiali descriptione. Gal. R̷. calamēti fluuialis et cāpestris et petroselini oīum ana. ʒ. xii. zinziberis aur. vi. seis apij et capitum albasie amboꝝ ana aur. iiii. keiri aur. xvi. piperis aur. xlviii. sileos aur. v. Tere et cōfice cū melle dispumato.

e

Lectuariū de myrto cōferens ad solonē nature et vomitū phlatis et humiditatis et malitiā digōnis que est ex stō. Cuius pmixtio hec est. R̷. granoꝝ myrti bonoꝝ siccoꝝ emūc. s. myrobalanorūȝ nigroruȝ et belliricoꝝ et emblicoꝝ et talasfir oīum ana. ʒ. xx. leucopipis et macropipis et zinziberis oīuȝ ana. ʒ. x. masticis et cordumeni et carui et anisi et cymini et spice et casie et cardamomi et costi oīuȝ ana. ʒ. vi. nucis muscbate et seis apij et amcos oīum ana. ʒ. v. folij indi et amomi amboꝝ ana. ʒ iiii. tere et confice cuȝ melle dispumato et dosis sit. ʒ. i.

e

Lectuariū sicut alcanȝi est bonū. Cuius hec est pmixtio. R̷. granoꝝ myrti keiliati. ʒ. s. spice. ʒ iii nucis muscbate cū cortice suo lb. s. gariofilorū et cardamom. et anisi torrefacti et seis apij torrefacti et sinoce oīum ai. ʒ. ii. macis. ʒ i. s. casie. ʒ. iiii. myrobalanorū kebuloꝝ et belliricoꝝ et emblicoꝝ oīuȝ ana. ʒ. iii. macis. ʒ. i. s. bulliant medicine cū vino odorifero forti et vino deide exiccent et bulliant ebullitioe cū aqua cydonioꝝ et exiccent sup frixoriū calidū et terāt et misceāt̄ mixta et sit dos aur. iii. aut. ʒ. iii. cū sirupo cydonioꝝ.

e

Lectuariū almaȝagnachil relatū salamoni qȝ cōfortat stomachū et cōfert ad maliciā digestionis. Et ē illud qȝ in pone dabat arabeuta mutagnachil qm̄ est bonū et expertū. Cui⁹ hec ē permixtio R̷. spice et gariofiloꝝ et cinnamomi et nucis muscbate et cardamomi et galie bone omniū ana aur. i. pipis albi et zinziberis et castorei omniū ana. ʒ. ii. thuris albi masculi aur. iiii. zuccari tabarȝet quāti sunt medicine cōmisceant medicine cū zuccaro et cōficiant cuȝ melle dispumato: et sit dosis eius aur. iii.

d

Jacyminū aliud cōferēs ad dolores vētris cōmotos a frigiditate et ad febrē quartanā et ad appetitū caninū et febres phlegmaticas et melācolicas et ad phlegma plurimū qȝ accidit senib⁹ et ad vehementiā frigoris qȝ accidit in stomacho et ad eructuationē acetosam et ad sputū quod fit ex multitudine superfluitatū phlegmaticarū. Cuius dosis sit sicut galla cū aqua calida. Cuius pmixtio. R̷. cymini infusi in aceto die et nocte torrefacti et rute sicce et zinziberis et piperis omniū ana sextaria decem et baurach armeni. ʒ. x. conficiantur cum melle dispumato.

e

Lectuariū diacyminū aliud. R̷. cymini recētis boni. ʒ. vii. infundantur in aceto vini die et nocte deinde extrahat. et ꝓiciantur sup corū rubeum et moueat et qū exiccat torrefiat torrefactiōe leui cum igne et piperis. ʒ. iii. zinziberis fini. ʒ. iii. baurach armeni. ʒ. ii. cōmisceantur et confi. ciant cum melle.

d

Jaspiperton faciens ad frigora et humores crudū et dolorē stomachi et maliciā digestionis et

ventositates grossas et eructationem acetosam et appetitum caninum. Cuius permixtio est ut sumant leucopiperis et melanopiperis et macropiperis omnium ana.ʒ.iii. Et in descriptione alia.ʒ.ii.et xilobalsami.ʒ.i.et amomi et spice ambor ana.ʒ.iiii.et zinziberis et seminis apii et siseleos et casie et assari et enule omnium ana.ʒ.i.tere et cribella et confice cum melle despumato. dosis eius pondus.ʒ.iii.cum aqua tepida in ieiuno.

c Lectuarium abendedicon valens ad dolorem stomachi et epatis frigidi et debil generatis ventositates grossas. Cuius permixtio.℞.zinziberis et piperis et spice odorifere omnium ana.ʒ.vi.masticis et amomi ambor ana pond.ʒ.iiii.seminis apii et meu et su omnium ana.ʒ.v.cymini carmeni et casie et carpobalsami et piperis omnium ana pond.ʒ.ii.folii indi pond.ʒ.i.Aggrega has medicinas tritas et cribellatas et confice cum melle despumato et repone in vase et utere quum necesse fuerit.

c Lectuarium alcanzi faciens ad solutionem ventris et ad maliciam digestionis et debilitatem stomachi et frigus et. Cuius hec est permixtio sumant costi et cymini et spice odorifere et carpobalsami et casie omnium ana.ʒ.x.nucis muschate.v.numero cardomomi et gariofilorum et anisi et meliloti et casie inde omnium ana pond.ʒ.iiii.aristologie et vitee ambor ana.ʒ.ii.apii et zinziberis amborum ana pond.sextarior.x.calami aromatici et piperis et macropiperis omnium ana pond.ʒ.v.myrobalanor nigror enucleator sextaria.ii.belliricorum enucleati.x.numero granorum myrti kafiens seminis bonorum sebun. Aggrega has medicinas tritas et cribellatas et confice cum melle de arundinibus zuccari et repone in vase et utere quum necesse fuerit post duos menses.

d Descriptio electuarii alcanzi alia conferens ad debilitatem epatis et stomachi et frigus amborum et ad solutionem ventris et maliciam digestionis et confert illis super quos timetur aqua citrina et est bonum splenis provocans urinam. Cuius hec est permixtio.℞.costi et cinami et spice et carpobalsami et casie omnium ana.ʒ.x.et de nucibus muschatis nucem.v.et cardamomi et gariofili et anisi et meliloti et casie et neremusch omnium ana.ʒ.iiii.macis pondus.ʒ.iii.et burungi kebuli.ʒ.viii.et rasun et aristologie longe et vitee omnium ana pondus.ʒ.v.myrobalanorum nigrorum et kebulorum ana sextaria.ii.et de belliricis belliricorum.x.et granorum myrti quinti est pondus medicinarum omnium. Terantur sicut alcohol et conficiantur cum melle tabarzet. dosis eius sicut galla cum aqua frigida. Et in descriptione alia zinziberis sextaria.x.

e Lectuarium alkesin dictum electuarium ambre. Et hoc electuarium usi fuerunt reges grecie. Et hoc confert ad egritudines frigoris et corporis renum et addit in desiderio coitus et valet ad paralisim et torturam et tremorem et passionem cordis et addit in recordatione et sensu et exiccat humiditates stomachi et facit digestionem esse bonam et est ex eis que conveniunt senibus. Cuius permixtio hec est.℞.cardamomi maioris et minoris et macis omnium ana pondus.ʒ.iiii.zinziberis et macropiperis ambor ana sextaria.ii.cinamomi.ʒ.iiii.vitee pondus.ʒ.ii.cinnami pondus.ʒ.i.gariofilor et croci omnium ana pondus.ʒ.x.nucis muschate pondus.ʒ.v.Et in quibusdam descriptionibus nucem.v.spice odorifere et masticis et ambre omnium ana pondus.ʒ.ii.muschi pondus.ʒ.i.seminis hyosciami albi et opii ambor ana pondus.ʒ.i.olei balsami pond.ʒ.vi.Aggrega has medicinas tritas et cribellatas et infunde opium in mensura sacrati.i.de vino bono et confice cum melle despumato et utere post sex menses et liquefac ambream cum oleo balsami et addatur de oleo albeni quinitatis qua omnia involvant.

c Lectuarium allocheridon [illegible] et stomachi et aqua citrini et debili [illegible] ventris. Cuius hec est permixtio. [illegible] zinziberis et piperis et cinami et cardamomi [illegible] ollorum et piretri et folii indi et anisi [illegible] et cardamomi maioris et cinamomi [illegible] apii et aneti et amomi et siseleos [illegible] epithymi cretensis et turbit ambor [illegible] ʒ.x.zuccari tabarzet pond.ʒ.xx. Aggrega [illegible] nas tritas et cribellatas et confice cum melle despumato et utere quum necesse fuerit.

c Lectuarium diaphenicon [illegible] menti in colica resolventi [illegible] crudum et frigora et ad [illegible] est permixtio. Sumantur dactili [illegible] et petroselini et zinziberis et piperis albi [illegible] ʒ.xiii.scamonee pondus.ʒ.v.dactilorum [illegible] rum et nucleis et amigdalarum [illegible] tinibus et foliorum rute omnium ana pond.ʒ.x. Aggrega medicinas omnes tritas et [illegible] los in aceto vini die et nocte [illegible] dictis et confice cum melle despumato et [illegible]

d Diaphinicon aliud.℞.dactilor [illegible] clois.c.numero et [illegible] et coctica mane [illegible] ambor ana.ʒ.viii.et piperis albi [illegible] armeni pond.ʒ.v.et de amigdal [illegible] corticib.cl.numero et scamonee pondus [illegible] pondus.ʒ.xx. Tere et cribella et confice [illegible]

d Diaphinicon aliud quod [illegible] tatur in estate et hyeme [illegible] Cuius hec est permixtio.℞. [illegible] bonum ana.ʒ.i.scamonee.ʒ.ii.et [illegible] torum ex nucleis aut siccum et amigdalarum [illegible] torum a duob. corticib. et foliorum [illegible] re medicinas secundum singularitatem [illegible] aceto vini et terantur per se et [illegible] per se et misceantur omnia post illud [illegible] spumato et sit dosis.ʒ.ii.

c Lectuarium cabrosias muschati [illegible] tositates et hemorroidas [illegible] tat stomachum et adiuvat ad desiderium [illegible] cat colorem et calefacit renes et [illegible] tricio et fluxum qui sit ex hemorroidib. Cuius permixtio.℞.myrobalanorum citrinorum myrobol [illegible] casie et seminis apii omnium ana.ʒ.vi.belliricorum [illegible] et amomi et suderi rubei et albi et macropiperis [illegible] corticum omnium ana pondus.ʒ.iiii.[illegible] muschate et zinziberis et [illegible] viii.girbue et costi et casie et gariofilor [illegible] ge et neremusch omnium ana.ʒ.[illegible] pond.aur.ii.et ambor aur.i.et [illegible] est pond.medicinarum omnium et [illegible] cum melle despumato et sit dosis pond.ʒ.[illegible] concusso sublato butyro aut cum vino [illegible] hebdomadis.

c Lectuarium de nuce.℞.[illegible] pond.[illegible] piperis et macropiperis ambor ana.ʒ.x.[illegible] zinziberis et galange ambor ana.ʒ.[illegible] te et gariofili et girbue omnium ana.ʒ.[illegible] rat unum quodque eorum per se et cribella et [illegible]

c Lectuarium alcalisafar faciens ad [illegible] tositates grossas in stomacho [illegible] Cuius permixtio.℞.talisafar pond.ʒ.x.zinziberis pond.ʒ.[illegible] piperis pond.ʒ.xii.bal et cinami ambor ana pond.ʒ.[illegible] zuccari tabarzet lib.v. Aggrega has medicinas

cribellatas et repone in vase et utere.

Lectuariū episcopi. R. scamonee antiochene et turbit cōcaui albi ambo[rum] ana aur. v. piperis et cardomomi ambo[rum] ana aur. iii. zinziberis et ci namomi et emblicorū et gariofil. et polipodii et nucis muscate oīum ana aur. ii. s. Et in descriptione alia sca monee et turbit ambo[rum] ana aur. iii. Tere et cicotrigoni za et pice sup ea lb. i. zuccari cōcti et confice cū melle. cuius dos intera sit aur. iiii.

Ritera de scoria ferri magna faciens ad ventosi tates hemorroidarum et mollificationem vesice et stō. et addit in desiderio coitus et calefacit stōm. Cuius hec est pmixtio. Sumant myrobalanorum nigro rum et bellirico[rum] et sirembilegi ablatis nucleis et casie inde et seis apii et anisos et origani pfici oīu[m] an. ʒ. i. spice odorifere et amōi et beil et acori oium an. ʒ. iii. cinamōi pond[us]. ʒ. iiii. piperis et macropiperis et piretri et folio indi oium ana. ʒ. s. sinapis. ʒ. i. s. sal. amoniaci pondus. ʒ. s. scorie ferri pōdus. ʒ. iii. Aggrega has medicinas tritas et cicotrigonizatas et cōfice cū melle dispūato et butyro vaccino quātū sufficit et utere

Ritera minor faciens ad mollificationes stōi et humiditatē eius et ventositates hemorroidarū et colorē efficit bonū. Cui[us] hec est permixtio. Su mant myrobalanorum kebulo[rum] et sirembilegi et bellirico rū ablatis nucleis oium pōis eqles involue cus butyro vaccino et confice cū melle dispumato et repone in vase et utere.

Lectuariū anacardinū cōueniēs ad dolorē sto machi antiquū et frigus et obliuionem et facit bo num esse colorē et subtiliat cogitationes et sensū et est electuariū sapientū: et dicit q[uod] est salamonis. Cuius hec est pmixtio. R. piperis et macropiperis myrobalanorū nigro[rum] et bellirico[rum] et emblico[rum] et castorei oium ana. ʒ iiii. costi et anacardi et buringi et zuccari tabarzet et bac carū lauri oium ana. ʒ. xii. ciperi. ʒ. viii. Tere anacardos solos bene et tere medicinas et cribella et bulli butyrum vaccinū et mel cū equalitate et pice sup ea medicinas et coagula et utere post sex menses. dos eius. ʒ. ii. cū aq[ua] de coctionis apii et feniculi et feruescē a labore et āgustia et ira et vino plimo et coitu et cōedat iuscūlū dabegi subtile.

Lectuariū alfangius q[uod] est iuuamentū ad mol lificationē stōi et ventositates hemorroidarū et corruptionē cōplexionis et sedatē colonis et ad dit in coitu. Cuius hec est pmixtio. R. myrobalanorū bellirico[rum] et sirembilegi ablatis nucleis et piperis et ma cropiperis et zinziberis et ciperi et casie inde et spice oium ana. ʒ. x. seis anesi et seis porri ambo[rum] aā pōdus. ʒ. iii. corie ferri triteinfuse in aceto vini. xiiii. diebus et siccate torrefacte. ʒ. x. Aggrega has medicinas tritas et cicotrigo nizatas et cōfice cū melle dispumato et butyro vaccino quātū necesse est et repone in vase et utere post sex men ses. Et sit dosis eius pondus. ʒ. ii. et ponant in eo iterum de muscho. ʒ. ii.

Angius aliud cū muscho etiā q[uod] cōfortat stō[macum] et calefacit ipsum et cōfert ad hemorroidas et ad dit in coitu et est expertū. Cui[us] hec est pmixtio. R. myrobalanorum kebulo[rum] et bellirico[rum] et emblico[rum] et pi pis et macropipis et zinziberis et cymini et se. anesi et seis apii et seis porri et se. eruce et se. napi et seis baucie et asle men et rosarū rubea[rum] et casie et ciperi et cinamōi et gario filorū et nucis muscate oīu[m] ana. ʒ. i. macis et beil et car damomi et galie et xiloaloes crudi et muschi oiu[m] ana. ʒ ii. grano[rum] nasturtii albi. ʒ. iii. scorie ferri quātū sūt medi cine ter al et cōficiat cū melle dispumato

Angius aliud R. casie inde et zarub et talisfar et beil et myrobalano[rum] nigro[rum] et bellirico[rum] et myrobalanorū citrino[rum] et gariofilorum et car pobalsami et grano[rum] almahaleb oium ana aur. vi. mē te et seleniati et zedoarie et doronigi et pipis longi et em blicorū oium ana aur. iiii. cynamomi et cynami et spice et nucis muscate et costi et zinziberis et sulsulmen om nium ana aure. viii. ciperi aur. x. zuccari aure. xvi. sco rie ferri eminaz. i. muschi. ʒ. s. conficiatur cum melle di spumato

Ro scorie decocte que cōfert ad frigora et dolo rē dorsi et corruptionē mēstruo[rum] et hemorroi darū: et clarificat colorē et facit appetere cibus et destruit humorē crudū et infrigidationes: et cōfortat stomachū et matrices et vesicā. Cuius hec ē permixtio R. seminis apii et seminis feniculi et anisi et petroselini et dauci et seminis baucie et seminis porri et seminis ce pe et seminis napi et seminis raphani et seminis alratab et anisos et seminis vetice et grano[rum] viridiū et amidez et seminis anesi et piperis et seminis lini et cymini et co riandri omnium ana pondus. ʒ. iii. et zedoarie et doro nigi et been albi et rubei et sandali rubei et albi et nucis muscate et macis et cinnamomi et galange et zinzibe ris et piperis et ciperi et spice et sisimbrii omniū ana. ʒ. iii. et myrobalano[rum] bellirico[rum] et emblico[rum] et gelāgiā diū et corticū radicis capparis omniū ana. ʒ. x. casie et vitree et assari et blacie byzantie et calami aromatici et lingue auis et mereminsk persici et cardamomi et gariofie et sandali et cinnami et nucis muscate omniū ana. ʒ. v et nucis enden et nasturtii et leiati et rosarum siccarū et marmacor et corticū tunis et menteet calamēti omniū ana. ʒ. vii. et scorie albassari calefacte et extincte in vino odorifero multotiens sm mensuram medicinarū oīu[m] decoquat cum vino pontico donec ingrossetur et auferatur ab igne et coletur et det de eo in potu quātitas. ʒ. i. in ieiuno dū est tepidum et comedat post mediū diē iūda begiati cū carne castrata et bibat vinū purū ebdomada vna aut duabus ebdomadis.

Descriptio alia de scoria ferri cōueniens ad frig[ditatem] stōi et hemorroidas. Cuius pmixtio. R. myro balano[rum] kebullo[rum] et bellirico[rum] et emblicorū et radicū lilii et zinziberis et xiloaloes crudi et nucis musca te et galie et rosarū et spice et squinanti et masticis oiu[m] ana ʒ. x. muschi. ʒ. i. limature aciaz infuse in vino odorifero septem diebus et sumat et terat et torreficat sup fricoriis ferri et misceat cū medicis et inuoluat ol eo de amigdal dulcib[us] et cōficiat cū melle dispūato cui[us] dos sit aureorū duo[rum] cū vino odorifero

Descriptio alia de scoria ferri cōueniēs ad debili tatē stomachi calidi: que. R. myrob alano[rum] ke bulo[rum] et bellirico[rum] et emblicorū et radicū li lii et rosarū rubearū et squinātii omniū ana. ʒ. x. scorie ferri quantū oēs medicine infundatur scoria septē die bus in aceto et coletur ab eo et frigat super fricorium et cōficiatur cum melle tabarzet. et sit dosis. ii. ʒ. s. cum si rupo de malis.

Coria ferri decocta cōueniēs ad debilitatē sto machi et caliditatē cōplexionis. Cuius cōmi xtio hec ē. R. scorie ferri de bassari et myroba lanorū nigrorū et bellirico[rum] et emblicorū et rosarum et balaustiarū et squināti omniū partes equales bulli ant cum vino et detur in potu de eo. ʒ. iii.

Lectuariū diacydonites retinēs flūm ex soluti one ventris et debilitate stomachi et vomitu et malitia digestionis et facit colorē eē bonū. Cu ius hec ē permixtio: Sumant cydoniorū excorticato

rū mundatio interioribus et mellis despumati amboꝝ ana lib .ii. piperis et macropiperis et zinziberis omniū ana .ʒ. v. bdell pōdus .ʒ. viii. cardamomi et gariofiloꝝ ꝛ spice odorifere ꝛ cinamomi ꝛ croci oīum ana pōdus .ʒ. ii. Aggrega has medicinas tritas ꝛ cribellatas ꝛ sume cydonia ꝛ decoq̄ cū aceto vini boni. Et de medicis sūt quidā qui decoquūt ea cū vino ꝛ ipsum est radix. deinde re moue ab igne ꝛ cola ꝛ dimitte donec currat ab eis aquo sitas humiditatis ꝛ tere bene ꝛ sume mel ꝛ cōmisce cū eis ꝛ decoque cū igne leui ꝛ moue paulatim donec fere coaguletur ꝛ cōmoue donec equetur ꝛ destruatur aquositas cydonioꝝ ab eis deinde remoue ab igne ꝛ puluerisa sup ea medicinas ꝛ cōcute donec equetur ꝛ proice sup tabulā marmoreā aut mensam planā inunctā oleo rosaceo aut oleo sisamino et dilata sup eā dilatatione equali et dimitte duobus diebus aut tribus donec exiccetur ꝛ induret et incide cū cultello in frusta quadrata et sit frustum pōdus aur .iiii. et ponatur gradatim in folio citri et ligetur et reponatur et administretur quum necesse fuerit. Et de medicis sunt quidā qui ponūt in ipso pondus .ʒ. ii. muschi.

Lectuariū diacydoniorū solutiuū ventris quod c cōfert ad colicā et exiccat superfluitates corporis ℞. cydonioꝝ excorticatoꝝ mundatoꝝ interioribus lb .i. et mellis despumati lb .ii. zinziberis et macropiperis amboꝝ ana .ʒ. iii. cinamomi pōdus .ʒ. iii. bdell et cardamomi et croci omnium ana .ʒ. ii. masticis pondus .ʒ. v. scamonee pōdus .ʒ. x. turbit albi boni pōdus .ʒ. xxx. Aggrega has medicinas tritas et cribellatas et decoque cydonia cū vino et fac de eo sicut factū est de diacydoniten retētiuo et preparetur sicut ē illi⁹ preparatio et reponatur in vase et administretur. cuius dosis sit aur .iiii. cum aqua calida.

Descriptio alia diacydoniten laxatiui. sumatur d cydoniū boni odoris et inducatur sup ipsum de folio fermentū et assetur et sumantur de carne eius .ʒ. iii. piperis et zinziberis amboꝝ ana .ʒ. ii. scamonee pōdus .ʒ. i. terantur et conficiantur cū melle. cuius dosis sit pondus .ʒ. i. cum vino.

Lectuariū diacydoniten factū cū succo cydo c nioꝝ qd cōfert ad destructionē appetit⁹ et ad eū qui nō digerit cibū suū faciēs ad illū cuius epar ē debile et stringit stomachū. sumantur cydonia magna mundata intus ꝛ foris ꝛ terantur ꝛ exprimantur ꝛ sumantur de aq̄ eoꝝ lib .ii. romani ꝛ misceatur cū ea mellis despumati quātū ipsa est ꝛ aceti de vino lib .i. s. ꝛ decoquatur sup ignem leuē ꝛ auferatur spuma eius ꝛ sumantur zinziberis .ʒ. iii. piperis albi .ʒ. ii. terantur ꝛ proiciantur desup ꝛ coagulentur sicut cōueniens est electuario. hoc nāq̄ cōfert ei cuius epar est debile ꝛ os vētris et sumatur fm pōs ante cibum diebus hoziis aut mb⁹ ꝛ nō nocet si accipiatur post cibus. Quod si tu feceris hanc medicinā ei cuius stō est calidatas aut in cuius stō est cholera aut quocunq̄ mō sit os ve. proicias ab ea piper ꝛ zinziber ꝛ administretur aquā cidoniorū ꝛ mel ꝛ aceti tū fm quātitatem mēsure quā dixi mus. Et si feceris eā illis quoꝝ cōplexiones sunt medie ita vt nō aggregētur in eis superfluitas cholere nec superfluitas phlegmatis proice in eā medietatē quātitatis quā diximus de zinzibere ꝛ pipe. s. et proicias in ea piperis .ʒ. i. ꝛ zinziberis .ʒ. i. s. Et si feceris eā illis i quoꝝ stōis aggregatur phlegma pone tūc illi quātitatē quā diximus. pone ei in ea zinziberis .ʒ. vi. ꝛ piperis .ʒ. iii. cuius dosis sit .ʒ. i. s.

Lectuariū diacydoniten qd facit appetere cibū c ꝛ cōfortat digestionē. Sumantur succi cydonioꝝ lb .iii. mellis lb .iii. aceti fortis lb .ii. decoquātur sup prunas ꝛ auferatur spuma eius ꝛ sumantur zinziberis .ʒ. v. piperis albi ꝛ nigri ꝛ macropiperis ana .ʒ. iii. cinamomi .ʒ. ii. xiloaloes crudi .ʒ. ii. Terantur ꝛ cōmisceantur cū aqua cydonioꝝ ꝛ aceto ꝛ coquātur donec [illegible] cuius dosis sit cocleariū .i. ante cibū ꝛ [illegible] ipsum duabus horis.

Lectuariū indū faciens ad dolorē [illegible] c iuncturaꝝ ꝛ podagrā ꝛ dolorē [illegible]. Cui⁹ hec est pmitio. ℞. scamonee [illegible] meū ꝛ zinziberis ꝛ cinamomi ꝛ [illegible] [illegible] gariofiloꝝ piperis oīū ana aur .v. ꝛ turbit aur .x. [illegible] c. Terātur has medicinas simul ꝛ cribellentur [illegible]

Lectuariū regū ꝛ est medicina [illegible] c anno integro ei die. [illegible] eat [illegible] ꝛ qui assiduant ipsaꝝ nō videt [illegible] que nō sanet ꝛ neq̄ canescit [illegible] eius acceptiōē. Et est medicina regū [illegible] ea medicati fuerunt [illegible] rubeas ꝛ ad curatiam cholericū [illegible] cordis ꝛ iuncturaꝝ ꝛ abstergit [illegible] plicat coitū ꝛ nō ē ei malitia ꝛ nō [illegible] Cuius pmitio est hec. Sumantur [illegible] rū ꝛ bellericoꝝ ꝛ emblicoꝝ oīū ana [illegible] xxiiii. macropiperis ꝛ cinamomi ꝛ [illegible] ris ꝛ fulfulmime oīū [illegible] boꝝum ana aur. vi. Tere [illegible] ita vt nihil remaneat ꝛ [illegible] ꝛ qd narrauimus de pōderib⁹ [illegible] cipe arre de pendiorum [illegible] vase mundo [illegible] ꝛ accende [illegible] sup ipsas aliquid aque ita et [illegible] liquefacti sunt ꝛ bulliūt [illegible] moue ea [illegible] donec optime [illegible] igne ꝛ dimitte ea donec [illegible] auellanas [illegible] [illegible] inunge manū tuā olo aut [illegible] eo oī die formā vnā [illegible] est dominus medicinaꝝ.

Lectuariū malaacheoin [illegible] c dolorē dorsi ꝛ [illegible] tus hec est pmitio. ℞. scamonee [illegible] casie ꝛ zinziberis oīum ana .ʒ. [illegible] mi ꝛ gariofiloꝝ ꝛ seris api ꝛ [illegible] malaacheoin .ʒ. iii. tere ꝛ cōfice cū melle [illegible] aur .ʒ. ii. cū aqua tepida.

Lectuariū de sisamo. ℞. sisami [illegible] c mini carmeni ꝛ zinziberis [illegible] piperis ꝛ piperis amboꝝ ana pōd⁹ [illegible] mi pond⁹ .ʒ. ii. cardamomi ꝛ bdel [illegible] cari tabarzet .ʒ. lx. Aggrega has medicinas [illegible] pone in vase ꝛ vtere.

Lectuariū de sinio [illegible] c roidas ꝛ frigiā [illegible] ventris. Cuius pmitio. ℞. [illegible] lis anacardi ꝛ sisami excorticati [illegible] zuccari tabarzet sextaria .xxiiii. [illegible] rū ꝛ bellericoꝝ ꝛ emblicoꝝ [illegible] ꝛ macropiperis ꝛ [illegible] dus .ʒ. iii. piperis ꝛ [illegible] has medicinas cū melle despumato ꝛ [illegible] ꝛ vtere post sex menses. dos n⁹ pōdus .ʒ. [illegible] eius cōcusso. In obo [illegible] uerat accipiens ipsam.

Lectuariū de anacardis faciens ad [illegible] c ꝛ stōi ꝛ rugiū ꝛ [illegible] Cui⁹ hec est pmitio. Sumantur piperis ꝛ seris api amboꝝ [illegible]

ʒ.xii. aniudeñ nigri pond⁹. ʒ.xiiii. petrosilini ⁊ chelido
nie ⁊ calamẽti ⁊ basce ⁊ siseleos oium ana. ʒ.v.ii. kelim
ʒ.xiii. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cribrigonisa-
tas ⁊ cõfice cũ melle dispumato ⁊ repone i vase ⁊ vtere
quũ necesse fuerit.

d Scriptio alia de aniudẽ faciens ad magnitudi-
nem epatis ⁊ frigiditatis ⁊ aquã citrina ⁊ frig⁹
stõi ⁊ renũ. ℞. aniudẽ nigri põdus. ʒ.x. sẽis eruce
⁊ sẽis porri oium ana põd⁹. ʒ.vi. zinziberis ⁊ bellirico
rũ ⁊ emblicoꝝ ablatis nucleis oium ana pondus. ʒ.vii.
ameos ⁊ sẽis apij ⁊ anisi ⁊ cardamomi minoris ⁊ cymi
carmeni ⁊ cinamomi oium ana pond⁹. ʒ.v. myrobala-
noꝝ nigroꝝ sublatis nucleis põdus. ʒ.vii. cinamõi põ-
dus. ʒ.i. pipis ⁊ macropipis amboꝝ ana põdus. ʒ.iiii.
spice odorifere põdus. ʒ.ii. penidioꝝ amboꝝ põdus. ʒ
xx. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cõfice cũ melle de
spumato ⁊ repone in vase ⁊ vtere qñ necesse fuerit dosis
eius pond⁹. ʒ.ii. cũ aqua anisi ⁊ masticis ⁊ spice

e Lectuariũ de canfora valens ad debilitatẽ stõi
⁊ epatis ⁊ fugat ventositates grossas ⁊ adimat
ad digestionem. Cui⁹ hec est pmixtio. ℞. canfore ⁊
croci ⁊ xiloaloes ⁊ cardamomi ⁊ girboe ⁊ cubebe ⁊ ke
sim ⁊ cinami ⁊ gariofiloꝝ ⁊ vince ⁊ spice ⁊ macis ⁊ san
dali albi ⁊ macropipis ⁊ cinamomi ⁊ casie ⁊ neremisch
⁊ secacul ⁊ galãge ⁊ nucis muschate ⁊ zinziberis ⁊ cipi
⁊ sulsulminna oium partes equales zuccari quãtũ ẽ põ
dus medicinarum oium.

e Lectuariũ de cãfora descriptiõe alia faciens ad
maliciã digõnis ⁊ debilitatẽ stõi ⁊ pbla grossus
Cuius hec ẽ pmixtio. ℞. pipis ⁊ nucis muscha
te ⁊ zinziberis ⁊ gariofiloꝝ ⁊ macis ⁊ cinamõi ⁊ clami
⁊ piretri ⁊ sulsulaminue ⁊ gariofiloꝝ bonulanoꝝ ⁊ cã
fore ⁊ croci oiũ ana põd⁹. ʒ.ii. Tere has medicinas tri-
tas ⁊ cribellatas ⁊ cõfice cũ melle dispũato ⁊ repone in
vase ⁊ vtere qñ necesse fuerit.

e Lectuariũ de cãfora fortius primo. Cui⁹ hec ẽ
pmixtio. ℞. zinziberis ⁊ pipis ⁊ macropipis ⁊
cinamomi ⁊ cinami ⁊ folij indi ⁊ spice odorifere
⁊ casie inde ⁊ nucis muschate ⁊ sandali citrini ⁊ carpo-
balsami ⁊ cardamomi ⁊ macis ⁊ gariofiloꝝ ⁊ piretri ⁊
talisafar ⁊ ciperi ⁊ spodij ⁊ xiloaloes indi puri oium añ
pond⁹. ʒ.s. canfore ⁊ muschi amboꝝ ana. ʒ.ii. zuccari
tabarzet. ʒ.x.s. cõficiant cũ melle dispũato ⁊ repõat i va
se ⁊ administret qñ necesse fuerit.

e Lectuariũ de xiloaloe qđ cõfortat stõm ⁊ cale-
facit eũ absq; superfluitate ⁊ digerit cibus ⁊ exiccat
pbla. Cui⁹ pmixtio hec est. ℞. spice odorifere ⁊
spice romane ⁊ sẽis apij ⁊ anisi ⁊ masticis oium ana. ʒ.
i. xiloaloes. ʒ.iii. gariofil. ʒ.ii. macis. ʒ.ii.s. cinami. ⁊ ga-
lie amboꝝ ana. ʒ.ii. myrobalanoꝝ kebuloꝝ infusorũ
in vino ⁊ torrefactoꝝ ⁊ sclegenik amboꝝ an. ʒ.ii.s. nu
cis muschate. ʒ.i.s. marmacor. ʒ.iii. rosarũ ⁊ calami aro
matici amboꝝ ana. ʒ.ii. cõficiant cũ mira dos. ei⁹. aur. ii.

e Lectuariũ de cinamomo valens ad debilitates
epatis ⁊ stõi ⁊ renũ ⁊ mũdificat hũores grossos
⁊ fugat ventositates. Cui⁹ hec est pmixtio. ℞. ci-
namomi ⁊ xiloaloes ⁊ enule oium ana. ʒ.vi. gariofiloꝝ
⁊ pipis nigri ⁊ macropipis ⁊ spice ⁊ assari oiũ añ põd⁹
ʒ.v. zinziberis. ʒ.i. mete. ʒ.viii. girboe ⁊ cinami amboꝝ
ana. ʒ.ii. kelari ⁊ anisi ⁊ sẽis feniculi ⁊ casie oium ana põ
dus. ʒ.iii. cõficiã tur cũ melle dispũato ⁊ administret.

e Lectuariũ indũ faciens ad colicas ⁊ frigiditatẽ stõi
⁊ dolorẽ iuncturarũ ⁊ podagrã. Cui⁹ pmixtio
hec est. ℞. casie ⁊ folij indi amboꝝ ana pondus
ʒ.iiii. nucis muschate ⁊ ameos amboꝝ ana sextaria. ii.
piperis ⁊ macropiperis amborum ana sextaria. v. zin
ziberis sextaria. v. myrobalanorum nigrorũ sextaria
xxx. neremisch sextaria. ii. gariofiloꝝ. ʒ.v. nucis muscha
te sextaria. ii. macis. ʒ.iii. penidioꝝ sextaria. x. sumat de
puluere ei⁹ quũ necesse fuerit. ʒ.ii. cũ vino antiquo.

d Lectuariũ de zinzibere cõferens ad debilitates
stõi ⁊ intestinoꝝ ⁊ digerit cibũ ⁊ fugat ventosi
tates ⁊ valet ad cholicam passionẽ ⁊ retinet vẽ-
trem. Cuius pmixtio hec est. ℞. zinziberis. ʒ.xx. gũmi
arabici ⁊ girboe amboꝝ ana pond⁹. ʒ.x. gariofiloꝝ ⁊
cinamomi oium ana. ʒ.v. de nucib⁹ muschatis nux. ʒ.i.
croci põd⁹. ʒ.i. anisi. ʒ.xii. zuccari tabarzet. lib. i.

e Lectuariũ de muscho cõferens ad debilitatem
stõi ⁊ inflationẽ ei⁹ ⁊ ventositates hemorroida
rũ ⁊ pulsũ cordis stõi. Cui⁹ hec ẽ pmixtio. ℞. mus
chi aur. i.s. girboe ⁊ cardamomi et gariofiloꝝ et zinzibe
ris ⁊ macropiperis oiũ ana põdus. ʒ.x. cinamõi pon-
dus. ʒ.iii. xiloaloes indi. ʒ.i. croci. ʒ.ii. zuccari quãtum
pond⁹ medicinaꝝ oium deinde cõficiant cũ melle.

e Lectuariũ de citro qđ fugat vẽtositates et dige
rit cibũ et odorẽ oris efficit bonus. Cui⁹ hec est
permixtio. ℞. corticũ citri citrinoꝝ siccoꝝ pon
dus. ʒ.xxx. gariofiloꝝ et nucis muschate et macropipis
et pipis et girboe et cinamõi et galãge et zinziberis oiũ
ana pond⁹. ʒ.i. et muschi põdus. sextae et. s. ʒ.i. cõficiat cũ
melle et administret

e Lectuariũ cedaris cõferens ad colicã ⁊ frigora
⁊ hũores crudũ ⁊ extrahit superfluitates grossas
viscosas ⁊ valet ad podagrã. Cuius hec est per
mixtio. ℞. macropipis ⁊ zinziberis myrobalanorũ ci-
trinorum scamonee ⁊ turbit oium ana. ʒ.xii. sẽis apij ⁊
ameos ⁊ piretri ⁊ salis tabarzet oiũ. añ. ʒ.vi. zuccari ʒ
xvi. cõficiant cũ melle ⁊ administret.

e Lectuariũ de stinco additio in coitu. Cui⁹ hec ẽ
pmixtio. ℞. sẽis asparagi et sẽis cepe et seminis
napi et seminis alroab et seminis porri et semi
nis baucie et seminis eruce et seminis vrtice et granorũ
viriũ et lingue auis et sisami excorticati et semis rapha
ni et aiuderi vtriusq; et amigdalarũ et pince et granorũ
nasturtij omniũ ana ʒ.iii. zinziberis et secacul et galãge
et macropiperis omniũ ana põdus. ʒ.v. cinnamomi ⁊
nucis muschate et been vtriusq; omniũ ana ʒ.ii. semis
stinci. ʒ.v. squille assate põdus. ʒ.iii. penidiorũ quantus
pondus harũ omniũ medicinarũ. Tere ⁊ cribella ⁊ cõ
fice cũ melle dispumato. dosis eius põdus. ʒ.ii. cũ tripli
cato aut cũ lacte dulci aut cũ aqua mellis in ieiunio.

e Lectuariũ aliud cõferẽs ad pulsum cordis et
cõfortat stomachũ et digerit cibũ et soluit vẽtrẽ
Cui⁹ hec ẽ permixtio. ℞. myrobalanorũ kebu
lorũ. ʒ.xv. talisafar. ʒ.v. zedoarie et doronigi et casie oi-
um ana. ʒ.iii. turbit. ʒ.xx. scamonee. ʒ.iii. penidiorum. ʒ.
xx. conficiat cum melle. dosis eius. ʒ.iii.

e Lectuariũ expertũ nostrũ. ℞. xiloaloes ʒ.iii.
cãfore quartã. ʒ.i. muschi. ʒ.iii. macis neremisch
ciperi sclegenik zurũb ⁊ zedoarie omniũ ana
aur. i. cinnamomi et masticis zinziberis piperis ⁊ gari
ofilorũ omniũ ana. ʒ.ii. buglosse. ʒ.v. seminis feniculi ⁊
seminis apij et acori et spice omnium ana. ʒ.iii. Aggre-
getur cum melle.

t Ristra maior q̃ facit ad mollificationẽ stoma-
chi et vẽtositates hemorroidarũ intrinsecarũ
⁊ additũ in coitu. cui⁹ hec ẽ permixtio. ℞. myro
balanoꝝ nigrorũ et bellincorũ et emblicorũ et macro
piperis et piperis omniũ ana partes eq̃s zinziberis et
buzoiden et scirembilegi et casie inde. Et in descriptiõe
alia macis omnium ana pars. i. aiuderi albi et aiuderi ru
bei et lingue auis et seminis granati silvestris et casie

chedenegi et granorū alkalkaꝫ et est pšci barsiabari et si
sami excorticati et zuccari tabarzet omniū ana partes
ij. been albi et rubei amborū ana pars .ʒ. Tere sicca p
se et sisami per se et involue cum butyro et confice cum
melle despumato.

e Lectuariū de xiloaloe nostrū. ℞. hel ꝛ zinzibe
ris ꝛ cinami ꝛ casie ꝛ croci piperis sclengeusich
ꝛ zedoarie oīum ana .ʒ. v. piperi zarub folij indi
ꝛ gariofilorū oīum ana .ʒ. iij. xiloaloes crudi pōd⁹ .ʒ. vij
ambre auꝛ .i. lapidis lazuli ꝛ castore ab. tertia .ʒ. i. turbit
ʒ iiij. salis indi pōd⁹ .ʒ. i. cōterant oīa ꝛ fiat ex eis electu
arium cū melle aut zuccaro.

Tractatus quartus de suffusēt ꝛ alchamaia ꝛ muret
infantium.

n Os non afferem⁹ de suffusēt
nisi simile illi quod
antulimus de electuario ꝛ postpo
nemus reliquū usqꝫ ad locū suū.

m Pilule cōferens ad tenasmonē ꝛ punctionē ꝛ so
lutionē ventris ꝛ hemorroidas. Cuius hec est
permixtio. ℞. granorū nasturtij torrefactorū lib. i
ʒ. cymini carmeni infusi in aceto die ꝛ nocte ꝛ seīl porri
torrefacti amborū ab sextaria .v. seīs lini torrefacti .ʒ. iiij
kean .ʒ. i. myrobalanorū kebulorū molitorū cū butyro
vaccino .ʒ. iij. dos ei⁹ .ʒ. i. cū rob de cydonijs ꝛ aq̄ fri.

f Usuf cōferens ad ventositates hemorroidarū
ꝛ solonem ventris ꝛ tenasmonē ꝛ pūcturas. ℞.
granorū nasturtij torrefactorū lib. i. seīs lini torre
facti ꝛ psilij oīum ana pōdus .ʒ. iij. seīs apij torrefacti ꝛ
boli armeni ꝛ seīs maru oīum ana pōdus .ʒ. ij. ʒ. gūmi
arabici .ʒ. i.

f Usuf q̄d nominaꝫ kesile retinens ventrē. Cui⁹
hec est pmixtio. ℞. kesile ꝛ granorū bellechon albi
ꝛ zedoarie ꝛ nucis endē ꝛ dragagāti ꝛ mugaib
ꝛ licij ꝛ avellanarū ꝛ fisticorū oīuꝫ ana pars .i. ꝛ amigda
larū dulciū excorticatarū ex cortice suo pōd⁹ .ʒ. x. ꝛ fari
ne adarmachc .ʒ. xx. pmisceaꝫ ꝛ administret.

f Usuf bobede q̄d cōfert pregnantib⁹ ꝛ fugat vē
tositates ꝛ cōfortat epar ꝛ stom. ℞. margaritarū
paruarū ꝛ pereri oīum ana .ʒ. i. zinziberis ꝛ pipe
romani amborū ana pōdus .ʒ. iiij. zedoarie ꝛ doronigi
ꝛ seīs apij ꝛ acori ꝛ girboe ꝛ nucis muscate ꝛ piperis
ꝛ cinamomi oīum ana auꝛ. ij. ꝛ tiderungi ꝛ seīl feniculi
oīum ana auꝛ. i. zuccari quātū pōd⁹ medicinarū oīuꝫ.

f Usuf bobede q̄d cōfert ad extenuationē cpis
ꝛ mollificationē ꝛ humiditatē eius. ℞. lacce
lignorū ꝛ granorū myrti ꝛ glādium siccarū ꝛ zuc
cari tabarzet ꝛ mastiois ꝛ corticū granatorū ꝛ gallarūꝫ
oīum ana ptē unā olibani ꝛ zinziberis amborū ana q̄r
taꝫ ptis misceanꝫ post circumgonizationes ꝛ sumaꝫ pul
uis ei⁹ mane ꝛ q̄n est hora comedēdi ab auꝛ. i. usqꝫ ad
ij. ebdomoda una ꝛ nō gustet carnem.

f Usuf q̄d facit ad calidiatē in corpe ꝛ febrem ꝛ
bensipulā ꝛ alsabara ꝛ sternutationē ꝛ retētio
nes lingue ꝛ birsen ꝛ fricaꝫ cū eo lingua. Cuius
hec est pmixtio. ℞. muschi pōdus tertie .ʒ. i. galle ꝛ licij
amborū ana .ʒ. i. camfore .ʒ. i. ꝛ tertiā .ʒ. i. croci pōd⁹ .ʒ. ij.
cardamomi ꝛ gariofilorū ꝛ nucis muschate oīum ana
pōdus auꝛ. iiij. rosarū rubearū ꝛ balaustiarū ꝛ spodij
oīum ana auꝛ. vi. zuccari tabarzet albi .ʒ. lx. cōmisceanꝫ
tur medicīe iste post circumgonizationē. Et si dominās
fuerit sup ipsm calatas extrahaꝫ ex eo quo medicaꝫ aut
muschata ꝛ cinnamomus. dos ei⁹ magno sit medietas auꝛ
ꝛ puo q̄d ē a duob⁹ granis usqꝫ ad siliquā unam.

k Benjiaui melonis longi q̄d est ad [illegible]
retinet ventrē ex [illegible]
fortat animā debilē. Cui⁹ hec est [illegible]
tur melon longus ꝛ extrahiꝫ q̄d est in [illegible]
granis ꝛ alijs deinde impleaꝫ [illegible]
bdellio ꝛ hypoquistidos ꝛ [illegible]
torrefacto accepti [illegible]
nis [illegible] deinde extrahiꝫ q̄d [illegible]
tur ꝛ teraꝫ ꝛ sumaꝫ de eo dosis magna [illegible]
ʒ. iiij. est enī bonū ꝛ expertum.

f Usuf q̄d fit pueris quib⁹ dominaꝫ [illegible]
[illegible] myrobal. [illegible]
ni amborū ana .ʒ. [illegible]
Teratur unūquodqꝫ eorū per se ꝛ [illegible]
eorū pmixtio ꝛ involuaꝫ in [illegible]
byrone oleo olive ꝛ zuccari [illegible]
trahaꝫ ex eo [illegible] ꝛ hoc [illegible]
ris in quibus dominaꝫ humiditas.

f Usuf Aristoidis q̄d [illegible]
diariā ꝛ corruptionē stomachi ꝛ [illegible]
loris ꝛ fetorē oris ꝛ oblationē [illegible]
cat. cuius hec est pmixtio. [illegible]
ꝛ hel ꝛ xiloaloes indi ꝛ assari ꝛ [illegible]
rum kebulorū excoriatorū ꝛ [illegible]
esse sclengeusik ꝛ narenisch ꝛ [illegible]
macis ꝛ vince ꝛ piperis ꝛ macropiperis ꝛ [illegible]
lorūꝫ ꝛ granorū granatorū ꝛ [illegible]
oīum ana ptes .ii. muschi ꝛ ambre ꝛ [illegible]
i. zuccari tabarzet scrupuli [illegible]
inter pōd⁹ .ʒ. i. usqꝫ ad .ʒ. iij. cū aq̄ [illegible]
cibū est magni iuvamēti in [illegible]

f Usuf albarmak q̄d est [illegible]
debilitatē stomachi cui⁹ hec pmixtio. ℞. my
robal. kebulorū ꝛ emblicorū [illegible]
ana partē .i. ꝛ medulle turbit [illegible]
orū tabarzet duplū illi⁹ totius dosis ei⁹ .ʒ. i.

f Usuf de squilla q̄d est [illegible]
cus ambulare ꝛ facit [illegible]
ab eis nocumentū cholere ꝛ phlegmatis. ℞. my
robalanorū belliricorū ꝛ emblicorū ꝛ [illegible]
rubearū ꝛ balaustiarū ꝛ sumac ꝛ [illegible]
ꝛ nucis vomice ꝛ granorū myrti ꝛ gallarū [illegible]
cardamomi ꝛ gariofilorū oīuꝫ ana partes [illegible]
ꝛ cubella ꝛ [illegible] est enim [illegible]

p Iur ad pueros [illegible]
gnate ꝛ colera. Cui⁹ pmixtio. ℞. [illegible]
dij ꝛ ambre ꝛ assafene ꝛ [illegible]
balaustiarū ꝛ myrobalanorū [illegible]
ꝛ croci ꝛ cardamomi ꝛ gallarū ꝛ [illegible]
niū ana quantū est pōdus myrobalanorū [illegible]
eo fm quātitatē [illegible] ꝛ [illegible]

p Iur aliud ad pueros. ℞. [illegible]
mie ꝛ pireti ꝛ sumac ꝛ [illegible]
myrobalanorū ꝛ belliricorū ꝛ gallarū ꝛ [illegible]
ꝛ granorū myrti ꝛ spodij ꝛ cubebe et cardamomi [illegible]
croci et galle et venarū et casie et [illegible]
et corticū nisi oīuꝫ ptes equales [illegible]

p Iur aliud ad pueros. ℞. [illegible]
sarū rub. siccarū et licij et croci [illegible] spodij
et chelidonie et ozimi et balaustie et [illegible]
hadhati omniū ana partes [illegible]
et magno fm quantitatem illarum.

k Benjiaui ad rasurā et solutionē [illegible]
corruptionē stomachi et [illegible]
et hypoquistidos amborū ana ptes [illegible]
Teratur unūquodqꝫ p se et misceaꝫ et sumaꝫ de eo [illegible]

mane pond. ℥.ii. et in sero tantūdē. est enī sumatiuū.

Uiſus ad splenē et maliciā digōnis et colonis. ℞. belleboꝝ albi quartā kelaicam super quē fundet qd submergat ipſ de oleo ſiſamino et accendat sub eo ignis lenis donec coaguletur deinde proijce sup ipm almagalb cōtriti pōdus ℥.lxxiiii. cimini carmeni ℥.iiii. amicos de ſcoria pond. ℥.ii. sumat de eo in mane volas vnam cū aqua frigida et abstineat super ipm ab aceto et piſcib' salsis et recentib' et ab omni qd est ex lacte et oleribus et frondibus.

Uiſus cōueniens ei qui habet ictericiā et dolores epatis et vomitus cholē citrine. ℞. lacce ablute aut. spodij ℥.ii. croci ℥.i. reubarbi ſeſtra et medie tas ſerie. ℥.i. canfore ſextā. ℥.i. doſis eius ℥.ii. cū decoctio ne prunorū et aqua tamarindorū quātitate lb. s.

Uiſus cōueniens illi qui habet dolorē epatis et splenis et solutiōem ventris ꝓpter cholerā. cui' hec est permixtio. ℞. ſecis vini et reubarbari et spice et lacce ablute omniū an. aur. i. ſcorie ferri baſſari ℥.vii. tere doſis eius aure. i. cū aqua coriādri ſicci quā titate. ℥.i.

Uiſus qd cōfert ad epar et ictericiā et oppilatio nes et spūtū sanguinis. ℞. granoꝝ cydonioꝝ excorticatoꝝ et amili et ſeis citroli excorticati oīum ana ℥.iii. boli armeni et lacce et rosarū et spice et liquiricie oīus ana ℥.i. spodij ℥.s. masticis ℥.i. tertiā doſis eius ℥.i. cū aqua frigida.

Al cōueniens calefaciēs ad resolutiōes ventoſitatis cholē et facit appetere cibū. Sumatur salgēma et diſrumpat ī buſta panna et torrefiat super sartaginem ferri aut super lapidem aut vas figuli deinde aſpergatur super ipm acetū vini forte multotiēs deinde terat et cicotrigonizet et misceatur cū eo de granis granatoꝝ torrefactorū parūper et sumat mundati ex granis suis quātitas est tertia salis et coriandri sicci torrefacti et ſucci amirberis cōtriti cōmisceat et administretur.

Al aliud faciēs stomacho et epati et ad dolorē iuncturarū et ad omnes passiones q̄ fiunt ꝓpter superfluitates. ℞. salis cibi pōdus lb.i. sal āmoniaci pōdus ℥.iii. et piperis albi pōdus ℥.iii. et zinziberis et piperis nigri amborū ana pōdus ℥.ii. et anisi et granorū pini et granorū eruce et amoos et spice oīum ana ℥.i. et ozimi ℥.ii. et granorū apij silustris ℥.i.s. Tere et puluerisa et sit dosis eius aur. ii. cū aqua tepida.

Tractatus quintus de allobocat ad spiritualia.

Sermo noster in allobocat est secundus modum nostri sermonis in capitulis que sunt ante ipsum. Et allobocat q̄dem nō sumūtur sin plurimū nisi vt teneantur in ore et currat ex eis aliqd post aliqd ad pulmonē et non impellantur subito ad stōm quia ꝓlongetur spaciū eorū ex stomacho ad pulmonem.

Hoc ad tussim siccam. Sumatur semē lini torrefactū et cōficiatur cū melle et reponatur in vase et administret cū necesse fuerit.

Hoc aliud ad tussim et caliditate et siccitate. ℞. ſeis citrolli excorticati ℥.v. amigdalarū dulcium excorticatarū ℥.vi. ſeis altee et ſeis malue ambo rū ana ℥.v. gūmi et dragaganti et amili et granorū cydoniorū excorticatorū oīum ana ℥.iii. ſucci liquiritie et penidiorū amborū ana ℥.iii. s. terant et cicotrigonizētur et sumant radices ligritie mūdate et ſeniclē et pas sule dulces mundate et decoquant cū aqua dōec aqua ingrossetur deinde ꝓijciatur cū ea rob et coagulent cū ea medicine et det in potu cū pulubus factis ex aq̄ furfuris et farina fabarum et penidijs et oleo amigdalino dul. et potetur post ipm aqua ordei.

Hoc ad tussim et calitate. ℞. ſeniclē pugillos tres iniūb as magnas nūero. x. radicū ligritie ex corticatarū cōtritarū ℥.xxx. et tertiā kalinē dul ciū mūdatarū ℥.xl. caſſieſiſtule mūdate et arūdinea. ℥.xx. decoquāt cū lb. vii. aq̄ donec remaneat lb. i. deide colatur et ꝓijciat desup rob. lb. s. penidioꝝ tertia lb. i. et decoquāt donec ingrosset sicut mel deide misceat cū ea farine fabaꝝ cicotrigonizate cū ordi quātū suffcit.

Hoc de papauere cōferēs ad expulsionē sanguinis p vomitū et ebarē calam et tussim et dolorem pectoris et pleurē. cuius hec est ꝑmixtio. ℞. rosarū rubearū ablatis capitib' et gūmi arabici āborū ana ℥.s. amili de frumēto et dragagāti et granorū papaueris oīus ana pōd'. ℥.ii. spodij et croci amboꝝ ana ℥.s. succi ligritie pond'. ℥.ii. Aggrega has medicinas terat et cribellatas q̄ ex eis cribellant et cōfice cū mel ca to et reponein vase et vtere qū necesse fuerit et bibat cū terenī abin aut decoctione isopi.

Hoc de spodio cōferēs ad tussim et vomitum sanguis et superfluitates grossas et dolores pectoris et vlcera pulmōis. ℞. cardamōi pond'. ℥.iii. gūmi pond'. ℥.vii. amili de tritico et granorū papaueris albi et zinziberis oīum ana ℥.x. spodij pond'. ℥.iii. zuccari fabarū et pōd'. ℥.xl. granoꝝ cucumeris excorticatorū amigdalarū excorticataꝝ oīus ana pōd'. ℥.vii. amigdalaꝝ amararū excorticatarū et duob' corticib' suis et succi ligritie et dragagāti oīum ana pōd'. ℥.v. ſeis ſeniculi pōdus ℥.ii. granoꝝ papaueris nigri pōd'. ℥.ii. Terant et aggregent medicie iste simul et cicotrigonizate de eis q̄ cribellanī et cōficiant cū melle despumato et butyro vaccino cōfectione leni et ponat in vase et administretur qū necesse fuerit.

Hoc aliud de spodio cōferēs ad febres ꝑthisicas et vlcera pulmōis. ℞. gūmi et cardamoi āborū ana pond'. ℥.vi. zinziberis et amili tritici amborum ana ponadū ℥.xii. spodi pondus ℥.iii. zuccari pond'. ℥.lx. granoꝝ cucumeris excorticatoꝝ et granoꝝ pini excorticatoꝝ amboꝝ ana ℥.vi. Aggrega has medicinas tritas et cicotrigonizatas que cicotrigonizanī de eis et cōfice cū butyro et melle despumato cōfectiōe leni et repone in vase vitri et lambat de eo et bibat cū aq̄ calida aut cum lacte asine.

Hoc de squilla cōferēs ad difficultatē anheli' et sputi et dolorē laterū et pectoris. Sumant succus squille et mel despumati et coagulent simul et lambat de eo ante cibū et post ipm.

Hoc de alleis faciēs ad tussim exortā in phlate et mūdificat pect' et digerit māam fabulosā. Sumat alleoꝝ mūdatoꝝ lb. i. decoquāt cū lb. i. butyri donec dissoluta sint in decoctiōe et colet et terant allea optime et fundatur sup ea mellis despūati lb. ii. et decoquat leto igne donec ingrosset et remoueat ab igne.

Hoc aliud. ℞. granoꝝ cydonioꝝ et piniꝝ āborū ana ℥.v. ſeis papaueris pond'. ℥.x. radicū liquiritie et ſeniclē amborū ana ℥.vi. decoquat cū aq̄ lb. iii. et decoquat cū leto igne dōec ingrosset et fūdatur desup de rob pōd'. ℥.xii. et dragagāti et gūmi arabici amboꝝ ana pōd'. ℥.vi. et penidioꝝ sextarii vnū.

Hoc allocat ad raucedinem vocis et vicia pectoris et ad illū q̄ spuit sanguiē et aperit oppilatiōes. cui' hec ē ꝑmixtio. ℞. ſeis lini torrefacti et passl. mūdataꝝ amboꝝ ana lb. i. amigdalarum pini et amigdalarū dulciū et amigdalaꝝ amaraꝝ mūdatarū

olium ana.ʒ.vi.aucllanaꝝ torrefactaꝝ ⁊ glutin albozũ ⁊ radicũ iliij celestis oliuz ana.ʒ.i.myrrhe ⁊ croci ⁊ turis masculi olium ana.ʒ.s.Terant ⁊ cribellent ⁊ imbibant cũ lacte asine ⁊ cõficiant cũ eo ⁊ fiant trocisci ⁊ exiccent in vmbra deide terant ⁊ cõficiant cũ melle ⁊ sumat de eo cochliariũ vnũ in mane ⁊ cochliariũ vnũ in sero deide fiãt ex eo collyria ⁊ pilule ⁊ põat ĩ ore i nocte sub ligua

Tractatus sextus de sirupis ⁊ robub.

Ostra narratio

i sirupis ⁊ robub est secũdũ modũ ad quẽ iuuamus in cio q̃ sũt ĩtẽ.Et dẽa qdẽ iter sirupos ⁊ robub est qd robub sũt succi ĩpis sati per se ipsos.⁊ sirupi sũt decoctiones ⁊ succi inspissati cũ dulcedine.

Sirupus acetosus cõfertis cũ febribus q̃ extigunt febres ⁊ inflationẽ stõi ⁊ scidit phlã ⁊ abstergit ipm ⁊ vicit cholã ⁊ apit oppilationes i epe ⁊ sple ne ⁊ puocat vrinã cu⁹ hec ẽ cõpositio.Sumant aceti an tiq̃ boni lb.x.⁊ pĩciant sup ipm aq̃ dulcis clare lb.xx. aut plus aut minus fm quãtitatẽ acetositatis aceti ⁊ bo nitatis ei⁹ ⁊ ponant in eo cõtricũ radicũ feniculi ⁊ cõti cũ radicũ apii oliuz ana.ʒ.iii.scis feniculi ⁊ scis apij albo rũ ana.ʒ.i.⁊ dimittat die ⁊ nocte ⁊ p⁹ hoc decoquat lento igne donec cõsumat ei⁹ sexta deide auferat ab igne ⁊ dimittat donec infrĩ postea colet ⁊ pĩciat sup ipm ꝑ oibus duab⁹ ꝑtib⁹ hui⁹ aq̃ ⁊ aceti decoctoꝝ cũ radicib⁹ ⁊ semi bus po.i.zuccari tabarzet aut melius ꝑ oibus duab⁹ ꝑti bus ⁊.c.aceti ⁊ aq̃ decoctoꝝ cũ radicib⁹ ⁊ semib⁹ po.i. ⁊ decoq̃t lẽto igne donec remaneat medietas eius ⁊ re moueat ab igne ⁊ infrĩt ⁊ colet ⁊ admistret spũa ei⁹ tãz colectã i hora ebullitõis ei⁹.Et q̃ vult põat i eo p⁹ abla tionẽ spũe ei⁹ ⁊ postq̃ bullierit ebullitõe vna aut duab⁹ croci nõ molliti põd⁹.ʒ.iii.in pãno ⁊ suspẽdat in vase ⁊ fricet manib⁹ aut istrumẽto aliq̃ hora p⁹ horã donec egrediat virtus eius in eo.Et ẽ de hõib⁹ q̃ incãnt in eo p⁹ ex pĩctionẽ ei⁹ croci molliti pond⁹.ʒ.ii.⁊ nõ coquũt ipm.

Modus sirupi acetosi Gal.mel bonũ pone sup lento pũas ⁊ aufer spumã ei⁹ ⁊ pĩce sup ipm aceti qd nõ sit apparẽtis acetositatis nĩz debilis ⁊ bulliant ad ignem paulatĩ donec cõmisceant bene ⁊ nõ sit aceti crudũ deide remoueant ab igne ⁊ serua ipz Si ergo volueris vti eo cõmisce ipm aq̃ tãta quãta⁹ ẽ sirupus.Et si ille q̃ bibit ipm abhorret ipz ꝑp acetositatẽ ei⁹ aut dulcedinẽ ipi⁹ tũc vtatur eo assidue.Mõ si volue rit bibere ipm ita vt sit manifeste acetositatis tũc addat in aceto ei⁹ ⁊ illud ẽ qm̃ nõ ẽ laudabile vt fiat fz quãtita tẽ vnã.Et vẽ mihi q̃ hoc simile sit ei qd facit hõ q̃ pcipit hõib⁹ q̃ bibũt vinũ ⁊ cõmisceãt ipm cũ aq̃ pter q̃ sciat q̃ i eis sunt qdã q̃ cõsueuerũt bibere ipm sic:qũ ergo bi bũt ipm forte purũ ledunt stõi ⁊ alij q̃ ꝯsueti sũt bibere ipm forte qũ bibũt ipm plime ꝯmixtõis patiũt nausea

Mũ ergo huiusmõi accĩis cõtigat i potu vini ⁊ sit de cõsuetudie hominũ vt bibãt ipm ꝑm quõ nõ ꝯtigit in potu sirupi acetosi plus ⁊ sit cõsuetudo nr̃a vt bibamus ipz minus quã bibatis vinũ valde ⁊ sit eo fortioꝛ qz oz vt ei⁹ equalitatẽ ꝑpem⁹ fm eũ q̃ ipz bibit ⁊ fz nos.Et ego qdez dico vt scias qd magis cõueniẽs ei q̃ ipz sumit ẽ ille q̃ apud eũ ẽ magis delectabilis ⁊ ꝑpt hoc ipe plus cõfert ei ⁊ q̃ ab eo ledit ẽ ille q̃ abhorret ipm ⁊ equatio hoꝝ spez ẽ vt fiat fm q̃ cõuenit ꝑsõ⁹ hõinũ ⁊ ita oz vt fiat fm oẽz dispõnẽ.Sumat aceti po.i.⁊ misceant cũ ea melli despũati ꝑtes.ii.⁊ decoq̃nt sup ignẽ leuẽ donec cõ misceant sapoꝛ eoꝝ.Sed sapoꝛ aceti neq̃ nõ remane at crudus a pncipio sui ⁊ sic oz vt fiat i melle de quo fit sirupus acetosus.i.ponant sup omnẽ ꝑtez melli quatuoꝛ ꝑtes aq̃ pure deide decoq̃t lẽto igne cũ eq̃litate donec ele

uet spũa melius mali qm̃ male mell [illegible] nõ ẽ necessariũ vt decoq̃t ꝑlus sicut [illegible] Et ꝑlus qdẽ qd remanet de ꝑno q̃ [illegible] ẽ medietas ei⁹ ⁊ iterat ei⁹ decoctio [illegible] ⁊ nõ remaneat acetũ crudũ ⁊ sit sirup⁹ [illegible] secũ ipsos tres a pncipio.[illegible] ꝑtes due ⁊ aq̃ ꝑtes quatuor ⁊ decoq̃t [illegible] ta ⁊ aufert spũa ei⁹. Mũ ergo [illegible] pone tñi aceti q̃tũ melius ⁊ [illegible] mittũ ⁊ q̃ bibat ipz assidue [illegible] q̃ i iũcturis ⁊ attrahit [illegible] soluit hũiditatẽ corpis.Et de hõib⁹ [illegible] aq̃ q̃ sit quãtũ ẽ sirup⁹ acetosus [illegible] lud q̃ vult hõis egritudines [illegible] stõi ⁊ trahit ipaz ad iferiora.Et q̃ [illegible] ipz vsq̃z ad mediũ diẽ deide [illegible]

Sirupus acetosus al⁹.[illegible] sa ipz i patella ⁊ fũdes ipz [illegible] ne tũ q̃ appareat [illegible] coopiat zuccaꝝ.Et si vis ne aceti [illegible] titate deide pone ipm sup pũas [illegible] fiat ⁊ aufer spumã ei⁹ cũ radiub⁹ [illegible] pãno ⁊ nõ exp̃imas ipz nisi [illegible] colectõe.qũ ergo [illegible] donec subtiliet deinde decoque ipm ⁊ [illegible] eum

Sirupus acetosus solõe [illegible] mel despũati aut zuccaꝝ ⁊ aceti [illegible] ratim⁹ ꝑus ⁊ decoq̃ lẽto igne ⁊ [illegible] cũeris asinini ⁊ scãmõee ambaꝝ ana.[illegible] minus fm quãtitatẽ necessitatis [illegible] tere ipa ⁊ pone i pãno lini ⁊ suspẽdã [illegible] oi hora donec cõsumat ⁊ nõ remaneat [illegible] Mũ ergo coagulat remoue ipz ab igne [illegible] loco scãmonee radicẽ scamonee [illegible] bus feniculi in principio decoctionis

Sirup⁹ acetosus al⁹ [illegible] ⁊ acetũ scille cũ radicib⁹ [illegible] accipe medulle cartã [illegible] bois ⁊ tere ipm ⁊ pone in pãno ⁊ suspẽde [illegible] primum ⁊ vtere ipso.

Sirup⁹ acetosus al⁹ [illegible] aut zuccarũ ⁊ acetũ ⁊ accipe [illegible] deiñ epithimi [illegible] tere ipa ⁊ põe i pãno ⁊ suspẽde i [illegible]

Peratio aceti scillini:[illegible] datã ⁊ scide ipaz cũ cultello [illegible] cũ filo ita ut frusta [illegible] ca ⁊ pone i sil ⁊ nõ sit vnũ vbi ẽ [illegible] xl.dieb⁹ deiñ accipe de ea [illegible] boni lb.xviii.⁊ pone ipm i sole [illegible] deiñ cribe ex eo scillã ⁊ exprime ipaz [illegible]

Quidaz võ accipiũt ad [illegible] lb.vi.⁊ alii nõ exiccãt scillã [illegible] nũt de eaillad idẽ põd⁹ ⁊ [illegible] lud qd fit fz hũc modũ mag̃ [illegible] cũ eo os oris ⁊ carni gigiuaꝝ ⁊ [illegible] scidit qm̃ ꝯstrigit ipm ⁊ exiccat [illegible] ẽ ũ ⁊ dẽtiũ ⁊ idurat dẽtes q̃ mouent [illegible] ⁊ odorẽ oris ⁊ valet ad setorẽ oris.[illegible] tm abstergit cãnã pulmõis ⁊ idurat [illegible] ⁊ ꝯfortat eũ:⁊ ẽ ꝯueniẽs acetũ ei q̃ [illegible] nõ digerit cibũ ⁊ ei q̃ patit̃ [illegible] cui dñat chõa nig̃ ⁊ almanarie ⁊ [illegible] hz ꝑuocationẽ mĩctis ⁊ ei q̃ hz [illegible] sciatica ⁊ ꝯfortat corp⁹ mollificatũ [illegible] pis efficit bonũ ⁊ acuit visũ ⁊ ꝯfert ad [illegible]

⁊ anhelit⁹. Et si administret in dolore auris q̄ funditur in eā sedat ipsum ⁊ cōuenit ad omne qḋ dixi si nō fuerit intus in aure vlcus ⁊ sumat in potu omni die de eo in ieiuno parumper ⁊ gradatim donec perueniat ad. ʒ. i. s.

f Sirupus acetosus squilliticus solutiuus cōferēs ad difficultatē vrine ⁊ dolorē laterꝫ ⁊ stō. ⁊ mali tiā digōnis ⁊ eructuationē acetosam. ℞. interioris cepe squille lb. ii. ȝinȝiberis. ʒ. i. seminis apii. ʒ. ii. seminis daucie siluestris. ʒ. s. se. feniculi ⁊ anisi amboꝝ an̄. ʒ. i. amcos. ʒ. s. cimini carmeni. ʒ. i. radicū amiadeni ⁊ piretri amborū ana. ʒ. i. superioris sope. ʒ. i. calamenti ⁊ mēte amborū ana. ʒ. i. kelsim. ʒ. s. cordumeni pondus. ʒ. ii. myrrhe. ʒ. s. se. rute. ʒ. s. folij indi. ʒ. s. trita cōtritiōe grossa infundant in aceti squillitici kist. vi. ⁊ mellis dispumati kist. ii. ⁊ ponat in vase vitri ⁊ administretur ⁊ bibatur ante cibum ⁊ post cibum.

m Modus faciendi iuleb. Sumat emina vna zuccari ⁊ fundant sup ipsum aque. ʒ. iiii. ⁊ decoquatur lento igne ⁊ fundant desuper aque rosacee. ʒ. ii. ⁊ auferatur ab igne ⁊ colet ⁊ administretur.

a Aqua mellis ⁊ zuccari faciēs ad egritudines frigidas ⁊ dolores spatis ⁊ pectoris mellis p. i. aque partes. ii. sumant ⁊ decoquant lento igne ⁊ auferat spuma ei⁹ ⁊ seruetur donec remaneat tertia ei⁹ ⁊ auferat ab igne ⁊ colet ⁊ similiter aqua zuccari etiam quum ergo volumus calefacere ipsas ⁊ fortiorem facere ponimus in ipsa post ablationē spume masticis ⁊ croci ⁊ aliaꝝ sperū sicut cinamomi ⁊ galange ⁊ aliarū aliqd.

d Descriptio aque mellis alia que confert ad febrē ⁊ inflationē ⁊ multitudinē sitis in stomacho ⁊ tussim ex calitate ⁊ confert ad pluresim. Sume rosarū rubearū mūdatarū lb. iiii. ⁊ pone eas in vase vitri die ⁊ nocte ⁊ piice sup eas aque calide lb. x. ⁊ stringe caput vasis sup eas oppilādo bene ⁊ dimitte eas die et nocte deinde extrahe eas ⁊ exprime valde ⁊ cola ipsam ⁊ proiice sup ea zuccari lb. x. ⁊ coque ipsas lēto igne donec ingrossetur ⁊ cola ⁊ vtere.

i Iuleb cū aqua rosacea. Sumat zuccarū tabarzet tritū ⁊ mensuret ⁊ proiiciant sup ōem mēsurā zucari tres mensure aque rosē. clare bone substantie ⁊ decoquatur lēto igne donec remaneat ei⁹ tertia et auferat spuma. Et q vult ponere in ipso crocū dum coquitur tūc quum sublata est spuma ei⁹. piiciat in ipso de croco nō trito in pāno ⁊ exprimat hora post horā vsqꝫ ad cōplementū ipsi⁹. Et q vult ponere i ipso crocū p⁹ decoctionē tūc qū dpōit ipsꝫ ab igne confricet i eo crocū tritū antēqꝫ ingideē ⁊ reponat in vase vitri ⁊ administretur.

f Sirupus de cydoniis ⁊ ēmina q cōfortat stōꝫ ⁊ stringit ventrē ⁊ cōfert ad dolorē spatis ⁊ vomitū ⁊ nauseam ⁊ singultū cui⁹ hec est pmixtio ℞. succi cydonioꝝ acetosorū lb. xxx. vini boni antiqui lb. xxv. decoquātur leui igne donec cōsumat medietas deinde tollat spuma ei⁹ ⁊ colet ⁊ auferat ab igne dōec clarificet ⁊ reducat ad vas suū ⁊ piiciant sup ipsꝫ mellis clari dispumati lb. x. ⁊ bulli ipsꝫ lēto igne deinde sumant ȝinȝiberis ⁊ masticis amborū ana. ʒ. ii. cardamomi maioris ⁊ minoris ⁊ cinamomi ⁊ beil oiuꝫ an̄. ʒ. iiii. gariofiloꝝ. ʒ. iii. croci nō triti. ʒ. iiii. tere cōtritiōe grossa ⁊ pone in panno lini ⁊ piice in vase ⁊ cōtrica oī hora ⁊ bulliat sup ignē donec inspissef deinde depone ab igne ⁊ cola ipsum deide accipe muschi. ʒ. s. ⁊ pone ipsꝫ in vino antiquo ⁊ piice ipsꝫ desup ⁊ pmisce ipsꝫ bene ⁊ repone cum vsqꝫ ad horā administrationis. Qḋ si volueris facere ipsum sine spēb⁹ tūc fac ipsꝫ cū succo cydonioꝝ maioꝝ ⁊ decoque ipsꝫ vsqꝫ ad mediū ⁊ cola eum ⁊ accipe de eo lb. ii. ⁊ succi maloꝝ mōtanoꝝ maiorum decocti vsqꝫ ad medius colati lb. i. vini antiq boni lb. i. mellis boni aut zuccari lb. i. decoquātur leui igne donec ingrosset ⁊ aufer spumā ei⁹ deide accipe xiloaloes crudi. ʒ. ii. masticis et galle ⁊ croci capilloꝝ oiuꝫ an̄. ʒ. i. macis. ʒ. i. s. spice ⁊ gariofiloꝝ ⁊ nucis muschate ⁊ beil ⁊ cardamomi ⁊ cinamomi ⁊ ȝinȝiberis oiuꝫ an̄. ʒ. s. muschi tertiā. ʒ. i. tere oia pter muschū ⁊ galiā ⁊ liga in panno lini ⁊ piice in vase in quo est succus ⁊ tere muschus ⁊ galiā p se ⁊ permisce ipsa cū vino ⁊ pmisce cū medicinis ⁊ vtere.

c Conditū cōueniēs ad frigus stōi ⁊ diminutiōes digōnis ⁊ debilitatē spatis ex frigore ⁊ q̄rtanas ⁊ ad senes. ℞. vini veteris lb. v. mellis clari lb. i. s ȝinȝiberis. ʒ. v. cardamomi ⁊ beil amboꝝ ana. ʒ. s. gariofiloꝝ sextā. ʒ. i. croci sextā. ʒ. i. cinamomi sextā ⁊ medietatē sexte. ʒ. i. piperis nigri ⁊ muschi amboꝝ ana sextā ⁊ medietatē sexte. ʒ. i. terant medicine cōtritiōe grossa pter muschum ⁊ croci ⁊ ligent in panno lini cū croco ⁊ decoq̄t dōec igrosset ⁊ antēqꝫ dpōat ab igne piiciat i eo muschus ⁊ dponat ab igne ⁊ repōat i vase ⁊ administrat.

c Conditum aliud. ℞. spice ⁊ gariofiloꝝ ⁊ cardamomi ⁊ xiloaloes crudi oium ana. aur. ii. croci aur. i. cinamomi ⁊ ȝiȝiber ⁊ piperis oim an̄. aur. iii. galie aur. s. muschi q̄rtā aur. i. tere medicinas contritione grossa ⁊ liga in pāno lini pter muschū ⁊ galiā ⁊ piice sup eas vini odoriferi antiq lb. xii. ⁊ dimitte duob⁹ dieb⁹ ⁊ duabus noctib⁹ deide redi ad vas ⁊ piice desuper mellis clari lb. iii. ⁊ zuccari tabarzet lb. ii. decoquat donec fiat ei spissitudo ⁊ auferat ab igne ⁊ piiciat super ipsum muschus ⁊ galia ⁊ reponatur ⁊ administret.

f Sirupus salmonia q cōfortat stōꝫ ⁊ facit appetere cibū ⁊ dstruit pulsꝫ cordis. ℞. lb. i. corticū citri. ʒ. i. marmacor aur. ii. gariofiloꝝ aur. i. xiloaloes crudi cōterant ⁊ piiciant sup ea lb. v. vini ⁊ dimittant trib⁹ dieb⁹ cum noctib⁹ suis deide piiciant sup ea lb. iii. zuccari albi tabarzet ⁊ aur. i. masticis ⁊. ʒ. s. croci ⁊ tertia. ʒ. i. galie bone ⁊ decoquātur lēto igne donec compleant ⁊ colent ⁊ recōdat in vase ⁊ administret sic iuleb.

f Sirupus de granis myrti cōferēs ad debilitatē stomachi ⁊ solonē ventris supfluā ⁊ retiet mēstrua ⁊ cōfortat viscera. cui⁹ hec est pmixtio. ℞. succi granoꝝ myrti decocti colati danich. x. mellis colati danich. x. pmisceāt simul ⁊ decoq̄nt dōec igrossent ⁊ administret.

r Rob de myrto. Decoquatur succ⁹ myrti solus donec igrossetur ⁊ administretur.

f Sirupus de mēta faciēs ad vomitū ⁊ saciratem nauseatiuā ⁊ nauseā ⁊ singultū ⁊ fluxū ventris cui⁹ hec ē pmixtio. terant granata dulcia ⁊ acetosa cū pulpis suis ⁊ decoquat succus donec mediet deinde sumant de eo lb. ii. ⁊ succi mēte lb. i. mellis lb. i. aut zuccari lb. i. ⁊ decoquat donec ingrosset ⁊ colatur.

f Sirupus de piris faciēs ad fluxū ventris ⁊ cōfortat stōm. Sumātur pira nō matura ⁊ decoq̄ntur donec dissoluta sint ⁊ colent et reducatur ad vas secūdo ⁊ decoquat donec ingrosset ⁊ administret.

f Sirupus de malis faciēs ad debilitatē stōi et pulsꝫ oris stōi ex calitate et abscīdit vomitū choli cū exitis. Sumat maloꝝ mōtanoꝝ emina terātur et exprimāt et decoq̄tur succus dōec mediet et colet et dimittat i nocte et reducat ad vas et decoq̄t lēto igne donec igrosset et colet et ponat in vase vitri. Si aute fuerit estas tūc dimitte ipsꝫ i sole dieb⁹ aliq̄t dōec cōsumat ei⁹ aqstas et fiat et administret. Qḋ si volueris ipsꝫ dulcorare pōe ad oēꝫ eminā succi lb. i. zuccari ⁊ coq̄ ipsꝫ ⁊ vtere.

f Sirupus de acresta faciēs ad caliditatē stomachi ⁊ solonē ventris cholicā ⁊ dolores calitatis ⁊ venena ⁊ abscidit sitis ⁊ cōfortat stōachos

pregnantiū vt nō recipiāt humores nullos. Sumatur succus acresse ꝛ decoq̄t donec remaneat medietas ꝛ co letur ꝛ dimittat in nocte deinde reducat ad vas ꝛ ꝓijciātur sup ip̄z .ʒ.ij. gariophillorū ꝛ decoquitur donec auferat ab eo odor ꝛ ingrossetur ꝛ coletur ꝛ administret. Si autē volueris ipsum dulcorare ꝓijce sup ipsum zuccarū post decoctionē cū lento igne donec ingrossetur fm̄ quantitatē subtilitatis succi ꝛ inspissa ipsum ꝛ vtere.

Sirupus de fructib⁹ cōfortās stomachum ꝛ viscera ꝛ abscindit vomitū ꝛ solonē ventris ꝛ cholerā ꝛ cōfert pregnātib⁹ quī vomit⁹ advenit eis cuius hec est ꝑmixtio. Sumat succus cydoniorū ꝛ malorū ꝛ pirorū ꝛ granatorū muzorū ꝛ sumac ꝛ zarur ꝛ decoquat leui igne donec ingrosset. Si autē vis dulcorare ip̄z ꝓijce sup ipsum zuccari quantū vis ꝛ bulli ipsum ꝛ cola ꝛ vtere.

Sirupus delectabilis cōfortans stomachū, cuius hec est ꝑmixtio. Sume de corticib⁹ citri recentib⁹ lib.j. ꝛ decoque eos cū aque lib.i.ʒ. donec remaneat tertia ꝛ cola ipsam ꝛ ꝓijce sup eam mel et decoque ipsm̄ lēto igne donec ingrosset ꝛ vtere sicut iulep.

Sirupus de papauere. Oportet vt sumant͛ centū papauera media in q̄titate postq̄ exiccātur sup arborē suā nō ergo habeāt succū ꝛ neq̄ sint multū immatura ꝛ nō exprimat͛ ab eis nisi subtile ꝛ non sit subtile ei⁹ cum eis subtilis expressionis multarū superfluitatū deinde ꝓijciantur sup ea lib.x. aque pluuialis si inuenit͛ propter ei⁹ elongationē a putrefactione aut aque fontiū ꝛ infundant͛ in ea die ꝛ nocte donec leniantur. Si autē nō leniūtur dimittātur plus hoc deinde decoquantur vsq̄quo dissoluātur cū facilitate deinde exprimantur deinde inspissent͛ cū medietate sue mixture de dulcedie. Qđ si fuerit ad mollificandū illud qđ ē in pectore ꝛ subtiliandum ipsum ponat͛ mel: ꝛ rob vue est magis aggregatiuū iuuamentum.

Descriptio sirupi de papauere alia conferens ad eos quibus materie descēdūt ꝛ ꝓhibet illos qui euomūt sanguinē. Sumat͛ de papauerib⁹ mundatis decē numero ꝛ aque pluuialis lib.xv. ꝛ infundātur in ea trib⁹ dieb⁹ ꝛ decoquant͛ donec dissoluantur ꝛ cōsumat͛ ei⁹ medietas ꝛ exprimant͛ papauera ꝛ ꝓijciant͛ ꝛ coletur aq̄ bene ꝛ includatur de ea lib.iij.ʒ. ꝛ mell' ꝛ de corticis albori añ lib.i.ʒ. ꝛ decoq̄tur donec fiat eius spissitudo deinde terantur acacie rubee ꝛ croci ꝛ myrrhe et balaustie et succi barbe hircine oium añ.ʒ.i. inspissetur bene et reponat͛ in vase et administretur.

Descriptio sirupi q̄ cōfert ad tussim et pleuresim et confortat stomachum. Rx. aque granatorū dulciū lib.iiij. aque malorū de fontiū lib.i. aque cinnamomi zuccari tabarzet aut penidiorū lib.i. decoquatur donec habeat spissitudinē et administretur.

Sirupus de fauis mellis et sermone Gal. et ipse bibitur iterū sicut bibitur ros iffianco: q̄n ipse destruit sitim in estate qn̄ miscetur cū aq̄ frigida et cōfert iterū ei in quo sūt humores viscosi q nō digerunt͛ et ꝓpter q̄n accesserint et illud est q̄n lecitum ex illo q suscipit ip̄z ꝑp multitudinē ei⁹ et paucitatē eius q̄ sit cū quacumq̄ aq̄ ꝑsit et nō sit cū aq̄ pluuiali sicut sit sirupus de melle. Et hic ē modus ei⁹. Extrahat͛ mel bonū de fauis deinde fundat͛ in patella in aq̄ ꝛ est aqua fontiū clara dulcis et decoquat͛ cū ea donec cōsumat͛ reliq̄ aquositas in eo deinde reponat͛ aq̄ et seruet͛ et administretur.

Sirupus de fauis mellis alr̄. Proijciātur super partē .i. mellis puri .ij. aque pluuialis antique ꝛ ponat͛ in sole et qđ ascendit sup ip̄z aquam fontiū et decoquunt ip̄z donec remaneat tertia et seruāt ip̄z.

Sirupus de absinthio cōfortās ad calidum [illegible] tus et debilitatē stō. Sumat͛ [illegible] mellis despumati lib.ij. ꝓijciat͛ sup [illegible] stich .ʒ.iij. aq̄ uini ei sol [illegible] [illegible] ri zuccarū et aloes [illegible] [illegible] de absinthij romani .ʒ.vj. agarici .ʒ. [illegible] discinas grosse et liga eas in panno lini [illegible] septē dieb⁹ in sole in estate et [illegible] loticis deinde vtere. Sirupus dosis o⁹ [illegible]

Sirupus de absinthio et cōposicione [illegible] perti sumatis ip̄s et cōferens [illegible] stō. Sumat͛ [illegible] absinthij romani pōdus .ʒ. et coquant͛ in [illegible] eminis aque pluuialis donec remaneat [illegible] igne leui valde et cōfricetur manib⁹ [illegible] de succo ei⁹ tertia illius aque et mellis [illegible] medietas eius et decoquat͛ totum [illegible]

Sirupus extinguēs ꝛ cōferens ad [illegible] Sume aque granatorū acetosorū lib.i. ꝛ aque [illegible] to eum lib.ʒ. et aque [illegible] dorum lib.i. decoquat͛ lento igne donec [illegible] de eo in potu cū aqua frigida [illegible]

Sirupus de fructib⁹ cōferens ad vomitū [illegible] et cholera citrina ꝛ facit [illegible] bū ꝛ cōfortat stōm. cui⁹ [illegible] tur cydonia ꝛ mala ꝛ [illegible] acresta ꝛ exprimat͛ aqua eorū [illegible] de sumach ꝛ zarur ꝛ alrabach [illegible] beris ꝛ dimittat͛ die ꝛ nocte ꝛ exprimat͛ [illegible] desup mel ꝛ decoq̄t donec fiat [illegible]

Sirupus de pomis [illegible] Sumat͛ de pomis dulcib⁹ [illegible] bari nuclei eorū ꝛ pomorū [illegible] ꝛ fundat͛ sup ea de aq̄ qđ cooperiat [illegible] nec resoluant͛ deinde colet͛ ꝛ [illegible] ponat͛ sup ip̄os zuccari tabarzet [illegible] donec inspisset ꝛ cōseruet͛ ad [illegible]

Sirupus de [illegible] [illegible] nib⁹ oib⁹ dieb⁹ vite [illegible] ratē stō ꝛ splenis ꝛ corruptionē [illegible] hec ē ꝑmixtio. Rx. [illegible] ana pōdus .ʒ.i. ꝛ cassie .ʒ.iij. [illegible] [illegible] ambor añ pōdus .ʒ.i. [illegible] et fundat͛ sup ea vini albi [illegible] ditione digito .ʒ.iiij. et stringat͛ et [illegible] strat p⁹ tres menses et in q̄ hab̄z [illegible]

Sirupus de vua cōferens ad [illegible] ep̄a qđ sit in eo ex viscerib⁹ [illegible] cuius hec est ꝑmixtio. Sume [illegible] tice stiptice lib.vi. et decoquatur vsq̄ [illegible] tur super ipsum mellis lib.i. et [illegible] tie et gallarum et balaustiarum et [illegible] oium ana sextarii.i. et croci pōdus .ʒ.i. [illegible] minis seminū ambo añ .ʒ.i. et [illegible]

Rob (?) sumitur de eo [illegible] matur succi vue bone [illegible] dorum lib.iiij. et decoquatur [illegible] auferatur spuma eius deinde [illegible] lis boni spissi ad omnes [illegible] donec auferatur spuma ei⁹ iterū [illegible] tas deinde sumat͛ [illegible] et cardamomi [illegible] riofilorū et macropiperis oium ana pondus .ʒ.i. [illegible] cōtūde subtilit͛ et ponant͛ in panno [illegible] tur cū eo in decoctiōe post ablationē spume [illegible] plet ei⁹ decoctio et possibile [illegible] fricetur pannus in eo vehementer donec [illegible] ponat͛ in eo croci pōdus .ʒ.iij. ponat͛ [illegible]

gaſ ex capitib⁹ lini. Et ſi fuerit i eo ſubtilitas ponaſ i ſo
le deinde tollaſ ab eo ⁊ q̄nto plus antiquatur ē meli⁹.

Sirupus de apſinthio q̄ cōfortat ſtō͞m ⁊ aperit
f oppilationes ⁊ ſolone educat cholerā. ℞. pon-
dus. ʒ. viii. agarici. ʒ. iii. aloes. ʒ. ii. maſticis et ſe
minis apij ⁊ ſquinanti ⁊ anili oīuʒ an̄. ʒ. i. mēte. ʒ. iii. cala
menti. ʒ. i. s. croci. ʒ. ii. radicū amborū an̄. ʒ. ii. apſinthij. ʒ.
iii. radicis liquiritie. ʒ. iii. aſſe tantūdem ſpice ⁊ aſſari ⁊ fo-
lij oīum an̄. ʒ. i. decoquntur cū. viii. lb. vini donec remane
at medietas ⁊ coleſ ⁊ coagulet cū lb. i. s. mellis.

Ob de cydonijs ⁊ granatis ⁊ malis ⁊ alijs iſta
r oīa ſunt ſicut ſirupi eoꝝ niſi quare ipſi ſucci co-
rum inſpiſſant cū facilitate abſq; dulcedine.

Sirupus alkedre ex cōpoſitiōe nr̄a. Sumanſ de
f ſucco alkedre ptes. ii. ⁊ ſi nō eſt pſſa ſumaſ ipſim
met alkedre ⁊ terat ⁊ ſumaſ ei⁹ ſeranira ⁊ tore et
accipe cōtritū ei⁹ ⁊ adiūge cū medietate ſui de ſandalis
in aceto diſtillato aut in aq̄ acreſte pure aliquot diebus
deinde decoquaſ in eo decoctione facili cū longitudine
donec diſſoluaſ deide exprimaſ ⁊ ſumaſ de expreſſiōe
⁊ q̄nto eſt aceti plus aut aqua acreſte eſt meli⁹ deide ſu-
maſ aqua adoq; acetoſi ablati ex caſeo adoq; aut dimit-
tēdo reſidere vltime ⁊ mutādo de vaſe in vas aut cū de-
coctione ſicut ē decoctio aque caſei donec auferaſ aquo
ſitas deide ſumaſ farina ordei ⁊ fiat ex ea ⁊ ex aqua al-
raib focba ⁊ fiat acetoſus illud focba deide reſideat po-
ſtea renouet acceptis alfocba ei⁹ ex farina ordei ⁊ q̄nto
plus iteraſ eſt meli⁹. Et ſumanſ de eo ptes. v. ⁊ ſumatur
aque piroꝝ de ſcemi ⁊ aque cydonioꝝ acetoſorū pluri
me aque ⁊ aque alzarur ⁊ aque prunoꝝ acetoſorum et
aque altala ⁊ aque alcondiſi reccis ⁊ aque moroꝝ de
ſcemi q̄ nō integre ſunt matura ⁊ aque chryſomiloꝝ im-
maturoꝝ acetoſoꝝ ⁊ ſucci acreſte ⁊ ſucci ribes ⁊ ſucci
perpuſioꝝ vinis ⁊ ſucci roſarū pſicarū ⁊ ſucci neníufaris
⁊ ſucci violarū oīuʒ an̄. tertia partis. i. ⁊ ſucci acetoſita-
tis citri ⁊ ſucci acetoſitatis citrūgali amboꝝ an̄. tertia. i.
ptis. i. ⁊ ſucci coriādri ⁊ lactuce ⁊ folioꝝ papaueris hu
midi ⁊ endiuie et portulace oīuʒ ana q̄rta ptis. i. et ſucci
foliorū ſalicis et folioꝝ maloꝝ et foliorū piroꝝ et folio
rū alzarur et foliorū roſarū et foliorū virge paſtoris oim
ana q̄rta ptis. i. et ſucci barbe hirci et roſarū ſiccarū et
neníufaris et ſe. almirberis et ſe. endiuie et ſe. lactuce et ba
ſiliſſie oīum an̄ medietas ptis. i. et ſucci mente humide
ſexta partis vni⁹ et ſucci almirberis humidi medietas
partis. aggrega medicinas iſtas ⁊ ſuccos ⁊ cōpone ſup
ignē ⁊ piice in eo leniū ptes. iiii. ordei excorticati ptes.
ii. ⁊ ſumac ptes. iii. ⁊ decoquanſ oīa ſup ignē donec re-
maneat medietas deide dponaſ ab igne ⁊ dimittaſ do-
nec infrigideſ ⁊ ſfricet fortiter ⁊ coleſ ⁊ ſumaſ caſore ad
omne pondus. ʒ. xxx. aur. i. ⁊ teraſ canfora ⁊ puluerizeſ
ſup radicē cucurbite aut kinnine ⁊ fundanſ ſup eā medi
camina cū facilitate deide obſtruaſ caput ei⁹ cū re uebe
mētis bonis deide ponaſ ſup prunas donec ſciat q̄ fecē-
rit bullis poſtea ſumaſ ⁊ cōcaſſet ⁊ ponaſ in bulluca ⁊
ſtringaſ caput ei⁹ vt nō euaporet caſora ⁊ euellat doſis
eius vſq; ad. ʒ. x. Et de bonis ſunt qui ponunt in eo ſpi-
ce ⁊ zinziberis ⁊ ſeminis foniculi ⁊ anili ⁊ ciperi ⁊ pipe-
ris partes equales ſm q̄ videtur.

Scriptio focba nr̄a q̄ eſt innatiuū ⁊ addit i coi
d tu. ℞. pipis ⁊ zinziberis ⁊ ſpice ⁊ nucis muſcha
te oīuʒ an̄. ʒ. v. ſcorie ferri trite. ʒ. x. ſe. porri. ʒ. xv
ſe. eruce ⁊ ſeminis napi ⁊ ſe. vrtice ⁊ ſinapis oīuʒ ana. ʒ.
iii. lingue auis ⁊ granoꝝ alkikil ⁊ granoꝝ alkele ⁊ gra
norū viridū oīuʒ an̄. ʒ. iii. Terant ⁊ ponanſ in pāno ſi
cut ſcis deide ponaſ hoc i dog. xi. dieb⁹ ⁊ moueaſ in eo
⁊ miſceaſ illud adoq; cū focba panis ⁊ fiat focba.

Scriptio ſirupi de apſinthio nr̄a. ℞. apſinthij
b pōdera. c. ⁊ vini. ccc. ⁊ ſucci cydoniorū. ccc. in-
fundanſ in eis trib⁹ dieb⁹ ⁊ ponāſ ſuper ipſum
mell. c. ⁊ inſpiſſetur ſuper ignem.

Medicina nr̄a conueniens ad vlcus veſice ⁊ vlcus
m vie virge iniecta in foramē virge. ℞. plūbi vſti ⁊
medulle ſeminis melonis oīuʒ an̄. ʒ. v. ſpodij. ʒ.
ii. gummi arabici ⁊ ſe. papaueris ⁊ cornu cerui aduſti
oīuʒ an̄. ʒ. iii. opij. ʒ. s. dragagāti albi tertiā. ʒ. i. myrrhe. ʒ.
ii. teranſ oīa bn̄ ⁊ fiat ex eis collyriū cū aqua endiuie ſi-
cut colyria oculi ⁊ adminiſtret cū iniectorio reſolutum
in lacte aut in oleo de granis melonis.

Tractatus ſeptimus de cōditis ⁊ alinglibet.

Gleniabin innatiuū ad febrē ⁊ do
lorē ſtōi. Sumantur roſe rubee
ablatis capitib⁹ ipſe mūdate ex ve
nio ſuis albis duris ⁊ expandātur
ſup pannū mūdū donec exiccet hu-
miditas earū ⁊ piijciant in ſurello ⁊
fricent donec diſſolute ſint ⁊ piiciaſ
ſup eas mellis deſpumati q̄ntitas qua cōficiant cōfectio
ne leui ⁊ ponaſ in vaſe vitri aut vitreato ⁊ ponaſ in ſole
xl. dieb⁹ ⁊ moueaſ in mane ⁊ veſpis. Et ſi indiget melle
addaſ in eo ⁊ reponaſ ⁊ adminiſtreſ poſt ſex mēſes ⁊ ſi
militer fit cū viol. Mō ſi fiat cū zuccaro gelemabin aut
viole ſoluaſ zuccarum cū modico aque dulcis donec fi
at ſicut fit algeleniabin.

Citri cōditū cōueniēs ad debilitatē ſtōi ⁊ dige-
c rē cibū. Sumaſ citrū recēs ⁊ incidatur ſm lon
gitudinē in q̄tuor partes totū citrū ⁊ mūdetur
interi⁹ totū acetoſum ⁊ proijciaſ in ſurello teſteo ⁊ in-
fundaſ ex aqua dulci clara cū ſale groſſo albo ſeptē die
bus donec ſtringaſ deide ſeptē dieb⁹ alijs ſine ſale imo
cū aqua donec altereſ color ei⁹ ⁊ fiat albū illud qd̄ eſt ex
teri⁹ ſicut qd̄ ē interi⁹ ⁊ guſtet aqua tā diu donec non ſit
in ea ſalſedo ⁊ ſumanſ mellis boni po. i. aque ptes. ii. ſʒ
q̄ntitatē que cooperiat citrū ⁊ proijciaſ in vaſe ⁊ decoq-
tur leni igne duab⁹ horis deide tollaſ ab aqua ⁊ melle
⁊ in mane ſumaſ mel ⁊ ferueat et tollaſ ſpuma ei⁹ et pro
ijciaſ in eo citrū et ferueat bullitiōe vna et tollaſ et redu
caſ citrū in ſurello et pulueriʒetur ſuper ipſum iſte me-
dicine ad omnes dulas omnis citri. Croci ⁊ bol et car-
damomi omniū ana aur. i. gariofiloꝝ et cinamomi am
boꝝ ana. aur. s. muſchi ſexta et medietas ſexte. ʒ. i. tere
bas medicinas et pulueriza ſup citrū ex vtroq; latere ei⁹
et proijciaſ in vaſe et piiciaſ ſup ipſ; mel et adminiſtret.

Scriptio alia. Sumanſ de citris media matu-
d ra equalis ſuperficiei longa et ſcindanſ in longus
et ſiat de vnoq;q; citro. iii. fruſtra et infundātur
in ſurello teſteo nouo et illud ſit in kenini ſemo quum ſol
ingredit capricornū. Et meli⁹ qd̄ fit de eis eſt in anno ve
hementis frigoris q̄m q̄nto plus cōgelaſ ſup ea aqua eſt
magis indurans ea et ſunt magis remanentia deide ablu
anſ in oī die bis poſtq; fricata ſunt cū ſale groſſo et mū-
dificent et reducanſ ad aquā friam vſq;quo tranſeāt ſu-
p ea tres ebdomade deide extrahanſ ex aq̄ et fundātur
ſup planū aliq̄d vt tabula et mundificenſ cū cultello ſi iā
aliquid cōputruit ex eis ⁊ reducanſ ad aquam dulcē ⁊
abluanſ in extremitatibus diei cum facilitate donec pre
tereant ſup ea. xl. dies deinde extrahanſ ab aq̄ ⁊ abluā-
tur ab oībus q̄ aduenūt eis ex putrefactiōe ⁊ corroſio
ne ⁊ dimittanſ die ⁊ nocte donec auferat ab eis humo-
roſitas deinde ponanſ q̄ſi in mane in vaſe habente la
tum caput aut patella mūda ⁊ effundaſ ſup ea mel aque
q̄ ipſa cooperiat ⁊ pulueriʒet ſup ea de zuccaro cōtrito
q̄ntū eſt tertia pondus citrorū ⁊ decoquanſ igne leui et

miscean̄t cū spatula deinde extrahan̄t ⁊ abstergantur ⁊ mundificent̄ ⁊ ponan̄t sup planū vt est tabula ⁊ dimittan̄t duob⁹ dieb⁹ cōtinuis deinde reducan̄t ad parellam ⁊ pijcian̄t sup ea de zuccaro q̄tū est medietas pōderis citroꝝ ⁊ aque que cooperiat ea ⁊ si supfluat .iiij. digitis cōiunctis decoq̄n̄t lento igne sicut coxisti ea primo ⁊ caue in hoc ne corrūpant̄ in igne qm̄ sunt debiliora corti ꝗ que cōdiunt̄ ⁊ sit mens tua ⁊ intellect⁹ tuus totus ad ea quam ignē accēdis sub eis vt sit ignis lenis ⁊ quietus deinde extrahant̄ ⁊ expandan̄t sup tabulā ⁊ dimittan̄t tribus dieb⁹ cōtinuis ⁊ noctib⁹ suis ⁊ a die q̄rto mūdent̄ ⁊ mūdificent̄ cū capite cultelli ⁊ reducan̄t ad vas ⁊ fundat̄ sup ea mellis colati q̄ntitas que cooperiat ea ⁊ supersluat .iiij. digitis ⁊ decoq̄n̄t leni igne quinqꝫ horis aut sex donec videat̄ mel egredi sup illud qđ apparet de citro sicut splendor margaritarū ⁊ ingrossetur mel ingrossatione aliq̄ deinde auferan̄t ab igne ⁊ infrigident̄ ⁊ sumantur spice ⁊ gariofili ⁊ cinamomi ⁊ zinziberis ⁊ cardamomi ⁊ macropiperis ⁊ gilbocolum an̄. pars .i. ⁊ sit pondus oīum q̄ntitas medietatis decime pōderis citroꝝ. Et est vt sint eis sextaria pro vnaquaqꝫ emina citroꝝ ⁊ terant̄ grosse ⁊ ponan̄t i vase viridi ⁊ pulueriȝet̄ in cortex parum de medicina ⁊ fundan̄t desup citra q̄ntitatem vnius vn⁹ deinde pulueriȝent̄ sup ea medicine ⁊ fiat cum eis ita donec cōpleant̄ ambo similis deinde fundan̄t sup ea in parella de reliq̄s mellis donec cooperiat ea ⁊ supfluat .iiij. digitis ⁊ stringat̄ caput vasis ⁊ ponat̄ in loco in quo nō adueniat ei frig⁹ neqꝫ humorositas. Et scias ꝙ signum maturitatis eius est eius submersio in burello sub aqua.

c Ydonia cōdita que cōueniūt ad cōfortādū stomachum ⁊ stringūt naūa ⁊ ad maliciā digestionis ⁊ vomitū ꝑpter eius oris stoī. Sumant̄ cydonia bona in aqua ⁊ mundent̄ interi⁹ ⁊ exterius ⁊ incidant̄ in frustra ⁊ decoquant̄ cū aqua ⁊ melle ⁊ sint aque partes .ij. ⁊ mellis pars .i. Quidā vo decoquunt ea cū vino ⁊ melle ⁊ est melior opinio ⁊ infrigident̄ ⁊ in die secūdo decoquan̄t cū melle solo deinde expandant̄ in burello ⁊ pulueriȝent̄ sup ea medicine p̄dicte in citris. Et fundat̄ super ea mel ⁊ seruentur.

d Escriptio alia cydonioꝝ conditoꝝ que conferunt ad debilitatē stoī ⁊ solutionē ventris. Sumātur de cydonijs maturis ⁊ incidan̄t i .iiij. frustra ⁊ mundet̄ quod est in interiori parte eoꝝ ex granis ⁊ abstergantur interiora eoꝝ cū mantili de lino ⁊ fundan̄t super ea mellis p. i. ⁊ aque p̄tes .iiij. cū q̄ntitate que cooperiat cydonia ⁊ feruēat duab⁹ ebullitionib⁹ aut trib⁹ deinde colent̄ ⁊ reducant̄ ad vas ⁊ fundan̄t sup ea mellis despumati pars .i. ⁊ aque p. i. ⁊ bulliant ebullitionib⁹ duabus aut trib⁹ deinde colent̄ ⁊ expandan̄t sup planū aliquod vt est tabula ⁊ dimittant̄ donec exiccet̄ qđ in eis ē de humorositate deinde abstergant̄ ⁊ reducant̄ ad vas ⁊ fundat̄ sup ea mellis q̄ntitas q̄ submergat ea ⁊ emineat .iiij. digitis cōiūctis ⁊ ebulliāt ebullitiōe vna ⁊ pulueriȝent̄ sup ea spēs q̄s diximus in operatione citroꝝ ⁊ ponant̄ in vase vitreato viridi ⁊ oppilet̄ stricte caput eius. Quidam vero medici nō proiiciunt super ea de speciebus nisi cardamomū ⁊ gariofilos ⁊ crocum.

b Lucie cōdite que cōferūt ad frigora ⁊ debilitatē renū ⁊ dolorē dorsi ⁊ adiuuāt ad volutatem coeūdi. Sumant̄ de bucis dure clari coloris mūde ⁊ abscindan̄t due earū extremitates deinde pijciant̄ sup eas penidioꝝ aut zuccari pōdus ipsarū ⁊ fundatur sup eas de aq̄ qđ cooperiat eas ⁊ decoquant̄ leni igne donec leniant̄ ⁊ auferant̄ ab igne ⁊ expādant̄ sup planū aliquod vt tabula donec exiccent̄ ⁊ abstergat̄ ex eis qđ su-

per eminet eis et malo ⁊ reducant̄ ad vas [illegible] eas mellis despumati q̄ntitas cooperiens eas [illegible] mens eis q̄tuor digitis ⁊ decoq̄nt̄ [illegible] tur mel penetrare ex oib⁹ partib⁹ earū ⁊ [illegible] ⁊ ponat̄ tunica vna et eis in vase vitreato [illegible] sup eas spēs ⁊ fiat de eis ita [illegible]

m Yrobalani cōditi sūt [illegible] ⁊ q̄ afferunt̄ inde sunt boni valde [illegible] nos bīc fm̄ hūc modū. Sumantur [illegible] kebuli ⁊ sit fouea in terra in loco [illegible] nō fallē ⁊ ponat̄ ī myrobalanis tunica [illegible] de arena humida tunica vna ⁊ [illegible] ⁊ aspergit sup eos de aq̄ ⁊ p⁹ [illegible] robalani ⁊ pijcit̄ sup eos arena [illegible] mittitur duob⁹ dieb⁹ donec [illegible] dieb⁹ donec intumescant myrobalani [illegible] serbūt ergo ablue eos cū [illegible] cipe vasa eos ⁊ aperū ⁊ decoque [illegible] tē myrobalanos in illā aquā [illegible] paulatim sup ignē lenē. Cum ergo [illegible] eos ablutiōe mūdāt deinde [illegible] aufer spumā ei⁹ ⁊ coque eos [illegible] quas diximus in citris cōditis ⁊ pone [illegible] mūdo subtili ⁊ suspēde eos in vase [illegible] donec egrediat̄ virt⁹ spēꝝ ī myrobal. [illegible] cocti sunt tunc pijce eos i [illegible] duob⁹ dieb⁹ aut trib⁹ donec [illegible] tē madidum ⁊ pijce eos in vase [illegible] despumati ⁊ pijce sup eos [illegible] b q̄ntitatem quam vis [illegible] quanto plus antiquātur [illegible]

d Escriptio alia myrobalanoꝝ cōditoꝝ. Sumātur de myrobalanis magnis [illegible] mero et ifundant in [illegible] b⁹ deinde extrahant̄ et aq̄ [illegible] v. dieb⁹ in oī die extrahant [illegible] te et reducant̄ ad sinū [illegible] trib⁹ dieb⁹ deinde extrahant̄ [illegible] te ⁊ pijciant̄ in aquā [illegible] q̄ntitate cooperiente ipsos ⁊ [illegible] sumat̄ aq̄ ⁊ extrahant̄ ⁊ abstergant̄ [illegible] guntur cū acubus ⁊ fundat̄ super eos mellis [illegible] q̄ntitas cooperiens eos ⁊ supereminens [illegible] coquant̄ donec ingrossent̄ ⁊ [illegible]

f Ydonico eoꝝ alia. Sumant̄ myrobalani kebulis bonis ⁊ myrobal. [illegible] dāte ⁊ dimittant̄ [illegible] ⁊ fundat̄ sup eos aq̄ aut aqua [illegible] que cooperiat eos ⁊ supereminent [illegible] leni igne donec cōsumat̄ aq̄ ⁊ [illegible] ne extrahant̄ ⁊ expādant̄ sup [illegible] stergant̄ cū panno et pungant̄ [illegible] eos de rob et decoq̄nt̄ [illegible] et pulueriȝent̄ sup eos spēs et [illegible]

f Zeaculi cōditi. Secacul [illegible] sunt et calida et sicca [illegible] tū i loco suo et ē nobile valde [illegible] fm̄ hūc mōꝫ. [illegible] liscet cortex ei⁹ exterior deinde [illegible] sit ea liquidum in aq̄ frigida .vij. dieb⁹ [illegible] sit illud de eo donec [illegible] minatur deinde decoquatur cū aqua ⁊ melle [illegible] excoctatur et sunt aque p̄tes .ij. et mellis pars .i. [illegible] mitur mel solum et bullit ebullitione vna ⁊ [illegible] vase viri et quum subtiliatur mel et [illegible] trahitur ab illo melle et ponitur in vase alio [illegible]

cum speciebus quas diximus.

Inziber conditū. Zinziber est vena de vēnte terre sicut vene tinctorum ⁊ fit de eo conditū in simi cū teneritudine sua. Apud nos autē affertur cōditū cum melle aut cum aqua risi ⁊ fit apud nos cū melle et speciebus cū siccitate sua postq̄ infundatur melle vino absq̄ sale. Quidam vero alij sepeliunt ipsum in arena sicut myrobal. deinde decoquuntur et fit secundū modū quē diximus in myrobal.

R̄. una cōdita si sunt humida decoquunt postq̄ tollunt interiora eorū cū melle et aqua deinde cū melle solo et proiciunt sup ea species illas q̄ diximus ante et si sunt sicca tunc infundantur in aqua trib⁹ diebus deinde decoquantur.

Napi conditi. Sumant napi boni et incidant in quattuor ptes et sint q̄sicatam magnitudinis et paruitatis eorū et eo radicentur ex cortice suo exteriore et infundantur in aqua ⁊ sale .iiii. dieb⁹ deinde tribus diebus cū aqua calida ⁊ decoquant cū aqua ⁊ melle deinde cū melle solo ⁊ fiunt odoriferi.

Amygdale condite. Eligant de eis dulces cū teneritate sua ⁊ corticib⁹ suis ⁊ coquant ita vt nō infundant ⁊ perforentur ⁊ ponantur in speciebus boni odoris.

Ligna balsami cōdita. Et fit ex lignis balsami recentib⁹ quādo decoquunt duabus vicib⁹ ⁊ proiciuntur sup ea species sicut diximus.

Myrobalani citrini conditi. Eligant ex emblicis mediocres qui nō sunt fracti ⁊ infundant .vii. dieb⁹ in aqua frigida donec leniant ⁊ inflent ⁊ humectentur deinde decoquantur bis sm̄ q̄ dixim⁹ ⁊ proiciantur super eos spēs deinde feruefiāt duab⁹ ebullitionibus cū aqua ⁊ proiciant sup eos mel despumatū ⁊ spēs ⁊ administrentur.

Alia cōdita conuenientia ad vomitū decoquant poma dulcia de semi cū duab⁹ partibus aque et parte vna mellis deinde decoquant sic cū melle solo ⁊ ponant in vase vitri ⁊ proiciat sup ea mel despumatū ⁊ proiciant sup ea spēs predicte in opatione citrorū.

Tractatus octauus de trociscis. Sermo noster in hac summa est sicut sermo preteritus.

Trocisci stelle.

Iam consecutū est ex magnificatiōe antiquorū medicorū q̄ nominauerunt trociscos stelle almardacanee. Trociscos stelle q nō permittūt vitā recedere. Et isti quidē trocisci conueniūt stomacho recipienti superfluitates expulsas ex reliquis mēbris ⁊ auferūt eructuationē acetosam ⁊ liniunt sup frontē ⁊ sedant dolorē capitis ⁊ cōferūt ad catarros ⁊ dolorē dentiū positi cū galbano incorporato ex eis ⁊ cōferunt ad dolorē auris ⁊ cōferunt ad sputū sanguinis ⁊ cursū eius ex oi mēbro ⁊ ad tussim chronicam ⁊ cōferūt ad febres periodicas sumpti in potu cū aqua lansuci ⁊ ad venena ex percussione ebibita cū aqua rute ⁊ ponat in eis stella terre. Et dixerunt plurimi eorū q̄ est talk ⁊ qdā eorū qd̄ est lunam feminā ⁊ fortasse talk sunt asperitate stōi ⁊ insidet ei ⁊ non patit a calore innato donec agat ipsum in alio. Et nos dicimus eorū ꝑmixtionē sicut ipsi dixerūt. Quorū hec est ꝑmixtio. Myrrhe ⁊ castorei ⁊ spice ⁊ casie ⁊ terre sigillate ⁊ corticū mādragore oium an̄ .ʒ. iiii. opij ⁊ croci ⁊ costi ⁊ stelle terre ⁊ est talk oiuʒ an̄ .ʒ. v. papaueris albi .ʒ. vi. dauci ⁊ anisi ⁊ siseleos ⁊ seminis iusquiami albi ⁊ storacis liqde ⁊ seminis apij oiuʒ .ʒ. viii. infunde gummas in vino odorifero ⁊ tere medicinas ⁊ confice cum eo ⁊ fac trociscos ponderantes .ʒ. ß. ⁊ exiccent in vmbra.

Trocisci de rosis vniuersitatis q cōferūt ad dolorē stōi ⁊ abstergūt humiditates stomachi et auferunt febres phlegmaticas ⁊ chronicas quorū hec est ꝑmixtio. Sumant rosarū ru. ablatis capitib⁹ .ʒ. xx. spice odorifere ⁊ radicis liquiritie oiuʒ ana podus .ʒ. x. et sunt qdā medicorū q ponunt loco radicis liquiritie succū liquiritie. aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ cōfice cū implicato ⁊ fac trociscos ⁊ exicca in vmbra.

Descriptio trociscorū de rosis asclepiadis q extinguūt ⁊ cōferūt ad dolorē stōi ⁊ cōfortāt ipsum ⁊ ad sitim ⁊ caliditatē ⁊ inflāmationē ⁊ humiditates ⁊ submersionē stōi ⁊ adustionē. quorū hec est ꝑmixtio. R̄. rosarū recentiū aur. vi. radicum liquiritie aur. iiii. spice inde aur. ii. cōficiantur cum rob ⁊ informent trocisci pōderis .ʒ. i. ⁊ exiccentur in vmbra.

Trocisci de ros. cū scamonea qui cōferunt ad febres ⁊ ad difficultatē. R̄. rosarū rubearū ablatis capitibus .ʒ. vii. spice odorifere ⁊ radicū liquiritie oium an̄ .ʒ. viii. scamonee pondus .ʒ. iii. Aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ confice ⁊ fac trociscos ⁊ exicca i vmbra ⁊ bibant cū aqua frigida ⁊ iuleb ⁊ sirupo acetoso.

Trocisci de rosis cū spodio q cōferūt ad febres cōmixtas ex phlegmate ⁊ cholera antiqua. R̄. rosarū rubearū ablatis capitib⁹ pondus .ʒ. v. spice odorifere pōdus .ʒ. ii. spodij pōdus .ʒ. i. succi eupatorij pondus .ʒ. viii. aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ fac trociscos ⁊ exicca ⁊ vtere quum necesse fuerit.

Trocisci de rosis noiati diarodon q cōferunt ad oppilatiōes splenis ⁊ epatis ⁊ febres melicas ⁊ phlegmaticas. quorū hec ē ꝑmixtio. R̄. rosarū .ʒ. x. ⁊ succi liquiritie .ʒ. v. ⁊ spice ⁊ casie ⁊ floris squinanti ⁊ croci ⁊ myrrhe ⁊ masticis oiuʒ ana pōdus .ʒ. ij. Terant ⁊ cribellent ⁊ infundant myrrha ⁊ crocus in aceto ⁊ cōficiantur cū eo ⁊ fiūt trocisci ⁊ si vis cōfice cum melle.

Trocisci de rosis cōferētes ad febrē tertianā. R̄. rosarū ru. ptes. v. spice ⁊ croci ⁊ masticis ⁊ anisi ⁊ lacce absq̄ lignis oiuʒ an̄. ptes. x. succi eupatorij ⁊ absinthij ābor ana ptes .ij. floris squinanti ⁊ myrobalanorū citrinorū ambor ana pt. i. Et in descriptione alia ros. q̄titā spice ⁊ masticis. tere ⁊ confice cū aqua apij ⁊ fac trociscos quorū vniuscuiusq̄ sit aur. ß.

Trocisci d rosis cū spica sanctos ad dolorē epatis. R̄. spice ⁊ lacce ablate ⁊ radicum liquiritie oiuʒ an̄ .ʒ. iiii. absinthij ⁊ heia ⁊ croci ⁊ succi eupatorij ⁊ reusini oium ana pōdus .ʒ. iii. rosaruʒ .ʒ. vii. tere ⁊ cribella ⁊ cōfice cū aqua ⁊ fac trociscos.

Trocisci de canfora extinguētes inflāmationē febris cōferētes ad ethicā ⁊ ptisim ⁊ auferunt sitim ⁊ angustiā ⁊ vomitū sanguinis. q̄rū hec ē ꝑmixtio. R̄. spodij .ʒ. iiii. ros. .ʒ. vii. se. malue ⁊ se. portulace ⁊ se. dulcis cucurbite ⁊ dragagāti ⁊ neradē ⁊ gūmi ⁊ liquiritie ⁊ xiloaloes crudi ⁊ cardamomi oiʒ an̄ .ʒ. iii. croci .ʒ. ii. zuccari tabarzet ⁊ teremabin oiuʒ an̄ .ʒ. vii. cāforē .ʒ. i. ß. terāt ⁊ cōficiāt cū mucilagie psillij ⁊ iformēt tro.

Descriptio alia trociscorū de cāfora q cōferūt ad inflāmationē q̄ fit in stō ⁊ epate ⁊ vomitū sanguinis ⁊ sitim ⁊ febres acutas q̄rū hec est ꝑmixtio. Sumant spodij pōdus .ʒ. iiii. rosaruʒ ru. ablatis capitib⁹ pōdus .ʒ. x. xiloaloes puri boni ⁊ cardamomi ⁊ succi liquiritie oiuʒ an̄ pōdus .ʒ. iii. zuccari tabarzet ⁊ teremabin ⁊ granorū cucumeris excorticatorū oium ana pondus .ʒ. ii. croci ⁊ cāfore ambor ana pōdus .ʒ. i. aggrega has medicinas tritas ⁊ cribellatas ⁊ cōfice cum mucilagine psillij ⁊ informa trociscos drachmeos ⁊ exicca in vmbra ⁊ vtere.

Rocisci de canfora fm descriptionē aliam qui cōferunt ad febres acutas τ aperiunt oppilationem epatis vehementē. quorū permixtio hec est R. violarū siccarū τ nenufaris amborū ana. ʒ.iii. τ seminis cucumeris τ spodij τ croci omniū ana pondus ʒ.ii τ rosarū. ʒ.v. τ reubarbi τ lacce ambo⁊ ana pondus. ʒ.i. τ dragaganti τ gūmi arabici τ succi liquiritie omnium ana pōdus. ʒ.ii. canfore auř. ʒ. Et in descriptiōe alia canfore auř. i. tereniabin τ zuccari amborum ana pondus ʒ.x. terantur τ fiant trocisci.

Descriptio alia canfore τ psilij crudi ambo⁊ ana pondus. ʒ.ʒ. croci τ spodij amborum ana pondus auř. ii. seminis cucumeris τ seminis al cond τ dragaganti τ lacce τ succi liquiritie τ cardamomi oium ana. ʒ.ii. τ rosarū. ʒ.vii. τ zuccari τ tereniabin amborum ana pondus. ʒ.x. terant τ conficiant τ informentur trocisci.

Rocisci canfore nostri. R. se. endiuie τ lactuce τ portulace oium aā. ʒ.ii. τ granorū cucurbite excorticato⁊ oium ana pondus. ʒ.ii. τ terrā τ seminis alkedi e si inuenit τ si nō sandali. ʒ.iii. τ cineri cōbusti τ croci τ succi liquiritie τ canfore oium ana pondus. ʒ.i. rosarū. ʒ.iii. τ informent trocisci.

Rocisci de spodio cū tereniabin qui prosunt ad febrē acutā τ extingunt. R. rosarū. ʒ.vi. tereniabin. ʒ.iiii. amili. ʒ.ii. gūmi arabici τ dragaganti τ spodij τ croci oium ana. ʒ.ii. conficiantur cū aqua tereniabin τ mucilagine psilij. Quidā autē addūt in eis seminis citroli τ seminis cucumeris τ seminis portulace τ seminis cucurbite dulcis omnium aā. ʒ.ii. terant τ cōficiantur et informentur trocisci.

Rocisci de spodio cū semine acetose facientes ad febres cholericas τ tertianam τ precipue quando est illic solu nature. cuius hec est permixtio. R. ros. ʒ.viii. gūmi τ seminis acetose excorticati τ amili torrefacti parum oium aā. ʒ.iiii. spodii. ʒ.iii. croci. ʒ.ii. tere τ cōfice cū aqua granati acetosi aut cū aqua acresie τ informa trociscos τ dent in potu cū rob de acresta puro aut cū sirupo de ribes. Quidā vō addūt in eis boli armeni τ succi berberis ambo⁊ aā. ʒ.ii. castanearū torrefactarum. ʒ.iii.

Rocisci de berberis facientes ad febrē acutam τ apostemata in epate τ sitim vehementē. R. succi berber. ʒ.iiii. se. citroli τ masticis τ spodij oiū ana. ʒ.ii. lacce τ reubarbi ambo⁊ ana. ʒ.i. rosarū. ʒ.vii. croci. ʒ.i. spice τ succi eupatorij τ radicum liquiritie τ tereniabin oium aā. ʒ.ii. informent trocisci pōdus. ʒ.i. τ dent in potu cū eo qḋ cōuenit ex potib⁹. Quidā autē addūt in eis succi apsinthij. ʒ.ii. assari τ seminis apij τ seminis feniculi oium ana. ʒ.i. rubee tinctorū. ʒ.i.ʒ.

Rocisci de berberis descriptione alia qui cōferunt ad febres inflāmatas τ epata epatis τ apostemata ipsi. R. berberis τ succi liquiritie τ rosarū τ seminis cucumeris τ seminis melonis excorticati cōmuni τ endiuie oium ana pondus. ʒ.iii. masticis τ spice odorifere τ succi eupatorij oium ana pōdus. ʒ.ii. rubee τ reubarbi τ croci oium ana pōdus. ʒ.i. seminis cuscute et seminis endiuie oium ana pōdus. ʒ.iii. spodij pondus ʒ.i.ʒ. tereniabin pondus. ʒ.vi. tere τ cōfice cū aqua tereniabin τ informa trociscos quorū vniuscuiusqȝ sit auř. i. τ potentur.

Rocisci de berberis qui conueniunt ad dolores epatis cū febre τ siti τ ictericia. R. rosarū recentiū. ʒ.vii. succi berberis τ tereniabin amborum ana. ʒ.iii. cuscute sicci aut seminis eius. ʒ.i.ʒ. acetosellen τ spodij ambo⁊ ana. ʒ.i.ʒ. croci τ lacce τ reubarba ri oium ana. ʒ.i. succi liquiritie. ʒ.ii. τ tere τ cōfice cum aqua tereniabin aut cum aqua endiuie.

Descriptio alia trocisco⁊ de berberis qui conueniunt ad febres inflāmatas τ sitim [illegible] τ extingunt valde. R. berberis [illegible] succi liquiritie aut spodij oiu⁊ ana. ʒ.ii. spice [illegible] citroli pondus. ʒ.iii. τ ros. ʒ.vi. τ seminis [illegible] ci amili dragaganti omnium ana. ʒ.ii. [illegible] ciantur cū aqua tereniabin τ informentur [illegible].

Descriptio alia trociscorū de berberis [illegible] ad febrē τ tussim τ dolorē epatis τ [illegible] R. berberis pōdus. ʒ.iii. τ seminis [illegible] alcōdi τ masticis τ spodij oium ana pōdus [illegible] τ reubarbi ambo⁊ ana. ʒ.iii. τ rosarū. ʒ.ii. [illegible] succi eupatorij τ succi liquiritie τ tereniabin [illegible] ʒ.vi. tere τ fac trociscos.

Rocisci de berberis descriptione alia. R. berberis τ spice τ seminis portulace [illegible] τ dragaganti τ gummi arabici [illegible] ana. ʒ.iii. ʒ. spodij τ canfore τ croci omnium ana pondus. ʒ.i. tere τ cōfice cū aqua τ informentur.

Rocisci de berberis. R. succi berberis [illegible] patorij τ spodij amborū ana [illegible] τ croci τ reubar τ spice τ [illegible] bari τ buglosse oiu⁊ ana. ʒ.ii. ʒ. seminis [illegible] cute oium ana pōdus. ʒ.iii. seminis portulace [illegible] ci pōdus. ʒ.i. informa trociscos cū aqua [illegible].

Rociscus de apsinthio [illegible] quas aperiuntur valde [illegible] pectr. R. anisi τ apsinthij [illegible] τ amigdalarū excorticatarū oium [illegible] ciatur cū aqua frigida τ fiant trocisci [illegible].

Rocisci de apsinthio [illegible] ad [illegible] nē τ flōrum τ febrē [illegible] si aure. ii. assari τ apsinthij [illegible] τ amigdalarū excorticatarū [illegible] spice oium ana auř. i. aloes [illegible] rum ana auř. i.ʒ. succi eupatorij [illegible] tur τ informentur trocisci.

Rocisci de eupatorio qui conferunt [illegible] inflāmatas antiquas τ ad [illegible] τ apostem ata epatis [illegible] ci eupatorij sextaria. vi. rosarum [illegible] pistatus τ spice odorifere oiu⁊ ana [illegible] mundate sextaria. vi. spodij pōdus [illegible] medicinas tritas τ cribellatas τ cōfice [illegible].

Rocisci de cappare qui [illegible] nis. R. corticum radicis capparis [illegible] armoniaci sextaria. iii. [illegible] seminis agnicasti τ piperis oiu⁊ ana pōdus [illegible] aggrega has medicinas tritas τ cōfice [illegible] aceto vini τ aggrega cū eo medicinas [illegible].

Rocisci de lacca. R. lacce liquiritie [illegible] τ se. apij τ apsinthij τ assari τ amigdalarū amararū mūdatarū τ costi τ cinamomi [illegible] ge τ succi eupatorij oium aā. ʒ. [illegible].

Rocisci alkekengi cōferentes ad dolorē renum τ vesice et mictū sanguinis [illegible] mucosam et cōferunt ad scabiē [illegible] hec est permixtio. R. se. melonis auř. xxxvi. apij auř. [illegible] mis iusquiami al. et se. apij et se. acetose oium ana auř. [illegible] minis iusquiami al. et se. coriādri ambo⁊ aā. auř. [illegible] minis feniculi et granorū pini torrefactorū [illegible] gdalarū amararū oium aā. auř. ix. et granorū alkekengi montani grana. lxxv. tere τ cōfice cū [illegible] fac trociscos. dosis sit a duob⁹ aure. vsqȝ ad iii.

Trocisci alkekengi descriptione alia qui conferunt ad vlcus renū ꝛ vesice ꝛ ad distillationem vrine. ℞. seminis apij ꝛ seminis iusquiami albi ꝛ secbedengi oium ana pondus .ʒ. vi. seminis feniculi ʒ.iii. croci ꝛ seminis acetose silvestris ꝛ amigdalarū pini ꝛ opij ꝛ amigdalarū amararum excorticatarū oium ana .ʒ.iij. ꝛ granoꝝ alkekēgi magnorum numero. xxv. ꝛ se. cucumeris .ʒ. xii. tere ꝛ cōfice ꝛ fac trociscos.

Trocisci de reubarbaro cōferētes ad egritudines antiquas ꝛ durā epatis ꝛ grauitatē eius ꝛ apostemata ipsius ꝛ dolores splenis ꝛ percussionem euenientē in corpore. ℞. reusini pondus .ʒ. viii. rubee lignoꝝ lacce mundate oiū ana pōdus .ʒ. iiii. seminis apij ꝛ eupatorij ꝛ anisi oium ana pondus .ʒ. iii. aggrega has medicinas tritas ꝛ cribellatas ꝛ fac trociscos secundum descriptionem.

Trocisci quos cōposuit aminullus qui cōferūt ad caliditatē ꝛ solonē ventris ꝛ dolorē epatis. quorū hec est permixtio. ℞. spodij ꝛ berberis et xiloaloes ꝛ se. acetose ꝛ masticis ꝛ galie ꝛ spice omniū ana auṙ.i. gūmi auṙ.iii. rosarū auṙ. v. cōficiant cū aqua roš. ꝛ informentur trocisci.

Trocisci alij. Anisi ꝛ seminis apij amborū ana pondus .ʒ.i. anisi ꝛ amigdalarū amaraꝝ ꝛ masticis ꝛ spice ꝛ folij indi oium ana pondus .ʒ.i. ꝛ succi eupatorij ꝛ aloes amborū ana .ʒ.ii. assari .ʒ.i. tere ꝛ cōfice ꝛ fac trociscos.

Trocisci alij amigdalaꝝ amaraꝝ ꝛ anisi ꝛ apsinthij oiū ań .ʒ.ii. assari .ʒ.i. tere ꝛ cōfice ꝛ fac troci.

Trocisci meron ꝛ sunt cogniti bemcon. ℞. croci ꝛ opij ꝛ myrrhe ꝛ seminis iusqami albi ꝛ corticū radicis mādragore ptes equales cōficiant cū succo lactuce ꝛ fiant trocisci ꝛ qū necesse fuerit tere et dissolue cū aqua ꝛ line super tēpora.

Ermixtio trociscoꝝ. ℞. calami aromatici ꝛ meliloti amboꝝ ana .ʒ.iii. cardamomi .ʒ.i.ſ. foliorū anethi .ʒ.i. rosarū rubearum .ʒ.ſ. muschi auṙ.i. tere ꝛ cribella ꝛ fac trociscos.

Trocisci valentes ad vlcus intestinoꝝ ꝛ expulsionē sanguinis vndecūqz sit. ℞. sipiosis roš et opij ꝛ acacie ꝛ gūmi oiū ań .ʒ.i. gallarū .ʒ.ſ. se. luzabarugi .ʒ.i.ſ. cōficiāt cū succo alcarcosi ꝛ fiāt trocisci.

Trocisci Andromachi cōferētes ad expulsiōes sanguinis. ℞. arsenici ꝛ opij ꝛ coralli oium ana .ʒ.iiii. olibani .ʒ. viii. stelle terre ꝛ amili ꝛ boli armeni oium ań .ʒ.iii. seminis papaueris .ʒ. ii. balaustie .ʒ.ſ. tere ꝛ cōfice ꝛ fac trociscos.

Trocisci andromachi descriptione alia facientes ad dolorē stōi ꝛ ad difficultatē vētris ꝛ difficultatē vrine. ℞. seminis apij .ʒ. vi. anisi .ʒ. iii. reusini ꝛ piperis albi ꝛ floris squināti ꝛ castorei ꝛ spice ꝛ cinamomi ꝛ opij oium ana .ʒ.i.ſ. apsinthij .ʒ. iii. aloes scoresis ꝛ masticis ꝛ croci oium ana pōdus .ʒ.i. tere ꝛ cribella ꝛ cōfice ꝛ informa trociscos.

Trocisci alkindi qui cōferūt epati qd debilitatū est in generādo sanguinē adeo ꝙ debilitatus est appetitus cibi ꝛ appetitus coitus. ℞. lacce lignorū partes .v. berberis partes .iii. reusini rosarum rubearum et xiloaloes indi omnium ana tertiam partis .i. sticados ꝛ venarum lilij subalbidi amborum ana partē .ſ. croci et anisi ꝛ seminis apij ꝛ kesim romani ꝛ petroselini oium ana quartā partis vnius tere ꝛ fac trociscos.

Trocisci andromachi abstersiui cōferentes ad humorem crudus ꝛ cholerum fortes valde. ℞. myrobalanoꝝ ꝛ bellericorum ꝛ emblicorū ꝛ burungi oium partē .i. post ciccorigonizationē ꝛ medulle turbit albi quantum est illud totum ꝛ pondiorū quātum omnia ponātur pondij in patella ꝛ fundatur super eos aliquid aque. Cūqz ergo bullierint auferātur ꝛ puluerizentur super eos medicine post cōmixtionē ꝛ permisceātur cōmixtiōe decēti deinde fiant trocisci ꝛ sit quisqz trociscus pōderis .ʒ. x. dosis sit trociscus vnus cū aqua in qua infusum est coriandrum siccū a principio noctis deinde colatur hora qua potatur medicina in mane. ipse enim facit assellare a decē sellis vsqz ad .xx. ꝛ sit cibus eius super ipsos quā fuerit vespere nuce in aqua ciceris cū oleo abluto. Et si est necessarius vt educatur phlegma vel melā viscosum addatur in eis quantum quarta pars myrobalanorū de pulpa colloquintide.

Trocisci almezerion conferētes ad nauseas ꝛ singultū ꝛ tenasmon. ℞. anisi ꝛ seminis apij ꝛ calamenti hortulani ꝛ mente ꝛ petroselini ꝛ ameos omniū ana .ʒ. vi. ꝛ opij ꝛ castorei ꝛ piperis albi ꝛ macropiperis ꝛ sisimbrij ꝛ myrrhe ꝛ apsinthij omniū ana pondus .ʒ.iiii. ꝛ corticum casie .ʒ. xii. conficiantur cum melle ꝛ fiant trocisci.

Trocisci mezerion alij. ℞. seminis apij ꝛ anisi et cinamomi omnium ana .ʒ. vi. apsinthij romani .ʒ.iiii. myrrhe ꝛ piperis ꝛ opij ꝛ castorei omniū ana .ʒ.ii. aggrega has medicinas tritas ꝛ cribellatas et fac trociscum cum triplicato ꝛ vtere ad debilitatē stomachi ꝛ fluxum ventris ꝛ vomitum.

Trocisci alkondinon cōferentes ad febres inflāmatas ꝛ apostemata epatis ꝛ febres cōpositas ex cholera ꝛ phlegmate ꝛ sanguine ꝛ humiditate. ℞. rosarum rubearum ablatis capitibus pondus .ʒ. vi. spice odorifere ꝛ croci amborum ana .ʒ.ii. succi liquiritie ꝛ radicū ligritie ꝛ granorum cucumeris excorticatorum ꝛ terenіabin mundati omnium ana .ʒ.iii. dragaganti ꝛ gummi amborū ana pondus .ʒ.i. aggrega has medicinas tritas ꝛ cribellatas ꝛ confice cum aqua dulci ꝛ fac trociscos.

Trocisci alkondinon descriptiōe alia. ℞. granorum melonis ꝛ granoꝝ citroli ꝛ granorum cucumeris et cucurbite dulcis excorticatorum omnium ana pondus .ʒ. x. succi liquiritie pondus .ʒ. vi. dragaganti pondus .ʒ. iii. seminis feniculi ꝛ rosarū amborum ana .ʒ.ii. croci pondus .ʒ.i. tere ꝛ cōfice cū aqua psilij ꝛ fac trociscos ꝛ vtere.

Trocisci marini cōferentes quum appropinquant ergo siccos valentes ad inflāmationē ꝛ cōferentes ad vomitum. quorum permixtio. ℞. seminis apij ꝛ anisi amborum ana pondus .ʒ. vi. apsinthij romani masticis ana pondus .ʒ. iii. piperis ꝛ myrrhe ana pondus .ʒ.ii. cinamomi pondus .ʒ. vi. opij .ʒ. ii. castorei pōdus .ʒ. ii. tere ꝛ cribella ꝛ cōfice ꝛ fac trociscos.

Trocisci de papauere conferentes ad fluxus sanguinis ꝛ tussim ꝛ febrem ꝛ dolorem pectoris. ℞. roš. ꝛ gummi arabici amborum ana pondus .ʒ.iii. amili ꝛ dragaganti amborum ana pōdus .ʒ ii. papaueris albi ꝛ nigri amborum ana pondus .ʒ. iii. spodij pondus .ʒ.i. succi liquiritie pondus .ʒ.ii. croci pōdus tertie .ʒ.i. tere ꝛ aggrega ꝛ fac trociscos.

Trocisci de balaustijs conuenientes eis qui habent fluxum ventris ꝛ egestionem cruentam sanguineā ꝛ saniem ꝛ habent tenasmon. ℞. balaustiarum ꝛ sumach ꝛ corticum glandium torrefactarum ꝛ sumach nabath ꝛ granorum myrti omnium ana .ʒ. viii ꝛ gallarū torrefactarum extinctarum cum aceto cyminū infusi in acetū torrefacti omnium ana .ʒ. iii. tere ꝛ cōfice cum aqua roš. aut succo malorum ꝛ informa trociscos drachmeos.

Trocisci diaflūdio cōferētes ad vlcera renū et vesice et mictū sanguinis et difficultatē vrine. quorum hec est ꝑmixtio. ß. seminis apij et seminis iusquiami albi et sechedenigi oīum ana pondus. ʒ. vi. seminis feniculi pondus. ʒ. ii. croci et granorum pini et seminis acetose et opij et amigdalarū amararū excorticatarū oīum ana. ʒ. iii. granoꝝ alkekengi montani. xv. numero seminis cucumeris excorticati. ʒ. vi. tere et confice et informa trociscos.

Trocisci alandaron descriptiōe asclepiadis. ß. capitū granatorum. ʒ. x. aluminis scissi. ʒ. iiii. calcadis. ʒ. vi. dragagāti. ʒ. vi. myrrhe. ʒ. iiii. olibani. ʒ. viii. aristologie. ʒ. vi. cōfice cū aqua mellis et fac trociscos.

Descriptio alia. ß. aristologie et gallarū viridiū oīum ana. ʒ. viij. et relique medicine sunt sm q̄titatem zuccari et informent trocisci.

Trociscus alius q confert ad vlcera intestinorū et sputū sanguinis ex pectore et cōferunt fetum ß. antimonij et sechedenigi et sanguinis draconis oīum ana sextaria. iii. sedaran sextarii. i. laudani et zuccari et croci oīum aā. ʒ. iiii. balaustiarū et gallarum oīum aā. ʒ. xx. licij et cornu cerui adusti et acacie oīum ana. ʒ. x. cōficiant cū aqua arnoglosse aut cū aqua virge pastoris et administret sm tres modos. Ad cursum et inferioribꝰ cū clisteri in receptrice. Et mō secūdo supponat cū lana. et mō tertio detur in potu cū succo citri et cū aqua vge pastoris. Et ad sputū sanguinis ex pectore cū aq̄ portulace et dysenterie cū rob cydonioꝝ puro.

Trocisci de aniso aperiētes oppilatiōes rectificantes epar lenificantes nām auferētes febres antiq̄s. q̄ꝝ hec est ꝑmixtio. ß. anisi. ʒ. iii. apsinthij et assari et seminis apij et amigdalarū amararū excorticatarū et spice et masticis et folij et se. aneti oīum aā. ʒ. i. eupatorij. ʒ. iii. aloes. ʒ. iij. s. cōficiant cū aqua apsinthij et fiant trocisci drachmei et dent in potu cum sirupo acetoso.

Trocisci leniētes nām auferentes angustiam cōferētes ad stricturā anhelitus ꝓhibentes vomitum. quorū hec est ꝑmixtio. ß. turbit. ʒ. v. violarum siccarū. ʒ. x. succi liquiritie. ʒ. ii. s. cōficiant cum aqua et fiant trocisci dosis eorum. ʒ. iii. aut. iiij. et bibantur cum ʒ. x. zuccari.

Trocisci de seminibus qui cōferunt ad resolutionē nature et vlcera que sunt in intestinis et adilli qui nō digerit cibos et punctionē vehementē et tenasmon et fluxū sanguinis mulierū frequentē. quoꝝ hec est ꝑmixtio. ß. granorū myrti. ʒ. ii. seminis feniculi anisi ameos seminis apij seminis iusquiami albi et draci oīum aā. ʒ. i. opij. ʒ. vi. cōficiant cū vino et fiāt trocisci ponderitos. ʒ. s. et administrent post sex menses.

Trocisci ad inceptionē aque et ad duritiē epatis ß. ros. ʒ. iiij. berberis. ʒ. ii. spice tantundē masticis et succi eupatorij et apsinthij et squinanti et assari et anisi et seminis apij et seminis feniculi et scolopendrie et fructus tamarisci et radicum capparis oīus aā. ʒ. i. rebarbari et lacce et succi liquiritie oīum aā. ʒ. i. s. croci ʒ. s. informentur trocisci.

Trocisci de rosis qui cōferunt ad dolorē stomachi et febrē phlegmaticā. ß. rosarū siccarum. ʒ. ii. spice et radicis liquritie oīuꝫ aā. ʒ. i. karabe et masticis amborū aā. ʒ. vi. carpobalsami. ʒ. v. tere et confice cum rob et fac trociscos.

Trocisci de rosis leniēti qui in estate in potu sumunt. ß. ros. pondus. ʒ. x. spice radicū liquritie oīum ana. ʒ. v. scamonee. ʒ. iij. terantur et conficiantur cū aqua frigida et informentur trocisci.

Trocisci de rosis et eupatorio cōferentes [illegible] bres antiq̄s et dolorē epatis et [illegible] ʒ. v. spice. ʒ. ii. spodij. ʒ. i. [illegible] re et confice cum aqua [illegible] et fac trociscos [illegible] potu cum aliquo sirupo [illegible].

Trocisci de lacca cōferentes ad oppilationes epatis et splenis et febrē [illegible] nū. quoꝝ hec est ꝑmixtio. ß. lacce [illegible] et seminis apij et apsinthij romani et [illegible] rū amararū excorticatarū et costi et anisi [illegible] eupatorij et succi liquritie et succi berberis [illegible] informent trocisci drachmei et [illegible] q̄d conueniit de sirupis.

Trocisci de rubea qui cōferunt ad [illegible] splenis et dolores epatis et [illegible] quoꝝ hec est ꝑmixtio. ß. rubeꝫ [illegible] dicū capparis et aristol. longe et radicis liquiritie [illegible] ʒ. i. cōficiant cū sirupo acetoso et [illegible] derātes. ʒ. i. dosis sit vino cū decoctione [illegible].

Trocisci de cusonte cōferentes ad [illegible] ricas et extingunt. quorū hec est ꝑmixtio. [illegible] minis citroli et seminis [illegible] besabron oīum aā. ʒ. iii. [illegible] re oīum aā. ʒ. iiii. dragagāti et [illegible] ʒ. spodij et turbit et seminis [illegible] niabin. ʒ. xxx. zuccari albissimi. ʒ. [illegible] tur cum aqua et melle et fiant trocisci [illegible].

Trocisci de decē medicinis qui [illegible] nas antiq̄s et dolorē epatis [illegible] iii. assari et folij indi et apsinthij [illegible] spice et amigdalarū amararū excorticatarū [illegible] oīum ana pondus. ʒ. i. aloes. ʒ. i. [illegible] re et cōfice cū decoctione apsinthij et informa trociscos drachmeos et da in potu cū aqua [illegible].

Trocisci cōferētes ad febres antiq̄s [illegible] tionē et vomitū et [illegible] rum ablatis capitibꝰ pondus. [illegible] cumeris excorticatorū et masticis [illegible] torij oīum ana pondus. ʒ. iii. croci pondus. ʒ. i. [illegible] scotrēsis pondus. ʒ. i. Aggrega has medicinas [illegible] et trigonisatas et cōfice cū aqua [illegible] et detur cū aq̄ frigida aut citroli [illegible].

Tractatus nonus de decoctionibus [illegible].

Os postponemus [illegible] nem de catharticis [illegible] sunt apposita [illegible] sermonē de gargarismis [illegible] cis et emplastris [illegible] medicinis [illegible] usq ad summā secundā et sigillabimus [illegible] loquendo de oleis et vnguentis et [illegible] descriptiones apozimatum et pillularum [illegible] nem vidimus esse ante hanc [illegible].

Decoctio aque de radicibus cōferens ad oppilationes et difficultatē vrine et [illegible] stomachi et administrat cū oleis [illegible] ticum radicum feniculi et corticum radicum apij et radicum squināti et seminis feniculi et apij et anisi et [illegible] riscre et capilli veneris et masticis et [illegible] tarum quantum necesse est decoquantur et [illegible] tu quantum est necesse.

Decoctio aque de radicibus ad dolorē epatis [illegible] kindi. ß. corticū radicis feniculi et apij [illegible] ruꝫ ana pondus. ʒ. i. seminis feniculi et [illegible]

apij ambor ana pond .ʒ.ß.ros.rubear mollitar et calamēti et squināti oium ana.ʒ.ß.et passulax enucleatarū pond.ʒ.ii.et assari pond tertie.ʒ.i.et spice pōd tertie.ʒ.i.fundant sup ea aq tertie due lib.viii.et decoquat donec remaneāt.ʒ.ii.et plus parū deide colēt et fundat sup eas et oleo amigdalino dulci pōd.ʒ.viii.deide potet.

a Pozima de apsinthio cōferens ad dolorē epis et stō et febres cōmixtas frās phlaticas et melā cholicas.cui hec ē gnitio.℞.anisi et seis apij et apsinthij romani et assari et seminio feniculi et radicis squinanti omniū quantū necesse est de.oquantur et extrahatur aqua eorum et detur in potu.

b Ecoctio eupatorij cōueniēs ei q habet febrem quartanā et febrē phlegmaticā et febrē diuersas et leuit nām.℞.myrobalanor nigror et passularū mundatarū et fumi terre et bedeoard et eupatorij et sucaba omnium eqaliter decoquantur et colentur.

Capitulum de pillulis.

p Pillule q cōueniūt illi q habet vētositatē grossā et inflationē et spasmū neruor et inflationē testiculor.℞.seis apij et seis bannel et anisi et masticis et croci oius ana.ʒ.ii.myrobalanor nigror et bellircor et emblicor oius ana.ʒ.ii.serapini et bdellij subalbidi omniū ana.ʒ.i.ß.calamenti et petrosilini et floris squinanti et assari et costi et zedoarie et ligni aloes omnium ana.ʒ.ß.informentur pillule.

p Pillule fetide magne q expellūt humores grossos et aperiūt opilationes et cōferūt ad dolores iuncturarū et ilior et albaras et morphea et lepra et elephātiā et sunt pillule cognite almcheru.℞.ammoniaci et serapini et oppopōaci et bdellij et aloes et barmel et myrobalanor et pulpe colloquintide oius ana.ʒ.viii.et alfabrā et epithymi et eufo bij et casie et hermodactilor oius ana pōdus.ʒ.iii.et turbit.ʒ.x.et castorei pōdus.ʒ.ii.et scamonee pōdus.ʒ.iii.agarici.ʒ.ii.et croci et spice et cardamomi et radicis altee albe et alkola et cinamomi et galange omniū ana pondus.ʒ.i.

p Pillule fetide maiores cōferētes ad dolorē colice et podagre et dorsi et genuū et resoluūt humorē grossius viscosius in corpe: qrū hec ē gnitio.℞.bdellij serapini ammoniaci oppoponaci seminis barmel et pillule colloqntide et aloes scot ēe et epithimi omniū ana.ʒ.x.scamonee.ʒ.vi.cinamomi spice croci et castorei oius ana.ʒ.ii.eufo bij.ʒ.i.infundant gumme in aqua porri et fiant pillule dosis.ʒ.ii.

p Pillule fetide minores mūdificātes hūorē grossū viscosū ex dorso et genibus.℞.serapini de spahani et ammoniaci et oppoponaci et bdellij oium ana.ʒ.x.turbit.ʒ.xx.pulpe colloqntide.ʒ.xii.infundant gūmi et cōficiant cū eis medicie dos.ʒ.ii.cū aq tepida.

p Pillule fetide alkindi cōferūt ad dolorē iuncturarū et podagre et oēm dolorē ex humore crudo et cholera et melia et paralysis.quarū gnitio hec ē ℞.aloes et myrobalanor citrinorus enucleatorū et barmel et epithymi cretēsis et medulle turbit et ammoniaci et oppoponaci et serapini et bedlij iudaici oium ana ptes iiii.pulpe collogntide ptes.iii.scamonee ptes.ii.eufo bij et castorei et cinamōi et croci oium ana pté.i.infunde gūmas in aq porri aut cū caulis die et nocte deide tere medicinas et tere gūmas donec fiant sicut vnguentū.deinde pulueriza medicinas sup eas et tere donec pmisceātur et fac pillulas sicut pipi et exicca in vmbra dos earū pond.ʒ.ii.in pricipio noctis cū aqua tepide et sit cibus super eas pullus cōditus in zirbabegi et vinū eius sit vinum melius aut de passis.

p Pillule de capsia maiores q sunt cōferētes ad dolores humeror et ancharum et vene sciatice et solutione educunt humorem grossius viscosius.℞.serapini et ammoniaci et bdellij et eufo bij et oppoponaci omnium ana ʒ.i.aloes et epithymi et agarici omnium ana.ʒ.i.ß.aristologie rotūde et centauree et castorei omnius ana.ʒ.ii.macropiperis et zinziberis et cymini et ameos et seis apij et anisi et myrrhe et croci oius ana tertiar.ii.ʒ.i.myrobal.citrinor et hermodactilor et radicis almchoizabergi oium ana.ʒ.ii.ß.sinapis et casie et pulpe colognitide et ligni aloes et salis indi oius ana tertiar.ii.ʒ.i.cōfice cus aq alkekengi et fiant inde pillule dos pond.ʒ.ii.

p Pillule de casia minores cōferentes ad mollificationes ptis et palysis et dolorē ancharū et gēnus et iuncturarū et podagrā frām et solone educūt humorē crudū grossius.℞.myrobalanor citrinor.ʒ.x.aloes.ʒ.xx.zinziberis.ʒ.ii.piperis et macropiperis oius an ʒ.i.sinapis.ʒ.iii.casie inde et sal indi et pulpe colognitide oium ana.ʒ.ii.penidiar.ʒ.iiii.cōficiant cū aq porri et informent pille dos drachmar duar cū aqua tepida.

p Pillule de casia de discriptiōe alia.℞.aloes et turbit et hermodactilor oius ana.ʒ.x.casie et acori et folio naptici et pulpe collognide et agarici et granor burnel et bdellij et seradini oium ana.ʒ.ii.zinziberis et macropiperis et piperis et masticis et sinapis et anisi et costi et ameos oium ana.ʒ.ii.epithymi et myrobal.nigror ambor an.ʒ.v.cōficiant cū aq caulis et alkekēgi quarū dos.sit.ʒ.ii.aut.iii.cū aqua calida.

p Pillule de eupatorio facientes ad dolorē epatis et ictericiā et ad febres.℞.aloes et succi eupatorij et myrobal.citrinor oium eqlr.tere et cribella et cōfice cū aqua apij et fac pillulas dosis ponderis drachmarū duarū.

p Pillule pficui cōferēt ad paralisiz et torturam et dolorē genuū et dolores iuncturarū ex phlate.℞.albacdimaru et ē medicia ida et sal.et alfrag et est medicina alia inda et turbit et granor anil indi et herbe eupatorij oium ana aur.xx.decoquant cū lib.l.aque donec remaneat medietas deide colent et reducatur aqua eor ad ignē et bulliat donec coagulet et pijciat sup eas dende de semi mūdati a cortice suo exteriore et est sile lingue auis positi i medio sui.Et sumant cinami et agarici et masticis et aloes scotrensis et albrengi ex corticati et succi liquirie oium ana aur.xx.tere et cribella cū oraß pter dēde deinde tere dēde solū et misceat cū medicis quā nō cribellat.pper vnctuositatē suās deide pijciant sup illā aquā decoctā coagulatā et sci est et spissitudo mell et cōficiant cū ea iste medicie et informent pille et sumat de eis pōd tertie.ʒ.i.ß.vsqz ad.ʒ.ß.et qui multiplicas da ei ad tertias.ʒ.i.aqua calida in nocte.

p Pillule aliathelic et sūt pillulle abstergētes phlā et meliā et educētes ea ambo et frāgunt vētositatē debilitatis digēonis et dant in pore hyeme et estate quar hec est gnitio.℞.cinamōi et costi et spice et amōi et camedreos et granor albor et mabaleb et cinamomi et agarici oium ana pond.ʒ.ii.et mirrhe et croci et gariofil.oium ana.ʒ.iii.aloes.ʒ.xvi.fiāt pille in estate cū succo ros.et i hyeme cū succo caulis dos earū pōd ʒ.ii.cū vino ante cibū et cibet in hora sua cū aq acetis.

p Pillule alsāne ex libro alcalamet q odoriferus efficiūt oris odorē et abstergūt visus et cōsumūt phlā et faciūt appetere cibū et cōfortāt vētes masticātes.℞.cinnami et pipis et rubee et coriādri et heilbace et cōdean et saufel et cabezus oius ana pōd.ʒ.ii.et kirat i.muskbi.tere et cribella et cōfice cū aq gūmi solutum.

d Pillule q cōferūt ad vētositatē et debilitatē stō et ad hemorroidas.quar hec est gnitio.℞.sco

rie ferri auř. c. q̄ infundant in aqua porri septez dieb⁹ cō tinuis ꝛ renouet aq̄ i ea oī die semel ꝛ granoꝝ nasturtij. ʒ. cc. seīs porri ꝛ seīs eruce ꝛ seīs alleful ꝛ seīs apij ꝛ seīs baucie ꝛ seīs raphani ꝛ fenugreci ꝛ seīs cepe oīum ana ʒ. xxv. Tere ꝛ cōfice cū aq̄ porri ꝛ informa pil. sic cicer.

Pillule ꝯ dēde cōferētes ad tortura ꝛ colica ꝛ do lores dorsi ꝛ genuū ꝛ oēm dolorē. cuius cā est phlā grossū viscosū ꝛ oēm ventositatē grossā. ℞. cinamomi excorticati a cortice suo supiore de q̄ ꝓiciāt lingue tepte inter duo frusta ꝛ granoꝝ dēde ꝛ succi liq- ritie ꝛ agarici albi ꝛ alkaiati ꝛ herbe eupatorij ꝛ apsin- thij aloes ptes cōsiles. tere ꝛ cōfice cū aq̄ apij ꝛ informēt pillule pue. Et ille q̄ de eis facit pillulas inungat manum suā oleo balsami odorifero doř eaꝝ ē q̄ð est a. ʒ. i. vsqꝫ ad ʒ. ii. ꝛ sit cibus super eas sibrabegi.

Absolutiuus cōferēs ad torturā ꝛ abstergit vi- sum ꝛ acuit auditum ꝛ ad dolores splenis ꝛ ad podragras ꝛ dolores iuncturarum ꝛ mollifica tiones lacerti ꝛ nocumenta frigoris ꝛ humiditatis. cu⁹ hec est ꝑmixtio. Salis gēme. ʒ. vi. pipis. ʒ. xii. zinziberis ꝛ seīs apij ꝛ siopi ꝛ amidē ꝛ petrosilini ꝛ seīs feniculi ꝛ anisi ꝛ folij indi ꝛ agarici ꝛ scamonee et nasturtij ꝛ gari ofiloꝝ oīum ana. ʒ. iii. Aggregent p⁹ cribellationem ꝛ reponant i vase ꝛ administret.

Pillule stōatice alkindi q̄ ꝯfortant stōm ꝛ faciūt appetere cibū ꝛ sunt valētes ad stoꝫ epar ꝛ sple nez ꝛ mūdificāt stōm ꝛ intestina ꝛ educūt super fluitates ex toto corpore ꝛ phla. ℞. myrobal. kebuloꝝ ptes. vi. salidi ꝛ apsinthij romāi ꝛ agarici leuis ꝛ scamo nee subalbide oīum ana ptes. iii. assari ꝛ anisi ꝛ seīs apij oīum ana ptes. ii. mastice turbit albi ptes. xvi. epithy- mi creticio rubei mūdi recētis ptes. v. hyerepicre ptes. vii. gariofiloꝝ ptē. i. cōmisceant medicie iste p⁹ cribella- tionē deide ponat sup eas paulati ꝛ ipse cōterant aq̄ i q̄ bullite sunt ptes. iiii. ponderū sebasti donec cōuersa sit in subā succi dactiloꝝ deinde informent pillule siseo pi peri dosis sit pondus. auř. ii.

Pillule albaromaki mūdificātes caput ꝛ exerci- tates ꝛ cōferūt ad apata bibant ꝛ dormiat sup eas ꝓpterea q̄ sunt vltime i attractiōe. quaꝝ ꝑmi xtio hec est. ℞. aloes scotrēis ꝛ pulpe collognide albo rū auř. vii. croci ꝛ spice ꝛ cinamomi ꝛ granoꝝ balsami ꝛ assari ꝛ masticis ꝛ apsinthij romani ꝛ scamonee ꝛ tur bit oīum ana auř. ii. casie auř. ʒ. tere bene ꝛ cribella ꝛ ꝯ fice cū aq̄ tepida ꝛ fac pillulas ꝛ inungat manū suā oleo amigdalino dulci ꝛ sumant de eis fm quātitatē lōitatis nature ꝛ iocitatis ei⁹ min⁹ pille. iii. ꝛ plus de eis pille. ix. doř inteğ. ʒ. ii. q̄ vadit ad lectū suum.

Pillule nūj albarib experte ad morphea fedam auferūt ei cā i trib⁹ dieb⁹ ꝛ ꝯferūt ad febrē ꝛ ventosi tatē ꝛ dolores iūcturarū ꝛ oēm passionē phla- ticā ꝛ isciacā. ℞. mirobal. nigroꝝ ꝛ citrinorum ꝛ aloes scotrēis ꝛ sarcocolle ꝛ bdelij rubij ꝛ sapini ꝛ saphani ꝛ pulpe collognide oīuz aā ptes. v. nasturtij albi ꝛ onga ni plici ꝛ nigelle ꝛ cinami carmeni ꝛ salis gēme ꝛ visci romani oīum ana ptē. i. Accipe has medicinas p⁹ ꝯmi tionē ꝛ cribellationē ꝛ cōmisce ꝯforte ꝛ infunde gūmas i aq̄ porri in vase eis tāte quātitatis qua ꝯficiant medi cine ꝛ ponat i sole donec resoluant gūme deide ꝓijciāt medicie cribellate desup ꝛ cōficiant hā vehementer cōte rendo donec sit posse vt fiāt pillule siseo pipi ꝛ exiccent i vmbra doř eaꝝ auř. i. cū aq̄ tepida ꝛ abstineat ab ipsis duob⁹ dieb⁹ ab oībus rebus nisi pane et alsibrabegi.

Pillule filij bubetre sup quib⁹ est cōuenientia mūl tissi iuuamēti in ventositatib⁹ ꝛ cholera et ventosi- tatibus hemorroidaꝝ ꝛ humore crudo et mor

phea et pruritu et bibant i oī [illegible] te. quaꝝ ꝑmixtio hec est. ℞. myrobalanoꝝ [illegible] nigroꝝ et belliri oꝝ [illegible] emblicoꝝ auř. vi. cōfice inde [illegible] auř. v. succi mastice [illegible] bit albi ꝛ aloes amboꝝ ana [illegible] fac cōfectionē cū oleo violaceo [illegible] in vmbra doř eaꝝ auř. [illegible] da. videbis enī mirabilia et [illegible].

Pillule aggregatiue [illegible] perfusiunte [illegible] hea et cholanigra [illegible] est superfluitas ex isto humore [illegible] ati surdicatē accidit inde et [illegible] tant ea et cōferūt ad oēm febrē [illegible] oēs et sedāt sanguinē et [illegible] ille q̄ hz hemorroidas et indiget [illegible] et postea sumat cū aliquito oleo [illegible] illas pillulas [illegible] inde bibat eas nō cū noctibꝫ [illegible] ꝑmixtio hec est. ℞. hyerepicre. ʒ. [illegible] nigroꝝ et citrinoꝝ amboꝝ ana ʒ. [illegible] succi eupatorij et [illegible] rum. ʒ. iii. terant et cribellent [illegible] mentur pille siseo pipi doř. ʒ. [illegible] tur post duas horas a principio [illegible] vtens eis deide surgat et [illegible] vsqꝫ ad. iii. et erit eaꝝ operatio [illegible].

Pillule facte cū eufobio [illegible] tinuā et ad dolorē dorsi [illegible] mollificationē [illegible] ℞. eufobij ꝛ masticis eoꝝ [illegible] et agarici amboꝝ ana. ʒ. v. [illegible] et epithimi amboꝝ ana pond⁹ ʒ. [illegible] duo. ʒ. v. salis indi pōd⁹. ʒ. i. ʒ. [illegible] anisi pōdus. ʒ. iiii. spice pond⁹ ʒ. i. [illegible] cribelli et cōfice cū aq̄ [illegible] per doř hui⁹ medicie est. [illegible] ante cibū et post ipm et [illegible].

Pillule alie cōferentes ad [illegible] bilitatē splenis et epis et [illegible] putheos et cādreco [illegible] lacce apsinthij oīum ana. ʒ. [illegible] culi oīum ana. ʒ. v. succi eupatorij [illegible] ana. ʒ. viii seīs cuscute. ʒ. xv [illegible] adde in eis scolopēdrie. ʒ. x. [illegible] marsi amboꝝ ana drachmas octo.

Pillule alie ad febrē [illegible] ꝑtio ꝛ dolorē epatis ꝛ [illegible] thij ꝛ succi eupatorij [illegible] masticis ꝛ croci ꝛ anisolo. ꝛ [illegible] oīuz ana partē. i. terant ꝛ informent pille.

Pillule cōferētes ad febrē [illegible] moab⁹ cōmixtio ꝛ ad dolorē [illegible] oniē hydropisia. ℞. absinthij [illegible] ci eupatorij ꝛ myrobala. citrinoꝝ [illegible] croci ꝛ reubarbari ꝛ lacce [illegible] et piperis oīuz ana ptes [illegible] terant ꝛ [illegible] in ꝛ informent pillule doř pōdus [illegible] in nocte. Mō si fuerit tussis [illegible] nīe quātū ē medietas pōderis oīuz medicinarum.

Pillule q̄ aperiūt oppilationes ꝛ [illegible] res grossos ꝛ faciūt desiderare [illegible] ditates viscosas ꝛ [illegible] mixtio. ℞. folij indi ꝛ myrrhe ꝛ [illegible] sinthij romani ꝛ masticis ꝛ croci oīuz ana. ʒ. [illegible]

⁊ anisi ⁊ bdellij ⁊ serapi ⁊ oppopõaci oĩm ana. ʒ. i. aloes. ʒ. vii. turbit ⁊ agarici ãboꝝ ana. ʒ. iii. ⁊ . ʒ. ⁊ fiãt pillule.

Pillule de serapino q̃ cõueniũt ad dolorẽ genuũ et anchaꝝ et lateꝝ: q̃ꝝ hec ẽ pmixtio. ℞. seis apij et seis baucuel amboꝝ ana. ʒ. i. serapini et bdellij amboꝝ ana. ʒ. ii. biere. ʒ. ii. pulpe colloquintide et agarici amboꝝ ana. ʒ. i. turbit. ʒ. vi. fiãt pillule: dosis. ʒ. ii. cum aqua tepida.

Pillule de oppoponaco li salamoni cõuenientes ad dolorẽ genuũ et dorsi et paralysim et torturã. ℞. zinziberis et piperis et macropiperis et capsie inde et myrobala. citrinoꝝ et belliricoꝝ et emblicoꝝ et myrrhe et turbit et scamonee et croci et castorei omniũ ana. ʒ. ii. oppoponaci et hermodactiloꝝ et serapini et bdellij et ammoniaci et pulpe collogintide oĩm ana. ʒ. x. aloes. ʒ. xx. infundanĩ gũme in aqua caulis et conficiantur cũ eis medicine et informenĩ pillule: dosis. ʒ. ii.

Pillule de eufozbio cõferẽtes ad paralisiȝ et mollificationẽ et hũores crudos descẽdẽtes ad neruos. ℞. agarici pulpe collogintide eufozbij serapini bdellij omnium ana. ʒ. i. aloes. ʒ. ii. terantur et cõficiantur cum aqua caulis et fiant pillule.

Pillule inde scẽ cũ muscho cõferẽtes ad dolorẽ stõi ⁊ auferũt fetorẽ oris ⁊ malũ odorẽ potꝰ vini ⁊ exiccãt hũiditates eoꝝ. ℞. remisk ⁊ cappa amboꝝ ana lb. i. ɔterant ⁊ abluanĩ cũ aq̃ ⁊ ꝓiciant in vase ⁊ ꝓiciant sup ea aq̃ lb. xl. ⁊ decoquaĩ donec remaneãt lb. v. ⁊ coleĩ deide reducaĩ ad vas mũdũ ⁊ decoq̃t cũ aq̃ lb sola donec coaguleĩ ⁊ tu remouebis eã cũ cocbleario ita vt ñ adhereat ⁊ aduraĩ deide ꝓijciaĩ i catino viridi ⁊ exiccetĩ sicut exiccaĩ aloes ablutũ. cũ ergo volueris facere ex eis pillas sume de eis auĩ. xx. ⁊ tere ⁊ cribella. deide accipe bel ⁊ gariofil. ⁊ nucis mus. ⁊ macis ⁊ xiloaloes indi ⁊ folij ⁊ centaurce ⁊ sandali albi ⁊ garbangue ⁊ cubebe oĩum ana auĩ. i. muschi auĩ. v. cãfore auĩ. x. tere vnũqdq3 p se ⁊ cribella deide pmisce postea accipe remisk lb. auĩ. v. ⁊ ꝓijce sup eã aq̃. ʒ. vi. ⁊ decoq̃ eã donec remaneãt. ʒ. ii. ⁊ coleĩ ⁊ cõfice cũ ea medicinas ⁊ informa pillas sicut cicer ⁊ exicca eas ⁊ vtere eis qñ necesse fuerit.

Tractatus decimus de oleis

Ermo noster in hac

summa de oleis est secundum nostram conditionem.

Oleũ nardinũ. Eius qdẽ iuuamẽta sunt multa ⁊ ẽ de nobilioribꝰ oleis ad oẽm dolorẽ q̃ fit ex frĩtate i ventre ⁊ vẽtositate intrinsecã ⁊ sedat dolores auris frõs ⁊ remouet eos ⁊ aufert dolorẽ capitis ⁊ emigraneã scõ capitpurgio ex eo ⁊ colorẽ efficit bonũ ⁊ aufert colicas ⁊ pũctionẽ vẽtosã ⁊ ɔfert ad dolores eaꝝ ⁊ sedat dolorẽ cpis ⁊ vẽtris ⁊ calefacit matricẽ ⁊ inicĩ in foramẽ virge ⁊ ɔfert renibꝰ ⁊ vesice ⁊ ad mollificatõẽ vesice. cuiꝰ hec est pmixtio. Sumanĩ calami aromatici ⁊ ciperi ⁊ folia lauri ⁊ xilobalsami ⁊ folij indi ⁊ enule ⁊ iunine ⁊ squĩti ⁊ myrti ⁊ cordũeni ⁊ sansuci oĩm ana. ʒ. ii. teranĩ cõtritione grossa ⁊ ꝓijcianĩ in vase ⁊ ꝓijcianĩ sup ea vinum ⁊ aqua ⁊ ĩfũdanĩ sup ea olei sisamini kisĩ. v. ⁊ decoquã lẽto igne in vase duplici sex horis ⁊ moueãĩ oĩ hora deinde auferanĩ ab igne ⁊ dimittaĩ dõec infrĩetur ⁊ colatur oleũ. Decoctio secũda. cuiꝰ hec ẽ pmixtio. ℞. rob. ru. ⁊ casie ⁊ succi myrti hũidi ⁊ myrrhe oĩum ana. ʒ. ii. terãĩ grosse ⁊ ꝓijciãĩ sup ea aq̃ aut vinũ dõec hũectẽĩ ⁊ oleũ decoctũ ⁊ decoquãĩ leui igne tribꝰ horis ⁊ infrĩetur ⁊ coleĩ. Decoctio tertia. cuiꝰ hec est pmixtio. Spice ⁊ garioflloꝝ ⁊ storacis oĩum ana. ʒ. iii. nucis muscbate. ʒ. v. olei balsami. ʒ. vi. tere medicinas grosse ⁊ ꝓijce sup eas aquã. Cũ ergo calefit ꝓijce desupꝰ oleũ qd̃ decoctũ ẽ ⁊ oleũ balsami ⁊ storacẽ liqdaȝ ⁊ moue dõec misceãĩ ⁊ feruẽãt dõec cõsumaĩ aq̃ ⁊ remaneat oleum.

Oleũ de storace cõueniẽs iũcturis ad q̃s effũdiĩ mũ ⁊ calefacit lacertos ⁊ opilata frã ⁊ mñrice frãm ⁊ calefacit renes ⁊ vesicaȝ ex frĩtate. ℞. olei sisamini kisĩ. i. storacis sicce. ʒ. iii. decoquaĩ lẽto igne donec sumat oleum virtutem storacis ⁊ reponatur.

Oleũ de camomilla. ℞. olei sisamini kisĩ. i. senugreci superioris camomille abluti ⁊ exiccati i vmbra amboꝝ ana. ʒ. ii. ⁊ reponaĩ in vase vitri et ponatur in sole. xl. diebus ⁊ administra.

Oleũ de mastice cõueniẽs ad debilitatẽ stõi ⁊ appetitũ eiꝰ ⁊ lenit duriciẽ. ℞. olei sisamini kisĩ. i. masticis. ʒ. vi. teratur mastix et proijciaĩ sup oleum in vase duplici.

Oleũ de absinthio factũ in sole calefaciẽs ⁊ confortãs membra frĩa. ℞. olei sisami danic. i. ꝓijce ipm in vase vitri ⁊ absinthij. ʒ. ii. ⁊ ponatur in sole. xl. diebus et administretur.

Oleũ de aneto. ℞. olei sisami kisĩ. i. seis aneti exiccati in vmbra. ʒ. i. ꝓijcianĩ in vase vitri ⁊ ponaĩ in sole. xx. diebus ⁊ administretur.

Oleũ de lilio qd̃ cõfert ad frigꝰ mĩicis ⁊ pfocatiõẽ mĩicis ⁊ ad colicã ⁊ calefacit renes ⁊ vesicã. ℞. casie lignee ⁊ costi ⁊ carpobalsami ⁊ masticis omnium ana. ʒ. i. gariofiloꝝ ⁊ cinamomi amborum ana. ʒ. ß. croci. ʒ. i. tere ⁊ proijce in vase vitri cũ lb. i. ß. olei sisamini et liliis. xxx. numero postq̃ ꝓiecerĩs illud qd̃ est in eis de citrinitate ⁊ radices folioꝝ eoꝝ et ponaĩ in vmbra in loco temperato vsquequo sumaĩ oleũ virtutem eius et administretur.

Oleũ de basce qd̃ cõfert ad difficultatẽ vrine. ℞. olei sisamini. ʒ. i. aq̃ lb. i. ⁊ q̃rtã zinziberis. ʒ. iiii. basce. ʒ. x. tere medicinas grosse ⁊ ꝓijce in vase cũ aq̃ ⁊ oleo sisamino ⁊ decoq̃ĩ dõec cõsũaĩ aq̃ ⁊ remaneat oleũ ⁊ distilleĩ de eo in foramen virge.

Oleũ de basce aliud ad iũcturas ⁊ colorẽ efficit bonũ ⁊ addit i desiderio coeũdi ⁊ cõmouet sup coitũ ⁊ rectificat renes ⁊ vesicã ⁊ dorsum qũ de eo bibiĩ q̃ntitas. ʒ. i. oĩ die cũ rob aut cũ vino ⁊ administraĩ etiã in clisteribus. cuiꝰ hec ẽ pmixtio. ℞. olei sisami ⁊ lactis vacce dulcis ⁊ succi basce hũidi oĩuȝ ana lb. x. penidioꝝ alboꝝ lb. v. zinziberis lb. ii. ß. Teranĩ penidij ⁊ enbelleni ⁊ ꝓijcianĩ oĩa in vase figuli ⁊ accẽdaĩ sub eo ignis lenis donec cõsumanĩ aq̃ basce ⁊ lac ⁊ remaneat oleũ solũ ⁊ bibaĩ de eo sicut dictumꝰ. Est eni iuuatiuũ ad debilitatẽ renũ ⁊ addit i desiderio coeũdi ⁊ spmate.

Oleũ basce aliud cõueniẽs ad difficultatẽ vrine ⁊ dolorẽ illoꝝ ⁊ renũ ⁊ vesice cuiꝰ hec ẽ pmixtio. ℞. aq̃ dulcis sacr aian. xv. zinziberis podꝰ. ʒ. iiii. cõtriti basce pondꝰ. ʒ. x. olei sisami sacr aian. i. decoquaĩ in vase mũdo igne leui dõec ɔsumaĩ aq̃ ⁊ remãeat oleũ ⁊ auferaĩ ⁊ dimiĩ donec infrẽĩ ⁊ coleĩ ⁊ fiat clistere ex eo postẽrꝰ ⁊ ante effundendo in foramen virge.

Oleũ de serpẽtibꝰ cõferẽs ad ipetiginẽ ⁊ mollificationẽ stõi. Sumaĩ olei sisami kisĩ. iii. ⁊ ponaĩ in vase figuli ⁊ ponaĩ i eo de spentibꝰ nigris a. v. vsq3 ad decem ⁊ stringaĩ caput vasis ⁊ decoquaĩ lento igne dõec i decoctiõe dissoluaĩ ⁊ auferãĩ ab igne ⁊ dimittaĩ dõec infrẽĩ ⁊ apiaĩ caput eiꝰ ⁊ caueaĩ a vapore eiꝰ q̃r dimittaĩ dõec infrẽĩ ⁊ respiret ⁊ auferaĩ ab eo vapor ⁊ ponaĩ i vase ⁊ administreĩ i epithymate qũ ip̃m est necessariũ cũ penna inunctum.

Leū regis dauid qd̄ est iuuatiuū ad paralysim et tortura et podagrā et tremorē et ad dolores iūcturarū et dorsi et ad fistulas et hemorroidas et ad colicā et elephātiā. cui' hec est p̄mixtio. ℞. bdellij. ʒ. x. āmoniaci et serapi et oppopōaci et carpobalsami et opij et polypodij et ellebori albi et zarur et selenitani et casie et amigdalar amarar excorticatar oium ana. ʒ. vi. gariofilor et nucis muschate et zinziberis et galige et cinamomi et laudani et castorei oium ana. ʒ. iii. kasile et seis hyusq̄ami albi et sisleos et olibani et nigelle et seis eruce et seis porri et ameos et costi oium ana. ʒ. v. caperi et granor baumel et myrti et granor viridiū et granor alkermes et sansuci oiū ana. ʒ. iiii. folior eupatorij et vincetoxici ana. ʒ. v. Terant medicie iste cōmunicē grossa et p̄iciant i vase et īfūdant sup eas lb. vi. succi caulis et decoquāt igne leui donec redeat ad lb. ii. et remoueat ab igne et colet et exp̄mat ita vt nō remaneat in eo aliqd de iuuamb' har medicinar et reducat ad vas et īfūdant sup ipsum de oleo oliue lb. vi. et butyri vacci et ō arazaki et olei de kernac olei aldeneft decocti cū speb' et asseri h olij ō egypto oiū ana. ʒ. x. et farine amigdalar amarar. ʒ. ii. granor lauri et pini albor ana. ʒ. vi. olei de lilio et olei de eruca ambor ana. ʒ. v. granor viridiū pōd'. ʒ. x. olei sisami aut arazaki in q̄ decocte sūt rute. ʒ. iii. vince. ʒ. iii. olei de albāna. ʒ. v. mellis anacardi. ʒ. iii. et addāt sup olea i vase et dissoluat cū pauco illi' aq̄ de sagzenta pond'. ʒ. x. decoquāt lento igne sm facilitatē dōec remaneat aque quātitas sicut ana. i. et auferat ab igne et colet cū mundissimo panno et reducat ad vas et p̄iciāt āmoniaci. ʒ. x. et mellis. ʒ. x. et ponat sup prunas donec liq̄fiat et misceant cū eo de storace liqda et napta alba et olei balsami oiū ana. ʒ. x. et ponat in ampulla et claudat stricte cap et' dos eı' a q̄rta. ʒ. i. vsq ad aur. i. cū aqua ciceris tepida.

Leum de costo dat in potu et confert ad frigus laterū et p̄ pectoris et stōi et apit oppilatōes laterū cōsortās eos faciēs colorē esse bonū cōseruās nigredinē capillor. ℞. costi amari. ʒ. x. casie. ʒ. vi. folior almarmacor sextaria. ii. terant grosse et infūdant in vino i nocte et p̄iciant sup eas olei sisami lb. i. s. et decoqt i vase duplici dōec cōsumat vinū et remaneat oleus.

Leū de costo aliud ad dolorē pectoris et stōi et dolorem iūcturarū ex frigiditate et mollificatōe lateris. ℞. gariofilor. ʒ. i. calami aromatici et spice et folij indi et storacis et radicis lilij celestis et cinami et vince et costi oium ana. ʒ. ii. enule et casie ana. ʒ. i. myrrhe. ʒ. s. terēt medicie grosse et infūde i aceto i nocte et effūde sup eas olei et aq̄ ambor ana lb. v. et decoquāt lēto igne donec cōsumat aqua et remaneat oleū et colet et misceantur cum primo.

Leū ierbuet et ē medicia inda faciēs ad ventositates grossas et ad dolorē iūcturarū. ℞. serapini et galbani et opi et sinapi et ellebori oiū ana. ʒ. xv. glutis albi ar. ʒ. viii. oppoponaci. ʒ. iiii. cinami et costi et aristologie loge et rotūde oiū ana pōd'. ʒ. ii. acori et āmoniaci et sir et ē medicia inda et sel et piretri oiū ana. ʒ. ii. s. zedoarie et doronigi et castorei et rute et absce et abrotani et radicis lignie et rute mōtane et marubij desirē et caulis et sansuci et sisimbrij et gariofilor hortulanū oiū ana. ʒ. s. myrrhe et basse odorifere et fenide et alacāde oiū ana. ʒ. q̄rtā. i. olei oliue lb. i. x. et aq̄ lb. xviii. decoquāt lēto igne dōec cōsumat aq̄ et remāeat oleū dosis eius a media. ʒ. vsq ad duas cū aqua calida.

Leū sindin qd̄ noiat abrasoned cōferēs ad tussim et ventositates grossas et attrahit humores grossos et cōfert ad hemorroidas. cui' hec est p̄mixtio. ℞. sauine et piperis et macropiperis et kalim et zinziberis et casie idest sal rubei et cymini oiū ana. ʒ. [illegible] mahaleb [illegible] i. in aqua et colet super medicinas.

Leū de kerua qd̄ cōfert ad mollificationē [illegible] lyrim et torturā et apit oppilatōes [illegible] et cōfert ad colicā cui' hec ē p̄mixtio. ℞. [illegible] et origani et calamēti mōtani et myrrhe et [illegible] seis apij et seis feniculi et anisi et seis [illegible] cis et asseri et fenugreci oiū ana. ʒ. vi. et [illegible] sel et acori et casie inde et bdellij oiū ana. ʒ. [illegible] āmoniaci et oppoponaci oiū ana. ʒ. iii. [illegible] corticū radicū feniculi et sparge et radicū [illegible] sicce et basse oiū ana. ʒ. x. [illegible] ana. ʒ. iii. zinziberis et cinamōi et gariofilor [illegible] et garbauge et cubebe et macropiperis et piperis [illegible] schate et macis et nigelle et costi et [illegible] zedoarie et doronigi ambor ana. ʒ. v. Terant medicie grosse et fundē sup eas de aq̄ [illegible] quant donec dissoluat et colet et fundat [illegible] kerua recētis lb. vi. et decoquāt lento igne [illegible] aq̄ et remaneat oleū et administret [illegible] aur. ii. aut iii cū aqua de radicibus.

Leū de kerua simplex. Decoquāt [illegible] et minorat a caliditate sua q̄ decoq̄t [illegible] est in loco olei arazaki [illegible]

Leū de cucurbita qd̄ cōfert ad [illegible] ad acuitatē i toto corpe [illegible] eo et si fuerit i vesica aut renib' [illegible] ossaciat ex eo et inūgat cū eo. Et si [illegible] purpurigij ex eo. Et si [illegible] mere i potue eo ē iuu [illegible] ad [illegible] hec p̄mixtio. Sumat cucurbita magna [illegible] terāt et exp̄mat et sūant de aq̄ [illegible] mini recētis po. i. decoquāt lento igne [illegible] et remaneat oleū deide colet i vase [illegible]

Leū alchelabon qd̄ cōfert ad [illegible] nib' et iūcturis et toto corpe [illegible] sabē po. i. et olei sisami po. i. et decoquāt donec cōsumat aq̄ tota et remaneat oleū colet [illegible] in vase vitri et claudat stricte os [illegible] ad. ʒ. s. sicut dixim' et bibat sup [illegible] qua q̄ cicere decoctū sit aliqd [illegible] brabegi et si fiat ex eo [illegible]

Leū auris. ℞. olei sisami [illegible] ruber. ʒ. ii. oppoponaci [illegible] bdellij et ammoniaci et aloes [illegible] ʒ. ii. terēt medicinas et p̄ice sup eas [illegible] tur cū manu bñ et p̄iciat sup eas olei [illegible] igne donec inspissetur et coletur et administretur.

Leū auris descriptōe alia. ℞. [illegible] cet cū olei lb. i. et aq̄ [illegible] igne i cochleario ferreo [illegible] de ipso in aurem.

Leū alchelud cōueniēs ad dolorē [illegible] et spasmū et mollificatoē mēbror. ℞. [illegible] et sel et acori et capsie et enule et [illegible] nuclaromice et radicis lilij et seis [illegible] rhe et zedoarie et doronigi oiū ana. ʒ. [illegible] et p̄iciant in olli et p̄iciantur sup eas [illegible] cim et aque omnium ana [illegible] decoquantur in vase duplici donec consumatur aqua et [illegible] oleum et coletur et administretur.

Descriptio alia q̄ cōfert ad dolores [illegible] tricis stāti et ad venā [illegible] mollificationē mēbror et colicā [illegible] paralysim et ad ventositates [illegible] grossas [illegible] uio et dolorē dorsi et oēm dolorē q̄ fit ex frigore [illegible]

situdine et ē oleū indū. R. sel et bel et sel z acori et capille et radicis lili celestis et enule et macropipis et nuci muscate et nucis cupressi et pini et costi et seminis feniculi et zedoarie et buzed et doronigi omnium an. 3.5.x. terant omnia grosse et sumant lactis dulcis et aq̄ amboꝝ ana lb. x. et olei sisami lb. v. decoquant in vase duplici donec consumatur aqua et remaneat oleum.

Leū de ouis sit aut molendo vitellos elixatorum aut distillando in vase vitreo composito: aut cum distillatione sublimata.

Leū alkekengi qd̄ est cōueniēs ad epilepsias et paralysim et mollificationē et siccitatē et spasmū et debilitatē stō̄i et venā sciaticā et dolores iuncturarū et dorsi et cōfert ad colicā et prouocat mēstrua z calefacit mēbrā et frangit lapidē et sedat dolorem ani et aperit oppilationes corporis. R. myrobal. kebuloꝝ et bellircorū et myrobalanoꝝ nigrorū et emblicoꝝ omniū ana 3.5.x. radicis apii et radicis feniculi amborum ana 3.5. vii. macropipis z pipis z zinziberis oium ana 3.5.v. opoponacis bdelliū serapini oium ana 3.5.v. turbit sextarii.iii. caulis recētis z rute recētis z balse būdi oium ana M.i. terant̄ sicca grosse z incidant̄ olera z proiciantur in vas z proiciant̄ sup ea aq̄ lb. xxxiiii. z decoquant donec remaneat medietas z proiciant sup ea olei de keruá emine.iiii. z decoquant donec consumat̄ aq̄ z remaneat oleū. Quidā vo addunt in eo radicum lilii sextaria.ii. et capille 3.iiii. z anisi et edcbeo et asid et cordumeni omnium ana 3.ii.

Leum de croco qd̄ lenit neruos z aufert spasmū z cōfert ad duriciem mēbroꝝ z colorē efficit bonū. R. croci 3.vi. calami aromatici 3.v. myrrhe 3.5. cordumeni 3.vi. infūdant̄ medicine preter myrrham prius in aceto pter cordumeni z dimittant dieb⁹.vi. z in sexto die infūdant̄ cordumeni i aceto z dimittat̄ die uno z infūdant̄ sup ea i die septimo olei sextaria.v. z decoquatur lēto igne donec consumat̄ aq̄ z remaneat oleum.

Leū de vince. R. vince sextaria.v. costi 3.x. casie z calami aromatici amboꝝ ana 3.iii. mamma-coꝝ 3.ii. storac.3.v. olei myrti lb.i.5. terant̄ medicine et infundantur in aceto et dimittantur tribus diebus continuis et coquantur cum oleo donec consumatur acetum et remaneat oleū z coletur z recon.

Leū de euforbio nī̄m cōferēs ad dolores frigidos z pp̄e in neruis z ad venā sciaticā z dolorē dorsi z pedū: cui⁹ hec ē pmissio. R. costi amari pondus 3.x. castorei pōdus 3.v. z calamēti sicci pōdus 3. xii. z piretri pōdus 3.vii. z cōdisi pōdus 3.iii. z staphisagrie pōdus 3.iii. terant̄ oia z decoquant in vase cum xl.3. vini odoriferi postq̄ infusa fuerit in eo die et nocte vsq̄ᵭ perueniat ad id qd̄ ē minus tertia deinde infrient z cōfricent vehementer z colet z fūdat̄ sup ipm quātū ē mediatas pōderis ei⁹ olei sisamini aut olei sambuci aut olei alkeiri z decoquat̄ vsq̄ᵭ cōsumat̄ vinū z remaneat oleū deinde sumant̄ ad oia.x. pōdera olei euforbij albi recētis 3.ii. z terat̄ sicut puluis z misceat̄ cū oleo z ponat̄ super ignē donec bulliat z recondat̄.

Leū qd̄ romane dr̄ demanū z ei⁹ expositio est medicia.x. sperū cōferēs ad frigus neruorū z stō̄i cōfortās mēbra repellēs superfluitates lenificans neruos. R. storacis 3.iiii. z masticis pond⁹ 3.xii. z folij indi z spice amboꝝ ana 3.iiii. z euforbij 3.ii. cinamōi 3.vi. cere albe 3.xii. olei de ben 3.xviii. olei balsami 3.xii. piperis 3.i. terant̄ sicca z soluant q̄ sunt preter illa z reponantur.

Leū de floribus papaueris rufi calefaciēs stō̄m z resoluit cōmotionē z apatioē q̄si pmiscet cū adipe anseris aut galline. Sumant̄ olei boni lb.i. z rosē papaueris rufi 3.ii. ponat̄ illud in vase z ponat̄ i sole.x. dieb⁹ z reponat̄ veruntū nō hȝ illud oleū odorem.

Leū pura de lilio z cydonijs z malis z sinapi z cucūere asinino sūt ita ut sint olei sisamini pars i. z aque ptes.iii. z stet in sole quadraginta diebus z reponatur.

Tractatus.xi. de vnguentis z emplastris.

Vnguentum de

cerusa qd̄ cōfert ad adustionē ignis z excoriationē. R. litharginj 3.i. ceruse 3.v. cere albe 3. vii. olei ros. 3.ii. liq̄fiant cera z oleum z proiciāt̄ sup ea cerusa z litharginū in mortariū z misceant̄ sīl vsq̄ᵭ infrigident̄ z misceat̄ cū eo albugo oui vni⁹ z administret̄.

Vnguentū aliud. R. ceruse 3.iii. litharginj 3.ii. scorie argēti aur. i. dragagāti 3.i. terant̄ z cribellent̄ cū oralī z sumat̄ cere albe 3.i. q̄ liq̄fiant cū 3.iii. olei ros. z proiciant̄ sup ea medicine in mortario z conterantur.

Vnguētū basilicon magnū cōferens ad vlcera z cōuenit locis neruosis z vulnerib⁹ in qb⁹ nō est casus. R. cere lb.i. picis 3.viii. myrrhe z resine oium ana 3.iiii. glutinis alnbar. 3.iiii. olei lb.vi.

Vnguētū basilicon min⁹. R. resine z picis z cere eq̄les ptes z administrat̄ cū oleo oliue.

Vnguētū de cerusa cū aceto. Sume litharginij quantū vis z cribella z pone i ciminili z pone sr ipsū acetū z oiū z pmisce bene cū manu z vtere.

Vnguētū de flore eris ad vlcera antiq̄. Floris eris 3.ii. cere z resine amboꝝ ana 3.v. terat̄ flos eris z liq̄fiant reliq̄ medicine cū oleo mēsura q̄ est necessaria z proiciat̄ desup flos eris z pmoueat̄ donec equet̄ z administret̄.

Vnguētū de calcadis qd̄ nōiant Samukin cōferens ad apata pestilētie z cōsolidat vulnera q̄ difficile cōsolidant̄ z sanguinea z cōfert ad difficultates vrine z difficultatē egestionis z oia apata. R. adipis hirci antiq̄ lb.iii. olei antiq̄ lb.iii. calcadis 3.iiii. liquefiat adeps z terat̄ calcadis z misceat̄ cū trib⁹ lb. olei z terant̄ lb.iii. litharginj z misceat̄ cū eis z cū adipe i mortario deinde ponat̄ i fictorio mūdo z pmisce ea cū spatula q̄ sit abscisa ex palma donec eq̄tur z administret̄.

Vnguētū nigrū litharginj 3.i. aceti fortis 3.iii. olei 3.ii. decoquant̄ oia cū studio ne adurant̄ z cōmoueat̄ donec coaguletur.

Vnguētū diaglō cōferēs ad nodos z scrofulas z apata dura. cui⁹ hec ē pmissio. Fenugreci z seminis lini z altee albe omnium ana kdian.i. infundantur vnūquodq̄ eoꝝ p se die z nocte deinde sumant̄ de mucilagine vniuscuiusq̄ eoꝝ lb.i. z q̄ta z litharginij lb.i.5. z olei lb.ii. bulliāt mucilagines cōmunicātur vna deinde auferat̄ ab igne postea bulliat oleū cū litharginio trito donec coaguletur z alteret color ei⁹ dein proiciant̄ sup ipsū mucilagines vna post aliā z coaguletur igne leni.

Vnguentū rubeū. R. litharginij emina.i. cōtriti cribellati olei oliue lb.ii. aceti lb.x. cōcutiat̄ donec coaguletur z ponat̄ super ipm postq̄ coagulatur lb.i. de venis tinctorū.

Vnguentū apostolorū z est apostolicon z noiat̄ vnguentū veneris z ē vnguentū rectificās cū facilitate fistulas difficiles z scrofulas grauis nec est aliqd sile ei z mūdificat vulnera et carne mortua z purificat z cōsolidat. Et dr̄ q̄ est medicia.xii. apostoꝝ. cui⁹ hec est pmissio. R. terebintine cere albe z resine oium ana 3.xiiii.

oppoponaci ꝛ storacis eris amborum ana.ʒ.ii. amoniaci pond᷑.ʒ.xiiii.aristol.longe ꝛ turis masculi amboꝝ ana ʒ.vi.myrrhe ꝛ galbani amboꝝ ana.ʒ.iiii. bdelij pōd᷑ ʒ.vi.lithargyrij pond᷑.ʒ.x.mundat bdelliū i aceto vini ꝛ decoquat in estate cum duabus lb.olei ꝛ in hyeme cum lb.iii.

Vnguentū de vzifur cōferēs ad scrofulas ꝛ cancru ꝛ apata vesicaꝝ. ℞.lithargyrij ꝛ galbani amboꝝ ana.ʒ.v.olibani ꝛ amoniaci amborum ana pōd᷑.ʒ.x.glutinis albat.ʒ.vi.cere serta.x.vzifur.ʒ.viii.ꝛ olei quantū sufficit.

Vnguētū karmes ꝛ alkarmū cōferēs ad dolores ani ꝛ igne persici. ℞.pulpe collogintide ꝛ codili ꝛ vitri ꝛ sulfuris oium ana.ʒ.iii.lithargyrij ꝛ sef menitbe amboꝝ ana.ʒ.vi.barnel ꝛ marcor ꝛ est vmis alkarmes oium ana.ʒ.iii.sambaci.ʒ.ii.picis.ʒ.x.liquefiat almarmarcor cū oleo ꝛ administret.

Vnguenti canteri.i.℞.colcotar assat.pond᷑.ʒ.x calcis nō extincte ꝛ storacis liquide oium ana drachmas duas.

Vnguētū gereran ℞.chelidonie ꝛ veneꝝ citrini ꝛ galbani ꝛ amoniaci ꝛ sarcocole ꝛ gūmi ꝛ sanguis draconis oiū ana ptē.i.lithargyrij qn̄tū est pōd᷑ medicinaꝝ oium ꝛ olei sisami ꝛ olei oliue qn̄tū est pond᷑ medicinaꝝ oiū liquefiat cera cū oleo in vase fictili nouo ꝛ puluerizent desup medicine trite ꝛ cribellate ꝛ misceat ꝛ administret.

Capitulū de emplastris.

Emplm andromachi qd̄ confert spleneticis ꝛ hydropicis ꝛ q patiūt tēsionē lateri ꝛ ad dolorē iuncturarū ꝛ ad venā sciaticā ꝛ egritudines chronicas antiquas.cuius pmixtio hec est.℞.cere ꝛ picis oium ana lb.i.gūmi pini lb.i.olei cyathi.viii.arsenici rubei ꝛ aurei aluminis iameni calcis quā aqua non inuenit oium an.ʒ.ii preparatio ipsum secundū ꝙ narrat.

Emplm mirabile relatū ad andromachū qd̄ cōuenit vbi vult aliqs vt sugat ex eo aliqd: frāgit ei ipm ꝛ extrahit ossa corrupta ꝛ surculos ꝛ spinas ꝛ cōfert ad venā sciaticā ꝛ sputū saniei ꝛ duritiē viscerū ꝛ torsionē mēbri sup mēbrū ꝛ agglutinationē vulneꝝ ℞.granoꝝ q̄ inueniunt in fructu plantaginis dicit almeli ꝛ baurac rubei ꝛ salis amoniaci ꝛ aristol.cretice ꝛ radicis cucumeris asini ꝛ gūme albotti oium ana pond᷑ aur.xx. piperis ꝛ macropiperis ꝛ amoniaci ꝛ amomi ꝛ xilobalsami oiū ana aur.x.turis masculi ꝛ myrrhe ꝛ resine sicce ꝛ aldabac fra oium ana aur.x.ꝛ lactis arboris mori aur x.cere aur.xxx.ꝛ adipis capre aur.xv.ꝛ fecis olei de lilio quātū sufficit ad cōficiēdū medicinā. Terant medicine sicce ꝛ fricent eū ꝛ inungat q fricat eas manus suas cū fece olei de lilio ita vt q̄ cumq̄ fuerit oia bene ꝓponat ꝛ seruet ꝛ qū necesse fuerit vti eo ad auferēdā saniā dētē tūc sumant de eo.ʒ.iii.adipis anatis.ʒ.iii.ꝛ olei de alcāna.ʒ.iii.ꝛ permisceat ꝛ administret.

Emplm ad dolorē iūcturarū ꝛ podagre ꝛ ēmedicamē expertū vile.Seis hyusquiami kil.i.agarici ꝛ fenugreci ana kil.i.baurac.ʒ.i.cere libras vnā resine decocte lb.i.olei antiq lb.i.medulle ossiū cer ui.ʒ.iiii.radicis lili.ʒ.iiii.Terant medicine sicce ꝛ cribellent ꝛ liquefiūt ea q̄ liquefiūt ꝛ ditant donec issent ꝛ ꝓijciāt sr medicinas siccas ꝛ ꝓmisceāt ꝛ reponat ꝛ administret.

Emplm silagi ius ad dolorē stōi ꝛ epis ꝛ dolores mēbroꝝ ꝛ apata qū liniūt exteri᷑ ꝛ administratur miscendo in lana liniēdo cū eo mēbrū.℞.croci.ʒ.ii.ꝛ in descriptiōe alia.ʒ.xii.bdellii ꝛ mastici ꝛ amoniaci ꝛ aloes ꝛ storacis hūide oium an.ʒ.viii.cere sertaria.iii adipis anseris.ʒ.xi.ysopi sicce aut humide.ʒ.xxx.olei nardini quantū sufficit.

Vnguētū qd̄ cōfert ad [illegible] spatia ꝛ [illegible] epithemati.℞.[illegible] alkela ꝛ apsinthij ꝛ [illegible] pōd᷑ ꝛ aloes ꝛ adianti ꝛ [illegible] ꝛ laudani pōd᷑.ʒ.ii.ꝛ cydoniorum [illegible] rū mūdatoꝝ a granis pond᷑.ʒ.[illegible] dactilos.i.[illegible] ꝛ cere ꝛ olei nardi ꝛ [illegible] q fiat vnguētū. Infūde dactilos [illegible] cipe cydonia ꝛ mūda ea ex cortice ꝛ [illegible] ea i vino donec mollia fiāt ꝛ qū [illegible] misce ipa cū dactilis ꝛ [illegible] lio donec misceant [illegible] dicinas ꝛ cribella ea ꝛ puluerisa [illegible] cū oleo deinde agg [illegible] donec pmisceant bene deinde [illegible] ꝛ pone ipm super epar ꝛ stomachum.

Vnguētū sancti cū [illegible] ad illud qd̄ dicit [illegible] collogintide pond᷑.ʒ.[illegible] fordi oium an.i.[illegible] eo ꝛ sceis vaccini ꝛ salis [illegible] tane ꝛ piperis ꝛ zinziberis ꝛ [illegible] ꝛ bellericoꝝ oium ana pōd᷑.ʒ.[illegible] niaci ꝛ opp oponaci ꝛ sapini [illegible] sulfuris citri amboꝝ ana.ʒ.[illegible] seis lini oiū ana pond᷑.ʒ.[illegible] sertaria.x.liquefac ea q liquefiūt [illegible] vaccinis ꝛ asunde q ex [illegible] s ecca sunt ꝛ cribella ea deinde [illegible] donec fiat vnguētū deinde [illegible] facit ꝛ descēdere aquā citrini [illegible] pōt bibere medicinā liniat [illegible]

Emplm sacri cū [illegible] antiqs q sūt i epe ꝛ stō ꝛ [illegible] in eis ꝛ frig᷑.℞.[illegible] pis ꝛ macropiperis ꝛ costi ꝛ [illegible] tri ꝛ amigdalaꝝ ꝛ amoniaci [illegible] cis ꝛ carpobalsami ꝛ aristol.[illegible] ꝛ laudani ꝛ ganoftiloꝝ oiū ana pōd᷑.[illegible] dus.ʒ.ii.ꝛ ireos ꝛ opobalsami [illegible] lis oiū ana pōdus.ʒ.v.ꝛ gūmi [illegible] ʒ.v.liquefac cerā cū oleo nardino [illegible]

Tractatus.xi.de iuuamento [illegible] proprijs vniuscuiusq; membris.

De frigus capitis [illegible] nū ꝛ diacyminū [illegible] Grauitati capitis [illegible] ra et pillule [illegible] ficant caput.

De dolorē capitis [illegible] ꝙ dr̄ hiera cū [illegible] Theodoricō hiera caugi [illegible] ꝛ sup frōtē. Et ad cephaleā [illegible] gnea [illegible] fusōis hiere ꝯfectio [illegible] gīnē solira pura cōfectio [illegible] ebigēs theodoricō electuariū de [illegible]

De oblationē ꝛ recordationē [illegible] nū electuarium de anacardinis [illegible] feō capitpurgio et eo [illegible] de ambra siruinos hierapiē. Ad [illegible] riaca ꝛ mith [illegible] tyriaca [illegible] riaca iarbe ꝛ anagiē hiera caugi [illegible]

τ ppē descriptio scā ad mediā cholicā. Anacardinū qḋ cognat in sua receptiōe ↄfectio de hyacintho nr̄a: q̄ ↄfortat sēsus sūt tyriaca mithridatū pill: stomatice alkindi. Ad epilepsiā tyriaca mithridatū tyriaca esdre tyriaca diatesserō sonra secūdū hec. Tyriaca nr̄a ↄfectio cesario al kelkengi. ppē ad pueros. Theodoricō: hieragarios. hiera nr̄a. medicina de muscho dulcis τ amara: hiera picra: acetū sqlle τ oxymel ei⁹. Ad apoplexiā Tyriaca mithridatū: tyriaca esdre: oleū alkekengi. Ad paralysim τ mollificationē in membris. Tyriaca mithridatus: tyriaca esdre: tyriaca diatesserō: medicina de muscho dulcis τ amara: anacardinū: diamarte: hedemeregi: hieranr̄a: electuariū de uva: pille utilitatis: oleū araled: hiera Gal. episcopal: pille de eufurbio: ↄfectio alcimeri: caputpurgiū albahi: hierapiē chisteris ata. Ad tortura; senitudine. Medicina de muscho dulcis τ amara: anacardinū electuariū de uva pille, pficat: pille de bēde sal.

Ad tremorē tyriaca mithridatū: tyriaca esdre: sotiraceelectuariū nr̄m: hiera catagini. Ad spasmū sotira oleū alkekēgi: oleū de croco: hiera Gal. hiera catagini

Ad dolorē oculi satira: hierapicra medicia keted regis. Ad cecitatē τ aquā q̄ fit i oculo: hiera archigēis in pincipio. Ad dolorē auris: trocisci stelle: oleū nardinū. Ad sinuacetū sqllitici τ oxymel ei⁹ ad illā in q̄ nō ē vlc⁹. Ad dolorē dētiū: sotira sagzenea: ↄfectio de scoria: trocisci stelle. In corroso. Cōfectionē phoz oxymel sqlliticii: acetū ei⁹ restrigit sāguinē τ dentmescē facit carnē gingiuaz. Rectificatio nodatiōis lingue τ mollificatiōis ei⁹: senitudine ē electū in hoc: ↄfectio phoz hierapicra. Ad apā cordis τ dolores ei⁹. Cōfectio de muscho medicina keted regis: medicina Gal. q̄ confert ad egritudines cane. Ea q̄ ↄfortāt cor sūt: tyriaca mithridatū: tyriaca esdre. tyriaca diatesserō. nadrech darij. reulidarij. ↄfectio alkindi. tyriaca nr̄a. ↄfectio de hiacyntho nr̄a. ↄfectio Gal. electuariū de ambra. electuariū aliud. Ad pulsū cordis. tyriaca mithridatū senitudine. tyriaca nr̄a. ↄfectio cesario mira. sirup⁹ de malcalā⁹. ↄfectio de muscho. medicia de muscho dulcis τ amara. Ad sincopi. medicia de muscho. mithridatū. kelkēgi. Ea q̄ mūdificāt canā pulmonis τ pect⁹ medicina Gal. τ pillule q̄ sūt in. x. tractatib⁹. τ medicie lohoc de aliis. trocisci de stōacis sunt mirabiles. sirup⁹ de isopo. Ad raucedinē vocis τ abscissionē ei⁹. Lohoc de melone acetū sqlliticū τ oxymel ei⁹. pillule q̄ sūt in. x tractatib⁹. Ad abscissionē vocis. Tyriaca mithridatū. Ad difficultatē anhelitus. ↄfectio cesario. medicine de muscho. pillule dicte in. x. tractatibus. medicina diamarte de curcūa dialsulfur filoniū. medicia keted regis.

Ad asma τ anhelitū pparatiōis loch de sqlla τ eius oxymel. Ad difficultatē τ ↄstrictionē. trocisci de papavere. Ad dolores pulmōis τ pectoris τ hypocōdrioz. sotira kolūi. tyriaca mardiuracos. tyriaca esdre ↄfecta. Ad tussim antiqȝ. tiriaca τ mithridatū. τ scelibe sūt q̄ dr̄. τ dialsulfur. oleū alindin. τ loch de papavere trocisci⁹ de papavere. Ad sputū sanguinis τ fluxū ei⁹ τ sp̄s⁹ vomitū τ sanici. Trocisci Gal. ppē ↄferentes sanie. trocisci arostōachis mirabiles. loch de papaveri. Ad vomitū sanguinis τ sputū ei⁹ medicia albeirō loch d̄ melone. loch de spodio. Ad frigus epis oleū de iceo al canzi schebenariarn. oleū de balce. pillule q̄ sūt in decem tractatib⁹. Ad dolorem epis ↄfectio de le. medicina de gētiana. vnguētū de condurni. trocisci de eupatorio. aq̄ de radicib⁹. trocisci de decē tractatib⁹. ↄfectio de muscho. ↄfectio de calamēto. abdarasia. ↄfectio hermetis cū aq̄ algelenabi. diacurcūa. diacosto. filoniū kelkēgi fuffuf de acoro scō trocisco. pille de eupatorio theodo-

ricon sal. acetū sqlle. Debilitas epis τ q̄ ↄfortāt ipȝ. dialacca. τ pillule stōatice alkindi. τ vnguētū cū pulpa colloquintide. sal est plm. τ medicia alndrion. diacurcūa medicina quā alkindus τ alij dixerūt ex Gal. alcāzi. ↄfectio de scoria. electuariū Gal. oleū de cinamō. fuffuf bohede. Ad extenuationē epis relus darij ē ↄfortatiuū valde. tyriaca nr̄a. ↄfectio alkindi. ↄfectio de muscho. sagzenea singlaria lectius oia q̄ ↄferūt ad dolorē ei⁹ Ad apā epatis. medicia kiume medici. trocisci de berberis. trocisci de reubarbaro. trocisci alsedarhon. Ad duritiē epis τ splenis. trocisci de reubarbaro. electuariū de aniuden. Ad dolorē epis τ splenis. Tyriaca esdre. mythridatū. diacurcūa. dialacca. Ad hydropisim τ initiū ei⁹. tyriaca mithridatū. ↄfectio hermetis medicia kiume. hiera archigenis. Ad malā complonis. oleū de eufurbio. fuffuf alkekengi. bacillucha. dialsulfur. Ad inceptionē malie cōplonis. hemorusia diacurcūa. dialacca. trocisci de berberis. medicia kiumec aq̄ de radicib⁹ pillule alkekengi. Et ad fortē dextz alcāzi. schebenaren sanios τ rectificat sāguinē. electuariū alō

Ad debilitatē stōi. medicina kiume. Vnguētū ad debilitatē epis τ stōi. electuariū de xiloaloes. τ sagzenea. salscis. fuffuf donum dei. Et ad debilitatē τ corruptionē suā electuariū alcāzi electuariū kamciati rectificat corruptionē ei⁹. Ad corruptionē τ mollificationem ei⁹. oleū afusine. ↄfectio hermetis. diacurcūa. oleū alō aq̄ de radicib⁹. tyriaca mithridatū. alkarme. tyriaca nostra. electuariū de ambra. trocisci stelle. Expellūt ab eo superfluitates. pillule alkekengi. hierapicra. diacyminū ↄfectio alkindi. infusio picre. mūdificat eū fuffuf aburmaki. acetū sqlle τ oximel ei⁹. mira sirup⁹ de malis caliduis. τ sirup⁹ de piris. τ citrū cōditū. τ cydonia cōdita Et de eis q̄ mōdificāt ipȝ sūt electuariū Gal. pillule stōatice sal. trifera de scoria τ alia. Et ad mollificationē ei⁹. trifera maior. trifera de scoria. fuffuf bohede. oleū de spēnbus. Ad caliditatē stōi ↄfert sirupus de acetosa. Ad frigus stōi electuariū de xiloaloes tēpatū. oleū menuȝ oleū de costo. oleū de papavere russo. electuariū de aniudē. electuariū alsanguis. fendedicon alcanzi sibereuren. trifera de scoria. electuariū talsafar. Ad infusionē stōi. hierapicra. pillule inde. hierapicra. trifera fuffuf bohede. Ad dolorē stōi. ↄfectio de sale⁹. diaculcō. medicina de gentiana. aq̄ de radicib⁹. hiera andromachē. electuariū diapiperon seberearen. Vnguētū de coduruni. pille inde. oleū ros. oleū de costo. electuariū Gal. ↄfectio hermetis. pillule bone ad dolorē vētris. emplm filagrius. aradon. diacurcūa. filoniū ↄfectio de calamēto. Ad ventositatē stōi sotira nedrech darij. alkarmiu. trifera magna. oleū nardinum. Ad apā stōi ↄfert trocisci de berberis τ eupatorio. ad duritiē stōi oleū de mastice. Ad appetitū electuaria τ alkekengi ↄfortat appetitū. Ad appetitū caninū. de curatōe eius est diacyminū. Ad rigorē. tyriaca mithridatū. ↄfectio phoz ↄfectio cesario. alcanzi. diacydonitē ppriē muschatū trifera magna. ↄfectio de muscho sagzenea diacyminū. electuariū de ambra. fuffuf. aristol. electuariū fuffuf electuariū de granis viridib⁹. ↄfectio de hiacyntho nr̄a. electuariū aliud. citrū cōditū electuariū. Ad singultū ↄfectio cesario est bona i eo valde. mira; sirupus de mēta. trocisci de mezereon. Ad vomitū τ nauseā. trocisci arostomachis. ↄfectio de saleindo p̄pie ad pflattum τ melicū. sirup⁹ de fructib⁹ τ ppie ad cholericū trocisci mire. sirup⁹ de mēta. sirupus de malis sirupus de pomis τ ↄfert ad sincopi. Ad famē sirup⁹ de acetos. cifora. trocisci de spodio τ si fuerit cū resolutione nature. Ad eructuationē acidā. diacyminū. troci

sel ftelle.diapiperion. Ad splenē sotira.homonusia.kelkelengi.ↄfectio de scib⁹.anacardinū.alcōzi dyamar te ꝛ aperit oppilationē ei⁹.bedenieregi.diacurcū̄a.diasulfur.oleū abusume.ↄfectio de diacynibo nr̄a theodoricon.hiera nr̄a sal. Unguentū cordumeni suffuf de trocīscis de decē tractatib⁹. Ad frigus intestinoꝝ.pillule q̄ mūdificāt inestina.pillule theriace alkindi.pillule abunmaki.Ad colicā ꝛ siccitatē nature.araston kelkelengi.oleū de nasturtio.oleū de keiri.fermon.sebetearen.dactilicon.Et ad dolorē ei⁹ silonū episcopale.diacydoniū solutiuū electuariū indū.electuarius cesario.Ea q̄ leniūt naturā.sūt hierapicra.cōfectio inda.sirupus de pannis parū de bdellio.pillule de capsia trocisci.ꝛ cōfectio de alleis.Solutia grossa.pillule theriace alkidi.pillule alie ad mellium.pille de capsia.hiera Gal.pillule de eufosbio.attrahūt ex longinq̄ ꝛ ex iuncto.hiera magni⁹ electuariū cesario.sebetearē.pillule filij albozib.Ad retentiōes solutiōis vētris.tyriaca mithridatū diacydoniten.muscbetū.unguētū alkindi.sirupus de acetosa.ad cholicos suffuf cōueniēs choseriōis camebetū.Descriptio ex sclangios.suffuf aristotelis.miua sirupis de malis.sirup⁹ micta sirupis de piris.cydonia cōdita.trocisci de balaustijs.trocisci de spodio.trocisci de scib⁹.trocisci de diasacramenton ad difficultatē urine.Ad solonem vētris cū sanguine ꝛ sanie.trocisci diasacarmēton.trocisci de lacca. Ad ulcera intestinoꝝ ꝛ rasuram.tyriaca mithridatū.tyriaca esdre cōfectio hermetis.trocisci r̄ri trocisci alij albanasia.medicīa hered regis trocisci de balaustijs.trocisci diasacramēton.trocisci de scibus. Ad pūctionē.trocisci de scib⁹. Ad vehementē pūctionem micleta sirctarios.oleū nardinū.suffuf ad tenasmon miclete.cōfectio hermetis.trocisci de mesereon.trocisci de scibus.trocisci de balaustijs.suffuf.ad colicā passionē.tyriaca.electuariū filij mesuiati.electuariū ō granis vitidib⁹ ad dolorē ani.oleū alkekēgi. Ex hemorroidal electuariū de muscho.donū dei.suffuf.miclete.oleū alsindin. Et ad dolorē renū ꝛ vesice.tyriaca mithridatū.tyriaca esdre.tyriaca nr̄a ꝛ cōfectio alkekengi.electuariū de antidotis.ad frigus amboꝝ. Conferūt renib⁹ ꝛ vesice oīa q̄ ↄfortāt ea.trocisci alkekengi.oleū de keiri. Pillule ad frigus renū.trocisci regales.electuarius ad dolores amboꝝ ↄfectio hermetis.diacurcū̄a. Et ad dolorē amboꝝ ↄfectio alkekengi.nux cōdita.oleū de storace. Que mūdificant renes ꝛ vesicā.mithridatū theodoricon.anacardinū.hiera nr̄a.electuariū de ambra.Et cōferūt ad frigus amboꝝ.trocisci alkekengi.Et ad mollificationē vesice.hiera Gal.misera de scoria.trifere alie. Et ad mictū sanguinis ꝛ pus.cōfectio de pillulis alkekengi.ꝛ trocisci alkekengi. Et ad involūtariā emissionē urine ꝛ distillationē ei⁹.cōfectio phoꝝ.sechibe fm q̄ dr̄ hiera Gal.ad lapidē.tyriaca.mithridatū.tyriaca esdre homonusia.dialacca.diasulfur.pillule in decē tractatib⁹ Educētes arenā in urina.trocisci arcomaticio. ad frigus micīo.oleū de storace.oleū de benzar.oleū nardinū alkekengi. ad ventositatē micīo.alkekēgi. Et ad dolores micio sechibe fm q̄ dicit.anacardinū.diamarte.bedenieregi.silonū.ↄpe pignatū.fermon archigenis.emplastrum filagrius.diacurcuma. ad ꝓuocationē micio alkekengi arenā sqlle.ꝛ oximel ei⁹.Et ad durītē micio pille.medicie diacurcū̄a.oleū de croco. ad corruptionē mēstruoꝝ rectificāt ea theodoricō.kelkelengi.trocisci de scibus cōfectio de scoria. ad ꝑgnātiō ꝛ cōseruationē fetus.suffuf.tyriaca.ↄseruat fetū mithridatū.sechibe fm q̄ dr̄ ꝛ alcaleatarabari fermon.ad dolorē sciaticā ꝛ podagrā ꝛ venā sciaticā.sotira sechibe fm q̄ dr̄ cōfectio phoꝝ ↄfectio hermetis.anacardinū ↄfectio hiere archigenis.theodoricō.electuariū de masticis ꝑ plm.electuariū indū.electuariū cesario ꝓpē nī pelagrum.oleum de storace calefacit iuncturas ꝛ expellit eis superfluitates clisterizati.Et ad venā sciaticā electuariū phisaticū medicina kebeb regis.hierapicra.diaseffed.ramiffed.oleū alkeifed.oleū alkekengi.ad venā sciaticā kelkelēgi.ꝛ ꝓpē ad vesicam iuncturarū.hiera catagi.ꝛ ꝓpē ad trocīc eaꝝ.pilles capsia.

Ad dolorē dorsi hiera archigenis.pillule ... pillule de dende.olē kemifed.oleū kelkelengi.oleū de eufosbio.pille de capsia.pille alie de kelkelengi.electuariū indū.cōfectio de scoria.nuce cōdita.ꝛ ad dolorē dorsi clisterizatio.Et ad dolorē ancharū.pille de capsia descriptionē nr̄a.oleū de eufosbio.oleū hermetis.

Expleta est summa prima antidotarij. Sōa secūda.

In hac summa ... clectuario cōpositis illos q̄sūa magis proprie vniucuiq; egritudini...pollq; iterabim⁹ remēorantes eas q̄ dicta sunt in sūma pma vt ea q̄ in hunc librū cōprehēdit...tionū aut plm eaꝝ valde ꝛ illud est q̄ ... hendit curatiōes scabiei ... ad librū ... ꝛ ... medicinaꝝ simpliciū ꝛ sicut in hora ... oium medicinaꝝ particulariū et tabule ... titatē ad capitula libri tertij ꝛ ... ei ꝛ ↄphendet curatiōes ... antidotariū ↄphendet reliqua curatiōes ... ergo ei via ad ↄphendēdū curatiōes ... aut plm eaꝝ ꝛ diuisi hanc summā in tractatus.

Tractatus primus de dispōnibus capitis ꝛ de eis que sunt in eo vt cerebrum.

Tripe factū ad dolorē capitis ... fasfidi aur. xx ... aur. iiij. ... trocisci ... ana aur. ... aceto ... vendra ... q̄ indiges eis ... pore ad aliud ... cum aqua ꝛ lini eos.

Trocisci q̄b⁹ vtebat̄ antiq̄. ... aur. iiij. scamonee ꝛ opij ꝛ myrrhe ꝛ ... oium ana aur. iiij. ... ana aur. viij. cōficiat̄ illud cū aceto ... fiunt ex eo trocisci ꝛ administratur ...

Apupurgiū q̄d mūdificat caput ... ꝛ ophthalmiā ... ꝛ facit descēdē ex capite ... aur. ij. sal ammoniaci aur. ij. ... terat̄ illa ꝛ cōficiat̄ cū oleo ... aut cū oleo de nigella aut cū oleo ... niat ad spissitudinē cere ... da ꝛ pone ipm i vase ... utate narīū ꝛ pcipe ... narib⁹ attrahatur.

Apupurgiū aliud q̄d purgat ... sedat dolorē capitis ... en aur. viij. radicū ... aur. ij. ... ꝛ misceantur ꝛ administrentur.

Apupurgiū aliud. ... ei foliozꝛ ... aur. j. ... ei cuculli ... aur. j. ... ipm i vase vitri. qū ergo īdiges eo fac ... q̄fac ipm cū lacte mulier ꝛ fac ...

Apupurgiū q̄d cōfert ad paralysim ...

mollificatiões mēbro𝔷 ꝛ tremorē ꝛ ad omnes dolores frios ꝛ humidos ꝛ oppilatões q̄ accñt ex frītate ꝛ hūita te in laccrtis ꝛ neruis. cui᷒ ꝑmixtio hec est. Sumaſ ſucci radicis collogntide hūide ꝛ ſucci radicis ſicle ꝛ ſucci ra dicis raſ alba oium ana cochliariū .i. ꝛ nigelle ꝛ ḡna bar. mel ꝛ terant ambo bene deīn cōſice ea cū his ſuccis ita vt cōmiſceant deīde repone ea. qñq̄ꝫ indigeo coſume de iſopo pōd᷒ ſerta .ʒ.i. ꝛ ſolue caputpurgiū cū lacte mulieris lactātis puellā ꝛ fac caputpurgiū infirmo ex eo. ipſ eni aperit oppilatões ꝛ calefacit ꝛ cōfert cerebro ꝛ capiti ad illud qđ eſt in ipſo de ſuꝑfluitatibus.

Caputpurgiū aliud ꝯferens ad dolores capitis antiquos. ℞. mumie ꝛ nucis muſchate ꝛ ābre cāfore ꝛ muſchi oium ana pond᷒ .ʒ.i. terat vnū qđq̄ꝫ eo𝔷 p ſe deīde miſceant ꝛ cōficiant cū oleo ſiſami no ꝛ aliquāto olei de balſamo ꝛ ſumaſ de eo pōd᷒ .ǵ. vi ꝛ ſoluaſ cū aliqua aqua𝔷 ꝛ fiat caputpurgiū cū eo.

Cōfectio hiere mūdificatiōis ex ptē q̄ mūdificat caput ꝛ expellit ex eo illud qđ ē i ipſo de ſuꝑflui tatib᷒ ꝛ egritudīes malas. Pulpe collogntide mūdate ex ḡnis ꝛ corticib᷒ ſuis pōd᷒ aur. x. turis ꝛ piperis albi ꝛ nigri ꝛ macropiperis oiuꝫ ana aur. iiii. ꝛ croci aur. i. ꝛ aloes ꝛ myrrhe ꝛ āmōiaci ꝛ aſſe oiuꝫ ana pōd᷒ aur. i. ſcamōee aſſate pōd᷒ aur. vi. ꝛ ſucci apſinthij aur. ii. terant ꝛ cribellent ꝛ cōficiant. doſis ei᷒ ſit aur. iiii.

Hiera relata ad bufus q̄ cōfert ad dolorē capitis ꝛ tenebroſitatē ꝛ dolorē ſtōi ꝛ ſplenis ꝛ epatis. cui᷒ hec ē ꝑmixtio. Sumant turis mūdati ꝛ agarici ambo𝔷 ana aur. xvi. ꝛ pulpe collogntide mūdate ex cortice ꝛ ḡnis ſuis pōd᷒ aur. ii. ꝛ ſticados et piperis albi ꝛ nigri oiuꝫ aū aur. xvi. ꝛ myrrhe aur. iii. ꝛ croci aur. vi. ꝛ corticū hellebori nigri ꝛ aloes ꝛ ſcamōee et ſeſile aſſate ꝛ ſpice ꝛ caſie oiuꝫ aū aur. xvi. ꝛ ſādarace et euforbij oiuꝫ ana aur. viii. terantur medicine ſicce ꝛ infūdāt gūme ꝛ miſceant ꝛ ꝯficiant. ꝛ ſit doſ ei᷒ aur. iiii.

Cōfectio hiere relate ad dolos. Pulpe collogntide mūdate ꝛ excorticate a ḡnis ſuis ꝛ turis ambo𝔷 ana .ʒ. xx. ꝛ ariſtol. rotū. ꝛ ſeis apij mōtani ꝛ piperis albi oiuꝫ aū .ʒ. v. ꝛ ſerapini et oppoponaci ābo𝔷 ana pōd᷒ .ʒ. viii. ꝛ ſpice odorifere ꝛ ligne aul ꝛ cinamōi ꝛ caſie ꝛ croci ꝛ ziziberis ꝛ polij oiuꝫ ana .ʒ. iiii. terant medicine ſicce ꝛ infūdant gūmi ꝛ miſceant.

Alſe ſal ue mūdificātes caput. ℞. turbit ꝛ aloes ambo𝔷 ana .ʒ. x. collogntide ꝛ ſcamonee oiuꝫ ana .ʒ. iii. anis ꝛ ſalis amborum ana .ʒ. ii. doſis eius .ʒ. ii. ꝛ debilis aur. i.

Pilule cōferētes ad dolorē capitis ex melācholia. Epithymi ꝛ agarici ambo𝔷 ana .ʒ. iiii. polypodij .ʒ. iii. hiere .ʒ. vii. ſal .ʒ. ii. ſ. myrobalano𝔷 nigro𝔷 .ʒ. v. lapidis lazuli .ʒ. ii. doſis .ʒ. ii. ſ.

Pilule cōferētes ad dolorē capitis ex pblāte et media. ℞. myrobalano𝔷 kebulo𝔷 ꝛ bellirico𝔷 ꝛ emblico𝔷 oiuꝫ aū pōd᷒ .ʒ. iii. ſalis .ʒ. iiii. ſticados .ʒ. ii. hierepicre .ʒ. viii. pulpe collogntide .ʒ. iii. apſinthij .ʒ. ii. agarici .ʒ. viii. turbit ꝛ epithymi ambo𝔷 aū. ʒ. xv. hellebori nigri .ʒ. v. doſ ea𝔷 .ʒ. ii. ſ.

Decoctio aq̄ de radicib᷒ cū q̄ ſumit in potu oleū de keiri ad dolorē capitis ex pblāte ꝛ vertigines ꝛ epilepſiā. ℞. corticū radicū apij ꝛ feniculi oiuꝫ ana .ʒ. x. radicū ſquinanti ꝛ calamenti ꝛ ſpice odorifere ꝛ ariſtol. rotūde oium aū .ʒ. viii. fumi terre .ʒ. vii. myrobalano𝔷 citrino𝔷 pond᷒ .ʒ. viii. epithymi .ʒ. iiii. maſticis .ʒ. iii. ſ. polij .ʒ. iiii. decoquāt cū .ii. lib. aq̄ donec remāeat lib. i. ꝛ infūdāt i ea hierepicre .ʒ. iiii. ꝛ ſūant de ea oi die .ʒ. iii. cū pondere .ʒ. i. olei de keiri.

Decoctio collecta q̄ ſolone educit humores. ℞. myrobalano𝔷 nigro𝔷 ꝛ citrino𝔷 ꝛ kebulo𝔷 oium ana .ʒ. x. prūna. xxx. nūero tamarindo𝔷 .ʒ. xv. fumi terre .ʒ. vii apſinthij .ʒ. iii. decoquāt cū trib᷒ lib. aq̄ donec remaneat lib. i. ſ. ꝛ ſūant de ea due tertie lib. ſ. ꝛ cōficiat in ea .ʒ. i. turbit ꝛ aloes due tertie .ʒ. i. agarici. tria .ʒ. i. ꝛ bibat. ꝛ ſi voluerit eū debilē nō ꝓiciant illa tria ſed ſricet in ea caſie fiſtule mūdate a granis ſuis .ʒ. x.

Migranea. Trociſci q̄ cōferūt ꝛ efficiūt operationē qñ linit ex eis hō aut ter ex tēpore ad tēporaſ quo𝔷 hec eſt ꝑmixtio. ℞. croci aur. xv. ꝛ calcadis aur. x. ꝛ myrrhe ꝛ aluis ꝛ opij ꝛ ſucci acreſte ꝛ ſuccicolcotar oium ana aur. iii. ꝛ gūmi aur. xv. terant illa ꝛ ꝓiciant deſup vini ſtiptici quātū ſufficit ꝛ teraſ ſicut terit colliriū ꝛ fiāt ex eo trociſci. Qñq̄ꝫ idigebis eis hūfac eos cū aceto ꝑmixto ꝛ vtere eis.

Medicamē ad emigraneas antiq̄. Piperis albi aur. ii. cōmiuni̇ōis croci aur. ii. euforbij. aur. ſ. fimi colūbini aur. ſ. encauſti ſcripto𝔷 aur. ſ. terebas medicinas ꝛ ꝑmiſce ꝛ cōfice ꝛ line cū eo lacertū tēporis ꝛ āncrie ſorti illius partis.

Tractatus ſecundus de oculo ophthalmia ꝛ attractio materierū ad oculum.

Ollyrium quod ꝯpoſuit vir ſaciēſ alcohol d̄ terra plaꝫ. ℞. ſiēſ mēthe aur. xlvii. ſarcocolle aur. xxiii. ſcedenegi aur. xii. opij aur. xii. ſucci mandragore aur. viii. gūmi aureos xv. cōficiant cum aqua pluuiali ꝛ adminiſtrent cū albumine oui.

Cōfectio medicīe arſtratis factēs ad ſcabies ꝛ ophthalmiā antiq̄ ꝛ cōfert auri ex qua currit pus ꝛ vlcerib᷒ quo𝔷 cōſolidatio eſt difficilis ꝛ corroſiōi q̄ accidit in ore. ℞. vitri cōbuſti aur. ii. myrrhe aur. ii. dragāti adufti aur. i. piperis aur. iii. croci aur. ſ. vini .ʒ. ix. coagulati vue .ʒ. xiv. Tere medicinas ſiccas ꝛ aſꝑge ſup eas in inuinatione vinū. Et qñ exiccant ꝓice ſup eas coagulatū vue ꝛ terant cū eo ꝛ ponant in vaſe ꝛ decoquant lento igne ꝛ ſeruet in vaſe erea.

Psidima qđ compoſuit filodelfus cōferēs ad mām pliam ꝛ dolorē vehemētē. ℞. rola𝔷 recētiū aur. ii. ſeis hyuſqami albi aur. viii. turis aur. vi. myrrhe aur. iiii. ſauce or .ʒ. xviii. vitellū oui .i. aſſati ſucci mādragore aur. iiii. croci aur. ii. opij aur. iii. ꝯficiant cū vino ſtiptico quātitate q̄ ſufficiat ꝛ fiāt ex eis trociſci ꝛ adminiſtretur.

Aliud qđ d̄r vaſa. Eris vſti abluti aur. xii. croci aur. vi. piperis albi aur. iiii. myrrhe ꝛ opij ābo𝔷 aū. aur. iiii. gūmi aur. xii. teraſ cū vīo ꝛ admi.

Ollyriū aliud qđ adminiſtraſ aū balneū conferens ad curſū materierū pluma𝔷 ꝛ ꝓpe qñ oculus ē difficilis hūectatiōis ꝛ ē ſpa ei᷒ ad albedinem declina i colore ſuo ita vt ſit in eo aliqđ de veſtigijs ophthalmie vehemētis in q̄ eleuaſ albedo oculi ſuper nigredinē ei᷒. Et nō eſt nobis neceſſariū vt vtamur eo niſi in hora q̄ ꝓcipimus infirmo vt ingrediat in balneuꝫ in ſucceſſiōe ei᷒. ℞. lapidis qđ d̄r ſab aſatos aur. viii. turis aur. vii. eris vſti abluti ꝛ opij ꝛ gūmi oium ana aur. viii. myrrhe aur. iiii. ꝯficiant cū vini quātitate q̄ ſufficit ꝛ adminiſtrēt cū albumine oui ſubtile ita vt eduliet de eo in oculo multotiens.

Ollyriū aliud qđ adminiſtraſ aū balneū qđ cōpoſuit hermes factos alcohol faciēs ad dolores vehemētes ꝛ ſedat eos in die ſuo ſedatiōe plurima ꝛ cō fert ad ophthalmiā antiquā ei. Aloes aur. viii. eris vſti abluti opij ꝛ gūmi oiuꝫ ana aur. xvi. myr

rhe aur. vii. croci aur. viii. climie aur. iiii. nitri aur. iii. cõficiãt cũ vino vel sirupo q̃ dr̃ candinson ⁊ administret cũ albũine oui ⁊ soluat̃ subtilr̃ ⁊ oẑ vt oculo fiat alcobol ex eo in hora separatis in eo q̃d ē inter omnes tres horas aut q̃tuor dein̄ dimittat̃ oculus q̃escere ⁊ pausare ⁊ precipiat̃ infirmo post illud vt ingrediat̃ balneũ.

Collyriũ valens q̃d sedat dolorẽ i die suo ⁊ dr̃ rabiolus ⁊ resoluit opilata ⁊ cumminuit ipm̃ in hora sua. ℞. antimonij ⁊ acatie amboꝝ añ aur. xl. climie aur. vi. eris vsti abluti aur. xiiii. cerusse de plũbo aure. viii. spice ⁊ licij amboꝝ añ aur. iiii. castorei ⁊ aloes ⁊ opij ⁊ colcotar adusti oĩum ana aur. ii. gũmi aur. xl. cõficiant̃ cũ aq̃ in q̃ decocte sunt rose ⁊ administret̃ cũ albumine oui ⁊ liquet̃ declinãs ad spissitudinẽ quandã.

Collyriũ q̃d cõposuit Gal. ⁊ cognoiat̃ cõpositũ pprium. pficiẽs ad dolores vehementes ⁊ egritudines q̃ sunt i declinatiõe sua. ℞. climie ablute aur. xv. acatie aur. xl. eris vsti abluti aure. xiiii. opij ⁊ licij ⁊ folij ⁊ spice odorifere ⁊ croci ⁊ aloes ⁊ castorei oĩuꝫ ana aur. ii. myrrhe aur. iii. cerusse de plũbo ⁊ antimonij abluti amboꝝ ana aur. viii. gũmi aur. xl. cõficiant̃ cum aqua ⁊ administret̃ in inceptiõe egritudinis.

Collyriuꝫ q̃d dicit̃ falsio ⁊ cõposuit ipm̃ mulier regine faciẽs ad dolores vehementes. cui' hec est pmixtio. Climie aur. xvi. cerusse ablute aure. xl. amili ⁊ dragagãti ⁊ acatie ⁊ opij oĩuꝫ ana. aur. ii. gũmi aur. xii. cõficiat̃ cũ aq̃ pluuiali. Si ãt aduẽit hora i q̃ fiat ex eo collyriũ, pijce sup albumẽ oui recẽtis ⁊ vtẽ eo.

Collyriũ q̃d noiat̃ esurũ. Climie adustẽ ablute ⁊ boli sermon̄ cerusse de plũbo oĩuꝫ añ aur. xx. cornicũ eris ablatorũ ⁊ acatie ⁊ corticuꝫ turis oĩum ana aur. ii. dragagãti aur. v. gũmi aur. xv. cõficiat̃ cũ aqua ⁊ administret̃ cũ albumine oui.

Collyriũ q̃d dicit̃ stella q̃d nõ vincit̃ cõferẽs ad dolores vehementes ⁊ bothor ⁊ apertiones pupille ⁊ vlcera sordida ⁊ vlcera corrosiua ⁊ egritudines antiq̃s ⁊ abstergit ⁊ aufert vestigia. ℞. climie adustẽ ablute ⁊ cerusse de plumbo ablute oĩum ana aur. xv. amili ⁊ antimonij amboꝝ ana aur. xii. cineris de fornace in q̃ purgat̃ es stanni adusti abluti boli sermon̄ oĩuꝫ añ aur. viii. myrrhe opij amboꝝ añ aur. ii. dragagãti aur. viii. cõficiat̃ cũ aqua pluuiali.

Collyrium theodoratiõ ⁊ est medicamen valens. ℞. climie ⁊ croci amboꝝ ana aur. xii. opij ⁊ corticũ eris amboꝝ ana aur. vi. corticũ subroceani mundatoꝝ ⁊ plumbi adusti abluti amboꝝ ana aur. v. myrrhe aur. iii. spice odorifere aur. ii. acatie aur. ii. succi rosaꝝ ⁊ gummi oĩum ana aur. xii. cõficiantur cum aqua pluuiali.

Collyriũ q̃d nomiat̃ rosaceũ ⁊ cõposuit ipm̃ bibis faciens ad dolorẽ vehementẽ ⁊ ad attractionem materierũ subtiliũ plurimarũ ⁊ bothor ⁊ distillationem pupille. cuius hec est permixtio. Rosarum recentium ablatis capitibus aureos quatuor croci aure. iiii. opij sextam aure. i. spice odorifere aurei vnius gummi aure. xx. conficiantur cũ aqua pluuiali ⁊ administret̃ cũ albumine oui.

Collyriũ aliud rosaceũ quod nominatur bonũ ⁊ confert ad has egritudines predictas. ℞. rosaruꝫ mũdatarum aur. xxiiii. croci aur. xii. amili aur. vi. balaustiarum aur. iii. opij aur. iii. dragagãti aur. viii. cõficiant̃ cum succo foliorum cupressi.

Collyrium rosaceum quod composuit tarchios. ℞. rosarum recentiuꝫ aur. xii. cineris de fornace in qua purificatur es ⁊ spice odorifere ⁊ croci ⁊ opij ⁊ gũmi oĩuꝫ ana aure. iii. conficiant̃ cũ aq̃ pluuie.

Collyrium rosaceum q̃d composuit [illegible] ⁊ nominatur collyrium magnum confert ad dolorem vehementem in locis bothor ⁊ vlcera profunda sanioſa accidentia in tunica cornea [illegible] tationes pupille ⁊ materiam que [illegible] ⁊ ophthalmiam antiquam. cuius [illegible]. ℞. rosarum recentium ablatis capitibus aur. [illegible] mie adustẽ ablute aur. vi. opij aur. [illegible] quidam ponunt de eo aur. vi. [illegible] sere ana aur. ii. myrrhe aur. iii. Et quidam hominum ponũt de ea aur. vi. floris eris aur. ii. Et quidam ponunt de eo aur. iii. gummi aur. xxiii. cõficiantur cũ aqua pluuiali ⁊ administretur cũ lacte.

Collyriuꝫ lunaticũ factũ cũ [illegible] ad attractionẽ materierũ. ℞. acatie ⁊ [illegible] amboꝝ ana aur. xlviii. cineris fornacis in qua purgat̃ es ⁊ croci amboꝝ ana aur. xiiii. opij aur. [illegible] in descriptiõe alia aur. vi. myrrhe aur. iii. [illegible] mi albi aur. iii. eris vsti abluti aur. iii. gũmi aur. [illegible] ficiantur cum vino.

Collyriũ q̃d dicitur pomale [illegible] tollerat oculus tactũ medicine ⁊ [illegible] bothor ⁊ vlcera pfunda ⁊ sordida [illegible] nica cornea ⁊ ad dilatatiõeꝫ pupille ⁊ ad materias [illegible] ⁊ egritudines primi tẽporis. ℞. climie adustẽ [illegible] in lacte aur. xvi. cerusse de plumbo ablute aur. [illegible] aur. iiii. dragagãti aur. ii. cõficiant̃ cũ aqua pluuiali ⁊ administret̃ cũ albumine oui.

Collyriũ q̃d nominat̃ [illegible] q̃ cõposuit ipm̃ [illegible] cõferens ad dolores antiquos ⁊ [illegible] additã q̃ est in angulo maiore de angulis oculi [illegible] nado q̃ dicitur lachryma ⁊ ad [illegible] in hoc angulo ⁊ sunt fistule. ℞. climie ablute ⁊ [illegible] adusti oĩuꝫ ana aur. xxviii. cineris de fornace in q̃ purgat̃ es aur. xxiiii. myrrhe aure. xlviii. croci [illegible] re. viii. piperis albi grana. xxx. numero. gummi aure. vi. conficiantur cum vino ⁊ administretur cum albumine oui in locis propinqui temporis [illegible]. Et quidam homines sunt qui ponunt in eo [illegible].

Collyrium acutuꝫ quod nominatur [illegible] proprietate cuius est ut prohibeat generationem omnis speciei ophthalmie ⁊ confert ad corruptionem et pruritum et corrosionem [illegible] ioris oculi et delet vestigia et confirmat oculum [illegible] eo fit alcobol ita ut non conturbetur [illegible]. ℞. cerusse de plumbo aure. xlviii. climie [illegible] xxiiii. encausti indi aur. v. [illegible] que dicitur kelaricon et eius expositio est [illegible] ei acresce licij et opij omnium ana aure. v. piperis albi aure. vi. olei balsami aure. viii. Et in descriptione alia aure. vi. gummi arabici aure. xvi. [illegible] ficiantur cum aqua pluuiali et administretur.

Medicamen conferens ad apostema vehemens et apostema oculi quod [illegible] ne calidita. ℞. opij et dragaganti [illegible] ragi et cerusse omnium ana. ȝ. vi. gummi arabici ȝ. [illegible] tere omnia et contere deinde accipe [illegible] ⁊ decoque ipsũ cũ lb. i. aque pluuialis donec perueniat ad tertiam deinde cola aquam eius ⁊ [illegible] dicamen: deinde fac ipsum in pillulas [illegible] exicca eas in vmbra. Quandoque volueris [illegible] lo alcobol ex ipsis frica eas cum aqua frigida [illegible] lacte mulieris aut cum albumine oui aut cũ aqua [illegible]

greci decocti super frustum ostrachi aut super cootem
viridem deinde fac oculo alcohol ex eo in mane ⁊ uode
cies imponēdo cū radio aut specio ⁊ i vesperis tondē
ipsum enim frangit caliditatē ⁊ abscindit infusionē que
attrahitur ad ipsum ⁊ cōfortat oculū ⁊ delet apostema.

m Edicamē cōferēs ad ophthalmiā vehementem
sedās ipsā ⁊ remouet infusionē ⁊ sedat caliditatē
℞. sief memithe. ʒ. xlviii. croci pōdus. ʒ. xxiiii. et
opij pōdus. ʒ. xii. ⁊ sebz zebaragi ⁊ trociscorū succi iu-
squiami albi sicci oīum an. ʒ. vi. ⁊ folioꝝ rosarū humi-
darū quoꝝ folioꝝ radices albe abscise sunt pōdus. ʒ.
xl. ⁊ gūmi arabici pōdus. ʒ. xlviii. tere totū illud ⁊ cōte-
re ipsius cū aqua pluuiali ⁊ aqua meliloti si fuerit humi
dū ⁊ exprime ipsum. Si vero fuerit siccū decoque ipsū de-
inde cola aquā eius ⁊ cōtere medicinas ⁊ cōfice eas cum
aqua eius deinde fac de eo pillulas similes ciceri ⁊ exic
ca eas deinde frica ipsas sup cootē aut ostracū cū aqua
frigida aut cū lacte mulieris aut cū albumine oui deide
fac oculo cū eo alcohol mane ⁊ in sero.

m Edicamen qd̄ nōiatur duo maiora rubeus sa
ciens ad vlcera que sunt in oculo ⁊ ad ardores
vehementē ⁊ mundificat oculū ex humorosi-
tate que attrahitur in eo ex multitudine humiditatis et
superfluitatum ⁊ cōfortat tegmentū oculoꝝ. Recipe opij
⁊ sedenegi eris vsti ⁊ ostracoꝝ adustoꝝ ⁊ medulle tuti
ci oīum ana pōdus. ʒ. viii. gūmi arabici pōdus. ʒ. xlviii
ceruse pōdus. ʒ. liiii. climie. ʒ. xxviii. tere sedenegi ⁊ es
vstum p se cum aqua cōtritione bona deinde permisce
oīa ⁊ cōtere ea quā sunt sicca deinde fac ex eo alcohol
oculo sicut fit alcohol cū antimonio.

c Ons. cius empli qd̄ ponitur sup oculū cōferēs
ad vehementē calorē ⁊ exiccationē oculi ⁊ ab-
scindit ab eo humiditatē que attrahitur ad ipsū
⁊ confortat oculū ⁊ sedat dolorē. ℞. folioꝝ rosarū sicca
rum ⁊ cortici granatorum dulcium humidorū ⁊ lenti-
um oīū ana pondus. ʒ. v. ⁊ funde super ea lb. i. aque ⁊
decoque ea bene ⁊ cola ipsa ex aqua ⁊ cōtere ea bene et
confice ea cū aliquāto aque rosacee ⁊ olei rosacei deide
pone ea super oculum.

m Edicamen cōferens ad dolores oculi calidos
℞. croci ⁊ olibani ⁊ aloes ⁊ myrrhe ⁊ opij ⁊ sar
cocolle oīum ana. ʒ. v. distempe ⁊ cōtere ea ⁊ li-
ni sup oculū in principio doloris cū aceto ⁊ aqua endi-
uie aut aqua portulace aut aqua iusquiami albi aut aqua
coriādri humidi. Cum autē protendit dolor lini ex eo
super oculum ⁊ frontē ⁊ cornua frontis cum vino ⁊ ca-
lefac ipsum aliquātulū; aut sume de farina ordei pōdus
ʒ. iiii. ⁊ croci hortulani silnestris pōdus. ʒ. ii. ⁊ opij pon
dus. ʒ. i. tere ipsa bene ⁊ confice ea cum oleo rosaceo et
pone ipsum super oculum patientem ophthalmiam ⁊
apostema calidum.

c Ohol qd̄ nominatur astaliticon cōferēs ad cōtur
bationē oculi ⁊ rubificationē eius quā distilla-
tur ⁊ quā fit ex eo alcohol ad inceptionē catar
rorū. Et quando miscetur cū eo alcohol rosaceū. ℞. tu-
tie ⁊ eris vsti ⁊ aloes oīum ana partē. i. ⁊ myrrhe ⁊ spice
omniū ana quintā partis vnius ⁊ croci ⁊ opij amborū
ana partē. i. ⁊ acatie pure partes. iiii. ⁊ licij quintam par
tis vni⁹ ⁊ gūmi arabici partes. iiij. tere tutiā ⁊ es ⁊ aloen
⁊ acatiam cū aque dulcis sextarijs. iij. deinde tere licium
⁊ crocū ⁊ opium in tabula alia quinq; diebus deide cō
misce cum eis ⁊ infunde aloen in aqua ita vt liquefiat et
funde super medicinas ⁊ permisce conterēdo valde fac
trociscos aut pillulas ⁊ fac cū eis alcohol.
Ohol cōferens ad oēs dolores oculi acciden
tes ex catarris. Sumantur folia rubi ⁊ ex pri-

matur aqua eorum ⁊ colatur ⁊ terat in tabula donec in
grossetur ⁊ teratur paulatim deinde sumat quātitas ipsi
est de gūmi arabico ⁊ fundat cū aqua paulatim ita vt lique
fiat ⁊ fiat sicut mel deinde misceat cum aqua rubi ⁊ con
ficiat cū ea aliquot diebus ita vt sit possibile fieri ex eis
pillulas deinde fiāt pillule ⁊ exiccentur in vmbra ⁊ fiat
cum eis alcohol.

v Lcera oculi ⁊ bothor eius ⁊ pus in eo. Scias
qd̄ collyrium stelle predictū est vehementis iu-
uamenti in eis ⁊ similiter collyrium iuuatiuū ⁊
collyriū ponale est vltimum.

c Ollyrium quod refertur ad macer faciens ad
egritudines ⁊ pus que sūt in oculo. ℞. tutie auf.
xxxij. eris vsti auf. xxii. croci auf. xvi. myrrhe
auf. xvi. sedine auf. x. piperis albi grana. xl numero gū
mi auf. xl. cōficiantur cū vino ⁊ in descriptione alia po-
nuntur in eo opij auf. x.

b Iruptio cornee. Collyriū rosaceū cōferēs
ad omnes egritudines ⁊ species dilatationis
pupille.

p Ulcus replens foueas cornee. ℞. ostraceorum
magnorum adustorum ⁊ sedenegi amborū
ana. ʒ. i. terantur ⁊ puluerizet cum eo oculus.

a Lgarab. Collyriū qd̄ composui fumbos est iu
uatiuū ad algarab.

a Lbedo vestigiorum vlcerum. Conferunt ad
albedinē medicamen egyptiū ⁊ collyriū indū
⁊ alcohol cū stercore stelionis est iuuatiuum.

c Ollyrium citrinum aliud scitur kilco almatraz
cōferens ad caliginem ⁊ tenebrositatem visus ⁊
ad egritudies oculas ⁊ delet vestigia ⁊ cunticos
℞. climie auf. xxiiii. succi acrestle sicci auf. xii. salis amo-
niaci tantundes opij auf. viii. gūmi auf. xxxi. ceruse de
plumbo tantūdem croci auf. xvi. pipis albi auf. xxiiii.
cōfice cum aqua pluuiali.

Ohol aliud mirabile quod expertum est ⁊ lau
datur in albedine ⁊ lachryma ⁊ est melic ⁊ ab-
stergit caliginē ⁊ omnem grossitudinem que est
in palpebra ⁊ acuit visum valde. ℞. tutie inde. ʒ. ii. ʒ. an-
timonij. de spahani. ʒ. iiij. marchasite pōdus. ʒ. ii. ʒ. eris
vsti pōdus. ʒ. ii. ⁊ duarum tertiarum. ʒ. i. climie auri ⁊ cli
mie argenti amborum ana auf. i. sedenegi pondus. ʒ.
i. coralli ⁊ margaritarum paruarum ⁊ corticum eris
omnium ana pondus. ʒ. ii. scoria armene pondus. ʒ. ii. ⁊
duarum tertiarum. ʒ. i. aque distillationis vitri pondus
ʒ. s. ⁊ vitri pharaonis pondus. ʒ. s. tere has medicinas
cum aqua pluuiali ⁊ quando contrite sunt proijce su-
per eas camforę erit pondus sexte. ʒ. i. muschi pondus
silique. i. ⁊ misce, cōterēdo ⁊ fac pillulas ⁊ exicca in vm
bra ⁊ frica in ostraco cum aqua ⁊ fac alcohol cum eo.

a Liud iuuatiuum ad albedinem expertum mi-
rabile. Sumitur limature aeris pondus. ʒ. ii. ⁊
sambaci pondus. ʒ. i. deinde terantur ambo si-
mul et ponantur in concauitate arundinis ⁊ stringatur
os cannule oppilando cum massa et cooperiatur arun
do tota cum massa et desuper inuolu tur luto confe-
cto cum capillis ⁊ inuoluantur super ipsum ⁊ coope-
riat post illud cum luto alio: deinde apponantur carbo-
nibus donec vertatur in lapidem ⁊ fiat sicut testa ⁊ ex
trahatur ⁊ auferatur medicina illa ⁊ accipiatur climie
albe trite pondus. ʒ. iii. ⁊ misceatur cum hac medicina
⁊ reducat ad cannulā alia deide fiat ex ea sicut faciā est
ex pma. Cum ergo in lapidē couersa extrahat ⁊ inten
dat ad folia lini collecta autē adiuuetur eis pluuia et

exiccata ⁊ sumat̃ de eis pondus.ʒ.i.⁊ margaritarum non pforatarum pondus.ʒ.s.⁊ terant̃ bene cū reliquis medicinis ⁊ terant̃ oīa simul contritione vltima donec fiāt sicut puluis. Cum ergo volueris curationē facere cū eo tūc fac oculis alcohol cū succo radicis lilij trib⁹ dieb⁹ cōtinuis deinde fac ei alcohol post ouz hac medicina ⁊ fac alcohol post illud vno die ex hac medicina ⁊ vno die ex succo lilij.

p Uinis ad albedinē. ℞.floris eris ⁊ amoniaci et cancri marini adusti oīuz añ.ʒ.v.pulpe colloquintide.ʒ.ij.s.fellis tauri ⁊ baurac armeni oīuz añ.ʒ.ij.salis gēme.ʒ.iij.piperis albi.ʒ.xx.spume maris ʒ.iiij.corticū ouorum ex q̃bus egressi sunt pulli sub gallina.ʒ.iij.limature cotis.ʒ.v.stercoris lacerti.ʒ.x.margaritarū.ʒ.iiij.

f Chel. Alcohol bonū ad sebel de eis q̄ experta sunt ⁊ laudata. Sumant̃ cortices ouorum bona q̄ egi unt sub gallina ⁊ bulliāt cū aceto forti decē diebus cōtinuis deinde colētur ⁊ ponant̃ in ampulla vitri aut in vase vitreato ⁊ ponat̃ vas in loco q̄ sit ei siduo sub sole donec exiccet qd̄ in ipso est deinde leuatur ⁊ teratur ⁊ fiat alcohol cum eo.

l Achryma. Collyriū qd̄ dicit meliūs ad albuginē factū ex tutia cōfert ad eam.

g Rossitudo palpebrarū ⁊ ḡuitas earū. Confert ad eā alcohol cognominatū misādros ⁊ dicā ipsū in capitulo scabiei ⁊ cōfert medicamē asifra ⁊ p̄dictū ⁊ collyriū de tutia qd̄ dicit melius ad albedinē

c Ollyriū egyptii kebime egyptiū cōferēs ad cicatrices ⁊ albedinē ⁊ abscindit cortice eius statim ℞.floris eris ⁊ amoniaci ambo⁊ añ.auf.vi.salis desossi auf.iij.pulpe colloquintide auf.iij.⁊ duas tertias auf.i.fellis vaccini auf.ij.bauracnigri auf.i.⁊.s.piperis albi grana.xl.numero mellis boni cyathos.vi.⁊ ʒ.ix.pinfecat̃ ⁊ ponat̃ in vase ⁊ recondatur.

c Ollyriū qd̄ dicit̃ arsiusemon cōferēs ad attractionē materierū chronicā ⁊ ad ḡuitatē palpebrarū ⁊ asperitatē earū ⁊ liquefactionē lachrymalis oculi ⁊ scarificationē ei⁹ ⁊ corrosionē ipsi⁹ ⁊ ad humiditatē plurimā q̄ est in oculo ⁊ ad augmentū panniculi ⁊ aufert vestigia ⁊ duritiē. ℞.antimonij auf.iij.eris vsti ⁊ cerusse de plūbo ābo⁊ ana auf.ij.croci ⁊ myrrhe ⁊ corticū turis ⁊ floris eris ⁊ lētū rubeorum oīuz añ.auf.i.piperis albi auf.s.gūmi auf.ij.cōficiat̃ cū vino ⁊ administretur dissolutum cū eo.

c Ollyriū cinnū qd̄ dicit̃ fanarotis ⁊ est collyrium [illegible] cōferēs ad scabiē ⁊ corrosionē i viriq̃ lachrymali⁹ ⁊ pruritū vehementē ⁊ grauedinē palpebrarum. ℞.climie auf.lxxx.colcotar albi auf.xxx.cōficiat̃ cū aqua pluuiali.

f Cabies oculi ⁊ pruritus ei⁹. Collyriū indum confert ad spruritum.

c Obol nō ciranis qd̄ cōposuit celar factos alcobol faciēs ad pruritū ⁊ ad grossitudines palpebrarū. ℞.climie cadmie auf.xxiiij.sedine auf.vi. Et in descriptione alia auf.xvi. terant̃ donec fiant in loco fauie ⁊ cōficiat̃ cū melle ⁊ durat̃ ⁊ infundat̃ vinum qd̄ extinguat ipsam ⁊ exiccet deinde teratur ⁊ fiat cum eo alcobol.

c Ofol mesiton ad pruritū ⁊ humiditates oculi ⁊ corrosionē lachrymaliū ⁊ scabiē vehemētē i palpebris. Climia frāgat̃ i frusta parua ⁊ cōficiat cū melle ⁊ ponat̃ in vrceolo figuli ⁊ oppilet os ei⁹ ⁊ luto linat̃ ⁊ sit ei foramē i medio cooperionij ve sit fumo clauso ex adustione medicine spiraculū p qd̄ egrediat̃ deinde ponat̃ vrceolus p̄paratus in medio carbonū accēsorum. Nūq̃

incipient climia aduri tūc cōsidera [illegible] si videris eā declināt̃ adhuc ad nigredinē [illegible] cinā cōburi donec videas [illegible] sciās q̄ medicine iā cōsūmata ē cōbustio [illegible] moue vrceolū ab igne ⁊ extrahe climiā ⁊ [illegible] viri quātitatē qua [illegible] deinde pone ei in [illegible] cōtere eā bene ⁊ exicca ⁊ serua eā donec [illegible] in alcohol cū quo pinficet. ⁊ hec ē descriptio alcohol climie hui⁹ auf.vii.⁊ antimonij [illegible] serua ⁊ fac ire ex eo sup palpebras [illegible].

c Ollyriū apollonij ad scabiē ⁊ [illegible] rū ⁊ egritudines antiq̄s. [illegible] ti auf.xxiij.eris adusti ablati auf.xvi.lapidis scissilis adusti ablati aureos.xxiij.floris eris [illegible] auf.xvi.opij auf.iij. Et in descriptione alia auf.[illegible] mie auf.iij.colcotar adusti auf.[illegible].gūmi auf.[illegible] ciat̃ cum aqua pluuiali.

m Edicamē qd̄ cōposuit cassios ad aquā q̄ [illegible] dit in oculū. Sumat̃ fel tauri ⁊ [illegible] se eris ⁊ dimitte ipsū.x.dieb⁹ [illegible] auf.vii.croci ⁊ olei balsami ⁊ oppoponaci [illegible] auf.ij.piperis.ʒ.vii.numero mellis boni [illegible] fellis misce oīa ⁊ decoque in vase eris deinde pone ipsam in pyxide eris ⁊ cōserua ipsam.

m Edicamē aliud qd̄ cōposuit [illegible] spumā mar̃ ⁊ adarce [illegible] ei⁹ ⁊ cōfice ipsū cū sanguine [illegible] coctis. Nūq̄ [illegible] medicamine.

c Pistima qd̄ cōposuit [illegible] māz plurimā ⁊ dolorē vehemētē [illegible] auf.ij.se.iusqami [illegible] rhe auf.iiij.sanie de ordeo auf.[illegible] succi mādragore auf.iij.croci [illegible] ciat̃ cū vino sibtili puri [illegible] trocisci ⁊ administrent̃.

c Ollyriū qd̄ dr̃ indū ⁊ regiū [illegible] nē descēsus aque ⁊ ad [illegible] tē i oculo ⁊ aufert vestigia [illegible] mie rubee adusse ablatē.ʒ.xvi.[illegible] se de plūbo.ʒ.iij.piperis al.ʒ.vi.fellis [illegible] fer ⁊ cauli aurerū q̄ est sub [illegible] eris papaueris.ʒ.i.olei balsami [illegible] oppoponaci [illegible] pini ambo⁊ añ.ʒ.ij.gūmi.ʒ.xi.cōficiant̃ [illegible] li aut cum succo plante que dicitur [illegible].

c Obol cōferēs ad tenebrositatē ⁊ [illegible] aque i oculo. Fellis [illegible] oppoponaci [illegible] peris ambo⁊ añ.ʒ.ij.[illegible] ⁊ opobalsami ⁊ succi feniculi [illegible] oīuz añ.[illegible] pōdus.ʒ.[illegible] mellis.ʒ.i.tere ipsūz ⁊ misce ⁊ pone ipsa in ampulla vitri [illegible] ⁊ pone ipsū in sole dieb⁹ [illegible] oculis alcobol ex ipso cū extremitate [illegible].

m Edicamē qd̄ cōfert ad tenebrositatē ⁊ ad [illegible] videt rē ex longinquo ⁊ nō videt [illegible] ⁊ ad aggregationē aque i oculo [illegible] stio. Fellis corui nigri ⁊ fellis [illegible] lio adbo ba ⁊ fellis capre oīuz añ.pōdus [illegible] lati pōdus.ʒ.iij.⁊ olei balsami.ʒ.i.⁊ [illegible] misce ipsa ⁊ fac oculis alcobol cū [illegible].

d Estructio visus. Collyriū [illegible] ad debilitatē [illegible] in visu ⁊ collyriū de tutia qd̄ dicit melius in albedine.

c Ollyriū quo vtebat̃ floris.℞.[illegible] rū ⁊ meliloti oīuz añ.auf.[illegible] in q̄ purgat̃ eo auf.xviij.mādragore auf.[illegible] mitis iusqami albi auf.xvii.opij auf.vi.gūmi auf.[illegible]

vini.ʒ.ix.aque pluuialis.ʒ.ix.cōmisceaſ aq̄ cū vino ⁊ p̄iciant ſup ea roſe ⁊ mellilotū ⁊ iuſquiamū ⁊ poſtea mādragoꝛe aut corticeo mādragoꝛe ⁊ dimitte ea donec infundanſ trib⁹ diebus aut q̄nqȝ ⁊ exp̄me ea ⁊ accipe expreſſionē eoꝛum ⁊ confice cū ea medicamen ⁊ fac ex eo collyria ⁊ vtere eis.

m Edicamē baſilicon regū ⁊ ipſum ē abſterſiuū oculi ex quo fit alcohol in diſpoſitione ſanitatis in oi die ſemel aut in oib⁹ duob⁹ ſemel ⁊ abſtergit viſuȝ ⁊ cōſeruat viſum ſanū ſȝ diſpōnē ſuā.℞. climie ⁊ ſpume maris oium añ.ʒ.x.eris vſti.ʒ.v. ceruſe ⁊ ſalis gēme oiuȝ añ.ʒ.iii.ſalis amoniaci ⁊ macropipis oium añ.ʒ.ii.gariofiloꝝ ⁊ vince āboꝝ añ.ʒ.i.pipis.ʒ.iiii.cāfore.ʒ.ſ.tere optime ⁊ fac oculo alcohol cū eo.

b Aſilicon aliud cōferēs ad oīa q̄ diximus.℞.climie.ʒ.vii.ſcedenegi ⁊ macropipis amboꝝ ana ʒ.ii.ſalis amoniaci.ʒ.iii.eris vſti ⁊ ceruſe ⁊ ſalis gēme oiuȝ añ.ʒ.iiii.ſpume maris.ʒ.iiii.ſalis idi ⁊ gariofiloꝝ ⁊ beil ⁊ vince ⁊ ſpice oiuȝ añ.ʒ.i. cōſtringe ⁊ cōtere ipſum, ⁊ fac ex ipſo oculo alcohol.

m Edicamē qḋ cōfoꝛtat viſuȝ ⁊ cōſeruat ipȝ ſȝ ſanitatē ſuā ⁊ auferi multitudinē lachꝛyme q̄ currit ex oculo. Sume de antimonio ⁊ īfunde ipm xxi. nocte in aq̄ pluuiali aut in aq̄ que diſtillat ex ciſterna deīde accipe de eo pōdus.ʒ.xii.⁊ marchaſite.ʒ.viii.⁊ tutie ⁊ climie oiuȝ añ.ʒ.vii.⁊ margaritaꝝ paruarū nō pfoꝛataꝝ.ʒ.ii.⁊ muſchi tertiā.ʒ.i.⁊ canfoꝛe ſertā.ʒ.i.⁊ croci ⁊ ſcedenigi āboꝝ añ.ʒ.i.tere vnūquodqȝ p ſe deinde aggrega antimoniū ⁊ marchaſitā ⁊ climiā ⁊ tutiā ⁊ margaritas ⁊ tere bene ea oi die cū aq̄ multotiēs donec exiccet aqua coꝝ.deīde accipe ſcedenegi ⁊ crocū ⁊ proijce ipſa ſimul in moꝛtario ⁊ tere ea bene deīde tere cum eis muſchū ⁊ canfoꝛā deīde repone ipſum in vitreata ⁊ fac ex eo alcohol mane ⁊ ſero in diſpoſitiōib⁹ ſanitatis: ipſa enim cōfoꝛtat viſum debilē ⁊ conſeruat eum.

b Urod fugitiuū abſterſiuū ⁊ confoꝛtatiuū.℞.ſcedenigi ⁊ eris vſti āboꝝ añ.ʒ.v.aloes ſcotrenſis ⁊ baurac armeni amboꝝ añ.ʒ.i.floris eris ⁊ piperis al.⁊ macropiperis ⁊ pulpe colloquintide ⁊ croci ⁊ ameos oiuȝ añ.ʒ.ſ.cōſtringe ⁊ contere ⁊ vtere.

Tractatus tertius de aure.dolor auris ⁊ apoſtema eius ⁊ pus ⁊ grauitas eius.

m Edicamen ariſtotelis

predictum in capitulo oculi eſt iuuatiuum ad aurem ex qua currit pus.

m Edicamē cōferēs ad oēs doloꝛes in aure ⁊ oia vlcera accidētia in ea.℞.myrrhe auſ.i. olibani auſ.iii.nitri auſ.iii.croci auſ.iiii.ſucci papaueris auſ.ii.galbani auſ.ii. amigdalarū excoꝛticatarū. xx.numero teraſ illud totū ⁊ cōficiaſ cū aceto ⁊ fiāt ex eo trociſci. Cū ergo fuerit ipȝ neceſſariū ſolnaſ ſi fuerit in aure doloꝛ vehemēs cū oleo roſaceo ⁊ diſtilleſ in aure ⁊ ſi fuerit in ea grauitas in auditu ſolnaſ cū aceto ⁊ diſtilleſ.

c Onfectio medicaminis quaȝ narrauit Gal.℞.myrrhe auſ.iii.aloes auſ.iiii.olibani auſ.iii.et in deſcriptiōe alia auſ.ii.croci auſ.iii.nitri auſ.iii.ſucci papaueris auſ.iii.amigdalaꝝ amaraꝝ.xxx.numero galbani auſ.ii. aceti boni quantū ſufficit.

m Edicamē ad aurē ex medicinis Gal. cōferens ad apoſtemata ⁊ doloꝛes vehemētes clamoſos. cui⁹ hec ē pmiſtio.℞.galbani ⁊ eſt albeȝard auſ.ii. cinamomi auſ.ii.myrrhe auſ.viii.croci auſ.viii.olibāi auſ.iiii. nitri auſ.iii.aceti quantū ſufficit ad hoc vt fiat in ſpiſſitudine mellis.

m Edicamē aliud ad apoſtemata auris ⁊ ad ſanitatē et ad pus veniēs ex aure ⁊ ad doloꝛes auris antiquos.cui⁹ hec eſt pmiſtio.℞.v.nitri ſabe egyptie amari ſapoꝛis ⁊ aluminis iameni ⁊ pipis al. ⁊ nitri ⁊ croci ⁊ opij ⁊ coꝛticū granatoꝝ ⁊ olibani ⁊ ſpice oium añ.auſ.ii.caſtoꝛei auſ.i.mellis ⁊ aceti q̄ntitatē q̄ cōficiaſ medicamē:⁊ qdā hoies ponunt in eo mellis auſ.vi.

m Edicamen aliud de medicinis berotas.℞.croci ⁊ myrrhe ⁊ ſpice oiuȝ ana auſ.ſ.eris vſti medietatē ⁊ tertiā auſ.i.opij auſ.ſ.caſtoꝛei totiam auſ.i.aluminis iameni auſ.i.aluminis rotūdi auſ.i. Si ergo fuerit in aure virus cura eā ex hoc medicamine cū decoctione triplicata. Et ſi i ea fuerit doloꝛ vehemēs cura eā cū oleo roſ.⁊ ſi generanſ in ea vermes pmiſce cū hoc medicamine helleboꝛi nigri auſ.ii.

m Edicamen auris ex q̄ currit pus.℞.capitū granatoꝝ ⁊ ariſtol.⁊ colcotar ⁊ draganti carbulij ⁊ gallarū ⁊ coꝛticū eris oium añ.auſ.i.myrrhe olibani ⁊ calcāti aſſati ⁊ aluminis iameni oiuȝ añ. auſ.ſ.teranſ cū aceto ⁊ fiāt trociſci ⁊ adminiſtrentur.

m Edicamē anticatos ad doloꝛē diſſiclē vehementem. Croci.ʒ.ii. ⁊ qdā hoies ponunt de eo.ʒ.i. myrrhe ⁊ ſalis amoniaci amboꝝ añ.ʒ.i.aluminis iameni amoniaci añ.ʒ.ſ.ſedimīnis olei de lilio aut fecis olei aliuſci.ʒ.ii.teranſ cū vino mellito aut vino dulci q̄ntitate q̄ fiat in ſpiſſitudine mellis ⁊ adminiſtretur.

m Edicamē ad grauitatē audit⁹ ⁊ ſonitū ⁊ tinnitū exiſtentē in aure.℞.helleboꝛi albi auſ.i.caſtoꝛei auſ.ſ.nitri auſ.quartā miſceaſ ⁊ adminiſtretur cū aceto ⁊ cōſidat i eo vīēo ipſo qm̄ ē medicamen vtile.

m Edicamen aliud qḋ dicit algeliuis ad egritudines antiq̄s q̄ ſunt de egritudinib⁹ auris. Helleboꝛi albi ⁊ myrrhe ⁊ olibani et croci caſtoꝛei ⁊ opij oiuȝ ana auſ.iiij.calcithi auſ.vi.pipe. auſ.ii.īfundātur myrrha et opiū et caſtoꝛeū et olibanū i aceto i quo decocti fuerint coꝛtices granatoꝝ donec diſſoluti fuerint deinde ponanſ helleboꝛus et crocus et piper et calcantū trita et cōteranſ oia bene. Cum ergo cōpleſ,pijciaſ ſup ipſum de vino mellito q̄ntitas q̄ fiat in ſpiſſitudine mellis ſubalis. Cū qȝ ipſum eſt neceſſariū tūc tepidetur et diſtilleſ in aurē: eſt enim medicamē mirabile.

c Onfectio medicaminis qḋ cōfert ad oēs doloꝛes auris et oia vlcera euenētia i ea.℞.myrrhe auſ.i.olibā auſ.iii.⁊ qdā hoies ponūt i eo auſ.vii.nitri auſ.ii.croci auſ.iiii.⁊ qdā hoiſ ponūt i eo auſ.i.ſucci papaueris auſ.ii.galbani auſ.ii. amigdalaꝝ excoꝛticataꝝ.xx.nūero. Teraſ illud totū et cōficiaſ cū aceto et fiāt ex eo trociſci. Cū qȝ neceſſarij fuerint ſoluātur ſi fuerit i aure doloꝛ vehemēs cū oleo roſaceo et diſtillētur in aurē:et ſi fuerit in ea grauitas in auditu ſoluantur cū aceto ⁊ diſtillentur.

c Onfectio ſcorie ferri ⁊ eſt medicamē foꝛte. Sumaſ ſcoꝛia ferri et cōteraſ et ablnaſ cū aceto deinde pijciaſ ſup teſtā et exiccetur deinde pijciaſ ſo et tertio et fiat illud ſepties deinde decoq̄tur cum aceto foꝛti decoctione vehemēti donec fiat ſicut mel et auferaſ et diſtilleſ de eo in aurem qm̄ indiget eo.

v Lcera naſi. Cōfectio ſacramoſos et eſt medicamen eradicās oēm additionē q̄ oꝛiſ i coꝛpoꝛe. ℞.draganti adufti et colcotar aduſti aut calcanti aduſti aut dragāti rubei et coꝛticū eris oium par tes equales. Tere ergo ea et cura cum eis ſiccis et os vt ſiccos additionē anteq̄ȝ medicees eā cū hoc medicamē per diē deinde medica cū eo in mane poſtq̄ȝ patiēs egritudinē comederit cibū ſuū. Et quum tu curas eā eo fiſtulas naſi tūc lini ante curatiōnē iterioꝛ naſi aſpalto aut

piec humida aut pinguedine myrrhe.

Tractat⁹ q̄rtus de dentibus ⁊ doloribus eorum.

Onuentēs est ad dolores dif ficiles vehementes ⁊ ad cor rosionē dentiū ⁊ cōfert iterū ad tussim medicamē quod. ℞. opij auī. ii. myrrhe tantundē ʒ baūce tantundē piperis albi calbani auī. tantundē cōficiaī cum coagulati vini q̄ntitate q̄ sufficit ⁊ terant̄ si mul ⁊ fiāt ex eis collyria ⁊ liniaī ex eis sup dentes ⁊ po nant̄ de eis super locum corrosum.

Edicamē qd̄ narrauit andromachus ad omnē dolorē dentiū ⁊ ad oēs egritudines accites ex eo ⁊ ad stuporē. ℞. piperis ⁊ piretri ⁊ lactis titimali ⁊ galbani oīum an̄. ptē. i. terant̄ ⁊ cōficiant̄ cū storace ⁊ ponaī sup locum corrosum.

Edicamē iuuatiuū ad pulsationē dentiū. ℞. pul pe coloquintide partē. i. ⁊ oleo ptē. i. ⁊ bulliant in pyxide lapidis aut cochliari de ferro ebulli tione vehementi cū oleo ⁊ aceto vini deinde auferaī ab igne ⁊ distilleī de eo in aurē que sequiī molarē dolentē distillatione post distillationem.

Auxiliū molariū. Jnūde ad molarē in quo nō valet medicamē vehementis pulsationis. Et as sume ex oleo quātitatē. ʒ. i. ⁊ aque sarfuci sicci ⁊ harmel oīū ana. ʒ. s. terant̄ bene deide proiciant̄ in oleo deinde incēde ad duas acus magnas qb⁹ vtunī sellarij ⁊ igni eas in loco foraminis earū deinde aperi os egri et cōsidera dentē quē vis cauterizare ⁊ tūc si fuerit in eo ali quid munda ips̄ ⁊ pone sup ips̄ cānulā ferri aut arundi nis aut argēti ⁊ submerge vnā duarū acuū in oleo illo deide intromitte eā in cānulā ⁊ pone eā sup molarem. Nūq̄ȝ infraī illa accipe aliā fac illud septē vicib⁹ nūero nā dolor ei⁹ sedaī ⁊ egrediī ex molari aq̄ coloris dētiū.

Entricaū quo fricant̄ dētes qd̄ narrauit demo crit⁹ in libro suo. Accipe cornu cerui adusti q̄r tā lib. xvi. salis. ʒ. ii. amoniaci sicci qd̄ nō ē amari saponis frustruȝ. i. magnū vel masticis. lib. iii. aut plus parū squinātī albi tantundē piperis albi. ʒ. i. folij. ʒ. ii. te rant̄ oīa ⁊ administrentur.

Edicamē qd̄ nominaī surmalem cōferēs ad apata ginziue ⁊ mollificationē ei⁹ ⁊ mūdificat dentes. Accipe cortici ḡnato p pōdus. ʒ. ii. ⁊ venarū ⁊ balaustie ⁊ sumac oīū an̄. ʒ. i. cōstringe ⁊ cōtere illud de inde affer ex eo cū digitis tuis ⁊ frica cū eo locū dolo ris deide accipe ex eo cū pāno lini ⁊ pone ipsuȝ sup eū.

Entricaū mūdificās dētes ⁊ stringit gingiuā ⁊ efficit bonū oris odorē. Sumaī sal gēma ⁊ te raī ⁊ cōficiaī cū melle ⁊ ligeī in charta ⁊ proicia tur in prunis ⁊ dimittaī ibi donec fiat sicut prune deide auferaī ab igne ⁊ extinguaī cū vino ⁊ proiciaī i vino bo no aut mellis ⁊ dimittaī donec infrigideī ⁊ teraī ⁊ sumaī de eo pars. i. ⁊ spume maris pars. i. ⁊ ponaī cū illo cina momi pars. i. ⁊ myrrhe pars. i. ⁊ cineris seche ⁊ ciperi ⁊ floris squināti oīuȝ ana sexta partis. i. fragmentoꝝ xi loaloes medietas ptis. i. ⁊ zuccari ptes. iii. ⁊ cansore. x. ptis. i. teraī illud ⁊ misceaī ⁊ fiat dentifriciū in oī mane.

Edicamē qd̄ cōfortat dentes ⁊ molares q̄n ē in eis debilitas. ℞. cere ⁊ mellis amboꝝ ana pon. ii. liquefiāt in sole aut cū aq̄ calida ⁊ cōmisceaī cū eis piperis pars. i. ⁊ ponaī in termino vnguēti ⁊ precipia tur vēti eo vt masticet ipm̄. Qd̄ si videris medicamen exiccatū proiice in eo aliquātulū olei ⁊ masticz iterū quē masticaī facit in hoc vltimā operationē.

Aliud qd̄ cōfortat dētes ⁊ gingiuā. Cornu cer uini adusti pondus. ʒ. x. ⁊ foliorum cupressi adustorum pondus. ʒ. v. ⁊ nucum cupressinorum adustarum pōdus ʒ. v. ⁊ radicis cōtaurce pōdus. ʒ. x. ⁊ capilli veneris [illegible] pōdus. ʒ. v. ⁊ ros. [illegible] capitib⁹ ⁊ spice odorifere oīum ana pōdus. ʒ. ii. tere ⁊ cribella cū [illegible].

Tractatus quintus de ore ⁊ gutture ⁊ voce [illegible] sinantia ⁊ squinantia.

Nquit Galienus qd̄ experimentum q̄ [illegible] sine recētes succus [illegible] statim ⁊ [illegible] radice liquiritie.

E vuula ⁊ duab⁹ amigdal. Medicamē [illegible] ad vuulā mollificatā ipsam. ℞. [illegible] i. myrrhe auī. i. aluminis [illegible] viridis auī. ii. terantur ⁊ administrētur.

Enter superior humiditas pectoris. Medicamen iuuatiuū ad humiditatē factā i pectore. ℞. galba ni ⁊ storacis liquide amboꝝ an̄. ʒ. i. [illegible] ʒ. i. radicū liquiritie. ʒ. ii. terant̄ q̄ ex eis teri [illegible] storace ⁊ galbano ⁊ [illegible] mell [illegible].

E tussi medicamē gutturale. [illegible] medicabiī cū eo. ℞. olibani auī. i. [illegible] positione alia auī. iii. myrrhe auī. i. [illegible] ne alia auī. iii. croci auī. i. [illegible] squille auī. ii. vini dulcis [illegible] vino donec vinū inspissetur deinde proiciaī [illegible] ponantur relique medicine sup oīum.

Edicamē gutturale quod [illegible] Gal. q̄ ipse medicat⁹ ē cū eo [illegible] in pulmone ⁊ ē medicamē [illegible] spice celtice auī. iiii. amomi auī. [illegible] spice īde auī. iii. squināti auī. ii. casie [illegible] amomi auī. x. olib[illegible] auī. iii. myrrhe auī. [illegible] ris assedegi auī. iiii. succi liquiritie auī. [illegible] mandra gore auī. v. masticis auī. ii. croci auī. [illegible] medicinas deide accipe dactilos [illegible] lis aut vino bene ⁊ sume de eo [illegible] de granis pini maioris cōmixta grana [illegible] eo de medicamine quātitatē [illegible] ca dieb⁹ aliq̄t deide da in potu [illegible] ne duob⁹ dieb⁹ aut trib⁹ ita vt nō [illegible] aliud p̄ter ips̄ deide sumat in potu post [illegible] facta cū aloe quātitatē cochlearij [illegible] ra cū hac medicina illā in cōtinua [illegible] do cū lacte asinino ⁊ [illegible] inde dimitte eū aliq̄t dieb⁹ ⁊ cura [illegible] cū assiduatione medicinaꝝ [illegible] cursus fuerit fortis tūc proiice in [illegible] castoreum.

Aliud de medicinis Galieni ad egritudines cōīne pulmonis ⁊ vlcera pulmonis [illegible] et sanguinis [illegible] attracti ad pect⁹ [illegible] eui⁹ sputū est difficile et est medicamē [illegible] mi albotim auī. iiii. croci auī. iii. olibani [illegible] myrrhe tantundē cinamomi tantundē amomi auī. [illegible] gne auī. iiii. radicū lilij et [illegible] auī. ii. ⁊ casie lignee nigre auī. [illegible] dactiloꝝ de [illegible] auī. ii. [illegible] bani clari mūdi [illegible] auī. i. [illegible] ni i descriptione alia auī. i. mellis [illegible] quantē mel ⁊ gūmi albotim i vase [illegible] mino spissitudinis tūc proiice cū eo galbani ⁊ [illegible] ipsum donec perueniat ad terminū et [illegible] latur stilla aliqua nō dilataī deinde [illegible] iice super ipsum medicinas contritas ⁊ [illegible]

fugitur de aqua caulis masticādo ⁊ proijciatur fex ⁊ deglutiatur: succus valet ad illud valde.

p Pillule q ponūt sub lingua ⁊ cōferūt ad asperitatem cāne pulmonis ⁊ abscisionē vocis ⁊ reliquas egritudines cāne. R. dragaganti ⁊ gūmi amborum ana auī.iii.myrrhe ⁊ olibani ambo ana auī.i.s. croci auī.i.succi liquiritie auī.s.carnē dactilo trū vini dulcis q̄ntū sufficit ad cōficiendū cū eo ⁊ ponat sub lingua de hac medicina q̄ntitas fabe ⁊ ꝓpiatur egro vt deglutiat qd̄ liquefit de ea.

n Aūt ad illū q habet tussim. R. seminis lini torrefacti cōtriti ⁊ passularū carnosarū enucleatarū ambo ana i kist.i.grano pini magni torrefactor ⁊ auellanarū excorticatarū ambo ana cotila.i.piperis albi.ʒ.ii.croci.ʒ.i.mellis boni lb.iii. cōstringant ⁊ terant ⁊ decoq̄ntur semen lini ⁊ mel donec inspissetur deinde ꝓijciantur sup ipsum reliq̄ medicine ⁊ puluerize eas ⁊ cōfice ⁊ da de eo quantum sufficit.

o Lectum diuini conferens ad tussim ⁊ ē medicina nobil de q̄ dixit Gal. q ipse medicat⁹ ē cū ea R. opij auī.x.semi lactuce auī.xx. castorei auī.xvii.rute hortulane sicce auī.xiiii.seminis lini auī.xvi.radicū oppoponaci auī.xxvi.myrrhe auī.xiiii.croci auī.vi.cōficiat cū melle ⁊ detur de eo in potu q̄ntitas fabe vni⁹.⁊ os desumat de eo in potu ille q hȝ febrē cum aqua ⁊ q febrē nō habet cū vino ⁊ illud in sero.

p Pillule ad tussim. R. storacis et myrrhe et opij oium aā.auī.iiii.olei balsami ⁊ croci ambo aā.auī.ii.tere simul ⁊ cōfice ⁊ vtere.

m Edicamē qd̄ cōfert ad oēm tussim ⁊ ad oēs materiā currentē ⁊ debellet interiores qd̄ narrauit abulucas. R. serapini gūmi mirrhe oppopanaci piperis albi oiuȝ ana auī.ii.baccarū lauri mundatarū auī.iiii.terant ⁊ cōficiant cum aqua.

m Edicamen ad sputū sanguinis qd̄ narrauit andromachus. R. acatie auī.iiii.rosaꝝ siccarū aure.viii.fruct⁹ granate agrestis auī.viii.myrrhe auī.ii.dragaganti auī.i.cōficiat cū aqua ⁊ fiāt ex eo trocisci ⁊ sit pondus cuiuslꝫ trocisci auī.i. ⁊ detur in potu cum aqua pluuiali.

Edicamen aliud ad tussim cōferens ad spēs tussis ⁊ abscisionē vocis. R. granoꝝ papaueris ⁊ sūt papauera cū cortice suo.l.numero ⁊ apij montani triti lb.iii. ⁊ sucados mūdati ⁊ rasini ⁊ rob. siccarum ⁊ radicū lilij ⁊ balaustiaꝝ oiuȝ aā.ʒ.iii. ⁊ cinamomi pōdus.ʒ.ii. ⁊ spice pōdus.ʒ.i.s.cōtere has medicinas ⁊ infunde in aq̄ pluuialis sextar.v. ⁊ dimitte trib⁹ dieb⁹ deinde decoque sup ignē leuē donec remaneat aq̄ tertia pars deinde exprime ⁊ cola ⁊ ꝓijce fecem ei⁹. deide tere gummi arabici ⁊ dragagāti ambo aā.lb.i myrrhe lb.s. et succi liquitie lb.i. ⁊ masticis ⁊ croci ambo pōdus.ʒ.i. teratur totū illud optime ⁊ ibibat ex illa aqua paulatim donec cōpleat tota deinde fundant sup ipsa rob lb.xxiiii. et decoq̄tur leni igne donec coaguletur ⁊ reponat in vase vitri ⁊ medicet cū eo omnis spēs tussis.

l Looch de pino qd̄ cōfert illis sup quos tussis fit vehemens ⁊ q̄ excitat in eis expelliūt pus ⁊ superfluitates.cui⁹ hec est ꝓmixtio. Seminis lini torrefacti ⁊ amigdalarū dulciū mundatarū ⁊ granoꝝ pini ⁊ gūmi arabici ⁊ dragagāti oiuȝ aā.pōdus.ʒ.iii. ⁊ dactiloꝝ albeiron.x.numero. Tere medicinas ⁊ dactilos ⁊ funde sup eas mellis ⁊ butyri q̄ntū suff.ōc ⁊ teratur donec fiat sicut mel spissum.cui⁹ dos sit sic̄ galla mane ⁊ sero.

l Looch qd̄ fit cū glutino alimbat faciēs ad asperitatē gutturis ⁊ abscisionē vocis ⁊ sputū sanguinis ⁊ pus ⁊ aperit oppilationes.cui⁹ hec ē ꝓmixtio. Seminis lini torrefacti ⁊ passulaꝝ ablatis granis amboꝝ aā.lb.i.granoꝝ pini ⁊ amigdalaꝝ dulciū ⁊ amigdalarū amararū oiuȝ aā.ʒ.vi. ⁊ irecos ⁊ assari ⁊ glutinis alimbat ⁊ vetaꝝ liquitie ⁊ gūmi arabici oiuȝ aā.ʒ.iiii. ⁊ fenugreci cocti ⁊ dragagāti amboꝝ aā.ʒ.iiii. ⁊ piperis albi ⁊ eruce emollite ⁊ ciceris mollis ⁊ aristol. et medulle t.i.ici ⁊ ameos ⁊ nasturtij ⁊ ficuū oiuȝ aā.ʒ.i. ⁊ myrrhe ⁊ croci ⁊ olibani oiuȝ aā.ʒ.s.contrange totū et cōtere ipsū bene ⁊ cōfice cū melle aut cū vino decocto et fac lambere de ipso mane ⁊ sero quantū est galla.i. ⁊ ponat ipsum sub lingua sua quādo dormit.

m Edicamē qd̄ cōfert ad tussim ⁊ vehementi siccitatis pectoris. Amigdalarū dulciū ⁊ amararum ⁊ seminis lini torrefacti ⁊ granoꝝ pini oiuȝ aā.ʒ.v. ⁊ anisi ⁊ dragagāti ⁊ gummi arabici oiuȝ aā.ʒ.ii. ⁊ succi liquitie aut dent ei⁹ pōdus.ʒ.i. ⁊ zuccari ⁊ penidioꝝ amboꝝ aā.ʒ.ii. Tere ea ⁊ puluerisa ⁊ cōfice ipsum cum aqua feniculi bulliti ⁊ fac de ipso pillulas ⁊ ponat sub lingua sua ille q vult dormire vnā aut duas.

l Looch ad tussim q̄ fit ex chimo frigido viscoso. Cinamomi ⁊ sefenicli āboꝝ aā.ʒ.v.storacis liqde.ʒ.x.ist ci ⁊ amigdalaꝝ amboꝝ aā.pondus.ʒ.x.olibani ⁊ gūmi amigdalarū ⁊ glutini oiuȝ aā.ʒ.v.kesmes ⁊ sūt passule paruule sine granis.ʒ.xx.agarici.ʒ.v.storacis ⁊ aloes amboꝝ aā.ʒ.iiii.tere storace cū melle ⁊ illūde olibanū ⁊ aloen ⁊ alkesmes in rob ⁊ tere reliq̄ ⁊ cōfice cū melle storacis dosis.ʒ.i.

a D sputū sanguinis. Trocisci quos cōposuit medicus de illis de tebulis cōferētes patiētib⁹ sputū sanguinis ⁊ patiētib⁹ vlcera in pulmone ⁊ habētib⁹ saniē aggregatā i pectore ⁊ patiētib⁹ egritudines q̄ sunt ex genere materierū attractarū. quoꝝ hec ē ꝓmixtio. Seminis iusquiami al. ⁊ corticū mādragore āboꝝ ana.auī.v.masticis auī.xx.karabe ⁊ radicū lilij ⁊ croci oium aā.auī.xxx.psilij auī.xl.aque dulcis sextarij.ii.permisceatur ⁊ administret.

Rōsci alij q nolant piper cōferētes patiētib⁹ sputū sanguinis ⁊ hñtib⁹ fluxū vētris ⁊ vlcera i intestinis ⁊ ei ad eu⁹ flōus attrahi mā. R. floris caducoꝝ granatoꝝ ⁊ spinarū egyptiaꝝ ⁊ granatoꝝ silnestriū ⁊ succi barbe hirci ⁊ succi acatie oiuȝ aā.auī. vi.licij ⁊ reubarbari ⁊ opū oiuȝ aā.auī.iiii.myrrhe auī.ii.terant bene ⁊ cōficiant cū aqua in qua decocta sit grana myrti aut cū aqua frigida ⁊ administrentur.

c Confectio q̄ refert arasthomacis ⁊ ē medicina mirabilis cōferēs patiētib⁹ sputū sanguinis ⁊ habētib⁹ tussim ⁊ q hȝ vlcus i pulmone ⁊ cū ei⁹ pectore ē sanies cōgregata ⁊ ad disruptionē accidētē in lacertis ⁊ ad flōus q expellit cibū ⁊ colicā passionē et flatū vētris ⁊ vlcera i intestinis ⁊ egritudines vesice ⁊ prefocationē matricis ⁊ febres q̄ hūt paroxismos quaȝ de ea sumit i potu parū ante horā ꝑiodi p horā vnā ⁊ ad malitiā cōplonis ⁊ extenuationē ⁊ medicinas pntiosas et morsus reptiliū hñtiū venenū.cui⁹ ꝓmixtio hec ē. Cinamomi ⁊ costi ⁊ galbani ⁊ castorei ⁊ opij ⁊ melanopiperis ⁊ macropiperis ⁊ storacis oiuȝ aā.ʒ.i.mellis kist.i. terantur medicine ⁊ cicotrigonizet ⁊ decoq̄t galbanū cū melle donec liq̄fiat deide colet ⁊ ꝓijciant desup reliq̄ medicine et reponat in vase vitri aut argēti et det i potu de ea q̄ntitas fabe cū aq̄ mellis et distillentur super ipsum de eo oleo lisamino tres gutte.

f Frupus q refert faciēs ad difficultatē anhelit⁹ et ē medicamē vtile. Sumant passulaꝝ enucleatarū acsenē.i.et ē pō et fenugreci ablutimidē et aq̄ pluuialis kist.i.decoq̄t donec dissoluant et colet aq̄ eoꝝ et ducet et sūat d ea i potu mlicrās ꝑnuo postq̄ calefit.

p Edicamen cōferēs ad sputū sanguinis ꝛ pus et superfluitates que attrahunt ad pectus. ℞. granorū iusquiami albi ꝛ corticū radicū mandragore ꝛ vini boni ꝛ olibā albi ꝛ storacis liqde ꝛ opij ꝛ granorū pini ꝛ cupressi oium ana pōdus .ʒ.x. ꝛ masticis et karabe ꝛ alesiras oiū añ .ʒ.xxx. infundāt alesiꝰ in aqua calida nocte vna deinde exp̄mat ꝛ sumat aqua eius ꝛ terant relique medicine bene ꝛ misceant ad inuicē ꝛ fiāt trocisci. Sitq3 vnusq̄sq3 trociscus .ʒ.s. ꝛ detur potu apud mansionē trociscus vnus cū aqua frigida.

m Edicamen qđ cōfert ad sputū sanguinis. Opij pondus .ʒ.i. ꝛ cinamomi pondus .ʒ.i. ꝛ castorei ꝛ piperis ꝛ macropiperis ꝛ myrrhe oium ana .ʒ.i. ꝛ croci pōdus .ʒ.ii.s. ꝛ karabe pondus .ʒ.s. ꝛ balaustiarū ꝛ gūmi ꝛ anisi oium ana .ʒ.i. terant medicine ꝛ cōficiant cū succo auricule hedi ꝛ fiant trocisci ꝛ sit ois trociscus .ʒ.s. ꝛ exiccent in vmbra ꝛ bibat de eis trociscus vnus cū aqua tepida.

t Rociscus alꝰ. ℞. karabe ꝛ corallī ambo℞ añ .ʒ.iii. acatie ꝛ succi barbe hircine ambo℞ ana .ʒ.ii. balaustie .ʒ.iii. se. portulace .ʒ.vii. papaueris albi ꝛ nigri ꝛ rosarū ꝛ spodij oium ana .ʒ.ii. cornu cerui adusti .ʒ.ii. ꝛ resini .ʒ.i.s. coclea℞ adustarū .ii. terre sigillate .ʒ.iiii. fiant trocisci auř .i. ꝛ administrentur.

t Rociscus alius ad sputū sanguinis qui est ex humiditate ꝛ mollificatione venarū. Corticus turis ꝛ turis ambo℞ ana .ʒ.v. radicis siquirāe .ʒ.vii. resini ꝛ masticis ambo℞ ana .ʒ.iii. darsiseban et cymini torrefacti ꝛ calamēti montani oiū añ .ʒ.v. myrrhe ꝛ croci amborū ana .ʒ.vi. calcadis .ʒ.iiii. spice ꝛ castorei ꝛ succi barbe hircine ꝛ acatie ꝛ rosarū oium ana .ʒ.iiii. tere ꝛ cōfice cū decoctione gallarū ꝛ fac trociscos auř .vnius.

c Oagulatio sanguis in pectore. Medicamē confereus ad illud. Fenugreci mollis .ʒ.ii. aristol. pondus .ʒ.i. myrrhe pōdus .ʒ.iii. anisi rosarum ambo℞ añ .ʒ.ii. radicū liquiritie ꝛ piperis ꝛ salis oium ana .ʒ.i. Confringant ꝛ cōterantur ꝛ cōficiātur cū aqua frigida ꝛ fiant trocisci quorū vnusquisq3 sit pōdus .ʒ.i. ꝛ exiccent in vmbra ꝛ detur in potu de eis trociscus vnus cū aqua radicū feniculi ꝛ radicū apij decoctarū quibus te facriati, ꝛ terat trociscus ꝛ misceat cū ea ꝛ sumatur in potu: est enim medicamen bonū quoniam liquefacit sanguinē cōgelatū ꝛ educit ipsum ꝛ mūdificat locū eiꝰ.

p Thisis ꝛ vlcera pulmonis. Medicamen cōferens ad vlcera que sunt in pectore ꝛ pulmone ꝛ cōsolidat ea ꝛ sanat ea. ℞. balaustiarū ꝛ rosarum siccaꝝ ambo℞ ana .ʒ.iiii. sanguinis draconis ꝛ medulle tritici ꝛ olibani oiū ana .ʒ.ii. gūmi arabici ꝛ dragaganti ꝛ masticis oiū ana pōdus .ʒ.iii. acatie ꝛ croci amborū ana .ʒ.s. karabe ꝛ myrrhe ambo℞ añ .ʒ.i. marcite .ʒ.v. terant ꝛ cōficiant cū rob cydoniorū aut rob myrti deinde fiāt trocisci: sitq3 ois trociscus auř .i. ꝛ exiccentur in vmbra ꝛ dentur in potu.

m Edicine que sunt ad cor. Cōfectio in q̄ ponitur karmel tartarina. ℞. se. harmel ꝛ nigelle ꝛ camfore ꝛ castorei ꝛ seminis iusq̄ami albi ꝛ aristol. et opij ꝛ alesire ꝛ alesiscium ꝛ piretri ꝛ pipis ꝛ origani ꝛ collognide ꝛ spice ꝛ se. apij ꝛ seminis rute ꝛ carui ꝛ croci ꝛ nucis muscate ꝛ casie ꝛ costi oium ana .ʒ.s. ꝛ serapini ꝛ oppoponaci ambo℞ añ .ʒ.iiii. ꝛ zuccari pondus .ʒ.i. ꝛ mellis quantū necesse est. Dosis eius sorbi pōdus .ʒ.i. ꝛ debili pondus .ʒ.s.

m Edicamen aliud cōferēs ad pulsum cordis et timorē ꝛ epilepsiā. Spice ꝛ cinamomi ꝛ zedoarie ꝛ doronigi oium ana .ʒ.ii. se. anisi .ʒ.i.s. medicine terant ꝛ permisceātur ꝛ detur in potu de eis pondus .ʒ.i. cū .ʒ.i. vini in quo infusa fuit lingua bouis ꝛ bibat de illis in oi mense tribus diebus continuis.

Tractatus sextꝰ de ventre inferiore. Debilitas stomachi ꝛ eiꝰ debilitas ad medicationē stomachi ꝛ eiꝰ debilitatē. eiꝰ medicationē.

o LEum ... chi ꝛ eiꝰ debilitatē. eiꝰ medicatio. Medicinis ꝛ aloe ꝛ succi absinthij ꝛ opij ꝛ cotonei ꝛ olei de cydonijs ... sufficit perfusū ꝛ misceatur cū stomacho cū lana lini. Debilitatis vt addicitur huius medicine calor addere ... dani partē vnā ꝛ storacis partē vnā. Si volueris facere ipsam stipticā cōfortatiuam tunc adde ... succo acrestē aut succo hypoquistidos.

m Edicamen ad debilitatē stomachi ꝛ malā digestionis. ℞. ebulorū bullitorum ... doniorū ꝛ bullitē .ʒ.iii. ... coctorum ꝛ cymini infusi in aceto ꝛ torrefacti ... masticis oium añ .ʒ.ii. seminis apij ꝛ ... to amborum añ .ʒ.i. xiloaloes et galie ambo℞ ana .ʒ.s. mente .ʒ.iii. margaritis .ʒ.i. ꝛ rosarū .ʒ.iii. granorū granato℞ .ʒ.viii. sumac .ʒ.iii. cinamomi et ... spice oium ana .ʒ.i.

l Debilactatum confortans stomachum. Aque ... et aque rosarū et aque malo℞ et aque cydoniorum et aque salicis oium ana ... sandali albi et rubei et rosarū et croci et ... balaustiarū et ramich et xiloaloes et galie ...

c Mplastrū ad ... spice et casie oius añ .ʒ.iiii. aloes ... rū añ .ʒ.iiii. croci .ʒ.ii. ... mi et myrrhe oius añ .ʒ.i. olei nardi ...

a De stomaticos. Hiera ... confert stomacho. ℞. aloes ... assari .ʒ.s. rosarū siccarū et ... sic oius añ .ʒ.s. ... sicca sicut vel hiera.

t Rocisci qui dicuntur a medicis ... ad inquietudinem stomachi propinquam ... ad omnem inflationem et ... nonnē cibū suū et ad egritudinem ... auř .vi. anisi auř .vi. absinthij auř .iii. ... psione alia masticis ... auř .iii. piperis auř .iii. myrrhe auř .ii. cinamomi auř .vi. opij auř .ii. castorei ... ciat cū aqua et fiant de eis trocisci ... sicca ... est auř .i. ad stomachum ...

b Jera q̄ refert ... ad ... stomachi et ei q ... inflationē et confert ad ... egritudines matricis et ipsa ... medicina mirabilis ad ... rem renū et prouocat menstrua. ℞. aloes ... ʒ.i. et croci .ʒ.i. spice .ʒ.i. cinamomi ... sarni oium añ .ʒ.i. Tere et cribella et ... vere ita vt des in potu illi cuiꝰ ... auř .i. cū aqua frigida et illi qui ... dis ad stomachū eiꝰ materia da i potu de ea ... bet apa in aliquo mēbro℞ ... in potu cū aq̄ mellis. et ille q indiget ... na eius aut prouocent menstrua ... aqua feniculi cōtriti bullita et colata.

c Mplꝫ poloarchie ... ad ... das intrinsecas. ℞. opi ... añ ... gūmi albi ... quantum sufficit et ... addāt bdelij ...

Edicamen qđ dicit diasireos faciēs ad oēs corruptiones cōplonis stō̄i ⁊ aggregationē aque ⁊ lenit ventrē. ℞. ireos pondus ʒ. xxiiii. piperis pondus ʒ. xx. zinziberis ⁊ aniudem ambo𝔷 añ. ʒ. xii. anisi ⁊ masticis ⁊ se. feniculi oīu𝔷 añ. ʒ. iiii. ameos ⁊ se. apij oīu𝔷 ana ʒ. viii. tere ⁊ confice cū melle: dosis eius sit sicut galla cum aqua.

Lectuariū de carui cōferens ad dolores stōi et oppilationes q̄ sunt in eo ⁊ in epate ⁊ paruitatem digōnis. Sumant carui ⁊ ameos ⁊ se. apij ⁊ zinziberis ⁊ passularū enucleatarū ⁊ siseleos ⁊ se. baucie oīum ana ʒ. iii. amigdalarū amara𝔷 mundatarū ex cortice suo pondus ʒ. vi. tere ⁊ cōfice cū melle: dosis ei⁹ quantum nabacca cū aqua tepida.

Lectuariū de galanga cōferens ad vehementiā frigoris in stomacho ⁊ epate ⁊ digerit cibū ⁊ fugat ventositates ⁊ stōum efficit bonū. ℞. galāge ⁊ cinami ⁊ piperis albi oīum añ. ʒ. ii. beḣ ⁊ cinamomi ⁊ neremisch oīum añ. ʒ. iii. macropiperis ʒ. vi. zinziberis ʒ. viii. se. apij ⁊ anisi ⁊ cymini ⁊ carui ⁊ taliffar oīu𝔷 añ. ʒ. i. penidiorū ⁊ zuccari triplū medicine tere cōmisce. et sit dosis eius ʒ. ii.

Appetitū. Cōfectio abscindēs appetitū lunib. hiere ʒ. vi. myrobalano𝔷 nigro𝔷 ⁊ bellirico𝔷 ⁊ emblico𝔷 oīum añ. ʒ. iii. anisis benden ʒ. v. cōficiat cū melle dispumato ⁊ detur ī potu de ea ʒ. iii. cū aq̄ in q̄ decocta sunt mastix ⁊ anisu𝔷 ⁊ mēta ⁊ scoria decocta.

Vomitus ⁊ nausea. Sirupus abscindēs vomitū pbatus. ℞. cymini ʒ. iiii. masticis ʒ. iii. granorū granato𝔷 ʒ. xx. mente ⁊ sisimbrij amborum ana vncias v. decoquant cū aque lb. iiii. donec remaneat lb. i. ⁊ colatur ⁊ proiiciatur galie ʒ. i. ⁊ detur in potu de eo in mane ⁊ sero.

Singultus. Medicamen ad singultu𝔷 mirabile forte. vini boni odoris lb. viii. mellis dispumati lb. ii. decoquatur illud donec bulliat ⁊ cōsumat ei⁹ sexta deinde auferat ab igne ⁊ piciant in eo costi et masticis ambo𝔷 añ. ʒ. iiii. apsinthij pōdus ʒ. vii. squinanti ⁊ spice ⁊ folij ⁊ rosarū ⁊ aloes ⁊ agarici ⁊ croci oīum añ. ʒ. ii. assari ⁊ xiloaloes indi ⁊ casie oīu𝔷 añ. ʒ. iiii. triturēt ⁊ sit dosis eius cochlearium.

Par ⁊ apata epatis. Vnguentū de muradasacrim cōferēs ad apa qđ accit ex corrosione aut aliis. cui⁹ pmixtio hec est. ℞. almuradasacri𝔷 ʒ. iiii. ⁊ xiloaloes ⁊ croci ⁊ baccarum lauri ⁊ amoniaci ⁊ myrrhe ⁊ alkeiati oīu𝔷 ana pōdus ʒ. iii. ⁊ cere pondus ʒ. iiii. cōfringe ea ⁊ cōtere ⁊ aggrega ipsa ⁊ liquefac cerā cū sufficiēti q̄titate olei ō lilio ⁊ olei arzalu pōdere ʒ. iii.

Vlcus epatis. Cōfectio facta cū epate adib cōferēs ad dolorē epatis ⁊ splenis ⁊ stōi ⁊ vētositates ⁊ dysenteriā ⁊ tussim chronicā ⁊ illis qui euomūt sanguinē. ℞. croci ⁊ myrrhe ⁊ opij ⁊ castorei ⁊ se. iusquiami albi ⁊ castorei ⁊ condumeni ⁊ papaueris ⁊ spice ⁊ eupatorij ⁊ epatis adib ⁊ cornu dextri de cornibus capre adusti oīum partes eq̄les terant q̄ ex eis terant ⁊ soluant q̄ soluenda sunt in vino ⁊ cōficiant cum melle dispumato ⁊ administret post sex menses. ⁊ sit dosis sicut cicer cū eo qui cōuenit de potibus.

Malitia cōplonis. Olei de mezerion ʒ. x. infundat in lb. i. aque die ⁊ nocte ⁊ ponat ī vase ⁊ bulliat lēto igne donec remaneat de aq̄ lb. s. ⁊ auferat ab igne ⁊ dimittat donec infrigi ⁊ colet ⁊ reducat ad vas ⁊ fundat sup eā olei amigdalini dulcis quarta lb. i. ⁊ bulliat donec cōsumat aq̄ ⁊ remaneat oleum ⁊ inuoluant medicine cōtrite cribellate cū hoc oleo. Ex his myrobal. citrino𝔷 ⁊ bellirico𝔷 ⁊ emblico𝔷 oīum añ. ʒ. x. tamarindo𝔷 ʒ. lxxx. pruno𝔷 xxx. numero iniubarum tantūdē casie fistule lb. i. passularu𝔷 lb. s. Aggrega has medicinas intus pter casiā fistulā ⁊ pone ī vase lapideo ⁊ funde sup eas aque lb. x. ⁊ decoquatur donec remaneat tertia ⁊ colet sup casiā fistulā ⁊ cōfricet manib⁹ ⁊ colet ⁊ reducat ad vas ⁊ piciat sup eā penidiorū emina i. et decoquatur donec fiat ei spissitudo mellis ⁊ fundat super ipsam olei amigdalini lb. s. ⁊ puluerizent desup medicine cribellate deinde oleo pdicto ⁊ bulliat donec coaguletur ⁊ deponatur ab igne ⁊ ponatur in vase vitri. cui⁹ dosis sit ʒ. vi.

Vsus ad inceptionē aque factū cū lacte cameliū aut cū aqua casei aut cū aqua oleri. cui⁹ hec est pmixtio. ℞. succi eupatorij ʒ. i. s. lacce ʒ. ii. aristol. ʒ. i. s. floris squinanti ʒ. i. croci ʒ. i. s. se. cuscute ʒ. ii. seminis cucumeris ⁊ portulace ambo𝔷 añ. ʒ. i. scamonee ʒ. i. dosis aure i.

Splen et iteritia medicine splenetice. Medicamen iuuatiuū quod nolatur medicamen vomitus. ℞. aldabach glandium lb. ii. calcis lb. i. ponatur aldabach in vase figuli ⁊ ponatur super prunas donec liquefiat. Quāq3 liquefcit pulueriset sup ipm calx ⁊ permisceantur ambo simul ⁊ liniatur ex eo dum perseuerat calidū sup cutē adib ⁊ ponat. Et oportet q̄ ad ministrat hoc medicamen vt ingrediat eger vēo eo balneū ⁊ dimittat emplastrū sup se ⁊ nō auferat ipsum donec cadat per seips𝔷 ⁊ o𝔷 vt sit sollicit⁹ ita vt abscindat illud quod augmentat de corpore in prīmis.

Aliud opatio iuuamēti cuius ad spleneticos est manifesta in die suo. Et o𝔷 antequā cū eo emplet vt regat eger regimine quo oportet trib⁹ dieb⁹ cuius hec est pmixtio. ℞. myrrhe ℥. iii. turis minuti ℥. iii. sinapis alexādrine condumeni ambo𝔷 ana ℥. ii. aceti squille q̄ti sufficit. terant sinapis ⁊ condumeni ⁊ cribellent. Minutū vero turis ⁊ myrrha terant ⁊ piciat sup ea ambo medicamen siccum ⁊ cōficiat ⁊ fiat sic vnguētū ⁊ ponat ab hora diarū horarū vsq3 ad horā nonam hora𝔷 deīde igrediat eger balneū ⁊ emplm sup eū qđ ergo mollificat sic cū igredi tinā ⁊ pcipe ei vt plonget morā in tina ⁊ egrediat illud qđ est in eo de aq̄ ⁊ vt nō superueniat ei sincopis ⁊ approximet naso ei⁹ acetu𝔷 ⁊ calamentū siluestre q̄ ipse olfaciat ⁊ solue pānos qb⁹ ligatū est emplm paulatim. Quāq3 egredit de balneo eiba eū piscib⁹ salitis sine pane ⁊ da ei in potu die primo ⁊ in die tertio ⁊ pcipe ei vt exerceat ante illud exercitio ī quo possibile ē vt fiat anhelitus frequēs cōtinuus.

Aliud sugitiuū forte ⁊ est medicamē vale ⁊ confert hydropicis ⁊ spleneticis ⁊ habentib⁹ egritudines antiq̄s. ℞. resine decocte lb. iiii. cere lb. ii. sulfuris quē nō tetigit ignis lb. i. minuti turis lb. i. picis lb. ii. aluminis humidi lb. i. baurac lb. i. aristol. ʒ. iii. radicis cucumeris asinini ℥. iiii. aloes ℥. vi. piretri ℥. vi. lactis mori ℥. iii. aceti sust. i. s. vini italici sust. s. ⁊ nos ponim⁹ loco aceti olei con las. iii. pparā ipsa s𝔷 illud exemplu𝔷.

Aliud sugitiuū forte de illis que efficiūt opationē planā est hoc medicamē. Sumat de cancris fluuialibus et abscindantur pedes eoru𝔷 et cauda ipsoru𝔷 et exicca ipsos ⁊ contere eos et accipe de eis pondus aur. i. et commisce cum eo opij sextam aur. i. et solue ipsum cum aqua illius fluuij de quo sumptus fuit cancer et da ipsum in potu habenti egritudinem et pone in quibusdam horis cum opio de oleo balsami cuius pondere sit sm egritudinem.

Vlcus splenis. Vnguentum qđ confert ad duriciem existentem in splene et sanat. ℞. condumeni et sinapis et piretri et fenugreci decocti

oium ana partē vnā.tere ergo ea bene ⁊ cōtere ipsa cū aceto deinde funde sup ea oleū deinde laue cū eo splenes ⁊ habens ips͂ abluat se in balneo deinde ponat͂ emplm̄

Capitulum de intestinis.

Clistere cōferēs ad vlcera in vētre ex qbus diso ea emittit sanguinē ⁊ noiant ipsa romani dysenteriā. Accipe de adipe renū caput iuuenis ⁊ decoque eū cum hisch deinde accipe de aqua hisch ⁊ pinguedine adipis sacr aiati.ij. ⁊ accipe de aq̄ risi decocti ⁊ oleo ros͂ de vnoquoq͂ sacraiati.i. ⁊ acatie trite pondus ʒ.i.s. ⁊ gūmi arabici triti ⁊ cerusse trite amboꝝ ana pondus.ʒ.i. ⁊ vitellū oui: pmisce ergo simul oīa donec fiant in loco vnguēti ⁊ clisteriza cū eo aut accipe sacraiati.i. aque albersandaru hūidi ⁊ sacraiati.s. olī ros͂. ⁊ misce illud p clistere ⁊ fac vt cib᷒ ei᷒ sit ius ciceris cū oleo amigdalino ⁊ granis granatoꝝ ⁊ fac ipm̄ bonū q̄ntū potes ⁊ ciba ipsum de fructibus cydoniorum.

Solutio ventris. Suffuf cōferens ad fluxū ventris chronicum. ℞. balaustiarū ⁊ glandium infusarū in aceto ⁊ torrefactarū ⁊ sumach ⁊ gnorum myrti ⁊ corrath ⁊ hypoquistidos oium ana.ʒ.ii. cymini ⁊ gallarū torrefactarū in aceto ⁊ capitū granatorū dulciū ⁊ fructus tamarisci ⁊ ramich oium ana.ʒ.i. xilo aloes ⁊ galie ⁊ mastice ⁊ spice oiu͂ aā.ʒ.i. seminis acetose ⁊ gūmi ⁊ boli ⁊ succi barbe hircine ⁊ granoru͂ passularu͂ torrefactarum ⁊ xilocaracte ⁊ ist omnium ana.ʒ.s.

Lectuariū ad abscindendū fluxū ventris factū a frigore ⁊ ventositate. ℞. seminis apij ⁊ calami aromatici ⁊ ciperi ⁊ ameos ⁊ xilobalsami ⁊ laudani ⁊ macis oiu͂ aā.ʒ.v. anisi.ʒ.iii.piperis albi.ʒ.ii. cinami.ʒ iii.s.croci.ʒ vii.camfore.ʒ.iii.blacte bizantie.ʒ.iii.s radicū squināti.ʒ.iiii.condimenti.ʒ.ii.sandali albi.ʒ.iiii. dauci.ʒ.iii.ziziberis.ʒ.iii.granoꝝ myrti.ʒ.vii.conficiatur cum rob malorum.

Sirupus de fructib᷒ abscindēs fluxū ventris et superātis cholerā. ℞. acetositatis citri ⁊ berberis ⁊ ribes oiu͂ ana lb.i.zarur granoꝝ granatorū ⁊ sumach oium ana lb.iij.cydoniorū ⁊ malorū granatoꝝ ⁊ piroꝝ oium ana lb.iiij.aque tantūdem īfundant͂ duob᷒ diebus ⁊ decoquant͂ donec sint dissoluta ⁊ colet͂ ⁊ coquat͂ iō ⁊ ponat͂ super ipsam zuccarum.

Abura ⁊ vlcera intestinoꝝ. Medicamen qđ dicit͂ sanguisuga cōferēs ad vlcera īestinoꝝ. ℞. acatie auf.xxv.corticū granatoꝝ auf.lxxv.gallarū auf.xxv.opij auf.xxv.seminis iusquiami albi aure. lxi.auellanarū tritarū auf.clx.sumac seemij auf.lxx.succi sumac seemij auf.ii.s.turis auf.xxv.terant͂ ⁊ aggregentur ⁊ cōmisceantur cum vino nigro.dosis eius integra auf.i.

Medicamen qđ bibitur ⁊ refert͂ ad lubios tarsensem ⁊ est medicamen iuuatiuū ad oēm materiā que attrabit ⁊ ad oēm inflationē. ℞. anisi ⁊ seminis apij aboꝝ aā.auf.ii.se.seniculi ⁊ se.dauce silvestris ⁊ se.arardilon ⁊ est spēs siselcos oiu͂ aā.auf.iiij. opij et seminis iusquiami albi amborum aā.auf.i.s. conficiat͂ cum aqua ⁊ administratur.

Clistere quo vtebat͂ Gal.⁊ est clistere se᷒ ⁊ est cōueniēs ad descriptiones plurimas antiquoru͂. ℞. succi acresteficci auf.vi.aluminis sameni tātundē calcis quā nō tenuit aqua corticū turis oiu͂ aā. auf.vi.arsenici ru.auf.iij.arsenici citrini auf.viij.charte cōbuste aureos.xv.cōficiant͂ cu͂ sirupo de granis myrti ⁊ fiāt ex eis trocisci ⁊ sit pōdus trocisci auf.iii.aut.iiii. ⁊ clisterizet͂ ex eo cū vino pmixto cū aq̄ q̄ntitate cyathorū.ii.⁊ in qbusdā clisterizat͂ ex eo cum aqua pluuie

Trocisci assengnati q cōferunt ad fluxū ventris ⁊ ad vlcera intestinoꝝ ⁊ noiant [illegible] ⁊ sunt ex medicinis valib᷒ [illegible] ventris statim. quorum hec est permixtio. [illegible] myrrhe auf.ii.aloes id [illegible] succi barbe hircine [illegible] ei cupatosij opij gallarū recentiū [illegible] bi oium ana auf.ii.conficiātur cum vino [illegible] trocisci cuiusq͂ quorum pondus sit auf.s.

Vtitur ad rasurā ex phlebo [illegible] refacti.ʒ.x.seminis alchelobes [illegible] ʒ.v.se.mani.ʒ.x.seminis pora.ʒ [illegible] dem gūmi trici.ʒ.vii.boli armeni.ʒ.x.rosa.ʒ.iii.

Clistere ad rasurā propter medicinam [illegible] ⁊ clisterizatur cū butyro ⁊ sanguine [illegible] ⁊ est clistere ad inceptionem rasure [illegible] ⁊ expulsionem materiei. ℞. lentiū.ʒ.x. [illegible] corticū granatoꝝ ⁊ zarur oium ana.ʒ.vi.cydoniorum mundatorū ex granis suis ⁊ pirorū omnium [illegible] decoquant͂ cum trib᷒ libris aque ⁊ [illegible] rum maioꝝ ⁊ aque acresse [illegible] lb.i.⁊ colet͂ ⁊ sumatur de ea tertia ⁊ misceatur [illegible] armeni auf.i.gummi tantūdem charte [illegible] ⁊ cerusse omnium ana.ʒ.i.

Confectio medicine ad colicam [illegible] visa est Gal. in eo cui aduenit [illegible] citur ileos ⁊ in eo qui [illegible] tur in potu de ea quam dolor est vehemens [illegible] be eū quantitate trium auf.iii.cyathorū [illegible] ℞. seminis iusquiami albi piperis albi amborum [illegible] auf.lx.opij auf.xx.croci auf.x.spice [illegible] piretri oium aā.auf.ii.conficiatur [illegible]

Medicamen ad colicam [illegible] in libro rubeo [illegible] fert stomaticis ⁊ patiētib᷒ [illegible] do in eis vehemens fit dolor [illegible] bibitur cum aqua ⁊ melle in [illegible] hec est permixtio. Croci auf.i.spice auf.i.myrrhe auf. ii.costi piperis albi macropiperis galbani [illegible] auf.ii.olei balsami auf.iii.cinamomi [illegible] eis mandragore. Et inueni in descriptiōe alia [illegible] dragore castorei omniu͂ ana auf.ii.seminis [illegible] iiii.⁊ serapini aure.iii.casie aure.iii.conficiatur cū melle.

Mollificatio ani ⁊ egressio eius. Medicamen Gal. conferens ad exitum ani. ℞. fructus plante que dicitur arbo gallarum [illegible] acatie succi barbe hircine corticum [illegible] tis turis ⁊ myrrhe omnium ana [illegible] sicca postq͂ abluitur anus cum [illegible]

Capitulum de lapide renum.

Jeo q͂ omne quod frangit lapidem [illegible] est dubium quia frangat lapidem [illegible] conuertitur.

Confectio cōferens illi qui habet lapidē [illegible] est medicina que frangit lapidē ⁊ prohibet generationem eius post ipsā. ℞. [illegible] seminis apij aure.iii.myrrhe aure.iii.piperis albi [illegible] ris auf.iii.lapidis seemij [illegible] amboꝝ aā.auf.ii.floracis [illegible] auf.iii.seminis papaueris albi auf.ii.[illegible] gdalarū amararū excorticatarū [illegible] iii.se.lini ciperi amboꝝ aā.auf.i.[illegible] sufficit sumatur in potu de ea [illegible]

Medicamen aliud vale inquit Gal. [illegible] rimos de illis quorum renes [illegible] dicati cum eo ⁊ sanati sunt a [illegible]

Et oportet qdem vt assiduet vsus hui⁹ medicine dieb⁹ plurib⁹. est.n. medicamen sanās illū qui habet lapidem ꝛ q habet egritudinē colice ꝛ sanat iterū egritudinē vesi ce. et est iste modus artificij ei⁹. ℞. amell marū excortica tarū ꝛ seminis cucumeris hortulani excorticati ꝛ semi nis carui mūdati oīu3 aā. auř. iij. se. iusquiami nigri ꝛ cro ci se. citroli albi oīu3 aā. auř. vi. seminis iusquami albi se minis apij ambo℞ ana auř. xij. cōficiant cū melle ꝛ fiāt de eis trocisci ꝛ detur in potu de eis auř. 5. cū aqua mellis tepida mundata q̄titate cyatho℞. iij. ꝛ inueni in descri ptione alia q ponunt in eo harmel auř. vi.

l Apis vesice q̄ dictus est in hoc cap. ꝛ testificat ꝛ est q qū lepus cōburit subaliter sicut scis ꝛ cō seruat cōbustum ei⁹ ꝛ sumitur de eo in potu die bus aliquot pōdus. 3. ii. cū aqua tepida frangit lapidē.

a Re medicamēti q̄ fit cū scorpionib⁹ frangens lapidē q generat in renib⁹ ꝛ saluat illū q eo vtit a generatione lapidis in renib⁹ suis. ꝛ hoc me dicamentū facit suā opationē quam ꝑprietate nō p com plexionē. Sumant de scorpionibus viuis. x. numero et ponant in olla noua mūda ꝛ liniatur olla ex massa triti ci deinde deferat ad furnū ꝛ calefiat cū lignis viuis dōec rubeat ꝛ ponat olla in illo furno sero ꝛ dimittat in eo in nocte deinde extrahat post illud ꝛ sumatur q̄ inuenit in olla de cinere scorpionū postq̄ infrata fuerit ꝛ repo nat in vase ꝛ administret de eo mane ꝛ vespere in hora curatiōis dolo℞ renū pondus siliq̄rū. ii. cū vino q̄ di cit nardicon. Frangit enim lapides ꝛ facit eos descēde re in vrina frustatim. Et illud ideo qm̄ scorpiones in na turis suis sunt cōtrarij lapidib⁹ generatis in renib⁹ ꝛ ve sica sicut carnes vipere sunt cōtrarie venenis serpentum ꝛ reliquo℞ reptilium venenosorum.

c Cōfectio trocisco℞ qui frāgunt lapidē genera tū in vesica ꝛ renibus. ℞. seminis baucie siluestris ꝛ seminis cucumeris alrekij ꝛ anisi ꝛ myrrhe ꝛ seminis apij montani ꝛ seminis apij hortulani ꝛ casie ꝛ cinamomi ꝛ spice omniū ana partem. i. tere has medici nas ꝛ cicoirigonisa ꝛ cōfice cu3 aqua ꝛ fac trociscos in vnoquoq3 quo℞ sit pondus. 3. i. aut auř. i. aut fac pillu las magnas sicut cicer ꝛ da in potu de eis pillulas decē in ieiuno cum aqua calida.

c Confectio que frangit lapidem. ℞. spice inde dar kimet. iii. zinzi. darkimet. iiij. macropiperis tan tundē asari. 3. i. dauci tantundē casie siliquas. xij. cinamomi darkimet. iiij. polij darkimet. iii. asari. 3. i. dauci tantūdem croci darkimet. ii. castorei darkimet. iij floris squināti tantūdem scordeon tantūdem costi dar kimet. ii. piperis albi tantūdem petroselini tantūde3 car pobalsami darkimet. iiij. acori darkimet. ii. conficiatur cum melle.

b Distillatio vrine. Trociscus cōferens ad distilla tionē ꝛ diariam. ℞. castorei. 3. ii. ꝛ sansuci ꝛ rute ꝛ seminis iusquiami albi ꝛ anisi omniū ana pō dus. 3. i. ꝛ granorū granatorum grana. xv. terantur ꝛ fi ant trocisci ꝛ sit dosis pōdus. 3. i. ꝛ da ei in potu pōdus 3. i. de s̄mis cucūeris mūdatis cū albumine oui subali.

b Debilitas erectionis ꝛ desiderij. Cōfert ad illud hoc medicamen. ℞. seminis cepe. 3. ii. ꝛ grano℞ eruce pōdus. 3. iiij. ꝛ seminis ascebedenigi ꝛ bu zeiden ꝛ alfabasduron ꝛ squille assate omniu3 ana pon dus. 3. vi. ꝛ secacul pondus. 3. iii. ꝛ sisami mundati pon dus. 3. v. ꝛ alaniudem ꝛ alnaricu albi amborum ana pō dus. 3. iiij. ꝛ penidio℞ pōdus. 3. vi. tere ea ꝛ permisce et sit dosis pondus. 3. ii. cum vino permixto.

Et cōfert ad illud hoc medicamē. Sume vena rū allarsunigi ꝛ est asperagus ꝛ lactis vaccini ꝛ butyri vaccini omnium ana lb. iii. ꝛ seminis eruce ꝛ se minis baucie ꝛ seminis napi oīum aā. ʒ. iii. tere medici nas siccas ꝛ pmisce cū lacte ꝛ butyro dosis eius pōdus sextario℞. v. aut. x. postq̄ decoxeris ips3 donec ꝯsumat lac ꝛ remaneat butyrū ꝛ cola ips3 ꝛ da ipsum in potu.

a Re electuarij indi q̄ addit in spermate ꝛ cōfor tat appetitū. ℞. zinziberis ꝛ piperis ꝛ macropi peri ꝛ cinamomi ꝛ folij ꝛ spice ꝛ nucis muscha te ꝛ sandal. rubei ꝛ cardamomi minoris ꝛ macis ꝛ ta gamed ꝛ talisfar ꝛ kersteni ꝛ ciperi ꝛ spodij ꝛ nucis i. de omnium ana. 3. iij. muschi ꝛ camfore ambo℞ ana. x. zuccari tabarzet quantū medicine oēs tere ꝛ cribella q̄s tam sufficit. ū melle despumato dosis ei⁹ sit pōdus. 3. ii.

Confectio medicaminis alteri⁹ q̄ addit in sper mate ꝛ conuenit regib⁹. ℞. caude stinci. ʒ. i. 5. se minis napi ꝛ se. baucie ꝛ allest ꝛ seminis cepe al be dulcis ꝛ seminis vrtice ꝛ seminis eruce omniū aā. ʒ. i. ꝛ melanopiperis ꝛ leucopiperis ꝛ macropipis oīu3 ana. 3. v. ꝛ cepe murio assate pondus. 3. iiii. pinearu3 ex corticatarū. ʒ. ii. 5. ꝛ piretri pondus. 3. iiii. ꝛ lingue auis pondus. 3. vi. ꝛ cerebello℞ passerum masculorum qui nidificant in parietib⁹ pondus. 3. iii. et testiculorum gal li. 3. i. tere has medicinas et confice cum butyro vacci no et melle et sit butyri tertia et mellis tertie due et repo ne in vase dosis illius sit. 3. 5. cum vino dulci post cibus.

a Re olei cum quo inunguntur pecten et virga ꝛ quod est coram renibus et erumpere facit desi derium coeundi et addit in eo. ℞. eufor͂bij et gal bani amborum ana pondus. 3. ii. macis pondus. 3. i. macropiperis. 3. i. 5. piretri pondus. 3. ii. 5. ꝛ seminis eru ce et castorei amborum ana. 3. 5. olei de narcisco. ʒ. i. 5. et cere. 3. 5. tere medicinas siccas et liquefac ceram cum oleo et proijce super eas medicinas et permisce bene et inungatur cum illo.

b Vrtica matricis. Pessarium ad matricem fri gidam et apostema durum resolutiuū. Vnguē ti diaquilon vnguenti basilicon et adipis tauri et gummi amigdali et adipis galline et adipis anatis et medulle cruris cerui et stercoris ouini et storacis liqui de romane et olei nardi omnium ana. ʒ. i. myrrhe pure ʒ. 5. croci. 3. ii liquefac adipes cum oleo et aggrega oīa et pone de eis super pessarium de lana et administra.

Tractatus septimus de doloribus iuncturarum et podagra et vena sciatica.

Emplastrum ad do

c lorem iuncturarum et podagrā factu3 cum iusquiamo nigro et agarico et est medicamen vtile. seminis iusquiami nigri kist. i. aga rici kist vnū senugreci kist vnum baurach. ʒ. i. cere lb. i. resine deco cte. lb. i. olei antiqui lb. i. medulle ossium cerui. ʒ. iiij. ra dicum lilij alarikiu. ʒ. iiij. tere medicinas siccas et cribel la cum cicotricocinio et liquefac medicinas que liquefi unt ꝛ dimitte donec infrigident ꝛ proijce super medici nas siccas ꝛ permisce ꝛ repone ꝛ vtere.

Et cōfert ad illud hoc medicamen. ℞. hermoda ctilo℞. 3. xij. ꝛ hellebori albi pondus. 3. iii. et pi peris et cymini amborum ana. 3. iii. tere et pul uerisa dosis eius pondus. 3. i. cum aqua mellis.

c Emplastrū q̄ cōfert ad debilitatē que accit in pedib⁹. ℞. asari ꝛ aloes ꝛ sisimembre ꝛ casie ꝛ gutte. i. costi ꝛ sercocolle ꝛ myrrhe oīum ana. 3 iij. ꝛ castorei. 3. iiij. contere ea ꝛ tere ipsa cum vino boni odoris deinde lini ipsum desuper.

Ro medicaminis pillularũ que sunt cum alfesira τ est medicamẽ factum cum hezeribasen et est iuuatiuum ad podagrã τ dolorem genuum τ dolorem iunctuarũ. R. medicine que dicitur alfesire põdus.ʒ.i. τ hermodactilorũ pondus.ʒ.xx. cymini carmeni pondus.ʒ.i. cinamomi τ origani persici τ aristol. rotunde τ zinziberis τ foliorũ capparis τ cineris birũdinis oium ana pondus.ʒ.i. tere has medicinas τ pulueriza τ cõfice cũ vino τ fac pillulas paruas τ exicca in vmbra dosis illius pondus.ʒ.v. cum aqua in qua decoctum est anetum aut fiat de eo suffuf põdere.ʒ.v. cũ aqua mellis calida in qua decoctum est anetum cochliarijs duobus τ olei cochliario.i.

Pillule alie que sunt cum alcanna ad podagrã laudate. R. myrobal. nigrorũ ablatis nucleis pondus.ʒ.x. bellliricorum τ emblicorũ τ casie τ cinamomi et zinziberis τ macropiperis τ folio indi oium ana pondus.ʒ.iii. aloes pondus.ʒ.xxx. origani persici τ radicis capparis τ bdellij τ alcanne oiũ ana pondus.ʒ.ii. hermodactilorũ quantũ medicine oẽs tere medicinas τ cribra [illegible] τ infunde bdelliũ in vino τ permisce τ confice τ fac pillulas paruas τ sit dosis earum pondus.ʒ.ii.

Ena sciatica. Medicamen ad venas sciaticam qđ sedat eam ultime. cuius hec est pmitio. R. cio [illegible] sulfuris qđ nõ inuenit ignis pars.i. terant simul τ permisceant τ pulverizentur super locũ infirmum postq̃ ingressus fuerit habens eam balneũ et adhereat ei medicamẽ τ conglutinet super ipsum charta τ dimittatur vsq̃ quo cadat per seipsum.

Odagra. Medicamen de iusquiamo nostro predictum in cap. dolorum iunctuarum est vltimum ad eam.

Tractatus octauus de alopitia.

Onfectio lohoc ad alopitiã R. eufoebij et gummi rute agrestis et olei lauri oium ana aure.ii. τ sulfuris qđ non inuenit ignis τ hellebori nigri aut albi quodcũq; duorũ est repertũ oium ana põdus auf.i. aggrega has medicinas tritas τ cribellatas τ pmisce cũ pondere.ʒ.ix. cere liquefacte cũ oleo laurino aut oleo alkerua aut oliue oleo antiquo τ vtere hoc medicamine sm q̃ ipsum est forte valde in curatione alopitie quam prolongat τ difficilis fit eius cura. Inquit Gal. ego permiscui cum eo in quibusdam horis nasturtij pondus auf.i. τ spume aḋ [illegible] pondus auf.i.

Lkidob nigrũ in quo inuoluantur capilli: vel manus: vel aliquot mẽbrorũ. Existim aut Gal. q̃ quãdo sumitur vrina canis τ putrefit quinq; diebus aut sex deinde fit cũ ea illud cõseruat nigredinẽ.

Descriptio ponderum τ mensurarum ex breuiario alsir.i. vigilis.

Inquit kist ordei est.ʒ.xviii. Kist vini est lb. lxx. Kist mellis ẽ lb.c.viii. Choas vini est lb. ix. Choas mellis est lb.xviii.τ.s. Corboni olei est.ʒ.ix. Corboni vini.ʒ.x. Corboni mellis.ʒ.xiii.s. Mesirũ magnũ olei est.ʒ.iii. Mesirum magnũ vini est.ʒ.iiii. gormie.viii. Mesirum mellis.ʒ.iiii.s. Aclunct olei darkimet.xvi. Aclunct vini.ʒ.ii τ q̃rta darkimet.i. Aclunct mellis.ʒ.iii. τ q̃rta τ octaua. Choatus olei darkimet.vi. Choat⁹ vini.ʒ.i.τ medietas darkimet τ tertia. Choatus mellis põdus.ʒ.ii.τ quarta. Mesitiron olei est darkimet.vi. Mesitiron vini est gormie.xx. Mesitiron mellis darkimet.vii.

Descriptio mensurarum τ ponderum ex sermone filij Serapionis inquit.

Receptũ est ab hoc capitulo in hoc aggregationis nõ [illegible] oẽm mensurã quã in ipso [illegible] que cognita est apud eos q̃ lingua [illegible] ca in capitulis suis. Verũ quidam cogentes [illegible] serendũ querẽtes a me trãslationẽ [illegible] per illud in alijs ab isto libro. Kist apud grecos lingua greca loquẽs cognitũ est sup mensurã [illegible] uenit oẽs τ illud est q̃ quidam eorũ [illegible] tur alij. Kist enim apud romanos [illegible] quare est.ʒ.xx. Et kist italicum lb.i.s. [illegible] xii. Et mina romana ẽ.ʒ.xx. Et mina [illegible] ptiaca est.ʒ.xvi. Et mina est sextaria.ii. [illegible] taria.xx. Sextariũ est.ʒ.vi. [illegible]

Et darkimet est auf.i. Et dorach [illegible] viii. Et iohein est acsat romana [illegible] ix. Mesitron magnum est.ʒ.iii. τ paruũ est [illegible] vi. Aclunct est darkimet.xviii. [illegible] s. Gormia est q̃rta.ʒ. vsq; ad duos [illegible] τ andanidis est.ʒ.i. τ [illegible] ʒ.i. Eub mellis lb.ii.s. Eub [illegible] dorach lb.iii. Kist mellis lb.[illegible] ria.v.τ.ʒ.xxx. τ [illegible] Faba egyptiaca seminet [illegible] i.s. sicut inuenit alexandrinus [illegible] est darkimet.i. Nux est.viii. seminet. [illegible] parua ẽ seminet.vii. [illegible] xiii. Faba greca ẽ duo seminet [illegible] [illegible] est sextaria.vi. τ quarta. Cochliarium [illegible] lis est auf.iii. Cochliarium medicinarum [illegible] τ.ʒ.i. [illegible] est sextaria.i. Darkimet est [illegible] vi. Et omnis obulus ẽ kirat.iii. [illegible] iiii. grana ordei. Et obuli [illegible] tus est.ʒ.i.s. Choati [illegible] kirat.xxiiii.

Completus est liber quintus libri canonis qui antidotarium senis regis abo ali bafen [illegible] feceni. Et eius complemento completus ẽ liber iste.

Impressus vero Venetie per Bernardinum Benchum. Anno a natiuitate Domini. M.cccc. [illegible] gnãte inclyto principe Augustino barbadico.

Quattuor impressi precedunt ordine libri.
Ultimus hic sequitur qui tenet antidota.
Ruminat hec Petrus medico [illegible] arte.
Interpres [illegible] coniugit [illegible].

Libellus Auicēne de viribus cordis translatus ab Arnaldo de villa noua barchinone feliciter incipit.
Tractatus primus de origine spūs ꝛ generibus eius ꝛ ꝓncipijs sue generationis ꝛ informationis.
Capitulum primum de origine spūs.

C Reauit deus ex
cōcauitatib⁹ cordis sinistras
vt esset armariū spūs ꝛ mine
ra generatiōis ill⁹. Creauit
q₃ spūs latorē ꝟtutū aīe i mē
bra aialiū tendētiū mediāte
ipo. Creauit itaq₃ ꝑmū₃ ap
pēdiculū virium aīe spūs et
emanationē scđam i mēbris
corporis mediāte ipso. Pro
duxit etiā spūs ex subtilitate hūoꝝ ꝛ igneitate queadmo
dū ꝓduxit corp⁹ ex grossitie ipoꝝ ꝛ terrestritate. Etenī
cōpatio spūs ad hūoꝝ subtilitatē ē sicut cōpatio corpo
ris ad ipsos hūores. quēadmodū eni mēbra cōstituūt
ꝓpē cōmixtionē ipoꝝ adinuicē ꝓducūt ad formā ali
quā cōpositiōis q̄ cōmixtū disponit ad recipiēdū ha bi
tū nō ꝯuenit ei rōne simplicitatis sue mō ꝯstituit spūs ex
subtilitate hūoꝝ cōmixtiōe ipoꝝ q̄uor ad formā com
plexiōis q̄ spūs ꝑpat ad receptionē virtū aīe q̄s ex sim
plicib⁹ nō acqrit. Principiū aūt ei⁹ ē ex manatiōe viui
ta sine anarina ꝛ diminutiōe qm ei⁹ dispō cōplet ꝑfecte
quēadmodū eni vnūquodq₃ mēbroꝝ q̄uis ex ipa sba
hūoꝝ cōstituat nihilominus inest sua cōplo rōne singu
laritatis ꝓportiōis quātitatū hūoꝝ ꝛ forme cōmixtio
nis ipoꝝ. Sil' vnicuiq₃ spirituū vz aīali q̄ vitali q̄
nāli q̄uis eoꝝ sba ex subtilitate hūoꝝ sit nihilominus ꝓ
pria inest cōplo rōne ꝓportiōis quātitatū subtilitatis
hūoꝝ ꝛ forme cōmixtionē. Et sic etiā membra gnāta
q̄uis plura sint numero: vnū tn̄ est gnātiōe ꝓncipiū q̄le
cūq₃ sit illud sm̄ diuersitatē opinionū cui⁹ gnātionē se
quit gnātio ceteroꝝ mēbroꝝ. Sil' quēadmodū spūs
gnāles plures sunt numero nihilominus vn⁹ ipoꝝ gnā
tiōe ꝑmus ē q sm̄ sniaꝫ potiorē ꝑhoꝝ gnāt in corde et
exinde ꝓcedēdo manat ꝛ penetrat i cetera ꝓncipalia mē
bra in qbus qm̄ sufficiēter ꝑmāserit adipiscit ibi cōplo
nē ꝑticularē ꝛ ꝓpriā₃. Ita q in cerebro cōplones acqrit
q̄ disponit ad receptionē ꝟtutū sensus ꝛ mot⁹. In epate
vo cōplonē susceptiuā ꝟtutū nutritiōis ꝛ augmēti. In
testicul' aūt acqrit cōplonē q̄ ꝑpat ad receptiones vel
ad recipiēdū gnātionē. Et exsit rā harū oīuꝫ ꝟtutū ꝑn
cipiū sm̄ dictū ꝑhyrii in corde quēadmodū apud eos q
diuersificāt a sentētia ei⁹. ꝑncipiū ꝟtutis visiue auditiue
ꝛ gustatiue ē in cerebro Sꝫ nihilominus sm̄ eos spūs di
sponit ad recipiēdū has ꝟtutes ꝑticulares i mēbris ali
is ita q visiua mediāte cōplone crystallie hūiditatis qm̄
spūs cōploni cōiūgit. Auditiua vero mediāte complone
obtusi cerebri. Gustatiua aūt mediāte cōplone hūiditatis
quā sub radice ligue generat spōgiosa caro. Supradi
ctoꝝ aūt repugnatiū qdā sūt asserētes q ꝟtutes spūs af
fert a cerebro nullo mō egra ad ꝑfectiōes ꝟtutis cōplo
ne mēbri ad qđ ꝓcedit. Sꝫ ipm mēbrū ē tm̄ cōueniēs in
strm acciōi ꝟtutis vtilis nihil cōferēs eius essentie pertiū
exegsita ꝑferantis ꝟtatis oīs cassat istoꝝ opinionē ꝛ ve
rificat insup q calefactionē ꝟtutis adipiscit spūs in mē
bris qđ ē operis istius sm̄ formā ꝑdicte opiniōis. Di
cunt vero qdā ex sequētib⁹ philosophis q spūs vires aīe re
cipit a corde ꝑfecte ita q ad receptiōe ipsaꝝ ꝑfecte i ipo
corde disponit taliter q nō indiget alio mēbro sicut ce
rebro aūt de cerebro ꝛc̄. Sed hanc opinionē respuit ꝛ
penitus cassat vltima inquisitio veritatis.

Capitulū scđm de diffinitiōe ꝛ nā spūs ꝛ ei⁹ vtilitate.
V Ita ꝛ q̄līb₃ ꝑfectio ꝛ omne bonū qđ⁹ res disti
guūt nō nisi a ꝑma ꝟitate sunt q̄ oīuꝫ bonoꝝ ꝑ
ma ē ꝛ vnisormis manatio. At vo receptabilia
sunt certia dispōnib⁹ ad receptionē ipsoꝝ. Et ideirco
cui⁹ libet susceptabile nō ē dispōnis cuiuslibet receptiuū
q̄ propē neq₃ lana inquātū lana recipe formā ensis nec
sil' aq̄ sub forma aq̄ recipe ꝟtutē hūane nature Sic igit
hūana corpa recipiūt vitā ꝑter illa q̄ nūero ꝛ q̄litate
sunt diminuta Nūero qdem qm̄ nō viuētia corpa q̄uor
elemēta sūt ꝛ q̄ illis ꝓpinq̄ vendit i nā. Q̄litate vo q̄a
oīa fere elemēta q̄uor sunt fere insensibilis q̄litatis ꝛ
miora sūt oībus rotabilib⁹ sphēris nec elōgāt ab intel
lectu qn ex stellis fexis sit aliq̄ maior eis. Demōstratio
iterū cōcludit q hec oīa elemētoꝝ corpa vel densitas
ita₃ hoc ꝛ q oīa elemētoꝝ corpa sit velut pūctū respectu
corporis saturni quāto igit ē āpli⁹ sp̄e in supioꝝ. Ampli⁹
aūt apd ꝯphōsos ꝟitas ē ꝓp quā n̄ receperūt vite for
mā hec corpa ē illo q̄ cetera viuētia corpa tā sīplicia q̄
cōposita diuersificāt ab eis hec ꝯrietas naturarū. nā ei
vnicuiq₃ ē alteri⁹ nature ꝯria ideirco a genere cor
porū celestiū valde elōgāt qm̄ celestia corpa disposita
sunt ad nobiliorē spēm vite corporis. Elemēta vo a vi
ta oīo sunt elōgata i corpib⁹ aūt cōpositis ꝯmixtio fran
git formā ꝯrietatis eoꝝ et inde cāt forma cōplonis que
qdē cōplo mediū qđdā est inter ꝯria. medio nihil abso
lute ē ꝯriuꝫ. Et ideirco cōpositū disponit ad vite recepti
onēꝫ ita vt q quāto ampli⁹ ad mediū cōplo vicinat tāto
mitiū redit habili⁹ ad recipiēdū nobilioris vite ꝑfe
ctiōēꝫ adeo q qn̄ initiū tpatur cōplo q ꝑ equalitatē cessat
ꝯrietas ꝛ cessāte ea dispōit mixtū ad receptiōēꝫ vite cōfor
mis vite celestiū corpū q dispō i hūanis tm̄ spū repit. est
igit i sūma spūs sub gnāta ꝯmixtiōe elemētoꝝ ꝟgens in
similitudinē supcelestiū corpoꝝ. Et ꝓptea indicat de spū
q sit substātia luminosa. ꝓpt qđ eni d' de visiuo spū q sit
radius atq₃ lux. Et exinde aīa gaudet ex intuitu lucis ꝛ
tristat i tenebris qm̄ spūs q sedes ē aīe illi ē ꝯformis: illi
aūt cōtrarium.

Capitulū terciū de ꝑncipalibus passionibus spūs cor
dialis ꝛ primis cāis ipsoꝝ. s. potentia ꝛ dispōne.
V Apiēs philosophoꝝ ꝛ medici eos sequētes cō
corditer ponūt q gaudiū ꝛ tristicia ꝛ timor ꝛ
ira sunt ex passionibus spūs cordial ꝛ q q̄libet
passionū intēdit ꝛ remittit nō solumōdo ꝓpt agēs ꝫ etiā
ꝓpt intēsionē ꝛ remissionē dispōnis i substātia patiētis
Assignāt etiā sapiētes subtiliter dr̄āꝫ inter potētiā ꝛ di
spōnēꝫ dicētes q potētia respicit vtrūq₃ ꝯrarioꝝ eq̄lit
dispō vero nō: quāuis eni gaudere ꝛ tristari possit eiaꝫ
hō nihilominus aliq̄s ē tm̄ ad leticiā dispositus aliqs vo ad
tristiciā tm̄. Et sic iudiciū ē de timore ꝛ ira ꝛ ceteris pas
sionib⁹. Est igit esse ꝛ rō spūs gaudētis in potētia aliud
esse ab esse ꝛ rōe spūs dispositi ad alterū pdictoꝝ. vñ et
q dispositio sit ꝑfectio potētie respectu alteri⁹ oppositoꝝ
. Et q̄ pꝫ q si spūi ꝯtinuit inq̄tm̄ inest ei potētia tristari
vel gaudere indifferēter tn̄. nō tn̄ ei ꝯuenit ex pte ipi⁹ di
spōnis indifferēter alterutꝝ. Rursus etiā ex hoc pꝫ q po
tētia ad hec duo inseparabilr inheret spūi ex generatione
ipsi⁹. Dispō vo q̄ ipm ad alterū oppositoꝝ iclinat n̄ sic
ꝑpabiliter ex generatiōe inheret ei sed accidere pōt ex su
peruenientibus causis.

Capitulū quartū de gaudio ꝛ tristicia cāis delecta
tionis ꝛ tristicie ꝛ eoꝝ diuersitate.
G Audiū ē delectatio qdā. Lois aūt delectatio ē ap
prehēsio adeptus ꝓpter ꝑfectiōis ab aliq̄ ꝟtute
apprehēsiua sic̄ i sensib⁹ apprehēsio dulcis ꝛ sa
pidi gustui ꝛ apphēsio victorie irascibili ꝟtuti ꝑcepto

alicui⁹ vtilis diligētis tristitiē ⁊ opinatie ṽtutē. olim autē ꝑfectio seu etiā delectatio ē in illis alicui⁹ ṽtutis ⁊ cōuerso dis nāq3 ꝑfectio alicui⁹ ṽtutis ē delectatio ei. Fortassis autē cōtingit i aliqb⁹ ṽtutib⁹ ꝙ nō ola delectāt nisi apud dispositionē dispōnis inālis ꝑp qđ etiā qdā opināt ꝙ delectatio sit exit⁹ a dispōne inali. Fit nāq3 a dispōne vel habitu nāli nō ē delectatio. hic aūt error incidit qa qđ ē p accōns accipit vt p se. i. ē debit ei qui sunt ē quā h est vera satisfactū. Delectatio vo huiusmōi quātū ad ꝓpositū spectat ē qsi nulli appbendēs aliqd appbēdit nisi ꝑ alterationē sicut i tactu patet. aliqbus n ꝙ tal ē diu delectat q3 diu mēb̄ tactiui ꝑmanet sine qualitate ⁊ passū ab altera te qualitate. Qū ergo fuerit passus ab ea sufficiēter et facit qualitas cōplō mēbri. Et iō nō delectat ab ea qui ola alteratio cū qdā alteratiōe ꝑstat ⁊ nihil alterat a semet ipo. Sicut i ꝙ nō ledit qdā ethic⁹ calore q forior est quā sit i acute febricitātib⁹. Acute n̄ febricitātes ledit calore q sm̄ ṽitatē ē circa illū. Et hoc qa calor i ethica est collocat⁹ seu habituat⁹ i mēbris hac si esset cor cōplōi. acuta vo febre ē qsi volitās sup ipa ⁊ tinet a cōplone mēbroꝝ. medici enī ꝓpo noie vocāt qualitatē inherente mēbris sic i ethica malā cōplōnes equales. Que aūt se h3 sicut i causone ꝓpe vocāt malā cōplonē diuersā. Iā igr ex his relinqt manifestū ꝙ ea ꝓpter quā delectatio cessat postqs habituate fuerit ꝑfectiōes sensibiles ē ꝓuato appbentiōis irrōt⁹ ipsaꝝ ⁊ ꝙ eā delectatiōis ap p̄ncipiū exit⁹ a dispōne inali ē appbentiōis irrōt⁹ dispōnis nālis. Sz ꝓpea ꝙ currit appbētio irrōt⁹ dispōnis nālis cū exitu a dispōne inali cōtigit vt sit delectatio cū exitu illo: ⁊ icirco putat qđ dixim⁹ ē. l3 nō ē ita: s3 cū ē irrōt⁹ ꝑfectiōis sensus ꝑcepte ⁊ nō aliud. hec nāq3 est e i delectatiōis ꝑ se.

Et vo dispōnis ad delectatiōes ē circa delectabiles spūs sm̄ meliorē habitū i qualitate ⁊ quātitate. vt nō sit in substātia diminut⁹ nec habit⁹ sine dispō ei⁹ sit inālis ne his q̄ ꝑmittit ei. In quātitate qdē qm̄ si spūs fuerit mit⁹ vehementior erit ṽtus ipi⁹. augmētū ei i quātitate ꝑstat addit in mēbri ṽtuti i fortitudie queadmōs ē i radicib⁹ scientie valis declarati. Et euidē ē ꝙ ꝑp multitudinē suā durat ampli⁹ i h̄ abūdātiā mētura i origine seu minera ipi⁹. Et dissolūo ei⁹ abinde ad mēbra i dilatiōe q̄ ē ap gaudiū ⁊ delectationē q̄ fit ab habūdātiā mēturāꝝ. n. modical fuerit i q3 cito dissolut nā p̄terit cū ap originē sua3 nec dat ei facultatē libere dilatādi. In quātitate vo qm̄ si fuerit nobilissime cōplonis ⁊ nobilissime substātie ⁊ habūdātissime lucis tūc ē substātie celesti simili⁹. hec ergo sunt cāe dispōnis ad delectatiōes ⁊ gaudiū. Sūt vo sunt cāe dispōnis ad tristiciā ⁊ dolorē. Qū ei scit ꝙ he sit cāe delectatiōis i genē ⁊ p̄ter ꝓculdubio scit qa tōe sūt cāe gaudij qđ delectatōis ē spēs. Spūs ergo q ē i corde cū fuit⁹ ⁊ cultu i quātitate ꝑp mā e multitudinē ex q̄ velocit ⁊ p̄nue generat ⁊ est sepatio i cōplone ⁊ i substātia luminosus splēdor tūc ē ad gaudiū dispō fortis. Qū autē fuerit e cōtra q̄uatatis sic i ꝯualescētib⁹ ⁊ diuturnis morbis ⁊ senib⁹ nō sepat⁹ i cōplone sicut i morbis. Et fuerit valde spisse ⁊ grosse substātie sicut i melācia ⁊ senib⁹ ita ꝙ delectari neqt ꝑp grossitiē ⁊ spissitudinē ei⁹: aut fuerit nimis tenuis sicut i ꝯualescētib⁹ ⁊ mulierib⁹ ita ꝙ quꝰ dilatat sanari nō pōt: aut fuerit tenebrosus sicut i meliā tunc est vehemens dispō ad tristiciam.

Capitulū quītū de causis exteriorib⁹ delectationis ⁊ tristitie ⁊ earū diuersitate.

Ꝑfecte dispositū ad effectū aliquē ē duplū eis illi⁹ effect⁹ hic sullat ad istāmanonē. ipm ei adeo igne modico istāmat ꝙ eū duplo ei⁹ dignū istāmari nō nōt. Qū ergo aīa habuit spūs ꝑfecte dispositū ad recipiēdū sensatiā eaꝝ ipressiōes modica ex eā le

tatur ꝑp qđ i habētib⁹ laudabile ṽtū leticiā multiplicat sensib aliū ꝙ putat sine ei videre qui [illegible] sibile ē qui aliq re sut impssio sine [illegible] qa ṽtū qui habēt moderate copiosus [illegible] rate cōplōnis ⁊ substātie ⁊ vehementis lucis ⁊ [illegible] vnde ad leticiā valde dispōnit. Et [illegible] ob mīnimā cāꝝ sensatiā ⁊ [illegible] vtilib⁹ ipsius fortit⁹ q3 ex cāis [illegible] cōuenientib⁹ delectatiōi ꝓplius [illegible] nestari. Et sic recipit tāc ipssiōes [illegible] ad grādiū opinionē quā [illegible] dē cāē ē qa ṽtus aīe [illegible] i cerebro [illegible] spūm ꝑpate huitatio vt obediat [illegible] exitio intellect⁹. Tūc aūt ē vehemētis [illegible] mot⁹ ꝑp mixtionē vapoꝝ [illegible] derate [illegible] ipm. ꝓpt hoc nō obediat [illegible] motib⁹ cogitatōis nisi i reb⁹ valde [illegible] i reb⁹ substātialib⁹ valde ⁊ ꝯspūlib⁹ ⁊ [illegible] seu agitatioe ipi⁹ nō obedit formatiōi [illegible] spūalis s3 formatiōi nō valde [illegible] ꝑfectio sui opis apud cogitationē valde debilis [illegible] hēt intellectiua ṽtus adeo vt [illegible] spō ei dōce ad [illegible] ei⁹ cōplo [illegible] genei q̄. n. ṽtus aīe q̄ i corde ē [illegible] ad gaudiū ⁊ nō ꝑmittit ad eū [illegible] sui ⁊ [illegible] cogitatōes [illegible] roborāt ꝓptea ꝙ dicim⁹ hic [illegible] sūt i eo. Let [illegible] huitatio ⁊ [illegible] dilat i [illegible] spūs ⁊ sup motū ei⁹ [illegible] intellect⁹ [illegible] sensu ⁊ subiacit [illegible] sicut i geometricis [illegible]. Qū igr res tales se h3 [illegible] honestoꝝ ⁊ intelligibiliū ⁊ [illegible] impssio [illegible] nestoꝝ ⁊ intelligibiliū ⁊ [illegible] impssio [illegible] ⁊ delectabiliū sensib⁹ [illegible]. Expōnē dispōsitiōnē [illegible] circo sufficit ad [illegible] ꝓpē qđ putat ꝙ sine cā [illegible] cārū gaudij ⁊ tristitie qdā [illegible] dā cognite sūt [illegible] incognite [illegible] rū vo q incognite sūt [illegible] ꝙ [illegible] ampli⁹ assuete sūt [illegible] gaudij ⁊ leticie fortib⁹ ⁊ [illegible] melācolie. Hāc vo sūt sicut i [illegible] gnū ē q3 ꝓpt [illegible] cū si [illegible] necessari cū p̄lib⁹ cui⁹ signū ē ꝙ [illegible] melācolīcis sūt [illegible] gētiā [illegible] sine ipedimēto. Et ꝓpea [illegible] ⁊ sīr ꝯsidētia ⁊ mēoria [illegible] ⁊ meditatio i reb⁹ [illegible] rū ⁊ euasio a tormētis ⁊ [illegible] natio mēs ⁊ obuiatio amicoꝝ ⁊ [illegible]. Qūq3 delusio ⁊ defraudatio ⁊ [illegible] multa ꝯsilia [illegible] qui ola diuersificant i [illegible] crates nec aliqo ab eis [illegible] sīr ut cāe cōis [illegible] ceteris nisi ꝓ tāto [illegible] rū oppositoꝝ nō patit a cāis [illegible] ros patit [illegible] i ebriosis durat leticia. Et i [illegible] sos ꝑdurat tristicia seu [illegible] rendo [illegible] ⁊ cōtra [illegible] cametoꝝ iā [illegible] ⁊ odia [illegible] sanctōis ⁊ onerosa [illegible] ⁊ imaginatio [illegible] futuroꝝ ⁊ ꝓpe necessitatis [illegible] ⁊ intelligēs delectatio qđ sit [illegible] Et cogitatio

sollicitudis meditatiois ?aliq̄ separatio ab occupatione pla-
citi & cogitatio distractiois ab ea & distractio a desidera-
to seu a volito & missa alia ?silia & aliq̄ q̄ neq̄t ?phēdi: h
cui & ?silia ?missio de facili aiam disposita ad tristandū.
Amplius in eo fortitudo imaginatiois ?siliatiuū rerū facit
ei apparere q̄ iā sit actu reo cui sit similis aie repstat: &
iccirco ?tinua ?sequerat tristicia. Fortitudo aūt imagia-
tiois erat ?pt siccitatē spūs q̄uis letificet motū ei⁹ & ei
q̄ indicet a sēsu & phātasia distrahit ab actib⁹ rōnis ?p-
pter corruptionē ?plonis spūs q ?pe mouet sm exigē-
tiā dispositiōis cōplonis & q̄litatis pessime & obscure.

Capi. vi. in quo ostēdit q̄ vnaqueq̄ passio cordis
disponitur ad generatione sui ipsius.

Non est aūt opinādū q̄ ois eā disponēs ad gau-
n dū vel tristiciā imediate cōiūgat sibi spūs sicut
q̄ntitas ei⁹ & q̄litas imo alias ee ?tigit eās a q̄n-
titate & q̄litate spūs ?pote aie passiōes q̄ nihilominus di-
sponūt ad alterū p̄dictoz q̄ui ?s hoc faciūt mediātibus
cāis intrīsecis ipsi spūi. s. q̄ntitate & q̄litate ei⁹: hoc ē: q̄
?pant cōplonē ei⁹ aut rectificāt spūs & multiplicāt q̄n-
titatē & sic disponūt ad gaudiū: aut accit eis eā ?ria & sic
ad tristiā: ?rio mō disponūt: sūt ergo cāe exteriores pri-
marie & remote. Inhaerentes vo ad rationē ?nied dedu-
cēdā: ēgo ois actio ?triū bōs si sepi⁹ iteret reddit ?tutez
ei⁹ cui ē potētiorē ad ?medū effectū. ois ēt fortificatio
?tutis fit q̄dā dispō ad effectū. hoc aūt sufficiēter iduci
oe manifestat. Et ei corp⁹ si pluries calefiat disponit ad
calefactionē velocē siīr si pluries īfridet: aut rarificet: aut
spissēt & facilius ?tūib⁹ accit illud. Etenī ex frequēti
actiōe & passiōe fortes habit⁹ gniūt i eis sic. n. morales
hītus acq̄rūt. huius aūt eā fortiā ē q̄a passio adducēs rei
frequēter effect cōuenies substātie ei⁹. qd aūt ē alicui cō-
ueniēs suo ?rio discōueniēs ē. Si ergo sepi⁹ iteret dimi-
nuit disponē ad illud ?riū expellēdo id qd ē cōueniēs
illi. hec igit ē declaratio supdicti p iductionē. māifestare
vero illud sylls ex p?senotis accepto & demisatis ratiōe
valde plurū ē. Sed ex p̄dictis eligit q̄ letādi frequētia
disponit spūm ad leticiā & tristādi frequētia ad desolati-
onē & tristiā. Cāe vo hui⁹ sz nāles ?seruationē ē q̄ le-
tādi frequētia duo consequunt. Et primū. s. fortificatio
nālis ?tutis. Scdm vo rectificatio spūs quā i letitia pp
dilatationē acqrit. Cōseruationē vo nālis ?tutis b' mā
?sequ i q̄ntū qlibet ē eā letitie. Primū ?pamētū spūs.
Scdm vo mltiplicacio gnā ideo ipsi⁹ sup illū qd ex eo
dissoluit. Tertiū ē ?seruatio ipi⁹ a di?stiōe supflua. Ra-
tificationē spūs ?sequi duo vz dispō ad motū & dilata-
tionē ?pt sōnolentē substātie ei⁹. Et scdm ē attractio nu-
trimēti ipi⁹ ?pt motū dilatatiōis i dus sā ptēmotū nu-
trimēti. Jt q aūt nā ē iclinatio nālis corpis ad cuitādū
vacuū. Sed nā cui ē talis mot⁹ ve ipso motu succedere
facit posteriora ?oib⁹. Et sz hāc nām trahūt aq̄ val-
de distātes vsq̄ ad ?mos fluxus ipsaz & vēti sūt & eunt
etiā a vētosis. & aq̄ iteru i ?stulis. Tristādi vo frequētia
duo ?sequūt vz debilitas nālis ?tutis. Et sm. s. ?pissatio
spūs pp ?rietatē accites apud extictiōez caloris nālis eā
tā a vehemēti coadunatiōe & coartatiōe spūs. Ad hec
vo duo sequūt ?ria eoz q̄ paulo aū tā diximi⁹. Est igit
māifestū q̄ letādi frequētia disponit spūz ad letitiā & tri-
stādi ad tristiā. Et q̄ i dispositio ad letitiā & tristitiā nō
imp̄mūt nisi fortia sint. letificātia nō debilia imp̄mūt. Et
similiter in tristitia sit ecōuerso.

Capitulū septimū de dīa debilitatis cordis seu pu-
sillanimitatis & strictu... & coz ?trarijs.

Debilitas cordis & tristitia quā q̄dā vocāt ?stri-
d ctionē pectoris siue cordis sīlia q̄dā sunt & rōi
bilonū ?differūt. Et idē sīr ē iudiciū de ipoz ?rijs. s. for-
titudinē cordis & letitia quā q̄dā appellāt dilatationez
pectoris siue cordis. Latet aūt dīa inter ista ?pter q ad
alterutra ?muniter ?sequit: patet ēt de duob⁹ primo q̄ sint
passiue dispōnes: deinde vo duob⁹ q̄ sint actie. aūt iter
extrema vt vsq̄ ?trarietas ē dīa manifesta. primo qdē q̄
nō ?sequit ad iuicē nō. n. ois debilis corde ē tristis: nec
ois tristis corde debilis cordis ē p cōpationē ad rē ?tri-
stātē siūr itez nec ois fortis corde ē gaudēs nec etiā eō-
trario. Scdo vero q̄ ipoz rōes sūt differētes. debilitas
eni cordis ē dispō supra ?specta terribiliū rez q̄ ē ipo-
tētia tollerādi res illas. Tristitia vo sūt respectu cōtri-
stātiū rez q̄ ē pauitas tollerātie ipsaz a corde & terri-
bile nociui qdē ē contristās vo nociuū aīcē. Tertio
sīr dīa q̄ntū ad ?sequētia q̄ sūt aīcā debilitas cordis
mouet ad fugā: tristari vero seu cordis strictura mouet
ad resistētiā siue ad repellēdū & cāt effectū ei⁹ q̄ ē ?ria
fuge. s. inuadēdi. ?terea debilitas cordis tepescere facit
mouētes ?tutes: tristicia vo excitat & mouet easdē & sic i
debilitate cordis due sūt passiōes. s. vna lesionis & alia
desiderij siue affect⁹. In tristitia vo vnica est passio. s. no-
cumēti vel lesiōis nec nāliter seqt eā affect⁹ ad fugā imo
fortiā eligit ipa fuga pp aliqd accidēs absq̄ appetitu i-
clināte ad recedēdū. Et si decat appeti⁹ ē lesio & sinā-
lis aut fortiā eligit inuasio & ?pugnātia & nō fuga. Quar-
to itez dīnt q̄ntū ad ?sequētia q corpis sūt: debilitatē nā
q̄ cordis ?p obuiationē ?pij nociui seqt remissio nālis
caloris & victoria frigoris. Tristitia vo ?p obuiationē
?pij obiecti vel nociui īflāmatio nālis caliditatis. Quatto
etiā dīnt penes cās dispositiuas ad cordis nāq̄ debilita-
tē nimia subtilitas spūs disponit & frigiditas cōplonis spūs
ad tristitiā vo delitas spūs & caliditas sue cōplonis.

Capitulū octauū q̄liter sanguis sm sui diuersitates
cāt diuersas passiones cordis.

Sanguis abūdās & clarus & addite caliditatis pp
s multitudinē sue īflāmatiōis & velocitatē sui mo-
tus disponit ad irā. abundās aūt & clarus & tpa-
tus q̄ ex eo gnātur copia clari spūs & sic laudabil' &
tpatē ?plonis disponit ad gaudiū. Sāguis aūt sbal & cla-
rus & aqsus & frid⁹ dispōit ad tiorē & cordis debilitatē
pp ea q spūs ex eo gnātus ē q̄uis mot⁹ ad ex & īflāmati-
onis modice pp frīdtatē & būitatē illi⁹ & iō nō disponit ad
letiā nec ad irā & q̄ sūt celeris resolonis pp suā subtili-
tatē ēt gnāliois exigue pp frīdtatē. Sāguis aūt grossus
& turbid⁹ & addite caliditatis disponit ad tristitiā & ad iras
etiā pdurātē. Ad tristiciā qdē q̄a gnāt ex eo spūs turbi-
dus ad irā vo q̄a veloci īflāmat pp caliditatē suā aut esti-
cit firmā irā ē spissitudo ei⁹. Spissus. n. q̄ calefit tarde
īfridat. ira vo cāta ex sanguie cholico & subtili veloci ex-
citat & delet pp ittaz caliditatē spūs ex eo gnāti & ei⁹ teras
itaēsi vo cū hoc splēdid⁹ & clarus fuerit sāguis ē etiā le-
tificās. Sāguis aūt grossus & addite caliditatis nō tū tur-
bid⁹ qd raro cōtigit efficit hoiem nō tristē sed audacē &
fortis cordis & ē modice ire ppea q̄a letitia frāgit iras &
tristitia dispōit ad eā. Ira eī ē mot⁹ ad expellēdū lesiois
et ā q̄ vere delectandi ?uenientia sūt. In delectatiōe vo sit
q̄ mot⁹ ad attrahēdū iccirco i tali hoie ex reb⁹ magnis
creat ira & ē vehemēs ?pter spissitudinē spūs ei⁹ & ?pt
etiā eādē eāz ē pui tioris. Sāguis aūt grossus & addite
frīdtatis & nō turbid⁹ nec tristabilē nec iocūdū efficit hoi-
nez nec etiā fortis ire sz ē mediocrit timid⁹ & ē etiā ebes
& lencer in oib⁹ reb⁹ pp ?ssitudinē sui spūs ad sāguinez
ei⁹. Sāguis aūt grossus & addite frīdtatis & turbid⁹ facit
hoiez desolabilē & instabilē & etiā leue ire nō ex forti eā
Et ei ira mi⁹ ē firma q̄ i calido & hīte ceteras cōditi-
ones huiusmōi sicco firmior tū ē in eo q̄ i sāguie subtil
substātie ?inde ē hō rācoris aut odij. Quā. n. ē plue.

rātia forme nociui ī imaginatiōe seu phātasia ⁊ psentā tia sit imaginatiōis affect⁹ ad vindictā huiusmōi ex eo: hoc aūt ē iō qz ira ē ꝗdāmō firma ⁊ mot⁹ ad vindictā nō valde fortis. Et ꝙ etiā ira nō ē ꝗ valde forte nec ꝗ debilem valde Sciend ē n. q: ira qñ cessat velocit nō pdurat ī imaginatiōe seu phātasia forma nociui s; cito delet ⁊ iō nō ēst rācor. Et sīr qñ ē affect⁹ ⁊ mot⁹ ad vindictā valde fortis. accidūt duo. phibētia odiū seu rācorē qrū vnū ē qñ aīa qñ totalr ad vindictā trahit ⁊ mouet auertit a cōsideratiōe odiū nociui ⁊ eoꝝ q̄ sequūt ad ips ab istā tia formatiōis memorie. De nā. n. motis vtutis ē vt ab apphēsiōe nociui retrahat aīaz ⁊ etiā ecōuerso. Sciēdū vo ꝙ qñ valde intēdit affect⁹ ad vindictā ī aliq̄ ⁊ nō igne dit ipm timor puenit ad hoc ex affect⁹ instātia vt efficiat ꝗsitā qñ apphēsiōis ⁊ iā obiectū apud imaginatiōnē ipsi⁹ Qñ eī aliq̄ vtutis mot⁹ intēdit ⁊ versus illud fertur valde repsētat illud imaginatio q̄si obiectū ⁊ iā ēxtā. Cum vo fit in imagiōe ipe forma ꝗsitā siue desiderati sicut forma iā exītis ⁊ ad eā puenit forma eī⁹ sicut forma rei ad quā terminat mot⁹ cessat affect⁹ ab imaginatiōe ⁊ delet ī eo forma ita ꝙ ī memoria nō pdurat ⁊ iō nō fit rancor. nociuū vo qñ ē magnū sicut rex aliq̄ magni tioris tunc despatio de vindicta obtinēda ⁊ timor phibēt fixiōnē in aīa forme desiderij ad vindictā. pū delet repsētatio forme desiderij ⁊ forme nociui ab imaginatiōe seu phātasia qm̄ imo repsētat forma timoris exitus ī aīa. pūt etiā ibi repsētat forma desiderij ad fugā nō ad inuasiōnē ⁊ iō tūc in aīa nō pdurat forma rācoris. De pueris aūt ⁊ debilib⁹ qz facil ē possibilitas huiusmōi vindictā ab eis ⁊ modicū ti mēt repsētat ac si iā fuisset accepta. Etēi nimia leuitas ac cupidi vindictā repsētat ap imaginatiōnē q̄si obiectū ⁊ iā exītē imaginatio aūt mouet n s; id qd ī re sed s; id qd ī ea repsētat ⁊ iō qñ apud eā vindicādi leuitas psētat q̄si obiectū repsētat vindicatio ex debilib⁹ sicut accepta ⁊ ic circo ī vtute cadit affect⁹ ad eā ⁊ cito delet. Mō ut imaginatio moueat fm repsētata nō s; exigētiā reꝝ manifestat ex eo ꝙ holes mel abhorrēt qñ ap eos assimulatur eiectiōe chole. Sīr cibos laudabiles atqz sapidos qñ coloreꝝ eoꝝ assimilant coloribus hominū corpoꝝ ⁊ etiā forma formis ꝗuis etiā talia nō esse credāt. Sīr in ppōsito qñ qdā similitudo rei supdicte repsētat siue pp vehemētia mot⁹ desiderij siue pp leuitatē acq̄sitiōis desiderati tāq̄ esset obiectū afficit ac si iā realr esset ⁊ iō nō fit rancor: Sic ergo ex pdictis ē manifestū q̄liter cōplones supe rius notatas vltima est valde disposita ad rācorē.

Capitulū nonū de differētib⁹ modis letificādi ⁊ cōfortandi repertis in medicinis.

m Edicine letificātes: letificāt qdē ppē aliquā sup dictaꝝ cāꝝ videlicet vl qz nutriēdo restaurāt spūm sic vinū. Aut pp̄t eī splēdorē ⁊ lumen sicut margarita ⁊ sericū cū potētia abstergendi quā hñt: aut cōgregādo ⁊ phibēdo celerē dissolutionē ipsi⁹ sic ebur ⁊ karabe: aut īspāndo cōplonē siue cū calitate vt doronicū: siue cū frītate vt cāfora ⁊ aq̄ ros. aut cōfortādo p delectabilē cōplonē ipsi⁹ sic suauia aromatica: aut seq̄strādo musicū ⁊ turbidū hūorē ab eis sic buglossa ⁊ lapis lazuli ⁊ illud sepatim dictū ē aut cōiūcti sicut cōiūgūt corallus ⁊ karabe ⁊ buglossa quēadmodū docebim⁹ ī capitul vltimo hui⁹ libri. aut forte letificāt ppē pprietatē inatā sic iacynth⁹. pprietas aūt q̄qz cōiūgit alicui pdictarū cāꝝ sicut ī musco ⁊ ābra: hec eī letificāt cū pprietate q̄ iūgit aromaticitati refocillāt spūs. Sīr et fuce⁹ matianoꝝ: ipe eni letificat cū pprietate ⁊ qz spūs cōplo ē calida valde letificat sīr qdē cū pprietate ignota ⁊ cū aliq̄ cā ex cognitis vt cū frītate doronicū sīr qdē cū pprietate letificat ⁊ qz spūs cōplo frīa ē letificat et cū pprietate sīr ipam

do cōplonē p calefactionē. [illegible] cōiūgit q̄qz ē virtus q̄qz [illegible] tali⁹ eget repsiōe ī aliq̄ et debilitate cordis [illegible] cie q̄lo eī ē aromaticitas. [illegible] b⁹ eget repsiōe sicut frīta sicut vel [illegible] in quā letificat [illegible] cōplone [illegible] frīa cōplone [illegible] rū frāgit os cū calefactiōib⁹ ipsi⁹ vital. [illegible] frāgit eū calefacisse qd ē ex pprietate letificat [illegible] tea sicut poma matianoꝝ aliqd [illegible] tiōne curatiōis ad letificādū [illegible] hñt. Ad ꝗsitatē aūt [illegible] nati vtutes quū. ppa sīt obiecta [illegible] ⁊ dulcedo. h eni desiderāt olfatus ⁊ gustus [illegible] etiā sentiat nālit ad ipa. Duarū eni medicinaꝝ [illegible] vtute dulcior qdē ē ⁊ aromaticamis efficacior [illegible] mēti ⁊ ppea ꝙ vt⁹ attractiua [illegible] spūs celeri⁹ [illegible] ea celeri⁹ [illegible] medicinas [illegible] tutes ē subiecte substātia [illegible] aūt dulcedis ē spissa substātia terrestris [illegible] magis cōgrua [illegible] spūs [illegible] tutis [illegible] tiosas q̄z dulcedo. Qñ eos ē [illegible] spūs. [illegible] corpis exigit ī nutrimētis [illegible] dulcedis plasq̄ ī corde [illegible] circo qz [illegible] ips⁹ ap cōplatores [illegible] apud eī auctē medicis. [illegible] maticitatē ⁊ cōfortat ⁊ refocillat [illegible] naturales procul dubio cōfortatur.

Capitulū decimū de pprietate [illegible] rat a naturalitate.

p Roptetas ē ī vtute [illegible] cipiū mot⁹ ⁊ generatiōis [illegible] cōpatiōnū p se cōiūcti [illegible] pprietas a nā sicut [illegible] differt sicut oppsita [illegible] mētio q̄ cōplonētia sīt [illegible] tus cōīr qdā vtutes actiue [illegible] sīt ignis ⁊ aer ⁊ aq̄ ⁊ terra. [illegible] cāta cōplone mediāte q̄ dispōnit [illegible] ꝗcūqz dua opiniōnū [illegible] ne formarū dispōnes introducit. [illegible] rū dispōes iberēt m̄ie [illegible] S; qñ aliq̄ ex formis [illegible] rū formaꝝ dispōnes. [illegible] cessāte cessat dispōes [illegible] tertio h⁹ ic ad nāē potētiā [illegible] sic hoc ē veꝝ ꝙ a forma [illegible] to vius q̄ neq̄ ī simplicib⁹ [illegible] onē illi⁹ cōplet p⁹ cōmixtiōnē [illegible] gnete ius attractiua ferri [illegible] nū hē. S; exit⁹ ē a materia [illegible] ⁊ pducere cūctas vtutes de [illegible] fima sicut ī electiōis siue cū dispōe [illegible] seu cōmixtiōis: ipa. n. dispōit ad [illegible] ⁊ ē ipa met vt⁹ nec forma ipe. [illegible] ꝗstiōes de pprietate factā q̄ [illegible] cut. n. qñ q̄rit pp qd [illegible] rīdere q̄z pp qd [illegible] qz h⁹ p nām calitatē [illegible] attrahit ferrū nō pōt [illegible] les hz vtutē attractiuā ipi⁹. Ex [illegible] calitatē cōburit ignis [illegible]

Silr ꝛ q scit ꝙ magnes attrahit ferrū q̄ virtutē hʒ cui⁹ nā ē attrahē ferrū sicut nā vtutis q̄ noiaṫ calidītas est in igne cōburēs p̄ culdubio sciēs ē nō ignorās. ſʒ cōbustiua qdē vt⁹ nomē hʒ approṗanū. alia vō nō: ꝛ ē nā cōit alia via q̄si cōnica nec opinādū ē ꝙ rei p̄fecta notitia p̄ħ nomē heaṫ adeo ꝙ sine ipo hri n̄ possit vllo mō q̄m notitia iposīti nōis nō tollit ignorātiā quā iducit cōnitas rei. Predicta rīsiōē nō sūi ꝯtēti vulgares cō q̄ suppo nūt ꝯp eos ꝙ ois opatio p̄cedēs a corp̄e fiat a cliṫate vel fr̄iṫate vel hūiditate vel siccitate aut grauedie aut leuitate aut motu vel aliq̄ ex his q̄ i simplicib⁹ manifeste inueniū tur. Cū ergo actio nulli attribuiṫ p̄dictoꝝ nec ē sēsu manifesta rō p̄cessus ei⁹ ab illo corp̄e putāt ꝙ oia p̄ncipia ei⁹ ignota sint: qū tn̄ nō ita sit. Eteni itelliges hri scit q̄ p̄cedit vel a vtute nāli vel aiali vel itellectiua vel accītali. Cetera q̄ dicūt sup actōe magnetis .s. ꝙ trahit cū caliditate sua vel fr̄iṫate vel aīa vel cū emissiōe corpū curuoꝝ ad modū hami vl̄ cū siīludine quā nā ei⁹ hʒ cū nā ferri vel cū vacuitate q̄ ē in ipo oia insq̄ sīa sūt q̄rū falsitas cōsiderāti vtutē leuissime reuelaṫ. magnes. n. adipiscit vtutē ferri attractiuā cū ꝯplone: sic plāta acqrit cū ꝯplone nutritiuā vtutē nec ignorātia ō illa vtute q̄ spon⁹ i magnete q̄ i aliq̄ re alia iuēniṫ maior sit q̄ ignorātia i alijs reb⁹ h. n. ignorātia i duob⁹ ꝯsistit q̄rū p̄ncipiū ē ignorātia fa ctioꝝ .s. p̄ncipioꝝ p̄ducētiū hāc vtutē i eē. h āt ignorātia n̄ magi approp̄iaṫ huic vtuti q̄ cuilibet cognite nature. Scōm vō ē ignorātia receptibil vʒ dubitare de cā p̄pter quā ad receptionē vtutis hui⁹ dispōn̄ pl⁹ q̄ aliqd corp⁹. Et hec silr ignorātia nō ē magis p̄pa hui⁹ vtutis q̄ aliarū nāliū rerū. tal' eni ignorātia ē in nob de colorib⁹ ꝛ odorib⁹ ꝛ vtutib⁹ aic ceteris q̄ sīlib⁹. de oib⁹. n. hi⁹ reb⁹ scim⁹ q̄m ad actū cēndi puenīūt a p̄ncipijs actiuis q̄rū cā de⁹ ē b̄ndict⁹: ꝛ sci' etiā q̄m illud ē p̄pt approp̄iationē mīe cā dispōis sequētis ꝯplōnē: ponim⁹ ēi p̄portionē simpliciū caulare cōplonē aliā quā qdē proportionē simplicē hui⁹ ꝯmi tiōis ignorabim⁹ q̄ diu viuem⁹ i hoc mūdo. vn̄ pʒ q̄m ignorātia cāꝝ p̄pria hui⁹ virtutis i magnete nō ē mirabilior q̄ ignorātia cāꝝ dispōnūi nos ad rubedinē aut citrinitatē aut corp⁹ aut aiaʒ. Sʒ a reb⁹ qdē ꝯsuetis admiratio cadit ꝛ negligi aīa de ipis igrere. qd āūt raro ē excitat admiratiōēs ꝛ inducit ad igrēdū ꝛ ad speculādū de cāis ei⁹. In sūma ergo p̄petas ē nā iuēta i ꝯmixtis corpib⁹ p̄cedēs i eis a supna ꝛ plenissima iflūētia ꝛ ꝑp cōplonē p̄priā q̄ p̄ticularē ꝛ p̄priaʒ dispōnē acqrit. Sicīloquēdū cīm vtatē de p̄petate corpū cōmixtoꝝ veritū sm̄ ꝯsuetā opinionē dēt. p̄petas a nā q̄m properas dr̄ vtus cōmixtio iuēta corpibus a q̄ procedit i alio corp̄e actio isueta q̄nī ad manifestā nāʒ. Dr̄ vō nā vtus q̄ corp̄a simplicia operanṫ. De hoc igr̄ ad vn̄ se extēdit cognitio vulgariū ꝛ debūr plenitātū vitatē. ꝙ si igitus esset res difficilis iuētiōis ꝛ de longis ptib⁹ afferreṫ admirareṫ vtiqʒ vulg⁹ de p̄p̄etate ei⁹ āpli⁹ q̄ de p̄p̄etate corpū ceteroꝝ ꝛ igreret attētius de cāis p̄p̄etatis ipius q̄ de cāis aliaꝝ p̄p̄etatū q̄m ipe⁹ opatiōēs valde mirabiles sūt. Etēi p̄ma ei⁹ extrahit vtūʒ de potētia ad actū ꝛ tāgi se prohibet ꝛ ascēdit sursus ꝛ ascēdē facit ea q̄ vicere pōt ꝛ gn̄at ex modico ipi⁹ i vna hora q̄ntitas magna ꝛ corrūpit oē illud cui obuiat ꝛ trāsmutat ad sui substātiā nec ei minuit si accipiaṫ ex eo. Et hec qdē i vtate mirabiliora sūt q̄ tractat⁹ ferri a magnete vel q̄ cetere p̄p̄etates. Sʒ q̄m ista vsitata sūt ꝛ q̄ndie appariētia cadit ab eis admiratio ꝛ sollicitudo p̄grēdi cāʒ ipoꝝ. Actio vō magnetis q̄ rara ē ꝛ inusitata iducit admirationē ꝛ p̄uocat ad igrēdū de cā ipi⁹.

Explicit tractatus primus. Incipit secūdus.

Capitulum primū de numero ꝛ notificatione virtutum medicinarum in genere.

Expedit ut tractare volētes de cōditiōib⁹ medicinarū cordialiū memorem⁹ opa cuiusli bet sp̄ei ipaꝝ. āte tn̄ hoc cōueniēs ē vt oīum medicinarū vl'r q̄litates sm̄ ordinē numerem⁹ diuidētes q̄m q̄litatū medicinaꝝ q̄dā libent ipis substātijs medicinaꝝ ex se siue aliq̄s patiant a corp̄e siue nō. Quedā vō eis attribuūṫ p̄ cōparationē ad effectū que i corp̄e derelinquūt ꝛ i his q̄ i ipo repiunṫ. Qualitates aūt q̄ i ipis substātijs medicinaꝝ ratiōe sui attribuūṫ sunt h̄ꝛ. caliditas: frigiditas: siccitas: hūiditas: subtilitas: ꝛ grossities: ꝛ ꝯgelatio: viscositas: liquiditas: mixtio saporꝝ ꝛ odorū. Dr̄ aūt cala q̄ q̄n passa fuerit a nāli vtute nr̄i corporis calefit p̄mo: deide calefacit postmōʒ corp⁹ nr̄ʒ. Silr intelligēdum est de frida ꝛ sicca ꝛ humida. Subtilis vō medicina q̄ postq̄ passa fuerit a p̄dicta vtute i corp̄e nr̄o velociṫ i minimas ptes diuidit q̄lis ē pole sic cinamomū atqʒ croc⁹. Grossa vō dicit q̄ huic ꝯria ē sicut cucurbita ꝛ gypsuʒ. Coagulatia vō medicina ē q̄ frigore coagulata calore dissoluit ꝛ liq̄fit atqʒ calore dissoluta frigore coagulaṫ. Medicina vō liqda ē c⁹ ptes ō facilr recedūt a loco i q̄ ponūt. Viscosa vō dr̄ q̄ tolleras extēsiōēs absqʒ īcisiōe. Cōminuibilis vō medicina ē q̄ diuidi pōt i minimas ptes a debili cā. qd aūt sit sapor ꝛ odor iā notū ē. Qualitates aūt q̄ medicis attribuūṫ respectu ipsiōis q̄ i corp̄e vel cōuenītib⁹ ei relinq̄t q̄dā accipiūt ab actionib⁹ absolute. q̄dā vō ab actōib⁹ relatis ad ptes corp̄is spāles. Prime vō sūt q̄ signāt q̄n dicit medicina subtiliatiua: apitiua relaxatia. lauatiua: incisiua. attractia. mordicatia. dissolutiua. abstersiua. ꝛ asp̄atia. rubificatia. vlceratiua. pruritia. ꝯbustiua. corrosiua. putrefacīa. cauterizatia. maturatia. digestia. isflatia. frigiia. ventosiṫ. igrossatia: isfcatia. lenitia. lubrificatia. ꝯstrictia. expissiua. oppilatia. repercussiua stupefactia. ꝯfortatia icrudatia. mortifera. corruptia. seu venenosa. tyriacalis. Alie vō q̄litates sūt q̄ signant q̄n dr̄ medicina laxatia. p̄uocatia vrine aut sudoris iducitia. vel nauseatia. vomitia retentia sāguis aut vrie. ꝯstipatia. cicatrizatia vlceꝝ. gn̄atia ꝛ mūdificatia ipoꝝ. decoratia. excoriatia. Ad debitā aūt cognitionē cuiuslibet q̄litatū volum⁹ explicare cuiuslibet p̄dictoꝝ vocabuloꝝ itētionē. Subtiliatia ergo medicina ē illa q̄ substātiā hūoris efficit tenuē leuē dissoluēdo cū tēp̄ata calore. Dissolutia vō medicina est illa q̄ p̄p excellētiā sue caliditatis hūorē diuidit sub forma vapoꝝ ꝛ ei⁹ ptes extrahit successiue a loco i q̄ icludit donec ꝯsumat. Abstersiua qdē ē q̄ remouet a supficie mēbroꝝ ꝛ orificijs poroꝝ coagulatas ꝛ viscosas hūitates. Exaspatia vō ē q̄ mēbroꝝ efficit i supficie diuersaꝝ ptium q̄ ad sitū ꝛ exasp̄ās qdē efficit abstersiua q̄n trāsit sup mēbrū solide substātie sicut cartilago ꝛ os. cui⁹ qdē supficiē cōnāt ptes hʒ diuersas i situ. sʒ hūitas viscosa vel leuis currēs sup ipm applanat eā accītal' vn̄ abstersiua trāseūs sup eā reducit ipaʒ ad nāleʒ asp̄itatē. Apertiua ē q̄ n̄ tm̄ ab orificijs meatuū sʒ a ꝯcauitatib⁹ ipoꝝ mouet mās ad extīn⁹ cōuenīā. Relaxatia ē q̄ substātiā mēbroꝝ habēdū spissos poros efficit leuiorē caliditate ꝛ hūitate ꝑp q̄d expulsio ipsius rātā q̄ ꝯtinet i eis sit leuior. Lauatia vō ē q̄ abstergit ꝛ nō cū actia vtute sʒ cū passiua .s. hūitate ꝛ hoc iō q̄ currit sup orificia poroꝝ lenitās hūores viscosos ꝛ congelatos extīsos iuēdē sua hūitate lubricā efficit cōmiscēdo se illis q̄ ob hoc remouet eos abinde ꝑp motū ei⁹ sup illoꝝ supficies sicut aq̄ ordei ꝛ aq̄ simplex calida ꝙ si fuerit ibi vtus abstersiua erit ablutio fortior sic

est aq̃ saponis ⁊ saponarie. Incisiua aūt ē medicina sub-
tilis p̄fecte potēs penetrare iter superficiē mēbri ⁊ superficiē
viscositatē humoris adherētis ei donec separet ipsas ab ea ⁊ similr pe
netrare potēs iter ptes humoris donec diuidat eas ⁊ a p̄xi
mitate remoueat diminuēdo cōtiguitatē ipsius humoris absq3 sb
tilitate substātie atq3 ipsum soluēdo p̄ius. Et istum quidē
opponit̄ adherēti viscoso quēadmodū subtiliatiuū grosso
opponit̄. Attractiua vō ē medicina habēs virtutē valde pe
netratiuā mouēs humorē quē attingit ad superficiē aut cū p
prietate aut cū calefaciēdo. Calefaciēdo quidē q2 dissoluit ⁊
ad locū dissoluti humoris necessitate vacui alia subseq̄t̄
vel ē forme. Itē et etiā q2 rarificat. p̄p̄t qd attractio fit ad
replēdū vacuū ⁊ iterū propē ea q2 est dolorē. Et ad mē
brū qdē dolēs 2fluūt mā duplici de cā. Quarū prima ē
q2 dolor 2funde mēbri debilitat ⁊ ideo recipit superflu-
itates q̄ ab aliis mēbris expellunt̄ ad ips. Secūda vō ē q2
spūs nālis procedūt ad ipsm ad ipugnādū cām nociuā
quē seq̄t̄ singulos multitudo. Modificatiua vō medicina ē il-
la q̄ hz q̄litatē insēsibiliter penetrātem cūm a 2tinuitate solū
nō multiplicē nūero tamē pue q̄ntitatē ei propiq̄ sit ignāuo
dolorē. Rubificatiua vō ē q̄ forti calitate mēbrū cui obui-
at calefacit i tātū vt ad ips fortiter trahat sanguinē
⁊ rubificāt superficiē ei⁹ sicut sinapis cū ficub⁹ ⁊ nasturcio
p̄p̄t qd ei⁹ actio vicē cauterii supplet. Ulceratiua vō ē q̄
hz potentiā rubificādi adeo excellētē vt dissoluat hu-
mote 2tinuatiuū pelli qd⁹ obuiat cāq3 vlcera vel vesicā
⁊ attrahit ad ipm superfluitates q̄bus ob rē efficit̄ q̄lis ē
anacardus. Aperitiua aūt ē q̄ pōt acumine ⁊ calitate sui
vsq3 ad porros humores mortificātes attrahere nec ī vl
cerare pōt quēadmodū serapinū. Adustiua vō ē q̄ fac. exic
potare humiditatē ab humorib⁹ reliquēs cinereitatē ipsorū in
corpe sicut calx viua ⁊ assa fetida. Corrosiua vō ē q̄ dis-
soluēdo ⁊ vlcerādo puenit ad diminuendū substātiā car-
nis. Putrefactiua vō ē q̄ 2tinuitatē mēbri corrūpit dis-
soluēdo itātem spūm atq3 calorē ei⁹ absq3 eo q2 corro-
dat ipm. aut cauterizet aut obturatis reliquis eo humitates
i quā agit calor in illo Disposit. humitas i quā agit calor
int̄ illo putrefactio nosat̄. Tales aūt medicine sūt arsenicū
⁊ cuta silueria. Cauterizatiua vō ē q̄ cum 2buritate sui vel ei⁹
2sumat humitatē. p̄p̄t qd ei⁹ ptes corrugāt sicut eo qd
assat q̄bus ob rē efficit̄ substātia cutis opposito meatū hūo-
ris siccis. Maturatiua medicina ē illa q̄ rectificat substā-
tiā humoris vtpote subtiliādo si fuerit grossus aut ecōtra
p̄p̄t qd ad expellēdū habilitat ⁊ illā q̄dē facit q̄nq3 cū sub-
stātia suauā si subtilis fuerit subtiliat nimio grossus. Si
vō grossa qd nimio ē subtile ingrossat q̄nq3 vō facit illū
cū q̄litate nā si fuerit calida maturat p se. Frā vō p accidens
etenī calida subtiliat qd ē grossū ⁊ nālr separat iter corpa ⁊
rē cōtinēt. frigida vō q̄nq3 nimio subtilis penetrat substātiā
mediocrē ⁊ nimie calitatis cōplonē ipat. Et oē qdē qd
a calo liqt a frō coagulat̄ ⁊ ecōtra. Sū ergo subtilitas
humoris cātur a calitate extranea ita q̄ calitas nālis effi-
cit p̄p̄t illud ipotēs ad expellēdū ipm. sm qdē tūc fran-
git extranei calor acumē. Digestiua vō medicina ē q̄ trāf-
mutat cibū i humores laudabiles qb⁹ corp⁹ nutrit̄ ⁊ hūo
res isubstātiā corpis. Inflatiua vō medicina ē in cui⁹ sub-
stātia vētal grossa humitas extranea ipate 2mixta in q̄ cū
egerit calitas nālis gn̄atur inde ventositas q̄ nō dissoluit̄
sicut sunt faseoli. Itaz vō medicinaz q̄dā cāt inflatio
nes in stō. q̄dā in venis i q̄bus cū p̄dicta humitas sotui⁹ est
cōmixta nō dissoluit̄ inde multa vētositas nisi apud se-
patonē ptiū medicine circo cāt̄ i venis inflatio nō in
stō. Tales aūt medicine sūt sicut zinziber ⁊ eruca: ⁊ sunt
medicie cōgruētes ad excitādū libidinē. Frangatiua vē-
tositatis medicina cōplexa est cū caliditate subtili ⁊ ignea
desiccāt calitatis debilis q̄ dissoluere neq3 vētosaz humita

tes in quas agit. Dissolutiua aūt hui⁹ medicie q̄ [illegible]
ad dissolutiōes inflatiōis cāuz in venis [illegible]
nius q̄ē ē simē rute ⁊ agnicasti ⁊ [illegible]
no cem libidini. Ingrossatiua vero medicina [illegible]
subtiliatiue. Infrictiua seu lenificatiua medicina [illegible]
sui viscositate extendit̄ supra superficiē mēbri [illegible]
partiū in situ [illegible] ⁊ [illegible]
q̄bus ob rē [illegible] supficiē [illegible]
ficatiua aūt medicina est q̄ humectat superficiē corporis [illegible]
atq3 extensiō ⁊ liberat meatū ab eo qd [illegible]
retentū cū grauitate ppria ⁊ naturali [illegible]
medicina efficit̄ per actiōs mouēs ipm [illegible]
prana ⁊ mucilagines. Compressiua vō medicina [illegible]
cāno i mēbro siccitatē ⁊ condensationē ipi⁹ [illegible]
obturat trāsitus ⁊ meat⁹ ⁊ ex [illegible]
renuationis paui mēbri ad [illegible]
in ei⁹ 2cauitatib⁹ [illegible] roson [illegible]
opposito. Oppilatiua medicia ē illa q̄ [illegible]
substātiā mō [illegible] ⁊ remanet apud [illegible]
⁊ replet vlcus [illegible] ē [illegible] conuenibile. Repercussiua
medicia ē stā q̄ adeo infert mēbro q̄ ipm [illegible]
meatus restringit ⁊ fluxū ad ipm [illegible]
quādo cātitates ipi⁹ [illegible] ⁊ [illegible]
ta ⁊ p̄p̄t si fuerit grosse substātie sicut [illegible]
mucilago psilij ⁊ [illegible]. Stupefactiua medicina [illegible]
q̄ adeo [illegible] mēbrū q̄ p̄p̄ frigiditatē [illegible]
penetrādo i ipm ⁊ [illegible]
sensus ⁊ mot⁹ ⁊ ponuntur [illegible]
sensū ei⁹. Cōfortatiua medicina ē q̄ [illegible]
bri vt p̄hibeat ips recipere corruptiōē [illegible]
aut cū sua 2plone [illegible]
calefaciat quēadmodū de oleo rosaceo [illegible]
cradatiua medicina ē q̄ [illegible] sua [illegible]
[illegible] sicut aq̃ [illegible] cū bibit̄ i [illegible]. Mortificatiua
medicina ē illa q̄ corrūpit 2plonē [illegible]
aut p formā ipi⁹ specificā sicut venenū [illegible]
cu⁹ q̄litas [illegible] sicut opiū p̄ frigiditatē [illegible]
tes. Medicina aūt q̄ p̄p̄t hoc appellat̄ venenū ē illa q̄ cor-
rūpit 2plonē spūs p 2trarietatē [illegible]
tā ⁊ [illegible] spūs sicut napellus. Medicina [illegible]
liberās a veneno ē illa q̄ 2plonē spūs [illegible]
ni reducit ad sanitatē ⁊ ab ipsa [illegible]
Medicina aūt puocatiua [illegible] ⁊ medicina [illegible]
tiua ⁊ [illegible] eductia [illegible]
festas qdē [illegible]

Capitulū secūdū in quo cōdit q̄ [illegible] medi-
cinarū que ad cōfortationē cordis [illegible]
repositiue aliquo modo.

Uprāmolatia ⁊ medicinaz [illegible] cordi
ingrediunt̄. q̄dā dō nō. [illegible]
[illegible] medicine [illegible] ad 2for-
tationē cordis duplr. Uno quidē mō [illegible]
eis [illegible] p [illegible]
corpozant a ptib⁹ cpatis ⁊ cerebri [illegible]
epithymat aut cū medicina cū [illegible]. Scdo
vō mō q̄n intēdit cū medicina [illegible]
mūdificatio ipi⁹ sanguinis q̄ p̄p̄t ei corde [illegible]
mūdi⁹ gnāt i eo sicut q̄n ponit̄ i medicina [illegible]
zuli aut armeni⁹ ex q̄bus medicis [illegible]
ad cor [illegible] virtutē expulsiuā [illegible] sanguinis
dēte ad ipm ⁊ melior vaporis a sanguine [illegible]
etiā iuuamentū procedit ex corde ad cerebrū. [illegible]
[illegible] medicina [illegible] cordi q̄n [illegible]
ob⁹ mēbris cōfert. Primo qdē q2 [illegible]
aliqd de cōueniētie nature. Scdo vero q̄n [illegible]
nām ad mēbra qd trahit a mēbris [illegible]

bit humores ad sedē ipsoꝝ ꝛ ibidē quiescere facit eos. Medicina vo laxatiua huic cōtrariū efficit. accit ergo ex hoc nature debilitas ꝛ pigrities q̄z ob id nō preualet ei. Tyriacalis aūt medicina sistit vomitū atq; fluxū cō fortādo nāq; ꝛ repugnādo illi prout hꝫ sbaꝫ venenosaꝫ ꝛ cū sua venenositate eiiaf. Et iccirco ferē bene dixisse sapiens Hip. φ medicina laxatiua mūdificat. atq; ledit Rursus autē iuuamētū laxatiōis maius qdē est in tristitia propter mūdificationē spūs q̄z in cordis debilitate. Laxatio nāq; diminuit nām spūs ꝛ debilitat cordis cōplexionē. Medicine vo ꝓuocātes vrinā ꝛ sudorē sunt vtiles i debilitate cordis q̄ cāur ex subtilitate sanguinis ꝛ ei⁹ aquositate. nocēt autē in tristitia q̄ causaf ex turbido ac melēco sanguine qm̄ augēt sanguinis siccitates ꝛ grossitiē ꝛ turbulēciā eius. Eūo vo sāguinis nocet debilitati cordis q̄ cāur ex strate sanguinis ꝛ paucitate. prodest autē debilitati q̄ causaf ex suffocatione caloris nālis ꝛ suꝑfluo sanguine sicut in cardiaca ꝛ hec est sincopa a sfatiua sanguinea. Medicina subtiliatiua medicinis cordialib⁹ associaf qm̄ tristitia cāur ex turbiditate sanguinis aut in debilitate cordis q̄ ex grossitie sanguinis ꝛ ei⁹ strate causaf vel generatio multi ꝛ tēperati spūs⁹ prohibef. Sedē vo mō sūt abstersiua ꝛ apertiua ꝛ lis adiūgit vt cū sūt apiēdi potētia penetrare faciat medicinas cordis q̄ sūt sicut karabe ꝛ terra sigillata. Infla tiua medicīa valde nociua ē tristib⁹ ꝛ cordi debilib⁹ qm̄ replet sbaꝫ spūs vaporib⁹ cōgruis ꝛ in trāsmutabilib⁹ hūtib⁹ ic ad ipsos sicut se habet suꝑfluitates ad mēbra obtenebrāt ergo spūs atq; grauiāt ꝛ ad suas opatiōes debiles eos reddūt ꝑpter qd̄ debilitationē cordis atq; tristitiā simul causāt. Cōstrictiua medicina ꝛ infrigidatiua medicinas cordis īgrediunf vt sbe spūs soliditatē ꝛ cōtinuitatē laudabilē tribuāt ne velocē dissoluaf quolibet leui motu. verūtñ ipsaꝝ vtilitas in debilitate cordis est maior q̄z i tristitia qm̄ ex subtilitate spūs ꝛ sāguinis cordis debilitas ampli⁹ accidit. Tristitia vo poti⁹ ex grossitie sanguinis ꝛ turbulētia ei⁹. Repercussiua vero medicina tūc medicinas cordis ingredif qm̄ ꝑpter debilitatē ei⁹ causatā a mala cōplone cala patif nocumēta. Stupefactiua medicina ponif i medicinis cordis vt tuetur ipsarū a corruptiōe custodiaf i via vsq; ad cor ꝛ in corde postmodū ipē sufficiēs sūt ad faciēdū impressionē sicut opiū in cōfectiōib⁹ cordialib⁹. Medicine aūt plores tātes tenacitate sua oēs inquā medicine cordis igrediunf qm̄ hūāne nature ei⁹ ꝓꝓetate cōueniūt cū⁹ inquā nature ꝑncipiū cor existit ꝛ qm̄ ei cor cōfortāt vt a veneniis nō patiaf. Ālle sunt doronici ꝛ muschus. ꝛ oēs qui dē medicine letificātes cor ꝛ cōfortātes ips sūt tyriacales nō tñ oēs tyriacales sūt letificātes ꝑpterea q2 q̄daꝫ ipsarū sūt valde cale vt castoreū q̄dā valde frigide vt lactuca ꝛ portulaca. Et sunt quedā tyriacales illis q̄litatibus indigētes diuersis ex cāis. venenū n. cui repugnat cōtrariaf cū sua sba ꝛ forte cū q̄litate p̄dicte q̄litati cōtra: aut solū cōtraf cū q̄litate q̄litati p̄dicte cōtra: aut forte necessariū ē vt medicina veneno repugnans sine calo siue frigido sit vehemētis caliditatis multis ex cāis. qm̄ vna ē vt sit spūs fortis motus. Secūda qdē ē vt sit vehemētia extēsionis ad hoc qdē vt cū potētia mortificādi ꝛ tyriaca li quā hꝫ lōge possit obuiare veneno ipugnādo ꝛ expellēdo ips antēq; cor attingat. Tertia vero vt sit fortis ad corrūpēdū ꝛ cōburēdū venenū in modico tpe in q̄ cūs hoc qd̄ dictū est insup cōseruaf spūs in suo saluo esse tyriacali ꝓꝓetate. Vomitiua vo medicina prodest cordi qm̄ alleuiat anhelitū vt inde cor meli⁹ euētaf. Dissolutiua medicina debilitati cordis ꝛ tristitie valde nocet nisi ex grossitie spūs ꝛ sfiditate causef ꝛ in corde sint sfatiui hūores: nocet aūt debilitati cordis ꝑpterea q2 dissoluit spūs exiguū ꝛ subtilē. qd̄ n. dissoluit q̄cūq; sit sba eius ex genere ē vaporis ꝛ vētī. Tristib⁹ autē nocet qm̄ tristitia si cāur ex paucitate spūs dissoluēdo addit in paucitate: aut subtilē spūm efficit turbulentū ꝛ remanenti spūs sfitudinē auget. φ si necessitas coegerit vti ea expedit ei cōmisceri cōfortatiuas medicinas ꝛ cōgregātes aut cōtinuitatē seruātes dum tñ sint ex his que ꝯueniūt cordi sicut myrrha ꝛ kebali.

De simplicib⁹ medicinis cordialibus fm ordinem alphabeti. Cap. iij.

Postq̄z locuti sum⁹ de vlib⁹ iudiciis medicinaꝝ ꝛ osādim⁹ q̄ ex eis medicatiōi cordis cōueniūt ꝛ q̄ nō ꝛ etiā ꝑpter qd̄. nūc iā expeditū vt tā ad iudicia pticularia medicinaꝝ cordialiū simpliciū q̄z cōpositaꝝ amodo descēdam⁹ a simplicib⁹ icho astes fꝫ ordinē alphabeti. Inqt trāslator. qm̄ alphabetū arabicū neq; ordinē alphabeti nři seruat: iccirco medicinas simplices de qb⁹ auctor hic loqr ad alleuiādū labores studētib⁹ fm seriem nostri alphabeti scripsimus.

De lra. A. Ambra Aurū Argētū Acedula Agaricus. De ambra.

Ambra cala ꝛ sicca in scdo ꝛ cū subtilitate ꝛ viscositate sua nihilominus hꝫ vehementē ꝓꝓetatē letificādi ꝛ cōfortādi simul. Est autē ad hoc potētior ꝑpter fortitudinē sue aromaticitatis ꝛ eo plor tatiua ē sbe cuiuslibet spūs ꝛ mēbroꝝ ꝑncipalius ꝛ multiplicatiua ipi⁹ effect⁹ ꝛ ē multo tēperatior muscho. Iā autē patēs est huius natura cū subtilitate ꝛ viscositate ꝛ soliditate. De auro.

Aurū iudicaf inter iudiciū argēti ꝛ iudiciū iacynthi ꝛ est qdē infra iacynthū ꝛ supra argētū⁹ quidē cōplexio tēperata ē aliq̄ntulū vicina calori ꝛ ē ei⁹ opatio a ꝓꝓetate. De argento.

Argentū aliq̄ntulū ē frigidū ꝛ siccū ꝛ ei⁹ qdē effect⁹ sīlis ē effectui iacynthi hoc excepto φ ē multo debili⁹ illo. De acedula.

Acedula ꝓpinq̄ ē acetositati citri aūt q̄z alia in cōplone nō sit ea debilior in ꝓꝓetate vt multo debilior est. De Agarico.

Agaricus calidus ē i pmo siccus in scdo. Inest autē ei ꝓꝓetas tyriacalis cōtra omne venenū ꝛ ꝑpter subtilitatē q̄ eius caliditati cōmixta est apitiuus ē ꝛ laxatiuus hū. turbidi. ꝑpter qd̄ ei ineft ei ꝓꝓetas cōfortādi cor ꝛ letificādi. De lra. B. Basilicon Been. De basilicon.

Basilicon calidum est ꝛ siccum in primo ꝛ habet autē aromaticitatē ꝛ stipticitatem cū subtilitate preter hoc etiā est ei suꝑflua humiditas. letificat autē cū ꝓꝓetate quā adiuuat aromaticitas stipticitatis ꝛ subtiliatiōis associatio naturaliter tñ dñs eius nō est in letificatione laudabilis qm̄ substātia nutritiua q̄ est in ipso cōtrariaf ipi⁹ medicinalis substātie: etenim substātia medicinalis efficit q̄ dicta sunt. nutrimētalis vo sanguinē turbidū atq; melēcū generat ꝛ illa suꝑfluitas nisi per q̄ est in ipso causat inflatiōnē in venis. iā autē ostēsuꝫ est φ nociua sunt illa duo. De been.

Been calidū est in sc̄o. siccū in pmo. Ipsius autē quoddā est albū: quoddā rubeū. Sed rubeū qdē calidius est. Et ē nihilomin⁹ in vtroq; ꝓꝓetas cū subtiliatione ꝛ apertione. Inest ei fortis ꝓꝓietas cōfortādi cor ꝛ etiā simul letificādi ad que q̄dē iuuaf stipticitate subtiliādi cōiūcta. De lra. C.

Citrum Corallus Cinamomum Crocus Camfora Coriandrū Calamentū Castanea Caro Ciperus.

De citro.

Citri cortex est ex letificantib[us] tyriacalib[us] eius c proprietatē caliditas quedē adiuuat. Est. n. calidū & siccū in tertio cui appropinquāt foliū & flos ei[us]. Simq[ue] subalios eo & ei[us] et acetositas ē ex cōfortātib[us] cor calide & sicce cōplexionis. & est ex cōfortātib[us] cor calide & sicce cali- dē post hoc autē est in eo tyriacalitas vnde confert mor sui reptiliū & serpētū & est frigide & sicce in tertio. Semen autē ei[us] ē tyriaca cōferēs venenis: vī etiā q[uod] sit ex cōfor- tātib[us] cor. ꝑhēdo soliditatē sbe spūs. ē inde ac sicce cō- plexionis in tertio nec elongat ab itellectu q[uod] sit ex alle uiātib[us] ipsum.   De corallo.

Corallus frigidus ē in primo siccus in sc̄o & cū ꝓ c prietate cōfortat cor & letificat quā quedē ꝓprietatē adiuuat illuminatio & abstersio & solidatio cū stipticitate.   De cinamomo.

Cinamomū aliquātū cal[idum] ē in fine sc̄di: siccū i ter- c tio habetq[ue] modicā stipticitatē & inest ei letificā di ꝓprietas quā adiuuat aromaticitas ei[us] & forti tudo subtilitat. Et ꝓpterea cōfert iuuamēto tyriace.

De croco.

Crocus calid[us] ē in sc̄o siccus in primo: & sūt i eo sti c pticitas & dissolutio fortis. atq[ue] digō sequē ꝓpal- ciatio. & inest ei ꝓprietas vehemēs in cōfortādo cor & substātiā spūs & letificādi cū hoc q[uod] illuminat & di latat & solidat ip[su]m & adiuuāt ad hoc aromaticitas fortis cū nō ꝑdita. Multitudo vō cōestiōis ei[us] superflue dila- tat spūs & mouet ad eū donec occidat ꝓpter hoc et di- scedat a nutrimētali medicina & seq[ui]t inde mors. Dosis autē ei[us] ad hoc nō est nec, oz de ipsa mētionem facere.

De canfora.

Camfora frā ē & sicca in tertio. vnio ei[us] est saluare c sbaz spūs cū odio sue frītatis q[uod] ei[us] q̄litates mo deral & fortasse adiuuat ipsaz absolute frītas in calia cōplexioneq[ue] ꝓpter maliciā eius cōplexionis debilitat spūs & dissoluit. Aromaticitas aūt ei[us] adiuuat absolute ꝓprietatē ipsi[us] in oī cōplone. Tēperat vō frītas ei[us] cū am bra & muscho. Siccitas aūt cū oleo būdin & aromati cis sicut ē oleū viol. etiā est tyriaca. & ꝓprie ꝯ calia vene na. Et acqrit ab ea spūs subtilitatē & luminositatē vehe mētē & ꝓpterea letificat & cōfortat: i hoc autē karabe assimilat ei. Sz cāfora qdē fortioris ꝓprietatis ē & vehemē tioris saluationis.   De coriādro.

Coriādrū frīz ē in sc̄o. siccū in tertio. Et inest ei ꝓ c prietas cōfortādi cor & letificādi & ꝓprie i calia cōplexione & adiuuat ip[su]m aromaticitas & stipti- citas eius.   De calamēto.

Calamētū si reprimat ei[us] caliditas & siccitas cū oleo c viol. & remāserit aromaticitas & penetratio eius cōfert in ꝓparādo spūs in cerebro existē & ꝓprie si fuerit cōplexionis pōsatice. alia. n. repssione non indiget. nec est auditū q[uod] spūi cōferat q[ui] existit in corde iuuamēto magno. verūtn̄ ex his q̄ dixim[us] de q̄litatib[us] ei[us] vī q[uod] cō ferre possit eidem.   De casia lignea.

Casia lignea appropinquat i in cōplone cinamo c mo aliquātis nō tn̄ in subtilitate.   De carne.

Caro licet sit nutriēs pure attn̄ aq̄ ei[us] igredit cu- c ratione debilitatis ei[us]: nō igit obest de ipsa loq. Et icirco dixim[us] q[uod] carnis aq̄ si laudabil fuerit caro alalis: aut būdinis ouis: aut iuuenis arietis: aut he di: vel caro laudabiliū auiū ē vltima rerū debilitat cor- dis. Nō si cātur ex debilitate ipsius tūc vtilior ē caro ala sis aut būdinis ouis. Si vō ex ipsi[us] grossitie & turbidita- te & paucitate tūc leuiores ex eis vtiliores sunt. Plures autē ē medicorū sunt opinati q[uod] aq̄ carnis sit brodiū de- coctiōis ipsi[us] nō tn̄ est ita. Sz potius aq̄ carnis ē succus

p decoctionē extractus a carnib[us] cōminutis bene & lucidādo fluat ab eis & in q̄ frigē caro cuius colatur po tui ministratur.   De cipero.

Cyperus de eo dicet in cap. de spica nardi.

c De lra. D. Doronici. De doronico.

Doronicū calidū & siccū ē in fine tertii d gradus. Inest autē ei ꝓprietas valde lauda cōfortādo cor & i letificādo nā nō repugnat cessus & adiuuat tyriacalitas ipsi[us] & q[uod] in cōplone ꝓ prietate subtili proinde est tyriaca contra venena ca lidicans & cōfortāt crescunt aūt excessus sue caliditatis cō mixtiōe simpl matiaror. Sed in cardiaca valida cōmiscet ei modicū canfore propter q[uod] remouet ꝓprietas eius & reprimitur caliditas.

De lra. E. Emblicis Endiuia. De emblicis.

Emblicis de cōplone ei[us] sūt diuersitates opi- c nis. Et hoc q[uod] plures sunt dicūt eā esse frigidā & hoc quedē rectū est. Iste autē mediū opi nat[us] est et dixit ip[su]m esse calid. Sz q[uod] frigidū indicat sign̄ ficant. nā qdā ponūt frītatē ei[us] in primo grādi vero si videt tn̄ q[uod] sit in fine primi siccitas aūt ei[us] ē in sc̄o propt q[uod] ē ex mere cōfortātib[us] stipticitate. Et inest ei ꝓprietas cōfortādi cor & letificādi quā adiuuat stipticitas ei[us]. & eius etiā frītas in cōplonib[us] frīs cū modica si fuerit ꝑ peratur. Est. n. medicina solutiua spirituū ei[us] & iuuame tū in cōfortatiōe maius ē q[uod] in restrictiōe aut in absti- tia ꝑdest q[uod] est ei[us] cū subtilitate sanguinis cū patitur atq[ue] dissolutiōis velocitas ill[ius]. Ergo q[uod] est medicina cōfortātib[us] cor propter ꝓprietatē & ꝓpter hoc q[uod] dulcificat etiā. icc[ir]co est medicina reddens uires in- tellectui & memorie.   De endiuia.

Endiuia siluestris sicca est in primo. Inest aūt c ei ꝓprietas tyriacalis & ingreditur cordis medi cationē potata & emplastrata.

De littera. F.   De folio.

Folio inest aromaticitas & stipticitas cū subti f litate propter q[uod] oportet esse letificatiuus ex toto tātis & ide numerat in medicinis tyriacis.

De lra. J. Jacyntibus Jrinel. De jacyncto.

Jacynthus spata esse rei. Inest aūt ꝓprietas i letificādi & cōfortādi cor & iuuāte obuiādi ve- neno. Et hoc quidē proprietas est verus cō fusio attribuēda cōponētib[us] sed natura & ipsi est sic quo diximus de magnete. Ex his autē q[uod] in cōsidera tione iacynthi persuadere oz est et inconueniēs esse calorē naturalem agere in iacyntho cū similitudine e[ius] pro trāsmutatione & dissolutione aqs cōmixtiōis substātie cū euaporabili substātia spūs quēadmodum diximus de croco & illis[us]. Et in summa cōsignū q[uod] est q[uod] dicat q[uod] iacynthus in specie patitur a calore naturali & exinde postmodū eius opationem sentiri. Etenim ei[us] substantia quēadmodū patet sensui videt est ab hac passiōe remota. videtur ergo q[uod] calor naturalis nō im- primat in substātia nec in accidētib[us] suis in eis exi- stibus sed solū in vbi eius & loco & q̄litatibus eius ac- cidentalib[us]. In vbi quidē & loco q[uod] illa ipsum cum san guine penetrare vsq[ue] ad ptes cordis. Quapropter q[uod] efficiatur propinquitas passo fortius imponitur eam ē sectū. In qualitatibus quidem accidentalibus q[uonia]m calefacit ipsum iacynthum: de natura vero calefactiua est vt manifestet ꝓprietatē & educat virtutem q[uod] app[ar]et in karabe. ipsum enim q[uod] debiliter paleam trahere videt. fricatur q[ui]dē donec calefcat post hoc apparet paleā trahens ipsam. videtur ergo similiter q[uod] ꝓprietas iacynthi sit ista & q[uod] actio ei[us] sit ꝑ additionem elongatiōis aut appropinquatiōis eius ad id in q[uod] illa ꝑmit

Illud autē i quo letificant antiq̄ letificare iacyntbū. f. ferre ipsaʒ ꝛ ꝓprie in ore testant qm̄ ad letificationē alteratione nō īdiget in sb̄a sua vel in accñtib⁹ inherētib⁹ ei nec est necessariū ꝙ passiuʒ tangat ab ea: ſʒ sufficit ꝙ virtus letificādi q̄ ab ea manat ipsʒ attingat ꝗuis ei⁹ actio cōfortet calefactiōe ꝛ appropinq̄tiōe sicut in ꝓprietatib⁹ ceteroꝝ vīr ē ei ꝙ adiuuet actiōeʒ sue ꝓprietatis qͦ hʒ de illuminatione cū abstersione ꝛ tēperamēto cōplexionis.

De Irimel.

i Ximel plāta ē aromatica silis cinamomo quā qdā de lanice afferri dīt ꝛ ē calida i sc̄o. sicca i primo. Etē ei ꝓprietas valde fabilis ꝯfortādi spūs quā adiuuat aromaticitas ꝛ stipticitas cū subtilitate sicut frequēter in p̄dictis recolim⁹: cōfortat ēt cor ꝛ cerebrū ꝛ oīa viscera ꝛ in sūma oīum virtutū nām adiuuat ꝛ actiones. De littera K. Kadrē Karabe

De kadrem.

k Adrē ē ex medicinis letificātib⁹ ꝛ cōfortātibus magnis ꝛ ē ex nobilioꝛib⁹ tyriacis ꝯ morsum serpētis ꝛ pūcturā nec hʒ excellentē caliditatē. Et ideirco cū hoc ꝙ ē tyriaca cōfortat ꝛ letificat simul. Est enim herba simil' aristol. crescēs cū napello cui napell⁹ ei vicinat in quocūq̄ loco nec fructificat nec frōdescit ꝓpter qͦ qdā opinati sunt ꝙ sit animalis qm̄ hec ei cōuenit nō tñ est ita. De karabe.

k Karabe calida in p̄mo. sicca in sc̄o. opinio tñ est ꝙ sit frā. Inest aūt ei aromaticitas cōfortatiua ꝛ radiositas modica ꝛ ꝓprietas cōfortādi cor ꝛ ipm̄ letificādi ac depellēdi cardiacā immēso tēperato ꝛ soliditate quā p̄bet spiritui. De lra. L.

Lingua bouis Lapis lazuli Lapis armenus Liliū Lignū aloes. De lingua bouis.

l Lingua bouis calida est ꝛ hūida in p̄mo: cui⁹ ꝓprietas ē letificarem ꝯdificat nāq̄ sb̄aʒ cordis Melior tñ est q̄ de corintho affert habēs spissum foliū velatū p̄lima lanugine: qͦ inquā post exiccationē nec cōtrahit nec est siccū. q̄ aūt in his ꝑtib⁹ reperit est ex genere alteri⁹ plāte ꝛ accipit ꝓ lingua bouis ꝓpter similitudinē illi⁹ ad illā qm̄ tñ nō sit illa. Sed etiā conuenit ei cū virtute ꝓprietatis ꝛ appropinq̄t ei⁹ natura tpamēto nec tñ imprimit sicut illa.

De lapide armeno.

Lapis armenus ꝓprietatē hʒ cōfortandi cor ꝛ ipm̄ letificādi: separando insup vaporē mlicuʒ ac fumosuʒ a spiritu ꝛ mūdificādo sit corpus ab humore melēco. De lapide lazuli.

l Lapis lazuli silem vim habet cum eo quod dicitur de armenico lapide nisi quia est ipso debilior modicū. De lilio.

l Lilius in iudicio ꝛ natura croco appropinquat min⁹ tñ hēt caliditatis ꝛ siccitatis eo. ꝛ liliū qdes cōuenient⁹ est ad cōfortationē cordis. Crocus aūt ad letificatiōes. In lilio ē potētia solidādi spūs ꝓpinqua ei que ē in croco nō tñ habet siccitatē ꝛ crocus hʒ vehemētē potētiā dilatādi spūs foras ꝛ mouendi eos ꝓinde ampli⁹ cōfert sincopi q̄ crocus. Liliū n. mouet spūs minute dilatādo ꝛ extrahēdo ꝛ fortius retinēdo. Crocus aūt min⁹ retinēdo ꝛ forti⁹ dilatādo ꝛ extrahēdo. De ligno aloe.

l Lignū aloes appropinq̄t i iudicio ambre tñ ē ea debilior. Etenim tēperamētis ꝓpinquior ē cōplo ei⁹ ꝛ oīa mēbra cōfortat. De lra. M.

Myrtus myrobal. melissa macis muschus mumia menta malum granatū. maiaranum margarita. De myrto.

m Myrtus nō est ita ꝑfecte cōmixtionis vt ipsʒ ꝙ vnica ꝛ singulariter ꝑdominās virtus ei cōueniat p maximo vt duplicē hēt sb̄aʒ in q̄rū vna frigiditas dicat in altera vo caliditas iter q̄s qdē cōmixtio nō ꝑficit nec actio ꝛ passio talis vt pducat ad cōplonē vnicā dñantē eis in q̄ qui dē iudicio plime cōsideratiōis ē myrtus: cū. n. plus esse frustatio i ipsa nec tñ adeo fortis est ipsar cōmixtio quia calor nālis sepatiter eas: q̄ꝛq̄ sepatur penetrat primo sb̄a calida ꝛ calefacit: postea vo seq̄t sb̄a frā ꝛ confortat et stringit ꝛ ideirco excellit ei⁹ iuuamētū i generatiōe pilorū etenim sub̄a calida trahit p̄mo māmembers ꝛ dilatat poros. Qm̄ ergo ad ipsos trahit mā cōueniēs generatiōi pilorū cōdēsat in pilū. Est aūt sedes aromaticitatis q̄ i ipsa ē sub̄a calida. Qm̄ aūt indicat myrt⁹ fm̄ cōplonē ei⁹ p̄edominātē ꝛ fortiorē ē frā in p̄mo. ꝛ sicca in sc̄o ꝛ inest ei cū hoc subtilitas: est q̄ꝛ cōueniēs spūi ꝓpter aromaticitatē suā ꝛ stipticitatē cū subtilitate subtiliatiua eius ꝛ mūdificatiua et ꝓpter alterā sb̄am ei⁹ simplicē ꝓpter q̄ iterū oīa est ex medicinis cōferentib⁹ cardiace ꝛ cordis debilitati ꝓprietate quā ipsis adiuuat. De myrobalanis

m Myrobalani kebuli frī sūt i p̄mo. sicci i sc̄o. inest q̄ nālr eis stipticitas qͦ significat ipoꝝ ponticitas Et soluūt cū ꝓprietate quā cōplo adiuuat myrobal. indi tñ adhuc fortiores sunt kebulis. Cōferunt tñ in mūdificādo cor ꝛ cōsolidādo ꝛ cōfortādo: tñ ideirco letificat. videt etiā ꝙ ad hoc sit insit ꝓprietas.

De melissa.

m Melissa calida est ꝛ sicca in sc̄o. Inest autē ei ꝓprietas mirabil letificādi ꝛ cōfortādi cor silr: quā q̄dē adiuuat aromaticitas ꝛ subtilitas aptaq̄ ei stipticitas q̄ in ea sunt ꝛ cū hoc etiā ciectiā visceribus cōfert habetq̄ nām leniter solutiuā ita. f. ꝙ sufficit ad soluendū a spiritu vapores melicos ꝛ sanguinē q̄ existit in corde nec tñ id efficere valet a ceteris mēbris ꝛ corpore toto. De mace.

m Macis de eo dicet in capitulo de spicis

De muscho.

m Muschus calidus est ꝛ siccus in tertio. Est autē similis croco non tñ crocus loco eius permutari potest in omni loco. ꝛ muschus est tyriacalius nobilior cōtra napellū: ꝛ grani ei⁹. ꝛ cornu spice. reprimit caliditas eius cū camfora ꝛ siccū cū oleis hūidis sicut cū oleo violaceo ꝛ ros. De mumia.

m Mumia calida est in fine tertij sicca prout creditur in primo. inest autē ei ꝓprietas cōm spiritus cōfortādi qͦ adiuuat cōtinuatiua viscositas.

De menta.

m Menta habet subtilē aromaticitatē ꝛ dulcedinē amaritudini cōmixtā cū delectabili cōmixtiōe ponticitatis ꝛ cōueniētis stipticitatis q̄ inquā sicut sepe diximus adiuuat letificandi proprietatem. videtur autem ꝙ eius complo sit calida in fine primi. sicca in principio sc̄i.

De malo granato.

m Malū granatū dulce cōueniens est cōploni spiritus cū bonitate ꝛ dulcedine sua ꝛ ꝓpter spūs qui existit in epate.

De maiorano.

m Maioranū frigidū ꝛ siccū in primo: ꝛ inest ei magna ꝓprietas letificādi ꝛ cōfortādi quam adiuuat aromaticitas ꝛ dulcedo. etenī cū hec ꝙ est medicina ē nutritiōis q̄ꝓpter cōfert spiritui nutriendo et tēperando ipsum ꝛ prodest etiam ei sua proprietate.

De margarita.

m Margarite sicce sūt karabe i nā ꝛ lūinositate. verū tñ i ope nō cōleq̄t illas: tñ ei inest ꝓprietas valde magna. De lra. N. Nasfar.

De nenufare.

n Enufar appropinquat căfore in iudicio nisi quia est humidior eo. Et eius quidem humiditas causat in substantia spiritus qui existit in cerebro pigritiam et torporem nisi egeat humectatione vt ipsi spiritus autem qui est in corde non videtur ab ea pati hoc nocumentum quod patitur spiritus cerebri imo prebet forte iuuamentum nam propter suam aromaticitatem confortat spiritus qui in corde est nocumentum vero frigiditas et humiditas eius est [illegible] et ipsa croco et cinamomo. De littera. O.

Oua Olibanum Ozimum. De Ouis.

o Va quamuis medicina non sit ad confortationem cordis tamen recipiuntur ipsa n. valde confortant vitella eorum dummodo non accipiantur ex ouis volatilium laudabilis carnis sicut galline et perdicum et flamme et fasiani. Illa n. vitella ipsa temperata complexionis sunt quod mira conueniunt s. velocitas in sanguinem transmutationis et parum superfluitatis post transmutationem relinquere et sanguinem generant et confortationem sanguinis quo nutritur cor s. subtilem et clarum [illegible] ergo [illegible] ad [illegible]. Et iccirco pre ceteris nutrimentis conueniens est in dissolutione substantie spiritus et diminutione materie ipsius sanguinis. Leo

o Libanum calidum in secundo gradu [illegible] De olibano et siccum in primo. Estque confortatiuum vitalis spiritus et alius et proinde confert hebetudini et obliuioni [illegible] in quantum operatio confortans est operationem [illegible] nisi quia eo debilius est in confortatione cordis et maioris aromaticitatis et propter tyriacitatem que in ipso est [illegible] eius in pestilentia. De ozimo

o Ozimum est basilicon de quo supra est dictum minus autem est melisse in iudicio suo excepto quia est ea calidior modicum. De littera. P.

Polipodium Pira Peonia. De polipodio.

p Olipodium letificat non per se sed per accidens euacuat n. a corde et cerebro et corpore toto melancholias.

p Ira quidem aromaticitatem et stipti De piris. citatem atque soliditatem habent in quantum ad frigiditatem declinant habent virtutem confortandi cor et adiuuant eas quas diximus. Maciana tamen ad hoc meliora sunt eis.

p Eonia temperata est in caliditate et frigiditate De peonia. forte habens siccitatem et stipticitatem cum subtilitate in quantum ola [illegible] eius adiuuant in confortationes spiritus alani et expulsionem superfluitatum a cerebro cum potentia quam habet educendi melias et phlegma ex illius substantia tamen a cuius proprietate adipiscitur cerebrum potentiam resistendi contra receptionem vel etiam illi conueniunt vel impressio in corde equius non recipiet. De littera. R. Rosa. De rosa.

r Osa implecte cominutionis est in eius substantia sicut diximus de myrto. Est n. in ea substantia cuius complexio frigida est in secundo et substantia cuius complexio calida est in primo. Et est in ea substantia lenitiua et humectatiua et substantia inspissatiua et sicca. Conuenitque cum aromaticitate sua substantie spiritus et propter quam superlefactus existerit confert n. ei tunc sua frigiditate ac soliditas ipsam cum sua stipticitate propter quod valde prodest et sincopi et cardiace quam paulatim [illegible] eius. Estque conueniens visceribus confertis. De littera. S. Sericum Sucados Spodium Sandalus Serapinum. De serico.

s Ericum ex fortibus letificantibus est ex collectis tamen est cruditas. Sed quis cadit in vsum coctum potissime si non fuerit tinctum. Est autem calidum et siccum in primo et insunt ei subtilitas et raritas et puritas atque fulgor et proprietas letificandi et confortandi cor ad quod iuuatur predictis. vnde dilatat spiritus et solidat et abstergit et clarificat et illuminat: nec tamen eius confortatio tantum vni appropriatur spiritui sed est potius conueniens substantie spiritus cuiuslibet ita quia confert spiritui animali quod patet ex eo quia visum confortat si oculi ex ipso colliriantur patet etiam propterea quia confert memorie et quia spiritus [illegible] confortat qui existit in epate quod impinguatio manifestat. planum est autem quia non impinguat propterea quia temperet corpus relinquit ergo quia facit hoc quia confortat spiritus naturalem ad [illegible] [illegible] causandam [illegible] etiam cum [illegible]. De sucado.

o Sucados arabicis calidum est in secundo [illegible] autem ei proprietas educendi humores [illegible] ex cerebro et ex corde [illegible] corpus depurando [illegible] spiritus in cerebro et in corde [illegible] melancholiasque stipticitatem medicam et [illegible] corde consolidat. [illegible] propter hoc [illegible] cor propter quod [illegible] nunc et moestitia et ad confortandum cor [illegible] memoriam. De spodio.

o Spodio indi proprietas confortandi [illegible] candi. Confert [illegible] cardiace et sincopi [illegible] sua proprietate stipticitas [illegible] autem est frigidum in secundo. In complexionibus [illegible] quia letificet et confortet [illegible] in spiritus. De sandalis.

o Sandalus habet proprietatem letificandi et confortandi cor quam quidem adiuuant aromaticitas et stipticitas et illius subtilitas. Estque complexionis [illegible] mis albus frigidior [illegible] bus [illegible] ad finem gradus. De serapino

o Serapinum quod est [illegible] litatem et caliditatem et humiditatem [illegible] De littera. T. Terra sigillata Tamarindi.

De terra sigillata.

t Erra sigillata temperate complexionis est in caliditate et frigiditate conformis habens complexionem [illegible] siccitas maior est humiditate [illegible] ditatem cum sua siccitate vehementer [illegible] insunt ei viscositas et [illegible] in exsiccatione cum illis inest etiam [illegible] proprietatem mirabilem letificandi et confortandi [illegible] citate manifesta propter quod [illegible] quia sine bibatur antequam venenum [illegible] fortat ad expellendum eius [illegible] minandi et [illegible] spiritus. Adiuuant autem viscositas et stipticitas que in eo sunt [illegible] soliditatem et [illegible] augent spiritum propter quod fortius [illegible].

De Tamarindis.

t Amarindi frigidi sunt et sicci in secundo quibus [illegible] est quia confortant cor [illegible] habentibus malam complexionem [illegible] nantem. Etenim temperat [illegible] cum virtute solutiua quam habet. De littera. V. Vinea.

De vince.

v Vince ca. est in primo sic. in secundo [illegible] aromaticitatem conueniens [illegible] cum soliditate et stipticitate consolidat et confortat de facili et penetrat propter subtilitatem. Et [illegible] fortatiua est cordis et cardiace confertur.

De littera. Z. Zedoaria. De Zedoaria.

z Edoaria vtriusque ca. est et sic. in tertio [illegible] etiam inest cum subtilitate stipticitas [illegible] cum proprietate et aromaticitate [illegible] adiuuantque stipticitas et subtilitas. Sed [illegible] dem fortior est confortandi proprietate et aromaticitate etiam ponitur in magnis tyriacis et [illegible] uenit substantie spiritus iccirco confortat [illegible] flantem adeo quidem vt inter [illegible].

De differentibus modis letificandi et confortandi et operis in medicinis. Cap. iii.

d Eterminatis nostre intentionis sermonibus in medicinis simplicibus cordis [illegible] mur de compositis medicinis. Et primo [illegible] [illegible] tyriaca magna [illegible] [illegible]

cōparati eis i tēperādo cōplonē hūanā τ cōferendo ei ac
letificatiōe cordis τ ablatiōe tristicie necnō i obuiando
venenis ac morbis venenosis. Ambaꝝ.n. medicinarū
aliqd ē notū: aliqd vo ignotū. Notum autem est quod
eis aduenit ex simplicib⁹. Ignotū vo qđ eis aduenit pꝰ
cōmixtionē. Exēplū autē pmi ē sicut si dicam⁹ nos scire
tyriacā τ mithridatū veneno tyri τ scorpionis cōferre
ꝓpterea q: i eis recipiūt medicine cōferētes ad illud. Et
silr nō ꝓpter hoc dr cōferre cardiace aut debilitati virtu
existētis in epate. Exēplū autē scđi ē vt dicam⁹ q: no-
bilior opationū ipsaꝝ ē q̄ puenit vtriqꝫ post cōmixtio
nē a natura cōuenienti valde naturę hūane ad quā qdeꝫ
suscipiēdā cōplo ꝑparauit eā τ ei⁹ ēt pncipiū ab extrin
seco ē. Nos autē ignoram⁹ cāꝫ inuentiōis qualitatū me-
dicinarū simpliciū ꝓportionataꝝ ad hāc dispōnē i eis
quēadmodū ignoram⁹ i ceteris. In eis etiā silr accidit
τ q̄ nō artificialiter sed nālr cōponūtur. Sapiētes autē
speculatores possē determināt q: directio ad cōpositio-
nē istaꝝ medicinaꝝ ꝓcessit ab inspiratiōe ac puidētia di
uina aut a re inspirationi silī. Etenī deductio rōnis nō p
tingit efficatiā cōpositiōis ipaꝝ. Sed attingit ex ipsa cōpo
sitiōe quā narrauim⁹ paulo añ. Ob si tota opatio tyria-
ce pcederet ex pte simpliciū τ nō ex pte cōpositiōis quā
sua cōplo pbet eēt vtiqꝫ recēs efficatior τ vtilior fermēta
ta eā⁹ 3riū tñ ē. Recēs autē pauci iuuamēti ē τ illud q-
dē iuuamētū qđ ei ex sua ꝓprietate cōuenit nō inenit sēsi
bilr appꝛehēdi nisi ifermētata: efficit aūt fermētatio ipi⁹
ꝫm modernos i.x. annis. ꝫm Gal. tñ in annis.xx. ꝫm di-
uersitatē caliditatis τ siccitatis regionū ac climatū τ apud
aliqs modernoꝝ spaciū ei⁹ iuuamētū pꝰ sex mē. Uerūtñ
nec apud nos nec apud Gal. demōstratio ē in hoc. pde
cessores aūt G. dicūt hāc ꝓprietatē in pdictis ābab⁹ me
dicinis necessario puenire pꝰ vehemētē cōmixtionē et
fermētationē ꝓprietatū cōgregatarū simpliciū ꝓprietatē al
lis nō debilior ē. Timebāt nobilominꝰ q: cōmixtio am-
putaret pdictas ꝓprietas. Sed reuelatis ac diuina ꝓui
dētia ꝓdurit ad illud. postq̄ vo examinata fuerit earū
cōplo examinari cepit timida existimatio τ vilificata est
opinio vitatis. Rursus autē ipertū medicoꝝ credūt i ty
riaca τ mithridato eē excellētē caliditatē τ ideirco respu-
unt ex ipsis dare q̄titatē medij auri. nec tñ dubitāt de dia
cymino τ diatrionpipereon q̄tuor aureos ꝓpinari q̄ñ tñ
cōcludat pscrutatio rōnis q: i hac dosi istaꝝ cōfectionū
multo ēt āplior sit caliditas q̄ i dosi pdictarū. etenī i medio
aureo vtriusqꝫ pdictarū sūt.3.i.5. medī.3.iij.3 medicina-
rūꝫ quā q̄ntatē accipiūt melius vtūs. Sūt i ea ꝑtera me
dicine istarū. Inter q̄s optū ē b̄tis sufficiētē frītateꝫ q̄
in quā rei fermētate cōcis sit. In re aūt fermētata duplex
vtūs q̄libꝫ suīlla siue caliditas siue frigiditas. qū.n. in suba
hūida cōfiel fermētatio auget caliditatē. tyriaca autē ve-
ra recipit fortꝰ q̄ recipiāt supradictę cōfectiones. Et
ideirco vtūs ipi⁹ q̄tuis ēqlis eēt vtūti alteri⁹ pdictaꝝ ni
hilominꝰ existit fortioris ipressiōis vt dicū ē. v. nūlū nal
lus supradictoꝝ tñ vehemēti audacia subito ꝓsilpit in
administrādo tyriacā sicut i cōfectiōib⁹ alijs: in ābab⁹
enim pdictis pme dueletiō ei recipiūt eū fuerit fermēta
te nec tñ vti respuūt fermētatiā ꝫ abstinēt ab vsu āborū
recētiū. Sꝫ huic audacie simile qdē hīt opatores hui⁹
q ministrāt pillulas cochias i fetidatas τ hermodacti-
los τ eufobiū. Et respuūt dare hieralogodion τ hieraꝫ
archigenis quū tñ in his exiccātes medicine minoris exi-
stit pōderis τ plurib⁹ repmētib⁹ coequētꝫ. postq̄ tñ cō
sideratiōnē diligēter adhibuisse cōputādo existiūt cali
tatē mithridati τ tyriace. Inueni q̄ caliditas tyriace et si
necis. τ mithridati caliditate cū a aliq̄ñtulū q̄tuis sua cō
ponētia fortiora sūt τ maioris ēt pōder⁹. Sꝫ existimatio
ꝑsuadet q: cōplo ꝑ fermētatiōes adipiscit caliditatē vehe
mentē venientē ab extra qđ qdē sylogistice cōprehēdi nō
pōt ꝫ solūmō existiatiōe artificiali τ expimētali. Expe-
rimētū aūt ostēdit nobis tyriacā τ mithridatū min⁹ nota-
bilr calefacere corpa nr̄a q̄ diacyminū τ diatrionpipe
reon. Opa vo fortiora τ nobiliora q̄ qdeꝫ ex tyriaca τ
mithridato pcedere cernim⁹ manifeste nō ex vehemēti
caliditate aut frigiditate pcedūt ꝫ ex nobiliori ꝓprietate ipoꝝ
.s.a ꝓprietate simpliciū q̄ ex ꝓprietate eis ab extrinseco da
ta. Sic igit ex pdictis relinqt manifestū q: tyriaca τ mithri
datū nō ipmūt quēadmodū opinati sūt qdā calefactio
nē τ adustionē q̄s alie vehementes medicine seu cōfectiōes
nō ipmūt. hō aūt tēpate cōplonis q̄ vtit alto ipoꝝ tē-
pore tpato aut frido τ in q̄titate ēt moderata nec min⁹
frequēter ꝓsunt ei ad cōfortatiōnē cordis maxie immāsito
τ cōseruāt sanitatē i ipso atqꝫ securū efficit ab icursu pe-
stilētialiū accidentiū τ a prauis humoꝝ motib⁹ atqꝫ le
sioib⁹ obuiās venenoꝝ cūctasqꝫ vtutes ei⁹ corroborat
τ vite lōgitudinē pstat ei. Qui vo calide cōplonis existit ēt
in calida regiōe nec istis nec ēt alijs cōfectiōib⁹ calidis vti
debꝫ nisi i necessitatib⁹ manifestis. ꝑterea ex cap. mithrida
ti τ tyriace sūt cōmuniscībus amarus τ dulcis. ꝫ amar⁹
qdē cōueniēs ē tēperatā habētib⁹ cōplonē aut frigā: dul
cis aūt hūtib⁹ calidā. Ceterū diamuschus i letificando
nō multo debilior ē q̄ tyriaca. i cōfortatione tñ cordis
ea moderate debilior ē: i cōfortatiōe qdē ceteroꝝ mēbro
rū multo debilior ē ipsa. Ampli⁹ aūt ipressio ei⁹ i corde
letificatio ē τ vtilitatis ipi⁹. Insup aūt vtilitas q̄ i mor
sib⁹ τ pūcturis minor ē q̄ ei⁹ vtilitas i veneno bibitis.
Tyriaca vo τ mithridatū ad oīa ꝓsunt: pōt autem dia
muschus amarus sic tēperari vt accipiant ex eo aur.
x. τ ex succo malioꝝ dulciū τ granatoꝝ dulciū τ cydo
nioꝝ dulciū ana aureos.l. τ coq̄nt simul vsqꝫ ad spissitu
dinēꝫ p⁹ hoc vo ponāt eo vti calidā habens cōplonē. q: si
vtēs valde calida cōplone existerit fiat illud cū succo ace
dule τ citri acetositate singꝫ dosis q̄titatis vt dosis.s. dia
muschi cū addicto saluet sicut si dosis succoꝝ huiꝰ sit
aur.iij. aut.iiij. cētra qdē diamuschi adiungat q: repressa
excellētia q̄litatis ipi⁹ pdesse possit ꝫm sui ꝓprietatē. Et silr
intelligēdū est i ceteris letificātib⁹ tā magnis q̄ paruis.
Cōfectio vo pfectus quā Alchindus cōposuit valde ē
valde melācholici cordis debilitati ex morbo melācho
lie. āpli⁹ aūt cōfert purificādo q̄ cōfortando. Diamu-
schum vo ē letificans cōfectio manifesti⁹ cōfortādo ꝓ-
stat iuuamētū q̄ purificādo τ ideirco cōfectio pfectus
cōueniētior ē melācholicis τ ipsi mās. Diamuschus
aūt τ cōfectio letificās poti⁹ cōueniūt sincopi τ cardia-
ce passioni. Ex medicinis aūt q̄ huic passioni cōueniūt
sunt ille q̄s nos sum⁹ experti τ q̄rū cōpositio sua inuenta
post tēpus cōpositiōis memoratū ex qb⁹ vna est oxysa
cara quā nos cōposuim⁹ pacientib⁹ tristiciā melācam et
epilepsiā q̄: morboꝝ cāꝫ emēdat humi atqꝫ digerit ꝓ-
terea leui solutiōe euacuat. R. epithymi.3.x. polipodij
3.vi. buglosse.3.xv. thymi isopi camepitheos oīuꝫ ana
3.iiij. capilli veneris.3.v. turbith.3.vi. vtriusqꝫ ozimi semi
nis melisse.scolopēdrie been albi τ rubri.foliꝫ spice nardi car
damomi oīuꝫ aa.3.iij.s. cuscute sē. ēdiuie radicis rutē
radicis lilij aa.3.vij. sucē.rosē.ad pōdus oīuꝫ. Supradi-
cta igit oīa i purissimo τ fortissimo aceto remolliant ꝑ
diē τ noctē. In crastino vero adiūgant.lxx.lꝫ.vij. aque
mūdissime τ oīaqꝫ simul decoqi vsqꝫ quo redeat q̄ñ ad
medietatē aceti q: si succaꝝ rosaceū nō suffecerit dulco
rare tñ vt i his remāneat sapor succarū ad hoc sufficiēt
sint addēd. postea vo ab igne depositū fiat. et aūt co-
sis ei⁹ a.3.xv. ad.xx. q: si recipiat.x.eieb⁹ cōtinue mini
festabit eius iuuamentum in his in quibus fuerit multa

mā mlīcho. Si vō modica fuerit mā ꝫ membra pncipa lia nō disposita sint ad hoc vt huiꝰ generet in his ⁊ illa modica ipiꝰ quātitas ī lacertis maneat in arterijs ⁊ venis tūc expti sumꝰ in tali casu sirupū cuiꝰ dispēsatio talis existit. ℞. se. endiuie ⁊ melisse ozimi minoris oīu3 añ. ʒ. xx. radicū illis ʒ. v. buglosse ʒ. xxx. foliorū melisse. ʒ. xv polypodij marani oīu3 añ. ʒ. vi. oīa hec coquātur in septuplo sui de aq̄ ⁊ duplo sui de succo maliānoꝝ dulciū vsq3 quo sui tertia remāserit postea post mō3 coleī ⁊ colature addat̄ zuccarū ⁊ simplex ad mō3 iulep. vel potest fieri ad modū sirupi acetosi ꝫ mēsurā decoctionis. Cōfectio alia nobilis valde quā expti sumꝰ in forma electuarij ⁊ etiā trocisci cui addidi ⁊ subtraxi ꝫ diuersitatē cōplonū prodest n. vehemēter in tremore cordis ad cōfortandū. ℞. margaritarū karabe coralli oīu3 añ. auī. i. ⁊. s. sirici crudi cancroꝝ fluuialiū adustoꝝ oīu3 añ. auī. i. ⁊. s. buglosse ʒ. v. limature auri. ʒ. i. se. melisse ozimi viriusq3 ana. ʒ. iii. been al. ⁊ ru. ligni aloes lapidis armeni lapidis lazuli ossis in corde ceruis cassie lignee cinamomi silitrui croci nucis muscate cardamomi minoris cubebe oīum añ. auī. i. epithymi ʒ. ii. ⁊. s. sticados arabici ʒ. iii. ambre auī. i. q̄ si nō inueniat̄ ponaī zedoarie loco ipiꝰ duplū doronici romani auī. ii. se. endiuie. ʒ. v. se. cucurbite ʒ. iiii. māne. ʒ. x. rosarū ru. ʒ. ii. muschi. ʒ. ii. cāfore auī. i. ambre auī. i. spice nardi folij amboꝝ añ. ʒ. ii. hec igit̄ sint radix ⁊ fundamentū ⁊ fiāt inde trociscū melle pparat̄ aūt q̄sq3 sm exigentiā tēperate cōplonis ⁊ tūc nulla fit in eo mutatio. Siq3 vō pparat̄ huiꝰ mali cōplonē calidam aut malā cōplonē frigidā ⁊ tūc ꝫ exigētiā cuiuslibet fit ea mutatio. Fiāt ergo trocisci ad pōdus. i. aurei cū triplo sui de melle optime dispumato. Si vō fermētari debeat ppter cōseruatiōē3 eiꝰ fermentationē vsui reseruari expedit vt addat̄ opij. ʒ. v. ⁊ castorei puluerizati inde gbꝰ appositio nō vtat̄ nisi post. vi. mē. Si cui aūt obuiat mala cōplo calida expedit vt crocus ⁊ muschus ad mediū aurei reducant̄ ⁊ subtrahatur epithymum vice cuius ponitur. ʒ. v. fumi terre ⁊. iiii. ʒ. seīe addanturq3 ros. ʒ. xviii. seminis portulace ⁊ ipo de. ʒ. i. seminis lactuce. ʒ. ii. sandal. ʒ. iii. cetere vero medicine remaneāt sicut prius ⁊ fiāt trocisci sicut dictū est ꝰ cū melle optie dispumato. Cui vō mala cōplo frigida vtat̄ expedit vt adiūgere medicinis pdictis corticē nucis muscate ⁊ corticē3 citri ⁊ ziloab. atq3 piper ⁊ zinzib. ex vnoq3q3 videlicet. ʒ. i. castorei. ʒ. ii. ⁊ subtrahe de cāfora mediū aurei. habēs aūt malā cōplonē calidā sumat dosis ipiꝰ cū aureo spodij ⁊ sapa maianoꝝ. Cuius frās aūt hēt cōplonē cū. ʒ. i. castorei. Iā aūt cū hac medicina curauimꝰ quādā circa pncip ū de melia vergēte ī maniā que lupinū demoniū appellat̄ adiuuimꝰ dispēsationi tēperate. ʒ. i. iacynthi rubicūdi ⁊ splēdidi ⁊ perfecte pulverizati ⁊ adiuti fuerunt maximo iuuamēto post dispensationē. Cōpositio aūt ppa huiꝰ ppt malā cōplonē laborātī cardiacā ⁊ cordis debilitatē ē ista. ℞. se. lactuce ⁊ melonis ⁊ cucurbite ⁊ cucumeris mūdatoꝝ ana. ʒ. v. se. portulace. ʒ. iii. margaritarū coralli karabe cancroꝝ fluuii adustoꝝ sirici crudi oīu3 añ. auī. i. sape olibani auī. i. Si vō nō inueniat̄ loco ipiꝰ ponaī ii. auī. ligni cū ligni aloes zedoarie doronici been albi ⁊ ru. añ. ʒ. ii. spodij cardamomi minoris ana. ʒ. iii. rosarū ru. mūdatarū a capul ⁊ inviolarū exiccatarū. ʒ. vi. croci auī. s. cāfore vehementer cōtrite cū. ⁊. sui de muscho ⁊ sexto sui de ambra auī. i. s. buglosse aureos. v. ex oībꝰ supradictis fiāt trocisci cū sapa maianorū ⁊ cydonioꝝ ⁊ malorū granatorū. huiꝰ in quā sapis vtiliter acceptio ꝫ quātitatē cōfectionis sufficientem. Ad illud etiā iuleb ex succo buglosse cū tantūdem succi endiuie ⁊ q̄druplo sui de succo maianoꝝ ⁊ duplo

de aq̄ ros. ⁊ sexto suiꝰ de albissimo zuccaro [illegible] simul decoquāt̄ vsq3 ad spissitudinē [illegible] [illegible]

De medicinis solutiuis egritudinū cordis.

Euacuatio autē cōuenit melius vsq3 [illegible] ⁊ ipsa p̄ [illegible] Si vō [illegible] [illegible]

[illegible]

Hec sunt ergo que in q̄uantū potuimus [illegible] compendio pscripsimus in sermonibus medicinarum cordialium finem huic operi imponētes cū laudibus qui veritatem largiri dignatus est opusculū terminando.

AMEN.

Explicitus est Libellus de viribus cordis quē pn̄ceps Auicenna edidit. Impressus Venetijs per Dionysium Bertocum Anno dn̄i. M. cccc. lxxxx.

Afachi .i. medicus.
Arterie sūt tenui .i. faciēs dormire et sunt due vene que apparent in gutture.
Aldosos sunt tria ossa que sunt inferius in cauda.
Albanis sunt ossa lata que sunt sub renibus parum.
Almunda .i. rotunditas i qua cōtinetur oculus.
Arteria alguendi .i. venalis.
Albalegbin .i. a. xiiii. anno usqz ad .l.
Algueleman et rebac idest etas q est a prima spermatis emissione vel emissionis potētia usqz barbescant.
Arrimi sunt instrumēta per que fiunt distillationes sicut instrumēta aque ros.
Albabacani est os per quod cōpletur iunctura.
Almod⁹ idest iunctura ad similitudinem dentis serre.
Aleid .i. os qđ est a cubito usqz ad manū compositus ex duobus.
Alderenz idest concauitas et vētriculus cerebri.
Alcalcab idest ligamentum a posterioribus tendens anterius et ab anterioribus retrorcedēs.
Alibar locus qui est in inferiori parte gule.
Alcanel sūt ossa subtilia et minuta que sunt in digitorum extremitatibus.
Almekeni .i. duo anguli oculorum
Alchbod idest egressus quo oculi egrediuntur ad exteriora.
Alsdimen sunt additamenta acularia ab acu.
Alchatin .i. locus dorsi i directo renū vel articul⁹ est in arabico.
Azaraca est instrumentum simile cannae p quod pueri attrahūt aquam et qum volunt violenter expellunt.
Albaras ē morphea alba vel lac vel nimia cutis albificatio.
Alsamabum dies caniculares.
Alsaga id caro idest caro fetus de ventro recenter egrediens.
Alabacal idest fluxus humorum a capite ad tracheam arteriam ex quo fit tussis vel arterie passio.
Andacocha idest susurata.
Alculc idest parue pustule i ore.
Alsakel idest spica celtica.
Amaium similiter spica celtica.
Albiatis .i. confusum vinū ad exercitium compositum ex fortitudine et velocitate.
Alcbaseran idest brasica.
Alcubel .i. caro assata sup prunas
Alliucos .i. dulcos vel cōfectiones de melle.
Almasal idest cibus fact⁹ de lacte acetoso et farina ordei.
Alkboc idest lac vel adcch.
Alachalich .i. epithima de odoriferis.
Alangita .i. triticū cū aqua bene coctum.
Allegin dicūtur omnes spēs boni saporis q cibariis admiscētur ve piper et zinziber.
Alarsola .i. calcanei locus.
Alumbari .i. locus sup calcaneū retro.
Alemacapitis .i. cacumen.
Alsāca .i. locus inter mentum et labium inferius.
Algeberi .i. sūt q̄tuor vene labij
Alkal .i. sub colo ubi iunguntur furcule dorsi.
Albachan .i. locus ubi collū iungit capiti exterius et posterius.
Almuzei vel almuzeragi due egressio et dicit impetigo.
Alider .i. radix vitis.
Alkaab duo .i. cauille due.
Alchuabe .i. ulcera nigra melica que sūt ad sanādū difficillima.
Alsafe .i. q̄i caro interior fit nigra et est ibi solo cōnunitatis et hoc fit qñ ex percussione et sine vulnē.
Almaik idest sapor insipidus sicut sapor aque.
Alesfonlati idest species sicut piper et similia.
Albasce .i. arbor silis rute .i. sticados arabicum et sūt alios vopus hortulanus.
Albezard .i. lapis q omni veneno resistit et ideo vocant q veneno resistit albezahar.
Aldubelles sunt apata magna.
Alasaf idest desudatio.
Alcazes idest tetan⁹: et quādoqz pro particulari ponitur.
Alcarii idest paruella egyptia.
Abbel idest fructus iuniperi.
Aloxin .i. arbor de q̄ gūma que df ammōniacū colligit. et qñqz vocat id qđ aurū adhererefacit scilicet consolidatio auri.
Azuden .i. herba de qua fit assa fetida et dicitur silium.
Alanuroidē ē q alabasi .i. plūbū
Aumeli .i. oleum dulce spissum sicut mel.
Azeracazeti idest vitis alba.
Amgiabilen idest arbor gumme arabice.
Acacarie .i. medicina acuti saporis
Alatalan pondus est in antidotario inuenitur.
Alamocb .i. plumbum nōdum mundatum.
Abugilse .i. lactuca asini vel lacucella maior et notat similare et sincaren et super titimalo.
Amcdus est species titimali.
Alselesi .i. pastura camelorum.
Alguasson idest herba similis lilio et dicitur lilialis.
Ali⁹ ē lapis sup quē nascit sal et flos df ali⁹ et ei⁹ grāno ē ex sorem mari et imbre q cadit sup cū
Alasid species est nenusaris.
Alagarab est sal.
Alasebeti est spuma alba que similatur bedecard.
Azederaz et adoraz et abenagi arcus sunt.
Alcubugi est auis que dicit alauda capelata.
Allegnarized idest electuaria.
Albunga idest auellana.
Alkiuem .i. color q fit ex sanguie
Alben est arbor ponticu⁹ gūma dicit gūma pini et ē colofonia.
Alcarata pond⁹ ē i sine antidotarij inuenitur.
Aceor est folium quod assimulatur acetose siluestri et dicit ber ... ticli.
Alsarfac siluestris est porcelaca habens lac et est animalus.
Anegib idest camelus arabicus
Arab .i. lacertus.
Agib animal est.
Alaab est animal sile et morat in aquis.
Azacareled pōdus est in antidotario.
Aliureg .i. nux romana.
Alcarmegit idest nux tamarisci.
Almacor est vulnus quod fit a lesione quam quis equitat et a similibus.
Alembut est species alocaracte et dicit qz est de genere pini.
Alabel idest vini potus.
Alagdan idest ruge in facie.
Albarib idest ipericon et vocat siriace vua demonis.
Aluric idest atramentum rubeum.
Alkaran idest pix.
Alsakamati idest auis et dicitur frangens ossa.
Algeduar id est zedoaria.
Alsarmacbe idest simila.
Amibazed pondus in antidotario.
Alsuled idest ferrum.
Adonelt idest taurus.
Almaroc idest radix herbe alit.
Aearo idest lentiscus.
Albotin idest arbor cuius granum dicitur granum viride.
Alcarundo idest rosa vince egebut.
Albasar basbes alarbeatbenite

almenechia vel alagrati vel eameleon & pentaphilij hec sunt septē species lacticinij. Sed lac lacticinij absolute ē lac alesbe & est illud qđ nominatur bitrica alcames.
Albi⁹ ē lacticiniū borbornij qđ noiaī marinū qm ibi nascitur.
Almekenis est genus lacticinij & est simile porculace.
Alkausini arnagie alesed alsereck oēs sūt diuerse spēs cādore
Alkaseri.i.strictura narium.
Alkuted.i.plāta cuius gūmi est dragagantum.
Almeleb almelikbū & est orbus.
Alsaneci pod⁹ ē in antidotario.
Alhaib idest acetosum.
Alcubezarcus adarar atclar atelagi alcatati asceterac aucē sūt
Alcataticuro.i.caro narū vel renum.
Alcebul.i.color palee.
Aldib idest lupus.
Alcebescebran spēs est titimali.
Alkensi⁹ ē spēs lacticinij periculosi
Alceleb est arbor cuius granū dicitur granum regum & dicit mectarie.
Albarba idest lancea.
Alberabel idest apostema.
Alketra idest viride.
Alhacuben ē herba silio cotule fetide.
Albentinace cupressus latine & est pinus cu⁹ gūmi dr̄ colofonia
Albamade romanum seleos.
Alzereon idest singi.
Alsidabeget idest cōdimentum.
Albartanita burcomarien & est ciclamen.
Albangeli idest rubus
Alcebeder egi.i.semen canabis
Alkelan.i.terra sclauorum.
Alanis est vna spēs calamenti & alia de qua dr̄ calamētū burci.
Alcolate ē spēs ligorꝫ q̄ cōcdit.
Alco rath.i.aialia que dicuntur vgl cerci & sunt cunigi.
Alnchesinate.i.palma agrestis.
Albōgi idest herba similis cētaurce minoris.
Alcrbin.i.arbor lutran.
Alu̇neni idest calcasia.
Adulbus.i.cerinus montanus.
Aldereb.i.fluxus sanguis p infectiora quꝫ fit ab epate tantum.
Alanigi reptile est.
Alhatini est quedā spēs lacticinij asini similis ter.
Alboruarie est burboruarie.
Alumen iameni.i.scissum.
Alcard idest cuniceps.
Alchec idest siligo.
Albasaph.i.excoriationes q̄ in scorio tanctur ap propter iudorem sunt.

Alursedi ē spēs mori & ē dulcis.
Almilar idest lactuca asini.
Alchannus panis qui est de genere tritici.
Alfend est medulla panis infusa & facta vt pila.
Alguardagone.i.chelidonie.
Alacrete aromaticum.
Altarek iati.i.herbe q̄ nascunt in aq̄ vt coca & pulmonaria q̄ dr̄ vlcius & alsaid est herba q̄ nascitur in flumine.
Alnastansa.i.forma capitis oblonga vtrinqꝫ plana vt cooptura domus.
Alhibeis trati.i.phrenetici.
Alguesgues.i.alienatio.i.quando secum loquit aliena.
Albursegsesecu.i.sōnia permutabilia.
Alberengesiuū ozimū cum floribus suis.
Acetrer est medicina q̄ fit ex aloe hiera mastice & myrobalanis
Almuri apud arabicos est salsa.
Alkusi.i.fructus tamarisci.
Alcadid est locus a cubito vsqꝫ ad rasectam.
Alcheel est locus inter duas spatulas sub collo vbi.i.pungūt collum dorso.
Alcheri.i.tamariscus masculus
Alarsin idest enula.
Albaner.i.palumbar & sūt duo de in collo.
Almuberson idest bersem.
Alkescen idest cibus fact⁹ ex ordeo excorticato.
Alazus.i.inflationes.
Alsenurati est egritudo.i.quādo exuberat velamen cerebri & a postematur & fit vt fungus.
Alhema idest vertex.
Alcsire.i.radix vitis albe.
Algeratū.i.gen⁹ instri quo aliqd ita fit q̄ gescit & nō quantur.
Alachc.i.palpitatio & est egritudo vt lassitudo.
Albedilen vel alcatimi vel sugulator idest incubus.
Alkiran.i.pix liquida.
Alcebete vna est de.xxviij.mansionibus lune.
Alcanatu.i.instrꝫ quo aliquis suspenditur.
Alakcez.i.ammoniacum.
Almoimetesteni nomē loci i quo sunt schole.
Atcici perdix masculini sexus.
Aflicē.i.ophthalmia quam in primis apparet.
Alguardenigi vel scimosis idest ophthalmia magna.
Alcuk elen cucusstrū illorꝫ qui preparāt coria.
Albasuci.egritudo oculi illi sic

& prebuit sup nigro oculi ...
Alculan quasi nubes ...
oculi ...
Alcarne est quasi nubes ...
oculi & dicit ...
bus crustis & noiat ...
Alnusaregi est ruptura ...
modica.
Alcelum.i.medicamē capitis
Albaalacran.i.lentum
Alcarsan.i.pūcture ...
Alarnac.i.egritudo palpebrarum
purioso.
Alsistra inuersatio palpebre.
Alfag.i.aqua colfus.
Alsenuegi.i.mirabilis.
Alasbelagi.i.apud oculi ...
Albar.i.pustulas ...
Alentiar.i. qđ ... latinis ...
Alnabe vel alcabel ...
quos oculi patiuntur.
Alcamar ... per nimium ...
Alsanach est terrae ...
Alrezonascen.i. ...
Albarnbet ...
Agnesar vel ...
Alkebob idest ...
Alarsadab idest ...
Alkasem & ...
Almarine vel ...
mirabilium ...
Alkaissin.i. ...
Alkafe vel ... lingue ...
...
Alkael.i.est aliquis ...
... vel ...
Alcola sunt ...
Alalen.i.cibus ...
Alkadra.i. ... est salsa.
Alambodebi idest ...
cidunt ...
Algasanata ē caro ... sub ... caput ...
Allac.i. ... mata ...
pers⁹ & ...
Alesia.i. ... arabes ...
lem ...
Albadal.i. ...
videst ...
Albadki.i.loca ...
Alasci idest ...
Alkasceda idest ...
Acrac⁹ & ...
Alabari.i. ... coctum cum multa aqua.
Alberris idest ...
mento sunt.
Aradradut idest ...
Alaurat idest vesica.

Albatira est spēs calamēti silue-
stris que nascitur inter lapides.
Almagabani idest fauces ⁊ simi
liter alcasim.
Adoboc idest lac acetosum de q̄
cẽactū est butyrū ⁊ dicit adog
Algirama idest desiderium malū
vel carbonum.
Algaras idest caro frigida.i. quā
caput igni cū aceto coquitur.
Almelsus.i.liquor acetosus.
Alcemab idest egritudo.
Almulian.i.cibi cū aceto parati.
Albela idest flores palmarū.
Altaraxarō.i.troxumia agrestis
Alcandaros.i.trilicum romanū
Almosus idest cibariū acetosū.
Alboumor vel Albauras.i. fora
men in quod intrat dens.
Albaarat idest alberetū idest inte
rior pars labiorum.
Aracamati est auis frangens os.
Alliathan sunt apostematā cru
rium grossa.
Alcaraiat ē bbasilio myrto hn̄s
in medio sui anulū siles oculo
⁊ assimilatur semperuiue.
Alcuran ē fluxus ventris ex ctco-
ratione fact⁹ sm quosdā alcur
Alzahō est centaurea minor.
Allugati species est titimalī.
Alsosor idest grana squille.
Alcefer idest vāis.
Almodā vena est.
Adrucululidos ē auis pua sēp
mouēs caudā valens ad lapi-
dem renum.
Alscordion idest scordion.
Alcatatar syringa vel id qd̄ inici
tur per syringam.
Algiadi est humor qui egredit
a v̄ga qñ quis tangit mulieres.
Aloge vel albasac.i. pirenon q
habet lac.
Albalchich.i. species volubilis.
Alzarut idest sarcocolla.
Alcobosos idest cauda.
Abgas.i.panniculus subalior ⁊
tenuis quo embryo inuoluit
Albuini est vir equalis complo-
nis ⁊ fortis corporis.
Almechen.i.loc⁹ a cingulo infer⁹
Alcorsingen idest epaticum.
Alcosbot idest apostema.
Algargaz.i.puncta q̄ pcādit cutē
Albrabonia.i. vlcera que sunt in
Acl uino malitie.
Albalsam.i.anulus geniculi.
Aldabac idest gluten.
Alkeked idest citrulli.
Almelsetu.i.disp̄ō calitatis tot⁹
corporis sm̄ sebalē distrasiaz.
Alcobotat.i.electuaria mollia q̄ lā-
buntur.
Alutarelbor febris.i.q̄tidiana i-
terpollata.
Alzubanec.i.ventuosa.

Almulugi pondus est.
Alcunical est terra species et hec
in qua apparet forma q̄ est in
decrepitos quātuz ad colorez.
Andsabatin idest euacuatio.
Albuzer idest dactili.
Alchort.i.palma siluestris ⁊ fit d̄ suc
co alchar sirupus de succo pal
marum siluestrium.
Alchica.i.pira ⁊ fit sirup⁹ alicha
idest de piris.
Albalē idest dactili.
Alguitar.i.alienatio.i. qñ hō lo-
quitur plane ⁊ cū ratione.
Aranenī.i.apostema pestilentie.
Abir species est tincture.
Alguiturosb.i.spēs formice que
sola parue radicis inuenitur.
Alkakalul ē egritudo corrodēs
mēbra ⁊ q̄ñz mīsī i estiomenū
Alcintalon dicit omne spā in car
ne glandosa natum.
Araugtanū.i.spal carni glādola
Alnubig.i.glutinū glandium.
Albia sunt species nodi.
Almilsmar ē mod⁹ illis capiti dla
Albebelar.i.femina. ui.
Alborran idest vmbilicus.
Alsuledati.i.venia bircox mēta-
Alcfirati.i.rime. nor.
Alhedeguaric.i.mēsa ptinēs.iii.lb
Almuifan.i.medius corporis ⁊
ventris lateribus mensura q̄tuor
digitorum ab vmbone.
Alterera.i.aromaticum.
Albalibē idest inguina.
Alsegi vlcera q̄ sunt in capite.
Alcalai idest stannum.
Alcerebacan sconia cu⁹ i medicia
pōit ⁊ dr̄ spēs ferri eē q̄ ē calibs
Algerdaa sūt vulnera vlcia i coz
ruptioē elōgata a ploditatē
Algrabac ē idio q̄ nō mouet eo
de loco suo sed attrahit qd̄ ips
ptinet nec ē de genere tortōis.
Albalsegi ē inferior pars coxe.
Alihoc arbor est.
Alcfota idest rotula genu.
Almocdoan.i.electio ossis.
Alcosbotb.i.porrus qui post os
sis fracturam creatur.
Alberusem ē fractura ūrina ptius
Alkante.i.lignū de quo sūt haste
lancearum.
Alralatum est species veneni.
Albaragin.i.extremitas ossuz q̄
tanguntur cū digitis.
Albarochia ē tabula magna cū
qua equatur os fractum.
Alchill.i.illud qd̄ dicitur gūma
napelli.
Almusai.i.magna ⁊ dr̄ q̄ sit gy
Adabac.i.ensem. plum.
Alscebar a stella est.
Aliabra vel allibzelegi idest ra-
dix mandragore.
Alhubbe est animal venenosuz ⁊

est auis que dicitur bubo.
Albebelam idest bebele.
Albasce fo lia seniciis.
Alsuseni pondus est.
Albagulbaciū.i.parua alalla vt
aranea.
Adudac est nicticorax ⁊ sz al ios
est auis que dicitur bubo.
Adibk idest mustum.
Anagalis.i.auricula muris.
Alcararat.i.serpens volans.
Albucor aspis ē serpens diuersos
habens colores.
Alsalē ē spēs rotule sicut aranea.
Alkeed est aranea q̄ dr̄ venatrix
muscarum.
Alguidau.i.pediculus q̄ nascit in
inguine.
Alsafora vel porc⁹ lini est bestia
multos hn̄s pedes acuti venen
Alatragiti vl alsiuregi.i.plinio q
cadit d̄ pectib⁹ sal.i.ē sal tigēs.
Alchorani idest cantabruz.
Alcanzi est species crete.
Alsech sunt tubera q̄ apparent ā
cruptionum sicut in leprosis.
Albedianum ē rubedo extranea
similis rubedini leprosi.
Algucfeni infectio faciei est in ni
grum vel albū colorē solūz ⁊
apparet i p̄ncipio morphee ⁊
lepre ⁊ dicitur guasen.
Alcker est ebriosus.
Albacal est basilium.
Alguariscen est gen⁹ columbaz.
Alcfcrcalcē est vinū alba.
Aluranin ē spēs sabasasi ⁊ sunt vl
cera mala q̄ apparent in crure.
Alsero.i.nasturtiū basiliconicuz.
Alasa.i.altisci gnū ⁊ ē abrot.nū
siluestre.
Almabaleb idest vena.
Aluid idest sinapis album.
Almiscaru ⁊ algē collectiōes sūt.
Akarfet idest nasturtium.
Albelladonū.i.anacardinum.
Adriodb.a.baranta.i.ciclamen
Almalus idest casia.
Alcebchala.i.mandragora.
Alguala.i.quando aliquis trista
tur ⁊ nescit quare.
Alumic idest amcos.
Albiada idest polium.
Albeabaubati.i.resistentia malī
tiei.
Algusbaguakil.i.confiiciens.
Alabi doccnec.i. troaici stelle q
nō pmittunt vetam recedere.
Almozabaragi.i.gen⁹ lactiarij.
Aliatbdic idest priuatio.
Alkarmez idest grana.
Almatir.i.finis q̄ inuenit in gñia.
Almibat.i.terebintina.
Alkelncos.i.vue passe ītegrio.
Albosandaru.i.verga pastoris.
Alsariongi.i.asperagus.

Alkidad nigrum i quo inuoluunt capilli r manus.
Alcir idest vigl.
Aecd idest genus apsinthij colore subalbidi.
Alengesto dicitur enula r est duorum modorum vna habet citrinum florem alia album sed melior est cu citrino flore.
Alketinci idest maiorana.
Alarogi idest virga pastoris.
Aclisgiasli idest eupatoriu.
Aslgak idest tribulus
Agambasalo idest strignum.
Aruemen idest simbrium.
Alsathar idest origanum.
Alomet idest amplex.
Albagla antamka i. portulaca.
Aleo magi idest rumex vel facta acetosa.
Anbir idest squinantum.
Alberdi idest papyrus.
Albara acora semma i. rape.
Albedarumgi idest basiliu.
Anesci idest anisum.
Algmares idest milium.
Albelgoga idest cucurbita.
Albenben de quo fit oleum muscelinum.
Albmo. i. nux muschata.
Albelest idest myrtus.
Abelarafegel idest mala cydonia
Abeldil beidemel. i. grana vini.
Aboltusel. i. piper triangularis.
Albeldilgar idest fraxinus.
Alb. seiudaracar. i. grana lauri.
Albasenobar. i. nucleos pini.
Abelsenobar sebir idest gna pini minoris.
Abelatron idest grana citri.
Abelaas idest grana capilis r est staphisa.
Abhel idest iuniperus.
Alusen idest ldiu r multis ex modis melius est prcos.
Alafaragenis. i. mala cydonia.
Aligel idest folia salicis.
Alur idest crocus hortensis
Aloeen idest conula.
Aunco idest inube.
Alcoocal idest spina.
Almudac est flos rubeus.
Albondcund. i. nux de india.
Alcurucsik. i. fructus tamarisci.
Albin idest vua sicca.
Amenesti idest ficus sicca.
Almusa idest catapucia.
Alsa idest malum mandragore.
Arodab idest lanum.
Arona idest citrus
Alcamne idest vitis r dicitur eo ebeat quando inciditur.
Agusa idest sepi ceranum.
Anne idest grana sine muscho.
Abais idest acetum compositum ex duabus substantijs diuersis vna calida r alia frigida.
Azamac arabice gumi arabicum.
Alchsita idest dragagantum.
Alchimita idest fermentum.
Acba idest parcela r est gummi abietis.
Almastice idest mastix.
Almeacia storax liquida.
Abit assa.
Abigiris idest lignum aloes.
Alcakar idest tapsia.
Alchecaracha vel arcados idest pirctrum.
Atansa idest tamariscus.
Alala assuse idest radix lilij.
Algeozasem idest acorus.
Alasabeo safar idest diptamus.
Albazal idest cepe.
Acolanus idest aphodilus.
Azalaitarosa. i. radix porri.
Anis alamen idest bolum armenicum.
Asol asel alkame idest lingua arietis r est plantago.
Alnora idest calx non extincta.
Atrabesir idest spodium.
Annu idest ammonium.
Alazar alnareos idest lapis lactis quicunque fricatur fac' lac cuius virtus est vt hematites sed debilior.
Alazaracoen idest petra serpentaria r est tribus modis vna est nigra alia subuiridis in mixtione albis r alia viridis.
Alazar lazuad. i. lapis lazuli.
Akaleum idest stannum.
Alazarasfengi. i. lapis spongie.
Agrios. i. argentum viuum.
Alcacher alcabasior.
Reinges idest vitrum tritum
Ausfeac idest coagulum ceruinu r geninum bufali.
Alazacalumnum.
Ade idest oua.
Aduzarmzegi idest gallus r gallina.
Alagi idest sanguisuga.
Azenza idest cantarides.
Adalast. i. vngula caprina.
Abelius idest grana.
Alasar. idest concauitas.
Azon idest semperuiua.
Alkenda idest constrictio.
Ali idest grana ebuli vel sabuci.
Abenezid idest gumi album.
Abimani idest bdeliu subalbidu.
Alestorab idest storax.
Acemana idest contrarius.
Anzarot idest sarcocolla.
Alus idest draconrea.
Azamech idest auripigmentum.
Almuzaragi idest fixura i oculo.
Alacda idest polium.
Alered idest acetosa.
Beat idest de cuius succo fit acacia

Alasen idest salarea.
Alnil idest medium inter album r nigrum.
Abrana est cibus de carne ...
r infrigidat.
Akoscos idest cardiaca.
Anaseri idest pilosa ...
Acacia est succus arboris ... eis assimulatur in alexandria dicitur akand.
Arbegi idest aes ...
Azadar idest ...
Aliar idest crocus ...
Ambrinas grece ... licet herba que ... ...
Adramis idest ...

b Arbor est ... sicut ... ...
Bassara est illud quod ...
Betaderz idest ...
Bocormane idest ... idest artania r ...
Benz idest ... vel bocon idest ...
Bondacb idest ...
Bezariat idest ...
Bezard idest lapis ... contra ... omne venenum expellit.
Barashi idest ...
Bene ... ad albedinem r alios ... dicitur piper album.
Berengeal. i. ... simplicis medicine ...
Baroe est ...
Bathera idest ...
Bale est cucumer ... cucumeris capparis.
Bedaregi ... et ... de sita r partes ponderis de corticeum.
Bazeiden est medicina ... eo ...
Babaser ... lentium.
Barrach ...
Bersegausen idest coriandrum puteo vel capillus veneris r ... dicitur bersangar r ... capillus veneris ... dicitur capillus ...
Barchian. i. arbor r assimilatur ... acetose ...
Bdemon. i. ... ...
Bedarungi idest ... est ... quoddam ...
Bedil idest papauer ...
Beremden idest ... ...
Berusci r beteched ... ...

ba iudaica idem.
Barbat.i.virga pastoris.
Bisus est qdā spēs arboris pini
Birsen est apā capitis.ppt cōtra
tem diaphragmatis factum.
Busderbedum est col rium de
ammoniaco latum.
Bamalius est lacucumū qd assi-
milatur myrto.
Bersendaru ⁊ versisendari ⁊ est
virga pastoris.
Beraime persice est feniculus.
Beruic est piscis.
Bacide est testiculus vulpis.
Bedroar est ipma al a
Bezard est galbanum.
Bakilla est faba.
Burdacaton est pondus in mo
dum auellane.
Bachat pondus est.
Bacati pondus est.
Balsim idest prassium.
Bersilis idest corallus.
Burulos.i.apa cassa in inguine
Baucia siluestris.i.dateus.
Birisen qnqz p pisci inueniī.
Bartaki idest meatus.
Berbetine e siphac ⁊ dr berīterō
Batarum est caro longa in ore
matricis orta ⁊ est dura.
Batiron e pānicul⁹ sub siphac
existens ⁊ dicitur rotundus.
Buri est ramex vel hernia ex la
pidositate apostemātis.
Bezolgradani est instrumētum
quo euacuat aqua hernios.
Barachbic apa pesbiloutic.
Bersalbi idest napelli.
Boarti idest vmbilicus.
Bunsine idest apa lene ex sāgui
ne ⁊ ventositate.
Bala est succus palme in qua da
ctili nascuntur.
Barasecū.i.lentigo maior.
Barba hircina.i.hypoquistidos.
Bedemeregi cōtenis in antido
tario.
Bezabarat.i.resistēns veneno.
Bingi idest hyusquiamus.
Beruara idest zedoara.
Bosin idest terebinthina.
Batrabentez.i.leapillus venerio
Beruard.i.odor rose.
Beboniz.i.camemilla.
Basacaron idest psilium.
Bizeri alcarasz.i.apii semen.
Bizericocne idest psilium.
Bizeriatasigenun.i.semē feni.
Becardumen.i.cardu⁹ siluester
Bizerikatmi.i.semen malue ma
ioris.
Bizeri cubeiz.i.malue minor
Bangiora idest vrtica.
Bizeri vrna.i.semē trifolij.
Bizeri idest semen.
Bizeri corat.i.semen porri.
Bizeri bengi.i.semē hyusqami.
Bizenbangora.i.semē vrtice.
Bizeri guasel.i.semen trifolij.
Bizeri gardel.i.semen sinapis.
Bazeri olmarb.i.semē lapati.
Bizeri arascien.i.semē nasturtij.
Bisem altam.i.lingua agni.
Beieber idest anatan.
Bizeri asasal.i.semen lapuse.
Bizerichtem.i.semen lini.
Bizeri olbe.i.semen fenugreci.
Bizeri nemen.i.semen lumbrij.
Balgesar abuse pastinaca hor-
tensis.
Bizeri antika.i.semē portulace
Bizeri fasigagel semen rute.
Bizeri aloznat.i.atriplicis sem.
Bizeri fugi.i.semen rhaphani.
Bizeri vard.i.semen rose.
Bakabar idest basilicon.
Benbede idest scabiosa.
Balkascrute.i.granum lini.
Bizeri zerzir.i.semē cariote.
Bokat idest citrulus.
Berbat idest catapucia.
Balar idest glans.
Beiador idest anacardus.
Belist aligena idest galbanum.
Badeig idest polypodium.
Belasar allar.i.cepe muris qd e
idem qd squilla.
Buraldeeb idest limatura auri.
Bar alsada.i.limatura argenti.
Beled idest corallus
Bisanc.i.saliua bolo ieiuni.
Belsbeig idest polypodium.
Bizeri ragaun.i.semen vrtice.
Bzaptia.i.ferula.
c Cassi dicunt qnqz ossa q̄
sūt in pectore ⁊ cassi idest
torax.
Calbin idest locus exterior in di
recto renum.
Canesi idest cara p̄pntursali
Cafsic idest vespertiliones.
Caule qnqz pro gtaculari tetano
ponitur.
Caab idest os per qd iūctura cō-
pletur in crure.
Cicarus est apa in membro vno
ad aliud transiens sine manife
sta causa.
Carmeth pondus est.
Colcodea pscū nomē e drinatū
a colcodeo qui est dator uite.
Calcule.i.herba lilio similari.
Calcu est qn aliquis stat sup pe-
dum extremitatem.
Cangiamich sūt cōposita ⁊ sim
plicia que comedunt post ci-
bum sicut caporis oliue. ⁊c.
Cartamū idest crocus hortula-
nus ⁊ semen eius.
Coala e mēsura .ir. pōnēs vncias
Calbab.i.calcaneus.
Calor.i.pannus faciei.
Caragiati idest lacualso.
Cepammis.i. squilla qa mures
interficit ⁊ cepa canina idē est.
Cusa nomē demonis vnde arcu
sa idest arcus demonis.i.iris.
Cossore.i.spuma maris.
Colcotar idest atrimētū citrinū
Calcadis.i.atrimentū album.
Calcantū idest atrimētū viride.
Cissurie idest atrimētū rubeus.
Caldicon idest album.
Caduncorasse.i.arbor pinis.
Carabilus.i.lactionius qd dicit
masculus ⁊ e vnū gen⁹ ⁊ post
ipm omnes sunt femine.
Cyminū nabathiū.i.cōmune
Cyminū harmeni.i.silidcos.
Carlis aque nenusar sigul⁹ que
noi mit granū sponsum.
Cian balbanic est herba que dr
pupilla oculi ⁊ inuenī i aquis
fluentibus ⁊ dr os sutri.
Cypressus siluestris.i.iuniperus
Camsenica e spēs ostraci ⁊ gaugi
est similiter.
Cordumeni.i.carui agreste.
Crocoma vel curcuma e fex olei
de croco.
Climia auri idest fex auri.
Calcaria assimilatur alasue ⁊ e her-
ba q̄ vocatur cassula cordis.
Climia argenti est fex argenti q̄
eleuat sup locū in quo insūdit
Cursus tres sunt spēs vna earū
dicitur laudanum.
Chartas.i.charta de panno.
Cumeis idest vrtica.
Calos idest alumen indum.
Cochium e aīal marinū cui⁹ vir
tus est ppinqua castoreo.
Cangaarius idest anus ventres.
Cassurudar idest galanga.
Carnub idest xilocaracta.
Conitū est medicina venenosa.
Cauerat idest alarida.
Cubeis idest maluauiscus.
Cancer sm quosdā est vene. ⁊ dr
esse mentibe.i.chelidonia q̄ e
pus. ⁊ magna dr algarsdume.
Condros.i.tritiom romanum.
Conetre idest pinus.
Caratin.i.lumbrici terrestres.
Camaduci idest ocopur.
Carabitus idest phrenesis.
Cauliati.i.dolor capitis missu⁹
situs ex oniciis ⁊ dr omum.
Chimosis ⁊ dr ophthalmia ma-
gna ⁊ dicitur algaurdenigi.
Calcateron.i.egritudo ocli q̄ as-
similatur vngule.
Carus est qn aliquis vult loqui
⁊ nō potest nisi sepius mouen
do linguam ⁊ cor.
Cola.i.apa in ore ⁊ lingua ⁊ Gal.
nominauit ea colō qn infacie
pleurant ⁊ qn patrelum: vl

cera maligna.
Caros ē genus cibarij idest cibi infrigidatiuus.
Carmelion .i. fructus tamarisci.
Carati q̄d ē spēs fluxus ventris.
Cadum⁹ ē nomē grecū et ē diabe[illegible]
Cab est instrumentum quo caro addita trah[illegible] ē a profundo.
Curatbia idest mucilago q̄ egreditur in tenasmon.
Carnata dicit̄ asa q̄ nascit̄ sub ascellis i carne glādulosa et q̄ est nigri coloris et est mortifera.
Cassamū est viciū q̄d fit in canticulis narium q̄ sit̄ anf papillis.
Chiaseni est finis superioris partis n[illegible].
Cangilib est tabula magna cū q̄ equantur os cranis fractū.
Cansi ē spēs crete cū qua ablu[illegible].
Carmos ē grana capillorū alga[illegible] idest capillorum veneris.
Calcamil .i. cosimū montanū.
Cantreos idest semen fenile.
Confectio locboc .i. q̄ liniur.
Casegi q̄ aliq̄ ipetuose caput vertit retro vel q̄ loq̄t mouet ip̄s vel q̄ facit strepitū ore q̄ loq̄t et semp p̄fert idez nec scit q̄d dicat vel q̄ aliq̄ loq̄t sompnū facit aut recordet vel aliq̄d facit q̄d extraneū videt.
Cabana .i. viuū album et debile.
Cauer genus cardui.
Cesis idest semen dauci.
Cucurina idest vena citri.
Crat .i. iuncus de nilo de quo fit acaria.
Cambel est terra rubea minuta q̄ affert de media aut albema et q̄ fricat̄ sup manū igredit̄ cutem de qua fit vnguentū et penetrat manus.
Cannasnich sūt cibaria q̄ p̄ q̄dā cū sale quedā sine sale cōdiūt.
Cumener idest amonum.
Cunce idest spodiū.
Catarios idest centaurea.
Corat idest porrus.
Casbor idest coriandrum.
Casogelam idest semperuiua.
Chesin idest siler montanum.
Chosabultaleb .i. testicu lus vulpis et est satirion.
Chotsolobaceb .i. acetū sq̄llitieū.
Carofs idest apium.
Cathmia idest malua ausiscus.
Cubeis idest malua.
Casças idest papauer.
Cocior altradar .i. cortex nucis.
Cocior atala alcappar .i. cortex radicis capparis.
Cocior atal i rasenegi idest cortex radicis feniculi.
Cocior atala rumen idest cortex radicis mali granati.

Curcuma est quasi chelidonia.
Curac idest vitica.
Cocior atala asaluti idest cortex radicis cesi.
Climia altada .i. cadimia argētea.
Climia aldesbi .i. cadimia auri.
Chadab algadir .i. ferrugo.
Colcotar .i. illud q̄d dicitur quasi terra fu[illegible].
Celdikima .i. cucumer agrestis.
Ereb .i. corruptio stōi.

D

assimilat̄ helleboro in folijs.
Demmul .i. carbunculi.
Danich pōdus est triū granorū ordei.
Doch acetosam ē lac absq̄ butyro.
Denid⁹ maris .i. masculi q̄ fiunt in facie maris insinū ppter cōe[illegible] stionē panis corrosi a mari.
Demest idest laurus.
Dudbeslet .i. aspa magnum.
Digiti hermetis idest flores hermodactili.
Darsisaba .i. arbor grossa habēs spinā grandē et dicunt q̄dā q̄ est radix spice.
Dirdar est fraxinus.
Deindar est de genere iuniperi et dicitur pinus inda.
Dethin est granū sile ordeo longū et strictum et est amarū.
Durusatras est res q̄ voluit̄ sup arbores antiquā et sūt glāde[illegible].
Darchimet pondus est.
Dath idest cepa.
Dinarugia est arbor sile rute et dicit̄ sulere et dicit̄ albaze cu⁹ granum sile almuden.
Dcrana idest cantaria.
Demolua idest malua.
Doler locus ē de q̄ fit trāsit⁹ ad alterum locū et propter quem do est sup terrā.
Darchimet dauracb pōdera sūt.
Diplacos grecū nomen est et est diabetes.
Dactili indi .i. tamarindi.
Duragib aui est.
Dedi nomē p̄lcium est et est pediculus volturis.
Dardagi est crocus hortulan⁹.
Dape gladio .i. cortex ex p̄olus[illegible].
Damuarich mensura.
Darsischan .i. grana alkikē.
Dende est res silis ligue auis posita in medio lui.
Desrenubi .i. pullegiū ceruinū.
Doronigi radix herbe similis zedoarie.
Duranet vocat̄ zedoar et est triplex .s. decorasceni, hierosolymitana et hispanica.
Desle idest oleander.
Dencalagrod .i. oleum.

Danalburad .i. ol[illegible] est rosaceū.
Danaben[illegible] .i. oleum de [illegible].
Danalbencara idest oleum de cucurbita.
Dan algous .i. oleū de nucibus.
Dan alsirim .i. oleū liliorum.
Dan arane .i. oleū [illegible].
Dan alanech .i. oleū de [illegible].
Dardusi[illegible] .i. [illegible].
Dardusen .i. [illegible].
Dabach idest gluten.
Dardicuse idest [illegible].
Darsisaa est [illegible] spica.
Darfulfel idest piper longum.
Darsceni idest cinnamomum.
Dem alacuben .i. [illegible].
Dem albacar .i. sanguis [illegible].
Dē alcamer .i. sanguis [illegible].
Ematbasta [illegible]

E

quo [illegible]
Elamcike [illegible].
Esserū est quodā ge⁹ [illegible].
Elcuite pondus est.
Emotoes [illegible] est.
Elsel est locus [illegible] cū [illegible].
Euzebez nomē est [illegible] reddētis [illegible].
Endagi est [illegible].
Egma est [illegible] apud [illegible].
Emdros idest capilli [illegible].
Eleora idest [illegible] vel berba [illegible].
Effiocogi[illegible] [illegible].
Eiburne idest ebur [illegible].
Ezalmahis idest [illegible].
Emburisme emparisma .i. apostema [illegible] et sanguine.
Emerukeb est [illegible] maracum.
Elesi idest vitis.
Elsica idest armoniacum.
Egelide idest [illegible].
Ebel idest semen iuniperi.
Esegi idest armoniacum.
Elenis idest [illegible].
Elubie idest [illegible].
Esasdalbiri .i. [illegible].
Elcdion idest asphodillus.
Eluc idest [illegible].
Ebul est [illegible].
Elacse idest [illegible].
Elsalimbal idest terebinthina.
Elenidar idest [illegible].
Epar adib idest epar lupi.
Edali est prouincia [illegible].
Eberia mensura [illegible].
Embuba [illegible] quā fugit aqua vel aliud liquidum quod cadat intus.
Elen .i. tristicia et [illegible] et vigilare facit sed tristicia et p̄ interitus dormire quā arabes ce alolia appellant.
Epcatas idest [illegible].

En ē mod⁹ locutōis quā
f de vna re trāsit ad aliam.
Fedudez est spēs terri.
Fiscalia est pot⁹ q cū ordeo ⁊ aq̄ cū melle pmixt⁹ vomitū ꝓuocat
Fusos est mancries volubilis.
Fulel est ꝓpinqua ītuin sandali.
Felaze abaragi est herba de cui⁹ succo est litium.
Fistula ē stipites albi pilosi cino- n sunt pilosi ⁊ odor eius est sicut odor myrrhe.
Felengenisch.i. ozimū gariofilatum sm quosdā melāotum.
Fagina est granū simile ciceri habens granū sicut mahaleb.
Ferfelin est de genere alferse.
Feire est basarason ⁊ est vitis alba idest brionia
Fellebalim est spēs calamēti.
Fassaig idest portulaca.
Far est medicina turkia.
Fasuncon est medicia ad scabiē.
Feselilis est aial sicut acoror expis in lectis ⁊ apud arabes dr̄ sgil
Fuca fit de pane ab amarchino ⁊ menta ⁊ apio.
Faso est spēs arboris pini.
Fareton est centaurea minor.
Fefula est spēs lactuce alini.
Faba egyptiaca est lupinus.
Foca est aqua ordei acetosa cum spēbus vt zinzi. ⁊ simila ⁊ ē in vasis gvis terreis q̄ bñ oppilata sunt ⁊ qum aperiunt ea altum salit.
Furarat idest fungus.
Fimia idest poenia.
Fetirat idest interpositiones.
Feruzegi idest smenlins.
Fhued idest os stomachi.
Fassasa.i.trifolium qd̄ dat equis ad inpigniādū ⁊ est filia iule.
Fag idest agnus castus.
Fursus est caro addita i ore matricis orta.
Faricos dicit febris causon.
Faucos ē apā i carne glādulosa.
Forosinos vel umbelion.i.arcta eio ⁊ est secunda spēs ebdice.
Farca.i.mandibule magnus vel losum.
Fagule est apā post aurem.
Felengesit est abrotanū silvestre.
Feritos ē spēs apā qd̄ dr̄ dicenes ⁊ est durū sine dolore.
Furratē dicit egritudo q̄ dura i frigidat mater ⁊ apatur.
Farfas dicitur qꝫ sit napellus alij venenum interficiens.
Fandeget idest calaminum.
Fulfulmon est ozimū montanū
Fangeket est agnus castus.
Fenechia alkendion.
Fusel est quedā nux q̄ nascit in india ⁊ est filio nuci muschate.
Fisk est genus rubeum.
Faisel idest auellana inda.
Fealar est genus portulace.
Falarsan.i. vitis agrestis nigra ⁊ vocat vntama.i. viticella.
Fulfalminuc.i.radix piperis vel lignum fram
Felzabaragi.i.fel elephātis.
Farscon idest prassium.
Fanzeligilegi.i.mentastrū montanum.
Faizanon.i. epithymum
Fulferalasbiat idest piper albus.
Flos kilen.i.flos salicis ō torrēte
Fetirat nomē est anbelitus.
Phenicbia idest dactili.
Falsusmon.i.ozimū montanus
Foca est quedā descriptio in quo canonis.
Famolus ē genus serpentis.
Felul est semen.
Furbulentis est spēs araneanuz.
Fanis sunt cortices pini.
Fusius est ad modū cuiusdā vi sceris.
Edeni venarū idest via
g venarum.
Guidez est vena q̄ in gutture versus collū inueni ⁊ sūt due ex vtraq3 gutturis pte que dicuntur guidegi
Guaril aquatic⁹ idest stincus sz verius stelio.
Gelons idest gūū pini maioris.
Galbenez est semen turbit nigri ⁊ cuiusdā virtutis cui⁹ est bellebonis albus ⁊ est spēies albi bellebori.
Geltebefren est res silis amigdale ⁊ hz duas spinas in capite.
Gzar idest baucia.
Gasid idest eupatorium.
Guanidē ē auis ⁊ gen⁹ colūbarꝫ
Guasonabraz idest stelio.
Guadam idest ostracum.
Gudineum idest folium nili.
Geleniabin idest mel rosaceum.
Gubes ē qdā spēs rubea ad pallorē ꝫ declinans similis croco puluerizato.
Granum nil est cartamū indum.
Granum azelē dicit piper nigrorum vel ethiopum.
Granū anascē ē gnū crās i quātitate piperis ⁊ in colore eius.
Granuz alkilkil assimilatur pipi albi ⁊ persice dicit darsisaban ⁊ est arboris tremule.
Granū viride cui⁹ semē dr̄ alboti ⁊ q̄ ex ea ē magna dr̄ albaro
Gēcum.i.gūma rute agrestis ⁊ ē macarduis montanus.
Gambuti. rosa vince ⁊ dicit algarum ⁊ sm almansorem est spina alba florē habēs citrinū
Gumera sunt collectiones liquide quas mulieres faciunt qui bus liniunt facies suas.
Gabgob idest grana solis.
Guers.i.lap q̄ sile bonis repit
Guberich sunt vene labiorꝫ.
Gubera idest mespila.
Guadabum idest venera.
Gusume ē quoddā gen⁹ tñ eꝫ. idest fangorum.
Garab ē fistula in angulis oculorum domesticis.
Garab ē arbor sī q̄ gnāī borat
Guardenigi.i.ophthalmia magna.
Gue est dantes idest quum accidit in palpebris difficultas motus ad eleuandum vel aperiendum.
Guacce est diminutio auditus absq3 destructione.
Gerū uci pondus est.
Galb idest grana solis.
Grana arāced idest nasturtij.
Grana lumborum.i. cataputi.
Guefgin idest inquietudo eius qui solus loquitur.
Gamedia est instrm chirurgicū
Ganeu.i.qui hō vl loq p nares.
Gaaben est indignatio que est infra torsionem.
Guac siracun idest punctio.
Gar idest laurus.
Guayi ē vehmis qd sit ꝓfundo.
Grana nigra idest nigella.
Gardas idest pediculus qui nascitur in inguine ⁊ sub ascella.
Grana alm abaleb idest gna vel idest grana cerasi similis.
Guscir idest oppoponacum in alio gusir idest galbanum.
Geinen idest oppoponacum.
Guaid idest polius.
Gelunini.i.rosa et q̄ fit siba cū
Galinar idest flos mali granati.
Geusaeos idest castanea.
Geusbne idest nux muschata.
Geusbalanel.i.nux cupressi.
Gesir idest oppoponacum.
Galangem idest galanga.
Gau zemel idest vrina cameli.
Gau kileb idest vrina canis.
Gau idest vrina.
Gau segi idest vrina hominis.
Gau sibium.i. vrina puerorum
Guzdon idest talpa.
Genlut conum serpentis.
Gammi albaret.i. draganum
Gadegul est via sive canalis minuti intestini.
Gion est fluuius.
Gauzi medicamē vulnerum recentium.
Gaal est egritudo quedam.
Pinuū eplo oib⁹ cōio.
h Hafek idest imbuli.
Halicch.i. sandonicū ol

no eius ponitur origanum.
Herbum .i. herba iudaica
Hanum arabice: iohannitius sa tne.
Heidchen idest lignum indum.
Habel idest minutus.
Hertise quidam simile piperi.
Hebel idest lanna.
Halisadeo est semen barbe bir cine.
Halanukid idest racemus.
Halur idest medicina inda simil' bermodactilis
Harromam .i. granum cuius fructus est virtuti ordei propinquus et est medium inter triticum et ordeum.
Hasisidochi .i. hypoquistidos.
Hecarsilus idest lactuca asini.
Har mel .i. herba que edeni inuenit et assilat cute loco eius posuit constantinus cicutam et erra uit.
Harbe idest bubete auis.
Harbum .i. orob'. et est amelictur da est laurus romanus .i. achi rosa cuius gumma dicitur ka rabe.
Herba vitri est herba qua vitrum abluit et est paritaria.
Harbum dicitur agnus castus et est herba habens semen triangu latum sicut lancea.
Hasasan est medicina armena et dicitur persica cuius virtus est virtus eusorbij.
Hamelon est species mezerion et dicitur kameleon.
Hatenisca dicitur amarugina.
Habelkalinbar .i. genus filici.
Hailon idest malus odor.
Hucuns est species lacticinij.
Hariure idest iuniperus.
Hasce est opus quod nascit in bonis
Herba marie idest atanasia vel tanacetum.
Hasila .i. est apostema in lacrima li oculo apparens et quum rumpitur fit fistula que dicitur garab.
Henis dicuntur res acute.
Hensati idest actio.
Herebet est liquefactio.
Helk .i. viscus.
Heream idest lutum idest purum.
Hamaciami .i. feniculum.
Holus iudaicum .i. altea.
Hablus .i. species volubilis et dicitur alageb.
Heleb leb est species volubilis habens lac.
Hasce dicuntur apostemata acuta que nascuntur in matrice et dicuntur albasce quia assimilat folijs vlce.

Halemodus est cibarium.
Halal .i. morbillus viridis vel desudatio.
Hudubub est auis que clamat de nocte.
Herba fluminis idest lenticula de aqua.
Hegribelia .i. egritudo habens ocmitatem vi nasturtium.
Hebi cardamomum minus.
Helerage idest vitis alba.
Hosfa nasturtium.
Hari est semen alcanabotis.
Holmatus idest aria sima cydoniorum que est quarta pars libre
Hagnerio idest electuaria stomacho conuenientia que fiunt de cidonijs vel de pomis vel de prunis bonis saporis sue sint solutiua siue non.
Halacelan idest in locis qui sunt post aures.
Heil est species cardamomi.
Hausegi idest ramus.
Hirudo idest sanguisuga.
Harmene genus animalis quod dubitat auicenna an sit basiliscus.
Herculeo .i. locusta magni corporis non habens alas.
Heclameli est mensura.
Harbe est animal venenosum faciens oua que venenosa sunt
Herba canicularis idest hyusquiamus.
Hercasus idest liquiritia.

I

Agueris idest electuaria stomacho conuenientia que fiunt de cidonijs vel de pomis vel de prunis nihil amaritudinis habentia boni saporis sint siue solutiua siue non.
Ius fluminis idest iuncus fluminis et est herba que crescit in aquis habens flores similes nenufari.
Iandebegi idest pullo rum cibus qui dicitur taseata.
Iabrualeth radix madragore siluestris.
Iamenum idest fumum.
Igil idest cimices.
Ibet idest profunditas somni.
Iiec idest syncipus.
Ieleniabim idest saccarum rosaceum.
Iabaneb idest interior pars labiorum.
Iecteri kamet .i. herba pulicum.
Interfector patris sui idest futurion.
Ibenes idest belua.
Interfector apum idest nenufar.

Iudebegi idest cibus qui fit ex nucibus paruis plante hordei quas pingendo vt... aqua distillat fundi quibus queq... deque berbe cocitur admiscetur
Iudarid est polium montanum.
Iusaba idest polium montanum.
Ilagar est lilacca amygdali et sale taqua.
Iafobe idest cardamomum maius.
Iuncet est fructus... sunt sicut ficus agrestis... acetose.
Ibenargue est melissa.
Iabech est ...
Iunoctica idest ...
Iudicum granum ...
Iharmani est instrumentum quo suspenditur aliquis.
Ierum cimex est herba pulicaris.
Illorum est genus serpentis.
Iudebi cibus quidam ... valens.
Id quo auram ... boc ... mors ... quandoque ... rei que ... mota ... ro in ... coagulata.

K

Kandenes est ... cum ... colombarum et in ... et egypto ... bender.
Kaiile sunt ... nigredi ... tes radicibus rube ...
Kalkordo ... vel pulma.
Kil ...
Kelle idest herbas.
Kill mensura est.
Kerfamus est egritudo que est ... gratudo ... et dicitur etiam ... tudo ... bonis ... fecit.
Kebikengi est ... et fiunt species ...
Keluman est pondus.
Kennet est pondus ...
Kitran est pix.
Kadumoras idest piper ...
Karaco animal est venenosum.
Kerua idest pentadactilus vel ricinus.
Kacapeion idest ...
Karabe est gumma arboris que dicitur romana ad ... dono et est ...
Karmezuk idest ... fel.

Rosilinum pondus est.
Remelium est species mezereon.
Rekengi species est solatri.
Raizangiem est persicum nomē: lanne lingua bouis.
Rarabitus est apostema capi tis calidum: et est birsen.
Rerbera est curcuma.
Rerse aromaticum est species cinamomi grossi.
Raisum .i. abrotanum.
Reiim .i. leusticum.
Reiken est gumma horribilis saporis. et scdm aliquos est sandaraca.
Rataf .i. atriplex.
Raeod .i. fructex cuius gummi est dragagantum.
Rebmon est egritudo oculi: et est quasi nubes.
Rakalis ē locus post partē su premam nasi.
Ralidicon est medicina quedam.
Rabk .i. tortelle
Rafkaf .i. papauer.
Rilkar .i. celeratum.
Rered .i. citroli.
Remac idest condimentum.
Remin .i. mensis.
Rerienati idest aranea idest beccuna propter sui paruitatem.
Reimati ē medicina sicca pro pueris.
Rirmis .i. grana.
Refines idest passule enucleate.
Rairon est lignum indum.
Rebenzkedens est genus tube rum solidum adunatum in magnitudinem testiculi et scrofule.
Resdot sunt pori nabathi.
Rilus succus ciborum.
Rerkersebe est cubebe.
Rossen est cortex glandium.
Reuif sunt dies caniculares.
Rifinas nomen ponderis est.
Relciati est mensura quedam.
Renini vas est vitreum in mo dum phiale habens orifici um strictum.
Rodasul est genus serpentis.
Romineç est genus cibarij pu eri.
Ren est quedam regio.
Remic est mensura.
Raron est lignum indum: et non elongatur quin sit mu gat.

Lapis ad est atez idest
margarita et est lapis
luminis quod confert
oculis.
Lambas alteurb est herba propinqua isopo.
Lenticula aque ē herba que erigitur super facies aque in terris lacunalibus.
Lalume est vngule.
Lenticula de anne .i. herba fluuialis.
Lapis bestil .i. corallus.
Lutum idest creta.
Lese dicitur hernia et aposte mate.
Lutecula .i. veruce.
Latica est febris quotidiana continua.
Lutum albobera idest terra sigillata.
Ladac ē confectio ex muscho gariofilo et similibus qua li niunt se mulieres.
Lingua auis idest fructus fra xini.
Lilium celeste est ireos.
Lactuca asini idest virga pa storis.
Lapis iudaicus .i. lapis aga pis.
Lapis vulcani dicitur semen preparatoris coni.
Lapis damascen .i. viridis q̃ acuunt.
Lauis .i. amigdala.
Langa genus ē animali.
Lagenaga .i. borago.
Lac delcissi .i. herba hircina vel hypoquistidos.
Lilen .i. mercurialis.
Laguait arabice latine ea q̃ sequuntur.
Lalabalos sunt epithimata ex rebus bene redolentibus sicut aqua myrti sidali can fora et similia.
Lapis alagi est lapis similis ossibus elephantum.
Lutu3 lenium est propinquū luto armeno.
Lutū samium ē sicut lutum si gillatum in operationibus suis et est stella scemaus qd̃ idem ē q̃ talk.
Lubuc est arbor sigie.
Lubuc ē storax et mel allabuc ē storax liqda.
Lac alraib idest lac acetosum.
Laf est herba que dicitur laf serpentis et ē serpentaria.
Lalcbram .i. lectem .i. sup vm bilicum.
Latec .i. res que dia masticantur.
Lokian regio quedam ē.
Laclacbanum ē medicamen quoddam confortans sto-
machum.
Lepus marinus ē asal ostra cosum lutosum.
Lanuga ē flos arundinis.
Lapis bardis ē alumen albū simile zuccaro.
Lacteridos dicitur almeude na cuius fructus dicitur esse amarus et ē catapucia.
Lasar ē lacharpiuū silij.
Laserpitium idest silfium.

Matebelin .i. prepo
m situs qui docet saracenos qualiter debēt ora re et matrimonium contrahere.
Misaac arabice latine cōnexa dicuntur.
Malalac dicit alladac que ē confectio ex muscho gario filo canfora et alijs odorife ris cū aqua rosacea cū qua aqua iam multa turbida li niunt se mulieres.
Melalac ē lac acetosum coa gulatum.
Monirem .i. chelidonia.
Melones arecbii: alii dicun tur habent collum longum et sunt palestini vel indi.
Meruba idest facta.
Mezereon .i. anabula.
Magra .i. terra sigillata.
Mele idest aqua lactis.
Mirmosca dicitur faba inuersa.
Maru idest marubium.
Madion .i. auis diuersorum colorum.
Malk legumen credo faseoli.
Mamacora sm quosdam ē aristologia longa.
Marmacor est species sambu ser: et arabice ē lingua bouis et dicitur sclaue: et ē alia sca mule: et alia que nomina tur marmuos: et est alia que dicitur masedaf.
Mescatramesir .i. pullegium ceruinum.
Mugath scdm quosdam est radix granati silvestris.
Merdasengi .i. lithargyriū.
Murati fructus est.
Mū purum est parietes do morum apum in quibus fa ciūt oua et pullos: et mū ni grum est sordities fenestra rum forinsecarum.
Magnesia ē lapis in virtute marchasite.
Mihaleb .i. vera.
Mahaleb me ē illud qd̃ di citur granū regium: et arbor eius nominatur alabet.

Musa fructus est.
Mumi idest garus.
Marocb est radix aniuden.
Mebezeregi est sicut sebsban qui dā numerāt eam inter lactoniis
Messe est porrinū siue sobarū.
Molochia est species malue.
Mesbecca idest sebesten.
Marchasita est fex eris: sicut climia auri fex auri: et sicut antimoniū de minera plumbi.
Mesikbe est species galange.
Musa ē pars illa oculi q̄ videt.
Muscbus aque idest pulmonaria aque.
Melcuridus idest cucumer saracenicus.
Masicamia. i. illud quo vitreantur vasa.
Mechah. i. forfices.
Menstrum est mensura.
Marastron. i. bospitale.
Mascadatis nomen instrumenti pro tela oculi auferenda.
Melilia. i. sen granis.
Marmēte idest marubium montanum.
Melus. i. liquor acetosus.
Merdeserio. i. plumbum vstum.
Misemen idest locus sub teneritudine costarum.
Manba idest thorax.
Mesos genus est cibariorū sicut columbi in aceto cocti in quorum ventre ponitur menta.
Musāac cibaria sūt ex pullis ante eo a cresta et ficubus facta.
Murabit est tertia species ebibe.
Metabaz est capra.
Mismar est nodus rotūdus parvus similis capiti claui.
Masbebaze. i. pannus factus de pilis capre.
Madio est estuatio vel angustia.
Mersulē est lignum asparagi.
Melanochion idest opium.
Michatasem. i. euersio oris in nō naturalem colorem.
Mechus est locus inter spatulas.
Mutkin est vnguētū de calcadis
Marcur est vermis qui inuenitur in grana.
Miuragi idest egritudo qua pupilla aperitur nimis.
Magunda. i. scamonea.
Mendalas. i. maiorana.
Medien idest tormiseus et ē herba fetida.
Mug idbod est succus qui in radice moloractē nascitur.
Meba idest thorax.
Medel est triticum.
Maredascon ē flos et stipites frigidus subtilis ad cineritatē et citrinitatem declinat.
Mundulmon est bdelliū: et mucle et medac idem.
Mura. i. myrrha.
Misinio. i. chrysomila.
Maran. i. emplastrum.
Murabe idest condium.
Medeni est egritudo dicta vena ciuilis.
Macla est compositum ex pane azymo et oleo.
Melisia idest sine granis.
Mezamenz est genus serpētis vel vermis pilosus.
Mocei est quedam egritudo.
Miliaris genus serpentis.
Murgia est quedam terra.
Murbion est tertia spēs araneorum.
Maceria est locus inter anum et vlnam.
Musalaba est similis viticinere misk.

N

Nabilech est cum aqua funditur ab alto super aliquem. i. embroccando.

Nebegiedigi vel negiden sunt quattuor dentes extremi. i. molares qui in alio loco neguedij vocant
Nux benden est terra granosa sicut cicer et declinans ad citrinitatem q̄ multū clarificat excidendo fecem.
Nigra vena. i. matrix.
Nabiz est potus qui fit ex dactilis et ficubus et aliis ab vuis ex quolibet fructuum.
Nuola idest ea que post cibū sumuntur vt fructus frigidi.
Napellus dicit q̄ sit brionia.
Nabarbe idest ede quod simile reperitur in omni loco.
Neremik. i. musaba et est flos peonie vel peonia.
Napellus moysi ē herba nascēs cū napello: napellus vo moysi est aial qd in radice napelli moratur et est tyriaca omni veneno.
Neregil. i. nux indica.
Nemen idest isimbrium.
Nux methel est silis nuci vomice.
Nitrū idest baurach armenum.
Nereiden idest spica romana siue celtica.
Nersim est similis narcisso in virtute et rolasera idest sambucus siluestris.
Nersciendam idest berseiendam idest virga pastoris.
Nasis idest confectio ex melle sicut penidij.
Nilon idest marrius.
Neunanton idest rubeum.
Nelessengi idest amilum.
Nedius idest apostemata in radice auris nascentia.
Noduar idest liquor: quandoq̄ p accto: aliq̄s vero non.
Netabeni idest anison.
Nesaz idest sciatica.
Negsseb. i. lignis ostendens.
Nenufar et Gil vocatur rosa lem aque.
Nassicingi. i. scolopendria.
Napta idest petroleum.
Nabac nomen ponderis.
Nasmacon dicta ambra [illegible] nitro.
Nabia est terra quedam.
Naducon est oppositio [illegible] nicis diversis a molae moda [illegible] perfectum est.

O

Lea herba ē [illegible] que in fluminibus nascitur
Omocendis. i. plumas.

Olea beben. i. mirobolani.
Oleū decurnū. i. compositum.
Olegi. i. acorus.
Ocimum. i. pes milui macedonicum.
Oleū benedi. i. oleum laurum.
Oleum omphacinum ē oleum ex oliuis immaturis.
Osbel scara idest caniculus.
Osim. i. opium.
Ozak est panni [illegible] qui cibentur sebeler.
Omocondis nomē medicine.
Obstruentium provocatium fermentum.

P

Ipor aqi ē herba vt cicer in aqua et apparet [illegible] ipsius papa
Pupilla oculi [illegible] aque [illegible] apium aque [illegible] in odore et [illegible] aqua fluit.
Pastus columbarum rotundum ē herba habens grana sicut grana nigra: et o[illegible]
Pisteria [illegible]
Pes locuste ē [illegible]
Pes coruinus ē herba quam bermodactilorum.
Pochadi ē [illegible] indie.
Panis [illegible] est fermentatus panis.
Pilos arachdis idest pcroli vel pauni.
Pediculus vulgaris nominatur pedi pediuc: et morsus [illegible] indoc: et est bestia sicut pediculus qui in inguine nascitur et sub ascellis.
Phisianos idest [illegible] vel ceruum.
Pedeoleone est granum nomen et pondus [illegible] quod bilanco ē communem
Plumbum alglia idest [illegible] num.
Planus [illegible] ē herba [illegible]
Panes et fenica. i. pes vituli.
Paliuris et spillum idem ē.

Polygonia ⁊ polygonos dicit̃ sanguinaria.
Pentaphilon est quinqȝ folium.
Petalũ ẽ cresidẽtia in vena ⁊ dici tur crinoides.
Igitur oĩa gressus instrumenta
r sunt vt coxa crus pes.
Rasga vel rasa.i.patella vel oculus poplitis.
Rob.i.vinũ coctũ inspissatum.
Resin.i.pentadactulus.
Raib.i.lac acetosum.
Rocen pondus est.
Rub⁹ canis plãta ẽ hñs fructum sicut oliua habẽs intus lanã.
Raudsceni.i.reubarbarum.
Raã salamonica ẽ silis aneto hñs do ⁊ dr̃ q̃ folia ei⁹ sũt sicut mal ua ⁊ qdã noiant eã babasalenũ.
Roba.i.auellana idica: ⁊ ẽ fruct⁹ i magnitudie auellane silis papaũ
Ribes idest acedula.
Ratiengi.i.colofonia ⁊ gũma pi ni ⁊ noiat arbor eius albet ei.
Rutubut ẽ color sanguinis putre facti i facie. ⁊ ẽ bustiola extra in superficie aq̃ q̃ sup eas mouet vi- nerio mõis sine ordie ad cu⁹ ꝓpetatẽ vẽ churbubuth q̃dam spẽs melle quã qui patit viuos hoies abhorret ⁊ appropinq̃t mortuis.
Rucalia herba est.
Rasatagi est os vsium.
Radix aletet.i.radix viria.
Ralidi alemen est fumus terre.
Roiora ẽ illud qđ ẽ i aere appens sicut stella cadẽs q̃ est in motu.
Rachaba.i.os pectinis.
Rosbot est porus vel cõsolidatio ossis.
Rutela ẽ aial aranee silẽ qđ noiat̃ alsebed ⁊ ẽ venatrix muscarũ ⁊ noiat̃ pñud.i.rapax.
Robub.i.succi ĩspissatus sine alter⁹ comixtione per ignẽ vel aliter.
Radix aufet ẽ radix mãdragore.
Rosa fetida est flos peonie.
Rasue.i.tri.
Remeach ẽ liniñtũ ꝓhibẽs cani ciem.
Rotab dactili immaturi.
Rechi regio quedam est.
Racha spẽs est trifolij.
Roona est qũ aliq̃s sine cã ridet.
Rasem ẽ pondus quoddam.
Rinegi ẽ lapis sicut cancer.
Rinba est al cor.
Robalic est legumen.
Raban idest myrtus.
Ramich est cõfectio cõstrictiua q̃ fit galia muschata.
Ess sũt due arũdines q̃ sunt
f iter adiutoriũ ⁊ manum.
Seguẽgedeguid.i.ptes vi- rũ veaq̃ q̃ i alias diuidũt ptes.

Sobonec ẽ herba marie.i.saca- naa.
Sedẽ ẽ vena q̃ ẽ iter auricularẽ ⁊ anularẽ ⁊ i rasceta man⁹ appet.
Silla.i.apa in pricipio sicut glãdu la postea multum augetur.
Secre est infectio cutis sicut ipeti- go: differẽtia tñ iter secre ⁊ ipeti ginẽ ẽ q: secre totũ mẽbrũ tenet vel medietatẽ corporis: ipetigo vo sũt macule diuerse.
Seat est arbor in egypto.
Sechedenigi est fonẽ canabis vl̃ sedenegi.
Sulatũ ẽ egritudo oculorũ q̃ accit pueris ꝓpt̃ fletũ ⁊ ẽ q̃si scabies
Surabea.i.rasca.
Secha romanũ.i. apsinthiũ s̃m quosdam.
Saguicla.i.triticũ fractũ cũ mul- ta aqua coctum.
Setrrigi.i.fumus terre.
Sebeniabin.i.oxymel.
Subet ẽ passio quã q̃ patitur stat subt⁹ ⁊ videt̃ sup dormire ⁊ vo catur ⁊ vix respondet.
Sebene ⁊ buzi salsetie q̃ sunt in egypto.
Saba est spẽs ozimi.
Setegi ẽ medicamẽ acutum.
Suffuf sũt puluerizata q̃ i os ꝓij- ciunt ⁊ postea aliq̃s sr̃ bibit.
Salzatella siue sceylen est vena.
Suniz est nigella.
Stellio.i.lacerta viridis.
Soda.i.dolor capitis.
Seukar.i.ꝓ cõlibinis cũ quo tngit̃ oculus vel cera.
Sahafat sunt macule rubee q̃ siũt cũ pustulis paruis.
Seca.i.sticados arabicum.
Serebugi.i.emblici in lacte isusi.
Starax est q̃dã spẽs storacis s̃m dia. ⁊ alios est gũma oliue.
Sanie ordei est ordeũ fractũ cũ multa aqua coctum.
Sabaic est flos papaueris rusi.
Senulesniati.i.stans ad solem.
Simarem vel sincarẽ.i.lactuca sel ligit̃ magna ⁊ est lactuca asini.
Secrẽ.i.salsa facta ex piscibus.
Spuma maris.i.pumer.
Sind-iadar.i.lac arboris q̃ sila̧ Siuniperos.
Sedon.i.sanguis draconis.
Sipit̃ assilat̃ magne aranee lon- gos habẽt pedes.
Solbes.i. almeizara ⁊ est arbor parua vnius brachij hñs folia parua vt buxus.
Sedre dicit̃ vertigo q̃ facit hoies cadere.
Sam abraus.i.stellio.
Sebel est egritudo.i.q̃ venẽ in oculis apparent.
Seescondici.i.antiora romana.

Sepitabumen est quedam spe cies sorbe.
Sabros animal est.
Succenti.i.sanguinaria sed s̃ȝ quos dã est mandragora.
Sulem est medicina romana.
Semburnosan.i.serum naturale sicut est.
Semarion est spetiés apij silue- stris.
Sentus est spẽs marubij.
Semaris.i.sardelle.
Sirengi.i.azarion ⁊ est butis sce denigi.
Saccardon piscis est.
Suffidus.i.apiata dura.
Surin.i.spetiés lacticinij.
Sol.i.sabucus.
Sursoc vel sanar.i.ferrum.
Selegaba.i.casia lignea.
Salat idest salis.
Secha.i.tribulus.
Sandaros est almedon ⁊ est ver- nix q̃ dicit̃ sandaraca.
Sahkaribame ẽ rosa rubea val- de.
Seiraragi ẽ herba silis nasturtio idest capsia.
Serpili est spetiés tribuli.
Sitra est arbor cuius fructus ha bac.
Semuat est lactuca asini habens folia sicut lactuca.
Sel est medicina inda similis zin ziberi.
Sucaran est spẽs iusquiami albi.
Secedenegi vel sedixe est hema- tites.
Sechran est spẽs lacticinij.
Seler est siligo.
Sesaosok est similis abrotano in virtute.
Secrbia est arbor alcbitran.
Suetu idest clinia.
Selen.i.gafalidus idest lolium.
Seeranum idest stincus de ma- ri rubro.
Satarbari.i.siluestris.
Succedus quãdoqȝ sublimatcũ mia ⁊ quod sublimatur ẽ tutia bona ⁊ quod redit inferius ex climia nominatur succudus.
Singenalse idest epaticum.
Sibare est mania accidens cum febre calido.
Seeirazirat est lac vespertilionis et secundum quosdam est vri- na.
Seredia est quando aqua ingre ditur tracheã arteriam.
Sacutulos est apostema cere- bri.
Setafsia idest ossa pectoris scili- cet thoracis.
Sadurin idest scotomia.

Suber qñq3 ponit pro profun-
ditate somni.
Sozo3.i.cõgelatio.
Sirsen.i.apã calidũ qð fit in ven
triculis cerebri ꝛ qñ ẽ frigidus
ꝛ dicit litbargia ꝛ qñ ẽ cõposi
tũ dicit suber alsabari.i.dormi
tatio vigilatiua.
Suber alsabari.i.dormitatio vi-
gilatiua.
Sucos diffusiõ cõgelationis qñ
eger intuet in vnũ locum.
Sabara sibetis.i.vigilatio dor-
mitatiua.
Sabal idest demon.
Spira alba idest bedegard.
Suriar.i.carnositas fm partem
Sekebengi.i.oppoponacum.
Suraraich ẽ capsia.
Spina iudaica idest nigra.
Sumb.dig idest sinensi quo ere
ti lapides perforantur.
Serasif idest hypocondria.
Sicl idest succus.
Sufar idest buxus.
Sacassarabanon.i.flores papa-
uerorum.
Sulac.i.grossities i palpebris qũ
rubescunt oc.&.
Sulaq est caro mollis cresces in
interiori parte palpebrarum.
Sucudnũ allium agreste.
Sirsen.i.phrenesis.
Stella terre stella t rerũ sunt te-
rra idẽ sunt ꝛ talk etiam.
Soi̇ra sunt apostemata que acci
dunt in velamine ꝛ partib⁹ pe
ctoris.
Suregi.i.oleũ sesaminum.
Sufacet idest pulueres qui per se
sumuntur.
Sant ulendarion.i.albumeben
ꝛ ẽ scolopendria.
Sadaf idest conchule marine.
Sue est gula masticata.
Sula idest herba arterica.
Sanigo est locus quo superiores
partes corporis tantũ mouẽt.
Subub.i.radius qui est ve signis
stans in aere.
Scandix.i.melo romanus.
Surmac species bucum auris.
Sure ẽ passio qñ homo maxime
sentit pruritum.
Suragi idest lac fici.
Scrofas.i.apã nascens in carne
glandosa.
Scirosi.i.sciros ꝛ est apostema
Silla species sunt nodi.
Sciaragi idest tapsia.
Sacos ẽ aial paruũ ad similitudi-
nẽ cui⁹ tuber i leprosis appar&
Sumena ossa sũt acuta q̃ i sspon
dilis⁹ eminent.
Suaebam rasura vt sanie.
Sulonet sunt ossa ex qb⁹ compo
nuntur digiti.
Surrubus est mus parvus cõtra-
rius napello in virtute.
Sekeri idest ebrietas.
Scatabegi carnis.i.brodium.
Sabasan idest bolbos bulbida q̃
emittit vrina.
Storax affenia.i.lubria rõana
Spica acebia.i.aereides.
Semadans.i.testiculus vulpis.
Sileccũ semperuiuũ est.
Sebesset alsebeberta est mandra-
gora.
Seden.gi idest semen granati sil-
uestris.
Sufuf ẽ medicina sicca ꝑ pueri.
Secacul est vene sicut zinziber ꝛ
affertur ex india.
Su.ci alsire ẽ succus aleroge ꝛ
dicit abrotanũ silustre.
Sumiz.i.ficus pharaonis.
Sersabra fm almansorẽ ẽ nomẽ
greci ꝛ interpretat myrt⁹ regũ
ꝛ ipsa ẽ basilicon origiale par
ua habẽs folia sumitatẽ hꝫ lõ-
gam in q̃ ei⁹ nascũt flores q̃ꝫ
color est vt color violarũ.
Sicla idest blita.
Saxiron ẽ auis que frangit la-
pides.
Seigen idest napus.
Salgi afora: albe. ẽ gesis ꝛ abro-
tanũ sunt idem.
Sc.ma.ebar idest bell.
Siserũ i.e. seseos s.mauron.
Sirabiusaguo ẽ cẽtaurea minor
Seigi ẽ genus ostracoꝝ ꝛ ẽ vene
reum.
Sanguis facit semen qð dicit vua
lupina.
Sulca grana viridia ꝛ ei⁹ arbor
producit terebinthinam.
Saurigen.i.hermodactili.
Siliqua nomẽ põderis.
Sacratan est pondus.
Surabece cibariꝫ nomẽ est ꝛ est
rhaphanum.
Secibar est lapis lazuli.
Sobat ẽ arbor magna i egypto
Suim idest ireos.
Sunt species atramenti.
Sapo aial ẽ cui gladiate ꝑ santur
Suli ẽ idest acetosum.
Sucution.i.testiculus vulpis.
Seri est sapor quidã.
Sulemi est os quoddã i digitis.
Sumeleiu sunt radices quedã.
Serti vel sceni vel scini ẽ locus
quidam.
Suloni ẽ loc⁹ i q̃ orit ansiã bonũ
Sabati ẽ genus serpentis.
Sciseran ẽ similiter genus serpen
tis ꝛ etiã sesir.
Santl est medicina inda.
Sir est medicina inda.
Saporbala idest saccus palmi
quo dactili nascunt.
Subira est arbuscũ qð in mon-
stro ponitur.
Saglamassen ẽ qnã sp̃s vrinę
ars: saburon vero quinta.
Sacularachiri ẽ animal quod-
dam campestre.
Sabalatos est lapis quidam.
Sekriad ẽ arbor cuius bucella.
Semsco est quoddã animal.
Sod idest operum.
Serscmegi idest annulum.

Explicit littera S incipit littera T

Tabarzet.i.albũ ꝛ q̃ꝫ po
nit pro zuccaro albo.
Tarcon.i.piretrus ꝛ ẽ tarcsi
tarcon montana.
Taratio ẽ hypoquistidos ꝛ tã
est fructus lignosus ad grossi
tudinẽ digiti ꝛ est ramus la
bastie.
Terion⁹ ẽ stella q̃ ori secũ.
Tri.i.minutias tertia viro telis
Taro idest lentiscus.
Terra alcos ẽ terra i ẽ fonte
quarta terra.
Tafera tasera ẽ duplex vna q̃ est
alba: altera viridis: alba q̃
est sola aq̃ ꝛ carne: viridis q̃
ex carne ꝛ aq̃ ꝛ coriandro vel
colimili herba viridi.
Taiq ẽ auis hũs colores pulcr.
Tocale idest panis durus.
Tolag idest scamonea.
Thebatas.i.agresto quedam.
Tabasir sunt cortices aquarũ ex
indis datis.
Talabach ẽ terretur qð rusti
cos ostendit alis.
Talibon est species auis.
Tuden ẽ herba habẽs folia sicut
lilii prolixa ꝛ nascit in lenia ꝛ
hꝫ radicẽ quadratam.
Teramisbus ẽ species iuniperi.
Tinkar ẽ boraꝫ ꝛ aliud mineral
le ꝛ aliud artificiale dicit ca-
psitum aun.
Tesifica gumma est agrestia hic
nominatur.
Tarie est ammoniacum.
Tabulaiosca et botanica vult
sapidum in radicibus crus.
Tesserina carnis ꝛ titsalis vel
pro isto plantę.
Tarionami equus vero-
Talan.i.vesicatius suum.
Tarata i.epibrthalmi vel vert
Tegmaton cla mas ꝛ sulcans
Tarian ventus est delicatus
maximus.
Tatarum nominat est cissipo
dicitur vulturus.
Tasse species vini dicta vinũ coeli
qð dicit sapa vel quittina.
Tabulosotas ẽ virtutis apud
Tarath.i.botum album.

Tinkab est muschum lapidis quod est de epatica et dicitur talub et vocatur etiam oga.
Tubulic substantia verrucalis
Tanoui i. apa in carne glandosa natum.
Tyriaca alfaroc i. a morte liberans.
Thucraminis i. pulegium
Turserius idest stella
Tubim idest grana solis
Testiculus vulpis i. buzriden et est satirion
Torongi idest citrum
Tarangi est pondus trium granorum ordei
Tyria est egritudo cutis capitis
Triscalis est genus serpentis
Tricla piscis est
Tibrasten regio quedam est
Toolosiin i. muschus qui nascitur in lapidibus
Tarathit est crusta ligni nodosi grossitudinem digiti habentis
Tarisilon est planta nascens in vere et flos eius est similis croco hortulano
Tabib masculi i. facit brachia erecta plana stare vel iacere
Thaun est apa quod fit in carnibus laxis vel sub ascellis vel post aures vel in inguinibus
Tanguchil sunt omnes species que in cibariis ponuntur et piper et cinnamomum et reliqua
Taraca idest pisces vel ova pisci um sicca
Talk i. vitrum dulce et est gypsum
Taraxacon idest scariola agrestis
Troximel agreste est taraxacon idest endivia silvestris

V

Onec sunt cortices tenues subtiles circumvolutae super arborem glandium et pinum et nucem et habet odorem bonum et dicitur alosne et dicitur est lanugo que in arboribus avellanarum vel parvarum nucum invenitur.
Vatbuen i. virge minute super quas sunt flores habentes alba folia.
Uva passa montana i. staphisagria
Unaba sunt additamenta duo in cerebro carunculari mamillarum
Vene constricte i. lumbrici terrestres
Vaguo idest impetigo
Venera idest cocela
Vine fullonum est herba de qua fit alkali
Vene alosmel vel alesland i. barmel alba.
Vene alsaligi i. radices asparagi
Veseftengi est amilum
Vene citrine i. radices chelidonie
Vulfur et sedech i. cinabrium
Vene unctorum i. radices rubee
Varach indi idest folium
Varices i. vene tortuose que sunt in cruribus vel alibi
Uva vulpis est solatrum
Veremsik electuarium quoddam est
Vedimus est apostema
Vicor idest squinanti
Viola magna est quidam mensura
Unguentum veneris i. unguentum apostolorum
Vitium i. vene que pendent de vitis

X

Iraceri i. rob de succis fructuum sorbilium.
Xiloaloes lignum aloes
Xebet idest anetum

Y

Sopus humida est sordities aggregata super lanam ovium
Yliski est egritudo quam aliquis incurrit propter amorem
Yabros est radix mandragore

Z

Archa idest sorba
Zufe idest isopus
Zufere i. arbor que dicitur albasce et castio nuc et dicitur benarugina
Zinziber carmenum est herba cuius folia assimilantur foliis salicis aliquantulum citrina rubeum habens stipitem et acuti saporis sicut zinziber et credo quod sit persicaria
Zameb idest solatrum
Zinjar idest viride eris
Zaror vel zarur i. sorba et est alia species sorbe quam greci nominant tessinum et aliud sorabium
Zuccarum albusar est cadens super albusar et est manna
Zair est fluxus ventris qui fit ab intestino recto
Zametio vel zamenena idest privatio gressus
Zereske idest berberis
Zubumez idest ventosa
Zebez albar i. spuma maris
Zarnec i. auripigmentum
Zurumbet idest zedoaria
Zegi i. vitriolum et est atramentum
Zarabant vel malmacora i. aristologia longa
Zobode idest operi
Zufefele idest iniube nigre
Zinzibil idest zinziber
Zagus est laesio sagitte
Zambac idest iasminum
Zibrabegi genus cibarii est
Zcharagi est animal quoddam

Hoc loci consumatur universum opus hispalensis principis Avicenne quod in sacris medicinis composuit Anno salutatoris Christi Jesu. M.cccc.lxxxx. die x mensis septembris. Impressum venetiis opere et impensis Dyonisii bertochum.

a
prima vacat
Liber canonis
Capitu.x.
Capitulū.
que est inter
b
et quattuor
sed firmitudo
C. De anatomia
uenitande
c
suas. Qui
ea paro
positarum vero
cōplexio. Preterea
d
cinatur cum
colori eius
sicut fluminis
bus et lapidum
e
Et oportet
que remouentur
tate efficit
dine et generis
f
digerit et ideo
quod membrum
cōseruare balneum
tris lenitas
g
extrem custodiant
tēperatur virtutes
lutio in intestinis
uit antequam
Quamquam secunda
h
prima vacat
a Visum
l Epus siluestris
Incipit liber
i
menstrua retinet
a Rīudet quid est
De arcaficgi
doceo aurei
k
b Cherenegi quid ē
in corporibus
et facit sum
interficit vermes
l
ca. Et cubebe
et sumitur succus
nera. et dicitur
tur adin nistremus
m
coitū. Permutatio
emenatetia
tus. et eius
meatum habens
n
cibo. Mēbra capit
apertiua cum
m Ua quid est

caridos et vermes
o
De pulmone
tertio sicca
In eo quod
turturibus propter
p
Membra nutrimenti
De thei
q
i Incipit liber
De coxa
A
Dictio prima
o Portet te scire
stematicant
tiones paruitatis
B
De sola temporali
thimatibus bonis
alleuiatur. Deinde
laudabilibus boni
C
v Igitur quidē
tio et calefactio
De melancholia
non retineas
D
fuerit febris
vero oppilatiua
guntur sicut
sanguine eius
E
quod educit
et aqua agreste
De signis
rum et fenticos
F
De signis eorum
ordei et emplastrum
inde extrahatur
odoratus aut
G
acuta sunt
3.iii. conterantur
ser si accidat
g Inguine
H
Sicut necesse est
quā plorat
cor procedunt.
arabico contrito
I
alius velox
quo multiplicatur
et aceto et aqua
ria et trahatur
K
non habet
hoc generatum
s Unatur vini
quos adiuuant
L
quo sit necessarium
pleris deinde
cum corticibus

lutio tunc
M
color deterior
aīs post
virtute sua
additamentum
N
sio et apate
est et in potu
Medicine vero
quin sit subito
O
valde vice vna
solutione icteritie
ebaphani tamarisci
et pulmonis
P
mixtio secundū
spine et sanie
salis solo et
occultū et vino
Q
saphena enim
ruptura et fece
benibus vermes
Ergo est
R
montane et
eius quod asse
lapidis. Et quamquam
atur. Cum ergo
S
karabe ambarum
satas et plurimorum
ist gradatim
cum alio saltem
T
vale est fin
r Egimen huius
xxv. diebus
V
o Portet te
sum et acuitatem
et inuertitur
X
laudum quod
Et multotiens
augmētatio
Y
prima vacat
t Ractatus tertius
AA
Liber canonis
plurimū recedunt
eum est extreb
De febre
BB
os vtrimque
De terti ana
mor. Et est
tudinis est
CC
antem illa est
Signa pestilētie
sanguinis et in
bornpilationis

DD
membri permanet
mūdificationē
renū subalutur
o Portet te
EE
ingenium
Curatio quarū
dem os et
membrum eius
FF
cura eius
operante
Tractatus tertius
preciose et
GG
simile mirabilis
est plus quare
cimatio in fricture
mini et ferri
HH
accidit illud
dere ponitur in
ventris et alia
meatus. et quamquam
II
Sacculus laudum
pe vel et
grediatur balneum

tenetur illud
olei antiqui
KK
Incipit liber
sebe et pulueri
bis ambo quam
flores eius
LL
Tractatus tertius
ex bellatur
3.xi. iniun
mane primo
MM
apii ambo
et anisi
fendne et
et proprie
mollificationē
NN
Liber aureus
sollicitus
quam etiam
OO
a Alahi
Albumasi
by indica
s Bic

Et I K I A.

Avicenna, 980?-1037.
Canon medicinae. [Translated into Latin by Gerardus Cremonensis (or rather Gerardus Sablonetanus). Edited by Petrus Rochabonella]. De viribus cordis. [Translated into Latin by Arnaldus de Villanova] [Venice, Dionysius Bertochus, November 6, 1489-September 10, 1490]
120, 166, 118ff. 40cm. 2°.
Binding: stamped pigskin over wooden boards, with clasps on all three sides; top and bottom clasps, and the clasp-hooks in front, wanting.
Provenance: Christoph Laurmann (ms. on fol.2a)
Hain 2207; Gesamtkatalog der Wiegendrucke 3121; Klebs 131.10.